MAGNUM BULLARIUM ROMANUM

MAGNUM
BULLARIUM
ROMANUM.

Tu es Petrus, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam

I Daſsier in. Houat fecit lugduni.

MAGNUM BULLARIUM ROMANUM,

A BEATO LEONE MAGNO USQUE AD S. D. N. BENEDICTUM XIII.

OPUS ABSOLUTISSIMUM,

LAERTII CHERUBINI, Præstantissimi Jurisconsulti Romani, à D. ANGELO MARIA CHERUBINO Monacho Cassinensi, deinde à R. R. P. P. ANGELO A LANTUSCA & JOANNE PAULO A ROMA, Ordinis Minorum S. Francisci Strictioris Observantiæ, ac tandem eorum cura & studio qui recentiorum Pontificum Constitutiones hactenus promulgatas collegerunt, illustratum & auctum.

EDITIO NOVISSIMA,

OCTO VOLUMINIBUS COMPREHENSA.
Accedunt, prout in Editione Romana, Vitæ omnium Pontificum, Appendices insuper suis Locis restituti.

CUM RUBRICIS, SUMMARIIS, SCHOLIIS, ET INDICIBUS LOCUPLETISSIMIS.

TOMUS PRIMUS.

A. B. LEONE MAGNO, AD PAULUM IV.

Juxta Exemplar ROMÆ, Ex Typographia REVERENDÆ CAMERÆ APOSTOLICÆ. MDCXXXVIII.

LUXEMBURGI,

Sumptibus ANDREÆ CHEVALIER, Bibliopolæ & Typographi.

MDCCXXVII.

CUM PRIVILEGIO SACRÆ CÆSAREÆ ET CATHOLICÆ MAJESTATIS.

S. D. N.
URBANO VIII.
PONT. OPT. MAX.

D. ANGELUS MARIA CHERUBINUS,
MONACHUS CASSINENSIS.

S. D. F.

ONTIFICIÆ Conſtitutiones, BEATISSIME PATER, *quas meus genitor in plures Codices digeſtas collegerat, iterùm à me typis dantur, altero Codice adjecto, qui cæteras ad hanc uſque diem abs* TE *præſertim conſtitutas amplectitur. Hunc poſtremum à me oblatum benignè antè ſuſceperas, qui Nova Editione reliquos trahit, ut recuſent in lucem prodire, niſi omnes* TUO *Nomine illuſtrentur.*

Nimi-

Nimirùm ad TE, Juris Principem, *niſi jura referantur, obliviſci videntur Dominum ac Parentem ſuum. TU enim in Summo iſto Pontificiæ Poteſtatis faſtigio, cùm cætera incredibili ſapientiâ, conſtantiâ, providentiâ moderaris ac ſuſtines, tùm præſertim tuendæ Juſtitiæ ac Religionis ſtudio incenſus, juſtiſſimas Leges ſubinde juſſiſti: quibus certos agendi limites præſcribis, injuſta diſcernis, Chriſtianæ Reipublicæ pietatem, ſanctitatem ſacrorum, fidei veritatem tueris, animarum ſalutem provehis, excelſæ mentis integritatem, & ſapientiam profiteris cum humani generis utilitate conjunctam. Id verò eſt abſolutæ, ſummæque virtutis, non ſolùm juſta facere, ſed alios ad rectè agendum exemplo allicere, inſtruere legibus, aut etiam repugnantes impellere. Itaque propenſiori humanitate, quæ TUAM ſemper Majeſtatem comitatur, hoc quidquid eſt muneris accipies; quòd in eo præclaram animi TUI æqualitatem recognoſces: & nihil à me fieri juſtius potuiſſe judicabis, quàm ut capita juris & æquitatis* Juſtiſſimo Principi *offerrem.*

EMINEN-

EMINENTISSIMO
ET
REVERENDISSIMO PRINCIPI
FRANCISCO
CARD. BARBERINO,
S^MI. D. N.
URBANI VIII.
EX FRATRE NEPOTI.

D. ANGELUS MARIA CHERUBINUS
Monachus Cassinensis. F.

URE Pontificio iterum evulgando, meo etiam jure iterum ad TE accedo EMINENTISSIME PRINCEPS. Nam in opus à patre meo inchoatum, à me verò postremis Pontificum legibus colligendis disponendisque perfectum, nisi quidpiam lucis ab immortali TUÆ Dignitatis splendore derivarem, peccarem profecto in leges, atque illi nihil tribuerem præter mei nominis obscuritatem. Quid enim ego sine TUA beneficentia, potestate, ac patrocinio audeam, quo nostra S. Benedicti familia munitur atque ornatur universa? Constet TIBI oportet tanquam Patri Optimo ratio officiorum, curarumque nostrarum, quibus vitæ solitaria tempora cœli terrarumque Domino impendimus & sacramus. Ego quidem ubi Auctori Deo quotidianas

rerum

rerum divinarum contemplationes, laudeſque perſolvi, ad Sacri Juris elucubrationes me refero, enitorque non ſolum erudita illa commentatione animum inſtruere, ſed etiam publicam utilitatem Reipublicæ comparare. Id niſi fuerim aſſequutus, cum abſolutum Pontificiarum Conſtitutionum poſtremum Codicem in lucem emiſi ad veræ ſolidæque Sapientiæ incrementum : ex hoc certe jucundiſſimum maximumque fructum percepi; quod neceſſe habui ad TUAM humanitatem denuò confugere, præſidium & opem implorare : & quod commune omnium ſuſtines, mihi quaſi proprium facere, ac ſingulare patrocinium.

RRIVILEGIUM

PRIVILEGIUM

SACRÆ CÆSAREÆ ET CATHOLICÆ MAJESTATIS.

AROLUS SEXTUS, Divinâ favente Clementiâ Electus Romanorum IMPERATOR, Semper Augustus, ac Germaniæ, Hispaniarum, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclavoniæ &c. REX; ARCHIDUX Austriæ; DUX Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ, & Würtembergæ; COMES Tyrolis &c. Agnoscimus & notum facimus tenore præsentium Universis, quod, cùm Nobis Noster Sacrique Romani Imperii fidelis dilectus ANDREAS CHEVALIER *Typographus* LUXEMBURGENSIS, humillimè exponi curarit, quem in modum BULLARIUM MAGNUM ROMANUM NOVISSIMUM A BEATO LEONE MAGNO USQUE AD PONTIFICEM NUNC REGNANTEM, *cum suis* SUPPLEMENTIS *in Folio* & *Novem Tomis* prelo comiserit, vereatur autem, ne æmulorum invidiâ hanc Editionem imitantium gravis in tanto opere Impendii & laboris sui fructu frustretur: Ideoque Nobis demissè supplicarit, quatenus ejus indemnitati Privilegio Nostro Cæsareo succurrere clementissimè dignaremur; Nos submissæ pariter ac æquæ ejus petitioni annuendum censuerimus: Ac proindè Autoritate Nostra Cæsarea omnibus & singulis Bibliopolis, Bibliopegis, Typographis, & aliis quibuscunque rem librariam seu negotiationem exercentibus firmiter inhibemus, vetamus, & interdicimus, ne quis supra nominatum BULLARIUM MAGNUM ROMANUM, sub hoc aliovè titulo aut formâ per decem Annorum spatium ab hodierno die computandum intrà Sacri Romani Imperii, & Regnorum ditionumque Nostrarum Hæreditariarum fines recudere, vel aliis recudendum dare aliorsumvè impressum apportare citra præfati impetrantis, ejusdemque Hæredum ac Successorum voluntatem in scriptis obtentum ausit vel præsumat, si quis verò secùs faciendo Privilegium hoc Nostrum seu interdictum violare, contemnereque præsumpserit, eum non solùm ejusmodi Exemplaribus ubicunque locorum repertis, perperam quippè recusis, seu apportatis (quæ dictus ANDREAS CHEVALIER sivè propria auctoritate, sivè Magistratus loci illius auxilio sibi vindicare poterit) de facto privandum, sed & Decem Marcarum auri puri pœna Ærario seu Fisco Nostro Cæsareo & parti læsæ ex æquo pendenda, omni spe veniæ sublatâ, mulctandum decernimus, dummodo tenor hujus Nostri Privilegii in fronte libri impressus reperiatur, & consueta ejus quinque Exemplaria Consilio Nostro *Imperiali* Aulico exhibeantur. Mandamus itaque omnibus & singulis Nostris & Sacri Romani Imperii, Regnorumque & Dominiorum Nostrorum Hæreditariorum subditis, & fidelibus dilectis, tam Ecclesiasticis, quam Secularibus, cujuscunque status, gradus, dignitatis, aut ordinis fuerint, præsertim verò iis qui in Magistratu existentes vel suo vel superiorum suorum loco jus justitiamque administrant, ne quemquam Privilegium hoc Nostrum Cæsareum violare, spernere, aut transgredi patiantur: sed, si quos contumaces comperterint, constituta à Nobis mulcta eos puniri, & quibuscunque modis idoneis coërceri curent, quatenus & ipsi gravissimam Nostram indignationem prædictamque pœnam evitare voluerint. Harum testimonio literarum manu Nostra subscriptarum & Sigilli Nostri Cæsarei appressione munitarum, quæ dabantur in Civitate Nostra Vienna die vigesimâ secundâ Augusti anno millesimo septingentesimo vigesimo sexto, Regnorum Nostrorum Romani decimo quinto, Hispanicorum vigesimo tertio, Hungarici & Bohemici verò decimo sexto.

CAROLUS.

UT FRID. COMES DE SCHÖNBORN.

Ad Mandatum Sac. Cæs. Majest. proprium.
I. S. HAYECK de Waldstätten.

Et memoratus CHEVALIER *pro dimidia parte suprascriptum Sac. Cæs. Maj. Privilegium concessit* MARCO-MICHAELI BOUSQUET & SOCIIS, *ex conventione factâ inter eos Idibus Decembris anni* 1726.

BENEVOLO ET AMICO
LECTORI.

D. ANGELUS MARIA CHERUBINUS,
MONACHUS CASSINENSIS.

RODIT jam nunc tertio, Benigne Lector opus Magni Bullarii Romani. LAERTIUS CHERUBINUS *Genitor incepit olim; non publico, sed privato usui sed postea* Sixto Quinto *duce, & auspice, ferè coactus in lucem emisit. Studiosè adauxit post primam impressionem opus suum jam acclamatum Pater meus, proindeque secundis curis, vigiliisque, innumeris penè sanctionibus locupletarum* Paulo Quinto *demum obtulit. Effluxerunt post secundam impressionem postrema* Pauli, *nec non* Gregorii XV. *ac Sanctissima* URBANI VIII. *diplomata; quæ dum sedulò recolligerit, à Deo Opt. Max. è vivis evocato, opus perficere, & diligentia suæ fructus percipere minimè potuit. Ego qui & origine filius, & institutione discipulus, defuncti desideria prosequens collecta digessi, plura cumulavi, typis commisi. Nunc verò, quando totum opus paternum insimul, & meum novis typis evulgandum erat; præstiti quod potui Lector, quod debui. Appendicem suis sedibus collocavi, rubricas audauxi, Indices in meliorem ordinem, amplioremque redegi, ut facillimè quidquid compertum velis, promptum habeas; Vitas omnium Pontificum, & icones, ut nonnullorum votis satisfacerem, apposui. Æqui bonique consule Benevole Lector, & labores meos quales quales, hilari excipe animo: nam si ex labore isto fructus laudationum tuarum recolligere animadvertam, lucubrationes non absimiles brevi expecta, quas forsan propter utilitatem & studiorum tuorum compendium, grato animo excipies.* Valè.

Bibliopola hujus ultimæ Editionis

AD LECTOREM.

Ongis abhinc annorum spatiis collectio BULLARUM SS. P.P. N.N. ROMANORUM PONTIFICUM cœpit rarescere; Orbisque litteratus novam ejus Editionem, aventer expectat. En, prodit in publicum illa, quæ veteres omnes chartâ pariter ac typo longe præcellens, illius procul dubio explebit desiderium. Accedunt Bullæ Romanorum Pontificum *Clementis X.* Successorum, quæ aliam huic operi summique ponderis prærogativam conciliant.

In excudenda nova hacce Editione sex volumina Romæ impressa ad amussim planè secutus sum, utporè varias complexa Bullas, quæ in quinque Voluminibus Lugduni postea excusis omninò deficiunt.

Ut planiorem reddam de operis præsentis digestione rationem, dico, quod *Sex Priora Volumina* continent Bullas Romanorum Pontificum ad *Clementem* usque *X.* ut suprà. *Tomus Septimus* & *Octavus* comprehendunt Bullas *Innocentii XI.*, *Alexandri VIII.*, *Innocentii XII.*, *Clementis XI.*, *Innocentii XIII.* cum illis quæ à SS. P. & D. Nostro *Benedicto XIII.*, ad hodiernum usque diem emanarunt. *Tomus Nonus* omnes & singulas exhibebit Constitutiones in præcedentibus Editionibus desideratas, quibus jungentur Oracula SS. *Benedicti XIII.* Sanctam hodiè Sedem occupantis, publicata post illa quæ in *Octavo* jamjam *Volumine* sistuntur. Magna est Bullarum in veteribus Editionibus omissarum Copia, in quibus conquirendis Viri admodum Celebres suam navarunt operam, earumque præ cæteris Illustris quidam S. R. E. Prælatus triginta circiter, antiquitate & materiarum pondere, Præmonstratensium ordinem concernente eximias, comparavit.

Fieri non potuit ut *Nonus* iste *Tomus*, una cùm reliquis publicam adspiceret lucem, cùm multum temporis in colligendis, quas continet, Bullis fuerit insumptum. Diuturna tamen ejus expectatione nemo pendebit, cum prelo jam hodiè sit subjectus.

Ad usum eorum qui Romanam Lugdunensemve Editiones sibi compararunt, modicum *Tomorum Septimi* & sequentium separatim imprimi numerum curavi, sub titulo *Continuatio Pars Prima*, &c.

Multorum Illustrium Virorum consilium secutus, Paparum Effigies omninò credidi præcidendas, quæ similitudinis parum, utilitatis nihil habebant, nec profuissent nisi ad augendum pretium operis, quod tantæ personarum variæ conditionis multitudini usui esse potest.

Easdemque Personas, spero, aliquam mihi gratiam habituras, pro laboribus quos ad istius operis perfectionem suscepi & adhuc hodiè suscipio, mecumque libenter ea communicaturas quæ ejusdem Continuationi proficua inprimis censuerint. *Valè.*

INDEX

INDEX

NOMINUM BIS CENTUM, ET TRIGINTA NOVEM

ROMANORUM PONTIFICUM,

Quorum Constitutiones in Quatuor prioribus Tomis continentur ordine Alphabetico, unà cum numero digestus.

1 Evari-

INDEX

NOMINUM BIS CENTUM, ET TRIGINTA NOVEM

ROMANORUM PONTIFICUM,

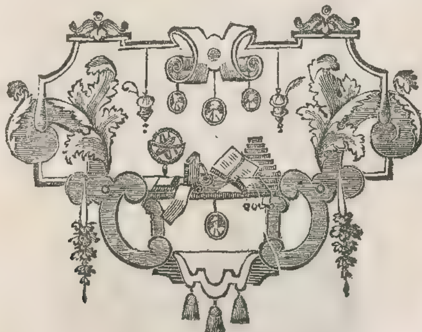
Quorum Constitutiones continentur in quatuor prioribus tomis, juxta temporum seriem; una cum numero dispositus.

181 Cœ-

In Secundo Tomo.

In Tertio Tomo.

In Quarto Tomo.

INDEX

SEXAGINTA UNIUS ROMANORUM PONTIFICUM

Quorum Constitutiones, juxta temporum successiones continentur in hoc Primo Tomo.

BULLARIUM ROMANUM.

S. SIMON PETRUS, PRIMUS PONTIFEX MAXIMUS,

ANNO DOMINI XXXIII.

Anno 33.

SIMON PETRUS, Jonæ filius, Andreæ Apoſtoli frater, natione Galilæus, Patria Bethſaida, Piſcator, dum ad mare Tiberiadis retia reficeret, à Chriſto Domino vocatus, ac inter diſcipulos adſcriptus, hominum Piſactor factus eſt. Uxorem habebat, ex qua creditum eſt filiam Petronillam ſuſcepiſſe, cujus memoriam Catholica celebrat Eccleſia; Sed Chriſti obſequia addictus perpetuo conjugali copula donec vixit abſtinuit. Ita autem fidei conſtantia viguit, ita ferventi erga Dominum dilectionis exarſit affectu, ut facilè diſcipulos omnes ſuperarit. Ipſe præ cæteris Chriſtum Dominum Unicum Dei vivi Filium audacter confeſſus eſt. Ipſe ut ad Magiſtrum ſuum perveniret, turbulentiſſimo pelago ſe pedibus committere non dubitavit, utque è Phariſæorum manibus eriperet, aliis præ timore fugientibus gladium exemit, militemque percuſſit. Quapropter dignus habitus eſt, cui Paſtor æternus vices ſuas committeret in terris, oves crederet, Cælorum traderet claves, ligandi, atque ſolvendi concederet poteſtatem; ut non immerito Cephas, quod eſt Caput, & Petra firmiſſimum, videlicet, ac poſt Chriſtum ſolidiſſimum Eccleſiæ fundamentum, fuerit appellatus; Hinc Chriſtus Dominus pedes Apoſtolis loturus, ad Petrum primum, uti eorum Principem acceſſit, ac poſt carnis reſumptionem mulieribus apparens injunxit, ut id diſcipulis nunciarent, ſubdens. Et Petro, ut eum à cæteris ob dignitatis excellentiam, quodammodo ſegregatum intelligerent. Accepta autem ab Apoſtolis per Spiritum Sanctum omnium locutione linguarum, Petrus injuncti ſibi muneris haud immemor, ad imbuendum Evangelio Mundum, eos per varias orbis partes diſtribuit, ipſeque populis, qui ex circumciſione crediderant, eruditis, Antiochenaque Eccleſia fundata, Ponto, Galatia, Cappadocia, Aſia, Bithinia peragrata, Urbem Romam omnium Gentium Caput, & Dominam, Apoſtolorum Princeps, ibi perpetuam ſibi, ac ſucceſſoribus Sedem fundaturus, legibus Evangelicæ prædicationis aggreditur quintodecimo Kalendas Februarii, Anno Domini quadrageſimo quarto, Claudii verò Imperatoris anno tertio, ubi cum plurima ob Chriſti prædicationem à Gentibus pertuliſſet, latèque fidem per Occidentalem plagam propagaſſet, tandem una cum Paulo carceri mancipatus, virgiſque caſus, Paulus quidem capite truncatur ad aquas Salvias extra portam Trigeminam tertio ab Urbe milliario, Petrus autem in ſummitate Janiculi montis, qui Vaticanus appellatur, cruci affixus, Magiſtri ſui mortem imitatus, tertio Kal. Julii, anno Chriſti ſexageſimo octavo, Neronis verò Imperatoris anno tertio decimo vitam finivit; cùm ſediſſet Jeroſolymis annos quinque, Antiochiæ annos ſeptem; in Romano verò Pontificatu annos vigintiquatuor, menſes tres, dies duodecim. Ejus corporis formam Nicephorus, ex antiquis monumentis deſcriptam, ac pænè delineatam reliquit. Non craſſa eum ſtatura corporis fuiſſe, ſed quæ aliquanto eſſet erectior, facie ſubpallida, & alba admodum, capilli capitis, & barbæ criſpi, & denſi erant, ſed non admodum prominentes, Oculi quaſi ſanguine reſperſi, & nigri, ſupercilia propè evulſa. Naſus autem longior ille quidem non tamen in acumen deſinens, ſed preſſus, ſymuſque magis. Clemens verò à Hieronymo relatus addit eum fuiſſe calvum. Ordinavit Epiſcopos 53. Presbyteros in Urbe decem, Diaconos ſeptem. Non vacavit per ejus obitum Romana Sedes.

SANCTUS LINUS PAPA II.
ANNO DOMINI LXVIII.

Anno 68.

SAnctus Linus, natione Italus, provincia Tuſcus, patria Volaterranus, patre Herculano, primus Beatro Petro in Romano Pontificatu ſucceſſit. Creatus pridie Kalendas Julii, Anno Domini 68. Sedit annos undecim, menſes duos, dies 23. Creavit Epiſcopos quindecim Presbyteros decem & octo. Martyrio affectus eſt nono Kalend. Octobris anno Domini 79. Ejus corpus in Vaticano, juxta Beatum Petrum ſepultum fuit. Non vacavit Sedes.

SANCTUS CLETUS PAPA III.
ANNO DOMINI LXXIX.

Anno 79. SAnctus Cletus, patria Romanus; ex vico Patricii, Patre Æmiliano, à Beato Petro Apostolo ad fidem Christi conversus, deinde Presbyter, moxque Coëpiscopus, cum Lino ab eodem Petro ordinatus. Creatus nono Kalendas Octobris, anno Domini 79. Vixit annos undecim, menses septem, dies duos; Ordinavit Presbyteros vigintiquinque. Obiit sexto Kalendas Maji. Corpus in Vaticano juxta memorias sanctorum Petri, & Lini sepultum fuit. Vacavit Sedes dies viginti.

SANCTUS CLEMENS I. PAPA V.
ANNO DOMINI XCI.

Anno 91. SAnctus Clemens Primus, Romanus Faustini filius, à Beato Petro Apostolo baptizatus, & Diaconus sibi assistens, deinde Presbyter, mox Episcopus ordinatus. Creatus die 21. Maji, anno Domini 91. Sedit annos novem, menses sex, dies quatuor. Creavit Episcopos quindecim, Presbyteros decem, Diaconos duos. Trajani jussu ancora ad collum ligata prope Civitatem Chersonesum in mare submersus est, nono Kalendas Decembris, anno Domini 100. postea translatus fuit Romam, in Ecclesiam sui nominis ad Cœlium Montem. Vacavit Sedes dies vigintiduos.

SANCTUS ANACLETUS I. PONT. V.
ANNO DOMINI C.

Anno 100. SAnctus Anacletus Primus, Antiochi filius Atheniensis, Græcus, S. R. E. primum Diaconus, deinde Presbyter, & tandem Summus Pontifex, Creatus 18. Kalendas Januarii, anno Domini 100. Vixit annos novem, menses duos, dies vigintiocto. Creavit Episcopos sex, Presbyteros quinque, Diaconos tres. Trajani jussu capite cæsus, Romæ Martyrio coronatur, tertio Idus Julii anno Domini 110. juxta Beati Petri corpus, in Vaticano sepultus est. Sedes dies tredecim.

S. EVARISTUS PONT. VI.
ANNO DOMINI CX.

Anno 110. SAnctus Evaristus, Judæ Judæi filius, Bethlehemites, Syrus. Creatus 6. Kal. Augusti anno 110. Sedit annos 8. mens. 1. dies 28. Creavit Episcopus quinque, Presbyteros sex, Diaconos duos. Sub Hadriano Imperatore capitis abscissione occubuit, septimo Kalendas Novembris, anno Domini 118. Sepultus fuit juxta Beati Petri Apostoli corpus, in Vaticano. Vacavit Sedes dies 19.

S. ALEXANDER I. MART. PONT. VII.
ANNO DOMINI CXVIII.

Anno 118. SAnctus Alexander Primus, Romanus, Alexandri filius, Creatus pridie Idem Novembris, anno Domini 118. Sedit annos decem, menses quinque, dies vigintiunum. Creavit Episcopos quinque, Presbyteros sex, Diaconos duos. Adriani jussu septimo ab Urbe lapide martyrio coronatur, ibique sepelitur, tertia die mensis Maji, anno Domini 129. Vacavit sedes dies quinque.

S. SIXTUS I. MART. PONT. VIII.
ANNO DOMINI CXXIX.

SAnctus Sixtus, Romanus, de Regione septima via Lata Pastoris filius, Creatus septimo Idus Junii, anno Domini 129. Sedit annos novem, menses decem. Creavit Episcopos quatuor, Presbyteros undecim, Diaconos tres. Martyr occubuit octava Idus Aprilis, anno Domini 139. ejus corpus in Vaticano sepultum est. Vacavit Sedes dies duos. Anno 129.

S. TELESPHORUS MART. PONT. IX.
ANNO DOMINI CXXXIX.

SAnctus Telesphorus patria, Thuriensis, hodie Terra nova, in Calabria, Anachoretæ filius. Creatus quinto Idus Aprilis, anno Domini 139. Sedit annos decem, menses octo, dies 27. Creavit Episcopos tredecim, Presbyteros duodecim, Diaconos octo. Martyrium subiit Nonis Januarii, anno Domini 150. Corpus ejus in Vaticano sepultum est juxta corpus Sancti Petri. Vacavit Sedes dies septem. Anno 139.

S. HYGINUS MART. PONT. X.
ANNO DOMINI CL.

SAnctus Hyginus, alias Iginius Græcus, Philosophi filius, Atheniensis, Creatus Idibus Januarii, anno Domini 150. Sedit annos tres, menses undecim, dies vigintiocto. Creavit Episcopos sex, Presbyteros quindecim, Diaconos quinque. Sub Antonino martyrium consummavit, tertio idus Januarii anno 154. Sepultus fuit in Basilica Vaticana juxta corpus Beati Petri. Vacavit Sedes diem unum. Anno 150.

SANCTUS PIUS PAPA PONT. XI.
ANNO DOMINI CLIV.

SAnctus Pius Primus, Aquileiensis, Creatus 18. Kalendas Februarii, anno Domini 154. Sedit annos undecim, menses quinque, dies 27. Creavit Episcopos duodecim, Presbyteros decem & octo, Diaconos vigintiunum. Obiit Romæ quinto idus Julii, anno Domini 165. Corpus ejus in Vaticano sepultum. Vacavit Sedes dies tredecim. Anno 154.

S. ANICETUS PAPA, ET MART. PONT. XII.
ANNO DOMINI CLXV.

SAnctus Anicetus, natione Syrus, de vico Humisia, Joannis filius, Creatus octavo Kalendas Augusti, anno Domini 165. Sedit annos novem, menses octo dies 21. Creavit Episcopos 9. Presbyteros 17. Diaconos quatuor. Martyrium subiit quintodecimo Kalendas Maji, Corpus ejus via Appia in Cœmeterio, quod postea Callisti appellatum est ad Caracumbas, secundo ab Urbe milliario sepultum est. Vacavit Sedes dies decem & septem. Anno 165.

SANCTUS CONCORDIUS PONT. XIII.
ANNO DOMINI CLXXV.

SAnctus Cornelius Soter, Concordii filius, Fundis in Campania ortus, ex Presbytero Sanctæ Romanæ Ecclesiæ à Pio Papa facto, Creatus tertio nonas Maji, anno Domini 175. Vixit annos 7. menses 11. dies 17. Creavit Episcopos 11, Presbyteros 18. Diaconos 9. Obiit Romæ decimo Kalendas Maji, anno Do- Anno 175.

mini 182. Sepultus fuit via Appia in Cœmeterio Callisti, postea translatus fuit in Ecclesiam S. Sylvestri, & Martini in montibur titulo Equitij. Vacavit Sedes dies 21.

S. ABUNDIUS ELEUTHERIUS PONT. XIV.

ANNO DOMINI CLXXXII.

ANNO 182. SAnctus Abundius, Neapolitanus, ex Sanctæ Romanæ Ecclesiæ sub Pio Papa Presbytero Cardinali; Creatus pridie Idus Maji, anno Domini 182. Sedit annos 13. dies 13. Creavit Episcopos quindecim, Presbyteros duodecim, Diaconos octo, Obiit septimo Kalendas Junii 195. In Vaticano sepultus. Vacavit Sedes diesquinque.

VICTOR I. PONT. XV.

ANNO DOMINI CXCV.

ANNO 195. VIctor, Felicis filius, Afer; Creatus Kalendas Junii, anno Domini 195. Sedit annos novem, mensem unum, dies vigintisex. Creavit Episcopos duodecim, Presbyteros quatuor, Diaconos septem, Martyrium subiit sub Severo Imperatore quinto Kalendas Augusti anno Domini 203. Sepultus fuit juxta sanctum Petrum in Vaticano. Vacavit Sedes dies undecim.

ZEPHYRINUS PONT. XVI.

ANNO DOMINI CCIII.

ANNO 203. ABundius Zephirinus, Romanus, Abundii filius, Creatus septimo Idus Augusti, anno Domini 203. Sedit annos decem & octo, dies totidem; Creavit Episcopos tredecim, Presbyteros totidem, Diaconos septem. Obiit septimo Kalendas Septembris, anno Domini 221. Sepultus fuit Via Appia in Cœmeterio à se constructo, juxta Catacumbas. Vacavit Sedes dies sex.

DOMITIUS CALLISTUS I. PONT. XVII.

ANNO DOMINI CCXXII.

ANNO 222. DOmitius Callistus, Domitii filius, Romanus, de vico Castrorum Ravennatum, Creatus quarto Nonas Septembris, anno Domini 221. Sedit annos quinque, mensem unum, dies duodecim; Creavit Episcopos octo, Presbyteros decem & octo, Diaconos quatuor: martyrium consummavit sexta Kalendas Octobris anno Domini 227. Sepultus via Aurelia, in Cœmeterio Callipodii tertio ab Urbe milliario. Vacavit Sedes dies sex.

URBANUS I. PONT. XVIII.

ANNO DOMINI CCXXVII.

ANNO 227. URbanus Primus, Romanus, Pontiani filius, Creatus Kalendis Octobris, anno Domini 227. Sedit annos sex, menses septem, dies quatuor. Creavit Episcopos octo, Presbyteros novem, Diaconos quinque, pro Ecclesia Dei multa passus, tandem captus, & cervicibus via Nomentana abscissus, Martyrii, lauream adeptus est die 25. Maji; anno Domini 233. Sepultus in via Appia, in Cœmeterio Callisti, cum B. Cæcilia, Tiburtio, & Valeriano, & Maximo, quos vivens Christo lucrifecerat. Vacavit Sedes dies triginta.

CALPURNIUS PONTIANUS PONT. XIX.

ANNO DOMINI CCXXXIII.

CAlpurnius Pontianus, Romanus, Calpurnii filius, Creatus octavo Kalendas Julii, ANNO 233. Anno Domini 233. Sedit annos quinque, dies duos. Creavit Episcopos sex, Presbyteros totidem, Diaconos quinque, & post multas calamitates, & gravia tormenta, pro fide Christi in Sardinia passa, fustibus mactatus Martyrium consummavit, tertiodecimo Kalendas Decembris, anno Domini 237. Corpus à Sardis Christianis decenter conditum, triennio ferme insulam decoravit, quod Sanctus Fabianus Papa, ex Sardinia Romam advectum, in Cœmeterio Callisti, via Appia, sepelivit. Vacavit Sedes diem 1.

ANTERUS PONT. XX.

ANNO DOMINI CCXXXVII.

ANterus natione Græcus, patria Petilianus, ANNO 237. ex Petilia Urbe quondam Magnæ Græcia, nunc Calabriæ dictæ, patre Romulo, Creatus in Sardinia, ubi vitam Monasticam ducebat undecimo Kalendas Decembris, anno Domini 237. Episcopum unum cteavit, tertio Nonas Januarii 238. capite cæsus martyrio coronatur, & Via Appia lapide ab Urbe tertio sepeletur, deinde in Templum sancti Silvestri in Campo Martio translatus fuit. Vacavit Sedes dies tredecim.

FABIANUS PONT. XXI.

ANNO DOMINI CCXXXVIII.

FAbius Fabianus, Romanus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis, Fabij filius, ANNO 238. Creatus die 17. Januarii, anno Domini 238. Sedit annos quindecim, dies quatuor. Creavit Episcopos undecim, Presbyteros vigintiduos, Diaconos octo. Martyrio coronatur tertiodecimo Kalend. Februarii, anno Domini 253. in Cœmeterio Callisti Via Appia sepultus, & tandem in sanctorum Silvestri, & Martini in Montibus translatus. Vacavit Sedes annum unum, dies quatuor.

CORNELIUS PONT. XXII.

ANNO DOMINI CCLIV.

COrnelius Romanus; Castini filius, ex S. R. Ecclesiæ P. Card. Creatus pridie Kal. ANNO 254. Maji, anno Domini 254. Sedit ann. 2. mens. [illegible] dies 8. Creavit Episc. 8. Diac. 4. Plumbatis cæsus, capite truncatur 18. Kal. Octobr. anno 256. Sepultus fuit à B. Lucina in quadam Crypta arenaria, in prædio suo, prope Cœmeterium Callisti, Via Appia. Vacavit Sedes mensem, dies 5.

Schisma primum in Romana Ecclesia, inter S. Cornelium Papam & Novatianum Antipapam.

Novatianus Romanus, S. R. E. Presb. Card. Pseudopontifex, Sedit contra Cornelium, aliosque post eum Rom. Pont. annos circiter sex, à quo secta Novatianorum exorta est.

LUCIUS I. PONT. XXIII.

ANNO DOMINI CCLVI.

LUcius Romanus, Porphirii filius, Creatus duodecimo Kalendas Decembris, ANNO 256. anno Domini 256. Sedit annos duos menses tres, dies tredecim. Creavit Episcopos septem,

Presbyteros quatuor, Diaconos totidem, Martyrio coronatus quarto Nonas Martii 258. in Cœmeterio Calliſti via Appia ſepelitur. Vacavit Sedes menſem unum, dies quinque.

STEPHANUS I. PONT. XXIV.
ANNO DOMINI CCLVIII.

ANNO 228. JUlius Stephanus, Romanus, Julii filius, ex Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Archidiacono, Creatus octavo idus Aprilis anno 258. Sedit annos tres, menſes tres, dies 26. Creavit Epiſcopos tres, Presbyteros ſex, Diaconos quinque. Valeriani juſſu decollatus, martyrium complevit quarto Nonas Augusti anno Domini 260. Corpus, cum ſede ſanguine ejus conſperſa, in crypta, quæ eſt in Cœmeterio Calliſti, via Appia, tertio ab Urbe milliario ſepelitur. Vacavit Sedes dies viginti-duos.

SIXTUS II. PONT. XXV.
ANNO DOMINI CCLXI.

ANNO 261. SIxtus Secundus, junior, natione Græcus, patria Athenienſis, Philoſophi filius, Creatus nono Kalendas Septembris anno Domini 261. Sedit menſes undecim, dies decem & octo. Creavit Epiſcopos duos, Diaconos ſeptem, Martyrio coronatur die ſexta Auguſti anno 261. Vacavit Sedes menſem unum, dies quinque.

DIONYSIUS PONT. XXVI.
ANNO DOMINI CCLXI.

ANNO 261. DIonyſius ex Turia, Calabriæ urbe, Monacus Græcus, ſeu potius Anachoreta, Presbyter Cardinalis Eccleſiæ Romanæ, Creatus quarto Idus Septembris anno 261. Sedit annos undecim. menſes tres, dies quatuordecim. Creavit Epiſcopos ſeptem, Presbyteros duodecim, Diaconos ſex. Obiit ſeptimo Kalendas Januarii anno Domini 272. Sepultus eſt in Cœmeterio Calliſti, via Appia, tertio ab Urbe milliario. Vacavit Sedes dies quinque.

FELIX I. PONT. XXVII.
ANNO DOMINI CCLXXIII.

ANNO 273. FElix Primus, Romanus, Conſtantii filius, Creatus Romæ pridie Kalendas Januarii anno Domini 273. Sedit annos duos, menſes quatuor; dies 29. Creavit Epiſcopos quinque, Presbyteros novem, Diaconos quinque, Martyrio coronatur tertio Kalendas Junii anno Domini 275. Corpus ejus via Aurelia, milliario ab Urbe ſecundo ſepultum, in baſilica, quam antea in honorem Dei ipſe condiderat. Vacavit Sedes dies quinque.

EUTYCHIANUS PONT. XXVIII.
ANNO DOMINI CCLXXV.

ANNO 275. EUtychianus Etruſcus, patria Lunenſis, Marini filius, Creatus pridie Nonas Junii, anno Domini 275. Sedit annos octo, menſes ſex, dies quatuor. Creavit Epiſcopos novem, Presbyteros quatuordecim, Diaconos quinque. Martyr occubuit ſeptimo Kalendas Auguſti anno 283. Corpus ejus ſepultum eſt in Cœmeterio Calliſti, via Appia, tertio ab Urbe milliario. Vacavit Sedes dies novem.

CAJUS PONT. XXIX.
ANNO DOMINI CCLXXXIII.

CAjus, Caji Maximi filius, Dalmata, patria Salonitanus, Creatus Romæ 16. Kalendas Januarii, anno Domini 283. Sedit annos duodecim, menſes quatuor, dies ſex. Creavit Epiſcopos quinque, Presbyteros vigintiquinque, Diaconos octo, martyrium conſummavit decimo Kalendas Maji, anno Domini 296. Sepultus in Cœmeterio Calliſti, via Appia, tertio ab Urbe milliario. Vacavit Sedes dies 25. ANNO 283.

MARCELLINUS PONT. XXX.
ANNO DOMINI CCXCVI.

MArcellinus, Projecti filius, Romanus, Creatus Kalendis Julii, anno Domini 296. Sedit annos ſeptem, menſes novem, dies 27. Creavit Epiſcopos quinque, Presbyteros quatuor, Diaconos duos. Sub Maximiano Imperatore Martyrio coronatur ſexto Kalendas Maji, anno Domini 304. Vacavit Sedes menſes ſex, dies 25. ANNO 296.

MARCELLUS I. PONT. XXXI.
ANNO DOMINI CCCIV.

MArcellus Primus, Benedicti filius, Romanus de regione ſeptima via Lata, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis, Creatus die vigeſimoprimo Novembris, anno Domini 304. Sedit annos quinque, menſes ſex, diem unum & viginti. Creavit Epiſcopos vigintiunum, Presbyteros vigintiquinque, Diaconos duos. Martyr occubuit 17. Kalendas Februarii, anno Domini 310. Cujus corpus B. Lucina ſepelivit in Cœmeterio Priſcillæ, via Salaria. Vacavit Sedes dies viginti. ANNO 304.

EUSEBIUS PONT. XXXII.
ANNO DOMINI CCCX.

EUſebius, natione Græcus, patre Medico. Creatus Nonis Februarii, anno Domini 310. Sedit annum unum, menſes ſeptem, dies vigintiunum. Creavit Epiſcopos quatuordecim, Presbyteros tredecim, Diaconos tres; Obiit Kalendis Octobris, anno Domini 312. Vacavit Sedes Pontificia dies ſeptem. ANNO 310.

MILTIADEES PONT. XXXIII.
ANNO DOMINI CCCXII.

MIltiades, vel Melchiades natione Afer, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis, Creatus quarto Idus Octobris anno Domini 312. Sedit annos tres, menſes duos, dies vigintiunum. Creavit Epiſcopos duodecim, Presbyteros quatuordecim, Diaconos quinque. Obiit quarto Idus Decembris anno Domini 315. Corpus ejus via Appia in Calliſti Cœmeterio, ſepultum eſt. Vacavit Sedes dies 17. ANNO 312.

S. SILVESTER I. PONT. XXXIV.
ANNO DOMINI CCCXV.

SAnctus Silveſter, Rufini filius, Romanus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis, Creatus quinto Kalendas Decembris, anno Domini 315. Sedit annos 21. dies quatuor. Creavit Epiſcopos 65. Presbyteros 42. Diaconos 26. Conſtantinum Magnum Imperatorem baptizavit, ab eoque Italiam dominio ANNO 315.

donatus

donatus fuit. Obiit pridie Kalendas Januarii anno 335. Ejus corpus ſepultum in cœmetrio Priſcillæ, via Salaria, tertio ab Urbe milliario, poſtea translatum fuit ad Eccleſiam, ab ipſo Silveſtro fundatam, ſub titulo Equitii, nunc S. Silveſtri in Montibus, & ſub altare majus reconditum. Vacavit Sedes dies. 15.

MARCUS PONT. XXXV.
ANNO DOMINI CCCXXXVI.

Anno 336. MArcus Romanus, Priſci filius, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconus Cardinalis, Creatus 17. Kalendas Februarii, anno Domini 336. Vixit menſes octo, dies vigintiduos, Creavit Epiſcopos quinque, Presbyteros ſeptem, Diaconos quinque. Obiit eodem anno, nonis Octobris, Sepultus eſt in Cœmeterio Balbinæ, via Ardeatina, quod ipſe conſtruxerat. Vacavit Sedes dies viginti.

JULIUS I. PONT. XXXVI.
ANNO DOMINI CCCXXXVI.

Anno 336. JUlius Primus, Romanus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconus Cardinalis, à ſancto Silveſtro factus, Creatus die 26. menſis Octobris, anno Domini 336. Sedit annos quindecim, menſes quinque, dies decem & ſeptem. Creavit Epiſcopos novem, Presbyteros decem & octo, Diaconos tres. Obiit Romæ, pridie idus Aprilis anno Domini 352. in Cœmetrio Calepodii, tertio ab urbe lapide ſepultus. Vacavit Sedes dies vigintiquinque.

LIBERIUS PONT. XXXVII.
ANNO DOMINI CCCLII.

Anno 352. LIberius, Romanus, Auguſti filius S. R. E. Diac. Card. à beato Silveſtro Papa ordinatus. Creatus 8. Idus Maji, anno 352. Sedit annos 15. menſes 4. dies 17. Creavit Epiſcop. 19. Presb. 18. Diac. 5. Obiit Romæ 8. Kal. Octobris anno 367. Sepultus via Salaria: in Cœmeterio Priſcillæ. Vacavit Sedes menſes 4. dies 17.

Schiſma ſecundum in Romana Eccleſia inter Liberium Papam & Felicem Antipapam.

Felix Romanus, Pſeudopontifex, Patre Anaſtaſio, Diac. Card. Sedit contra Liberium, in exilium juſſu Conſtantii Imperatoris ejectum, annum 1. menſ. 3. dies 7. Eodem jubente Conſtantio, quem excommunicaverat, cervice abſciſſa, ſi falſus vixit Pontifex, verus martyr occubuit.

DAMASUS PONT. XXXVIII.
ANNO DOMINI CCCLXVII.

Anno 367. DAmaſus Hiſpanus, ex Oppido Luſitaniæ, Vimarenſi, diœceſis Braccarenſis, Antonii filius, Presb. Card. Creatus, & Conſecratus Romæ 18. Kalendas Octobris anno Domini 367. Vixit A. 17. menſ. 2. dies 27. Creavit Epiſc. 62. Presb. 31. Diac. 11. Obiit 4. Idus Decembris anno 304. Sepultus eſt via Ardeatina, translatus poſtea fuit in Eccleſiam S. Laurentii, quam ipſe condiderat ad Theatrum Pompeji. Vacavit Sedes dies 31.

Schiſma tertium in Romana Eccleſia inter Damaſum legitimum Pontificem, & Urſicinum Antipapam.

Urſicinus S.R.E. Diac. ægrè ferens Damaſi electionem, collecta ſeditioſorum hominum manu Romanum Epiſcopum ſe fieri extorquet, & tandem cædibus utrimque perpetratis, Urſicinus ab Urbe ejicitur, Romæ Damaſo pacifico Pont. remanente.

SIRICIUS PONT. XXXIX.
ANNO DOMINI CCCLXXXV.

SIricius Romanus, ex patre Tiburtio, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis Sanctæ Pudentianæ, titulo Paſtoris. Creatus & Conſecratus pridie Idus Januarii anno Domini 385. Vixit annos tredecim, menſem unum, dies quatuordecim. Creavit Epiſcopos trigintaduos, Presbyteros unum & triginta, Diaconos decem & novem. Obiit anno Domini 398. Sepultus eſt in Cœmeterio Priſcillæ via Salaria. Vacavit Sedes dies viginti. Anno 385.

ANASTASIUS I. PONT. XL.
ANNO DOMINI CCCXCVIII.

ANaſtaſius Primus Romanus, Maximi filius, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis Creatus, & Conſecratus pridie Idus Martii anno Domini 398. Sedit annos quatuor, menſem unum, dies tredecim. Creavit Presbyteros octo, Diaconos quinque, Epiſcopos decem. Obiit quinto Kalendas Maji, anno Domini 402. Sepultus eſt in Cœmeterio ſuo ad Urſum Pileatum, via Portuenſi, poſtea à Sergio juniore translatum eſt in titulum Equitii. Vacavit Sedes dies vigintiunum. Anno 398.

INNOCENTIUS I. PONT. XLI.
ANNO DOMINI CCCCII.

INnocentius Primus, patria Albanus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconus Cardinalis. Creatus, & Conſecratus octavo Idus Maji anno Domini 402. Vixit annos quindecim, menſes duos, dies decem. Creavit Epiſcopos 54. Presbyteros triginta, Diaconos quindecim. Obiit ſexto Kalendas Auguſti anno Domini 471. Corpus ejus ſepultum in Cœmeterio ad Urſum Pileatum, ad S. Vibianam, poſtea translatum fuit ad titulum Equitii. Vacavit ſedes dies 22. Anno 402.

ZOSIMUS PONT. XLII.
ANNO DOMINI CCCCXVII.

ZOſimus natione Græcus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis ab Innocentio Papa Regnicola, Creatus, & Conſecratus tertiodecimo Kalendas Septembris anno Domini 417. Vixit annum unum, menſes quatuor, dies ſex. Creavit Epiſcopos octo, Presbyteros decem, Diaconos tres. Obiit ſeptimo Kalendas Januarii, anno Domini 418. Corpus ejus ſepultum fuit via Tiburtina, in Baſilica ſanctorum Martyrum Laurentii, & Stephani, extra muros, juxta cryptam, prope corpus ſancti Laurentii Martyris. Vacavit Sedes diem unum. Anno 417.

BONIFACIUS I. PONT. XLIII.
ANNO DOMINI CCCCXVIII.

BOnifacius I. Romanus, S.R.E. Card. Secundi Presb. filius, Creatus, & Conſecratus 5. Kal. Januarii, anno Domini 418. Sedit annos 4. menſ. 9. dies 14. Creavit Presbyteros 13. Diac. 3. Epiſ. 36. Obiit octavo Kal. Nov. anno 422. Sepultus eſt Via Salaria, in Cœmeterio S. Felicitatis m. Vacavit Sedes dies 9. Anno 418.

Schiſma quartum in Eccleſia Romana contigit anno 420. Eulalius enim Romanæ Eccleſiæ Archidiaconus poſt electum Bonifacium, in Baſilica Lateranen. eligitur; Synodus autem Ravennæ juſſu Honorii Imperatoris coacta Eulalium depoſuit, qui poſt

tres menses, dies quindecim, Nonis Aprilis initæ dignitati ita coactus abdicavit, & Bonifacius Pont. remansit.

CÆLESTINUS I. PONT. XLIV.
ANNO DOMINI CCCCXXIII.

Anno 423.

CÆlestinus Primus, Romanus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconus Cardinalis Prisci Filius. Creatus, & Consecratus nonis Novembris anno Domini 423. Sedit annos octo, menses quinque, dies tres, creavit Episcopos sexagintaduos, Presbyteros trigintaduos. Diaconos duodecim. Obiit octavo dus Aprilis anno Domini 432. Sepelitur via Salaria. Vacavit Sedes dies vigintiunum.

SIXTUS III. PONT. XLV.
ANNO DOMINI CCCCXXXII.

Anno 432.

SIxtus Tertius Romanus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis, Sixti Filius, Creatus, & Consecratus quarto Kalendas Maji, anno Domini 432. Sedit annos septem, mensem unum. Creavit Episcopos 52. Presbyteros vigintiduos, Diaconos duodecim. Obiit quinto Kalendas Aprilis. Sepultus via Tiburtina ad S. Laurentium, extra muros in crypta, juxta corpus ejus. Vacavit Sedes mensem unum, dies sexdecim.

LEO PRIMUS PONT. XLVI.
ANNO DOMINI CCCCXL.

Anno 440.

SAnctus Leo Magnus, Quintiani filius, Natione Tuscus, S. R. E. Archidiaconus, Creatus, & consecratus 3. idus Maji, die Dominico. Vixit annos 20. Menses 10. dies 28. Creavit Presbyteros 81. Diac. 31. Episcopos per diversa loca 185. Obiit die 11. Aprilis 461. & primus omnium Pontificum sepultus fuit in Basilica S. Petri Principis Apostolorum. Vacavit sedes dies 18.

I.

De rebus Ecclesiæ non alienandis.

Hanc prohibitionem latius edixit hic idem Pontifex in ejus rescripto ad Gallia Metropolitanos die 11. Decembris. & Agapetus Primus ad Cæsarium Episcopum Arelatensem. Necnon plerique alii Ponti. in Decretal. & Sex. atque Clem. Et notabo etiam infra in constit. 5. Pauli ij Ambitiosa.

Iste autem Pontifex inter Sanctos relatus fuit, ejusque festum agitur die 11. mensis Aprilis.

Constitutionem de non infeudandis Civitatibus, Terris, & locis S. R. E. edidit Pius V. quam habes inf. tom. 2. num. 35. Admonet, eam confirmavit S. D. N. Urb. VIII. Const. 4. Sacrosancti inf. tom. 4. Bona verò Jurisdictionalia ad Ecclesias, & loca pia spectantia, in feudum, aut emphyteusim dare, vel ultra triennium locare, seu hujusmodi concessiones renovare, aut prorogare prohibuit idem S. D. N. Urb. VIII. Const. 51. Humanæ inf. d. tom. 4.

LEO PAPA UNIVERSIS EPISCOPIS, *per Siciliam constitutis in Domino Salutem.*

Edita, An. D. 447.

Exordium.

Ccasio specialium querelarum, curam nobis providentiæ generalis indicit, ut quod in duabus Provinciæ vestræ Ecclesiis improbè gestam, injustéque præsumptum est; id constitutione perpetua ab omni Episcoporum usurpatione recensemus.

Causa hujus Constit. *aliàs Taurimenianis.

§. 1. Tauromitanis * enim Clericis, Ecclesiæ deplorantibus nuditatem; eò quòd omnia ejus prædia, vendendo, donando, & diversis modis alienando, Episcopus dissiparet, etiam Panormitani Clerici, quibus nuper est ordinatus Antistes, similem querimoniarum, in sancta Synodo, cui præsidebamus, de usurpatione prioris Episcopi, causam detulerunt.

Prohibitio alien. bona Ecclesiæ.

§. 2. Quamvis ergo ordinatum à nobis sit, quemadmodum utriusque Ecclesiæ utilitatis consulatur; ne tamen hoc perniciosum nequissimæ deprædationis exemplum, cuiquam post hac fiat imitabile, hanc præcepti nostri formam apud dilectionem vestram volumus esse perpetuam; qua, sine exceptione decernimus, ut ne quis Episcopus de Ecclesiæ suæ rebus, audeat quidquam vel donare, vel commutare, vel vendere. Nisi fortè ita aliquid horum faciat, ut meliora prospiciat, & cum totius Cleri tractatu, atque consensu, id eligat, quod non sit dubium Ecclesiæ profuturum.

Pœnæ contravenientium.

§. 3. Nam Presbyteri vel Diaconi, aut cujuscumque ordinis Clerici, qui conniventiam in Ecclesiæ damna miscuerint, sciant se & ordine & communione privandos: quia plenum justitiæ est, (fratres carissimi) ut non solùm Episcopi, sed etiam totius Cleri studio, Ecclesiasticæ utilitatis incrementa serventur, eorum numera illibata permaneant, quæ pro animarum suarum salute, fideles de propria substantia, Ecclesiis contulerunt.

Dat. 11. Calendas Novembris Alipio V. C. Cons. — Dat. P. An. 8. die 20. Oct.

II.

Confirmatio Sacri, & quarti Oecumenici Concilii Chalcedonensis, in his duntaxat quæ ad fidei causam spectant. Et comprobatio actorum in Sacro primo & Oecumenico Concilio Nicæno.

Ista Synodus Chalcedonensis congregata fuit, authoritate hujusmet Pontificis, qui de hoc egit cum Theodosio Imperatore in epist. data die 13. Octobr. anni 449. à me hic sedulò prætermissa.

Hanc eandem Synodum 4. loco S. R. E. veneratur, Nicænam verò primo loco, ut in cap. 2. & seqq. dist. 15. & 16. & plenè de eo agit Gelas. I. in constit. seq. & Eug. IV. inf. in ejus constit. 23. Cantate. §. 20.

LEO EPISCOPUS,

Sanctæ Synodo apud Chalcedonem habitæ.

Edita, An. D. 452.

Exultatio de peracto Concilio Chalced.

OMnem quidem fraternitatem vestram nosse non ambigo, definitiones sanctæ Synodi, quæ ob confirmationem fidei in Chalcedonensi civitate celebrata est, toto corde me fuisse complexum: quia nulla sinebat ratio, ut qui unitatem Catholicæ fidei dolebam ab hæreticis fuisse turbatam, non exultanter in integrum rediisse gauderem.

Approbatio d. Concilii.

§. 1. Hoc autem non solùm ex ipso beatissimæ consensionis affectu, sed etiam in epistolis meis, quas post reditum meum ad Constantinopolitanæ urbis Antistitem dedi, potuissetis agnoscere, si vobis responsionem Sedis Apostolicæ manifestare voluisset. Ne ergo per malignos interpretes dubitabile videatur, utrum quæ in Synodo Chalcedonensi per unanimitatem vestram de fide statuta sunt, approbem; hæc ad omnes fratres & Coëpiscopos nostros, qui prædicto Concilio interfuerunt, scripta direxi, quæ gloriosissimus & clementissimus Princeps, sicut poposci, in notitiam vestram mittere pro Catholicæ fidei amore dignabitur, ut & fraterna universitas, & omnium fidelium corde cognoscant, me non solùm per fratres, qui vicem meam executi sunt, sed etiam per approbationem gestorum Synodalium, propriam vobiscum iniisse sententiam, in sola videlicet fidei causa (quod sæpe dicendum est) propter quam generale Concilium, & ex præcepto Christianorum Principum; & ex consensu Apostolicæ Sedis placuit congregari, damnatis hæreticis, qui si corrigi voluissent, nulla penitus resideret de vera Domini nostri JESU Christi incarnatione dubitatio.

Damnatio sectatorum Nestorii, Eutychetis, & Dioscori.

§. 2. Unde si quis umquam ausus fuerit, vel Nestorii perfidia tueri, vel Eutychetis ac Dioscori impium dogma defendere, à Catholicorum communione resecetur, nec habeat ejus coporis participationem, cujus abnegat veritatem, fratres carissimi.

Comprobatio actorum in Synodo Nicæna.

§. 3. De custodiendis quoque Sanctorum Patrum statutis, quæ in Synodo Nicæna inviolabilibus sunt fixa decretis, observantiam vestræ sanctitatis admoneo,

neo, ut jura Ecclesiarum, sicut ab illis trecentis decem & octo Patribus divinitus inspirata sunt, ordinata permaneant. Nihil alienum improbus ambitus concupiscat, nec per alterius imminutionem suum aliquis quærat augmentum. Quantumlibet enim extortis assentationibus sese instruat vanitatis elatio, & appetitus suos Conciliorum æstimet nomine roborandos, infirmum atque irritum erit quidquid à prædictorum Patrum Canonibus discreparit. Quorum regulis Apostolica Sedes quàm reverenter utatur, scriptorum meorum, quibus Constantinopolitani Antistitis conatus repuli, potest sanctitas vestra lectione cognoscere, me, auxiliante Domino nostro, & Catholicæ fidei, & paternarum traditionum esse custodem.

Dat. P. Anni die 21. Martii.

Dat. 12. Calend. Aprilis, Opilione viro clariss. Cons.

HILARIUS PRIMUS PONT. XLVII. ANNO DOM. CCCCLXI.

ANNO 461.

Hilarius Sardus, Calaritanus, Crispini filius. S.R.E. Diaconus Cardinalis, Creatus, & consecratus fuit 3. Kal. Maji sedit Annos 6. Menses tres, dies 10. Creavit Episcopos passim 22. Presbyteros 25. Diaconosque 6. Obiit die 6. Kalen. Augusti Anno 467. sepultus est ad S. Laurentium in Crypta. Vacavit sedes dies 10.

SIMPLICIUS PRIMUS PONT. XLVIII. ANNO DOM. CCCCLXVII.

ANNO 467.

Simplicius Castini, aliàs Castoris filius Tiburtinus, Creatus anno 467. Sedit in Pontificatu annos 15. Menses 7. & dies 7. Creavit Presbyteros 58. Diaconos 11. Episcopos per diversa loca 36. Obiit 6. Non. Martii Anno Domini 483. Vacavit sedes dies 6.

FELIX II. DICTUS III. PONT. XLIX. ANNO DOM. CCCCLXXXIII.

ANNO 483.

Felix II. dictus III. Romanus, ex Patre Felice itidem genitus, Presbyter Cardinalis de domo Anicia. Vixit annos 8. Menses 11. dies 18. Creavit Presbyteros 28. Diaconos ... Episcopos per diversa loca 31. Obiit Anno Domini 492. 5. Kal. Martii. Vacavit Sedes dies quinque.

GELASIUS PRIMUS PONT. L. ANNO DOM. CDXCII.

ANNO 492.

Gelasius Primus, ex Patre Valerio Episcopo Africano, Creatus, & consecratus v. Nonas Martii, Anno Domini 492. sedit in Pontificia Sede annos 4. Menses 8. dies 19. Creavit Presbyteros 22. Diaconos 2. Episcopos 67. Obiit 11. Kalen. Decembris 496. Sepultus ad S. Petrum Apostolum. Vacavit Sedes dies 5.

I. De authoritate Summi Romani Pontificis, in damnandis à fide Catholica deviantibus: Retractandisque malè actis Conciliis, & benè gestis approbandis.

Consonat. Leon. IX. infrà Const. 2. incipiens Cum ex ubi, notabo.

Hic autem Pont. inter Sanctos relatus est, ejusque festivitatis agitur die 21. mensis Novembris.

Edita, An. D. 495.

GELASIUS EPISCOPUS
Urbis Romæ ad Dardanos.

Eutychianæ hæresis sectatores a Sanctæ R. E. traditionibus deviant.

VALDE mirati sumus, quod vestra dilectio, quasi novam veluti difficilè quæstionem, & adhuc tamquam inauditum quippiam nosse desiderat, quòd Eutychianæ pestilentiæ communicatores, non bentes quid pro suæ perditionis obstinatione respondeant, frequenti jam ratione convicti, misera contentione submurmurant, non quia sit alicujus momenti, quæ garriunt, sed quia non inveniunt penitus quid loquantur. Ubi magis eos, qui catholicis sensibus instituti sunt, adhuc hærere miramur, quàm illos, qui à veritate exciderunt, & ab antiqua Ecclesiæ traditione sunt devii, profanasque vocum novitates, & ineptias caducæ perversitatis obtendunt, quibus eos vestra dilectio retulit jactitare. Ideoque Acacium non putare jure damnatum, quòd non speciali Synodo videatur fuisse dejectus; & in super dementiam suæ vanitatis accumulant, pueriliter adjicientes præcipuè Pontificem regiæ Civitatis.

Cujus authore Eutychio semel jam damnato, in Conc Calcedonensi omnes ejus sequaces damnati censentur, nec de d. damnationis retractatione agi unquam potest.

§. 1. Quapropter stultitiam respuentes inanium querelarum, perquirere vos oportet ab ipsis Beatis Apostolis, & considerare prudenter, quoniam Patres nostri Catholici, doctique Pontifices, in unaquaque hæresi quolibet tempore suscitata, quicquid pro fide, pro veritate, pro communione Catholica, atque Apostolica, secundùm scripturarum tramitem, prædicationemque majorum facta semel congregatione sanxerunt, inconvulsum voluerunt, deinceps firmumque constare, nec in eadem causa denuò quæ præfixa fuerant, retractari, qualibet recenti præsumptione permiserint, sapientissimè prævidentes, quoniam si decreta salubriter cuiquam liceret iterare, nullum contra singulos quosque prorsus errores, stabile persisteret Ecclesiæ constitutum, ac semper iisdem furoribus recidivis, omnis integra diffinitio turbaretur. Nam si limitibus etiam præfixis positarum semel synodalium regularum, non cessant elisæ pestes resumptis certaminibus contra fundamentum sese veritatis attollere, & simplicia quæque corda percutere; quid fieret si subinde fas esset perfidis inire Concilium? cum quamlibet illa manifesta sit veritas nunquam desit quod perniciosa depromat & falsitas, tametsi ratione vel auctoritate deficiens, sola tamen contentione non cedens. Quæ majores nostri divina inspiratione cernentes, necessariè præcaverunt, ut contra unamquamque hæresim coacta Synodus, pro fide, communione & veritate Catholica atque Apostolica promulgasset, non sinerent post hæc novis retractationibus mutilari, ne pravis occasio præberetur, quæ medicinaliter fuerant statuta pulsandi, sed auctore cujuslibet insaniæ, ac pariter errore damnato sufficere judicarunt, ut quisque aliquando hujus erroris communicator existeret, principali sententia damnationis ejus esset obstrictus, quoniam manifestè quilibet vel professione sua, vel communione posset agnosci.

Ideoq; damnato Sabellio, ejus sectatores pro damnatis habiti sunt.

§. 2. Et ut priora taceamus, quæ diligens inquisitor facilè poterit vestigare, Sabellium damnavit Synodus, nec ut sectatores ejus posteà damnarentur, necesse fuit, in singulos viritim Synodos celebrari, sed pro tenore constitutionis antiquæ, cunctos qui vel pravitatis illius, vel communionis extitere participes, universalis Ecclesia duxit esse refutandos.

Idem de Ario.

§. 3. Sic propter blasphemias Arii, forma fidei communionisque Catholicæ, Nicæno prolata conventu, Arianos omnes, vel quisquis in hanc pestem, sive consensu, sive communione deciderit, sine retractatione conclusit.

Idem de Eunomio, Macedonio, & Nestorio.

§. 4. Sic Eunomium, Macedonium, Nestorium Synodus semel gesta condemnans, ulteriùs ad nova Concilia venire non sivit, sed universos quocumque modo in hæc consortia recidentes, tradito sibi limite Synodali, refutavit Ecclesia, nec unquam rectè cessisse manifestum est, qualibet necessitate cogente, novis ausibus quæ fuerint salubriter constituta, temerasse.

Resipiscentes & ab Ario discedentes Sancta R. E. recepti sunt.

§. 5. Propterea in tempestate quoque persecutionis Arianæ, plurimi Catholici Sacerdotes de exiliis pace reddita, respirantes, sic cum Catholicis nihilominus fratribus Ecclesias composuere turbatas, ut non tamen illius Synodi Nicænæ quicquid de fide & communione Catholica & Apostolica definierat, immutarent, nec nova quemquam prolapsum damnatione percellerent; sed illius tenore decreti, nisi resipuissent, censerent esse damnatos.

Sedis Apostolicæ au-

§. 6. Quibus convenienter (ut dictum est) ex pa-

thoritas est Concilia approbare.

terna traditione perpensis, confidimus, quòd nullus jam veraciter Christianus ignoret uniuscujusque Synodi constitutum, quod universalis Ecclesiæ probavit assensus, non aliquam magis exequi Sedem præ ceteris oportere quàm primam, quæ & unamquamque Synodum sua auctoritate confirmat, & continuata moderatione custodit, pro suo scilicet principatu, quem beatus Petrus Apostolus Domini voce perceptum, Ecclesia nihilominus subsequente, & tenuit semper & retinet.

Quæ Sedes Acacium ad se reducere multifariam tentavit.

§. 7. Hæc dum Acacium certis comperisset indiciis à communione Catholica deviasse, diutius ista non credens, quippe quem noverat exequutorem sæpè necessariæ dispositionis suæ contra hæreticos extitisse, per triennium fere litteris destinatis, eundem monere non destitit, sicut per diversos missa frequenter scripta testantur. Quibus ille cùm * debito silentio diu non respondere proponeret, Episcopalis quoque directa legatio est, ac nihilominus pagina destinata, quæ præmoneret, eum suorum ante meminisse gestorum, & quæ primitus pro fide Catholica desudasset, oportere respicere. Contestans & blandiendo pariter & minando, ne se à corpore Catholicæ unitatis abscinderet, simulque quoniam hunc Joannes, secundæ Sedis Antistes, gravibus pulsaret objectis; ad primæ Sedis audientiam cohortatus est, vel venire debere, vel mittere. Licet enim Synodus iteranda non esset, tamen congrueret, ut cujuslibet Civitatis Episcopus, primæ Sedis judicium non vitaret, ad quod convenerat secundæ Sedis Antistes, qui nisi à prima Sede non posset audiri, præcipuè qui præjudicatis animis nulla Synodo à Græcis fuisset exclusus, etiam apud eos causam suam, nec posset omninò dicere, nec deberet, quia ab inferioribus Episcopis potior nisi à prima Sede (sicut dictum est) vel discuti potuisset, vel si ita ratio postulasset, addici etiam, cunctis Orientalibus Episcopis cum ipso Acacio in Petri communione recidentibus, cum Secundæ Sedis Episcopus Catholicus ab externæ communionis hominibus esset nullatenus judicandus.

Acacius autem d. Sedem Apostolicam despexit, & pejora commisit.

§. 8. Sed Acacius non solùm despexit satisfacere postulatis, verùm etiam ipsam legationem Sedis Apostolicæ, blandimentis, præmiis, perjuriisque deceptam, quibus ei cum Imperatore promisit, integram Præsulis Apostolici causam de omnibus esse servandam Petri communione pollutam redire perfecit, in tantum Sedis Apostolicæ despiciens potestatem, ut non solùm ejus auctoritati non cederet, sed etiam potius in consortium communionis externæ, per legatos suos niteretur abducere, fieretque Apostolicæ Sedi necessitas eos ipsos, quos direxerat Sacerdotes, honore pariter & communione privare, ne tali contagione videretur infecta, satisque monstraret, non se Acacii specialiter odisse personam, sed respuere fœdera perditorum, quæ etiam in suis Pontificibus detestata convenienter horteret, nihilominus autem literis suis Acacius indicarat, & in Alexandrini Petri se communionem, quem ex petita Sedis Apostolicæ auctoritate, executor ipse quoque damnaverat, sine ejusdem Apostolicæ Sedis consultatione, promptissimè recidisse, & accusationem Joannis, laudesque Petri proprio sermone deferre, de quibus, si utique confidebat magis vel venire, vel mittere debuisset, ut & præsentem de mendaciis quæ dicebat, posset confutare Joannem, & præconia Petri quæ digesserat, rationabiliter allegaret. Quod cum minimè fecerit, satis evidenter ostendit, nec Joannem se posse convincere, nec legitimè receptum Petrum habere fiduciam perdocendi, solùmque sibi monstrabit inesse propositum lacerandi Catholicos, hæreticosque laudandi, sese que eorum potius, quos laudabat, docuit esse participem, quàm Catholicorum quos nitebatur decolorare, consortem, tulitque de se ipse judicium, cum damnati hominis communione pollutus, damnationis ejus factus est particeps. Ita & Sedes Apostolica, quod ad necessariam diligentiam respiceret, nil omisit, & Acacius secundùm formam Synodi Chalcedonensis, qua error, cui communicavit, elisus est, sicut de hæretico homine scriptum est, suo judicio condemnatus apparuit, justéque Sedes Apost. quæ utique se Alexandrinum Petrum damnasse, non etiam solvisse memorat, ne per Acacii pristinam communionem, Petri quoque Collegium, cui Acacius communicaverat, incideret, ipsum competenter Acacii à sua communione submovit. Quapropter utrum errori, vel prævaricationi communicaverit Acacius, quid opus erat nova discussione cognoscere? cum jam literis suis esset ipse confessus, ac sicut scriptum est, Ore tuo justificaberis, & ore tuo condemnaberis, verborum suorum vinculis, & reus teneretur, & jure plectendus.

Ad ejusq. judicium venire contempsit sed Anatolius Legatos misit.

§. 9. Cur ipse in nova causa, quàm Synodus nulla præcesserat, Joannem, quem suis literis impetebat, qualemcunque secundæ Sedis Episcopum, in primæ Sedis B. Petri Apostoli judicio confutare despexit, & ut causam diceret, seu per se, seu per alium, vel venire vel destinare contempsit? indignum habens cujuslibet Civitatis Antistites ad primæ Sedis venire judicium, ad quod Secundæ Sedis cerneret venisse Pontificem, quod Anatolius Constantinopolitanæ Urbis Episcopus missis legationibus pro sua persona fecisse monstratur. Ecce etiam in hac parte vocem non habent conquerentes. Ecce inquam ad legitimum est vocatus examen, ubi vel suas partes justis allegationibus defensaret. Si ille Apostolicæ Sedis refugit examen in Joannis Catholici Pontificis negocio vestigando, quemadmodum Sedes Apostolica de receptione Petri hæretici sua auctoritate resoluti, Acacii fuerat secutura judicium? An Sedem Apostolicam congruebat, Parœciæ Heracliensis Ecclesiæ, id est Constantinopolitani Pontificis, vel quorumlibet aliorum, qui cum eodem, vel propter eum fuerant congregandi, judicium præstolari? cum Apostolicam ejusdem primæ Sedis audientiam Constantinopolitanus Episcopus declinare, qui utique etiam si Metropolitani esset jure suffultus, etiam si inter Sedes haberet locum, primæ tamen Sedis cognitionem fas non habuit refutandi, ad quam secundùm Canones, appellante secundæ Sedis Antistite, vocabatur ad nostrorum causam.

Acacius itaque se reum fassus est, & non jure ad legitimum recusavit comparere Sedis Apost. judicium, & etiam literis suis convincitur communicator erroris in Concil. Chalcedon. Concilio damnati.

§. 10. Hoc ipso satis ostendit, reum se esse confessum, qui ad legitimum judicium postulatus, adesse contempsit; nec poterat ultra differri, ne sicut dictum est, antiqua illius communione durante, cùm sese jam sociasset externè, Sedes quoque Apostolica per eum pollueretur contagiis perfidorum; dignumqua esset, vel prævaricatorem, vel contemptorem judicii competentis manifestissimè scilicet de suo negocio desperantem, à Catholica atque Apostolica integritate & communione secludi. Hic si examinatio quæritur, jam judicio non erat opus, posteaquam & literis suis ipse confessus est, & ad legitimum judicium vocatus adire pertimuit. Si auctoritatis pondus inquiritur, Chalcedonensis Synodi tenor, cum Apostolica Sede censentiens, & illius definitionis exequutio, reperitur condemnati illic erroris communicator effectus; præfixæ nihilominus ibidem particeps damnationis apparuit. Quoniam idem ipse error, qui semel est cum suo auctore damnatus, participe quolibet pravæ communionis effecto, & execrationem sui gestat, & pœnam. Hoc tenore etiam Timotheus Hillurus, atque ipse Alexandrinus Petrus, qui secundùm certè Sedem quoquomodo tacuisse videbantur, non repetita Synodo, sed auctoritate tantummodo Sedis Apostolicæ, ipso quoque Acacio postulante, vel exequente, probatur esse damnatus. Nunc autem ipsi debeant legitimè fuisse Petrum purgatum, & ab omni hæreticorum contagione ritè discretum, cùm ei communicavit Acacius, si ejus communicatorem putant Acacium aliquatenus excusandum, aut si, quod magis est verum, convenienter atque legitimè Petrum probare non poterunt expiatum, propter quod etiam ad Apostolicæ Sedis judicium Acacius vel venire, vel destinare non ausus est, restat ut in ejus communicatione fuerit, & ei communicavit, infectus.

Sedes Apost. omnes judicat, & à

§. 11. Non reticemus autem, quòd cuncta per mundum novit Ecclesia; quoniam quorumlibet sen-

tentiis

nemine judicatur, nec ullo modo ab ea appellatur.

tentiis legata Pontificum, Sedes B. Petri Apostoli jus habeat resolvendi, utpote quod de omni Ecclesia fas habeat judicandi, neque cuiquam de ejus liceat judicare judicio. Siquidem ad illam de qualibet mundi parte Canones appellari voluerint, ab illa autem nemo sit appellare permissus. Quapropter cum satis constet, Acacium nullum habuisse pontificium, sententia Sedis Apostolicæ damnatum, sine ulla ejus notione solvendi, dicant certè qua Synodo hoc ille præsumpsit, quod nec sic quidem absque Apostolica Sede fas haberet efficere? cujus Sedis Episcopus? cujus Metropolitanæ Civitatis Antistes? nonne Parœciæ Heracliensis Ecclesiæ? Si illi certè licuit sine Synodo sententiam Apostolicæ Sedis abrumpere, nulla ejus consultatione quæsita, ita ne verò non licuit primæ Sedi Chalcedonensis Synodi constituta, sicut decuit exequenti hujusmodi prævaricatorem sua auctoritate detrudere?

Damnatq; & absolvit omnes sive præcesserit Synodus quæ male judicaverit sive non.

§. 12. Sed nec illa præterimus, quod Apostolica Sedes frequenter, ut dictum est, more majorum, etiam sine ulla Synodo præcedente, & absolvendi quos Synodus iniquè damnaverat, & damnandi nulla existente Synodo, quos oportuit habuerit facultatem.

Athanasium in Synodo damnatum absolvit.

§. 13. Sanctæ memoriæ quippe Athanasium Synodus Orientalis addixerat, quem tamen exceptum Sedes Apostolica, quia damnationi Græcorum non consensit absolvit.

Joannē Constantinopolitanum itidem absolvit.

§. 14. Sanctæ memoriæ nihilominus Joannem Constantinopolitanum, Synodus etiam Catholicorum Præsulum certè damnarat, quem simili modo Sedes Apostolica etiam sola, quia non consensit absolvit.

Flavianum quoq; liberavit, & Dioscorum condemnavit, ac Ephesinam Synodum male secundo loco actam improbavit.

§. 15. Itemque sanctæ memoriæ Flavianum, Pontificum Congregatione damnatum, pari tenore, quoniam sola Sedes Apostolica non consensit, absolvit, potiusque qui illic receptus fuerat Dioscorum secundæ Sedis Præsulem sua auctoritate damnavit, & impiam Synodum non consentiendo submovit, ac pro veritate, ut Synodus Chalcedonensis fieret, sola decrevit, in qua Pontificibus innumeris qui latrocinio corruerant Ephesino veniam poscentibus, sola concessit, & in sua perfidia permanentes nihilominus sua auctoritate prostravit, quam, Congregatio quæ illic pro veritate reparanda collecta fuerat, est sequuta. Quoniam sicut id quod prima Sedes non probaverat, constare non potuit, sic quod illa censuit judicandum, Ecclesia tota suscepit.

Synodus Chalcedonensis, d. Synodum Ephesinam jure damnavit, quam universalis Ecclesia rationabiliter approbavit.

§. 16. Ubi etiam consequenter ostenditur, quia malè gesta, Synodus, id est contra scripturas sanctas, contra doctrinam Patrum, contra Ecclesiasticas regulas, quam tota merito Ecclesia non recepit, & præcipuè Sedes Apostolica non probavit per benè gestam Synodum, id est secundùm scripturas, secundùm traditionem Patrum, secundùm Ecclesiasticas regulas, pro fide Catholica, & communione prolatam, quam cuncta recepit Ecclesia, quam maximè Sedes Apostolica comprobavit, ut debuerit, & potuerit immutari. Benè verò gestam Synodum juxta supradictum modum, nova Synodo nullatenus immutandam. Proinde si Eutychen fatentur hæreticum, malè gestam apud Ephesum Synodum, qua est receptus, pariter fatebuntur, & per benè gestam, Synodum Chalcedonensem, quod Eutyches, vel cum eo sentientes talia, sunt rejecti, velint, nolintque consentiunt, atque ideò benè gestam Synodum novis exagitationibus refricari non licuisse cognoscant. Qui si forsitan dixerint, eo tenore Ephesinam quoque Synodum non licuisse mutari, rursus hæc eadem quæ supra, deprompsimus, planius repetita perpendantur, id est quia contra fidem, contra veritatem, communionemque Catholicam, veréque Christianam, non rectè gesta Synodus, legitima Synodo pro fide, veritate, communioneque Catholica, veréque Christiana modis omnibus secludenda est, & injusta Synodus, justa Synodo submovenda.

Synodus semel bene acta nusquam retractatur,

§. 17. Pro fide autem & veritate & communione Catholica, bona Synodus, veréque Christiana, semel acta, nulla nec potest, nec debet, novæ Synodi iteratione convelli; sed secundùm benè gestam Synodum, rectéque præfixam, si quis ab ejus tramite deviarit, consequenter, ac sufficienter ejus definitione plectendus, meritoque illius subjacet constitutis. Nec opus est per singulos quosque deviantes, juréque plectendos, novas rursus Synodos introduci, cum ex illius tramite, quæ auctorem cum errore damnavit, quisquis quolibet modo, quolibet titulo complex ejusdem fuerit factus erroris, ut ejus se contagione polluerit, competenter, & particeps ejusdem damnationis existat, ejusque pœna puniatur obstrictus, cujus maluit inire consortium.

& ab ea deviantes damnati censentur.

Eutychen negantes fuisse hæreticum, Eutychiani sunt & damnati cum ipse Eutyche.

§. 18. Quæro ergo ab his, quid de Eutyche sentiant? fuisse ne hæreticum, an asserunt non fuisse contendunt, quid ambagibus agunt? quid circuitionibus præstigiisque se contegunt? palam se Eutychianos esse pronuncient, ut in ejus sacrilego furore convicti, veritatis molibus obruatur, apertéque cognoscant, non solùm hæc ipsa pestis Eutychiana, quantum Christiano dogmati probetur inimica, sed quantas alias hæreses, easque gravissimas, in sua pravitate contineat, ut in quibus foveis volutentur, & in quod præcipitium baratrumque mergantur, intelligant. Simul autem si Eutychen hæreticum negant, & omnimodis publicatur, quod ideò de omnibus Eutychianæ pesti communicantibus, suppresso veluti hoc ipso errore contendunt, ut nos per talium hominum, quod absit, insidias captiosasque tendiculas, in Eutychetis insaniam nitantur inducere; quod quidem etiam si non negent, sive scientes, sive nescientes facere confutantur.

Eundem hæreticum esse fatentes d Synodum Ephes illum recipientem improbam fuisse admittunt, ac Synodum Chalcedon. eumdem cum Dioscoro damnantem justam fuisse supponunt, ideoque jure à Sede Apost. comprobata fatentur.

§. 19. Sin verò & Eutychen hæreticum negare non audent, restat ut contra Catholicam fidem, non Synodum nuncupandam, sed conspirationem potiùs perditorum fuisse consentiant, quæ apud Ephesum, Eutychete reducto, perculit Sanctæ memoriæ Flavianum, cunctosque qui illic aderant Sacerdotes, militari terrore compulerit tanto sceleri præbere consensum. Atque ideò nobis necesse est, pravam perversamque conspirationis illius, & latrocinalem fuisse perhibeant actionem, eamque debuisse modis omnibus aboleri, & ideò justam, bonam, veraciter Christianam Chalcedonensem Synodum processisse definiant, in his quibus Eutychete depulso, cum suo fautore Dioscoro, hæresim eorum erroremque damnavit. Hanc ergo Synodum (ut dictum est,) bonam, veram, justam, Christianamque esse non dubitant, per quam illa noxia sit remota.

Et ideo deviantes à d. Synod. Chalcedonensi, vel eis communicantes damnati sunt.

§. 20. Perspiciant ergo tandemque concedant, quòd, quisquis ab ejus justæ, Christianæ, veræque Synodi fide, communione & veritate deviarit, vel ab ea deviantibus communionem miscuerit, sufficienter atque competenter secundùm ipsius definita, teneatur obstrictus, quoniam mala Synodus, bona debuit submoveri. Bona verò Synodus, nulla causa est, cur alia debeat Synodo retractari, ne ipsa retractatio ejus constitutis deroget firmitatem.

Et sectatores Eutychetis eadem damnatione ligantur.

§. 21. Proinde quicumque Congregationis Ephesinæ tenentur affectu, quid adhuc Acacii tantummodo nomen obtendunt, & non palàm se sectatores Eutychetis, qui illic receptus fuerat, profitentur?

Illum verò execrantes, Synod. Chalcedonensem non iterandam, sed exequendam esse cognoscunt.

§. 22. Qui si refugiunt, atque Eutychen se perhibent execrari, simul ergo & Ephesinam qua malè receptus est, conspirationem jure cassatam, & Chalcedonensem Synodum, qua rejecta est, meritò consentient institutam, atque ita Synodum, quæ pro fide Catholica sit præfixa, secundùm vestram formam, sicut dictum est, perspicient novellis non potuisse quæstionibus ventilari, sed juxta ejus tenorem semel legitimè, justéque depromptum, & jura probari recta sectantes, & sentientes contraria refutari, quod Sedes Apostolica, sicut decuit antiqua traditione custodiens, non Synodum duxit iterandam, sed in eis prævaricatore pellendo, hanc eamdem Synodum potius exequendam.

Acacio itaque improbè Chalced. Synodum retractatione tentavit.

§. 23. Quapropter si quis adhuc secundùm Chalcedonensem Synodum hæc ab Apostolica Sede gesta reprehendit, præterquam quod & hac qua superius astruximus & multiplici potest ratione convinci

multò

multò magis tamen Acacio non licuisse fatebitur ista tentare.

Joannemq. antistitem Catholicum impie expulit, & Petrum hæreticum subrogari permisit.

§. 24. Dicat ergo qua ipse Synodo Joannem secundæ Sedis Antistitem qualemcumque, certè Catholicis ordinatum, nec de Catholica fide & communione aliquatenus impetitum, duxerit excludendum & hæreticum manifestum Petrum, sua quoque executione damnatum, Pontifici Catholico permiserit subrogandum? Cùm etiam si reus manifestus esset Joannes, post eum saltem Catholicum convenisset præfici Sacerdotem, sicut ipse quoque suis sacris sanctæ Timotheo Catholico in Alexandria faciendum promisisse legitur Imperator. Qua Synodo tertiæ Sedis Episcopum Calendionem idem expelli fecit Acacius, nihilominus eumdem Petrum tam hæreticum manifestum, ut eidem palàm necesse communicare prætenderet, sua passus est dispositione substitui? Qua denique per totum Orientem Synodo ejectis orthodoxis nullo crimine maculatis, pravos quosque, & criminibus involutos, sua provisione supposuit? Qua Synodo tot aliena privilegia nefandus populator invasit?

Aliaq. enormia patravit.

§. 25. Sed libri non sufficient, si tragœdias ejus, quas per Ecclesias totius Orientis exercuit, sigillatim scribere moliamur. An illud ipsius argumentum nobis extimant opponendum, quo facinora sua in imperialem nisus est tractare personam; Cur igitur, quando voluit obstitit Basilisco tyranno certè & hæretico vehementer infesto? Cur ipsi Imperatori Zenoni, quia palàm Antiocheno Petro noluit communicare, suam non subdidit voluntatem? Ecce potuit, & in aliis resultare, si vellet. Sed ut ea quæ latiùs explicanda sunt, omittamus, quidquid ipse Zenon Imperator suis literis profitetur, cuncta sese ex Acacii gessisse consilio, nec hoc eum fallere literis suis, ipse pariter testatur Acacius, qui & eum nihilominus universa rectè gessisse conscripsit, & suo consilio hæc eadem gesta non tacuit. Quasi verò tantùm in Alexandrini Petri communione Acacius prævaricator extiterit, & non in omnibus quos vel fecit, depulsis Catholicis Pontificibus tamquam Tyrannus, Ecclesiis quibusque præponi, vel taliter præpositis perversa communione permixtus est, qui hoc ipso secundùm Canones fuerant ab Ecclesiastica communione pellendi, quod se passi sunt successores vivis Sacerdotibus adhiberi. Quis autem non perspiciat Christianus, quòd Catholicis Pontificibus propria Sede dejectis, non nisi hæretici potuerint introduci? quibus tamen cunctis, vel auctor fuit Acacius subrogandis, vel subrogatis communicator accessit. His utique qui à communione hæreticorum nullatenus discrepabant. Cur ergo vel cum hæc fieri videret Acacius, non, sicut sub Basilisco jam fecerat, ad Apostolicam Sedem referre curavit? ut si solus ipse non poterat, junctis cum eadem consiliis, atque tractatibus, apud Imperatorem possent quæ Religioni competerent allegari. Nam si Basiliscus, ut dictum est, tyrannus & hæreticus, scriptis Apostolicæ Sedis vehementer infractus est, & à plurimis revocatus excessibus, quanto magis legitimus Imperator, qui se Catholicum videri volebat, potuit cum Apostolica Sede cunctorum quoque Pontificum moderata suggestione mitigari? præcipuè cùm ejusdem Acacii esset specialis fautor & amator, & qui literis suis tam ipsum Acacium, quàm sanctæ memoriæ Papam Simplicium magnis laudibus extulisset; doceretur quòd hæreticis constantissimè restitisset. Cur tanto tempore Acacius inter ista conticuit? nisi quia præpediri nolebat ullatenus, quæ pro hæreticis desiderabat impleri. Ponamus tamen etiam si nulla Synodus præcessisset, cujus Apostolica Sedes rectè fieret executrix, cum quibus erat de Acacio Synodus ineunda? nunquid cum his, qui jam participes tenebantur Acacio, & per Orientem Catholicis Sacerdotibus violenter exclusis, perque exilia diversa relegatis, socij evidenter existebant communionis externæ, prius se ad hæc consortia transferentes, quam Sedis Apostolicæ scita consulerent? Cum quibus ergo erat Synodus ineunda? Catholici Pontifices fuerant undique jam depulsi, solique remanserant socii perfidorum, cum quibus jam nec licebat habere conventum, quia moris Ecclesiastici omninò non esset cum his qui pollutam communionem tenerent, permixtamque cum perfidis ullum miscere consilium. Propheta quoque dicente, non sedi in concilio vanitatis, & cum iniqua gerentibus non introibo. Odivi Congregationem malignorum, & cum impiis non sedebo. Rectè igitur per Chalcedonensis Synodi formam hujusmodi prævaricatio repulsa est potius, quàm ad Concilium, quod nec opus erat post primam Synodum, nec cum talibus habere licebat, adducta est. Nam & quid ageretur de fide Catholica, si intelligere voluissent, ignorare non poterant, cum viderant Catholicos Pontifices nulla Synodi discussione, nullo Concilio, præcipuè cum novas causas esse perpenderent, toto oriente depelli, & cæteri quid caverent ex illorum discere qualitate potuissent. Restat igitur ut illius partis eos fuisse sit clarum, cui se post tot experimenta dediderunt, meritóque ab Apostolica Sede, ceterisque Catholicis non jam consulendi erant, potiùs, sed notandi.

Constantinopolitam Ecclesiam prætendebat aliis esse majorem ob Imperatoris præsentiam. c.

§. 26. Risimus autem quòd prærogativam volunt Acacio comparari, quia Episcopus fuerit regiæ Civitatis. Nunquid apud Ravennam, apud Mediolanum, Syrmium, apud Trevitos, multis temporibus non constitit Imperator? Nunquid nam harum Urbium Sacerdotes ultra mensuram sibimet antiquitus deputatam, quippiam suis dignitatibus usurparunt? Nunquid Acacius, ut Joannem qualemlibet hominem, Catholicum tamen, à Catholicis ordinatum de Alexandria excluderet, Petrumque in hæresi jam detectum atque damnatum, absque Sedis Apostolicæ consultatione reciperet, aliqua Synodo saltem illis habita, hoc audacter arripuit, ut Calendionem de Antiochia pelleret, hæreticumque Petrum, quem ipse quoque damnaverat, absque notitia Sedis Apostolicæ rursus admittere, aliqua Synodo id fecisse monstratur? Si certè de dignitate agitur Civitatum, secundæ Sedis & tertiæ, major est dignitas Sacerdotum, quam ejus Civitatis, quæ non solum inter Sedes minimè numeratur, sed nec inter Metropolitanorum jura censetur. Nam quod dicitis regiæ Civitatis, alia potestas est Regni secularis, alia Ecclesiasticarum distributio dignitatum. Sicut enim quamvis parva Civitas prærogativam præsentis Regni non minuit, sic Imperialis præsentia mensuram dispensationis religiosæ non mutat. Sit clara Urbs illa potestate præsentis Imperii, Religio tunc sub eadem firma, tunc libera, tunc provecta consistit, si potius hoc præsente propriam teneat sine ulla perturbatione mensuram. Postremò, si ibi de Imperatoris præsentia blandiuntur, & inde putant Constantinopolitanæ Civitatis Episcopi potiorem fieri posse personam; audiant Martianum ejusdem Principem Civitatis, posteà quam pro augmento Urbis ipsius Sacerdotis intercessor accedens, contra regulas obtinere nihil potuit, Sanctæ memoriæ Papam Leonem summis laudibus prosecutum, quòd canonum regulas violari nulla fuerit ratione perpessus. Audiant Anatolium ejusdem Sedis antistitem, clerum potiùs Constantinopolitanum, quàm se tentasse talia confitentem, atque in Apostolici Præsulis totum dicentem positum potestate. Ipsum B. Papam Leonem Sedis Apostolicæ præsulem, cujus Synodus Chalcedonensis auctoritate firmata est, quicquid ultra quam ab eodem pro fide & communione Catholica, atque Apostolica illic agendum, constaret esse delegatum, per occasionem Congregationis illius præter Nicænos Canones nova videretur actione tentatum, competenti refutatione vacuasse. Eaque nihilominus etiam sub Sanctæ memoriæ Papa Simplicio, Legatum Sedis Apostolicæ Sanctæ memoriæ Probum Canusinæ Urbis Episcopum, Leone Principe tunc petente præsente, docuisse nullatenus posse tentari, neque hic prorsus præbuisse consensum. Atque ideò non ad Civitatis cujuslibet respiciant qualitatem, sed modum dispensationis Ecclesiasticæ, paterna traditione firmatum convenienter observent.

§. 27. Di-

Ipsumq. pro religione Catholica apud Imperatorem nihil egisse demonstrat.

§. 27. Dicatur autem de Alexandrino, & Antiocheno Episcopis certis ex causis Principem magis illa quæ gesta sunt, non Acacium percepisse, sed Principi Christiano decuerat suggerere Sacerdotem maximè cujus familiaritate & favore fruebatur, salvam fore de ejusdem injuria contumemeliaque vindictam, tantùm ut Ecclesiæ sineret Christianus princeps regulas custodiri, quia & nova in utroque Pontifice causa esset exorta, & novam discussionem consequenter inquireret, & sicut semper esset effectum, ac divinæ pariter leges, humanæque censerent, ut Sacerdotali Concilio de Sacerdotibus judicia provenirent, non à sæculari viderentur qualescumque Pontifices, & si errore humanitus accedente, non tamen religionem ullatenus excedentes potestate percelli. An adhuc justa ratione Principi suggerenda non erat Regiæ Civitatis honore sublimis? si factus erat in regia Civitate sublimior, tanto magis in his suggerendis debuit esse constantior. Si autem in his quæ pro religione fuerant exerenda, extitit contemptibilis, & aut segnis, aut fiduciam non habens intimandi, in quo per regiam Civitatem major effectus est? an ut per ea suæ prævaricationis exereret potius tyrannidem, quàm causas religionis legitimè procuraret?

Nathan Prophetæ exemplum contra ipsum Acacium adducit.

§. 28. Nathan Propheta, palàm publicéque in facie Regi David, & commissum pronunciavit errorem, & ipsum commisisse non tacuit, & confessione correctum consequenter absolvit.

Et S. Ambrosii aliud exemplum.

§. 29. Beatæ memoriæ Ambrosius Mediolanensis Sacerdos Ecclesiæ, majori Theodosio Imperatori communionem publicè palámque suspendit, atque ad pœnitentiam redegit regiam potestatem.

Leonisq. PP.

§. 30. Beatæ memoriæ Papa Leo, sicut legitur, Imperatorem Theodosium juniorem, Ephesino latrocinio liberè coarguit, excedentem.

Hilarii etiam Papæ.

§. 31. Sanctæ memoriæ quoque Papa Hilarius Anthemium Imperatorem, cum Philotheus Macedonianus ejus familiaritate suffultus, diversarum conciliabula nova sectarum in Urbem vellet inducere, apud Beatum Petrum Apostolum palàm ne id fieret clara voce costrinxit, in tantum ut non ea facienda cum interpositione Sacramenti idem promitteret Imperator.

Simplicii quoq. & Felicis Pontificum.

§. 32. Sanctæ memoriæ nihilominus Papa Simplicius, & post eum Sanctæ memoriæ Papa Felix, non solum Basiliscum Tyrannum, sed etiam Imperatorem Zenonem, pro iisdem ipsis excessibus, auctoritate libera sæpius increpasse noscuntur, flectique potuisset, * nisi Constantinopolitani Præsulis accenderetur instinctu, qui particeps externæ communionis effectus, necessariò in quod inciderat, jam fovebat; malens in suæ prævaricationis obstinatione persistere, quàm curandus ad salubria remeare, sicut ipse rerum probavit eventus.

* aliàs potuissent.

Eugenii Episcopi Carthaginensis.

§. 33. Ecce nuper Honorico Regi Vandalicæ nationis, vir magnus & egregius, Sacerdos Eugenius Carthaginensis Episcopus, multique cum eodem Catholici Sacerdotes, constanter restiterunt sævienti, cunctaque extrema tolerantes, hodieque persecutoribus resistere non omittunt.

Ipsiusmet Pontificis alia exempla adducit.

§. 34. Nos quoque Odacri barbaro hæretico Regnum Italiæ tunc tenenti, cum aliqua non facienda præciperet, Deo præstante, nullatenus parvisse manifestum est.

Acacium verò non imperatori restitisse, sed potius favisse ostendit.

§. 35. Hic autem vir bonus Acatius, & Sacerdos eximius, in tantum se & suggerere potuisse monstravit, & noluisse deprompsit, imò favisse patefecit, ut & Imperator cuncta se ex ejus gessisse consilio non taceret, & ipse Imperatorem magnis præconiis elevaret ista facientem, seseque prodidit his agendis rebus fuisse participem.

Imperator injustè dejecit Antistites absque aliqua Synodo.

§. 36. Sed esto, Calendion Imperatoris nomen abstulerit, Joannes Principi mentitus fuisse jactetur, quæ tamen cùm novæ essent causæ, nova debuit Ecclesiastica prævenire discussio? an qui in hominem Imperatorem pecasse dicebantur, nulla interveniente Synodo dejici debuerunt?

Acacius autem justè absque Synodo à Papa damnantur.

§. 37. Et in Deum qui summus & verus est Imperator, Acacium delinquentem, sinceramque communionem divini Sacramenti studentem miscere cum perfidis, secundùm Synodum, qua hæc est damnata perfidia, non oportebat expelli?

Qui Acacius Sacerdotum depressionem videns Synodi celebrationem proponere debebat. Ideoque tacens, consensisse dicitur.

§. 38. Quod de innumeris per totum Orientem Catholicis Sacerdotibus propria Sede depulsis, & indubitanter hæreticis intromissis? Novæ certè erant causæ, & his consequenter nova Synodus debebatur. Cur tunc non venit in mentem, ut in talibus causis peteretur à Principe, saltem qualiscumque Synodus celebranda? ut quocunque vel colorato judicio traditionis Ecclesiasticæ, passim Pontifices viderentur excludi, non solùm quarumcumque Urbium Sacerdotes, sed Metropolitani incunctanter Antistites? His omnibus cùm non restitit suggestione qua potuit, consensit Acacius, communicando cunctis, qui in Catholicorum locum, hæretici fuerant subrogati. Apostolus autem dicit. Non solum qui faciunt, sed & qui consentiunt facientibus, reos indubitanter adscribi.

Et propterea Acacius juxta secundam Synodum Calcedonensem pro ejus communione cum inimicis d. Synodi à Papa damnatus est.

§. 39. An hæc licuit sæculari potestati, & actis talibus Acacio consentiente absque ulla Synodo, quam ipsa rerum novitas exigebat, absque Sedis Apostolicæ consultatione perficere; & Sedi Apostolicæ non licuit secundùm tenorem Synodi Chalcedonensis, in veteri utique causa, & veteri constituto juxta diffinitionem damnata, inimicis Synodi Chalcedonensis Acacium communicantem à sua communione depellere?

§. 40. Sed inquiunt, Acacius Principi obviare non potuit: cur Basilisco, quia voluit, obviavit? Cur ipse Zenoni, ne palàm Petro Antiocheno (quamvis latenter hoc fuerit) communicare videretur, non commodavit assensum? Ecce resultanti non institit Imperator, ecce vim nolenti non intulit, ecce refugienti contagia manifesta concessit. Postremò, cur tanto tempore, cum ista gererentur, vel gerenda cognosceret, non ad Sedem Apostolicam, à qua sibi curam illarum regionum noverat delegatam: referre maturavit; sed prius laudator factus est ipse gestorum, quàm vel præmoneret talia esse tentanda, vel ne tentarentur obsisteret, sicut sub Basilisco jam fecerat? Cur illis cæteris comunicare consensit, qui depulsis Catholicis Sacerdotibus, indubitanter hæretici singulis Urbibus fuerant substituti? Postremò, ille defuit suis partibus, & quæ Sacerdoti Catholico competerent, agere fastidivit: ideò Sedes Apostolica, quod ad eamdem pertinebat vel potuit vel debuit prætcrire. Quolibet igitur modo hæreticorum complicem refutavit, & consortem communionis externæ à sua communione dimovit.

Nec Papa damnationē Acacii debuit intimare Episcopis Orientis, quia communicaverant Acacio, & ideo uti ejus sectatores damnati quoq; sunt.

§. 41. Nec opus fuit nova Synodo, cùm veteris constitui sufficienter hæc forma præscriberet, nec opus fuit, ut hæc scienda orientis Episcopis intimaret, quos expulsione Catholicorum, quæ agebantur in causa fidei non ignorasse manifestum est, & communicando hæreticis subrogatis, facto tali consensisse non dubium est, etiam cum externæ communionis effectis, nec potuisse, nec debuisse Sedis Apostolicæ scita tractari. Ecce agnoverunt in eorum professione, qui constantissimè perdurarunt, quod fidei communionique Catholicæ deberetur. Ecce agnoverunt quemadmodùm à talibus recedendo, immo talibus contra moliendo, à fide & communione Catholica deviarit Acacius, sequitur pariter cum eodem, errori subdiderint. Ecce agnoverunt quàm justis ex causis, pro fide & communione Catholica atque Apostolica (cui, & illi qui in ea perstiterant congruebant, & hi qui pro stantibus obviabant, ab eadem docebantur alieni) Sedis Apostolicæ auctoritate sit remotus Acacius, ad cujus præcipuè vocatus examen, vel venire vel mittere non curavit, ut se de his omnibus, ut confidebat, absolveret, ejusque pariter quicumque complices extiterunt, atque ab illa merito cum his communione discretus, à qua se ipse primùm cum suis consortibus Catholicis Pontificibus discrepando, cognoscitur separasse. Jureque sententiam illi damnationis excepit, ceterique consortes cum suis consortibus promulgandam, qui solus pro omnibus suis consortibus in communionem se recidisse, ad Apo-

stolicam

stolicam Sedem missis literis est professus. Cui Acacio, si communicaverant Orientales Episcopi, antequam huc referret, pari utique reatu, sine dubio probantur involvi, jureque per illum transgressionis sententiam susceperunt, tamquam facti cum eodem communionis externæ, qui utique non consuli, tanquam nostræ communionis homines, jam deberent, sed tanquam in contrario positi, in consortio refutari. Si vero non communicaverant antequam Acacius huc referret, & communicantem notare debuerant, & ipsi de eodem potius huc referre, atque Apostolicæ Sedis vigore perculsum, meritò comprobaret, cumque ea Sede Apostolica, tantisque illis Catholicis Pontificibus magis tenere concordiam. Sed quia ab illorum societate desciverant, & eorum successoribus communicare delegerant, ideò cum Sede Apostolica minimè congruebant, quia in sortem reciderant prævaricatoris Acacii, & illius se sine dubio prævidebant sententia consequenter astringi, ob hoc eum videri nolebant esse damnatum, quia se cognoscebant in eadem prævaricatione damnatos, in qua hodie quoque manere persistunt. Sed sicut ij simili conditione constricti, complicem suum non possunt judicare non jure damnatum, neque reum possent competenter absolvere; sic illo justè prævaricatore damnato, ipsi quoque pari jacent damnatione prostrati, neque ipsi resipiscentes poterunt prorsus absolvi. Quia sicut per unum scribentem, eorum omnium vulgata transgressione, qui in eamdem perfidiæ reciderant actionem; sic in uno eodemque qui pro omnibus scripserat, vel scribendo omnium prodiderat voluntates, transgressione punita, pariter quoque, cum eodem vel in eodem, est complicium transgressio punita cunctorum.

Solus ergo Pontifex damnationis sententiam tulit in Acacium.

§. 42. Quæ tamen sententia in Acacium destinata, etsi nomine tantummodo Præsulis Apostolici, cujus erat utique potestatis legitimæ, probatur esse depromta, præcipuè cum secretò dirigenda videretur, ne custodijs ubique prætensis, dispositio salutaris, quibuslibet difficultatibus impedita, necessarium habere non posset effectum.

Quæ plurimorum Italiæ Sacerdotum congregatione probata fuit.

§. 43. Tamen quia orthodoxis ubique dejectis, & hæreticis tantummodo, eorumque consortibus, jam relictis in Oriente, Catholici Pontifices, aut residui omninò non essent, aut nullam gererent libertatem, plurimorum in Italia Catholicorum Congregatio Sacerdotum, rationabiliter in Acacium sententiam cognovit fuisse prolatam. Quæ Congregatio, facta Pontificum, non contra Chalcedonensem, non tamquam nova Synodus contra veterem primamque cognovit, sed potius secundum tenorem veteris constituti, particeps Apostolicæ executionis effecta est. Ut satis appareat Ecclesiam Catholicam, Sedemque Apostolicam, quia alibi jam omninò non posset, ubi potuit, & cùm quibus potuit, nihil penitus omisisse, quod ad fraternum pertineret, pro intemerata, & sincera communione, tractatum.

Quæ omnia Orientales cognoscentes & obdurati persistentes à salutis via aberrant.

§. 44. Quæ cum universa noverint, qui videntur Ecclesiis Orientalibus nunc præesse, propterà Christianam reparari legitima curatione refugiunt unitatem, quia occasionem dissentionis hujus, suis ambitionibus suffragantem deponere jam recusant, quia sine auctoritate Sedis Apostolicæ omnium Ecclesiarum passim jura confundunt, magis eligentes in errore persistere, quàm præsumptionum suarum perdere facultatem, plus usurpationum suarum licentiam diligentes, quam divini judicij tenentes corde respectum. In quo necesse est velint nolint, tam de fidei communionisque Catholicæ sinceritate neglecta, quàm de paternis canonibus evidenter irruptis, recipiant quod merentur, nisi, dum hic tempus admittit, hæc damnationis æternæ pericula, correctis mentibus studeant declinare, ut possint non tales permanere, quibus insolubilis est lata sententia, sed de talibus recedentes, ab eadem sententia non teneri. Quæ sicut in errore durantibus nunquam solvenda præfixa est, sic ab his erit aliena qui extiterint puniendæ pravitatis immunes.

Hortatur hic Pont. Dardanos ut hæc omnibus patefaciant.

§. 45. Hæc verò ad institutionem vestræ dilectionis, satis abundeque sufficere judicamus, quamvis eadem latius, si Dominus concesserit facultatem, studeamus exponere, quatenus & fidelium quisque cognoscat, nihil Apostolicam Sedem (quod absit) præproperè censuisse, & non habere quod justè possit opponere, perversa doceatur improbitas. Rectè autem faciet vestra dilectio, si ista quæ scribimus, pariter Catholicis, & contraria sapientibus innotescant, quò & sanis necessaria firmitas, & malè sanis competens medicina præbeatur.

Dat. Calendis Februarij Victore Viro clarissimo Consule. Dat. P. An. 4. die 1. Feb.

ANASTASIUS II. JUNIOR PONT. LI. ANNO DOMINI CCCCXVII.

Anno 497.

ANastasius Secundus Junior, Petri filius, Romanus de Regione Exquilina, de vico, in quo eodem Papa Alexander Primus est natus, Caput Tauri cognominato. Creatus, & consecratus quinto Kalendas Decembris, Anno Domini 497. Sedit Annum 1. Menses 11. dies 11. Creavit Presbyteros 12. Episcopos per diversa loca 16. Obiit 13. Kalendas Decembris Anno 499. sepultus ad Sanctum Petrum. Vacavit sedes dies 3.

COELIUS SYMMACHUS PONT. LII. ANNO DOMINI CCCCXCIX.

Anno 499.

COElitus Symmachus, Fortunati filius, Natione Sardus, patria Simagensis, hodie Simagis dicta, oppidulo nunc 40. ædium, Diœcesis Arborensis. Creatus, & consecratus X. Kalendas Decembris, in Diacono Cardinale S.R.E. Anno 499. in Basilica Constantiniana. Sedit Anno 15. Menses 7. dies 28. Creavit Presbyteros 92. Diaconos 16. Episcopos per diversa loca 117. Obiit 14. Kalendas Augusti, Anno 514. & sepultus fuit in Basilica S. Petri. Vacavit sedes dies 7.

Schisma quintum in Romana Ecclesia inter Symmachum legitimum Papam, & Cœlitum Laurentium Spurium.

COELIUS HORMISDA PONT. LIII ANNO DOMINI DXIV.

Anno 514.

COElius Hormisda, natione Campanus, patria Venafranus, filius justi de Frusinone ex Diacono Cardinale, Creatus 7. Kalendas Augusti, Anno 514. Sedit in Petri Cathedra annos 9. dies 11. Creavit Presbyteros 21. Diaconos 10. Episcopos per diversa loca 55. Obiit Anno Domini 523. Corpus ejus in Basilica Beati Petri Apostoli ad Vaticanum sepultum est. Vacavit sedes Romana dies 6.

JOANNES PRIMUS PONT. LIV. ANNO DOMINI DXXIII.

Anno 523.

SAnctus Joannes I. Constantij filius, Tuscus S.R.E. Presbyter Cardinalis, SS. Joannis, & Pauli, Titulo Pammachij, à Gelasio Papa factus. Creatus, & consecratus pridie Idus Augusti, Anno Christi 523. Sedit Annos 2. Menses 9. dies 16. Creavit Episcopos 15. Obiit Anno Domini 526. 6. Kalendas Junij. Corpus ejus ad Urbem Ravenna delatum. Vacavit sedes Mensem 1. dies 28.

FELIX III. DICTUS IV. PONT. LV. ANNO DOMINI DXXVI.

Anno 526.

FElix III. dictus IV. Castorij fimbrij Samnis Beneventanus S. R. E. Presbyt. Cardinal. S. Silvestri in Esquilijs tit. Equitij ab Hormisda,

Papa

Papa factus. Creatus, & conſecratus 8. Kalendas Auguſti, Anno Chriſti 526. ſedit annos 4. Menſes duos, dies 18. Creavit Preſbyteros 55. Diaconos 4. Epiſcopos per diverſa loca 29. Obiit Romæ 4. Idus Octobris 530. Corpus ejus in Baſilica Principis Apoſtolorum ſepultum eſt. Vacavit ſedes dies tres.

BONIFACIUS II. JUNIOR PONT. LVI.
ANNO DOMINI DXXX.

ANNO 530. BOnifacius II. Junior Sigiſvulti, vel aliàs Sigisbundi filius Romanus S. R. E. Preſbyter Cardinalis tit. S. Cæciliæ licet natum Romæ, genere tamen fuiſſe Gothum. Creatus, & conſecratus Romæ 17. Kalendas Novembris Anni 530. non ſine contentione. Sedit annum unum, dies duos. Obiit 16. Novembris 531. Sepultum Corpus ejus in Baſilica Principis Apoſtolorum. Vacavit ſedes Menſes 3. dies 5.

Schiſma ſextum in Romana Eccleſia inter Bonifacium ſecundum Papam, & Dioſcorum Antipapam.

JOANNES SECUNDUS PONT. LVII.
ANNO DOMINI DXXXI.

ANNO 531. JOannes II. Junior cognomento Mercurius, Profecti filius, Romanus de Regione Cælij Montis S. R. E. Presbyt. Card. tit. S. Clementis. Creatus, & conſecratus Romæ 11. Kal. Februarij, Anno Chriſti 531. ſedit Annos 2. Menſes 4. dies 6. Creavit Epiſcopos 21. Preſbyteros 15. Diaconos . . . . . . Obiit Romæ 11. Kalendas Junij, Anno Chriſti 534. Sepultus in Baſilica Principis Apoſtolorum ad Vaticanum. Vacavit ſedes dies 6.

AGAPETUS PRIMUS PONT. LVIII.
ANNO DOMINI DXXXIV.

ANNO 534. SAnctus Ruſticus Agapetus, Gordiani Preſbyteri Cardinalis SS. Joannis & Pauli, tit. Pamachij, ex legitimo matrimonio filius Romanus S. R. E. Archidiaconus Presbyter Cardinalis in Baſilica SS. Duodecim Apoſtolorum, Creatus, & conſecratus Romæ 3. nonas Junij, Anno Chriſti 534. ſedit Menſes 11. dies 19. Creavit Diaconos quatuor, Epiſcopos per diverſa loca undecim. Defunctus eſt Conſtantinopoli 12. Kalendas Junij, Anno 436. cujus Corpus in loculo plumbeo translatum eſt Romam, uſque ad Baſilicam S. Petri, ubi ſepultum eſt 12. Kalendas Octobris.

COELIUS SILVERIUS PONT. LIX.
ANNO DOMINI DXXXVI.

ANNO 536. COElitus Silverius Hormiſdæ de Fruſinone Papæ, ex legitimo Thoro natus, Abella, ſeu Avella Civitate Campaniæ felicis, vulgo Troja editus S. R. E. Subdiaconus regionarius. Creatus 13. Kalendas Auguſti, conſecratus verò die Dominico 17. Kalendas Januarij, Anno Domini 536. ſedit Annos tres, & dies 11. Creavit Presbyteros 13. Diaconos 5. Epiſcopos per diverſa loca 19. Silverius exagitatus adverſariorum calumnijs, & relegatus in Inſula Palmaria, juxta Pontiam ſita, conſumptus ærumnis, atque in edia, diem tandem clauſit extremum 12. Kal. Julij.

VIGILIUS PONT. LX.
ANNO DOMINI DXXXVII.

ANNO 537. VIgilius ex nobiliſſimo genere ortus, Joannis Conſularis viri filius, S. R. E. Archidiaconus. Creatus 6. Kal. Maij, & conſecratus die Dominico 18. Kalendas Junij, vivente prædeceſſore ſuo Silverio. Hujus Vigilij ingreſſus parum legitimus fuit. Sedit à Creatione Annos 18. Menſes 7. dies 15. à Conſecratione annos 16. Menſes 6. dies 28. & cùm duas Ordinationes feciſſet, Creavit Epiſcopos 81. & Presbyteros 16. & Diaconos 16. Siracuſis, Conſtantinopoli rediens Romam 4. Idus Januarij ex calculi dolore moritur. Anno Domini 556. Corpus ejus Romam relatum, ſepultum eſt in via Salaria, in Sacello S. Marcelli. Vacavit ſedes Menſes 3. dies 5.

Schiſma ſeptimum in Romana Eccleſia inter Silverium Papam, & Vigilium Antipapam.

PELAGIUS PRIMUS PONT. LXI.
ANNO DOMINI DLV.

PElagius Joannis Vicariani filius, Romanus, S. R. E. Archidiaconus, Conſecratus 16. Kalendas Maji, die Dominico Paſchæ, Sedit annos quatuor, Menſes 10. dies 18. Hic fecit ordinationes duas per menſem Decembris Presbyterorum 25. Diaconorum 9. Epiſcoporum per diverſa loca 49. Qui etiam obiit 2. menſis Martij, & ceſſavit Epiſcopatus ejus menſes tres dies 5. ANNO 555.

JOANNES TERTIUS PONT. LXII.
ANNO DOMINI DLIX.

JOannes III. Catellinus cognomento, ex Patre Anaſtaſio viro illuſtri, Creatus 4. Kalendas Junij, conſecratus die Dominico 16. Kalendas Auguſti, Anno Domini 559. Sedit Annos 13. dies 16. Hic fecit ordinationes duas per menſem Decembris Presbyterorum 38. Diaconorum 13. Epiſcoporum per diverſa loca 16. moritur 3. Idus Julij, Anno Chriſti 574. ſepultus in Baſilica S. Petri Apoſtoli. Ceſſavit Epiſcopatus ejus menſes 10. & dies 3. ANNO 559.

BENEDICTUS PRIMUS PONT. LXIII.
ANNO DOMINI DLXXIV.

BEnedictus I. cognomento Bonoſus, natione Italus, patria Romanus, ex patre Bonifacio, Creatus 16. Kalendas Junij, conſecratus die Dominico 4. Nonas Junij, ſedit in Petri Cathedra Annos 5. menſes 2. & dies 15. Hic fecit ordinationem unam per menſem Decembris Presbyterorum 15. Diaconorum 3. Epiſcoporum per diverſa loca 21. Mortuus eſt pridie Kalendas Auguſti, Anno Domini 579. & ſepultus in Baſilica B. Petri Apoſtoli. Vacavit ſedes Romana menſes 3. dies 10. ANNO 574.

PELAGIUS SECUNDUS PONT. LXIV.
ANNO DOMINI DLXXIX.

SAnctus Pelagius II. Junior, Winigildi filius, Romanus, quamquam, ex nomine parentis, eum potius genere Gothum, quàm Romanum conjicimus, creatus 3. Idus Novembris, quæ incidunt in diem 11. ejuſdem menſis, Anno Domini 579. conſecratus die S. Andreæ Apoſtoli, pridie Kalendas Decembris; ſedit Annos 10. Menſes 2. dies 29. Ordinationes duas menſe Decembri fecit Epiſcoporum 48. Presbyterorum 82. & Diaconorum 8. defunctus 6. Idus Februarij ex peſte, Anno 590. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes menſes 5. dies 25. ANNO 579.

Damnatio Conciliabuli Constantinopolitani 3. non jure convocati à Joanne Episcopo Constantinopolitano, Universalis Ecclesiæ Episcopi nomen sibi perperam vindicante.

Edita, A. D. 589.

PELAGIUS PAPA SECUNDUS,

Dilectissimis Fratribus, universis Episcopis, qui illicita vocatione Joannis Constantinopolitani Episcopi, ad Synodum Constantinopolim convenerunt.

Exordium.

MANIFESTO, sicut optavimus gratiam Dei, lumine Evangelicæ veritatis ab universali Ecclesia, perniciosissimi erroris nocte depulsa, ineffabiliter gaudemus in Domino. Sed non modico contristamur mærore, quia ea quæ olim calcata fuerant, & funditus damnata, nec umquam fieri debuerant, redivivis radicibus germinant, atque pullulant. Et quoniam multa, quæ pœnitudinem possunt generare, proveniunt, necesse est ea cassare, quæ contra ordinem, & omnem auctoritatem facta esse noscuntur.

Concilium Constantinop. tertium absque Papæ assensu actũ fuit.

§. 1. Unde fratres rejecta penitus audacia, quæ contra Apostolicam Sedem, & contra ipsam Domini Salvatoris vocem, qua dictum est, Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, sumpta est disputandi contra Domini præcepta vana errantium corda conquiescant, nec liceat defendi, quod non licuit agere. Relatum est ergo ad Apostolicam Sedem, Joannem Constantinopolitanum Episcopum, Universalem se scribere, vosque ex sua præsumptione ad Synodum vocare generalem, cùm generalem Synodum convocandi auctoritas Apostolicæ Sedis B. Petri singulari privilegio sit tradita, & nulla umquam Synodus rata legatur, quæ Apostolica auctoritate non fuerit fulta.

Illud ergo iste Pont. irritat & damnat.

§. 2. Quapropter quicquid in prædicto vestro conventiculo, (quia Synodus taliter præsumpta esse non potuit) statuistis, ex auctoritate Sancti Petri Apostolorum Principis, & Domini Salvatoris voce, qua B. Petro potestatem ligandi atque solvendi ipse Salvator dedit, quæ etiam potestas in Successoribus ejus indubitanter transivit, præcipio omnia quæ ibi statuistis, & vana & cassata esse, ita ut deinceps numquam appareant, nec ventilentur. Etenim ipse Salvator Beato Apostolo Petro, tamquam ipsa per se veritas loquitur dicens: Quæcumque ligaveris super terram, erunt ligata & in cœlo, & quæcumque solveris super terram, erunt soluta & in cœlis, multis denuò Apostolicis, & Canonicis atque Ecclesiasticis instruimur regulis, non debere absque sententia Romani Pontificis Concilia celebrari. Quapropter, ut jam dictum est, rectè non Concilium, sed vestrum Conventiculum, vel Conciliabulum cassatur: & quicquid in eo actum est, irritum habetur & vacuum.

Et patres à similibus abstinere monet.

§. 3. Vos quoque deinceps, ut nullius hortatu talia præsumatis, si Apostolicæ Sedis communione carere non vultis. Modò vero ideo suspenditur ultio, ut locum possit habere correctio.

Jo. Episcopũ Constantinopolitanum jam excommunicatum esse ostendit, & à se etiam nisi se correxerit excommunicandum indicat.

§. 4. Prædecessores verò Joannis, & ipse Joannes, non semel, sed sæpissimè, epistolas atque libellos; propria manu subscriptos, Sanctis antecessoribus nostris miserunt, quibus coram Deo protestati sunt, nihil unquam protervè contra Apostolicam Sedem agere, nec de illius, aut aliorum privilegiis, quicquam usurpare Qui Hactenus in Archivio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ sub sigillis ac chirographis eorum roborati habentur integri. In ipsis enim epistolis, vel libellis, anathematis vinculo se, & successores constrinxerunt, si umquam aliquod contra eos præsumpsissent, aut contra Apostolicam, vel ullius alterius Episcopi Sedem, quicquam adversi, quoquo modo essent moliti. Idcircò eos non est necesse excommunicare, aut anathematizare; quia ipsi anathematis vinculo, propriis manibus professiones suas, suaque scripta roborando, constrinxerunt. Sciat se tamen, & ipse Joannes, nisi errorem suum citò correxerit, à nobis excommunicandum fore, & Apostolicæ Sedis, atque omnium Sanctorum Episcoporum communione carere.

Universalis Episcopi nomen, soli Papæ convenit. Hæc pars Bullæ tantum est in capit. nullus. distinct. 97.

§. 5. Universalis quoque nomen quod sibi illicitè consurpavit, nolite attendere, nec vocatione ejus ad Synodum, absque auctoritate Sedis Apostolicæ unquam venire, si Apostolicæ Sedis, & cæterorum Episcoporum communione vultis frui. Nullus enim Patriarcharum hoc tam profano vocabulo umquam utatur: quia si summus Patriarcha universalis dicitur: Patriarcharum nomen cæteris derogatur. Sed absit hoc, absit à fidelis cujusquam mente, hoc sibi vel velle quempiam arridere, unde honorem fratrum suorum imminuere, ex quantulacumque parte videatur. Quapropter charitas vestra neminem umquam suis in epistolis universalem nominet, ne sibi debitum subtrahat, cum alteri honorem offert indebitum. Adversarius namque noster diabolus, qui contra humiles sæviens, sicut leo rugiens circuit, quærens quem devoret, non jam, ut cernimus, caulas circuit, sed ita validè in quibusdam Ecclesiæ necessariis membris dentem figit, ut nulli sit dubium, quin, nisi unanimiter, favente Domino, cunctorum provida pastorum turba concurrat, omne (quod absit) citius ovile dilaniet.

Joannis præfati aversionem à bono, & perversionem ad malum, dolenter enatrat.

§. 6. Perpendistis fratres carissimi, quid & vicino subsequatur, cum & in Sacerdotibus erumpunt tam perversa primordia? Quia enim juxta est ille de quo scriptum est: Ipse est Rex super universos filios superbiæ (quod non sine gravi dolore dicere compellor, dum frater & Coëpiscopus noster Joannes, mandata dominica, & Apostolica præcepta, regulasque despiciens, eum præ elatione præcurrere conatur in nomine,) vestræ beatit. indicet Omnipotens Deus, quam gravi, considerationis hujus, gemitu torqueor, quod ille quondam mihi notissimus, ille omnibus dilectus, ille qui eleemosynis, orationibus atque jejuniis videbatur occupatus, & ex eo quo fœtebat cinere, ex ea quam prætendebat humilitate, jactantiam tantam sumpsit, ita ut universa sibi tentet adscribere, & omnia, quæ uni soli capiti cohærent, videlicet Christo, per electionem pompatici sermonis, ejusdem Christi sibi studeat membra subjugare. Nec mirum quòd ille tentator, qui initium omnis peccati scit esse superbiam, & tunc ea in primo homine ante omnia usus est, & nunc eam, in quibusdam hominibus ponit in fine virtutum, & qui aliquatenus, bonis vitæ studiis, videbantur crudeliss. manus ejus effugere, eis in ipsis metis boni operis, & in ipsa quodammodo apponat perfectionis conclusione tendiculum.

Monet itaq; omnes, ut illum avertant, & reducant ad viam veritatis, eamque ipsi quoque sectentur.

§. 7. Unde magnoperè orandum est, & Omnipotens Deus assiduis precibus implorandis, ut hunc à mente illius avertat errorem, hoc ab unitate atque humilit. Eccles. malum superbiæ & confusionis amoveat, & favente Deo, omnibus viribus concurrendum, atque providendum, ne unius veneno sermonis, viventia in Christi corpore membra moriantur. Si enim dici hoc licenter permittitur, honor Patriarcharum omnium negatur, & fortasse is in errore perit, qui universalis dicitur, & nullus jam Episcopus remansisse in statu veritatis invenitur. Oportet ergo, ut constanter ac sine præjudicio servetis, sicut accepistis Ecclesias; & nihil sibi in vobis hæc tentatio diabolicæ usurpationis adscribat. State fortes, quæ universalis nominis falsitate condemnata sunt, nec dare umquam, nec accipere præsumatis. Omnes Episcopos curæ vestræ subjectos ab hujus adulationis inquinatione prohibere, ut universa vos Ecclesia, Patriarchas non solùm in bonis operibus, sed etiam in veritatis auctoritate cognoscat. Si qua autem forsitan adversa subsequantur, unanimiter persistentes, etiam moriendo debemus ostendere, quia in damno generalitatis, nostrum specialiter aliquid non amamus. Dicamus cum Paulo: Mihi vivere Christus est, & mori lucrum. Audiamus quod primus omnium Apostolorum dicit, Si quid patimini propter justitiam, beati eritis. Mihi enim credite, quia honorem, quem pro prædicanda suscepimus veritate, si necessitatis causa exigat,

securius

securius pro eadem veritate relinquimus, quam tenemus. Orate fratres, ut honor Ecclesiasticus nostris diebus non evacuetur: nec umquam Rom. Sedes, quæ instituente Domino caput est omnium Ecclesiarum, privilegijs suis usquam careat, aut expolietur. Confidimus autem de vobis, charissimi, meliora atque viciniora salutis, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque instantia, neque fortitudo, neque profundum, neque creatura alia, (magistro gentium docente) poterit nos separare à charitate Domini Nostri JESU Christi, & quæ in ipso est, recta fide. Nolite itaque amittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem. Patientia enim nobis necessaria est ad colluctationes adversariorum, quatenus fidem intemeratam usque in finem conservantes, repromissionem percipiamus, quam repromisit his qui legitimè certare deproperant. Adhuc enim modicum aliquantulum, qui venturus est veniet, & non tardabit. Ecce enim Judex ante januam assistit, coronam hilariter promittens his, qui pro eo passionibus submittuntur. Quòd si quis se subtraxerit, non placebit animæ meæ, sed cadet de promissione, propter negationem. Nos autem non sumus subtractionis filij in perditionem animæ. Propter quod assumite arma Dei, ut possitis resistere in die malo adversus omnes inimicos sanctæ Dei Ecclesiæ & vestros; & induite loricam justitiæ, calceati pedes in præparationem Evangelij pacis, in omnibus assumentes scutum fidei, in quo possitis omnia jacula nequissimi ignea extinguere, & galeam salutis accipite, & gladium spiritus, quod est verbum Dei, per omnem rationem & observationem, radicati & fundati in solatio fratrum pro Christo JESU Domini Nostri. Sed & nunc, fratres, commendamus vos omnes Domino, & Verbo gratiæ ejus qui potest perficere, & dare hæreditatem vobis cum omnibus sanctis. Ipse autem Deus pacis & consolationis, det vobis idipsum sapere in alterutrum, ut vobis invicem succurratis, non sitis divisi, ut unanimes, uno ore, & uno corde honorificemus eum in concordiam & consolationem fratrum, qui potens est confirmare vos secundùm Evangelium ejus, & juxta revelationem mysterij æternis temporibus taciti, quibus vobis futurorum gaudiorum largienda sunt munera. Summoperè etiam considerare debitis, quòd hi, qui fratribus invident, eosque damnare aut perdere cupiunt, per se & sua dogmata destruuntur. Dicit enim, Dominus, Omne regnum in se divisum non stabit, & omnis scientia, & lex adversum se divisa non stabit Ideoque necesse est, ut concorditer salubres suscipiatis hortatus, & nihil per contentionem agentes, sed ad omne studium devotionis unanimes, divinis & Apostolicis constitutionibus pareatis, & in nullo patiamini providentissima canonum decreta violari, quatenus & Nicæn. canonum constituta, quæ à nobis, vel à prædecessoribus nostris sunt providè & salubriter decreta, intemerata permaneant in futuro. Et in Apocalypsi Dominus per Joannem loquitur, dicens: Nolite timere, Ego sum primus & novissimus, & vivus, & fui mortuus, & ecce sum vivens in sæcula sæculorum, & habeo claves mortis & inferni. Et paulò post: Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod est in Paradiso Dei mei. Item idem: Esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. Et iterùm: Qui vicerit, & custodierit usque in finem opera mea, dabo ei potestatem super gentes, & reget illas in virga ferrea, & tanquam vas figuli confringentur. Item idem: Ecce sto ad ostium, & pulso, si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi januam, introibo ad illum, & cœnabo cum illo, & ipse mecum. Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut & ego vici, & consedi cum Patre meo in throno ejus. Vos fratres, si non vultis cum eo damnari (quia non solùm qui faciunt, sed qui consentiunt facientibus rei sunt) hortamini eum, & monete recedere à præfatis illicitis, & memor sit unde exciderit, & agat pœnitentiam, & prima opera faciat. Sin minus, non mea loquar verba, sed ipsa D. Salvatoris, quæ per prædictum Joannem in jam dicto lib. locutus est, replicans ajo. Veniam & movebo candelabrum tuum de loco suo, nisi pœnitentiam egeris. Ipse enim magis tenet doctrinam Balaam, qui docebat Balach mittere scandalum coram filijs Israël, sicut iste docet vos scandalizare Sanctam matrem Ecclesiam, & universum cætum, jam sacerdotum, quàm religiosorum Christianorum atque Fidelium. Unde & in supradicto libro continetur ita: (semper enim potiùs vos verbis Domini Salvatoris ferire & instrui cupio, quàm meis, licet & ipsa Apostolicæ auctoritatis sint ponderibus plena.) Novi opera tua novissima plura prioribus, sed habeo adversus te, quia permittis mulierem Jezabel, quæ se dicit prophetam, docere, & seducere servos meos, fornicari, & manducare de idolothytis: & dedi illi tempus, ut pœnitentiam ageret, & non vult pœnitere à fornicatione sua. Ecce ego mitto eam in lectum, & qui mæchantur cum ea in tribulationem maximam, nisi pœnitentiam egerint ab operibus suis: & filios ejus interficiam in morte, & scient omnes Ecclesiæ, quia ego sum scrutans corda & renes, & dabo unicuique vestrum secundùm opera vestra. Hæc fratres valdè cavenda sunt, & præcepta Domini, atque sanctæ Sedis Apostolicæ, quæ vice Domini Salvatoris legatione fungitur, monita fideliter amplectenda & peragenda.

§. 8. De cætero fratres super Provinciæ causa, unde Sedem Apostolicam dudum consulere voluistis, videtur nobis sufficienter tractatum à sanctis prædecessoribus nostris. Sed quia denuò nostram mediocratem de eadem re interrogare dignum duxistis, scitote, certam Provinciam esse, quæ habet decem vel undecim Civitates, & unum Regem, & totidem minores Potestates sub se, & unum Episcopum, aliosque suffragatores decem vel undecim Episcopos Judices, ad quorum judicium omnes causæ Episcoporum, & reliquorum Sacerdotum ac Civitatum causæ referantur, ut ab his omnibus justè consona voce discernantur, nisi ad majorem auctoritatem fuerit ab his, qui judicandi sunt, appellatum. Unde non oportet ut degradetur, vel dehonoretur unaquæque Provincia, sed apud semetipsam habeat Judices, Sacerdotes & Episcopos, singulos videlicet juxta ordines suos. Et quicunque causam habuerit, à suis Judicibus judicetur, & non ab alienis, id est à suæ justis Judicibus Provinciæ, & non ab externis, nisi ut jam prælibatum est, à judicatis fuerit appellatum. Si verò in qualibet Provincia ortæ fuerint quæstiones, & inter ipsius Provinciæ Episcopos discrepare cœperit ratio, atque inter ipsius dissidentes non convenit; ad majorem tunc Sedem referantur. Et si illæ, facilè & justè non discernuntur, ubi fuerit Synodus regulariter congregata, canonicè & justè judicentur. Majores verò & difficiles quæstiones, ut sancta Synodus statuit, & beata consuetudo exigit, ad Sedem Apostolicam semper referantur. Consultationibusq; eorum respondet.

§. 9. Cæterùm, Sanctorum Patrum statuta sequentes, Synodali auctoritate omnes qui adversus patres armantur, ut patrum invasores & mactatores, infames esse censemus, quoniam ea vulnera, quæ fomentis non sanantur, ferro abscindi, vel curare necesse est. Unde fratres cessent injustæ æmulationes, cessent insidiæ, cessent falsæ criminationes, ne infirmus quisquam, propter quem Christus mortuus est talibus laceretur insidiis, ne ovis pretio Christi redempta, lupinis à fratre saucietur morsibus. Meritò ergo causa nos respicit, si talibus favere cœperimus. Corripiantur semper talia, nec illis, qui hæc exercere conantur, aut patribus vel fratribus insidiantur, liberè loqui concedatur, aut pro voluntate sermo proferri permittatur. Liquet omninò, quòd conveniant illis, quia talia eos loqui permittunt, quoniam, occurreret veritas, si falsitas & calumnia displiceret vel odium. Desinat igitur falsitas incessere veritatem, desinat suspicio, quæ justè repellitur, insidiari; desinat odium inimicitia prosequi patres Pastoralemque admonitionem subnectit.

vel fratres; desinat conspiratio, quæ ab omnibus est repudianda, infestare magistros. Horum igitur vitiorum accusatores vel patratores. non sunt in accusatores Pontificum recipiendi, sed penitus repellendi, quoniam jubent Canonica decreta Patrum, ut accusatio, vel testimonium eorum, qui odio quolibet insequuntur, vel qui inimici aut suspecti habentur, nullo modo recipiantur. Quorum statuta & nos firmantes, eadem omnibus inviolabiliter futuris temporibus tenere censemus. Quicquid autem super hac causa, Patres nostri decernendum duxere dignum, ut condecet, necesse est, cùm labefactari vel infirmari cœperit, Apostolica denuo auctoritate firmari ac renovari, fratribusque dari.

Dat. P. A. 10. 1. Martij. Dat. Calendis Mattij indictione quinta.

GREGORIUS PRIMUS MAGNUS PONT. LXV.
ANNO DOMINI DLXXXX.

Anno 590. SAnctus Gregorius Magnus Ecclesiæ Doctor, Gordiani Senatoris, & Silviæ sanctissimæ Matronæ filius, Romanus, nobilissima, & antiquissima Aniciorum familia Monachus, S. R. E. Archidiaconus, & Apocrisarius Constantinopoli apud Imperatorem, Creatus Christianorum Pontifex Anno Domini 590. Ordinatus die Dominico 3. Non. Septembris, sedit Annos 13. Menses 6. dies 8. Fecit Episcopos 62. Presbyteros 39. Diaconos 15. migravit 3. Idus Martias, sepultus fuit in extrema porticu, ante Basilicam S. Petri Apostoli, in loco qui nunc dicitur S. Mariæ de Febre, cujus Corpus posteà Gregorius 4. intra Basilicam transtulit, & sub Andreæ Apostoli Altare collocavit.

SABINIANUS PRIMUS PONT. LXVI.
ANNO DOMINI DCIV.

Anno 604. SAbinianus, Boni filius, Bleranus, Tuscus, Diaconus Cardinalis, & Apocrisarius Apostolicæ Sedis Constantinopoli apud Imperatorem à S. Papa Gregorio missus. Creatus Kalendas Septembris. Consecratus die Dominico, Idibus Septembris. Sedit menses 5. dies 19. cùm ordinationem unam mense Septembri 26. Episcoporum fecisset. Obiit 2. Kalendas Martias, funusque ejus à Palatio Lateranensi ad Basilicam D. Petri defertur. Vacavit Sedes diem 1.

BONIFACIUS TERTIUS PONT. LXVII.
ANNO DOMINI DCVI.

Anno 606. BOnifacius III. Joannis Catadiocis filius, Romanus S. R. E. Presbyter Cardinalis, Creatus, & ordinatus 9. Kalendas Martias, die Dominico: sedit menses 8. dies 23. Creavit Episcopos 21. aliàs 11. Obiit pridie Idus Novembris, Anno Christi 606. sepultus ad S. Petrum in Vaticano. Vacat Sedes menses sex, dies quindecim.

BONIFACIUS QUARTUS PONT. LXVIII.
ANNO DOMINI DCVI.

Anno 606. BOnifacius IV. Joannis Medici filius, Valeriensis, Marsus, ex Monaco S. Sebastiani extra Urbem, & Presbytero Cardinali, Consecratus die Dominico 5. Kalendas Septembris, Anno Domini 606. sedit Annos sex, menses 8. dies 12. Duabus ordinationibus Episcopos 36. Presbyteros aliquot, & Diaconos 9. Creavit. Romæ moritur, sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes menses 5. dies 12.

DEUSDEDIT PONT. LXIX.
ANNO DOMINI DCXIII.

DEusdedit, Stephani Subdiaconi filius, Romanus, S. R. E. Presbyter Cardinalis SS. Joannis, & Pauli tit. Pamachij, à S. Gregorio Papa factus, Pontificatum omnium suffragijs adeptus, Consecratus die Dominico 12. Kalendas Novembris, Anno 613. sedit Annos 3. dies 69. Ordinationibus tribus Episcoporum 29. Presbyterorum 13. & Diaconorum 5. factis. Obiit Romæ 6. Idus Novembris, Anno Christi 616. & ejus Corpus in Basilica Principis Apostolorum digno cum honore sepultum est. Vacat Sedes usque ad Consecrationem mensem unum, & dies 16. Anno 613.

BONIFACIUS V. PONT. LXX.
ANNO DOMINI DCXVII.

BOnifacius V. natione Campanus, Patria Neapolitanus, ex patre Joanne Fummino, 9. Papa Regnicola, Consecratus 8. Kal. Januarij, Anno 617. sedit annos 5. menses 10. Ordinationes duas fecit, quibus creavit Episcopos per diversa loca 29. Presbyteros in Romana Urbe 26. Diaconosque quatuor. Obiit 8. Kalend. Novembris, anno 622. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 12. Anno 617.

HONORIUS PRIMUS PONT. LXXI.
ANNO DOMINI DCXXII.

HOnorius I. Petronij de la Mara, Viri Consularis filius, Campanus, Decimus Papa Regnicola, Creatus, & Consecratus die Dominico 7. Idus Novembris, anno 622. Sedit in Petri Cathedra annos 12. menses 11. dies 7. Cùm ordinationes tres Episcoporum 81. Presbyterorum in Rom. Urbe 13. & Diaconorum 11. fecisset. Obiit 3. Idus Octobr. an. 635. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes usque ad Consecrationem annum 1. menses 7. dies 18. Anno 622.

SEVERINUS PRIMUS PONT. LXXII.
ANNO DOMINI DCXXXVII.

SEverinus, Labieni filius, Romanus, Creatus, Consecratus Kal. Junij, die Dominico anni 637. sedit annum 1. menses 2. dies 3. Creavit Episcopos 9. Obiit 4. Nonas Augusti, sepultus ad S. Petrum, Anno Domini 638. Vacavit Romana sedes usque ad novam consecrationem, menses 4. dies 22. Pontificatu Severini. Obiit Mahometus impostor, & falsus Propheta, cui successit Calipha, & post Hali. Anno 637.

JOANNES QUARTUS PONT. LXXIII.
ANNO DOMINI DCXXXIX.

JOannes IV. Venantij Scolastici filius, Dalmata, Jaderensis, S. R. E. Diaconus Cardin. Consecratus 8. Kalen. Januarij, die Natalis Domini, ineunte Anno Christi 639. sedit annum unum, menses 9. dies 18. Anno 639.

THEODORUS PRIMUS PONT. LXXIV.
ANNO DOMINI DCXL.

THeodorus, Theodori Episcopi filius, Hierosolymis oriundus Græcus, consecratus 6. Kal. Decembris, die Dominico: sedit annos sex, menses 5. dies 19. Ordinationem unam mense Decembris Episcoporum 46. Presbyterorum 21. Diaconorum 4. fecit. Obiit Romæ pridie Idus Maij, anno 647. & ad S. Petrum sepelitur. Vacavit sedes mensem unum, dies 21. Anno 640.

MARTI-

MARTINUS PRIMUS PONT. LXXV.
ANNO DOMINI DCXLVII.

ANNO 648. MArtinus I. Fabritii filius, Tuderto Civitate, quæ nunc vulgò Todi in Tuscia appellatur, Creatus pridie Nonas Julii, consecratus 16. Kalen. Octobris, sedit in Pontificatu annos sex, menses 4. dies 17. Creavit Episcopos 33. Presbyteros undecim, & Diaconos 5. Obiit Pridie Idus Novembris anni 653. Chersonæque sepultus, ubi exul decesserat.

EUGENIUS PRIMUS PONT. LXXVI.
ANNO DOMINI DCLIV.

ANNO 654. EUgenius, Rufiniani filius Romanus, de regione prima Aventina. Creatus, & consecratus die Dominico 4. Idus Augusti, anni 654. sedit in Pontificia sede annos duos, menses 9. dies 14. fecit Episcopos 22. Obiit Romæ 4. Non. Junii. Sepultus ad S. Petrum, Anno Domini 657. Vacavit sedes Rom. Mensem 1. dies 27.

VITALIANUS PRIMUS PONT. LXXVII.
ANNO DOMINI DCLVII.

ANNO 657. VItalianus I. natione Italus, natus in Suernia, Castro Aprutii, filius Anastasii Pontratii, 11. Papa Regnicola, sedit in Pontificatu annos 14. menses quinque, dies viginti novem, Ordinationes quatuor Episcoporum nonaginta septem, Presbyterorum 22. & Diaconorum 10. fecit. Obiit Romæ 6. Kal. Febr. anno 672. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes menses 2. dies 14.

ADEODATUS PRIMUS PONT. LXXVIII.
ANNO DOMINI DCLXXII.

ANNO 672. ADeodatus, natione Italus, Joviani filius, patria Romanus, ex Monacho S. Erasmi in Cœlio Monte, Ordinis S. Benedicti, consecratus 3. Idus Aprilis; die Dominico. Sedit annos 4. menses 5. dies 16. fecit Episcopos 46. Presbyteros quatuordecim, & Diaconos 2. Obiit 6. Kalen. Julii, Anno Christi 676. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes menses 4. dies 6.

DONUS, VEL DOMNUS PONT. LXXIX.
ANNO DOMINI DCLXXVI.

ANNO 676. DOnus, vel Domnus, Mauritii filius, Romanus, consecratus die dominico 4. Nonas Novembr. anni 676. sedit annos 2. menses quinque, dies 10. Fecit Episcopos 6. Presbyteros 10. Diaconos 5. Obiit Romæ 3. Idus April. anno 679. sepultus ad S. Petrum. Vacat sedes menses 2. dies 28.

AGATHO PRIMUS PONT. LXXX.
ANNO DOMINI DCLXXIX.

ANNO 679. AGatho Pannonii Amonis filius, Aquilani Castro vallis Sicilianæ, in provincia ulterioris Aprutii, Monachus Ordinis S. Equitii S. R. E. Presbyter Cardinalis. Consecratus 7. Idus Junii, die Dominico, Anno Christi 679. sedit annos duos, menses 6. fecit Episcopos 18. Presbyteros decem, & Diaconos quinque. Obiit 4. Idus Januarii, Anno Christi 682. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes menses 7.

LEO SECUNDUS PONT. LXXXI.
ANNO DOMINI DCLXXXII.

LEo II. junior dictus, ex Cedella Territorio vallis Sicilianæ, in Provincia ulterioris Aprutii, Patre Paulo Mencio Medico, ex Canonico regulari, S. R. E. Presbyter Cardinalis 13. Papa Regnicola. Creatus 3. Idus Augusti, anni 682. sedit in Pontificatu menses 10. dies 19. Obiit 4. Kalend. Julij Romæ Anno Christi 683. Corpus ejus in Basilica Principis Apostolorum sepultum est collacrimantibus omnibus. Vacavit sedes menses 11. dies 21. ANNO 682.

BENEDICTUS SECUNDUS PONT. LXXXII.
ANNO DOMINI DCLXXXIV.

BEnedictus II. junior dictus, Joannis filius, Romanus, ex Canonico regulari Lateranensi, S. R. E. Presbyter Cardinalis, consecratus 13. Kalend. Julij, die Dominico, Anno Christi 684. sedit menses 10. dies 27. Obiit Idibus Maji, anno Domini 685. Vacavit sedes menses 2. dies 9. ANNO 684.

JOANNES QUINTUS PONT. LXXXIII.
ANNO DOMINI DCLXXXV.

JOannes V. Cyriaci filius, Antiochenus, Syrus, S. R. E. Archidiaconus; Creatus 8. Kalend. Augusti, & consecratus 3. Kalend. ejusdem mensis, sedit in Petri Cathedra annum 1. dies 9. fecit Episcopos 13. Obiit 4. Nonas Augusti, anno 686. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes menses 2. dies 18. ANNO 685.

CONON PONT. LXXXIV.
ANNO DOMINI DCLXXXVI.

COnon Trax Benedicti filius, Patria Tomitanus, S. R. E. Presbyter Cardinalis, depulsis Petro, & Theodoro, per schisma, quod octavum fuit, electis, Creatus, & Consecratus 12. Kal. Novembris, die Dominico, Anno Christi 686. sedit menses undecim. Episcopos per diversa loca num. 16. creavit. Moritur 11. Kalen. Octobris, anno 687. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes menses .... dies 25. ANNO 686.

SERGIUS PRIMUS PONT. LXXXV.
ANNO DOMINI DCLXXXVII.

SErgius I. Tiberii Mercatoris filius, Patria Antiochenus, Presbyter Cardinalis, tit. S. Susannæ, Theodoro, S. R. E. Presbytero Cardinali, & Paschali, S. R. E. Archidiacono in schismate quod nonum fuit, de Pontificatu vi, & armis contendentibus, Creatus 12. Kal. consecratus 8. Kal. Januarii, die Natalis Domini, ineunte anno 687. sedit annos 13. menses 8. dies 23. Creavit Episcopos 96. Presbyteros 18. Diaconos 4. Obiit 6. Idus Septembris, anno 701. In Basilica S. Petri sepultus fuit. Vacavit sedes mensem 1. dies 20. ANNO 687.

JOANNES SIXTUS PONTIFEX LXXXVI.
ANNO DOMINI DCCI.

JOannes VI. Græcus patria, & Genere fuit, Paterni, aliàs Petronii filius, Creatus 4. ANNO 701.

Kalend. consecratus 3. Kalendas Novembris. Sedit in Pontificatu annos 3. menses duos, dies duodecim, cùm ordinationem unam Episcoporum quindecim, Presbyterorum novem, & Diaconorum duorum fecisset. Obiit Romæ septimo Idus Januarii, Anno Christi 705. indictione tertia, sepultus ad Sanctum Petrum. Vacavit sedes mensem unum, dies decem & octo.

JOANNES SEPTIMUS PONT. LXXXVII.

ANNO DOMINI DCCV.

ANNO 705. JOannes Septimus, Platone Janidega patre natus, Rossani Magnæ Græciæ, Calabria, dictæ, ortus, 14. Papa Regnicola, Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ, Creatus, & consecratus die Dominico Kalendis Martii. Sedit annos duos, menses 7. dies 17. Ordinationem unam Episcoporum 15. Presbyterorum 9. Diaconorum 2. fecit. Obiit 16. Novembris Anno Christi 707. indictione septima, sepultus ad S. Petrum. ante Altare S. Dei Genitricis Virginis Mariæ, quod nunc Sudarii dicitur, quod ipse struxerat. Non vacavit sedes.

SISINNIUS PRIMUS PONTIF. LXXXVIII.

ANNO DOMINI DCCVII.

ANNO 707. SIsinnius, Joannis Filius, Syrus, Creatus 15. Kal. Consecratus 19. Kal. Novemb. Episcopum unum in Corsica creavit. Verùm dum magna & ingentia molitur, subito morte correptus, Pontificatus sui die 20. perficere, quæ cogitaverat, non potuit. Moritur octavo Idus Novemb. anni 707. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes mensem unum, dies sexdecim.

CONSTANTINUS PONT. LXXXIX.

ANNO DOMINI DCCVII.

ANNO 707. COnstantinus, Joannis Filius, Syrus, Creatus 10. Kal. Januarii, consecratus octavo Kal. dies Nat. Domini, ineunto anno 708. Sedit annos 8. mensem 1. dies 20. Ordinavit Episcopos 64. Presbyteros 10. Diaconos 2. Obiit Romæ tertio Idus Februarii, anno 716. indictione quarta decima, sepultus ad S. Petrum Principem Apostolorum. Vacavit sedes mensem unum, dies decem.

GREGORIUS II. PONT. XC.

ANNO DOMINI DCCXVI.

ANNO 716. GRegorius II. junior, Romanus, Marcelli filius, ex Monacho S. Benedicti, S. R. E. Diaconus Cardinalis, Creatus 12. Kal. consecratus 11. Kal. Aprilis. Sedit annos 14. menses 10. dies 21. Ordinationes 9. mense Sept. fecit, & unam mense Junio, quibus Episcopos 149. Presbyteros 35. & Diaconos 14. creavit 3. Idus Februarii, anno 731. supremum vitæ diem explevit. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 21.

GREGORIUS III. PONT. XCI.

ANNO DOMINI DCCXXXI.

ANNO 731. GRegorius III. Joannis Filius, Syrus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis, Creatus tertio Nonas Martii, consecratus quintodecimo Kalendas Aprilis; Anno Domini 731. omnium consensu, Pontificatum iniit. Sedit annos decem, menses octo, dies viginti quatuor. Obiit quarto Kalendas Decembris 741. Sepultus ad Sanctum Petrum Principem Apostolorum. Vacavit sedes dies 8.

ZACHARIAS PONT. XCII.

ANNO DOMINI DCCXLI.

ANNO 741. ZAcharias, Policronii Pontinii filius, Sibirenæ magnæ Græciæ, nunc Calabria dictæ, urbe natus, Canonicus Regularis, deinde Monachus S. Benedicti, mox S. R. E. Presbyter Cardinalis, quintusdecimus Papa Regnicola, Creatus Kalend. Decembris. Consecratus tertio nonas ejusdem mensis, Anno Domini 741. Sedit annos decem, menses tres, dies 16. Fecit Episcopos 85. Presbyteros 30. Diaconos quinque. Obiit Idibus Martii Romæ, anno 752. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 8.

STEPHANUS II. PONT. XCIII.

ANNO DOMINI DCCLII.

ANNO 752. STephanus secundus, natione Italus, patria Romanus, S. R. E. Presbyter Cardinalis Creatus Octavo Kalend. Aprilis, qui quarta die coronationis suæ, gravi somnolentia oppressus est, postridie cùm experrectus res familiæ componere aliquando instituisset, subito mente alienatus, vocem amisit, & postridie ejus diei apoplexia correptus, expiravit ante adeptam consecrationem, quinto Kalendas Aprilis. Vacavit Sedes diem unum.

STEPHANUS III. DICTUS II. PONT. XCIV.

ANNO DOMINI DCCLVII.

ANNO 752. STephanus Tertius, dictus Secundus, junior, Constantini filius, Romanus, ex Canonico Regulari Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis à Zacharia Papa factus, Creatus quarto Kalend. Aprilis, consecratus quarto nonas Aprilis, sedit annos quinque, dies 29. ordinatione una facta mense Martii Episcoporum quatuor, Presbyterorum duorum, & Diaconorum duorum. Obiit sexto Kalendas Maji, anno 757. Vacavit sedes mensem unum, dies duos.

PAULUS PRIMUS PONT. XCV.

ANNO DOMINI DCCLVII.

ANNO 757. PAulus, Constantini filius, Romanus, Stephani junioris Papæ frater Germanus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, Creatus, & consecratus quarto Kalend. Junii, anno 757. Sedit annos decem, mensem unum. Iste autem Pontifex ordinatione una mense Decemb. facta, Episcoporum trium, Presbyterorum duodecim, & Diaconorum duorum. Obiit in Monasterio sancti Pauli, via Ostiensi, quarto Kalendas Junii, anno 767. sepultus ad sanctum Petrum. Vacavit sedes annum unum, mensem unum, dies 7.

STEPHANUS IV. DICTUS III. PONT. XCVI.

ANNO DOMINI DCCLXVII.

ANNO 767. STephanus Quartus, dictus Tertius, è Tossinæ Castro Vallis Sicilianæ, in ulteriori Aprutii provincia, Patre Olibrio Rosamirano natus, sextusdecimus Papa Regnicola, ex Canonico Regulari, posteà Monacho Benedicti Monasterii sancti Crysogoni; Sanctæ Romanæ Ecclesiæ

Pres-

Anno 767. Presbyter Cardinalis, tituli sanctæ Cæciliæ à Zacharia Papa factus; Creatus Nonis Augusti, consecratus 7. Idus Augusti, anno Christi 768. Sedit in pontificatus annos tres, menses 5. dies 27. Ordinavit Episcopos aliquot. Presbyteros 5. Diaconos 4. Obiit Romæ pridie Kal. Februarii anno 772. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 8. Terminavit schisma xi. in Ecclesia, & maximè turbulentum anno 768.

ADRIANUS PRIMUS PONT. XCVII.

ANNO DOMINI DCCLXXII.

Anno 772. ADrianus Primus, Theodori filius, Romanus, de regione via Lata, propè S. Marcum, nobilissimo genere ortus, Clericus, Notarius Regionarius, & Subdiaconus Cardinalis; Creatus, & consecratus quinto Idus Februarii, die Dominico, anno 772. Sedit annos 23. menses 10. dies 17. ordinationes duas mense Martio fecit Episcoporum 185. Presbyterorum 24. & Diaconorum septem. Obiit septimo Kalen. Januarii anno 795. finiente. Sepultus ad sanctum Petrum. Non vacat sedes.

LEO TERTIUS PONT. XCVIII.

ANNO DOMINI DCCXCVI.

Anno 796. LEo III. Azzupii filius, Romanus, ex Canonico regulari Monachus Ordinis S. Benedicti, S. R. E. Presbyter Cardinalis, tit. S. Susannæ ad duas domos; Creatus 7. Kal. Januarii, consecratus anno Christi 796. sedit annos 20. menses 5. dies 18. ordinationes 3. fecit Episcoporum 126. Presbyterorum 30. & Diaconorum 10. Obiit Romæ pridie Idus Junii, Anno Christi 816. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 20.

A dexteris sunt Insignia pia quibus utebatur Leo III. ex Patriarchio Lateranensi, in aula, quæ dicitur Caroli M. A sinistris sunt Insignia gentilitia d. Leonis in Patriarchio Lateranen. in aula Caroli Magni.

STEPHANUS V. DICTUS IV. PONT. XCIX.

ANNO DOMINI DCCCXVI.

Anno 816. STephanus V. dictus IV. Julii Marini filius, nobili genere ortus, Romanus, S. R. E. Diaconus Cardinalis; Creatus 5. Nonas Julii, sedit menses 6. dies 23. fecit Episcopos 5. Presbyteros 9. & Diaconos 4. Obiit 8. Kal. Februarii, tertio, quàm Romam redierat, non dum transacto mense. Sepultus in Basilica S. Petri. Vacavit sedes dies duos.

PASCHALIS PRIMUS PONT. C.

ANNO DOMINI DCCCXVII.

Anno 817. PAschalis I. Maximi Bonosi filius, Monachus Benedictinus, Abbas S. Stephani propè S. Petrum, S. R. E. Presbyter Cardinalis, tit. S. Praxedis; Creatus 5. Kal. Februarii, sedit annos 7. menses tres, dies 17. Ordinationes duas fecit Episcoporum 15. Presbyterorum 7. & Diaconorum 7. Obiit pridie Idus Maji, Anno Domini 824. in Basilica S. Petri sepultus. Vacavit sedes dies 4.

A dextris sunt insig. pia Paschalis PP. J. ex Ecclesia S. Praxedis, & S. Cæciliæ Transtiberim, & ex S. Maria in Dominica.

A sinistris sunt Insignia gentilitia ejusdem Paschalis Codice Cæsareo.

EUGENIUS SECUNDUS PONT. CI.

ANNO DOMINI DCCCXXIV.

EUgenius II. Junior, Boemundi filius, Romanus, S. R. E. Archipresbyter Cardinalis tit. S. Sabinæ. Creatus 18. Kal. & Consecratus 12. Kal. Junii, sedit annos 3. menses 6. dies 24. Obiit pridie Idus Decemb. anno 827. collacrimantibus omnibus, sepelitur autem in Basilica S. Petri Apostolorum Principis. Vacavit sedes diem unum. Anno 824.

VALENTINUS PRIMUS PONT. CII.

ANNO DOMINI DCCCCXXVII.

VAlentinus I. Leontii filius, Romanus, S. R. E. Archidiaconus Cardinalis; Creatus 19. Kal. Januarii, consecratus postridie, sedit menses 2. dies 10. expiravit 10. Kalen. Februarii, anno Christi 828. sepultus in Basisilica S. Petri, conquerentibus omnibus. Vacavit post ejus mortem Romana sedes dies tres. Anno 827.

GREGORIUS QUARTUS PONT. CIII.

ANNO DOMINI DCCCXXVIII.

GRegorius IV. Joannis filius, Romanus, ex Monacho Monasterii Fossæ novæ, Ordinis S. Benedicti, S. R. E. Card. tit. S. Marci; Creatus 17. Kal. Februarii, anno 828. sedit annos 16. & cùm fecisset per quinque ordinationes Episcopos, Presbyteros, & Diaconos 185. Obiit Romæ 8. Kal. Februarii, Anno Domini 844. sepultus ad Sanctum Petrum. Vacavit sedes dies tres. Anno 828.

SERGIUS SECUNDUS PONT. CIV.

ANNO DOMINI DCCCXLIV.

SErgius II. Junior, Sergii filius, Romanus, de Regione quarta, ex Illustri Familia ortus, nequaquam à majoribus degeneravit, ex Canonico regulari, S. R. E. Archipresbyter Cardinalis SS. Silvestri, & Martini in Montibus tit. Equitii; Creatus, & consecratus 4. Idus Februarii, Anno Domini 844. sedit annos tres, menses duos & dies tres. Creavit Episcopos 23. Presbyteros 8. & Diaconos tres. Obiit pridie Idus Aprilis, anno 848. Sepultus fuit in Basilica S. Petri. Vacavit sedes dies quindecim. Anno 844.

Insignia pia Sergii Papæ II. Rom. in Ecclesia SS. Silvestri & Martini in Montibus.

LEO QUARTUS PONT. CV.

ANNO DOMINI DCCCXLV.

LEo IV. Rodulphi filius, Romanus, fuit vir insignis, ex Canonico Regulari, Monachus Monasterii SS. Silvestri, & Martini in Montibus Congregationis primæ Benedictæ, S. R. E. Presbyter Cardinalis tit. SS. Quatuor Coronatorum. Creatus pridie Idus Aprilis, consecratus 6. dies 6. Creavit Episcopos 63. Presbyteros 19. & Diac. 8. Obiit 6. Kal. Augusti, anno 855. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies sex, & usque ad consecrationem menses 2. & dies 11. Anno 845.

A dextris sunt insignia pia Leonis PP. IV. Rom. in Ecclesia sanctorum Martyrum Nerei, & Archilei, in apside. A sinistris sunt insignia gentilia ejusdem Leon. PP. IV. Rodulphorum.

BENEDICTUS TERTIUS PONT. CVI.

ANNO DOMINI DCCCLV.

BEnedictus III. Petri filius, Romanus, ex Canonico regulari, S. R. E. Presbyter Cardinalis S. Mariæ Transtiberim, tit. Callisti, à Anno 855.

Leone

Leone IV. Papa factus. Electus in schismate 9. Kal. Aug. Res turbatæ fuerunt usq; ad 3. Kal. Oct. quo sedato schismate consecratus est. Sedit ab electione annos duos, menses octo, dies 16. à consecratione annos duos, menses sex, dies decem. Creavit Episcopos 26. Presbyteros 6. & Diaconum 1. Obiit Romæ 6. Idus Aprilis annos 858. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 15.

Insignia Benedicti Papæ III. ad Ecclesiam Sancti Martini in Montibus in subterraneis.

NICOLAUS I. MAGNUS PONT. CVII.

ANNO DOMINI DCCCLVIII.

Anno 858. Nicolaus I. cognomento Magnus, Theodori filius, Romanus, S. R. E. Diaconus Cardinalis. Creatus, & consecratus 8. Kal. Maji, anno 858. sedit annos 9. menses sex, dies 20. Creavit Episcopos 65. Presbyteros septem, & Diaconos quatuor. Obiit Romæ Idibus Novembris, Anno Christi 867. sepultus ante fores Basilicæ S. Petri. Vacavit sedes dies septem.

HADRIANUS SECUNDUS PONT. CVIII.

ANNO DOMINI DCCCLXVII.

Anno 867. Hadrianus II. Junior, Romanus, Talari Episcopi, ex legitimis nuptiis filius, R.S.E. Archipresbyter Cardinalis Sancti Marci. Creatus 11. Kal. Decembris, & consecratus 9. Kal. Decembris, anno 867. sedit annos quatuor, menses 11. dies 12. Obiit Romæ Kal. Novemb. anno 872. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes mensem unum, dies 12.

JOANNES OCTAVUS PONT. CIX.

ANNO DOMINI DCCCLXXII.

Anno 872. Joannes VIII. Gundi filius, Romanus, S. R. E. Diaconus Card. Creatus, & consecratus 19. Kal. Januarii, anno 872. sedit annos 10. dies 2. Obiit 18. Kal. Januarii 882. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 3.

CONSTANTINUS MARTINUS I. PONT. CX.

ANNO DOMINI DCCCLXXXII.

Anno 882. Constantinus Marinus I. Palumbi Presbyteri, ex legitimo matrimonio filius, Galesinus faliscus, S. R. E. Diaconus Cardinalis, creatus 14. Kal. Januarii anni 882. consecratus die Natalis Domini. Sedit annum unum, mensem unum. Obiit 15. Kal. Februarii anno 884. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies duos.

HADRIANUS TERTIUS PONT. CXI.

ANNO DOMINI DCCCLXXXIV.

Anno 884. Hadrianus 3. Patria Romanus, Agapitus anteà vocatus Benedicti filius, de Regione Viæ latæ, Creatus 12. Kal. Febr. anno 884. consecratus 7. Kal. Februarii, sedit annum unum, menses 3. dies 19. decessit 7. Idus Maji, anno 885. sepultus fuit in Basilica S. Petri collacrimantibus omnibus.

STEPHANUS SEXTUS DICTUS V. PONT. CXII.

ANNO DOMINI DCCCLXXXV.

Anno 885. Stephanus VI. dictus V. Romanus, Basilius anteà vocatus, Hadriani filius, de Regione Viæ latæ; Creatus 3. Idus Maji, anno 885. sedit annos 6. dies 9. Obiit 12. Kal. Junii anno 891. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 5.

FORMOSUS TERTIUS PONT. CXIII.

ANNO DOMINI DCCCXCI.

Anno 891. Formosus, Leonis filius, Civis, & Episcopus Portuensis, ex Canonico regulari, à Nicolao Papa factus, creatus 6. Kal. Junij Sedit annos 4. menses 6. dies 18. Obiit 19. Kal. Januarij, anno 895. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 2. Iste Pont. ex pulchritudine, scientia, atque Sanctitate laudatissimus.

BONIFACIUS SEXTUS PONT. CXIV.

ANNO DOMINI DCCCXCV.

Anno 895. Bonifacius VI. Hadriani Episcopi, ex legitimo matrimonii, filius, Romanus, ex Turcia oriundus; Creatus 16. Kal. Januarij, anno 895. sedit dies quindecim. Obiit Romæ pridie Kal. Januarij, ineunte anno 896. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 5.

STEPHANUS VII. DICTUS VI. PONT. CXV.

ANNO DOMINI DCCCXCVI.

Anno 896. Stephanus VII. dictus VI. Joannis Presbyteri, ex legitimo matrimonio, filius, Romanus, Episcopus Anagninus, Creatus 8. Idus Januarij, anno 896. sedit annum unum, menses duos, dies 19. Obiit 9. Kal. Aprilis, anno 898. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies tres, si Panvinio credas.

ROMANUS PONT. CXVI.

ANNO DOMINI DCCCXCVII.

Anno 897. Romanus, Constantini Marini Papæ fratris filius, Galesinus, Faliscus, ex Urbe, quæ hodie Montefiscon appellatur; Creatus 5. Kal. Aprilis, sedit menses 4. dies 23. Obiit 14. Kal. Septembris, anno 897. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes diem unum, ita Panvinius in Chron.

THEODORUS SECUNDUS PONT. CXVII.

ANNO DOMINI DCCCXCVII.

Anno 897. Theodorus II. Junior, Photii filius, Romanus; Creatus 13. Cal. Septembris, sedit dies 20. Obiit Romæ 6. Idus Septembris, sepultus ad Sanctum Petrum. Vacavit sedes diem 1.

JOANNES NONUS PONT. CXVIII.

ANNO DOMINI DCCCXCVII.

Anno 897. Joannes IX. Rampoaldi filius, Provincia Latio, Patria Tiburtinus, Monachus Ordinis S. Benedicti, Creatus 5. Idus Septembris, anno 897. sedit annos 2. dies 4. Obiit 9. Calend. Octobris, Anno Christi 899. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies unum.

Sergius III. Benedicti filius, Romanus, ex Comitibus Tusculanis, Presbyter Cardinalis in schismate, contra Joannem IX. sedit dies aliquot.

BENEDICTUS QUARTUS PONT. CXIX.

ANNO DOMINI DCCCXCIX.

Anno 899. Benedictus IV. Mamoli filius, Romanus, ex Canonico regulari Lateranensi, Creatus 8. Kal. Octobris, sedit annos 3. menses 6. dies 15. Obiit Romæ 6. Idus Aprilis, anno 903. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 6.

LEO QUINTUS PONT. CXX.
ANNO DOMINI DCCCCIII.

Anno 903. LEo V. è villa Priapi, agri Ardeatini, in latio, ex Monacho Benedictino Cardinalis, Creatus 17. Kal. Maji, sedit mensem unum, dies decem. Coactus abdicavit 9. Kalen. Junii, & vitam monasticam repetiit, & non multò post interiit. Laterani in Basilica Constantiniana sepultus. Non vacavit sedes.

CHRISTOPHORUS PRIMUS PONT. CXXI.
ANNO DOMINI DCCCCIII.

Anno 903. CHristophorus I. Patria Romanus, ex patre Leone, S. R. E. Presbyter Card. Comprehenso Leone, Pontificem se fecit 9. Kal. Junii, anno 903. Sedit in Petri Cathedra, menses 8. E sede dejicitur 9. Kal. Januarii anno 903. & tandem vinculis mancipatus, vitam finivit. Sepultus ad S. Petrum.

Schisma in Romana Ecclesia 15. inter Leonem 5. & Christoforum, & Sergium 3. anno 903.

SERGIUS TERTIUS PONT. CXXII.
ANNO DOMINI CMIV.

Anno 904. SErgius III. Benedicti Filius, Romanus, ex Comitibus Tusculanis S. R. E. Presbyter Cardinalis, Creatus 8. Kal. Januarii, die Natalis Domini, ineunte anno 904. sedit annos 7. menses 16. moritur v. Idus Aprilis anno 911. ad S. Petrum sepultus. Vacavit sedes dies 4.

ANASTASIUS TERTIUS PONT. CXXIII.
ANNO DOMINI CMXI.

Anno 911. ANastasius III. Luciani filius, Romanus, Creatus 17. Kalendas Maji, anno 911. sedit annos duos, mensem unum, dies 22. Obiit pridie Nonas Junii, Anno Domini 913. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 11.

LANDUS, VEL LANDO PONT. CXXIV.
ANNO DOMINI CMXIII.

Anno 913. LAndus, Tami filius, Sabinus, Patria Herebo, ex Canonico Regulari Lateranensi, Creatus 7. Idus Junii, An. Domini 913. sedit menses 6. dies 22. Obiit Romæ v. Kalen. Januarii, ineunte anno 914. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 26.

JOANNES DECIMUS PONT. CXXV.
ANNO DOMINI CMXIV.

Anno 914. JOannes X. Joannis filius, ex Episcopo Bononiensi Archiepiscopus Ravennas, de familia Cynthia, quæ hodie vocatur Cincia, Romanus, Creatus 9. Kal. Februarii, sedit annos 14. menses duos, dies 16. Vidonis Tusciæ Comitis dolo captus, cervicali super os imposito, suffocatur 8. Idus Aprilis 928. Laterani sepultus. Vacavit sedes dies duos.

LEO SEXTUS PONT. CXXVI.
ANNO DOMINI CMXXVIII.

Anno 928. LEo VI. Christophori Primicerii S. R. E. filius, Romanus, ex familia Gemina, quæ posteà sanguinea dicta est, creatus 5. Idus Aprilis, sedit menses sex, dies quindecim. Obiit 10. Kalendas Novembris, anno 998. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes diem unum. Anno 928.

STEPHANUS VIII. DICTUS VII. PONT. CXXVII.
ANNO DOMINI CMXXVIII.

STephanus VIII. dictus VII. Tendemundi filius, Romanus, Creatus 9. Kal. Novemb. sedit annos 2. menses 1. dies 15. Obiit sexto Idus Decembris, anno 930. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 2. Anno 928.

JOANNES UNDECIMUS PONT. CXXVIII.
ANNO DOMINI CMXXX.

JOannes XI. Sergii Pont. (ut ajunt) filius, Romanus, ex Comitibus Tusculanis, qui iidem sunt, cum Comitibus Signiæ, de Comitibus posteà dicti, Creatus 3. Idus Decembris, sedit annos 4. menses 10. dies 15. Obiit 8. Kal. Novembris anno 935. Laterani sepultus. Vacavit sedes diem unum. Anno 930.

LEO SEPTIMUS PONT. CXXIX.
ANNO DOMINI CMXXXV.

LEo VII. Romanus, creatus 6. Kal. Novembris, sedit annos 3. menses sex, dies 10. Obiit Romæ pridie Nonas Maji, anno 939. sepultus in Basilica Sancti Petri Principis Apostolorum. Vacavit sedis mensem unum. Anno 935.

STEPHANUS IX. DICTUS VIII. PONT. CXXX.
ANNO DOMINI CMXXXIX.

STephanus Nonus, dictus Octavus, Romanus, Creatus septimo Idus Junii, sedit annos tres, menses quatuor, dies quindecim, creavit Cardinalem unum. Obiit Romæ 12. Kalendas Novembris anno 942. Corpus ejus in Basilica Principis Apostolorum sepultum est. Vacavit Romana Sedes dies decem. Anno 939.

MARINUS SECUNDUS PONT. CXXXI.
ANNO DOMINI MDXLII.

MArinus II. Junior, Romanus, Creatus Kal. Novembris, anno 942. sedit annos tres, menses sex, dies quatuordecim. Obiit anno Domini 946. & in Basilica S. Petri sepultus est. Ejus morte tres dies sedes Romana vacavit. Anno 942.

AGAPETUS SECUNDUS PONT. CXXXII.
ANNO DOMINI CMXLVI.

AGapetus Secundus, Junior, Romanus, Creatus quintodecimo Kalendas Junii, anno Domini 946. sedit annos novem, menses sex, dies decem. Obiit Romæ sexto Kalendas Januarii, ineunte anno Domini 956. Corpus ejus sepultum est in Basilica Lateranensi. Vacavit sedes Apostolica dies duodecim. Anno 946.

JOANNES XII. PONT. CXXXIII.
ANNO DOMINI CMXLVI.

JOannes XII. Romanus, Octavianus ante Pontificatum vocatus, ex Comitibus Tusculanis Alberici Rom. Principis filius, de re- Anno 946.

gione Viæ latæ, S. R. E. Diaconus Cardinalis, creatus v. Idus Januarij. Sedit annos 5. menses 4. dies 6. Obiit pridie Idus Maij, & Lateranensi Basilica sepultus est. Non Vacat sedes.

BENEDICTUS QUINTUS PONT. CXXXIV.
ANNO DOMINI CMLXIV.

ANNO 964. BEnedictus V. Diaconus Cardinalis, defuncto Joanne statim in loco ejus Pontifex à Populo, & à Clero Romano eligitur. Sedit mensem unum, dies aliquot. Per vim remotus, & ad Hamburg relegatus, ibid. moritur. 5. Nonas Julij 965.

Leo Antipapa dictus 8. Joannis Protoscrinarii filius, consecratus 6. Decembris, Anno Christi 963. sedit contra dictum Joannem, & Benedictum, annum 1. menses 3. dies 12.

JOANNES XIII. PONT. CXXXV.
ANNO DOMINI CMLXV.

ANNO 965. JOannes XIII. Romanus, Joannis Episcopi filius, ex legitimo matrimonio procreatus, Episcopus Narniensis, creatus 6. Octobris, anno 965. sedit annos sex, menses 2. dies quinque. Obiit octavo Idus Septembris, anno 972. sepultus in Basilica S. Pauli Apostoli extra Urbem, via Ostiensi. Vacavit sedes dies 13.

DONUS ALIAS DOMNUS, ALIAS DOMNIO II. PONT. CXXXVI.
ANNO DOMINI CMLXXII.

ANNO 972. DOnus aliàs Domnus, aliàs Domnio II. Junior, Romanus; Creatus 12. Kal. Octobris, sedit menses 3. obiit 14. Kal. Januarij, anno 972. Non vacavit sedes.

BENEDICTUS SEXTUS PONT. CXXXVII.
ANNO DOMINI CMLXXII.

ANNO 972. BEnedictus VI. Hildebrandi filius, Romanus, Creatus 13. Kal. Januarij, sedit in Petri Cathedra annum unum, menses tres. Coactus abdicavit 14. Kal. Aprilis, & non multò post in Adriani mole strangulatur.

BONIFACIUS VII. PONT. CXXXVIII.
ANNO DOMINI CMLXXIV.

ANNO 974. BOnifacius Septimus, Franco anteà dictus, Ferrutij Filius, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconus Cardinalis, creatus tertio Kalendas Aprilis, sedit annum unum, mensem unum, dies duodecim. Coactus abdicavit; ex Urbe pulsus, quinto Idus Maij, anno 975. Deinde reversus Benedicto mortuo, Pontificatum iterùm vi tenuit menses 4. dies 6. Obiit 12. Kalend. Augusti anno 985. Vacavit sedes dies 20.

BENEDICTUS VII. PONT. CXXXIX.
ANNO DOMINI CMLXXV.

ANNO 975. BEnedictus VII. ex Comitibus Tusculanis, Romanus, Deusdedit filius, Episcopus Sutrinus, creatus 4. Kalend. Junij, fugato Bonifacio Septimo. Sedit annos novem, mensem 1. dies 10. Romæ obiit sexto Idus Julij, anno 984. sepultus ad S. Crucem in Hierusalem. Vacavit sedes dies 5.

JOANNES XIV. PONT. CXL.
ANNO DOMINI CMLXXXIV.

ANNO 984. JOannes XIV. Papiensis, Petrus anteà vocatus, à Caneva nova dictus Episcopus Papiensis. Creatus 17. Kal. Aug. sedit menses 8. Pontificatu exactus à Bonifacio VII. Urbem reverso 17. Kalendas Aprilis. Obiit 17. Kalendas Aprilis. Corpus ejus in Basilica S. Petri sepultum, anno 985. Vacavit sedes dies...

Schisma 17. inter Bonifacium VII. & Benedictum VII. dictum VI. & Joannem XIV.

JOANNES XV. PONT. CXLI.
ANNO DOMINI CMLXXXV.

ANNO 958. JOannes XV. Romanus, Leonis Presbyteri legitimo matrimonio filius, de vico Gallinæ albæ, Creatus Kal. Augusti, anno 975. sedit annos 9. dies 10. Obiit Romæ 4. Idus Februarij, anno 995. sepultus ad S. Petrum Principem Apostolorum. Vacavit sedes diem 1.

Canonicatio S. Udalrici, Episcopi Civitatis Augustanæ. I.

Hujus Sancti Festivitas hic non designata, celebratur in ea Civitate die 4. Julij.

JOANNES EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Omnibus Archiepiscopis, Episcopis, & Abbatibus in Gallia, & Germania commorantibus, salutem in Domino, & Apostolicam Benedictionem.* Addita A. D. 993.

CUm Conventus esset factus in Palatio Lateranensi pridie Kalendas Februarias, residente Joanne Sanctissimo Papa, cum Episcopis, & Presbyteris, astantibus Diaconibus, & cuncto Clero surgens Reverendiss. Luitholphus, Augustæ Episcopus inquit, Domine Sanctissime Præsul, si vobis placet, & omnibus Episcopis, Præsbyteris hic residentibus, libellus quem præ manibus habeo coram vobis legatur, de vita & miraculis Venerabilis Udalrici Sanctæ Augustanæ Ecclesiæ dudum Episcopi, & quid libitum vobis fuerit, decernatur. Quia Spiritus Sancti testatur præsentia, & Congregatio Sacerdotum certum esse, quod legimus, quia nec potest veritas nostra mentiri, cujus in Evangelio ista est sententia; Ubi duo, vel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi & ego sum in medio eorum. Quod cùm ita sit, nec huic tàm brevi numero Spiritus Sanctus deest; quanto magis eum nunc interesse credamus, quando in unum convenit turba Sanctorum? Sanctum namque est pro debita veneratione Collegium. Lectus fuit liber vitæ Udalrici, coram Papa, & aliis.

§. 1. Cumque perlecta esset vita prædicti Sanctissimi Episcopi, ventum est ad miracula, quæ sive in corpore, sive extra corpus gesta sunt, videlicet cæcos illuminasse, dæmones ab obsessis corporibus effugasse; paraliticos curasse, & quam plurima alia signa gessisse, quæ nequaqum calamo, & atramento illustrata sunt. Et etiam miraculorum.

§. 2. Quæ omnia lepida satis urbanitate exposita recepimus, & communi consilio decrevimus, memoriam illius, id est Udalrici Episcopi affectu piissimo, & devotione fidelissima venerandam. Quoniam sic adoramus, & colimus reliquias Martyrum, & Confessorum, ut eum cujus Martyres, & Confessores sunt, adoremus. Honoramus servos, ut honor redundet in Dominum, qui dixit: Qui vos recipit, me recipit. Ac proindè nos, qui fiduciam nostræ justitiæ non habemus, illorum precibus & meritis apud clementissimum Deum jugiter adjuvemur; quia divina saluberrima præcepta, & Sanctorum Canonum, ac Venerabilium Patrum instabant efficaciter documenta omnium Ecclesiarum, pio considerationis intuitu, imo Apostolici moderaminis annisu, utilitatum communitatem atque firmitatis perficere integritatem, quatenus memoria Udalrici jam præfati Venerabilis Episcopi divino cultui dicata existat, & in laudibus Dei devotissimè persolvendis semper valeat proficere. Papæ decretum de Canonicatione.

§. 3. Si

Contravenientium Pœna.

§. 3. Si quis intereà (quod non credimus) temerario auſu contra ea, quæ hac noſtra authoritate piè, ac firmiter per hoc privilegium conſtituta ſunt contraire tentaverit, vel hæc, quæ à nobis in laudem Dei, & pro reverentia dicti Epiſcopi ſtatuta ſunt, refragari, aut in quonam tranſgredi, ſciat ſe auctoritate B. Petri Principis Apoſtolorum, cujus immeriti vices agimus, anathematis vinculo innodatum.

Obſervatorum benedictio.

§. 4. At verò qui pio intuitu obſervator extiterit, benedictionis gratiam à miſericordiſſimo Domino Deo noſtro multipliciter conſequatur, & æternæ vitæ particeps efficiatur.

Rogitus d. Decreti.

§. 5. Scriptum eſt per manum Stephani Notarij Regionarij, & Scrinarij Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, in menſe Februario Indictione ſexta, anno nonagenteſimo nońageſimo tertio.

Papæ ſubſcriptio.

Ego Joannes S. Rom. Cath. & Apoſt. Eccleſ. Epiſc. huic decreto à nobis promulgato conſenſi, & ſubſcripſi.

Epiſcoporum, & Cardinalium ſubſcriptio.

Joannes Epiſcopus S. Anagninæ Eccleſiæ conſenſi.
Benedictus Epiſcopus S. Pipernenſis Eccleſiæ conſenſi.
Dominicus Epiſc. S. Feretinæ Eccleſiæ conſenſi.
Creſcentius Epiſc. S. Silvæ candidæ Eccleſiæ conſenſi.
Anniſo Epiſc. S. Cerenſis Eccleſiæ conſenſi.
Bonizo Archipresb. & Cardinalis S. Luciæ conſenſi.
Benedictus presbyter & Card. S. Stephani conſenſi.
Leo presbyter & Cardinalis S. Nerei conſenſi.
Joannes presbyter, & Cardinalis S. Damaſi conſenſi.
Leo presbyter, & Cardinalis S. Sixti conſenſit
Joannes presb. & Card. SS. Apoſtolorum conſenſi.
Joannes presbyter & Cardinalis SS. Quatuor Coronatorum conſenſi.
Joannes presbyter, & Card. S. Clementis conſenſi.
Ccescentius presbyter, & Card. S. Calliſti conſenſi.
Benedictus Archidiaconus.
Joannes Diaconus, & Oblationarius.
Benedictus Diaconus.
Joannes Diaconus. Hi omnes conſenſerunt & ſubſcripſerunt.

D. P. An 8. die 3. Feb.

Dat. 3. Kalendas, aliàs Nonas Februarij, per manum Joannis Epiſcopi S. Nepeſinæ Eccleſiæ, & Bibliothecarij Sanctæ Sedis Apoſtolicæ, Anno Pontificatus Domini noſtri Joannis Sanctiſſimi XV. Papæ Octavo, Menſe dicto, & Indictione ſexta.

JOANNES XVI. PONT. CXLII.
ANNO DOMINI CMLXXXXV.

Anno 995. JOannes XVI. Roberti filius, Romanus, creatus 3. Idus Februarij, ſedit menſes 4. moritur quinto Idus Junij, anno 995. ſepultus ad Sanctum Petrum Principem Apoſtolorum. Vacavit ſedes dies 6.

GREGORIUS QUINTUS PONT. CXLIII.
ANNO DOMINI CMLXXXXV.

Anno 995. GRegorius V. Saxo-Germanus, Bruno anteà dictus, Othonis Saxoniæ, & Sueviæ Ducis filius, Matre Juditha, ex Urbe Vangia Presbyter, & Capellanus Imperatoris, Verdenſis creatus Antiſtes, Pontifex declaratur 16. Kal. Julij, die Dominico, anno 995. ſedit in Petri Cathedra annos 2. menſes 7. dies 18. Obiit Romæ 12. Kal. Martij, anno 998. ſepultus ad S. Petrum, juxta ſepulchrum Beati Gregorij. Vacavit ſedes dies 15.

Schiſma in Eccleſia Romana 18 inter Joannem Antipapam, dictum XVII. & Gregorium V.

SILVESTER SECVNDUS PONT. CXLIV.
ANNO DOMINI CMXCVIII.

Anno 998. SIlveſter II. Junior Aquitanus, Gallus, Gerebertus anteà vocatus, Floriacenſis Monachus, Abbas Bobienſis, ex Archiepiſcopo Rhemenſi, Ravennas etiam factus, creatus Kal. Novembris, anno 998. ſedit in Pontificatu annos 4. menſes 6. dies 12. Obiit 4. Idus Maij 1003. ſepultus Laterani. Vacavit ſedes dies 25.

JOANNES XVII. PONT. CXLV.
ANNO DOMINI MIII.

JOannes XVII. Sicco nominatus, Romanus, de Vico Biberatica, creatus 7. Idus Junij (nam ejus Joannis, qui in ſchiſmate cum Gregotio V. creatus fuit, ratio habita non eſt in in nominis numero.) Sedit menſes quatuor, dies 25. Obiit Romæ, pridie Kal. Novembris, 1003. ſepultus in Eccleſia Monaſterij Sancti Sabbæ in Cella Nova. Vacavit ſedes dies 25. Anno 1003.

JOANNES XVIII. PONT. CXLVI.
ANNO DOMINI MIII.

JOannes XVIII. Faſanus vel Fanaſſus, Romanus, de vico portæ Mathodij, creatus 12. Kal. Decembris; ſedit annos 5. menſes 7. dies 29. Obiit Romæ 15. Kalendas Auguſti, anno 1009. ſepultus ad S. Joannem in Laterano. Vacavit ſedes dies 30. Anno 1003.

SERGIUS QUARTUS PONT. CXLVII.
ANNO DOMINI MIX.

SErgius IV. Petri Martini filius, Somanus, ex Caſtro Lunæ, Monachus anteà Benedictinus, creatus 15. Kal. Septembris, anno 1009. ſedit annos 2. menſes 9. dies 12. Obiit 4. Kal. Junij, 1012. ſepultus Laterani. Vacavit ſedes dies 8. Anno 1009.

BENEDICTUS VII. DICTUS VIII. PONT. CXLVIII.
ANNO DOMINI MXII.

BEnedictus VII. dictus VIII. Romanus, ex Comitibus Tuſculanis Gregorii filius, creatus die 20. Obiit Romæ 3. Kal. Martii. anno 1042. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes diem 1. Anno 1012.

Schiſma in Eccleſia Romana XIX. inter Benedictum VIII. & alium quemadmodum Antipapam, cujus nomen ignoratur.

JOANNES XIX. PONT. CXLIX.
ANNO DOMINI MXXIV.

JOannes XIX. Romanus, ex Comitibus Tuſculanis, qui & Signiæ, & de Comitibus dicti ſunt, Gregorii filius, Benedicti VIII. prædeceſſoris ſui frater Germanus, Epiſcopus Portuenſis, creatus pridie Kal. Martij, ſedit annos 8. menſes 9. dies 9. Obiit 6. Idus Novembris, anno 1032. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes dies 2. Anno 1024.

BENEDICTUS VIII. DICTUS IX. PONT. CL.
ANNO DOMINI MXXXII.

BEnedictus VIII. dictus IX. Romanus, ex Comitibus Tuſculanis, Theophilactus anteà vocatus. Alberti filius, Diaconus Cardinalis, creatus 3. Idus Novembris. Sedit annos 12. menſes 4. dies 20. Anno 1032.

Silveſter III. Romanus, Joannis Laurentij filius, Epiſcopus Sabinus, in Schiſmate contra Benedictum Pontifex creatus, ſedit menſem 1. dies 29. creatus 11. Kalend. Febr. Pontificatu

à Be-

à Benedicto exactus est 5. Id. Martij an. 1045. quo pulso Benedictus iterum sedit mensem 1. dies 21. ex ante diem 6. Idus Martij usque ad Kal. Maji ejus anni, quo die sponte abdicavit.

GREGORIUS SEXTUS PONT. CLI.
ANNO DOMINI MXLV.

ANNO 1045. GRegorius VI. Romanus, S. R. E. Archipresbyter Cardinalis S. Joannis ante Portam Latinam, Creatus Kalen. Maji, sedit annum 1. menses 7. dies 20. coactus in Concilio Sutrii, pro tollendo schismate in sancta Romana Ecclesia exorto abdicavit 13. Kal. Januarij, anno 1046. & ad Monasterium Cluniacense relegatur. Vacavit sedes dies 4.

CLEMENS SECUNDUS PONT. CLII.
ANNO DOMINI MXLVII.

ANNO 1047. CLemens II. Junior, Germanus, Saxo, Suidgerus anteà vocatus, Bambergensis Episcopus, creatus 12. Kal. Januarij, vixit menses 9. dies 15. Obiit Anno Domini 1047. Idibus Octobris, sepultus in Ecclesia Bambergensi.

DAMASUS SECUNDUS PONT. CLIII.
ANNO DOMINI MXLVIII.

ANNO 1048. DAmasus II. Junior Germanus, Bavarus, Popo Bagniarius anteà vocatus, Episcopus Brixinensis, & Patriarcha Aquileiensis, consecratus, & coronatus Romæ 16. Kal. Augusti, die Dominico, anno 1048. sedit dies 23. Obiit 6. Idus Augusti, sepultus in Ecclesia Sancti Laurentij extra muros. Vacavit Sancta Romana Sedes menses 6. & dies 15.

LEO NONUS PONT. CLIV.
ANNO DOMINI MXLIX.

ANNO 1049. LEo IX. Francus, Gallus, Bruno anteà vocatus, Comes Dasprug, aliàs Egghisein, Hugonis filius, Tullensis in Leucis Episcopus. Creatus, & consecratus pridie Idus Febr. 1049. sedit annus 5. menses 2. dies 8. Creavit Cardinales 20. Episcopos sex, Presbyteros 9. Diaconos 5. Obiit 16. Kalend. Maji, anno 1054. sepultus ad S. Petrum propè Aram S. Andreæ, & Gregorii. Vacavit sedes menses 11. dies 24.

Contra invadentes domos Episcoporum defunctorum, bonaque diripientes eorumdem.

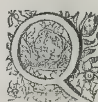
Habes contra offendentes eorum personas constit. Alexand. ij. in cap. si quis deinceps. 17. q. 4. & Alex. 3. in cap. Ad aures. de Pœn. Nec non anathematizationem quotannis à Rom. Pont. in die Cœnæ Domini pronunciari solitam, cujus ultimum exemplar vide inf. tom. 3. in Pauli V. constit 63. Pastoralis.

Novissimam verò Bullam in die Cœnæ Domini legi solitam vide in S. D. N. Urb. VIII. Const. 62. Pastoralis infra tom. 4.

Edita A. D. 1051.

LEO EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei, Dilectis in Christo filijs omnibus Auximanis, Clero, & Populo salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

QUia Auctore Deo sic nobis unius Ecclesiæ cura specialiter est commissa, ut per dignitatem Apostolicæ Sedis etiam cæterarum Ecclesiarum generalis sit provisio delegata; nostro competere videtur officio, non solùm quæ hactenus adversus easdem Ecclesias temerariis ausibus sunt usurpata, corrigere, sed etiam ne rursus eadem præsumantur in posterum, providere.

§. 1. Perversam autem, & prorsus execrabilem quarumdam plebium consuetudinem fama vulgante cognovimus, ut videlicet suo defuncto Episcopo, domum Episcopi hostiliter irrumpentes invadant, facultates ejus prædonum more diripiant, prædiorum domus incendant, vites insuper, & arbusta bestiali immaniores feritate succidant. — Abusus invadendi domos defunctorum Episcoporum, & diripiendi bona eorumdem.

§. 2. Quod nimirum, nisi Ecclesiastici vigoris fuerit censura correctum, haud dubium quin regionibus illis repentini furoris immineat gladius. Si enim honorare parentes primùm dicitur in repromissione mandatum, si maledicens patri, vel matri mulctari morte præcipitur, cujus animadversionis sententia digni sunt, qui non carnales genitores persequi gestiunt, sed ipsam Matrem suam Ecclesiam, in qua, ex qua, & Spiritu Sancto regenerati sunt, ut viperinum genus dissipare contendunt? Etsi enim Sacerdos quilibet ex debito humanæ conditionis obiit, sed Christus qui animarum nostrarum Episcopus est, ex virtute divinitatis in æternum vivit. Sicut enim Paulus dicit, Plures facti sunt Sacerdotes secundùm legem, eo quòd morte prohiberentur permanere. Jesus autem eo quòd maneat in æternum, sempiternum habet Sacerdotium. Deum ergo inhonorare convincitur, qui mortali Episcopo vivente, terrena pressus formitudine, ab Ecclesiæ se læsione cohibuit. Defuncto autem eo, ad injuriam Christi qui immortalis Ecclesiæ Sponsus est, fel odij, & virus malitiæ quod eatenus occultabat, effundit. Et fortasse Episcopus in vita sua aliquem læsit, sed Christus qui Ecclesiæ Custos relictus est, quid peccavit? Si ergo illi, qui nocuit malum pro malo non redditur, cur æterno Pontifici qui nobis bona pro malis reddidit, reverentia non habetur? Verum tamen si Ecclesiæ predo, Dei filium immortalem procul dubio Pontificem videret, si eum ubique præsentem omnia nosse, ac posse consideraret, coram ejus oculis admittere tàm impium, tàm sacrilegum facinus non auderet. Sed verè in illo completur quod per Psalmistam dicitur Dixit insipiens in corde suo, Non est Deus. Porrò si illi qui bona sua Ecclesiæ conferunt, proprij reatus absolutionem felici commercio promerentur, subsequentes autem illi, qui Ecclesiasticas facultates barbarica feritate diripiunt, in æternæque damnationis voraginem cadunt: qui nimirum novo & incomparabili criminis genere sic Judaicam perfidiam superant, ut non modo gentilium errorem, sed & hæreticorum pravitatem detestabiliores excedant: a quibus videlicet Christus iterùm crucifigitur, & corpus ejus, quod est Ecclesia crudeliter laceratur. — Qui uti admodum perniciosus cohibendus est

§. 3. Deprimatur ergo ausus illicitus, & nefarius diabolicæ instigationis cohibeatur excessus, abstineat manus audax ab Ecclesiastico Patrimonio, ne victus pauperum pereat, ne quod ex oblatione fidelium jam Deo factum est sacrificium, præda raptorum fiat. — Prohibetur itaque d involio & direptio.

§. 4. Quisquis autem hujus nostri decreti improbus temerator extiterit, ex parte Dei Omnipotentis, & auctoritate Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, anathematizandum esse decernimus, & ut revera putridum membrum excomunicationis fero à Sanctæ Ecclesiæ corpore detruncamus. Sit igitur nisi resipiscat Anathema, Maranatha, omnesque maledictiones Hebal super caput suum descendisse cognoscat. — Sub excommunicationis & anathematis pœna.

§. 5. Observatoribus autem gloriam, & honorem & incorruptionem quærentibus vitam æternam Amen. — Observatoribus gloria indicatur:

Quod convocatio Conciliorum, generalium & depositio Episcoporum, solius est Romani Pontificis. II.

Hoc idem de ejusmodi Conciliis convocandis, & declarandis, censuit Concilium Tridentinum. sess. 25. ad fin Et dudum habetur in cap. 1. & seq. dist. 17. Quin imò, & de eis retractandis idem tradit Gelas. I. in ejus constit. 1. Valde, suprà

Et super interpretatione dicti Concilij Trident. Sixtus V. constituit Congregationem Cardinalium infrà in Tom. 2. in ejus const. 74. Immensa.

Contra appellantes à Mandatis Rom. Pont. ad futurum Concilium extat excomunicatio in Bulla Cœnæ Domini, de qua vide præcedent. Rubricam.

Edita A. D. 1053

LEO EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Thomæ Confratri carissimo, & Coëpiscopo salutem.*

Discordia inter Christianos pessima.

§. 1. CUM ex Venerabilium Canonum auctoritate recolimus CCV. Episcopos Concilio interfuisse Carthaginensi, & nunc à tua fraternitate audimus quinque vix Episcopos superesse in tota Africa, utique tertia hujus corruptibilis mundi parte; compatimur tantæ vestræ imminutioni totis visceribus animi. Cùm autem ipsas Christianitatis reliquias ediscimus interna & mutua dissensione discindi, & dispergi, & adversus se invicem zelo, & contentione Principatus inflari, nil aliud nobis primò dicendum occurrit, quàm illud S. Amos vatis, Parce Domine, parce obsecro, quis suscitabit Jacob, quia parvulus est?

Pro ea igitur tollenda ad Sedem Apostolicam jure recurritur.

§. 2. Sed quamvis in tali tantoque defectu religionis plurimum doleamus, multum tamen gaudemus, quia Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Matris vestræ sententiam requiritis, & expectatis super quæstionibus vestris, & quasi rivulis ab uno fonte erumpentibus, & in suo se cursu per diversa spargentibus, ad ipsius fontis primam scaturiginem reverti debere optimum putatis, ut inde resumatis directionis vestigium, unde sumpsistis totius Christianæ Religionis exordium.

Et licet Episcopus Carthaginensis sit major in tota Africa.

§. 3. Noveris ergo procul dubio, quia post Romanum Pontificem primus Archiepiscopus, & totius Africæ maximus Metropolitanus est Carthaginensis Episcopus: nec quicumque sit ille Gummitanus Episcopus, aliquam licentiam consecrandi Episcopos, vel deponendi, seu Provinciale Concilium convocandi habet sine consensu Carthaginensis Archiepiscopi, cujuslibet dignitatis aut potestatis sit, exceptis his qui ad propriam Parochiam pertinent; cætera autem, sicut & alij Africani Episcopi, Consilio Carthaginensis Archiepiscopi aget. Unde carissimi Confratres nostri, & Coëpiscopi Petrus & Joannes rectè sentiunt de Carthaginensis Ecclesiæ dignitate, nec consentiunt errori Gummitani Ecclesiæ.

Papæ tamen solius auctoritas est Concilia generalia convocandi, & Episcopos deponendi.

§. 4. Hoc autem nolo vos lateat, non debere præter sententiam Romani Pontificis universale Concilium celebrari, aut Episcopos damnari, vel deponi; etsi quia licet vobis aliquos examinare, definitivam tamen sententiam absque consultu Romani Pontificis ut dictum est non licet dare, quod in Sanctis Canonibus statutum si queritis, potestis invenire. Quamvis enim omnibus generaliter Apostolis dictum sit à Domino, Quæcumque ligaveritis in Terra, ligata erunt & in Cœlo, & quæcumque solveritis in Terra soluta erunt in Cœlo: Tamen non sine causa specialiter, & nominatim dictum est Beato Apostolorum Principi, Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & tibi dabo Claves Regni Cœlorum: Et in alio loco, Confirma fratres tuos, scilicet quia omnium Ecclesiarum majores, & difficiliores causæ per sanctam & principalem B. Petrum, Sedem à successoribus ejus sunt definiendæ. Jam verò quia ad interrogata, etiam Confratrum nostrorum Petri, & Joannis Episcoporum decrevimus respondere, optamus ut sanctam tuam fraternitatem jugiter invigilantem utilitatibus Sanctæ Catholicæ Ecclesiæ, atque devotè pro nobis orantem, sancta, individua Trinitas semper conservet carissime Frater.

Dat. P. A. 5 die 17. Decemb.

Dat. XVI. Calendas Januarij. Anno Domini Papæ Leonis IX. quinto, Indictione septima.

VICTOR SECUNDUS PONT. CLV. ANNO DOMINI MLV.

Anno 1055.

VIctor II. Natione Germanus, provincia Suevia, ex Comitibus Calbensibus, Castello Hisprug ortus, Patrem habuit Arduigum, Matrem Vitzelam, creatus feria 5. in Cœna Domini, Idib. Apr. 1055. Vixit annos 2. menses 3. dies 16. Creavit Episcopos 2. & Presbit. 1. Obiit Florentiæ 5. Kal. Aug. 1057. Ejus corpus in Ecclesia Cathedrali S. Reparatæ sepultum est. Vacavit Sedes dies 4.

STEPHANUS X. DICTUS IX. PONT. CLVI. ANNO DOMINI MLVII.

Anno 1057.

STephanus XI. Lotharingus, Fridericus anteà vocatus, Gozzelonis Ducis filius, & Gothifredi I. V. Magni Ducis frater, Abbas Cassinensis, Card. tit. S. Chrisogoni, creatus 4. Non. Aug. 1057. Sedit menses 7. dies 28. Creavit Episc. 2. Presb. 3. & Diac. 2. Obiit Florentiæ An. Dom. 1058. 4. Kal. April. cujus corpus ibidem in Ecclesia Cathedrali S. Reparatæ sepultum est, propè aram S. Zenobii. Vacavit Sedes dies 28.

Benedictus IX. dictus X. Antipapa ex Comitibus Tusculanis, Mincius anteà vocatus, creatus Nonis Aprilis, Anno 1058.

NICOLAUS SECUNDUS PONT. CLVII. ANNO DOMINI MLIX.

Anno 1059.

NIcolaus II. Gerardus Allobrox, cognomento Burgundio, Episcopus Florentinus, Creatus 3. Nonas Januarii, Anno Domini 1059. Sedit annos 2. menses 6. diem 1. multos Cardinales, ex Monachis præsertim, creavit. Episcopos 2. Presbyteros 4. Diaconos 2. Obiit Florentiæ 5. Nonas Julii, Anno Domini 1061. & in Cathedrali Ecclesia sepultus fuit. Vacavit Sedes, propter subsecutum schisma menses 2. dies 26.

ALEXANDER SECUNDUS PONT. CLVIII. ANNO DOMINI MLXI.

Anno 1061.

ALexander II. Anselmus de Bedagio anteà vocatus, Mediolanensis, Canonicus Regularis, Episcopus Lucensis, creatus pridie Kal. Octobris, die Dominico anno 1061. Sedit annos 11. menses 6. dies 22. Cardinales 30. ab hoc Pont. creati sunt, id est Episcopi 8. Presbyteri 16. Diaconi 6. Obiit Romæ in Palatio Lateranensi, die Dominico, x. Kal. Maji, anno 1073. Sepultus est in Basilica Constantiniana. Non vacavit Sedes.

Honorius II. Antipapa, Episcopus Parmensis, Cadaolus Pallavicinus anteà vocatus, contra Alexandrum II.

Approbatio Congregationis Monachorum Eremitarum Camaldulensium, aliàs Campi Amabilis, Ordinis Sancti Benedicti. I.

Istam Congregationem fortiùs univit Alexander IV. infrà in sua constit. 11. Officij, Omnesque alios recipere posse, concessit Greg. IX. in constit. 1 Fervor. Ei addidit aliam Congregationem. Leo X. in constit. 2. Et si Electionem Prælatorum, eo-

rumque munus dispofuit idemLeo ibid.AcPaul.III. in hoc Tom. 1. in conft.47.Exponi.EtGreg.XIII. in Tom. 2. in conftit. 86.Cum interna. Ambitum prohibuit Clemens VIII. in Tom. 3. in conftit. 43. Ambitiofam. Privilegia autem vide infr. in hoc Tom. 2. in conftit. 18. Greg. XIV. Ex injuncto.

Edida A. D. 1062.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ruftico Priori, & cunctæ ejus Congregationi, de loco qui dicitur Campus Amabilis, in perpetuum.*

Proëmium.

NULLi fidelium venit in dubium, quin Sedes Apoftolica, eò quòd Princeps exiftat omnium Ecclefiarum, omnibus hoc jure, & debita follicitudine, Ecclefiis præeffe debeat, ut non folùm eas Catholicæ Religionis unitate concludat, fed generaliter ab his, quæ extrinfecus promoventur fua auctoritate falvet, & muniat. Inter quas tamen complures inveniuntur, quæ fpeciali & propria commendatione, in tutelam ejusdem Sedis Apoftolicæ fe contulere, & fpeciali charitate & ftudio fuæ matris amplexæ fecuriores & liberiores ab omni infeftatione, confifterent. Quas ut dignum erat, ita in fuo finu, Romana fufcepit Ecclefia, tantaque protexit undique diligentia ut omnibus ornamenta, præfidia, nonnullis quoque & gratiam confecret † amplificationis. Cujus rei nobis plurima exempla Sanctiffimi Viri Prædeceffores noftri reliquere, qui ante nos in ea, quam diximus, Apoftolica Sede fulgentes, pro honore Ecclefiarum Dei, & earum exaltatione, magis quàm pro vita aut falute fua, folliciti fuere. Novimus Monafteria plurima, & cætera Ecclefiaftica bona, quæ à religiofis Viris, ad patrocinium & defenfionem Apoftolicæ Sedis funt delata, cum fumma caritate ab illis fufcepta, & Privilegio Apoftolicæ defenfionis quafi muro munita firmiffimo. In qua re quàm fanctè fecerint, & illorum nobis oftendit gloria, & ipfius rei tam fructuofa gratia. Nam cùm Oratoria in pace & tranquillitate confiftunt, Ecclefiaftica beneficia pauperes Chrifti nutriunt, laus Deo condigna depromitur, & remedia peccatorum tàm vivis, quàm defunctis piè impenduntur.

† conferret

§. 1. Unde nos in eadem Apoftolica Sede, non noftris meritis, fed divina locati gratia, Oratorum Sancti Salvatoris in Campo Amabili conftructum, & omnes Cellas ipfi adhærentes, & circumcirca adjacentes, & omnia ad ipfum pertinentia, communi rogatione Fratrum, in tutelam Apoftolicæ auctoritatis, & noftram, fucceflorumque noftrorum, fufcipimus defenfionem: falva quidem fuæ matricis Ecclefiæ debita & canonica reverentia. Volentes ut tam pia fidelium animarum devotio, quibus idem Oratorium fuit inceptum, & adhuc ufque productum, Deo crefcat, & illis eorumque pofteris & fucceſſoribus, ad falutem corporis & animæ proficiat. Sic denique ipfum Oratorium & prædictum locum, cum omnibus Cellulis & hofpitiis fuis, feu univerfis rebus ad eum pertinentibus, in noftram defenfionem fufcipimus, ut tam illa quæ modo habere, & tenere videtur, quàm quæ in anteà Deo largiente juftè acquirere poterit, ubicumque pofita fuerint, fub Apoftolicæ Sedis cuftodia, & tuitione confiftant.

Enunciatio locorum Eremi.

§. 2. Primò, itaque loco ponimus Eremum & Oratorium fitum in loco, qui dicitur Campus Amabilis. Secundò, Hofpitium ejus, quod dicitur Fons Bonus. Tertiò, Cœnobium quod eft conftructum in loco qui dicitur Cerreto, qui eft infra comitatum Vulterenfem. Quartò, in loco qui dicitur Agna. Quintò, in loco, qui dicitur Monte, & Soci. Sextò, in loco, qui dicitur Arcina. Septimò, in locò, qui dicitur Caliano & Punia. Octavò, in loco, qui dicitur in Chio, & Ecclefia S. Savini. Nonò, in loco, qui dicitur Fogiano.

Juffio quod à nomine perturbetur.

§. 3. Sancimus igitur hoc noftro privilegio, ut neque Rex, Imperator; Dux, Comes, aut Pontifex, aut aliqua perfona, idem Oratorium, aut Fratres ibi Deo fervientes, ejufque Territoria, aut aliqua fibi juftè, modò aut anteà pertinentia, invadere aut moleftare, vel aliquo modo inquietare præfumat. Libertatem vel licentiam Ecclefiaftici juris, quam hucufque habere vifi funt, feu quam juftè in anteà habere poterunt, in hac eadem ferie confirmamus. Ne quis etiam malas confuetudines fuperinducat, quibus idem Oratorium à fua Religione turbetur, Apoftolica auctoritate prohibemus.

§. 4. Ita tamen volumus & conftituimus, ut jam dictum Oratorium cum Cellis fuis, omni tempore, eo modo atque tenore, quo prius inchoatum eft, & ad noftra ufque tempora productum, maneat in fuo vigore atque ftabilitate, fcilicet ut femper Eremitico tramite, contemplativæ vitæ celfitudine perfeveret. Nec liceat cuiquam umquam, aut Abbatem ibi ponere, aut Cœnobium facere, fed femper folitariæ vitæ locus ipfe fit deditus, & firmitate continua dedicatus.

§. 5. Hoc quoque veftra caritate rogante, & huic Apoftolicæ Sedis privilegio annectimus, ut fi quando opportunum fuerit, aliquem ex veftra Congregatione in Ecclefiafticos gradus ordinari, & Epifcopus, ad cujus Parochiam jam pertinet prædictum Oratorium S. Salvatoris, feu aliqua ex Ecclefiis, vel Cellulis veftris in anteà pertinebit, Simoniaca hærefi fuerit depravatus, ut ritè, & Canonicè Epifcopale non poffit implere officium; Tunc libera facultas, & licentia pateat vobis, adire Catholicum & benè viventem Epifcopum, ubicumque in veftra, vel proxima Provincia inveniri potuerit, ut ab ipfo Ecclefiafticis gradibus, & officiis ordinari ex veftra Congregatione dignus effe poffit. Sacris enim Canonibus, & bonis congruit moribus, ut ficuti qui ordinandi funt, bonæ vitæ, rectæque fcientiæ exiftere debent, fic juxta Apoftoli fententiam, illi qui manus ordinandis imponunt, irreprehenfibiles, & abfque crimine inveniantur.

Licentia recipiendi ordines à vicinioriEpifcopo, fi ordinarius fit canonicè impeditus.

§. 6. Si quis autem temerario aufu, quod fieri non credimus, contra hujus noftræ Apoftolicæ auctoritatis confirmationis feriem, agere tentaverit, fciat fe effe excommunicatum à B. Petro Apoftolorum Principe, & noftra Apoftolica auctoritate.

Excommunicatio in perturbatores hujus induIti.

§. 7. Qui verò cuftos, & obfervator hujus noftri privilegij extiterit, benedictionis gratiam, & vitam æternam à Domino Deo confequi mereatur.

Gratia illud obfervantib.

Dat. Lucæ iiij. Kalend. Novembris, per manus Petri Sanctæ Romanæ Ecclefiæ Presbyteri Card. ac Bibliothecarij, Anno duodecimo Pontificatus ipfius Domini Alexandri Papæ Secundi.

D. P. An. 2. die 29. Oct.

GREGORIUS SEPTIMUS PONT. CLIX ANNO DOMII MLXXIII.

ANNO 1073.

GRegorius VII. Hildebrandus anteà vocatus, natione Etrufcus, patria Soanenfis, patre Bonicio, creatus decimo Kalend. Maji 1073. vixit annos 13. multos Cardinales creavit, fed. 21. tantùm nomina fuperfunt, Epifcopos 3. Presbyteros 11. & Diaconos 7. Obiit Salerni, 8.Kalend. Junij 1085. & fepultus fuit in Ecclefia Cathedrali S. Mathæi, ejufdem Civitatis. Vacavit fedes annum 1. menfes 4. & dies 27.

Clemens III. Parmenfis, Gilbertus de Corrigia anteà vocatus Archiepifcopus Ravennas ab Alexandro II. factus, Antipapa contra Gregorium VII. Victorem III. Urbanum II. & Pafch. II. fedit annos 21. dies aliquot. Obiit Romæ in arce S. Angeli poft Kal. Septemb. 1101. fepultus Ravennæ.

Depofitio iterataque excommunicatio Henrici Quarti Imperatoris, Abfolutioque Vafallorum à juramento fidelitatis, & confirmatio electionis Ducis Rudolphi in Regem Theutonicorum.

I. Alias Regis Imperatoris nuncupati.

GREGORIUS PAPA VII. &c.

Edita A. D. 1076.& 1080.

Imploratio divini auxilii.

Beate Petre Apostolorum Princeps, quæsumus pias aures tuas nobis, & audi me servum tuum, quem ab infantia nutristi, usque ad hunc diem de manu iniquorum liberasti, qui me pro tua fidelitate oderunt, & odiunt. Tu mihi testis es, & Domina mea Mater Dei, & Beatus Paulus frater tuus inter omnes Sanctos, quòd tua Sancta Romana Ecclesia me invitum ad sua gubernacula traxit, & ego non rapiam arbitratus sum ad Sedem tuam ascendere, potiusque volui vitam meam in peregrinatione finire, quàm locum tuum pro gloria Mundi, sæculari ingenio arripere. Et ideò ex tua gratia, non ex meis operibus, credo, quòd tibi placuit, & placet, ut populus Christianus tibi specialiter commissus, mihi obediat, specialiter pro vita tua mihi commissa, & mihi, tua gratia, est potestas à Deo data ligandi, atque solvendi in Cœlo, & in Terra.

aliàs vice tua.

Depositio Henrici Regis.

§. 1. Hac itaque fiducia fretus, pro Ecclesiæ tuæ honore, & defensione, ex parte Omnipotentis Dei, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, per tuam potestatem, & auctoritatem, Henrico regi, filio Henrici Imperatoris, qui contra tuam Ecclesiam inaudita superbia insurrexit, totius Regni Theutonicorum, & Italiæ gubernacula contradico.

Absolutio Vassallorum à juramento fidelitatis.

§. 2. Et omnes Christianos à vinculo juramenti, quod sibi faciunt, & facient, absolvo, & ut nullus ei, sicuc Regi serviat, interdico. Dignum est enim, ut qui studet honorem Ecclesiæ tuæ immunuere, ipse honorem amittat, quem videtur habere.

Excommunicatio ejusdem Henrici Regis.

§. 3. Et quia sicut Christianus contempsit obedire, nec ad Dominum rediit, quem dimisit, participando excommunicatis, meaque monita, quæ pro sua salute sibi nisi (te teste) spernendo vinculo eum anathematis vice tua alligo, ut sciant gentes & comprobent, quia Tu es Petrus, & super tuam petram Flius Dei vivi ædificavit Ecclesiam suam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam &c.

Dat. P. An. 3.

Actum Anno ab Incarnatione Domini 1075. Indictione decima quarta.

Sequitur Monitio ad Episcopos de curanda conversione dicti Regis Henrici.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1077.

Servus Servorum Dei. Omnibus dilectis in Christo fratribus, & Coëpiscopis, Ducibus, Comitibus, universis quoque Fidem Christianam defendentibus, in Regno videlicet Theutonico habitantibus salutem, & omnium peccatorum absolutionem per Apostolicam benedictionem.

Monitio ad Episcopos & alios, ut studeant conversioni d. Regis Henrici.

Si literas quibus Henricus dictus Rex in Sancta Synodo judicio Sancti Spiritus excommunicatus est, diligenter perpenditis, quid de eo debeat fieri, indubitanter cognoscetis. Ex illis, enim intelligitur, cur sit anathematis vinculo alligatus, & à Regia dignitate depositus, & quod omnis populus quondam sibi subjectus, à vinculo juramenti eidem promissi, sit absolutus. Sed quia nos contra eum non movit (Deo teste) sæcularis superbia, nec vana mundi cupiditas, sed Sanctæ Sedis, & universalis Matris Ecclesiæ sollicitudo: & disciplina; monemus vos in Domino JEsu, & rogamus sicut carissimos fratres, ut eum benignè, si ex toto corde ad Deum conversus fuerit, suscipiatis, & circa eum non tantùm justitiam, quæ illum regnare prohibet, sed misericordiam, quæ multa delet scelera, ostendatis. Estote quæso memores humanæ conditionis, & communis fragilitatis, nec vos prætereat pia, & nobilis memoria patris ejus, & matris, quibus non possunt nostra ætate ad Imperii gubernacula inveniri æquales. Sic tamen adhibite vulneribus ejus oleum pietatis, ne vino disciplinæ neglecto, cicatrices ejus in pejus (quod absit) putrescant, & honor Sanctæ Ecclesiæ, Romanique Imperii nostra negligentia magnæ ruinæ fatiscat. Procul ab eo pravi removeantur Consiliarii, qui pro simoniaca hæresi excommunicati, non erubuerunt Dominum suum propria lepra contaminare, & per diversa crimina eum seducendo, ad scindendam Sanctam Ecclesiam provocare, & in viam Dei, & Sancti Petri impellere. Adhibeantur illi Consiliarii, qui non sua tantùm, sed eum diligant, & sæculari lucro per omnia Deum præponant. Non ultra putet Sanctam Ecclesiam sibi subjectam, ut ancillam, sed prælatam, ut dominam. Non inflatus spiritu elationis, consuetudines superbiæ contrà libertatem Sanctæ Ecclesiæ inventas, defendat; sed observet Sanctorum Patrum doctrinam, quam pro salute nostra eos docuit potestas divina. Quòd si de his, & aliis jure ab eo exigendis, nos securos, modis quibus oportet reddiderit; statim volumus per vestros idoneos Legatos de omnibus informari, ut quid debeat fieri communi consilio, Deo aspirante, valeat inveniri.

Et interim ab [illegible] absolutione abstineant [illegible]

§. 1. Illud autem inter omnia ex parte B. Petri interdicimus, ut nullus vestrum eum præsumat ab excommunicatione absolvere, quousque eis quæ prædiximus, nobis indicatis, Apostolicæ Sedis consensum, & iteratum responsum recipiatis. De diversorum quidem diversis consiliis dubitamus, & humanam gratiam, vel timorem suspicioni habemus.

Eoq. ad Ecclesiam non redeunte, aliter Rex idoneus eligatur.

§. 2. Quòd si exigentibus multorum peccatis (quod non optamus) ex corde non fuerit ad Deum conversus, talis ad Regni gubernacula (Deo favente) inveniatur, qui ea quæ prædiximus, & cætera quæ videntur Christianæ Religioni, & totius Imperii saluti necessaria, certa ac indubitabili promissione se observaturum promittat.

Quem se confirmaturum [illegible] matione assent.

§. 3. Ut autem vestram electionem, si valde oportet ut fiat, Apostolica auctoritate firmemus, & novam ordinationem nostris temporibus corroboremus, sicut à Sanctis nostris Patribus factum esse cognoscimus, negocium, personam, & mores ejus quantocius potestis nobis indicare, ut sancta, & utili intentione incedentes, mereamini Apostolicæ Sedis favorem per divinam gratiam, & Beati Petri Apostolorum Principis, per omnia benedictionem.

De juramento Imperatrici [illegible] to, quid agendum consulit.

§. 4. De juramento autem quod factum est carissimæ filiæ nostræ Agneti Imperatrici Augustæ, si filius ex hac vita ante ipsam migraret, non est opus adhuc dubitare, quia si nimia pietate circa filium ducta, justitiæ favens, ut abjiciatur à Regno consenserit, quid restet vos ipsi comprehendite. Hoc tamen videtur laudabile, postquam certum fuerit apud vos, & omninò firmatum, quod ejus filius à Regno removeatur, consilium ab ea, & à nobis requiratur de inventa persona ad regni gubernacula. Tunc, aut nostro communi consilio assensum præbebit, aut Apost. Sedis auctoritas omnia vincula, quæ videntur justitiæ contradicere, removebit.

De excommunicatorum absolutione licentiam datam confirmat.

§. 5. De excommunicatis autem, jam me vobis dedisse licentiam, qui Fidem Christianam (ut decet Episcopos) defenditis, ut absolvatis recordor, & adhuc hoc idem confirmo, si re vera resipuerint, & humiliter pœnitentiam egerint.

Dat. die 3. Septemb.

Dat. Laurenti iij. non Septemb. Indict. incipiente xv.

Sequitur absolutio dicti Regis.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Omnibus Archiepiscopis, Episcopis, Ducibus, Comitibus, cæterisque Principibus Regni Theutonicorum Christianam fidem defendentibus, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Henric. tandem ad obedientiam S. R. E. rediens humillimam publicè pœnitentiam egit.

Quoniam pro amore justitiæ communem nobiscum, in agone Christianæ militiæ, causam & periculum suscepistis, qualiter Rex humiliatus ad pœnitentiam, absolutionis veniam impetraverit, & quomodo tota causa post introitum ejus in Italiam hucusque deducta sit, vestræ dilectioni sincera caritate indicare curavimus, sicut constitum * fuit cum Legatis, qui ad nos de vestris partibus missi sunt. In

* constitutum.

Longobardiam venimus circiter viginti dies ante terminum, in quo aliquas Ducum ad Clusas nobis occurrere debuit, expectantes adventum illorum, quatenus ad partes illas transire possemus. Verùm cùm jam decurso termino, hoc nobis nunciaretur, his temporibus, præ multis (quos nos quidem credimus) difficultatibus, duc tum nobis obviam mitti non posse, nec aliundè copiam ad vos transeundi haberemus, non parva sollicitudine, quid potissimam nobis agendum foret circumventi sumus. Interim verò Regem adventare certè cognovimus, qui etiam priusquam intrasset Italiam, supplices ad nos Legatos præmittens, per omnia se satisfacturum, Deo, & S. Petro, ac nobis obtulit, & ad emendationem vitæ suæ, omnem se servaturum obedientiam repromisit, dummodo apud nos absolutionis, & Apostolicæ benedictionis gratiam impetrare mereretur. Quòd cùm diu multis consultationibus differentes, acriter eum de suis excessibus, per omnes qui intercurrebant nuncios redarguerimus; tandem per semetipsum, nihil hostile aut temerarium ostendans, ad oppidum Canusii, in quo morati sumus, cum paucis advenit. Ibique per triduum ante portam Castri, deposito omni Regio cultu, miserabiliter, utpotè discalciatus & lancis persistens, non prius cum multo fletu Apostolicæ miserationis auxilium, & consolationem implorare destitit, quàm omnes qui ibi aderant, & ad quos rumor ille pervenit ad tantam pietatem, & compassionis misericordiam movit, ut pro eo multis precibus, & lachrymis intercedentes, omnes quidem insolitam nostræ mentis duritiam mirarentur, nonnulli verò in nobis, non Apostolicæ severitatis gravitatem, sed quasi tyrannicæ feritatis crudelitatem esse clamaret.

Quem ideò Pont. iste ab excommunicatione absolvit.

§. 1. Denique instantia compunctionis ejus, & tanta omnium qui ibi aderant supplicatione devicti, tandem eum relaxato anathematis vinculo, in communionis gratiam, & sinum Sanctæ Matris Ecclesiæ recepimus, acceptis ab eo securitatibus, quæ inferius scriptæ sunt. Quarum etiam confirmationem per manus Abbatis Cluniacensis, & filiarum nostrarum Mathildis, & Comitissæ Adelaiæ, & aliorum Principum, Episcoporum, & Laicorum, qui nobis ad hoc utiles visi sunt; recepimus.

Et pro firmanda pace Regni se Germaniam iturum pollicetur.

§. 2. His itaque sic peractis, ut ad pacem Ecclesiæ, & concordiam Regni (sicut diu desideravimus) omnia pleniùs, Deo adjuvante, coaptare possimus, ad partes vestras data primum opportunitate, transire cupimus. Hoc enim dilectionem vestram indubitanter scire volumus, quoniam (sicut in descriptis securitatibus cognoscere potestis) ita adhuc totius negocii causa suspensa est, ut & adventus noster, & consiliorum vestrorum unanimitas, permaximè necessaria esse videantur.

Hortaturq. Episcopos, & alios, ut in fide & amore justitiæ perseverent.

§. 3. Quapropter in ea fide, quam cœpistis, & amore justitiæ, omnes permanere studete; scientes nos non aliter Regi oblatos esse, nisi quod puro sermone (sicut mihi nos est) in his eum de nobis sperare diximus, in quibus eum ad salutem, & honorem suum, aut cum justitia, aut cum misericordia, sine nostræ & illius animæ periculo adjuvare possimus.

Sequitur promissio ejusdem Regis.

Promissio ejusdem Henrici Regis.

§. 4. EGo Henricus Rex de murmuratione, & dissensione; quam nunc habent contra me Archiepiscopi, & Episcopi, Duces, Comites, cæterique Principes Regni Theutonicorum, & alii qui eos in eadem dissensionis causa sequuntur, infra terminum, quem Dominus Papa Gregorius constituerit, aut justitiam secundùm justitiam ejus, aut concordiam secundùm consilium ejus faciam, nisi certum impedimentum mihi vel sibi obstiterit, quo transacto ad peragendum idem paratus ero. Item si idem Dominus Papa Gregorius, ultra montes seu ad alias partes terrarum ire voluerit, securus erit ex mei parte, & eorum quos constringere potero, ab læsione vitæ, & membrorum ejus, seu captione, tàm ipse, quàm qui in ejus conductu, & comitatu fuerint, seu qui ab illo mittuntur, vel ad eum de quibuscunque terrarum partibus venerint, in eundo, & ibi morando: seu in redeundo. Neque aliud aliquod impedimentum habebit ex meo consensu, quod contra honorem suum sit. Et si quis ei fecerit, cum bona fide, secundum posse meum, illum adjuvabo. Actum Canusiæ, 5. Kal. Februarij, Indictione decimaquinta.

Sequitur iterata excommunicatio ejusdem Regis.

Edita, A.D. 1080.

BEate Petre, Princeps Apostolorum, & tu Paule Doctor gentium, dignamini quæso aures vestras ad me inclinare, meque clementer exaudire.

Hic idem Pont. exclamationes profert adversus eundem Henricum.

§. 1. Quia veritatis estis discipuli & amatores, adjuvate ut veritatem vobis dicam, omni remotâ falsitate, quam omnino detestamini; ut fratres mei melius mihi acquiescant, & sciant & intelligant, quia ex vestra fiducia post Dominum, & Matrem ejus semper Virginem Mariam, pravis, & iniquis resisto, vestris autem fidelibus auxilium præsto. Vos enim scitis, quia non libenter ad sacrum ordinem accessi, & invitus ultra montes cum D. Papa Gregorio abii, sed magis invitus cum D. meo Papa Leone ad vestram specialem Ecclesiam redii, in qua utcumque vobis deservivi. Deinde valdè invitus, cum multo dolore & gemitu, ac planctu, in throno vestro valdè indignus sum collocatus. Hæc ideò dico, quia non ego vos, sed vos elegistis me, & gravissimum pondus vestræ Ecclesiæ supra me posuistis. Et quia super montem excelsum me jussistis ascendere, & clamare, atque annunciare populo Dei scelera eorum, & filiis Ecclesiæ peccata eorum; membra Diaboli contra me cœperunt insurgere, & usque ad sanguinem præsumpserunt in me manus suas injicere. Astiterunt enim Reges terræ, & Principes sæculares, & Ecclesiastici, aulici, & vulgares convenerunt in unum, adversus Dominum, & adversus vos Christos ejus, dicentes. Dirumpamus vincula eorum, & projiciamus à nobis jugum ipsorum. Et ut me omninò morte, vel exilio confunderent, multis modis conati sunt in me insurgere. Inter quos specialiter Henricus quem dicunt Regem. Henrici Imperatoris filium, contra vestram calcaneum erexit Ecclesiam, facta cum multis Episcopis ultramontanis, & Italicis conspiratione, annitens, me dejiciendo, eam sibi subjugare. Cujus superbiæ, vestra resistit auctoritas, eamque nostra destruxit potestas, qui confusus & humiliatus ad me in Longobardiam veniens absolutionem ab excommunicatione quæsivit.

Quem aliàs humiliatum ipse Pontif. absolvit ut supra, sed ad Regnum non re integravit ut inter eum & Episcopos & Principes pax componeretur.

§. 2. Quem ego videns humiliatum, multis ab eo promissionibus acceptis de suæ vitæ emendatione, solam ei communionem reddidi, non tamen in Regno, à quo eum in Romana Synodo deposueram, instauravi, nec fidelitatem omnium qui sibi juraverant, vel erant juraturi; à qua omnes absolvi in eadem Synodo, ut sibi servaretur, præcepi. Et hæc ideò detinui, ut inter eum, & Episcopos vel Principes ultramontanos, qui ei, causa jussionis vestræ Ecclesiæ restiterant, justitiam, favorem, vel pacem componerem, sicut ipse Henricus juramento per duos Episcopos mihi promisit.

Sed Henrico promissa non observante, fuit ab illis inscio Papa electus in Regem, Dux Rodulphus, qui Papæ fidelitatem voluit.

§. 3. Prædicti autem Episcopi, & Principes Ultramontani, audientes illum non servare mihi, quod promiserat, quasi desperati de eo, sine meo consilio, (vobis testibus,) elegerunt sibi Rodulphum Ducem in Regem. Qui Rex Rodulphus festinanter ad me misso Nuncio, indicavit se coactum Regni gubernacula suscepisse, tamen sese paratum mihi omnibus modis obedire. Et ut hoc verius credatur, semper ex eo tempore eundem mihi semper misit sermonem, adjicens etiam filio suo obside; & fidelis sui Ducis Bertoldi filio, quod promittebat firmare.

Henrici, & Rodulphi causa ad Papam devoluta est, ut in Synodo indicaretur.

§. 4. Intereà Henricus cæpit me præcari, ut illum contra prædictum Rodulphum adjuvarem, cui respondi, me libenter facere, audita utriusque patris ratione, ut scirem cui justitia magis faveret. Ille verò putans suis viribus eum posse devincere, meam contempsit responsionem. Postquam autem præsensit se non posse, sicut speravit agere, duo

Episcopi, Virdunensis videlicet, & Osemburgensis, de consentaneis suis Romam venerunt, & in Synodo ex parte Henrici, me ut ei justitiam facerem, rogaverunt, quod & Nuncii Rodulphi fieri laudaverunt.

Papa de hoc in Germania colloquium fieri statuit. Illudq; impedientes excommunicavit.

§. 5. Tandem aspirante Deo (sicut credo) statui in eadem Synodo, in partibus ultramontanis fieri colloquium, ut illic aut pax statueretur, aut cui amplius justitia faveret, cognosceretur. Ego enim (sicut vos mihi testes estis Patres & Domini) usque hodie nullam partem disposui adjuvare, nisi eam cui plus justitia faveret. Et quia putabam quod injustior pars colloquium nollet fieri, ubi justitia suum locum servaret, excommunicavi, & anathemate alligavi omnes personas sive Regis sive Ducis, aut Episcopi, seu alterius cujusvis hominis, qui colloquium aliquo ingenio impediret, ut non fieret.

Henricus autem illud impedivit, excommunicationem incurrit, & Regni desolationi se dedit.

§. 6. Prædictus autem Henricus cum suis fautoribus, non timens periculum inobedientiæ, quod est scelus idolatriæ, colloquium impediendo, excommunicationem incurrit, & seipsum anathematis vinculo alligavit, magnamque multitudinem Christianorum morti tradi, & Ecclesias fecit dissipari, & totum penè Theutonicorum Regnum desolationi dedit.

Iste igitur Pont. iterato Henricum ejusq; autores excommunicavit.

§. 7. Quapropter confidens de judicio, & misericordia Dei, ejusque purissimæ Matris semper Virginis Mariæ, fultus vestra auctoritate, sæpè nominatum Henricum quem Regem dicunt, omnesque fautores ejus excommunicationi subjicio, & anathematis vinculo alligo.

Deponitq; à Regno. & Vassallo à juramento fidelitatis absolvit.

§. 8. Et iterum Regnum Theutonicorum, & Italiæ ex parte Omnipotentis Dei & vestra, interdicens ei, omnem potestatem & dignitatem illi Regiam tollo, & ut nullus Christianorum ei sicut Regi obediat, interdico, omnesque qui ei juraverunt, vel jurabunt de Regni dominatione, à juramenti promissione absolvo. Ipse autem Henricus cum suis fautoribus in omni congressione belli, nullas vires nullamque in vita sua victoriam obtineat.

Rodulphi autem electionem confirmat.

§. 9. Ut autem Rodulphus Regnum Theutonicorum regat, & defendat. quem Theutonici elegerunt sibi in Regem, ad vestram fidelitatem, ex parte vestra, dono, largior, & concedo omnibus sibi fideliter adhærentibus absolutionem omnium peccatorum, vestramque benedictionem in hac vita, & in futura, vestra fretus fiducia largior. Sicut enim Henricus pro sua superbia, inobedientia, & falsitate à Regni dignitate justè abjicitur, ita Rodulpho pro sua humilitate, obedientia, & veritate potestas & dignitas Regni conceditur.

BB. Petri, & Pauli auxilium implorat.

§. 10. Agite nunc quæso Patres & Principes Sanctissimi, ut omnis Mundus intelligat & cognoscat, quia si potestis in cœlo ligare, & solvere, potestis in terra Imperia, Regna, Principatus, Marchias, Ducatus, Comitatus, & omnium hominum possessiones pro meritis tollere unicuique & concedere. Vos enim Patriarchatus, Primatus, Archiepiscopatus, Episcopatus frequenter tulistis pravis & indignis, & religiosis viris dedistis. Si enim spiritualia judicatis, quid de sæcularibus non posse credendum est? & si Angelos dominantes omnibus superbis Principibus judicabitis, quid de illorum servis facere potestis? Addiscant nunc Reges, & omnes Sæculi Principes, quanti vos estis, quid potestis, & timeant parvipendere jussionem Ecclesiæ vestræ; & in prædicto Henrico tam cito judicium vestrum exercere, ut omnes sciant, quia non fortuitu, sed vestra potestate cadet. Confundetur utinam ad pœnitentiam, ut spiritus sit salvus in diem Domini.

D. P. An. 7. die 7. Martii

Acta Romæ, nonis Martii, Indictione tertia.

VICTOR TERTIUS PONT. CLX.

ANNO DOMINI MLXXXVIII.

ANNO 1088.

Victor III. ante Pontificatum Desiderius, in sæculo Dauferius vocabatur, Beneventi in Samnio, patre ejus Civitatis principe, natus est. Abbas Cassinensis, & Cardinalis tituli S. Cæciliæ, Creatus Anno Domini 1086. Sedit ab electionis exordio annum unum, à consecratione menses 4. dies 7. Nullos creavit Cardinales. Obiit 16. Kal. Octobris, anno 1087. Corpus ejus ex Capitulo Casinate ad Sacellum S. Bertarii Martiris, translatum est. Vacavit Sedes menses quinque, dies 22.

URBANUS SECUNDUS PONT. CLXI.

ANNO DOMINI MLXXXVIII.

ANNO 1088.

Urbanus II. Gallus, ex oppido Castellionis diœcesis Rhemensis, Otho anteà dictus, Milonis filius, Canonicus Regularis Lateranensis posteà Cluniacensis, & S. R. E. Cardinalis Episcopus Ostiensis, Creatus Terracinæ, die 12. Martii 1088. sedit annos 11. menses 3. & dies decem & octo. Creavit Cardinales Episcopos 7. Presbyteros 16. & Diaconos 13. Obiit quarto Kal. Augusti anno 1099. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 14.

I.

Approbatio Congregationis Monachorum Vallis Umbrosæ, Ord. Benedicti, ejusque susceptio sub protectione Sedis Apost.

Istam Congregationem instituit Joannes Gualbertus, quem in Sanctorum numerum cooptavit Cœlesti III. ut inf. in hoc Tom. I. in ejus constit. 2. Gloriosus. Eamdem sub uno Abbate stabilivit Innoc. VIII. & ordinationes ei constituit in ejus Bulla 2. Alto. Privilegia confirmarunt aliaque tribuerunt Jul. II. in const. 13. Militantis, ac Pius V. in const. 41. Et si mendicantium. Tom. 2.

URBANUS EPISCOPUS,

Edita, A. D. 1090.

Servus Servorum Dei, Dilectissimis filiis Universæ Vallis Umbrosanæ Congregationis, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

CUM Universis Sanctæ Ecclesiæ filiis ex Apostolicæ Sedis auctoritate ac benevolentia debitores existimamus, illis præcipuè locis atque personis quæ specialiter, ac familiarius Romanæ adhærent Ecclesiæ, quique ampliori religionis gratia eminent, propensiori nos convenit caritatis studio imminere.

Susceptio Cænob Vallis Umbrosæ, in protectionem Sedis Apost.

§. 1. Quia igitur divina propositum vestrum præveniente ac subsequente clementia, Religionis vestræ simplicitas, bonæ opinionis odorem in locis, & propè, & longè positis aspiravit; Nos vestro profectui annuente Domino, profectus adjungere cupientes, Cænobium vestrum pro B. Mariæ semper Virginis reverentia, cui dicatum est, in Romanæ Ecclesiæ proprietatem, & tutelam, atque protectionem Apostolicæ Sedis accipimus; Et Apostolicæ illud auctoritatis privilegio munientes, ab omnium personarum jugo, liberum permanere decernimus.

Indultum d. Cœnobii quæcumq; bona possidendi.

§. 2. Per præsentem igitur nostri privilegii paginam; Apostolica auctoritate statuimus, ut quæcunque hodie vestrum Cœnobium jure possidet, sive in crastinum, concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium justè atque canonicè poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant. Illis successoribus dico qui eundem Religionis ritum, & fidei constantiam, conservare, & strenuè omnipotenti Domino in eodem proposito deservire satagerint.

Ordinationes à quocumque Antistite recipiendi.

§. 3. Chrisma, oleum sanctum, consecrationes altarium, sive Basilicarum, ordinationem Clericorum, liceat vobis à quocumque volueritis Catholico-

Vide Concil. Trident. sess. 25. c. 12.

Episcopo Romanæ Ecclesiæ gratiam atque communionem obtinente percipere; qui nostra fultus auctoritate quæ postulantur indulgeat.

Nemo Cœnobium ejusq; personas perturbet.

§. 4. Ad hæc censemus atque statuimus, ne ulli omninò hominum liceat idem Cœnobium temerè perturbare, aut ei subditas possessiones auferre, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum; pro quorum substentatione, & gubernatione concessa sunt, usibus profutura.

Episcopi eos non excommunicent. Vide Conc. Trid. sess. 25. cap. 12.

§. 5. Nec ulli Episcopo potestas sit excommunicationem, aut interdictionem vobis ingerere, ut qui in speciales estis filii Apostolicæ Sedis assumpti, nullius ulterius judicio temerè exponamini.

Hæc privilegia aliis locis d. Congregationis excommunicantur.

§. 6. Quia verò plura jam Monasteria, Congregatio videlicet Sancti Salvi, juxta Florentiam, Sancti Fidelis de Serumis, Sancti Salvatoris de Sophena, Sanctæ Mariæ de Nerana, Sancti Cassiani de Monte Stalario, Sancti Angeli de Passiano, Sancti Salvatoris de Siculis, Sancti Angeli juxta Pistoriam, Sancti Salvatoris de Vagiano, Sancti Petri de Mustieta, Sancti Pauli de Reguolo, Sanctæ Reparatæ de Faventina Diœcesi, & Congregatio de Rivis Cæsaris, & Congregatio de Fontana Tarnis, & Congregatio de Monte armato in Bononiensi Diœcesi, inspirante Domino in eandem vobiscum formam consenserunt Religionis, Nos & ipsis & omnibus, qui se in crastinum eidem Religionis usui, ex integro sociare voluerint, præsentis privilegii libertatem Apostolica auctoritate concedimus, quamdiu in eadem Religionis, & consuetudinis unitate persistere procuraverint.

Caput constituitur Monast. Vallis Umbrosæ.

§. 7. Constituimus autem, ut eorum omnium caput, vestrum, quod in Valle Umbrosana situm est Monasterium habeatur.

Abbas ad regimen Congregationis est eligendum. Intellige juxta Conc. Trid. sess. 25. cap. 6.

§. 8. Sanè cùm terminus vitæ Pastori vestro divina dispositione contigerit, qui ejus loco substituendus fuerit, quia & vobis, & aliis omnibus præesse debebit, omnium qui cæteris præest Monasteriis consensu, & judicio eligatur. Quod si fortè ex ipsis Abbatibus quilibet, Domino disponente, ad hoc generale regimen electus fuerit, ad vestrum principale Cœnobium principaliter transeat. Et ejus mox judicio, sicut in diebus Venerandæ memor. Joannis, primi Abbatis vestri factum constat, cætera omnia unita vobis Monasteria disponantur.

Hortatio Pastoralis ad Congregationem.

§. 9. Vos igitur filii in Christo dilectissimi, nolite negligere gratiam quæ in vobis est, quæ data est vobis per unitatem sanctæ conversationis & religionis. Hæc meditamini, in his estote, ut profectus vester manifestus sit omnibus. Participes enim Christi effecti estis, si tamen initium substantiæ ejus usque ad finem firmum retineatis. Mementote quod Dominus ait. Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. Itaque sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum qui in Cœlis est. Ad indicium autem perceptæ hujus è Romana Ecclesia libertatis per annos singulos duodecim sagi : : : Laterano Palatio persolvetis.

Pœna in perturbatores.

§. 10. Sanè si quis in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes, aut Judex, aut persona quælibet magna, vel parva, potens, aut impotens, hujus nostri privilegii paginam sciens contra eam venire temerè tentaverit, secundò, tertiòve commonitus, si non satisfactione congrua emendaverit, à Christi & Ecclesiæ copore eum auctoritate potestatis Apostolicæ segregamus.

Pax pro ejus pacis conservatoribus.

§. 11. Conservantibus autem, pax, à Deo, & misericordia præsentibus, ac futuris sæculis conserventur, Amen, Amen, Amen.

D. P. An. 3. die 6. April.

Dat. Romæ per manus Joannis S. R. E. Diac. Cardinalis Anno Dominicæ Incarnationis 1090. Indictione 13. viij. Idus Aprilis Pont. Domini Urban. Papæ Secundi Tertio.

PASCHALIS SECUNDUS PONT. CLXII.

ANNO DOMINI MIC.

ANNO 1099.

PAschalis Secundus, Italus, ex oppido Bledæ, in Provincia Hetruriæ, Rainerius anteà dictus, Crescentii filius, Canonicus Regularis Lateranen. deindè Monachus Cluniacensis, post Abbas Vuspergensis, Creatus Idibus Augusti 1090. Vixit annos 18. menses 5. dies 9. Creavit Cardinales 93. moritur Romæ apud S. Mariam Transpontinam, 12. Kalen. Februarii, & sepultus fuit in Basilica S. Joannis in Laterano.

Sub hoc Pontificatu creati fuerunt tres Pseudopontifices, id est Albertus Atellis, an. 1101. Alberto Atellano an. 1102. & Aginulfus Monachus Abbas Farfensis.

I.

Monasterium Cistercii Monachorum S. Benedicti, in diœcesi Cabilonen. nuper institutum, sub Sedis Apostolicæ protectione suscipitur.

Hinc emanavit Ordo Cisterciensis, de cujus laudibus agit Clem. 4. infrà in const. 3. Parvus, & Bened. 12. in const. 3. Fulgens. Et pro bono ejus regimine, multa decrevit Eugen. 3. infrà in hoc Tomo I. in const. 2. Sacrosancta, ac Clem. 4. & Bened. 12. mox citati, & cæteri quos indicabo in Gregorio 13. const. 18. Superna, Tom. 2.

Privilegia eidem Ordini concesserunt Greg. IX. infrà in const. 7. Quia. Innoc. IV. in const. 4. Devotionis. Eugen. IV. in const. 16. Regularem, & const. 14. Ad universalis, & Innoc. VIII. in const. 9. Ad Romano. in hoc Tom. I. Et illa confirmarunt Sixtus V. in Tom. 2. & alii indicati in in ejus const. 34. Pontifex Habitum præfinivit Six. IV. in const. 9. Et si cunctis, post Bened. XII. ibi allegatum. Et circa Spolia Monachorum specialem decisionem statuit Pius V. infrà in ejus const. 46. Dec. Tom 2. Adde etiam quod hujus Ordinis particularis est Congregatio in Italia, quæ S. Bernardi nuncupatur, ut infrà in Alexand. VI. const. 7. Plantatus. in hoc Tom. I.

In Regnis Aragoniæ, Valentiæ, Majoricarum, ac Navarræ, & Cataloniæ principatu, hujus Ordinis Congregationem sub perpetua obedientia Abbatis, & Capituli generalis Cistercii instituit Paul. V. const. 95. Pastoralis inf. tom. 3.

PASCHALIS EPISCOPUS,

Edita, A.D 1100.

Servus Servorum Dei, Venerabili filio Alberico, novi Monasterii Abbati, quod in Cabilonens. Parochia situm est, ejusque successoribus regularibus substituendis in perpetuum.

Exordium

DEsiderium, quod ad religiosum propositum, & animarum salutem pertinere monstratur, auctore Deo, sine aliqua est dilatione complendum. Unde nos ô filii in Domino dilectissimi citra difficultatem, omnem vestrarum precum petitionem admittimus, quia Religioni vestræ paterno congratulamur affectu.

Monast. Cistercii sub protectione Sedis Apost. suscipitur

§. 1. Locum igitur illum quem inhabitandum pro quiete monastica elegistis, ab omnium mortalium molestiis tutum, ac liberum fore sancimus, & Abbatiam illic perpetuò haberi, ac sub Apostolicæ Sedis tutela specialiter protegi, quamdiu vos & successores vestri, in ea quam hodiè observatis, disciplinæ, ac frugalitatis observantia permanseritis, salva Cabilonensis Ecclesiæ canonica reverentia.

Perturbari prohibetur.

§. 2. Præsentis itaque decreti pagina interdicimus, ne cuiquam omninò personæ liceat, statum vestræ conversationis immutare, neque vestri quod novum dicitur Cœnobii Monachos, sine regulari commendatione suscipere, neque Congregationem vestram astutiis quibuslibet, aut violentiis perturbare.

§. 3. Eam

Concordia cum Monast. Molismen. confirmatur.

§. 3. Eam sanè controversiæ decisionem, quam inter vos, & Molismensis Claustri Monachos frater noster Lugdun. Episcopus, tunc Apostolicæ Sedis Vicarius cum Provinciæ suæ Episcopis, aliisque religiosis viris, ex præcepto prædecessoris nostri Apostolicæ memoriæ Urbani II. impetravit, nos tamquam rationabilem, ac laudabilem confirmamus.

Hortatio Pastoralis

§. 4. Vos igitur filii in Christo dilectissimi, ac desideratissimi, meminisse debitis, quia pars vestri, sæculares latitudines, pars, ipsas etiam Monasterii laxioris minus austeras angustias reliquistis. Ut ergo hac semper gratia digniores censeamini, Dei semper timorem, & amorem in vestris cordibus habere satagite; ut quando à sæcularibus tumultibus, & deliciis liberiores estis, tanto amplius placere Deo totius mentis, & animæ virtutibus anheletis.

Pœna contravenientium.

§. 5. Sanè si quis in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator aut Rex, Princeps aut Dux, Comes aut Vicecomes, Judex aut Ecclesiastica quælibet, sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam, sciens contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertióve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis, honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo corpore, & sanguine Dei, & Domini nostri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat.

Benedictio fautorum d. Monast.

§. 6. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax D. N. JESU CHRISTI, quatenus & hic fructus bonæ actionis percipiant, & apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Papæ subscriptio.

Ego Pascalis Catholicæ Ecclesiæ subscripsi.

Dat. P An. 1. 10 Kal. Apr.

Dat. Trojæ per manum Joannis S. R. E. Diaconi Cardinalis, Kalendas Maji, Indictione octava, Incarnationis Dominicæ anno 1100. Pontificatus autem Domini Paschalis Secundi.

II.

Sacrosancta Lateranensis Ecclesia, Canonicis Regularibus Ordinis S. Augustini perpetuò conceditur, cum privilegiorum elargitione.

Ista Ecclesia est cæteris Urbis & Orbis Ecclesijs major ex diffinitione Greg. XI. & aliorum Pont. ut videre est infrà in ipsius const. 1. Super. in hoc Tom. I. Et in ea hoc tempore residebant Canonici regulares ut inf. liquet ex const. 1. Anast. IV. Potestatem, qui eos ibidem confirmavit post Alex. II. & de eis loquitur Clem. 3. in cap. 4. de statu Monach. & Can. Regul. & Innoc. III. in c. subseq. & Clem. V. in Clem. 1. eod. tit. Quorum constitut. uti insertas in corpore juris, hic de more prætermisi. Sed tandem ij de hac Ecclesia abierunt, tempore Six. IV. qui pro eis in Urbe templum B. Mariæ de Pace denominatum construxit. in D. hoc Tom. I.

Istorum Canonicorum statum præfinivit Bened. XII. in sua constit. 6. decorem. Sed eos sparsim degentes univit Mart. V. in ejus constit. 7. Solicitudinis Eorumque sic unitorum unam Congregationem Lateranensi denominatam constituit, & privilegia concessit Six. IV. in ejus const. 10. Dum ad. Eorumdem habitum si promoventur ad Episcopatum, præfinivit Leo X. in const. 34. Dudum. Præcedentiamque cum alijs regularibus declaravit Pius IV. & Pius V. ut in ipsius Pij V. const. 116. Cum ex. ubi notabo. in Tomo II.

Huic Congregationi Lateranensi privilegia confirmavit, & alia concessa Congregationi Casinensi Ordinis S. P. N. Benedicti, à Congregatione Canonicorum Regularium S. Salvatoris Bononiensis, communicavit Greg. XV. const. 33. injuncti infra tom. 3.

Edita A. D. 1106

PASCHALIS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Rocio Priori Venerabilis Basilicæ Salvatoris ejusque fratribus, tàm præsentibus, quàm futuris Regularem vitam professis in perpetuum.*

Lateranon Ecclesiæ locus venerabilis.

QUantò Lateranensis Ecclesia amplioris dignitatis, ex antiqua institutione esse cognoscitur, tantò magis eundem Venerabilem locum, in majori reverentia decet haberi & ad ejus incrementum, tam spiritualiter, quàm temporaliter, à nobis, & alijs Dei fidelibus operam dari. Nec dubium quod si Religiosorum virorum petitionibus paternibus paterna benignitate annuimus, nostris oportunatibus clementem Dominum reperimus;

Cujus fines designantur & pro hisCanonicis approbantur.

§. 1. Eapropter dilecti in Domino filij, ob reverentiam Salvatoris, beatique Joannis Baptistæ, concedimus & confirmamus vobis, vestrisque successoribus in perpetuum, totam & integram Parochiam, ut in vita nostra, & post obitum, specialis oratio jugiter fiat pro nobis ad Dominum, videlicet ab Ecclesia S. Nicolai de Forma per viam, quæ venit à S. Stephano in Cælio Monte, & usque ad supradictam nostram Basilicam Salvatoris, & à porta Monasterij Sanctorum Quatuor Coronatorum descendente per clivum in via majori, & exinde per stratam ex utraque parte, usque ad Campum Lateranensem. Et revolvente supra Ecclesiam SS. Marcellini, & Petri, usque ad Ecclesiam S. Bartholomæi de Capite Merulanei, & deinde ad S. Danielem, & exinde descendente ad portam Urbis, & vertente ante Ecclesiam S. Nicolai de Hospitali ad supradictam Basilicam Salvatoris.

Eximiturq; ab omni superioritate.

§. 2. Statuimusque atque etiam auctoritate Sedis Apostolicæ stabilimus, ut Parochia ipsa deinceps nulli alij Ecclesiæ, vel Monasterijs, aut pijs locis, de spiritualibus, atque divinis rebus teneatur penitus respondere; sed quietè ac liberè, sub præfatæ basilicæ Salvatoris jure, nomine Parochiali in perpetuum maneat. Salvo tamen jure hæreditario, quod infrà supradictos fines ad præfatas Ecclesias, vel Monasteria, aut pia loca pertinere dignoscitur.

Et inibi alia pia loca construi prohibentur.

§. 3. Præcidimus itaque ut nulli personæ fas sit, in supradicta Parochia Ecclesias ædificare, aut altare erigere, vel aliquam religionem ibidem instituere, præter supradictam Salvatoris Basilicam.

Sancti in perturbatores.

§. 4. Statuentes Apostolica censura sub divini judicij obsecratione, & anathematis interdicto, ut nullus umquam nostrorum Successorum, vel alia quælibet magna parvaque persona hujus nostri privilegij donum infringere, aut inquietare præsumat. Si quis præterà, quod non credimus, contra hoc nostrum Apostolicum præceptum venire, aut agere tentaverit, anathemathis vinculo sit innodatus, & Regno Dei, & Domini nostri JESU CHRISI sit alienus.

Benedictio erga observatores.

§. 5. Qui verò pio intuitu, custos & observator hujus nostri privilegij extiterit, benedictionis gratiam à misericordissimo Domino Deo nostro consequi mereatur, in sæcula sæculorum Amen, Amen. Amen.

Papæ subscriptio Card. subscriptiones.

Ego Paschalis Cathol. Ecclesiæ Episcopus

Ego Lambertus Ostien. Episcopus interfui, & subscripsi.

Ego Vincentius Portuen. Episcopus subscripsi.

Ego Cinthius Sabinen. Episcopus interfui & subscripsi.

Ego Denigo Tusculanus Episcopus intecfui, subscripsi.

Ego Conradus Prænestinus Episcopus subscripsi.

Ego Leo Albanen. Episcopus interfui, & subscripsi.

Ego Benedictus Presbyter Cardinalis tit. Eudoxiæ interfui, & subscripsi.

Ego Theobaldus Presbyter Card. tit. Pamachi subscripsi.

Ego Raynerius Presb. Card. tit. S. Eusebij subscr.

Ego Arnoldus Presb. Card. tit. S. Clementis interfui, & subscripsi.

Ego Raynerius Presbyter Cardinalis tit. SS. Marcelli, & Petri subscripsi.

Ego Otho Presb. Card. tit. Pastoris subscripsi.

Ego Petrus Presb. Card. tit. Equitum subscripsi.

Ego Amicus Presb. Card. . . . . interfui, & subscr.

Ego Paulus Presb. Card. S. Sixti subscripsi.

Ego Jonatas Diac. Card. SS. Cosmæ & Damiani cu subscripsi.

Ego Theodinus Diaconus Card. S. Mariæ in Porti interfui, & subscripsi.

Ego Gregorius Card. Diac. S. Angeli subscripsi.

Ego Joannes Diac. Card S. Adriani subscripsi.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis Sanctæ Luciæ interfui, & subscripsi.

Dat. P An. 7. die 27. Decembris.

Dat. Lateranen. per manus Joannis S. R. E. Diac. Card. ac Bibliothecarij 6. Kal. Januarij, Indictione 15. Incarnationis Dominicæ 1106. Pontificatus autem D. Paschalis II. Papæ anno 7.

III. Canonizatio S. Petri, Episcopi Civitatis Anagninæ in Provincia Campaniæ, ejusque ascriptio in numerum SS. Confess.

Hujus Sancti Festum agitur die 3, mensis Augusti.

Edita, A. D. 1110.

PASCHALIS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus, Episcopis Anagnino, & alijs per Campaniam constitutis, salutem & Apostolicam Benedictionem.*

Petrus miraculis clarus, SS. Confessorum numero adscribitur.

DOminum excelsum habentes præ oculis, qui in Sanctis suis laudatur, & benedicitur, & considerantes propterea strenuæ, probatæque vitæ merita, quibus vir sanctus Petrus, quondam Anagninus Episcopus, de Regula Monachorum assumptus in pastorali officio purè, simpliciter, solerti vigilantia & exemplo, Deo deservivit. Admirantes etiam miraculorum insignia quibus Sanctum suum ante, & post obitum divina gratia decoravit, prout per Brunorum Signensem Episcopum fideliter adnotatur, & usque ad nostra tempora decorare non desinit, auctoritate præsentium, vobis licere volumus & mandamus, quatenus 3. Nonas Augusti diem natalis ejusdem Confessoris & Præsulis numerandi Sanctorum Catalogo congruè celebrem recolatis, quatenus in præsenti gratiam, & in futuro opitulante divinæ clementia, pijs ejus intercessionibus mereamur gloriam sempiternam.

Dat. P. A. 10. die 4. Jun.

Datum Signiæ, secundo Nonas Junij. Pontificatus nostri anno 10.

GELASIUS SECUNDUS PONT. CLXIII. ANNO DOMINI MCXVIII.

ANNO 1118.

GElasius II. Joannes Caëtanus anteà vocatus, Monachus Casinat. Creatus Romæ 8. Kalen. Februarij, consecratus, & coronatus Kalendis Martij. Vixit annum unum, & dies quinque. Creavit Cardinalem unum. Obiit Cluniaci, Anno Domini 1119. quarto Kal. Februarij. Vacuit sedes biduo.

CALLISTUS SECUNDUS PONT. CLXIV. ANNO DOMINI MCXIX.

ANNO 1119.

CAllistus, Gallus, Guido anteà vocatus. Guillelmi Burgundiæ Comitis filius, Archiepiscopus Viennensis, Creatus die 1. Febr. 1119. in Monasterio Cluniari in Gallis, consecratus, & coronatus, pridie Idus Octobris eodem anno, sedit annos quinque, Menses decem, dies 13. Creavit Cardinales 23. Obiit Romæ in Patriarchio Lateranensi, Anno Domini 1124. Idibus Decembris. Corpus ejus in Basilica Constantiniana sepultum. Vacavit sedes diem 1.

Gregorius VIII. Antipapa An. Domini 1118.

I. Reconciliatio Henrici V. Imperatoris, cum sancta, & Catholica Ecclesia Romana.

Edita A. D. 1122.

CALLISTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Carissimo in Christo filio Henrico glorioso Romanorum Imperatori Augusto, Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Lætatur Pontifex de reconciliatione Henrici V. Imperat.

§. 1. MNIPOTENTI Domini Deo nostri omnium bonorum laudes, & gratias agimus, qui per immensam bonitatis suæ clementiam, cor tuum aspiratione sui spiritus illustravit, & te jam dudum nimium reluctantem, nunc tandem ad Ecclesiæ gremium revocavit. Siquidem prout dilecti filij nostri & Diaconi Cardinalis, & fidelium nunciorum tuorum relatione, ac literarum lectione percepimus, sano usus consilio, nostris, & Ecclesiæ Catholicæ salutaribus monitis humiliter obedisti, & nos ergo in Beati Petri filium paternæ affectionis brachijs te suscipimus, & personam tuam, & Imperium tanto deinceps amplius, & benignius diligere, ac divina præeunte gratia honorare optamus; quanto devotius præ tuis modernis prædecessoribus Romanæ Ecclesiæ obedisti, & quantò specialius carnis es nobis consanguinitate conjunctus. Age ergo fili carissime! ut, & tu nobis, & nos te fruamur in Domino. Perpendat Imperialis excellentia tua, quantum diuturna Ecclesia, Imperijque discordia, Europæ fidelibus intulerit detrimentum, & quantum nostra pax afferre poterit boni fructus, Domino cooperante incrementum. Sanè de statu nostro noverit tua dilectio, quia licet nos graviter quandoque infirmi fuerimus, nunc tamen per Dei gratiam incolumes sumus, & tuam tam animæ, quàm corporis sanitatem per omnia desideramus. De iis autem quæ viva voce referenda prædictis fidelibus tuis Nuntiis commisisti, per eosdem quid nobis, & nostris videatur fratribus, respondemus. Legatos itaque nostros qui apud vos sunt, benevolentiæ vestræ attentius commendantes rogamus, ut quia Concilium indictum à nobis accelerat, cito eos ad nos Domino largiente remittas. Tuos verò Legatos ita instructos dirigas, ut juxtà promissum tuum regalia in integrum Ecclesiæ Romanæ restituant. Ad hæc, pro nepote nostro Merensi Episcopo & fratribus ejus gratias tuæ benignitati refecimus, quoniam in iis primitias bonitatis tuæ cognovimus. Illa enim bonæ voluntatis pax esse conspicitur, ex qua bonæ voluntatis opera demonstrantur. Fratres enim Episcopi, Cardinales, & totus Romanus Clerus, unà nobiscum te, & Principes, & Barones tuos salutant, divinæ Majestatis misericordiam deprecantes, ut vos ad honorem suum, & Ecclesiæ suæ in longum custodiat.

Data Laterani. Idibus Decembris. Dat. die 13 Decembr.

Sequitur restitutio investiturarum ab Henrico Imperatore facta.

Henrici Imper. restitutio investiturarum Ecclesiarum omnium.

IN nomine Sanctæ, & Individuæ Trinitatis. Ego Henricus Dei gratia Romanorum Imperator Augustus, pro amore Dei, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ & Domini Papæ Callisti, & pro remedio animæ meæ, dimitto Deo, & Sanctis ejus Apostolis Petro, & Paulo, & Sanctæ Catholicæ Ecclesiæ omnem investituram per anulum, & baculum, & concedo in omnibus Ecclesiis fieri electionem, & liberam consecrationem: possessiones, & regalia Beati Petri, quæ à principio hujus discordiæ usque ad hodiernam diem, sine tempore patris mei, sive etiam meo, ablata sunt, quæ habeo, eidem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ restituo, quæ autem non habeo, ut restituantur fideliter adjuvabo. Possessiones etiam omnium aliarum Ecclesiarum, & Principum, & aliorum tam Clericorum, quàm laicorum, consilio principum & justitia, quas habeo, ut reddantur fideliter juvabo. Et do veram pacem D. Papæ Callisto, S. R. Ecclesiæ, & omnibus qui in parte ipsius sunt, vel fuerunt. Et in quibus Sancta Romana Ecclesia auxilium postulaverit, fideliter juvabo, & in quibus mihi quærimoniam fecerit, debitam sibi justitiam faciam.

Subscriptiones Principum.

Adalbertus Moguntinus Archiepiscopus.
Fridericus Coloniensis Archiepiscopus.
Ratisbonensis Episcopus.
Otho Bambergensis Episcopus.
Bruno Spirensis Episcopus.
A. Augustensis Episcopus.
G. Trajectensis Episcopus.
V. Constantiensis Episcopus.
E. Abbas Fuldensis,
Northmannus Dux.
Fridericus Dux.

Bonifa-

Bonifacius Marchio.
Theobaldus Marchio.
Cynulphus Comes Palatinus.
Obertus Comes Palatinus.
A. Beregarius Comes.
Godefredus Comes.
Ego Fridericus Coloniensis Episcopus & Cancellarius recognovi.

Subsequitur Callisti Papæ II. restitutio regaliorum Henrico Imperatori facta.

Callist. Papæ II. restitutio regaliorum.

EGo Callistus Servus Servorum Dei, dilecto filio suo Henrico, Dei gratia Romanorum Imperatori Augusto, concedo electiones Episcoporum & Abbatum Teutonici Regni, qui ad regnum pertinent in præsentia tua fieri, absque simonia, & aliqua violentia, ut si qua inter partes discordia emerserit, Metropolitani, & Provincialium consilio, vel judicio, saniori parti assensum, & auxilium præbeas. Electus autem regalia per sceptrum à te recipiat, exceptis omnibus, quæ ad Romanam Ecclesiam pertinere noscuntur, & quæ ex his jure tibi debet, faciat. Ex aliis verò partibus Imperij consecratus, infra sex menses regalia per sceptrum à te recipiat. De quibus verò mihi quærimoniam feceris, & auxilium postulaveris, secundùm officij mei debitum, auxilium meum præstabo. Do tibi veram pacem, & omnibus qui in parte tua sunt, vel fuerunt tempore hujus discordiæ.

Dat. P. A. 4. die 23. Sept.

Data Anno 1122. nono Kalendas Octobris.

HONORIUS SECUNDUS PONT. CLXV.
ANNO DOMINI MCXXIV.

ANNO 1124.

HOnorius II. patria Bononiensis, Lamberde Fagnanis anteà dictus, Archidiaconus Ecclesiæ Bononiensis, deindè Episcopus, Cardinalis Ostiensis, creatus 21. Decembris 1124. consecratus, & coronatus apud S. Petrum 12. Kalend. Januar. anno 1124. Vixit annos 5. m.2.d.3. creavit Cardinales 29. Obiit Anno Domini 1130. 14. Kal. Martij, & in Basilica Lateranensi sepultus fuit. Vacavit sedes diem 1.

Schisma.

Eodem die Creatus fuit Theobaldus Buccapecus, Presbyter Card. tit. S. Anastasiæ, qui appellatus est Cælestinus II. eodem die, quo creatus fuit abdicavit.

I.

Damnatio pravarum consuetudinum Regni Brittaniæ, circa direptionem bonorum naufragantium, ac rerum mobilium à maritis, & uxoribus decedentibus relictorum.

Quoad bona naufragantium Christianorum, publicatur annis singulis Bulla Cœnæ Domini, ut notabo ad Bullam 63. Pauli V. Pastoralis infrà Tom. 3.

Edita. A.D. 11.0.

HONORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Turonensis Metropolis suffraganeis Episcopis, Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Episcopus Turonensis provinciale Concilium egit, quod iste Pontif. observari mandat.

CARISSIMUS frater noster Hildebertus Turonensis Episcopus, sicut bonus Pastor pro grege suo vigilans, evocatis fratribus sapientibus & aliis religiosis viris, quemadmodum ex suarum literarum inspectione cognovimus, in Navetensi Civitate, de more Metropolico, Concilium celebravit. Ibique de incæstis nuptiis, & de spuriis Sacerdotum filiis, & de his qui quasi hæreditaria successione Ecclesiastica petebant beneficia, & de aliis diligenter pertractans, corrigenda correxit, & statuenda constituit. Universitati ergo vestræ mandamus, quatenus ea quæ ab ipso, juxta Sanctorum Patrum decreta, ibi ad honorem Domini, & salutem populi statuta esse noscuntur, irrefragabiliter observetis. Sicut enim in humani compage corporis, membra famulantur, & obediunt capiti tamquam supremo & provisori, ut sic persona servetur incolumis; ita fidelium mentes unius effectæ voluntatis, pro custodienda unitate Fidei, & Statu Ecclesiæ, suis debent humiliter parere Prælatis.

Damnat etiam pravas Britaniæ consuetudines de quibus in rubr.

§. 1. Ad hæc, pravas in illas consuetudines à Comite Britanniæ clarissimo, in manu præfati Archiepiscopi in conspectu Synodi refutatas, quarum una fuit quòd maritis vel uxoribus decedentibus, bona eorum mobilia à potestate sæculari diripiebantur. Altera qua illis, qui naufragium evaserant, etiam quæ in portu postmodum inventa erant, auferebantur, & ne quis ea futuris temporibus renovare præsumat, Autoritate Apostolica interdicimus. Iniquum enim censemus esse, ut quem divinæ clementiæ magnitudo à sævientis pelagi voracitate exuit, hominum sæva rapacitas audeat spoliare.

Approbatq; leges Imperatorias, circa bona naufrag.

§. 2. Piorum namque Imperatorum emanavit auctoritas, ut etiam earum rerum, quæ in tempestate maris, levandæ navis causa ejiciuntur, non amittatur dominum. Non enim eas aliquis eo animo abjicit, quod habere nolit, sed quo periculum effugere possit. Et qui res ipsas lucrandi animo abstulerit, furtum committit.

Has leges esse puto l. 1. & l. qui lavand. ff. ad l. Rod. de Jac. & l. 1 & l. ne quid. ff. d. Incend. Dat. P. An 5. die 20. Maij.

Dat. Lateranens. 13. Kalendas Junij.

INNOCENTIUS SECUNDUS PONT. CLXVI.
ANNO DOMINI MCXXX.

ANNO 1130.

INnocentius II. Romanus, Gregorius anteà dictus, Joannis de Papareschis filius, S.R.E. Diaconus Cardinalis, tit. S. Angeli, creatus 13. Kalend. & coronatus 10. Kalend. Martij 1130. Sedit annos 13. menses 7. dies 8. Creavit in sex Ordinationibus Card. 53. Episc. 9. Presbyt. 24. & Diaconos 20. Obiit anno 1143. 8. Kal. Octob. in Patriarchio Lateranensi, corpus ejus in eadem Basilica Lateranensi positum. Vacavit sedes diem 1.

Anacletus II. Antipapa, Petri Leonis filius, creatus anno 1130. sedit contra Innocentium annos 7. menses 9. dies aliquot. Obiit anno 1138. & ejus locum Victor IV. creavit post mortem Anacleti contra Innocentium sedit menses 5. dies aliquot.

I.

Enunciatio Canonicationis Sancti Hugonis Episcopi Gratianopolitani.

Hujus Sancti Festum agitur die primo mensis Aprilis.

Edita, A. D. 1134.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilecto filio Guidoni Priori Carthusien. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Hugo Episc. Gratianopolitanus relatus jam fuit ab isto Pont inter Sancto

DIVINIS respondentes beneficiis, cognita vita, & auditis, quæ per B. Hugonis merita fiunt miraculis, superna majestatis clementiam collaudavimus, & Archiepiscoporum, Episcoporum, & Cardinalium atque aliorum qui nobiscum aderant, communicato consilio, ipsum inter Sanctos & electos honorari præcepimus, & diem ejus assumptionis cum gaudio solemniter celebrari.

Et modo idem Pont. ejus vitam & miracula describi mandat.

§. 1. Quia igitur ipsius vita, quam piè duxit in corpore, & miraculorum coruscatio, qua Deus eum facit apud homines præfulgere, tuæ maximè dilectioni nòn extant incognita; auctoritate B. Petri & nostra, tibi mandamus, quatenus ea quæ tibi mandamus, quatenus ea quæ tibi super hoc nota fuerint, diligenter describendo posterorum memoriæ tradas, ut & Deus honoretur in Sancto, & Clerus legens, & populus audiens, gratias agant Domino, atque ipsius intercessione, peccatorum veniam percipere mereantur. Orantes pro nobis, dilectos filios nostros Carthusiensis fratres, per te in Domino salutamus, ac benedicimus.

Dat. P. An. 5. die 22. Apr.

Dat. Pisis X. Kalendas Maij.

Contra Petrum Abaelardum, Arnaldum de Brixia, novarum hæresum sectatores.

INNO-

Edita, A. D. 1139.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabil. fratribus Sansoni Rhemensi, Henrico Senonensi Archiepiscopis, & carissimo in Christo filio Bernardo Clarevallis Abbati, Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Damnatio supradictorum hæreticorum.

PEr præsentia scripta fraternitati vestræ mandamus, quatenus Petrum Abaelardum & Arnaldum de Brixia perversi doogmatis fabricatores, & Catholicæ fidei impugnatores, in Religiosis locis, ubi vobis melius visum fuerit, separatim faciatis includi, & libros erroris eorum, ubicumq; reperti fuerint, igne comburi.

Dat. P. A. 10. die 16. Julij.

Dat. Laterani 17. Kal. Aug.

CÆLESTINUS SECUNDUS PONT. CLXVII.
AMNO DOMINI MCLIII.

ANNO 1143.

CÆlestinus II. natione Tuscus, de Castro Sanctæ Felicitatis propè Typhernum, Magister Guido de Castello anteà vocatus. Creatus 8. Kalend. Octobr. Anno Domini 1143. Vixit menses 5. dies 12. Creavit Card. 14. Obiit 1144. 7. Idus Martij, sepultus est in Basilica Lateranensi. Vacavit sedes dies 2.

LUCIUS SECUNDUS PONT. CLXVIII.
ANNO DOMINI MCXLIV.

ANNO 1144.

LUcius II. Bononiensis, Gerardus anteà dictus, de familia Caccianimicorum, patre Alberto, ex Canonico Regulari Monasterii S. Crucis in Hierusalem Congregationis S. Fridiani Lucensis, Creatus . . . Martij Anno Domini 1144. coronatus eodem anno die Dominico 7. Kal. Aprilis, sedit in Petri Cathedra menses 11. dies 14. Creavit Cardinales 9. Obiit Romæ in Monastetio S. Andreæ, & Gregorij in Clivo Scauri, Kalend. Martij, anno 1145. & Laterani sepultus. Vacavit sedes diem 1.

EUGENIUS TERTIUS PONT. CLXIX.
ANNO DOMINI MCXLV.

ANNO 1145.

EUgenius III. Italus, ex oppido Montis Magni, Diœcesis Pisanæ, in provincia Hetruriæ, Petrus Bernardus anteà vocatus, Abbas Sanctorum Vincentii, Anastasii ad Aquas Salvias, Creatus 6. Kalend. Aprilis, anno 1145. vixit annos 8. menses 4. dies duodecim, in tribus ordinationibus mense Decembri factis. Creavir Cardinales 27. Obiit 7. Idus Julij, anno salutis 1153. Corpus ejus ante aram maximam in Basilica Vaticana conditum est. Vacavit sedes dies 21.

I.

Canonicatio S. Henrici primi Romanorum Imperatoris.

Hujus Sancti Festum agitur die 14. Julij.

Edita A. D. 1152.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Egelberto Episcopo, & dilectis filiis, Canonicis Bambergensis Ecclesiæ, salutem & Apostolicam benedictionem.*

Jussio Pontificis de inquirenda vitaS. Henrici, per Legatos Apostolicos.

SICUT per literas, & Nuncios vestros vobis mandasse meminimus, venerabiles fratres nostros, N. Sanctæ Ruphinæ Episcopum, & N. Presbyterum Cardinalem, pro diversis negotiis ad partes illas de nostro latere delegavimus, eisque viva voce injunximus, ut ad Ecclesiam vestram accederent, atque de vita, & miraculis Henrici Regis, rei veritatem diligenter inquirerent, & literis suis nobis significarent.

§. 1. Nunc autem eorumdem fratrum nostrorum & multorum religiosorum, & discretorum virorum attestatione, de castitate ipsius, de fundatione Bambergensis Ecclesiæ, & multarum aliarum, quarumdam quoque Episcopalium sedium reparatione, & multiplici eleemosinarum largitione, & conservatione Regis Stephani, & totius Hungariæ, Domino cooperante, per eum facta; de glorioso etiam ipsius obitu, pluribusque miraculis post ejus obitum, ad ipsius corporis præsentiam divinitus ostensis, multa cognovimus. Inter quæ illud præcipuum & memorable plurimum attendentes, quòd cum diadema, sceptrumque Imperij suscepisset, non imperialiter vixit. In thoro etiam legitimo positus (quod paucorum fuisse legitur) integritatem castimoniæ usque in finem vitæ conservavit.

Legatorum relatio, & aliorum attestatio, de meritis ipsius Henrici.

§. 2. Quæ quidem nos omnia simul perpendentes, atque devotionem vestram, & Ecclesiæ Bambergensis, quæ S. R. E. soli subesse dignoscitur, diligenter considerantes, tametsi hujusmodi petitio nisi in generalibus Conciliis admitti non soleat, auctoritate tamen S. R. E. quæ omnium Conciliorum firmamentum est petitionibus vestris acquiescimus. Atque ejusdem memorabilis viri, cujus exaltationem requiritis, fratrum nostrorum Archiepiscoporum, & Episcoporum, qui præsentes aderant, Communicato concilio, memoriam inter Sanctos de cætero fieri censensus, & anniversarium ipsius diem solemniter celebrari constituimus. Vestra itaque interest, sic in S. R. E. obedientia, & fidelitate persistere, & ei dignæ devotionis obsequiis respondere, ut ampliori, Beati Petri & nostra gratia digni inveniamini.

Canonizatio ejusdem Sancti, ab ipso Pontifice pronunciatur.

Datum Trans Tyberim 2. Idus Martij.

D. P. A. 8. die 13. Mart.

II.

Confirmatio Constitutionum (quæ Charta Caritatis appellantur) ab Ordine Cistercienfi Monachorum S. Benedicti, pro suo bono regimine editarum.

Alias ordinationes similes statuerunt alij Pont. quas tibi indicavero infrà in Greg. 12. *const.* 18. *Superna in hoc Tom.* 1.

Invitutionem verò Ordinis, & alia, attende sup. in Constitut. 1. Paschal. 2. Desiderium. fol. 30.

Edita, A. D. 1152.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Filiis Gothonio Cisterciens. ac cæteris fratribus ac Monachis, tàm præsentibus, quàm futuris, regularem vitam, Cistercien. Ordinis statuta professis in perpetuum.*

Exordium.

SAcrosancta Romana Ecclesia sic in Beato Petro Apostolorum Principe à Domino promissionem obtinuit, quòd Universalis Ecclesia fundamentum existeret, & præceptum accepit, ut Christianæ fidei professores, in fide, religione, omniq; sanctimonia confirmaret. Itaque universarum Ecclesiarum profectibus, solicitam se semper exhibuit, & de instituendo, conservando, in omnibus Ecclesiis cultu Sacræ Religionis, fuit omni tempore studiosa; ut & ab ea, sicut à fonte, ad universos Ecclesiæ filios sit religio derivata; & quod ab aliis, qui spiritus primitias acceperunt, religiosè ac salubriter institutum est, per eamdem immutabilem acceperit firmitatem.

§. 1. Inde est dilecti in Domino filii, quod sacræ Religionis vestræ opinione, tamquam odore agri pleni, cui benedixit Dominus, provocati, religiosis postulationibus vestris benignum impertimur assensum, & regulares institutiones vestras auctoritate Apostolica confirmamus. In quibus sub certis capitulis quæ inferius annexa sunt decrevimus exprimenda.

Confirmatio Statutorum Ordinis Cistercien. inter quæ continetur quod.

§. 2. Statuistis equidem inter vos, ne in alicujus Antistitis diœcesi Ordinis vestri Abbatia fundetur, donec ipse Antistes, decretum, quod inter Ecclesias Ordinis vestri ad custodiam disciplinæ firmatum est, ratum se habere promittat

Abbatia non erigatur absq; Episcopi consummatione.

§. 3. Et ut in omnibus Monasteriis de Ordine vestro sicut in Cisterciensi Ecclesia, B. Benedicti Regula perpetuis temporibus observetur, & in lectio-

Regula S. Benedicti in omnibus Monasteriis uniformiter ob-

nem

servetur, & etiam cantus, & alia Ordinis instituta.

nem ipsius, nullus Ordinis vestri professor, praeter simplicem & communem intelligentiam, quemlibet alium sensum inducat, sed informiter, & sicut quaeque diffinita noscuntur, intelligatur ab omnibus, & inviolabiliter observetur. Eademque penitus obser vantias, eundem cantum, & eosdem libros, qui ad officium Ecclesiasticum pertinent, per universas Ecclesias vestri Ordinis teneatis. Nec aliqua omninò Ecclesia, vel persona Ordinis vestri, adversus communia ipsius Ordinis instituta, privilegium à quolibet postulare audeat, vel obtentum quomodolibet retinere.

Nullumque contrarium privilegium postuletur.

Capitulum generale Cistercii singulis annis celebretur, & in eo conveniant.

§. 4. Ordinatum est etiam inter vos, ut omnes Abbates de Ordine vestro, singulis annis ad generale Capitulum Cisterciense, omni postposita occasione conveniant, illis solis exceptis, quos à labore viae infirmitas corporis retardaverit. Qui tamen idoneum nuncium delegare debebunt, per quem necessitas remorationis illorum valeat Capitulo nunciari. Et illis item exceptis, qui in remotioribus partibus habitantes, sine grandi, & evidenti difficultate se nequiverint Capitulo praesentare. Qui nimirum eo termino venient, qui eis in ipso fuerit Capitulo constitutus.

Abbates hic non excepti.

Abbatum culpa vel controversia, in Capitulo diffiniatur.

§. 5. Praetereà si aliqua controversia inter quoslibet Abbates de Ordine vestro emerserit, vel de aliquo illorum tam gravis culpa fuerit propalata, ut suspensionem, aut depositionem etiam mereatur, quicquid inde à Capitulo fuerit canonicè definitum, sine retractione aliqua observetur.

Abbas non eligatur de alio Ordine.

§. 6. Personam autem de aliquo Ordine nulla Ecclesiarum vestrarum sibi eligat in pastorem, prout nec vestri Ordinis aliquam Monasteriis aliis statuistis ordinari posse Abbatem.

Omnia alia statuta ordinis, & signanter contenta in Charta Caritatis confirmentur. Tu vide tenorem hujus Chartae hic in fine.

§. 7. Haec nimirum dilectissimi filii, de multis institutionibus Ordinis vestri excerpsimus, & propriis curavimus Capitulis designare. Quia verò singula, quae ad Religionis profectum, & animarum salutem regulariter ordinastis, praesenti abbreviationi nequiverunt annecti, nos cum his quae praescripta sunt, omnia quae continentur in Charta vestra, quae appellatur Caritatis, & quaecumque inter vos Religionis intuitu regulariter statuistis, auctoritate Apostolica roboramus; & vobis, vestrisque successoribus, & omnibus qui ordinem vestrum professi fuerint, inviolabiliter perpetuis temporibus decernimus observanda.

Loca Ordinis non perturbari jubetur.

§. 8. De caetero quia propositum firmum habetis, habitationis vestrae loca, extra conversationem saecularium eligendi, grangias vestras, sicut & atria Ecclesiarum, à pravorum incursu ac violentia, liberas & quietas fore statuimus, & ut nullus ibi hominem capere, spoliare, verberare, aut rapinam exercere praesumat in virtute Sancti Spiritus inhibemus.

Communia interdicta non impediant celebrationem divinorum.

§. 9. Sancientes etiam ut propter communia interdicta Terrarum, nulla Ecclesiarum vestrarum à divinis compellatur officiis abstinere. Sed liceat omnibus de ordine vestro, excommunicatis & interdictis ejectis, clausis janvis, summissa voce fratribus suis divina celebrare solemnia.

Monachi non trahantur ad judicium saeculare.

§. 10. Interdicimus item, ne aliqua omninò persona, Fratres Ordinis vestri audeat ad saecularia judicia provocare; sed si quisquam sibi adversus aliquid crediderit de jure competere, sub Ecclesiastici Judicis examine experiendi habeat facultatem.

Sanctio poenalis in contravenientis.

§. 11. Decernimus ergo, ut nulli aliquando liceat, his quae in hac pagina ex auctoritate Apostolorum Principis à nobis confirmata, constituta sunt, ausu temerario contraire, aut nostrae hujus sanctionis vigorem, aliqua praesumptione infringere. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, & culpam suam satisfactione congrua contempserit emendare, divino animadversionis judicio se noverit subjacere.

Benedictio pro observantibus.

§. 12. Cuncta autem ista servantibus, sit gratia, & pax à Deo ac Domino nostro JESU CHRISTO, quatenus, & hic fructum piae devotionis, & actionis bonae percipiant, & apud supremum Judicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen.

Papae subscriptio.

Ego Eugenius Catholicae Ecclesiae Episcopus subscripsi.

Cardinalium subscriptiones.

Ego Imarus Tusculanus Episcopus subscripsi.
Ego Hugo Hostien. Episcopus subscripsi.
Ego Ubaldus Presbyt. Card. tit. S. Praxedis subscripsi.
Ego Aribertus Pre byter Cardinalis tit. S. Anastasiae subscripsi.
Ego Rolandus Presbyter Card. tit. S. Marci subscripsi.
Ego Gerardus Presbyter Cardinalis tit. S. Stephani in Caelo monte subscripsi.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. SS. Joannis, & Pauli subscripsi.
Ego Henricus Presbyter Cardinalis tit. SS. Nerei, & Achillei subscripsi.
Ego Jo. Presbyter Card. tit. S. Equitii subscripsi.
Ego Otho Diaconus Cardinalis S. Georgij ad Velum aureum subscripsi.
Ego Guido Diaconus Cardinalis Sanctae Mariae in Porticu subscripsi.
Ego Joannes Diaconus Card. SS. Sergii, & Bacchi subscripsi.
Ego Ildebrandus S. R. E. Diaconus Card. subscripsi.
Ego Gerardus S. R. E. Diaconus Card. subscripsi.
Ego Odo Diaconus Card. S. R. E. subscripsi.
Ego Bernardus S. R. E. Diaconus Card. subscripsi.

Dat. P. Aug. 8. die 1. Aug.

Datum Signiae, per manum Bosonis S. R. E. Scriptoris Kalen. Augusti, Indictione decimaquinta Incarnationis Dominicae Anno 1152. Pontificatus verò D. Eugenii Papae III. Anno 8.

Subsequitur Charta Caritatis superius confirmata.

Exactio nulla Abbat.b. imponatur per Abbatem Cistercij.

QUia unius veri Regis & Domini & Magistri nos omnes servos, licet inutiles, esse cognoscimus, idcircò Abbatibus & Confratribus nostris Monachis, quos per diversa loca Dei pietas per nos miserrimos hominum, sub regulari disciplina ordinaverit, nullam terrenae commoditatis, seu rerum temporalium exactionem imponimus. Prodesse enim illis omnibusque S. E. filiis cupientes, nihil quod eos gravet, nihil quod eorum substantiam minuat, erga eos agere disponimus. Ne dum nos abundantes de eorum paupertate esse cupimus, avaritiae malum, quod secundùm Apostolum idolorum servitus comprobatur, evitare non possimus.

Si illi ab observantiae regula declinant, per eumdem ad eam reducantur.

§. 1. Curam tamen animarum illorum, gratia caritatis retinere volumus, ut si quando à sancto proposito & observantia Sanctae Regulae declinare, quod absit, tentaverint, per nostram solicitudinem ad rectitudinem vitae redire possint.

Regula S. Benedicti ab omnibus observatur. Hoc specialiter continetur in praeinserta const. Eug. III.

§. 2. Nunc ergo volumus, & illis quoque praecipimus, ut Regulam Sancti Benedicti per omnia observent, sicut in novo Monasterio observatur. Non alium inducant sensum in lectione Sanctae Regulae, sed sicut antecessores nostri Sancti Patres, Monachi videlicet novi Monasterii intellexerunt & tenuerunt, & nos hodie intelligimus & tenemus, ita & isti intelligant & teneant.

Iidem cantus, mores & instituta ubique teneantur. Hoc quoque est in eadem const.

§. 3. Et quia omnes Monachos ipsorum ad nos venientes, in claustro nostro recipimus, & ipsi similiter nostros in claustris, idcircò opportunum nobis videtur, & hoc volumus etiam, ut mores & cantum & omnes libros ad horas diurnas & nocturnas, & ad Missam necessarios, secundùm formam morum & librorum novi Monasterii possideant, quatenus in actibus nostris nulla sit discordia, sed una caritate, una regula, similibusque vivamus moribus.

Nullum privilegium contrarium postuletur.

§. 4. Nec aliqua Ecclesia, vel persona Ordinis nostri, adversus communia ipsius Ordinis instituta, privilegium à quolibet postulare audeat, vel obtentum quolibet modo retinere.

Hoc etiam est in dicta constitut.

Abbas Cistercij visitet omnia Ordinis Monasteria.

§. 5. Cùm verò Abbas novi Monasterii ad aliquid horum Coenobium visitandi venerit gratia; illius loci Abbas Ecclesiam novi Monasterii suae esse Ecclesiae Matrem recognoscat, & cedat ei in omnibus locis Monasterii. Et ipse Abbas adveniens, locum illius loci Abbatis quandiù ibi manserit teneat, excepto quòd non in Hospitio, sed in Refectorio cum fratribus propter disciplinam servandam comedet, nisi

Abbas loci illius defuerit. Similiter & omnes supervenientes nostri Ordinis Abbates faciant. Quod si plures supervenerint, & Abbas loci defuerit, Prior illorum in Hospitio comedat. Ex hoc excipitur, quòd Abbas loci illius, & in præsentia majoris Abbatis, Novivos suos post regularem probationem benedicit.

Personas corrigat, sed de bonis nihil adimat absq; consensu Fratrum & Abbatis locorum.

§. 6. Abbas quoque novi Monasterii caveat, ne quidquam præsumat tractare, aut ordinare, aut contingere de rebus illius loci ad quem venerit, contra Abbatis vel fratrum voluntatem. Si autem præcepta Regulæ, vel Ordinis nostri intellexerit in eodem loco prævaricari, cum consilio præsentis Abbatis, caritativè studeat fratres corrigere. Si verò Abbas loci illius non affuerit, nihilominus quod sinistrum invenerit, corrigat.

Visiteтq; singulis annis.

§. 7. Quemlibet per annum visitet Abbas Majoris Ecclesiæ, vel per se, vel per aliquos de Coabbatibus suis, omnia Monasteria, quæ ipse fundaverit. Et si fratres amplius visitaverit, inde gaudeant magis.

Monasterium Cistercii visitatur à quatuor primis Abbatibus.

§. 8. Domum autem Cisterciensem simul per se ipsos visitent quatuor primi Abbates de Firmitate, de Pontiniaco, de Claravalle, & de Morimundo, die qua inter se constituerint, præter annuum Capitulum, nisi fortè aliquem eorum gravis ægritudo detineat.

Abbates venientes ad Monasterium Cistercii, quid agant.

§. 9. Cùm autem aliquis nostri Ordinis Abbas ad novum Monasterium venerit, reverentia Abbati exhibeatur congrua, stallum Abbatis illius teneat, in Hospitio comedat, si tamen Abbas defuerit. Si verò præsens fuerit nihil horum agat, sed in Refectorio comedat. Prior autem loci negotia Cœnobii disponat.

Abbates alibi convenientes, quid servent inter eos.

§. 10. Inter Abbatias illas quæ se non genuerunt alterutras ista erit lex Omnis Abbas in omnibus locis sui Monasterii Coabbati suo cedet advenienti, ut impleatur, Honore invicem prævenientes. Si duo, aut eo amplius convenerint, qui prior de advenientibus erit locum superiorem tenebit. Omnes tamen præter Abbatem præsentis loci, in Refectorio comedent, ut suprà diximus. Alias autem ubicumque convenerint secundùm tempus Abbatiarum ordinem suum tenebunt, ut cujus Ecclesia fuerit antiquior, ille sit Prior. Ubicumque verò consederint humilient sibi mutuò.

Ecclesia si Cœnobium de novo construxerit, quid faciendum.

§. 11. Cùm verò aliqua Ecclesiarum nostrarum, Dei gratia adeò creverit, ut aliud Cœnobium construere possit, illam diffinitionem quam nos inter nostros Confratres tenemus, & ipsi inter se teneant, excepto quod annuum inter se Capitulum non habebunt.

Capitulum Cisterciense quotannis celebretur.

§. 12. Sed omnes Abbates de Ordine nostro, singulis annis ad generale Capitulum Cisterciense omni postposita occasione conveniant; illis solis exceptis quos corporis infirmitas retinuerit; qui tamen idoneum nuncium delegare debebunt, per quem necessitas remorationis eorum valeat Capitulo nunciari. Et illis item exceptis, qui in remotioribus partibus habitantes, eo termino venient qui eis fuerit in Capitulo constitutus. Quod si quis, alia quacumque occasione quandoque remanere è nostro generali Capitulo præsumpserit, sequentis anni Capitulo pro culpa veniam petat, nec sine gravi animadversione transeat.

De salute animarum observantia que reg. &c. ibi tractetur.

§. 13. In quo Capitulo de salute suarum animarum tractent. In observatione Sanctæ Regulæ, vel Ordinis, si quid est emendandum vel corrigendum ordinent. Bonum pacis & caritatis inter se confirment.

Ac de Abbatum vitiosorum correctione agatur.

§. 14. Si quis verò Abbas minus in regula studiosus, vel sæcularibus nimis intentus, vel in aliquibus vitiosus repertus fuerit, ibi caritativè clametur, veniam petat, pœnitentiam pro culpa sibi indictam adimpleat. Hanc verò clamationem non nisi Abbates faciant.

Omniumq; culpæ corrigantur ibid.

§. 15. Si fortè aliqua controversia inter quoslibet Abbates emerserit, vel aliquorum illorum tam gravis culpa propalata fuerit, ut suspensionem, aut etiam depositionem mereatur, quicquid inde à Capitulo fuerit diffinitum, sine retractatione observetur. Si verò pro diversitate sententiarum, in discordiam causa devenerit, illud inde irrefragabiliter teneatur, quod Abbas Cisterciensis, & hi qui sanioris consilii, & magis idonei apparuerint, judicabunt. Hoc observato ut nemo eorum ad quos specialiter causa respexerit, diffinitioni debeat interesse.

Monasteriorum paupertati subveniatur ibidem.

§. 16. Quòd si aliqua Ecclesia pauperiem intolerabilem incurrerit, Abbas illius Cœnobii coram omni Capitulo, causam nunciare studeat. Tunc singuli Abbates maximo caritatis igne incensi, illius Ecclesiæ penuriam rebus à Deo sibi collatis, prout abundaverint sustentare festinent.

Electio Abbatis cujusq Monasterii quomodo agenda.

§. 17. Si qua domus Ordinis nostri Abbate proprio fuerit destituta, Major Abbas de cujus domo domus illa exivit, omnem curam habeat ordinationis illius, donec in ea Abbas alius eligatur. Et præfixa die electionis, etiam ex Abbatibus, si quos domus illa genuit, advocentur, & consilio ac voluntate Patris Abbatis, Abbates & Monachi domus illius Abbatem eligant.

Electio Abbatis Cistercii quo pacto peragenda.

§. 18. Domui autem Cisterciensi quæ Mater est omnium nostrum, dum proprio caruerit Abbate, quatuor primi Abbates, scilicet de Firmitate, & de Pontiniaco, de Claravalle, & de Morimundo provideant, & super eos sit cura domus illius, donec Abbas in ea electus fuerit & statutus. Ad electionem autem Cisterciensis Abbatis, præfixa, & prænominata die ad minus per quindecim dies, convocentur ex Abbatibus, qui ex domo de Cistercio exierunt, & ex aliis quos prædicti Abbates, & fratres Cistercienses idoneos noverunt, & congregati in nomine Domini, Abbates & Monachi Cistercienses eligant Abbatem.

Persona Abbatis non eligatur de alio Ordine, nec alteri Ordini detur. Hoc idem habetur in præinserta const. Eugenii.

§. 19. Liceat autem cuique Matri Ecclesiæ nostri Ordinis, non solùm in Monachis filiarum suarum Ecclesiarum, sed de ipsis quoque Abbatibus earum, liberè sibi, si necesse fuerit, assumere Abbatem. Personam verò de alio Ordine nulla de Ecclesiis nostris sibi eligat in Abbatem, sicut nec nostrum aliquem licet aliis Monasteriis, quæ non sunt de Ordine nostro, dari.

Quando Abbas sit ad sui instantiam ab onere Abbatiæ relaxandus,

§. 20. Si quis Abbas pro inutilitate, seu pusillanimitate sua, à Patre suo Abbate domus illius, undè sua exivit, postulaverit, ut ab onere Abbatiæ suæ relaxetur, caveat ille ne facilè & sine rationabili causa, & multum necessaria acquiescat. Sed & si qua tanta fuerit necessitas, nihil per se inde faciat, sed convocatis aliquibus Abbatibus aliis nostri Ordinis, eorum consilio agat quod pariter noverint oportere.

Vel uti prævaricator Ordinis, removendus & deponendus.

§. 21. Si quis verò Abbatum, contemptor Sanctæ Regulæ, aut Ordinis esse prævaricator, vel commissorum sibi fratrum vitiis consentiens innotuerit, Abbas Matris Ecclesiæ per se ipsum vel Priorem suum, aut quomodo oportunius potuerit, de emendatione eum admoneat usque quater. Quòd si nec ita correctus fuerit, nec sponte cedere voluerit, congregato aliquanto numero Abbatum nostræ Congregationis, transgressorem Sanctæ Regulæ ab officio suo amoveant, ac deinceps alter qui dignus sit, consilio & voluntate majoris Abbatis, à Monachis illius Ecclesiæ simul & Abbatibus, si qui ad eam pertineant, sicut supra dictum est eligatur.

Si depositus vel ejus Monachi sint rebelles, coerceantur.

§. 22. Si autem ille qui deponitur, aut Monachi ejus (quod Deus avertat) contumaces & rebelles esse voluerint, vel sententiis minimè acquiescant, ab ipso Abbate Matris Ecclesiæ, & à cæteris Coabbatibus ejus, excommunicationi subdantur, ac deinceps ab eo coërceantur prout fieri potuerit, & cognoverint expedire. Ex hoc sanè si quis illorum ad se reversus de morte animæ suæ resurgere, & ad matrem suam redire voluerit, tamquam filius pœnitens recipiatur. Nam sine hac causa multo semper studio devitanda, nullus Abbas Monachum alterius cujusquam Abbatiæ Ordinis nostri, sine ejus voluntate inter suos ad habitandum Monachos introducat.

Abbas Cistercii quomodo sit corrigendus, & quid agendum sit si ipsi & Monachi Cistercii recalcitraverint.

§. 23. Eodem etiam modo si fortè (quod absit) Abbates nostri Ordinis, Matrem nostram Cisterciensem Ecclesiam in sancto proposito languescere, & ab observatione Regulæ, vel Ordinis nostri exorbitare cognoverint, Abbatem ejusdem loci per quatuor pri-

mos

mos Abbates, scilicet de Firmitate, de Pontiniaco, de Claravalle, & de Morimundo, sub cæterorum Abbatum nomine, usque quater ut corrigatur ipse, & alios curet corrigere, admoneant. Et cætera quæ de alijs dicta sunt Abbatibus, si incorrigibiles apparuerint, circa eum studiosè adimpleant. Excepto quòd si spontè cedere noluerint, nec deponere, nec contumaci dicere anathema poterunt, donec aut in generali Capitulo, aut si illud fortè jam visum fuerit expectari non posse, in Conventis alijs, convocatis Abbatibus qui de Cistercio exierunt, & aliquibus aliorum, virum inutilem ab officio suo deponant, & tam ipsi, quàm Monachi Cistercienses idoneum Abbatem eligere studeant. Quòd si Abbas ille & Monachi Cistercienses, contumaciter recalcitrare voluerint, gladio excommunicationis ferire minimè vereantur. Posteà verò, si quis horum prævaricatorum tandem resipiscere, & animam suam salvare cupiens, ad quamlibet quatuor nostrarum Ecclesiarum, sive ad Firmitatem, sive ad Pontiniacum, sive ad Claravallem, sive ad Morimundum confugerit, sicut domesticus, & cohæres Ecclesiæ cum regulari satisfactione recipiatur, quoad usque propriæ Ecclesiæ, sicut justum fuerit, reconciliatæ, quandoque reddatur. Interim autem, annuum Abbatum Capitulum, non apud Cistercium, sed ubi à quatuor supra notatis Abbatibus provisum fuerit, celebrabitur.

III. Indictio belli, & Cruciatæ contra Paganos pro defensione Terræ Sanctæ Hierusalem, cum Indulgentiarum, & privilegiorum concessione pro Cruce signatis.

Ad hæc vide notata infrà ad Const. 2. Gregorii VIII. Audita tremendi. fol. 48.

Edita, A. D. 1145.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Carissimo filio Ludovico Illustri, & glorioso Francorum Regi, & dilectis filijs Principibus, & universis Dei fidelibus per Galliam constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.*

Pont. multum laborarunt Pro liberatione Orientalis Ecclesiæ.

§. 1. QUantum prædecessores nostri Romani Pontifices pro liberatione Orientalis Ecclesiæ laboraverint, & antiquorum relatione didicimus, & in gestis eorum scriptum reperimus.

Urbanus II. magna promoto exercitu Hierusalem ne alias Civitates expugnavit, Francorum præsertim fretur auxilio.

§. 2. Prædecessor etenim noster felic. memoriæ Papa Urbanus, tamquam tuba intonuit, & ad ipsius deliberationem, S. R. E. filios de diversis mundi partibus sollicitare curavit. Ad ipsius si quidem vocem Ultramontani, & præcipuè Francorum Regni fortissimi, & strenui bellatores, & illi etiam de Italia caritatis ardore succensi convenerunt, ut maximo congregato exercitu, non sine magna proprii sanguinis effusione, divino eos auxilio comitante, Civitatem illam, in qua Salvator noster pro nobis pati voluit, & gloriosum ipsius sepulchrum passionis suæ nobis memoriale dimisit, & quam plures alias, quas, prolixitatem vitantes, memorare supersedimus, à Paganorum spurcitia liberarent. Quæ per gratiam Dei, & patrum vestrorum studium, qui per intervallo temporum eas defendere, & Christianum nomen in partibus illis dilatare pro viribus studuerunt, usque ad nostra tempora à Christianis detentæ sunt, & aliæ Urbes infidelium ab ipsis viriliter expugnatæ.

Sed postea earum aliquas Pagani occuparunt.

§. 3. Nunc autem nostris, & ipsius populi peccatis exigentibus (quod sine magno dolore, & gemitu nos proferre non possumus) Edessa Civitas, quæ nostra lingua Rohas dicitur, quæ etiam ut fertur, cùm quondam in Oriente tota terra à Paganis detineretur, ipsa sola sub Christianorum potestate Domino serviebat, ab inimicis Crucis Christi capta est, & multa Christianorum Castella ab ipsis occupata, ipsius quoque Civitatis Archiepiscopus cum Clericis suis, & multi alij Christiani ibidem interfecti sunt, & Sanctorum reliquæ infidelium conculcationi datæ sunt, & dispersæ.

Quod Christianorum maximo cedit detrimento.

§. 4. In quo quantum Ecclesiæ Dei, & toti Christianitati periculum immineat, & nos cognoscimus, & prudentiam vestram latere non credimus. Maximum namque nobilitatis, & probitatis indicium forè cognoscitur, si ea, quæ patrum strenuitas acquisivit, à vobis filiis strenuè defendantur, verum tamen si (quod absit) secus contigerit, patrum fortitudo in filijs imminuta probatur.

Hic ideo Pont. auxilium Regis ac Principum Regni Franciæ implorat pro subventione Occidentalis Ecclesiæ.

§. 5. Universitatem itaque vestram in Domino commonemus, rogamus, atque præcipimus, & in peccatorum remissionem injungimus, ut qui Dei sunt, eo maximè potentiores & nobiles, viriliter accingantur, & in fidelium multitudini, quæ se tempus victoriæ super nos adeptam lætatur, sic occurrere, & Ecclesiam Orientalem tanta patrum vestrorum (ut prædiximus) sanguinis effusione ab eorum tyrannide liberatam, ita defendere, & multa captivorum millia confratrum nostrorum de ipsorum manibus eripere studeatis, ut Christiani nominis dignitas vestro tempore augeatur, & vestra fortitudo, quæ per universum mundum laudatur, integra, & illibata servetur. Sit vobis etiam in exemplum bonus ille Mathathias, qui pro paternis legibus conservandis, seipsum cum filijs & parentibus suis morti exponere, & quicquid in mundo possidebat relinquere nullatenus dubitavit, atque tandem divino cooperante auxilio, per multos tamen labores, tam ipse, quàm sua progenies de inimicis viriliter triumphavit.

Indulgentiam ab Urbano PP. institutam elargitur hoc opus perficentibus.

§. 6. Nos autem vestrorum quieti, & ejusdem Ecclesiæ destitutioni paterna sollicitudine providentes, illis, qui tam sanctum, tamque pernecessarium opus, & laborem devotionis intuitu suscipere, & perficere decreverint, illam peccatorum remissionem, quam præfatus prædecessor noster Papa Urbanus instituit, auctoritate nobis à Deo concessa, concedimus, & confirmamus.

Eos filios, & uxores, ac bona sub protectione Sedis Apost. recipit.

§. 7. Atque uxores, & filios eorum, bona quoque, & possessiones sub S. Ecclesiæ, nostra etiam, & Archiepiscoporum, & Episcoporum, & aliorum Prælatorum Ecclesiæ Dei protectione manere decernimus.

Litibus post acceptam Crucem vexari prohibet.

§. 8. Auctoritate etiam Apostolica prohibemus, ut de omnibus, quæ cùm Crucem acceperint, quietè possederint, nulla deinceps quæstio moveatur, donec de ipsorum reditu, vel obitu certissimè cognoscatur.

Luxum, & lasciviam vetat.

§. 9. Prætereà quoniam illi, qui Domino militant, nequaquam in vestibus pretiosis, nec cultu formæ, nec canibus vel accipitribus, vel aliis, quæ portentant lasciviam, debent intendere, prudentiam vestram in Domino commonemus, ut qui tam sanctum opus incipere decreverint, ad hæc non intendant, sed in armis, equis, & cæteris quibus infideles expugnent, totis viribus, studium, & diligentiam adhibeant.

Usurarum tenere eosdem liberat.

§. 10. Quicumque verò ære premuntur alieno, & tam sanctum iter puro corde conceperint, de præterito usuras non solvant, & si ipsi, vel alii pro eis occasione usurarum adstricti sunt, Sacramento, vel fide, Apostolica eos auctoritate absolvimus.

Feudalia bona certo modo pignorare permittit.

§. 11. Liceat eis, terras, sive cæteras possessiones suas, postquam commoniti propinqui, sive Domini, ad quorum feudum pertinent, pecuniam commodare, aut noluerint, aut non valuerint, Ecclesiasticis, vel aliis quoque fidelibus, liberè sine ulla reclamatione impignorare.

Peccatorum remissionem hoc opus, perficientibus, vel in eo morientibus, si præ via contritione confessi fuerint, elargitur.

§. 12. Peccatorum remissionem, & absolutionem juxta præfati prædecessoris nostri institutionem, Omnipotentis Dei, & Beati Petri Apostolorum Principis auctoritate nobis à Deo concessa talem concedimus, ut qui tam sanctum iter devotè incœperit & perfecerit, sive ibidem mortuus fuerit, de omnibus peccatis suis de quibus corde contrito & humiliato, confessionem susceperit, absolutionem obtineat, & sempiternæ retributionis fructum ab omnium remuneratore percipiat.

Dat. Vetrallæ, Kal. Decembris.

Dat. P. An. 1. 1. Decemb.

ANASTASIUS QUARTUS PONT. CLXX.

ANNO DOMINI MCLIII.

ANNO 1153. Anastasius IV. Romanus, Conradus de Suburra, anteà vocatus, Benedicti filius, Canonicus Regularis, Episcopus Cardinalis Sabinus, ab Honorio II. Papa factus. Creatus, & consecratus 6. Idus Julii, Anno 1153. Vixit annum 1. menses 24. dies 4. creavit Episcopos 2. Presbyteros totidem. Obiit Romæ in Patriarchio Lateranensi 3. Nonas Decembris 1154. Corpus ejus in Basilica Constantiniana conditum est. Vacavit sedes diem 1.

I. Confirmatio Canonicorum Regularium Ordinis S. Augustini, in Sacrosancta Lateranensi Ecclesia, cum gratiarum elargitione.

Ad hæc videnda omninò est suprà folio 31. in const. 2. Paschal. Quanto, cum ibi notatis in rub.

Edita, A. D. 1154. ANASTASIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei, Directis filiis Joanni, Priori Sacrosanctæ Patriarchii Basilicæ Salvatoris Domini, quæ Constantiniana vocatur: pariterque Jo. Baptistæ, ac Joannis Evangelistæ; ejusque fratribus Canonicus tàm præsentibus, quàm futuris, regularem vitam professis in perpetuum.*

Pontificiæ potestatis enarratio. Potestatem ligandi, atque solvendi tàm in cælis, quàm in terra, Beato Petro, ejusque successoribus auctore Deo principaliter traditam, illis Ecclesia verbis agnoscit, quibus Petrum est idem Dominus alloquutus. Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis: & quodcunque solveris super terram, erit solutum & in cœlis. Ipsi quoque & propriæ firmitas, & alienæ fidei confirmatio, eodem Deo auctore præstatur cùm ad eum dicitur! Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, & tu conversus aliquando confirma fratres tuos. Oportet igitur nos, qui (licet indignè) Beati Petri residemus in loco, prout divina nobis clementia, & scire, & posse donaverit, prava corrigere, recta firmare, & in ejus Ecclesia, sic ad arbitrium judicii disponenda disponere? ut de vultu ejus judicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem. Æquum est ergo, ac rationabile, ut suus unicuique honor Ecclesiæ, ac dignitas conservetur. Et sicut in humani corporis compage, naturalis ratio singulis quibuscumque membris ad salutem providens, speciales & proprios actus edocet; nobilioribus verò suam dignitatem conservat; ita in corpore Ecclesiæ, Apostolica providentia secundùm sacrorum institutionis canonum, universas regit Ecclesias; digniores autem & famosiores in sui status prærogativa custodit.

Confirmatio de qua in rub. §. 1. Hujus itaque rationis debito provocati; licet omnium Ecclesiarum nobis solicitudo & cura immineat, prædictæ tamen sanctæ Lateranen. Ecclesiæ, per quam datur ut invigilare cæteris omnibus debeamus, quæ specialius, ac familiarius ad Romani Pontificis ordinationem spectare dignoscitur, ampliori, & attentiori nos convenit studio providere. Ea propter vobis in Domino filiis, Ecclesiam ipsam in qua divino mancipati estis obsequio, ad exemplar prædecessoris nostri beatæ memoriæ Alexandri Papæ Secundi, Apostolicæ Sedis Privilegio communimus. In primis siquidem statuentes, ut ordo Canonicorum qui secundùm Deum, & B. Augustini regulam ibi noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter conservetur.

Licentia quæcumq; bona acquirendi. §. 2. Prætereà quascumque possessiones, quæcumque bona eadem Ecclesia in præsentiarum, justè, & canonicè possidet, aut in posterum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio poterit adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus, & illibata permaneant, in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Medietatem omnium oblationum principalis altaris, in integrum sine dispendio aliquo. Dationem, seu reditum qui Glandaticum dicitur, vel Herbaticum ex nostris porcis, & pecoribus; seu omnem fruitionem ab eodem prædecessore nostro ipsi Ecclesiæ collatam.

§. 3. Obeunte verò te nunc ejusdem loci Priore, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia, seu violentia præponatur; sed fratres in aliqua persona de vestro collegio, si idonea reperta fuerit; vel de alio religioso conventu prius conveniant: & postmodum cum consilio, deliberatione, & judicio Romani Pontificis eligant. Electus autem nulli, nisi tantùm ipsi Romano Pontifici de obedientia, vel subjectione aliqua teneatur. Forma eligendi futurorum Priorem. Ad quod vide etiam const. 7. Mar. V. solicitudinis.

§. 4. Liceat vobis prætereà Clericos è sæculo fugientes, vel laicos liberos undecumque sint, nisi excommunicati vel interdicti sint, absque alicujus contradictione, ad conversionem suscipere. Et qui suscepti fuerint, cum communi consilio Prioris & fratrum, nulli de obedientia teneantur, nisi Romano Pontifici, & Priori ejusdem Ecclesiæ. Et si quid scriptum contra hoc nostrum privilegium aliquo tempore apparuerit, id irritum ducimus. Licentia alios in religione recipiendi. Tu intellige jux. Bullam Six. V. Cum de num. 71.

§. 5. Prohibemus autem, ut nulli fratrum post factam in eodem loco professionem, sine Prioris sui licentia, fas sit de claustro discedere; discedentem verò absque hujusmodi literarum cautione, nullus audeat retinere. Fratres ne discedant de claustris, absque licentia Prioris.

§. 6. Adhibentes suggestione, & voluntate fratrum nostrorum Cardinalium Episcoporum sanximus, ut eadem Ecclesia tamquam Principalis, Mater, & Domina omninò libera sit, & nulli penitus; nisi soli Romano Pontifici sit subjecta, atque iidem Episcopi salubri providentia veluti cooperatores & Vicarii nostri, ipsius Venerabilis Basilicæ utilitatem, & honestatem provideant. Ecclesia Lateranen. exemptio ab omni superioritate.

§. 7. Illud verò quod à memorato prædecessore nostro Alexandro statutum est, maximè observare præcipimus, videlicet ut vasa, seu vestes altaris, & cuncta sacri mysterii ornamenta, non tangantur, vel proferantur, seu reponantur, aut etiam qualescumque oblationes, desuper altari, à non sacratis Deo ministris tollantur. Sacra à quibus tangi possint.

§. 8. Porrò celebrantibus ibidem Episcopis sacra Missarum solemnia, in Clericabilibus tunicis præsentes sitis, cantum imponatis, & ex vobis Presbyterum, Diaconum, Subdiaconum, atque Acolytum semper providere curetis. Episcopis celebrantibus quid agendum.

§. 9. Prætereà minus quatuor fratribus assisten. missa in eadem Ecclesia, etiam diebus privatis minimè celebretur. Diebus verò Dominicis, & in Sanctorum festivitatibus, quantuscumque fuerit plenarius vester adsit conventus. Missarum celebratio quomodo.

§. 10. Ut autem in Ecclesia ipsa regularis ordinis & disciplinæ vigor inviolabiliter auxiliante Deo custodiatur & servetur: unumquemque prædictorum Cardinalium Episcoporum, qui sunt ad principalis altaris servitium deputati, semel in hebdomada de observantia Regulæ cum fratribus ipsius loci, Capitulum tenere, & si quid grave corrigendum fuerit cum communi consilio Prioris, & fratrum, per ipsos vice nostra emendari statuimus. Capitulum qualibet hebdomada celebrandum.

§. 11. Si qua igitur in posterum Ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis, & confirmationis paginam sciens, contra eam ausu temerario venire tentaverit; secundò, tertióve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit; potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscet, & à Sacratissimo corpore, & sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri JESU Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco jura servantibus sit pax Domini JESU CHRISTI; quate- Sanctio pœnalis.

nus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Dat. Pontificatus anno secundo 1154.

D. P. An. 2. II.

Hospitalis, & Religionis Sancti Joannis Hierosolymitani, sub Sedis Apostolicæ protectione susceptio, cum privilegiorum elargitione.

Alia & maxima quidem alii Pontif. privilegia concesserunt, ut videre est infrà in hoc Tom 1. in Joann. 22. const. 5. Exhibita, & latiùs in Pii IV. const. 9. Circumspecta. & in alia n. 29. Romani. Tom. 2.

Ad hujusmodi privilegiorum intelligentiam moderationemque & respectivè extensionem, attendè infrà Tom. 2. Pii V. const. 77. Et si cuncta, & aliam num. 136. Exposcit. in eod. Tom. Nec non & const. 60. Greg. XIII. Quo magis, & aliam num. 67. Circumspecta. ac aliam num. 82. Controversia. Et pariter in const. 43. Six. V. Æquum. & const. 5. Greg. XIV. Quanta in dict. Tom. 2. & Clement. VIII. constitut. 37. Æqua. Tom 3.

Demum omnia hæc privilegia, & alia quomodolibet concessa hujusmodi Hospitali, ac Religioni confirmavit, & approbavit S. D. N. Urb. VIII. in sua const. 15. Universalis inf. Tom. 4. Attende etiam quod emanavit Decretum à Sacra Tridentini Concilii. Interpretum Congregatione, quo cavetur Constitutionem Greg. XV. de Judicibus Conservatoribus editam, quæ est in Tomo 3. inter dicti Greg. Const. num. 9. non afficere hanc Religionem, & illud confirmavit idem S. D. N. Urb. VIII. in const. 78. Exponi inf. Tom. 4. Et alia statuit de electione Magni Magist. const. 89. in specula, dicto Tom. 4.

ANASTASIUS EPISCOPUS,

Edita, A. D. 1154.

Servus Servorum Dei. Dilectio filio Raymundo, Magistro Xenodochii Civitatis Hierosolymitanæ, &c.

Hospitalitatis commendatio.

CHristianæ fidei religio hoc piè credit, & veraciter confitetur, quòd Dominus & Salvator noster JESUS CHRISTUS, cùm omnium dives esset, pro nobis est pauper effectus. Unde etiam ipse suis imitatoribus oportunæ consolationis præmia repromittens, Beati, (inquit) pauperes, quoniam vestrum est Regnum Cœlorum. Idemque pater orphanorum, refugium pauperum, ad hospitalitatem, & beneficentiam nos hortans in Evangelio ait: Quod uni ex minimis meis fecistis. Quique ad comprobandum tantæ bonitatis excellentiam, etiam pro calice aquæ frigidæ se mercedem redditurum asseruit.

Hospitalis Hierosolymitani, sub protectione Sedis Apostolicæ susceptio.

§. 1. Nos igitur, quibus ex injuncto officio imminet, his qui longè, & his qui propè sunt, paterna sollicitudine providere, devotionem vestram debita benignitate complectimur, & quemadmodum postulatur, ad exemplar prædecessorum nostrorum fel. mem. Innocentii, Celestini, Lucii, Eugenii, Romanorum Pontificum, Hospitale, & Domum Sanctæ Civitatis Hierusalem, sub B. Petri tutela suscipimus, atque personas sive res ad eum pertinentes Apostolicæ Sedis privilegio communimus.

Bonorum etiam stabilium acquisitionis promissio.

§. 2. Statuentes quascumque possessiones, quæcumque bona, ad substentandum peregrinorum & pauperum necessitatem, & Hierosolimitanæ Ecclesiæ, vel aliarum Ecclesiarum Parochiis & Civitatum Territoriis, per tuæ providentiæ vigilantiam eidem Xenodochio rationabiliter acquisita, seu à quibuslibet viris oblata, aut in futurum, concessione Regum, vel Principum, largiente Domino, offerri, vel aliis justis modis acquiri contigerit; quæque à Venerabilibus fratribus Hierosolymitanæ Sedis Patriarchis legitimè concessa sunt, tàm tibi, quàm successoribus tuis, & fratribus peregrinorum curam gerentibus, quieta semper, & integra conservari præcipimus.

Hospitaliaq; & cæt. construendi.

§. 3. Siqua verò loca fuerint eidem Venerabili Domini ab aliquo devotione collata, liceat vobis ibidem villas ædificare, Ecclesias & Cœmeteria ad opus hominum ibi morantium fabricare. Ita tamen ut vicina Abbatia, vel religiosorum virorum Collegium, non existat, quæ ad hoc valeant perturbari. Cùm autem terræ datæ vobis quolibet justo titulo conferentur, facultatem & licentiam habeatis ibidem Oratoria constituendi, & Cœmeteria faciendi, ad opus peregrinorum, & tantummodo fratrum qui de nostra fuerint mensa.

Tu ad hoc vide de forma noviter præscriptam a Clem. & in const 99. Quoniam.

Receptores non impediantur.

§. 4. Decernimus ergo, ut Receptores vestrarum fraternitatum, sive Collectarum salvo jure Dominorum suorum, in B. Petri, & nostra protectione consistant, & per terras in quibus fuerint pacem habeant.

Receptis Ecclesiastica sepultura non negatur.

§. 5. Simili modo sancimus, ut quicunque in vestra fraternitate fuerit receptus, si fortè Ecclesia ad quam pertinet; à divinis officiis fuerit prohibita, eumque mori contigerit, eidem sepultura Ecclesiastica non negetur, nisi excommunicatus vel nominatim fuerit interdictus.

Collectorum & receptorum promittitur etiam tempore interdicti.

§. 6. Prætereà si qui fratrum vestrorum qui ad recipiendum easdem fraternitates, & collectas, à vobis fuerint missi, ad aliquam Civitatem, Castellum, vel vicum advenerint; si fortè locus ille à divinis officiis sit interdictus, pro Omnipotentis Dei reverentia, in eorum jucundo adventu, semel in anno aperiantur Ecclesiæ; & exclusis excommunicatis, divina ibi officia celebrentur.

Exemptio à Decimis conceditur. Ad hoc vide const. hic in rub. indicatas.

§. 7. Quia verò omnia vestra, sustentationibus peregrinorum, & pauperum debent cædere, ac per hoc nullatenus aliis usibus ea convenit applicari, constituimus, ut de laboribus, quos vestris sumptibus colitis, nullius omninò clericus, vel laicus decimas à vobis exigere præsumat.

Indultum celebrandi tempore generalis interdicti intellige juxta Concil. Trid. sess. 25. cap. 12.

§. 8. Statuimus ut nulli Episcopo, in Ecclesiis à vobis subditis, interdicti vel suspensionis excommunicationis sententiam liceat promulgare. Verum tamen si generale Interdictum fuerit in locis illis prolatum, exclusis excommunicatis, & nominatim interdictis, clausis janus, absque campanarum pulsatione, planè divina officia celebrentur.

Facultas recipiendi in Ecclesiis Clericos & Sacerdotes aliis Ordinib. non obnoxios.

§. 9. Ut autem plenitudinem salutis, & curam animarum vestrarum, nihil vobis desit, atque Ecclesiastica Sacramenta, & divina officia vobis & Christi pauperibus commodius exhibeantur, sancimus, ut liceat vobis, Clericos & Sacerdotes, habito prius tamen de eorum honestate, & ordinatione, quantum ad vestram scientiam pertinet, per literas sive testes convenientes, & testimonia, undecumque ad vos venientes suscipere, & tam in principali domo vestra, quàm etiam in obedientiis sibi subditis, vobiscum habere, dummodo, si è vicino sunt, eos à propriis Episcopis .... iidemque nulli alii professioni vel Ordini teneantur obnoxii. Quòd si Episcopi eosdem vobis concedere fortè noluerint, nihilominus tamen auctoritate S. R. E. eos suscipiendi, & retinendi licentiam habeatis. Iidem verò Clerici nulli personæ extra vestrum Capitulum, nisi Romano Pontifici sint subjecti.

Et recipiendi etiam quoscumque laicos.

§. 10. Laicos verò liberos ad conversationem & pauperum Christi servitium, absque alicujus contradictione suscipiendi nihilominus vobis concedimus facultatem.

Professis non liceat ab ista ad aliam se transferre Religionē.

§. 11. Fratribus verò vestris semel in ..... atque in sacro vestro Collegio receptis, post factam professionem, & habitum Religionis assumptum, revertendi ad Sæculum interdicimus facultatem. Nec alicui eorum fas sit, post factam professionem, semel assumptam Crucem dominicam, & habitum vestræ professionis, abjicere, vel ad alium locum, seu etiam Monasterium majoris seu minoris Religionis, obtenta, invitis sive in consultis fratribus, aut eo qui Magister exstiterit, licentia transmigrare. Nullique personæ ipsos suscipiendi aut retinendi licentia pateat.

Licentia sacros ordin. à quocumque Antistite recipiendi recusante diœcesano.

§. 12. Consecrationes verò altarium, seu basilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad sacros ordines fuerint promovendi, & cætera Ecclesiastica sacramenta, à diœceseno suscipiantur Episcopo, si-

quidem Catholicus fuerit, & gratiam sive communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & ea gratis absque aliqua pravitate vobis voluerit exhibere. Alioquin liceat vobis Catholicum quemcumque malueritis adire Antistitem, qui nimirum nostra suffultus auctoritate, quæ postulantur indulgeat.

Provisoris Hospitalis electio, spectet ad Fratres.

§. 13. Obeunte verò te nunc ejusdem loci Provisore, atque Præposito: nullus ibi qualibet subreptione, astutia, seu violentia proponatur, nisi quem fratres ibidem, secundum Deum elegerint.

Comprobatio acquisitionum omnium pro Hospitali.

§. 14. Prætereà honores omnes, sive possessiones, quas idem Xenodochium ultra seu citra mare, in Asia, vel in Europa, aut in præsenti justè habet, vel in futurum rationabilibus modis Deo propitio poterit adipisci, vobis pro hospitalitatis studio enitentibus, & per vos jam dicto Xenodochio confirmamus. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 2. die 21. Oct.

Dat. Lateranen. per manum Rolandi S.R.E. Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, 12. Kalen. Novembris, Indictione quarta, Incarnationis Dominicæ 1154. Pontificatus Domini Anastasii Quarti, Anno Secundo.

HADRIANUS QUARTUS PONT. CLXXI.

ANNO DOMINI MCLIV.

ANNO 1154.

HAdrianus IV. Natione Anglicus, Nicolaus anteà dictus, Roberti filius, ex villa Malviesbiria, oppidi Virulamii, aliàs S. Albani, Baroniensis diœcesis, Episcopus Albanensis, Creatus Romæ Nonis Decembris 1154. Vixit annos 4. menses 8. dies 28. Creavit Cardinales 16. Obiit Anagniæ, Anno 1159. Kalendas Septembris, cujus Corpus Romam devectum, in Ecclesia S. Petri conditum est. Vacavit sedes Romana dies tres.

ALEXANDER TERTIUS PONT. CCLXXII.

ANNO DOMINI MCLIX.

ANNO 1159.

ALexander III. fuit natione Tuscus, patria, Senensis, familia nobili Bendinella, quæ posteà Paparona dicta est. Rolandus anteà vocatus, Rainerii filius, Canonicus Regularis, Presbyter Cardinalis tit. S. Marci, & Apostolicæ Sedis Cancellarius, Creatus quinto Nonas Septembris 1159. Coronatus die Dominico 12. Kal. Octobris. Vixit annos 21. menses 11. dies 23. Creavit Cardinales 44. Obiit 6. Kalend. Septembris, Anno Domini 1181. sepultus in Basilica S. Joannis Lateranensis. Vacavit sedes dies duos.

Victor IV. Antipapa sedit contra Alexandrum annos 4. menses octo, ante ejus obitum Paschalis III. Pseudopontifex designatur, sedit annos circiter quinque, in ejus locum Callistus III. creatus, cùm sedit annos octo, tandem Alexandrum III. ut verum Pont. veneratur anno 1178.

I.

Canonizatio S. Eduardi Regis Angliæ, ejusque ascriptio in numerum Sanctorum Confessorum.

Hujus Sancti Festum agitur die 5. Januarii.

Edita, A. D. 1161.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilib. Fratribus Archiepiscopis, Episcopis, ac Dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, alijsque Ecclesiarum Prælatis per Angliam constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.*

Exordium.

ILlius devotionis constantiam, & fidei firmitatem, quam circa Matrem vestram Sacrosanctam Romanam Ecclesiam exhibetis, diligentius attendentes, in id propositum voluntatis adducimur, ut vos sicut carissimos fratres, & speciales Ecclesiæ filios sincera caritate in Domino diligamus, propensius honoremus, & postulationes vestras quantum cum Deo possumus libenti animo admittamus.

Henricus Rex Angliæ, & Prælati illius Regni institerunt apud hunc Pontificem pro Canonizatione Sancti Eduardi.

§. 1. Inde utique fuit, quòd super petitione, quam de Eduardo glorioso quondam Rege Anglorum, canonizando, & in Sanctorum Catalogo ascribendo, tam carissimus in Christo filius noster Henricus, Illustris Anglorum Rex, quàm vos ipsi, nobis instantius porrexistis, solicitam cum fratribus nostris deliberationem habentes, libro miraculorum inspecto, quæ dum in carne mortali viveret, & postquam de præsenti sæculo est assumptus, omnipotens Dominus per suam misericordiam declaravit. Visis etiam literis antecessoris nostri piæ record. Innoc. Papæ, vestris quoque testimoniis inde receptis; quamvis negocium tam arduum & sublime, non frequenter soleat nisi in solemnibus Concilijs de more concedi.

Hic ergo Pontifex attentis ejus meritis ac miraculis SS. Confessorum ascribit numero.

§. 2. De communi tamen fratrum nostrorum consilio, juxta votum & desiderium prædicti filii nostri Regis, ac vestrum, corpus ipsius Confessoris ita glorificandum censuimus, & debitis præconiis adorandum in terris, sicut eundem Confessorem Dominus per suam gratiam glorificavit in cœlis. Unde videlicet inter Sanctos Confessores de cætero numeretur, qui hoc ipsum apud Deum signis meruit, ac virtutibus obtinere.

Hortaturq; Prælatos ad ejusdem venerationem.

§. 3. Quia igitur decet honestatis vestræ prudentiam, eum piè colere, & toto studio venerari, quem auctoritate Apostolica venerandum, vestra postulavit devotio, & colendum; Universitatem vestram per Apostolica scripta monemus, & exhortamur in Domino, quatenus eum ita deinceps studeatis debitis obsequiis honorare, ut ipsius intercessionibus apud districtum Judicem mereamini veniam obtinere, & gloriosum in æterna beatitudine præmium invenire.

D. P. An. 2. die 7. Feb.

Dat. Anagniæ 7. Idus Februarii.

II.

Canonizatio S. Bernardi, primi Abbatis Clarevallensis, & Institutoris Ordinis Monachorum Cisterciensium S. Benedicti, ejusque relatio in numerum Sanctorum Confessorum, cum institutione suæ Festivitatis.

Alias similiter literas ad Regem Franciæ, alias ad Abbates Ordinis Cistercien: alias quoque ad Abbates Clarevallenses, sub hac eadem die, hic Pontif. dedit, quas tamen uti minus necessarias hic inserere prætermisi.

Hujus Sancti Festivitas celebratur die 20. Mensis Augusti. Et hujus Ordinis materia est tibi indicata suprà in Pasch. II. const. 1. Desiderium fol. 30.

Edita, A.D. 1194.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Universis Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filijs Abbatibus, aliisque Ecclesiarum Prælatis, in Regno Franciæ constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.*

Plurimorum instantia pro Canonizatione Bernardi Abb. Clarevallis.

COntigit olim dum essemus Parisiis constituti, ut magni quidam, ac Venerabilis Viri, de canonizando sanctæ record. Bernardo, quondam Clarevallensi Abbate, facerent mentionem; optantes utique, & pias nobis præcibus suggerentes, ut in Concilio quod de proximo erat Turonis celebrandum, digno huic, & laudabili voto, celerem daremus effectum. Cúmque nos eidem negocio, favorabili satis intenderemus affectu, supervenit multitudo & frequentia petitorum, qui in diversis Provinciis rem similem postulabant. Unde cùm videremus non

posse

posse congruenter omnibus satisfieri, statutum fuit pro scandalo devitando, etiam in hoc differri.

Cujus virtutes & meriti hic indicantur.

§. 1. Nuper autem ex instantia & devotione Claraevallis fratrum, & aliarum sublimium personarum, eisdem apud nos praecibus innovatis, reduximus ad memoriam nostram, ejusdem B. Viri sanctam & venerabilem vitam, qualiter ipse singularis gratiae praerogativa suffultus, non solùm in se ipso sanctitate, ac religione praefulserit, sed etiam in universa Ecclesia Dei, fidei & doctrinae lumine radiarit. Fructum verò quem in domo Domini, & verbo operatus est & exemplo, nullus fere terminus sanctae Christianitatis ignorat, cùm usque ad exteras quoque & barbaras nationes, sanctae Religionis instituta transmiserit, atque Monasteriorum fundationem extenderit, & infinitam multitudinem peccatorum per viae saecularis latitudinem incedentem ad spiritualis vitae rectitudinem revocarit. Specialiter autem Sacrosanctam Romanam Ecclesiam, cui auctore Deo praesidemus, ita quondam subgravis persecutionis turbine laborantem; tàm vitae merito, quàm datae sibi coelitum sapientiae studio substentavit, ut dignè quidem & nobis, & omnibus ejusdem Ecclesiae filijs, in memoria habendus sit, & devotione perpetua venerandus. In afflictione verò corporis sui, usque adeò sibi Mundum, seq. Mundo reddidit crucifixum, ut confidamus Martyrium quoque eum merita obtinere sanctorum, quem confessionis ordine, & parsimonia vitae tam longum constat duxisse martyrium.

Hic ideò Pontifex SS. Confessorũ cathalogo illum ascripsit ejusque: Festum agi jubet.

§. 2. Quibus omnibus consideratione pensatis, & in Concilio Fratrum nostrorum expositis, confisi de misericordia Dei, cui perseveranter & fideliter militavit, nec non & de Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, & ejusdem Beatissimi Confessoris meritis praesumentes, eum Apostolicae Sedis auctoritate, Cathalogo Sanctorum ascribi mandavimus, & commemorationis suae Festum decrevimus amodo publicè celebrandum.

Hortatur Praelatos ad venerationẽ hujus Sancta

§. 3. Vos ergo, qui & ejusdem Sedis Apostolicae instituta suscipere, & Deum in Sanctis suis consuevistis gloriosius honorare, sic memoriam Sancti hujus celebretis in terris, ut precibus ejus & meritis, digna praemia recipiatis in coelis.

Dat. Anagniae 15. Kalendas Februarij 1164.

D.P.A. 5. die 18. Jan. III.

De reconciliatione Regum Franciae, & Angliae à Sedis Apostolicae legatis de latere ad hoc destinatis, omni studio & aequa lance curandi, unà cum reconciliatione Thomae Archiepiscopi Cantuariensis cum eodem Rege Angliae.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Edita A. D. 1168.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Willelmo Sancti Petri ad Vincula Presbytero, Oddoni S. Nicolai in Carcere Tulliano Diacono Card. & Apostolicae Sedis Legatis; Salutem & Apostolicam benedictionem.

Advertens hic Pont. mala eventura ex dissensione inter Regem Francorum, & Regem Anglorum.

QUanta Universae Dei Ecclesiae, & praesertim, Romanae & Orientali detrimenta & incommoda ex discordia & dissensione, quae inter carissimos in Christo filios nostros Illustres Francorum, & Anglorum Regis per humani generis contigit inimicum, poterunt evenire, nostram decet discretionem advertere, & tantò diligentius ad ea extinguenda intendere, quantò exinde majora (quod Deus avertat) pericula formidamus.

Mandat Cardin. Sedis Apost. Legatis ut eam aequalance tractare curent.

§. 1. Quocirca discretionem vestram per Apostolica scripta, monemus, mandamus atque praecipimus, quatenus ad pacem inter eos & concordiam reformandam modis omnibus per vos & per alios religiosos discretos viros utriusque Regni intercedere studeatis, & ad hoc tota diligentia & totis viribus laboretis. Modis omnimodis praecaventes, ne ad petitionem vel favorem unius aliquid statuatis, unde alter scandalizari debeat, aut quoquomodo turbari.

Prohibetque ne intrent Regnum Angliae, nisi praevia reconciliatione Thomae Archiepisc. Cantuariensis, cum Rege Angliae.

§. 2. Ad haec, vobis districtius prohibemus, ne uterque vestrum, vel ulter Regnum Anglorum intrare, vel de negociis ejusdem Regni tractare, & praesertim de consecrationibus Episcoporum aliquid umquam efficere, vel ordinare praesumat, nisi prius venerabilis Frater noster Thomas Cantuariensis Archiepiscopus jam dicto Anglorum Regi ex integro reconcilietur. Quod per studium, & operam vestram, operante Domino, ad effectum posse perduci, confidimus, & omninò speramus. Sicut enim ex literis multorum discretorum virorum accepimus, nihil est, unde praefatus Francorum Rex, & tota terra ipsius, amplius commota fuerit vel turbata, quàm ex iis quae Joannes Saresberiensis Decanus, à nobis rediens, in partibus illis dicitur disseminasse.

Dat. Beneventi, 11. Kalend. Septembris.

D. P. 9. die 25. Aug. IV.

Canonizatio S. Thomae Cantuariensis Archiepiscopi, ejusque adscriptio in Catalogo SS. Martyrum.

Celebrat S. Romana Ecclesia Festivitatem hujus Sancti die 29. Decembris.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Edita A. D 1173.

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis, filiis aliis Ecclesiarum Praelatis & universo Clero, & populo per Angliam constitutis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

S. Thomae Cantuarien. merita & miracula. Scias quae Henricus 8. Rex Angliae saevire non erubuit in ossa hujus Sancti, ut inf in Pauli iij. const. 7. Ejus qui.

REdolet Anglia fragrantia, & virtute signorum, quae per merita illius sancti & venerabilis viri Thomae quondam Cantuariensis Archiepiscopi, Omnipotens Dominus operatur. Et universa laetatur ubique fidelium Christiana Religio, pro eo quod ille, qui est mirabilis & gloriosus in Sanctis, Sanctum suum post mortem clarificavit, cujus vita laudabilis multa fulsit gloria meritorum, & tandem martyrio consummata est certaminis gloriosi. Quamvis autem de Sanctitate ipsius dubitare non possit, qui ejus vitam, & laudabilem conversationem attendit, & gloriosam considerat passionem; voluit tamen Salvator, & Redemptor noster, ejus sanctitatis insignia, magnificis irridiare miraculis. Ut qui pro Christo, insuperabilis virtutis constantia, necessitates pericula pertulit, sui laboris & certaminis in aeterna Beatitudine cognoscatur ab omnibus percepisse triumphum.

Canonizatio ejusdem.

§. 1. Nos verò, auditis innumeris & magnis miraculis, que jugiter per illius Sancti viri merita fieri, Universitas narrat fidelium, & super his non sine magno gaudio per dilectos fratres nostros Albertum tit. S. Laurentii in Lucina, & Theodinum tit. S. Vitalis Presbyteros Cardinales, atque Apostolicae Sedis Legatos, (qui eadem miracula tantò perspicacius dedicerunt, quantò amplius sunt loco vicini) praecipuè certiores effecti, & plurium aliarum personarum testimonio, fidem sicut debuimus adhibentes, praedictum Archiepiscopum, solemniter in Ecclesia magno Collegio ibidem Clericorum, & Laicorum praesente, in capite jejunii deliberato fratrum nostrorum consilio, canonizavimus, ipsumque decrevimus Sanctorum Cathalogo adscribendum.

Jussi celebrandi natale ipsius.

§. 2. Universitatem itaque vestram monemus, auctoritate qua fungimur, districtè praecipimus, ut natalem praedicti gloriosi Martyris diem passionis suae solemniter singulis annis celebretis, & apud ipsum votivis orationibus satagatis veniam promereri. Ut qui pro Christo, in vita exilium, & in morte virtute constantiae, passionis martyrium pertulit, fidelium jugi supplicatione pulsatus, pro nobis apud Dominum intercedat.

Datum Signiae 4. Idus Martii.

D. P. An. 14. die 12. Mar. V.

Approbatio Ordinis, seu Militiae S. Jacobi de Spatha, in Regnis Hispaniarum nuper institutae, cum gratiarum & privilegiorum elargitione.

Administrationem hujus Militiae, Regi Hispaniorum perpetuò concessit Adrian. VI. infrà, in ejus constitut. 1. Dum intra. Et eorum privilegia, vide in const. 32. Clem. VII. Ex Apostolicae. in hoc Tom. I.

Edita A. D. 1175.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Petro Ferdinando, Magistro militiæ S. Jacobi ejusque fratribus clericis, & laicis, tam præsentibus, quàm futuris, communem vitam professis, in perpetuam rei memoriam.*

Proëmium.

BEnedictus Dei in donis suis, & sanctus in omnibus operibus suis, qui Ecclesiam suam nova semper prole fœcundat. Et sicut pro patribus filios in ea facit exurgere, sic à generatione in generationem notitiam nominis sui, & lucem fidei Christianæ diffundit. Ut sicut ante ortum solis, stellæ sese ad occasum in firmamento sequuntur, ita in Ecclesiasticis gradibus, generationes justorum (antequam veniat dies Domini magnus & horribilis, & tenebras nostras veri solis splendor illuminet) per tempora sibi succedant. Et sicut multi sæpe per caudam Draconis dejiciuntur in terram, ita per adoptionem spiritus, quotidiana fiat reparatio perditorum, & de profundo inferni ad quærenda multi cælestia erigantur. Et ita corpora teneantur in terra, ut tamquam cives sanctorum, & domestici Dei cogitatione, ac desiderio conserventur in cœlis.

Quidam nobiles viri in Hispaniis, Deo militare volentes, unam multiam sub uno, eorum Magistro instituerunt.

§. 1. Hoc sane temporibus nostris, in partibus Hispaniarum, de divino factum munere gratulamur, ubi nobiles quidam viri peccatorum vinculis irretiti, & miseratione illius qui vocat ea quæ non sunt, tamquam, ea quæ sunt, superna gratia sunt afflati. Et tacti, super multis transgressionibus suis, dolore cordis intrinsecus, & præteritorum agentes pœnitentiam peccatorum, non solum possessiones terrenas, sed & corpora sua dare in extrema quæque pericula pro Domino decreverunt. Et ad exemplum Domini nostri JESU CHRISTI, qui ait: Non veni facere voluntatem meam, sed ejus, qui misit me patris, in habitu, & conversatione Religionis, sub unius Magistri statuerunt obedientia commorati. Eo utique moderamini propositum suum & ordinem temperantes, ut quia universa turba fidelium in conjugatos, & continentes distinguitur, & Dominus JESUS CHRISTUS non solum pro viris, sed & pro fœminis quoque, de fœmina nasci voluit, & cum hominibus conversari, habeantur in ipso ordine, qui cœlibem ducant vitam, & consilium Beati Pauli sequantur, qui dicit, De virginibus autem præceptum Domini non habeo, consilium autem do. Sint etiam qui juxta institutionem Dominicam, ad procreandam sobolem, & incontinentiæ præcipitium evitandum, conjugibus suis utantur, & una cum eis ad incolatum supernæ patriæ de convalle lacrymarum, & terrena transire peregrinatione nitantur, & lacrymis diluant, & operibus pietatis reatus. Quibus supra fundamentum suum (quod CHRISTUS est) pro cura carnis & affectibus liberorum, ligna; fœnum, stipulam ædificare contingit, cum aliis expeditiores & continentes, ædificent aurum, argentum, & lapides pretiosos. Et isti tamen & illi militent uni Regi, & super unum fundamentum, cælestem unam ædificent mensionem, promissione Psalmistæ in Domino roborati, qui minora quoque membra Ecclesiæ confortat, & dicit: Imperfectum meum viderunt oculi mei, & in libro tuo omnes scribentur.

Qui Magister & milites Papæ supplicarunt, ut sub sua protectionem susciperet.

§. 2. In horum autem fidelium CHRISTI collegio, tu dilecte in Domino filii Petre Ferdinande, per voluntatem Dei magisterium super alios, & providentiam suscepisti. Qui cum quibusdam fratrum tuorum ad præsentiam nostram accedens, cum humilitate qua decuit, à Sede Apostolica requisisti, ut vos, tanquam peculiares filios in defensionem nostram, & locum in quo caput ordinis factum fuerit, in jus & proprietatem sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ recipere deberemus.

Papa ergo eos sic recipit, & eorū ordinem confirmat.

§. 3. Unde nos devotionem vestram & bonum in Domino desiderium attendentes, de communi fratrum nostrorum consilio, in speciales & proprios sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ filios vos recipimus. Ordinem vestrum auctoritate Apostolica confirmantes præsentis scripti privilegio communimus.

Bonorum acquisitionem & retentionem concedit.

§. 4. Statuentes ut quascumque possessiones, quæque bona in præsentiarum justè & legitimè possidetis, aut in posterum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis patrante Domino poteritis adipisci, firma vobis & vestris successoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Lodium & monasterium, cum cauto & pertinentiis suis. Burgum de ponte Nunii contra Lodium, cum suis pertinentiis. Crescente cum cauto & suis pertinentiis. Quintanilla de Petro Fernandez, cum cauto & suis pertinentiis. Barria, cum cauto & suis pertinentiis. Lentamo, cum suis pertinentiis. Sanctum Salvatorem del Estriana, cum cauto & suis pertinentiis. Moncont, cum cauto & suis pertinentiis. Penagosen cum suis pertinentiis. Sancta Maria de Pinel, cum suis pertinentiis. Veles, cum suis pertinentiis. Alfarella cum suis pertinentiis. Orella cum suis pertinentiis. Mora, cum suis pertinentiis. Moraveja cum suis pertinentiis. Decimæ de Valera, & Portadgo, cum suis pertinentiis. Estremera, cum suis pertinentiis, Alzazat, cum suis pertinentiis. Almodova, cum suis pertinentiis. Larunda, cum suis pertinentiis. Lazarza, cum suis pertinentiis. Sancimus prætereà, ne occasione antiquæ detentionis sive scripturæ, quisquam vobis possit auferre, quæ ultra memoriam hominum, sub Saracenorum detenta sunt potestate, & de munificentia Principum seu vestro studio & labore, aut jam obtenta sunt, aut in futurum, auxiliante Domino, poteritis obtinere. Cùm enim unica sit vobis intentio, & singularis cura semper emineat pro defensione Christiani nominis decertare, non solum res, sed personas ipsas pro tuitione fratrum incunctanter exponere, plurimum posset hoc pium opus & laudabile studium impediri, si labores, & stipendia vestra, quæ in communi proficiunt, præripiantur ab alijs; & otiosi, ac desides, atque in laboribus suis, non quæ JESU CHRISTI, sed quæ sua sunt requirentes, emolumenta illa perciperent, quæ pro tantis laboribus, vobis, & pauperum CHRISTI usibus sunt provisa, dicente Apostolo, qui non laborat, non manducet.

Proprietatem eisdem vetat.

§. 5. Inter ea sane, quæ professionis vestræ in ordine statutum est observari, primum est, ut sub unius Magistri obedientia in omni humilitate atque concordia, sine proprio vivere debeatis, illorum fidelium exemplum habentes, qui ad fidem Christianam Apostolorum prædicatione conversi, vendebant omnia, & ponebant precium ad pedes illorum, dividebaturque singulis, prout cuique opus erat, neque aliquis illorum qui possederat, suum esse dicebat, sed erant eis omnia communia.

Matrimonium permittit.

§. 6. Ad suscipiendam quoque prolem, quæ in timore Domini nutriretur, & infirmitatis humanæ remedium juxta institutionem Domini, & indulgentiam Apostoli, qui ait, Bonum est homini mulierem non tangere, propter fornicationem autem unusquisque uxorem suam habeat, & similiter mulier virum suum; qui continere nequiverit conjugium sortiatur, & servet inviolatam fidem uxori, & uxor viro, ne thori conjugalis continentia violetur. Si autem viri præmortui fuerint, & relictæ uxores quæ ordinem susceperunt, nubere voluerint, denuncietur hoc Magistro, sive Commendatori, ut cum illius licentia cui mulier ipsa vult nubat, secundùm verbum Apostoli dicentis; Mortuo viro soluta esse intelligitur mulier à lege viri, cui vult nubat, tantùm in Domino. Quod etiam de viris intelligitur observandum, una etenim utrique lege tenentur.

Discessum à Religione prohibet.

§. 7. Statuimus quoque ut nullus fratrum, sive sororum post susceptionem ordinis vestri, & promissam obedientiam, vel redire ad sæculum, vel ad alium Ordinem, sine Magistri licentia, audeat se transferre; cùm sint in Ordine vestro loca statuta, ut quisque districtus valeat conversari. Discedentem verò nullus audeat retinere, sed ad Ordinem suum

per

per censuram Ecclesiasticam, qui discesserit redire cogatur.

Capituli generalis tempus, & electionis Magistri generalis formam præscribit.

§. 8. Ut autem in Ordine vestro, cum majori omnia deliberatione tractentur, statutum est inter vos, ut locus aliquis ordinetur, in quo per singulos annos in solemnitate omnium Sanctorum, generale Capitulum teneatur, & sit ibi Clericorum Conventus & Prior, qui illorum, & aliorum Clericorum qui de Ordine vestro fuerint, curam possit habere, ac fratrum, cùm necesse fuerit, provideat animabus. Sint autem tresdecim in Ordine fratres, qui Magistro, cùm opus fuerit, in consilio, & dispositione domus assistant, & eligendi Magistri curam habeant competentem. Prior siquidem Clericorum cùm Magister migraverit de hac luce, de Domo, & Ordine, sollicitudinem gerat. Cui sicut Magistro Ordinis obedientes existant, donec per providentiam Tresdecim prædictorum fratrum magistri electio celebretur. Is (cùm transitus Magistri fuerit auditus & cognitus) Tresdecim illos fratres, sine dilatione aliqua convocabit, & si quisquam eorum, infirmitate vel alia ex causa, infra quinquaginta dies adesse nequiverit, cum aliorum consilio, qui præsentes fuerint, alium absentis loco constituet, ut Magistri electio ex aliquorum absentia minimè differatur. Illi verò Tresdecim fratres (si Magister, qui pro tempore fuerit, perniciosus aut inutilis apparuerit) cum consilio Prioris Clericorum, & sanioris partis Capituli, Majoribus domus corrigendi, aut etiam amovendi eum, habeant potestatem. Et, si inter eum & Capitulum emerserint quæstiones, debitum eis finem imponant; ne per aliena judicia, vel dilabatur Ordo, vel temporalis substantia dissipetur. In nullam autem ex hoc fratres illi superbiam eleventur, sed Magistro suo devoti & obedientes existant. Et si quis eorum ex hac vita transierit, vel pro culpa, seu alia quacumque fuerit occasione mutandus, Magister cum consilio reliquorum majoris partis, alium loco ejus substituat. In Capitulo autem, quod diximus annis singulis celebrandum, Tresdecim isti fratres & Commendatores domorum, nisi evidens & magna eos necessitas detinuerit, ad statutum locum incunctanter accurrant, & communiter tractent, quæ ad profectum Ordinis, animarumque salutem, & sustentationem corporum fuerint statuenda. Ubi præcipuè ad defensionem Christianorum intendere moneantur, & districtè præcipiatur, ut in Sarracenos, non mundanæ laudis amore, non desiderio sanguinis effundendi; non terrenarum rerum cupiditate, bellum tractent, sed id tantùm in pugna sua intendant, ut vel Christianos ab eorum tueantur incursu, vel ipsos ad culturam possint Christianæ fidei provocare.

Visitatorum electionem & munus indicat.

§. 9. Eligantur & tunc Visitatores idonei, qui domos fratrum per anni circulum fideliter visitent, & quæ ibi digna correctione invenerint, aut ipsi corrigant, aut ad generale Capitulum ipsi deferant corrigenda.

Clericorum & Prioris vitam & vestitum designat.

§. 10. Clerici præthereà vestris Ordinis, per villas & oppida simul maneant, & Priori, qui super eos fuerit ordinatus, obedientes existant. Et filios fratrum qui eis à Magistro fuerint commissi, instruant scientia litterarum. Et fratribus, tàm in vita quàm in morte spiritualia subministrent. Induentur autem superpelliciis, & conventum, & claustrum sub Priore suo tenebunt, & humiliter faciunt, quod ab ipso illis, secundùm Deum fuerit imperatum. Ubi fratres quoque, de quibus Magistro visum fuerit, conversentur, & non sint otiosi, sed vacent orationi, & aliis operibus pietatis. Clericis verò de laboribus, & aliis bonis à Deo præstitis, decimæ reddantur à fratribus, undè libros & congrua faciant Ecclesiarum ornamenta, & in necessitatibus corporum convenienter sibi provideant. Et si aliquid superfuerit, secundùm providentiam Magistri, in usus pauperum erogetur.

Commendatoris munus præscribit.

§. 11. Ut autem concordia caritasque inter vos servetur, & à peccato detractionis & murmurationis cuncti debeant abstinere, qui Commendator in quolibet loco fuerit constitutus, pro facultate domus, in sanitate, & ægritudine, quodcunque opus fuerit, cum ea solicitudine ac benevolentia subministret, ut neque in substantia parcitatem, neque in verbo amaritudinem gerere videatur.

Hospitum & indigentium curam committit.

§. 12. Sit vobis præcipua cura hospitum, & indigentium, & necessaria illis pro facultate domus liberaliter conferantur.

Prælatorum reverentiam &c. præcipit.

§. 13. Exhibeatur Prælatis Ecclesiarum honor & reverentia. Subministretur Christi fidelibus Canonicis, Monachis, Templariis, Hospitalariis, aliisque in sanctæ Religionis observantia positis, consilium & auxilium, quorumlibet & indigentia, si facultas fuerit, sublevetur, ut Deus in vestris glorificetur operibus, & alii qui viderint, humilitatis, & caritatis vestræ provocentur odore.

Bonorum acquirendorum pacificam possessionem admittit, sine præjudicio Episcoporum præterquam in Terris Saracenorum.

§. 14. Ad hæc adjiciendum decernimus, ut si locus aliquis in quo Episcopus esse debeat in vestram venerit potestatem, sit ibi Episcopus, qui cum Ecclesiis & clero suo designatos sibi redditus & possessiones, & spiritualia jura percipient. Reliqua verò cedant in usus vestros, & in vestra dispositione, sine cujusdam contradictione, persistent. Profectò in Parochialibus Ecclesiis, quas habetis, nolumus Episcopos suo jure fraudari. Si autem in locis desertis, aut in ipsis terris Saracenorum, de novo Ecclesias construxeritis Ecclesiæ illæ plena gaudeant libertate ne aliqua per Episcopos decimarum, aut alterius rei exactione graventur. Liceatque vobis, per Clericos vestros idoneos, easdem Ecclesias, cum suis plebibus gubernare, neque interdicto per Episcopos, vel excommunicationi subdantur; sed fas sit vobis, tam in majori Ecclesia, quæ caput fuerit Ordinis, quàm in illis, aliis excommunicatis & interdictis exclusis, divina semper officia celebrare.

Personas eorum interdici vetat. Tu attende Conc. Trid. sess. 25. c. 12.

§. 15. Præthereà, ne humanis vexationibus & calumniis, à defensione Christianorum retrahi valeatis, Apostolica auctoritate decernimus, ne personas vestras præter legatum Apostolicæ Sedis à Latere Romani Pontificis destinatum, interdicere quisquam, & excommunicare præsumat. Quod etiam de familiis, & servientibus vestris statuimus, qui stipendia vestra percipiunt, donec justitiam parati sint exhibere. Nisi forte talis fuerit culpa, ex qua ipso facto Ecclesiasticam censuram incurrant.

Ordinationes ab Episcopis denegari prohibet.

§. 16. Chrisma vero, & oleum sanctum, consecrationes altarium, seu Basilicarum, ordinationes. Clericorum vestrorum, qui ad sacros ordines fuerint promovendi, à diœcesano suscipietis Episcopo, siquidem Catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & ea gratis, & absque ulla pravitate vobis debeat exhibere. Alioquin liceat vobis quem malueritis Antistitem adire, qui nostra fultus auctoritate, quod postulatur indulgeat.

Oratoria construendi facultatem concedit. Tu vide constitut. 99. Clem. viij. in Tomo 3.

§. 17. Liceat præthereà vobis in locis vestris, ubi quatuor fratres, vel plures fuerint, Oratoria construere, in quibus fratres, & familiæ vestræ tantùm, & divinum audire officium, & Christianam possint habere sepulturam. Ita enim volumus necessitati vestræ consulere, ut non debeant ex hoc adjacentes Ecclesiæ injuriam sustinere.

Celebrandique tempore interdicti.

§. 18. Cùm autem generale Interdictum terræ fuerit, liceat vobis clausis janvis, exclusis excommunicatis, & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce divina officia celebrare.

Violentas manus in eos injicientes excommunicationi supponit.

§. 19. Nihilominus præsenti decreto sancimus, ut si quis in aliquem vestrum, fratrem videlicet, vel sororem violentas manus injecerit, excommunicationis sententiæ sit adstrictus. Et illud idem pro tutela vestra, tàm in sententia quàm in pœna servetur, quod sub fœlicis memoriæ Papa Innocentio prædecessore, nostro, de tuitione Clericorum generali Concilio noscitur institutum.

Perturbari quoquomodo prohibet.

§. 20. Decernimus ergo, ut nulli hominum liceat, jura vel possessiones vestras temerè perturbare, aut bona vestra auferre, vel ablata retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, eorum pro quorum gubernatione, & sustentatione concessa sunt usibus

omnimodis profutura, salva Sedis Apostolicæ auctoritate.

Annuam Sedis Apost. recognitionē dari jubet,

§. 21. Ad indicium autem hujus à Sede Apostolica perceptæ liberalitatis, decem Malachinos nobis nostrisque successoribus annis singulis persolveritis.

Contravenientibus pœnas imponit.

§. 22. Si qua igitur sæcularis Ecclesiasticavè persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contravenire tentaverit, secundò, tertiovè monita, nisi præsumptionem suam digna satisfactione revocaverit, potestatis, honorisque sui dignitate careat, reamque se Divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à faciatissimo corpore, ac sanguine Dei, & Domini nostri Redemptoris JESU CHRISTI aliena sit, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat.

Benefactoribus pacem indicat.

§. 23. Cunctis autem vobis vestra jura servantibus, sit pax Domini nostri JESU CHRISTI, quatenus, & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Vias tuas Domine demonstra mihi.

Papæ subscriptio. Cardinaliū subscriptiones.

Ego Alexander Catholicæ Ecclesiæ Episc.
Ego Gualterus Galuam Episcopus.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis SS. Joannis & Pauli tituli Pammachij.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. S. Anastasiæ.
Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentij in Lucina.
Ego Basso Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Pastoris.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Cæciliæ.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Sabinæ.
Ego Jacinthus Diaconus Card. S. Mariæ in Cosmedin.
Ego Corditio Diaconus Card. S. Theodori.
Ego Cynthius Diaconus Card. S. Adriani.
Ego Vitellus Diac. Card. SS. Sergij, & Bacchi.
Ego Laborans Diac. Card. S. Mariæ in Porticu.
Ego Ramerius Diac. Card. S. Georgij ad Velabrum.
Ego Vivianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano.

D.P. An. 16. die 3. Julij.

Dat. Ferentin. per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi, & Notarij, tertio Nonas Julij, Indictione octava, Incarnationis Dominicæ anno 1175. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III. Anno sextodecimo.

VI.

Approbatio Ordinis Monachocum S. Basilij magni, in Monasterio S. Salvatoris Messanensi, in Provincia Siciliæ, omniumque largitionum Regis Rugerij.

Hujus Ordinis statuta quædam vide infrà in hoc Tomo I. Const. 26. Eug. IV. Inter curas. Exemptiones & gratias vide in const. 4. Calix. III. Urget. & Greg. XIV. const. 58. Benedictus. Tom. II. Hunc ordinem sub unius Abbatis generalis regimine reduxit Greg. prædictus ibidem. Ac de eorum habitu vide in d. const. Greg. Et de erectione Novitiatuum in Italia, inspice Clem. 8. const. 50. Cum ad infrà Tom. III.

Congregatio autem Reformatorum Monacorum fuit instituta, cujus ordinationes vide in Clem. 8. const. 103. Altissimi. Tom. III.

Edita, A.D. 1175.

ALEXANDER EPISCOPUS, &c. *Onuphrio Archimandritæ S. Salvatoris Messanens. ejusque fratribus, tàm præsentibus, quàm futuris Regularem vitam professis in perpetuum.*

Exordium.

Apostolicæ Sedis, cui, quamquam immeriri, providente Domino præsidemus, auctoritate debitoque nostri officii compellimur, viros religiosos sincera caritate diligere, & ne cujuslibet temeritatis incursus, aut eos à suo proposito revocet, aut robur, quod absit, sacræ Religionis infringat, Apostolico ipsos præsidio communire.

Susceptio Monasterii S. Salvatoris Messanensis, sub protectione Sedis Apost.

§. 1. Ea propter precibus carissimi in Christo filij nostri GG. Illustris Siciliæ Regis, benignius inclinati, & vestris postulationibuus favore gratuito annuentes, præfatum Monasterium, in quo divino estis obsequio mancipati, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus & præsentis scripti privilegio communimus.

Approbatio Ord. & Regulæ S. Basilij.

§. 2. In primis siquidem statuentes ut Ordo Monasticus qui secundùm Deum & B. Blasij regulam, quæ in eodem Monasterio antiquitus instituta esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur.

Approbatio largitionum Regis Rugerij.

§. 3. Præterea, quascumque possessiones, quæcumque bona, quascumque obedientias, & Abbatias, Rex Rugerius recol. mem. eidem Monasterio per privilegium suum, bulla aurea communitum, concessit, omnem quoque honorem, dignitatem, consuetudines, quicquid aliud vobis vestrisque Successoribus contulit, sicut in privilegio suo plenius continetur, firma vobis vestrisque Successoribus & illibata permaneant.

Enumeratio aliquorum locorum in Sicilia, & Calabria.

§. 4. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum, in quo præfatum Monasterium situm est, cum omnibus pertinentiis suis. In Sicilia quidem obedientias has. Ecclesiam S. Leonis de Messana; Ecclesiam S. Stephani de Messana; Ecclesiam S. Nicolai de Yse; Ecclesiam S. Joannis de Pfichro; Ecclesiam S. Mercurij de Traina; Ecclesiam S. Nicolai de Cannero; Ecclesiam S. Nicandri de S. Nejo; Ecclesiam S. Barbari de Menna; Ecclesiam S. Jacobi de Calo; Ecclesiam S. Marthæ de Mallimacho; Ecclesiam S. Petri de Largo Flumine; Ecclesiam S. Veneris de Venillis; Ecclesiam S. Theodori de Insula Milasij; Ecclesiam S. Annæ, & Nicolai de Monte Forti; Ecclesiam S. Georgij de Troilo: Obedientiam de Agro; Obedientiam de Salice. In Calabria autem obedientias has: Ecclesiam S. Pancratij de Ebriatico; Ecclesiam S. Theodori de Nicoteca; Ecclesiam SS. Cosmæ & Damiani; Ecclesiam S. Nicolai de Droso; Ecclesiam S. Viti cum tenimentis de Buzano; Ecclesiam S. Jerusalem; Ecclesiam S. Canonis; Ecclesiam S. Joannis de Frulluzano; Obedientiam de Catuna; Obedientiam de Kecusilli cum terris Argilli; Obedientiam de Tuchi cum omnibus pertinentiis & tenimentis eorum. Monasteria autem in Sicilia hæc. Monasterium S. Richardi de Messanensi; Monasterium S. Salvatoris de Presbytero Scolario; Monasterium S. Mariæ de Massa; Monasterium S. Philippi de Messanensi; Monasterium S. Petri de Gitula; Monasterium S. Petri de Agro; Monasterium S. Salvatoris de Placa; Monasterium S. Eliæ de Embola; Monasterium S. Blasii de Traina, Monasterium S. Philippi de Demenna; Monasterium S. Pancratii; Monasterium S. Angeli de Brolo; Monasterium S. Mariæ de Gala; Monasterium S. Georgij de Gipso. In Calabria verò Monasterium S. Joannis de Laurea; Monasterium S. Fantini; Monasterium S. Pancratij de Sala, cum omnibus obedientiis eorum.

Authoritas Archimandritæ instituendi Abbates in dictis locis.

§. 5. In supradictis siquidem Monasteriis omnibus, debes tu fili Archimandrita ac tui post te Successores, Abbates instituere, consilio & consensu qui in eis fuerint Monacorum. Et si quis Abbatum indignus fuerit, Abbatiam cui præest, tu illum & tui Successores justè & canonicè amovere debetis, & alium substituere in loco ejus, quem dignum prævideritis, juxta Dei timorem & Regulam Monasterii vestri.

Judicandiq; de Monacis & Laicis tā in temporalibus, quam spiritualibus

§. 6. Liceat quoque vobis in supradictis omnibus Monasteriis, & obedientiis, examinare & judicare Abbates, Monacos, & Laicos eorum, tàm de spiritualibus, quàm temporalibus, & causas eorum justè, & canonicè definire. Ipsi vero tibi tuisque Successoribus debent obedientiam, & reverentiam debitam exhibere; tamquam Patri & Archimandritæ, & justitias vobis solvere constitutas.

Licentiam acquirendi quæcumque bona, de quibus census hic enunciatus Archiepisc. Messanens. est persolvendus.

§. 7. Ad hæc, quascumque possessiones, quæcumque bona, tàm de piscationibus, olivetis, nemoribus, molendinis, terris, vineis, cannetis, & pomariis: quam de hominibus, & quibuscumque aliis, idem Monasterium in præsentiarum ubique justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis præstante Domino poterit adipisci, ipsa vobis, & ipsi Monasterio auctoritate Apostolica confirmamus. Eo tenore quòd-

Messa-

Messanensi Archiepiscopo & Successoribus ejus, tàm tu fili Archimandrita, quàm Successores tui, viginti solidos, centum libras ceræ, viginti incensi, & totidem cadosæ olei, pro censu annuatim solvere debeatis.

Exemptio à Decimis. Vide quæ notavi in const. 2. Calist. III. Urget.

§. 8. Sanè novalium vestrorum quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de quibuscumque aliis proventibus vestris, vel de nutrimentis animalium vestrorum, nullus à vobis vel ab hominibus vestris, decimas exigere vel extorquere præsumat.

Licentia alios recipiendi.

§. 9. Liceat quoque vobis, Clericos, vel Laicos, liberos & absolutos à sæculo fugientes, ad Monasterium vestrum recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere.

Prohibitio discedendi à religione.

§. 10. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam in Monasterio vestro professionem, fas sit de eodem loco, nisi arctioris Religionis obtentu, absque Archimandritæ sui licentia discedere. Discedentem verò absque communium literarum cautione nullus audeat retinere.

Prohibitio d. Monasterium & ejus membra interdicen.

§. 11. Prohibemus etiam, ut nullus ipsum Monasterium interdicere audeat, vel Monasteria aut obedientias ejus seu homines eorum.

Confirmatio antiquarum immunitatum.

§. 12. Libertates quoque & immunitates antiquas, & rationabiles consuetudines Monasteriis vestris concessas, & hactenus observatas, ratas habemus, & eas perpetuis temporibus illibatas permanere censemus.

Electio Archimandritæ ad fratres d. Monasterii spectat.

§. 13. Obeunte verò te nunc ejusdem loci Archimandrita, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia præponatur, nisi quem Fratres Monasterii, communi consensu, vel fratrum major pars consilij sanioris secundùm Dei timorem, & Monasterij Regulam, de se ipsis providerint eligendum.

Prohibitio perturbandi d. Monast.

§. 14. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, quibuslibet vexationibus fatigare, sed illibata omnia & integra conserventur; eorum pro quorum gubernatione, & sustentatione concessa sunt, rebus (alias usibus) omnibus profutura. Salva Sedis Apostolicæ auctoritate, & Messanensis Archiepiscopi, sicut supra dictum est anno censu.

Sanctio pœnalis in perturbatores.

§. 15. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica sæcularisvè persona, præsentis constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiovè commonita, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo corpore & sanguine Dei, ac Domini Redemptoris nostri JESU CHRISTI aliena sit, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat.

Benedictio pro fautoribus.

§. 16. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus, sit pax Domini nostri JESU CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, Amen, Amen.

Dat. P. A. 17. die 21. Oct.

Dat. Anagniæ per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi, & Notarij, 14. Kalendas Novembris, Indictione 9. Incarnationis Dominicæ 1175. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III. Anno 17.

VII.

Approbatio Ordinis Fratrum Carthusianorum, cum elargitione gratiarum.

Alijs hic Ordo privilegiis donatus fuit, quorum aliqua vide infrà in const. 3. in hoc Tom. 1. Honor. III. cùm dilecti. Greg. IX. const. 3. Quoties. Urb. V. const. 2. Sinceræ. Et signanter exemptionem à jurisdictione Ordinariorum & aliorum concessit Bonif. IX. in const. 3. Sacrosancta. Et exemptionem à decimis dedit Mart. V. in const. 4. Fons.

Hujus Ordinis obedientia perpetuò esse debet sub Prioris domus Carthusiæ, & Definitorum Capituli Generalis, ex const. 17. Julij II. Dum ad fructus.

Privilegia omnia, indulta exemptiones, & gratiæ tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus concessa, & concedenda quibusvis mendicantium Ordinibus communicavit huic Ordini Greg. XV. in const. Ad uberes 42. infrà Tom. 4. Et S. Brunonis Confessoris dicti Ordinis Fundatoris Festivitatem sub ritu semiduplici die 6. Octobr. ubique terrum celebrandam instituit idem Greg. dicto Tom. 4. constit. 44. Domini nostri.

Editæ A. D. 1176.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Guidoni Priori Carthusiensi ejusque Fratribus, tàm præsentibus, quam futuris in perpetuum. Salutem & Apostolicam Benedictionem.*

Exordium.

CUm vos per Dei gratiam, multa promereatis gloria meritorum, & vitam solitariam eligentes, divinæ contemplationi arctius intendatis, bonis odor Religionis vestræ id ad nos inducit, id communi, & speciali debito, quieti vestræ debemus intendere, & jura vestra summopere conservare.

Confirmatio Ordinis.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filij, vestris justis postulationibus clementer annuimus, vestramque & alias domos Ordinis vestri cum omnibus bonis, pascuis, & possessionibus, quas in præsentiarum justè, & canonicè possidetis, aut in futurum justis modis, præstante Domino, poteritis adipisci, sub B. Petri, & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus, & terminos, quos rationabiliter statuistis, vobis, & domibus vestris auctoritate Apostolica confirmamus.

Prohibitiones Ordinis perturbationis.

§. 2. Ad hæc, auctoritate Apostolica arctius interdicimus, & sub interminatione anathematis prohibimus, ne quis infrà terminos vestros, vel domorum vestrarum, hominem capere, furtum, seu rapinam committere, vel homicidium facere audeat, aut homines ad domos vestras venientes, vel ab eis redeuntes, quomodolibet perturbare, ut ob reverentiam Dei & locorum vestrorum infrà hos terminos, non solùm vos, & fratres vestri, sed etiam alij plenam pacem habeant, & quietem.

Alij Religiosi nihil propè loca dicti Ordinis acquirant.

§. 3. Adjicientes quoque statuimus, ut infrà dimidiam leucam, à terminis possessionum, quas habetis, nulli religioso liceat, quodlibet ædificium constituere, vel possessiones acquirere.

Nemo Ordini inferat molestiam.

§. 4. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, vos super possessionibus, vel pascuis vestris, temerè perturbare, aut super his vobis molestiam, vel gravamen inferre, vel eas ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare. Sed illibata omnia, & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis pro futura, salva sedis Apostolicæ auctoritate.

Alioquin pœnis hic indicatis subjaceat.

§. 5. Si qua igitur in futurum, Ecclesiastica Secularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò, tertióve commonita, nisi præsumptionem suam digna satisfactione, correxerit, potestatis, honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à Sacratissimo corpore, & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine districtè ultioni subjaceat.

Pax autem fautoribus Ordinis datur.

§. 6. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri JESU CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Papæ subscriptio, Cardinalium subscriptiones.

Ego Alexander Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.
Ego Hubaldus Hostienn. Episcopus subscripsi.
Ego Joannes SS. Joannis & Pauli Presb. Card. subscripsi.
Ego Albertus Presbyter Cardinalis tit. S. Laurentij in Lucina subscripsi.
Ego Ruer. Presb. Card. S. Petri ad Vincula subscripsi.
EgoBoso Presb. Card. S. Budentianæ subscripsi.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Marci subscripsi.
Ego Theodinus Presb. Card. tit. S. Vitalis subscripsi.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Cæciliæ subscripsi.

Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Susannæ subscripsi.
Ego Hyacinthus S. Mariæ in Cosmedin Diaconus Cardinalis subscripsi.
Ego Cinthius Diac. S. Adriani subscripsi.
Ego Ugo Cardinalis Diac. S. Eustachii juxta templum Aggrippæ subscripsi.
Ego Laborans Diac. Card. S. Mariæ in Port. icu subscripsi.
Ego Raynerius Diaconus Card. S. Georgii ad Velum aureum subscripsi.

Dat. P.A. 17. die 2. Sept.

Dat. Anagniæ per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi, & Notarii, quarto Non. Septembris. Indictione nona, Incarnationis Dominicæ Anno 1176. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III. Anno 17.

VIII.

De pace cum Friderico Imperatore Venetiis inita, ejusque absolutione.

Easdem ferè literas hic idem Pontifex ad Petrum Abbatem Cassinensem, & Capuanum Archiepiscopum sub die 24. hujus mensis Julij conscripsit. Et alias ejusdem exempli ad Richardum Cantuariensem Episcopum, ejusque suffraganeos direxit. Sed eas uti huic similes prætermisi.

Edita, A. D. 1177.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Rogero Eborecensi Archiepiscopo, Apostolicæ Sedis Legato, & Hugoni Dunelmensi Episcopo, Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Certioratio felicis successus Pacis.

EXigunt gratissimæ devotionis obsequia, quæ nobis Ecclesiæ tam devotè, quàm laudabiliter exhibuisse noscimini, ut felices successus Ecclesiæ, vobis sicut specialibus & devotis Ecclesiæ filiis spiritualibus describamus, cùm dignum sit & conveniens, & honestum, ut quos ita habuimus in nostra devotione firmos, & stabiles, de prosperitate nostra, & ipsius Ecclesiæ reddamus hilares & gaudentes. Agite itaque una nobiscum gratias Omnipotenti Deo, qui habitat in altissimis, & humilia respicit de supernis, de cujus munere venit, ut Sponsa sua Sacrosancta Ecclesia diu & graviter procellosis fluctibus, & validissima tempestate quassata, nunc tandem portum salutis attigerit, & pacatis sævientibus procellis, debita & desiderata tranquillitate lætetur.

Quæ die 21. Julii firmata fuit cum Principibus Friderici Imperatoris.

§. 1. Sanè duodecimo Kal. instantis mensis Augusti, de mandato carissimi in Christo filii nostri, Friderici Illustris Romanorum Imperatoris, præsentibus Ecclesiasticis, & etiam Sæcularibus Teuthonici Regni, publicè in anima ejus, in præsentia nostra, coram innumerosa hominum multitudine præstiterunt, tactis Sacrosanctis Evangeliis, juramentum, quod postquam idem Imperator veniret Venetias, omni quæstione, & contradictione sopita, pacem Ecclesiæ, sicut per fratres nostros & Principes suos disposita est & tractata, & pacem carissimi in Christo filij Willelmi Illustris Siciliæ Regis, usque ad quindecim annos, & treguam Longobardorum, usque ad sex annos, in anima sua, & etiam à Principibus suis faceret, sicut in scripto pacis, & treguæ continetur, juramento firmari. Et Principes Teuthonici Regni, scilicet Venerabiles fratres nostri Magdeburgensis Coloniensis, & Christianus dictus Moguntinus Archiepiscopi, & quidam alii in anima sua pro se jurare fecerunt.

Et die 24. idem Imp. Scismati renunciavit, & absolutus fuit.

§. 2. Nono verò Kalend. Augusti præfatus Imperator, sicut tractatum fuerat & dispositum, venit ad Ecclesiam B. Nicolai; quæ per unum milliare distat à Venetiis, & ibi tam ipse, quàm Archiepiscopi, Episcopi, & alij Principes Teuthonici Regni abrenunciantes Schismati, per fratres nostros Episcopos & Cardinales de mandato nostro, præsentibus quibusdam aliis absolutionis beneficium meruerunt.

Obedientiamq; huic Summo Pontifici exhibuit.

§. 3. Deinde venerunt Venetias, & ibi ante Ecclesiam B. Marci prædictus Imperator, innumera multitudine virorum, & mulierum præsente, & alta voce reddente gratias & laudes Altissimo, nobis sicut Summo Pontifici obedientiam, & reverentiam humiliter & reverenter exhibuit, & recepto à nobis pacis osculo, nos devotè dextravit, & cum reverentia qua decuit, & devotione, usque ad altare in Ecclesiam introduxit.

Ac subsequē die 25. Idem Pontifex solenniter Missam celebravit, & imperator astitit, & reverentiam præstitit.

§. 4. Sequenti verò die, in Festo B. Jacobi; ab eodem Imperatore rogati, ad prædictam Ecclesiam S. Marci solemnia celebraturi Missarum accessimus. Et nobis illuc venientibus præfatus Imperator extra Ecclesiam obviam venit, & dextro latere nostro devotè suscepto, nos in Ecclesiam introduxit. Et peractis Missarum solemniis, nos usque ad ipsius Ecclesiæ portam dextravit. Et cùm ascenderemus palefredum nostrum ibi paratum, stapham tenuit, & omnem honorem & reverentiam nobis exhibuit, quam prædecessores ejus nostris consueverunt antecessoribus.

De ea ergo zelatores Domus Dei congaudere, Deoque gratias agere debent.

§. 5. Erit itaque solicitudinis vestræ, nobis & Ecclesiæ in prosperis successibus congaudere, & effectum pacis aliis devotis Ecclesiæ filiis aperire, ut hi quos zelus Domus Domini tangit, de pacis munere divinitus dato, in Domino gaudeant, & exultent.

Dat. P.A. 18. die 20. Julij.

Dat. Venetiis in Rivoalto, 7. Kalend. Augusti.

IX.

Indictio XI. Sacri & Generalis Concilii Lateranensis iij. post Anno 1179.

Edita A. D. 1178.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Pisano Archiepiscopo, & universis Episcopis, & dilectis filijs Abbatibus per Tusciam constitutis. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Hic Pontifex ob causas hic enunciatas

QUoniam in agro Domini, qui est Ecclesia, tamquam spinæ & tribuli nascuntur quotidie, & pullulant germina vitiorum, cum videlicet, quia proni sunt sensus hominis ad malum ab adolescentia sua, tum quia inimicus homo de malitia sua, zizania superseminare non cessat, & germen bonum nititur suffocare, necesse est diligentiam adesse cultorum, & nunc evellere & amputare jam nata, nunc etiam nasci turis nocivis gravaminibus * proficiendi aditum observare; subsequenter autem, & inserere fructiferum germen, & seminare semen bonum, quod trigesimum, sexagesimum, & centesimum fructum fæcundante Deo possit afferre. Nam & hæc verba illa dominica sonare videntur, quibus Hieremiam Prophetam, & in eo Evangelium Sacerdotem instruxit dicens: Dedi verba mea in ore tuo. Ecce constituite super gentes, & regna, ut evellas, & destruas, & disperdas, & dissipes, & ædifices, & plantes. Id autem licet universis Ecclesiarum Rectoribus incumbat, multa tamen fortius imminet Romanæ Urbis Antistiti, qui à Domino JESU CHRISTO, ut Caput esset Ecclesiæ in B. Petro accepit, & de pascendis Dominicis quibus, & fratribus confirmandis, expressum & speciale noscitur habuisse mandatum.

*geminibus

Ad emendationem & respective profectum Christi fidelium.

§. 1. Inde siquidem est quòd nos licet insufficientes meritis, ad providentiam Apostolicæ Sedis, & Ministerium universalis Ecclesiæ à Deo (ut ipsi placuit) disponente vocati, quia in Ecclesia Dei correctione videmus quam plurima indigere, tam ad emendanda quæ digna emendatione videntur, quàm ad promulganda, quæ saluti fidelium visa fuerint expedire, de diversis partibus personas Ecclesiasticas decrevimus evocandas. Quarum præsentia & consilio statuantur, & quod bonum secundùm consuetudinem antiquorum Patrum provideatur, & firmiter à multis. Quod si particulariter fieret, non facilè posset plenum robur habere.

Indicit Concilium Lateranense generale, in futura Quadragesima celebrandum.

§. 2. Quocirca per Apost. vobis scripta mandamus, qualiter nostræ dispositioni plenis desideriis cooperari curetis, & prima dominica advenientis Quadragesima ad Urbem Romam, durante Domino veniatis, ut cooperante S. Spiritus gratia, tum in corrigendis enormitatibus, tum in statuendis, quæ Deo gratia fuerit agendum agatur, & uno hu-

mero sublevemus Arcam Domini, atque uno ore honorificemus Deum, & Patrem Domini nostri JESU CHRISTI.

D.P. An. 19. die 21. Oct. Dat. Tusculi, undecimo Kal. Octobr.

LUCIUS TERTIUS PONT. CLXXIII. ANNO DOMINI MCLXXXI.

ANNO 1181. LUcius III. Lucensis, Hetruscus, Ubaldus Allucingolus Bonagiuntæ Mordi filius, ex Canonico Lucensi, Presbyter Cardinalis tit. S. Praxedis ab Innocentio II. & Episcopus Ostiensis, & Veliternus ab Hadriano IV. factus, creatus Romæ quarto Kal. Septembris, & coronatus 3. Kal. anno 1181. sedit annos 4. menses 2. dies 28. Creavit Cardinales 15. Obiit Veronæ 7. Kal. Decembris 1185. Corpus ejus in Cathedrali Ecclesia sepultum. Non vacavit sedes.

URBANUS TERTIUS PONT. CLXXIV. ANNO DOMINI MCLXXXV.

ANNO 1185. URbanus III. Mediolanensis, Lambertus Cribellus anteà vocatus, Joannis Cribelli filius, Ecclesiæ Mediolanensis Archidiaconus, mox Presbyter Cardinalis ab Alexandro III. factus, creatus Veronæ 7. Kal. Decembris, & coronatus 8. Kalend. Jan. 1185. Sedit annum 1. menses 10. dies 25. Creavit Cardinales duos. Obiit Ferrariæ 14. Kalend. Novembris, anno 1187. cujus corpus in Cathedrali Ecclesia Ferratiensi sepultum est. Vacavit sedes diem unum.

I. Approbatio Ordinis Fratrum Cruciferorum, in Hospitali Civitatis Bononiæ.

Hunc Ordinem à B. Cleto institutum, & ab Alexio iij. dudum fuisse reformatum, inquit Greg. xiv. inf. in ejus const. 13. Romanus. Tom. 2. ubi ipsius privilegia confirmavit, & gratias Ordinum Mendicantium concessit. Sed nec d. Alexio iij. nec Pij ij. qui habitum coloris cærulei eidem Ordini dedit constitutiones, pacto aliquo invenire potui. Reformavit Ordinem Pius v. multis de antiquo ejus statu relatis, ut infrà in ejus const. 59. Nihil. Tom. 2. Et ambitum interdixit Clem. viij. in const. 109. Quoniam. Tom. 3.

URBANUS EPISCOPUS &c. *Dilecti filiis Ben. Magistro & Fratribus Cruciferis, Hospitalis Domus Bononiens. tam præsentibus, quàm futuris, communem vitam ducentibus in perpetuum.* [Data A. D. 1187.]

[Approbatio Ordinis Cruciferorum, in Ecclesia Hospitalis Bononiæ.]

CUM Antecessor tuus, fili Prior, à prædecessore nostro felicitate memoria Alexandro Papa lapidem primarium ad Ecclesiam construendam acceperit, in territorio Bononiensi ubi domus vestra nunc constructa dignoscitur, nos vestris postulationibus inducti, eamdem Ecclesiam in qua divino estis & pauperum obsequio mancipati, in jus & proprietatem B. Petri, & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus. Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia vestra cum hospitali in præsentiarum, justè & canonitè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principium, oblatione fidelium seu aliis justis modis, præstante Domino poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum inquo præfatum hospitale, & Ecclesia sita est, cum omnibus pertinentiis suis.

[Exemptio à solutione decimarum.] §. 1. Sanè novalium vestrorum, quæ propriis manibus, vel sumptibus colitis, sive de vestrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat.

§. 2. Liceat quoque vobis personas liberas, & absolutas, è sæculo fugientes, ad conversionem & pauperum Christi servitium recipere, & eas absque contradictione aliqua retinere. [Licentia recipiendi ad Relig.]

§. 3. Inhibemus autem ne aliqua Ecclesiastica, sæcularisve persona, in domum vestram quemquam intrudere, aut aliquem fratrum vestrorum de ipsa domo audeat ejicere violenter. Clerici etiam, qui ad domos vestras ordinari fuerint, & assumpti, nulli alij quam tibi fili Prior, præstare obedientiam compellantur. Prohibemus insuper ne cui liceat vos, aut domos vestras interdicto, vel excommunicationi, sine manifesta & rationabili causa, & legitima citatione subjicere. Præsenti pagina decernentes, ut nullus Ecclesiarum Prælatus à domibus vestris quicquam exigere, præter libram ceræ, audeat, vel etiam extorquere. Salvis censibus illis, qui nunc in quibusdam domibus vestris constituti sunt de consensu Episcoporum annuatim percipiendi. [Attende const. 71. Six. 5. Cum de.] [Prohibitio molestandi Fratres Cruciferos.]

§. 4. Nihilominus etiam vobis duximus indulgendum, ut in domibus vestris, ubi tot fratres assiduè commorantur, quibus sit Ecclesia necessaria, liceat vobis Oratoria erigere, & Cœmeteria fabricare. Quorum sepulturam liberam esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat. Salva tamen justitia illarum Ecclesiarum à quibus mortuorum corpora assumuntur. [Licentia fabricandi cœmeteria &c. Ad hoc attende const. 99. Clem. 8. Quoniam.]

§. 5. Chrisma quoque, Oleum sanctum, Dedicationes Ecclesiarum, ordinationes Clericorum, qui ad sacros fuerint ordines promovendi, & cætera Ecclesiastica Sacramenta à quocumque malueritis Catholico recipitatis Episcopo, qui nostra fultus auctoritate, quod postulatur impendat. [Chrisma, & alia Sacramenta ab Episcopis recipiendi.]

§. 6. Ad indicium autem quod eadem domus vestra, specialiter B. Petri juris existat, duodecim imperiales nobis nostrisque successoribus annis singulis persolvatis. [Annuæ præstationis designatio, pro Sede Apost.]

§. 7. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat præfatam Ecclesiam, & hospitale temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare. Sed omnia integrè conserventur, eorum pro quorum gubernatione, ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Salva Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica, sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò, tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui careat dignitate, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à Sacratissimo corpore, ac sanguine Dei, & Domini Redemptoris Nostri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. [Sanctio pœnalis in perturbatores.]

§. 8. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini Nostri JESU CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia pacis inveniant. Amen. [Benedictio in benefactores.]

Ad te Domini levavi animam meam.

Ego Urbanus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus. [PP. subscriptio.]
Ego Henricus Albanensis Episcopus.
Ego Paulus Prænestinus Episcopus. [Cardd. subscriptiones.]
Ego Theobaldus Hostien. & Velletren. Episcopus.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Susannæ.
Ego Laborans Presbyter Cardinalis S. Mariæ Trans Tiberim tit. S. Calisti.
Ego Pandulphus Presb. Card. tit. XII. Apostolorum.
Ego Melior Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pamachij.
Ego Adelardus tit. S. Marcelli Presb. Card.
Ego Jac. Diac. Card. Mariæ in Cosmedin.
Ego Gratianus SS. Cosmæ & Damiani Diac. Card.
Ego Roland. S. Mariæ in Porticu Diac. Card.
Ego Petrus S. Nicolai in Carcere Tullian. Diac. Card.
Ego Rad. S. Georgij ad Velum aureum Diac. Card.

Dat. Veronæ per manum Mozsi Lateranensis Canonici

nonici, Viceagentis Cancellariæ, 7. Kalend. Aprilis, Indictione quinta, Incarnationis Dominicæ Anno 1187. Pontificatus verò D. Urbani Papæ III. Anno Secundo.

GREGORIUS OCTAVUS PONT. CLXXV. ANNO DOMINI MCLXXXVII.

ANNO 1187.

GRegorius VIII. Beneventanus, Albertus anteà dictus, Sertorij à Mora aliàs Spanedrionis filius, Monachus Ordinis S. Benedicti, Vigesimus Papa Regnicola, Presbyter Cardinalis tit. S. Laurentii in Lucina, creatus Ferrariæ 13. Kalend. & coronatus 8. Kalend. Novembris 1187. Sedit Mensem unum, dies 27. non creavit Cardinales. Obiit Pisis 18. Kalen. Januarij 1187. & in Cathedrali Ecclesia Pisana sepultus est. Vacavit sedes dies 20.

I. Indictio belli, & Cruciatæ pro recuperatione Terræ Sanctæ Hierusalem, cum indultis, & indulgentiis pro Crucesignatis ad illud proficiscentibus. Et cum præcepto jejunii hac de causa servandi.

Simile bellum indixit Urban. II. & seq. anno sub Cœlestino I. liberata fuit Hierusalem Anno 1099. Et cum Saladinus Paganorum Dux hoc anno 1187. eam expugnasset, sæpius tentata fuit posteà ejus recuperatio, ut hic legitur, & hic infrà legitur, & in constit. 12. Innoc. 3. Ad liberandam.

Prout anteà de ejus defensione egerat Eugenius 3. hic sup. in ejus const. 3. Quantum pag. 37. Et tandem pro ejus recuperatione generale Concilium Viennense convocavit Clemens V. infrà in ejus const. 1. Regnans.

Edita A. D. 1187.

GREGORIUS EPISCOPUS;
Servus Servorum Dei. Universis Christi fidelibus ad quos litteræ istæ pervenerint, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Excidium Hierusalem lacrymosè recenset.

§. 1. AUdita tremendi severitate Judicii, quod super terram Hierusalem divina manus exercuit, tanto sumus Nos & fratres nostri horrore confusi, tantisque afflicti doloribus, ut non facilè nobis occurreret, quid agere, aut quid facere deberemus, nisi quod Psalmista deplorat, & dicit: Deus venerunt gentes in hæreditatem tuam, inquinaverunt Templum sanctum tuum, posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam, carnes Sanctorum tuorum bestiis terræ, & escas volatilibus cœli &c. Ex occasione quippe dissensionis, quæ malitia hominum ex suggestione diaboli facta est nuper in terra, accessit Saladinus cum multitudine armatorum ad partes illas, & occurentibus eis Rege, & Episcopis, Templariis, & Hospitalariis, Baronibus ac multis cum populo terræ, & Cruce Dominica (per quam ex memoria & fide passionis Christi qui pependit, & genus humanum redemit, certum solebat esse tutamen, & contra Paganorum incursus desiderata defensio) facta congressione inter eos, & superata parte nostrorum, capta est Crux Dominica, trucidati Episcopi, captus est Rex, & universi ferè aut occisi gladio, aut hostilibus manibus deprehensi, ita ut paucissimi per fugam dicantur elapsi, ipsi quoque Templarii, & Hospitalarii in ejus oculis decollati. Superato autem exercitu: qualiter subsequenter invaserint & rapuerint universa, ita ut non nisi pauca loca remansisse dicantur, quæ in eorum non advenerint potestatem, non credimus nostris litteris explicandum. Nos autem licet cum Propheta dicere habeamus; Quis det capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo nocte ac die interfectus populi mei; Non tamen adeò nos dejicere debemus, ut in diffidentiam decidamus, & credamus Deum ita populo suo iratum, ut quod, communium faciente multitudine peccatorum fieri permisit iratus, non citò per misericordiam pœnitentia placatus alleviet, & post lacrymationum & fletum, exultationem inducat. Quisquis sanè in tanta lugendi materia si non corpore, saltem corde non lugeat, non tantum fidei Christianæ (quæ cum omnibus dolentibus docet esse dolendum) sed ipsius & humanitatis nostræ oblitus, cùm ex ipsa periculi magnitudine, ac feritate barbarica, Christianorum sanguinem sitiente, ac totam suam in hoc apponente virtutem, ut prophanare sancta, & titulum Dei valeant auferre de terra, quod nos tacemus, discretus quisque valeat æstimare. Sanè cum Prophetæ toto prius studio laboraverunt, postmodum Apostoli & sequaces eorum, ut divinus cultus esset in terra illa, & ad omnia climata Mundi ex ea deflueret, immò quod maximum & ineffabile est, Deus qui voluit incarnari, per quem facta sunt universa, per ineffabilem sapientiam, & incomprehensibilem misericordiam suam, per infirmitatem carnis, esuriem, sitim, Crucem, & mortem, & resurrectionem, salutem nostram ibi voluit operari, juxta quod dicitur: Qui operatus est salutem in medio terræ, per se ipsum ad hoc dignatus est laborare, nec lingua dicere, nec sensus cogitare potest, quantum nobis, & universo dolendum sit populo Christiano, quod id nunc perpessa est terra illa, quod sub veteri populo legitur pertulisse. Nos autem credere non debemus, quòd ex injustitia Judicis ferientis, sed ex iniquitate potius populi delinquentis, ista promoverunt, cùm legamus, quod quando populus convertebatur ad Dominum, persequebatur unus mille, & duo fugabat decem millia; immò ipso populo quiescente, exercitum Senacherib Angelica manu consumptum. Sed & terra illa devoravit habitatores suos, nec diu habere quietum statum, nec transgressores legis divinæ potuit retinere, doctrinam & exemplum tribuens illis, qui ad cælestem Hierusalem intenderent, quod non possunt ad eam nisi per exercitium boni operis, & per tentationes plurimas pervenire. Potuerunt aut ista timeri jampridem, quando Arroasia & alia terra in potestatem transiit Paganorum, fuisset benè provisum, si populus qui remansit ad pœnitentiam rediisset, & Deum quem prævaricatione offenderat conversione placasset. Nec enim subitò venit ira ejus, sed & ultionem differt, & tempus tribuit pœnitenti, tandem verò qui in misericordia judicium non amittit, vindictam suam, ad pœnam transgredentium & cautelam salvandorum exercet.

§. 2. Porrò nos, qui in tanta terræ illius contritione, non solùm peccatum habitatorum illius, sed & nostrum & totius populi Christiani debemus attendere, ac vereri ne quod reliquum est illius terræ depereat, & in alias etiam potestas eorum desæviat regiones, cum ex omnibus partibus inter Reges & Principes, Civitates dissensiones audiamus, & scandala, & lugere cum Propheta, & dicere valeamus: Non est veritas, non est scientia Dei in terra, mendacium, homicidium, & adulterium mundarunt, & sanguis sanguinem tetigit. Unde hoc universis & cogitandum imminet & agendum, ut peccata nostra castigatione voluntaria emendantes, per pœnitentiam & opera pietatis convertamur ad Dominum Deum nostrum, & in nobis primò quod malè gessimus emendemus; deinde feritatem & malitiam hostium attendamus, & quod illi contra Deum attentare non timent, nos pro Deo agere nullatenus hæsitemus. Cogitate itaque filii, qualiter in hunc mundum venistis, & qualiter exituri estis, & qualiter transeant universa, & pariter transeatis & vos, ac pœnitendi, ac benè agendi tempus quantum spectat ad vos, cum gratiarum actione recipite, & date vestra, date post vos ipsos, quia non estis ex vobis, nec quicquam à vobis habetis, qui nec pulicem unum potestis facere super terram. Nec dicimus dimittite, sed permittite cæleste horreum, quæ habetis, & deponite apud eum, apud quem ærugo ea non demolitur, aut tinea nec fures effodiunt, & furantur, laborantes ad recuperationem Terræ illius in qua pro salute nostra veritas de terra orta est & sustinere pro nobis Crucis patibulum non despexit, & no-

Hortatur Christi fideles ad puriorem vitam, & ad recuperationem Terræ Sanctæ.

lite ad lucrum, vel gloriam temporalem attendere, sed voluntatem Dei, qui pro fratribus animas in se ipso docuit esse ponendas, & ei vestras commendare divitias, quas sive volentes sive nolentes, nescitis tandem quibus hæredibus sitis relicturi. Non est equidem novum, quòd terra illa judicio divino percutitur, sed nec insolitum, ut flagellata, & castigata, misericordiam consequatur. Poterat Dominus quidem sola eam voluntate servare, sed non habemus ei dicere cur ita fecerit, voluit enim forsitan experiri, & in notitiam ducere aliorum, si quis sit intelligens, aut acquirens Deum, qui oblatum sibi pœnitentiæ tempus, hilariter amplectatur, & animam ponendo pro fratribus, consumetur in brevi, & compleat tempora multa. Attendite qualiter Machabæi zelo divinæ legis accensi pro fratribus liberandis extrema quæque pericula sunt experti, & non solùm substantias, sed personas pro fratrum docuerint salute ponendas, & hortantes se ipsos, atque dicentes: Accingimini, & estote filij potentis, quoniam melius est nobis mori in bello, quàm videre mala gentis nostræ, & sanctorum. Et quidem illi sub una constituti lege fuerunt, per incarnationem Domini Nostri JESU CHRISTI ad lucem veritatis adducti, & exemplis instructi Sanctorum sine trepidatione aliqua faciatis, & non timeatis dare terrena, & pauca, & breviter duratura, quibus illa bona promissa sunt, & reposita, quæ nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendunt, & de quibus dicit Apostolus, quòd non sunt condignæ passiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis.

Indulgentias illis elargitur.

§. 3. Eis autem, qui corde contrito, & humiliato spiritu, itineris hujus laborem assumpserint, & in pœnitentia peccatorum, & fide recta decesserint, plenam suorum criminum indulgentiam, & vitam pollicemur æternam. Sivè autem superfixerint, sivè mortui fuerint, de omnibus peccatis suis, de quibus rectam confessionem fecerint, impositæ satisfactionis relaxationem, de Omnipotentis Dei misericordia, & Apostolorum Petri & Pauli auctoritate & nostra, se noverint habituros.

Eorumque bona, & familias sub protectionis Sedis Apostolicæ recipit

§. 4. Bona quoque ipsorum, ex quo Crucem acceperint, cum suis familiis, sub S. R. E. nec non & Archiepiscoporum, & Episcoporum, & aliorum Prælatorum Ecclesiæ Dei protectione consistant.

Litibus recepta Cruce vexari prohibet.

§. 5. Et nullam de his quæ in susceptione Crucis quietè possederunt, donec de ipsorum reditu, vel obitu certissimè cognoscatur, sustineant quæstionem, sed bona eorum integra interim maneant, & quieta.

Usurarum onus tollit.

§. 6. Ad dandas quoque usuras, si tenentur alicui, non cogantur.

Ostentationem, & lasciviam vetat.

§. 7. Nec eant in vestibus pretiosis, & cum canibus, sive avibus, aut aliis quæ ostentationi potius & lasciviæ, quàm necessariis videantur usibus deservire, sed in modesto apparatu, & habitu, in quo pœnitentiam potius agere, quàm inanem affectare gloriam videantur.

D. P. A. 1. die 29. Octob.

Dat. Ferrariæ 4. Kal. Novemb. Indictione 6.

Sequitur indictio jejunij servandi ad pacandam Dei iram, pro recuperatione Hierusalem.

Edita, A. D. 1187.

GREGORIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Universis Christi fidelibus, ad quos litteræ istæ pervenerint. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

NUnquam melius superni Judicis ira pacatur, quàm cùm ex mandato ipsius, carnalia in nobis desideria extinguuntur.

Indictio jejunij qualibet sexta feria ad quinquennium.

§. 1. Proinde quia Hierosolymitanæ terræ discrimen, quod irruentibus Saracenis nuper evenit, ex peccato maximè habitatorum terræ, & totius populi Christiani accidisse non dubitamus, Nos de fratrum nostrorum communi consilio, multis Episcopis approbantibus, statuimus, ut omnes usque ad quinquennium, salutem per omnes sextas ferias in cibo Quadragesimali jejunetur.

Missa decantanda ad Nonam ab Adventu usque ad Natale Domini.

§. 2. Et Missa ubi cantanda fuerit, ad Nonam cantetur, quod ab Adventu Domini usque ad Natale Domini statuimus observandum.

Abstinentia a carnibus Feria 4. & Sabbato.

§. 3. Feria verò quarta, & abbato, Somnes indifferenter, qui benè valent, à carnibus abstineant.

Et etiam Feria à pro ipso Papa, & Cardinalibus.

§. 4. Nos autem, & fratres nostri, in secunda quoque Feria, nobis & familiis nostris usum carnis interdicimus, nisi fortè, aut infirmitas, aut magna solemnitas, vel alia evidens causa visa fuerit impedire.

Ad pacandam Dei iram.

§. 5. Sperantes quod sic nobis ignoscet Dominus, & relinquet post se benedictionem.

Transgressor d. jejunij dicitur prævaricator jejunii Quadrag.

§. 6. Hoc igitur adeò statuimus observandum, ut quicumque transgressor extiterit, quasi prævaricator Quadragesimalis jejunij habeatur.

D. P. A. 1. die 28. Octob.

Dat. Ferrariæ, 4. Kal. Novemb.

CLEMENS TERTIUS PONT. CLXXVI.
ANNO DOMINI MCLXXXVIII.

Anno 1188.

CLemens III. Romanus, de Familia Regionis Pineæ, quæ Scholaris vocabatur, patre Joanne, Paulus anteà vocatus, Episcopus Cardinalis Prænestinus, creatus Pisis in Cathedrali Ecclesia 8. Idus Januarij, die Epiphaniæ, & sequenti die coronatus, anno 1188. Sedit annos 3. menses 2. dies 29. Creavit Card. 22. Obiit Romæ 8. Aprilis 1191. sepultus in Basilica Constantiniana ante Chorum antiquum Canonicorum. Vacavit sedes dies tres.

COELESTINUS TERTIUS PONT. CLXXVII.
ANNO DOMINI MCXCI.

Anno 1191.

COelestius III. Romanus, Hyacintus, anteà vocatus, Petri de Bubonibus filius, S. R. E. Diaconus Cardinalis tit. S. Mariæ in Cosmedin, creatus, & consecratus Romæ 4. Kalend, Aprilis. anno 1191. Sedit annos sex, menses novem, dies 11. Creavit Cardinales 11. Obiit Romæ 6. Idus Januarij 1198. Corpus ejus in Basilica S. Salvatoris juxta aram S. Salonini sepultum est. Non vacavit sedes.

I.

Canonizatio S. Ubaldi Episcopi Eugubini, ejusque relatio in numerum SS. Confessorum, cum institutione suæ festivitatis pro die 16. mensis Maij.

Hujus Sancti festivitatem renovavit Paul. V. in ejus Const. 7. Ex injuncto. vide in Tomo 3.

Edita A. D. 1192.

COELESTINUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Venerabili fratri B. Episcopo, & dilectis filijs B. Peiori, Clero, & Popupulo Eugubino. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Ubaldus [illegible] tam duxit, & miraculis claruit.

BEnedictus Deus in donis suis, & sanctus in omnibus operibus suis, qui secundùm multitudinem miserationum suarum, illis qui natura fuerant filii iræ, spiritum adoptionis, in quo clamamus Abba Pater, indulget. Et homines ex lutea materia constitutos, in consortium Angelorum & gloriam, sua pietate, assumit, Sicut factum est temporibus nostris de sanctæ recordat. Ubaldo Pontifice vestro. Qui cum pius & justus dum in carne viveret, haberetur, post transitum, à vicinis & longè positis, propter miracula quæ per merita ejus operatus est Deus, Sanctus meruit extimari. Impletum est in ipso, quod Propheta dixit in Psalmo. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii, constitues eos

Principes super omnem terram. Memores erunt nominis tui Domine. Tu autem frater Episcope, apud Sedem Apostolicam constitutus, opportunè, & importunè in humilitate qua decuit, institisti, ut memoriam prædicti Pontificis canonizare, & ipsum adscribere Sanctorum Catalogo auctoritate Apostolica deberemus, consideratione habita ad religiosam vitam ipsius, & ad multa miracula, quæ per eum postquam migravit à sæculo, Omnipotens dignatus est operari.

Et ideò in SS. Confessorū Catalogo ascribitur.

§. 1. Nos verò opus istud intuentes sensum, & intelligentias nostras excedere, quia potius est divini judicii, quam humani, cùm ipse solus plenè noverit, qui sunt ejus; suspendimus desiderium tuum aliquandiu, ut nobis & fratribus nostris, quid potius agendum esset Spiritus Sancti gratia revelaret. Tua igitur tandem pia supplicatione inducti, & multorum Episcoporum, & aliorum testimonijs inclinati, non de proprijs meritis, sed de misericordia Creatoris potissimum confidentes, de communi Fratrum consilio acquievimus votis vestris. Et canonizantes prædictum Sanctum, auctoritate BB. Apostolorum Petri & Pauli, qua fungimur, licet immeriti, decrevimus, ut festum transitus ipsius, sicut beatissimi Confessoris apud vos perpetuò habeatur.

Festumque pro die 16. Maij celebrari præcipitur.

§. 2. Quapropter Universitatem vestram monemus & exhortamur in Domino, quatenus non in vacuum gratiam istam recipiatis, sed exemplo B. Viri renovemini spiritu mentis vestræ, & in reverentia Dei, & prædicti Sancti, & omnium aliorum, ferventiores solito existatis. Et festum ejus, xvij. Kalen. Junij hilariter annis singulis celebrantes, solicitè operemini, quòd vestra circa divinum cultum devotio profecisse merito videatur. Et alii de facto vestro exemplum profectus assumant, & ipse vestris motus precibus, pro totius Ecclesiæ statu, apud Omnipotentem Dominum intercedat.

D.P.A. 1. die 4. Martij.

Dat. Laterani iiij. Nonas Martii 1192. Pontificatus, nostri Anno primo.

II.

Canonizatio S. Joannis Gualberti Abbatis & Institutoris Congregationis Vallis UmbrosæMonacorum Ordinis S. Benedicti, ejusque relatio in numero Sanctorum Confessorum.

Commemorat Sancta R. E. hunc Sanctum Confessorem die 12. mensis Julij.

De Congregatione autem Monacorum Vallis Umbrosæ, notavi sup. in const. 1. Urb. II. Cum universis, fol. 29.

Edita, A. D. 1193.

COELESTINUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filijs, Abbati & Conventui Vallis Umbrosæ. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Proœmium.

GLoriosus Deus in sanctis suis, & in majestate mirabilis, ministros suos, qui sibi veraciter & sincerè ministrant, non solùm immarcescibili bravio, & æterno remunerat, verùm etiam in præsenti vita per exhibitionem plurium miraculorum, commendabiles reddit, & secundùm propheticum verbum, eos facit in æterna esse memoria, & ab omnibus celebriter venerari. Nec enim quisquam catholicus ambigit, cùm & hoc Scriptura Sacra testetur, quod in sanctis suis laudatur Dominus, & qui honorat eos, ipsum Dominum prorsus honorat; ipso attestante, qui dicit, qui vos honorat, me honorat, & qui vos recipit, me recipit. Et item, quod uni ex meis minimis fecistis. Et quidem rationi consentaneum esse probatur, ut quandoquidem Omnipotens Pater, Filii sui cohæredes, eo quo ipsum honore voluit insigniri, ipso orante, & dicente. Volo Pater, ut ubi ego sum, illic sit & minister meus. Et rursum, si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus, qui in cœlis est. Homines qui ex lutea materia sunt, ipsius memoriam celebrent & venerentur in terris, cujus nomen creditur scriptum esse in cœlis.

Supplicatio Congregationis Vallis Umbrosæ

§. 1. Hac nimirum consideratione inducti, cùm preces dilectorum filiorum nostrorum Georgij Abbatis, & Conventus Passinianensis Monasterii, vestrumque testimonium recepissemus & literas, & inclitæ recordationis Joannem quondam Abbatem Vallis Umbrosanæ Congregationis institutorem, qui creatoris sui servus prudens extitit, & fidelis, & familiæ sibi commissæ in tempore tritici mensuram impendit: & quem quia fuit super pauca fidelis, post obitum suum super multa dominus ipse constituit, & multis miraculorum privilegiis insignivit, istis etiam temporibus, ut dicitur incessanter illustrat, sanctorum Catalogo annumerare, consociare vellemus.

pro Canoniz. Joannis Gualberti ejus primi Abbatis.

§. 2. Visum itaque est nobis, & communi consilio fratrum insedit, & vicinorum Episcoporum, & aliorum Prælatorum Ecclesiæ, deberemus de conversatione ejusdem boni viri, & miraculis, testimonia præstolari. Demum verò cum Episcoporum, Abbatum, Priorum, Archidiaconorum, Plebanorum, Præpositorum, Ecclesiasticorum, & Monasticorum Conventuum, atque aliorum, super ejusdem ministri JESU CHRISTI, vita & conversatione, atque miraculis recepissemus testimonia & preces, super canonizando eodem, fratrum nostrorum convenientia requisita & habita, referentes gratias Creatori, qui Ecclesiam suam semper novo prole multiplicat, & tàm rosarum, quàm liliorum flore decorat, prænominatum B. Joannem canonizavimus, & numero Confessorum CHRISTI decrevimus adjungendum. Confessorum omnium Regem prece humili deposcentes, ut ejusdem Confessoris, qui sibi propter lucidas & conspicuas placuit actiones, precibus & meritis recolendis, ab instantibus periculis eruamur, & in nostris necessitatibus ipsius patrocinium sentiamus.

Canonizatio ejusdem prævia hujus Pontificis verificatione de Sanctitate & miraculis suis.

§. 3. Vestræ itaque devotioni per Apostolica scripta mandamus atque præcipimus, quatenus de tanti Patroni suffragio, quem genuit & nutrivit ipsa Italia spiritualiter gratulemini, & ejus memoriam certo die inter alios Confessores veneratione celebri recolatis, ipsius festivitatem colere studeatis, in eo divinam omnipotentiam exaltantes. Si enim attestante voce Dominica, Deum diligere comprobatur, qui mandata ejus observat, à fructibus prænominati Sancti viri cognoscitur, quòd apud Deum possit & debeat pro peccatoribus efficaciter exaudiri. Qui Evangelicæ prædicationis, non surdus auditor, mundi gaudia, tanquam stercora reputans dereliquit, & sequens CHRISTI vestigia, non solùm in vestro Monasterio monasticham Religionem instituit, verùm etiam septem Monasteria fabricavit, & ad ultimum Passinianense Monasterium reparans, in eo præsentem vitam laudabili decessu finivit.

Jussio celebrandi ejus festivitatem die 1 Oct. Scias Cle. 8. jussisse eam fieri die 12. Julij ut in rub. hic dixi.

§. 4. Illud tamen inter ejus miracula primum & præcipuum invenitur, quòd pro quodam opere misericordiæ cuidam in se delinquenti, ante ipsum in modum Crucis prostrato, provide & clementer exhibito, Imago Crucifixi, ei adhuc in sæculari militia existenti, caput dicitur inclinasse.

Relatio miraculi de inclinatione Crucifixi.

Dat. Laterani secundo Non. Octobris, Pontificatus nostri Anno tertio.

D.P.A.3. die 6 Octob.

III.

Approbatio Congregationis Monacorum Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti.

Exemptionu & privilegia hujus Congregationis, vide infrà in hoc Tomo I. const. 6. Verb. iiij. Ecclesia, & Six. v. const. 85. Dudum. Tom. 2.

COELESTINUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filijs Gabrieli, Abbati Monasterij S. Mariæ Montis Virginis, ejusque Monacis tàm præsentibus, quàm futuris, regularem vitam professis in perpetuum.*

Edita A. D. 1197.

RElIgiosam vitam eligentibus Apostolicum convenit adesse præsidium; ne fortè cujuslibet temeritatis incursus, aut eos à proposito revocet, aut robur (quod absit) sacræ Religionis infringat.

Exordium.

§. 1. Eapropter dilecti in Domino filij, vestris justis postulationibus clementer annuentes, præfatum Monasterium Sanctæ DEI Genitricis, & Virginis

Susceptio Monasterii sub protectione Sedis Apostol.

MARIÆ

Jussio observantiæ Regulæ S. Bened.

Licentia obtinendi, & retinendi bona.

Enunciatio bonorum quæ nunc possidet. Alias vidi similes approbationes & bonorum specificationes, hanc tamen Bullam uti antiquiorem ponere concessum fuit.

MARIÆ de Monte Virgine, in quo divino estis mancipati obsequio, ad exemplar Prædecessorum nostrorum fœl. rec. Alexandri iij. & Lutij iij. Romanorum Pontificum, sub B. Petri, & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus.

§. 2. In primis siquidem statuentes, ut ordo Monasticus, qui secundùm Dominum, & B. Benedicti regulam, in eodem Monasterio esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur.

§. 3. Propterea quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium in præsentiarum justè, & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu alijs justis modis præstante Domino poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc proprijs duximus exprimenda vocabulis.

§. 4. Locum ipsum, in quo præfatum Monasterium situm est, cum omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam S. Juliani, cum Hospitali in Territorio Avellini, & in eodem Territorio terras, vineas, castaneta, hortos. In Territorio Castri Submontis, terras, vineas & castaneta. Castrum Mercuriani cum omnibus pertinentijs suis. Ecclesias S. Nicolai, & S. Basilii. Ecclesiam Sanctæ Margaritæ tàm in oblationibus, quàm in possessionibus. In tenimento Avellini Ecclesias Sancti Marci, & S. Damiani. Quicquid juris habetis in Ecclesia S. Nicolai, & homines, & possessiones quas ibi habetis in eodem tenimento. Possessiones, quas habetis in Monte Forti. In tenimento Atripaldæ Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Agello, & alias possessiones, quas ibidem habetis. Homines, & alias possessiones, quas habetis in Candida. Possessiones quas habetis in Crypta. In Territorio Cicalæ Ecclesiam S. Mariæ de Plesco, & homines, & possessiones, quas ibi habetis. Homines, & possessiones quas habetis in casali Bajani. In tenimento Palmæ, Ecclesiam Sanctæ Crucis, & homines, molendinum, & alias possessiones quas ibi habetis. In tenimento Sancti Severini, Ecclesiam S. Andreæ, homines, molendinum, & alias possessiones quas ibidem habetis. Homines, & possessiones, quas habetis in tenimento Montorii. Domos & possessiones, quas habetis in Salerno. Possessiones, quas habetis in tenimento Aversæ, & in casale Casecimiani. Possessiones, quas habetis in tenimento Theani. Possessiones quas habetis in tenimento Capuæ. Possessiones quas habetis in tenimento Montis Fusculi. Ecclesiam S. Joannis, Ecclesiam Sanctæ Mariæ, & Ecclesiam S. Bartholomæi cum hominibus & possessionibus quas ibidem habetis. Homines, molendinum & alias possessiones quas habetis in tenimento Tuphi. Possessiones quas habetis in tenimento Argentii. Possessiones quas habetis in Limatula. Homines, & possessiones quas habetis in tenimento Parolisii. Homines, domos, & possessiones quas habetis in Castro Cervinariæ. In Beneventan. Civitate Ecclesiam Beatorum Apostolorum Philippi, & Jacobi, domos, vineas, & alia tenimenta quæ ibidem habetis. Ecclesiam S. Mariæ de Petra Pollicina cum hominibus, & pertinentiis suis, & alia tenimenta, quæ ibidem habetis. Ecclesiam S. Petri à Palmaria cum perpertinentiis suis, & alia tenimenta, quæ ibidem habetis. In tenimento Lapisii Ecclesiam S. Marthæ, & homines, & possessiones quas ibidem habetis. In tenimento Tautasis molendinum & alias possessiones. In tenimento Frequenti, Ecclesiam S. Nicolai, & homines, & possessiones, quas ibidem habetis. In tenimento Vici, Ecclesiam S. Joannis: homines, molendinum, & balcatoria, & alias possessiones. In tenimento Bisacciæ Ecclesiam S. Petri, & alias possessiones. In tenimento Asculano, Ecclesiam S. Petri, alias possessiones. In tenimento Amandi, Ecclesiam S. Mariæ, & Ecclesiam S. Marci, & alias possessiones, domos, videlicet & vineas. In Maula dentericii, Ecclesiam S. Mariæ, & alias possessiones. In Castello magno Ecclesiam S. Christophori; & alias possessiones. Homines, molendinum, & alias possessiones, quas habetis in tenimento Montellæ, & in Civitate Trojana. Domum, vineas, & terras, in loco, qui dicitur Sclavi. Ecclesiam Sancti Mauri, cum possessionibus, quas ibidem habetis. In tenimento Celentiæ, Ecclesiam Sancti Spiritus, cum omnibus pertinentiis suis. In tenimento Massæ Ecclesiam S. Honuphrii, cum molendinis, vineis, & aliis possessionibus, & cum omnibus pertinentiis. In tenimento Corneti Ecclesiam Sancti Heliæ, domos, vineas, & alias possessiones quas ibidem habetis. Possessiones, quas habetis in tenimento Dianæ. In tenimento Turbiæ Ecclesias S. Margharitæ, & S. Mariæ de Olivis, molendinum, vineas, & alias possessiones, quas ibi habetis. In tenimento Sancti Clerici Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Angelis, homines, vineas, & alias possessiones; Ecclesiam S. Mariæ de Fontibus, vineas, & alias possessiones, quas ibi habetis. In tenimento Albani, & Tricarici, Ecclesiam S. Leonis, Christophori, atque Iconii, domos, vineas, & possessiones. Ecclesiam S. Helenæ, cum vineis, & alijs possessionibus: Ecclesiam S. Martini cum possessionibus suis. In Castro S. Agathæ de Apulia domos, molendinum, olivetum, vineas, & alias possessiones, quas ibidem habetis. In Castro Cryptæ domos, & alias possessiones. In Civitate Ariani domos, vineas, & alias possessiones. Ecclesiam S. Sylvestri, in tenimento Frequenti. In tenimento Rocchæ Sancti Felicis; Ecclesiam S. Cæsarii, & Ecclesiam Sancti Nicolai, & homines, & possessiones, quas ibidem habetis.

Exemptio à decimis.

§. 5. Sanè novalium vestrorum quæ proprijs manibus, aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis animalium vestrorum nullus à vobis decimas exigere, aut extorquere præsumat.

Licentia recipiendi venientes ad Ordinem.

§. 6. Liceat quoque vobis clericos vel laicos; liberos & absolutos è sæculo fugientes, ad conversionem recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere.

Prohibitio discedendi ab eo.

§. 7. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam in Monasterio vestro professionem, fas sit absque sui Abbatis licentia de eodem loco discedere, discedentem verò absque communi literarum vestrarum cautione nullus audeat retinere.

Indultum per tempora interdicti. Vide Conc. Trid. sess. 25. cap. 6.

§. 8. Cum autem generale Interdictum terræ fuerit, liceat vobis clausis januis, exclusis excommunicatis, & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce, divina officia celebrare.

Ecclesiasticaque Sacramenta ab Episcopo recipiendi.

§. 9. Chrisma verò, oleum sanctum, consecrationes altarium, seu Basilicarum, ordinationes clericorum qui ad sacros ordines fuerint promovendi, & alia Ecclesiastica Sacramenta à Diœcesano suscipietis, siquidem catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit sine pravitate qualibet exhibere. Alioquin liceat vobis quemcumque malueritis catholicum adire Antistitem, gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habentem, qui nostra fretus auctoritate vobis quod postulatis impendant.

Mortuos sepeliendi. Vide etiam Bull. 22. Leo X. Dū intra.

§. 10. Libertatem quoque quam in donatione Ecclesiarum vestrarum, & receptionem mortuorum ad sepulturam bonæ memoriæ Joannes Avellinensis Episcopus, cum suorum clericorum assensu rationali dispositione concessit, nos etiam auctoritate Apostolica confirmamus, & firmam in posterum decernimus permanere. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi forte excommunicati, vel interdicti sint, nullus obsistat, salva videlicet justitia illarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora assumuntur.

Abbatemque eligendi. Vide Conc. Trid. sess. 25. cap. 6.

§. 11. Obeunte verò te nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia ponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars, majoris & sanioris consilij, secundùm Dei timorem, & B. Benedicti Regulam providerint eligendum.

Sanctio pœnalis.

§. 12. Decernimus ergo ut nulli omninò hominum liceat præfatum Monast. temerè perturbare, vel possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum gubernatione ac susten-

tatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura; salva sedis Apostolicæ auctoritate, & die cesani ejus, in quo fuerits, justitia. Si qua erga in futurum Ecclesiastica, sæcularisvè persona hanc temerè constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundò, tertiovè commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui omni tempore careat; reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate agnoscat: & à sacratissimo corpore, ac sanguine DEI, & Domini Redemptoris nostri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri JESU CHRISTI, quatenus, & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen, Amen.

Perfice gressus meos in semitis tuis.

Papæ subscriptio. *Ego Cœlestinus Cathol. Eccles. Episc.*

Card. subscriptiones. Ego Octavianus Hostien. & Velletren. Episcopus.
Ego Petrus Portuen. & S. Ruffinæ Episcopus.
Ego Petrus S. Cæciliæ Presb. Card.
Ego Jo. tit. S. Clementis Card. Viterbien. & Tusc. Epis.
Ego Guido Sanctæ Mariæ Trans Tyberim tit. S. Callisti Presbyter Cardinalis.
Ego Chrant. tit. S. Laurentii in Lucina Presbyter Card.
Ego Jo. tit. S. Priscæ Presb. Card.
Ego Gratianus Presb. Card.
Ego Gregorius Presb. Card.
Ego Nicolaus Presb. Card.
Ego Berardinus Presb. Card.
Ego Lotharius Presb. Card.
Ego Gregorius Presb. Card.

D. P. A. 7. die 4. Novemb. Datum Lateranen. per manum Centii S. Luciæ in Orthea Diac. Card. Domini Papæ Camerarii ij. Non. Novemb. Indictione tertia, Incarnationis Dominicæ anno 1197. Pontificatus Domini Cœlestin. anno vij.

INNOCENTIUS TERTIUS PONT. CLXXVIII.

ANNO DOMINI MCXCVIII.

ANNO 1198. INnocentius III. ex Civitate Anagniæ, in Provincia Campaniæ, Jo. Lotharius anteà dictus, Transimundi de Comitibus Signiæ filius, Canonicus Regularis Lateranensis, & S. R. E. Diaconus Cardinalis SS. Sergii, & Bachi, creatus Romæ sexto Idus Januarii, anno 1198. 8. Kal. Martii consecratus, & coronatus est. Vixit annos 18. menses 6. dies 9. Creavit Cardinales 39. Obiit Perusiæ 13. Kal. Augusti, Anno Domini 1216. Corpus ejus in Cathedrali S. Laurentii sepultum est. Vacavit sedes diem 1.

I. Constitutio Regulæ Fratrum Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis captivorum.

Hanc regulam mox observare cœperunt Fratres dicti Ordinis Reformati, seu Discalciati in Hispania, ut videre est infrà in Clem. viij. Const. 62. Ad militantis. in Tomo 3. Cæteri verò Fratres observant istam Regulam non simpliciter ut jacet, sed mitigatam & declaratam inf. in hoc Tomo 1. à Clem. IV. in sua Const. 9. In ordine.

Hunc ordinem approbavit hic idem Pont. in Const. 9. Operante. Privilegium quærendi eleemosynas confirmavit Clem. vij. in Const. 7. Gratum. Exemptiones & gratias locorum Ordinis in Provincia Castellæ, Legionis, Bethicæ, & Portugalliæ communicavit Paul. iij. inf. in Const. 2. Inter. Prælatis Ordinis benedicendi paramenta &c. auctoritatem dedit Greg. xiij. Tom. 2. in Const. 31. Exposcit. Modum publicandi indulgentias præscripsit Clem. viij. in Tom. 3. Const. 85. Dec. Fratribusq; ad conversionem infidelium euntibus &c. privil. concessit Paul. V. in Const. 40. Ex omnibus. Est præterea sciendum quod in Italia Archiconfraternitas B. Mariæ Consolationis de Urbe opus ejusmodi redemptionis exercet ut infrà in Tom. 2. in Const. 69. Greg. xiii. Christianæ. Et generaliter huic operi incumbunt etiam Fratres B. Mariæ Redemptionis captivorū, ut inf. in Const. 9. Greg. ix. Devotionis. in hoc Tom. 1. Gratias, Privilegia. & indulta tam spiritualia, quàm temporalia concessa Ordini, & Fratribus istis confirmavit. Gregor. xv. in Const. Injuncti 22. infrà in Tom. 3.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1198. *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Joanni Ministro, & Fratribus Sanctæ Trinitatis. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Exordium. OPerante Divinæ dispositionis clementia, in Sedis Apostolicæ specula constituti, piis debemus affectibus suffragari, & eos, cùm à caritatis radice procedunt, producere ad effectum, præsertim ubi quod quæritur, JESU CHRISTI est, & privatæ communis utilitatis antefertur.

P. Joannes Minister institutionem hujus Ordinis Pont. significavit. §. 1. Sanè cùm tu dilecte in Christo fili, Frater Joannes Minister, ad nostram olim præsentiam accessisses, & propositum tuum, quod ex inspiratione divina creditur processisse, nobis humiliter significare curasses, intentionem tuam postulans Apostolico munimine confirmari.

Quam prævia examinatione hic Pont. confirmat, dando ei regulam hic infertur. §. 2. Nos, ut desiderium tuum in Christo fundatum (præter quem poni non potest stabile fundamentum) plenius nosceremus, ad venerabilem fratrem nostrum Episcopum, & dilectum filium Abbatem S. Victoris Parisien. cum nostris te duximus literis remittendum: ut per eos, utpote qui desiderium tuum perfectius noverant, de intentione tua, & intentionis fructu, ac institutione Ordinis, & vivendi modo instructi, assensum nostrum tibi possemus securius & efficacius impartiri. Qui igitur (sicut ex eorum literis cognovimus evidenter) Christi lucrum appetere videmini plusquam vestrum volentes, ut Apostolicam vobis adsit præsidium, Regulam juxta quam vivere debeatis (cujus tenorem dicti Episcopus, & Abbas suis nobis inclusum literis transmiserunt, cum his quæ de dispositione nostra & petitione tua; filii Minister, duximus adjungenda) præsentium vobis, & successoribus vestris auctoritate concedimus, & illibata perpetuò manere sancimus. Quorum tenorem, ut evidentius exprimamus, inferius duximus annotari.

CAP. I.

De tribus votis nomine Prælati, divisione bonorum, & redemptione captivorum. Hoc supplet Clem. iv. cit. in rubr. In nomine sanctæ & individuæ Trinitatis. Fratres domus sanctæ Trinitatis, sub obedientia Prælati domus suæ (qui Minister vocabitur) in castitate, & sine proprio vivant. Omnes res undecumque licitè veniant, in tres partes dividant æquales. Et in quantum duæ partes sufficient, exequantur ex illis opera misericordiæ, cum sui ipsorum & eis necessario famulantium moderata sustentatione. Tertia verò pars reservetur ad redemptionem captivorum, qui sunt incarcerati pro fide Christi à Paganis, vel dato pretio rationabili pro redemptione Paganorum captivorum, ut posteà rationabili commutatione, & bona fide, redimatur Christianus pro Pagano, secundùm merita & statum personarum. Circa hoc aliquid immutavit Clem. iv. cit. in rub. in cap. 2. Cùm verò pecunia data fuerit, vel aliquid aliud, licet specialiter & propriè detur ad aliquid; semper de consensu illius, qui dederit, tertia pars separetur, & aliter non recipiatur; exceptis terris, pratis, vineis, nemoribus, ædificiis; nutrituris, & hujusmodi. Fructus enim inde exeuntes, deductis expensis, scilicet medietate remota pro expensis, in tres partes dividantur æquales. Sed qui paucas vel nullas recipiunt expensas, omnes dividantur.

Cùm

Cum verò pañi, vel calciamenta vel minuta hujuſmodi (quibus neceſſe ſit uti, quæ vendi, vel conſervari non expedit) data fuerint, vel à ſeipſis habuerint, non dividantur, niſi Miniſtro domus & fratribus viſum fuerit expedire. De quibus ſingulis Dominicis diebus (ſi fieri poteſt in Capitulo deliberetur. Si tamen prædicta, ut panni, terræ, nutrituræ, ſeu minuta venderentur, pretium inde proveniens, in tres partes (ut ſuprà) dividatur.

CAP. II.

De Titulo Monaſteriorum, numero Fratrum jectiſque ac veſtimentis, & æquitatis.

Omnes Eccleſiæ iſtius Ordinis, intitulentur ſanctæ Trinitatis, & ſint plani operis. Fratres poſſunt eſſe in una cohabitatione, tres clerici & tres laici: & præterea unus qui procurator ſit. Qui non Procurator, ſed Miniſter, ut dictum eſt, nominetur, ut frater N. Miniſter Sanctæ Trinitatis. Cui fratres, repromittere ac impendere obedientiam teneantur. Omnibus fratribus ſuis, ſicut ſibimet, Miniſter fideliter adminiſtret. Veſtimenta ſint lanea, & alba. Et liceat eis habere pelliceas, ſingulis ſingulas, & bracchas, quas jacentes non deponant. Jacant in laneis, ita quòd plumea, fulcra, vel culcitras, niſi in ægritudine laborantes in domibus propriis minimè habeant. Cervical verò, ad ſuſtentationem capitis, permittantur habere. In cappis fratrum imponantur ſigna. Equos non aſcendant, nec etiam habeant, ſed aſinos tantùm liceat aſcendere, datos, vel accommodatos, vel de propriis nutrituris ſuſceptos.

Iſtud caput in multis ſupplet idem Clem. IV.

CAP. III.

De abſtinentia, jejuniis, & modo itirandi
In iſtis multa immutavit, & mitigavit Clem. IV. cit. in rubr. in 3. c.

Vinum ſumendum à fratribus taliter temperetur, ut ſobriè ſumi valeat. Jejunent ab Idibus Septembris, ſecunda, quarta, & ſexta feria, & Sabbato, niſi ſolemnis feſtivitas intervenerit, uſque ad Paſcha. Sic tamen ut ab Adventu uſque ad Nativitatem Dominicam, & à Quinquageſima uſque ad Paſcha, (exceptis Dominicis diebus) in cibo Quadrageſimali jejunent: & alia ſimiliter jejunia, quæ conſuevit Eccleſia celebrare. Poteſt tamen quandoque Miniſter jejunium cum diſcretione relaxare propter ætatem, vel viam, & aliam juſtam cauſam; vel facultate inſpecta, etiam augmentare. Carnibus datis ab his qui foris ſunt, vel ſumptis de propriis nutrituris, veſci liceat tantùm in Dominicis diebus, à Paſcha uſque ad Adventum Domini, & à Natali uſque ad Septuageſimam, & in Nativitate, & Epiphania Domini, & in Aſcenſione, Purificatione B. Mariæ, & in Feſtivitate Omnium Sanctorum. Nihil emant ad victum, præter panem & pulmentum, ſcilicet fabas, & piſa, & hujuſmodi legumina, & olera, oleum, ova, lac, caſeos & fructus. Sed neque carnes, neque piſces, ſive vinum liceat emere, niſi ad neceſſitatem infirmorum, vel pauperum, aut in magnis ſolennitatibus. Liceat nutrituras emere & nutrire. Cùm verò in itinere, ſive peregrinatione fuerint, liceat eis, ſed parcè, vinum emere, & piſces in Quadrageſima, ſi neceſſe fuerit. Et ſi quid eis datum fuerit, inde vivant, & reſiduum in tres partes dividant. Tamen ſi fuerint in via profecti ad redimendos captivos, quicquid eis datum fuerit, totum debent ponere in redemptione captivorum, præter expenſas. In civitatibus, in villis, ſive canellis, in quibus proprias domos habuerint, nihil omninò extra domos illas (niſi fortè in domo Religionis) etiam ſi à quovis rogentur, comedant, vel bibant, niſi forte aquam in domibus honeſtis, Nec pernoctare præſumant extra hujuſmodi domos. Nunquam in tabernis vel hujuſmodi locis inhoneſtis habitent, comedant, vel bibant. Qui autem hoc præſumpſerit, juxta arbitrium Miniſtri, gravi vindictæ ſubjaceat.

CAP. IV.

De Caritate Fratrum inter ſe, & erga infirmos, & hoſpites.

Talis ſit caritas inter fratres, clericos, & laicos, ut eodem victu, veſtitu, dormitorio, refectorio, & eadem menſa utantur. Infirmi ſeorſum dormiant, & comedant. Ad quorum curam habendam, converſus aliquis, laicus ſive clericus, deputetur, qui ea quæ neceſſaria fuerint, inquirat & miniſtret, ſicut fuerit miniſtrandum. Moneantur tamen infirmi, ut lauta ſive nimium ſumptuoſa cibaria non requirant, commoda potius & ſalubri moderatione contenti. Cura hoſpitum & pauperum, & omnium euntium & redeuntium, uni de diſcretioribus fratribus injungatur, qui audiat eos, & ut expedire viderit, caritatis ſolatium adminiſtret. Requirat tamen ab illis, quos crediderit admittendos, ſi eis, quæ fratribus apponuntur, velint eſſe contenti. ad lauda quidem & ſumptuoſa cibaria, non oportet quemquam admitti. Quæcumquæ tamen præſtanda ſunt, cum hilaritate præſtentur: & nulli maledictum pro maledicto reddatur. Si quis, & maximè Religioſus ad hoſpitandum advenerint, benignè ſuſcipiatur, & caritativè juxta poſſe domus, illi ſubminiſtretur. Avena tamen, vel aliud in loco avernæ, hoſpitibus non detur, ſi fuerint in civitate, vel oppido, vel ubi venalis inveniatur, niſi fortè Religioſi ſint hoſpites, vel tales, qui ad manus non habeant, & non emere poſſint. Si autem hoſpites venalem invenerint, & in domo qua ſuſcepti fuerint inveniatur, congruenter eis præbeatur. Nullus frater laicus vel clericus ſit (ſi fieri poteſt) ſine proprio officio. Si quis verò laborare noluerit, & potuerit, locum ipſum deſerere compellatur, cùm Apoſtolus dicat. Qui non laborat, non manducet.

Circa hoc, aliquid addidit Clem. IV. cit. in rub.

CAP. V.

De Silentio & honeſtate
Hæc in multis ſupplet idem Clem. IV. cap 5.

Silentium obſervet ſemper in Eccleſia ſua, ſemper in refectorio, & ſemper in dormitorio. De neceſſariis tamen liceat loqui, in aliis locis, temporibus aptis & remiſſa voce, humiliter & honeſtè, & extra prædicta loca ubique ſermo eorum ſit honeſtus, & ſine ſcandalo: ſimiliter & eorum omnis ſtatus, geſtus, vita, actio, & omnia alia, honeſta in eis reperiantur,

CAP. VI.

De Capitulo cujuſq; domus Ordinis ac etiam Capitulo generali & correctione Fratrum.

Capitulum ſi fieri poteſt, ſingulis Dominicis diebus in ſingulis domibus, miniſter cum fratribus ſuis teneat, & de negotiis domus, & domui, ſive fratribus datis, ut ad redemptionem captivorum, tertia pars deputetur, Fratres Miniſtro, & miniſter fratribus rationem fideliter reddant non ſolùm Fratribus, ſed & familiæ pro capacitate ſua. Similiter ſingulis Dominicis diebus, ſi fieri poteſt, exhortatio fiat; ut quid credere, aut agere debeant ſimpliciter moneantur. De omnibus rebus, & clamoribus, fratres in Capitulo judicentur. Nullus Frater fratrem ſuum in publico accuſet, niſi benè poſſit probare. Qui autem hoc fecerit, pœnam ſubeat, quam reus ſubiret, ſi convinci potuiſſet, niſi Miniſter ex cauſa cum eo diſpenſare voluerit. Si quis ſcandalum, vel aliquid hujuſmodi fecerit, vel (quod abſit) ſe invicem percuſſerint, juxta arbitrium Miniſtri, majori vindictæ ſubjaceat. Sit quis frater in fratrem peccaverit, ſcilicet, idem eo ſolo ſciente, qui injuriam paſſus eſt, ſuſtineat patienter, licet ſit innocens. Et cùm quieverit commonitio, benignè ac fraternè commoneat eum, uſque ter, inter ſe ipſum ſolùm, & pœnitentiam agere de commiſſo, & à ſimilibus in poſterum abſtinere. Quòd ſi non audierit, dicat Miniſtro, & ille corripiat eum ſecreto, ſecundum quod viderit ſaluti ejus expedire. Qui verò ſcandalum movit, ſi per ſe emendare voluerit, totum ante pedes ſcandalizati, petens veniam, ſe extendat. Et ſi ſemel non ſufficit, uſque ter illud idem faciat. Si verò hoc in publicum venerit, quæcumque ſecutura fuerit pœnitentia, hæc ſit prior ſcilicet ante pedes Miniſtri petendo veniam totius corporis extenſione, & poſteà ſecundùm ejus arbitrium emendetur. Generale Capitulum ſemel in anno celebretur, quod fieri debet in octavis Pentecoſtes. Si pro neceſſitate domus, debitum aliquod fuerit contrahendum, prius in Capitulo Fratribus proponatur, & cum eorum fiat

Hic nonnulla ſupplet idem Clem. IV. cit. in rub.

Hic nonulla supplet idem Clem. iv. cit in rub.

consilio & assensu, ut sic suspiciones & murmurationes evidentur. Si quisque de substantia domus violentiam fecerit, & ad judicem oportuerit referri, non ante hoc fiat, quàm caritativè ille à fratribus primò, post ab aliis vicinis similiter moneatur.

CAP. VII.

Electione Ministri, ejusque manere & qualitatibus, ac depositione

Addit quædam idem Clem iv. cit. in rub.

Electio Ministri, per commune Fratrum consilium fiat: nec eligatur secundum dignitatem generis, sed secundum vitæ meritum, & sapientiæ doctrinam. Ille verò, qui eligitur, Sacerdos sit, vel clericus ordinibus aptus. Minister verò, sive major, sive minor, Sacerdos sit. Major Minister, concessiones Fratrum omnium Congregationum ejusdem Ordinis audire potest. Minister verò minor, omnium Fratrum suæ domus audiat concessiones, dummodo verecundia repetiti excessus occasionem minimè præbeat tardius Prælatis suis, vel minus purè quam deceat confitendi. Solicitè verò Minister provideat, ut præcepta Regulæ sicuti cæteri Fratres, per omnia teneat. postquam verò electus fuerit, si ex culpa deponi meruerit, per majorem Ministrum, convocatis tribus vel quatuor Ministris minoribus deponatur, & alius qui dignus sit, loco ejus subrogetur. Si verò pro remotione terrarum, vel alia causa rationabili, major Minister, hoc facere non potuerit, Ministris minoribus, magisque religiosis committat, & quod illi fecerint, auctoritate Majoris ratum habeatur. Major verò Minister, si pro excessibus corrigendus, vel deponendus sit, per quatuor, vel quinque Ministros ejusdem Ordinis magis religiosos hoc fiat, qui tamen auctoritate Capituli generalis eligi ad hoc debent.

CAP. VIII.

De Novitiis & eorum receptione.

Si quis hujus Ordinis frater esse voluerit, primo per annum cum expensis suis, præter victum, habitu suo, & omnibus suis retentis, in Ordine pro Deo serviat. Et post annum, si bonum & conveniens videatur Ministro domus, & fratribus, & illi, & locus vacaverit, recipiatur. Nihil tamen pro receptione sua exigatur, si quid tamen gratis dederit, recipiatur, dum tamen tale sit, de quo non videatur Ecclesiæ litigium imminere. Si verò de cujusquam moribus visum fuerit dubitandum, prolixior de eo probatio habeatur. Si ante receptionem aliquis se intemperanter habuerit: & impatiens disciplinæ, ad arbitrium Ministri non emendaverit mores suos, tribuatur ei modestè licentia, cum omnibus quæ attulit, recedendi. In Ordine verò aliquis non recipiatur, antequam annum videatur vigesimum complevisse. Professio verò ad arbitrium Ministri relinquatur.

Tu ad hoc vide Bullam Six iv. nu. 71. Cum de & Cle. & viii. Bullam 83. In suprema.

CAP. IX.

De Oratione communi, & aliis præceptis. Hæc aliqualiter mutavit Clem. iv. cit. in rub. cap. 9.

Pignora non accipiant, nisi decimas, cum licentia sui Episcopi, de manu laici. Juramenta non faciant, nisi in magna necessitate, & cum licentia Ministri, vel jussi ab Episcopo suo, vel ab alio vices Apostolicas gerente, & hoc pro honesta & justa causa. Si quod vitium in re, quæ venditur, notum fuerit, indicetur emptori. Depositum auri, vel argenti, vel pecuniæ, non liceat eis suscipere. Ipsa die qua infirmus venerit, vel asportatus fuerit: de peccatis suis confiteatur, & communicet. Omni secunda feria, præterquam in Octavis Paschæ, & Pentecostes, & Nativitatis Domini, & Circumcisionis, & Epiphaniæ, & præterquam in festivitatibus, quæ ad colendum pronunciantur, finitam Missa pro fidelibus, fiat absolutio fidelium defunctorum in cœmeterio. Singulis quoque noctibus, ad minus in hospitali, coram pauperibus, pro statu & pace Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & totius Christianitatis, & pro benefactoribus, & pro his pro quibus generalis Ecclesia consuevit orare, communis fiat oratio.

CAP. X.

Horis canonicis & rasura.

In regularibus horis, morem B. Victoris observent, nisi fortè pausationes, vel aliæ prolixitates, & vigiliæ, occasione laboris, & paucitatis servientium, de consilio piorum & religiosorum virorum fuerint remittendæ. Propter paucitatem etenim suam tantas pausationes in psallendo facere non tenebuntur, nec ita tempestivè surgere. In rasura similiter ordinem S. Victoris sequantur clerici: laici verò barbas non radant, sed eas crescere modestè permittant.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. An. I. d. e 17. Decembris.

Datis Lateranæ, decimo sexto Calendas Januarii, anno incarnationis Dominicæ, millesimo, centesimo, nonagesimo octavo, Pontificatus nostri Anno primo.

II.

Canonizatio S. Homoboni Cremonensis, ejusque ascriptio in Catalogo Sanctorum Confessorum, cum institutione suæ Festivitatis.

Dies Festivitatis hic non designatus, est 13. in mense Novembris.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1198.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis universo Clero & Populo Cremonen. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Proëmium.

QUia pietas promissionem habet vitæ, quæ nunc est, & futuræ, justus & misericors Dominus fideles suos, quos prædestinavit, ad vitam, frequenter in hac vita glorificat, & semper in futuro coronat. Quibus & per Prophetam promittit; Dabo vos in laudem & gloriam & honorem in cunctis populis; & per se pollicetur, Fulgebunt justi sicut Sol, in Regno Patris eorum. Mirabilis enim in se ipso Dominus, mirabilis in Sanctis, mirabilis in cunctis operibus suis, verum nobis exhibet suæ virtutis indicium, & frigescentem in pluribus caritatis igniculum, mirabilium suorum signis accendit, assumptis his in gloriam suam, qui certaverunt legitimè in hoc mundo, ad memorias eorum innovat signa, & mirabilia, juxta Prophetam immutat, ut qui sanctus est apud ipsum, sanctus etiam ab hominibus habeatur: & in hoc præsertim hæreticorum confundatur perversitas, cùm ad Catholicorum tumulos divina viderint prodigia pullulare.

Opera pietatis in vita, & miraculorum signa post mortem, ad reputandum aliquem Sanctum in Ecclesia militanti requiruntur.

§. 1. Licet autem juxta testimonium veritatis, sola finalis perseverantia exigatur, ad sanctitatem animæ in Ecclesia Triumphanti, quoniam qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit; duo tamen, virtus videlicet morum, & virtus signorum, opera scilicet pietatis in vita, & miraculorum signa post mortem, ut quis reputetur Sanctus, in militanti Ecclesia requiruntur. Nam quia frequenter Angelus Sathanæ se in lucis Angelum transfigurat, & quidam faciunt opera sua bona, ut videantur ab hominibus, quidam etiam coruscant miraculis, quorum tamen vita merito reprobatur, sicut de Magis legitur Pharaonis, & etiam Antichristo, qui electos etiam si fieri potest, inducet suis miraculis in errorem; ob id nec opera sufficiunt sola, nec signa. Sed cum illis præcedentibus, ista succedant, verum nobis præbent indicium sanctitatis, nec immeritò nos ad illius venerationem inducunt, quem Dominus suis ostendit miraculis venerandum. Hæc autem duo ex verbis Evangelicæ plenius leguntur, ubi de Apostolis loquens ait: Illi autem profecti prædicaverunt, ubique Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis. In eo namque quod ait, cooperante, eos operatos esse demonstrans, & in eo quod sequitur, sequentibus signis, eos exponens, imò Dominum in eorum miraculis claruisse. Hoc etiam Dominus usque hodie operatur in Sanctis, & potentiam suam signis evidentibus manifestat, dum vivo-

rum curat ægritudines ad memoriam mortuorum, & eos plus posse post mortem, & fœlicius vivere mortuos qui in Domino moriuntur, quàm qui vivunt in mundo demonstrat.

Homobonus re & nomine, & virtutibus & miraculis claruit.

§. 2. Sanè veniens ad præsentiam nostram Venerabilis frater noster Sicardus Episcopus vester, multis viris religiosis, & aliis honestis personis de sua diœcesi comitatus, cujusdam B. Viri & re & nomine Homoboni, vitam & actus, nec non & modum transitus ejus humiliter nobis aperuit, in quibus & sanctæ ipsius degustavimus conversationis odorem, Deumque mirabilem, & omnia opera ejus in fide cognovimus, & prædicavimus gloriosa. Idem etenim Sanctus tamquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum, quod fructum suum dat in tempore suo, prout eorumdem nobis assertio facta, tam viva voce, quàm aliorum plurium honestorum literis patefecit, adeò in lege Domini meditabatur die ac nocte, ut ei serviens in timore & secundùm Prophetam; Media nocte surgens ad confitendum ei, matutinis semper laudibus interesset. Missæ quoque officium, & alias horas, cum summa devotione frequentans, ita assiduis orationibus insistebat, ut in certis horis, aut incessanter oraret, aut horas ipsas aliquando præveniret: nisi fortè ipsum solicitudo, quam super pace reformanda per Civitatem tamquam pacificus vir gerebat, aut occasio eleemosynæ pro pauperibus acquirendæ, seu alia justa causa in aliis operibus misericordiæ detineret. Qui nimirum ante Crucem Dominicam ex assuetudine se prosterneas, opus quodlibet faciendo, stando, sedendo, jacendo, ad orationem labia movere continuè videbatur. Inter alia verò pietatis opera, quæ tam circa pauperes, quos secum in propria domo tenebat, curabat, & pariter procurabat, quam circa alios indigentes, quibus viventibus humanitatis officium, & mortuis sepulturæ beneficium consueverat devotus impendere, diligentius exercebat, ipse à sæcularium hominum consortium segregatus; inter quos virebat quasi lilium inter spinas, hæreticorum quorum pernicies nimium partes illas infecit, austerius extitit aspernator. Ducto autem sic vitæ sanctæ curriculo, cum ad matutinale officium prout dictum est, in festivitates S. Brictii surrexisset, circa Missæ primordia, idem se ante Crucem Dominicam more solito in oratione prosternens, dum cantaretur hymnus Angelicus, beato fine quievit. Quæ verò, quot, & quanta miracula fuerint consecuta, & quot advenientibus ad sepulchrum ejus, sanitatis beneficia sint impensa, cùm longum sit enumerare per singula, unum inter cætera ad assertionem Catholicæ fidei duximus expressius adnotandum. Cùm enim quædam dæmoniaca mulier ad sepulchrum ejus deducta fuisset, ne aliqua fraus lateret, eadem primo fuit aqua non benedicta respersa: quæ se patienter aspergi permittens, aquam secundo respuit benedictam. Et ut res evidentiori experimento pateret, oblatam non consecratam absque aliqua præscientia sibi recipiens præsentatam Eucharistiam, consecratam consequenter abhorruit nec recepit, quæ & meritis ejusdem Sancti liberata recessit. Ut autem virtus morum, prout & superius prælibatum, licet omnis dubitatio amoveri ex subsecutione signorum per divinum judicium videretur, fide apud nos claresceret pleniori, ne miraculorum etiam virtus, aliqua fraude posset, vel figmento juvare, veritatem rei solicitius duximus inquirendam. Fidem namque quam super conversationem ipsius absque figmento hypocrisis fraudolento, divinum judicium prout dictum est manifestè ostendere videbatur, per testimonium dilecti filii Oberti Presbyteri S. Ægidii Cremonensis, præsentis cum Episcopo memorato, recepto ab eo firmavimus juramento. Sub cujus obtestatione, videlicet juramenti ipse qui patrinus ejus existens per viginti annos & amplius, confessionem ejus sæpè receperat, quæ de illius sancti conversatione præmisimus, cum ipso Episcopo, & aliis supradictis juratis similiter asseruit esse vera. Et de obedientia, quam in orationibus, vigiliis, & aliis pœnitentiæ fructibus, in qua sibi ab eo imposita erat, plus injuncto satisfaciens exhibebat, nos reddidit certiores. Ea etiam quæ de miraculis ipsis fuerant nobis exposita, per juramentum omnium prædictorum, qui propter hoc venerant, fide suscepimus; pleniori assertione ipsius Episcopi sub firmo verbo sacerdotis requisito in virtute obedientiæ concurrente, ut sic divinum & humanum secuti judicium, cum majori procedere securitate possemus.

Hic ideo Pont. prædictorum verificatione habita, SS. Catalogo illum adscribit.

§. 3. Cùm igitur hæc omnia tam de probitate morum, quàm virtute signorum, ad favorem petitionis, pro qua Episcopus memoratus, & alii supradicti ex parte vestra vehementer instabant, concurrere videremus, de Fratrum nostrorum consilio post multam deliberationem habitam, cum eisdem Archiepiscopis, & Episcopis, quos super hoc ad consilium nostrum admisimus, de divina misericordia, & ejusdem Sancti meritis confidentes, ipsum Sanctorum Catalogo conscribendum duximus.

Ejusq; festivitatem celebrari statuit.

§. 4. Statuentes ut in die depositionis ipsius, ejusdem festivitas devotè à vobis, & aliis Christi fidelibus annis singulis de cætero celebretur.

Ad d. Sancti venerationem hortatur.

§. 5. Inde est, quod Universitatem vestram rogamus in Domino, & monemus per Apostolica scripta præcipiendo mandantes, quatenus ejusdem Sancti memoria, prout dictum est, cum celebritate debita venerantes, ejus apud Deum suffragia humiliter imploretis, per cujus merita ad gaudia æterna pertingere valeatis.

Dat P. An 1. die 22. Decemb.

Dat. Laterani, 11. Kalen. Januarii, Pontificatus nostri Anno primo.

III.

Hortatur Gregorium Catholicum Armenorum, ad perseverantiam in fide Christiana, & devotione Sedis Apostolicæ, subventionemque terræ sanctæ Hierusalem.

INNOCENTIUS PAPA III.

Gregorio Catholicâ Armenorum.

Edita A. D. 1159. Gregorius Catholicus Armenorum B. Petri primatum agnovit.

§. 1. Ex eo te radicatum in Fide Catholica, & esse catholicum non tam nomine, quàm merito exprimur, quod Apostolicæ Sedis magisterium recognoscis, eam Ecclesiam omnium matrem, & nos Caput universorum fidelium confiteris, sicut ex tuarum nobis innotuit serie literarum. Nosti etenim privilegium Petri, quod sibi Dominus universas oves suas pascendas vocabulo tertio repetito, commisit; Pasce (inquiens) oves meas, & super universas ei ligandi, & solvendi contulit potestatem, dicens ad eum: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in Cœlis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in Cœlis. Nosti etiam prærogativam Apostolicæ Sedis, quæ per merita B. Petri, etsi non tempore, auctoritate tamen inter Apostolos primi, non constitutione Synodica, sed divina, inter omnes Ecclesias magisterium obtinuit, & primatus fundamenta super immobili fundamento, de quo Paulus inquit Apostolus: Fundamentum positum est, præter quod aliud poni non potest, quod est Christus JEsus, & de quo Veritas in Evangelio inquit ad Petrum: Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam. Petrus siquidem post Christum potest intelligi Pastor unus, & Ecclesia universalis Ovile unum, de quibus Dominus in Evangelio protestatur, Alias, dicens, oves habeo, quæ non sunt ex hoc Ovili, & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet unum Ovile, & unus Pastor. Sanè lapis ille angularis, quem reprobaverunt ædificantes, factus postmodum in caput anguli, faciens utraque unum, Judæorum populos, & gentium rationes in unitate Christianæ fidei counivit, Ecclesiam ex utrisque constituens, non habentem maculam, neque rugam; quæ ne post Ascensionem ejus secaretur in partes, & ne unitum in ejus fide divideretur Ovile, uni commisit Apostolorum Principi gubernandam, quem solum sibi Dominus, & in officio Vicarium, & in magisterio constituit successorem.

Et Papam Catholicæ Ecclesiæ caput confitetur, & Episcopos ejus esse membra recognoscit.

§. 2. Hoc autem tua fraternitas diligenter attendens, ac sciens quod secundùm Apostolum, Omnes unum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra, nos quos Dominus, licet immeritos, Vicarios suos esse voluit, & Apostolorum Principis successores, caput Ecclesiæ confiteris, & te ac fratres, & Coepiscopos tuos, partem nostri corporis recognoscis, sciens quod sicut palmes non potest fructum facere à semetipso; nisi manserit in vite, sic & membrum & sensu caret, & actu, si non in corporis permanserit unitate.

De his ergo secum lætatur Pontifex iste.

§. 3. Gaudemus ergo non modicum quod in fide catholica perseverans, circa nos piæ geris devotionis affectum, & filium te esse Apostolicæ Sedis innuis, dum eam esse Matrem omnium protestaris, recognoscens à nobis magisterium Ecclesiasticæ disciplinæ; quam etsi receptam longo tempore prius, ex parte tamen per Ven. fratrem nostrum Maguntinum Archiepiscopum, Episcopum Sabinen. unum ex septem Episcopis, qui nobis in Ecclesia Romana collaterales existunt, suscepisse te gaudes, & desideras observare. Fuit autem & est magnum tuæ devotionis indicium, quod eumdem Archiepiscopum magnificè recepisti, & curasti non modicum honorare, sicut, & tuæ literæ continebant, & ipsius nobis relatio patefecit.

Monet eumdem ad perseverantiam

§. 4. Monemus igitur fraternitatem tuam, & exhortamur in Domino, ac per Apostolica tibi scripta mandamus, quatenus in devotione Sedis Apostolicæ firmiter perseveres, & in lege Domini die mediteris, & nocte, quæ sanæ doctrinæ congruunt prædicans, & quæ prædicaveris, quantum Dominus permittit adimplens, ut in te, nec opera verbis, nec verba operibus contradicant. Esto circa subjectos Magister, ut doceas; ut corrigas Pater; Mater ut foveas; doceas minus doctos; superbos corrigas; humiles foveas & devotos; justitiam misericordia temperans; & æquitatem in judicio non relinquens.

Hortaturque ad subventionem Terræ Sanctæ Hierusalem.

§. 5. Super subventione verò Hierosolymitanæ Provinciæ nosse te volumus, quod jam per Dei gratiam ad commonitionem nostram multi Crucis signaculum receperunt, & plures Domino dante recipient, in defensionem Orientalis Provinciæ opportuno tempore transituri. Jam etiam duo ex fratribus nostris, de manibus nostris vivificæ Crucis assumpsere vexillum, exercitum Domini præcessuri. Confide igitur, & esto robustus, quia citius forsitan, quàm credatur, Orientalis Provincia subsidium sentiet expectatum.

Dat. P. A. 2. die 23. Novembris.

Datum Laterani, nono Kal. Decembris, Anno secundo.

IV.

Approbatio Coronationis Leonis Regis Armenorum, cum adhortatione ad recuperationem Terræ Sanctæ.

Pro hac recuperatione hic idem Pont. bellum indixit, ut hic inf. in constit. 12. Ad liberandam.

Armenorum verò discordantiam ab Ecclesia Romana unionem, vide infrà in Eugen. IV. constit. 19. Exultate.

INNOCENTIUS PAPA III. &c. *Illustri Regi Armenorum.*

Edita A. D. 1109 Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ejusque Summorum Pontificum auctoritas.

IS Ecclesiam suam congregatam ex gentibus, non habentem maculam, neque rugam, super gentes. & regna constituit, is extendit palmites ejus usque ad mare, & usque ad terminos terræ ipsius propagines dilatavit, cujus est Terra, & plenitudo ejus, Orbis terrarum, & universi qui habitant in ea. Ipse etiam Romanam Ecclesiam non solùm universis fidelibus prætulit, sed super cæteras etiam Ecclesias exaltavit, ut cæteræ ab ea non tam vivendi normam, & morum sumerent disciplinam, sed & fidei etiam Catholicæ documenta reciperent, & ejus servarent humiliter instituta. In Petro enim Apostolorum Principe, cui excellentius aliis Dominus ligandi & solvendi contulit potestatem; dicens ad eum: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis: & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cœlis; Ecclesia Romana Sedes ejus, & seniores ipsius Romani Pontificis Successores Petri, & Vicarij JESU CHRISTI sibi invicem per successivas varietates temporum singulariter succedentes, super Ecclesiis omnibus, & cunctis Ecclesiarum Prælatis, imò etiam fidelibus universis, à Domino primatum, & magisterium acceperunt; vocatis sic cæteris in partem solicitudinis, ut apud eos plenitudo resideat potestatis. Non enim in Petro, & cum Petro singulare illud privilegium expiravit, quod Successoribus ejus futuris, usque in finem mundi Dominus in ipso concessit, sed præter vitæ sanctitatem, & miraculorum virtutes, par sit in omnibus jurisdictio successorum, quos & si diversis temporibus, eidem tamen Sedi, & eadem auctoritate Dominus voluit præsidere.

Coronatio Regis Armenorum acta per Archiepiscopum Maguntinum.

§. 1. Gaudemus autem, quod tu, sicut Princeps Catholicus Apostolicæ Sedis privilegium recognoscens, venerabilem fratrem nostrum Maguntinum Archiepiscopum, Episcopum Sabinensem, unum ex septem Episcopis, qui nobis in Ecclesia Romana collaterales existunt, benignè, ac hilariter recipisti. Et non solùm per eum institutis salutaribus es instructus, quibus juxta continentiam literarum tuarum, totum Regnum tuum, licet amplissimum desideres informari, & universos Armenos ad Ecclesiæ Romanæ gremium revocare; sed ad honorem, & gloriam Apostolicæ Sedis, quam constitutam esse novisti super gentes, & regna, diadema Regni recepisti de manibus ejus, & eum curasti devota, ac humiliter honorare, & nos per ipsum, & literas tuas, ad Orientalis terræ subsidium invitasti.

Confirmatio hujus Pontificis.

§. 2. Ei ergo, à quo est omne datum optimum, & omne donum perfectum, qui habet corda Principum in manu sua, quas possumus gratias referentes, qui tantæ humilitatis animum inspiravit, rogamus Seren. Regiam & exhortamur in Domino, ac per Apostolica tibi scripta mandamus, quatenus in timore Domini, & Apostolicæ Sedis devotione persistens, ad expugnandam barbariem paganorum, & vindicandam injuriam Crucifixi, tanto potentius, & efficacius studeas imminere; quanto fraudes, & versutias hostium vicinius positus melius agnovisti. Non in exercitus multitudine aut virtute, sed de ipsius potius miseratione confidens, qui docet manus ad prælium, & digitos movet ad bellum, qui arcus fortium superat, & robore accingit infirmos.

Adhortatio ad bellum contra Saracenos.

§. 3. Jam enim per Dei gratiam ad commonitionem nostram, multi Crucis signaculum receperunt, & plures Domino dante recipient in defensionem Orientalis Provinciæ, opportuno tempore transituri. Jam etiam duo ex fratribus nostris vivificæ Crucis assumpsere vexillum, exercitum Domini præcessuri. Confide igitur, & esto robustus, quia citius forsitan, quàm credatur, Orientalis Provincia subsidium sentiet expectatum.

Dat. P. A. 2. die 25. Jan.

Datum Lateran. 7. Kalend. Decemb. Anno secundo.

V.

Creatio Colojoannis in Regem Bulgarorum & Blachorum, cum donatione insignium regalium, & potestate cudendi monetam. Et facultas Archiepiscopi Innovitan. Ipsius Regis pro tempore successores, Apostolica auctoritate coronandi.

INNOCENTIUS PAPA III. *Colojoanni Ill. Bulgarorum & Blachorum Regi, ejusq. posteris, ei tàm in Regno, quam in devotione Sedis Apostolicæ successuris in perpetuum.*

Edita. A.D. 1204.

Enarratio sublimitatis B. Petri Apostoli & Romanorum Pontificum successorum

REx Regum, & Dominus dominantium JESUS CHRISTUS Sacerdos in æternum, secundùm ordinem Melchisedech, cui dedit omnia Pater in manu, pedibus ejus subjiciens universa; cujus est terra & plenitudo ejus, Orbis terrarum & omnes habitantes in eo, imò cui flectitur omne genus, cœlestium, terrestrium, & infernorum, Summum

Aposto-

Apostolicæ Sedis; & Romanæ Ecclesiæ Pontificem, quem in B. Petro, sibi Vicarium ordinavit, super gentes & regna constituit, evellendi, destruendi, disperdendi, & dissipandi, & ædificandi, & plantandi ei conferens potestatem, loquens ad eum in Propheta qui fuit de Sacerdotibus Anathot: Ecce constitui te super gentes & regna, ut evellas, & destruas, & disperdas, & dissipes, & ædifices, & plantes. Ut autem id expressiùs demonstraret, non per alium, sed per se ipsum, cùm pro hominibus, carnem assumpsisset humanam, & calceamentum suum extendisset in Idumæam, ut ei Allophyli subderentur, & Oves suas quæ de hoc Ovili non erant adduceret, & fieret unum Ovile, & unus Pastor; in se qui est super omnia Deus benedictus in sæcula, universali Ecclesiæ posuit fundamentum, ejusque Apostolorum Principi Petro magisterium contulit & primatum, dicens ad eum: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam, & tibi dabo claves Regni Cælorum. Ubi etiam consequenter adjecit: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis; & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cœlis. Post passionem quoque suam ascensurus in cœlum. Ovile suum, videlicet Ecclesiam, ei committens, & commendans in Ovibus, dixit ei. Pasce Oves meas, vocabulo tertiò repetito, per hoc patenter ostendens, quod ad ejus Ovile non pertinent Oves illæ, quæ se commissas & subjectas esse B. Petro contumaciter denegarint: & ejus noluerint erudiri doctrina, & magisterio subjacere. Siquidem Ecclesia est Arca illa, in qua paucæ animæ, pereuntibus cæteris in diluvio sunt salvatæ. Unde sicut omnes quos Arca non cæpit in diluvio perierunt, sic omnes qui extra Ecclesiam inventi fuerint, in judicio damnabuntur. Arca enim Ecclesiam, cathaclysmus judicium, & Pastorem Ecclesiæ Petrum, Noæ Rector Arcæ figurat. Ille cum Domino legitur ambulasse, hic autem super undas maris, quod hunc Mundum significat, ad Dominum scribitur pervenisse. In quo etiam expresse notatur, quòd Petro non specialiter aliquis specialis Ecclesia, sed totus mundus commissus fuerit, & Ecclesia generalis. Nam sicut aquæ multæ, sunt populi multi; sic mare magnum & spatiosum, Mundum significat universum. Unde vocatis cæteris in partem solicitudinis, hunc assumpsit Dominus in plenitudinem potestatis, cùm inquit ad eum: Tu vocaberis Cæphas, quod Petrus interpretatur, & Caput, ut Petrum Caput Ecclesiæ demonstraret. Qui sicut unguentum, quod à capite Aaron descendit in barbam, in membra diffunderet, ut nihil sibi penitus deperiret, quoniam in capite viget sensuum plenitudo, ac membra verò pars eorum aliqua derivatur. Insuper quærenti Petro si quoties peccaret in eum frater ejus dimitteret ei usque septies, Dominus legitur respondisse: Non dico tibi usque septies, sed usque septuagies septies. Sanè cùm omne tempus, septem dierum numero concludatur, multiplicatus in se septenarius, in hoc loco notat universorum universa peccata, cum solus Petrus, non solum omnia sed omnium possit crimina relaxare. Ipsi enim & non alii dictum à Domino reperitur: Tu me sequere, id est in veri Pastoris officio, & potestatis Ecclesiasticæ plenitudine imitare. Quia eum in officio Vicarium sibi substituit Dominus, & in magisterio successorem, sic hæreditatem, in cujus præclaris funes ejus ceciderant, transferens in eundem, ut aliis post eum, & sub eo quasi partialia facere de hæreditate legata.

Creatio Coloannis in Regem.

§. 1. Cùm igitur licèt immeriti ejus vices geramus in terris, qui dominatur in Regno hominum, & cui voluerit dabit illud, utpote per quem Reges regnant, & Principes dominantur, cum Petro, & successoribus ejus, & nobis in eo, noverimus esse dictum: Ego pro te rogavi Petre, ut non deficiat fides tua, sed tu aliquando conversus, confirma fratres tuos, cùm ex præcepto Domini Oves ejus pascere teneamur, Populis Bulgarorum, & Blachorum, qui multo jam tempore ab uberibus matris suæ alienari fuerant, in spiritualibus & temporalibus paterna solicitudine providere volentes, ejus auctoritate confisi, per quem Samuel David in Regem inunxit, Regem te statuimus super eos, & per dilectum filium L. tituli S. Crucis Presbyterum Cardinalem apud Sedem Legatum virum providum, & honestum, nobis inter cæteros fratres nostros acceptum, sceptrum Regni ac Regium tibi mittimus diadema, ejus quasi nostris tibi manibus imponendum, recipiendo à te juratoriam cautionem, quod nobis & successoribus nostris, & Ecclesiæ Rom. devotus & obediens permanebis, & cunctas Terras & gentes tuo subjectas imperio, in devotione, & obedientia Sedis Apostolicæ conservabis.

Concessio facultatis cudendi monetam.

§. 2. Ad petitionem insuper Venerabilis fratris nostri Blasii, Brandi, Ziberen, Episcopi, quem ad Sedem Apostolicam destinasti, publicam in Regno tuo cudendi monetam tuo charactere insignitam, liberam tibi concedimus facultatem.

Concessio facultatis Archiepisc. Innovitan. d. Regis successores, Apostolica auctoritate coronandi.

§. 3. Venerabili etiam Fratri nostro Archiepiscopo Innovitan. in terris quibus imperas universis, privilegium concedimus, primatus. Qui & successores ipsius, tuos in posterum successores, simili ab eis juramento recepto, Apostolicæ Sedis auctoritate coronent, & in terra tua primatus obtineant dignitatem, eisque Metropolitani tam Bulgariæ, quàm Blachiæ Provinciæ constituti subjaceant, & juxta formam canonicam, reverentiam primati debitam exhibeant, & honorem.

Hortatio ad perseverandum in obedientia Sedis Apostolicæ.

§. 4. Sic ergo, fili carissime, gratiam quam Apostolica Sedes mater tua tibi facit agnoscas, sic retribuas nobis pro omnibus quæ tribuimus ipsi tibi, sic regnum tuum in Apostolicæ Sedis subjectione ac devotione confirmes, ut cum sub Petro in illius petræ fuerit firmitate fundatum, de qua inquit Apostolus, Petra autem erat Christus, nec pluviarum imbres, nec impulsus ventorum, nec fluminum formidet incursus. Tu quoque præter auxilium Apostolicæ Sedis, quod juxta devotionem tuam senties in præsenti de temporali regno, ad regnum pervenias sempiternum.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Decernimus ergo ut nulli omninò &c. hoc privilegium nostræ constitutionis, & concessionis infringere, vel ei &c. Si quis autem &c.

D. P. A. 7. die 24. Feb.

Datum Anagniæ per manus Joannis S. R. E. Subdiaconi, & Not. 6. Kalend. Martii. Indictione 7. Incarnationis Dominicæ, anno 1203. Pont. verò Domini Innocentii Papæ III. Anno septimo.

VI.

Quod Rex Bohemiæ, à Sede Apostolica Rex de cætero nominetur.

Edita, A. D. 1204.

INNOCENTIUS PAPA III. &c. *N. Regi Bohemorum Illustri.*

RomaniPont. hucusq; recusarunt Reges Bohemiæ Reges nominare.

Licet ante tuæ promotionis tempora, multi fuerint in Bohemia, diademate insigniti, numquam tamen potuerunt à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus obtinere, ut Reges eos, in suis literis nominarent.

Et iste Pont. ex causis hic enunciatis idem fecit.

§. 1. Nos quoque tum Prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, tum considerantes solicitè, quod à Nob. Vir Ph. Duce Sueviæ te feceras coronari, qui cum coronatus legitimè non fuisset, nec te, nec alium poterat legitimè coronare, Regem te hactenus non duximus nominandum.

Nunc verò d. titulo de cætero nuncupari concedit.

§. 2. Verum cùm ad commonitionem Apostolicæ Sedis, & nostram, relicto Duce Sueviæ, ad carissimum in Christo filium nostrum Illustr. Regem Othonem in Romanum Imperatorem electum, te converteris, usus consilio saniori, & ipse habeat te pro Rege, tam intuitu precum ejus, quàm tuæ devotionis obtentu, Regem de cætero reputare volumus, & vocare.

Et ad agnitionem hujus gratiæ ipsum hortatur.

§. 3. Tu igitur taliter gratiam tibi factam agnoscas, & sic ingratitudinis vitium studeas evitare, ut tua devotio mereatur, quòd & gratia tibi detur ex gratia, & data gratis perpetuò conservetur, provisurus attentius ut quàm citius poteris, ab eodem Rege Othone te facias solemniter coronari.

D. P. An. 6. die 19. Ap.

Dat. Lateran. 13. Kal. Maij Anno septimo.

Erectio Hospitalis apud S. Mariam in Saxia de Urbe, ad egenos infirmos piè recipiendos & curandos, S.R.E. eleemosynis constructi. Et institutio Fratrum Ordinis S. Spiritus, regularem vitam ibi degentium. Præfinitioque muneris ipsorum Fratrum, ac auctoritatis eorum Magistri, cum exemptionum, ac privilegiorum concessione.

Hoc Hospitale, denominatur Sancti Spiritus, ut inf. in Six. IV. const. 14. Illius. Et appellatur Archihospitale in Greg. XIII. Tom. 2. const. 44. Si inter, & alibi sæpe. Caputque omnium aliorum locorum Sancti Spiritus constitutum fuit, ut in Six. IV. const. 12. Etsi universi. Ejusque Magister, seu Commendator generalis est omnium Magister, & beneficiorum d. Ordinis collator, ut ibid. In eoque recipiuntur etiam infantes ob paupertatem expositi, ut habetur in ejusdem Six. const. 22. Religionis, in hoc Tomo I.

Ejusdem Archihospitalis membra enunciat Nicol. IV. in const. 4. Inter. Et in eo instituta etiam fuit Confraternitas piorum virorum, ut in d. Six. IV. const. 12. Multaque sibi à Sede Apost. data sunt privilegia, ut videre est in ejusdem Six. const. 22. Religionis, cum ibi not. in hoc Tom. I. Et ad cognitionem suarum causarum, specialem judicem delegit Clem. VIII. in ejus const. 128. Cum sicut ubi notabo. Tom. III.

Edita A. D. 1204.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei, Guidoni Magistro Hospitalium S. Mariæ in Saxia, & Sancti Spiritus in Monte Pessulano, ejusque fratribus tam præsentibus, quàm futuris regularem vitam professis in perpetuum.*

Hospitalitatis commendatio.

INter opera pietatis, quæ secundùm Apostolum promissionem habet vitæ, quæ nunc est pariter & futuræ, hospitalitatem nobis specialiter & frequenter divina scriptura commendat, utpote quæ illa omnia comprehendit, propter quæ Dominus in ultimæ discussionis examine remuneraturum se bonos, & malos asserit puniturum. Hæc enim pascit esurientes, sitientes potat, colligit hospites, nudos vestit, & non solùm infirmos visitat, sed eorum in se infirmitates assumens, infirmantium curam agit, in carcere positis subvenit, & quibus vivis in infirmitate communicat, participat in sepultura defunctis. Per hanc quidam Angelis receptis hospitio placuere, cùm Abraham & Loth hospitalitati vacantes, Angelos meruerint hospitari, per quos Abraham jam senex futuræ sobolis promissionem accepit, & Lot fuit de incendio Sodomæ liberatus. Duo quoque Discipuli qui JESUM hospitio coëgerunt, quem in expositione scripturæ non noverant, in panis fractione noverunt. Per hanc superflua divitum, quæ congregata forte servarentur ad mortem, in necessitates pauperum erogantur ad vitam. Per hanc terrena in cœlestia, & transitoria in æterna fœlici commercio commutantur, dum per manus pauperum thesaurizamus in cœlis, ubi nec ærugo, nec tinea demolitur, & ubi fures non effodiunt nec furantur, & facimus nobis de mammona iniquitatis amicos, qui cum defecerimus in æterna tabernacula nos admittant.

Constructio Hospitalis apud S. Mariam in Sax. à de Urbe pro Fratribus S. Spiritus enunciatur.

§. 1. Hæc igitur attendentes, non solùm pro nostra, sed prædecessorum, & successorum, & fratrum nostrorum Episcoporum, Presbyterorum, atque Diaconorum Rom. Ecclesiæ Cardinalium, tam vivorum, quàm etiam defunctorum salute, apud S. Mariam in Saxia, locum utique satis idoneum ad hospitalitatis officium exercendum, eleemosynis Ecclesiæ Rom. venerabile construximus Hospitale, in quo futuris temporibus, dante Domino, recipiantur, & reficiantur pauperes, & infirmi, & exhibeantur alia opera pietatis.

Quorum ordo ibidem institutus fuit.

§. 2. Statuentes ut regularis Ordo qui secundùm Deum & institutionem fratrum Hospitalis Sancti Spiritus in eodem loco per nos institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur.

§. 3. Hoc autem adjecto ut in eadem Ecclesia quatuor semper ad minus sint Clerici regulam ejusdem Hospitalis professi, qui pro nobis & Prædecessoribus, ac Successoribus, & fratribus nostris, vivis pariter & defunctis specialiter orantes, omnia spiritualia libere administrent, & super iis nullius nisi Romani Pontificis correctioni subjaceant. Ad quem quoties expedierit, monitione præmissa, caritativa fiat à fratribus proclamatio propter Deum, ut ipse cognita veritate, decernat quod suo prudenti consilio duxerit providendum.

Et qui specialiter pro vivis & defunctis orent, & spiritualia administrent &c.

§. 4. Ipsi autem victu, & vestitu contenti, quem eis secundùm eamdem regulam præcipimus exhiberi, divinis vacent officiis, & intendant Ecclesiasticis Sacramentis, ita quod de aliis Hospitalis negociis, præter concessionem Magistri, se nullatenus intromittant, sed omnia dispositioni tuæ fili Magister & successorum tuorum, vel eorum qui per te, vel eos ad hoc fuerint deputati, sine contradictione, ac murmuratione relinquant.

Victumque habeant & vestitum, regimine Hospitalis totaliter remanente apud Magistrum. Hodie non Magister, sed Commendator appellatur.

§. 5. Ceterum quoniam in Hospitali Sancti Spiritus diebus nostris per Dei gratiam hospitalitas valdè viget, illud isti, & istud illi, de consilio fratrum nostrorum unimus. Ut & istud illi tanto utilius munimenti impendat, quanto vicinius nobis existens, defensionem nostram illi facilius poterit implorare. Illudque isti tanto commodius subveniat in ministris, quanto personæ conversantes in illo ad hospitalitatis sunt officium aptiores. Ita tamen ut per hanc unionem, prædictum Sancti Spiritus Hospitale jurisdictioni Magalonen. Ecclesiæ minimè subtrahatur, illa dumtaxat constitutione servata, quam inter eamdem Magalonen. Ecclesiam, & prædictum Sancti Spiritus Hospitale decrevimus observandam.

Hospitale S. Mariæ in Saxia de Urbe, & Hosp. S. Spiritus, in Monte Pessulano uniuntur. Vide notata hic in rub. & etiam in constit. 4. Nicol. IV.

§. 6. Statuimus insuper, ut unus tantùm Magister Hospitalibus præficiatur ambobus, qui utrumque visitet annuatim, & quæ statuenda vel emendanda viderit, statuat & emendet, & transferendi fratres ubicumque fuerint, prout melius viderit expedire, liberam habeat facultatem. Qui si forsan apud Urbem, vel ubilibet citra Montes, viam fuerit universæ carnis ingressus, fratres Hospitalis Sanctæ Mariæ in Saxia, fratribus Hospitalis Sancti Spiritus, ejus non differant obitum nunciare. Illique Romam, duos, vel tres de fratribus suis mittant, qui cum fratribus Hospitalis S. Mariæ in Saxia electionem celebrent regularem. Quod si forsan apud Montem Pessulanum obierit, vel ubilibet ultra montes, per fratres Sancti Spiritus, fratribus S. Mariæ ipsius obitus nuncietur, qui ut prædiximus, duos vel tres de fratribus suis Montem Pessulan. transmittunt, ad electionem regulariter celebrandam.

Magister generalis utrumque Hospit. regat. ejusque Magistri electi fiat juxta seriem hic positam.

Hodie Magister, eligitur à Summo Pontifice.

§. 7. Cæterum cum Ecclesia S. Mariæ in Saxia, & Hospitale constructum ibidem, ad nos nullo pertineant medio (salvo quod Clerici ejusdem Ecclesiæ debent ex nostro mandato Basilicæ Principis Apostolorum in Scrutinio, Baptismo, & Lætania) ne disparis conditionis homo præferatur eidem, & servus, qui alii Domino stet, aut cadat præponatur Hospitali prædicto, quod nostræ tantùm est jurisdictioni subjectum; personam tuam fili Magister & successorum tuorum à quorumlibet Prælatorum eximimus potestate. Ut nullus in te vel eos, interdicti vel excommunicationis sententiam, sine mandato Apostolicæ Sedis audeat promulgare. Quam si aliter prolata fuerit decernimus non tenere.

Exemptio à potestate quorumcumque Prælatorum.

§. 8. Licet autem prædicta Hospitalia uniamus, ne tamen hujusmodi unio confusionem inducat, cum & si unio Deo sit placita, discretio tamen ei nihilominus sit accepta, privilegio præsenti statuimus, ut fratres qui colligendis eleemosynis pro pauperibus, Hospitalis S. Mariæ in Saxia fuerint deputati, tantùm Italia, & Sicilia, & Anglia, & Ungaria sint contenti, fratres autem Hospitalis Sancti Spiritus in Monte Pessulano liberè in Provinciis aliis, eleemosynarum statuant Collectores, ita quod utrique suis terminis sint contenti, nec invadant alteri terminos aliorum. Nec eleemosynæ, quæ pro Hospitali

Eleemosynarum quærendarum à prædictis Hospitalibus distributio. Scias postea fuisse unita omnia Hospitalia huic Hospitali, & sine licentia ejus Mag. eleemosynas nullibi colligi posse, ut inf. in const. 12. Six. IV.

ſpitali S. Mariæ in Saxia collectæ fuerint, ad Hoſpitale Sancti Spiritus transferantur, nec quæ fuerint illi fidelium devotione collatæ, occaſione qualibet deferantur ad iſtud.

Forma quærendi eleemoſynas etiam tempore interdicti. Tu videas conſt. 84. Pii IV.

§. 9. Si qui vero fratrum veſtrorum, qui deſtinati fuerint ad eleemoſynas colligendas in quamlibet Civitatem, Caſtellum, vel Vicum advenerint, ſi forte locus ille à divinis fuerit officiis interdictus, pro Omnipotentis DEI reverentia, in eorum adventu ineundo, ſemel in anno pulſatis campanis aperiantur Eccleſiæ; ut ſuper eleemoſynis acquirendis verbum exhortationis ad Populum in Eccleſia proponatur.

Collectores earum, ſub protectione B. Petri conſiſtunt.

§. 10. Decernimus inſuper, ut Receptores fraternitatum, ſive collectarum veſtrarum, ſalvo jure Dominorum ſuorum, in B. Petri & noſtra protectione conſiſtant, & pace in terris, in quibus fuerint potiantur.

Fratribus ſepultura non deneget ut etiam ſi Eccleſia ſit interdicta. Exemptio à decimis.

§. 11. Simili etiam modo ſancimus ut quicumque in veſtra fuerit fraternitate receptus, ſi forſan Parochialis Eccleſia, cujus tempore Parochianus extiterit, à divinis fuerit officiis interdicta, eumque mori contigerit, ipſi ſepultura Eccleſiaſtica non negetur, niſi excommunicatus, vel nominatim fuerit interdictus.

Vide privil. Six IV. in conſtit. 22.

§. 12. Decimas autem, de terris & vineis, quas ad opus infirmorum & pauperum propriis manibus, aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis animalium, ſeu de fructibus hortorum veſtrorum, nullus exigere, vel extorquere præſumat.

Oratorii, & Cœmeterii permiſſio in locis Ord.

§. 13. Liceat autem vobis in domibus veſtris, quas in præſentiarum habetis, vel in futurum eritis habituri ad opus veſtrum & familiæ veſtræ, nec non infirmorum & pauperum ibidem manentium, oratorium, & cœmeterium ſive impedimento cujuslibet contradictionis, habere.

Fratres ab Epiſcopis ordines &c. recipiant.

§. 14. Chriſma verò, Oleum Sanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ordines fuerint promovendi, à diœceſanis ſuſcepitis Epiſcopis, ſiquidem Catholici fuerint, & communionem ſacroſanctæ Romanæ Sedis habuerint, & ea vobis ſine pravitate aliqua voluerint exhibere. Alioquin liceat vobis quemcumque malueritis adire Antiſtitem, gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habentem, qui noſtra fretus auctoritate, vobis quod poſtulatur impendat.

Celebrareque poſſint etiam tempore interdicti.

§. 15. Cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat in Eccleſiis veſtris, clauſis janius, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, divina officia celebrare.

Tu ſerva Concil. Trident Seſſ. 25. c. 12. Et alios in religione recipere. Recepti autem poſt profeſſionem inde non recedant.

§. 16. Liceat quoque vobis liberas & abſolutas perſonas è ſæculo fugientes ad converſionem recipere, & eas abſque contradictione aliqua retinere.

§. 17. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum, poſt factam in locis veſtris profeſſionem, fas ſit abſque Magiſtri ſui licentia, inde diſcedere, niſi arctioris religionis obtentu. Diſcedentem verò abſque communium literarum veſtrarum cautione, nullus penitus audeat retinere.

Magiſtri auctoritas ejiciendi fratres turbatores, aut inutiles ab Ordine, cum conſenſu Capituli, & alios recipiendi prævia probatione.

§. 18. Si quis verò fratrum veſtrorum, poſt factam profeſſionem turbatores religionis veſtræ, vel inutiles fuerint fortaſſis inventi, liceat tibi fili Magiſter, & ſucceſſoribus tuis, eos cum aſſenſu & conſilio ſanioris partis Capituli amovere, ipſiſque dare licentiam ad alium Ordinem, ubi ſecundùm Deum vivere valeant transeundi, & loco eorum alios ſubrogandi, qui unius anni ſpatio, in veſtra ſocietate probentur. Quo peracto ſi mores eorum exegerint, & ipſi utiles fuerint, ad ſervitium Hoſpitalis inventi, profeſſionem faciant regularem.

Exemptio Hoſpit. ab homagiis &c.

§. 19. Ad hæc, diſtrictius inhibemus ne à te fili Magiſter vel ſucceſſoribus tuis, & fratribus Hoſpitalium eorumdem, exigat ulla Eccleſiaſtica ſæcularisvè perſona fidelitates, homagia, juramenta, vel ſecuritates reliquas, quæ à laicis frequentantur.

Licentia decimas acquirendi.

§. 20. Poſtremò, decimas quas conſilio & aſſenſu Epiſcoporum à Clericis, vel Laicis potueritis obtinere, illaſque quas conſentientibus diœceſanis Epiſcopis, & Clericis ad quos pertinent, acquiretis, auctoritate Apoſtolica vobis confirmamus. Nulli ergo, &c.

Hortatio ad Pont. Succeſſore, ut ſpecialiter hujus Hoſpitalis curæ incumbant.

§. 21. De cætero ſucceſſores noſtros obſecramus & obteſtamur in CHRISTO JESU, qui venturus eſt judicare vivos & mortuos, ut loca veſtra cum perſonis & rebus ad hoſpitalitatis officium deputatis, tamquam ſpeciales patroni, ſpecialiter foveant, & defendant. Quoniam & ſi cæteris piis locis teneantur ex Apoſtolicæ ſervitutis officio providere, huic tamen Hoſpitali, quod de bonis Eccleſiæ Romanæ fundatum eſt, & dotatum, & tam noſtris, quàm ſucceſſorum noſtrorum diebus credimus ampliandum, curam debent impendere ſpecialem. Si qua igitur &c. Cunctis autem &c.

Datum Lateran. per manum Joannis S. R. E. Subdiaconi & Notarii, XIII. Kal. Julii, Indictione VII. Incarnationis Dominicæ Anno 1204. Pontificatus verò Domini Innocentii Papæ III. Anno VII. D. P. A. 7. die 18. Jun.

VIII.

Coronatio Regis Aragonum Romæ in Monaſterio S. Pancratii; cum inſignium regalium conceſſione, ac licentia, quòd ejus ſucceſſores de cætero per Archiepiſcopum Tarraconenſem auctoritate Apoſtolica coronari poſſint.

Edita A. D. 1206.

INNOCENTIUS PAPA III.

Servus Servorum Dei. Petro Illuſtri Regi Aragonum.

Coronatio.

CUm quanta gloria & honore, impendiis & applauſu, Regium Romæ de manu noſtra in Monaſterio B. Pancratii ſuſceperis Diadema, poſtquam per Venerabilem fratrem noſtrum Petrum Portuen. Epiſcopum in Regem te fecimus coronari, tua ſublimitas non ignorat.

Inſigniumregalium conceſſio.

§. 1. Ut autem dilectionis affectum, quem ad tuam habemus perſonam, per exhibitionem operis, evidentius monſtraremus, regalia inſignia univerſa, Mantum videlicèt, Colobium, Sceptrum, & Pomum, Coronam, & Mitram ad opus tuum non minus precioſa quàm ſpecioſa, fecimus præparari, & ea liberaliter tibi donavimus, in ſignum gratiæ ſpecialis.

Promiſſio Regis de annuo cenſu Sedi Apoſt. perſolvendo

§. 2. Tu verò tamquam Princeps, & Catholicus Rex, ſuper altare B. Petri Apoſtolorum Principis, Regnum tuum nobis, & per nos Apoſtolicæ Sedi cum multo devotionis affectu, per privilegii paginam obtuliſti, illud ei conſtituens in perpetuum cenſuale; firmiter promittendo, quod juramentum fidelitatis & obedientiæ, in coronatione tua nobis exhibitum, inviolabiliter obſervabis, & ad illud exhibendum, & conſervandum ſucceſſores tuos obligari volebas.

Indultum, quod hujus Regis ſucceſſores coronentur per Archiepiſc. Tarraconenſem.

§. 3. Nos igitur gratiam tibi à nobis exhibitam, ad ſucceſſores tuos derivari volentes, præſentium auctoritate concedimus, ut cum ipſi decreverint coronari, coronam à Sede Apoſtolica requirentes, de ſpeciali mandato per Tarraconenſem Archiepiſcopum apud Cæſarauguſtam ſolemniter coronentur, præſtita ſuper prædictis idonea cautione. Et quoniam jure civili ſtatutum eſt, ut mulieres maritorum honoribus decorentur, præſentium auctoritate concedimus, ut per manus ejuſdem Archiepiſcopi eas liceat coronari.

Sanctio pœnalis.

§. 4. Nulli ergo, &c. noſtræ conceſſionis, &c. Si quis autem, &c.

Dat. Ferentinn. 15. Kal. Julii, Pont. noſtri Anno nono. D. P. A. 9. die 15. Jun.

IX.

Confirmatio Ordinis Fratrum Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptoris Captivorum.

Hic idem Pontifex Regulam huic Ordini conſtituit, ut ſuprà in ejus conſt. 1. Operante fol. 52. ubi plenè notavi de materia.

Confirmavit poſtea privilegia, gratias, & indulta huic Ordini conceſſa, tàm ſpiritualia, quàm temporalia Greg. XV. in Conſt. 22. Injuncti. Vide inf. Tom. 3.

Edita A. D. 1209.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Joanni Ministro, & fratribus Ordinis Sanctæ Trinitatis; tàm præsentibus, quàm futuris, regularem vitam professis in perpetuum.*

Exordium.

OPerante Patre luminum (à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum, qui Solem suum oriri facit super bonos & malos, etiam diebus nostris, in quibus peccatis exigentibus, abundat iniquitas, & multorum caritas refrigescit) nonnulli faciente cum eis Domino signum in bonum (unde inter alia beneficia quæ nobis misericorditer impertitur, ad gratiarum actiones propensius invitamur) posteriorum obliti, ad anteriora cum Apostolo se extendunt. Et exuentes veterem hominem cum actibus suis, & novum, qui secundùm Deum creatus est induentes, in vitæ transeunt novitatem, cum relictis pro Deo quæ possident, & non quæ sua sunt, sed quæ JESU CHRISTI, quærentes, voluntariam eligunt paupertatem, & divinæ se subjiciunt servituti. Quorum desideriis tanto est propensius annuendum, quanto per opera pietatis gratiorem præstant Altissimo famulatum.

Approbatio Ordinis Fratrum S. Trinitatis redemptionis Captivorum

§. 1. Licèt autem, secundùm Apostolum, nec qui plantat, nec qui rigat sit aliquid, sed qui incrementum dat Deus; plantationem tamen vestram novellam, Apostolicæ protectionis præsidio disposuimus irrigare, quatenus Deo præstante misericorditer incrementum, fructum proferat exoptatum. Ea propter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Ordinem Sanctæ Trinitatis, sub B. Petri, & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus. Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Ordo in præsentiarum justè ac canonicè possideat, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, sive aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci: firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant.

Facultas edificandi Monasteria. Tu ad hoc vide const. 113. Clem. VIII. Quoniam. in Tom. 3.

§. 2. Si quando verò loca deserta, fuerint eidem venerabili Ordini ab aliquo pia devotione collata, liceat vobis ædificare Villas, Ecclesias, Cœmeteria ad opus hominum ibidem morantium fabricare. Ita tamen ut illic vicinia, Abbatia, vel Religiosorum Collegia non existant, quæ hoc valeat perturbare.

Exemptio à decimisque

§. 3. Sanè novalium vestrorum quæ propriis manibus, aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis animalium vestrorum, hortorum, vel pomorum fructibus, nullus à vobis decimas exigere vel extorquere præsumat.

Facultas recipiendi fratres. Tu vide Bul. 71. Six. V. Tom. 2.

§. 4. Liceat quoque vobis, clericos vel laicos, liberos & absolutos à sæculo fugientes, ad conversionem recipere, & eos sine contradictione aliqua retinere.

Prohibitio discedent. ab Ordine.

§. 5. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum, post factam in Ordine vestro professionem, fas sit, absque Ministri sui licentia, nisi arctioris Religionis obtentu, de eodem Ordine discedere. Discedentem verò absque communium literarum cautione, nullus audeat retinere.

Licentia recipiendi sacros Ordines, & Sacramenta ab Ordinatiis & aliis. Tu intellige hoc jux. Conc. Trid. sess. 23. cap. 12.

§. 6. Chrisma verò, Oleum sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum vestrarum, ordinationes Clericorum vestrorum, qui ad sacros ordines fuerint promovendi, & cætera Ecclesiastica Sacramenta, à diœcesano suscipietis Episcopo, si quidem catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacrosanctæ Romanæ Sedis habuerit; & ea vobis voluerit sine pravitate qualibet exigere. Alioquin liceat vobis quemcumque malueritis catholicum adire Antistitem, gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habentem, qui nostra fretus auctoritate, vobis quod postulatis, impendat.

Temporeq; interdicti celebrandi. Tu Vide Concl. Trid. sess. 25. cap. 12.

§. 7. Cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clausis januis, exclusis excommunicatis & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce, divina officia celebrare.

Mortuos in eorum Ecclesiis sepeliendi.

§. 8. Sepulturam præterea locorum vestrorum liberam esse decernimus, ut eorum devotioni & extremæ voluntati, qui se illic sepelire deliberaverint, nisi forte excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat. Salva tamen justitia illarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora assumuntur.

Minister generalis à Fratribus Ordinis eligatur.

§. 9. Obeunte verò te nunc ejusdem Ordinis Ministro, vel tuorum quolibet successorum; nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, canonicè provident eligendum.

Nemo loca Ordinis perturbet.

§. 10. Paci & tranquillitati vestræ paterna in posterum solicitudine providere volentes, auctoritate Apostolica districtius inhibemus, ut infra clausuram locorum vestrorum nullus rapinam, seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, seu violentiam audeat exercere.

Vel ejus bona.

§. 11. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat præfatum Ordinem temerè perturbare, vel ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Salva Sedis Apostolicæ auctoritate, & diœcesani Episcopi canonica justitia.

Contravenientes puniantur.

§. 12. Si igitur in futurum, Ecclesiastica sæcularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè uti tentaverit, secundò, tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatisque suæ careat dignitate, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo corpore & sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri JESU CHRISTI aliena sit, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat.

Obedientes verò benedicuntur.

§. 13. Cunctis autem eidem loco suo jure servientibus, sit pax Domini nostri JESU CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, Amen, Amen.

Dat. P. A. 12. die 18. Jun.

Dat. Viterbii per manum Joannis S. Mariæ Cosmedin, Diaconi Card. S. R. E. Cancellarii, 14. Kalend. Julii, Indictione 2. Incarnationis Dominicæ Anno 1209. Pontificatus verò Domini Innocentii Papæ Tertii, Anno 12.

X.

Damnatio Constitutionis Henrici Constantinopolitani Imperatoris, contra libertatem Ecclesiasticam editæ, elargitionesque erga Ecclesias impedientis.

Edita A. D. 1212.

INNOCENTIUS PAPA III. *Servus Servorum Dei. Cardicen. & Sidonien. Episcopis, & Archidiacono Davalien.*

Henricus Imperator edidit constitutionem libertati Eccl. contrariam.

AD nostram noveritis audientiam pervenisse, quòd carissimus in CHRISTO filius noster, Henricus Constantinopolitanus Imperator Illustris, Constitutionem cum suis Baronibus edidit, quæ vergit in periculum animarum, & est contraria prorsus Ecclesiasticæ libertati, ut nullus possit de suis possessionibus in vita, vel ultimo testamento, aliquid in Ecclesiis elargiri.

Hic ideò Pontifex eam damnat.

§. 1. Cùm igitur Constitutio hujusmodi, tam divinis, quàm humanis sit legibus inimica, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsam auctoritate nostra decernatis frivolam, & inanem, & nullo modo servandam.

Dat. P. A. 15. die 23. Maji

Dat. Laterani 10. Kal. Junii, Anno 15.
Indictio xij. Sacri & Oecumenici Concilii Lateranensis, pro prima die Novembris 1215.

XI.

Edita A. D. 1213.

INNOCENTIUS PAPA III. *Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, & Prioribus, Decanis, & Archidiaconis per Teutonicas Provincias constitutis.*

Exordium.

VIneam domini Sabaoth, multiformes satagunt bestiæ demoliri; quarum incursus adeò invaluit contra ipsam, ut ex parte non modica pro viti-

bus spinæ succreverint, & quod gementes referimus, ipsæ jam vites proferant pro uva labruscam, infectæ multipliciter, & corruptæ.

Affectus Pontificis ad recuperationem Terræ Sanctæ & reformationem universalis Ecclesiæ.

§. 1. Illius ergo testimonium invocamus, qui testis est in Cœlo fidelis, quod inter omnia desiderabilia cordis nostri duo in hoc sæculo principaliter affectamus, ut ad recuperationem videlicet Terræ Sanctæ, ac reformationem universalis Ecclesiæ valeamus intendere cum effectu. Quorum utrumque tantam requirit provisionis instantiam, ut absque gravi & grandi periculo ultra dissimulari nequeat, vel differri.

Ejusdem ad Deum supplicatio pro opportuno remedio.

§. 2. Unde supplicationes, & lacrymas effundimus coram Deo, humiliter obsecrantes, quatenus super his suum nobis beneplacitum revelaret, inspiraret affectum, accenderet desiderium, & propositum confirmaret, facultatem & opportunitatem præstando, ad ea salubriter exequenda.

Constitutio convocandi Concilium generale.

§. 3. Quapropter habito super his cum fratribus nostris & aliis viris prudentibus, frequenti & diligenti tractatu, prout tanta sollicitudo exigebat, hoc tandem ad exequenda prædicta de ipsorum consilio providimus faciendum. Ut quia hæc universorum fidelium communem statum respiciunt, Concilium juxta priscam consuetudinem Sanctorum Patrum convocemus, propter lucra solùm animarum opportuno tempore celebrandum. In quo ad extirpandum vitia, & plantandas virtutes, corrigendos excessus, & reformandos mores, eliminandas hæreses, & roborandam fidem, sopiendas discordias, & stabiliendam pacem, comprimendas oppressiones, libertatem fovendam, inducendos Principes & populos Christianos ad succursum & subsidium Sanctæ Terræ, tàm à Clericis, quàm à laicis impendendum, cum cæteris quæ prolongum esset per singula enumerare, provide statuantur inviolabiliter observanda circa Prælatos, & subditos regulares, quæcunque de ipsius approbatione Concilii visa fuerint expedire, ad laudem & gloriam nominis ejus, ad remedium & salutem animarum vestrarum, ac profectum & utilitatem populi Christiani.

Destinatio probo virorum ad explorandum interim negotium recuperationis Terræ Sanctæ.

§. 4. Quia verò ante biennium universale non posset Concilium commodè celebrari, disposuimus interim per viros prudentes in singulis provinciis plenius explorare, quæ Apostolicæ provisionis limam exposcant, & præmittere viros idoneos ad Terræ Sanctæ negotium procurandum, ut si exigente necessitate sacrum Concilium approbaverit, nos ipsum negotium personaliter assumamus efficacius promovendum.

Indictio d. Concilij ad primam diē Nov. 1215.

§. 5. Credentes igitur hoc salutare propositum ab illo descendere, à quo est omne datum optimum, & omne donum perfectum, universitati vestræ per Apostolica scripta præcipimus, * quo vos taliter præparetis, quod à præsenti Dominicæ Incarnationis MCCIII. anno, usque ad duos annos, & dimidium, præfixos vobis pro termino Kal. Novemb. ad Sedem Apostolicam accedatis cum modestia & cautela, ita quòd in vestra provincia, si necessitas postulaverit, duo vel tres de suffraganeis Episcopis valeant remanere, pro Christianitatis ministeriis exequendis, & tam illi, quàm alii, qui canonica præpeditione detenti venire nequeunt, idoneos pro se dirigant responsales. Personarum, & evectionum mediocrate servata, quam Lateranense Concilium definivit, ut nullus omninò plures, aut pauciores secum adducere possit. Nec quisquam faciat superfluas & pomposas, sed necessarias tantùm & moderatas expensas, ostendendo se actu & habitu verum Christi cultorem, cùm non sæcularis applausus, sed spiritualis profectus in hoc negocio sit requirendus.

* quod

Jussio ut interim quisq; diligenter inquirat de peragendis in d. Concil.

§. 6. Interim autem per vos ipsos, & per alios viros prudentes, universa subtiliter inquiratis, quæ studio correctionis, aut reformationis indigere videntur, & ea fideliter conscribentes, ad Sacri Concilii præfati examen, erga subventionem Terræ Sanctæ necessaria, ubi Deus noster Rex ante sæcula salutem in medio terræ operari dignatus est, opem & operam efficaciter impensuri, assistendo fideliter & prudenter, his quos ad hoc negotium duxerimus specialiter procurandum destinare.

Prohibitio excusationum proponendarum.

§. 7. Nullus itaque fallaciter se excusando ab executione tam sancti operis subtrahat, si canonicam vult effugere ultionem. Nemo dissensionum obstacula, vel itinerum impedimenta causetur, quæ Domino faciente signum in bonum ex magna jam parte cessare cœperunt. Nam & quanto majora imminent pericula, tanto potiora remedia convenit adhiberi. Nunquam enim navigabit per æquora, qui semper expectat, ut mare non excitet in se fluctus. Propter hæc autem ad vos dilectum filium N. cum jussione Apostolica destinamus, quem habeatis pro reverentia commendatum.

XII.

Indictio belli & Cruciatæ contra Saracenos, pro recuperatione Terræ Sanctæ Hierusalem, cum Indulgentiarum & privilegiorum concessione pro Cruce signatis ad illud proficiscentibus, aut aliter subsidium præstantibus.

Pars hujus Bullæ in §. 13 est in cap. 17. de Jud. & Sarrac. Et de Crucesignatis habes etiam inf. in hoc Tomo 1. Innoc. IV. const. 19. Malitia & Nicol. IV. const. 5. Illuminet. Ubi agitur etiam de simili expeditione pro recuperatione Terræ Sanctæ.

Aliam edidit Bullam Eug. 3. quæ est hic sup. num. 3. incipiens quantum pag. 34. Et alteram Greg. viij quæ etiam est hic sup. num. 1. incipiens Audit tremendi. pag. 48. Recordare autem quod hic idem Pont. ad hoc bellum adhortatus est Regem Armenorum, ut supra in const. 4. Is Ecclesiam. fol. 56. & Clem. V. ob id indixit Concilium Viennense generale, ut inf. in ejus const. 1. Regnans.

INNOCENTIUS PAPA III. &c.

Edita A. D. 1215.

Indictio expeditionis de Lateran. Concil. assensu, & deputatio loci properanda classe, cum qua hic Pont. profecturus est.

Ad liberandam Terram Sanctam de manibus impiorum ardenti desiderio aspirantes, de prudentum virorum consilio, qui plenè noverunt circumstantias temporum & locorum, sacro approbante Concilio definimus, ut ita Crucesignati se præparent, quod in Kal. Junii sequentis post proximum, omnes qui disposuerunt transire per mare conveniant in Regnum Siciliæ, alii sicut oportuerit & decuerit apud Brundusium, & alii apud Messanam, & partes utrobique vicinas, ubi & nos personaliter, Domino annuente, disposuimus tunc adesse; quatenus nostro consilio & auxilio Exercitus Christianus salubriter ordinetur, cum benedictione divina & Apostolica profecturus.

Exercitusq; terrestris cū quo Legatus de Latere destinabitur.

§. 1. Ad eundem quoque terminum se studeant præparare, qui proposuerunt per terram proficisci, significaturi hoc interim nobis, ut eis ad consilium & auxilium Legatum idoneum de nostro Latere concordamus.

Clericorum munus in d. exercitu præscribit.

§. 2. Sacerdotes autem, & alii Clerici, qui fuerint in exercitu Christiano, tam subditi quàm Prælati, orationi & exhortationi diligenter insistant, docentes eos verbo pariter & exemplo, ut timorem & amorem semper habeant divinum ante oculos, ne quid dicant aut faciant, quod divinam majestatem offendat. Et si aliquando lapsi fuerint in peccatum, per veram pœnitentiam mox resurgant, gerentes humilitatem cordis & corporis, & tam in victu, quàm in vestitu mediocritatem servantes, dissensiones & æmulationes omninò vitando, rancore ac livore à se penitus relegatis. Ut sic spiritualibus & materialibus armis muniti, adversus hostes fidei securius præelientur, non de sua præsumentes potentia, sed de divina virtute sperantes.

Eidem fructuum perceptionem de beneficiis permittit.

§. 3. Ipsis autem Clericis indulgemus, ut beneficia sua integra percipiant per triennium, ac si essent in Ecclesiis residentes, & si necesse fuerit, ea per id tempus pignori valeant obligare.

Prælatorum officium esse jubet inducendi Cruce signatos ad hanc expeditionem.

§. 4. Ne igitur hoc sanctum propositum impediri vel retardari contingat, universis Ecclesiarum Prælatis districtè præcipimus, ut singuli per loca sua illos qui signum Crucis disposuerunt resumere, ac tam ipsos quàm alios Crucesignatos, & quos adhuc signare contigerit, ad reddendum vota sua Domino diligen-

ter moveant & inducant, & si necesse fuerit, per excommunicationis in personas, & interdicti sententias in Terras eorum, omni tergiversatione cessante, compellant, illis duntaxat exceptis, quibus tale impedimentum occurrerit, propter quod secundum Sedis Apostolicæ providentiam, votum eorum commutari debeat meritò vel differri.

Aliosque personaliter non accedentes inducendi ad conferendum certum numerum militum ad triennium.

§. 5. Ad hæc, ne quid in negotio JESU CHRISTI de contingentibus omittatur, volumus & mandamus, ut Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, & alii qui curam obtinent animarum, studiosè proponant sibi commissis verbum Crucis, obsecrantes per Patrem & Filium, & Spiritum sanctum, unum solùm verum æternum Deum, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & Barones, aliosque Magnates, nec non Communitates Civitatum, Villarum, Oppidorum, ut qui personaliter non accesserint in obsidium Terræ Sanctæ, competentem conferant numerum bellatorum, cum expensis ad triennium necessariis, secundùm proprias facultates, in remissionem peccatorum suorum, prout in generalibus literis est expressum, & ad majorem cautelam etiam inferius exprimemus. Hujus remissionis volumus esse participes, non solùm eos qui naves proprias exhibent, sed etiam illos, qui propter hoc opus, naves studuerint fabricare.

Renuentibusque comminandi extremum Dei judicium.

§. 6. Renuentibus autem, si qui forte tam ingrati fuerint Domino Deo nostro, ex parte Apostolica firmiter protestentur, ut se sciant super hoc nobis in novissimo districti examinis die, coram tremendo judicio responsuros. Prius tamen considerantes, qua conscientia, quave securitate confiteri poterunt coram unigenito Dei Filio JESU CHRISTO, cui omnia Pater dedit in manus, si ei pro peccatoribus crucifixo servire renuerint in negotio quasi propriè sibi proprio, cujus munere vivunt, cujus beneficio sustentantur, quin etiam cujus sanguine sunt redempti.

Contributio hujus Pont. de pecuniario subsidio ultra navigium.

§. 7. Ne verò in humeros hominum onera gravia & importabilia imponere videamur, quæ digito nostro movere nolimus, similes illis qui dicunt utique, sed non faciunt; ecce nos de his, quæ ultra necessarias & moderatas expensas potuimus reservare, triginta millia librarum in hoc opus concedimus & donamus, præter navigium, quod Crucesignatis de Urbe atque vicinis partibus conferimus assignatur, nihilominus ad hoc ipsum tria millia marcarum argenti, quæ apud nos de quorundam fidelium eleemosynis remanserint, aliis in necessitates & utilitates prædictæ terræ per manus fel. mem. Abbatis Hierosolymitani Patriarchæ, ac Magistrorum templi, & hospitalis fideliter distributis.

Contributio Clericorum ad triennium de 10. parte fructuum beneficiorum.

§. 8. Cupientes autem alios Ecclesiarum Prælatos, nec non Clericos universos, & in merito, & in præmio habere participes & consortes, ex communi Concilii approbatione statuimus, ut omnes omninò Clerici, tàm Subditi, quàm Prælati, vigesimam partem Ecclesiasticorum proventuum usque ad triennium conferant in subsidium Terræ Sanctæ, per manus eorum qui ad hoc Apostolica fuerint providentia ordinati. Quibusdam duntaxat religiosis exceptis, ab hac prætaxatione merito eximendis. Illis similiter qui assumpto vel assumendo Crucis signaculo sunt personaliter profecturi.

Contributio S. R. E. Cardinalium de 10. parte eorundem fructuum.

§. 9. Nos autem & fratres nostri S. R. E. Cardinales plenariè decimam persolvimus, sciantque se omnes ad hoc fideliter observandum, per excommunicationis sententiam obligatos, ita quod illi qui super hoc fraudem scienter commiserint, sententiam excommunicationis incurrant.

Crucesignatorum exemptio à collectis, & aliis impositionibus & susceptio sub protectione S. R. Ecclesiæ.

§. 10. Sanè quia justo judicio cœlestis Imperatoris obsequiis inhærentes, speciali decet prærogativa gaudere, cùm tempus proficiscendi annum excedat in modico. Crucesignati à collectis vel taliis aliisque gravaminibus sint immunes. Quorum personas & bona post Crucem assumptam, sub B. Petri, & nostra protectione suscipimus, ut sub Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Prælatorum Ecclesiæ defensione consistant. Propriis nihilominus Protectoribus ad hoc specialiter deputandis, ita ut donec de ipsorum obitu vel reditu certissimè cognoscatur, integra maneant & quieta. Et si quisque contra præsumpserit, per censuram Ecclesiasticam compescatur.

Relaxatio usurarum pro eisdem Crucesignatis cum dilatione solvendi sortem principalem suorum debitorum.

§. 11. Si qui verò proficiscentium illuc ad præstandas usuras juramento tenentur astricti, creditores eorum, ut remittant eis præstitum juramentum, & ab usurarum exactione desistant, eadem præcipimus districtione compelli. Quod si quisquam creditorum eos ad solutionem coëgerit usurarum, eum ad restitutionem earum simili cogi animadversione mandamus. Judæos verò ad remittendas usuras per sæcularem impelli præcipimus potestatem, & donec illas remiserint ab universis Christi fidelibus per excommunicationis sententiam eis omninò communio denegetur. His autem qui Judæis debita solvere nequeunt in præsenti, sic principes sæculares utili dilatione provideant, quod post iter arreptum, usque quo de ipsorum obitu vel reditu certissimè cognoscatur, usurarum incommoda non incurrant. Compulsis Judæis proventus pignorum, quos interim ibi perceperint, in sortem, expensis deductis necessariis computare, cùm hujusmodi beneficium non multum videatur habere dispendii, quod solutionem sic prorogat quòd debitum non absorbet. Porro Ecclesiarum Prælati qui in exhibenda justitia Crucesignatis & eorum familiis negligenter extiterint, sciant se graviter puniendos.

Damnatio Piratarum impedientium d. subsidium eorumque fautorum.

§. 12. Cæterum quia Cursarii, & Piratæ nimium impediunt subsidium Terræ Sanctæ, capiendo & expoliando transeuntes ad illam, & redeuntes ab ipsa, nos speciales adjutores, & fautores eorum, excommunicationis vinculo innodamus. Sub interminatione anathematis inhibentes, ne quis cum eis scienter communicet aliquo venditionis vel emptionis contractu, & injungentes Rectoribus Civitatum & locorum suorum, ut eos ab hac iniquitate revocent & compescant. Alioquin, quia nolle perturbare perversos, nihil aliud est quàm fovere, nec caret scrupulo societatis occultæ, qui manifesto facinori desinit obviare, in personas & terras eorum per Ecclesiarum Prælatos severitatem Ecclesiasticam volumus & præcipimus exerceri.

Excommunicatio Christianorum deferentium arma, &c. ad Saracenos.

§. 13. Excommunicamus præterea & anathematizamus illos falsos & impios Christianos, qui contra ipsum Christum & populum Christianum Saracenis arma, ferrum & lignamina deferunt galearum. Eos etiam qui galeas eis vendunt, vel naves, quique in piraticis Saracenorum navibus curam, & gubernationem exercent, vel in machinis, aut quibuslibet aliis aliquod eis impendunt auxilium, consilium, vel favorem in dispendium Terræ Sanctæ, ipsarum rerum suarum privatione mulctari, & capientium servos fore censemus. Præcipientes ut per omnes Urbes maritimas diebus Dominicis & festivis hujusmodi sententia innovetur, & talibus gremium non aperiatur Ecclesiæ, nisi totum quod ex substantia tam damnata perceperint, & tantumdem de sua subsidium prædictæ Terræ transmiserint, ut æquo judicio, in quo deliquerint, puniatur. Quòd si forte solvendo non fuerint, alias hic reatus talium castigetur, quòd in pœna ipsorum aliis interdicatur audacia similia præsumendi.

Hoc latius vide dispositum in Bullis Cœna Domini quas indicabo inf. in Sanctiss. D. N. Pauli V. const. 41. Pastoralis. in Tom. 3.

Prohibitio transmittendi naves in Terras Saracenorum.

§. 14. Prohibemus insuper omnibus Christianis, & sub anathemate interdicimus, ne in Terras Saracenorum, qui partes Orientales inhabitant usque ad quadriennium transmittant, aut transeant naves suas, ut per hoc volentibus transfretare in subsidium Terræ Sanctæ major navigii copia præparetur, & Saracenis prædictis subtrahatur auxilium, quod eis consuevit ex hoc non modicum provenire.

Interdictio torneamentorum. Ad hoc habes prohibitionem Concil. Trid. & Bullam Greg xiij. n. 78.

§. 15. Licet autem torneamenta sint in diversis Conciliis sub pœna generaliter interdicta, quia tamen hoc tempore Crucis negotium ea plurimum impeditur, nos illa sub pœna excommunicationis firmiter prohibemus, usque ad triennium exerceri.

Indictio pacis universalis inter

§. 16. Quia verò ad hoc negotium exequendum, est permaximè necessarium, ut Principes & Populi

Christia-

Principes Christianos ad quadriennium.

Christiani ad invicem pacem observent; sancta universali Synodo suadente statuimus, ut saltem per quadriennium in toto Orbe Christiano servetur pax generaliter, ita quod per Ecclesiam Prælatos discordantes reducantur ad plenam pacem, aut firmam treguam inviolabiliter observandam. Et qui acquiescere forte contempserint, per excommunicationem in personas & interdictum in terras arctissimè compellantur, nisi tanta fuerit injuriarum malitia, quòd ipsi, tali non debeant pace gaudere. Quod si forte censuram Ecclesiasticam vilipenderint, poterunt non immeritò formidare, ne per auctoritatem Ecclesiæ, circa eos tanquam perturbatores negotii Crucifixi, sæcularis potentia inducatur.

Indulgentiæ proficiscentium ad subsidium Terræ Sanctæ, aut aliter quoquomodo subvenientium, vel auxilium præstantium.

§. 17. Nos igitur omnipotentis Dei misericordia & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli auctoritate confisi, ex illa quam nobis (licet indignè) Deus ligandi atque solvendi contulit potestatem, omnibus qui laborem propriis personis subierint & expensis, plenam suorum peccaminum, de quibus liberaliter fuerint corde contriti & confessi, veniam indulgemus, & in retributione justorum, salutis æternæ pollicemur augmentum. Eis autem qui in personis propriis illuc accesserint, sed in suis duntaxat expensis juxta facultatem & qualitatem suam viros idoneos destinarint; & illis similiter qui licet in alienis expensis, in propriis tamen personis accesserint, plenam suorum concedimus veniam peccatorum. Hujus quoque remissionis, volumus, & concedimus esse participes, juxta qualitatem subsidii, & devotionis affectum, omnes qui ad subventionem ipsius Terræ de bonis suis congruè ministrabunt, aut consilium & auxilium impederint opportunum. Omnibus etiam piè proficientibus in hoc opere, in communi universalis Synodus omnium beneficiorum suorum suffragium impartiantur, ut eis dignè proficiat ad salutem. Amen.

D. P. An. 18. 14. Decemb.

Dat. Laterani 19. Kalend. Januarii, Pontificatus nostri anno 18. *aliàs* 8.

HONORIUS TERTIUS PONT. CLXXIX.
ANNO DOMINI MCCXVI.

Honorius III. Romanus, Centius anteà vocatus, Haymerici de Sabellis natus, Presbyter Cardinalis SS. Joannis, & Pauli tituli Pammachii, creatus Perusiæ die 1. Augusti, & coronatus die Dominico 9. ejusdem mensis Anno Domini 1216. Vixit annos 10. menses 8. Creavit Cardinales 13. Obiit Romæ 15. Kalen. Aprilis 1227. Sepultus ante aram Præsepii in Basilica S. Mariæ Majoris. Vacavit sedes diem unum.

I.

Confirmatio legum pro immunitate, libertate, & jurisdictione Ecclesiastica editarum, à Frederico II. Romanorum Imperatore.

Easdem leges approbavit Bonif. VIII. in cap. Ut inquisitionis. 18. de Hæretic. in 6. cum clausula quatenus Dei & Ecclesiæ sanctæ sua honorem promovent, & hæreticorum exterminium prosequuntur, & statutis canonicis non obsistunt. At ipsum Federicum Imperatorem Pontif. iste coronavit, ut hic habetur in 3. §. Et leges idem Imp. promulgavit contra Hæreticos, quæ habentur inf. in const. 1. Innoc. IV. Sed postmodum à Pontificis & S. R. E. obedientia discessit, proptereaque excommunicatus fuit à Greg. IX. & Innoc. IV. ut dicam inf. in hoc Tom. I. in ipsius Greg. IX. const. 13. Rationalis.

Alia de hac materia vide inf. in const. 4. Bonif. IX. Justis.

Edita A. D. 1220.

HONORIUS EPISCOPUS, *Servus servorum Dei:*

Confirmatio qua in rub.

Has leges à Federico Romanorum Imperatore filio nostro carissimo pro utilitate omnium Christianorum editas, laudamus, & approbamus tanquam in æternum valituras.

Sanctio contra inobedientes.

§. 1. Et si quis ausu temerario, inimico humani generis suadente, quocumque modo has infringere tentaverit, indignationem Dei omnipotentis, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum, se noverit incursurum.

Sequitur tenor dictarum legum Federici II.

Hæ leges habes in tit. de Stat. & consuetud. post Codic. & eas in quibusdam specialiter confirmavit Innoc. IV. & Clem. IV. ut habetur inf. in hoc Tomo I. in d. Innoc. const. 9. Ad extirpanda.

Exordium.

§. 2. Federicus Dei gratia Romanorum Imperator & semper Augustus, Marchionibus, Comitibus, cunctisque populis quos clementiæ nostræ regit Imperium, Salutem & gratiam.

Promulgatio legum hic contentarum.

§. 3. In die qua de manu sacratissimi Patris nostri Summi Pontificis recepimus Imperij diadema, curavimus ad Dei & Ecclesiæ suæ honorem, edere quasdam leges, quas in præsenti pagina jussimus annotari, per totum nostrum imperium publicandas, per Imperialia vobis scripta præcipiendo mandamus, quatenus eas quisque literas, in suo districtu irrefragabiliter, & inconcussè servet, & sunt hæ leges.

Lex 1. Damnatio omnium statutorum contra libertatem Ecclesiasticam, & personas Ecclesiasticas editorum & edendorum.

Ad decus & honorem Imperii, & laudem Romani Principis, nihil omninò magis videtur accedere, quam ut expurgatis quibusdam erroribus, & iniquis quorumdam statutis penitus destitutis, de cætero Ecclesia Dei plena quiete vigeat, & secura gaudeat libertate. Sanè adeò infidelium quorundam & injustorum iniquitas abundavit, ut non dubitent contra Apostolicam disciplinam, & sacros Canones statuta sua confingere contra Ecclesiasticas personas, & Ecclesiæ libertatem. Cùm ergò, dispositione divina favente, nihil velit Ecclesia, quæ nihil debet præter bonum appetere, quod nobis eodem concursu, & eadem non placet voluntate. Nos Federicus Romanorum Imperator & semper Augustus, hac edictali lege irritamus & irrita nunciamus omnia statuta & consuetudines, quæ Civitates, vel loca, Potestates, Consules, vel quæcunque aliæ personæ, contra libertatem Ecclesiæ, vel Ecclesiasticas personas edere, vel servare, adversus Canonicas, vel Imperiales sanctiones præsumpserint. Et ea de capitularibus suis mandamus infra duos menses post hujus publicationem edicti, penitus aboleri. Et si de cætero similia attentaverint, ipso jure decernimus esse nulla, & eos sua jurisdictione privatos, superiori protinus applicanda. Nec non locum ubi deinceps talia præsumpta fuerint, banno mille marcarum præcipimus subjacere. Potestates verò, Consules, Rectores, Statuarii, & scriptores dictorum Statutorum, nec non & Consiliarii locorum ipsorum, qui secundùm statuta vel consuetudines memoratas judicaverint, sunt ex tunc ipso jure infames. Quorum sententias & actas alios illegitimos præcipimus aliquatenus non tenere. Quod si per annum hujus nostræ constitutionis inventi fuerint contemptores, bona eorum per totum nostrum imperium, mandamus impunè ab omnibus occupari. Salvis nihilominus aliis pœnis contra tales in generali Concilio promulgatis.

Aliam damnationem fecit Carolus iv. Imperator ut inf. in Bonif. ix. constit. cit. in rub. ubi notabo.

Item nulla potestas, vel persona, publica vel privata, collectas sive exactiones, angarias vel parangarias, Ecclesiis vel aliis piis locis, aut Ecclesiasticis personis imponere, aut invadere bona Ecclesiastica præsumat. Quod si fecerint, & requisiti ab Ecclesia vel ab Imperio, emendare contempserint, triplum refundant, & nihilominus banno Imperiali subjaceant, quod absque satisfactione debita nullatenus remittatur. Item quæcunque communitas vel persona per annum in excommunicatione facta propter libertatem Ecclesiæ perstiterit, ipso jure Imperiali banno subjaceat, à quo nullatenus extrahatur, nisi prius ab Ecclesia absolutus fuerit.

Lex 2. Impositionis collectarum contra personas, & libertatem prædictas.

Item statuimus, ut nullus Ecclesiasticam personam in criminali quæstione vel civili, trahere ad judicium sæculare præsumat, contra constitutiones Imperiales & canonicas sanctiones. Quod si fecerit actor à jure suo cadat, & judicatum non teneat, & Judex sit ex tunc judicandi potestate privatus.

Statuimus etiam, ut ſi quis Clericis vel perſonis Eccleſiaſticis juſtitiam denegare præſumpſerit, tertio requiſitus ſuam juriſdictionis amittat.

Lex 4. Damnatio Hæreticorum cum confiſcatione bonorum. De qua confiſcatione vid. inf. in conſt. 9. Ad Innoc. iv. extirpanda.

Gazaros, Patarenos, Leoniſtas, Speroniſtas, Arnaldiſtas, Circumciſos, & omnes hæreticos utriuſque ſexus quocumque nomine cenſeantur, perpetua damnamus infamia, diffidamus atque bannimus. Præcipientes, ut bona talium confiſcentur, nec ad eos ulterius revertantur, ita quod filii eorum ad ſucceſſiones pervenire non poſſint, cum longè gravius ſit æternam quam temporalem offendere Majeſtatem. Qui autem inventi fuerint ſola ſuſpicione notabiles (niſi ad mandatum Eccleſiæ juxta conſiderationem ſuſpicionis, ac qualitatem perſonæ propriam innocentiam congrua purgatione monſtraverint tamquam infames & banniti ab omnibus habeantur. Ita quod ſi ſic per annum manſerint, ex tunc eos ſicut hæreticos condemnamus.

Lex 5. Præceptum quod Terrarum, Rectores hæreticorum exterminationem curare jurent.

Statuimus etiam hoc edicto in perpetuum valituro, ut poteſtates, Conſules, ſeu Rectores, quibuſcumque fungantur officiis, pro defenſione fidei præſtent publicè juramentum, quod de Terris ſuæ juriſdictioni ſubjectis, univerſos hæreticos ab Eccleſia denotatos, bona fide pro viribus exterminare ſtudebunt. Ita quodammodo quandocumque fuerit quis in poteſtatem, ſive perpetuam vel temporalem aſſumptus, hoc teneatur capitulum juramento firmare. Alioquin nec pro poteſtatibus nec pro conſulibus habeantur, & eorum ſententias irritas ex tunc decernimus & inanes.

Lex 6. Domini temporales vel Communitates, ſi eorum Terras hæreticis non expurgant poſt annum ab Eccleſia requiſiti, eas occupent Catholici.

Si verò dominus temporalis, requiſitus & admonitus ab Eccleſia, terram ſuam purgare neglexerit ab hæretica pravitate, poſt annum à tempore admonitionis elapſum, Terram illius ipſis exponimus Catholicis occupandam, qui eam exterminatis hæreticis, abſque ulla contradictione poſſideant, & in fidei pietate conſervent. Salvo jure domini principalis, dummodo ſuper hoc nullum præſtet obſtaculum, nec aliquod aliud impedimentum apponat. Eadem nihilominus lege ſervata, contra eos, qui non habent dominos principales.

Lex 7. Damnatio fautorum hæreticorũ. Hoc idẽ ſtatuit Nic. iij. inf. in ejus conſt. 2. Noveris.

Credentes præterea receptatores, defenſores, & fautores hæreticorum bannimus, firmiter ſtatuentes, ut ſi poſtquam quilibet talium fuerit ab Eccleſia excommunicatione notatus, ſatisfacere contempſerit infrà annum, ex tunc ipſo jure ſit factus infamis, nec ad publica officia ſeu conſilia, vel ad eligendum aliquos ad hujuſmodi, neque ad teſtimonium, admittatur. Sit etiam inteſtabilis, ut nec teſtandi liberam habeat facultatem, nec ad hæreditatis ſucceſſionem accedat. Nullus præterea ei ſuper quocumque, negocio is id ipſe aliis reſpondere cogatur. Quod ſi fortè Judex extiterit, ejus ſententia nullam habeat firmitatem, nec cauſæ aliquæ ad ejus audientiam perferantur. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, inſtrumenta per eum confecta, nullius penitus ſint momenti. Navigia quocumque locorum pervenerint, ſi quo caſu contingenti rupta fuerint, vel aliter ad terram pervenerint, tam navigia, quàm navigantium bona illis integra reſerventur, ad quos ſpectabant antequam navigium illud periculum incurriſſet, Sublata omnium locorum penitus conſuetudine, quæ huic adverſatur ſanctioni, niſi talia ſint navigia, quæ piraticam exerceant pravitatem, aut ſint nobis vel Chriſtiano nomini inimica.

Lex 8. Tranſgreſſoribus pœnas infligit.

Tranſgreſſores verò hujus noſtræ conſtitutionis bonorum ſuorum publicatione mulctentur. Et ſi res exegerit, eorum audacia juxta mandatum noſtrum modis aliis compeſcatur.

Lex 9. Peregrinorum & advenarum libera receptatio, & de ſuis bonis diſponendi facul[tas].

Omnes peregrini & advenæ, liberè hoſpitentur ubi velint, & hoſpitati, ſi teſtari voluerint de rebus ſuis ordinandi liberam habeant facultatem, quorum ordinatio inconcuſſa ſervetur. Si qui verò inteſtati deceſſerint, ad hoſpitem nihil perveniat, ſed bona ipſorum per manus Epiſcopi loci tradantur hæredibus (ſi fieri poteſt) vel in pias cauſas erogentur. Hoſpes verò ſi aliquid de bonis talium, contra hanc conſtitutionem noſtram habuerit, triplum Epiſcopo reſtituat, cui viſum fuerit aſſignandum, non obſtante ſtatuto aliquo, ſeu conſuetudine, ſeu privilegiis, quæ hactenus contrarium inducebant. Si qui autem contra præſumpſerint, eis de rebus ſuis teſtandi interdicimus facultatem, ut in eo puniantur, in quo deliquerint, aliàs prout culpæ qualitas exegerit puniendi.

Lex 10. Agricultorum ſecuritas.

Agricultores, & circa ruſticationem occupati, dum villis inſident, dum agros colunt, ſecuri ſint quamcumque parte Terrarum, ita ut nullus inveniatur tam audax, qui perſonas, vel boves, agrorum inſtrumenta, aut ſi quid aliud ſit, quod ad operam ruſticalem pertinet, invadere, capere, aut violenter auferre præſumat. Si quis autem hujuſmodi ſtatutum auſu temerario violare præſumpſerit, in quadruplum ablata reſtituat, infamiam ipſo jure incurrat Imperiali animadverſione nihilominus puniendus.

Approbatio Ordinis B. Dominici ſub regula S. Auguſtini. II.

Hic Dominicus Sanctorum Confeſſorum Catalogo adſcriptus & Canonizatius fuit à Greg. IX. ut inf. in hoc Tomo I. in ſua conſt. 8. Fons. Et hic Ordo à Sede Apoſt. ante alios Ordines Mendicantium approbatus fuit, illisque præcedit, ut in Pii V. conſt. 71. Divina, in Tom. 2. ubi notabo. Multisque gratiis donatus fuit, ut inf. in conſt. 11. & 12. Clem. IV. Providentia & Ordinis, & conſt. 4. Bonif. VIII. Ad augmentum, & latius in conſt. Gregor. XI. Virtute, & conſtit. 7. Six. IV. Regimini, & alia conſt. 19. Sacri, in hoc Tomo I. & Pii V. conſtit. 11. Dum ad uberes cum ibi not. Tom. 2.

Idem Ordo verè de Mendicantibus declaratur à Pio V. inf. in ſua conſt. 44. Romanus. Ejuſque Prælati latè diſpenſant cum ſuis Fratribus, ut in alia ejus conſt. 132. Romani. Clemens VIII. habitum Ordinis præfinivit in conſt. 104. Ex injuncto. Et ambitum prohibuit, in conſt. Religioſos. Habet idem Ordo Sorores & Fratres Tertii Ordinis, de quibus vide in conſt. 1. Inno. VII. Sedis, ubi notabo.

Contra extrahentes, ſeu permittentes ut extrahantur libri, aut quinterna, ut folia manuſcripta à Bibliothecis Fratrum dicti Ordinis excommunicationem, & aliàs pœnas ſtatuit S. D.N. Urb. VIII. ut in Conſt. 54. Cùm ſicut inf. Tom. 4. Et quomodo valeant dicti Fratres privatim tractare de Conceptione B. Virginis Mariæ, vide ad Greg. XV. Conſt. 29. Sanctiſſimus. Tom. 3.

HONORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Dominico Priori ſancti Romani Toloſanenſis, ejusque fratribus tàm præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.*

Edita A. D. 1216.

Exordium.

RELigioſam vitam eligentibus Apoſtolicum convenit adeſſe præſidium; ne forte cujuslibet temeritatis incurſus, aut eos propoſito revocet, aut robur (quod abſit) ſacræ Religionis infringat.

Approbatio Ordinis S. Dominici.

§. 1. Eà propter dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Eccleſiam S. Romani Toloſanenſis, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. In primis ſi quidem ſtatuentes, ut Ordo Canonicus, qui ſecundùm Deum & B. Auguſtini regulam in eadem Eccleſiâ inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur.

Facultas quæcumque bona poſſidendi.

§. 2. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona eadem Eccleſia, in præſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum, conceſſione Pontificatum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis præſtante domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque Succeſſoribus, & illibata permanebant.

Specificatio quorumdam locorum Ordinis.

§. 3. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis, ſcilicet. Locum ipſum in quo præfata Eccleſia ſita eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam de Prulliano, cum omnibus pertinentiis

ſuis. Villam de Caſſevolio, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam Mariæ de Leſcura, cum omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale Toloſanen. quod dicitur Arnoldi Berardi, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Trinitatis de Lobens, cum omnibus pertinentiis ſuis. Decimas à Venerabili fratre noſtro Fulcone Toloſanenſe Epiſcopo, de aſſenſu Capituli ſui vobis pia & provida & liberalitate conceſſas, prout in eorumdem literis plenius continetur.

Exemptio à Decimis. Hoc vide latius in conſt. 11. Pij V.

§. 4. Sanè novalium veſtrorum quæ propriis manibus vel ſumptibus colitis, ſive de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat.

Facultas recipiendi ad Ordinem.

§. 5. Liceat quoque vobis, Clericos vel Laicos, liberos & abſolutos, à ſæculo fugientes, ad converſionem recipere, & eos abſque contradictione retinere.

Prohibitio inde diſcedendi.

§. 6. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum, poſt factam in Eccleſia veſtra profeſſionem fas ſit ſine Prioris ſui licentia, de eodem loco, niſi arctioris religionis obtentu diſcedere. Diſcedentem verò abſque communi literarum veſtrarum cautione, nullus audeat retinere.

Parochiales Eccleſias tenendi.

§. 7. In Parochialibus verò Eccleſiis quas habetis, liceat vobis Sacerdotes eligere, & Diœceſano Epiſcopo præſentare, quibus, ſi idonei fuerint, Epiſcopus curam animarum committat, ut ei de ſpiritualibus, vobis verò de temporalibus, debeant reſpondere.

Prohibitio imponendi Ordini novas exactiones, vel interdicendi.

§. Statuimus præterea ut nulli liceat, Eccleſiæ veſtræ novas & indebitas exactiones imponere, aut in vos vel prædictam Eccleſiam veſtram, ſine manifeſta & rationabili cauſa, excommunicationis vel interdicti ſententias, promulgare. Cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, divina officia celebrare.

Licentia petendi Chriſma, &c. ab Ordinariis, & deinde ab alijs.

§. 9. Chriſma verò & Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, ordinatione Clericorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, à Diœceſano ſuſcipiatis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacroſanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine pravitate aliqua exhibere. Alioquin liceat vobis, quemcumque malueritis Catholicum adire Antiſtitem, gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habentem, qui noſtra fretus auctoritate vobis quod poſtulatis impendat.

Mortuoſque in Eccleſiis Ordinis ſepeliendi. Declarationem vide infrà in conſtit. 7. Six. iv. Regimini.

§. 10. Sepulturam quoque ipſius loci, liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint (niſi forte excommunicati vel interdicti ſint) nullus obſiſtat. Salva tamen juſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Licentia creandi alium Priorem obeunte B. Dominico.

§. 11. Obeunte verò te nunc ejuſdem loci Priore, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia, præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars majoris & ſanioris conſilii, ſecundùm Deum & B. Auguſtini regulam, providerint eligendum.

Approbatio immunitatum Eccleſiæ Toloſanæ.

§. 12. Libertates quoque & Immunitates antiquas, & rationabiliter conſuetudines, Eccleſiæ veſtræ conceſſas, & hactenus obſervatas, ratas habemus, & eas perpetuis temporibus illibatas permanere ſancimus.

Sanctio Pœnalis in Ordinis perturbatores.

§. 13. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur, eorum pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura, Salva Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonica Juſtitia. Si qua igitur in futurùm Eccleſiaſtica ſæcularisve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore ac ſanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Benedictio pro ejus conſervatoribus.

§. 14. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus, ſit pax Domini noſtri JESU CHRISTI: quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, Amen.

Papæ ſubſcriptio.

Ego Honorius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Nicolaus Tuſculanenſis Epiſcopus.
Ego Guido Præneſtin. Epiſcopus.
Ego Ugolinus Hoſtienſis & Velletrenſis Epiſcopus.
Ego Pelagius Albanenſis Epiſcopus.
Ego Cinthyus tt. S. Laurentii in Lucina Presb. Card.
Ego Leo tt. S. Crucis in Hieruſalem Presb. Card.
Ego Robertus tt. S. Sixti in monte Cælio Presb. Card.
Ego Stephanus Baſilicæ XII. Apoſtolor. Presb. Card.
Ego Gregorius tt. S. Anaſtaſiæ Presb. Card.
Ego Petrus tt. S. Laurentii in Damaſo Presb. Card.
Ego Thomas tt. S. Sabinæ Presb. Card.
Ego Guido S. Nicolai in Carcere Tulliano Diac. Card.
Ego Octavianus SS. Sergii & Bacchi Diac. Card.
Ego Joannes SS. Coſmæ & Damiani Diac. Card.
Ego Gregorius S. Theodori Diac. Card.
Ego Raynerius S. Mariæ in Coſmedin. Diac. Card.
Ego Romanus S. Angeli Diac. Card.
Ego Stephanus S. Adriani Diac. Card.

Datum Romæ, apud S. Sabinam, per manum Raynerii Prioris S. Fridiani Lucanæ Diœceſis S.R.E. Vice Cancellarii 11. Kal. Januarii Indictione 5. Incarnationis Dominicæ Anno 1216. Pontificatus verò D. Honorii Papæ III. A. P. D.P.A.1. die 22. Novemb.

III.

Quòd Fratres Ordinis Cartuſienſis, ab eorum ſolitudine per neminem diſtrahantur, vel teſtimonium ferre, juramentumvè calumniæ ſubire compellantur.

Hunc ordinem approbatum vide ſuprà in conſt. 7. Alex. III. Cùm vos, ubi alia notavi, fol. 45.

HONORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis in quorum Diœceſibus ſunt domus Carthuſien. Ordinis conſtitutæ. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.* Edita A. D. 1218.

Nemo Cartuſianos audeat impedire.

CUm dilecti filii Fratres Carthuſienſis Ordinis, acceptis pennis columbæ in mentis ſolitudinem evolarint, illicque pro ſuis, & aliorum peccatis gemendis in ara cordis, mactatis carnalibus deſideriis, holocauſtum offerentes Domino ſemetipſos, ne pedes quos laverant cogantur iterum inquinare, fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus, quilibet veſtrum Parochianos ſuos, qui eos præſumpſerint temerè moleſtare, ut ſuper hoc eis debitam ſatisfactionem impendant, monitione præmiſſa per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione remota compellat.

Vel ad teſtifican. aut calumniæ juramenti ſubeundum compellat.

§. 1. Et quoniam iidem, ut credimus, ad calumniam projecerunt, auctoritate præſentium inhibemus, ne quis Priores, ſeu fratres Ordinis memorati ſubire compellat calumniæ Juramentum, nec iidem ad ferendum teſtimonium cogantur inviti.

Datum Lateranenn. Quinto Idus Februarii, Pontificatus noſtri Anno Secundo. D.P.A.2. die 9. Feb.

IV.

Quòd Eccleſia S. Joannis in Laterano de Urbe centenaria gaudeat præſcriptione, ſicut Eccleſia Romana.

Eamdem ſanctionem edidit Greg. IX. die 23. Aprilis 1227. quam prætērii, tamquam idem ferè ad verbum continentem.

Hanc Eccleſiam ſuper omnes Urbis, & Orbis Eccleſias præſtare, aliaque indulta habere, notabo infrà in hoc Tomo I. in conſt. 1. Greg. XI. Super.

Edita A. D. 1221.

HONORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Priori, & Conventui Lateronen. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Exordium.

SEdis Apostolicæ circumspectio, quæ circa omnes Ecclesias suæ providentiæ consuevit adhibere cautelam, illarum indemnitatibus propensiori debet studio præcavere, quæ ipsi tamquam membra capiti cohærentes, specialis sibi necessitudinis vinculo sunt adstrictæ.

Privilegium centenariæ præscriptionis.

§. 1. Inde est, quòd cùm Lateranensis Ecclesia speciale membrum Apostolicæ Sedis existat, statuimus, & sancimus, ut sicuti contra Romam Ecclesiam, non nisi centaria, currit præscriptio, secundùm Constitutiones Canonicas, & legitimas sanctiones, ita quoque ipsi Ecclesiæ minoris temporis præscriptio non obsistat. Nulli ergo omninò, &c. Si quis autem &c.

D. P. A. 5. die 25. Apr.

Dat. Laterani, Nono Kal. Maji, Pontificatus nostri Anno Quinto.

V.

Approbatio Regulæ & Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci.

Iste Franciscus Sanctorum Confessorum numero adscriptus fuit à Greg. IX. ut inf. in ejus const. 2. Mira. Et tres Ordines instituit & unicuique suam regulam constituit. Quorum primus Ordo est horum Fratrum Minorum, qui hujus Regulæ stricta observantia omissa, vixerunt in juxta privilegia obtenta à Sede Apostolica, & nomen Conventualium sortiti sunt tempore Innoc. IV. ut inf. in ejus constit. 7. Cùm tamquam, in hoc Tom. I. Et multas d. Regulæ declarationes habuerunt, quas prætermisi, cùm aliquæ sint inter extravagantes, & aliæ sunt comprehensæ inf. in const. 13. Mar. V. Cum generale. Tom. 2. & in const. 103. Pij IV. Sedis. Prout & aliæ etiam sunt eorum reformationes ultra prædictas Martin. & Pij, nempe Pij V. in const. 61. Ad extirpandos; & const. 66. Illa nos. Et ex istis Conventualibus, aliqui Eremitæ effecti sunt, qui Cappuccini nuncupantur, ut inf. in const. 21. Clem. VII. Religionis. Nonnulli autem sunt Reformati, de quibus vide in const. 68. Six. V. Apostolici. Tom. 2. Multi verò redierunt ad observantiam d. primæ Regulæ, & seorsum stant à Conventualibus, & dicuntur de Observantia, ut inf. in constit. 6. Leon. X. Merentur. cum ibi not. Et ex istis etiam sunt plures, qui de strictiori Observantia dicuntur, licèt prædictorum de Observantia Prælatis subsint, ut inf. in hoc Tomo I. in const. 35. Clem. VII. In suprema, & in aliis Bullis ibi indicandis.

Alium & secundùm Ordinem, Regulamque Sororum, seu Monialium instituit, de quibus vide infrà in const. 12. Innoc. IV. Solet. & ibi notabo. Tertium verò Ordinem pro Sæcularibus instituit, qui Tertiarii nuncupantur, de quibus vide infrà in const. 2. Nicol. IV. Supra Montem, ubi pariter notabo. Sed ex his Tertiariis, Congregatio Regularium emanavit, ut infrà in Leo. X. const. 42. Inter cætera. Ubi videas in hoc Tom. I.

Adde, quod istis Conventualibus, ut semel in mense prima die non impedita festo novem lectionum, officium de ipso S. Francisco, prout in die festo ejusdem recitatur, recitare possint, indulsit Paul. V. in Const. 102. Domini nostri infrà Tom. 3. Et eisdem ambitum interdixit idem Paul. in Const. 116. Admonemur d. Tom. 3. Et Collegium pro studentibus dd. Conventualium in Insula Melevitana sub invocatione S. Antonii de Padua instituit idem Paul. in Const. 121. In supereminenti, & aliud in Civitate Pragæ sub titulo S. Bonaventuræ instituit Greg. XV. In Const. 21. in supereminenti inf. Tom. 3. Demum dicti Conventuales in eorum Capitulo generali celebrato Anno 1625. multas ediderunt Constitutiones quas Urbanas appellatas confirmavit S. D. N. Urb. VIII. Const. 88. Militantis inf. Tom. 4. De Capuccinis verò, & aliis tàm de familia, quàm de Observantia, quam strictioris Observantiæ addam ad proprias utriusque Bullas.

Edita A. D. 1223.

HONORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratri Francisco, & aliis fratribus de Ordine Fratrum Minorum, Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Confirmatio Regulæ Fratrum Minorum S. Francisci.

SOlet annuere Sedes Apostolica piis votis, & honestis petentium desideriis favorem benevolum impartiri. Ea propter dilecti in Domino filii, vestris piis precibus inclinati, Ordinis vestri regulam à bonæ memoriæ Innocentio Papa prædecessore nostro approbatam, annotatam præsentibus, auctoritate vobis Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Quæ talis est.

In Nomine Domini,
Incipit Regula, & Vita fratrum Minorum.

CAP. I.

De Observantia Regulæ.

Regula & Vita Fratrum Minorum hæc est, scilicet Domini nostri JESU CHRISTI sanctum Evangelium observare, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate. Frater Franciscus promittit obedientiam, & reverentiam domino Papæ Honorio, ac Successoribus ejus canonicè intrantibus, & Ecclesiæ Romanæ. Et alii fratres teneantur fratri Francisco, & ejus successoribus obedire.

CAP. II.

De His qui volunt vitam istam accipere, & qualiter recipi debeant. Quatuor declarationes vide in Martin. V. cit. in rub. Et aliæ 17. Declarationes sunt in d. Bul. Pij IV. ibid.

Si qui voluerint hanc vitam accipere, & venerint ad fratres nostros, mittant eos ad suos Ministros provinciales, quibus solummodo & non aliis, fratres recipiendi licentia concedatur. Ministri verò diligenter examinent eos de fide Catholica, & Ecclesiasticis Sacramentis. Et si hæc omnia credant, & velint ea fideliter confiteri, & usque in finem firmiter observare, & uxores non habeant, vel si habent, & Monasterium jam intraverint uxores, vel licentiam eis dederint, auctoritate diœcesani Episcopi voto continentiæ jam emisso, & illius sint ætatis uxores, quòd non possit de eis oriri suspicio, dicant illis verbum sancti Evangelii, quod vadant, & vendant omnia sua bona, & ea studeant pauperibus erogare. Quòd si facere non potuerint, sufficit eis bona voluntas. Et caveant fratres, & eorum Ministri ne soliciti sint de rebus suis temporalibus, ut liberè faciant de rebus suis quicquid Dominus inspiraverit, eis. Si tamen consilium requiratur, licentiam habeant Ministri, mittendi eos ad aliquos Deum timentes, quorum consilio bona sua pauperibus erogentur. Posteà concedant eis pannos probationis, videlicet duas tunicas sine capucio, & cingulum, & brachas, & caparonem usque ad cingulum, nisi eisdem Ministris aliud secundùm Deum aliquando videatur. Finito verò anno probationis, recipiantur ad obedientiam, promittentes vitam istam, & Regulam semper observare. Et nullo modo licebit eis de ista religione exire juxta mandatum Domini Papæ. Quia secundùm sanctum Evangelium nemo mittens manum ad aratrum, & aspiciens retro aptus est regno Dei. Et qui jam promiserunt obedientiam, habeant unam tunicam cum capucio, & aliam sine capucio, qui voluerint habere. Et qui necessitate coguntur, possint portare calciamenta. Et fratres omnes vestimentis vilibus induantur, & possint ea repetiare de saccis, & aliis petiis cum benedictione Dei. Quos moneo, & exhortor, ne despiciant, neque judicent homines, quos mollibus viderint vestimentis, & coloratis indutos, uti cibis, & potibus delicatis; sed magis unusquisque judicet, & despiciat semetipsum.

CAP. III.

De Divino Officio, & Jejunio, & quomodo Fratres debeant ire per mundum.

Clerici faciant divinum officium secundum ordinem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, excepto psalterio, ex quo habere poterunt Breviaria. Laici verò dicant vigintiquatuor Pater noster pro Matutino; pro Laudibus quinque. Pro Prima, Tertia, Sexta, Nona, pro qualibet istarum septem. Pro Vesperis autem duodecim; pro Completorio septem; & orent pro defunctis. Et jejunent è festo omnium Sanctorum,

usque

Tres declarationes ſunt in d. Bulla Martin. v. Et aliæ 17. ſunt in d. Bulla Pij iv.

uſque ad Nativitatem Domini. Sanctam verò Quadrageſimam, quæ incipit ab Epiphania Domini uſque ad continuos quadraginta dies, quam Dominus ſuo ſancto jejunio conſecravit qui voluntariè eam jejunant, benedicti ſint à Domino, & qui nolunt, non ſunt adſtricti, ſed aliam uſque ad Reſurrectionem Domini jejunent. Aliis autem temporibus non teneantur fratres niſi feria ſexta jejunare: tempore verò manifeſtæ neceſſitatis non teneantur fratres jejunio corporali. Conſulo verò, moneo, & exhortor fratres meos in Domino JESU CHRISTO, ut quando vadunt per mundum, non litigent, neque contendant verbis, nec alios judicent. Sed ſint mites, pacifici, & modeſti, manſueti, & humiles, honeſtè loquentes omnibus ſicut decet. Et non debeant equitare, niſi manifeſta neceſſitate cogantur. In quamcumque domum intraverint, Primùm dicant: Pax huic domui, Et ſecundum ſanctum Evangelium de omnibus cibis qui apponuntur eas liceat manducare.

CAP. IV.

Quod Fratres non recipiant pecuniam. Tres declarationes ſunt in ead. Bulla Martin. v. & alia in d. Bulla Pij iv.

Præcipio firmiter fratribus univerſis, ut nullo modo denarius, vel pecuniam recipiant; per ſe vel per interpoſitam perſonam. Tamen.... pro neceſſitatibus infirmorum, & aliis fratribus induendis, per amicos ſpirituales, Miniſtri tantum, & Cuſtodes, ſolicitam curam gerant ſecundum loca, & tempora, & frigidas regiones, ſicut neceſſitati viderint expedire. Eo ſemper ſalvo, ut, ſicut dictum eſt, denarios vel pecuniam non recipiant.

CAP. V.

Modo laborandi. Una eſt declaratio in ead. Bulla Martin. v. & aliæ ſex in d. Bulla Pij iv.

Fratres illi, quibus gratiam dedit Dominus laborent fideliter & devotè, ita quod excluſo ocio animæ inimico, ſanctæ orationis & devotionis ſpiritum non extinguant, cui debent cætera temporalia deſervire. De mercede verò laboris, pro ſe & ſuis fratribus neceſſaria corporis recipiant, præter denarios, vel pecuniam, & hoc humiliter, ſicut decet ſervos DEI, & paupertatis ſanctiſſimæ ſectatores.

CAP. VI.

Quod nihil approprient ſibi Fratres, & de eleemoſyna petenda, & de Fratribus infirmis. Unica extat declaratio in d. Bulla Martin. v. & aliæ novem in d. Bulla Pij iv.

Fratres nihil ſibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem, ſed tamquam peregrini, & advenæ in hoc ſæculo, in paupertate & humanitate domino famulantes, vadant pro eleemoſyna confidenter. Nec oportet eos verecundari, quia Dominus pro nobis ſe fecit pauperem in hoc modo. Hæc eſt illa celſitudo altiſſimæ paupertatis, quæ vos cariſſimos fratres meos, hæredes & Reges Regni Cœlorum inſtituit, pauperes rebus fecit, virtutibus ſublimavit. Hæc ſit portio vera, quæ perducit in terram viventium, cui dilectiſſimi fratres totaliter inhærentes, nihil aliud pro nomine Domini noſtri in perpetuum ſub cœlo habere velitis. Et ubicumque ſunt, & ſe invenerint Fratres, oſtendant ſe domeſticos invicem inter ſe, & ſecurè manifeſtet unus alteri neceſſitatem ſuam. Quia ſi mater diligit & nutrit filium ſuum carnalem, quantò diligentiùs quis debet diligere, & nutrire fratrem ſuum ſpiritualem? Et ſi quis eorum in infirmitate ceciderit, alii fratres debent ei ſervire, ſicut vellent ſibi ſerviri.

CAP. VII.

De Pœnitentia Fratribus peccantibus imponenda. Una eſt declaratio d. Martin. v. & aliæ decem d. Pij iv.

Si qui fratrum inſtigante inimico mortaliter peccaverint, pro illis peccatis, de quibus ordinatum fuerit inter fratres, ut recurratur ad Miniſtros provinciales, teneantur prædicti fratres ab eos recurrere quam citius poterunt ſine mora. Ipſi verò miniſtri ſi presbyteri ſunt, cum miſericordia injungant illis pœnitentiam. Si verò presbyteri non ſunt, injungi faciant per alios Sacerdotes Ordinis, ſicut eis ſecundum Deum melius videbitur expedire. Et cavere debent, ne iraſcantur, & conturbentur propter peccatum alicujus, quia ira, & conturbatio, in ſe & in aliis impediunt caritatem.

CAP. VIII.

Electione generalis Miniſtri Fraternitatis, & de Capitulo Pentecoſtes. Sex ſunt declarationes d. Martini v. & aliæ ſeptem d. Pij iv.

Univerſi fratres unum de fratribus iſtius religionis teneantur ſemper habere generalem Miniſtrum, & ſervum totius fraternitatis, & ei teneantur firmiter obedire. Quo decedente electio ſucceſſoris fiat à Miniſtris Provincialibus, & Cuſtodibus in Capitulo Pentecoſtes, ut quo Provinciales Miniſtri teneantur ſemper in ſimul convenire, ubicumque à generali Miniſterio fuerit conſtitutum. Et hoc ſemel in tribus annis, vel ad alium terminum majorem, vel minorem, ſicut à prædicto Miniſtro fuerit ordinatum. Et ſi aliquo tempore appareret univerſitati Miniſtrorum provincialium, & cuſtodium, prædictum Miniſtrum non eſſe ſufficientem ad ſervitium, & communem utilitatem fratrum, teneantur prædicti fratres quibus electio data eſt, in nomine Domini alium ſibi eligere in Cuſtodem. Poſt capitulum verò Pentecoſtes poſſint, ſi voluerint & eis expedire videbitur, eodem anno in ſuis Cuſtodiis ſemel fratres ſuos ad Capitulum convocare.

CAP. IX.

Prædicatoribus. Quinque edidit declarationes Martini v. in d. Bulla, & alias octo Pius iv. in Bulla præcit.

Fratres non prædicent in Epiſcopatu alicujus Epiſcopi, cùm ab eo illis fuerit contradictum. Et nullus fratrum populo penitùs audeat prædicare, niſi à Miniſtro generali hujus fraternitatis fuerit examinatus, & approbatus, & ab eo officium prædicationis ſibi conceſſum Moneo quoque, & exhortor fratres, ut in prædicatione quam faciunt, ſint examinata, & caſta eorum eloquia, ad utilitatem & ædificationem populi, annunciando eis vitia, & virtutes, pœnam, & gloriam, cum brevitate ſermonis, quia verbum abbreviatum fecit Dominus ſuper terram.

CAP. X.

Admonitione, & correctione Fratrum. Novem attulit declarationes d. Mart. v & alias quatuor d. Pius iv.

Fratres, qui ſunt Miniſtri & ſervi aliorum fratrum, viſitent & moneant fratres ſuos & humiliter & caritativè corrigant eos, non præcipientes eis aliquid, quod ſit contra animam ſuam, & regulam noſtram. Fratres verò, qui ſunt ſubditi, recordentur quod propter Deum abnegaverunt proprias voluntates. Unde firmiter præcipio eis, ut obediant ſuis Miniſtris, in omnibus quæ promiſerunt Domino obſervare, & non ſint contraria animæ, & regulæ noſtræ. Et ubicumque ſunt fratres, qui ſcirent & cognoſcerent ſe non poſſe regulam ſpiritualiter obſervare, ad ſuos Miniſtros debeant, & poſſint recurrere. Miniſtri verò caritativè, & benignè eos recipiant, & tantam familiaritatem habeant circa ipſos, ut dicere poſſint eis, & facere ſicut Domini ſervis ſuis; nam ita debet eſſe, quod Miniſtri ſint ſervi omnium fratrum. Moneo quoque, & exhortor in Domino JESU CHRISTO, ut caveant fratres ab omni ſuperbia, vana gloria, invidia, avaritia, cura, & ſolicitudine hujus ſæculi, detractione, & murmuratione. Et non curent neſcientes literas diſcere, ſed attendant quod ſuper omnia deſiderare debent habere ſpiritum Domini, & ſanctam ejus operationem, orare ſemper ad Deum puro corde, & habere humilitatem, patientiam in perſecutione, & in infirmitate, & diligere eos; qui nos perſequuntur, reprehendunt, & arguunt, quia dicit Dominus: Diligite inimicos veſtros, & orete pro perſequentibus, & calumniantibus vos. Beati qui perſecutionem patiuntur propter juſtitiam, quoniam ipſorum eſt Regnum Cœlorum, qui autem perſeveraverit uſque in finem, hic ſalvus erit.

CAP. XI.

Fratres non ingrediantur Monaſteria Monacharum. Tres ſunt declarationes apud d. Mar. & aliæ 7. apud d. Pium iv.

Præcipio firmiter fratribus univerſis ne habeant ſuſpecta conſortia, vel conſilia mulierum. Et ne ingrediantur Monaſteria Monachorum, præter illos quibus à Sede Apoſtolica conceſſa eſt licentia ſpecialis. Nec fiant compatres virorum, vel mulierum, ne hac occaſione, inter fratres, vel de fratribus ſcandalum oriatur.

CAP. XII.

Euntibus inter infideles.

Quicumque fratrum divina inſpiratione voluerint ire inter Sarracenos, & alios infideles, petant inde licentiam à ſuis Miniſtris Provincialibus. Miniſtri

Quatuor sunt decl. Mart. V & aliæ duæ Pij IV. protectore Ordinis. De hoc vide inf. Bullam 4. Greg. XI.

verò nullis eundi licentiam tribuant, nisi eis quos viderint idoneos ad admittendum.

Ad hæc, per obedientiam injungo Ministris, ut petant à Domino Papa unum de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, qui sit gubernator, & protector, & corrector istius fraternitatis, ut semper subditi, & subjecti pedibus ejusdem Sanctæ Ecclesiæ stabiles in fide Catholica paupertatem, & humilitatem, & sanctum Evangelium Domini Nostri JESU CHRISTI, quod firmiter promisimus, observemus.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerariò contraire. Si quis autem &c.

Dat. P. An. 8. die 29. Novembris.

Dat Lateranæ, 3. Kalendas Decembr. Pontificatus nostri anno 8.

Sequitur hic Testamentum B. Francisci.

Accessus ad Religionem.

§. 1. DOminus dedit mihi fratri Francisco ita incipere facere pœnitentiam, quia cùm essem in peccatis, nimis mihi videbatur amarum videre leprosos, sed ipse Dominus conduxit me inter ipsos & fecit misericordiam cum ipsis, & recedente me ab ipsis, id quod videbatur mihi amarum, conversum fuit mihi in dulcedinem animæ & corporis. Et postea parum steti, & exivi de sæculo.

Oratio in Ecclesiis.

§. 2. Et Dominus dedit mihi talem fidem in Ecclesiis, ut ita simpliciter adorarem & dicerem. Adoramus te sanctissime Domine JESU CHRISTE, & ad omnes Ecclesias tuas quæ sunt in toto mundo, & benedicimus tibi, quia per sanctam Crucem tuam redemisti mundum.

Veneratio Sacerdotum.

§. 3. Postea dedit mihi Dominus, & dat tantam fidem in Sacerdotibus, qui vivunt secundùm formam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ propter Ordinem ipsorum, quod si facerent mihi persecutionem, volo recurrere ad ipsos. Et si haberem tantam sapientiam quantam Salomon habuit, & invenirem pauperculos Sacerdotes hujus sæculi in Ecclesiis in quibus morantur, nolo prædicare ultra voluntatem ipsorum. Et ipsos & omnes alios volo timere, amare, & honorare sicut meos Dominos, & nolo in ipsos considerare peccatum, quia filium Dei discerno in eis, & Domini mei sunt, & propter hoc facio, quia nihil video corporaliter in hoc sæculo de ipso altissimo Filio Dei, nisi sanctissimum Corpus, & sanctissimum Sanguinem suum quem ipsi soli aliis administrant.

Sacramentorumque.

§. 4. Et hæc sanctissima Mysteria super omnia volo honorare & venerari, & in locis præciosis collocare.

Nominis & verborum Domini.

§. 5. Sanctissima nomina & verba ipsius, ubicumque invenero in locis illicitis, volo colligere, & rogo quod colligantur, & in locis honestis collocentur.

Et Theologorum.

§. 6. Nec non omnes Theologos qui ministrant nobis verba divina, debemus honorare, & venerari, sicut qui ministrant nobis spiritum, & vitam.

Revelatio Regulæ.

§. 7. Et postquam dedit mihi Dominus de fratribus, nemo ostendebat mihi quid deberem facere, sed ipse Dominus revelavit mihi, quòd deberem vivere secundùm formam sancti Evangelii, & ego paucis verbis & simplicibus feci scribi.

Confirmatio Papæ.

§. 8. Et Dominus Papa confirmavit mihi. Et illi qui veniebant ad recipiendum vitam istam, omnia quæ habere poterant, dabant pauperibus. Et eramus contenti tunica una, intus & foris repeciata qui volebant, & cingulo, & brachis.

Recitatio officij.

§. 9. Officium dicebamus nos Clerici secundùm alios Clericos. Laici dicebant Pater noster; & satis libenter manebamus in Ecclesijs, & eramus idiotè & subditi omnibus.

Exercitium laborandi.

§. 10. Et ego manibus meis laborabam & volo laborare, & omnes alii fratres mei firmiter volo quod laborent de laboritio quod pertinet ad honestatem. Et qui nesciunt discant, non propter cupiditatem recipiendi precium laboris; sed propter bonum exemplum, & ad repellendam ociositatem.

Petitio eleemosynarum.

§. 11. Et quando non daretur nobis precium laboris, recurramus ad mensam Domini, petendo eleemosynas hostiatim.

Salutatio pacis.

§. 12. Salutationem mihi Dominus revelavit ut diceremus, Dominus det tibi pacem.

Humilitas Monasteriorum.

§. 13. Caveant sibi fratres, ut Ecclesias & habitacula quæ pro ipsis construuntur, penitus non recipiant, nisi essent sicut decet sanctam paupertatem, quam in regula promisimus observare, semper ibi habitantes sicut peregrini & advenæ.

Prohibitio petendi indulta à Sede Apostolicâ.

§. 14. Præcipio firmiter per obedientiam fratribus universis, quod ubicumque sunt, non audeant petere aliquam literam in curia Romana, per se, vel per interpositam personam, neque pro Ecclesia, neque pro aliquo loco, neque sub spem prædicationis, neque pro persecutione suorum corporum, sed ubicumque non fuerint recepti, fugiant in aliam terram ad faciendam pœnitentiam cum benedictione Dei.

Obedientia Ministro & Guardianis.

§. 15. Et firmiter volo obedire Ministro generali hujus fraternitatis, & illi Guardiano quem sibi placuerit mihi dare. Et ita volo esse captus in manibus ejus, ut non possim ire vel facere contra voluntatem suam, quia Dominus meus est.

Recitatio divinorum officiorum secundùm regulam.

§. 16. Et quamvis sim simplex & infirmus, tamen volo semper habere Clericum qui mihi faciat officium sicut in regula continetur. Et omnes alii fratres teneantur per obedientiam obedire Guardianis suis, & facere officium secundùm regulam.

Correctio Fratrum vagantium.

§. 17. Et qui inventi essent quod non facerent officium secundùm regulam, & vellent alio modo variare, aut non essent Catholici, omnes fratres ubicumque sunt teneantur per obedientiam, quod ubicumque invenerint aliquem ipsorum, proximiori Custodi illius loci, ubi ipsum invenerint, debeant præsentare, & Custos teneatur per obedientiam ipsum custodire fortiter, sicut hominem in vinculis, diu noctuq; ita quod non possit eripi de manibus suis, donec repræsentet eum in manibus sui Ministri. Minister verò teneatur per obedientiam mittere eum, per tales fratres, qui die noctuque custodiant eum sicut hominem in vinculis, donec represéntet eum coram Domino Hostiense, qui est Dominus protector & corrector istius fraternitatis.

Declaratio quod hoc testamentum, non est alia regula. Hoc etiam statuit Mart. V. cit. in rub.

§. 18. Et non dicant fratres, hæc est alia regula, quia hæc est recordatio: admonitio, & exhortatio & meum testamentum, quod ego frater Franciscus parvulus vester facio vobis fratribus meis benedictis, propter quod, regulam quam Domino promisimus, Catholicè observemus.

Prohibitio glossandi hanc regulam.

§. 19. Et Generalis Minister, & omnes alij Ministri, & Custodes, teneantur per obedientiam, in istis verbis non addere vel minuere, sed hoc scriptum semper habeant juxta regulam, & in omnibus Capitulis quæ faciunt, quando legunt Regulam, legant & ista verba. Et omnibus fratribus meis Clericis & Laicis præcipio firmiter per obedientiam, ut non mittant glossas in Regula, nec istis verbis dicendo, ita volunt intelligi, sed sicut dedit mihi Dominus simpliciter & purè, dicere & scribere Regulam, & ista verba, ita simpliciter & purè sine glossa intelligatis, & cum sancta operatione observetis usque in finem.

Benedictio eam observantium.

§. 20. Et quicumque hæc observaverit, in cœlo repleatur benedictione Filij tui sanctissimo Spiritu paraclito, & omnibus virtutibus cœlorum, & omnibus sanctis.

Subscriptio B. Francisci.

Et ego Frater Franciscus parvulus vester, & servus quantumque possum confirmo vobis intus & foris, istam sanctissimam benedictionem. Amen.

VI.

Exemptio Ordinis Cistercienfis, Monacorum S. Benedicti, à solutione decimarum.

Approbatur hoc indultum à Martino V. infrà in hoc Tom. 1. in ejus const. 8. Militanti. Et ampliatur ab Innocentio VIII. in const. 9. Ad Rom. & Pio V. in const. 41. Etsi mendicantium, in Tom. 2.

Alia hujus Ordinis privilegia attende in Constitutionibus Pontificiis quas tibi indicavi supra in const. 1. Paschal. II. fol. 30. Desiderium. ubi plenè notavi. Et de hoc Ordine habes hujus Honor. III. dispositiones alias, in cap. 8. de Statu Monacorum. in Tom. I. fol. 76.

Edita A. D. 1224.

HONORIUS EPISCOPUS,

Servus servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis Archidiaconis, Officialibus, & aliis Ecclesiarum Prælatis, ad quos istæ litteræ pervenerint, Salutem benedictionem.

Ordo Cisterciensis ad commonitionem Innoc. iij. decrevit solvere decimas de terris acquirendis, iis Ecclesiis quibus antea solvebantur. Ista commonitio, & ordinis statutum, referuntur ab Innoc. iij. in c. penult. de Decim.

CUm Abbate Cisterciensis Ordinis tempore Concilii generalis, ad commonitionem fælicis memoriæ Innocentij Papæ prædecessoris nostri, statuerint, ut de cætero fratres ipsius Ordinis, ne occasione privilegiorum suorum Ecclesiæ ulterius gravarentur, de alienis terris, & ab eo tempore acquirendis, si eas propriis manibus aut sumptibus colerent, decimas persolverent Ecclesiis quibus ratione prædiorum antea solvebantur, nisi cum eisdem Ecclesiis, aliter ducerent componendum, idem prædecessor noster, quia sperabat, ut Ecclesiarum Prælati proniores & efficaciores existerent ad exhibendum eis de suis malefactoribus justitiæ complementum hujusmodi, ratum habemus & gratum, hoc ipsum ad alios regulares, qui gaudent similibus privilegiis extendi voluit & mandavit.

Prælati autem Ecclesiarum, diversimodè ordinem molestarum super solutione decimarum.

§. 1. Sed quod dolentes referimus, in contrarium res est versa, quia, sicut ex allata querela Abbatum ipsius Ordinis frequenter audivimus, nonnulli Ecclesiarum Prælati, & alij Clerici, eorum privilegia temerè contemnentes, & contendentes, malitiose ipsorum pervertere intellectum, eos multipliciter inquietant. Nam cùm sit ipsis indultum, ut de novalibus, quæ propriis manibus, aut sumptibus excolunt, sive de hortis, virgultis, & piscationibus suis, vel de suorum animalium nutrimentis nullus ab eis decimas exigere vel extorquere præsumat; quidam perverso intellectu confícto, dicentes quod non possunt intelligi, nisi de his quæ sunt ante dictum Concilium acquisita, ipsos super his multiplici exactione fatigant.

Hic ideò Pontifex exemptionem à Decimis ordinis concedit. Ampliavit Mar. v. cit. in rub.

§. 2. Nos igitur eorum quieti paterna sollicitudine providere volentes universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus Abbates & fratres ejusdem Ordinis, à præstatione decimarum, tam de possessionibus habitis ante Concilium memoratum, & de novalibus sive ante, sive post idem Concilium acquisitis, quæ propriis manibus, ac sumptibus excolunt, quàm de hortis, virgultis, piscationibus suis ac de suorum animalium nutrimentis, singuli vestrum omninò serventur immunes.

D.P.A. 9. die 9. Novemb.

Datum Lateranen. 5. Idus Novembris, Pontificatus nostri Anno Nono.

Sequitur alia consimilis exemptionis concessio.

Edita A. D. 1224.

HONORIUS EPISCOPUS,

Servus servorum Dei. Dilectis filiis Abbatibus & fratribus Cisterciens. Ordinis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exemptio à solutione Decimarum.

CUm aliquando cogente necessitate, vel utilitate propria requirente, terras vestras ante generale Concilium acquisitas, concesseritis aliis excolendas, ne pro eo quod de possessionibus post idem Concilium acquisitis, decimas solvitis, si ad manus vestras taliter concessæ redierint, à quoquam vexari possitis, ut nullus à vobis de hujusmodi terris, quæ ad vos taliter redierint, si eas manibus propriis aut sumptibus colitis, occasione Concilij memorati, Decimas exigere vel extorquere præsumat, auctoritate præsentium inhibemus. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

D. P A. 9. die 25. Decemb.

Datum Lateran. septimo Kalend. Decembris Pontificatus nostri Anno nono.

VII.

Canonizatio S. Laurentij Archiepiscopi Dublinensis, Regis ac Reginæ Hiberniæ filij, ejusque relatio in numerum Sanctorum Confessorum, & Festivitatis ejusdem præfinitio pro die 14. mensis Novembris quotannis, celebrandæ.

Edita A. D. 1225.

HONORIUS EPISCOPUS,

Universis Christifidelibus in Rothomagens. Provincia constitutis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Omnipotens Deus Ecclesiam suam à principio miraculis illustrans, fidelium numerum auxit.

INestimabilis providentia Dei, congruentia singulis quibusque temporibus ordinatè dispensans, in splendoribus Sanctorum Ecclesiam suam quasi ex utero genuit, dum eos in exordio ipsius nascentis Ecclesiæ crebra miraculorum corruscatione mirificans, & in ipsorum miraculorum fulgore obstupefaciens gentes, ac prædestinatos in fide generans JESU CHRISTI, in cujus hæc fieri nomine ac virtute videbant, ipsos filiorum adoptionis numero aggregavit.

Postea intermissis miraculis, suscitavit Doctores qui fideles instruerent & virtutum fructus fœcundarent.

§. 1. Deinde crescente fidelium numero, & multitudine, populi vocati de tenebris, ambulantes juxta ipsius vaticinium in lumine Domini Dei sui, mirabilis dispensator in pluviam fulgura sua fecit, dum signis sive miraculis, quæ non erant jam fidelibus necessaria, intermissis, super novos populos, Pastores qui eos pascerent scientia & doctrina, sicut per os Hieremiæ promiserat, suscitavit. Doctores Ecclesiæ scilicet, qui terram cordis fidelium imbre doctrinæ compleant, & extirpatis sentibus vitiorum, eam ad proferendum virtutum germen, & fructum hujusmodi operis fæcundarent.

Deinde ex causis hic indicatis miracula innovat in aliquot eorum fidelium, qui glorificati sunt in cœlis.

§. 2. Cæterum, quia raritate frigescente ab exercitio hujusmodi boni operis torpet Catholicus, errore devio abducente delirat hæreticus, cæcutit velamine adhùc super cor permanente Judæus, & in tenebris ambulat sidere lucis nondum sibi oriente paganus; misericors Dominus, qui neminem vult perire, signa interdum innovat, & mirabilia misereatus immutat, ex numero illorum, quos in Ecclesia triumphante glorificat, aliquorum fidem & merita in militante miraculis declarando. Ut per ea Catholici, mentis corpore discusso, ad boni operis excitentur justitiam, hæretici errore dimisso, ab invio reducantur ad viam, Judæi atque Pagani, verò lumine cognito, de tenebris & umbra mortis, currant ad Christum, lucem, viam, veritatem, & vitam.

Quorum unus est Laurentius Dublinens.

Archiepiscopus qui in terris, multis miraculis claruit, ideòque ejus petitur canonizatio.

§. 3. Sanctæ igitur memoriæ Laurentio Dublinensi Archiepiscopo apud Ecclesiam S. Mariæ de Augo Rothomagensis Diœcesis, ubi corpus ejus feliciter requiescit, claris divino numine coruscante miraculis, Venerabilis frater noster Archiepiscopus, & Dilecti filii Capitulum Rothomagensem, unà cum Abbate & Conventu Ecclesiæ supradictæ, multisque aliis Archiepiscopis, & Episcopis, Abbatibus, & religiosis viris, ejus venerabilis vitæ insignia, & coruscantia miracula suis nobis literis intimantes, humiliter supplicarunt, ut ipsum Sanctorum Cathalogo adscribere curaremus, quatenus auctoritate Apostolica, dignus honor illi exhiberetur in terris, qui sic claris signis & evidentibus argumentis apparet honoratus in Cœlis.

Hic ergo Pontifex super illius vita, & miraculis diligenter inquiri præcipit Prælatis hic nominatis.

§. 4. Licet igitur quos divina honorat dignatio, humana devotio prompto affectu debeat honorare; volentes tamen in hujusmodi negotio, secundùm consuetudinem Apostolicæ Sedis cum digna maturitate procedere, præfato Archiepiscopo & Nostro Decano, & Nostro Thesaurario Rothomagensi dedimus in mandatis, ut superdicti viri vita & miraculis inquirerent diligentissimè veritatem, & eam nobis fideliter intimarent, ut ea plenè comperta, pio supplicantium desiderio, securius annuere valeremus.

§. 5. Ipsi

Qui aliis d. processum commiserant, & illi huic Pontificum transmiserunt.

§. 5. Ipsi autem mandatum nostrum cum diligentia exequentes, quia de præfati viri conversatione, ac vita, per homines de partibus illis certificari nequibant, eo quòd per partes illas transitum faciens in Ecclesia prædicta correptus in firmitate decubuit, & infra octavum diem ab hac luce migravit, scripsere Venerabili Fratri nostro Archiepiscopo Dublinensem, ut veritatem super hoc inquisitam, eis per suas literas intimaret. Qui citra mare Hibernicum Illustris Regis Anglorum negociis occupatus, non valens inquirere id per se ipsum, Venerabilibus Fratribus nostris Parenn. Episcopo suffraganeo suo, ac Priori Sanctæ Trinitatis Dublinen. commisit in hujusmodi negocio vices suas. Ac demum eorum literas, sanctitatem vitæ, & conversationis, sæpe dicti viri plenius continentes, suo & ipsorum sigillis munitas destinavit eisdem. Quas una cum depositionibus testium super miraculis receptorum, nobis sub sigillis propriis transmisere.

Qui Pontif. certior factus, quod virtutibus claruit.

§. 6. Collegimus autem ex ipsarum serie literarum, quod sæpè dictus vir, Regis & Reginæ Hiberniæ, filius extitit, & ab infantia sacris literis eruditus, senilem gessit juventute gravitatem, & mundanarum illecebras vanitatum, à se ultra quam ætas illa solebat abdicavit.

Et Archiep. creatus orationi, macerationi, & eleemosynis incubuit.

§. 7. Deinde in Archiepiscopum Dublinenn. assumptus, sic in virtutem de virtute profecit, ut in oratione assiduus, austerus in maceratione proprii corporis, ac in eleemosynarum largitione profusus, se totaliter Domino dedicarit.

Mortuusque multis miraculis claruit.

§. 8. Per depositionem verò testium prædictorum constitit evidenter, sanctam vitam ejusdem esse tot sequentibus miraculis comprobatam, quot non parvam texet historiam, qui volet ea singula scribere seriatim. Sed ut prætereamus quod claudi gressum, cæci visum, surdi auditum, muti loquelam, leprosi mundationem, & variis afflicti languoribus, sanitatem ad invocationem ejus nominis receperunt, & hæc sola quæ inter cætera emicuere miracula referamus.

Mortuos septem suscitavit.

§. 9. Idem Sanctus, immò Dominus ob ipsius merita gloriosa, septem mortuos, quorum unus triduanus erat, mirificè suscitavit.

Hic ideò Pontifex ipsum Laurentium SS. Confessorum Catalogo adscribit.

§. 10. De ipsius igitur sanctitate tantis certificati miraculis, divinumque secuti judicium, per quod ejus glorificatio nobis tam evidentibus innotuit argumentis, eumdem beatum Virum Catalogo Sanctorum adscripsimus, & annumerandum decrevimus Sanctorum Collegio Confessorum; ac inter eos à Christi fidelibus venerandum.

Ejusque festum die 14. mensis Novembris celebrari decernit.

§. 11. Statuentes ut ejus veneranda festivitas de cætero annis singulis Octavodecimo Kalendas Decembris solemniter celebretur. Monemur autem Universitatem vestram, & hortamur in Domino, quatenus Deum devotis mentibus collaudantes, & studentes proficere tantæ virtutis exemplo ejusdem gloriosissimi Confessoris apud Dominum suffragia humiliter imploretis.

Indulgentias etiam ejus ecclesiam visitantibus elargitur.

§. 12. Nos autem de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri, & Pauli auctoritate confisi, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui ad præfatam Ecclesiam in die solemnitatibus ejusdem gloriosissimi Confessoris, vel infrà octavas cum devotione accesserint ejus orationum suffragia petituri, viginti dies de injunctis sibi pœnitentiis misericorditer relaxamus.

Dat. Reate, 3. Idus Decembris Anno decimo.

D. P. An. 10. die 11. Dec.

VII.

Approbatio Regulæ Ordinis Fratrum Eremitarum B. Mariæ de Monte Carmelo.

Hanc Regulam primo mitigavit in quibusdam Innoc. IV. infrà in ejus constit. 6. Quæ honorem. Et eam observant utriusque sexus Carmelitæ illi, qui nomen Discalceatorum fortiti sunt, ut ibi notabo.

Eamdem Regulam mitigarunt iterum Eugen. IV. infrà in sua const. 3. Romani, ubi notabo. Nec non & Pius II. ac Six. IV. ut habetur inf. in ejusdem Six. const. 11. Dum attenta. Et hanc mitigatam observant alii Carmelitæ, qui ex hoc vocantur Mitigati, Universus iste Ordo utitur cappis albis, ut inf. in const. 3. Bonif. VIII. Justis. in hoc Tomo 1. Habet certam formam circa alienationem bonorum à Greg. XIII. in const. 34. Ex incumbenti. in Tom. 2. Oleum sanctum ab Episcopis liberè consequitur ex Clem. VIII. const. 57. Exponi. in Tom. 3. Non juvatur Cruciata vel alio indulto circa electionem Confessorum, ex altera const. 64. Romani. Præcedit Ordini Fratrum de Mercede, ex alia const. 95. Decet. Non recurrit ad sæcularia Tribunalia, ex altera const. 110. Quoniam. Et habet exemptionem à quarta funeralium ex d. const. 64. Romani. & Pauli V. const. 4. Decet. Ambitusque ei interdictus est ex altera const. 23. Quoniam. ejusdem Clem. VIII. in dict. Tom. 3.

HONORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, Dilectis filiis Priori, & Fratribus Eremitis de Monte Carmelo, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1226.

UT vivendi normam, regulariter à bon. mem. Hierosolymitano Patriarcha editam, quam ante generale Concilium vos dicitis humiliter suscepisse, in posterum vos & Successores vestri, quantum cum Dei adjutorio poteritis, observetis, in remissionem vobis injungimus peccatorum.

Approbatio Regulæ firmatæ à Patriarcha Hierosolymitano.

Datum Reate 3. Kalendas Februarii, Pontificatus nostri Anno decimo.

D. P. An. 10. die 30. Junii.

Regulæ prædictæ tenor subsequitur.

ALbertus Dei gratia Hierosolymitani Ecclesiæ vocatus Patriarcha, dilectis in CHRISTO filiis, Brocardo & cæteris Eremitis, qui sub ejus obedientia juxta fontem, in Monte Carmeli morantur, salutem in Domino, & Sancti Spiritus benedictionem. Multifariè, multisque modis Sancti Patres instituerunt, qualiter quisque in quocumque Ordine fuerit vel quemcunque modum religiosæ vitæ elegerit in obsequio JESU CHRISTI vivere debeat, & eidem fideliter de corde puro, & bona conscientia deservire. Verum quia requiritis à nobis, ut juxta propositum vestrum, tradamus vobis vitæ formulam, quam tenere in posterum debeatis.

Prologus Alberti Patriarchæ Hierosolymitani qui Regulam stabilivit.

CAP. I.

Illud in primis statuimus, ut unum ex vobis habeatis Priorem: qui unanimi omnium assensu, vel majoris & sanioris partis, ad hoc officium eligatur: cui obedientiam promittat quilibet aliorum, & promissam studeat operis veritate servare.

De Priore Huic capiti aliquid addit Innoc. cit. in rub.

CAP. II.

Præterea juxta situm loci, quem inhabitare proposueritis, singuli vestrum singulas habeant cellulas separatas, sicut per dispositionem Prioris ipsius, & de assensu aliorum Fratrum, vel sanioris partis, eædem cellulæ cuique fuerint assignatæ.

Cellulis.

CAP. III.

Nec liceat alicui Fratrum, nisi de licentia Prioris qui pro tempore fuerit: deputatum sibi locum mutare, vel cum alio permutare.

Mutatione cellularum.

CAP. IV.

Cellula Prioris sit juxta introitum loci, ut venientibus ad eumdem locum primus occurrat: & de arbitrio, & dispositione ipsius, postmodum quæ agenda sunt, cuncta procedant.

Cellula Prioris.

CAP. V.

Maneant singuli in cellulis suis, vel juxta eas, die ac nocte in lege Domini meditantes, & orationibus suis vigilantes, nisi aliis justis occasionibus occupentur.

Mansione in Cellulis. Mitigavit d. Innoc. in c. 7. Et Eug. cit. in rub.

CAP. VI.

Hi, qui literas noverunt, & legere Psalmos, per singulas Horas eos dicant, qui ex institutione San-

Horis Cano-

ctorum Patrum, & Ecclesiæ approbata consuetudine ad horas singulas sunt deputati. Qui verò literas non noverunt, vigintiquinque vicibus dicant Pater noster, in nocturnis Vigiliis. Exceptis Dominicis, & solemnibus diebus, in quorum Vigiliis prædictum numerum statuimus duplicari, ut dicatur Pater noster vicibus Quinquaginta. Septies autem eadem dicatur Oratio in laudibus matutinis. In aliis quoque Horis septies similiter eadem sigillatim dicatur Oratio: præter Officia vespertina, in quibus ipsam quindecies dicere debeatis.

vicis Innoc. mitigavit. cap. 8.

CAP. VII.

Proprietate. Innoc. addidit cap. 9.

Nullus Fratrum sibi dicat aliquid esse proprium: sed sint vobis omnia communia. Et ex his, quæ vobis Dominus dederit, distribuatur unicuique per manum Prioris, id est, per hominem ab eo ad idem officium deputatum, prout unicuique opus fuerit, inspectis ætatibus, & necessitatibus singulorum. Ita tamen, ut sicut præmissum est, in deputatis cellulis singuli maneant, & ex his, quæ sibi distributa fuerint, singulariter vivant.

CAP. VIII.

Oratorio & Missa.

Oratorium, prout commodius fieri poterit, construatur in medio cellularum, ubi manè per singulos dies ad audienda Missarum solemnia convenire debeatis, ubi hoc commodè fieri poterit.

CAP. IX.

Capitulo & Correctione.

Dominicis quoque diebus, vel aliis, ubi opus fuerit, de custodia Ordinis tractetis. Ubi etiam excessus, & culpæ Fratrum, si qui de aliquo deprehensi fuerint caritate media corrigantur.

CAP. X.

Jejunio. Mitigarunt Innoc. Eug. & alii. cit. in sub.

Jejunium singulis diebus, exceptis Dominicis, observetis, à festo Exaltationis S. Crucis usque ad diem Dominicæ Resurrectionis: nisi infirmitas, vel debilitas corporis, aut alia justa causa jejunium solvi suadeat, quia necessitas non habet legem.

CAP. XI.

Esu carnium. Mitigavit Innoc. 13. & d. Aug.

Ab esu carnium semper abstineatis, nisi pro infirmitatis, aut nimiæ debilitatis remedio sint sumendæ.

CAP. XII.

...rmis spiritualibus vi...

Quia verò militia est vita hominis; & Omnes, qui piè volunt vivere in Christo, persecutionem patiuntur; Adversarius quoque vester diabolus tamquam leo rugiens circuit, quærens quem devoret, omni solicitudine studeatis indui armatura Dei, ut possitis stare adversus insidias inimici.

Cingulo castitatis Muniet one cogitat Sanctorum Lorica justitiæ.

Accingendi sunt lumbi vestri cingulo castitatis. Muniendum est pectus cogitationibus sanctis. Scriptum est enim: Cogitatio sancta servabit te.

Induenda est Lorica justitiæ; ut Dominum Deum vestrum ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota virtute diligatis, & proximum vestrum tamquam vosmetipsos.

Scuto fidei.

Sumendum est in omnibus scutum fidei, in quo possitis omnia telæ nequissimi ignea extinguere. Sine fide enim impossibile est placere Deo. Et hæc est victoria, quæ vincit mundum, fides vestra.

Galea spei.

Galea quoque salutis imponenda est capiti, ut de solo Salvatore speretis salutem qui salvum facit populum suum à peccatis eorum.

Gladio Spiritus.

Gladius autem spiritus, quod est verbum Dei, abundanter habitet in ore, & in cordibus vestris. Et quæcumque vobis agenda sunt, in verbo Domini fiant.

CAP. XIII.

Assiduitate operationis.

Faciendum est vobis aliquod operis, ut semper vos diabolus inveniat occupatos, ne ex otiositate vestra aliquem intrandi aditum ad animas vestras valeat invenire. Habetis ad hoc B. Pauli Apostoli magisterium pariter & exemplum, in cujus ore CHRISTUS loquebatur. Qui positus est, & datus à Deo prædicator, & doctor gentium in fide & veritate: quem si secuti fueritis, non poteritis aberrare: In labore (inquit) & fatigatione fuimus inter vos nocte ac die operantes, ne quem vestrum gravaremus. Non quasi nos non habeamus potestatem: sed ut nosmetipsos formam daremus vobis ad imitandum nos. Nam cùm essemus apud vos, hæc denunciabamus vobis: quoniam si quis non vult operari, non manducet. Audivimus enim inter vos quosdam ambulantes in quiete, nihil operantes. His autem, qui ejusmodi sunt, denunciamus, & obsecramus in Domino JESU CHRISTO, ut cum silentio operantes, suum panem manducent. Hæc via sancta, & bona: ambulate in ea.

CAP. XIV.

Silentio. Mitigavit idem Innoc. c. 16.

Commendat vobis Apostolus silentium, cum in eo præcipit operandum. Et quemadmodum Propheta testatur: Cultus justitiæ, silentium est. Et rursum: In silentio, & spe erit fortitudo vestra. Ideoque statuimus, ut ab hora Vespertina usque ad horam Tertiam sequentis diei silentium teneatis; nisi forte necessitas, vel causa rationabilis, aut licentia Prioris silentium interrumpat. Alio verò tempore, licet silentii non habeatur observatio tanta, diligentius tamen à multiloquio caveatur. Quoniam scriptum est, & non minus experientia docet, In multiloquio non deerit peccatum: & qui inconsideratus est ad loquendum, sentiet mala. Item, Qui multis utitur verbis, lædit animam suam. Et Dominus in Evangelio; De omni verbo otioso, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die judicii. Faciat ergo unusquisque stateram verbis suis, & fructos rectos ori suo, ne forte labatur, & cadat in lingua sua, & insanabilis sit casus ejus ad mortem. Custodiens cum Propheta vias suas, non delinquat in lingua sua. Et silentium, in quo cultus justitiæ est, diligenter, & cautè studeat observare.

CAP. XV.

Humilitate Prioris.

Tu autem Brocarde, & quicumque post te institutus fuerit Prior, illud semper habeatis in mente, & servetis in opere, quod Dominus ait in Evangelio: Quicumque voluerit inter vos primus esse, erit vester servus.

CAP. XVI.

Veneratione Prioris.

Vos quoque cæteri Fratres, Priorem vestrum honorate humiliter: Christum potius cogitantes, quam ipsum, qui posuit illum super capita vestra. Et Ecclesiarum Præpositis etiam ait: Qui vos audit, me audit, & qui vos spernit; me spernit, ut non veniatis in judicium de contemptu, sed de obedientia mereamini vitæ æternæ mercedem.

Finis d. Regulæ.

Hæc breviter scripsimus, vobis conversationis vestræ formulam statuentes, secundùm quam vivere debeatis. Si quis autem supererogaverit, ipse Dominus cum redierit, reddet ei. Utatur tamen discretione, quæ virtutum est moderatrix.

Dies datæ Regulæ.

Ex Achon, Id. Jan. Anno Domini MCLXXI.

GREGORIUS NONUS PONT. CLXXX.

ANNO DOMINI MCCXXVII.

ANNO 1227.

GRegorius Nonus, de Civitate Anagniæ, in Provincia Campaniæ, Ugolinus anteà dictus, Tristerii de Comitibus Signiæ filius, Episcopus Ostiensis, & Veliternus, Innocentii Tertii Nepos, creatus Romæ 13. Kal. coronatus ad S. Petrum 5. Kal. April. 1227. Creavit Cardin. 13. Vixit annos 14. menses 5. dies 10. Obiit Romæ 11. Kal. Septembris anno 1241. Corpus ejus in Basilica S. Petri sepultum est. Vacavit sedes mensem unum.

Quod quicumque Religiosi ad Eremum Ordinis Camaldulen. transire possint. I.

Hanc potestatem ampliavit Greg. XIII. in const. 99.

Ea est quia obstabat Bulla Pii V. num. 89. Quacumque. in Tom. 2. Cætera de hoc Ordine Camaldulensi notavi sup. in const. 1. Alexand. II. Nulli. in hoc Tom. I.

Edita A. D. 1227.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Priori Camaldulensi, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Eremi bonum commendatur.

Fervor & integritas Religionis, quæ in domo tua, & præsertim in Eremo, per beneplacitum Conditoris, vigere cognoscitur, inducit nos propensius, & hortatur, ut petitiones tuas, quantum cum Deo possimus, prompto velimus animo exaudire.

Privilegium de quo in rub. Quod ampliatum est ut in d. rub. notavi.

§. 1. Hac itaque ratione inducti, Tibi & Fratribus tuis auctoritate Apostolica indulgemus, eos qui de aliis Gongregationibus venientes in Eremo vestro, dummodo elegerint, & promiserint, sub Ordine & habitu vestro, in Eremo perpetuo deservire, liberè sine cujusque contradictione, retinere possitis, ita tamen quod non permittantur in sacris ordinibus, nisi de ipsorum ordinatione certi fueritis, ministrare. Nulli ergo omninò hominum &c. Si quis autem hoc attentare &c.

D. P. A. 1. die 23. Junij.

Dat. Anagniæ IX. Kalendas Julii. Pontificatus nostri Anno primo.

II.

Canonizatio S. Francisci de Assisio, ejusque relatio in numerum Sanctorum Confessorum, cum suæ Festivitatis institutione, pro die quarta Octobris.

Iste Franciscus Stigmata JEsu Christi in corpore suo portavit, ut declarat hic idem Pont. inf. in const. 12. Confessor & Alex. IV. in const. 4. Benigna. Tres Ordines instituit, ut notavi suprà fol. 66. in const. 5. Honor. III. Solet. Et ipsius Festivitatem de præcepto observandam esse censuit. Six. IV. inf. in const. 3. Præclara. in hoc Tomo I.

Edita A. D. 1228.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. &c.

Proœmium.

Mira circa nos divinæ pietatis dignatio, & inæstimabilis, dilectio caritatis, qua filium pro servo tradidit redimendo, dona suæ miserationis non deserens, & vineam dextera ejus plantatam continua protectione conservans, in illam qui salubriter ipsam excolant, evellentes sarculo ac vomere, quo Samgar sexcentos Philistæos percussit, spinas & tribulos ex eadem, operarios etiam in undecima hora transmittit, ut superfluitate palmitum resecata, & vitulaminibus spuriis radices altas non dantibus, nec non sentibus extirpatis, fructum suavem afferat, & jacundum, qui prælo patientiæ defæcatus, in æternitatis cellarium transferatur. Impietate profectò velut igne succensa, & frigescente caritate multorum, in ejusdem maceriam diruendam, irruentibus Philistæis potione terrenæ cadentibus voluptatis.

Franciscum de Assisio suscitavit Deus in mundo ad conversionem multorum.

§. 1. Ecce in hora undecima Dominus qui cum diluvii aqua terram deleret, justum per lignum, contemptibilem gubernavit, super sortem justorum virgam peccantium non relinquens, excitavit servum suum Beatum Franciscum, virum utique secundùm cor suum, apud cogitationes divitum lampadem quidem contemptam, sed paratam ad tempus statutum, illam in vineam suam mittens, ut ex ipsa spinas & vespres evelleret, prostratis illam impugnantibus Philistæis, illuminando patriam, & reconciliari Deo, exhortatione sedula commonendo.

Qui simplici ejus prædicatione multos ad viam salutis reduxit.

§. 2. Qui audita interius voce invitantis amici, impiger surgens, mundi vincula blandientis, quasi alter Samson, gratia divina præventus dirupit, & spiritu fervoris concepto, asinique arrepta mandibula, prædicatione siquidem simplici, nullis verborum persuasibilium humanæ sapientiæ coloribus adornata, sed tamen Dei virtute potenti, qui infirma mundi eligit, ut fortia quæcumque confundat, non tantum mille, sed multa millia Philistinorum, eo qui tangit montes, & fumigant, faciente, prostravit, & in spiritum servitutem redegit, carnis illecebris antea servientes. Quibus vitiis mortuis, & Deo viventibus, jam non ipsis, quorum pars pessima periit, ex mandibula ipsa egressa copiosa est aqua, reficiens, abluens, & fœcundans lapsos sordidos, & arentes, quæ in vitam æternam saliens absque argento, & commutatione aliqua potest emi, cujus rivuli longè lateque diffusi, vineam irrigant usque ad mare palmites, & usque ad flumen propapagines extendentem.

Pauperem vitam erigit jejuniis, vigiliis & nuditate carnem, maceravit multi, que virtutibus emicuit.

§. 3. Hic denique Patris nostri Abrahæ imitatus vestigia, mente de terra & cognatione sua, nec non domo patris ejus egrediens, iturus in terram quam sibi Dominus, divina inspiratione monstrarat, ut expeditius curreret ad bravium vocationis cœlestis, & per angustam portam posset facilius introire, sarcinam terrenæ substantiæ deposuit, se illi conformans, qui cùm dives esset, pro nobis factus est pauper, eamque dispersit dedit pauperibus, ut sic ejus justitia in sæculum sæculi permaneret. Et in terram visionis accedens, super unum sibi montium demonstratum, videlicet excellentiam fidei, carnem suam, quasi filiam unigenitam, quæ ipsum interdum deceperat, cum jepte Domino in holocaustum obtulit, igne supposito caritatis, illam fame, siti, frigore, ac nuditate, vigiliis multis, & jejuniis, macerando, qua cum vitiis, & concupiscentiis crucifixa, dicere poterat cum Apostolo: Vivo ego, jam non ego, vivit autem in me Christus: quoniam jam non sibi vixerat, sed Christo potius, qui pro peccatis nostris mortuus est, & resurrexit propter justificationem nostram; ut nullatenus peccato ulteriùs serviamus. Vitia quoque supplantans, & contra mundum, carnem, & potestates aërias, luctamen assumens viriliter, uxore, villa, bobus, à cœna magna retrahentibus invitatos, penitùs abdicatis, cùm Jacob Domino jubente surrexit, & gratia spiritus septiformis accepta, octoque sibi assistentibus Beatitudinibus Evangelicis, Bethel domum Dei, quam se ipsum præparavit eidem per quindecim gradus virtutem, qui misticè in psalterio continentur, ascendit. Et ibidem altare cordis Domino construens, aromata devotarum orationum obtulit super eo, per manus Anglicas in conspectu Domini deferenda, concivis Angelicus mox futurus.

Religionesque Fratrum Minorum Monialiumque ac Tertiariorum instituit, ut in rubr.

§. 4. Ne verò sibi soli proficeret in monte, tantummodo Rachel amplexibus inhærendo, contemplationi pulchræ quidem, sed sterili, ad Liæ interdictum descendit cubiculum, minaturus gregem gemellis fœtibus fœcundatum ad interiora deserti, pro vitæ pascuis perquirendis, ut illic ubi manna cœlestis dulcedinis reficit, à sæcularium strepitu segregatos, cum lacrymarum effusione semina sua mittens, cum exultatione manipulos, ad æternitatis horrea reportaret, cum populi sui principibus collocandus, corona justitiæ coronatus. Qui nimirum non quæ sua sunt quærens, sed potiùs quæ sunt Christi, & eidem velut apis argumentosa deserviens, nec non quasi stella matutina in medio nebulæ, ac quasi Luna plena in diebus suis, & sicut Sol in Ecclesia Dei fulgens, lampadem, & tubam in manus assumpsit, ut lucentium operum documentis humiles attraheret ad gratiam, & protervos à noxijs retraheret excessibus, dura increpatione terrendo. Ac sic virtute caritatis afflatus, in castra Madianitarum, Ecclesiæ judicium declinantium, per contemptum, eo juvante, qui dum virginali utero clauderetur, mundum suo circuibat imperio universum, intrepidus irruit, & abstulit arma in quibus confidebat fortis armatus, atrium suum custodiens, & distribuit spolia quæ tenebat, ejusque captivitatem captivam reduxit in obsequium JESU CHRISTI.

Et tandem obdormivit in Domino.

§. 5. Hoste itaque triplici in terra positus superato, Regno cœlorum vim intulit, & illud rapuit violenter, & post hujus vitæ quamplura gloriosa certami-

na, mundum triumphans, fœliciter migravit ad Dominum, multos præveniens ſcientia præditos ſcienter neſcius, & ſapienter indoctus.

Miraculiſq; pluribus claruit.

§. 6. Sanè licèt ejus vita tam ſancta, tam ſtrenua, & præclara ſibi ſufficeret, ad obtinendum conſortium Eccleſiæ triumphantis; quia tamen militans, quæ ſolummodò videt in facie, non præſumit de his, qui de ſuo foro non ſunt, auctoritate propria judicare, ut illos pro vita tantum venerandos aſſumat, præſertim quia nonnumquam Angelus Satanæ in lucis Angelum ſe transformat; Omnipotens & miſericors Deus, de cujus munere venit, quòd prædictus famulus Chriſti, dignè ſibi & laudabiliter deſervivit, tantam lucernam, abſconſam ſub modio remanere non patiens, ſed eam volens ſuper candelabrum collocari, his qui ſunt in domo luminis, ſolatium præbituram, vitam ejus ſibi fuiſſe acceptam, & ipſius memoriam eſſe à militanti Eccleſia venerandam, multis & præclaris miraculis declaravit.

Hic ideò Pontifex illum Cathalogo Sanctorum Confeſſorum adſcribit.

§. 7. Cùm igitur glorioſæ vitæ ipſius inſignia ex multa familiaritate, quam nobiſcum habuit in minori officio conſtitutis, plenè cognita nobis eſſent, & de miraculorum coruſcatione multiplici, per teſtes idoneos nobis facta fuerit plena fides, confidentes per Dei miſericordiam, nos & gregem nobis commiſſum, ejus ſuffragiis adjuvari, & quem familiarem habuimus in terris, habere patronum in cœlis; habito fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, ipſum adſcribi decrevimus Sanctorum Cathalogo venerandum.

Ejuſque Feſtum die 4. Octobr. agi jubet.

§. 8. Statuentes ut iv. Nonas Octobris, die videlicet quo à carnis ergaſtulo abſolutus, ad ætherea Regna pervenit, ab univerſali Eccleſia, natalitia ejus devotè ac ſolemniter celebrentur.

Omnes ad illius venerationem hortatur.

§. 9. Quocirca Univerſitatem veſtram, rogamus, monemus, & exhortamur in Domino, per Apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatenus die prædicto in commemoratione ipſius, divinis laudibus alacriter inſiſtentes, ejuſdem patrocinia humiliter imploretis, ut ipſius intercedentibus meritis, ad ejus mereamini conſortium pervenire: illo præſtante, qui eſt benedictus, in ſæcula ſæculorum. Amen.

D. P. An. 2. die 19. Julij.

Dat. Peruſii, xiv. Kalen. Auguſti, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

III.

Oblati Ordinis Cartuſienſis gaudent omnibus ejuſdem Ordinis prærogativis & indultis.

Hujus Ordinis inſtitutionem, & alia attende ſuprà fol. 45. in conſt. 7. Alex. III. Cùm vos.

Edita A. D. 1232.

GREGORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori, & Capitulo Cartuſien. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.*

Exordium.

QUoties à nobis petitur, quod Religioni & honeſtati convenire dignoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & juſtis petentium deſiderijs favorem benevolam impertiri.

Oblati gaudent indultis Ordinis.

§. 1. Cùm igitur, ſicut veſtra petitio, nobis exhibita, continebat ſeptem oblatos, qui redditi vulgariter appellantur, in qualibet domo veſtri Ordinis habeatis agriculturæ veſtræ operi deputatos, & ipſi relicto ſæculo continentiæ voto adſtricti, promiſſa loci ſtabilitate ſub obedientia ſine proprio vivere teneantur. Nos veſtris precibus inclinati, eoſdem ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, auctoritate vobis præſentium indulgentes, ut ipſi eiſdem libertatibus, & immunitatibus gaudeant, quibus gaudent fratres Ordinis antedicti.

Sanctio pœnalis.

§. 2. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ protectionis, & conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 5. die 3. Febr.

Dat. Reatæ, iij. Nonas Februarij, Pontificatus noſtri Anno quinto.

IV.

Canonizatio S. Antonii Luſitani, de Padua nuncupati Profeſſoris Ordinis Fratrum Minorum Conventualium S. Franciſci, ejuſque relatio in numerum SS. Confeſſorum, cum inſtitutione ejus feſtivitatis pro die 13. menſis Junii.

Hanc Feſtivitatem duplici Officio celebrari juſſit Sixt. V. in ejus conſtit. 18. Immenſa. Vide in Tom. 2.

Edita A. D. 1235.

GREGORIUS EPISCOPUS *Servus Servorum Dei. Patriarchis, Archiepiſcopis, Abbatibus, & aliis Eccleſiarum Prælatis, præſentem paginam inſpecturis.*

Sanctos quos Deus honorat in cœlis multoties miraculis clarere facit in terris.

CUm dicat Dominus per Prophetam, Dabo vos cunctis populis in laudem & gloriam & honorem; & per ſe polliceatur, quod juſti ſicut Sol in conſpectu Dei fulgebunt; pium & juſtum eſt, ut quos Dominus merito ſanctitatis coronat, & honorat in cœlis, nos venerationis officio laudemus & glorificemus in terris, cùm ipſe potius laudetur & glorificetur in illis, qui eſt laudabilis & glorioſus in ſæcula, & in Sanctis. Ut enim ſuæ virtutis potentiam mirabiliter manifeſtet, & noſtræ ſalutis cauſam miſericorditer operetur, fideles ſuos, quos ſemper coronat in cœlo, frequenter & honorat in ſæculo; ad eorum memorias ſigna faciens & prodigia, per quæ pravitas confundatur hæretica, & fides catholica confirmetur, fideles mentis corpore diſcuſſo, ad boni operis excitentur inſtantiam, hæretici depulſa in qua jacent cæcitatis caligine, ab invio reducantur ad viam, & Judæi atque Pagani vero lumine cognito, currant ad Chriſtum, lucem, viam, veritatem, & vitam.

Inter quos eſt Antonius de Padua pluribus virtutibus, & miraculis clarus.

§. 1. Unde nos cariſſimi, etſi non quantas debemus, quantas tamen poſſumus gratias agimus gratiarum omnium largitori, quòd diebus noſtris ad confirmationem catholicæ fidei, & ad confuſionem hæreticæ pravitatis evidenter innovat ſigna, & mirabilia potenter immutat, faciens illos coruſcare miraculis, qui fidem catholicam tam corde, quàm ore, necnon & opere roborarunt. De quorum numero ſanctæ memoriæ Beatus Antonius de Ordine Fratrum Minorum, qui olim degens in ſæculo, magis pollebat meritis, nunc vivens in cœlo multis coruſcat miraculis, ut ejus ſanctitas certis indicijs comprobetur.

Paduani ergo iſte e... hunc Pont. ... illius Canonizatione.

§. 2. Cùm enim dudum venerabilis frater noſter Epiſcopus, & dilectus filius N. Poteſtas, & Communitas Paduana nobis per nuncios ſuos, & literas humiliter ſupplicaſſent, ut cùm Dominus eidem Sancto tantam contulit gloriam, ut ad dandam ſcientiam primæ ſtolæ immortalitatis ipſius, & experimentum evidens de ſecunda, ſepulchrum ejus tot & tantis daret coruſcare miraculis; quòd ejus inter alios Sanctos non invocari ſuffragia eſt indignum, de ipſius miraculis teſtes recipi mandaremus.

Et quia duo ſunt neceſſaria, ut quis Sanctus habeatur apud homines, virtus ſcilicet morum, & veritas ſignorum.

§. 3. Nos attendentes, quòd licet ad hoc ut aliquis ſanctus ſit apud Dominum, in Eccleſia triumphante, ſola ſufficiat finalis perſeverantia, juxta illud. Eſto fidelis uſque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ: ad hoc tamen ut ſanctus habeatur apud homines in Eccleſia militante, duo ſunt neceſſaria, virtus morum, & veritas ſignorum, merita videlicet, & miracula, ut hæc & illa ſibi ad invicem conteſtentur, cùm nec merita ſine miraculis, nec miracula ſine meritis plenè ſufficiant ad perhibendum inter homines teſtimonium ſanctitatis. Sed cùm merita ſana præcedunt, & clara ſuccedunt miracula, certum præbeant judicium ſanctitatis, ut nos ad ipſum venerationem inducant, quem Deus ex meritis præcedentibus, & ſignis ſubſequentibus exhibet venerandum. Quæ duo ex verbis Evangeliſtæ plenius colliguntur; Illi autem profecti prædicaverunt ubique Domino cooperante, & ſermonem confirmant ſequentibus ſignis; eidem Epiſcopo & dilect. fil. Fratri Jordano Sancti Benedicti, & I. Sancti Auguſtini, Prioribus Ordinis Fratrum Prædicatorum Paduan. receptionem teſtium de miraculis ejuſdem Sancti duximus committendam.

Hic ideò Pontifex proceſſum deſuper fieri committit, unde de

§. 4. Nuper autem tam per relationem prædictorum Epiſcopi & Priorum, quàm per depoſitiones teſtium ſuper hoc receptorum, de ipſius virtutibus &

prædictis certior redditus est, & modo SS cathologo ei adscripsit.

miraculorum insigniis certiores effecti, & experti aliquando per nos ipsos sanctitatem vitæ, & admirabilem conversationem ipsius, utpote qui apud nos fuit aliquandiu laudabiliter conversatus, eisdem Episcopo & potestate & Communitate prædictis, per solemnes nuncios suos, & literas, nobis cum instantia denuo supplicantibus, quòd eumdem Fratrem Sanctorum Cathalogo adscribere curaremus, ut auctoritate sicut convenit Apostolica, dignus honor illi exberetur in terris, qui sicut claris signis & evidentibus argumentis apparet, honoratur in cœlis. Ipsum, qui corporaliter dissolutus, cum CHRISTO esse meruit in cœlestibus, ne illius honori debito & gloriæ detrahere quodammodo videremur, si glorificatum à Domino permitteremus ulterius humana devotione privari, de Fratrum nostrorum consilio, & Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apostolicam existentium, cathalogo Sanctorum duximus adscribendum.

Eisque festivitatem instituit pro die 13. Junii.

§. 5. Cùm igitur secundùm Evangelicam veritatem, nemo accendat lucernam, & ponat eam sub modio, sed super candelabrum, ut omnes qui in domo sunt, lumen videant, & prædicti Sancti lucerna sic arserit hactenus in hoc mundo, quod per Dei gratiam jam non sub modio, sed super candelabrum meruerit collocari, Universitatem vestram rogamus, monemus, atque hortamur, per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus devotionem fidelium ad venerationem ejus salubriter excitantes, festivitatem ipsius Idibus Junii annis singulis celebretis, & faciatis eadem die solemniter celebrari: ut ejusdem precibus Dominus exoratus, gratiam in præsenti, & gloriam nobis tribuat in futuro.

Indulg. ejus sepul hrum visitant bus elargitur.

§. 6. Nos autem cupientes sepulchrum tanti Confessoris, qui miraculorum fulgoribus illustrat Ecclesiam generalem, congruis honoribus frequentari, omnibus verè pœnitentibus & confessis, illud in festivitate ipsius usque ad octavum diem, annis singulis cum reverentia debita visitantibus, de Omnipotentis DEI misericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, annum unum de injuncta sibi pœnitentia misericorditer relaxamus.

Dat. P. A 6. die 1. Junij.

Dat. Spoleti, Kalend. Junii, Anno sexto.

Reformatio Monacorum Cluniacensium Ordinis S. Benedicti.

Huic reformationi multa detraxit & addidit Nicol. IV. infrà in ejus const. 3. Regis, ibi videas, in hoc Tomo I. Ultra ea, quæ sunt in Decr. & Clem. de Stat. Manacor. & Concil. Trid. sess. 25. Cap. 11.

Edita A. D. 1233.

GREGORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati, & Conventui Cluniacensi, Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Causa hujus reformationis.

BEhemoth non contentus quasi bos comedere paleas, sed escas electas avidè concupiscens, venatur instanter animas delicatas; non solùm simpliciter gradientibus ponendo pedicas, & laqueos in capturam, sed etiam contemplationis gratia in solitudinem advolantibus prætendendo decipulas, & retia extendendo. Sanè dolore confodimur in occulto, & rubore perfundimur in aperto, quia cùm Ordo Cluniacensis in Ecclesiæ Paradiso dextera divina plantatus, à mari, usque ad mare protensis palmitibus, gratos flores & uberes fructus producere soleret honestatis, nunc in amaritudinem alienæ vitis aversus, producit labruscas stuporem dentibus facientes, factus in laqueum & ruinam, in lapidem offensionis, & petram scandali duabus domibus Israël, contemplativis videlicet, & activis. Domus quoque vestræ in multis locis desolatæ sunt sicut in vastitate hostili, & multæ derelictæ sunt sicut umbraculum in vinea, & sicut tugurium in cucumerario, & velut civitas quæ vastatur.

Capitulum Generale quotannis fiat apud Cluniacum juxta formam hic traditam.

§. 1. Quare cupientes deformatum ordinem reformare, & instaurare collapsum, in primis statuimus, ut generale Capitulum Abbatum & Priorum tàm Conventualium, quàm minorum Cluniacensis Ordinis, sive immediatè, sive aliquo medio sint subjecti, apud Cluniacum annis singulis celebretur. Ubi sine personarum acceptione, secundùm Deum & B. Benedicti Regulam, & Cluniacensis Ordinis instituta, delinquentium corrigantur excessus, & de salute animarum, & de conservatione Ordinis Cluniacensis, & domorum indemnitate tractetur, & statuatur quod fuerit regulariter statuendum. Nec in hoc Priores vel Camerarii invicem sibi parcant, sed unusquisque quod viderit in alio corrigendum, timorem Dei habens præ oculis, in capitulo publicè vel privatim (prout melius viderit expedire) in caritate proponat. Et correctus hoc molestè non ferat; sed correctionem fratris accipiat patienter. In hoc autem Capitulo nullæ fiant exactiones ab aliquo, nulla dentur numera, vel accipiantur, seu etiam promittantur, sed omnia in sinceritate procedant, & ad instar Cisterciensis Ordinis celebrentur.

§. 2. Et in eo Definitores de Abbatibus & Prioribus Cluniacensis Ordinis statuantur, & Visitatores per singulas Provincias ordinentur, visitationis forma, & correctionis modo, juxta Cisterciensem consuetudinem observatis. Huic quoque Capitulo tres Priores Cartusienses volumus interesse, non ut aliquam jurisdictionem exerceant, sed ut ipsos instruant & dirigant, & diligentiam ipsorum vel negligentiam rescribant Sedi Apostolicæ annuatim. — Diffinitores & Visitatores provinciarum in eo eligantur.

§. 3. Omnes causæ quæ inter personas Ordinis Cluniacensis emerserint, & per Abbatem Cluniacensem non fuerint terminatæ, delatæ ad Capitulum per Definitores statutos (prout fit in Cistercien. Capitulo) terminentur. — Causæ per Abbatē non diffinitæ ad Capitulum deferantur.

§. 4. Et ea statuantur, quæ provenire ad conservationem & restrictionem, non ad relaxationem Ordinis, vel regulæ videbuntur. — Ad estrictionem Ordinis statuta ibidem fiant

§. 5. Omnes verò Abbates & Priores annis singulis ad Capitulum venientes, definitiones (si quæ factæ fuerint) in suo reditu habeant, bis in anno in suis Capitulis, & Visitationis tempore nihilominus recitandas, ut nullus prætextu ignorantiæ se valeat excusare. — Capituli ordinatioes bis in anno per Abbatem recitentur.

§. 6. Visitatores etiam à personis, & locis quæ visitant, præter moderatas expensas victui necessarias recipere nihil omninò præsumant, sed excutientes ab omni munere manus suas, cum paucis incedant, secundùm quod in ipso Capitulo fuerit ordinatum. — Visitatores expensas moderatas, & nihil ultra recipiant.

§. 7. Prima enim vice omnes Abbates & Priores conveniant ad Capitulum, recepturi reformationem præsentibus annotatam, & postmodum illi qui sunt ultra mare Angliæ, vel ultra Alpes uno anno intermisso, cum moderato familiæ, ac equitaturarum comitatu, ne domos, ad quas eos venire continget aggraventur, accedant: super his in primo Capitulo superfluitate qualibet resecanda, & certo nihilominus moderamine adhibendo. — Qui Abbates & Priores, & quando ad Capitulum accedere debeant.

§. 8. Statuimus insuper, ut quolibet anno in Capitulo per Definitores quatuor personæ discretæ ac Deum timentes, videlicet duo Abbates, & duo Priores Cluniacenses Ordinis eligantur, qui semel in anno statuto termino ad Cluniacense Monasterium accedentes, tàm de persona Cluniacensis Abbatis, quàm de Monasteriorum & locorum circum adjacentium statu in spiritualibus & temporalibus diligenter inquirant, & quæ corrigenda invenerint ad ipsorum consilium corrigantur. Ea verò quæ majori consilio indigent, referantur singulis annis ad Capitulum Generale, ut Cluniacensis Ecclesia in bono statu per visitationem hujusmodi perseveret. Et si Abbatis exigerent merita (quæ celari non debent) per Visitatores moneatur ut cedat, & liceat Visitatoribus, & Conventui Cluniacensis hujus recipere cessionem. Quòd si fortè Abbas sibi cessionis remedio noluerit providere, quæ de ipso Visitatorum inquisitio comprehendet, ad Sedem Apostolicam referat. — In d. Capit. alij quatuor probi viri eligantur, Clun. Monasterij, &c. correctionē curent.

§. 9. Cæterùm, quia ex mala ordinatione Prioratuum & obedientiarum, & frequenti mutatione Priorum multa evenisse detrimenta noscuntur, districtè præcipimus, ut Prioratus, Decanatus, & — Beneficia absque illicita pactione conferantur.

omnes

omnes aliæ administrationes conferantur gratis absque venalitate, ac aliqua pactione, & Prioratus Conventuales non nisi sacerdotibus committantur. Hæc autem nolumus ad illas grangias, seu administrationes extendi, quæ curam animarum non habent, & laicis consuevere committi. Si quis autem propter hæc dedisse, vel recepisse aliquid convictus extiterit, ex tunc nunquam in Ordine Cluniac. dignitatem habeat, vel honorem. Et si adversus aliquem super hoc apud Visitatores, vel Definitores vehemens habeatur præsumptio, ipsum per eos à Prioratu, vel administratione sic obtenta volumus amoveri. Etsi quis ponens carnem brachium suum, per interventum sæcularium personarum committi sibi obedientiam, vel Prioratum poposcerit, nunquam illud obtineat, sed nec alium infra annum.

Priores quomodo sint amovendi.

§. 10. Conventuales quoque Priores quamdiu in spiritualibus & temporalibus benè administraverint, non nisi ex certis causis debent amoveri, videlicet si dilapidatores, vel inobedientes, aut rebelles, seu infames, vel incontinentes extiterint, seu ad majorem dignitatem fuerint promovendi: quod etiam de minoribus Prioribus volumus observari. Nullusque literas confirmationis habeat, quod de suo Prioratu vel obedientia non debeat amoveri.

Abbates quomodo removendi.

§. 11. In destitutione verò Abbatum vel Priorum Conventualium, videlicet octo Monacorum & supra, modus, forma & causa serventur, que consueverunt circa Abbates Cisterciens. Ordinis observari, & qui removetur se inclinet humiliter, nec appellet. Quod si absque justa causa remotus extiterit, & hoc per alios innotescat, Capitulo Generali tàm amoventes, quàm consentientes more Cisterciensis Ordinis puniantur. Et quidem ut plenum adhibeatur huic morbo remedium, ita duximus providendum, videlicet quod singulis annis in Generali Capitulo Definitores scribant & retineant nomina singulorum Abbatum & Priorum, qui tunc in eodem fuerint congregati, & in sequenti Capitulo lectis eorum nominibus in quibus Ecclesiis sint Abbates, vel Priores mutati diligenter attendant, & qui mutaverint, causam mutationum proponant. Quæ si justa fuerit, approbetur ab ipsis, alioquin mutatoribus pœna secundùm Cisterciensis Ordinis consuetudinem infligatur. Si quis fuerit ab Abbatia vel prioratu sua culpa remotus, ad illud Monasterium, in quo dignè defleat quod commisit, Superioris providentia transmittatur. Et si propter senectutis defectum, aut aliam causam honestam spontaneus cesserit, revertatur ad claustrum, illo sibi quod eligere maluerit deputato.

Institutio Priorum Conventualium qualiter fiat.

§. 12. Ad institutionem namque Priorum Conventualium absque duorum Priorum Conventualium consilio minimè procedatur, quatenus talis præficiatur, qui noverit & possit præesse pariter & prodesse, cùm in Cisterciens. Ordin. absque Abbatum consilio non instituatur aliquis in Abbatem. Verum quia interdum Monaci Abbatum, vel Priorum suorum delicta revelare formidant, ne ad ignoras & remotas provincias quasi in exilium relegentur, huic morbo sic duximus providendum, quod videlicet Visitatores cum accesserint ad Monasteria visitanda, diligenter inquirant, si quis Monachus fuerit illo anno à Monasterio cui officium Visitationis impendunt emissus, & propter quam causam. Et si causa rationabilis extiterit, approbetur, alioquin & revocetur Monacus, & qui eum emisit Visitatoris arbitrio puniatur.

Prioratum pluralitas, aut ejus cum Abbatia retentio prohibetur.

§. 13. Adhuc districtiùs inhibemus, ut nullus plures Prioratus, seu Prioratum cum Abbatia ejusdem Ordinis, vel alterius habere præsumat. Nec Abbas Cluniacensis, vel aliquis alius Abbas, vel Prior ejusdem Ordinis aliquem de subjectis sibi Prioratibus ad manum suam retineat, sed singulis Prioratibus Priores singuli deputentur.

Extraneis interdicitur Prioratus.

§. 14. Nec aliquis qui Ordinem Cluniacensem non fuerit professus hunc, ejusdem Ordinis Prioratum obtineat.

Prior absque socio in Prioratu non commoretur.

§. 15. Nec in aliquo Prioratu unus solus Monacus commoretur, sed ei qui solus est, unus vel plures Monaci socij adjungantur, si loci suppetant facultates; alioquin revocetur ad claustrum, proviso quòd in eodem loco divina celebrentur honestè.

Cibus sit omnibus uniformis.

§. 16. Circa qualitatem verò ciborum & potus servare præcipimus, ut omnes Monaci in uno reficiantur refectorio de eodem pane & potu, ac una coquina, nisi fortè ipsorum aliquem comedere cum Abbate, vel Priore, seu in infirmaria contingat. Abbas autem vel Prior in refectorio cum fratribus comedat, nisi propter hospites mutet locum. Et in infirmaria nullus comedat nisi propter infirmitatem vel debilitatem illuc fuerit destinatus.

Carnibus vesci prohibetur.

§. 17. Præcipimus etiam (juxta quod in B. Benedicti regula continetur) ut nullus Monacus in quovis loco, vel domo Cluniacensis Ordinis, aut extra nisi tantùm in infirmaria (ut prædictum est) carnes manducare præsumat. Quod qui præsumpserit, si claustralis fuerit gravi pœnæ subeatur, vel si dignitatem, vel administrationem habuerit, privetur eadem.

Habitus honestas præfinitur.

§. 18. Illud quoque observari præcipimus, ut Monaci sicut in claustro ita & foris honestè se habeant, nec incedant sine cuculla & floco, vel sine cuculla & capa regulari, non bloja, non sumptuosa, sed tali quæ triginta solidorum præcium non excedat. Et nullus Abbas vel Prior sine postella & sella regulari, non tamen pretiosa, equitare præsumat, nec aliquis Monacus equitans capellis filtreis, vel aliis omninò capellis, seu calceis non corrigatis utatur. Nec quisquam in quovis loco tunicis, vel coopertoriis de bruneto, aut pellibus silvaticis, seu camisiis, vel liteaminibus lineis uti præsumat, nec deferat vestes scissas ante vel retro, nec aliquis claustralis habere propriam captam pluvialem vel equitaturam sibi deputatam attendet.

Equitaturæ superfluitas submovetur.

§. 19. Circa equitaturas namque & familiam omnem superfluitatem amputare volentes, mandamus ut Abbas Cluniacensis equitaturis sexdecim contentus existat: & alij Abbates ejusdem Ordinis, ac prior S. Martini sex: Priores alij Conventuales tribus, vel quatuor, & cæteri Priores minores duabus evectionibus, sint contenti. Abbas vel Priores, servientes non pueros, non nobiles, non vestibus sumptuosis sive diversi coloris, seu maturos habeant & honestos.

Contrahendi, & rationis reddendæ norma præscribitur.

§. 20. Quia verò ad desolationem domorum plurimum operatur laxa debita potestas contrahendi, & quod ratio non reddatur debitis vel receptis, præcipimus, ut singuli Abbates & Priores de consilio fratrum & familiæ quibus præsunt, cum testimonio bonorum virorum, qui ad locum pertinent, cùm contrahendum, vel innovandum est mutuum, ita ut id faciant diligenter quod omnibus liqueat quanta summa, quibus personis, quibus conditionibus, quibus terminis debeatur, & in quos usus contractum mutuum sit conversum. Et ut domorum status certior habeatur, singulis duobus mensibus coram Abbate, vel Priore (si non est ibi Abbas) & senioribus, reddant singuli Officiales de suis Officiis rationem de omnibus receptis & expensis computationem fideliter facientes. Abbas quoque Cluniacensis, & cæteri Abbates & Priores, quater in anno statum suæ domus in suo Capitulo, etiam coram Visitatoribus cùm venerint plenè declarent. Nec aliquis Abbas, vel Prior Prioratum, vel grangiam aliquam, venditionis, aut donationis seu aliquo alio titulo alienare, absque Abbatis Patris, vel Patris Prioris & Conventus sui de verbo, & consensu præsumat.

Proprietarij pœnis subjiciuntur.

§. 21. Monacis proprietariis etiam pœna, juxta morem Cisterciens. Ordinis infligatur, proprietarios excommunicationis sententia promulgetur, nisi Monacus proprietarius deposita restituerit quæ suis fuerint Monasteriis resignanda.

Prælatis exactiones, & extorsiones interdicuntur.

§. 22. Ad hæc, quoniam Abbas Cluniacensis, nec non Abbates, & Priores ejusdem Ordinis Prioratus sibi subjectos, exactionibus & extorsionibus consueverunt adeò aggravare, quod in eisdem Prio-

ratibus antiquus & consuetus Monacorum numerus est nimium diminutus, nos id de cætero fieri sub attestatione divini judicij prohibemus, cùm liqueat prioratus ipsos non ad destructionem, sed ad conservationem Ordinis & correctionem sibi esse subjectos, & eidem Prioratibus pro sustentatione Monacorum inibi Domino famulantium, possessiones pia devotione fidelium fuisse concessu.

Minores annis 15. ad religioné non recipiantur. Imo an. 10. Concil Trid. sess.25.c.15.

§. 23. Ceterùm quia non est in primo genito bovis arandum, districtiùs inhibemus, ne pueri ante quintumdecimum annum completum in Monacos admittantur, illis dumtaxat exceptis, quibus in Cluniacensi Monasterio ex antiqua consuetudine, certum est officium deputatum.

Mulieribus Claustri, & Chori ingressus prohibetur.

§. Mulieribus ingressu claustri, vel chori penitùs interdicto.

Regula S. Bened. non prætermittatur.

§. 25. Et cùm secundùm Evangelicam veritatem, qui mandata Dei propter traditiones transgrediuntur humanas, à Domino arguantur, strictissimè interdicimus, ne propter traditiones vel constitutiones nostras, regularia statuta B. Benedicti aliquatenus omittantur.

Hortatio ad observantiam hujus reformationis.

§. 26. Ut ergo mandatum lucerna sit vobis, & lex lux, & via vitæ increpatio disciplinæ, universitatem vestram monemus attentè per Apostolica vobis scripta, & in virtute obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, quatenus quodcumque necesse est providè cupientes, præscripta statutaris inviolabiliter observare, ut ad frugem melioris vitæ conversi, ascensionibus in corde dispositis, de gratia in gratiam, & de virtute proficiscentes salubriter in virtute obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, quatenus quodcumque necesse est providè cupientes, præscripta statuta studeatis inviolabiliter observare, ut ad frugem melioris vitæ conversi, ascensionibus in corde dispositis, de gratia in gratiam, & de virtute proficiscentes salubriter in virtutem, bonus in omni loco efficiamini odor Christi, Nosque in vestris meritis delectati, ad profectus vestros meritò intendere debeamus.

D.P. A.6. die 16. Jan.

Datum Avinione, Idibus Januarii, Pontificatus nostri, Anno 6.

VI.

Prohibitio alienandi Terras, Castra, & alia loca Sedis Apostolicæ, absque consensu Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium.

Hæc prohibitio est admodum extensa à Pio V. inf. in const. 35. Admonet ubi etiam remissivè notabo alias similes materias alienationum. Et ante eum, hujusmodi alienationes usque tunc factas revocavit, Pius IV. ut infrà in dicto Tomo II. in ejus constit. 104. Apostolicæ.

Dictam const. Pii V. & alias successorum confirmavit S. D. N. Urb. VIII. ut in const. 4. Sacrosancti, inf. tom. 4.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Universis scripta præsentia inspecturis, &c.

Edita A. D. 1234.

Exordium.

REx excelsus Summi Regis, DEUS & homo CHRISTUS JESUS, quem lege necessitas non subjecit, factus est voluntate sub lege, formam relinquens Vicario, ut licet præ cæteris libertatem in excellentia dignitatis acceperit, recognoscat tamen cum cæteris quamdam in officii debito servitutem, sacrarum observantiæ sanctionum, gratuito alligans utrumque, necessitatem voluntariam, & necessariam voluntatem; ut dum prælationem sic subjicit, major appareat ex hujusmodi subjectione prælatus. Auctoritatis est quoque posse statuere, sed virtutis, ut quis se subjiciat suo statuto, per alterum potens in subditis, per reliquum potentior in se ipso. Præsertim cùm efficaciùs statuat, dum exponit aperiùs suæ prosecutioni statutum; eò quòd lingua manus interpres quasi præco semitam verbo parat.

Syma. Pont. alienat. rer. Eccles. prohibuit, in c. 6. hoc simili tit.

§. 1. Sanè fœl. rec. Symmachus Papa volens quodammodo legi subjicere potestatem, in Ecclesiæ prædiis alienandi licentiam interdixit, ut quod licet non expedit, licitum non putetur.

Hic Pont. prohibet quod in rub.

§. 2. Nos autem super hoc illius vestigiis inhærentes, unanimi Fratrum desiderio, & petitione concordi, hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, ut de patrimonialibus sine communi Fratrum consilio & assensu, alienatio nulla fiat, sitque uni facultas, quod ex causa legitima obstaculum liberè contradictionis opponat. Quòd si fortè fuerit processum, factum ipso jure non teneat, per Successorem, quatenus Prædecessor de facto processerit, & eò ipso quod processum sic fuerit revocandum, de alienantis vita consentientium numero & solemnitate scripturæ nullum adminiculum tali suscipiente contractu.

Et quædam loca specialiter designat.

§. 3. Cæterum ad cautelam quædam loca specialioris inhibitionis vinculo adstringenda speciali expressione nominum præsenti paginæ fecimus annotari, videlicet. In Campania Castrum Fumon. Palian. Serron. & Larian. In Maritima Aquam Putridam. Ostiam, quam Episcopus Ostien. tenet à Romana Ecclesia, in omnibus ipsius Episcopi jure salvo. Ariciam, Nympham Tolan. Coram. Cisternam, & Terracin. In Thuscia, Montem Flascon. Orlele, Montem Altum, Radicophanum, Pien. Aquam Pendentem, & Bulsen. cum tota Valle Laci. In Ducatu Spoletan. Roccam de Cesis, & Roccam de Cualdo. In Episcopatu Spoletan. Roccam Sacrati, Brusin. Lorin. & Roccam de Saxo. In Episcopatu Narnien. Castrum. Sancti Gemini, Castrum Stronconis, Mirandan. & Castrum Oriculi. In Sabinia, Roccam Antiquam, & totam Sabiniam cum omnibus Castris, & Villis. In Marchia Anconitana, Roccam de Plorago, Serravalle, & Turrim. de Parma. Nulli ergo &c. nostræ constitutionis &c. Si quis autem, &c.

D. P. An. 7. die 16. Jan.

Dat. Lateranen. 17. Kalen. Februarii, Anno septimo.

VII.

Quod Principes, aut Nobiles, seu Ecclesiarum Prælati, occasione Juris patronatus, Advocatiæ, Custodiæ, aut aliter, à Monasteriis Ordinis Cisterciensis quicquam exigere, vel taliis gravare non possint.

A hac vide infrà constit. 9. Innoc. VIII. Ad Romani ubi notabo.

Alia de hoc Ordine, require sup. in constit. 1. Paschal. II. fol. 30. Desiderium.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati Cistercii, & Universis Coabbatibus Cistercien. Ordinis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1234.

Exordium.

QUia refrigescente caritate multorum, adeò iniquitas abundavit, ut quorumdam succensa velut ignis impietas, contra Ecclesias, & personas Ecclesiasticas, tantò validiùs inflammetur, quantò rariores, qui eas tueantur, contra pravorum incursus invenit objectores, nos, quibus ipsarum cura & solicitudo incumbit, ibi fortiùs insurgere cogimur, ubi persecutorum immanitas periculosiùs exardescit.

Causa hujus Constitutionis.

§. 1. Sicut enim nobis ex parte vestra gravis est oblata querela, nonnulli Principes, ac Nobiles, occasione Jurispatronatus, Advocatiæ, sive Custodiæ, quàm in Monasteriis, Grangiis, Cellariis, vel domibus vestris, se habere proponunt, interdum etiam pro suæ libito voluntatis; & quidam Ecclesiarum Prælati à quibus deberetis non gravamen, sed solamen potiùs expectare, bladum, vinum, evectiones, animalia, & res alias, pro ædificatione, ac munitione castrorum, & villarum, nec non pro tyrociniis, torneamentis, expeditionibus, & aliis usibus eorundem, à vobis exigunt, & extorquent, alios vos taliis, & exactionibus indebitis multipliciter aggravando; Præterea quidam ex ipsis, & alii, carnes comedere in vestris domibus, ac mulieres etiam easdem domos ingredi, contra instituta vestri

Ordinis non verentur, propter quod, & quies Monastici Ordinis perturbatur, & grave commissis vobis Monasteriis imminet detrimentum. Quare nobis humiliter supplicastis, ut super his, paterna providere solicitudine dignaremur.

Prohibitio de qua in rubr.

§. 2. Nos igitur & vestræ providere quieti, & molestantium malitiis obviare volentes, auctoritate præsentium districtiùs inhibemus, ne quis à vobis præmissa exigere, vel extorquere, aut in vestris domibus uti carnibus, seu mulierem aliquam eas intrare præsumat, contra Ordinis instituta. Nulli ergo &c.

D P. A. 7. die 23. Jan.

Dat. Lateran. x. Kal. Febr. Pontificatus nostri Anno septimo.

VIII. Canonizatio S. Dominici Institutoris Ordinis Fratrum Prædicatorum, sub Regula S. Augustini, ejusque adscriptio in Cathalogum Sanctorum Confessorum, cum suæ festivitatis institutione, pro die 5. mensis Augusti.

Hoc festum ex urgenti causa, die 4. d. mensis celebrari jussit Paul. IV. inf. in hoc Tomo I. in ejus constit. 15. Gloriosus.

De d. verò Ordine, vide sup. in constit. 2. Honor. III. Religiosam, fol. 64.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Archipresbyteris, Decanis, & aliis Ecclesiarum Prælatis, ad quos literæ istæ pervenerint.

Exordium.

FOns sapientiæ verbum Patris Dominus JESUS CHRISTUS, cujus natura bonitas, opus misericordia, redimens, & renovans quos creavit: qui vineam, quam de Ægypto transtulit, usque ad consummationem sæculi non relinquit; sapienter signa propter instabiles mentes innovat, & mirabilia contra diffidentiam incredulitatis immutat. Dum in Ecclesiæ nascentis exordio post obitum Moysis, videlicet finem legis, ascensurus equos, & in Evangeliorum quadrigis, quæ verè sunt sanitas, arcu sacri eloquii, quem donec Judæus infirmetur, intenderat; & juramentis, quæ in Patribus nobis disposuerat suscitatis, confidentiam Jericho gloriam mundi, quem prædicationis fremitu obstupefactis gentibus vicerat, calcaturus, viam equis suis in mari faceret; & in Raab salutem latitudinis gentium signo coccineo figuraret, in prima quadrigarum quatuor egredientium in Zacharia de medio duorum montium æreorum protulit equos rufos populorum Principes, fontes terræ. Qui per obedientiam fidei Deo Abraham, patris credentium, in fundamentum novi fœderis adhærentes: ad Ducis instar tinctis de Bosra, id est, tribulationis angustia, vestibus, cuncta suæ signa militiæ rubricarunt. Ut pro futuræ gloriæ gaudio præsentem gladium non timentes, effecti martyres, id est, testes novæ legis, libro confessionis voce subscriberent. Et forinsecis miraculorum signis ad stipulationum robur appositis, librum, & tabernaculum, quod Deus, & non homo fixit, ac Evangelici vasa ministerii, non brutorum, sed rationabilium hostiarum sanguine tingerent. Et in universam spatiosi maris faciem sagena prædicationis expansa, multiplicatam super numerum, de cunctis, quæ sub cælo sunt nationibus, Ecclesiam congregarent.

Deus pro Christi fidelium salute diversis temporibus, plures Sanctos permisit.

§. 1. Sed quia præsumptio multitudinem, & malitia subsecuta est libertatem, in quadriga secunda sub colore, qui lugentibus & pœnitentibus congruit, equestrum cuneum deputavit, qui ad claustrale desertum ductus per spiritum sub novi Israëlis auriga Sanctissimo Benedicto, velut sub altero Helisæo, filii Prophetarum communis vitæ bonum, occasione multitudinis perditum, in jocundæ cohabitionis grata societate restituit. Et sic unitatis scissum rete reficiens; ac opera pietatis, ad terram Aquilonis, unde omne malum panditur, proficiscens, cùm fecit in ingressis thesauros nivis, & contritis corde quiescere, qui dedignatur in corpore peccatis subdito habitare. Post quos quasi lassum renovaturus exercitum, & redditurus jubilum post lamentum, applicitis ad quadrigam tertiam equis albis, fratribus Cistercien. Ordinis, & Floren. velut tonsarum greges geminæ caritatis fœtibus, uberes de pœnitentiæ lavacro fecit ascendere, S. Bernardo ariete ovium in virtute spiritus, qua ex alto indutus extitit, & in abundantia frumenti vallum præeunte, ut transeuntes libertati per eum in fortitudine clament ad Dominum, dicant JESUM, & ponant castra DEI exercituum super mare.

Et his temporibus B. Franciscum, & B. Dominicum permisit.

Qui B. Dominicus sub reg. S. Augustini Ordinem Prædicatorum instituit.

De hoc Ordine vide sup. in const. 2. Honor. iij. Religiosam fol. 64.

§. 2. Novo igitur Israële his tribus agminibus, turmis totidem, quas Philistiim fecerant, occurrente hora undecima, cùm dies jam declinasset ad vesperum, & propter iniquitatis abundantiam, caritate plurimum frigescente vergeret justitiæ radius ad occasum: quia vineam ad quam paterfamilias operarios diversis temporibus denarii conductos conventione præmiserat, & quam sua dextera plantarat, non solùm vitiorum vepres & spinæ pervaserant: sed jam propemodum vul peculæ demolientes, convertere in alienæ vitis amaritudinem intendebant, adversus infestissimam multitudinem, militiam adunare voluit promptiorem. Et sicut in præsentiarum cernimus post trium signis differentium tirocinia quadrigarum, in quadriga quarta equos varios, & robustos Prædicatorum, & Minorum fratrum agmina cum electis ducibus simul in prælium dilecturus, spiritum sancti Dominici suscitavit. Et ei velut equo suæ gloriæ præbens fidei fortitudinem & fervorem, divinæ prædicationis ignitum circumdedit collo ejus. Qui geres à pueritia cor senile, ac in mortificatione carnis eligens vivere vitæ requisivit actorem, & Deo deditus, ac in Nazaræum sub B. Augustini regula consecratus sedulum, circa sancta, Samuelis imitatus obsequium in castigatione desiderii, piissimum Danielis continuavit affectum, justitiæ semitas & Sanctorum vias strenuus athleta custodiens, & velut ad monumentum de tabernaculo Domini, de militantis Ecclesiæ magisterio ac ministerio non discedens, carnem spiritui, & sensualitatem subjiciens rationi. Et factus unus cum Deo spiritus, totus in eum per excessum mentis pergere studuit; & sobriæ comsionis studiis, à caritate proximi non recessit. Quo sagittante delitias carnium, & fulgurante mentes lapideas impiorum, omnis hæreticorum secta contremuit, omnis Ecclesia fidelium exultavit. Ætate crescente crevit & gratia. quandoquidem inexplicabile gaudium de zelo concipiens animarum, ad eloquia Dei dedit animum, & per Evangelium Christi multos generans in conversione tam strenuæ multitudinis, Evangelicæ dignitatis officium profitentis, nomen & opus in terra meruit obtinere majorum. Pastor & Dux inclytus in populo Dei factus, novum Prædicatorum Ordinem instituit meritis, ordinavit exemplis; nec miraculis confirmare desiit evidentibus & probatis.

Vitæque sanctitate, & miraculis claruit.

§. 3. Nam præter opera sanctitatis & signa virtutis, quibus in carne positis claruit, diversorum curatis languoribus, loquela mutis, visu cœcis, surdis auditu, gressu paralyticis, & sanitate pristina multarum generibus invalitudinum restitutis, apertè patuit qualis spiritus in ejusdem sanctissimi gleba corporis habitavit. Cùm igitur ex multa familiaritate, quam nobiscum in minori constitutis officio habuit, argumenta sanctitatis ipsius ex insignis vitæ testimonio constitissent, essetque postmodum de miraculorum veritate dictorum, facta nobis per testes idoneos plena fides.

Hic ideò Pontifex Cathalogo SS. eum adscribit.

§. 4. Nos cum commisso nobis grege Domini confidentes ejus posse suffragiis per Dei misericordiam adjurari; ut cujus in terris solatium gratiosæ familiaritatis habere meruimus, ejus in cœlis potenti patrocinio gaudeamus: ipsum de Fratrum nostrorum consilio & assensu, ac omnium tunc apud Sedem Apostolicam consistentium Prælatorum, Cathalogo Sanctorum adscribi decrevimus.

Ejusq; festū pro die 5. Augusti instituit.

§. 5. Statuentes firmiter, ac Universitati vestræ, præsentibus injungentes, ut Non. Augusti, ante

Ejusque festum pro ... S. Augusti instituit.

diem quo posita carnis sarcina dives meritis penetravit in sancta simul Sanctorum factus in gloria, ejus natalitia celebretis, & faciatis solemniter celebrari, quatenus ipsius precibus Deus, quem vivens coluit, exoratus, gratiam in præsenti sæculo, & gloriam nobis tribuat in futuro.

Indulgentiam ejus sepulchrum visitantibus concedit.

§. 6. Nos verò tanti Confessoris venerabilem sepulturam, quæ miraculorum fulgoribus generalem illustrat Ecclesiam, cupientes dignis Christianæ devotionis honoribus frequentari: verè pœnitentibus & confessis, illam in festivitate præfata annis singulis cum devotione, ac reverentia debita visitantibus, de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, unum annum de injuncta sibi pœnitentia misericorditer relaxamus.

D P An. 8. die 3 Julij.

Dat. Reatæ, 5. Non. Julii, Anno octavo.

IX.

Approbatio Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de Mercede, Redemptionis Captivorum, sub Regula S. Augustini.

Huic Ordini privilegium circa exhibitionem piorum Legatorum pro hac redemptione dedit Nicol. IV. infrà in constit. 6. Ex parte Exemptionem à Decimis per Sedem Apost. Regibus, vel aliis concedendis, indulsit Greg. IX. in const. 3. Dum Salubria, suprà fol. 73. De eorum transitu ad Mendicantes: vide const. 3. Calisti III. Super. & const. 46. Clem. VIII. Nuper. Tomo 3. De ejusdem Ord. facultate, statis diebus faciendi generalem benedictionem, habetur in ejusdem Clem. const. 4. Infirma. Formaque eam faciendi, est in alia ejusdem const. 79. Cùm nos. Ordinis verò reformationes sunt in prædicti Clem. const. 30. Iis quæ. & in alia const. 68. Ex pastoralis ubi notabo. Scias præterea huic redemptioni, operam dare etiam Fratres Sanctissimæ Trinitatis, redemptionis Captivorum, ut plenè notavi sup. fol. 52. in const. 1. Innoc. III. Operante. Et in Italia idem opus curat Archiconfraternitas B. Mariæ Confalonis de Urbe, ut infrà in const. 69. Gregor. XIII. Christianæ. Tom. 2.

Istis Fratribus recipere Fratres Reformatos ejusdem Ordinis absque Sedis Apostolicæ licentia prohibuit S. D. N. Urb. VIII. const. 77. Injuncti, inf. tom. 4. Et privilegia confirmavit idem S. D. N. d. tom. 4. const. 94. Ex clementi.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1235

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistro, & fratribus domus S. Eulaliæ Barchinonen. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Approbatio Ordinis.

Devotionis vestræ precibus inclinati, præsentium vobis auctoritate concedimus, ut cùm nondum aliqua sit à vobis ex Religionibus approbatis assumpta, B. Augustini possitis ordinem profiteri.

Dat. P. An 8. die 17. Jan

Dat. Perusii, xvj. Kal. Febr. Pontificatus nostri anno octavo.

X.

Prohibitio ædificandi ac reædificandi Castra in terra Sabiniæ, Status Ecclesiastici, absque licentia Sedis Apostolicæ.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1235.

Servus Servorum Dei. Universis fidelibus nostris per Sabiniam constitutis.

Prohibitio.

Cum tota terra Sabiniæ, juris & proprietatis B. Petri existat, de Fratrum nostrorum consilio præsenti constitutione sancimus, ut in ea nullum Castrum ædificari, vel reædificari de cætero valeat absq; Sedis Apostolicæ licentia speciali, sub interminatione anathematis, & pœna mille liberarum ædificantibus, ac viginti singulis operariis. Districtiùs inhibentes, ne quis contra statutum hujusmodi venire præsumat.

Sanctio Pœnalis.

Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, & inhibitionis, &c. Si quis autem hoc attentare præsumserit, indignationem Omnipotentis Dei, &c.

D. P Ann. 8. die 18 Martij

Dat. Perusii, xv. Kal. Aprilis, Anno Octavo.

IX.

Canonizatio S. Elisabeth viduæ, Andreæ Regis Hungarorum filiæ, cum institutione suæ festivitatis pro die 19. mensis Novembris.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1235.

Servus Servorum Dei. Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Presbyteris, Decanis, & aliis Ecclesiarum Prælatis, ad quos literæ istæ pervenerint.

Exordium.

Gloriosus in Majestate sua Patris æterni Filius Redemptor noster Dominus JESUS Christus, de cœlorum Summitate prospiciens conditionis humanæ gloriam, multo concursu miseriæ, cui primi parentis culpa dedit initium deformatam, ineffabili dispositione providit, ut & virtutem suam sedentibus in umbra mortis exponeret, & in exilio positos ad libertatis patriam revocaret. Igitur quia nulli potiùs quàm sibi suæ facturæ redemptio competebat (eò quòd artifici sit, & decens & debitum, ut quocumque casu depereat quod pulchriùs finxisse dignoscitur, in statum pristinum suæ virtutis studio restauretur) in exile vasculum, si tamen sit exiguum quod recepit hospitem super omnia spatiosum, scilicet in ausam Virginis refertam omni plenitudine sanctitatis de regali throno se conferens, opus inde cunctis visibile protulit; per quod propulso tenebrarum Principe de sui redemptione plasmatis triumphavit; certa reliquens instituta fidelibus, per quæ ipsis ad patriam redderetur transitus expeditus.

S. Elisabeth virtutes enuntiantur.

§. 1. Hujusmodi quidem pietatis seriem Beata Elisabeth ex regali orta progenie, & Thuringiæ Landgravia gratiosa, solerti meditatione considerans, & jam dicta eligens instituta continuis observare studiis, ut dignam perceptione se redderet perpetuæ claritatis, quasi ab ortu vitæ usque ad occasum virtutum vacando cultui, numquam desiit in caritatis amplexibus delectari. Nam in confessione veræ fidei, vitæque dedita sanctitati, cælesti Reginæ diligendo filium, per quem dulcedinem consequi posset cœlestium nuptiarum, ita dilexit & proximum quod amœnum sibi constituens illorum familiarem habere præsentiam, quam eorum inimica corruptio cunctis suggerit effici peregrinam se in multis sibi reddidit inopem, solicitam fore pauperibus multipliciter affluentem. Quorum ab ætate tenera, tutrix esse desiderans & amatrix, eò quòd sciret perennis vitæ præmium dilectorum Deo acquiri meritis egenorum, adeò conditionem ipsorum gratam sibi constituit, quam naturaliter sæcularis elatio vilipendit, quod etiam licitis sibi delitiis quas offerebat status excellentia conjugalis, deductis pluries in contemptum, corpus delicatum & tenerum reddebat assiduæ persimoniæ studio maceratum, tantò sibi meriti quantitate proficiens, quantò quod sponte gerit, majoris gratiæ præmio muneratur. Quid ultra? Quæque jura sanguinis in supernæ desiderium transferens voluptatis, & imperfectum quid æstimans, si jam viri destituta præsidio, sic residium vitæ decurreret, quòd se ad jugum obedientiæ (cujus sub lege posita maritali absque ipsius præjudicio amplexatrix extiterat) non arctaret, religionis habitum induit, sub quo Dominicæ passionis in se celebrare mysterium, usque in diem ultimum non omisit. O fœlix mulier! O matrona mirabilis! O dulcis Elisabeth dicta Dei saturitas, quæ pro refectione pauperum, panem meruit Angelorum. O inclyta vidua virtutem fœcunda sobole, quæ studens ex gratia consequi, quod à natura non poterat indulgeri, diris animæ hostibus per scutum fidei, loricam justitiæ, gladium spiritus, salutis galeam, & hastam perseverentiæ debellatis: sic amabilem immortali sponso se præbuit, sic Reginæ virginum se dilectione continua colligavit, suum deprimendo dominium, in ancillæ humilis famulatum sic sanctis Elisabeth antiquis processibus conformem se reddidit, dum in mandatis & justificationibus Domini sine querela simpliciter ambulavit, Dei gratiam secreto mentis per affectum concipiens, & eandem per effectum pariens, ac nutriens assiduè per profectum, quòd salus omnium in se sperantium, & exaltatio in se quorumlibet in humilitatis & innocentiæ vallibus positorum, in promissæ suis

præ-

præmia retributionis exurgens, ipsam mortis nexibus expeditam provexit ad solium luce inaccessibili luminosum.

Miracula ejus enim indicantur.

§. 2. De cujus stupenda & inexplicabili claritate procedit, quòd illius Spiritus, & in superni fulgoris abysso rutilat, & in hujus profundo calliginis, multis coruscat miraculis gloriosis, quorum virtute catholicis, fidei, spei & caritatis augmenta proveniunt, perfidis via veritatis exponitur, & hæreticis confusionis multæ materia cumulatur, dum stuporis turbine obvoluti, quòd dictæ Sanctæ meritis, quæ dum carnis clausa carcere tenetur, pauper spiritu, mitis mente, propria vel potius aliena peccata deplorans, justitiam sitiens, misericordiæ dedita, munda corde, vere pacifica, attrita persecutionibus, & opprobriis extitit lacessita; vita mortuis, lumen cæcis, auditus surdis, verbum mutis, & gressus claudis, cœlesti dextera conferuntur: partes Theutoniæ spatiosas, quas mortis dogmate gestiebant inficere, in doctrinæ cœlestis amplexibus cernunt multipliciter exultare.

Verificatio eorum habita est.

§. 3. De hujusmodi quidem & aliis ejusdem Sanctæ miraculis, quæ mentis inspecta oculis uberiorem lætitiam proferunt, quasi diffusis distincta literis viderentur, facta nobis per testes idoneos tanta plenitudine fidei, sicut debetur, & competit colendæ per omnia veritati.

Relatio in numerum Sanctarum subsequitur.

§. 4. Nos quorum deposcit officium his continuè desudere studiis, per quæ augeatur gloria Redemptoris, d. Sanctam quam sibi ad intuitum placuit suæ majestatis assumere; de Fratrum nostrorum consilio & assensu, ac venerabilium fratrum nostrorum, Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Prælatorum omnium, qui tunc apud Sedem Apostolicam existebant, Sanctorum Cathalogo duximus adscribendam.

Institutioq; ejus festivitatis pro die 19. Novem.

§. 5. Universitati vestræ per Apostolica scripta districtè præcipiendo mandantes, quatenus 13. Kal. Decembris, die videlicet, quo eadem mortis absoluta vinculis, victura perenniter, ad fontem supernæ prodiit voluptatis, Festum ejusdem prout miranda ipsius meritorum magnitudo exigit, celebretis, & faciatis solemniter celebrari, ut id nobis de thesauris cœlestibus ejus pia intercessione proveniat, quod ipsa præstante CHRISTO percepisse dignoscitur, & possidere perpetuò gloriatur.

Et indulgentia pro visitantibus ejus sepulchrum.

§. 6. Cæterùm, ut universitati fidelium invisibilis Aulæ consequendi delitias ex concessa nobis potestate desuper propitiante Domino sit facultas, quinimò & ut nomen exaltetur Altissimi, si sponsæ suæ venerabilem sepulturam fidelium procuremus accessibus honorari, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui se illuc annis singulis devotionis aromata, & sinceritatis insignia deferentes in memorato festo, & usque ad Octavas ipsius contulerint, de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, unum annum & quadraginta dies, de injuncta sibi pœnitentia misericorditer relaxamus.

D.P.A 9. die 1. Junij.

Dat. Perusii, Kalen. Junij, Anno nono.

XIII.

Approbatio veritatis Sacrarum Stigmatum S. FRANCISCI de Assisio.

Comprobavit hoc idem Alex. IV. infrà in hoc Tom. in const. 4. Benigna. Sixt. IV. ut ibidem notabo. Et sub invocatione horum Stigmatum, Romæ instituta nuper est Archiconfraternitas, ad diversa caritatis opera exercenda, de licentia Clem. VIII. habita die 2. Augusti 1602. vide Tom. 3.

Canonizationem autem S. FRANCISCI, habes hic sup. in constit 2. Mira. fol. 72.

Edita A. D. 1237.

GREGORIUS EPISCOPUS, &c.

CONfessor Domini gloriosus Beatus FRANCISCUS, qualis vitæ meritis processerit ad Patriam perpetuæ claritatis, explicare literis arbitramur fore superfluum, cùm id fere pervenerit ad fidelium notitiam singulorum.

Approbatio veritatis Stigmatum S. Francisci.

§. 1. Verumtamen grande ac singulari miraculum, quo ipsum sanctorum splendor & gloria Dominus JESU CHRISTUS mirabiliter decoravit, Universitati vestræ tenore præsentium non indignè duximus exprimendum. Videlicèt, quòd idem Sanctus cùm adhuc spatium præsentis vitæ percurreret, & postquam illud fœliciter consummavit, manibus, latere, ac pedibus, specie Stigmatum divinitùs extitit insignitus. Quoad nostram & fratrum nostrorum deducto notitiam, & cum cæteris ejusdem miraculis per testes fide dignissimos probato, solemniter ex ipso specialem causam habuimus, quòd Confessorem eundem, de dictorum fratrum, & omnium Prælatorum consilio, qui tunc apud Sedem Apostolicam existebant, Sanctorum, Cathalogo duximus adscribendum.

Prohibitio aliter credendi. Imo pœnas apposuit Alex. cit. in rubr. 1.

§. 2. Igitur cùm ab universis fidelibus, & vobis præcipuè credi firmiter cupiamus, devotiones vestras rogamus, & hortamur in Domino JESU CHRISTO, in remissionem vestrorum peccatorum injungendo, quatenus ab assertione contrarij aures de cætero penitùs avertentes, Confessorem eundem apud Dominum pia vobis reddatis veneratione propitium; ut ejus precibus ac meritis, in præsenti à Domino prosperitatis gaudium, & in futuro fœlicitatis æternæ percepisse solatium exultetis.

D. P. An. 11. die 22 Maji.

Dat. Viterbij 11. Kal. Aprilis, Anno undecimo Pontificatus nostri.

XIII.

Enunciatio excommunicationis in Fridericum II. Imperatorem, ejusque fautores promulgatæ, & liberatio subditorum ab ejus Vassallagio.

Hic Fridericus antea Catholicus, leges pro libertate Ecclesiastica ediderat, ut videre est sup. in 1. const. Honorij III. Has leges. fol. 63. & inf. in const 1. Inn. IV. Cùm adversus. At ipse aberravit postea à Fide, & in sua perfidia permanens, ab isto Pont. excommunicatus fuit, Imperioque & Regnis privatus à d. Innoc. IV. ut inf. in ejus constit. 3. Ad Apostolicæ. Ideoque ejus filium Corradum in Imperatorem eligi prohibuit idem Alex. inf. in const. 7. Firma. in hoc Tom. I.

Edita A. D. 1239.

GREGORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistris Alberto Archidiacono, & Philippo de Assisio, Nuncio nostro in Alemania commoranti. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Proœmium.

RAtionalis spiritus exultanti extra suos terminos naturæ compatitur, & à naturali potentia, frequenter rationis excidium deploratur. Sed cùm hæc, duo deformationis vulnera sentiunt, de illatis sibi passionibus ad invicem conqueruntur; non quòd rationi, vel naturæ possit inesse deformitas, à qua Creator creaturam suam in creando fecit penitus alienam, sed quod actiones proprias toties intentio prava deformat, quòd jam * corruptelæ vitium videatur naturæ privilegiis insignitum. Unde turbatur ratio, meritò natura conqueritur, nisi jus ab injuria provocèt, ab injustitia vox innocentis appellet, ad tribunal recurratur supremi Judicis, ubi affectus noxii, justitiæ limitibus coërcentur.

* quoties

Friderici II. Imperatoris sæva facinora.

§. 1. Quare Apostolica Sedes justitiæ languenti succurrere, sævientis iniquitatis occursibus obviare ... rigore Ecclesiasticæ reprimere disciplinæ. Hinc est quòd dolentes audimus, quòd quidam, Friderico dicto Imperatori (qui sicut Herodes Christianam Religionem, & in pectore fidelium JESUM CHRISTUM conatur extinguere, & Fidem Catholicam, & Ecclesiasticam libertatem totis molitur viribus conculcare) contra DEUM, & Romanam Ecclesiam, consilium & auxilium, atque favorem impendent. Isque (quod dolentes referimus) parva mente, Imperio, cujus jura & honores ac Principum conservari volumus & optamus illæsa, perniciosè incumbat, & incumbit, decorem ipsius Imperii, & honorem Principum, Imperii lege contempta, & Principum privilegio cancellato, quosdam de ipsorum majoribus, quòd actibus suis illicitis consentire renuunt, in carcerando, proscribendo, & proditoriæ necis gladio feriendo, ac paganorum, qui Assasini vocantur (quod inau-

inauditum est, de quolibet Principe Christiano) gladiis exponendo deturpat. Nonnullos Episcopos, præcones Christi, rectores fidei, pastores ovium, medicos languentium animarum, spoliatos bonis Ecclesiasticis & mundanis, de regno quod est B. Petri patrimonium Episcopale, aliisque Terris Imperio Romano subjectis, proscriptione damnabili exulare compellit, sacrosanctas Ecclesias, sacrilega temeritate profanans, religiosos (quorum unum de Ordine fratrum Minorum, absque juris ordine, & debita causæ cognitione horribili crudelitate combussit) pupillos, orphanos, pauperes, & viduas, tegmine vili nudatos, quasi sublatis desuper carni ,us exossavit.

Despectio excommunicationis Summi Pontificis.

§. 2. Excommunicationis quoque ac anathematis latam contra se à nobis sententiam, contemptis Ecclesiæ clavibus vilipendit, solenniter publicè sibi faciens celebrari, vel potius profanari divina, necnon laqueo damnatæ hæresis se suspendens, eandem sententiam prædicat non servandam.

Prohibitio Papæ, de nullum Friderico auxilium præstando.

§. 3. Verùm, cùm ex hoc subsidio consilii, & favore fidelium populorum dictus Fridericus reddidit se indignum, Venerabiles fratres nostros Archiepiscopos, Episcopos, ac dilectos filios Abbates, Priores, Præpositos, & alios Ecclesiarum Prælatos, necnon nobiles viros, Duces, Marchiones, Comites, Barones, & universos alios Christi fideles per Alemaniam constitutos, rogando duximus attentius & monendos, sub debito fidei Christianæ, quo tenentur D. JESU CHristo, districtè præcipiendo mandantes, ut præfato Friderico consilium vel juvamen operæ, vel operam aliquatenus non impendant.

Jussio excommunicandi non parentes d. prohibitioni.

§. 4. Quocirca discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus eos, qui contra præscriptum mandatum nostrum venire præsumpserint, per excommunicationis sententiam, sublato appellationis obstaculo, à præsumptione hujusmodi compescatis. Constitutione de duabus dietis in generali Concilio edita non obstante. Quod si non ambo his exequendis potueritis interesse, alter vestrum ea nihilominus exequatur.

D. P. An. 17. die 24. Sept.

Datum Laterani 8. Kalendas Octobris, Pontificatus nostri Anno decimotertio.

Sequitur alia const. super eisdem.

Edita A. D. 1239.

GREGORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistris Alberto Archidiacono Pataviensi, & Philippo de Assisio, Nuncio nostro in Alemania commoranti, Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Excomunicatio d. Friderici jam promulgata.

QUia Fridericus dictus Imperator de multis & gravibus excessibus suis diligenter & frequenter admonitus, non solùm satisfacere non curavit, sed corde nequiter indurato, jugiter etiam deteriora committit, nos de fratrum nostrorum consilio, in eum, & in omnes illos, qui in hujusmodi excessibus, vel alias contra Romanam Ecclesiam sibi præstiterunt auxilium, consilium, vel favorem, excommunicationis & anathematis sententiam duximus promulgandam.

Absolutio Vassallorum à juramento fidelitatis.

§. 1. Omnes qui eis fidelitatis juramento tenentur, decernendo ab observatione juramenti hujusmodi absolutos, & firmiter prohibendo, ne sibi fidelitatem observent, juxta canonicas sanctiones.

Interdictum locorum ad quæ ipse declinaret.

§. 2. Adhæc, Civitates, Castra, villas, & alia loca, ad quæ ipse pervenerit, quamdiu ibi fuerit, Ecclesiastico supposuimus interdicto, ita quod publicè, vel secreto, nullum ibi officium divinum celebretur: indulgentia vel privilegio quomodolibet non obstante, omnesque qui eidem præsumpserint celebrare, vel potius profanare divina, pœna depositionis decrevimus perpetuæ subjacere.

Jussio publicandi d. excommunicationem per Episcopos &c.

§. 3. Universis Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis per Alemaniam constitutis, nostris damus literis in præceptis, ut prædictam excommunicationis & anathematis sententiam, pulsatis campanis, accensis candelis, nec non alia, quæ continentur in ipsis, in singulis Civitatibus, Castris ac Villis, & locis suarum diœcesum absque dilatione aliqua publicari solemniter, ac etiam nunciari singuli faciant eorundem.

Ejusq; fautores excommunicandi.

§. 4. Et nihilominus omnes, tàm Clericos, quàm Laicos, qui ei adversus fidem Catholicam, & libertatem Ecclesiasticam, ac sponsam CHRISTI sacrosanctam Ecclesiam machinanti, cum armis vel sine armis, auxilium præstiterunt vel favorem, excommunicationis vinculo innodari.

Præceptum de Nuntij Sedis Ap. cogant Archiepiscopos ad prædicta dicta exequendi.

§. 5. Quocirca discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus si dicti Archiepiscopi præceptum nostrum neglexerint adimplere, vos, eos ad id, per excommunicationis sententiam, appellatione remota, cogatis, constitutione de duabus dietis in generali Concilio edita non obstante. Quòd si non ambo his exequendis potueritis interesse, alter vestrum ea nihilominus exequatur.

D. P An. 13. die 23. Nov.

Datum Laterani, nono Kalendas Decembris, Pontificatus nostri anno tertiodecimo.

XIV.

Destinatio religiosorum virorum ad Germanum Patriarcham Constantinopolitanum, cum explicatione Primatus S. R. Ecclesiæ, & cum pastorali adhortatione, ut ad Ecclesiæ gremium, & unitatem revertatur.

Dedit postea Dominus unionem Ecclesiæ Græcæ, & Latinæ in Concilio Florentino, ut videre est infrà in Eugen. 4. Const. 17. Lætentur hic inf. Cætera autem de græcis indicata reperies inf. ad Const. 14. Innoc. 4. Sub Catholicæ.

Edita A. D. 1232. & 1233.

GREGORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Archiepiscopo Græcorum, Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Hic Pont. receptis literis a Nuntio Patriarchæ Constantinopolitani, quos ad illum transmittit religiosos suos viros.

§. 1. FRaternitatis tuæ literis, nobis & fratribus nostris per tuum Nuncium præsentatis, qua decuit benignitate receptis, earumque tenore plenius intellecto, disposuimus viros religiosos vitæ laudabilis, & probatæ scientiæ, ad tuam præsentiam destinare, qui verba vitæ deferent, & nostram & fratrum nostrorum plenius voluntatem exponent.

Eiq; hanc dedit epistolam dicens.

§. 2. Verum quia de comedente exivit cibus, & de forti est egressa dulcedo, ne ex ore Leonis mortui non sine rubore scribentis à patre favus exhibitus contemnatur, quædam duximus rescribenda, ne videantur scripta despici, si contigerit non rescribi; quia audiens sapiens sapientior erit, & intelligens gubernacula possidebit.

Quod licet Christus sit primum fundamentum fidei.

§. 3. Licet autem Christus juxta quod tuæ series epistolæ retexebat, primum sit & præcipuum fundamentum fidei, quod fatemur, præter quod aliud poni non potest.

Secunda tum fundamenta fuerunt Apostoli & Prophetæ.

§. 4. Secunda tamen & secundaria fundamenta legimus Apostolos & Prophetas, quia fundamenta Ecclesiæ in montibus sanctis, & cives supernæ Hierusalem, supra fundamentum Apostolorum & Prophetarum, superædificati leguntur.

Quorum primus fuit B. Petrus.

§. 5. Inter quos primus & præcipuus Beatissimus Petrus non sine causa, sed ex prærogativa speciali à Domino audire meruit: Tu vocaberis Cephas, quod interpretatur caput: ut sicut in capite sensuum plenitudo consistit, à quo ad singula membra occultis meatibus pars aliqua tanquam à fonte rivulus derivatur: sic tres fidelium ordines, in Ecclesia, Noë, Daniel, & Job, Prælati videlicet continentes & conjugati, quos Ezechiel vidisse legitur in visione salvandos, à Petro petra, super quam non domum saltus Libani, non porticum columnarum, nec domum filiæ Pharaonis, sed Ecclesiam suam ædicavit Dominus fidelibus, velut de omni genere piscium in ejus rete conclusis, tanquam à primate primatum, qui de fonte Dominici pectoris fluenta potavit, & suæ salutis debent postulare remedia, & cum omni potentia & doctrina non contentiosè vel superbè in aliquo resistentes, à mentis suæ tenebris dubietatis scrupulos removeri.

Cui etsi Paulus restitisse dicatur,

§. 6. Nec obstat, quod asseris, si tempora locumque distinguas, Paulum Petro in faciem restitisse, cum

dispen-

unus tamen fuit utriusque zelus, Dei animas lucrandi.

suspensatione ab orthodoxis Patribus hoc factum esse legatur, dum Petrus legem Mosaïcam profitendo, Judæos, & Paulus circumcisionem evitans, totis viribus lucrifacere studuerit ex hujusmodi simulatione gentiles. Alioquin & Paulum perambulantem Syriam & Ciliciam cùm pervenisset Derben & Listram, ex eo argues quod Timotheum ex patre gentiliorum fidelis viduæ filium circumcidit. Secundò autem & tertiò, vel te vel Paulum reprehendes, qui cùm navigasset Syriam, & cum eo essent Priscilla & Aquila, & caput timore Judæorum totondisset in Cenchris, quia comam quam ex voto nutrierat, quod Nazaræi qui secundo voverant, juxta paæceptum Moysi facere consueverant, ibidem totondit ex lege? Si frater carissime dignitatis mysterium, & auctoritatis officium pleno intellectu distinguens, & Petri & Pauli zelum consideres, qui animas tantummodo sitiebant: eos nec in morte, quos eadem fides & passio verè fecit esse germanos, nec dum viverent in doctrina invenies fuisse discordes.

Unaque doctrina una fides& unum baptisma.

§. 7. Licet enim Petrus pro duræ cervicis Judaico, & Paulus pro gentili populo, lac parvulis, & escam provectis exhibens, diversis linguis, & ritibus laborarint; cùm jam plenitudo temporis advenisset, unum Dominum, unam fidem, unum baptisma, & alios fidei articulos secundùm gratiam sibi collatam à Domino, in uno eodemque spiritu prædicavit uterque.

Paulus ipse Petrum Primatem recognoscit.

§. 8. Fuit enim Paulus ex verbo Domini, Petro & cæteris Apostolis universaliter sic dicentis: Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt, cum Petro mysterium dignitatis exercens, & ex verbis ejusdem auctoritatis, singulariter Petro propositis: Quodcunque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis, & quodcunque solveris super terram, erit solutum & in cœlis, in Petro auctoritatis officium recognoscens, & ideò ad eum tanquam Primatem & Evangelii Dominici fontem venit Hierosolymam, & postmodum cum ipso & aliis secundùm revelationem contulit Evangelium, ne in vacuum curreret vel etiam cucurrisset.

Cujus Primati veritas multifariam probatur.

§. 9. Quod iterum ex verbo Domini confirmatur, cum soli Petro, si frater suus in se peccaverit, non tantùm septies, sed etiam septuagies septies præcipitur dimittendum, ipsi soli oves suas indistinctè committens, qui tam speciali miraculorum virtute pollebat, quòd per plateas in lectulis & grabatis positi ad umbram ejus sanabantur infirmi. Cujus auctoritas ex ejusdem Domini verbis expressius roboratur, cùm sibi soli dictum est: Duc in altum, & pluraliter subinfertur: Laxate retia in capturam. Si ergo Petrus propter excellentiam fidei, qua in uno Christo duas naturas veraciter recognoscens, cùm dixit: Tu es Christus Filius Dei vivi, qui Claves regni cœlestis in terris solus accepit, cùm unus sit Dominus, una fides, unum baptisma, unum principium, unum corpus Ecclesiæ militantis, & corpus cum pluribus capitibus monstruosum, & sine capite acephalum censeretur.

Successor ergo Petri Caput estEcclesiæ ad eumque omnis quæstio est referenda.

§. 10. Restat ut ad regimen generalis Ecclesiæ, quam ipse cum Paulo, & cæteris de gentibus, Græcis, Latinis, Barbaris, congregavit, caput ejusdem, suumque Dominus per ea quæ præmissa sunt, manifestè ostenderet successorem. Prævidens autem Dominus, quòd Ecclesia Dei conculcaretur à tyrannis, laniaretur ab hæreticis, & à schismaticis scinderetur, ait: Pro te rogavi Petre, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Ex quo colligitur evidenter, quod ad sedem Petri omnis sit quæstio fidei referenda.

A cujus, unione, cum Græci discesserunt in acerbissimum servitutis jugum lapsi.

§. 11. Sed quod dolentes referimus, ut epistolæ tuæ verbis utamur, præsumptuosè quidem non per manus militum, sed Ecclesiasticarum personarum sensus, veri Joseph talaris tunica & inconsutilis est passa scissuram. Sed quis sciderit, videatur, cum enim Græcorum Ecclesia Romanæ Sedis unitate recessit, statim privilegio caruit Ecclesiasticæ libertatis, & quæ fuerat libera, facta est sæcularis potestatis ancilla, ut justo Dei judicio, quæ noluit divinum recognoscere in Petro primatum, tolleret invita sæculare dominium. Sub quo non modica contemnens, paulatim decidens, fidem informem profitens, & à fraterna caritate tepescens, licentiùs per campum licentiæ non refrænare discurrit, ut sine alicujus reprehensione, licitum sub illicito palliaret, & à templo Petri recedens, à Domino quasi atritum foris ejicitur, quod virga sua Joannes prohibente Domino non metitur, quoniam datum est illud gentibus, & hoc jam cognoscis visibiliter consummatum.

Samariæ idem evenit.

§. 12. Quod Samaria, quæ à templo Domini, & à Juda, ac veræ fidei confessione recedens, facta Idolatra præfigurans, bellorum cladibus continuatis attrita, & peccatorum gravata pondere, licet Elias & Elisæus, tanquam magna luminaria ibi velut in bello calliginoso refulserint, data est gentibus, projecta foris in ultionem fornicationis & Idolatria, quibus se à Domino separavit.

Etsi Petrus peccavit, Deus permisit ut alios pati & compati sciret aberrantes.

§. 13. Quòd si Paulum Græcorum Ecclesia se habere proponit, exhibeat, vel à successore Petri, & Vicario JESU CHRISTI in Apostolorum Basilica, quæ à Constantino constructa est, cum Petro exhibitum recognoscat. Officii etiam notavit mysterium, licèt literis tuis, quasi sub forma reprehensionis insertum fuerit, quòd Petrus ab ostiaria ter commotus, ad galli cantum excitatus, factus est ostiarius paradisi, ut videlicet qui præesse debuerat; pati sciret & compati, & ex auctoritatis officio cui ter dictum est, singulariter, pasce, & non pascite, oves meas, non alienas, ad successores transmisso veri pastoris exemplo, subditorum excessus ad unitatem Ecclesiæ redeuntium, in spiritu lenitatis corrigeret, & cultum Christiani nominis sponte professos, ab Ecclesia oberrantes exigente contumacia, juxta verbum Apostoli, tradendo hujusmodi Satanæ in interitum carnis, ad Ovile reduceret vel invitos.

Hortatus ergo eum Pontifex, ut Ecclesiam Romanam Caput & Magistram agnoscat.

§. 14. Si verò ex compassionis affectu ad Apostolicæ Sedis Primatem & Judicem, tamquam verus Israelita recurris, & super contritione Joseph de scissura tunicæ inconsutilis, mota sunt tuæ pietatis viscera, passioni tuæ compatimur, & dolori tuo cum Apostolo condolemus, eique ad grates assurgimus, qui aperuit oculos cæci nati, humiliter postulantes, ut qui per collirium ex felle piscis, Tobiæ illum navit oculos; Ecclesiæ Græcorum corda cum tuo illuminet, & nostris tuisque temporibus ad unum Ovile, unumque pastorem providentia divina reducat. Librùm igitur de quo dictum est Joanni in Apocalypsi; Accipe, frater carissime, ac devora illum, & si amaricare faciat ventrem tuum, propter contritionem aculeos qui in principio pungunt; tamen in ore tuo erit dulcis tamquam mel, cùm sonus confessionis advenerit dulcis ad instar mellis, juxta verbum sponsi dicentis in Canticis; Sonet vox tua in auribus meis, vox tua dulcis, & tuæ prudentiæ conscientiam sine aliqua superstitione regira, & illuminatus invenies, quod Ecclesia Romana, quæ omnium Ecclesiarum Caput est & magistra, in speculo à te proposito, Evangelii videlicet, & Epistolarum, & doctrina aliorum Doctorum, nihil contrarium invenit, quod interpretativè vel dispensativè secundùm statuta sanctorum Patrum in unitate fidei, & spiritus non concordet. In cujus libri apertione invenies, quòd Romanus Pontifex omnibus omnia factus, ut omnes salvi fiant, non turbis lucri causa, vel voluntariè, sed à fratribus suis divina inspiratione vocatus, statim servus servorum Dei effectus, murum pro fratribus & Coëpiscopis suis, eorumque subditis contra hæreticos, schismaticos, & tyrannos, ad tuitionem Ecclesiasticæ libertatis, cum suis fratribus se opponit. Et licèt aliqui latenter subrepant, publicè tamen quasi ab omnium incursibus modernis temporibus, Ecclesia Romana respirat.

Majorum reminiscensq; Græci ob scissuram patiuntur.

§. 15. Sed si Græcorum Ecclesia patienter sustineat; ut tuis verbis utamur, verba quæ mordeant, præter animarum pericula quæ ex eorum scissura provenerunt, hactenus & proveniunt; satis eis vexatio

xatio dedisse debuerat intellectum, in quorum manibus ordo Ecclesiasticus per adversas Orientis nationes in diversa partitus confunditur, Ecclesiastica libertas deprimitur, & Sacerdotalis dignitas conculcatur, nec est qui consoletur eam ex omnibus caris ejus, quia tamquam acephali ad caput Ecclesiæ recurrere contempserunt.

Graviterque eundem admonet, ut ad Ecclesiæ gremium revertatur.

§. 16. Revertere igitur Sunamitis, revertere, revertere ut intueamur te, quia tunc rectè poterit frater à fratre juvari, si filius, qui omnia consumpsit dissolutè vivendo, à Domino inspiratus surgat, & dicat: Pater, peccavi in Cœlum, & coram te, jam non sum dignus vocari filius tuus, fac me sicut unum de mercenariis tuis. Tunc enim pater non ut mercenario, sed ut filio revertenti occurrens, primam stolam proferet, occidetque vitulum saginatum, & generale convivium faciens, universis Christi fidelibus cum exultatione annunciabit & gaudio, quod & frater, & filius qui mortuus fuerat jam revixit, & drachma, quæ perierat est inventa, & sic te in gremio matris Ecclesiæ cum honore recepto, veritatem manifestè videbis in speculo puritatis, quam Ecclesia Latina servat in fidei unitate, quæ non recipit maculam, neque rugam.

D.P.A.6. die 26. Julij.

Dat. Reat. 7. Kal. Augusti, Anno sexto.

Sequitur altera ad eumdem Epistola.

Edita A. D. 1235.

GREGORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Archiepiscopo Græcorum, Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Exordium.

CUm juxta testimonium veritatis, occasio sit errorum ignorantia scripturarum, cunctis expedit illas legere, vel audire, quia quæ in eis inspiratio divina reposuit pro doctrina sequentium, ad cautelam trahere voluit modernorum.

Signa schismatis Græcorum, ac multitudinis hæresiarum.

§. 1. Sanè sub Jerobam qui peccare fecit, ut legitur, Israëlem, præsumpta divisio tribuum patenter signat schisma Græcorum; & multitudo abominationum Samariæ, diversas hæreses multitudinis à veneratione veri Templi Domini, Romanæ videlicet Ecclesiæ reverentia separatæ. Quod Chrysostomus, Nazianzenus, magnus Basilius, & Cyrillus emicuerint in cœtu dissentientium, eadem fuit cœlestis altitudo consilii, qua degere voluit inter idolatras, Heliam, Helisæum, & filias Prophetarum.

Explicatio de utroque gladio Ecclesiæ, & ejus usus.

§. 2. Nunc igitur quia in aliis literis, quas dudum tibi remisimus, latiùs hanc aliàs auctoritatum & rationum; quæ pro Romanæ primatu Ecclesiæ faciunt, materias explicamus, illud tantùm adjicimus, quòd utrumque gladium ad Romanum pertinere Pontificem, ex Evangelica lectione tenemus. Etenim loquente JESU discipulis de acquisitione gladii spiritualis, illi duos ibi positos ostenderunt, quos Dominus dixit sufficere, ad cohibitionem videlicet spiritualis, & corporalis offensæ. Si materialem gladium pertinere concedis ad potentiam temporalem; attende quod in Matthæi Evangelio Dominus dicat Petro: Converte gladium tuum in locum suum, dicendo tuum, materialem signavit gladium, quo percusserat ille servum principis Sacerdotum. De spirituali nemini venit in dubium, cum ei, id est Petro, per cujusdam specialitatis apicem, ligandi & solvendi commiserit potestatem. Uterque igitur gladius Ecclesiæ traditur, sed ab Ecclesia exercendus est unus, alius pro Ecclesia, manu sæcularis principis eximendus, unus à Sacerdote, alius ad nutum sacerdotis administrandus à milite. Propter hoc ergo & alia, quæ post diligentem veritatis indaginem, ordinatam te sentire faciant caritatem, latores præsentium Hugonem, & Petrum de Prædicatorum, Aymonem, & Rodulphum de Minorum Ordinibus fratres, viros virtute, religione conspicuos, morum honestate præclaros, & scripturarum sacrarum scientia præditos, juxta quod tibi per memoratas literas intimare curavimus, ad te duximus destinandos, ut si cum eis de omnibus, quæ in quæstionem veniunt, tractare fideliter, & socialiter conferre decreveris; in rota, quæ infrà rotam Ezechieli ostensa est, vocem poteris audire tonitrui, & in mari vitreo speculari, quod unus Adam collocatus ad opus, & custodiam Paradisi, unam est sortitus uxorem, unum Dominum JEsum Christum, in justitia, & veritatis sanctitate creatum, & unicam sponsam ejus Ecclesiam præfigurans, quod Lamech, qui humiliatum sonat, dum uxorem unam divisit in duas, sanguinarius factus est, & virum in suum vulnus occidit, quod alia præter unam, arca non legitur, quæ cuncta vastante diluvio sub unius Patriarchæ regiminis potentatu, paucas animas sub perfectionis numero reseravit, quod legem Dominus secundo dedit, non alteram, sed eamdem, quod duorum Cherubim, qui propitiatorium obumbrabant, non aliorsum versi, sed respicientes erant vultus ad unum. Et unam Joseph tunicam fuisse talarem, & nostri Salvatoris inconsutilem vestem unam.

Et de diverso ritu circa Sacramentum Eucharistiæ.

§. 3. Verumtamen si dubietatis sensum circa Eucharistiæ Sacramentum, vester diversus à nostro ritus inducit, attende, quòd non sit aliud; nec diversum unius Domini JEsu Christi prius in assumpta propter nos carne passibilis, post sicut à morte sic ab omni passibilitate prorsus immunis, à Græcis pariter & Latinis nostræ salutis mysterium frequentatur. Græcus ad fidem cum discipulo juniore præcurrens, & tantæ gratiæ non ingratus, illius dignationis, qua Deus compassus miseriæ humanæ homo voluit esse passibilis, eligens quotidiè reminisci hostiam offerri constituit fermentatam, ut Apostolo dicente, quod ex fermento massa corrumpitur, in fermento corruptionis, cui ante resurrectionem corpus Dominicum subjacere potuit, ostendatur. Latinus verò cum Petro seniore secutus literæ monumentum, de qua procedit spiritualis sensus, prior introivit, & linteamina posita quæ sacrosanctum Corpus, quod Ecclesiam signat, involverant, separatumque sudarium quod fuerat super caput aspexit. Sacramentum glorificati Corporis celebrare mirificentius in azimis sinceritatis eligit. Sed utique panis simplex ante sacrificium panis est. Transubstantiatione verò facta per verba Dominica panis non est, & ideò nec fermentatus, nec azimus dici potest. Sed ille potius creditur esse panis vivus, qui descendit de cœlo, & tribuit vitam mundo. Hæc & his similia docuit Petri sedem unctio spiritus, & sanitas intellectus.

Hortatio ad unitatē amplectendam

§. 4. Utinam & tu tandem aliquando juniorem discipulum, qui vidit & credidit secutus intro eas, ut omnibus intellectis nobiscum verè psallas illud Davidicum: Ecce quam bonum, & quam jucundum, habitare fratres in unum.

D.P.A.6. die 18. Maij.

Dat. Laterani 15. Kal. Junii, Pontificatus nostri Anno septimo.

CÆLESTINUS IV. PONT. CLXXXI. ANNO DOMINI MCCLIV.

ANNO 1254.

CÆlestinus IV. Provincia Insuber, patria Mediolanensis, de familia Castilionea, Gaufridus Castillioneus anteà vocatus, creatus Romæ nono Kal. Octobris 1241. Vixit dies 12. Obiit octavo Idus Octobris eodem anno. Sepultus est in Basilica Principis Apostolorum. Vacavit Romana Sedes annum 1. menses 8. dies 15.

INNOCENTIUS IV. PONT. CLXXXII. ANNO DOMINI MCCXXXXIII.

ANNO 1243.

INnocentius IV. Januensis, Sinibaldus Fiescus anteà vocatus, Ugonis filius, Presbyter Cardinalis S. Laurentii in Lucina, creatus Anagniæ 8. Kal. Julii, Anno Domini 1243. Vixit annos 11. menses 5. dies 14. Creavit Cardinales 21. Obiit Neapoli Idibus Decembris 1254. Corpus ejus in Ecclesia Cathedrali ibidem sepultum. Vacavit sedes dies tredecim.

Approbatio

I.

Approbatio legum à Friderico Imperatore, hactenus inobedientia S. R. E. persistente, contra hæreticos eorumque complices & fautores editarum.

Eamdem approbationem fecit Alex. IV. die 18. Jan. 1258. & Clem. IV. die 22. Octobris 1265. sed eas tamquam ejusdem argumenti, consulto prætermisi.

Aliàs contra eosdem promulgavit leges hic idem Pontifex, ut inf. in const. 9. Ad extirpanda. Et prædictus Fridericus aliàs itidem leges tulit pro immunitate Ecclesiastica, quæ habentur suprà in fine const. 1. Honor. III. fol. 63. Has leges.

Edita A. D. 1243.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Potestatibus, Consiliis, & Communitatibus Civitatum, aliorumque locorum Lombardiæ, Marchiæ Tarvisinæ, ac Romaniolæ. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Approbatio legum à Friderico Imp editarum contra hæreticos & complices.

CUm adversus hæreticam pravitatem quondam Fridericus Romanorum Imperator promulgaverit quasdam leges, per quas ne pervagetur, compesci poterit pestis illa: nos illas volentes ad robur fidei, ac salutem fidelium observari, universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus eas, quorum tenores vobis mittimus insertos præsentibus, faciatis singuli vestris capitularibus annotari, contra hæreticos sectæ cujuslibet secundùm eas exacta diligentia processuri. Alioquin dilectis filiis Priori, Provinciali & Fratribus Inquisitoribus hæreticæ pravitatis Ordinis Prædicatorum in Lombardia, Marchia Tarvisina, & Romaniola literis nostris injungimus, ut vos ad id per excommunicationem in personas, & interdictum in terram, appellatione remota, compellant.

Sequuntur leges d. Friderici Imperatoris.

Fridericus Imperator.

FRidericus DEI gratia Romanorum Imperator, & semper Augustus, Hierusalem & Siciliæ Rex, dilectis Principibus suis, Venerabilibus Archiepiscopis, aliisque Prælatis Ecclesiarum, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Potestatibus, Sculteris, Burgaviis, Advocatis, Judicibus, Ministerialibus, Officialibus, & omnibus per totum Imperium constitutis, præsentes literas inspecturis fidelibus suis, Gratiam suam, & omne bonum.

Leges edidit contra Hæreticos, & eorumque complices.

§. 1. Commissi nobis cœlitus cura regiminis & Imperialis, cui dante Domino præsidente fastigium dignitatis, materialem quo divisim à sacerdotio fungimur, gradium adversus hostes fidei & in exterminium hæreticæ pravitatis exigunt exercendum, ut perfidiæ vipereos filios contra Deum & Ecclesiam insultantes, tamquam materni uteri corrosores, in judicio & justitia persequamur, maleficos vivere non passuri, per quorum scientiam seducentem mundus inficitur, & in gregem fidelium per oves has morbidas gravior instigitur corruptela.

Damnati ab Ecclesia, Curiæ sæculari dentur.

§. 2. Statuimus itaque sancientes, ut hæretici quocumque nomine censeantur, ubicumque per Imperium damnati fuerint ab Ecclesia, & sæculari judicio assignati, animadversione debita puniantur.

Conversi carceri mancipentur.

§. 3. Si qui verò de prædictis postquam fuerint deprehensi, territi metu mortis, redire voluerint ad fidei unitatem, juxta canonicas sanctiones ad agendum pœnitentiam in perpetuum carcerem detrudantur.

Ubique reperti, Inquisitorib. consignentur.

§. 4 Præterea, quicumque hæretici reperti fuerint in Civitatibus, Oppidis, seu aliis locis Imperii per inquisitores ab Apostolica Sede datos, & alios orthodoxæ fidei zelatores; hi qui jurisdictionem ibidem habuerint, ad inquisitorum & aliorum Catholicorum virorum insinuationem eos capere teneantur: & eos captos arctius custodire, donec per censuram Ecclesiasticam damnatos, damnabili morte perimant, qui fidei sacramenta & vitæ damnabant.

Fautores puniantur.

§. 5. Simili quoque pœna plecti censemur, omnes, quos ad fovendum hæreticorum errorem callidus hostis suscitat advocatos, vel parat illicitos defensores; maximè cum facinus quos inquinat, æquat: nisi monitione præmissa destiterint, & eorum vitæ duxerint consulendum.

Transfugæ rapiantur.

§. 6. Eos præterea qui convicti in uno loco de hæresi, ad alia loca se transferunt, ut cautius possint effundere viros hæreticæ pravitatis, debitam censemus subire vindictam: ut super hoc viros ab eodem errore conversos ad fidem, necnon & per alios, qui eos de hæresi convicerunt (quod & in hoc casu concedimus licitè faciendum) evidens testimonium habeatur.

Relapsi morte plectantur.

§. 7. Item mortis sententiæ ducimus addicendos, si quos hæreticorum ad judicium tractos, in extremæ vitæ periculo hæresim abjurantes, postmodum de falso juramento constiterit, & fide mentita convinci, ac eos contigerit ejusdem morbi spontaneam incurrere recidivam: ut sibi damnabilius iniquitas sit mentita, & pœnam debitam mendacium non evadat

Appellatio denegatur.

§. 8. Omne insuper proclamationis & appellationis beneficium, ab hæreticis, receptatoribus, & fautoribus eorumdem, penitus amovemus: volentes ut de finibus imperii, in quibus semper debet existere fida fides, hæreticæ labis germina modis omnibus deleantur.

Posteri officiis & beneficiis priventur.

§. 9. Cæterum, quia quanto majora divinæ nutu miserationis accepimus, & alteriorem locum præ filiis hominum obtinemus, tanto devotiora debemus obsequia gratitudinis conferenti, si quando in nostri nominis contemptores nostri culminis excandescit auctoritas, si reos læsæ majestatis, in personis eorum & liberorum suorum exhæredatione damnamus, multò fortius, justiusque contra DEI blasphematores nominis, & Catholicæ fidei detractores provocamur, eorumdem hæreticorum, receptatorum, fautorum, & advocatorum suorum, hæredes & posteros, usque ad secundam progeniem, beneficiis cunctis temporalibus, publicis officiis & honoribus, Imperiali auctoritate privantes, ut in paterni memoria criminis continuo mœrore tabescant: verè scientes, quòd Deus zelotes est, peccata patrum in filios potenter ulciscens.

Revelantes autem indemnes serventur.

§. 10. Nec quidem à misericordiæ finibus duximus excludendum, ut si qui paternæ hæresis non sequaces, latentem patrum perfidiam revelaverint; quacumque reatus illorum animadversione plectantur, prædictæ punitioni non subjaceant innocentiæ filiorum.

Inquisitoribus ubique cavendum.

§. 11. Ad hæc, notum fieri volumus fratres Prædicatores de Ordine Prædicatorum, pro fidei negotio in partibus Imperii nostri contra hæreticos deputatos, cæteros quoque qui ad hæreticos judicandos accesserint, nisi aliqui eorum ab imperio fuerint proscripti, eundo, morando, & redeundo, sub nostri Imperii speciali defensione receptos, & quos apud omnes, sub ope ac recommendatione fidelium imperii esse volumus inoffensos. Universitati vestræ mandantes, quatenus quocumque, & apud quemcumque vestrum pervenerint, benignè recipiatis eosdem; & personas ab incursu hæreticorum eis insidiantium conservantes indemnes, omne consilium, ducatum, & auxilium impendatis, pro tam acceptis coram DEO nogociis exequendis.

Hæretici ubique capiantur. E capiuntur etiam in ecclesiis, ut infra in const. 1. Joan. 22.

§. 12. Hæreticos verò, quos & ostenderint ipsi vobis in jurisdictione vestra singuli capientes, diligenti custodia detinendos, donec post Ecclesiasticæ damnationis judicium, pœnam subeant, quam merentur. Scituri quod in executione ipsius negocii, gratum DEO, & laudabile nobis obsequium conferentis, si ad expellandam de partibus nostri imperii novam & insolitam hæreticæ pravitatis infamiam, opem, & operam, una cum eisdem fratribus, præstiteritis efficacem, & si quis foret exinde negligens & remissus, ac etiam inutilis, coram Domino & in conspectu nostro poterit merito culpabilis apparere.

Dat. Paduæ.

Dat. Paduæ 22. Februarii, XII. Indictione.

FRIDERICUS DEI GRATIA &c.

Hic Imperator adversus hæreticos &

INconsutilem tunicam DEI nostri dissuere conantur hæretici, & vocabuli vitio servientes, quod

signi-

significationem divisionis enunciat, in ipsius indivisibilis fidei unitate nituntur inducere sectionem, & oves à Petri custodia, cui pascendæ à pastore bono sunt creditæ, segregare. Hi sunt lupi rapaces intrinsecus, eo usque mansuetudinem prætendentes ovium, quousque ovile possint subintrare dominicum. Hi sunt angeli pessimi. Hi sunt filii pravitatum, à patre nequitiæ, & fraudis auctore, ad animas simplices destinati. Hi colubri, qui columbas decipiunt. Hi serpentes, qui latenter videntur inserpere, & sub mellis dulcedine, virus evomere. Ut vitæ cibum ministrare se simulent, à cauda feriunt, & mortis poculum velut quoddam durissimum venenum immiscent. Horum sectæ veteribus, vel ne in publicum prodeant, non sunt notatæ nominibus, vel (quod est forte nefandius) non contentæ, ut vel ab Arrio Arriani, vel à Nestore Nestoriani, aut è similibus similes nuncupentur: sed in exemplum martyrum, qui pro fide Catholica martyria subierunt, Patarenos se nominant, velut expositos passioni. Hujusmodi miseri Patareni, à quibus abest sancta credulitas divinitatis æternæ, sub uno contextu nequitiæ insimul tres offendunt: Deum videlicet, proximos, & seipsos. Deum, duæ Dei fidem, & Filium non agnoscunt. Decipiunt proximos, dum ipsis sub spe spiritualis alimoniæ, hæreticæ pravitatis oblectamenta ministrant. Crudelius etiam sæviunt in seipsos, dum post animarum dispendium, corpora denique severæ mortis illecebris, quam per agnitionem veram & veræ fidei possent evadere, vitæ prodigi, & necis improvidi sectatores, involvunt: & (quod est ipso dictu dirissimum) superstites etiam non terrentur exemplo.

Crimen hæresis cæteris est nombilius.

§. 1. Contra tales, sibi, Deo, & hominibus sic infestos, continere non possumus motus nostros, quin debitæ ultionis in eos gladium exeramus: tanto ipsos instantius persequentes, quanto in evidentiorem delusionem fidei Christianæ, propè Romanam Ecclesiam, quæ Caput Ecclesiarum omnium judicatur, superstitionis suæ scelera latius exercere noscuntur. Adeò quod ab Italiæ finibus præsertim à partibus Lombardiæ, in quibus pro certo perpendimus ipsorum nequitiam latius abundare, jamque usque ad Regnum nostrum Siciliæ, suæ perfidiæ rivulos derivarunt. Quod acerbissimum reputantes, Statuimus inprimis, ut crimen hæreseos, & damnatæ sectæ cujuslibet, quocumque nomine censeantur sectatores, (prout veteribus legibus est indictum) inter publica crimina numerentur. Immò crimine læsæ majestatis nostræ debet ab omnibus horribilius judidicari, quod in divinæ Majestatis injuriam noscitur attentatum, quamvis judicii potestate alterum alteri non excellat. Nam sicuti perduellionis crimen personas admittit damnatorum, & bona, & damnat post obitum memoriam defunctorum: sic & in prædicto crimine, quo Patareni notantur, per omnia volumus observari.

Indurati one comburantur.

§. 2. Et ut ipsorum nequitia, qui (quia Dominum non sequuntur) in tenebris ambulant, detegatur: nemine etiam deferente, investigari volumus diligenter hujusmodi scelerum patratores; & per Officiales nostros, sicut & alios malefactores inquiri. Ac inquisitione notatos, etsi levis superstitionis argumento tangantur, à viris Ecclesiasticis, & Prælatis examinari jubemus. Per quos si inventi fuerint à fide Catholica saltem in articulo deviare, ac per ipsos pastorali more commoniti, tenebrosi diaboli relictis insidiis, noluerint agnoscere. Deum lucis, sed in errroris concepta instantia perseverent, præsentis nostræ legis edicto damnatos mortem pati, Patarenos aliosque hæreticos quocumque nomine censeantur, decernimus: quam affectant: ut vivi in conspectu hominum comburantur, flammarum commissi judicio. Nec dolemus, quòd in hoc ipsorum satisfacimus voluntati, ex quo pœnam solummodò, nec fructum alium consequuntur erroris.

Patrocinium denegatur.

§. 3. Apud nos pro talibus nemo intervenire præsumat, quod qui fecerit, in ipsum nostræ indignationis aculeos non immeritò convertemus.

Dat. Paduæ, 22. Februarii, xij. Indict.

Imperator Fridericus semper Augustus, &c.

Dat. Paduæ.

Patarenorū fautores relegantur.

PAtarenorum receptatores, & complices, & quocumque modo fautores, qui ut à pœna alios possit eximere, de se velut improvidi non formidant, publicatis bonis omnibus relegandos in perpetuum esse censemus.

Filij honoribus privatur.

§. 1. Et ipsorum filii ad honores aliquos nullatenus admittantur. Si tamen aliquis fautorum hujusmodi, detexerit aliquem Patarenum, de cujus perfidia manifestè probatur, in fidei præmium quam agnovit, famæ pristinæ de imperiali clementia restitutionis beneficium in integrum consequatur.

Incipiunt Capitula constitutionis contra Patarenos edita per eumdem Federicum Illustrem virum, Romanorum Imperatorem semper Augustum, Hierusalem, & Siciliæ Regem.

Cathari perpetua infamia damnantur, & bona confiscantur.

CAtharos, Patarenos, Speronistas, Leonistas, Arnaldistas, Circumcisos, Passaginos, Josepinos, Garatenses, Albanenses, Franciscos, Bagnarolos, Commixtos, Vvaldenses, Roncarolos, Communellos, Uvarinos, & Ortolenos, cum illis de Aquanigra, & omnes hæreticos utriusque sexus quocumque nomine censeantur; perpetua damnamus infamia, diffidamus atque bannimus. Censentes ut bona talium confiscentur, nec ad eos ulterius revertantur; ita quod filii eorum ad successionem pervenire non possint, cum longè sit gravius æternam, quàm temporalem offendere Majestatem.

Suspecti anniuntur.

§. 1. Qui autem inventi fuerint sola suspicione notabiles, nisi ad mandatum Ecclesiæ, juxta considerationem suspicionis, qualitatemque personæ, propriam innocentiam congrua purgatione monstraverint; tamquam infames & banniti ab omnibus habeantur, ita quòd si per annum permanserint, ex tunc eos sicut hæreticos condemnamus.

Magistratus pro defensione fidei juramentum præstent, &c.

§. 2. Statuimus etiam hoc edicto in perpetuum valituro, ut Potestates, & Consules, seu Rectores, quibuscumque fungantur officiis, pro defensione Fidei præstent publicum juramentum, quòd de terris suæ ditioni subjectis universos hæreticos ab Ecclesia denotatos, bona fide pro viribus exterminare studebunt. Ita quòd à modo quandocumque quis fuerit in perpetuam honestatem*, vel temporalem assumptus, hoc teneatur Capitulum juramento firmare; Alioquin neque pro consulibus, seu consimilibus habeantur: eorumque sententias ex tunc decernimus inutiles & inanes. Si verò dominus temporalis, requisitus & monitus Ecclesia, terram suam purgare neglexerit ab hæretica pravitate, post annum à tempore monitionis elapsum, terram ipsius exponimus Catholicis occupandam, qui eam, exterminatis hæreticis, absque ulla contradictione possideant, & in Fidei puritate conservent, salvo jure dominii temporalis: dummodo super hoc nullum præstet obstaculum, nec aliquod impedimentum opponat. Eadem nihilominus lege servata, contra eos qui non habent dominos principales.

*Potestatem

Credentes & fautores multas pœnas incurrant.

§. 3. Credentes præterea, receptatores, defensores, & fautores hæreticorum bannimus. Statuentes, ut si postquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus, satisfacere contempserit infrà annum, ex tunc ipso jure sit factus infamis, & ad publica officia, seu consilia, vel ad aliquos eligendos hujusmodi, nec ad testimonium admittatur. Sit etiam intestabilis, ut nec testamenti liberam habeat factionem, nec ad hæreditatis successionem accedat. Nullus ei præterea super quocumque negocio, sed ipse aliis respondere cogatur. Quod si judex extiterit, ejus sententia nullam obtineat firmitatem, nec causæ aliquæ ad ejus audientiam perferantur. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur. Si Tabellio, ejus instrumenta confecta per manum ipsius nullius penitus sint momenti. Adjicimus insuper, quòd hæreticus per hæreticum convinci possit, & quòd domus Patarenorum, receptatorum, & defensorum, & fautorum, sive ubi docuerint, sive ubi aliis manus imposuerint, destruantur nullo tempore restituendæ. Dat. Paduæ 22. Febr. xij. Indict.

§. 4. Rex

Apostatantes pœnis ligantur.

§. 4. Rex Regum apostatantes à fide Catholica penitùs execramus, insequimur ultionibus, bonis suis omnibus spoliamus. Et ut à professione vel vita naufragantes, legibus coarctamus. Successiones tollimus, ab eis omne jus legitimum abdicamus.

D.P.A. 1. die 21. Octob.

Dat. Perusij, secundo Kal. Novemb. Pontificatus nostri Anno primo.

III.

Hortatio ad Regem Franciæ, ut in suo Regno, concremari faciat librum Talmud, quo utuntur Judæi, eisque prohibeat nutrices, & servientes habere Christianos.

Ampliorem prohibitionem circa librum Talmud, & alios Judæorum libros, vide infrà in Julij III. const. 23. Cum sicut, in hoc Tomo I. & Clem. VIII. const. 20. Cùm Hebreorum. Tom. 3. Et quoad dictas nutrices & servientes, idem probibuerat Clem III. in cap 9. & 13. de Jud. & postremò edita est const. 3. Pauli IV. Cum nimis, ubi notabo catera de Judæis in hoc Tom. I.

Edita A. D. 1244.

INNOCENTIUS PAPA IV.

Illustri Regi Franciæ.

Judæorum multæ sunt iniquitates.

IMpia Judæorum perfidia, de quorum cordibus propter immensitatem suorum scelerum Redemptor noster velamen non abstulit, sed in cæcitate, quæ contingit ex parte in Israël adhuc manere permittit, prout convenit, non attendens, quod ex sola misericordia, pietas ipsos Christiana receptet, & cohabitationem illorum sustineat patienter, illa committit enormia, quæ stupori audientibus, & referentibus sunt horrori. Ipsi enim ingrati Domino JESU CHRISTO, qui conversionem eorum ex suæ longanimitatis affuentia patienter exspectat, nullam prætendentes verecundiam culpæ suæ, nec reverentes honorem fidei Christianæ, omissis seu contemptis lege Mosaica & Prophetis, quasdam traditiones suorum seniorum sequuntur. Super quibus eos in Evangelio Dominus objurgat dicens: Quare vos transgredimini mandatum DEI, & irritum fecistis propter traditiones vestras, hominum doctrinas & mandata docentes.

Et signantur in lib. Talmud.

§. 1. In hujusmodi namque traditionibus, (quæ Talmud Hæbraicè nuncupantur, & magnus liber est apud eos, excedens textum Bibliæ in immensum, in quo sunt blasphemiæ in Deum, & Christum ejus ac beatam Virginem manifestè, intricabiles fabulæ, abusiones erroneæ, ac stultitiæ inauditæ) filios suos docent, ac nutriunt, & à legis & Prophetarum doctrina reddunt ipsos penitùs alienos. Verentes ne veritate, quæ in eisdem Lege ac Prophetis est, intellecta, apertè de Unigenito Dei Flio venturo in carnem, testimonium perhibente, convertantur ad fidem, & ad Redemptorem suum humiliter revertantur.

Habentque nutrices Christianas.

§. 2. Et his non contenti, faciunt Christianas filiorum suorum nutrices in contumeliam fidei Christianæ, cum quibus turpia multa committunt. Propter quæ fidelibus est verendum: ne divinam indignationem incurrant, dum eos perpetrare patiuntur indignè, quæ fidei nostræ confusionem inducunt.

Cancellarius Parisiensis illum comburi fecit Rege Franciæ favente.

§. 3. Et licet dilectus filius Cancellarius Parisiensis & Doctores regentes Parisiis in sacra pagina, de mandato felicis recordationis G. Papæ prædecessoris nostri, tam prædictum abusionis librum, quàm alios quosdam cum omnibus glossis suis perlectis in potestate, ac examinatos ad confusionem perfidiæ Judæorum, publicè coram Clero, & Populo, incendio concremarint, prout in literis eorum perspeximus contineri, quibus tu tamquam Catholicus Rex & Princeps Christianissimus impendisti super hoc auxilium congruum & favorem, pro quo regalem excellentiam dignis in Domino laudibus commendamus, ac prosequimur actionibus gratiarum.

Quem hic Pont rogat, idem faciat in toto regno.

§. 4. Quia tamen nondum Judæorum ipsorum abusio profana quievit, nec adhuc dedit eis vexatio intellectum, celsitudinem regiam rogamus & obsec. in Domino JESU CHRISTO, ut qui excessus hujusmodi detestabiles & enormes, commissos in contumeliam Creatoris, & injuriam nominis Christiani, piè incœpisti laudabiliter prosequendo, facias debita severitate percelli. Et tam prædictos abusionis libros, reprobatos per Doctores eosdem, quam generaliter omnes cum glossis suis, qui per ipsos examinati & reprobati fuerint, mandes per totum Regnum tuum, ubicumque reperiri poterunt, igne cremari.

Nutricesque & servientes Christianos non habeant.

§. 5. Firmiter inhibendo ne de cætero nutrices seu servientes habeant Christianos, ne filij liberæ filiis famulentur ancillæ. Sed tamquam servi reprobati à Domino, in cujus mortem nequiter conspirarunt, saltem per effectum operis, servos se recognoscant illorum, quos CHRISTI mors, & istos liberos, & illos constituit esse servos: ut proinde sinceritatis tuæ zelum possimus in Domino dignis laudibus commendare.

D.P.A. 1. die 9. Maji.

Dat. Lateran. 7. Idus Maji, Anno primo.

III.

Damnatio & depositio Friderici II. Imperatoris, anathematis vinculo à Greg. IX. hactenus innodati.

Hanc posui constitutionem, quia eam non integram habemus in cap. 2. de sent. & re Judic. in sexto. Gregorij autem anathematizationem in illum promulgatam, vide suprà in ejus constit. 13. Rationalis. fol. 79.

Edita A. D. 1245.

INNOCENTIUS PAPA IV.

sacro præsente Concilio ad rei memoriam sempiternam.

Prœmium.

AD Apostolicæ dignitatis apicem, licet indigni dignatione Majestatis assumpti, omnium Christianorum curam vigili, sedulaque solertia gerere, ac intimæ considerationis oculo singulorum discernere merita, & provide deliberationis statera librare debemus; ut quos justi vigor examinis dignos ostenderit, congruis attollamus favoribus, quos autem reos, pœnis debitis deprimamus: appendentes semper meritum, & præmium æqua lance, retribuendo cuique, juxta qualitatem operis, pœnæ vel gratiæ quantitatem.

Pro habenda reconciliatione Frid. II. Imp. cum S. R. E. destinavit, d eum Pontif. iste, Nuntios speciales.

§. 1. Sanè cum dira guerrarum commotio nonnullas professionis Christianæ provincias diutiùs afflixisset, nos toto cupientes affectu mentis tranquillitatem, & pacem Ecclesiæ sanctæ Dei, ac generaliter cuncto populo Christiano restituere, ac reducere ad præcipuum Principem sæcularem hujus dissensionis & tribulationis auctorem à fel. record. Gregorio Papa, prædecessore nostro, pro suis excessibus anathematis vinculo innodatum, speciales nuncios magnæ auctoritatis viros, videlicet Venerabilem fratrem nostrum P. Albanenn. tunc Rothomagenn. Archiepiscopum, &C. * Sabinenn. tunc quondam Mutinn. Episcopos, ac dilectum filium nostrum Guill. Basilicæ duodecim Apostolorum Presbyterum Cardinalem, tunc Abbatem S. Facundi, qui salutem zelabantur ipsius, duximus destinandos, facientes sibi proponi per ipsos, quod nos, & fratres nostri, quantum in nobis erat, pacem per omnia secum habere, nec non cum omnibus hominibus optabamus, parati sibi pacem, & tranquillitatem dare, ac mundo etiam universo, & quia Prælatorum, Clericorum, omniumque aliorum, quos detinebat captivos, & omnium tam Clericorum, quam Laicorum, quos cœperat in Galeis restitutio, poterat esse pacis plurimum inductiva, eum ut illos restitueret, cùm hoc idem tam ipse, quàm sui nuntii antequam ad Apostolatus vocati essemus officium, promisissent, rogari, & peti ab ipso fecimus per eosdem, ac proponi insuper, quod ijdem parati erant pro nobis audire, & tractare pacem, ac etiam audire satisfactionem, quam facere vellet Princeps de omnibus, pro quibus vinculo erat excommunicationis adstrictus, & offerri prætereà, quòd si Ecclesia eum in aliquo contra debitum læserat, (quod non credebat) parata erat corrigere, ac in statum debitum reformare: & si diceret ipse, quod in nullo contra justitiam læserat Ecclesiam, vel quod nos eum contra justitiam læsissemus, parati eamus vocare Reges, Prælatos, & Principes tam Ecclesiasticos, quàm

* H. vel vv.

sæculares ad aliquem tutum locum; ubi per se, vel solemnes Nuncios convenirent, eratque parata Ecclesia de consilio Consilii sibi satisfacere, si eum læsisset in aliquo, ac revocare sententiam, siquam contra ipsum injustè tulisset, & cum omni mansuetudine, ac misericordia, (quantum cum Deo, & honore suo fieri poterat) recipere de injuriis, & offensis ipsi Ecclesiæ, suisque per eum irrogatis satisfactionem ab ipso. Volebat etiam Ecclesia omnes amicos suos, sibique adhærentes in pace ponere, plenaque securitate gaudere; ut numquam hac occasione posset aliquod subire discrimen.

At ille persistit obstinatus.

§. 2. Sed licet sic apud eum pro pace, paternis monitis, & precum insistere curaverimus, lenitate, idem tamen Pharaonis imitatus duritiam, & obturans more aspidis aures suas, hujusmodi preces, & monita, elata obstinatione, ac obstinata elatione despexit.

Et quamvis postea mediantibus ejus Nunciis jurejurando huic Romano Pontifici obedientiam promisisset, cum effectu tamen hoc implere recusavit.

§. 3. Et licet processu temporis in die Cœnæ Domini proxima nuper præterita, præcedente coram nobis, & fratribus nostris Cardinalibus præsentibus carissimo in Christo filio nostro Constantinopolitano Imperat. Illust. cœtu quoque non modico Prælatorum, Senatoribus populi Romani, & maxima multitudine aliorum, qui eodem die propter solemnitatem ipsius de diversis mundi partibus ad Apostolicam Sedem convenerant, quòd staret nostris, & Ecclesiæ mandatis per nobilem Virum Comitem Tolosanum, ac Magistros P. de Vinea, & T. de Tuessa Curiæ suæ Judices, & Nuncios, & Procuratores suos speciale super hoc ab ipso mandatum habentes, præstiterit juramentum, postmodum tamen, quod juraverat, non implevit, quinimò ea intentione ipsum præstitisse juramentum probabiliter creditur, sicut ex factis sequentibus colligitur evidenter, ut eidem Ecclesiæ, ac nobis illuderet potiùs, quàm pareret, cum anno & ampliùs jam elapso, nec ad ipsius Ecclesiæ gremium revocari potuerit, nec sibi de illatis ei damus, & injuriis curaverit satisfacere, licet super hoc extiterit requisitus.

Gravissimaque scelera patravit.

§. 4. Propter quod non valentes absque gravi Christi offensa ejus iniquitates ampliùs tolerare, cogimur urgente nos conscientia, justè animadvertere in eumdem, & ut ad præsens de cæteris ejus sceleribus taceamus, quatuor gravissima, quæ nulla possunt cælari tergiversatione, commisit. dejeravit enim multoties, pacem quondam inter Ecclesiam, & Imperium reformatam temerè violavit, perpetravit etiam sacrilegium, capi faciens Cardinales S. R. Ecclesiæ, ac aliarum Ecclesiarum Prælatos, & Clericos, Religiosos, & Sæculares venientes ad Concilium, quod idem prædecessor noster duxerat convocandum. De hæresi quoque non dubiis, & levibus, sed difficilibus, & evidentibus argumentis suspectus habetur: plura siquidem eum commisisse perjuria latis patet. Nam olim cùm in Siciliæ partibus morabatur, priusquam esset ad Imperii dignitatem electus, coram bo. mem. * C. S. Theodori Diacono Cardinali, Apostolicæ Sedis Legato fœlicis record. Innocentio Papæ prædecessori nostro, & successoribus ejus, Ecclesiæque Romanæ pro concessione Regni Siciliæ ab eadem Ecclesia sibi facta, fidelitatis præstitit juramentum, & sicut dicitur, illud idem postquam ad eamdem dignitatem electus extitit, & venit ad Urbem, coram eodem Innocentio, suisque fratribus Cardinalibus, aliis multis præsentibus, ligium * hominum in ejus faciens manibus innovavit. Deinde in Alemannia esset eidem I. & ipso defuncto, bo. me. Honorio Papæ prædecessori nostro, & ejus successoribus, ac ipsi Ecclesiæ Romanæ, præsentibus Imperii Principibus, atque nobilibus juravit honores, jura, & possessiones Romanæ Ecclesiæ pro posse suo servare, ac protegere bona fide, & quod quæcumque ad manus suas devenirent, sine difficultate restituere procuraret, nominatis expresse dictis possessionibus in hujusmodi juramentum: quod postmodum confirmavit, Coronam Imperij jam adeptus: sed horum trium Juramentorum temerarius extitit violator, non sine proditionis nota, & læsæ crimine Majestatis. Nam contra præfatum prædecessorem G. & fratres suos comminatorias literas eisdem fratribus destinare, ad dictum G. apud fratres ipsos, sicut apparet per literas ab eo tunc directas eisdem, & etiam prout fertur per universum ferè orbem terrarum multipliciter diffamare præsumpsit, ac venerabilem fratrem nostrum O. Portuenn. tunc S. Nicolai in carcere Tulliano Diaconum Cardinalem, & bon. mem. I. Prænestin. Episcopos, Apostolicæ Sedis Legatos, nobilia & magna Ecclesiæ Romanæ membra, personaliter capi fecit, & bonis omnibus spoliatos, ac per diversa loca non semel ignominiose deductos, carceribus mancipari. Privilegium insuper, quod B. Petro, & successoribus ejus in ipso tradidit Dominus JESUS CHRISTUS, videlicet; Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in Cœlis: & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in Cœlis, in quo utique auctoritas, & potestas Ecclesiæ Romanæ consistit, pro viribus diminuere, vel ipsi Ecclesiæ auferre sategit, scribens de Præfati G. sententias non vereri, latam ab eo excommunicationem in ipsum non solùm contemptis Ecclesiæ clavibus, non servando, verùm etiam per se, ac Officiales suos, & illam, & alias excommunicationis, vel interdicti sententias, quas idem omninò contempsit, cogendo alios non servare; Possessiones quoque præfatæ Romanæ Ecclesiæ, videlicet Marchiam, Ducatum, Beneventum, cujus muros, & turres dirui fecit, ac alias, quas in Tusciæ, & Lombardiæ partibus & quibusdam aliis, paucis exceptis, occupare non metuens, eas adhuc detinet occupatas; & tamquam ei non sufficeret, quod manifestè contra juramenta præmissa præsumendo talia veniebat per se, vel suos Officiales, earumdem possessionum homines dejerare compulit, ipsos à juramento fidelitatis, quibus Romanæ tenebantur Ecclesiæ, de facto: (cùm de jure non posset:) absolvens, & faciens eosdem fidelitatem, nihilominùs abjurare prædictam, sibique fidelitatis hujusmodi juramenta præstare. Pacis verò ipsum violatorem existere, planè constat, quia cùm olim tempore pacis inter ipsum, & Ecclesiam reformatæ jurasset coram bon. mem. I. de Abbatisuilla Episcopo Sabinensi, & Magistro Th. tituli S. Sabinæ Presbytero Cardinali, præsentibus multis Prælatis, Principibus, & Baronibus, quod staret, & pareret præcise absque ulla conditione omnibus mandatis Ecclesiæ, super ijs, pro quibus erat vinculo excommunicationis adstrictus, causis excommunicationibus ejusdem expressis, per ordinem coram eo, tunc omnibus Theutonicis hominibus Regni Siciliæ, ac quibuslibet aliis, qui Ecclesiæ contra ipsum adhæserant omnem remittens offensam, & pœnam, & quod nullo tempore offenderet, vel offendi faceret ipsos, pro eo quod Ecclesiæ adstiterant, præstari in anima sua per Comitem Acerratum faciens juramentum. Postmodum pacem, & juramentum hujusmodi nequaquam erubescens irretire perjuriis, non servavit. Nonnullos enim ex ipsis hominibus, tam nobiles, quàm alios, postea capi, & incarcerari fecit, & eis bonis suis omnibus spoliatis, uxores eorum, & filios captivari, ac insuper terras Ecclesiæ contra promissionem, quàm eidem I. Sabinensi Episcopo, & Thomalo Cardinali fecerat, irreverenter invasit, licet ipsi ex tunc in eum præsentem, si ullo modo prædictis articulis, aut conditionibus contraveniret, excommunicationis sententiam promulgarant, & cùm iidem Apostolica ei auctoritate mandassent, ut nec per se, nec per alium impediret, quin postulationes, electiones, & confirmationes Ecclesiarum, & Monasteriorum in regno præfato liberè de cætero fierent, secundùm statutum Concilii generalis, & quod nullas deinceps in eodem Regno viris Ecclesiasticis ac rebus eorum imponeret tallias, vel collectas, quodque nullus ibidem Clericus, vel persona Ecclesiastica de cætero in civili, vel criminali causa conveniretur coram judice sæculari, nisi super feudis quæstio civiliter haberetur, ac Templariis, Hospitalariis, & aliis personis Ecclesiasticis de damnis & injuriis irrogatis eisdē satisfaceret competenter, ipse mandatum hujusmodi

adim-

* G.

* homagium

adimplere contempsit. Liquet namque undecim, aut plures Achiepiscopales, & multas Episcopales sedes, Abbatias quoque, ac alias Ecclesiasticas ad præsens vacare in Regno prædicto, easque procurante ipso, sicut apertè patet, fuisse diutiùs Prælatorum regimine destitutas in grave ipsarum præjudicium, & periculum animarum. Et licet fortè in aliquibus ejusdem Regni Ecclesiis electiones sint à Capitulis celebratæ, quia tamen per illa ejusdem familiares Clerici sunt electi, probabili potest argumenti concludi, quòd facultatem non habuerunt liberam eligendi. Ecclesiarum autem ipsius Regni, non solùm facultates, & bona fecit, prout voluit occupari, sed etiam Cruces, Thuribula, Calices, & alios sacros earum thesauros, & pannos sericos, velut cultus divini contemptor auferri, licet, ut dicitur ipsis Ecclesiis, exacto tamen priùs pro eis certo pretio, in parte fuerint restituti. Clerici quippe collectis, & taliis multipliciter affliguntur, non solùm trahuntur ad judicium sæculare, sed, ut asseritur, coguntur subire duella, incarcerantur, occiduntur, & patibulis cruciantur, in confusionem, & opprobrium ordinis clericalis; præfatis autem Templariis, Hospitalariis, & personis Ecclesiasticis non est de damnis illatis eisdem, & injuriis satisfactum. Eum quoque certum est, fori sacilegii patratorem; nam cum præfati Portuenn. & Prænestinn. Episcopi; & complures Ecclesiarum Prælati, & Clerici, tàm religiosi, quàm sæculares ad Apostolicam Sedem pro celebrando Concilio, quod priùs ipse petiverat, convocati per mare venirent, viis terræ, ipsis de mandato ejus, omninò præclusit, idem destinato Ensio filio suo cum multitudine Galearum, & per alios complures longè ante serie præparatas in partibus Thusciæ maritimis insidiis positis contra eos, ut gravius posset virus vomere præconceptum, ipsos ausu sacrilego capi fecit, quibusdam Prælatorum ipsorum, & aliis in hujusmodi captione submersis, nonnullis etiam interemptis, & aliquibus hostili insecutione fugatis, reliquis autem bonis spolitatis omnibus, de loco ad locum in Regnum Siciliæ opprobiosè deductis, ac ibidem diris carceribus mancipatis, quorum aliqui maceratis squaloribus, & inedia pressi miserabiliter defecerunt.

Proinde excommunicatus, horrenda crimina commisit.

§. 5. Merito insuper contra eum de hæretica pravitate suspicio est exorta: cùm postquàm excommunicationis sententiam à Præfatis I. Episcopo Sabinenn. & T. Cardinalibus prolatam incurrerit, & dictus G. Papa ipsum anathematis vinculo innodavit, ac post Ecclesiæ Romanæ Cardinalium, Prælatorum, Clericorum, ac aliorum etiam diversis * temporibus ac Sedem Apostolicam venientium captionem, Claves Ecclesiæ contempserit & & contemnat * sibi faciens celebrari, vel potiùs, quantum in eo profanari divina, & constanter asseruit, ut superius est narratum, se præfati G. Papæ sententias excommunicationis non vereri. Prætereà conjunctus amicitia detestabili Saracenis, nuncios & numera pluries destinaverit eisdem, & ab eis vicissim cum honorificentia, & hilaritate receperit, ipsorumque ritus amplectitur, illos in quotidianos ejus obsequiis, notabiliter secum tenens. Eorumdem etiam more uxoribus, quas habuit de stirpe regia descendentibus, Eunuchos Capuæ, quos, ut dicitur, serio castrari fecerat, non erubuit deputare custodes, & quod execrabilius est, olim existens in partibus transmarinis, facta compositione quadam, imò collusione verius cum Soldano Machometti nomen in templo Domini diebus, ac noctibus publicè proclamari permisit, & nuper Nuncios Soldani Babiloniæ, postquam idem Soldanus Terræ sanctæ, ac Christianis habitatoribus ejus per se, ac suos damna gravissima, & inæstimabiles injurias irrogarat, facit per Regnum Siciliæ cum laudibus ad ejusdem Soldani extollentiam, & sicut fertur, honorificè suscipi, & magnificè procurari. Aliorum quoque infidelium perniciosis, & horrendis obsequiis contra fideles abutens, & illis, qui damnabiliter vilipendentes Apostolicam Sedem ab unitate Ecclesiæ discesserunt, procurans affinitate, ac amicitia copulari, claræ mem. Ducem Bannariæ specialem Ecclesiæ Romanæ devotum, fecit, sicut pro certo asseritur Christiana religione despecta per asisinos occidi, & Batatio Dei & Ecclesiæ inimico à communione fidelium per excommunicationis sententiam cum adjutoribus, consiliatoribus, & fautoribus suis, solemniter separato, filiam suam tradidit in uxorem. Catholicorum verò Principum actus, & mores respuens neglector salutis, & famæ, pietatis operibus non intendit, quinimò, ut de suis nefariis dissolutionibus sileamus, cùm didicerit tantum opprimere, non curat oppressos misericorditer relevare, manu ejus, ut decet Principem Christianum, ad eleemosynas inextenta cum destructione Ecclesiarum institerit religiosas, ac alias Ecclesiasticas jugi attriverit afflictione, & persecutionum personas, nec Ecclesias, nec Monasteria, nec alia pia loca cernitur construxisse. Nonne igitur hæc non levia, sed efficacia sunt argumenta de suspicione hæresis contra eum, cùm tamen hæreticorum vocabulo illos jus civile contineri asserat, & latis adversùs eos sententiis debere succumbere, qui vel levi argumento à judicio Catholicæ religionis, & tramite detecti fuerint deviare. Præter hæc, Regnum Siciliæ, quod est speciale patrimonium B. Petri, & idem Princeps ab Apostolica Sede tenebat in feudum, jam ad tantam in Clericis & laicis exinanitionem, servitutemque redegit, quod eis penè penitus nihil habentibus, & omnibus exinde probis ferè ejectis, illos, qui remanserunt, ibidem, sub servili quasi conditione vivere, ac Romanam Ecclesiam, cujus principaliter sunt homines, & Vassalli, offendere multipliciter, & hostiliter impugnare compellit. Posset etiam merito reprehendi, quod mille * squifatorum annuam pensionem, in qua pro eodem Regno ipsi Ecclesiæ Romanæ tenetur per novem annos, & amplius solvere prætermisit.

Illorum ergo Pontifex iste modo deponit.

§. 6. Nos itaque super præmissis, & compluribus aliis ejus nefandis excessibus cum fratribus nostris, & sacro Concilio deliberatione præhabita diligenti, cum JESU CHRISTI vices, licet immeriti teneamus in terris, nobisque in B. Petri Apostoli persona sit dictum: Quodcumque ligaveris super terram &c. memoratum Principem qui se imperio, & Regnis, omnique honore, ac dignitate reddidit tam indignum, quippe propter suas iniquitate à Deo ne regnet, vel imperet, est abjectus, suis ligatum peccatis, & abjectum, omnique honore, & dignitate privatum à Domino ostendimus, denunciamus, ac nihilominùs sententiando privamus.

Vasalles ab ejus obedientia liberat.

§. 7. Omnes, qui ei juramento fidelitatis tenentur adstricti à juramento, hujusmodi perpetuò absolventes, auctoritate Apostolica firmiter inhibendo, ne quisquam de cætero sibi tamquam Imperatori, vel Regi pareat, vel intendat, & decernendo quoslibet, qui deinceps ei velut Imperatori, aut Regi consilium, vel auxilium præstiterint seu favorem, ipso facto excommunicationis vinculo subjacere.

Aliumque Imperatorem eligi permittit.

§. 8. Illi autem, ad quos in eodem Imperio Imperatoris spectat electio, eligant liberè successorem. De præfato verò Siciliæ Regno providere curabimus cum eorumdem fratrum nostrorum consilio, sicut viderimus expedire.

Dat. Lugdun. 16. Kal. Augusti, Anno tertio.

D. P. A. 3. die 17. Julij.

IV.

Privilegium Abbatis Monasterii Cisterciennn. & aliorum Coabbatuum Ordinis Cisterciensis, succedendi in bonis Monacorum, in quibus ipsi successissent, si in sæculo remansissent.

Hoc Privilegium in specie confirmavit Pius II. die 26. Julii 1459. sed uti simpliciter confirmatorium prætermisi.

Alia de hoc Ordine indicavi suprà in Paschal. II. const. 1. Desiderium. fol. 30.

* Partibus
* ibi
* fatorum

Edita A. D. 1246.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati Cistercii ejusque Coabbatibus & Conventibus Universis Cistercien. Ordinis, Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Privilegium de quo in rubrica.

DEvotionis vestræ precibus inclinati, auctoritate vobis præsentium inudulgemus, ut possessiones & alia bona mobilia & immobilia (exceptis feudalibus) quæ personas fratrum, ad Monasteria vestra è sæculo fugientium, & professionem facientium, in eisdem, si remansissent in sæculo, ratione successionis, vel quocumque alio justo titulo contigissent, petere, ac retinere liberè valeatis, contraria consuetudine non obstante. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

D.P.A.4. die 22. Octob.

Datum Lugduni 11. Kalendas Novembris, Pontificatus nostri, Anno quarto.

V.

Confirmatio Congregationis Monacorum Sylvestrinorum in Eremo S.Benedicti de Monte Fano mox institutæ sub Regula S. Benedicti, & concessio gratiarum & exemptionem.

Ad hoc vide infrà constit. 38. Pauli III. Exposcit, cum ibi notandis. in hoc Tomo I.

Privilegia Mendicantibus, & non Mendicantibus Ordinibus concessa communicavit Paul. V. huic Congregationi sub die 23. Novembris 1606. quam habes sub d. Paul. Const. 106. inf. Tom. 3. incipien. Sanctorum quæ concedit Monasterium in Civitate Auximana pro ista Congregatione.

Edita A. D. 1247.

INNOCENTIUS EPISCOPUS *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori Eremi de Monte Fano, ejusque Fratribus, tam præsentibus, quàm futuris, regularem vitam professis in perpetuum,*

Exordium.

REligiosam vitam eligentibus, Apostolicam convenit adhibere præsidium, ne forte cujuslibet temeritatis incursus, aut eos à proposito revocet, aut robur, quod absit, sacræ Religionis infringat.

Susceptio Ordinis sub protectione Sedis Apostolicæ.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filii vestris justis postulationibus clementer annuimus, & Eremum S. Benedicti de Monte Fano Camerinensis, Diœcesis in qua divino estis obsequio mancipati sub B. Petri,& nostra protectione suscipimus, & præsentium scripti privilegio communimus.

Et Regula S. Benedicti.

§. 2. Inprimis siquidem statuentes, ut Ordo Monasticus, qui secundùm Deum, & B. Benedicti Regulam in eadem Eremo institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus iuviolabiliter observetur.

Licentia consequendi & retinendi bona.

§. 3. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona eadem Eremus in præsentiarum justè ac canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis, vestrisque Successoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc duximus propriis exprimenda vocabulis. Locum ipsum in quo præfata Eremus sita est, cum omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam Cryptæ Focilis cum pertinentiis suis. Ecclesiam S. Bonifilii cum pertinentiis suis. Ecclesiam de Ripa alta, cum pertinentiis suis. Cum terris, pratis, vineis, nemoribus, usuagiis; pascuis, in boscho & plano, in aquis, & molendinis, viis, & semitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus suis.

Exemptio à decimis.

§. 4. Sanè novalium vestrorum, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, sive de vestrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat.

Facultas recipiendi venientad Ord. Intellige iuxtà const. 71. Six. v.

§. 5. Licet quoque vobis, Clericos vel Laicos, liberos & absolutos, à sæculo fugientes, ad conversionem recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere.

Prohibitio transeundi ad Ordinem non strictiorem.

§. 3. Prohibemus insuper ut nulli fratrum vestrorum, post factam in Eremo vestra possessionem, professionem fas sit, sine Prioris sui licentia, de eodem loco discedere, nisi arctioris Religionis obtentu. Discedentem verò absque communium literarum vestrarum cautione, nullus audeat retinere.

Indultum celebrandi tempore interdicti. Vide Trid. sess. 25. cap. 12.

§. 7. Cùm autem generale Interdictum Terræ fuerit, liceat vobis, clausis januis, exclusis communicatis & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce, divina officia celebrare, dummodo causam non dederitis Interdicti.

Sacramentaque & Ordines à Diœcesano Episcopo suscipiendi.

§. 8. Chrisma verò, Oleum sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ordines fuerint promovendi, à Diœcesano suscipietis Episcopo, siquidem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacrosanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit sine pravitate aliqua exhibere.

Prohibitio per alios construi novam Ecclesiam intra &c. Vide Bullam Clem. viij. num. 99.

§. 9. Prohibemus insuper, ut intra fines Parochiæ vestræ nullus sine assensu Diœcesani Episcopi, & vestro, Capellam, seu Oratorium de novo construere audeat salvis privilegiis Pontificum Romanorum.

Prohibitio novarum exactionum.

§. 10. Ad hæc, novas & indebitas exactiones, ab Archiepiscopis, Archidiaconis, seu Decanis, aliisque omnibus Ecclesiasticis sæcularibusve personis, à vobis omnibus fieri prohibemus.

Facultas sepeliendi mortuos. Intellige juxtà Bull. 22. Leon. x.

§. 11. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se in illis sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati, vel interdicti sint, aut etiam publicè usurarii, nullus obsistat. Salva tamen Justitia aliarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora assumuntur.

Decimasque & possess. recup.

§. 12. Decimas prætereà, & possessiones, ad jus Ecclesiarum vestrarum spectantes, quæ à Laicis detinentur, redimendi, & legitimè liberandi, de manibus eorum, & ad Ecclesias, ad quas pertinent revocandi, libera sit vobis de nostra auctoritate facultas.

Abbas à Congregatione eligatur. Attende etiam Conc. Trid. sess. 25. cap.

§. 13. Obeunte verò te nunc ejusdem loci Prior, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi, qualibet subreptionis astutia, seu violentia, proponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel Fratrum major pars consilii sanioris, secundùm Deum, & Benedicti Regulam providerint eligendum.

Prohibitio infra clausuras, sanguinem effundendi &c.

§. 14. Paci quoque, & tranquilitati vestræ, paterna in posterum solicitudine providere volentes, auctoritate Apostolica prohibemus, ut intra clausuras locorum, seu granciarum vestrarum, nullus rapinam, seu futurum facere, ignem opponere, sanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, seu violentiam audeat exercere.

Approbatio immunitatum Congregationis.

§. 15. Prætereà omnes libertates, & immunitates à prædecessoribus nostris Rom. Pont. Eremo vestræ concessas, nec non libertates, & exemptiones sæcularium exactionum à Regibus, & Principibus vel aliis fidelibus, rationabiliter vobis indultas, auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti privilegio communimus.

Prohibitio perturbandi Congregationem.

§. 16. Decernimus ergo, nulli omninò hominum liceat præfatam Eremum temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum gubernatione, ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Salva Sedis Apostolicæ auctoritate, & diœcesani Episcopi canonica Justitia.

Pœnæ perturbantium.

§. 17. Si qua igitur in futurum, Ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ Constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò, tertiòve communita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui careat dignitate, reamque se divino judicio existere, de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine districtæ subjaceat ultioni.

Præmia sanctorum.

§. 18. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus, sit pax Domini nostri JESU CHRISTI, quatenus & hic fructus bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant, Amen, Amen, Amen.

Notas mihi fac Domine vias vitæ.

Ego

Ego Innocentius Catholicæ Ecclesiæ Episc. subscripsi.
† Ego Petrus Albanenn. Episcopus subscripsi.
† Ego Petrus tit. S. Marcelli Presb. Card. subscripsi.
† Ego Wiglelmus Basilicæ Duodecim Apostolorum Presb. Cardin. subscripsi.
† Ego Frater Joannes tt. S. Laurentii in Lucina, Presb. Card. subscripsi.
† Ego Joannes tt. S. Nicolai in Carcere Tulliano Diac. Cardinalis subscripsi.
† Ego Wiglelmus tt. S. Eustachii, Diac. Card. subscripsi.

D. P. A. 5. die 27. Junii.

Dat. Lugduni, per manum Magistri Martini S. R. E. Vicecancellarii, 5. Kal. Julii, Indictione 6. Incarnationis Dominicæ 1247. Pontificatus verò D. Innocentii Papæ IV. Anno quinto.

VI. Declaratio & mitigatio Regulæ Fratrum Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, ab Honor. III. hactenus approbatæ.

Hanc regulam ab Honor. III. approbatam suprà in const. 8. Ut vivendi fol. 70. & ab isto Pont. in paucis mitigatam, (ut hic & ibi in singulis Regulæ capit. adnotavi in margine) profitetur & observant multi Carmelitæ, qui nomen Fratrum Discalceatorum in Hispaniis primum sortiti sunt, ut habetur infrà Tom. 2. in const. 64. Greg. XIII. Pia, & deinde in Italia, ut in const. 71. Clem. VIII. in Apostolicæ. Tom. 3. Et tam prima Congregatio Hispanica, quàm altera Italica, sunt penitus separatæ ab aliis Carmelitis profitentibus d. Regulam, iterum mitigatam ab Eug. IV. in ejus const. 3. Romani. in hoc Tomo I. Quæ quidam separatio habetur infrà in const. 25. Clem. VIII. Pastoralis. Tom. 3. Inter se quoque sejunctæ sunt Congregationes, Hispanica scilicet, & Italica, ex d. Clem. const. 71. Qui Clemens hos Discalciatos verè esse unum de quatuor Ordinib. Mendicantium declaravit, in alia ejus const. 101. Romanum. Nova loca erigere posse concessit Paul. V. in constitut. 10. Ad Ecclesiæ. Et pro eis erectum est in Urbe Seminarium ad fidei propagationem, ut in alia ejusdem Pauli const. 78. Romani. Tom. 3.

Hujus Ordinis Discalceatorum fundatrix fuit B. Teresia, quam SS. Cathalogo adscripsit Greg. XV. in const. 20. Omnipotens, infrà tom. 4.

Edita, A. D. 1247.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori, & Fratribus Eremitis Ordinis B. Mariæ de Monte Carmeli, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

QUæ honorem Conditoris omnium, & profectum continent animarum, roboris præsidio sunt fulcienda perpetui: sed illa præcipuè, super quæ Apostolicæ Sedis auctoritas salubris providentiæ studium noscitur habuisse.

Hic Pont. requisitus de declaratione & approbatione Regulæ, tl am comisit Cardinali Hugoni & Episcopo Anteradensi, qui eam stabiliverunt, & ipse modo approbat.

§. 1. Cum itaque nos ad vestræ supplicationis instantiam, per dilectum filium Hugonem, tituli sanctæ Sabinæ Presbyterum Cardinalem, & Venerabilem Fratrem nostrum Guillelmum Anteradensem Episcopum, quædam Regulæ vestræ dubia declarari, & corrigi, ac etiam quædam ipsius gravia misericorditer fecerimus mitigari, prout in literis inde confectis pleniùs continetur; Nos vestris piis desideriis annuentes, declarationem, & correctionem, ac mitigationem hujusmodi auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus.

Eorumque literas hic inserit.

§. 2. Tenorem verò literarum ipsarum, de verbo ad verbum, fecimus præsentibus annotari, qui talis est.

Qui Cardinalis & Episcopus d. Regulam declaratam & mitigatam Priori & Fratribus observandam transmittuntur.

§. 3. Frater Hugo miseratione Divina tituli S. Sabinæ Presbyter Cardinalis, & Frater Guillelmus eadem miseratione Anteradensis Episcopus, carissimus in Christo filiis Religiosis viris, Priori Generali, & Definitoribus Capituli Generalis, Ordinis Fratrum Gloriosissimæ Dei Genitricis, semperque Virginis Mariæ de Monte Carmeli, Salutem in omni salutari. Accedentes ad Apostolicam Sedem Fratres Cleri, Rynaldus, & Petrus Ordinis vestri, ex parte vestra à Domino Papa humiliter postularunt, ut quædam, quæ in vestro Privilegio, & Regula olim vobis à fœlicis memoriæ Alberto Patriarcha Hierosolymitano tradita continentur dubia, declarare, corrigere, & quædam gravia misericorditer mitigare dignaretur. Cùm igitur Dominus Papa, eorum devotis supplicationibus annuendo, nobis commiserit, ut declarationem, correctionem, ac mitigationem hujusmodi faceremus vice ipsius; secundùm quod bono statui Ordinis, & Fratrum saluti expediens videremus; Religioni vestræ, qua fungimur auctoritate, mandamus; quatenus Regulam à nobis correctam, declaratam, & mitigatam, prout expedire vidimus, devotè recipientes, eam firmiter observetis, & ad instar ejusdem alias vestras Regulas corrigatis, quàm vobis per eosdem Fratres sub sigillis nostris mittimus in hac forma.

Prologus Regulæ.

Prologus Regulæ ab Alberto Patriarcha Hierosoly. jussu Hon. iij. firmatæ, & a d. Cardinali & Episcopo jussu hujus Pont. mitigatæ.

Albertus Dei gratia Hierosolymitanæ Ecclesiæ vocatus Patriarcha, dilectis in Christi filiis, Brocardo, & cæteris Eremitis, qui sub ejus obedientia juxta fontem Eliæ in Monte Carmeli morantur, in Domino salutem, & sancti Spiritus benedictionem. Multifariæ, multisque modis sancti Patres instituerunt, qualiter quisque in quocumque Ordine fuerit, vel quemcumque modum vitæ Religiosæ elegerit, in obsequio JESU CHRISTI vivere debeat, & eidem fideliter de corde puro, & bona conscientia deservire. Verum quia requiritis à nobis, ut juxta propositum vestrum tradamus vobis vitæ formulam, quam tenere in posterum debeatis.

CAP. I.

De Priore & tribus ei promittendis. Huic cap. addita sunt illa verba cum castitate &c.

Illud inprimis statuimus, ut unum ex nobis Priorem habeatis, qui ex unanimi omnium assensu, vel majoris, & sanioris partis, ad hoc officium eligatur: cui obedientiam promittat quilibet aliorum, & promissam studeat operis veritate servare, cum castitate & abdicatione proprietatis.

CAP. II.

Receptione locorum. Hoc cap. totum additum est.

Loca autem habere poteritis in Eremis, vel ubi vobis donata fuerint, ad vestræ Religionis apta, & commoda, secundùm quod Priori, & Fratribus videbitur expedire.

CAP. III.

Cellulis Nil additum.

Præterea juxta situm loci quem inhabitare proposueritis, singuli habeant cellulas separatas, sicut per dispositionem Prioris ipsius, & de assensu aliorum, Fratrum, vel sanioris partis eædem cellulæ cuique fuerint assignatæ.

CAP. IV.

Refectorio Totum additum.

Ita tamen, ut in communi refectorio, ea quæ vobis erogata fuerint, communiter sumatis, ubi aliquam lectionem sacræ Scripturæ audiri commodè poterit.

CAP. V.

Mutatione Cellulæ. Nil additum.

Nec liceat alicui Fratrum, nisi de licentia Prioris qui pro tempore fuerit, deputatum sibi locum mutare, vel cum alio permutare.

CAP. VI.

Cellula Prioris. Nil additum.

Cellula Prioris sit juxta introitum loci, ut venientibus ad eundem locum primus occurrat: & de arbitrio, & dispositione ipsius, postmodum quæ agenda sunt, cuncta procedant.

CAP. VII.

Mansione in Cellulis. Mitigavit Eug. iv. cit. in rub.

Maneant singuli in cellulis suis, vel juxta eas, die ac nocte in lege Domini meditantes, & in orationibus vigilantes, nisi aliis justis occasionibus occupentur.

CAP. VIII.

Horis Canonicis. Hoc est in aliquo diversum à cap. 6. reg. Hon. iij. de qua in rub.

Hi, qui Horas Canonicas cum Clericis dicere norunt, eas dicant secundùm institutiones Sanctorum Patrum, & Ecclesiæ approbatam consuetudinem. Qui verò eas non norunt, vigintiquinque vicibus

 Pater

Pater noster dicant in nocturnis Vigiliis: exceptis Dominicis & solemnibus diebus, in quorum vigiliis prædictum numerum statuimus duplicari, ut dicatur Pater noster vicibus quinquaginta. Septies autem eadem dicatur Oratio in Laudibus matutinis. In aliis quoque Horis septies similiter eadem sigillatim dicatur Oratio: præter Officia Vespertina, in quibus ipsam quindecies dicere debeatis.

CAP. IX.

Proprio. Hoc differt in aliquo à c. 7. de Reg.

Nullus Fratrum aliquid esse sibi proprium dicat, sed sint vobis omnia comunia: & distribuantur unicuique per manum Prioris, id est, per Fratrem ab eodem ad idem Officium deputatum, prout cuique opus erit, inspectis ætatibus, & necessitatibus singulorum. Asinos autem, sive mulos, prout vestra expostulaverit necessitas.

CAP. X.

Oratio ac Missa. Nil innovatum.

Oratorium, prout commodius fieri poterit, construatur in medio cellularum, ubi manè per singulos dies ad audienda Missarum solemnia convenire debeatis, ubi hoc commodè fieri potest.

CAP. XI.

Capi. & Correctione, Nil immutatum.

Dominicis quoque diebus, vel aliis, ubi opus fuerit, de custodia Ordinis, & animarum salute tractetis, ubi etiam excessus, & culpæ Fratrum, si quæ de aliquo fuerint deprehensæ, caritate media corrigantur.

CAP. XII.

Jejunio. Mitigavit Eug. & Six. cit. in rub.

Jejunium singulis diebus exceptis Dominicis, observetis à Festo Exaltationis sanctæ Crucis usque ad diem Dominicæ Resurrectionis, nisi infirmitas, vel debilitas corporis, aut alia justa causa jejunium solvi suadeat, quia necessitas non habet legem.

CAP. XIII.

Esu carnium Hic addita sunt ea verba Et quia cum seqq. Et mitigavit Eug. & Six. cit. in rub.

Ab esu carnium abstineatis, nisi pro infirmitatis, vel debilitatis remedio sumantur. Et quia vos oportet frequenter mendicare itinerantes, ne sitis hospitibus onerosi, extra domos vestras sumere poteritis pulmenta cocta cum carnibus. Sed & carnibus supra mare vesci licebit.

CAP. XIV.

Armis spiritualibus.

Quia verò tentatio est vita hominis super terram &c. Omittitur residuum, quia est in d. Bulla Honor. III. cit. hic in rubr. cap. 12. suprà fol. 71.

CAP. XV.

Assiduitate operandi.

Faciendum est vobis aliquod operis, ut semper vos, &c. Omittitur residuum eadem mox dicta ratione.

CAP. XVI.

Silentio. Hic est aliquid immutatum in vesp. ideò que à Regula confirmata d. Hon. iij. cap. 14.

Commendat autem Apostolus silentium cum in eo præcipit operandum. Et quemadmodum Propheta testatur: Cultus justitiæ silentium est. Et rursum: In silentio, & spe erit fortitudo vestra. Ideoque statuimus, ut dicto Completorio, silentium teneatis usque ad primam dictam sequentis diei. Alio verò tempore, licet silentii non habeatur observatio tanta, diligentiùs tamen à multiloquio caveatur. Quoniam sicut scriptum est, & non minùs experientia docet: In multioquio non deerit peccatum: &c. Qui inconsideratus est ad loquendum, sentiet mala. Item: Qui multis utitur verbis, lædit animam suam. Et Dominus in Evangelio: De omni verbo otioso quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die judicii. Faciat ergo unusquisque stateram verbis suis, & frenos rectos ori suo, ne forte labatur, & cadat in lingua & insanabilis casus ejus sit ad mortem. Custodiens cum Propheta vias suas, ut non delinquat in lingua sua. Et silentium, in quo cultus justitiæ est, diligenter & cautè studeat observare.

CAP. XVII.

Humilitate Prioris.

Tu autem, frater Brocarde, & quicumque post te institutus &c. Omittitur, quia est idem capitulum cum cap. 15. d. Regulæ Honor. III. suprà fol. 71.

CAP. XVIII.

Veneratione Prioris.

Vos quoque cæteri Fratres, Priorem vestrum honorate humiliter, &c. Omittitur quia est, ubi mox dixi.

Ex Achon, Idibus Januarii, Anno Domini 1171. Nulli ergo &c. Si quis &c. — Finis d. Regulæ.

Dat. Lugduni, Kalend. Septemb. Anno Domini 1248. — D. P. A. 5. die 1. Sept.

VII.

Quòd Fratres Minores Ordinis S. Francisci, Conventuales denominentur.

Hoc intellige, de Fratribus qui Regulam S. Francisci observant cum privilegijs & dispensationibus à Sede Apost. impetratis. Alij autem alijs modis denominantur, ut dixi sup. in const. 5. Honor. III. Solet. fol. 66. Conventuales autem dicti sunt, qui hoc tempore in Conventibus & Monasteriis in simul convenire degereque cœperunt. De toto autem Ord. Francisci plenè notavi suprà in constitut. præcit. Honor. III.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Minorum. Apostolicam benedictionem.* — Edita A. D. 1250.

Causa concessionis.

Cum tamquam veri & fideles CHRISTI Ministri elegeritis vobis in domo Domini mansiones, dignum esse credimus, ut habitacula vestra inter alias honorabiles congregationes fidelium statuamus.

Concessio de qua in rub.

§. 1. Hinc est igitur, quod vestris supplicationibus inclinati, præsentium auctoritate decernimus, ut Ecclesiæ vestræ omnes ubi Conventus existunt, Conventuales vocentur.

Et cœmeteriorum.

§ 2. Vobis nihilominus licentiam concedentes, ut in ipsis Ecclesiis, ad opus Fratrum & familiæ vestræ, habere liberè cœmeteria valeatis. Nulli ergo &c.

Dat. Lugduni, Nonis Aprilis, Pont. nostri Anno 7. — D. P. A. 7. die 5. April.

VIII.

Hæretici eorumque fautores & complices banno exponantur, & eorum bona publicentur.

De his vide etiam infrà in const. seq. & in Alex. IV. const. 21. Discretioni.

Contra Hæreticos in locis Italiæ, Insularumque ei adjacentium quovis prætestu commorantes eorumque fautores Constitutionem edit Greg. XV. ut infrà Tom. 4. const. 20. Romani.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Nobilibus viris, universis, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, ac Potestatibus, Rectoribus, Consulibus, & Communibus Civitatum, & aliorum locorum per Lombardiam, Marchiam Tervisinam, & Romaniolam constitutis. Salutem & Apostolicam benedictionem.* — Edita A. D. 1252.

Hæretici &c. banniantur.

Cum fratres Prædicatores generaliter in Lombardia, Marahia Tervisina, & Romaniola, contra hæreticos, & omnes sectas eorum quocumque nomine censeantur, ad extirpandam inde tam gravis contagii pestem, & malum tantæ pravitatis in Ecclesia Dei nimium pestilens, duxerimus deputandam Universitatem vestram, rogandâ & hortandam duximus attentè, & monendam, per Apostolica vobis scripta districtè præcipiendo mandentes, ut quatenus omnes illos, qui per Inquisitores eosdem, vel per alios de ipsorum mandato de hæresis crimine, vel pro defensione, seu receptatione aut favore hæreticorum, excommunicationis innodati vinculo vel denunciati excommunicati publicè fuerint, bonis confiscatis ipsorum, banno publico ponatis alias contra eos temporaliter, prout expedire videritis in fulcimentum Catholicæ fidei potestate vobis tradita processuri. Alioquin noveritis nos eisdem Inquisitoribus nostris literis injunxisse, ut vos ad id per censuram Ecclesiasticam appellatione remota compellant.

Dat. Perusij 5. Idus Maij, Pont. nostri Anno nono. — D. P. A. 9. die 11. Maij.

IX.

Promulgatio Legum & Constitutionum, contra Hæreticos eorumque complices & fautores, à Magistratibus & Officialibus sæcularibus observandarum.

Has

Has leges approbavit, mitigavit, & ampliavit Alexand. IV. & latiùs Clem. IV. in ipsius const. 13. Ad extirpanda. Declaravit etiam §. 4. 9. & 21. 27. & 36. hujus const. & sequentis ei annexæ. idem Alex. inf. in const. 2. Cùm secundum. in hoc Tom. I.

Pœnæ autem Hæreticorom videri possunt in Bullis à me indicandis inf. in Const. 19. Pauli IV. Cum ex Apostolatus, & sup. in Const. 1. Honor. III. fol. 63. Et pro declaratione hujus Bullæ, vide infrà Alex. IV. const. 2. Cum secundùm.

Contra Hæreticos etiam agunt Bullæ in die Cœnæ Domini legi solitæ, cujus ultimum exemplar est S. D. N. Urb. VIII. Const 62. Pastoralis infrà Tom. 4.

Edita A. D. 1252.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Potestatibus, Consiliis, & Communitatibus Civitatum, aliorumque locorum per Lombardiam, Romaniolam, & Marchiam Tervisinam constitutis. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Hic Pont. edidit constitutiones ad extirpationem hæreticorum.

AD extirpanda de medio populi Christiani hæreticæ pravitatis zizania, quæ abundantiùs solito succreverunt, superseminante illa licentiùs, his diebus hominis inimico tanto studiosiùs, juxta commissam nobis solicitudinem insudare proponimus, quanto perniciosiùs negligeremus eadem in necem Catholici seminis pervagari. Volentes autem ut adversus hujusmodi nequitiæ operarios, consurgant stentque nobiscum Ecclesiæ filii, ac orthodoxæ fidei zelatores, constitutiones quasdam ad extirpationem hæreticæ pestis edidimus, à vobis ut fidelibus ejusdem fidei defensoribus exacta diligentia observanda: quæ seriatim inferiùs continentur.

Quas à Magistratibus secularibus obsecutari præcipit.

§. 1. Quocirca universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus singuli constitutiones easdem conscribi vestris capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, secundùm eas contra omnem hæresim, se adversus hanc sanctam Ecclesiam extollentem, sine omissione aliqua procedatis. Alioquin dilectis filiis Priori Provinciali & Fratribus Inquisitoribus hæreticæ pravitatis Ordinis Prædicatorum in Lombardiam, Marchia Tervisina, & Romaniola, damus nostris literis in mandatis, ut singulos vestrum ad id per excommunicationem in personas, & interdictum in terram appellatione remota compellant.

Tenor dd. Constitutionum.

Leges & Constitutiones autem sunt hæ.

LEX 1.

Jurent Magistratus servare leges contra hæreticos alioquin incidant in pœnas hic enunciatas.

§. 2. STatuimus, ut potestas, seu Rector, qui Civitati præest, vel loco alij ad præsens, aut pro tempore præfuerit in futurum, in Lombardia, Romaniola, vel Marchia Tervisina, interpræcisè & sine tenore aliquo, attendere inviolabiliter & servare, & facere ab omnibus observari toto tempore sui regiminis, tam in civitate vel loco sui regiminis, quàm in terris suæ ditioni subjectis, omnes & singulas tam infrascriptas, quàm alias constitutiones & leges, tam canonicas, quàm civiles, editas contra hæreticam pravitatem. Et super his præcisè observandis recipiant à quibuslibet sibi in potestaria vel regimine succedentibus, juramenta. Quæ qui præstare noluerint, pro Potestatibus vel Rectoribus nullatenus habeantur. Et quæ ut Potestates vel Rectores fecerint, nullam penitus habeant firmitatem. Nec ullus teneatur aut debeat sequi eos, etiam si de sequela præstanda eis exhibuerint juramentum. Quod si potestas vel Rector aliquis, hæc omnia & singula servare noluerit, vel neglexerit, præter notam perjurii & perpetuæ jacturam infamiæ, ducentarum marcharum pœnam incurrat, quæ irremissibiliter exigantur ab eo, & in utilitatem communis integra convertantur, & nihilominùs ut perjurus & infamis, & tamquam hæreticorum fautor, de fide suspectus, officio & honore sui regiminis spolietur: nec ulterius Potestas seu Rector in aliquo habeatur, & de cætero ad aliquam dignitatem vel omnium publicum nullatenus assumatur.

Alias leges habes sup. in const. 1. Honor. iij Has leges fol 63. &c. const. 1. hujus Pont.

LEX 2.

Hæreticos banno supponant, & capere studeant.

§. 3. Idem quoque Potestas seu Rector cujuslibet Civitatis vel loci, in principio sui regiminis, in publica concione more solito congregata, banno civitatis vel loci supponat tanquam pro maleficio, omnes hæreticos utriusque sexus, quocumque nomine censeantur. Et teneantur bannum hujusmodi à suis prædecessoribus positum confirmare. Præcipuè autem quod nullus hæreticus vel hæretica de cætero habitet vel moretur, aut subsistat in Civitate, seu aliquo loco jurisdictionis, aut districtus ejusdem, & quicumque ipsum vel ipsam invenerit, liberè capiat & capere possit impunè, & omnes res ipsius eis licenter auferre, quæ sint auferentium pleno jure; nisi auferentes hujusmodi sint in officio constituti.

Post verbum res, addidit mobiles Clemens IV. cit. in rub.

LEX 3.

Ministros pro sancta Inquisitione instituant. Alex cit. in rub. declarat.

§. 4. Idem quoque Potestas seu Rector infrà tertium diem post introitum regiminis sui, duodecim viros probos & Catholicos, & duos Notarios, & duos Servitores, vel quotquot fuerint necessarii instituere teneatur, quos Diœcesanus, si præsens extiterit, & interesse voluerit, & duo fratres Prædicatores, & duo Minores ad hoc à suis Prioribus, si Conventus ibi fuerint eorumdem Ordinum, deputati, duxerint eligendos.

LEX 4.

Qui hæreticorum capturæ studeant.

§. 5. Instituti autem hujusmodi, & electi possint & debeant hæreticos & hæreticas capere, & eorum bona illis auferre, & facere auferri per alios, & procurare hæc tam in civitate, quàm in tota ejus jurisdictione atque districtu, plenariè adimpleri, & eos ducere & duci facere in potestatem Diœcesani, vel Vicariorum ejusdem.

LEX 5.

Eosque duci faciant Magistratus sumpsibus Communis.

§. 6. Teneatur autem Potestas seu Rector quilibet in expensis Communis, cui præest, facere duci eosdem hæreticos ita captos, quocumque Diœcesanus, vel ejus Vicarii in jurisdictione vel districtu Diœcesani Episcopi, seu civitatis vel loci voluerit illos duci.

LEX 6.

Officialibus Inquisitionis creatur Clem. hoc restrinxiit, Alex ind. iv. declaravit.

§. 7. Officialibus verò prædictis plena fides de his omnibus habeatur, quæ ad eorum officium pertinere noscuntur, aliquo specialiter præstito juramento, probatione aliqua in contrarium non admissa, ubi duo, vel tres, vel plures præsentes fuerint ex eisdem.

LEX 7.

Jurent in ingressu officii.

§. 8. Porrò cùm Officiales hujusmodi eliguntur, jurent hæc omnia exequi fideliter & pro posse, ac super his semper meram dicere veritatem, quibus ab omnibus, in his quæ ad officium eorum pertinent, pleniùs pareatur.

LEX. 8.

Potestas eorumdem plenaria sit.

§. 9. Et tam dicti duodecim, quàm servitores & Notarii prætaxati, simul, vel divisim, plenariam præcipiendi sub pœna & banno, quæ ad officium suum pertinent, habeant potestatem.

LEX 9.

Hic multa subdit Clem. Eorum præcepta serventur.

§. 10. Potestas autem vel Rector, teneatur habere firma & rata omnia præcepta, quæ occasione officii sui fecerint, & pœnas exigere non servantium.

LEX 10.

Immunes præserventur.

§. 11. Quod si dictis Officialibus aliquo tempore aliquod damnum contingerit, in personis vel rebus, pro suis officiis exequendis, à communi civitatis vel loci, per restitutionem plenariam serventur judices.

LEX 11.

Alibi non conveniatur de concernentibus officium.

§. 12. Nec ipsi Officiales vel eorum hæredes possint aliquo tempore conveniri, de his quæ fecerint, vel pertinent ad eorum officium nisi secundùm quod eidem diœcesano & fratribus videbitur expedire.

LEX 12.

Eorum officium sex mensibus expletur.

§. 13. Ipsorum autem officium duret tantummodò per sex menses, quibus completis Potestas teneatur totidem suo rogare officiales secundùm formam præscriptam, qui prædictum officium secundùm formam eamdem, in aliis sex mensibus sequentibus exequantur.

LEX 13.

§. 14. Sanè ipsis Officialibus dentur de Camera Communis civitatis vel loci, quando exeunt civita-

Emolumenta in quo esse sunt. Mutavit aliquid idem Clem.

tem aut locum pro hoc officio exequendo, unicuique pro qualibet decem & octo Imperiales in pecunia numerata, quos Potestas vel Rector teneatur eis dare, vel dari facere infra diem tertium, postquam ad eandem ediderint civitatem vel locum.

LEX 14.

Salariũ quod Addit Clem.

§. 15. Et insuper habeant tertiam partem bonorum hæreticorum, quæ occupaverunt, & mulctarum ad quas fuerunt condemnati, secundùm quod inferius continetur, & hoc salario sint contenti.

LEX 15.

Ad alia officia non compellendi.

§. 16. Sed ad nullum aliud, quod istum officium impediat, vel impedire possit, ullo modo officium, vel etiam exercitium, compellantur.

LEX 16.

Statutis non impediendi.

§. 17. Nullum etiam statutum, conditum vel condendum, eorum officium ullo modo valeat impedire.

LEX 17.

Quando amovendi, & à quibus.

§. 18. Et si quis horum officialium propter ineptitudinem, vel inertiam, veloccupationem aliquam, vel excessum, diœcesano & fratribus supradictis visus fuerit admovendus, ipsum ad mandatum vel dictum eorum teneatur amovere Potestas aut Rector, & alium secundùm formam præscriptam substituere loco ejus.

LEX 18.

Eorumdem delinquentium pœna Clemens addidit & Inquisitorum post v. Fratrum.

§. 19. Quòd si quis eorum contra fidem & sinceritatem officii sui in favorem hæresis deprehensus fuerit excessisse, præter notam infamiæ perpetuæ, quam tanquam fautor hæreticorum incurrat, per Potestatem vel Rectorem ad diœcesani loci, & dictorum fratrum arbitrium puniatur.

LEX 19.

Omnes inquisitoribus faveant ad capiendum hæreticos.

§. 20. Potestas præterea militem suum vel alium assessorem, si diœcesanus vel ejus Vicarius, aut Inquisitores à Sede Apostolica deputati, seu dicti officiales petiverint, cum ipsis Officialibus mittere teneatur, & cum ipsis eorum officium fideliter exercere. Quilibet etiam si præsens in terra vel requisitus fuerit, teneatur tam in civitate quàm in jurisdictione vel districtu quolibet, dare ipsis Officialibus vel eorum sociis consilium, & juvamen, quando voluerint hæreticam capere, vel spoliare, aut inquirere: seu domum vel locum, aut aditum aliquem introire pro hæreticis capiendis, sub vigintiquinque librarum Imperialium pœna vel banno. Universitas autem burgi, sub pœna & banno librarum centum. Villa verò librarum quinquaginta Imperialium pro qualibet vice solvenda in pecunia numerata.

Clem. restrinxit ad 50. & 25.

LEX 20.

Impedientes puniantur juxta leges Friderici Imperat. &c.

§. 21. Quicunque autem hæreticum vel hæreticam, captum vel captam auferre de manibus capientium vel capientis ausus fuerit, vel detendere ne capiatur: seu prohibere aliquem intrare domum aliquam vel turrim seu locum aliquem ne capiatur & inquiratur ibidem, juxta legem Paduæ promulgatam per Fridericum tunc Imperatorem, publicatis bonis omnibus in perpetuum relegetur, & domus illa à qua prohibiti fuerint sine spe reædificandi funditus destruatur, & bona quæ ibi reperta fuerint, fiant capientium, ac si hæretici fuissent ibidem inventi, & tunc propter hanc prohibitionem vel impeditionem specialem, burgus componat communi librarum ducentarum, & Villa librarum centum, & vicina tam Burgi quàm Civitatis librarum quinquaginta Imperialium, nisi infrà tertium diem ipsos defensores vel defensorem hæreticorum Potestati captos duxerint personaliter præsentandos.

Hanc destructionem mitigavit. Clem. IV. & antea declaravit Alex. IV. Alia hic immutavit & addit.

LEX 21.

Hæretici capti custodiantur. Multa addit Clemens.

§. 22. Teneatur insuper Potestas seu Rector quilibet omnes hæreticos vel hæreticas, qui capti amodo fuerint, per viros Catholicos ad hoc electos à diœcesano, si fuerit præsens, & fratribus supradictis, in aliquo speciali carcere tuto & securo, in quo ipsi detineantur, seorsum à latronibus & bannitis, donec de ipsis fuerit definitum, sub expensis communis civitatis vel loci sui facere custodiri.

LEX 22.

Assignantes non hæreticos pro hæreticis puniantur.

§. 23. Si quandoque aliqui vel aliquæ non hæretici pro captis hæreticis, ipsis non contradicentibus fuerint assignati, vel si forsitan assignaverint, prædicti suppositi perpetuo carceri mancipentur, & hæretici nihilominus reddi & assignari cogantur, & qui hunc dolum fecerint, juxta legem prædictam bonis omnibus publicatis in perpetuum relegentur.

LEX 23.

Hæretici capti per officiales præsententur infra dies quindecim.

§. 24. Teneatur insuper Potestas, & Rector quilibet cum bono & securo comitatu, omnes hæreticos & hæreticas, quocunque nomine censeantur, infrà quindecim dies postquam fuerint capti, diœcesano, vel ejus speciali Vicario, seu hæreticorum inquisitoribus præsentare, pro examinatione de ipsis, & eorum hæresi facienda.

LEX 24.

Damnati recipiantur ad puniendum. Clem. aliquid immutavit.

§. 25. Damnatos verò de hæresi per diœcesanum, vel ejus vicarium, seu per Inquisitores prædictos, Potestas vel Rector, vel ejus Nuncius specialis eos sibi relictos recipiat, statim, vel infrà quinque dies ad minus, circa eos constitutiones contra tales editas servaturus.

LEX 25.

Cogantur q; hæretici alios hæreticos & complices & bona detegere.

§. 26. Teneatur præterea Potestas seu Rector omnes hæreticos quos captos habuerit, cogere circa membri diminutionem & mortis periculum, tanquam verè latrones & homicidas animarum, & fures Sacramentorum Dei & fidei Christianæ, errores suos expressè fateri, & accusare alios hæreticos quos sciunt, & bona eorum, & credentes & receptatores, & defensores eorum, sicut coguntur fures & latrones rerum temporalium, accusare suos complices, & fateri maleficia quæ fecerunt.

LEX 26.

Domus ubi inveniuntur destruantur & dñi &c. puniantur. Alex. declarat. Et addit Clem. IV.

§. 27. Domus autem in qua repertus fuerit aliquis hæreticus vel hæretica, sine ulla spe reædificandi funditus destruatur: nisi dominus domus eos ibidem procuraverit reperiri. Et si dominus illius domus, alias domus habuerit contiguas illi domui, omnes illæ domus similiter destruantur, & bona quæ fuerint inventa in domo illa, & in domibus illis adhærentibus, publicentur, & fiant auferentium, nisi auferentes fuerint in officio constituti. Et insuper dominus domus illius, præter notam infamiæ perpetuæ, quam incurrat, componat Communi Civitatis vel loci quinquaginta libras Imperiales in pecunia numerata, quam si non solverit, in perpetuo carcere detrudatur. Burgus autem ille in quo hæretici capti fuerint vel inventi, componat communi Civitatis libras centum: & Villa libras quinquaginta, & vicinia tam Burgi quàm Civitatis libras quinquaginta imperialium in pecunia numerata.

LEX 27.

Fautorum eorumdem atque credentium pœnæ. Tu vide inf alias pœnas in const. 2. Nicol. III. Noverit.

§. 28. Quicumque verò fuerit deprehensus dare alicui hæretico, vel hæreticæ consilium, vel auxilium, seu favorem, præter aliam pœnam superiùs & inferiùs prætaxatam, ex tunc ipso jure in perpetuum sit factus infamis, nec in publica officia seu consilia, vel ad eligendos aliquos ad hujusmodi, nec ad testimonium admittatur, sit etiam intestabilis, ut nec testamenti liberam habeat factionem, nec ad hæreditatis successionem accedat. Nullus præterea ei super quocunque negotio, sed ipse alii respondere cogatur. Quod si fortè judex extiterit, ejus sententia nullam obtineat firmitatem, nec causæ aliquæ ad ejus audientiam perferantur. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio instrumenta confecta per ipsum, nullius penitus sint momenti. Credentes quoque erroribus hæreticorum tanquam hæretici puniantur.

LEX 28.

Nomina eorum in quatuor lib. describantur.

§. 29. Teneatur insuper Potestas seu Rector, nomina virorum omnium, qui de hæresi fuerint infamati vel banniti, in quatuor libellis unius tenoris facere annotari: quorum unum Commune Civitatis vel loci habeat, & alium Diœcesanus, & tertium fratres Prædicatores, & quartum fratres Minores, & ipsorum nomina ter in anno, & in concione publica solenniter faciat recitari.

LEX 29.

§. 30. Teneatur quoque Potestas seu Rector, filios

De filiis & nepotibus eorum inquiratur.

& nepotes hæreticorum & receptatorum, defensorum, & fautorum diligenter investigare, eosque ad aliquod officium publicum seu consilium nullatenus admittere in futurum.

LEX 30.

Officiales purgent hæreticis &c. eorum loca.

§. 31. Teneantur præterea Potestas seu Rector, unum de assessoribus suis, quem elegerit Diœcesanus si fuerit præsens, & Inquisitores prædicti ab Apostolica Sede dati, mittere cum eis quandocunque voluerint, & in jurisdictione Civitatis atque districtu. Qui assessor, secundùm quod prædictis Inquisitoribus visum fuerit, ibi tres aut plures boni testimonii viros, vel totam viciniam, si eis videbitur, jurare compellat; quòd si quos ibidem hæreticos sciverint, vel bona eorum, quod si quos occulta conventicula celebrantes, seu à communi conversatione fidelium vita & moribus dissidentes, vel credentes, aut defensores, seu receptatores, vel fautores hæreticorum, eos dictis Inquisitoribus studeant indicare. Ipse autem Potestas contra accusatos procedat secundùm leges quondam Friderici tunc Imperatoris Paduæ promulgatas.

LEX 31.

Et omnia hic contenta diligenter exequantur.

§. 32. Teneatur insuper Potestas seu Rector in destructionem domorum, & condemnationibus faciendis, & in rebus inventis vel occupatis consignandis & dividendis, de quibus superiùs dicitur, infrà decem dies postquam accusatio facta fuerit, hæc omnia exequi cum effectu; & condemnationes omnes in pecunia numerata infrà tres menses exigere, & dividere illas sicut inferiùs continetur, & eos qui solvere non poterint, banno maleficii supponere, & donec solvant, in carcere detinere: alioquin pro his omnibus & singulis syndicetur sicut inferiùs continetur, & insuper teneatur unum de assessoribus, quemcumque Diœcesanus vel ejus Vicarius, & dicti inquisitores hæreticorum voluerint, ad hæc peragenda fideliter assignare, & mutare pro tempore, si eis visum fuerit opportunum.

LEX 32.

Pœnæ non relaxentur.

§. 33. Omnes autem condemnationes, vel pœnæ, quæ occasione hæresis factæ fuerint, neque per consilium, neque ad vocem populi, ullo modo aut ingenio, aliquo tempore valeant relaxari.

LEX 33.

Bona confiscata applicantur ut hic. Quod ampliatur in const. huic adjuncta. Et nonnulla addit idem Clem. IV.

§. 34. Teneatur insuper Potestas seu Rector omnia bona hæreticorum, quæ per dictos Officiales fuerint occupata seu inventa, & condemnationes pro his exactas dividere tali modo. Una pars deveniat in Commune Civitatis vel loci: secunda in favorem & expeditionem Officii detur Officialibus, qui tunc negotia ipsa peregerint: tertia ponatur in aliquo tuto loco, secundùm quod dictis Diœcesano & Inquisitoribus videbitur reservanda, & expendenda per consilium eorundem in favorem fidei, & ad hæreticos extirpandos, non obstante hujusmodi divisioni statuto aliquo, condito aut condendo.

LEX 34.

Prohibitio aliquid de ejusmodi statutis immutandi.

§. 35. Si quis autem de cætero aliquod istorum statutorum, aut constitutionum attentaverit delere, diminuere, vel mutare, sine auctoritate Sedis Apostolicæ speciali, Potestas, seu Rector, qui pro tempore fuerit in illa Civitate vel loco, teneatur eum tanquam defensorem hæreticorum publicum & fautorem, secundùm formam præscriptam perpetuò publicè infamare, atque punire in libris quinquaginta Imperialium in pecunia numerata, quam si exigere non potuerit, eum maleficii banno supponat, de quo eximi non valeat, nisi solverit duplam dictæ pecuniæ quantitatem.

LEX 35.

Magistratus de eorum observantia syndicentur. Alex IV. cit. in rub. declarat. Multa addit idem Clem. IV.

§. 36. Teneatur sanè Potestas seu Rector infrà decem dies sui regiminis syndicare præcedentem proximè Potestatem, vel Rectorem, & ejus etiam assessores, per tres viros Catholicos, & fideles, electos ad hoc per Diœcesanum si fuerit præsens, & per fratres Prædicatores, & Minores de omnibus his, quæ in statutis istis, seu constitutionibus & legibus contra hæreticos, & eorum complices editis continentur, & punire ipsos si excesserint in omnibus & singulis quæ omiserint, & cogere restituere de propria facultate; non obstante si per aliquam licentiam consilii vel alterius cujuslibet à syndicatione fuerint absoluti.

LEX 36.

Syndici priùs jurent.

§. 37. Jurabunt autem prædicti tres viri bona fide syndicare præfatos de omnibus supradictis.

LEX 37.

Statuta contraria tollantur, & illa recitentur.

§. 38. Cæterùm teneatur Potestas seu Rector cujuslibet Civitatis vel loci, delere seu abradere penitùs de statutis vel capitularibus communis, quodcunque statutum, conditum vel condendum, inveniatur contradicere istis constitutionibus, seu statutis & legibus quomodolibet obviare: & in principio & in medio sui regiminis, hæc statuta, seu constitutiones, & leges in publica concione solenniter facere recitari: & etiam in aliis locis extra Civitatem suam vel locum, sicut Diœcesano seu Inquisitoribus & fratribus supradictis visum fuerit expedire.

LEX 38.

Et in 4. lib. describantur.

§. 39. Porrò hæc omnia statuta, seu constitutiones & leges, & si quæ aliæ contra hæreticos, & eorum complices, tempore aliquo auctoritate Sedis Apostolicæ conderentur, in quatuor voluminibus unius tenoris debeant contineri: quorum unum sit in Statutario communis cujuslibet Civitatis, secundum apud Diœcesanum, tertium apud Fratres Prædicatores, quartum apud fratres Minores, cum omni sinceritate serventur, ne possint per falsarios in aliquo violari.

Dat. Perusii Idibus Maij, Pont. nostri Anno nono.

D. P. A. 9. die 15. Maij.

Sequitur declaratio d. Constitutionis.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Provincia Lombardiæ, Salutem &c.*

Edita A. D. 1254.

Petitio declarationis.

CUm in Constitutionibus nuper à nobis contra hæreticos promulgatis, inter alia contineri dicatur expresè, ut domus in qua hæreticus vel hæretica inventus fuerit, ac ei contiguæ, si fuerint ejusdem domini, sine spe reparationis funditùs destruantur, nostro petistis certificari responso, quid sit de turribus in casu hujusmodi observandum.

Declaratio, quæ respicit præconst. in §. 17. & §. 34.

§. 2. Ad quod breviter respondemus, quod nostræ intentionis extitit & existit, ut in eo casu, idem in turribus, & in domibus judicium observetur.

Declarant Alex. & Clemens cit. in rub.

§. 3. Lignamina verò, lapides & regulas domorum & turrium, quæ taliter destruentur, eo modo distribui decernimus, quo res alias ibidem inventas dividi mandamus in constitutionibus antedictis.

Dat. Anagniæ, 4. Kal. Augusti, Pont. nostri Anno 12.

D. P. An. 12. die 29. Julij.

X.

De cautione præstanda à fautoribus hæreticorum, ad fidem redeuntibus, & de applicatione pœnarum, in casu contraventionis.

Hoc idem cavetur inf. in const. 14. Alex IV. Super.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei, Dilectis filiis Priori Provinciali Ordinis Prædicatorum, & Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Lombardia, Romandiola, Marchia Anconitana, & Tervisina, Salutem & Apost. benedictionem.*

Edita A. D. 1253.

Fautores hæreticorum caveant &c.

CUm Venerabilis frater noster Albanensis Episcopus auctoritate nostra super extirpatione pravitatis hæreticæ inter alia duxerit statuendam, ut Inquisitores hæreticorum in Provincia Lombardia, à credentibus, fautoribus, receptatoribus, & defensoribus hæreticorum ad obedientiam Ecclesiæ redeuntibus, sub pœna pecuniaria cautionem exigerent, quòd fidem Catholicam firmiter teneant, & ulteriùs favorem aliquem hæreticis non impendent, & nos statutum hujusmodi approbaverimus, ex abundanti ut firmior vester maneat in hac parte processus, prædicta vobis, & his quos in hujusmodi contigerit ministerio subrogari auctoritate præsentium duximus committenda.

Dat. Perusii, 4. Kal. Februar. Pont. nostri Anno 10.

D. P. An. 10. die 29. Jan.

Sequitur Declaratio circa pœnas contravenientium.

Edita A. D. 1253.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Archiepiscopis, & Episcopis per Lombardiæ Provinciam constitutis, præsentes literas inspecturis, Salutem & Apostolicam Benedictionem.*

Jussio quoad pœnas contravenientium exactionem & applicationem. Consonat constit. Alex. IV. sup. in rubr. citata

CUm per nostras vobis mandemus literas, ut hæreticorum credentes, fautores, receptatores, & defensores, qui post præstitam cautionem, quòd fidem Catholicam firmiter teneant, & ulterius hæreticis favorem aliquem non impendant, in id quod abjuraverant, sunt relapsi: & quos in posterum relabi forte contigerit, ad solvendam pœnam ab ipsis promissam, juxta ordinationem venerabilis fratris nostri Albanensis Episcopi auctoritate Apostolicam factam, per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compellatis: fraternitati vestræ per scripta Apostolica mandamus, quatenus de his quæ taliter recipere vos continget, dilectis filiis Priori Provinciali Ordinis Prædicatorum, & Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Lombardia, Romaniola, Marchia Anconitana, & Tervisina, & substituendis eisdem, in expensis providere curetis ad Inquisitionis hujusmodi officium opportunis.

Dat.P. A. 10. die 30. Jan.

Dat. Perusii, 3. Kal. Februar. Pont. nostri Anno 10.

XI.

Canonizatio S. Petri Martyris Veronensis, Professoris Ordinis Fratrum Prædicatorum, & institutio suæ Festivitatis pro die 29. mensis Aprilis.

Hanc festivitatem duplici officio celebrari jussit Sixt. V. ut infrà in Tom. 2. in ejus const. 30. Invictorum.

Edita A. D. 1253.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Universis Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Decanis, Archipresbyteris, & aliis Ecclesiarum Prælatis, ad quos literæ istæ pervenerint, Salutem & Apostolicam Benedictionem.*

Præclara S. Petri acta & Sanctæ Ecclesiæ jubilus recensetur.

MAgnis & crebris declarata prodigiis Christianæ fidei rectitudo, jam novo, Sancti novi, decorata martyrio, signorum recentium fulgore coruscat; & multis hactenus roborata portentis, nunc singularium miraculorum signis confirmatur. Ecce de instanti, & moderno fidei pugile, nova gaudia prodeunt, triumphalia signa notescunt, vox fusi sanguinis intonat, inclyti Martyris tuba clangit; terra non silet sudans aspersione cruoris; resonat regio nobili prædita bellatore; ipsemetque gladius parricida proclamat. Hæc sunt certè certa Fidei sacræ indicia, hæc ipsius idonea testimonia, hæc ejus dignissima munimenta, propter quod lætati sunt cœli, & terra in tanti perceptione gladii pariter exultavit. Grandis adest matri Ecclesiæ causa lætitiæ, multa ei materia jucunditatis advenit. Habet unde Domino canticum novum cantet, unde immensæ laudis hymnum referat Deo suo. Habet plebs Catholica unde plaudat, levatis Altissimo manibus, sonoris jubilet vocibus, & lætis animis jucundetur. Habet Christiana concio, unde devotas Conditori concinat cantiones. De horto siquidem Fidei, nuper in mensam Regi æterno dulcis allatus est fructus. De vinea Ecclesiæ in regium calicem affluens noviter liquor influxit. Quoniam fæcundus palmes hostili mucrone concisus, habuit plus humoris, quia cohæsit pressius vivæ viti. De Prædicatorum Ordine florido prodiit rosa rubens, quæ regalibus oblata conspectibus, intulit suavitatem odoris. De hujus Ecclesiæ fabrica electus est lapis, qui pressura, & contusione politus, decenter supernis ædibus est insertus. In cœlesti quoque rosario flos amœnus, rubro colore rutilans, nunc est natus in mundo, & candido Sanctorum collegio, novum munditiæ lilium est exortum. Unde factum est magnum in cœlo gaudium, exultantibus Sanctis omnibus, & solennitatem agentibus tanti festi.

S. Petrus Ordinis Fratrũ Prædicatorum professus fuit.

§. 1. Sanè B. Petrus de Ordine Fratrum Prædicatorum Lombardus origine, prudenter attendens dolosi mundi fallacias, & devia sæculi defluentis (cujus blanditiis quis læditur, cum lenitur) cùm ab his in adolescentiæ annis providè declinasset, vitæ semitam eligens tutiorem, ut à lubricis cautè pede retracto, firmis posset incedere gressibus, ad divina obsequia se totaliter transtulit, in Evangelicæ institutionis observantiam cuncta sua convertens studia, & universas dirigens actiones, rectum & lucidum callem sequens, salubrem videlicet ipsius Ordinis regulam, per quam regi valeret & dirigi, duci etiam & induci ad speratam requiem post laborem.

Mult. sque in eo profecit.

§. 2. In qua utique triginta ferè annorum spatio, fultus caterva virtutum, Fidei præambula, Spe astante comite Caritate, sic prævaluit & profecit, circa ipsius maximè defensionem Fidei (pro qua totus ardebat) quòd contra illius diros hostes, mente intrepida, ferventique spiritu continuum certamen exercens, suum tandem agonem diutinum (victrici superante martyrio) feliciter consummavit. Et sic ipse Petrus firmus in petra fidei, petra demum passionis allisus, ad Petram CHRISTUM dignè laureandus ascendit. Porrò ne sacra suorum actuum vox exempla prætereant, aliqua de vita ejus ad instructionem & profectum audientium, referamus.

Virtutibus quamplurimus claruit.

§. 3. Ipse namque veritatis filius, & bonitatis alumnus, conversatione conspicuus, spectabilis fama, & opinione mirabilis, miro præfulsisse nitore munditiæ, virginitatem integrè custodisse, nec mentis habuisse, nec corporis corruptelam & nullius mortalis criminis sensisse contactum, firma suorum Confessorum assertione monstratur. Et quia servus delicatè nutritus proservit in Dominum, carnem suam, assidua cibi & potus parvitate, restrinxit. Ne verò per otii desidiam, hostilibus pateret insidiis, in justificationibus Domini exercebatur assiduè, ut eo circa licita totaliter occupato, locum in ipso illicita non haberent, & à spiritualibus nequitiis tutus esset. Nocturna quidem silentia humanæ deputata quieti, post dormitionem brevem, decurrebat in studiis lectionum, & somni tempus vigiliis occupabat. Dies autem impendebat commodis animarum, vel sedulis imminendo prædicationibus, vel confessionum audientiæ insistendo, aut hæreticum dogma pestiferum, validis rationibus confutando, in quibus specialis dono gratiæ noscitur claruisse. Devotione insuper gratus, humilitate lenis, obedientia placidus, benignitate suavis, pietate compatiens, patientia constans, caritate præstabilis, & in cunctis morum maturitate compositus, alios profusis virtutum aromatibus attrahebat. Fervens quoque amator fidei, cultor præcipuus, propugnator ardentior, sic animo suo illam impresserat, sic se totum in illius mancipa-rat obsequium, quòd quæque ipsius verba & opera, virtutem fidei redolebant. Cujus dulcedinem, lingua ejus velut redundans favus, copiosè distillans, semper illius documenta suavia propinabat.

Martyrum pro fide Christiana apud Mediolanum passus est.

§. 4. Pro hac inquam mortem subire cupiens, hoc principaliter à Domino, attentis & crebris supplicationibus postulasse probatur, quòd non sineret eum ex hac luce migrare, nisi sumpto pro illa calice passionis. Unde, quia meruit tantus athleta, specialem palmam de pugna tam strenua, reportare, ac in cœlestem patriam, sertis præsignitus roseis, introire, cum de Civitate Cumana, ubi Fratrum sui Ordinis ibi morantium Prior erat, Mediolanum pergeret, pro exequenda inquisitione, contra hæreticos sibi ab Apostolica Sede commissa, (sicut in publica prædicatione prædixerat) quidam de ipsorum hæreticorum credentibus, prece illorum inductus & pretio, in eum iter salutaris propositi prosequentem, funestus insiliit. In agnum utique lupus, ferus in mitem, in pium impius, furibundus in mansuetum, & in modestum effrænus, profanus in Sanctum, præsumit insultum, exercet conatum, mortem intentat. Sacrum autem illius caput gladio crudeliter impetens, diris in ipso impressis vulneribus, & satiato sanguine justi ense, venerandum illum non divertentem ab hoste, sed exhibentem se protinus hostiam, & cæsoris sustinentem in patientia truces ictus, dimisit (spiritu

petente

petente superna) in ipso loco passionis occisum. Ipso quoque sacrilego, percussuras in CHRISTI ministrum geminas inculcante, ille non querulosa voce murmurans, sed sufferens omnia patienter, suum Domino spiritum commendabat, dicens: In manus tuas Domine commendo spiritum meum. Symbolum etiam cœpit dicere Fidei, cujus nec in hoc articulo desiit esse præco, prout ipse nefandus, qui à fidelibus captus fuit, & quondam Frater Dominicus, qui comes illius erat, & ab ipso lictore percussus, diebus aliquibus supervixit, postea retulerunt. Sic granum frumenti cadens in terram, posteà in infidelium manibus compressum & mortuum, uberem consurgit in spicam. Sic botrus in torculare calcatus, liquoris redundat in copiam. Sic triticum attritum in area, in dominicum horreum, excussa palea, deportatur. Sic aromata pilo contrita, odorem pleniùs circumfundunt. Sic inquam Regnum Cœlorum à violentis percipitur. Sic per fidem a Sanctis regna sublimia devincuntur. O quàm insigne martyrium, quod titulus tam gloriosus illustrat. Pro defensione namque ac exaltatione Catholicæ Fidei, & assertione obedientiæ Romanæ Ecclesiæ, vir ille venerabilis acerrimam mortem tulit. Hic in Ecclesia tanquam sidus radians, & lumine fidei, & gratia prædicationis emicuit. Hic jam in Cœlo, quasi luminare conspicuum, & splendore gloriæ, & multorum coruscatione signorum effulget. Quia non vult Dominus, ipsius abscondere sanctitatem, nec meritorum suorum virtutem supprimere in occulto; sed inter lucentia Sanctorum candelabra, manifestiùs exaltare, ut omnibus qui in Ecclesiæ domo habitant, proferat clarum lumen.

Miraculis vivens emicuit.

§. 5. Nam nec in vita latere sic potuit, quin miraculorum claritate pateret. Cujusdam etenim nobilis filium, præ nimio & horribili totius gulæ tumore, nec loqui nec spirare valentem, levatis ad Deum manibus, & Crucis in eum facto signaculo, illoque accipiente ipsius cappam, & infirmo supponente loco, sanavit. Idem quoque nobilis, vehementi postmodum corporis torsione gravatus, credens & metuens exinde sibi mortis imminere discrimen, cappam ipsam, quam ex tunc conservaverat; reverenter fecit afferre. Qua suo apposita pectori, mox vermem quendam duo habentem capita, & pilorum densitate villosum, evomuit, plena liberatione secuta. Cuidam etiam inveni muto, immisso digito in os ejus, suæque linguæ soluto ligamine, beneficium loquelæ concessit. Hæc & alia plura dum viveret dignatus est per eum Dominus operari.

Etetiam post mortem.

§. 6. Post mortem verò ipsius, lampades ad sepulchrum ejus venerabile dependentes, pluries per se ipsas absque omni humano studio & ministerio, divinitùs sunt accensæ. Quia conveniens nimis erat, ut, quoniam igne ac lumine, Fidei excellenter claruerat, singulare de ipso, ignis & luminis miraculum appareret. Quidam autem dum vesceretur cum aliis, & illius sanctitatem & miracula depravaret, sumpto quodam sub hac attestatione morsello, quòd cum non posset, si circa hæc delinqueret transglutire, sentit mox ipsum gutturi suo sic hærentem, ut illum educere vel inducere non valeret. Quare illico pœnitens, & jam vultus mutato colore, quasi sentiens vicinæ mortis eventum facto intra se voto, quòd linguam de cætero ad talia non laxaret, fuit protinus illo evomito, liberatus. Hydropica quædam ad locum passionis ipsius, auxilio viri perveniens, fusa ibi oratione, sanitatem integram mox accepit. Obsessas à dæmonibus longo tempore mulieres, Martyr ipse, dilectis illis cum multo sanguinis vomitu de corporibus liberavit, Febres expulit, languores curavit plurimos & diversos. Cujusdam sinistræ manus digitum ex morbo fistulæ plurium foraminum concavitate defossum, mira consolidatione sanavit. Quidam insuper ex casu gravissimo sic oppressus, ut motu & sensibus penitùs destitutus, tanquam mortuus defleretur, * mox apposita de terra suo pectori sacro ejusdem Martyris cruore contacta, incolumis exurrexit. Quædam cujus carnem cancer edax sedula corrosione vorabat, linitis hujusmodi terra vulneribus, est curata. Alii etiam diversis infirmitatibus occupati, qui sepulchrum ejus, in vehiculis & aliis substentaculis adierunt, exinde postmodum plena incolumitate recepta, sine aliquibus subsidiis rediere. Adhæc, magna hæreticorum, & ipsorum credentium multitudo, cùm tantam Fidei adverterent efficaciam, & ad eam, tot certis & apertis signorum indiciis, tanquam quibusdam clamantibus præconibus, vocarentur, nec possent quasi tam validæ illorum instantiæ non parere, ad ipsius lucem fidei de sui erroris nubilo est conversa. Quid plura? his & quàm multis aliis miraculis gloriosis, magnificavit Dominus Sanctum suum, & colendum exhibuit universis.

* aliàs defleretur.

Hinc universalis prodit fidelium lætitia.

§. 7. Lætetur itaque totus fidelium cœtus, & laudum carmina Deo concinat alta voce, quòd à suis tanquam Christi cohæredibus mansiones cœlicæ possidentur. Exultet mater Ecclesia, quòd palmes suus, quem in agro fidei plantavit & coluit, in cœleste plantarium est translatum. Gaudeat & insignis fratrum Prædicatorum Ordo, quòd ex eo prosiliit stella micans, cujus fulgentes radii, in lumen hic peregrinantium diffunduntur.

Et hæreticorum detegitur fallacia.

§. 8. Erubescant fallaces hæretici, Evangelicæ quidem falsarii veritatis, quòd sua mendacia commenta vilescunt, & convalescunt Catholica & Apostolica documenta. Obmutescant dolosa ipsorum labia, & imprudentes frontes decidant jam confusæ, cùm ille cujus veracem instructionem, & salutaria monita renuebant, cuique mortis intulere supplicium, in Cœlo jam regnet inter agmina Beatorum. Et mirum, cùm apertè conspiciant Dei Ecclesiam talibus fulciri columnis, talibus parietibus circumcingi, talibus consurgere incrementis, talibus propugnaculis communiri, talibus defensari patronis; talibus maculis illustrari, quod nihilominùs in noctis tenebris, & mortis caligine gradiuntur, quòdque à suis oculis, squamas non abjiciunt cœcitatis, ut verum lumen videant & sequantur.

Ipsum igitur hic Pontif. Martyrum catalogo ascribit.

§. 9. Cæterùm quia convenit, ut quem Dominus in Cœlo magnificat, mundus colat, Nos de sanctitate vitæ, ac veritate miraculorum ipsius Martyris inquiri fecimus diligenter. Et quia post inquisitionem solertem, studiosam examinationem, & discussionem solennem, plura & majora de ipso comperimus, quam insinuata fuissent, eum de communi Fratrum nostrorum, & Prælatorum omnium, tunc apud Sedem Apostolicam existentium consilio & assensu, confisi de Omnipotentis Dei virtute, auctoritate quoque Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, ac nostra Sanctorum Martyrum cathalogo duximus adscribendum.

Eiusque Festum die 29. Apr. celebrari jubet.

§. 10. Ideoque Universitatem vestram monemus & hortamur attentè, per Apostolica scripta vobis præcipiendo mandantes, quatenus tertio Kal. Maij Festum ejusdem devotè ac solenniter celebretis, & faciatis à vestris subditis veneratione congrua celebrari. Ut pia ejus intercessione, & hic à noxiis protegi, & in futuro sempiterna consequi gaudia valeatis.

Indulgentiam ejus sepulchrum visitantibus concedit.

§. 11. Et ut ad venerabile ipsius Sepulchrum ardentius & affluentius Christiani populi confluat multitudo, ac celebrius ejus Martyris colatur festivitas, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui cum reverentia illuc in eodem Festo annuatim accesserint, ipsius suffragia petituri, de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, annum unum, & quadraginta dies; accedentibus verò annis singulis ad prædictum Sepulchrum infrà ejusdem Festi quindenam, quadraginta dies, de injuncta sibi pœnitentia misericorditer relaxamus.

Dat. Perusii, nono Kal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno decimo.

Dat. P. A. 10. die 24. Maj.

XII.

Approbatio Regulæ à B. Francisco traditæ S. Claræ, & aliis sororibus.

Hanc regulam mitigavit Urb. IV. ut inf. ni ejus const. 7. Beata. ubi hunc secundum Ordinem Sororum à B. Francisco institutum, Ordinem Sanctæ Claræ nuncupari jussit. Aliqua dubia dictæ

Regulæ declaravit Eug. VI. infrà in constit. 28. Ordinis. Nonnulla etiam declaravit Leo X. in const. 9. Cum sicut. in hoc Tomo I. Ac alia Pius IV. in const. 103. Sedis, in Tom. II. & huic Ordini privilegium exemptionis à jurisdictione Ordinariorum, solutioneque contributionum, specialiter concessit Eugen. IV. infrà in sua const. 18. Licet. Et aliud de non ædificandis novis Monasteriis propè eas, dedit Jul. II. infrà in const. 21. Exponi. in hoc Tomo. Onusque celebrandi Missas ex piis testatorum dispositionibus eis injunctum, certo modo relaxavit Clem. VIII. in ejus const. 105. Ex debito. Tom. 3.

Hanc Virginem canonizavit Alex. IV. ut inf. in ejus const. 3. Clara. Materiamque de toto Ordine Franciscano, posui suprà in const. 5. Honor. III. Solet. fol. 66.

Edita A. D. 1253.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis in Christo filiabus S. Claræ Abbatissæ, aliisque Sororibus, Monasterii Sancti Damiani, Assisinatis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

B. Clara, & aliæ Sorores approbationem regulæ à B. Francisco eis traditam petierunt ab isto Pont.

Solet annuere Sedes Apostolica piis votis, & honestis petentium precibus favorem benevolum impartiri. Ex parte siquidem vestra nobis extitit humiliter supplicatum, ut vitæ formulam, juxta quam, communiter in spiritum unitate, ac voto altissimæ paupertatis, vivere deberetis, vobis Beato Francisco traditam, & à vobis spontè susceptam, Ven. Frater noster Ostiensis & Velletrensis Episcopus duxerit approbandam, secundùm quod in ipsius Episcopi literis pleniùs continetur, Nos curaremus Apostolico munimine roborare.

Qui etiam approbat juxta approbationem de ea factam ab Episcopo Ostiensi & Velletrensi.

§. 1. Devotionis igitur vestræ precibus inclinati, quod ab eodem Episcopo super hoc factum est, & ratum habentes, & gratum, illud auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, tenorem literarum ipsarum de verbo ad verbum præsentibus inseri facientes, qui talis est.

Cujus Episcopi approbatio hic ponitur.

§. 2. Raynaldus miseratione divina Ostiensis & Velletrensis Episcopus. carissimæ sibi in CHRISTO Matri & filiæ Dominæ Claræ, Abbatissæ S. Damiani Assisinatis, ejusque Sororibus, tàm præsentibus, quam futuris, salutem, & benedictionem paternam. Quia vos, dilectæ in CHRISTO filiæ, mundi pompas, & delitias contempsistis, & ipsius CHRISTI ejusque Sanctissimæ Matris sequentes vestigia, elegistis habitare inclusæ corpore & in paupertate summa deservire, ut mentem libera possitis Domino famulari; Nos vestrum sanctum propositum in Domino commendantes, votis vestris, & sanctis desideriis libenter volumus affectu paterno favorem benevolum impartiri. Ea propter vestris piis precibus inclinati, formam vivendi, ac modum sanctæ unitatis ac altissimæ paupertatis, quam vobis B. Pater Franciscus, verbo & scripto tradidit observandam, præsentibus annotatam auctoritate Domini Papæ, & mea, vobis & omnibus in vestro Monasterio succedentibus, in perpetuum confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, quæ talis est.

CAP. I.

De Promissione obedientiæ.

Incipit Regula, & forma vitæ Ordinis Sororum pauperum, quam B. Franciscus instituit. Quæ quidem est, sanctum Evangelium Domini nostri JESU CHRISTI observare, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate. Clara indigna ancilla CHRISTI, & plantula Beatissimi Patris Francisci, promittit observantiam & reverentiam Domino Papæ Innocentio, & successoribus ejus canonicè intrantibus, & Ecclesiæ Romanæ. Et sicut in principio conversionis suæ, unà cum Sororibus suis promisit obedientiam Beato Francisco, ita eandem promittit inviolabiliter observare successoribus suis. Et aliæ Sorores teneantur semper successoribus Beati Francisci, & Sorori Claræ, & aliis Abbatissis canonicè electis, ei succedentibus obedire.

CAP. II.

Examine aliisque servandis, in receptione Sororum ad Ordinem & professionem. Tu adverte de istis agi etiam in 2. Regula citata in rub. cap. 3 & 4 & in Concil. Trid sess. 25. c. 14.

Si qua, divina inspiratione, venerit ad vos, volens vitam istam accipere, Abbatissa Sororum omnium consensum requirere teneatur. Et si major pars consenserit, habita licentia Domini Cardinalis Protectoris vestri, possit eam recipere. Et si recipiendam viderit, diligenter examinet eam, vel examinari faciat de Fide Catholica, & Ecclesiasticis Sacramentis. Et si hæc omnia credat, & velit ea fideliter confiteri, & usque in finem firmiter observare, & virum non habeat, vel si habet, & jam Religionem intravit auctoritate Diœcesani Episcopi, voto continentiæ jam observato, ætate etiam longæva, vel infirmitate aliqua, seu fatuitate, ab hujusmodi vitæ observantia non impediente, diligenter exponatur ei tenor vitæ vestræ. Et si idonea fuerit, dicatur ei verbum S. Evangelii, Quod vadat, & vendat omnia sua, & ea studeat pauperibus erogare. Quod si facere non potuerit, sufficit ei bona voluntas. Ea caveant Abbatissa, & ejus Sorores, ne solicitæ sint de rebus suis temporalibus, ut liberè faciat de rebus suis quicquid Dominus inspiraverit ei. Si tamen consilium requiratur, mittant eam ad aliquos discretos, & Deum timentes, quorum consilio bona sua pauperibus erogentur. Posteà capillis tonsis in rotundum, & deposito habitu sæculari, concedant, ei tres tunicas & mantellum. Deinceps extra Monastarium, sine utili, manifesta, & probabili causa, eidem exire non liceat. Finito verò anno probationis, recipiatur ad obedientiam, promittens vitam & formam paupertatis vestræ in perpetuum observare; Nulla infrà tempus probationis veletur. Mantellum etiam possint Sorores habere pro alleviatione, & honestate servitii, & laboris. Abbatissa verò de vestimentis discretè eis provideat, secundùm qualitates personarum, & loca, & tempora, & frigidas regiones, sicut necessitati viderit expedire. Juvenculæ in Monasterio receptæ, infrà tempus ætatis legitimæ tondeantur in rotundum. Et deposito habitu sæculari induantur panno religioso, sicut visum fuerit Abbatissæ. Cùm verò ad ætatem legitimam venerint, indutæ juxta formam aliarum, faciant professionem suam. Et tam ipsis quàm aliis Novitiis, Abbatissa sollicitè Magistram provideat de discretioribus totius Monasterii, quæ in sancta conversatione & honestis moribus juxta formam professionis vestræ; eas diligenter informet. In examinatione, & receptione Sororum servientium extra Monasterium, servetur forma prædicta, quæ possint portare calceamenta. Nulla vobiscum residentiam faciat in Monasterio, nisi recepta fuerit secundùm formam vestræ professionis. Et amore sanctissimi & dilectissimi pueri, pauperculis panniculis involuti, in præsepio reclinati, & Sanctissimæ Matris ejus moneo, deprecor, & exhortor Sorores meas, ut vestimentis semper vilibus induantur.

CAP. III.

Divino officio, jejunio, confessione, & communione Circ. divinum officium habetur etiam in d. 2. reg. c. 5. Et quoad officium mortuorum, habes declarationem. Leo x. in const 9. Cùm sicut.

Sorores literatæ faciant divinum officium secundùm consuetudinem Fratrum Minorum, ex quo poterint habere Breviaria, legendo sine cantu. Et quæ occasione rationabili, non possint aliquando legendo dicere horas suas, liceat eis, sicut aliæ Sorores, dicere Pater noster. Quæ verò literas nesciunt, dicant vigintiquatuor Pater noster pro Matutino, pro Laudibus quinque, pro Prima verò Tertia, Sexta, & Nona, pro qualibet istarum septem; pro Defunctis dicant etiam in Vesperis septem Pater noster, & Requiem æternam, pro Matutino duodecim. Sorores literatæ teneantur dicere Officium mortuorum. Quando verò Soror Monasterii vestri migraverit, dicant quinquaginta Pater noster. Omni tempore Sorores jejunent. In Nativitate Domini, quacumque die venerint, bis refici possint. Cum adolescentibus, debilibus, & servientibus extra Monasterium, sicut videbitur Abbatissæ misericorditer dispensetur.

Tempore

Tempore verò manifestæ necessitatis, non teneantur Sorores jejunio corporali. Duodecim vicibus ad minus de Abbatissæ licentia, confiteantur in anno. Et cavere debent, ne alia verba tunc inferant, nisi quæ ad confessionem & salutem pertinent animarum. Septem vicibus communicent, videlicet in Nativitate Domini. In quinta feria majoris Hebdomadæ. In Resurrectione Domini. In Pentecoste. In Assumptione B. Virginis. In festo S. Francisci. Et in festo omnium Sanctorum. Pro communicandis infirmis Sororibus, Capellanis intùs liceat celebrare.

CAP. IV.

Electione, depositione, munere & qualitate Abbatissæ a. de Capituli convocatione, & consiliariis Abbatissæ. Ad hæc vide & observa Conc. Trid. sess. 25. c. 6. & seq. Et quoad jejunium attende declarationem Eug. iv. in sua const. 28. Ordinis.

In electione Abbatissæ, teneantur formam canonicam observare. Procurent ipsæ habere Generalem Ministrum vel Provincialem Ordinis Fratrum Minorum, qui verbo Dei eas informet ad omnimodam concordiam, communem utilitatem in electione facienda. Et nulla eligatur nisi professa. Et si non professa eligeretur, vel aliter daretur, ei non obediatur, nisi priùs profiteatur formam paupertatis vestræ. Qua decedente, electio alterius fiat Abbatissæ. Et si aliquo tempore appareat Universitati Sororum, prædictam non esse sufficientem ad servitium & communem utilitatem ipsarum, teneantur prædictæ Sorores, juxta formam prædictam, quam citiùs poterunt aliam sibi in Abbatissam & Matrem eligere. Electa verò cogitet, quale onus in se suscepit, & cui redditura est rationem, de grege sibi commisso. Studeat etiam, aliis magis præesse virtutibus & sanctis moribus, quam ex officio, ut ejus exemplo provocatæ Sorores, potiùs ex amore obediant, quàm timore. Privatis amoribus careat, ne dum in parte plus diligit, in totum scandalum generet. Consoletur afflictas. Sit etiam ultimum refugium tribulatis, ne si apud eam remedia defuerint sanitatum, desperationis morbus prævaleat infirmis. Communitatem servet in omnibus, præcipuè autem in Ecclesia, dormitorio, refectorio, infirmaria, & vestimentis. Quod simili modo servare ejus Vicaria teneatur. Semel in hebdomada ad minus Abbatissa Sorores suas teneatur ad capitulum convocare. Ubi tàm ipsa, quàm Sorores, de omnibus & publicis offensis & negligentiis debeant humiliter confiteri. Et quæ tractanda sunt pro utilitate & honestate Monasterii ibidem conferat cum omnibus Sororibus. Sæpè enim Dominus, quod melius est, minori revelat. Nullum debitum grave fiat, nisi de communi consensu Sororum, & manifestè necessitate, & hoc per procuratorem. Caveat autam Abbatissa cum Sororibus suis, ne depositum aliquod recipiatur in Monasterio. Sæpè enim de iis turbationes & scandala oriuntur. Ad conservandam autem unitatem mutuæ dilectionis & pacis, de communi consensu omnium Sororum, omnes Officiales Monasterii eligantur. Et eodem modo octo ad minus Sorores de discretioribus eligantur, quarum in iis quæ forma vitæ vestræ requirit, Abbatissa semper uti consilio teneantur. Possint etiam Sorores, & debeant, si eis utile & expediens videatur, Officiales, & Discretas aliquando removere, & alias loco ipsarum eligere.

CAP. V.

Silentij observantia, locutionib. ad cratem vel in locutorio ejusq; qualitatibus & ostii clausura. Quoad clausuram attende const. 8. Pij v. circa & alias ibi indicandas. Quoad locutorium agitur etiam in 2. reg. cit. in rub. c. 16. & 17. Quo verò ad silentium habes ibid. c. 9 & 10. & inf. in const. 27. Eug. iv. Ordinis.

Ab hora Completorii usque ad Tertiam, Sorores silentium teneant, exceptis servientibus extra Monasterium. Sileant etiam continuè in Ecclesia, Dormitorio, & in Refectorio tantùm dum comedunt, præterquam in infirmaria, in qua pro recreatione & servitio infirmarum, loqui discretè semper Sororibus liceat. Possint etiam semper & ubique breviter submissa voce, quod necesse fuerit insinuare. Non liceat Sororibus loqui ad locutorium, vel ad cratem, sine licentia Abbatissæ, vel ejus Vicariæ. Et licentiatæ ad locutorium, loqui non audeant, nisi præsentibus & audientibus duabus Sororibus. Ad cratem verò non præsumant accedere, nisi præsentibus ad minus tribus per Abbatissam, vel ejus Vicariam assignatis, de illis discretis, quæ sunt electæ ab omnibus Sororibus pro consilio Abbatissæ. Hanc formam loquendi teneantur pro posse Abbatissa, & ejus Vicaria observare, & hoc de crate rarissimè. Ad portam verò nullatenus fiat. Ad cratem verò pannus interiùs apponatur, qui non removeatur nisi cùm proponitur verbum Dei, vel aliquod alicui loqueretur. Habeant etiam ostium ligneum diversis vel duabus feris ferreis, valvis, & vectibus optimè conjunctum, ut noctè maximè duabus clavibus obseretur, quarum unam habeat Abbatissa, aliam verò Sacrista. Et maneat semper observatum, nisi cùm auditur divinum officium, & pro causis superiùs memorais. Nulla ante solis ortum, vel post solis occasum, loqui ad cratem alicui ullatenus debeat. Ad locutorium verò semper pannus qui non removeatur interius maneat. In Quadragesima Sancti Martini, & Quadragesima majori, nulla loquatur ad locutorium, nisi Sacerdoti, causa confessionis, vel alterius manifestæ necessitatis, quòd reservetur in prudentia Abbatissæ, vel ejus Vicariæ.

CAP. VI.

Paupertate & stabilibus bonis non habendis.

Postquam altissimus Pater cœlestis, per gratiam suam cor meum dignatus est illustrare, ut exemplo & doctrina beatissimi Patris nostri Francisci pœnitentiam facerem, paulò post conversionem ipsius, unà cum Sororibus meis obedientiam sibi voluntariè promisi. Attendens beatus pauper, quòd nullam paupertatem, laborem, tribulationem, & contemptum sæculi timeremus, imò quod pro magnis delitiis haberemus, pietate motus scripsit nobis formam vivendi in hunc modum. Quia Domini inspiratione fecistis vos filias & ancillas altissimi summi Regis Patris cœlestris, & Spiritui sancto vos desponsastis vivere secundùm perfectionem sancti Evangelii, volo & promitto per me & fratres meos, semper habere de vobis tamquam de ipsis curam diligentem, & sollicitudinem specialem, quod dum vixit diligenter implevit, & à fratribus voluit semper impleri. Et ut nusquam declinaremus à sanctissima paupertate, quam cœpimus, nec etiam eis qui post venirent lateret, paulò antè obitum suum, iterum scripsit nobis ultimam voluntatem suam, dicens: Ego frater Franciscus pauperculus, volo sequi vitam, & paupertatem altissimi Domini nostri JESU CHRISTI, & ejus sanctissimæ Matris, & perseverare in ea usque ad finem. Et rogo vos omnes Dominas meas, & consilium do vobis, ut in ista sanctissima vita, & paupertate semper vivatis. Et custodite vos multum; ne doctrina, vel consilio alicujus, ab ipsa in perpetuum ullatenus recedatis. Et sicut semper solicita fui, una cum sororibus meis, sanctam paupertatem quem DominoDeo & B. Francisco promisimus, custodire, sic teneantur Abbatissæ, quæ in officio mihi succedent, & omnes sorores, usque in finem, inviolabiliter observare. Videlicet in non recipiendo, seu habendo possessionem, vel proprietatem, per se, nec per interpositam personam, seu etiam aliquid quod rationabiliter proprietas dici potest, nisi quantum terræ, pro honestate, & renovatione Monasterii necessitas requirit. Et illa terra non laboretur nisi pro horto ad necessitatem ipsarum.

CAP. VII.

Modo laborandi, ac laboritio & eleemolynis Abbatissæ consignandis. De his agitur etiam in d. 2. reg. cap. 8.

Sorores, quibus dedit Dominus gratiam laborandi, post horam Tertiam laborent de laboritio quod pertinet ad honestatem & communem utilitatem, fideliter & devotè, ita quod excluso otio, animæ inimico, sanctæ orationis ac devotionis spiritum non extinquant cui debent cætera temporalia deservire. Et id quod manibus suis operantur, assignare in Capitulo Abbatissæ, vel ejus Vicariæ coram omnibus teneantur. Idem fiat de eleemosyna aliqua missa pro Sororum necessitatibus, ab aliquibus, ut in communi pro eisdem recommendatio fiat. Et hæc omnia pro communi utilitate distribuantur per Abbatissam, vel ejus Vicariam de consilio Discretarum.

Proprio non habendo, Muneribus non dandis, Infirmisque curandis. Circa munerum largitionem attende const. Clem. viij Religiosa. Quo verò ad infirmos, agitur etiam in d. 2. reg. c. 12.

CAP. VIII.

Sorores nihil approprient sibi, nec domum, nec locum, nec aliquam rem, sed tanquam peregrinæ & advenæ in hoc sæculo, in paupertate & humilitate Domino famulantes, mittant pro eleemosyna confidenter. Nec oportet eas verecundari, quia Dominus se fecit pro nobis pauperem in hoc mundo. Hæc est illa celsitudo altissimæ paupertatis, quæ vos charissimas sorores meas, hæredes & Reginas Regni cælorum instituit, pauperes rebus fecit, virtutibus sublimavit. Hæc sit portio vestra, quæ perducit in terram viventium. Cui dilectissimæ Sorores, totaliter inhærentes, nihil aliud pro nomine Domini nostri JESU CHRISTI, in perpetuum sub cœlo habere velitis. Non liceat alicui sorori literas mittere, vel aliquid recipere, aut extra Monasterium dare sine licentia Abbatissæ. Nec quicquam liceat habere, quod Abbatissa non dederit, aut permiserit. Et si à parentibus suis vel ab aliis aliquid mitteretur, Abbatissa faciat illi dare. Ipsa autem si indigeat uti possit; sin autem, Sorori indigenti caritativè communicet. Si verò aliqua pecunia transmissa fuerit, Abbatissa de consilio Discretarum de illis quorum indiget, illis faciat providere. De infirmis Sororibus, tàm in utensiliis, quàm in cibariis, & aliis necessariis, quæ earum requirit infirmitas teneantur firmiter Abbatissa solicitè per se, vel alias inquirere, & juxta possibilitatem loci caritativè, & misericorditer providere. Quia omnes tenentur providere, & servire Sororibus suis infirmis, sicut vellent sibi serviri, si ab aliqua infirmitate temerentur. Et securè manifestet una alteri necessitatem suam. Et si vera mater diligit & nutrit filiam suam carnalem, quanto diligentiùs debet soror diligere & nutrire sororem suam spiritualem? Quæ infirmæ in saccis & paleis jaceant, & habeant ad caput capitalia cum pluma. Et quæ indigent pedeolis laneis, & cultricis, uti possint. Infirmæ verò prædictæ cùm ab introeuntibus Monasterium visitantur, possint singulæ aliqua bona verba sibi loquentibus breviter respondere. Aliæ verò sorores licentiatæ, Monasterium intrantibus, loqui non audeant, nisi præsentibus & audientibus duabus discretis Sororibus per Abbatissam & ejus Vicariam assignatis. Hanc formam loquendi teneantur, pro Abbatissa & ejus Vicaria observare.

Pœnitentiis per Abbatissam Sororib. injungen.

CAP. IX.

Si qua Sororum, contra formam professionis nostræ mortaliter inimico instigante peccaverit, per Abbatissam, vel alias Sorores, bis vel ter admonita, si non se emendaverit, quot diebus contumax fuerit, in terra panem, & aquam coram Sororibus omnibus in refectorio comedat, & graviori pœnæ subjaceat, si visum fuerit Abbatissæ. Interim dum contumax fuerit, oretur, ut Dominus ad pœnitentiam cor illius illuminet. Abbatissa verò & ejus Sorores, cavere debent, ne irascantur, vel conturbentur propter peccatum alicujus. Quia ita, & conturbatio in se, & in aliis impediunt caritatem. Si contigerit (quod absit) inter Sororem & Sororem, verbo vel signo occasionem turbationis, vel scandali aliquando suboriri, quæ turbationis causam dederit, statim antequam offerat munus Orationis suæ coram Deo, non solùm humiliter prosternet se ad pedes alterius, veniam petens, verùm etiam suppliciter roget, ut pro se intercedat ad Dominum, quòd sibi indulgeat. Illa verò memor illius verbi Domini: Nisi ex corde dimiseritis, nec Pater vester cœlestis dimittet vobis, liberaliter Sorori suæ omnem injuriam sibi illatam dimittat. Sorores servientes extra Monasterium longam moram non faciant, nisi causa manifestæ necessitatis requirat. Et honestè debeant ambulare, & parum loqui, ut ædificari valeant semper intuentes. Et firmiter caveant, ne habeant suspecta consortia, vel consilia aliquorum. Nec fiant commatres virorum vel mulierum, ne hac occasione, murmuratio, vel turbatio oriatur. Nec præsumant rumores de sæculo referre in Monasterio. Et firmiter teneantur, de iis quæ intùs dicuntur, vel aguntur, extra Monasterium aliquid non referre, quod possit aliquod scandalum generare. Et si aliqua simpliciter in his duobus offenderit, sit in providentia Abbatissæ misericorditer sibi pœnitentiam injungere. Si autem ex consuetudine, vitiosa haberetur, juxta qualitatem culpæ: Abbatissa de consilio Discretarum, illi pœnitentiam injungat.

Obedientia Sororum erga Abbatissam & ejus potestate in illis visitandis & corrigendis Dilectioneque inter Sorores, ac prohibitione invidiæ, Avaritiæ, &c.

CAP. X.

Abbatissa moneat, & visitet Sorores suas, & humiliter & caritativè corrigat eas, non præcipiens eis aliquid quod sit contra animam suam, & vestræ professionis formam. Sorores verò subditæ recordentur, quòd propter Deum abnegaverunt proprias voluntates. Unde firmiter suis Abbatissis obedire teneantur in omnibus his, quæ observare promiserunt, & non animæ contraria; & nostræ professioni. Abbatissæ verò tantam familiaritatem habeant circa ipsas, ut dicere possint eis, & facere, sicut Dominæ Ancillis suis. Nam ita debet esse, quòd Abbatissa sit omnium sororum ancilla. Moneo verò, & exhortor in Domino JESU CHRISTO, ut caveant sorores ab omni superbia, vana gloria, invidia, avaritia, cura & solicitudine hujus sæculi, detractione & murmuratione, dissensione & divisione. Sint verò solicitæ semper ad invicem servare mutuæ dilectionis unitatem, quæ est vinculum perfectionis. Et nescientes literas, non curent literas addiscere, sed attendant (quod super omnia desiderare debent) habere Spiritum Domini, & sanctam ejus operationem; orare semper ad Deum puro corde, & habere humilitatem & patientiam in tribulatione, & in infirmitate, & diligere eos qui nos reprehendunt, & arguunt. Quia dicit Dominus; Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam, quoniam ipsorum est regnum cœlorum, qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.

Ostiariæ munere & qualitatibus. De his habetur etiam inf. in d. 2. reg. cit in rub. c. 14 Et quo ad ostiariam vide etiam const. 5 Gregor. xiij. Deo.

CAP. XI.

Ostiaria sit matura moribus & discreta, sitque convenientis ætatis, quæ ibidem in cella aperta, sine ostio in die resideat. Sit ei, & aliqua socia idonea assignata, quæ cùm necesse fuerit, vicem ejus in omnibus exequetur. Sit autem ostium duabus seris, & diversis ferreis valvis, & vectibus optimè conjunctum. Et in nocte maximè, duabus clavibus obseretur. Quarum unam habeat Portaria, aliamque Abbatissa. In die sine custodia minimè dimittatur, & una clave firmiter observetur. Caveant autem studiosissimè, & procurent, ne umquam ostium stet apertum ubi minùs fieri poterit congruenter. Nec omninò aperiatur alicui intrare volenti, nisi concessum fuerit à Summo Pontifice vel à Domino Cardinale. Nec ante solis ortum Monasterium ingredi liceat, nec post Solis occasum sorores intùs aliquem remanere permittant, nisi exigente manifesta rationabili, & inevitabili causa. Si pro benedictione Abbatissæ vel pro aliqua in monialem consecranda, vel alio etiam modo, concessum fuerit Episcopo alicui Missam intùs celebrare, quam paucioribus, & honestioribus poterit, sit contentus sociis & Ministris. Cùm autem intra Monasterium ad opus faciendum necesse fuerit aliquos introire, statuat tunc Abbatissa solicitè personam convenientem ad portam, quatenus illis, non aliis ad opus deputatis aperiatur. Caveant studiosè omnes sorores, ne tunc ab ingredientibus videantur.

Visitatoris, Capellani & Protectoris electione & officio. De Visitatore habetur etiam in d. 2, reg. c. 24. Et de Protectore habetur ibi. c. 1.

CAP. XII.

Visitator vester semper sit de Ordine Fratrum Minorum secundùm voluntatem & mandatum nostri Cardinalis. Et sit talis, de cujus honestate & moribus plena notitia habeatur. Cujus officium erit, tàm in capite, quàm in membris corrigere excessus commissos contra formam professionis vestræ. Qui stans in publico loco ut videri ab aliis possit; cum pluribus & singulis loqui liceat, quæ ad officium visitationis pertinent, secundum quod melius videbitur expedire. Capellanum etiam cum uno socio clerico bonæ

discretionis providæ; & duos fratres laicos sanctæ conversationis, & honestatis amatores, in subsidium paupertatis vestræ, sicut misericorditer à prædicto Ordine fratrum Minorum semper habuimus, & intuitu pietatis Dei, & Beati Francisci, ab eodem Ordine de gratia postulamus. Nec liceat Capellano, sine socio Monasterium ingredi. Et intrantes in loco sint publico, ut se possint alterutrum, & ab aliis intueri. Pro confessione infirmarum, quæ ad locutorium ire non possunt, pro communicandis eisdem, & pro extrema unctione, & pro animæ recommendatione, liceat eisdem introire. Pro exequiis verò, & Missarum solemnijs defunctarum, vel ad fodiendam, vel aperiendam sepulturam, seu etiam coaptandam, possint sufficientes idoneæ personæ, de Abbatissæ providentia introire. Adhæc, sorores teneantur semper habere illum de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus pro vestro Gubernatore, Protectore, & Correctore, qui fuerit à Domino Papa fratribus Minoribus deputatus. Ut semper subditæ & subjectæ pedibus ejusdem S. R. E. stabiles in fide Catholica, paupertatem, & humilitatem Domini nostri JESU CHRISTI, & ejus Sanctissimæ Matris in perpetuum observemus.

Dat. Perusii 16. Kalend. Octob. Pontificatus verò Domini Innocentii Tertii, Anno decimo. Nulli ergo &c.

D. P. A. 11. die 9. Aug. Dat. Assisi 5. Idus Augusti, Pontificatus nostri Anno undecimo.

XIII. Canonizatio S. Stanislai Episcopi Cracoviensis in Polonia, ejusque adscriptio in numerum Sanctorum, cum ejusdem Festivitatis institutione, pro die 8. Maji.

Hanc festivitatem Clem. VIII. die 7. d. mensis duplici officio unius Pontificis Martyris celebrandam esse statuit, eò quòd dies 8. solemnitati Apparitionis S. Michaëlis Archangeli sit dicatus: ut infrà in Tom. 3. in ejus const. 31. Quæ ad.

INNOCENTIUS PAPA IV.

Edita, A.D. 1253.

Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, ac Dilectis filiis, Abbatibus, Prioribus, Archipresbyteris, Decanis, Archidiaconis, & aliis Ecclesiarum Prælatis, ad quos literæ istæ pervenerint. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Procemium

OLim à gentilium oculis tenebrarum detersa caligine, & ab eorum cordibus, infidelitatis gelidæ hyeme secedente, vernalis ex eo successit amœnitas redolentium florum venustate decora, quòd Ecclesiæ prius desertæ ac sterili, filii devotione præcipui, valloque constantiæ præmuniti, nascuntur, qui ut flores primævi, & diffusam spirant suavitatem odoris, & uberioris per Dei gratiam fructum sibi proferunt honestatis. Sicque filiorum sibi multitudine proveniente innumera, suique loco à mari usque ad mare tentorii dilatatio infrà ipsius invaluit terminos, vox turturis gemitus ac doloris, dum sæva mitescens tyrannorum crudelitas, idolis exterminio traditis ad lamenta pœnitentiæ, suffragante ille cujus stupenda sunt opera, mirificè se convertit. Gaudeat itaque ob hoc ipsa Ecclesia, quæ probrosæ detrimenta sterilitatis abjiciens, salubris incrementa fertilitatis suscepit, ac nuptiali fœdere nunc illi gratiosa conjungitur, à quo priusquam esset assumpta de gentibus, invenerat se desertam. Lætetur igitur, æmulæque suæ de terrestri etiam ejectæ Hierusalem, Synagogæ videlicet, dudum sibi hujusmodi sterilitatis incommoda impingenti, secura respondeat, quòd jam suæ prolis fœcunditate, cœlestis muri Hierusalem cicatrix obducitur, & quæ antiqui habitatores vacua domicilia reliquerunt, ipsa suæ Universitatis illustrat præsentia fœlici, ...

Stanislaus Episc. Cracoviensis, Boleslaum Regem Polonorum corripuit medicinali gladio Petri, ut ab immanibus flagitiis eum repelleret.

§. 1. Porrò ne hujusmodi exuberante lætitia, quispiam in valle miseriæ morientium terra, requiem posset sibi polliceri continuam, cujus vita est, adversus inimicorum ingruentia bella exterorum castra, militia super terram, ac ne prædicta Ecclesia, quæ Mater est cunctorum fidelium, maternæ conditionis expers existeret, si solitas, præsertim in partu quorumdam filiorum suorum, matrum parientium molestias non subiret, interdum instauratur quodammodo sibi adversitas opportuna; sicut in passione piæ memoriæ B. Stanislai Cracovienn. Episcopi, cujus meritis præfata refulget Ecclesia, patuit evidenter. Cùm enim idem, in sortem Pontificalis ministerii dignè vocatus à Domino, super gregis sibi commissi prudenter custodiam vigilaret, hostium sagaciter exploravit insidias, malignantium anticipavit consilia, æmulique nostri deprehendens laqueos, ipsius cautè retiacula * dissolvebat. Hic nempe pro suis ovibus cor suum tradiderat ad vigilandum diluculo, ut si quem gravi fortè deprehenderet tentatione concussum, mox ubere consolationis adhibito, eum erigeret desolatum; & quem in bono proficientem adverteret, eum gratulationis de ubere protinus confortaret, ut non minùs per hoc deficientibus quàm proficientibus subditis, se claris indiciis ostenderet esse matrem. Verùm cùm non sine internæ mentis angustia, Regem Polonorum nomine Boleslaum, in tantum horrendis voluptatibus subjici, carnisque nefandis illecebris cerneret enervari, ut in passiones ignominiæ traditus, & inhumanis contumeliis afficiens corpus, mulierum mamillis, avulsis propriis exinde liberis, catulos apponeret miserabiliter educandos, ne execrandam fovere malitiam, & iniquitati ejusdem Regis videretur præfatus Pontifex per dissimulationem favere, postquam ipsum à præmissis flagitiis, sedula & paterna correctione evocare non potuit, in ipsum consultem medicinalem Petri gladium exercuit in spiritu lenitatis, sperans ut percussus dolens, ad percutientem se in humilitate rediret, Dominum exercituum suppliciter requirendo.

* retinacula.

Ille autem deterior factus, ipsum Episc. Pontificalib. indutum per suos milites cruciari jubet.

§. 2. Sed ipse indurato corde medicinam exhortens, & increpationem abhominans disciplinæ, imò malleum velut stipulam reputans, non solùm nulla pœnitudine se correxit, verùm etiam ad pejora in suæ damnationis cumulum provocatus, juxta aram, non ordini, non loco, nec tempori deferens, jussit Pontificalibus indutum Antistitem per suos satellites diris corporis cruciatibus deputari.

Qui tamen semper compuncti remanent.

§. 3. Sed ipsi quoties in eum irruere tentant, toties compuncti, toties mansueti sunt prostrati.

Rex verò met in eum manus apposuit, & illius corpus in frustra concidi fecit.

§. 4. Et tunc idem Rex, suæ inserviens impetuosiùs tyrannidi, manus in eum convertit sacrilegas, sponsum è gremio sponsæ, pastorem abstrahit ab ovili, patrem inter filiæ amplexus, & filium in visceribus penè obtruncavit maternis; faciens irritatus atrocitate ferali, ipsius (proh dolor) corpus inhumaniter in frustra concidi, velut singulis membrorum partibus pœnæ inflictio deberetur. Sed ille, apud quem patientia pauperum non peribit in finem, non solùm rutilantibus hujus Sanctissimi Corporis partes splendoribus illustravit, verùm etiam ipsum nullo in eo cicatricis apparente vestigio, integritati restituens, aquilarum suarum præsidio miraculosè, à ferarum morsibus præservavit. Gustato denique acerrimo, ob zelum Justitiæ calice passionis, cùm ab eodem Tyranno totaliter putaretur consumptus, ecce ut lucifer oritur, & quasi meridianus fulgor in firmamento consurgit, propter quod ejus faciem nonnulli in suis necessitatibus devotissimè deprecantur. Ipse quidem defossus securus dormit, requiescit, & non est qui jam ipsum exterreat. Nec mirum, quia Civitatem illam honoris & gloriæ corona insignitus inhabitat, ubi est mansio secura, populus sine murmure, ac patria totum id continens quod delectat.

Miraculisq; multis coruscavit.

§. 5. Verùm ne militans Ecclesia, de tali, ac tanto Patrono sic atrociter sibi subtracto, inconsolabiliter quasi gemitus singultuosos emitteret, si beneficiorum ipsius affluentia eam non contingeret sæpiùs

delectabiliter irrigari; ecce gloriosus in Sanctis suis Dominus, volens ejusdem Patris plenitudinem gloriosè indiciis exprimere manifestis, & præstolanti Ecclesiæ grata conferre super hoc recreationis remedia, tot & tantis fecit ipsum famosis miraculis coruscare (de quibus facta nobis & fratribus nostris prout debuit per testes idoneos plena fides extitit) quod ejus inter sanctos cæteros implorare subsidium, reputavimus merito non indignum. Nam mortuis vita, lumen cæcis, auditus surdis, verbum mutis, claudis gressus, epilepticis cerebri robur, & dæmoniacis, immundis ab eis ejectis spiritibus, corporum requies, ad ejus invocationem nominis, cœlesti dextera subitò conferuntur.

Hic propterea Pont. Cathalogo Sanctorum adscribit.

§. 6. Propter quod, ne hujus rutilantem lucernam sub modio periculosè abscondi contingeret, quam idem Dominus tot mirificis signis rectè disposuit super Ecclesiæ candelabrum honorificè collocari, præsertim cùm ex hoc ignorantium Deum propellantur tenebræ, confundatur perversum hæreticorum dogma, & fidelium beata credulitas augeatur; Nostrorum fratrum, nec non & Prælatorum tunc apud Sedem Apostolicam existentium communicato consilio, prædictum B. Stanislaum Episcopum, dignè Sanctorum Cathalogo duximus adscribendum.

Ejusque Festum die 8. Maij quotannis celebrari jubet Tus. iasquòd Clem. viij. die 1. hoc festum duplici officio unius Martyris celebrari voluit, ut dixi in rub.

§. 7. Quocirca Universitati vestræ per Apostolica scripta districtè præcipiendo mandamus, quatenus viij. Idus Maij (die videlicet quo mortis absolutus vinculo, victurus perenniter, ad fontem supernæ prodiit voluptatis) Festum ejusdem, prout miranda ipsius meritorum magnitudo exigit, celebretis, & faciatis solemniter celebrari. Ut id vobis de thesauris cœlestibus ejus pia intercessione proveniat, quod ipse, præstante CHRISTO, percepisse dignoscitur, & possidere perpetuò gloriatur.

Indulgentias etiam ejus sepulturam visitantibus elargitur.

§. 8. Ceterùm ut Universitati fidelium invisibilis aulæ consequendi delicias ex concessa nobis potestate desuper propitiante Domino sit facultas, quinimò & ut nomen exaltetur Altissimi, si spontè suam Venerabilem sepulturam fidelium procuremus accessibus frequentari, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui ad dictam sepulturam in memorato Festo, & usque ad octavam ipsius, causa devotionis accesserint, annuatim ipsius suffragia petituri, de Omnipotentis Dei &c. unum annum & quadraginta dies, accedentibus verò annis singulis ad prædictam sepulturam infrà ejusdem Festi quindenam, quadraginta dies de injuncta sibi pœnitentia misericorditer relaxamus.

D. P. A. 11. die 17. Sept.

Dat. Assisii xv. Kal. Octobris, Pontificatus nostri, Anno undecimo.

XIV.

Definitio quorumdam articulorum, circa ritus Græcorum.

Aliam ejusmodi rituum definitionem, vide infrà Tom. 3. in constit. 34. Clem. VIII. Sanctissimus.

Græcorum verò unionem cum Sancta Romana Ecclesia, vide infrà in hoc Tomo 1. in constit. 17. Eugen. IV. Lætentur. Eorumque subjectionem, jurisdictioni Ordinariorum circa Divinum cultum, & Sacramentorum administrationem, habes infrà in Tomo 2. in constit. 74. Pij IV. Romanus. Eorumque licentias celebrandi Latino more revocavit Pius V. in constit. 12. Providentia. Collegium pro eisdem in Urbe instituit Gregorius XIII. ut in ejus constit. 42. In Apostolicæ. Professionemque fidei ab eis emittendam præfinivit idem Greg. in constit. 33. Ego. in d. Tomo 2.

Edita A. D. 1254.

INNOCENTIUS &c. *EPISCOPO Tusculano Apostolicæ Sedis Legato.*

Pia Pontificis voluntas circa animarum salutem.

SUb Catholicæ professione Fidei atque cultu, consistere, ac proficere universos, cæteris nostræ mentis desiderabilibus præferentes, illud tamquam acceptabiliùs pleniori desiderio cupimus, & ad hoc velut operativum salutis præcipuum, intimis affectibus anxiùs aspiramus. Hæc inquam unio, sive connexio cordi nostro inæstimabilis gaudii rorem infunderet, si varias gentium nationes, ejusdem observantia fidei in unum acceptabilem CHRISTO populum adunaret. Id utique anxiæ nostræ mentis ardorem affluentis lætitiæ refrigeraret irriguo, si omnes, quos olim in unum catholicum gregem ovile collegit Domini, cùm multi ab eo discesserint, in idem individuum Collegium unius Pastoris solidaret magisterium, & custodia communiret. O si Orientalibus Oriens ex alto luceret, & sui luminis illustratione, ipsos ad Catholicam reduceret unitatem, ut cum reliquis orthodoxis in unius aulæ collecti gremio, de matris Ecclesiæ ubere fluenta doctrinæ salutaris haurirent. Tunc ipsi Ecclesiæ proveniret magnum & desiderabile salutare, tunc ejus uterus sobole geminata concresceret, tunc Orientalibus orietur supremæ illuminationis Aurora, tunc eis claresceret Lucifer veritatis, tunc per universam Ecclesiam inundantis gaudii erumperet plenitudo, tunc exultatione nimia claresceret totus orbis, quia valdè bonum & jucundum existeret, fratres simul in domo Domini habitare, tunc eadem Ecclesia, multiplicata lætitia, novæ jucunditatis canticum personaret. Verùm quia nonnulli Græcorum jam dudum ad devotionem Sedis Apostolicæ redeuntes, ei reverenter obediunt & intendunt, licet & expedit, ut mores ac ritus eorum, quantum cum Deo possumus, tolerantes, ipsos in Ecclesiæ Romanæ obedientia præservemus. Quamquam in his, quæ animarum periculum parerent, vel honestati Ecclesiasticæ derogarent, nec debeamus illis deferre aliquatenus, nec velimus.

Dissentio inter Episcopos Latinorum super ritibus.

§. 1. Sanè inter Venerabilem Fratrem nostrum Archiepiscopum Nicosienn. & ejus suffraganeos Latinos ex parte una, & Episcopos Græcos Regni Cypri ex altera, de quibusdam certis articulis, discordiam & turbationem fore subortam, & eorumdem tenorem articulorum, ac responsiones ipsorum Græcorum ad illos, nobis, ut meliùs possemus instrui super eis, plenè, ac providè per tuas literas intimasti, solicitè requirendo, ut providere super hoc Apostolica diligentia curaremus.

Papæ const. sup.

§. 2. Nos autem literis ipsis affectuosè receptis, earum seriem & ipsos articulos, ac responsiones easdem, & cætera, quæ continebantur in illis, unà cum Fratribus nostris perlegimus, & intelleximus diligenter, prudentiam tuam multipliciter in Domino commendantes, & meditantes, ac deliberantes superbis, prout rei qualitas exigebat.

§. 3. Circa hæc itaque sic deliberatio nostra resedit, ut Græci ejusdem Regni in unctionibus, quæ 1. Baptismo.
circa baptisma fiunt, morem Ecclesiæ Romanæ teneant
& observent. Ritus vero seu consuetudo, quam habere 2.
dicuntur ungendi per totum, baptizandorum
corpora, si tolli sine scandalo, vel removeri non potest,
cùm sive fiat, sive non, quantum ad baptismi
efficaciam vel effectum, non multum referat, toleretur.
Nec refert etiam utrum in frigida, vel calida 3.
aqua baptizent, cùm parem vim & effectum in utraque
baptismum habere, asseverare dicantur.

Soli autem Episcopi consignent Chrismate in frontibus 4. Chrismate.
baptizatos, quia hujus unctio non debet, nisi
per Episcopus exhiberi. Quoniam soli Apostoli,
quorum vices gerunt Episcopi, per manus impositionem,
quam confirmatio, vel frontis chrismatio repræsentat,
Spiritum sanctum tribuisse leguntur. 5. Sacra unctione.
Singuli quoque Episcopi in suis Ecclesiis, in die
Cœnæ Domini, possunt, secundùm formam Ecclesiæ,
Chrisma conficere, ex balsamo quidem, & oleo
olivarum. Nam spiritus sancti donum in Chrismatis
unctione confertur. Et Columba utique, quæ ipsum
designat Spiritum, olivæ ramum ad arcam legitur
retulisse. Sed si suum antiquum ritum in hoc
Græci potiùs servare voluerint, videlicet quod Patriarcha
unà cum Archiepiscopis & Episcopis ejus suffraganeis
& Archiepiscopi cum suffraganeis suis, simul
Chrisma conficiant, in tali eorum consuetudine
tolerentur.

Nullus autem per Sacerdotes, vel Confessores pro 6. Eucharistia.
satisfactione pœnitentiæ, unctio aliqua solummodò
inungatur. Infirmis verò juxta verbum Jacobi Apo- 7.
stoli, unctio exhibeatur extrema. Porrò in appo- 8.
sitione aquæ, sive frigidæ, sive calidæ, vel tepidæ,

in altaris sacrificio, suam si velint consuetudinem Græci sequantur, dummodò credant, & asserant, quod servata Canonis forma, conficiatur pariter de utraque.

9. Eucharistia. Sed Eucharistiam in die Cœnæ Domini consecratam, usque ad annum, prætextu infirmorum, ut de illa videlicet ipsos communicent, non reservent. Liceat tamen eis, pro infirmis ipsis, Corpus Christi conficere, ac per quindecim dies, & non longiori temporis spatio, conservare; ne per diutinam ipsius reservationem, alteratis fortisan speciebus, reddatur minùs habile ad sumendum: licet veritas & efficacia semper eadem omninò remaneat, nec ulla unquam diuturnitate, seu volubilitate temporis evanescat.

10. Missis. In celebratione verò solemnium, & aliarum Missarum, & de hora celebrandi eas, dummodo in confectione, vel consecratione, formam verborum à Domino expressam, & traditam observent, & celebrando non transgrediantur horam nonam, suam sequi consuetudinem permittantur.

11. Horis Canonicis. Sacerdotes autem dicant horas canonicas more suo; sed Missam celebrare, priùs quàm officium matutinale compleverint, non præsumant.

12. Promovendis. Promovendi verò ad Sacerdotium, & Presbyteri, qui præficiendi fuerint Ecclesiarum regimini, examinentur anteà diligenter, si præcipuè de horis canonicis & Missarum officiis, secundùm distinctionem temporum exequendis, sint sufficienter instructi; ut ad hæc non nisi digni & idonei admittantur.

13. Vestibus & aliis sacris. Cæterùm unusquisque sacerdos in aureo, vel argenteo solùm, aut saltem stanneo calice sacrificet, habens corporale de lino candidum & nitidum, & altare mundis vestimenits opertum, vel decentibus paramentis.

14. Mulierum servitio ad altare. Mulieres autem servire ad altare non audeant, sed ab illius ministerio repellantur omninò.

15. Jejunio. De jejunio verò diei Sabbati Quadragesimali tempore, (quam honestiùs & salubriùs Græci agerent, si sic toto illo tempore abstinerent, ut nec unico die institutum jejunium violarent) teneant & servent pro libito mortem suum.

16. Sacerdotib. conjugatis. Sacerdotes quoque conjugati, & alii, quibus parochiarum cura, vel Ecclesiarum parochialium regimen per Episcopos suos committitur, licitè ac liberè possint parochianorum suorum confessiones audire, ipsisque pœnitentiam injungere pro peccatis. Quia cui licet, vel conceditur quod est majus, competit nimium, nec negari convenit, quod est minus. Liberum tamen sit ipsis Episcopis, viros alios idoneos coadjutores & cooperatores habere, in audiendis confessionibus, & pœnitentiis injungendis, ac cæteris
17. quæ ad salutem pertinent animarum. Ipsisque in his per eorum diœceses, absque Sacerdotum ipsorum præjudicio, & gravamine, committere vices suas, cùm propter occupationes multiplices, & occasiones varias possit contingere, quod nequeant per easdem diœceses officium suum exequi per se ipsos.

18. Fornicatione. De fornicatione autem, quam solutus cùm soluta committit, quin sit mortale peccatum, non est aliquatenus ambigendum, cùm tàm fornicarios, quàm adulteros à Regno Dei Apostolos asserat alienos.

19. Ordinibus conferendis. Adhæc, volumus & expressè præcipimus, quòd Episcopi Græci septem ordines secundùm morem Ecclesiæ Romanæ de cætero conferant, cùm hucusque tres de minoribus circa ordinandos neglexisse, vel prætermisisse dicantur. Illi tamen qui jam sunt taliter ordinati per eos, propter nimiam ipsorum multitudinem, in sic susceptis otdinibus tolerentur.

20. Secundis & ulterioribus nuptiis. Quia secundùm Apostolum, mulier mortuo viro ab ipsius est lege soluta, ut nubendi cui vult in Domino liberam habeat facultatem, secundas, & tertias, ac ulteriores etiam nuptias Græci non reprehendant aliquatenus nec condemnent, sed potiùs illas approbent inter personas, quæ alias licitè ad invicem matrimonio jungi possunt. 21. Secundò tamen nubentes, Presbyteri nullatenus benedicant.

22. Matrimoniis contrahendis. Et quoniam apud eos consueverunt contrahi matrimonia inter personas contingentes se, juxta eorum computationem, octavo gradu, qui secundùm computationem & distinctionem graduum, quam nos facimus, apud nos quartus habetur, ne id præsumatur deinceps, firmiter prohibemus. Districtè præcipientes, ut cùm in ulterioribus gradibus licitè matrimonia contrahantur, in prædicto quarto, consanguinitatis vel affinitatis gradu, copulari ulteriùs non præsumant, statutum in hoc generalis Concilii observantes. Illos tamen qui jam in gradu hujusmodi contraxerunt, dispensativè permittimus in sic contracto matrimonio remanere.

23. Purgatorio. Denique cùm veritas in Evangelio asserat, quòd si quis in Spiritum sanctum blasphemiam dixerit, neque in hoc sæculo, neque in futuro dimittetur ei: per quod datur intelligi quasdam culpas in præsenti, quasdam verò in futuro sæculo relaxari, & Apostolus dicat, quod uniuscujusque opus, quale sit, ignis probabit, & cujus opus arserit detrimentum patietur, ipse autem salvus erit, sic tamen quasi per ignem, & ipsi Græci verè, ac indubitanter credere, ac affirmare dicantur, animas illorum, qui suscepta pœnitentia, ea non peracta, vel qui sine mortali peccato, cum venialibus tamen &minutis decedunt, purgari post mortem, & posse suffragiis Ecclesiæ adjuvari. Nos, quia locum purgationis hujusmodi, dicunt non fuisse sibi ab eorum Doctoribus certo & proprio nomine indicatum, illum quidem juxta traditiones & auctoritates Sanctorum Patrum, Purgatorium nominantes, volumus quod de cætero apud ipsos isto nomine appelletur. Illo enim transitorio igne peccata utique non tamen criminalia, seu capitalia, quæ priùs per pœnitentiam non fuere remissa, sed parva & minuta purgantur quæ post mortem etiam gravant, si in vita fuerunt relaxata.

24. Inferno. Si quis autem absque pœnitentia in peccato mortali decedit, hic proculdubio æternæ gehennæ ardoribus perpetuò cruciatur.

25. Animabus parvulorum. Animæ verò parvulorum, post Baptismi lavacrum & adultorum etiam in charitate decedentium, qui nec peccato, nec ad satisfactionem aliquam pro ipso tenentur, ad patriam protinus transvolant sempiternam.

26. Monachorũ institutis. Ordinationes, demum, & instituta regularia Sanctorum Patrum de vita & statu Monachorum, præcipimus ab Abbatibus, & Monachis Græcis inviolabiliter observari.

§. 4. Jussio prædicta exequendi. Fraternitatem itaque tuam hortamur attentè, per Apostolica tibi scripta mandentes, quatenus præmissa omnia Episcopis Græcis præfati Regni, seriatim, & diligenter exponi facias, districtè ipsis injungens, ut ea solicitè attendere, studiosè tenere, ac efficaciter observare procurent, & à suis faciant subditis observari. Memorias autem Archiepiscovo Nicosienn. & ejus suffraganeis Latinis, firmiter auctoritate nostra præcipias, ut eosdem Græcos super præmissis contra hujusmodi provisionem & deliberationem nostram, non inquietent aliquatenus, nec molestent. Contradictores, eadem auctoritate, appellatione postposita, compescendo.

§. 5. Derogato contrariorum. Non obstantibus si prædictis Archiepiscopo & suffraganeis, vel quibuscumque à Sede Apostolica sit indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas plenam & expressam, ac de verbo ad verbum non facientes de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. Lateran. 2. Non. Martij. Anno undecimo. D. P. A. 11. die 6. Martij.

Quod Inquisitores hæreticæ pravitatis possint interpretari statuta Ecclesiastica, & sæcularia, contra hæreticos edita. Eosque * filios, ac nepotes, & adhærentes, aut ipsorum opera, beneficia & officia assequentes, illis privare. Quodque accusatorum & testium nomina publicare non debeant.

* eorumque.

Solicitantes verò in Confessionibus Sacramentalibus, denunciandos locorum Ordinariis, seu Inquisitoribus voluit Greg. XV. in const. 34. Universi, inf. Tomo 3.

Edita A. D. 1254.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Faculas interpretandi statuta contra hæreticos.

CUm negotium fidei Catholicæ adversus hæreticæ pravitatis errores, vobis ut vestra prudentia deprehendat vulpeculas demolientes vineam Domini, sub certa forma per alias literas, duxerimus committendum, ut commissum vobis ab Apostolica Sede tam salubre, ac utile ministerium exequi liberiùs, ac exercere possitis efficaciùs, in hac parte, interpretandi statuta Ecclesiastica & sæcularia contra hæreticos edita.

Eorumq; filios, nepotes, adhærentes, officiis, & beneficiis privandi.

§. 1. Et hæreticorum filios, & nepotes, credentium quoque, fautorum, defensorum, & receptatorum ipsorum, dignitatibus, personatibus, & honoribus quibuscumque, ac beneficiis Ecclesiasticis, & publicis officiis.

Et eos qui illorum opera ea assequuntur.

§. 2. Illos etiam qui hæreticorum, vel aliorum prædictorum interventu, intuitu, vel gratia, talia sunt adepti, vel in posterum assequentur privandi hujusmodi dignitatibus, personatibus, honoribus, beneficiis, & officiis, liberam vobis auctoritate præsentium concedimus potestatem.

Prohibitio publican. nomina accusatorum, & testium.

§. 3. Sanè volumus, ut nomina tam accusantium pravitatem hæreticam, quàm testificantium super ea, nullatenus publicentur, propter scandalum, vel periculum, quod ex publicatione hujusmodi sequi posset. Et adhibeatur dictis hujusmodi testium nihilominùs plena fides. Quòd si simul his non interfueritis exequendis, unus vestrum ea nihilominùs exequatur.

D. P. An. II. die 9. Martij.

Datum Lateranen. 7. Idus Martii, Pontificatus nostri Anno undecimo.

XVI.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis facultas procedendi contra hæreticos, eorumque fautores, & negotio Inquisitionis se opponentes, ac Prædicatores quæstuarios, ac indulgentiæ pro audientibus prædicationem Inquisitorum, vel eis auxilium præstantibus.

Edita A. D. 1254.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Ministro, Custodibus, Guardianis, Conventualibus, vel eorum Vicariis, administrationis Sancti Francisci. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

StudiumPontificis in extirpandis hæresibus.

QUia tunc potissimè acceptabile JESU CHRISTO exhibetur obsequium, cùm ei pro Catholicæ fidei conservatione, cujus est ipse stabile, & perpetuum fundamentum, pura intentione servitur; providimus specialiter in hoc ipsi, studiosum & placidum, eo cooperante, impendere famulatum, & præcipuè in Urbe, in Patrimonio B. Petri, & aliis Terris Ecclesiæ, Regno Apuliæ, Lombardia, Romaniola; Marchia Tervisina, & Sclavonia, ac in Thuscia, circa quas debemus soliciti̇ùs vigilare, instantiùs, & validiùs satagere, contra ejusdem fidei diros hostes, ut cultura salubris, per nos agris dominicis impensa vicinis, utilis sit longinquis; & verbi divini semen fusum in proximis, fructificet etiam in remotis: Licet Sedes Apostolica tales hostes undique indefessa solicitudine persequatur, nec umquam ab hujusmodi exercitio cessaverit cura ejus. Convenit namque, ut quia Inquisitores contra pestem hæreticam roborare, ac renovare per diversas sæculi volumus regiones, id agere in Urbe, ac Terris aliis supradictis, majori opportunitate nunc habita, nullatenus omittamus. Cùm quantò propiùs nostris adsunt aspectibus, tantò justiùs, nisi attentè saluti prospiceremus ipsorum, possemus argui de neglectu.

Facultas data Inquisitoribus contra eos & eorum fautores.

§. 1. Ideoque discretioni vestræ per Apostolica scripta districtè præcipiendo mandamus, in remissionem vobis peccaminum injungentes, quatenus tam per vos, quàm per alios idoneos Fratres vestræ curæ commissos, quibus negotium hujusmodi, quod principaliter residet cordi nostro, auctoritate nostra duxeritis committendum, totis assumentes affectibus, & ferventibus animis prosequentes, ad extirpandam de Provincia tuæ filii Minister curæ commissa, pravitatem hæreticam solicitè, ac efficaciter laborantes, si quos ibi de pravitate ipsa culpabiles inveneritis, vel infectos, seu etiam infamatos, nisi examinati velint absolutè mandatis Ecclesiæ obedire, contra ipsos, & receptatores, defensores, ac fautores eorum, humano timore postposito, juxta sanctiones canonicas, auctoritate Apostolica procedatis: Invocato contra eos ad hoc, si opus fuerit auxilio brachii sæcularis. Contradictores per censuram Ecclesiasticam compescendo.

Facultas eorumdem Inquisitorum absolvendi redeuntes ad Fidem.

§. 2. Si verò aliqui, hæretica labe penitùs abjurata, redire voluerint ad Ecclesiasticam unitatem, eis juxta formam Ecclesiæ, absolutionis beneficium impendentes, injungatis eisdem, quod injungi talibus consuevit. Proviso solerter ne simulata conversione redeant fraudulenter, & vos, imò potiùs se fallentes; sub agni specie gerant lupum.

Facultas coërcendi non faventes officio inquisitionis.

§. 3. Quòd si forte, quod non credimus, aliqui cujuscunque conditionis, huic negotio se opponere, seu illud præsumpserint aliquatenus impedire, ut non possit per vos procedi liberè in eodem, imò nisi cùm requisiti fuerint, illud etiam juverint studiose, contra eos secundùm sanctiones canonicas, eadem auctoritate liberè procedatis.

Indulgentiasque concedendi audientibus Inquisitorum prædicationem.

§. 4. Ut autem prædicta possitis utiliùs, & liberiùs exercere, vobis largiendi, viginti, vel quadraginta dierum, indulgentiam, quoties opportunum videritis, omnibus verè pœnitentibus, & confessi, qui ad vestram prædicationem propter hoc faciendam accesserint, plenam tenore præsentium concedimus potestatem.

Indulgentiæ pro auxilium dantibus contra hæreticos &c.

§. 5. Illis verò qui ad impugnandum hæreticos, fautores, receptatores, & defensores eorum, vobis ex animo auxilium consilium præstiterint, vel favorem, de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, tres annos de injuncta sibi pœnitentia relaxamus. Et si qui ex ijs, ad prosecutionem hujusmodi negotii, contra prædictos hæreticos, fautores, receptatores, vel etiam defensores, personaliter juverint, eis omnium peccatorum, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, plenam veniam indulgemus.

Facultas Inquisitorum contra prædicatores quæstuarios.

§. 6. Compescendi quoque monitione præmissa per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, prædicatores quæstuarios, quorum interest tantùm caritativa subsidia simpliciter petere, ac indulgentiam, si quam forte habent exponere, à prædicationis officio, quod ad ipsos nullatenus pertinet, liberam vobis tribuimus facultatem. Quod si simul ijs non interfueritis, unus vestrum, ea nihilominus exequatur.

D. P. An. 11. die 18. Mar.

Dat. Lateran. xv. Kalend. Aprilis, Pontificatus nostri Anno 11.

XVIII.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis facultas absolvendi à Censuris Ecclesiasticis confratres Societatis Crucesignatorum, pro Sanctæ Inquisitionis præsidio institutæ, & nonnulla eis indulta concedendi.

Consimilem & pleniorem hujus Pontif. concessionem, vide infrà in hoc Tom. in constit. 19. Malitia, ubi notabo. Et quoad privilegia Cruce signatorum, vide sup. constit. 12. Innocent. III. Ad liberandam. fol. 61.

Edita A. D. 1254.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus de Ordine Minorum Inquisitoribus, & prædicatoribus Crucis, super hæretica pravitate à Sede Apostolica deputatis. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Inquisitorum contra prædicatores

UT nihil nobis desit, quod ad prosequutionem negotii vestræ circumspectioni commissi pertineat, sed illud in vestris manibus, auctore Domino prosperè dirigatur, absolvendi, juxta formam Ecclesiæ, omnes qui contra pravitatem hæreticam assum-

pserint signum Crucis, ab interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententiis canonis. Et dispensandi cum clericis, super irregularitatibus, si quas, sic ligati, celebrando divina officia contraxerint. Et commutandi vota eorumdem Crucesignatorum (Terræ Sanctæ voto excepto.) Nec non & concedendi præfatis Crucesignatis, ut illis gaudeant indulgentiis & privilegiis, quæ Crucesignatis in ipsius Terræ Sanctæ subsidium sunt concessa. Et quod tempore generalis interdicti possint interesse divinis officiis, & recipere Sacramenta Ecclesiastica in locis, in quibus divina eadem ex indulto Sedis Apostolicæ celebrantur. Quodque ipsi non teneantur ad restitutionem acquisitorum illicitè, si hoc publicè proposito per diœcesanos, vel saltem presbyteros parochiales locorum, in quibus videritis expedire, non apparuerint aliqui, quibus eorum restitutio debeatur; dummodò ipsi, totum quod de taliter habitis restituere debent, vel quod possunt, secundùm vestræ discretionis arbitrium, in fidei negotii prosecutionem convertant, auctoritate vobis præsentium concedimus facultatem.

Dat.P. A. 11. die 23. Martij. Dat. Lateran. x. Kalend. Aprilis, Pontificatus nostri, Anno 1197.

XVII. Excommunicatio hæreticorum, & eorum complicum, & fautorum.

Edita A. D. 1254. Vide quæ addidi sup. ad const. 8. Innoc. 4. Cum Fratres, pag. 90.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *&c. Universis Christifidelibus.*

Excomunicatio hæreticorum. NOverit Universitas vestra, quod nos ad instar fel. recor. Greg. Papæ prædecessoris nostri excommunicamus, & anathematizamus universos hæreticos, Catharos, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Passaginos, Josepinos, Arnaldistas, Speronistas, & alios quibuscumque nominibus censeantur, facies quidem habentes diversas, sed caudas ad invicem colligatas, quia de vanitate conveniunt in id ipsum. Damnati verò per Ecclesiam sæculari judicio relinquantur animadversione debita puniendi; clericis priùs à suis ordinibus degradatis.

Pœnitentiam coarceratio. §. 1. Si qui autem de prædictis postquam fuerint deprehensi, redire voluerint ad agendum condignam pœnitentiam, in perpetuo carcere detrudantur.

Credentium pœnæ. §. 2. Credentes autem eorum erroribus, similiter hæreticos judicamus.

Fautorum pœnæ. §. 3. Item receptores, defensores, & fautores hæreticorum excommunicationis sententiæ decernimus subjacere. Firmiter statuentes, ut si postquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus, à sua super hoc non curaverit præsumptione cessare, ipso jure sit factus infamis, nec ad publica officia, seu consilia, nec ad testimonium admittatur. Sit etiam intestabilis, ut nec testamenti habeat factionem, nec ad hæreditatis successionem accedat. Nullus prætereà ipsi super quocumque negocio, sed ipse aliis respondere cogatur. Quòd si forte judex extiterit, ejus sententia nullam obtineat firmitatem, nec causæ aliquæ ad ejus audientiam perferantur. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, instrumenta confecta per ipsum nullius penitùs sint momenti, sed cum auctore damnato damnentur: & in similibus idem præcipimus observari. Si verò clericus fuerit, ab omni officio & beneficio deponatur. Si qui autem tales, postquam ab Ecclesia fuerint denotati, evitare contempserint, excommunicationis sententia percellantur, alias animadversione debita puniendi. Qui autem inventi fuerint sola suspicione notabiles: nisi juxta considerationem suspicionis, qualitatemque personæ, propriam innocentiam congrua purgatione monstraverint, anathematis gladio feriantur, & usque ad satisfactionem condignam ab omnibus evitentur, ita quòd si per annum in excommunicatione perstiterint, ex tunc velut hæretici condemnentur. Item proclamationes, aut appellationes hujusmodi personarum minimè audiantur. Item Judices, Advocati, & Notarii nulli eorum officium suum impendant; alioquin eodem officio pepetuo sint privati. Item clerici non exhibeant hujusmodi pestilentibus Ecclesiastica Sacramenta, nec eleemosynas, aut oblationes eorum recipiant. Similiter hospitalarii, aut templarii, ac quilibet regulares: alioquin suo priventur officio, ad quod nunquam restituantur absque indulto Sedis Apostolicæ speciali. Item quicumque tales præsumpserint Ecclesiasticæ tradere sepulturæ, usque ad satisfactionem idoneam, excommunicationis sententiæ se noverint subjacere, nec absolutionis beneficium mereantur, nisi propriis manibus publicè extumulent, & projiciant hujusmodi corpora damnatorum, & locus ille perpetua careat sepultura. Item firmiter inhibemus, ne cuiquam laicæ personæ liceat publicè vel privatim de Fide Catholica disputare. Qui verò contra fecerit, excommunicationis laqueo innodetur. Item si quis hæreticos sciverit, vel aliquos occulta conventicula celebrantes, seu à communi conversatione fidelium, vita & moribus dissidentes, eos studeat indicare confessori suo, vel alii, per quem credat ad Prælati sui, & Inquisitorum hæreticæ pravitatis notitiam pervenire, alioquin excommunicationis sententia perceliatur. Hæretici autem & receptatores, defensores, & fautores eorum, ipsorumque filii usque ad secundam generationem, ad nullum Ecclesiasticum beneficium, seu officium admittantur. Quòd si secus actum fuerit, decrevimus irritum & inane. Nos enim prædictos & quoscumque viros Ecclesiasticos, qui ad preces hujusmodi pestilentium personarum dignitates, personatus, & quæcumque alia Ecclesiastica beneficia sunt adepti, ex nunc privamus taliter acquisitis: volentes ut tales, & habitis perpetuò careant, & ad alia vel similia nequaquam in posterum admittantur. Illorum autem filiorum emancipationem, nullius esse momenti volumus, quorum parentes post emancipationem hujusmodi ad invicem superstitionis hæreticæ, à via declinasse constiterit veritatis.

Datum Anagniæ, xvij. Kal. Julii, Anno 11. Dat.P. A. 11. die 15. Junij.

XIX. Inquisitores hæreticæ pravitatis, prædicent contra hæreticos. Et voventes se auxilio ipsorum Inquisitorum, recipiant in societatem Crucesignatorum pro Sanctæ Inquisitionis præsidio institutam, cum indulgentiarum, & privilegiorum concessione.

Non absimile rescriptum ejusdem Pontificis, est suprà in constit. 17. Ut nihil. fol. præced. Et vide etiam infrà constit. 16. Alex. IV. Firmissimè in hoc Tomo 1. Urbani IV. const. 2. Licet.

Hujusmodi Crucesignatorum privilegia, quatenus Concilio Tridentino non adversentur, Pius V. confirmavit in ejus constit. 110. Sacrosanctæ. Tom. 2.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, fratribus Ordinis Prædicatorum Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, præsentibus & futuris in Lombardia, & Marchia Januensi. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Edita A. D. 1254.

Exordium. MAlitia hujus temporis in diversis Mundi partibus, & maximè in Provincia Lombardiæ, perversorum morum peperit corruptelam, ex quibus lethifera pestis hæreticæ pravitatis abundantiùs solito noscitur pullulasse. Ad extirpationem igitur ejusdem pestis, juxta officii nostri debitum ex animo intendentes, volumus adversus hujusmodi iniquitatis operarios, qui massam catholicæ puritatis fermento propriæ contagionis inficiunt, fideles ut consurgant, stentque nobiscum pro Evangelicis, quas professi sunt, legibus defendendis, salubribus adhortationibus incitari.

Munus Inquisitorum de quo in rubr. §. 1. Quocirca discretioni vestræ per Apostolica scripta districtè præcipiendo mandamus, in remissionem vobis peccaminum injungentes, quatenus in locis ubi contra hæreticos vobis, inquisitionis officium est commissum, curetis singuli opportuna instantia, contra eosdem hæreticos, eorumque fautores, proponere populis publicè verbum Crucis: & eos qui tacti zelo fidei ad extirpandam pravitatem eandem votum assumpserint, crucis charactere consignare.

Indulgentiæ pro eis, & audientibus eorum prædicationem.

§. 2. Ut autem vobis de prædicatione hujusmodi, & fidelibus, qui ejusdem Crucis ob hoc votum assumpserint, copiosæ mercedis præmium afferatur: vobis & eisdem fidelibus, illam indulgentiam, illudque privilegium elargimur, quæ transeuntibus in Terræ Sanctæ subsidium, in generali Concilio conceduntur. Cùm autem hujusmodi Crucis verbum per vos proponi contigerit, relaxandi omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui ad audiendum verbum ipsum devotè affuerint, quadraginta vel viginti dies de injunctis pœnitentiis, libera sit vobis & singulis vestrum de nostra concessione facultas. Quòd si fortè, quod non credimus, aliqua Civitas, Communitas; vel persona, cujuscumque conditionis, vel gradus, huic tam salubri negotio se opponere; seu illud præsumpserit aliquatenus impedire, ut per vos, vel per alios auctoritate nostra ad hoc deputatos, vel per alios auctoritate nostra ad hoc deputatos, vel in posterum deputandos, liberè procedi non valeat in eodem: imò si quicumque requisiti illud fovere neglexerint, & juxta officium & posse suum studiosè juvare; contra eos tamquam defensores & fautores hæreticorum, sublato appellationis obstaculo, vos vel vestrum singuli auctoritate nostra intrepidè procedatis. Contra quos, prout audacia ipsorum exegerit; Reges & Principes Christianos, necnon Crucesignatos pro Terræ Sanctæ succursu, curabimus invocare: cùm non minus expediat, imò magis, fidem in locis propè positis, quàm procul distantibus defensare.

Facultas Inquisitorum absolvendi Cruce signatos, &c.

§. 3. Porrò non solùm inquisitionis vobis super hæretica pravitate commissæ, sed & hujusmodi prædicationis crucis officium in manibus vestris, congruis favoribus adjuvetur, absolvendi juxta formam Ecclesiæ, omnes qui contra pravitatem hæreticam assumpserint signum Crucis, ab interdicti; suspensiouis, & excommunicationum sententiis canonis, & præsertim ab illis, quas pro incendiis, vel effractionibus Ecclesiarum, seu injectione manum violentia in personas Ecclesiasticas incurrerunt, & aliis quoque sententiis à nobis, vel auctoritate nostra generaliter promulgatis: nisi adeò gravis & enormis excessus fuerit personarum, quòd ab his oporteat absolutionis beneficium per Sedem Apostolicam obtineri. Nec non & ab illis sententiis; quas adhærendo & favendo contra Ecclesiam quondam Friderico, se tum pro Imperatore gerenti, seu Conrado nato ejus, vel ipsorum fautoribus incurrerunt. Egilino de Romanis, Uberto Marchioni Pelavicino, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Capitaneis, Potestatibus, Rectoribusque Civitatum atque locorum, similibusque personis, qui in Ecclesias, & personas Ecclesiasticas sæva exercuisse noscuntur, aut eorum bona nequiter occupasse, dumtaxat exceptis. Dummodò assumpto crucis signaculo, votum hujusmodi, qui absoluti fuerint, efficaciter prosequantur; & ipsi caveant, quòd de cætero contra Ecclesiarum numque erunt. Et tam ab ipsis, quàm ab aliis præmissis, plena de damnis & injuriis, propter quæ excommunicati noscuntur satisfactio, vel satisfaciendi sufficiens securitas impendatur. Necnon & dispensandi cum clericis, super irregularitatibus, quas celebrando divina ligati sententiis canonis contraxerunt. Commutandi quoque vota eorumdem Crucesignatorum voventium, & votarum qualitate pensata: Terræ sanctæ votis, aliisque perpetuis; quæ commutationis non admittunt remedium, dumtaxat exceptis. Concedendi quoque Crucesignatis eisdem, quòd tempore generalis interdicti possint interesse divinis officiis, & Ecclesiastica Sacramenta recipere in locis in quibus eadem ex indulto Sedis Apostolicæ celebrantur. Dummodo in præmissis casibus, si Ecclesiasticis tenentur ligati sententiis, priùs absolutionis beneficium assequantur, vobis & singulis vestrum auctoritate præsentium, concedimus facultatem.

D. P. An. 11. die 19. Junij.

Dat. Anagniæ, 13. Kal. Julii, Pontificatus nostri Anno undecimo.

XX.

Convocatio Abbatum & Priorum Angliæ ad generale Concilium Lugd. primum, pro die 24. Jun. 1245.

Generalis Indictionis Bulla, usque modo à me diligenter perquisita, adhuc deficit.

Edita A. D 1243.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbatibus, & Prioribus per Angliam constitutis, salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Exordium.

DEI virtus, & Dei sapientia, ejus ineffabili subjecta sunt omnia Majestati, à fundationis initio splendore virtutum suam illustravit Ecclesiam. Et sic insignem reddidit singularis privilegio potestatis, ut per ejus ministerium suum justitia consequatur effectum, & sedato bellorum turbine, mundo possit tranquillitas provenire.

Causæ hujus indictionis Concilii generalis, ad quod Reges & Prælatos convocavit. Id puto per alias re. isse literas quas non inveni.

§. 1. Hujusmodi enim præeminentiam dignitatis dum nos reverenter attendimus, qui regimini generalis Ecclesiæ, licet immeriti, divina providentia præsidemus, reddimur corde soliciti, quod tempestatis horror, qua ipsa turbatur Ecclesia, & religio Christiana concutitur, per nostræ provisionis auxilium cœlesti pietate propitia propulsetur. Hinc est quod nos, ut ipsa Ecclesia per fidelium salubre consilium & auxilium fructuosum, status debiti possit habere decorem, ac deplorando Terræ sanctæ discrimini, & afflicto Romano Imperio properè valeat subvenire, ac invenire remedium contra Tartaros, & alios contemptores fidei, ac persecutores populi Christiani, necnon pro negotio quod inter Ecclesiarum; & alios Mundi Principes duximus advocandos.

Convocatio Abbatum & Priorum Angliæ ad idem Concilium pro die 24. Junij.

Indicatio quod Principem dissidentem ab Ecclesia ad istud Concilium citavit.

§. 2. Rogamus etiam devotionem vestram, & hortamur attentè, per Apostolica vobis scripta præcipiendo mandantes, quatenus ad præsentiam nostram omni prorsus occasione postposita, usque ad proximum Festum S. Joannis Baptistæ, personaliter venire curetis. Ut ipsa Ecclesia ex vestræ visitationis honore spirituale gaudium, & ex nostra industria percipiat profuturum.

Intelligat de Friderico Imperat.

§. 3. Scituri quòd nos dictum Principem in prædicatione nostra citavimus, ut per se vel per suos Nuncios in Concilio celebrando compareat responsurus nobis, & aliis qui aliquid contra ipsum duxerint proponendum, & satisfactionem idoneam præstiturus.

Modicitas personarum & evectionum præcipitur.

§. 4. De personarum autem, & evectionum moderato numero, illam, cùm veneritis, providentiam habeatis, quòd vestris Ecclesiis nimis non sitis onerosi.

D.P.A.2. die 30. Jan.

Datum Lugduni 3. Kal. Februarii, Pont. nostri Anno 2.

Canonizatio S. Eadmundi * Cantuariensis Archiepiscopi, cum institutione suæ Festivitatis die 16. Novembris.

* aliàs Edemundi aut Edmundi.

Fuit etiam Canonizatus posteà Ricardus, qui Eadmundi Vicarius fuit, ab Urbano IV. in ejus const. 3. Exultet. hic suprà in hoc Tom.

Edita A. D. 1247.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Archiepiscopis & Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Præpositis, Archipresbyteris, & aliis Ecclesiarum Prælatis, ad quos literæ istæ pervenerint, Salutem, & Apostolicam benedictionem*

Exultatio de sanctitate B. Eadmundi.

§. 1. NOvum Matris Ecclesiæ gaudium, novi Sancti celebritate, jocunde læti referimus. Grande à cœlesti Collegio, de Collegæ novi consortio agi festum exultanti animo nunciamus. Gaudet quidem Ecclesia se talem ac tantum produxisse filium, qui alios, sacræ conversationis exemplo dirigat, & percepto jam beatitudinis præmio firmam spem tribuat de salute. Lætatur nimirum se tam clara sobole illustrata, quæ digno ab omnibus attollenda præconio, & devota veneratione colenda, manifestè declarat, ad hæreditatis æternæ participium admittendos, qui ipsam Matrem Ecclesiam fide, ac opere profitentur, & nullos in supernam posse gloriam, nisi per eam, tamquam Regni cœlorum clavigeram, introire. Gaudet cœlestis Patria, nobilis habitatoris adventu, expertumque

colo-

colonum fidei suis incolis noverit adunari. Exultant cives cœlibes de celebris aggregatione concivis, de condigno cœli consorte nuper ipsis habito psallant Sancti. Exurgite igitur & vos fidei zelatores, & unà cum Ecclesia Matre nostra lætamini de magnificentia & exultatione confratris. Affluite gaudio, & spem tutam assumite de condigena terrenorum, facto compatrota cœlestium. Exultate ingenti lætitia, quòd novellus vobis apud Deum patronus accrevit, qui adest coram ipso pro salute nostra placidus intercessor.

Qui perfectionis, salutisque suæ opus studiose curavit.

§. 2. En siquidem B. Eadmundus Archiepiscopus Cantuariensis salubriter pensans, ad factorem suum facturam affectu dirigi naturali, naturamque collapsam reparatorem debere recognoscere, proprium Creatorem, & Redemptorem suum affectuosè, ac studiosè quæsivit. Rectæ namque intentionis lumen bajulans, ad ipsum perfectorum operum processit gressibus salutis, semitam aliis & splendore vitæ, ac doctrinæ claritate demonstrans. Unde horum trium, intentionis puræ, perfecti operis, & recti sermonis, dulci concordia, velut delectabili psallens tripudio, tribus hostibus, Carne, Mundo, Dæmone, virtute perseverantiæ superatis, dignè meruit, veræ fidei, securæ spei & fervidæ caritatis ternario insignitus, summæ Trinitatis arce, trino electorum, Virginum scilicet, continentium, & conjugatorum ordine præparata palma victoriæ honorari.

Vivensque pluribus virtutibus enituit.

§. 3. Et nunc de suis actibus aliquid dicamus, licèt ipsius vita, quò pleniùs exponitur, eo relatoris gustui plus dulcescat, magisque delectet animos auditorum. Ab annis teneris Filium Dei tenerè diligens, eum postmodum tenere corde non desiit, quia ipsum tenellæ mentis tabulæ stylo rectæ considerationis inscripsit. Quinimò quanto majori profecit ætate, tanto pleniori cognitione in amorem ejus exarsit. Et ne fervor spiritus, suæ carnis extingueretur ardore, sed mortificatione potiùs accenderetur, ipsius assidui eam asperitate cilicii edomans, ejus libitum, arctæ abstinentiæ nexibus alligavit, ut non suo ducta voto, sed spiritus voluntate, ad licita tutè pergeret, & providè ab illicitis declinaret. Nam districtis corpus maceravit jejuniis, antiquorum observantiæ novorum austeritatem, quæ sibimet ipse idem indixerat, superaddens, dum deliciosorum ciborum oblectatione despecta, refectione contentus humilium communium, jejuniorum temporibus à permissis etiam elegit jejunare cibariis, & certis insuper in hebdomada diebus ampliùs abstinere. Somni quoque prolixitatem odiens, diuturnis vacabat vigiliis, excussoque torpore, orationi sedulò insistebat. Cubilis enim spreta mollitie, ne requie delicata lentesceret, illam membris indulgebat jacendo quietem, ut brevi sopore refectus, protinus surgeret, seque genuflexionibus, & orationibus diutiùs deputaret. Ab initio autem viarum suarum sic mundè usque in finem incendere studuit, quod mundo vitato lubrico, in lutum non defluens voluptatis, munditiæ nitore præfulsit. Quid amplius? contrivit fragile carnis vasculum, ut in eo thesaurum animæ sibi creditum cautiùs conservaret. Doctor verò præclarum, ac prædicator eximius & auditorum mentibus scientiæ lumen infudit, & pectoribus fidelium (avulsis vitiorum tribulis) semina virtutum injecit. Humilitate quippe sublimis, mansuetudine placidus, patientia fortis, benignitate affabilis, pietate condolens, misericordia ignoscens, & multiplici eleemosynarum irriguo in subventionem affluens egenorum. Et ut gestorum suorum multitudinem succincta relatione texamus, sic JEsum firma credulitate cognovit, & agnitum sincero corde dilexit, ac dilectum totis votis ambivit, quod mundo, & eis quæ in mundo sunt, penitùs vilipensis; ad cœlestia cunctis studiis inhiavit. Satagens se suo nomini actibus coaptare, ut sicut vocabatur Eadmundus, sic se vel criminum labe mundum, vel è mundo abductum, seu extra mundi amplexus positum, operum testificatione probaret. Unde tamquam spiritualis homo Eadmundus à carnis contagiis in extremis agens, & Corpus Christi sibi delatum reverenter adorans, hæc verba omni attentione notanda, mira protulisse compunctione apertè monstratur. Tu es in quem credidi, quem prædicavi, quem docui. Et tu testis es mihi, quòd nihil aliud, nisi te, Domine, in terra quæsivi. Sicut tu scis quòd nihil volo, nisi quod tu vis, fiat voluntas tua.

Et post obitum multis miraculis claruit.

§. 4. Verùm cùm vivens Dei Ecclesiam præclaris illuminasset meritis, mortuus suæ claritatis radios non subtraxit, sed quum functus hac vita, veriùs viveret quàm vixisset, eam postmodum illustravit fulgore luminis plenioris. Non enim voluit Dominus sanctitatem mundo supprimi tanti viri, quin sicut pluralitate innotuerat meritorum, sic miraculorum diversitate pateret; ut qui tota ipsum devotione coluerat, jam secum regnans, venerabiliter coleretur. Nam cœcis lumen restituit. Et quod est gloriosius, de cujusdam oculis innatæ cœcitatis tenebras in usi visus perspicuitate fugavit. Aliis cujus linguam natura diutina taciturnitate ligaverat, liberam loquendi tribuit, solvitque silentio facultatem. Leprosam quandam, squamis lepræ mox decidentibus subita, & mirabili abstersione mundavit; tremula paralitici membra firmavit consolidatione nervorum, contractis, artuum extensione subvenit, tumentem hydropisim,corporis extendatione curavit, & quamdam senilis ætatis veteri gibbo imis inflexam, restituit, erecta sursum ejus facie, sanitati. His & aliis quamplurimis coruscavit miraculis manifestis, quorum seriem non duximus præsentibus inserendam. Convalescit ex ipsis fides Catholica, Judæorum pertinacia erubescit, confunditur Hæreticorum fallacia, & obstupescit ignorantia Paganorum.

Ideoq; Cantuariensis Ecclesia exaltetur de isto S. Confessore Eadmundo, sicut de S. Thoma Martyr utrisq; suis Patronis. Canonizationem S. Thomæ habes supra in constit. 4. Alex. 3. pag. 41.

§. 5. Cantet itaque Cantuariensis Ecclesia laudis divinæ canticum, quod inter alias modernis temporibus venerabilibus est decorata Patronis, unius quidem rubricata martyrio, & confessione alterius candidata. Exultet pleno gaudio fertilis Cantuaria, quod ab Ecclesiæ suæ area, tam purum granum transmittit ad horrea summi Regis. Lætetur, & Pontiniacense Monasterium, quod & talium, & tantorum Patrum meruit honorari præsentia, dum unus ibidem diu degens illud suæ vitæ moribus nobilitavit, & alter illuc accedens, ipsum reddita cœlo anima, sui corporis thesauro ditavit, ut quasi adimpleretur quod ipse gloriosus Martyr Thomas, videlicet post longam moram, quam exilii sui tempore in eodem continuavit Monasterio, cum ipsis Monachis de multa honorificentia, charitativè sibi ab eis exhibita, respondere juxta voti sui plenitudinem non valeret, dixisse asseritur, quòd esset sibi alius successurus, qui condignam ipsis retributionem responderet pro eadem. Porrò quia quos Omnipotens Deus perpetuæ corona gloriæ in cœlis magnificat, summæ devotionis studio ab hominibus in terris convenit venerari (ut quò solenniùs fideles Sanctorum colunt memoriam, eò digniùs eorum patrocinium promerentur.)

Et hic Pontificium Eadmundum Sanctorum Cathalogo adscribit.

§. 6. Nos de sanctitate vitæ, ac veritate miraculorum ejusdem Sancti Eadmundi, curiosæ inquisitionis solennitate, ac districti examinis discussione præmissis, plenariam certitudinem obtinentes, ipsum de communi Fratrum nostrorum, & Prælatorum omnium tunc Apostolicam Sedem existentium consilio, & assensu, in Dominica de Adventu qua cantatur, Gaudete in Domino semper. Sanctorum Cathalogo adscribendum, vel jam adscriptum duximus nunciandum.

Ejusque Festum die 16. Novembris agi jubet.

§. 7. Ideóque universitatem vestram monemus, & exhortamur attentè per Apostolica scripta mandantes, quatenus xvj. Kal. Decembris (cùm tunc felix ipsius anima de carnis liberata carcere, ad astra conscendens, aulam cœlestem adiverit, paradisi deliciis fruitura) Festum ejusdem devotè, ac solenniter celebretis, faciatisque vos Fratres Archiepiscopi, & Episcopi per vestras Civitates, & Diœceses à Christi fidelibus veneratione congrua celebrari, ut pio ejus interventu, & hic ab imminentibus possitis periculis erui, & in futuro salutis præmium consequi sempiternæ.

§.8.Cæ-

Visitantibus ejus sepulchrum Indulgentias elargitur.

§. 8. Cæterùm ut ad venerabile ejus sepulchrum ferventiùs, & copiosiùs Christiani populi confluat multitudo, ac celebriùs ejusdem Sancti agatur solemnitas, omnibus verè pœnitentibus, & confessis, qui cum reverentia illuc in eodem Festo annuatim accesserint ipsius suffragia petituri, de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, unum annum, & xl. dies, accedentibus verò annis singulis ad prædictum sepulchrum infrà ejusdem Festi octavas xl. dies de injuncta sibi pœnitentia relaxamus.

D.P A. 2. die 11. Jan

Datum Lugduni 3. Idus Januarii, Pontificatus nostri, Anno 4.

ALEXANDER IV. PONT. CLXXXIII. ANNO DOMINI MCCLIV.

ANNO 1254.

ALexander Quartus, ex Civitate Anagniæ, Raynaldus anteà vocatus, Philippi ex Comitibus Signiæ filius Episcopus Cardinalis Ostiensis, & Veliternus, creatus Neapoli, 8. Kal. Januarii, Anno Domini 1254. Vixit annos sex, menses quinque, dies 5. Creavit Cardinalem unum. Obiit Viterbii, Anno 1261. 8. Kal. Junii, & in Ecclesia Cathedrali S. Laurentii sepultus fuit. Vacavit Romana Sedes menses tres, dies tres.

I.

Confirmatio Ordinis Fratrum & Militum Hospitalis Leprosorum S. Lazari Hierosolymitani, sub Regula S. Augustini.

Quoad statum hujus Militiæ plenè dicam infrà Tom. 2. in constit. 28. Pii V. Sicuti.

Edita A. D. 1255.

ALEXANDER EPISCOPUS *Servus Servorum Dei. Magistro, & Fratribus Hospitalis Leprosorum Sancti Lazari Hierosolymitani Ordinis Sancti Augustini.*

Approbatio

CUM à nobis petitur &c. Ea propter dilecti in Domino filii vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu, Regulam B. Augustini quam vos asseritis esse professos, sicut eam hactenus servastis, vobis auctoritate Apostolica confirmamus atque communimus, eadem auctoritate nihilominùs statuentes, ut regula ipsa à vobis & successoribus vestris, perpetuis futuris temporibus observetur. Nulli, &c.

D.P. Ann. 1. die 11. Apr.

Datum Neapoli 11. Aprilis, Anno primo.

II.

Declarationes quorumdam articulorum contentorum in constit. 9. Innoc. IV. contra Hæreticos, quæ est suprà fol. 91. Ad extirpanda.

Edita D. A. 1255. & 1257.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquisitoribus Hæreticorum in Provincia Lombardiæ. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Dubium sup. ¶ Idem quoque & ¶. Teneatur sanè.

CUm secundùm tenorem Constitutionum felic. recordation. Innocentii Papæ prædecessoris nostri, quas in Capitularibus Civitatum & locorum Italiæ annotari mandavit, contineatur, quòd quilibet potestas seu Rector cujuslibet Civitatis seu loci, infrà tertium diem post introitum regiminis sui, duodecim viros probos & catholicos, & duos Notarios, & duos servitores, vel quotquot fuerint necessarii instituere teneantur quos Diœcesanis si præsens extiterit, & interesse voluerit, & duo Fratres Prædicatores & duo Minores (ad hoc à suis Superioribus, si Conventus ibi fuerint eorumdem Ordinis deputati) duxerint eligendos, per quos inquirantur Hæretici & etiam capiantur. Teneatur insuper idem Potestas, vel Rector infrà decem dies sui regiminis, syndicare præcedentem proximè Potestatem, vel Rectorem, & etiam ejus Assessores, per tres viros catholicos & fideles electos ad hoc per Diœcesanum si fuerit præsens, & per Prædicatores & Minores de omnibus quæ in const. præfatis de legibus, quæ contra Hæreticos & eorum complices editis continentur. Et sicut ad audientiam ipsius nostri Prædecessoris pervenit, earumdem constitutionum super his plerumque impeditur effectus, pro eo scilicet quod interdum illi, qui prædictos viros debent eligere, electioni hujusmodi non possunt interesse, vel nolunt.

Declaratio dictorum dubiorum.

§. 1. Nos ad instar Prædecessoris ejusdem, super his sicut convenit providere volentes, statuimus, ut si Diœcesanus & Fratres Minores, prædictæ electioni prædictorum virorum noluerint, vel non potuerint interesse, per aliquem vestrum, seu illos quibus id duxeritis committendum, in locis, in quibus Inquisitionis officium exercetis, eligere personas, seu viros hujusmodi liberè valeatis, vobis & vestrum singulis auctoritate præsentium indulgemus. Non obstante juramento quod prædicti Potestates & Rectores de observandis præfatis constitutionibus exhibere tenentur, à quo ipsos, quantum ad hos articulos sive casus, duximus absolvendos. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis &c. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus &c.

D.P.A. 1. die 30. Apr.

Dat. Neapoli, 2. Kal. Maji, Pontificatus nostri, Anno primo.

Sequuntur aliæ Declarationes d. Bullæ Innoc. IV.

III.

Edita A. D. 1257.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Prædicatoribus, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, in Lombardia & Marchia Januensi. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Exordium.

FOelicis recordationis Innocentius Papa prædecessor noster, dudum constitutiones quasdam edidit, secundùm quas rigor debet exerceri canonicus, in extirpandis ex agro fidelium zizaniis hæreticæ pravitatis: quarum aliquæ videntur ambiguæ, super quibus nostræ responsionis oraculum implorastis. Ne igitur ipsarum constitutionum obscuritas, commissæ vobis solicitudini, perniciosas vineæ Domini, piè persequendi capiendique vulpeculas, obstaculum objiciat tarditatis: quinque ipsarum constitutionum capitula, quæ vobis dubia videbantur, auctoritate præsentium, de fratrum nostrorum consilio, duximus declaranda.

Dubium suprà ¶ Officialibus.

§. 1. Primùm sanè dubitationis vestræ Capitulum continet, quòd tam duodecim viri, quàm Notarii & servitores eorumdem, ad capiendum hæreticos deputati, simul & divisim plenariam præcipiendi, sub pœna & banno, quæ ad officium suum pertinent, habeant potestatem. Potestas verò talis loci, vel Rector, teneatur habere firma & rata omnia præcepta, quæ occasione officii sui fecerint duo ex ipsis Officialibus sive plures, & pœnas exigere non servantium.

Declaratio.

§. 2. Hoc itaque quod de pœna & banno dictum est, de illis dumtaxat interpretamur intelligi, quæ consequenter in eisdem constitutionibus sunt expressæ. Possunt autem prædicti officiales, communitati, Burgo, & Villa præcipere sub pœna & banno, usque ad ducentas marchas argenti, & ultra ad arbitrium Potestatis loci ejusdem, quòd Potestati, vel Diœcesano, aut ejus Vicario, seu Inquisitoribus hæreticorum, præsentabunt infrà præfigendum eis terminum competentem, omnes hæreticos & hæreticas, quos sibi dicti officiales duxerint assignandos. Et Potestas loci à non servantibus, pœnam hujusmodi exigere teneatur.

§. 3. Secundum verò est, quòd domus, in qua prohibiti fuerint hæreticorum captores, sine spe re ædificandi, funditus destruatur, & bona quæ ibi reperta fuerint, fiant capientium, ac si hæretici fuissent ibidem inventi.

Dubium suprà ¶. Et domus.

§. 4. Quodque habet, quòd domus in qua repertus fuerit aliquis hæreticus seu hæretica, sine ulla re ædificandi spe, funditus destruatur, nisi dominus domus ibidem procuraverit reperiri, & si dominus domus illius alias domos habuerit contiguas illi domui, omnes illæ domus similiter destruantur, & bona quæ fuerint inventa in domo illa, & in domibus

illi adhærentibus, publicentur, & fiant auferentium, nisi auferentes fuerint in officio constituti.

Declaratio.

§. 5. Hæc autem duo capitula uno declarationis Sedis Apostolicæ radio lucidantes, volumus absolvere, ut pœnæ taxatæ per constitutiones easdem in præmissis casibus infligantur: nisi Diœcesanis, vel in eorum absentia, Vicariis ipsorum, unà cum Inquisitoribus Inquisitorum, vel solis ipsis Diœcesanis, (cùm ipsorum Inquisitorum præsentia de facili haberi non poterit) legitimè constiterit præfatarum domorum dominos, in his casibus penitùs innocentes, & prorsus inculpabiles extitisse: ac etiam eos non esse credentes, vel receptatores, aut defensores, sive fautores hæreticorum, seu de hæretica labe suspectos. Bona verò quæ inventa fuerint in domibus supradictis, debent in his casibus similiter publicari, nisi legitimè constiterit per testes fide dignos, & omni exceptione majores, ipsa bona esse aliarum personarum, quàm dominorum domum earumdem.

Dub. sup. eodem ¶. Domus autem.

§. 6. Quartum verò vestræ dubitationis capitulum enodamus, quòd videlicèt, si dominus domus, pro eo, quòd in ipsa repertus fuerit hæreticus, vel hæretica, sine spe reædificationis funditus destruendæ, habeat alias domos, illi domui demoliendæ contiguas, omnes illæ similiter destruantur.

Declaratio.

§. 7. Illud de appendiciis domus illius debere intelligi declaramus, ut scilicet domus illa cum aliis ejusdem, domui ipsi contiguis hoc est ipsa, & ipsius etiam appendicia, cum eadem sive in domo, sive in appendiciis ejus, hæreticus vel hæretica repertus fuerit destruantur; cùm domus, quamvis diversis mansionibus distinguatur, unà nihilominùs sit censenda.

Dub. sup. ¶. Teneatur sanè.

§. 8. In quinto autem dubitationis capitulo legitur, quòd teneatur Potestas, seu Rector, infrà decem dies sui regiminis syndicare præcedentem proximè Potestatem vel Rectorem, & ejus etiam Assessores, per tres viros catholicos & fideles electos ad hoc per Diæcesanum, & per fratres Prædicatores & Minores, de omnibus his, quæ in statutis ipsis, sive constitutionibus & legibus contra hæreticos, & eorum complices editis continentur.

Declaratio.

§. 9. Hunc itaque dubitationis articulus declarantes respondemus, quòd unà cum Diæcesano loci, fratres prædictorum Ordinum, à Priore & Guardiano suis, vel ab eorum altero, sibidem alterius dumtaxat eorumdem Ordinum conventus extiterit, assumendi, viros eligant supradictos. Si verò neutrius Ordinis conventus ibi forsitan habeatur, ad solum Diœcesanum eorumdem virorum electio pertinebit.

Jussio adnotandi has declarationes.

§. 10. Quocirca discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus eadem capitula constitutionum prædictarum accipientes, juxta declarationis Apostolicæ intellectum, tenorem præsentium, simul cum eisdem constitutionibus, faciatis de verbo ad verbum in capitularibus civitatum ad tollendas de aliorum cordibus ambiguitates hujusmodi, annotari.

D.P. Ann. 3. die 3. Mart.

Dat. Later. 2. Non. Martii, Pontificatus nostri, A. 3.

III.

Canonizatio S. Claræ de Civitate Assisii, Ordinis Monialium S. Francisci, ejusque adscriptio in Cathalogo Sanctarum Virginum, cum ipsius festivitatis institutione pro die 12. mensis Augusti.

De Regula Monialium, & Fratrum S. Francisci, ejusque aliis regulis. plenè notavi suprà in const. 5. Honor. III. Solet. pag. 66.

Edita, A.D. 1255.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus universis Archiepiscopis & Episcopis per Regnum Franciæ constitutis. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

B. Clara de Assisio plurimis virtutibus hic enunciatis claruit

CLara claris præclara meritis, magnæ in cælo claritate gloriæ, ac in terra splendore miraculorum sublimium clarè claret. Claræ hujus arcta & alta religio, hic coruscat; hujus sursum æterni præmii radiat magnitudo, hujus virtus signis magnificis, mortalibus illucescit. Huic Claræ intitulatum fuit summæ privilegium paupertatis. Huic in excelso rependitur inestimabilis copia thesaurorum; huic à Catholicis plena devotio, & honoris cumulus exhibetur; hanc Claram in alto divinæ lucis clarificat plenitudo. Hanc Christianis populis prodigiorum ejus insignia stupenda declarant. O Clara multimodè titulis prædita claritatis. Ante conversionem tuam utique clara, in conversione clarior, in claustrali conversatione præclara, & post decursum vitæ præsentis spatium, clarissima illuxisti. Ab hac inter amœnitates cœlestes, suave lilium virginitatis offertur. Ab hac Clara clarum ætatis exemplum speculum huic sæculo prodiit. Ab hac in terris manifesta subventionum remedia sentiuntur. O admiranda Claræ beata claritas, quæ quanto studiosiùs per singula quæritur, tantò splendidior in singulis invenitur. Emicuit hæc inquam in hoc sæculo; in religione præfulsit; in domo illuxit ut radius; in claustro coruscavit ut fulgor; emicuit in vita; post mortem irradiet; claruit in terra; in cœlo relucet. O quanta hujus vehementia luminis, & quàm vehemens istius illuminatio claritatis. Manebat quidem hæc lux secretis inclusa claustralibus, & foras micantes radios emittebat. Colligebatur in arcto cœnobio, & in amplo sæculo spargebatur. Servabatur intra, & extra manebat. Latebat namque Clara, sed ejus via patebat. Silebat Clara, sed sua fama clamabat. Cœlabatur in cella, & in Urbibus docebatur. Nec mirum, quia lucerna tàm accensa, tàm lucens, abscondi non poterat, quin splenderet, & clarum in domo Domini daret lumen. Nec recondi poterat vas tot aromatum, quin fragraret, & suavi odore dominicam respergeret mansionem. Imò cùm in augusto solitudinis reclusorio alabastrum sui corporis hæc durè contereret, tota omninò Ecclesiæ aula sanctitatis ejus odoribus replebatur.

Hortatu S. Francisci sæculum dereliquit.

§. 1. Sanè cùm ipsa dum adhuc puella esset in sæculo, hunc Mundum fragilem & immundum, mundo calle ab ætate tenera transilire studeret, & preciosum suæ virginitatis thesaurum, illibato semper pudore custodiens, claritatis & pietatis operibus vigilanter intenderet, ita quòd ex ea grata & laudabilis ad vicinos & alios fama prodiret, Beatus Franciscus audito hujus famæ præconio, cœpit confestim hortari eam, & ad Christi perfectam inducere servitutem. Quæ sacris illius monitis mox adhærens, & mundum cum terrenis omnibus penitùs abdicare, ac soli Domino in paupertate voluntaria famulari desiderans, hoc suum fervens desiderium, quàmcito potuit adimplevit.

Bona sua pauperibus distribuit.

§. 2. Quæ tandem cuncta sua bona, ut una secum quicquid etiam habebat, Christi obsequio deputaret, in eleemosynas, & pauperum subsidia distribuit & convertit.

Tonsa à S. Francisco, & ad Ecclesiam S. Damiani perducta fuit, ubi quamplures socias assumpsit.

§. 3. Cumque de sæculi strepitu fugiens, ad quamdam campestrem declinasset Ecclesiam, & ab ipso B. Francisco sacra, ibi recepta tonsura, processisset ad aliam, consanguineis ejus ipsam exinde reducere molientibus, illa protinus amplectens altare, pannosq; apprehendens ipsius, crinium sui capitis incisura detecta, eisdem consanguineis in hoc fortiter restitit & constanter, quia cùm jam esset mente integra juncta Deo, pati non poterat ab ejus servitio se divelli. Denique cùm ad Ecclesiam S. Damiani extra Civitatem Assisinatem unde traxit originem, per eumdem B. Franciscum adducta fuisset, ibi ei Dominus ad amorem & cultum assiduum sui nominis, plures socias aggregavit. Ab hac siquidem, insignis & Sacer Ordo S. Damiani per Orbem jam longè diffusus, salutare sumpsit exordium. Hæc, adhortante ipso B. Francisco, huic novæ sanctæque observantiæ sequendum dedit initium. Hæc hujus magnæ religionis fuit primarium & stabile fundamentum. Hæc hujus alti operis lapis extitit primitivus. Hæc genere nobilis, sed conversatione nobilior, virginitatem quàm prius etiam custodiverat, sub hac sanctimoniæ regula, præcipuè conservavit.

Et inter eas se posuit etiam Hortulana ipsius B. Claræ mater.

§. 4. Hanc postmodùm religionem, mater ejus Hortulana nomine, piis intenta operibus, ipsius natæ sequendo vestigia, devotè suscepit, in qua demum hæc optima hortulana, quæ in horto dominico protulit talem plantam, conclusit fœliciter

dies

dies suos. Post aliquos verò annos, ipsa B. Clara, Monasterii & Sororum regimen, nimia ejusdem S. Francisci devicta importunitate, recepit.

Eadem B. Clara vivens multum in religione profecit.

§. 5. Hæc utique fuit arbor procera & eminens, longis distensa ramis, quæ in agro Ecclesiæ dulcem fructum religionis attulit, & ad cujus delectabilem umbram, sub illius amœnitate fructum hujusmodi libaturæ concurrerunt undique multæ alumnæ fidei, & concurrunt. Hæc fuit nova mulier Vallis Spoletanæ, quæ novum aquæ vitalis fontem, ad refectionem animarum & commodum propinavit, qui jam per diversos rivulos, in territorium Ecclesiæ derivatus, plantaria religionis infudit. Hæc fuit altum sanctitatis candelabrum, vehementer in habitaculo Domini rutilans, ad cujus ingentem splendorem plurimæ properaverunt, & p. operant, suas de illius lumine lampades accedentes. Hæc profectò in agro fidei plantavit & coluit vineam paupertatis, de qua fructus salutis pingues & divites colliguntur. Hæc in prædio Ecclesiasticæ humilitatis hortum constituit, multiplici rerum consertum inopia, in quo magna virtutum copia reperitur. Hæc in religionis districtu, arcem arctæ abstinentiæ fabricavit, in qua larga spiritualis alimoniæ refectio ministratur. Hæc fuit pauperum primiceria; Ducissa humilium; magistra continentium, & pœnitentium Abbatissa. Hæc suum Monasterium, creditamque in illo sibi familiam, solicitè ac prudenter in timore, ac servitio Domini, & plena ordinis observantia gubernavit; vigil in cura; in ministerio studiosa; in exhortatione attenta; diligens in admonitione; in correctione moderata, temperata in præceptis, in compassione præstabilis; discreta in silentio; in sermone matura; & consulta in cunctis, ad perfectum regimen opportunis, volens magis famulari, quàm dominari, & honorare potiùs, quàm honore sustolli. Hujus vita erat aliis eruditio & doctrina. In hoc libro vitæ, cæteræ vivendi regulam didicerunt. In hoc vitæ speculo, reliquæ vitæ semitas inspexere. Corpore namque sistebat in terra, sed animo versabatur in Cælo; humilitatis vasculum, armarium castitatis, caritatis ardor, dulcor benignitatis, patientiæ robur, nexus pacis; & familiaritatis communio; mitis in verbo, lenis in facto; & in omnibus amabilis, & accepta. Et ut, carne depressa, convalesceret spiritu, quo quisque hoste suo debilitato, fit fortior, nudum solum, & interdum sarmenta pro lecto habebat, & pro pulvinari sub capite durum lignum, unaque tunica cum mantello de vili despecto & hospido panno contenta. His humilibus indumentis ad operimentum sui corporis utebatur, aspero cilicio de cordulis crinium equorum contexto, nonnumquam adhibito juxta carnem. Arcta quoque in cibo, & in potu districta, tanta se in his frænabat abstinentia, quòd longo tempore, tribus diebus in hebdomada, videlicet secunda, quarta, & sexta feria, nihil penitùs pro sui corporis alimento gustavit, reliquis nihilominùs diebus, adeò se cribariorum parvitate restringens, quòd aliæ de ipsa quomodo sub tam forti districtione subsistere poterat, mirabantur. Vigiliis insuper & orationibus assiduè dedita, in his præcipuè diurna & nocturna tempora expendebat. Diutinis tandem perplexa languoribus, cùm ad exercitium corporale nón posset surgere per se ipsam, sororum suarum suffragio levabatur; & ad tergum ejus fulcimentis appositis, propriis manibus laborabat, ne in suis etiam esset infirmitatibus ociosa. Unde de panno lineo hujus sui studii & laboris, plura pro altaris sacrificio corporalia fieri fecit, & per plana & montana Assisii diversis Ecclesiis exhiberi. Amatrix verò præcipua, & colona sedula paupertatis, sic illam suo affixit animo, sic eam in suis desideriis alligavit, quòd semper in ipsius dilectione, firmiter, & ardentior in amplexu, à districta & delectabili ejus copula, pro nulla umquam necessitate discessit, nec aliquibus prorsus potuit induci suasibus, ad consentiendum, quòd suum Monasterium proprias possessiones haberet, quamquam felic. recordation. Gregorius Papa prædecessor noster, de multa indigentia ipsius Monasterii piè cogitans, libenter illi voluerit pro Sororum ejus sustentatione, possessiones sufficientes & congruas deputare.

Miraculis; itidem vivens emicuit.

§. 6. Verùm quia magnum & splendidum luminare supprimi non potest, quin suæ radios præferat claritatis, in ipsius etiam vita, multis & variis miraculis virtus suæ sanctitatis effulsit. Nam cuidam de Sororibus ipsius Monasterii, vocem quam longo tempore quasi omninò perdiderat, restauravit. Alii, officio linguæ penitùs destitutæ, loquelam restituit expeditam. Alteri autem surdam aperuit auditum. Laborantem febre, tumentum hydropisi, plagatam fistula, & aliis oppressas languoribus liberavit, facto Crucis signaculo super eas. Quemdam Fratrum de Ordine Minorum sanavit ab insaniæ passione. Cùm autem quadam vice oleum in Monasterio totaliter defecisset, ipsa vocato fratre, qui erat eidem Monasterio pro colligendis eleemosynis deputatus, accepit urceum, atque lavit, vacuumque juxta fores ipsius Monasterii posuit, ut illum idem frater pro oleo acquirendo deferret; quem cùm vellet ipse apprehendere, invenit eum oleo, beneficio divinæ largitatis, impletum. Rursum cum uno die non nisi unius panis medietas pro refectione Sororum in eodem Monasterio haberetur, ipsa medietatem eamdem jussit in frustra dividi & sororibus dispensari, quam inter manus frangentis, ille qui vivus est panis, & dat escam esurientibus, multiplicavit in tantum, quòd quinquaginta sufficientes factæ fuerunt exinde portiones, & Sororibus discumbentibus distributæ. Per hæc & alia signa conspicua, suorum dum adhuc viveret innotuit præeminentia meritorum. Nam & cùm in extremis ageret, candidus Beatarum Virginum cœtus, micantibus coronis ornatus, in qua una ex ipsis eminentior & fulgidior apparebat, visus est domum intrare, ubi eadem Christi famula decumbebat, & usque ad lectulum ejus procedere, ac circa eam quasi visitationis officium, ac confortationis solamen quodam humanitatis studio exhibere.

Et post obitum aliis miraculis præfulsit.

§. 7. Post obitum verò ejus, quidam qui morbo caduco ruebat, & propter crus contractum gradi non poterat, ad sepulchrum delatus ipsius fuit, ibi crure ipso quasi fragoris sonitum faciente, ab utraque infirmitate curatus. Curvi renibus, membris contracti, præcipites furia, & dementi furore ferales, receperunt ibidem integram sospitatem. Quidam sua dextera manus, cujus ipse usum ex illata sibi vehementi percussione ita perdiderat, quòd nihil omninò per eam veluti prorsus inutilem poterat operari, fuit ad actum suum pristinum, ipsius Sanctæ meritis plenariè reformata. Alius qui diutina cæcitate lumen amiserat oculorum, cùm ad idem sepulchrum sub ducatu alterius accessisset, recuperato inibi visu, rediit exinde sine duce. His & quamplurimis aliis operibus & miraculis, hæc venerabilis Virgo resplenduit gloriosis, ut evidenter appareat adimpletum id quod de ipsa mater ejus, dum esset ex ea gravida, & oraret, dicitur audivisse: videlicet quòd paritura erat quoddam lumen, quod orbem plurimum illustraret.

Unde S Mater Ecclesia admodum lætari debet.

§. 8. Gaudeat itaque Mater Ecclesiæ, quòd talem genuit educavit filiam, quæ tamquam virtutum fœcunda parens, multas religionis alumnas, suis produxit exemplis, & ad perfectum CHRISTI servitium pleno magisterio informavit. Lætetur & devota turba fidelium, quòd Rex Cœlorum & Dominus, sororem ipsorum & sociam, quam in sponsam sibi elegerat, ad suum præcelsum & præclarum palatium, cum gloria introduxit. Nam & Sanctorum congaudent agmina, quod in superna eorum patria, novellæ regalis sponsæ nuptiæ celebrantur.

Hic ideò Pontifex B. Claram Virginum Catalogo adscribit.

§. 9. Cæterùm, quia congruit, ut quam Dominus exaltavit in Cælo, Catholica Ecclesia veneretur in terra, quia de sanctitate vitæ ac miraculis ejus diligenti & attenta inquisitione ac examinatione di-

stincta, & solemni discussione præmissis, liquidò constitit, licèt aliàs etiam & in propinquis & remotis partibus satis essent præcognita lucida ejus acta, Nos de communi fratrum nostrorum & Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apostolicam existentium consilio & assensu, de omnipotentia divina confisi, auctoritate Beatorum Petri & Pauli Apostolorum, ac nostra, ipsam Cathalogo Sanctarum Virginum duximus adscribendam.

Ejusque Festum die 12. Aug. celebrari jubet.

§. 10. Ideóque universitatem vestram monemus, & hortamur attentè per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus pridie Idus Augusti, festum ejusdem Virginis devòtè & solemniter celebretis, & faciatis à vestris subditis venerabiliter celebrari, ut ipsam habere mereamini apud Deum piam,& sedulam adjutricem.

Visitantibus sepulchrum indulg. concedit.

§. 11. Et ut ad venerandum ejus sepulchrum avidiùs, & copiosiùs Christiani populi confluat multitudo, ac celebrius ipsius festivitatis recolatur, omnibus verè pœnitentibus, & confessis, qui ad illud cum reverentia, in ejusdem Virginis festo, vel etiam infrà ipsius festi octavas, annuatim accesserint, ipsius suffragia humiliter petituri, de Omnipotentis DEI misericordia ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, unum annum & quadraginta dies de injunctis sibi pœnitentiis misericorditer relaxamus.

Dat. P. A. 1. die 26. Sept.

Dat. Anagniæ, 6.Kal. Octobris, Pontificatus nostri, Anno 1.

IV.

Comprobatio veritatis Stigmatum S. Francisci de Assisio, cum pœnarum impositione adversus aliter affirmantes.

Idem primo confirmavit Greg. IV. ut suprà in ejus const. 12. Confessor.fol.79. Et deinde Sixt.IV. Sed ejus constitutio uti ejusdem argumenti consultò fuit à me prætermissa. De ordinibus autem à S. Francisco institutis, notavi suprà constit. 5. Honor. III. Solet.fol.66.

Edita A. D. 1255.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Venerabilibus fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælatis præsentes literas inspecturis & audituris. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Proœmium.

BEnigna operatio divinæ voluntatis in cœlo potens, & innovans singula sapienter, & immutans mirabilia super terram, postquam Dei Filius victor mortis ad patrem unde descenderat, vehiculo propriæ Majestatis ascendit, mirificæ fortitudinis viros, ad consummationem sanctorum diversis temporibus suscitavit, à quibus testimonium spei gloriæ cum Christo in Deo reconditæ firmaretur, & Ecclesiæ sanctæ ad promissam requiem festinandi in hoc peregrinationis exilio, quod tædiosa desiderii ejus dilatione protrahitur, per ipsos consolationis solatium perveniret.

B. Franciscus de Assisio signis & virtutibus claruit.

§. 1. Inter alios autem diebus nostris B. Franciscus almus Christi Confessor apparuit signis & virtutibus gloriosus. Qui clarissimus piè vivendi meritis, & exemplis, sanctam fœcundavit Ecclesiam, & caligantia præsentis ætatis tempora fulgoris sui lampade illustrans, viæ justitiæ perfectè præparans, in eremo altissimæ paupertatis, quamo ipse currens, & alacriter exultans, contra Carnem, Mundum, & Dæmonem, velut gigas traxit post se de inferi faucibus, & traduxit ad Dominum Populum humilem, bonorum operum sectatorem, sicut effusa super faciem Orbis terræ, copiosa possessionis ejus religiosa generatio patefacit.

Greg. IX veritatis multis illius miraculis, illum SS. Cathalogo adscripsit, ut in ejus const. cit. in rub.

§. 2. Ut autem ad illuminationem gentium, celebris ejus memoria, tamquam rutilum sydus in corusco firmamenti mystici æthere servaretur, multis eum divina potentia adhuc militantem inter homines, & demum in sanctorum agmine triumphantem, dignata est clarificare miraculis, quæ fel. rec. Gregorius Papa prædecessor noster, ne illa vel perverteret æmula sanctitatis iniquitas, vel oblivionis digitus, qui rebus gestis citò superducitur abolesceret, solemnissimis inquisitionibus indagata & comperta, fidelissimis documentis fecit ad laudem Dei & augmentum fidei, & instructionem salubrem, tàm præsentium quàm etiam futurorum, munimentis perpetuis commendari, eumdem Confessorum Sanctorum Cathalogo adscribendo, sicut in plurimis locis liquidò per ipsius prædictas literas apparet, horum seriem explicitè continentes.

Hic modo Pont. ultra alia ejusdem miracula, Stigmata ad instar Crucifixi conceptus.

§. 3. Porrò quia longum esset nedum exarare per singula, verùm etiam succincta relatione perstringere, clara virtutis divinæ prodigia, quæ tàm in operationibus sanctitatis, quàm etiam in aliis mirabilibus argumentis probaverunt, eumdem Confessorem tenere cum sanctis solium gloriæ in excelsis, signanter vobis ante oculos proponere volumus, recolenda frequentiùs, & vehementiùs admiranda illa satis jocunda dominicæ passionis insignia, quæ in ejusdem Sancti corpore, dùm adhuc vitali spiritu foveretur, manus cœlestis operationis impressit. Viderunt namque oculi fideliter intuentes, & certissimi contractantium digiti palpaverunt, quod in manibus ejus & pedibus, expressa unique similitudine clavorum, de subjecto propriæ carnis excrevit, vel de materia novæ creationis accrevit, quæ equidem idem Sanctus studiosè ab oculis hominum, quorum refugiebat gloriam, dum viveret abscondebat. Inventa est patentius in ipsius defuncti corpore non inflicta humanitus, nec facta plaga vulneris lateralis, quasi aliquod instar lateris Salvatoris, quod redemptionis, & regenerationis humanæ in Redemptore nostro protulit Sacramentum, quæ quidem plaga sicut quosdam ex fratribus sibi familiariter adhærentibus latere non potuit, propter defluxum humoris, diu anteà viruerat in vivente.

Eorumque veritatem comprobat.

§. 4. Hæc igitur mira & decora novæ demonstrationis indicia, magnæ dicuntur esse devotionis divitiæ Christianis, & inextimabiles religionis deliciæ in spiritualibus communis Ecclesiæ orthodoxæ thesauris. Cùm ex his sincera fides accipiat, quod etiam illi fuerint passionis Christi sine extrinseco persecutore consortes, qui pro ejus amore, carnem suam cum vitiis, & concupiscentiis voluntariè crucifigunt. Sanè de præfato Sancto, hæc certiùs asserentes, indoctas fabulas, seu vanæ adinventionis deliramenta non sequimur, cùm ea nobis dudum nota fuerit plenior fides rerum, quando videlicet nos in minoribus constituti, Confessoris ejusdem familiarem ex munere divino meruimus habere notitiam, præfati prædecessoris nostri domesticis obsequiis tunc temporis insistendo.

Hortatur Prælatos ad excitandam S. Francisci devotionem inter Christi fideles.

§. 5. Cùm igitur oporteat cavere prudenter, ne tanta patrocinii gratia humano generi cœlitùs in memorato Confessore collata, in vacuum assumatur, Universitatem vestram rogamus, monemus, hortamur attentè per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus ejusdem Confessoris preciosa merita & miraculorum magnalia & salutatem memoriam, celebritate annua, pædicatione frequenti, & veneratione recensentes, ad ipsius devotionem & gratiæ divinæ memoriam subditos vestros celebribus monitis excitetis, ut eo, pro universo fidelium Populo ac præsertim pro his qui se invocaverint, divinam misericordia implorante, mereantur supplices, quod operum possibilitas obtinere non potest, ejus intercessionibus impetrare.

Et dicta miracula impugnantes coerceri mandat.

§. 6. Nemo itaque eidem Sancto audeat de cæterò esse molestus in corpore suo Christi triumphalia Stigmata præferenti. Si quis igitur spiritu temerariæ præsumptionis insaniens, divini muneris invidus, Apostolica judicia, sacrilegus impugnator, præmissa vel talia prodigiorum signa, quibus in Ecclesia Dei sanctitas prædicti Confessoris eluxit, improbæ contradictionis morsibus obtrectanda crediderit, volumus, & mandamus, ut eum sanæ mentis restituat judiciales severitas disciplinæ: ita quod districta proprii Prælati colligatione correctus, Dei opera blasphemate dediscat, & fidei Catholicæ fructus de pia mirabilium Domini credulitate pullulans, non arescat. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1. die 29. Octobris.

V.

Dat. Anagniæ 4. Kal. Novemb. Pontificatus nostri Anno 1.

Quòd Fratres Minores Conventuales Ordinis S. Francisci, ad Episcopatus & alias dignitates promoti, libros, & alia eorum bona Ordini resignare teneantur.

Alia de toto Ordine Franciscano, notata sunt suprà fol. 66. ad constit. 5. Honor. III. Solet.

Edita A. D. 1255.

ALEXANDER EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Generali & Provincialibus Minoris Ordinis Fratrum Minorum.

Causæ hujus prohibitionis.

Ex parte vestra nobis fuit intimatum, quòd cum contingat interdum ad Episcopalem, & alias superiores seu inferiores dignitates aliquos de Fratribus vestri Ordinis promoveri, ipsi libros & alia, quæ tempore suæ promotionis habent, licet non ad eos, cùm proprium eis habere non liceat, sed ad Ordinem pertineant memoratum, propriis usibus applicare præsumunt, in suarum perniciem animarum. Quare suppliciter postulatis à nobis, ut providere super hoc salubriter curaremus.

Prohibitio de qua in rubrica.

§. 1. Nos igitur eorumdem Fratrum saluti, & indemnitati vestri Ord. paterna volentes solicitudine providere, ut libros & alia, quæ ipsos, promotionis suæ tempore habuisse, seu habere constiterit, tibi fili Generalis Minister, vel tuis Provincialibus Ministris, submota qualibet dilatione, resignent, ipsis Fratribus jam promotis in virtute obedientiæ, illis autem quos promoveri contigerit, ne resignare differant, auctoritate præsentium duximus injungendum, nisi forsan vos ipsorum usus eis ad tempus concesseritis de gratia speciali.

Dat. P. A. 1. die 5. Decemb.

Dat. Laterani, Nonis Decembris, Anno primo.

VI.

Unio diversarum Congregationum Eremitarum, sub denominatione Fratrum Eremitarum S. Augustini, ejusque regula, ac uniformis habitus delatione.

Huic Ordini plures Pont. diversa privilegia concesserunt, quæ videri possunt infrà in hoc Tomo, in const. 2. Bonif. VIII. Ad consequendam & const. 18. Julii II. Etsi ad cùm ibi not. Appellationem ad sæcularia Tribunalia ei prohibuit Clem. VIII. in const. 113. Quoniam. Et ambitum vetuit in alia const. 114. Quoniam Tom. 3. & Pauli V. in constitut. 30. Admonemur. Et anteà Alex. VI. Sacrarii Pontificii administrationem perpetuò concesserat in sua constit. 5. Ad sacram. in hoc Tomo I. Et Gregor. XIII. facultatem circa alienationes bonorum Ordinis dedit in const. 5. Dum ad uberes. Tom. 2. Ac formam electionis Magist. Theologiæ in Italia præscripsit in alia const. 83. Dominicum.

Horum Fratrum Congregationem Siciliæ unitam cum toto Ordine, & ejusdem Ordinationes approbavit Paul. V. const. 99. Exponi infrà Tom. 3. circa examen promovendorum ad gradus Doctoratus, & Magisteria in Indiis, & Hispania, necnon vota, ex gratia concessa in Capitulis Provincialibus, statuit S. D.N. Urban. VIII. constit. 40. Romanus inf. tom. 4. Qui etiam posteà privilegia quomodolibet concessa Assistentibus Ultramontanis Prioris Generalis hujus Ordinis, qui ab officio absoluti, ad suas Provincias redire tenentur, revocavit in const. 61. Romanus d. Tom. 4. Quodque iidem Priores Generales utentes facultate à Sede Apostolica per literas obtenta in ejus expeditione, eas de verbo ad verbum inserant, & ut nullo modo clausulis Oraculum sapientibus utantur jussit idem S.D.N. Urb. VIII. const. 98. Commissi. Et exemptiones Officiorum Provincialium, Definitorum Visitatorum, &c. Ordinis, concedere Fratribus, qui ea non exercuerunt, absque Sedis Apostolicæ expressa licentia, prohibuit idem S. D. Urban. constit. 99. Inter cæteras. inf. d. Tom. 4.

Horum Eremitarum aliqui dicuntur de Observantia, & eorum Congregatio Illicetana & Lombardiæ vocatur, de qua vide infrà in const. 25. Eugen. IV. Regimini in hoc Tomo I. & const. 117. Clem. VIII. Ex injuncto. Et nuper in Urbe instituta fuit Congregatio Reformatorum Discalciatorum, ut infrà in const. 63. Clem. VIII. Decet. Ubi notabo in Tom. 3.

Edita A. D. 1263.

ALEXANDER EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Lanfranco Generali, Provincialibus & Prioribus, ac universis Fratribus Ordinis Eremitarum S. Augustini, tam præsentibus, quàm futuris. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Proœmium.

Licet Ecclesiæ Catholicæ integritatem corporis sui sincera membrorum diversitas subministret, & circum amictus species multiplicibus in ea varietatibus decoretus, nihil tamen in ipsa exprimit contrarietatis in continuum in qua consensum nutrit inextimabilis concordia charitatis, & individuam fovet universitatis conformitas, fideique simplicitas unitatem. Verùm circa ædificationis fabricam, quæ in templum sanctum in Domino operatorium, ejus studio moliente succrescit, credimus assiduè providendum, ut in varietatibus partium, quæ ad decorem structuræ Dominicæ adhibentur, sic appareat distincta diversitas, ut non sit confusio indiscreta, nec alterius forma importuna consimilitudine speciem prætendat alterius, sed singula quæque, certum proprii modi ordinem sortiantur.

Eremitarum variæ erant species.

§. 1. Hac sanè consideratione commoniti, cùm consona in vobis Eremitarum appellatio, & parum diversa professio, disparibus titulis, & in aliquibus dissimili habituum schemate discreparet, cogitavimus sponsæ Christi, in cujus veste pia sacræ religionis depinxit institutio, cœtus vestros convenire decori, si religiosæ militiæ vestræ castra, quæ sub uno vocabulo non magna disciplinæ distantia secernebat, sub communi capite indifferenti, incorporationis fœdere jungerentur, & ex pluribus cuneis, acies una consurgeret fortior, ad hostiles spiritualis nequitiæ impetus conterendos.

Pro quorum unione hic Pont. eorum aliquot ad te accersiri jussit.

§. 2. Propterea dudum à nobis mandatum Apostolicum emanavit, ut de singulis domibus vestris, quarum quædam S. Guillelmi, quædam S. Augustini Ordinum, nonnullæ autem Fratris Joannis Doni, aliquæ verò de Fabali, aliæ verò de Britinis censebantur, & apud homines ambiguis interdum nuncupationibus vacillabant, duo fratres cum pleno mandato ad nostram mitterentur præsentiam, quòd nostra circa vos salubriter ordinaret dispositio, recepturi.

Capitulumq; in Urbe ab Eremitis congregatum, unionem fieri decrevit, coram Cardinale ad hoc per istum Pont. deputo.

§. 3. Cúmque fratres hujusmodi ad Sedem Apostolicam accessissent, coram dilecto filio nostro R. S. Angeli Diacono Cardinale, quem negotio unionis vestræ perficiendo deputavimus vice nostra, sufficientia ad id exhibuere mandata; & in generali Capitulo vestro in Urbe celebriter congregato, nomine omnium, à quibus fuerant destinati, & de communi Capituli ejusdem assensu, vos, & domos vestras in unam Ordinis observantiam, & vivendi formulam uniformè redigi, unumque ex eis ovile fieri Generalis Prioris præsidentia gubernandum, unanimiter consenserunt, petentes ut per gratiam unionis & conformitatis hujusmodi, eis juxta conceptum votum paupertatis spontaneæ, perpetua possessionum terrestrium abdicatio remaneret, & ipsis baculos vel ferulas deferendi imposita necessitas tolleretur, collata in Cardinalem eumdem providendi vobis ea vice de Generali Priore totius Ordinis nihilominùs potestate.

Qui Cardinalis omnes Eremitas ante dictos in unam Eremitarum S. Augustini professionem univit.

§. 4. Porrò idem Cardinalis nostri auctoritate mandati, vivo ad eum sermone directi, necnon & concordi eorumdem fratrum, ac prædicti Capituli consensione suffultus, universas domos, & Congregationes vestras, in unam Ordinis Eremitarum S. Augustini professionem, & regularem observantiam perpetuò communivit, sub Generalis cura Prioris canonicè instituendi pro tempore, præ aliis Provincialibus, necnon & Conventibus singularum domorum à Prioribus regulariter gubernandas.

Generalemque d. Ord. Priorem, F. Lanfrancum præfecit.

§. 5. Et ut novam ovilis Dominici unionem, universalis capitis unitas consummaret, te dilecte fili Frater Lanfrance, in Generalem Ordinis ejusdem Priorem & Patrem, Spiritus Sancti gratia invocata præfecit, ac etiam prout à nobis specialiter in mandatis acceperat, confirmavit.

§. 6. Vos

remi af...e ...btculorum ...el...tione ...c possessio... ...num non voluntaria receptione eximit. Hic modo Pont. prædicta approbat.

§. 6. Vos universos, & successores vestros à baculis vel ferulis deportandis, & quòd non cogamini ad recipiendas possessiones aliquas, vel habendas decernens perpetuò liberos, & exemptos.

§. 7. Nos igitur præfati Cardinalis processum convenientem cum voluntatis vestræ proposito approbantes, præmissa omnia grata habemus, & rata, ipsaque auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus.

Habitum uniformem, & cuculas nigri coloris ab eis deferri jubet.

§. 8. Insuper autem, personas & domos vestras, sub Beatorum Petri, & Pauli protectione suscipientes, & nostra præsentium auctoritate statuimus, ut vos filii Priores & fratres in professione prædicti Ord. in præfato generali Capitulo ordinata (quo quidem ordine vos perpetuò censeri volumus, vobiscum super diversarum professionum, aut observationum debito, quas anteà feceratis, in prædictis, vel aliis Ordinibus dispensantes) sub devota Generalis Prioris, quem nunc vobis divina ordinatio prætulit, ejusque successorum obedientia perpetuo virtutum Domino servientes, nigris dumtaxat, & nullis aliis alterius coloris cucullis, ut uniformis amictus, normam ejusdem in vobis professionis ostendat, utamini de cætero universi.

Absentes à d. Capitulo unioni prædictæ adhærere præcipit.

§. 9. Et ut hæc sancta unio, quam perpetuæ pacis tranquillitate gaudere volumus, omnibus integritatis suæ perfecta partibus stabilis perseveret, decernimus, ut omnes domus Ordinum suprascriptorum, quorum fratres, juxta mandati nostri formam, ad nostram præsentiam non venerunt, ipsi unioni tamquam corpori membra, absque diffugio ullius exceptionis, inhæreant, & ad observationem prædictorum omnium teneantur. Alioquin sententiam, quam tu dilectè fili Prior Generalis, & successores tui ritè tuleritis in rebelles, ratam habebimus, & faciemus, auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam appellat. remota inviolabiliter observari. Nulli ergò &c.

Dat. P.A. 2. die 4. Maij.

Dat. Later. 4. Nonas Maji, Pontificatus nostri, An. 2.

VII.

Prohibitio eligendi, vel nominandi Conradum natumque Conradi filii Friderici olim Imperatoris, in Regem Romanorum.

De hujus Friderici flagitiis depositione, & excommunicatione notavi suprà in const. 13. Greg. IX. Rationalis.

Edita A. D. 1256.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Archiepiscopo Mogontino. Salutem Apostolicam benedictionem.*

Proëmium.

Firma profectò consistit domus, quæ solidis est fulcita columnis, & Ecclesia tunc multo stabilitur robore, cum Prælatorum virtute ac constantia communitur, inter quos quia honore ac potentia eminere dignosceris, conveniens est & debitum, ut favorabiliùs, & vehementiùs eidem assistas Ecclesiæ, ac à te ipsa in opportunitatibus præsidia sentiat potiora. Quia si ejus augetur status, & optatis proficit incrementis, unà tu cum ea suorum profectuum participatione concrescis. Et si, quod absit, aliquibus molestaretur adversis, & sinistris pungeretur eventibus, suæ te molestiæ minimè præterirent, sed simul cum ipsa gustares suarum amaritudinem punctionum. Imò sicut locum in ea obtines magis conspicuum & excelsum, sic plus te lætificaret prosperitas, & tribulatio conturbaret, nec ipsa quæ plurimum in tuis congaudet commodis, de tuis posset adversitatibus graviter non dolere. Quanto autem affectu te ad alios Alemaniæ Prælatos Romana semper prosecuta fuerit Ecclesia, quantisque circa vos & ipsas Ecclesias studuerit assiduè magnificare, ac præservare favoribus, clarè liquet: cùm numquam in beneficiis & gratiis circa vos ipsas Ecclesias defecerit suæ irriguum largitatis, nec usquam vobis in necessitatibus, ipsius defuerint auxilia; quæ vestri tamquam proprii zelatrix honoris, indefesse curavit, quoties oportuit vestris adesse negotiis, sicut promotrix solicita, & adjutrix per omnia studiosa. Nec immeritò, cùm & in suis agendis vos inter cæteros cooperatores promptos repererit, & præcipuos senserit adjutores. Propter quod decet & expedit, ut attentè pro ipsius vigiletis honore, quæ vestris diligenter intendere utilitatibus non desistit.

Quia instat tempus eligendi Regem Romanorum

§. 1. Sanè intelleximus quòd instat tempus electionis celebrandæ de Rege in Imperatorem postmodùm promovendo: super quo tantò propensior adhibenda est diligentia & cautela, quantò altiùs, & difficiliùs est negotium quod geritur in hac parte, quantoque res, si aliqua in ea interveniret negligentia seu improvidentia vel desidia, deteriorem posset habere effectum, & exitum noxiorem. Unde hic vehementer vigilandum est, hic perspicaciter intuendum, hic considerandum prudenter, hic maturè deliberandum, hic providè præcavendum. Hic aperiendi sunt oculi, hic habendæ sunt aures intentæ, hic mens debet esse non rudis & torpida, sed diligens, pervigil & consulta, ubi de advocato Ecclesiæ agitur, de ipsius defensore tractatur; ne pro advocato impugnator, & pro defensore assumatur vel eligatur offensor. Quare undique summæ cogitationis præferenda est acies, & circumquaque districta explorandum indagine, ut talis (cooperante Domino) reperiatur & eligatur, qui fidelis & devotus existat, & de prosapia processerit devotorum, ac idoneus & sufficiens meritò reputetur ad obtinendum tanti honoris culmen, & Imperii regimen exercendum.

Et Fridericus Imperator, persecutus est Ecclesiam Dei.

§. 2. Qualiter autem quondam Fridericus olim Romanorum Imperator, & sui progenitores & posteri, erga matrem Ecclesiam se gesserint, & qualem ei retributionem pro beneficiis ab ipsa perceptis impenderint, patens est & cognitum toti Orbi. Quoniam hi aliorum persecutorum excedentes tyrannidem, gravioribus eam affecerunt injuriis, & oppressionibus durioribus afflixerunt, & velut in cædem & exterminium ejus tendentes furoris arcum, & feritatis gladium acuentes, diris illam ubilibet tribulavere flagellis, & usque ad interiora profundis illatis vulneribus sanciarunt. Nam in hoc pravo genere, patrum in filios cum sanguine derivata malitia, sicut carnis propagatione, sic imitatione operum nati genitoribus successerunt. Ex quo liquido perpendi potest & conjici, si ex ipso aliquæ posteritatis reliquiæ remanserunt, quid sperandum sit in futurum de illis, quid in posterum expectandum. Vita namque ac gesta prædecessorum perversa, iniquitatem prænunciant successoris. Nec horribilis & sceleste illorum memoria, quicquam boni de ipsorum posteritate credere, vel sperare permittit. De colubro quidem egreditur regulus, & arbor mala noxios fructus profert, pravumque principium numquam bonum pollicetur effectum.

Ideò Conradus ejus nepos nequaquam eligi debet.

§. 3. Et ideò de Conrado puero nato quondam Conradi prædicti Friderici filii, est præcavendum omninò, nec ullo modo intendatur ad eum, nec nominetur ad hoc, nec aliquatenus eligatur: maximè cùm propter infantiam, nimiumque defectum ætatis sit ad ista prorsus inhabilis, ac ineligibilis penitùs, puer ipse, nec jus, quod ex electione provenire vel consurgere consuevit, sibi posset competere, nec in sua cadere, vel retineri persona; cùm propter puerilem ætatem, quæ discretione caret, & legitimum consensum, vel dissensum non habet, electioni, si de ipso fieret, consentire non posset, nec ipsius consensus aliquam haberet efficaciam, vel vigorem. Et ex eo etiam idem puer in Regem eligi vel nominari non debet, quia cùm per electionem huiusmodi, de Advocato vel defensore idoneo debeat Ecclesiæ provideri, & ipse puer sit omninò ineptus & inutilis ad talis defensionis officium seu ministerium exequendum, oporteret eamdem Ecclesiam, si contingeret eligi dictum puerum, manere diutiùs, non absque gravibus fortè dispendiis, defensionis commodo destitutam. Nec per hoc etiam consuleretur amplo & spacioso regno Theutonico de Rege, vel Rectore condigno, cùm malè possit alios regere, qui non novit gubernare seipsum, nec benè, vel dignè aliorum gubernaculo præesse valeat, qui regimine ducitur alieno, & cui propter tot patentes defectus, necessaria est alterius custodia & tutela. Propter quod Regnum ipsum longo tempore, non sine multo discrimine, sub opportuni regiminis expectatione langueret.

Locus restitutus.

Prohibetur itaque de eo electionem fieri.

§. 4. Ideoque fraternitatem tuam monemus, rogamus, & hortamur attentè, ac per Apostolica tibi scripta in virtute sanctæ obedientiæ, sub debito fidelitatis, quo nobis & Ecclesiæ Romanæ teneris, ac sub pœna excommunicationis, quàm ex nunc in te proferimus, districtè præcipiendo mandamus, quatenus præfatum Conradum puerum nullatenus in Regem eligas, nec nomines, neque consentias in eumdem. Ita quod excommunicatus existas, si contra mandatum nostrum facere, vel venire præsumpseris, & eumdem Conradum nominaveris vel elegeris, aut in ipsum consenseris, seu opem vel operam, consilium, auxilium, vel favorem, ut eligatur, impenderis, & etiam si ejus electionem non impediveris toto posse, ut si forte ad ipsius electionem vel nominationem processeris, scias te priùs excommunicatione ligatum. Aliis verò Coëlectoribus tuis, tam Ecclesiasticis, quàm sæcularibus, auctoritate nostra firmiter inhibeas, nec ipsum ad hoc nominent vel eligant, nec in eum consentiant, promulgando, eadem auctoritate, in eos excommunicationis sententiam, si contra hanc tuam inhibitionem venire tentaverint, imò nostram: Ita quod si eum nominare, vel eligere, aut in ipsum consentire præsumpserint, noscant se priùs excommunicationis vinculo innodatos, ut ex hoc ipso (si de prædicto puero quicquam in hac parte attentatum fuerit) sit prorsus vacuum, irritum & inane.

Pœnæ inobedientibus infliguntur.

§. 5. Mandatum itaque ac præceptum super hoc Apostolicam sic fideliter, sapienter, & efficaciter adimplere studeas, omnem opem, & operam adhibeas, ut aliquis fide clarus: & devotione sincerus, cui ad id suffragentur merita, & eligatur, quòd ex iis Nos & Romanam Ecclesiam tibi, & Ecclesiæ tuæ arctiùs obliges, nosque lætari possimus id quod in hoc intendimus, tuo solerti studio salubriter provenisse. Ad hæc nihilominùs in omnes Electores, qui memoratum puerum ad hoc nominare, vel eligere, seu in ipsum consentire, aut opem, vel operam, consilium, auxilium, vel favorem, ut eligatur, dare præsumpserint, excommunicationis sententiam promulgamus. Quam per te, antequàm ad nominationem, vel electionem aliquam procedatur, reliquis tuis Coëlectoribus præcipimus nunciari. Quod si non feceris, eo ipso te noveris laqueo excommunicationis adstrictum.

D.P. Ann. 3. die 28. Julij.

Dat. Anagniæ, xv. Kal. Augusti, Anno Pontificatus nostri 2.

VIII. Damnatio libri, de Periculis novissimorum temporum nuncupati, nonnulla impia, scandalosa, & execrabilia continentis.

Edita A. D. 1256.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Romani Pontificis cura, tamquam Ecclesiarum omnium Præsulis maxima est.

ROmanus Pontifex de summi Apostolatus specula Urbi & Orbi debita servitute prospiciens, cujus occupatur innumeris, & cogitationibus rapitur infinitis, quia eminentior cæteris Sedes ejus sollicitudines sibi vehementiores accumulat, & ipsius auctoritas potior, meditationes ei multiplicat ampliores. Quò enim altiùs præsidet, eò longius latiùsque circumspicit, & quantò plus potest officio, tantò majoris vigilantiæ sibi sarcina incumbente, plus pensat, quoniam maximæ dignitati, potissima sollicitudo cohæret, & altiorem honorem onus gravius comitatur, curaque profusior ardentioribus stimulis mentem urget. Unde cùm aliis plebium fidelium pastoribus, quibus grex dominicus particulariter est commissus, immineat de suarum Ecclesiarum eminentia, vigilanter ad suas oves attendere, incumbit utique Romano Præsuli, cui est grex ipse generaliter creditus, de sublimi Ecclesiarum vertice. Sede scilicet Apostolica, propensius ad illum, & instanter intueri, quia cum hi suis limitatis populis præsint, singuli quidem singulis, hic sine distinctione Prælatus est Pontifex universis dominicæ quidem vineæ custos generalis & cultor, & totius ovilis Catholici, Pastorumque omnium Summus Pastor: Incumbente namque sibi generali solicitudine super omnes, cum ex hoc suæ mentis intuitum per cuncta diffundere teneatur, stupet nimirum ipsius animus, & sub tam gravis & difficilis curæ pondere contremiscit, quod posse sufferre, ut convenit, jus naturæ occiduæ vix confidit.

Omniumque dubiorum ad ipsius decisionem spectantium definitio curam aggravat.

§. 1. Ad eum namque negotia undique confluunt, perveniunt lites, dubia deferuntur, & destinantur implicita, & perplexa, nec umquam horam influens torrens cessat; nec hujus alti pelagi validæ & infestæ procellæ quiescunt; sed his; quæ nunc imminent expeditis, mox alia subsequuntur. Nec tot implexarum quæstionum nodi, decisione Apostolica solvi possunt, quin & aliæ irretitæ & nodosæ superveniant, de liberatione matura, & consulta definitione solvendæ. Imò ex quo de instantibus difficilibus & obscuris, dubietatis caliginem verbo suæ declarationis amoverit, statim nova & recentia turbulenta ingruunt Apostolica dilucidanda oraculo, & ambiguis, ac in certis mentibus claræ dissertionis lumine reserenanda. Propterea inest Romano Antistiti solicitudo sine ocio, labor sine quiete, occupatio sine vacatione, exercitium sine tranquillo, ingens, & sedula meditatio & vigilia sine somno, nec ad modicum etiam cura quotidiana intermissionem habet, instantia, quæ nec omittitur aliquo tempore, nec aliquod ipsa tempus omittit, urget continuè, quia cogitandi materia semper adest, nec successu temporis desinit, sed cum illius diuturnitate perdurat, quia nec decursu temporum deficiunt negotia, sed assiduè illis succedentibus renascuntur.

Dæmon itaque eo ardentiùs inter Christi fideles, zizanias super seminat.

§. 2. Nam & hostis antiquus, argutus quidem insidiator, callidusque deceptor animarum, vehementis & ardentis solicitudinis causam præbet, humanæ quippe pacis æmulus, fraternæ invidus caritatis, divinorum abactor, dissipator unionum, & tranquilli status fidelium anxios persecutor, interserit odia, rancores ingerit, livores accendit, movet lites, jurgia suscitat, contentiones irritat, parat seditiones & dissensiones procurat, & illorum etiam qui perfectiores & firmiores esse creduntur, interdum corda subvertit, & ibi magis impietatis suæ machinas erigere, ac nequitiæ faces accendere nititur, ubi forte plus æstimat malignitatis suæ conamina obfutura. Jacit iniquus laqueos, pedicas objicit, ponit tendiculas, ut prudentiores etiam intercipiat, & captivet. Hinc turbationes oriuntur, surgunt inimicitiæ, dissidia prodeunt, & scandala generantur, unde sic jam sæculum declinavit ad malum, quòd excrescentibus & invalescentibus hinc eo noxiis, quasi vix locus in ipso salutaris invenitur, & exclusa ferè inde concordia, quasi stabilem ibi habeat discordia mansionem. Quare oportet cura incessabili vigilare, ut detorta & corrupta per malitiam, bonitatis virtute ratificentur & reformentur; divulsa per odium, caritate ligentur; & commota sistant & pausent; habeant turbata tranquillum, & status fidelium semper in melius roboretur.

Quidam igitur, dæmonis, instigatione permoti librum nuncupatum, de periculis novissimorum temporum composuerunt.

§. 3. Sanè quidam Scripturæ sacræ intelligentiam se habere fatentes, sed divertentes à tramite recti sensus, cogitaverunt nuper malitiam, & contra innocentes & rectos iniquitatem maximam sunt locuti: exarserunt in cordibus suis, & in lingua eorum maliloqua, dolum & nequitiam concinnavit: surgentes adversus fratres detraxerunt, & contra dilectos matris Ecclesiæ filios, scandalum posuere.

Hic Pontifex d. librum examinari fecit.

§. 4. Prodiere inquam, & in prava commenta ex nimio calore animi proruperunt, libellum quemdam valdè perniciosum & detestabilem temerè componentes. Libellum quidem non rationabilem, sed reprobabilem; non veritatis, sed mendacii; non eruditionis, sed derogationis; non monentem, sed mordentem; non instruentem veraciter, sed fallentem. Quem Nos ad Sedem delatum Apostolicam, Venerabili Fratri Episcopo Tusculano, & dilectis filiis nostris Innoc. tit. S. Laurentii in Lucina, & Honor. tit. S. Sabinæ Presbyteris, & Innoc. S. Nicolai in Carcere Tulliano, Diaconis Card. examinandum commisimus, ut plenè ipsum inspicerent, & universa contenta in eo perfectè attenderent, & discuterent diligenter.

§. 5. Quo studiosè perlecto, & maturè & districtè

exami-

Et in eo reperta fuit multa contra auctoritatem Papæ, Episcoporum, & alia contra Fratres Mendicantes &c.

examinato, nobisque de hoc plenaria facta relatione ab eis, quod in ipso quædam perversa & reproba, contra potestatem & auctoritatem Romani Pont. & Coëpiscoporum suorum, & nonnulla contra illos, qui propter Deum sub arctissima paupertate mendicant, mundum cùm suis opibus voluntaria inopia superantes; alia verò contra eos, qui salutem animarum zelantes ardenter, & sacris studiis procurantes, multos in Ecclesia Dei operantur spirituales profectus, & magnum faciunt ibi fructum, quædam autem contra salutarem pauperum, seu mendicantium religiosorum, statum, sicut sunt dilecti filii Fratres Prædicatores, & Minores, qui vigore spiritus, sæculo cum suis diutiis derelicto, ad solam cœlestem patriam tota intentione suspirant; necnon & alia plura inconvenientia, digna utique confutatione ac confusione perpetua, manifeste comperimus contineri. Quodque etiam idem libellus magni scandali seminarium, & multæ turbationis materia existebat, & inducebat etiam dispendium animarum, cùm retraheret à devotione solita, & consueta eleemosynarum largitione, ac à conversione, & religionis ingressu fideles.

Idem propterea Pont. sex d. librum damnat & reprobat, illumque tenentes ad comburendum monet.

§. 6. Nos libellum eumdem qui sic incipit. Ecce videntes clamabunt foris, quique secundùm ipsius titulum, Tractatus brevis, de periculis novissimorum temporum nuncupatur, tamquam iniquum, scelestum & execrabilem, & institutiones ac documenta in eo tradita, utpote prava, falsa & nefaria, de Fratrum nostrorum consilio, auctoritate Apostolica duximus reprobanda, & in perpetuum condemnanda, districtè præcipientes, ut quicumque libellum ipsum habuerit, eum infrà octo dies, ex quo hujusmodi nostram reprobationem & condemnationem sciverit, prorsus in toto, & in qualibet sui parte comburere & omninò abolere procuret.

Inobedientibus pœnas infligit.

§. 7. Et in illos, qui hujusmodi nostri præcepti fuerint contemptores, excommunicationis sententiam promulgamus, in virtute obedientiæ prohibendo, ne quisquam prædictum libellum ore Apostolico jam damnatum, approbare, vel quomodo libet defensare præsumat. Et si quis præsumpserit, tamquam contumax, inobediens & rebellis Romanæ Ecclesiæ ab omnibus fidelibus habeatur. Et nos nihilominùs, aliàs contra eum taliter procedemus, quòd pœna condigna temerarium feriet, & alii ea perterriti, à similibus frænabuntur. Nulli ergo omninò hominum &c. Si quis autem hoc attentare &c.

D. P. Ann. 2. die 5. Octo.

Datum Anagniæ, 3. Nonas Octobris, Pontificatus nostri Anno 2.

IX.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis facultas, procedendi etiam irrequisitis diœcesanis, contra hæreticos judicialiter confessos & obstinatos.

Edita A. D. 1257.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratribus Ordinis Prædicatorum Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Provincia Lombardiæ & Marchiæ Januensi. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Hic Pont. decreverat Inquisitores ad condemnan. hæret. os devenire de consilio Diœcesanorum.

AD capiendum vulpeculas quæ vineam Domini satagunt demoliri, totis affectibus intendentes, inquisitionis negotium contra respersos hæretica pravitate in Provincia Lombardiæ & Marchiæ Januensi, vobis sub ea forma duximus committendum, ut cum aliqui de partibus illis, fuerint hæretici judicandi, ad id de consilio Diœcesanorum locorum, vel Vicariorum suorum, si forte iidem Vicarii, Diœcesanis ipsis absentibus, præsentes fuerint, procedatis.

Et limitat ejus de retam, quoad hæreticos, judicialiter confessos & condemnatos.

§. 1. Ut autem in commisso vobis Inquisitionis hujusmodi negotio, liberiùs procedere valeatis, procedendi juxta traditam vobis formam, Diœcesanis etiam & Vicariis prædictis irrequisitis, contra illos, qui publicè pravitatem hujusmodi confessi fuerint in judicio coram vobis, & sua obstinata malitia ab errore non poterunt revocari, vobis & singulis vestrum, plenam & liberam concedimus auctoritate præsentium potestatem.

Dat. P. An. 5. die 11. Jan.

Dat. Lateran. tertio Idus Januarii, Pontificatus nostri Anno 3.

X.

Quod Statuta Communitatis Mantuæ, quoquo modo officium sanctæ Inquisitionis impedientia, abrogentur.

Hoc generaliter deinde statuit Urban. V. in cap. Statutum, de Hæret. in 6. infrà in hoc Tom. I.

Edita A. D. 1257.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Episcopo Mutinen. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Communitas Mantuæ ediderat statuta contraria officio Inquisitionis.

IMplacida relatio nuper nostrum turbavit auditum, quòd videlicèt Commun. Mantuan. cùm debeient dilectis filiis Fratri. us Prædicatoribus, Inquisitoribus pravitatis hæreticæ, in illis partibus à Sede Apostolica deputatis circa extirpationem pravitatis hujusmodi de suis finibus, toto posse assistere tamquam fidei zelatores; ipsi agentes in contrarium, statuta damnabilia ediderunt, per quæ negotium fidei, quod per fratres ipsos salubriter geritur, ut in eo procedi liberè nequeat, directè impeditur, vel etiam indirectè.

Hic modo Pont. man. dat Episcopo Mutinen. ut illa abroget.

§. 1. Quocirca fraternitati tuæ, per Apostolica scripta, sub excommunicationis pœna firmiter præcipiendo mandamus, quatenus associatis tecum aliquibus discretis, & Deum timentibus viris, statuta hujusmodi quæ à Mant. vel quibuslibet aliis hominibus, ordinata & facta dicuntur Mantuæ, ac in toto ipsius districtu, per quæ ipsi negotio possit obstaculum provenire, diligenter inquirere, ac etiam invenire: & quæsita & inventa ad tale reducere, ac reduci facere moderamen procures, quo per ipsa dictorum Inquisitorum processus non impediantur in aliquo, vel quomodolibet retardentur, faciens nihilominùs quòd statuta quælibet ipsi negotio contraria, & quibus posset impedimentum aliquod Inquisitoribus afferri eisdem, quominùs per eos, juxta formam sibi à prædicta Sede traditam, procedi liberè valeat in eodem, in civitate præfata, vel alibi in ipsius districtu nullatenus observentur. Potestatem, Antianos, & consilium Civitatis ejusdem, per excommunicationem in personas eorum, & commune prædictum, per interdicti in Civitatem ipsam sententias, ad id, appellatione postposita, compellendo.

Dat. P. A. 3. die 18. Decemb.

Dat. Viterbii, 15. Kal. Jan. Pontificatus nostri A. 3.

XI.

Unio locorum omnium Congregationis Camaldulensis, Ordinis S. Benedicti, sub regimine Prioris Eremi Camaldulen. Iurisdictioque omnimoda ejusdem Prioris, in personas d. Congregationis. Ac plurimarum gratiarum concessio.

Approbavit Congregationem istam Alex. II. ut sup. in ejus const. 1. Nulli fol. 26. ubi alia plenè notavi.

Edita A. D. 1258.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori Camaldulensium, ac universis Abbatibus, Prioribus, & Abbatissis, eorumque Fratribus & Sororibus Camaldulen. Ordinis, tam præsentibus quàm futuris regularem vitam professis in perpetuum.*

Exordium.

OFficii nostri cura nos admonet & invitat pro Ecclesiæ statu satagere, ac ejus quieti & tranquillitati, auxiliante Domino, providere. Dignum namque, & honestati conveniens esse dignoscitur; ut qui ad animarum regimen Domino disponente assumpti sumus, eas & à pravorum hominum incursibus tueamur, & B. Petri, atque Apostolicæ Sedis patrocinio muniamus.

Susceptio Eremi, ejusq. locorum sub protectione Pedis Apostolicæ.

§. 1. Ea propter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & Camald. Eremum, ac Monasteria, Prioratus, Hospitalia, & alia loca sibi subjecta, specialiter in jus & proprietatem B. Petri suscipimus, atque nostram, & præsentis scripti privilegio communimus, ac præcipimus, & præsentis Decreti auctoritate sancimus, ne cuiquam omninò personæ, Clerico vel Monacho cujuscumque Ordinis aut dignitatis, seu laico, præsentibus, aut futuris temporibus, liceat Congregationes illas, & loca illa quæ præfatæ Eremi sive Cœnobii, disciplinam & ordinem

nem susceperunt, aut sunt in posterum suscepturа, quæque hodie sub illius regimine continentur, ab ejus ullo modo subjectione, & unitate dividere.

Quæ loca enunciat, & sejungi prohibet à subjectione Eremi. Tu tamen videbis quod Societas Eremitarum S. Romualdi cum nonnullis locis se juncta fuit ab ista Congreg. in const. 1. Pauli III. Rationi.

§. 2. Quæ videlicet loca & congregationes, conservandæ unitatis gratia propriis duximus vocabulis exprimenda. In Episcopatu Aretino, Ecclesiam sancti Donati, quæ Fons bonus dicitur, cum hospitali & omnibus pertinentiis suis. In ipsa Civitate S. Petri in Piculo, & sancti Laurentini, Monasteria cum omnibus pertinentiis eorumdem. Ecclesiam sancti Michaëlis, cum omnibus pertinentiis suis, & omnibus, quæ ab Episcopis Aretinis eisdem Ecclesiis concessa esse noscuntur. Ecclesiam sancti Martini, quæ est juxta Letarcle, cum omnibus pertinentiis suis. Sylvæ Mundæ sanctæ Mariæ de Agnano, S. Petri de Rota, & S. Salvatoris, Berardingarum Monasteria cum omnibus pertinentiis eorumdem. Sancti Savini in Celio, Sanctæ Mariæ de Pratalea, S. Andreæ de Castilione, & S. Quirici de Rosis Monasteria, cum omnibus pertinentiis eorumdem. Ecclesiam S. Nicolai de Curte Luponis cum pertinentiis suis. Eremum & Monasterium S. Ægidii de Fleri cum pertinentiis eorumdem. S. Viriani, & S. Bartholomæi Anglarii Monasteria cum Castellis, & aliis pertinentiis eorumdem. Plebem S. Mariæ de Miciano, cum Ecclesiis, & aliis pertinentiis suis. Ecclesiam S. Joannis sitam in Castello Anglarii cum pertinentiis suis. De Monte Aureo, de Viario, de Majone, & Castello Florentiani Ecclesias, cum pertinentiis earumdem. Ecclesiam S. Mariæ de Villa, quæ dicitur Moncione cum pertinentiis suis. Eccles. S. Vitalis propè Lorentianum, cum pertinentiis suis. De Agna, de Soci, & de Condolese Ecclesias cum pertinentiis earumdem. Lætanias Plebis de Miciano. Visitationes Plebium de Bujano, & Partinæ, quemadmodum est ab Aretinis Episcopis ordinatum. Integras decimationes de Agna, Larniani, Pergentinæ, Corsiniani, & Avanæ; & quicquid habetis in Curte de Verazano. Item quisquis eidem Eremo Camaldulen. decimam suam dare voluerit, quæ ab aliquo Aretino Episcopo rectè ordinata, vel donata non fuerit, inde habeat facultatem sicut ab ipsis Aretinis Episcopis constitutum est Castrum, quod vocant Mojona cum omnibus pertinentiis suis, quod emistis ab Henrico Præposito, & cæteris Canonicis Aretinis. Villam de Moncione, quam emistis ab Abbate Sanctæ Floræ. Quicquid juris dicta Ecclesia sancti Donati in Villa de Mojone, & in Villa de Moncione habet. Monasterium S. Mariæ de Thoma, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Castell. Monasterium S. Mariæ Diciani cum pertinentiis suis, & Monasterium S. Sepulchri, cum toto Burgo S. Sepulchri, & omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam S. Petri de Planetulo, cum Castello Planetuli, & omnibus pertinentiis suis. Plebem S. Mariæ de Soara, & Ecclesiam de Valialla cum Castello de Valialla, & omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Fesul. Monasterium S. Mariæ in Poplena, & Eccles. S. Michaëlis juxta Monasterium ipsum. Eccles. S. Bartholomæi de Castro Petronii, S. Margaritæ in Pomino, S. Ægidii in Gavisere. S. Nicolai de monte Zano, & S. Miniatis de Lonnano Ecclesias cum omnibus pertinentiis earumdem. S. Joannis de Prato Veteri, & S. Petri de Monte Muro, Monasteria cum omnibus pertinentiis earumdem. In Episcopatu Flor. sancti Petri de Luco, sancti Salvatoris, Sanctæ Mariæ Magdalenæ de Podio Bonitio, & sancti Andreæ de Caudiculis, Monasteria cum omnibus pertinentiis earumdem. Eremum de Buldrone cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Lucano, Monasterium sanctæ Jocundæ. Monasterium sancti Petri in Puteolis, cum Capella Burgi Porcariæ. Monasterium sancti Salvatoris de Cantiniano, & Monasterium sancti Andreæ de Sylva cum omnibus pertinentiis earumdem. Hospitale quod habetis juxta Burgam S. Genesii. In Episcopatu Volat. Monasterium S. Justi propè Civitatem eamdem, S. Petri de Cerreto, sanctæ Mariæ de Puliciano, & S. Petri in Fontiano, Monasteria cum omnibus pertinentiis earumdem. In Episcopatu Pisarum, sanctæ Mariæ de Morona, S. Stephani in Cintorio, & S. Savini in Moncione, Monasteria, cum omnibus pertinentiis earumdem. In ipsa Civitate, S. Michaëlis, S. Pridani, & S. Zenonis, Monasteria, cum omnibus pertinentiis eorumdèm. Hospitale situm propè Monasterium S. Fridiani. In Episcopatu Clusinen. Eremum, & Monasterium S. Petri de Vino, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Massanen. Monasterium S. Mamiliani cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Perus. S. Trinitatis, sanctæ Mariæ de Monte Tetio, S. Agnetis, S. Severi, & S. Donati, Ecclesias, cum omnibus pertinentiis earumdem. In Episcopatu Assisinaten. Monasterium S. Angeli de Rosano, cum pertinentiis suis. In Episcopatû Tuder. Monasterium S. Antonii cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Urbevetanen. Monasterium S. Mariæ in Sylva, cum S. Fœlicis, & S. Crucis, Sanctique Severi Ecclesiis; & omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Aësin. Monasterium Eremitæ, & Ecclesiam sancti Georgii, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Auximan. Monasterium S. Mariæ in Serra, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Anchon, Ecclesiam S. Luciæ. In Episcopatu Pisauren. Monasterium sancti Decentii & Eremi Sajoli. In Archiepiscopatu Raven. Monasterium S. Apollinaris in Classe cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Montis Feretr. Monasterium Sanctæ Trinitatis de Monte Herculis. In Episcopatu Fotopopulien. Monasterium de Urano, cum juribus & pertinentiis suis. Hospitale Aymerici, & Ecclesiam S. Paterniani de Ferracciano. In Episcopatu Ariminen. Eremum Montalis Salutis, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Cæsen. Hospitale de Roberето, Ecclesiam S. Mariæ, quam habetis in loco qui dicitur Casale, juxta Civitatem Foroliv. Monasterium S. Mariæ de Insula, cum omnibus suis pertinentiis. Eremum de Fajola, Monasterium S. Mariæ in Trivio. In Episc. Faven. Monasterium S. Hyppoliti, cum omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam S. Eustachii sitam propè Civitatem Imolensem. In Episcop. Bononien. S. Archangeli juxta Castellum Brictonum, S. Christinæ, S. Damiani, & S. Mariæ de Bethlehem Monasteria, cum omnibus pertinentiis eorumdem. Eremum Bononiensem, & Hospitale de Ravona, cum pertinentiis suis. In Episcop. Veronen. Monasterium S. Mariæ de Vangaticia, cum omnibus pertinentiis suis. Monasterium quod Camaldulinum dicitur, cum pertinentiis suis. Ecclesiam S. Viti propè Vicentiam, cum suis pertinentiis. In Episcop. Tarvis. Monasterium S. Christinæ cum pertinentiis suis. Ecclesiam S. Michaëlis in Palude propè Venetias, cum omnibus pertinentiis suis. & Eremum S. Matthiæ de Murano. In Istria * Monasterium S. Michaelis de Lemo, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcop. Senen. S. Georgii de Api, & S. Vigilii Ecclesias cum omnibus pertinentiis earumdem. In Insula Sardiniæ Monasterium S. Trinitatis de Saccaria, cum omnibus pertinentiis suis. S. Eugeniæ, S. Laurentii, S. Michaelis in Vanari, S. Mariæ, S. Joannis in Altasar, S. Mariæ in contra, S. Joannis, S. Simeonis in Sajavenero, S. Nicolai de Trulla, S. Petri in Scanu, S. Pauli in Cortoniano, & S. Petri in Olim Ecclesias, cum omnibus pertinentiis earumdem. In Episcop. Spoletan. Monasterium S. Sylvestri de Monte Subaci, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcop. Camerinen. Monasterium S. Helenæ juxta flumen Aësinum, cum omnibus pertinentiis suis. Eremum Aquæ Perellis, & Eremum de Quadrigaria; cum terris, pratis, vineis, nemoribus, fuagiis, pascuis, in monte, & plano, in aquis, & molendinis, in viis, & semitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus suis.

*aliàs in diœcet. Torcellan.

Quæ omnia loca regimini Prioris Eremi Camaldulen. supponit.

§. 3. Sanè statuimus, Monasteria, Prioratus, Ecclesias, Hospitalia, Capellas, & loca prædicta, cum pertinentiis, & membris eorum, tanquam corpus unum sub uno capite, sub Priore duntaxat Eremi su-

pradictæ

prædictæ perpetuis temporibus permanere, ac sub illius disciplinæ observatione persistere, sub illo inquam Priore, qui ab ipsius Eremitis, & Congregationis Abbatibus, & Prioribus ipsius Ordinis, regulariter fuerit electus. Eremum quoque, Monasteria, Prioratus, Ecclesias, Hospitalia, Capellas, & loca præscripta, personasque ipsius Ordinis ab omni jugo, jurisdictione, & lege Diœcesana Archiepiscoporum, Episcoporum, Archidiaconorum, & quorumlibet Ordinariorum Judicum penitùs eximimus. Retento nobis, & Ecclesiæ Romanæ annuo censu unius unciæ auri in signum perpetuæ libertatis, ut vos in speciales filios, & Apostolicæ Sedis assumpti, nullius alterius judicium subeatis.

Alia loca fuerunt addita, & postea quædam principaliora instituta fuerunt eisq; alia annexa ut habetur inf. in Bulla 2. Leo x. Et si.

§. 4. Statuimus etiam ut Eremus, Monasteria, Prioratus, Ecclesiæ, Hospitalia, Capellæ, ac loca, & personæ dicti Ordinis, tantùm Romano Pontifici sint subjecta. Districtius inhibentes, nequis Archiepiscopus, Archidiaconus, seu quilibet judex ordinarius, in Eremum, Monasteria, Prioratus, Ecclesias, Hospitalia, Capellas, & loca, seu personas ejusdem Ordinis, excommunicationis, suspensionis, vel interdicti sententias promulgare, aut in eis correctionis, vel visitationis officium, sive jurisdictionem aliquam exercere, aut personas ipsas ad Synodum evocare, seu ab eis exactiones, vel collectas aliquas exigere, vel extorquere præsumant. Non obstante si aliqui Archiepiscopi, & Episcopi contra personas, vel loca d. Ordinis, pro subjectione Eremi, Monasteriorum, Prioratuum, Eccles. Hospit. seu locorum d. Ordinis, moverint quæstionem; decernendo hujusmodi sententias si quas in personas, Monast. Prioratus, Ecclesias, Hospit. & loca prædicta, per Archiepiscopos, Episcopos, Archidiaconos, & Judices ordinarios, contra inhibitionem hujusmodi, promulgari contigerit, irritas, & inanes, & prædictas personas ad observationem prædictarum sententiarum aliquatenus non teneri.

Eximitque à superioritate Ordinariorum & aliorum.

Tu vide moderationem Concil. Trid sess. 25 v 12. & in Leo x. constit. 22. Dum intra. & Cle viij. const. 39 Suscepti.

§. 5. Præterea inhibemus ne aliqua persona ipsius Ordinis, vel alia, Monasterium aliquod, Ecclesiam, Hospitale, Capellam, aut locum aliquem à dictæ Congregationis unitate removere præsumat. Statuentes, ut Priori Eremi præfatæ, qui pro tempore fuerit, tamquam Pater dicti Ordinis, Abbates, Priores, Monachos, Conversos, Abbatissas, Moniales, Conversas, Hospitalarios, Monasteria & loca ipsius Ordinis sine contradictione aliqua visitare, per se vel alium, aut alios, quos duxerit ad hoc deputandos. Ac reformare Prælatos in Monasteriis, & locis prædictis instituere, ac destituere, & electiones eorum confirmare, prout secundùm Deum & instituta præfati Ordinis viderit expedire: ac omnem jurisdictionem in eos liberè valeat exercere.

Priori Eremi totalem in Personas & bona Congregationis potestatem habet.

Aliter fuit postea dispositum, ut habeatur in Bul. Leo x. Nu. 2. Et si.

§. 6. Ad hæc, concedimus vobis, ut liceat vobis, parochianis vestris per Monachos, & oblatos vestros presbyteros, divina officia celebrare, ac celebrari facere: injungi pœnitentias, proponere verbum Dei, exhiberi alia Ecclesiastica Sacramenta, contradictione Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Ecclesiæ Prælatorum aliquatenus non obstante.

Divina celebrare concedit.

§. 7. Chrisma verò, Oleum sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum, ordinationes Monachorum, & Clericorum, benedictiones Abbatum, Abbatissarum, Monialium, Vasorum, & Vestium recipiendi à quocunque malueritis Catholico Episcopo, gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habente, qui nostra fretus auctoritate, quod postulatur, vobis impendat.

Chrisma, &c à quocumq; Antistite recipi possunt.

Quin imò ab Ordinario, ut in Bulla 80. Greg. xiij.

§. 8. Præterea cùm Generale fuerit interdictum, liceat vobis in Monasteriis, & locis vestris, exclusis excommunicatis, & interdictis; januis clausis, non pulsatis campanis, & voce submissa, divina officia celebrare.

Celebrent tempore interdicti. Vide Conc. Trid. sess. 25.

§. 9. Porrò laborum vestrorum de possessionibus habitis ante Concilium Generale, ac etiam novalium, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, de quibus novalibus aliquis hactenus non percepit, sive de hortis, virgultis, & piscationibus, vel de nutrimentis animalium vestrorum, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat.

Exemptio à decimis.

§. 10. Liceat quoque vobis personas liberas & absolutas, è sæculo fugientes, ad conversionem recipere, ac eas absque contradictione aliqua retinere.

Licentia recipiendi ad Eremum.

§. 11. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vel sororum vestrorum, post factam in dicta Eremo, seu Monasteriis, aut locis ipsius Ordinis, professionem, fas sit sine Prioris Eremi prædictæ licentia, de Eremo, Monasteriis, vel locis eisdem discedere. Discedentem verò absque literis dicti Prioris nullus audeat retinere. Quod si quis fortè retinere præsumpserit, liceat dicto Priori in ipsos, tàm prælatos, quàm subditos Monachos, & Conversos, Abbatissas, Moniales, Conversas regularem sententiam promulgare.

Prohibitio discedendi ab ea.

§. 12. Illud districtiùs inhibentes, ne alicui Prælato, & Conventui ipsius Ordinis, Terras, vel Beneficium aliquod Ecclesiis vestris collatum, liceat dare, vendere, obligare, alienare, sine prædicti Prioris licentia speciali. Si quæ verò donationes, vel alienationes, aliter, quàm ut dictum est, factæ fuerint, eas irritas esse censemus.

Prohibitio alienandi bona.

§. 13. Ad hæc, prohibemus ne aliquis Monachus vel Conversus sub professione alicujus domus Ordinis ejusdem astrictus, sine consensu & licentia sui Prælati, ac majoris partis Capituli ejusdem Domus, pro aliquo fidejubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuò accipiat ultra summam à Capitulo vestro constitutam, nisi propter manifestam domus ipsius utilitatem. Quòd si quis facere fortè præsumpserit; non teneatur Conventus pro his aliquatenus respondere.

Fide jussio & mutuum permittatur.

§. 14. Cæterùm si Archiepiscopi, vel Episcopi, aut aliarum Ecclesiarum Rectores, in mercenarios, vel familiam vestram, pro eo quod aliqua vobis obsequia ex charitate præstiterint, vel ad laborandum adiverint, in illis diebus, in quibus vos laboratis, & alii feriantur, excommunicationis, suspensionis, vel interdicti sententiam promulgarint, ipsam tanquam contra Apostolicæ Sedis indulta prolatam, decernimus penitùs non tenere, nec literæ illæ firmitatem habeant, quas tacito nomine Camaldulensis Ordinis, & contra indulta Privilegiorum Apostolicorum contigerit impetrari.

Excommunicatio Ordinarii quan do nulla sit Tu attende Conc. Trid. sess. 25. c. 13.

§. 15. Prohibemus insuper, ut intra fines Parochiarum vestrarum nullas sine assensu Diœcesani Episcopi, & vestro, Capellam, vel Oratorium de novo construere audeat.

Nova loca non construantur infrà Parochias Ordin.

§. 16. Sepulturam etiam locorum vestrorum liberam esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati, vel interdicti sint, aut etiam publicè usurarii; nullus obsistat. Salva tamen justitia illarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora assumuntur.

Tu serva Bullam 99. Clem. viij.

§. 17. Paci quoque & tranquillitati vestræ, paterna in posterum sollicitudine providentes, auctoritate Apostolica prohibemus, ut infrà clausuras locorum, seu granciarum vestrarum, nullus rapinam, seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, seu violentiam audeat exercere.

Sepultura in locis Eremi cuiq; datur. Tu attende constit. 22. Leo x. Dum intra.

Perturbatio Ordinis prohibetur.

§. 18. Præterea omnes libertates, & immunitates à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, & aliis Archiepiscopis, Monasteriis & locis vestris concessas, necnon libertates & exemptiones sæcularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel aliis CHRISTI fidelibus rationabiliter vobis indultas, ac etiam vestras antiquas & rationabiles consuetudines, auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti Privilegii communimus.

Confirmatio Indultorum.

§. 19. Decernimus ergò, ut nulli omninò hominum liceat, Eremum, Monasteria, Ecclesias, & loca prædicta temerè perturbare, aut eorum possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare. Sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum gubernatione aut substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum, Ecclesiastica sæcularisve persona

Sanctio pœnalis in contra facientes prædicti.

 hanc

hanc nostræ Constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertioque communita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui careat dignitate: reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini nostri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine districtæ subjaceat ultioni.

Benedictio fautoribus Ordinis.

§. 20. Cunctis autem, qui eisdem locis sua jura servare voluerint, sit pax Domini JESU CHRISTI, quatenus, & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

D. P. An 4. die 23. Julij.

Dat. Viterbij per manum Magistri Jordani S. R. E. Vicecancell. & Not. 10. Kal. Augusti, Indictione prima Incarnationis Dominicæ, Anno 1258. Pontificatûs verò Domini Alexandri Papæ Quarti, Anno quarto.

XII. Declaratio quorundam dubiorum concernentium causam fidei Catholicæ, & pœnas hæreticorum, eorumque complicum & fautorum.

Ex hac Bulla sumptum esse credo cap. accusatus, de Hæret. in 6. vel illud ex ista declaratur. Et eandem Bullam (quam uti non necessariam non pono) edidit Urb. IV. die 21. Aug. 1262.

Edita A. D. 1256.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, fratribus Ordinis Minorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in administratione S. Francisci, præsentibus ac futuris. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Exordium.

QUòd super nonnullis quæstionum articulis, in quibus causa fidei tangitur, nos consulere voluistis, sollicitudinis vestræ prudentiam in Domino commendamus.

Relapsus in hæresim quis dicatur.

§. 1. Primus igitur vestræ consulationis articulus continebat, utrum dici debeat relapsus in hæresim qui lapsus est in eam post abjurationem ipsius, in qua non invenitur antea commisisse? cùm secundùm proprietatem verborum non videatur relapsus, qui non fuerat ante lapsus? Ad quod taliter respondemus, quòd talis, si tanquam accusatus vel suspectus de hæresi eam in judicio abjuravit, & posteà committat in ipsa, censeri debet quadam juris fictione relapsus, licet ante abjurationem suam plenè probatum non fuerit crimen hæresis contra ipsum; dummodò hujusmodi priùs orta suspicio, violenta fuerit, & certis ac veris indiciis comprobata. Si verò levis & modica, quanquam ex hoc sit graviùs puniendus, relapsorum tamen in hæresin non debet pœna puniri, ex quo præsumi non potest verisimiliter ante lapsus in eam.

Et an qui post abjurationem favet hæreticis.

§. 2. Quæsivistis etiam circa idem, si is qui hæresin abjuravit, & per solam inexcusabilem receptionem, vel receptationem, aut deductionem seu associationem, vel visitationem hæreticorum, sive dationem vel missionem munerum, aut etiam alias in favorem eorum, qui excusari non possit, sine adoratione tamen (ut verbis vestris utamur) lapsus est postmodum, propter hoc debeat judicari relapsus? Et quidem si legitimè constitit, vel etiam nunc constaret, quòd tales ante hujusmodi abjurationem in hæresi commisissent, non est dubium, eos per hoc fuisse relapsos: quia tunc dubitari non debet, ex approbati à se priùs erroris consequentia, id fecisse.

Testes perjuri in causis fidei an admittendi.

§. 3. Præterea nonnulli talium, ut proponitis, jurant coram Inquisitoribus tàm de se, quàm de aliis super facto hæresis veritatem dicere: sed perjurant, non odio tamen vel pretio, sed timore sui potiùs & suorum; corrigunt autem se postmodum super iis contra se, ac alios suos complices deponendo. Cùm itaque perjurus secundùm jura, etiam post pœnitentiam in criminalibus à testimonio repellatur, hinc quæritur utrùm contra illos suos complices sit per testimonia talium procedendum? Super quo taliter respondemus, quòd cùm crimen hujusmodi sit exceptum, si ex manifestis indiciis apparuerit, tales non animi levitate, aut odii fomite ductos, seu corruptos pecunia, sed zelo fidei tanquam pœnitentes propriæ culpæ, asserere quod talia prius tacuerant, & velint in hoc errorem suum corrigere, ac alios nominare; stari debet in favorem fidei, nisi aliud obsisteret, attestationibus eorundem.

Inquisitores non cognoscunt de Sortilegiis. Tu attende constit 4. Ad vi. Dudum.

§. 4. Ad illud autem quod quæritur, utrùm ad Inquisitores hæresis pertineat de divinationibus, & sortilegiis, quæ contra aliquos sibi denunciantur cognoscere, & punire talia exercentes? brevibus respondetar, quòd cùm negotium fidei, quod summè privilegiatum existit, per occupationes alias non debeat impediri, Inquisitores ipsi, de iis, nisi manifestè saperent hæresin, ratione hujusmodi officii commissi, se nullatenus intromittant, sed eos relinquant suis judicibus pœna debita castigandos.

Hæredes & bonorum detentores coguntur ad complendam pœnitentiam defuncti. Vide mox hic infra declarationem.

§. 5. Quidam insuper (ut adjicitis) pro iis quæ commiserunt in hæresi, astringunt se Inquisitoribus sub obligatione bonorum suorum, ad recipiendum ab eis pœnitentiam & complendam: sed ea licet injuncta, non tamen peracta, quin potiùs in toto, vel in parte neglecta decedunt. Quæritur ergo, utrùm Inquisitores ipsi, vel qui eorum locum succedunt, possit ad satisfaciendum pro ipsis defunctis, hæredes, vel detentores bonorum sic decedentium coarctare? Ad quod dicimus, quod si per hujusmodi pœnitentiam, aliquod onus ad salutem proficiens impositum fuerit in bonis temporalibus exequendum, ad complementum ipsius per Inquisitores cogi debent hæredes, vel alii, ad quos bona talium cum suo onere devenerunt.

De usurarum quæstionibus non agitur coram inquisitoribus.

§. 6. Injungitur etiam aliquibus ad pœnam, in pœnitentia pro hæresi, ab ipsius pestis Inquisitoribus, ut usuras restituant, ad quod obligaverant in judicio Ecclesiæ se & sua. In quo quæritur, utrùm Inquisitores ipsi, vel qui succedunt in locum eorum, ad respondendum coram se conquerentibus de usuris hujusmodi hujusmodi, & ad restitutionem earum, si de ipsis constiterit, possint compellere taliter pœnitentes, prout ab eis in aliis injunctis sibi pœnitentiis fieri consuevit? Ad quod respondemus, quæstionem super usuris moram, contra tales judicialiter, non debere audiri ab Inquisitoribus hæresis, nec decidi. Nolentes, quòd per causas hujusmodi, offendiculum negotio fidei præparetur; eos tamen ad restitutionem usurarum, de quibus constiterit, compellere poterunt, quibus in satisfactionem pro prædicto crimine, hujusmodi restitutionem in pœnitentia injunxerunt.

Hæredes non coguntur ad pœnitentias defuncti non injunctas.

§. 7. Sunt & alii, qui confessi sunt in judicio de hæresi coram Inquisitoribus hujusmodi pravitatis, sed antequam eis injungeretur pœnitentia, decesserunt. Super quo quæritur si hæredes talium compelli possint ab Inquisitoribus, ut ad ipsorum arbitrium satisfaciant pro defunctis? præcipuè cùm iidem dum viverent, ad faciendam pœnitentiam, quam Inquisitores eis vellent injungere, bona sua Inquisitoribus obligârint. Cui quæstioni sic duximus respondendum, quòd postquam tales non decesserunt hæretici, sed reincorporati potiùs Ecclesiæ unitati, non videmus, quòd eis post mortem, vel eorum hæredibus, qui ad successionem talium admittuntur, si satisfactio pro exincto jam crimine injungenda. In eo verò casu, in quo hæredes hujusmodi ad successionem non deberent ob culpam sui auctoris admitti: non obstante, quòd auctoribus ipsis viventibus hoc non fuerit intercedente ipsorum morte per sententiam declaratum, ad confiscationem bonorum post mortem nihilominùs procedatur.

Facultas inquirendi per se & per alium quo modo intelligatur.

§. 8. Adjecistis prætereà, negotium seu officium Inquisitionis contra hæreticos dilecto filio Priori fratrum Prædicatorum Parisien. à Sede Apostolica fuisse sub ea forma commissum, ut idem super hoc posset inquirere, tam per se, quàm per alios,

quos

quos ad hoc idoneos reputaret: in quo quæritur, utrùm tales delegati existant, & quid possint etiam sic electi. Super quo taliter duximus ordinandum, quòd idem Prior possit tres, vel quatuor idoneos ad hoc opus assumere, qui parem cum ipso habeant potestatem, & amovere illos, ac ipsorum loco alios substituere, quotiescunque viderit expedire, ipsi tamen Priori, & aliis sic assumptis committendi duntaxat citationes, & examinationes testium, cúm de hujusmodi crimine, ac circumstantiis ejus inquiritur, ac denunciationes sententiarum, quas super iis contra quoslibet contigerit ferri, & iis similia faciendi conceditur ab eadem Sede facultas.

Clericus perpetuò immutandus degradatur.

§. 9. Quæstioni verò qua quæritur, utrùm constitutus in sacris deprehensus in hæresi, & propter hoc immutandus perpetuò, priùs sit ab ordinibus à suo Episcopo degradandus, antequam tradatur hujusmodi pœnitentiæ? Respondemus, quòd talis, qui est perpetuò immurandus, priùs debet à suis ordinibus degradari.

Instruentes citatos ab Inquisitor. coërcendi.

§. 10. Nonnulli quoque Clerici, & quod est deterius, sacerdotes, prætextu pecuniæ, vel alicujus servitii temporalis, inveniuntur aliquando Inquisitionis impedire negotium, instruendo citatos hæreticorum credentes de celanda veritate, falsitate dicenda, vel eos indebitè liberando. De quibus quæritur utrùm Inquisitores possint tales capere, ac etiam retinere? aut quòd sic accepta restituant, coarctare? Dubium itaque non videtur, quod ii, quos constat exercere præmissa, ea faciunt in favorem hæreticæ pravitatis. Quare possunt à talibus per Inquisitores compesci, & pœna debita castigari, tam per captionem personarum, quàm etiam aliàs, prout culpa exegerit delinquentis.

Religiosi gravius sæcularibus puniendi.

§. 11. Quòd autem postmodum quærebatur, quomodo essent puniendi Religiosi qui inveniuntur in hæresin deliquisse? cùm sæculares peccantes in simili casu immurationis, vel aliæ pœna plectantur. Ejus solutio satis patet, cùm certum sit, tales in hoc, & in consimilibus delinquentes, graviùs etiam sæcularibus puniendos.

Declaratio circa pœnas fautorum hæreticorum, & eorumdem filiorum.

§. 12. Frequenter etiam vobis ab Apostolica Sede committitur, ut tam hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defensores eorum, quàm ipsorum filios & nepotes, ac illos etiam, qui prædictorum interventu, vel gratia tale essent adepti, vel assequerentur in posterum, privandi personatibus, dignitatibus, & honoribus quibuscunque, ac beneficiis Ecclesiasticis, & officiis publicis, de diœcesanorum, vel eis absentibus Vicariorum suorum consilio, habeatis liberam facultatem; quod qualiter intelligi debeat, petivistis ejusdem Sedis oraculo declarari. Hoc sanè de filiis & nepotibus illorum, credentium, & aliorum hujusmodi, qui modo tales esse probantur, intelligendum esse videtur, non autem illorum, quos emendatos constiterit, & pro culpa hujusmodi ad mandatum Ecclesiæ pœnitentiam recepisse, quam ipsi vel jam perfecerunt, vel humiliter prosecutioni ejus insistunt, vel parati fuerunt dum viverent ad recipiendam eandem. Diœcesani quoque in privandis talibus sunt generaliter requirendi, nisi forsan constaret legitimè, quòd iidem scienter eis beneficia contulissent, tunc enim eos in iis requirendos esse non credimus, sed potiùs à suo judice puniendus.

Jussio prædicta exequendi.

§. 13. Vos igitur hæc & alia contingentia in hac parte, commissum vobis officium, sic prudenter & fideliter exequi procuretis, sic ad ea purè propter Deum, cujus causam geritis, vestra feratur intentio, quod labor vester vobis ad vitæ præmium, & aliis ad salutem, quæ solùm in talibus quæritur, proficiat animarum.

Dat. P. A. 4. 27. Septemb.

Dat. Viterbii, 5. Kal. Octob. Pont. nostri, Anno 4.

Infirmi, qui sanæ mentis hæreticorum consolamentum petunt, non excusatur, eo quòd tempore receptæ consolationis, sanæ mentis non essent.

Ex hac Bulla proditum esse credo cap. 3. de Hæret. in 6. Et eandem Bullam edidit postea Urb. IV. die 21. Augusti 1262. quam uti minus necessariam prætermisi.

ALEXANDER EPISCOPUS, &c. *Dilectis filiis Fratribus Ordinis fratrum Minorum Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in administratione S. Francisci, præsentibus & futuris. Salutem & Apostolic. benedictionem.*

Edita, A.D. 1258.

Quidam infirmi consolamentum hæreticorum petebant.

EX parte vestra fuit propositum coram nobis, quòd nonnulli de partibus, ubi vobis contra hæreticos Inquisitionis officium est commissum, in mortis articulo constituti, salutis remedium abhorrentes, Consolatos hæreticos ad se introduci faciunt, & ab eis per impositionem manus, desolationis suæ consolationem accipiunt, secundùm pessimam consuetudinem eorundem. Sed filii & hæredes sic decedentium propter hoc exhæredari timentes, ac volentes ob id eorum malitiam excusari, proponunt se velle probare per testes, quòd iidem, quando recipiebant consolationem hujusmodi, loquelam amiserant, & erant alienati à mente: cùm moris sit apud eos (ut dicitur) quòd nullum taliter consolentur, qui non sit sanæ mentis, & memoriam habeat ordinatam. Quare nos consulere voluistis, utrùm debeant tales probationes admitti.

Hic Pontif. providet vid. in rubr.

§. 1. Nos igitur consolationi vestræ taliter respondemus, ut si legitimè constiterit, quòd prædicti dum sanæ mentis essent, perierint hæreticos Consolatos, sicque viam fuerint universæ carnis ingressi, licet consolationem hujusmodi, imò veriùs desolationem, non sanæ mentis effecti, vel post perditam jam loquelam suscepisse dicantur, nulla super hoc probatio admittatur, cùm in nullo sic decedentes debeant propterea relevari. In dubio verò admitti poterit, non tamen uxores, filii, seu familiares, aut de suis aliqui, ad hoc probandum recipiantur in testimonium, sed alii testes idonei, & specialiter fidei zelatores, cùm contra tales sit non modicum præsumendum: sitque in talibus propter fidei privilegium, cum multa cautela summaque diligentia præ cæteris negotiis, procedendum.

Dat. P. A. 4. die 13. Nov.

Datum Anagniæ Idibus Novembris, Pontificatus nostri Anno quarto.

XIV.

De cautione recipienda ab Hæreticis conversis, & eorum fautoribus, eaque in casu contraventionis exigenda, ac obedientia ab eis requirenda.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratribus Ordinis Minorum Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in administratione S. Francisci, tàm præsentibus, quàm futuris. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Edita D. A. 1258. & 1260.

Redeuntes ad fidem caveant de ea tenenda.

SUper extirpatione hæreticæ pravitatis, hoc à vobis in locis in quibus contra hæreticos, vobis Inquisitionis officium est commissum, statuimus observandum, ut hæreticis, credentibus, fautoribus, receptatoribus, & defensoribus hæreticorum ipsorum, ad mandatum Ecclesiæ redeuntibus, sub certa pœna pecuniaria inter cætera quæ injungenda fuerint, injungatis districtè, quòd fidem Catholicam firmiter teneant, & ulteriùs hæreticis ipsis auxilium, consilium, & favorem aliquem non impendant, necnon Ecclesiæ mandatis obediant, & observent quæ eis feceritis, vel unus vestrum occasione ipsius hæreticæ pravitatis, & ab eisdem cautio exigatur. Nos autem vobis & singulis vestrum, cogendi per censuram Ecclesiasticam appellatione remota, tàm redeuntes ipsos, quàm & defensores, si oportuerit, eorumdem, ad præstationem vel solutionem hujusmodi pœnæ, ad quam se obligaverint, si, quod absit, in dictam pœnam inciderint, plenam concedimus auctoritate præsentium facultatem.

Pecunia ex dictis cautionibus redigenda ubi exponenda sit.

§. 1. Pecunia verò quæ de hujusmodi pœnis, vel ex tertia parte mulctarum, vel condemnationum exigendarum à quibuslibet per onis & locis, seu bonorum apprehendendorum occasione hæresis, vel hæreticorum, secundùm tenorem constitutionum nostrarum (quas in eosdem hæreticos, fautores eorum, & alios promulgatas, in capitularibus civitatum & locorum aliorum conscribi mandavimus) fortè

perve-

pervenerit, penes tres viros fide probatos à vobis & à Diœcesano, vel ejusdem Vicario, si idem præsens non fuerit, eligendos, deponatur fideliter conservanda, & de illa vobis, & singulis vestrum necessariæ, ad prosecutionem negotii contra hæreticos expensæ sine difficultate aliqua de ipsius Diœcesani consilio ministrentur, & eidem Diœcesano de iis quæ expendi contigerit, rationis plenariæ fidelis computatio exponatur.

Dat. P. A. 4. die 13. Oct. Dat. Anagniæ, Idibus Novemb. Pont. nostri Anno 4.

Sequitur alia const. in executionem præcedentis.

Edita D. A. 1260.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus de Ordine Minorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in administratione B. Francisci. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Causa jussionis. AD audientiam nostram pervenit, quòd nonnulli de administratione B. Francisci, notati & suspecti de hæretica pravitate, ac fautores & receptatores hæreticorum, ad mandatum Ecclesiæ redeuntes, interdum se obligant sub certis pœnis ad parendum mandatis Ecclesiæ, & super hoc præstant vobis fidejussorias cautiones, quorum nonnulli mandatis quæ ipsis facitis, parere recusant.

Jussio exigendi pœnas. §. 1. Quia verò nostri decet appositione consilii super hoc salubriter provideri, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus tales, & fidejussores eorum, quòd mandatis factis eis per vos, & faciendis pareant, monitione præmissa per impositionem & exactionem pœnarum, ad quæ se obligant, & etiam per censuram Ecclesiasticam appellatione remota cogatis: invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

D. P. An. 6. die 13. Jan. Datum Anagniæ, 10. Kalendas Februarii, Pontificatus nostri Anno sexto.

XV.

Quòd Prælati Ecclesiastici, Rectores sæculares, & alii, faveant & assistant Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, in negotio fidei exequendo.

Ampliorem in hoc dispositionem attende inf. in const. 1. Pii V. Sanctissimus. Tom. 2. & in alia const. 76. Clem. VIII. Sanctissimus Tom. 3.

Edita, A. D. 1258.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus.... Episcopis & dilectis filiis..... Electis Abbatibus, Prioribus, Ministris, Guardianis, & aliis Ecclesiarum Prælatis, & Rectoribus, necnon & universo Clero, tàm Religiosis cujuscumque professionis, & Ordinis, quàm Sæcularibus, in ducatu Spoletano constitutis. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Causa hujus constitutionis. EXortis in agro Fidei Christianæ per partes Italiæ abundantiùs solito hæreticæ pravitatis, zizaniis, seminante illa, per temporis impacati malitiam, homine inimico, Sedes Apostolica ejus caput Fidei & magistra, volens circa zizaniorum extirpationem hujusmodi, per aliquos de fratribus Ordinis Minorum, partes suæ sollicitudinis adimpleri, dilecto filio..... Ministro Provinciali ejusdem Ordinis, in administratione S. Francisci mandavit, ut ipse duos ex fratribus suis viros zelum habentes Christianæ Fidei, & opere ac sermone potentes, assumeret, eisque in partibus vestris, Inquisitionis officium contra hæreticos, eorumque fautores, & complices injungere procuraret.

Jussio de qua in rub. §. 1. Nos itaque CHRISTI nomen in populo exaltari gaudentes, ac fidei ejus massam ab omni per quod infici valeat, emundati totis affectibus cupientes, universitatem vestram rogamus, monemus, & hortamur attentè, per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus attendentes prudenter, quòd Inquisitores hujusmodi à prædicto deputari Ministro pro defensione ipsius fidei, & cum salute fidelium laborantes, & periculis personas proprias salubriter exponentes, nequeunt ad omnia, quæ tanto expediunt negotio, sufficere per seipsos, eisdem, & aliis, si quos ad hoc ex ipsius fratribus contigerit deputari, in prædicto exequendo negotio efficaciter assistatis, opportunum sibi consilium, favorem & auxilium impendendo, ita quod exinde vestræ Fidei sinceritas meritò valeat commendari, nes contingat Dei opus periculosè per vestram negligentiam vel incuriam intermitti, quas procul dubio, præter id, quod horrendis notaret maculis infamia negligentes ultrix omnis inobedientiæ ac negligentiæ Apostolica severitas acri percelleret disciplina.

Datum Anagniæ 17. Kalendas Decembris, Pontificatus nostri Anno quarto. D.P.Ann. 4 die 15. Nov.

XVI.

Indulgentiæ pro Inquisitoribus hæreticæ pravitatis eorumque Notariis, sociis & fautoribus: ac pro omnibus in prosecutione negotii Fidei decentibus.

Alia servientium Inquisitoribus privilegia, vide sup. fol. 85. in const. 2. Innoc. IV. Impia & infrà in hoc Tomo 1. in Urb. IV. const. 2. Licet.

Ad propagandam fidem Catholicam Congregationem instituit Greg. XV. in const. 26. Inscrutabili inf. Tom. 4.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, fratribus Ordinis fratrum Minorum. Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in administratione S. Francisci præsentibus & futuris. Salutem & Apostolicam benedictionem.* Edita, A D. 1259.

FIrmissimè teneat vestra prudentia, & nullatenus dubitet, quòd Deus indulgentiarum & pater misericordiæ, considerans merita singulorum, contentus nostris Indulgentiis non existit, quin benefacientibus gratiam potiorem indulgeat, & gloriam superaddat, ad quas per fructum boni operis promerendas, fideles CHRISTI frequenter & libenter nostris remissionibus invitamus. Cùm itaque vos propter Deum in negotio Fidei laborantes, hujusmodi salutaribus præmiis deceat recreari. Exordium.

§. 1. Nos vobis verè pœnitentibus & confessis, de Omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, plenam concedimus veniam peccatorum. Sociis autem Ordinis vestri fratribus & Notariis vestris, qui unà vobiscum in prosecutione hujusmodi negotii laborabunt, & aliis qui ad impugnandum hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defensores eorum, vobis ex animo auxilium præstiterint vel favorem, tres annos de injuncta sibi pœnitentia relaxamus. Et si qui ex eis in prosecutione hujusmodi negotii fortè decesserint, eis peccatorum omnium, de quibus corde contriti ac ore confessi fuerint, plenam veniam indulgemus. Indulgentiarum elargitio.

Datum Anagniæ 17. Kalendas Octobris, Pontificatus nostri Anno quinto. Dat. P. A. 4. die 25. Sept.

XVII.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis facultas, cogendi quoscumque Magistratus & Officiales, ad exequendum eorum sententias.

Hoc idem statuit Innoc. VIII. inf. in ejus const. 10. Dilectus. Et adverte quòd hanc executionem dare illi tenentur, absque processuum revisione, ut ibid. & in const. 43. Leon X. Honestu. in hoc Tom. 1.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratribus de Ordine Minorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Provincia B. Francisci. Salutem & Apostolicam benedictionem.* Edita A. D. 1260.

AD audientiam nostram pervenit, quòd Potestates, Rectores, Judices, Antiani, Officiales, Consilia, & Communitates, quorumdam Castrorum, Locorum & Civitatum Provinciæ B. Francisci, in qua inquisitio contra hæreticos vobis à Sede Apostolica est commissa, circa executiones sententiarum, quas contra notatos suspectos de hæretica pravitate, credentes, fautores, & receptatores eorum profertis, à vobis super hoc requisiti, se interdum reddunt difficiles, & etiam negligentes. Nos itaque volentes quòd negotium Inquisitionis Causa constitutionis.

hujus-

hujusmodi, salutarem consequatur effectum, circa ea intendimus animo vigilanti, per quæ submotis quibuslibet obstaculis, prædictum negotium, Deo propitio, & de bono in melius dirigatur.

Inquisitorum facultas de qua in sub. §. 1. Quocircà Universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus Potestates, Judices, Antianos, Officiales quocumque nomine censeantur, Consilia, & Communitates prædictas, quòd hujusmodi sententias à vobis latas & ferendas, etiam sublato cujuslibet dilationis & difficultatis obstaculo, executioni demandent, monitione præmissa per excommunicationis in personas Potestatum, Rectorum, Judicum, Antianorum, Officialium, & Consiliariorum, ac privationis ab officiis: & in Civitates, Castra & Loca hujusmodi, interdicti sententias, appellatione remota cogatis.

Derogatio contrariorum. §. 2. Non obstante aliqua indulgentia Sedis Apostolicæ, de qua, cujusque tenore, oporteat in nostris literis plenam & expressam mentionem fieri, & per quam effectus præsentium impediri valeat vel differri.

Dat. P. A. 4. die 20. Jan. Datum Anagniæ, 13. Kalendas Februarii, Pontificatus nostri Anno sexto.

XVIII. Inquisitorum hæreticæ pravitatis auctoritas, compellendi quoscumque ad sibi exhibendum scripturas & instrumenta spectantia ad Officium sanctæ Inquisitionis, & convocandi Clerum & populum adversus hæreticos, & eorum fautores.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis .... fratribus de Ordine Minorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in administratione S. Francisci. Salutem & Apost. benedictionem.* Edita A. D. 1260.

Facultas compellendi habentes scripturas spectantes ad Inquisitionem. Cupientes ut Inquisitionis negotium contra hæreticam pravitatem sollicitudini vestræ commissum, ad Dei gloriam & augmentum Fidei Catholicæ, in nostris manibus feliciter prosperetur: compellendi appellatione remota per censuram Ecclesiasticam, per vos vel per alios, quos ad hoc idoneos vos vel alter vestrum duxeritis eligendos, omnes illos, qui scripta, vel instrumenta Inquisitionis, vel ad ejus officium pertinentia, per quoscumque hactenus facta, ac etiam facienda contra hæreticos, credentes, receptatores, fautores, seu defensores eorum habent, vel habuerint, ut ea sine cujuslibet difficultatis seu dilationis dispendio, vobis vel alteri vestrum exhibeant.

Absolvendique redeuntes ad Fidem. §. 1. Necnon absolvendi à sententia excommunicationis omnes illos, qui dimissa hæreticorum perfidia, ad unitatem Catholicæ Fidei, liberè, ac humiliter redire voluerint, & credentes, receptatores, fautores, ac defensores eorum, ac etiam reconciliandi eos Ecclesiæ, à qua noscuntur diabolica suggestione præcisi.

Convocandi Clerum & populum &c. §. 2. Convocandique Clerum & populum Civitatum, Castrorum, aliorumque locorum contra tales: ita ut in ferendis sententiis contra ipsos, possitis peritos & discretos, prout expedierit, advocare.

Indulg. eisdem dandi. §. 3. Dandi quoque omnibus accedentibus ad vocationem hujusmodi, auctoritate nostra, quadraginta dierum indulgentiam.

Procedendique contra omnes summariè. §. 4. Procedendi etiam contra illos, quos in dicta provincia commisisse constiterit, licet ad alias partes se duxerint transferendos: nec non, & ut in eodem negotio summariè, absque judiciorum & advocatorum strepitu, procedere valeatis, auctoritate præsentium vobis & cuilibet vestrum concedimus facultatem. Contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo.

Quibuscumque non obstantibus. §. 5. Non obstantibus si aliquibus sit indultum ab eadem Sede, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, nisi plenam & expressam, vel de verbo ad verbum fecerint mentionem: & constitutione de duabus dietis edita in Concilo generali.

Dat. P. A. 6. die 4. Martij. Dat. Anagniæ 4. Non. Martii, Pont. nostri Anno 6.

XIX. Prælati Ecclesiastici, & alii omnes Clerici quomodolibet exempti, statim requisiti, provideant Inquisitoribus eorumque sociis, de salvo conductu.

Concordat subsequens Constitutio, Magistratibus sæcularibus directa.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Episcopis, & Dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Archipresbyteris, Præpositis, Plebanis, & aliis Ecclesiarum Prælatis, & Clericis Religiosis & Sæcularibus, tàm exemptis, quàm non exemptis per Provinciam Romanam, quæ continet Urbem cum suo districtu, Patrimonium B. Petri in Thuscia, Sabinam, Reatè cum sua diœces. Campaniam, & Maritimam, constitutis, ad quos literæ istæ pervenerint. Salutem & Apostolicam benedictionem.* Edità A. D. 1260.

Exordium. Ad extirpandam de partibus vestris hæreticam pravitatem totis affectibus intendentes, inquisitionem faciendam in illis partibus contra respersos hujusmodi pravitate, dilecto filio fratri Andreæ de Ordine Minorum, duximus committendam.

Prælati & clerici provideant Inquisitoribus de salvo conductu. §. 1. Ut igitur idem frater vestro vultus præsidio, in commisso sibi negotio Inquisitionis, Deo propitio valeat prosperari: universitatem vestram rogamus & hortamur attentè, in virtute obedientiæ, ac sub pœna excommunicationis per Apostolica vobis scripta præcipiendo mandantes, quatenus vos universi & singuli, dicto fratri Andreæ & sociis ejus, de securo conductu, quotiescumque vos super hoc duxerint requirendos, liberaliter, ac sine dilatione, de loco ad locum providere curetis: preces nostras & præceptum taliter impleturi, ut pateat per effectum operis, quòd sitis orthodoxæ Fidei zelatores. Nosque devotionem vestram possimus exinde meritò commendare.

Dat. P. A. 6. die 15. Mar. Dat. Anagniæ, Idibus Martii, Pont. nostri Anno 6.

XX. Barones, Magistratus, Communitates, & Officiales omnes, tenentur statim requisiti, Inquisitoribus eorumque sociis de securo salvo conductu providere.

Concordat cum præced. constitutione, directa Clericis & Prælatis Ecclesiasticis.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Nobilibus viris, Baronibus, Castellanis, Potestatibus, Capitaneis, Rectoribus, Antianis, Prioribus & eorum Officialibus, necnon Communitatibus Civitatum, Castrorum & Locorum Provinciæ Romanæ, quæ continet Urbem cum suo districtu, Patrimonium B. Petri in Thuscia, Sabiniam, Reate cum sua diœcesi, Campaniam, & Maritimam, ad quos literæ istæ pervenerint. Salutem & Apostolicam benedictionem.* Edita A. D. 1260.

Exordium. Ad extirpandam de partibus vestris hæreticam pravitatem totis affectibus intendentes, Inquisitionem faciendam in illis partibus contra respersos hujusmodi pravitate, dilecto filio fratri Andreæ de Ordine Minorum duximus committendam.

Omnes tenentur Inquisitoribus providere de salvo conducto. §. 1. Ut igitur idem frater vestro fultus præsidio, in commisso sibi negotio Inquisitionis, Deo propitio valeat prosperari: universitatem vestram rogamus, & hortamur attentè sub pœna excommunicationis, ac mille marcharum argenti, per Apostolica vobis scripta præcipiendo mandantes, quatenus vos universi & singuli, dicto fratri Andreæ & sociis ejus de securo conductu quotiescumque vos super hoc duxerint requirendos, liberaliter ac sine dilatione, de loso ad locum providere curetis: Preces nostras & præceptum taliter impleturi, ut pateat per effectum operis, quòd sitis orthodoxæ Fidei zelatores, Nosque devotionem vestram possimus exinde meritò commendare.

Dat. P. A. 6. die 15. Mar. Dat. Angniæ, Idibus Martii, Pont. nostri Anno 6.

XXI. Quòd Inquisitores hæreticæ pravitatis, bona hæreticorum confiscata distrahant, & pretium ad opus S. R. E. conservent.

Ad hæc vide sup. fol. 90. const. 8. Innoc. IV. Cùm fratres. Ubi notavi.

Edita A. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratribus Andreæ, Gentili, & Bartholomæo Ordinis Minorum, & aliis Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Romana Provincia, & administratione S. Francisci. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Facultas de qua in rub.

DIscretioni vestræ, de qua plenam in Domino fiduciam obtinemus, vendendi ac distrahendi liberè bona hæreticorum eorumque fautorum, credentium receptatorum & defensorum, publicata jam, seu confiscata, & in posterum publicanda, & confiscanda, prout commisso vobis Fidei negotio expedire videritis, ita quod eorum pretium ad opus Romanæ Ecclesiæ conservetur, necnon & contradictores super hoc, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendi, plenam & liberam concedimus auctoritate præsentium facultatem.

Dat. P. A. 6. die 24. Sept.

Dat. Genuæ, 8. Kal. Octobris, Pont. nostri Anno sexto.

XXII.

Inquisitores hæreticæ pravitatis, procedere possint in causis fidei, contra quoscumque etiam exemptos, eligereque Notarios etiam regulares, qui in sæculo Notarii fuerunt.

Edita A. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Lombardia, Marchia Januensi, Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Inquisitorum auctoritas procedendi contra omnes etiam exemptos.

NE commissæ vobis contra hæreticos Inquisitionis officium, quocumque contingat obice præpediri, vobis & singulis vestrum, præsentium auctoritate concedimus, ut non obstantibus aliquibus privilegiis vel indulgentiis, quibuscumque personis, cujusvis conditionis, dignitatis, vel gradus, Religionis aut Ordinis, & præsertim Cistercien. Prædicatorum, Minorum, seu Eremitarum, sive Communitatibus, vel Universitatibus Civitatum locorum, specialiter vel generaliter, sub quacumque verborum expressione vel forma ab Apostolica Sede concessis, vel amodo concedendis, etiam si dicatur in illis, quòd eis per aliquas literas, totum de verbo ad verbum tenorem non continentes, privilegiorum, vel indulgentiarum ipsarum nequeat derogari, maximè quod illi excommunicari, vel ipsorum Terræ supponi non possint Ecclesiastico interdicto: aut quòd prædictorum vel aliorum quorumlibet Ordinum fratres, ad executiones negotiorum, aut ad citationes quorumlibet sive denunciationes sententiarum, excommunicationis, suspensionis vel interdicti auctoritate literarum Apostolicarum minimè cogi possint, nisi de ipsorum Ordinibus & privilegiis, vel indulgentiis, eis super hoc à Sede Apostolica concessis habeatur in eisdem literis mentio specialis: in eodem officio & contra impedientis illud, vel in eo vobis juxta officium & posse suum, à vobis requisitos assistere non curantes, liberè juxta formam vobis per literas nostras traditam, procedatis: cùm ex hujusmodi vel aliis privilegiis & indulgentiis, nullum vobis in tantæ pietatis negotio, velimus obstaculum generari.

Notariosque eligendi.

§. 1. Ad hæc, si super his quæ circa idem officium, illudque contingentia in scriptis fuerint redigenda, tabellionum sæcularium copia fortè defuerit opportuna, personis regularibus cujuscumque Ordinis qui tabellionatus officium in sæculo habuisse noscuntur, exercendi illud in his, cùm à vobis necessitate hujusmodi suadente fuerint requisiti, auctoritate nostra licentiam concedatis. Quos ad hoc constitutione canonica, vel regulari contraria nequaquam obstante, ex districto volumus jussionis nostræ præcepto teneri. Quòd si nec tales habere poteritis, alios duos viros idoneos. Clericos vel Laicos, quotiens talis imminebit necessitas, assumatis: qui simul fideliter ea quæ fuerint à vobis, vel coram vobis ex prædicto officio generali gerenda, conscribant, quorum scripta quantum ad hunc necessitatis articulum pertinet, ac si unius personæ publicæ manu confecta fuissent, inconcussam habere decernimus firmitatem. Contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, non obstante constitutione de duabus dietis edita in Concilio generali.

Dat. P. A. 6. die 15. Octo.

Dat. Anagniæ, Idibus Octob. Pont. nostri Anno sexto.

XXIII.

Inquisitores hæreticæ pravitatis Ordinis Fratrum Prædicatorum vel Minorum non tenentur obedire Prælatis suorum Ordinum, in concernentibus Officium sanctæ Inquisitionis.

Hoc idem statuit Urb. IV. in quadam ejus const. incipien. Catholicæ, fol. 121. quam consulto uti minùs necessariam prætermisi.

Edita A. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Universis Fratribus Prædicatorum & Minorum Ordinum Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, per diversas Italiæ partes à Sede Apostolica deputatis, & in posterum deputandis. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Causa constituit.

CAtholicæ Fidei negotium, quod plurimum insidet cordi nostro in vestris prosperari manibus, ac de bono in melius procedere cupientes, ac volentes omne ab eo impedimentum omneque obstaculum removeri; præsentium vobis auctoritate mandamus, quatenus in eodem negotio, de divino & Apostolico favore confisi, omni humano timore deposito, constanter ac intrepidè procedentes, circa extirpandam hæreticam pravitatem, tam de Lombardia & Thuscia, quàm de omnibus aliis Italiæ partibus, cum omni vigilantia omnique studio laboretis. Et si forsan Magister & Minister Generalis, aliique Priores, & Ministri Provinciales, ac Custodes seu Guardiani aliquorum locorum vestrorum Ordinum, prætextu quorumcumque privilegiorum seu indulgentiarum ejusdem Sedis dictis Ordinibus concessorum, aut concedendorum in posterum, vobis vel vestrum alicui, seu aliquibus injunxerint, seu quoquomodo præceperint, ad tempus vel quo ad certos articulos certasve personas negotia supersedeatis eidem.

Inquisitores non tenentur &c. ut in rub.

§. 1. Nos vobis universis & singulis auctoritate Apostolica districtius inhibemus, ne ipsis obedire in hac parte, vel intendere quomodolibet præsumatis, nos enim privilegia seu indulgentias hujusmodi, quantum ad hunc articulum, tenore præsentium revocantes, omnes excommunicationis, interdicti, & suspensionis sententias, si quas in vos vel vestrum aliquos hac occasione ferri contigerit, irritas prorsus decernimus & inanes. Nam etsi prædicta sedes interdum Prælatis aliquibus vestrorum ordinum per suas sub certa forma committat literas, ut ad exercendum Inquisitionis officium contra hæreticam pravitatem, aliquos suorum ordinum fratres assumere valeant, ipsosque cùm expedire viderint, amovere, ac alios subrogare; non tamen per hoc quod ipsis ea dumtaxat de causa in hac parte committitur, quia de Fratrum suorum Ordinum idoneitate pleniorem habere notitiam præsumantur, aliqua eis super hujusmodi Inquisitionis negotio, vobis immediatè à prædicta Sede commisso, & committendo, facultas vel jurisdictio attribuitur seu potestas.

Dat. P. An. 6. die 11. Dec.

Dat. Lateran. 3. Idus Decembris, Pont. nostri Anno sexto.

URBANUS QUARTUS PONT. CLXXXIV ANNO DOMINI MCCLXI.

Anno 1261.

URbanus IV. Gallus ex Civitate Trecensij Jacobus Pantaleo, anteà vocatus, Patriarcha Hierosolymitanus, creatus Viterbij,

4. Kal. Septembris anno 1261. Vivit annos tres, mensem unum, dies quatuor, Creavit Cardinales quatuordecim. Obiit Perusiæ Anno Domini 1264. 6. Nonas Octobris, ibidem in Ecclesia Cathedrali S. Laurentii sepultus est. Vacavit sedes menses 4. dies 3.

I. Institutio Festivitatis Sanctissimi Corporis CHRISTI, pro Feria quinta post octavam Pentecostes quotannis solemniter celebrandæ.

Hanc institutionem comprobavit Clem. V. ut in Clem. unica de Reliq. & Ven. Sanct. ubi istam Bullam integram recenset. Quam tamen in hoc opere non posui, quia super eadem celebratione per octavam & Indulgentiu, habes in hoc opere aliam const. Martini V. num. 12. Ineffabile. ac alteram Eugen. IV. num. 6. Excellentissimum.

Ad majorem tanti Sacramenti venerationem, institutæ sunt etiam Laicorum Confraternitates, ut in const. 20. Pauli III. Dominus infr. in hoc Tomo 1. Et unicuiq; concessum est, infrà octavam facere solemnem processionem à Greg. XIII. inf. Tom. 3. in const. 10. Cùm interdum.

Edita A. D. 1262.

URBANUS PAPA QUARTUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælatis, &c.*

Enarratio multorum beneficiorum receptorum à Deo in hoc Sacramento pro nobis instituto.

TRansiturus de hoc Mundo ad Patrem Salvator noster D. JESUS CHRISTUS, cùm tempus suæ Passionis instaret, sumpta Cœna in memoriam mortis suæ, instituit summum & magnificum sui Corporis & Sanguinis Sacramentum, Corpus in cibum, & Sanguinem in poculum tribuendo. Nam quotiens hunc Panem manducamus, & Calicem bibimus, mortem Domini annunciamus. In institutione quidem hujus Sacramenti dixit ipse Apostolis: Hoc facite in meam commemorationem, ut præcipuum & insigne memoriale sui amoris eximii, quo nos dilexit, esset nobis hoc præcelsum, & Venerabile Sacramentum, memoriale inquam mirabile ac stupendum, delectabile, suave, tutissimum, ac super omnia preciosum, in quo innovata, in quo habetur omne delectamentum, & omnis saporis suavitas, ipsaque dulcedo Domini degustatur, in quo utique vitæ suffragium consequimur. Hoc est memoriale dulcissimum, memoriale salvificum, in quo gratam Redemptionis nostræ recensemus memoriam, in quo à malo retrahimur, & in bono confortamur, & ad virtutum & gratiarum proficimus incrementa, in quo profectò proficimus ipsius corporali præsentia Salvatoris. Alia namque quorum memoriam agimus, spiritu menteque complectimus: sed non propter hoc realem eorum præsentiam obtinemus. In hac verò Sacramentali CHRISTI commemoratione, JESUS CHRISTUS præsens sub alia quidem forma, in propria verò substantia est nobiscum. Ascensurus enim in Cœlum, dixit Apostolis & eorum sequacibus; Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi, benigna ipsos promissione confortans, quòd remaneret & esset cum eis etiam præsentia corporali. O digna, & numquam intermittenda memoria, in quam mortem nostram recolimus mortuam nostrumque interitum interiisse, ac lignum vivificum ligno Crucis affixum, fructum nobis attulisse salutis. Hæc est commemoratio gloriosa, quæ fidelium animos replet gaudio salutari, & cum infusione lætitiæ devotionis lacrymas subministrat. Exultamus nimirum nostram memorando liberationem, & recolendo Passionem dominicam per quam liberati sumus, vix lacrimas continemus. In hac itaque sacratissima commemoratione, adsunt nobis, suavitatis gaudium simul & lacrimæ, quia & in ea congaudemus lacrimantes, & lacrimamur devotè gaudentes, lætas habendo lacrimas, & lætitiam lacrimantem, nam & cor ingenti perfusum gaudio, dulces per oculos stillat guttas. O divini amoris immensitas, divinæ pietatis superabundantia, divinæ affluentia largitatis. Dedit enim nobis Dominus omnia, quæ subjecit sub pedibus nostris, & super universas terræ creaturas, contulit nobis dominii principatum. Ex ministris etiam spirituum superiorum, nobilitat & sublimat hominis dignitatem. Administratorii namque sunt omnes in ministerium, propter eos qui hæreditatem salutis capiunt destinati. Et cùm tàm copiosa fuerit erga nos ejus munificentia, volens adhuc ipse in nobis suam exuberantem charitatem præcipua liberalitate monstrare, semetipsum nobis exhibuit; & transcendens omnem plenitudinem largitatis, omnem modum dilectionis excedens, attribuit se in cibum. O singularis & admiranda liberalitas, ubi donator venit in donum, & datum est idem penitus cum datore. Quàm larga & prodiga largitas, cùm tribuit quis se ipsum. Dedit igitur nobis se in pabulum, ut quia per mortem homo corruerat, & per cibum ipse relevaretur ad vitam. Cecidit homo per cibum ligni mortiferum, relevatus est homo per cibum ligni vitalis. In illo pependit esca mortis, in isto pependit vitæ alimentum. Illius esus meruit læsionem, istius gustus intulit sanitatem. Gustus sauciavit, & gustus sanavit. Vide, quia unde vulnus est ortum, prodiit & medela; & unde mors subiit, exinde vita evenit. De illo siquidem gustu dicitur: Quacumque die comederis; morte morieris; de isto verò loquitur, Si quis comederit ex hoc pane, vivet in æternum. Hic est cibus qui plenè reficit, verè nutrit, summeque impinguat, non corpus, sed cor, non carnem, sed escam, non ventrem, sed mentem. Homini ergo, qui spirituali alimonia indigebat, Salvator ipse misericors, de nobilior: & potentiori hujus mundi alimento pro animæ refectione pia dispositione providit, decens quoque liberalitas extitit, & conveniens operatio pietatis, & verbum Dei æternum quòd rationabilis creaturæ carni & corpori, homo videlicet, in edulium largiretur, panem enim Angelorum manducavit homo, & ideò Salvator ait, Caro mea verè est cibus. Hic panis sumitur, sed verè non consumitur; manducatur, sed non transmutatur, quia in edentem minimè transformatur, sed si dignè recipitur, sibi recipiens conformatur. O excellentissimum Sacramentum, ô adorandum, venerandum, colendum, glorificandum, præcipuis magnificandum laudibus, dignis præconiis exaltandum, cunctis honorandum studiis, devotis prosequendum obsequiis, & sinceris mentibus retinendum. O memoriale nobilissimum intimis commendandum præcordiis, firmiter animo alligandum, diligenter reservandum in cordis utero & meditatione, ac celebritate sedula recensendum. Hujus memorialis continuam debemus celebrare memoriam, ut illius, cujus ipsum fore memoriale cognoscimus, semper memores existamus, quia cujus donum vel munus frequentiùs aspicitur, hujus memoria strictiùs retinetur.

§. 1. Licèt igitur hoc memoriale Sacramentum in quotidianis missarum solemniis frequentetur, conveniens tamen arbitramur & dignum, ut de ipso semel saltem in anno, ad confundendam specialiter hæreticorum perfidiam & insaniam, memoria & celebrior habeatur. In die namque Cœnæ Domini, quo de ipse CHRISTUS hoc instituit Sacramentum, Universalis Ecclesia pro pœnitentium reconciliatione, sacri confectione chrismatis, adimpletione mandati circa lotionem pedum, & aliis quamplurimum occupata plenè vacare non potest celebrationi hujus maximi Sacramenti. Hoc enim circa Sanctos, quos per anni circulum veneramur, ipsa observat Ecclesia, ut quamvis in Letaniis, & Missis, ac aliis etiam ipsorum memoriam sæpiùs renovemus, nihilominùs tamen ipsorum natalitia certis diebus per annum solemniùs recolat, festa propter hoc eisdem diebus specialia celebrando. Et quia in his festis circa solemnitatis debitum, aliquid per negligentiam, aut rei familiaris occupationem, aut aliàs ex humana fragilitate omittitur, statuit ipsa mater Ecclesia certum diem, in qua generaliter omnium Sancto-

Relatio causæ ob quam instituta fuit solennis festivitas hujus Sacramenti.

rum commemoratio fieret, ut in hac ipsorum celebratione communi, quicquid in propriis ipsorum festivitatibus omissum existeret, solveretur. Potissimè igitur exequendum est erga hoc vivificum Sacramentum Corporis & Sanguinis JESU CHRISTI, qui est Sanctorum omnium gloria & corona, ut festivitate, ac celebritate præfulgeat speciali, quatenus in eo quòd in aliis Missarum officiis circa solemnitatem est forsitan prætermissum, devota diligentia suppleatur, & fideles festivitate ipsa instante, intra se præterita memorantes, id quòd in ipsis Missarum solemniis sæcularibus forsan agendis impliciti, aut aliàs ex negligentia, vel fragilitate humana minus plenè gesserunt, tunc attentè in humilitate spiritus, & animi puritate restaurent. Intelleximus autem olim dum in minori essemus officio constituti, quòd fuerat quibusdam Catholicis divinitus revelatum, festum hujusmodi generaliter in Ecclesia celebrandum.

Institutio d. festivitatis, singulis annis feria quinta post octavam Pentecostes solemniter celebranda.

§. 2. Nos itaque ad corroborationem, & exaltationem, Catholicæ fidei, dignè ac rationabiliter duximus statuendum, ut de tanto Sacramento præter quotidianam memoriam, quam de ipso facit Ecclesia, solemnior, & specialior annuatim memoria celebretur, certum ad hoc designantes & describentes diem, videlicet feriam quintam proximam post Octavam Pentecostes, ut in ipsa quinta feria devotæ turbæ fidelium propter hoc ad Ecclesias affectuosæ concurrant, & tàm Clerici, quàm Populi gaudentes, in cantica laudum surgant. Tunc enim, omnium corda, & vota, ora, & labia, hymnos persolvant lætitiæ salutaris; tunc psallat fides; spes tripudiet; exultet charitas; devotio plaudat; jubilet chorus; puritas jucundetur. Tunc singuli, alacri animo pronaque voluntate conveniant sua studia laudabiliter exequendo, tanti festi solemnitatem celebrantes. Et utinam ad CHRISTI servitium, sic ejus fideles ardor inflammet, ut, per hæc, & alia proficientibus ipsis meritorum cumulis apud eum, qui sese dedit pro eis in pretium, tribuitque se ipsis in pabulum, tandem post hujus vitæ decursum eis se in præmium largiatur.

Hortatio ad celebrationem d. festivitatis.

§. 4. Ideóque universitatem vestram monemus & hortamur in Domino, & per Apostolica scripta in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, in remissionem peccatorum injungentes, quatenus tam gloriosum festum, prædicta quinta feria singulis annis devotè & solemniter celebretis, & faciatis studiosè per universas Ecclesias Civitatum vestrarum, & Diœcesum celebrari, subditos vestros in dominica, dictam quintam feriam proximè præcedentem, salutaribus monitis solicitè, per vos & per alios exhortantes, ut per veram & puram confessionem, eleemosynarum largitionem, attentas & sedulas orationes, & alia devotionis & pietatis opera, taliter se studeant præparare, quòd hujus pretiosissimi Sacramenti mereantur fieri participes illa die, possintque ipsum suscipere reverenter, ac ejus virtute augmentum consequi gratiarum.

Indulgentia pro illam celebrantibus. Has indulgentias recordare esse ampliatas in Bullis citatis in rub.

§. 4. Nos enim Christifideles ad colendum tantum festum & celebrandum, donis volentes spiritualibus animare, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui matutinali officio festi ejusdem, in Ecclesia, in qua idem celebrabitur interfuerint, centum; qui verò Missæ totidem; qui autem in primis ipsius festi Vesperis interfuerint, similiter centum; qui verò in secundis totidem; Illis verò qui Primæ, Tertiæ, Sextæ, Nonæ, ac Completorii officiis interfuerint, pro qualibet horarum ipsarum, quadraginta; Illis autem qui per Octavas illius festi, Matutinalibus, Vespertinis, Missæ, ac prædictarum horarum officiis interfuerint, centum dies, singulis octavarum ipsarum diebus, in omnipotentis Dei Dei misericordia, ac beatorum Apostolorum ejus Petri & Pauli, auctoritate confisi, de injunctis sibi pœnitentiis relaxamus.

Datum &c.

II.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis auctoritas, circa processum & examen testium, observantiamque legum editarum contra hæreticos, & punitionem Prædicatorum & aliorum ipsis Inquisitoribus inobedientium.

Conveniunt textus cap. Ut officium. & cap. Per hoc de Hæret. in 6. & Clem. 1. eod. tit. Supradictæ autem leges adversus hæreticos promulgatæ, sunt suprà in hoc Tomo 1. in constit. 1. Innoc. IV. Cùm adversus. fol. 83. & constit. 9. Ad extirpanda. fol. 91.

Edita A. D. 1262.

URBANUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Lombardia, & Marchia Januensi deputatis auctoritate Apostolica, & in posterum deputandis. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Ad extirpationem hæreticæ pravitatis.

Licet ex omnibus Mundi partibus, quæ Christiana religione censentur, teneamur ex officii nostri debito extirpare lethiferam pestem hæreticæ pravitatis; in Italia tamen imminet nobis hæc solicitudo propensiùs, ubi eamdem pestem propter malitiam temporis, qui in detrimentum fidei Catholicæ perversa genimina germinavit, ex vicinitate persensimus abundantiùs succrevisse.

Inquisitores attentè incumbat.

§. 1. Ut igitur Inquisitionis officium contra hæreticos in Provincia Lombardiæ, videlicet à Bononia & Ferraria inclusivè, usque ad ultimos fines superiorum partium ejusdem Provinciæ, ac Marchia Januensi, auctoritate Apostolica possit efficaciùs adimpleri: discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, in remissionem vobis peccaminum injungentes, quatenus in charitate Dei, hominum timore postposito, virtutem spiritus induentes, ex alto prædictum officium ubique infrà præfatos limites, simul vel separatim, aut singulariter prout negotii utilitas sua debit; sub mercedis æternæ, sic efficaciter prosequi & exequi studeatis, ut per solicitudinis vestræ prudentiam, de prædictis Lombardia, & Marchia, radix iniquitatis hæreticæ succidatur: & vinea Domini exterminatis vulpeculis, quæ perversis morsibus demoliuntur eamdem, fructus afferat Catholicæ puritatis.

Et culpabiles puniant.

§. 2. Si quos autem de pravitate prædicta, culpabiles inveneritis vel infectos, seu etiam infamatos, contra ipsos (nisi examinati absolutè velint mandatis Ecclesiæ obedire) necnon & contra receptatores, defensores, & fautores eorum, juxta sanctiones canonicas, auctoritate Apostolica, hominum metu, divino timori postposito procedatis.

Non obstantibus hic enunciatis.

§. 3. Non obstantibus aliquibus literis, ad quoscumque alios de Lombardia & Marchia prædictis (exceptis locorum Diœcesanis) super hujusmodi negotio ab Apostolica Sede directis, quarum deinceps inquisitiones hujusmodi faciendas nolumus auctoritate procedatur per illas districtiùs inhibemus. Nec prætextu commissionis specialiter eisdem Diœcesanis super hoc factæ, vestros processus in eorumdem Diœcesanorum civitatibus & diæcesibus, volumus impediri. Nec per hoc quòd fidei negotium generaliter, in ipsis Lombardia & Marchia vobis committimus, commissiones à præfata Sede Diæcesanis eisdem factas, si forsan illarum, seu etiam ordinaria velint auctoritate procedere, intendimus revocare. Verumtamen sive auctoritate ordinaria, sive ex delegatione prædictæ Sedis, iidem Diæcesani in hujusmodi negotio processerint, nequaquam volumus, vel per concursum processuum, vel alias quomodolibet, vestros impediri processus, quin Diœcesanorum ipsorum processibus non obstantibus, in eodem negotio procedere liberè valeatis.

Pœnitentesque absolvant.

§. 4. Si verò aliqui ex prædictis, hæretica labè penitus abjurata, redire voluerint ad Ecclesiasticam unitatem, eis juxta formam Ecclesiæ, absolutionis beneficium impendatis, & injungatis eisdem, quòd

injungi

injungi talibus consuevit, proviso solerter, ne simulata conversione redeant fraudulenter, & vos imò potiùs se ipsos fallentes, sub agni specie gerant lupum.

Neminem damnent sine consilio Diœcesanorum.

§. 5. Quòd si aliqui fuerint judicandi hæretici, vel incarcerationis pœna perpetæ alicui pro hujusmodi crimine fuerit infligenda, ad id per vos dè Diœcesanorum, vel Vicariorum suorum, si ipsis Diœcesanis absentibus præsentes fuerint, consilio procedatur: ut in tantæ animadversionis judicio non postponenda Pontificum auctoritas intercedat.

Examinent testes ut hic.

§. 6. Verùm quia in tam gravi crimine, cum multa oportet cautela procedi, ut in reos, sine ullo proferatur errore duræ ac dignæ severitas ultionis, volumus & mandamus, ut vos vel illi, quos ad hoc duxeritis deputandos, in examinatione testium, quos recipi super crimine prædicto ipsumque contingentibus, oportuerit, adhibeatis duas religiosas & discretas personas, in quarum præsentia, per publicam, si commodè potest haberi, personam, aut per duos viros idoneos, fideliter eorumdem depositiones testium conscribantur.

Eorum dicta scribātur per Notarium vel duas personas.

§. 7. Ad conscribendas quoque hujusmodi depositiones testium, & ad faciendum omnia quæ in commisso vobis officio, ad scriniarii seu tabellionis officium pertinent, teneri districtè præcipimus, cùm per vos seu deputatos ad hoc à vobis requisiti fuerint, omnes & singulos vestri Ordinis Fratres, qui dum essent in sæculo hujusmodi tabellionatus officium habuisse, & exercuisse noscuntur, & illos etiam, quibus idem tabellionatus officium, ratione præfati negotii fidei, fuit à dicta Sede commissum, & in posterùm committetur.

Notarii coguntur esse etiam religiosi qui in sæculo fuerunt.

§. 8. Concedentes hujusmodi fratribus, necnon & aliis reliogiosis quibuslibet, qui similiter dum essent in sæculo, dictum tabellionatus officium habuerunt & exercuerunt: quibuscumque etiam clericis sæcularibus, officium ipsum habentibus, etiam si iidem Fratres Religiosi, & Clerici sint in sacris ordinibus constituti, exercendi libere officium ipsum quoad præmissa, non obstante aliquo contrario statuto Canonis vel ordinis, quocumque vallato munimine, plenariam facultatem.

Nomina testium scandalo imminente non publicentur.

§. 9. Quòd si testibus, quos à vobis recipi, vel ab alio vice vestra super eodem crimine examinari contigerit, ex publicatione nominum eorumdem, videritis periculum imminere, ipsorum nomina non publice, sed secretè, coram aliquibus personis providis & honestis, religiosis, & aliis ad hoc vocatis, de quorum consilio ad sententiam, vel condemnationem procedi volumus, exprimantur, & sic non obstante quòd illis, contra quos hujusmodi testes deposuerint, eorum nomina non fuerint publicata, ad cognitionem judicis instruendam, adhibeatur plena fides testium depositionibus eorumdem.

Ad consulendum quisque cogatur.

§. 10. Ut ergo commissi vobis officii debitum, utiliùs & liberiùs exequamini, committendi citationes, testium examinationes, cùm hujusmodi crimine ac ipsius circumstantiis duxeritis inquirendum, & denunciationes sententiarum, quas in quoslibet hac de causa tuleritis accersendi quoque prout expedierit peritos quoslibet, ut vobis in ferendis hujusmodi sententiis præbeant consilium opportunum, ac vobis assistant. Convocandi etiam Clerum & populum Civitatum, Castrorum, aliorumque locorum prout dicto negotio fidei videritis expedire.

Summariæ Inquisitores procedant.

§. 11. Insuper, in dicto negotio, de plano, & absque judiciorum, & advocatorum strepitu, ac contra illos quos in prædictis Lombardia & Marchia Januensi in hæreseos crimine commisisse constiterit, licet ad alias partes se transferendos duxerint, procedendi.

Leges contra hæreticos servare faciant.

§. 12. Necnon, faciendi observari inviolabiliter omnes constitutiones Apostolicas, & leges Imperiales per quondam Federicum olim Romanorum Imperatorem, tunc in devotione Romanæ Ecclesiæ persistentem Paduæ promulgatas adversus hujusmodi pestem hæreticæ pravitatis. Nec non elargiendi viginti vel quadraginta dierum indulgentiarum, quotiens opportunum videritis, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui ad vestram convocationem propter hoc faciendam, accesserint, plena sit vobis & singulis vestrum præsentium tenore facultas.

Inquisitorum eorumque fautorum indulgentiæ, vid. etiam const. 16. Alex. IV. firmissimè fol. 118.

§. 13. Vobis autem pro hujusmodi negotio laborantibus, illam peccatorum veniam indulgemus, quæ succurentibus Terræ sanctæ, in generali Concilio est concessa, sociis verò vestri Ordinis, & notariis vestris, qui unà vobiscum in prosecutione hujusmodi negotii laborabunt, & omnibus qui personaliter vobis astiterint in eodem negotio, & qui ad impugnandum hæreticos, fautores, receptatores, & defensores eorum, vobis ex animo præstiterint consilium, auxilium, vel favorem, de Omnipotentis DEI misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, tres annos de injunctis sibi pœnitentiis relaxamus. Et si qui ex his in prosecutione hujusmodi negotii fortè decesserint, eis peccatorum omnium, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, plenam veniam indulgemus.

Prædicatores quæstuarii compescantur.

§. 14. Compescendi prætereà monitione præmissa, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, prædicatores quæstuarios à prædicationis officio, quod ad ipsos nullatenus pertinet (quorum interest tantùm caritativa subsidia simpliciter petere, ac indulgentiam, si quam forte habent, exponere) liberam vobis & singulis vestrum concedimus auctoritate præsentium facultatem.

Inobedientes omnes coërceantur.

§. 15. Ceterùm si forte, quod non credimus, aliqui cujuscumque conditionis, huic negotio vobis commisso se opponere, seu illud præsumpserint aliquatenus impediri, ut non possit procedi in eodem: imò nisi requisiti, illud foverint, & juxta officium & posse suum, singuli juverint studiose, contra hæreticorum fautores & defensores, secundùm sanctiones canonicas, freti eadem auctoritate intrepidè procedatis. Nos enim nihilominùs ad reprimendam tam superbam, & perniciosam audaciam, & omnimodè confundendam, in illos gladium Ecclesiasticæ potestatis acriter exercemus, & Reges & Principes, aliosque CHRISTI fideles, sive pro Terræ sanctæ succursu, sive alias pro CHRISTI servitio Crucis charactere insignitos, necnon & cæteros Catholicos, prout expedire viderimus, invocabimus contra eos: ut cælum & terra adversus detestabilem temeritatem ipsorum pariter moveantur. Denique ut circa præmissa plenè vobis & singulis vestrum coërtionis expedita & inviolabilis adsit auctoritas, volumus, ut ea omnia viriliter exequamini, invocato si opus fuerit auxilio brachii sæcularis, contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo.

Derogatio contrariorum.

§. 16. Non obstantibus aliquibus privilegiis, vel indulgentiis, quibuscumque personis, cujusvis conditionis, dignitatis, vel gradus, Religionis, vel Ordinis, & præsertim Cistercienslum, Prædicatorum, Minorum, seu Eremitarum: sive Communitatibus, vel Universitatibus Civitatum & locorum, specialiter, vel generaliter, sub quacumque verborum expressione vel forma, à memorata Sede concessis, vel in posterùm concedendis: etiam si dicatur in illis, quòd eis per aliquas literas, totum de verbo ad verbum tenorem non continentes, privilegiorum, vel indulgentiarum ipsorum nequeat derogari, & illis maximè privilegiis & indulgentiis, quibus ab ipsa Sede concessum est aliquibus, seu concedetur deinceps, quòd excommunicari, vel ipsorum terræ supponi non possint ecclesiastico interdicto: aut quòd Prædicatorum, vel aliorum quorumlibet Ordinum fratres, ad executiones negotiorum, aut ad citationes quorumlibet, sive denunciationes sententiarum excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, auctoritate literarum Apostolicarum minimè cogi possint, nisi de ipsorum Ordinibus & privilegiis, vel indulgentiis, eis super hoc à dicta Sede concessis, eadem habeatur in eisdem literis mentio specialis (cùm ex hujusmodi, vel aliis privilegiis, nullum vobis in tantæ pietatis negotio velimus obstaculum interponi) & constitutione de duabus dietis edita in Concilio generali.

Dat. Viterbii 13. Kal. Aprilis, Pont. nostri Anno 1. *Dat. P. A. 1. die 20. Mart.*

III.

Canonizatio S. Riccardi Episcopi Cicestrenn. in Anglia, ejusque relatio in numerum SS. Confessorum, cum institutione suæ festivitatis, pro die 3. Mensis Aprilis.

Edita A. D. 1260.

URBANUS PAPA QUARTUS, *Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Præpositis, Archipresbyteris, & aliis Ecclesiarum Prælatis, ad quos literæ istæ pervenerint. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Proëmium.

EXultet Angelica turba Cœlorum, exultent divina mysteria, summi namque Regis victoria, & salutaris suæ passionis effectus in humani relucent generis creatura. Exultent in Gloria Sancti, & in suis lætentur cubilibus; de novo Cæli concive, qui habitator dudum domus luteæ terrenum fundamentum habentis, post carnem cum vitiis, Mundum cum delitiis superatos, post habitum de hoste antiquo triumphum, corporis ergastulo resoluto, factus compatriota cœlestium, cœlesti quiescit in patria, sydereas incolit mansiones. Exultet Mater Ecclesia novæ prolis fœcunditate jucunda, cujus meritis fidem Catholicam supra firmam petram stabili firmitate firmatam, claris inspicit clarere prodigiis, & signis insignibus insigniri, quibus fallaces hæreticorum confutantur fallaciæ, Judæorum confunditur obstinata protervia, inexcusabilis ignorantia paganorum, omni prorsus excusationis velamento frangatur. * Anglia, prorumpat in jubilum, & celebri memoria se virum produxisse meditetur angelicum, consortem gloriæ Angelorum. Exultet & gaudeat Cicestrenn. Ecclesia, quæ tantum meruit habere Pastorem, qui eam vivus salutaribus instituit monitis, laudabilibus instruxit exemplis, moriens favore munit apud homines, intercessionibus protegit apud Deum. Gaudens igitur & exultans cum jucunditate, commemoret se illum in terris habuisse patronum, cujus in cœlo patrocinio communitur. Plaudant & jubilent profusis cuncti Christicolæ gaudiis, dum passiones hujus sæculi, ad æternam considerant gloriam profecisse, ut temporalibus pœnis affecti, æternis gaudiis potiantur, dum mundi mundanorumque contemptum, ad æterna hæreditatis participium convalescere intuentur, ut terrena spernentes, superna participent, & fiant CHRISTI Domini cohæredes. Plaudant itaque manibus, exultationis voce jubilent, plausus exultet operum, jubilet vox psalmorum, piis plaudant manus operibus, orationum devota tripudia voces sonent, resonent cymbala benè sonantia, labia cordi concinna. Concors concrepet harmonia, cor amet, lingua clamet, manus operetur instanter. Læti diem agant lætitiæ, plebs & clerus ex immensitate gratiæ, mensuram laudis & lætitiæ metiantur. Laudent igitur Dominum secundùm multitudinem infinitæ suæ magnitudinis sine fine.

* instruatur

Exultatio universalis in B. Richardo Episc. Cicestren. multis virtutibus ornato, & miraculis clara.

§. 1. Laudent eum in Venerandæ memoriæ B. Riccardo quondã Episcopo Cicestrenn mirabilem, quem ipse sua immensa bonitate, virtutum operatione mirificans, & gratia sanitatum, sic immensis illustravit miraculis, quòd in diversitate graduum sui status, in gratia & gloria gradatim ascendit. In subjectionis namque statu quasi stella matutina promicuit in medio nebulæ, dum in ipsa juvenilis ætatis ignorantia, innocentiæ firmato vestigio, imitando vixit exemplo. In Prælationis gradu quasi luna in diebus suis plena resplenduit, potiùs de virtutum crescentium meritis incrementa suscipiens, quàm de auctæ gloria dignitatis. Post fœlicem verò transitum de hac vita, quasi Sol refulgens, sic ipse in templo Dei refulsit, dum signis evidentibus, quasi radiantibus Solis radiis coruscavit. Fœlix principium, fœlicori continuatum medio, fœlicissimo meruit fine concludi, cujus vitæ talis exitus debebatur. Sic debuit ei largitor bonorum omnium; præsentis curricula vitæ decurrere, ut mundo moriens, ipsi Deo fœlicius vivere mereretur. Cujus vitam, per quam veræ vitis palmes effectus, vivit æterno plantatus in vita. Cujus processum, per quem sibi ad cœleste palatium misericordiarum Pater paravit accessum, cujus miranda miracula, quibus miraculosè per ipsius merita dominantium Dominus suam mirificavit Ecclesiam, ad suæ laudis præconium, ad instruendum novis propugnaculis Christianæ religionis ædificium, ad præsentium & futurorum instructionem & gaudium, grato compendio gratia divina favente sermoni, compendiosus sermo perstringet.

§. 2. Hic nempe à primævæ juventutis suæ primitiis, Ducis illius ducatu deductus, illius Regis rectus & directus regimine, in cujus cellaria ipsum sequens, ipsi obsequens, semper optavit anxius, & tandem obtinuit, ut credimus firmiter, gloriosius introduci. Vacans studiose virtutibus, virtutum Domino votivè reddidit vota sua omnia; quæ juvenilis ætas perniciosè solet amplecti, velut in annosa jam constitutus ætate, discreta maturitate devitans. Continentiæ studuit, adolescentiæ ac juventutis vias incertas, adeò impolluto nixus calle transire, quod famam suam ab omni contagii carnalis in famia servavit illæsam.

Continentia in cursis suæ juventutis.

§. 3. Quin etiam à fratre primogenito per grati obsequii ejus inducto gratiam, non seducto per alicujus calliditatis astutiam, cum oblatione cedendi patrimonii, quod secundùm morem patriæ idem frater totaliter obtinebat, invitatus ad conjugale cujusdam nobilis puellæ consortium, Mundi hujus corde mundo immundis declinatis illecebris, ut in sortem Domini cederet, cessit hujusmodi cessioni, & animam suam firmo proposito cœlesti sponso desponsas, sponsæ terrenæ sponsalia spontè sprevit, ad castitatis aspirans privilegium, non execrans carnalis matrimonii Sacramentum. O negotiatio provida, ô utilis & ingeniosa mercatio, terrena pro cœlestibus commutavit, transitoria pro mansuris, temporalia pro æternis. Contempsit temporale patrimonium, ut particeps fieret hæreditatis æternæ. Carnalis conjugii voluptates appetentibus anxias, satietatis pœnitudine plenas, abhorruit, ut immaculati thori delicias, desiderantibus suaves & placidas, fruentibus gratas & avidas, obtineret.

Cessio oblati sibi à fratre primogenito Regni ad conjugale consortium nobilis puellæ eum invitante.

§. 4. Et ut eo pleniùs in incœpta negotiatione proficeret, quo uberius scientia & virtutibus impleretur, impendit studio solicitas operas, virtutibus se virtuosè devovit. Et quia vas novum, animum scilicet peccatorum maculis non infectum, verò attulit Elyseo, ipse sapientiæ sal misit in illud, ipsumque virtutibus, ac famæ nitentis oleo adeò fæcundavit, quòd proficiens præ coætaneis suis, in literatum scientia, in tantum virtutibus profecit & fama, quòd intet cæteros, imò cum cæteris, B. Edmundus tunc Cantuarienn. Archiepiscopus, currens in scientiæ suæ præconio, & laudabilis conversationis odore, ipsum in participem singularis familiaritatis, & ad officium Cancellariæ Cantuarienn. assumpsit. Cumque datam illi à Domino gratiam, pleniorem exolveret * familiaris experientia, quam vulgaris fama promiserat, circa totius Archiepiscopatus administrationem ipsius ministerio utebatur. Ipsum suam dexteram reputabat, fidum sui pectus consilii, fidelem ministrum Justitiæ, ac eruditam linguam fructuosæ doctrinæ. In his autem, & aliis inferioribus administrationibus suæ curæ commissis, Vir Dei divina ipsium prosequente gratia, taliter ministravit, quòd in veracitate sermonis, censura justitiæ, mansuetudinis lenitate, humilitatis cultu, omnibus se amabilem exhibuit, omnibus utilem, pauperes auxilio, divites consilio refovendo, In iis quasi stella matutina resplendens, suis crescentibus meritis in plenæ lunæ claritatem excrevit. Licet enim soleant interdum virtutes tepescere, & otio credere, desideratæ dignitatis culmine accedente, dum student aliqui vivere quietiùs, & persistant in optata & obtenta dignitate diutiùs, in isto tamen, cum altioris gradus incremento, creverunt.

Adm inistratio Archiepiscopatus Cantuarien dum Illum B Edemundus obtinebat.

* aliàs excolleret.

§.6. Ipse

lect o ad piscopatum & regimen Ecclesiæ Cicostren. vi tanto & hu or prælatior fuit & miraculis clarior, quorum aliqua recensentur videlicet.

§. 6. Ipse namque vocatus ad regimen Ecclesiæ Cicostrenn. factus est solito longè magis vigil ad curam, non segnis ad opus, suavis ad mores. Ex tunc ei fuit pauperum cura major, habitus abjectior, gestus & affatus humilior. Ex tunc ipse in persecutionem perpessione fortior, in libertatis Ecclesiasticæ defensione constantior; in Justitiæ censura inflexibilior, in oratione ferventior, in eleemosynarum largitione profusior, in proprii corporis in castigatione rigidior, districtior in observantia disciplinæ, in carnis & spiritus lucta prudentior. Horum colluctatione frequenter in ipsa luctatus, prudenter attendit, studuit lucrari prudenter, carnem coëgit servire spiritui, abjecit ancillam & filium ejus, carnem & carnis incentiva prosternens vigiliis, quas spreto cubili pervigil observabat, refocillavit spiritum, pavit jejuniis, multa orationum assiduitate nutrivit. O virum industrium, ô circumspecti athletæ prudentiam! Carni arma debilitationis imposuit, ut carnis fortitudinis spiritus armaretur. Illi dedit arma terrestria, ut spiritus arma cœlestia commodiùs toleraret. Ut enim carnis carie cautè careret effectu, verè Mardochæus effectus, ipsius & nomen & omen assumpsit, dum nominis interpretationem implevit, impudentis carnis factus amara contritio, & ipsam amare conterens impudentem. Posuit enim vestimentum ejus cilicium, & ipsius timulos corigia ligneis & ferreis pungente stimulis, se nudum comprimendo repressit, loricamque superinduens, arma macerationis adjecit. O pugnantis cauta sagacitas, sagaxque cautela; ô dolus bonus in hostem! Sic amavit adversarium; ut armis debilitaret armatum, cum debilitato securè confligeret, in conflictu quietius vincet, de armato virtuosius obtinet. Hæc miranda, hæc laudanda belli victoria, non in exercitus multitudine, sed de cœlo veniens fortitudo. Hoc opus illius, in cujus conspectu non est differentia in multis liberare vel paucis. Hoc opus illius, qui docuit lucernam accensam non poni sub modio, sed candelabro superponi. Hoc illius opus, qui quod verbo docuit, opere in B. Richardo complevit. Ipse enim pater luminum, qui edidit per tenebras mundi hujus in suo lumine ambulare, in ipso meritorum lucernam accendit, ipse illam candelabro mirabilium operum superimposuit, ut per clara merita, quasi Luna resplendens, tandem per miraculorum evidentiam, in Solis fulgorem proficeret, & quasi Sol in templo Christianæ Fidei refulgeret, nec laterent in abditis tantæ opera claritatis, quæ idem summus opifex per eum non solùm cum ipso regnantem, sed etiam adhuc, licet præter carnem, tamen in carne viventem, dignatus est mirabiliter operari, patientibus ad beneficium; videntibus & audientibus, admirandum imitationis exemplum, & proficiendi doctrinam. Quorum de multis aliqua, onerosæ multitudinis vitandæ gratia, brevis series reserabit.

Multiplicatio panis pro refectione pauperum.

§. 7. Quodam siquidem edulitatis tempore ad ejusdem Beati Viri eleemosynam inopinata concurrente inopum copia, panem qui ad nonagiata refectionem pauperum, distributione solita extimatus, occurrentis multitudinis vix parti minimæ concurrebat in numero, vivus panis qui de cælo descendit, ad ipsius benedictionem abundare fecit in tantum, quòd præter extimationem astantium, refectis abundè ferè tribus millibus pauperum, consuetas recipientium portiones de supernæ abundantia pietatis superabundaverunt partes, quæ secundùm eamdem distributionem, centum adhuc pauperes refecissent.

Prædictio horæ sui obitus.

§. 8. Hic absolutionis sui corporis tempore propinquante, per plures dies ante, horam mortis certam, licet ipsa nihil incertiùs, facti subsecuta veritate dictum certificante, prædixit.

Nitor corporis post obitum.

§. 9. Post cujus transitum, corpus ipsius anteà gravatum vigiliis, terræ duritia, in qua frequenter solebat decubare confractum, jejuniis maceratum, macerationibus multis afflictum, præter humanum morem, nitidissimum apparuit, ut probaretur pressuris talibus non oppressum, sed potiùs expolitum.

Erectio contracti paralytici.

§. 10. Ad ipsius invocationem, contractus cujus membra naturaliter gressui ministrantia, ita totaliter plurium annorum paralysis inveterata contraxerat, ut eisdem membris hujus ministerio ineptis redditis, nulla omninò daretur gradiendi facultas, ille cujus mira sunt opera, subitò membris ipsis in solitam virtutem erectis, in liberi gressus libertatem erexit.

Desiccatio antiquatarũ fistularum.

§. 11. Antiquatas fistulas plurium ossium extractione concavas, & sine spe sanitatis stillantes saniem, ejusdem sancti meritis: ulceribus etiam repentè sanatis, divinæ pietatis affluentia desiccavit.

Suscitatio trium mortuorum.

§. 12. Tres mortuos, quorum unum currentis currus per medium rota compresserat, reliquos verò febris extinxerat, ille; qui mortem moriendo destruxit, precibus sub ejusdem porrectis nomine inclinatus, suscitavit ad vitam.

Infusio animæ corpusculanto exanimi.

§. 13. Et quod non est prætereundum silentio, sed solemni vulgandum gaudio, in humanum corpusculum è vestigio inhumandum, utpote de corpore matris natum examine, de utero transferundum ad tumulum, ejus invocato nomine, animam viventem, animarum creator infundit.

Instantibus Rege Angliæ & aliis apud Alex. v. & istum Pontificem de prædictis inquisiti non fieri obtinuerunt.

§. 14. Sanè iis & aliis miris operibus Sancti hujus astruentibus sanctitatem, & Christianæ Fidei veritatem miraculorum lingua loquente, concurrit undique populus, crevit devotio, laudatur Domius de salutiferis gratiis, salutis auctori gratiæ referuntur. Invaluit super his fama communis & celebris in auribus felic. record. Alexandri Papæ prædecessoris nostri, de Anglorum tabernaculis vox exultatiouis & salutis intonuit. Adipsum charissimi in CHRISTO filii nostri N. Regis Illustris, Prælatorum, & aliorum Magnatum Angliæ, supplicationis humilis instans clamor ascendit, prædecessoris ipsius auctoritate, inquisitionem fieri super prædictis obtinuit. Nos, & fratres nostros, per Prælatos, Religiosos, Comites, Barones, & alios fide dignos in inquisitione ipsa probata veritas, & auctoritate nostra, primo per Ven. fratrem nostrum N. Episcopum Tusculan. ac demum par Nos & eosdem fratres diligenti examinatione discussa, de Sancti ejusdem vita mirabili, miraculis & meritis gloriosis instruxit.

Hinc cœlum & terra, & cuncti qui in ea sunt, lætitiã ostendat &c.

§. 15. Exultet itaque Cœlum laudibus, resultet terra gaudiis,& hujus Sancti solemnia læto concentu concinat populus Christianus. Molliatur duritia Judæorum, paganorum ignorantia instruatur, sileant hæreses, hæreticorum dolosa labia conticescant, nec moliantur ampliùs dolosæ vulpeculæ religionis Christianæ segetem caudis ignitis, & dolosis fraudibus demoliri. Virtutem vereantur Ecclesiæ tanti ac talis & similium patronorum defensione munitæ, nec ipsorum præsumptuosa temeritas de cætero in ipsum præsumat insidias, evidentium operum, & signorum propugnaculis tantis instructam: signis saltem evidentibus acquiescant, qui in veri dogmatis testimoniis non quiescant. Operibus saltem credant qui pertinaciter Evangelicæ doctrinæ non credunt. Avertantur ab errorum inviis, veritatis convertantur ad viam, ut in Domini veritate directi, rectiùs hujus B. Viri vias Fidei & operis vestigiis investigent, ipsumque sequi studeant, qui ambulans in via immaculata, Domino fideliter ministravit.

Hic proinde Pont. dictum Ricardum SS. Cathalogo ascribit.

§. 16. Cæterùm, quia sicut de ipso pro cætero tenet concapta ex his certa & indubitata credulitas,Rex cœlestis sic eum honorari decrevit in cœlis, ut æternæ claritatis lumine quasi regiis vestimentis amictus, & sempiternæ gloriæ diademate decoratus, sedi supernæ quietis insideat; decet ut nostro ministerio per omnem Christiani cultus ambitum vehiculo debitæ venerationis incedens, profusis per orbem gaudiis: & effusis undique laudibus honoretur in terris. Propter quod de fratrum eorumdem, ac Prælatorum omnium, apud Sedem Apostolicam existentium, unanimi consilio, & concordi consensu, in festo B. Vincentij xi. Kalendas Februarii eum, hostis humani generis, carnis & mundi victorem, Sanctorum Cathalogo cum celebri gaudio duximus adscribendum.

Ejusque Festum die 3. April. celebrari jubet.

§. 17. Ideoque Universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus 3. Non. Aprilis (quo utique die ipsius beatus spiritus de vitæ præsentis exilio transivit ad patriam, & mundi hujus egressus tenebras, ac luminis abyssum ingressus, ad inaccessibilem lucem accessit, ipsam fœlix habitans, * & habetur fœliciter ab eadem) celebriter ejus festa celebria, modularis vocibus & cordibus, annis singulis celebretis, & à vestris faciatis subditis celebrari, ut eumdem gloriosum Confessorem & inclytum venerantes in terris, sentiatis intercessorem assiduum, & defensorem perpetuum in excelsis.

* habens

Indulgentias etiam ejus sepulchrum visitantibus elargitur.

§. 18. Ut autem ad venerabile sepulchrum ipsius, eo affluentiùs quo utilis, confluat populi multitudo, & colatur solemniùs ejusdem Confessoris veneranda solemnitas, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui cum devotione ad illud in die solemnitatis ipsius accesserint, ejus implorando suffragia, singulis annis quibus illuc venerint de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, unum annum, & quadraginta dies, accedentibus autem ad prædictum sepulchrum infrà ejusdem festi quindenam, quadraginta dies de injuncta eis pœnitentia, misericorditer relaxamus.

Dat. P. A. 1. die 22. Apr.

Dat. Viterbii, 10. Kalendas Martii, Pont. nostri Anno primo.

IV.

Inquisitores hæreticæ pravitatis, & eorum Notarii, à quocumque Officiali Sedis Apostolicæ delegato, non possunt excommunicari suspendi vel interdici, absque ejusdem Sedis licentia speciali.

Hoc idem rescriptum edidit Alex. IV. die 26. Sept. 1260. quod tamen uti minus necessarium prætermisi.

Scias quod nec ipsi Papæ Officiales ad Inquisitoribus possunt excommunicari &c. ut habetur in extravag. Joann. XXII. Cùm Mathæus. Et vide etiam Pii IV. constit. 67. Romanus, ibi etenim Inquisitoribus Sanctissimæ Inquisitionis Urbis datur amplissima facultas procedendi contra quoscumque.

Edita A. D. 1262.

URBANUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, in Regno & dominio charissimi in Christo filii nostri Illustris Regis Aragonum, deputatis à Sede Apostolica, & in posterum deputandis. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Inquisitores & eorumNotarij non excommunicantur sine licentia Sedis Apost.

§. 1. NE Inquisitionis negotium, contra damnatam hæresim prudentiæ vestræ commissum, impediri (quod absit) propter aliquorum astutiam, vel etiam retardari contingat; vobis auctoritate præsentium indulgemus, ut nullus Sedis Apostolicæ delegatus, vel subdelegatus ab eo conservator, aut etiam executor à Sede Apostolica deputatos eadem, seu etiam deputandus, in vos, vel quatuor Notarios sive scriptores vestros, super his vobis fideliter obsequentes, quamdiu in prosecutione hujusmodi negotii vos & ipsi fueritis: possit excommunicationis, vel suspensionis, aut interdicti sententiam promulgare, absque speciali mandato prædictæ Sedis, faciente plenam & expressam de hac indulgentia mentionem.

Decretum irritans.

§. 2. Decernentes irritum & inane, si secus fuerit attentatum.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 1. die 4. Aug.

Dat. apud Montem Flasconem ij. Non. Aug. Pontificatus nostri Anno primo.

V.

Exemptiones & immunitatas Congregationis Monachorum Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti.

Hanc approbavit Congregationem Cælest. III. ut suprà in ejus constit. Religiosam fol. 51. Et privilegia concessit Pont. iste infrà in const. seq. & Six V. in const. 85. Dudum. Tom. 2.

Edita A. D. 1263.

URBANUS EPISCOPUS *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati, & Conventui Monasterii Montis Virginis ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis, Ordinis S. Benedicti Avellenæ diœcesis. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Exordium.

CUm à nobis petitur quod justum est & honestum, tam vigor æquitatis, quàm ordo exigit rationis, ut id per solicitudinem officii ad debitum perducatur effectum.

Ale. iij. exemptionem a jurisdictione aliorum concessio &c. & etiam hic Pont. concedit. Tu vide Bul. L ox nu. 22. Et Conc. Trid. sess. 25. c. 11 & 14. & Clem. Viij. const. 39.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu, Privilegium Alexandri Papæ fel. mem. antecessoris nostri, in quo liquido cognoscentes quòd dictum cænobium cum omnibus Ecclesiis & locis suis subditis, nullo mediante ad Romanam Ecclesiam pertineret, & quòd non licet alicui Archiepiscopo sive Episcopo, vel alii Ecclesiasticæ personæ eidem Monasterio & ejus Ecclesiis excommunicationes, & suspensiones indicere, ut fratres illic Domino servientes ab omni potestate & jurisdictione, ac dominio Archiepiscoporum, & Episcoporum, sive aliarum personarum liberi, Ecclesiæ Romanæ libertatis gratia potirentur. Et licet non habeatur in eo mentio diœcesani Episcopi, in cujus diœcesi dictum Monasterium est fundatum, & de solutione canonis debiti ipsi diœcesano Episcopo, sive alii cuicumque Ecclesiasticæ personæ ab ipso cœnobio; vel Ecclesiis & locis ipsi cœnobio subditis, eo non obstante, auctoritate Apostolica, & speciali privilegio, vos & Ecclesias & loca ipsi cœnobio subdita ab onere præstationis, & exolutionis cujuslibet canonis liberamus, & eximimus: volentes vos multa libertatis prærogativa gaudere, & soli Romanæ Ecclesiæ censuales existere, pro indicio perceptæ libertatis ab Apostolica Sede, prout contineri cognovimus tenore dicti privilegii, quod sine reprehensione Bullæ, chartæ vel literæ apparebat.

Aliasque immunitates confirmat.

§. 2. Et omnes immunitates & libertates à Romanis Pontt. prædecessoribus nostris, vobis vel Monasterio vestro concessas. Nec non libertates, & exemptiones sæcularium exactionum à Regibus, & Principibus vel aliis CHRISTI fidelibus, rationabiliter vobis, aut Monasterio vestro indultas, sicut ea justè & pacificè obtinetis, vobis, & per vos eidem Monasterio auctoritate Apostolica concedimus, & confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, concessionis, & indulgentiæ infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. A. 2. die 9. Jan

Dat. apud Urbem Veterem 5. Id. Januarias, Pontificatus nostri Anno secundo.

VI.

Privilegium Abbatis Congregationis Monachorum Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti, utendi mitra, baculo, benedictione solemni, & aliis Pontificalibus.

Congregationem istam approbavit Cælest. III. ut suprà in ejus constit. 3. Religiosam fol. 51. ubi notavi.

Edita A. D. 1263.

URBANUS EPISCOPUS. &c.

Exordium.

ECclesia Romana velut circumspecta mater & provida, nonnullas Ecclesias tamquam filias prædilectas majoribus effert honoribus, munere prævenit gratiæ potioris, & gratioribus insignit titulis dignitatum ut sicut venustatis & sapientiæ filiæ, in matris obedientiam & reverentiam semper promptæ habeantur ferventes, & studiosæ ad ipsius servitie beneplacita & mandata.

Causa hujus privilegij.

§. 1. Cùm igitur Monasterium vestrum, utpote, sicut à fide dignis accepimus pia religione conspicuum, & à fidelibus populis illarum partium venerabiliter frequentatum, ac perspectum ipsius, ex

prærogativa specialis dilectionis & gratiæ, sinceritatis brachiis amplexamur. Vestris propter hoc honoribus & utilitatibus libenter intendimus, sperantes vos haberi deinceps in Apostolicæ Sedis obsequis, ex impensis vobis acceptioribus ab ea beneficiis, honoris & gratiæ promptiores.

Privilegium utendi mitra baculo, benedictione solemni &c.

§. 2. Nos itaque ob devotionem B. MARIÆ Virginis gloriosæ, in cujus honore dictum Monasterium est fundatum, vestris supplicationibus inclinati, usum mitræ, baculi, annuli, sandalium, chirotecarum, tunicæ, dalmaticæ, benedictione solemni ad populum, ordinatione minorum ordinum, indulgentia quadraginta dierum, benedicere etiam calices, & omnia alia ornamenta Ecclesiastica, & cognoscere de matrimonio inter vassallos, in quibus habetis spiritualia, tibi filii Abbas, & successoribus tuis in perpetuum, (quos potiùs signitis intendere cupimus, dummodò tibi, & eisdem successoribus sit, more ac modo debito, munus benedictionis impensum, & te ac eos constet existere Sacerdotes) auctoritate præsentium concedimus de gratia speciali.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 3. die 11. Septembr.

Dat. apud Urbem Veterem 2. id. Septemb. Pontificatus nostri Anno tertio.

IV.

Institutio secundæ Regulæ Ordinis Sororum S. Claræ nuncupatarum; sive mitigatio primæ Regulæ à B. Francisco pro ejusmodi Sororibus traditæ.

Primam ejusdem B. Francisci Regulam pro istis Sororibus, approbavit Innoc. IV. ut sup. in ejus const. 12. Solet. fol. 96. ubi videas alia quæ notavi. Unum addo quod hisce temporibus, Moniales frequentius hanc secundam quam primam regulam profitentur.

Edita A. D. 1263.

URBANUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis in Christo filiabus Universis Abbatissis & Sororibus inclusis, Ordinis S. Claræ. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

B. Clara Ordinem Sororum S. Francisci, ex regula ab eo tradita, firmavit.

Beata Clara, virtute clarens & nomine, gratiæ divinæ inspiratione præventa, & almi Christi Confessoris B. Francisci exemplis laudabilibus informata, ac salutaribus instituta doctrinis, ut se mundam Domino conservaret. Mundi hujus contemptis opibus, operibusque vitatis, religiosè vivere sapienter elegit, & habitu Sacræ religionis assumpto, arctam viam mandatorum Domini, quæ gradientes in ipsa ducit ad vitam, dilatato corde cucurrit. Hanc petram, Christus lapidem esse voluit, in vestri Ordinis structura primarium. In ipsa evidenter ostendit, quòd in hujus structura sibi complacuit. Eam siquidem sanctitatis erexit in titulum, ut quæ munditiæ vitæ claruit, celebritate clareret, ac eumdem vestrum Ordinem, qui sanctum & laudabile sumpsit in ejus persona principium, ipsius quasi constituentis sic sapienter approbatæ patronæ merita, in venerabilem venerandumque probarent.

Quæ Sorores diversimodo denominatæ fuerunt, variaque vivendi eis formula datæ.

§. 1. In hoc autem Ordine, vos & alias ipsum profitentes, sub nominationum veritate, interdum Sorores, quandoque Dominas, plerumque Moniales, nonnumquam pauperes inclusas Ordinis S. Damiani contigit hactenus nominari. Vobisque, sub horum & aliorum diversitate nominum, diversa privilegia, indulgentiæ, ac literæ à Sede Apostolica sunt concessa, & tam à fœlic. recordat. Gregorio Papa prædecessore nostro, tunc Ostiensi Episcopo, & vestri Ordinis curam gerente, quàm aliis, variæ datæ sunt regulæ & formæ vivendi, quarum observantiis se vestrum aliquæ solemniter obligavere.

Supplicarunt itaque pro certi tituli & denominationis ac vivendi formæ assignatione.

§. 2. Propter quod dilectæ in Domino filiæ, fuit nobis humiliter supplicatum, ut eumdem vestrum Ordinem curaremus, certi nominis titulo insignire, vosque ab hujus observantiarum diversitatibus & votis super eis emissis, misericorditer absolventes, certam vobis vivendi formam, ad tollendum omnem de vestris conscientiis scrupulum, largiremur.

Hic ergo Pont. cum Ordine S. Claræ de cætero vocari præcipit.

§. 3. Nos itaque decens arbitrantes & congruum, ut idem Ordo vester, qui, ut præmittitur, in B. Clara fœlicia suæ institutionis sumpsit auspicia, cujusque (ut firmiter credimus) apud Deum meritis & intercessione protegitur, & apud homines laudibus attollitur, & favoribus ampliatur, ejus insigniatur & nomine, ipsum de Fratrum nostrorum consilio de cætero decrevimus Ordinem S. Claræ uniformiter nominandum.

Privilegia confirmat.

§. 4. Statuentes quòd immunitates, libertates, privilegia, indulgentiæ, ac literæ quæcumque vobis seu idem Ordini à præfata Sede sub quacumque nominatione concessa, id robur obtineant firmitatis, & ita per omnia ipsis uti possitis, ac si à principio hujus nominis titulo, & sub hac nominatione fuissent.

Regularum diversitatem tollit, & regulam hic infertam eis observandam tradit.

§. 5. Ut autem benè & jucundè habitetis in unum, nec sub prædictarum observantiarum differentia à modo, videamini differentes, sed ambuletis in domo Domini cum consensu, Nos inspectis omnis regulis prædictis & formis, ac specialiter illam, quam præfatus prædecessor tunc Ostiensis Episcopus vobis dedisse cognoscitur, diligentiùs attendentes, regulam sive formam vivendi præsentibus annotatam, vobis & ijs quæ vobis successerint, de eorumdem Fratrum consilio, præsentium tenore concedimus, & etiam confirmamus, in singulis Monasteriis vestri Ordinis perpetuis temporibus observandam, illas ex vobis, quæ ipsam regulam sive formam per nos vobis concessam & confirmatam, professæ fuerint, ab omnibus aliis regulis, formis & votis præmissis, de Apostolicæ potestatis plenitudine absolventes.

Regula prædicta hic subsequitur.

Quæ Regula talis est.

CAP. I.

De Obedientia, paupertate, & castitate.

Omnes quæ sæculi vanitate relicta, religionem vestram assumere voluerint & tenere, hanc eas legem vitæ & disciplinæ oportet & convenit observare, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate sub clausura.

CAP. II.

Clausura semper certis exceptis casib. observanda. In hoc attende const. Pij v. n. 8. Cir.a & const. 8. Greg. xiij. Deo, cùm ibi not.

Omni namque tempore vitæ suæ hanc vitam profitentes, clausæ maneae firmiter teneantur, infrà murorum ambitum, ad intrinsecam clausuram Monasterii deputatum, nisi forsan (quod absit) superveniret inevitabilis & periculosa necessitas, sicut exustionis ignis, vel incursus hostilis, seu alicujus hujusmodi, quæ dilationem nullo caperet modo, ad egrediendi licentiam postulandi. In quibus casibus transferant se Sorores ad locum alium competentem, in quo quantum commodè fieri poterit, clausæ morentur, quousque eis de Monasterio sit provisum. Et propter hujusmodi necessitatis evidentiam, nulla eis conceditur licentia vel facultas, extra prædictam clausuram ulteriùs exeundi, nisi fortè de mandato aut auctoritate Cardinalis Romanæ Ecclesiæ, cui à Sede Apostolica generaliter fuerit iste Ordo commissus, ad aliquem locum aliquæ mitterentur, causa plantandi vel ædificandi eamdem religionem, vel reformandi aliquod Monasterium ejusdem Ordinis, seu causa regiminis, aut correctionis, aut alicujus valdè evidentis & gravis dispendii evitandi, vel nisi de ejusdem Cardinalis mandato aut auctoritate, Monasterio primo rationabili causa relicto, totus Conventus ad Monasterium aliud se transferret. Possint autem in singulis Monasteriis recipi aliquæ, licet paucæ, sub servitialium nomine vel sororum, ad hujusmodi observantiam professionis astringendæ, præterquam ad articulum de clausura, quæ de mandato vel licentia Abbatissæ, interdum poterunt egredi ad negotia Monasterii procuranda. Morientes verò, tàm Sorores, quàm Servitiales hujusmodi infrà Claustrum, prout convenit, tumulentur.

CAP. III.

Admissione Sororum ad Ordinem, & earum professione. De his agitur etiam in 1. reg. cit in rub. c. 2.

Omnibus hanc religionem assumere cupientibus, quæ fuerint admittendæ, priusquam habitum mutent, & religionem assumant, dura eis & aspera proponantur, per quæritur ad Deum, & quæ secundùm hanc religionem necesse habuerint firmiter

observare, ne de ignorantia posteà se excusent. Non recipiatur aliqua, quæ vel longiori ætate, vel infirmitate aliqua, vel fatua simplicitate ad hujusmodi vitæ observantiam insufficiens & non idonea censeatur, nisi fortè cum aliqua interdum causa rationabili exigente, de mandato, vel auctoritate d. Cardinalis alicui fuerit dispensandum. Per tales enim status & vigor religionis sæpiùs dissolvitur & turbatur: unde in personis recipiendis diligenti studio & cautela debet hujusmodi occasio devitari. Abbatissa nullam, propria auctoritate recipiat, sine consensu omnium Sororum suarum, vel ad minus duarum partium earumdem. Omnes verò ex more intra claustrum receptæ, tonsis crinibus, citiùs deponant habitum sæcularem. Quibus deputetur magistra, quæ eas informet regularibus disciplinis. Ad tractatus quoque Capituli infrà annum nullatenus admittantur. Completo verò unius anni spatio, si ætatis legitimæ fuerint, professionem in manibus Abbatissæ coram Conventu faciant in hunc modum. Ego Soror N. promitto DEO & Beatissimæ MARIÆ semper Virgini, & B. FRANCISCO, & B. CLARÆ, & omnibus Sanctis, & tibi Dominæ Abbatissæ, vivere sub regula à D. Urbano Papa Quarto Ordini nostro concessa, toto tempore vitæ meæ, in obedientia, sine proprio, & in castitate, & etiam, secundùm quod per eamdem regulam ordinatur sub clausura. Idem similiter profitendi modus in Servitialibus, vel Sororibus, quæ de licentia Abbatissæ egredi possunt exteriùs, præter articulum de clausura, per omnia observetur.

CAP. IV.

Habitu. De hoc agitur in d. 1. reg. c. 2.

Omnes Sorores communiter capillos suos usque ad aures certis temporibus tondeant in rotundum. Et unaquæque soror præter cilitium si voluerit, vel staminetum, duas tunicas, vel etiam plures, secundùm quod visum fuerit Abbatissæ, habere valeat, ac mantellum post collum hinc inde connexum: & hæc indumenta sint de pano religioso, & vili tàm pretio, quàm colore, juxta diversarum consueudinem regionum, nimia brevitate vel longitudine non notanda, ut & in operiendis pedibus debita servetur honestas, & curiosæ longitudinis superfluitas penitùs evitetur. Tunica quoque superior, sit tàm in manicis, quàm in busto, latitudinis & amplitudinis congruentis, ut habitus exterioris honestas intrinsecè attestetur. Habeant & scapularia sine caputio, de vili & religioso panno, vel staminea, amplitudinis & longitudinis condecentis; sicut uniuscujusque qualitas exigit vel mensura: quibus induantur quando laborant, vel tale aliquid agunt, cùm mantellos congruè gestare non possunt. Possint etiam sine ipsis esse aliquando, si visum fuerit Abbatissæ, cùm forte per calorem nimium vel aliquid aliud, eis gravia multum fuerint ad portandum. Coram extraneis tamen hujusmodi utantur scapularibus cùm mantellis. Tunicæ quoque superiores, scapularia, & mantelli, coloris omninò albi vel nigri aliquatenus non ferantur. Pro cingula autem cordam postquam professæ fuerint, habeant minimè curiosam. Vittis aut velis de panno communi omninò albis, non tamen preciosis, aut curiosis, capita sua cooperiant uniformiter & honestè, ita quòd frons, genæ & collum & gula sint (ut earum honestati & religioni convenit) cooperta, nec aliter coram extraneis personis audeant apparere. Habeant & velum nigrum, nec preciosum nec curiosum, extensum super capita, ita amplum & longum, quod ex utraque parte descendat usque ad scapulas, & retrò parum ultra tunicæ caputium protendatur. Sorores verò novitiæ album velum ejusdem mensuræ & qualitatis debeant deportare. Servitiales autem Sorores pannum album non preciosum aut curiosum, ad modùm veli super capita sua deferant, tantæ longitudinis, quòd scapulas & pectus præcipuè cum exeunt, valeant operire.

CAP. V.

Lectulis & dormitorio.

Omnes Sorores sanæ, tàm Abbatissa quàm aliæ, vestitæ & cinctæ jaceant in communi dormitorio, & quælibet per se lectum habeat ab invicem separatum. Lectus tamen Abbatissæ in tali loco dormitorii disponatur, quòd inde cæteros dormitorii lectos sine obstaculo, si commodè fieri poterit, valeat intueri. A Festo Resurrectionis Dominicæ usque ad Festum Nativitatis B. Virginis, Sorores dormiant post prandium usque ad Nonam, quæ voluerint. Quæ verò noluerint, oratione, seu meditatione divina, seu aliis piis quietis laboribus occupentur. Liceat autem unicuique habere sacconem de fœno vel de palea, & cervical de palea aut lana, si culcitras religiosas cum lana habere nequiverint congruenter. Lampas insuper de nocte accensa semper in medio dormitorii habeatur.

CAP. VI.

Divini offic.j recitatione. Circa Offic. mortuorum vide declarationem in const. 9. Leo x. Cùm sicut Et generaliter de divin. offic. agitur sup. in d. 1. reg. c. 2.

De devino officio, tàm in die, quàm in nocte Domino persolvendo, taliter observetur, quòd hæ quæ legere & canere noverint, secundùm consuetudinem Ordinis Fratrum Minorum, cum gravitate tamen & modestia, divinum officium debeant celebrare. Illiteratæ verò dicant vigintiquatuor Pater noster pro Matutino, pro Laudibus quinque, pro Prima, Tertia, Sexta, & Nona, pro qualibet istarum septem, pro Vesperis autem duodecim, pro Completorio septem. Qui modus in officio B. Virginis per omnia observetur. Pro defunctis dicant in Vesperis septem Pater noster cum Requiem æternam, pro Matutino duodecim, tempore quo Sorores literatæ faciunt mortuorum. Quæ verò occasione rationabili non possent aliquando legendo dicere Horas suas, liceat eis sicut illiteratis dicere Pater noster.

CAP. VII.

Sacramentis recipiendi, temporeque recepti[illegible], & pe[illegible]sonis a quibus recipi debent.

Ubi proprius fuerit Capellanus pro Missarum solemniis & divinis officiis celebrandis, habitu & vita religiosus sit, ac bonæ famæ, nec juvenilis, sed maturæ & idoneæ sit ætatis. Ubi autem non fuerit proprius Capellanus, à quolibet bonæ famæ & honestæ vitæ presbytero, Sorores missam audire possunt. Pœnitentiam verò & alia Sacramenta Ecclesiastica à Fratribus Ordinis Minorum duntaxat recipiant, vel ab eis recipiant, qui de mandato seu auctoritate Cardinalis, cui generaliter fuerit iste Ordo commissus, ea exhibendi potestatem habuerint, nisi forte in necessitatis articulo fuerit aliqua constituta, & copiam habere fratrum nequiverit prædictorum. Cum aliqua Sacerdoti de confessione loqui voluerit, per locutorium sola, soli confessionem faciat Sacerdoti, & per illud eidem de his quæ ad confessionem pertinent, tunc loquatur. Confessionem autem regulæ omnes faciant ad minus singulis mensibus, & sic confessione præmissa in sequentibus solemnitatibus, videlicet in Nativitate Domini, Purificatione B. Mariæ, in initio Quadragesimæ, Resurrectionis Domini, Pentecostes, in festis Sanctorum Petri & Pauli, S. Claræ, S. Francisci, & omnium Sanctorum, recipiant Dominici corporis Sacramentum. Si tamen aliqua Soror tanta fuerit corporis infirmitate detenta, quòd ad locutorium commodè venire non possit, & necessitatem habuerit confiteri, vel Dominici corporis, seu alia recipere Sacramenta; exhibiturus hujusmodi, alba & stola & manipulo, cum duobus idoneis & religiosis sociis, vel uno ad minus alba vel saltem superpelliceo vestitus, ingrediantur & morentur induti, & audita confessione, vel alio tradito Sacramento, sicut ingressi fuerint, sic egrediantur induti, nec moram ibi faciant longiorem. Caveant etiam ut quamdiu intra Monasterium fuerint, nullatenus ab invicem separentur, quin semper mutuò possint liberè se videre. Sic quoque se habeant in animæ commendatione. Porrò ad exequias circa sepulturam agendas, Sacerdos non ingrediatur Claustrum, sed exteriùs in Capella quod ad officium pertinet, exequatur. Tamen si Abbatissæ & Conventui visum fuerit quod ad exequias debeat introire, modo supradicto cum sociis interret indutus, & sepulta mortua, cum eis exeat sine mora. Si autem necesse fuerit ut ingrediantur aliqui ad fodiendam vel ad aperiendam sepulturam, seu postmodum coaptandam, & Abbatissæ & Conventui visum fuerit hoc expediens, propter imbecillitatem Sororum, sit

Sacer-

Sacerdoti vel alicui alii ad hoc idoneo & honeſto cum uno ſocio vel duobus, licitum introire.

[…]rcitio a- […] Magi- […], & in la- […]ciis, […]munio- […]que rerum […]nium in- […]eas. […]his agi- […] etiam […] in d. 1. […] c. 7.

CAP. VIII.

Si aliquæ inveniles, vel grandiores, capaces ingenii fuerint, eas inſtrui faciat, ſi ſibi videbitur Abbatiſſa, magiſtram eis deputans idoneam & diſcretam, per quam tàm in cantu, quàm in divinis officiis inſtruantur. Sorores verò & Servitiales, horis & locis inſtitutis prout ordinatum fuerit, utilibus & honeſtis laboris occupentur, ſub illa providentia, quòd excluſo ocio animæ inimico, ſanctæ orationis, & devotionis ſpiritum non extinguant, cui debent cætera temporalia deſervire. Verùm quia multitudini ſub hujus religionis obſervantia congruè omnia debent eſſe communia, nec cuiquam licet aliquid eſſe ſuum, caveant ſolicitè, ne occaſione laborum hujuſmodi, ſeu mercedis receptæ pro ipſis, cupiditatis vel proprietatis cujuſpiam, ſeu notabilis ſpecialitatis ſubrepat morbus.

[…]ilentii ob- […]ervantia. De […]hoc habetur […]tiam in d. […]. reg. c. 5.

CAP. IX.

Silentium continuum ſic continuè ab omnibus teneatur, ut nec ſibi invicem, nec alicui alii ſine licentia eis loqui liceat, exceptis iis quibus magiſterium aliquod, vel opus injunctum fuerit, quod non poſſit cum ſilentio exerceri, iis quidem ſimul loqui liceat de iis quæ ad officium vel opus ſuum pertinent, ubi & quando, & qualiter viſum fuerit Abbatiſſæ. Sorores temen debiles & infirmæ, ac ſervientes eiſdem, pro recreatione, ac ipſarum ſervitio, in infirmitoria loqui poſſint. In duplicibus quoque feſtis, ac Apoſtolorum ſolemnitatibus, & aliis quibuſdam diebus, quibus viſum fuerit Abbatiſſæ, in certo loco ad hoc ſignato, ab hora Nona uſque ad Veſperam, vel aliqua alia hora competenti, loqui poſſint de Domino JESU CHRISTO, ac ſolemnitate, ac piis Sanctorum exemplis, & de aliis licitis & honeſtis. Ab hora quoque Completorii uſque ad Tertiam, exceptis Servitialibus, extra Monaſterium Abbatiſſa abſque cauſa rationabili loquendi licentiam non concedat. In aliis verò temporibus atque locis, ſic attendat ſolicitè Abbatiſſa de cauſa, ubi & quando, & qualiter Sorores licentiet ad loquendum, quòd regularis obſervantia, quæ non mediocriter à ſilentio, quod eſt cultus juſtitiæ, dignoſcitur, nullatenus relaxetur.

Loquendi modo & tempore.

CAP. X.

Omnes autem ſtudeant uti ſignis religioſis pariter & honeſtis. Sanè quando aliqua perſona religioſa ſeu ſæcularis, vel cujuſlibet dignitatis, alicui de Sororibus loqui petierit, nuncietur primitùs Abbatiſſæ, & ſi ipſa conceſſerit, accedens ad locutorium, duas alias ad minus habeat ſecum ſemper, quibus juſſerit Abbatiſſa, quæ loquentem videant & audire valeant quæ dicuntur. Ad cratem verò loqui aliquatenus non præſumant, niſi præſentibus duabus ad minus per Abbatiſſam ad hoc ſpecialiter deputatis. Caveant tamen ſibi Sorores, quæ cum aliquo loqui habent, ne per verba inutilia inaniter ſe diffundant, nec etiam trahant in locutionibus moram longam. Hoc namque ab omnibus firmiter obſervetur, ut quando de confeſſione Sacerdoti interiùs infirma fuerit aliqua locutura, ad minus non loquatur, niſi cum duabus non longè ſedentibus, quæ confitentem & confeſſorem videre poſſint, & ab eiſdem pariter videri. Hanc autem loquendi legem & ipſa Abbatiſſa diligenter cuſtodiat, ut omninò materia detractionis omnibus auferatur, excepto quòd cum Sororibus ſuis, horis & locis competentibus loqui poteſt, ſicut ei ſecundùm Deum viſum fuerit expedire.

Jejunio & abſtinentia, ac Abbatiſſæ facultate circa diſpenſationem.

CAP. XI.

Sorores autem omnes Servitiales, infirmis exceptis à feſto Nativitatis Glorioſæ Virginis MARIÆ, uſque ad feſtum Reſurrectionis Dominicæ, niſi diebus Dominicis, & die Nativitatis Domini, continuum ſervent jejunium: à Reſurrectione verò Dominica, uſque ad feſtum Nativitatis B. Virginis, teneantur ſexta feria jejunare. Omni quoque tempore, præter infirmas infirmitatis ſuæ tempore, ab eſu carnium abſtineant. Cum debilibus autem diſpenſare valeat Abbatiſſa, prout eorum debilitati viderit expedire. Ovis verò & caſeo, & lacticiniis licitè poſſint uti, præterquam ab Adventu uſque ad Nativitatem Domini, & à Dominica Quinquageſimæ, uſque ad Paſcha, necnon & ſexta feria, & jejuniis ab Eccleſia generaliter inſtitutis. Cum Servitialibus tamen Sororibus, circa prædictum jejunium, præterquam in Adventu, & ſexta feria, poſſit Abbatiſſa miſericorditer diſpenſare. Diſpenſare etiam poſſit circa prædictum jejunium cum adoleſcentibus, ac debilibus, & ſenili ætate confectis, prout earum debilitati ac imbellicitati viderit expedire. Sanæ quoque Sorores jejunare non teneantur minutionis ſuæ tempore, quod in triduo terminetur, extra majorem quadrageſimam, & ſextam feriam, Adventum Domini, & jejunia ab Eccleſia generaliter inſtituta. Caveat autem Abbatiſſa, ne ultra quam ter in anno minutionem permittat communiter celebrari, niſi certa neceſſitas plus requirat, nec à perſona extranea maximè minutionem recipiat, ubi commodè poterit evitare.

CAP. XII.

Infirmarum cura. De his habetur etiam in d. reg. 1. c. 8.

De infirmis verò, cura & diligentia maxima habeatur, & ſecundùm quod poſſibile fuerit & decuerit, tàm in cibariis, quæ earum requirit infirmitas, quàm in aliis neceſſariis, in fervore charitatis, benignè ac ſolicitè eis per omnia ſerviatur. Quæ infirmæ proprium habeant lectum, ſi umquam fieri poteſt, ubi à ſanis maneant ſeparatæ, ne illarum ordinem confundere valeant, vel turbare.

CAP. XIII.

Oſtii interiori cuſtodia & cuſtodib. ac earum qualitate. De his agitur etiam ſup. in d. 1 reg. c. 11. ubi notavi. Adverte quo circa Scalam levatoriã, & clauſuram oſtii inferioris removendi, quod hic dicitur non fuit uſu receptum, & Alex. vi. die 23. Maii 1495. ita declaravit, ſed ejus Bullam conſultò prætermiſi, uti hoc tantum continentem.

In quolibet Monaſterio unum tantum oſtium habeant ad intrandum Clauſtrum & exeundem, cùm opportunum fuerit, juxta legem de ingreſſu poſitam in hac forma. In quo oſtio nullum ſit oſtiolum vel feneſtra, & iſtud oſtium in ſublimi quantò magis fieri poterit congruenter, ita quòd ad ipſum per ſcalam levatoriam exteriùs aſcendatur, quæ ſcala per catenam ferream ex parte Sororum ſtudioſe ligata, à Completorio dicto uſque ad Primam ſequentis diei, continue ſit ſuſpenſa, & tempore diurnæ dormitionis & viſitationis, niſi aliud interdum evidens requirat neceſſitas, vel utilitas manifeſta. Ad prædictum autem oſtium cuſtodiendum, aliqua talis ex Sororibus deputetur, quæ Deum timeat, ſit matura moribus, ſit diligens ac diſcreta, ſitque convenientis ætatis, quæ unam ipſius oſtii clavem ſic diligenter cuſtodiat, ut numquam ea vel ejus ſocio ignorante, oſtium aliquando valeat aperiri. Reliquam verò clavem diverſam ab illa, cuſtodiat Abbatiſſa. Sit & alia æquè idonea ei ſocia deputata, quæ ejus vicem in omnibus exequatur, cùm ipſa aliqua rationabili cauſa vel occupatione neceſſaria, occupata fuerit vel detenta. Caveant autem ſtudioſiſſimè & procurent, ne umquam oſtium ſtet apertum, niſi quantum minùs fieri poterit congruenter. Sit autem oſtium feris ferreis & vectibus optimè communitum, & ſine cuſtodia, apertum vel clauſum, minimè dimittatur, neque etiam ad momentum niſi una clave in die, & in nocte duabus, ſit firmiter obſeratum. Nec omni pulſatum aperiatur ſtatim, niſi indubitanter cognoverit quòd talis ſit, quòd ſine dubitatione aliqua, ſecundùm mandatum quod de ingreſſuris in hac regula continetur, debeat aperiri. Et nulli liceat ibi loqui, niſi ſoli oſtiariæ de his quæ ad officium pertinebunt. Quòd ſi aliquando intra Monaſterium opus aliquod fuerit faciendum, ad quod agendum ſæculares aliquos, vel quaſcumque perſonas alias, oporteat introire, provideat Abbatiſſa ſolicitè, ut tunc dum opus ſcilicet exercetur, alia perſona conveniens ad cuſtodiendum oſtium ſtatuatur, quæ ſic perſonis ad opus deputatis aperiat, quòd alias intrare penitùs non permittat. Nam Sorores ipſæ, & tunc, & ſemper, quantumcumque rationabiliter prævalent, ſtudioſiſſimè caveant, ne à ſæcularibus vel extraneis perſonis videantur.

CAP. XIV.

Rota ejuſq; cuſtodia. De

Cæterum, cùm præfatum oſtium aliis aperiri nolimus

Rota ejusq; custodia. De his agitur etiam sup. in d. I. reg. c. 12.

mus, nisi pro illis tantum, quæ per rotam vel aliunde decenter nequeant expediri, mandamus quòd in singulis Monasteriis in exteriori muro clausuræ intrinsecæ, in loco siquidem competenti, manifesto à parte exteriori, & omninò patenti, rota una fortis fieri debeat, latitudinis & altitudinis congruentis, ità quod per eam nulla persona ingredi valeat, vel exire, per quam necessaria, tàm interiùs, quàm exteriùs ministrentur, & taliter disponatur, quòd per eam, nec intus nec extra valeat aliquis intueri. Ex utraque etiam parte ostiolum fiat validum, quod de nocte & in æstate tempore dormitionis, seris ferreis & clavibus clausum & firmatum debeat permanere. Ad cujus custodiam pro expediendis necessariis per eamdem, unam Sororem discretam, tàm moribus, quàm ætate, quæ Monasterii diligat honestatem, constituat Abbatissa, cui soli tantùm, vel deputatæ sibi sociæ, cùm congruè non poterit interesse, loqui ibidem & respondere liceat, super iis quæ ad suum officium pertinebunt. Ibi autem nulli loqui liceat, nisi esset locutorium occupatum, vel ex alia rationabili causa, & necessaria aliquando: semper tamen de licentia Abbatissæ, quod tamen rarissime fiat, secundùm loquendi modum superiùs prætaxatum.

CAP. XV.

Ostio exteriori.

Propter necessitates quoque aliquando imminentes, quæ non possunt: per supradictum ostium vel rotam commodè expediri, permittimus quòd aliud ostium in loco decenti in Monasterio fieri possit, per quod certis temporibus intromittantur, & emittantur, quæ fuerint opportuna. Quod quidem ostium continuè sit clavi, seris ferreis, & repagulis communitum. Sitque muro à parte exteriori muratum, ita quòd non possit aliquatenus aperiri, vel persona aliqua inde loqui. Possit tamen necessitatum dictarum tempore, ipsius ostii murus dirui, ostium aperiri, nec tunc apertum nisi quantum minùs fieri poterit, sub tamen fida custodia, dimittatur. Expeditis itaque necessitatibus ipsis, secundùm prædictum modum remunitum, clavi, seris & repagulis extrinsecùs remuretur.

CAP. XVI.

Crate locutorii ejusque custodia & qualitate. De his agitur etiam sup. in d. I. reg. c. 5.

Locutorium autem commune in capella vel potiùs in claustro, ubi commodiùs & honestiùs fieri poterit, disponatur, ne si fortè fieret in Capella, pacem orantium inquietet. Ipsum locutorium sit congruæ quantitatis, de lamina ferrea subtiliter perforata, & taliter clavis ferreis coaptata, quòd numquam valeat aperiri. Sit quoque ipsa lamina clavis ferreis in longum protensis, exteriùs fortiter communita. Cui pannus niger laneus interiùs taliter apponatur, quòd nec Sorores videre extra valeant, nec videri. Ad istud autem locutorium à Completorio, quod dici debet tempore competenti, usque ad Primam diei sequentis, seu tempore comestionis, vel dormitionis in æstate, aut quando officium celebratur, (nisi pro causa adeo rationabili & necessaria, quæ commodè differri non possit) nulli licitum erit loqui. Quandocumque verò in concessis temporibus aliqua vel aliquæ habuerint ibi loqui, cum modestia & maturitate loquentes, breviter se expediant, prout decet. Ubi verò propter Sororum multitudinem, videbitur opportunum, aliud simile locutorium esse possit.

CAP. XVII.

Volumus etiam ut in muro, qui Sorores dividit à Capella, congruentis formæ cratis ferrea collocetur, quæ sit ex crebris & spissis contortis lineis ferreis, diligenti & forti opere fabricata, & clavis ferreis in longum protensis exteriùs fortiter communita, vel ex lamina ferrea parvis & minutis foraminibus perforata, cum protensis clavis ferreis, ut dictum est, in cujus medium fiat unum ostiolum de lamina ferrea, per quod communionis tempore possit intromitti calix, & Sacerdos mittens manum, possit Dominici corporis tradere Sacramentum, quod quidem clavi ferrea sit semper firmatum, nec aperiatur, nisi quando proponi Sororibus contigerit verbum Dei, vel Sacramentum Dominici corporis exhibetur, aut cùm quis, aliquam ex Sororibus suam propinquam consanguineam videre petierit, vel alia causa necessaria id exposcat, quod rarissime fiat, & semper de licentia Abbatissæ. Quæ tamen in nullo casu (primis duobus dumtaxat exceptis) licentiam largiatur, nisi priùs singulis vicibus de hoc consilium petierit à Conventu. Cui crati pannus lineus niger interiùs taliter apponatur, ut nulla valeat inde aliquid intueri. Habeantur etiam ostia lignea ex parte Sororum, cum seris ferreis atque clave, ut maneant semper clausa pariter & firmata, & non aperiantur, nisi cùm divinum celebratur officium, & nisi quando ex dictis causis præfato modo dictum ostiolum contigerit aperiri, & nemo alius per dictam cratem loquatur, nisi aliquando, rationabili causa vel necessaria exigente, alicui de Abbatissæ licentia raro fuerit concedendum. Et tunc prædicta ostia lignea poterunt aperiri, & quandocumque aliquam personam extraneam ad eas ingredi, vel aliàs per crates eis loqui contigerit, tegant faciem cum modestia, & inclinent prout religionis convenit honestati.

CAP. XVIII.

Clausura Sororum, & ingressu aliarum personarum certis casibus promisso. Imò ingressum generaliter esse prohibitum quibusdam tantummodo casibus in urgenti necessitate reservatis, liquet ex Bulla 20. Pii V. Regularium, & alia Bulla 8. Circa cùm ibi not. Et vide etiam const. 33. Paul. V. Facultatum.

De ingressu personarum in Monasterium, firmiter ac directè præcipimus, ut nulla umquam Abbatissa vel ejus Sorores, aliquam personam religiosam seu sæcularem, aut cujuslibet dignitatis, in Monasterii clausuram intrinsecam intrare permittant, nec omninò liceat alicui, nisi quibus concessum à Sede Apostolica fuerit, vel à Cardinale cui fuerit Sororum Ordo commissus. Excipiuntur autem à dicta ingrediendi lege, Medicus causa multum gravis infirmitatis, & Minutor cùm necessitas exegerit, qui non absque duobus sociis de familia Monasterii introducantur, nec ab invicem infrà Monasterium separentur, nec non & illi quos occasione incendii vel ruinæ, seu alterius periculi vel dispendii, seu pro tuendis à violentia quorumlibet Monasterio vel personis, aut pro aliquo opere exercendo quod commodè extra Monasterium fieri non potest, necessitas exegerit introire. Qui omnes expedito suo ministerio, vel imminenti necessitati satisfacto per ipsos, exeant sine mora. Nulli autem personæ extraneæ intra Monasterii clausuram liceat comedere, vel dormire. Sed & si quis de S. Claræ Cardinalibus, ad aliquod Monasterium hujusmodi religionis aliquando venerit, & intra claustrum voluerit ingredi, cum reverentia quidem & devotione suscipiatur, sed rogetur ut cum paucis sociis & honestis debeat introire. Liceat quoque Generali Ministro Ordinis Fratrum Minorum, quando ibidem celebrare voluerit, vel proponere Sororibus verbum DEI, cum quatuor vel quinque Fratribus ipsius Ordinis, intra clausuram ingredi Monasterii, si quando ei videbitur expedire. Alius autem Prælatus, cui aliquando forte de licentia Sedis Apostolicæ vel dicti Cardinalis, intrare licuerit, duobus vel tribus tantùm religiosis & honestis sociis sit contentus. Quòd si forte, pro benedictione vel consecratione Sororum, vel in alio modo, concessum fuerit Episcopo alicui missam interiùs celebrare aliquando, quàm paucioribus & honestioribus poterit sociis sit contentus, & ministris. Et hoc quoque ipsum alicui rariùs concedatur. Nulla tamen omninò loquatur cum aliqua persona de ingressis, nisi modo prædicto, sive infirma fuerit, sive sana. Illud sane præcipuè caveatur, ut ij quibus aliquando concessum fuerit solummodo, vel data licentia in Monasterium ingredi, non aliter admittatur, nisi Abbatissæ & Sororibus visum fuerit expedire, cùm ex hujusmodi concessionibus vel licentiis, Abbatissa vel Sorores, eos admittere non cogantur, & ut sint tales, de quorum verbis & moribus, nec non vita & habitu ædificari valeant intuentes, & materia justi scandali exinde nequeat generari. Super concessione verò vel licentia ingressus hujusmodj, ad omni ambiguum removendum, Apostolici apices vel Cardinalis patentes literæ ostendantur.

CAP. XIX.

orum & vitialium ssione ex-

CAP. XIX.

De Servitialibus & Sororibus, quæ semper manere clausulæ, sicut aliæ non tenentur, districtiùs volumus observari, ut sine licentia, nulla claustrum egrediatur. Et quæ emittuntur, honestæ sint, & convenientis ætatis, ac religiosi & maturi aspectus, & calceamentis honestis, tàm ipsæ, quàm Sorores illæ, quas aliquando emittere contigerit pro casibus supradictis, calceatæ incedant. Cæteris verò intus manentibus liceat istud idem. Egredientibus verò assignetur certus terminus redeundi, nec alicui ipsarum concedatur extra Monasterium, sine licentia speciali, comedere, bibere, vel dormire, nec ab invicem separari, vel alicui in secreto, seu Capellani Monasterii, vel Conversorum domicilium introire, & si aliqua contrarium fecerit, graviter puniatur, & solicitè caveant, ne ad loca suspecta divertant, vel cum personis malæ famæ familiaritatem habeant; nec in suo reditu sæcularia vel inutilia Sororibus referant, per quæ dissolvi valeant, vel turbari. Et quamdiu extrà fuerint, taliter studeant se habere, quòd de conversatione honesta ipsarum ædificari valeant intuentes, & quicquid eis datum vel promissum fuerit, resignent, vel renuncient Abbatissæ, vel alii, cui in hoc commiserint vices suas.

Capellani & Converso-rum ...a & moribus ac vestibus.

CAP. XX.

Capellanus si voluerit se Monasterio obligare, & aliqui qui Monasterii conversi esse voluerint, & Abbatissæ & Conventui visum fuerit eos recipere, anno probationis elapso, promittant obedientiam Abbatissæ, voventes loci stabilitatem, & perpetuò vivere, sine proprio, & in castitate. Tunicas de religioso & vili panno, tàm pretio quàm colore, juxta eorum indigentiam habere valeant sine caputio. Quarum manicæ breves sint, & strictæ tantummodò circa manus. Longitudo autem tunicarum sit talis, quod à cavilla pedum, distet spacio quatuor digitorum. Capellanus tamen habere poterit longiorem. Pro cingulo verò corrigiam honestam habeat cum cultello. Caparonem etiam cum caputio super tunicas portent, cujus longitudo genu aliquantulum transeat, & latitudo usque ad caputium protendatur. Minoris tamen latitudinis caparonem si habere voluerit, poterit Capellanus. Qui etiam cappa honesta, vel mantello post collum, vel ante pectus hinc inde connexo, uti poterit. Superiores autem tunicæ, & longum caputium, necnon & Capellani cappa & mantellus, non sint de albo, vel penitùs nigro panno. Vestiti etiam jaceant, & camisiis lineis non utantur. Calceamenta alta & ampla & antefixa cum caligis habeant, & fœmoralia portent. Capillos suos usque ad aures certis temporibus tondeant in rotundum. Officium divinum faciant ut Sorores, excepto quod Conversi, ad officium B. Virginis, & mortuorum, minimè teneantur. Jejunium servare debeant ut Sorores. Liceat tamen Abbatissæ super jejunio regulæ, cùm eis æstus vel itineris, aut laboris alterius, seu alia quavis rationabili & honesta causa misericorditer dispensare. Informationi verò & correctioni Visitatoris, Capellanus & Conversi per omnia sint subjecti. Cui in iis, quæ ad visitationis officium pertinent, teneantur firmiter obedire.

Procuratore & ejus officio. De hoc habes plenam dispositionem in Bulla 1. Paul. iv. clementi.

CAP. XXI.

Ad hæc, liceat vobis in communi, redditus & possessiones recipere & habere, ac ea liberè retinere. Pro quibus possessionibus & redditibus Monasterii modo debito pertractandis, Procurator unus, prudens pariter & fidelis in singulis Monasteriis vestri Ordinis habeatur, qui per Abbatissam & Conventum constitui & amoveri debeat, sicut videbitur expedire. Hic verò taliter institutus de omnibus sibi commissis, receptis pariter & expensis, Abbatissæ & tribus Sororibus ad hoc per Conventum specialiter assignatis, & Visitatori cùm voluerit, rationem reddere teneatur. & nihil omninò de rebus Monasterii vendere, commutare, obligare vel alienare quoquomodo valeat, nisi de licentia Abbatissæ pariter, & Conventus. Et quicquid contra hoc attentatum fuerit, irritum decernimus & inane. Possit tamen de mobilibus parum valentibus, aliqua parva, ex causa licita de Abbatissæ licentia, interdum aliis elargiri. Possit etiam per Visitatorem, cum expedire videbitur, amoveri.

Abbatissæ auctoritate munere & qualitatibus. De his agitur etiam in d. 1. reg. c. 9. & 10.

CAP. XXII.

Electio Abbatissæ liberè pertineat ad Conventum, Confirmatio verò fiat per Cardinalem, cui fuerit iste Ordo commissus, vel auctoritate ipsius. Studeant autem Sorores talem eligere, quæ virtutibus polleat, & sanctis moribus aliis præsit potiùs, quàm officio, & quæ communitatem servet in omnibus, vel in moribus, ut ejus exemplo provocatæ Sorores, ex amore magis ei obediant, quàm timore. Quæque singularibus amoribus careat, ne dum in parte plus diligit, in toto scandalum generet. Consoletur afflictas, sit refugium tribulatis, ne si apud eam remedia defuerint sanitatum, desperationis morbus prævaleat in infimis. Quæ humiliter & caritativè visitet, & corrigat Sorores suas, non præcipiendo eis aliquid quod sit contra animam suam, & vestræ professionis formam, non sit præceps in præcipiendo, ne ex indiscretione præcepti, ponat peccati laqueum animabus. Cui postquam confirmationem receperit, quamdiu in officio permenserit, Sorores universæ, necnon & familia exterior Monasterii, pareant & obediant diligenter. Semel in hebdomada ad minus. Abbatissa Sorores suas pro ipsarum monitione, ordinatione, & reformatione, teneatur ad Capitulum convocare, ubi secundùm expressionem publicarum & communium negligentiarum atque culparum, pœnæ misericorditer imponantur. Conferat etiam cum omnibus Sororibus suis, de iis quæ occurrunt pro sui Monasterii utilitate ac honestate tractanda. Sæpè enim Dominus, quod meliùs est juniori revelat. Nullum onerosum vel grave debitum contrahat, nisi per procuratorem de communi consensu Sororum, cùm manifesta necessitas hoc requirat. Reddat etiam de receptis & expensis, semel ad minùs, singulis tribus mensibus, coram Conventu, vel saltem quatuor Sororibus ab eodem ad hoc specialiter deputatis, debitam rationem. Officiales Monasterii instituat de consilio & assensu Conventus, vel majoris partis ipsius. Sigillum verò Conventus custodiri faciat & servari, secundùm ordinationem Conventus, & omnem literam dirigendam ex parte ejusdem Conventus, priùs coram Conventu in Capitulo lectam, & approbatam à majori parte Sororum, ibidem coram omnibus faciat sigillari. Nulla etiam Soror aliquas literas dirigat seu recipiat, nisi primò eas Abbatissa legat, vel ab alia ad hæc constituta legantur. Studeat insuper Abbatissa Sorores reconciliare, si aliquas ad invicem ex aliqua causa vel occasione contigerit conturbari. Soror verò illa, quæ verbo vel signo occasionem turbationis vel scandali alteri dederit, statim antequam offerat munus orationis suæ Deo, veniam petens à Sorore quam offendit, coram ea humiliter se prosternat, rogans ut intercedat pro se ad Dominum, quatenus sibi culpam indulgeat quam commisit. Illa verò memor verbi Domini, Nisi dimiseritis ex cordibus vestris, nec Pater vester cœlestis dimittet vobis, liberaliter injuriam remittat Sorori veniam postulanti. Movemus Sorores omnes, & hortamur in Domino JESU CHRISTO, ut caveant ab omni superbia, vana gloria, invidia, avaritia, cura, & solicitudine hujus sæculi, detractione & murmuratione, dissensione & divisione, ac omni vitio pro quo possit displicere in oculis veri sponsi. Sed magis solicitæ coram Deo servare exteriorem & interiorem in omnibus puritatem, ac semper invicem habere mutuæ dilectionis unitatem, quæ est vinculum perfectionis, ut in ea radicatæ & fundatæ, possint agni Domini nostri JESU CHRISTI nuptias cum prudentibus virginibus introire.

Accessus ad Sede Apost. prohibitione. Genera-

CAP. XXIII.

Ad hæc, ut discursibus dispendiosis materia subtrahatur, in virtute obedientiæ, sub pœna excommunicationis, quam ipso facto transgredientes vel

non

lem exitus à Monasteriis prohibitionem indicavi sup. in c. 18. de clausura.

non parentes incurrant, districtè præcipimus, ut (exceptis dumtaxat servitialibus Monasteriorum illorum locorum, in quibus Romana fuerit Ecclesia constituta, quamdiu ibi residentiam fecerit) nulla Abbatissa, Soror vel Servitialis pro ulla necessitatis causa, ad Sedem Apostolicam personaliter veniat, vel accedat, ni super hoc per Apostolicos apices, vel dicti Cardinalis patentes literas, alicui specialis licentia concedatur.

CAP. XXIV.

Visitatoris Monasteriorum Officio. De hoc agitur etiam in d. 1. reg. c. 12.

Monasteria hujus religionis, per Visitatores (qui auctoritatem, formam, & modum, à Cardinali, cui fuerit à Sede Apostolica vester Ordo commissus, recipiant) semel ad minùs annis singulis visitentur, Sanè circa visitationes hujusmodi, illud est solicitè providendum, ut quicumque vel generalis, vel etiam alicubi aliquando specialis constituendus fuerit Visitator, talis debeat constitui, de cujus religiosa vita & moribus notitia plena & securitas habeatur. Qui cùm ad Monasterium aliquod veniens, fuerit introgressus, sic se per omnia exhibeat & ostendat, ut omnes de bono ad meliùs provocet, & ad Dei amorem, & intra se mutuam charitatem semper inflammet pariter & accendat. Et quando Monasterii clausuram ad visitandum intraverit, duos religiosos & idoneos socios secum ducat, qui videlicet socii simul maneant, & dum fuerit intra claustrum, ab invicem nullatenus separentur. Visitator autem, regula priùs lecta & exposita, ab Abbatissa sigillum recipiat, quod ipsa sibi assignare, & absolutionem & concessionem ab Abbatissæ ministerio petere absolutè ac liberè teneatur. Quæ si communem vitam non poterit dicere vel noluerit, per eumdem Visitatorem à suo regimine absolvatur, nisi sua mora in officio Monasterio dispendiosa non esset, sed necessaria, vel evidenter utilis appareret. Absolvatur etiam per eumdem, si alias non idonea vel insufficiens ad Monasterii regimen videatur, & hoc fiat secundùm formam & modum, quos à Cardinali supradicto receperit Visitator, qui tam de ipsius Abbatissæ, quàm Sororum statu, & observantia suæ religionis, ab omnibus generaliter, & specialiter à singulis inquirat studiosius veritatem, & ubi aliquid reformandum, vel corrigendum invenerit, zelo charitatis, & amore justitiæ, cum discretione corrigat & reformet, tàm in capite, quàm in membris, sicut meliùs vident expedire. Excessus autem, qui fuerit sufficienter correctus à Visitatore, nullatenus iterum corrigatur. Quod si aliquid tale sibi occurrerit, quod per se nequeant emendare, ad Superiorem referat, ut corrigatur sicut expedit, ejus Consilio ac præcepto. Caveat autem Abbatissa, ne à se vel ab aliis Sororibus, status sui Monasterii Visitatori aliquatenus abscondatur, quia malum esset indicium, & offensa graviter punienda. Imò volumus & mandamus, ut ea quæ secundùm vitæ suæ formam, & regularem observantiam, instituenda vel emendanda fuerint, publicè ac privatim sicut meliùs viderit faciendum, Visitatori suggerant, & proponant, cui teneantur in omnibus quæ ad officium suæ visitationis pertinent, firmiter obedire. Quæ autem aliter fecerint, à Visitatore, tàm Abbatissa, quàm aliæ, debitè, prout convenit, puniantur. Omnes autem tàm Abbatissa, quàm Sorores, considerent & caveant diligenter, ut nihil aliud quàm amor divinus, & suarum Sororum correctio, ac Monasterii reformatio, eas moveat ad loquendum. Modum autem loquendi Visitator custodiat supradictum, ut videlicet, aut cum omnibus, aut cum pluribus simul loquatur, vel secretè cum una, aliis tamen ad minùs duabus in aspectu ejus non longè sedentibus, ut per omnia bonæ famæ integritas conservetur, nisi ad locutoriam, cum una vel pluribus, loqui voluerit de iis quæ ad officium suum pertinere noscantur. Idem etiam Visitator, tàm Capellanum, quàm Conversos, & cæteros de familia extrinseca Monasterii visitet, & in eis corrigat & reformet, quæ correctionis & reformationis officio noverit indigere. Pœnas tàm amotionis perpetuæ à Monasteriis, licentiando professus ad alia Monasteria, vel Ordines sicut viderit expedire, quàm alias prout culpæ gravitas & qualitas exegerit, imponendo. Ut autem non graventur Monasteria in expensis, & Visitator omnem notam cujuspiam suspicionis evitet, volumus omninò quòd Visitator, de visitationis officio, quàm citiùs commodè poterit, se studeat expedire, quanto ratius absque sui officii dispendio poterit, Monasterii clausuram intrinsecus ingressurus.

CAP. XXV.

Cardinalis Protectoris Ordinis auctoritate. Quoad ejusmodi auctoritatem vide declarationem Greg. xi. inf. in ejus const. 4. Cunctos & in const. 4. Six. iv. Sancta.

Verùm ne observantia præsentis regulæ, sive formulæ suprascriptæ (quam uniformiter ubique ab omnibus volumus & mandamus diligentius observari) pro defectu certi regiminis in posterum recedere vos contingat, aut sub diversorum magisterio, vivendi modus incurrere differentes, dilecto fratri nostro I. Sancti Nicolai in carcere Tulliano Diacono Cardinali, Gubernatori, Protectori & Correctori Ordinis Fratrum Minorum, curam & regimen vestri Ordinis, necnon & personarum in eis degentium, scilicet Capellanorum, & Conversorum, & familiarium, plenè duximus committenda, statuentes ut sub ejus, & aliorum Cardinalium qui fuerint pro tempore gubernationi, protectioni, atque correctioni eorumdem Fratrum Ordinis à Sede Apostolica deputati, obedientia & cura & regimine, debeatis de cætero permanere, quibus teneamini firmiter obedire. Et ipsi animarum vestrarum solicitudinem gerentes, & curam, eisdem Monasteriis, & personis degentibus in eis, Capellanis, Conversis, & familiæ, tàm per se, quàm per viros idoneos, quoties expedire viderint, visitationis officium impendere studeant, corrigendo & reformando ibidem, tàm in capite, quàm in membris, quæ correctionis & reformationis officio noverint indigere, instituant nihilominùs & destituant, ordinent, statuant & disponant, prout secundùm Deum viderint expedire.

CAP. XXVI.

Regula observantia.

Ut autem vos in hac regula sine formula tamquàm in speculo, possitis inspicere, nec per oblivionem aliquid negligatis, semel vobis in qualibet quindena legatur, & ubi vos inveneritis ea quæ scripta sunt, facere, agite gratias Deo bonorum omnium largitori. Ubi autem sibi quæcumque viderit aliquid deesse, doleat de præterito, & caveat de futuro, orans ut ei debitum dimittatur, & in tentationem deinceps non inducatur. Nulli ergo omninò hominum &c. Si quis autem &c.

Dat. apud Urbem Veterem, 15. Kal. Novemb. Pontificatus nostri Anno tertio.

Dat. P. An 8. die 18. Octobris.

VIII.

Quòd Inquisitores hæreticæ pravitatis, & eorum Socii Ordinis Fratrum Prædicatorum mutuò se possint ab excommunicatione absolvere, & irregularitatibus dispensare, à quibus per Priores eorum Ordinis absolvi possent.

URBANUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Regno, & dominio charissimi in Christo filii nostri Illustriss. Regis Aragonum deputatis à sancta Sede Apostolica, & in posterum deputandis. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Edita A. D. 1263.

Facultas Inquisitorum mutuose absolvendi ab excommunicatione, & irregularitate.

§. 1. UT negotium fidei valeatis, liberiùs promovere, vobis auctoritate præsentium indulgemus, ut si vos, & fratres vestri Ordinis Socios vestros excommunicationis sententiam, & irregularitatem incurrere aliquibus casibus ex humana fragilitate contingat, vel recolatis etiam incurrisse, quia propter injunctum vobis officium ad Priores vestros de levi super hoc recurrere non potestis, mutuò vos super his absolvere, juxta formam Ecclesiæ, & vobis cum auctoritate nostra dispensare possitis, in casibus in quibus dictis Prioribus, ut dicitur, est ab Apostolica Sede concessum. Nulli ergo & &c. Si quis autem & &c.

Dat. apud Montem Fiasconem, 11. Nonas Augusti, Pontificatus nostri Anno primo.

Dat. P. A. 4. die 4. Aug.

CLEMENS QUARTUS PONT. CLXXXV. ANNO DOMINI MCCLXV.

Clemens IV. Guido Grossus anteà vocatus, Episcopus Sabinus. Patre Fulgodio, in Galliæ Narbonensis vico S. Aegidii ortus ad Rhodani ripam, Creatus Perusii Nonis Februarii, anno salutis 1265. coronatus Viterbii 8. Kalen. Martii. Creavit Cardinalem unum. Sedit annos tres, menses novem, dies 25. Obiit Viterbii anno salutis 1268. 3. Kal. Decembris, & sepultus est in Ecclesia S. Mariæ ad Gradus. Vacavit sedes annos 2. menses 9. dies 3.

I. Quod Fratres Prædicatores Ordinis S. Dominici, ac Fratres Minores Conventuales Ordinis S. Francisci, in bonis temporalibus succedere possint, prout in sæculo permanerent.

Hoc privilegium confirmavit Paul. III. die 27. Octobris 1540. cujus Bullam non posui. Alia autem de eisdem Minoribus plenè notata sunt ad const. 5. Hon. III. Solet, suprà fol. 66. Prout de Prædicatoribus notavi in ejusdem Honor. const. 2. Religiosam. suprà fol. 65.

Edita A. D. 1265.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Ministro & Fratribus Ordinis Prædicatorum, necnon Ministro Generali Ordinis Fratrum Minorum. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium. Obtentu divini Numinis, cujus cultui sub sacræ vestræ Religionis observantia studetis mente devotissima deservire, votis vestris libenter annuimus, & petitiones vestras in his quæ dignè deposcitis, favorabiliter exaudimus.

Causa hujus privilegij. §. 1. Ex parte siquidem vestra fuit propositum coram nobis, quòd nonnulli Prælati, Clerici, & Laici in diversis Mundi partibus constituti, asserentes vos Mundo fore mortuos, nec valentes proprium possidere, vos occasione hujusmodi à quibuslibet successionibus excludere moliuntur.

Supplicatio Ordinum S. Dominici & S. Francisci. §. 2. Quare pro parte vestra fuit nobis humiliter supplicatum, ut ne contingat vos propter hujusmodi præsumptionem talium, aliquod incurrere nocumentum, congruum remedium adhibere paterna diligentia curaremus.

Privilegium de quo in rub. §. 3. Nos itaque vestris petitionibus benigniùs attendentes, auctoritate Apostolica declaramus; quòd vos in temporalibus bonis, in quibus succederetis in sæculo existentes, licitè possitis succedere, & bonorum ipsorum possessionem apprehendere, ac vendere liberè bona ipsa, eorumque precium in utilitatem vestram convertere, prout vobis meliùs videbitur expedire.

Contrariorum derogatio. §. 4. Universas autem interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententias, quas contra præsentis declarationis tenorem per quemcumque fieri contigerit, decernimus irritas & inanes.

Sanctio pœnalis. §. 5. Nulli ergo &c. Siquis autem hoc attentare præsumpserit, &c.

Dat. P. A. I. die 12. Feb. Dat. Perusii, 2. Idus Februarii, Pont. nostri, An. 1.

II. Privilegia Fratrum Militum Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani.

Amplioribus decorata est indultis hac Militia, ut videre est infrà in Pio IV. in const. 95. Inter assiduas, & Pii V. const. 28. Sicuti, ubi plenè notabo. in Tom. 2.

Edita A. D. 1265.

CLEMENS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archipresbyteris, & aliarum Ecclesiarum Prælatis, ad quos istæ literæ pervenerint. Salutem & Apostol. benedictionem.*

Causa hujus constit. Cum dilectis filiis, Magistro & Fratribus Militiæ Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani, fuerit à fel. recor. Innocentio Papa prædecessore nostro indultum, & à nobis postmodùm confirmatum ut semel in anno recipiantur in Ecclesiis ad eleemoynas colligendas: quidam autem vestrum avaritiæ ardore succensi, Confratrias suas Confraternitati illorum eadem die ipsorum adventu præponunt: & sic Fratres ipsi confusi, aut nihil exindè, aut modicum consequantur.

Fratres Hospitalis semel in anno ad colligendas eleemosynas admittantur. Vide Concil. Trid sess. 21. cap. 8. §. 1. Quia igitur hoc est indecens, & in contemptum Dei Ecclesiæque Romanæ redundat; prædecessoris ipsius vestigiis inhærentes, universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus atque præcipimus, quatenus cùm Fratres ipsi loca vestra pro eleemosynis colligendis accesserint, benignè recipiatis, & honestè tractetis, eosdem ipsis Ecclesiis vestris admonere populum, & eleemosynas quærere permittatis, Confratrias quas facere potestis quotidiè, ipsorum Confratriis, quæ semel in anno fiunt, nullatenus præponentes, ne occasione illarum, eleemosynæ pauperum Christi depereant, & impediantur opera pietatis.

Ab oppressionibus & impedimentis defraudantur. §. 2. De parochianis autem viris, qui domos illorum invadunt per violentiam, vel infringunt, aut indebitis molestiis opprimunt fratres ipsos, & tàm deposita, quàm res decipiunt eorumdem, cùm exinde querimoniam posuerint coram vobis, tàm districtam eis justitiam faciatis, & ita jura eorum defendere & manutenere curetis; quòd ipsi ad vos pro defectu justitiæ sæpè recurrere non cogantur, & nos solicitudinem & obedientiam vestram debeamus meritò commendare, vosque beneficiorum quæ in sancta domo illa fiunt, participes existatis.

AdHospitale alios recipere possint. §. 3. Præterea, liberas & absolutas personas, quæ domum eorum in sanitate vel infirmitate petent, liberè & sine molestia recipi permittatis ab eis, nec ipsos super hoc recipiocetis aliquatenus impedire.

Sepeliantur gratis. §. 4. Illud etiam non mediocriter movet nos nec modicum Ecclesiæ derogat honestati, quòd quidam vestrum contra institutiones sanctorum Patrum in Bodonensi Concilio editas, Fratrum Militum, ac Donatorum ipsorum corpora quum decedunt, nolunt sine pretio sepeliri, Unde quia tam prava exactio, & iniqua non est aliquatenus toleranda, in obedientiæ vobis virtute præcipimus, ut nullo modo à Fratribus & personis prædictis vel aliis, pro sepultura quicquam exigere, vel accipere, nisi ipsa spontanea decedentium liberalitas, vel parentum devotio vobis contulerit, attentetis: sed absque ullo pretio sepeliatis corpora mortuorum; ut si quis ulteriùs hoc attentaverit, taliter advertatis in eum, quòd similia non præsumat.

Exempti sunt à decimis. Hoc latiùs vide in Pio IV. cit. in rub. §. 5. Adhæc, præsentium vobis auctoritate præcipimus, ne ab eis contra tenorem privilegiorum Apostolicæ Sedis, de omnibus fructibus terræ, quibus propria industria, aut expensis colunt & laborant, ac etiam de nutrimentis animalium suorum, nec de ipsis animalibus decimas exigere præsumatis.

Loca alia ædificat. §. 6. Cùm autem Oratoria, vel Cœmeteria, secundùm quòd eis est beneficium privilegiorum Ecclesiæ Romanæ concessum, duxerint construenda vos Fratres Archiepiscopi & Episcopi eis, pro se, & familia sua tantùm, Oratoria orantium dedicare, ac Cœmetrium benedicere procuretis, nec aliquis vestrum contra tenorem privilegiarum ipsorum, id impedire audeat aliquatenus, vel turbare.

Deponentes habitum coërceantur. §. 7. De cætero quoque, Fratres seu milites, ac Donatos militiæ præfati Hospitalis in vestris Episcopatibus constitutos, qui Crucem & divinum habitum deponunt, & quod ac per illecebras simul & vitiorum abrupta vagantur, & illos etiam, qui prioribus suis contumaces & rebelles existunt, & bolinas detinent contra voluntatem ipsorum, moneatis instanter, & pro officii vestri debito compellatis, ut habitum depositum reassumentes, in obedientia Prælatorum suorum devotè & humiliter perseve-

rent, & bolinas, sive alia officia per violentiam nullo modo detinere præsumant. Quicumque autem mandatorum vestrorum extiterint contemptores, excommunicationis sententia eos compellatis; quam faciatis usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari. Prætereà quicumque beneficia persolverint, annuatim eis, de Beatorum Petri & Pauli Apostolorum auctoritate confisi, septimam partem injunctæ sibi pœnitentiæ relaxamus.

Mortuos in eorum Ecclesiis sepelire, & oblationes recipere possint.

§. 8. Apostolica quoque auctoritate ob reverentiam ipsius venerabilis Hospitalis sancimus, ut his qui eorum Fraternitatem asseruerint, si forsan Ecclesiæ, ad quas pertinent, à divinis officiis fuerint interdictæ, ipsosque mori contigerit, sepulturam Ecclesiasticam non negetis, nisi excommunicati vel nominati fuerint interdicto, aut etiam publici vivrarii, tumulando deferre ad Ecclesias hujusmodi Hospitalis, & oblationes tam pro eis, quàm pro aliis, qui in eorum Cœmeteriis requiescunt exhibitas, sine alicujus judicis præjudicio retinere. Hoc etiam addito, ut receptiones Fraternitatis ejusdem, seu etiam collectarum, salvo jure dominorum suorum, sub B. Petri & nostra protectione consistant.

Etiam tempore interdicti.

§. 9. Adjicimus insuper, ut si eorumdem fratrum qui ad easdem fraternitates missi fuerint, vel collectas, in quamlibet Civitatem, aut Castellum, vel vicum, aut alium locum devenerint, si fortè locus ille fuerit divinis officiis interdictus, in eorum jucundo adventu semel aperta Ecclesia annuatim, excommunicatis & nominatim interdictis exclusis, divina ibi officia celebrentur, salva in omnibus supradictis declaratione Concilii generalis.

Jussio publ. hanc const.

§. 10. Ad majorem quoque mercedis vestræ .... nihilominùs ut supra mandando præcipimus, quatenus hanc nostram Constitutionem per parochias vestras nunciari propriis literis faciatis.

Clerici Hospitali servire possint.

§. 11. Mandamus etiam, ut si qui de Clericis Ecclesiarum vestrarum, prædicti Hospitalis Fratribus cum licentia Prælati & Capituli sui, spontè ac gravis per annum vel biennium si decreverint deservire nequaquam impediantur.

Dat. P. A. 1. die 27. April.

Dat. Perusiæ, 5. Kal. Maji, Pont. nostri Anno 1.

III.

Declarationes Statutorum (quæ Charta Charitatis appellantur) Ordinis Cisterciensis Monachorum S. Benedicti, Aliæque ordinationes pro ejus bono regimine.

Nonnullas reformationes ejusdem Ordinis ediderunt etiam alii successores Pont. quas tibi indicavero in Greg. XIII. const. 18. Superna. Tom. 3.

Edita A. D. 1265.

CLEMENS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam memoriam.*

Ordo Cistercien. in humilitate & caritate fundatus multos fecit profectus.

PArvus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solemque conversus, in aqua plurimas redundavit, Cisterciennn. est Ordo prælucidus, qui à sui ortus exordio parvus & humilis abjectione habitus, tenuitate substantiæ humilitatis professione, ac numero professiorum, sub fontis metaphora non indignè describitur, cui diversarum ille proprietatum conformitate conformis non immeritò comparatur. Hic est enim fons hortorum irriguus, cæteras rigans Religiones & Ordines, ac in ipsos exemplis salutaribus scaturizans. Hic est fons amœnus, varietate virtutum præclarus, munditie, puritate, pietate patens, indeficiens sanctitate. Horum .... sic excrescere meruit, ut fontis nomen excedens, fluvius censeatur. Cujus processus laudabilis de virtute in virtutem, ut Deum Deorum in Sion videat gradiendo, universalis Ecclesiæ lætificat unitatem, in qua per meritorum evidentiam, claræ lucis splendorem adeptus quasi stella matutina resplendens in medio nebulæ Mundi hujus, & in ea splendidos emittens radios instar Solis, velut aquæductus de Paradiso progrediens, in aquas redundat plurimas, hortum plantationum suarum, cœtus quidem claustralium quos produxit, aquis irrigans gratiarum, & vino spiritualis lætitiæ fructus inebrians partus sui. Hujus siquidem Ordinis sacra religio, à suæ institutionis auspiciis quasi deserta, & invia, utpote paucis adhuc initiata cultoribus, tandem honoris & honestatis fructus parturiens, ramos suos, ramos quidem honoris & gratiæ, quasi terebinthus extendit, germinans generationes & progenies germinavit. Ea propter lætatur & jubilat lætabunda, & laudans exultat jam in multitudine numerosa spectabilis, quæ olim quasi despicabilis in solitudine delitebat. Dignè itaque hic Ordo dignissimus, dilectus & præelectus à Domino eidem psallit & asserit cum Propheta. In terra deserta, & invia, sic in sancto tibi desiderio & solido proposito religionis apparui, non ut me in habitu vel ambitu ostentationis, tibi qui omnia vides, ostenderem, sed ut in humilitatis abjectione tuam viderem, & te misericorditer donante, perciperem gloriam, & virtutem. Vidit enim & gavisus est, percepit ut præmittitur multæ fœcunditatis gloriam; nihilominùs in charitate fundatur. Primi namque ipsius Ordinis architecti, prima quasi ejusdem Ordinis fundamenta in charitate jecerunt, eumdem Ordinem ad instar sponsi cœlestis, qui in speciosissima sponsa sua charitatem, ut ipsa fatetur, quòd in ea perseverantior fieret ordinavit, charitativis præceptis & institutionibus ordinantes. Quibus Charitatis Charta nomen, nec immeritò imponentes, per ipsam ad charitatis conversationem straverunt, juxta Prophetæ promissum. Ipsius Ordinis lapides ordinantes in illa, quid majoribus, quidve minoribus debeatur aptiùs, statuentes, ut secundùm ejusdem Prophetæ vaticinium, ipsius Ordinis agni juxta suum ordinem pascerentur.

Sathan ideò zizania seminare non destitit.

§. 1. Licèt autem Ordo prædictus ex charitatis ordinatione firmissimus, & ut castrorum acies ordinata terribilis, continuè in spiritualis pugnæ procinctu desudans, contra hostes spiritus pugnare didicerit, & ipsos etiam expugnare; adhuc tamen Sathan cribrum suum movere non desinit, sed ipsum movet & excutit, expectans & expetens, ut excutiat filios excussorum. Adhuc Sisara Israëlitas, falcatis eos curribus oppressus insequitur. Adhuc hostis antiquus peculiarem Domini populum (religiosos videlicet) Dominum contemplationis speculatione videntes, & specialiter in ejus partem assumptos non cessat impetere, sed totis satagit viribus, variis conatur insidiis, diversis in illos conatibus insilit, ut ipse à participio gaudii cœlestis exclusus, in eis jucundè habitantibus, unius moris in domo charitatem vulneret, unitatem separet, ipsosque separatos in ejusdem pugnæ conflictu debiliores efficiat, & ab eis jucunditatem unanimitatis excludat; hoc ipsum insidiosè molitus in personas præfati Ordinis his diebus, inter ipsas super diversis articulis discordiarum excitata materia, litium satis seminibus, & jactis seminariis jurgiorum.

Hic autem Pont. ad præservationem infra scriptas declarationes affert.

§. 2. Nos autem ipsius Ordinis sanctitatem & claram famam, cujus odor sicut agri pleni suavitas, cui Dominus benedixit, totam replet Ecclesiam, singulari zelantes affectu, ne vel ipsius sanctitas talibus nutaret insultibus, vel famæ claritas detractorum linguis exposita turbaretur, sed singula in eodem ordine locum ut præmittitur, decenter sortita retineant, sicque contra prædicti Sisaræ impetus dimicetur, & ipsum faciliùs juxta Debboræ canticum, stellæ in suo cursu & ordine manentes expugnent, principiis putavimus obsistendum, exortam in eodem Ordine super articulis prædictis dissensionis materiam, vitatis litigiorum anfractibus, & exclusis Advocatorum tumultibus, salubris & celeris subscriptæ provisionis nostræ compendio decidentes, nunc antiqua ipsius Ordinis statuta interpretationis juvando remedio, nunc eadem Apostolica auctoritate firmando, nunc etiam quædam nova de unanimi consensu Cisterciennn. & quatuor infrà scriptorum primorum, ac aliorum Abbatum, & quamplurimum personarum ipsius Ordinis in nostra constitutarum præsentia statuendo.

§. 3. Licèt igitur contineatur in Charta prædicta, quod si qua domus ejusdem Ordinis Abbate pro-

prio

Declaratio ordinationum Ordinis in ea Chartæ Charitatis circa electionem Abbatum.

prio fuerit destituta, major Abbas, de cujus domo domus illa exivit, ordinationis ejus habeat omnem curam, donec in ea Abbas alius eligatur: domui autem Cisterciensis. quia mater est omnium dum proprio Abbate caruerit, quatuor primi Abbates scilicet de Firmitate, de Pontigniaco, de Claravalle, & de Morimundo, provideant, & super eos sit cura domus illius, donec electus Abbas in ea fuerit & statutus: hoc tamen ex usu & consuetudine dicti Ordinis generali sic interpretandum duximus, ut videlicet administratione vacantis Monasterii remanente penes Conventum ejusdem, si qua forsan emerserint difficilia, propter quævel Cistercien. ad dictos primos quatuor, vel aliorum Monasteriorum Conventus ad suos Abbates duxerint recurrendum, Abbates ipsi curam & diligentiam habeant in consilio & auxilio postulantibus, prout eorum requireret necessitas impendendis. Et licèt administrationem penes singulorum Monasteriorum vacantium conventus dixerimus secundùm morem servatum hactenus remanere, sigillum tamen prædicto Monasterio Cisterciensis. eo vacante, Prior ipsius custodiat consignatum & clausum, sicut hactenus fieri consuevit. In aliis verò Monasteriis vacantibus sigilla eorum Abbates sigillis aliorum Abbatum signata teneant, & inclusa.

Alia declaratio circa eandem electionem.

§. 4. In Charta etiam hujusmodi continetur, quòd domo qualibet ejusdem Ordinis Abbate proprio ut prædicitur destituta, electionis die præfixa etiam ex Abbatibus, si quos domus illa genuerit, advocetur, & consilio ac voluntate Abbatis, Abbatem eligant Abbates & Monachi domus illius. Ad electionem autem Cisterciensis. Abbatis præfixa & prænotata die ad minùs per quindecim dies, ex Abbatibus quorum domus de Cistercio exierunt, & ex aliis quos noverint prædicti Abbates, & fratres Cisterciensis. idoneos, convocentur. Et congregati in nomine Domini Abbates & Monachi Cisterciensis. Abbatem eligant. Super quo contentione orta, quod id non servabatur juxta ipsius Chartæ tenorem, Nos attendentes quòd quamvis ab antiquo per Abbates dicti Ordinis ita fuerit ordinatum, id tamen in desuetudinem abiit, & jam de communi consuetudine soli Monachi vacantis Monasterii vocem in electione Abbatis habere noscuntur, hujusmodi consuetudinem volumus & præcipimus observari, eam laudabilem & rationabilem judicantes, cùm ad jus commune reduxerit, quod fuerat contra juris communis regulas constitutum. Ita quòd ea quæ de vocandis aliquibus Abbatibus, quorum domus de Cistercio exierunt, quod quidem de Abbatibus hactenus est servatum, & cætera quæ de vocatione hujusmodi quo ad Cisterciensis. necnon quoad alia ejusdem Ordinis Monasteria in Charta ut præmittitur, continentur, eadem tam in ipso Cisterciensis. quàm in aliis Monasteriis inviolabiliter observentur. Licèt enim prædicti sic vocandi vocem in electione non habeant, eorum tamen præsentia posset esse multipliciter fructuosa.

Altera declaratio quæ Abbas Cistercii absque alia Sedis Apost. confirmatione, administrationem plenam habeat.

§. 5. Cæterùm, quia circa electionem Abbatis prædicti Monasterii Cisterciensis. fuit ab aliquibus dubitatum, an possit ex usu aliquo tolerari, quod circa Cisterciensis. electionem retroactis temporibus est obtentum, videlicèt ut Cisterciensis. electus, si ejus electio fuerit in concordia celebrata, administrare valeat, etiam à nemine confirmatus, & sine confirmatione aliqua curam habeat animarum. Nos ad hujusmodi dubitationem in perpetuum amovendam, statuimus, ut in Monasterio Cisterciensis. celebrata electione concordi secundùm morem hactenus observatum, electus prædicto modo concorditer eo ipso verus sit Abbas Cistercii, & administrandi licentiam, curamque animarum habeat, ac in omnibus pro vero Abbate perinde habeatur, ac si à Sede Apostolica confirmationis beneficium habuisset, à qua ipsum intelligi volumus & statuimus confirmatum. Licèt autem idem Abbas Cistercii prædicto modo auctoritate Apostolica confirmetur, nihil tamen depereat per hoc ejusdem Ordinis libertatis, quàm circa cessionem, & amotionem Abbatis ipsius idem Ordo dignoscitur habuisse, quamque ipsi Ordini manere volumus illibatam.

Præcedentia solita in electione servetur non obstante forma in generali Concilio tradita.

§. 6. Et quia præfatus Ordo in multa simplicitate fundatus, profecit laudabiliter in eadem, nos circa electiones Monasteriis ejusdem Ordinis faciendas, sic personas ipsius Ordinis præcedere toleramus, sicut hactenus processerunt, necessitatem servando, solemnitates seu formàs contentas in generali Concilio eis de gratia remittentes.

Quid servandum in electione Abbatum in majoribus Abbatiis generationem habentibus. Hoc declaratur à Bened. xij. infra in ejus const 3. Fulgens.

§. 7. Ordinamus autem quòd in majoribus Abbatiis generationem habentibus, cùm vacaverint, quindecim dierum ad minus ad eligendum terminus assignetur. Et Prior Superior, ac Cellerarius vacantis Monasterii conveniant de electoribus, quos idem Prior, postquàm de ipsis convenerint, in Capitulo nominabit. Abbates verò, vel Visitatores nullum nominent electorem, nec electoribus prædicto modo creatis, simul vel sigillatim aliquod dent præceptum, nisi quod in publico eis injungant arctiùs, ut secundùm suas conscientias provideant vacanti Monasterio bona fide. Nec alicujus vacantis Monasterii Abbas sibi nominari postulet electores, antequam in Capitulo nominentur. Nec aliquem ex congregatis ad eligendum electoribus, ad se vocet, nec verbo, vel scripto; aut signo eis, vel eorum alicui, suam insinuet voluntatem, nec electioni clam vel palam impedimentum aliquod inferat, per quod electorum impediat libertatem. Electam quoque personam, si sufficiens & idonea vacanti Monasterio fuerit, non refutet. Et qui contra fecerit graviter puniatur. Nec aliquam personam amoveat ab officio, vel de Monasterio ejiciat ipsius vacatione durante.

Quod Capitulum generale quotannis celebretur, & in eo statuantur vigintiquinque Definitores.

§. 8. Insuper statuimus & ordinamus, quod in Ordine prædicto juxta mortem laudabilem hactenus observatum, annis singulis generale Capitulum celebretur, in quo viginti quinque Definitores statuantur, hoc modo. Abbas Cisterciensis. tamquam Pater primus nominet quatuor Definitores de generatione sua speciali, quos idoneos esse crediderit ad definitionis officium exercendum. Et exinde prædicti primi quatuor Abbates, scilicet quilibet eorum de generatione sua, quinque dicto Abbati Cistercii, seorsum vel coram aliis nominabit. Ex quibus quinque Abbas Cistercii uno prætermisso quatuor eligat, quos sufficientes esse crediderit. Et sic viginti Definitores erunt suis quatuor cum cæteris numeratis. Quos & prædictos quatuor primos Abbates idem Abbas Cistercii in Capitulo die secunda Capituli nominabit, & Definitores instituet, & ipse cum eis vigesimusquintus erit. Si quis verò ex prædictis quatuor primis Abbatibus, tunc non fuerit in hujusmodi Capitulo, idem Abbas Cisterc. de generatione absentis assumet quatuor Definitores, quos idoneos extimabit. Ut autem prædicti Cisterciensis. & quatuor primi Abbates Deum habentes prae oculis, odio & amore, ac personarum acceptione postpositis, bona fide procedant, eosque qui nunc sunt, & futuros in postremùm ad hæc fideliter observanda, sub attestatione divini judicii, & in virtute obedientiæ Apostolicæ Sedi debitæ obligamus.

Literæ missæ Capitulo, quid.

§. 9. Ordinantes & statuentes quòd literæ missæ Capitulo Generali, personæ infamiam continentes, legantur coram Definitoribus Ordinis supradicti.

Judices Capit. quid.

§. 10. Et quòd Judices dati ab eodem Capitulo non subdelegent aliis vices suas.

Definitores non revocentur.

§. 11. Definitores quoque Capituli non revocentur præter voluntatem Definitorum in loco residentium consueto.

Statuta quando obligent.

§. 12. Statuta de cætero facienda non obligent nisi in sequentis anni Capitulo confirmentur.

Definitorium quid deffiniet.

§. 13. Et per Definitores nihil definiatur priùs in Capitulo non notatum. Stetur sententiæ majoris partis eorum. Cùmque ipsorum sententia in discordiam venerit, Abbas Cistercii reputabitur pro duobus.

Definitorium juramentum.

§. 14. Definitores verò nominati protestabuntur in Capitulo stando per juramentum in verbo Sacer-

dotis, quod injunctum sibi ministerium ad honorem Dei, & utilitatem d. Ordinis fideliter exequentur.

Abbas Cistercii eidem juret.

§. 15. Hoc etiam ipse Abbas Cisterc. sedendo facere teneatur.

Dicta contra eum notentur sicut contra alios.

§. 16. De notandis autem his, quæ contra memoratum Abbatem Cistercii dicta fuerint in Capitulo, ita fiat sicut in casu consimili de alio notaretur.

Eleemosynæ Capituli à quibus recipiendæ.

§. 17. Eleemosynæ verò quæ mittuntur Capitulo Generali, recipiantur per duos Abbates, quorum unus per eumdem Abbatem Cistercii, & alius per prædictos primos quatuor Abbates ponantur de cætero alternatim, ita quod quilibet de ipsis illum ponat secundùm suum ordinem vice sua.

Cisterciens. Monasterium quotannis visitetur ab aliis quatuor primis Abbatibus.

§. 18. Denique ne in Ordine prædicto aliquæ possint spinæ subcrescere vitiorum, præcipimus prædictum Cisterciens. Monasterium ab eisdem primis quatuor Abbatibus annis singulis visitari. Et, nisi de alio die Abbas Cistercii cum eis convenerit, in festo B. Mariæ Magdalenæ fiat hujusmodi visitatio annuatim. Nec dicto Abbati Cistercii diem mutare condictam sine causa rationabili & urgente, quàm, si ei supervenerit, intimet eisdem primis quatuor Abbatibus in tempore opportuno, per se vel per nuncium; cum quo iidem Abbates de die subroganda tractare valeant, & etiam convenire. Qui si cum nuncio concordare nequiverint, ipsimet diem statuant, sive terminum competentem, & eidem Abbati Cistercii per eumdem nuncium vel alium intiment, prout viderint expedire. Quæ omnia dicti primi quatuor Abbates bona fide & absque aliqua captione facere teneantur. Sanè cum prædicti quatuor Abbates Cistercium visitabunt, Abbates & Monachi socii Visitatorum ipsorum in proclamationibus faciendis, tam in Capitulo Monachorum, quàm etiam Conversorum, vocem liberam habeant, licet aliquando prout feretur eis fuerit denegata.

Et si quid reformandum fuerit ab eisdem reformetur.

§. 19. Si quid autem in persona Abbatis, vel in aliis, in eodem Monasterio crediderint reformandum, id eidem Abbati suggerant, hoc est cum reverentia & honestate dicant, ac eum benigno moneant & hortentur, ut id emendet in se, vel in aliis faciat emendari. Quòd si facere noluerit insolenter, vel distulerit negligenter, servetur quod in eadem Caritatis Charta continetur expresse. Videlicet, ut iidem quatuor primi Abbates, sub cæterorum Abbatum nomine usque quater, ut corrigatur ipse, & alios corrigere curet, admoneant: & cætera quæ de aliis Abbatibus in eadem Charta dicuntur, si incorrigibiles apparuerint, circa eum studiosè adimpleant. Excepto quòd si spontè cedere noluerit, nec deponere, nec contumaci dicere anathema poterunt, donec aut in generali Capitulo, aut si illud jam visum fuerit expectari non posse, in Conventu alio, convocatis Abbatibus qui de Cistercio exierunt, & aliquibus aliorum, virum inutilem ab officio suo deponant. Conventum autem alium intelligimus eorumdem Abbatum concordem reditum ad processum hujusmodi faciendum in aliqua ejusdem Ordinis Abbatia. Eo, circa punitionem Cisterciens. Abbatis moderamine adhibendo, quod circa Abbates alios inferiùs est statutum.

Visitatoribus Monasteriorum quid præstandum sit. Ad hoc vide declarationem Bened. XII. infra in ejus const. 3. Fulgens.

§. 20. Ne verò Visitatores Monasteriis ad quæ causa visitationis accesserint, nimium onerosi existant, statuimus & ordinamus, quòd majores Abbates cùm visitaverint, decem evectionibus sint contenti. Monachi verò qui ad visitandum mittuntur cum Abbate sibi associato senarium evectionum numerum non excedant. Qui autem aliter ex aliqua causa fecerit, prædictum numerum excedendo, veniam inde petat in sequendi Capitulo generali. Abbatibus verò, vel Visitatoribus cùm ad aliquod Monasterium visitandum accesserint, in locis dumtaxat tutis, & temporibus pacatis, nullus de Monasterio ipso occurrere, vel post visitationem eos deducere teneatur. Nullus insuper Abbas, vel etiam Visitator, in Cellariis & Domibus, in Castris & Villis, non habentibus rura & vineas, ex quibus possit hospitalitas exhiberi, sibi provideri postulet vel occurri. Nec aliquis teneatur ibidem transeuntibus occurrere, vel in aliquo providere. Visitatoribus quoque, seu aliis personis prædicti Ordinis, numquam plus quàm duæ ditantiæ piscium ministrentur, nec de pluribus præsumat comedere, cui fortè fuerit ministratum. Carnibus, nisi forsan in casu secundùm regulam concesso, exclusis omninò; & ipsarum esu penitùs interdicto, & tunc, ille sollummodò comedat, quem hujusmodi casus attinget.

Quando Officiales removere possint.

§. 21. Abbates & Visitatores in visitationibus officiales amovere poterunt quos ex certis causis noverint amovendos. Ita tamen quòd causas depositionum vel amotionum Abbati proprio, vel Priori, aut Locumtenenti, si Abbas fortè defuerit, priùs ostendant. Quod si propriùs Abbas, vel Prior accusatum apud Abbates, vel Visitatores sufficienter excusare poterit, de plano sine strepitu, & in ipsa visitatione Abbates & Visitatores benignè hujusmodi excusationes admittant.

Qui ad aliam domum mitti valeant.

§. 22. Nullus verò Monachus, vel Conversus emittatur ad aliam domum, cujus culpa sine gravi damno, vel scandalo in domo propria poterit emendari, & qui emittendi fuerint, de quatuor aut quinque seniorum domus consilio emittantur. Quicumque verò aliquem aliter emiserint, omni sexta feria jejunent in pane & aqua, donec emissus fuerit revocatus, vel emittens fuerit in certo & firmo proposito revocandi eumdem.

Circa privatim eis suggesta procedant ut hic.

§. 23. Et licèt Abbates seu Visitatores deputati ab eis, secundùm formam prædicti Ordinis, audire possint statum domorum & personarum in visitationibus publicè, vel privatim, tamen super his, quæ sibi privatim suggesta fuerint, non procedant ad punitionem personarum, nisi priùs coram accusato in præsentia quatuor, aut quinque seniorum domus publicata fuerint in secreto. Et tunc de plano & sine strepitu videant si sint vera, & si super eis ad punitionem fuerit procedendum.

Visitatores nihil exigant & recipiant, nisi in regionibus remotis & tunc moderate à sponte dantibus.

§. 24. Porrò ut Visitatio in charitate procedat, nulla de cætero in Ordine præfato exactio, subventio, vel collecta (salvo statuto in eadem Charta Charitatis contento) petatur vel fiat, à quocumque Abbate, vel Visitatore, sive sit Abbas, sive sit Monachus, nec aliquis recipere donum suspectum attentet. Illi tamen qui mittentur, vel ad regiones remotas gratia visitandi, poterunt moderatè necessaria recipere ab illis, qui eis ex charitate ac mera liberalitate, & sine sui gravamine voluerint subvenire. Qui verò contra hæc aliquid recipere præsumpserint, graviter puniantur.

Visitatio, perficiant duo.

§. 25. Sanè Visitatores visitationes suas ultra triduum continuum non protelent. Quòd si ex justa & manifesta causa aliter facere compellantur, causam hujusmodi teneantur intimare sequenti Capitulo generali.

Deponentes Abbatem significent seq. Capitulo, quod de depositionis justitia judicabit.

§. 26. Cæterùm, ut circa depositiones Abbatum, via maliciis præcludatur, statuimus, ut quicumque Abbatem aliquem deposuerit, causam depositionis, & processum habitum circa ipsam, per literas suo, & Abbatum qui depositionis eidem interfuerunt, sigillis signatas, in sequenti Capitulo generali, nullo etiam requirente vel proclamante, insinuare, ac exponere teneatur. Dicti etiam Abbates si præsentes fuerint, processum depositionis ejusdem, & an de consilio eorum sic fuerit processum exponant, & tunc generale Capitulum, utrum depositio justa, vel injusta fuerit, judicabit. Quòd si prædicti Abbates præsentes non fuerint, hoc ipsum per suas patentes literas generali Capitulo explicitè attestentur. Et omnes prædicti suprà suas conscientias hoc facere teneantur.

Abbates ex causis hic expressis dumtaxat deponi possint.

§. 27. Et ut in Abbatibus prædicti Ordinis subtrahatur materia delinquendi, nec ipsi conqueri valeant, per eorum Abbates se indebitè fore gravatos, statuimus & ordinamus, quòd Abbas subjectum sibi Abbatem deponere debeat pro causis dumtaxat inferiùs annotatis; videlicet pro hæresia pro

simonia

simonia manifesta; pro immunditia carnali; pro dilapidatione sui Monasterii, enormiter alienando, vel dissipando bona; pro furto, homicidio, gravi sortilegio, solemni perjurio, pro conspiratione, & si falsarius fuerit literarum Summi Pontificis, vel S.R.E. Cardinalium, Principum, Episcoporum, vel Abbatum Ordinis supradictis; & si contra communia instituta ipsius Ordinis privilegia impetraverit, vel retinuerit, aut uti præsumpserit impetratis. In aliis autem casibus superiùs non expressis, injungat eis Abbas, vel Visitator, ut veniam petat in sequenti Capitulo generali ad arbitrium ipsius Capituli per depositionem, vel aliter puniendus.

Deponens injustè Abbatem, pœnam talionis incurrat, &c.

§. 28. Depositus autem à regimine Abbatiæ si sententia depositionis suæ apparuerit injusta, ex ordine, & ex causa restituatur per generale Capitulum, & deponens ibidem recipiat talionem. Si verò circa hujusmodi depositionis sententias in modo tantum, vel in ordine sit erratum, causa depositionis legitima existente, tunc non restituatur depositus, & deponens circa depositionem ad arbitrium dicti generalis Capituli puniatur. In casibus quoque in quibus peracta pœnitentia infamia remanet, depositus ineligibilis fit omninò, in illis in quibus post peractam pœnitentiam nulla infamia remanet, postquam impositam pœnitentiam peregerit, eligibilis habeatur.

Nemo Ordinem obligare possit.

§. 29. Et quia per obligationes ipsius Ordinis multa posset idem Ordo incurrere detrimenta, statuimus & ordinamus, & providemus, quòd nullus prædictum Ordinem valeat obligare.

Prædicta inviolabiliter observentur, & singulis annis in Cap. gen. recitentur.

§. 30. Præmissa igitur quæ pro utilitate, honore, ac statu prospero dicti Ordinis duximus statuenda, universa & singula in perpetuum ab universis personis ipsius Ordinis inviolabiliter observari præcipimus, & ne tradantur oblivioni, vel neglectui, habeantur in gener. Capit. annis singulis recitari. Nulli ergo &c. Si quis autem, &c.

D. P. An. 1. die 9. Junij.

Dat. Perusii, 5. Idus Junii, Pontificatus nostri, Anno primo.

IV.

De auctoritate & facultatibus Ministri Generalis & aliorum Prælatorum Fratrum Minorum Conventualium Ordinis S. Francisci, nonnullisque gratiis & privilegiis ejusdem Ordinis.

Aliam gratiarum concessionem dedit Sixt. IV. inf. in sua constitut. 6. Regimini. Pro quarum omnium moderatione, attendenda est Bulla 22. Leon. X. Dum intra, & etiam Concilium Tridentinum in titulis de Regularibus. Sed postea alia privilegia elargitus est Pius V. in sua const. 11. Dum ad uberes. Ubi notabo in Tom. 2. De regula autem & aliis hujus Ordinis plenè dictum est suprà ad const. 5. Honor. III. Solet. fol. 66. ubi addidi.

Edita A. D. 1265.

CLEMENS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Generali & Provincialibus Ministris, ac universis Fratribus Ordinis Minorum. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Proœmium.

Virtute conspicuos sacri vestri Ordinis professores, qui contemplationi cœlestium ferventer invigilant, & piæ vitæ studio sine intermissione desudant, decet per Apostolicæ circumspectionis auxilium sic providè dirigi, & solicitè confoveri, ut alicujus prætextu calumniæ nullum internæ pacis excidium, nullumque religiosi status perferant detrimentum, sed in his robur & vigorem habeant, per quæ cultum divini nominis devotis & quietis mentibus invalescant.

Ministros generalis statim electus, libere ordinem regit. Tu de modo eligendi vide etiam Conc. Trid. sess. 25. c. 6.

§. 1. Hinc est quod, quum sicut nobis exponere curastis, tu fili Generalis Minister & prædecessores tui, juxta ejusdem Ordinis consuetudinem observatam hactenus, & à Sede Apostolica toleratam, statim postquam electi secundùm prædicti regulam & constitutiones Ordinis extitistis, fratrum ipsius curam gesseritis, ministerii officium plenè ac liberè in omnibus exercentes, iidemque fratres vobis devotè & humiliter obedierint, ac intenderint reverenter, & in eadem regula sit expressum, ut Generalis Minister qui pro tempore fuerit à ministerii officio amoveri valeat provincialibus Ministris & Custodibus in generali Capitulo congregatis. Nos volentes ambiguitatis scrupulum in hac parte de vestris cordibus amputare, honestate floridum, præclarum scientia, & virtute fecundum, privilegio Apostolicæ gratiæ attollere singulari, vestris supplicationibus inclinati, devotioni vestræ, ut successores tui fili generalis Magister, qui erunt pro tempore statim postquam electi secundùm regulam & constitutiones fuerint supradictas, eo ipso veri ejusdem Ordinis Generales Ministri effecti curam animarum fratrum ipsius Ordinis plenè habeant, & liberè gerant, ipsosque fratres auctoritate propria ligare ac solvere, necnon in eodem Ordine agere valeant, quæ ipsi Ministri & Definitores ad hæc electi juxta prædictas constitutiones eidem Ordini, & fratribus secundùm Deum viderint expedire, aliasque possint officium ministerii licitè in omnibus exercere. Iidemque fratres tibi generali Ministro & successoribus ipsis, devotè ac humiliter obediant & intendant.

Removeri potest à Definitoribus & Custodibus Capit. gen.

§. 2. Et præfati successores, & tu generalis Minister à Provincialibus Ministris & Custodibus secundùm regulam & constitutiones ipsius Ordinis absolvi & amoveri possitis, auctoritate Apostolica indulgemus, ratum habentes & firmum quicquid super præmissis per te generalis Minister, dictosque prædecessores fratres & Definitores factum & observatum est hactenus, concessa tibi exequendi officium ministerii, quoad præmissa omnia & alia, libera facultate.

Vocalib. longè distantib. tempus non currit.

§. 3. In electionibus quoque Generalis, & Provincialium Ministrorum ipsius Ordinis, fratribus, qui debent electionem hujusmodi celebrare, quum eos frequenter de remotis partibus oporteat convenire, tempus super hoc à jure statutum non currat, nec ipsi in hac parte juris hujusmodi regulis coarctentur.

Custodes statim instituti administrent.

§. 4. Custodes verò & Guardiani, qui secundùm statuta ejusdem Ordinis aliter quàm per electionem instituuntur, post ipsam institutionem, seu provisionem de ipsis factam, curam animarum fratrum sibi subditorum ipsis Ordinis habeant, ipsosque ligare ac solvere possint, juxta ipsius Ordinis instituta.

Lectorum ubique est legendi facultas, præterquam in studiis ge.

§. 5. Fratres autem de Ordine vestro, quos secundùm institutiones ipsius Ordinis conventibus vestris deputandos duxeritis in lectores, sine cujusquam alterius licentia liberè in domibus prædicti Ordinis legere, ac docere valeant in Theologica Facultate (illis locis exceptis, in quibus viget studium generale) ac etiam quilibet in facultate ipsa docturus solemniter incipere consuevit.

Prædicatores examinandi. Scias etiam ab Ord. nariis examinandos ex Bulla Leo. X Supernæ num. 21.

§. 6. Et quia prohibente regula vestra nulli fratrum Minorum est licitum populo prædicare, nisi à generali Ministro vestri Ordinis examinatus, & approbatus fuerit, & sibi prædicationis officium ab ipso concessum; Nos prædictorum fratrum laboribus & periculis discursibus evitandis, necnon ut animarum salus possit inde faciliùs provenire, super prohibitione hujusmodi opportunæ provisionis remedium apponentes, ut singuli Provinciales Ministri in suis Provinciis cum Definitoribus & Provincialibus Capitulis congregatis, fratres in sacra pagina eruditos examinare & approbare, & eis officium prædicationis Deum habendo præ oculis committere valeant (sicut ex forma regulæ Minister poterat Generalis) plenam auctoritate præsentium concedimus facultatem.

Fratres absque examine, & ab omni Ord. promoveatur. Hoc revocavit Conc. Trid. sess. 7. c. 11. & sess. 23. c. 12.

§. 7. Et quia ejusdem Ordinis fratres de locis ad loca ipsius Ordinis sæpiùs transmittuntur, propter quod stabilem & perpetuam in certis & determinatis ejusdem Ordinis domibus non faciunt mansionem; quia etiam bonos & idoneos ac approbatos à vobis fratres facitis ad ordines promoveri, liceat vobis ordinandos fratres ejusdem Ordinis quibuscumque malueritis Catholicis Pontificibus com-

munionem & gratiam Apostolicæ Sedis habentibus præsentare. Ipsisque Pontificibus præsentatos à vobis, fratres sine qualibet examinatione per eosdem Pontifices facienda, & absque omni provisione vel obligatione ipsorum ordinandorum fratrum ad ordines promovere.

Oratoria habent &c. Intellige juxta d. Concil. sess. 22. c. 1.

§. 8. In locis quoque in quibus degitis, liceat vobis habere Oratoria in quibus cum altari portatili possitis Missarum solemnia, & alia divina officia celebrare, ac etiam Ecclesiastica recipere Sacramenta.

Interdicti tempore celebrant. Hoc ampliat Six iv. cit. in rub. Sed aliter statuit Conc. Trid. sess. 25. c. 12.

§. 9. Cùm autem generale interdictum Terræ fuerit, in Ecclesiis & Oratoriis vestris ac aliis quibuscumque quum ad loca perveneritis Ecclesiastico supposita interdicto, clausis janius, interdictis & excommunicatis exclusis, non pulsatis campanis, submissa voce liceat vobis celebrare divina officia, & Ecclesiastica recipere Sacramenta; dummodò causam non dederitis interdicto, nec contingat id vobis specialiter interdici, neque Ecclesiæ & Oratoria eadem fuerint specialiter interdicta. His verò qui vestris immorantur obsequiis, cuncta liberè ministrare possitis Ecclesiastica Sacramenta, & ipsos quum decesserint in vestris cœmeteriis sepelire. Si quando autem in Terras, in quibus residetis, vel earum personam excommunicationis seu interdicti sententias contigerit promulgari, pueri vestris servitiis deputati, negotiorum quoque vestrorum procuratores, & operarii, qui in vestris locis eorum operibus personaliter continuè institerint, hujusmodi sententiæ obnoxii minimè habeantur, ibique possint audire divina, juxta formam quæ locis ipsis in eo casu à Sede Apostolica est concessa: nisi iidem causam dederint, vel excommunicari specialiter seu interdici eosdem contigerit.

Necessariaque recipiunt.

§. 10. Et quia vos extremum patientes pro Christi nomine paupertatem; exhortationis pio studio, bonos ad potiora dirigitis, & errantes in rectitudinis semitam laudabiliter revocatis, concedimus, ut in excommunicatorum Terris liberè commorari, & ab eis tunc & etiam quando per ipsas vos transire contigerit, necessaria vitæ deposcere, ac recipere valeatis.

Prælatorum Ordinis facultas absolvendi Fratres. Extendit Six. iv. cit. in rub. Sed tu vide Bullam Pij v. num. 132.

§. 11. Generalis quoque, & singuli Provinciales Ministri & eorum Vicarii, ac etiam Custodes, in Provinciis & custodiis sibi commissis, prædictis fratribus constitutis ibidem, necnon & fratribus aliis ejusdem Ordinis interdum ad eos declinantibus, undecumque absolutione & dispensatione indigentibus, sive priusquam intraverint Ordinem, sive post, in casibus in quibus excesserint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis incurrerint sententias à jure, vel à judice generaliter promulgatas, & hujusmodi sententiis innodati, aut in locis sic suppositis ecclesiastico interdicto divina officia celebrantes, vel suscipientes ordines, sic ligati, notam irregularitatis incurrunt, absolutionis & dispensationis beneficium valeant impartiri, nisi adeò gravis fuerit, & enormis excessus, quot sint ad eamdem Sedem meritò destinandi.

Facultas Fratrum absolvendi eorum Prælatos Tu vide d. const. Pij v.

§. 12. Fratres etiam vestri, quos pro tempore vos Generalis & Provinciales Ministri, necnon & & vices vestras gerentes, ac etiam Custodes in proprios habueritis confessores, absolutionis & dispensationis beneficium, vobis quum expedierit valeant impertiri, juxta formam concessionis super absolutione & dispensatione fratrum ejusdam Ordinis superiùs vobis factæ.

Prælati Ordinis absolvunt Fratres. Tu vide eamdem const.

§. 13. Adhæc, volentibus vestro aggregari Collegio, qui suspensionis, aut interdicti vel excommunicationis sententiis à jure, vel à judice promulgatis generaliter sunt ligati, absolutionis beneficium observata forma canonica impertiri, ipsosque in fratres recipere, ac eos, qui post assumptum habitum, vel professionem emissam recoluerint se talibus in sæculo fuisse sententiis innodatos, secundùm formam ipsam vos Generalis & Provinciales Ministri, & præfati Custodes, ac vices vestras agentes, valeatis absolvere, & cum irregularibus dispensare, si forsan talibus innodati sententiis, vel in locis interdicto suppositis, divina præsumpserint officia celebrare, vel Ordines receperint. Ita tamen, quod si aliqui ex hujusmodi eisdem sententiis propter debitum sunt astricti satisfacient, ut tenentur. Volumus autem nihilominùs quod postquàm fuerint absoluti, hujusmodi volentes aggregari supradicto Collegio, nisi mox Ordinem vestrum intraverint (etiam si super hoc eis induciæ à Prælatis ejusdem Ordinis concedantur) eo ipso in pristinas sententias à quibus eos taliter absolvi contigerit relabantur. Cæterùm vestra discretio cautè provideat, ut Apostolicæ Sedis, Legatorum ipsius, & Ordinarium locorum in absolutionibus hujusmodi scandalum evitetur.

Fratres in multis hic expressis gravari non possunt ab Ordinariis, &c. Tu scias aliter statuisse Concil. Trid. quoad publicationem excommunicationum, sess. 25. c. 12.

§. 14. Porrò quieti vestræ providere volentes, quòd per literas Apostolicas Sedis, aut Legatorum, seu Delegatorum ipsius, conveniri à quoquam minimè valeatis; & quòd ad pecuniam colligendam cogi non possitis inviti per literas ipsius Sedis de cætero impetrandas; quodque nullus vestrum correctionis, seu visitationis, vel inquisitionis officium, Monasteriis, vel Ecclesiis, seu quibuscumque personis impendere, vel ad cognitiones causarum, citationes partium & denunciationes sententiarum interdicti & excommunicationum procedere, aut recipere curam monialium, seu religiosarum quarumlibet personarum teneantur per Apostolicas literas impetratas, & impetrandas in posterum, nisi hujusmodi Apostolicæ literæ de hoc indulto, & ordine vestro expressam fecerint mentionem, auctoritate vobis Apostolica indulgemus. Concedimus etiam, ut ad visitandum aliqua Monasteria monialium cujuscumque Ordinis, vel ad audiendum confessiones earum compelli aliquatenus non possitis. Ad recipiendum commissiones causarum, seu sententiarum executiones, vel alia contingentia causas ipsas per literas præfatæ Sedis, in quibus non facta fuerit de indulgentia hujusmodi mentio specialis, sive per Legatos, vel Delegatos ipsius, vel etiam per quoscumque. Nullus insuper Archiepiscopus, vel Episcopus, nullusque alius Prælatus Ecclesiasticus, nec eorum Vicarii, vel Officiales, ad portandum, seu deferendum literas, vel exequendum, aut denunciandum sententias, contra Principes sæculares, communitates, populos; seu quoscumque benefactores vestros, nullusque delegatus vel ordinarius index ad faciendum citationes, vel commissiones recipiendas, sive quod sitis in causis aliquibus assessores, seu ad alias lites seu controversias contingentia in causis quæ coram ipsis tractantur, quempiam vestrum compellere valeant, sine prædictæ Sedis mandato vel licentiâ speciali, expressam faciente de hac indulgentia mentionem. Nec quisquam vestrum parere vel intendere teneatur super his monitionibus mandatis aut jussionibus eorumdem, aut facere vel implere quod in hac parte duxerint injungendum.

Prælati Ordinis revocant Fratres apud Episcopos & alios commorantes. Hoc idem placuit conc. Trid. sess. 25. c. 4.

§. 15. Cæterùm, Generalis & Provinciales Ministri ac ipsorum Vicarii, illos ex fratribus de quibus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum ipsius, Archiepiscopis & Episcopis ac aliis quibuscumque provisum extitit, vel in posterum contingerit provideri, corrigere, ac etiam non obstante contradictione aliqua, possint ad suum Ordinem revocare; nec per literas ejusdem Sedis seu Legatorum ipsius jam obtentas, vel de cætero obtinendas, aliquos de Fratribus ipsius Ordinis præfatis Archiepiscopis & Episcopis, aut aliis teneantur in socios deputare, nisi dictæ literæ Apostolicæ obtinendæ de indulto hujusmodi, & ordine ipso expressam fecerint mentionem, & alias id honestati Ordinis & illorum saluti viderint expedire. Nullus autem Legatus nisi de latere nostro missus, auctoritate literarum Sedis Apostolicæ specialem de hoc indulto, & Ordine vestro non facientium mentionem, nullusque Prælatus, nec aliqua persona, religiosa vel sæcularis de fratribus ejusdem Ordinis, ad sua seu Ecclesiæ negotia procuranda vel secum manendum, aliquos assumere valeat, nisi quos Generalis & Provincialis Minister ipsorum tamquam

idoneos & discretos sibi duxerit assignandos: quos etiam subjacere volumus Ordinis disciplinæ.

Missique ad præd. candam Crucem aut contra hæreticos.

§. 16. Illos verò ipsius Ordinis fratres qui ad prædicandum crucem, vel inquirendum contra pravitatem hæreticam, seu ad alia hujusmodi negotia, sunt vel fuerint ubicumque à Sede Apostolica deputati, tu fili Generalis Minister tuique successores, removere seu revocare penitùs, transferre, ipsisque quod supersedeant injungere, aliosque substituere quum expedire videritis, liberè & licitè valeatis, & in eos si contravenerint, censuram Ecclesiasticam exercere, ac quilibet minister Provincialis, vel ejus Vicarius ejusdem Ordinis, id ipsum in sua Provincia circa fratres ipsius Ordinis, quibus ab eadem Sede similia contigerit in illa committi, facere possit. Non obstantibus aliquibus literis vel indulgentiis Apostolicis impetratis, vel etiam in posterum impetrandis, quæ de hoc non fecerint mentionem.

Fratres ab Ordine recedere prohibentur.

§. 17. Inhibemus quoque ne quis post professionem in Ordine vestro factam, sine Generalis, vel sui Provincialis licentia discedat ab ipso, discedentem verò absque cautione literarum alterius ipsorum, prætextu alicujus privilegii Apostolicæ Sedis, nullus audeat retinere. Quòd si fortè retinere præsumpserit, vobis Generalis & Provinciales Ministri dumtaxat licitum sit in ipsos descendentes fratres sententiam excommunicationis promulgare.

Licentiati ab Ordine, non transeundes ad alium coercentur.

§. 18. Si verò aliqui de fratribus vestri Ordinis, post obtentam licentiam à Sede prædicta aut à vobis, ad religionem aliam transeundi, infrà duos vel tres menses se ad illam religionem suæ saluti congruam non contulerint, & ipsius non susceperint habitum regularem, licitum sit vobis Generalis & Provinciales Ministri, ac vices vestras gerentibus, contra ipsos, tamquam contra alios Ordinis vestri apostatas procedere secundùm quod honestati ipsius Ordinis videritis expedire. Illud idem intelligi volumus de illis, qui post susceptionem habitus alterius religionis, infrà tempus probationis nulla professione facta, inde præsumpserint resilire.

Apostatæ qs Imo etiam ab Ordinarii exercentur ex Concil. Trid. sess. 6. c. 3.

§. 19. Apostatas quoque vestri Ordinis excommunicare, capere, ligare, incarcerare, & alias subdere disciplinæ rigori possitis per vos, ac etiam alios in quocumque habitu contigerit inveniri, invocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Inhibemus etiam, ne fratres quos ab Ordine vestro pro suis culpis per Generalem seu Provinciales Ministros aut custodes expelli contigerit, vel qui egressi fuerint, proprio suo motu prædicare, confessiones audire, seu docere præsumant, nisi ad alium Ordinem, in quo licitè hujusmodi exercentur officia transierint, de vestra vel dictorum Ministrorum licentia speciali. Quòd si fortè ipsi contra hujusmodi inhibitionem nostram aliquid super præmissis temerè attentare præsumpserint, Ministri ac custodes, & eorum Vicarii in illos quos infrà fines suarum provinciarum & custodiarum, juxta consuetudinem Ordinis vestri districtos invenerint, talia præsumentes, monitione præmissa auctoritate nostra excommunicationis sententiam valeant promulgare. Electos autem de Ordine vestro, vel egressos, qui receptione in eodem Ordine suis culpis exigentibus reddiderint se indignos, & alios fratres ejusdem Ordinis ex rationabili causa ad quoscumque Ordines approbatos, præterquam ad B. Augustini, Templariorum, Hospitaliorum, & aliorum religiosorum arma portantium ad vitandam occasionem evagandi, Generalis & Provinciales Ministri cum suis testimonialibus literis auctoritate nostra licitandi liberam habeant facultatem. Nos enim districtiùs inhibemus, ne tales ad alium Ordinem aliter transire, vel aliqui eos recipere seu retinere præsumant, absque licentia speciali Sedis Apostolicæ, faciente de hoc plenariam mentionem.

Habitus consimilis cæteris aliis prohibetur.

§. 20. Inhibemus etiam, ut nulli sive sit in religionis Ordine, sive extra Ordinem constitutus, habitum vestrum aut ita consimilem, quòd propter eum Frater Minor credi possit, deferre liceat absque mandato Sedis Apostolicæ speciali. Et ut dicta inhibitio majorem consequatur effectum, statuimus, ut hi qui habitum vestrum, vel sibi prædicto modo consimilem deferre præsumpserint, ad deponendum ipsum per Diœcesanos locorum quum à vobis requisiti fuerint, monitione præmissa per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compellantur.

Exemptio a decima. Ar... exemptionem vide in Pii V. const. cit. in rub.

§. 21. Cæterùm, quum humilitas vestra sibi de latitudine orbis terræ nihil, præter domos & hortos cum virgultis, præmiorum obtentu cœlestium, duxerit reservandum, Nos piè volentes, quòd illorum fructus integrè vestræ paupertatis usibus applicentur; ut de dictis hortis & virgultis nullam decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate præsentium indulgemus, districtiùs inhibentes, ne quis à vobis de præmissis aliquid exigere, vel extorquere præsumat.

Applicari possunt Ordini quæ intrantes ... bent alii... restituere.

§. 22. Quia verò nonnulli vestræ habitum religionis assumentes, diversis personis quæ sciri & inveniri non possunt, interdum aliqua bona restituere teneantur; vobis Ministri & Custodes ac Vicariis prædictis concedimus, ut singuli vestrûm in locis sibi commissis, bona ipsa in pios usus convertere valeant, prout secundùm Deum viderint expedire.

Sepulturam in locis Ordinis omnes habent. Tu vide inf. Bul. 7. Six. iv. Regimini, ubi notabo.

§. 23. Sepulturam quoque in Ecclesiis vestris concedimus & eam liberam esse censemus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri desideraverint, nisi excommunicati & interdicti, aut etiam publici usurarii fuerint, nullus obsistat. Salva tamen justitia illarum Ecclesiarum, à quibus corpora mortuorum assumuntur: districtiùs inhibentes ut nulli religiosi sæculares vobis invitis aliquorum corpora defunctorum in vestris Cœmeteriis sepelire, aut in Ecclesiis vestris missarum solemnia, vel pro animabus eorum qui ad loca vestra tumulandi feruntur, ibidem exequias celebrare, sine vestro assensu & voluntate præsumant.

Fratres extra Ordinem non confitentur.

§. 24. Inhibemus insuper universis Fratribus vestri Ordinis, ne aliquis eorum, nisi necessitatis urgente articulo, alii quam Prælatis suis peccata sua confiteri præsumat, vel aliis ejusdem Ordinis Sacerdotibus secundùm regulam & ipsius Ordinis instituta.

Ad Synod. processiones, &c. non ... gantur, & Menaster a cathedrale non impediantur. Tu quoad processiones autem Conc. Trid. ... c. 13. Et quoad ... Bul. ... vij. Q...

§. 25. Universis autem Ecclesiarum Prælatis & aliis inhibemus, ne confessiones vestras vobis invitis audire, vel compellere vos ad Synodos, seu convocationes suas accedere, vel cum eis extra Civitates vel intrà processionaliter exire, aut suis constitutionibus subjacere, vel capitula, scrutinia, & inquisitiones, in locis vestris vel alibi de vobis facere, aut fidelitatem juramento firmatam, & manualem obedientiam à Ministris Custodibus vel Guardianis vestris exigere, aut de ipsorum institutione vel destitutione, sive de statutis vestri Ordinis se aliquatenus intromittere, seu prohibere, ne ad Civitates vel villas, ubi religiosè ac honestè morari possitis, à populis evocati audeatis accedere, ibique pro vestris usibus construere ædificia, Ecclesias seu oratoria, aut in accedentes fratres seu construentes hujusmodi, vel receptatores ipsorum excommunicationi; sententias ferre præsumant.

Exemptio a canonica portione. Tu vide const. 7. Six. iv. Regimini, ubi dicam.

§. 26. Concedimus quoque vobis; ut de his quæ in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, Anniversario Septimo, Vigesimo, Trigesimo, ac aliis ad perpetuum cultum divinum, seu pro pitantiis, aut victu, ad sustentationem vestram vel indumentis, necnon pro annuis censibus redimendis ad quorum solutionem aliquæ domus vestri Ordinis obligatæ noscuntur, vel de domibus, prædiis, & hortis aliisque locis vobis secundùm instituta vestri Ordinis opportunis, aut de his quæ pro hujusmodi domibus, prædiis, hortis, & locis emendis, vobis legantur (dummodò præmissa non convertantur in usus alios etiam, qui in hac concessione vel indulgentia continentur) nulli canonicam justitiam, aut portionem aliquam teneamini exhibere. Et ne quis à vobis, vel ultimarum executionibus voluntatem, seu decedentium hæredibus, de præmissis aliquid exigere vel extorquere præsumat districtiùs inhibemus.

§. 27. Ad hoc ut liceat Fratribus vestri Ordinis

Fratres dimittentes aliqua loca de eorum bonis liberè disponunt.

quam de prioribus locis suis ad alia loca se transferunt, tam ædificia, seu omnem ædificiorum materiam locorum quæ dimittunt (dedicatis Ecclesiis dumtaxat exceptis) quàm libros, calices & paramenta secum ad alia loca transferre, & ædificia ipsa cum solo & aliis ad eadem loca pertinentibus, præter Ecclesias per personas ad hoc à Sede Apostolica deputatas, vendere, ipsorumque pretium in aliorum locorum ad quæ dicti fratres se transferunt, ædificationem, seu alias in eorum utilitatem convertere, secundùm quod eis melius videbitur expedire; quum ipse pauciora & alia loca fratrum ad nos & Apostolicam Sedem specialiter & immediatè pertinere noscuntur. Et ne aliqui Archiepiscopi vel Episcopi, aut alii Ecclesiarum Prælati, seu quævis alia persona Ecclesiastica vel sæcularis, prædicta loca seu bona, occupare, accipere vel usurpare, aut quoquomodo sibi vendicare præsumant, absque dictæ Sedis licentia speciali districtiùs inhibemus.

Exemptio ab omni subventione Legatorum &c.

§. 28. Indulgentes vobis, ut ad præstationem procurationum Legatorum prædictæ Sedis, vel Nunciorum ipsius, seu Diœcesanorum locorum, aut exactionum, vel collectarum, seu subsidiorum, vel provisionum quorumque minimè teneamini, nec ad ea solvenda per literas dictæ Sedis, aut Legatorum vel Nunciorum ejusdem, seu Rectorum Terrarum Ecclesiæ, Romanæ impetratas, seu in posterum impetrandas, cujuscumque tenoris fuerint, in perpetuum compelli possitis, nisi dictæ Sedis literæ impetrandæ plenam & expressam de indulto hujusmodi, & dicto Ordine fecerint mentionem.

Exemptio à jurisdictione Ordinar. Tu vid. Conc. Trid. sess. 7. c. 14. & const. 39. Clem. viij.

§. 29. Cæterùm quum fel. record. Innoc. Papa olim duxerit statuendum, ut exempti quantacumque gaudeant libertate, nihilominùs tamen ratione delicti, seu contractus, aut rei, de qua contractus, aut rei, de qua contra ipsos agitur, ritè possint coram locorum Ordinariis conveniri; & illi quoad hoc suam in ipsos jurisdictionem prout jus exigit exercere, Nos vobis ut occasione constitutionis hujusmodi, nullum libertatibus & immunitatibus, vobis & Ordini vestro, per privilegia & indulgentias ab Apost. Sede concessas, præjudicium generetur, auctoritate præsentium indulgemus.

Revocatio attentadorum contra hanc Bullam.

§. 30. Decernimus ergò irritum & inane quicquid contra tenorem concessionum, constitutionum & inhibitionum hujusmodi per quoscumque fuerit attentatum, & interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententias, si quas contra concessiones, constitutiones, & inhibitiones easdem in vos, vel vestrum aliquos, aut loca vestra, seu benefactores vestros, vel executores, aut hæredes prædictos, in posterum promulgari contigerit penitùs non tenere.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 1. die 21. Julij.

Dat. Perusii, 12. Kal. Augusti, Pont. nostri Anno 1.

V.

Privilegium Fratrum Militum Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani, leprosos undique suscipiendi, & ad domum aliorum leprosorum, cum eorum bonis transducendi.

Hoc approbavit Pius IV. infrà in const. 95. Inter. ubi videas plenè de hujus Militiæ privilegiis. Pleniùs autem notabo infrà in Tomo 2. in const. 28. Pii V. Sicuti omnia quæ eamdem militiam tangunt.

Edita A. D. 1265.

CLEMENS EPICOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Ministro & Fratribus Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Ordinarii permittant collectionem leprosorum.

VEnerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Universis Ecclesiarum Prælatis, exemptis & non exemptis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna, quam ipso facto vos incurrisse volumus, nisi instanter hoc præsens mandatum curaveritis diligenter: & nihilominùs sub pœna officii, & beneficii vestri, tenore præsentium præcipiendo mandamus: Quatenus cùm aliqui de dilectis filiis Fratribus, & procuratoribus Domorum Ordinis Leprosorum S. Lazari Hierosolymitani, ad vos & loca vestra pervenerint pro capiendis infirmis leprosis, sicut Dominus præcipit in lege Moysi, quòd omnes leprosi ejiciantur extra castra.

Facultas eos [illegible] invitos colligendi.

§. 1. Volumus itaque sicut Deo complaceat tàm mares quàm mulieres, Clerici & laici, religiosi & sæculares, morbo Lepræ laborantes inventi per eosdem fratres, & procuratores eorum, capiantur & ejiciantur extra, cum eorum omnibus bonis tàm mobilibus quàm immobilibus ad habitationem cum infirmis aliis domorum ejusdem Ordinis.

Contradictores citentur.

§. 2. Si verò Clerici vel Laici mandatum nostrum in aliquo neglexerint adimplere, volumus quòd peremptoriè citetis eosdem, ut coram nobis compareant prædictis fratribus facturi justitiæ complementum.

Dat. P. A. 1. [illegible] Aug.

Dat. Viterbij, Nonis Augusti, Pont. nostr. Anno 1.

VI.

Quòd Magistratus sæculares describi faciant in libris Statutorum Civitatis leges editas contra Hæreticos.

Hoc idem iste Pontifex præcepit Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, ut inf. in const. 8. Ad extirpanda. Leges autem contra hæreticos habes sup. in constit. 1. Innoc. IV. Cùm adversus. fol. 83. & const. 9. Ad extirpanda fol. 91.

Edita A. D. 1265.

CLEMENS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Potestatibus sive Rectoribus, Consulibus, Capitaneis, Antianis, Consiliis, & Communitatibus Civitatum, aliorumque locorum per Italiam constitutis. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Innoc. IV. edit leges contra hæreticos ut in rub.

AD extirpanda de medio populi Christiani hæreticæ pravitatis zizania, quæ abundantiùs solito succreverunt, superseminante illa libentiùs his diebus homine inimico: tantò studiosiùs juxta commissa nobis solicitudinem insudare proponimus, quantò perniciosius negligeremus eadem in necem Catholici seminis pervagari. Ut autem adversus hujusmodi nequitiæ operarios consurgant, stentque firmiter Ecclesiæ filii, ac orthodoxæ fidei zelatores, constitutiones quasdam felicis recordationis Innoc. Papa IV. prædecessor noster ad extirpationem hæreticæ pestis edidit, & in capitularibus vestris, tàm ipse, quàm fel. mem. Alexand. Papa prædecessor noster conscribi, ac à vobis exacta diligentia observari mandârunt: quæ seriatim inferiùs continentur.

Constitutionum tenorem non pono quia habes, suprà fol. 83. &c.

Eas adscribi hic jubet in statutis Civitatum.

§. 1. Ideóque Universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus singuli constitutiones easdem, cum quibusdam adjectionibus, modificationibus, & declarationibus, per dictum Alexandrum prædecessorem, & etiam per nos factis conscribi in vestris capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, secundùm eas contra omnem hæresim, se adversus hanc sanctam Ecclesiam extollentem sine omissione aliqua procedatis. Alioquin dilectis filiis Prædicatorum & Minorum Ordinum fratribus Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, eorum singulis per Italiam deputatis auctoritate Sedis Apostolicæ, & in posterum deputandis, damus nostris literis in mandatis, ut infrà designatos eis limites, singulos vestrum ad id, per excommunicationem in personas, & interdictum in terram, appellatione remota compellant.

Id est in quatuor earum libris.

§. 2. Porrò hæc omnia statuta seu constitutiones & leges præfatæ, & si quæ aliæ contra hæreticos & eorum complices tempore aliquo auctoritate Sedis Apostolicæ condenentur, in quatuor voluminibus unius tenoris debeant contineri, quorum unum in communis cujuslibet Civitatis vel loci: secundum apud Diœcesanum: tertium apud fratres Prædicatores: quartum apud fratres Minores cum omni sinceritate serventur, ne possit per falsarios in aliquo violari.

Dat. P. A. 1. [illegible] 3. Nov.

Dat. Perusij, 3. Non. Novemb. Pont. nostri Anno 1.

Quod

Quod propè Ecclesias Fratrum Minorum Conventualium Ordinis S. Francisci, non possit novum Monasterium construi vel acquiri, ab Ordinibus in paupertate fundatis, vel cujuscumque Ordinis Monialibus, infrà spatium trecentum cannarum.

Hoc privilegium declaravit & innotavit Jul. II. inf. in ejus const. 21. Exponi. Hodie autem servanda in hoc est forma tradita infrà, in Tom. 3. à Clem. VIII. in ejus const. 99. Quoniam post Bonif. VIII. in cap. unico, de excessib. Prælat. in 6. Cætera autem de toto Ordine Franciscano indicavi tibi sup. in const. 5. Honor. III. Solet. fol. 66. ad quam addidi.

Edita A. D. 1265.

CLEMENS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Generali, & Provincialibus Ministris, ac Universis Fratribus Ordinis Fratrum Minorum. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Exordium.

AD consequendam gloriam cœlestis patriæ, sic divina pietas humilitatem vestram per suam gratiam cernitur allexisse, quòd semper ad hoc intenti estis & vigiles, ut illam vobis, & proximis per innocentis vitæ studium acquiratis. Hæc enim & alia sancta pauperrimæ Religionis vestræ merita nos inducunt, quòd sumus ex intimo cordis affectu solliciti, ut in omnibus quæ ad Dei laudem & tranquillum statum devotionis vestræ cupitis, habeamus providentiæ studium efficaciùs.

Privilegium de quo in rub.

§. 1. Sanè; non sine quadam turbatione animi frequenter audivimus, quòd inter vos, & Religiosos aliquos, illa de causa, æmulationis & dissensionis materia oritetur, quia ipsi, domos & Ecclesias Regulares juxta loca vestra non sine vestro gravi præjudicio, & dispendio manifesto, quandoque construere præsumebant. Cùm itaque ad Apostolici spectet officii dignitatem, de regno militantis Ecclesiæ cujuslibet scandali materiam abolere, nos dignè volentes quòd hujusmodi æmulationis & dissensionis occasio per diligentiæ nostræ studium amputetur, auctoritate præsentium ordinamus & districtè inhibemus, quòd nulli liceat amodo de Prædicatorum Pœnitentiæ JESU CHRISTI, B. MARIÆ de Monte Carmelo, Eremitarum S. Augustini, S. Claræ, aliisque Ordinibus in paupertate fundatis, nullique mulierum de prædictis, seu quibuscumque aliis Ordinibus, aliquod Monasterium, Ecclesiam vel Oratorium ædificare, seu construere, nulli quoque sæculari vel religioso cujuscumque professionis, Ecclesiam, vel Monasterium, seu Oratorium jam ædificatum in aliquem transferre de Ordinibus memoratis infrà spacium CCC. Cannarum à vestris Ecclesiis mensurandarum per aërem, etiam ubi aliàs rectè mensurati loci dispositio non permittit. Prætereà statuimus, ut quicquid contra hujusmodi ordinationis & inhibitionis nostræ tenorem, ex tunc in anteà ædificatum fuerit, diruatur.

Ordines in paupertate fundatæ qui sint.

§. 2. Et ne de notitia Ordinum, & quantitate Cannarum hujusmodi aliqua possit dubitatio exoriri, illos Ordines intelligi volumus in paupertate fundatos, qui ex regula, vel Constitutionibus suis, extrà septa Ecclesiarum Monasteriorum suorum, vel officinarum eorum, & clausuram ipsarum, nullas debent possessiones habere: quòd si aliquis de Ordinibus ipsis possessiones in aliquibus membris suis habere, in aliis verò non habere noscatur, eum quoad ordinationem, inhibitionem, & statutum hujusmodi, prædictis Ordinibus in paupertate fundatis annumerari volumus.

Cannarumq; longitudo qualis.

§. 3. Et quamlibet Cannarum ipsarum, octo palmorum longitudinem continere.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus varia locorum consuetudine sive privilegiis, indulgentiis, seu literis quibuscumque tàm supradictis, quàm mulieribus, vel eorum alicui, ab Apostolica Sede sub quacumque forma concessis, seu etiam concedendis, quæ de præsentibus specialem, & expressam non fecerint mentionem. Nulli ergò &c.

D P. Ann 1. die 20. Nov.

Dat. Perusij, 12. Kal. Decemb. Pont. nostri Anno 1.

Quòd Inquisitores hæreticæ pravitatis, describi faciant in Statutis Civitatum, leges editas ab Innoc. IV. contra hæreticos, Magistratus sæculares ad id cogendo.

Hoc præceptum ab isto Pontifice edictum hisce Magistratibus habes hic sup. in const. 6. Ad extirpanda.

Edita A. D. 1266.

CLEMENS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Prædicatorum & Minorum Ordinum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, per Italiam auctoritate Sedis Apostolicæ deputatis, & in posterum deputandis. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Exordium

AD extirpanda de medio populi Christiani hæreticæ pravitatis zizania, quæ abundantiùs solito succreverunt, superseminante illa licentiùs his diebus homine inimico, tantò studiosiùs juxta commissam nobis sollicitudinem insudare proponimus, quanto perniciosius negligeremus eadem in necem Catholici seminis pervagari.

Innoc. IV. contra hæreticos leges edidit, & jussit Magistratus ut describi in Statutis Civitatum.

§. 1. Ut autem adversus hujusmodi nequitiæ operarios, consurgant stentque firmiter Ecclesiæ filii, ac orthodoxæ fidei zelatores, Constitutiones quasdam felicis recordationis Innocentius Papa prædecessor noster ad extirpationem hæreticæ pestis edidit, & tàm ipse, quàm felicis memoriæ Alexander Papa prædecessor noster, Dilectis filiis Potestatibus sive Rectoribus, Consulibus, Capitaneis, Antianis, Consiliis, & Communitatibus Civitatum, Castrorum, aliorumque locorum per Italiam constitutis mandârunt, ut constitutiones ipsas in suis conscribi Capitularibus facerent, & exacta diligentia observarent. Unde prædictis Potestatibus sive Rectoribus, Consulibus, Capitaneis, Antianis, Consiliis, & Communitatibus, damus nostris literis in mandatis, ut ipsi & singuli eorum, constitutiones easdem, cum quibusdam adjectionibus, modificationibus, & declarationibus per dictum Alexandrum prædecessorem nostrum, & etiam per nos factas, conscribi in suis Capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, secundùm eas contra omnem hæresim se adversus hanc Sanctam Ecclesiam extollentem, sine aliqua omissione procedant.

Hic Pontif. mandat inquisitoribus ut eos ad id rogant.

§. 2. Quocircà si dicti potestates sive Rectores, Consules, Capitanei, Antiani, Consilia, & Communitates, mandatum nostrum super hoc neglexerint adimplere, vos & singuli vestrum, illos & singulos eorum, infrà designatos vobis limites, per excommunicationem in personas, & interdictum in terras eorum, monitione præmissa, appellatione remota cogatis.

Quibuscumque non obst.

§. 4. Non obstante si aliquibus à Sede Apostolica sit indultum, vel in posterum indulgeri contingat, quòd personæ excommunicari, ac Civitates, Castra, Terræ, & loca ipsorum interdici non possint, sive quælibet alia indulgentia Sedis ejusdem, per quam effectus præsentium impediri valeat, vel differri: & de qua, cujusque toto tenore, de verbo ad verbum specialem & expressam in nostris literis oporteat fieri mentionem: & constitutione de duabus dietis edita in Concilio generali.

Dat. P. A. 1. die 18. Jan.

Dat. Perusii, 15. Februarii, Pontificatus nostri Anno primo.

IX.

Canonizatio S. Hedvvigis Ducissæ Poloniæ, & præfinito suæ festivitatis pro die 15. Octobris, cum Indulgentiarum elargitione pro ejus sepulchrum visitantibus.

Edita A. D. 1267.

CLEMENS PAPA QUARTUS, *Dilectis filiis Archiepiscopo Gneznen. & ejus suffraganeis. Salutem & Apost. benedictionem.*

Exultatio p r Ecclesiæ, de S. Hedvvigis meritis, & laudibus.

§. 1. EXultare cunctorum fidelium pia mater Ecclesia novæ laudis, ex intimis jubilum productura, ex eo quod declinante mundo ad vesperum, tamquam inextimabilem margaritam invenisse fortem dignoscitur mulierem, cujus constantiis animi munimenta, nec aries ex adversis impulsus euntibus quatere potuit, nec ab illo ipsam avertere quod in mentis utero dignè conceperat proposito

sancti-

ſanctitatis. Sed cùm inventionem difficilem Sapiens afferat hujuſmodi mulieris, quæ nam ſit illa deducatur in lucem, & habeatur ejus notitia, ne ab hominum ignorantiæ nebulis notione ſubducta, laudum defraudetur præconiis, quibus per mundi climata eſt ſuis ubilibet meritis attollenda. Non enim quam tantæ virtutis titulus illuſtravit, decet ampliùs occultari ſub modio, quodque teneatur in abditis, quam divina meritorum cumulo benignitas ſic provexit. Nec enim fortium mulierum voluit antiquitas obliviſci, ſed ſuprà candelabrum virtutis, & gratiæ oppoſuit, & erexit eaſdem, quod ipſarum memoriam, edax non poteſt abolere vetuſtas, & quæ aliorum bona graviter inficit, faſcinatio denigrare. Hinc Judith & Jabel, quæ Olofernem, & Siſaram virili dextera peremerunt, ſuorum claritate geſtorum, ipſa deputavit perpetuis antiquitas monumentis, ut quæ antiquis utilitate fuerunt, eſſet deinceps ipſarum prorogata memoria poſteris in exemplum. Propter quod ne ipſi antiquitati, quæ ſolicitudinis manum, ut poſteris ipſis proficeret, à laboribus non ſubduxit, quæque ut nobis diſciplinæ, ac morum delinqueret inſtituta, noctis obſervavit excubias, diſſimiles judicemur, dignum duximus quæ ſit mulier ipſa, & quid egerit expreſſiùs aperire, ut id eos minimè lateat, quos in ſinceritatis propoſito, pia reddit devotio ſtudioſos.

Quæ non in carnis nobilitate, ſed in infirmitatibus gloriam aſſumpſit.

§. 2. Et quidem ipſa eſt piæ memoriæ Sancta Hedvvigis, cujus per ſanguinis derivationem natalium claritas ſic refulſit, quòd ab iis qui ſceptra geſtârunt Regnorum, quoſque inſignes efficit Imperii celſitudo, tamquam propago generoſa proceſſit, radiis nobilitatis plus ſplendoris adjiciens ex ſe ipſa, quàm ſibi unde originem traxerat, provenerit ex radice, pro quo ſi ſecundùm carnem, & mundum gloriandum fuerat, meritò potuit nullo blandiente mendacio gloriari. Sed cum hujuſcemodi gloria plerumque virtutis proſpectum evacuans, in elationis præcipitet vitium, quos exaltat, ut in ejus pectore virtus Chriſti per gratiam redundaret uberius, non in ea quæ eſt carnis nobilitas, ſed in ſuis dumtaxat infirmitatibus gloriam aſſumebat; advertens, fructibus divinæ dilectionis nequaquam deſtitui, nec munere ſupernæ benedictionis illos fraudari, quos ſalutiferæ infirmitatis acredine à patre contingit benevolo viſitari.

Conjugium cum Duce Poloniæ contraxit, & ejus prolem in Dei timore erudivit.

§. 3. Porrò dum puerula fuit, vix quicquam puerile geſſit in opere, & productioris ætatis tempore ſuccedente, ne adverſario ulla occaſio maledicti ſuppeteret, cùm claræ mem. Henrico Duce Poloniæ matrimonium duxit legitimè contrahendum, in quo tripartitum bonum conjugii ſalubriter conſervando, ſic prudenter ſe geſſit, quod thori fidem inviolatam cuſtodiens, & prolem in Dei timore ſuſceptam erudiens, ab ipſo Duce, cui non præcipiti voluptatis affectu, ſed diſcreto ſemper inhæſiſſe judicio creditur rationis, quouſque eſt aſſumptus de medio, per ſeparationis injuriam non divertit. Licet ut orationi, & contemplationi vacarent devotiùs, thorum ex pari voto, & conſenſu unanimi per multa annorum curricula habuerint ſequeſtratum cum creatori ſuo minùs obſequi valeat ad plura diſtractus animus, & viro placere cupiens mulier, in his quæ Dei ſunt, interdum ſegnior habeatur.

Duceque mortuo Monialis Ciſtercienſis Ordinis efficitur.

§. 4. Ipſo denique Duce, Chriſtianiſſimè, prout aſſeritur, ſpiritum exhalante, protinus ad illius, cujus pulchritudinem Sol, & Luna mirantur, tamquam libera, & à lege viri terreſtris ſoluta, familiare conſortium ampliùs aſpiravit. Sed cùm non inveniatur in terra ſuaviter viventium, cœtumque malignantium deteſtetur, ubi potuit (cùm totus mundus in maligno ſit poſitus) reperire? ubi eum quæſivit? ubi illum invenit, cujus deſiderio languitur? Et quidem dum difficultatem inveniendi attenderet, & non poſſet non quærere quem amabat, fluctuabat nimium ipſius animus, & inter perplexitatis ſcopulos vehementiùs jactabatur. Vigebat namque amor quærere, ſed difficultas inveniendi quærendum interjectis obicibus ſui finem propoſiti retardabat. Sicque dum in ancipiti teneretur, ſacræ demum ſcripturæ relatibus, eſt ejus auribus cœlitus inſtillatum, quod invenitur in campis ſilvæ, & eſt cum ſimplicibus ſermo ejus. Tunc ſolicita diſcurrere cœpit indagine, & perquirere tota mente, ubi ſunt iſti campi, quos ſua Deus præſentia ſic illuſtrat, & in quibus illa viget ſimplicitas, quæ digna divinis affectibus perhibetur. Sed qui dat intelligentiam ſpiritus, ei nutanti confeſtim occurrit, & nodum cujuslibet dubietatis diſſolvens, campos ſilvæ, loca religionis explicuit. In quibus tamquam in mundo non ſint, quæ mundi ſunt non aguntur; ſed tantò quod optabat in eis reperitur faciliùs, quantò à tumultibus ſæculi ampliùs ſecernuntur. Hinc ſancti Spiritus unctione (cujus eſt docere de omnibus) aliter erudita, caſti amoris ſuffragante vehiculo, ad Monaſterium Trebnicien. Ciſtercienſis Ordinis eò celeriùs trahitur, quò minùs terrenis affectibus aggravatur: in cujus quidem Monialibus intentionis ſimplicitas, & mentis puritas ſic placebant, quod cum eis eſſe, divina clementia credi poterat ſuas delicias deputaſſe. Et licet quæ regularis diſciplinæ fuerant, quantum ſuo licebat ſtatui, præ cunctis monialibus obſervaret, votum tamen profeſſionis emittere, & renunciare proprio renuit, non ob aliud (prout fertur) niſi ut haberet unde palmam porrigeret inopi, & aperiret munificentiæ dexteram indigenti.

Dæmonis tentationes ſuperavit.

§. 5. Invento itaque ibi quem quæſierat anima ſua, floridum in conſcientia ſibi protinùs lectum parat, & ex ſuavi contemplatione, tamquam ad ejus amplexus admiſſa, hauſtu novæ capta dulcedinis, ex tunc amarum cenſuit, quicquid calix propinat aureus babylonis. Dedignabatur enim tamquam ejus inebriata amore, loqui, ſeu audire de alio quàm de ipſo, munera venerabatur ipſius, & diligens ejus amicos, & ad ipſius ſe nutum componens, non creditur quam adimplere prorſus ſtuduerat, ejus ſcienter tranſgreſſa poſtmodum voluntatem. Sed qui Evam omnium matrem ſeduxerat, ſimilem matri filiam extimans invenire, poſtquam mundum ab ea contemni, & conculcari præſenſit, fraudis ordiebatur commenta, virus iniquitatis fundebat, & acuens vitiorum ſagittas, ipſam conabatur pervertere, cui cœleſtibus inhærenti, unde ipſe corruerat, invidebat. Quia tamen fruſtrà rete ante oculos jacitur venatorum, cùm ipſa ejus noviſſet aſtutias, parum illius inſidias procul dubio formidabat. In ſublimiori enim, quam vallo virtutum munierat arce fœliciter ſe tenebat, ubi velut divino fulta præſidio, ipſum inimicum proſtravit, caſtra ſubvertens ipſius, & ejus machinamenta deſpiciens, telum minimè timuit, quod inimicus ipſe ad perdendum hominem de pharetra ſæpiùs impietatis educit. In hoc apparens prædictis mulieribus eò fortior, atque præſtantior, quo magnificentius eſt, ſpiritualem, quàm temporalem hoſtem proſternere, & triumphi gloriam de ipſo finaliter reportaſſe, cùm plures velut per eum ſeductorum legamus pectora deputâſſe delictis, qui terga viſibilibus hoſtibus non dederunt. Sed ubi peccati fomes? ubi carnis fragilitas, & domeſticus inimicus? Numquid ceſſit certamini? pugnare renuit? & cum ipſius ſanctæ mulieris congredi ſpiritu dubitavit? Non enim in hoc mortali corpore prorſus poteſt extingui, ſed latens in medullis, ſerpit in carne, furit in venis, & in vitiorum inſaniam, niſi cohibeatur, erumpit. Quod utique ipſa prudenter attendens, vigiliis, & jejuniis quaſi aſſiduis, & veſtium aſperitate... velut temperantiæ vomere ſic corporis terram excoluit, quod vitiorum ſpinas & tribulos tamquam ipſi ſubacta ſpiritui non produxit. Cúmque corporis ſui ager tanta ſolicitudine cultus, & fructuum honeſtatis fuiſſet ubertate refertus, ipſum Deo hoſtiam obtulit in ſuavitatis odorem, concupiſcentias ejus mortificans, & non carnem, quia profectò non eſſet cum ratione obſequium, ſi quis ad interemptionem corporis niteretur, & de ipſo fieret hoſtia quæ non viveret per naturam.

Prudentia in omnibus emicuit.

§. 6. Poſtremò in omnibus iis ei non defuit, quæ eſt lima & auriga virtutum prudentia, ſed cuncta per eam ſic promovit & direxit gerenda, quod nec

exceſ-

excessus in modo, nec in ordine fuit error. Quid enim fuit prudentius, quàm gratis obsequiis cœlestis Regis thalamum promereri? Quid seriosius, quàm momentaneis æterna, & temporalibus sibi mercari divina? Si enim Abigail prudentissimam scriptura commemorat, quia David, quem sermone diserto priùs placaverat irritatum, est per interventum connubii conjux effecta; quanto ista ea debet censeri solertior, quæ & sponsa Christi meruit fieri, & orationum fragrantia, quibus se dederat incessanter, ipsum pronum fecit ad gratiam, provocatum interdum delinquentium excessibus ad vindictam?

…dicitiaque in paupe…, lepre…sque pieta… refulsit.

§. 7. O virtutum forma, pudicitiæ titulus, naufragis portus, & invia morum errantibus semita veritatis. O vas admirabile, opus quidem excelsi, quod in terris Deus constituit, ut iis, qui recto sunt corde, forte sinceritatis speculum vita ejus. Nam illius fuit humilitatis dum viveret, quòd per illum modum pauperum se deputavit obsequiis, quòd eis flexis interdum genibus, vitæ necessaria ministravit, & manum leprosis ex voto compassionis exhibens liberalem, erumpentia saniem ipsorum ulcera nequaquam abhorruit; non morbi contagiosi formidavit periculum, sed quo sedulitatis studio quoad Deum & proximum ipsam ampliùs vis urgebat amoris, eo dictorum leprosorum subsidiis accuratiùs se inflexit, ita quòd ubi producebantur hujusmodi ulcera, continuò viscera pietatis, tamquam ipsorum infirmitatem induceret, solvebantur in ea.

Devotione & humilitate præstitit.

§. 8. Illius quoque in omni sinceritate devotionis permansit, quòd ex aqua cum qua ejusdem Monasterii moniales laverant pedes suos, tamquam per ipsarum contactum aliquid eis sanctitatis inesset, faciem sibi & oculos sæpissimè aspergebat.

Divinis officiis assiduè interfuit, & oravit.

§. 9. Divinis officiis, & missarum præsertim sic attentè vacans solemniis, quòd à solis ortu, usque meridiem, ab Ecclesia dum hujusmodi dicerentur officia non discessit, non torpore languida, nec acidiæ, quantum perpendi poterat malo interim fatigata, nec tamen sessionis cùm hujusmodi solemnia cantarentur, quis eam extimet se dedisse quieti, cùm tunc vel staret erecta, vel curvato poplite oraret reflexa.

Patientiæ summæ fuit, in obitu Henrici Ducis Slesiæ ejus nati.

§. 10. Cujus verò in obitu quondam Henrici Ducis Slesiæ unici nati sui patientiæ fuerit, non est prætereundum silentio, cùm id Deum timentibus delectabile sit audire. Ingressus enim est ad ipsam doloris bajulus, veste lacera, vultuque demisso, & ejus singultu sæpiùs interrumpente sermonem, vix quomodo idem Dux vir utique gloriosus tartaricæ gladiis feritatis occubuit, exprimere potuit, hujusmodi singultibus impeditus. Quo tandem audito ipsa non contraxisse faciem, non emisisse suspiria dicitur, sed exultante spiritu protinùs respondisse. Gratias tibi ago Domine Deus, quòd talem mihi dare dignatus es filium, qui nullas umquam mihi molestias ingerens, me semper honore coluit, & filiali affectione dilexit, & licèt ipsum dum vivo lætarer habere præsentem, ei tamen in hoc congaudeo, quòd per viam martyrii suo meruit redemptori conjungi, ipsius itaque animam tibi suppliciter recommendo. O verbum acceptatione dignissimum, & monumentis perpetuis solemniter annectendum.

§. 11. Sed pro Deo quid fuit in casu tam flebili, ubi tota patria sua orbitatem deflebat, non eam mœrore affici, & fletibus non perfundi, nisi quòd ipsum præmissum noverat non amissum, & ut matribus in morte filiorum immoderatè mœrentibus, esset efficax medicina doloris, & consolationis exemplum.

Obiit tandem, & multa subsequuntur miracula, quorum aliqua hic recensentur.

§. 12. Denique cùm in spirituali certamine vincenti, in præmium debeatur corona, volens ipsam eidem reddere justus Judex, quam Mundum, Carnem, & Diabolum superans sibi debitam fecerat, tot triumphis ipsam suis stigmatibus insignitam, corporis mole deposita, vocavit ad patriam, illa sibi Regni corona concessa, quæ non marcescit, non tollitur, nec arescit, sed felicem perenniter efficit quem fulgoribus gloriosis insignit. Non enim tempori, quod corruptionis est causa subjacet hæc corona, cui semel conceditur, postmodùm non aufertur, cùm ea concessa non possit ingratitudo committi, quæ est causa sufficiens muneris revocandi, cùmque semper inhæreat fonti vitæ, numquam deponit vigorem, nec dispendiis ariditatis afficitur, cùm sine intermissione iriguum participet talis fontis. Quis non ad hanc venire festinabit coronam? Quis labor, quod onus, quæ tanti non leviget præmii magnitudo? aut quæ ad præsens amaritudo tam vehemens, tam molesta, quæ tantæ remunerationis non dulcescat stipendio? O fœlicem fœminam, quæ hanc coronam obtinuit, quam bonorum omnium exhibet, retributorum. Regali itaque diademate sic insignis, cœlesti regnabat in patria, non immemor exulum suspirantium ad ipsam cum lachrymis, quod suis adeò beneficiis consolatur, quod suorum interdum reatuum veniam, & languorum percipiunt ejus patrocinio medicinam legitimè in hoc mundo certantibus. Quod quidem subjecta declarant evidenter miracula, pauca ex multis ad præsens electa, tamquàm validissimis, & indubitatis testimoniis procul dubio comprobata.

Puerum flumine immersum & peremptum vitæ restituit S. Evvdiges invocata.

§. 13. Nam puer quidam fuerat casu fortuito delapsus in amnem, quo per alveum ligneum sub rota molendini dum volveretur deducto, stetit ipsa rota, revolutionis officio propter hoc impedito, & dum ab iis, qui ipsius custodiæ præerant molendini, cur istud accideret exquiritur diligenter, ipsorum de puero offertur aspectibus, quæ super aquæ verticem pedum extremitas ferebatur; & licèt compassionis spiritu suggerente, ipsum de aqua, ubi per horam & ampliùs sic stetit immersus, deducere moliuntur, eis tamen rotæ magnitudine obsistente, perficere nequeunt, quod ex officio pietatis intentant. Sed ut ars virium suppleat ingeniola defectum, rotam ipsam quibusdam artificiose instrumentis adhibitis, cum puero sursum trahunt, cujus corpus sic erat ob ipsius magnitudinem rotæ compressum, quòd in ea parte, qua venter dorso dignoscitur adhærere, redactum id judicent ad spissitudinem palmæ manus, cumque attritum, gelidum, & nimio esset rigore protensum, ita quod ipsum exanimem testes affererent procul dubio extitisse, ipsius Sanctæ nomine suppliciter invocato, vita sic redditur, puero, quod suis manè diei sequentis nullo in eo perdurante læsionis vestigio, pedibus ambulavit.

Mulierem ab oculorum caligine liberavit.

§. 14. Fuit etiam quædam nobilis mulier, quæ propter vehementem, & diutinam cephalicam passionem, illam caliginem incurrerat oculorum, quòd eorum intuitu defectivo, manus ejus non poterat comprehendi, & cum ope medicorum sibi succurri non posset, ad ipsius Sanctæ sepulchrum adducitur, ubi munere protinus sanistatis adepto, recidinæ passionis molestiam postmodùm non incurrit.

Mulieri cujus pedes contracti, & femora pudrita erant, sanitatem reddidit.

§. 15. Alia quoque mulier fuit, quæ nervis contractis, pedes per annum habuerat inhabiles ad progressum, cujus vita utrumque femur computruit, quòd vermibus inde nascentibus erat expositum corrodendum. Cùmque ad ipsum tumulum suffragio fuisset amicorum portata, inde sana sustentationis alicujus subsidio, in domum revertitur non adjuta.

Alteri soliditatem tibiarum, & grossitiem præstitit.

§. 16. Insuper quidam fuit, qui tantam à puero gracilitatem habuerat tibiarum, quòd vix cannæ grossitiem excedebant, & idcircò nec ire poterat, nec standi etiam super eas habebat aliquam facultatem, & tamen se ad ejus sepulchrum appodians; ejusdem implorato subsidio reverenter, priùs quidem non absque timore, sed procedente tempore tibiis solidatis, & ad debitam quantitatem perductis, omni trepidatione semota, liberè atque securè perrexit.

Paraliticam fœminam sanavit.

§. 17. Alia quoque mulier fuit; quæ manuum, pedum, & linguæ erit prorsus imminente paralysi officio destituta, sed quamcitò ad locum, in quo ipsa Sancta fuerat tumulata defertur, in integrum suscepit sanitatem, & ad illa restituitur evidenti

miraculo,

miraculo, quibus eam prædicta privaverat ægritudo.

Viri nobilis dextram a paralysi liberavit.

§. 18. Fuit etiam quidam nobilis, qui biennio & ampliùs à lecto ægritudinis non surrexit, ex eo quòd paralysi in dextera corporis erat parte percussus, quæ tegmine pellis amoto, plena remanserat foraminibus cancerosis, & cùm effectum cujuslibet medicinæ morbi excederet magnitudo, ad tumultum ipsum manibus amicorum portatur, ubi in lacrymas resolutus, sanitatem ad plenum fletibus impetrat, quam ei medicina conferre, etiam periti medici studio non valebat.

Hæc ergo pro Polonis & aliis Sancta patrocinatur apud Deum.

§. 19. Tàm variis itaque morbis non dissimile, sed unum paratur antidotum, & remedium singulare, quod ex devotionis, & fidei puritate conficitur ad salutem, quod Evangelica mulier, & Rex ille, cujus orationem audivit, & lachrymam vidit Dominus in suis infirmitatibus sunt experti, cùm fides illam salvaverit, & ad augmentum dierum sibi sanitate indulta cum lachrymis oratio alterius sit admissa: Hinc regnat virtus, vitium exulat, & accrescente meritò eliminatur impietas. Sed ubi Provincia Poloniæ tantis decoratur muneribus, ejus pretiosi corporis ditata thesauro, quid apud Deum favoris & gratiæ sibi poscenti poterit denegari, ex quo apud ipsum talis advocatæ meruit præsidio confoveri? Quòd enim Polonos ipsos suo susceperit patrocinio promovendos, hoc sit eis in signum, quod ipsis reliquit in pignus corpus ipsum, sui videlicet spiritus indumentum, nec tamen per hoc credatur sic eam Polonorum esse patronam, quòd aliorum vota fidelium non promoveat coram Deo, cùm in patria nunc perfectiùs habeat, quàm habuisset, dùm viveret, & tunc tamen diffusam ad omnes obtinuit charitatem.

Principium, & aliorum Polonorum devotatio erga d. Sanctã fervet in terris, & pro illius Canonizatione instetit apud Urb. iv.

§. 20. Sed dùm tot panduntur miracula, crebrescunt signa, & beneficia conferuntur, non potuit non fervere populi fidelis devotio, non clamor arceri, quin in Mundi notitiam expeditis adduceret labiis supradicta. Sicque vos & nobiles viri Duces ejusdem Provinciæ ipsius populi clamoribus vehementiùs excitati, ne Dei magnalia supprimendo, videremini dignè de ingratitudine posse notari, unà cum dilectis in Christo filiabus, Abbatissa, & Conventu ejusdem Monasterii, in quo cum illa quæ decuit honorificentia est reconditum corpus ejus fel. rec. Urbano Papæ prædecessori nostro rem in præmissis gestam, prout veritas postmodum est comperta, curavistis exponere seriatim, devotione supplici, & instantia non remissa petentes, ut Sanctam ipsam quam vita & miracula beatorum Collegio prænunciaverant aggregatam, inter Sanctos cæteros celebritate faceret congrua venerari.

Qui veritatem prædictorum omnium duob. Prælatis indagandam commisit.

§. 21. Et quidem licet vestræ devotionis sinceritas in porrectione petitionis hujusmodi in eo quod sic porrigebatur commendabilem se præberet, oportuit tamen non præcipiti festinatione, sed decenti adhibita procedere gravitate. Quod idem prædecessor diligenter advertens, per Venerabilem fratrem nostrum Uratislavienn. Episcopum, & dilectum filium fratrem Simonem Priorem Provincialem fratrum Prædicatorum Poloniæ, Boëmiæ primo, & hujusmodi ad eos negotio remisso secundo de præmissis inquiri mandavit diligentiùs veritatem.

Hic modo Pontifex stante relatione duorum Prælatorum, ac etiam Episcopi Tusculani cui Urban. iv. idem commiserat negotium, S. Edvigem Sanctorum cathalogo adscribit.

§. 22. Cùm itaque per inquisitionem taliter factam, & ad Apostolicam per ipsos Episcopum, & Priorem postmodùm Sedem remissam, & ex fideli relationi Venerabilis fratris nostri N. Tusculanensis Episcopi, cui per ipsum prædecessorem fuerat examinatio inquisitioni, ejusdem commissa, de ipsius sanctæ vitæ sinceritate, & veritate signorum constiterit evidenter, nos post multam deliberationem cum fratribus nostris præhabitam, prout tanti negotii exegerat magnitudo, ipsam quæ contempto obsequii sui fastu, despecta magnificæ domus reverentia, & calcato fastigio potestatis, an inopis claustri pro Christo se inclinavit angustias, ut cunctis esset humilitatis exemplum, tàm de ipsorum fratrum, quàm Prælatorum, qui tunc apud sedem morabantur eamdem consilio; SS. Cathalogo decrevimus, imò veriùs denunciavimus jam adscriptam.

Ejusque festum die 15. Octob celebrari mandat.

§. 23. Cæterùm etsi ad omnia sufficiat Dei filius JESUS CHRISTUS, tamen voluit in opere pietatis plures homines, habere consortes, quia licet solus obtineat quod alia non merentur, non tamen apud Patrem pro nobis solus est Advocatus, imò cum CHRISTO, & per ipsum, justorum omnium qui nos in Regno præcessere cohortes, juxta quod legitur multa ei data incensa, quæ sunt orationes Sanctorum, ut super altare aureum ea in conspectu Altissimi adoleret; sed cùm ex assiduo lapsu mortalis infirmitas hujusmodi orationum suffragiis jugiter indigeat adjuvari, ut subsidium ei magis acceleret, debet per imitationis exemplum, & obsequii servitutem, ipsos Sanctos devotiùs revereri. Unde ne agat istud quod ejus saluti expedit negligenter, fraternitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus festum ipsius Sanctæ Idibus Octobris, die videlicet quo de via migravit ad patriam, & de mundanis transcendit finibus ad coronam, attenta devotione celebrare curetis, ac faciatis per vestras Civitates & Diœceses à Christi fidelibus solemniter celebrari.

Sepulchrum ejusdem visitantibus, indulgentias elargitur.

§. 24. Cupientes itaque sepulturam ipsius, quæ tam evidentibus signis rutilare dignoscitur, congruis honoribus frequentari, & ad id fideles ipsos muneribus illectivis induci, omnibus verè pœnitentibus, & confessis, qui cum reverentia illuc in eodem festo annuatim accesserint, ipsius suffragia petituri, de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, unum annum & quadraginta dies; accedentibus verò ad prædictam sepulturam infrà ejusdem festi octavas, centum dies de injuncta sibi pœnitentia misericorditer relaxamus.

Dat. P. A. I. die 26. Mart.

Dat. Viterbii, 7. Kal. Aprilis, Pontificatus nostri, Anno tertio.

X.

Mitigatio & declaratio Regulæ Fratrum Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum.

Hanc regulam constituit Innocent. III. suprà in ejus Bulla 1. Operante. fol. 52. ubi notavi. Quam declararunt Honor. III. & Urb. VI. ut ibidem dixi, sed eorum Bullas prætermisi, cùm hac plenior mihi visa fuerit.

Edita, A.D. 1267.

CLEMENS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei, Dilectis filiis Ministro majori & Fratribus universis Ordinis Sanctæ Trinitatis & Captivorum. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Exordium.

IN Ordine vestro, ejusque professoribus, quos sincerè diligimus, id semper haberi quærimus, ut assiduis spiritualibus potissimè, ac temporalibus etiam incrementis proficiant, & honestatis fructus delectabiles proferant & honoris; unde rectè agimus, si iis, quæ ad hæc promovenda, & ex consultæ deliberationis sunt providenda, ut inconcussa in posterum permaneant, auctoritatis robur Apost. adhibemus.

Urb. examinationem Regulæ, tribus Prælatis commisit.

§. 1. Dudum sanè, ut accepimus, vobis fel. rec. Urbano Papæ prædecessori nostro exponentibus, quòd prætextu observantiæ statutorum & Regulæ ipsius Ordinis, plerumque dubitationes oriebantur fratribus, ex quo ipsis habentibus conscientias scrupulosas, circa divinorum executionem, & utilitatum procurationem temporalium, Ordini præfato difficultatem damnosam frequenter ingeri contingebat, ac super hoc vobis per Apostolicam postulantibus providentiam subveniri, dictus prædecessor Venerabili fratri nostro Episcopo, & dilectis filiis Sancti Victoris, & Sanctæ Genovefæ Abbatibus Parisiensibus, suis dedit literis in mandatis, ut ipsi facientes sibi prædicta Statuta & Regulam exhiberi, ac diligenter examinantes eadem, corrigerent & statuerent circa ipsa, prout secundùm Deum ipsorum saluti, & utilitati memorati Ordinis cognoscerent expedire.

Quis illam correxerunt.

§. 2. Verùm Episcopus & Abbates prædicti, facientes sibi Statuta & regulam hujusmodi exhi-

beri, ac ea examinantes, juxta formam sibi traditam diligenter illa correxerunt, & circa ipsa nonnulla etiam statuerunt, prout secundùm Deum, prædictorum Ministri & Fratrum saluti, & utilitati ejusdem Ordinis, ipsis visum extitit expedire, sicut in literis inde confectis, sigillatis sigillis Episcopi & Abbatum prædictorum, pleniùs continetur.

his Pont. ...ndo con... ...mat.

§. 3. Nos itaque vestris supplicationibus inclinati, quòd per eosdem Episcopum & Abbates, proinde factum est in hac parte, ratum habentes & firmum, illud auctoritate Apostolica confirmamus; tenores literarum ipsarum de verbo ad verbum facientes præsentibus annotari, qui talis est.

CAP. I.

...e tribus vo... ...Nomine ...ælati, Divi... ...ne bono... ...m & Re... ...emptione ...ptivorum.

IN Nomine Sanctæ, & individuæ Trinitatis. Fratres domus Ordinis Sanctæ Trinitatis, & Captivorum, sub obedientia Prælati domus suæ, qui Minister vocabitur, in castitate & sine proprio vivant. Qui fratres, extra domos suæ professionis mitti non valeant, nisi pro scandalis manifesta pœnitentia indigentibus, & pro allegatione domorum suarum, & pro nova domo ædificanda, & in hoc solo casu, provideatur illis domus professis. Omnes res undecumque licitè veniant, in tres partes dividantur æquales, & in quantum duæ partes sufficiunt, exequantur ex illis opera misericordiæ, cum sui ipsorum, & eis necessariò famulantium moderata sustentatione. Tertia verò pars reservetur ad redemptionem captivorum, qui sunt incarcerati pro fide CHRISTI, à Paganis, vel dato pretio rationabili pro redemptione ipsorum, & pro redemptione Paganorum captivorum, ut posteà rationabili commutatione, & bona fide redimatur Christianus pro Pagano, secundùm merita & statum personarum. Cùm verò pecunia data fuerit, vel aliquid aliud (licet specialiter & propriè ad certum usum) semper de consensu illius qui dederit, si præsens fuerit tertia pars separetur, nisi donator per se ipsum vel procuratorem idoneum, fratrem vel alium, id in usus domus expendat. Si verò donator absens fuerit, ita quòd commodè non possit ejus assensus haberi, vel aliàs de ejus voluntate constare, ut in hoc casu via melior & tutior teneatur, rei datæ tertia pars separetur, exceptis terris, pratis, vineis, nemoribus, ædificiis, nutrituris, & hujusmodi. Fructus enim inde exeuntes, deductis expensis, secundùm rationabiles extimationes Ministri & fratrum, in tres partes dividantur æquales: sed quæ paucas, vel nullas recipiunt expensas, omnes dividantur. Cùm verò panni, calceamenta, vel minuta hujusmodi, quibus sit necesse uti, quæ vendi vel conservari non expedit, data fuerint, vel à se ipsis habuerint, non dividantur, nisi Ministro domus & fratribus visum fuerit expedire. De quibus singulis Dominicis diebus, si fieri potest, in Capitulo deliberetur. Si tamen prædicta, ut panni, terræ, nutrituræ, seu minuta, venderentur: pretium inde proveniens, in tres partes, ut suprà, dividatur. De nemoribus autem, fœnis pratorum, straminibus agriculturarum, & fructibus arborum, pecorum, & hortorum, ad usus necessarios liceat fratribus accipere. Si quid verò de prædictis vendi contigerit, vel de fructibus arborum potus fieri: tertia pars reddatur captivis, secundùm formam superiùs annotatam. Si domus, vel quæcumque alia, à quovis licitè sub quocumque nomine fratribus conferantur, donatoribus exponatur qualiter de bonis suis debeant facere portiones: & si donator voluerit res dividi, dividantur: & si non, non dividantur. Quæ autem usque modo fratribus collata sunt, secundùm quod de voluntate donatorum ea receperunt, liceat eis de ipsis disponere, & voluntatem donatorum pro posse suo adimplere. Fructus verò collectos de bonis posteà acquisitis, deductis expensis, secundùm quod de aliis suprà dictum est, dividere tenebuntur. De illis quæ in Ecclesia offeruntur, vel alio modo apportantur, ut vestimenta, panni serici, oblationes, & hujusmodi: ipsi Ecclesiæ in suis necessariis, ut libris, cera, oleo, & aliis ejusdem ornamentis, provideatur: quod autem superest, dividatur. Si domus, terræ, possessiones, vel alia unde redditus proveniunt, vel conservandis fructibus sunt necessaria, calamitate aliqua, vel casu destruantur: liceat fratribus de communibus bonis, prædicta in statum debitum reformare: & hoc de consensu majoris Ministri, vel ejus Vicarii, seu Visitatorum illius provinciæ. Si tamen pro fratrum congrua sustentatione, necessitas exegerit: hujusmodi divisio ex bonis indifferenter relictis, arbitrio Ministri Provincialis pro tempore existentis, relinquatur: dummodò illa non ad alios usus, quàm ad redemptionem & pauperum subventionem, ac hospitalium reparationem, seu constructionem, ac fratrum Ordinis sustentationem convertantur, & sic ultra tertiam partem hujusmodi, absque alicujus conscientiæ scrupulo, percipere ipsi fratres, & levare valeant.

CAP. II.

Titulo Monasteriorum. Numero fratrum, Lecti que ac Vestimentis & equitaturis.

Omnes Ecclesiæ istius Ordinis (quas fratres sibi ædificaverint) intitulentur nomini Sanctæ Trinitatis, & sint plani operis. Tot fratres possint esse in una cohabitatione, tàm Clerici, quàm Laici, quot Ministro & fratribus uniuscujusque domus visum fuerit expedire; quorum unus Procurator sit, qui non Procurator, sed Minister, ut dictum est nominetur: cui fratres repromittere, ac impendere obedientiam teneantur. Omnibus fratribus suis, sicuti sibimet, juxta posse domus, prout unicuique opus fuerit, Minister, fideliter administret. Vestimenta sint lanea & alba, excepta cappa, quæ honestatis causa, bruni coloris erit, quàm etiam, dum ad partes in fidelium pro redimendis captivis se contulerint, de suorum Superiorum licentia mutare possint. Et liceat eis habere pelliceas, prout uniuscujusque exposcit necessitas, & bracchas, quas jacentes non deponant. Jaceant in laneis, ita quòd pluma fulcra, vel culcitras, in domibus propriis, id est, in quibus ad manendum fuerint deputati, nisi in ægritudine laborantes, & de foris venientes, & hoc extra dormitorium, minimè habeant. In aliis verò domibus sui Ordinis, & alibi ubicumque, sive itinere, sive in peregrinatione fuerint, poterunt jacere fratres in talibus lectis, quales eis fuerint præparati, ita tamen quod tunicas non deponant. Cervical verò, cum cossino ad sustentationem capitis, permittantur habere. In cappis, & caputiis fratrum imponantur signa, videlicet crux in pectore, cujus brachium, quòd vadit in longum, sit de panno rubeo, illud autem quod vadit in transversum, sit cærulei coloris. Calceamenta habeant clausa, & ordinata, ita tamen quòd genua non excedant, nisi sint equitantes. Liceat fratribus equos ascendere, & equitaturas tales habere, quales poterint, & sibi viderint expedire, dum nimis notabiles non existant.

CAP. III.

Abstinentia, Jejuniis, & modo itinerandi.

Vinum sumendum à fratribus taliter temperetur, ut sobriè sumi valeat. Jejunent à propinquiori Dominica festo beati Martini hyemalis, usque ad Nativitatem Domini, & à Quinquagesima usque ad Pascha. Insuper & aliis temporibus anni, omni sexta feria, nisi festivitas novem lectionum intervenerit, vel octavæ, ita tamen, quòd à Quinquagesima usque ad Pascha in cibo Quadragesimali jejunent, & alia jejunia quæ consuevit Ecclesia celebrare. Potest tamen quandoque Minister jejunium cum discretione relaxare, propter ætatem, vel viam, vel aliam justam causam: vel etiam facultate inspecta augmentare. Carnibus datis ab his qui foris sunt, vel sumptis de propriis nutrituris, vel etiam emptis, vesci liceat tantùm Dominicis diebus, à Pascha usque ad Dominicam propinquiorem festo B. Martini hyemalis, & à Natali, usque ad Septuagesimam: & in Nativitate, & Epiphania Domini & in Ascensione Domini, & in Assumptione, & Purificatione B. MARIÆ, & in festo omnium Sanctorum, & in minutionibus, & infirmitatibus. Possunt tamen Ministri, cum fratribus suis, de carnibus edendis, extra refectorium, & in via,

ex justa & rationabili causa dispensare. Liceatque fratribus sagimine vesci. Ac insuper, si qualitas temporis, & Monasteriorum necessitas id exegerint, etiam in ipso refectorio (Adventus tamen, & aliis à jure prohibitis temporibus exceptis) carnibus hujusmodi vesci possint. Liceat etiam nutrituras emere & nutrire. Cùm verò in itinere sive peregrinatione fuerint, si quid eis datum fuerit, inde vivant, & residuum in tres partes dividant. Tamen si fuerint in via, profecti ad redimendum captivos, quicquid eis datum fuerit, totum debent ponere in redemptione captivorum, præter expensas. In Civitatibus, in Villis, sive Castellis, in quibus proprias domos habuerint, nihil omninò extra domos illas, nisi fortè in domibus religiosis, etiam si à quovis rogentur, & cum Archiepiscopis, Episcopis, & Regibus, si invitati fuerint, comedant, vel bibant, nisi forte aquam in domibus honestis; nec pernoctare præsumant extra hujusmodi domos, nisi fortè aliquorum fuerint Magnatorum, vel Prælatorum officiis deputati. Numquam in tabernis, vel in hujusmodi inhonestis locis habitent, comedant, vel bibant. Qui autem hoc præsumpserit, juxta arbitrium Ministri, majori, vel minori vindictæ subjaceat.

CAP. IV.

Charitate fratrum inter se, & erga infirmos & hospites.

Talis sit charitas inter fratres, clericos, & laicos, ut eodem victu, vestitu, dormitorio, refectorio, & eadem mensa utantur. Infirmi seorsum dormiant, & comedant. Ad quorum coram habendam, conversus aliquis laicus sive clericus deputetur: qui ea quæ necessaria fuerint, inquirat & ministret, sicut fuerit ministrandum. Moneantur tamen infirmi, ut lauta, sive nimium sumptuosa cibaria non requirant, commoda potiùs & salubri moderatione contenti. Cura hospitum, & pauperum, & omnium euntium, & redeuntium, uni de discretioribus & benignioribus fratribus injungatur, qui audiat eos, & ut expedire viderit, charitatis solatium administret. Requirat tum ab illis quos crediderit admittendos, si iis quæ fratribus apponuntur, velint esse contenti. Ad lauta quidem, sive nimium sumptuosa cibaria, non oportet quemquam admitti: quæcumque tum præstanda sunt cum hilaritate præstentur: & nulli maledictum pro maledicto reddatur. Si quis tamen, & maximè religiosus, ad hospitandum advenerit: benignè suscipiatur, & charitativè juxta posse domus illi subministretur. Avenam tamen vel aliud loco avenæ hospitibus dare non teneantur, si fuerint in civitate, vel oppido, ubi venalis inveniatur: nisi forte Religiosi sint hospites, vel tales, qui ad manus non habeant, & emere non possint. Si autem hospites venalem non invenerint, & in domo, qua suscepti fuerint, inveniatur, congruenter eis præbeatur. Nullus frater clericus, aut laicus sit (si fieri potest) sine proprio officio. Si quis verò laborare noluerit, & potuerit, juxta arbitrium Ministri, canonicè puniatur, cùm Apostolus dicat: Qui non laborat, non manducet.

CAP. V.

Silentio & honestate.

Silentium semper observent in choro: nisi frater alicujus fratris, vel alterius fortè confessionem in dicto loco audiat. Pauca etiam verba in choro sub silentio, & sine strepitu, propter aliquam justam causam, loqui poterunt. In refectorio, & in dormitorio silentium observabunt: nisi necessitas aliqua, vel justa causa eos ad loquendum compellat: in quo casu paucis verbis & submissa voce loquentur. Extra verò prædicta loca liceat eis loqui temporibus aptis submissa voce, humiliter, & honestè.

Ubique sermo eorum sit honestus, & sine scandalo. Similiter, & eorum omnis status, gestus, vita, actio, & omnia alia honesta in eis reperiantur.

CAP. VI.

Capitulo cujusq; domus Capitulo generali, & correctione Fratrum.

Capitulum, si fieri potest singulis diebus Dominiciis in singulis domibus, Minister cum fratribus suis teneat, & de negotiis domus, & domui suæ, sive fratribus datis, & familiæ, nomine Ordinis, datis, ut ad redemptionem captivorum tertia pars deputetur: fratres Ministro, & Minister fratribus rationem fideliter reddant. Similiter singulis Dominicis diebus, si fieri potest, exhortatio fiat: & quid credere, aut agere debeant, simpliciter moneantur. De omnibus rebus & clamoribus, fratres in Capitulo judicentur. Nullus fratrum fratrem suum in publico accuset, nisi benè possit probare, qui autem hoc fecerit, pœnam subeat quam reus subiret, si convinci potuisset: nisi Minister ex causa cum eo dispensare voluerit. Si quis scandalum, vel aliquod hujusmodi fecerit, vel (quod absit) se invicem percusserint, juxta arbitrium Ministri, majori vel minori vindictæ subjaceat. Si quis frater in fratrem peccaverit, scilicet contra fratrem: idem eo solo sciente, qui injuriam passus est, sustineat patienter, licet sit innocens: & cùm quieverit commotio animorum, benignè & fraternè commoneat, & corripiat eum usque ter inter se & ipsum solum, & pœnitentiam agere de commisso, & à similibus in posterùm abstinere. Qui si non audierit, dicat Ministro, & ille corripiat eum secretè, secundùm quod viderit saluti ejus expedire. Qui verò scandalum movit, si per se emendare voluerit, totum ante pedes scandalizati, petens veniam, se extendat: & si semel non sufficit, usque ter illud idem faciat. Si verò hoc in publicum venerit: quæcumque secuta fuerit pœnitentia, hæc sit prior, scilicet, ante pedes Ministri, petendo veniam, totius corporis extensione, & posteà secundùm arbitrium Ministri emendetur. Generale Capitulum semel in anno celebretur, quod fieri debet Dominica quarta post Pascha. In quo Capitulo quolibet anno Correctores majoris Ministri eligantur: qui unà cum majori Ministro, vel ejus Vicario, corrigendi & definiendi omnia, quæ corrigenda & definienda sunt in generali Capitulo, tempore ipsius Capituli, & etiam Visitatores constituendi in diversis provinciis, & locum futuri generalis Capituli assignandi, habeant potestatem. Nullus verò simplex frater ad generale Capitulum accedat, nisi vocatus à majore Ministro, vel missus à suo proprio Ministro, vel aliquam justam causam in Ministrum suum prætenderit, quàm si in Capitulo generali non fuerit prosecutus, ad arbitrium majoris Ministri & Correctorum, canonicè puniatur. Si pro necessitate domus debitum aliquod fuerit contrahendum, priùs in Capitulo fratribus proponatur, & cum eorum consilio fiat & assensu, ut sic suscipiones, & murmura evidenter. Si quis de substantia domus violentiam fecerit, & ad judicem oportuerit referri: non ante hoc fiat, quàm charitativè ille à fratribus moneatur.

CAP. VII.

Electione Ministri, ejusque munere qualitatibus & depositione.

Electio Ministri per commune consilium fratrum clericorum fiat. Nec eligatur secundùm dignitatem generis, sed secundùm vitæ meritum, & sapientiæ doctrinam. Ipse verò, qui eligitur, sive major, sive minor Minister, Sacerdos sit, & professus. Major verò Minister postquam electus fuerit, secundùm formam in Regula hac annotatam, ipsius Ordinis curam plenè habeat, & liberè gerat: prout hactenus extitit observatum, & consuetum, fratrumque omnium Congregationum confessiones audire, & absolvere ab omni transgressione Regulæ, sua possit auctoritate. Minor verò Minister omnium fratrum domus suæ audiat confessiones, dummodò verecundia repetiti excessus occasionem minimè præbeat tardiùs Prælatis suis, vel minùs purè quàm deceat, confitendi. Solicitè verò Minister provideat, ut præcepta Regulæ, sicut cæteri fratres, per omnia teneat. Postquàm verò electus fuerit, si ex culpa deponi meruerit: per majorem Ministrum, convocatis tribus, vel quatuor Ministris minoribus, si commodè infrà tres dietas à loco valeant inveniri, & si commodè habere non possint, assumptis secum tribus, vel quatuor fratribus ejusdem Ordinis, viris religiosis, & honestis, de quorum consilio & assensu deponatur: & alius qui dignus sit, loco ejus subrogetur. Si verò pro remotione terrarum, vel

alia causa rationabili, major Minister hoc facere non potuerit: vices suas Ministris minoribus magis religionis committat. Si verò duo vel tres, pro locorum distantia, haberi commodè non possint: per aliquem Ministrum virum religiosum & honestum, cum tribus, vel quatuor fratribus religiosis hoc fiat, & quod illi fecerint, auctoritate majoris ratum habeatur. Major verò Minister, si pro excessibus suis corrigendus vel deponendus fuerit: per quatuor vel quinque Ministros ejusdem Ordinis magis religiosos hoc fiat, qui tamen auctoritate generalis Capituli ad hoc eligi debent.

CAP. VIII.

Noviciis & eorum receptione. ... ad hoc de Bullas ... dicatas in const. Innoc. ... cit. in rub. ... c. 8.

Si quis hujus Ordinis frater esse voluerit: primò per annum in habitu fratrum cum expensis suis, præter victum, omnibus suis retentis, in Ordine pro Deo deserviat. Et post annum, si bonum, & conveniens Ministro domus & fratribus videatur & illi, recipiatur, nil tamen pro receptione sua exigatur. Si quid tamen gratis dederit, recipiatur, dum tamen tale sit, de quo non videatur Ecclesiæ periculum imminere. Si verò de cujusquam moribus visum fuerit dubitandum, prolixior de eo habeatur probatio. Si ante professionem aliquis se intemperanter habuerit, & impatiens disciplinæ, ad arbitrium Ministri non emendaverit mores suos: tribuatur ei modestè licentia, cum omnibus quæ attulit, recedendi. In Ordine verò aliquis non recipiatur, antequàm annum vigesimum videatur complevisse. Professio verò post annum in arbitrio Ministri relinquatur.

CAP. IX.

Oratione communi & aliis præceptis.

Pignora non accipiant, nisi decimas, cum licentia sui Episcopi, de manu laici. Juramenta non faciant, nisi magna necessitate, cum licentia sui Ministri, vel jussi ab Episcopo suo, vel ab aliquo vices Apostolicas gerente, & hoc pro honesta, & justa causa. Si quod vitium in re quæ venditur, notum fuerit, indicetur emptori. Ipsa die, qua infirmus apportatus fuerit: de peccatis suis confiteatur Ministro, vel ei cui Minister injunxerit, & communicet, & omnia alia Sacramenta Ecclesiastica percipere valeat ab eodem. Omni secunda feria, præterquam in Octava Paschæ, & Pentecostes, & Natalis Domini, & Circumcisionis Domini, & Epiphaniæ, & præterquam in festivitatibus novem lectionum, & in octava Sanctorum, & aliarum festivitatum, finita Missa pro fidelibus, fiat absolutio fidelium defunctorum in cœmeterio. Singulis quoque noctibus ad minùs in hospitali coram pauperibus pro statu & pace Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & totius Christianitatis, & pro benefactoribus, & pro his pro quibus generali Ecclesia consuevit orare, communis fiat oratio.

CAP. X.

Horis Canonicis, & rasura.

In regularibus horis morem B. Victoris observent, exceptis fratribus servitiis Principum, & Prælatorum deputatis, & fratribus itinerantibus; exceptis etiam pausationibus, & prolixitatibus, & vigiliis, quæ occasione laboris, vel paucitatis servientium, poterunt eis remitti de consilio piorum & religiosorum virorum, ad hoc in suo generali Capitulo à suis Ministris, vel fratribus specialiter electorum. Propter paucitatem etenim suam tantas pausationes psallendo facere non tenebuntur, nec ita tempestivè surgere. In rasura similiter Ordinem S. Victoris sequantur clerici: laici verò barbas non radant, sed eas ad modum Templariorum, vel Conversorum Cisterciensium crescere permittant.

Sanctio pœnalis.

§. 4. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis, constitutionis, & confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 9. die 7. Decemb.

Dat. Viterbii 7. Idus Decembris Anno Domini 1267. Pontificatus nostri Anno tertio.

XI.

Quod Fratres Ordinis Prædicatorum S. Dominici, ad Prælaturas extra Ordinem assumpti, antequam consecrationis munus recipiat, omnia quæ ab Ordine habent, Conventui resignent.

Alia de hoc Ordine notata sunt suprà ad const. 2. Honor. III. fol. 64. Religiosam.

Edita A. D. 1268.

CLEMENS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistro, & universis Prioribus, & Fratribus Ordinis Prædicatorum. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Exordium.

PRovidentia laudabilis, & salubris in cunctis vestris haberi debet operibus, ut exinde claritatem nominis in conspectu Dei, & hominum habeatis.

Causa hujus prohibitionis.

§. 1. Cùm itaque (sicut asseritis) contingat interdum quòd illi ex vobis qui de Ordine vestro ad Archiepiscopatus, & Episcopatus, & aliàs Prælaturas Ecclesiasticas assumuntur, non considerantes quod ex professione in ipso emissa Ordine, nihil habent proprium, quod sibi specialiter valeant retinere, libros, & alia quæ apud eos hujusmodi tempore promotionis habent, usibus propriis applicare, secumque portare præsumant, in propriæ salutis dispendium, & dicti ordinis non modicum detrimentum.

Prohibitio de qua in rub.

§. 2. Nos præsumptioni hujusmodi volentes salubriter refragari, Universis Fratribus dicti Ordinis, ad hujusmodi Archiepiscopatus, Episcopatus, & Prælaturas de cætero assumendis, auctoritate præsentium districtiùs inhibemus, ne consecrationis munus quoquomodo recipiant, antequam libros, & bona contingentia Ordinem memoratum, quæ apud eos tempore suæ promotionis habere contigerit, Prioribus, & Conventibus de quibus assumpti fuerunt, cum integritate resignent, nisi forsan iidem Priores de consensu ipsorum Conventuum, usum illorum ad certum tempus eis duxerint concedendum. Alioquin eo ipso ab executione Pontificalis ministerii noverint se suspensos. Inter hujusmodi autem libros non intelligimus comprehendi quaternulos, & illas chartulas, vel membranas, in quibus dicti Fratres sibi certa notabilia cum aliquibus privatis sermonibus collegerunt. Nulli ergo &c.

D. P. An. 4. die 9. Junii.

Dat. Viterbii, 5. Idus Junii, Pontificatus nostri Anno 4.

XII.

Archiepiscopi & alii Prælati, gratias, & privilegia Ord. Frat. Præd. S. Dominici, vel Frat. Minor. S. Francisci interpretari prohibentur.

De Ordine Dominicano vide multa notata suprà in const. 2. Hon. III. Religiosam, fol. 64. Et de Ordine Francisc. vide itidem suprà in ejusd. Hon. const. Solet, fol. 66.

Edita A. D. 1268.

CLEMENS EPISCOPUS, *Magistro, & Fratribus Ordinis Prædicatorum, & Generali, Ministro, & Fratribus Ordinis Minorum.*

Exordium.

ORdinis vestri sacra religio, sub qua virtutum Domino in humilitate spiritus laudabiliter deservitis, promeretur, ut nos ipsum Ordinem syncera diligentes in Domino charitate, illa vobis libenti animo concedamus, per quæ materia submota gravaminis, status vestri tranquillitas procuretur.

Causa hujus Prohibitionis.

§. 1. Sanè, transmissa nobis conquæstione monstrastis, quòd nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, & alii Ecclesiarum Prælati, vestris libertatibus derogantes, Indulgentias, seu Privilegia vobis Apostolica Sede concessa interpretari, & ad suum intellectum trahere moliuntur (quamquam intellectum ipsum verba Indulgentiarum, & Privilegiorum hujusmodi exprimere videantur) ac vos juxta ipsorum interpretationem Privilegia ipsa servare compellunt, in vestrum non modicum præjudicium & gravamen.

Prohibitio de qua in rub.

§. 2. Quia verò super hoc Apostolicæ provisionis remedium implorastis: nos vestris supplicationibus annuentes, ne præfati Archiepiscopi, Episcopi, & Prælati alii prædicta Privilegia, & Indulgentias, sive clara, quæ interpretatione non indigent, sive

dubia contineant, de cætero interpretari præsumant auctoritate præsentium districtiùs inhibemus, volentes, ut cùm ejus sit interpretari, cujus est condere, interpretatio super hujusmodi dubiis, & obscuris, dictæ Sedis judicio requiratur. Nulli ergo hominum liceat, &c.

Dat. P. A. 4. die 5. Julij.

Dat. Viterbii, Nonis Julii, Pont. nostri Anno 4.

XIII.

Confirmatio, modificatio & extensio constitutionum & legum ab Innocentio IV. & Alexandro IV. editarum, contra hæreticos, eorumque complices & fautores.

Hujusmodi Innoc. IV. Constitutionem habes suprà sent. fol. 91. lib. 1. Ad extirpanda. ubi notavi, Alexandri verò Bullam prætermisi, hac sola contentus, quæ omnia comprehendit, & postrema est.

Edita, A.D. 1265.

CLEMENS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Potestatibus sive Rectoribus, Consulibus, Capitaneis, Antianis, Consiliis & Communitatibus Civitatum, aliorumque locorum per Italiam constitutis. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Innocentius edidit leges contra hæreticos, ut in ejus const. cit. in rub.

§. 1. AD extirpanda de medio populi Christiani hæreticæ pravitatis zizania, quæ abundantiùs solito succreverunt, superseminante illa licentiùs his diebus hominis inimico, tantò studiosiùs, juxta commissam nobis solicitudinem insudare proponimus, quantò perniciosiùs negligeremus eadem in necem catholici seminis pervagari. Ut autem adversus hujusmodi nequitiæ operarios consurgant, stentque firmiter Ecclesiæ filii, ac orthodoxæ fidei zelatores, Constitutiones quasdam fœlicis recordationis Innocentius Papa IV. prædecessor noster ad extirpationem hæreticæ pestis edidit, & in capitularibus vestris, tàm ipse quàm felicis memoriæ Alexander Papa prædecessor noster conscribi, ac vobis exacta diligentia observari mandarunt, quæ seriatim inferiùs continentur.

Quas cum declarationibus & additionibus Alex IV. & suis, observari præcipit.

§. 2. Ideòque universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus singuli constitutiones eadem, cum quibusdam adjectionibus, modificationibus & declarationibus, per dictum Alexandrum prædecessorem, & etiam per nos factas, conscribi in vestris capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, secundùm eas contra omnem hæresim, se adversus hanc sanctam Ecclesiam extollentem, sine omissione aliqua procedatis. Alioquin dilectis filiis Prædicatorum & Minorum Ordinum Fratribus Inquisitoribus hæretica pravitatis, & eorum singulis per Italiam deputatis auctoritate Sedis Apostolicæ, & in posterum deputandis, damus nostris literis in mandatis, ut infrà designatos eis limites, singulos vestrum ad id, per excommunicationem in personas, & interdictum in terram, appellatione remota, compellant.

Leges autem & Constitutiones sunt hæ.

LEX I.

Magistratus jurent. quòd leges in hæreticos latas observabunt. Eas indicavi in d. constit. Innoc. IV.

§. 3. Statuimus, ut Potestas, Capitaneus, seu Rector seu Consules, seu quivis alii qui Civitati præsunt, vel loco alii ad præsens aut pro tempore præfuerint in futurum in Italia, jurent præcisè, ac sine tenore aliquo attendere inviolabiliter & servare, & facere ab omnibus observari toto tempore sui regiminis, tàm in Civitate vel loco sui regiminis, quàm in Terris suæ ditioni subjectis, omnes & singulas infrà scriptas constitutiones, & super his præcisè servandis recipiet à quibuslibet sibi in potestaria vel regimine succedentibus juramenta. Quæ qui præstare noluerit, pro Potestate, Capitaneo seu Consule vel Rectore nullatenus habeatur, & quæ ut Potestas, Capitaneus, Consul vel Rector fecerit, nullam penitùs habeant firmitatem. Nec ullus teneatur aut debeat sequi eos, etiamsi de sequela præstanda eis exhibuerit juramentum. Quod si Potestas, Capitaneus vel aliquis prædictorum, constitutiones ipsas, & singula in eis contenta servare noluerit vel neglexerit, præter notam perjurii, & perpetuæ jacturam infamiæ, ducentarum marcarum pœnam incurrat, quæ irremissibiliter exigantur ab eo, & in utilitatem communis cui præest, integrè convertantur, & nihilominùs ut perjurus & infamis, & tamquam hæreticorum fautor de fide suspectus, & officio, & honore sui regiminis spolietur, nec ulteriùs Potestas, Capitaneus, Consul seu Rector habeatur in aliquo, aut de cætero ad aliquam dignitatem vel officium publicum ullatenus assumatur.

LEX 2.

Hæretici banno supponantur & eos quilibet capere possit.

§. 4. Iidem quoque Potestas, Capitaneus, Consules, Rector vel quivis alii ad regimen cujuslibet Civitatis vel loci assumpti, in principio sui regiminis in publica concione more solito congregata, banno Civitatis vel loci supponant, tamquam pro maleficio, omnes hæreticos utriusque sexus quocumque nomine censeantur, & teneantur bannum hujusmodi à suis prædecessoribus positum confirmare. Præcipiant autem, quòd nullus hæreticus vel hæretica de cætero habitet vel moretur, aut subsistat in Civitate seu aliquo loco jurisdictionis aut districtus ejusdem, & quicumque ipsum vel ipsam invenerit, liberè capiat & capere possit impunè, & omnes res mobiles ipsius vel ipsorum penes eos inventas eis licenter auferre, quæ sint auferentium pleno jure, nisi auferentes hujusmodi sint ad hoc officium specialiter deputati.

LEX 3.

Ministri eligantur ad capiendos hæreticos.

§. 5. Iidem quoque Potestas, Capitaneus, Consules seu Rector vel quivis alii hujusmodi, infrà octo dies post introitum regiminis sui, duodecim viros probos & catholicos, & duos Notarios, & duos Servitores, vel quotquot fuerint necessarii, instituere teneantur, quos Diœcesanus, si præsens extiterit, & interesse voluerit, & duo Fratres Prædicatorum, & duo Minorum Ordinum ad hoc à suis Prioribus & Guardianis, si Conventus ibi fuerint eorumdem Ordinum deputati, seu Inquisitores vel Inquisitor pravitatis hæreticæ duxerint eligendos. Instituti autem hujusmodi & electi, possint & debeant hæreticos & hæreticas capere, & eorum bona illis auferre, & facere auferri per alios, & procurare hæc tam in Civitate vel alio loco, quàm in tota ejus jurisdictione atque districtu plenariè adimpleri, & eos ducere & duci facere in potestatem Diœcesani vel ejus Vicarii, seu Inquisitorum vel Inquisitoris.

LEX 4.

Expensis Communicationis hæretici capti deducantur.

§. 16. Teneantur autem Potestas, Capitaneus, Consules seu Rector, vel alii ad hujusmodi regimen deputati, quilibet in expensis Communis, cui præest, facere duci eosdem hæreticos ita captos, quocumque Diœcesanus, vel ejus Vicarius, seu Inquisitores vel Inquisitor prædicti in jurisdictione vel districti Diœcesani Episcopi seu Civitatis vel loci voluerint illos duci.

LEX 5.

Officialibus fide adhibeatur.

§. 7. Officialibus verò prædictis plena fides de his omnibus adhibeatur, quæ ad eorum officium pertinere noscuntur, sine aliquo specialiter præstito juramento, ubi duo vel tres, seu plures præsentes fuerint ex eisdem.

LEX 6.

Officiales jurent fideliter a gre.

§. Porrò cùm Officiales hujusmodi eliguntur, jurent hæc omnia exequi fideliter & pro posse, ac super his semper meram dicere veritatem, quibus ab omnibus in his ad officium eorum pertinent pleniùs pareatur, & tam dicti duodecim, quàm Servitores & Notarii prætaxati, simul vel divisim, plenariam recipiendi sub pœnis, & bannis taxatis, & expressis in Constitutionibus infrà scriptis, quæ ad officium suum pertinent, habeant potestatem.

LEX 7.

Curentq; de assignatione hæreticorum

§. 9. Possint autem Officiales prædicti, Communitatis, Castri, Burgi seu Villæ præcipere sub pœna

& banno

& banno usque ad ducentas Marcas argenti, & ultra ad arbitrium Potestatis seu Rectoris Civitatis vel loci, in cujus districtu vel jurisdictione fuerint, quod Potestati seu Rectori, vel Diœcesano aut ejus Vicario, seu Inquisitoribus aut Inquisitori hæreticorum præsentent infrà præfigendum eis terminum competentem, omnes hæreticos & hæreticas, quos & quas sibi dicti Officiales duxerint assignandos. Et Potestas seu Rector à non servantibus præceptum pœnam vel bannum hujusmodi exigere teneatur.

LEX 8.

Et præceptorum Inquisitoris executione.

§. 10. Potestas autem vel Capitaneus, Consules seu Rector, vel alii hujusmodi quocumque vocabulo censeantur, teneantur habere firma & rata omnia præcepta, quæ occasione officii sui fecerint duo ex ipsis, seu plures, & pœnas exigere non servantium.

LEX 9.

Officialibus serventur indemnes.

§. 11. Quòd si dictis Officialibus aliquo tempore aliquod damnum contigerit in personis vel rebus pro suis officiis exequendis, à communi Civitatis vel loci per restitutionem plenariam serventur indemnes.

LEX 10.

Nec syndicentur de actis pro Inquisitione.

§. 12. Nec ipsi Officiales vel hæredes eorum possint aliquo tempore conveniri de iis quæ fecerint, vel pertinent ad eorum officium, nisi secundùm quod eisdem Diœcesano & Inquisitoribus vel Inquisitori videbitur expedire.

LEX 11.

Officiales quanto tempore durent.

§. 13. Ipsorum autem officium duret tantummodò per sex menses, quibus completis, Potestas, vel quicumque ipsius Civitatis vel loci regimini præfuerit, teneatur totidem subrogare Officiales secundùm formam præscriptam, qui prædictum officium secundùm formam eamdem in aliis sex mensibus sequentibus exequantur.

LEX 12.

Officialibus unde satisfieri debeat.

§. 14. Sanè ipsis Officialibus dentur de Camera communis prædicti, quando exiverint Civitatem aut locum, pro hoc officio exequendo, unicuique pro qualibet die duo solidi Provenien. Senatus vel Imperialium in pecunia numerata, quos Potestas, Capitaneus, Consules vel Rector, aut alius hujusmodi teneantur eis dare vel dari facere, infrà diem tertium postquam redierint ad eamdem Civitatem vel locum.

LEX 13.

Salarium eorum quod.

§. 15. Et insuper habeant tertiam partem bonorum hæreticorum & receptatorum eorum quæ occupaverint, & mulctarum ad quas fuerint condemnati, secundùm quod inferiùs continetur. Et hoc salario sint contenti.

LEX 14.

Ad quod officium non admittendi.

§. 16. Sed ad nullum aliud, quod istud officium impediat vel impedire possit, ullo modo, officium vel exercitium compellantur.

LEX 15.

Statuto aliquo non impediantur.

§. 17. Nullum etiam statutum conditum vel condendum, eorum officium ullo modo valeat impedire.

LEX 16.

Officiales quando & per quos amovendi.

§. 18. Et si quis eorum Officialium propter ineptitudinem vel inertiam, seu occupationem aliquam vel excessum Diœcesano & Fratribus supradictis visus fuerit amovendus, ipsum ad mandatum vel dictum eorum teneatur amovere Potestas, Capitaneus vel quivis alius hujusmodi prædictorum, & alium secundùm formam præscriptam substituere loco ejus.

LEX 17.

Officialium iniquorum pœna.

§. 19. Quòd si quis eorum contra fidem & sinceritatem officii sui in favorem hæresis deprehensus fuerit excessisse, præter notam infamiæ perpetuæ quàm tamquam fautor hæreticorum incurrat, per Potestatem, Capitaneum, Consules vel Rectorem, seu alium similem ad Diœcesan. & dictorum Fratrum vel Inquisitorum seu Inquisitoris arbitrium puniatur.

LEX 18.

Omnes præstent auxilium Officialibus.

§. 20. Potestas verò militem suum vel alium Assessorem, si Diœcesanus vel ejus Vicarius, aut Inquisitores vel Inquisitor auctoritate Sedis Apostolicæ deputati, seu dicti Officiales petiverint, cum ipsis Officialibus mittere teneatur, & cum ipsis eorum officium fideliter exercere. Quilibet etiam si præsens in Terra vel requisitus fuerit, teneatur tàm in Civitate, quàm in jurisdictione & districtu quolibet dare ipsis Officialibus & eorum Sociis consilium & juvamen, quando hæreticum vel hæreticam capere vel spoliare, aut inquirere, seu domum vel locum, aut aditum aliquem intrare pro hæreticis capiendis, sub librarum vigintiquinque Provenien. vel Imperialium pœna, vel banno Universitas autem Castri, vel Burgi sub pœna & banno librarum quinquaginta, Villæ verò vigintiquinque Provenien. vel Imperialium pro qualibet vice solvenda in pecunia numerata.

LEX 19.

Pœna prohibentium ne hæretici capiantur.

§. 21. Quicumque autem hæreticum vel hæreticam captum vel captam auferre de manibus capientium vel capientis ausus fuerit, vel defendere ne capiatur, seu prohibere aliquem intrare domum aliquam, vel Curtem, seu locum aliquem ne capiatur & inquiratur ibidem, juxta legem Paduæ promulgatam per quondam Fridericum olim Romanorum Imperatorem, publicatis bonis omnibus in perpetuum relegetur. Et domus illa, à qua prohibiti fuerint, sine spe reædificandi funditus destruatur, nisi forte Diœcesano, vel in ejus absentia ipsius Vicario unà cum Inquisitoribus seu Inquisitore hæreticorum, vel soli ipsi Diœcesano quando Inquisitorum vel inquisitoris præsentia de facili haberi non poterit, legitimè constiterit, præfatæ domus dominum in hoc casu penitùs innocentem, & prorsus inculpabilem extitisse, ac etiam eum non esse credentem vel receptatorem, aut defensorem, sive fautorem hæreticorum, seu de hæretica labe suspectum. Et bona quæ ibi reperta fuerint fiant capientium vel inquirentium, ac si hæretici fuissent ibidem inventi, nisi fortè prædictis, ut dictum est, legitimè constiterit per testes fide dignos, & omni exceptione majores, ipsa bona esse aliarum personarum, quàm Domini domus ejusdem. Et tunc propter hanc prohibitionem vel impeditionem specialem Burgus vel Castrum componat communi in cujus districtu est, libras ducentas, & Villa libras centum, & Vicinia tam Burgi quàm Castri & Civitatis libras quinquaginta Provenien. sive Imperialium in pecunia numerata, nisi infrà quintum diem ipsos defensores vel defensorem hæreticorum Potestati vel Rectori captos duxerint personaliter præsentandos, vel nisi forsan per legitimas probationes Diœcesan. vel in ejus absentia ipsius Vicario, unà cum Inquisitoribus seu Inquisitore hæreticorum, vel soli ipsi Diœcesano, quando Inquisitorum aut Inquisitoris præsentia de facili haberi non poterit, plenè ac evidenter constiterit, quòd ipsum vel ipsos capere nullatenus potuissent, & eos ad captionem & præsentationem hujusmodi faciendas sufficientem, & congruam adhibuisse solicitudinem & cautelam.

LEX 20.

Hæretici seorsum ab aliis in tuto carcere custodiantur.

§. 22. Teneantur insuper Potestas, Capitaneus, Consules seu Rector vel alii hujusmodi, omnes hæreticos & hæreticas, qui capti amodo fuerint, custodiri facere sub expensis communis Civitatis vel loci cui præsunt, per viros catholicos ad hoc electos à Diœcesano si præsens fuerit, & Fratribus supradictis, vel Inquisitoribus seu Inquisitore in ali-

quo speciali carcere tuto & securo, in quo ipsi soli teneantur seorsum à latronibus & bannitis, donec de ipsis fuerit definitum.

LEX 21.

Pœna assignantium non hæreticos pro hæreticis.

§. 23. Si quando aliqui vel aliquæ non hæretici pro captis hæreticis, ipsis non contradicentibus, fuerint assignati, vel se forsitan assignaverint, prædicti suppositi perpetuo carceri mancipentur, & hæretici nihilominùs reddi & assignari cogantur, & qui hunc dolum fecerint juxta legem prædictam bonis omnibus publicatis, in perpetuum relegentur.

LEX 22.

Capti hæretici Judicibus Ecclesiasticis præsententur.

§. 24. Teneantur insuper Potestas, Capitaneus, Consules vel Rector seu quivis alii hujusmodi, cum bono & securo comitatu omnes hæreticos quocumque nomine censeantur, infrà dies quindecim postquàm capti fuerint, Diœcesano vel ejus speciali Vicario seu hæreticorum Inquisitoribus vel Inquisitori præsentare, pro examinatione de ipsis & eorum hæresi facienda.

LEX 23.

Damnatos de hæresi recipiant puniendos.

§. 25. Damnatos verò de hæresi per Diœcesanum vel ejus Vicarium seu Inquisitorem prædictos, Potestas, Capitaneus, vel alii eorum supradicti, vel ejus seu eorum nuncius specialis, eos animadversione debita puniendos sibi relictos statim recipere teneantur.

LEX 24.

Cogendosq; ad alios detegendos.

§. 26. Teneantur prætereà Potestas, Capitaneus, Consules aut Rector, vel alii hujusmodi omnes hæreticos quos captos habuerint, cogere citra membri diminutionem & mortis periculum, tamquam verè latrones & homicidas animarum & fures sacramentorum Dei & fidei Christianæ, errores suos expresse fateri, & accusare alios hæreticos quos sciunt, & bona eorum, & credentes & receptatores & defensores eorum, sicut coguntur fures & latrones rerum temporalium accusare suos complices, & fateri maleficia quæ fecerunt.

LEX 25.

Domus, in qua reperti sunt hæretici destruatur.

§. 27. Domus autem, in qua repertus fuerit hæreticus vel hæretica, sine ulla spe reædificandi funditùs distruatur, nisi Dominus domus eos ibidem procuraverit reperiri, & si dominus illius domus habuerit cum ea domos alias appendices, cùm una eademque domus interdum diversis, & cohærentibus mansionibus distinguatur, omnes illæ domus appendices, sive in domo illa, sive in ejus appendicibus hæreticus vel hæretica deprehensus fuerit, similiter destruantur, & bona quæ fuerint inventa in domo illa, ipsiusque appendicibus (nisi forte legitimè per testes fide dignos, & omni exceptione majores, ipsa bona esse aliarum personarum quam domini domuum earumdem constiterit) publicentur, & fiant auferentium, nisi auferentes fuerint in hujusmodi officio constituti. Et insuper dominus domus illius præter notam infamiæ perpetuæ, quam incurrat, componat communi Civitatis vel loci quinquaginta libras Provenien. vel Imperialium, in pecunia numerata, quam si non solverit, in perpetuo carcere detrudatur.

LEX 26.

Declaratio d. pœnæ.

§. 28. Quæ autem de domorum & appendicium destructione, bonorum publicatione, ac pœnarum impositione facienda, dominis domum earumdem præmissa sunt, volumus observari, nisi forte Diœcesano, vel in ejus absentia ipsius Vicario, unà cum Inquisitoribus seu Inquisitore hæreticorum, vel soli ipsi Diœcesano, quando Inquisitorum vel Inquisitoris præsentia de facili haberi non poterit, legitimè constiterit, præfatarum domorum dominos in hoc casu penitùs innocentes, & prorsus inculpabiles extitisse, ac etiam, eos non esse credentes, vel receptatores aut defensores sive fautores hæreticorum, seu de hæretica labe suspectos, quos nec in domibus vel appendicibus, nec in bonis eisdem, seu quovis modo puniri volumus, si, ut dictum est, apparuerint innocentes. Burgus autem ille seu Castrum, in quo hæretici capti fuerint vel inventi, componat communi Civitatis vel loci in cujus districtu est, centum libras, & Villa libras quinquaginta, & vicinia tam Burgi quàm Castri & Civitatis libras vigintiquinque Provenien. vel Imperialium, in pecunia numerata, nisi infrà quintum diem receptatores ipsorum captos præsentaverint Potestati, sive cujus alii Præsidenti ejusdem regimini Civitatis, nisi forsan per legitimas probationes Diœcesano, vel in ejus absentia ipsius Vicario, unà cum Inquisitoribus seu Inquisitore hæreticorum vel soli ipsi Diœcesano, quando Inquisitorum vel Inquisitoris præsentia de facili haberi non poterit, plenè ac evidenter constiterit, quòd ipsos capere nullatenus potuissent, & eos ad captionem, & præsentationem hujusmodi faciendas, sufficientem & congruam adhibuisse solicitudinem & cautelam.

LEX 27.

Pœna eorum qui hæreticis auxiliantur.

§. 29. Quicumque verò deprehensus fuerit dare alicui hæretico, consilium vel auxilium seu favorem, præter aliam pœnam superiùs & inferiùs prætaxatam, ex tunc ipso jure in perpetuum sit factus infamis, nec ad publica officia seu consilia, vel ad eligendos aliquos ad hujusmodi, nec ad testimonium admittatur. Sic etiam intestabilis, ut nec testamenti liberam habeat factionem, nec ad hæreditatis successionem accedat. Nullus prætereà ei super quocumque negotio, sed ipse aliis respondere cogatur. Quòd si forte Judex extiterit, ejus sententia nullam obtineat firmitatem, nec causæ aliquæ ad ejus audientiam præferantur. Si fuerit Advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur, si Tabellio, instrumenta confecta per ipsum nullius penitùs sint momenti. Credentes quoque erroribus hæreticorum, tamquam hæretici puniantur. Testamenta eorum qui hæretici decesserunt, nullius volumus esse momenti.

LEX 28.

Nomina damnatorum de hæresi in 4. libris annotentur.

§. 30. Teneantur insuper Potestas sive Capitaneus, Consules seu Rector, vel quivis alius Præsidens regimini Civitatis vel loci, nomina virorum omnium qui de hæresi fuerint infamati vel banniti, in quatuor libellis unius tenoris facere annotari, quorum unum commune Civitatis vel loci habeat, & alium Diœcesanus, & tertium Fratres Prædicatores, & quartum Fratres Minores, & ipsorum nomina ter in Anno in concione publica solemniter faciat recitari.

LEX 29.

Filii damnatorum ad nullum officium admittantur.

§. 31. Teneatur quoque Potestas seu Rector, vel quicumque regimini supradicto præfuerit, filios & nepotes hæreticorum, & receptatorum, defensorum & fautorum eorum diligenter investigare, eosque ad aliquod officium publicum seu consilium nullatenus admittere in futurum.

LEX 30.

Gubernatores locorum requisiti ab Inquisitorib. provideant eis de Assessoribus.

§. 32. Teneatur prætereà Potestas seu Rector, vel quivis alius hujusmodi regimini Præsidens, unum de Assessoribus suis, quem elegerit Diœcesanus, si fuerit præsens, & Inquisitores seu Inquisitor prædicti auctoritate Sedis Apostolicæ deputati, mittere cum eis, quandocumque voluerint, in jurisdictione Civitatis vel loci ac ejus districtu. Qui Assessor secundùm quod prædictis Inquisitoribus seu Inquisitori visum fuerit, ibi tres aut plures boni testimonii viros, vel totam viciniam (si eis videbitur) jurare compellat, quòd si quos ibidem hæreticos sciverint, vel bona eorum, vel aliquos occulta conventicula celebrantes, seu à communi conversatione fidelium vita & moribus dissidentes, vel credentes, aut defensores seu receptatores vel fautores hæreticorum,

ticorum, eos dictis Inquisitoribus sive Inquisitori studeant indicare.

LEX 31.

Magistratus saeculares terram purgent ab haeretica foeditate.

§. 33. Ipsi autem Potestas, Consules sive Rector seu quivis alii regimini Praesidentes, purgare teneantur ab haeretica foeditate Civitatem vel locum cui praefuerint, totamque terram vel districtum suae ditionis, secundùm leges per quondam Fridericum, olim Romanorum Imperatorem; tunc in devotione Romanae Ecclesiae persistentem Paduae promulgatas contra haereticam pravitatem, & earum tenores facere in suis annotare Capitularibus, nullis inde temporibus abolendos.

LEX 32.

Condemnationum executio fieri debeat à Gubernationibus locorum.

§. 34. Teneatur insuper Potestas seu quivis Rector Civitatis vel loci quocumque vocabulo nuncupetur, in destructione domorum & condemnationibus faciendis, & in rebus inventis, vel occupatis, consignandis, dividendis, & de quibus superiùs dicitur, infrà viginti dies postquam accusatio facta fuerit, haec omnia exequi cum effectu, & condemnationes omnes in pecunia numerata infrà tres menses exigere & dividere illas sicut inferiùs continetur. Et eos qui solvere non poterint, banno maleficii supponere, & donec solvant, in carcere detinere. Alioquin pro his omnibus & singulis syndicetur sicut inferiùs continetur.

LEX 33.

Assessorque ad id Inquisitoribus detur.

§. 35. Insuper teneatur unum de Assessoribus suis quemcumque Dioecesanus vel ejus Vicarius, & dicti Inquisitores seu Inquisitor haereticorum voluerint, ad haec peragenda fideliter assignare, & mutare pro tempore, si eis visum fuerit oportunum.

LEX 34.

Poenae nullo modo relaxentur.

§. 36. Omnes autem condemnationes vel poenae, quae occasione haeresis factae fuerint, neque per concionem, neque ad vocem populi ullo modo aut ingenio, aliquo tempore valeant relaxari.

LEX 35.

Bona haereticorum qualiter dividantur.

§. 37. Teneatur insuper Potestas, Capitaneus, Consul seu quivis alius Rector, omnia bona haereticorum & receptatorum eorum, quae per dictos Officiales fuerint occupata seu inventa, & condemnationes pro his exactas; necnon & lignamina, lapides & regulas domorum & turrium, quae occasione haeresis destruentur, & bona tàm mobilia, quàm immobilia, quae eadem occasione confiscabuntur, dividere tali modo. Una pars deveniat in commune Civitatis seu loci. Secunda in favorem & expeditionem officii detur Officialibus, qui tunc negotia ipsa peregerint. Tertia ponatur in aliquo tuto loco, secundùm quod dictis Dioecesano & Inquisitoribus vel Inquisitori videbitur, reservanda, & expendenda per consilium eorumdem in favorem fidei, & ad haereticos extirpandos, non obstante hujusmodi divisioni statuto aliquo condito vel condendo.

LEX 36.

Bona haereticorum confiscata vendantur & per quos.

§. 38. Teneatur praetereà Potestas vel Rector Civitatis seu loci alterius, vendere bona fide, cum consilio & assensu Inquisitorum vel Inquisitoris, bona quae confiscantur occasione haereticae pravitatis, infrà tres menses post confiscationem hujusmodi, quòd si non fecerit, praemissas poenas eo ipso incurrat. Et nihilominùs Inquisitores vel Inquisitor liberè vendere illa valeat, inquisito consilio Dioecesani vel ejus Vicarii, si praesens non fuerit, & duorum Fratrum Praedicatorum & totidem Minorum Ordinem, quos Prior & Guardianus, si Conventus ibidem fuerint eorumdem Ordinum, ad hoc duxerint eligendos. Et emptores bonorum hujusmodi illa liberè ac licitè habeant & possideant, & verum ipsorum bonorum dominium, per emptorem hujusmodi transferatur ad ipsos.

LEX 37.

Poena non sit servantium has constitutiones.

§. 39. Si quis autem de caetero aliquod istorum statutorum seu constitutionum attentaverit delere, diminuere vel mutare, sine auctoritate Sedis Apostolicae speciali, Potestas, Capitaneus, seu Consul vel alius quivis Rector, qui pro tempore fuerit in illa Civitate vel loco, teneatur eum tamquam defensorem haereticorum publicum & fautorem, secundùm formam praescriptam perpetuò publicè infamare, atque punire in libris quinquaginta Provenientium vel Imperialium, in pecunia numerata. Quam si exigere non poterit, eum maleficii banno supponat, de quo eximi non valeat, nisi solverit duplam dictae pecuniae quantitatem.

LEX 38.

Qui Magistratum init praecedentem potestatem syndicet.

§. 40. Teneatur sanè Potestas sive Capitaneus, Consul seu quivis Rector infrà duodecim dies sui regiminis syndicare praecedentem proximè Potestatem, Capitaneum, Consulem vel Rectorem, & ejus etiam Assessores, per tres viros catholicos & fideles, quos infrà tres dies regiminis supradicti eligant unà cum Dioecesano Fratres Praedicatores & Minores à suis Priore ac Guardiano pariter assignati, seu Inquisitores seu Inquisitor haereticae pravitatis de omnibus his quae in statutis istis seu constitutionibus & legibus antedictis contra haereticos & eorum complices editis continentur, & punire ipsos si excesserint in omnibus & singulis quae omiserint, & cogere restituere de propria facultate, non obstante si per aliquam licentiam Consilii vel alterius cujuslibet à syndicatione fuerint absoluti. Jurabunt autem praedicti tres viri boni bona fide syndicare praefatos de omnibus supradictis.

LEX 39.

Statuta his constitutionibus adversa deleantur.

§. 41. Caeterùm teneatur Potestas sive Capitaneus, Consul aut quivis Rector cujuslibet Civitatis vel loci, delere, seu abradere penitùs de statutis & capitularibus communis, quodcumque statutum conditum vel condendum inveniatur contradicere istis constitutionibus, seu statutis, & legibus memoratis, sive quomodolibet obviare. Et in principio, & in medio sui regiminis haec statuta, seu constitutiones & leges ipsas in publica concione solemniter facere recitari, & etiam in aliis locis extra Civitatem suam seu locum, sicut Dioecesano, seu Inquisitoribus sive Inquisitori videbitur expedire.

LEX 40.

Hae constitutiones publicè recitentur & in quatuor libris scribantur.

§. 42. Porrò haec omnia statuta, seu constitutiones & leges praefatae, & si quae aliae contra haereticos, & eorum complices tempore aliquo auctoritate Sedis Apostolicae conderentur, ita quatuor voluminibus unius debeant tenoris contineri, quorum unum sit in statuto communis cujuslibet Civitatis seu loci, secundum apud Dioecesanum, tertium apud Fratres Praedicatores, quartum apud Fratres Minores cum omni sinceritate serventur, ne possint per falsarios in aliquo violari.

Dat. Perusii, 3. Non. Novemb. Pontific. nostri Anno 1.

Dat. P. A. 1. die 3. Novemb.

XIV.

Contra Christianos ad Judaeorum ritum transeuntes, ac Judaeos conversos ad illum redeuntes, aut Christianos ad eumdem trahentes.

Hoc idem statuit posteà Greg. X. inf. in const. 3. Turbato corde, & Clem. IV. hic sup. in const. 6. Ad extirpanda fol. 140. Et Nic. IV. const. 1. Turbato hic inf. & notavi aliam non absimilem const. edidisse Greg. XI. contra similes Christianos & Saracenos.

Edita A. D. 1267.

CLEMENS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Praedicatorum, & Minorum Ordinum Inquisitoribus haereticae pravitatis, auctoritate Sedis Apostolicae deputatis, aut in posterum deputandis. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Quidam Christiani ad ritum Judeorum, & quidam Judaei conversi ad Judaeismum redierunt.

§. 1. TUrbato corde audivimus & narramus, quòd quàmplurimi reprobi Christiani, veritatem Catholicae Fidei abnegantes, se ad ritum Judaeorum damnabiliter transtulerunt. Qod tantò magis reprobum fore dignoscitur, quantò ex hoc Christi Nomen sanctissimum, quadam familiari hostilitate, securiùs blasphematur.

§. 2. Cùm autem huic pesti damnabili, quae ut

Contra eos Papa ab Inquisitoribus procedi, ut contra hæreticos, jubet.

accepimus, non sine subversione prædictæ fidei, nimis excrescit, congruis, & festinis deceat remediis obviari, Universitate vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus terminos vobis ad inquirendum contra hæreticos auctoritate Sedis Apostolicæ designatos, super præmissis, tàm per Christianos, quàm etiam per Judæos, inquisita diligenter & fideliter veritate, contra Christianos, quos talia inveneritis commisisse, tamquam contra hæreticos procedatis.

Judeos autem ad eorum ritum Christianos trahentes mandat puniri.

§. 3. Judæos autem, qui Christianos utriusque sexus ad eorum ritum execrabilem hactenus induxere, aut inveneritis de cætero inducentes, pœna debita puniatis. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Dat. P. A. 3. die 26. Julij.

Dat. Viterbij, 7. Kal. Augusti Pontific. nostri Anno 3.

GREGORIUS DECIMUS PONT. CLXXXVI.

ANNO DOMINI MCCLXXI.

ANNO 1271.

GRegorius X. ex Civitate Placentiæ, Theobaldus Vicecomes, anteà vocatus, Archidiaconus Leodiensis. Creatur Viterbij Cal. Septemb. anno 1271. Coronatur Romæ 1272. 6. Kal. Aprilis. Sedit in Petri Cathedra annos 4. menses 4. dies decem. Creavit Card. 7. Obiit 3. Ibid. 3. Idib. Januar. Anno Domini 1276. Vacavit Sedes dies 8.

I. Indictio Sacri, & Oecumenici 14. Concilii Lugdunensis secundi, pro die 1. Maij 1274.

GREGORIUS EPISCOPUS, &c. *Venerabilibus fratribus Patriarchæ Hierosolymitano, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Præpositis, & aliis Ecclesiarum Prælatis per Hierosolymitan. Provinciam constitutis. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

§. 1.

Quæritur hic Pont. quòd Græci à devotione & obedientia Romana Ecclesiæ se subtraxerint. Quid posteà in hoc evenerit, vide in subseq. const.

SALVATOR noster in cujus ditione cuncta sunt posita, Civitatem Hierusalem videns, & prævidens ruituram, flevisse describitur super eam. Et nos itaque qui Civitatis veri David, Religionis videlicet Christianæ, circa cujus regimen non in sufficientia nostræ debilitatis, sicut nec debemus, initimur, sed de sola superabundantia virtutis divinæ speramus, non solùm scissuras, juxta Prophetæ vaticinium multiplicatas apertè vidimus, sed & ruinæ magnæ periculum in subtractione Populi Græcorum qui à Sedis Apostolicæ devotione ac obedientia se subtraxit, in occupatione maxima, & vastatione valida Terræ Sanctæ, in subversione morum, quæ universaliter in Clero graviter obrepisse videtur, & populo, jam non tàm cernimus, quàm palpamus, non possumus non lugere? nùm comprimere lacrymas? continere suspiria? vel cohibere singultus? Profectò cùm tanta subsit plangendi ratio, planctum declinare non possumus; sed necesse est jam foras exeat, ab olim cùm etiam nos minor status haberet, tantò altiùs radicatus introrsum, tantóque diuturnitate factus acerbior, quantò facultate vitante diutiùs non est efficaciter exire permissus. Exeat igitur, exeat ad fratres, & filios, ut scientes incommodum, ipsumque prudentiùs æstimantes, cooperationis remedio efficaciùs pro viribus relevent, & planctum piæ compassionis officio dulcius consolentur. Quis ergò dabit capiti nostro aquam, aut oculis nostris fontem lacrymarum, ut sic populi nostræ humilitati commissi spiritualiter & temporaliter interfectos, diebus & noctibus lugeamus? quod culparum sordes, quibus iram meruisse creditur diluamus? Lugendum siquidem occurrit, quòd per subtractionem prædictam à Sedis ejusdem unitate subtractos, & in devio positos grandis culpæ mors afficit, quod sanctæ universalis corpus Ecclesiæ membra, tàm nobile eadem gravis admodùm & dispendiosa subtractio, tantò tempore mutilavit. Lugendum, & iterum ac amarè dolendum, quòd sicut in partibus transmarinis non tantùm audivimus, sed & oculis nostris vidimus, & manus nostræ contrectaverunt (proh dolor) detestabiliùs solito blasphematur in gentibus Nomen Christi, cùm jam non tàm verbis, quàm rebus ipsis, & factis Christianus insultetur ab Infidelibus, & dicatur ubi est Deus eorum? Dum funiculum hæreditatis Domini eadem Terra Sancta per nefandissimos Saracenos sic audacter invaditur, sic secura occupatur audacia, sic vastatur intrepidè, sic eisdem partibus Christianus populus immaniter trucidatur; quasi non sit illius adjutor, nec sit qui misereri possit ipsorum. Lugendum, & ampliùs pariter, & horrendum, quòd cùm ille paterfamilias diligens, qui horis diei variis operarios suam misit in vineam, ille summus agricola sator bonorum omnium, & plantator, agrum mundi hujus diligenter excolens in eo seminaverit semen bonum, inimicus homo tanta invenitur in ipso superseminâsse vitiorum zizania & errorum, ut ea deflere magis liceat, quàm narrare. Idemque ager quotidiè potiùs arescere videatur ad ignem, quàm albescere inveniatur ad messem. Hæc dùm ministerio considerationis debitæ mentis nostræ præsentantur obtutibus, ignis in nostris meditationibus exardescit; & ad tanta discrimina relevanda suspirat, zelus accenditur, & spiritus anxiatur.

Indicit; propterea Concilium generale Lugdunense.

§. 2. Ad quod cùm nos sufficere non posse sciamus, levamus oculos nostros ad montem, montem quidem Dei, montem uberem; montem pinguem, unde oportunum nobis provenire auxilium, & humiliter petimus, & devotè speramus. Et quia salubre in his adhiberi remedium, interest generaliter omnium, nos cum fratribus nostris, aliisque viris prudentibus, exacto & frequenti tractatu præhabito, prout tantæ necessitatis instantia exigebat, de ipsorum consilio, generale Concilium, sicut imitatione digna Sanctorum Patrum consuetudo laudabilis, longæque observationis exemplum nos instruit, opportuno tempore decrevimus congregandum, ut in eo tàm circa præmissa, quàm circa cætera, quæ salutem respiciunt animarum, illa Deo auspice communi consilio inveniatur provisio, & ejusdem approbatione Concilii roboretur, per cujus salutiferam executionem virtus Altissimi, eliminatis erroribus, roborata fide, reductis errantibus, redintegrata ejusdem fidei unitate, sedatis discordiis, pace firmata, extirpatis vitiis, virtutibusque plantatis, correctis excessibus, moribus reformatis, repressis oppressionibus, libertate solidis munimentis instructa, recuperatis deperditis, & ejusdem Terræ Sanctæ statu prospero reparato, hujusmodi scissuras uniat, ruinas impleat, occupata restituat, vastata restauret, restituta, & restaurata conservet, nobisque unam aperiat idem ipse, qui novit, & facultatem tribuat ipse qui potest, ut vitiorum errorumque zizaniis ad comburendum fasciculo alligatis, ad triticum in ejus horreum congregandum, sic in præmissis juxta intensum animi nostri desiderium sibi ministrare possimus utiliter, quòd idem verus ejusdem universalis sponsus Ecclesiæ ipsam dilectam suam, expeditam rugis, purgatam maculis, munitam virtutum monilibus, ac ornatam, unam semper habeat, & formosam, ad sui nominis laudem, & gloriam, ad animarum profectum, robur fidei pacem & exaltationem populi Christiani.

§. 3 Quia

...ro die 1. ...Maji 1274.

§. 3. Quia verò prosecutio tanti propositi tempore indiget, ut deductum maturiùs, ac feliciùs, auctore Domino, effectum debitum sortiatur, biennium, numerandum ab initio instantis Maji ad id duximus deputandum: deputaturi prætereà interim aliquos viros tanto ministerio competentes, ad prædicandum in Terræ præfatæ suffragium salutiferum verbum Crucis, per quod corda Principum, Prælatorum, cæterorumque fidelium inducantur ad subsidium eidem Terræ, prout ipsius exposcit extrema necessitas, impendendum.

...Prælatos ad ...illos convo...at.

§. 4. Quocirca Universitati vestræ, per Apostolica scripta præcipiendo mandamus, quatenus omni negligentia relegata, cunctis prout talis, & tanti negotii qualitas exigit, dispositis, & paratis sic medio tempore vos accingatis ad iter, quod Calendis Maji, anni ab Incarnatione Domini, millesimi ducentesimi, septuagesimi quarti, quas vobis, & aliis pro termino assignamus, in loco, quem licet ad præsens subticeamus ex causa, competenti tamen tempore vobis curabimus intimare, nostro vos conspectui præsentetis, ad subventionem necessariam Terræ prædictæ, solers & operosum interim studium impensuri, prosequendo favorabiliter, & fideliter adjuvando illos, quos ad hujusmodi prosequendum negotium duxerim deputandos. Volumus autem, quòd in vestra Provincia ex vobis fratres Episcopi, unus, vel duo remaneant ad ea, quæ officium Episcopale requirunt inibi exercenda, & tàm ille, vel illi, quos propterea contigerit remanere, quàm alii, quos ad idem venire Concilium præpeditio forsan canonica prohibebit, Capitula insuper Ecclesiarum omnium ejusdem Provinciæ tàm Cathedralium, quàm etiam aliarum, quibus per vos fratres Patriarcha, & præfati Episcopi ex parte nostra volumus id mandari, cùm in eodem Concilio tractanda sint aliqua, quæ pertinebunt ad ipsos, ad idem Concilium viros idoneos pro se mittant.

Quibuscumque non obstantibus eos venire præcipit.

§. 5. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, seu indultis quibuscumque personis, ordini, vel dignitati, seu Collegio sub quacumque verborum forma, vel expressione, à prædicta Sede concessis, per quæ possit effectus hujusmodi mandati nostri quomodolibet impediri, aut eidem in aliquo derogari, circa personarum, & evectionum numerum, moderamine, quod aliàs statuit Lateranen. Concilium taliter observato, ut nemini liceat illud excedere, sed omnibus prout libet arctare. Nullus pomposus, aut inanis gloriæ quæsitor, sed quilibet sic veræ humilitatis cultor appareat, quòd & Ecclesiæ sibi commissæ nequaquam onerosus existat.

Et inter quæ reformationis necessaria videntur, eos præparatore ...

§. 6. Interim quoque per vos, & alios prudentes viros Deum timentes, & habentes præ oculis, omnia quæ correctionis, & reformationis limam exposcunt, inquirentes subtiliter, & conscribentes fideliter, eadem ad ipsius Concilii notitiam deferatis. Et nos nihilominùs variis modis, & viis solers studium, & efficacem operam dare proponimus; ut omnia talia in examen ejusdem deducta Concilii correctionem, & directionem recipiant opportunam.

Excusationum prætextum retellit.

§. 7. Nullus ergò inobedientiæ notam, & canonicæ ultionis acrimoniam vitare desiderans, fallacium excusationum velamento se muniat, vel ex impedimentis itinerum, quæ, Domino prava in directa, & aspera in vias planas sua Omnipotentia convertente, cessaverunt, frivolæ allegationis munimenta confingat, ut à tàm sancti persecutione operis se subducat, sed occurrant singuli voluntarii ad id, quod & divinæ congruit voluntati, & salutem animarum, ac utilitatem respicit singulorum.

Dat. Laterani Kal. Aprilis, Pont. nostri Anno 1.

Dat. P. An. 1. die 1. April.

II.

De reditu Michaëlis Palæologi Gregorum Imperatoris ad obedientiam Romani Pontificis, & unione Ecclesiæ Græcæ cum Latina.

At Imperator iste à fide non multò posteà aberravit, idemque à Mart. IV. damnatus & excommunicatus fuit, ut inf. in ejus const. 1. Michaëlem.

Ecclesia autem Græca cum Latina iterum se univit, ut videre est infrà in constit. 17. Eugen. IV. Lætentur.

GREGORIUS PAPA DECIMUS,
Charissimo in Christo filio Michaëli Palæologo Imperatori Græcorum Illustri. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1274.

Exultat hic Pont. cum toto Conc. Lugdun. de reditu Michaelis Palæologi Græcorum Imperatoris ad unitatem ...

§. 1. Exultat mater Ecclesia renascentis prolis fœcunditate jucunda. Exultat & jubilat gaudenter, attendens se drachmam deperditam invenisse, immensæ lætitiæ rore perfunditur, dum ruinas, quas in ea schisma multiplicàrat antiquum, impleri per tuum, aliorumque reditum ad ipsius Ecclesiæ unitatem, sine stragis cujusque periculo, solo pacis auctore prævio intuetur. Exultamus & Nos pastoris prout Domino placuit, vices gerentes in ea. Exultamus proculdubio in illo vero Pastore, qui animam suam pro ovibus suis ponere non expavit. Ipsi vitulum labiorum exolvimus, de cujus non est dubium munere processisse, ut ovis quæ perierat sit inventa; & revixerit filius, quem mors animæ, mors utique gravior occupàrat. Occurrentes itaque tibi de regione dissimilitudinis redeunti, collo tuo brachiis paternæ affectionis accumbimus, & te solidæ charitatis osculo pressiùs osculamur. O utinam tibi fili pateret ad plenum cum quanto, in his occurrit tripudio eadem Ecclesia nuper in Lugdunen. Concilio congregata. O si voces psallentium inibi, Deumque flexis genibus, & nudatis capitibus laudantium, prælatorum in tuis sonuissent auribus, & revelata facie ipsorum oculos deducentes, quasi aquarum exitus inspexisses; profectò prudenter adverteres, quòd erant eorum lacrimæ, tàm excussi doloris indices, quàm adeptæ lætitiæ proditrices, Nec minùs intelligentes, quàm grati tui advenerint Nuncij, quàm fuerint gratanter accepti, cum quanto etiam jubilo tua professio acceptata. Exulta igitur, & tu fili; exulta & lætare in eo, qui est splendor lucis æternæ, divinæ quædam emanatio claritatis: qui tuum sic animum suo lumine illustravit, ut lumen veritatis intelligens, non solùm redires ad illam, sed ad redeundum aliis dux, & præviùs effici mereteris. Exulta & gaude talem, ac tantum jam datum laboribus tuis effectum; ut & de tuo ad sinum unitatis Ecclesiasticæ reditu, indubitatum expectare valeas præmium, & de aliis per te redeuntibus tibi plenioris debeatur retributionis augmentum.

Hortatur eundem Imperatorem, ad totalem schismatis abolitionem.

§. 2. Persta ergò: & quod cœpisti, sollicitè cum omni diligentia, & sollicitudine prosequaris, efficacem pro posse daturus operam, ut nec in aliquibus ejusdem schismatis reliquiæ qualescumque supersint. Dei quidem perfecta sunt opera, & tu creatura illius creatorem tuum in tàm placiti consummatione operis, pro viribus imitare; ut spei conceptæ de præmio res succedat, & præmissum debitum exhibitio regalis exsolvat. Super his autem & aliis habitis circa præmissa processibus, præfati tuæ celsitudinis Nuncii, quorum tibi notior est virtus, & probitas, ad te pleniùs revertuntur instructi; quibus te non dubitamus fidem indubiam adhibere.

Dat. Lugduni, v. Calen. Augusti, Anno tertio.

Dat. P. A. 3, die 28. Julii.

Sequitur alia Pontificis epistola ad filium dicti Imperatoris.

GREGORIUS PAPA DECIMUS,
Andronico Primogenito charissimi in Christo filii nostri Michaelis Palæologi Imperatoris Græcorum Illustris. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1274.

Hortatur hic Pont. filium d. Imp. ut studeat unitati Ecclesiæ Græcæ cum Latina.

§. 1. Habes fili, unde Domino Deo tuo in vocem exultationis, & confessionis erumpas. Exultes in eo, & fatearis humiliter tibi de immenso ipsius dono concessum, veræ fidei agnoscere veritatem; illam amplecti piis affectibus, & devotis nobis missis affatibus confiteri. Hæc si corde contrito, & humiliato spiritu recognoscens, à cœptorum prosecutione sollicita non desistas,

plura

plura tibi salutaribus inhærenti studiis, proculdubio ipse bonorum omnium dator adjiciet, perfectæ tandem retributionis præmium largiturus. Ideóque magnitudinem tuam monemus, & hortamur in Domino JESU CHRISTO; quatenus in præmissis sicut discretè scripsisti, tui genitoris inclyti laudabili proposito, nobis per ejus & tuas expresso literas, constanter adhærens, totis viribus satagas, ut antiquati schismatis omninò aboleantur reliquiæ, sitque Latinorum & Græcorum unitas perpetuis temporibus inconcussa.

Dat. P. A. 3. die 28. Julii.

Dat. Lugduni v. Calen. Augusti, Anno tertio.

Subsequitur tenor literarum supradicti Michaëlis Imperatoris ad istum Pontificatum.

Intitulatio.

SAnctissimo, & Beatissimo, primo & Summo Pontifici Apostolicæ Sedis venerabili Papæ, & communi Patri omnium Christianorum, & venerabili Patri omnium Christianorum, & venerabili Patri Imperii nostri, Domino Gregorio, Michaël in Christo Deo fideliter Imperator, & moderator Romæorum, Ducas, Angelus, Commenus, Palæologus, & spiritualis filius magnæ Sanctitatis vestræ, convenientem honorem & reverentiam cum sincera, & pura affectione, & orationum postulatione.

Nomina Nunciorum Sedis Apost. ad Imperatorem transmissorum.

Quoniam missi sunt à Magnitudine vestra ad Imperium meum Nuncii Deo placentis, Ordinis fratrum Minorum, Frater Hieronymus de Asculo, Frater Raymundus Berengarii, Frater Bonagratia de S. Joanne in Persiceto, & Frater Bonaventura de Mugello; & obtulerunt literas magnæ Sanctitatis vestræ Imperio meo; in quibus inter alia de confessione fidei, quam docet, & prædicat, & confitetur Sancta Romana Ecclesia, continebatur, & oportebat, in his magis responsionem convenientem nos facere, ecce hoc facit Imperium meum. Habet autem professio fidei in dictionibus taliter.

Tenor confessionis aut professionis Fidei prædicti Imperatoris.

Credimus Sanctam Trinitatem, Patrem & Filium, & Spiritum Sanctum, unum Deum Omnipotentem, totamque in Trinitate Deitatem coëssentialem, & consubstantialem, coæternam, & coomnipotentem, unius voluntatis, potestatis, & Majestatis, Creatorem omnium creaturarum, à quo omnia, in quo omnia, per quem omnia, quæ sunt in cœlo, & in terra, visibilia, invisibilia, corporalia, & spiritualia. Credimus singulam quamque in Trinitate personam, unum verum Deum, plenum, & perfectum. Credimus ipsum Filium Dei, verbum Dei æternaliter natum de Patre, consubstantialem, coomnipotentem, & æqualem per omnia Patri in divinitate, temporaliter natum de Spiritu Sancto, & Maria semper Virgine, cum anima rationali; duas habentem nativitates, unam ex Patre nativitatem æternam, alteram ex Matre temporalem, Deum verum, & hominem verum, proprium in utraque natura, atque perfectum, non adoptivum, nec phantasticum, sed unum, & unicum Filium Dei, in duabus, & ex duabus naturis, divina scilicet & humana, in unius personæ singularitate, impassibilem, & immortalem divinitate, sed in humanitate pro nobis, & salute nostra passum vera carnis passione, mortuum, & sepultum, & descendisse ad inferos, ac tertia die resurrexisse à mortuis vera carnis resurrectione: die quadragesimo post resurrectionem cum carne, qua resurrexit, & anima ascendisse in Cœlum, & sedere ad dexteram Dei Patris, inde venturum judicare vivos & mortuos, & redditurum unicuique secundùm opera sua, sive bona fuerint, sive mala. Credimus & Spiritum Sanctum plenum, & perfectum verum Deum, ex Patre Filioque procedentem, coæqualem, & consubstantialem, & coomnipotentem, & coæternum per omnia Patri, & Filio. Credimus hanc Sanctam Trinitatem, non tres Deos, sed unicum Deum omnipotentem, æternum & invisibilem, & incommutabilem. Credimus sanctam Catholicam, & Apostolicam unam esse veram Ecclesiam, in qua unum datur Sanctum baptisma, & vera omnium remissio peccatorum. Credimus etiam veram resurrectionem hujus carnis, quam nunc gestamus, & vitam æternam. Credimus etiam novi, & veteris testamenti, legis, ac Prophetarum, & Apostolorum unum esse auctorem Deum ac Dominum. Hæc est vera fides Catholica, & hanc supradictis articulis tenet, & prædicat Sacrosancta Romana Ecclesia, sed propter diversos errores, à quibusdam ex ignorantia, & ab aliis ex malitia introductos, dicit, & prædicat eos, qui post Baptismum in peccata labuntur, non rebaptizandos, sed per veram pœnitentiam suorum consequi veniam peccatorum. Quòd si verè pœnitentes in charitate decesserint, antequam dignis pœnitentiæ fructibus de commissis satisfecerint, & omissis eorum animas pœnis purgatoriis, hoc est catarteriis, sicut nobis frater Joannes explanavit, post mortem purgari, & ad pœnas hujusmodi relevandas prodesse eis fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, & eleemosynas, & alia pietatis officia, quæ à fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueverunt, secundùm Ecclesiæ instituta. Illorum autem animas, qui post sacrum baptisma susceptum, nullam omninò peccati maculam incurrerunt; illas etiam, quæ post contractam peccati maculam, vel in suis manentes corporibus, vel eisdem exutæ, prout superiùs dictum est, sunt purgatæ, mox in Cœlum recipi. Illorum autem animas, qui in mortali peccato, vel cum solo originali decedunt, mox in Infernum descendere, pœnis tamen disparibus puniendas. Eadem sacrosancta Ecclesia Romana firmiter credit & firmiter asseverat, quòd nihilominùs in die Judicii, omnes homines coram Tribunal Christi cum suis corporibus comparebunt, reddituri de propriis factis rationem. Tenet etiam, & docet eadem Sancta Romana Ecclesia, septem esse Ecclesiastica Sacramenta, unum scilicet Baptisma, de quo dictum est suprà; aliud est Sacramentum Confirmationis, quod per manuum impositionem Episcopi conferunt, chrismando renatos; aliud est Pœnitentiæ; aliud Eucharistiæ; aliud Sacramentum Ordinis; aliud est Matrimonium; aliud Extrema unctio, quæ secundùm doctrinam B. Jacobi infirmantibus adhibetur. Sacramentum Eucharistiæ ex azymo conficit eadem Romana Ecclesia, tenens & docens, quòd in ipso Sacramento panis verè transubstantiatur in Corpus, & vinum in Sanguinem Domini nostri JESU CHRISTI. De Matrimonio verò tenet, quòd nec unus vir plures uxores simul, nec una mulier permittitur habere plures viros. Soluto verò legitimo matrimonio, per mortem conjugum alterius, secundas & tertias deinde nuptias successivè licitas esse dicit, si impedimentum canonicum aliud ex causa alia non obsistat. Ipsa quoque Sancta Romana Ecclesia summum, & plenum primatum,& Principatum super universam Ecclesiam Catholicam obtinet, quem se ab ipso Domino in B. Petro Apostolorum Principe, sive vertice, cujus Romanus Pontifex est successor, cum potestatis plenitudine recepisse veraciter & humiliter cognoscit. Et sicut præ cæteris tenetur fidei veritatem defendere, sic & si quæ de fide subortæ fuerint quæstiones, suo debent judicio definiri. Ad quam potest gravatus quilibet super negotiis ad Ecclesiasticum forum pertinentibus appellare; & in omnibus causis ad examen Ecclesiasticum spectantibus ad ipsius potest judicium recurri, & eidem omnes Ecclesiæ sunt subjectæ. Ipsarum Prælati obedientiam, & reverentiam sibi dant. Ad hanc autem sic potestatis plenitudo consistit, quòd Ecclesias cæteras ad solicitudinis partem admittit, quarum multas, & Patriarchales præcipuè, diversis privilegiis eadem Romana Ecclesia honoravit, sua tamen observata prærogativa, tum in in generalibus Conciliis, tum in aliquibus aliis semper salva. Suprascripta fidei veritate (prout plena lecta est, & fideliter exposita) veram, sanctam, catholicam, & orthodoxam fidem cognoscimus, & acceptamus, & ore ac corde confitemur, quod verè tenet, & fideliter docet, & prædicat Sancta Romana Ecclesia: inviolabiliter observare eamdem professionem, & in ea omni tempore

perseve-

perseverare, nec ullo umquam tempore ab ea discedere quoquomodo, aut deviare, vel discordare promittimus. Primatum quoque ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, sicut in præmissa serie continetur, ad ipsius Sanctæ Ecclesiæ obedienriam spontaneam venientes, confitemur, & recognoscimus, acceptamus, & sponte suscipimus.

Supplicatio pro quadam permissione.

Confitentes verò hæc, & approbantes, & acceptantes, & promittentes observare, ut superiùs dictum est, rogamus magnitudinem vestram, ut Ecclesia nostra dicat sanctum Symbolum, prout dicebat hoc ante schisma, usque in hodiernum diem, & quòd permaneamus in ritibus nostris, quibus utebamur ante schisma; qui scilicet ritus non sunt contra supradictam fidem, nec contra divina præcepta, nec contra Vetus, & Novum Testamentum, nec contra doctrinam sanctorum generalium Conciliorum, & sanctorum receptorum per sancta Concilia quæ celebrata sunt à spirituali dominatione Ecclesiæ Romanæ. Hoc igitur non grave est vestræ Sanctitati, nec inusitatum, & nobis tunc difficile propter infinitam multitudinem populi.

Transmissio Nunciorum ad Romanum Pont. pro prædictorum confessione firmanda.

Commisimus autem super his præsentibus Nunciis Imperii nostri, ut dicta per præsentes literas nostras confiteantur, & affirment vice Imperii nostri coram magna Sanctitate vestra. Præsens igitur scriptum de nostra recognitione, susceptione, acceptatione, & professione, propria manu nostra Dei gratia Imperiali subscriptione signavimus, & sigillum nostræ potentiæ inferiùs appendi fecimus, &c.

III.

Contra Christianos ad ritum Judæorum transeuntes, & Judæos conversos rejudæizantes, vel Christianos ad eorum ritum trahentes.

Ejusdem argumenti est 14. const. Clem. 4. Turbato corde hic sup. pag. 151.

Edita A. D. 1274.

GREGORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Prædicatorum, & Minorum Ordinum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, auctoritate Sedis Apostolicæ deputatis, & in posterum deputandis. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Quidam Christiani ad ritum Judæorum & Judæi conversi ad illum redierunt.

§. 1. Turbato corde audivimus, & narramus; quòd non solùm quidam de Judaicæ cœcitatis errore ad lumen fidei Christianæ conversi, ad priorem reversi esse perfidiam dignoscuntur, verùm etiam quàmplurimi Christiani, veritatem Catholicæ fidei abnegantes, se damnabiliter ad ritum Judaicum transtulerunt. Quod tantò magis reprobum fore cognoscitur, quantò ex hoc Christi nomen Sanctissimum quadam familiari hostilitate securiùs blasphematur.

Contra eos tamquam hæreticos hic Pont. ab Inquisitoribus procedi jubet.

§. 2. Cùm autem huic pesti damnabili congruis & festinis remediis deceat obviari, Universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus infrà terminos ad inquirendum contra hæreticos auctoritate Sedis Apostolicæ designatos, super præmissis, tàm per Christianos, quàm etiam per Judæos, inquisita diligenter, & sollicitè veritate, contra eos, quos talia invenietis hactenus commisisse, ac committere etiam in futurum, tamquam contra hæreticos, contra fautores quoque, receptatores & defensores eorum, procedere studeatis.

Judæosque Christianos ad eorum ritum trahenets, coercendi mandat.

§. 3. Judæos autem, qui Christianos utriusque sexus ad eorum ritum execrabile induxerint, aut inveneritis de cætero inducentes, pœna debita puniatis. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Dat. P A. 2. die 1 Martij.

Dat. Lugduni, Kal. Martij, Pont. nostri Anno 2.

INNOCENTIUS V. PONT. CLXXXVII.
ANNO DOMINI MCCLXXVI.

Anno 1276.

Innocentius V. Gallus, Provincia Burgundus, Magister F. Petrus Tarentasiensis Ordinis Prædicatorum, Episcopus Card. Ostiensis, & Veliternus, S.R.E. Major Pœnitentiarius, creatus Arretius, 13. Cal. Februarii, Anno Domini 1276. Sedit in Sede Pontificia menses quinque, dies duos. Non creavit Cardinales. Obiit Romæ in Patriarchio Lateranensi, Anno Domini 1276. 10. Cal. Jul. & sepultus in Basilica Lat. Vacavit sedes dies 19.

HADRIANUS V. PONT. CLXXXVIII.
ANNO DOMINI MCCLXXVI.

Anno 1276.

Hadrianus V. Provincia Ligur, Patria Genuensis, Othobonus Fliscus anteà vocatus ex Lavaniæ Comitibus, Diaconus Cardinalis S. Hadriani. Romæ Pontifex renunciatus in Palatio Lateranensi 4. Idus Julij, Anno Domini 1276. Sedit in Petri Cathedra mensem unum, dies septem. Non creavit Cardinales. Obiit Viterbii 12. Cal. Septembr. Anno Domini 1276. Sepultus ibidem ad Minorem Ecclesiam S. Francisci. Vacavit sedes dies 24.

JOANNES XX. DICTUS XXI. PONT. CLXXXIX.
ANNO DOMINI MCCLXXVI.

Anno 1276.

Joannes XX. dictus XXI. Hispanus, Provincia Lusitanus, Patria Olysiponensis, Juliani filius, M. Joannes Petrus anteà dictus, Episcopus Cardinalis Tusculanus, Creatus Viterbii, Idibus Sept. Anno Domini 1276. Coronatus, eodem anno 12. Calend. Octobr. Viterbij in Cathedrali S. Laurentii. Sedit menses octo, dies octo. Obiit Viterbij 13. Cal. Jun. anno 1277. & ibidem in Cathedra i S. Laurentii sepultus. Vacavit sedes menses 6. dies 4.

NICOLAUS TERTIUS PONT. CXC.
ANNO DOMINI MCCLXXVII.

Anno 1277.

Nicolaus Tertius Ursinus, Romanus, Joannés Ursinus, anteà dictus, Diaconus Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tulliano, creatus Viterbij, 7. Cal. Decembris, Anno Domini 1277. Coronatus 7. Cal. Januarij, eodem anno in Basilica Vaticana. Sedit in Sede Pontificia annos 2. menses 8. dies 29. Creavit Cardinales 9. Obiit in Zuriano Monte, Anno 1280. 11. Cal. Septembr. Corpus Romam delatum, in Sacello S. Nicolai ædis Vatic. sepultum est. Vacavit sedes menses 6.

I.

De Prædicatione verbi Dei, pro Conversione Hebræorum.

Hanc Prædicationem in Urbe innotavit Greg. XIII. ut in ejus constit. 92. Sancta. Et de materia Hebræorum vide inf. in constit. 3. Pauli IV. Cùm nimis. ubi notabo. in Tomo II.

Edita A. D. 1278.

NICOLAUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilecto filio Priori Provinciali Fratrum Prædicatorum Ordinis in Lombardia. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Innumera Dei beneficia erga Hebræos.

Vineam Soreth velut electam plantavit dexter Dei Patris, & omne semen verum seminavit in ipsa, angelica custodia sepivit illam, lapides nocivos abjecit ex ea. Hanc de Aegypto in luto & latere, sub jugo Pharaonis oppressam, in signis & prodigiis transferens, dux itineris ejus existens, in terram promissionis adduxit. Vinea enim Domini exercituum domus Israël est, viri Juda delectabile germen ejus. Hanc si mirè translatam, quasi adhuc rudem campum vomere

legali-

legali proscindens, prophetali doctrina sulcavit, ut & ipsam ad maturam frugem, id est, ad regenerationis gratiam præpararet.

Excæcata tamen semper fuit eorum duriries.

§. 1. Sed, proh dolor, peccatorum spinis obsita, nullum imbrem gratiæ spiritualis excipiens, quæ sperabatur ut uvas educeret, labruscas eduxit: unde sperabatur judicium, processit iniquitas: unde justitia, inde clamor. Hæc est vinea in qua fici arbor, scilicet synagoga Judæorum plantata, Evangelica veritate describitur; cujus plantator CHRISTUS, cœtus Apostolicus cultor existit. Hæc triplici tempore, quasi tribus annis, ut fructum produceret expectata, infructuosa reperta, cultori succidenda prædicitur. Nam nec tempore circumcisionis ad perfectum deducta est, quia circumcisionem animæ non quærebat: nec sanctificata per legem, quia per eam tantùm carnalia sequebatur: nec tandem justificata per Evangelii gratiam, quia gratiam recipere noluit, quin potiùs latorem gratiæ justum injustè peremit, & quodammodò indurationem Pharaonis excedens, omne curantis & curæ refutavit antidotum; adeò ut nec verbis, nec signis, nec sacramentis, quinimò nec ipsius Christi, & Dei corporali præsentia molliretur. Multifariè enim multisque modis, olim Deus loquens antiquis ipsius synagogæ patribus in Prophetis, novissimè in fine temporum locutus est ipsis & nobis in Filio, quem constituit hæredem universorum, per quem fecit & sæcula, sed omnem escam abominata est anima ejus: & idcircò justo Dei judicio reprobatam, exterminavit eam aper de sylva, & singularis ferus depastus est eam. Ablata est sepes ejus, prosternata maceries, & in direptionem posita ut deserta; nec inventus est in terris ampliùs locus ejus. Verùm quia miserationes Dei super omnia sua opera prædicantur, qui omnes salvos fieri, & neminem vult perire, qui se ipsum pro nobis & ipsis, hostiam salutis exhibuit Deo Patri: qui exaltatus à terra, expansis in cruce manibus, ad se cuncta trahere Evangelica voce prædixit.

Jussio Papæ, prædicandi eis verbum Dei, ut convertantur.

§. 2. Nos, licèt immeriti, vicem ejus tenentes in terris, qui etiam Judaicam perfidiam, à sua misericordia non repellit; libenter pro illius populi obcæcatione labores appetimus, ut affectum nostrum divina prosequente clementia, cognita veritatis luce, quæ CHRISTUS est, à suis tenebris eruantur. Porrò quia Judæorum ipsorum, quasi per universum Mundum, divino judicio, prævisa dispersio, ipsos ad recipiendum Sacramenta fidei, ac doctrinam commodè in unum convenire non patitur, necessitate nos voluntarios urgente compellimur, per diversas mundi partes, diversos seminatores eligere, per quos semen verbi Dei, prout possibile est, spargamus in singulos, quorum salutem universaliter, & singulariter affectamus. Ad te igitur inter alios sub spe divinæ gratiæ mentis nostræ oculos convertentes, cùm tui Ordinis claritate reluceas,& credaris ubilibet per opera utilia, & exempla laudabilia fructuosus, & ex data tibi divinitùs gratia scire te confidamus, & posse, & fructus uberes in domo Domini germinare, discretioni tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus confidens in illo, cui proprium est spirituales gratias elargiri, tales umbrarum tenebris obcœcatos, in commissa tibi provincia, per te ac alios fratres tui Ordinis, quos ad hoc honestate morum, experta scientia, probitatis virtutibus, circumspectione provida, & experientia comprobata idoneos esse cognoveris, & quorum industria atque doctrina divinis donis à Domino fœcundata intrepidè pro Catholica fide reluceat, & sui claritate non titubet, sed tenebrosas mentes radiorum repercussione clarificet, & obstinatas cervices reprimat perversorum, Judæos eosdem in terris & locis, in quibus habitant, generaliter & singulariter convocando, semel & pluries, ac toties repetitis instantiis, quoties proficere posse putaveris, prout meliùs fieri poterit, prædicationibus, salutaribus monitis, & discretis inductionibus, Evangelicis doctrinis informans ipsos, studeas juxta datam tibi à Domino gratiam, fugatis tenebrarum nubibus, ad viam reducere claritatis, ut renati fonte Baptismatis; reluceant in lumine vultus CHRISTI, & exinde Chorus Angelicus delectetur. Tu quoque ac alii, quos ad prosecutionem tanti negotii duxeris eligendos, perennis boni præmium, nostramque benedictionem & gratiam, vobis de bono in meliùs vindicetis.

Conversi Prælatis & aliis commendantur, ut humanissimè tractetur.

§. 3. Et ut affectum, quem ad salutem status ipsorum gerit mater Ecclesia, percipiant per effectum, tu illos ex eis, quos ad susceptionem sacri baptismatis gratia divina perduxerit, Prælatis ac Dominis locorum in quibus tales habitare contigerit, ex parte nostra affectuosissimè recommendes, ut Deo gratias in recuperatione deperdita, & filio prodigo redeunti, vitulum exultationis & gaudii exhibentes, eos charitate foveant, fautoribus muniant, benignè pertractent, nec ipsos in personis, aut rebus, per Judæos, vel alios indebitè molestari permittant, quin potiùs in omnibus favorabiliter ipsis assistant auxiliis opportunis.

Conventi nolentes Papæ nuncientur.

§. 4. Sed si fortè (quod absit) aliqui ex ipsis, in eorum obstinata perfidia perdurantes, & velut aspis surda suas aures incredulas obturantes, ne tui & illorum, quos ad hæc salutis opera deputabis, vocem audiant, ut de tenebris ad lucem exeant, incantantium sapienter tuas, & per te ad hæc deputandorum fratrum salutares convocationes, aspernantes reffugegerent, de istis (si tales inveneris) qui sunt, in quibus locis, & sub quorum dominio commorentur, nobis rescribere non omittas, ut circa pertinaces hujusmodi, de salutari eorum remedio, sicut expedire videbimus, cogitemus. Ut autem de præmissis avidis nostris conceptibus, juxta nostra desideria satisfiat, frequenter nobis intimare studeas, qualiter commissum tibi negotium prosperetur, & qualem fructum seminata repromittant.

Dat. Viterbij, 2. Nonas Aug. Pont. nostri Anno 1. — Dat. P. A. 1. die 4. Aug.

II.

Excommunicationis, & aliarum pœnarum promulgatio in Catharo, Patarenos, aliosque hæreticos, ipsorumque filios, complices, & fautores.

Alias pœnas contra eosdem sancitas, vide inf. in Paul. IV. const. 19. Cùm ex. & in aliis Bullis in die Cœnæ Domini à Romanis Pont. edi solitis, quarum aliquas in hoc opere posui; quas tibi indicavero in Paul. V. const. 63. Pastoralis. Unde intelligas, aliqua pro temporum conditione à Pontificibus immutata. Tom. 3.

Ultimum exemplar Bullæ in die Cœnæ Domini vide in S. D. N. Urb. VIII. const. 62. Pastoralis inf. Tom. 4.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Universis Christi fidelibus, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1280.

Excommunicatio hæreticorum.

NOverit universitas vestra, quòd nos excommunicamus & anathematizamus universos hæreticos Catharos, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Passaginos, Josepinos, Arnaldistas, Speronistas, & alios quibuscumque nominibus censeantur, facies quidem habentes diversas, sed causas ad invicem colligatas, quia de vanitate conveniunt in id ipsum.

§. 1. Damnati verò per Ecclesiam sæculari judicio relinquantur, animadversione debita puniendi. Clericis priùs à suis ordinibus degradatis.

Ipsorum & aliorum pœna.

§. 2. Si qui autem de prædictis postquam fuerint deprehensi, redire voluerint ad agendum condignam pœnitentiam, in perpetuo carcere detrudantur.

§. 3. Credentes autem eorum erroribus, similiter hæreticos indicamus.

§. 4. Item receptatores, defensores, & fautores hæreticorum excommunicationis sententiæ decernimus subjacere. Statuentes, ut, si postquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus, satisfacere contempserit infrà annum, ex tunc ipso jure sit factus infamis.

§. 5. Nec ad publica officia seu consilia, nec ad eligendos alios ad hujusmodi.

§. 6. Nec

§. 6. Nec ad testimonium admittatur.

§. 7. Sit etiam intestabilis, nec testamenti habeat factionem.

§. 8. Nec ad hæreditatis successionem accedat.

§. 9. Nullus prætereà ipsi super quocumque negotio, sed ipse aliis respondere cogatur.

§. 10. Quòd si forte judex extiterit, ejus sententiam nullam obtineat firmitatem: nec causæ aliquæ ad ejus audientiam perferantur.

§. 11. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullius admittatur.

§. 12. Si tabellio, instrumenta confecta per ipsum nullius penitùs sint momenti, sed cum auctore damnato damnentur, & in similibus idem præcipimus observari.

§. 13. Si verò Clericus fuerit, ab omni officio & beneficio deponatur.

§. 14. Si quis autem tales postquam ab Ecclesia fuerint denotati, evitare contempserint, excommunicationis sententia percellantur, aliàs animadversione debita puniendi.

§. 15. Qui autem inventi fuerint sola suspicione notabiles, nisi juxta considerationem suspicionis, qualitatemque personæ, propriam innocentiam congrua purgatione monstraverint, anathematis gladio feriantur, & usque ad satisfactionem condignam ab omnibus evitentur; ita quòd si per annum in excommunicatione perstiterint, tunc velut hæretici condemnentur.

§. 16. Item proclamationes aut appellationes hujusmodi personarum minimè audiantur.

§. 17. Item Judices, Advocati, & Notarii, nulli eorum officium suum impendant, alioquin eodem officio perpetuò sint privati.

§. 18. Item Clerici non exhibeant hujusmodi pestilentibus Ecclesiastica sacramenta; nec eleemosynas aut oblationes eorum recipiant: similiter hospitalarii, aut contemplarii, aut quilibet regulares, alioquin suo priventur officio, ad quod nunquam restituantur absque indulto Sedis Apostolicæ speciali. Item quicumque tales præsumpserint Ecclesiasticæ tradere sepulturæ, usque ad satisfactionem idoneam, excommunicationis sententiæ se noverint subjacere, nec absolutionis beneficium mereantur, nisi propriis manibus publicè extumulent, & projiciant hujusmodi corpora damnatorum, & locus ille perpetuò careat sepultura.

§. 19. Item firmiter inhibemus, ne cuiquam laicæ personæ liceat publicè vel privatim de fide Catholica disputare, qui verò contra fecerit, excommunicationis laqueo innodetur.

§. 20. Item si quis hæreticos sciverit, vel aliquos occulta conventicula celebrantes, seu à communi conversatione fidelium vita & moribus dissidentes, eos studeat indicare confessori suo, vel alii per quem credat ad Prælati sui, & Inquisitorum hæreticæ pravitatis notitiam pervenire: alioquin excommunicationis sententia percellatur.

§. 21. Hæretici autem & receptatores, defensores, & fautores eorum, ipsorumque filii usque ad secundam generationem, ad nullum Ecclesiasticum beneficium seu officium admittantur, quod si secùs actum fuerit, decernimus irritum & inane. Nos enim prædictos ex nunc privamus beneficiis acquisitis, volentes ut tales & habitis perpetuò careant, & ad alia similia nequaquam in posterum admittantur. Illorum autem filiorum emancipationem nullius esse momenti volumus: quorum parentes post emancipationem hujusmodi, ad invium superstitionis hæreticæ, à via declinasse constiterit veritatis.

Dat.P.An. 1. die 5. Mart.

Dat. apud Urbem Veterem, 5. Non. Martii. Pont. nostri Anno 3.

MARTINUS II. DICTUS IV. PONT. CXCI. ANNO DOM. MCCLXXXI.

ANNO 1281.

MArtinus II. dictus IV. ex oppidus Briæ, Campanus Gallus Senonn. diœcesis, Simon anteà dictus, Presbyter Cardinalis S. Cæciliæ. Creatus Viterbii, Anno Domini 1281. 8. Kal. Mar. Coronatur apud Urbem Veterem, 19. Kal. Aprilis eodem anno. Sedit in Romana Sede annos 4. menses 1. dies 7. Creavit Cardinales septem. Obiit Perusii, 4. Kal. Aprilis anno 1285. in Cathedrali S. Laurentii Ecclesia sepultus. Vacavit Sedes dies 4.

Damnatio & excommunicatio Michaelis Palæologi Græcorum Imperatoris ab Ecclesia Romana dissidentis.

Dudum quoque hic idem Imperator dissidebat, sed tempore Concilii Lugdunensis ad obedientiam Greg. X. redierat, ut sup. in illius const. 2. Exultat. fol. 153.

Ecclesia etiam Græca, à Latina dissentiens, concordata fuit tempore Eug. IV. in Concilio Florentino, ut in dicti Eug. const. 17. Lætentur vide infrà.

MARTINUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad certitudinem præsentium, & memoriam futurorum.*

Edita A. D. 1281.

§. 1.

Excommunicatio Imperatoris.

MICHAELEM Palæologum qui Græcorum Imperator nominatur, tamquam eorumdem Græcorum antiquorum schismaticorum, & in antiquo schismate constitutorum, & per hoc hæreticorum, necnon & hæresis ipsorum ac schismatis antiqui fautorem, de fratrum nostrorum consilio denunciamus præsente fidelium multitudine copiosa, excommunicationis sententiam latam à canone incurrisse, ac ipsius fore sententiæ vinculo innodatum.

Prohibitio ei quomodolibet favendum.

§. 2. Cæterùm universis, & singulis Regibus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & cæteris omnibus cujuscumque sint præeminentiæ, conditionis aut status, necnon universitatibus civitatum, castrorum, & aliorum locorum, districtiùs inhibemus, ne cum eodem Michaële Palæologo in hujusmodi excommunicatione manente, societatem vel confœderationem, aliquam contrahere, sub quovis ingenio, vel machinatione præsumant, vel etiam ei aliàs in his pro quibus excommunicatus est denunciatus à nobis, præstare consilium, auxilium, vel favorem, publicum vel occultum.

Pœnarum promulgatio in contradicentes.

§. 3. Et si secùs præsumptum fuerit, omnes singulares personas contrarium facientes, non obstante qualibet indulgentia, sub quacumque forma verborum, vel expressione ipsis ab Apostolica Sede concessa, vel in posterum concedenda, quam quoad hoc viribus volumus omninò carere, sententiam excommunicationis, quam ex nunc in ipsos ferimus, volumus incurrere ipso facto. Terras autem ipsorum necnon universitates prædictas, quæ secùs attentare præsumpserint, prout expedire viderimus, Ecclesiastico subjicere curabimus interdicto, ad privationem omnium bonorum, quæ à quibuslibet tenentur in Ecclesiis, & ad pœnas alias spirituales & temporales, prout utile putabimus processuri, & nihilominùs societates confœderationum ipsas, etiam si pœnarum & juramenti adjectione, vel quacumque fuerint alia firmitate vallata, decernimus irritas, & inanes.

Jussio hanc sanctionem publicandi.

§. 4. Ut autem hujusmodi noster processus ad communem omnium notitiam deducatur, chartas sive membranas processum continentes eumdem, in Urbevetanæ Ecclesiæ appendi, vel affigi ostiis, seu superliminaribus faciemus, qua processum ipsum quasi sonoro præconio, & patulo indicio publicabunt, ita quod idem Palæologus, & alii contra quos processus ipse contigit, nullam possint postmodùm excusationem prætendere, quòd ad eos talis processus non pervenerit, vel quòd ignoraverint eumdem, cùm non sit verisimile remanere quoad ipsos incognitum vel occultum, quod tam parenter omnibus publicatur.

Dat. P. A. 1. die 18. Novemb.

Actum apud Urbem Veterem, in plantea dictæ majoris Ecclesiæ, in festo Dedicationis Basilicæ Principis Apostol. Pont. nostri Anno primo.

HONORIUS IV. PONT. CXCI ANNO DOM. MCCLXXXV.

HOnorius Quartus Romanus, Jacobus Sabellus anteà dictus, Patre Luca, Diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ in Cosmedin, aliàs Schola Græca. Creatus Perusii 4. Non. Aprilis Anno Domini 1285. Coronatus Romæ die 2. Kal. Maji. eodem anno, sedit annos duos, dies duos. Creavit Cardinalem unum. Obiit Romæ anno 1287. 3. Nonas Aprilis, & ad S. Petrum sepultus est, posteà ad Ecclesiam S. Mariæ in Ara Cœli translatus, & in Sacello majorum suorum conditus. Vacavit sedes menses 10. dies 10

I.

Damnatio sectæ, sub nomine Ordinis Apostolorum, nulla habita Sedis Apostolicæ licentia, temerè introductæ.

Consimiles literas edidit Nicol. IV. Pont. sui anno 3. sed bu antiquioribus de more contentus, eas prætermisi.

Edita, A.D. 1286.

HONORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus Patribus, universis patribus Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Cathedralium Ecclesiarum electis, & Vicariis earumdem ad quos literæ istæ pervenerint. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Gregorius X. vetuit novas institui religiones in c. 1. de Relig. dom. 1. n. 6.

OLIM fœl. recor. Papa Gregorius X. prædecessor noster, in Concilio Lugdunensi omnes religiones & Ordines Mendicantium, ad inventos post generale Lateranense Concilium, qui nullam confirmationem Sedis Apostolicæ meruerunt, perpetuæ prohibitioni subjecit: & quatenus processerant, revocavit.

Quidam tamen religionem sub nomine Ordinis Apostolorum induxerunt multa mala patrantes.

§. 1. Verùm sicut ad nostri Apostolatus auditum, fama quærula deferente, pervenit, quidam qui post generale, & ante Lugdunense prædicta Concilia sub nomine Ordinis Apostolorum; habitum novæ religionis assumpserunt, quamquam nullam aliquando confirmationem Sedis Apostolicæ meruissent, prohibitionis ac revocationis prædictæ t merarii præsumptores, eumdem habitum, seu ei consimilem sub eodem nomine usque hodie deferentes, quamplures etiam alii, assumpto post dictum Lugdunense Concilium, hujuscemodi habitu, per diversas Mundi partes mendicando discurrere non verentur, facientes ea quæ non condecent, in animarum suarum periculum, & grave scandalum plurimorum: præsertim cùm nonnulli, pravitatis hæreticæ vitio laborantes, sub hujusmodi habitu sint inventi.

Hic ergo Pont. eum damnat.

§. 2. Nos igitur volentes, talium prævaricatorum insolentem audaciam refrænari, & prædictam, non tam religionem, quàm perniciosam sectam penitùs aboleri, ne fortè fidelium simplices, falsa sanctitatis eorum imagine seducantur, universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus quoscumque de prædictis in vestris civitatibus & diœcesibus invenire contigerit, eos ad deponendum hujusmodi habitum, monitione præmissa, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compellatis, monentes eosdem, ut si religiosam vitam ducere cupiunt, ad aliquam se transferant de religionibus approbatis. Quod si aliqui eorum censuram prædictam contempserint, vos contra ipsos ad pœnam carceris, seu aliam prout expedire videbitis, procedatis, invocato adversus eos, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Subventionemque prohibet.

§. 3. Cæterùm, ut prædicti eò faciliùs à sua insolentia compescantur, quò magis à CHRISTI fidelibus abjici se viderint & contemni: Volumus nihilominùs, quòd hujusmodi processum nostrum, in vestrarum civitatum & diœcesum terminis, iteratis vicibus publicantes, ac facientes per aliquos publicari, eosdem populos auctoritate nostra moneatis, & inducatis attentè, ne aliquem de prædictis præfatum habitum deferentibus, recipere præsumant in hospitio, vel eis aliquas eleemosynas largiantur; nec ad deferendum habitum illum, seu ei consimilem, impendant consilium, auxilium, vel favorem.

Dat. Romæ apud S. Sabinam, 5. Id. Martii, Pont. nostri Anno primo, sub anno Dominicæ incarnationis 1285. Dat. P.A. 1. die 11. Mart.

II.

Quod filii & nepotes ejus qui de hæresi inquisitus & absolutus fuit, ad officia & beneficia admitti possint.

Concordat constit. 12. Alex. IV. Quod super §. 12. fol. 116.

Edita A. D. 1286.

HONORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilecto filio Fratri Galgano de Eugubio, Ordinis Fratrum Minorum Inquisitori hæreticæ pravitatis in Ducatu Spoletano. Salutem, & Apost. bened.*

Romanis Pont. frequenter Inquisitoribus commiserunt hæreticos & fautores, eorumq; filios & nepotes beneficiis & officiis privati, & Alex. IV. declaravit id intelligi de filiis & neporibus non conversorum in ejus Bulla cit. in rub.

EXhibita nobis dilecti filii Archioni militis nati quondam Philippi dict. Palmerii militis Spoletani petitio continebat, quod olim significantibus fel. rec. Alexandro Papæ prædecessori nostro Inquisitoribus pravitatis hæreticæ per Italiam deputatis, quod frequenter à Sede Apostolica committebatur eisdem, ut tam hæreticos, credentes, fautores, & receptatores hæreticorum, quàm ipsorum filios & nepotes privandi dignitatibus, personatibus, & officiis publicis, & beneficiis Ecclesiasticis, de diœcesanorum, vel eis absentibus vicariorum suorum consilio haberent liberam potestatem; & qualiter hoc deberet intelligi postulantibus declarari, præfatus prædecessor eisdem Inquisitoribus per suas duxit literas respondendum, quòd de filiis & nepotibus illorum hæreticorum, credentium, & aliorum hujusmodi, qui modo tales esse probantur, intelligendum esse videbatur, non autem illorum quos emendatos esse constaret, ac pro culpa hujusmodi ad mandatum Ecclesiæ pœnitentiam recepisse, quam ipsi, vel jam perfecerant, vel humiliter prosecutioni ejus instarent, vel parati fuerant dum viverent, ad recipiendum eamdem.

Quidam Philippus, inquisitus & emendatus fuit, & tamen Communitas Spolet inolebat admittere ad officia Achionum ejus filium neque ipsius natos.

§. 2. Verùm licet Inquisitor pravitatis hujusmodi, tunc in partibus illis per Sedem Apostolicam deputatus, memoratum Philippum qui sibi confessus extitit, quòd cuidam hæretico reverentiam fecerat, quædam contra fidem proferendo Catholicam, privaverit bonis suis, ac idem Philippus injunctam sibi propter hoc ab eodem Inquisitore pœnitentiam perfecerit reverenter, ac tandem sicut verè Catholicus receptis Ecclesiasticis Sacramentis viam fuerit universæ carnis ingressus, & ab Inquisitore præfato etiam absolutus, tamen Potestas, Consilium, & Commune Spoletanum dictum Archionum ejusque filios occasione præmissorum, ad officia civitatis Spoletanæ pro sua recusant admittere voluntate. Quare prælibatus Archionus nobis humiliter supplicavit; ut nos misericorditer attendentes, quod idem Philippus sicut præmittitur, tamquam verè Catholicus & fidelis Ecclesiæ Romanæ decessit, eumdem Archionum & filios ejus decernimus, juxta præmissum ejusdem prædecessoris responsum, in aliquo puniri occasione hujusmodi non debere: sed eos ad omnia sæcularia officia, & beneficia Ecclesiastica, & dignitates, ac ad omnes ordines, impedimento hujusmodi non obstante, potiùs admittendos.

Hic tamen Pont. jubet eos admitti constito esse fideles

§. 3. Quia igitur de facto hujusmodi & ejus circumstantiis habere poteris notitiam pleniorem: Nos gerentes de circumspectione tua fiduciam in Domino specialem, præsentium tibi auctoritate committimus & mandamus, ut si diligenti inquisitione præmissa, prædicta inveneris veritate fulciri, & tibi etiam constiterit, quòd præfati Archionus & filii non sint de hæretica pravitate suspecti, & in fidelitate ac devotione Ecclesiæ supradictæ persistant (super quibus omnibus tuam intendimus conscientiam onerare) auctoritate nostra denuncies, & declares, quod propter præmissa, vel eorum

occasione nihil eis possit objici, vel opponi, quin ad omnia sæcularia officia, & beneficia Ecclesiastica, etiam si dignitates existant, illis non obstantibus, assumi liberè valeant: & hi qui liberati esse noscuntur, ad omnes ordines promoveri, prout secundùm Deum, & honorem Catholicæ fidei videris expedire. Quicquid autem super his inveneris, & duxeris faciendum, nobis per tuas patentes literas harum seriem continentes fideliter studeas intimare.

Dat. P. A. 2. die 27. Novemb. — Dat. Romæ, apud S. Sabinam, 5. Calendas Decembris, Pontificatus nostri Anno secundo.

NICOLAUS QUARTUS PONT. CXCIII. ANNO DOMINI MCCLXXXVIII.

ANNO 1288.

Nicolaus IV. Asculanus, humili genere in Picentibus ortus, Fr. Hieronymus Asculanus anteà dictus, Episcopus Prænestinus, Creatus 8. Cal. Martii, Anno Domini 1288. Coronatus 6. Cal. Martii, eodem anno. Sedit annos 4. mensem unum, dies quatuordecim. Creavit Cardinales 8. Obiit Romæ pridie Nonas Aprilis 1292. & in Ecclesia S. Mariæ Majoris sepultus. Vacavit Romana Sedes annos duos, menses tres, dies duos.

I. Quòd Christiani ad Judæorum ritum transeuntes, ipsique Judæi ad Christianam fidem conversi, ad illum redeuntes, ab inquisitoribus uti hæretici, eorumque auxiliatores puniantur: Judæi verò, Christianos ad eorum ritum trahentes, pœna debita compescantur.

Ejusdem argumenti Constitutiones ediderunt Clemens IV. Const. 13. & const. 14. Greg. X. hic sup. Const. 3. Turbato, fol. 155. quas declaravit Bonifac. VIII. in cap. Contra de Hæret. in 6. Prout aliam similem legem statuit contra hujusmodi Christianos, & Saracenos Gregor. XI. infrà in hoc Tom. 1. in ejus constit. 2. Admodum.

Edita A. D. 1288.

NICOLAUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Prædicatorum, & Minorum Ordinum Inquisitoribus hæretica pravitatis, auctoritate Sedis Apostolicæ deputatis, & in posterum deputandis. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Causa huius constitutionis. — TURBATO corde audivimus, & narramus, quòd non solum quidam de Judaicæ cæcitatis errore ad lumen fidei Christianæ conversi, ad priorem reversi esse perfidiam dignoscuntur; verùm etiam quamplurimi Christiani, veritatem Catholicæ fidei abnegantes, se damnabiliter ad ritum Judaicum transtulerunt, quo tantò magis reprobum fore cognoscitur, quantò ex hoc CHRISTI nomen sanctissimum, quædam familiari hostilitate, securiùs blasphematur.

Sanctio contra Christianos ad ritum Judæorum transeuntes, & Judæos conversos ad illum redeuntes. — §. 1. Cùm autem huic pesti damnabili, congruis & festinis deceat remediis obviare, universitate vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus infrà terminos vobis ad inquirendum contra hæreticos, auctoritate Sedis Apostolicæ designatos, super præmissis, tam per Christianos quàm etiam per Judæos, inquisita diligenter & solicitè veritate, contra omnes quos talia inveneritis hactenus commisisse, aut committere in futurum, tamquam contra hæreticos, contra fautores quoque, receptatores, & defensores eorum, procedere studeatis.

Sanctio contra Judæos ad eorum ritum Christianos inducentes. — §. 2. Judæos autem, qui Christianos utriusque sexus, ad eorum ritum execrabilem induxerint, aut inveneritis de cætero inducentes, pœna debita puniatis: contra dictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo: invocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis.

Dat. Romæ * Nonis Septemb. Pontificatus nostri Anno primo.

*aliàs Reate. Dat. P. A. 1. die 3. Sept.

II. Approbatio Tertiæ Regulæ Fratrum & Sororum Tertii Ordinis à B. Francisco institutæ, pro sæcularibus in propriis domibus viventibus, Tertiariis nuncupatis.

Quoad istos Tertiarios, nonnullas vidi Pontificias constitutiones quas prætermisi, quia ea attenditur quæ à Leone X. firmata fuit, infrà const. 22. Dum intra, ad finem.

Huic Regulæ addixerunt se etiam alii, qui regularem vitam ducebant, ideò eam pro his Regularibus reformavit idem Leo infrà in const. 42. Inter cætera. De toto autem Ordine S. Francisci, notavi supra ad const. 5. Honor. III. Solet. fol. 66.

Edita A. D. 1289.

NICOLAUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus, & dilectis in Christo filiabus Sororibus Ordinis Fratrum de pœnitentia, tam præsentibus, quam futuris. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Proœmium. — SUprà montem Catholicæ fidei quam populis gentium, qui ambulabant in tenebris, discipulorum Christi sincera devotio igne charitatis exæstuans, verbo solicitæ prædicationis edocuit, quamque Romana tenet & servat Ecclesia, solidum Christianæ Religionis positum noscitur fundamentum, nullis umquam concutiendum turbinibus, nullis quassandum fluctibus tempestatum. Hæc est etenim recta, veraque Fides, absque cujus consortio nemo in conspectu Altissimi acceptus redditur, nemo gratiosus occurrit. Hæc est, quæ salutis semitam præparat, & fœlicitatis æternæ præmia gaudiaque pollicetur. Ideóque gloriosus CHRISTI Confessor B. Franciscus hujus Ordinis Institutor, viam ascendendi ad Dominum verbo pariter & exemplo demonstrans, ipsius sinceritate Fidei suos filios erudivit, eosque illam profiteri, constanter tenere, similiter ac opere voluit adimplere, ut per ejus semitam salubriter incedentes, mererentur post vitæ præsentis ergastulum, æternæ beatitudinis effici possessores.

De modo examinandi volentes intrare Ordinem.

Cap. I.

Examine recipiendorum. — Nos igitur Ordinem ipsum opportunis favoribus prosequentes, ad ejus augmentum benigniùs intendentes, statuimus, ut omnes quos ad servandum hujusmodi vitæ formam assumi contigerit, ante assumptionem ipsorum, de Fide Catholica, & obedientia erga præfatam Ecclesiam diligenti examinationi subdantur. Et si eas professi firmiter fuerint, vereque crediderint, admitti, seu recipi tutè poterunt ad eamdem. §. Præcavendum est tamen solicitè, hæreticus ne quis, vel suspectus de hæresi, aut etiam infamatus, ad vitæ observationem ipsius quomodolibet admittatur. Et si talem inveniri contigerit extitisse receptum, assignetur ille quamcitiùs Inquisitoribus pravitatis hæreticæ puniendus.

De forma recipiendi volentes intrare Ordinem.

Cap. II.

Receptione ad probationem & professionem, ac stabilitate in Ordine. — Cùm autem Fraternitatem hujusmodi quis intrare voluerit, Ministri ad receptationem talium deputati, ejus officium, statum, & conditionem solerter explorent, sibi fraternitatis ejusdem onera, & præcipuè alienorum restitutionem apertiùs exponentes. Quibus præmissis, si eidem placuerit, juxta modum hujusmodi induatur, & de alienis (si qua fuerint apud eum) satisfacere studeat in pecunia numerata, vel secundùm exhibitam pignoris cautionem. Seque nihilominùs proximis reconciliare procuret. §. Quibus omnibus ad effectum perductis, post unius anni spatium, cum aliquorum discretorum Fratrum consilio, si is videbitur ipsi idoneus, recipiatur hoc modo, videlicet, ut promittat se divina præcepta omnia servaturum, ac etiam satisfacturum (ut convenit) de

de transgressionibus, quas contra hunc videndi modum commiserit, cùm interpellatus ad Visitatoris extiterit voluntatem. Et hujusmodi ab eo facta promissio, per manum publicam in scriptis inibi redigatur. Alio autem modo nullus à Ministris recipiatur eisdem, nisi visum eis aliter fuerit, conditione personæ, ac ipsius instantia, solicita consideratione discussis. ʃ. Ordinamus prætereà statuentes, ut nullus post ipsius fraternitatis ingressum de eadem egredi valeat, ad sæculum reversurus. Possit tamen transitum habere liberum ad religionem alium approbatam. ʃ. Mulieribus verò viros habentibus (nisi de ipsorum licentia & consensu) non pateat ad consortium dictæ fraternitatis ingressus.

De forma habitus, & qualitate indumentorum. Cap. III.

Habitu & indumentis Fratrum & Sororum.

Fratres insuper ipsius fraternitatis, de humili panno in pretio, & colore, non prorsus albo vel nigro, communiter vestiantur, nisi fuerit ad tempus in pretio per Visitatores de consilio Ministri ob causam legitimam, & apertam, cum aliquo dispensatum. Clamydes quoque ac pelles, absque scollaturis, scissas, vel integras, affibulatas tamen, vel patulas, ut congruit honestati, causasque manicas Fratres habeant supradicti. ʃ. Sorores etiam chlamyde induantur, & tunica de hujusmodi humili panno factis, vel saltem cum chlamyde habeant guarnellum, seu placentinum, coloris albi vel nigri, aut paludellum amplum de canabo, sive lino, absque ulla crispatura consutum. ʃ. Circa humilitatem verò panni, & pellitones Sororum ipsarum, juxta conditionem cujuslibet earumdem, ac loci consuetudinem poterit dispensari. ʃ. Bindis, & ligaturis sericis non utantur, pelles dumtaxat agninas, bursas de corio, & corrigias, simpliciter absque serioco ullo factas, & non alias, tam Fratres habeant, quàm Sorores, & depositis cæteris, (juxta B. Petri Apostolorum Principis salubre consilium) vanis hujus sæculi ornamentis.

Quòd non vadant ad inhonesta convivia; & spectacula, & quòd histrionibus non donent. Cap. IV.

Spectaculis & conviviis vitandis.

Sit eis ad inhonesta convivia, vel spectacula, sive curias, seu choreas, accessus penitùs interdictas. Histrionibus, seu vanitatis intuitu nihil donent. Et ne quidquam illis donetur à propria familia, prohibere procurent.

De abstinentia, & jejunio. Cap. V.

Jejuniis.

Ab esu carnium, quarta, & sexta feria, dieque Sabbati, abstineant universi, nisi aliud infirmitatis, vel debilitatis instantia suaderet. Minutis verò per triduum, carnes dentur, nec subtrahantur in itinere constitutis. Sit quoque ipsarum comestio licita singulis cùm solemnitatem præcipuam intervenire contigerit, in qua cæteri Christiani ab antiquo epulis cerneis vesci solent. Aliis autem diebus, in quibus jejunium non servatur, ova, & caseus non negentur; Sed & cum Religiosis cæteris, in eorum Conventualibus domibus licitè sumere valeant de appositis ab eisdem. Sintque prandii, cœnæque refectione contenti, exceptis languidis, & viatoribus, & infirmis. ʃ. Sic sanis cibus moderatus, & potus, cùm textus Evangelicus habeat. Attendite ne corda vestra, crapula & ebrietate graventur. Prandium autem, vel cœna, nisi præmissa semel Dominica oratione non sumatur, post sumptionem cuilibet cumDeo gratias, iteranda, quòd si omitti contigerit, dicatur tribus vicibus Pater noster. ʃ. Qualibet verò sexta feria totius anni jejunium celebretur, nisi fortè infirmitatis vel alia causa legitima excusentur, nisi Festum Natalis Domini feria ipsa occurreret observandum. Sed à festo omnium Sanctorum usque ad Pascha, quarta, & sexta feria jejunabunt. Alia, quæ ab Ecclesia sunt statuta, vel Ordinariis ex causa communiter indicta, jejunia nihilominùs servaturi. In Quadragesima verò B. Martini, usque ad diem Nativitatis Domini, & à Dominica Quinquagesimæ usque ad Pascha, diebus singulis (exceptis Dominicis) jejunare procurent, nisi aliud fortasse infirmitas, vel necessitas alia suaderet. Sorores gravidæ, usque ad suæ purificationis diem ab exercitatione qualibet corporali (orationibus dumtaxat exceptis) poterunt, si voluerint abstinere. ʃ. Laborantes autem (propter fatigationis afficientis instantiam) à Dominicæ Resurrectionis festo usque ad festivitatem B. Francisci prædicti, ter in die qua exercitio laboris incumbent, licitè sumere cibum possunt. Cùm verò illos contigerit aliorum imminere laboribus, de cunctis appositis, die quolibet sumere licebit eisdem, nisi sexta feria, vel dies sit alia, in qua generaliter ab Ecclesia jejunium noscitur institutum.

Quoties debeant confiteri per annum, & sumere Corpus Christi. Cap. VI.

Confessione & Communione.

Singuli autem Fratrum, & Sororum ipsarum, ter in anno, videlicet, in Natali Domini, in Resurrectione ipsius, & Pentecostes festivitatibus, peccata propria confiteri; & Eucharistiam devotè suscipere non postponant, reconciliando se proximis, & restituendo etiam aliena.

Quòd non ferant arma impugnationis. Cap. VII.

Armorum delatione.

Impugnationis arma secum Fratres non deferant, nisi pro defensione Romanæ Ecclesiæ, Christianæ Fidei, vel etiam terræ ipsorum, aut de suorum licentia Ministrorum.

De dicendis horis Canonicis. Cap. VIII.

Horarum recitatione & aliis orationibus.

Dicant universi quotidiè septem horas Canonicas, videlicet, Matutinum, Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, Vesperas, & Completorium. Clerici, videlicet scientes psalterium, pro Prima Deus in nomine tuo, Beati immaculati, usque ad Legem pone, ac alios Horarum Psalmos, juxta Clericorum ordinem, cum Gloria Patri dicant. ʃ. Cùm verò ad Ecclesiam non accedent, pro Matutino Psalmos dicere studeant, quos dicunt Clerici, vel Ecclesia Cathedralis, vel saltem ut illiterati alii, pro Matutino duodecim, & pro alia qualibet hora septem vicibus Pater noster, cum Gloria Patri dicere non omittant. In quibus, videlicet Primæ ac completorii Horis, minorem symbolum, & Misereri mei Deus, adjiciant qui noverunt. Sed si horis non dixerint constitutis, dicant tribus vicibus Pater noster. ʃ. Infirmi autem, Horas hujusmodi non teneantur dicere, nisi velint. ʃ. In Quadragesima verò S. Martini, & etiam in majoribus Ecclesiis in quarum parochiis habitant, matutinalibus Horis personaliter adire procurent, nisi causa rationabili excusentur.

Quòd omnes, qui de jure possunt, faciant testamentum. Cap. IX.

Testamentis.

Omnes præstereà, quibus de jure facultas affuerit, condant, seu faciant testamen tum, & de bonis suis infra tres menses post eorum ingressum immediatè sequentes, ordinent & disponant, ne quemquam illorum contingat decedere intestatum.

De pace reformanda inter Fratres, & alios extraneos. Cap. X.

Pace.

De pace verò inter Fratres & Sorores, aut etiam exteros in discordia positos facienda, sicut Ministris videbitur ita fiat, adhibito (si facultas affuerit) Episcopi Diœcesani consilio in pace.

Quando molestantur contra jus, aut eorum privilegia. Cap. XI.

Vexatione contra privilegia.

Si verò Fratres, vel Sorores contra jus, vel eorum privilegia per Potestates, seu Rectores locorum, ubi domicilium obtinent, vexationibus impetantur, Ministri loci ad Episcopos, & alios locorum Ordinarios studeant habere recursum, juxta consilium & ordinationem ipsorum in tabulis processuri.

Quòd

Quòd caveant, in quantum possunt, à juramentis solemnibus. Cap. XII.

A juramentis autem solemnibus omnes abstineant, nisi necessitate cogente in casibus per indulgentiam Apostolicæ Sedis exceptis, videlicet, pro pace, fide, calumnia, & testimonio perhibendo, ac etiam in contractu emptionis, venditionis, & donationis, ubi videbitur expedire. §. In communi quoque loquela, vitent, prout poterunt, juramenta. §. Et qui die aliqua, minùs cautè juraverint lapsu linguæ (prout contingere in multiloquio consuevit) die ipso in sero, cùm debet recogitare quid fecerit, dicat tribus vicibus orationem Dominicam, propter incautè facta hujusmodi juramenta. Memor autem sit quilibet, ut ad divina obsequia, familiam propriam exhortetur.

De audienda Missa & Congregatione facienda. Cap. XIII.

Universi sani Fratres & Sorores cujuscumque Civitatis, aut loci, diebus singulis (si commodè poterunt) Missæ officium audiant. Et mense, quolibet ad Ecclesiam, sive loca, ad quam, vel ad quæ Ministri curaverint intimare, conveniant, Missarum solemnia inibi audituri. §. Unusquisque autem, usualis monetæ denarium Missario tribuat, qui pecuniam hujusmodi colligat, & eam de consilio Ministrorum inter Fratres, & Sorores paupertate gravatos, & præcipuè infirmantes, ac eos, qui funeris carere dignoscuntur exequiis, & deinde pauperes alios, dividant congruenter. §. Offerant insuper de ipsa pecunia, Ecclesiæ memoratæ. Tuncque (si commodè poterant) virum religiosum, & in verbo Dei competenter instructum habere procurent, qui eos ad pœnitentiam, & misericordiæ opera exercenda hortetur, solicitè moneat, & inducat. §. Studeat quilibet, dum Missæ celebratur officium, & prædicationis verbum proponitur, servare silentium; orationi, & officio sit intentus, nisi cùm communis utilitas fraternitatis impediat.

De Fratribus infirmis, & defunctis. Cap. XIV.

Cùm autem, quemquam ex Fratribus infirmari contigerit, Ministri, per se vel per alium, seu alios (si hoc eis infirmus fecerint intimari) semel in hebdomoda, visitare teneantur ægrotum, ipsum solicitè ad recipiendum pœnitentiam (prout meliùs, & efficaciùs expedire putaverint) inducentes, necessaria illi de bonis communibus ministrando. §. Et si præfatus infirmus de præsenti luce migraverit, Fratribus & Sororibus tunc in Civitate, vel loco, ubi etiam contigerit mori præsentibus nuntietur, ut defuncti exequiis procurent personaliter interesse. A quibus, donec Missarum fuerint celebrata solemnia, & corpus tumulo conditum, non recedant. §. Hoc quoque circa Sorores infirmatas, & decedentes volumus observari. §. Præterea intra octo dies post ipsius sepulti obitum immediatè sequentes, quilibet Fratrum & Sororum ipsarum dicat pro anima ejus, Sacerdos videlicet, Missam unam, sciens Psalterium 50. psalmos & illiterati totidem Pater noster, & in fine cujuslibet Requiem æternam adjiciant. Et post hæc, infra annum, pro Fratrum & Sororum, tam vivorum, quàm defunctorum salute, tres Missas faciant celebrari. Qui verò Psalterium sciverint, illud dicant, & cæteri orationem Dominicam centies dicere non ommittant, Requiem æternam in fine cujuslibet addituri.

De Ministris. Cap. XV.

Ministeria quoque, ac alia officia, quæ præsentis formulæ series exprimit, imposita sibi quisque devotè suscipiat, curetque fideliter exercere. Officium autem cujuslibet, certi temporis spatio limitetur. Nullus Minister instituetur ad vitam, sed ejus ministerium certum tempus comprehendat.

De visitatione, & correctione delinquentium. Cap. XVI.

Ad hæc, Ministri, & Fratres, ac Sorores Civitatis, & loci cujuslibet, ad visitationem communem in aliquo loco religioso, vel Ecclesia, ubi locum hujusmodi contigerit deesse, conveniant, & Visitatorem habeant Sacerdotem, qui alicujus approbatæ Religionis existat, quique illis, de commissis excessibus, injungat pœnitentiam salutarem. Nec quivis alius possit eis hujusmodi visitationis officium exhibere. §. Quia verò, præsens vivendi forma, institutionem à B. Francisco prælibato suscepit, consulimus, ut Visitatores, & informatores, de Fratrum Minorum Ordine assumantur, quos Custodes, vel Guardiani ejusdem Ordinis, cùm super hoc requisiti fuerint, duxerint assignandos. Nolumus tamen congregationem hujusmodi à Laico visitari. Hujusmodi autem visitationis officium, semel exerceatur in anno, nisi necessitate aliqua suadente fuerit pluries facienda, §. Incorrigibiles verò, ac inobedientes, monitio trina præveniat. Qui si se corrigere non curaverint, de ipsius Congregationis consortio expellantur omninò, de consilio discretorum.

De vitandis litigiis inter se, & cùm in aliis. Cap. XVII.

Litigiis vitandis.

Vitent insuper Fratres & Sorores (juxta posse) litigia inter se, illa (si suscitari contigerit) solicitè dirimendo, Alioquin, de jure eorum illo respondeant, apud quem potestas residet judicandi.

Qualiter, & per quos in abstinentiis possit dispensari. Cap. XVIII.

Dispensatione circa abstinentias.

Ordinarii autem locorum, vel Visitator, cum Fratribus, & Sororibus universis, in abstinentiis, jejuniis, & austeritatibus aliis, ex causa legitima (cùm expedire viderint) poterunt dispensare.

Quòd Ministri eorum manifestas culpas denuntient Visitatori. Cap. XIX.

Incorrigibilibus.

Ministri verò, manifestas Fratrum & Sororum culpas Visitatori denuncient puniendas. §. Et si quisque incorrigibilis fuerit, post trinæ admonitionis instantiam, à Ministris (de discretorum Fratrum aliquorum consilio) Visitatori nuncietur eidem, de fraternitatis consortio abjiciendus ab ipso, & in Congregatione postmodùm publicandus.

Qualiter in prædictis nemo obligatur ad culpam mortalem. Cap. XX.

Non observantibus Regulam.

Cæterùm in præmissis omnibus, ad quæ Fratres vestri Ordinis non ex divinis præceptis, vel statutis tenentur Ecclesiæ, nullum ipsorum ad moralem culpam volumus obligari, sed impositam sibi pœnitentiam, pro transgressionis excessu, prompta humilitate recipiat, & efficaciter studeat adimplere.

Sanctio pœnalis.

§. 2. Nulli ergò omninò hominum, liceat hanc paginam nostri statuti, & ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Reatæ, 16. Calen. Septembris; Pontificatus nostri anno 2. Dat. P. A. 2. die 17. Aug.

III.

Declarationes Reformationis Gregor. IX. Monachorum Congreg. Cluniacensis, Ordinis S. Benedicti.

Hujus Greg. constitutio est n. 5. sup. fol. 57. ubi notavi.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1289.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati Clun. ejusque Coabbatibus, Prioribus, & Conventibus universis Cluniacensis Ordinis, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

REgis pacifici pacis opera diligentis gerentes (licet immeriti) vices in terris, pacis bonum & concordiæ stabilis unitatem cunctis fidei orthodoxæ cultoribus, sed potissimè regularis observantiæ vinculo alligatis, ferventibus votibus votis appetimus, & solicitis studiis procuramus, ut divinorum cultui, cui salubris illos dedicavit intentio, liberiùs & commodiùs immorentur. Quamobrem

brem vigiles reddimur, & propenſiùs affectamus, ut inter vos divinis obſequiis regulariter deputatos, tranquilla pax vigeat, fraterna charitas ferveat, animorum identitas perſeveret.

Greg. ix. ſtatuta edidit ad reformationem Ordinis in ſua conſt. 5 Behemoth fol. 74.

§. 1. Sanè fœlicis recordationis Gregorius Papa nonus, prædeceſſor noſter, ad veſtrum & Monaſterii veſtri ſtatum proſperum & tranquillum intendens, nonnulla pro reformatione Cluniacenſis Ordinis duxit dum viveret auctoritate Apoſtolica ſtatuenda, quæ diſtrictè ac inviolabiliter obſervari præcepit in Ordine ſupradicto.

Hic Pont. ea declarat, ut ſequitur.

§. 2. Nos autem diligentiùs attendentes, quòd aliquorum ex ſtatutis hujuſmodi quæ nobis non modicum difficilia videbantur, non poterat obſervatio efficax provenire, circa illa prout expedire cognovimus; duximus providendum. Et volentes ipſius prædeceſſoris veſtigia limitari, auctoritate Apoſtolica duximus ſtatuendum, ut ſtatuta ipſa juxta moderationem noſtram prout notatur inferiùs in eodem Ordine perpetuis futuris temporibus obſerventur.

Capitulum generale quando, a quibus & qualiter fieri debeat.

§. 3. Inprimis itaque ſtatuimus, ut omnes Abbates, & Priores Cluniacen. Ordinis, immediatè Monaſterio Cluniacen. ſubjecti, in regno Franciæ conſtituti annis ſingulis, exiſtentes autem in Anglia, Hiſpania, Alemania & Lombardia, de biennio in biennium conveniant ad Capitulum generale, ubi ſine perſonarum acceptione, ſecundùm Deum, & B. Benedicti regulam & Cluniacen. Ordinis inſtituta, delinquentium corrigantur exceſſus, & de ſalute animarum, & conſervatione Ordinis ac domorum indemnitate tractetur, & ſtatuatur quod fuerit regulariter ſtatuendum. Nec in hoc Priores & Camerarii invicem ſibi parcant: ſed unuſquiſque quæ viderit in Ordine corrigenda in perſonis vel rebus, quæ per Viſitatores non fuerint correcta, coram Definitoribus annis ſingulis in publico vel privatim in charitate proponat. Et hoc idem Viſitatores coram Definitoribus facere teneantur, & correctus hoc moleſtè non ferat, ſed correctionem accipiat patienter. Hoc autem Capitulum (in quo volumus ut nullæ fiant exactiones ab aliquo, nulla dentur munera vel recipiantur, ſeu etiam promittantur, ſed omnia in ſinceritate procedant) modo qui ſequitur celebretur, & in eo Definitores de Abbatibus & Prioribus Cluniacenſis Ordinis eligantur. Ad quod quidem Capitulum Abbates & Priores præfati, modo prædicto per obedientiam venire teneantur (cauſa dumtaxat infirmitatis excepta) niſi caſus inopinatus & multum damnoſus incurreret, Definitorum & Capituli judicio relinquendus, & eorum quibus proprium impedimentum ſeu caſum Capitulo & Definitoribus denunciet ſupradictis. Qui verò non venerit, & ſe ſecundùm modum legitimè non excuſaverit memoratum; poſt ſequens Capitulum ad quod venire ſimiliter, teneatur in clauſtro Cluniacenn. duorum menſium ſpacio aſſiduè moram trahat. Mediati autem Abbates & Priores, ſingulis annis ſemel ad Capitulum conveniant in principalibus Abbatiis & Prioratibus quibus ſubſunt ſtatuto tempore, prout viſum fuerit expedire. Quòd ſi non fecerint, in ſuis immediatè majoribus Abbatiis vel Prioratibus pœna ſimili puniantur.

Definitores quindecim Capituli generalis pro prima vice eligantur.

§. 4. Circa verò electionem Definitorum Capituli generalis Cluniacenn. celebrandi, ordinamus ut dilecti filii noſtri Matthæus, tit. S. Laurentii in Damaſo, & H. tit. S. Sabinæ presbyt. Card. ac Abbas Manziacenn. & Magiſter Albertus Prior S. Lupi, de ipſius Ordinis Cluniacenn. reformatione tractantes apud Sedem Apoſtolicam quindecim de Abbatibus, & Prioribus Cluniacenn. Ordinis ſupradicti, eligant hac vice in Definitores primi Capituli reformationem hujuſmodi ſubſequentis.

Forma eligendi Definitores in Capitulo generali.

§. 5. Qui quindecim ſic ab ipſis electi, jurent in ipſo primo futuro Capitulo generali, ad ſancta Dei Evangelia corporaliter tacto libro, quòd in definitionibus ſecundùm Deum & B. Benedicti regulam & Apoſtolicæ Sedis ſtatuta, ſine omni perſonarum acceptione, procedant, ac ipſi in principio ſequentis Capituli antequam tractatus Capituli aggrediantur ejuſdem, jurent tactis ſacroſanctis Evangeliis, & bona fide ſine acceptione perſonarum eligere quindecim Definitores de Abbatibus, & Prioribus; Si Abbates defuerint nihilominùs de Prioribus præfati Cluniacenn. Ordinis viros probos, ac Deum timentes, ac zelum communis utilitatis habentes, & præſtito ejus hujuſmodi juramento, viros tales poſtmodùm eligant. Volumus autem, quòd illi qui Definitores in uno Capitulo fuerint, Capitulo immediatè ſequenti definitores eſſe non poſſint: & hæc forma eligendi Definitores in poſterùm obſervetur. Si autem aliqui de Definitoribus Capituli præcedentis, ad quos ſpectat electio Definitorum, abeſſe contigerit, reliqui qui præſentes fuerint nihilominùs ad ipſorum electionem procedere non omittant. Et qui à majori parte ipſorum eligentium nominati fuerint & electi, ſine aliqua exceptione pro Definitoribus habeantur. Et hoc etiam in Definitoribus & Definitorum ſententiis obſervetur. Diligentiam autem vel negligentiam Ordinis ſupradicti, annis ſingulis Definitores per ſuas patentes literas, ad moderatas Cluniacenn. Ordinis expenſas, ſignificare ſummo Pontifici teneantur, quomodo regula B. Benedicti & præſentia in Ordine ipſo ſerventur ſtatuta.

Cauſa per Abbati non definita, in Capitulo terminentur.

§. 6. Omnes verò cauſæ, quæ inter ejuſdem Ordinis perſonas emerſerint, & per Abbatem non fuerint terminatæ, delatæ ad Capitulum per Definitores ſtatutos in Capitulo terminentur, & ea ſtatuantur, quæ provenire ad correctionem, conſervationem & reſtrictionem, non ad relaxationem Ordinis vel regulæ videbuntur.

Conſtitutiones Capituli generalis inprimis obſervandæ & non immutandæ ſunt.

§. 7. Nec aliquis definita ſeu acta per Definitores Capituli generalis, poſſit vel audeat immutare; niſi in caſu magnæ neceſſitatis & evidentis utilitatis, in quo poteſtas Abbati intelligitur relinquenda de conſilio & aſſenſu peritorum & diſcretorum duorum ex illis qui Domini Ordinis appellantur. Nec diſpenſare præſumat in pœnis, niſi contra aliquem ſententia excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti ferretur, qui ſi paruerit, poterit per Abbatem Cluniacenſem aut alium, vel Priorem ſuum immediatè ſuperiorem abſolutionis beneficium obtinere, ita tamen quòd ſic abſoluti culpa & ſatisfactio referatur & appareat Definitoribus in primo tunc ſequenti Capitulo generali. In aliis verò pœnis impoſitis à Definitoribus nullus diſpenſet, niſi ex neceſſaria cauſa & rationabili, quam ſignificari volumus ſequenti Capitulo generali, & ſi Definitores non judicaverint eam eſſe legitimam, relaxantes ſeu diſpenſantes per ipſos Definitores pœna ſimili puniantur.

Ordinationes Capit. quando obligent ad mortalem culpam Et quoties per Prælatos recitandæ ſunt.

§. 8. Definitiones autem ſeu ordinationes Capituli generalis ad mortalem culpam non obligent, ſed ad pœnam, niſi contra eſſentialia obſervantiæ regularis exiſtant.

§. 9. Omnes verò Abbates & Priores annis ſingulis ad Capitulum venientes, definitiones ſi quæ factæ fuerint in ſuo reditu habere procurent, in vigiliis quinque feſtorum præcipuorum, & viſitationis tempore nihilominùs recitandas, ut nullus prætextu ignorantiæ ſe valeat excuſare. Statuta verò præſentia in prima die menſis cujuſlibet legantur, ne per ignorantiam negligantur.

Viſitatores in Capitulo generali ordinentur, & corrigat ... corrigat, &c.

§. 10. Statuimus inſuper, ut in Capitulo generali Cluniacenſi more ſolito per Definitores ordinentur Viſitatores diſcreti, ac Deum timentes per ſingulas provincias, qui jurent ad ſancta Dei Evangelia, corporaliter tacto libro quod vitationis officium exercebunt prout eis fuerit poſſibile (ſecundùm Deum, & B. Benedicti regulam, ac Sedis Apoſtolicæ, & Cluniacenſis Ordinis inſtituta; & quæ per eos corrigent ſecundùm gratiam à Domino ſibi datam.) Ea verò quæ adeò gravia emerſerint vel occurrerint, quòd per eos ſufficienter non poſſint commodè corrigi; & quæ probata fuerint vel per famam deducta, in publicum referant corrigenda, & punienda per Definitores in Capitulo generali, cætera autem non niſi Abbati exponant, propter pericula evitanda. Statum quoque Abbatiarum & Prioratuum quantum ad ſpiritualia & temporalia, referre & exponere quoad prælatos & ſubditos fideliter coram Definitoribus

tenean-

teneantur, ſed caveant Viſitatores, ne ea quæ invenerint in locis viſitatis de prælatis vel ſubditis pandant quomodolibet ſeu revelent, niſi eo modo quo ſuperiùs eſt expreſſum. Et Viſitatores ſic inſtituti, per Abbatem vel alium mutari non poſſunt, niſi ex cauſa rationabili & multum urgenti & evidenti, & hoc de conſilio & aſſenſu dictorum Dominorum qui ſuperiùs nominantur, ſed cauſa ipſa in Viſitatorum exprimatur literis, & in ſequenti Capitulo & coram Definitoribus exponatur. Quæ ſi non fuerit rationabilis judicata, mutans Definitorum arbitrio puniatur. Nec dicti Viſitatores à perſonis & locis quæ viſitant recipere quicquam, præter moderatas expenſas victui neceſſarias, quoquo modo præſumant, excutientes manus ſuas ab omni munere, & cum quatuor tantum ratione Viſitationis aut aliàs equitaturis incedant.

Viſitatores quatuor Monaſt[...] Clun. & perſonam Abbatis viſitent.

§. 11. Statuimus inſuper, ut quolibet anno in Capitulo per Definitores, quatuor diſcretæ perſonæ ac Deum timentes, videlicet duo Abbates, & totidem Priores Clun. Ordinis eligantur, ſi Abbates præſentes fuerint, alioquin loco Abbatum eligantur Priores ad viſitandum monaſterium Clun. perſonam Abbatis & loca circumadjacentia. Qui terminato generali Capitulo, & licentiatis Abbatibus & Prioribus ac aliis qui ad Capitulum convenerant, priùs præſtito corporali juramento, ſuæ viſitationis officium infrà ſex dies poſt terminatum Capitulum incipiant exequi: ne viſitationem hujuſmodi (quæ nullo modo debet omitti) contingat quomodolibet impediri. Qui de ſtatu dicti Monaſterii & locorum circumadjacentium in temporalibus & ſpiritualibus, & de Abbatis perſona diligenter inquirant, & ea quæ corrigenda invenerint corrigere non omittant. Et ea verò quæ majori conſilio indigent, referentur annis ſingulis ad Capitulum generale, ut Eccleſia Clun. in bono ſtatu per viſitationem hujuſmodi perſeveret. Et ſi Abbatis exigerent demerita, quòd tolerari non debeat, per viſitatores moneatur ut cedat, & liceat Viſitatoribus & Conventui Clun. recipere hujuſmodi ceſſionem; Quòd ſi fortè Abbas ſibi de ceſſionis remedio providere noluerit, quæ de ipſo Viſitatorum inquiſitio comprehendet, ad Sedem Apoſtolicam referant.

Abbas Clunij de proventib. & expen. coram Viſitatoribus reddat rationem.

§. 12. Adjicimus autem quòd Abbas Clun. coram Viſitatoribus de omnibus obligationibus per eumdem vel de ejus mandato factis, ac etiam de proventibus & expenſis reddat explicitè rationem, & Viſitatores prædicti hoc ſignificare ſequenti generali Capitulo, & deinde ſummo Pontifici annis ſingulis teneantur.

Abbas Clun. loca Ordinis viſitent ut hic.

§. 13. Quia verò propter defectum Abbatis remotas provincias minimè viſitantis, & domos Ordinis exiſtentes in eis ſpiritualiter & temporaliter malè tractantur, & aliqua à ſubjectione Ordinis ſe ſubtrahere moliuntur, præcipimus ut Abbas Clun. ſtudeat ſicut ei poſſibile fuerit Ordinem viſitare, ac domos à Cluniacenſis Ordinis ſubjectione ſubtractas procuret cum Apoſtolicæ Sedis auxilio ad ſubjectionem ipſius revocari Ordinis vel reduci. Quòd ſi dictus Abbas in ejuſdem Ordinis viſitatione, quàm per ſe vel per alium facere debet, negligens fuerit vel remiſſus, eum Definitores corrigere teneantur. Qui etiam dum ſui Ordinis loca viſitat, ſit temperatus & ſobrius in expenſis, ita quod omnibus computatis ſummam decem librarum turon. parvorum, diebus ſingulis in ſumptibus non excedat. Et viſitationis tempore tam ipſe quàm ſui excutiant ab omni munere manus ſuas, prout de acceptione munerum in ſtatutis fel. rec. Greg. Papæ ix. prædeceſſoris noſtri noſcitur contineri. Infrà dictam autem ſummam idem Abbas ſe temperet ſecundùm locorum exigentiam & facultatem ipſorum, & Definitores de mora ſeu ſpacio temporis ordinent, quo Abbas & Viſitatores hujus ſuæ viſitationis officium debeant terminare.

Beneficiorum collatio hic ordinentur.

§. 14. Ceterùm, quia ex mala ordinatione Prioratuum & obedientiarum, vel frequenti mutatione Priorum, multa eveniſſe detrimenta noſcuntur, diſtrictè præcipimus ut Prioratus, Decanatus & omnes aliæ adminiſtrationes gratis conferantur, & abſque venalitate & aliqua pactione. Nec Cluniacenn. aut Priores Clun. Ordinis de prioratibus audeant aut poſſint facere Decanatus: nec de Decanatibus in quibus Decanus curam animarum habet, & Monachi ſunt & eſſe conſueverunt, poſſint facere grangias; ita quòd nec à Monacho, nec à ſæculari perſona pro aliquo precio conducantur, & ubi factum eſt, vel acceptatum contrarium, per Definitores in ſtatum priſtinum & antiquum reducatur. Et Prioratus & Decanatus hujuſmodi non niſi Sacerdotibus dicti Ordinis Monachis committantur. Hæc autem nolumus ad illas grangias, ſeu adminiſtrationes extendi, quæ curam animarum non habent, & laicis conſuevere committi. Si quis autem propter hæc aliquid dediſſe vel recepiſſe convictus extiterit, numquam in Ordine Clun. dignitatem habeat, vel honorem. Et ſi adverſus aliquem ſuper hoc apud Viſitatores, vel Definitores vehemens habeatur præſumptio, ipſum per eos à prioratu, vel adminiſtratione ſic obtenta volumus amoveri. Et ſi quis humana confiſus potentia, per interventum ſæcularium perſonarum committi ſibi obedientiam, vel prioratum popoſcerit, numquam illum obtineat, ſed nec alium infrà annum.

§. 15. Nec perſonis illegitimè natis Prioratus & Decanatus curam animarum habentes in Ordine ipſo ullatenus conferantur: & ſi ſecus factum fuerit id per Definitores decrevimus revocandum.

Illegitimis Prioratus & Decanatus ne conferantur.

§. 16. Conventuales quoque Priores quamdiu in ſpiritualibus & temporalibus benè adminiſtraverint, non niſi ex certis cauſis debent amoveri; videlicet ſi dilapidatores, vel inobedientes, aut rebelles, ſeu infames, vel incontinentes extiterint, ſeu alio gravi crimine irretiti, ſive ad majorem dignitatem fuerint promovendi, quod etiam de minoribus Prioribus volumus obſervari.

Priores cur amovendi.

§. 17. In deſtitutione verò Abbatùm & Priorum Conventualium, videlicet octo Monachorum, & ſuprà, talis modus & forma ſerventur. Videlicet quòd ſi Viſitatores Abbatem vel Priorem crimínoſum, aut infamem invenerint, patri Abbati referre procurent; qui de conſilio ſex Abbatum vel Priorum propinquorum ejuſdem Ordinis, talem admoneat, vel ſuſpendat, ipſeque ſic admonitus vel ſuſpenſus inclinet humiliter, nec appellet. Nihilominùs autem Viſitatores, admonitiones & ſuſpenſiones hujuſmodi, & earum cauſas Capitulo referant generali. Et Definitores ſuper hoc ordinent & definiant ſecundùm quod eis juſtè, ac ſecundùm Deum videbitur expedire. Et quidem ut huic morbo plenum adhibeatur remedium, prout infrà duximus providendum, videlicet, quòd ſingulis annis in generali Capitulo Definitores ſcribant & retineant nomina ſingulorum Abbatum & Priorum, qui tunc in eodem fuerint congregati. In ſequenti Capitulo lectis eorum nominibus, in quibus Eccleſiis ſive Abbates vel Priores mutati ſint, & mutationis cauſam diligenter attendant; & tunc exceſſus mutantium ſi ſine juſta cauſa mutaverint, & mutatores hujuſmodi puniant & emendent, ſecundùm qualitatem exceſſum eorumdem. Verùm quia Monachi nonnumquam Abbatum vel Priorum ſuorum delicta revelare formidant, ne ad ignotas & remotas provincias quaſi in exilium relegentur, huic morbo ſic duximus providendum: quòd videlicet Viſitatores cùm acceſſerint ad Monaſteria viſitanda, diligenter inquirant ſi quis Monaſterio illo anno, cui officium viſitationis impendunt, & propter quam cauſam emiſſus fuerit. Et ſi cauſa regularis extiterit, approbetur; alioquin revocetur Monachus, & qui eum emiſit, Viſitatorum arbitrio puniatur. Si quis autem fuerit ab Abbatia vel Prioratu ſua culpa remotus, ad aliud Monaſterium, in quo dignè defleat quod commiſit, ſuperioris providentia tranſmittatur. Et ſi fortè propter ſenectutis defectum aut aliam cauſam honeſtam ſpontaneus ceſſerit, revertatur ad clauſtrum illo ſibi quod eligere maluerit deputato, nulluſque literas confirmationis habeat, quod à ſuo Prioratu, vel obedientia non debeat amoveri.

Abbas vel Prior criminoſus aut infamis quomodo & per quos deponendus.

§. 18. Ad inſtitutionem verò Prioris Conventualis

Institutio Priorum Conventualium qualiter fiat.

absque duorum Priorum Conventualium consilio minimè procedatur. Abbates autem & Priores circa temporalia & spiritualia negligentes, per definitores graviter puniantur, & tales præficiantur qui sciant & possint præesse pariter & prodesse, ac jura commissorum sibi Prioratuum observare. Circa personarum verò dicti Ordinis promotionem, sic provida & æqua ordinatione censemus, quòd Abbas Clun. in arduis & gravis negotiis uti debeat consilio sapientum, & dicti Ordinis seniorum. Et in promovendo personas Ordinis, & conferendo beneficia, non sequatur carnalem affectum: sed habendo Deum præ oculis, imitetur in omnibus legem Dei. Et quod dictum est de Abbate Clun. idem per alios Abbates & Priores Ordinis decrevimus observandum. Et quia denunciatum est nobis, quod rarò aut nunquam de claustro Clun. aliquis vel aliqui ad regimen Prioratuum Cluniacenn. Ordinis assumuntur; Statuimus quòd non tàm de claustralibus quàm de aliis, sine personarum acceptione, personæ idoneæ ad ipsorum Prioratum regimen assumantur, cùm per tales qui sunt in Monasterio enutriti, magis in religione Ordo possit & debeat informari.

Pluritas beneficiorum interdicitur.

§. 19. Adhuc districtiùs inhibemus, ne quis plures Prioratus, vel Prioratum cum Abbatia ejusdem Ordinis vel alteriùs habere præsumat. Nec Abbas Cluniacensis, vel aliquis alius Abbas vel Prior ejusdem Ordinis, aliquem de subjectis sibi Prioratibus ad manus suas retineat: sed singulis Prioratibus Priores singuli deputentur.

Nullus nisi Clun. Ordinis religiosus in Clun. Ordine beneficium habere debet.

§. 20. Nec aliquis qui Cluniacenn. Ordinis non fuerit professus, habeat ejusdem Ordinis Prioratum. Nec aliquis Prioratus vel Decanatus Cluniacensis Ordinis cui annexa est cura animarum, vacet ultra sex menses; sed infrà hujusmodi tempus Cluniacenn. cæterique. Abbates & Priores qui habent Prioratus & hujusmodi Decanatus subjectos eis debeant providere. Aliter provisio Prioratuum, & Decanatuum eorumdem, Abbati Cluniacenn. nullo medio subjectorum, intelligatur ad Sedem Apostolicam devoluta. Prioratuum verò & Decanatuum aliorum provisio ad suos immediatè superiores devolvatur omninò, nec Prioratus vel Decanatus cùm cura personis sæcularibus, Clericis vel Monachis alteriùs Ordinis, laicis, prælatis, seu subditis aliquatenùs conferantur: & ubi contrarium attentatum esse dignoscitur, Definitorum arbitrio revocetur. Circa verò illius Prioratus, qui alienati, & permutati esse dicuntur absque Sedis memoratæ licentia, præcipimus ut quòd per Abbatem super illis actum est, penitùs revocetur, & Abbas ad revocationem hujusmodi faciendam quàm primum commodè poterit exhibeat se vigilem, solicitum & etiam studiosum: ita quòd ad clerum divinum & solitum monachorum numerum ac subjectionem dicti Ordinis reducantur.

In uno Prioratu unicus Monachus manere non debet.

§. 21. Nec in Prioratu aliquo unus solus Monachus commoretur, sed ei qui solus est, unus vel plures socii Monachi adjungantur, si loci suppetant facultates. Alioquin Monachus revocetur ad claustrum, proviso quòd in eo divina celebrentur honestè.

Refectio Monachorum sit uniformis.

§. 22. Circa qualitatem autem ciborum, & potus, scrutari præcipimus, ut omnes Monachi in uno reficiantur refectorio, de eodem potu & pane, eademque coquina: nisi fortè aliquem ipsorum comedere cum Abbate vel Priore, seu in infirmaria contingat. Abbas autem cum fratribus in refectorio comedat: nisi propter hospites mutet locum. In infirmaria verò nullus comedat, nisi propter infirmitatem vel debilitatem illuc fuerit destinatus.

Esus carnium relinquitur arbitrio Abbatis.

§. 23. Circa esum verò carnium licentiam relinquimus dispensationi Abbatis, secundùm indulgentiam Clementinæ. Caveat tamen Abbas ne super hoc fit nimis ad dispensandum facilis, vel laxat nimiùm manus suas.

Habitus honestas præfinitur.

§. 24. Illud quoque præcipimus observari, ut Monachi sicut in claustro, ita foris se habeant: nec incedant sine cuculla & flocco, vel sine cuculla & cappa regulari & honesta, nec nimiùm sumptuosa. Nec equitet Abbas aliquis vel Prior sine postella & sella regulari, quæ tamen sumptuosa nimiùm non existat. Nec aliquis Monachus equitet sine corrigiatis calceis, nisi in longo itinere constitutus: sed contra imbres & pluvias, frigus, & æstus, capellis filtreis possint uti. Nec quisquam in quovis loco, tunicis vel coopertoriis de bruneto, aut pellibus silvaricis, seu camisiis, aut linteaminibus lineis uti præsumant: nec deferat vestes scissas ante & retrò. Nec aliquis claustralis habere propriam cappam pluvialem, equitaturam sibi deputatam attentet.

Equitaturum superfluitas submovetur.

§. 25. Circa equitaturas enim & familiam, omnem superfluitatem amputare volentes, mandamus ut Abbas Clun. sexdecim equitaturis contentus existat: & alii Abbates ejusdem Ordinis, ac Prior de Charitate octo: Prior S. Martini sex: Priores alii Conventuales tribus vel quatuor: & cæteri minores duabus evectionibus sint contenti. Abbates quoque & Priores dicti Ordinis servientes honestos habeant, nec nimis comptos: qui & vestes decentes deferant non nimium curiosas.

Contrahendi & rationis reddenda nos mandatur.

§. 26. Quia verò ad desolationem domorum plurimorum operatur laxa potestas debita contrahendi, & quod ratio non redditur de debitis vel receptis: præcipimus ut singuli Abbates & Priores de consilio fratrum & familiæ quibus præsunt, cùm testimonio bonorum virorum qui ad locum pertinent, cùm contrahendum vel innovandum est mutuum, ita faciant diligenter, ut omnibus liqueat quanta summa, quibus conditionibus, & quibus terminis debeatur, & in quos usus contractum mutuum sit conversum. Et ut status domorum certior habeatur, Statuimus ut in Monasterio Clun. & aliis Abbatiis & Prioratibus Clun. Ordini subjectos Prioratus habentibus, fiant registra: in quibus scribatur quot Monachi in qualibet domo, juxta ipsius domus facultates, possint & debeant commorari, & institutio Abbatum & Priorum scribatur in eisdem registris, & in quo statu institutus recipiet Abbatiam seu Prioratum. Et si eam in bono statu receperit, & ipse in malo posuit, bona ejus debitis obligando, vel ad vitam, vel perpetuò alienando, absque causa rationabili, per Definitores approbata post factum, vel ante si per relationem fidelium Visitatorum convictus fuerit de prædictis absque alia juris solemnitate per Definitores Abbatia sua vel Prioratu privetur. Dicta verò registra ponantur & conserventur in arca communi, ubi commune sigillum consuevit pro tempore custodiri. Adjicimus etiam, ut nulla litera sigilletur sigillo conventus Clun. vel alteriùs ejusdem Ordinis, nisi in Capitulo coram Conventu in vulgari & latino priùs lecta fuerit: & tunc sigilletur. Et postquam sigillata fuerit, si patens fuerit, iterum modo prædicto in Capitulo coram omnibus relegatur. Quo facto ponatur tenor literæ in registro, quòd registrum servetur in arca eadem in qua ut præmittitur servatur commune sigillum. Et si litera data fuerit de debito contrahendo, cancelletur litera in registro: & à creditoribus repetatur: & habita vel recuperata in libro cancelletur. Singuli autem officiales coram Abbate vel Priore (si non est ibi Abbas) & coram senioribus duobus singulis mensibus de suis officiis rationem, & de omnibus receptis & expensis computationem fideliter faciant. Abbas etiam Clun. & cæteri Abbates & Priores, quater in anno statum suæ domus in suo Capitulo, & coram Visitatoribus cùm venerint plenè declarent. Nullus quoque Abbas, vel Prior, grangiam, pensionem, vel præbendam monachalem sæcularibus personis concedere, seu possessionem aliquam, venditionis seu alio aliquo titulo alienare, absque patris Abbatis, aut patris Prioris & conventus sui consilio & cõsensu præsumat.

Pœna Monachis proprietaris infligenda.

§. 27. Pœna insuper Monachis proprietariis infligatur, videlicet ut per annum ad statum novum redigantur: & infrà dictum annum assiduè coram Conventu comedant in terra sedentes, & in depositarios, si Monachis proprietariis deposita restituerint, quæ sunt suis Monasteriis resignanda, monitione præmissa, excommunicationis sententia promulgetur.

§. 8. Ad-

Exactiones ex extorsionibus vitanda.

§. 28. Adhæc, quoniam Abbas Clun. nec non Abbates & Priores ejusdem Ordinis, Prioratus sibi subjectos exactionibus & extorsionibus consueverunt adeò aggravare, quòd in eisdem Prioratibus antiquus & consuetus Monachorum numerus est nimium diminutus, nos id de cætero fieri sub attestatione divini judicii prohibemus, injungentes dicto Abbati Clun. & alii Abbatibus & Prioribus ejusdem Ordinis in virtute sanctæ obedientiæ, ut deinceps novos census subjectis sibi Prioratibus vel Decanatibus non imponant absque licentia Sedis Apostolicæ speciali: cùm liqueat Prioratus ipsos non ad destructionem, sed ad conservationem Ordinis, & correctionem sibi esse subjectos, & eisdem Prioratibus pro sustentatione Monachorum inibi domino famulantium possessiones pia devotione fidelium fuisse concessas.

Bona vacantia quæ & qualiter per Abbates percipienda sint.

§. 29. Circa ordinationem verò bonorum Prioratum vacantium præcipimus, ut in Prioratibus dicti Ordinis per mortem aut per amotionem Priorum vacantibus, Abbas Clun. palefredum, cappam, & breviarium Prioris præmortui (secundùm antiquam consuetudinem) habeat, & deductis debitis (si qua sint) ante omnia & solutis, Monachis etiam ibidem commorantibus, & Priori futuro, ac familiæ domus pro se & necessitatibus suis, usque ad fructus novos priùs congrua sustentatione dimissa, relictis etiam ad excolendum possessiones necessariis ad refectionem domorum (si necesse fuerit), de residuis mobilibus possit recipere quartam partem. Præcipimus etiam dicto Abbati, ut nova vel falsa debita præfatis Prioratibus non imponat, nec Abbas pro Prioratuum vel talium beneficiorum collatione, aliquid recipere possit: cùm hoc non careat vitio simoniæ. Animalia etiam domus (præter dictum palefredum) decernimus, quòd nullatenùs possit recipere vel habere. Insuper, si aliquis Prior nolens præesse, sed magis in claustro Domino deservire, renunciaverit Prioratui, hoc idem præcipimus observari. Si autem aliquis Prior ejusdem Ordinis mutatus fuerit, vel translatus alibi præficiatur, ordinamus & decernimus quòd tunc nihil possit dictus Abbas recipere, ne propter vacationem unius Prioratus, in fraudem plures vacare faciat, ut bona omnia secum portet. Quod autem de Abbate Cluniacensi statuimus, de aliis Abbatibus & Prioribus Cluniacenn. Ordinis, præcipimus & decernimus observari. In dictis verò Prioratibus vacantibus, nullus nisi priùs institutus (cui committitur Prioratus) officiales, administrantes, vel ministratores amoveat, nisi de ipsorum administratione mala constaret, vel etiam appareret, vel non extiterit bonæ vitæ. Statuimus insuper ut nullus Abbas, vel Prior det, seu concedat literas suas alicui clerico, vel laico, super ipsius receptatione futura in Monachum vel Conversum, in aliqua Abbatia seu Prioratu sibi subjecto.

Novitii ante 15. annum non recipiantur.

§. 30. Ceterùm, quia Ordo videtur grave profitentibus jugum imponere, districtiùs inhibemus, ne ante quintumdecimum annum ætatis completum ad Monachalem professionem puer aliquis admittatur, mulieribus ingressu claustri vel chori interdicto.

Justè appellans non molestandus est.

§. 31. Statuimus prætereà quòd Abbas Cluniacen. nullum ex causis legitimis pro utilitate Ordinis, vel Abbatiarum, vel Prioratuum appellantem, excommunicare, vel incarcerare seu detinere præsumat. Quòd si contrarium factum fuerit, excommunicans, incarcerans, vel detinens, pœnam suspensionis merito poterit formidare.

Levis appellatio prohibetur.

§. 32. Inhibemus tamen, ne Monachi passim & pro causis levibus contra suos superiores appellent.

Regulæ S. Benedicti observantia non prætermittatur.

§. 33. Et cùm secundùm Evangelicam veritatem, qui mandata Dei propter traditiones transgrediuntur humanas, à domino arguantur: arctissimè interdicimus, ne propter nostras * traditiones vel constitutiones, regularia B. Benedicti statuta aliquatenus omittantur.

** f. vestras.*

Hæc reformatio ab omnibus observetur.

§. 34. Ut igitur hujusmodi mandatum lucerna sit vobis, lex, lux, via vitæ, increpatio disciplinæ, universitatem vestram monemus, & hortamur attentè, per Apostolica vobis scripta in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandantes, quatenus mentes vestras & animos, tamquam devotionis obedientiæ filii, ad pacem & quietem vestram solicitè dirigentes, præscripta statuta studeatis inviolabiliter observare: ut ad frugem melioris vitæ conversi, ascensionibus in corde dispositis, de gratia in gratiam, & de virtute proficientes salubriter in virtutem, bonus in omni loco efficiamini odor Christi: Nosque in vestris meritis delectati, ad profectus vestros merito intendere valeamus.

Cat. Reatæ, 2. Idus Septemb. Pont. nostri Anno 2. *Dat. P. A. 2. die 12. Sept.*

IV.

Hospitale Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, cum omnibus ejus membris & bonis atque personis, sub protectione Sedis Apostolicæ suscipitur, & subjectio Hospitalis S. Spiritus in Monte Pessullano, Hospitali prædicto approbatur.

Alia loca d. Hospitalis vide enunciata in const. edita (& à me uti minùs necessaria prætermissa) à Bonifac. VIII. sub die 28. Julii 1295.

De Institutione autem Hospitalis vide suprà in const. 7. Innoc. III. fol. 58. ubi notavi.

Edita A. D. 1291.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistro Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, ac illius fratribus, tam præsentibus, quàm futuris regularem vitam professis.

Exordium.

INter opera pietatis, &c. Omittitur residuum hujus proemii, quia est idem cùm proemio Bullæ Innoc. III. quæ est sup. fol. 57. Hæc igitur attendentes Hospitale nostrum apud S. Mariam in Saxia, locum satis idoneum ad Hospitalitatis officium exercendum, eleemosynis Ecclesiæ Romanæ solemniter constructum, in quo reficiuntur & recipiuntur pauperes, & infirmi, & exhibentur alia opera pietatis, ad exemplar fœl. rec. Innocentii III. Honorii, Gregorii, Alexandri, Clementis IV. Gregorii X. & Nicolai III. prædecessorum nostrorum Rom. Pontif. sub B. Petri & nostra protectione suscepimus, & præsentis scripti privilegio communimus. Statuentes ut regularis Ordo, qui secundùm Deum in institutione Fratrum Hospitalis S. Spiritus ibidem institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur.

Enunciatio locorum Hospitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe.

§. 1. Proptereà quascumque possessiones, quæcumque bona quæ idem hospitale in præsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis & vestris successoribus, & illibata permaneant, in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis.

In Urbe & ejus territorio.

§. 2. Locum ipsum in quo præfatum hospitale situm est, cum omnibus pertinentiis suis, domos, vineas, hortos annuos redditus denariorum, & quicquid juris habetis in Urbe, & in territorio & districtu Urbis. Grangiam de Vallecula cum pertinentiis suis: de Brain: de Malliana: de Peccuritia: de Pauli: de Murafuri: de Campagnano: & de Cæsano grangias: cum domibus, terris, vineis, sylvis, pratis, pascuis, possessionibus cultis & incultis, aquarum decursibus, & omnibus pertinentiis suis, & Casale novum juxta flumen, cum terris, pratis, possessionibus.

In Regno Siciliæ.

§. 3. In regno Siciliæ, Ecclesiam de Diano & Ecclesiam S. Laurentii extra Dianum: S. Mariæ de campo Diamese: S. Quirici, & S. Spiritus de Claromonte Ecclesias, cum pertinentiis earumdem. Apud Castrum Corilionis, domum S. Spiritus cum pertinentiis suis. In Diœcesi Caputaquenn. Ecclesiam SS. Apostolorum Philippi & Jacobi cum pertinentiis suis. In civitate Marsici hospitale S. Spiritus, & hospitale S. Spiritus quod habetis in civitate Trojana, & hospitale S. Spiritus, quod habetis in civitate Asculi, domos, terras, anneta, jardinos. & quicquid juris habetis in territorio Genetann. Hospitale novum quod habetis in civitate Aquilenn. cum terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Adria, cum Ecclesia S. Claudii,

cum dominibus, terris, vineis, pratis, possessionibus, redditibus, & omnibus pertinentiis suis in usum brachiæ, & flumina Gomani. In civitate Theatin. hospitale S. Spiritus. Et hospitale S. Spiritus in Piscaria. Et hospitale S. Spiritus, quod habetis in civitate Pennenn. cum terris, domibus, possessionibus, redditibusve universis bonis & juribus spectan. ad Ecclesias & hospitalia supradicta, & quicquid juris in eodem regno hospitale nostrum obtinere noscitur.

In Pania. §. 4. In Campania & maritima, in Civitate Anagnien. Hospitale S. Trinitatis, cum domibus, terris, possessionibus, ac omnibus pertinentiis suis. Casale Ursinum quod habetis in civitate Anagnienn. cum pertinentiis suis, & Ecclesiam S. Ægidii de Rapello, cum domibus, vineis, terris, sylvis, possessionibus, & omnibus pertinentiis earumdem. De Monte Fortino, de Velletro, & Cora, Grangias, cum domibus, terris, vineis, & omnibus pertinentiis earumdem, domos, terras, vineas, redditus, possessiones, & quicquid juris habetis in Felentin. ac Alatrin. & Terracin civitate & diœcesib. earumdem, domos, terras, vineas, prata, pascua, nemora, molendina, cum aquarum decursibus, & quicquid juris habetis in castro & territorio Nymphæ in civitate Tiburtin. cum domibus, terris, vineis, pratis, possessionibus, ac omnibus pertinentiis suis. In diœcesi Nepesinn. Ecclesiam S. Tolomæi cum terris, possessionibus, cum omnibus pertinentiis suis, & etiam quicquid juris in civitate & diœcesi Nepesinn. hospitale nostrum noscitur obtinere. In civitate & diœcesi Sutrinn. castrum sanctæ Pupæ, cum Ecclesia S. Mariæ ad portam in dicto castro, terris, possessionibus, molendinis, aquarum decursibus, ac omnibus aliis juribus & pertinen. & appenden. suis: necnon jurisdictionem temporalem, & quicquid juris habetis ibidem. Oratorium S. Mariæ de Flore cum omnibus pertinentiis suis. Medietatem Caselli in de Gemira, cum terris, sylvis, possessionibus, & aliis ad dictam medietatem spectant necnon alias possessiones, terras, & redditus, & quicquid juris in Civitate & diœcesi Sutrin. hospitale nostrum noscitur obtinere.

In Tuscia. §. 5. In Thuscia, hospitale S. Spiritus de Castro Casali, cum terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis. Hospitale S. Spiritus quod habetis apud S. Quiricum, cum terris, vineis, possessionibus & omnibus juribus & pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Florentia, cum domibus, terris, vineis, possessionibus, & omnibus juribus & pertinentiis suis.

In Patrimonio. §. 6. In Civitate Viterbienn. domos, terras, vineas, prata, hortos, & quicquid juris habetis ibidem. In castro Viteallе Placentinn. cum turris sibi injuncta & aliis domibus, terris, vineis, pratis, hortis, & omnibus pertinentiis earumdem. Ecclesiam S. Leonardi de Ponte Grandinato cum pertinentiis suis, & molendinum cum aquarum decursibus, terras, vineas, possessiones. Et quicquid juris habetis apud Gallesium, & in ejus territorio obtinetis, terras, vineas, possessiones. Et quicquid juris habetis in civitate & diœcesi Narnienn. medietatem castri Tramise, & partem quam habetis in castro Turricole, cum domibus, terris, vineis, sylvis, possessionibus, homagiis, aquarum decursibus, & omnibus juribus & pertinentiis ad easdem: partem & medietatem spectann. ad Ecclesiam S. Blasii Hortann. cum terris, domibus, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis. Castrum Pontani, cum terris, vineis, sylvis, homagiis, aquarum decursibus, & omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam S. Leonardi de Septemunis in stratu, cum domibus, terris, vineis, possessionibus, sylvis, & omnibus pertinentiis suis. S. Andreæ de Castro Porchani, cum terris, vineis, sylvis, homagiis, aquarum decursibus, & omnibus pertinentiis suis: domos, terras, possessiones, & quicquid juris apud Fulginatenn. obtinetis.

In Marchia Anconitana. §. 7. In Marchia Anconitann. Hospitale S. Spiritus de Asculo, cum domibus, terris, vineis, possessionibus, ac omnibus pertinentiis suis. Castrum Offidæ. Ecclesiam S. Jacobi, & Ecclesiam S. Martini, cum domibus, terris, vineis, possessionibus, & omnibus juribus & pertinentiis suis.

In Patriarchatu. §. 8. In Patriarchatu Aquilejenn. Hospitale S. Spiritus, & Ecclesiam S. Mariæ de Collibus Clemone, cum domibus, terris, vineis, possessionibus & omnibus pertinentiis suis.

In Burgundia. §. 9. In Burgundia, hospitale S. Spiritus de Divione cum pertinentiis suis, de Dola, de Tornodoro, de Barro, de S. Severa hospitalia, cum terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis eorumdem, de Bisuntio, de Novosoro, de Fovento, de Calci, de Novocastro, & de Lausanna hospitalia, cum grangiis, terris, possessionibus, & omnibus terris eorumdem.

In Lotharingia. §. 10. In Lotharingiæ, hospitale S. Spiritus de Novocastro, cum grangiis Berthonevalte, terris, pratis, nemoribus, molendinis, aquarum decursibus, cum omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Tullo, cum pratis, vineis, aquarum decursibus cùm pertinentiis suis, Hospitale S. Spiritus de Vallicolore, cum capella, terris, pratis, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis.

In Regno Alemaniæ. §. 11. In Regno Alemaniæ de Gtefelt, & de Winipina Ecclesias, cum terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis earumdem. Hospitale de Vienna, cum terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis. De Comundiade, Manuch, & Crocovia hospitalia: cum terris, possessionibus, & omnibus, pertinentiis eorumdem. Hospitale S. Spiritus de Stetina, cum grangiis, villis, domibus, terris, vineis, sylvis, molendinis, aquarum decursibus, ac pratis, nemoribus, necnon & domibus eidem hospitali subjectis, & omnibus pertinentiis eorumdem.

In Anglia. §. 12. In Anglia, Ecclesiam de Writell. cum Capellis dependent. ab eadem; terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis, ac juribus ad eamdem Ecclesiam & Capellas spectantibus.

In Provincia Narbonen. §. 13. In Provincia Narbonenn. hospitale S. Spiritus de Montpessulano Magalonenn. diæcesis, cum capella, grangiis, domibus, terris, vineis, pratis, pascuis, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Clapomalavelba, cum capella, & omnibus pertinent. suis.

In Provincia Auxitan. §. 14. In provincia Auxitann. hospitale S. Spiritus juxta S. Severam, cum capella, grangiis, aquarum decursibus, terris, vineis, pratis, pascuis, nemoribus,& omnibus pertinentiis.Hospitale S.Spiritus de Parduvaco, cum capella & omnibus pertinentiis suis.

In Provincia Burdegalen. §. 15. In Provincia Burdegalenn. Hospitale S. Spiritus de Brageriaco Petragoricenn. diœcesis, cum capella, grangiis, terris, domibus, molendinis, aquarum decursibus, pratis, pascuis, nemoribus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Ponte Bononæ cum omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Sulmaco cum omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de S. Fide cum capella & omnibus pertinentiis suis.

In Provincia Bituricen. §. 16. In Provincia Bituricenn. hospitale S. Spiritus de Confluento Lemovicenn. diœcesis, cum capella, domibus, terris, vineis, molendinis, aquarum decursibus, pratis, pascuis, nemoribus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Marterello Caturcenn. diœcesis, cum capella, domibus, terris, vineis, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Montevalenti ejusdem diœcesis, cum domibus, terris, possessionibus,& omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Ameliann. Ruthenenn. diœcesis, cum grangiis, domibus, terris, vineis, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis.

In Provincia Arelaten. §. 17. In Provincia Arelatenn. hospitale S. Spiritus Aurasicenn. cum omnibus juribus & pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Brizone, cum omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus Aquenn. cum omnibus pertinentiis suis.

In Provincia Viennen. §. 18. In Provincia Viennenn. Hospitale S. Spiritus de Argentaria Vivarienn. diœcesis, cum omnibus pertinentiis suis.

In Provincia Tarraconen. §. 19. In Provincia Tarraconenn. Hospitale S. Spiritus Ilerdenn. cum capella, domibus, & pertinentiis suis.

§. 20. In

Provincia Toletan.

§. 20. In Provincia Toletan. Hospitale S. Spiritus Segobienn. cum grangiis, domibus, terris, vineis, molendinis, aquarum decursibus, pratis, pascuis, nemoribus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Valentia, cum Ecclesia S. Lucæ, domibus, terris, possessionibus, cum omnibus pertinentiis suis. Hospitalia S. Spiritus de Valira, & S. Spiritus Jaëmia, cum omnibus pertinentiis eorumdem. Monasterium S. Eliæ quondam Ordinis S. Benedicti Nepesinn. diœcesis, cum Ecclesiis, castris, & pertinentiis, quod præfatus Alexander prædecessor noster de fratrum suorum consilio, vobis & per vos hospitali vestro concessit, cum terris, pratis, vineis, nemoribus, usagiis & pascuis, in bosco & plano, in aquis & molendinis, in viis & semitis, & in aliis omnibus libertatibus & immunitatibus suis.

Munus Clericorum d. Hospitalis S. Spiritus.

§. 21. Hoc tamen adjecto, ut in eadem Ecclesia quatuor semper ad minus sint clerici regulares ejusdem hospitalis professi, qui pro nobis, & prædecessoribus, ac successoribus, & fratribus nostris vivis & defunctis, specialiter obsecrantes, omnia spiritualia liberaliter administrent, & super his nullius, nisi Rom. Pont. correctioni subjaceant, ad quem quotiens expedierit, monitione præmissa caritativa, fiat à fratribus proclamatio propter Deum, ut ipse cognita veritate, decernat quod suo prudenti consilio duxerit providendum.

Victum & vestitum habeant administratio, q. Sacramentorum vacent.

§. 22. Ipse autem victu & vestitu contenti, quem eis secundum eamdem regulam præcipimus exhiberi, divinis vacent officiis, & intendant sacramentis Ecclesiasticis, ita quod de aliis hospitalitatis negotiis, præter concessionem Magistri, se nullatenùs intromittant, sed omnia dispositioni tuæ fili Magister, & successorum tuorum, vel eorum qui per te, vel per eos fuerint deputati ad hoc, sine contradictione ac murmuratione relinquant.

Hospitalis S. Spiritus in Montepessulano, subjectio huic Hospitali S. Spiritus in Saxia de Urbe.

§. 23. Ceterùm autem prædictus prædecessor Honorius, unionem ejusdem Hospitalis & S. Spiritus in Montepessulano, nobis & hospitali nostro in spiritualibus & temporalibus perniciosam & damnosam recognoscens, ipsam de consilio fratrum suorum dissolvit, statuens ut nec istud illi, nec illud isti, in aliquo teneatur, nec nobis nec illis sit commune. Non obstann. privilegio dicti Innocentii, nec suo, quòd super unione ipsa apparuerit impetratum. Verùm postmodum Rector & fratres prædicti Hospitalis de Montepessulano, per procuratorem ad hoc legitimè constitutum, ipsum Hospitale suum; cum omnibus domibus sibi subjectis & subjiciendis in posterùm, universis rebus & juribus supradictis auctoritate bo. mem. Stephan tit. S. Mariæ in Trans Tiberim, & R. S. Mariæ in Cosmedin Diaconi Cardinalis, quos ad id deputaverat præfatus Gregorius Papa VIII. Domini nostræ spontè & voluntariè submiserunt, uti idem hospitale cum domibus suis, nobis & domui nostræ ita sit suppositum & subjectum, sicut domibus Hospitalis Hierosolymitani ex militia temporali, sunt subjectæ & suppositæ domus suæ, quam submissionem & subjectionem admittentes, duximus Apostolica auctoritate confirmandas.

Ceterùm, &c. Residuum omitto, quia est idem quod est in const. 7. Innoc. III. citata sup. fol. 58. in rub.

Papæ subscriptio. Card. subscriptiones.

Ego Nicolaus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.
Ego Frater Latinus Ostienn. & Velitern. Episc. subscripsi.
Ego Girardus Salmenn. Episc. subscripsi.
Ego Joannes Tusculan. Episc. subscripsi.
Ego Joannes tit. S. Cæciliæ Presb. Card. subscripsi.
Ego Frater Hugo tit. S. Sabinæ Presb. Card. subscipsi.
Ego Petrus tit. S. Marci Presb. Card. subscripsi.
Ego Jacobus tit. S.Mariæ in Vialata Diac. Card. subscripsi.
Ego Neapuleo S. Adriani Diac. Card. subscripsi.
Ego Petrus S. Eustachii Diac. Card. subscripsi.

Dat. P. A. 4. die 21. Junij.

Dat. apud Urbem Veterem per manum Magistri Joannis Decani Bajocenn. S. R. E. Vicecancellarii, 11. Kal. Julii. Indictione quarta Incarnationis Dominicæ 1291. Pontificatus verò D. Nicolai IV. Anno 4.

De recupatione Terræ Sanctæ Hierusalem à Saracenis, & de indultis Crucesignatorum ad id proficiscentium, vel contributionem præstantium.

Hic recuperationi enixè studuit Innoc. III. ut sup. in ejus constit. 12. Ad liberandam, fol. 61. ubi notavi etiam de Crucesignatis.

Edita A. D. 1291.

NICOLAUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Universis Christi fidelibus, ad quos præsentes literæ pervenerint. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Pia adhortatio ad subveniendum recuperationi Terræ Sanctæ.

ILluminet super vos Dominus vultum suum, & ita suo lumine ad recensendum attentius, qualiter Redemptor noster salutem humani generis in Terra Sancta dignatus est misericorditer operari, oculos in vobis hominis interioris illustret, quòd accendatur ut ignis ad subveniendum Terræ illius necessitatibus, zelus vester concalescat, corda inflammentur, affectus & effectum prompta operis prosecutio subsecuta commendent. Cujus etenim pectoris etiam lapidei quamcumque duriciam non emolliat, considerata illius humanationis humilitas, in qua Dei filius factus homo, exinanivit semetipsum, formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo; Cujus viscera non inflammet charitatis ardore pia consideratio illius humilitatis extremæ, in qua ipse factus est obediens usque ad mortem, ad exprobrantium opprobria? velut agnus coram tondente se verè mitis obmutuit, & sicut ovis ad occisionem deductus, propter contumelias & terrore, post spinas & sputa, post flagella varia, innocens est sine causa damnatus, ac demum saturatus opprobriis, clavis affixus, aceto & felle potatus in crucis patibulo, tàm diræ mortis subiit passionem, mysterium nostræ Redemptionis consummans post traditum etiam spiritum, lanceæ illusione confessus. Hæc filii, innumerabilia largitatis divinæ charismata in Terra prædicta ipsi humano impensa generi, ab eodem Redemptore piissimo, si frequenter intra claustra pectoris, attenta meditatione revolvitis, si, qua decet attentione pensatis, quis vestrum non fervebit intus, foris ebulliet, exclamabit & dicet: Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi? & non expectato monitoris, vel solicitatoris officio subjunget ultroneus: Calicem salutatis accipiam, & nomen Domini invocabo.

Saracenorum sæva crudelitas.

§. 1. Quis sine acutissimi doloris aculeis considerare potest, non solùm veneranda & piissima loca illa, in quorum altero oriens ex alio, pro nobis nasci dignatus est humiliter, in reliquo mori crudeliter non expavit, sed etiam totam quasi jam terram eamdem, quam ipse idem sua illustravit corporali præsentia, miraculis clarificavit immensis, & tandem effusione sui preciosi sanguinis in nostræ salutis effusi pretium consecravit, occupata per nefandissimos Saracenos, ipsorum immunditia pollui, fœdissima eorum habitatione fœdari? Quis absque amaritudine summa commemoret tot Christianorum Castra, Civitates, & alia loca solemnia destructa penitùs, ad nihilumque redacta, & eorum incolas eorumdem Saracenorum immanitate peremptos? Proh dolor, quis novitatis (quoniam deplorare libet potiùs, quàm narrare) solers censor, & discriminum quæ comminari videtur, discussor attentus, per noctem & diem, quasi torrentem lacrymas non deducat? Cujus pupilla tacebit? cujus pectoris penetrale continebit suspiria, vel in singultum frequentiam non erumpet, lugubri contemplatione recensens, quod, quantumcunque Mater Ecclesia casum eumdem prævenire studuerit, incolis illarum partium in Galleis, bellatorum multitudine, ac subventione pecuniaria, juxta persuasam ab eis denunciatæ necessitatis exigentiam, & oblatæ super hoc petitionis instantiam, succurrendo; nihilominùs tamen Civitas Acaone sic ejusdem matris Ecclesiæ studio commutata * quadraginta & quatuor diebus arctissima Babylonicæ potentiæ obsidione circundata, terribilibus

* aliàs communitas.

machinis

machinis diu noctuque vexata, impedita crebris & diris insultibus, membris etiam ipsius per cuniculos arietatis occultos, quadragesimo quarto die, obsidentium viribus (Dei permissione admirabili & stupenda) succubuit, capta per eos, & igni exposita, Christicolis inibi existentibus cæsis innumeris, & cæteris qui habere nequiverunt ad maritima vasa recursum, in captivitatem abductis, ut per jugum barbaricæ servitutis horribile, dispendiis civilis mortis adducti, naturali etiam diutiùs moriantur. Et deinde Tirensis Civitatis deditione * secuta.

*dedicatione.

Iterata Papæ adhortatio ad recuperationem Terræ Sanctæ.

§. 2. Quis igitur de cætero marcebit ocio? quis non exurget? quis ad recuperationem Terræ prædictæ non promptus exiliet? quis tardabit? quem non pudebit ingratitudinis argui? quin potiùs quasi de infidelitate notari, si Creatori proprio, tàm benefico Domino ad redemptionem Terræ illiùs, quam ipsa sacra Scriptura testatur omnium chariorem, qua potest promptitudine non assistat? cùm etiam secundùm Juris humani censuram subditos suis Dominis, & ad tuenda, quæ possident, & ad recuperanda injustè subtracta, debitum fidelitatis astringat? Quis tot fidei orthodoxæ cultoribus tàm immaniter trucidatis, de tot calamitatibus captivorum, & aliis Christianitatis opprobriis, non ex tota mente movebitur? non suspiret? non anxiabitur ad vindictam? Profectò, cùm secundùm Apostolum, omnes simus unum corpus in Christo, non immeritò cum illis de quibus scriptum est: Percussisti eos, & non doluerunt, insensibilitatis arguitur quisquis tantam hujus nostri corporis mutilationem, prædictorum videlicet Christicolarum non sentit excidium, & tàm graviter non mœretur. Accingimini ergo Christifideles, & qui Christiana religione censemini, vos Christianos esse operis persecutione * monstrate. Accipite devotione, qua Rex vivificæ Crucis signum, illud in considerationis vestræ scrutinium deducentes, quod viris quantumcumque magnificis, quantacumque dignitate præditis & virtute, ad gloriam magnam adscribitur, si eis quovis in bello Dominorum insignia gerere concedatur: sub quibus contigit frequenter non sine salutis æternæ discrimine, mortis subire periculum sub cujuslibet spe remunerationis. Quanto igitur gloriosiùs, quanto securiùs Regis Regum in ejus bello victoriosum gestare vexillum, salutiferam videlicet Crucem? sub qua devotione congrua puro corde suscepta, conceptum prosequentibus, munditia continua, propositum mori est vitæ perennis initium, transitoriæ mortis finis retributionis inæstimabilis certitudo. Festinate itaque, festinate ad salutis vestræ properare compendium. Accendatur cujuscumque virilis animus, & consultiùs attendentes, quòd si fortè labor major ex dictarum Civitatum captione proponitur, merces uberior subsequetur, cùm sicut scriptum est, secundùm laborem accipiet unusquisque mercedem. Corpora vestra, & corda pariter ejusdem vivificæ Crucis signo in d. Terræ sæpè fatum subsidium insignite, nunc præcipuè dum ipsius Terræ subventio, multis & olim per Sedem Apostolicam exquisita vigiliis, multis laboribus & oneribus procurata, sed diversis & adversis adventibus diutiùs impedita, divina ut supponit devota credulitas, provisione dirigitur, & ad excipendas Terræ ipsius angustias, eamque de impiorum manibus eruendam, efficaciter sub spe divini numinis præparatur.

*aliàs prosecutione.

Destinatio Regis Angliæ pro Duce omnium Cruce signatorum, proficiscentium pro d. recuperatione.

§. 3. Siquidem charissimus filius noster Christianissimus Princeps Eberardus Angliæ Rex illustris, post tractatus varios super generali suo passagio in ipsius Terræ subsidium faciendo, diversorum Pontificum Romanorum temporibus habitos, novissimè tamquam benedictionis filius nostris beneplacitis acquievit, & ut post Christum, juxta consilium ejus eat, se ipsum abnegans ac tollens, ut eumdem sequatur Dominum, crucem suam, terminum, festum videlicet Nativitatis B. Joannis Baptistæ (quod erit Anno Domini 1293. & ei ad transfretandum personaliter, necnon ad dictum generale passagium Crucesignatis, & Cruce signandis omnibus duximus præfigendum) humiliter acceptavit, semetipsum exponere, sui Redemptoris obsequiis Terræ præfatæ personaliter subveniendo disposuit, negligens natalis soli dulcedinem, prætermittens Regni sui terrarumque divitias, spernens delicias, & gloriam inibi dominandi. Non igitur cunctemini ampliùs prædicti gloriosi vexilli Dominici charactere insignia mercantes, fœlici commercio perpetuam post defunctionem corporis ex ignominio perpetuitatis comparatione, vix momentaneo labore, quietem, & permutatione consulta terrena pro cœlestibus commutantes, transitoria pro mansuris, temporalia pro æternis.

§. 4. Ceterùm, licet ad excitandos vestros animos in Terræ memoratæ succursum, sufficere debeat solers attentio præmissorum, ut tamen ejusdem Terræ negotium eo libentiùs, eoque ferventiùs prosequi studeatis, quo potiorem fructum ex vestris laboribus vos noveritis percepturos; Nos de Omnipotentis DEI misericordia, & BB. Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, & illa quam nobis licet indignis Deus ipse ligandi & solvendi contulit, potestate, omnibus qui vexilli dominici charactere insigniti, personaliter propriis sumptibus in prædictæ Terræ subsidium proficisci curaverint, plenam suorum peccaminum, de quibus veraciter fuerint corde contriti, & ore confessi veniam indulgemus, & in retributione justorum salutis æternæ pollicemur augmentum. Eis autem, qui licet in alienis expensis, in propriis tamen illuc personis accesserint, & illis similiter qui juxta qualitatem & facultatem suam, personas idoneas in expensis propriis destinabunt, quamvis personaliter ipsi non vadant, plenam suorum concedimus veniam peccatorum. Hujusmodi quoque remissionis & indulgentiæ, volumus & concedimus esse participes, juxta quantitatem subsidii & devotionis affectum, eos, qui licet non juxta qualitatem & facultatem suam, aliquem tamen, seu aliquas personas, in subsidium dictæ Terræ propriis sumptibus destinabunt, vel de suis temporalibus bonis contribuent ad aliquas destinandas. Necnon omnes, qui ad subventionem ipsius Terræ, de bonis eisdem aliqua ministrabunt, prout singulis divina fuerit inspiratione suggestum, aut alias ad promotionem præmissi negotii consilium & auxilium impenderint opportunum. Porrò si fortè aliquos eorum, qui cruce suscepta in jam dictum Terræ Sanctæ subsidium proficiendi laborem subierint, post arreptum iter hujusmodi, ex hac luce migrare contigerit, ipsos nihilominùs plenè percipere volumus Indulgentiam prælibatam. Personas quoque, familias & bona eorum, quos ad transferandum personaliter, vel juxta quantitatem & facultatem suam, personas idoneas destinandi, votum assumptæ jam Crucis adstringit, ex nunc; quos verò suscipiendæ Crucis de cætero votum obligabit ad idem, à die qua taliter Crucem assumpserint, sub B. Petri & nostram protectionem suscipimus; statuentes ut sub diœcesanorum defensione suorum consistant. Quòd si eos aliqui indebitè molestare præsumpserint, per diœcesanos locorum in quibus ijdem molestatores fuerint, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescantur.

Indulgentia pro d. Crucisignatis, vel auxilium aut subsidium subministrantibus.

§. 5. Prætereà, ipsis qui prædicto modo Crucem vel jam assumpserint, vel assument in posterùm, indulgemus ut per Sedis Apostolicæ literas, vel Legatorum ejus (nisi fortè illæ quæ ab eadem Sede obtentæ fuerint, plenam de indulto hujusmodi fecerint mentionem) extra suas diœceses non valeant conveniri, dummodò parati existant, coram suis Ordinariis de se querelantibus respondere, quos per eosdem Ordinarios Ecclesiastica censura defendendi, cessante appellationis obstaculo, volumus ab ijs, qui eosdem contra Indultum hujusmodi præsumpserint temerè molestare.

Indultum Pont. non trahantur extra diœcesim.

§. 6. Si qui verò ipsorum ad præstandas usuras juramento teneantur adstricti, creditores eorum per diœcesanos suos censura simili compellantur, ut juramentum hujusmodi penitùs relaxantes, ab usuræ ulteriùs exactione desistant. Si autem aliqui creditorum, eos ex tunc ad solutionem coëgerint usuram, ipsos ad restitutionem ipsarum per eosdem diœcesanos simili vo-

usurarum relaxatio.

lumus districtione compelli. Judæos quoque ad remittendas ipsis usuras per sæcularem compelli præcipimus potestatem, & donec eas remiserint, ab omnibus Christi fidelibus, quibus hoc per suos diœcesanos denunciatum extiterit, tàm in mercimoniis, quàm in aliis, sub excommunicationis pœna jubemus eis communionem omnimodam denegari.

Facultas pendi absolutionem ab excommunicationis sententia in certis casibus.

§. 7. Postremò, Crucesignatis & Crucesignandis eisdem volentes pleniùs providere: diœcesanis ipsorum, ac nonnullis aliis, absolvendi eos ab excommunicationis sententiis in variis casibus de quibus secundùm facti exigentiam putavimus expedire; necnon dispensandi cum Clericis, qui cùm à Canone, vel homine latam sententiam incurrissent irregularitatis notam, immiscendo se divinis Officiis, contraxerunt, per has nostras literas plenam & liberam concedimus facultatem.

Dat. P. A. 4. die 1. Aug.

Dat. apud Urbem Veterem, Kal. Aug. Pont. nostri Anno 4.

VI.

Quòd exhibeantur Ordini Fratrum B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, omnia legata quæ pro d. Redemptione non tamen certis personis relinquuntur.

Hunc Ordinem à Greg. IX. institutum fuisse liquet ex ejus Bulla num. 9. Devotionis; suprà fol. 78. lib. 1. ubi plenè notavi.

Edita A. D. 1291.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Episcopo Cæsaraugustan. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Ordinis supplicatio pro obtinendo ejusmodi indulto.

EX parte dilectorum filiorum Magistri, Prioris, & Fratrum S. Mariæ Captivorum, Barchinonenn. Ordinis S. Augustini, fuit nobis humiliter supplicatum, ut cum ipsi sua omnia quæ habent, reponant solicito studio pro redemptione captivorum qui detinentur ab inimicis nominis Christiani, exhiberi eis, quæ pro redemptione captivorum hujusmodi. Christi fidelibus relinquuntur, per districtum aliquem mandaremus.

Indultum de quo in rub.

§. 1. Nos itaque dignum reputantes, ut relicti hujusmodi exhibeantur Magistro, Priori, & Fratribus supradictis, fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus pecuniam, terras, possessiones, & alia bona quæ generaliter Christi fidelibus relinquuntur pro redemptione hujusmodi facienda, illis dumtaxat exceptis, quæ certis & expressis personis in captivitate detentis, relicta vel dimissa esse noscuntur, Magistro, Priori, & Fratribus prædictis, per te vel per alium, aut alios facias exhiberi, detentores pecuniarum, terrarum, & bonorum prædictorum, ad exhibendum Magistro, Priori, & Fratribus præfatis, monitione præmissa, per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compellendo.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Non obstante si aliquibus, à Sede Apostolica fuerit indultum, quòd interdici, suspendi vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, quæ Indulto hujusmodi plenam & expressam non fecerint mentionem, sive qualibet alia Indulgentia dictæ Sedis, cujuscumque tenoris existat, per quem effectus præsentium impediri valeat vel differri, & de qua ejusque toto tenore de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Dat. P. A. 4. die 5. Aug.

Dat. apud Urbem Veterem, Nonis Aug. Pont. nostri, Anno 4.

COELESTINUS V. PONT. CXCIV. ANNO DOMINI MCCXCIV.

ANNO 1294.

COelestinus V. Heremita, Petrus de Morone anteà dictus, de Marsari Oppido Eserniæ in Samnitibus, Patre Angelerio; Creatus Perusiæ, Nonis Julii Anno salutis 1294. Coronatus Aquilæ, 4. Cal. Sept. eodem anno. Sedit in Apostolica Sede, menses 5. dies 7. Creavit Cardinales duodecim. Abdicavit in die S. Luciæ Idibus Decemb. 1294. Obiit Anno Domini 1296. 14. Calend. Junii, Corpus in Templo sui Ordinis S. Antonii Ferentini ante aram Maximam collocatum fuit.

I.

Approbatio Statutorum Congregationis Monachorum Cœlestinorum Ordinis S. Benedicti, cum indultorum, & gratiarum concessione.

Aliam approbationem decrevit Bened. XI. infrà in sua const. 2. Religiosam. Et exemptiones confirmavit & extendit Greg. XI. in sua const. 10. Sacra Privilegiaque in hoc Tom. 1. approbavit Paul. V. in sua const. 15. Injuncti, ubi Abbatis Gen. potestatem declaravit, in Tom. 2.

Privilegia Congregationi Casinensi, & aliorum Monachorum Congregationibus concessa, & concedenda huic Congregationi Cœlestinorum communicavit S.D. N. Urb. VIII. in const. 24. Sacrosancti inf. tom. 4. Et posteà in Capitulo generali de mandato ejusdem sanctissimi emandatæ fuerunt & editæ Constitutiones d. Congregationis, quas approbavit idem S. D. N. Urb. VIII. in const. 56. Sacrosanctum, d. tom. 4.

Edita D. A. 1294.

COELESTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Honufrio Patri Abbati Monasterii S. Spiritus de Salumona Valuen. Diœcesis, ejusque Coabbatibus, ac Prioribus & Prælatis Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum, Membrorum & locorum eidem Monasterio S. Spiritus subjectorum, eorumque Conventibus, Collegiis & Fratribus Ordinis S. Benedicti, præsentibus & futuris in perpetuum.

Pontificis studium erga Ord. S. Bened.

ET si cunctos Ordines plantatos in agro Sacrosanctæ ac universalis Ecclesiæ, paternis prosequamus affectibus, & ad statum ipsorum tranquillum & prosperum solicitè intendamus: Beati tamen Benedicti Ordinem (in quo, dum juventutis nostræ progressio ordiretur, professionis nostræ vota devovimus) singulari & præcipua affectione diligimus, & zelo sincerioris & strictioris charitatis afficimur circa ipsum. Et ad suæ stabilitatis, & promotionis incrementa fælicia, opem operamque solicitam impendentes, speramus in Domino, quòd idem Ordo ab antiquis annis in divinæ laudis charitate fundatus, per vestræ solicitudinis studium, servabit eo perfectiùs fructus suos, quo .... per vestræ solicitudinis studium, quantum vobis ex alto permissum fuerit restauratus, amissi luminis propriam reassumere poterat in summæ lucis, quæ Christus est, potentia claritatem.

Confirmatio Statutorum ejus.

§. 1. Cupientes igitur, ut circa præfatum Ordinem, hujusmodi nostræ charitatis affectus eniteat operis per effectum, Statuta, Constitutiones, instituta & ordinamenta in eodem Ordine pro salute vestra facta, auctoritate Apostolica confirmamus, & canonicè in posterùm facienda volumus & mandamus ex tunc inviolabiliter observari.

Exemptio ab omnium jurisdictione pro Monasterio S. Spiritus de Sulmona, & ejus membris. Tu vide Bull. Leo x. nu. 22. Dum intra, Conc. Trid. sess. 25. c. 11. & 14. & Clem. viij. const 39. Suscepti lib. 3.

§. 2. Ac eumdem Ordinem, necnon Monasterium S. Spiritus de Sulmona, & alia Monasteria, Ecclesias, Prioratus Membra & alia omnia loca dicto Monasterio S. Spiritus subjecta ubicumque consistentia, eidem Ordini incorporata, vel incorporanda in posterum eorumque personas ab omni prorsus jurisdictione, potestate ac dominio Archiepiscoporum & Episcoporum & Abbatum omnium, in quorum Civitatibus & Diœcesibus ac Provinciis illa consistunt & consistent etiam in futurum, ac aliorum quorumlibet Ordinariorum, Prælatorum & Capitulorum seu Conventuum, Monasteriorum & Ecclesiarum & personarum quarumlibet, prorsus eximimus & etiam liberamus, & ea omnia & singula libera & exempta volumus perpetuò totaliter permanere. Exemptionum gratiis, in illis ex vestris Monasteriis, quæ priùs per Sedem Apostolicam exempta fuerant, in suo robore nihilominùs duraturis. Non obstante, si

Monasteria, Prioratus, Ecclesiæ, Membra & alia loca præfata, Diœcesanis Episcopis vel aliis personis ad census aliquos teneantur, vel reperirentur forsitan esse aliquibus in aliquo obligata. Et in eo præcipuè, quòd Fratres d. Ordinis in S. Spiritus de Matella, & S. Spiritus de Sulmona, Monasteriorum Conventibus constituti, submissiones quasdam dilectis filiis Capitulo Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, de facto sive de jure fecisse dicuntur, quas submissiones sub quacumque verborum concessione vel expressione confectas, necnon & præfatos census de plenitudine potestatis enervamus, cassamus, irritamus omninò, & viribus carere decernimus, & nullius ex nunc existere firmitatis, ita quod prætextu earumdem submissionum ac censuum aliquorum, tu fili Pater Abbas, tuique successores & Fratres ac personæ Monasteriorum & locorum aliorum vestrorum prædictorum, à quoquam de cætero nequeant molestari, vestrosque successores, ac Monasteria & loca in perpetuum nolumus molestari.

Celebratio Capituli generalis, & electio Abbatis.

§. 3. Et quia inter alia quæ immunitates sapiunt, de præcipuis casibus arbitramur hoc esse necessarium, ut de substitutione futuri Abbatis, tibi fili Abbas S. Spiritus, quem Patrem Abbatem cæteris tuis Coabbatibus & Prælatis & Fratribus tibi subjectis, præsentibus & futuris perpetuò stabilimus, præcipuè ordinamus & præsenti decreto statuimus, annis singulis in majori vestro Monasterio, vel in alio loco vestri Ordinis, ubi vobis expediens visum fuerit, fiat Capitulum Generale, ubi vestri Ordinis & locorum, secundùm B. Benedicti Regulam, facta tractentur. Præsidentes vestri Capitulis celebrandis, & Visitatores vestri, locorumque vestrorum constituantur in illo, secundùm vestri Ordinis instituta. Ubi volumus & districtè præcipimus observari, quòd Pater Abbas singulis trienniis in Generari Capitulo spontè suam offerat, & exhibeat cessionem. Nisi fortè dictus Pater Abbas ante tempus hujusmodi in aliqua de gravioribus culpis, à Visitatoribus, vel aliàs legitimè deprehensus, amotionem in dicto Capitulo mereatur. Quòd si idem Pater Abbas, vel cesserit, aut amotus extiterit, idem Capitulum statim, & absque temporis intervallo ad Patris Abbatis substitutionem procedat, & juxta formam in Regula traditam debitos constituat Electores. Qui sub conclavi positi, antequam cibum & potum sumant de Abbate cedente, (si eum utilem esse putaverint) vel de alia persona Monasteriorum & locorum vestrorum per electionem canonicam prædicto Monasterio S. Spiritus, provideant de Abbate. Qui quidem Abbas, nulla super hoc à Sede Apostolica confirmatione petita vel obtenta, eo ipso suæ administrationis officium habeat, & illud tamquam Pater Abbas, prout ad eum pertinet liberè exequatur.

Abbatis benedictio.

§. 4. Ac idem electus, si aliàs non extiterit benedictus, benedictionis suæ munus à quocumque maluerit Catholico Episcopo, gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habente recipere studeat, illudque sibi dictus Episcopus (si divinam ultionem evitare voluerit) gratias impendat. Alioquin prædictum electum, ut præmittitur, in executione suæ administrationis, in ordine tamen Sacerdotii volumus permanere.

Subrogatio alterius eo defuncto, durante officio.

§. 5. Et si dictus Pater Abbas infrà annum forte decederet, Prior vel Superior dicti Monasterii S. Spiritus, & Visitatores etiam, curam & administrationem ac custodiam dicti Monasterii S. Spiritus, gerant & habeant usque ad tempus Capituli Generalis; ubi secundùm præmissum modum dicto Monasterio provideri debeat de Abbate.

Ordinis protectio, sub Sede Apost.

§. 6. Nosque volentes, vos & bona vestra paternis favoribus confovere; personas vestras, & loca, in quibus estis divino obsequio mancipati, cum bonis vestris omnibus sub B. Petri, & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti patrocinio communimus.

Ordinis approbatio in d. Monasterio & aliis.

§. 7. Inprimis siquidem statuentes, ut præfatus Ordo in eodem S. Spiritus, & aliis Monasteriis, Prioratibus, locis, & membris vestris, præsentibus & futuris, perpetuis temporibus inviolabiliter observetur. Et quæcumque possessiones, & bona quæ præfatum Monasterium S. Spiritus, cum Monasteriis & locis suis in præsentiarum rationabiliter possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis (præstante Domino) poterit adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus illibata maneant, & quieta. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis, videlicet, locum ipsum, in quo præfatum Monasterium situm esse dignoscitur, cum omnibus pertinentiis suis. Monasterium S. Joannis in Plano, Nucerinæ Diœcesis; S. Spiritus de Majella; S. Petri Valisbonæ; S. Spiritus de Buclano; S. Spiritus de Ortona; S. Spiritus de Lanzano, Theatinæ Diœcesis; S. Eusebii de Urbe; S. Mariæ in Pizano, S. Salvatoris de Civitate Pennensi, Pennensis Diœcesis; S. Mariæ de Collemadio, juxta Aquilam: S. Spiritus de Isernya; S. Mariæ de Trevento: S. Mariæ de Anglone, Treventinæ Diœcesis; S. Spiritus juxta Venafrum; S. Spiritus Alifanensis; S. Antonii de Campania, Ferentinatæ Diœcesis; S. Antonii Anagninæ Diœcesis; Prioratus S. Joannis de Aqua sancta; S. Mariæ inter Montes; S. Georgii de Rocha Morici, & S. Petri de Monte plano; Ecclesias cum Ecclesiis, Capellis, Decimis, & grangiis, pratis, vineis, terris, sylvis, nemoribus, usuagiis, & pascuis, aquis, aquarumque decursibus, molendinis, viis & semitis, juribus, libertatibus, & immunitatibus, fructibus, & universis obventionibus eorumdem.

Exemptio à Decimis. Ad hoc vid. declarationes in Bul. 10. Greg XI. Sacra.

§. 8. Sanè de fructibus terrarum & possessionum vestrarum, ac etiam novalium, quæ propriis manibus & sumptibus colitis, vel per homines vestros, aut alios excoli facietis, in propriis prædiis seu etiam alienis, sive de hortis & piscationibus vestris, vel de nutrimentis animalium vestrorum, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat, à quarum præstatione vos totaliter liberamus, De decimis namque quæ pro subsidio Dominorum temporalium de mandato Sedis Apostolicæ à Clericis, & personis Ecclesiasticis in Italiæ partibus pro tempore exiguntur, circa vos, & vestra Monasteria & loca, sic volumus observari, quod vobis pro singulis vestris Monasteriis, cum grangiis & pertinentiis eorumdem, pro decimis prædictis singulos florenos auri plenè solventibus, ad solutionem majorem, vel aliam, pro prædictis decimis faciendis, vos & Monasteria, Prioratus, Ecclesias, Grangias, & loca vestra omnia decernimus non teneri, & excommunicationum, suspensionum, & interdicti sententias contra vos, & in prædicta loca quavis auctoritate in contrarium proferendas, ipso facto aliquatenus non tenere.

Facultas recipiendique etiam alterius religionis. Tu ad hoc vid. declarationem Pii V. in sua const. 89. quæcumq;

§. 9. Liceat quoque vobis Clericos, sæculares vel Religiosos, cujuscumque Religionis existant, vel Laicos quoscumque, qui Mundi relictis illecebris, ad vos & loca vestra convolaverint, ad Ordinem vestrum in locis vestris recipere, ac eos absque contractione aliqua retinere. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, literis sive indulgentiis Apostolicæ Sedis, super hoc cuicumque Ordini, vel Religioni, seu personis quantumvis exemptione, vel immunitate gaudentibus, sub quavis forma verborum concessis.

Prohibitio discedendi ab isto Ordine.

§. 10. Prohibemus insuper, ut nulli Fratrum vestrorum post factam in Monasterio vestro, vel in aliis locis vestris ejusdem Ordinis professionem, fas sit sine Abbatis sui licentia Ordinem ipsum relinquere, & ad locum Religionis alterius, vel ad Ordinem alium se transferre. Discedentem verò aliter, nullus cujuscumque Religionis, vel status existat, audeat retinere. Quòd si secus factum fuerit, tàm discedens, quàm is, seu illi, qui ipsum talem receperint, si requisiti eum à se non rejecerint infrà mensem, ipso facto sententiam communicationis incurrant.

Prohibitio alienandi stabilia absque consensu Capituli. Accedit major prohibitio Paul. II. in const. 5. Ambitiosæ.

§. 11. Illud quoque districtiùs inhibentes, ne tu fili Pater Abbas, vel aliquis ex Prælatis vestris, terras seu quaslibet possessiones d. Monasterio S. Spiritus, vel membris ejus à Christi fidelibus collatas, vel in posterum conferendas, aut successores tui, dare, vendere, distrahere, aut alienare absque consensu totius Capituli Generalis, aut majoris, vel sanioris partis, & in casibus à jure permissis, modò præsumatis. Quod si secus factum fuerit, alienationes hujusmodi, ex nunc irritas esse, & tàm concedentes, quàm ipsos recipientes, singulos eorum videlicet excommunicationis; Collegia verò & universitates interdicti sententiis si forte requisiti à vobis bona prædicta alienata taliter restituere noluerint infrà mensem, ipso facto volumus subjacere.

Fidejubendique & mutuò recipiendi.

§. 12. Cæterùm ne aliquis Monachus, vel Conversus, in Monasteriis & locis vestris professus, absque consensu & licentia proprii Abbatis, seu majoris partis sui Conventus, pro aliquo fidejubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuò recipiat: quoquo modo districtiùs inhibemus. Quòd si secus factum fuerit, Abbatem, & Conventum præfatos ad hæc teneri nolumus, & fidejubentem, & recipientem pecuniam mutuatam, eo ipso volumus vinculo excommunicationis astringi.

Prohibitio cogendi Monachos ad Synodos processiones&c. Tu vide aliter statutum esse à Conc. Trid. sess. 24. c. 2. & sess. 25. c. 13.

§. 13. Inhibemus etiam, ne aliquis Episcopus, vel quævis alia persona, spiritualem, vel aliam jurisdictionem habens, vos ad Synodos, vel Conventus forenses, nec ad convocationes suas accedere, vel cum eis, intra vel extra Civitates vel terras, personaliter exire, aut suis constitutionibus subjacere, seu Capitula, Scrutinia, & Inquisitiones in locis vestris, vel aliqui de vobis, vel de vestrorum aliquo facere, aut fidelitatem juramento firmatam, & manualem obedientiam à vobis, aut Prioribus, & Superioribus vestris exigere.

FacultasMonasteria construendi. Hoc declaravit Clem. viij. in const. 99.

§. 14. Seu etiam prohibere, ne ad Civitates, seu Villas, & ad loca quælibet, ubi religiosè, & honestè morari possitis audeatis accedere, ibique pro vestris usibus Ædificia, Monasteria, Ecclesias, seu Oratoria ex permissione, & indulto nostro construere liberè valeatis. Aut in accedentes Fratres, & Monachos vestros, seu constructores, hujusmodi, vel receptatores eorum excommunicationis vel interdicti proferre sententias. Aut aliàs Fratres vestros ire ad Conventus forenses, nec ad Monasteria, Ecclesias, Prioratus, seu membra; & loca vestra præfata causa celebrandi Ordines, aut tractandi causas, vel Conventus aliquos publicos convocandi, vobis invitis venire præsumat.

Prohibitio extra Ordinem ammiscendi se in electionib.

§. 15. Nec regulares electiones Abbatum, vel Priorum Monasteriorum, & locorum vestrorum impediat, aut de instituendis aut removendis ipsis, se aliquatenus intromittat. Quòd si aliter præsumptum extiterit, venientem contra præmissa cujuscumque status, præeminentiæ, dignitatis, vel conditionis existat, interdicti sententiæ volumus subjacere.

Abbatis facultas benedicendi Populum.

§. 16. Liceat quoque tibi prædictæ Pater Abbas, tuisque successoribus inter Fratres ejusdem Ordinis, & aliis ad Missas vestras convenientibus, benedictionem solemnem facere; dummodò ibi præsens non sit aliquis Episcopus, vel alia quævis persona superioris status, sicut sunt Patriarchæ, vel Cardinales.

Vasaque & paramenta Ecclesiarum Primumque lapidem ponendi in Ecclesiis ædificandis. Minores Ordines conferendi. Ad hoc vide Conc. Trid. sess. 7, c. 11.

§. 17. Ac vasa, & alia paramenta ad cultum Divinum pertinentia; necnon in ædificandis Capellis, Ecclesiis, aut Hospitalibus primarium lapidem & fundamenta Pontificali more benedicere.

§. 18. Necnon omnes minores ordines Fratribus, & aliis familiaribus, & subditis vestris, adscribi volentibus militiæ clericali, vestra largitione conferre, & omnia alia facere, quæ ad Abbates exemptos ipsius Ordinis in suis Monasteriis, & Ordinibus pertinere noscuntur.

Ordinarii nihil capiant pro consecratione Ecclesiarum &c.

§. 19. Pro consecrationibus verò Altarium, vel Ecclesiarum, aut pro Oleo sancto, vel quolibet Ecclesiastico Sacramento, nullus à vobis sub obtentu consuetudinis alicujus, aut alio quovis modo quicquam audeat extorquere; sed hæc omnia vobis gratis, & liberaliter impendantur. Sit etiam in vobis liberum eadem à quocumque Catholico Episcopo, qui gratiam & communionem prædictæ Sedis obtineat, licitè recipere, qui nostra fretus auctoritate vobis, quod postulatur impendat.

Episcopi accedentis ad eorum loca quid agunt. Vide Bul. 22. Leo x.

§. 20. Concedimus quoque vobis, ut si quem hujusmodi Episcopum, de quo plenam notitiam habeatis, per vos transire contigerit, ab eo consecrationes Altarium, & Monachorum Ordinationes in sacris, ex permissione Sedis Apostolicæ recipere valeatis.

Monachi celebrant tempore interdicti. Hoc revocavit Conc. Trid. sess. 25. c. 12.

§. 21. Porrò cùm generale terræ fuerit interdictum, in Monasteriis, Ecclesiis, & Oratoriis vestris, & aliis quibuscumque locis competentibus, si in terra sic interdicta constiterint, clausis janüis, & interdictis exclusis, non pulsatis Campanis (submissa tamen voce) vobis liceat celebrare Divina, & Ecclesiastica recipere Sacramenta; Dummodò causam non dederitis interdicto, nec id contingat vobis per Sedem Apostolicam specialiter interdici, neque Monasteria, Ecclesiæ, & Oratoria eadem aliàs fuerint ejusdem Sedis auctoritate specialiter interdicta.

Sacramenta ministrant, & mortuos sepeliunt. Ad hoc vide Leon. x. const. 21.

§. 22. Illis verò, qui vestris immorantur obsequiis, aliisque omnibus Christi fidelibus propter hoc ad vos devotè recurrentibus, ex permissione Apostolica, & indulgentia speciali, quas vobis hujusmodi Privilegii auctoritate concedimus, cuncta liberè ministrare possitis Ecclesiastica Sacramenta, & ipsorum corpora, cùm decedunt, in vestris Cœmiteriis liberè, & absque Diœcesanorum, vel aliorum Ordinariorum contradictione, & aliorum quorumlibet sepelire. Sepulturam siquidem vestram liberam esse decernimus, ita quòd extremæ voluntati decedentium, & illis qui se illic deliberaverint sepeliri, nisi fortè excommunicati, vel interdicti fuerint, aut usurarii manifesti, nullus obsistat. Et si quando in terras, in quibus residetis, vel earum personas, excommunicationis, & interdicti sententias contigerit promulgari, homines vestris servitiis insistentes, negotiorum quoque vestrorum gestores, & procuratores, oblati, & operarii, qui in locis vestris cum eorum operibus personaliter institerint, hujusmodi sententiis innoxii habeantur, nec prædictis sententiis sint ligati, ibique possint audire Divina juxta formam, quæ locis ipsis, & in eo casu, in quo à Sede Apostolica est concessa, nisi præfatæ personæ causam dederint interdicto, vel excommunicari specialiter, seu interdici per dictam Sedem contingat eosdem.

Absolvendi etiam intrantes Ordinem. Vide Bul. Clem. viij. n. 15. in Tom 3.

§. 23. Insuper recipientibus Ordinem vestrum, & in eo facta & instituta, qui suspensionis, aut interdicti, vel excommunicationum sententiis, à jure vel ab homine promulgatis, generaliter & specialiter sunt ligati, absolutionis beneficium juxta formam Ecclesiæ impartiri, ipsosque in Fratres, & Monachos recipere; dummodò in eodem Ordine perseverent; ac eos, qui post assumptum habitum, vel professionem emissam, recoluerint se talibus in sæculo fuisse sententiis innodatos, secundùm formam eamdem; tu fili Pater Abbas tempore tuo, & in posterum Successores tui auctoritate nostra de absolutionis beneficio providere, & dispensare cum eis super irregularitatibus, quas contraxerunt, vel contrahent, si talibus forsan innodati sententiis, vel locis interdicto suppositis divina præsumpserint officia celebrare, aut Ordines receperunt. Ita tamen, quòd si aliqui hujusmodi sententiis propter debita sunt adstricti, in quantum possunt satisfaciant, ut tenentur. Vosque Abbates, & Priores parentibus oppressorum, cùm ab eis fueritis humiliter requisiti, de pœnitentiis salutaribus juxta formam à Canonibus traditam providere salubriter valeatis.

Personæ Ordinis non teneantur publicare interdictum &c. Revocavit Conc. Trid. sess. ult. cap. 12.

§. 24. Sanè quieti vestræ providere volentes, quòd per literas Apostolicæ Sedis, aut legatorum ejus, seu delegatorum Apostolicorum, seu subdelegatorum ab eis conveniri à quoquam minimè valeatis; Quodque nullus correctionis, seu visitationis, vel inquisitionis officium in Monasteriis, vel Ecclesiis, aut

Prioratibus, membris, & locis vestris impendere, vel cognitiones causarum audire præsumat, nec subsunt Inquisitoribus.

Neque Monialium curam suscipere.

§. 25. Nullusque vestrum citationes partium, & denunciationes sententiarum interdicti, vel excommunicationis facere in prædictis locis, aut recipere curam Monialium, seu Religiosarum quarumlibet personarum minimè teneamini, & ad id cogi non possitis inviti per literas dictæ Sedis, vel Legatorum ejus, nisi eædem literæ Apostolicæ de indulto hujusmodi, & Ordine vestro, & de dicto Monasterio S. Spiritus de Sulmona fecerint mentionem, auctoritate vobis Apostolica indulgemus.

Apostarum coercitio.

§. 26. Concedentes vobis nihilominùs, quòd si aliqui vestri Monachi, seu Fratres post obtentam licentiam à Sede Apostolica, vel à vobis, ad Religionem aliam transeundi, infrà spatium trium mensium se ad illam Religionem suæ saluti congruam non contulerit, & ipsius non susceperint habitum regularem, licitè absque alia requisitione Ordinariorum, seu Diœcesanorum locorum ubi reperti fuerint, ipsos tamquam Apostatas Monasteriorum vestrorum, & locorum, excommunicare, incarcerare, ac aliàs rigori subdere vestri Ordinis disciplinæ possitis, per vos, aut alios, etiam in quocumque habitu eos contigerit inveniri; & invocare super hoc (si necesse fuerit) auxilii brachii sæcularis, quod tenore concessionis hujusmodi, per eos quos super hoc requiretis, sub obtestatione divini numinis volumus exhiberi. Insuper omnes Monachos, vel Fratres, quos à Monasteriis, vel locis vestris, eorum culpis exigentibus per vos, aut per vestros Vicarios expelli contigerit, & qui proprio suo motu de locis, vel Monasteriis ipsis exiverit, ad Religionem aliam absque hujusmodi licentia, vel ad sæculum, aut ad laicatum, tamquam canis ad vomitum rediens, convolabunt, ab omni promotione dignitatis, & administrationis Ecclesiasticæ, seu sæcularis esse decernimus alienos. Prædicandi officium, audiendi etiam confessiones, ac docendi alios in quacumque facultate, potestate talibus Apostolicis penitùs interdicta.

Habitus consimilis cæteris prohibetur.

§. 27. Inhibentes expressiùs, ne aliqua persona cujuscumque status, conditionis, vel Religionis existat, habitum vestrum, aut consimilem nisi de Monasteriis, & locis vestris fuerint) deferre præsumant. Contrafacientes per Diœcesanos locorum, cùm à vobis super hoc fuerint requisiti, deponore habitum hujusmodi per censuram Ecclesiasticam cujuslibet appellationis obice non obstante, arctiùs compellantur. Quòd si iidem Diœcesani, vel Ordinarii, id efficere malitiosè fortè neglexerint, postquàm à vobis, vel nunciis vestris super hoc requisiti fuerint, in suspensionis laqueum incidant ipso facto.

Satisfactio intrantium Ordinem de incertis.

§. 28. Adjicimus etiam, quòd si aliquis in aliquo Monasteriorum, vel locorum vestrorum professus, ante ingressum suum in Religionem, aliquibus personis, Universitatibus, vel Collegiis, de quibus quorumque nominibus memoria penitùs non habetur, in aliqua quantitate pecuniæ, vel ad restitutionem aliquarum rerum esset obnoxius, illam & rerum æstimationem ab eo licitè recipere, & in locis vestris, in quibus expedire videbitur, in usus utiles convertere valeatis, & hujusmodi satisfactionem impendens, à præstatione satisfactionis alterius remaneat absolutus.

Alii non celebrent in Ecclesiis Ordinis.

§. 29. Nullisque Religiosis, vel sæcularibus, cujuscumque status, vel conditionis existant, liceat aliquorum corpora defunctorum vobis invitis (quod prohibemus) penitùs in vestris sepelire Cœmeteriis, nec in Monasteriis, Ecclesiis, Prioratibus, & aliis locis vestris Missarum solemnia, vel mortuorum officia celebrare.

Persona Ordinis ejus Prælatis confiteantur.

§. 30. Nullisque ex vestris Monachis Fratribus, & Conversis licitum sit cuiquam, absque Prælatorum suorum licentia, nisi Prælatis ipsis sua confiteri peccata.

De oblatis vel legatis, nihil alius solvant.

§. 31. Concedimus quoque vobis, ut de iis, quæ in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniversario septimo, vigesimo, trigesimo, sive aliis ad perpetuum cultum divinum, seu pro pitantiis, aut victu ad substentationem vestram, vel indumentis, & calceamentis vestris, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem aliqua Monasteria, Ecclesiæ, Prioratus, Membra, aliaque loca vestri Ordinis obligata forsitan viderentur, aut de iis, quæ pro domibus, prædiis, hortis, aliisque locis emendis vobis legantur; de oblationibus quoque, & obventionibus etiam, quas occasione funerum, & aliis, quæ jure institutionis, seu successionis, aut legati, vel relicti, aut fideicommissi ad vos, & Ecclesias, & loca vestra, pietatis intuitu devenire contigerit; nulli teneamini justitiam, seu portionem canonicam exhibere; & ad hoc vos decernimus aliquatenus non teneri.

Exemptio à jurisdictione ordinariorum. Tu vid. dispositionem Conc. Trid. sess. 25. c. 11. & 14. & Bul. 39. Clem viij. Suscepti. Tom. 3.

§. 32. Cæterùm cùm fœlicis recordationis Innocentius Papa Quartus prædecessor noster olim duxerit statuendum, ut exempti quantacumque gaudeant libertate; nihilominùs tamen ratione delicti, seu contractus, aut rei de qua contra ipsos agitur, ritè possint coram locorum Ordinariis conveniri, & illi quoad hoc suam in ipsos jurisdictionem, prout jus exigit exercere. Nos vobis, ut occasione constitutionis hujusmodi nullum libertatibus, & immunitatibus, seu Indulgentiis, vel privilegiis, vobis & Monasteriis, & locis vestris per nos (ut præmittitur) Apostolica auctoritate concessis, præjudicium generetur, auctoritate vobis præsentium indulgemus.

Prædicandi facultas intellige secundum Conc. Trid. sess 24. c. 4.

§. 33. Propterea proponendi populo verbum Dei, & dandi omnibus verè pœnitentibus, & confessis, qui hujusmodi prædicationi interesse voluerint quadraginta dierum Indulgentiam de injunctis eis pœnitentiis.

Confessionesque audiendi intellige juxta Bul. 23. Leo x. infra in hoc Tom. 1.

§. 34. Audiendi quoque confessiones, & injungendi pœnitentias, & imponendi absolutionem debitam pro confessis; conferendi etiam Ecclesiastica Sacramenta, tàm hominibus & vassallis vestris, quàm cæteris Christi fidelibus.

Campanam pulsandi. Hoc intelligas ut Bul. Leon. 22.

§. 35. Necnon habendi, & pulsandi Campanas die, noctuque ad horas Canonicas, & quandocumque de vestra processerit voluntate, absque cujusque contradictionis objectu.

Dispensandi cum intrantibus Ordinem. Hoc intellige juxta Bul. 115. Clem. viij. Tom. 3.

§. 36. Dispensandi etiam cum Fratribus, seu Monachis, ad vestra Monasteria, & loca convolantibus, & ibidem degentibus, super irregularitatibus quibuscumque, etiam si priùs eas fortasse contraxerint, quàm prædicta loca, & Monasteria intravissent, dummodò ex homicidii, vel mutilationis causa, irregularitates ipsæ minimè sint contractæ. Absolvendi etiam Fratres, & Monachos memoratos ab excommunicatione quacumque, etiam si ejus absolutio tantum sit Sedi Apostolicæ reservata, plenam, & liberam vobis, filii Abbates, auctoritate Apostolica concedimus potestatem.

Oblationes recipiendi de bonis feudalibus.

§. 37. Indulgemus etiam vobis, ut bona feudalia, vel alia quælibet vobis oblata liberè recipere valeatis, ac licitè retinere, nulla constitutione, seu consuetudine contraria obsistente; aut etiam si loci Diœcesanus bona ipsa pro decimis non salutis, aut præstationibus aliis sibi, aut Ecclesiæ suæ afferat obligata.

Mutatio principalis Monasterii fit ad libitum Ordinis.

§. 38. Et quia mutatio temporum facti mutationem fortè requireret, licitum sit vobis aliquod aliud de Monasteriis vestris, præsentibus aut futuris caput aliorum Monasteriorum, & membrorum vestrorum (si expediens fuerit) ordinare.

Pœnæ præmissis contravenientium.

§. 39. Nos enim ex nunc decernimus irritum, & inane quicquid contra tenorem concessionum, constitutionum, indulgentiarum, & inhibitionum hujusmodi, & capitulorum omnium, & etiam singulorum, quæ superiùs sunt expressa, per quoscumque attentatum est, vel in posterum contigerit attentari. Et interdicti suspensionum, & excommunicationum sententias, si quas contra præmissa, vel aliquod præmissorum, in vos, vel in vestrum aliquem, sive aliquos, aut loca vestra, seu benefactores vestros, aut executores, vel hæredes, à quocumque cujuscumque præeminentiæ dignitatis, aut honoris vel status existat, in posterum contigerit promulgari, volumus eo ipso penitùs non tenere.

Annua recognitio debita Sedi Apostol.

§. 40. In signum verò perceptæ libertatis vestræ, & subjectionis solius Romanæ Ecclesiæ per nos vo-

bis

bis concessæ, ut superiùs præmittitur, unam unciam auri solvendam, annis singulis in Festo Nativitatis Domini, tàm pro capite, quàm pro membris vestris, nobis & successoribus nostris Romanis Pontificibus persolvatis. Nulli ergo omninò hominum &c.

Dat. P. A. 1, die 27. Sept. Dat. Aquilæ 5. Kalendas Octobris, Pontificatus nostri, Anno 1.

BONIFACIUS OCTAVUS PONT. CXCV. ANNO DOMINI MCCXCIV.

ANNO 1294. Bonifacius VIII. Cajetanus, Patria Anagninus, Benedictus anteà dictus, Patre Luitfrido, Presbyter Cardinalis SS. Silvestri, & Martini in Montibus tt. Equitii, Creatus Neapoli 9. Calend. Jan. Anno Domini 1294. Coronatus Romæ 17. Calen. Februarii 1295. sedit annos 8. menses 9. dies 28. Creavit Cardinales 17. Obiit Romæ, 5. Idus Octob. 1303. Sepultus est in Basilica Vaticana. Vacavit sedes dies decem.

I. Contra dantes aliquid, vel promittentes, aut recipientes, pro obtinenda gratia vel justitia apud Sedem Apostolicam, ac etiam contra scientes, & non revelantes.

Constitutio ista licet sit inter extrav. commun. in tit. de Sentent. excomm. eam tamen posui tamquam Curialibus admodùm necessariam, & quia in hoc opere Tom. 2. extat Bulla Greg. XIII. num. 24. Ab ipso, ubi hæc extenditur ad prædictorum complices & auxiliatores. Prout etiam confirmata & ampliata fuit à Clem. VIII. in ejus const. 10. Pro commissa. Tom. 3. Quam diligenter attende, quoniam puto eam esse intelligendam secundùm ejus subjectam materiam, id est ligare dantes aliquid vel recipientes de bonis Communitatum Status Ecclesiastici, & non alios.

BONIFACIUS EPISCOPUS &c.

Edita A. D. 1295.

Excommunicatio in dantes quicquam aut promittentes & recipientes pro obtinenda gratia vel justitia apud Sed. Apost.

EXCOMMUNICAMUS & anathematizamus ex parte Dei Omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, auctoritate quoque Beatorum Apostolorum Petri & Pauli, & nostra, omnes Clericos, Religiosos, & Laicos utriusque sexus, sive sint familiares Curiæ, sive alii undecumque, qui aliquod pactum fecerint, seu aliquod parvum, vel magnum promiserint, vel promissionem receperint, aut ex pacto, sive promissione, occulta vel manifesta facta sub generalibus, & plenariè non expressis apertè verbis, quicquam dederint, aut receperint, magnum vel parvum, vel promissionem de quacumque re, aut utilitate propter hoc consequenda fecerint, vel receperint pro aliqua justitia, sive gratia, pro se, aut pro alio, in causis, vel judiciis, seu aliàs per literas Apostolicas, & quibusque modis apud Sedem Apostolicam obtinenda.

Promittentesque & recipientes. §. 1. Et hanc sententiam ad promittentes, & acceptantes, dantes & recipientes, duximus extendendam.

Scientes & non revelantes. §. 2. Illos quoque qui aliquem sciverint culpabilem in prædictis, & nobis intra dierum trium spatium non retulerint, vel alicui, per quem ad nos verbum fideliter perferatur, simili decernimus sententiæ subjacere.

Reservatio absolutionis, præ via erogatione in pauperes ejus, quod datum, vel acceptum est. §. 3. Decernimus etiam, ut nullus hanc incurrens excommunicationis sententiam pro prædictis, vel aliquo prædictorum, absque speciali mandato; nostræ absolutionis beneficium valeat obtinere, nisi forsan ad nos habere accessum non posset, in mortis articulo constitutus. Nec etiam ad absolutionis gratiam admittatur, nisi priùs quantum dedit, vel recepit, integraliter pauperibus largiatur.

Irritatio gratiæ, vel justitiæ. §. 4. Justitiam verò, sive gratiam sic obtentam, nullius prorsus esse momenti volumus, omnique statuimus carere effectu, & robore firmitatis.

hac via obtentæ.

Excommunicatio scienter ea utentium. §. 5. Sed scienter utentes ipsis, simili sententia excommunicationis adstringimus, & reservantes nobis absolutionem eorum cum præmissis in omnibus ad pœnas similes obligamus.

II. Quòd prope Ecclesias, & Conventus Fratrum Eremitarum Ordinis S. Augustini, non possint alii Religiosi Mendicantes nova loca ædificare infrà spatium Cannarum centum quadraginta.

Hic idem Pont. decrevit, nova loca construi non posse à Mendicantibus, absque licentia Sedis Apostolicæ, præterquam in Bremis, ut in cap. 1. de Excessibus Prælat. in 6. Sed novam dedit formam circa hujusmodi licentias Clem. VIII. infrà in const. 99. Quoniam, tom. 3.

De hoc Ordine Eremitarum S. Augustini notavi suprà in constit. 6. Alexand. IV. Licet. fol. 110.

BONIFACIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1295.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Generali, aliisque Provincialibus, Prioribus, ac universis Fratribus Ordinis Eremitarum S. Augustini. Salutem & Apost. benedictionem.

Exordium. AD consequendam gloriam cœlestis Patriæ sic divina pietas per suam gratiam humilitatem vestram cernitur allexisse, quòd semper ad hoc intenti estis & vigiles, ut illam vobis, & proximis per innocentis vitæ studium acquiratis. Hæc & alia sancta pauperrimæ religionis vestræ merita nos inducunt, quòd simus ex intimo cordis affectu soliciti, ut in omnibus, quæ ad laudem Dei, & tranquillum statum devotionis vestræ cupitis, habeamus providentiæ studium efficacis.

Causa hujus Prohibitionis. §. 1. Sanè non sine quadam turbatione animi frequenter audivimus, quòd inter vos, & religiosos aliquos, illa de causa, æmulationis, & dissensionis materia oritur, quòd ipsi domos, & Ecclesias regulares juxta loca vestra non sine gravi vestro præjudicio, & scandalo manifesto, quandoque construere præsumebant.

Prohibitio de qua in rub. §. 2. Cùm itaque ad Apostolici spectet officii dignitatem de regno militantis Ecclesiæ cujuslibet scandali materiam abolere: Nos dignè volentes quòd hujusmodi æmulationis & dissensionis occasio per diligentiæ nostræ studium amputetur; auctoritate præsentium ordinamus, & districtiùs inhibemus, quòd nulli liceat amodo de Minorum, Prædicatorum, Pœnitentiæ JEsu CHRISTI, S. Mariæ de monte Carmelo, S. Claræ, aliisque Ordinibus in paupertate fundatis; nullique mulierum de prædictis, seu quibuslibet aliis Ordinibus aliquod Monasterium, Ecclesiam, vel Oratorium ædificare, seu construere; nulli quoque sæculari, vel religioso, cujuscumque professionis, Ecclesiam, vel Monasterium seu Oratorium jam ædificatum, in aliquem transferre de Ordinibus memoratis, infrà spatium centum quadraginta cannarum à vestris Ecclesiis mensurandarum per aërem, etiam, ubi aliàs mensurari loci dispositio non permittit. Prætereà, statuimus, ut quodcumque, contra hujusmodi ordinationis & inhibitionis nostræ tenorem, ex nunc in anteà ædificatum fuerit, diruatur.

Qui sint religiosi Mendicantes. §. 3. Et ne de notitia Ordinum, & quantitate cannarum hujusmodi aliqua possit dubitatio exoriri, illos Ordines intelligi volumus in paupertate fundatos, qui ex regula, vel constitutionibus suis, extra septa Ecclesiarum, monasteriorum suorum, vel officinarum eorum, & clausuram ipsorum nullas debeant possessiones habere. Quòd si aliquis de Ordinibus ipsis possessiones in aliquibus membris suis habere, in aliis verò non habere noscatur, eum quoad ordinationem, & inhibitionem hujusmodi, prædictis Ordinibus in paupertate fundatis annumerari volumus.

Qualitas cannarum. §. 4. Et quamlibet cannarum ipsarum octo palmorum longitudinem continere.

Derogatio contrariorum. §. 5. Non obstantibus varia locorum consuetudine, seu privilegiis, indulgentiis, sive literis quibuscumque tàm supradictis Ordinibus quàm mulietibus, vel alicui eorum ab Apostolica Sede, sub quacumque forma concessis, seu etiam concedendis, quæ de præsentibus specialem, & expressam non fecerint mentionem. Nulli ergo &c.

D. P. An. 1. die 19. Febr. Dat. Lateran. 11. Kalendas Martii, Pontificatus nostri Anno 1.

III.

Quòd Fratres Ordinis B. Mariæ de monte Carmelo, cappis albis de cætero utantur, dimissis, aliis mantellis diversorum colorum.

Approbationem & alia de hoc Ordine notavi suprà in const. 8. Honor. III. Ut vivendi fol. 70.

Edita A. D. 1295.

BONIFACIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Generali, & cæteris Prioribus, & Fratribus Ordinis B. Mariæ de monte Carmelo. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Exordium. JUstis petentium desideriis dignum est nos facilem præbere consensum, & vota, quæ à rationis tramite non discordant, effectu prosequente complere.

Hæc Bulla Honor. iv. hoc non habetur. §. 1. Sanè lecta coram nobis vestra petitio continebat, quod olim bo. mem. Latino Ostienn. Episcopo, & Gervasio tit. S. Martini in Montibus Presbytero Cardinali significationibus, per suas literas inter alia continentes, Priori generali, cæterisque Fratribus vestri Ordinis in generali nunc instanti Capitulo congregandis, quòd fel. recor. Honorius Papa IV. prædecessor, noster, de fratrum suorum consilio, eis, pia, & provida deliberatione concesserat, ut eorum habitum, sive varietatem ipsius minùs decentem, & displicentem quampluribus, in alium decentem commutasset.

Statutum Ordinis gestandi cappas albi coloris. §. 2. Idemque Prior generalis, & fratres postmodùm in Capitulo congregati prædicto, deliberatione super mutatione hujusmodi præhabita diligenti, unanimiter statuerunt, ut ex tunc cæteri Priores, & Fratres ipsius Ordinis Mantellis diversorum colorum quibus uti consueverant dimissis, omninò cappis albis, in posterùm uterentur.

Confirmatio Papæ. §. 3. Nos itaque vestris supplicationibus inclinati, quod circa hujusmodi mutationem habitus in hac parte providè factum est, ratum & firmum habentes, id auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 1. die 29. Novemb. Datum Romæ apud S. Petrum, 7. Kalendas Decembris, Pontificatus nostri Anno 1.

IV.

De auctoritate Prælatorum Ordinis Fratrum Prædicatorum, eorum subditos juris apicibus, & appellatione postpositis, compescendi.

Alia de hoc Ordine attende suprà in const. 2. Honor. III. fol. 64. Religiosam.

Edita, A. D. 1296.

BONIFACIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistro, Prioribus, ac Fratribus universis Ordinis Prædicatorum, Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Causa constitutionis. AD augmentum continuum Religionum, & Ordinum quos Romana suscepit, & approbavit Ecclesia, paternis studiis intendentes, & considerantes attentiùs, quòd non intermissa sedulitas disciplinæ, Religiones, & Ordines supradictos, statusque Regulares salubriter dirigit, & conservat, quodque si eam perire vel remitti contingeret; Ordo quilibet collabi necessariò cogeretur. Pensantes etiam, quòd si regularium personarum correctio, rimas juris, & apices sequeretur, hujusmodi rigor lentesceret, ac multiplici laxatione torperet.

Auctoritate coercendi de qua in rub. §. 1. Nos vestris supplicationibus inclinati, vobis, auctoritate Apostolica indulgemus, ut ad correctiones, & punitiones Fratrum ejusdem Ordinis delinquentium infligendas, Prælati Ordinis supradicti, ad quos eadem spectare noscuntur, rimulis, & apicibus ipsis postpositis, liberè procedere valeant secundùm consuetudines approbatas; & generalia, facta & etiam facienda, ipsius Ordinis instituta.

Prohibitio appellandi. §. 2. Nec volumus eisdem licere Fratribus, ab eisdem correctionibus, & punitionibus aliquatenus appellare, provida in hoc deliberatione, ac maturitate debita observatis. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 2. die 10. Maji. Datum Romæ apud S. Petrum, 6. Idus Maji, Pont. nostri Anno 2.

V.

Erectio Prioratus S. Antonii Viennenn. ubi ejus corpus requiescit, in Abbatiam, & institutio illius Prioris in Abbatem generalem totius Ordinis Canonicorum & Clericorum S. Antonii, sub Regula S. Augustini. Et præfinitio eorum habitus cum signo T. quod potentiam vocant.

Multa privilegia concesserunt huic Ordini plerique Pontt. ut dicam infrà in Clem. VII. const. 2. Rationi.

Modum autem colligendi eleemosynas huic Ordini præscripsit Greg. XIII. in const. 7. Romani. ubi notabo infrà in Tomo 2.

Edita A. D. 1297.

BONIFACIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori & Conventui Monasterii S. Antonii ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinen. Ordinis S. Augustini Viennen. Diœcesis. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Proœmium. IN dispositione Ministrorum Ecclesiæ Dei nobis creditæ potissimum considerare nos expedit, tempus, causas personas, & loca, secundùm quæ, pro emergentibus negotiis nova sunt consilia capienda. Et licet ex multarum inopinabilium diversitate causarum jugiter emergentium continua reddamur attentione soliciti, & profundis circa illa vigiliis excitemur, ne desit Apostolicæ solicitudinis studium, ubi pastorale tenemur injunctum nobis officium exercere; in eo tamen præcipuè studiorum nostrorum sedulitas officiosa versatur, quòd ad curam omnium Ecclesiarum & locorum ac religiosorum maximè quorum (licèt immeriti) regimini præsidemus, opportunam solertiam, & solertem diligentiam impendamus, ut gratia cooperante divina, sic eorum statui salubriter consulatur, quòd expiatis dissidiis, & perturbationibus, ab eisdem præserventur innoxii, quietis ubertate lætentur, & rectoribus providis, cùm tempus provisionis occurrerit, eorum regimen committatur.

Controversiæ ortæ erat inter Abbatem Monasterii S. Antonii Viennen. Diœcesis Ordinis S. Augustini, & Abbatem Monasterii montis Majoris Arelaten. Diœcesis Ordinis S. Benedicti, super Prioratu S. Antonii & aliis. §. 1. Sanè inter dilectos filios Abbatem & Conventum Monasterii montis Majoris ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentium, Ordinis S. Benedicti Arelatenn. Diœcesis ex parte una, & dilectum filium Aymonem Abbatem Monasterii S. Antonii ad eamdem Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis, Ordinis S. Augustini, Viennenn. Diœcesis, tunc Magistrum, necnon prædecessores suos Magistros, & Fratres Hospitalis S. Antonii ejusdem Diœc. tunc ad ipsum Monasterium montis Majoris pertinentis, quàm super votis, & promissis ipsi S. Antonio factis, & legatis in testamentis relictis ejusdem, aliisque diversis articulis suscitata, instigante generis humani inimico jam dudum gravi materia quæstionis; ex qua olim strages corporum, animarum pericula, & eorum grandia discrimina pervenerunt, & pervenire poterant in futurum, nisi Sedis Apostolicæ circumspecta providentia, cujus interest singulorum, prout est possibile, præcavere periculis, super his opportunum remedium adhiberet.

Ad quas tollenda eximit hic Pontif. d. Prioratum à §. 2. Nos qui Regis pacifici existentes Ministri, ut commissum nobis Ministerium dignè implere possimus, quietem & pacem inter universos solicitudini nostræ commissos, intentæ solicitudinis studio,

superioritate & subjectione dicti Monasterii montis Majoris.

dio, votisque ferventibus procuramus, prætacta discrimina sedula meditatione pensantes, & attendentes, quod nondum hujusmodi potuerat discriminibus obviari, licèt per aliquos diversæ compositiones, sive ordinationes, diversis temporibus pro danda pace partibus hinc inde factæ fuissent, diligentia excitati paterna, quæ consiliis providis filios libenter fovet & dirigit, illo cogitato remedio in hac parte, per quod superni favoris dextera suffragante, finis prædictæ imponeretur discordiæ, ac via deinceps prætactis discriminibus tolleretur, de fratrum nostrorum consilio, & assensu prædictum Prioratum cum omnibus Ecclesiis, membris, juribus, & pertinentiis suis existentibus ubicumque ab omni spirituali & temporali potestate, jurisdictione, dominio, subjectione, jure, obedientia & dispositione quacumque prædicti Monasterii montis Majoris, nec non Abbatis, & Conventus, & personarum ejusdem, de Apostolicæ Sedis plenitudine potestatis omninò duximus eximendum, ipsumque ab eis decernimus esse liberum penitùs & exemptum; Priorem, Monachos & Conversos, & alios quoscumque si qui existant in ipso Prioratu per Abbatem & Conventum eosdem, vel eorum mandato seu auctoritate per alios forsitan deputatos, ab eo totaliter amovendum, eisque Priori, Monachis, & Conversis præcipiendum, ut ad dictum Monasterium redire curarent, inibi Domino servituri.

Prioratumque antedictum in Abbatiam erigit ad Honorem S. Antonii cujus corpus ibi requiescit.

§. 3. Et quia Prioratum eumdem propter ipsius B. Antonii reverentiam, cujus gloriosa merita per universas Ecclesias in hujus Orbis latitudine constitutas manifestiùs innotescunt, cujusque corpus, sicut fama celebris misit ad posteros, & innumera quæ per eumdem Sanctum ibidem Dominus miracula jugiter operatur, patenter ostendunt, in Prioratu ipso quiescit, condignis efferri honoribus, non tàm dignum, quàm debitum existimantes, Prioratum ipsum in Abbatiam eriximus, de prædictorum fratrum consilio, & ejusdem plenitudine potestatis, certo Canonicorum seu fratrum inibi numero constituto.

Abbatiæ S. Antonii d. Prioratum ac Hospitali subjicit.

§. 4. Ac ut dissensionis, & æmulationis cujuslibet occasio inde præcideretur omninò, prædictum Hospitale cum omnibus membris suis, in quibuscumque Mundi partibus constitutis, eorumque pertinentiis & juribus: ipsi subjecimus, & univimus Abbatiæ.

Abbatiam & non Prioratum de cætero appellari, & per Abbatem regi jussit.

§. 5. Auctoritate Apostolica statuentes, ut locus ipse qui Prioratus in anteà dicebatur; foret, & appellaretur de cætero Abbatia, & ii qui præessent eidem, nomen semper & dignitatem obtinerent Abbatis; & Abbatiam ipsam, ac dictum Hospitale sibi unitum simul perpetuis futuris temporibus, constitutione vel consuetudine quavis non obstante contraria gubernarent; nec Magistri, vel Domini de cætero, sed Abbates Monasterii S. Antonii tantummodi appellarentur.

Abbatique omnes Fratres seu Canonicos d. Hospitalis & membrorū ejus parere decrevit. Regulam S. Augustini ab eis servari mandavit.

§. 6. Quibus universi fratres Hospitalis & membrorum eorumdem, quos Canonicos seu fratres Monasterii S. Antonii volumus, de cætero nuncupari, parerent humiliter in omnibus & intenderent.

§. 7. Quodque in eodem Monasterio S. Antonii, & Hospitali, ac membris eisdem, B. Augustini regula servaretur, & secundùm eam dicti Abbas & Canonici seu fratres perpetuò vivere tenerentur.

Habitum cum signo T. deferri voluit.

§. 8. Habitum verò cum signo T. quod potentiam vocant, in honorem ipsius B. Antonii tàm Abbas, quàm Canonici seu fratres præfati, juxta morem solitum ipsius Hospitalis, semper & ubique portarent.

Monasteriū & Hospitale a jurisd. Ordinariorum & aliorum eximit. Vide ad hoc const. 2. Clemen. vii. cit. in ruo.

§. 9. Ipsum quoque Monasterium cum Hospitali prædicto, & omnibus membris, ac bonis suis existentibus ubicumque, & Abbatem, Canonicos, seu fratres ejusdem nunc præsentes atque futuros, ab omni jurisdictione, potestate, subjectione ac Dominio Archiepiscopi, Episcopi, & Ordinarii cujuscumque omninò duximus eximenda. Decernentes ea omnia immediatè soli dumtaxat Romano Pontifici subjacere.

Et in recompensam prædictæ separationis, quædam bona stabilia per Abbatem S. Antonii d. Monasterio montis Majoris dari & assignari fecit.

§. 10. Et quia erat æquitati & rationi conveniens, ut prædictum Monasterium montis Majoris nobis & Ecclesiæ Romanæ immediatè subjectum, & Abbatem & Conventum ejusdem, sic benigno respiceremus affectu, quòd exemptio, amotio & alia quæ in favorem Monasterii S. Antonii & Hospitalis prædictorum, & propter bonum pacis, & concordiæ per nos ordinata erant, in ipsorum Monasterii Abbatis, & Conventus montis Majoris non cederent omninò dispendium & jacturam, in recompensationem eorum, quæ præmissorum occasione subtracta noscebantur eidem, certam quantitatem bonorum stabilium in locis idoneis infrà certas Provincias, eisdem Monasterio, Abbati & Conventui montis Majoris, per Abbatem S. Antonii certo modo præcipimus assignari; prout hæc & alia in aliis nostris literis inde confectis pleniùs continentur.

Abbatemque d. Abbatiæ, S. Antonij Aymonem. d. Hospitalis magistrum modo eligit.

§. 11. Cùm igitur prædicto Monasterio S. Antonii quod per hujusmodi ordinationem nostram, præfectione Abbatis noscitur indigere, sit de Abbate idoneo providendum, Nos de ipsius statu prospero, more patris solliciti propensiùs cogitantes, & considerantes ardentiùs, quòd vix ulli committi posset meliùs ejus cura, quàm prædicto Aymoni, qui loci & personarum conditiones, & statum oculata fide palpavit, & cui, sicut fide dignorum testimonio accepimus, religionis observantia, morum honestas, circumspectionis industria, & alia dona virtutum multipliciter suffragantur, præfatum Aymonem olim Hospitalis prædicti Magistrum, à vinculo quo ipsi Hospitali tenebatur, hactenus absolutum, eidem Monasterio S. Antonii de Fratrum prædictorum consilio, in Abbatem præfecimus & pastorem, sibi curam, administrationem, & regimen ipsius Monasterii S. Antonii in spiritualibus & temporalibus committentes.

Hanc sanctionem servari præcipit.

§. 12. Quocirca Universitatem vestram monemus, rogamus, & hortamur attentè, & per Apostolica vobis scripta mandamus, quatenus eumdem Abbatem benignè recipientes, & honestè tractantes, exhibeatis ei obedientiam, & reverentiam debitam & devotam, ejus salubria monita & mandata suscipiendo; devotè & efficaciter adimplendo, ita quod mutuò inter vos ac ipsum & spirituale possit abundare gaudium, & prosperitatis optatæ consurgere incrementum: alioquin sententiam quam ipse propter hoc ritè tulerit in rebelles, ratam habebimus, & faciemus auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Dat. P. An. 3. die 18. Maji.

Dat. Apud Urbem Veterem, 15. Kalendas Junii, Pontificatus nostri Anno tertio.

VI.

Canonizatio S. Ludovici Regis Franciæ, Confessoris; Et institutio suæ Festivitatis pro die 25. Augusti quotannis celebrandæ; Ac indulgentiarum elargitio pro visitantibus ejus sepulchrum.

Edita A. D. 1297.

BONIFACIUS PAPA VIII.

Universis Christi fidèlibus. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

GLoria, laus & honor Patri luminum, à quo est omne datum optimum, & omne donum perfectum, à crucis fidei orthodoxæ cultoribus, quorum spes tendit ad superos, summis & sedulis devotionis & reverentiæ studiis referatur. Ipse namque in misericordia copiosus, liberalis in gratiis, & in retributione munificus, de supremis Cœlorum ad ima Mundi oculos suæ Majestatis inflectens, & benigna consideratione discutiens, B. Ludovici quondam Regis Franciæ inclyti, suique gloriosissimi Confessoris merita grandia, operaque mirifica, quibus in tempore constitutus in sæculo, ceu lucerna luminosa resplenduit, eaque velut justus Judex & retributor laudabilis, dignanter intendens condignis recompensare muneribus, eum tamquam emeritum, & retributione dignissimum, post vitæ præsentis ergastulum, & laboriosa Mundi certamina, quæ fervens in divinis obsequiis potenter & patenter exercuit, æthereis sedibus collocavit, ut sedeat cum Principibus, & solium gloriæ teneat, feli-

Exultatio S. R. E. & totius fidelis Populi de meritis & laudib. S. Ludovici Regis Franciæ.

citatis æternæ dulcoribus potiturus. Exultet igitur Mater Ecclesia, & solemnia festiva concelebret gaudiorum, quòd tantum & talem filium genuit, produxit natum, educavit alumnum jam inter Regum gloriosa cœlestium agmina rutilantem. Lætetur inquam, & jubilet, ac in laudes Altissimi voces promat, quod sobolis tàm præcelsæ, tàm celebris illustrata fulgoribus, insigniis decorata conspicitur, quæ sonoris attollenda præconiis, summæque venerationis exhibitione colenda, enucleatiùs aperit, evidentiùs explicat, illos ad perennis beatitudinis gaudia; & hæreditatis æternæ participium admittendo, qui prædictam Ecclesiam, Matrem fidelium, Sponsam CHRISTI, claris fidei & operis testimoniis profitentur, nullosque in supernæ patriæ gloriam, nisi per ejus utpote Cœlorum clavigeri ministerium virtuosum ostiis reseratis altissimis, introire. Gaudeant incolarum turbæ cœlestium, de tàm sublimis, tàm lucidi habitatoris adventu, quodque ipsis, expertus, probatusque fidei Christianæ colonus cultorque præcipuus aggregatur. Personet lætitia jubilum civium generosa nobilitas supernorum, quòd tanti talisque concivis suscepisse dignoscitur adjectivum, ac venerabilis Sanctorum cœtus gaudio & exultatione refloreat, de nova dignissimi adhibitione consortis. Exsurge itaque concio fidelium numerosa, exsurgite fidei zelatores, & unà cum eadem Ecclesia, laudis uberis hymnum concinite: perfundantur imbre copioso lætitiæ vestra præcordia, & fœcundo rore dulcedinis arcana pectoris repleantur, de tanta & tàm potentis & egregii Principis exaltatione terreni, spei tutissimæ plenitudine præconcepta, quod nobis de condigena terrenorum compatriota cœlestium jam effectus, apud æterni Patris Filium efficax patronus accrevit, qui pro salutis nostræ profectibus, jam in ejus præsentia positus, solertis exercet officium Oratoris. Porrò quis posset amplo famine præponens, quis disertus quantumlibet aut eloquentiæ nitore corruscans, sufficienter exprimere præcelsa sanctitatis insignia, & multiplicum excellentiam meritorum, quibus B. Ludovicus prædictus in terris constitutus effulsit? cum eo plura de ipsius laudabilibus actibus referenda se offerant, quo plura calamus exprimit, pandunt labia, lingua pangit. Sed ne ipsorum actuum claritas sub nubilo lateat, & tenebris obducatur, dignum duximus, ut de illis aliqua sermo noster aperiat, & deducat in publicam notionem.

Qui etiam conjugatus pudicitiæ studuit Regnum Franciæ juste, pie & fœliciter gubernavit & rexit.

§. 1. Hic profectò clarissimus genere, sublimis potentia, facultatibus opulentus, præcelsus virtutibus, moribus elegans, conspicuus extitit honestate, inhonestis & turpibus à se penitùs relegatis. Nam sic pudicitiæ adhæsit operibus, sic carnis studuit evitare contagia, quòd (sicut habet certa credulitas plurimorum) nisi ei nexus accessisset uxoris, candore virgineo rutilasset. Longo quippe temporis spatio prædicti Regni regimini præfuit, ejusque gubernacula plena curis, provida circumspectione direxit. Nulli noxius, non injuriosus alicui, nemini violentus, Justitiæ limites summoperè servavit & coluit, æquitatis tramitem non relinquens, perversorum conatus nefarios pœnæ debitæ mucrone compescuit, malorum molimina conterens, pravorum illicitos ausus frænans, pacis zelator eximius, fervidus amator concordiæ, promotor extitit sollicitus unitatis, dissidia fugiens, vitans scandala, dissensiones abhorrens; propter quod sui fœlicis regiminis tempore, sedatibus undique fluctibus, subductis noxiis, turbinibus profugatis, Regni ejusdem incolis aurora dulcifluæ tranquillitatis illuxit, lætaque serenitas votivæ prosperitatis arrisit.

Dei amore exarsit.

§. 2. Et ut de vita ipsius aliqua referamus, licèt illa quò majori dispositione discutitur, examine indagatur, eò referentis afferat gustui plus dulcoris, mentesque delectet obnixiùs auditorum. Ab ineuntis ætatis primordiis Dei Filium tenera mentis affectione dilexit, nec diligere desiit studia continuando salubria, dum vitæ sibi commoditas affuit temporalis; sed quanto majori profecit ætate, ac in tempora prolixiora prosiliit, tanto ejus exarsit amore, fervore spiritus ampliori.

Patre puer ipse orbatus, a Blanca matre Franciæ Regina prudenter educatur.

§. 3. Hic quidem cùm esset annorum duodecim, paterno destitutus auxilio, sub clar. mem. Blancæ Reginæ Franciæ matris suæ custodia & gubernatione remansit, quæ circa divina obsequia ferventer intenta, eum prudenter dirigere, ac diligenter instruere satagebat, ut ad præfati Regni regimen, quod suæ directionis expetere providentiam noscebatur, dignus, & sufficiens fieret, idoneus haberetur.

Adultus Ecclesiasticæ disciplinæ & divinorum officiorum recitationi incumbit.

§. 4. Cùmque per incrementa temporum idem Rex ætatis annum quartumdecimum attigisset, prædicta Regina illi magistrum proprium deputavit, qui eum scientia literarum imbueret, ac bonis moribus informaret, ipseque Rex sub ejusdem magistri ferula positus, sic ei obediens & reverens existebat, sicque illius recipiebat humiliter disciplinam, quòd superna præventus gratia, profecit laudabiliter in utrisque circa divina sic intentus officia, ut nequaquam ipsorum auditione contentus existeret, nisi ea, quæ coram se die noctuque à suis faciebat Clericis solemniter celebrari, ab ipso cum eorum aliquo attentiùs dicerentur.

Juvenis annorum viginti suscipit signaculum Crucis in subsidium Terræ Sanctæ.

§. 5. Demùm successu temporis in anno vigesimo constitutus, & quadam sibi ægritudine superveniente gravatus, à Parien. & Melden. Episcopis assistentibus tunc eidem, vivificæ Crucis signaculum in Terræ Sanctæ subsidium sibi cum multa instantia petiit exhiberi. Et licèt hoc ei, rationabili causa moti, præfati dissuaderent Episcopi, ipse tamen utpote fervens spiritu erga Dominum, eique votis ardentibus famulari desiderans, illorum salubriter dissuasionibus non admissis, signum hujusmodi de manu præfati Parisiensium Episcopi cum multa lætitia & exultatione suscepit, Prælatis, nobilibus, & militibus pluribus signum ipsum assumentibus cum eodem.

Amploque cum navigio & maxima cohorte ad d. subsidium t. ansfretavit.

§. 6. Et tandem amplo præparato navigio, factisque apparatibus aliis quæ in talibus requiruntur, cùm trigesimum quartum annum attigisset ætatis, in prædictum subsidium transfretavit, N. consortem, & quondam Robertum Atrebanensem, Alphonsum Pictaviæ, & clar. mem. Carolum Regem Siciliæ, tunc Andegaviæ Comites, fratres suos dum adhuc viverent secum ducens, multa graviaque pericula quæ solent æquoris fluctus infligere sustinendo.

In manus Soldani & Saracenorum incidit patienterq; multa sustinuit.

§. 7. Cùmque ad partes illas ingenti circumfultus potentia pervenisset, & habito de Civitatis Damiatæ captione triumpho, processisset ulterius, generali quasi totius ejusdem exercitus, sicut Domino placuit, ægritudine subsecuta, & aliis diversis urgentibus, præfatus Rex cum toto ferè exercitu supradicto in N. Soldani et Saracenorum manus ac potentiam incidit, multa opprobria multasque injurias, quæ inferentium fœda conditio adaugebat, patienter & humiliter tolerando, præfato Roberto Comite pro fide CHRISTI ab illis immaniter interempto.

Cum eis pacisci noluit, si fidem Christi deserere esset promittendum, casu quo concord. ab eo non observaretur.

§. 8. Postmodùm autem habito cum Soldano tunc vivente tractatu de jam dictis Rege & Exercitu liberandis, maxima interveniente pecuniæ quantitate, ipsoque Soldano occasione hujusmodi à vasallis propriis interfecto, Saraceni qui ejus dominium usurpârant, ad pecuniam anhelantes eamdem, cum multa instantia postulabant, ut in conventionibus ordinariis concorditer inter partes jurejurando firmandis adderet, quòd nisi ipsi pacta servarent, omninò Machomettum, quem colunt, ut dicitur, denegarent, ac idem Rex in suo similiter adjiceret juramento, quòd & ipse Dei negaret Filium, nec extra fidem ejus existeret, si conventiones prædictæ ab eo minimè servarentur. Quod præfatus Rex prorsus abhominans, id efficere constantissimè recusavit, quin potiùs quadam indignatione commotus patenter asseruit, quòd talia tàm nephanda suis labiis aliquatenus non proferret, neque in tàm vesanam & reprobam prorumperet negativam: quamquam id ei jam dicti Pictaviæ & Andegaviæ Comites aliique tunc plurimi circumstantes instantissimè suaderent, cùm exinde sibi cæterisque Christicolis mortis periculum verisimiliter imminere conspicerent, præsertim cùm hoc ageretur cum illis

qui

qui, sicut præmittitur, Soldanum prædictum occiderant, ejus sibi dominium usurpantes, ipsique Regi apertiùs diceretur, quòd nisi in actum perduceret quod petebant, ipsum & suos crucifigere non differrent, ipsius Regis ad hoc intrepida firmaque responsione secuta, quòd si Saraceni prædicti ejus corpus occiderent, ipsius tamen animam non haberent.

Exercitum Christianum non infirmitatis, neque aliorum periculorum metu deseruit.

§. 9. Sanè cùm jam dicti passagii tempore, post conflictus diversos & varios, validæ famis inediam graves penurias, diraque vulnera quæ fideles CHRISTI pertulerant, eodem Rege tunc temporis fluxum ventris & ægritudines alias patiente, Christianus reverteretur exercitus Damiatam, Rex ipse nolens ipsum omninò deserere, sed ejus potiùs clementer intendens communicare laboribus, & participare periculis, quæ tunc ex verisimili poterant conjectura timeri, illuc rediit cum eodem, contra Saracenorum rabiem truculentam insultusque nepharios sibi efficax defensionis impendendo præsidium, ut ab hujusmodi hostium scelestis insidiis servaretur. Et tandem cum Saracenorum ipsorum astuta nequita, & dolosa credulitas, tàm grandi bellantium copia Christianum circumdedisset exercitum; valida tunc, sicut præmittitur, infirmitate detentum, ipsumque tàm graviter invasisset, quòd Regem & exercitum supradictos oportuit se præfatis reddere Saracenis, ac idem Rex nisi facto voluntatis libitum obstitisset, navis tunc promptæ potuisset evasisse suffugium, sibique hoc plurimi magnique præsentes inibi suaderent, ipse tamen propter nimiæ charitatis ardorem, quò vehementiùs æstuabat, volens potiùs periculis corpus exponere, ut Christianus populus servaretur illæsus, licèt Saracenorum existeret ignota potentia Christianis, evadere noluit remanentibus cæteris vinculo captionis, adstrictis, apertiùs asserendo, quòd Militiam quam secum duxerat, secum si posset reducere intendebat, vel capi seu mori pariter cum eodem.

Concordia subsecuta, potiùs ipse in carcere pro securitate Saracenorum quam ejus exercitum, vel ex eo aliquem pro securitatem restitui pecuniæ persolvendæ remanere contendit.

§. 10. Cúmque inter Regem & Christianos, ac Saracenos prædictos, de ipsorum Regis & Christianorum, sicut superiùs est expressum, liberatione tractatus habitus, & conventionum subsecuta ordinatio extitisset, Saraceni pro quadam parte pretii Redemptionis hujusmodi quæ solvenda restabat, securitatem plenariam habere intendentes, in electionem ipsius Regis totaliter potuerunt, ut vel ipse liberaretur à carcere, remanentibus cæteris Christianis in vinculis, donec hujusmodi solutio perfecta succederet, vel quòd idem in carcere remaneret, Christianis ipsis omnimodè libertatis, præfatus Rex super hoc promptum nec dilatum responsum præbuit, quòd ipse quousque solutionis hujusmodi proveniret integritas, remanere in carcere intendebat, Christianis ejusdem libertati pristinæ restitutis, quamquam præfati Alphonsus & Carolus, ac alii viri nobiles tunc astantes expressè dicerent, & profiterentur apertiùs, quòd in hoc nullatenus consentirent, supplici adjicientes instantia, quòd potiùs Rex ipse recederet aliis minimè absolutis, Rege ipso firmissimè replicante contrarium, assentiente sermonibus eorumdem. Et tandem Rege cæterisque captivis eisdem plenè redditis liberati, dictoque Alphonso pro ejusdem solutionis perfectione obside facienda dimisso, præfatus Rex de galea in qua erat, egredi noluit, donec ipsius solutionis defectus extitit adimpletus, dictusque Alphonsus ad ejus præsentiam rediit, ac omnes etiam Christiani quos in propinquo carcere detinebat inclusos, quosque in Babyloniam manus inimica non traxerat, liberati à vinculis, ac illi etiam qui tunc in Damiata similiter tenebantur, fuerunt in omnibus collocati.

Liberato exercitu apud Civitatem Æcconen commoratur, ...

§. 11. Demùm præfatus Rex cum eodem liberatus exercitu, ad Civitatem rediens Acconen. moramque inibi ferè per quinquennium contrahens, & tamquam fervidus humanæ salutis amator, multorum Agarenorum mentes duras quantumlibet, non solùm salubribus eloquiis suadens, sed etiam exemplo vitæ laudabili convertit ad Dominum, ipsos faciens ad laudem divini nominis, & exaltationem Catholicæ fidei honorificè baptizari, eos donis prosequendo largifluis, & gratiosis favoribus confovendo.

salubribus eloquiis ad Deum convertit.

Christianos multos ab hostibus redemit.

§. 12. Multosque milites & alios Christianos redimi faciens, eis de munificentia regia tàm vestes quàm cætera necessaria victu, prout singulorum suadebat conditio, ministrabat.

Civitates multas reparavit.

§. 13. Muros quoque seu mœnia Civitatum & Castrorum quamplurium, quæ in illius partibus à fidelibus tenebantur, fecit reparari solemniter, eaque aliàs muniri plenariè, prout necessitas suadebat.

Audita morte suæ matris ad Regnum remeavit, & pia opera quam plurima exercuit.

§. 14. Verùm prædictus Rex processu temporis, intellecto quòd matrem ejus mors amara subtraxerat, & eidem Regno grave periculum immineret, de Procerum suorum consilio, ad partes Franciæ remeavit, nunc sanctitatis insistens operibus, nunc Monasteria & Hospitalia pauperum, nunc domos alias divinis obsequiis dedicandas, (quæ longum esset enarrare per singula) construi faciendo, eis de bonis propriis amplis dotibus deputatis, nunc etiam infirmos ac debiles in diversis Monasteriis & Xenodochiis decumbentes, personaliter visitans, ipsos verbis consolatoriis confovebat, eis manibus propriis, flexo genu, potum & cibaria ministrando.

Monacho leproso & alimenta ipsemet porrigebat.

§. 15. Cúmque in Monasterio Regali Montis Belluacensis diœcesis quod idem Rex opere plurimùm sumptuoso construxit, ac dotibus decoravit eximiis, Monachus quidam Leodegarius nomine moraretur, quem adeò lepræ morbus invaserat, quòd abhominabilis factus & despectus quàmplurimum, manebat segregatus ab aliis, in quadam camera positus Monasterii memorati, ejusque oculi ob gravis infirmitatis pondus seu malitiam jam consumpti, nihil omninò videbant, eorum foraminibus sive locis, rubeis & horridis jam effectis, quique nasum perdiderat, ejus tumefactis non modicum labiis, & profunda fixura destructis, ac idem Rex eum, præsente dumtaxat Abbate Monasterii supradicti, personaliter visitaret, ipsumque sumentem cibum, ut poterat, invenisset, præfatus Rex præmisso benignè salutationis alloquio, flexit genua coram ipso, & scindens manibus propriis carnes eidem appositas, bolos in os ejus studiosissimè immittebat, & hujusmodi non contentus obsequio, illatis dapibus ejus jussione regalibus, de ipsis eidem Monacho ministrabat, loci aut ægri qualitatem horribilem non evitans, eodem Abbate vehementi stupore concusso, quòd tanti sublimitas Principis talibus quantumcumque salubribus involvi studiis ac servitiis poterit occupari.

Infirmi Hospitalium frequenter obsequitur.

§. 16. Præterea cùm dictus Rex hospitale Compendienn. ingressus, ad impendendum humanitatis obsequium infirmis in illo degentibus, & jam fessus non modicum in labore, infirmum quemdam juxta se positum conspexisset, morbum, qui S. Eligii dicitur, patientem, & flexis genibus coram ipso, morsellum piri remoto cortice poneret in os ejus, sanies de illius naribus affluens, fœdavit turpiter manus Regis, qui piè benignéque id tolerans, nec in aliquo exinde immutatus, locis illicò manibus, salubre quod inchoaverat obsequium, diligenter extitit persecutus.

Eleemosynas egenis devotisque personis elargitur, & dotes congruas maritandis virginibus subministrat.

§. 17. Sic reverà circa servos CHRISTI ac pauperes, aliasque miserabiles ac devotas personas valdè compatiens, se ipsis in eleemosynarum elargitatem munificum exhibebat. Virginibus insuper, quibus inopia effectum maritalis copulæ denegabat, ne illas in carnis lubricum labi contingeret, de dotibus congruis providebat, illud de bonis regalibus laudabiliter & salubriter expensum reputans, quod in eleemosynas & alios pios usus converti pro tempore noscebatur.

Fidei sinceritatem in ejus Regno servavit.

§. 18. Hic prædicationibus, & aliis propositionibus verbi Dei, attentum accommodabat auditum, non auditor obliviosus factus, sed factor operis. Occurrebat hæreticæ pravitatis infectos, ne fidei

Christia-

Christianæ cultores labe hujus contagionis inficerent, de Regni prædicti finibus efficacibus studiis expellendo, ac alias circa statum ejus providendo solicitè, ut ab ipso fomentis talibus prorsus exclusis, in eo fidei prædictæ sinceritas rutilaret.

Caristiæ tempore, pauperibus obvenit.

§. 19. Cùm verò aliquibus partibus dicti Regni ob sterilitatem seu malitiam temporis, victualium caristia imminebat, statim de ipsa rumoribus intellectis, certam illuc summam pecuniæ, prout ipsarum exigebat qualitas partium, per fidelem mittebat nuncium inter pauperes dividendam.

Humili vestium ornamento contentus est.

§. 20. Hic profectò humilitate sublimis, sublimitate humilis, in apparatu & vestibus, quas frequenter pauperibus erogabat, post primum potissimum de ultramarinis partibus reditum, summæ humilitatis insignia demonstravit. Non enim aureis vel argenteis ornamentis, non Regalibus vestibus, non variis vel griseis, sed aliis humilibus pellibus usus fuit; sæcularibus pompis à se penitùs abdicatis.

Cilicium gestat, carnemque multo jejunio & castigatione coercet.

§. 21. Et ne fervorem spiritus, sociæ carnis ardor extingueret, sed mortificatione & repressione ipsius illum potiùs accendi contingeret, altiúsque substolli, & carnem ipsam, quam assidui asperitate Cilicii, prout asseritur, edomans, effrænæ ipsius libitum, arctæ abstinentiæ: fræno coërcuit, ejusque nexibus alligavit, ut non voti proprii ducta libidine, non sui desiderii directa remigio, sed salubri moderamine spiritus, tutè ad licita pergeret, providè ab illicitis abstineret, districtis enim corpus atterebat jejuniis, priscorum observantiæ à Sanctis Patribus ordinatæ, novorum austeritatem adjiciens sibi motu propriæ voluntatis indictam. Nam per totum quadragesimale tempus, & quadraginta dies festum Natalis Domini præcedentes, ac omnium festivitatum vigilias, necnon & quatuor tempora, quæ Catholica indicit Ecclesia, in jejuniis & orationibus existebat, deliciosis & curiosis cibariis usui proprio penitùs interdictis. In festivitatum verò Virginis gloriosæ, ac Natalis Domini memorati vigiliis, & sexta Feria majoris hebdomadæ, jejunium observabat, panis & aquæ dumtaxat modica sustentatione contentus. Qualibet enim die Veneris Quadragesimæ supradictæ; ac totius Adventus, ab esu piscium abstinebat, multis prætereà se vigiliis occupans; ne aliqua sibi hora temporis inutiliter pertransiret.

In lecto ligneo decumbit.

§. 22. Post ejus reditum supradictum non in pluma vel paleis jacuit, sed super ligneum lectum portatilem, materacio simplici superjecto, stramine nullo supposito, decumbebat.

Veritatis cultor excitit.

§. 23. Hic insuper vitæ puritate prælucidus, sincerus veritatis amicus extitit, hostisque durissimus falsitatis.

Salubri eloquio, multorum saluti profuit.

§. 24. Cuncta quoque ipsius eloquia salutis augmentum, operaque salubria hortabantur, demulcebant auditorum præcordia; & in eorum ædificationem multiplicem redundabant.

In subsidiū TerræSanctæ iterum potenti exercitu proficiscitur, ... fixo exercitum partibus Tunitii, infirmitate præventus, fœliciter obdormivit in Domino.

§. 25. Cúmque ad incrementa Catholicæ fidei, & liberationem celerem Terræ Sanctæ vobis ardentibus anhelaret, in ipsius Terræ Sanctæ subsidium, assumpsit denuò signum Crucis, & denuò potenti & valido congregato navigio, copiosa & strenua comitiva suffultus, cum præfato Pictaviæ Comite, suisque liberis & clar. mem. Regina Navarræ, ipsius Regis filia, quæ in reditu debitum naturæ persolvit, ad partes se transtulit transmarinas, præfato Carolo, qui tunc moram in Italiæ partibus contrahebat, Regis memorati vestigia subsequente, ac tandem ad partes Tunnitii felici gressu perveniens, inibi de magnatum suorum consilio, castra fixit, & adversus Saracenorum incursus exercens potentiæ suæ vires gravissimas, ob labores innumeros, quibus premebatur assiduè, infirmitates incurrit, qui diebus elapsis aliquibus infirmitatum ipsarum violentia superatus, Sacramenta Ecclesiastica cum summa devotione recepit, ac instante sibi verisimiliter hora mortis, oratione pro exercitu Christiano præmissa, suam Domino devotis precibus animam recommendans, ac commendo spiritum meum; fœliciter migravit ad CHRISTUM; supernis deliciis fruiturus.

Miraculis postea claruit.

§. 26. Verùm cùm vitæ hujusmodi functus curriculo, veriùs viveret quàm vixisset, noluit Altissimi Filius, quem idem tota mentis affectione dilexerat, tàm devoti Principis, tantique propugnatoris fidei orthodoxæ, Mundo supprimi sanctitatem, ut quemadmodum meritorum pluralitate præfulserat, sic miraculorum diversitate claresceret, & qui eum plenissima devotione coluerat, jam secum in cœlesti Palatio collocatus, venerabiliter coleretur. Nam contractis, arctuum extensione subvenit, curvis terram ferè tangentibus facie, plenè restituit, eorum sursum erectis vultibus, sanitatem; strumosis beneficium liberationis impendit.

Mulieris brachium aridum liberavit.

§. 27. Mulierem quamdam; cujus brachium aridum & omninò impotens existebat, ab infirmitate hujusmodi liberavit.

Et alterius.

§. 28. Quidam quoque, cujus velut emortuum pendebat brachium, per ejusdem Sancti virtutem, gratiam curationis obtinuit.

Paralaticos & alios sanos fecit.

§. 29. Quàmpluribus paralytico morbo percussis, & aliis qui diversis languoribus tenebantur, plena reddita sospitate.

Cæcosq; & alios.

§. 30. Cæcisque visu; surdis auditu; claudis gressu: illius invocato nomine restitutis.

Hæc & alia miracula fecit.

§. 31. His & quampluribus aliis, Sanctus ipse coruscavit miraculis gloriosis, quorum seriem præsentibus non duximus inserendam.

Unde comūnis & generalis debet esse omnium lætitia.

§. 32. Gaudeat itaque domus inclyta Franciæ, quæ talem ac tantum Principem genuit, per cujus merita sublimiter illustratur lætetur devotissimus Franciæ Populus, quod tàm electum, tàm virtuosum Dominum meruit obtinere. Exultent Prælatorum & Clericorum præcordia, quòd præfatum Regnum tàm claris miraculorum ipsius Regis insigniis propensiùs decoratur. Jucundentur & procerum, magnatum, nobilium, & militum pectora, quòd per sanctissima opera dicti Regis ejusdem Regni status donis multiplici prærogativa substollitur, & quasi solis radius elucescit.

Et hic Pont. ipsum Ludovicum SS. Confessorum Cathalogo adscribit.

§. 33. Cæterùm, quia quos superni Regis clementia corona gloriæ in cœlo magnificat, devotè a fidelibus in hac terrestri patria convenit venari, Nos de sanctitate vitæ; ac miraculorum veritate ipsius Beatissimi Ludovici curiosæ ac solemnis inquisitionis diligentia, & districti examinis discussione præmissis, plenariam certitudinem obtinentes, ipsum de communi Fratrum nostrorum, & Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apostolicam existentium, consilio & assensu, die Dominico 3. Idus Augusti Sanctorum Cathalogo duximus adscribendum.

Festumque ipsius die 25. Aug. celebrar jussit.

§. 34. Ideóque Universitatem vestram monemus & hortamur attentè, per Apostolica scripta mandantes, quatenus in crastinum B. Bartholomæi Apostoli, cùm felix ipsius anima, tunc de carnis eruta vinculis, astra petens, cœlestem aulam adiverit, æternis gaudiis potitura, Festum ipsius Sancti devotè & solemniter venerari colereque studeatis, ut ejus intervenientibus precibus, & hic ab imminentibus possitis liberari periculis, & in futuro salutis perpetuæ præmium obtinere.

Sepulchrum ejusdem visitantibus indulgentias concedit.

§. 35. Ut autem ad venerabile sepulchrum ipsius ferventiùs & copiosiùs Fidelium confluat multitudo, ac celebriùs ejusdem solemnitas peragatur, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui reverenter illuc in eodem festo annuatim accesserint, ejus suffragia petituri, de Omnipotentis DEI misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, unum annum & quadraginta dies; accedentibus verò annis singulis ad prædictum sepulchrum, infrà ejusdem festi Octavas, quadraginta dies de injunctis sibi pœnitentiis misericorditer relaxamus.

D. P. An. 3. die 11. Aug.

Dat. apud Urbem Vet. 3. Aug. Pont. nostri Anno 3.

VII.

Institutio Sanctissimi Jubilæi, plenariæque peccatorum remissionis, pro quolibet centesimo Anno, Basilicas SS. Petri, & Pauli Apostolorum de Urbe visitantibus.

Immuta-

Immutatus pluries fuit à Summis Pontificibus hic centesimus annus, & tandem à Paulo II. ad vigesimum quintum reductus fuit, ut infrà in ejus const. 7. Ineffabilis in hoc Tom. I. Et addita etiam fuit aliarum duarum Ecclesiarum visitatio, ut hæc omnia leguntur inf. in const. 58. Clem. VIII. Annus. Tom. 3.

Jubilæum Anni Sancti 1625. indixit S. D. N. Urb. VIII. ut inf. tom. 4. in ejus const. 16. Omnes gentes, ad quam plenissimè notavi.

Edita A. D. 1300.

BONIFACIUS EPISCOPUS, &c.

Ad perpetuam rei memoriam, &c.

Antiqua Indulgentiarum concessio pro accedentibus ad Basilicam S. Petri. Confirmatio hujus Pont.

ANtiquorum habet fida relatio, quòd accedentibus ad honorabilem Basilicam Principis Apostolorum de Urbe, concessæ sunt magnæ remissiones, & indulgentiæ peccatorum.

§. 1. Nos igitur qui juxta officii nostri debitum salutem appetimus, & procuramus libentiùs singulorum, hujusmodi remissiones & indulgentias omnes & singulas, ratas & gratas habentes, ipsas auctoritate Apostolica confirmamus, & approbamus, & etiam innovamus, & præsentis scripti patrocinio communimus.

Confessio plenariæ Indulgentiæ pro visitantibus quolibet centesimo anno, Basilicas SS Petri & Pauli de Urbe.

§. 2. Ut autem Beatissimi Petrus & Paulus Apostoli, eo ampliùs honorentur, quo eorum Basilicæ de Urbe devotiùs fuerint à fidelibus frequentatæ, & fideles ipsi spiritualium largitione munerum, ex hujusmodi frequentatione magis senserint se refertos, Nos de Omnipotentis DEI misericordia, & eorumdem Apostolorum ejus meritis & auctoritate confisi, de fratrum nostrorum consilio, & Apostolicæ plenitudine potestatis, omnibus in præsenti anno millesimo trecentesimo, à festo Nativitatis Domini nostri JESU CHRISTI præterito proximè inchoato, & in quolibet anno centesimo secuturo, ad Basilicas ipsas accedentibus reverenter, verè pœnitentibus & confessis, vel qui verè pœnitebunt, & confitebuntur, in hujusmodi præsenti, & quolibet centesimo secuturo annis, non solùm plenam & largiorem, imò plenissimam omnium suorum concedemus & concedimus veniam peccatorum.

Designatio dierum visitationis.

§. 3. Statuentes, ut qui voluerint hujusmodi indulgentiæ à nobis concessæ fieri participes, si fuerint Romani, ad minùs triginta diebus continuis, seu interpolatis, & saltem semel in die, si verò peregrini fuerint, aut forenses, simili modo diebus quindecim, ad Basilicas easdem accedant. Unusquisque tamen plus merebitur, & indulgentiam efficaciùs consequetur, qui Basilicas ipsas ampliùs & devotiùs frequentabit. Nulli ergò &c.

Dat. P. A 6. die 22. Feb.

Datum Romæ apud S. Petrum, 8. Kal. Martij, Pontificatus nostri Anno 6.

VIII.

Erectio Studii generalis in Civitate Firmanæ, provinciæ Marchiæ Status Ecclesiastici, cum privilegiis, gratiis & indultis Studii Bononensis.

Hanc erectionem approbavit Calix. III. die 26. Jun. 1455. & Six. V. inf. in sua const. 9. Muneris. ubi hoc idem studium tunc ferè extinctum renovavit, Tom. 2.

De Studii Bononiensis privilegiis, vide infrà in constit. 69. Pii IV. Sacri, in Tom. 2. Et alia de Lectoribus & Scholaribus ejusmodi Studiorum, in præcit. const. Six. V. in d. Tomo 2.

Edita A. D. 1303.

BONIFACIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN supremæ dignitatis Apostolicæ specula superni dispensatione Consilii licet immeriti constituti, ad universas fidelium regiones nobis creditas eorumque profectus, & commoda tamquam universalis gregis Dominici pastor, commissæ nobis speculationis aciem, quantùm nobis ex alto permittitur, intendentes, fidelibus ipsis ad quærendum literarum studia, per quæ divini nominis suæque fidei Catholicæ cultus protenditur, justitia colitur, tàm publica quàm privata res geritur utiliter, omnibusque prosperitas humanæ conditionis augetur, libenter favores gratiosos impendimus, & opportunæ commoditatis auxilia liberaliter impertimur.

Civitas Firmana supplicat Papæ pro erectione studii generalis.

§. 1. Cùm itaque nuper pro parte dilectorum filiorum Communitatis, & hominum Civitatis nostræ Firmanæ provinciæ Marchiæ Anconitanæ propositum fuerit coram nobis, quòd ipsi non solùm ad utilitatem & prosperitatem hujusmodi reipublicæ ac incolarum, Castrorum, & Terrarum eis subjectarum, sed etiam aliarum partium vicinarum laudabiliter intendentes, in Civitate Firmana, tamquam in insigniori loco & magis ad hoc commodo & idoneo, cuique aëris viget temperies, victualium ubertas, cæterarumque rerum ad humanum usum pertinentium copia reperitur, desiderent plurimum, fieri & ordinari per Sedem Apostolicam Studium generale, in qualibet licita facultate, ut ibidem fides ipsa dilatetur, erudiantur simplices, æquitas servetur, judicii vigeat ratio, illuminentur mentes, & intellectus hominum illustrentur.

Qui in d. Civitate, illud ad instar Studii Bononien. erigit, ejusque privilegia eidem concedit. At Six. v. in cit. rub. omnium studiorum generalium privilegia tribuit.

§. 2. Nos præmissa, & etiam eximiam fidei & devotionis constantiam, quam ipsi homines, & Communitas ad Nos & Sanctam Romanam Ecclesiam fidemque Catholicam gerere dignoscuntur, attentè considerantes, ferventi desiderio inducimur, quòd Civitas ipsa scientiarum ornetur muneribus, ita ut viros producat consilii maturitate conspicuos, virtutum redimitos ornatibus, ac diversarum facultatum dignitatibus eruditos, de quorum plenitudine hauriant universi literarum cupientes imbui documentis. His igitur omnibus; & præsertim idoneitate dictæ Civitatis quæ ad multiplicanda sanè doctrinæ semina, & germina salutaria producendum magis congrua & accommoda inter alias Civitates, terras, loca & oppida dictæ provinciæ fore dicitur, diligenti examinatione pensatis, non solùm ad ipsius Civitatis, sed etiam regionum circumjacentium incolarum commodum & profectum, paternis affectibus anhelantes, prædictorum Communitatis & hominum in hac parte supplicationibus inclinati; ad laudem divini nominis, & fidei propagationem orthodoxæ auctoritate Apostolica statuimus, & etiam ordinamus, ut in eadem civitate de cætero sit Studium generale, ad instar Studii Bononiensis, illudque perpetuis temporibus inibi vigeat, tàm in Theologia, Jure Canonico, ac Civili, & artibus, quàm alia qualibet licita facultate. Quódque legentes, & studentes ibidem, omnibus privilegiis, libertatibus & immunitatibus concessis magistris in Theologia & Doctoribus legentibus, & studentibus commorantibus in Studio Bononiensi, gaudeant, & utantur.

Doctorandique formam præscribit. De hac vide etiam in Bul. Six. V. cit. in rub.

§. 3. At quod ille quo processu temporis bravium meruerunt, in illa facultate in qua studuerunt obtinere, sibique docendi licentiam ut alios erudire valeant, ac magisterii seu doctoratus honorem petierint elargiri, per Magistrum, seu Magistros vel Doctores illius facultatis, in qua examinatio fuerit facienda, Venerabili fratri nostro Episcopo Firmano pro tempore existenti vel ejus sufficienti & idoneo Vicario, quem ad hoc idem Episcopus duxerit deputandum; Ecclesia verò Firmana vacante, illi, qui ad hoc per dilectos filios Capitulum ipsius Ecclesiæ Firmanæ deputatus extiterit, præsententur. Idemque Episcopus aut deputatus, ut præfertur Magistris & Doctoribus in eadem facultate actu ibi legentibus convocatis, illos in iis quæ circa promovendos ad magisterii, seu doctoratus honorem requiruntur, juxta modum & consuetudinem, quæ super talibus in generalibus Studiis observantur, examinare studeat diligenter, eisque si ad hoc sufficientes & idonei reperti fuerint, hujusmodi licentiam tribuat, & magisterii & doctoratus honorem conferat; & etiam largiatur.

Scholaribus hujus studij, doctoratis facultatem alios docendi, etiam in aliis studiis generalibus concedit. Hoc vide in d. const. Six. V. cit. in rub. Tom. 2.

§. 4. Illi verò qui in eodem studio dictæ Civitatis examinati & approbati fuerint; ac docendi licentiam & honorem hujusmodi obtinuerint, ut est dictum, ex tunc absque examine & approbatione alia, legendi & docendi tàm in prædicto ipsius Civitatis, quàm in singulis aliis generalibus Studiis, in quibus voluerint legere & docere, statutis & consuetudinibus quibuscumque contrariis, Apostolica auctoritate, vel quacumq; firmitate alia roboratis nequaquam obstantibus, plenam & liberam habeant facultatem. Nulli ergò &c

Dat.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 17. Kal. Feb. Pont. nostri Anno 9.

IX. Institutio Studii generalis in Alma Urbe, cum privilegiis pro Doctoribus, & Scholaribus.

Studium Juris Canonici & Civilis, jam instituerat Romæ Innoc. IV. ut in cap. 2. de Privileg. in 6. Lectoresque lingua Hebraicæ, Arabicæ, & Chaldeæ introduxit Clem. V. ut in Clem. I. de Magistr. vide infrà in hoc Tom. 1. Et harum trium linguarum studia apud Regulares innovavit Paul. V. ut in sua const. 65. Apostolicæ. Tom. 3. Lectionem verò Theologiæ generaliter haberi decrevit Concil. Trident. sess. 5. cap. 1.

Regimen hujus Studii, & facultas creandi Doctores Juris Canonici & Civilis, spectat ad Collegium Advocatorum Consistorialium ex const. 62. Six. V. Sacri. Prout & promovendi ad gradus Philosophiæ & Medicinæ spectat ad Collegium Medicorum Physicorum Urbis, ex const. 20. Jul. III. Meritis. Protectio autem est Congregationis Cardinalium, ut in const. 74. Six. V. Immensa. Tom. 2. Scio etiam nunc Bonifac Pont. prima Julij hujusmet anni in Civitate Avinionis, generale quoque Studium erexisse, sed ejus Bullam vix post hanc impressionem habere potui.

Erexit novissimè in hoc Studio Cathedram Rhetoricæ cum annuæ provisionis assignatione, necnon privilegiorum, & indultorum, quibus alii Cathedratici dicti Gymnasii gaudent, communicatione, & eam concessit Augustino Mascardo S. D. N. Urb. VIII. in ejus const. 83. Militantis inf. tom. 4.

Edita A. D. 1303.

BONIFACIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati Monasterii S. Laurentii extra muros, & Priori Basilicæ ad sancta Sanctorum, ac Archibresbytero Ecclesiæ Eustachii de Urbe. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Causæ hujus erectionis studii in Urbe.

IN supremæ præeminentia dignitatis divini dispositione consilii constituti, ad universas fidelium regiones nostræ vigilantiæ creditas tanquam Pastor Dominici gregis aciem Apostolicæ considerationis extendimus, ad earum profectum quantùm ex alto permittitur intendentes; sed ad urbium Urbem, Romanam videlicet civitatem, quam divina clementia statuit caput Orbis, eò attentioris meditationis intuitum retorquemus, quò principaliùs in eadem nostri Sedem Apostolatus cœlestis dispositio stabilivit, & firmavit Ecclesiæ fundamenta. Hanc profectò nimirùm inter cæteras urbes sub Christianæ religione fidei militantes, uberioris affectionis prærogativa prosequimur, studiosiùs Apostolicis munimus præsidiis, & condignis libentiùs gratiis honoramus, ideóque ferventi non immeritò desiderio ducimur, quòd eadem Urbs quam divina bonitas tot gratiarum dotibus insignivit, scientiarum etiam fiat fœcunda muneribus, ut viros producat consilii maturitate conspicuos, virtutum redimitos ornatibus, ac diversarum facultatum dogmatibus eruditos, sitque ibi fons scientiarum irriguus, de cujus plenitudine hauriant universi literalibus cupientes imbui monumentis.

Erectio studii Romani cum privilegiis studiorum generalium.

§. 1. Ad hunc igitur universalem profectum non solùm incolarum urbis ipsius, & circumpositæ regionis, sed & aliorum qui præter hoc quasi continuo de diversis Mundi partibus confluunt ad eamdem, studio paternæ solicitudinis intendentes, diligenti super hoc cum fratribus nostris deliberatione præhabita, de ipsorum consilio auctoritate Apostolica duximus statuendum, quòd in urbe prædicta perpetuis futuris temporibus generale vigeret studium in qualibet facultate, ac docentes & studentes ibidem, omnibus privilegiis, libertatibus & immunitatibus concessis Doctoribus & Scholaribus in Studiis generalibus commorantibus, gaudeant & utantur.

Privilegium fori quod Doctores & scholares non conveniantur in Cur. Capit.

§. 2. Et ne hujusmodi ipsorum studium (quod de bono semper in melius dirigi cupimus) perturbari contingeret, auctoritate prædicta decrevimus, ut Doctores, vel Scholares in hujusmodi Rom. studio commorantes, non possint inviti in Cur. Capitolii occasione qualibet civiliter vel criminaliter conveniri, nisi forsan (quod absit) homicidium per aliquem vel aliquos de eodem Studio Romano perpetrari contingeret: quo casu Vicarius Rom. Pont. contra Clericos, Senator verò vel Senatores, qui pro tempore fuerint in urbe prædicta, contra Laicos procedant, & faciant quod justitia suadebit.

Exemptio à gabellis.

§. 3. Nec ad aliquas contributiones in taliis aut collectis quæ imponerentur pro tempore habitatoribus dictæ Urbis, seu aliqua obsequia communi Urbis ipsius præstanda, prætextu moræ, quam in eadem Urbe contraherent, vel aliqua pædagia ratione rerum suarum, quas ad dictum Romanum studium deferri, vel exinde reportari facerent, doctores aut scholares ejusdem Romani studii teneantur.

Privilegium quoad pensiones domorum.

§. 4. Quódque pensiones domorum, quas doctores vel scholares in eadem Urbe studiorum causa morantes inhabitarent, taxari deberent per duos taxatores, quorum unum ipsi doctores & scholares, & alterum commune ipsius Urbis eligant, & si ii duo concordare nequirent, stetur taxatione tertii taxatoris ab eisdem doctoribus & scholaribus eligendi, ac ultra taxationem hujusmodi nihil ab eis possit exigi nomine pensionis pro domibus antedictis.

Privilegium fori, quod eorum causæ coram Vicario Urbis, aut Rectore Studii cognoscantur.

§. 5. Et licet Roma communis sit patria, si tamen quispiam litem contra scholares peregrinantes causa studiorum in illa super aliquo negotio movere voluerit (hujusmodi rei optione data scholaribus ipsis) eos coram Domino, aut Magistro suo, vel prædicto Vicario conveniat, juxta legitimam super hoc editam sanctionem, & qui contrafecerint, pœnam dictæ sanctionis incurrant. Rectores quoque quos doctores & scholares ejusdem Romani studii pro tempore duxerint eligendos, in ipsos doctores & scholares ac familiares ipsorum, tàm circa cognitionem & decisionem causarum civilium & criminalium civiliter motarum, & etiam criminaliter in criminibus levioribus, quam ipsorum corrigendos excessus leves, ordinariam obtineant potestatem.

Privilegiumque ad residentiam.

§. 6. Ut autem doctores & scholares prædicti eo liberiùs intendere studio valeant, ac proficere in eodem, quo majoris fuerint gratiæ favore muniti, ipsis auctoritate prædicta concessimus, ut dum hujusmodi studio docendo, vel audiendo insisterent, fructus, redditus & proventus omnium beneficiorum suorum cum cura, vel sine cura, etiam si eorum aliqua personatus vel dignitates existerent, cum ea possint integritate percipere (quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis) cum qua illos perciperent, si in Ecclesiis in quibus illa obtinent, personaliter residerent, & ad residendum in eis interim minimè teneantur, neque ad id à quoquam valeant coarctari. Nec obstantibus quibuscumque statutis & consuetudinibus contrariis, dictarum Ecclesiarum juramento, confirmationis Sedis Apostolicæ, vel quacumque firmitate alia roboratis, etiam si de illis servandis per se, vel per procuratores suos præstâssent forsitan juramentum.

Deputatio executorum hujus constitutionis.

§. 7. Verùm quia non sufficit privilegiorum & indulgentiarum aliquibus dare præsidia, nisi sint qui super iis eos manuteneant & defendant, cùm parum sit in Civitate jus esse, nisi qui illud tueatur, existat, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus, vos, vel duo, aut unus vestrûm, per vos, vel alium, seu alios eisdem Doctoribus ac scholaribus qui in eodem Romano studio pro tempore fuerint, efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittatis eos, vel eorum aliquos contra hujusmodi statuti, constitutionis & concessionis nostrarum tenores ab aliquibus molestari. Molestatores hujusmodi, necnon contradictores quoslibet, & rebelles, quicumque & cujuscumque conditionis fuerint, aut status, etiam si Pontificali, vel alia quavis prævulgeant dignitate, auctoritate Apostolica, postposita appellatione compescendo.

§. 8. Non

§. 8. Non obstantibus supradictis, seu de duabus dietis edita in Concilio generali & nostra, qua cavetur, quod Conservatores à Sede deputati prædicta aliquos ultra unam dietam à fine Diœcesis eorumdem trahere non præsumant, & quibuscumque aliis constitutionibus contrariis, dummodò ultra tertiam, vel quartam dietam extra suam Diœcesim aliquis auctoritate præsentium non trahatur, aut si aliquibus ab eadem sit Sede indultum, vel in posterum indulgeri contingat, quòd excommunicari, suspendi, vel interdici non possint per literas Apostolicas, impetratas, vel etiam impetrandas, nisi eædem literæ impetrandæ plenam & expressam fecerint de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet literis, & indultis Apostolicis, per quas, præsentibus non expressis, vel totaliter non insertis nostræ jurisdictionis explicatio in hac parte posset quomodolibet impediri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum in nostris literis mentio sit habenda. Volumus autem, quòd quilibet vestrum, etiam super negotio per collegam suum in hac parte primitùs inchoato, se intromittere valeat, & procedere in eodem prout, & quotiens fuerint opportunum.

Dat. P. A. 9. die 6. Junij. Datum Anagniæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1303. 8. Idus Junii, Pontificatus nostri Anno nono.

aliàs X. Erectio Studii generalis, in Civitate Avinionis, Galliæ Narbonensis, subditione Status Ecclesiastici.

Hic idem Pontifex simile Studium mox instituit in Urbe, ut in ejus const. præcedenti. Et aliud in Civitate Firmi, Provinciæ Piceni, ut refertur à Six. V. in ejus const. 95. Muneris. inf. Tom. 2.

Edita, A. D. 1303.

BONIFACIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Studiorum & scientiarum commendatio.

Conditoris omnium immensa benignitas rudem hominem, quem post perceptionem mortiferi gustus ad perfectionem discretionis efferre naturalis ratio non poterat, scientiarum artiumque decrevit dogmatibus erudiri. Sicque dono dato divinitùs plurium idiomata nationum, sub diversarum linguarum varietate diffusa, in unum conveniunt loquendi commercium latinitatis ordine literalis. Sic gesta patrum & principum redacta sunt, & rediguntur in monumenta librorum. Sic veri & falsi certamina, certis rationibus & argumentis probabilibus dirimuntur. Sicque generationis & corruptionis corporum universorum, simplicitas elementorum qualitate discernitur. Sic etiam vocum sonoritas, pari concordia prodit in jubilum, & documento colligitur qualiter in divinis obsequiis modulatione musica Domino serviatur. Sic terminorum extrema scholastica doctrina metitur, quaslibet longitudinis, sublimitatis, & profundi distantias, punctorum seu mensurarum connumeratione distinguens. Sic de supernorum essentia corporum prout moventur & consistunt in ordine, philosophiæ perscrutatio arte nititur habere notitiam, licet sit res intellectu difficilis, & aciem humanæ rationis transcendat. Sic datur Juris utriusque cognitio, querela jurgiosa dirimitur, & quod suum est, redditur unicuique. Sic quoque ad sacrarum acceditur altitudinem scripturarum, & elicitur vivificans spiritus de literæ visceribus occidentis. Expedit igitur singulis regionibus orthodoxis, ut in eis habeantur viri industres; literarum decore scientiis & virtutibus præsigniti, ut singula sic ipsorum consiliis providis, & consulta providentia dirigantur, quòd earum incolæ subjectitudinis observantia glorioso vivant & regnent, & quietis beatitudine gratulentur. Tales siquidem viros, infusa eis cœlitus gratia literale studium efficit, parvulos suavitatis lactans dulcedine, cibans adultos uberiùs, & provectos majoris ubertatis delectatione fœcundans, dum circa ipsum studiosa sedulitate versantur. De his profectò non indignè accipitur, quod refulsit sol in clypeos aureos, qui sunt justitiæ defensores, facta causarum ambigua dirimentes. Qui suæ defensionis viribus, in rebus publicis ac privatis, lapsa erigunt, fatigata reparant, nec minùs humano generi per scientiarum cooperationem provident, quàm si præliis ac vulneribus, patriam parentesque salvarent. Ac Justiniana sanctio non solùm illos imperio militare decrevit, qui gladiis, clypeis & thoracibus muniuntur, sed alios qui præsidio gloriosi muniminis, laborantium spem, vitam posterosque defendunt, ne potentiorum manus validior efficiat humiliores injuriis, prematque jacturis clypeo justitiæ non adjutos. Tales utique clypeos aureo titulo merito præsignivit auctoritas, cùm per aurum virtutum nobilitas, & per scutum fortitudo fidei designentur. Habet enim scientia incomparabiles thesauros deliciarum, omniumque bonorum gratiam largitur ad plenum.

§. 1. Nos itaque profectibus publicis ex debito pastoralis officii, cui dante Domino præsidemus, efficacibus studiis intendentes, ingenti utique desiderio ducimur, & cura propensioris solicitudinis excitamur, ut studia literarum, per quæ scientiarum thesaurus acquiritur, ac ad spiritualis & temporalis gaudii gloriam pervenitur, laudabilibus incrementis dirigantur ubilibet, ac propensius invalescant, & in illis potissimè locis & partibus, quæ idonea & accommoda fore noscuntur, ad multiplicanda doctrinæ semina, & germina salutaria producenda. Idcóque ipsi Studi... cis ap... finue...

§. 2. Cùm itaque Avinionen. Civitas ob ipsius commoditates & conditiones quamplurimas, habilis & apta non modicum hujusmodi studio censeatur. Inter quæ loca, Civitas Avinion. annumeratur

§. 3. Nos pro utilitate publica credentes multipliciter expedire, ut in Civitate prædicta cultores sapientiæ inserantur, fructum uberem largiente Domino in tempore producturi, præsentium auctoritate concedimus, ut in Civitate prædicta sit & habeatur de cætero Studium literarum generale, in quo Magistri doceant, & Scholares liberè studeant & audiant, in quavis licita facultate. Ac si qui processu temporis in eodem Studio fuerint, qui scientiæ bravium assequuti, docenti sibi licentiam, ut alios licenter erudire valeant, petierint exhiberi; Sancimus ut in Jure Canonico Civili, ac in Medicina & liberalibus artibus examinari possint ibidem, & in facultatibus ipsis dumtaxat Magisterii titulo decorari. Hic igitur ... erectum Studium generale.

§. 4. Statuentes ut quotiens ad id aliqui fuerint promovendi, præsententur Episcopo Avinionensi pro tempore existenti. Qui Magistris facultatis illius in quo examinatio fuerit facienda, in eodem Studio præsentibus convocatis, eos gratis, & difficultate sublata qualiter de scientia, facundia, modo legendi, & aliis quæ in promovendis ad Doctoratus seu Magisteriatus officium requiruntur, examinare studeat diligenter, & illos quos idoneos repererit, petito secretè Magistrorum eorumdem consilio, quod utique consilium in ipsorum consulentium dispendium vel jacturam revelari quomodolibet, sub divinæ maledictionis interminatione districtiùs prohibemus, approbet & admittat, eisque petitam licentiam largiatur. Alios minùs idoneos penitùs repellendo, postpositis omninò gratia, odio vel timore. Cæterùm, ne vacante Sede Avinione contingat, volentes promoveri ad Magisterium impediri, volumus ut promovendi hujusmodi, vocationis tempore, Præposito Avinionen. Ecclesiæ præsententur, qui eos examinet, & examinatos approbet vel reprobet, secundùm modum in Episcopo prætaxatum. Formaque doctorandi præs...nit.

§. 5. Illi autem qui in Civitate prædicta examinati & approbati fuerint, ac docendi licentiam obtinuerint ut est dictum, ex tunc absque examinatione vel approbatione alia legendi, & docendi ubique in facultate illa in qua fuerint approbati, plenam & liberam habeant facultatem, nec à quoquam valeant prohiberi.

§. 6. Sanè ut ritè in jam dictis examinationibus procedatur, præcipimus, ut Magistri legere in eodem Studio cupientes, antequam incipiant, præstent publicè juramentum, quòd ipsi vocati ad examinationes easdem personaliter venient, nisi fuerint legitimo impedimento detenti, & gratis, sine difficultate, odio & more postpositis, dabunt examinatori Lectoribus privilegium ubique legendi tribuit.

fidele consilium, ut de examinatis digni approbari debeant, & indigni merito reprobari. Qui verò juramentum hujusmodi præstare noluerint, nec ad legendum, nec ad examinationes easdem, nec etiam ad aliqua Universitatis ipsius Studii commoda vel beneficia ullatenus admittantur.

Doctorib. & Scholaribus Privilegia Studiorum generalium concedit.

§. 7. Ut autem Doctores & Scholares prædicti, eòlibentius valeant intendere studio, ac proficere in eodem, quo se munitos agnoverint gratia & favore, eis auctoritate prædicta concedimus, ut dum hujusmodi Studio docendo vel audiendo duxerint insistendum, omnibus privilegiis, libertatibus & immunitatibus concessis Doctoribus & Scholaribus in Studiis generalibus commorantibus gaudeant, & utantur.

Sanctio pœnalis

Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam, &c. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei & beatorum Petri,& Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 9. die 1. Julij.

Dat. Anagniæ Kal. Julii, Pont. nostri Anno nono.

BENEDICTUS X. DICTUS XI. PONT. CXCVI.

ANNO DOMINI MCCCIII.

ANNO 1303.

BEnedictus X. dictus XI. Ordinis Prædicatorum Magister Frater Nicolaus Bocasinus, anteà dictus, natus in vico S. Bartholomæi Tarvisii Venetiarum, Patre Bocasio, Episcopus Cardinalis Ostiensis, & Veliternus. Creatus Romæ 12. Kalen. Novembris 1303. Coronatus die 6. Kal. Novemb. eodem anno. Sedit menses 8. dies 6. Creavit Cardinales 3. Obiit Perusii Nonis Julii anno 1304. Sepultus in Templo S. Herculani ad Prædicatores. Vacavit sedes menses 10. dies 28.

I.

Nova confirmatio Ordinis Fratrum Servorum B. MARIÆ Virginis sub Regula S. Augustini.

Eumdem Ordinem gratiis, & privilegiis donarunt Clem. VI. Const. 3. Regimini hic inf. & Urban. VI. Const. 2. Sacro sancta, in hoc Tom. 1. & Pius V. in constit. 44. Romanus, inf. Tom. 2. & Const. 103. Postquam, ac Clemens VIII. reformavit Const. 119. Quoniam, inf. Tom. 3.

Hunc Ordinem sicut in Eremo Senario apud Civitatem Florentiæ ortum habuisse, ita ibidem restitutum fuisse, anno 1593. videre est in constit 80. Clementis VIII. infra lib. 3. Tomi 3. Decet. cum ibi not. Regulam autem Confratrum Tertii Ordinis, vide in constit. 15. Martini V. Sedis, infrà in hoc Tomo I.

BENEDICTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Generali Universis Prioribus & Fratribus Servorum S. Mariæ, Ordinis S. Augustini, Salutem & Apostolicam benedictionem*

Edita A. D. 1304.

Exordium.

DUm levamen in circuitu oculos nostros, & gregem Dominicum, nobis licet immeritis, divina dispositione commissum, undique juxta pastoralis officii debitum contemplamur, vigilem quantum nobis ex alto permittitur, curam libenter impendimus, ut cultores vineæ Domini DEI Sabaoth, sic cultui salutis intendant, quod eadem Vinea palmites diffusos extendens, salutarium producat fructuum ubertatem. Et licet erga singulos cultores hujusmodi, personas videlicet Ecclesiasticas, Apostolica sollicitudo versetur, erga tamen viros Religiosos, qui contemplationi cœlestium, mundanis relegatis illecebris, piæ vitæ studio, sine intermissione desudant, eo propensiorem nos decet diligentiam adhibere, quo ipsi pro Religionis favore sunt ampliùs Apostolicis præsidiis confovendi.

Quamvis hic Ordo à Sede Apost. jam confirmatus videatur.

§. 1. Sanè vos, qui Ordinem Sancti Augustini per Sedem Apostolicam approbatum profitemini & & servatis, & devotionis affectu, quem geritis ad B. MARIAM Virginem gloriosam, assumitis vobis vocabulum ab eadem, vos servos ejusdem Virginis humiliter nominando, dictumque Ordinem Sancti Augustini, juxta pias & honestas institutiones vestræ Regulæ in honorem ipsius Virginis editas laudabiliter servastis hactenus; & servatis. Ac vobis per specialia privilegia, dicta Sedes indulsit, quòd celebrare possitis Capitulum Generale, ac in eodem Capitulo Priorem vobis Generalem eligere, qui in Fratres vestri Ordinis correctionem, & alia quæ ad suum spectant officium liberè valeat exercere; quodque ad sepulturam possitis recipere illos, qui apud loca vestra elegerint sepeliri. Ex quibus clarè inspicientibus, satis innuitur dictam vestram Regulam per eandem Sedem existere quodammodò confirmatam.

Hic tamen Pont. expressius eam confirmat.

§. 2. Nos autem qui ad Virginem ipsam Dominam nostram libenter devotionem quam possumus exhibemus, nolentes quòd aliquis contra vos, & regulam ipsam quicquam possit detractionis impingere, quin eadem Regula plenam habeat Apostolici muniminis firmitatem, ad omnem hæsitationis materiam circa hæc de quorumvis animis amovendam, vestris supplicationibus inclinati, Regulam & ejus institutiones prædictas, expressè auctoritate Apostolica confirmamus & etiam approbamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, eamque vobis concedimus.

Ejusque Regulam perpetuo observari præcipit.

§. 4. Decernentes ipsam per vos fore perpetuis temporibus inviolabiliter observandam.

Sanctio pœnalis.

§. 4. Nulli ergo omninò hominum liceat, &c. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 1. die 11. Feb.

Dat. Laterani 3. Idus Februarii, Pontificatu nostri Anno 1.

II.

Receptio Congregationis Monachorum Cœlestinorum Ordinis S. Benedicti, sub Sedis Apostolicæ protectione, cum nonnullarum gratiarum elargitione.

Hujus Congregationis statuta approbavit Cœlestinus V. qui ante Pontificatum, ejus institutor fuit, in sua constit. 1. Et si cunctos sup. fol. 169. ubi alia de hac Congregatione indicavi. Qui quidem Cœlestinus inter Sanctos posteà relatus fuit à Clem. V. in sua constit. 4. Qui facit, hic infrà.

BENEDICTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Berardo Patri Abbati Monasterii Sancti Spiritus de Sulmone, Valven. Diœcesis ejusque Coabbatibus & Conventibus aliorum Monasteriorum, & Membrorum eidem Monasterio Sancti Spiritus subjectorum, Ordinis Sancti Benedicti præsentibus & futuris in perpetuum.*

Edita D. A. 1304.

Suscipit sub Protectione Sedis Apost. Monasteria S. Spiritus, & Membrorum eius.

REligiosam vitam eligentibus, Apostolicum convenit adesse præsidium, ne forte cujuslibet temeritatis incursus, aut eos à proposito revocet, aut robur, quod absit, sacræ Religionis infringat. Cùm itaque Regi Regum mentibus humilibus & devotis exhibeatis religiosè ac jugiter famulatum, Nos ob vestræ Religionis zelum quem habere dicimini, & contemplatione fœlicis recordationis Cœlestini Papæ Quinti prædecessoris nostri, prædicti Ordinis professoris ad vos, vestrumque Ordinem sinceræ gerentes charitatis affectum, in his quæ ipsius Religionis augmentum & prosperum statum respiciunt, quantum cum Deo possumus Nos favorabiles exhibebimus. Ea propter dilecti in Domino filii vestris justis postulationis clementer annuimus, & Monasterium Sancti Spiritus, ac alia Monasteria Prioratus, Ecclesias, Membra & loca eidem

Monaste-

Monasterio Sancti Spiritus subjecta, quae per speciale Privilegium Sedis Apostolicae novimus ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinere, sub Beati Petri & nostra protectione suscipimus, & praesentis scripti Privilegio communimus.

Praecipit observar. Regula S Bened.

§. 2. Inprimis siquidem statuentes, ut Ordo monasticus, qui secundùm Deum & Beati Benedicti Regulam in Monasteriis, Prioratibus & Membris & aliis locis praedictis institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur.

Licentiam conceditomnia acquisita, & acquirenda illic illibata permanere.

§. 3. Praetereà quascumque possessiones, quaecumque bona Monasterium S. Spiritus, & alia Monasteria Prioratus & membra praedicta in praesentiarum rationabiliter possident, aut in futurum largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium seu aliis justis modis, praestante Domino, poterunt adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus illibata permaneant.

Nomina quorumdam Monasteriorum exprimit propriis vocabulis.

§. In quibus haec propriis duximus exprimenda vocabulis, videlicet locum ipsum, in quo praefatum Monasterium S. Spiritus situm esse dignoscitur cum omnibus pertinentiis suis, Monasterium S. Joannis in Plano Lucerin. Dioecesis, S. Bartholomaei de Civitate, S. Mariae olim vocata Luceria, S. Spiritus de Magella, Sancti Georgii de Rocha Mauricii, S. Petri Valisbonae, S. Petri de Monte Plano, S. Spiritus, & Hospitalis cum Ecclesia, S. Andreae de Bucelaño, S. Mariae de Civitellis de Civitate Theatin. S. Spiritus de Ortona, S. Spiritus de Lanzano: S. Mariae inter Montes Theatin. Dioecesis, Sancti Eusebii de Urbe, S. Mariae in Pinezano, Pennen. Dioecesis, Sancti Salvatoris de Civitate Pennensi, Sanctae Mariae de Collemadio juxta Aquilam, S. Cecidii de Caporciano, Sancti Spiritus de Issernya, Sanctae Mariae de Trivento, S. Mariae de Anglono Triventin. Dioecesis, Sancti Spiritus juxta Venafrum, S. Spiritus Alifanensis, S. Antonii de Campania Ferentinatis Dioecesis, Prioratus S. Antonii & S. Leonardi propè Sulculam Anagninae Dioecesis, S. Joannis de Aqua sancta, S. Marci de Fucis Marsican. Dioecesis, Sancti Nicolai de Civitate, Sancti Martini de Bojano, & S. Joannis de Rodio.

Abbas in fine triennii suam exhibeat cessionem, & postea electio alterius Abbatis fiat.

§. 5. Et quia inter alia quae salubrem & quietum statum vestrum sapiunt, de praecipuis casibus hoc esse necessarium arbitramur, ut de substitutione futuri Abbatis successoris tibi, fili Abbas S. Spiritus, quem Patrem Abbatem caeteris tuis Coabbatibus, Praelatis & Fratribus tibi subjectis, praesentibus & futuris perpetuò stabilimus, praecipuè ordinamus, & districtè praecipimus observari. Quòd Frater Abbas singulis trienniis in Generali Capitulo spontè suam offerat & exhibeat cessionem, & idem Capitulum statim & absque temporis intervallo ad Patris Abbatis substitutionem procedat, juxta formam in Regula traditam, & aut de Abbate cedente (si eum talem putaverint) vel de alia persona Monasterium & locorum, per electionem canonicam praedicto Monasterio Sancti Spiritus provideant de Abbate.

Abbas electus non indiget confirmatione Apostol.

§. 6. Qui quidem Abbas si fuerit in concordia electus, & nihil obstiterit de canonicis institutis, nulla super hoc à Sede Apostolica confirmatione petita vel obtenta, eo ipso suae administrationis officium seu jus administrandi in spiritualibus & temporalibus consequatur, & illud tamquam Pater Abbas (prout ad eum pertinet) liberè exequatur.

Munus benedictionis Abbatis ab Episcopo gratis impendatur.

§. 7. At idem Abbas si aliàs non extiterit benedictus, benedictionis suae munus à quocumque majuerit Catholico Episcopo gratiam & communionem Apostolicae Sedis habente, recipere studeat, illud que sibi dictus Episcopus gratis impendat.

Abbas à tribus Visitatoribus quolibet anno visitetur.

§. 8. Praetereà, ut idem Pater Abbas non possit à rectitudine suae Regulae deviare, mandamus omni anno à tribus Prioribus sui Ordinis, qui pro tempore fuerint, videlicet à Sancti Spiritus de Magella, Sanctae Mariae de Collemadio juxta Aquilam, ac Sancti Spiritus de Issernya Monasteriorum Prioribus visitetur.

Exemptio à decimis.

§. 9. Sanè de fructibus terrarum ac possessionum vestrarum hactenus acquisitarum, quas propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de hortis vel de nutrimentis animalium, nullus à vobis decimas exigere vel extorquere praesumat.

Exemptio à canonica portione.

§. 10. Concedimus quoque etiam vobis, ne de iis, quae in ornamentis, vel pro eis aut libris, fabrica, luminaribus, anniversario, septimo, vigesimo ac trigesimo, sive aliàs ad perpetuum cultum divinum, seu pro pietantiis vel indumentis, & calceamentis vestris vobis legantur pietatis intuitu, dummodò id in fraudem non fiat, nulli teneamini justitiam seu portionem canonicam exhibere.

Abbatis facultas dispensandi cum intrantibus Ordinem. Ad hoc vide etiam const. 115. Clem. VIII. Tom. 3.

§. 11. Concedimus etiam tibi fili Abbas Sancti Spiritus, tuisque successoribus, qui pro tempore fuerint, ut à Fratribus vestri Ordinis in ipso Monasterio Sancti Spiritus, ac aliis Monasteriis, Prioratibus & Membris, ac locis subjectis eidem Monasterio Sancti Spiritus constitutis absolutione ac dispensatione indigentibus, sive priusquam intraverint Ordinem, sive pòst in casibus excesserint, pro quibus excommunicationis vel interdicti aut suspensionis incurrunt sententias à canone promulgatas, & hujusmodi sententiis annodati, aut in locis suppositis Ecclesiastico interdicto divina officia celebrantes; vel suscipientes ordines sic ligati notam irregularitatis incurrunt, de consilio Fratrum vestrorum, qui literati sint, & Deum timentes absolutionis juxta formam Ecclesiae, prout secundùm Deum expedire videritis, valeatis beneficium impertiri, nisi adeò gravis & enormis foret excessus, quòd essent propter hoc ad eamdem Sedem meritò destinandi, proviso ut laesis satisfaciant competenter.

Prohibitio cogei di Monachos ad Synodos & alias convocationes, [illegible] Conc. Trid. sess. 24. c. 1. & sess. 5. cap. 13.

§. 12. Inhibemus etiam, ne aliquis Episcopus vel quaevis alia persona spiritualem vel aliam jurisdictionem habens, vos ad Synodos vel Conventus forenses, aut ad convocationes suas accedere, vel cum eis intra vel extra Civitates vel Terras processionaliter exire, aut suis Constitutionibus subjacere, seu Capitula, Scrutinia & Inquisitiones in locis vestris vel alibi, de vobis vel de vestrorum aliquo, aut fidelitatem juramento firmatam, & manualem obedientiam à vobis aut Prioribus & Superioribus vestris exigere, seu etiam prohibere ne ad Civitates seu Villas & ad loca quaelibet, ubi religiosè & honestè morati possitis, audeatis accedere, ibique pro vestris usibus Aedificia, Monasteria, Ecclesias seu Oratoria ex permissione & indulto nostro construere liberè valeatis, nec in accedentes Fratres & Monachos vestros seu constructores hujusmodi seu receptatores eorum excommunicationis vel interdicti sententias possint proferre.

Exeuntes religionem, non possint alibi detineri.

§. 13. Prohibemus insuper, ne ulli Fratrum vestrorum post factam in Monasterio vestro vel in aliis locis vestris ejusdem Ordinis Professionem, fas sit sine Abbatis sui licentia Ordinem ipsum relinquere, & ad locum Religionis alterius, vel ad Ordinem alium se transferre, discedentes verò aliter, nullus cujuscumque Religionis vel status existat, audeat retinere, quòd si secus factum fuerit, tàm discedens, quàm is seu illi, qui ipsum talem receperint, si requisiti eum à se non rejecerint infrà mensem, ipso facto sententiam excommunicationis incurrant.

Excommu[illegible] li[illegible] Ordinis turbantes.

§. 14. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat Monasteria, Prioratus, Membra & loca praedicta temerè perturbare aut eorum possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed ea omnia integrè conserventur eorum, pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura, salva Sedis Apostolicae auctoritate. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica saecularisve persona hanc nostrae constitutionis paginam sciens contra eam temerè venire tentaverit secundò, tertióve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxit, potestatis, honórisque sui careat dignitate, reamque se divino judicio existere de perpetrata

trata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo Corpore & Sanguine Dei, & Domini Nostri Redemptoris JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine districtæ subjaceat ultioni.

Benedicunturque Ordinis fautores.

§. 15. Cunctis autem eisdem locis sua jura servantibus sit pax Domini nostri JESU CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Papæ subscr.

Ego Benedictus Catholicæ Ecclesiæ Episc.

Cardinalium subscr.

Ego Joannes Tusculan. Episcopus.
Ego Theodoricus Civitatis Populi Episcopus.
Ego Leonardus Alban. Episcopus.
Ego Petrus Sabin. Episcopus.
Ego Frater Joannes Portuen. Episcopus.
Ego Joannes tit. Sanctorum Marcellini & Petri Presbyter Cardinalis.
Ego Frater Robertus tit. Sanctæ Pudentianæ Presbyter Cardinalis.
Ego Frater Gentilis tituli Sancti Martini in Montibus Presbyter Cardinalis.
Ego Neapoleo Sancti Adriani Diaconus Cardinalis.
Ego Londulfus Sancti Angeli Diaconus Cardinalis.
Ego Guilelmus Sancti Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis.
Ego Franciscus S. Lucæ in Silice Diaconus Cardinalis.
Ego Franciscus Sanctæ Mariæ in Cosmedin. Diaconus Cardinalis.
Ego Ricardus S. Eustachii Diaconus Cardinalis.
Ego Lucas S. Mariæ in Via Lata Diaconus Cardinalis.

Dat. P. A. 1. die 14. Mar.

Dat. Laterani per manum Papiani Episcopi Parmen. S. R. E. Vicecancellarii, 2. Id. Martii, indict. 2. Incarnationis Dominicæ Anno 1304. Pont. verò Domini Benedicti PP. XI. Anno primo.

CLEMENS QUINTUS PONT. CXCVII.

ANNO DOMINI MCCCV.

ANNO 1305.

Clemens V. Bertrandus anteà dictus, Archiepiscopus Burdegalensis Gallus, Provincia Aquitania, in oppido Agri Burdegalensis natus, Patre Bertrando, vel Betaldo de Familia Gotha. Creatus Perusiæ Nonis Julii, anno 1305. Coronatus Lugduni, pridie Idus Novemb. eodem anno. Sedit annos 4. mensem 9. Creavit Cardinales 24. Obiit Avenione 12. Kal. Maji 1314. Sepultus est in ædicula B. Mariæ de Uzesta. Vacavit sedes annos 2. menses 3. dies 18.

I. Indictio xv. Sacri & Oecumenici Concilii Viennensis primi, ad Kalend. Octobr. 1309.

Ejusmodi ferè literas hic idem Pont. direxit aliis Principibus, necnon Archiepiscopis, Episcopisque, & Prælatis, quas prætermisi, unà cum aliis literis prorogationis d. Concilii usque ad Kalen. Octobris anni 1310. & deinde subsequentis anni 1311. In quo quidem Concilio, Ordo Militum Templariorum ab istomet Pont. damnatus fuit, ut hic infrà in ejus const. 3.

CLEMENS PAPA QUINTUS,

Edita A. D. 1307.

Charissimo in Christo filio Philippo Regi Francorum Illustri.

Exordium.

Regnans in Cœlis triumphans Ecclesia, cujus Pastor est Pater æternus, cui Sanctorum ministrant agmina, & laudis gloriam Angelorum chori decantant, in terris ad sui similitudinem & repræsentationem constituit Ecclesiam militantem, Unigenito Filio Dei vivi Domino JESU CHRISTO ineffabili commercio copulatam, in qua idem Unigenitus DEI Filius à Patre progrediens, per illustrationem Paracliti, procedentis pariter ab utroque, statuit fidei fundamentum.

Romana Ecclesia aliarum omnium caput est magistra, cujus minister est Summus Pontifex.

§. 1. Sanè Romana Ecclesia, Mater alma fidelium, caput est disponente Domino Ecclesiarum aliarum omnium & magistra: à qua veluti à primitivo fonte ad singulas alias ejusdem fidei rivuli derivantur, ad cujus regimen voluit Christi clementia, Romanum Pontificem vice sui deputatum ministrum, ut instructionem & doctrinam ipsius eloquio veritatis Evangelicæ traditam, cuncti renati fonte baptismatis teneant, & conservent, ut qui sub hac doctrina cursum vitæ rectè peregerint, salvi fiant; qui verò ab ea deviaverint, condemnentur.

Quæ Terræ Sanctæ ab infidelibus occupatæ hactenus recuperationi solicidè studuit.

§. 2. Ipsa nempe Romana Mater Ecclesia juxta exigentiam possibilitatis ipsius, ad cunctas orbis Provincias in quibus divini nominis cultus viget, fideique Catholicæ observantia rutilat, intuitum sedulæ considerationis extendens, ac subjiciens ab olim suæ considerationis examini diuturnæ calamitatis angustias, illius specialis hæreditatis Dominicæ, videlicet Terræ Sanctæ ab infidelibus miserabiliter conculcatæ, in qua idem Patris æterni Filius nostræ carnis indumento contectus, salutem humani generis pietate ineffabili extitit operatus, quamque suæ ipse voluit corporali insignire præsentia, & proprii aspersione sanguinis consecrare, multa solicitudine studuit eidem Terræ retroactis temporibus, quibus potuit remediis, ut eriperet ab ipsis impiis subvenire.

Et signanter Milites Templarios ad hunc effectum impulsit magnis privilegiis &c. propterea donatos.

§. 3. Et quia inter cæteros, quos professio Christianæ Religionis includit, Milites & fratres domus Militiæ Templi Hierosolymitani, sicut est toti orbi notorium, tanquam speciales ejusdem fidei pugiles, & jam dictæ Terræ præcipui defensores, ipsius Terræ negotium principaliter gerere videbantur, ipsos, & eorum Ordinem præfati Ecclesia specialis favoris plenitudine prosequens eos adversùs Christi hostes Crucis armavit signaculo, multis exaltavit honoribus, ditavit facultatibus, ac diversis libertatibus, & privilegiis communivit.

At illi iniquè se gesserunt,

§. 4. Ii nimirum cùm crederentur in Domini servitio sub regulari habitu fideliter militare, sibi quasi cunctorum manus fidelium, cum multiplici erogatione bonorum sentiebant multifariè, multisque modis propterea adjutrices, sed (proh dolor) nova, & calamitosa Vox, de malignitatis fratrum ipsorum enormitate progrediens, nostrum replevit, imò verius perturbavit auditum. Hæc enim vox nuntia lamentationis & gemitus, audientibus horrorem ingerit, commovet animos, mentes turbat, & cunctis fidei Christianæ custoribus, novæ, & ineffabilis amaritudinis calicem subministrat, & dum facti seriem ejus necessitate præsente depromimus, noster attenuatur præ angustia spiritus; & valetudinis fatigata confractibus membra singula præ nimio dolore tabescunt.

Eorumque scelerum notitia & clamor ad hujus Pontificis auditum devenit, & informationes Regis Franciæ accesserunt.

§. 5. Dudum siquidem circa nostræ promotionis ad apicem Summi Pontificatus initium, etiam antequam Lugdunum, ubi recepimus nostræ Coronationis insignia, veniremus, & post tam ibi quàm alibi secreta quorundam nobis insinuatio intimavit, quòd Magister, Præceptores, & alii Fratres dictæ militiæ Templi, & etiam ipse ordo, qui ad defensionem patrimonii ipsius Domini Nostri JESU CHRISTI fuerant in transmarinis partibus deputati, contra ipsum Dominum in scelus Apostasiæ nefandum, detestabile Idololatriæ vitium, execrabile facinus Sodomorum, & hæreses varias erant elapsi. Sed quia non erat verisimile, nec credibile videbatur; quòd viri tàm religiosi, qui præcipuè pro CHRISTI nomine suum sæpè sanguinem effundere, ac personas suas mortis periculis frequenter exponere credebantur, quique multa & magna, tàm in divinis officiis, quàm in jejuniis, & aliis observantiis devotionis signa frequentiùs prætendebant, suæ sic essent salutis immemores, quòd talia perpetrarent; hujusmodi insinuationi, ac delationi ipsorum, ejusdem

dem Domini nostri exemplis in Canonicæ scripturæ doctrinis edocti, aurem noluimus inclinare, deinde verò tu, cui eadem fuerant facinora nunciata, non typo avaritiæ, cùm de bonis Templariorum nihil tibi vindicare vel appropriare intendas, imò ea nobis, & Ecclesiæ per deputandos super hoc à nobis administranda, gubernanda, conservanda, & custodienda liberaliter, & devotè in Regno tuo dimisisti, manum tuam exinde totaliter amovendo, sed fidei Orthodoxæ fervore tuorum progenitorum vestigia clara sequens accensus, de præmissis, quantum licitè potuisti te informans, ad instruendum, & informandum nos super iis multas, & magnas nobis informationes per tuos Nuntios, & literas destinasti.

Invaluitque fama multorum & verificatio scelerum eorumdem.

§. 6. Infamia verò contra Templarios ipsos increbescente validiùs, super sceleribus ante dictis: & quia etiam quidem miles ejusdem Ordinis magnæ nobilitatis, & qui non levis opinionis in dicto Ordine habebatur, coram nobis secreto, juratus deposuit, quod in receptione fratrum præfati Ordinis hæc consuetudo, vel veriùs corruptela servatur, quod ad recipientis, vel ab eo deputati suggestionem, qui recipitur, CHRISTUM JESUM negat, & super Crucem sibi ostensam spuit in vituperium Crucifixi, & quædam alia faciant recipiens, & receptus, quæ non sunt licita, nec humanæ conveniunt honestati, prout ipse tunc confessus extitit coram nobis, urgente nos ad id officii nostri debito, vitare nequivimus, quin tot, & tantis clamoribus accommodaremus auditum. Sed cùm demum fama publica deferente, ac clamosa insinuatione, tui necnon, & Ducum, Comitum, & Baronum, ac aliorum nobilium, Cleri quoque, ac populi dicti Regni tui, ad nostram propter hoc tam per se, quàm per Procuratores, & Syndicos præsentiam venientium (quod dolenter referimus) ad nostram audientiam pervenisset, quòd Magister, Præceptores, & alii fratres dicti Ordinis, & ipse Ordo, præfatis & pluribus aliis erant criminibus irretiti; & præmissa per multas confessiones, attestationes & depositiones præfati Magistri, & plurium Præceptorum, & fratrum Ordinis prælibati coram multis Prælatis, & hæreticæ pravitatis Inquisitore in Regno Franciæ factas; habitas, & receptas, & in publicam scripturam redactas, nobisque, & fratribus nostris ostensas, probari quodammodo viderentur, ac nihilominùs fama, & clamores prædicti in tantum invaluissent, & etiam ascendissent, tam contra ipsum Ordinem, quàm contra personas singulares ejusdem, quod sine gravi scandalo præteriri non poterat, nec absque eminenti periculo tolerari: Nos illius, cujus vices licet immeriti in terris gerimus, vestigiis inhærentes, ad inquirendum de prædictis ratione prævisa duximus procedendum, multosque de Præceptoribus, presbyteris, militibus, & aliis fratribus dicti Ordinis reputationis non modicæ in nostra præsentia constitutos, præstito ab eis juramento, quod super præmissis meram, & plenam nobis dicerent veritatem, super prædictis interrogavimus, & examinavimus usque ad numerum septuaginta duorum, multis ex fratribus nostris nobis assistentibus diligenter, eorumque confessiones per publicas manus in authenticam scripturam redactas, illas in nostra, & dictorum fratrum nostrorum præsentia, ac deinde interposito aliquorum dierum spacio in Consistorio legi fecimus coram ipsis, & illas in suo vulgari cuilibet eorum exponi. Qui perseverantes in illis, eas expresse, & spontè prout recitatæ fuerant, approbarunt.

Hic ideò Pontifex contra illos procedi jussit à tribus Cardinalibus.

§. 7. Postquàm cum Magistro, & præcipuis Præceptoribus præfati Ordinis intendentes, super præmissis inquirere per nos ipsos ipsum Magistrum, & Franciæ, Terræ Vltramarinæ, Normandiæ, Aquitaniæ, ac Pictaviæ Præceptores majores nobis tunc Pictavis existentibus, mandavimus præsentari. Sed quoniam quidam ex eis sic infirmabantur tunc temporis, quod equitare non poterant, nec ad nostram præsentiam quoquomodo adduci, nos cum eis scire volentes de præmissis omnibus veritatem, & an vera essent, quæ continebantur in eorum confessionibus, & depositionibus, quas coram Inquisitore pravitatis hæreticæ in Regno tuo præfato, præsentibus quibusdam Notariis publicis, & multis aliis bonis viris dicebantur fecisse, nobis, & fratribus nostris per ipsum Inquisitorem sub manibus publicis exhibitis, & ostensis dilectis filiis nostris Berengario tit. SS. Nerei, & Achillei, & Stephano tit. S. Cyriaci in Thermis, Presbyteris, ac Landulpho S. Angeli Diacono Cardinalibus, de quorum prudentia experientia, & fidelitate indubitatam fiduciam obtinemus, commisimus & mandavimus, ut ipsi cum præfatis Magistro, & Præceptoribus inquirerent, tam contra ipsos, & alias singulares personas dicti Ordinis generaliter, quàm contra ipsum Ordinem super præmissis cum diligentia veritatem, & quicquid super his invenirent, nobis referre, ac eorum confessiones, & depositiones per manum publicam in scriptis redactas nostro Apostolatui deferre, ac præsentare curerent, eisdem Magistro, & Præceptoribus absolutionis beneficium à sententia excommunicationis, quàm pro præmissis, si vera essent, incurrerant, si absolutionem humiliter ac devotè peterent, ut deberent juxta formam Ecclesiæ impensuri.

Qui Cardinales per proprias illorum confessiones, veram notionem scelerum habuerunt.

§. 8. Qui Cardinales ad ipsos Magistrum, & Præceptores personaliter accedentes, eis sui adventus causam exposuerunt, & quoniam tàm personæ, quàm res ipsorum, & aliorum Templariorum in dicto Regno tuo consistentium in manibus nostris erant, quod liberè absque metu cujusquam plenè ac purè super præmissis omnibus ipsis Cardinalibus dicerent veritatem, eis auctoritate Apostolica injunxerunt. Qui Magister, & Præceptores Franciæ, Terræ Ultramarinæ, Normandiæ, Aquitaniæ, ac Pictaviæ, coram ipsis tribus Cardinalibus, præsentibus quatuor Tabellionibus publicis, & multis aliis bonis viris ad sancta Dei Evangelia ab eis corporaliter tacta, præstito juramento, quod super præmissis omnibus meram, & plenam dicerent veritatem, coram ipsis singulariter liberè, ac spontè, absque coactione qualibet, & timore, deposuerunt & confessi fuerunt, inter cætera, Christi abnegationem, & spuitionem super Crucem, cùm in Ordine Templi recepti fuerunt, & quidam ex eis se sub eadem forma, scilicet cum abnegatione Christi, & spuitione super Crucem fratres multos recepisse. Sunt etiam ex eis quædam alia horribilia, & inhonesta confessi, quæ ut eorum ad præsens parcamus verecundiæ, subticemus. Dixerunt prætereà, & confessi fuerunt esse vera, quæ in eorum confessionibus, & depositionibus continentur, quas dudum fecerant coram Inquisitore hæreticæ pravitatis. Quæ confessiones & depositiones dictorum Magistri, & Præceptorum in scripturam publicam per quatuor publicos Tabelliones redactæ, in ipsorum Magistri, & Præceptorum, & quorumdam aliorum bonorum virorum præsentia, ac deinde interposito aliquorum dierum spatio coram ipsis, eisdem lectæ fuerunt de mandato, & in præsentia Cardinalium prædictorum, & in suo vulgari expositæ cuilibet eorumdem. Qui perseverantes in illis, eas expresse, ac spontè prout recitatæ fuerant, approbarunt, & post confessiones, & depositiones hujusmodi ab ipsis Cardinalibus ab excommunicatione, quam pro præmissis incurrerant, absolutionem flexis genibus, manibusque complexis humiliter, & devotè, ac cum lacrymarum effusione non modica petierunt.

Sed eis absolutionis beneficium impenderunt, prævia hæresis abjuratione.

§. 9. Ipsi verò Cardinales, quia Ecclesia non claudit gremium redeunti, ab eisdem Magistro & Præceptoribus hæresi abjurata expresse, ipsis secundùm formam Ecclesiæ auctoritate nostra, absolutionis beneficium impenderunt.

Omniaque isti Pontifici retulerunt.

§. 10. Ac deinde ad nostram præsentiam redeuntes, confessiones & depositiones prælibatorum Magistri, &. Præceptorum in scripturam publicam per manus publicas, ut est dictum, redactas nobis præsentaverunt, & quæ cum dictis Magistro, & Præceptoribus fecerant, retulerunt, ex quibus confessionibus, & depositionibus, ac revelatione inveni-

mus sæpefatos Magistrum, & fratres in præmissis & circa præmissa, licet quosdam ex eis in pluribus, & alios in paucioribus, graviter deliquisse.

Qui hac habita relatione ulterius per Ordinarios & alios inquiri præcipit.

§. 11. Attendentes autem, quòd scelera tam horrenda transire incorrecta absque DEI Omnipotentis, & omnium Catholicorum injuria, non poterant, nec debebant; decrevimus de fratrum nostrorum consilio per ordinarios locorum, ac per alios fideles, & sapientes viros ad hoc deputandos à nobis, contra singulares personas ipsius Ordinis, nec non contra dictum Ordinem per certas directas personas, quas ad hoc duximus deputandas super præmissis criminibus, & excessibus inquirendum.

Et de hujusmodi calamitate plurimum dolet,

§. 12. Iis nempe, quæ magis flere cogimur quàm narrare, cor nostrum passione nimia cruciatur, & cùm tanta proinde nobis immineat gemendi materia, fletum non possumus declinare. Quisnam Catholicus hæc audiens, nimis non doleat, & prorumpat in luctum? quis fidelis hujusmodi sinistrum eventum intelligens, amara non emittat suspiria, verbaque lamentationis & mœstitudinis non eruptet, cùm tota Christianitatis hujusmodi doloris sit particeps, & hic casus fideles percutiat universos. Ex his etiam, dum ministerio debitæ considerationis nostræ mentis præsentatur obtutibus, ignis in nostris meditationibus exardescit, & ad tanta discrimina relevanda, suspirat affectus, zelus accenditur, & spiritus anxiatur.

Pro cujus, ac Terræ Sanctæ recuperationis remedio, &c. indicit universale Concilium ad Kalend. Octob. anni 1307.

§. 13. Ad quod cùm nos sufficere commodè non posse sciamus, levamus oculos nostros ad montem, montem quidem Dei, montem uberem, montem pinguem, unde opportunum nobis provenire auxilium & humiliter petimus, & devotè speramus, & quia salubre in his adhiberi remedium, interest generaliter omnium. Nos cum eisdem fratribus nostris, aliisque viris prudentibus exacto ac frequenti tractatu præhabito, prout tantæ necessitatis instantia exigebat, de ipsorum fratrum consilio, Universale Concilium sicut imitatione digna Sanctorum Patrum consuetudo laudabilis longuævæ observationis exemplo nos instruit, à proximis Kal. Octobris ad duos annos immediatè sequentes decrevimus congregandum, ut in eo, tàm circa dictum Ordinem, & personas singulares, & bona ejusdem, & alia, quæ statum tangunt fidei Catholicæ, quàm circa recuperationem, & subsidium Terræ Sanctæ, ac recuperationem, ordinationem, & stabilitatem Ecclesiarum personarum, & libertatum eorum illa, Deo auspice, communi consilio inveniatur provisio, & ejusdem approbatione Concilii roboretur; per cujus salutiferam executionem virtus altissimi eliminatis erroribus, roborata fide, ad tramitem veritatis reductis errantibus, reintegrata ejusdem fidei unitate, extirpatis vitiis, virtutibusque plantatis, correctis excessibus, moribus reformatis, repressis oppressionibus, libertate solituda stabilitate munita, recuperatis deperditis, & ejusdem Terræ statu prospero reparato, occupata restituat, vastata restauret, & conservet, nobisque viam aperiat idem ipse qui novit, & facultatem tribuat ipse qui potest; ut sic in præmissis juxta intensum animi nostri desiderium sibi ministrare possimus salubriter, quod idem verus ejusdem universalis sponsus Ecclesiæ ipsam dilectam suam purgatam maculis, munitam virtute, ac monilibus ornatam, unam semper habeat, & formosam ad sui nominis laudem, & gloriam, ad animarum profectum, robur fidei, pacem & exaltationem populi Christiani. Quia verò prosecutio tanti propositi tempore indiget, ut deductum maturiùs faciliùs auctore Domino effectum debitum sortiatur, prædictum tempus ad id duximus deputandum.

Prælatosque ad illud venire præcipit.

§. 14. Unde Venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Electis, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Præpositis, Archidiaconis, Archipresbyteris, & aliis Ecclesiarum Prælatis, exemptis, & non exemptis, eorumque Capitulis, & Conventibus per alias nostras literas præcipiendo mandamus, ut iidem Archiepiscopi, necnon & cæteri Episcopi per ipsorum Archiepiscoporum Provincias constituti in eisdem literis nominati, reliquis ipsorum Episcoporum in dictis Provinciis remanentibus ad ea quæ Pontificale officium exigunt, tàm in suis, quàm illarum dictarum Provinciarum, qui ad hujusmodi Concilium universale accesserint, Civitatibus, & Diœcesibus exercenda, omni negligentia relegata, cunctis prout talis negotii qualitas exigit, dispositis & paratis, sic medio tempore se accingant ad iter, quod in hujusmodi decreto termino, quem eis, & aliis peremptoriè assignamus in Viennensi Civitate, iidem Archiepiscopi, & Episcopi taliter nominati personaliter, alii verò remanentes Episcopi, Electi, Abbates, Priores, Decani, Præpositi, Archidiaconi, Presbyteri, & Prælati, Capitula, & Conventus per eosdem Archiepiscopos, & Episcopos ad prædictum Concilium accessuros, quibus ad omnia, quæ in eodem Concilio statuentur, fient, & ordinabuntur, & fuerint opportuna, concedant plenariam potestatem, de qua sufficienter constet per publica documenta, nostro se conspectui repræsentent. Quod si forsan ipsis Archiepiscopis, & Episcopis accessuris hujusmodi noluerint concedere potestatem, eo casu venire, vel alios procuratores idoneos cum potestate simili ad idem teneantur Concilium destinare.

Contrariis quibuscumque derogat.

§. 15. Non obstantibus quibuslibet privilegiis, seu Indulgentiis quibuscumque personis, ordini, dignitati, seu Collegio sub quacumque verborum forma, vel expressione à prædicta Sede concessis, per quæ possit effectus hujusmodi mandati nostri quomodolibet impediri, aut eidem in aliquo derogari. Mandavimus insuper, ut iidem Archiepiscopi, & Prælati per se vel alios viros prudentes, Deum timentes, & habentes præ oculis omnia, quæ correctionis, & reformationis limam exposcunt, inquirentes subtiliter, & conscribentes fideliter, eadem ad ipsius Concilii notitiam deferant. Et nos nihilominùs variis modis, & viis solers studium, & efficacem operam dare proponimus, ut omnia talia in examen hujusmodi deducta Concilii, correctionem & directionem recipiant opportunam.

Excusationum velamenta non accedendi ad Concilium rejicien. esse affirmat.

§. 16. Hoc etiam in eisdem nostris literis adjecto, ut nullus inobedientiæ notam, & Canonicæ ultionis acrimoniam vitare desiderans, fallacium excusationum velamento se muniat, vel ex impedimentis itinerum, quæ Domino prava in directa, & in vias planas aspera sua omnipotentia convertente cessabunt, frivolæ allegationis munimenta confingat, ut à tam sancti prosecutione operis se subducat: sed occurrant singuli voluntarii ad id, quod & divinæ congruit voluntati, & salutem animarum, ac utilitatem respicit singulorum.

Regem Franciæ & alios Principes ad personaliter intercessendum hortatur.

§. 17. Cæterùm, quia multipliciter expedit, ut tam celebre Concilium tua, & aliorum Catholicorum Principum decoretur præsentia, ut salubri consilio, & auxilio fulciatur, serenitatem regiam rogamus, & hortamur attentiùs in remissionem tibi peccaminum suadentes, quod præscriptis loco, & termino in eodem Concilio, captata interim ad hoc opportunitate, studeas personaliter interesse, meditatione provida prudenter attendens, quod in hoc non solùm labor, quem ad transacti, & utilis negotii promotionem assumes, tibi cedet ad meritum, verùm etiam aliorum, qui ad veniendum ad idem Concilium efficaciùs tuo inducentur exemplo, & nihilominùs vota tua nobis poteris familiariùs aperire, quæ in omni benevolentia libenter ad exauditionis gratiam, quantum cum Deo, ac Ecclesiæ honore poterimus, admittemus.

Dat. Pictavis 2. Idus Aug. Pont. nostri Anno tertio.

D. P. An. 3. die 12. Aug.

Erectio

II. Erectio Studii generalis in Civitate Perusii, Provinciæ Hetruriæ.

Edita A. D. 1307.

CLEMENS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. SUper specula militantis Ecclesiæ dispositione dominica constituti, fidelium ejusdem Ecclesiæ profectus, honores & commoda, quantum nobis ex alto permittitur, ferventer appetimus, illaque efficacibus studiis, & promptis operibus, libenti animo promovemus, ad hoc omnem quam possumus opem & operam exhibentes.

Perusi devotio erga Sedem Apost. & præstantia virtutum. §. 1. Quare dum Fidei puritatem, & devotionem eximiam, quam Civitas Perusina, spectabilis dictæ Ecclesiæ filia, ab olim ad ipsam Ecclesiam habuisse dignoscitur, illasque ad nos & dictam Ecclesiam continuare fideliter de bono in meliùs studuisse probatur, intrà præcordia nostra revolvimus, dignum duximus, & æquitati consonum arbitramur, ut Civitatem eamdem, quam divina gratia, multarum prærogativa bonitatum, & fœcunditate virtutum, gratiose dotavit, scientiarum etiam muneribus ampliemus.

Studii generalis institutio in d. Civitate Perusii. §. 2. Et ut favente Deo, ex Civitate ipsa producantur viri docti, qui in Orbe terrarum velut splendor fulgeant firmamenti, & tamquam stellæ in perpetuas æternitates mansuri, ad justitiam valeant plurimos erudire, Apostolica auctoritate statuimus, ut in Civitate prædicta sit generale studium, illudque ibidem perpetuis futuris temporibus vigeat in qualibet facultate.

Sanctio pœnalis. §. 3. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostri statuti infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 3. die 8. Sept. Dat. Zanctoni, 6. Idus Septemb. Pont. nostri Anno tertio.

III. Damnatio Militum Templariorum, cum bonorum totius Ord. applicatione Ordini Militum Hierosolymitanorum.

Hanc promulgavit sententiam iste Pontifex (ut hic patet) in Concilio Viennensi, quòd hac aliis de causis fuerat indictum, ut suprà in const. 1. fol. 181.

Edita A. D. 1311.

CLEMENS PAPA QUINTUS, *Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium. AD providam Christi Vicarii præsidentis in specula Apostolicæ dignitatis circumspectionem pertinet, vices pensare temporum emergentium, negociorum causas discutere, ac personarum attendere qualitates: ut ad singula debitum dirigens necessariæ considerationis intuitum, & opportunè manum operationis apponens, de agro Domini sic vitiorum tribulos eruat, ut virtutes amplificet; sic prævaricantium spinas tollat, ut evellendo plus plantet quàm destruat, & in loca vacua per eradicationem nocentium tribulorum, devota Deo plantamina transferendo potiorem præbeat, de provisa & utili eorum locorum unione & translatione, lætitiam quam vera Justitia, quæ compassionem habet, doloris intulerit detrimentum personarum, & locorum hujusmodi per ruinam, sic enim sufferendo, quod officit, & subrogando, quod proficit, virtutum profectus amplificat, & sublata de medio meliori subrogatione restaurat.

Damnatio Militum Templariorum refertur. §. 1. Dudum siquidem ordinem Domus militiæ Templi Hierosolymitani, propter Magistrum, & Fratres, cæterasque personas dicti Ordinis in quibuslibet Mundi partibus consistentes, variis, & diversis non tam nefandis, quàm infandis (proh dolor) errorum scelerum obscœnitatibus, pravitatibus, maculis, & labe respersos, quæ propter tristem, & spurcidam eorum memoriam præsentibus subticemus, ejusque Ordinis statum, habitum, atque nomen, non sine cordis animaritudine, & dolore, sacro approbante Concilio, non per modum definitivæ sententiæ, cùm eum super hoc secundùm inquisitiones, & processus super his habitos, non possemus ferre de Jure, sed per viam provisionis seu ordinationis Apostolicæ, irrefragabili, & perpetuò valitura, sustulimus sanctione, ipsum prohibitioni perpetuæ supponentes, districtiùs inhibendo, nequis dictum Ordinem de cætero intrare, vel ejus habitum suscipere, vel portare, aut pro Templario gerere se præsumeret, quòd siquis contrafaceret, excommunicationis incurreret sententiam ipso facto. Universa etiam bona Ordinis prælibati Apostolicæ Sedis ordinationi, & dispositioni, auctoritate Apostolica duximus reservanda. Inhibentes districtiùs, ne quis cujuscumque conditionis, vel status existeret, se de personis vel bonis hujusmodi aliquatenus intromitteret, vel circa ea in præjudicium ordinis, seu dispositionis Apostolicæ, per sedem eamdem, ut præmittitur, faciendæ, aliquid faceret, innovaret, vel etiam attentaret; decernentes ex tunc irritum, & inane, si secus à quoquam scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Ac postmodum dicta bona, quæ dudum ad subsidium Terræ Sanctæ, & impugnationem Inimicorum fidei Christianæ à Christi cultoribus data, legata, concessa, & acquisita fuerunt, debita gubernatione carentia, tamquam vacantia deperirent, vel converterentur in usus alios, quam in illos, ad quos fuerant pia devotione fidelium deputata, vel propter tarditatem ordinationis, & dispositionis hujusmodi eorum destructio, vel dilapidatio sequeretur, cum fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, necnon Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Prælatis, ac etiam cum nonnullis excellentibus, & Illustribus personis, cum reliquorum quoque absentium Prælatorum, & etiam Capitulorum, & Conventuum, Ecclesiarum, & Monasteriorum Procuratoribus in dicto Concilio constitutis, habuimus ardua, morosa, & diversa consilia, & tractatus: ut per hujusmodi consiliorum, & tractatuum deliberationem præhabitam diligentem, dictorum bonorum ordinatio, & dispositio, ad honorem Dei, augmentum fidei, exaltationem Ecclesiæ, dictæ Terræ subsidium, salutem quoque fidelium, & quietem, salubris, & utilis perveniret. Post quæ utique longa, præmeditata, provisa, & matura consilia, suadentibus plurimis justis causis, nostra, & dictorum fratrum, necnon Patriarchum, Archiepiscopornm, Episcoporum, & aliorum Prælatorum, ac excellentium, & illustrium, personarum prædictorum in dicto Concilio tunc præsentium deliberationes, & consilia in hoc finaliter resederunt, ut prædicta bona Ordini Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, & ipsi Hospitali, ac dilectis filiis Magistro, & fratribus Hospitalis ejusdem, nomine Hospitalis, & Ordinis eorumdem, qui tamquam athletæ Domini professione fidei, se periculis mortis jugiter exponentes, onerosa nimis, & periculosa dispendia continuè perferunt in partibus transmarinis, in perpetuum univentur.

§. 2. Nos igitur inter cætera mundi loca, in quibus vigere dignoscitur observantia regularis, dictum Ordinem Hospitalis, & ipsum Hospitale sinceræ charitatis plenitudine prosequentes, ac attendentes quod sicut evidentia facti in eo divinis obsequiis ferventer insistitur, pietatis & misericordiæ opera vigilantibus studiis exercentur, fratres Hospitalis ipsius, mundanis spretis illecebris, devotum impendentes Altissimo famulatum, ac pro recuperatione Terræ prædictæ, tamquam intrepidi CHRISTI pugiles, ferventibus studiis, & desideriis intendentes, quælibet ducunt humana pericula in contemptum. Considerantes quoque, quòd ex hoc tanto eorumdem Magistri, & fratrum dictorum Ordinis, & Hospitalis crescet strenuitas, animorum fervor augebitur, & ipsorum roborabitur fortitudo, ad propulsandas nostri Redemptoris injurias, & hostes ejusdem fidei conterendos, quanto ipsorum potentia in opulentioribus facultatibus augmentata, onera, quæ prosecutionis tanti negotii necessitas exigit, leviùs, & faciliùs poterunt supportare. Et propterea non indignè vigiles redditi, studiisque solicitis excitati, ut ad sui status augmen- — Bona eorum Militibus Hierosolymitanis conceduntur.

augmentum, opem & operam, impendamus, eodem sacro approbante Concilio ipsam domum militiæ Templi cæterasque domos, Ecclesias, Cappellas, Oratoria, Civitates, Castra, Villas, Terras, Grandias, & loca, possessiones, jurisdictiones, redditus atque jura, omniaque alia bona immobilia & mobilia, vel sese moventia, cum omnibus membris, juribus, & pertinentiis suis, ultra, & circa mare, ac in universis, & quibuslibet Mundi partibus consistentia, quæ ipse Ordo, & dicti Magister, & fratres ipsius Ordinis militiæ Templi tempore quo ipse Magister, & nonnulli ex eisdem fratribus militiæ Templi in Regno Franciæ communiter capti fuerunt, videlicet anno Domini millesimo trecentesimo octavo: mense Octobris, per se, vel quoscumque alios, habebant, tenebant, & possidebant, vel ad eosdem domum, & Ordinem militiæ Templi, & dictos Magistrum, & fratres ipsius Ordinis militiæ Templi, quomodolibet pertinebant, necnon nomina, actiones, & jura, quæ dicto tempore captionis ipsorum eisdem domui, Ordini, vel personis ipsius Ordinis militiæ Templi, quocumque modo competebant, vel competere poterant, contra quoscumque dignitatis, status, vel conditionis existerent, cum omnibus privilegiis, indulgentiis, immunitatibus, & libertatibus, quibus præfati Magister & fratres dictorum Domus, & Ordinis militiæ Templi, & ipsa Domus, & ordo per Sedem Apostolicam, vel per Catholicos Imperatores, Reges, & Principes, & fideles alios, vel quocumque alio modo erant legitimè communiti, eidem Ordini Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, & ipsi Hospitali donamus, concedimus, unimus, incorporamus, applicamus, & annectimus in perpetuum, de Apostolicæ plenitudine potestatis.

f. Grancias.

Excipiuntur bona hic enunciata, quæ Sedis Apost. dispositioni reservantur.

§. 3. Exceptis bonis, quondam dicti Ordinis ipsius militiæ Templi consistentibus in Regnis, & Terris charissimorum in Christo filiorum nostrorum Castellæ, Aragoniæ, Portugalliæ, & Majoricarum Regum Illustrium, extra Regnum Franciæ, quæ à donatione, concessione, unione, applicatione, incorporatione, & annexione prædictis specialiter excipienda duximus, & etiam excludenda, ea nihilominùs dispositioni, & ordinationi Sedis Apostolicæ reservantes, inhibitionem dudum per alios processus nostros factam, ne quis videlicet cujuscumque conditionis, vel status existeret, se de personis, & bonis hujusmodi aliquatenùs intromitteret, vel circa ea in præjudicium ordinationis, seu dispositionis Sedis ejusdem faciendæ de illis, nec non decreti nostri interpositionem, quoad personas, & bona in dictis Regnis, & Terris eorumdem Regum proximè expressorum consistentia, omninò manere volentes in pleno robore firmitatis, quousque de personis, & rebus prædictis in eisdem Regnis, & Terris consistentibus per dispositionem Sedis ejusdem fuerit aliter ordinatum.

Occupatoribus dictorũ bonorum pœnæ infliguntur.

§. 4. Occupatores quoque dictorum bonorum, aut illicitos detentores, cujuscumque status, conditionis, excellentiæ, vel dignitatis extiterint, etiamsi Pontificali, Imperali, vel Regali præfulgeant dignitate, nisi infrà unius mensis spatium, postquam super hoc per dictos Magistrum & fratres ipsius Hospitalis, vel ipsorum quemlibet, aut Procuratorem, seu Procuratores eorum fuerint requisiti, dicta bona dimiserint, illaque plenè, ac liberè restituerint Ordini ipsius Hospitalis, & eidem Hospitali, aut Magistro, seu Prioribus, vel Præceptoribus, aut fratribus Hospitalis ejusdem, in quibuscumque partibus & Provinciis constitutis, eorumque singulis, vel procuratori, seu procuratoribus eorumdem ejusdem Ordinis ipsius Hospitalis nomine, etiamsi dicti Priores, præceptores, & fratres ipsius Hospitalis, & Procuratores ipsorum, & eorum quilibet à dicto Magistro ipsius Hospitalis mandatum super hoc specialiter non haberent, dummodò Procuratores prædicti, à dictis Prioribus, & Præceptoribus, vel eorum singulis, in Provinciis, & partibus in quibus hujusmodi Priores, & Præceptores extiterint deputati, mandatum super hoc habuerint, vel ostenderint speciale. Qui omnes, & singuli, videlicet Priores, & Præceptores, & fratres dicto Magistro, Procuratores verò prædicti eisdem Prioribus, & Præceptoribus, eorumque singulis, à quibus super his fuerint deputati, plenum super omnibus gestis, actis receptis, & procuratis per eos quomodolibet in hac parte, computum & rationem ponere, & reddere teneantur, necnon omnes, qui scienter occupatoribus & detentoribus prælibatis in occupatione, vel detentione hujusmodi dederint consilium, auxilium vel favorem, publicè vel occultè, excommunicationis; Capitula verò, Collegia, seu Conventus Ecclesiarum, & Monasteriorum, necnon Universitates Civitatum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, & ipsas Civitates, Castra, Villas, & loca quæ in his culpabilia extiterint, ac etiam Civitates, Castra, & loca in quibus detentores, & occupatores hujusmodi dominium obtinuerint temporale, si hujusmodi Domini temporales in dimittendo bona prædicta, & restituendo illa Magistro, & fratribus, Ordinis, & Hospitalis ejusdem, nomine Hospitalis ipsius, obstaculum adhibebunt, & infrà dictum mensem ab hujusmodi præmissis non destiterint, postquam super hoc ut præmittitur, fuerint requisiti, ipso facto interdicti sententiis decernimus subjacere, à quibus absolvi non possint, donec super his plenam, & debitam satisfactionem curaverint exhibere. Et nihilominùs occupatores, & detentores hujusmodi, vel præstantes eisdem, ut præmittitur auxilium, consilium, vel favorem, sive singulares personæ, sive Capitula, Collegia, seu Conventus Ecclesiarum, & Monasteriorum, ac Universitates Civitatum, Castrorum, Terrarum, vel aliorum locorum extiterint, præter pœnas præscriptas, omnibus quæ à Romana, vel aliis Ecclesiis quibuscumque tenent in feudum, ipso facto decernimus fore privatos, sive privata. Ita quod ad Ecclesias, ad quas spectant illa liberè sine contradictione aliqua revertantur, earumque Ecclesiarum Prælati, sive Rectores de ipsis pro sua voluntate disponant, sicut utilitati Ecclesiarum ipsarum viderint expedire.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Nulli ergo &c. nostrorum donationis, concessionis, unionis, incorporationis, applicationis, annexionis, reservationis, inhibitionis, voluntatis, & constitutionis infringere, &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 7. die 10. Maji.

Dat. Viennæ, 6. Nonas Maj, Pont. nostri Anno 7.

IV.

Canonizatio S. Petri de Morrono Summi Pontificis Romani, Cœlestini Quinti nuncupati, ejusque relatio in Cathalogum SS. Confessorum, cum suæ festivitatis institutione, pro die 19. mensis Maji.

Hic antequam ad apicem ascenderet Apostolatus, Congregationem Monachorum instituit, ut sup. in sua constit. 1. Et si cunctas. fol. 169.

Edita, A.D. 1313.

CLEMENS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus universis, Archiepiscopis, ac Dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, aliisque Ecclesiarum Prælatis, ad quos literæ istæ pervenerint. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Proœmium.

QUi facit magna, & inscrutabilia, & mirabilia absque numero Dei Filius, increata Sapientia, Verbum Patris: qui olim à principio unà cum Patre & sancto Spiritu ex se ex nihilo Mundum efficiens dispositione suavi convertit, produxit omnia secundùm gradus suis naturis congruos; cœlum replevit Angelis, hominem ad imaginem suam factum perfundendo gratia, sydereis mansionibus dignum fecit.

S. Petri merita & virtutes.

§. 1. Novissimè diebus istis, antiqua innovando signa, immutando mirabilia, stupendum, mirandumque opus ipse fecit Altissimus, gloriam Majestatis divinæ clamans altisone: perfundens sponsam suam Ecclesiam novo genere gaudiorum. Ecce namque novi Confessoris insignia Mundo prodeunt: præclara merita Mundi defluentis viatoribus patefiunt, sanctitatis ejus magnitudinem grandia miracula proloquuntur, quæ ipsum probant indubiè in deliciis paradisi juxta secreta Dei cubicula plenam habere requiem post

laborem.

laborem. Et rectè quidem. Nam qui in terris non cessavit magnificè de virtute progredi in virtutem, dignum esse cognoscitur, qui in cœlis terras referendi gloriam Domini revelata facie speculetur. Ob hoc beatorum spiritum agmina exultant in gaudio: dum vir sanctus solari fulgore coruscus, ipsis inseritur, & de ipso portante gloriam, sacratus horum numerus, quem cadentium ruina minuerat, integratur. Applaudunt & cœli, cum ei gradienti in virtute sursum patulum præbent iter, ipsi regnanti Deus in ipsis æthercam sedem parat. Plaudat ergo & jubilet canora voce sponsa Christi Mater Ecclesia, dum quem genuit unda baptismatis, & aluit ubere piæ matris, quem & patrem in Mundo habuit & pastorem, lætabunda gloriosum mittit ad superos, cùm de se horto irrigato divinitùs, ipsum ut lilium candoris nivei, vernantem rosam odoris eximii, festivè divinis conspectibus repræsentat.

Oriundus ipse est de provincia terræ laboris & honestis ortus parentibus.

§. 2. O quàm fœlix es Provincia Terræ laboris, quæ probaris talem & tantum produxisse palmitem, inhærentem firmissimæ Christi viti, cujus propagines odore miræ sanctitatis diffuso, extenduntur usque ad fines orbis, ejusque ex uvis expressus vini liquor devotorum corda lætificans, ad amorem Dei mundanorum mentes allicit & inflammat. Sanè B. Petrus, de Prædicta provincia Terræ laboris taxisse fertur originem, ex honestis parentibus, catholicis, & devotis.

Infans Eremum petiit, ibique jejuniis & orationibus incumbit.

§. 3. Hic edoctus cum Tobia Deum timere ab infantia, & abstinere à vitiis, illecebras Mundi considerans, quæ plerumque humanas mentes dum leniunt, vulnerant, vincunt, & captivant, positus in ætate adhuc tenera, sed sub corpore fragili viri animum secum habens, antequam sæculare quicquam ejus illaberetur animo, fugam prudenter attendens, cum Baptista Joanne, eremi secreta petiit, ubi remotus à noxiis, solus posset suo vivere Creatori. Quanta autem inibi in locis solitariis, horridis, & aridis, & ferè hominibus inaccessis, vestium asperitas, quanta victus parsimonia, quantisque vigiliis & orationibus, quotve aliis afflictionibus maceraverit carnem suam, ne delicatè nutrita proterviens sæviret in spiritum, non posset lingua faciliter seu breviter explicare. Hoc vir sanctus idcircò consultè & providè faciebat, quòd excussa & attrita palea suæ carnis, ejus spiritus innocens, ut purgatum & mundum triticum, reponi dignus esset in horreo cœlesti.

Ciliciis induebatur, catenam ferream ad nudam carnem deferebat, & super nudis tabulis vel terra dormiebat.

§. 4. Ut autem ad ædificationem Christi fidelium saltem pauca exprimantur de multis, quæ sint velut informativa quædam exemplaria vitæ nostræ; ipse, sicut pluribus & fide dignis testimoniis est probatum, vestium splendorem ac levitatem despiciens, in quibus amatores hujus sæculi delectantur, ciliciis de pilis equorum factis, reticulatis pariter & nodosis, vestibus quoque aliis, vilibus multum & asperis tegebatur. Ad nudam quoque carnem ferream, & circulum quandoque ferreum deferebat. Lecti etiam mollitiem declinas (ne caro petulanter lasciviens noxiè moliretur in spiritum) in terra, aut nudis tabulis dormiebat, vel in cancellaris craticulis, vestitus cilicio, & pannis solitis, præcinctus lumbos catena ferrea, aut circulo. Pro pulvinari verò, ligno aut lapide, seu dura re alia utebatur, & (quod penè importabile est) sanus vel infirmus lectis aliis non est usus.

Carnibus non vescebatur, & vinum raro bibebat.

§. 5. Studens etiam pro viribus domesticum domare hostem, ne prævalere posset spiritui, nec sanus nec infirmus carnibus vascebatur. Vinum verò non bibebat nisi rarissimè, sic tamen dilutum, ut videretur vini speciem non habere.

Jejunabat singulis diebus ultra sex quadragenas quas annis singulis faciebat.

§. 6. Semper quoque, nisi diebus Dominicis, jejunabat. Sex nihilominùs quadragenas singulis annis faciens, mentem non ventrem reficere cupiendo, affligebat in ipsis solito durius carnem suam. O stupenda & aliis insueta rerum materies, cernere hominem in carne degentem mortali, & fragili, sub tàm austeræ & longæ macerationis ponderæ non cadentem, in tribus namque quadragenis, in pane & aqua jejunabat continuè, & quandoque cum solis foliis caulium, absque pane. Interdum autem solis pomis, vel castaneis, seu granis fabarum mollificatis in aqua, aut crudis rapis tantummodò vescebatur. In cæteris verò quadragenis, uno tantum ferculo utebatur, insipido tamen & in modica quantitate. In harum verò quadragenarum aliquibus (quod naturæ humani corporis est horror) usus est pro veste solo cilicio. In quibusdam verò, cilicio, & super ipsum lorica cujus pondere caro ejus per subintrantes nodos cilicii, ut testantur ejus socii, aliquotiens disrumpebatur. Et revera hæc in homine isto sancto suprà hominem gerebantur. Ad hæc enim ferenda tàm gravia, virtus humana non videtur posse sufficere, sed divina potiùs in ipso habitans hoc gerebat.

Orabat assiduè.

§. 7. Hic beatus vir jam mortificatis spiritu carnis desideriis & repressis, summè devotus Deo, orando assiduè animum ad Deum tenuit firmiter elevatum. Ipse etenim ad matutinas laudes media nocte surgebat: ipsisque dictis, legebat Psalterium cum Litania & collectis, quàm pluribus, ac crebris genuflexionibus & disciplinis duris, carnem suam cum vitiis concupiscentiæ crucifigans: In aurora verò, Missa per ipsum celebrata iterum devotè incipiens ibi Psalterium, ubi dimiserat, orare usque ad horàm tertiam non cessabat.

Propriis manibus honeste operabatur.

§. 8. Ne autem ipsum reperire posset diabolus otiosum, laborabat propriis manibus, scribendo, vel suendo cilicia, seu faciendo aliud opus honestum & utile ab hora tertia usque ad nonam. Post cibum denique sumptum usque ad noctem profundam perseverabat cum Deo, ab oratione fervente spiritu non relaxans.

Sanctitate multos ad se traxit.

§. 9. Morum etiam honestate venustus, odore suæ sanctitatis vitæ communiter jam disperso, ad suum multos attraxit aspectum, & quamplures oberrantes per vitiorum abrupta, reduxit ad Deum suis sanctis exhortationibus & exemplis. Nec mirum, nam ipsum reddebat cunctis communem charitas, obedientia promptum, placidum humilitas, pietas patientibus coafflictum, decorum puritas, parsimonia mirabilem, honestatis maturitas reverendum, benignitas hilarem, constans quoque virtus animi in adversis & prosperis uniformem.

Monasticam Congregationem sub reg. S. Benedicti instituit, ut supra in ejus const. 1.

§. 10. Denique vir sanctus cupiens divinum ampliare cultum, Congregationem Monasticam sub B. Benedicti Regula, superadditis ei statutis arctissimis, ordinavit, ubi fratrum suorum Deo famulantium adaucta multitudine numerosa, fundatisque locis non paucis, in quibus CHRISTUS JESUS ab ipsis jugiter laudaretur, vixit cum eis cunctis florens virtutibus, ac eximiæ sanctitatis operibus informans & reformans universos.

Summus inde Pontifex creatus fuit.

§. 11. Verùm quia non erat expediens, quòd tantæ sanctitatis odor in solo uno Mundi angulo sentiretur, sed potiùs quòd ad ædificationem cunctorum fidelium, circumquaque per mundum promptiùs spargeretur, dispensatione provida ad summum Pontificatus apicem est provectus. In quo totum idem ipse manens, qui fuerat sub præcellæ dignitatis habitu, nec vitam Eremiticam, quantum fas servare fuit, nec animum derelinquens, novit inter epulas esse sibi summè austerus & abstinens, inter amplàs divitias summè pauper.

Sed regiminis se inexpertum, dicens illi renunciavit, ut vitæ contemplativa vacare posset.

§. 12. At verò hic vir habens simplicitatis miræ, & in spectantibus ad regimen universalis Ecclesiæ inexpertus, utpote qui à teneris annis usque ad senium elongatus à Mundo, cor suum mundanis rebus non accomodaverat sed divinis, reflectens prudenter suæ considerationis intimæ oculum ad seipsum, honori Papatus cessit & oneri liberè & ex toto, ne ob prædicta posset ex suo regimine, quodcumque periculum universali Ecclesiæ provenire, & ut turbativa Marthæ solicitudine declinata, vacare posset secus pedes JESU contemplationis ocio cum Maria.

Posteà sanctissimè vixit.

§. 13. Post hæc itaque divinæ vacans contemplationi, assiduè usque ad ejus obitum, quo beata illa anima carnis evasit ergastulum, cœlos petens, sanctissimam vitam duxit.

§. 14. Et

Miraculis in quolibet suo statu claruit quorum aliqua recensentur.

§. 14. Et quia multum conveniens erat, quòd ille quem Deus in mente perfuderat tot & tantis carismatibus gratiarum, clarus Mundo colendusque divinæ virtutis testimoniis appareret, non defuere divina miracula in quolibet statu suo, ante Papatum videlicet, in Papatu, ac etiam post Papatum, in ejus vita pariter & post mortem, voce clamosa proloquentia ipsius imitandam cunctis eximiam sanctitatem. Ut autem hoc JESU CHRISTI fidelibus ampliùs notum fiat, aliquot miracula ipsius meritis de quampluribus exprimere possemus, quæ accidisse veraciter certis testimoniis sunt probata.

Cæcam mulierem illuminavit existens in Eremo.

§. 15. Mulier quædam ex infirmitate gravi sic cæca omninò effecta, ut juvari non posset per quæcumque adhibita remedia medicinæ, portata ad locum Eremi, ubi frater Petrus tunc temporis morabatur, cùm se signasset quadam parva cruce lignea quam idem frater Petrus per servum suum ei transmiserat, & eamdem ad oculos applicasset, perfectè statim visibiliter est curata.

Amentemq; sanitati restituit ibidem.

§. 16. Quidam factus ita furiosus & amens, ut ne seipsum aut alios ostenderet, funibus & catenis ferreis ligaretur, adductus ad dicti fratris præsentiam, cùm comedisset de pane sibi per ipsum exhibito, sic est curatus perfectè, ut de dicta infirmitate nihil ulteriùs umquam senserit.

Puellæ fisculam sanavit ibidem.

§. 17. Puella etiam quædam, quæ fistulum tàm gravem habebat in pede cum aperturis pluribus, ut de perditione pedis à medicis timeretur, portata ad ipsum, & facto per eum super plagam ter signo sanctæ Crucis, statim sanata est, ita ut post dies paucos non appareret in dicto pede aliquod infirmitatis prædictæ vestigium, vel cicatrix.

Mulierem hecticam sanam fecit ibidem.

§. 18. Quædam mulier, quæ sic vehementer gravabatur infirmitate ethica, ut de ejus vita desperaretur à medicis, nec pro necessitate quacumque absque plurium adjutorio de loco posset se movere, cùm quievisset per horæ spacium sub quodam panno lineo, quem per patrem dictæ infirmæ miserat frater Petrus, statim sanata surrexit.

Homini grossam strophulam abstulit ibidem.

§. 19. Quidam etiam strophulam grossam ad quantitatem ovi gallinæ in manu, per quinque annos habuerat; benedictione facta per ipsum Sanctum super infirmitatis locum, fuit, post morulam modicam, sanatus totaliter & perfectè.

Mulierem à gravissima infirmitate liberavit in Pontificatu.

§. 20. Cùm etiam summi Pontificatus culmine præemineret, quædam mulier, quæ vi morbi per annos quatuor per totum corpus extiterat crocea & inflata, quæ etiam operari quicquam non poterat, nec absque gravamine notabili ambulare, delata ad locum, per quem erat frater Petrus tunc Summus Pontifex transiturus, & benedicta ab ipso, restituta est illicò pristinæ sanitati.

Aliam corpore contracta sanitate donavit.

§. 21. Alia quædam mulier sic contracta in omnibus membris suis, ut nec ambulare posset, nec mutari de loco ad locum, nisi ab aliis portaretur, posita secus viam, per quam ipse frater Petrus tunc transitum faciebat, & data super ipsam Crucis benedictione, per ipsum fuit perfectè continuò liberata.

Cœco visum restituit post Pontificatum.

§. 22. Postquam renunciavit Papatui, quidam qui ex toto penè visum perdiderat, cùm se ipsi fratri Petro præsentasset, superducta quadam parva Cruce lignea oculis patientis restituit integra statim visum.

Crux fulgida apparuit in ostio suæ cameræ tempore obitus.

§. 23. Denique ut in ejus obitu suæ Sanctitatis lucidæ divinum, testimonium non deesset, de ipsa Cruce, quam summè dilexit, & lumine, fecit Deus signum mirabile apparere. Etenim tempore mortis suæ apparuit Crux parva & fulgida in medio ostii cameræ in qua erat, quæ ad modum vertiginis se volvens, continuò permansit divinitùs suspensa in aëre, quoadusque corpus ejus de ipsa camera est translatum.

Paralyticus sanatus est tactu suæ catenæ.

§. 24. Sed & post obitum viri sancti quidam sic est percussus paralypsi, ut nec ambulare, nec stare, nec loqui posset quoquomodo: ductus ad locum ubi frater Petrus pœnitentiam facere consuevit, & catena quadam, quam portasse ad carnem nudam dicebatur dum viveret, apposita patientis collo & capiti, & cæteris membris ejus, fuit statim penitùs liberatus.

Jacens infirmus apud ejus sepulchrum sanus abiit.

§. 25. Quidam qui vires ambulandi ac standi, usumque manus perdiderat, ductus ad Ecclesiam, ubi dicti Sancti corpus jacet reconditum, & pernoctans cum animi devotione in eadem, sensit se manè totaliter à dictis infirmitate liberatum.

His lætari debet S.R.E. & Religio ab ipso sancto viro instituta. De hac religione habes ejus const. sup. fol.147.

§. 26. His & aliis quàm plurimis miraculis gloriosis mirificavit Dominus sanctum suum, & clarum mundo reddidit, ac colendum. Gaudens itaque plaudat mater Ecclesia, & suaves depromat melodias. Nam hic Christi confessor eximia sua proles, inter beatorum agmina stellam possidet matutinam, & super Christi mensam cum Angelis ore pleno melle dulcius abditum manna gustat. Jubilare non quiescat plebs catholica: nam accensus calculus, quem ex ejus medio ille intendens Seraphyn tulit forcipe de altari in ea quæ sursum est Hierusalem, ignitis lapidibus, in quorum medio Rex cœlorum ambulat, est conjunctus. Hunc apud Deum advocatum habet, quem fons effluxus perennis jocundè inebriat, abundè faciat lignum vitæ. Jocundetur insuper religio per ipsum instituta, & in laudes Altissimi organa vocis laxet. Nam hic ejus protector indefessus stola immortalitatis induitur, ac sedens cum principibus, solium gloriæ sempiternæ semper clarum tenet.

Et ideò hic Pont. SS. Confess. catalogo adscribit.

§. 27. Verùm quia dignum est, ut, quem in cœlo sursum Deus glorificat: hìc inferiùs ad suum patrocinium Mundus colat, nos de sanctitate vitæ, ac veritate miraculorum sancti hujus, de quibus inquiri fecimus diligenter, prudentis examinis discussione adhibita, plenam & firmam certitudinem obtinentes requisiti: Insuper Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apostolicam existentium supplicatione humili & devota, de fratrum nostrorum consilio & assensu, confisi, de Omnipotentis Dei virtute, auctoritate quoque Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, & nostro, ipsum Sanctorum Confessorum catalogo duximus adscribendum.

Festum pro die 19. Maji instituit.

§. 28. Ideóque universitatem vestram monemus, & hortamur attentè per Apostolica scripta vobis præcipiendo mandantes, quatenus quartodecimo Kal. Junii festum ejusdem Confessoris devotè, ac solemniter celebretis, & faciatis à vestris subditis celebrari, ut ejus pia intercessione, & hic à noxiis protegi, & in futuro sempiterna consequi gaudia valeatis. Amen.

JOANNES XXI. DICTUS XXII. PONT. CXCVIII.

ANNO DOMINI MCCCXVI.

ANNO 1316.

Joannes XXI. dictus XXII. Jacobus Ossa anteà dictus, Gallus Caturcensis in Aquitania, Patre Arnaldo, cognomine Dejisa, Episcopus Cardinalis Portuensis, & S. Rufinæ. Creatus Lugduni 8. Id. Augusti, Anno 1316. Coronatus Nonis Septemb. eodem anno. Sedit annos 18. menses 3. dies 28. Creavit Cardinales 28. Obiit Avenione pridie Nonas Decemb. anno 1334. sepultus in Cathedrali Ecclesia S. Mariæ de Donis. Vacavit sedes dies 15.

Nicolaus V. Antipapa, dictus Frater Petrus de Corbario, Ordinis Minorum sedit in schismate contra Joannem XXII. annos tres, menses tres, dies 14. tandem 8. Kalendas Septemb. 1330. inserto ad collum laqueo, ad pedes veri Pont. veniam deprecando, abdicavit.

I.

Hæretici, vel de hæresi suspecti, & Judæi ad fidem Catholicam conversi, ab eaque apostatantes, ad Ecclesiam confugientes, ejus non gaudent immunitate.

Circa ejusmodi immunitatis privilegij, attende constitutionem editam à Greg. XIV. num. 7. Cùm alias, ubi notabo. Tom. 2.

JOANNES PAPA XXII.

Edita A. D. 1316.

Inquisitoribus hæreticæ pravitatis per Regnum Franciæ constitutis.

Hæretici &c. ad Ecclesias confugiebant, ne aperentur.

EX parte vestra fuit nuper propositum coram nobis, quòd nonnulli de hæretica pravitate culpabiles, vel suspecti, aut accusati, seu conversi de Judaica cæcitate ad fidem Catholicam, postmodùm apostatantes ab ipsa Ecclesias confugiunt, non ad salutis remedium, sed ut vestras manus effugiant, & suorum scelerum vitent judicium ultionis; super quo Apostolicæ Sedis providentiam humiliter implorastis.

Hic ideò Pont. eos sibi capi posse decernit ab inquisitorib.

§. 1. Nos igitur ad extirpandos orthodoxæ fidei inimicos, & herbam tam noxiam pestiferam de horto Dominico radicitùs evellendam, solicitis studiis intendentes, discretioni vestræ ad instar fœl. rec. Martini Papæ Quarti prædecessoris nostri, qui per Apostolicas literas Inquisitoribus hæreticæ pravitatis per Regnum Franciæ constitutis idem mandavit; per Apostolica scripta mandamus, quatenus contra illos, quos de hujusmodi hæretica pravitate fore culpabiles, vel de illa notabiliter suspectos esse vobis constiterit, accusatos etiam de labe prædicta, conversos quoque Judæos, & postmodum patenter, vel verisimibus inditiis apostatantes à fide, juxta qualitatem dilicti exequamini liberè officii vestri debitum, ac si ad Ecclesias, & loca prædicta minimè confugissent: contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo.

Et Episcopis mandat ut inquisitorib. prædictis assistant.

§. 2. Et ut nullum in hac parte possit obstaculum vobis poni, Venerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis, per Regnum Franciæ constitutis, per has nostras literas injungimus, ut vos non impediant, quominùs hujusmodi mandatum nostrum implere liberè valeatis, sed potiùs ad requisitionem vestram in iis vobis assistant, sicut exstiterit opportunum.

Dat.P.An. 1. die 13. Aug.

Dat. Avenione Idibus Augusti, Anno primo.

II.

Canonizatio S. Ludovici, Caroli Regis Siciliæ filii, & Episcopi Tolosani, ejusque adscriptio in numerum Sanctorum Confessorum, cum suæ festivitatis institutione, pro die 19. Augusti quotannis celebrandæ.

Anno 1317.

JOANNES EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus universis Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis & aliis Ecclesiarum Rectoribus, per universum Orbem constitutis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Omnipotentis Dei providentia, ortus est Mundo Ludovicus Episcopus Tolosanus.

SOl oriens Mundo in altissimis Dei Deus, Dei Filius, ex paterno utero ante luciferum genitus Deus, Verbum, qui rerum in principio fundans terram in sapientia, Cœlos prudentia stabilivit, adornando cœlos syderibus, geminantibus cunctis terram, quique in fine temporum, pro humani generis salute, nostram assumendo naturam, texit nube nostræ carnis fragilis semetipsum, nunc hora stante novissima, illuminando per cuncta respiciens, opus produxit mirabile, charitate gloriæ suæ plenum, bonitatem suam monstrans magnificè, Sponsamque suam sanctam Matrem Ecclesiam reddens novitate tam claræ sobolis lætabundam. Nam qui facit mirabilia magna solus, dilectum suum Confessorem eximium, beatum videlicet Ludovicum, puritate candidum, charitate fervida rubicundum, electum ex millibus, produxit noviter, ut exemplar præfulgidum cunctis fidelibus imitandum, ejus vitæ singularis excellentiam, signis probans, & prodigiis corruscantibus crebris miraculis manifestans.

De ejus ortu Orbis latari debet.

§. 1. Igitur lætentur Cœli, & exultet Terra, jucundetur pariter totus Orbis: Nam qui effulsit in templo, dum viveret, in medio nebulæ suæ carnis, ut matutina stella, ac Luna plena, solari lumine, veluti ut sol, refulgens in sua formosus stola, in virtute multa, repentinè ad summa graditur, regalibus dignus aspectibus, ut candens lilium, ac odoris suavissimi rosa rubens. Huic cœli præstant hospitium, Cœli cives, ut sibi conformem, & comparem ad suum hunc consortium admittunt in supernis; CHRISTUS hunc reficit idem ipse prandium, & conviva.

Qui filius fuit Caroli Regis, & Mariæ Reginæ Siciliæ.

§. 2. Hic fœlix Sanctus ex regali prosapia, patre videlicet claræ memoriæ Carolo Rege Siciliæ, Matre verò charissima in CHRISTO filia nostra Maria Siciliæ Regina, ex Hungaria originem suam trahens, altum sui generis recusavit sapere, humilia semper diligens, & amplectens. Sciebat namque quòd excelsus Dominus, alta de longinquo prospiciens, humilia, & vicina contemplatur. Quamquam autem singula præclara lucidæ vitæ, verbis paucis enarrari non possent, aliqua tamen de quamplurimis ad utilitatem legentium referemus, ut ex his Deum Patrem glorificent, & in his reperiant vivendi regulam, quam sequantur.

Obses mittitur in Hispaniam ubi sub instructione Fratrum Minorum S. Francisci multum in literis profecit.

§. 3. Sanctus iste, sicut probatum est testimoniis fide dignis, in ætate existens tenera, sub Magistri religiosa diligentia cum suis fratribus tenebatur. Ipse tamen ibi maturis intendendo moribus, sub tenello pectore gestare se senilem animum ostendebat. Ductus in Cataloniam, cum duobus è suis fratribus datus opses pro liberatione antedicti Regis, tàm ferventer dedicavit se studio, quòd infrà septennium, quo etiam ibi obses fuit, sub instructione Fratrum Minorum, quos secum habebat in socios, in primitivis scientiis, & sacra pagina sic profecit, quòd vir Dei pollens ingenio, de prædictis scientiis non solùm publicè, ac privatè subtiliter disputare valeret, sed & solemniter Clero, & populo proponere verbum Dei; ut putaretur scientia hæc infusa sibi magis divinitùs, quam humanitùs acquisita.

Et multis claruit virtutibus nec enunciatis signanter.

§. 4. In orationibus sedulus, & devotus, mentem ad Deum elevatam tenuit, profectò sciens, quòd oratio humiliantis se, nubes penetrans, pro exauditionis suffragio Deum adit.

Sacramenta frequentat.

§. 5. In tempore namque dicto, sacramentali confessione præmissa, Missas audiebat devotè, in magnis verò festivitatibus cum præparatione multa, corpus sumebat dominicum. Factus autem Sacerdos diebus singulis celebrabat: Audientiæ verbi Dei insistebat attentè.

Studiis assiduè vacat.

§. 6. Pro pastu verò animæ, in scripturis devotus studens, habebat ad hoc pro solatio sanctos libros.

Castitati studet.

§. 7. Castitatis autem amor, à puero affecerat ejus mentem, adeò quòd ob ipsius fidam custodiam, mulierum consortia fugiebat omninò, in tantum quod nisi forsan cum Matre, & sororibus, solus cum sola nullo umquam tempore loquebatur. Mulierem namque amariorem noverat esse morte. Verba etiam inhonesta horrebat audire, ac loquentes talia graviter arguebat; attendens prudenter, quòd corrumpunt mala colloquia bonos mores: Fratres nihilominùs duo, & interdum quatuor in sua jacebant camera, in suæ testimonio nitidæ puritatis.

Sobriè & castè vivit, atque catenis ferreis se cædit.

§. 8. Cum Apostolo Paulo sobrietate cibi, & potus, corpus suum castigabat assiduè, seque frequenter manu sua, quandoque autem alicujus fratris consocii cum catenis ferreis disciplinans, vestiendo pro camisia rude stamen, & deferendo ad nudum pro cingula cordam grossam, ipsam carnem in servitutem redigebat. Summo etiam studio, terrena cuncta calcare studuit, ex desiderio æternorum.

Ordinem Fratrum Minorum intra & Ecclesiæ Tolosanæ præficitur.

§. 9. Considerans etiam Sanctus iste, quòd Mundus totus sit positus in maligno, quodque cum concupiscentia sua transit, ipsum fugiendo deservit totaliter, & contempsit. Nam rediens de Catalonia cum Rege prædicto, votum quod de intrando Ordinem Fratrum Minorum in obsidione fecerat, in

Conven-

Conventu eorumdem Fratrum de Monte Pessulano, voluit adimplere. Sed videns quod timore dicti Regis ipsum fratres recipere non audebant, votum ipsum solemniter iteravit. Et quia voventibus præceptum noverat de reddendo, suadenti fœl. rec. Papæ Bonifacio prædecessori nostro, quòd assensum præberet provisioni de se factæ, Ecclesiæ Tolosanæ, nullatenus consensit, quoadusque votum dictum, quod fecerat, complevisset. Cujus devotioni annuente prædecessore nostro prædicto, habitum Ordinis prædicti suspiciens, in præsentia bon. mem. Joannis Episcopi Portuensis, tunc ejusdem Ordinis generis Ministri, expressam professionem flexis genibus in manibus suis fecit; sicque provisioni prædictæ suum præbendo assensum, mandatis Apostolicis obedivit. Et quamquam de jussu prædecessoris ejusdem dictum habitum velatum portaverit usque ad festum B. Agathæ tunc vicinum, in dicto tamen festo in præsentia duorum Cardinalium recepit publicè; ac ex tunc portavit continuè, atque ipso die ad S. Petrum patenter detulit prædicando.

Regno renunciat.

§. 10. Miranda res, & aliàs insueta, Vir namque virtutum positus in sublimi, juri Primogenituræ renunciavit, & Regno, regalis solii spreta pompa, pro regno corruptibili, æternum, ac plenum deliciis regnum mercans.

In pauperes est benignus.

§. 11. Mira verò compassione ad pauperes ferebatur, quibus largas tàm privatas, quàm publicas eleemosynas faciebat. Unde jam factus Episcopus Tolosanus, per unum suum familiarem secretarium mandavit inquiri, de suorum quantitate redituum, quantumque sibi sufficeret pro moderatis expensis faciendis, & rationabilibus, volens quòd totum residuum in substentandis pauperibus poneretur, quam prælatus tam magnus esset, & filius tanti Regis.

Pauperi cappam dedit.

§. 12. Cùm autem iret Parisios, pauperem quemdam nudum reperit, cui multum compatiens, abscondité cappam contulit, quam portabat, sibique fecit aliam secretè asportari.

Humilitate fuit insignis.

§. 13. In hoc etiam CHRISTI imitatione nihilominùs humilitas vera fulsit. Attendit namque quòd Deus, qui mœrentes sospitate erigit, ponit humiles in sublimi. Ipse enim vigintiquinque pauperes in domo sua reficiebat quotidiè, quam in manibus fundebat; manuque sua ipsis fercula apponebat, ac panes scindebat, eisdem etiam genuflexo in ipsis CHRISTO servire, & ipsum recipere se delectans.

Hospitalia visitavit. Humili veste se induit.

§. 14. Hospitalia pauperum aliquoties visitabant.

§. 15. Sciens denique quòd qui vestiuntur mollibus in hoc à Domino non laudantur, post Diaconatus sumptum ordinem, semper veste humili usus fuit. Post ingressum verò prædicti Ordinis, vili habitu, ac bruno colore in tapetiis, cortinis, & lecti coopertoriis utebatur.

Officium Pontif. pendenter exercuit.

§. 16. Pontificatus etiam officium exercebat cum diligentia servus hic Christi fidelis & prudens, Missas dicendo assiduè, devotissimè ordines celebrando; clericos, quibus de beneficiis providere volebat, examinando de virtutibus, & vitiis, & articulis fidei, vita, & moribus diligenter.

Judæos & Gentiles ad fidem induit.

§. 17. Judæos, & gentiles zelo fervens Dei inducebat sedulò ad baptismum, ac quosdam eorumdem sacro de fonte levavit.

Obiit, & miraculis hic descriptis claruit.

§. 18. Demum gloriosus iste Sanctus, cursu vitæ consummato, fœliciter ad Deum fontem vivum, quem avidè sitierat, migraturus, infirmitate decumbens ultima, devotissimè sumpsit Corpus Dominicum, quamvis debilis de lecto exiliens in occursum Domini Salvatoris. Cruce autem sibi data per quemdam ex sociis, deosculabatur illam, genuflexus in lecto, ut potuit, ac in oratione devota, & silentio postmodùm diu mansit. In Cruce namque Domini Nostri JESU CHRISTI, & non in alio, didicerat gloriari. Tandem gloriosam resolutus in mortem, qui hic vivus ambulavit in innocentia, in medio domus suæ ad Deum suum contemplandum in gaudio, facie revelata, in sua innocentia est ingressus. Verùm, quia decebat multum divinæ magnitudinem bonitatis, quòd illum, quem in terris ipsum præclaris adornando virtutibus, sui imagini fecerat tam conformem, secum ostenderet regnare in cœlis virtutis suæ testimoniis; quædam per eum miracula operari dignatus est, quæ ad Sancti hujus declarandam gloriam, præsentibus duximus adnotanda.

Puellæ mortuæ vitam restituit.

§. 19. Quædam namque duorum annorum puella, quæ vi febris quam passa fuit duobus mensibus, expiravit; facto voto per patrem sancto isti, quòd ipsi imaginem de cera offerret, si vitam à Deo filiæ suæ impetraret, resuscitata, ubera matris suxit.

Puer defunctus vivus redditur.

§. 20. Quidam etiam quinque annorum puer vehementia febris continuæ vita functus, facto voto per patrem, est vitæ pristinæ restitutus, nec dictæ febris in eo apparuit ullum signum.

Puella post exspirationem reviviscit.

§. 21. Quædam puella annorum septem, quæ per septimanas tres febrem passa continuam, expiravit, facto ad dictum Sanctum voto per suos, spiritum recuperavit, & revixit.

Et alia.

§. 22. Quædam denique mulier, quæ duas conceperat filias, una illarum in ventre mortua ex casu dictæ matris de asino, & in ejus ventre ex mora diutina putrefacta, cœpit puerperio laborare. Cùmque dictus partus jam putridus per frustra fuisset extractus, & alia filia mortua jam educta esset, obstetricum ministerio, violenter, & projecta in stabulo super fimum, emisso ad ipsum Sanctum voto, quòd si partus ille resurgeret, unam sibi ceræ imaginem præsentaret, puella palpitare cœpit, & baptizata, septem mensibus supervixit.

Puer suscitatur.

§. 23. Quidam etiam puer ætatis annorum septem, dum sub lecto, in quo cum suis jacebat parentibus, repertus mortuus, rigidus & frigidus aliquo tempore permansisset, facto per parentes ad hunc Sanctum voto, fuit divinitùs suscitatus.

Aliaque mulier.

§. 24. Mulieri viduæ, quæ propter vehementem infirmitatem, diem extremum clauserat, emisso per suos ad Sanctum istum voto, ejus meritis reddita fuit vita.

Puella surda audit.

§. 25. Quædam puella nobilis, quæ ex casu ad terram de nutricis brachiis per octo menses passa fuerat surditatem, facto voto ad prædictum Sanctum per patrem, à dicta surditate ad plenum extitit liberata.

Mutus loquitur.

§. 26. Quidam cùm post febrem continuam perdidisset loquelam, & sic mutus per mensem integrum permansisset, adductus ad sepulchrum Sancti hujus, fuit ibidem loquelæ finita Missa restitutus.

Alii infirmi curantur.

§. 27. Mulier quædam, quæ subitò muta, & impotens de uno brachio facta fuit, ac infirmitate sibi per mensem durante, emisso voto per matrem, statim ad sanitatem pristinam est reducta. Quædam etiam mulier, dum ex partu quodam violento, de puero mortuo, & in ejus utero transversato, contracta in manibus, & pedibus & fœmoribus, biennio permansisset, facto voto ad Sanctum præfatum, quòd si curaretur, scoparet in tota vita Ecclesiam in qua jacet, dormire cœpit, & expergefacta, à morbo prædicto penitùs est curata. Vir quidam passus annis sex guttam in manu, & brachio, ventre, ac humero, facto voto quòd ejus limina visitaret, statim fuit sanitatis beneficium consequutus. Quidam denique presbyter passus guttam in latere, quæ ipsum affixit graviter diebus septem, facto voto ad memoratum Sanctum, diligentiùs ejus tumulum visitando, recepit continuò sanitatem. Quædam mulier, quæ per octo annos, morbo epileptico quasi quotidiè gravabatur, emisso voto, quòd sepulchrum ejus, si curam reciperet, annis singulis visitaret, curam recepit, sicque ex tunc de morbo ipso penitùs nihil sensit. Monialis quædam, quæ post febrem longam quam passa fuerat, dolorem incurrebat in omnibus membris ejus, in tantum quod in duodecim diebus, nisi alieno adjutorio, de lecto non poterat se movere, portato sibi pedali panno, qui quondam Sancti hujus dicebatur fuisse, ac sibi applicato ad carnem, sana & incolumis est effecta. Cùm homo quidam, qui miraculis istius Sancti detrahere nitebatur, revenatio-

nem

nem faciei, & oculorum turpiter incurrisset, sicque manens per dies sex, huic Sancto cum devotione qua poterat, se devovisset, ad sepulchrum ejus veniens, & offerens caput cereum, antequàm exiret Ecclesiam, perfectè reperit se curatum.

Omnes itaq; laudent & glorificent Deum, exultentque & lætentur.

§. 28. Hæc sunt mirabilia opera solius Altissimi, quibus, & aliis quampluribus mirificare voluit Sanctum istum, ac toti mundo reddere venerandum. Laudetur igitur magnificè Deus noster, cujus dextera huic Episcopo confert stelliferum regni diadema. Applaudant & isti pariter cœli cives, quorum cœtibus Sanctus hic Sole splendidior est insertus. Cantant quoque altissimè, Franciæ, Siciliæ, ac Hungariæ regna felicia, de quorum horto candoris nivei flos erupit, quorum vitis germinat dulcem unam, cujus liquor Cœlos lætificans, abundè funditur in calice summi Regis. Lætetur insuper civitas Tolosana tanto ditata Præsule, quem apud Deum Advocatum habet sedulum, & Patronum. Verè felix es, ô tu Marsilia, facta divinorum aromatum tam Sancti corporis apotheca. Sed & Fratrum Minorum Ordo conspicuus, novæ laudis canticum promere non desistat in aula cœlesti, tàm præclarum alumnum divinis festivè conspectibus repræsentans.

Verificatis igitur prædictis hic Pont. ipsum B. Ludovicum SS. Confessorum numero adscribit.

§. 29. Cæterùm, quia convenit, ut quem Dominus in Cœlo magnificat, Mundus colat, nos de sanctitate vitæ, ac veritate miraculorum ipsius inquiri fecimus diligenter. Et quia post inquisitionem solertem, & studiosam examinationem, & discussionem solemnem, supplicatione devota, & humili Prælatorum omnium, apud Sedem Apostolicam existentium cum instantia requisiti, de Fratrum nostrorum consilio & assensu, de Omnipotentis DEI virtute confisi, auctoritate quoque Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, & nostra, ipsum septima die Aprilis Sanctorum Confessorum Catalogo duximus adscribendum.

Ejusque festum die 19. Aug. celebrari jubet.

§. 30. Ideòque universitatem vestram monemus & exhortamus, attentè per Apostolica scripta vobis præcipiendo mandantes, quatenùs quartodecimo Kalendarum Septembrium festum ejusdem Episcopi & Confessoris, devotè celebretis solemniter, & faciatis à vestris subditis devotione congrua celebrari, ut pia ejus intercessione hic à noxiis protegi, & in futuro sempiterna gaudia consequi valeatis.

Indulgentiam quoq; pro d. festo, & visitantib. illius sepulchrum elargitur.

§. 31. Et ut ad mirabile ejus sepulchrum, ardentiùs & affluentiùs Christiani populi confluat multitudo, ac celebriùs ejusdem Confessoris colatur festivitas, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui cum reverentia illuc in eodem festo annuatim accesserint, ipsius suffragia petituri, de Omnipotentis DEI misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, duos annos, & duas quadragenas, accedentibus verò ad prædictum sepulchrum annis singulis infrà ejusdem festi Octavam, unum annum, & quadraginta dies, de injunctis sibi pœnitentiis misericorditer relaxamus. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, confirmationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire.

D. P. An. 1. die 7. April.

Datum Avinione 7. Idus Aprilis, Pontificatus nostri Anno primo.

III.

Damnatio sectæ Bizochorum, Beguinorum, Fraticellorum. Pseudofratrum S. Francisci de Assisso.

Hic B. Franciscus, tres Ordines instituit cum regula. ut suprà, in const. 5. Honor. III. Solet. fol. 66. ubi notavi plenè.

Hanc autem impiam Beguinorum sectam Clem. V. specificè damnavit in Clem. unica de Relig. Domib. & etiam Jul. II. cujus tempore adhuc forsan eorum aliqui remanserat, ut inf. in ejus const. 25. Consueverunt. Insuper quia Fraticelli & alii erronei profitebantur Christum & Apostolos non habuisse aliquid in speciali, nec in communi, ideò hic Pont. in alia ejus extravag. 4. de Verbor. signif. eorum errores uti hæreticos damnavit.

Edita A. D. 1315.

JOANNES EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis electis, ad quos literæ istæ pervenerint. Salutem & Apost. benedictionem.*

Proœmium.

GLoriosam Ecclesiam non habentem maculam aut rugam, quam Christus dilexit, pro qua Semetipsum tradidit, ut ipsam sanctificaret, mundans eam lavacro aquæ in verbo vitæ, David Propheta cunctis prælatam gentibus, spiritu revelante cognovit, & splendorem tantæ dignitatis admirans, illam sub similitudine regulis fastigii demonstravit dicens: Astitit regina à dextris tuis in vestitu deaurato, circundata varietate, nimirum ipsa Christi sponsa virgo Mater Ecclesia, quia inclyto capiti suo Domino JESU CHRISTO inviolabilis fidei glutino copulatur, & ejus imperio prona obeditione substernitur, cum illo unum effecta tam incomparabilis unionis, meritò rebus omnibus more regio principatur. Quæ dum pia, ac devota religione terrena despicit, cœlestia appetit, omne sinistrum premens, à dextris sponsi gloriosa consistit: & quia geminæ charitatis splendore omni ex parte rutilat, in vestitu aureo etiam, Angelicis spiritibus admiranda coruscat. Cujus inæstimabilis decor, quia vario vivendi genere, in una tamen charitate perficitur, quasi de vestis pulcherrimæ varietate lætatur.

Religio S. Francisci à Sede Apost. confirmata, in universo Orbe clarnit.

§. 1. In hoc igitur vestimento tam mirabili varietate distincto, Minorum Fratrum sacer Ordo, ab ipso suæ fundationis exordio, Almi Confessoris B. Francisci regulari traditione, & Apostolicæ Sedis auctoritate, atque confirmatione indissolubili quadam textura connexus, fide clarus, spe validus, charitate profusus, humilitate placidus, obeditione devotus, velut singulare jubar sanctitatis, exemplo ac doctrinæ verbo per universum orbem claruit, & Ecclesiastico decori multum utilitatis & plurimum inclytæ alacritatis invexit.

Quidam tamen perditi homines illam evertere tentarunt.

§. 2. Verùm quia humani generis inimicus, ubi virtutum segetes uberius videt exurgere, ibi scandalorum vepres & dissidiorum zizania satagit cumulatius seminare, nonnulli hujus sacræ Religionis solo nomine professores, dum altiora se petunt, dum præposteris & perturbatis gradibus citius ruituri, in magnis & mirabilibus suprà se ambulare conantur, illius delusi fallaciis, qui se, ut alios decipiat, in lucis Angelum transfigurat, sibimetipsis ruinam, infirmioribus scandalum, solidioribus verò probationem & meritum pepererunt, pro viribus satagentes tam præclari Ordinis unitatem scindere, obnubilare famam, perturbare quietem.

Dicentes se solos regulam S. Francisci observare.

§. 3. Dudum siquidem hujusmodi superstitiosi & discoli homines, in provincia Provinciæ, adversus communitatem præfati Ordinis insurgentes, & se solos, suosque complices de Observantia regulæ B. Francisci mira vanitate jactantes, reliquam Ordinis multitudinem, de transgressione regulæ, perperam judicando notabant. Nonnullos profanæ multitudinis, verbis mendacibus, & mentitæ sanctitatis obtentu, in sui erroris devium adducentes.

Nicol. IV. eos à Ministro d. Ord. coërceri jussit.

§. 4. Quorum vipereos partus in ipso sui exortu fœlicis recordationis Nicolaus Papa Quartus prædecessor noster, ne in multorum perniciem alerentur, ad veritatis petram elidere cupiens, Generali Ministro, qui tunc temporis memorato Ordini præsidebat, districtè præcipiendo mandavit, ut hujusmodi præsumptores, disciplina debita coërceret, prout in literis ipsius prædecessoris nostri pleniùs continetur.

At illi coram Clem. V. novas quærelas proposuerunt.

§. 5. Sed horum pestilentissimas novitates, hoc remedio compressas fuisse potiùs quàm extinctas redivivus error enunciat, & tristis experientia manifestat. Nuper enim nonnulli factionis superstites me-

moratæ, adjunctis sibi quampluribus de dicta Provincia Provinciæ, & Provincia Thusciæ, & aliis diversarum fratribus nationum, coram piæ memoriæ Clem. Papa V. prædecessore nostro, diversas regulæ quæstiones, diversasque contra universitatem dicti Ordinis præposuere querelas, & quasi ipsi soli, ipsorumque complices, B. Francisci Regulam & perspicaciùs intelligerent, & efficaciùs adimplerent, notam actionis contrariæ, in universitatem præfati Ordinis impiè detorquebant.

Qui Clem. dubia omnia eis declaravit, ut ad eorum Conventus redirent, prout in Clem. Exivi de verb. sign.

§. 6. Qui Clemens prædecessor hujusmodi homines benignitate magis, quàm severitate satagens emendare, illorum pestiferos conatus patientiæ virtute tolerans, prædictas quæstiones atque quærelas pluribus Archiepiscopis, Episcopis, & sacræ Theologiæ professoribus, & aliis juris scientia præditis discretione dotatis examinandas commisit, & ad suam audientiam perferendas. Quibus diligenter, & cum multa maturitate peractis, sæpè nominatus Clem. prædecessor de veritate certior factus, præfatam religionem sanctam & (ut ejus utamur sermonibus) muris observantiæ regularis firmiter undique asseruit circumclusam, & quædam quæ circa regulam dubium sensum afferre poterant, declaravit: districtè præcipiendo mandans, ut dicti fratres, qui contra præfatam communitatem Ordinis hujusmodi quæstiones moverant & querelas, ad Conventus, unde discesserant, reverterentur, & suis superioribus obedirent humiliter & devotè, harum quæstionum & quærelarum prætextu ad Romanam Curiam de cætero minimè reversuri.

Jussitq; Episc. Bononien. & aliis, ut cæteros inobedientes ad suorum Superiorum obedientiam reducerent.

§. 7. Et ut ipsius salubris ordinatio ad optatum duceretur effectum, venerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopo Januensi, & Lucensi, ac Bononienn. Episcopis per suas literas demandavit, ut ipsi, vel alter eorum per sese, seu alium, vel alios, fratres illos de Provincia Thusciæ qui occasione præfatæ dissensionis & adhærentia, ad illicita laxatis habenis, quædam loca dicti Ordinis in Provincia Thusciæ constituta occupaverant, & occupata, temeritate damnabili detinebant, suis aliàs obedire Superioribus aspernantes, compellerent, ut eisdem locis, per eos occupatis, omninò dimissis, ad suorum Superiorum obedientiam, qualibet exceptione & occasione postpositis reverterentur, moraturi ubicumque, & sicut iidem Superiores ducerent disponendum.

Et in quosdam contumaces fuit excommunicatio promulgata.

§. 8. Quarum literarum auctoritate dilectus filius Bernardus Prior Ecclesiæ sancti Fidelis juxta Senas, cui præfatus Bononiensis Episcopus super hoc commiserat vices suas, in ipsos fratres dicti mandati contemptores, eorum exigente contumacia, excommunicationis sententiam promulgavit, & eos fecit excommunicatos publicè nunciari.

Illi à religione discedentes alium Ordin. instituere moliti fu[n]t, & Henricum de Ceva apostatam in eorum prælatum elegerunt.

§. 9. Qui Ecclesiastica vincula non verentes, non absque temeritatis audacia, apostasiæ nota, mentisque vasania, contra Apostolica mandata, & dicti Ordinis instituta, se ad partes Insulæ Siciliæ transtulerunt, & inibi ab obedientia, & unitate dicti Ordinis, & Prælatorum ejus se totaliter separantes, quasi memorati Ordinis B. Francisci stabilem, firmamque compaginem rescindere stolida præsumptione valerent, novi Ordinis, imò abominabilis horroris cassis conatibus, moliti sunt ponere fundamenta, tàm detestabili turbæ præficientes magis idolum, quàm prælatum, Henricum de Ceva dicti Ordinis refugam, & apostatam fugitivum.

Multos ad eorum sectam receperunt, &c.

§. 10. Et ut tam fœdo capiti membra cætera responderent, Provinciales Ministros, Custodes prætereà, & Guardianos eligere temeritate simili præsumpserunt, plurimos ad ipsorum sectam recipere, Prædicatores, & Confessores assumere, eosdemque ad hujusmodi confessionis, & prædicationis officium transmittere, loca etiam à locis Fratrum ipsius Ordinis semota, ad habitandum de novo construere, seu constructa recipere, contra Roman. instituta Pontif. in animarum suarum periculum, aliorumque perniciem attentantes.

Habitum mutarunt.

§. 11. Et ut ipsorum error veritas, & impietas religio putaretur, temeritate propria quosdam habitus cum parvis caputiis, curtos, strictos, inusitatos, & squalidos, simulationis conscios, irrisionis amicos, ac dissidii non ignatos, discrepantes à communitate Ordinis supradicti assumere, & in simplicium cordibus, ut eosdem secum in devium erroris adducerent seminare, dictos habitus fore secundùm regulam B. Francisci, & in ipsis solum pseudofratribus Ordinem consistere, famamque aliorum fratrum præfatæ communitatis, diversis convitiis lacerare procaci impudentique versutia præsumpserunt.

Indeque in multos errores lapsi sunt.

§. 12. Verùm, quia sic sunt casus mentis, ut primò quidem infelix animus per superbiam intumescat, & exinde contentionem, de contentione in schisma, de schismate in hæresim, & de hæresi in blasphemias infœlici gradatione, imò præcipiti ruina descendat, prædicti temeritatis atque impietatis filii; ut habet fide digna relatio, ad eam sunt mentis inopiam devoluti, quòd adversus præclarissimam & saluberrimam Christianæ fidei veritatem impiè sentiunt, Sacramenta Ecclesiæ veneranda contemnunt, & in gloriosum Ecclesiæ Romanæ Primatum, cunctis nationibus percellendum ab ipso conterendi citiùs impeti, cæci furoris impingunt.

quorum aliqui hic referuntur.

§. 13. Et ne aliquid prædictarum blasphemiarum tolerabile videatur, aut dubium, de plurimis eorum erroribus aliquos ne latere, & perinde nocere valeant, præsentibus duximus annotandos.

Primus errorum istorum Fraticellorum est, duas fingere Ecclesias.

§. 14. Primus itaque error, qui de istorum officina tenebrosa prorumpit, duas fingit Ecclesias, unam carnalem, divitiis pressam, effluentem divitiis, sceleribus maculatam, cui Romanum Præsulem, aliosque inferiores prælatos dominari asserunt. Aliam spiritualem frugalitate mundam, virtute decoram, paupertate succinctam: In qua ipsi soli, eorumque complices continentur, cui etiam ipsi spiritualis vitæ merito, si qua fides est adhibenda mendaciis, principantur.

Qui error hic reprobatur.

§. 15. Quæ impietas sic istis sceleratis est propria, ut à nulla hæresi possit esse sejuncta. Quippe omnes impii; dum pravè in fide sentiunt, dum ab unitate Ecclesiæ, atque obedientiæ per contumaciam separantur, universitatem fidelium carni, se ipsos verò spiritui servire frivolis assertionibus mentiuntur: quorum dementiæ nihil adjici posse, illi manifestè cognoscunt, qui sicut unicum Christum prædicant, sic unam Ecclesiam, profitentur, Doctore gentium attestante qui ait: Ipsum dedit caput super omnem Ecclesiam, quæ est corpus ejus. Una est igitur sancta universalis Apost. atque Rom. Eccl. quæ non humana præsumptione, sub potestate nititur, sed divina, & prorsus incommutabili auctoritate fundatur, cujus egregium primatum, si quis impiè docendo negat, non solùm criminosus aut schismaticus esse convincitur, sed hæreticus impietatis suæ merito, divina etiam atque humana ratione, & auctoritate censetur. Quia peccatum paganitatis incurrit, quisquis dum se Christianum asserit, Sedi Apostolicæ obedire contemnit, cui inter cætera dona hoc privata largitione concessum est, ut saluberrima fides, quam B. Petrus cœlesti Patre revelante cognovit, & immensa potestas, quam ei in eodem Apostolorum Principe Christus indulsit, sic per legitimam Rom. Pont. successionem illibata decurrat, ut illam usque ad finem sæculi, nec perfidia maculet, nec adulterini pastoris Pontificium incurrumpat. Quam velut validissimam navem divinæ gubernationis præsidio communitam, nec variarum opinionum, atque hæresum turbines, à suæ unitatis compage divellunt, nec tyrannicæ potestatis incursus, ad ima deprimit, quin potiùs & illos auctoritate atque veritate superans, & istos patientiæ virtute supplantans, inter blanditias terrenæ felicitatis, & asperitates sæculi felici navigatione media graditur, donec ad portum futuræ beatitudinis duce Domino veniatur. In qua velut in Arca animalia munda, atque immunda servantur: sicut in area frumenta paleis permiscentur: quem-

admodum in sagena boni pisces & mali coëunt, ut in agro zizania & triticum simili germinatione succrescunt, nec tamen ipsam membrorum infirmantium immunditia polluit, extollit levitas, corrumpit nequitia, insolentia scindit, sed manens integra atque perfecta, adoptionis filios fide generat, verbo nutrit, auctoritate defendit, pœnitentia purgat, patientiæ virtute supportat, nec illam divitiarum cumulus suffocat, quia illis tamquam Creatura Dei bona cum gratiarum actione benè utitur, & aurum habet, non ut in illo finem constituat, sed ut necessitatem patientibus misericorditer largiendo succurrat. Extra quam salus esse non potest, quia natura non patitur, ratio non sinit, & divina providentia non permittit, ut membrum quod à totiùs corporis unitate sejungitur, virtute, quæ à vertice in corpus influit, aliqualiter vegeretur. Quo fit ut apud istos vaniloquos, nec sancta paupertas, nec castitas munda, nec virtus possit esse perfecta, quia consequens est, ut omni virtute, omni bonitate priventur, qui Deum virtutum, cujus est totum quod est optimum, per inobedientiam derelinquunt.

Secundus error est quòd alii Sacerdotes, præter ipsos, non habent auctoritatem conficiendi Sacramenta.

§. 16. Secundus error, quo prædictorum insolentium conscientia maculatur, Venerabiles Ecclesiæ Sacerdotes, aliosque ministros, sic jurisdictionis clamitat auctoritate desertos, ut nec sententias ferre, nec Sacramenta conficere, nec subjectum populum instruere valeant, vel docere; illos fingentes omni Ecclesiastica potestate privatos, quos à sua perfidia viderint alienos, quia ipsos solos (ut ipsi somniant) sicut spiritualis vitæ sanctitas, sic auctoritas perseverat. In qua re Donatistarum sequuntur errorem, qui olim facto schismate ab unitate Ecclesiæ recedentes, ita in sua secta Dei gratiam dixerunt esse coactam, ut nullus eam recipere esset idoneus, qui non foret ipsorum scelere maculatus.

Qui Secundus error refellitur.

§. 17. Quorum impietatem zelus fidelium illo in tempore sic exhorruit, sic pia persecutione compressit, ut homines tàm pestilenti contagione respersos, & censura Ecclesiastica anathematis mucrone feriret, & legum publicarum sanctio extremo judicio prædamnaret. Quia dignum erat & æquum ut contra illos utriusque gladii potestas exurgeret, qui auctoritatem Ecclesiasticam à solo Deo traditam, & in perpetuum duraturam, profanis assertionibus abnegarent. Manet igitur etiam istis reclamantibus, & usque ad finem sæculi permanebit apud Romanum Præsulem, sicut summa auctoritas, sic immensa potestas, quam sicut gratis accepit, sic in eos, quos in partem solicitudinis evocat, in unitate fidei & Romanæ Sedis obedientia permanentes, benignè refundit, tàm formiter atque suaviter moderamina indultæ potestatis exercens, ut in corpore Christi, quod est Ecclesia, à summo vertice usque ad extrema vestigia; nihil per inobedientiam dissolutum, nihil relinquat ordinis confusione turbatum. Cujus suavissimum sed validissimum jugum impii, quia humiliter gestare refugiunt, quod rebus non possunt lacessere, maledictis atque conviciis non desistunt.

Tertiùs eorumdem error est quòd nullo modo jurandum sit.

§. 18. Tertiùs istorum error in Valdensium errore conjurat, quoniam & ii, & illi in nullum eventum asserunt fore jurandum, dogmatizantes mortalis criminis contagione pollui & pœna teneri, quos contigerit juramenti religione constringi.

Qui error hic confutatur.

§. 19. Quorum blasphemias pietas Christiana condemnans non levitate mota, sed utilitate, aut necessitate coacta, veritatem præteritorum, atque præsentium, & certitudinem futurorum, jurisjurandi religione confirmat, certissimè tenens, quia nullatenus de suo genere potest esse peccatum, quod Christus exercuit, qui peccatum non fecit, sed peccatum omne sua passione damnavit, juravit etenim Dominus, juravit & Apostolus Paulus: suæ operationis exemplo monstrantes ad hoc tantum juramentum esse prohibitum, ne jurandi facultas frequentiam, frequentia consuetudinem, consuetudo perjurium introducat. Bonum est ergo juramentum, per quod veritas rerum divino testimonio confirmatur, sed malum est illi qui eo malè utitur, & à malo infirmitatis humanæ est, ut aliquis verum proferens jurare cogatur.

Quartus error est, quòd Sacerdotes peccatores non conficiunt neque conferunt Sacramenta.

§. 20. Quarta hujusmodi impiorum blasphemia de prædictorum Valdensium venerato fonte prorumpens, Sacerdotes ritè etiam & legitima secundum formam Ecclesiæ ordinatos, quibuslibet tamen criminibus pressos, non posse conficere, vel conferre Ecclesiastica Sacramenta consingit.

Qui error rejicitur.

§. 21. Quorum utrorumque dementiam Ecclesiasticæ veritatis doctrina redarguit, & censura percellit, quoniam nil à bono majus nil à malo minùs perficitur Sacerdote, quia Sacramentorum virtus, non in meritò consecrantis, sed in virtute sancti Spiritus & verbo perficitur Creatoris.

Quintus error est quòd in ipsis solis completum est Evangelium.

§. 22. Quintùs error sic istorum hominum mentes obcæcat, ut Evangelium Christi in se solos hoc in tempore asserant esse completum, quòd hactenus, ut ipsi somniant obtectum fuerat, imò prorsus extinctum.

Qui error hic submovetur.

§. 23. Quæ impietas sic tenebrosos Manichæorum calles oberrat, ut tamen Montani atque Priscillæ fœda vestigia non relinquat: Illi enim promissionem Domini de Spiritu sancto non in Apostolis, sed in se ipsis completam esse asserunt: Isti Evangelium Christi, cujus virtus in sancti Spiritus perceptione consistit, ita in se completum autumant, ut ab illius claro intellectu, & vera observatione universitatem fidelium mentiendo secludant. Sancta verò ac universalis Ecclesia talium hominum figmenta deridens firmissimè tenet, & nullatenus dubitat, Spiritum sanctum juxta fidele Salvatoris promissum in B. Apostolos die Pentecostes sic plenissimè fuisse refusum, ut illos omnem veritatem, quæ ad salutem pertinet perfectè doceret, ut ipsos ad amorem Dei mirabiliter inflammaret, ut eosdem contra omnem tentationem munere virtutis firmitate muniret. Cujus Spiritus virtus ita sanctam Ecclesiam usque ad finem sæculi nova semper prole fœcundat, ut renatis fonte baptismatis una sit fides mentium, & pietas actionum; quod profectò non esset, si sanctum Evangelium, in quo Christianæ fidei regula continetur, omnibus esset clausum, & istis solummodò (quod cogitare impiissimum est) esset apertum.

Plures alii sunt errores istorum Fraticellorum vano nomine professorum. Ordinis S. Franc.

§. 24. Multa sunt alia, quæ isti præsumptuosi homines contra conjugii venerabile Sacramentum garrire dicuntur, Multaque de cursu temporum, & fine sæculi somniant. Multaque de Antichristi adventu, quàm jamjam instare asserunt, flebili vanitate divulgant. Quæ omnia quia partim hæretica, partim insana, partim fabulosa cognoscimus, damnanda potiùs cum suis auctoribus, quàm stilo prosequenda, aut refellenda censemus. Ipsa enim mendosa commenta seipsa destruunt, quia nec ratione vigent, nec auctoritate constant, ne aliqua verisimilitudine fulciuntur. In hujusmodi doctrinis variis & peregrinis sæpè nominati homines studia sua conterunt. Ad hæc simplicium corda blandis fictisque sermonibus, & simulatæ humilitatis prætextu, attrahere moliuntur.

Hic ideò Friderico Regi mandavit, ut eos caperet, & ministris d. Ord. consignetur.

§. 25. Cupientes igitur quòd dicti pestiferi homines, aut in meliùs commutato consilio à suis perversitatibus resilirent, aut saltem alios perniciosis sersermonibus & suæ pravitatis exemplo contaminare non possent, charissimum in Christo filium nostrum Fredericum Regem Trinacriæ Illustrem hactenus rogavimus, & monuimus per Apostolica scripta mandantes, ut hujusmodi viros pestiferos & seminatores errorum, de prædicta insula expelleret, & penitùs extirparet, & Ministris, Custodibus, seu Guardianis dicti Ordinis Minorum, cùm ab eis super hoc requireretur, faciendo etiam si expediret sæpè dictos pseudofratres capi, & eorum superioribus tradi captivos, juxta disciplinam Ordinis corrigendos, studeret impendere favorem, consilium, & auxilium opportunum.

Rex mandato Pontif. paruit.

§. 26. Ipse verò tamquam obedientiæ filius per suas patentes literas nostrarum literarum seriem continentes, singulis Officialibus suis, per dictam Insulam constitutis præcipiendo mandavit, ut ad capiendos hujusmodi falsos fratres Rectoribus dicti Ordinis, ut prædictæ nostræ literæ continebant, darent consilium, auxilium, & favorem, quodque ipsa mandata in nostris contenta literis, studerent executioni in omnibus demandare,

Illi autem habita de his notitia, vario modo profugi vagare cœperunt.

§. 27. Quæ præsentientes pestiferi memorati, cùm ad sinum piæ matris redire saltem Ecclesiastica disciplina coacti humiliter debuissent, salubrem coërtionem, & fœlicem necessitatem, quæ ad meliora compellit, fugæ præsidio declinarunt: nonnullis eorum in locis abditis, & latebrosis dictæ insulæ derelictis, qui suis fautoribus, sub quorum defensione consistunt, pro mercede iniqui favoris, perversi dogmatis venena rependunt. Alii verò per loca infidelium discurrentes, mare & aridam circuire feruntur, ut unum saltem faciant proselitum simul cum illis gehennæ ignibus applicandum, ii sunt quos Doctor gentium cautè vitandos admonuit, dicens: Nemo vos seducat, volens in humilitate & religione Angelorum, quæ non vidit ambulans frustrà inflatus sensu carnis suæ: & non tenens caput, ex quo totum corpus per nexus & conjunctiones subministratum & constructum, crescit in augmentum Dei. Ii sunt diffidentiæ filii, nubes sine aqua, quæ ventis circumferuntur, sidera errantia, quibus procella tenebrarum reservata est, qui juxta Psalmistæ vaticinium: Nescierunt, neque intellexerunt, in tenebris ambulant, erraverunt ab utero, à veritate scilicet Sanctæ Matris Ecclesiæ recedendo, locuti sunt falsa, vanos & varios errorum tribulos per diversas regiones præsumptione damnabili seminando.

Hic ideò Pôt. mandat eos uti apostatas & schismaticos ubique capi.

§. 28. Quamobrem zelus fidei, fervor compassionis animarum, exercitate debet corda omnium qui Christi nomine gloriantur, & ipsius Sanctæ Romanæ ac universalis Ecclesiæ finibus continentur, ut contra istorum insaniam quasi contra publicam pestem valenter exurgant, nec eos in locis, ubi Christianæ religionis viget auctoritas, patiantur pacificè vivere, quos adversus matrem & dominam suam, sanctam scilicet Romanam Ecclesiam rebellionis suæ calcibus & errorum blasphemiis conspiciunt insanire, Frustrà enim utuntur nomine Christiano qui talibus impietatibus non resistunt, & consequens est, ut possint hæc credere qui possunt talia patienter audire. Tantas igitur & tam graves insolentias, errores pestiferos, detestabiles blasphemias in Creatoris injuriam, populi Christiani perniciem, & nephariæ operationis exemplum per patientiam imò vecordiam tolerare nolentes, universitatem vestram monemus sedulè, hortamur attentè per Apostolica vobis scripta in virtute obedientiæ districtè præcipiendo mandantes, quatenus præfato Henrico de Ceva, aliisque pseudofratribus qui ad memoratam Siciliæ insulam hactenus confugerunt, nullum detis, vel dari quantum in vobis est permittatis in præmissis consilium, auxilium, vel favorem: quia potiùs ipsos velut apostatas excommunicatos, ipsius Ecclesiæ Romanæ rebelles schismaticos, & perversi dogmatis assertores, lupos graves gregi Dominico non parcentes, à vestris finibus arceatis, capientes ipsos, vel capi facientes, & captos tradentes Rectoribus sæpenominati Ordinis fratrum Minorum, cùm ab ipsis vel eorum Vicariis, Procuratoribus, seu Nunciis fueritis requisiti, per eos juxta ipsorum demerita castigatione debita puniendos; dignum est enim ut apud illos patratorum scelerum pœnas solvant, qui ipsorum lubricos calles & tortuosas semitas per patientiam longi temporis exploratiùs cognoverunt, à quorum sacro consortio per apostasiæ vitium recedentes, omni pudore calcato non sunt confusi sanctam religionem, quæ ipsos in sinu suo foverat pietate materna, damnis afficere, maledictis pungere, conviciis lacerare.

Omniaque ab eis gesta irrita pronunciat.

§. 29. Proinde, quia ea, quæ contra jus & fas atque ordinariam potestatem temeritas humana præsumit, in pœnam perturbati Ordinis quantò citiùs debent juris auctoritate & Apostolica potestate convelli: Nos quicquid in memoratis Provincia Thusciæ, insula Siciliæ, & ubicumque locorum per sæpè dictos Fratres, in personarum ad dictam sectam receptione in Generalis Ministri, & Provincialium, Ministrorum, Custodum, Guardianorum electione (si tamen electio dici possit) & in quibuslibet aliis communiter vel divisim, sub Religionis, Conventus, Congregationis nomine vel colore, attentatum extitit, vel existit, nullius fuisse, vel esse roboris, nullius extitisse, vel existere decernimus firmitatis, unde ipsa cassa, irrita, & nulla censemus, & nihilominùs quatenus de facto processerant, auctoritate Apostolica revocamus.

De fide etiã examinari & culpabiles puniri jubet.

§. 30. Cæterùm, quia verendum est, ne ii præsertim qui per professionem licet fantasticam, ad prædictorum infame consortium transierunt, errores sapiant, & alios pestifera contagione corrumpant, omnes & singulos per eos ad suam sectam receptos, maximéque professores ad vestram præsentiam per censuram Ecclesiasticam evocate, examinare de fide, de prædictorum erroribus, per vos vel alium seu alios cautè diligenterque perquirere sine strepitu & figura judicii, & de ipsorum complicibus atque fautoribus indagate, & si opus fuerit ipsos capi & detineri curate: & si quos inveneritis culpabiles, secundùm canonicas sactiones pœna debita punire curate: Invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis: Contradictores & rebelles per censuram Ecclesiasticam compescendo. Testes autem quos ad præmissa videritis evocandos, censura simili, appellatione cessante, cogatis veritatis testimonium perhibere.

Judicibusq; contra eos facultatem procedendi concedit.

§. 31. Volumus insuper & Apostolicæ auctoritate decernimus, quòd quilibet vestrum prosequi valeat negotium, seu articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico impeditus, quodque à data præsentium sit vobis & unicuique vestrum in præmissis omnibus & eorum singulis, etiam non ceptis præsentibus & futuris, perpetua potestas, & jurisdictio attributa, ut eo vigore, eaque firmitate possitis in præmissis etiam non ceptis præsentibus & futuris, contra prædictos procedere, ac si jurisdictio vestra & cujuslibet vestrum in prædictis omnibus & singulis per citationem, vel modum alium perpetuata legitimum extitisset.

Contrariis derogat.

§. 32. Non obstantibus de duabus dietis edita in Concilio generali, & fœl. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, per quas tàm judices, quàm conservatores à Sede deputati prædicta, extra civitates & diœc. in quibus deputati fuerint, procedere, & vices suas committere, aut aliquos ultra unam dietam à finibus suæ diœc. trahere prohibentur, & aliis contrariis constitutionibus quibuscumque, seu si aliquibus sit indultum à Sede prædicta, quòd excommunicari, suspendi, vel interdici, aut extra certa loca trahi, vel ad judicium evocari non possint per literas Apostolicas non facientes expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, ac eorum personis & locis, nominibus propriis, vel ordinibus mentionem, sive alia indulgentia dictæ Sedis generali vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quam vestræ jurisdictionis explicatio valeat in hac parte quomodolibet impediri, & de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Dat. P. A. 2. die 23. Jan.

Dat. Avinione x. Kalen. Februarii, Pontificatus nostri Anno 2.

IV.

Commonitio ad Eduardum II. Regem Angliæ, ut corrigat gravamina Populis Hyberniæ illata, contra formam concessionis habitæ à Sede Apostolica.

Henricus VIII. Rex, & Elisabeth ejus filia Regina Angliæ, à Catholica fide deviarunt, & excommunicati fuerunt à Paulo III. infrà in constit. 7. Ejus qui, in hoc Tomo & à Pio V. in const. 101. Regnans, lib. 2. Tom. 2.

Edita A. D. .....

JOANNES EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Christianissimo filio Eduardo Regi Angliæ, Illustri. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Reges Angliæ populos Hyberniæ gravarunt contra formam concessionis Sed. Apost.

PAternum amorem ad tuæ celsitudinis incrementa, fili charissime, gerimus, dum de te ad ea, quæ justo placent judici, tui Regni, Terrarum, & subditorum tuorum sint opportuna quieti, ac famæ tuæ pariter & honori prospiciant, solicitis hortationibus invitamus. Propter quod in iis persuasiones nostras devota debes mente suscipere, & ad executionem illarum te paratum & flexibilem exhibere. Ecce, fili, quasdam recepimus literas directas pridem per Hybernicos Magnates, & Populum, dilectis filiis nostris Anselmo tit. SS. Marcellini & Petri presbytero, & Lucæ S. Mariæ in Via lata Diacono, Cardinalibus, Apostolicæ Sedis Nunciis, & per eos nobis suis interclusas literis destinatas; in quarum serie vidimus inter cætera contineri, quòd, cùm fel. rec. Adrianus prædecessor noster, sub certis modo & forma distinctis apertiùs in Apostolicis literis inde factis, claræ mem. Henrico Regi Angliæ, progenitori tuo, dominium Hyberniæ concessisset, ipse Rex, ac successores ipsius Reges Angliæ, usque ad hæc tempora modum & formam hujusmodi non servantes, quinimò eos transgredientes indebitè, afflictionibus & gravaminibus inauditis importabilium servitutum ipsos diutiùs oppresserunt. Nec fuit hactenus qui revocaret illata gravamina, aut errata corrigeret: non fuit quem pia compassio super eorum contritione moveret, quamvis super his ad te recursus habitus fuerit, & clamor validus oppressorum aures tuas quandoque pulsarit.

Propterea subditi perturbati & cōmoti de Regis mutatione agebunt.

§. 1. Unde talia ferre nequeuntes ulteriùs, coacti sunt se à dominio tuo subducere, & alium in suum regimen advocare. Hæc, dilectissimè fili, si veritate nitantur, tantò nimirùm infestiora nostris accedunt effectibus, quantò desideramus intensius, ut tibi prospera cuncta cedant. Circa illa versari sedulò debes, eaque promptis affectibus exequi, quæ tuo sint placita Creatori: & ab omnibus abstinere sollicitè, per quæ contra te debeat provocari Deus ipse, ac Dominus ultionum, qui gemitus afflictorum injustè, minimè despicit, & qui propter injustitias peculiarem suum dejecisse describitur populum, & translationem fecisse regnorum. Quantò etiam desiderabiliùs, his præsertim impacatis temporibus, cupimus te illis libenter intendere, per quæ tuorum corda fidelium ad tuam benevolentiam & obedientiam debeant allici, & illa prorsus vitare, quibus valeant à tuæ cultu devotionis avelli.

Hic ideò Pont. movet Regem ad tollendum gravamina pro quiete Regni sui.

§. 2. Quia itaque, fili, tua non modicum interest, hujus novæ mutationis vitare dispendium, quamplurimum expedit, ut hæc non negligantur turbationis initia: ne illis periculosè crescentibus serò medicinæ remedia præparentur. Excellentiam regiam sollicitamus attentè, præsentibus sane nihilominùs suadentes, quatenus hæc prudenti meditatione considerans, & cum tuo discreto consilio conferens super illis, circa præmissorum gravaminum correctionem, ac reformationem debitam, & festinam, viis & modis decentibus, sic sufficienter provideri mandes, & facias, sic discriminosis principiis in hac parte obstare procures, quod & illi per quem regnas, placere valeas, & te in iis efficaciter implente quod debes, cujusvis adversum te justæ querelæ materia conquiescat, per quod iidem Hybernici saniori ducti consilio, tibi, ut Domino, pareant, aut si, (quòd absit) in cœpta rebellione manere voluerint, causam suam in apertam injustitiam, te apud Deum, & homines excusato, convertant. Ut autem de prædictis gravaminibus & querelis, quibus prædicti innituntur Hybernici, tuis sensibus innotescant ad plenum, præscriptas literas missas Cardinalibus antedictis, cùm forma literarum quas prædictus Adrianus prædecessor noster eidem Henrico Regi Angliæ de terra Hyberniæ concessit, tuæ magnitudini mittimus inclusas. Datum, &c.

Dat. P. An. .....

V.

Quòd Hospitali & Religioni Militum S. Joannis Hierosolymitani, habenti Annalia beneficiorum vacantium, accrescant fructus, quos illa obtinentes & non residentes percipere possent.

Ad hoc vide infrà const. Pii IV. num. 29. Romani. lib. 2. ubi notabo de tota materia Tom. 2.

Vide etiam quæ addidi suprà ad Anastas. 4. const. 2. Christianæ fol. 39.

JOANNES PAPA XXII.

Magistro & Fratribus Hospitalis S. Joannis Hierosolymit.

Edita A. D. 1318.

Hic Pont. decreverat quod habentes Annalia in Ecclesiis de ipsorum beneficiorum fructibus primi, vel alterius anni percipere possent & quid obtinentibus beneficia remaneret in cap. Suscept. de Elect.

§. 1. EXhibita nobis ex parte vestra petitio continebat, quod dudum post constitutionem per nos editam, qua specialiter & expressè cavetur, quòd habentes Annalia in Ecclesiis, de consuetudine privilegio vel statuto, qui ratione dictorum annalium fructus primi vel secundi, vel alterius cujuscumque sequentis anni beneficium vacantium ubi hactenus in totum vendicaverant, nihil exinde ultra summam, pro qua unumquodque beneficiorum ipsorum consuevit in decimæ solutione taxari, prætextu cujusvis privilegii, consuetudinis vel statuti, quovis modo perciperent, sed ipsius summæ perceptione dumtaxat deberent esse contenti, totali residuo prædicta obtinentibus beneficia remansuro, nisi forsan illi, qui fructus illos soliti essent cum integritate percipere, mallent ipsum habere residum, & obtinentibus beneficia dimittere summam memoratam; quo casu percipiendi quod mallent, erat eis optio derelicta.

Et deinde declaraverat, quod si ipsi obtinentes, beneficia non residerent, Capitulo nihil accresceret.

§. 2. Quandam aliam declaratoriam constitutionem fecimus, in qua specialiter cavebatur, quòd si hujusmodi beneficium obtinentes, in Ecclesia in qua specialiter illud beneficium existeret, minimè residerent, ad debitum servitium impendendum, Capitulo ejusdem Ecclesiæ deberet accrescere, cùm cessante causa cessare debeat pariter quod vigebat.

Et sic tacitè dispensabatur accresc. re habentib. Annalia.

§. 3. Quodque ex verbis declarationis hujus satis innui videbatis, quòd fructus beneficiorum non residentium accrescere debeant habentibus annalia memorata.

Et tamen hæc Religio habens Annalia nihil adhuc assequi potuit.

§. 4. Verùm ex eo quod in declaratione dicta non continetur expressè de perceptione annalium beneficiorum vacantium vobis debitorum, de prædictis consuetudine, privilegio vel statuto, quoad fructus non residentium in eisdem, qui vobis accrescere debent, nullum adhuc commodum assequi potueritis, licet, ut præmittitur, dicti fructus Capitulo non accrescant. Quare nobis humiliter supplicastis, ut quod in hujusmodi declaratione nostra tacitè innuitur, declarare expressiùs dignaremur.

Hic ideò Pont. dictos fructus ei accrescere declarat.

§. 5. Nos itaque petitionem vestram juri consonam æstimantes, ac propterea in hac parte quieti & indemnitati vestræ providere volentes, præsenti oraculo declaramus, quòd fructus prædictæ Ecclesiæ, vel beneficii vacantis, cujus annalia in quibus consistunt, debeatur vobis ex privilegio, consuetudine, vel statuto, etiam pro ex parte quæ obtinentibus præbendam, vel beneficium hujusmodi (si in Ecclesia, ubi illa consistunt personalem residentiam facerent) deberetur, si non resideant ibidem verè, vel interpretativè, utpote per speciale privilegium Apostolicum, vel aliàs ex causa rationabili ab hujusmodi residentia legitimè excusentur, cùm dicta pars (ut præmittitur) Capitulo non accrescat, vobis, accrescere debet secundùm intentionem & mentem declaratoriæ memoratæ. Nulli ergo, &c.

Dat. Avinione, Kal. Martii, Pont. nostri anno secundo.

Dat. P. A. 2. die 1. Mart.

De Lectorum ad Studium Perusinum admissione,& Scholarium promotione ad Doctoratum.

Hoc etiam erexit Clemens V. ut suprà in ejus const. 2. fol. 187. ubi hanc tibi constitutionem non indicavi, cùm vix modo habere potuerim.

Edita A. D. 1318.

JOANNES EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proëmium.

INter cæteras curas, quas nobis ex injuncti divinitùs Apostolatus officio imminere conspicimus, & desideria cuncta, in quibus jugi meditatione versamur, ad illa præcipuè affectus noster dirigitur, nostræque mentis intentio ardentiùs incitatur, ut Catholicæ fidei professores, quos veræ fidei verum lumen illuminat, gloriosa literarum scientia imbuantur, & efficiantur laudabilis sapientiæ studiis eruditi. Hujusmodi enim donum impretiabile pretio nullo conceditur, sed divinitùs animabus benevolis indulgetur. Hujusmodi desiderabilis est, & gloriosa possessio, per quam pelluntur ignorantiæ tenebræ, ac erroris funditùs eliminata caligine, studentium commendanda solertia, suos actus & opera disponit & ordinat in lumine veritatis. Ob hoc igitur magno (nec mirum) desiderio ducimur, ut literarum studia, in quibus margarita scientiæ reperitur, laudanda ubilibet incrementa suscipiant, & propensiùs invalescant, in illis præsertim locis, quæ ad multiplicanda doctrinæ semina, & germina salutaria producenda, idonea & commoda dignoscantur.

Clē. V. erexit Studium generale in Civitate Perusiis, ut in ejus const. cit. in rub.

§. 1. Cùm igitur fel. rec. Clemens Papa V. prædecessor noster, attendens fidei puritatem & devotionem eximiam quam Civitas Perusina Ecclesiæ Romanæ immediatè subjecta, ab olim ad ipsam Ecclesiam successione temporum de bono in melius studuerat augmentare, dignum duxit & æquitati consonum existimavit, ut Civitatem eamdem, quam divina gratia, multarum prærogativa bonitatum & fœcunditate virtutum gratiosè dotavit, scientiarum etiam muneribus ampliaret, & ut favente Deo ex Civitate producerentur viri scientia pollentes, auctoritate Apostolica statuit, ut in Civitate prædicta esset Studium generale, illudque vigeret ibidem perpetuis futuris temporibus in qualibet facultate, prout in Apost. literis prædecessoris ejusdem exinde confectis pleniùs dicitur contineri.

Hic modo Pont. d. Studio alia deponit, videlicet.

§. 2. Nos igitur Civitatem eamdem propter suæ devotionis insignia, quibus se Apostolicæ Sedis gratia dignam reddit, uberioris dono gratiæ prosequi cupientes, eorum supplicationibus inclinati, auctoritate Aopstolica de Fratrum nostrorum consilio.

Episcopo Perusin. dat auctoritatem admittendi Lectores.

§. 3. Venerabili fratri nostro Episcopo Perusino & successoribus ejus Episcopis Perusinis qui erunt pro tempore, impertiendi personis ad hoc idoneis docendi licentiam juxta infrà scriptum modum liberam concedimus facultatem, auctoritate prædicta tenore præsentium statuentes; Ut si qui processu temporis fuerint qui sibi in eodem Studio docendi licentiam, ut alios erudire valeant petierint impertiri, in Jure Canonico & Civili examinari possint ibidem, & in eisdem facultatibus dumtaxat titulo Magisterii decorari.

Examinandique eosdem.

§. 4. Et ut quotiens aliqui fuerint promovendi, præsententur eidem Episcopo qui pro tempore fuerit, vel ei quem ad hoc dictus Episcopus duxerit deputandum, qui Magistris facultatis illius in qua examinatio fuerit facienda, tàm Regentibus, quàm non Regentibus quinque vel quatuor ad minùs in eodem Studio præsentibus convocatis, eos gratis & difficultate qucumque sublata, in dictorum Magistrorum præsentia, de scientia, facundia, modo legendi & aliis quæ in promovendis ad Doctoratus sui Magistratus officium requiruntur, examinare studeant diligentiùs.

Scholares promovendi quibus qualitatibus pollere debeant.

§. 5. Nullum tamen qui doctorari petierit in Jure civili ad hujusmodi examinationem admittat, nisi qui ad minùs sex annis civilia Juria audiverit, & duobus saltem ex eis illa in aliquo Studio generali, ac Institutionum, vel duos Digestorum vel Codicis libros publicè legerit in eadem, uno eorum saltem perlecto in Perusino Studio, in quo fuerit doctorandus. Nullum etiam qui doctorari petierit in Jure Canonico, ad hujusmodi examinationem recipiant, nisi quinque annis Canonica Jura audierit, ex quibus saltem duobus illa similiter in eodem Studio generali, ac duos vel unum Decretalium librum publicè legerint in Perusio, in quo fuerit magistrandus. In prædictorum verò duorum annorum numero, tàm in Jure Canonico, quàm in Civili illud tempus quod hujusmodi doctorandi extraordinariè publicè aliis legendo, illosque docendo, publicè etiam non audiendo expenderint in aliquo studio generali, volumus computari, & proinde haberi ac si per illud audiendo dictorum Jurium generali Studio instituissent, & illos quos idoneos reperient, petito secretè Magistrorum eorumdem consilio, quòd utique consilium fideliter teneantur impendere, quod etiam in ipsorum consulentium dispendium vel jacturam revelari quomodolibet districtiùs prohibemus, approbet & admittat, eisque petitam licentiam largiatur. Alios minùs idoneos penitùs repellendo, postpositis omninò gratia, odio vel favore.

§. 6. Illi autem qui in Civitate præfata examinati & approbati fuerint, ac docendi licentiam obtinuerint, ut est dictum, ex tunc absque examinatione vel approbatione alia, legendi & docendi ubique plenam habeant facultatem, nec à quoque valeant prohiberi.

Approbati ad legendum ubique legendi facultatem habeant.

§. 7. Verùm ut ritè in præfatis examinationibus procedatur, præcipimus ut dictus Episcopus, præpositis tantùm, sed non tactis Evangeliis, juret fideliter se personis quæ per examinationem hujusmodi repertæ fuerint idoneæ, hujusmodi licentiam impertiri, & quod personaliter non per Vicarium vel substitutum examinationi hujusmodi debeat interesse, nisi esset ex aliqua rationabili causa adeò impeditus, quòd suam non posset examinationi prædictæ personalem præsentiam exhibere, in quo casu, eidem Episcopo interessendi examinationi hujusmodi per Vicarium vel alium ad hoc idoneum substitutum, tenore præsentium indulgemus. Et quòd nemini hujusmodi impertiatur licentiam, nisi ei quem omnis vel major pars Doctorum qui hujusmodi examinationi intererint, approbabunt.

Lectores quoque examinationi interventuri, juramentum præstare tenentur.

§. 8. Magistri quoque in dicta Civitate præsentes sive actu legant sive non, qui ad examinationem hujusmodi fuerint convocandi, semel præsentent publicè Juramentum, quòd isti vocati ad easdem examinatione venient; nisi fuerint legitimè impediti, & gratis dabunt examinationis fidele consilium, qui de hujusmodi examinatis vel ut digni approbari debeant, aut minùs digni meritò reprobari. Qui verò juramentum hujusmodi præstare noluerit, nec ad legendum, nec ad examinationes easdem nullatenus admittantur.

Examinis modus in promovendis Scholaribus.

§. 9. Modus autem suprà scriptus in hujusmodi examinatione servet ur, nam licentiando in Jure Canonico assignentur puncta de mane, videlicet unum Decretum, & unica Decretalis: licentiando etiam in Jure civili, puncta hora prædicta similiter assignentur. Videlicet una lex in Digesto veteri, & altera in Codice per Doctores, super quibus dicti licentiandi examen fuerint subituri. Iidem verò Doctores ad mandatum ejusdem Episcopi, circa Vesperas hora debita super prædictis punctis, subjicient licentiandum examini, & tam circa examen hujusmodi quod fiet in secreto, quàm circa examinationem publicam, cætera observent quæ in similibus consuevere in Bononiensi Studio observari. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 2. die 1. Aug.

Dat. Avione, Kal. Augusti, Pont. nostri Anno 2.

VII.

Canonizatio S. Thomæ Episcopi Herfordiensis in Anglia, ejusque relatio in numerum SS. Confessorum, cum suæ festivitatis institutione pro die 2. mensis Octobris.

JOANNES

Edita A. D. 1320.

JOANNES PAPA XXII. *Universis Christi fidelibus præsentes literas inspecturis. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Exordium.

UNigenitus Filius splendor gloriæ ac figura substantiæ Patris, qui pro lapsi medela hominis exinaniens semetipsum, factus in utero Virginis Verbum caro, de horto militantis Ecclesiæ, modò rosas coloris ignei, nunc lilia candoris nivei, nunc violas odoris placidi, colligere, suisque offerre aspectibus non desistit, in hodiernis temporibus advesperascente die Mundi hujus labilis termino propinquante, de radice matris Ecclesiæ florem fecit ascendere, ex Jacob nostro oriri jussit stellam splendidam matutinam.

S. Thom. Episcopus Herfordien. in Anglia a Deo datur.

§. 1. Ecce namque quod qui sedens in throno omnia facit nova, novi Confessoris, Beati videlicet Thomæ Herfordiensis quondam Episcopi, nova magnalia Mundo prodit, ejus fama offert magnificè, vita offert imitandam à cunctis, ut regulam fulgidam & exemplar.

De cujus meritis cœlum & terra lætantur.

§. 2. Lætentur igitur cœli sursum, qui hunc sanctum gloriosum in se suscipiunt; & exultet terra deorsum, quæ superiùs transmittit Præsulem tàm mirandum. Plaudant ob hoc cœtus Angelici, & canoro jubilo Deum laudent. Huic occurrant cœlestes cunei. Hunc collaudent festivè cœli cives. Collætetur immensè Christi sponsa Mater Ecclesia tantæ prolis claritate fœcunda, quæ terram deserens, & terrena, cœlestis imperii admirabilis, ipse ineffabili throno gaudet.

Qui charitate, justitia, temperantia & fortitudine resplenduit.

§. 3. Ut autem lucerna splendidæ vitæ suæ posita super candelabrum domus Dei non lateat, sed pateat cunctis fidelibus, ut cœlestis & perpetuæ vitæ norma, de suis fœlicibus moribus & actibus, aliqua de multis ad utilitatem audientium referamus. Ipse namque, quem fides firmum, spes erectum, Dei, & proximi abundans charitatis fecit latum, circumspectum prudentia, temperantia in omnibus ordinatum, innoxium cunctis justitia, audacem & strenuum fortitudo, virtutum omnium aromatibus redolebat, velut plena divinorum carismatum apotheca.

Anglicus natione Angelicus vita fuit, nobilisque & honestate à literarum studiis præclarus.

§. 4. Sanè beatus hic Thomas natione Anglicus, Angelicus homo, ipse de parentibus nobilibus & Catholicis originem suam trahens, ab ætate primæva morum honestate præclarus, studiis literarum sic se dedicavit totaliter, sic in ipsis sollicitè studuit & profecit, quòd tàm in humanis scientiis, quàm etiam in divina, honorem magisterii est adeptus; postquam doctrinæ suæ radios longè latéque diffundens, quàmplures ad justitiam erudivit, velut luminare in mundo præfulgidum continens verbum vitæ.

Vigiliis, abstinentiis, & carnis macerationis studuit, & mulierum consortia evitavit.

§. 5. Ne autem terrenæ carnis inhabitatio, deprimeret secum sensum cœlestia cogitantem, ipsam, ut serviret spiritui, vigiliis & abstinentiis, necnon pungenti cilicio, sed & cibi & potus parsimonia continua macerabat, abstinens à vino sæpiùs, sciens, quòd in ipso lubricum latet carnis. Sciens etiam quòd Deus se promittit in objectum, & præmium mundis corde, à juventute sua castitatis pulchritudinem adamavit. Propterea que mulierum consortia, quæ pretiosam viri animam rapiunt, ac ipsarum blanda colloquia prudentissimè devitabat: noverat namque quòd propter mulieris speciem à qua factum est peccati initium, multi perierunt.

Mansuetudine, benignitate, misericordia, & aliis virtutibus emicuit.

§. 6. Iste Sanctus, etiam ut alter Job, simplex, rectus, ac timens Deum, à Christo didicit esse mansuetus, mitis corde, humilis, & benignus, misericordia nihilominùs, quæ ab infantia secum crevit, erga pauperes & afflictos suæ pietatis viscera sic affecit, quòd ipse verus pauper spiritu, dives rebus illos largis sustentabat eleemosynis, istos verò crebris consolationibus refovebat; cum Apostolo namque Paulo infirmabatur cum infirmantibus, & cum patientibus scandalum, utebatur.

Episcopatum præclare administravit.

§. 7. Hic demùm Sanctus de innocente agno factus in Herfordiensi Ecclesia bonus pastor se ipso in mente major effectus est, studens semper de virtute progredi in virtutem, quo in tempore in Dei templo, in virtutum culmine positus sic effulsit, quòd meritò gemma Præsulum dici posset.

Orationi assidue incumbebat.

§. 8. Orationi verò insistebat assiduè, ac sui fervorem spiritus demonstrabant in orationibus & celebratione Missæ abundanter ex oculis lacrymæ defluentes.

Oves suas rectus pastor & Episc. verbo & exemplo nutrivit.

§. 9. Commissas verò sibi oves perducebat ad pascua, & à lupis protectas repacibus, pastasque verbo & exemplo pariter ad Christi caulas sedulè reducebat.

Suæ Ecclesiæ jura & gregem usque ad sanguinem defensavit.

§. 10. Jura verò suæ Ecclesiæ defensabat, indutus justitia ut lorica, paratus namque pro sibi commisso grege animam ponere, non timuit in hoc Principem nec Magnatem.

Obiit Romæ & miracula multa subsequuta sunt, quorum aliqua censentur.

§. 11. Et quia dignum erat, quòd huic tàm excellenti merito daretur æterna requies post laborem, cùm pro suæ causis Ecclesiæ, ad Romanam pervenisset curiam, diem clausit extremum, receptis devotè priùs Ecclesiæ Sacramentis. Sicque vir fœlix iste ad Deum transmittendo spiritum, de peregrino & advena, factus est eximius cœli civis, & quod decebat multum divinam potentiam Majestatis, ut Sanctum hunc in cœlis regnare secum, per signorum evidentiam fidelibus declararet, ipsum corruscare in terris miraculis multis fecit; quorum quædam fidelibus probatâ testimoniis, ad Dei laudem & gloriam Sancti hujus duximus inserenda.

Puella stagno submersa, vitæ restituta fuit.

§. 12. Quædam namque puella ætatis annorum quinque, quæ tempore longo in quodam profundo stagno steterat mortua, & submersa, extracta, inde frigida tota & rigida, non habens aliquod signum vitæ, facto ad Sanctum hunc pro ejus resuscitatione voto vitæ fuit pristinæ restituta.

Infans aqua submersus & mortuus suscitatur.

§. 13. Infans etiam biennis quidam in aqua quadam submersus, & mortuus extractus inde, post factum pro ipso votum, miraculosè extitit suscitatus.

Puer flumine submersus saluti redditur.

§. 14. Puer quidem annorum novem submersus in quodam flumine, postquam extractum de aqua sancto huic aliquid devoverint, restitutus est vitæ pariter & saluti.

Parvulus onusto bobum curru mortuus, vitam recuperat.

§. 15. Parvulus alter ætatis unius anni cum dimidio, cujus supra caput dormientis in area rota transiverit onusti currus qui à bobus quatuor trahebatur, mortuus ex hoc, recuperavit vitam & animam meritis Sancti hujus.

Infans ob lapsum in quendam fossatum mortuus, vitam consequitur.

§. 16. Infans alius nondum ætatis annorum duorum in fundo cujusdam fossati, in quem locum de ponte altitudinis magnæ de nocte, asseritur cecidisse, repertus mortuus, frigidus, omninò, & rigidus absque aliquo signo vitæ mensuratus ad hunc Sanctum, vitæ fuit mirabiliter restitutus.

Mulieri longo tempore contractæ sanitas restituitur.

§. 17. Mulier quædam, quæ septem annis sic contracta fuerat, quòd nec stare nec ire poterat per se ipsam, portata ad tumulum S. Thomæ oratione ibidem facta per ipsam, restituta fuit pristinæ libertati sanitatis.

Puella pes fistulis putrefactus, curatur.

§. 18. Quædam insuper puella annorum quinque, quæ pedem unum habebat annis pluribus, quasi totum ex fistulis putrefactum, ita quòd nec stare nec ire poterat, nisi se super fœmur trahendo per terram, portata ad dicti Sancti tumulum per patrem, fuit ibidem à dicta infirmitate curata.

Mulier cœcitate liberatur.

§. 19. Altera mulier, quæ per annos plures visu caruerat, nec quoquam ire poterat nisi ut cœca ab altero duceretur; ducta ad Ecclesiam Herfordienn. & facta oratione ad tumulum S. Thomæ fuit à cœcitate dicta continuò liberata.

Puer cœcus visum recuperat.

§. 20. Puer insuper annorum quinque qui ex infirmitate quadam omninò visum perdiderat, & duobus annis manserat ita cœcus, ductus ad hujus Sancti tumulum, oratione facta visum recuperavit perfectè.

Alter, qui gilbo in ejus collo onerabatur liberatus.

§. 21. Quidam etiam homo qui gilbum ad quantitatem unius ovi anseris, ortum in collo suo portaverat multis annis, orans ad tumulum hujus Sancti, & denarium offerens, cum quo in modum crucis tetigerat dictum gilbum, statim curatus omninò fuit, & à dicto gilbo penitùs liberatus.

His & aliis S. Thom. claruit miraculis, & propterea cœli & terra lætantur.

§. 22. Prædictis & aliis multis miraculis Sanctum suum clarificavit Deus, qui facit mirabilia magna solus. Hæc sunt certè miracula opera tua Deus, qui sic per cœlestes spiritus gubernas terrena omnia, & disponis, quòd ipsorum sacratum numerum, quem cadentium ruina minuit, reparas mirabiliter de terrenis. Hi sunt Sancti tui Omnipotens Deus, qui tuæ dono gratiæ semper virent, rubent ut rosa, candent sicut lilium, ut mel placent, currunt ut spiritus, flagrant ut balsamum, ut sol fulgent. Sic clemens Deus sanctum suum Thomam glorificans, fidem firmat, nubilosos errores dissipat & confundit, ad superna nostros rapit affectus, amoris flammis succendit frigida corda nostra. In hac igitur læta die, quam fecit Dominus, qua confessor iste in Dei throno corona gloriæ clarus sedet, laudet Deum omnis spiritus, cœli cœlorum clamore ineffabili Deo canant. Sanctorum Ecclesia mente ac spiritu in chordis & organo Deo psallat, sed eò magis plaude Herfordia, quæ sui thesaurum corporis continens tàm immensum, nam quem in Terris habuisti Pastorem, nunc obtines in cœlis sedulum protectorem.

Et iste Pont. ipsum Catalogo Sanctorum Confessorum adjungit.

§. 23. Verùm quia multum convenit, ut quem Deus in cœlis glorificat, in terris ad suum fructum & gaudium mundus colat: Nos de ipsius vita & miraculis inquiri fecimus diligenter; dehinc super inventis per nos & Fratres nostros attenta examinatione habita & discussione solerti, de ipsius sanctitate, vitæ, ac veritate miraculorum plenariè certi facti, ad requisitionem instantem, ac supplicationem humilem & devotam Prælatorum multorum apud Sedem Apostolicam existentium, de dictorum Fratrum nostrorum consilio & assensu, confisi de Omnipotentis Dei misericordia, auctoritate quoque Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus & nostra, in Sanctorum Confessorum Catalogo duximus adscribendum.

Festivitatemq; ipsius, die 2. Octob. celebrati mandat.

§. 24. Ideóque Universitatem vestram monemus & hortamur attentè per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus 6. Non. Octobris festum Confessoris ejusdem, devotè & solenniter celebretis, ut pia ejus intercessione, & hic à noxiis protegi, & in futuro sempiterna gaudia consequi valeatis.

Sepulchrum ejusdem visitantibus Indulgentias elargitur.

§. 25. Ut autem ad Venerabile ipsius sepulchrum ardentiùs & affluentiùs Christiani Populi confluat multitudo, ac celebriùs ejusdem confessoris extollatur festivitas, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui cum reverentia illuc in eodem festo annuatim accesserint ipsius suffragia petituri, de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, duos annos, & duas quadragenas; Accedentibus verò annis singulis ad prædictum sepulchrum, infrà ejusdem festi Octavas, centum dies de injuncta sibi pœnitentia misericorditer relaxamus.

Dat. P. A. 4. die 17. Apr.

Dat. Avinionn. 15. Kalendas Maji, Pontificatus nostri Anno 4.

VIII.

Revocatio alienationum omnium per Officiales & Rectores terrarum Sedis Apostolicæ, quoquomodo eis factarum.

Ampliorem prohibitionem alienandi & infeudandi Terras, & Castra Sedis Apostolicæ, firmavit Pius V. infrà in ejus constit. 35. Admonet. ubi ipse concordantias materiæ notabo.

Vide quæ addidi ad Const. 1. Leon. I. Occasio sup. fol. 6.

Edita A. D. 1322.

JOANNES EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Guittoni Episcopo Urbevetano patrimonii B. Petri in Thuscia Rectori. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Exordium.

INter cætera, quorum nos cura sollicitat, illa præcipuè meditatio mentem nostram occupat, illaque sollicitudo fatigat, ut Ecclesiæ jura non pereant, & si qua sunt fortè deperdita, in statum pristinum restaurentur.

Officiales & Barones quædam loca S. R. E. alienarunt. Ad hoc habes inf. Clem vi. const. 3. Et si solertem.

§. 1. Audivimus siquidem relatione fideli, quòd quidam patrimonii B. Petri in Thuscia, comitatus Sabinæ, Terræ Arnulphorum, & quarumdem aliarum Terrarum, ad nos, & Ecclesiam Romanam spectantium Rectores, & Officiales, qui fuerunt temporibus retroactis, diversas locationes, alienationes, donationes, & concessiones de Terris, Castris, bonis, juribus ejusdem Ecclesiæ sub variis formis, modis, & tenoribus fecisse noscuntur, & quasdam minores Terras, Civitates, Castra, & loca infrà Patrimonii Comitatum, & Terrarum Arnulphorum prædicta, & alia infrà jurisdictionem ipsius Ecclesiæ Romanæ consistentia majoribus Civitatibus, & Comitatibus, Comitibus, Baronibus, & nobilibus, quamvis nullam super hoc potestatem habuerint, de facto in ipsius Ecclesiæ grave præjudicium subjecerunt, & etiam submiserunt, ac se subjicientibus, & submittentibus auctoritatem præstando consenserunt pro eorum libito voluntatis, & aliqua minora Terræ, Civitates, & Castra dictis majoribus Civitatibus, & Communitatibus, Comitibus, Baronibus, & nobilibus, tàm de dictis Terris, quàm etiam aliunde voluntariè, & quædam ab ipsis majoribus coactè super violentiam submiserunt.

Hic Pont. eas revocavit.

§. 2. Nos igitur super his volentes ejusdem Ecclesiæ honori, & indemnitatibus providere, locationes, alienationes, donationes, concessiones, subjectiones, & submissiones prædictas, & alias quascumque de bonis, & juribus prædictæ Romanæ Ecclesiæ, & Civitatum, Terrarum, Castrorum; & locorum prædictorum, ac Universitatum eorumdem sub quibusvis modis, formis, tenoribus, aut expressionibus verborum factas non obstantibus Apost. Sedis non ex certa scientia factis, & quorumvis aliorum confirmationibus, seu ratificationibus super his sub quacumque forma verborum obtentis, nec non promissionibus, obligationibus, pœnarum adjectionibus, stipulationibus, & renunciationibus quibuscumque, ac juramentis super his præstitis ab eisdem, ex tunc auctoritate Apostolica revocavimus, cassavimus, annullavimus, irritavimus, vacuavimus, & nullam habere decrevimus roboris firmitatem: Et eadem Terras, Civitates, & Castra, bona & jura ad jus, & proprietatem, & dominium ejusdem Ecclesiæ revocavimus, easdem minores Terras, Civitates, Castra, & loca in eo statu in quo erant ante tempus subjectionis, & submissionis hujusmodi reducendo. Decernentes illa prædictis majoribus Civitatibus, & Communitatibus, Comitibus, & Baronibus, & Nobilibus, ad servandum submissionem hujusmodi, vel ad obediendum, seu parendum illis in aliquo prætextu submissionis, & subjectionis earumdem aliquatenus non teneri.

Et modo executorem deputat.

§. 3. Quocircà fraternitati tuæ, per Apostolica scripta mandamus, quatenus per te, vel alium, seu alios super præmissis de plano, summariè, sine strepitu, & figura judicii te informans, prædictas Terras, Castra, bona, & jura taliter locata, alienata, donata, & concessa, ad manus tuas recipere studeas, & diligenter conservari procures. Non permittens Terras, Civitates, Castra, & loca minora præfata prætextu submissionis, & subjectionis hujusmodi ab aliquibus indebitè molestari. Detentores Terrarum, Castrorum, bonorum, & jurium prædictorum, & contradictores, ac rebelles, & impedientes si qui fuerint, necnon & molestatores dictarum minorum Terrarum, Civitatum, & Castrorum, ac universitatum per spirituales, & temporales pœnas, appellatione postposita compescendo.

Contraria tollit.

§. 4. Non obstante, si eis vel eorum aliquibus communiter vel divisim à dicta sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari, aut quibusvis pœnis affici non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat.

Dat. P. A 5. die 1. April. Dat. Avinione, Kal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno quinto.

De Facultatibus Inquisitorum hæreticæ pravitatis, dandi licentias deferendi arma. Et de qualitatibus familiarium suorum.

Edita A. D. 1321. JOANNES EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Provincia Lombardiæ. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Exordium. EXigit ordinis vestri Religio, & commissi nobis officii mansuetudo requirit, ut sic actus vestros virtute modestiæ componatis, quòd nemini esse possint ad scandalum, vel aliquod nocumentum.

Causa const. §. 2. Accepimus siquidem assertione fideli, quòd vos nonnullis pravis & perversis hominibus, qui frequenter ad cædes, & alia nefanda facinora laxant nequiter manus suas, arma per civitatem & districtum Bononiensem portandi, non sine multorum scandalo, licentiam concessistis.

Facultates de quibus in sub. §. 2. Quare volumus, & discretioni vestræ per Apostolica scripta districtè præcipiendo mandamus, quatenus neminem familiarem, nisi ejusdem Ecclesiæ fidelem, ac devotum, & laudabilis conversationis & vitæ, habere quomodolibet præsumatis; nec aliquibus de cætero, extra familiam vestram, quam vobiscum habetis continuè (nisi forsan illis, qui eundo de terra ad terram, vel etiam redeundo vobiscum, & in casibus aliis in quibus vobis pro securitate vestra forsitan expediret) alicui deferendi arma per dictas Civitatem & districtum licentiam concedatis, & nihilominùs licentiam, quam olim super hoc aliis concessistis, studeatis, remotis occasione & dilatione quibuslibet, revocare. Ut per hoc nulla possit oriri in eisdem Civitate, vel districtu materia scandalum paritura, nec ad nos de cætero super hoc quærelæ materia deferatur.

Dat. P. A. 5. die 2. Maji. Dat. Avinione, 6. Non. Maji, Pontificatus nostri Anno quinto.

X. Contra facientes Cavalcatas, & incursiones in Provincia Marchiæ, status Ecclesiastici.

Hæc Bulla observanda est in toto d. statu, ex declaratione Pauli III. inf. in ejus constit. 17. Officii. Et in hac materia habes etiam constit. 1. Alex. VI. infrà, Inter. & constit. 6. Jul. II. Cùm homines. in hoc Tomo I. Et pleniorem sanctionem vide in constit. 75. Six. V. Dùm pro, in Tom. 2.

Dat. P. An. 1321. JOANNES EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad certitudinem præsentium, & memoriam futurorum.*

Exordium. AD hoc dignoscitur media inter discordes justitia constituta, ut nemo dicere sibi jus audeat, nemo ipsius justitiæ transgredi limites inordinata voluntate præsumat: sed quod sibi credit alter adversus alterum fortè competere, coram Judice justitia mediante prosequatur.

Causa hujus constitutionis. §. 1. Novimus enim, quòd dierum crescente malitia, fit assueta nequitia malorum, mentes hominum depravare: quòd in apertam prosilire violentiam non timentes, sæpiùs alter insurgit in alterum: & alius quòd adversus alium existimat se fortassis habere, viis pacificis, & juris ordine prætermissis, violentis conatibus obtinere præsumit. Inter alias verò, qui ad hoc ferventer inducuntur indomita voluntate, nonnulli de nostra Marchiæ Anconæ provincia ad hujusmodi prosilire conatus per motus effrenas & agiles non verentes, ipsius provinciæ statum sæpè turbant pacificum, periculis in ea, non absque dispendiis animarum, fidelium stragibus, & bonorum detrimentis, injuriis, & scandalis suscitatis.

Prohibitio faciendi cavalcatas, vel incursus, aut expulsiones. §. 2. Nos igitur, qui Provinciam ipsam quadam singulari affectione diligimus, & tamquam recreationis nostræ pomœrium, paternæ benignitatis oculis intuemur, cupientes in illa (turbationibus & scandalis quibuscumque remedii nostri appositione subductis) bonum pacis & concordiæ non lædatur: ac debitum, & congruum reputantes, ut talium sic compescatur audacia, quòd à violentiis retrahantur: universis, & singulis tàm laicis, quàm clericis cujuscumque status, ordinis, vel dignitatis existant, Comitibus quoque Baronibus, Potestatibus, Capitaneis, & aliis quibuscumque Officialibus, & inferioribus gradibus positis: necnon Communitatibus, ac Universitatibus Civitatum, Terrarum, Castrorum, & aliorum quorumcumque locorum in prædicta provincia consistentium, auctoritate præsentium districtiùs inhibemus, & mandamus expresse, ne ipsorum aliquis contra alium sibi jus dicere, aut guerram, vel exercitum, seu cavalcatam (nisi de licentia Rectoris provinciæ supradictæ) per se, vel alios facere, vel movere per hostiles incursus, seu violentias occupare, invadere, vel etiam retinere, seu aliquem de domo propria, seu civitate, castro, vel loco expellere, capere, seu tenere, sive ad vindictam, vel ultionem aliquam prosilire quavis causa vel occasione præsumat; sed quilibet jus suum per viam justitiæ coram competenti Judice prosequatur.

§. 3. Nos enim omnes, & singulos tàm clericos, quàm laicos contra inhibitionem, & mandatum hujusmodi (postquam illa ad notitiam pervenerint eorumdem, vel per eos steterit, quominùs potuerit pervenire) facientes, (nisi in casibus à jure permissis) sententiam excommunicationis: & insuper eosdem clericos suspensionis pœnam incurrere, ac prædictorum Castra, Terras, Loca, & Communitates, & Universitates prædictorum, si contra hujusmodi inhibitionem, & mandatum nostrum venire præsumpserint, ac dictorum Clericorum Ecclesias, (qui facere contra prædicta forsitan attentabunt) interdicto Ecclesiastico subjacere volumus ipso facto: omnesque prædictos, & singulos omnibus privilegiis, indulgentiis, gratiis, libertatibus, & immunitatibus, realibus & personalibus, feudis, locationibus, bonis, juribus, & honoribus, officiis, & quibuscumque concessionibus, quæ à Romana Ecclesia, & à quibuscumque aliis Ecclesiasticis obtinere noscuntur, eo ipso fore privatos: & nihilominùs omnes, & singulos Comites, Barones, Nobiles, Potestates, Capitaneos, Officiales, ac Communitates prædictas mille marcarum argenti, & unamquamque personarum ipsarum, quæ contra inhibitionem, & mandatum ipsorum facere, vel venire præsumant, ducentorum florenorum auri, quam eo ipso incurrant, pœna mulctamus. Contra Clericos prædictos ad privationem omnium beneficiorum Ecclesiasticorum, dignitatum, personatuum, & officiorum cum cura, vel sine cura, quæ forsitan obtinerent, ac reddimus eos inhabiles, & indignos ad ea, & quælibet alia in posterum obtinenda. Nulli ergò omninò, &c. — Pœnarum inflictio contra inobedientes.

Datum Avinione, 10. Kalendas Januarii, Pont. nostri Anno 6. — Dat. P. A. 6. die 23. Decemb

XI. Canonizatio S. Thomæ de Aquino Civitate Provinciæ Campaniæ, Professoris Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, ejusque relatio in numerum Sanctorum Confessorum, cum institutione suæ festivitatis pro die 7. Martij.

Hanc festivitatem solemniter celebrari jussit Pius V. infrà Tom. 2. in ejus constit. 36. Mirabilis ibique ipsum inter celebriores Catholicæ Ecclesiæ Doctores adnumeravit.

JOANNES EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei, Venerabilibus Fratribus Universis Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis electis Abbatibus, Prioribus Decanis, Archidiaconis, Archipresbyteris, aliisque Ecclesiarum Prælatis, ad quos literæ istæ pervenerint. Salutem & Apostolicam benedictionem.* — Edita A. D 1323.

Redem-

Exordium.

Redemptionem misit Dominus populo suo, cùm Dei verbum in virginalis uteri thalamo, sancti Spiritus cooperatione conceptum, caro factum est, & habitavit in nobis, verbo suo nos instruens, exemplo docens, cœlestia referans, occulta miraculis roborans, ac sacri eloquii testimoniis futura eadem esse confirmans, tandem se Deo Patri in ara Crucis Hostiam acceptabilem offerens, peccata nostra pio cruore detersit, descendensque ad inferos, ac die tertia resurgens à mortuis, & per quadraginta dies apparens discipulis, & loquens de Regno Dei, ipsis cernentibus est elevatus in cœlum, & captivam ducens captivitatem dedit dona hominibus, quibus patescere cœlum innotuit, reserata dudum clausa in se credentibus janua Paradisi. Patet ergò cœlum credentibus, patet humilibus, patet etiam qui honestatis, paupertatis, & obedientiæ votis se Deo, (à quo stulti per inobedientiam discesserunt) voluntaria sponsione devovent. Regnum enim cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud, dùm propriis subactis affectibus violentia quadam ad superiora conscendunt.

B. Thom. de Aquino habitum Ordinis Fratrum Prædicatorum pubes suscepit ad Theologiæ magisteriū, postea ascendit, & magistralem Cathedram regit maxima cum omni admiratione.

§. 1. Hæc igitur B. Thomas de Aquino, Ordinis Fratrum Prædicatorum sacræ Theologiæ Doctor, nobilis quidem genere, sed nobilior conversatione, fama clarus, vita clarissimus, sedula meditatione revolvens, & attenta deliberatione discernens, dùm adhuc infrà pubertatis annos existeret, ipsius Ordinis Prædicatorum habitum suscepit, in eo (invito etiam patre qui ejus fœlicibus actibus invidebat) constantiùs mansit, ac in ipso tandem regularem professionem emisit, ubi in brevi adeò scientia, vita, & moribus profecit, ut ætate adhuc juvenis, ad Sacerdotium promoveretur, & ad ejusdem Theologiæ magisterium, Parisiis loco utique celeberrimo assumptus, magno inibi sui, suique Ordinis, ac Parisienn. studii favore, per multorum annorum curricula, cathedram regeret magistralem. Quippe cùm illi vita existentiam, conversatio famam, doctrina pateret opinionem; opera divulgationem, eamdemque tàm brevi confecta tempore, admirationem meritò exhiberent: ut illud Psal. Rigans montes de superioribus suis, de fructu operum tuorum satiabitur terra, in eo verissimè impleretur. Quod utique thema, idem sanctus, dùm esset in sacra pagina incepturus, assumpsit. quodque (ut fertur) revelatione sibi post suam orationem facta didicerat, dùm propter juventutem suam se inhabilem ad magisterium reputans, quid proponeretur in instanti principio hæsitaret.

Opera multa in Dei laudem & fidei propagationem scripsit.

§. 2. Nam & in primitiis scientiis, & diversis philosophiæ partibus, ut non esset ociosus, sed operaretur terram: necnon in sacræ scripturæ paginam, tàm super Novum, quàm Vetus Testamentum scripta, plurimóque alia Dei opera in Dei laudem, Fideique dilatationem, eruditionemque studentium, clara (cùm sciens esset, formosa, cùm cognitus) non absque speciali Dei infusione perfecit. Doctrina quippe prudentium facilis, & omninò scientis signum est posse docere.

Orationi & studio assiduè vacabat.

§. 3. Profecit utique vir peritus, à terrenorum ambitione semotus: & ad cœlestium assecutionem intentus, profectò vacans studio, intendebat Deo, prætermittebat terrena, ut assequeretur æterna, præmittebant divina, ut roboraretur in schola, cùm singulis diebus, antequam lecturus ascenderet cathedram, vel distraheretur ad alia, Missam unam celebraret, aliam audiret, in quibus & alias in oratione, (cùm in illa foret assiduus) lacrymarum effusione mentis suæ dulcedinem, devotionemque Deo, cùm nihil est absconditum, revelabat.

Castitate, sobrietate, humilitate, & aliis virtutibus præfulsit.

§. 4. Cùmque castitatis nitore canderet, parsimonia devota, custodiebat humilitatem, hanc eamdem sobrietate medica nutriebat, adeò ut multi eum in carne virginitate mansisse incorruptum existimarent. Quòd ejusdem sancti confessor Ordinis memorati, qui longo tempore ipsius confessionem audierat, publicè (ut ad nos testimonio fide digno pervenit) coram omnibus die defunctionis ejusdem asseruit, dicens: Ego confessionem generalem istius sancti viri audivi, de quo testificor, quia ita inveni eum purum, sicut puerum quinque annorum, quia numquam suæ carnis sensit corruptelam. Qui prætereà vir Dei, cibis Religiosorum, vestimentisque communibus contentus, conversatione mitis, benignitate suavis, pietate misericors, humilitate subjectus, cæteraque virtutum varietate redimitus, honorum supercilium, mulierumque cautiùs consortia spernebat, non elatus, non præeminens, nec etiam disputans, (quod & interdum disputanti solet esse commercium) jactator affectus, ut ampulosis (etiam si sibi eadem injicerentur ab aliis) in illo palestricæ syllogizationis exercitio uteretur. Totus igitur Dei famulus divinis operibus intentus, aut eruditioni qua præcellebat, aut prædicationi qua immotus erat, aut orationi qua devotus, aut scripturæ sacræ qua profundus, sedulus vacabat, adeò ut præter naturalis necessitatis, aut quietis horas, nullum sibi aut vix temporis spatium relinqueret ociosum.

Mortis suæ diem prævidit.

§. 5. Appropinquante autem die qua de hoc sæculo migraturus esset ad Dominum, quaque devicto triumphatóque mundo, in perpetuas æternitates recipiendus in patria, (nam bonorum laborum gloriosus est fructus) cùm à fœlicis recordationis Gregorio Papa Decimo prædecessore nostro, ad Lugdunense Concilium diceretur esse vocatus, de Neapoli veniens, ubi tunc temporis more solito famosè legebat ut Doctor, & per maritimam transiens, cùm ad Monasterium Fossæ novæ Ordinis Cistercien. Terracinen. Diœc. parumper digressurus, per dies aliquot anteà, ad ipsum ut illuc deferretur, effectuosè depostulans, pervenisset; intrans Monasterium, plenus Dei spiritu, hæc verba, protulisse refertur. Hæc requies mea in sæculum sæculi, hic habitabo quoniam elegi eam. Quod verum esse eventus edocuit, & sacri corporis sui illic facta tumulatio manifestat. Cœpit enim illic in infirmitate gravari eadem, viribus paulatim destitui, infirmitatem tamen ipsam, etsi dierum plurium non impatienter tolerans, sed æquanimiter, totus ut erat humilis patientia supportans, qua sibimet leniret infirmitatem Deo obedientia placeret, ministros de se (quod non intendebat) aggeneraret reverentiam, imitandæ quoque patientiæ exempla præberet, adeò quòd ejusdem Monasterii Fossæ novæ Fratres inibi Deo devotiùs famulantes, hæc in sancto viro Religionis exempla contemplantes, illius tunc infirmantis corpore prompti obsequiis mancipati; quem utique tanta refertum patientia fore cernebant, singuli ligna de sylva, singuli quæque illi opportuna voluntariè, propriis humeris deferebant, non extimantes fore conveniens, ut brutorum animalium humeri, in portandis eidem rebus accommodis præstarent obsequia, qui tantarum virtutum prærogativa pollebat.

Sacramentum infirmus sumes, & cuncta quæ de eo scripsit, correctioni S. R. E. submisit.

§. 6. Cùmque in eadem infirmitate, de qua obiit, Sanctissimi Dei, & Domini nostri JESU CHRISTI Corpus, in cibum sumendum sibi ut viaticum deferretur, totus profusus in lacrymis, & dulci amore ejusdem anima assueta dulcedine Dei, liquefacta, inter cætera multa, & decora quæ protulit; hæc, vel similia, fidei & devotionis verba, toto illius Monasterii Conventu, multisque dictorum Prædicatorum, & Minorum Ordinum assistentibus Fratribus, eructasse refertur. Ego de isto Sanctissimo Corpore Domini nostri JESU CHRISTI, & aliis Sacramentis multa docui, multa scripsi in Fide Jesu Christi, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, cujus correctioni cuncta subjicio, cuncta suppono.

Eo & aliis Sacramentis, receptis, tertio postea die obdormivit in Domino.

§. 7. Recepto deinde ab ipso eodem vivifico Sacramento, cunctisque aliis Sacramentis Ecclesiæ, debita veneratione cum lacrymarum effusione susceptis, tertio die obdormivit in Domino, cui credidit, quem amavit, & tota mentis affectione dilexit. Fidelis servus & prudens, non pertinax, non proprio sensui, aut prudentiæ innitens, & nulla de scientiæ suæ opinione superbus, nam qui scrutator est

Majesta-

Majestatis opprimetur à gloria. Unde sapienter Doctor idem atque humiliter (ut præfati sumus) omnem suam verbo, vel scripto doctrinam ad ejusdem Ecclesiæ fidei normam fideli devotione reduxit: quam Petri ore diffusam stabilem noverat, & nullis concussionum flatibus agitandam; cùm post veram Deitatis CHRISTI recognitionem qua respondit, Tu es CHRISTUS Filius DEI vivi, ab ipso audire meruit: Tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & alibi. Ego pro te rogavi Petre, ut non deficiat fides tua; Dumque pro Petro CHRISTUS rogat, pro ejus Ecclesia intercedit.

Miraculis etiam claruit.

§. 8. Verùm quia dignum erat & consonum, ut quem Deus viventem in hoc sæculo tantis suis donis, gratiisque perfecerat, assumptum in Cœlis sanctificatum fore hominibus declararet, multis eumdem virum Dei post ipsius de hac vita transitum (licèt & anteà nonnulla fecisse memoretur) magnisque fecit clarere miraculis, multis clarisque signis gloriosiùs coruscare, ut illud Psalmi meritò de ipso dicamus. Scitote quia mirificavit Dominus Sanctum suum, sicque vita ejus attestaretur miraculis, ut illius miracula, vitæ testimonium perhiberent. De quibus pauca de multis in Dei laudem, & Sancti hujus commendationem, & ædificationem fidelium, idoneis approbata testibus, præsentibus subnectemus.

Odoris fragrantia ab ejus sepulchro manans suæ carnis munditiam orationis oderamentum famæque & virtutum diffusio non significavit.

§. 9. Post septimum namque mensem, vel circa, à die obitus ipsius S. Thomæ de Aquino, cùm Corpus ejus, quòd in Capella S. Stephani dicti Monasterii, per idem tempus sepultum extiterat; ad sepulchrum ejusdem primum, scilicet juxta Altare majus Ecclesiæ Monasterii antedicti, ut ad tempus per Monachos ejusdem Monasterii, timoris causa sublatum fuerat, ne corpus ipsum omninò de dicto Monasterio tolleretur, per translationem denuò exhumatum, deferri exinde decrevissent, in apertura ipsius sepulchri, ejusdem Capellæ S. Stephani, tanta fragantis odoris suavitas emanavit, quòd totam ipsam Capellam Claustrumque ipsius Monasterii, quod diffusum est, mira eadem suavitate replevit, quæ de ipsius corpore, (prout ex solicita, curiosaque Monachorum indagine est repertum) mirificè fundebatur. Propter quod majore per Monachos concepta ad ipsum devotione, totus Conventus processionaliter (Priore tamen dicti Monasterii, cum quibusdam ex Monachis paramentis indutis) Corpus ipsum ad præfatum primum ejus sepulchrum honorificè detulerunt. Hanc similem fragantiam post septem annorum spacium, quidam ex testibus, quidam verò post quatuordecim annorum spacium sensisse se referunt, dum corpus ipsum diversis ex causis per temporum vices sedulò inspexissent. Quippe odor, carnis ejus munditiam Deo acceptam exprimebat, orationum ejus odoramenta repræsentabat, famam quoque ejus claram diffusione virtutum & illarum aromatum non celabat.

Chirurgus ex deconnali infirmitate podagræ sanus evasit.

§. 10. Quidam arte chirurgicus, sed per decennium infirmitate podagricus; ita quod ire per se, vel ambulare nequaquam absque baculorum sustentatione, aut aliorum suffragio poterat, se Deo & B. Thomæ devovens, juxta ejus tumulum incumbens, (oratione facta) sanus prosiliit, & currens, ac Deum laudans quod meritis ejus esset tàm longæ infirmitatis languore curatus.

Aliter quasi mortuus ad ejus tumulum hortatus, statim ferè sanus surrexit.

§. 11. Alter quidam ex horribili quadam visione phantasmatis timiditate percussus; pedibus manibusque contractus fuit, & ore, ac facie distortus, sensibus carens, & omni virtute destitutus, ita quod loqui non poterat, sed mortuo similis videbatur: adeò ut ignem ejus membris admotum, nullatenus sentiret, portatus ad tumulum illius, post morulam, liber & sanus omninò à dicto sepulchro surrexit.

Alius sanctitatem ejus deridens statim infirmitate corripitur, & pœnitens posteà manum S. Th. deosculans sanitatem recuperavit.

§. 12. Alius dum non devotè de sancto sentiret, virtutem Dei in sancto, in se duplicem est expertus, infirmitatis dum contemnit, sanitatis, dum à contemptus culpa discessit. Nam cùm sibi devotionis causa à quodam Capellano plures venerandæ reliquiæ monstrarentur, ipse quoque ostensor præciosiores adhuc se habere reliquias videlicet manum F. Thomæ de Aquino fateretur, illicò hunc derisoriè de his tussantem, cùm eas videre non curaret, dicens, Sanctus non est: Sed quidam Ordinis Prædicatorum frater, tremor apprehendit: & caput ejus ad modum magnæ cistæ grossum, & valdè ponderosum sibi esse videbatur, sed infirmitate correptus, & pœnitens, simulque de sua incredulitate, dictisque deplorans, dum veniam à Sacerdote petitam obtinuit reverenter manum ejusdem Sancti deosculans, confestim à tremore, & inflatione capitis liberatus evasit, sensitque progredientem, ut retulit, maximum ex dicta manu suavitatis odorem. Qui odor cum ipsius curati capitio, personæque ex tactu manus ejusdem per magnum tempus inhæreret, multis eumdem postmodùm percipientibus, sciscitantibusque quid esset, hoc signo narrare quod acciderat (etsi nolens) miraculum cogebatur.

Notariusquidam ammissam loquelam recepit.

§. 13. Notarius quidam dum ad mensam sanus accederet, surgens ab illa gravi squinantiæ infirmitate correptus est. Duobus diebus propterea linguam movere non potuit, & loquelam amisit. Cùmque multa medicorum remedia, ei adhibita, quin eadem infirmitatis in augmentum procederet, non prodessent, imò de illo desperarent: ad sanctum conceptam devotionem, ut ad tumulum ejus deferretur, quàm lingua non valebat, manus suæ scriptura deprompsit. Verùm cum illum repugnante uxore sua: (quia mulieribus præfati Monasterii Ecclesiam ingredi non liceret) nequaquam duceretur, ipse sic infirmus advertens infrà se ipsum, eidem beato viro se, ut liberaret affectuosiùs commendavit. Cœpit ex tunc linguam ducere, meliorari, & convalere, ac brevi temporis intervallo curatus perfectè fuit.

Alter quotidiana febre correptus, sanus factus est.

§. 14. Dum alius quidam per septem hebdomadas, & ultra febre quotidiana, malo epatis, & stomachi affligeretur, quadam die veneris, cùm pejus haberet, auditis quibusdam miraculis, quæ per virum Dei facta esse dicebantur, eum se ad ipsum devotiùs sequenti die Sabbati de sero, uxoris suæ suasibus, eaque præsente devovisset: die Dominicæ proximo, immanè se à præfatis infirmitatibus plenè reperit liberatum.

Mulier surda auditum recuperavit.

§. 15. Mulier quædam, cùm filium suum duorum mensium decumbentem, periclitari non immeritò formidaret, pro eo præsertim, quòd per menses quatuor ex surditate adeò gravata esset, ut decies exclamata, vagientem etiam puerum vix audiret, viri sui inductione, qui mœstus unà cum illa communis filii periculo condolebat, prædicto viro Dei, ut eam ab eadem infirmitate eriperet, obnoxiùs devovit. Emissoque voto, cùm nocte secuta dormisset, in crastino se liberatam sancti meritis reperit, ut optabat.

Puella à squinantiæ infirmitate liberata est.

§. 16. Puella gutturis sui fauces squinanciæ habens infirmitate constrictas in tantum, ut nec quid sumere solidum, aut liquidum valeret, & anhelitus sibi meatus, ut vix respirare posset includeretur: dum devotè se beato viro à matre persuasa commendaret, ductaque foret in crastinum ad dictum Monasterium Fossæ novæ, superpositis gutturi suo dicti viri sancti, ex reliquiis in quadam capsa delatis, confestim melioratam se sensit, panem comedit, perfecteque sanata rediit.

Conversus Monasterii Fossæ novæ, omisso S. Th. voto, obdormivit super ejus tumulo, & inde sanus surrexit.

§. 17. Quidam præfati Monasterii Fossæ novæ conversus, adeò gravem in brachio dextro & spatula dolorem patiebatur: ut ipsum brachium, quod per trium mensium cum dimidio spacium detulerat suspensum ad collum, ei esset inutile, dolore præsertim vehementer afflictum. Quòd cùm requisitum medicorum remedium non haberet, & ampliùs dolore gravaretur, dùm dicto sancto pro sua liberatione se quodam emisso voto commendasset, seq. suprà ejus tumulum posuisset: ibidem obdormivit, ac excitatus, deinde à quodam dicti Monasterii Monacho, brachio, quod linteo priùs habebat, incumbens, collo adhuc dependenti extractum ab eo reperit, excitatorumque à somno more, dum ambas manus capiti suo, ut ipsum scalperet apposuisset, se liberatum intellexit, ac stantibus, quod notum fuerat miraculum, revelavit.

§. 18. Infans

Infans ad tumulum delatus abiit inde sanus.

§. 18. Infans quidam quatuor annorum tumorem & ruborem in costis, & crure usque ad pedem patiebatur adeò afflictum: ut nec à matre sua, vel alio sine læsione & clamore suo aliquatenus tangi potuisset. Movere se non poterat, per mensem in tanto dolore, & in anxietate fuit, à medicis spes curationis ejus sine incisione puéruli non inveniebatur, illaque (si fieret) perpetuò eum in persona futurum impeditum mœstis amaritudine mentibus nunciabat. Deficiente natura, artisque suffragio non invento, recursum est ad Deum, qui gloriosus est in Sanctis suis, faciens prodigia. Nam mater infantuli, quæ ipsum diligebat, ut mater, eum B. Thomæ devotiùs commendavit, ut à dicta infirmitate sine incisione suis meritis liberaret. Delatus est puer ad Monasterium, positus super tumulum Sancti, post aliquantulam moram, sanus inde surrexit.

Hæc miracula beatitudinem S. Tho. in Cœlis præ se ferunt.

§. 19. Hæc sunt igitur testimonia tua Deus, quæ de hoc viro justo nobis credibilia facta sunt nimis, Nam si testimonium hominis accipimus, testimonium Dei majus est. Quo animam enim cœlum possidere jam credimus, intercessorem ipsum expectamus: ac inter Sanctorum agmina; quasi stellam matutinam eum fidimus esse locatum. Unde fidem tuam in nobis, bone JESU, nutris, spem erigis, dilectionis charitatem accendis. Lætetur itaque Mater Ecclesia, exultet Italia, parens Campania jocundetur, Prædicatorum sacer Ordo jam jubilet Religiosorum devotio concrepet; Doctorum turba complaudat, animentur ad studia juvenes, provecti non torpeant, senes delectentur in illis, omnes in humilitate proficiant, provecti contemplationem non deserant, mandata Dei seduli exequantur. Nam dedit illi Deus cor ad præcepta, & legem vitæ, & disciplinæ, & sapientia humiliati exaltabit caput illius. In medio Ecclesiæ aperuit os ejus, & implevit eum Dominus spiritu sapientiæ, & intellectus, stolam gloriæ induit eum. Nam veritas (quæ est CHRISTUS) ipsa veris, non fictis Doctoribus pollicetur, qui elucidant me, vitam æternam habebunt. Quamvis ipse verus justitiæ Sol, stellarum illustratione non egeat, nec illarum irradiatione, cùm illuminentur ab ipso, clarescat. Habitat enim lucem inaccessibilem, qui est splendor gloriæ, & figura substantiæ ejus, idcircò tenebris non obscuratur, ut deficiat, aut nebulis offuscatur, ut suæ claritatis radios non diffundat.

Ideóque militum Ecclesia in terris eundem sanctum pariter venerari intendit.

§. 20. Cæterùm, quia rationis Ordo depostulat, ut triumphantem in Cœlis Ecclesiam devota in terris militans subsequatur, illum veneratione præcipua percolat, quem in cœlestibus agminibus positum, Deum glorificare cognoscitur.

Hic ergo Pont. prævia miraculorum & sanctitatis vitæ verificatione SS. Catalogo B. Tho. adscribit.

§. 21. Nos de sanctitate vitæ, ac miraculorum veritate, Confessoris ejusdem non semel tantùm, sed primo, & secundo; non festinè, sed maturè inquiri fecimus? & per nos etiam, & Fratres nostros Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, inquisitionem hujusmodi, exacta discussione, examinavimus diligenter, ut tantò firmiùs, quantò maturiùs, tantò certiùs, quantò disquisitiùs inquisitum & examinatum existeret, in sic arduo difficilique negotio procedere valeremus. Difficile namque extimamus quæ in terra sunt, & quæ in prospectu sunt, invenimus cum labore, quæ autem in Cœlis sunt, quis investigabit? Cúmque per hujusmodi nostram & eorumdem Fratrum nostrorum examinationem sollicitam & sollicitudinem examinatam, vitam ejus sanctam, & miracula vera ejus meritis facta, probata esse constitit, & supplicantibus nobis idipsum humiliter, & devotè multis tunc Prælatis apud Sedem Apostolicam existentibus, de dictorum Fratrum nostrorum consilio & assensu, auctoritate Dei Omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus ac nostra, eum Sanctorum Confessorum Catalogo duximus adscribendum.

Ejusque festum die 7. Martii celebrari jubet.

§. 22. Ideóque Universitatem vestram monemus & hortamur attentè, per Apostolica vobis scripta præcipiendo mandantes, quatenus nonis Martii festum Confessoris ejusdem, devotè, ac solemniter celebretis, & faciatis à vestris subditis veneratione debita celebrari, ut pia ejus intercessione, & hic à noxiis protegi, & in futuro sempiterna gaudia consequi valeatis.

Indulg. ejus sepulchri visitantibus elargitur. Alias dedit etiam Pius V. in rub. cit.

§. 23. Ut autem ad venerabile ejus sepulchrum ardentiùs & affluentiùs Christiani populi confluat multitudo, ac celebris ejusdem Confessoris colatur festivitas, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui cum reverentia illuc in eodem festo annuatim accesserint, ipsius suffragia petituri, de Omnipotentis Dei misericordia & eorumdem Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, unum annum & quadraginta dies, accedentibus verò annis singulis ad prædictum sepulchrum infrà septem dies festum ipsum immediatè sequentes, centum dies de injuncta sibi pœnitentia relaxamus.

Datum Avinione 15. Kal. Aug. Pontificatus nostri Anno 7.

Dat. P. A. 7. die 18. Julij.

XII.

Contra ineuntes fœdera cum hæreticis, aut alio quovis modo eis faventes.

Pœnas autem contra hos fautores promulgatas, attende inf. in hoc Tomo Paul. IV. const. 19. Cùm ex Apostolatus. ubi notabo.

JOANNES EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilecto filio Lamberto de Ordine Fratrum Prædicatorum, Inquisitori hæreticæ pravitatis in inferiori parte Lombardiæ. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Edita A. D. 1325.

Causa const.

CUm nonnulli de Provincia Romandiolæ, tàm Clerici, quàm Laici, Deum & Romanam Matrem Ecclesiam offendere, seque in præcipitium damnationis, & mortis immergere non verentes, adeò favere & favisse dicantur damnatis hæreticis, confœderationis, ligas, & societates ineundo cum ipsis, eosque receptando, & sibi præstando multipliciter auxilia, consilia, & favores, quod de labe hæresis se reddiderunt & redeunt vehementer suspectos.

Jussio coërcendi fautores hæreticorum.

§. 1. Nos tàm ipsorum quàm multorum aliorum periculis, præmissis imminentibus obviare salubriter cupientes: discretioni tuæ Apost. auctorit. mandamus, quatenus contra fautores hujusmodi, & alios quoslibet de crimine pravitatis hæreticæ culpabiles, vel suspectos, sic solerter secundùm formam canonum, ac privilegiorum concessorum inquisitionis officio, procedere non postponas, quòd inde debeat tua diligentia meritò commendari.

Dat. Avinione 12. Kal. Septemb. Pontificatus nostri Anno 10.

Dat. P. A. 10. die 10. Aug.

XIII.

Contra immolantes dæmonibus, aut responsa & auxilia ab eis postulantes, sive tenentes libros de ejusmodi erroribus tractantes.

Ad hæc facit constitutio Innocentii VIII. num. 1. Summis.

JOANNES EPISCOPUS, &c. *Ad perpetuam rei memoriam.*

Quidam Christiani, dæmonibus immolant auxilia & responsa postulant.

SUper illius specula, quamvis immeriti, ejus favente clementia, qui primum hominem humani quidem generis protoplasti, terrenis prælatum, divinis virtutibus adornatum, conformem & consimilem imagini suæ fecit, revocavit profugum legem dando, ac demum liberavit captivum, reinvenit perditum, & redemit venditum, meritò suæ passionis, ut contemplaremur ex illa super filios hominum, qui Christianæ religionis cultu Deum intelligunt & requirunt: dolenter advertimus, quòd etiam cum nostrorum turbatione viscerum cogitamus, quàmplures esse solo nomine Christianos, qui relicto primo veritatis lumine, tanta erroris caligine obnubilantur, quòd cum morre fœdus ineunt & pactum faciunt cum inferno: dæmonibus namque immolant: hos adorant: fabricant, ac fabricari procurant imagines: annulum vel speculum, vel phialam, vel morte

rem

rem quamcumque aliam magicè ad dæmones inibi alligandos, ab his petunt responsa, ab his recipiunt, & pro implendis pravis suis desideriis auxilia postulant, pro re fætidissima fæditam exhibent servitutem, (proh dolor) hujusmodi morbus pestifer, nunc per mundum solito ampliùs convalescens, successivè graviùs inficit CHRISTI gregem.

Hic ergò Pont. ista prohibet.

§. 1. Cùm igitur ex debito suscepti pastoralis officii, oves oberrantes per devia, teneamur ad caulas CHRISTI reducere, & excludere à grege Dominico morbidas, ne alias corrumpant: hoc edicto in perpetuum valituro, de consilio fratrum nostrorum, monemus omnes & singulos renatos fonte baptismatis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interminatione anathematis, præcipientes eisdem, quòd nullus ipsorum, aliquid de perversis dictis dogmatibus docere ac addiscere audeat, vel quod execrabilius est, quomodolibet alio modo, in aliquo illis uti. Et quia dignum est, quòd hi, qui per sua opera perversa spernunt Altissimum, pœnis suis pro culpis debitis percellantur. *

* aliàs, puniantur.

Et in contravenientes excommunicationis sententiam profert.

§. 2. Nos in omnes & singulos, qui contra nostra saluberrima monita & mandata facere de prædictis quicquam præsumpserint, excommunicationis sententiam promulgamus, quam ipsos incurrere volumus ipso facto. Statuentes firmiter, quòd præter pœnas prædictas, contra tales, qui admoniti de prædictis, seu prædictorum aliquo infrà octo dies à monitione computandos præfata à præfatis non se correxerint, ad infligendas pœnas omnes & singulas, præter bonorum confiscationem dumtaxat, quas de jure merentur hæretici, per suos competentes judices procedatur.

Librosque de prædictis tractantes comburi mandat.

§. 3. Verùm cùm sit expediens, quòd ad hæc tam nefanda omnis via, omnisque occasio præcludantur, de dictorum nostrorum fratrum consilio, universis præcipimus & mandamus, quòd nullus eorum libellos, scripturas quascumque ex præfatis damnatis erroribus quicquam continentes, habere, aut tenere, vel in ipsis studere præsumat, quin potiùs volumus, & in virtute sanctæ obedientiæ cunctis præcipimus, quòd quicumque de scripturis præfatis, vel libellis quicquam habuerint, infrà octo dierum spatium ab hujusmodi edicti nostri notitia * computandum, totum, & in toto, & in qualibet sui parte abolere, & comburere teneantur: alioquin volumus, quòd incurrant sententiam excommunicationis ipso facto, processuri contra contemptores hujusmodi (cùm constiterit) ad pœnas alias graviores.

* aliàs, publicatione.

Dat. P. An.

XIV.

Ordinationes observandæ ab Auditoribus Rotæ Romanæ, eorumque Notariis.

Multa spectantia ad Rotam, notabo in Pii IV. const. 44. In throno. Tom. 2. Et ultra ea Paul. V. Reformationem Rotæ edidit ut in ejus const. 71. Universi. tit. 5. inf. Tom. 3. ubi habemus etiam taxam Notariorum d. Rotæ.

Edita A. D. 1326.

Causæ hujus Reformationis.

JOANNES EPISCOPUS, &c.

Ratio juris exigit, debitum honestatis exposcit, & pietatis consideratio persuadet, ut in cunctis dirigendis judiciis, & justitia ministranda, sint quoad Præsidentes, vigilantia studiosa, venusta modestia, cordium puritas, munditia manuum, & consiliorum sanitas requirendæ. In personis quoque ad conscribendum acta judicialia deputatis, sufficientia operosa, fidelitas comprobata, vitæ honestas, decentia commendanda, mercedis exactio moderata, benignitas ad pauperes compassiva, sint meritò exigendæ. Igitur in Romana Curia communi quidem patria, ubi est summum Tribunal Judicii divinitùs constitutum, & ubi lux & forma justitiæ præeminent & prælucent, hæc oportet necessariò reperiri. Quare nos, qui, licet immeriti, sumus B. Petri successores, & vice Christi fungimur super terram, cupientes ut in Apostolico Palatio audientiæ causarum, ac in personis ad examinationem & conscriptionem illarum pro tempore ordinatis, habeatur ordinatio limitata, congrua, & salubris circa earumdem causarum Auditores, ipsorumque Notarios scribentes in causis hujusmodi, suadentibus rationabilibus causis, Statuta & ordinamenta, quæ particulariter, & seriatim præsentibus adnotantur, auctoritate Apostolica edimus, & ea præcipimus perpetuò futuris temporibus observari.

Auditores referant Cappam & roquetum.

§. 1. Statuimus igitur, & ordinamus quòd Auditores sine cappa & roqueto in loco ubi residet Curia in publico non incedant.

Sint diligentes in causis.

§. 2. Item quòd præfati Auditores earumdem causarum Palatii, sint in audiendis & decidendis causis eis commissis, & committendis, fortiùs solito diligentes.

Quando insimul convenire debeant

§. 3. Item quòd Auditores prædicti bona hora diebus singulis juridicis ad Palatium conveniant, & immediatè post pulsationem campanæ, quæ pulsatur ad horam Tertiæ in Ecclesia Cathedrali, incipiant sedere ad audiendum causas, & dictum Palatium non exeant, donec partes satisfecerint suis terminis coram eis.

Festa jam ordinata servent.

§. 4. Item quòd iidem Auditores illa festa dumtaxat observent, quæ hactenus de mandato nostro per audientiam literarum nostrarum ipsos servari debere statuta fuisse noscuntur, & quod de cætero alia festa, seu dies alios ex se ipsis, vel alias statuere, vel observare non præsumant aliquatenus, sed diebus aliis sic paratos se & sollicitos exhibeant in exhibenda justitia partibus litigantibus coram ipsis, quod ex hoc meritò debeant commendari.

Diebus juridicis, obsequiis Cardinalium non incumbant.

§. 5. Item quòd illi ex eisdem Auditoribus, qui fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium familiares existunt, diebus juridicis, & horis quibus causæ tractabuntur, Cardin. non sequantur eosdem, nec alibi se occupent, nisi à nobis, vel à dictis Cardinalibus, quorum familiares, ut præfertur existunt, specialiter vocarentur.

Vota secreta teneant.

§. 6. Item quòd Auditores, per se vel alium, seu alios à partibus coram eis causas habentibus, seu à suis Notariis scribentibus coram ipsis, vel aliis pro eisdem, seu eorum nomine, nihil nec rem, nec obligationem, vel promissionem recipiant, nec etiam pro ipsorum sigillo, aut pro rubricis, in causis in quibus Auditores sunt vel fuerint deputati, vel alio quæsito colore quocumque. Et quòd consilia Coauditorum secretè data, secretè tenere debeant, usque post sententiam promulgatam, contrarium verò facientes per unum mensem ab ingressu ejusdem Palatii suspendantur. Si autem iterato in eamdem culpam inciderint, priventur perpetuò eorum officio audientiæ causarum Palatii prælibati.

Juramentum in admissione ad officium præstent.

§. 7. Item quòd Auditores prædicti, præsentes videlicet statim post publicationem præsentis ordinationis, posteri verò antequam ad officium admittantur, in manibus Vicecancellari Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, nostro, & ipsius Ecclesiæ nomine Juramentum præstent in forma, quæ sequitur per hæc verba.

Forma d. juramenti.

§. 8. Ego N. Auditor ab hac hora in antea fidelis ero B. Petro S. R. E. & Domino meo D. N. & ejusdem successoribus canonicè intrantibus. Non ero in facto, consilio, vel consensu, quod vitam perdant, aut membrum, vel capiantur mala captione, consilium quod per se, vel alium nuncium suum, seu literas mihi credituri sunt, signo, verbo, vel nutu, me sciente, ad eorum damnum, seu præjudicium nemini pandam, & simpliciter sic sua, quæ secreta esse cognovero, servabo secretè, quod nulli personæ, de qua credam sibi displicere, si ei revelarem, ipsa manifestabo scienter. Si damnum eorum tractari scivero, pro posse meo impediam, ne fiat eisdem. Si per me impedire non possem, per nuncium, vel literas eis significare curabo, vel illi per quem citiùs ad eorum notitiam deducatur. Papatum Romanum, & regalia B. Petri, & omnia jura Romanæ Ecclesiæ, quæ habet, ubicumque manutenebo totis viribus & defendam. Negotia & officia mihi à D. Papa, vel Domino S. R. E.

Vicecancellario commissa vel committenda, fideliter geram, & sollicitè exercebo, & specialiter officium Auditorum Sacri Palatii, reddendo justitiam unicuique. Dona, vel munera, seu xenia, aut obligationem, vel promissionem super illis, per me vel alium, seu alios à patribus coram me causas habentibus, seu earum aliqua, vel à Notariis deputatis ad scribendum coram me acta dictarum causarum, vel aliis pro eisdem seu eorum nomine, non recipiam, quinimò omnes familiares, & officiales meos omni diligentia, qua potero faciam abstinere. Nec etiam pro sigillo meo, nec pro rubricis faciendis in causis, in quibus sum vel fuero deputatus Auditor, nec alio quæsito colore aliquid percipiam, nec à prædictis meis officialibus, seu familiaribus recipi permittam. Consilia quoque Coauditorum meorum secretè data, secretè tenebo, usque quo in causa sententia sit prolata. Supradicta omnia, & singula promitto, & juro attendere, & observare sine omni dolo, & fraude, sic me Deus adjuvet, & Sancta Dei Evangelia.

Antiquior Auditor causas proponat & cæteri sequantur.

§. 9. Statuimus & ordinamus quòd Auditor ejusdem Palatii tempore suæ receptionis antiquior, primitus incipiat referre suis Coauditoribus: & causas, quas audit, si ad hoc paratus existat, inter eos in relationibus ponat ut est moris. Sicque per consequens alii d. Palatii Auditores successivè secundùm gradum receptionum eorum cujuslibet similiter referant, & causas quas audiunt in relationibus ponant, si ad hoc etiam sint parati. Et quòd postquam una causa in relationibus hujusmodi posita fuerit, alia ponatur, quousque partes allegaverint quæ voluerint allegare, non tamen Auditores ipsi audire allegationes superfluas adstringantur.

Vota Coadjutorum capias.

§. 10. Item quòd nullus Auditorum ipsius palatii aliquam definitivam sententiam, quæcumque fuerit, seu quamvis interlocutoriam super devolutionibus causarum in Romana Curia tractandarum, si inter partes de ipsa devolutione controversia fuerit, vel super admissione, vel repulsione articulorum, aut super remissione super eisdem articulis, aut aliis probationibus extra curiam faciendis, nisi forsan de consensu partium fieret remissio, vel admissio supradicta. Necnon super restitutione, seu revocatione attentatorum, sive innovatorum, lite, vel appellatione pendente, sive super appellationibus, ab interlocutoria vel à gravamine interpositis, aut aliam quamcumque interlocutoriam super re de qua agitur contra alteram partium finem negotio imponentem, absque relatione publica, & consilio Coauditorum proferat. Super aliis verò interlocutoriis absque publica relatione, cum consilio Coauditorum dictorum, ad eorum prolationem possit procedere, prout hactenus extitit in Palatio laudabiliter observatum. Item quod Auditor referens, facta relatione Coauditoribus suis, consilia eorumdem diligenter quærat, & eisdem consiliis habitis, dictas causas finire & terminare celeriter teneatur.

Notariis idoneos habeat.

§. 11. Item quòd quilibet dictorum Auditorum notarios intelligentes, fideles, & honestos habeat, ita quòd quatuor Notariorum numerum non excedat. Qui quidem Notarii per se, & non per alios coram Auditoribus ipsis, in causis scribant. Nec dicti Auditores committant scribendas alicui alteri Notario causas commissas eisdem; Nec aliquis dictorum Auditorum quemquam in Notarium recipiat, qui sit alterius Auditoris Notarius.

Eosdem cogant observare taxam.

§. 12. Item quòd præfati Auditores provideant diligenter, quòd d. Notarii super ipsorum receptione salarii non excedant, nec aliquid ultra recipiant nisi prout est descriptum, taxatum, & etiam ordinatum. Item quòd si aliqui sint vel fuerint qui ob paupertatem nequeant acta redimere suæ causæ, Auditores suos compellant Notarios scribentes in actis eisdem, ad restituendum gratis hujusmodi actorum copiam parti solvere (ut præmittitur) nequeunti, si Auditori causæ illius paupertas notabilis videatur.

Consilium non præstent in causis in Rota cognoscendis.

§. 13. Item quòd nullus eorumdem Auditorum in causis quæ sunt in dicto Palatio, vel in brevi sperantur existere, consilium nec per se, nec per interpositam personam partibus præbeat, nec aliquod patrocinium præstet, nisi causæ propriæ, vel suorum usque ad tertium gradum consanguinitatis, vel dominorum, aut familiarum suorum, seu Ecclesiarum in quibus beneficiatus foret, existerent. Et in præmissis ultimis casibus ad Coauditorum suorum consilia minimè admittatur, quòdque hoc revelare teneatur si existeret id occultum. Item quòd nullus Auditorum ipsorum causam recipiat audiendam, si committatur eidem, in qua consilium dederit, sed ad Cancellariam ipsam incontinenti remittat alteri committendam.

Consilia à Notario causæ scribantur, eorumque & causarum secreta non pandantur.

§. 14. Item quod eorumdem Auditorum consilia, quæ præbentur in causis, scribantur per Notarium illius causæ, in qua hujusmodi consilia impenduntur, & secreta causarum & consiliorum eorumdem, tàm per ipsos Auditores dictarum causarum, quàm per Notarium in eis scribentem sub sigillo credentiæ teneantur.

Testes in causis arduis ab Auditoribus examinentur.

§. 15. Item quòd quando testes sint vel fuerint in Curia examinandi in causis quæ in Palatio ventilantur, in punctis arduis eosdem testes per se dicti examinent Auditores.

Notarii eorum officium fideliter & diligenter exerceant.

§. 16. De supradictis quoque Notariis eorumdem Auditorum scribentibus in causis illis commissis, similiter statuendo & ordinando subjungimus, quòd diligentes & attenti existant in commisso eis officio Notarii prælibati, ac fideliter & sollicitè scribant, & exerceant officium antedictum, & quòd à partibus, vel aliquo alio earum nomine nihil recipiant, nisi prout est infrà descriptum, taxatum, & etiam ordinatum. Contrarium verò facientes duplum restituere teneantur.

Examinentur Notarii ante admissionem ad officium, & jurent ut sequitur.

§. 17. Item quòd nullus eorumdem Notariorum in eodem Palatio scribat in causis coram aliquo ipsius Palatii Auditore, nisi primo per Vicecancellarium vel alium de ejus speciali mandato, de literatura, ac scriptura sufficienti ad hujusmodi Notariatus officium exercendum examinatus, ac de vita & conversatione ipsius informatione recepta, necnon approbatus fuerit per eumdem, ac etiam juramentum in manu Vicecancellarii præstiterit in hac forma.

Forma de juramenti Notariorum.

§. 18. Ego N. Notarius N. Auditoris, commissum mihi officium sollicitè & fideliter exercebo. A partibus causas habentibus vel habituris, in quibus sum vel fuero Notarius deputatus, vel ab earum aliqua, seu à quocumque alio earum nomine quovis colore seu modo quæsito, nihil recipiam, ultra taxationem per Sanctiss. D. N. D. Joannem XXII. Summum Pontificem super hoc ordinatam. Nullam causam mihi committi procurabo scribendam, nec adhibebo instantiam aliquam in hac parte. Non ero promotor, seu procurator in causis quæ coram Auditore meo agitantur, seu quas agitari continget. In causis prædictis, in quibus sum vel fuero, ut præfertur, Notarius deputatus, omnes actus judiciarios substantialiter in manuali seu memorali, in Auditoris mei præsentia, & etiam partium, si hoc expectare voluerint, conscribam, & postquam illos conscripsero, eos necnon instrumenta, & omnia alia, & singula in causis producta, ubi requisitus ab Auditore vel partibus, seu earum aliquefuero, in Registrum fideliter redigam, vel redigi faciam requisitus ab eidem partibus, vel earum aliqua in singulis terminis successivè, & partibus ipsis copiam cùm per Auditorem decreta fuerit, sine difficultate & fraude quacumque faciam, salvo meo salario per ipsum Dominum Summum Pontificem moderato. Secreta causæ, secretè tenebo, & præsertim consilia Auditorum, & sententiam donec ipsa sit prolata. Supradicta omnia, & singulo promitto, & juro attendere & servare, sine omni dolo & fraude, Sic me Deus adjuvet & hæc sancta Dei Evangelia.

Causas non affectant.

§. 19. Item statuimus, & etiam ordinamus, quòd nullus Notariorum ipsorum causarum aliquam

sibi

sibi committi scribendam, per se vel alium procuret, seu adhibeat instantiam in hac parte.

Modesti sint.

§. 20. Item quòd dicti Notarii omnem modestiam, & honestatem in omnibus studeant observare.

Quisque suo Auditori tantum servire possit.

§. 21. Quòdque nullus eorumdem Notariorum, qui per aliquem dictorum Auditorum in Notarium receptus extiterit, alterius Auditoris Notarius esse valeat quamdiu erit primi Auditoris Notarius.

Concubinas non retineant.

§. 22. Item quòd nullus Notariorum ipsorum concubinam tenere præsumat, & si quis eorum ad præsens teneret aliquam, eam dimittere teneatur. Si verò infrà octo dies post publicationem statuti, & ordinationis præsentis ipsam non dimiserit, illam vel alium deinceps minimè resumpturus, & deinceps ipse vel alii reperti fuerint aliquam tenere, ab officio Notariatus in dicto Palatio exercendo perpetuò sint privati.

In Rota procuratores non sint &c.

§. 23. Item quòd præfati Notarii, promotores seu procuratores in causis quæ coram Auditore suo agitantur, in dicto palatio non existant. Item quòd nullus Notarius alicujus Auditoris deinceps audeat scribere vel præsumat in causa, si alterius partium dictæ causæ in audientia literarum Contradictarum, vel in Palatio Apostolico, seu in Romana Curia procurator vel promotor negotiorum, seu pensionarius quoquomodo fuerit vel existat. Sed si ex ignorantia contingeret Auditorem, aliquam vel aliquas causam seu causas alicui tali Notario committere ad scribendum, statim Notarius hujusmodi causam seu commissionem in manibus dicti Auditoris restituat. Contrarium faciens per annum ab officio Notariatus in palatio exercendo sit eo ipso privatus.

Quoad registra servent hic tradita. Tu attende Paul. V. constitutionem, ut in rub.

§. 24. Item præfati Registrum cujuscumque causæ in qua Notarii deputati existunt, cum manuali suo, & productis originalibus, antequam Registrum Auditori exhibeant, & copias in publicam formam seu in simplicem scripturam redactas, cum eodem Registro antequam partibus tradant diligenter auscultent, & aliàs sic perfectè videant, & corrigant diligenter, quòd per eorum incuriam negligentiam vel aliàs nihil de substantialibus omittatur, seu damnum aliquod patiatur aliqua partium earumdem, nec in favorem vel præjudicium unius partium præmissa complere differant vel postponant. Item quòd jam dicti Notarii, omnes actus judiciarios clarè, distinctè, & substantialiter in manuali seu memoriali, in Auditoris causæ in qua scribunt præsentia & partium, si expectare voluerint, conscribere non postponant. Et postquam illos conscripserint, in Registrum fideliter redigant vel redigi faciant, & requisiti ab ipsis partibus vel earum aliqua, in singulis terminis, partibus eisdem copiam cùm per dictum Auditorem decreta fuerint, sine difficultate & fraude quacumque faciant, salvo suo justo salario inferiùs moderato. Item quòd iidem Notarii in Registro illius causæ in qua scribunt, ut prædicitur, omnes sententias definitivas, & interlocutorias, ac inhibitiones, necnon intimationes, & appellationes verbo vel in scriptis emissas, ex integro de verbo ad verbum conscribant, cùm per partem vel partes seu Auditorem ipsius causæ fuerint requisiti. Item quòd instrumenta, & alia per partes producta diligenter registrent, vel registrari faciant Notarii memorati. Acta verò in partibus habita minimè registrent, sed conserventur perillius causæ Notarium diligenter, nisi partes vel earum altera, illa peterent registrari, pars verò hæc petens de registro satisfacere teneatur. Item quod Notarii quos interdum perpetuò, & interdum ad tempus de Curia absentari contigerit, omnia Registra, acta, & producta causarum in quibus erant Notarii deputati, illi videlicet, qui animo non redeundi recedunt, alicui alteri Notario idoneo jurato, examinato, & approbato ut supra, subrogando loco ipsius; ille verò qui ad tempus abesse voluerit, uni ex aliis Notariis Auditoris sui, de ipsius Auditoris licentia & scientia, tradere & deponere teneatur. Qui Notarius depositarius, in prædictis eidem se absentanti commissis pro eodem absente scribat fideliter, & suppleat ejus vices.

Taxa Notariorum Rotæ circa registra. Attende d. constitutionem Paul V.

§. 25. Cæterùm, quia optat præmium quisque labor, & laboranti non est debitæ mercedis exhibitio deneganda, moderamine nihilominùs observato, ne sanguinem eliciat nimietas emungentis, subsequitur per statuta & ordinationes hujusmodi certus modus rationabilis & discretus, per quem, prædictis Notariis pro eorum salario moderata satisfactio præbeatur, & litigantes, qui litigiorum involvuntur anfractibus, & plerisque fatigantur laboribus diuturnis, superfluis expensarum effusionibus, non graventur. Quòd videlicet prædicti Notarii pro petia registri unum turonensem argenti cum dimidio, & non plus habeant, & petia 26. lineas ex qualibet parte contineat, & quælibet dictarum linearum habeat quatuordecim dictiones. Item quòd pro petia registri redacta in formam publicam, receptione unius turonensis cum dimidio similiter sint contenti.

Copiasque.

§. 26. Item quòd pro copia sive copiis, sive in quaterno, sive in petiis longis fiant de folio, sive de petia registri unum tantùm similem recipiant turonensem.

Citationes

§. 27. Item quòd pro citatione in audientia publica legenda, ultra medium similem turonensem ipsis recipere licitum non existat.

Inhibitiones.

§. 28. Item quòd pro inhibitione, quæ in causis fieri solet, si redigatur in publicum instrumentum sex similes turonenses recipiant & non ultrà.

Intimationes.

§. 29. Item pro intimatione, cùm in publicum redigatur instrumentum, non ampliùs quàm quatuor similes valeant recipere turonenses.

Appellationes Loca restituta à §. 4. usque ad §. 37.

§. 30. Item pro appellatione si redigatur in publicum instrumentum, de petia registri, duos dumtaxat turonenses similes recipere licitum sit eisdem.

Testium depositiones.

§. 31. Item qòud de attestationibus testium, quos quisque Notariorum examinaverit præfatorum, de petita registri receptionem duorum turonensium similium non excedat, & de copia ipsarum attestationum, unum cum dimidio similium turonensium Notarii prædicti de petita ejusdem registri recipiant, si copia ipsa in formam publicam redigatur. Si verò hujusmodi copia in papiro recipiatur, prout suprà de aliis copiis est expressum.

Sententias diffinitivas.

§. 32. Item de sententia definitiva pro qualibet petita registri, possunt duodecim similes recipere turonenses. De instrumento verò publica, cùm per se de sententia ipsa confectum extiterit, duodecim similes turonenses pro qualibet registri petia debeantur, & pro copia sententiæ in publico, sive in simplici, quantum & de aliis copiis superius est expressum.

Interlocutorias que.

§. 33. Item quòd de interlocutoria vim definitivæ habente, ut de sententia suprà proximè exprimitur, observetur. Si verò talis interlocutoria vim definitivæ nequaquam habeat, recipiantur duo similes turonenses pro petia registri, ut suprà dicitur computando, & si de interlocutoria ipsa, instrumentum per se publicum fiat, sex pro eodem poterunt recipere instrumento.

Scripturas judiciales.

§. 34. Item volumus, statuimus, & etiam ordinamus, quòd cæteræ scripturæ judiciales taxentur secundùm modum superiùs designatum, hoc tamen adjecto, & ordinato specialiter & expresse, quòd videlicet ubicumque in taxationibus antedictis de turonensi grosso fit mentio, id de illo intelligi volumus quamdiu Romana Curia fuerit circa montes, ubi verò ultra montes, Romæ videlicet vel in aliis Italiæ partibus Curiam esse contigerit ipsam, Romanus loco Turonensis ponatur, & computetur in taxationibus antedictis.

Inobedientes puniantur.

§. 35. Caveant tamen Notarii memorati, quòd propter præmissas modificationes, scripturas prolixiores nequaquam efficiant, neque ponant superflua in eisdem, nisi prout necessarium fuerit, & est hactenus fieri consuetum, nec malitiose differant

vel differre procurent scripturas partibus assignare. Contrarium verò facientes duplum restituant. Et si super hunc frequentaverint excessum, ab Auditorio sui Auditoris, & prædicto palatio expellantur.

Juramenta prædictorum.

§. 36. Volumus insuper, statuimus, & etiam ordinamus, quòd Venerabiles fratres nostri Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ab Auditoribus & Notariis suis, necnon Camerarius noster ab Auditore, vel Viceauditore Curiæ Cameræ nostræ, ipsiusque Notarii, & etiam Marescallus Romanæ Curiæ à Judicibus & Notariis eorum seu quicumque alii auctoritate Apostolica causas in Romana Curia audientes seu etiam audituri, à Notariis suis in eisdem causis, juramentum recipiant juxta formas quibus curare debent dicti Auditores & Notarii Palatii Apostolici per nos, ut præmittitur ordinatas, in quantum tanget officia eorum.

Executorum deputatio.

§. 37. Item statuimus, & ordinamus, quòd præfata alia, quoad munera, dona, & xenia, ac scripturarum exactiones, quæ ut præfertur de Auditoribus, & Notariis dicti Palatii sunt statuta, & etiam ordinata per dictorum Cardinalium, & etiam Curiæ Cameræ nostræ Auditores, & Judices Curiæ Marescalli, ac per ipsorum, & quorumcumque aliorum in Romana Curia causas auctoritate Apostolica audientium, & auditurorum in posterum Notarios serventur inviolabiliter.

Jussio hanc Bullam describendi in Cancellaria, & audientia contradictarum.

§. 38. Ut igitur ordinationes & statuta nostra hujusmodi quæ perpetuis futuris temporibus duratura censemus, inviolabiliter observentur, & ne illa ob memoriæ labilitatem humanæ oblivioni dentur, & etiam ut Auditores & Notarii prælibati per ordinationum & statutorum eorumdem inspectionem assiduam, circa eorum observantiam attentiùs & vigilantiùs sint attenti, volumus & statuimùs, ut ordinationes, & statuta nostra hujusmodi de verbo ad verbum in Cancellariæ, & prædictæ audientiæ literarum nostrarum registris, ex integro conscribantur.

Singulisque annis in principio Rota eam publicè legendi.

§. 39. Quòdque in singulis annis in Kalendis Octobris, vel prima sequentis audientiæ die si festum fuerit, die Kalendarum ipsarum, ordinationes & statuta hujusmodi, legantur solemniter in audientia prælibata. Et quilibet Auditorum, & Notariorum ipsorum penes se copiam conservet, & habeat eorumdem.

Sanctio pœnalis.

§. 40. Nulli ergo omninò hominum, liceat hanc paginam nostrorum decretorum, statutorum, reformationis, prohibitionis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis DEI ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

XV.

Approbatio Congregationis Monachorum B. Mariæ montis Oliveti Ordinis S. Benedicti.

Alia de hac Congregatione notabo infrà in Clem. 6. Const. 1. Sollicitudinis.

Sacra Rituum Congregatio edidit Decretum ad favorem Abbatum hujus Congregationis super usu Baldachini, & Assistentium, quod confirmavit S. D. N. Urb. VIII. Const. 97. Exponi inf. Tom. 4.

Edita A. D. 1324.

JOANNES EPISCOPUS *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati Conventui Monasterii S. Mariæ de Monte Oliveio in Accona. Ordinis S. Benedicti, Aretin. Diœcesis, Sal. & Apost. benedictionem.*

Exordium.

Cum à nobis petitur quod justum est & honestum, tàm vigor æquitatis quàm ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum.

Approbatio Congregationis Monachorum S. Mariæ Montis Oliveti.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu, personas vestras, & locum, in quo divino estis obsequio mancipati, cum omnibus bonis quæ in præsentiarum rationabiliter possidetis, aut in futurum justis modis præstante Domino, poterit adipisci, sub Beati Petri, & nostra protectione suscipimus, specialiter autem, Decimas, Grancias, Curtes, Terras, Vineas, Domos, Prata, Nemora, Possessiones, & alia bona vestra, sicut ea omnia justè ac pacificè possidetis, vobis & per vos Monasterio vestro auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, salva in prædictis Decimis moderatione Concilii generalis.

Sanctio pœnalis.

§. 2. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ protectionis & confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Avinion. 16. Kal. Junii, Pont. nostri A. 8. Dat. P. A. 8. die 12. Maji.

BENEDICT.XI. DICTUS XII. PONT.CIC. ANNO DOMINI MCCCXXXIV.

Anno 1334.

Benedictus XI. Gallus de Provincia Tolosana, oppido Savarduno, Diœcesis Appamiarum, Jacobus Furnerius anteà dictus, Guilielmi filius, creatus Avinione 13. Cal. Januarii, Anno Domini 1334. coronatus die Dominico Cal. Januarii 1335. vixit annos 7. menses 4. dies 6. Creavit Cardinales 6. Obiit Avinione 7. Calend. Maji, Anno Domini 1342. Sepultus in Cathedrali S. Mariæ de Donis. Vacavit sedes dies 11.

I.

Quod Fratres Mendicantes, ad Ordines Monachorum Nigrorum, & Cisterciensium transire non possint, absque licentia Romani Pontificis.

Ampliorem prohibitionem ejusdem indixit Martinus V. in Extravag. 1. de Regularibus. Et attende generalem sanctionem Pii V. infrà Tom. 3. in sua const. 89. Quacumque.

De Monachis autem Nigris, notabo in const. 2. Eugenii IV. Dispositione. Et de Cisterciensibus, vide in const. ab hac secunda.

BENEDICTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita, A. D. 1335.

Exordium.

Regularem vitam professis expedit subtrahi omnem inquietitudinis & turbationis materiam, quod in contemplationis suavitate quiescere valeant, & tranquillum reddere Domino famulatum.

Causæ hujus prohibitionis.

§. 1. Cùm igitur ex eo quod professores Ordinum mendicantium, ad Monachorum Nigrorum, & Cisterciensium Ordines consueverint plerumque transire; multas in dictis Ordinibus turbationes, infestationes, molestias, damna, & scandala provenisse experientia doceat manifestè.

Prohibitio transitus de quo in rub.

§. 2. Nos his ex debito pastoralis officii pro futuro tempore occurrere cupientes, de consilio Fratrum nostrorum decernimus, nequis cujusvis Ordinis Mendicantium professor, ad aliquem dictorum duorum Ordinum quoquomodo transire valeat, sine Romani Pontificis licentia speciali, plenam & expressam de constitutione hujusmodi mentionem faciente.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Non obstantibus privilegiis Apostolicis quibuscumque concessis in contrarium dictis Ordinibus Mendicantibus seu eorum Prælatis, aut aliquibus eorumdem, quæ quoad hoc nullius ex nunc fore decernimus firmitatis.

Sanctio pœnalis.

§. 4. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam hujus nostræ prohibitionis, derogationis, ac voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. Avinione, quarto Nonas Julii, Pont. nostri Anno 1. Dat. P. A. 1. die 4. Julii.

II.

Reformatio Advocatorum & Procuratorum Curiæ Romanæ.

Aliàs eorumdem, necnon & Notariorum ejusdem Curiæ reformationes quamplures pro temporum conditione multi Pontifices ediderunt, sed hanc ipse uti antiquiorem, & alteram Pauli V. tamquam novissimam, & cuncta plenissimè continentem, infrà Tom. 3. in sua const. 71. & sequenti, in hoc opere inserere contentus fui, unà cum adnotationibus ibi in apostillis sigillatim appositis.

Edita A. D. 1340.

BENEDICTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Cadit sub Anno 6.

DEcens & necessarium existimamus, ut patroni causarum, qui in Romana Curia officium Advocationis assumunt, deinceps discreto & optimo ordine dirigantur.

Patroni causarum modestiam servent.

§. 1. Sit ergo causæ patronus in proponendo efficax, pertinentia dumtaxat ad negotium de quo agitur recitans, superflua & impertinentia non admittens, nec ultra quam causæ exposcit utilitas in licentiam conviciandi, & maledicendi temeritatem prorumpat.

Pauperum causas gratis agant

§. 2. Caveant tamen Advocati, ne de causis pauperum (quas per illos qui eas proponere volunt gratis proponi volumus) quicquam omninò recipiant, etiam de ipsorum pauperum prompta instantia liberalitatis oblatum. Qui autem ab eis aliquid receperint, nequaquam dominium ejus acquirant, sed ad restitutionem dupli ejus quod receperint, sic eis teneri volumus & adstringi, ut nihil per dictos pauperes remitti possit eisdem, ad quam quidem restitutionem per Vicecancellarium S. R. E. qui erit pro tempore per censuram Ecclesiasticam compellantur.

Causarum multitudinem, quibus sufficienter intendere non possunt non suscipiant.

§. 3. Ne verò (quòd absit) cupiditatis ardor incitet Advocatum pro immoderato lucro captando ad suscipiendum causarum multitudinem, ad quarum patrocinium non sufficit, non absque ipsarum detrimento causarum, & clientulorum suorum irreparabili præjudicio & jactura, omnibus Advocatis ejusdem Romanæ Curiæ præsentibus & futuris, districtiùs inhibemus, ne quisquam eorum tot causas suscipiat, quod eis opportunitatem necessarii studii, & solertiam debitam in prosequendis seu dirigendis eisdem nequeant exhibere, cùm melius sit benè pauca attendere, quàm multa suscipere periculosè quòd si fortè contra inhibitionem hujusmodi tot causas receperint, ut eisdem singulis non possint debitum studium, & necessitatem solitam adhibere, & ob hoc dictas causas, vel earum aliquam perire, vel nimis dispendiosè differri contingat, ad restaurationem expensarum, damnorum & interesse partis, si talis sit causa, quæ extimationem recipiat, vel de cujus interesse partis possit satisfieri, integraliter teneantur, alioquin ultra expensas easdem pro ejusdem Vicecancellarii in causis Consistorialibus, in causis verò aliis quas apud Sedem Apostolicam agitari contigerit, pro Auditorum ipsarum causarum, sive Auditores ipsi sint Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sive alii qui apud Sedem prædictam hujusmodi causas audierint, arbitrio puniantur.

Causas suscipiendas examineat, & injustas dimittant.

§. 4. Rursus, quilibet Advocatus antequam causam proponendam, & dirigendam suscipiat, factum clientuli cujus erit negotium, cum principali si poterit, vel cum Procuratore seu promotore causæ ipsius, & quæ munimenta, qualesque probationes super dicto negotio clientulus habeat, & habere poterit, examinet diligenter. Etsi ex informatione hujusmodi reperiat justam, rationabilem, & probabilem ejus causam (quoniam informationem in scriptis redactam sibi faciat exhiberi) causam assumere poterit suo patrocinio adjuvandam. Si verò injustam, & improbam ex dicta informatione repererit, eam non assumat, sed à patrocinio suo repellat, partique repulsæ consulat quòd dictam causam dimittat, nec in prosecutione ipsius se & alteram partem vexet laboribus & expensis.

Pacta quotæ litis non ineant.

§. 5. Caveant autem quòd ultra conventum salarium, nihil omninò lite pendente recipiant quantumcumque gratis oblatum, nec clientulis vel aliis pro ipsis ineant, nec aliquam faciant pactionem, alioquin ad restitutionem dupli illius quod receperint, ultra dictam conventionem teneantur, nulla remissione partis in hoc profutura. Et contractus hujusmodi juribus non subsistant, & aliàs per eumdem Vicecancellarium in causis Consistorialibus, in aliis verò causis per Auditores earum, prout visum fuerit, puniantur.

Infideles vel negligentes in agendis causis, coerceantur.

§. 6. Præmissis quoque adjiciendo providemus, ut si dicti Advocati vel Procuratores minùs fideliter, vel negligenter causas assumptas duxisse vel direxisse, vel scienter malam causam vel improbam assumpsisse inventi fuerint, per præfatos Vicecancellarium in causis Consistorii, & per Auditores in causis quas audient ad emendationem damnorum, & expensarum, quæ & quas ad hoc partes incurrent, omni appellatione cessante, censura simili adstringantur. Et si eisdem Vicecancellario vel Auditoribus forsitan videatur ex qualitate vel frequentia dictorum excessuum vel defectuum, dictos Advocatos vel Procuratores fore gravius puniendos, possint ad tempus vel in perpetuum eis interdicere officia prælibata.

Indigentibus, de idoneis causarum patronis provideatur.

§. 7. Denique quia periculosum posset esse partibus, si patroni causarum quos aut meritum peritiores fecerit, aut vetustas pro una parte consistant, sicque partem aliam necesse sit à rudibus atque tironibus sustineri, statuimus ut si partes hoc petierint, causidicorum distributio prout melius fieri poterit fiat, & singulorum exequetur partibus auxilium, ac hujusmodi æqua divisio in causis quæ tractantur in Consistorio, per Vicecancellarium, in aliis verò per Auditores ipsarum causarum fiat, ac duobus Advocatis dumtaxat pars quælibet sit contenta, nec plures valeat obtinere.

Sanctio pœnalis.

§. 8. Nulli ergo omninò hominum, liceat hanc paginam nostrorum decretorum, statutorum, reformationum, mandatorum, prohibitionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 6. die 27. Octob.

Dat. Avinione, 7. Kal. Novemb. Pont. nostri Anno 6.

III.

Reformatio Ordinis Cisterciensis Monachorum S. Benedicti.

Similes Reformationes, Ordinisque restaurationes, vide infrà Tom. 2. in constit. 70. Pii IV. In eminenti, & const. 102. Pii V. Ex innumeris, & const. 18. Gregorii XIII. Superna lib. 2. in dicto Tomo 2.

Hujus Ordinis institutionem & alia, attende suprà in constitut. Paschalis II. fol. 30. ubi notavi, & in cap. 6. & seq. de Statu Monachorum, & hic suprà in constit. 1.

Edita A. D. 1335.

BENEDICTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Ordo Cisterciensis multum dilatatus, & divini cultus ministerio deditus, m il est à Sede Apost privilegiis decoratus.

FUlgens sicut stella matutina in medio nebulæ, sacer Cisterciensis Ordo in Ecclesia militante, strenuè militat operibus & exemplis, fervideque satagit per sanctæ contemplationis applausum, & innocentis vitæ meritum montana scandere cum MARIA, seque per exercitium laudabilium actionum, & pensum piorum operum curiosum, Marthæ satagentis officio conformare. Hic nempe Ordo in divini cultus ministerio sedulus, ut sibi & aliis proficiat ad salutem in sacræ lectione paginæ studiosus, ut ad perfectam excellentiæ supernæ cognitionem valeat pervenire, præstans, & promptus in operibus charitatis, ut adimpleat legem Christi, à mari usque ad mare palmites suos meruit dilatare, quia gradualiter ad virtutum culmina patenter ascen-

dit, & proinde per sacri pneumatis inflammantis corda debilia fistulas, gratiis abundavit, dignumque se reddidit à Romana Ecclesia, Ecclesiarum omnium magistra, multis insigniri privilegiis, & gratiosis favoribus communiri.

Hic est Pont. qui dicti Ordinis alumnus fuit illius incrementum exoptans.

§. 1. Hujus quoque Ordinis ab adolescentia nostra perseveranter jugum sustulimus, & in eo alumni effecti, per temporum curricula diuturna crevimus, tàm in illo quàm extra ipsum successivis prælationum honoribus, & tamdem conscendimus quamquam immeriti, summi Cathedram pastoratus. Licèt autem exigente Apostolici magisterii cura, cujuslibet Ordinis approbati incrementum felix & floridum plenis affectibus in eo zelemur, à quo cœlicæ ac terrenæ salutis perfectio derivatur, eumdem tamen Cistercienscm Ordinem acie internæ devotionis & charitatis aspicimus, & ea quæ ipsius salutem & prosperitatem respiciant, quatenùs æterni Patris beneplacitis gratificari credimus, favorabiliter promovemus.

Statuta infrà scripta observanda præscripta.

§. 2. Sanè recensentes memoriter, quòd ab olim dum eramus intra Ordinem prælibatum, certa nos experientia instruebat, quòd super quamplurimis articulis inferiùs explicatis, Ordo ipse Apostolicæ provisionis remediis indigebat. Nos hactenus, & moderno tempore super eis & nonnullis à dilectis filiis Guillermo Cisterciensi, Joanne de Firmitate, Joanne de Claravalle, & Rainaldo de Morimundo Monasteriorum dicti Ordinis Cabilonensis & Lingonensis Diœcesis Abbatibus, diligenti collatione præhabita, super his omnibus plenariè informati dignum duximus, & pro urgenti necessitate, ac evidenti utilitate Ordinis memorati, suadentibus etiam aliis justis & rationabilibus causis, statuta & ordinationes prout series subscripta describit, auctoritate Apostolica edere, quæ volumus & decernimus solidam habere roboris firmitatem, eaque debere perpetuis futuris temporibus firmiter observari, videlicet.

Quodlibet Monasterium habeat speciale sigillum. Et omnis Abbas antequam administrare incipiat juramentum præstet de non alienandis rebus Ordinis, nisi servata forma hic tradita.

§. 3. Cùm cautelæ provisio in omnibus sit habenda, & præcipuè ne paulatim deveniat in collapsum, quod est antiquitate vel prolixitate peracti temporis acquisitum, statuimus ac etiam ordinamus, quòd quilibet Conventus cujusvis Monasterii, seu alterius loci Conventualis dicti Ordinis habeat proprium & speciale sigillum. Et quòd quilibet Abbas Monasterii, sive alius loci alterius Conventualis, administrationi principaliter præsidens ejusdem Ordinis, & etiam Abbas Cisterciensis, qui est pro tempore, antequam Abbatiæ suæ vel administrationi hujusmodi se immisceat, juramentum præstare ad sancta Dei Evangelia teneatur, quilibet scilicet inferior in manibus Abbatis qui electionem de ipso factam confirmare habebit, & in præsentia sui proprii Conventus, necnon ipse Abbas Cisterciensis, qui est pro tempore suo Conventui, & prænominatis tribus, necnon Monasterii de Pontigniaco dicti Ordinis Antissiodorensis Diœcesis Abbatibus, si apud dictum Monasterium Cisterciense præsentes extiterint. Quòd possessiones vel jura ad suum Monasterium, vel alium Conventualem locum ejus pertinentes seu pertinentia, non vendet, nec alienabit, neque impignorabit, neque de novo infeudabit, nec per aliquem modum donabit, nisi per modum inferiùs designatum. Et hoc idem illi qui nunc sunt Abbates Monasteriorum, seu aliorum locorum Conventualium ipsius Ordinis regimini Præsidentes, teneantur juramentum præstare infrà sex menses, postquam statutum & ordinatio hujusmodi publicata proximo secuturo Capitulo generali ejusdem Ordinis.

Formam autem alienandi hic subdit.

§. 4. Quòd quotiescumque alienationem rei immobilis, vel jurium alicujus Monasterii, vel alterius loci Conventualis dicti Ordinis, vel diminutionem censuum, seu pensionum, vel canonis, aut venditionem arborum, sylvarum non cæduarum imminere contigerit faciendas, tractatus duorum dierum (ad minus) interpolatorum diligens & maturus præcedere debeat, habendus per Abbatem Monasterii, seu Præsidentem regimini alterius loci Conventualis, cujus erunt res, jura, census, pensiones, canon, & sylvæ hujusmodi, cum suo Conventu Monasterii seu alterius loci Conventualis præfati. Et nihilominùs alienatio seu venditio hujusmodi, fiat de consensu ipsius Conventus, vel majoris & sanioris partis ejusdem, & quod de tractatu & consensu jam dictis, scriptura conficiatur authentica, in qua nomina, & cognomina tractantium & consentientium, & sigilla Abbatis Monasterii vel Præsidentis regimini alterius loci Conventualis, & Conventus Monasterii seu loci hujusmodi apponantur. Et antequam procedatur ad alienationem seu venditionem ipsam, petatur & obtineatur licentia super hoc ab ipsius Ordinis Capitulo generali, & subsequatur discussio super alienatione, seu venditione hujusmodi, facienda per duos Abbates prædicti Ordinis ab eodem Monasterio seu alio Conventuali loco non remotos, per dictum generale Capitulum deputandos, & cum approbatione seu auctoritate duorum Abbatum præfatorum. Quòdque tàm Abbas Monasterii seu Præsidens ipsi Conventuali loco, quàm duo Abbates prædicti, & etiam Abbas ejusdem Monasterii, vel deputatus ab eo, præsente Conventu ipsius Monasterii, seu alterius loci Conventualis, cujus res, jura, census, pensiones, vel canon, aut sylvæ hujusmodi, alienanda seu vendenda fuerint, juramentum præstent ante discussionem prædictam quòd in præmissis fideliter se habebunt, omni dolo & affectione inordinata remotis: & quod etiam fiat de causis alienationis, seu venditionis hujusmodi, & solemnitatibus præfatis, per quatuor Abbates prædictos, & Præsidentem ipsi Conventuali loco, sub eorum sigillis plena & fidelis ratio in proximo subsequenti generali Capitulo antedicto, ut videatur si circa hæc omnia debitè processerunt. Verùm cum Monasterium seu alius Conventualis locus, Castrum, Villa, Grangia, vel res alia multùm notabilis, alienandum vel alienandus seu alienanda fuerit. Capitulum generale ipsius Ordinis alienandi licentiam concedere non præsumat, nec procedatur ad eam quovis modo faciendam vel auctorizandam, nisi priùs per idem Capitulum generale Romano Pontifice consulto, & ab eo super hoc petita licentia & obtenta. Si verò aliter quàm præmissum est, aliquis Abbas, vel regimini Præsidens, alienare præsumpserit, tàm ipsi, quàm officiales ipsius Monasterii seu loci Conventualis in hac parte consentientes eisdem, ab administrationibus suis per Abbatem deponantur eorum; & alienatio hujusmodi præsumpta, sit ipso jure irrita & inanis.

Pecuniam ex alienationibus redigendam utiliter expendi & conservandi mandat.

§. 5. Cæterùm, si propter alicujus Monasterii seu loci Conventualis debita exolvenda, vel ut aliquid aliud quod eidem Monasterio seu Conventuali loco sit utilius acquiratur, aliquid alienandum extiterit, pecunia quæ inde habebitur ad nullos usus alios quàm in acquisitionem, seu debitorum solutionem hujusmodi convertatur. Et si secus actum fuerit. Abbas Monasterii, vel alius Præsidens Conventuali loco, pecuniam hujusmodi ad usus alios ut præfertur convertens, vel conversioni hujusmodi consentiens, ab administratione sua per Abbatem deponatur ipsius. Cæteri verò Monachi participes vel consentientes in idipsum, sint ad quodcumque officium seu administrationem ejusdem Ordinis inhabiles ipso facto. Nec pecunia ipsa in solius Abbatis seu alterius regimini Præsidentis, aut bursarii alicujus eorum remaneat potestate; sed reponatur in aliquo securo loco sub quatuor serraturis, & diversificatis clavibus, quarum primam teneat Abbas Monasterii seu loci Conventualis regimini Præsidens, secundam Bursarius, tertiam Prior claustralis, & quartam alius Monachus ipsius Monasterii seu loci Conventualis, de quo ejusdem Monasterii seu loci Conventualis Conventui seu majori & saniori parti ejusdem expedire videbitur, fideliter conservandam.

§. 6. Vo-

Locationum fiendarum normam explicat. Concessionemq; de parvis prædiis sterilib.

§. 6. Volumus etiam quòd circa concessiones jurium, aut redditūum alicui ad vitam ejus, vel aliud certum tempus, & circa locationes, vel etiam redditūum aut fructūum venditiones ultra quinquennium faciendas, præmissa forma per omnia observetur, hujusmodi tamen consultatione ac licentia Romani Pontificis, & etiam licentia dicti generalis Capituli, & relatione in eo facienda exceptis. Permittimus tamen quòd parvæ, steriles, vel inutiles possessiones concedi possint sub annuo censu pecuniario, vel sub certa portione seu quota proventuum, ad tantum tempus quantum visum fuerit Abbati Monasterii ipsius, & alteri Abbati alicujus Monasterii, vel Præsidenti regimini loci Conventualis ejusdem Ordinis. Præcedente tamen maturo ac diligenti tractatu habito cum suo Conventu, & de consensu ipsius vel majoris & sanioris partis ejusdem, præstitoque primitus juramento per ambos Abbates prædictos, eodem Conventu præsente, quòd concessionem hujusmodi facere intendunt pro utilitate Monasterii, seu loci Conventualis, cujus erunt possessiones prædictæ. Et si aliter hujusmodi concessio facta fuerit, eo ipso sit irrita & inanis. Si autem multitudo dictarum possessionum, quamvis parvarum, sterilium vel inutilium existeret concedenda, tunc ante hujusmodi concessionem earum, consulatur idem Capitulum generale, ac ipsius super hoc habeatur licentia prout superiùs est distinctum. Abbas verò vel Præsidens regimini loci Conventualis, si contrarium attentare præsumpserit, ac officiales ipsius Monasterii seu loci Conventualis super hoc ei consentientes, per eorum Abbatem à suis administrationibus deponantur.

Mutui quoq; aliquando recipiendi normam tradit.

§. 7. Insuper quia plerumque contingit imminere necessitatis articulum, in quo ex diversis causis expedit Abbatibus & Præsidentibus principaliter regiminibus aliorum locorum Conventualium contrahere mutuum, hanc provisionis cautelam modificatam in hac parte volumus adhiberi, quòd nullus Abbas vel alius loci Conventualis regimini Præsidens ipsius Ordinis, sine consensu proprii Conventus mutuum recipere valeat, & quod in authentica scriptura obligationis indefaciendæ apponantur eorumdem Abbatis vel Præsidentis regimini, & Conventus sigilla. Sed si Abbas à suo Monasterio, vel regimini Præsidens ab ejus Conventuali loco remotus existeret, talisque urgeret necessitas quòd sine receptione mutui, sibi vel familiæ suæ aut negotiis utilibus seu causis per eum agendis, providere non posset, permittimus quòd tunc sine suo consensu, & ejus sigillo, mutuum recipere valeat, quod tamen summam centum librarum Turonensium parvorum, seu valorem ipsarum, sive integraliter seu particulariter non excedat, cujus mutui quantitatem, causam obligationis, ac personam à qua illud receperit, Abbas vel alius regimini Præsidens, mutuum ipsum recipiens, infrà octo dies post ejus regressum ad Monasterium proprium, vel suum Conventualem locum ipsius, Conventui ad hoc specialiter congregato, explicare teneatur. Et quòd ex quo semel usque ad hujusmodi summam centum librarum mutuum receperit, non possit ampliùs mutuum recipere sine consensu & sigillo Conventus ejusdem, donec dictæ centum libræ fuerint integraliter persolutæ. Quicumque autem Abbas vel alius Præsidens regimini loci Conventualis per se vel per alium contrafecerit, eo ipso ab ingressu Ecclesiæ, ac divinis Officiis sit suspensus.

Quæcumque de consensu Consuetuum peragenda, in scriptis redigantur ut hic.

§. 8. Et quia gesta hominum, scripturæ fidei committuntur, ut rei gestæ memoria in posterum habeatur, volumus & ordinamus, ut ubicumque Abbates vel alii locorum Conventualium regiminibus Præsidentes, aliquid cum expresso consilio suorum Conventuum facient, de quo testimonialis conficiatur scriptura, quòd sigilla ipsorum Abbatum, vel aliorum regiminibus Præsidentium, eorumque Conventuum apponantur in illa. Et quòd deinceps in sigillo cujuslibet Abbatis vel alterius loci Conventualis regimini Præsidentis, quocumque nomine censeatur; ipsius nomen proprium exprimatur, ut meliùs sciri possit, per quem, & cujus tempore, id de quo agetur factum extiterit, & ut malitiis falsitatum commentis via meliùs præcludatur.

Officiales omnes juramentum de fideli administratione præstent.

§. 9. Præterea, cùm sit consonum rationi, ut negotiorum gestores & officiales de gerendo fideliter & utiliter negocia & officia exercenda illis commissa, juramenti vinculo adstringantur, volumus & ordinamus, quòd cellararii, bursarii, negotiorum gestores, rentarii nuncupati, cæterique Officiales cujuslibet Monasterii, seu alterius loci Conventualis, & eorum grangiarum Magistri, cùm ad officia vel magisteria hujusmodi assumentur, juramentum præstare teneantur in manibus eorum Abbatis, vel alterius loci Conventualis regimini Præsidentis, suique Conventus, quod in commissis sibi officiis, administrationibus, vel grangiis, fideliter se habebunt, & quod de receptis & expensis fidele computum reddent, & reliqua ipsi Monasterio seu Conventuali loco, aut eorum Bursariis assignabunt. Et quòd illi cellararii, bursarii, negotiorum gestores, Officiales & Magistri qui nunc sunt, præstare teneantur simile juramentum.

Bursarii duo eligantur in quolibet Monasterio qui quater annis singulis rationem reddant.

§. 10. Et quia ubi prudentia, & moderantia fidei firmitate vallatæ non vendicant sibi locum, luxus inest, longisque temporis victum, brevis hora consumit, decet & expedit, ut per dispensatores prudentes & fidos, quæque manuteneatur substantia, & etiam dispensetur. Unde statuimus & etiam ordinamus, quòd in singulis Monasteriis, & aliis Conventualibus locis prædicti Ordinis, per Abbatem seu alium regimini Præsidentem, de seniorum sui Conventus consilio, duo bursarii deputentur, quorum unus principalis existat. Qui siquidem bursarii omnes pecunias ipsius Monasterii vel loci Conventualis undecumque provenientes, universaliter recipiant, & de d. Abbatis, vel regimini Præsidentis mandato, cæteris Officialibus & aliis distribuant, prout fuerit opportunum, ipsique bursarii quater in anno, sed cæteri Officiales & receptores proventuum semel, & etiam pluries, si eidem Abbati vel regimini Præsidenti videbitur expedire, de omnibus receptis & expensis coram prædicto Abbate, vel regimini Præsidente, ac senioribus de Conventu ipsius Monasterii seu loci Conventualis, teneantur plenissimam & fidelem reddere rationem.

Abbates etiam de receptis & expensis rationem senioribus & bursariis reddat quolibet anno &c.

§. 11. Abbates etiam, vel regiminibus Præsidentes, coram dictis senioribus & bursariis annis singulis de receptis & expensis per eos, plenam & fidelem rationem reddere teneantur. Recipiantque ipsi Abbates, vel regiminibus Præsidentes, à dictis bursariis pecunias pro expensis eorum. Et si dum ipsi extra Monasteria vel alia Conventualia loca eorum accesserint, eos pecunias contingat de proventibus Monasteriorum, seu locorum Conventualium eorum, aut aliunde recipere, hujusmodi pecunias in ipsorum regressu, tradant bursariis prælibatis, computatis si quas de ipsis pecuniis expenderunt, Abbates verò seu aliis regiminibus Præsidentes, si secus attentare vel sibi alia retinere præsumpserint, ab ingressu Ecclesiæ ac divinis Officiis post lapsum duorum mensium à die regressus hujusmodi computandorum, tamdiu suspensi existant, donec ea tradant bursariis memoratis.

Visitatores expediant Visitatores inf. quinque dies, Evectionumque numerum taxatum non excedant, nec munus recipiant.

§. 12. Porrò quia per visitationis actum, de vita & conversatione illorum, qui visitantur exquiritur, & per eum sincerè debet correctionis & reformationis officium exerceri, nec proinde hi juxta canonicas etiam sanctiones superfluis sunt impendiis aggravandi, statuimus ac etiam ordinamus, quòd Visitatores dicti Ordinis in aliquo Monasterio per eos visitando, antequam officium visitationis incipiant, nisi prima die qua declinabunt ad illud, valeant demorari, & si manere ibi voluerint, sequenti die dumtaxat id licitum sit eisdem. Et quod visitationes in eodem Ordine faciendæ, deinceps non durent ultra triduum continuum, nisi apparens necessi-

necessitas, vel magna utilitas Monasterii visitati, dies exposceret ampliores : quòdque ille Visitator qui ultrà ipsos prædictos duos dies, vel ultrà præfatum triduum, absque necessitate & utilitate prædictis, easdem visitationes prorogare præsumpserit, si Abbas fuerit, sit à stallo chori, & loco Capituli Abbatialibus, per unum sequentem annum eo ipso suspensus, & sedere in stallo, & loco Capituli remotis à stallis aliis & locis Abbatialibus teneatur, si verò fuerit Monachus, eo ipso sit per unum annum sequentem inhabilis ad quodcumque officium,& administrationem, seu gubernationem in eodem ordine obtinenda, & nihilominùs per sex menses sequentes, in pane & aqua in suo Monasterio jejunare qualibet sexta feria teneatur, & quòd similes pœnas incurrant Abbates, & Monachi qui visitationis officium impendendo, numerum evectionum per fœl. recor. Clementem Papam IV. Prædecessorem nostrum super hoc taxatum excedent. Nec præsumant Visitatores ipsi ante hujusmodi eorum visitationem vel in ipsa, seu post eam, occasione dictæ visitationis, aliquod munus suspectum per se vel alium recipere, nec illud à suis recipi permittant, expensas tamen quas fecerint ad visitatum Monasterium eundo, & de ipso redeundo, recipere valeant juxta ordinationem super hoc factam per Clementem eumdem.

Clem. const. est cujus n. 3. sup. fol. 134.

Et à Monasteriis inter jacentibus victum solummodò recipiant.

§. 13. Ubi autem à Monasterio jam visitato, usque ad Monasterium visitandum aliquod vel aliqua Monasteria in itinere constituta extiterint, ad quæ dicti Visitatores possint commodè declinare, hoc ipsi efficere valeant, dictaque Monasteria taliter constituta, eosdem Visitatores charitativè recipere, decenterque tractare, ac eis providere in victualibus teneantur, & pro diebus quibus ad hujusmodi constituta ut præfertur, Monasteria declinabunt, & eis ut prætangitur provisum extiterit, nullas expensas possint à Monasteriis seu locis recipere visitatis. Abbas autem contra prædicta recipiens, nisi infrà duos menses à receptione hujusmodi computandos, eis à quibus receperat, receptum restituat, ipsis elapsis, duplum restituere teneatur. Monachus verò quicquid contrà id receperit, restituere non postponat, & ob hoc regulari subjaceat disciplinæ.

Qui & quando Visitatores, sibi in Visitatoribus Abbates adjungere possint.

§. 14. Nec audeant præfati Visitatores in ipsis Visitationibus, sibi alios Abbates adjungere, nec ipsi alii Abbates se illis adjungant, nisi pro consilio, vel auxilio, ubi casus depositionis alicujus Abbatis, vel aliud magnum & arduum negocium, seu patriæ, vel locorum, per quæ transire haberent, periculum immineret, seu interpretatio linguarum necessaria foret, verumtamen Cisterciensis, & quatuor Abbates quatuor principalium filiarum, qui sunt pro tempore, ac superiùs nominantur, in eisdem visitationibus unum alium Abbatem si velint secum recipere, vel sibi adjungere, valeant.

Visitatores an possint revelare nomina eorum, qui in Visitatoribus secreta eis notificant.

§. 15. Neque prædicti Visitatores nomina eorum, qui eis in ipsis visitationibus secreta revelaverint aliqua, ea revelare præsumant, nisi tunc demum, cùm propter revelata hujusmodi ad alicujus punitionem vel pœnam fuerit procedendum, nec non revelantes hujusmodi puniantur vel pœnam fuerit procedendum, necnon revelantes hujusmodi puniantur plùs vel minùs prout facti qualitas exiget, secundùm arbitrium ipsius Ordinis Capituli generalis.

Abbates visitantes quid recipere possint.
Ad hoc habes etiam etiam supra const. 3. Clement. iv. fol. 134.

§. 16. Et quòd Abbates majores post Abbatem Cisterciensem, & quatuor alii Abbates earumdem principalium filiarum qui sunt pro tempore, extrà visitationes eorum, sex tantùm, alii verò minores Abbates, quatuor evectionibus sint contenti, nec hoc prætextu qui paucioribus uti solebant, credant sibi potestatem plurium attributam.

Abbates & Monachos ad Capitulum euntes vel inde redeuntes aut aliter uti hospites ad aliquod Monasterium accedentes, bi-duò illic infirmi existant.

§. 17. Rursus, præcavere volentes, ne per Abbates vel Monachos dicti Ordinis declinantes ad alia Monasteria ejusdem Ordinis, veniendo ad hujusmodi Capitulum generale, vel de illo redeundo, seu aliàs, hujusmodi alia Monasteria plùs debito aggraventur, statuimus & ordinamus, quòd Abbates aut Monachi præfati ad idem Capitulum venientes, vel de ipso redeuntes, seu aliàs, tamquam hospites ad aliquod Monasterium seu locum Conventualem jam dicti Ordinis declinantes, non remaneant in eodem Monasterio seu Conventuali loco, vel aliorum locorum ipsorum, ultrà diem, qua illuc declinaverint, & sequentem, nec ultrà dictos dies, Abbas vel Cellararius aut aliquis alius dicti Monasterii seu loci conventualis, aut aliquorum locorum eorumdem, ipsos invitare, vel ampliùs eis aliquid ministrare præsumat. Quòd si ex aliqua rationabili causa, ipsi vel aliquis de familia eorumdem, ampliùs remanere voluerint, expensas quas tunc ibi fecerint, de bonis proprii Monasterii vel aliunde procuratis solvere teneantur. Quicumque verò contrarium fecerint, tàm dantes, quàm recipientes, de inobedientia & transgressione hujusmodi statuti & ordinationis nostrorum, per generale dicti Ordinis Capitulum puniantur. Sed per prædicta nullum jus ipsorum declinantium alicui acquiratur, etiam per ipsos duos dies vel aliàs ad aliquod Monasterium seu locum Conventualem ejusdem Ordinis, aut locorum eorum declinandi, aut in eorum aliquo remanendi, hoc tamen salvo, quòd circa patenter infirmantes, solita charitas, & pia hospitalitas observentur.

Abbates non accedentes ad Capitulum generale coërceantur ut hic.

§. 18. Quia verò ideò sunt hujusmodi generalia Capitula instituta, ut in eis de statu Monasteriorum, & aliorum locorum regularium, ac de reformatione Ordinis, & observantia regulari, tractatus debeat diligens adhiberi, dignum & debitum fore dignoscitur, ut ad illa conveniant universi, quibus id imminet, præpeditionem Canonicam non habentes, quare statuimus & etiam ordinamus, quòd Abbates ipsius Ordinis qui de cætero non venerint ad dictum Capitulum generale (qui venire tamen tenebantur, secundùm Ordinis prædicti statuta, non habentes impedimentum legitimum, seu licentiam specialem ab eo qui dare possit eamdem) exhibere teneantur duplum ejus quod expensuri essent ad idem Capitulum, veniendo & redeundo de illo, duplumque hujusmodi solvere in sequenti Capitulo generali in utilitatem ipsius generalis Capituli convertendum, & quòd possint Definitores ejusdem Capituli generalis tales Abbates non venientes, ad duplum hujusmodi exsolvendum, auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, sublato appellationis obstaculo coarctare, eorumque super hoc processum habendum, & ferendas sententias publicare, ac facere publicari. Quódque circa ipsum duplum in totum vel in partem nulli valeat fieri gratia vel remissio indulgeri. Illi verò Abbates qui legitimum impedimentum, seu licentiam hujusmodi asseruerint se habere, illa conventibus suis tempore quo iter eundi ad d. Capitulum arripere deberent, exponere teneantur, & nihilominùs subsequenter de dictis impedimento sive licentia in ipso generali Capitulo fidem facere per suum procuratorem, seu excusatorem probum & idoneum virum, habentem speciale mandatum præstandi juramentum in animam ipsius mittentis, causas absentiæ, ac impedimentum hujus vera esse, quòd quidem juramentum præstare teneantur, si visum fuerit Abbati Cisterciensi qui est pro tempore, ac Præsidentibus ipsi Capitulo generali. Et si Abbas ac præsidentes præfati tale impedimentum & licentiam ipsam non esse legitimam fuerint arbitrati, tales Abbates qui ad idem Capitulum nequaquam venerunt, declarent incurrisse pœnam solvendi præfatum duplum, quemadmodum est præmissum.

Quicumque ad solvendum debitas contributiones cogantur ab Abbate Cistercii, & aliis quatuor primis Abbatibus.
Has contributiones solvi jussit, etiã Greg. 13. inf. in sua const. 18. Superna.

§. 19. Quia verò nonnulli sicut accepimus, ad solvendum contributiones, quæ in eodem Ordine pro necessitatibus & usibus communibus, & aliàs consuetis ipsius Ordinis pro tempore imponuntur, se reddunt difficiles & remissos, Nos adversus eos, & circa negotia contributionum ipsarum, aliaque illa contingentia, prout sequitur duximus providendum, videlicet quòd Abbati Cisterciensi, & quatuor Coabbatibus principalium filiarum supradictis, & qui pro tempore fuerint, & cuilibet eorumdem auctoritate

Aposto-

Apostolica, remoto appellationis obstaculo, per censuram Ecclesiasticam, & per alia remedia juxta d. Ordinis instituta & observantias consuetas, aliaque opportuna remedia, compellendi eos, quibus dictæ contributiones pro tempore impositæ fuerint, ad solvendum easdem, & ad id etiam coarctandum, recusantes seu negligentes solvere præfatas contributiones jam impositas, & quosvis alios impedimentum præstantes publicè vel occultè, quò minùs contributiones prædictæ solvantur, ad desistendum prorsus ab impedimento hujusmodi, nec non processus habendos, ac excommunicationis, suspensionis & interdicti aliasque sententias ferendas in tales recusantes, negligentes, & impedimentum præstantes, nunc & in posterùm, in eorum & aliis Monasteriis ac locis circumvicinis dicti Ordinis, prout fuerit opportunum, ac in generali Capitulo ipsius Ordinis publicandi, & publicari faciendi, plenam atque liberam concedimus tenore præsentium potestatem.

Contributiones recipiantur à tribus Abbatibus per Capitulum vel Definitores eligendis quolibet anno, dispensenturque ab eisdē & custodiantur, & de eis in seq. Capitulo ratio reddatur.

§. 20. Volumus autem quòd prædictas contributiones deinceps recipiant tres Abbates d. Ordinis ad hoc per ipsum generale Capitulum, seu per Definitores ejusdem, annis singulis deputandi, qui juxta ordinationem d. Capituli, seu Definitorum ejus pro necessitatibus & usibus communibus, aliasque consuetis jam d. Ordinis dispensent easdem, & si quid de ipsis contributionibus superfuerit, in aliquo Monasterio securo ad hoc per dictum Capitulum, vel per ipsius Definitores eligendo ponatur, & sub provisione custodia per ipsos tres Abbates super hoc adhibenda, sub tribus seraturis, & diversificatis clavibus, de quibus quilibet ipsorum trium Abbatum suam clavem teneat, fideliter conservetur. Tenebuntur namque præfati tres Abbates in subsequenti Capitulo generali, de receptis & expensis per eos Definitoribus ipsius Capituli reddere rationem, & illud quod restabit, ipsi Capitulo seu Definitoribus ipsius Capituli custodiendum restituere, modo præmisso per alios tres Abbates per ipsum Capitulum seu Definitores ejus, ut prætenditur deputandos.

Iidem tres Abbates jurent quòd fideliter contributiones recipient &c.

§. 21. Dictique tres Abbates quando ad prædicta deputabuntur, juramentum præstabunt, quòd in recipiendo, custodiendo, & expendendo contributiones prædictas, ac in reddendo rationem de ipsis fideliter se habebunt.

Aliisque fidelibus viris eorum vices de consilio Abbatis Cisterciensis & aliorum quatuor Abbatum principalium, committere poterant, & illi simile juramentum præstabunt.

§. 22. Poterunt autem dicti tres Abbates receptores modo prædicto à generali Capitulo seu Definitoribus ipsius Capituli deputati, de ipsorum Abbatis Cisterciensis, & quatuor Coabbatum totidem principalium filiarum consilio, certis personis fidelibus & discretis, annis singulis vices suas committere ad recipiendum contributiones in generali Capitulo non solutas. Qui siquidem discreti præstabunt solemniter juramentum, quòd præfatas contributiones recipient, levabunt, exigent, & servabunt fideliter, & ad sequens generale Capitulum d. Commissariis generalis Capituli seu Definitoribus ejus, integraliter deportabunt: dictique tres Abbates rationem reddent coram eisdem Abbate Cisterciensi, & quatuor Coabbatibus totidem principalium filiarum, si omnes ipsi præsentes fuerint, necnon coram illis Definitoribus, quos præfati Cisterciensis & quatuor Coabbates in Divione decreverint detinendos.

Literæ solutionis contributionis quo pacto sigillentur & custodiantur, &c.

§. 23. Volumus quoque quòd fiat speciale sigillum quo literæ solutionis contributionum d. Ordinis de cætero sigillentur, quòd quidem sigillum sub tribus seraturis, & diversificatis clavibus penes dictos tres Abbates, vel in aliquo Monasterio, de quo eis magis expedire videbitur, apud aliquem vel aliquos, quem vel quos, eligendum vel eligendos decreverint, jam dictum sigillum modo præacto servetur, prædictæ tamen personæ quibus de dd. Abbatis Cisterciensis & quatuor Coabbatum totidem principalium filiarum consilio, ipsi tres Abbates, ut prædicitur, committent vices suas, dùm non solutas contributiones receperint, poterunt de solutionibus particularibus quæ fiunt extrà Capitulum generale, recognitiones facere sub sigillis propriis eorumdem, sed illa quæ fiunt postmodùm eis, sigillabuntur prædicto speciali sigillo.

Capitulum generale nihil de hac ordinatione immutare possit.

§. 24. Præmissa verò circa ordinationem contributionum sic exactè ac diligenter observentur in Ordine antedicto, quod etiam per generale Capitulum, vel alium seu alios quoslibet quovis colore quæsito, contra ea nihil fieri præsumatur, & si quis secùs attentare præsumpserit, incurrat excommunicationis sententiam ipso facto.

Qui & quomodo recipiantur ad Ordinem Cisterciensem. Ad hoc vide const. 1. Six. V. Cum de & alias ibi indicandas.

§. 25. Nempe cautiùs providere volentes, quòd pro divino cultu, & aliis obsequiis præstandis in Ordine prælibato, personæ recipiantur idoneæ ipsis officiis congruentes, statuimus, & ordinamus, quòd de cætero in eodem Ordine non recipiantur in Monachos vel conversos, nisi personæ idoneæ ad ea quæ conveniunt Monachis vel Conversis prædicti Ordinis, & nisi per Abbates Monasteriorum vel principaliter Præsidentium regiminibus, & aliorum locorum Conventualium ipsius Ordinis, & infrà Monasteria seu loca hujusmodi, cum consilio seniorum de Conventu, seu majoris & sanioris partis eorum Monasterii, vel alterius loci Conventualis, in quo Monachorum vel Conversorum fit receptio prædictorum, si secùs actum fuerit, carere viribus decernentes.

Quo habitu Abbates & Monachi, eorumque domicelli uti possint. Hoc declaravit Six. iv. in const. 9. Etsi cunctis.

§. 26. Profectò quia honestas, temperantia, & modestia debent in cunctis personis Ecclesiasticis, & maximè regularibus divinis laudibus sedulius dedicatis, locum præcipuum obtinere, statuimus & etiam ordinamus, ut omnes Abbates, & Præsidentes regiminibus aliorum locorum conventualium, & Monachi ejusdem Ordinis pannis bruni vel albi coloris dumtaxat utantur, & quòd domicellum seu domicellos de vestibus, vel robis partitis aut virgatis, sive aliàs sumptuosis indutum vel indutos ducere non præsumant.

Curiositatem ornamentorum evitent.

§. 27. Quodque à curiositate, aut superfluitate vasorum argenteorum, lectisterniorum, & quorumlibet ornamentorum curent penitùs abstinere. Contrarium verò facientes per Abbates eorum, & per Visitatores, vel per Capitulum generale ipsius Ordinis, taliter puniantur, quod metus pœnæ aliorum sic excedere volentium meta existat.

Unumque Clericum sæcularem, vel laicum equitatem solummodo inducere valeant.

§. 28. Et quòd Abbates Monasteriorum, & Præsidentes regiminibus aliorum Conventualium locorum dicti Ordinis, exceptis Abbate Cisterciense, & quatuor Coabbatibus totidem principalium filiarum supradictis, qui sunt & pro tempore fuerint, ultrà unum sæculare n Clericum, sive laicum equitantem ducere non præsumant.

Esus carnium prohibetur, & omnes licentiæ desuper concessæ revocantur.

§. 29. Quia verò personas regulari observantiæ deditas, decet potissimùm ab esu prohibitorum cibariorum, tàm virtutis amore, quàm pœnæ formidinæ abstinere, ne ab eis in castimoniæ lubricum descendatur, auctoritate præsentium firmiter inhibemus: ne deinceps Abbates & Monachi dicti Ordinis extrà Monasteria seu loca Conventualia ejusdem Ordinis, & etiam ipsi Monachi infrà Monasteria, seu loca hujusmodi, aut in cameris, & extrà infirmitorium commune, carnes vel pulmenta cum carnibus condita vel decocta præsumant comedere, contrà observantiam dicti Ordinis diutiùs observatam. Nos enim licentias quas aliqui Abbates & Monachi jam dicti Ordinis dicunt à Sede Apostolica super esu carnium se habere, cùm tales licentiæ redundent in scandalum aliorum, penitùs revocamus. Monachus autem vel Conversus, qui hujusmodi nostræ inhibitionis transgressor extiterit, tribus diebus pro qualibet carnium vel dictorum pulmentorum comestione, jejunare in pane teneatur & aqua, & quod nihilominùs quolibet ipsorum dierum in Capitulo regularem accipiat disciplinam. Sed Abbas inhibitionis præfatæ transgressor, non ad disciplinam ipsam, sed ad hujusmodi jejunia teneatur, & si scienter hæc omiserit negligenter facere observari, etiam ex negligentia hujusmodi teneatur ad jejunia prælibata, quæquidem pœnæ nulli remitti valeant, nec super eis vel ipsarum parte aliqua cum aliquo dispensari. Quòd si aliqui super esu carnium vel pulmentorum prædictorum, sæpè inventi fuerint delinquentes, seu esum ipsum contrà ordinationem hujusmodi frequentantes, & per Abbates proprios,

quòd

quòd à talibus abſtineant, canonicè moniti non deſtiterint, ſint poſt monitionem hujuſmodi per biennium eo ipſo inhabiles ad quæcumque officia & miniſtrationes in eodem Ordine obtinenda, obtinentes verò illa, removeantur, ſi Abbatibus eorum viſum fuerit, ab obtentis. Inhibemus quoque, quòd nullus Monachus vel Converſus d. Ordinis cujuſcumque conditionis exiſtat, etiam ſi officium habeat, niſi ægritudine gravi, vel debilitate detentus fuerit, carnes de cætero in cameris Infirmitorii comedere præſumat, ſed omnia comedant in Refectorio, communi Infirmitorio deputato.

Locus coquendi carnes in caſibus permiſſis deſignatur.

§. 30. Neque carnes parentur nec decoquantur alibi quàm in Infirmitorio communi, ſeu in coquina eidem Infirmitorio deputata, vel in poſterum deputanda, niſi Abbas ex aliqua cauſa rationabili alibi decoqui vel parari mandaret eaſdem, vel in ejus abſentia, ille cui dicto Abbas commiſerit vices ſuas. Ubicumque autem carnes pro aliis, quàm pro infirmis vel debilibus paratæ fuerint, per Infirmarium inter comedentes in Infirmatorio dividantur.

Abbates quando diſpenſare poſſint de eſu carnium.

§. 31. Abbatibus verò benemeritis qui ceſſerunt, vel cedent in poſterum ſpontanea voluntate, locus & eſus carnium per Abbatem proprium, ſecundùm ſuæ diſcretionis arbitrium concedantur. Et quilibet Abbas dicti Ordinis, ex indulgentia poſſit interdum aliquos Fratrum, nunc hos, & nunc illos, prout neceſſitas poſtulaverit, advocare, ipſoſque ſecum in camera ſua meliùs & pleniùs exhibere. Abbates autem, & aliæ notabiles perſonæ ipſius Ordinis ad Monaſteria declinantes, de Abbatis, vel eo abſente, de Præſidentis regimini ejuſdem Monaſterii licentia, in camera ipſius Abbatis, vel in communi Infirmitorio carnibus uti poſſint.

Conſuetudines contrariæ ſuper eſu carnium reprobantur.

§. 32. Et quoniam aliqui Monachi dicti Ordinis in nonnullis Monaſteriis & ſtudiis ſibi temerè vendicare præſumunt, quòd certis diebus qualibet ſeptimana juxta obſervantias, ſeu conſuetudines, vel ſtatuta quæ ſuper hoc allegant, minùs tamen rationabilia, eis carnes debeant miniſtrari, Nos hujuſmodi abuſum, obſervantias, conſuetudines, ſeu ſtatuta hujuſmodi, utpote vergentia in eorum religionis opprobrium, & exemplum & perniciem aliorum, penitùs reprobantes, auctoritate ordinamus eadem, quòd nullus Abbas, Proviſor, Prior, Cellararius, vel alius deinceps, hæc aliquatenùs obſervare præſumat, nec etiam obſervari permittat, aut miniſtrare vel miniſtrari facere occaſione obſervantiarum, conſuetudinum, ſeu ſtatutorum prædictorum carnes alicui prædicti Ordinis, præterquam in aliis caſibus licitis & permiſſis.

Dormiant Monachi omnes in communi dormitorio.

§. 33. Cùmque tam ſecundùm canonica, quàm regularia inſtituta, in unum locum dormire debeant Monachi univerſi, & prætextu camerarum ſejunctarum, quæ in aliquibus Monaſteriis extrà Infirmitoria propter cellas, quæ in dormitoriis ſunt conſtructæ, multæ ſunt inhoneſtates, & diſſolutiones inductæ; Nos ſuper his expreſſiùs & ſalubriùs providere volentes, ſtatuimus, & ordinamus, quòd nullus de cætero Monachorum in cameris jacere audeat, niſi ſolummodò propter invaliditudinem corporalem (& tunc in cameris Infirmitorii dumtaxat) ſed omnes in dormitorio jaceant; niſi fortè ab hoc aliquis propter officium excuſetur, & tunc poſſit alibi, ſi aliter commodè in dormitorio jacere non valeat.

Cellæ in dormitorio non conſtruantur & conſtructæ deſtruantur.

§. 34. Ad hoc etiam ſtatuendo & ordinando adjicimus, quòd deinceps cellæ in dormitorio nullatenùs conſtruantur, & ſi quæ jam conſtructæ fuerint, omninò per Abbates vel principales Prælatos proprios, infrà tres menſes à tempore quo hoc ſtatutum & ordinatio ad eos pervenerit, & eis negligentibus ſeu non valentibus, per Viſitatores in prima viſitatione quam impendent, auctoritate Apoſtolica deſtruantur, & quòd ſuper his reſiſtentes eiſdem, vel impedimentum aliquod præſtantes, ſeu præſtari procurantes, & ad hoc dantes auxilium, conſilium vel favorem, publicè vel occultè, incurrant excommunicationis ſententiam ipſo facto. A qua quidem ſententia, nequeant niſi per Viſitatores abſolvi præfatos, quos etiam ipſi Viſitatores per alia juris & ſtatutorum ejuſdem Ordinis remedia, valeant coërcere. Priores tamen clauſtrales, & Superiores, poſſint juxta Abbatis, vel Prælati principalis arbitrium, cellam habere infrà dormitorium competentes. Dicti autem viſitatores, quòd ſuper his invenerint, vel fecerint, referant plenè ac fideliter in ipſius Ordinis ſubſequenti Capitulo generali.

Præſtatio certæ portionis Monachis prohibetur. Hoc mox infrà declaratur.

§. 35. Quia verò in nonnullis Monaſteriis aliis locis Conventualibus dicti Ordinis ſervari dicitur abuſivè, quòd quilibet Monachus certam bladi, panis, vini, vel pecuniæ recipiat portionem. Nos prorſus abuſum hujuſmodi deteſtantes, & etiam abolentes, ac volentes in hac parte utiliter providere, auctoritate prædicta firmiter prohibemus, quòd deinceps in nullo ipſius Ordinis Monaſterio fiant hujuſmodi portiones. Sed miniſtrentur unicuique prout communitas ejuſdem Ordinis obſervavit hactenus atque ſervat.

Conceſſio certi redditus ſimiliter interdicitur.

§. 36. Adjicientes ac prohibentes etiam, quòd nulli Monacho certi redditus aut proventus, ſeu pars reddituum vel proventuum, aut aliqua penſio pro victu vel veſtitu, ſeu ex quacumque alia cauſa, de cætero concedantur, vel alicui aſſignentur, aut alicui vel aliquibus Monachis ab extraneis conceſſi vel donati permittantur eiſdem. Sed in utilitatem Monaſteriorum ipſorum per Abbates proprios convertantur.

Et etiam diviſio bonorum vel reddituum inter Abbates & Conventus vertatur ſub pœnis hic enunciatis.

§. 37. Quódque inter Abbates, & Conventus, aut officiales alicujus Monaſterii dicti Ordinis, nequaquam fiat ſectio bonorum fructuum, reddituum vel proventuum eorum, ſed communibus ipſorum uſibus deputentur. Nos enim conceſſiones vel aſſignationes eiſdem Monachis de dictis redditibus vel proventibus, ſeu eorum parte aut penſione aliqua factas, ac ſectiones bonorum ſeu diſcretiones fructuum, reddituum, vel proventuum hujuſmodi, ſi quæ factæ ſunt, totaliter revocamus. Abbates verò qui deinceps portiones prædictas, aut ſectiones ſeu diviſiones hujuſmodi bonorum & aliorum præfatorum Monaſteriorum ſuorum fecerint, vel fieri conceſſerint, aut hactenus factas ſervare permiſerint, deponantur. Monachi autem qui prædictis reſtiterint vel impedimentum per ſe vel alium præſtiterint, ſeu præſtari procuraverint, tanto tempore carceri mancipentur, quanto Abbati, ſeu alio principali Prælato eorum viſum fuerit expedire, ac ſi etiam Abbati vel ipſi principali Prælato in hoc contradixerint, perpetuo carceri mancipentur. Abbatibus verò benemeritis qui voluntariè ceſſerunt vel cedent in poſterùm, ſufficiens & congrua proviſio prout Abbati & Abbati ſucceſſori credentis Abbatis, de conſilio ſeniorum de Conventu illius Monaſterii cujus regimini ceſſit vel cedet, viſum fuerit, aſſignetur & etiam præbeatur.

Equitatura non permittatur aliis quàm Officialibus.

§. 23. Et ut omnis evagationis ac inutilium expenſarum occaſio ſubtrahatur, auctoritate inhibemus eadem, ne quiſquam Monachus vel Converſus dicti Ordinis cujuſcumque ſtatus vel conditionis exiſtat, equitaturam tenere præſumat, Cellarariis, Procuratoribus & Grangiarum gubernatoribus dumtaxat exceptis, quibus Abbas poſſit hoc de una tantùm concedere, ſi viderit expedire. Cellarariis tamen Ciſtercienſium, & aliorum quatuor Monaſteriorum totidem principalium filiarum prædictarum duæ poſſint equitaturæ concedi, ſi eorum Abbatibus videatur.

Proprietas omnis interdicitur. Hoc ſtatuit etiam Greg. XIII. in conſt. ſua cit. hic in rub.

§. 39. Quamvis autem contra Monachos proprietarios, exceptis adminiſtrationibus, ſit plenè proviſum per canonicas ſanctiones, cum abdicario proprietatis ſit annexa regulæ Monachali, nos tamen ſpecialibus providere volentes, contrà illos Monachos & Converſos dicti Ordinis, qui ſuæ ſalutis obliti, contrà regularem inſtitutionem, pecunia congregata, jura, poſſeſſiones, redditus, penſiones, animalia, & alia bona emerunt, ſeu emi fecerunt, & faciunt, aliquando proprio, & ſæpè nomine alieno multis ſuper his figmentis adhibitis, aliiſque ipſa tradunt animalia nutrienda, & cum augmento vel lucro ſibi vel alteri reddenda eorum nomine, ſeu pro ipſis & alios multos contractus tamquam negociatores exercent; necnon appetentes lucra turpia, & ſectantes peculium occultant, & illicitè detinent, in ſuarum periculum animarum, auctoritate præfata decernimus,

omnia

omnia præmissa, quæ tamen aliàs restitutioni non subjaceant aliorum, fore per Abbates proprios Monasteriis propriis applicanda, & in utilitatem ipsorum Monasteriorum totaliter convertenda. Quodque ipsi Abbates alicui Monacho vel Converso, talia faciendi licentiam nequeant impertiri, & quòd dicti Monachi & Conversi prædicta committentes, vel hujusmodi applicationi seu conversioni aliqualiter resistentes, vel impedimentum publicè, vel occultè præstantes, seu præstari, procurantes, & peculium prædictum non revelantes & reddentes Abbatibus prælibatis, sint eo ipso inhabiles ad quodcumque officium, administrationem, regimen & gubernationem quamlibet in eodem Ordine obtinenda, permittimus tamen quòd cum ipsis Monachis & Conversis possit Abbas eorum, super pœnis hujusmodi dispensare; dùm prædicta revelaverint, & plenè restituerint, quando eis videbitur expedire. Monachis autem, & Conversis etiam administrationes habentibus, pecunias, vel alia bona quibuscumque mutantibus, vel debita fingentibus quæ non debent, talis pœna per Abbates proprios imponatur, quæ sit illis ad salutaris correctionis profectum, & cæteris attentare similia volentibus in exemplum.

Victus & vestitus omnib. scienter subministretur.

§. 40. Et quia per Ministros providos, administrationes bonorum consueverunt fructuosè ac laudabiliter exerceri, volumus, ut Abbates Monasteriorum ejusdem Ordinis, sic bona Monasteriorum suorum dispensare ac providere talia teneantur, quòd Monachis & Conversis tàm sanis quàm infirmis sufficienter provideatur in victu ac vestitu, secundùm cujusque Monasterii facultates, & qualitates cujuslibet regionis.

Numerus Monachorum sit juxta Monasterij facultates. Idem generaliter jussit Paul. V. in const. 7.

§. 41. Quódq; in Monasteriis prædictis non plures Monachi vel Conversi ponantur, quàm ex facultatibus dictorum Monasteriorum possit congruè provideri.

Studia quæ sint tenenda, & quæ mutanda, &c.

§. 42. Præbere quippe materiam intendentes, quòd in eodem ordine per sacræ Theologiæ studium Professores ipsius erudiantur, & illustrentur in illa, ut in Ecclesia Dei sibi ipsis, & aliis, fructus salutis, favoris, honoris, & honestatis, cœlesti agricola irrigante ac multiplicante producant, matura deliberatione præhabita, subscripta de præfato & aliàs literali studio, scholaribus provectis, ac Doctoribus, & alia quæ circa ea, rationabilia & opportuna fore respeximus, auctoritate sæpè dicta, statuimus, ordinamus, & disposuimus, pro moderno & postero tempore valitura, perpetuò & inviolabiliter observanda, videlicet quòd generalia Studia dicti Ordinis in sacra pagina Parisii, Exoniæ, Tolosæ, & apud montem Pessulanum Magalonen. diœc. deinceps existant. Studium autem quod Stellæ Pampilonen. diœc. fore consuevit, Salamanticam transferimus propter propinquitatem Studii Tolosani. Ordinantes quòd Bononiæ fiat Studium quando commodè fieri poterit, & domus pro studentibus, vel ematur. Fiatque Salamanticæ illud idem. Metis quoque sit particulare Studium in scientiis primitivis, ubi etiam domus pro Alemannis per generationem supradicti Monasterii Morimundi ematur quantum generatio ipsa in Alemannia se extendit, quódque domibus eorum, qui studebunt Bononiæ, ac Salamanticæ, illi Abbates seu Rectores eorum præsint, de quibus ordinabitur per ipsius Ordinis Capitulum generale.

Qui & ad quæ Studia sint mittendi.

§. 43. De his namque Provinciis scilicet de Viennen. Tarentasien. Ebredunen. Arelaten. Aquen. Narbon. Bituricen. Auxinaten. Tarraconen. Cæsaraugusten. Burdegalen. & Tolosan. ad præfata Tholosan. & montis Pesullani studia transmittantur. Qui verò ad Stellam mitti consueverunt, Salamanticam destinentur, exceptis illis de Regno Navarræ, qui mittantur ad ipsum studium Tolosan. Sed Alemanni dirigantur ad studium Meten. pro dictis scientiis primitivis, ad quod quidem Meten. studium, nullus de generatione Clarevallis mittatur invitus. Bononiam autem Italici, & Exoniam, Anglici, Scoti, Vallenses, & Hybernici destinentur. Sed ad Studium Parisiense, quod est cæteris præcipuum, & fons omnium studiorum indistinctè mittantur ex omnium natione vel generatione secundùm modum inferiùs annotatum, videlicet quòd Abbates, Monachos illos quos habebunt ad dicta Studia mittere, ad ea de consilio Patris Abbatis vel Visitatoris & Conventus proprii aut sanioris partis ejusdem Conventus, transmittere teneantur. Sic tamen quòd mittantur magis dociles, & idonei, necnon ad proficiendum dispositi, & quòd tali tempore transmittantur, quòd prima die mensis Octobris, vel circa, in Studio Parisiensi existant, in aliis verò Studiis in B. Lucæ, vel omnium Sanctorum Festis infallibiliter sint præsentes.

Quot è quolibet Monasterio ad Studium mitti debeant.

§. 44. Numerus autem mittendorum videtur sufficere prout sequitur, consideratis oneribus jam dicti Ordinis, & temporum qualitate, scilicet de quolibet Monasterio cujusque Provinciæ, seu generationis in quo sunt, vel erunt, aut esse poterunt, quadraginta Monachi vel suprà, Parisios debent mitti duo. De quolibet verò Monasterio in quo sunt, vel esse poterunt triginta Monachi & suprà, usque ad quadraginta Monachos exclusivè, ad idem studium Parisiense debeat mitti unus. Et de quolibet Monasterio in quo erunt, vel esse poterunt decem & octo Monachi, & suprà usque ad triginta Monachos exclusivè, ad alia generalia Studia, vel Parisios, si mittentes maluerint, debeat similiter unus Monachus destinari. Ad Metense autem Studium cùm fuerit institutum, de quolibet Monasterio generationis dicti Monasterii Morimundi quantùm ipsa generatio se in Alemaniam, & ultrà Regnum extendit, in quo erunt vel esse poterunt à decem & octo Monachi inclusivè usque ad triginta Monachos exclusivè, unus mittatur ad minùs pro scientiis primitivis. Pro quibus dummodò ipsi mittentes ad illud mittant, destinare ad alia non cogantur.

Studentium provisiones taxat.

§. 45. Provisionem equidem studentium taliter limitamus, & sufficientem esse conspicimus, videlicet quòd Magister Regens Parisiensis de communi contributione dicti Ordinis, vel de redditibus communinibus octuaginta libras Turonensium parvorum, & à Monasterio proprio vigintiquinq; libras ejusdem monetæ, pro bursa & aliis necessitatibus suis. Baccalarius verò Regens Parisiis, de dicta communi vigintiquinque & à proprio Monasterio alias vigintiquinque pro bursa & aliis necessitatibus ejus. Ac lector Bibliæ in eodem Studio de præfato communi, decem, & à proprio Monasterio viginti libras ipsius monetæ, percipiant annuatim. Quilibet verò scholarium studens in ipso Studio, viginti libras dictæ monetæ à proprio Monasterio pro bursa & aliis necessitatibus suis percipiat similiter annuatim. Sed in aliis Studiis Abbates ipsorum studiorum Rectores, Magistro in Theologica facultate in illis Regenti, de quadraginta libris prædictæ monetæ pro bursa & aliis necessitatibus suis providere annis singulis teneantur. Quando autem Baccalarius in eisdem Studiis reget, ubi commodè non reperiretur Magister, teneantur dicti Abbates dicto Baccalario de triginta libris prædictæ monetæ pro bursa & omnibus necessitatibus suis annis singulis providere.

Lectio Bibliæ sit in quocumque studio generali.

§. 46. Ordinamus quoque, ut in quolibet generali prædictorum Studiorum unus qui Bibliam biblicè seu textualiter continuè legat, existat, cui ultra quindecim libras jam dictæ monetæ, quas percipiat à proprio Monasterio pro bursa centum solidi ejusdem monetæ pro omnibus aliis necessitatibus suis annuatim à cellario de bursis scholarium tribuantur. Quilibet autem scholaris in dictis aliis Studiis generalibus præter Studium Parisiense, ac in dicto Studio Metensi quindecim libras prædictæ monetæ à proprio Monasterio pro bursa & omnibus aliis necessitatibus suis percipiat annuatim. Siquidem omnes provisiones hujusmodi tàm Abbates dictorum Studiorum Rectores, quàm Abbates proprii, prout quemlibet eorum continget seu tangere poterit, mittere teneantur ad dicta Studia eorum sumptibus, & illas ibidem solvere, terminis superiùs designatis, quibus ipsi mittendi esse debent in Studiis memoratis.

Studiorum expensas facientes pareant ut h.c.

§. 47. Cellarii verò & alii expensas dictorum Studiorum facientes, teneantur juramentum præstare, quòd omnia quæ recipient de provisionibus ipsorum Studiorum & studentium fideliter dispensa-

bunt,

bunt, & tenebuntur etiam reddere rationem de receptis & expensis in fine cujuslibet mensis, præsentibus Magistro, seu Lectore dictorum Studiorum Baccalario, & provisore, ac septem aliis discretioribus scholaribus, quo dicti Provisor Magister & Baccalarius ad id deliberaverint advocandos.

Abbates cessantes mittere studentes cum dictis provisionibus, pœnam substineant.

§. 48. Et ut ipsi Abbates qui ad mittendum & providendum adstringuntur, prout superiùs est expressum, diligentiam adhibeant, & abjiciant desidiam in præsidiam in præmissis, volumus & ordinamus quòd Abbas, qui dictis terminis Monachos, seu Monachum quemadmodum prætactum existit, non miserit cum provisionibus supradictis, teneatur elapso mense duplum provisionum hujusmodi suis expensis mittere ad Studium antedictum. Cujus quidem dupli medietas studenti pro quo mitti debebant, pro libris applicetur emendis, & alia in usus communes aliorum studentium per Cellararium convertatur. Et si dictus Abbas duplum præfatum, ut præfertur, infrà sex menses dictos terminos immediatè sequentes non miserit, ei sit eo ipso elapsis sex mensibus ingressus Ecclesiæ interdictus, dictasque pœnas incurrant Abbates eorumdem Studiorum Rectores, qui dictis terminis non miserint, & non solverint provisiones præfatas, prout superiùs est descriptum. Quòd si prædicti pœnas hujusmodi per tres menses dictos, sex immediatè sequentes pertinaciter tolerarent, eo ipso à divinis officiis sint suspensi.

Provisores animarum studentium deputantur.

§. 49. Et ut eisdem studentibus animarum cura non desit, volumus & ordinamus, quòd in eisdem Studiis generalibus, Abbates ipsorum Studiorum Rectores, deputent idoneos Provisores, qui curam habeant animarum studentium in eisdem, quique illos corrigant & absolvant sicut proprii Abbates subditos propriè corrigere, & absolvere possunt in Monasteriis eorumdem, propter hoc tamen dicti studentes à potestate proprii Abbatis exempti aliquatenùs non existant.

Quod si quis de Ord. Cistercien. in studio Parisien. assignatus, sit dispositus ad Magisterium Theologiæ vel Baccalariatum non removeatur, &c.

§. 50. Ubi autem erit aliquis de Ordine ipso in Parisiensi studio assignatus, qui sit vitæ laudabilis, aliásque idoneus & discretus: & ad Baccalariatum, vel Magisterium Theologiæ dispositus & propitiùs, Abbas Cisterciensis, qui est pro tempore, cum consilio Magistrorum, Baccalariorum & Provisoris domus studentium Parisiis, mandet Abbati proprio, quòd talem non revocet, sed eum permittat in hujusmodi scientia perfici, & ad statum Baccalariatus, ac honorem Magisterii provehi, lecturamque continuare, prout ipsis Ordinis generale Capitulum ordinabit, possit tamen ipsum generale Capitulum deficientibus Magistris, seu Baccalariis in Theologia, talem etiam ante Baccalariatum vel Magisterium in quolibet prædictorum generalium Studiorum, principalem deputare Rectorem, ut eidem generali Capitulo visum fuerit expedire.

Studentes Ordinis jura Canonica non audiant.

§. 51. In favorem utique studii ejusdem Theologiæ, ut ab alumnis ejusdem Ordinis studentibus, illi ferventiùs attendatur, statuimus, ordinamus & prohibemus expressè, quòd in nullo dictorum Studiorum, legantur vel audiantur jura Canonica, nec etiam extra illa, per aliquem studentium eorumdem, quòd si quis contrarium attentare præsumpserit, sit eo ipso ad claustrum suum, ab hujusmodi studio revocatus. Nec cellararius dictorum Studiorum ex tunc in aliquo illi provideat, sed incontinenti ad proprium Monasterium remittatur, de transgressione ac inobedientia hujusmodi secundùm arbitrium Abbatis proprii puniendus.

Officiales idonei pro obsequio Studentium deputentur.

§. 52. Et ut in dictis Studiis pro studentibus in eis necessaria non desint obsequia, volumus & ordinamus, ut præfati Abbates ipsorum Studiorum Rectores, in eis provideant de Cellarariis, & aliis Officialibus idoneis, prout necessitas, vel utilitas cujuslibet Studiorum requiret ipsorum. Quódque ipsi Cellararii & Officiales, juramentum præstabunt de fideliter dispensando, ac de receptis & expensis cautionem reddendo, quemadmodum superiùs est expressum.

Qui Rectores & Officiales in Parisiensi & aliis studiis eligantur, & à quibus.

§. 53. Et quia decet & expedit ut inter Studia cætera, Studium Parisiense refloreat, & juge sine intermissionis dispendio habeatur, statuimus & ordinamus, quòd in eodem Studio Parisiensi deputentur Magistri, Baccalarii, & Lectores Bibliæ, ac Provisores, Cellararii, & alii Officiales prædicti Ordinis, per Capitulum generale. Quòd si ipsi, vel aliquis eorum deficiant, seu ex aliqua causa, Magistri, Baccalarii, & Lectores lecturam assumere, vel continuare, aut Cellararii, & Officiales præfati, sua officia exercere nequirent, subrogentur alii loco eorum per Visitatorem illius anni, usque ad sequens dumtaxat Capitulum generale. In aliis etiam Studiis generalibus, Magistri, seu Lectores principales per dictum generale Capitulum deputentur. Alii verò minores Rectores & Officiales per Abbates eorumdem Studiorum Rectores debeant deputari. In ampliorem namque favorem & continuationem durabilem studii hujusmodi Theologiæ jam dictæ, statuimus & ordinamus, quòd quamdiu pro dictis Studiis generalibus, præter Bononiense, Salamantinum, & Metense Studia, Magistri in Theologia idonei de præfato Ordine in eodem Studio Parisiensi, vel si non ibi, alibi poterunt reperiri, teneatur idem Capitulum generale, Magistrum in Theologia principalem deputare Lectorem, alioquin magis idoneum Baccalarium quem ad hoc poterunt Parisiis, vel si non ibi alibi reperiri, quos dictum Capitulum generale ad suscipiendum & continuandum lecturam hujusmodi, si necesse fuerit per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia, sublato appellationis obice, etiam auctoritate Apostolica coarctandi, dicto Capitulo ac Definitoribus ipsius, necnon Abbatibus dictorum Studiorum Rectoribus, communiter vel divisim plenam atque liberam tenore præsentium concedimus potestatem. Præfato insuper Capitulo generali similem potestatem concedimus, compellendi, appellatione remota, per censuram & remedia hujusmodi, Abbates ipsorum Studiorum Rectores, ad recipiendum Magistros in Theologia; & Baccalarios ad prædictam lecturam, & ad providendum eisdem de communi contributione ipsius Ordinis, & pro bursa & aliis necessitatibus, annis singulis, prout de provisionibus hujusmodi est superiùs limitatum. Ipsi verò Magistri non pomposè manere, seu lautè vivere præsumant in Studiis antedictis, sed humiliter & devotè legant, cibis competentibus vescantur, & uno solo servitore Clerico sint contenti. In Studio autem Metensi provideat de Lectoribus, aliis Officialibus domus studentium, Abbas supradicti Monasterii Morimundi, qui est, & qui pro tempore fuerit, de consilio sui Conventus, vel majoris & sanioris partis ejusdem, prout sibi videbitur expedire.

Doctorandi quid jurare quidve observare debeant.

§. 54. Et cùm sit dedecens & deforme, ut quis, præsertim religiosus cum vanitate & imperitia cathedram ascendat præeminentiæ magistralis, statuimus & ordinamus, quòd de cætero nullus de Ordine prædicto assumatur ad recipiendum magisterii seu doctoratus honorem, nisi priùs per eum præstito juramento in præsentia Provisoris & studentium ipsius Ordinis tunc præsentium in Studio in quo hujusmodi honorem recipere voluerint, seu majoris partis numero eorumdem, quòd in assumptione ipsius honoris, vel ante seu post occasione illius, circa cibos, vestes, vel alia non expendat per se, vel per alium undecumque habuerit, vel fuerit sibi datum, nec quantum in eo fuerit, ultra valorem mille Turonensium argenti expendi permittat ab aliis ejus consanguineis vel amicis. Baccalarii etiam jurare similiter teneantur in præsentia prædictorum, quòd occasione Baccalariatus sui, vel ante, seu post nullum festum seu convivium faciant, per se vel alium, seu fieri permittant, quantum in eis fuerit, à quibuscumque aliis eorum consanguineis vel amicis.

Qui cursus Bibliæ facere & qui sententias legere possint.

§. 55. Ad hæc denique statuimus & ordinamus, quòd quicumque dicti Ordinis, qui tamen in eo Studio Parisiensi vel in aliquo alio prædictorum generalium ipsius Ordinis Studiorum per sex annos

in Theologia studuerint, & ad hoc idonei extiterint in dicto Studio Parisiensi possint cursus Bibliæ facere, & qui per octo annos studuerint, ut præfertur, sententias legere in Pariensi studio memorato.

Derogatio contrariorum.

§. 66. Non obstantibus, quibusvis statutis consuetudinibus, ac observantiis Ordinis in Monasteriorum, locorum Conventualium & Studiorum sæpè dictorum contrariis, juramentis, confirmationibus Apostolicis, aut quibusvis firmitatibus aliis roboratis, & illo præsertim statuto quo in eodem Studio Parisiensi cavere dicitur, quòd nullus possit legere cursum Bibliæ, nisi ibidem studuerit septem annis, quódque non permittatur sententias legere, nisi etiam inibi studuerit decem annis, prout sic vel aliter in statutis ipsius studii Parisiensis dicitur contineri. Necnon quibuslibet privilegiis, in dulgentiis & literis Apostolicis, Ordini, Monasteriis, locis conventualibus, & Studiis præfatis, sive Universitatibus Magistrorum & scholarium eorumdem, in contrarium concessis, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus hujusmodi statutorum, & ordinationum nostrarum omniumque aliorum & singulorum contentorum in eisdem præsentibus valeat quomodolibet impediri, & de quibus quorumque totis tenoribus plenam & expressam oporteat in nostris literis fieri mentionem.

Jussio hanc constitutionem in 1. Capitulo generali & annis singulis in aliis legendi, & etiam semel in anno in particulari Capit. cujuslibet loci.

§. 57. Ne autem supradicta, vel aliqua, seu aliquod eorumdem in oblivionis lubricum deducantur, seu parvipendantur ab aliquo, quinimò ut de ipsis nunc & perpetuis futuris temporibus notitia certior habeatur, eadem auctoritate statuimus, ordinamus, & districtè injungimus, ut in primo generali Capitulo dicti Ordinis, & deinceps singulis annis, in eodem Capitulo generali, ac semel quolibet anno in quocumque Monasteriorum, & locorum Conventualium prædicti Ordinis, omnibus Monachis eorum in Capitulo ad hoc specialiter congregatis, præmissa omnia & singula de verbo ad verbum legentur, & etiam publicentur. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 1. die 12. Julij.

Dat. Apud Pontem Sorgiæ Avinionensis diœcesis, 4. Idus Julii; Pontificatus nostri Anno primo.

III.

Definitio quorumdam articulorum circa Beatorum visionem, animarumque beatitudinem, & damnationem.

Circa verò imagines defunctorum cum opinione sanctitatis nondum à Sede Apostolica Beatificatorum, vel Canonizatorum cum splendoribus, & laureolis non proponendas, vel tabellas, aut luminaria ad eorum sepulchra apponenda, & circa attestationes de miraculis eorum asservandis, seu in libris imprimendis, vide quæ sancivit S. D. N. Urb. VIII. Const. 37. Sanctissimus infrà tom. 4.

Edita A. D. 1336.

BENEDICTUS EPISCOPUS; *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Benedictus Deus in donis suis, & sanctus in omnibus operibus suis, qui Sacrosanctam Romanam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam, quam ut vineam plantavit dextera sua, quamque ut præcipuam in Ecclesiarum omnium caput erexit ut victricem, * dicente Domino ad Petrum: Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, sua miseratione non deserit, sed per beatos Apostolos suos, præcipuè Petrum & Paulum singulares ejusdem Ecclesiæ defensores, pia benignitate & continua pietate custodit: quatenus eisdem rectoribus gubernata, in se stabilis maneat, fundata supra firmam Petram, omnesque Christianæ fidei cultores illi obediant, illi pareant, illi intendant, sub illius magisterio degant, sub ejus disciplina & correctione consistant: Non in illa dogmatizetur improvidum, inferatur incautum, in fide temerarium ingeratur: Sicque declinent homines à malo, & faciant bonum, ambulent per vias rectas, & ad meliora per sancta desideria proficiscantur, ut sperent justorum propinquas æternæ vitæ retributiones, timeant malorum inferni calamitates non remotas. Nam scriptum est: Ecce venio citò, & merces mea mecum est, reddere unicuique juxta opera sua. Quòd si secus à quoquam fuerit attentatum, id protinus sua auctoritate, pœnis etiam adjectis, prout expedire viderit, prorsus evellat. Pro qua, ut in se ipsa subsistens alios informaret, passionis suæ tempore Salvator noster JESUS CHRISTUS Patrem exorasse perhibetur dicens: Simon, ecce Satanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum: ego autem pro te rogavi, ut non deficiat fides tua: & tu aliquando conversus confirma fratres tuos.

* aliàs veritatem.

Romanæ Ecclesiæ est cuncta definire & corrigere.

Joannes ideò Pont. XXII. censuit definire dissentiones quorumdam articulorum de quibus hic, sed morte præventus id perficere non potuit.

§. 1. Sanè dudum tempore fœl. rec. Joannis XXII. prædecessoris nostri, inter nonnullos etiam Theologicæ facultatis Magistros: super visione animarum justorum hominum post mortem suam, in quibus nihil erat purgabile, cùm de hoc sæculo decesserunt, vel si fuerat, jam purgatum fuerat ex toto, an divinam essentiam videant ante corporum suorum resumptionem, & judicium generale. Et super nonnullis aliis orta materia quæstionis, ipsorum aliqui negativam, aliqui affirmativam, alii verò secundùm suas imaginationes, de visione divinæ essentiæ ab animabus hujusmodi, diversa; & diversimodè ostendere nitebantur, prout ex dictis & scriptis ipsorum noscitur apparere, super rejectis verò suis concertationibus, quas hic causa brevitatis omittimus, quia vita ex nostris determinationibus inter se etiam * decidebant. Cúmque idem prædecessor noster, ad quem prædictorum determinatio pertinebat, ad decisionem concertationum hujusmodi se pararet in suo consistorio publico, tàm fratribus suis S. R. E. Cardinalibus, de quorum numero tunc eramus; quàm Prælatis & Magistris in Theologia, qui multi aderant præsentes, injungendo districtiùs & mandando, ut super materia de visione prædicta, quando requirerentur ab eo, deliberatè unusquisque diceret quod sentiret. Tamen morte præventus, sicut Domino placuit, perficere illud nequivit.

* aliàs diffidebant.

Hic modo Pont. dictas dissentiones terminat cum infrascriptis definitionibus.

§. 2. Defuncto itaque prædecessore præfato, nos divina dignatione ad apicem summi Apostolatus assumpti, diligentiùs attendentes, quanta ex præmissis eorum concertationibus non solutis, animarum imminent pericula, quanta exinde possunt scandala suboriri, ut ipsorum varietas pereat, & veritatis soliditas innotescat, habita priùs super prædictis sollicita examinatione, & diligenti deliberatione cum fratribus nostris dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, de ipsorum Fratrum consilio, hac in perpetuum valitura constitutione, auctoritate Apostolica definimus.

Definitio circa beatitudinem animarum fidelium defunctorum.

§. 3. Quod secundùm communem Dei ordinationem, animæ Sanctorum omnium, qui de hoc Mundo ante Domini nostri JESU CHRISTI passionem decesserunt, necnon Sanctorum Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginum, & aliorum fidelium defunctorum, post sacrum ab eis Christi baptisma susceptum, in quibus nihil purgabile fuit, quando decesserunt, nec erit quando decedent etiam in futurum, vel si tunc fuerit aut erit aliquid purgabile in eisdem, cùm post mortem suam fuerit purgatæ, ac quòd animæ puerorum eodem Christi baptismate renatorum, & baptizandorum, cùm fuerint baptizati, ante usum liberi arbitrii decedentium mox post mortem suam, & purgationem præfatam in illis, qui purgatione hujusmodi indigebant, etiam ante resumptionem suorum corporum, & judicium generale, post Ascensionem Salvatoris Domini nostri JESU CHRISTI in cœlum, fuerunt, sunt, & erunt in cœlo, cœlorum Regno, & Paradiso cœlesti cum Christo, Sanctorum Angelorum consortio aggregatæ, ac post Domini JESU CHRISTI passionem & mortem viderunt & vident Divina essentia visione intuitiva, & etiam faciali: nulla mediante creatura, in ratione objecti visi se habente, sed divina essentia immediatè se nudè, clarè, & apertè eis ostendente. Quoqdue sic viden-

videntes eadem divina essentia perfruuntur. Necnon quod ex tali visione & fruitione, eorum animæ, qui jam decesserunt, sunt ferè beatæ, & habent vitam & requiem æternam, & erunt illorum, qui postea decedent cùm eamdem divinam videbunt essentiam, ipsaque perfruentur ante judicium generale. Ac quod visio hujusmodi divinæ essentiæ, ejusque fruitio, actus fidei & spei in eis evacuant, prout Fides & Spes propriæ Theologicæ sunt virtutes. Quodque postquam inchoata fuerit, vel erit talis in tuitiva ac facialis visio & fruitio in eisdem, eadem visio & fruitio sine aliqua intercisione, seu evacuatione prædictæ visionis & fruitionis continuata extitit, & continuabitur usque ad finale iudicium, & ex tunc usque in sempiternum.

Definitio circa damnationem animarum decedentium in peccato mortali.

§. 4. Definimus insuper, quòd secundùm Dei ordinationem communem, animæ decedentium in actuali peccato mortali, mox post mortem suam ad inferna descendunt, ubi pœnis infernalibus cruciantur, & quòd nihilominùs in die judicii omnes homines ante Tribunal Christi, cum suis corporibus comparebunt, reddituri de factis propriis rationem, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive malum.

Prohibitio aliter tenendi.

§. 5. Decernentes prædictas nostras definitiones, seu determinationes & ipsarum singulas, ab omnibus fidelibus esse tenendas. Quicunque autem deinceps prædictarum nostrarum definitionum seu determinationum, ac singularum ipsarum contrarium scienter & pertinaciter tenere, asserere, prædicare, docere, aut defendere, verbo vel scripto præsumpserit, contra eum sicut contra hæreticum modo debito procedatur.

Sanctio pœnalis.

§. 6. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, &c.

Dat. P. A. 2. die 29. Jan.

Dat. Avinione, 4. Kalend. Februarii, Pont. nostri Anno 2.

V.

Ordinationes & reformationes pro bono regimine Monachorum Nigrorum Ordinis S. Benedicti.

Hujus Ordinis extat præclara Congregatio Cassinensis, de qua dicam tibi infrà in hoc Tom. I. in constit. 2. Eug. IV. Dispositione.

BENEDICTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Dat. P. An. 1336.

Proœmium.

SUmmi Magistri dignatio nos (quamquam immeritos) miseranter in Apostolici magisterii Cathedra collocavit, ut nedum præsimus, sed prosimus pariter operibus & exemplis, super cunctum gregem Dominicum, nostræ fidei fiducialiter creditum vigilemus, & labores expendamus assiduos, ut nobis & aliis salutis commoda procuremus. Proinde namque inter cæteros Ordines religionesque sacras in triformis conflictu militantis Ecclesiæ strenuè dimicantes, ad sacram religionem Monachorum nigrorum nostræ dirigentes attentè considerationis intuitum, optamus in Domino JESU CHRISTO, ut sicut ipsa religio à mari usque ad mare per incrementa temporum suos palmites dilatavit, sic per universa Orbis climata virtutum radiis luminosis jugiter illustretur. Et quamquam circa illius salubrem & fœlicem statum ejusque attinentias, tàm per regulares institutiones almorum, patrum qui de hoc sæculo fœliciter transiverunt, quàm etiam per juridicas sanctiones provisum existere dignoscatur; Nos tamen ob zelum amplioris salutis, & majoris prosperitatis ejusdem intra nostra præcordia, & cum nonnullis ex fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, & dilectis filiis Petro Cluniacensi, Joanne Casedei, Gilberto Massiliensi, Raymundo Salmodiensi, Guillelmo Montisoluti & Gregorio Ysiodorensi Monasteriorum Abbatibus ejusdem religionis, decretorum Doctoribus, diligenti tractatu præhabito, & super eo digesta deliberatione secuta, ut eadem religio in divini cultus obsequio floreat, honestatis candore fulgeat, disciplina regulari præemineat, sapientiæ ac scientiæ divinæ pariter & humanæ (sine quibus mortalium vita non regitur) fulgoribus rutilet, nec decrescat in profectu substantiæ temporalis, sed potiùs augeatur, vigeatque inter Cœnobitas suos charitatis soliditas, & persistat sanctimoniæ fortitudo, in virtute Dominica confidentes, ut præmissa valeant, cooperante superna Omnipotentia efficaciter provenire, auctoritate Apostolica, statuta edimus, & ordinationes facimus quæ ordinatum subscripta serie describuntur, quæve ubique terrarum & locorum infrà & per ipsam religionem eadem auctoritate volumus perpetuis futurisque temporibus firmiter observari. Per editionem nempe statutorum & ordinationum prædictorum, non intendimus aliis juribus institutis (quatenus eisdem statutis & ordinarionibus expresse non obviant, aliquatenus derogare, sed illa potiùs approbare.

Confirmatio c. 7. de statu Monachorum.

§. 1. Subjunctivè igitur statuta & ordinationes hujusmodi explicantes, constitutionem Concilii generalis de communi Capitulo Abbatum, atque Priorum Abbates proprios non habentium, in singulis Regnis sive Provincia faciendo, de triennio in triennium volumus exactè, ne comittatur neglectui observari.

CAPUT PRIMUM.

De Capitulis Provincialibus.

STatuimus & etiam ordinamus, quòd in Ordine seu religione dictorum Monachorum nigrorum in singulis provinciis per nos inferiùs deputatis, fiat in loco ad hoc deputando de triennio in triennium (salvo jure Diœcesanorum) commune seu provinciale Capitulum Abbatum, & Priorum Abbates proprios non habentium, aliorumque Priorum Ecclesiarum Cathedralium ipsius Ordinis seu religionis, vel aliorum majorum in ipsis Ecclesiis post Antistites eorum existentium, quocumque nomine nuncupentur, cæterorumque Prælatorum Abbates proprios non habentium, ut præfertur exemptorum Ordinis seu religionis ejusdem. Ad quod quidem Capitulum (justo impedimento cessante) prædicti Abbates, Priores; & Prælati alii conveniant universi. Et circa id ad reformationem Ordinis seu religionis hujusmodi & observantiam regularem adimplere studeant, quæ in constitutione hujusmodi explicantur. Qui verò ad ipsum Capitulum personaliter venire nequiverint: ad allegandam justi impedimenti causam commonachum suum ejusdem Ecclesiæ vel Monasterii (si commodè fieri valeat) alioquin alium idoneum cum sufficienti mandato causam excusationis sufficientem & claram, & etiam potestatem in animas eorum jurandi veram esse causam hujusmodi exprimentem, ad dictum Capitulum transmittere teneantur: reservato Præsidentium hujusmodi provincialibus Capitulis arbitrio. Quorum potestas de uno provinciali ad aliud provinciale Capitulum habeat perdurare: ut pro eorum arbitrio decernere valeant, an causa excusationis vel causæ excusationum, cùm diversæ allegatæ fuerint, sufficientes vel insufficientes existant: & quòd cuiquam non sit licitum ab eorum decreto super hoc frivolè appellare, vel quovis modo alio reclamare. Non venientes autem, legitimo impedimento cessante, vel excusatorem & procuratorem commonachum suum, vel alium idoneum cum sufficienti mandato ad illud, ut præmittitur, non mittentes: teneantur duplum ejus quòd expensuri fuissent ad prædictum Capitulum veniendo, & in eo morando ac redeundo ab ipso, juxta eorumdem Præsidentium arbitrium, seu majoris partis eorum æstimando, in termino par ipsos Præsidentes statuendo exolvere, in utilitatem ipsius provincialis Capituli convertendum. Quodque possint ipsi Præsidentes illos ad duplum hujusmodi exolvendum per censuram Ecclesiasticam auctoritate Apostolica coërcere. Eorumque super hoc faciendum processum, & ferendas sententias publicare seu publicari facere in locis Ordinis seu religionis ejusdem. Et quod circa ipsum

duplum

duplum in totum vel in partem nulli valeat gratia fieri, vel remissio indulgeri. Et nihilominùs contra non venientes præfatos, maximè si se malitiosè subtrahant, vel ut correctionem evitent, sive ut nesciatur status Ecclesiæ vel Monasterii eorumdem, aliàs prout dictis Præsidentibus, seu majori parti eorum visum fuerit procedatur, ipsorum absentia non obstante. Circa Præsidentes namque ac Visitatores in eisdem Capitulis deputandos, & alia omnia in eis exequenda, illa serventur, quæ in dicta generalis Concilii, & fel. rec. Honorii Papæ III. prædecessoris nostri constitutionibus expressiùs continentur. Servatis tamen statutis, ordinationibus & adjectionibus nostris suprascriptis & infrascriptis, quemadmodum modificatur & perstringitur in eisdem. Et quia Prælatorum & Monachorum ipsius Ordinis seu religionis regularis est institutio & observantia salutaris, decernimus, Priores Ecclesiarum Cathedralium Ordinis seu religionis ejusdem, aut majores in ipsis Ecclesiis post earum Antistites existentes, ac post ipsos Antistites regularem curam Monachorum habentes, quocumque nomine censeantur, ad conveniendum in ipsis Capitulis provincialibus sub modis & pœnis superius designatis, necnon eosdem Priores seu majores & Capitula, cunctosque Monachos eorumdem Ecclesiarum sive Monasteriorum, etiam si in ipsis Ecclesiis vel Monasteriis, seu extra ea ubicumque Prioratus, officia, vel administrationes habuerint seu moram traxerint, tàm exemptos, quàm non exemptos, etiam si ipsi non exempti aliquibus exemptis Antistibus sint subjecti, fore sub dictorum Capitulorum provincialium districtionibus, correctionibus, & ordinationibus inclusos & etiam comprehensos, & ad illas sub pœnis quas dicti Præsidentes eis duxerint imponendas per ipsos Præsidentes, ac etiam quoscumque dictarum Ecclesiarum Monachos, præfatos beneficia Monachalia ad easdem Ecclesias pertinentia obtinentes, ad contributiones in expensis moderatis rationabilibus, quas dicti Priores seu majores fecerint ad ipsa Capitula veniendo, & in eis stando, ac de illis redeundo per Priores seu majores prædictos, auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam & alia remedia opportuna, sublato appellationis obstaculo, compellendo. Quodque quivis Ordinarii locorum, exempti, & non exempti, nullum prædictis vel singulis impedimentum apponant vel apponi permittant: sed legitimis temporibus requisiti, ea omnia & singula faciant executioni mandari, & inviolabiliter observari. Præcavere siquidem intendentes, ne impedimentum accidens conventioni alicujus provincialis Capituli obesse valeant, intelligimus & volumus, quòd si contigerit Ecclesias Cathedrales, Monachales, Prioribus vel aliis post ipsarum Antistites (existentibus in eis majoribus ut præfertur) vel Monasteria seu loca alia Ordinis aut religionis ejusdem suis vacare seu carere pastoribus, qui adstricti essent ad conveniendum in provinciali Capitulo antedicto, tempore, videlicet, quo imminebit ipsum provinciale Capitulum celebrandum: teneantur Capitula Ecclesiarum & Conventus Monasteriorum, aliorumque locorum Conventualium prædictorum, personam sufficientem de gremio Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum eorumdem (si commodè fieri possit) vel aliunde (dum tamen idoneum) transmittere ad dictum Capitulum, pro faciendis & ad implendis omnibus quæ facere possent Abbates, Priores, necnon Priores seu majores in ipsis Ecclesiis Cathedralibus, seu aliis ejusdem locis Conventualibus Præsidentes præfati si venissent ad idem Capitulum, & in eo personaliter interessent. Quod autem præmittitur de provinciali Capitulo de triennio in triennium celebrandum ad cujuslibet hæsitationis scrupulum amputandum, ad sanum referri volumus intellectum: scilicet, ut cum uno anno provinciale Capitulum fuerit celebratum, alio proximo futuro anno ab illo valeat abstineri: & fiat omninò anno tertio subsequenti. Sanè quia supervacuum foret edere sanctiones, si prætermitteretur earum executio, & non essent qui tuerentur easdem: ordinamus & volumus, ut dictum commune seu provinciale Capitulum, apud unum de Monasteriis ejusdem Ordinis seu religionis ad hoc aptum (si in eadem existat Provincia) debeat celebrari. Alioquin celebretur in loco alio congruo & securo, de quo, ac de die primi Capituli hujusmodi celebrandi, & aliis opportunè facientibus circa idem, providebunt illi, qui super hoc per Sedem Apostolicam fuerint deputati prima vice. Et ut super eodem Capitulo, & per illud ex tunc in posterùm & perpetuò rationabilis ordinatio habeatur: statuimus quòd in dicto Capitulo primitùs celebrando, & semper in anteà successivè, Præsidentes singulis Capitulis celebrandis, seu major pars eorum, provideant & ordinare procurrent, per quem in sequenti Capitulo sermo fieri, missaque celebrari debeat, & eligant locum pro celebrando alia vice proxima præfato Capitulo, & qui Præsidentes esse debeant in eodem, & sic ex tunc fiat in provincialibus Capitulis successivis. Provideant etiam qui Abbates, quæ & quod ac quotiens Ecclesias Cathedrales, Monachales, Monasteria, & alia loca ejusdem Ordinis seu religionis, debeant usque ad ipsum sequens provinciale Capitulum visitare. Ut igitur de Provinciis in quibus hujusmodi Capitula fuerint celebranda, distincta limitatio habeatur, nec de ipsis in posterum hæsitetur, quamlibet provinciam prout sequitur deputamus: videlicet quod provinciæ Remensis, & Senonensis, pro una Rothomagensis & Turonensis, cum Monasterio S. Florentii veteris, & membris suis, quod in nullo Episcopatu esse dicitur, pro alia. Bituriensis, & Burdegalensis, cum toto Episcopatu Aniciensi, pro alia. Narbonensis, Tholosanus, & Anxiatensis, pro alia. Cantuariensis, & Eboracensis, pro alia. Compostellana, & Hispalensis, pro alia, Toletana, pro alia. Bracharensis, pro alia. Tarraconensis, & Cæsaraugustana, cum toto Episcopatu Majoricensi, pro alia. Lugdunensis, Bisuntinensis, Tharantasiensis, pro alia. Viennensis, Arelatensis, Aquensis, & Ebredunensis, pro alia. Urbs Romana, cum Episcopatibus nobis immediatè subjectis, necnon Sublacensi, & Farfensi Monasteriis: quæ in nullo Episcopatu consistunt, in nostra provincia constitutis, pro alia. Reginensis, Cusentinensis, S. Severinæ, & Rossanensis, cum Miletensi, & Bisignanensi Episcopatibus, pro alia. Consanensis, Acheruntinensis, Taratinensis, Brundusinensis, & Hydruntinensis, pro alia. Barensis, Tranensis, Sipontinensis, & Beneventanus, cum Trojensi, Melphiensi, Rapallanensi, Episcopatibus, pro alia, Neapolitanensis, Capuanensis, Salernitanensis, Amalphitanensis, & Surrentinensis, cum Cassinensi, Ravellensi, & Aversanensi Episcopatibus, & Monasterio S. Vincentii de Vulturno, quod in nullo Episcopatu existit, pro alia. Panormitanus, Messanensis, & Montisregalis, cum Episcopatu Melevitano, pro alia. Strigomensis, & Coloœnsis, pro alia. Gueznensis, pro alia. Armacanensis, Dublinensis, Cassellensis, & Caumensis, pro alia. Regna Scoriæ, pro alia, Boëmiæ, pro alia. Daciæ, pro alia. Norvvegiæ, pro alia. Suessiæ, Sardiniæ, & Corsicæ, pro alia, Cypri, pro alia. Provinciæ Thebanensis, Athenìensis, Patracensis, Corinthiensis, & Neopacensis, cum toto Patriarchatu Constantinopolitano habeantur pro alia. Patriarchatus Aquilejensis, & Grandensis, ac Provinciæ Jadrensis, Spalatensis, & Ragusinensis, pro alia. Provinciæ, Mediolanensis, Januensis, & Pisana, pro alia. Ravenna, cum Ferrariensi, & Placentinensi Episcopatibus, pro alia. Maguntinensi, cum Episcopatu Bambergensi sive Regno Boëmiæ, pro alia. Coloniensis, & Treverensis, pro alia. Bremensis, & Maldeburgensis, cum Episcopatu Caminensi, pro alia. Salzburgensis, pro alia. Regensis, pro alia. Cæterùm si quis Episcopatus, aut si qua Monasteria, vel loca dicti Ordinis vel Religionis fuerint, quæ in aliqua dictarum Provinciarum minimè includantur, quoad prædicta Capitula, de illa Provincia esse volu-

mus, cui Episcopatus, Monasteria, & loca hujusmodi viciniora existent.

CAP. II.

De Visitatoribus.

Porrò Visitatores, qui secundùm prædictam constitutionem ipsius generalis Concilii fuerint in hujusmodi Provincialibus Capitulis deputati, sint idonei, soliciti & discreti circa visitationis eorum officium exequendum: & cuncta observent, quæ in præfata ejusdem Concilii & alia dicti Honorii, prædecessorum nostrorum constitutionibus statuta existere dignoscitur. Quod si Visitatores ipsi illa exequi omiserint negligenter, eas pœnas incurrere volumus ipso facto, quas incurrunt hi qui non veniunt ad Capitulum provinciale, præpeditionem canonicam non habentes. Et quia cupimus ut hujusmodi præfatorum Visitatorum officium cum omni sinceritate procedat: interdicimus quòd nullus Visitatoris sibi deputati eodem anno esse valeat Visitator. Prædicti autem Visitatores vel familiares eorum in Ecclesia Cathedrali, Monachali, vel Monasterio, seu loco alio ipsius Ordinis, seu religionis ad quæ visitationis causa duxerint declinandam, ultra duos dies nequaquam remaneant: nisi evidens necessitas, vel magna utilitas Ecclesiæ, vel Monasterii, seu loci hujusmodi per eos Visitatores, ampliorem inibi moram Visitatorum vel familiarium exigerent eorundem, sed tunc id efficiant de Ecclesiæ, vel Monasterii, seu loci hujusmodi præfatorum consilio seniorum: nec Visitatores seu familiares ipsi, eisdem Ecclesiis, Monasteriis & locis visitatis onerosi & graves existant. Non sumptuosas epulas quærant: sed cum gratiarum actione recipiant, quod illis honestè & competenter fuerit ministratum. Dicti quoque Visitatores & familiares ipsorum, nullam pecuniam hujusmodi occasione, seu quolibet alio modo recipiant, nec ipsi vel quisquam suorum aliquod munus, quodcumque sit, vel qualitercumque offeratur, præsumant recipere: ut non quæ sua sunt videantur quærere, sed quæ CHRISTI. Unde statuimus & ordinamus, ut universi & singuli Visitatores hujusmodi, vel familiares ipsorum, qui præter expensas eis duntaxat in victualibus exhibendas, exigere vel recipere pecuniam etiam à volente; quod si ipsi vel quisquam suorum familiarium, similiter munera recipere quoquomodo præsumpserint: duplum ejus quod receperunt, Ecclesiæ vel Monasterio, seu alteri loco ipsius Ordinis seu religionis ejusdem, à qua vel à quo id receptum fuerit, infrà mensem reddere teneantur. Alioquin ex tunc Visitatores hujusmodi duplum ipsum eis ultra hujusmodi tempus restituere differentes, ab officio hujusmodi & beneficio noverint se suspensos, quousque hujusmodi gravatis Ecclesiis, vel Monasteriis, aut locis, de hujusmodi duplo plenariam satisfactionem impendant, nulla eis in hoc dantium remissione, libertate vel gratia valituris. Et nihilominùs (si expedierit) ipsi Visitatores sic suspensi, per præsidentes dictis Capitulis, & eorum quemlibet ad restitutionem præfati dupli auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam & alia opportuna remedia, remoto appellationis obice, compellantur. Et quia procedit de virtute prudentiæ, si via scandalis præcludatur: inhibemus Visitatoribus memoratis, ne illos, seu eorum nomina, qui ei aliqua secreta in Visitationibus revelaverint, præsumant aliis revelare; nisi tunc demum cùm propter revelata hujusmodi, ad alicujus punitionem vel pœnam fuerit procedendum. Aliter autem hujusmodi relevantes puniantur plus vel minus prout facti qualitas exiget, secundùm arbitrium Præsidentium eorundem.

CAP. III.

De Capitulis generalibus, & reddendis rationibus.

Rursus quia Ecclesiis Cathedralibus, & Monasteriis ejusdem Ordinis seu religionis, ad salutem & prosperitatem noscitur provenire, cùm in eorum singulis annuatim generale Capitulum celebratur; in quo alii Abbates, Priores, Prælati & administratores eis subjecti, Ordinis seu religionis ipsius conveniant die præstituto in illis in quibus statutum existit; dieque statuendo in illis in quibus nondum ad hoc dies hujusmodi constitutus, ut membra suo capiti consonent, & caput respiciat sua membra: Statuimus & etiam ordinamus, ut in singulis Ecclesiis Cathedralibus, & Monasteriis antedictis, die statuto vel statuendo, singulis annis generale Capitulum celebretur, in quo cum Prælatis eorum alii Abbates, Priores, prælati & administratores immediatè eisdem subjecti, studeant convenire, ad tractandum de reformatione hujusmodi Ordinis seu religionis, & observantia regulari, necnon corrigant & reforment ibidem tàm in spiritualibus quàm in temporalibus, quæ corrigenda fuerint ac etiam reformanda. Et in quo tàm Abbates, Priores, seu administratores principalium Monasteriorum & administrantes in ipsis Ecclesiis Cathedralibus, quàm prædicti alii subjecti de administrationibus cujuscumque ipsorum, reddant in scriptis (quamvis non requisiti) rationem fidelem: summas videlicet rerum principalium & grossarum, quoad receptas & expensas annuas veraciter explicando: necnon quanta & qualia supersint & etiam debeantur: & ex qua causa, & à quibus personis, aut desint etiam veraciter exprimendo. Qui verò legitimè præditi ad Capitulum hujusmodi venire nequiverint: procuratores idoneos sufficienter instructos, cum sufficienti mandato excusationum suarum, causas rationabiles etiam exprimente, cum potestate jurandi in eorum animas causas hujusmodi fore veras, & reddendi rationem prædictam & alia faciendi quæ ipsi facerent si præsentes existerent, ad illud transmittere teneantur. Quòd si non venerint non impediti legitimè, vel non transmiserint ad idem Capitulum (ut præfertur) pœnis subjaceant superiùs contra non venientes ad Capitula provincialia constitutis. Quorum compulsio, & ipsarum pœnarum executio, ad Abbatem illius Monasterii principalis in quo ipsum Capitulum celebretur, vel ad illum qui major est post Antistitem in illa Cathedrali Ecclesia, in qua celebrari continget Capitulum prælibatum, auctoritate Apostolica pertineat: prout suprà de Præsidentibus provincialibus Capitulis est statutum. Et quia memoriam perpetuat & cautelam adjicit conservatio scripturarum: volumus & ordinamus quòd duæ scripturæ consimiles fiant, rationes hujusmodi continentes, quarum una penès illum qui Ecclesiæ post Antistitem, seu Monasterio ubi dictum Capitulum celebrari contigerit præsidebit, & alia in arca, pro sigillo Capituli Ecclesiæ vel Conventus Monasterii præfatorum deputata vel deputando: seu alio loco competendi, (de quo hujusmodi Præsidenti, & Capitulo, seu Conventui vel majori parti ejus videbitur) ad cautelam providentiam necessariam & utilem conserventur. Volumus insuper, ut Cellarii, Camerarii, Hospitalarii, Eleemosynarii, Infirmarii, & alii Officiales quicumque quocumque nomine censeantur, victum seu vestitum, conventui vel aliis in dictis Ecclesiis vel Monasteriis, sive locis Conventualibus ministrantes, rationem plenam & explicitam de receptis expensis, ratione administrationum vel officiorum hujusmodi ter annuatim (computata ratione quam reddiderint in generali Capitulo ut præfertur) in fine scilicet cujuslibet quarti mensis, etiam irrequisitis prælatis, qui Ecclesiis, Monasteriis, & aliis locis Conventualibus præsunt & præerunt antedictis, & Capitulis seu Conventibus eorundem, aut illis Discretis qui ad rationem ipsam audiendam & fideliter eis referendam deputati fuerint, reddere teneantur. Proviso attentiùs quòd illi ex hujusmodi administratoribus, Prioribus seu officiatis, qui gravia & enormia crimina commiserint, vel committent; vel aliàs demeriti fuerint: sive per annum excommunicationis, suspensionis, aut interdicti sententias rationabiliter in eos latas pertinaciter tolerabunt, & de vis convicti fuerint,

vel aliàs legitimè constiterit, ab eorum superioribus cum consilio seniorum Ecclesiarum vel Monasteriorum seu locorum prædictorum, nedum à suis administrationibus, Prioratibus vel officiis seu beneciis amoveri valeant: sed ob crimina vel demerita hujusmodi, pœnis debitis percellantur: ut sit eis in pœnalis confusionis opprobrium, & perniciosum non transeat aliis in exemplum. Ne verò per cujuspiam calliditatis ingenium evenire contingat, quin Capitula prædicta celebrentur locis & temporibus debitis quemadmodum superiùs est distinctum, quia fortè pætenderetur occasio, quòd Ecclesiæ, Monasteria, & loca prædicta gravata forent, & sumptus existerent evitandi: Nos providere volentes, ne Capitulorum ipsorum generalium tantæ salutis & prosperitatis fructibus obventuris, malignitatis flatibus resistatur, taliter ordinamus, quòd illi qui venire tenentur ad provinciale Capitulum de triennio in triennium, & ad cujusvis Ecclesiæ vel Monasterii annuatim Capitula prælibata, vivant cum aliis ipsius locis monachis in communi, & familiaribus suis clericis & laicis & etiam evectionibus, extra Ecclesias, vel Monasteria, & loca ipsa, de suis propriis redditibus providere in necessariis teneantur, quavis constitutione seu consuetudine contrariis non obstantibus. Licet autem circa rationes de administrationibus & officiis (ut præmittitur) reddendas, duxerimus providendum: quia tamen veritatis claritas latebras non requirit, seu metas potiùs parentis claritatis exposcit: cautiùs in hac parte super his Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum præfatorum occurrentes dispendiis, & profectibus providentes, volumus ut Visitatores Capituli provincialis, qui pro tempore fuerint, cùm ad Ecclesias, Monasteria, Prioratus, & loca hujusmodi venerint, eorum officium exequendo, nequaquam omittant, quin de statu spirituali & temporali Ecclesiarum, Monasteriorum & Prioratuum & locorum prædictorum plenariè se informent, ut sic reformando vel referendo (prout secundum jura & ordinationes Capitulorum hujusmodi salubriùs & utiliùs fuerit) Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, & locis ipsis providere valeant usitatis, proviso quod prædicta provincialia & alia Ecclesiarum & Monasteriorum prædictorum Capitula non concurrant ad invicem: ne valeat unum per aliud impediri. Cæterùm statuimus, ut omnes & singuli ad eadem Capitula venientes, non ducant, vel duci faciant, seu permittant, evectiones seu familiares in numero superfluo seu quomodolibet excessivo: sed numero evectionum & familiarum statui eorum cujuslibet congruo, eos volumus & præcipimus esse contentos. Ipsi autem familiares & alii quos ducent vel duci facient seu tenebunt, sint humiles & honesti, & de quibus aliquatenus præsumi nequeat, quòd alicui Abbati, Priori, administratori, officiato, monacho, vel cuicumque alteri cum eis seu aliis ad ipsa Capitula venientibus aut in eis morantibus, vel de illis redeuntibus, aut Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, vel aliis eorum locis, inferant per se aut alios sæculares vel regulares, seu quoslibet alios in personis vel rebus injuriam vel offensam: vel quod in aliquo de dictis Capitulis, aut in aliqua Ecclesia vel Monasterio seu loco ubi celebrabantur, scandalum suscitare, vel turbationem facere, seu discordiam vel contentionem movere præsumant. Quod si quis ad inferendum injuriam vel offensam hujusmodi, ut turbetur, vel impediatur quodcunque de dictis Capitulis, scienter & ex proposito tales duxerit, vel alias tenuerit, seu ad hoc disposuerit aut convocaverit vel convocari fecerit: & turbatio vel impedimentum hujusmodi si aliqua ex eis fuerint subsecuta: & qui consentiens extiterit in prædictis, vel aliquo eorumdem, aut dans scienter & ex proposito auxilium, consilium vel favorem: ipso facto sententiam excommunicationis incurrat. A qua dumtaxat, si sit Abbas vel monachus ipsius Ordinis, per Præsidentes Capitulo provinciali, seu eorum aliquem quantum ad ea quæ ipsum Capitulum provinciale concernent, quantum verò ad illa de prædictis quæ annuale Capitulum vel Ecclesiam seu Monasterium, aut alium locum ubi celebrabitur annuale Capitulum antedictum, seu personas aut bona eorum vel alia concernerent, per Abbatem vel alium hujusmodi annuali Capitulo Præsidentem auctoritate Apostolica. Sæculares verò & alii religiosi à sententiis hujusmodi per locorum ordinarios, tunc demum cùm satisfactionem impenderint congruent, & non ante, possint absolvi: nisi commissa hujusmodi talia fuerint, propter quod Sedes Apostolica esset meritò consulenda. Et si mors, vel membri mutilatio, seu debilitatio alicujus perpetua, occasione prædictorum secutæ fuerint: talis nedum ad administrationem vel officium seu beneficia aliqua in Ordine seu religione hujusmodi, vel ab illis obtinenda existat inhabilis: sed & obtentis in eis vel ab ipsis sit eo ipso privatus, quæ aliis, & non sibi per illum ad quem collatio aut quævis alia dispositio pertinuerit, liberè conferantur, vel alius de illis canonicè ordinetur. Eamdem quoque sententiam excommunicationis ipso facto incurrat quilibet, cujuscumque sit præeminentiæ, dignitatis, status vel conditionis; qui per se vel per alium malitiosè impediverit vel impediri fecerit scienter & ex proposito, quo minùs prædicta Capitula liberè valeant celebrari: quique præsumpserit euntes ad illa vel in eis morantes, seu de ipsis redeuntes capere, capi facere, seu captos detinere aut impedire; vel eis aut eorum familiaribus in personis vel rebus damna, injurias vel offensas occasione hujusmodi, ut videlicet turbetur vel impediatur celebratio cujuscumque ipsorum Capitulorum, inferre, necnon quicumque ipsius Ordinis seu religionis, qui prætextu visitationis malitiosè & ex proposito prædicta vel eorum aliquid per se vel alium commiserit in personas Abbatum, Priorum & aliorum majorum prædictorum proprios subjectos visitantium, vel in personas Visitatorum in provincialibus Capitulis: vel per Abbates alios seu Prælatos principalium, vel propriorum Monasteriorum deputandorum, vel familiarum eorumdem aut in bonis eorum. Et quicumquem prædicti Ordinis, qui in visitationibus hujusmodi vel correctionibus seu executionibus processus eorum malitiosè impediverit, vel eis procaciter vel protervè se opposuerit, aut prædicta facientibus consenserit per se vel alium, preces, minas, literas, auxilia potentium, sæcularium, vel laicorum, seu quæcumque alia impedimenta malitiosè procurando, impediens eumdem Ordinem seu religionem ipsam in contributionibus legitimè faciendis. Præsidentes autem provincialibus & annualibus Capitulis prælibatis, & eorum quilibet, dum simpliciter & de plano eis constiterit aliquam ex prædictis præfatam excommunicationis sententiam incurrisse, ipsum per omnia ejusdem Ordinis seu religionis loca vicina de quibus eis videbitur, tamdiu solemniter publicent & faciant ab aliis auctoritate Apostolica publicari: eis super hoc non parentes per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compellendo, donec congruam satisfactionem impenderint: & per ipsos Præsidentes dumtaxat vel per duos eorum ad minus, auctoritate Apostolica fuerit absolutus. Ad hæc, tàm diversorum locorum diœcesanis quàm aliis personis quæ pro tempore præfuerint ipsis Capitulis celebrandis, in virtute obedientiæ districtè præcipimus, ut per censuram Ecclesiasticam, appellatione cessante, compescant Advocatos, Patronos, Magnates, Rectores, Vicedominos, Consules, milites, seu quoslibet alios ne Cathedrales Ecclesias, Monasteria, vel alia loca monastica, in personis vel rebus eorum præsumant offendere quoquomodo, & si secus forsan aliud egerint, eos usque ad satisfactionem debitam, per censuram eamdem (appellatione semota) cogere non postponant: ut Prælati & alii servi Dei dicti Ordinis seu religionis hujusmodi, li-

beris & devotis mentibus Altissimo pensum debitum quotidianum solvere satagant servitutis.

CAP. IV.

De Subventionibus & collectis.

Profectò cum in sæpè dicta constitutione Concilii generalis inter cætera sit expressum, quòd hi qui convenerint in triennali Capitulo, vitam ducant communem, & simul omnes communes expensas proportionaliter faciant: nos attendentes quòd præter expensas hujusmodi, expensæ aliæ nedum pro provinciali, sed etiam annuali Capitulis prædictus necessariò requiruntur: Statuimus & ordinatus, quòd in eisdem Capitulis cujusquam contradictione vel absentia non abstante, pro libertate necessitatibus, utilitatibus, expensis communibus, & aliis consuetis (cùm onus divisum in partes leviùs supportetur) auctoritate Apostolica fiant, imponantur, seu inducantur collectæ, subventiones, seu contributiones, secundùm arbitrium Præsidentium seu Definitorum, quoad hujusmodi Capitulum provinciale vel Abbatis seu alterius Præsidentis, ipsi annuali Capitulo, & Definitorum quoad annuale Capitulum ante dictum. Ut autem in conservatione collectarum, subventionum, seu contributionum hujusmodi, cautela securitatis fideliter habeatur, volumus & ordinamus ut collectæ quæ fient in Capitulo provinciali per tres probos & fideles Abbates seu alios prælatos ipsius Ordinis seu religionis illius provinciæ, in qua idem Capitulum fuerit celebratum, in aliquo securo Monasterio seu alio loco congruenti, quæ verò fient in singularibus Ecclesiis, Monasteriis, vel aliis locis ejusdem Ordinis seu religionis, per tres probos & fideles monachos cujuslibet Ecclesiæ vel Monasterii seu loci, in qua vel in quo (ut præfertur) fient: quorum unum ponet Abbas vel alius prælatus ipsius loci: alium verò Prior vel priores administratores seu officiarii: & tertium Capitulum Ecclesiæ seu Conventus monasterii sui loci hujusmodi in una arca serata tribus diversificatis seris & clavibus fideliter collectæ, diligenter custodiantur: & ad usum duntaxat eorum pro quibus factæ fuerint, & ad nullos usus alios convertantur. Pro quibus fideliter conservandis & complendis, præstent dicti tres Abbates in Præsidentium, & præfati monachi in Abbatis & Capituli, necnon Conventus Ecclesiæ vel Monasterii seu Prælati alterius loci principalis, ubi dictum annuale Capitulum extiterit celebratum, prudentia corporaliter juramentum. Nec fieri valeat alia contributio quamdiu aliquid quod sufficiat de prima contributione contigerit superesse. Habeantque dicti Præsidentes, & eorum quilibet, quoad hujusmodi provincialia Capitula, nec non Abbates, Priores, & majores, seu alii jam dicti; potestatem auctoritate Apostolica supradicta exigendi, colligendi & levandi collectas, subventiones & contributiones hujusmodi, ab omnibus & singulis Abbatibus subjectis si quos habeant, & Prioribus, prælatis administratoribus, officiatis, & beneficiatis quibuscumque qui erunt ipsi annuali Capitulo, seu Ecclesiæ vel Monasterio aut alii loco principali subjecti, & compellendi omnes & singulos antedictos eadem auctoritate per censuram Ecclesiasticam, appellatione remota, & alia juris & ipsius Ordinis seu religionis remedia ad solvendum integrè collectas, subventiones & contributiones præfatas, prout in hujusmodi provinciali & annuali Capitulis fuerint ordinatum, super hoc terminis assignatis, ac etiam publicandi & exequendi liberè prædicta & processus, ac sententias in Ecclesiis Cathedralibus, & Monasteriis, & aliis locis ejusdem Ordinis religionis quando & quoties eis visum fuerit expedire, nec non absolvendi à dictis sententiis, (congrua tamen satisfactione præmissa) & relaxandi ac tollendi omnes processus, sententias, suspensionis & interdicti: & cum eis super irregularitate, si qua sint ligati, profanando divina, vel aliàs se illis immiscendo, non tamen in contemptum clavium, incurrerint dispensandi.

CAP. V.

De Capitulis quotidianis.

Rursus quia per quotidianam & ordinatam factionem Capituli regularis fortificatur, & durat nervus monasticæ disciplinæ: Statuimus & ordinamus, ut in cunctis & singulis Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis & aliis Conventualibus, cæterisque locis hujusmodi Ordinis seu religionis, in quibus erunt sex monachi vel supra, & etiam alibi ubi fieri consuevit Capitulum regulare hujusmodi, Capitulum fiat & teneatur die qualibet ordinatim. In quo priusquam ad quævis alia procedatur plenè (secundùm regulam monasticam & Ecclesiarum, Monasteriorum Conventualium & aliorum locorum præfatorum consuetudines approbatas) monacorum seu fratrum excessus, transgressiones, & negligentiæ corrigantur: ac de disciplina & reformatione regulari agatur in illo. Ubi nullus monachus seu frater clamose aut irreverenter alterum defendere vel sustinere præsumat. Et quotiens regula pronunciata fuerit à lectore per Præsidentem ipsi Capitulo, vel alium cui hoc ipse injunxerit, ejusdem regulæ sententia vulgariter exponatur.

CAP. VI.

De Studiis.

Quia verò per exercitium lectionis acquiritur scientiæ margarita, & per studium sacræ paginæ ad cognitionem excellentiæ divinæ familiarius pervenitur: ac per agnitionem humani juris, animus rationabilior efficitur, & ad justitiam certiùs informatur: Nos cupientes ut viri ejusdem Ordinis seu religionis in agro Dominico laborantes, in primitivis, ac deinde in divini & humani, canonici videlicet furium scientiis instruantur, constitutioni Clementis Papæ V. & prædecessoris nostri, de monachis in scientiis primitivis instruendis infra monasteria quibus degunt editæ inhærentes, illam volumus & præcipimus firmiter observari. Et nihilominùs adjiciendo statuimus & ordinamus, ut in quibuslibet Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, Prioratibus, & aliis Conventualibus & solemnibus locis, quibus ad hoc suppetunt facultates Ordinis seu religionis hujusmodi, deinceps habeatur magister, qui monachos eorum doceat in hujusmodi scientiis primitivis, videlicet, Grammatica, Logica & Philosophia. Proviso attentiùs ut sæculares instruendi cum ipsis monachis docendis in eisdem Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, & locis nullatenus admittantur. Cui quidem magistro, si monachus non fuerit ipsius Ordinis seu religionis, de pane, & vino & pictantia providere quotidiè, sicut uni ex monachis Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum ac locorum hujusmodi, teneantur illi, qui talia tenentur in eis Capitulis Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, & locorum ipsorum, Conventibus seu monachis ministrare, necnon pro vestimentis, calceamentis, & salario congrua pensio annua assignetur: quæ tamen viginti librarum Turonensium parvorum summam nequaquam excedat, quæ de infrà scripta communi contributione solvetur, donec pro ea & pensionibus monachorum, studentium ad generalia, seu solemnia studia mittendorum certi & perpetui redditus assignati fuerint: prout infrà expressiùs & pleniùs continetur. Si verò in Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, vel locis prædictis sit monachus idoneus ad prædicta, monachus ipse per Antistites in Cathedralibus Ecclesiis, in monasteriis verò & aliis locis præfatis, per superiores suos instruere fideliter ipsos monachos in prædictis scientiis deputetur: & ad hoc si necesse fuerit, compellatur. Cui scilicet monacho instructori decem libræ turonenses, ultra victum, & vestitum, pro libris emendis, vel aliis suis necessitatibus juxta dispositionem ipsius Antistitis, vel dictorum superiorum deputentur. Antistites verò & alii superiores prædicti, prædictos monachos qui dociles fuerint, cum consilio proborum & seniorum Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum & locorum hujusmodi, eligere teneantur, & ordinare de certo numero eorumdem, ac de locis, & tempori-

bus,

bus, quibus lectionibus, quibusve divinis officii seu obsequiis aliis opportunis intendant. Possintque dicti Antistites & superiores, dictos magistros instructores & instruendos cum consilio proborum & seniorum prædictorum (prout eis expediens visum fuerit) removere, & loco eorum alios subrogare. Præcipimus insuper in virtute obedientiæ cunctis Visitatoribus in Provincialibus Capitulis deputandis, quòd omnia & singula de Magistris, instructoribus & personis instruendis, & aliis circa ea superiùs ordinata, faciant auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia (appellatione remota) firmiter observari. Et nihilominùs ea quæ super prædictis fecerint & invenerint, Præsidentibus Capitulo provinciali referant: qui etiam auctoritate Apostolica præfata, si videatur eisdem vel ipsorum majori parti, contra negligentes vel rebelles, in præmissis fortiùs procedere non postponant.

CAP. VII.

De Studentibus ad generalia studia mittendi.

Cæterùm, quia expedire dignoscitur, ut postquam præfati Monachis in prædictis scientiis primitivis eruditi fuerint, de sacræ Theologiæ vel canonum transeant facultates: statuimus & ordinamus, ut Ecclesiæ, Monasteria, Prioratus, & alia loca hujusmodi, singula videlicet eorum cum suis membris inferiùs declarandis, de quolibet numero vicenario Monachorum, unum aptum pro fructu Majoris scientiæ acquirendo, ad generalia seu solemnia studia mittere teneantur: & quemlibet ipsorum mittendorum de infrascripta pensione annua providere. Sic autem hujusmodi numerum vicenarium volumus computari, ut illi dumtaxat Monachi numerum ipsum efficiant in hoc casu, qui sunt seu erunt in Ecclesiis, Monasteriis, vel locis principalibus, & in locis aliis eisdem Ecclesiis, Monasteriis & locis principalibus subjectis, habentibus octo Monachos sive plures, & hi solùm cum Monachis Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum principalium hujusmodi conjugantur. Declaramus insuper, quòd si forsan ultra dictum numerum vicenarium aliqui superessent, qui tamen vicenarium alium non complerent, non propter hoc arctentur superiores eorum, eorumque Capitula seu Conventus aliquem mittere ad studia prælibata: nisi aliàs essent ad mittendum plures adstricti virtute consuetudinis, statui, vel ordinationis alterius cujuscumque, quibus consuetudini, statuto vel ordinationi, per hæc non intendimus in aliquo derogare. Eligantur quoque ipsi Monachi mittendi, prout in scientia Theologiæ, vel juris Canonici seu magis in una quam in alia ipsarum aptiores poterunt inveniri. Sic tamen quod si apti reperiantur pro ipsius Theologiæ studio, ad minus medietas mittendorum pro ipso Theologiæ studio destinetur, vel etiam quantò plures aptiores potuerint inveniri: ac reliqua medietas eorumdem mittendorum ad ipsius juris Canonici studium transmittatur. In electione namque dictorum Monachorum ad hujusmodi studia mittendorum, subsequentem ordinationem modificatam duximus adhibendam, quòd videlicet quivis Antistes Cathedralis Ecclesiæ monachalis, octo probos & seniores Monachos ipsius Ecclesiæ per ejus Capitulum seu majorem partem ipsius eligendos (inter quos non ut prælatus, sed ut Monachus dumtaxat vocem habeat) juramento infrascripto adstringat ad nominandum & eligendum secum, mittendos Monachos antedictos, ipseque Antistes hujusmodi Monachos nominatos & electos per eum,& alios octo prædictos seu majorem partem eorum, licentiare ad hujusmodi studia teneatur infrà tempus inferiùs declarandum. Quilibet verò Abbas, seu Prior, vel alius locum Conventualem & solemnem obtinens, quatuor Monachos eligat de suo Monasterio seu loco seniores, quos esse sinceriores in zelo, & discretiores in judicio existimaverit: & corporali juramento adstringat eosdem, quòd rejectis gratia, odio vel timore quibuscumque & qualitercumque secundùm Deum, & prout magis expedire viderint personis & locis, cum consilio instructoris si Monachus fuerit cum juramento simili adstringendi, illos ex Monachis instructis in eisdem primitivis scientiis, & in observantiis regularibus informatis, sive in Ecclesiis, Monasteriis & aliis locis principalibus seu membris resideant, ad prædicta studia mittendos, juxta mittendorum hujusmodi prætaxatum numerum, nominent seu eligant coram eo, quos dociles esse noverint, & vitæ ac morum honestate decoros, ad puritatem religionis tenendam, & ad acquirendum fructum scientiæ aptiores. Taliter autem nominati seu electi ab eis, vel, ubi concordes non essent, à majori parte ipsorum, sive ubi quilibet nominaret & eligeret diversos, illi quos ex ipsis nominatis & electis Abbas vel Prior seu alius locum Conventualem, & solemnem obtinens, elegerit, ad prædicta studia destinentur: ita quòd in festo Exaltationis Sanctæ Crucis, vel circa, ipsi taliter nominati & electi in studio Parisiensi existant, qui Parisios fuerint destinandi, in aliis verò studiis in festo S. Lucæ, vel circa, infallibiliter sint præsentes. Quòd si dictus Antistes annis singulis quibus præfati Monachi ad eadem studia mitti debebunt, vel in locum illorum alii subrogari, infrà decem dies, festum Assumptionis B. MARIÆ Virginis immediatè præcedentes cum dictis octo probis minimè nominaverit & elegerit, ac licentiaverit (ut præfertur) ipsis decem diebus elapsis, ad Priorem, qui post eum præerit Monachis Ecclesiæ suæ in regularibus disciplinis, seu alium his & in illis præsidentem quocumque nomine nuncupetur, cum consilio & assensu quatuor proborum Monachorum ejusdem Ecclesiæ, quos dictus Prior vel aliùs (ut prædicitur) Præsidens elegerit: & quos similiter, ut de Abbate ac Priore, vel alio locum Conventualem & solemnem obtinente prætangitur, simili juramento adstringat, potestas hujusmodi nominandi, eligendi, & licentiandi liberè devolvatur. Si verò idem Prior vel aliùs præsidens, ut præfertur, id non fecerit: pœnas ipso facto incurrat inflictas infrà proximè contra Abbates vel Priores, seu alios loca Conventualia & solemnia obtinentes, qui super hoc extiterint negligentes. Abbas quoque vel Prior, aut alius hujusmodi locum Conventualem & solemnem obtinens, qui seniores prædictos infrà præfatos decem dies non elegerit ut præfertur, ipsoque dicto non adstrinxerit juramento, aut nominatos & electos per illos ad studia non licentiaverit memorata: pœnas incurrat inflictas Abbatibus vel Prioribus, seu aliis loca hujusmodi Conventualia & solemnia obtinentibus, solvere negligentibus id quod pro hujusmodi mittendis ad ipsa studia fuerit assignandum, pro rata ipsos contingente secundùm gradum, modum, & ordinem infrà proximè sequentes, à quibus liberari vel absolvi non valeant, nisi per Præsidentes Provincialibus Capitulis illius Provinciæ in qua fuerint Abbates, Priores, vel alii loca Conventualia & solemnia (ut prædicitur) obtinentes, super his negligentes, seu per aliquem eorumdem, nec etiam ab ipsis Præsidentibus quousque præmissa negligenter omissa impleverint: & ad eorumdem præsidentium arbitrium satisfecerint competenter, quos etiam negligentes ipsi præsidentes & eorum quilibet, ad omnia & singula prædicta & infrascripta complenda per censuram Ecclesiasticam, & alia juris ipsius Ordinis seu religionis remedia compellere, submoto appellationis obstaculo, auctoritate Apostolica teneantur. Et ut hæc clericus & expeditius compleantur, ordinamus quòd dicti seniores eligendi per eosdem Abbates vel Priores seu alios majores in Ecclesiis Cathedralibus post Antistites, ac alios loca Conventualia & solemnia obtinentes, statim cùm electi fuerint, & hujusmodi juramentum præstiterint, includantur in aliquo loco secreto, de quo nullatenùs permittantur exire, donec infrà diem inclusionis hujusmodi, in scriptis eorum Abbatibus vel aliis superioribus proximè dictis nominaverint & elegerint supradictos ad studia destinandos. Quòd si non fecerint, elapsa die hujusmodi, ad ipsos Abbates & supradictos eligendi & licentiandi eosdem potestas liberè devolvatur: qui secundùm Deum & bonam conscientiam infrà tres dies immediatè sequentes, dociles & aptiores, vitam-

que honestam & religionem servantes, ut præmissum est, licentiare teneantur ad prædicta studia transmittendos. Si qui verò Abbates, Priores, vel Prælati alii Abbates proprios non habentes, seu administratores, vel cæteri quicumque adhoc obligati, illud quod ipsis Monachis mittendis ad ipsa studia fuerit assignatum, pro rata ipsos contingente in termino vel terminis ad id statutis solvere non curaverint: ultra quantitatem quam secundùm taxationem contingentem eosdem solvere tenebantur infrà mensem, tantumdem nomine pœnæ solvere sint adstricti. Quòd si non fecerint, sit eis tamdiu eo ipso Ecclesiæ interdictus ingressus: donec tàm Principale ad quod tenebantur, quàm hujusmodi aliam quantitatem nomine pœnæ, ut præfertur, appositam, duxerint persolvendam. Et si ex tunc per quatuor menses hujusmodi sustinuerint interdictum, sint ipso facto tamdiu à divinis suspensi, donec integrè hujusmodi Principale ac pœnam solverint, nulla eis remissione in præmissis quomodolibet profutura. Quantitas autem hujusmodi nomine pœnæ ut prædicitur exolvenda, in acquisitionem librorum utilium & alios profectus dictorum studentium, quam etiam quantitas (quam per contemnentem satisfacere in termino assignato, studentibus ipsis mitti præcipimus) ad ipsius contemnentis expensas, juxta superioris sui arbitrium convertatur. Præmissis quoque adjicimus quòd Priores, & cæteri administratores Abbates proprios non habentes, seu quivis alii beneficiati, qui hujusmodi summas solvere contempserint, & prænominatas pœnas per alios quatuor menses immediatè sequentes sustinuerint animis induratis: excommunicationis sententiam eo ipso incurrant; à qua non possint absolvi, nisi debita satisfactione præmissa: & tunc per præsidentes dumtaxat Capituli Provincialis illius Provinciæ cujus erunt, vel alterum eorumdem. Quam si per annum pertinacibus animis sustinuerint, sint eo ipso cunctis beneficiis quæ obtinuerint, privati: & de beneficiis hujusmodi per illos, ad quorum collationem, seu quamvis aliam dispositionem pertinuerint, liberè in personis aliis disponatur.

CAP. VIII.

De pensionibus Studentium.

Sanè quia persecutiones liberalium studiorum, præcipuè in generalibus seu sæcularibus studiis, diversa requirunt onera expensarum: nos hujusmodi Monachis mittendis ad ipsa studia, & pro eis & aliis ratione dictorum studiorum pensiones in quantitatibus subsequentibus providemus fore annis singulis ministrandas, & infrascriptis terminis transmittendas. Videlicet Magistro in Theologia in studio generali legenti sexaginta, Baccalaureo, necnon Scholari Theologiæ quadraginta; Doctori Decretorum jura Canonica in hujusmodi studio legenti, quinquaginta: Baccalaureo verò seu Scholari Canonistæ triginta quinque libras Turonensium parvorum, vel earum valorem in alia moneta, tàm pro victualibus, vestimentis & calceamentis, quàm pro libris & quibuscumque aliis necessitatibus eorumdem: illis videlicet qui ad studium Parisiense in festo S. Crucis, vel circiter, ijs verò qui ad alia studia deputati fuerint, in festo B. Lucæ vel circa, singulis annis per illum vel illos, qui ad ipsas pensiones colligendas deputati fuerint, infallibiliter transmittendas: & per illos qui tenebuntur ad solvendum easdem in festo Assumptionis B. MARIÆ annis quibuslibet ipsis collectoribus integraliter persolvendas. De quibus quidem pensionibus dictis Scholaribus (ut præmittitur) ministrandis, quilibet Scholaris habeat pro quotidianis expensis viginti libras dumtaxat: & pro vestimentis & calceamentis sex libras tantum: de residuo verò emantur, ac provideatur ei de ipsis, quæ ratione infirmitatum, vel alia necessaria sibi erunt. Nullus autem cujuscumque fuerit præeminentiæ, dignitatis, conditionis, aut status, sive collector pensionum hujusmodi, seu redditum assignandorum, pro ipsis vel pro quocumque alio nomine fuerit deputatus, aliquid sibi vel alteri, seu usui cuicumque & quantumcumque pio de præfatis pensionibus, vel de fructibus redditibus, seu proventibus, qui assignabuntur pro pensionibus ipsis, quomodolibet applicare vel dare, seu commutare, aut quomodolibet alienare præsumat. Qui verò contrarium fecerit, & qui ad dandas vel mittendas illas extiterit deputatus, si eas (in eisdem terminis dictis studentibus non dederit vel miserit, pœnas eo ipso incurrat statutas contra non solventes id quod Monachis mittendis ad dicta studia fuerit assignatum, secundùm statum ipsorum non solventium, & juxta gradus & ordinem superiùs denotatos. Si verò laïcus extiterit, excommunicationis incurrat sententiam eo ipso: à qua (nisi debita satisfactione præmissa) nequeat absolutionis beneficium obtinere. Et ut onus hujusmodi pensionum leviùs supportetur: Statuimus & ordinamus, ut solvantur pensiones hujusmodi, & etiam pensio dicti magistri qui Monachos in primitivis scientiis instruet (ut præfertur) per Capitula cujuslibet Ecclesiæ Cathedralis ipsius Ordinis, seu religionis, & per beneficiatos quorumlibet beneficiorum Monachalium ejusdem, & cujuslibet Monasterii Prioratus, & loci Ordinis seu religionis hujusmodi, & membrorum suorum, de communi contributione inter caput, & beneficia seu membra omnia & singula ad ipsum caput pertinentia, vel dependentia ab eodem facienda, secundùm taxationem vel æstimationem decimæ in taxatis. In non taxatis verò beneficiis, proportionabiliter & rationabiliter secundùm valorem ipsorum, in primo cujuslibet Ecclesiæ Cathedralis ejusdem Ordinis seu religionis, ac Monasterii, seu Prioratus, vel alterius loci Abbatem proprium non habentis Capitulo generali per Priores, vel alios majores post Antistitem in Cathedralibus Ecclesiis. In Monasteriis verò, Prioratibus, vel aliis supradictis, per Abbates vel Priores, seu alios præsidentes ejusdem cum consilio & assensu Capituli, seu majoris partis ipsorum. Quam si forte facere neglexerint, vel noluerint, præsidentes Provinciali Capitulo illius Provinciæ, ubi tales negligentes fuerint, & quilibet ipsorum præsidentium: ac Visitatores per dictum Provinciale Capitulum deputati; & eorum quilibet ipsos negligentes auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia ad illam faciendam (appellatione cessante) compellere teneantur, quousque certi & perpetui redditus pro ipsis pensionibus exolvendis extiterint assignati. Volumus autem quòd per illos, qui ad hoc per nos cum sufficienti potestate fuerint deputati, cum Antistibus in Cathedralibus Ecclesiis Monachalibus, & cum Abbatibus & Prioribus & aliis loca Conventualia, & solemnia, ut prædicitur, obtinentibus, cum consilio & assensu Capitulorum & Conventuum eorumdem, auctoritate Apostolica prædicta possint pro prædictis pensionibus assignari, vel ad invicem uniri, aut Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, seu locis aliis Conventualibus supradictis, vel eorum administrationibus, aut officiis, seu locis vicinioribus ad Ecclesias Cathedrales, Monasteria, Prioratus, seu loca hujusmodi pertinentibus, prout erit commodiùs, Prioratus aliaque beneficia Ecclesiastica sine cura ipsius Ordinis seu religionis consueta Monachis assignari: & ad Ecclesias Cathedrales, Monasteria seu loca alia Conventualia præfata spectantia: dum tamen ipsa beneficia tanto tempore ab uno, vel pluribus Monachis fuerint continuè ac pacificè gubernata, ut præscriptio legitima sit completa, etiam si ante vel post clerici sæculares quandoque ministraverint in eisdem: dummodò per ipsos Clericos legitima præscriptio minimè sit impleta. Quod si forte hujusmodi Prioratus, seu beneficia sine cura non inveniantur accommoda, vel non sufficiant ad præmissa: possint per prædictos modo præmisso, & ut commodiùs fieri poterit super aliis Prioratibus, administrationibus, seu beneficiis Monachalibus, curatis (si facultates eorum ad hoc sufficiant) aliis eorum oneribus supportatis, de parte dumtaxat quam Monachi percipiunt ex eisdem pro prædictis perpetuæ pensiones imponi. Prohibemus autem quòd nulli Monacho quodcumque beneficium quantumcumque modicum,

vel aliam pensionem habenti (nisi ea omninò dimitteret aliis conferenda vel assignanda) possit aliqua de dictis pensionibus studentium assignari, vel assignata dimitti. Nec in ipsa sibi jus aliquod acquiratur: imò si assignationi pensionis hujusmodi consenserit, eo ipso privatus existat quocumque beneficio, seu quavis alia pensione: siquod vel siquam forsitan anteà obtinebat. Si verò ipsi monacho habenti pensionem hujusmodi studentium, beneficium aliquod quantumcumque modicum conferat: adepta ipsius possessione pacifica, ipso facto vacet dicta pensio, eaque privatus existat, studenti alteri assignanda: ut non desit studens de numero instituto. Nec per literas à Sede Apostolica vel Legatis ipsius, super provisione quorumlibet monachorum aut aliorum directas, de studentium pensione aliqua prædictorum cuiquam valeat provideri: nec alicui alteri, nisi nominatus electus & licentiatus fuerit, prout est superiùs ordinatum, aliàs nulla sit assignatio hujusmodi ipso jure, nec per eam jus alicui acquiratur, & tàm assignans quàm accipiens teneantur ad restitutionem omnium quæ exinde recepta fuerint faciendam: quæ in libris vel aliis necessitatibus dictorum studentium convertantur; & nihilominùs pœnis subjaceant superiùs designatis. Prohibemus insuper, ne libri Ecclesiarum Cathedralium, Monasteriorum, & aliorum locorum prædictorum qui dictis studentibus fuerint assignati, seu eis à consanguineis vel amicis dati, aut per eosdem studentes aliàs licitè acquisiti, per eos alienentur, distrahantur, seu etiam obligentur. Quinimò volumus, quòd dicti libri (defunctis eisdem studentibus quibus fuerant assignati) ad Ecclesias, Monasteria, seu alia loca prædicta liberè revertantur. Volumus etiam quòd si in Ecclesiis, Monasteriis, seu locis præfatis libri multiplicati fuerint, libris necessariis in ipsis Ecclesiis, Monasteriis, & locis remanentibus, de cæteris libris per Antistites in Ecclesiis Cathedralibus, & in Monasteriis vel aliis locis prædictis, per eorum prælatos, & de consilio eorum, cum quorum consilio studentes præfati sunt (ut præmissum est) eligendi, fiat conveniens distributio inter studentes eosdem. Fiatque priùs memorialis scriptura de personis studentium, quibus dicti libri tradentur, & librorum nominibus prædictorum. Quæ quidem scriptura in Ecclesiis, Monasteriis vel locis hujusmodi conservetur. Si quis verò de studentibus ipsis, per se vel per alium, librum seu libros hujusmodi, qui ad eum præmissis modis pervenerunt, distraxerit aut obligaverit (nisi pro utilioribus vel pluribus libris emendis, & tunc de licentia superioris sui petita humiliter & obtenta) eo ipso fit inhabilis per biennium ad quodcumque beneficium obtinendum. Et nihilominùs ad claustrum suum de studio revocetur, & loco sui alius subrogetur: & etiam per superiorem suum (prout facti qualitas exegerit) aliàs graviter puniatur. Præsidentes insuper & alii convenientes in dicto Capitulo provinciali, ordinare debeant, qualiter dicti studentes vivere seu ad invicem habere debebunt: qualiter & ex quibus causis ante tempus etiam regulariter præstitutum, poterunt & debebunt de studiis hujusmodi revocari: & in locum eorum alii totidem numero subrogari, juxta modificationem superiùs designatam. Ubi autem erit aliquis de ipsis studentibus, qui si vitæ laudabilis aliásque idoneus & discretus, & ad Baccalaureatum vel Magisterium dispositus vel propinquus, idem Prior dictorum studentium qui erit pro tempore, cum consilio aliquorum proborum studentium eorumdem, scribat Præsidentibus antedictis: ut prælato ipsius proprio mandent, & ordinent cum eodem, quòd talem non revocet: sed eum in scientia proficere, & honorem Magisterii pervenire, lecturamque continuare permittat, ac ipsum & alios similes quos jam in scientia laudabiliter proficere cognoverit, dignis attollat honoribus, & promotionibus efferat opportunis. Provideant quoque Præsidentes & alii præfati convenientes in ipso Capitulo provinciali, quòd monachi ad dicta studia transmittendi (prout communiùs & commodiùs fieri poterit distributi) insimul commorentur saltem deni ad minus: & deni hujusmodi non possint ultra quatuor servitores habere, computato in eis coquo, seu servitore coquinæ. Deputent etiam jam dicti Præsidentes in singulis eorum Provincialibus Capitulis, speciales Visitatores hujusmodi Ordinis seu religionis Provinciæ infrà quam erit studium, in quo studentes hujusmodi morabuntur. Quibus siquidem Visitatoribus & etiam aliis Visitatoribus per Provincias, ad visitandam Cathedrales Ecclesias Monachales, Monasteria, & alia loca ipsius Ordinis seu religionis, per prædicta Provincialia ordinandi. Necnon dictis studentium Prioribus in virtute obedientiæ præcipimus, ut omni favore, gratia, odio, & personarum acceptione semotis, ex puritate conscientiarum suarum, secundùm quod Deo magis placere, & hujusmodi Ordini seu religioni expedire crediderint, in his quæ circa ipsos studentes in ordinationibus nostris præscriptis salubriter statuuntur, sint solliciti & attenti, & quòd si forsan per Antistites Ecclesiarum Cathedralium, Monachalium, Abbates, Priores, & administratores alios Monasteriorum, & aliorum locorum ipsius Ordinis seu religionis, eorumque Capitula & Conventus, illa quæ de Scholaribus mittendis ad studia, & pensionibus aliisque quæ præmittuntur, invenerint incompleta: plenam de ipsis relationem faciant in Capitulis Provincialibus cujuscumque Provinciæ superiùs limitatæ, qualiterque in ipsis sequentibus Capitulis ea ordinari & compleri omninò debeant, vel quæ minùs considerate ordinata fuerint, corrigantur: aut ut bona etiam in meliora mutentur: prout hæc vel aliàs ex successione temporum, ac probatione factorum poterunt apparere. Ordinamus insuper ut iidem Præsidentes habeant plenarium potestatem faciendi compleri & inviolabiliter observari auctoritate Apostolica omnia & singula supradicta: necnon contradictores & rebelles per censuram Ecclesiasticam, & per alia juris & ipsius Ordinis seu religionis remedia, sublato appellationis obstaculo, compellendi, & processus ac sententias eorum in locis ejusdem Ordinis seu religionis solemniter publicandi: & illos qui sententias eorum incurrerint (præmissa congrua satisfactione) juxta formam Ecclesiæ absolvendi. Præcavere nempe volentes, ac etiam providere d. Scholaribus in eisdem studiis morantibus & etiam moraturis, eo quòd absint ab eorum cœnobiis, regularis non desit salubre gubernaculum disciplinæ: Ordinamus & volumus, quòd Capitulis Provinciarum, in quibus erunt hujusmodi studia, Præsidentes unum Abbatem vel Priorem ipsius Ordinis seu religionis cujuslibet ipsorum studiorum vicinum, & quem quotiens eis placuerit ponere valeant & mutare, ordinent & assignent, qui Abbas vel Prior ex prædictis studentibus, unum ibi Monachorum; priorem studentium deputet, per unum tantùm annum duraturum. Quem quidem Priorem dicti etiam Præsidentes ipsi mutare valeant quotiens videbitur expedire, quique potens in opere ac sermone per directionem verbi, & ducatum exempli, eosdem Monachos studentes tractando ipsos, quotiens opus fuerit & sibi videbitur expedire, convocet ad locum aliquem competentem, illisque quoad regularem præsideat disciplinam, & potestatem habeat illos corrigendi, puniendi, & absolvendi, & cum eis dispensandi (quamdiu in ipsis studiis moram traxerint) ab omnibus, à quibus, & super quibus, & prout posset Abbas vel alius prælatus eorum proprius, in Monasterio, vel alio loco, unde cœnobitæ, seu claustrales existunt, ipsosque informandi, & instruendi, ac tenendi sub regalibus disciplinis, & illos etiam coërcendi ne vagentur, vel actibus seu operibus vacent illicitis: sed studeant & proficiant sicut decet, vivantque laudabiliter & honestè. Provideant insuper quod d. Monachi studentes, expensas faciant moderatas & non superfluas, vel aliquatenus excessivas: eosque cogat ad reddendum de receptis & expensis in fine cujuslibet mensis (vel prout aliàs sibi videatur) rationem illi; vel illis providis & discretis, quos idem Prior ad hoc duxerit

deputan-

deputandos. Et quando eorumdem studentium demerita, seu conditio suaserit eos à studio revocari, Prior ipse teneatur id (consultè tamen cautè & sollicitè) Antistiti, Abbati, vel alii prælato eorum proprio per suas literas intimare. Idemque Antistes, Abbas, seu prælatus proprios, eos revocare debeat, & in locum eorum totidem Monachos subrogare, appellatione, contradictione, vel reclamatione rejectis. Concedimus quoque dicto Priori eadem auctoritate Apostolica plenariam potestatem d.Monachos studentes quamdiu in ipsis studiis fuerint, ab excommunicationum & suspensionis sententiis dumtaxat, quæ contra studentes in locis ubi erunt d. studia generaliter ex causis minoribus prolatæ, vel per statuta sui Ordinis, sive suæ religionis, aut Ecclesiæ seu loci ejus unde cœnobitæ sunt, inflictæ fuerint: à quibus Abbas vel alius Prælatus eorum proprios ipsos de jure vel permissione suæ regulæ absolvere potuisset, congrua satisfactione præmissa, juxta præfatam formam Ecclesiæ, absolvendi, & cum eis super irregularitate, quam ex causis hujusmodi sic ligati celebrando divina seu illis se aliàs immiscendo (non tamen in contemptum clavium) incurreant dispensandi. Per prædicta verò d. Monachi studentes, à potestate Antistitis vel alterius Prælati sui, exempti aliquatenus non existant. Ordinamus etiam quòd d. Monachi Parisiensi studio insistentes, ipsi Priori studentium ultra suam pensionem de vigintiquinque librarum Turonensium parvorum annuatim, alii verò cujuslibet studiorum aliorum, si tamen in eo sexaginta Monachi, vel supra studentes fuerint, de viginti libris, si verò pauciores numero sexagesimo extiterint, quilibet eorum de quinque solidis ipsius monetæ, seu alterius de æquivalenti summa dumtaxat per contributionem communem de dictis pensionibus ipsorum inibi studentium annis singulis faciendam, providere procurent, dictosque Monachos studentes ad contributionem ipsam faciendam & solvendam eamdem jam d. Priori, præfatus Prior per censuram Ecclesiasticam, & alia ipsius Ordinis seu religionis remedia possit eadem auctoritate Apostolica (remoto appellationis diffugio) coarctare. Volumus tamen quòd idem Prior sumptus nunciorum subeat: quos pro præmissis duxerit transmittendos. Prætereà volumus & ordinamus quòd Priores & alii, beneficiati & non beneficiati, prælibatis studiis insistendo (qui tamen expensas in ipsis studiis aliunde habuerint quàm sicut suprà tangitur ordinatum) sub correctione & obedientia d. Prioris studentium humiliter maneant: & ad contributionem hujusmodi juxta quantitates præmissas eidem Priori solvendas, prout alii studentes præfati, firmiter adstringantur, & ad eas solvendas sicut de aliis studentibus jam dictum seriatim & modificatim existit, per ipsum Priorem valeant coarctari. Porrò statuimus & ordinamus quòd nullus de Ordine seu religione hujusmodi, ad recipiendum magistratus seu doctoratus honorem de cætero assumatur, nisi præstito per eum primitùs juramento in præsentia d. Prioris studentium, ac duodecim proborum & discretorum ex studentibus antedictis, quòd in assumptione ipsius honoris vel ante, seu post ejus occasione, circa cibos, vestes, vel alia, non expendet per se vel alium undecumque habuerit vel fuerit sibi datum, nec quantum in eo fuerit expendi permittet ultra valorem duorum millium Turonensium argenti, ab aliis etiam suis consanguineis vel amicis. Illi etiam qui ad baccalaureatum extiterint assumendi, præstare similiter teneantur juramentum in præsentia Prioris, studentium & duodecim proborum & discretorum præfatorum: quòd hujusmodi baccalaureatus prætextu, ipsa die, qua incipiet, vel ante seu post, nullum festum seu convivium facient per se vel alium, seu aliàs fieri permittent à quibuscumque aliis eorum consanguineis vel amicis. Statuimus etiam & ordinamus, quòd quicumque ipsius Ordinis seu religionis qui in d. Parisiensi vel in aliquo alio generali studio per sex annos in sola sacra Theologia studuerit, in aliis primitivis scientiis sufficienter instructi, & ad hoc sufficientes & idonei fuerint, possint in ipso Parisiensi studio cursus consuetos Bibliæ facere. Qui verò per octo annos in sola Theologia studuerint ut præfertur, librum sententiarum legere valeant in Parisiensi studio prælibato, & quòd in eodem Parisiensi & quocumque alio studio, in quo ad magisterium in Theologia ipsa licentia dari consueverit, cùm digni reperti ad hoc extiterint, ad magisterium & doctoratum in dicta Theologia, & nihilominùs ad baccalaureatum, licentiam, magisterium, seu doctoratum & lecturam juris Canonici sive Decretorum in eodem Parisiensi, & quolibet alio studio, in cappa suæ Religioni congruenti, dummodò sufficientes & idonei fuerint, ac illi qui ad baccalaureatum & ad legendum Decretales illi assumi voluerint, & in ipso Parisiensi vel quovis alio generali studio audiverint jura Canonica per sex annos, de quibus per tres annos ad minus audiverint Decretum: necnon illi qui ad magisterium in Decretis, vel ad lecturam Decretorum assumi voluerint in præfato Parisiensi studio: & ibi vel in alio generali studio audiverint jura Canonica ut baccalaurei legerint per quinque annos, & de hoc primo fidem fecerint per eorum proprium, & aliorum duorum juramentum, absque dilatione & difficultate malitiosa & impedimento quibuscumque, liberè admittantur, sicut cæteri clerici sæculares ibidem consueverunt admitti. Non obstantibus quibuscumque statutis & consuetudinibus Monasteriorum & aliorum locorum ejusdem Ordinis seu Religionis Parisiensis, & aliorum studiorum quorumcumque contrariis, juramentis, confirmationibus Apostolicis, & quibusvis firmitatibus aliis roboratis; & illis præsertim statutis, quibus in eodem Parisiensi studio caveri dicitur, quòd nullus possit legere cursum Bibliæ, nisi studuerit inibi septem annis: nec permittatur sententias legere, nisi etiam inibi studuerit decem annis: quódque nullus Monachus vel religiosus alius legat ibidem jura canonica: vel ad baccalaureatus statum, aut magisterii honorem in jure canonico permittatur assumi: seu quòd nullus sine rubea cappa Decretum legat, seu legere permittatur ibidem: aut quòd nullus ibi legere valeat jura canonica, vel ad baccalaureatum assumi, seu ut baccalaureus legere Decretales, aut ad magisterium ascendere in Decretis, sive Doctor fieri Decretorum, aut ad lecturam Decretorum in Decretis assumi, seu ipsam continuare, nisi ibidem vel alio studio generali audiverit jura canonica per quinque, & alibi jura civilia per tres annos: aut alibi jura civilia per quinque, vel in alio generali studio jura canonica per tres annos: & prout sic vel aliter in statutis ipsius studii Parisiensis dicitur contineri, vel de consuetudine observari, & aliis consuetudinibus vel statutis ejusdem Parisiensis studii quibuscumque seu quacumque forma vel expressione verborum in contrarium editis vel edendis: necnon quibuslibet privilegiis vel indulgentiis generalibus aut specialibus, & literis Apostolicis, contrariis ordinibus, Ecclesiis, Monasteriis, locis, ac studiis quibuscumque sive Universitatibus magistrorum vel Scholarium eorumdem: seu personis Ecclesiasticis, sæcularibus & regularibus, exemptis & non exemptis, cujuscumque sint præeminentæ, dignitatis, conditionis, aut status, sub quavis forma vel expressione verborum concessis, per quæ præsentibus non expressa vel totaliter non inserta, effectus hujusmodi statuorum & ordinationum, omniumque aliorum & singulorum contentorum in eisdem, præsentibus impediri valeat quomodolibet vel differri: & de quibus quorumque totis tenoribus plenam & expressam, ac de verbo ad verbum oporteat in illis vel aliis nostris literis fieri mentionem.

CAP. IX.

De Mutuis, ac Venditionibus sylvarum & concessionibus jurium.

Profectò considerantes attentiùs nobis fuisse fida & concordi relatione monstratum, qualiter experientia docuerat cum jactura, quòd ad desolationes Ecclesiarum Cathedralium, Monasteriorum, prioratuum, administrationum, & aliorum locorum Ordinis, seu Religionis ejusdem, plurimum redundabant debita

contra-

contrahendi effrænata potestas, & plerumque innovatio eorumdem, ac obligationes & missiones quæ fiunt pro tempore super eis, necnon arborum sylvarum non cæduarum, & etiam cæduarum venditiones jurium, redditũum, possessionum, seu pensionum concessiones ad vitam, & ad longi temporis spacium; Nos Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, administrationum, & aliorum locorum præfatorum indemnitatibus occurrere desiderabiliter affectantes, & super his intendentes opportunæ cautelæ profuturum remedium adhibere, statuimus & ordinamus, ut salvis aliis juris & ordinationum ac statuorum Ecclesiarum Cathedralium, Monachalium, & Monasteriorum, Prioratuum, administrationum, & aliorum locorum prædictorum remediis, talis in prædictis & circa ea solemnitas debeat observari. Videlicet quod cùm per Antistitem vel per Abbatem seu Priorem, vel administratorem aut alium Prælatum, Abbatem proprium non habentem, seu per alium Priorem vel administratorem quemcumque ipsis subjectum conventum non habentem, suscipiendum vel innovandum fuerit mutuum, vel facienda pro necessitate vel utilitate (cùm non aliter fieri debeat) venditio arborum sylvarum non cæduarum, vel ad magnam & notabilem quantitatem etiam cæduarum, seu concessio jurium redditũum vel possessionum, aut annuarum pensionum, sive diminutio censũum, pensionum, seu canonum ad vitam alicujus vel ad certum tempus, etiam pecunia inde recepta: tractatus duorum dierum (ad minus) interpolatorum diligens & maturus præcedere debeat, habendus per Antistitem cum ejus Capitulo in dictis Ecclesiis, seu Abbatem vel alium Prælatum Abbatem proprium non habentem, cum conventu cujusque ipsorum. Et nihilominùs de consensu ipsius Capituli vel conventu, aut majoris partis ejusdem, fiant omnia supradicta. In Prioratibus verò vel administrationibus aliis conventualibus, Antistitem, aut Abbatem, vel alium superiorem immediatum habentibus, tractatus habeatur hujusmodi per Priorem, seu alium administratorem ipsius cum proprio conventu ejusdem, & nihilominùs posteà per Antistitem aut per Abbatem vel alium Prælatum superiorem immediatum, cum Capitulo seu conventu Ecclesiæ vel Monasterii tractatus etiam habeatur, fiantque contractus hujusmodi de consensu sui ipsius Capituli, & hujusmodi subjecti, conventus, vel utriusque conventus, superioris scilicet & subjecti, seu majoris partis eorum, ac de ipsius Antistitis seu Abbatis vel alterius immediati superioris auctoritate expressa, & licentia speciali. In tractatibus namque præfatis agatur ut clarè liqueat, ob quam causam, quanta summa, à quibus creditoribus & obligationibus, quibusque terminis solvendum suscipiatur mutuum prælibatum: & quare, cui, ad quantum tempus, & sub quo precio fiant venditio, & concessio, vel censũum seu canonum, aut pensionum diminutio, seu pensionum assignatio supradicta, ac de cæteris omnibus, quæ in hujusmodi negocio fuerint opportuna, & quòd de causis, tractatibus, consensibus, auctoritatibus, licentiis, & aliis prædictis, scriptura conficiantur authenticæ: in quibus nomina & cognomina tractantium, consentientium, autorizantium, & licentiæ hujusmodi exprimantur: & sigilla Antistitis vel Abbatis, seu Abbatum, aut aliorum superiorum, necnon Capituli & conventuum prædictorum apponantur in illis. Prohibemus autem, ne virtute alicujus procuratorii generalis (etiam si contineatur in eo quòd Procurator mutuum possit recipere, aut obligare Monasterium, vel alium locum ipsius Ordinis seu religionis, aut pensionem assignare ad vitam, vel ad tempus, seu canonem, censum, seu pensionem diminuere) possit mutuum recipi, vel Ecclesia seu Monasterium aliquod, sive locus alius obligari, aut pensio ad vitam vel aliàs dari, seu census vel canon aut pensio diminui, nisi priùs clarè ac explicitè omnia prædicta fuerint observata. Et quòd pecunia quæ mutuò recepta fuerit, vel ex aliis prædictis habita, in solius Antistitis vel Abbatis seu Prioris aut alterius administratorum hujusmodi contractum principaliter ineuntis, non remaneat potestate: sed tradatur tribus viris providis & discretis ejusdem Ordinis seu Religionis, si commodè fieri possit, qui eam ad illas dumtaxat necessitates vel utilitates convertant, propter quas receptum mutuum, vel venditio, aut concessio, seu census, vel canonis aut pensionis diminutio, seu pensionis assignatio & obligatio factæ fuerint supradictæ. Ad quæ fideliter exequenda & observanda ipsi tres viri juramenti vinculo adstringantur, quando tradetur eis pecunia prælibata. Volumus etiam, quòd eorum quæ debentur Ecclesiis vel Monasteriis, seu aliis locis ipsius Ordinis seu religionis, remissio fraudulosa & notabiliter damnosa à quoquam nequeat attentari. Insuper volumus & ordinamus, quòd illa summa quæ in Capitulo generali cujuslibet Ecclesiæ vel Monasterii, seu alterius loci ipsius Ordinis seu Religionis ejusdem Provinciæ annis singulis pro evidenti utilitate vel necessitate, per Antistitem seu Abbatem, vel alium superiorem, & Capitulum generale prædictos, seu majorem ejus partem, vel per tres providos & discretos Monachos juratos super hoc per eos deputandos taxabitur, possit recipi mutuum sine prædictis solemnitatibus, & pœnis infrà proximè designatis. Et etiam si casus aliquis evidenter utilis seu necessarius occurreret, cui succurri non valeat nisi mutuum contrahatur, si Abbas vel alii supradicti à locis quibus præfuerint sint multum remoti, licitum sit eisdem absque solemnitatibus & pœnis hujusmodi, ut tali casui valeat provideri tantam absque fraude qualibet summam recipere mutuò, quanta necessaria fuerit pro supportando casu præfato, sive ut sibi provideant per eosdem. Quo videlicet casu, Abbates & Priores ac cæteri, Abbates proprios non habentes, infrà octo dies postquam ad Monasteria sua redierint, hæc omnia conventibus propriis exponere teneantur. Priores verò & administratores cæteri, suis superioribus & ipsorum conventibus similiter infrà octo dies, postquam ipsorum superiorum & conventuum eorum præsentiam adire poterunt, facere teneantur, & quod fiat de his scriptura authentica, quæ in Ecclesia vel Monasterio Principali fideliter conservetur: & quæ causas & omnia quare mutuum hujusmodi contractum fuerit debeat continere. Nec ante solutionem integram mutui sic contracti, dictæque summæ singulis annis, ut præfertur, taxandæ aliud debeat contrahi per Abbates vel alios suprà dictos, nisi solemnitates hujusmodi observentur. Nos insuper decernimus irritum & inane, si contra prædicta extiterit attentum. Volentes itaque ut statutum, & ordinatio hujusmodi firmiùs observentur, ordinamus quòd Abbas seu Prior, aut quicumque alius proprium non habens Abbatem, si omissis solemnitatibus hujusmodi, venditionem seu concessionem, aut pensionis assignationem, vel census seu canonis vel pensionis diminutionem, aut remissionem debitorum hujusmodi, & obligationes præfatas de prædictis facere, aut mutuum ultra vel aliàs quàm suprà proximè conceditur, recipere præsumpserit, occasione ipsius, Ecclesiam, Monasterium, Prioratum, administrationem, seu locum alium, aut jura, redditus, seu pensiones ipsius obligando, seu submittendo, aut instrumenta vel literas concedendo: præter aliàs pœnas juris, tamdiu ingressum Ecclesiæ sibi eo ipso noverit interdictum, donec obligationes, & submissiones, venditiones, & concessiones, censũum seu canonum & pensionum diminutiones, ac pensionum assignationes, & illarum effectus: necnon gravamen Ecclesiæ, Monasterii, Prioratus, seu alterius administrationis omninò cessent: & Ecclesiam, Monasterium, Prioratum, seu administrationem, hujusmodi juxta posse indemnia reddiderit, seu reddi fecerit, aut procuraverit in præmissis. Quòd si per sex menses, hujusmodi sustinuerit interdictum, sit à divinis, & à collatione beneficiorum eo ipso suspensus, & collatio beneficiorum hujusmodi ad Priorem, seu alium Prælatum majorem post Abbatem

seu Prælatum Monasterii seu alterius loci, Ordinis seu Religionis hujusmodi, Abbatem proprium non habentem, durante suspensione hujusmodi, liberè devolvatur. Nos autem omnibus Præsidentibus Provincialibus Capitulis, Provinciarum à nobis superiùs decretarum, & visitatoribus in illis ordinatis & ordinandis, in virtute obedientiæ districtæ præcipiendo injungimus: ut contra talem sic interdictum & suspensum, super prædictis, ac de fama, & de regimine ipsius simpliciter & de plano informationem recipiant, & si exemptus Sedi Apostolicæ immediatè subjectus, ipsi Sedi, si verò exemtus eidem Sedi mediatè subjectus, superiori suo immediato: si autem exemptus non fuerit, diœcesano suo informationem hujusmodi sub eorum sigillis inclusam, quam circo commodiùs poterunt destinare procurent, & servent contra talem quæ in supradicta constitutione sæpè dicti Honorii prædecessoris nostri instituta fore noscuntur. Cæteri verò Priores & administratores quilibet ipsius Ordinis, seu religionis, nedum interdicti hujusmodi pœnam eo ipso incurrant: sed etiam (ut de aliis est præmissum) infrà sex menses à tempore quo prædicta commiserint numerandos, obligationes, submissiones, venditiones, concessiones censuum, seu canonum, aut pensionum diminutiones, & pensionum assignationes, necnon illarum effectus & gravamina cessare non fecerint: & quatenus de facto processerint tolli, ac Prioratus seu administrationes alias indemnes non reddiderint, seu reddi non fecerint, ac procuraverint, donec proximè dicta compleverint, sint à divinis eo ipso suspensi. Quòd si suspensionem hujusmodi per alios sex menses proximè secuturos tolerare præsumpserint, sint ipsis Prioratibus & administrationibus ipso facto privati: per illos ad quos eorum collatio pertinuerit, aliis idoneis, & nullatenùs eis illa vice liberè conferendis.

CAP. X.

De Fictis & dolosis contractibus.

Prætereà quia plerumque contingit, quòd quidam Abbates & Priores, ac nonnulli alii administratores, præsidentes, seu Monachi & conversi, ejusdem Ordinis, seu Religionis prætextu administrationum vel aliorum negotiorum quæ gerunt, multas fraudes adhibent, & dolosos seu simulatos seu fictos contractus ineunt: mutua etiam per se & alios simulata & ficta suscipiunt: aliquando proprio & etiam fidejussorio, & etiam diversimodè nomine alieno, & inter cætera quandóque confitentur in instrumentis publicis, seu authenticis & aliis scripturis se à patre, fratre, nepote, vel consanguineo, seu quolibet alio conjuncto, affine, familiari, servitore, amico, seu mercatore, recepisse mutuo, vel aliàs pecuniam, pannos, vinum, bladum, equos, boves, sive animalia alia, vel res seu cætera bona, eaque in utilitatem locorum de quibus præsident, vel administrationum quas gerunt fuisse conversa: cùm tamen aliquando nec pro se, seu eorum locis, neque pro administrationibus suis receperint: sed esse finguntur & ponuntur ac scribuntur frequenter principales: & ut tales se obligant (cum revera fidejussore dumtaxat) & interdum pro aliis recipiuntur mutua prælibata: super his etiam frequenter se ac aliis, locaque ipsa, possessionibus, redditus, proventus, bona, & jura ipsorum multipliciter obligando etiam & submittendo. Quidam insuper in fraudem seu dolose confitentur, & alios præsertim eorum debitores faciunt confiteri, ac etiam obligari, ac super his instrumenta & authenticas, vel alias scripturas in fraudem confici, jura, redditus, possessiones animalia, blada, pecuniæ, debita, seu alia bona, ad ipsos vel Monasteria, seu quævis alia loca ipsius Ordinis seu Religionis pertinentia, seu debita fuerint, sunt vel esse debent patris, matris, seu fratris eorum, vel aliarum personarum prædictarum, & ad ipsas personas pertinere, vel debita eis fore: aliosque multos contractus similes fingunt, faciunt, seu fieri procurant, aut permittunt fraudulenter seu dolose: per quos Ecclesiæ, Monasteria, & alia loca ipsius Ordinis seu Religionis, quibus præsunt, ac jura, redditus, & possessiones, seu alia bona ipsorum damnificari, gravari, obligari, vel aliàs impediri, seu deperire possunt; Nos super præmissis Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum locorum præfatorum indemnitatibus, prout tenemur obviare volentes, Statuimus & ordinamus, quòd præter alias pœnas juris, talia committentes, vel fieri facientes, aut eis consentientes vel scientes, & quàm citò commodè poterunt, quibuslibet fraude ac dolo exclusis, superioribus talium & eorum conventibus minimè revelantes, si ejusdem Ordinis seu Religionis fuerint, incurrat excommunicationis sententiam ipso facto: à qua nequeant absolvi, scientes videlicet, nisi ea revelaverint: cæteri verò nisi priùs præmissa omnia tolli fecerint & cessare, & Ecclesias, Monasteria, Prioratus, administrationes, & loca (quantum eis possibile fuerit) reddiderint, seu reddi fecerint indemnia: seu procuraverint à talibus dispendiis relevari. Et tunc per præsidentes Provincialibus Capitulis dumtaxat, vel per aliquem ipsorum, si fuerint Abbates qui deliquerint in præmissis: vel Priores, aut alii Abbates Priores non habentes: cæteri verò per proprios Abbates, vel alios superiores eorum à præfata excommunicationis sententia absolvantur. Interim verò cùm summariæ ac de plano constiterit aliquem hujusmodi sententiam incurrisse, si Abbas fuerit vel Prior, seu alius proprium non habens Abbatem, tunc quilibet præsidentium Capitulo Provinciali, ac visitator illius Ecclesiæ seu Monasterii, aut loci proprium Abbatem non habentis: si verò alius Prior aut administrator extiterit, Abbas vel alius ejus proprius & immediatus superior, eum publicent, & teneantur facere excommunicatum per loca ipsius Ordinis seu Religionis, usque ad satisfactionem condignam publicè nunciari.

CAP. XI.

De Forma juramenti à Prælatis præstandi.

Præterea ut prædictis & aliis damnis, periculis, & scandalis obvietur, Statuimus & ordinamus quòd omnes & singuli Abbates, & alii Prælati Ordinis seu Religionis hujusmodi Abbates proprios non habentes, qui per Sedem Apostolicam promoti sunt vel promovebuntur in anteà, & eidem Sedi non existunt immediatè subjecti, suis immediatis superioribus juramentum præstare ad sancta Dei Evangelia corporaliter teneantur: quòd possessiones vel jura ad mensam sui Monasterii sive loci spectantia non vendent nec alienabunt, nec impignorabunt, neque de novo infeudabunt, nec per aliquem modum donabunt, neque census diminuent: nisi quatenus à jure permittitur, & servata solemnitate superiùs denotata. Nec etiam obligabunt aliàs, vel ultra quam in præscriptis statutis & ordinationibus continetur, & quod possessiones, redditus & jura mensæ prædictæ indebitè alienata, distracta, vel occupata, prout commodè poterunt repetent: & ad jus & proprietatem Ecclesiæ, vel Monasterii, seu loci sui Ordinis seu Religionis hujusmodi procurabunt reduci. Non obstante si forte aliud vel simile Romanæ Ecclesiæ præstiterint juramentum, ad quod præstandum per censuram Ecclesiasticam & alia juris remedia per superiores prædictos appellatione remota valeant coarctari. De præstatione verò hujusmodi juramenti, plena & sufficiens fides fiat conventibus eorumdem. Et idem juramentum præstare teneantur immediantibus Abbatibus seu aliis Prælatis suis in præsentia Capituli vel Conventus si commodè fieri possit, omnes & singuli Priores, seu quicumque alii administratores & beneficiati Monachi ejusdem Ordinis seu Religionis: quibus per dictam Sedem, vel ejus Legatos, seu executores, vel alios provisores à Sede Apostolica seu per ipsius vel dictorum Legatorum literas deputatos, sive per Abbates, aut per quoscumque alios jure ordinario vel aliàs quomodolibet provisum est hactenus, vel providebitur in futurum, & ad præstandum hujusmodi juramentum per ipsos Abbates, seu Priores etiam auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam & alia remedia, si moniti præstare juramentum hujusmodi recusarint, remoto appellationis obice, cogi possint per prædictos.

Insuper

Insuper quibuscumque formis aliis licitis juramentorum per quæ ad alia plura jurantes adstringuntur non intendimus derogare: sed si forsan in illis contineantur capitula & alia in præmissa forma non expressa, illos ad ea obligari volumus & adstringi. Decernimus insuper, quòd cùm civitas, castrum, villa, jurisdictio alicujus eorum feudum solemne aut grangia, seu magnum territorium, vel magnus possessionum aut terrarum numerus vendenda vel obliganda, seu Monasteria, Prioratus, vel Ecclesiæ aliquo à jure permisso alienationis titulo alienanda, vel in alios transferenda extiterint, venditiones seu alienationes, aut translationes hujusmodi fieri nequeant: nisi etiam priùs consulto Romano Pontifice, ac ejus super his petita licentia & obtenta. Aliter autem venditiones seu alienationes & translationes præfatæ, sint irritæ ipso jure: & quilibet præsidentium ac visitatores contra exemptos Sedi Apostolicæ supradictæ, & contra non exemptos contrarium facientes, locorum ordinariis eorumdem quàmcitò commodè poterunt, sub eorum sigillis intimare prædicta nihilominùs teneantur.

CAP. XII.

De Spoliis.

Cæterùm, Antistibus ordinariis, Abbatibus, Prioribus, & aliis Prælatis Religionis ejusdem, qui bona mobilia Prioratuum, administrationum, & beneficiorum quorumlibet sibi subjectorum vacantium in ipsis tempore hujusmodi vacationis inventa, seu illa durante obvenientia in privilegio vel consuetudine, seu alia causa rationabili ad se asserunt pertinere, districtiùs inhibemus, ne vasa, vestimenta, seu alia ornamenta quæcumque divino cultui deputata, animalia etiam tàm pro agricultura, quàm aliis ipsorum locorum necessitatibus teneri inibi consueta, vasa insuper vinaria & coquinæ, lectos & alia supellectilia, seu vasa (nisi fortè aurea vel argentea fuerint) occupare, vel exinde asportare, aut sibi appropriare præsumant. Quódque in apprehendendis bonis aliis, formam constitutionis fœlicis recordat. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri super hoc editæ diligenter observent, ac nihilominùs de portione dictorum bonorum, quæ rationabiliter eos continget, quartam partem in augmentum ornamentorum Ecclesiasticorum, Ecclesiarum seu Monasteriorum suorum, convertere integraliter teneantur. Qui verò secùs fecerint juxta qualitatem delinquentium personarum, pœnas incurrant, quæ per constitutionem eamdem ejus transgressoribus infliguntur.

CAP. XIII.

De Inventariis per novos Antistites, Abbates, & administratores alios in eorum novitate faciendis. Ad hoc videatur const. 22. Pauli V. Cum sicut.

Statuimus insuper ac etiam ordinamus, & districtè præcipiendo injungimus, quòd deinceps in singulis Ecclesiis Cathedralibus, Monachalibus, ac Monasteriis, & Prioratibus, necnon administrationibus aliis quibuscumque ipsius Ordinis, seu Religionis, per Antistites Ecclesiarum, Abbates, Priores, & alios gerentes administrationes hujusmodi, in eorum novitate, coram uno vel duobus notariis publicis, & aliquibus probis & senioribus Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum locorum eorumdem, de omnibus bonis mobilibus & immobilibus seseque moventibus ad ipsorum administrationes dumtaxat spectantibus, iu quibuscumque locis consistant, fiant inventaria, seu registra consimilia duplicata, in quibus scribatur quot Monachi in quolibet loco ipsarum administrationum juxta ipsius loci facultates possint & debeant commorari: & in quo statu quilibet recepit Ecclesiam, Monasterium, vel Prioratum, seu administrationem, & inter alia quot extent vel deficiant animalia & qualia, quanta blada, vina, & cætera victualia, & moneta, vassella aurea vel argentea, & quæ, & quot, & quibus, Ecclesia, Monasterium, Prioratus, administratio, seu locus hujusmodi debent, & quæ, & quot, & à quibus debentur eisdem: & sub quibus obligationibus debent & debetur eisdem: & quæ, & quot alia bona mobilia, vel vasa, sive ornamenta, vel suppellectilia, & similia inibi fuerint. Et si quid ex prædictis in bono statu receperit, ipseque ad malum statum duxerit, Ecclesiam, Monasterium, Prioratum, administrationem, seu locum ejus bona, ipsius debitis obligando indebitè, ad vitam vel perpetuò concedendo, seu aliàs alienando vel dilapidando: procedatur contra eum, prout jura & statuta, necnon ordinationes nostræ superiores requirunt: & præsertim supradicta constitutio Honorii super hoc exactè servetur. Prædicta verò inventaria seu registra clarè ac integraliter legantur in Capitulo cujuslibet Ecclesiæ Cathedralis, ac Monasterii, Prioratus vel alterius loci hujusmodi, præsentibus Capitulo seu conventu ad hoc specialiter congregatis. Quibus lectis, unum ponatur & servetur in arca communi, ubi commune sigillum est solitum custodiri, seu loco alio congruenti: & reliquum remaneat penes Antistitem aut Abbatem vel Priorem, seu administratorem alium à supradictis. Ita quòd si aliquem ex prædictis ad Ecclesiam, Monasterium, Prioratum, administrationem, seu locum alium transferri seu mutari contigerit, ipse translatus seu mutatus, si Antistes, vel Abbas, aut Prior, seu alius superiorem ejusdem religionis non habens, fuerit, Capitulo seu conventui loci quod dimiserit, seu deputatis ab eis infrà sex menses ad tardiùs post adeptionem pacificæ possessionis Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, administrationum, seu ipsorum locorum: vel si hoc ante non fecerint, succedenti sibi in loco dimisso. Alii verò superioribus suis immediatis, juxta inventaria, seu registra prædicta rationem debitam, vocatis & præsentibus aliquibus probis viris Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, & aliorum locorum ipsorum, reddere teneantur: dictaque inventaria seu registra transmittantur ad Ecclesias, Monasteria, vel alia loca principalia (ut præfertur) legenda & conservanda in illis.

CAP. XIV.

De Locis non tradendis ad firmam, nisi cum certa solennitate

Verùm quia traditiones ad firmam factæ de locis administrationum ipsius Ordinis seu religionis, aut proventuum ipsorum, per Antistites, Abbates, Priores, & alios administratores eorum, ipsis Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, administrationibus, de locis, spiritualiter & temporaliter diversa præjudicia generant: Prohibemus ne proventus seu loca prædicta ad firmam de cætero concedantur, nisi ex causa, & in casu necessario sive utili evidenter. Et tunc si Antistes, Abbas, vel Prior, seu alius proprium non habens Abbatem vel administratorem, hoc facere voluerit: debeat deliberationem super hoc cum Capitulo vel cum Conventu præmittere, & diligentem tractatum cum illo habere de causa hujusmodi, de quantitate pretii, ac de persona cui fuerit firma seu venditio hujusmodi facienda; & de conditionibus, pactis, obligationibus, solutionibus, & similibus pertinentibus ad prædicta: & ipsius Capituli vel conventus, seu majoris partis ejusdem in hac parte consilium adhibere. Si verò Prior seu administrator alius fuerit, conventum habens proprium, & superiorem Abbatem, vel alium ejusdem Religionis, præmittere debeat deliberationem & tractatum præfatos, nedum cum proprio suo conventu, sed cum ipso Abbate vel alio superiore prædicto immediato, & conventu superioris Monasterii sui, ac expressam auctoritatem & licentiam ejusdem Abbatis, vel alterius superioris primitùs obtinere. Priores autem & administratores alii, Abbatem proprium vel alium superiorem ejusdem Religionis, non tamen conventum habentes teneantur deliberationem & tractatum jam dictos cum eorum Abbate, vel alio superiore præmittere: necnon auctoritatem & licentiam specialem ab eo primitùs obtinere. Quòd si secùs actum fuerit, firma seu venditio ipsa & contractus quilibet super præmissis initus, sint irriti eo ipso, ac instrumenta & quælibet alia documenta super eis confecta, nullam obtineant firmitatem. Et nilominùs Abbates & Priores, cæterique Abbates proprios non haben-

tes, qui contrà fecerint per Præsidentes provincialibus Capitulis, cæteri verò per Abbates vel alios superiores eorum, arguantur graviter, & debitè puniantur.

CAP. XV.

De Privilegiis & rebus aliis non tenendis extra loca administrationum.

Præterea statuimus & ordinamus, quòd Antistites, Abbates, Priores & cæteri administratores, vel Monachi & conversi ejusdem Ordinis seu Religionis, privilegia, literas & instrumenta, quibus libertates, possessiones, res & jura locorum & administrationum suarum firmantur, vasa etiam aurea & argentea, ornamenta Ecclesiastica, libros, pecunias, blada, vina, animalia, & res notabiles seu preciosas, ad Ecclesias, Monasteria seu loca eorum spectantia, extrà Ecclesias, Monasteria seu loca eadem apud consanguineos vel propinquos seu alios quoscumque fraudulenter aut dolosè in damnum Ecclesiarum, Monasteriorum, locorum, seu administrationum hujusmodi, nullatenùs transportant, seu tenere præsumant, & quòd Antistibus, Abbatibus, vel Prioribus, ac cæteris superiorem ejusdem Religionis non habentibus, qui contrà fecerint, si eo ipso per mensem ingressus Ecclesiæ interdictus, & nihilominùs ipsi hujusmodi transportata & detenta, ad Ecclesias, Monasteria, loca & administrationes præfatas reducere teneantur. Et si Abbatum, Priorum, & aliorum administratorum superiores (ut præmittitur) non habentium, transgressio, manifesta seu nota fuerit: per Præsidentes in provinciali Capitulo, seu Visitatores per idem Capitulum deputandos, censuræ graviori, ac debitæ satisfactioni subdantur. Alii verò inferiores administratores & transgressores, ipso facto sint & permaneant per annum integrum ab eorum officiis & administrationibus suspensi. Et si eorum transgressio manifesta seu nota extiterit, per suos superiores amoveantur perpetuò ab administrationibus eorumdem: & administrationes hujusmodi per eosdem superiores ad quos eorum collatio pertinuerit, aliis liberè conferantur. Simplices autem Monachi, & conversi transgressores, sint inhabiles ad obtinenda quælibet beneficia & officia ipsius Ordinis seu Religionis, usque quo per eorum superiores (congrua satisfactione præmissa) cum eis extiterit misericorditer dispensatum.

CAP. XVI.

De Monachis & Conversis proprietariis & negotiatoribus.

Rursùm, licèt contrà Monachos proprietarios sit plenè provisum per Canonicas sanctiones, tamen specialiùs providere volentes contrà illos Monachos & conversos ipsius Ordinis seu Religionis: qui suæ salutis obliti, contrà regulares & Canonicas institutiones pecuniam congregant, jura, possessiones, redditus, seu census annuos & alia bona emunt, seu emi faciunt, aliquando proprie, & sæpè nomine alieno, multis super his figmentis adhibitis: aliisque tradunt animalia nutrienda, & cum augmento vel lucro sibi vel alteri reddenda eorum nomine, seu pro ipsis, & alios multos contractus diversimodè tamquam negotiatores exercent: necnon appetentes & sectantes lucra turpia, peculium occultant & illicitè detinent, in suarum periculum animarum: auctoritate Apostolica prædicta decernimus omnia præmissa (quæ tamen non restitutioni subjaceant aliorum) nedùm post obitum, sed etiam in vita ipsorum Monachorum & conversorum fore per Antistites, Abbates, seu alios Prælatos eorum proprios, cum consilio proborum Monachorum seniorum Ecclesiæ, Monasterii, seu locis propriis applicanda, & in eorum utilitatem totaliter convertenda, usu (imò potiùs abusu) quocumque contrario non obstante. Quodque ipsi Antistites, Abbates seu alii prælati proprii, alicui Monacho vel converso talia faciendi licentiam nequeant impartiri. Et quòd tàm Prælati, Monachi & conversi prædicta committentes, quàm alii quicumque Ordinis seu Religionis hujusmodi supradicta ritenentes, aut sibi ipsi appropriantes, vel applicationi & conversioni hujusmodi resistentes, vel impedimentum publicè aut occultè præstantes, seu præstari procurantes, vel dictum peculium non revelantes Antistibus, Abbatibus, seu Prælatis propriis antedictis, sint eo ipso inhabiles ad beneficium, Prioratum, administrationem, officium, regimen & gubernationem quamlibet in Ordine seu Religione hujusmodi obtinenda. Permittimus tamen, quòd cum ipsis Monachis & conversis possit Antistes Abbas, vel alius eorum prælatus proprius dispensare super pœnis hujusmodi, quando ei videbitur expedire: dummodò præmissa revelaverint, & plenè restituerint, ut præfertur.

CAP. XVII.

Ne Victualia in pecunia ministrentur.

Nempè statuimus & ordinamus, quòd juxta suppetentiam facultatum Ecclesiarum Cathedralium seu Capitulorum earum ac Monasteriorum, & aliorum locorum ejusdem Ordinis seu Religionis, & singularium regionum etiam qualitates per Antistites, Abbates, & alios prælatos, & quosvis alios administratores vel officia ad hæc deputata vel deputanda tenentes & exercentes, sufficienter victualia, vestiaria, omniaque alia necessaria Monachis ministrentur, proviso attentiùs quòd pro hujusmodi victualibus, vestiariis, aut aliis quibuslibet eisdem Monachis necessariis, pecuniæ simul, aut per vices seu minutatim nullatenùs eis dentur, aut pensio vel redditus quomodolibet assignentur: sed in victualibus, vestiariis & rebus aliis eis ipsorumque usui congruentibus, provideatur eisdem, quemadmodum fuerit opportunum. Et ubi alius certus terminus super hoc non fuerit ordinatus, singulis annis, prima videlicet die mensis Octobris vestiaria præbeantur. Si qui autem redditus vel pensiones hactenùs propter hoc seu aliàs extiterint assignati, nullatenùs dimittantur eisdem: sed ex nunc pro revocatis ab ipsis totaliter habeantur. Et nihilominùs illi qui pensionem redditus aut pecuniam pro prædictis vel eorum aliquo cuiquam Monacho ministrare vel assignare præsumpserint, si Antistites, Abbates vel Priores seu cæteri, superiores ejusdem Ordinis seu Religionis non habentes extiterint, infrà octo dies tantundem erogare pauperibus teneantur, hoc tamen adhibito moderamine circa idem, quod Monachis de suorum superiorum licentia extrà Cathedrales Ecclesias, Monachales, Monasteria, Prioratus, & administrationes præfatas, in scholis vel alibi pro utilitate Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, & administrationum hujusmodi commorantibus, possit pro victu & vestitu (sicut eorum superioribus videbitur) dari pecunia, non tamen pensio vel redditus assignari, salvis etiam statuto & ordinatione præscriptis, de Monachis ad studia generalia transmittendis, & de pensionibus eis, ac de decem libris exhibendis dicto Monacho, qui infrà Ecclesias, Monasteria, & alia loca ejusdem Ordinis seu Religionis Monachos dociles instruet, prout seriosè superiùs est distinctum. Ad hæc subjungimus, quòd illi, qui prædicta ministrare tenentur, ad ea, omni excusatione cessante sufficienter (ut præmittitur) ministranda per superiores suos in defectu eorum, per Visitatores vel Præsidentes præfatos irremissibiliter compellantur. Nec audiantur si dicant se privilegium, statutum, ordinationem vel consuetudinem aliam se habere, aut pro suis personis eorumque statu (juxta personarum vel officiorum decentiam sustinendis) se asserant indigere, nulla quoque super hoc appellatio, nullave supplicatio eis prosint. Sed si tertiò moniti per aliquorum dierum competentia intervalla, Prælati eorum arbitrio relinquenda, præmissis efficaciter parere contempserint, removeantur liberè à suis administrationibus vel officiis, ipsaque aliis idoneis prædicta complere valentibus committantur. Quòd si fortè redditus officiorum seu administrationum hujusmodi, ad victum, vestiarium, seu alia necessaria Monachis administranda non sufficiant, de communi contributione, ut de

pensio-

pensionibus studentium ut præmissum est, facienda, defectus hujusmodi suppleatur, donec pro aliis per deputandos à nobis redditus seu pensiones perpetui fuerint assignati, quos per eosdem deputandos assignari volumus eisdem modis & formis, quibus pro pensionibus dictorum studentium redditus seu pensiones perpetuas ordinavimus & statuimus assignari. Abbates verò ac Priores & cæteri, superiores (ut præfertur) non habentes qui tenentur administrare prædicta, à Præsidentibus, aut Visitatoribus per censuram Ecclesiasticam, modisque aliis congruentibus ad id omninò cogantur, ipsis, nisi suos subditos, & Præsidentibus ac Visitatoribus nisi Abbates, Priores, & alios supradictos juxta modum præfatum effectualiter ad præmissa compulerint, in Capitulis Provincialibus graviter arguendis, & taliter corrigendis, quòd rubor & confusio de præteritis diligentiam efficiant ad futura.

CAP. XVIII.

Ne sæculares deputentur ad victum Monachis ministrandis, nec Monachi alterius Monasterii, aut alterius Ordinis seu Religionis.

Cæterùm, ut viam scandalis præcludamus, prohibemus expresse, ne in Ecclesiis vel monasteriis seu locis aliis Conventualibus ejusdem Ordinis seu Religionis, Clerici sæculares vel laici, seu alterius Monasterii Monachi, vel religiosi alterius Religionis, ad victum Monachis ministrandum de cætero deputentur. Quicquid autem ad victum Monachis ministrandum in cibo, potu, vel pitantia eisdem Monachis ministrandum existit, singulis eorum, die qualibet administretur ad congruentem mensuram prout erit opus, juxta Ecclesiarum, Monasteriorum & locorum ipsorum exigentiam facultatum, & quicquid de administratis superierit eleemosynæ applicentur per illum qui ad hoc fuerit deputatus. Nec aliquis alius per se vel per alium de refectorio seu infirmitorio vel alio loco in quo Monachi comedent, aliquid extrahere, vel alibi deferre, seu alter usui applicare præsumat. Quòd si fecerit pro qualibet vice per duos dies panis & aquæ solummodò, pœnitentiæ subdatur.

CAP. XIX.

Ne mulieres habitent in loco Monachorum.

Insuper statuimus & ordinamus, quòd Antistites, Abbates Priores, ac cæteri administratores in Ecclesiis, Monasteriis, seu aliis locis ejusdem Ordinis vel Religionis hujusmodi, aut infrà septa Ecclesiarum, Monasteriorum & locorum eorumdem, vel in domibus in quibus Monachi habitant, mulieres tenere (etiam si matres vel sorores fuerint) non præsumant. Antistites verò, Abbates, Priores, ac cæteri, superiores Religionis ejusdem non habentes, qui contrà fecerint, à collatione beneficiorum sint per tres menses eo ipso suspensi, quibus durantibus ad Priorem vel alium majorem, post Antistitem, seu Abbatem, cum consensu Capituli seu conventus vel majoris & sanioris partis ejusdem, beneficiorum ipsorum sit collatio devoluta. Alii verò Priores & administratores quicumque fuerint, per sex menses à perceptione fructuum beneficiorum quæ obtinuerint sint suspensi, quibus durantibus, Antistes, Abbas vel alius Prælatus immediatus eorum superior, ponat in eisdem beneficiis alios Monachos administratores providos & discretos, ac fructus ex his dictis sex mensibus obvenientes qui supererunt (debitis consuetis oneribus supputatis) convertantur in utilitatem Ecclesiæ, Monasterii seu loci immediatè superioris delinquentium prædictorum. Et nihilominùs dicti Abbates & Priores, & alii non habentes Superiores, per Præsidentes seu Visitatores, cæteri verò per suos Superiores, prout culpæ aut delinquentium qualitas exegerit aliàs puniantur.

CAP. XX.

Ne Monachi nutriant vel teneant animalia seu personas sæculares in monasteriis eorum locis, nisi quibus ex officio competit.

Cæterùm prohibemus, ne aliqui Monachi nutriant seu teneant equos vel alias evectiones aut servitores, seu alias personas, vel familiares in Ecclesiis, Monasteriis seu locis aliis Conventualibus Ordinis seu Religionis ejusdem, nisi eis ratione administrationum vel officiorum quæ gesserint id competere dignoscatur. In infirmitorio tamen pro necessitatibus infirmorum coquina Capituli vel conventus aliisque officiis, honesti servitores seu famuli sæculares teneri poterunt necessarii, in numero moderato, prout in aliquibus Ecclesiis Cathedralibus vel Monasteriis seu locis aliis ipsius Ordinis seu Religionis fuerit rationabiliter observatum. Qui sæculares quanto minùs fieri poterit, cum Monachis conversentur, nec bibant, nec comedant cum eisdem in Capitulo vel Conventu. Superiores quoque circa hæc provideant, quòd diligentiùs observentur, transgressores eorum arguendo, & prout expediens fuerit puniendo. Prohibemus insuper, ne Superiores, Abbates, Priores, & cæteri quicumque ipsius Ordinis, seu Religionis, lautis conviviis & comessationibus occupentur, nec in his sumptus immoderatos & alios excessus faciant, volentes quòd à familiarium, servitorum aut sequentium, & robarum seu vestium multitudine indecenti & excessiva, tàm infrà Ecclesias, Monasteria, Prioratus, administrationes, & alia loca eorum, quàm etiam extra illa, diligenter studeant abstinere, & honestè ac laudabiliter conversari. Inhibemus namque, ne aliquis Abbas, vel Prior, seu administrator alios, Religionis ejusdem Conventum habens, plures sæculares personas equitantes quam . . . . Monachos (eo pro uno Monacho computato) secum ducere præsumat, nisi guerræ discrimen vel personarum seu rerum periculum timeretur, aut forsitan immineret, fictione & fraudè cessantibus quibuscumque. Cæteri verò Conventum non habentes, si duos equitantes secum ducant, volumus quòd unus illorum Monachus existat, si autem plures ducat equitantes, circa hoc servetur quod superius de Conventum habentibus est expressum. Adjicientes quòd Abbas, vel Prior, seu administrator, vel Monachus quicumque Religionis ejusdem, domicellum vel domicellos vestibus virgatis, seu partitis, aut curiosis, vel quomodolibet inhonestis non induat, vel indutos secum teneat, sive ducat. Qui autem contrarium fecerit, si superiorem Religionis ejusdem non habuerit, per Præsidentes dictis Capitulis provincialibus, si antem Superiorem hujusmodi habuerit, per ipsum Superiorem immediatum videlicet puniatur.

CAP. XXI.

De solvend[is] censibus et redditibus pro alimentis Monachorum seu Fratrum in terminis consuetis.

Sanè statuimus & ordinamus, quòd omnes Abbates, Priores, & administratores cæteri, & clerici sæculares & Laici quicumque, qui census, redditus, pensiones seu quæcumque alia similia debent vel debebunt in posterùm, pro alimentis quotidianis, vel pro necessariis Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, Prioratibus, administrationibus, officiis seu locis, Capitulis vel conventibus, Ordinis seu Religionis ejusdem, sive in blado, vino, oleo, piscibus, pecunia, seu rebus aliis quibuscumque consistant, illa eis solvere in terminis consuetis vel præfixis, seu in anteà præfigendis, integrè non omittant. Et si ea in ipsis terminis vel saltem post eos infrà quindecim dies non solverint, Priores & administratores cæteri, Ordinis seu Religionis ipsius, totam quantitatem rei debitæ, ac ultra ipsam quartam partem prædictæ quantitatis ejusdem, loco pœnæ (infrà mensem dictos quindecim dies immediatè sequentem) solvere sint adstricti. Quas idem quantitatem & quartam partem appositam (ut prædictum, loco pœnæ, si solvere contempserint, infrà mensem alium ex tunc primo secuturum, à beneficiis quæ obtinuerint, donec prædicta solverint, sint ipso facto suspensi. Et si suspensionem hujusmodi per alium mensem ex tunc futurum sustinuerint, donec de prædictis integrè satisfecerint, ab officio sint suspensi. Quòd si per alium mensem proximè sequentem suspensionem hujusmodi ab officio sustinere præsumpserint, incurrant excommunicationis sententiam ipso facto. Quam si per sex menses ex tunc secuturos pertinaciter toleraverint,

Prioratibus, administrationibus, & quibusvis aliis beneficiis quæ obtinuerint, sint ipso facto privati, per illos ad quos eorum collatio, seu quævis alia dispositio pertinuerit, aliis personis idoneis liberè committendis, seu etiam conferendis. Abbates verò qui infrà præfatos quindecim dies prædicta per eos debita non solverint (ut præfertur) totam debitam quantitatem, & ultra illam, loco pœnæ tertiam partem illius quod debuerint, persolvere teneantur. Et si per tres menses, dictos quindecim dies immediatè sequentes, quantitatem quam debuerint, ipsamque tertiam partem loco pœnæ non solverint, sint eidem Abbatibus stallus chori, & locus Capituli Abbatialia, donec super his integrè satisfecerint, penitùs interdicta. Quòd si interdictum hujusmodi per alios tres menses proximè secuturos sustinere præsumpserint, sit ipsis Ecclesiæ interdictus ingressus, quousque satisfecerint competenter integrè de principali & tertia parte præfatis. Et nihilominùs dicti Abbates, ac omnes & singuli supradicti, damna & expensas ac interesse, quæ Ecclesiæ, Monasteria, Prioratus, administrationes, officia & loca hujusmodi sustinuerint, fecerint, & incurrerint occasione retardatæ solutionis hujusmodi, vel ob defectum prædictorum, reficere & solvere teneantur. Pœnæ autem prædictæ quartæ & tertiæ partium prædictarum in eos usus convertantur, in quos principales quantitates fuerant convertendæ. Sententiæ verò præmissæ auctoritate Apostolica ubi expediens videbitur in Ordine seu Religione hujusmodi, contra ipsos contemptores valeant publicari, & quoties contumacia non solventium exegerit, aggravari per superiores, qui locis præfuerint, quorum extiterit solutio retardata. Nec in eis valeat remissio seu gratia cujuscumque, nec tempus lapsum, vel per negligentiam non petentium intelligantur remitti, vel possit juri petendi præscribi. Absolutio autem dictarum sententiarum competit Abbatibus prælibatis. Per hæc autem, pœnis aliis si quas dicti non solventes juxta statuta vel ordinationes Sedis Apostolicæ aut Ordinis seu Religionis ejusdem, seu quovis modo aliàs existerent incursuri, non intendimus in aliquo derogari.

CAP. XXII.

De Creatione Monachorum. Ad hoc attende normam traditam à Six. V. in const. 71. Cum ibi notatis.

Cæterùm, quia multum Ordini seu Religioni præfatis hactenus obfuit indiscreta receptio Monachorum: statuimus & ordinamus, ut per illos ad quos in Ecclesiis in Cathedralibus, Monasteriis, Prioratibus, decanatibus seu aliis locis quibuscumque ipsius Ordinis seu Religionis spectat creatio Monachorum, deinceps non recipiantur aut induantur in Monachos vel conversos nisi personæ idoneæ, vel de quarum idoneitate verisimiliter spes existat, & tales per quos inibi Deo in divinis officiis congruè deserviri seu impendi valeant obsequia opportuna, & quod per eosdem ad quos (ut præmittitur) creatio ipsa spectat, infrà Ecclesias, Monasteria, Prioratus, decanatus hujusmodi seu alia conventualia loca ipsis subjecta, & non alibi, cum proborum consilio, Ecclesiæ, Monasteria, Prioratus, decanatus, aut loci hujusmodi, cui hi ad quos dicta creatio pertinet præfuerint induantur, nec per eos hujusmodi creatio, habitus traditio seu receptio, nisi personis Ordinis seu Religionis eisdem, de cætero committantur, & quod infrà tempus probationis ad loca alia, nisi Conventualia fuerint, non mittantur. Decernimus quoque, quòd cum imminebit hujusmodi receptio facienda, si ad Antistites, Abbates, vel Prælatos alios, unà cum Capitulis vel Conventibus eorumdem, seu cum eorumdem consensu pertineat, & Capitula, seu Conventus hujusmodi, vel eorum major pars ad eam purè procedere vel receptioni hujusmodi pro eorum libito renuant consentire, Antistites, Abbates, seu alii Prælati post ipsos, eos moneant in virtute obedientiæ ut purè ac secundùm Deum, & juxta eorum conscientiam infrà decem dies, hujusmodi creationi, seu receptioni consensum præstare procurent. Quòd si fortè id facere negligant vel recusent, ad eosdem Antistites, Abbates, vel Prælatos alios creatio, seu receptio ipsa liberè devolvatur, dummodò nil fraudulenter per eos actum fuerit in præmissis. Qui quidem Antistites, Abbates & Prælati alii, in locis in quibus sexaginta Monachi, vel pauciores fuerint, cum consilio seniorum, proborum & discretorum suorum Capitulorum, vel conventuum eligendorum per eos, tertiam partem numero facientium, in aliis verò locis in quibus Monachi numerum sexagenarium excesserint, cum consilio seniorum, proborum, & discretorum ex eis dumtaxat eamdem creationem & receptionem cum Dei timore ac observantia regulæ de personis, ut prædicitur, idoneis facere non postponant, aliorum contradictione in aliquo non obstante. Prohibemus insuper, ne aliquis recipiatur in Monachum Ordinis seu Religionis ejusdem, nisi statim induatur habitu Monachali, nec literæ seu instrumenta super futura receptione Monachorum aliquibus concedantur, aut promissiones seu obligationes aliæ inde fiant. Ut autem adversus eos, qui tempore probationes elapso, volunt regularis professionis votum emittere, nullius difficultatis obstaculum ingeratur, universis & singulis Prælatis, ad quos pertinet suos Monachos ad hujusmodi professionem recipere duximus injungendum, ut omnes illos qui dicto tempore probationis elapso expresè profiteri voluerint, juxta regularia instituta sine dilatione ac difficultate quibuslibet, ad hujusmodi professionem admittant. Quòd si facere sine rationabili causa recusaverint, tamdiu sint stallus chori & locus Capituli, Abbatialia, vel prioralia (ubi per Priorem monasterium gubernatur) interdicta eisdem, donec præfatos ad professionem receperint antedictam. Et nihilominùs id per Visitatores provinciali Capitulo referatur, ut per Præsidentes eidem Capitulo debitè puniantur, proviso attentiùs, quòd in Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, & aliis locis Ordinis, seu Religionis hujusmodi, non recipiantur plures Monachi vel conversi, quàm tot potuerint de ipsorum proventibus congruè sustentari. Licet autem præcipiatur in supradicta constitutione sæpèdicti Honorii prædecessoris nostri, ut in nullo monasterio ad præbendos ex tunc recipiant Abbates vel Monachi clericos sæculares. Nos tamen super hoc expressiùs providere volentes, ipsorumque monasteriorum & aliorum locorum ipsius Ordinis seu Religionis indemnitatibus (quæ plerumque contigerunt) proptereà præcavere, hujusmodi præceptum innovamus & etiam approbamus, & adjicientes prohibemus ne in Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, Prioratibus, Conventualibus, sive locis aliis ejusdem Ordinis seu Religionis, Prælati, Priores, seu administratores alii, vel Capitula, seu Conventus eorum, Clericos sæculares vel laicos (nisi eidem Ecclesiis, Monasteriis seu locis dederint se & sua) ullo modo recipiant ad præbendas, nec eas aliquibus ad vitam, vel ad tempus vendere, seu concedere, vel dare præsumant, volentes quòd venditio, concessio, seu datio (quas deinceps contra præmissa fieri contigerit) sint irritæ & inanes, nec ex venditione, concessione, seu datione hujusmodi, eis quibus factæ fuerint jus aliquod acquiratur. Et nihilominùs contra hoc dantes, & concedentes, per Superiores suos, vel (si Superiores ejusdem Religionis non habuerint) per Præsidentes provincialibus Capitulis pro eorum arbitrio puniatur.

CAP. XXIII.

De Forma & honestate vestimentorum.

Quamvis autem in constitutione Viennensis Concilii, scilicet. Ne in agro, de vestibus, caputiis, & sotularibus Monachorum, eorumque formis providè sit statutum, Nos tamen præmissis adjicimus, quòd altitudo sotularium ipsorum tanta ad minùs esse debeat, ut quatuor digitorum transversalium de tibia super cavillam, spacium comprehendat, quodque nulli Monacho ejusdem Ordinis, seu religionis portare caputium etiam fissum super humeros sit licitum quoquomodo, nisi priùs ipsius caputii fissura & ho-

nestas

nestas alia per Abbatem seu Præsidentem alium, ubi præest alius, fuerint arbitratæ. Horum namque transgressores, pœnas eo ipso incurrant, quæ portantibus sotulares non corrigiatos & altos, aut caputia non fissa, inflictæ noscuntur per dictam constitutionem ipsius Concilii Viennensis. Adjiciendo quoque interdicimus expressè universis & singulis ipsius Ordinis seu Religionis Monachis, quòd nullus eorum de cætero, rodundellum, clochiam, cucullam manicatam vel tabardatam, seu epithogiatam, aut in veste superiori habitui proxima, manicas ligatas, consuticias, seu quomodolibet botonatas, portare præsumat, sed quales portare statuit præfata constitutio ejusdem Concilii Viennensis. Qui verò interdicti hujusmodi transgressor extiterit, auferatur ab eo per suum superiorem vestis ipsa transgressionis, pauperibus eroganda, & nihilominùs transgressor ipse per eumdem Superiorem sic aliàs debitè puniatur, quò cæteri à similibus arceantur. Abbates autem in Monasteriis, & in Cathedralibus Ecclesiis Monachalibus, Priores seu alii majores in illis post eorum Antistites, ac Priores, seu alii non habentes Superiores Religionis ejusdem, sic formam honestam vestium ac calceamentorum ordinent & disponant, quòd sit omnibus Monachis tàm intrinsecùs quàm extrinsecùs uniformis, ipsamque tàm Abbates quàm Priores, & administratores, quàm cæteri quicumque Monachi, Priores videlicet & alii per proprios eorum Abbates, seu Prælatos alios, Abbates verò & cæteri Abbates proprios Monachos non habentes, per Præsidentes provincialibus Capitulis, seu per quemlibet eorumdem, ac per Visitatores in ipsis Capitulis deputandis tenere ac servare cogantur. Per præmissa verò, vel per ea quæ in dicta constitutione Viennensis Concilii statuuntur, non intendimus quòd in religionibus sive locis, in quibus Abbates vel alii Prælati locorum seu Monachi ejusdem Ordinis seu Religionis uti caputiis vel sotularibus non solebant, ipsis uti licitum sit eisdem.

CAP. XXIV.

De Licentiis exeundi extra Monasteria, vel alia loca Monachis sine rationabili causa non dandis & de pœna & de censura apostatarum.

Statuimus insuper & etiam ordinamus, quòd nullus Monachus Ordinis seu Religionis ejusdem, de Ecclesia, Cœnobio, seu alio loco conventuali exire præsumat, nisi petita & obtenta licentia primitùs ab ejus superiore, qui eam valeat indulgere, quavis consuetudine contraria non obstante. Ipseque causam exitus vel itineris, omni fictione cessante, Superiori exponat. dictusque Superior licentiam hujusmodi, nisi ex causa rationabili, non concedat. Et eis quibus illam concesserit, certum ad redeundum terminum præfigat, ut convenienter poterit breviorem, ipsosque salubriter exhortetur, à quibus extrà Monasterium habeant abstinere. Si quis verò Monachus contrarium fecerit, teneatur satisfactionem illam vel pœnam subire, cui sine licentia de Monasteriis suis seu locis exeuntes consueverunt, seu debent subjici, in Ordine, seu Religione præfatis. Ad Ecclesias etiam vel Monasteria, seu loca hujusmodi redeuntes, ad communionem aliorum Monachorum seu fratrum, donec satisfactionem hujusmodi fecerint, nullatenus admittantur, quæ subjicitur esse talis. Videlicet quòd à porta regulari, parlatorio, seu alio loco consueto per claustrum cum magistro Novitiorum, vel alio ad hoc deputato, ad Capitulum veniat in staminea, vel nudus secundùm quarumdam Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum religiosorum morem, femoralia & caligas sive pedalibus tantùm habens, cucullam seu scapulare, vel floccum in brachiis, ac ferulam in manibus suis ferens. Cum quibus ibi priùs venia recepta, & sua recognita culpa, coram omnibus publicè verberetur. Demùm verò per Abbatem, vel alium Prælatum principalem si fit ibi, aut Priorem, vel alium post Abbatem, seu per principalem Prælatum hujusmodi pœnitentia seu pœna levis, aut gravis culpæ sibi pro qualitate demeriti imponatur, secundùm morem cujuslibet Ecclesiæ, Monasterii, seu loci laudabiliter observatum, proviso attentiùs post modum peccati modus correctionis nequaquam excedat. Pœna quoque simili puniantur Monachi in Prioratibus, seu administrationibus aliis exterioribus deputati, qui de illis redierint ad Ecclesias vel Monasteria, seu loca conventualia prædicta, sine vocatione Antistitis, Abbatis, vel alterius Prælati, seu sine licentia ejusdem à Priore vel administratione alio loci, in quo, ut præfertur, fuerint deputati, per patentes literas eisdem dandas, justam causam licentiæ hujusmodi continentes. Nullusque Monachus pernoctaturus extrà Ecclesiam, Monasterium, vel alium locum suum, permittatur abire sine cuculla regulari causa, necnon breviario, in quo servitutis suæ pensum possit exsolvere Creatori.

CAP. XXV.

De Monachis ad beneficia mittendis, & modo conversandi in eis.

Ordinamus etiam & volumus, Lateranensis Concilii de Monachis singulis per villas vel oppida, & parochiales Ecclesias non ponendis, supradictam Clementis prædecessoris editam in dicto Concilio Viennensi constitutiones, ne ipsi singuli Monachi in singulis sibi commissis administrationibus vel Prioratibus habitare præsumant, firmiter observari. Statuimus insuper quòd absque personarum delectu transmittantur, cùm faciendum fuerit, Monachi per Superiores eorum, prout locis congruere noverint & personis, & non prout Priores seu administratores alii eos duxerint eligendos, vel sibi per Antistites, Abbates, aut alios ad quos hoc pertinet, petierint assignari. Quòd si per ignorantiam vel errorem aliqui ad hujusmodi Prioratus & administrationes ultrà numerum constitutum vel constituendum missi forsan extiterint, Priores seu alii administratores locorum ipsorum eos cum literis suis causam hujusmodi exprimentibus, & expensis convenientibus ad Superiores remittant eorum. Verum si cessante causa hujusmodi, Priores seu administratores prædicti recusârint admittere aliquem ad se missum, vel eis sufficienter in necessariis providere, tamdiu iidem Priores seu administratores, in claustro principali Ecclesiæ Monasterii, seu loci admodum claustralium sequendo Capitulum seu conventum residentiam facere teneantur, ad gubernationem locorum sibi commissorum per Superiores prædictos, Monachis aliis idoneis uno vel pluribus prout Superioribus ipsis videbitur subrogatis, donec dicti Priores, seu administratores plenè paruerint in præmissis, salvis nihilominùs aliis rationabilibus pœnis statutis & consuetudinibus tales vel alios inobedientes in quibuscumque Monasteriis, vel locis ipsius Ordinis, vel Religionis hactenùs observatis. Monachi autem in Prioratibus, seu administrationibus cum dictis Prioribus, seu administratoribus simul sint, & canonicas horas dicant. Et in missis celebrandis suas hebdomadas ordinatè ac tractim, non sincopando, humiliter & devotè, & horis competentibus, & cum nota ubi fuerint tres, vel quatuor seu plures facere teneantur, & in talibus locis ubi tres sint aut suprà, una per eos missa ad minùs cum tota die qualibet celebretur. In unaquaque domo communi regularibus jaceant, camerulis, & cellulis eis penitùs interdictis. In domo insuper una Prior, & Monachi vescantur, nisi infirmitas aut alia evidens ratio aliud interdum suaserit faciendum. In vestitu, lectisterniis & tonsura, à communi Ecclesiæ, Monasterii seu loci cujuscumque alterius Superioribus eorumdem institutione, vel debita observantia non recedant. Monachi quoque suo Priori, vel administratori juxta ordinationem Antistitis, Abbatis, vel Superioris alterius obediant humiliter, & devotè. Prior autem vel administrator ipsos tractet fraterna in Domino charitate, nec ipsi Priores, seu administratores Monachos, vel eorum socios extrà Prioratus, vel administrationes morari faciant, vel permittant, aut à se remittere valeant absque Superiorum suorum licentia, nisi ad ipsos Superiores, vel Ecclesias, Monasteria, seu alia loca principalia, ex causa legitima, & cum eorum

Priorum, seu administratorum patentibus literis, & prout superius est expressum. Proviso diligentiùs quòd dicti Priores, vel administratores soli non remaneant in eisdem Prioratibus, vel administrationibus. Imò ad residendum ibi continuè compellant Monachos antedictos, & si eis obedire noluerint, superioribus notificent indilatè. Idemque faciant quando mori, vel fugitivos fieri continget Monachos prælibatos, diem mortis eorum in suis literis exprimendo, ut in Ecclesiis, Monasteriis, seu locis aliis principalibus pro anima Monachi defuncti fiant suffragia consueta, ac diem etiam fugæ seu recessus eorum, ut fugitivos valeant revocare, seu loco ipsorum aliàs subrogare. Quod si dum primò id sciverint, superioribus præfatis significare distulerint, ipsi Priores, vel administratores duplum illorum quæ Monachus, si fuisset ibidem, expendisset pro pitantia Capituli Ecclesiæ, vel Conventus Monasterii, seu loci alterius principalis solvere teneantur. Certos autem limites à Priore, vel administratore prædictis præfixos ipsi Monachi habeant, quos etiam causa deductionis, seu recreationis, vel aliàs transgredi eis non liceat, sine Prioris, vel administratoris licentia speciali. Soli quoque numquam incedant, sed semper cum alio Monacho, vel alia honesta persona. In villa verò, in qua fuerint Prioratus, vel administrationes hujusmodi, comedere, seu bibere, vel domos ingredi non præsumant, nisi cum honestis personis, & hoc de sui Prioris, vel administratoris licentia speciali. Qui autem præmissa minimè observaverint, regulari subjaceant disciplinæ. Ut autem hæc efficaciùs observentur, Antistites, Abbates, & Superiores, necnon alii qui ad visitandum, per eos fuerint deputati, cùm Prioratus, & administrationes hujusmodi visitabunt, circa illa servanda, & non servata etiam corrigenda, curam adhibeant diligentem.

CAP. XXVI.

De Esu & abstinentia carnium & de dormitorio modoque cubandi.

Verùm quia ad salutis profectum tenditur, si moderationis sobrietas, & modestia observentur, volentes ea quæ circa esum, & abstinentiam carnium beati Benedicti regularis institutio tradidit, & in constitutione piæ memoriæ Innocentii Papæ III. prædecessoris nostri sunt statuta firmiter observari, Statuimus & ordinamus quòd per totum annum Feria Quarta, & die Sabbati, & à prima Dominica de Adventu usque ad diem Natalis Domini, & à Dominica Septuagesimæ usque ad diem Paschæ omnes regulares ejusdem Ordinis, seu Religionis ab esu carnium ubique abstineant, nisi necessitas infirmitatis non fictæ, per Abbatem, vel alium Prælatum proprium forte suadeat cum aliquo dispensandum. Diebus autem quibus Monachi in infirmitorio carnes edent, sic provideatur omninò quòd in refectorio remaneat ad minùs medietas Monachorum Capituli, vel conventus, & idem fiat ubi Abbas seu alius Prælatus principalis, aliquos ad domum seu ad cameram suam vocabit ad melius, & pleniùs exhibendum. Quotiens verò plures simul carnes in infirmitorio comedent, versus & oratio in principio mensæ, ac post refectionem hymnus, & versus dicatur, & continuum discumbendo silentium observetur. Ibique legatur sicut in refectorio continuè aliquid quod ædificet audientes, nullaque persona sæcularis ad comedendum inibi aliquatenus invitetur. Caveant autem Abbates, & alii Prælati aliorum locorum ipsius Ordinis seu Religionis, ne sæculares personas ad eorum mensas convocent, quarum occasione ipsi, vel Ordo, seu Religio hujusmodi denigrari valeant vel notari. Omnes insuper Monachi, vel, si multitudo non sint eorum, saltem quando plures ex ipsis commodè poterunt, in una domo dormiant, & jaceant juxta regularia, & canonica instituta, non per separatas cameras, vel per cellas, exceptis his quibus in cameris, vel cellis infirmitorii permittetur propter senectutem, vel invaletudinis corporales, vel ex aliis rationabilibus causis, juxta dispositionem Abbatis seu alterius eorum Prælati, vel nisi propter administrationes, seu officia super hæc aliqui excusentur. Vestiti jaceant Abbates, Priores, administratores, & Monachi universi, tàm infrà, quàm ubicumque extra Monasterium constituti, lineisque camisiis, cùm sint eis expressè prohibitæ, non utantur. Transgressores verò præmissorum, si Abbates, seu alii Prælati, Abbates proprios non habentes fuerint, per Præsidentes, vel Visitatores provincialis Capituli, cæteri verò per suos Superiores, prout culpæ, ac delinquentium qualitas exegerit, debitè puniantur. Cæterùm quia cellæ in dormitoriis inhonestates inducunt, statuimus, & ordinamus, quòd in ipsis dormitoriis cellæ de cætero nullæ fiant: & jam factæ nullatenus dimittantur: sed per Antistites in cathedralibus Ecclesiis Monachalibus, & per Abbates, vel alios Prælatos principales in Monasteriis, ac Prioratibus & locis aliis, per illos qui eis præfuerint infrà quatuor menses à tempore quo statutum, seu ordinatio hujusmodi ad eos pervenerit, eisque negligentibus seu non valentibus, per Visitatores in prima visitatione quam impendant, auctoritate Apostolica destruantur, & quod super his resistentes eisdem, vel impedimentum aliquod præstantes, seu præstari procurantes, & ad hoc dantes auxilium, consilium, vel favorem, publicè, vel occultè, excommunicationis incurrant sententiam ipso facto; à qua nequeant nisi per prædictos Visitatores absolvi, quos ipsi Visitatores ad hoc per alia juris & ipsius Ordinis, seu Religionis remedia valeant auctoritate Apostolica coarctare. Ipsi etiam Visitatores quòd super his invenerint, vel fecerint, referant plenè, ac fideliter in subsequenti cujuslibet provinciæ, in quam Visitatores deputati extiterint, Capitulo provinciali. Pro studentibus tamen provideatur juxta dormitorium de cellis, in quibus ipsi studere valeant, non jacere.

CAP. XXVII.

De Missarum celebratione, & confessione non Sacerdotum.

Monemus insuper universos Priores, administratores, & Monachos ipsius Ordinis seu Religionis in Sacerdotio constitutos, intra Ecclesias, Monasteria, & alia loca eorum conventualia residentes, ut eorum quilibet bis vel ter, qui verò in Prioratibus, vel aliis locis non conventualibus, aut in scholis, sive alibi fuerint, etsi non frequentius saltem semel in septimana, salva honestate & debita devotione, Missas studeant celebrare. Et nihilominùs qui locis conventualibus præsidebunt, in festis solemnibus, Missas majores conventuales celebrent in eidem. Alii verò non Sacerdotes, etsi non sæpiùs, saltem singulis septimanis confiteantur, & singulis mensibus juxta constitutionem sæpè dicti Clementis prædecessoris editam in præfato Concilio Viennensi ad communionem accedant. Illi videlicet qui infrà Ecclesias, Monasteria, seu alia loca conventualia erunt, in altari majori; qui verò extra illa fuerint, ubi magis visum fuerit honestum eisdem nisi abstineant ex causa rationabili, & de licentia Superioris, aut Confessorum suorum. Quod si negligenter omiserint, per eosdem Superiores suos graviter arguantur, & nihilominùs debitè puniantur. Per hæc autem statutis, vel consuetudinibus Ecclesiarum, Monasteriorum, seu locorum prædictorum, in quibus observaretur, ut confiteri, vel celebrari seu communicare frequentiùs habeant, non intendimus in aliquo derogare. Abbates insuper, ac Priores & cæteri non habentes Superiores ejusdem Religionis, qui eo ampliùs debent forma vitæ pollere, quo magis status præfulgent honore, die qualibet, rationabili causa cessante, Missam celebrent vel audiant, & in solemnibus festis in suis Monasteriis, sive locis Missas solemnes studeant celebrare. Quamvis autem satis sit tàm in regula beati Benedicti, quàm in jure provisum, quomodo in Ecclesiis, Monasteriis, & locis aliis conventualibus supradictis, Monachi convenire debeant ad divina officia, diurna videlicet, & nocturna, atque psallere in eisdem, quia tamen hæc negligenter omittunt interdum, volumus, & etiam ordinamus, ut in eisdem Ecclesiis, Monasteriis sive locis, cum gravitate ac modestia humiliter, & devotè

horis

horis debitis ad divina officia universi & singuli Monachi debeant convenire, ipsasque cum devotione sincera tractim, distinctè, convenienter, & debitè celebrent, non transcurrendo, aut sincopando, & quo ad alia, quæ his impedimentum afferrent, servando silentium, quinimò ad divina ipsa intentis præcordiis attendendo. Transgressores verò præmissorum debitæ subjaceant disciplinæ. Cæterùm qui ad chorum, vel ad Ecclesiam accedere nequiverint, prædicationi, lectioni, studio, seu administrationibus, vel officiis suis, aut piis sive literis operibus, de licentia illius ad quem eam dare pertinuerit occupati, in loco alio congruo, & honesto debitis horis juxta possibilitatem plures simul conveniant, & debitè dicant divinum officium, & quotidianum pensum exolvant debitæ servitutis.

CAP. XXVIII.

De Custodia ornamentorum Ecclesiæ, & provisione librorum.

Sanè universis & singulis Antistitibus, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Præpositis, Sacristis, & administrationibus aliis, quibus hoc competit, in virtute obedientiæ districtè injungimus, ut Ecclesias, Oratoria, Altaria, Vasa, Corporalia, Vestimenta, & alia ornamenta Ecclesiastica, munda & nitida conservent, & faciant ab aliis conservari, quodque de Breviariis, Missalibus, aliisque libris & vestimentis ac ornamentis quibuslibet necessariis, omninò provideant seu faciant provideri.

CAP. XXIX.

De Decanis, & præpositis, aliisque ad Sacerdotium promovendis.

Insuper, cùm caveatur in suprà dicta constitutione dicti Clementis prædecessoris, edita in eodem Concilio Viennensi, quòd Prioratus conventuales alicui, nisi vigesimumquintum annum attigerit conferri nequeant vel committi, & quòd qui tales Prioratus habuerint, infrà annum computandum à tempore collationis seu commissionis sibi factæ de illis, & possessionis eorum adeptæ, se faciant ad Sacerdotium promoveri, quòd si, cessante rationabili causa, non fecerint, eo ipso dictis Prioratibus sint privati. Nos pari ratione inducti, quòd super his in prænominata constitutione cautum existit, ad Decanos, Præpositis, & quoscumque alios Præsidentes locis conventualibus Ordinis seu Religionis ejusdem duximus extendendum, & hoc idem statuimus & decernimus existere similiter observandum in assumendis ad officia, seu administrationes claustrales, quæ beneficia censebuntur ipsius Ordinis seu Religionis, etiam si officia seu administrationes hujusmodi curam non habeant animarum. Et quod de Prioratibus non conventualibus curam animarum habentibus, etsi cura ipsa per sæculares presbyteros habeat exerceri, & assumptis ad eos ad Sacerdotium promovendis ac eorumdem ætate, in dicta constitutione cavetur. In Decanatibus, Præposituris & aliis quibuscumque administrationibus non Conventualibus similem curam habentibus Ordinis seu Religionis, hujusmodi, & in assumendis ad eos idem per omnia volumus observari.

CAP. XXX.

De Instituendo Priore claustrali.

Sanè cùm Prior claustralis esse debeat potens in opere ac sermone, Volumus, & in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, ut instituatur ipse Prior providus & discretus, prout in Congregatione Cathedralis Ecclesiæ vel Monasterii, seu alterius loci ejusdem Ordinis seu Religionis aptior poterit inveniri, sitque talis qui continuè in Capitulo seu conventu resideat, claustrique curam & regimen exercere assiduè teneatur.

CAP. XXXI.

De Monachis obtinentibus beneficia in monasteriis alienis.

Attendentes præstereà fore quàm plurimos Monachos ipsius Ordinis seu Religionis, qui licet, in vel sub alienis Ecclesiis vel Monasteriis, quorum unum ab alio non dependet, ex dispensatione supradictæ Sedis, beneficia sint adepti, remanent tamen in primis Ecclesiis, seu Monasteriis Monachi, nec ad Ecclesias seu Monasteria, in vel sub quibus beneficia obtinent, sunt translati propter quæ diversa juri, & rationi repugnantia subsequuntur, Nos in hac parte opportunè providere volentes, auctoritate Apostolica statuimus & etiam ordinamus, quòd quivis ex Monachis supradictis infrà mensem post publicationem præsentis Constitutionis in suo provinicali Capitulo faciendam, dictarum Ecclesiarum seu Monasteriorum alterum eligere teneatur. Quòd si secundum elegerit, in quo vel sub quo beneficiatus extiterit, statim eo ipso ejus verus Monachus censeatur, & esse desinat in priori; nisi forsan in hujusmodi Ecclesia vel Monasterio sic electo, certus esset Monachorum numerus, & de ipso aliquis non deesset. Quo casu translationem ad Ecclesiam vel Monasterium sic electum differri volumus, donec aliquis de numero prædicto defuerit, & tunc in ejus locum eadem auctoritate eo ipso noverit se translatum. Quòd si secundam Ecclesiam vel Monasterium omninò elegerit, ut præfertur, Prioratu, administratione, officio, seu beneficio hujusmodi, eo ipso noverit se privatum, & in priori Ecclesia vel Monasterio remaneat Monachus sicut priùs, dispensatione prædicta contra præsens statutum in nullo sibi penitùs suffragante. Volentes nihilominùs, quòd de Prioratu, administratione, officio, seu beneficio hujusmodi, per eos ad quos aliàs eorum collatio, concessio, seu quævis dispositio pertinet, non obstante contradictione cujuspiam, liberè disponatur, eos nihilominùs qui contra Constitutionem præsentem hujusmodi Prioratus, administrationes, officia, seu beneficia in alienis Ecclesiis seu Monasteriis retinere præsumpserint, pœnis constitutionis Bonifacianæ, cum singula Capitula, volumus subjacere. Et nihilominùs per superiores eorum graviter decernimus puniendos.

CAP. XXXII.

De Obtinentibus beneficia ex collatione Apostolica, quæ sicut alii sint subjecti.

Rursùm declaramus quòd omnes Monachi beneficia obtinentes in Ordine seu Religione hujusmodi, ex collatione, provisione, vel ordinatione Sedis Apostolicæ, aut Legatorum, executorum, vel provisorum ejusdem, seu per ipsius. Sedis vel per prædictorum literas, & qui ea obtinuerint in futurum, teneantur obedire Superioribus suis ejusdem Religionis, eorumque subesse correctionibus, ordinationibus, punitionibus & statutis, & Prioratibus, administrationibus, officiis seu quibuscumque beneficiis, quæ obtinent, ut præfertur, & obtinuerint in futurum, ex causis rationabilibus privati valeant, & ab illis etiam amoveri, ac si per Superiores suos de suis beneficiis eis foret provisum.

CAP. XXXIII.

Quod antiquus Monachorum numerus teneatur in beneficiis eorumdem, ac procuratores solvantur.

Cæterùm cupientes cultum divini nominis non minui, sed potiùs augeri, sitque rationabile, ut quicumque beneficia regularia obtinent, onera debita & consueta supportent, Statuimus & ordinamus, quòd in monasteriis, Prioratibus, & aliis beneficiis Monachalibus, personis quibuslibet extra Ordinem seu religionem hujusmodi, cujuscumque sint dignitatis, gradus, seu præeminentiæ, collatis, vel commendatis, seu de cætero commendandis vel conferendis, tot Monachi teneantur quot in eis tenebantur, cùm per Monachos, Monasteria, Prioratus, & beneficia hujusmodi regebantur. Et quod nihilominùs Monacho in eisdem Monasteriis, Prioratibus, & beneficiis committatur id quod suprà, vel circa alios Monachos inibi residentes haberet exercere administrator Monachus, si præesset eisdem, quantum ad ea quæ pertinent ad regulam seu disciplinam vel observantiam regularem, & quòd quilibet hujusmodi Monasteria Prioratus, & beneficia quomodolibet obtinentes ad Procuratores, & alia quælibet onera imminentia persolvenda, reddenda, & supportanda auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & aliàs, sic per omnia compelli valeat per Capitulorum provincialium Præsidentes, sicut per Superiores possent & deberent compelli Mo-

nachi, si præessent Monasteriis, Prioratibus, & beneficiis memoratis, nisi fuerint Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, quos non decet talium compulsionibus subjacere.

CAP. XXXIV.

De Collapsis Monasteriis in religione.

Statuimus quoque & ordinamus, quòd si aliquod Monasterium ipsius Ordinis seu Religionis, lapsum in religione vel regulari observantia patiatur, qui per Abbatem seu alium administratorem vel Monachos ejusdem Monasterii verisimiliter reparari non possit, per Præsidentes provinciali Capitulo, vel quemlibet eorumdem ad requisitionem seu relationem Visitatorem, prout eidem Capitulo super hoc consulendo videbitur expedire, vel sine consultatione hujusmodi, si ex dilatione consulendi dictum Capitulum periculum immineret, auctoritate Apostolica assumantur de alio Monasterio, in cultu ejusdem Religionis vigente, Monachi idonei, & ad dictum Monasterium lapsum patiens transmittantur, inibi quamdiu expediens fuerit moraturi, per quos lapsus hujusmodi reparetur. Illi autem Monachi ob quorum culpam alii transmittentur ad locum seu Monasterium sic collapsum, in dicto Monasterio, de quo alii, ut præfertur, assumpti fuerint, vel in diversis aliis Monasteriis Religione vigentibus, ubi eorum conditio valeat reformari, per Præsidentes eosdem, prout expedientiùs fuerit, eadem auctoritate Apostolica collocentur.

CAP. XXXV.

De Collapsis Monasteriis in facultatibus.

Statuimus insuper, & ordinamus, ut si alicujus Monasterii seu loci ejusdem Ordinis seu Religionis repentinus aut novus in facultatibus suis lapsus, vel aliquorum ipsius Monachorum excessus, Monachos sic excedentes, aut alios ad Monasteria mitti exegerit aliena, Præsidentes præfati & eorum quilibet, ad requisitionem seu relationem præfatorum Visitatorum, ubi provinciali Capitulo priùs videbitur, & dilatio consulendi præfatum Capitulum periculum non inducet, alioquin sine consultatione dicti Capituli hujusmodi Monachorum, auctoritate prædicta faciant ad tempus, de quo eis videbitur, missionem ad receptionem ipsorum. Abbates & alios Prælatos principales ipsius Ordinis seu Religionis, qui eos aliter recipere fortè noluerint compellentes. Nisi fuerit talis hujusmodi missorum conditio, quòd sine gravi scandalo in Monasteriis seu locis aliis ad quæ missi fuerint; admitti vel tolerari non possint, vel nisi aliàs evidens & incalumniabilis ratio, ipsos Abbates vel Prælatos ad receptionem talium suaserit non existere compellendos. Quo casu ad alia Monasteria vel loca modo simili transmittantur, contraria super his consuetudine non obstante, & manente nihilominùs illa consuetudine, quàm super libera missione & receptione Monachorum hujusmodi, alia Monasteria sive loca inter se hactenus habuisse noscuntur, aut Ecclesias Cathedrales, monachales quantum ad missionem & receptionem Monachorum eorum, sub statuto & ordinatione præsentibus inclusas fore intelligimus & jubemus.

CAP. XXXVI.

De Mendicantibus ad ipsum Ordinem afferentibus se translatos.

Plerúmque siquidem contingit, quòd nonnulli Professores Ordinum mendicantium extiterint, de suorum Superiorum qui tunc erant, vel Apostolica licentia quam se habere prætendunt, se ad Ordinem seu Religionem hujusmodi transtulerint, qui asserunt quòd ex dispensatione dictæ Sedis possint vocem aut locum in Capitulo habere ac Prioratus, administrationes, seu officia Monachalia licitè obtinere. Nos igitur providere volentes, quòd unde veritatis claritas pateat in præmissis, universis & singulis Antistibus dictarum Ecclesiarum, necnon Abbatibus, & Prioribus, aliisque loca conventualia ipsius Ordinis vel Religionis obtinentibus, à quibus prædicti translati esse noscuntur, Mandamus ut auctoritate Apostolica tales compellant, quòd licentiam & dispensationem hujusmodi legitimas, si quas habent, necnon titulum Prioratuum, administrationum, seu officiorum, si qua obtinent, omninò exhibere procurent infrà certum tempus, Antistitum vel Abbatum, aliorumque prædictorum arbitrio rationabiliter moderandum. Quòd si non fecerint, vel sufficientem licentiam & dispensationes præfatas non habuerint, prædicti Antistites, Abbates, & alii, non differant ipsos, prout justum fuerit, ab Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, administrationibus seu officiis hujusmodi amovere, eosque à voce & loco Capituli repellere, aliasque debitè procedere contrà eos.

CAP. XXXVII.

De Delatoribus Monachis contra suos Superiores.

Porrò quia nonnulli Monachi contrà Prælatos vel Superiores suos multa frequenter proponunt, non ut omnia probent, quia nec possent, sed ut diffament de omnibus, & probatis forsan illorum aliquibus; finem consequantur optatum; Statuimus & etiam ordinamus, quòd nullus omninò Monachos contra suum Prælatum vel superiorem super crimine vel criminibus deinceps quomodolibet audiatur, nisi se priùs obligaverit ad pœnam congruam, si defecerit in probatione propositorum, vel alicujus ex eis irremissibiliter subeundam. Volumus tamen, quòd Prælatus vel alius, si de criminibus legitimè convincatur, judicium non effugiat debitæ ultionis.

CAP. XXXVIII.

De Conspirationibus.

Cæterùm, quia pro eo quòd conspiratores & conjuratores illiciti, Ordinis & Religionis ejusdem, interdum ut expediebat puniti hactenùs non fuerunt, multa mala & scandala in eisdem Ordine seu Religione sunt secuta; Statuimus & ordinamus, quòd ipsi conspiratores & conjuratores, cùm de conspiratione & conjuratione hujusmodi legitimè convicti fuerint, vel confessi, præter alias pœnas tribus à jure, vel alias quovis modo inflictas, sine Prioratibus, administrationibus, & beneficiis quibuslibet quæ obtinuerint eo ipso præfati. Si verò simplices claustrales fuerint, eo ipso reddantur inhabiles ad Prioratus, administrationes, seu quævis alia beneficia Ecclesiastica quomodolibet obtinenda. Contra conspiratores autem & conjuratores occultos, seu non convictos, vel non confessos, ut præfertur, per Superiorem aut Visitatores etiam pœnæ aliæ prout expedire videbitur, generaliter statuantur. Statuta namque & ordinationes suprascripta, necnon cuncta & singula in illis expressa, quemadmodum designatur, modificatus, & perstringitur in eisdem, ubique terrarum & locorum infrà, & per Ordinem seu Religionem hujusmodi, eadem auctoritate volumus perpetuis futuris temporibus firmiter observari. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, indulgentiis, exemptionibus vel literis quibusvis Ordinibus, Religionibus, Ecclesiis cathedralibus, Monasteriis, seu aliis locis sub quacumque forma vel expressione verborum ab Apostolica Sede concessis. Necnon quibuslibet statutis & consuetudinibus Ordinum, Religionum, Ecclesiarum cathedralium, Monasteriorum & aliorum locorum ejusdem Ordinis, seu Religionis Monachorum nigrorum Parisiensium, & aliorum studiorum quorumcumcumque contrariis, juramentis, confirmationibus Apostolicis aut quibusvis firmitatibus aliis roboratis, necnon quibuslibet privilegiis, vel indulgentiis & literis Apostolicis generalibus & specialibus contrariis, Ecclesiis, Monasteriis, locis, & studiis quibuscumque, sive universitatibus Magistrorum vel scholarium eorumdem, seu personis Ecclesiasticis, sæcularibus, & regularibus, exemptis & non exemptis, cujuscumque sint vel fuerint præeminentiæ, dignitatis, conditionis, aut status, sub quibusvis formis & expressionibus verborum, ut prætangitur, à dicta Sede concessis, & ordinationibus ab eis, vel pro ipsis factis, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus

hujus-

hujusmodi statutorum & ordinationum, omniumque aliarum & singularum contentarum in ejusdem præsentibus impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus plenam & expressam oporteat in illis vel in aliis nostris literis fieri mentionem, seu si aliquibus à præfata Sede indultum existat communiter vel divisim, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

CAP. XXXIX.

De Publicatione ordinationum, & statutorum præmissorum.

Postremò volumus & mandamus, ut ordinationes & statuta nostra hujusmodi, & omnia alia & singula suprascripta (per quæ aliis juris solemnitatibus non intendimus in aliquo derogare) in singulis Ecclesiis cathedralibus, ac Monasteriis & locis aliis conventualibus ipsius Ordinis seu Religionis sub scriptura authentica perpetuò habeantur, & fideliter conserventur, & quod in singulis provincialibus Capitulis quarumlibet Provinciarum superiùs distinctarum, & nihilominùs bis quolibet anno in antea in singulis Ecclesiis, Monasteriis, & aliis locis Conventualibus supradictis integrè, & attentè legantur & etiam auscultentur.

Sanctio pœnalis in contradictores.

Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum statutorum, ordinationum, voluntatum, constitutionum, deputationis, inhibitionum, declarationum, provisionis, prohibitionis, concessionis, innovationis, approbationis, monitionis, extensionis, & mandatorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 2. die 20. Jan.

Datum Avinione xii. Kal. Julii Pont. nostri Anno secundo.

Constitutio totius Ordinis Canonicorum Regularium Ordinis S. Augustini.

Sanctio ista est quasi in omnibus immutata, ut patet infrà ex Bulla 7. Mart. V. Solicitudinis, & Six. IV. constit. 10. Dum ad universos, & aliis Bullis indicatis suprà fol. 53. in const. 2. Paschal. II. Quanto, ubi de materia hujus Congregationis plenè notavi.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1339.

Exordium.

AD decorem Ecclesiæ sponsæ Dei, & sanctarum religionum fundatarum in ea, qui licet diversis distinctæ sint gradibus, in unius tamen veræ fidei propositum coëuntes, eamdem Ecclesiam venustant variis floribus meritorum, pro injunctæ nobis Apostolicæ servitutis officio summis vigiliis, & indefessis studiis intendentes, ad ea quæ pro divini nominis laude, religionum ipsarum statum, puritatem, honestatem morum, regularis observantiæ disciplinam, & sacrarum peritiam scripturarum respiciunt, labores nostros impendimus, & opportunæ solicitudinis diligentiam adhibemus. Ideòque inter religiones aliàs in agro ejusdem plantatas Ecclesiæ, ad religionem Canonicorum Regularium Ordinis Sancti Augustini, ab Christi gloriosis Discipulis in primitiva Ecclesia sacris institutionibus stabilitam, gerentes præcipuæ charitatis affectum, ac nolentes, quæ in eadem religione reformanda cognovimus, absque reformationis remedio præterire, omnia quæ in religione prædicta tàm à prima ipsius institutione, quàm à sacris Canonibus sunt salubriter instituta, omninò immota in sua firmitate manere censentes, nonnulla quæ experientia deesse probavit, & supplenda dictæ religionis utilitas, quinimò necessitas persuadet, statuenda providimus, in ea perpetuis futuris temporibus observanda.

In primitiva Ecclesia hæc religio ortum habuit.

Cui ab isto Pont. infrà dicenda statuta supplentur.

Canonicorum recipiendorum forma.

§. 1. Statuimus igitur, ut quando in Ecclesia cathedrali, Monasterio seu loco alio Religionis ejusdem, Canonicorum creatio fuerit facienda, nullus recipiatur vel induatur in Canonicum, nisi persona idonea, vel de cujus idoneitate spes verisimilis habeatur, & talis quæ inibi in divinis, vel aliis, Deo possit & velit debitè impendere obsequia opportuna, eo quòd hujusmodi creatio, & habitus traditio fiant publicè, infrà Ecclesiam Monasterii, seu alium locum conventualem religionis ejusdem, nisi causa rationabilis eas alibi fieri suaderet, nullisque promissionibus seu obligationibus cum juramento vel sine, cuiquam faciendis. Quod si secus actum fuerit, eo ipso irritum habeatur, quodque hujusmodi creatio seu habitus traditio, non nisi personæ, seu personis Religionis ejusdem, quæ tunc etiam in Ecclesia, loco, seu monasterio prædictis fieri debeat aliquatenus committatur.

Probationis modus & locus.

§. 2. Ii verò, qui creati fuerint in Canonicos, infrà probationis tempus, in loco in quo saltem septem Canonici resideant, necessariò habeant residere, eisque idoneus & fidelis deputetur instructor, qui eos instruere valeat in divinis officiis, & observantia regulari.

Canonicorum creatio ad quem spectet.

§. 3. Cæterùm, si Canonicorum creatio fuerit facienda, eaque pertineat ad Prælatum, unà cum Capitulo vel conventu, vel cum consensu fieri debeat eorumdem. Si Capitulum seu Conventus, vel eorum major pars purè ad eam non procederent, vel creationi faciendæ sine causa rationabili renuerent consentire, Prælatus, ex quo sibi evidenter expediens vel necessarium apparebit, hujusmodi Canonicorum creationem fieri debere, vel per Prælatum, & Capitulum, seu conventum, aut per illum seu illos, ad quem seu quos pertinuerit concorditer deliberatum & definitum fuerit fore creationem hujusmodi faciendam, tunc Prælatus moneat Capitulum seu Conventum, & in virtute obedientiæ exinjungat, ut purè, ad secundùm Deum infrà unius mensis spacium ad dictam creationem, cùm eo in primo casu procedant, vel in secundo creationi faciendæ suum præstent consensum, quòd si præfati Capitulum seu conventus monitioni vel injunctioni hujusmodi parere neglexerint, vel recusaverint, creatio ipsa ea vice liberè pertineat ad Prælatum, dummodò per eum nil in præmissis factum fuerit fraudulenter, in casu autem devolutionis hujusmodi, Prælatus faciendi eamdem creationem cum consilio seniorum eorumdem Capituli vel conventus, eligendorum per ipsum Prælatum, tertiam partem numero ad minùs facientium eorumdem Capituli vel conventus, de personis idoneis liberam habeat facultatem, ita tamen, quòd tunc per dictum Prælatum, tot & non plures creentur, quot attentis facultatibus, à statu antiquo & debito locorum, creandi seu creati rationabiliter fuissent, si Prælatus, & Capitulum seu conventus in creatione hujusmodi concorditer convenissent. Rursus eorum arbitrium qui ad privata suorum commoda reciprocrantes affectum, faciendæ creationi Canonicorum hujusmodi nolunt aliter consentire, nisi concedatur eisdem, quòd unus vel plures quos maluerint, seu nominaverint in Canonicos creentur, penitùs detestantes, hoc deinceps omninò fieri prohibemus, decernentes concessiones hujusmodi (si quæ eis facta fuerint) fore nullas, quoque nulli exceptione seu creatione ex ea vel ob eam secuta, jus aliquod in loco in quo seu ad quem fuerit, aliquatenus acquiratur. Insuper præmissis adjicimus, quod Capitulum, vel Conventus Religionis ejusdem in novitate sui Prælati, nequeant eidem Prælato, vel alteri occasione ipsius, facere gratiam super receptione, vel creatione Canonicorum plurium quàm duorum, nec ad hujusmodi pro duobus gratiam faciendam, eos nisi de libera eorum voluntate processerint, intendimus obligare.

Professio ut fienda.

§. 4. Præsenti quoque statuimus sanctione, quòd singuli Canonici Religionis ejusdem, professionem expressam faciant, non claudestinè, sed patenter, & si commodè fieri poterit in Ecclesia, & cum

Missa,

Missa, quòd si fortè Prælatus ad quem spectabit professionem ipsam recipere, tempore probationis elapso, per Canonicum profiteri volentem, congruo loco & tempore humiliter requisitus,professionem eamdem recipere sine rationabili causa renuerit, vel ultra debitum forte distulerit, dictus Canonicus ex tunc in dicta Ecclesia, vel Monasterio, ac membris ipsius, ad omnia idoneus censeatur, ad quæ censeretur si foret expresse professus. Teneatur tamen quum ad hoc opportunitas se obtulerit, expresse nihilominùs profiteri. Alioquin ex tunc ad præmissa donec expresse fuerit professus, minùs idoneus habeatur, ac nihilominùs possit per proprium Prælatum ad profitendum expresse compelli. Prælatus quoque, qui professionem ab eo recipere tenuerit, aut distulerit, ut præfertur, ad ipsius professionem admittendam, expresse per suum immediatum superiorem Religionis ejusdem, seu per eum ad quem pertinuerit, compellatur.

Receptio clerici vel lai; ad præbendam prohibetur.

§. 5. Prohibemus insuper ne in Ecclesia Cathedrali seu Monasterio, vel loco alio Religionis ejusdem, quivis Clericus sæcularis, vel laicus recipiatur ad præbendam, seu etiam portionem, nisi eidem Ecclesiæ seu Monasterio, vel loco dederit primitus se & sua, nec hujusmodi præbenda seu portio ad vitam, vel ad tempus vendatur, detur, seu aliàs concedatur eidem. Quicquid autem contra prohibitionem hujusmodi attentatum fuerit, omninò decernimus irritum & inane, ac nihilominùs recipientes, vendentes, dantes, & concedentes hujusmodi, ultra pœnas à jure statutas, Superiorum suorum arbitrio puniantur. Per præmissa verò non intendimus circa officia vel ministeria, aut alia obsequia opportuna, inibi consueta per sæculares clericos, vel laicos exerceri, aliquid immutare.

Prioris claustralis electio quando & quomodo facienda.

§. 6. Ut autem dicta Religio salubriter in omnibus dirigatur, in Ecclesia seu Monasterio locove alio Collegiato seu Conventuali Religionis ejusdem, Superiorem dictæ Religionis non habente, ac etiam in quolibet Collegiato, seu conventuali loco duodecim, vel majorem numerum habente Canonicorum (etiam si Superiorem in ipsa Religione habeat) necnon in alio loco etiam minorem duodecim numerum habente, in quo Prior claustralis, dictaque Prioris constitutio fiat per illum seu illos, ad quem vel ad quos pertinuerit cum consilio aliquorum seniorum illius loci in quo constituetur, attentiùs providendo, quòd persona, quæ zelum Religionis ordinatum habeat, quæ existat idonea ad exercendum, in Prioris claustralis officium in loco, in quo constituta fuerit assumatur. Dictus verò Prior quum eum abesse, vel sic impediri contigerit, quòd incumbens sibi officium per se nequeat exercere, teneatur aliquem ex Canonicis dicti loci ad hoc idoneum deputare, qui hujusmodi absentia, vel impedimento durante vices ipsius gerat, nisi alicui ex privilegio seu statuto, vel consuetudine ratione dignitatis personatus, vel alterius beneficii, in præmissis casibus gerere vices hujusmodi competere nosceretur, vel nisi dicti Prioris Superior aliquem ad hoc pro ipso Priore duxerit deputandum, in loco autem in quo secundùm præmissa Prior claustralis minimè fuerit statuendus, Præsidens tali loco quum ipsum impediri, vel abesse contigerit, ut de Priore claustrali præmittitur, teneatur aliquem loco sui, quoad ea quæ ad officium Prioris claustralis pertinent, deputare. Per hoc autem, quòd volumus constitutionem dicti Prioris fieri de consilio seniorum, non intendimus circa admonitionem ipsius de pristina observantia aliquod immutare.

Regulare Capitulum quomodo tenenda.

§. 7. Pro regulari disciplina attentiùs observanda in Ecclesia Cathedrali, seu Monasterio locove alio conventuali Religionis ejusdem, diebus singulis; in aliis verò locis in quibus quatuor, aut plures Canonici fuerint deputati, saltem semel in septimana, & etiam sæpiùs in eisdem (si in ipsis sæpiùs, ac in quibusvis locis aliis non conventualibus, totiens & quando est in eis fieri consuetum) regulare Capitulum teneatur, in quo antequam ad tractanda alia procedatur, Canonicorum excessus, transgressiones & negligentiæ corrigantur, ac de disciplina & confirmatione regulari tractetur salubriter & agatur, nullo ibidem proterve, aut clamose, seu irreverenter se habere quomodolibet præsumente.

Annuale Capitulum ubi convocandum, & qui eidem interesse debeant & quæ in dicto Capitulo agenda sint.

§. 8. In singulis quoque Ecclesiis Cathedralibus Monasteriis atque locis collegiatis, seu Conventualibus Religionis præfatæ principalibus, non ab aliis dependentibus (etiam si in eis aliàs non fuerit consuetum) & in singulis aliis locis Religionis ejusdem habentibus membra sibi subjecta, aut si inibi solitum est Capitulum celebrari, annis singulis Capitulum celebretur, die videlicet ad hoc statuto, vel per ipsum Capitulum annis singulis statuendo, in loco scilicet principali, & non alibi, nisi evidens necessitas suaderet hujusmodi Capitulum alibi celebrandum. Prælatus autem loci principalis in loco, in quo celebrabitur ipsum Capitulum, eidem Capitulo omninò studeat personaliter interesse, cui etiam præesse debebit, quòd si eum tunc ab eodem Capitulo abesse contigerit, teneatur alicui idoneo,loci & Religionis ejusdem committere vices suas, qui intersit, & præsit Capitulo memorato, nisi ex privilegio, statuto, vel consuetudine alteri hoc competere nosceretur, ad hujusmodi autem Capitulum Abbates, Propositi, Priores, & administratores eidem loco principali immediatè subjecti, necnon ubi fuerit consuetum, etiam Canonici administrationem non habentes, extra Ecclesias, Monasteria, & loca prædicta morantes, personaliter convenire impedimento cessante legitimo, aut impedimento hujusmodi subsistente, Abbates, Præpositi, Priores, & administratores præfati procuratorem idoneum sufficienter instructum; cum mandato legitimo causam, seu causas impedimenti hujusmodi, & expresse jurandi in animas ipsorum constituentium, causas hujusmodi fore veras, & reddendi rationem infrà scriptam, & illa faciendi quæ facere possent, si essent præsentes, potestatem continentem, ad ipsum Capitulum dirigere teneantur. Is verò, qui tunc præerit dicto Capitulo, cum quatuor senioribus per ipsum Capitulum, aut majorem partem ipsius eligendis, an causæ hujusmodi sufficientes fuerint arbitrabitur, vel eis non venientibus, aut nullum talem procuratorem mittentibus, vel causas minùs sufficientes prætendentibus, de pœna condigna ob hoc talibus infligenda habeat extimare, quàm ipse solus Præsidens infligendi, & aliàs contra ipsos absentes si opus fuerit auctoritate Apostolica prout justitia, & regularia instituta suaserint, procedendi habeat facultatem. Convenientes ad dictum Capitulum vitam ducant communem, & faciant proportionaliter simul omnes expensas, nisi forte ex consuetudine, vel statuto, aut alia ordinatione rationabili incumberet alii, seu aliis onus expensas hujusmodi faciendi, quos tamen si ex hoc, quòd singulis annis fieri volumus Capitulum memoratum, vel ex aliis suprà vel infrà statutis, ampliores expensas fieri contigerit, nolumus in expensis publicis plus solito onerari, sed tunc hujusmodi ampliores expensæ fiant per omnes simul proportionabiliter, ut præfertur. Quòd si forsan aliquis ex locis prædictis in quibus, ut præfertur, debet dictum Capitulum celebrari, membra habeat adeò sibi remota, quòd administratores principales dictorum membrorum nequeant annis singulis ad ipsum Capitulum absque notabili dispendio convenire, tunc dictum Capitulum teneatur ordinare, quando dicti administratores ad Capitulum hujusmodi debeant convenire.

In hujusmodi autem Capitulo tractetur præcipuè de reformatione morum & observantia regulari, ac corrigantur & reformentur in eo, quæ super spiritualibus & temporalibus Religionis ejusdem corrigenda fuerint, & etiam reformanda, ipsoque Capitulo perdurante, Abbates, Priores, Propositi, ac Archidiaconi, cæterique administrationem habentes in religione prædicta, quovis nomine censeantur,

de

de suis administrationibus eidem Capitulo teneantur asserere, & in scriptis tradere rationem, declarando videlicet si administrationes ipsæ aliquibus, & quantis, & ex quibus causis, quibusque personis, & qualibus obligationibus, & an sub usuris sint debitis obligatæ, & an ipsa debita possint de rebus extantibus mobilibus persolvi, aliáque onera sibi, suisque administrationibus incumbentia supportari, sine debitorum augmento, & generaliter an administrationes ipsa in casu desolationis, & quare, vel in statu prosperitatis existant. Hujusmodi autem rationum scripturæ, continentes administrationum ipsarum tàm onera, quàm augmenta, in loco principali cujus tenetur Capitulum, sub fida custodia fideliter conserventur, eorum à quibus ratio reddita fuerit propriis subscriptionibus communitæ. Volumus autem, quòd in casu, ubi Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Archidiaconis, & aliis administrationem habentibus, minimè videretur expediens, sed periculosum esse relevare in dicto Capitulo commoda seu augmenta, quæ de administratione hujusmodi superessent, quatuor eligendis de dicto Capitulo duobus per ipsum Abbatem, seu Præpositum, vel Priorem, seu Archidiaconum, vel quemvis alium administrationem habentem, & duobus aliis per Capitulum majorem partem ipsius, qui quatuor, hujusmodi officium in virtute obedientiæ recipere teneantur, revelare prædicta quæ supersint in quibuscumque rebus consistunt, fideliùs teneantur eisdem quatuor sic electis, juramentis in præsentia dicti Capituli præstitis, quod non revelabunt prædicta, nisi cedentibus, vel decedentibus iis qui reddiderint rationem, vel alia causa rationabili exigente, & tunc de licentia Superioris sui, vel illius qui dictam reddidit rationem.

* revelare,

Capitulum provinciale ubi & per quos fieri debeat.

§. 9. Constitutionem insuper Concilii generalis de communi Capitulo Abbatum atque Priorum Abbates proprios non habentium, in singulis regnis sive provinciis faciendo, volentes exacta diligentia observari, statuimus quòd in regione prædicta, in singulis provinciis per vos designatis inferiùs & distinctis, fiat in loco qui ad hoc fuerit deputatus de quadriennio in quadriennium (salvo jure Diœcesan.) commune seu Provinciale Capitulum Abbatum, Præpositorum, Priorum, cæterorumque Prælatorum, Abbates seu alios Prælatos superiores ejusdem Religionis non habentium, necnon Præpositorum, Priorum, vel aliorum majorum in Ecclesiis Cathedralibus post Antistites existentium, ac post Antistites ipsos regularem curam Canonicorum habentium, quocumque nomine censeantur aut nuncupentur, sive prænominati exempti, sive non exempti existant ad quod universi conveniant, impedimentum canonicum non habentes, dictam Constitutionem circa præfatum provinciale Capitulum, & alia in ea tàm providè, quàm salubriter instituta in Religione præfata irrefragabiliter observantes. Qui verò ad præfatum Capitulum personaliter venire nequiverint legitimè impediti, ad allegandam causam impedimenti hujusmodi, & probandam, necnon ad videndum ordinationes seu statuta, atque mandata in dicto Capitulo facienda, ac si idem taliter impeditus personaliter præsens esset, Concanonicum suum ejusdem Ecclesiæ, Monasterii seu loci, si commodè fieri possit, alioquin aliam personam idoneam cum sufficienti mandato causam impedimenti hujusmodi continente, & etiam potestatem in animam constituentis eumdem, jurandi causam hujusmodi veram esse, ad dictum Capitulum mittere teneantur. Personæ verò quæ præfuerint hujusmodi provincialibus Capitulis celebrandis (quarum potestatem de uno provinciali ad aliud provinciale volumus perdurare) arbitrentur, & decernant an excusationum causæ dictorum non venientium, ad Capitulum sufficientes, vel insufficientes existant, à quarum arbitrio seu decreto super hoc nulli appellare liceat, vel etiam reclamare. Non venientes autem ad dictum Capitulum legitimo impedimento cessante, aut quum subest impedimentum, procuratorem ad illud cum sufficienti mandato, ut præmittitur, non mittentes, teneantur expensas quas fecerint in veniendo ad dictum Capitulum morando, & redeundo facturi, juxta Præsidentium dicto Capitulo, seu majoris partis eorum arbitrium extimandas in termino per ipsos Præsidentes statuendo, de bonis suæ administrationis persolvere, in utilitatem ipsius provincialis Capituli convertendas, super quibus nulli, in totum vel in partem gratia fieri valeat, vel remissio indulgeri. Possint etiam dicti Præsidentes eosdem ad earum solutionem per censuram Ecclesiasticam auctoritate Apostolica coërcere, suosque processus, & sententias publicare, seu facere publicari in locis dictæ Religionis, provinciæ tamen ejusdem. Et nihilominùs aliàs, contra non venientes præfatos (maximè si ut correctionem evitent, sive ut nesciatur status Ecclesiæ, vel Monasterii eorumdem, vel aliàs malitiosè se subtrahant) prout dictis Præsidentibus, seu majori parti ipsorum visum fuerit procedatur. Circa præsidentes verò, ac Visitatores in eisdem Capitulis deputandos, & alia quæque eis exequenda, illa serventur, quæ in ejusdem generalis Concilii, & fœl. record. Honorii Papæ III. prædecessoris nostri constitutionibus expressiùs continentur, prout statui, & religioni congruit eorumdem, servatis tamen statutis, ordinationibus & adjectionibus nostris, suprà & etiam infrà scriptis.

Capituli prædicti ordinationes quos ligent.

§. 10. Ad hæc, decernimus Abbates, Præpositos, Priores, ac majores præfatos Capitula, conventus, cunctosque Canonicos Ecclesiarum, & Monasteriorum ejusdem Religionis, etiam si in ipsis Ecclesiis, vel Monasteriis sive extra ea, ubicumque Prioratus officia, vel administrationes habuerint, seu moram traxerint, tàm exemptos, quàm non exemptos, dictorum Capitulorum provincialium districtionibus, correctionibus, & ordinationibus subjici, & ipsis adstringi, eosque ad observationem illarum fore per Præsidentes seu alios ad quos pertinuerit compellendos.

Ejusque expensæ à quibus substinendæ.

§. 11. Decernimus etiam quosque dictarum Ecclesiarum, & Monasteriorum, vel aliorum locorum ejusdem Canonicos beneficia obtinentes ad contribuendum in expensis moderatis, & rationabilibus per Capitulum annale religionis ejusdem immediate præcedens taxandis, secundùm suarum exigentiam facultatum, quas dicti convenientes facient ad illa Capitula eundo morando, & redeundo imposita, tàm dictis Conventibus secundùm suarum exigentiam facultatum, de dictis expensis congrua fore portione per eosdem convenientes auctoritate Apostolica per remedia opportuna, sublato appellationis obstaculo compellendos. Ordinariis locorum, exemptis & non exemptis districtiùs injungentes, quòd nullum prædictis impedimentum apponant, vel apponi permittant, sed legitimè requisiti ea faciant executioni mandati, & inviolabiliter observari.

Quid agendum quando Cathedrales Canonicorum carent majoribus tempore celebrationis d. Capituli.

§. 12. Quòd si fortè tempore quo imminebit provinciale Capitulum celebrandum, contigerit Ecclesias Cathedrales Religionis ejusdem carere majoribus prælibatis, vel Monasteria seu loca religionis ejusdem suis vacare seu carere pastoribus, qui si adessent adstricti forent ad conveniendum in provinciali Capitulo memorato, Capitula Ecclesiarum, & Conventus Monasteriorum aliorumque locorum Conventualium prædictorum, teneantur personam sufficientem de gremio eorumdem (si commodè fieri possit) alioquin aliunde transmittere ad hujusmodi Capitulum celebrandum, ad faciendum & implendum omnia juxta arbitrium Præsidentium, quæ facere possent & tenerentur prælati, seu majores præfati si venirent ad dictum Capitulum, & in eo personaliter interessent.

Quadriennium pro Capitulo celebrando quomodo intelligatur.

§. 13. Quòd autem præmittitur de provinciali Capitulo de quadriennio in quadriennium celebrando, ad cujuslibet hæsitationis scrupulum amputandum, ad sanum referri volumus, ut scilicet, si provinciale Capitulum fuerit celebratum, duobus futuris annis proximis ab illo valeat abstineri, eo in alio anno immediatè sequenti omnimodè celebrando.

§. 14. Hujus-

Quove in loco celebrandum sit.

§. 14. Hujusmodi verò commune seu provinciale Capitulum apud unum de Monasteriis Religionis ejusdem ad hoc aptum, si in eadem existat provincia debeat celebrari. Alioquin celebretur in loco alio congruo, & securo, de quo à die primi Capituli celebrandi, & aliis ad hoc facientibus, opportunè providebunt illi qui super hoc per Sedem Apostolicam deputati fuerint prima vice.

Quæ in eodem statuenda sint pro futuro Capitulo.

§. 15. Et ut super eodem Capitulo & per illud ex tunc in posterum rationabilis ordinatio habeatur, in dicto primitùs celebrando, & in aliis etiam per successiones temporum similiter celebrandis, Præsidentes eisdem seu pars major eorum, provideant & ordinare procurent, per quem in sequenti Capitulo sermo fieri, missaque debeat celebrari. Eligant quoque tàm locum in quo alia vice proxima hujusmodi Capitulum fuerit celebrandum, quàm eos qui Præsidentes esse debeant in eodem. Provideant etiam, qui Abbates, quive Præpositi seu alii ex eis, qui ad ipsum Capitulum venire tenentur, qui & quot & quotiens Ecclesias Cathedrales, Monasteria, & alia loca religionis ejusdem debeant usque ad aliud proximum sequens provinciale Capitulum, visitare.

Quæ personæ ad Capitulum duci nequeant.

§. 16. Cæterùm prohibemus, ne venientes ad provincialia seu annalia Capitula, secum ducant vel duci faciant, seu permittant evectiones seu familiares numero superfluos, seu quomodolibet excessivos, aut tales, de quibus præsumi valeat, quòd alicui ad ipsa Capitula venienti, aut in eis moranti, vel de illis redeunti, aut Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus vel aliis locis eorum inferant per se vel alios, in personis vel rebus, injuriam vel offensam, vel quòd in aliquo de dicto Capitulo aut in Ecclesia, vel Monasterio sive loco quibus illa contigerit celebrari scandalum suscitare, vel turbationem facere seu discordiam, vel contentionem movere verisimiliter præsumatur, sed numero evectionum & familiarium, statui cujuslibet eorum congruo sint contenti. Si quis autem eorum, scienter & ex proposito duxerit vel tenuerit aliquem vel aliquos ad inferendum injuriam vel offensam hujusmodi, ut turbetur vel impediatur imminens Capitulum, vel aliquem seu aliquos ad hoc convocaverit, & ob hoc turbatio seu impedimentum secuta fuerit, vel sequutum, necnon quicumque alius de personis religionis ejusdem consentiens in præmissis extiterit, præstando auxilium vel favorem, scienter, & ex proposito, ut præmissum est, excommunicationis incurrat sententiam ipso facto.

Impedientium celebrationem Capituli provincialis pœna.

§. 17. Eamdem quoque excommunicationis sententiam quicumque religionis præfatæ, per se vel alium impediverit malitiosè, scienter, & ex proposito, quò minùs dicta Capitula, provinciale videlicet & annale, & eorum quodlibet valeant celebrari, aut propterea præsumpserit euntes ad illa, vel aliquod eorumdem, vel in eis morantes, seu de ipsis redeuntes, capere seu capi facere, seu captos detinere, aut impedire, vel eis aut eorum familiaribus, in personis vel rebus inferre damna, injurias, vel offensas, necnon quicumque ipsius religionis, qui ad hoc ne fiat, aut impediatur visitatio malitiosè & ex proposito, prædicta vel eorum aliquod per se vel alium commiserit, in personas Abbatum, Priorum, vel aliorum proprios subjectos visitantium, vel in personas Visitatorum, qui in provincialibus Capitulis aut per Abbates seu Prælatos alios fuerint deputati, vel familiarium eorumdem, aut in bonis eorum, dùm tamen propter hoc visitatio hujusmodi fuerit impedita, ipso facto incurrant. Præsidentes autem provincialibus & annualibus Capitulis prælibatis, & eorum quilibet postquam simpliciter & de plano eis constiterit aliquem ex prædictis præfatam excommunicationis sententiam incurrisse, ipsum excommunicatum per omnia ejusdem religionis loca, de quibus eis videbitur, tamdiu solemniter publicent, & faciant ab aliis auctoritate Apostolica publicari, eos ad hoc per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compellendo, donec excommunicatus hujusmodi condignam super hoc satisfactionem impenderit, & absolutionis beneficium meruerit obtinere. Possint autem ab hujusmodi excommunicationis sententia, congrua satisfactione præmissa absolvi per Præsidentes prædictos provincialibus Capitulis, & quemlibet eorumdem, quorum offensa concernet eorum provinciale Capitulum, aut per Visitatores deputandos ab eo; illi quorum offensa respiciet annale Capitulum, per Prælatos qui hujusmodi annali seu annalibus Capitulis præfuerint, aut per ipsos Prælatos visitantes, seu per Visitatores deputatos ab eis congrua satisfactione præmissa absolvi valeant, nisi forsan offensa adeò gravis existeret, quòd super ea Sedes Apostolica foret meritò consulenda.

Offendentiumque personas & loca religionis.

§. 18. Ut autem professores religionis ejusdem, quietiùs & liberiùs valeant domino famulari, districtè præcipimus tàm Diœcesanis, quàm personis quæ provincialibus Capitulis præsidebunt, ut Advocatos, Patronos, Magnates, Rectores, Vicedominos, Consules, Milites, & quoscumque alios per censuram Ecclesiasticam appellatione remota compescant, ne Cathedrales Ecclesias, Monasteria aut loca religionis ejusdem præsumant offendere in personis, aut rebus eorum, eosque si fortè eisdem offensas intulerint, ad satisfaciendum eis compellere non omittant.

Provinciarũ in quibus celebrentur Capitula distinctio.

§. 19. Ut autem de provinciis in quibus dicta provincialia Capitula fuerint celebranda, distincta limitatio habeatur, nec de ipsis in posterum hæsitetur, quamlibet provinciam quoad hujusmodi provincialia tuenda & celebranda Capitula prout sequitur limitamus. In primis Urbis Romana cum Episcopatibus nobis immediatè subjectis, in nostra speciali provincia constitutis, cum toto Regno Siciliæ pro una provincia computatur. Provincia Thebana, Cretensis, Athenienensis, Patracensis, Corinthiensis, & Neopatenus, cum toto Patriarchatu Constantinopolitano pro una. Regnum Cypri pro una. Regnum Corsicæ, & Sardiniæ pro una. Provincia Pisana, Januensis, Mediolanensis, & Ravennas, cum Episcopatibus Placentinensi, Ferrariensi, Ariminensi pro una. Patriarchatus Aquilejensis, & Cradensis, cum Provinciis Jadrensi, Spalatensi, Ragusiensi, Antibarensi pro una. Provincia Strigoniensis, Colocensis, ac Gueziensis, cum Episcopatu Caminensi pro una. Rigiensis pro una. Salseburgensis, Madeburgensis, & Bremensis pro una. Coloniensis, Maguntinensis, Treverensis, cum Episcopatu Bambergensi pro una. Ebredunensis, Viennensis, Aquensis, Arelatensis pro una. Lugdunensis, Tharentasiensis, & Bisuntina pro una. Remensis, Senonensis pro una. Rothomagensis, & Turonensis pro una, Burdegalensis, & Bituricensis, cum Episcopatu Aniciensi pro una. Narbonensis, Tholosana, & Ausitana pro una. Tarraconensis, & Cæsaraugustana cum Episcopatu Majoricensi pro una. Toletanensis, Hispalensis, Compostellanensis, & Braccarensis pro una. Cantuariensis, & Eboracensis pro una. Tota Ibernia pro una. Regnum Scotiæ pro una. Regna Datiæ, Norvegiæ, & Suetiæ pro una provincia deputantur. Si qua verò Episcopatus vel Monasteria aut loca alia dictæ religionis existant, quæ in aliqua dictarum Provinciarum minimè includantur, quoad dicta Capitula provincialia intelligatur esse de illa provincia, cui viciniora existere dignoscuntur.

Visitatorum munus præfinitur.

§. 20. Visitatores siquidem, qui secundùm Constitutionem dicti generalis Concilii fuerint in provincialibus, Capitulis deputati, sint soliciti circa hujusmodi visitationis officium exequendum, & quantum statui & religioni eorum convenit, observare studeant quæ in dictis Constitutionibus præfatorum Concilii, & Honorii sunt statuta. Quòd si omiserint illa exequi negligenter, à Præsidentibus provincialibus Capitulis, quum eis hujusmodi negligentia nota fuerit graviter arguantur, & per eos prout qualitas culpæ ipsorum exegerit puniantur. Ut autem dictorum Visitatorum officium cum omni sinceritate

ceritate procedat, districtiùs inhibemus, ne quis Visitator sibi deputati eodem anno esse valeat Visitator. Dicti autem Visitatores & familiares eorum, in Ecclesia Cathedrali, seu Monasterio vel alio loco religionis ad quem visitationis causa duxerint declinandum, ultra duos dies nequaquam remaneant, nisi evidens necessitas foret, vel magna utilitas Ecclesiæ, Monasterii, seu loci hujusmodi, ampliorem moram Visitatorum, vel familiarium exigeret eorumdem, quo casu possint ulteriùs remanere, ita tamen quòd id faciant de consilio seniorum dictæ Ecclesiæ, seu Monasterii, sive loci. Dicti quoque Visitatores familiares eorum, Ecclesiæ, Monasterio, sive loco, cui officium Visitationis impendunt, onerosi nequaquam existant, nec sumptuosas epulas quærant, sed cum gratiarum actione recipiant quod honestè, & competenter eis fuerit ministratum. Caveant insuper, ne quisquam ipsorum, aut familiares eorum per se vel per interpositam personam aliquam pecuniam hujusmodi, vel alia occasione quacumque nisi pro expensis dumtaxat, & tunc secundùm infrascriptum modum exigant, aut etiam à volonte recipiant, neque aliquod munus quodcumque sit, vel qualitercumque offeratur præsumant recipere à quocumque, ut non quæ sua sunt videantur quærere, sed quæ Christi, quòd si fuerit contra præsumptum, duplum, ejus quod receperint, Ecclesiæ, Monasterio, sive loco, à qua vel quo id receptum fuerit intra mensem reddere teneantur, alioquin duplum ipsum eis ultra dictum tempus restituere differentes, tamdiu sint ab officio beneficioque suspensi, quousque gravatis Ecclesiis, Monasteriis, sive locis, de hujusmndi duplo plenariam satisfactionem impendant, nullis in hoc dantium liberalitate, remissione, vel gratia valituris. Et nihilominùs iidem Visitatores si opus fuerit, per Præsidentes dictis Capitulis provincialibus & eorum quemlibet, ad restitutionem præfati dupli, auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia compellantur. Concedimus tamen, ut præsidentes dictis Capitulis, vel pars major eorum, ordinare possint prout & quando eis visum fuerit expedire, quòd dicti Visitatores expensas recipiant in pecunia, & eo casu quo hoc duxerint ordinandum, dictas expensas, omni odio & favore remotis moderari habeant & taxare, proviso tamen quòd summa, in constitutione quam super moderatione procurationem edidimus, quæ incipit, *Vas electionis*, nullatenus excedatur. Iidem etiam Præsidentes discretè provideant, ut quum inter loca visitata, & visitanda magna fuerit distantia, quantum quilibet eorumdem locorum, visitatus scilicet & etiam visitandus, solvere habeant Visitatori pro suis sumptibus moderatis. Si tamen Monasteria visitanda in facultatibus sint collapsa, tunc de expensis, quas dicti Visitatores facturi erunt occasione visitationis locorum hujusmodi collapsorum, provideatur eisdem communi contributione in provinciali Capitulo facienda. Ut autem via scandalis præcludatur, inhibemus Visitatoribus memoratis, ne illos, seu eorum nomina, qui eis aliqua secreta in visitationibus revelaverint, præsumant aliis revelare, sed tunc demum dicti Visitatores procedant super dictis revelatis, prout secundùm Canonica, & regularia instituta fuerit procedendum. Quòd si dicti Visitatores contra inhibitionem hujusmodi revelaverint, seu eorum nomina detexerint, prout facti qualitas exiget, per Præsidentes vel eorum quemlibet puniantur.

Hæc const. est inter extrau. com. mun. in tit. de Const.

Collecta quæ & quando pro subvevenientibus imponantur & quomodo.

§. 21. Quum in provinciali, & annuali Capitulis, & aliis negociis expensæ necessariæ requirantur, ut onus divisum in partes leviùs supportetur, statuimus quòd in eisdem Capitulis cujusquam contradictione vel absentia non obstante, pro communibus libertatibus defendendis, necnon necessitatibus, utilitatibus, & aliis plerumque occurrentibus necessariis oneribus & expensis auctoritate Apostolica imponantur collectæ, subventiones, seu contributiones, videlicet in Capitulo provinciali, pro tangentibus ipsum Capitulum, secundùm arbitrium ipsius provincialis Capituli, vel majoris partis ejusdem in annali verò Capitulo, pro tangentibus ipsum annale Capitulum, vel locum principalem, ubi debet ipsum Capitulum celebrari, secundùm arbitrium prælati Præsidentis ipsi annali Capitulo, & Definitorum, ubi Definitores fuerint, & ubi non fuerint, secundùm arbitrium ipsius Capituli seu majoris partis ejusdem. Volumus tamen, quòd libertates, necessitates, seu utilitates, & alia pro quibus hujusmodi collectæ, subventiones, seu contributiones fuerint imponendæ, in eisdem Capitulis provincialibus, & annalibus clarè, & explicitè ponantur, & aliter quàm ut præmittitur imponi non possint, & si secus actum fuerit, impositio & processus, ac sententiæ occasione hujusmodi impositionis facti, & latæ, omni careant roboris firmitate, ac nihilominùs restituatur eisdem quicquid occasione hujusmodi ab ipsis exactum fuerit & receptum. De dictis autem subventionibus, contributionibus, seu collectis, possit membris necessitatem patientibus subveniri, prout expositis priùs dictis necessitatibus annali Capitulo, prædicti, quorum arbitrio subventiones, contributiones, seu collectæ hujusmodi imponi debuerint, in ipso annali Capitulo fuerint arbitrati, proviso tamen quòd administratores dictorum membrorum necessitatem patientium expendere habeant pro dictis necessitatibus quantum membra ipsa poterint substinere. Ut autem in conservatione collectarum, subventionum, seu contributionum hujusmodi adhibeatur cautela diligens, & etiam opportuna, præcipimus ut illæ quæ impositæ fuerint in Capitulo provinciali, per tres bonos & fideles de illis qui ad ipsum Capitulum provinciale venire tenentur, in aliqua Ecclesia, Monasterio, seu alio loco convenienti, & securo serventur, quæ verò impositæ fuerint in annali, per tres fideles Canonicos loci in quo imponentur (quorum unum ponat ille qui præfuerit ipsi Capitulo annali, alium verò Priores, & administratores, & tertium Capitulum Ecclesiæ, seu Conventus Monasterii sive loci, ubi hujusmodi annale Capitulum fieri debet), in una arca servata tribus diversis seris, & clavibus fideliter custodiantur, & in usus dumtaxat pro quibus impositæ fuerint convertantur. Pro his autem collectis, & subventionibus seu contributionibus fideliter conservandis, & ut præmittitur expendendis, dicti tres qui ad hoc fuerint in provinciali Capitulo deputati præstent in Præsidentium ipsius Capituli, & alii præfati tres Canonici in prælati Præsidentis, & Capituli, seu Conventus loci principalis cujus annale Capitulum celebrabitur præsentia, corporaliter juramentum, nec imponi valeat alia contributio, quamdiu aliquid de prima contributione, quod sufficiat contigerit superesse. Habeant autem Præsidentes, & eorum quilibet, quoad hujusmodi provincialia Capitula, similiter quoque Prælati, seu alii qui præerint dictis annalibus Capitulis, quoad ipsa annalia Capitula auctoritate Apostolica supradicta exigendi, colligendi, & levandi collectas, subventiotiones, & contributiones prædictas, & contradictores, & rebelles quoslibet eadem auctoritate per censuram Ecclesiasticam, vel alia juris, & ipsius religionis remedia, remoto cujuslibet appellationis obstaculo compellendi, & etiam puniendi, & exequendi liberè suos processus, & sententias super præmissos habitos, & prælatos in Ecclesiis Cathedralibus, aliisve locis religionis ejusdem, quando & quotiens eis visum fuerit expedire, necnon etiam absolvendi (congrua tamen satisfactione præmissa) à dictis sententiis, & relaxandi atque tollendi omnes processus, & sententias eorumdem, & cum eis qui dictis ligati sententiis per simplicitatem, & juris ignorantiam, non tamen contemptum clavium, celebrando divina, vel se ingerendo eisdem, irregularitatem incurrerint, super irregularitate hujusmodi dispensandi liberam potestatem.

Magistri ad docendos Canonicos deputentur.

§. 22. Quoniam per exercitium lectionis, studentes literarum scientiis imbuuntur, nos cupientes, ut viri religionis ejusdem in primitivis, & deinde in Divini & Canonici Juris scientiis instruantur, statuimus, quòd in qualibet Ecclesia Cathedrali, Monasterio, locove alio Conventuali, seu Collegiato dictæ religionis cui ad hoc suppetent facultates, habeatur Magister, qui Canonicos doceat infrà septa locorum in scientiis, videlicet Grammatica, Logica, & Philosophia, proviso attentiùs, ut sæculares instruendi cum ipsis Canonicis, docendive in eisdem Monasteriis sive locis, nullatenus admittentur. In Ecclesiis tamen Cathedralibus religionis ejusdem, jura super hoc edita observentur. Provideatur autem quotidiè præfato Magistro, si alius quàm Canonicus ejusdem loci fuerit, sufficienter in pane, & vino pitantia, per illos qui talia tenentur in eadem Ecclesia, Monasterio, sive loco Canonicis ministrare. Eidem quoque Magistro pro vestimentis, & calceamentis, ac salario congrua pensio annua assignetur, summam viginti librarum Turonensium parvorum nequaquam excedens, quæ de infrascripta communi contributione solvatur, donec pro ea certi & perpetui redditus fuerint assignati. Si verò in locis prædictis fuerit Canonicus ad hujusmodi instructionem idoneus, per Superiorem suum ad quem hoc pertinuerit deputetur instructor, & ad hoc si necesse fuerit compellatur, cui siquidem instructori Canonico ultra victum, & vestitum, pro libris emendis, & aliis necessitatibus suis juxta dispositionem Superioris sui, decem libræ parvorum Turonensium assignentur. Prælati verò, seu alii ad quos spectaverit, Canonicos instruendos dociles tàm de capite, quàm de membris, cum consilio seniorum eligere, & de ipsorum certo numero ac de locis, & temporibus, quibus lectionibus quibusve divinis Officiis, seu obsequiis aliis opportunis intendant, ordinare purè, & providè teneantur. Si tamen dicti Canonici instituendi, teneri, & instrui commodè in loco principali nequiverint, & propter hoc fuerit hactenus consuetum, ipsos instruendos in aliquo de membris ipsius loci teneri atque instrui, non intendimus circa hoc, dummodò ibidem vigeat observantia regularis, aliquid immutare. Possint autem præfatus Magister, seu instructor, & instruendi, cum consilio seniorum prout expediens visum fuerit eis ad quos pertinuerit, removeri, & per eos loco eorum qui remoti fuerint, alii subrogari. Præcipimus insuper cunctis Visitatoribus in provincialibus Capitulis deputatis, quòd ea quæ sunt de Magistro, seu instructore, & personis instruendis, & aliis circa hæc superiùs ordinata, faciant auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia appellatione remota firmiter observari. Et nihilominùs, ea quæ super prædictis fecerint, & invenerint, Præsidentibus Capitulo provinciali referant, qui etiam auctoritate Apostolica si eis, vel majori parti ipsorum visum fuerit, contra negligentes, vel rebelles in præmissis, procedat sicut videbitur expedire.

Canonici qui & quot ad Studia mittantur.

§. 23. Quia verò expedire dignoscitur, ut iidem Canonici postquam in scientiis primitivis fuerint eruditi, ad Sacræ Theologiæ, vel Canonum transeant facultatem, statuimus ut Ecclesia Cathedralis, Monasterium, Prioratus, locusve alius religionis ejusdem, cum membris inferiùs declarandis, de quolibet vicenario numero Canonicorum unum aptum Canonicum hujusmodi scientiis acquirendis ad generalia, seu solemnia Studia mittere, & cuilibet mittendorum ipsorum teneantur de infrascripta annua pensione providere. Hujusmodi autem vicenarium numerum sic volumus computari, ut videlicet illi dumtaxat Canonici numerum ipsum efficiant in hoc casu, qui fuerint in Ecclesia, Monasterio, vel loco alio principali, & in loco alio ei subjecto habente octo, vel plures Canonicos, præter Priorem, seu administratorem loci subjecti, & ipsorum, cum Canonicis ejusdem Ecclesiæ, seu Monasterii, & loci alterius principalis in computatione, ac missione hujusmodi conjungantur. Quòd si forsan ultra dictum numerum vicenarium aliqui superessent, qui tamen vicenarium alium non complerent, non propter hoc arcteatur aliquem mittere ad Studia prælibata. Ubi autem hujusmodi Ecclesia, Monasteria, sive locus admittendum plures ad prædicta Studia quàm permittitur adstringeretur, ad consuetudinem, vel ordinationem aliam seu statutum, non intendimus consuetudini, ordinationi, seu statuto hujusmodi per præmissa aliquatenus derogaret. Si verò in hujusmodi Ecclesia, Monasterio, vel loco alio principali, vicenarius Canonicorum numerus non existat, numerus tamen major senario sit ibidem, teneantur Visitatores per provinciale Capitulum deputati, quum in ea, vel eo visitationis officium exercebunt, inquirere de facultatibus, & oneribus hujusmodi Ecclesiæ, Monasterii, sive loci, & si hujusmodi oneribus supportatis inveniant facultates sufficere pro uno, vel pluribus Canonicis ad dicta Studia destinandis, relationem de hoc faciant in provinciali Capitulo subsequenti, in quo Præsidentes cum consilio, & assensu majoris partis Capituli, ordinent auctoritate Apostolica juxta hujusmodi suppetentiam facultatum, de uno, vel pluribus Canonicis ad eadem Studia destinandis. Eligantur autem ipsi Canonici mittendi prout ad scientias Theologiæ, vel Juris Canonici, seu magis ad unam quàm ad alteram aptiores poterint inveniri, sic tamen quòd (si tot aptè reperiantur pro ipsius Theologiæ studio) ad minùs medietas mittendorum, pro ipsius Theologiæ studio destinetur, & qui electus fuerit ad unam de iis scientiis, ad aliam proprio arbitrio nequeat se transferre, quòd si fecerit, de Studio revocetur. Ut autem ad electionem Canonicorum ad prædicta Studia mittendorum, sincerè, & celeritate congrua procedatur, Capitulum Ecclesiæ Cathedralis religionis ejusdem, septem; Abbas verò, Prior, & quivis alius Prælatus Monasterii, seu Prioratus, & loci Conventualis religionis ejusdem, habentis vicenarium, aut majorem numerum Canonicorum, quinque, habentis verò numerum minorum vicenario, tres Canonicos seniores, qui dictam electionem facere habeant infrà quinque dies post festum B. Mariæ Magdalenæ, quod primitùs à publicatione hujusmodi nostræ constitutionis in eorum Capitulis annalibus facta occurrerit, & deinde singulis annis in perpetuum, quotiens electio de Canonicis, ut præmittitur, mittendis extiterit facienda, infrà idem tempus eligere teneantur. Seniores autem ipsi antequam ad hujusmodi electionem procedant, juramentum præstent (ad quos præstandum per Superiores suos, si opus fuerit eos volumus coarctari) quod timore, amore, odio, pretio, seu favore rejectis, illos ex Canonicis in scientiis primitivis, & regularibus observantiis informatis, ac vita & moribus commendandis, eligant ad Studia supradicta, quos magis dociles, & aptiores esse crediderint ad alterutram, ex Theologiæ & Juris Canonici scientiis, ad quam fuerint destinandi. Quum verò dicti seniores præsti erint hujusmodi juramentum, teneantur infrà tres dies cum consilio Instructoris, si Canonicus extiterit juramento simili adstringendi, coram Ecclesiæ Cathedrales Capitulo, vel Abbate, vel Priore, vel alio Prælato prædictis, mittendos præfatos eligere. Electione autem facta per seniores eosdem, vel majorem partem numeri eorumdem, cum consilio, ut præmittitur Instructoris, is ad quem pertinuerit, licentiam eundi ad Studia supradicta infrà sex dies, post habitam de dicta electione notitiam, eis concedere sit adstrictus. Idemque electi mittendi ad Parisiense Studium, illuc in Exaltatione S. Crucis, alia verò ad alia Studia destinandi illuc in S. Lucæ diebus festis, vel circa, adesse procurent. Quod si forsan, dictum Capitulum infra prædictos quinque dies, præfatos septem seniores, non elegerit, aut si ipsi septem ab eodem Capitulo, vel dictis quinque, seu tribus senioribus à præfato Abbate, seu Priore, vel alio Prælato, ut præfertur electis, iidem seniores, vel eorum major pars in casu quolibet prædictorum, infra dictos tres dies hujusmodi,

Cano-

Canonicos mittendos non duxerint eligendos; ex tunc in Ecclesia Cathedrali, ad illum qui præest in regularibus disciplinis post Antistitem, in Monasterio verò, seu Prioratu, loco vel alio ad Abbatem, seu Priorem, vel alium Prælatum, eo ipso hujusmodi electio devolvatur. Ille verò ad quem ipsa electio fuerit devoluta, electionem dictorum mittendorum infrà triduum post notitiam devolutionis hujusmodi, cum consilio quatuor Canonicorum districtorum suæ Ecclesiæ, seu Monasterii, aut loci, vel Prioratus hujusmodi, quos ad hoc elegerit, & simili adstrinxerit juramento, facere teneatur. Qui verò in præmissis repertus fuerit deliquisse, prout delicti qualitas exegerit puniatur, nihilominùs his quæ circa hæc negligenter omissa, vel dolose commissa fuerint supplendis quantocius, & etiam reformandis.

Pensiones Doctoribus Lectoribus Scholaribus &c. assignentur.

§. 24. Quoniam insistentes literarum studiis diversa subire oportet onera expensarum, prædictis Canonicis qui mittentur ad studia generalia, Magistris & Baccalariis, legentibus, ac scholaribus studentibus, in subsequentibus quantitatibus pro expensis hujusmodi, fore decernimus pensiones annis singulis ministrandas, videlicet in Theologia magistro sexaginta, Baccalario quadraginta, ac scholari similiter quadraginta. In jure verò Canonico Doctori quinquaginta, Baccalario verò ac scholari, cuilibet eorum videlicet, triginta quinque libras Turonensium parvorum, vel earum valorem in alia moneta, tàm pro victualibus, & vestimentis, quàm pro libris & quibuscumque necessitatibus aliis eorumdem. Si autem in aliqua Ecclesia, Monasterio, sive loco est taxatum sive ordinatum, quòd & quantum assignari debeat Canonico in studio existenti, illud detur, & assignetur loco pensionis prædictæ, etiam si eamdem excedat, ei qui ut præmissum est ad studium transmittetur. Ubi verò hujusmodi taxatio, vel ordinatio non est facta, volumus quòd ii teneantur Canonici residentibus in suis Ecclesiis, Monasteriis, seu locis, de victualibus, & vestibus providere hujusmodi iis qui mittentur ad hujusmodi studia (etiam si taxationem dictarum pensionum excedat) loco pensionum hujusmodi integraliter facere teneantur. Quòd si hujusmodi taxatio, ordinatio, sive provisio ad summam dictarum non ascendent pensionum, de infrascripta communi contributione, id quod ei defuerit suppleatur. Et si fortè taxatio, ordinatio, seu provisio præfatæ, non in pecunia, sed in aliis rebus ipsis Canonicis consueverint assignari, ne super alienatione earum posset altercatio suboriri, in primo anni Capitulo Ecclesiæ, Monasterii, sive loci eorum qui mittentur ad Studia, tres probi viri per ipsum Capitulum, vel majorem partem ipsius deputentur, qui in pecunia valorem provisionis ejusdem computando ea quæ computanda fuerint de bono, & æquo, & compensando unum annum cum alio, debeant æstimare, quæ quidem promissiones, pensiones seu alia quæ loco earum fuerint assignanda, per eos qui ad eorum solutionem tenebuntur, in festo Assumptionis B. MARIÆ anno quolibet, collectoribus ad eorum collectionem deputatis, integraliter persolvantur, & per eos illis videlicet qui ad Studium Parisiense in festo Exaltationis S. Crucis, vel circa illud; eis verò qui ad alia Studia generalia vel solemnia fuerint deputati, in festo B. Lucæ vel circa, singulis annis infallibiliter transmittantur. Siquis verò Abbas, Præpositus, Prior, vel Administrator, vel quicumque alius, qui ad prædicta solvenda tenebuntur, illud quod ipsorum quemlibet pro rata contingente in termino ad hoc statuto solvere dictis collectoribus non curarent, teneantur ex tunc ultra quantitatem ad quam erunt ut præmittitur obligati, quintam partem ejusdem quantitatis, nomine pœnæ solvere dictis collectoribus infrà mensem. Quòd si non fecerint, sit eis eo ipso tamdiu Ecclesiæ interdictus ingressus, donec tàm principalem quantitatem, quàm hujusmodi quintam partem duxerint persolvendas. Et si ex tunc per quatuor menses pertinaciter hujusmodi substituerint interdictum, sint ipso facto tamdiu à divinis suspensi, donec utramque duxerint persolvendam, nulla sibi permissione præmissorum quomodolibet profutura. Quantitas autem hujusmodi pœnæ nomine, ut præmittitur exolvenda, in acquisitione librorum utilium, & profectus alios dictorum studentium, juxta superioris eorum arbitrium convertatur. Quòd si Priores, Præpositi, vel alii administratores quicumque qui non præsunt Collegio, nec habent per electionem assumi, Abbatibus tamen, seu Præfatis aliis religionis ejusdem subjecti, hujusmodi summas solvere contempserit, & prænominatas pœnas, per alios quatuor menses immediatè sequentes sustinuerint animis induratis, excommunicationis incurrant sententiam eo ipso, à qua, satisfactione præmissa possint absolvi tàm per Diœcesanum locorum, quàm per Præsidentes deputatos in Capitulis provincialibus illius provinciæ cujus erunt, vel alterum eorundem. Quòd si hujusmodi sententiam per annum animis pertinacibus sustinuerint, eo ipso quibuscumque obtentis beneficiis sint privati, per illos ad quorum collationem, vel aliam dispositionem pertinuerint, liberè personis aliis conferendis. Nullus autem cujuscumque conditionis, dignitatis, aut status, sive collector pensionum hujusmodi, seu redditaum assignandorum, pro ipsis aliquid sibi, vel alteri, seu usui cuicumque de præfatis pensionibus, vel fructibus, redditibus, seu proventibus, qui assignabuntur pro pensionibus ipsis, quomodolibet applicare, vel alienare præsumat, in diminutionem pensionum seu præjudicium studentium prædictorum. Si quis autem collector, vel quivis alius, adversus hoc aliquid applicaverit, vel alienaverit, necnon collector, qui dictas pensiones in supradictis terminis eisdem studentibus mittere non curaverit, prout culpæ qualitas exegerit, per illos ad quos pertinuerit puniatur, & nihilominùs si solvendo fuerit, de damnis, interesse satisfacere compelletur.

Et per quos illæ solvantur.

§. 25. Ut autem onus pensionum hujusmodi leviùs supportetur, contributiones quæ pro pensionibus studentium & instructorum prædictorum fuerint faciendæ, solvantur per Capitulum Ecclesiæ Cathedralis, & per Abbatem, Priorem, Præpositum, seu Conventum, & quemvis alium administratorem Monasterii, Prioratus, locive alterius, religionis ejusdem, necnon beneficiatos quorumlibet beneficiorum Canonicalium ad Ecclesiam, Monasterium, Prioratum, vel locum alium, beneficiumque, vel dependentium ab eodem, juxta divisionem inter eos omnes, secundùm taxationem, vel extimationem decimæ in taxatis, in non taxatis verò beneficiis secundùm taxationem proportionaliter, & rationabiliter juxta valorem ipsorum, in primo cujuslibet Ecclesiæ Cathedralis, Monasterii, sive Prioratus vel alterius loci ipsius religionis annali Capitulo, faciendam per illum qui eidem Capitulo præerit, & per ipsum Capitulum, seu majorem partem ipsius, quam si fortè in hujusmodi annali Capitulo illius provinciæ, & quilibet ipsorum Præsidentium, ac Visitatores per dictum provinciale Capitulum deputati, & eorum quilibet ipsos, auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia, ad illam faciendam (appellatione cessante) compellere teneantur; donec ea, quæ per communem contributionem in supplementum hujusmodi dari debent studentibus & instructoribus præfatis, in certis & perpetuis redditibus de novo pro his acquisitis fuerint assignata. Si qui verò ex prædictis beneficiatis proventus habeant adeò tenues & exiles, quòd secundùm communem extimationem, non sufficiant supportatis ejus necessariis, oneribus, ad vitam contributionis hujusmodi, ad eamdem contributionem minimè teneantur. Ad hæc, prohibemus ne ulli Canonico quodcumque beneficium quantumcumque modicum, vel aliam pensionem habenti, nisi illo, vel illa omninò dimissa, vel dimisso, aliqua de dictis pensionibus studentium assignetur, quòd si secus actum fuerit nullius penitùs sit momenti. Si verò ipsi Canonico

hujusmodi pensionem studentium obtinenti, beneficium aliquod quantumcumque modicum conferatur, volumus quòd adepta possessione ipsius, esset ipsa pensio ipso facto, eaque privatus existat, studenti alteri assignanda, ut non desit studens de numero instituto, nec per literas à Sede Apostolica, vel Legatis ipsius super provisione Canonicorum, aut quorumlibet aliorum obtentas, de pensione aliqua studentium prædictorum cuiquam valeat provideri, nec possit alicui alteri, nisi fuerit de studentibus, ipsa pensio per aliquem assignari, aliàs nulla sit assignatio hujusmodi ipso jure, & tàm assignans, quam recipiens, ad restitutionem eorum quæ inde recepta fuerint teneantur, quæ in libris, vel aliis necessitatibus dictorum studentium convertantur, alienatione quoque librorum qui dictis studentibus fuerit deputati, seu distractione, vel etiam obligatione ipsorum penitùs interdictis, nisi studens hujusmodi utiliores libros emat, & etiam id faciat licentia sui immediatè Superioris obtenta, volentes quòd libri prædicti defunctis eisdem studentibus, ad Ecclesias, Monasteria, & loca alia ad quæ pertinerint liberè revertantur.

Distributio librorum inter Conventus.

§. 26. Volumus etiam, quòd si in Ecclesia, Monasterio, & loco alio religionis ejusdem libri multiplicati, libris necessariis in Ecclesiis, Monasteriis, & locis aliis remanentibus, cæterorum librorum per Antistitem, Abbatem, seu alium, ad quem pertinuerit, de consilio sui Capituli seu Conventus, vel majoris partis ipsorum, fiat conveniens distributio inter studentes ejusdem, fiatque priùs de personis studentium quibus dicti libri tradentur, & librorum nominibus prædictorum memorialis scriptura, quæ in Ecclesia, Monasterio, seu loco hujusmodi conservetur, proviso tamen quòd pulchriores, & utiliores in eisdem Ecclesia, Monasterio, sive loco debeant remanere. Si quis verò de studentibus ipsis per se vel per alium, librum seu libros hujusmodi, qui sic pervenerint ad eundem, contra hoc destraxerit aut obligaverit, eo ipso sit inhabilis per biennium ad quodcumque beneficium obtinendum, & nihilominùs de Studio revocetur, & loco sui alius subrogetur, & etiam per suum Superiorem, prout facti qualitas exegerit, puniatur. Possit tamen dictis super inhabilitate hujusmodi dispensari, si Superiori visum fuerit expedire. Ubi autem erit aliquis de ipsis studentibus, qui sit vitæ laudabilis, & aliàs idoneus ac discretus, & ad Baccalariatum, vel Magisterium dispositus; vel habilis, de cujus fructu scientiæ acquirendæ possit verisimilis spes haberi, Prior dictorum studentium qui erit pro tempore, cum consilio aliquorum studentium eorumdem proborum, scribat Præsidentibus antedictis, ut proprio Prælato ipsius mandent, & ordinent cum eodem, quòd talem de Studio non revocet, sed eum in scientia proficere, & ad statum Baccalariatus, & honorem Magisterii pervenire, lecturamque continuare permittat, ipsumque & alios similes, quos in scientia laudabiliter proficere noverit, dignis attollat laudibus, honoribus, & promotionibus efferat opportunis. Provideant quoque Præsidentes, & alii Prælati convenientes in ipso Capitulo provinciali, quod Canonici ad dicta Studia transmittendi, prout convenientiùs & commodiùs fieri poterit, insimul commorentur, saltem quinque vel quatuor ad minùs, & quatuor vel quinque hujusmodi, duobus servitoribus sint contenti.

Regimen Canonicorum studentium quod esse debeat.

§. 27. Præcavere nempe volentes, & etiam providere, ut dictis scholaribus in dictis Studiis pro tempore morantibus, regularis non desit salubre gubernaculum disciplinæ, ordinamus, quòd in Capitulis provinciarum, in quibus erunt hujusmodi studia, Præsidentes unum de iis qui debent ad provinciale Capitulum convenire, vicinum loco ubi Studium erit, (quem quotiens eis placuerit, ponere valeant & mutare) deputent & assignent, qui ex dictis studentibus unum inibi Priorem studentium consistat, per annum solummodò duraturum, quem tamen Priorem tàm ipse, quàm etiam Præsidentes, & quilibet eorumdem, mutare valeant infrà annum, & si quotiens eis videbitur expedire. Constituatur autem ipse Prior, talis qui sit potens in opere & sermone, ut Canonicos studentes pensionarios, & alios etiam beneficiatos in bono instruat, & à malo studeat revocare, ipsosque quotiens sibi videbitur expedire, convocet ad alium locum competentem, eisque quoad regularem præsideat disciplinam. Et potestatem habeat illos corrigendi, puniendi, & absolvendi, & cum eis dispensandi quamdiu in ipsis Studiis moram traxerint, ab omnibus à quibus & super quibus, & prout posset Superior post Antistitem, vel Abbas seu Prælatus alius eorum proprius in Ecclesia, Monasterio, vel alio loco unde claustrales existunt, ipsosque informandi, instruendi, & tenendi sub regularibus disciplinis, & illos etiam coërcendi ne vagentur, vel actibus seu operibus vacent illicitis, sed studeant, & proficiant sicut decet, vivantque laudabiliter, & honestè. Provideat insuper idem Prior studentium, quòd dicti Canonici pensionarii studentes expensas faciant moderatas non superfluas, nec aliquatenus excessivas, eosque cogat ad reddendum de receptis & expensis in fine mensis cujuslibet, & prout aliàs sibi videbitur rationem, illi vel illis providis & discretis, quos idem Prior ad id duxerit deputandos, & quando ipsorum studentium conditio, seu demerita suaserint eos à Studio revocandos, idem Prior teneatur id (consultè tamen & cautè) Antistiti, Abbati, vel alii Prælato eorum proprio per suas literas intimare, iidemque Antistites, Abbas, seu Prælatus proprius eos revocare debeat, & in locis eorum totidem Canonicos subrogare per modum suprascriptum, appellatione, contradictione, vel reclamatione rejectis. Concedimus quoque prædicto Priori, Canonicos studentes pensionarios, & alios etiam beneficiatos, quamdiu fuerint in ipsis Studiis, ab excommunicationis, suspensionum, & interdictorum sententiis, per statuta provincialia seu cujusvis Ecclesiæ, Monasterii, sive loci dictæ religionis, vel per Dicecesanum contra studentes in locis ubi erunt Studia generaliter promulgatis, congrua satisfactione præmissa, juxta formam Ecclesiæ auctoritate Apostolica absolvendi, & cum eis super irregularitate, quam sic ligati celebrando divina, seu aliàs se ingerendo eisdem, per simplicitatem & juris ignorantiam (non tamen in contemptum clavium) incurrerint, dispensandi, auctoritate prædicta liberam potestatem. Per hoc verò dictos Canonicos studentes à potestate Antistites, vel aliorum Ordinariorum suorum, vel alterius prælati sui, nolumus aliquatenus eximere, vel etiam liberare. Quilibet autem dictorum Canonicorum religionis ejusdem, hujusmodi Studiis insistens, pensionarius, & alius etiam beneficiatus, præfato eorum Priori de quinque solidis Turonensium parvorum, vel eorum valore in alia moneta providere annis singulis teneatur, ad quorum solutionem, idem Prior possit eosdem per censuram Ecclesiasticam & alia ipsius relig[illegible]edia, auctoritate Apostolica, remoto app[illegible] obstaculo coërcere. Idem tamen Prior sump[illegible]orum, subeat, quos pro præmissis duxerit [illegible]ndos.

Præsidentium munus quoad Canonicos studentes.

§. 2[illegible]. [illegible] qoque Præsidentes in singulis eorum provincialibus Capitulis, deputent aliquem de illis qui debent ad dictum provinciale Capitulum convenire, idoneum ac vicinum Studio in quo studentes hujusmodi morabuntur, & tàm hujusmodi d putatus, quàm etiam Visitatores in provinciali Capitulo ordinati, diligenter & fideliter se informent, ea quæ per eos, de studentibus & eorum pensionibus, & aliis circa hæc, statuta & ordinata existunt, fuerint effectui mancipata; & siqua & venerint non completa, eorum plenam relationem, & etiam inform[illegible]onem qualiter compleri possint faciant in prox[illegible] provinciali Capitulo eorumdem, in quo ordina[illegible]beat quod efficaciter compleantur. Habeant insuper Præsidentes præfati, & qui-

libet

libet eorundem, faciendi compleri & inviolabiliter observari auctoritate Apostolica, omnia & singula supradicta, necnon contradictores, & rebelles per censuram Ecclesiasticam, & per alia juris seu ipsius Ordinis remedia, sublato appellationis obstaculo, compellendi, & processus, & sententias eorum in locis religionis ejusdem solemniter publicandi, & illos qui sententias ipsorum incurrerint, congrua satisfactione præmissa juxta formam Ecclesiæ absolvendi, & cum illis qui hujusmodi ligati sententiis per simplicitatem & juris ignorantiam (non tamen in contemptum clavium) divina celebrarint officia, vel ingesserint se eisdem, super irregularitate per eos exinde contracta, auctoritate prædicta dispensandi liberam facultatem.

Quæ per assumendos ad gradus, servari debeant.

§. 29. Rursus statuimus, & etiam ordinamus, quòd nullus religionis ejusdem, ad recipiendum magistratus seu doctoratus honorem de cætero assumatur, non præstito per eum primitùs juramento in præsentia dicti Prioris studentium, ac sex proborum & discretorum ex studentibus antedictis, quòd in assumptione ipsius honoris, vel ante vel post, ejus occasione circa cibos, vestes, vel alia, non expendet, per se vel alium undecumque habuerit, vel fuerit sibi datum, nec quantum in eo fuerit à quibusvis aliis expendi permittet, ultra valorem duorum millium Turonensium argenti. Illi etiam qui ad Baccalariatum fuerint assumendi, juramentum præstare similiter teneantur in præsentia Prioris studentium, & quatuor proborum & discretorum de studentibus memoratis, quòd hujusmodi sui Baccalariatus prætextu, ipsa die qua Baccalarii erunt, vel ante seu post, nullum festum seu convivium facient, per se vel alios, aut quantum in eis fuerit fieri permittent à quibuscumque aliis, etiam eorum consanguineis, vel amicis. Ad hoc, statuimus, & etiam ordinamus, quòd quilibet ipsius religionis, qui in dicto Parisiensi, vel in aliquo alio generali Studio per sex annos in Theologia studuerint, in aliis primitivis scientiis priùs sufficienter instructi, & aliàs sufficientes ad hoc & idonei reperti, possint in ipso Parisiensi Studio cursus Bibliæ facere consuetos, qui verò per octo annos in Theologia studuerint, librum Sententiarum legere valeant (si ad hoc sufficientes fuerint) in Parisiensi Studio prælibato, & quòd in eodem Parisiensi, & alio quocumque Studio, in quo ad magisterium in Theologia licentia dari poterit seu consueverit, quum digni ad hoc reperti extiterint, ad magisterium & doctoratum in Theologia liberè admittantur. Illi verò religionis ejusdem, qui in ipso Parisiensi Studio vel quovis alio Studio generali audiverunt jura Canonica per sex annos, de quibus per tres annos ad minùs audiverint decretum (dummodò sufficientes, & idonei fuerint) possint ad Baccalariatum & lecturam juris Canonici sive Decretorum in eodem Parisiensi, vel in alio generali Studio in cappa ipsi facultati congruenti assumi. Qui verò per quinque annos in Pariensi, vel in alio generali Studio jura Canonica ut Baccalarii legerint, & de hoc primo fidem fecerint per eorum proprium juramentum, & duorum aliorum testimonium jurantium se credere eos rectè jurasse, possit si voluerint in cappa similiter eidem facultati congruenti, ad magisterium in Decretis, vel ad lecturam Decretotorum in eodem Pariensi, & quolibet alio Studio generali, dilatione, & difficultate malitiosa, & impedimento quibuscumque sublatis; sicut ibidem consueverunt assumi cæteri clerici sæculares. Et per Cancellarium Ecclesiæ Parisiensis in Parisiensi Studio, vel per illum ad quem pertinuerint, ad hujusmodi magisterium, seu doctoratus honorem promoveantur liberè, & etiam admittantur. Non obstantibus quibuscunque statutis, & consuetudinibus Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum locorum religionis ejusdem, necnon Parisiensis, & aliorum quorumcunque Studiorum contrariis, juramentis, confirmationibus Apostolicis, & quibusvis firmitatibus aliis roboratis, & illis præsertim quibus in eodem Pariensi Studio caveri dicitur, quòd nullus possit legere cursum Bibliæ, nisi ibidem studuerit septem annis, nec permittatur legere sententias, nisi ibidem studuerit decem annis, quódque nullus Canonicus, vel religiosus alius legat ibidem jura Canonica, vel ad Baccalariatus gradum, aut Magisterii honorem in jure Canonico permittatur assumi, seu quòd nullus regularis rubea cappa Decretum legat, seu legere permittatur ibidem, aut nullus ibi legere valeat jura Canonica, vel ad Baccalariatum assumi, seu ut Baccalarius legere Decretales, ut ad magisterium ascendere in Decretis, sive Doctor fieri Decretorum, aut ad lecturam in Decretis assumi, seu ipsam continuare, nisi ibidem, vel in aliquo Studio generali audiverit jura Canonica per quinque, vel alibi jura Civilia per tres annos, aut alibi jura Civilia per quinque, & ibi vel in alio generali Studio jura Canonica per tres annos; prout sic vel aliter in statutis ipsius Parisiensis Studii dicitur contineri, vel de consuetudine observari, & aliis consuetudinibus, vel statutis ejusdem Parisiensis Studii quibuscumque & sub quacumque forma, vel expressione verborum in contrarium editis, vel edendis, necnon quibuslibet privilegiis, & indultis generalibus, aut specialibus, & literis Apostolicis contrariis, Ordinibus, Ecclesiis, Monasteriis, locis, & Studiis quibuscumque sive universitatibus magistrorum, vel scholarium eorumdem, seu personis Ecclesiasticis, sæcularibus & regularibus, exemptis & non exemptis, cujuscumque sint præeminentiæ, dignitatis, conditionis, aut status, sub quavis forma vel expressione verborum concessis, per quæ præsentibus, non expressa, vel totaliter non inserta, effectus hujusmodi statutorum, & ordinationum, & singulorum contentorum in eisdem impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus, plena & expressa, ac de verbo ad verbum in illis, vel aliis nostris literis fieri mentionem, quibus non intendimus quoad alia in aliquo derogare.

Observanda a Canonicis beneficia obtinentibus.

§. 30. Ut cultus augeatur divinus, & religiosis vagandi materia præcludatur, statuimus quod Canonici religionis ejusdem, extra Ecclesias, Monasteria, sive loca alia principalia, obtinentes Prioratus, seu quævis alia beneficia, quibus ad hoc suppetant facultates, in ipsis beneficiis residere, & socium, vel socios sui Ordinis secum habere, juxta ipsorum facultatum suppetentiam teneantur, statutis & consuetudinibus contrariis non obstantibus quibuscumque, quodque socium, vel socius hujusmodi prælatus, seu is ad quem hoc pertinuerit, prout locis congruere noverit & personis, & cum consilio & assensu sui Capituli seu conventus, vocatis his qui dicta beneficia obtinebunt, hujusmodi suppetentiam arbitrando assignet eisdem. Quòd si hujusmodi Priores seu administratores quibus fuerint Canonici in socios assignati, cessante causa rationabili arbitrio assignantis, recusent admittere sibi assignatos, vel eis sufficienter & decenter in necessariis providere, cogantur ad hæc per censuram Ecclesiasticam, & alia juris remedia opportunè, & nihilominùs de hujusmodi inobedientia puniantur. Qui autem in Ecclesiis Cathedralibus seu Monasteriis, dignitates, personatus, officia seu administrationes alias habuerint, & in eisdem Ecclesiis, seu Monasteriis consueverint residere, cogantur officium incumbens eis, tàm in divinis quàm in aliis debitè exercere, familiamque excessivam præsertim infrà claustra non teneant, aut talem per quem verisimiliter præsumatur in ipsis Ecclesiis seu Monasteriis scandalum generari. Et quia secundùm præmissa nonnulli de Canonicis regularibus, qui in Ecclesiis, seu Monasteriis consueverant residere, habebunt extra in suis Prioratibus seu beneficiis aliis residentiam facere, in Capitulo annali cujuslibet Ecclesiæ, & Monasterii, per Prælatum & Capitulum, vel majorem partem ipsius, scito & cognito diligenter quòd mittentur extra pro residentia in dictis Capitulis & beneficiis

 facienda,

facienda, proinde ordinetur, quod loco eorum qui extra mittentur in ipsis Ecclesiis seu Monasteriis fuerint subrogandi. Obtinentes autem beneficia simplicia, quibus cura non imminet animarum, quorum ad tenendum socium non sufficiunt facultates! si propinqua sint Ecclesiis, vel Monasteriis à quibus illa dependent, in dictis Ecclesiis, vel Monasteriis residentiam facere compellantur, & habeant de proventibus dictorum suorum beneficiorum expensas, quas in victualibus in ipsis Ecclesiis, vel Monasteriis residendo, faciant illi vel illis exsolvi, qui in dictis Ecclesiis, seu Monasteria victualia Canonicis ministrare tenerentur; dummodò ad hoc redditus beneficii hujusmodi obtinentis sufficere dignoscantur. Quòd si hujusmodi beneficia simplicia longè distant ab Ecclesiis, seu Monasteriis quibus subsunt, & in Prioratibus & administrationibus Canonici residere consueverint, quæ sint propinqua modo præmisso, cum satisfactione simili expensarum, obtinentes hujusmodi beneficia seu administratores eorum, ad residendum in dictis Prioratibus, seu administrationibus deputentur, nisi per fundatores hujusmodi beneficiorum aliter fuerit ordinatum, cui ordinationi per hoc non intendimus derogare. Super distantia verò seu propinquitate beneficiorum hujusmodi, stetur arbitrio annalis Capituli, ejusque in hoc deliberatio observetur. Quòd si dicta beneficia simplicia tàm ab Ecclesiis, quàm Monasteriis, vel ab eorum Prioratibus, seu administrationibus sint remota, per dictum annale Capitulum ordinetur, ubi tales debeant residere, proviso tamen quòd divinus cultus exerceatur debitè in beneficiis memoratis.

Canonici quo[illegible] circa officia celebranda servare debeant.

§. 31. Canonici autem in hujusmodi Prioratibus, seu administrationibus commorantes, in Ecclesia horis congruis, cum dictis Prioribus, seu administratoribus simul inter sint, Canonicas horas dicant, in Missis celebrandis suas hebdomadas ordinatè teneant, & in loco ubi duodecim fuerint, vel plures una per eos Missa ad minùs cum nota, die qualibet celebretur, & hora Canonicæ cum nota dicantur. Dicti quoque Canonici Priorum, & administratorum prædictorum in una domo communi regulariter jaceant, cameralis, & cellulis eis penitùs interdictis. In una etiam domo vescantur Prior insuper & administrator, & Canonici; infirmitas, vel alia evidens ratio interdum aliud suaserint faciendum, in vestitu etiam, & clausura, à communi Ecclesiæ, Monasterii, sive loci cui subjiciuntur, institutione vel debita observantia non recedant, ac suo proprio Priori, vel administratori, juxta ordinationem Prælati sui, vel Superioris, obediant humiliter, & devotè. Et si aliquando dictos Canonicos in Prioratibus seu administrationibus mori, aut fugitivos fieri forsan continget, Priores, seu administratores prædicti, diem mortis aut fugæ, seu recessus ipsorum, Prælatis aut eorum Superioribus, ut in Ecclesiis, seu Monasteriis eorum principalibus, pro defunctis eorum consueta fiant suffragia, seu fugitivos revocare, vel in Prioratibus seu administrationibus, alios, loco eorum subrogare valeant, quàm citiùs commodè poterunt, intimare per suas literas teneantur. Quòd si Priores, seu administratores prædicti, diem obitus, aut fugæ sive recessus hujusmodi, Prælatis suis, vel Superioribus significare distulerint, tertiam partem illorum quæ Canonicus expendisset, si non fuisset mortuus, vel in fuga, pro pitantia Capituli, vel Conventus Ecclesiæ, Monasterii, vel loci principalis solvere teneantur. Insuper Canonici prædicti non soli, sed honestè associati, & cum habitu decenti incedant, nec in villis, in quibus Prioratus, seu administrationes hujusmodi fuerint, comedere, vel bibere, aut ingredi domos præsumant; nisi cum honestis personis, & tunc de sui Prioris, seu administratoris licentia speciali. Qui verò contrarium fecerint regulari subjaceant disciplinæ. Ut autem hæc efficacius observentur, Antistites, Abbates, & cæteri in eorundem Canonicorum superiores, necnon alii qui ad visitandum per eos fuerint deputati, quum Prioratus & administrationes hujusmodi visitabunt, circa illa servanda, & non servata corrigenda, curam habeant diligentem.

Beneficiati subsint Superioribus

§. 32. Præcipimus, quòd Canonici religionis præfatæ, qualiacumque in ipsa religione auctoritate Sedis Apostolicæ, vel Legatorum ipsius beneficia obtinentes, obediant Superioribus suis religionis ejusdem, ipsorumque subsint correptionibus, ordinationibus, punitionibus, & statutis, ac beneficiis hujusmodi ex causis rationabilibus privari: & ab illis amoveri possint, quemadmodum possent si foret per Superiores suos de ipsis beneficiis eis provisum.

Locus infirmaria existat.

§. 33. Quum expediat infirmis de domo seu loco congruo provideri, statuimus, quòd in Ecclesiis, Monasteriis, & locis aliis Conventualibus religionis ejusdem, in quibus certa domus, seu locus deputata, vel deputatus non fuerit pro infirmis, ii ad quos id pertinuerit, quibus ad hoc suppetent facultatus domum seu locum hujusmodi sufficientem juxta statum, & facultates locorum, quantocius commodè fieri poterit deputare seu construere * teneantur, eisdem infirmis sufficienter de lectis, victualibus, servitore, medicis, & rebus medicinalibus, & aliis quibuslibet necessariis providendo, ad quæ per agenda, & complenda, per Superiores suos immediatos, & per Præsidentes, ac Visitatores, & eorum quemlibet auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia compellantur. Ubi autem administratores eorum qui ad præmissa tenentur, sufficientes ad ea peragenda non habuerint facultates, in annali Capitulo per ipsum Capitulum, vel majorem partem ipsius auctoritate Apostolica ordinetur, quòd administratores hujusmodi sufficientes ad hoc reddantur per assignationes pensionum, prout infrà in alio casu subrica de victualibus & aliis ministrandis.

* constituere.

Numerus Canonicorum.

§. 34. Quum sit consonum rationi, ut obtinentes beneficia, ipsorum onera debeant supportare, statuimus, quòd in Monasteriis, Prioratibus, & aliis beneficiis quibuscumque religionis ejusdem personis quibuscunque extra præfatam religionem cujuscumque sint dignitatis gradus, seu præeminentiæ (etiam si fuerint Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales) collatis seu commendatis, vel de cætero conferendis, seu commendandis, tot Canonici teneantur, quot in eis tenerentur si per Canonicos regulares Monasteria, Prioratus, & beneficia hujusmodi regerentur. Et quòd nihilominùs Canonico in eisdem Monasteriis, Prioratibus, & beneficiis, committatur id quod suprà, vel circa alios Canonicos inibi residentes haberet exercere administrator Canonicus, si præesset eisdem, quantum ad ea quæ pertinent ad regulam seu disciplinam, vel observantiam regularem, & quòd quilibet prædictorum, hujusmodi Monasteria, Prioratus, & beneficia quomodolibet obtinentes, ad procurationes, & alia quælibet onera ipsis Monasteriis, Prioribus, & beneficiis incumbentia, supportanda, persolvenda, & reddenda integrè sint adstricti, quodque ad hæc & alia supradicta, auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & aliàs compelli valeant per Capitulorum provincialium Præsidentes, & quemlibet eorumdem, prout per Superiores suos possent, & deberent compelli Canonici regulares si præessent Monasteriis, Prioratibus, & beneficiis memoratis, nisi fuerint S. R. E. Cardinales, quos nolumus talium compulsionibus subjacere.

Vetantur animalia ac sæculares, præter hic exceptos.

§. 35. Prohibemus, ne Canonici regulares in Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, seu locis aliis Conventualibus religionis ejusdem, teneant, aut nutriant equos, seu alias evectiones, néve familiares, seu servitores habeant sæculares, nisi ratione dignitatum, officiorum, vel administrationum suarum quæ gesserint, id eis præmissum fore noscatur. In infirmitorio tamen & coquina Monasterii, seu Prioratus, aliis officiis atque servitiis aliis communibus, possint tenere sæculares servitores honestos; si & prout in Ecclesiis, seu Monasteriis, & aliis locis præ-

dictis

dictis fuerit hactenus rationabiliter observatum, non in excessivo, sed moderato numero, juxta arbitrium Prælati immediati. Servitores autem sæculares hujusmodi, quantominùs fieri poterit cum Canonicis conversentur, neque cum eis in communi comedant neque bibant, etiam si presbyteri fuerint, vel Clerici sæculares, nisi fortè tales forent presbyteri, vel alii sacris ordinibus constituti, qui essent inibi perpetui, & cum Canonicis etiam in refectorio comedere assueti, & tunc à Canonicis sedeant segregati cum habitu consueto, & etiam honesto, se eisdem Canonicis in silentio, & observantiis aliis honestis, quamdiu cum eis fuerint conformantes, quibus provideatur juxta morem inibi rationabiliter observatum. Et si presbyteri, seu sæculares Clerici prædicti perpetui, infrà Ecclesiarum, seu Monasteriorum septa deliquerint, seu excesserint in levibus, per ademptionem partis pitantiæ, seu portionis, quàm fuissent aliàs percepturi, per immediatum Prælatum regularem loci unde sumunt prædicta, vel per illum qui inibi præerit, regularibus disciplinis possint corrigi, ac puniri.

Lateque convivia, & immoderati sumptus.

§. 36. Caveant insuper Abbates, Præpositi, Priores, & cæteri quicumque ipsius religionis, ne lautis conviviis, & commessationibus occupentur, nec in iis sumptus immoderatos faciant, vel alias etiam excessivos à familiarium quoquam servitorum, aut sequentium fieri permittant, necnon à rerum, seu vestium multitudine indecenti, & excessiva, ubique diligenter studeant abstinere, & honestè, ac laudabiliter conversari.

Religiosi associati incedant.

§. 37. Dicti quoque Abbates, necnon Præpositi, Priores, cæterique administratores, & professores alii religionis ejusdem, extra loca sua proficiscentes, associati incedant, prout ipsorum congruit honestati, & ubi canonicorum numerus sufficiens fuerit, & ad hoc etiam suppetent facultates, Abbates, & alii Prælati saltem religionis suæ duos socios secum ducant.

Superiores prædicta faciant observari.

§. 38. Præsidentes autem Capitulis provincialibus, ac Visitatores per ipsa Capitula deputati, necnon Prælati alii religionis ejusdem, quoad suos subditos attentè provideant, quòd præmissa diligentius observentur, transgressores arguendo, & prout expediens fuerit puniendo.

Ad ordines promovendi qui & quando.

§. 39. Præsentium auctoritate statuimus, quòd Canonici beneficia simplicia obtinentes, & alii beneficiati religionis ejusdem, ad mandatum Prælati sui infrà terminum per eum præfigendum eisdem se faciant ad ordines quoslibet promoveri, nisi eos causa rationabilis, quam ipsi Prælato infrà dictum terminum exponere habeant, excusaret, quòd si non fecerint, beneficiati eo ipso ab obtentis beneficiis suspensi; non beneficiati verò ad beneficia obtinenda, sint & remaneant inhabiles, donec promoti fuerint ad ordines supradictos, quòdque Prioratus curam animarum habentes, & alia beneficia curata, quorum Prioratuum, & beneficiorum cura per perpetuos Vicarios exercetur, committi nequeant vel conferri; nisi eis qui vigesimum annum computandum à tempore collationis seu commissionis sibi factæ de eis, & possessionis adeptæ, vel infrà vigesimumquintum ætatis suæ annum, (si ante annum ipsum Prioratus seu beneficia hujusmodi eis collata fuerint seu commissa) se faciant ad sacerdotium promoveri, Prioratus quoque Conventuales, Dignitates, Personatus, Officia, seu administrationes; videlicet sacristia, thesauraria, eleemosynaria, operaria, cameraria, & similia quæ in Ecclesiis & aliis locis Conventualibus seu Collegiatis dictæ religionis, Officia seu administrationes & beneficia fuerint, etiam si eisdem officiis seu administrationibus, animarum cura nullatenùs sit annexa, alicui nisi vigesimumquintum annum attigerit conferri nequeant, aut committi. Et qui Prioratus, Dignitates, Personatus, Officia, seu administrationes hujusmodi obtinuerint, infrà tempus collationis, seu commissionis eis factæ de ipsis, & adeptæ possessionis eorum se faciant ad sacerdotium promoveri, vel saltem ad ordinem, quem Dignitates, Officia, vel administrationes obtenta requirent de jure, consuetudine, seu statuo, nec contra à quoquam valeat dispensari. Nos insuper commissiones, seu collationes factas contra præmissa decernimus fore irritas & inanes. Hi quoque qui juxta præmissa cessante causa rationabili ad ordines promoti non fuerint, sint Prioratibus, Dignitatibus, Officiis, Administrationibus, & beneficiis prædictis eo ipso privati, quæ ipsis iterum ea vice nullatenùs conferantur. Nostræ verò intentionis existit, quòd præsens constitutio quantum ad ea quæ de recipiendis ordinibus per Priores, & alios beneficiatos præmisimus, illos etiam post duos menses à die publicationis præsentium constitutionem in eorum annali Capitulo factæ constringat, & eos etiam qui in præsenti talia beneficia obtinent, vel dictæ publicationis tempore obtinebunt, dummodò ætatis legitimæ sint effecti. Alioquin quum ad ætatem legitimam pervenerint, ad recipiendum secundùm præmissa dictos ordines sint adstricti, nisi foret aliud Canonicum, eos ab hujusmodi susceptione ordinum excusaret.

Vestium præfinitio.

§. 40. Dignum fore censentes, ut Canonici religionis præfatæ non solùm morum & vitæ, sed etiam habitus & vestimentorum refulgeant honestate, districtiùs inhibemus, ne dicti Canonici extra septa Ecclesiarum, Monasteriorum, seu locorum suorum proficiscentes, portent alias vestes super habitum, quàm cappas, seu mantellos honestos vel redondellos, seu elochias, talares vel circa, juxta usum vel consuetudinem laudabilem Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum suorum, usum seu verius abusum manticarum seu tabardorum, necnon rodondellorum, vel elochiarum notabilem habentium brevitatem, eisdem Canonicis penitùs prohibentes. Præcipimus quoque quòd in Ecclesiis, Monasteriis, & aliis locis religionis præfatæ, in quibus Canonici cappas à parte anteriori apertas de panno laneo consuevere deferre, quæ in quibusdam locis cappæ de choro seu capella vulgariter nuncupantur, ipsas honestas non nimia longitudine vel brevitate notandas portare debeant, locis & temporibus consuetis. Deferant etiam cappas hujusmodi à festo omnium Sanctorum usque ad festum Paschæ, infrà septa quarumcumque Cathedralium Ecclesiarum religionis ejusdem, ac Monasteriorum, & aliorum locorum immediatos Superiores ipsius religionis non habentium, in quibus Monasteriis sive locis fuerit duodenarius Canonicorum numerus, licet hactenus ipsas ibidem non consueverint deportare. Sanè infrà Ecclesias, claustrum, capitulum, refectorium, ac dormitorium, non caputiis, sed almutiis honestis utantur. Caputia verò si ea per ipsos extra loca prædicta deferri contigerit, sint honesta, & illa quæ cum cappis, mantellis, elochiis, seu redondellis portaverint, unius cum eis & ejusdem coloris existant, nisi ex privilegio aut institutione laudabili caputia certi coloris aut formæ essent consueti portare. Almutiæ autem si de panno fuerint, illius cujus cappæ esse debent coloris existant. Per hoc autem non liceat portare caputia, vel rodondellos, seu elochias eis, quibus alias portare licitum non existant. Prohibemus etiam, ne dicti Canonici de cætero ferant forcaturas de ventribus Variorum, aut Squirolorum cum Dorsis permixtis, sed sint de Civilibus simplicibus, vel albis, vel nigris, aut griseis. Præcipimus etiam, quòd Canonici dictæ religionis infrà Ecclesias & claustra locorum Cathedralium, aliorumque Conventualium, seu Collegiatorum ipsius religionis, & alibi conventualiter incedentes, portent superpellicea magna, & ampla, juxta cujuslibet Ecclesiæ consuetudinem rationabilem, quæ in longitudine manicarum ultra manum quatuor digitis transversalibus, vel circa, & ultra mediam tibiam, vel circa in sui longitudine protendantur. Extra Ecclesias verò, claustra, & loca prædicta, ubique sub cappis, rodondellis, seu elochiis, vel mantellis in locis debitis uti possint superpelliceis, quorum manicæ usque ad palmum in latitudine, vel circa, & eorum longitudo

tudo usque ad medam tibiam, vel circa protendantur. Per hoc autem nolumus derogare consuetudini quorumdam locorum, quæ ab antiquo, vel ab institutione habent usum superpelliceorum ad formam Rochetorum, seu Camisiarum Romanarum, proviso tamen quòd minoris longitudinis superpellicea hujusmodi non existant, & adeò manicas longas habeant, quòd eis brachia usque ad pugnum valeant cooperiri, per formas autem hujusmodi superpelliceorum, alias formas longiores, & honestiores, superpelliceorum, & habitum, non intendimus prohibere, nec circa eas aliquid innovare. Statuimus insuper, quòd Canonici dictæ religionis, cappis, & vestibus albi, blavi, nigri, seu quasi nigri coloris dumtaxat utantur, quódque illi qui altero tantùm de dictis coloribus uti consueverunt seu tenentur, non possint ad alium portandum, seu assumendum aliquatenus se transferre, nisi ad album dumtaxat. Vestis quoque superior habitui proxima, sit rotunda per circuitum, & non fissa, nec longitudine nimia aut brevitate notanda. Ab eisdem quoque Canonicis in eorum vestibus ligatæ manicæ non portentur, nec in apparenti consuticiæ, vel quomodolibet botonatæ. In Cathedralibus autem Ecclesiis, Antistites, seu Præpositi, Priores, seu alii majores in illis post ipsos Antistites existentes: ac in Monasteriis, Abbates, Præpositi, Priores, seu alii non habentes Superiores religionis ejusdem, sic aliam formam honestam, vestium & calceamentorum ordinent & disponant, quòd sit in colore saltim omnibus Canonicis ejusdem Ecclesiæ seu Monasterii, tàm extrinsecus, quàm intrinsecus uniformis, ipsamque tàm Abbates, quàm Præpositi, Priores, & administratores, ac cæteri quicumque Canonici, & alii per proprios eorum Antistites, vel Abbates, seu alios; Abbates verò & cæteri Prælati, Superiores proprios ejusdem religionis non habentes, per Præsidentes, Provincialibus Capitulis, seu per quemlibet eorum, ac per Visitatores in ipsis Capitulis deputandos, tenere & servare cogantur. Qui verò vestem, vel habitum contra ordinationem præsentis constitutionis deferre præsumpserit, per dictos Superiores, vel per Præsidentes, sive per Visitatores, seu eorum quemlibet, sic debitè puniatur, quòd cæteri à similibus arceantur, nihilominùs ab eo auferatur vestis prohibita pauperibus eroganda. Et si infrà spacium quindecim dierum à tempore monitionis, seu præcepti sibi facti computandum, vestem vel habitum hujusmodi, non dimiserit cum effectu, vel ablationi prædictæ restiterit, si beneficiatus fuerit, per quatuor mensium spatium ab administratione temporalium sit suspensus; non beneficiatus verò, dicto tempore sit inhabilis ad Ecclesiasticum beneficium obtinendum quodcumque. Qui autem exhibens se in publico, habitum (superindumenta scilicet linea) temerè occultaverit, si monitus emendare noluerit, juxta præmissam personarum distinctionem, dictas suspensionis, & inhabilitatis pœnas per idem tempus incurrat. Injungimus insuper Præsidentibus, Visitatoribus, & Prælatis aliis religionis prædictæ, ut contra transgressores eorum quæ circa honestatem vestium, & habitus superiùs sunt statuta, prout ad eos & eorum quemlibet pertinuerit, monitionem prædictam (quum transgressio eis nota fuerit) facere non omittant. Et nihilominùs Præsidentes, & Visitatores prædicti, monere teneantur Abbates, Præpositos, & alios ad quos id pertinuerit religionis prædictæ, ut præmissa quæ ut prædictum est circa honestatem vestium, & habitus sunt statuta, servent & faciant ab aliis sub dictis pœnis diligentiùs observari.

Exitus de Monasterio quando permissus.

§. 41. Ut in religione prædicta vitetur dissolutio, & obedientia teneatur, districtiùs inhibemus, ne quivis Canonicus dictæ religionis de Ecclesia, Monasterio, vel loco suo Conventuali exeat, nisi primitus obtenta licentia ab illo qui eam valeat impartire, quavis consuetudine contraria non obstante, quodque causam sui exitus veraciter & ab que fictione exponat ei à quo erit licentia obtinenda. Qui verò hujusmodi licentiam concesserit, Canonicis claustralibus nullam administrationem vel beneficium obtinentibus, terminum redeundi quanto convenientius poterit breviorem assignet. Sanè administrationibus, & beneficiatis, qui habent residere in claustro, possit dari licentia sine præfixione termini, si hoc concedenti visum fuerit expedire. Si quis autem exiverit extra Ecclesiam, Monasterium, seu locum alium Conventualem sine licentia, vel in termino assignato justa causa cessante, non redierit, pœna quæ in tali casu per statuta, vel consuetudines ejusdem Ecclesiæ, vel Monasterii, seu alterius loci infligatur eidem. Et si super hoc statutum, vel consuetudo aliquo non existat, pœna quæ sequitur infligatur, videlicet quòd ille qui intra novem dies post exitum seu terminum prædictos redierit, ultimus stet in choro & secunda, quarta, & sexta feriis ejusdem septimanæ, in pane & aqua jejunent. Illis verò qui infrà hujusmodi novem dies non redierint, pœna quæ sequitur imponatur, videlicet quod à porta regulari, parlatorio, seu alio loco decenti per claustrum, cum Magistro novitiorum, vel alio ad hoc deputato ad Capitulum veniant, camisiam, femoralia, & calligas tantùm habentes, superpelliceum in brachiis, ac ferulam seu virgam in manibus suis ferentes, cum quibus in dicto Capitulo venia priùs recepta, & recognita culpa sua, coram omnibus verbentur, & nihilominùs alia pœnitentia sine pœna pro qualitate demeriti imponatur eisdem secundùm arbitrium imponentis. Quòd si sine scandalo hujusmodi pœna imponi non posset, in pœnam aliam secundùm sui Prælati arbitrium, de proborum & seniorum Conventus consilio commutetur, quam in dicti Conventus præsentia facere teneantur, proviso attentiùs, quòd mensuram peccati correctionis inflictio non excedat. Simili quoque vel alia condigna pœna puniantur Canonici in Prioratibus seu administrationibus aliis externis assignati, qui sine licentia Priorum seu administratorum eorumdem, de ipsis prioratibus seu administrationibus recedentes fuerint evagati, vel in termino non redierint assignato. Si autem de dictis prioratibus seu administrationibus ad claustrum seu Prælatum suum à suis Prioribus seu administratoribus, licentia non petita, vel petita & non obtenta veniunt, eidem Prælato seu Superiori suo causam sui adventus statim exponant, qui Prælatus seu Superior an causa hujusmodi rationabilis & vera fuerit arbitretur, & si causam rationabilem seu falsam esse repererit, vel si hujusmodi venientes nullam causam ei exposuerint, aut licentiam non petierint, per Prælatum aut Superiorem, prout eis visum fuerit expediens puniatur. Nullus quoque Canonicus pernoctaturus extra Ecclesiam, Monasterium, vel alium locum suum abire sine Breviario permittatur, in quo pensum servitutis suæ dicendo horas Canonicas possit solvere Creatori.

Alienatio prohibetur absque licentia Apostolica.

§. 42. Perpetuo prohibemus edicto, ne Civitas, Castrum, Villa, vel Feudum notabile, aut jurisdictio alicujus ipsorum, vel Grangia seu locus, territorium, sive magnus possessionum vel terrarum numerus, vendi vel etiam principaliter & expresse obligari, vel Monasterium, seu Prioratus, aut Ecclesia religionis præfatæ in alium transferri valeant per quoscumque etiam in casu aliàs à jure concesso, absque licentia Sedis Apostolicæ speciali, omnem venditionem, obligationem, & translationem de præmissis, & contra hæc factam irritam decernendo, ac nihilominùs quilibet Capitulis provincialibus Præsidentium ac Visitatorum, alienationes hujusmodi easdem, ac consentientes eisdem Sedi Apostolicæ, si exempti fuerint, alioquin Ordinariis seu Diœcesanis ipsorum intimare per scripturam authenticam, vel literas eorum sigillis munitas, quàm citiùs commodè poterunt, teneantur.

Ficti contractus prohibentur.

§. 43. Multis fraudibus atque dolis, quæ per nonnullos religionis ejusdem, & in damnum & præjudicium Ecclesiarum, Prioratuum, & aliorum locorum prout experientia docuit committuntur, opportunis obviare remediis quantum cum Deo possu-

mus

mus salubriter cupientes, hoc consulto edicto prohibemus, ne Abbates, Præpositi, ac Priores, vel quivis administratores, & alii Canonici seu conversi religionis ejusdem, prætextu religionum, vel negociorum quæ gerunt, fraudulentos vel dolosos aut simulatos vel fictos contractus inire, vel mutua simulata vel ficta suscipere, sive proprio, sive fidejussorio, vel quovis alio nomine alieno, neve etiam confiteri in instrumentis publicis, vel authenticis aliisve scripturis, se à patre, fratre, nepote, vel consanguineo, seu quolibet alio conjuncto, affine, familiari, servitio, amico, seu mercatore recepisse mutuò, vel aliàs, pecuniam, pannos, bladum, vinum, equos, boves, sive animalia alia, vel res, seu alia bona, eaque in utilitatem locorum quibus præsident, vel administrationum quas gerunt fuisse conversa, neque tamen pro se, seu locis eorum neque pro administrationibus suis ipsa receperint, quoquomodo præsumant. Similiter etiam prohibemus, ne fingant seu ponant, vel scribant se fore Principales debitores, neve ut tales se obligent, ubi re vera non principales sed fidejussores existunt, neve in talibus contractibus, ut præfertur simulatè conceptis, se ac alios suo nomine, locaque ipsa, possessiones, redditus, proventus, bona & jura locorum obligent, vel submittant, neque in fraudem seu dolose confiteantur, vel alios præsertim debitores eorum faciant confiteri seu etiam obligari, vel super iis instrumenta, vel authenticas seu aliàs scripturas in fraudem confici, continentia quòd jura, redditus, possessiones, animalia, blada, pecuniam, seu alia bona ad ipsos, vel Monasteria, seu quævis alia bona ipsius religionis pertinentia seu debita, fuerunt, sunt, vel esse debent, patris, matris, seu fratris eorum, vel aliarum personarum prædictarum, & ad ipsas personas pertinere vel debita eis fore, vel alios quoscumque contractus similes fraudulenter, & dolose confici faciant, vel fieri procurent, per quos Ecclesiæ, Monasteria, & alia loca religionis ipsius quibus præsunt, ac jura redditus, & possessiones, seu alia loca ipsorum damnificari, gravi, obligari, vel aliàs impediri, seu deperiri valeant quovis modo. Nos autem omnes prænominatos, in grave & enorme præjudicium administrationum suarum talia committentes, vel fieri facientes, aut eis consentientes, præter alias pœnas juris (nisi infrà duorum mensium spacium à tempore contractus seu commissi hujusmodi numerandum) ea quantum eis possibile fuerit tolli fecerint, & Ecclesias, Monasteria, Prioratus, administrationes, & loca prædicta reddiderint seu reddi fecerint indemnia, seu à talibus dispendiis liberarint, excommunicationis sententiæ eo ipso decernimus subjacere. Quòd si forte præmissa effectualiter non potuerint revocare, teneantur infrà alios duos menses, illos duos immediatè sequentes, et suis Superioribus revelare, quòd si non fecerint, sententiam excommunicationis incurrant, & aliàs pro dictis excessibus debitè puniantur, taliter quòd cedat cæteris in exemplum. Possint autem Præsidentes ac Visitatores in Provincialibus Capitulis deputati, & eorum quilibet, Abbates aliosque quoscumque Prælatos ac administratores, non habentes Superiores religionis ejusdem, qui hujusmodi sententiam excommunicationis incurrerint, satisfactione præmissa absolvere, & secum super irregularitate, si per simplicitatem & juris ignorantiam (non tamen in contemptum clavium) divina celebraverint, vel se ingesserint eisdem, inde contracta misericorditer dispensare, cæteros verò consimiliter absolvere, & cum eis in similibus casibus dispensare valeant immediati Superiores eorum.

Mutua quomodo recipienda.

§. 44. Monasteriorum, & locorum religionis ejusdem dispendiis quæ ex mutuorum contractu plerumque proveniunt, præcavere consultiùs intendentes, statuimus, quòd Abbas, Præpositus, Prior, seu quivis alius (etiam Apostolicæ Sedis Notarius) religionis ejusdem, quum per ipsum fuerit mutuum suscipiendum, ultra summam communi providentia per annale Capitulum seu majorem partem ipsius taxandam, infrascriptam solemnitatem observet, videlicet ut quilibet de prædictis Superiorem ejusdem religionis non habens, qui habebit recipere mutuum supradictum, tractatum ad minus & consilium duorum dierum non continuatorum, seu interpellatorum, cum Capitulo seu Conventu suo diligentem habeat, & maturum. Et nihilominùs de consensu sui Capituli vel Conventus, mutuum hujusmodi recipiatur ab eo. In Monasterio verò, Prioratu, & administratione, conventuali vel non conventuali Superiorem immediatum in eadem religione habente; in conventuali videlicet cum Conventu ipsius, in non conventuali, cum Conventu Superioris Ecclesiæ Monasterii sive loci, tractatus hujusmodi habeatur. Et nihilominùs in utroque licentia seu auctoritas interveniat dicti superioris quocumque nomine censeatur, eo plenè certificato inquantum commodè fieri poterit, de omnibus quæ intervenire debent in tractatu præfato, in quo quidem agatur, & clarè liqueat, ob quam causam cujusvè summæ, & si fieri potest, à quibus creditoribus, & sub quibus conditionibus, & obligationibus, quibusve terminis solvendum suscipiatur mutuum sæpedictum, de iis nihilominùs authentica conficienda scriptura, in qua ea omnia, ac nomina illorum, qui interfuerint in tractatu, ac etiam consentientium, & auctorizantium exprimantur, & ipsorum auctorizantium sigilla scripturæ hujusmodi apponantur. Prohibemus insuper, ne prætextu alicujus procuræ generalis, etiam si contineatur in ea, quòd procuratur mutuum possit recipere, aut obligare Ecclesiam Monasterium, vel alium locum, mutuum recipere valeat Ecclesia, Monasterium, vel locus alius obligari, nisi priùs prædicta omnia fuerint observata. Volumus autem, quòd pecunia quæ taliter, ut præmittitur mutuò recipietur, non remaneat in solius Antistitis, seu Abbatis, vel Prioris, aut alterius administratoris hujusmodi contractum ineuntis principaliter potestate, sed si commodè fieri potest, tradatur tribus, seu pluribus aut paucioribus viris, prout expediens videbitur providis, & discretis, qui dictum mutuum ad illas utilitates seu necessitates convertant, ob quas noscitur fuisse contractum, qui super hoc fideliter exequendo juramenti vinculo adstringantur, districtiùs inhibentes, ne eorum quæ debentur Ecclesiis, Monasteriis, seu locis aliis religionis ejusdem, remissio fraudulosa, & notabiliter damnosa à quoque valeat attentari. Permittimus tamen, quòd si Antistes, vel Abbas, aut alii quicumque administratores religionis ejusdem, à locis aliis dictæ religionis quibus subsunt sint multum remoti, & casus aliquis evidenter utilis seu necessarius occurrat, cui succurri non valeat, nisi ultra dictam summam communi providentia taxatam mutuum contrahatur, licitum sit eisdem absque solemnitate hujusmodi, & pœnis infrascriptis, ut tali casu valeat provideri, tantam absque fraude qualibet summam recipere mutuò, quanta necessaria fuerit pro casu præfato. Recipientes autem mutuum in casu hujusmodi, si Superiores ejusdem religionis non habuerint in Conventibus propriis, si verò Superiores tales habuerint, eisdem Superioribus, & nihilominùs suis Conventibus, si Conventum habeant infrà octo dies postquam eorum præsentiam habere commodè poterunt, id exponere, & de iis qui in ipso contractu intervenerunt eos certiores reddere teneantur, & conficiantur inde scriptura, si ipsis Superioribus, vel Conventibus visum fuerit expedire. Prælatus autem, seu quivis administrator, qui semel recepit, sive particulariter sive simul, summam prædictam, communi providentia (ut præmittitur) prætaxatam, quodcumque mutuum recipiat ultra eam, nisi esset modicum, quòd tamen quartam partem ejusdem summæ non excedat, teneantur sub infrascriptis pœnis solemnitatem secundam plenariè observare. Quòd si Abbas, Præpositus, Prior, vel administrator alius dictæ religionis quocumque nomine censeatur, contra præmissa faciens, mutuum ultra dictam summam communi providentia taxatam absque dicta solemnitate recipiendo, locum sibi commissum, aut jura, redditus, seu possessiones ipsius

expresse

expresse obligaverit, vel literas, vel instrumenta concessionis, vel recognitionis super hoc concesserit, seu aliàs submiserit (nisi infrà sex menses immediatè sequentes, obligationes & submissiones hujusmodi cessare fecerit) sit ei extunc donec ea compleverit Ecclesiæ interdictus ingressus, & insuper Præpositi, Priores, & alii administratores superiorem ejusdem religionis, non tamen Conventum, habentes, si præfatum interdictum per alios sex menses, præfatos sex immediatè sequentes pertinaciter substinuerint, sint extunc à suis administrationibus suspensi, donec obligationes prædictæ tollantur, & eorum administrationes redditæ fuerint indemnes. Suspensione autem hujusmodi durante, Superiores immediati taliter suspensorum administrationes eorum recipiant, easque per se vel alios fideliter gerere, & indemnes pro posse reddere studeant, ac nihilominùs suspensos eosdem aliter punire, prout culpæ qualitas exegerit, non omittant. Si quis autem taliter suspensorum Superioribus ipsis in prædictis de facto contradicere præsumpserit, & in contradictione hujusmodi per octo dies pertinaciter perseveraverit, excommunicationis incurrat sententiam ipso facto, quam si substinuerit pertinaci animo per sex menses, dignitate, officio, administratione, seu beneficio per eum obtenta seu obtento privetur.

Locationes quæ damnati sint.

§. 45. Quoniam ex minus provida locatione locorum religionis ejusdem, seu concessione ipsorum ad firmam, proventuum locorum ipsorum plurima pertulit hactenus dicta religio detrimenta, salubri prohibemus edicto, ne Abbates, Priores, Præpositi, aut cæteri administratores religionis ipsius, sine causa necessaria, vel utili, loca suæ administrationi commissa, vel proventus ipsorum locorum, ad firmam tradere, seu locare præsumant. Quòd si ex causa hujusmodi id facere voluerint, & Capitulum seu Conventum habuerint, non tamen Superiorem religionis ejusdem, debeant cum eodem Capitulo, seu Conventu præmittere tractatum de causa hujusmodi, & de quantitate pretii, & sub quibus obligationibus, & de persona illius cui firma, seu obligatio hujusmodi fuerit facienda, ipsasque facere cum consilio ipsius Capituli, seu Conventus, vel majoris partis ejusdem. Si verò Capitulum, seu Conventum proprium, & nihilominùs Superiorem ejusdem religionis habuerint, non solùm cum ipso Capitulo seu Conventu, sed etiam cum eodem Superiore dictum tractatum præhabeant, & cum consilio Capituli, seu Conventus ipsorum, vel majoris partis, ac de dicti Superioris licentia, & non aliter ad procedant. Si autem Priores, vel Præpositi, aut alii administratores extiterint, non habentes Conventum, sed Antistitem, Abbatem, vel alium Superiorem religionis ejusdem, tractatum prædictum cum eodem Superiore præmittant, & cum ipsius licentia, & non aliter faciant firmam, seu locationem præfatam. Per hoc autem non intendimus prohibere, quò minus redditus, & proventus administrationum suarum locare, seu vendere valeant absque solemnitate præmissa ad tempus modicum, juxta morem in regione in qua erunt solitum observari, statutis Ecclesiarum, Monasteriorum, vel aliorum locorum religionis ejusdem (si qua super hoc fuerint) rationabilibus observatis. Si tamen ex hujusmodi locatione, seu venditione proventuum ad tempus modicum, ut præmittitur faciendis, contingeret infrà unum annum recipi pecuniam, vel aliud quodcumque pretium proventuum rei locatæ unius anni excedens, tunc solemnitates præmissas volumus observari. Simili modo etiam prohibemus, ne aliquo casu, firmæ seu locationes, seu venditiones hujusmodi fiant per eosdem personis suspectis, neve quibusvis firmariis, seu conductoribus, sive emptoribus liber orginalis censuum, aut instrumenta, seu monumenta originalia super juribus Ecclesiarum, vel administrationum confecta tradantur, neve jurisdictiones per se, seu Civitates, vel Villæ, vel insignia loca seu Castra, vel Fortalicia locentur, seu ad firmam tradantur, sive sub locatione, vel firma includantur. Redditus tamen seu proventus Civitatum dicti Ordinis, Villarum, locorum, Castrorum, & Fortaliciorum hujusmodi, prout superiùs præmittitur, vendi valeant seu locari. Ubi autem occasione firmarum, aut locationum, seu venditionum hujusmodi continget personas, vel bona Ecclesiastica ipsius religionis obligari, vel submitti, obligationes & submissiones hujusmodi fieri volumus Ecclesiasticæ jurisdictioni, & coërctioni dumtaxat, & per Ecclesiasticam jurisdictionem, & coërctionem executioni mandari. Firmas autem seu locationes aut venditiones prædictas, locorumque traditiones contra præmissa factas, instrumenta quoque & quælibet documenta, super eis confecta, justitia carere decernimus, & nullius existere firmitatis. Et nihilominùs Abbates, Priores, Præpositi, & cæteri administratores superiorem religionis ejusdem non habentes, qui contrafecerint per Præsidentes Capitulis, vel per Visitatores deputandos eis corrigantur. Cæteri verò per Antistites, Abbates seu alios immediatos superiores eorum, si eis visum fuerit, in quinta parte pretii locationis, sive firmæ, fabricæ seu in ornamentis Ecclesiæ, Monasterii sive loci cui immediatè suberunt, applicanda, & aliàs debitè puniantur.

Registra, & archivia conficiantur.

§. 46. Ut Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum locorum religionis ejusdem, bona, & jura salubriter conserventur, statuimus quòd Præsidentes Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, Prioratibus, & administrationibus aliis quibuscumque dictæ religionis, quamprimum commodè poterunt, conficiant seu confici faciant registra, in quibus possessiones, census, jura, & cætera bona immobilia quæcumque & qualitercumque fuerint, ad eorum administrationes spectantia, sigillatim & specificè describantur. Fiant etiam per eosdem registra de ornamentis Ecclesiasticis, vasis, lectis, animalibus, & aliis rebus mobilibus, & se moventibus pro agricultura, & alia instructione locorum necessariis, vel utilibus, & hujusmodi registra, in locis subjectis aliis superioribus religionis ejusdem duplicentur; quorum unum in loco superiori, & reliquum in subjecto serventur. Visitatores quoque in provincialibus Capitulis deputati, cùm visitabunt loca suæ visitationi commissa, Prælati etiam & alii Superiores cùm fuerit opportunum, diligenter inquirant, an res & bona prædicta, necessaria pro instructione locorum teneantur in locis eisdem, & provideant quòd perpetuò teneantur in eis, aliterque reperta faciant emendari, & secundùm quod culpa exegerit puniant delinquentes. Insuper Præsidentes præfati, cùm possessiones administrationum suarum fuerint assecuti, inventaria, de bonis mobilibus, & se moventibus repertis in administrationibus ipsis conficiant. Hi verò qui habent Superiores religionis ejusdem, hujusmodi inventaria faciant duplicata, quorum unum in loco subjecto servetur, & superiori reliquum assignetur, ut per ea in quo statu administrationes ipsas receperint, valeat apparere. Fiant autem hujusmodi inventaria & registra per tabellionem, vel saltem in aliarum publicarum præsentia personarum. Adjicimus etiam, quòd Præsidentes Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, & locis aliis dictæ religionis, qui bona mobilia, Prioratuum, administrationum, & beneficiorum quorumlibet religionis ejusdem, sibi subjectorum vacantium in eis, tempore hujusmodi vacationis inventa, seu illa durante obvenientia ex privilegio, vel consuetudine, seu alia causa rationabili ad se asserunt pertinere, vasa vestimenta, seu alia ornamenta divino cultui deputata, animalia etiam tàm pro agricultura, quàm pro aliis ipsorum locorum necessitatibus teneri inibi consueta, vasa vinaria, & coquinaria, lectos etiam, & alia suppellectilia necessaria seu vasa (nisi fortè aurea vel argentea fuerint) nullatenùs occupare, vel exinde asportare præsumant. In apprehendendis quoque bonis aliis constitutionem fœlicis record. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri super hoc editam, quæ incipit, Præsenti, diligenter observent. Qui verò secus fecerint, juxta qualitatem delinquentium personarum pœnas incurrant,

quæ

quæ per constitutionem eamdem ejus transgressoribus imponuntur.

Alimentorum præstationes non differantur.

§. 47. Quum sit rationi consonum illos non debere onera recusare, qui rerum commoda complectuntur, statuimus, quòd Antistites, Abbates, Præpositi, Archidiaconi, Priores, & administratores cæteri religionis præfatæ, qui census, redditus, pensiones, seu quæcumque similia debent vel debebunt in posterùm pro alimentis quotidianis, vel pro vestiariis in Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, Præposituris, Prioratibus, officiis, & administrationibus, seu aliis locis religionis ejusdem, sive in blado, vino, carnibus, oleo, piscibus, pecunia, seu rebus aliis quibuscumque consistant, illa eis in terminis consuetis, vel præfixis seu in antea præfigendis integrè solvere non omittant. Quòd si Priores, Præpositi, Archidiaconi, ac cæteri administratiores ejusdem religionis, ea in ipsis terminis, vel saltem infrà mensem non solverint, requisiti, quantum ascendit quarta pars illius debiti, ultra ipsum debitum nomine pœnæ solvere teneantur. Et si infrà alium mensem immediatè sequentem non solverint, tàm pœnam quàm etiam ipsum debitum Principale, eo ipso sint (donec de prædictis fuerit integraliter satisfactum) à temporalium administratione suspensi, & Prælatus durante suspensione prædicta, ministret per alium temporalia beneficia illius qui suspensionem incurrerit supradictam, & satisfaciat de prædictis. Antistites verò si post lapsum terminum requisiti infrà duorum mensium spacium, à die requisitionis hujusmodi computandum, satisfacere contempserint, pœnam tertiæ partis debiti incurrant irremissibiliter eo ipso. Abbates autem, & alii Prælati religionis ejusdem, si post requisitionem consimilem infrà mensem satisfacere contempserint, incurrant pœnam consimilem ipso facto. Et si Abbates, & alii Prælati hujusmodi, per alium mensem sequentem solvere non curaverint, à stallo chori, & loco Capituli deputatis eisdem, sint ipso facto, & tamdiu remaneant suspensi, donec integraliter de debito, & pœna satisfecerint memoratis, nulla remissione profutura eisdem. In prædictis tamen casibus de Principali debito satisfacto Antistes, Abbati, & alii Prælati liberè, inferiores verò de suorum licentia Prælatorum, remittere valeant pœnas præfatas ab aliis quàm à præfatis Antistitibus, Abbatibus, & Prælatis sibi debitas pro prædictis. Institutionibus regularibus inhærentes, statuimus, ut Canonici in Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis sive locis aliis Collegiatis, seu Conventualibus d. religionis constituti, consuetudine seu usu (quinimò abusu) contrario non obstante in refectorio comedant in communi, nisi in casibus in quibus & prout eisdem licitum est, seu permissum extra refectorium comedere, secundùm regularia & canonica instituta, proviso quòd illi quibus incumbit onus providendi de victu Canonicis eisdem provideant sufficienter & decenter, non in pecunia, sed in victualibus, prout cuilibet opus erit: de qua sufficientia & decentia victualium, tractetur, & si expedierit ordinetur in Capitulo annali. Decernentes, quòd si qui redditus, vel pensiones alicui ex Canonicis singulariter hactenus pro victualibus fuerint assignati, nullatenus dimittantur eidem. Nos n. assignationes hujusmodi revocamus, & pro revocatis haberi volumus, & eas fieri deinceps prohibemus. Illi quoque quibus incumbit onus de vestimentis, calceamentis, & aliis corporis indumentis necessariis dictis Canonicis providendi, eisdem provideant sufficienter, & decenter, & tempore congruo juxta suppetentiam facultatum, & conditionem seu qualitatem regionis: & illud quod dandum erit singulis, pro vestimentis, & aliis prædictis, ordinent & taxent si opus fuerit in annali Capitulo memorato. Ad hæc subjungimus, quòd illi qui prædicta administrare tenentur, ad ea omni excusatione cessante ut præmittitur ministranda per Superiores suos, aut in defectum eorum, per Visitatores vel Præsidentes in Capitulo provinciali deputatos, & eorum quemlibet compellantur. Nec audiantur, si dicant Privilegium, statutum, ordinationem, vel consuetudinem contraria se habere, aut pro suis personis, eorumque statu personarum, & officiorum decentia substentandis, se asserant indigere, nulla quoque super hoc appellatio nullave supplicatio eis prosit. Et si tertiò moniti per aliqua dierum competentia intervalla momentis arbitrio relinquenda, præmissis efficaciter parere contempserint, removeantur à suis administrationibus vel officiis, ipsaque aliis personis idoneis prædicta complere valentibus committantur. Abbates verò, Præpositi, Priores ac cæteri, etiam Apostolicæ Sedis Notarii non habentes Superiores religionis ejusdem, vel habentes, si præsint Collegiis, seu Conventibus, qui de prædictis providere teneantur, non habentes quidem Superiores, à Præsidentibus ac Visitatoribus, & eorum quolibet, cæteri verò tàm ab eisdem, quàm etiam à dictis suis Superioribus per censuram Ecclesiasticam aliisque remediis ad hoc congruentibus ad id omninò cogantur, eisdem Superioribus nisi suos subditos; necnon dictis Præsidentibus ac Visitatoribus, nisi Abbates, Priores, & alios supradictos efficaciter ad præmissa compulerint: in Capitulis provincialibus graviter arguendis, & taliter corrigendis, quòd cedat cæteris in exemplum. Cæterùm, si redditus, & proventus dignitatum, officiorum, seu administrationum quibus onus prædictum incumbit, aut dicta victualia, vestimenta, seu alia pro victu seu vestitu necessariò Canonicis ministrando non suffecerint, possit Prælatus in suo annali Capitulo, cum consilio & assensu ejusdem Capituli, vel majoris partis ipsius, auctoritate Apostolica Prioratibus, administrationibus, & aliis beneficiis per Canonicos dictæ religionis soliti gubernari, quibus eorum supportatis oneribus ad hoc suffecerint facultates (vocatis tamen ad hoc Prioribus, vel administratoribus, & aliis beneficiatis, qui eisdem præfuerint) pensiones perpetuas imponere, pro sufficienti supplemento defectus victualium, & vestimentorum, & aliorum necessariorum, pro habitu corporis dumtaxat, quas quidem pensiones extunc, tàm illi qui eisdem Prioratibus, administrationibus, & beneficiis aliis, tempore hujusmodi impositionis præfuerint, quàm successores eorum solvere teneantur.

Esus carnium quando prohibitus.

§. 48. Ut salutis Auctori potiùs serviatur, statuimus quòd universi Canonici religionis præfata, ab esu carnium diebus ...... Sabbati, & per totum Adventum Domini studeant abstinere, non obstantibus statutis, vel contrariis quibuscumque. Super abstinentia verò ab esu hujusmodi carnium in quarta feria, & Septuagesima, Prælati seu alii ad quos spectaverit, consuetudines & statuta, antiqua & nova, honesta, & rationabilia suorum locorum servent, & faciant observari. Illis tamen qui ad majorem abstinentiam sunt adstricti, per hoc esum carnium non intendimus indulgere.

Accubitus fiat in dormitoriis & .

§. 49. Rursus præcipimus, quòd Canonici religionis ejusdem residentes in claustris, omnes simul, vel si multitudo eorum non finit, saltem quantoplures ex ipsis commodè poterunt, in uno domo dormiant & quiescant, justa regularia instituta Canonica, non habentes separatas cameras sive cellas, exceptis iis qui propter senectutem, vel valetudines corporales, aut propter administrationes seu officia quæ gesserint, vel ex aliis causis juxta dispositionem sui Superioris rationabiliter excusantur. Statuimus etiam quòd in dormitoriis cellas non habentibus, cellæ de cætero nullæ fiant. Permittimus tamen, quòd in eis ubi sunt cellæ jam factæ, remaneant; sed à parte anteriori debeant aperiri, ita quòd à transeuntibus, hi qui intra fuerint conspici valeant & videri, & quòd per Prælatos locorum infrà sex menses à tempore quo præsentes constitutiones fuerint publicatæ, vel ipsis negligentibus, seu non valentibus, per Visitatores in provincialibus Capitulis deputatos, in prima visitatione quam impenderint, omnes tales cellæ ab anteriori parte debeant aperiri, & si super hoc fuerint aliqui resistentes, vel impedimentum præstantes, seu præstari procurantes, vel ad id dantes

auxilium, consilium, vel favorem, publicè vel occultè, vel hujusmodi cellas de novo facere præsumentes, excommunicationis incurrant sententiam ipso facto, quos etiam ipsi Prælati, & Visitatores præfati, per alia juris, & ipsius religionis remedia, valeant super his auctoritate Apostolica coërcere. Ab hujusmodi autem excommunicatione si ipsam incurrerint, possint absolvi per Visitatores præfatos, vel per Prælatos immediatos eorum, & cum eis super irregularitate, si quam forsan contraxerint, per simplicitatem & juris ignorantiam (non tamen in contemptum clavium) celebrando divina, vel se ingerendo eisdem, per eosdem valeant dispensari.

Privilegia, & mobilia non transferenda.

§. 50. Religionis ejusdem consulere commodis, & præcavere dispendiis cupientes, statuimus ut si quis Ecclesiæ Cathedrali, Monasterio, Prioratui, Præposituræ, seu administrationi cujus dictæ religionis Præsidens, aut simplex Canonicus, seu conversus religionis ejusdem Privilegia, literas, vel instrumenta concessa, seu confecta super libertatibus, possessionibus, rebus, seu juribus eorumdem, aut vasa aurea, seu argentea divino cultui dedicata, necnon reliquias, ornamenta Ecclesiastica, libros aut res alias notabiles vel pretiosas ipsorum, extra Ecclesiam Monasterium, Prioratum, seu administrationem hujusmodi, in damnum ipsorum, apud suos consanguineos vel propinquos, seu quoscumque alios fraudulenter transportare, seu tenere præsumpserit (nisi infrà duorum mensium spacium, prout possibile fuerit ei, ad loca ipsa reduxerit, vel eadem loca, seu administrationes infrà idem spacium indemnia reddiderit) extunc possidens ipsa, tamdiu donec præmissa, ut præfertur emendaverit, ab administratione temporalium sit suspensus, simplex verò Canonicus, vel conversus, ad beneficia seu officia quælibet religionis ipsius obtinenda, sit eo ipso tamdiu inhabilis quousque per immediatum Superiorem ipsius, satisfactione præmissa, cum eis fuerit misericorditer dispensatum. Et si Præsidenti ejusdem, qui tamen Antistes non fuerit, culpa extiterit manifesta per Præsidentes in Provinciali Capitulo, seu Visitatores per idem Capitulum deputatos pœnæ graviori subdantur.

Missarum celebratio injungitur.

§. 51. Hortamur Præpositos, Priores, & Administratores, singulosque Canonicos dictæ religionis in sacerdotio constitutos, in Ecclesiis, Monasteriis, & aliis eorum locis Conventualibus residentes, ut (si non frequentiùs) saltem bis in septimana, residentes autem in Prioratibus, vel aliis locis in Conventualibus, saltem semel in hebdomado, in Scholis verò vel alibi commorantes, infrà quindecim dies saltem semel, salva honestate, & debita devotione Missas studeant celebrare.

Et Eucharistiæ susceptio.

§. 52. Alii verò Canonici non sacerdotes ubilibet constituti, in qualibet quindena saltem semel confiteantur, & quolibet mense reverenter suscipiant Eucharistiæ Sacramentum, nisi fortè de proprii Confessoris consilio, ob aliquam rationabilem causam, ad tempus ab ejus perceptione eorum aliquis duxerit abstinendum. Per hoc autem, statutis, consuetudinibus, ordinationibus, seu observantiis Ecclesiarum, Monasteriorum, seu locorum prædictorum, quibus frequentiùs pro certis diebus confiteri, communicare, vel celebrare debeant, vel sæpiùs celebrando locorum onera supportare, in aliquo non intendimus derogare: adjicientes quòd Abbates, Præpositi, seu Priores cæteri locis Conventualibus Præsidentes, die qualibet, rationabili causa cessante: Missam celebrent, vel audiant, & nihilominùs in solemnibus festis, in suis Monasteriis sive locis Missas solemnes studeant celebrare.

Divinorum officiorum recitatio.

§. 53. Hortamur etiam quòd in Ecclesiis, Monasteriis, sive locis aliis Conventualibus, cum modestia, humiliter, & devotè, Horis nocturnis & diurnis, ad divina officia universi & singuli Canonici studeant convenire; ipsaque non transcurrendo, aut syncopando, sed tractim & distinctè, psallant & celebrent, ac devotè. Sanè in Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, & locis aliis Conventualibus religionis ejusdem, Missa major per Canonicum celebretur. Et si inibi, magnus & ad hoc sufficientes fuerit Canonicorum numerus, in officiis Diaconatus, & Subdiaconatus ministrent hujusmodi celebranti, & qui hebdomadarius fuerit Missæ majoris, cessante impedimento legitimo, horas Canonicas incipiat, & collectas orationes dicant. Transgressores verò præmissorum debitæ subjaceant disciplinæ.

Reliquiarum &c. conservatio.

§. 54. Denique soliciti sint Antistites, Abbates, Præpositi, Priores, Sacristæ, & administratores alii religionis præfatæ quocumque nomine censeantur, quibus incumbit Ecclesias, Oratorio, Altaria, reliquias, vasa, corporalia, vestimenta, & alia ornamenta Ecclesiastica, munda, & nitida conservare, & facere ab aliis conservari, de breviariis quoque, missalibus, aliisque libris, & vestimentis, ac ornamentis quibuslibet necessariis, juxta facultates, & exigentiam locorum suorum, Ecclesiis, & locis eisdem omninò provideant, seu faciant provideri: quòd si præmissa pro posse adimplere neglexerint, ad ea complenda competentibus remediis compellantur, & si opus fuerit pars proventuum beneficiorum eorum per Superiores recipiatur eosdem, & in prædictorum provisionem per aliquem idoneum convertatur.

Fori usus damnatur.

§. 55. In favorem religionis præfatæ prohibemus, ne Antistites, & alii Ecclesiastici Judices, trahant professores religionis ejusdem in causis criminalibus ad eorum consistorium, seu judiciale tribunal, ubi causæ communiter audiuntur; sed alibi audiant dictas causas; nisi fortè criminis manifesti enormitas aliud suaserit faciendum.

Venationumque.

§. 56. Porrò à venationibus, & aucupationibus Canonici dictæ religionis obstineant, nec eis interesse, aut canes ad opus venandi, vel aves venaticas per se, vel alios tenere præsumant, nec à familiaribus secum morantibus teneri permittant; nisi saltus, vivaria, vel garenas propria, vel jus venandi in alienis haberent, quo casu hoc eis permittitur, dum tamen infrà Monasterium seu domos quas inhabitant, aut eorum clausuras, venaticos canes non teneant, nec venationi præsentiam exhibeant personalem. Siqui verò eorum venationi, aut aucupationi, clamosæ, vel aliàs, cum canibus, vel avibus ex proposito interfuerint; siquidem Abbas fuerit, vel Prior seu Præpositus aut Apostolicæ Sedis Notarius quicumque non habens superiorem ejusdem religionis, per annum se noverit à beneficiorum collatione suspensum, quo casu jus collationis hujusmodi, eo modo quo sibi competebat, ad Priorem claustralem, cum consilio & assensu Conventus, vel majoris partis ipsius durante suspensione hujusmodi devolvatur. Si verò alius fuerit, ab administratione quam obtinet, sit per annum suspensus: quòd si nullam administrationem habet, eo ipso per annum reddatur inhabilis ad administrationem, seu aliud Ecclesiasticum beneficium obtinendum.

Armorum retentio prohibetur.

§. 57. Dicti quoque Canonici, infrà septa suarum Ecclesiarum seu Monasteriorum, arma nullatenùs teneant sive suorum licentia Prælatorum. Tenentes verò absque dicta licentia, per Superiorem suum taliter puniantur, quòd ipsorum pœna cedat aliis in exemplum. Super inhabilitate tamen & suspensione prædictis, Præsidentes & eorum quilibet cum Prælatis, & Prælati cum eorum subditis possint, si eis expediens visum fuerit dispensare, injuncta transgressoribus pœnitentia salutari.

Accusationes quæ repiendæ.

§. 58. Quia nonnulli Canonici dictæ religionis contra Prælatos, vel Superiores suos frequenter multa proponunt, non ut omnia per eos proposita probent, quia nec facere possent, sed ut infament, omnibus, & probatis forsan illorum aliquibus, finem consequantur optatum, districtiùs inhibemus, ne quivis Canonicus religionis ejusdem contra suum Prælatum vel Superiorem, super crimine vel criminibus deinceps quomodolibet admittatur, nisi priùs se obligaverit ad pœnam congruam, si in probatione propositorum, vel alicujus ipsorum defecerit, per eum irremissibiliter subeundam.

§. 59. Si

Reparatio locorum præcipitur.

§. 59. Si aliqua Ecclesia Cathedralis, Monasterium, seu alius locus religionis ejusdem, in religione vel regulari observantia adeò sint collapsa, quòd per Antistitem, Abbatem vel alium Prælatum, seu administratorem, vel Canonicos proprios verisimiliter nequeant reparari, statuimus quòd per Præsidentes provinciales, & quemlibet eorumdem, ad requisitionem seu relationem Visitatorum; prout eidem Capitulo super hoc consulendo videbitur expedire, vel sine consulatione hujusmodi, si ex dilatione consulendi dictum Capitulum periculum immineret, auctoritate Apostolica de alia Ecclesia, Monasterio seu loco; in qua seu quo ejusdem religionis noscitur observantia reflorere, Canonici assumantur idonei, & ad dictam Ecclesiam, Monasterium sive locum collapsam seu collapsum mittantur, ut ibidem quamdiu expediens fuerit morentur, per quos Ecclesia, Monasterium seu locus hujusmodi reparetur. Illi verò Canonici, ob quorum culpam ejusdem Ecclesiæ, Monasterii sive loci hujusmodi lapsus seu deformatio noscitur contigisse, in Ecclesia seu Monasterio vel loco de qua vel quo assumpti fuerint ij, qui ad Ecclesiam vel Monasterium seu locum collapsam seu collapsum, ut præmittitur transmittentur, vel in loco alio in quo eadem religio vigeat, per Præsidentes eosdem & eorum quemlibet, prout expediens fuerit, auctoritate Apostolica collocentur, ubi eorum mores valeant reformari, districtiùs inhibentes ne Monasteria seu alia loca Collegiata, seu Conventualia religionis ejusdem Ecclesiis, Monasteriis seu locis religiosorum quorumcumque alterius habitus uniantur, vel etiam submittantur, sine licentia Sedis Apostolicæ speciali, si secus actum fuerit, decernentes irritum & inane.

Proprietarii damnantur.

§. 60. Licet contra religiosos proprietarios sit provisum per canonicas sanctiones, tamen specialiùs providere volentes contra illos Canonicos & conversos dictæ religionis, qui suæ salutis obliti, contra regulares & canonicas institutiones pecuniam congregant, jura, possessiones, redditus, seu census annuos, & alia bona emunt, seu emi faciunt, aliquando proprio, & sæpè nomine alieno, multis super iis figmentis ahibitis, aliisque tradunt animalia nutrienda & cum augmento vel lucro, sibi vel alteri reddenda eorum nomine, seu pro ipsis, & alios multos contractus diversimodè tamquam negotiatores exercent, nec non appetentes & sectantes lucra turpia, peculium occultant, & illicitè detinent in suarum periculum animarum. Decernimus omnia præmissa (quæ tamen restitutioni non subjaceant aliorum) nedum post obitum, sed etiam in vita Canonicorum & conversorum, fore administrationi, ad quam pertinuerint applicanda, quacumque consuetudine contraria non obstante, quodque nulli Canonico vel converso talia faciendi licentia à quoquam valeat indulgeri, & quòd præfati Canonici & conversi prædicta committentes, & quæcumque religionis ejusdem supradicta retinentes, aut sibi ipsis appropriantes, vel applicationi hujusmodi resistentes, vel impendimentum, publicè vel occultè eidem præstantes, seu præstari procurantes, vel dictum peculium habentes & non revelantes Prælatis propriis, si per eosdem Prælatos specialiter & nominatim moniti, infrà mensem post monitionem hujusmodi immediatè sequentem à prædictis non destiterint, vel peculium non revelaverint, & restituerint si restituendi facultatem habuerint, sint eo ipso inhabiles ad Prioratus officium, administrationes & beneficia quælibet in religione hujusmodi obtinenda. Concedimus tamen quòd cum talibus Canonicis seu conversis, Antistites, Abbates Præpositi & alii Prælati eorum immediati, possint super inhabilitate hujusmodi dispensare, quando eis videbitur expedire; dummodò à prædictis destiterint, & peculium & alia supradicta revelaverint & restituerint, ut præfertur. Teneantur insuper Prælati & superiores præfati, in suis annalibus Capitulis monere generaliter annuatim omnes proprietarios, ut ab omnibus supradictis desistant excessibus, & peculium si quod habent revelent & restituere non postponant.

Conspirationesque.

§. 61. Quum ex conspirationis & conjurationis crimine (si fortè transeat impunitum) multa mala & scandala possint exoriri, statuimus quòd conspiratores & conjuratores, si qui religionis ejusdem de crimine hujusmodi legitimè convicti fuerint vel confessi, præter alias pœnas talibus à jure vel aliquo quovismodo inflictas, eo ipso beneficiis & administrationibus quibuslibet quæ obtinuerint, sint privati: Si verò beneficiati non fuerint, eo ipso reddantur inhabiles ad quævis beneficia, seu administrationes Ecclesiastica quomodolibet obtinenda. Contra conspiratores autem & conjuratores occultos quorum notitia non habetur, per Superiorem aut Visitatores, etiam pœnæ aliæ, prout expedire videbitur, generaliter statuantur. Si verò aliquis de prædictis ad cor reductus, illi vel illis qui tanguntur, ex eis, ipsas patefecerint tali tempore, quòd possint hujusmodi factionibus obviare, dignus absolutione & venia habeatur.

Ejecti & fugitivi puniantur.

§. 62. Ne Canonici religionis præfatæ vagandi occasionem habentes, salutis propriæ detrimentum incurrant, statuimus ut Præsidentes provincialibus Capitulis, necnon Abbates, Præpositi, Priores & alii ad quos id pertinuerit, fugitivos & ejectos de Ordine suo, requirant solicitè annuatim, qui si in Ecclesiis, seu Monasteriis suis recipi poterunt, secundùm Ordinem regularem recipiantur, salva Ordinis disciplina: quòd disciplinati incorrigibiles apparuerint, auctoritate nostra provideant Præsidentes & alii prædicti, ut apud easdem Ecclesias seu Monasteria, in locis competentibus à communi fratrum consortio segregati, ponantur ad agendum pœnitentiam, ibique vitæ necessaria ministrentur eisdem, nec pateat aliis fratribus, aut cuiquam alteri accessus ad eos, nisi priùs à Superiore petita licentia super hoc & obtenta. Si verò hujusmodi fugitivos vel ejectos, inobedientes invenerint eos excommunicent, & tamdiu faciant ab Ecclesiarum prælatis excommunicatos pronunciari publicè, donec ad mandatum ipsorum hmiliter revertantur. Insuper statuimus, quòd Prælati & alii ad quos pertinuerit in ipsa religione correctiones facere regulares, quotiens & quando pro gravioribus culpis debebunt pœnitentias injungere, hoc faciant cum aliquorum proborum consilio, & tractatu præhabito cum eisdem.

Prædicta jurisdictioni Ordinariorum non præjudicent. Jussio illa publicandi in Capitulis.

§. 63. Per præmissa verò jurisdictioni Ordinariorum non intendimus derogare.

§. 64. Ut autem statuta hujusmodi, quæ religionis ejusdem salutem sapiunt & profectum, ad cunctorum professorum ejusdem Ordinis notitiam deducantur, ac inviolabiliter & fideliter observentur ab eis, auctoritate Apostolica præsentium tenore præcipimus, quòd statuta prædicta inprimis provincialibus Capitulis eorumdem, à principio usque ad finem publicè legantur, & solemniter publicentur, eorumque singulæ copiæ, singulis Ecclesiis, Monasteriis, atque locis religionis ejusdem habentibus Capitula, Collegia seu Conventus per Præsidentes dictis Capitulis eorum, sigillata singulis tradantur, & etiam assignentur, expensis tamen Capitulorum seu Conventuum, quibus hujusmodi dandæ fuerint, copiæ, conscribenda, quodque in singulis Ecclesiis, Monasteriis atque locis dicti Ordinis, statuta præfata bis in anno legantur: statutis & consuetudinibus dicti Ordinis & privilegiis quibuscumque, si qua forsan hujusmodi statutis per nos editis obviarent, omni quoad hoc deinceps robore carituris. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. P. A. 5. die 15. Maji.

Dat Avinione, Idibus Maji, Pontificatus nostri Anno quinto.

VII.

Contra eos, qui loco sui, alios supponunt examini pro consequendis beneficiis Ecclesiasticis, seipsosque pro aliis, dicto examini supponentes.

Quoad secundam partem vide ampliorem dispositionem Pauli Quarti infrà in const. 22. Inter cætera ubi notabo.

Edita A. D. 1339.

BENEDICTUS EPISCOPUS; *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Causa hujus prohibitionis.

QUoniam nonnulli, sicut accepimus, honestati nequitiam, & morum saluti, temporalia commoda præferentes, ad subeundum examen, quòd hi, qui ad Ecclesiastica beneficia ex provisionis nostræ gratia fuerint promovendi, in literatura examen subire tenentur, se minùs idoneos sentientes ad illud supponunt alios loco sui, qui se dictorum minùs idoneorum habere nomina & esse de Civitate seu Diœcesi eorumdem, mendaciter confingentes, examen subeunt pro eisdem, sicque præfati minùs idonei, nullum subeuntes examen, per fraudem hujusmodi, beneficia Ecclesiastica consequuntur.

Prohibitio de qua in rub.

§. 1. Nos volentes hujusmodi fraudi pœnis debitis percellendæ salubriter obviare, omnes hujusmodi, qui alios supponunt examini loco sui; necnon eos qui aliorum monitis nominibus hujusmodi examen subeunt pro eisdem, excommunicationis sententiæ ipso facto decernimus subjacere, ac literas nostras per hujusmodi fraudem obtentas, & in posterùm obtinendas, omnesque processus ipsarum prætextu habitos vel habendos, fore cassos, vacuos, irritos & innanes & nullius penitùs existere firmitatis. Prædicti insuper, qui sibi falsa nomina imponentes, pro aliis examen subeunt, ut præfertur, omnibus beneficiis Ecclesiasticis si qua habent, sint eo ipso privati. Si verò nulla beneficia Ecclesiastica obtineant, eo ipso efficiantur inhabiles ad beneficia Ecclesiastica. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 5. die 9. Decemb.

Datum Avinione 19. Decembris, Pontificatus nostri Anno 5.

CLEMENS SEXTUS PONT. CC. ANNO DOMINI MCCCXLII.

Anno 1342.

CLemens VI. Frater Petrus Rogerii Monstrius de Malmonte anteà dictus, Lemovicensis Diœcesis, Gallus, Presbyter Cardinalis SS. Nereri, & Achillei tituli Fasciolæ, Creatus Avenione Nonis Maji, anno 1342. Coronatus 14. Kalend. Julii eodem anno. Vixit annos 10. menses 7. creavit Cardinales 27. Obiit Avenione, in Urbe, & comitatu Venaysini, 8. Idus Decemb. anno 1352. sepultus in Cathedrali Avenionensi, & inde translatus ad Monasterium Casæ Dei, ubi Abbas fuerat. Vacavit sedes dies undecim.

I. Facultas Abbatis Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti, retinendi & acquirendi nova loca & Monasteria, ibique Ecclesiastica Sacramenta ministrandi.

Hanc Congregationem primo approbavit Joannes XXII. ut in sua const. 15. Cùm à nobis, hic sup. fol. 208. Hujus facultatis declarationem attende infrà in Clement. VIII. const. 99. Quoniam. Et exemptionis ab impositionibus privilegium vide infrà in Pii II. const. 9. Licet. & Julij II. const. 12. Etsi ad. & Pii V. const. 41. Etsi mendicantium. Conservatores dedit Julius II. in const. 5. Militanti. Facultatem alienandi concessit idem Julius II. in const. 11. Ex injuncto. Et Prælatorum facultatem absolvendi & dispensandi Monachos tribuit Pius IV. in const. 7. Votis.

Edita, A. D. 1344.

CLEMENS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati, & Conventui Monasterii S. Mariæ de Monte Oliveti in Accona, Ordinis S. Benedicti, Aretinæ Diœcesis. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Exordium.

SOlicitudinis Pastoralis officium, quòd super omnes Orbis Ecclesias, & Monasteria, dispositione divina, licet immeriti, gerimus, pulsat & excitat mentem nostram, ut cunctorum fidelium, & præsertim regularium personarum, quæ mundanis relegatis illebris, sub arctioris vitæ observantia se perpetuò divinis obsequiis emanciparunt, commodis intendamus, ac in iis quæ divini cultus, animarum salutem, & religionis augmentum concernunt, eos Apostolici favoris præsidio foveamus.

Petitio Abbatis.

§. 1. Exhibita siquidem nobis nuper vestra petitio continebat, quòd nonnulli Christi fideles, gerentes ad vestrum Monasterium specialis devotionis affectum, ac cupientes ut Monasterium ipsum ad divini laudem nominis amplietur, pro animarum salute nonnullas domos, terras, possessiones, loca & alia bona ad eos spectantia, vobis, ac vestro Monasterio liberalitate provida donaverunt, & ea intentione contulerunt, ut in eisdem domibus, terris, possessionibus, & locis, Prioratus, & Oratoria cum officinis necessariis ad opus personarum dicti Monasterii construantur, & de novo fundentur; ipsaque constructa, & fundata, dicto vestro Monasterio tamquam membra capiti sint subjecta, & in eis sic constructis, & fundatis, instituantur, ponantur, & deputentur Priores, Monachi, & Conversi, ac familiares, per te filii Abbas, & successores tuos Abbates, qui erunt pro tempore Monasterii supradicti, quódque quàmplurimi alii Christi fideles, similes donationes, & concessiones vobis libenter facerent ad similes usus, ut creditis, si vos super his à Sede Apostolica haberetis auctoritatem, licentiam, & etiam facultatem. Quare nobis humiliter supplicastis, ut vos in hac parte, prærogativa Sedis Apostolicæ gratia prosequendæ consuetæ ipsius clementia dignaremur.

Facultas à Papa concessa retinendi & acquirendi, alia bona, & monasteria.

Ad quod attende const. 99. Clem. viij. Quoniam.

§ 2. Nos igitur qui sumus almifici Confessoris Benedicti Ordinis professores, cupientes Ordinem ipsum, ad Dei laudem, & gloriam, ipsisque Confessoris memoriam celebrem dilatari, ac cultum augeri divini Nominis, & animarum salutem etiam procurari, & propterea hujusmodi pia desideria devotorum volentes favoribus Apostolicis confovere, vestris supplicationibus inclinati, recipiendi hujusmodi domos, terras, possessiones, loca, & omnia bona prædicta vobis jam concessa, & donata, & ea etiam quæ in posterùm vobis donabuntur, & concedentur ad usus prædictos, & in eisdem domibus, terris, possessionibus, locis donatis, & concessis, ac donandis, & concedendis, prout domorum, terrarum, possessionum, locorum hujusmodi magnitudo, seu quantitas, & eorum etiam facultates exposcent, Prioratus vestri Ordinis, & Oratoria cum officinis necessariis construere, & fundare in partibus duntaxat Italiæ, ac in eis Priores, Monachos, Conversos, & familiares juxta dictarum facultatum exigentiam instruere, qui secundùm ejusdem B. Benedicti Regulam, & instituta dicti vestri Monasterii, devotum impendant perpetuò Altissimo famulatum. Et quòd eisdem Prioribus, Monachis, & Conversis liceat in eisdem Prioratibus, & Oratoriis habere altaria, campanilia, cum campanis, cœmeteria pro sepultura personarum in illis degentium, ac in Oratoriis ipsis Missas, & alia divina officia celebrare. Quódque Prior cujuslibet loci sic construendi, possit Monachorum, & Conversorum prioratus, , seu loci sui, confessiones audire, ipsosque absolvere, ac eis pro commissis pœnitentiam injungere salutarem, dummodò talia non fuerint, propter quæ foret Sedes Apostolica meritò consulenda.

Et Ecclesiastica Sacramenta ministrandi.

§. 3. Necnon eisdem cuncta Sacramenta Ecclesiastica ministrare, & quòd in Prioratibus, & Oratoriis ipsis, erectionem, & consecrationem altarium, & cœmeteriorum benedictionem, à quocumque malueritis Catholico Antistite, gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habente(si prioratuum, & locorum ipsorum Diœcesani, eas vobis, & ipsis Prioribus, ac Monachis, gratis, & sine pravitate exhibere noluerint) recipere liberè valeatis, vobis & eisdem Prioribus, & Monachis Prioratuum, & locorum hujusmodi, sine parochialium Ecclesiarum, & cujuslibet alterius juris alieni præjudicio, auctoritate Apostolica licentiam, & facultatem liberam, tenore præsentium, de gratia concedimus speciali. Nulli ergo &c.

Dat. Avenione 12. Kal. Febr. Pont. nostri Anno 2.

Refor-

II. Reformatio Ordinis Fratrum Servorum B. MARIÆ Virginis, circa Prioris generalis, & aliorum Priorum, & Definitorum munera, & electiones, Capitulorumque generalium, & provincialium celebrationem.

Aliam hujus Ordinis Reformationem, edidit Pius V. infrà in Tomo 3. in ejus const. 103. Postquam prout aliam & pleniorem statuit Clem. VIII. in sua const. 60. Nullus, ubi videas, quæ in apostillis, in rubrica indicabo.

Edita A. D. 1346.

CLEMENS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium.

REgimini universalis Ecclesiæ, quamquam immeriti, disponente domino præsidentes, curis continuis angimur, & assidua meditatione pulsamur, ut religiosorum, quorumlibet status auctore Domino salubriter dirigatur, & ne loca religiosorum eorumdem, eorumque personæ propter altercationes quas inter eos interdum suscitari contingit, subeant spiritualiter, & temporaliter detrimenta, sed potiùs quorumlibet Ordinum professoris in tranquillitate mentis, & corporis, devotum, & gratum, prout ad id se dedicarunt, impendant Domino famulatum, libenter nostræ provisionis remedium adhibentes.

Hic reformatio à Bened. xii. cœpta.

§. 1. Dudum siquidem, pro parte quorumdam Fratrum Servorum Sanctæ MARIÆ Ordinis Sancti Augustini proposito in Consistorio coram fœlicis recordationis Benedicto Papa XII. prædecessore nostro, quòd quondam Petrus de Tuderto Prior generalis Fratrum dictorum Servorum, in regimine & administratione sua, malè, & partialiter se habebat, propter quod status prædictorum fratrum in spiritualibus, & temporalibus reformatione non modica indigebat. Præfatus prædecessor volens de his super quibus eorumdem Fratrum status reformandus existeret pleniùs informari, prædictum Petrum, & nonnullos alios Priores, & Fratres eorumdem Servorum, de quibus visum sibi fuit expedire pro reformatione hujusmodi facienda, ad Sedem Apostolicam fecit personaliter evocari, eisque venientibus ad Sedem antedictam, venerabilibus fratribus nostris Petro Prænestino, & Bertrando Ostiensi Episcopis commisit oraculo vivæ vocis, ut partes ipsas super iis quæ ad reformationem prædictam spectarent, ad concordiam reducerent, & quæcumque super his facerent, eidem prædecessori posteà fideliter referre curarent. Coram quibus Petro, & Bertrando Episcopis, præfatis Petro generali, & aliis prioribus, ac fratribus, ut præmittitur, evocatis personaliter comparentibus, & exhibentibus nonnulla capitula, secundùm quæ statum dictorum Fratrum Servorum reformatione indigere dicebant, super iis, quæ coram ipsis super reformatione hujusmodi, dicere, & proponere voluerunt, dictóque prædecessore nostro posteà, sicut domino placuit, sublato de medio, nobisque divina favente clementia ad apicem summi Apostolatus assumptis, & præmissis pro parte dictorum Petri generalis, & aliorum priorum, & fratrum propositis coram nobis.

Et ab isto Pontifice perfecta.

§. 2. Nos ad reformationem status dictorum fratrum solicitis studiis intendentes, præfata capitula cum eisdem Petro, & Bertrando Episcopis examinavimus diligenter. Et tandem nonnulla quæ pro reformatione salubri status dictorum fratrum suadente utilitate, & necessitate urgente, expedire cognovimus, statuenda providimus, inter, ac per eosdem fratres Servorum perpetuis futuris temporibus observanda.

De Capitulo generali de triennio in triennium celebrando & à quibus.

§. 3. Statuimus igitur quòd per eosdem fratres, per quos omni anno celebrare consuevit dictorum fratrum Capitulum generale, ex nunc de triennio in triennium tantùm generale Capitulum celebretur, ad quod teneantur venire Prior generalis, qui est, & pro tempore fuerit, & omnes Priores provinciales, necnon & studiorum generalium Lectores in sacra Theologia legentes, & etiam Priores conventuales, & discreti prout pro commoditate ipsorum fratrum generale Capitulum de ipsius conventualibus prioribus, & personis discretis salubriter duxerit ordinandum.

Capitulo Provinciali singulis annis celebrado & à quibus.

§. 4. Præterea statuimus quòd in qualibet provincia eorumdem fratrum provinciale Capitulum anno quolibet celebretur, ad quod veniat Prior provincialis, & Priores conventuales, seu locales, Lectoresque in quacumque facultate legentes, & duo fratres discreti de singulis conventibus, sive locis illius provinciæ, electi à majori parte conventus, qui duodecim fratres tantùm, vel minùs habebunt, unum fratrum discretum dumtaxat ad ipsa Capitula provincialia mittere teneantur. In his autem provincialibus Capitulis, Prior generalis interesse, vel suum generalem Vicarium ad ea mittere valeat sicut eidem priori visum fuerit expedire, & eisdem Capitulis assistat idem Prior, vel Vicarius in correctionibus aliis opportunis. In eisdem autem Capitulis provincialibus eligantur studentes Parisiis quotiens fuerit opportunum.

Prior generalis renunciet in Definitorum Capituli generalis officium suum, & alius eligatur, vel ipse in eodem officio ad aliud triennium dimittatur.

§. 5. Statuimus etiam, quòd ex nunc Prior generalis qui erit pro tempore, in quolibet generali Capitulo, de triennio in triennium, ut præmittitur, in posterùm celebrando sine requisitione aliqua, primò, & ante omnia, suo officio renunciare teneatur in manibus Definitorum generalis Capituli, quòd si non fecerit, privatus sit eodem officio ipso facto. Postquàm verò renunciaverit, possit pro ipsius meritis, vel demeritis, Definitorum ipsius generalis Capituli arbitrio, in eodem generalis Prioris officio dimitti, vel ab eo penitùs amoveri, & in locum ipsius alius idoneus per dictum Capitulum subrogari, & in casu quo, ut præmittitur, amoveretur, vel renunciare contemneret, per ipsum Capitulum alius in priorem generalem, sufficiens, & idoneus eligatur. Eisdem fratribus auctoritate Apostolica de speciali gratia concedentes, quòd Priores generales dictorum fratrum qui erunt pro tempore, postquam ut præmissum est, & aliàs juxta morem hactenus inter eos observatum electi fuerint, & per generale Capitulum approbati, eo ipso veri Priores generales dictorum Fratrum sint effecti, & administrandi licentiam, curamque animarum habeant, ac in omnibus pro ipsorum fratrum Prioribus generalibus perinde habeantur, ac si ab Apostolica Sede confirmationis literas habuissent.

Prior generalis non eligatur qui in ordine non steterit spatio annor. 20.

§. 6. Nullus tamen nisi expressè professus fuerit, & qui inter dictos fratres non steterit ad minùs per viginti annos continuos, in Priorem generalem eorumdem fratrum eligi valeat, aut assumi.

Definitores generales, & provinciales, quando eligendi.

§. 7. Ordinamus insuper, ut amodo singularum provinciarum prædictarum fratres eligant unum fratrem providum, & maturum in Definitorem pro generali Capitulo, & fiat hujusmodi electio in provinciali Capitulo, quod immediatè præcedet Capitulum generale. Definitores verò pro Capitulis provincialibus eligantur à fratribus in eisdem Capitulis provincialibus congregatis.

Prior provincialis quando eligendus.

§. 8. Statuimus etiam, quòd fratres cujuslibet provinciæ post primum generale Capitulum per ipsos celebrandum quamcitiùs poterunt in aliquo loco ejusdem provinciæ ad hoc apto, & idoneo, suum celebrent provinciale Capitulum hac vice congregandum, prout in dicto generali Capitulo fuerit ordinatum, in quo unum ex dictis fratribus sufficientem, & idoneum, in suum provincialem Priorem eligant, qui sic electus, & constitutus, infrà mensem à tempore electionis, & constitutionis hujusmodi, consentire, & confirmationem à dicto Priori generali, vel ejus generali Vicario petere humiliter non omittat, quàm quidem electionem, si canonica fuerit, idem Prior generalis, vel ejus generalis Vicarius, quem idem Prior generalis juxta modum infrascriptum deputare habebit, ultra mensem à die qua petita fuerit, non differat confirmare, quòd si ex justa, & rationabili causa idem Prior generalis, seu ejus

ejus Vicarius munus confirmationis denegaverit causam, seu causas hujusmodi, suis publicis, & authenticis literis teneatur expedire, & electoribus qui eum elegerunt intimare, & de alio sufficiente, & idoneo cum consilio conventus loci, ubi dictus Prior generalis, vel ejus generalis Vicarius fuerit usque ad tunc immediatè sequens Capitulum utiliter providere. Circa confirmationes autem electionum Priorum provincialium in posterum celebrandas, modus prædictus per omnia observetur. Inprimis verò provincialibus Capitulis dictorum fratrum celebrandis providè ordinetur de locis temporis, & Definitoribus, necnon & aliis opportunis, pro subsequentibus provincialibus Capitulis celebrandis.

Prior conventualis a quibus eligendus & confirmandus.

§. 9. Statuimus insuper, quòd in quolibet loco conventuali dictorum fratrum, ubi ad minùs duodecim fratres fuerint, ipsi sibi eligant suum Priorem conventualem, qui infrà quindecim dies post suam electionem immediatè sequentes confirmationem à Priore suo provinciali devotè petere debeat, & ipse Prior provincialis infrà alios quindecim dies subsequentes, electionem eamdem, dum tamen ipsam canonicam invenerit, causam, seu causas propter quas eam confirmare omiserit, exprimat, intimet, & unà cum consilio discretorum loci ubi fuerit, provideat, prout suprà proximè de Priore provinciali extitit ordinatum.

Prioris Provincialis officium triennio explicatur.

§. 10. Volumus quoque quòd Priores provinciales postquam tribus annis continuis in provincialatus officio præfuerint absolvantur, seu removeantur penitùs ab eodem, prohibentes quòd ad idem officium saltem in eadem provincia quovis modo per alios tres annos immediatè sequentes nullatenus assumantur, vel ad idem officium promoveantur.

Definitores Capituli generalis, quòd ad idem officium iterato eligi possint.

§. 11. Similiter Definitores generalis Capituli non eligantur ad idem definitionis officium, nisi demum elapsis duobus generalibus Capitulis immediatè sequentibus, possint tamen aliàs licitè in Definitores provincialis Capituli eligi pariter & assumi. Definitores etiam provincialis Capituli ad idem officium, nisi duobus elapsis Capitulis provincialibus nullatenus assumantur.

Prioris Conventualis officium anno vel biennio finiatur.

§. 12. Priores etiam conventuales, anno, vel ad longiùs biennio in suis Prioratibus habeant præsidere.

Prior generalis & alii, necnon & Definitores antequam eorum exequantur officium, juramentum hic indicatum præstent.

§. 13. Statuimus quòd Prior generalis dictorum fratrum, qui erit pro tempore in sui novitate, & antequam suum exequatur officium in præsentia generalis Capituli corporale ad sancta Dei Evangelia præstare debeat juramentum, quòd erit fidelis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Domino Papæ; suisque successoribus, & in provisionibus, promotionibus confirmationibus, repulsionibus, destitutionibus, & majoribus correptionibus faciendis, sine acceptatione personarum secundum Deum, & rectam suam conscientiam, & Beati Augustini regulam, necnon, & eorumdem fratrum statuta, & consuetudines, laudabiliter, & fideliter se habebit, & suum officium exercebit. Priores quoque provinciales in suorum provincialium Capitulorum, & Priores conventuales in suorum conventualium, necnon & Definitores generalium Capitulorum in ipsorum Capitulorum generalium, & Definitores Capitulorum provincialium in ipsorum Capitulorum provincialium præsentia jurent, quòd in provisionibus, & cæteris superiùs expressis quantum ad ipsorum officium pertinuerit, fideliter se habebunt.

Largitionum prohibitio. Tu vide latius in const. 28. Clem. viii.

§. 14. Hortamur insuper, & monemus omnes, & singulos fratres prædictos, ut nullus eorundem munera, seu donaria suis superioribus, per se vel per alium audeat quomodolibet impertiri, ipsique superiores illa recipere non præsumant. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An 4. die 23 Mart.

Dat. Avenione, 10. Kal. Aprilis, Pont. nostri Anno 4.

III.

Prohibitio dandi, vel acquirendi dominum aut jurisdictionem, vel præeminentiam, aut obligationem, super locis & castris patrimonii S. Petri, aut quoquomodo ea occupandi.

Hanc prohibitionem innovavit, & strictiùs disposuit Clemens VIII. in constit. 78. Romanam, ubi de similibus materiis notabo. De infeudatione autem Terrarum Sedis Apostolicæ, vide prohibitionem Pii V. in sua constit. 35. Admonet. ubi concordantias indicabo in Tomo III.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1346.

Exordium

ETsi solertem adhibere vigilantiam de quarumlibet Ecclesiarum jura depereant, ex debito nostri officii teneamur; in manutenendis tamen, defendendis, recuperandisque occupatis juribus Ecclesiæ Romanæ, sponsæ nostræ, quæ disponente Domino caput omnium & magistra, cæteris altiori dignitate præcellens, majoribus est juvanda præsidiis, & amplioribus honoribus attollenda, esse debemus soliciti, & attenti.

Causa prohibitionis.

§. 1. Ad obviandum igitur perversis illorum conatibus, qui sibi commoda, non se commodis patrimonii B. Petri in Tuscia, quòd juris, & proprietatis ejusdem Ecclesiæ fore, ac eidem immediatè subesse dignoscitur, applicantes temerè civitates, castra, & villas ejusdem Patrimonii ad eamdem Ecclesiam pertinentia, eorumque dominium, superioritatem, advocationem, capitaneatum, & jurisdictionem in ipsius Ecclesiæ grave præjudicium contra constitutiones & ordinationes olim per fœl. recor. Urbanum IV. & Joannem XXII. ac diversos alios Romanos Pontifices prædecessores nostros editas, non verentur diversis exquisitis coloribus occupare, & sibi in eisdem dominium, superioritatem, & præeminentiam, vendicare, hac perpetua constitutione sancimus.

Prohibitio de qua in rubrica.

§. 2. Ut nulla civitas vel communitas, nullaque singularis persona, cujuscumque conditionis vel status existat, deinceps in aliquibus civitatibus, castris, seu villis ipsius patrimonii ad prædictam Romanam Ecclesiam spectantibus, dominium, superioritatem, capitaneatum, advocationem jurisdictionis, seu aliquam præsidentiam seu præeminentiam prætextu cujuscumque venditionis, submissionis, recommendationis, concessionis, recognitionis, & obligationis, contractus, vel pacti, aut cujusvis alterius commercii absque auctoritate Sedis Apostolicæ speciali recipere audeat, vel sibi dominium, præsidentiam, capitaneaum seu jurisdictionem in prædictis civitatibus, castris, seu villis ex quavis occasione, & causa quomodolibet vendicare, quódque civitates, & singulares personæ, submissiones, suppositiones & subjectiones quascumque jam in eas factas, & receptas, seu de facto, cùm de jure non teneant quomodolibet attentatas, dimittere teneantur, nec civitates, castra seu loca alia quæ se eis, ut præmittitur, submiserunt vel quomodolibet subjecerunt, virtute submissionis, & suppositionis alicujus, vel cujusvis contractus titulo, valeant retinere, nullaque Universitas seu communitas civitatis, castri seu villæ Ecclesiæ Romanæ subjecta, in terris Patrimonii constituta, alicui Universitati, seu communitati vel privatæ personæ, cujuscumque conditionis aut status existat, se subjicere, submittere, seu supponere valeat, constituendo, cognoscendo, seu profitendo, se subesse alicui Universitati, vel privatæ personæ, seu ad eosdem super eos, & in ipsis ac dictis civitatibus, castris, & villis, aliquam jurisdictionem, dominium capitaneatum seu quamvis aliam præeminentiam pertinere.

Contravenientium pœnæ.

§. 3. Et si quæ civitates, castra, vel loca, jam de facto ad submissionem, & suppositionem aliquibus civitatibns, vel privatis personis de se factam venditionis, donationis, vel cujusvis alterius contractus colore vel titulo processerunt, illa quamvis de jure valeant, quatenus de facto processerunt, realiter & effectualiter studeant revocare, nec illis umquam utantur: nec virtute submissionum

num hujusmodi vel aliàs, illis quibus quovis titulo vel colore se submiserint, ullatenus obediant, pareant, vel intendant: contrarium non facientes directè, vel indirectè, per se vel alios, tàm illi, & eorum singuli, qui in civitatibus, castris, aut villis, ejusdem patrimonii, vel eorum aliquo; hujusmodi dominium, superioritatem, capitanearum, advocationem, jurisdictionem quamcumque, praeeminentiam, seu praesidentiam sine licentia Sedis Apostolicae speciali recipient in futurum, & qui jam ex quocumque contractu, vel obligatione receperunt, seu quavis usurpatione quomodolibet occupaverunt, nisi sic recepta, & occupata infrà duorum mensium spacium postquam praesens constitutio ad eorum notitiam pervenerit, vel per eos steterit, quò minus valeat pervenire, dominium seu praesidentiam, superioritatem, capitaneatum, advocationem, jurisdictionem quamcumque seu praeeminentiam hujusmodi realiter dimiserint cum effectu, illa nullo umquam tempore absque ipsius Sedis licentia resumpturi; quàm illi, qui se submiserint, seu subjecerint, ut praefertur simili modo cujuscumque dignitatis, status, ordinis, vel conditionis existant, singulares personae sententiam excommunicationis incurrant, ac Terrae ipsorum ubicumque fuerint, Ecclesiastico interdicto subjaceant ipso facto. Civitates autem, castra, & villae, quae in antea se submittent, supponent, seu subjecerint, & quae submissionem, suppositionem seu subjectionem hujusmodi recipient, seu quomodolibet occupabunt, civitates quoque, castra, etiam loco quaecumque, quae se jam quovis colore vel titulo ut praemittitur submiserunt, & subjecerunt ac civitates quae submissiones, & subjectiones hujusmodi receperunt, nisi infrà praedictum duorum mensium spatium, ab omni effectu dictae submissiones, & subjectiones realiter destiterint ipsis ulteriùs non usuri, seu contra constitutionem, & inhibitionem nostram venire directè, vel indirectè, per se, vel alium seu alios attentabunt, Ecclesiastico subjacere decernimus interdicto. Et nihilominùs omnibus indulgentiis, privilegiis, ac gratiis, nec non feudis, bonis, & honoribus, & juribus quibuscumque, quae ab eadem Romana, & aliis Ecclesiis obtinent, privamus, & privatos, & privata volumus esse ipso facto. Non obstantibus si eis, vel eorum aliquibus, communiter, vel divisim, ab eadem sit sede indultum, quòd excommunicari, ipsorumque Terrae & loca Ecclesiastico interdicto supponi non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de hujusmodi, ac eorum personis, locis, ordinibus, & nominibus propriis mentionem.

Annullatio omnium ejusmodi contractorum.

§. 4. Nos insuper omnes submissiones, & subjectiones, suppositiones super praedictis factas, & obligationes, pacta, seu conventiones, sub titulo venditionis, vel cujusvis alterius contractus quomodolibet initas, & habitas, & quascumque poenas adjectas, & juramenta praestita super illis, sub quibuscumque modis, & forma, vel expressione verborum (praesertim cùm in praejudicium ejusdem Ecclesiae redundent, ac juramentum vinculum iniquitatis esse non debeat) decernimus fore nulla, vacua, irrita, & inania, & nullius existere firmitatis, & quatenus ad illa de facto processum extitit, tollimus, & revocamus omninò, & viribus vacuamus.

Joann. xxii. prohibitio.

§. 4. Caeterùm, cùm praefatus Joannes Papa xxii. praedecessor noster, dudum universis, & singulis tàm clericis, quàm laicis cujuscumque status, ordinis, conditionis, praeeminentiae, vel dignitatis existerent, etiam si Pontificali, vel Imperiali, seu Regali, vel quavis alia dignitate fulgerent, ac omnibus Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, ac Potestatibus, Capitaneis, & aliis officialibus quibuscumque, Comitibus, & Populis, Civitatum, Terrarum, Castrorum, & aliorum quorumcumque locorum ubicumque consistentium, & omnibus aliis quibuscumque, auctoritate Apostolica, inhibendum per suas literas vim constitutionis habentes duxerit, & mandandum ne per se, vel alios, directè, vel indirectè, Patrimonii, Romandiolae, Marchiae, Anconitanae, Ducatus Spoletani, Campaniae, Maritimaeque, ac Massae Trebariae, Provincias Venaisini, & Urbanitus, olim comitatus, ac Urbinatensis, & Ravennatensis civitates, & alias terras, civitates, castra, villas, & loca quaecumque ad eamdem Romanam Ecclesiam pertinentia, vel ipsorum aut alicujus eorum partem occupare, invadere, aut turbare, seu fidelibus eorumdem injurias, damna, seu violentias irrogare, aut occupantibus, invadentibus, turbantibus, vel injurias, damna, seu violentias irrogantibus, publicè, vel occultè assistere, aut auxilium, consilium, vel favorem, directè, vel indirectè, publicè, vel occultè, per se, vel per alium, seu alios praestare praesumerent quoquomodo, in omnes & singulos, contra inhibitionem, & mandatum hujusmodi venire, aut attentare, per se vel per alios praesumentes, tàm clericos, quàm laicos, etiam si ut praedicitur Pontificali aut Imperiali, seu Regali, vel alia quavis dignitate fulgerent, de fratrum suorum consilio, excommunicationis, quam eo ipso incurrerent sententiam promulgavit, ipsorumque terras necnon quaslibet universitates, communitates, & populos ipsorum, civitates, terras, castra, villas, & loca in praemissis, vel aliquo praemissorum culpabiles, Ecclesiastico supposuit interdicto, & eos, ac ipsorum quemlibet omnibus privilegiis, indulgentiis, gratiis, & immunitatibus, realibus, & personalibus, ab eadem Ecclesia, & Imperio praedictis obtinerent, de ipsorum fratrum consilio, auctoritate privaverit supradicta, ipsos ad illa, & similia, & quaelibet alia eorumque filios, & nepotes ad quaelibet beneficia Ecclesiastica, dignitates, personatus, & officia, cum cura, vel sine cura, quovis nomine censeantur, auctoritate qualibet obtinenda usque ad tertiam generationem exclusivè reddendo inhabiles, & indignos.

Confirmat hujus Pontificis.

§. 6. Nos per praemissa, vel quaecumque alia, inhibitioni, mandato, poenis, & sententiis per ipsum praedecessorem factis & promulgatis, ut superiùs est expressum, aliisque contentis in literis supradictis, non intendimus in aliquo derogare, sed inhibitionem mandatum, poenas & sententias, & alia supradicta per praesentem constitutionem nostram roboramus, & in sui vigoris efficacia volumus & decernimus permanere.

Sanctio poenalis,

§. 7. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrae privationis, admonitionis, revocationis, roborationis, voluntatum, & constitutionum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Avenione 19. Kalend. Aug. Pont. nostri Anno V.

Dat. P. An. 5. die 21. Jul.

IV.

De Canonizatione S. Ivonis Presbyteri Trecorensis Galli, ejusque festivitatis celebratione sub die 19. mensis Maji.

CLEMENS PAPA VI.

Charissimo in Christo filio Philippo Regi Franciae Illustri. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1347.

Rege Franciae postulante hic Pont. Ivonem presbyterum SS. Confessorum numero adjunxit.

AD spiritualis gaudii, & consolationis augmentum patefieri Regali Excellentiae volumus per praesentes, quòd nos super negocio canonizationis almi confessoris Domini JESU CHRISTI, Ivonis videlicet quondam Presbyteri dioecesis Trecorensis, pro qua tua sublimitas instanter hactenus nos rogavit, in nomine Domini procedentes, die sextadecima praesentis mensis Junii examinatione diutina, prolixa providentia, & matura sicut exigit tanti negotii arduitas, praecedente, praefatum

Bulla Clementis VI. quâ præcipit Angelis, quod animam peregrinantis Romam pro Indulgentiis et decedentis a purgatorio absolutam ad gaudia perpetua introducant, exstat in Tenzelii Colloquiis Menstruis anno 1693. pag. 309. Sed supposititia est Schilter ad Königshoven pag. 462.

Sanctum, qui vitam sanctam piis exuberantem operibus, castigando, & in servitutem redigendo carnem suam, spiritum non sine multis, & magnis austeritatibus gessisse pœnitentialibus dum in humanis ageret, multorumque coruscatione miraculorum, tàm in via, quàm post fœlicem ipsius transitum claruisse, manifestis probationibus fuit repertus, præsente fidelis cleri, & populi multitudine copiosa, observataque solemnitate, quæ consuevit in talibus observari, ad laudem, & gloriam divini nominis, ac consolationem fidelium, & maximè Regni tui, de quo traxisse noscitur originem, ac cui, & ejusdem Regni exaltationem honoris, de consilio Fratrum nostrorum canonizavimus, & Sanctorum Cathalogo adscribendum mandavimus, & ut Sanctum deinceps à fidelibus venerari.

Ejusque festum die [illegible] Maji celebrari jussit.

§. 1. Festum ipsius die decimanona mensis Maji, quo ejus anima mole carnis exuta, cœlos petens, cùm scala gloriæ cœlitibus civibus est conjuncta, statuentes à fidelibus annis singulis celebrandum.

Ad ipsum Populus Galliæ recurrens multa obtinuit.

§. 2. Ad ipsum quidem Sanctum, ingentem devotionem gerit partium istarum populus, & jam multi ad ipsius suffragia devotis orationibus, & emissis votis in humilitate spiritus recurrentes, exinde sanitatum, & alia remedia super suis justis petitionibus reportarunt, & reportare non desinunt incessanter.

Et ad eumdam Rex Francorum uti ejus intercessorem recurrere poterit.

§. 3. Ex his nempe tibi, fili charissime, adaugeri debet proculdubio magnæ spiritualis lætitiæ incrementum, & inde teneris Deo assurgere, ad gratiarum devotas, & humiles actiones, qui tibi talem de Regno tuo, in quo etiam corpus quiescit, ejusdem patronum, & intercessorem in sua curia cœlesti concessit, ad quem super tuis necessitatibus, ut divinam tibi propitiationem apud Regem æternum, qui omnia palmo concludit, obtineat, recurrere poteris sicut credimus confidenter.

Dat P. A. 6. die 21. Junij.

Dat. Avenione 11. Kalend. Julii, Pont. nostri Anno 6.

V.

De cibo, & potu, ac numero eorum servientium quibus uti possunt Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales existentes in Conclavi pro electione Summi Pontificis.

De materia ejusmodi Conclavis, vide infrà in const. 63. Pii IV. in eligendis, ubi notabo.

De electione verò Romani Pontificis, & de omnibus ad illam operantibus plenissimam edidit const. Greg.XV. infrà tom. 3. num.13. Æterni. pro cujus faciliori observantia editum fuit Cæremoniale quod habes approbatum ab eod. Greg. const.19. Decet. Et novissimè tám Const. qàum Ceremoniale confirmavit S. D. N. Urb. VIII. const. 45. Ad Romani d. tom. 4.

Edita A. D. 1351.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Greg. x. decrevit singulos Cardin. in Conclavi singulis servientibus contentæ ei, ut in c. 3. de elect. in 6.

Licet in constitutione à fœlic. recordat. Gregorio Papa Decimo prædecessore nostro, super electione Romani Pontificis edita, in Concilio Lugdunensi inter cætera caveatur expressè, quòd si eumdem Pontificem in civitate, in qua cum sua curia residebit, diem claudere contingat extremum, Cardinales in Palatio, in quo idem Pontifex, habitabat, omnes conveniant, & in eo singuli, singulis tantummodò, nisi illi quibus ex patenti necessitate duo permittuntur haberi, contenti servientibus, clericis, vel laicis prout elegerint, unum Conclave nullo intermedio pariete, vel alio velamine inhabitent in communi.

Et non facta electione inter octo dies panem tantum cum vino, & aqua eis dari.

§. 1. Et quòd diebus certis non facta provisione de Pastore decursis, panis, vinum, & aqua tantùm eisdem Cardinalibus, donec subsequetur provisio, ministretur.

§. 2. Quia tamen sicut frequenti multorum assertione, & in Cardinalatu constitutorum percepimus, nonnulli ex Cardinalibus in observatione constitutionis ipsius gravari aliàs nimium extiterunt, multi quoque ex ipsis duos in dicto Conclavi habuerint servientes, non absque scrupulo conscientiæ, propter ambiguitatem dictorum verborum, videlicet, quibus ex patenti necessitate duo permittuntur haberi, in dicta constitutione ut præmittitur contentorum. Nos providere super his cupientes, ex & his certis aliis causis rationabilibus quæ nostrum ad id animum induxerunt, rigorem constitutionis ipsius, & etiam ad fratrum nostrorum supplicationem, in his providimus temperandum, auctoritate Apostolica statuentes, quòd Cardinales postquam Conclave hujusmodi, seu clausuram pro dicta electione celebranda intraverint, singuli duos servientes tantùm, clericos, vel laicos prout duxerint eligendos.

Hic tamen Pont. mitigat d. const. Greg. x. & dat. Cardinalibus duos serv entes. Imo ex necessitate dantur tres, ut in const. Pii IV. cit. in rub.

§. 3. Ac etiam singulis, præter panem, vinum, & aquam in prandio, & in cœna, unum dumtaxat ferculum, seu missum carnium unius speciei tantummodò, aut piscium, seu ovorum, cum uno potagio de carnibus, vel piscibus principaliter non confectis, & decentibus salsamentis habere valeant, ultra carnes salitas, & herbas crudas, ac caseum, fructus, sive electuaria. Ex quibus tamen nullum specialiter ferculum conficiatur, nisi ad condimentum fieret, vel saporem. Nullus verò eorum, de alterius ferculo vesci possit.

Mitigat etiã circa cibum. Ad hoc vide quoque d. const. Pii iv.

§. 4. Liceat etiam eis ex decentia honestatis, habere in clausura hujusmodi, cùm in lectis quiescendi causa, vel dormiendi esse voluerint, dumtaxat intermedia, seu velamina simplicium tantummodò cortinarum.

Mitigat insuper circa lecti intermedia.

§. 5. Prædictis & fœl. mem. Clementis Papæ V. prædecessoris nostri, & aliis constitutionibus Apostolicis contrariis, quibus per hoc in aliis derogare nolumus, non obstantibus quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Derogatio contrariorum.

Dat. Avenione 8. Idus Decemb. Pont. nostri Anno 10.

Dat. P. A. 10. die 6. Decemb.

INNOCENTIUS SEXTUS PONT. CCI.

ANNO DOMINI MCCCLII.

ANNO 1352.

Innocentius VI. Gallus, Stephanus anteà dictus, Alberti filius, Lemovicis in Gallia Provincia Aquitania ortus, Presbyter Cardinalis, SS. Joannis, & Pauli, tt. Pammachii, deinde Episcopus Ostiensis, & Veliternus, creatus Avenione 15. Kal. Januarii anno 135. coronatus 4. Kal. Januarii eodem anno. Sedit annos 9. menses 8. dies 26. creavit Cardinales 16. Obiit Avenione pridie Idus Septemb. 1362. Corpus ejus sepultum est in Cathedrali Ecclesia Avenionensi S. Mariæ de Donis, posteà translatum est ad Monasterium Carthusianorum, apud Villam novam. Vacavit sedes mensem 1. dies 26.

I.

Jurisdictio, & facultates Ægidii S. R. E. Cardinalis Legati, & Vicarii Apostolici totius status Ecclesiastici.

Hic Ægidius quamplures edidit constitutiones, Marchiæ nuncupatas, quæ in Urbe, & toto statu Ecclesiastico servandæ sunt, ex const. 15. Six. IV. Etsi de. ac Pauli III. const. 17. Officii. Ego autem hanc Bullam, & alias duas circa jurisdictiones Legatorum in hoc opere posui, ob eam rem quam tibi dicam infrà in dicti Pauli Tertii const. 16. Licet. Vide infrà in hoc Tom. I.

Ejus Bulla de Festo Lanceae et Clavorum, quibus Christi Corpus fuit perfossum, Bremensibus data, exstat in J. H. von Seelen Diss. de hac materia. Flensburgi 1715

Dat. P. An. 1353.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilecti filio Ægidio, tituli sancti Clementis, presbytero Cardinali, Apostolicæ Sedis Legato, ac in Provincia Patrimonii beati Petri in Thuscia, Ducatus Spoletani, Marchiæ Anconæ, ac Romandiolæ, Campaniæ, & in Maritimæ Provinciis, ac in Civitatibus, & terris, & aliis omnibus Romanæ Ecclesiæ immediatè subjectis, & intra terminos tuæ legationis constitutis, nostro, & ejusdem Romanæ Ecclesiæ in temporalibus Vicario generali. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Exordium. Um onus universalis regiminis dominici gregis superna dispositione injunctum attendimus, & nostrum attentè prospicimus imperfectum, videntes nullo modo per nosipsos posse exolvere debitum Apostolicæ servitutis, nonnumquam fratres nostros S. R. E. Cardinales, viros electos ex millibus scientia præditos & virtute, in quibus timor Domini sanctus permanet, in sollicitudinis partem assumimus, eosdemque in universas Mundi Provincias & partes, incumbentibus negociis designantes, ut ipsis vices nostras supplentibus, in eisdem & ipsorum cooperatione laudabili nostri oneris alleviationem facientibus, nos ministerium nobis commissum, favente divina gratia, faciliùs & efficaciùs exequamur.

Causa hujus deputationis. §. 1. Sanè, licet ad cunctorum Christi fidelium curam & regimen, veluti ipsarum ovium pastor & rector, intentè mentis nostræ aciem extendamus; Provincias tamen & terras temporaliter Apostolicæ Sedi subjectas, & ipsarum populos diversos ipsius Romanæ Ecclesiæ speciales filios & devotes, præcordialiùs intuemur, & super eorum fœlici regimine & statu prospero & tranquillo, specialiùs affectibus peculiaribus cupimus providere. Attendentes itaque quòd tu potens opere & sermone, quem in magnis expertum & arduis, probitate ac fidelitate probatum, gratiarum Dominus, scientiæ magnitudine, industriæ claritate, maturitate consilii, morum elegantia, & aliis grandium virtutum titulis insignivit, in cujus affectu geritur, ut indubitanter tenemus, pacificare discordes, sedare fluctuationes & turbines, justitiæ terminos colere, & errantes ad viam rectam reducere veritatis, quòd nos absentes repugnante natura non possumus assistere, commissam tibi curam divina gratia, prudenter & fideliter exequeris, matura cum fratribus nostris deliberatione præhabita, de ipsorum communi consilio & assensu,

Deputatio generalis Vicarii in statu Ecclesiastico cum potestate. §. 2. Te in Patrimonio B. Petri in Thuscia, Ducatu Spoletano, Marchiæ Anconæ, Romandiolæ, Campaniæ, Maritimæ Provinciis, ac omnibus & singulis civitatibus & terris ejusdem Romanæ Ecclesiæ temporaliter, mediatè vel immediatè subjectis, infrà terminos legationis tuæ, ut præmittitur, nostrum & ejusdem Romanæ Ecclesiæ Vicarium in temporalibus, reformatorem, ac pacis & provinciarum conservatorem constituimus generalem, circumspectioni tuæ Patrimonium, Ducatum, Marchiæ Anconæ Provincias, civitates, & terras prædictas, præfatæ Romanæ Ecclesiæ nomine, prout & inquantum ad Romanam Ecclesiam pertinet, reformandi, regendi, gubernandi, & administrandi, ac in eis jurisdictionem plenariam, prout & inquantum ad dictam Ecclesiam pertinet, vel pertinere poterit, exercendi.

Causas omnes cognoscendi. §. 3. Civiles & criminales causas, per te vel alium seu alios audiendi, examinandi, dicutiendi, & causarum cognitionem & decisionem, alii seu aliis, communiter vel divisim, generaliter vel specialiter committendi, & ad te cùm placuerit, revocandi.

Barones & alios quoscumque puniendi. §. 4. Omnesque & singulos cujuscumque excellentiæ, auctoritatis, nobilitatis, præeminentiæ, conditionis, aut status existant, quos justitia suadente privandos videris, privandi eos statibus, dignitatibus, honoribus, Principatibus, Ducatibus, Marchionatibus, Comitatibus, Baroniis, dominiis, terris, feudis, retrofeudis, jurisdictionibus, juribus, rebus, & bonis mobilibus quibuscumque, easque dictæ Romanæ Ecclesiæ confiscandi & applicandi.

Gubernatores deputandi. §. 5. Ac in Patrimonio, Ducatu, Marchiæ Anconæ, Provinciis, civitatibus & terris ejusdem, rectores, potestates, capitaneos, vexilliferos, & castellaneos, judices, & quoscumque officiales alios generales, temporales, vel spirituales, & officia prædicta, & alia omnia & singula, generalia & specialia, quocumque nomine vel titulo fungantur vel nuncupentur, prout ad Romanam Ecclesiam pertinuerit, creandi, constituendi, suspendendi, removendi, deponendi, & destituendi.

Culpabiles castigandi. §. 6. Et culpabiles civiliter & criminaliter per te vel alium seu alios puniendi, & querelas contra ipsos per quoscumque propositas audiendi, summariè, & de plano judicandi, & emendas & satisfactiones debitas fieri faciendi.

Paces componendi. §. 7. Inter Principes, Duces, Marchiones, Comites, Barones, Dominos temporales, nobiles & personas alias, communitates & universitates, ac populos, & omnes alios & singulos discordes & diffidentes, Patrimonii, Ducatus, Marchiæ, provinciarum, civitatum & terrarum prædictarum pacem & concordiam reformandi, & inter ipsos treguam inducendi, ipsosque ad eas earumque conservationem quibuscumque pœnis & districtionibus ac sententiis, prout ad dictam Ecclesiam pertinuerit, concordes in charitatis æternæ vinculo confirmandi.

Pactiones contra bonum initas annullandi. §. 8. Collegiationes, confœderationes, pactiones, conventiones, societates & ligas, contra Romanam Ecclesiam, vel contra bonum pacis & statum illarum partium pacificum, seu in præjudicium seu damnum Patrimonii, Ducatus, Marchiæ, Provinciarum, civitatum, & terrarum prædictarum initas ac etiam ineundas, cessandi & annullandi, & pœnas super illis adjectas vel adjiciendas relaxandi.

Occupata recuperandi. §. 9. Occupata injustè, ab occupatoribus & detentoribus quibusvis eripiendi & recuperandi, ejectos & expulsos à locis & rebus ac bonis suis quibuscumque iniquè privatos, ad loca & bona eorum propria reducendi, restituendi & reintegrandi.

Cum delinquentibus componendi. §. 10. Et super quibuscumque delictis fortè factis, rebellionibus per quascumque universitates vel singulares personas commissis, vel in posterum Vicariatus tui tempore committendis, dispensandi, componendi, concordandi, & delinquentes ad Ecclesiæ Romanæ gratiam & obedientiam reducendi, & super inhabilitatibus & infamiis quas propterea incurrerint, dispensandi, & universitates & personas hujusmodi ad statum pristinum in integrum reducendi.

Bellumque indicendi. §. 11. Generales & particulares exercitus in auxilium & protectionem ejusdem Ecclesiæ, status pacifici Patrimonii, Ducatus, Marchiæ, Provinciarum, civitatum & terrarum prædictarum, & contra rebelles & status pacifici turbatores, & quoscumque, ex causis & aliis quibuscumque & quomodocumque videbitur indicendi, faciendi, congregandi.

Hostes compescendi. §. 12. Hostes, rebelles, & contradictores quoslibet per admonitionis, privationis, depositionis, relegationis, præscriptionis perpetuæ vel temporalis, sententias, prout ad ipsam Ecclesiam pertinuerit, sublato appellationis obstaculo, compescendi & coërcendi. Et de causis appellationum ad Sedem Apostolicam cognoscendi, & eas sine debito terminandi, ac finiendi, ordinandi & statuendi, & reali executioni mandandi.

Aliaque necessaria & opportuna faciendi. §. 13. Et omnia, quæ ad hujus pleni Vicariatus in temporalibus, & reformatoris officium pertinent, & quæ necessaria vel utilia fuerint quocumque modo in præmissis & ea tangentibus, & quomodolibet eorumdem, & quæ ad honorem & commodum eisdem Romanæ Ecclesiæ ad utilitatem & prosperum

& tranquillum statum Patrimonii, Ducatus, Marchiæ, Provinciarum, civitatum & terrarum prædictarum cedere videris, & tibi visum fuerit expedire.

Quibuscumque non obstan.

§. 14. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, indulgentiis & literis Apostolicis vel Imperialibus, sub quorumcumque verborum expressione concessis & contrariis, etiam Patrimonii, Ducatus, Marchiæ, Provinciarum, civitatum, terrarum prædictarum statutis, consuetudinibus observatis, per quæ nullum cuique, cujuscumque præeminentiæ, dignitatis, excellentiæ, conditionis, aut status fuerit, in hac parte volumus adferri suffragium, concedentes liberam & plenariam facultatem.

Tempus quo durabit Vicariatus.

§. 15. Vicariatus autem curam, regimen, gubernationem, administrationem, potestatem, ac jurisdictionem hujusmodi, tamdiu volumus perdurare, donec per Sedem eamdem aliud contigerit ordinari.

Approbatio agendorum ab ipso.

§. 16. Nos insuper processus, sententias, atque pœnas, quos & quas proferri, ac etiam quæ per te ritè fieri contigerit, rata habebimus: & faciemus, auctore Domino, inviolabiliter observari.

Præservatio Gubernatorum jam deputatorum.

§. 17. Per hæc autem rectoribus & officialibus in Patrimonio & Ducatu, Marchiæ, Provinciis, civitatibus & terris prædictis, per Sedem Apostolicam constitutis, quominùs jurisdictionem & potestatem eis concessam, quamdiu in suis officiis & administrationibus præsederint, exercere liberè, sicut priùs valeant, non intendimus aliquod præjudicium generari.

Jussio parendi Vicario prædicto.

§. 18. Ut igitur præmissa omnia & singula, meliùs, pleniùs, & utiliùs exerceri possint, universis & singulis Patrimonii, Ducatus, Marchiæ, Privinciarum, civitatum & terrarum prædictarum rectoribus, vicerectoribus, potestatibus, capitaneis, officialibus & cæteris nostris & Ecclesiæ subjectis, cujuscumque status, præeminentiæ dignitatis, Ecclesiasticæ vel mundanæ, ordinis vel conditionis existant, damus districtiùs in mandatis, ut tibi efficaciter pareant & intendant. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. I. die 31. Maji.

Datum apud Villam Novam Avinionensis diœcesis, 2. Kalend. Junii, Pontificatus nostri Anno primo.

II.

Ampliatio Studii generalis civitatis Bononiæ, ad Theologicam facultatem.

Hujus Studii alia privilegia & ordinationes habes infrà in Pii IV. const. 69. Sacri, ubi notabo. Et in hac civitate Paulus III. Rotam instituit infrà in sua const. 4. Ex injuncto.

Edita A. D. 1360.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Theologicæ facultatis uberes sunt fructus.

Quasi lignum vitæ in Paradiso Dei, & quasi lucerna fulgens in domo Domini, est in sancta Dei Ecclesia, facultatis Theologicæ disciplina Ipsa velut fœcunda eruditionis mater, ad irrigandum sterilem Orbis faciem fluvios de pectore Salvatoris emittens, humanum genus originalis ignorantiæ cœcitate deforme, per infusionem veritatis, ad viam reducit justitiæ vitæ, vivificat animas, easque ad exaltationem Catholicæ fidei, & exterminium hæreticæ pravitatis, & cunctorum infidelium, & adversus etiam invisibiles potestates, armis inexpugnabilibus munit, & fortissimas constituit bellatrices.

Ejus ergo dilatationi hic Pont. intentus.

§. 1. Hæc frequenter intra cordis arcana solicita mente resolvimus, & intenta meditatione pensamus, tantoque propterea ampliùs ad illius dilationem, studia & labores libenter impendimus, quanto exindemajora animarum lucra provenire, & universalis Ecclesiæ statim, ampliùs cognoscimus augmentari.

Illam in studio Bonon. jure Canonico, civili, liberalibusque artibus insignem introducere destinavit.

§. 2. Sanè dum fructus uberes quos studium Bononiense, quod longissimis temporibus in seipso sicut præfulgida stella emicuit, & diffusa claritate longè latèque refulsit in jure canonico & civili, & liberalibus artibus tamquam ager plenus, cui Dominus benedixit copiosa fertilitate, produxit hactenus, & producit, cum delectatione animi recensemus, exinde speramus ipsius Theologiæ palmites, si illius studium esset ibidem, ampliùs propagandum, dumque fidei puritatem, & devotionem eximiam, quam dilecti filii, populos & commune civitatis Bononiæ, nostri & Romanæ Ecclesiæ fideles, ad nos & dictam Ecclesiam habuerunt hactenus & habere noscuntur, diligenter attendimus, dignum ducimus, & æquitati congruum existimamus, ut Civitas ipsa, quam divina gratia magnis donis & gratiis illustravit, bonorum multiplicium fœcunditate dotavit, & loci amœnitate non modica decoravit, hujusmodi scientiæ Theologicæ facultates muneribus amplietur.

Studium itaque generale Theologicæ facultatis ibi instituit.

§. 3. Ideóque eorumdem populi & communis devotis in hac parte supplicationibus benignè annuentes, auctoritate Apostolica statuimus & ordinamus, quòd in d. Civitate deinceps, Studium generale in eadem Theologica facultate existat, & perpetuis futuris temporibus vigeat.

Lectoribusq; & Studentibus indulta studiorum generalium elargitur.

§. 4. Ac docentes & studentes ibidem in facultate prædicta, omnibus privilegiis, libertatibus, & immunitatibus concessis docentibus, & scholaribus studentibus in illa, in Studiis generalibus ejusdem facultatis commorantibus, gaudeant & utantur. Volumus tamen quòd ad docendum & regendum, in ipso studio in hujusmodi facultate magistri & baccalari, qui in Parisiensi, seu aliis famosis Studiis ejusdem facultatis honorem magisterii seu baccalariatus acceperint, & aliàs experti & idonei in hujusmodi studii Theologicæ facultatis . . . . . assumantur in quod Civitas ipsa tanto insignita honore, dotibus fulgeat, honori correspondentibus memorato.

Titulum magisterii ibidem conferri posse concedit.

§. 5. Insuper, Civitatem & Studium præfata, ob profictus publicos, quos proinde speramus, amplioribus honoribus prosequi intendentes, auctoritate ordinamus eadem, ut si qui in eodem Studio processu temporis, ejusdem scientiæ Theologicæ facultatis bravium assecuti, sibi docendi licentiam, ut alios erudire valeant petierint, impertiri possint, examinati diligenter ibidem, & in eadem facultate Theologia, titulo magisterii decorari.

Formamque desuper servandam præscribit.

§. 6. Auctoritate Apostolica statuentes, ut quoties aliqui in eadem Theologica facultate, in eodem Studio fuerint magistrandi, præsententur Episcopo Bononiensi qui pro tempore fuerit, vel ejus, sufficienti tamen & idoneo, quem ad hoc idem Episcopus duxerit specialiter deputandum, seu Ecclesia Bononiensi Pastore carente, dilectorum filiorum Capituli ipsius Ecclesiæ, qui erit pro tempore Vicario generali, qui omnibus magistris dictæ facultatis Theologicæ, in qua hujusmodi examinatio fuerit facienda in Studio ipso actu regentibus, præsentibus convocatis, eos gratis, purè, & liberè, ac omni dolo & fraude ac difficultate cessantibus, de scientia, facundia, modo legendi, & aliis quæ in promovendis ad Magisterii honorem in facultate prædicta & ejus officium requiruntur, examinare studeant diligenter, & illos quos idoneos reperierit, petito secretè, purè, ac bona fide eorumdem magistrorum consilio (quod utique consilium in ipsorum consulentium dispendium & jacturam, sub debito juramenti super hoc præstandi, cùm ab Episcopo seu Vicario, ac singulis magistris hujusmodi revelari, quomodolibet districtiùs prohibemus) approbet & admittat, eisque petitam licentiam largiatur, & aliàs minus idoneis postpositis, gratia, odio, vel favore, nullatenus admittendo, super quibus Episcopi, magistrorum, & Vicarii prædictorum conscientiam oneramus.

Magisterii quoque titulum assecutis etiam alibi legendi facultatem tribuit.

§. 7. Volentes quòd illi, qui in præfato Studio magistrati fuerint in facultate prædicta, in eo, & in aliis generalibus Studiis dictæ facultatis legendi & docendi, absque approbatione alia, liberam habeant facultatem. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 8. die 21. Junii

Datum apud Villam Novam Avinionensis Diœcesis, 11. Kalend. Julii, Pontificatus nostri Anno octavo.

URBA-

URBANUS QUINTUS PONT. CCII.

ANNO DOMINI MCCCLXII.

URbanus V. Gallus, Guillelmus Grisatus, anteà dictus natus in oppido quod dicitur Grisatium, Provinciæ Tolosanæ, Patre Grimaldo, ex Abbate Massiliensi, Creatus Aven. 5. Kal. Oct. Anni Dom. 1362. Coronatus 8. Idus Novemb. eodem anno. Sedit annos 8. menses 2. dies 24. creavit Card. 15. Obiit Avenione 1370. 14. Kal. Jan. Sepultus in Cathedrali Avenionensi S. Mariæ de Donis, posteà translatus ad Sacrum Cœnobium S. Victoris Massiliensis, & positus in Capella S. Petri anno 1372. nonis Junii. Vacavit sedes dies 12.

I. Jurisdictio Camerarii S. R. E. procedendi, contra piratas, novaque pedagia imponentes, & arma Saracenis deferentes &c.

Hodie contra istos procedit Auditor causarum Cam. Apostolicæ, ut multis Pontificiis constit. cavetur, & postremò constit. 28. Pauli V. Eximiæ infrà tom. 3.

Jurisdictionem autem hujus Card. Camerarii, attende inf. constit 65. Clem. viij. In conferendis, cum ibi notandis. in Tom. 3.

URBANUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Arnoldo Archiepiscopo Auxitano Camerario nostro. Sal. & Apost. bened.*

Edita A. D. 1364.

Exordium.

Postolatus officium cui quamquam immeriti disponente Domino præsidemus, exposcit, ut contra præsumptuosam malignorum turbam, Apostolicæ Sedis sententias, & canonicas non verentium sanctiones exequutores justitiæ optimos, quantum cum Deo possumus studiose apponamus.

Bon. viij. prohibuit pedagia exigi ab Ecclesiasticis personis.

§. 1. Olim siquidem fœl. rec. Bonifacius Papa VIII. prædecessor noster, eos qui ab Ecclesiis, vel personis Ecclesiasticis eorum rebus propriis, quas non negociandi causa deferunt, aut deferri faciunt, vel transmittunt, pedagia, seu guidagia, suo vel alieno nomine exigere vel extorquere, si persona existeret singularis, cujuscumque foret dignitatis, conditionis, vel status, excommunicationis, si autem Collegium vel Universitas Civitatis, Castri, seu loci alterius cujuscumque, interdicti sententias incurrere voluit ipso facto, & quoad ab excommunicatione prædicta absolutionem, vel interdicti relaxationem obtinere non possent, donec exacta plenariè restituerent, & de transgressione satisfacerent competenter.

Aliiq; Pont. excommunicarunt piratas, pedagia nova imponentes, arma ad Saracenos deferentes Eunte ad Sedem Apostolicam impedientes, sine jurisdictioni morante in curia perturbātes, victualium delatione ad Urbe impedientes, ligateq; in curia offendentes.

§. 2. Ac deinde per nonnullos Romanos Pontifices prædecessores nostros, & postremò per nos, in omnes piratas, cursarios & latrunculos marinos, & omnes fautores, receptatores & defensores eorum, & insuper in omnes illos, qui in terris suis nova pedagia imponunt. Ac etiam in illos, qui equos, arma, ferrum, lignamina vel alia prohibita deferunt Saracenis, quibus Christianos impugnant. Prætereà in omnes illos, qui ad Sedem Apost. venientes vel recedentes ab ea, necnon illos qui jurisdictionem ordinariam, vel delegatam aliquam non habentes, eos, qui in Romana Curia morantur temeritate propria capere, detinere vel spoliare, aut ex proposito deliberato vulnerare atrociter, vel interficere præsumunt, & qui victualia vel alia bona ad usum Romanæ Curiæ necessaria, impediunt ne ad Sedem prædictam de ferantur, & qui talia fieri faciant sive mandant, ac alios qui scienter eis favent vel receptant aut defendunt, cujuscumque fuerint ordinis, præeminentiæ & conditionis, ac status, etiam si Pontificali vel quavis alia Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate. Et in illos qui per se vel alium, seu aliàs quascumque personas, Ecclesiasticas, & sæculares ad eamdem curiam superiorum causis & negociis recurrentes, illáque in Romana Curia prosequentes, vel procuratores, gestores, advocatos, promotores ipsorum, seu etiam Auditores, vel Judices qui supradicti causis, vel negociis depuputantur, vel de eadem Romana Curia recedentes, occasione causarum vel negociorum hujusmodi verberent, mutilent, vel occidant, vel bonis spoliant eorumdem, cujuscumque præminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status fuerint, etiam si Pontificali vel quavis alia præfulgeant dignitate, vel eorum aliquod committentes. Item in omnes illos, qui per se vel alium seu alios, directè vel indirectè, sub quocumque titulo vel colore, civitates, castra, villas, ac loca, & intra quælibet alia ipsius Ecclesiæ Romanæ, vel aliqua, seu aliquas eorum, aut ipsorum vel aliquorum, seu alicujus ipsorum partem, videlicet, Comitatum & Civitatem Avenionem, & ejus territorium ad ipsam Ecclesiam pertinentem, & scienter occupant, vel detinent occupata, excommunicationis & anathematizationis sententiæ in certis anni solemnitatibus promulgatæ fuerint, prout in nostris, & ipsorum prædecessorum literis pleniùs continetur.

De hoc ultimo habes infra in const. 11. Alex. vi. In eminenti.

§. 3. Cùm autem sicut accepimus, nonnulli à quorum oculis Dei timor abscessit, prædictas sententias non verentes, à præmissis clericis, & Ecclesiasticis personis, hujusmodi pedagia, seu guidagia, pro hujusmodi eorum rebus propriis quos non negociandi causa deferunt, aut deferri faciunt, vel transmittunt, exegerunt & extorserunt hactenus, & exigere & extorquere quotidiè moliuntur. Et nonnulli pravitatem piraticam exercere. Alii verò venientes ad prædictam curiam, & recedentes ab ea capere, vel retinere, vel spoliare. Necnon victualia, & alia ad usum Romanæ Curiæ necessaria, ne ad præfatam deferantur curiam impedire, & nonnullos alios ex excessibus supradictis committere. Et insuper privilegia per Sedem Apostolicam clericis, & personis Ecclesiasticis, ac prædictam Curiam sequentibus concessa, & canones, constitutiones, & consuetudines in ipsorum curialium favorem præsertim officialium, & familiarium nostrorum, præsertim in prædictis propriis eorum rebus ad prædictam Curiam deferendis diutiùs observatas, violare temerè præsumpserunt hactenùs, & præsumunt, in animarum suarum periculum, Apostolicæ Sedis contemptum, & præjudicium, & scandalum, plurimorum.

Sed multi hic prohibitionibus contraveniunt.

§. 4. Nos itaque contra præsumptiones hujusmodi, quas non decet nec expedit incorrectas dimitti, salubre apponere remedium cupientes, fraternitati tuæ, de qua in his aliis plenam in Domino fiduciam obtinemus, per Apostolica scripta mandamus, quatenùs per te vel alium seu seu alios, tàm in Romana Curia quàm alibi, ubicumque, & quotiescumque tibi expedire videbitur, prædictas tàm à jure, quàm ab homine latas sententias, debitæ exequutioni demandetis, easque necnon canones, privilegia, & consuetudines supradictas, facientes ubique auctoritate nostra inviolabiliter observari, & ubi opus fuerit publicari, ac declarationem publicam, nunciationem, & citationem omnium, & singulorum, qui in prædictas sententias inciderunt, etiam per edictum publicum affigere de mandato tuo in portis Sacri Palati Apostolici, & valvis Ecclesiæ Avenionensis, & aliàs in ipsarum sententiarum exequutionem, & aggravationem, & aliàs omnia, & singula supradicta, tàm generaliter quàm specialiter, vel nominatim, eadem auctoritate procedas, etiam per informationem simplicem summariè simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, prout facti qualitas exegerit, & ubi secundùm Deum, & justitiam videbitur faciendum; ac eorum, necnon fautorum, receptatorum, & defensorum dictorum piratarum, cursariorum, & latrunculorum marinorum, Civitates, Terras, Castra, & loca supponas Ecclesiastico interdicto. Contradictores quoslibet, & rebelles, cujuscumque præeminentiæ, dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis, existant, etiam si

Hic ideò Pont. Camerario ut contra eos [illegible]dat, injungit.

Pontifi-

Pontificali, vel quavis alia, Ecclesiastica, vel mundana præfulgeant dignitate, auctoritate nostra per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Quibuscumnon obstantibus.

§. 5. Non obstantibus tàm fœl. rec. Bonifacii Papæ viij. prædecessoris nostri, in quibus cavetur ne aliquis extra suam Civitatem vel Diœcesim nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suæ diœcesis evocetur, seu quo judices à Sede Apostolica deputati extra Civitatem, & Diœcesim in quibus deputati fuerint contra quoscumque procedere, sive alii, vel aliis vices suas committere, aut aliquos ultra unam dietam à fine diœcesis? earumdem trahere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali; quam aliis quibuscumque constitutionibus à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, tàm de judicibus delegatis, quàm personis ultra certum numerum ad judicium non vocandis, aut aliis edictis, quæ tuæ possent in hac parte jurisdictioni, aut potestati, cujusque libero exercitio quomodolibet obviare, seu qui præfatis, vel quibusvis aliis cujuscumque dignitatis, status, ordinis, vel conditionis existant, etiam si Pontificali, vel alia quavis dignitate præfulgeant à dicta Sede indultum existat, quòd extra, vel ultra certa loca ad judicium evocari, aut quòd interdici, suspendi, vel excommunicari, aut eorum Ecclesiæ, Monasteria, Civitates, Terræ, Castra, & loca Ecclesiastico interdicto supponi non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi, & earum personis & locis, ordinibus, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali cujuscumque tenoris existant, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam tuæ jurisdictionis in hac parte valeat quomodolibet impedire, & de qua ejusque toto tenore habenda sit de verbo ad verbum in nostris literis mentio specialis, plenam, & liberam eidem fraternitate tuæ concedimus, tenore præsentium facultatem. Volentes & decernentes, quòd citationes, quas in præmissis per edictum, ut præmittitur feceris, perinde valeant, ac citatos arctent, ac si eis personaliter insinuatæ & intimatæ fuissent, constitutione quaquam contraria non obstante.

Dat. P. A. 1. die 12. Oct.

Dat. Avenione Quarto Idus Octobris, Pont. nostri Anno 1.

II.

Privilegium Ordinis Cartusianorum utendi altare portatili pro celebratione Missarum in locis ad Ordinem spectantibus.

De hoc Ordine notavi sup. in const. 7. Cùm vos. Alex. iij. fol. 52.

URBANUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori domus Cartusiæ Gratianopolitanæ Diœcesis, ac Prioribus Prioratuum & domorum aliarum, cæterisque personis Cartusiensis Ordinis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1363.

Causa indulti.

Sinceræ devotionis affectus, quem ad nos, & Romanam Ecclesiam geritis, non indignè meretur, ut petitionibus vestris, illis præsertim quas ex devotionis zelo prodire conspicimus, quantum cum Deo possumus, favorabiliter annuamus.

Indultum utendi altare portatili.

§. 1. Hinc est, quòd nos, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, ut liceat vobis, & successoribus vestris, habere altaria portatilia cum debita reverentia & honore, super quibus in domibus, ac grangiis, & cellariis, & aliis locis congruentibus & honestis, ad domos, seu Prioratus vestros spectantibus, possitis Missam, & alia divina officia celebrare, & in vestra præsentia facere celebrari, devotioni vestræ, tenore præsentium indulgemus. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum statutorum, ordinationum, voluntatum, inhibitionum, concessionum, & mandatorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli, se noverit incursurum.

D. P. An. 1. die 25. April.

Dat. Avenione 7. Kal. Maij, Pont. nostri An. 1.

GREGORIUS UNDECIMUS PONT. CCIII.

ANNO DOMINI MCCCLXX.

ANNO 1370.

Gregorius Undecimus, Gallus, Petrus, Monstrius, oppido Malmonte, Lemovicensis agri in Galliæ Provincia Tolosana, Petrus Comes Bellifortis anteà dictus, Diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ Novæ; creatus Avenione 3. Kalendas Januarii Anno Domini 1370. Coronatus octavo Idus Januarii 1371. sedit annos septem, menses 2. dies 29. creavit Card. 23. Romam rediit, suadente etiam diva Catharina Senensi. Idib. Januar. 1376. Obiit 6. Kalend. Aprilis 1378. Sepultus in Ecclesia S. Mariæ Novæ. Vacavit sedis dies 12.

I.

Quòd Ecclesia S. Joannis in Laterano de Urbe, supremum locum tenet super omnes Ecclesias Urbis & Orbis.

Hæc definitio comprobata fuit à Mart. V. anno sui Pontific. decimo, & à Paulo II. anno ejus primo in hoc Tom. 1. quæ Bullæ tamquam simpliciter confirmatoriæ prætermittuntur, & postremò à Pio V. infrà Tom. 2. in ejus constitut. 94. Infirma. Et contra Ecclesiam istam centenaria tantum præscriptio datur, ut sup. in constitut. 4. Honor. III. Sedis fol. 66. in hoc Tomo 1. Et ejus Capitulum in erigendis locis pijs, certum habet privilegium à Sixto V. ut infrà in ejus const. 19. Si cunctas Tom. 2.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1372.

Constantinus Imp. Lateranensem Ecclesiam construxit.

Super universas Orbis Ecclesias Rom. Pontif. à Domino constitutus circa ea de quibus dubitari dicitur, ut evitari possint quæcumque dispendia, declarationis ubi expedit suæ provisionem adjicit, prout fore conspicit opportunum. Sanè dudum dum minori fungebamur officio, percepimus quod de Ecclesia Lateranense (quam claræ mem. Constantinus fidelissimas Imperator, in Lateranensi Palatio suo miraculosè mundatus à lepra, & sacri baptismatis fonte renatus, construxit sub vocabulo Salvatoris, statuens quòd ex tunc libera esset unicuique potestas per Urbem, & Orbem Ecclesias construendi, quod anteà Imperialis prohibitio inhibuerat) à quibusdam curiosis dubitabatur, ac etiam in præsenti in dubium revocatur, si ipsa in Urbe, & Orbe terrarum, præeminent jam, ac honoris prærogativam à Romana Ecclesia, & à cunctis Christicolis obtinere debeat potiorem.

Qua Sedes Pontificis vocatur, & cæteris major declaratur.

§. 1. Nos igitur volentes huic dubio finem imponere, & super hoc amputare materiam hæsitandi auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, decernimus, ac etiam definimus, Sacrosanctam Lateranensem Ecclesiam præcipuam Sedem nostram inter omnes alias Urbis, & Orbis Ecclesias, ac Basilicas, etiam super Ecclesiam, seu Basilicam Principis Apostolorum de Urbe supremum locum tenere, eamque de jure majorem omnibus aliis Ecclesiis, ac Basilicis supradictis, ac super omnes & singulas præfatas Ecclesias, seu Basilicas, prioratis, dignitatis & præeminentiæ honore lætari. Et si quid contra hujusmodi nostram declarationem, determinationem ac definitionem, à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentatum fuerit, id irritum decernimus, & inane.

Sanctio pœnalis.

§. 2. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, constitutionis, & definitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit,

indigna-

indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 2. die 23. Jan. Dat. Aven. x. kal. Febr. Pont. nostri Ann. II.

II. Saraceni ad Christianam fidem conversi, & ad eorum sectam redeuntes, & Christiani ad illam transeuntibus eorumque fautores, ab Inquisitoribus hæreticæ pravitatis puniantur.

Edita A. D. 1372.

GREGORIUS PAPA XI.
Inquisitoribus hæreticæ pravitatis.

Saraceni conversi ad eorum sectam redeuntes & Christiani ad illam transeuntes.

Admodùm dolenter audivimus, & narramus, quòd non solum quidam de Saracenica impietate ad Christianam fidem conversi, ad eandem sunt impietatem reversi, verùm etiam quàmplurimi Christiani, veritatem fidei abnegantes, se damnabiliter ad Agarenorum perfidiam transtulerunt, quòd tantò magis reprobum fore cognoscitur, quantò ex hoc, Christi nomen sanctissimum, quadam familiari hostilitate securiùs blasphematur.

Uti hæretici ab Inquisitoribus puniantur.

§. 1. Cùm autem huic pesti damnabili, congruis & festinis deceat remediis obviare, Universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus infrà terminos vobis ad inquirendum contra hæreticos, auctoritate Sedis Apostolicæ designatos, super præmissis, tàm per Christianos, quàm etiam per Saracenos inter Christianos morantes, inquisita diligenter, & solicitè veritate, contra omnes, quos talia inveneritis hactenus commisisse & committere in futurum, tamquam contra hæreticos, contra fautores etiam, & receptatores, & defensores eorum, tamquam contra fautores, receptatores, & defensores hæreticorum procedere studeatis.

Et Saraceni qui ad eorum sectam trahunt Christianos coerceantur.

§. 2. Saracenos quoque, qui Christianos utriusque sexus, ad dictam eorum perfidiam perduxerint, aut inveneritis de cætero inducentes, pœna debita puniatis, contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Dat. P. An. 1. die 3. Aug. Dat. apud Villam novam Aven. Diœc. 3. Non. Aug. An. II.

III. Exemptio Ordinis Fratrum B. Mariæ de Mercede redemptionis Captivorum à solutione decimarum, de proventibus & redditibus Ecclesiasticis, per Sedem Apostolicam Regibus, & Principibus, vel aliis, concessarum, & concedendarum.

Alia de isto Ordine judicavi tibi apud constit. IX. Gregor. in Devotionis. sup. fol. 78.

Edita A. D. 1373.

GREGORIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistro Generali, Fratribus B. Mariæ de Mercede Captivorum. Ordinis S. Augustini, Salutem, & Apostolicam, benedictionem.

Causa hujus constitutionis.

Dum salubria laborum vestrorum studia, quibus vacatis assiduè pro redemptione Christi fidelium, qui ab inimicis fidei orthodoxæ miserabili captivitate detinentur, necnon multiplicia expensarum onera, quæ pro redemptione hujusmodi continuè supportatis, diligenter attendimus; dignum reputamus, & congruum, ut vos, & loca vestra specialibus favore, & gratia prosequamur.

Petitio Ordines pro exemptione à solutione decimarum.

§. 1. Exhibita siquidem nobis pro parte vestra petitio continebat, quòd licet omnes fructus, redditus, & proventus beneficiorum, dum, morum, & aliorum locorum vestrorum, unà cum eleemosynis, quæ vobis à Christi fidelibus largiuntur (victu, & vestitu vestris dumtaxat deductis) in redemptionem fidelium Christianorum, qui per inimicos ejusdem fidei captivi detinentur, converti debeatur, & etiam convertantur, tamen decimas redditunm, & proventuum Ecclesiasticorum Regibus, & aliis Principibus concessas, levari seu exigi contingit, collectores decimarum hujusmodi, vos ad solutionem, seu præstationem decimarum ipsarum compellunt, quare pro parte vestra nobis extitit humiliter supplicatum, ut cum Hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani, de Calatrava, & de Montesia domorum Magistri, & fratres, à solutione, seu præstatione decimarum ipsarum exempti sint penitùs, & immunes, vos ut circa redemptionem Captivorum ipsorum, meliùs, & liberiùs insistere valeatis, à præstatione seu solutione decimarum earumdem eximere de benignitate Apostolica dignaremur.

Pontificia concessio dicta exemptionis.

§. 2. Nos igitur volentes vobis super hoc paterna solicitudine providere, hujusmodi supplicationibus inclinati, quòd vos de vestris introitibus, ac beneficiorum, domorum, & aliorum locorum ipsorum fructibus, redditibus, seu proventibus prædictis, decimam hujusmodi, cùm ipsam quibuscumque Regibus, seu Principibus, aut aliis quibuscumque per Sedem Apostolicam concedi contigerit in futurum, solvere, seu præstare, aut in ea cum aliis personis Ecclesiasticis contribuere minimè teneamini, neque ad id à quoque compelli possitis per literas Apostolicas, sub quacumque forma, vel expressione verborum concedendas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto, & Ordine, ac domibus vestris hujusmodi mentionem, devotioni vestræ auctoritate Apostolica de speciali gratia, tenore præsentium indulgemus, decernentes suspensionis, interdicti, ac excommunicationis sententias, si quas contra vos, vel aliquem vestrum, aut domus, seu alia loca vestra prædicta, per quoscumque occasione præmissa ferri contigerit, seu etiam promulgari, irritas, & inanes. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrarum concessionum, constitutionum, & inhibitionum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 3. die 27. Maji. Dat. Avenione 16. Kal. Junii, Pontificatus nostri Anno 3.

IV. Declaratio, & limitatio auctoritatis, & facultatum Cardinalis, pro tempore Protectoris, Fratrum Minorum Conventualium S. Francisci.

Hanc declarationem approbavit, & explicavit Six. IV. inf. in ejus const. 3. Sancta. & Paul. V. ibi indicandus. in Tomo 3.

Aliorum Ordinum Protectores, majores his facultates non habent. Has ergo ponere satis esse arbitratus sum, ut cæteris Regularibus usui esse possint.

Edita D. A. 1373.

GREGORIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pont. omnes provide a superioribus gubernari cupit.

Cunctos CHRISTI fideles super quibus curam ex debito officii Summi Pontificis gerere obligamur, per Præsidentes eisdem, sic charitativè, sicque providè, ac justè cupimus gubernari, quòd illi in viam mandatorum domini dirigantur, & hi ex merito Præsidialis solicitudinis, uberiùs supernæ remunerationis præmium nanciscantur.

Et multò magis regulares Deo arctiùs servientes.

§. 1. Sed nos nimirùm in illis desideramus ardentiùs, & affectuosiori studio procuramus, quorum alii à mundanis abstracti, & gravibus pœnitentiis dediti, cœlestibus inhiant, & ad illa per contemplationis pennas suaviùs, & altiùs elevantur, ut aquilæ, & cum Maria parte optima perfruuntur; alii verò sanctam solicitudinem Marthæ sectantes, celebrationi divinorum vacant solertiùs. Alii dicunt, & docent Dei scientiam, & alii plebem instruunt in eadem, aliisque ferventioris spiritus ardore succensi, non timentes, sed amantes barbaras nationes, ad illarum conversionem pergunt intrepidi, ut valeant ad dominicam aream multos afferre manipulos,

&

& de talentis eis creditis bonam domino reddere rationem.

Inter quos, Fratres Minores S. Francisci cæteris præstant.

§. 2. Hi profectò sunt fratres Minorum Ordinis in Dei Ecclesia multiplicibus splendoribus radiantes, quorum sonus prædicationis & sanctitatis opera, præ cæteris religionum professoribus, usque ad extremum terræ noscitur exivisse. Hi sunt quos Deus numero multiplicavit, & meritis, quibusque sicut, & aliis benè currentibus in stadio militantis Ecclesiæ, æternum bravium quod certatim apprehendere satagunt elargitur. Et propterea nos de ipsis dignè curam vigilem gerimus, ut eos in his sanctis operibus nil impediat, nil perturbet, sed ipsi opportuna quietis dulcedine potiantur.

In cujus regula cavetur quod unus Cardinalis sit d. Ordinis Protector & Corrector.

§. 3. Sanè cùm in Beati Francisci Regula cujus iidem fratres existunt, hæc verba contineantur expresse: videlicet: Per obedientiam adhæc injungo ministris, ut petant à Domino Papa unum de Sanctæ Ecclesiæ Cardinalibus qui sit Gubernator, Protector & Corrector illius fraternitatis, ut semper subditi & subjecti pedibus ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, stabiles in fide Catholica, paupertatem & humilitatem & sanctum Evangelium Domini Nostri JESU CHRISTI quod firmiter promisimus observemus, iidem fratres existentes pro tempore, hujusmodi protectores dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales successivis temporibus pètierunt à Sede Apostolica, & etiam habuerunt.

Sed aliqui Protectores fines suæ potestatis excesserunt.

§. 4. Sed aliqui eorumdem Protectorum putantes fortè, benè, & licitè, à certis temporibus citra, suam potestatem nimiùm extendisse dicuntur in pluribus, ex quibus in ipso Ordine gravia perturbationes & scandala sunt exorta.

Hic ideò Pont. illius auctoritatem præscribit & facultatem immutandi statuta Ord. denegat.

§. 5. Nos igitur ut idem Ordo in sua primæva quiete remaneat, de virtute in virtutem eat assiduè, & quibuslibet amotis præpediis, eradicatisque spinis & tribulis, fructum non solùm consuetum, sed etiam uberiorem afferat, ad radicalem submotionem turbationum & scandalorum hujusmodi jam exortorum, & ne oriantur in posterum providere, ac ejusdem Ordinis protectoribus qui erunt pro tempore (cùm nullus sit ad præsens Ordinis præfati protector) transgressionis suæ potestatis occasionem tollere efficaci remedio cupientes, Auctoritate Apostolica, eisdem Protectoribus districtiùs inhibemus, ne præsumant quæcumque ordinata, statuta, sive disposita, aut ordinata, statuenda, seu disponenda per generalia, vel provincialia, aut custodialia Capitula, infringere, reprobare, corrigere, suspendere, super ipsis, seu contra ea vel eorum aliquid quomodolibet immutare, nisi contra præmissos articulos in præfata regula ut præfertur, vel aliquem ipsorum existeret manifestè.

Prælatorumque & officialium privationem.

§. 6. Aut quemcumque Prælatum seu Officialem dicti Ordinis, seu alicujus loci ejusdem, quocumque nomine nuncupetur, ponere seu instituere, aut deponere, destituere seu privare, aut à suo officio suspendere, seu impedire super ejus libero exercitio quovis modo.

Ad gradus promotionem.

§. 7. Aut aliquem fratrem Ordinis antedicti ad lectoratum aut quamcumque lecturam, seu studium vel gradum promovere, aut promotos ab eis, removere seu etiam revocare.

Fratrum mutationem.

§. 8. Aut de loco ad locum mittere, aut mutare, sive alicui fratrum eorumdem eundi ad quodcumque Monasterium vel locum alium, aut dominum, vel aliquam personam, licentiam impartiri.

Pœnamque & gratiam,

§. 9. Et ne insuper in quemvis singularem fratrem memorati Ordinis, de quocumque crimine vel delicto punire, vel à pœna seu pœnitentia liberare, aut eam minuere, augere, vel immutare.

Rerum Ordinis confessionem.

§. 10. Aut etiam alicui fratri locum, cameram, cellam, libros, vel alias res dicti Ordinis concedere, vel ejus usui deputare.

Prælatorum jussus mutationem.

§. 11. Aut quæcumque per Prælatos ejusdem Ordinis, aut alios deputata quomodolibet amovere.

Regulaque immutationem.

§. 12. Nec etiam de rebus aut correctione fratrum dicti Ordinis (nisi in casibus præmissis contentis in præfata regula seu eorum aliquo) se aliquatenus intromittere quovis modo, ita quòd dictus Ordo seu fratres ejusdem Ordinis, in nullo subsint futuris Protectoribus, nisi dumtaxat in casu quo ipsorum fratrum communitas vel generale Capitulum, quod absit, à prædictis articulis, vel eorum aliquo deviarent. Alioquin si secus fecerint id decernimus irritum & inane.

Fratribus contraria impetrari prohibet.

§. 13. Et nihilominùs fratres, qui contra hujusmodi inhibitionem nostram quicquam impetrabunt, seu post inhibitionem hujusmodi utentur etiam per alios impetratis, puniantur illis pœnis quibus essent pro gravibus culpis secundùm statuta dicti Ordinis puniendi, & sint nihilominùs actibus privati legitimis, & à suis, si qua habent, suspensi officiis ipso facto.

Protectorem ad providam protectionem hortatur.

§. 14. Cæterùm, nos eosdem futuros Protectores hortamur attentatiùs, quòd per facti efficaciam sic nominis sui officii procurent effectum, quòd Ordo ipse per eos non lædatur in aliquo, sed potiùs ab adversis (si quando forsitan imminebant) suo opportuno defensionis clypeo protegatur, & à noxiis præservetur. Sic acturi proinde, & æquitatis ac modestiæ limites servaturi, ut non trahatur ad noxam quod provisum extitit ad salutem; sed ex charitativis gestis eorum, Ordo præfatus quietem & consolationem percipiat, & Protectores magnum apud Deum præmium sortiantur, & super contrario non oportet dictæ Sedis providentiam aliud remedium adhibere.

Nulli ergo, &c.

Dat. apud Pontem Sorgiæ Avinionen. Diœcesis, sexto Kal. Junii, Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Dat. P. A. 3. die 37. Maji.

V.

Quòd Officiales Status Ecclesiastici, neminem cogant, ad granum, ligna, & similia, absque solutione justi pretii sibi deferendum.

Edita A. D. 1373.

GREGORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

RElevationi injustorum gravaminum nostrorum subditorum, præsertim pauperum, providere pietatis studiis cupientes.

Quòd gubernatores, & alii Officiales, gravare non possint cives & alios ad eis, deferendum granum, ligna & similia, absque justa mercedis persolutione.

§. 1. Universis, & singulis Apostolicæ Sedis Legatis, ac Vicariis Gubernatoribus nostris, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum, etiam si sint Romanæ Ecclesiæ Cardinales, Thesaurariis, & Rectoribus generalibus, necnon Rectoribus, & Marescallis, ac Potestatibus, Capitaneis, Depositariis, Judicibus, Castellanis, & aliis quibuscumque Officialibus nostris, & ejusdem Ecclesiæ, quocumque nomine nuncupentur, præsentibus & futuris in civitatibus Bononiæ & Perusii, earumque Communitatibus, & districtibus, necnon Romandiolæ, Marchiæ Anconæ, Ducatus Spoletani, Patrimonii Beati Petri in Thuscia, Campaniæ, Maritimæ, & Massæ Trabariæ Provinciis, & aliis civitatibus, terris, & locis dictæ Ecclesiæ immediatè subjectis, (quorum nomina haberi volumus præsentibus pro expressis) tenore præsentium districtiùs inhibemus, ne frumentum, & alia blada, vinum, ligna, fœnum, paleas, aut res alias ad ipsorum, seu officialium, familiarium, & hospitiorum suorum, vel aliorum quorumcumque usum spectantia, per cives, & incolas dictarum civitatum, communitatum, districtuum, Provinciarum, terrarum, & locorum, seu per ipsorum civium, & incolarum navigia, currus, aut animalia, gratis, sine justo, & integro naulo, & præmio statim solvendo deferri faciant, seu compellant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 2. Non obstantibus statutis, constitutionibus mandatis, & consuetudinibus contrariis quibuscumque quæ per præsentes revocamus, cassamus, & viribus vacuamus.

Contravenientium pœna.

§. 3. Nos enim, omnia & singula præcepta, damna, mulctas, condemnationes, & alias pœnas, si qua contra nostram hujusmodi inhibitionem, sint vel in posterum fuerint attentata, ex nunc decernimus irrita, &

nullius

nullius penitùs existere firmitatis. Et nihilominùs, omnes & singuli, qui contra nostram prædictam inhibitionem, sive ex sua temeritate, sive ex alieno mandato venire præsumpserint, cujuscumque dignitatis, status, ordinis, conditionis existant, etiam si Pontificali, aut alia quavis fulgeant dignitate, præter dictæ Ecclesiæ Cardinales, excommunicationis incurrant sententiam ipso facto, & duplum ejus, quòd pro prædictis solvere debuerint, illis quos super præmissis gravaverint, restituere teneantur, nulla in hac parte remissione, directè vel indirectè facienda eis aliquatenus valitura. Qua quidem sententia (cujus absolutionem Sedi Apostolicæ specialiter reservamus) nullus possit absolvi, nisi satisfactio, & duplum hujusmodi realiter fuerit primitùs persoluta. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 5. die 24. Junij.

Dat. apud Pontem Sorgiæ, Avenionensis diœcesis, 17. Kalen. Julii, Pontificatus nostri, Anno 3.

VI.

Religiosi cujuscumque Ordinis etiam Mendicantium, quamvis Sedis Apostolicæ sint Capellani, eorum Superioribus subjecti remaneant.

Quinimò sine eorumdem Superiorum licentia, obsequiis Prælatorum & Principum se subjicere nequeunt, ex Concilio Tridentino sess. 25. cap. 4.

GREGORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1373.

Exordium.

PEr Romani Pontificis providentiam circumspectam, sic Sedis Apostolicæ privilegia & indulta moderari dignoscuntur, quòd in eis materia malignandi nulli detur, ac personæ, quæ sub religione vacare debent studio piæ vitæ, à bono obedientiæ, & perseverentia divini servitii nullatenus retrahantur.

Causa declarationis.

§. 1. Sanè nuper ad nostrum relatione fide digna pervenire auditum, quòd nonnulli Religiosi etiam Mendicantes qui in Capellanos Sedis Apostolicæ se recipi procurarunt, propterea bonum obedientiæ & correctionem recusantes, per Mundum per plurimum sine suorum Superiorum licentia, sæpiùs evagando discurrunt, & quandoque ad Romanam Curiam accedunt, asserentes sine suorum Superiorum licentia se hoc facere posse.

Declaratio de qua in rub.

§. 2. Nos igitur in præmissis prout ex debito tenemur Pastoralis officii salubriter providere cupientes, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, volumus & etiam ordinamus, quòd omnes & singuli Religiosi quorumcumque Ordinum, etiam Mendicantium dictæ Sedis Capellani, qui sunt & in anteà erunt, perinde eorum Superioribus & Correctoribus ipsorum, in omnibus & per omnia sint subjecti, uc si prædictæ Sedis Cappellani non essent.

Clauf. derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus exceptionibus seu exemptionibus, & aliis quibuscumque privilegiis, indulgentiis, gratiis, literis Apostolicis Cappellanis dictæ Sedis & aliàs communiter vel divisim sub quacumque forma & expressione verborum à dicta Sede concessis, & in posterum concedendis, etiam si de illis plena & expressa mentio de verbo ad verbum in præsentibus sit habenda, quæ quoad hoc alicui in nullo volumus suffragari. Nulli ergo &c. nostræ constitutionis, voluntatis, & ordinationis infringere &c.

Dat. P. A. 3. die 8. Novemb.

Dat. Avinione, 5. Idibus Novembris, Pont. nostri Anno tertio.

VII.

De auctoritate & facultatibus muneréque Magistri generalis & aliorum Prælatorum, Fratrum Prædicatorum Ordinis S. Dominici, gratiisque & privilegiis ejusdem Ordinis.

Ampliavit ejusmodi gratias, & alias concessit Six. IV. infrà in ejus constit. 7. Regimini. Sed pro eorum moderatione est præcipuè attendenda constit. 22. Leon. X. Dùm intrà, & Concilium Tridentinum confirmatum à Pio IV. in sua const. 94. In Principis, in hoc Tomo 1. Verùmtamen alia privilegia concessit Pius V. in constit. 11. Dùm ad uberes, cum ibi indicandis. Tom. 2. De toto autem isto Ordine prædicatorum dixi plenè suprà in constit. 2. Hon. III. Religiosam. fol. 64. hujus Tom. 1.

GREGORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistroi, Prioribus, & Fratribus universis Ordinis Prædicatorum. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Edita A. D. 1374.

Proœmium.

VIrtute conspicuos sacri vestri Ordinis professores, qui contemplationi cœlestium ferventer invigilant, & piæ vitæ studio sine intermissione desudant, decet per Apostolicæ circumspectionis auxilium sic providè dirigi, & solicitè confoveri, ut alicujus prætextu calumniæ, nullum internæ pacis excidium, nullumque Religiosi status perferant detrimentum, sed in his robur & vigorem habeant, per quæ circa cultum Divini nominis devotis & quietis mentibus invalescant.

Causa hujus constit.

§. 1. Hinc est, quod cùm sicut nobis exponere curavistis, tu fili Magister, & prædecessores tui, juxta ejusdem Ordinis consuetudinem observatam hactenus, ac à Sede Apostolica toleratam, statim postquam electi secundùm prædicti Constitutiones Ordinis extitistis, fratrum ipsius curam gesseritis, Magisterii officium, plenè ac liberè, in omnibus exercentes, iidemque fratres vobis, devotè ac humiliter obedierint, & intenderint reverenter, ac in eodem Ordine sit statutum, ut Magister ipsius qui pro tempore fuerit, à Magisterii officio amoveri valeat à Definitoribus Capituli generalis.

Magister generalis statim electus liberè Ordinem gubernat.

§. 2. Nos volentes ambiguitatis scrupulum in hac parte de vestris cordibus amputare, ac Ordinem ipsum præfatæ Sedi immediatè subjectum, à Sede approbatum eadem, honestate floridum, præclarum scientia, & virtute facundum, privilegio Apostolicæ gratiæ attollere singulari, vestris supplicationibus inclinati, devotioni vestræ ad instar fœlicis record. Bonifacii VIII. & Benedicti XI. Rom. Pontif. prædecessorum nostrorum, ut successores tui, fili Magister, qui erunt pro tempore, statim postquam electi secundùm Constitutiones fuerint supradictas, eo ipso veri ejusdem Ordinis Magistri effecti, curam animarum fratrum ipsius Ordinis plenè habeant, & liberè gerant, ipsosque fratres auctoritate propria ligare ac solvere, necnon in eodem Ordine agere valeant, quæ ipsi, & præfati Ordinis Definitores juxta prædictas Constitutiones eisdem Ordini & fratribus secundùm Deum viderint expedire, aliàsque possint officium Magisterii licitè in omnibus exercere, iidemque fratres, tibi Magistro, & successoribus tuis, devotè & humiliter, obediant & intendant.

Definitores Capituli generalis eum removent.

§. 3. Et præfati successores, & tu Magister, à Definitoribus Capituli generalis Ordinis ipsius, secundùm Ordinis Constitutiones ejusdem, absolvi & amoveri possitis, auctoritate Apostolica indulgemus. Ratum habentes & firmum, quicquid super præmissis per te Magister, dictosque prædecessores, fratres, & Definitores factum & observatum est hactenus, concessa tibi exequendi magisterii officium, quoad præmissa omnia, & alia, libera facultate.

Lectores ubique sed non in Studiis generalibus absque licentiam legant.

§. 4. Fratres autem de Ordine vestro, quos secundùm Constitutiones ipsius Ordinis Conventibus vestris deputandos duxeritis in Lectores, sine alterius cujuscumque licentia, liberè in domibus prædicti Ordinis legere, & docere valeant in Theologica facultate, illis locis exceptis, in quibus viget Studium generale, ac etiam quilibet in facultate ipsa docturus, ut Magister incipere solemniter consuevit.

Circa instituta Ordinis nihil est ab Ordinariis quærendum.

§. 5. Et licet Episcopis & Diœcesanis, debitam & devotam obedientiam impendatis, nolumus tamen, quòd circa instituta, & præcipuè super institutione & destitutione Priorum ejusdem Ordinis, ex hoc præjudicium incurratis.

Circa electionem Priorum no...

§. 6. Quando verò in aliquo Capitulo, vel Conventu vestri Ordinis, de Provinciali vel Conven-

confirmatorum superior providet.

tuali Priore occurrerit electio facienda, si ex aliqua causa factam electionem à fratribus ejusdem Ordinis quorum interest, non contingat forsitan confirmari, Superior ad quem confirmatio electionis hujusmodi pertinet, aliquem de illis fratribus quos ipsi electores, vel major pars eorum per literas suas ab eo petierint, quando ab ipsum pro electi confirmatione transmittunt, eis de nostra licentia concedere valeat Priorem.

Vocalibus longè absentibus non currit tempus.

§. 6. In electionibus quoque eorumdem Magistri, & Priorum provincialium ipsius Ordinis, fratribus, qui debent electionem hujusmodi celebrare (cum eos frequenter de remotis partibus oporteat convenire) tempus super hoc statutum à jure non currat, nec ipsi in hac parte juris regulis coarctentur.

Fratres absque examine, ab Episcopis sunt promovendi. Conc. Tri. hoc revocat sess. 7. c. 11. & sess. 21. cap. 12.

§. 8. Et quia ejusdem Ordinis fratres de locis ad loca ipsius Ordinis sæpiùs transmittuntur, propter quod stabilem & perpetuam in certis & determinatis ejusdem Ordinis domibus non faciunt mansionem, quia etiam bonos & idoneos, ac probatos à vobis fratres facitis ad ordines promoveri, liceat vobis ordinando fratres ejusdem Ordinis, quibuscumque malueritis Catholicis Pontificibus, communionem & gratiam Apostolicæ Sedis habentibus, præsentare, ipsisque Pontificibus præsentatos à vobis fratres sive qualibet examinatione per eosdem Pontifices facienda, & absque omni promissione, vel obligatione ipsorum ordinandorum fratrum, ad ordines promovere.

Oratoria, & altare portatile habere possunt.

§. 9. In locis autem in quibus degitis, liceat vobis habere Oratoria, in quibus cum Altari portatili possitis missarum solemnia, & alia divina officia celebrare, ac etiam recipere Ecclesiastica Sacramenta.

Celebrant tempore interdicti. Hoc ampliat Six. iv. cit. in rub.

Sed attende Conc. Trid. sess. 25. cap. 12.

§. 10. Cùm generale interdictum fuerit, in Ecclesiis & Oratoriis vestris, & aliis quibuscumque, cùm ad loca perveneritis Ecclesiastico supposita interdicto, clausis janius, interdictis & excommunicatis exclusis, non pulsatis campanis, & submissa voce, liceat vobis celebrare divina, & Ecclesiastica recipere Sacramenta, dummodò causam non dederitis interdicto, nec contingat id vobis specialiter interdici, nec Ecclesiæ, vel Oratoria ipsa fuerint specialiter interdicta. Iis verò qui in vestris morantur obsequiis, cuncta liberè ministrare possitis Ecclesiastica Sacramenta, & ipsos cùm decedunt in vestris Oratoriis sepelire. Si quando autem in terris in quibus residetis, vel earum personas, excommunicationis, seu interdicti sententia contigerit promulgari, pueri vestris servitiis deputati, negociorumque vestrorum procuratores, & operarii qui in vestris locis, eorum operibus personaliter continuè institerint, hujusmodi sententiis obnoxii minimè habeantur, ibique possint audire divina, juxta formam quæ locis ipsis, eo casu à Sede Apostolica est concessa, nisi eisdem causam dederint, vel excommunicari specialiter, seu interdici contingat eosdem. Et quia vos extremam patientes pro CHRISTI nomine paupertatem, exhortationis pio studio, bonos ad potiora dirigitis, & errantes in rectitudinis semitam laudabiliter revocatis, concedimus, ut in excommunicatorum terris liberè commorari, & ab eis tunc etiam quando vos, vel ipsos transire contigerit, necessaria vitæ deposcere, ac recipere valeatis.

Facultas Prælatorum Ord. absolvendi Fratres. Hoc ampliavit Pius v. in const. 132. Romani. Vide tamen Bullam 115. Clem. viij. Quæcumq;

§. 11. Magister quoque, & singuli Priores, Provinciales, & Conventuales, ac vices eorum gerentes in Provinciis, & Conventibus, ac locis sibi commissis pro dictis fratribus constitutis ibidem, necnon & fratribus aliis ejusdem Ordinis, interdum ad eos declinantibus undecumque, absolutione & dispensatione indigentibus, sive priusquam intraverint Ordinem, sive post, in casibus quibus excesserint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis incurrerint sententias, à jure vel à judice generaliter promulgatas, & hujusmodi sententiis innodati, aut in locis suppositis Ecclesiastico interdicto divina officia celebrantes, vel suscipientes ordines sic ligati notam irregularitatis incurrerint, absolutionis & dispensationis beneficium valeant impartiri, nisi adeò gravis fuerit, & enormis excessus, quòd sint ad eamdem Sedem meritò destinandi.

Fratres absolvunt eorum Prælatos. Tu attend d. Bullam Clem. viij.

§. 12. Fratres etiam vestri quos pro tempore vos Magister, & Priores, tàm Provinciales, quàm Conventuales necnon & vices vestras gerentes, in proprios habueritis Confessores, absolutionis, & dispensationis beneficium vobis (cùm expedierit) valeant impartiri, juxta formam concessionis super absolutione, & dispensatione fratrum ejusdem Ordinis superiùs vobis factæ.

Prælati Ordinis absolvunt venientes ad eum a censuris, &c. Ad hæc vide d. Bullam Clement. viii.

§. 13. Ad hæc, volentibus vestro aggregari Collegio, qui suspensionis, aut interdicti, vel excommunicationis sententiis à jure vel à judice promulgatis, generaliter sunt ligati, absolutionis beneficium (observata forma Canonica) impartiri, ipsosque in fratres recipere, ac eos qui post assumptum habitum, vel professionem emissam, recoluerint se talibus in sæculo fuisse sententiis innodatos, secundùm formam ipsam, vos Magister, & singuli Priores, Provinciales, & Conventuales, ac vices vestras gerentes, valeatis absolvere, & cum irregularibus dispensare, si forsitan talibus innodati sententiis, vel in locis interdicto suppositis divina præsumpserint officia celebrare, vel ordines susceperint, ita tamen, quòd si aliqui ex hujusmodi eisdem sententiis propter debitum sint adstricti, satisfaciant ut tenentur. Cæterùm vestra discretio cautè provideat, ut Apostolicæ Sedis, Legatorum ipsius, & Ordinariorum locorum, in absolutionibus hujusmodi scandalum evitetur.

Fratres non coguntur ad hic expressa. Tu quoad publicationes excommunicationum observa Conc. Trid. sess. 25. cap. 12.

§. 14. Porrò quieti vestræ providere volentes, quòd per literas Apostolicæ Sedis, aut Legatorum, seu delegatorum ipsius, conveniri à quoquam minimè valeatis, & quòd ad pecuniam colligendam cogi non possitis inviti per literas ipsius Sedis de cætero impetrandas, quódque nullus vestrum correctionis, seu visitationis, vel inquisitionis officium, Monasteriis, vel Ecclesiis, sive quibuscumque personis impendere, vel ad cognitiones causarum, citationes partium, & denunciationes sententiarum, interdicti, & excommunicationum procedere, aut recipere curam Monialium, seu Religiosarum quarumlibet personarum teneatur, per Apostolicas literas impetratas, & in posterùm impetrandas, nisi hujusmodi Apostolicæ literæ, de hoc indulto, & Ordine vestro expressam fecerint mentionem, auctoritate vobis Apostolica indulgemus. Concedimus etiam, ut ad visitandum aliqua Monasteria Monialium cujuscumque Ordinis compelli aliquatenus non possitis, aut recipiendum commissiones causarum, seu sententiarum executiones, vel alia contingentia causas ipsas, per literas præfatæ Sedis, in quibus facta non fuerit de indulgentia hujusmodi mentio specialis, sive per Legatos, vel delegatos, ipsius. Nullus insuper Archiepiscopus, vel Episcopus, nullusque alius Prælatus Ecclesiasticus, vel eorum Vicarii, vel Officiales, ad portandum, vel deferendum literas, vel exequendum, aut denunciandum sententias contra Principes sæculares, Communitates, Populos, seu quoscumque benefactores vestros nullusque delegatus, vel Ordinarius judex, ad faciendum citationes vel commissiones recipiendas, sive quòd sitis in causis aliquibus assessores, seu ad alia lites & controversias contingentia, in causis quæ coram ipsis tractantur, quemquam vestrum compellere valeant, sine prædictæ Sedis mandato, & licentia speciali, expressam faciente de hac indulgentia mentionem, nec quisquam vestrum parere, vel intendere teneatur super his monitionibus, & mandatis, aut jussionibus eorumdem, aut facere, vel implere, quod in hac parte duxerint injungendum.

Prælati Ordinis revocant Fratres morantes extra Ordinem. Hoc idem voluit Concil. Trid sess. 25. cap. 4.

§. 15. Cæterùm, Magistri & singuli Priores, Provinciales, atque ipsorum Vicarii, illos ex fratribus de quibus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum ipsius, Archiepiscopis, & Episcopis, vel aliis quibuscumque provisum extitit, vel in posterum contigerit provideri, corrigere, ac non obstante contradictione aliqua possint ad suum

Ordinem

Ordinem revocare, nec per literas ejusdem Sedis, seu Legatorum ipsius jam de cætero obtinendas, aliquos de fratribus ipsius Ordinis, præfatis Archiepiscopis, & Episcopis aut aliis teneantur in socios deputare, nisi dictæ literæ Apostolicæ obtinendæ de indulto hujusmodi, & Ordine ipso expressam fecerint mentionem, & alias id honestati Ordinis; & illorum saluti viderint expedire. Nullus autem Legatus nisi de latere nostro missus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ specialem de hoc indulto, & Ordine vestro non facientibus mentionem, nullusque Prælatus. aut aliqua persona religiosa vel sæcularis, de fratribus ejusdem Ordinis, seu Cardinalis Romanæ Ecclesiæ, ad sua, seu Ecclesiæ negocia procuranda, vel secum manendum, aliquos assumere valeat, nisi quos Magister, vel Prior provincialis ipsorum, tamquam idoneos & discretos sibi duxerint assignandos, quos etiam volumus subjacere Ordinis disciplinæ.

Missos à Sede Apost. ad prædicandum &c.

§. 16. Illos verò Ordinis ipsius fratres, qui ad prædicandum crucem vel inquirendum contra hæreticam pravitatem, seu ad alia hujusmodi negocia sunt, vel fuerint deputati, ubicumque à Sede Apostolica, tu fili Magister, tuique successores removere, seu revocare, & penitùs transferre, ipsisque quòd supersedeant injungere, aliosque substituere, cùm expedire videritis, licitè & liberè valeatis, ac in eos, si contravenerint, censuram Ecclesiasticam exercere, ac quilibet Prior provincialis, vel ejus Vicarius ejusdem Ordinis, id ipsum in sua provincia circa fratres ipsius Ordinis, quibus ab eadem Sede similia contigerit in illa committi, facere possit, non obstantibus aliquibus literis, vel indulgentiis Apostolicis, impetratis vel in posterum impetrandis, quæ de hoc non fecerint mentionem.

Professi recedentes ab Ordine absque licentia, coercentur una cum eos retinentibus.

§. 17. Inhibemus quoque, ne quis post professionem in Ordine vestro factam, ab ipso Ordinis sine Magistri, vel sui Prioris licentia discedat, discedentem verò absque cautione literarum alterius ipsorum prætextu alicujus privilegii Apostolicæ Sedis, nullus audeat retinere. Quòd si forte retinere præsumpserit, vobis Magister, & singuli Priores dumtaxat, & vestris Vicariis licitum sit in ipsos discedentes fratres excommunicationis sententiam promulgare, detinentes verò eosdem secum, vel in Monasteriis, seu Ecclesiis suis (nisi eos ejecerint) postquam eis denunciatum fuerit, excommunicationis sententiæ volumus subjacere, non obstante quod excommunicari, suspendi, vel interdici non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam de indulto hujusmodi mentionem.

Et etiam Licentiati si ad strictiorem Ordinem non transiverit.

§. 18. Si verò aliqui de fratribus vestri Ordinis post obtentam licentiam à Sede prædicta, aut à vobis, ad religionem aliam transeundi, infrà duos vel tres menses se ad illam religionem suæ saluti congruam non contulerint, & ipsius non susceperint habitum regularem, licitum sit vobis singulis, Magistro & Prioribus, ac vices vestras gerentibus, contra ipsos, tamquam contra alios vestri Ordinis apostatas procedere, secundùm quod honestati dicti Ordinis videritis expedire. Illud idem intelligi volumus de illis, qui post susceptionem habitus alterius religionis, infrà tempus probationis nulla professione facta, inde præsumpserint resilire, aut etiam si post professionem hujusmodi ad religionem laxiorem, seu mitiorem Ordinem transierint, vel (quod absit) ad sæculum revertantur, vos, volumus contra ipsos rigorem vestri Ordinis exercere.

Apostataque Imò coërcentur etiam ab Episcopo ex Conc. Trid. sess. 6. cap. 3.

§. 19. Apostatas quoque vestri Ordinis excommunicare, capere, ligare, incarcerare, & aliàs subdere disciplinæ rigori possitis, per vos, ac etiam alios, in quocumque habitu contigerit eos inveniri, invocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachii sæcularis.

Electi vel egressi non prædicent, nec ad alium Ord. recipiantur. Hoc statuerat etiam Alex. iv. die 27. Novemb. 1260. sed ejus

§. 30. Inhibemus etiam, ne fratres quos ab Ordine vestro pro suis culpis, per Magistrum vel Priores, ac eorum Vicarios expelli contigerit, vel qui egressi fuerint proprio suo motu, prædicare, confessiones audire, seu docere præsumant, nisi ad alium Ordinem in quo licitè hujusmodi exerceantur officia, transierint, de nostra vel Magistri, seu Prioris, vel Vicariorum ipsorum licentia speciali. Quòd si fortè ipsi contra hujusmodi inhibitionem nostram, aliquid super præmissis temerare attentare præsumpserint, vos Magistri, & singuli Priores, vel vestri Vicarii, in illos quos infrà fines prædicationis suæ, juxta consuetudinem Ordinis vestri districtos inveneritis talia perpetrantes, monitione præmissa, auctoritate nostra, excommunicationis sententiam valeatis promulgare. Ejectos autem de Ordine vestro, vel egressos, qui receptione in eodem ordine suis culpis exigentibus reddiderint se indignos, & alios fratres ejusdem Ordinis ex rationabili causa ad quoscumque Ordines approbatos (præterquam ad B. Augustini hospitalariorum, & aliorum religiosorum arma portantium) ad vitandam occasionem evagandi, vos Magister, & singuli Priores, seu vestri Vicarii, cum testimonialibus literis, auctoritate nostra, licentiandi liberam habeatis facultatem. Nos enim districtiùs inhibemus, ne tales ad alium Ordinem aliter transire, vel aliqui eos recipere seu retinere præsumant, absque licentia speciali Sedis Apostolicæ faciente de hoc plenariam mentionem.

Bullam ponere non curant.

Habitus consimilis cæteris aliis prohibetur.

§. 21. Inhibemus etiam, ut nulli, sive sit in religionis Ordine, sive extra Ordinem constitutus, habitum vestrum, aut ita consimilem, quòd propter eum frater prædicator credi possit, deferre liceat, absque mandato Sedis Apostolicæ speciali. Et ut dicta inhibitio majorem consequatur effectum, statuimus, ut hi qui habitum vestrum, aut sibi similem prædicto modo deferre præsumpserint, ad deponendum ipsum per Diœcesanos locorum (cùm à vobis requisiti fuerint) monitione præmissa, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compellantur.

Exemptio à decimis. Tu vide ampliorem exemptionem Pii v. in ejus const. 11. Dum ad huberes.

§. 22. Cæterùm, cùm humilitas vestra sibi de latitudine Orbis terræ nihil præter domos, & hortos cum virgultis, præmiorum obtentu cœlestium duxerit reservandum, nos piè volentes, quòd illorum fructus vestræ paupertatis usibus applicentur, ut de dictis hortis, & virgultis vestris nulli decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate præsentium indulgemus, districtiùs inhibendo, ne quis à vobis de præmissis aliquid exigere, vel extorquere præsumat.

Incerta quæ habent intrantes Ordinem possunt eorum locis applicari.

§. 23. Quia verò nonnulli vestræ religionis habitum assumentes, diversis personis, quæ sciri & inveniri non possunt, aliqua bona restituere interdum tenentur, vobis Magistro, & Prioribus, ac Vicariis prædictis concedimus, ut singuli vestrum, in locis sibi commissis, bona ipsa in pios usus convertere valeant, prout secundùm Deum viderint expedire.

Sepultura in locis Ordinis omnibus datur. Ampliatur infrà à Six. iv. cit. in rub.

§. 24. Sepulturam quoque in locis, Cœmeteriis, & Ecclesiis vestris concedimus, & eam liberam esse censemus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri desideraverint (nisi excommunicati, vel interdicti, aut etiam publicè usurarii fuerint) nullus obsistat, salva tamen justitia illarum Ecclesiarum à quibus mortuorum corpora assumuntur.

Sepelire neminem coguntur.

§. 25. Districtiùs inhibentes, ut ulli Religiosi, vel sæculares, vobis invitis, aliquorum corpora defunctorum in vestris Cœmeteriis sepelire, aut in Ecclesiis vestris missarum solemnia, vel pro animabus eorum qui ad loca vestra tumulandi feruntur, ibidem exequias celebrare, sine vestro assensu & voluntate præsumant.

Fratres quando extra Ordinem confiteantur. Hoc declaratur à Six. iv. cit. in rub.

§. 26. Inhibemus insuper universis fratribus Ordinis vestri, ne aliqui eorum, alii quàm Prælatis suis peccata sua confiteri præsumant; nisi necessitatis urgente articulo, vel nisi forsan Magister, vel Prior proprius alicui fratri dederit fratri alteri ejusdem Ordinis licentiam confitendi.

Ad Synodos, &c. non cogantur, & Monasteria ædificare non impediantur.

§. 27. Universis autem Ecclesiarum Prælatis, & aliis inhibemus, ne confessiones vestras vobis invitis audire, vel compellere vos ad Synodos, seu convocationes suas accedere, vel cum eis extra Civitatem, vel intrà processionaliter exire, aut suis constitutionibus

Quoad processiones, concessiones contrarium statuit Concil. Trid. sess. 25. c. 13. Et circa ultimum attende Bullam 99. Clem. viij. Quoniam, cum ibi notandis.

stitutionibus subjacere, vel capitula, scrutinia, vel inquisitiones in locis vestris, vel alibi, de vobis facere, aut fidelitatem juramento firmatam, & annalem obedientiam à Prioribus, & Superioribus vestris exigere, aut de ipsorum institutione, vel destitutione sive de statutis vestri Ordinis se aliquatenus intromittere, seu prohibere ne ad Civitates, vel Villas ubi religiosè, & honestè commorari possitis, à populis evocati audeatis accedere, ibique pro vestris usibus construere ædificia, Ecclesias, seu Oratoria, aut in accedentes fratres, seu construentes hujusmodi, vel receptatores ipsorum, excommunicationis sententiam ferre præsumant.

Exemptio à canonica portione. Vide ampliationem in const. Six. iv. cit. in sub.

§. 28. Concedimus quoque vobis, ut de illis quæ in ornamentis vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniversario, septimo, vigesimo, trigesimo, sive aliis ad perpetuum cultum divinum, seu pro pitantiis, aut victu ad sustentationem vestram, vel indumentis, nec non pro annuis censibus redimendis, ad quarum solutionem aliquæ domus vestri Ordinis obligari noscuntur, vel de domibus, prædiis, & hortis, aliisque locis vobis secundùm instituta vestri Ordinis opportunis, aut de his quæ pro hujusmodi domibus, prædiis, hortis, & locis emendis vobis legantur (dummodò præmissa non convertantur in alios usus, sed in illos dumtaxat pro quibus relinquuntur) aut alios etiam qui in hac concessione vel indulgentia continentur, nulli canonicam portionem aliquam teneamini exhibere. Et ne quis à vobis, vel ultimarum executoribus voluntatum, seu decedentium hæredibus, de præmissis, aut de his quæ vobis in ultimis voluntatibus absolutè legantur, vel aliàs pro vestris necessitatibus conferuntur, aliquid exigere, vel extorquere præsumat, districtiùs inhibemus.

Dimittendo loca Ordinis, omnia possunt ad alia Monasteria transferre, &c.

§. 29. Ad hæc, liceat fratribus vestri Ordinis, cùm de prioribus locis suis ad alia loca se transferunt, tàm ædificia, seu omnem ædificiorum materiam locorum quæ dimittunt (dedicatis Ecclesiis dumtaxat exceptis) quàm libros, calices, & paramenta, secum ad alia loca transferre, ac ædificia ipsa cum solo, & aliis ad eadem loca pertinentibus, præter Ecclesias vendere, ipsorumque precium in aliorum locorum ad quæ dicti fratres transferunt, ædificationem seu aliàs in eorum utilitatem convertere, secundùm quod eis videbitur meliùs expedire. Et ne aliqui Archiepiscopi, vel Episcopi, aut alii Ecclesiarum Prælati, seu quævis alia persona, Ecclesiastica vel sæcularis, prædicta loca seu bona occupare, accipere vel usurpare, aut quoquo modo sibi vendicare præsumant, absque dictæ Sedis licentia speciali districtiùs inhibemus.

Exemptio à contributione & subventione legatorum &c.

§. 30. Indulgentes vobis, ut ad præstationem procurationum Legatorum Sedis prædictæ, vel Nunciorum ipsius, seu Diœcesanorum locorum, aut exactionum, vel collectarum, seu subsidiorum, vel provisionum quarumcumque minimè teneamini, nec ad ea solvenda per literas dictæ Sedis, aut Legatorum, aut Nunciorum ejusdem, seu Rectorum terrarum Ecclesiæ Romanæ, impetratas seu in posterum impetrandas, cujuscumque tenoris fuerint, in perpetuum compelli possitis, nisi dictæ Sedis literæ impetrandæ, plenam & expressam de indulto hujusmodi, & dicto Ordine fecerint mentionem.

Exemptio à jurisdictione Ordinariorum. Sed attendenda est Bulla 39. Clem. viij.

§. 31. Cæterùm, cùm fœl. record. Innocentius Papa IV. prædecessor noster, olim duxerit statuendum, ut exempti quantacumque gaudeant libertate, nihilominùs tamen, ratione delicti seu contractus, aut rei de qua contra ipsos agitur ritè possint coram locorum Ordinariis conveniri, & illi quo ad hoc suam in illis jurisdictionem prout jus exigit, exercere. Nos vobis ut occasione constitutionis hujusmodi, nullum, libertatibus & immunitatibus, vobis & Ordini vestro, per privilegia & indulgentias ab Apostolica Sede concessis, vel in posterum concedendis, præjudicium generetur, auctoritate præsentium indulgemus, decernentes vos seu personas vestri Ordinis, in prædictis casibus, Ordinariis ipsis minimè subjacere.

Attentata in contrarium à Pont. annullatur.

§. 32. Decernimus ergo irritum & inane, quicquid contra tenorem concessionum, constitutionum, & inhibitionum hujusmodi per quoscumque fuerit attentatum, & interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententias, si quas contra concessiones, constitutiones, & inhibitiones easdem, in vos vel vestrum aliquos, vel loca vestra, seu benefactores, vel executores, aut hæredes prædictos in posterum promulgari contigerit, penitùs non tenere. Nulli ergo, &c.

Dat. Avinione, 2. Nonas Martii, Pontificatus nostri Anno 4. — Dat. P. A. 4. die 6. Martij.

VIII.

Clerici illegitimi non admittantur ad Canonicatus, &c. Ecclesiarum Patriarchialium S. Joannis in Laterano, S. Petri, & B. Mariæ Majoris de Urbe, absque speciali Sedis Apostolicæ dispensatione.

Quinimò Romanis Civibus tantum conferri jubet Leo X. infrà in ejus const. 1. Dum singularem.

Quò verò ad alias qualitates sic promovendorum, vide Concil. Trident. sess. 24. cap. 12.

Edita D. A. 1374.

GREGORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Illegitimi ad dignitates & officia Ecclesiastica admitti non possunt, ut in c. nimis de fil. Presbyt.

ET si à sacris Canonibus ad decorem Ecclesiarum & in desiccationem illegitimorum natalium tàm sanctè quàm providè inhibitum demonstratur, quòd illegitimè nati absque dispensatione canonica, ad Canonicatus & præbendas, ac dignitates, personatus, & officia, aut alia Ecclesiastica beneficia, inhabiles habeantur hoc in Patriarchialibus Ecclesiis Urbis tantò digniùs convenit observari, quantò illæ cæteras Orbis Ecclesias majori dignitate præcellunt, & honestiori debent decorari obsequio ministrorum.

Et modò hic Pont. admittiprohibet in Patriarchalibus Ecclesiis Urbis absq; Speciali Sed. Apost. dispensatione.

§. 1. Ea propter hac perpetua constitutione statuimus, quòd de cætero nullus Clericus defectum natalium patiens, in Lateranensi, vel B. Petri Principis Apostolorum, aut B. MARIÆ Majoris Patriarchalibus Ecclesiis dictæ Urbis, vel aliqua earumdem, Canonicatum, & præbendam, aut dignitatem personatum, vel officium prætextu cujuscumque dispensationis sibi super eodem defectu, sub quacumque forma, seu conceptione verborum à memorata Sede jam forsitan concessæ (cujus auctoritate nondum quis fuerit Canonicatus & præbendas, dignitates, personatus, vel officia hujusmodi assecutus) vel de cætero concedendæ, etiamsi dispensatio ipsa contineat, quòd in quibusvis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchialibus Ecclesiis possit Canonicatus, & præbendas, dignitates, personatus, vel officia licitè obtinere, si sibi canonicè conferantur, nisi de prænominatis Ecclesiis Patriarchialibus dictæ Urbis, seu illa ex eis in qua Canonicatus & præbendæ, aut dignitates, personatus, vel officia hujusmodi, seu aliquod ex eis, impetratis fuerint, & toto tenore præsentium in literis dispensationis hujusmodi caveatur expressè, valeat obtinere.

Decretum irritans.

§. 2. Decernentes ex tunc, irritum & inane si secus contigerit attentari,

Limitatio d. prohibitionis.

§. 3. Per præsentem autem constitutionem, illis qui defectum hujusmodi patientes, in prædictis Ecclesiis, vel ipsarum aliqua, Canonicatus, & præbendas, dignitates, personatus, vel officia canonicè nunc obtinent, nolumus in aliquo præjudicium generari. Nulli ergo &c.

Dat. Avinione, 3. Idibus Novembris, Pont. nostri Anno quarto. — Dat. P. A. 4. die 11. Novemb.

IX.

Quòd in Ecclesia S. Ambrosii ad Nemus Mediolanensi, ob reverentiam ejusdem Sancti, Fratres S. Ambrosii nuncupandi, sub Regula S. Augustini religiosam vitam ducant, Ambrosianumque officium recitare possint.

Hi

Hi Fratres sub una Congregatione redacti sunt, cujus caput Monasterium prædictum constitutum fuit. Munusque suorum Prælatorum præfinitur ab Eugen. IV. infrà in ejus const. 22. Regiminis. Et isti Congregationi unita fuit etiam Congregatio Fratrum S. Barnabæ à Six. V. & unionem confirmavit. Paul. V. infrà in ejus const. 25. Pastoralis.

Edita A. D. 1375.

GREGORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori & Fratribus Ecclesiæ S. Ambrosii extra muros Mediolanensis, in fine suburbii portæ Cumanæ consistentis. Sal. & Apost. bened.*

Proœmium.

CUpientes à sæculi vanitatibus elongari, & relictis mundanis illecebris virtutum Domino sub regulari observantia famulari, ut in ea sæcularibus curis exuti, per viam salutis liberiùs currere possint ad bravium, Apostolicum convenit præbere consensum, ut cùm in hujusmodi suo proposito se foveri conspexerint, in eo fortiùs exordescant.

Archiepisc. Mediolanen. supplicat Papæ ut fratres in Ecclesia S. Ambrosii ad Nemus Mediolanen. religiosam vitam ducere possint ob devotionem d. Sancti qui ad solitudinem ibidem accedebat.

§. 1. Sanè petitio pro parte vestra nobis nuper exhibita continebat, quòd in vestra Ecclesia, quæ ad Nemus S. Ambrosii nuncupatur, & in qua moramini de præsenti, ab antiquo morari sunt fratres unum Priorem habentes, quòdque per constitutiones canonicas, & præcipuè per constitutiones fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri hæsitatis ibidem salva conscientia sub Regula sine licentia Sedis Apostolicæ vitam collegialiter ducere religiosam. Quare Venerabilis frater noster Symon Archiepiscopus Mediolanensis nobis humiliter supplicavit, ut etiam ob reverentiam ejusdem B. Ambrosii (qui antequam educeret eum Dominus de vitæ ergastulo hujus Mundi, quandoque à multitudine se segregans, ad hujusmodi locum tunc solitarium se transferebat, ut in solitudine devotiùs contemplationi divinæ posset insistere) vobis & statui vestro in præmissis providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic idem Pont. eis concedit ut religiosè ibi vivant sub Regula B. Aug.

§. 2. Nos igitur qui piis illorum desideriis, per quæ via paratur securior ad salutem, libenter impertimur assensum, volentes super his paterna solicitudine providere, hujusmodi dicti Archiepiscopi, ac vestris in hac parte supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & etiam concedimus quòd in præfata vestra Ecclesia, vos & alii fratres qui post vos erunt, ibidem comorari & existere sub professione & Regula B. Augustini valeatis.

Fratresque S. Ambrosii vocentur.

§. 3. Et fratres S. Ambrosii ad Nemus nuncupemini, officium quoque divinum Ambrosianum dicatis.

Prior eorum unus sit.

§. 4 Et semper inibi sit unus Prior qui aliis fratribus præsit.

Et ab Episc. confirmetur.

§. 5. Ac hujusmodi Prioris electio ad hujusmodi fratres, ipsiusque electionis confirmatio, ad Archiepiscopum Mediolanensem pro tempore existentem pertineat.

Habitum eorum Papa designat.

§. 6. Ac vester & successorum vestrorum fratrum dictæ Ecclesiæ habitus, sit scapulare cum cappa desuper. Et intra locum, liceat vobis sive cappa cum hujusmodi scapulari incedere. Fratres verò dicti loci, loco cappæ, scapulare deferant, & totus habitus sit de panno, qui in partibus illis berretinus nuncupatur.

Prædicandi licentiam concidit.

§. 7. Quòdque fratres dicti loci ad hoc idonei, petita priùs & obtenta licentia à loci Diœcesano, prædicare possint verbum Dei, & confessiones audire.

Mortuosque sepeliendi.

§. 8. Et si aliqui ibidem ex devotione elegerint sepulturam, eos ibidem sine præjudicio Parochialis Ecclesiæ, & alterius cujuscumque liberè sepelire valeatis.

Transitum ad Regulam non strictiorem, vel beneficium Ecclesiasticum prohibet.

§. 9. Districtiùs inhibentes, ne aliquis ex fratribus dicti loci ad beneficium Ecclesiasticum etiam curatum, sine licentia Sedis Apostolicæ speciali faciente de prohibitione hujusmodi plenam, & expressam mentionem, transire, vel assumi possit, immediatè nec mediatè in fraudem ad aliam religionem aut beneficium . . . . animarum curam habere valeat, se transferendo. Et si secus attentarum fuerit, id irritum sit & inane. Præmissis, nec non aliis constitutionibus Apostolicis non obstantibus quibuscumque. Per hoc autem non intendimus prohibere, quin ii ex vobis qui non fictè sed verè causa devotionis ad strictiorem religionem transire voluerint, hoc possint, prout volunt canonicæ sanctiones. Nulli ergo, &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 3. die 29. Novemb.

Dat. Avinione 3. Kalen. Decemb. Pont. nostri Anno 5.

X.

Declaratio & extensio privilegii exemptionis à solutione Decimarum, Congregationis Monachorum Cœlestinorum, Ordinis S. Benedicti.

Ordinationes, & gratias hujus Congregationis vide suprà in Cœlest. V. const. 1. Et si cunctos, suprà 169. ubi notavi. Approbationemque privilegiorum attende in Pauli V. const. 19. Injuncti. vide in Tom. 3.

Edita A. D. 1376.

GREGORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati Monasterii Sancti Spiritus de Sulmona Valuensis Diœcesis, ejusque Coabbatibus, & Prioribus, ac Prælatis Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum, Membrorum, & locorum dicto Monasterio Sancti Spiritus subjectorum, eorumque Conventibus, & Fratribus Ordinis S. Benedicti secundùm Instituta B. Petri Confessoris viventibus. Salutem, & Apost. bened.*

Exordium.

SAcra, & immaculata vestra religio, sub qua carnem subdentes spiritui, & motus corporeos rationis moderaminè cohibentes, gratæ servitutis libamina offertis Altissimo, promeretur ut Apostolica Sedes propitiam se vobis exhibeat, & in vestris opportunitatibus gratiosam.

Bened. XI exemptionem ... mis ... ster. ... Sulmo ... ejusq ... bris ... quond ... tunc acq... sita.

§. 1. Sanè dudum fœlicis record. Benedictus Papa XI. prædecessor noster; quondam Berardo Abbati Monasterii Sancti Spiritus de Sulmona Ordinis S. Benedicti Valuensis Diœcesis, ejusque Coabbatibus, & Conventibus aliorum Monasteriorum, & membrorum eidem Monasterio Sancti Spiritus subjectorum dicti Ordinis tunc præsentibus, & futuris in perpetuum gratiosè concessit, ut de fructibus terrarum, & possessionum suarum tunc acquisitarum, quas propriis manibus aut sumptibus colerent, sive de hortis, vel de nutrimentis animalium suorum, nullus ab eis decimas exigere, vel extorquere præsumeret.

Joan. X... exem... nem ... d. Mo... ni ... extend...

§. 2. Ac deinde piæ memoriæ Joannes Papa XXII. ipsius Benedicti prædecessor noster, Dilectis filiis Abbati & Conventui prædicti Monasterii S. Spiritus paterno affectu compatiens, ipsosque & prædictorum eorum Monasterium, ipsiusque membra condignis munire libertatibus cupiens, voluit, & auctoritate Apostolica decrevit, quòd omnia Monasteria, Prioratus, Ecclesiæ, Capellæ, & quæcumque alia loca post exemptionem prædictam ab eisdem Abbate, & Conventu licitè acquisita, & in posterum acquirenda, cum personis degentibus in eisdem tunc præsentibus & futuris, omnibus privilegiis, exemptionibus, libertatibus, & immunitatibus gauderent, & gaudere deberent, quibus dictum Monasterium, & alia Monasteria, Prioratus, Ecclesiæ, Capellæ, loca, & membra ipsius, quæ dictu... Monasterium habebat tempore concessionis, & exemptionibus hujusmodi gaudebant, & potiebantur, prout in literis dictorum prædecessorum inde confectis pleniùs continetur.

§. 3. Cùm autem sicut exhibita nobis pro parte vestra petitio continebat; ab aliquibus in dubium revocari videantur, an hujusmodi extensio dicti Joannis prædecessoris solum exemptiones, vel omnia alia præmissa concernat pro parte vestrâ nobis fuit humiliter supplicatum, ut ne occasione præmissorum, attenta simplicitate vestra invol-

vamini litigiorum anfractibus, providere vobis super hoc de benignitate Apostolica dignaremur.

Eam declarationem.

§. 4. Nos itaque volentes vos, ac Monasterium, & alia loca vestra ob reverentiam etiam ejusdem B. Petri, ad quem devotionem gerimus specialem, favore prosequi gratiæ specialis, hujusmodi supplicationibus inclinati, ut de possessionibus vestris jam acquisitis (illis tamen exceptis de quibus decimas solvere consuevistis) necnon de novalibus possessionum per vos in posterum justo titulo acquirendarum, quas propriis manibus, aut sumptibus excolitis, & excoletis in anteà, sive de hortis, vel nutrimentis animalium vestrorum decimas solvere non teneamini, nec ad id à quoquam compelli possitis inviti, vobis, & per vos vestris Monasteriis, Prioratibus, Ecclesiis, membris atque locis auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, de gratia speciali. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 6. die 15. Jan.

Dat. Avinione 18. Kal. Feb. Pont. nostri Anno 6.

ANNO 1378.

URBANUS SEXTUS PONT. CCIV. ANNO DOMINI MCCCLXXVIII.

URbanus VI. Neapolitanus, Bartholomæus Prignanus anteà dictus, ex Archiepiscopo Barensi, Creatus Romæ die 6. April. 1378. Coronatus 14. Kal. Maji, eodem anno Vixit annos undecim, menses 6. dies 7. creavit Cardinales 58. Obiit Romæ Idib. Octob. 1389. Sepultus in Vaticana Basilica. Vacavit sedes dies 17.

Clemens VII. Gallus Antipapa, Robertus anteà dictus ex Gebennensibus Comitibus in Galliarum Provincia Relatensi, Presbyter Cardinalis Sanctorum Duodecim Apostolorum, Creatus Avinione 12. Kalen. Octobris Anno 1378. Coronatus Kalen. Novembris eodem anno, sedit contra Urbanum, & Bonifacium, annos 15. menses 11. dies 28. Creavit Pseudo-Cardinales 37. Obiit Avinione anno 1394. 16. Kal. Octobr. sepultus in Ecclesia Cælestinorum ad pontem Gorgiæ, cui successit Petrus Luna, Benedictus XIII. dictus, de quo infrà.

I. Jurisdictio Camerarii Sanctæ Romanæ Ecclesiæ summariè quascumque causas interesse Rever. Cameræ Apostolicæ quomodolibet concernentes, cognoscendi.

Ad hanc jurisdictionem vide Bullas quas tibi indicavi suprà in const. 1. Urb. V. Apostolatus. fol. 261. & plenè tibi dicam in const. 65. Clem. VIII. In conferendis. Tom. 3.

Eamdem ferè jurisdictionem Camerario dedit posteà Bonifac. IX. die 6. Junii Pontificatus sui anno 2. & Greg. XII. die 24. Junii anno 1. ac Martinus Quintus die 21. Maji anno 3. quas propterea prætermisi.

Edita A. D. 1379.

URBANUS EPISCOPUS, *Servus servorum Dei. Venerabili Fratri Marino Archiepiscopo Brundusino, Camerario nostro. Sal. & Apost. bened.*

Proëmium.

APostolicæ Cameræ per quam S. R. E. necessitatibus, & incumbentibus oneribus multipliciter subvenitur, sic tenemur indemnitatibus subvenire, commodisque intendere, & dispendiis obviare, quòd ipsius jura debitè possint repeti, ejusque officialibus suppetat opportunitas prosequendi.

Causa hujus constitut.

§. 1. Sanè, quia sæpè contigit, sicut accepimus, quòd extra præfatam Cameram super rebus, ac juribus ad eam pertinentibus, ac super aliis negotiis ipsam tangentibus litigatur, & sæpè coram Judicibus, de juribus ipsius Cameræ nullam, vel modicam habentibus rationem, quique per fiscalem advocatum, seu procuratorem, aut alios ex officialibus ejusdem Cameræ, qui circa ipsam habent insistere, non possunt commodè super his informari, propter quod causæ nimium protelantur, & quodam modo pereunt jura sua.

Jurisdictio Camerarii S. R. E. cognoscendi quascumque causas, interesse R. Cameræ Apost. quoquo modo tangentes arbitrio ipsius Camerarii. Tu scias hodie hoc judicium spectare ad ipsam Cameram, si in talis movetur, juxta Bullam 65. Clem. viij. In conferendis.

§. 2. Nos super iis providere volentes, & gerentes in Domino fiduciam specialem de tuæ circumspectionis industria, cui principaliter est ejusdem Cameræ cura commissa, cognoscendi, auctoritate Apostolica, per te vel alium, seu alios, de omnibus, & singulis quæstionibus, controversiis, causis, & litibus præsentibus, & futuris, spiritualibus, Ecclesiasticis, & temporalibus, civilibus, & criminalibus, nedum ad ipsam Cameram pertinentibus, sicut est hactenùs consuetum, sed etiam de quibuscumque, jura, & negotia ipsius Cameræ, directè, vel indirectè quoquomodo tangentibus, seu etiam, quæ secundùm tuum liberum arbitrium viderentur ea posse tangere quomodolibet in futurum, ipsasque cum emergentibus, & ab eis dependentibus, ac connexis, ac eos quos tangere poterunt, tàm personas Ecclesiasticas, quàm sæculares, necnon Capitula, Collegia, & Conventus Ecclesiarum, & Monasteriorum, ac Ordinum, exemptorum & non exemptorum Communitatesque & Universitates locorum, prout, quotiens tibi videbitur, ad te, & ad eamdem Cameram advocandi, & citandi per literas, vel nuntium intra, vel extra Curiam, & ad partes etiam, si causæ ipsæ de natura sui, non sint apud Sedem Apostolicam per appellationem, aut aliàs legitimè devolutæ, necnon in ea tractandæ, seu etiam finiendæ, ac etiam si coram Judicibus ordinariis, auditoribus, inquisitoribus, delegatis, subdelegatis, commissariis, executoribus, arbitris, arbitratoribus, compromissariis, seu aliis quibuscumque, etiam per Sedem Apostolicam deputatis, vel deputandis in præfata Romana Curia, vel extra ubilibet pendere, nunc & in posterùm dicerentur, etiamsi in ipsis ad litis contestationem processum fuerit, vel ulteriùs quantumcumque, & etiam super literis ad nos, seu Sedem eamdem per viam appellationis, seu simplicis querelæ, vel aliàs habitus sit, vel in posterùm haberetur recursus, dictas causas reassumendi, & reassumi faciendi.

Facultas summariè, & de plano procedendi.

§. 3. Easque per te, vel alium, seu alios audiendi, & examinandi summariè, simpliciter, & de plano, & sine strepitu, & figura judicii, & sine debito terminandi, & aliàs justitiam omnimodam exhibendi.

Judicibusq; inhibendi & contradictores coërcendi.

§. 5. Judicibus quoque ordinariis, auditoribus, & aliis supradictis inhibendi, ne de causis ipsis post advocationem hujusmodi cognoscere vel se intromittere quomodo modo præsumant, & quaslibet alias inhibitiones in ipsis causis, ac etiam revocationes, & sententias excommunicationis, suspensionis, & interdicti per eos promulgatarum, relaxationes, & absolutiones, necnon ordinationes, declarationes, mandata, decreta, monitiones, executiones, & processus quoslibet faciendi, & sententias proferendi, ac omnia alia, & singula faciendi, & exercendi, quæ circa præmissa, vel ea tangentia juxta tuum liberum arbitrium videbuntur opportuna. Contradictores quoslibet, & rebelles cujuscumque status, dignitatis, ordinis, vel conditionis existant, etiam si regali, pontificali, vel majori, aut aliàs quavis præfulgeant dignitate, eadem auctoritate per censuram Ecclesiasticam compescendi.

Quibuscumque contrariis non obstantibus.

§. 5. Non obstantibus generalis Concilii, & aliis constitutionibus à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus in contrarium editis, necnon consuetudinibus, statutis, ordinibus, seu inhibitionibus quibuscumque juramentorum, aut excommunicationum suspensionis, vel interdicti sententiarum per quoscumque promulgatarum, vel promulgandarum munimine, aut quibusvis aliis firmitatibus roboratis, seu si aliquibus, communiter, vel divisim à Sede Apostolica sit indultum, vel in posterùm indulgeri contigerit, quòd extra, vel ultra certa loca ad judicium non trahantur, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulta hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & literis ge-

nerali-

neralibus, vel specialibus, Ecclesiis, Monasteriis, locis, Collegiis, Ordinibus, ac Universitatibus, seu personis, Ecclesiasticis, aut saecularibus quibuscumque, cujuscumque fuerint praeeminentiae, vel dignitatis ab Apostolica Sede concessis, vel in posterùm concedendis, sub quacumque forma, vel expressione verborum, per quae praesentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, etiam si talia sint de quibus, & ipsarum personarum, & locorum, ordinum, & statuum propriis nominibus specialibus, ac de totis ipsarum tenoribus, plena, & expressa, ac de verbo ad verbum, mentio sit habenda; quae omnia haberi volumus pro expressis, specialiter, & insertis, & ipsa, vel eorum aliqua contra praemissa nolumus in aliquo suffragari, plenam, & liberam tenore praesentium ex certa scientia concedimus facultatem, & ad hoc tui potestatem officii ampliamus, & etiam prorogamus.

Hortatio ad ejusmodi officium diligenter exercendum.

§. 6. Eamdem fraternitatem tuam exhortantes, ut sic in praemissis te fidelem exhibeas, & etiam studiosum, omnibus justitiam ministrando, quòd tàm eidem Camerae, quàm aliis quibuscumque sua jura serventur, tuaque circumspectio inde possit meritò commendari.

Declaratio quòd jurisdictio à tempore datae hujus Bullae, sit concessa.

§. 7. Volumus autem, quòd à tempore datae praesentium, in omnibus & singulis suprascriptis per nos concessis, perinde sit tibi perpetua potestas & jurisdictio attributa, tàm quoad negotia praesentia, quàm futura, ac si tu ea omnia, & singula exequi judicialiter incepisses, praesentibus, usque ad beneplacitum Apostolicae Sedis duraturis.

Dat. P. A. 2. die 8. Sept

Datum Romae apud S. Petrum, 6. Idus Septembris, Pontificatus nostri Anno secundo.

II.

Exemptio Fratrum Ordinis Servorum B. Mariae Virginis à praestatione quarumque subventionum, & à jurisdictione Ordinariorum, &c.

Quoad primam partem, latior est dispositio Pii V. ad favorem omnium Mendicantium infrà in sua const. 11. *Dum ad uberes, inter eos etenim connumeratus est Ordo iste ab eodem Pio V. in constit.* 44. *Romanus. Et ideò Mare magnum hujus Ordinis, & quorumdam aliorum non posui. Tom.* 2.

Quo verò ad secundam partem, attende constit. Leo X. num. 22. Dum intra, & dispositionem Concil. Trid. sess. 7. cap. 14. & Clem. VIII. in sua constit. 39. Suscepti. Tom. 3. Caetera autem de hoc Ordine notata sunt suprà in const. 1. Bened. XI. Dum levamus. fol. 182.

Edita A. D. 1379.

URBANUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Andreae Priori Generali, & universis fratribus Servorum S. Mariae Ordinis S. Augustini, praesentibus & futuris, Sal. & Apost. bened.

Proemium.

SAcrosancta Romana Ecclesia mater cunctorum Christifidelium, & magistra in agro virtutum vestri Ordinis, cui altissimus Dominus benedixit, & in decore sacrae religionis, sub qua eidem Domino ejusque Genitrici devotum exhibetis & sedulum famulatum, exultat, & jubilat, praesertim dum prospicit, quòd vos ad alta virtutum gradatim per bonorum operum exercitium, & praeclara sanctitatis merita conscendentes trahitis ad divinae majestatis obsequium alios, non solùm per doctrinae verba, sed etiam per exempla, vitam ducendo purissimam, & verbi praedicationibus insistendo, ac divinae laudis, frequentiaeque celebrisque venerationis instantiae ex qua gloria divinae Majestatis attollitur devotissimè persistendo: propter quae nos, & praedicta Ecclesia, vos & vestrum Ordinem praedictum, quem erga nos & eamdem Ecclesiam devotione praelucere conspicimus, infrà claustra nostri pectoris paternis affectibus amplectentes circa bonum statum vestrum, totis studiis vigilamus, ut Deo propitio à noxiis protegamini, & suscipiatis semper salubria incrementa.

Exemptiones de quibus in rub.

§. 1. Volentes igitur praemissorum intuitu, vos ac loca vestra praesentia & futura praerogativa specialis favoris, & gratiae insignire, ac singulari privilegio decorare, vestris in hac parte supplicationibus inclinari, vos vestrasque personas, ac omnia loca vestra tàm praesentia quàm futura omni jurisdictione, potestate, dominio, visitatione, charitativi subsidii subventionum, & exactionum quorumlibet praestatione, necnon à synodalis, & alterius cujusvis congregationis evocatione omnium, & singulorum Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & quorumlibet aliorum judicium Ordinariorum, de speciali dono gratiae plenariae eximimus, & totaliter liberamus, vosque, ac personas, & loca ipsa in jus, & proprietatem B. Petri, & Sedis Apostolicae, & sub eorum, & nostra protectione speciali, & immediatè suscipientes, decernimus vos ac personas, & loca praedicta soli & immediatè Sedi praedictae subjacere, volentes quòd locorum dioecesani, vel alia quaevis persona vestras, vel loca praedicta, utpote prorsus exempta, & dictae Sedis immediatè subjecta non possint auctoritate ordinaria excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, aut alias sententias specialiter, vel generaliter promulgare, vel aliàs etiam ratione cujuslibet delicti, seu contractus, aut rei de qua ageretur ubicumque committitur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa consistat potestatem, dominium, aut jurisdictionem aliquam quomodolibet exercere.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Foelicis recordationis Innocentii Papae IV. praedecessoris nostri circa exemptos, quae incipit, Dolentes, & aliis constitutionibus Apostolicis in contrarium editis non obstantibus quibuscumque. Nos enim quaslibet excommunicationum, suspensionum, interdicti sententias, & quoscumque processus, quasvis poenas, & sententias generales, vel speciales continentes, quas seu quos contra vos seu aliquem vestrum, vel praedicta loca contra tenorem, & formam praesentium, quomodolibet promulgari, vel haberi contigerit, irritas decernimus, & inanes.

Sanctio poenalis.

§. 3. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrae exemptionis, liberationis, suspensionis, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

D. P. An. 2. die 7. April.

Dat. Romae apud S. Petrum, 7. Idus Aprilis, Pont. nostri Anno 2.

III.

Contra Officiales Laicos, quoquo modo personas Ecclesiasticas bannientes, relegantes aut proscribentes.

Hujusmodi prohibitio habetur etiam hic infrà in Bonifac. IX. const. 4. *Justis, & latior in Bullis Coenae Domini quotannis edi solitu à Romanis Pontificibus, de quibus dicam infrà in Pauli V. const.* 63. *Pastoralis. Tom.* 2.

Edita A. D. 1383.

URBANUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pont ex causis hic expressis.

QUia, sicut displicenter accepimus, nonnulli diversarum partium Principes, Marchiones, Duces, Comites, Barones, & alii nobiles, necnon potestates, capitanei, bajulivi, scabini, advocati, rectores, judices, & consules, aliique officiales, & consiliarii civitatum, oppidorum, terrarum, castrorum, & aliorum locorum, aliique laici, & laicales personae, dominium, seu jurisdictionem in temporalibus obtinentes, necnon ipsarum civitatum communia, & oppidorum, castrorum, terrarum, & aliorum locorum universitates, non attendentes quòd laicis in clericos, & personas Ecclesiasticas, & illorum bona, nulla fit attributa potestas, nihilominùs Ministros Ecclesiae, etiam interdum in dignitatibus constitutos temeritate propria bannire, seu regulare, aut proscribere non verentur.

Laicis prohibet personas Ecclesiasticas bannire &c.

§. 1. Nos adversus temeritatem hujusmodi remedium apponere cupientes, omnes & singulos talia praesumentes, & ea fieri mandantes, seu eorum

 nomine,

nomine, vel mandato facta, rata habentes, vel in eis faciendis dantes auxilium, consilium, vel favorem, si singulares personae fuerint, cujuscumque praeeminentiae, dignitatis, status, vel conditionis existant, earum videlicet singulas, si verò communitates vel universitates extiterint, omnes & singulos earum communitatum, & universitatum potestates, capitaneos, bajulivos, scabinos, advocatos, rectores, judices, consules, & officiales, quocumque nomine censeantur, ac consiliarios, & privatas personas, quae hujusmodi sacrilegii principaliores patratores existerent, excommunicationis sententias incurrere, necnon quamlibet earumdem communitatum, seu universitatum, ac illa ipsorum Principum, Marchionum, Ducum, Comitum, Baronum, Nobilium, & aliorum quorumcumque laicorum, & laicalium personarum, talia praesumentium, in quibus talia fierent, civitates, terras, oppida, castra, & alia loca, Ecclesiastico interdicto subjacere volumus ipso facto.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 2. Nullusque ab eisdem sententiis per alium quàm per Romanum Pontificem, praeterquam in mortis articulo, possit absolvi, nec interdictum hujusmodi per alium etiam relaxari. Non obstante si aliquibus communiter, vel divisim à Sede Apostolica sit indultum, quòd excommunicari, suspendi, vel interdici non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, & eorum propriis nominibus mentionem, & quibuslibet constitutionibus, privilegiis, & literis Apostolicis contrariis, de quibus etiam plena, & expressa in nostris fieri oporteat mentionem.

Sanctio poenalis.

§. 3. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostrae voluntatis, & concessionis infringere, vel ei casu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 6. die 10. Decemb.

Datum Romae apud S. Petrum, quarto Idus Decemb. Anno 6.

BONIFACIUS NONUS PONT. CCV. ANNO DOMINI MCCCLXXXIX.

ANNO 1389.

Bonifacius IX. Neapolitanus, Petrus, vel Petrinus Tomacellus anteà dictus, Presbyter, Cardinalis S. Anastasiae, creatus Romae quarto Nonas Novembris anno 1389. Coronatus 3. Idus Novemb. eodem anno. Vixit annos quatuordecim, menses undecim. Creavit Cardinales octo. Obiit Romae Kal. Novemb. anno 1404. Corpus ejus in Basilica Vaticana sepultum est. Vacavit sedes dies novem.

I.

Institutio Festivitatis Visitationis B. Mariae Virginis pro die 2. Julii, cum adhortatione ad jejunium suae Vigiliae, Indulgentiisque pro interessentibus d. Festivitatis, ex constitutione Urbani VI.

Edita A. D. 1390.

BONIFACIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

B. Mariae Virginis laudes.

SUPERNI benignitas Conditoris, humanam creaturam ad similitudinem suam creatam misericordi pietate respiciens, etiam collapsam fore primi parentis lapsu considerans, illam miro decrevit consilio relevandam, ut scilicet Verbum supernum, quod erat in principio, eam à mortis nexibus liberaret. Igitur pii Patris, qua nos dilexit charitas temporis veniente plenitudine Verbum ipsum aeternum sub forma servi, carnem nostrae mortalitatis assumere, ut eamdem mortem nostram moriendo destrueret, ac damnationis sententiam simul & maculam quam per reatum primi hominis generis humani posteritas incurrisse noscebatur, clemens Verbi aeterni bonitas aboleret. Quapropter de clara stirpe Regia Davidica praeelegit Virginem in cujus utero mystico spiramine Verbum ipsum carnem susciperet, ut egrederetur juxta verbum propheticum. Virga de radice Jesse, & flos de radice ejus ascenderet, & requiesceret Spiritus Domini super eum, perfectam Reginam inclytam matrem eligens, quae tanto Regi digna fuit sui corporis thalamum praeparare, de quo tamquam sponsus prae filiis hominum procederet speciosus, locum in Nazareth, quae flos sive sanctitas dicitur, ad suam conceptionem elegit, in quo per Angelicae salutationis eloquia ipsius incarnati Verbi mysteria, miraque fuerunt solemnia celebrata. Ibi enim sumpsimus nostrae Redemptionis exordia, ibique primùm dies Sanctificationis illuxit, qui nobis de Salute spem intulit, & de aeternitate laetitiam. In hoc etenim tantae foecunditatis loco Virgo Regia venustissima à Domino conservata, flos Sanctitatis, vas coelestis gratiae mundissimum, omnium virtutum floribus redimita, cujus pulchritudinem Sol, & Luna mirantur, Redemptorem gentium Virgo concepit datura, lucem gentibus sub mortis caligine constitutis.

§. 1. Sanè ipsa Regina Coelorum, in cujus se clausit viscera Dei Filius factus homo, ex tanti honoris fastigio sibi per Angelum nunciato, nequaquam elationis assumpsit spiritum, sed tamquam Ancilla humilis quamvis mater effecta Domini, humilitatis suae quam respexit Dominus, exequens officium, exurgens abiit in montana ad Elisabeth cognatam suam, quae vocabatur sterilis jam semestri praegnantem, cum festinatione: & quemadmodum ab Angelo humilimè salutationis susceperat oraculum, sic etiam Elisabeth humiliter salutavit: Elisabeth verò ut salutationem audivit Virginis gloriosae, repleta Spiritu sancto, & incarnati Verbi mysterium in utero sentiens virginali, voce magna exclamavit, & dixit: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui. Et unde hoc mihi ut veniat mater Domini mei ad me? Ecce enim ut facta est vox salutationis tuae in auribus meis, exultavit prae gaudio infans in utero meo: & beata quae credidisti, quoniam perficientur in te, quae dicta sunt tibi à Domino.

B. Virgo visitavit Elisabeth.

§. 2. Ad quam Virgo veneranda in humilitatis spiritu respondens, illud mirabile Canticum decantavit. Magnificat anima mea Dominum, & exultavit spiritus meus in Deo salutari meo. Quia respexit humilitatem ancillae suae: Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Quia fecit mihi magna qui potens est, & sanctum nomen ejus. O magnum mysterium, ô admirabile commercium, ô ineffabile Sacramentum, ut matres de pignoribus quae gestabant in uteris, in spiritu praesentirent, & etiam prophetarent, & ut sacri Evangelii pandit historia, Coeli Regina gravida partu consecranda divino pro humilitatis amplioris signaculo praecursoris sui, quem gestabat Filii, Genitricis gravidae humanitatis impendit obsequium: quo impenso completoque hujusmodi Visitationis quasi trium mensium tempore, in domum suam est reversa. Haec est enim illa de qua sacra canunt elogia, Sole amicta, Lunam habens sub pedibus, Stellis coronari meruit duodenis. Haec est enim illa quae in suis castis visceribus Coeli terraeque gestavit opificem, & sola cunctas haereses interemit, & pro Christiano populo ut advocata strenua & exoratrix pervigil ad Regem quem genuit intercedit.

Et illa respondet illud admirabile canticum Magnificat &c.

§. 3. Igitur foelicis recordationis Urbanus Papa Sextus praedecessor noster dignum reputans & debitum, ut festum Visitationis ipsius B. Mariae Virginis quando, ut praefertur, visitavit Elisabeth, in Dei Ecclesia celebratur, pro testimonio sancti suffultum Evangelii humanis nequit rationibus detractari, ac attendens quòd laudes tantae Virginis, humana lingua non sufficit exprimere, nec etiam sancti & justi eam, in cujus ille quem Coeli capere non poterant, se contulit aula Virginali, dignis laudum praeconiis ad plenum efferre poterunt: & considerans quòd ex quo Dominum in Sanctis suis laudare ju-

Urb. vi. ordinavit festum Visitationi B. Mariae Virginis celebrari die 2. mensis Julii quolibet anno. Et consuluit fieri Vigiliam.

bemur,

bemur, quantò magis in veneratione B. Mariæ Virginis matris ipsius exultantibus animis collaudare, & ejus laudum augendo titulos gratias referre, quem genuit Filio debeamus, quæ etiam exaltata super sydera; stellato consedit sui solio genitoris; ne etiam divinæ visus fuisset resistere voluntati, quæ tàm sibi, quàm aliis viris devotis ad hujusmodi sanctam festivitatem celebrandam, ut piè idem prædecessor credidit, dignata fuit mentem inspirare, deliberatione etiam super hoc matura præhabita de fratrum suorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, de quo numero tunc eramus, consilio, ad exaltationem fidei Catholicæ dignè & rationabiliter videlicet sexto Idus Aprilis, Pontificatus sui Anno undecimo statuit, ut festum præfatum videlicet Visitationis B. Mariæ Virginis, quando ut præfertur, visitavit Elisabeth sexto Nonas Julii annis singulis in Dei Ecclesia cum laudum cantico, lætitiæ jubilo, cordisque tripudio, sub duplici officio per Orbem universum solemniter celebraretur. Suasit etiam & consuluit idem prædecessor, ut ipsius festi Vigilia ut Vigilia Nativitatis & Assumptionis prædictæ Virginis festivitatum etiam in observatione jejunii devotiùs observaretur. Et mandavit quod simile, non tamen duplex officium absque alicujus Sancti commemoratione, exceptis primis Vesperis ante octavam Apostolorum Petri, & Pauli, & officio totius diei octavæ, cum commemoratione tamen ejusdem novi festi, per septem sequentes dies in Dei Ecclesia cum celebritate debita decantaretur.

Et indulgentias verè pœnitentibus & officiis istius fest. interessentibus concessit.

§. 4. Ac etiam volens idem prædecessor CHRISTI fideles ad colendum tantæ festum Virginis & etiam celebrandum donis spiritualibus animare, ipsosque mysticis de thesauris militantis Ecclesiæ, benedictionum muneribus cupiens prævenire: & omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui matutinali officio festi ejusdem in Ecclesia, qua idem officium celebraretur, interessent, centum: qui verò Missæ totidem: qui autem secundis, totidem: illis verò qui Primæ, Tertiæ, Sextæ, Nonæ, ac Completorii officiis, pro qualibet horarum ipsarum quadraginta dies, illi autem, qui per octavas festi prædicti Matutinalibus, Vesperorum, Missæ, ac prædictarum Horarum officiis interessent, centum dies singulis octavarum ipsarum diebus de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisus, de injunctis sibi pœnitentiis misericorditer relaxavit.

Sed sua Bulla ob ejus obitum expedita non fuit. Et ideò hic Pont. prædicta confirmat.

§. 5. Ne autem pro eo quod ipsius prædecessoris supervenientes obitu literæ Apostolicæ super præmissis confectæ minimè extiterunt, hujusmodi constitutio dicti prædecessoris frustretur effectu: Volentes & auctoritate Apostolica decernentes quòd hujusmodi constitutio à dicta die videlicet sexto Idus Aprilis perinde sortiatur effectum, ac si super ea prædecessoris literæ sub ipsius diei data confectæ fuissent, prout superiùs enarratur: quodque præsentes literæ ad probandum plenè constitutionem hujusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur: universos Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & alios Ecclesiarum Prælatos monemus & hortamur in Domino, per Apostolica eis scripta in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandantes, & in remissionem peccaminum injungentes, quatenùs tàm gloriosum festum & celebre annis singulis sexto Nonas Julii, ut præfertur, devotè ac solemniter celebrent, ac jejunium Vigiliæ hujusmodi suadeant in augmentum meriti observari, & faciant per universas Ecclesias suarum Civitatum & Diœcesum celebrari, ac officium peragi supradictum: ut pia ejusdem Virginis MARIÆ intercessione ipsi CHRISTI fideles, & hic à noxiis protegi, & in futuro sempiterna gaudia consequi mereantur.

Sanctionem pœnalem adjicit.

§. 6. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc nostræ voluntatis, constitutionis, monitionis, hortationis, & mandati paginam infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum, 5. Idus Novembr. Pont. nostri Anno 1.

Dat. P. A. 1. die 9. Novemb.

II.

Erectio Studii generalis in Civitate Ferrariæ, Status Ecclesiastici.

Hanc Civitatem pro Sede Apostolica, quæ eam infeudaverat. Clemens VIII. recuperavit, ut inf. Tom. 3. in ejus constit. 52. Sanctissimus. Rotamque in ea instituit in constit. 59. In supremo. Et huic Studio indulta concessit in alia const. 94. Sancta.

BONIFACIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1391.

Proœmium.

IN supremæ dignitatis Apostolicæ specula, licet immeriti disponente Domino constituti, ad universas regiones fidelium nostræ vigilantiæ creditas, earumque profectus, & commoda, tamquam universalis gregis Dominici pastor, commissam nobis speculationis aciem quantum nobis ex alto permittitur extendentes, fidelibus ipsis, ad quærendum literarum studia, per quæ divini nominis suæque fidei Catholicæ cultus protenditur, justitia colitur, tàm publica quàm privata res geritur utiliter, omnisque prosperitas humanæ conditionis augetur, libenter favores gratiosos impendimus, & opportunæ commoditatis auxilia liberaliter impartimur.

Causa hujus institutionis Studii.

§. 1. Cùm itaque sicut nuper pro parte dilectorum filiorum, nobilis Alberti Marchionis Estensis, nostri in nostra Civitate Ferrariensi pro nobis, & Romana Ecclesia Generalis Vicarii, & Communis Civitatis ejusdem, fuit nobis expositum, quòd ipsi Marchio, & commune, non solùm ad utilitatem, & prosperitatem hujusmodi reipublicæ, ac Incolarum prædictæ Civitatis, & districtus ejusdem, sed etiam aliarum partium vicinarum laudabiliter intendentes, in eadem Civitate, loco utique ad hoc accommodo admodùm, & idoneo desiderent plurimùm vigere Studium auctoritate Apostolica generale, in qualibet facultate licita, ut ibidem fides ipsa dilatetur, erudiantur simplices, æquitas servetur, judicij crescat ratio, & intellectus hujusmodi augeantur.

Enarratio qualitatum Civitatis Ferrariæ.

§. 2. Nos præmissa, & etiam eximiam devotionem, & fidei puritatem, qua ipsi Marchio, & quod illas ad eamdem Ecclesiam matrem cunctorum fidelium; & magistram, eò amplius debeant augmentare, quò per nos, & Sedem Apostolicam se prospexerint gratiis & privilegiis Apostolicis specialiùs honorari, ferventi desiderio appetimus, quòd Civitas ipsa, quàm divina bonitas, Cleri, & populi numerositate abundanter, ac tot gratiarum dotibus insignivit, & aliorum multiplicium bonorum fœcunditate dotavit, locique amœnitate non modica decoravit, ac districtus & partes prædictæ scientiarum muneribus amplientur, ut viros producant consilii maturitate perspicuos, virtutum redimitos ornatibus, ac diversarum facultatum dogmatibus eruditos, sitque ibi scientiarum fons irriguus, de cujus plenitudine hauriant universi literarum cupientes imbui documentis.

Erectio Studii generalis in eadem Civitate.

§. 3. His igitur omnibus, & præsertim idoneitate dictæ Civitatis, quæ ad multiplicanda doctrinæ semina, & germina salutaria producenda valdè congrua & accommoda fore dicitur, ac victualium fertilitate, hospitiorum insignium multitudine, aliisque commoditatibus quamplurimis, quas Civitas ipsa ibidem opportunas habere dignoscitur, & quòd quantò magis si privilegiorum

Sedis

Sedis prædictæ muniatur præsidiis, amplioribus proficiet incrementis, diligenti examinatione pensatis non solùm ad ipsorum Civitatis, ac districtus, & partium incolarum, sed etiam aliorum, qui propterea de universis mundi partibus Civitatem confluent ad eamdem, commodum & profectum, studio paternæ solicitudinis anthelantes, devotis Marchionis, & Communis prædictorum supplicationibus inclinati, ad laudem divini nominis, & fidei Catholicæ propagationem, exaltationemque Ecclesiæ supradictæ auctoritate prædicta, præsentium tenore, statuimus, & etiam ordinamus ut in dicta Civitate de cætero sit Studium generale, illudque perpetuis temporibus inibi vigeat, in sacra pagina, jure Canonico, & Civili, necnon in Medicina, & qualibet alia literarum licita facultate.

Concessio indultorum Studii Bononiensi & Parisiensis.

§. 4. Et quòd docentes, legentes, & studentes ibidem omnibus privilegiis, libertatibus, immunitatibus, & indulgentiis concessis Doctoribus legentibus magis, & scholaribus, & præsertim in eadem sacra pagina in Bononiensi, & Parisiensi Studiis commorantibus, gaudeant, & utantur.

Qui & quibus promoveri debeant.

§. 5. Quòdque illi, qui processu temporis bravium meruerint in illa facultate, in qua studuerint obtinere sibique docendi licentiam ut alios erudire valeant, ac doctoratus, seu magisterii honorem petierint elargiri, per doctorem, seu doctores, aut Magistrum, seu magistros illius facultatis, in qua examinatio fuerit facienda, Episcopo Ferrariense, qui pro tempore fuerit, vel Ecclesia Ferrariensi vacante, dilectis filiis Archipresbytero, & Capitulo ejusdem Ecclesiæ, aut illi, vel illis, qui per eosdem Archipresbyterum, & Capitulum deputatus, vel deputati fuerit, seu fuerint, præsententur, idemque Episcopus seu Archipresbyter, Capitulum, aut deputatus, seu deputati hujusmodi, ut præfertur doctoribus, & magistris in eadem facultate actu inibi legentibus convocatis illis in iis, quæ circa promovendos ad doctoratus, seu magisterii honorem requiruntur, per se, vel alium, seu alios juxta modum, & consuetudinem, qui super talibus in Bononiensi, & Parisiensi prædictis, ac aliis generalibus Studiis observantur, examinare studeat, seu studeant diligenter, eisque si ad hoc idonei & sufficientes reperti fuerint, hujusmodi licentiam tribuat, seu tribuant, & doctoratus, seu magisterii honorem conferat, seu conferant.

Promoti in d. Studio ubique legere & docere possunt.

§. 6. Illi verò qui in eodem Studio Ferratiensi examinati, & approbati fuerint, ac docendi licentiam, & honorem hujusmodi obtinuerint, ut est dictum, ex tunc absque examine, & approbatione alia legendi, & docendi, tàm in prædicto Ferrariensi, quàm in singulis aliis generalibus Studiis, in quibus voluerint, legere, vel docere, statutis, & consuetudinibus quibuscumque contrariis Apostolica, vel quacumque firmitate vallatis, nequaquam obstantibus, plenam & liberam habeant facultatem.

Sanctio pœnalis.

§. 7. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, & ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 2. die 4. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, iv. Nonas Martii, Ponst. nostri Anno 2.

III.

Exemptio Fratrum Ordinis Cartusianorum, à jurisdictione visitatione & correctione Episcoporum, & aliorum omnium,

Ad hæc vide declarationem Leon. X. in constit. 22. Dum intrà, & Concil. Trident. sess. 7. cap. 14. atque constit. 39. Clem. VIII. Suscepti. Tom. 3. Alia autem de hoc Ordine notavi suprà in constit. 7. Alex. III. Cùm vos fol: 45.

Edita A. D. 1391.

BONIFACIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori Generali, & Universis Fratribus Ordinis Cartusiensis, tàm præsentibus quàm futuris. Salutem & Apost. bened.*

Proœmium.

SAcro sancta Romana Ecclesia Mater cunctorum fidelium & magistra in agro virtutum vestri Ordinis, cui Altissimus benedixit, & in decore sanctæ religionis, sub qua mundanis abjectis illecebris devotum ac sedulum exhibetis Domino famulatum, exultat, & jubilat, præsertim dum prospicit, quòd vos ad alta virtutum gradibus per exercitium bonorum operum, & præclara sanctitatis merita procedentes, trahitis ad divinæ Majestatis obsequium alios per exempla, vitam ducendo piissimam, & frequenter divinis laudibus ex quibus divinæ gloria Majestatis attollitur, devotissimè insistendo, & huic mundo mortui, ac Domino nostro JESU CHRISTO, qui est vita, viventes, pro universali salute fidelium ad Dominum preces funditis incessanter, propter quæ eumdem vestrum Ordinem quem erga nos & prædictam Ecclesiam devotionis claritate prælucere conspicimus, infra claustra nostri pectoris paternis affectibus contemplantes, circa bonum statum ipsius Ordinis, ferventibus studiis vigilamus; & ut Deo propitio idem Ordo protegatur à noxiis, & salubria semper suscipiat incrementa, personæque ipsius pacis & tranquillitatis affluant ubertate, ab omnique sint perturbatione securæ, & oppressionibus indebitis præserventur illæsæ, Ordinem ipsum prærogativa Apostolicæ libertatis & exemptionis præsidio communimus.

Ordinis supplicatio pro exemptione, ab Ordinariorum & aliorum jurisdictione.

§. 1. Sanè petitio pro parte vestra nobis nuper exhibita continebat, quòd licet prædictus Ordo vester cum omnibus Monasteriis, Prioratibus, domibus & locis ejusdem atque personis degentibus in eisdem ab olim reputatus fuerit, & abhuc etiam communiter reputetur fore à jurisdictione quorumlibet Ordinariorum Judicum exemptus, & soli Sedi Apostolicæ immediatè subjectus, tamen nonnulli locorum Ordinarii cupientes vestra, & dicti Ordinis privilegia, & libertates infringere, & aliàs diversis ex causis vos inquietare, & multipliciter molestare, & personas ejusdem Ordinis ad forum suum trahere, & aliàs vexare præsumunt, propter quæ nonnumquam vos à contemplatione, & quiete vestra contra religionis vestræ statum retrahi, & sæcularibus negociis implicari oportet. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut ad evitandum cujuslibet molestiæ inquietationis materiam, & gravamina, quæ contra hujusmodi exemptionis libertatem possent vobis inferri; & ut tollatur quælibet contra vos occasio malignandi, vos & eumdem vestrum Ordinem, cum omnibus Monasteriis, Prioratibus, domibus, ac locis ejusdem, pro incremento vestri status, & pro pace & tranquillitate personarum degentium in eisdem, de novo plenariè eximere de speciali gratia dignaremur.

Pontificis concessio de petita exemptione. Ad hoc vide quæ tibi indicavi in rub.

§. 2. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati, vos & prædictum Ordinem vestrum cum omnibus, & singulis Monasteriis, Prioratibus, domibus, & locis ejusdem, quæ nunc habetis, & in posterum vos habere contigerit, & cum personis degentibus in eisdem præsentibus, & futuris, ab omni ordinaria jurisdictione, dominio, visitatione, ac potestate qualibet omnium, & singulorum Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum quorumlibet Judicum Ordinariorum, de specialis dono gratiæ de novo prorsus eximimus, & totaliter liberamus, illaque in jus, & proprietatem Beati Petri ac Sedis Apostolicæ, ac sub eorum, & nostra speciali & immediata protectione præsentium tenore suscipimus. Decernentes Ordinem, Monasteria, Prioratus, domos, & loca & personas hujusmodi, soli, & immediatè Sedi prædictæ fore subjecta; Et quod locorum Ordinarii, seu Diœcesani, vel alia quævis persona, in vos, seu Monasteria, Prioratus, domos, aut loca, vel personas præfata utpote prorsus exempta, non possint auctoritate ordinaria excommunicationibus, suspensionis, aut interdicti sententias promulgare, vel aliàs etiam ratione delicti, vel contractus, aut rei

de

de qua agetur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, vel res ipsa consistat, jurisdictionem aliquam exercere.

Cap. I. de Privileg. in 6. & cæteris contrariis derogatur. Tu scias d. Capitulum esse renovatum, & alia debita per Conc. Trid. & Clem. viij. cit. in rub.

§. 3. Fœlicis recordationis Innocentii Papæ Quarti prædecessoris nostri circa exemptos edita, quæ incipit Volentes, & aliis constitutionibus Apostolicis in contrarium editis, non obstantibus quibuscumque. Nos enim omnes excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, & quoscumque processus, quasvis pœnas, & sententias continentes, quas & quos adversus vos, & Monasteria, Prioratus, domos, vel loca, aut personas hujusmodi, contra tenorem & formam exemptionis hujusmodi, quomodolibet promulgari & haberi contigerit, irritos decernimus, & inanes, ac nullius existere firmitatis. Per exemptionem autem, & libertatem hujusmodi, & alia supradicta libertatibus, privilegiis, & immunitatibus, vel aliis juribus vestris, & prædicti Ordinis, ac Monasteriorum, Prioratuum, & domorum atque locorum prædictorum, nullum intendimus præjudicium generari. Quinimò volumus, quòd illa in sua plena remaneant firmitate.

Sanctio pœnalis.

§. 4. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, & ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 2. die 17. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 17. Kal. Apr. Pont. nostri Anno 2.

IV.

Confirmatio Constitutionum à Friderico Secundo, & Carolo Quarto Imperatoribus, pro immunitate, libertateque, & jurisdictione Ecclesiastica editarum.

De hac materia vide etiam in Leon. X. const. 10. Regimini. ubi indicabo infrà in hoc Tomo I.

Edita A. D. 1391.

BONIFACIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Mindensi, & Verdensi Episcopis, & dilecto filio Decano Ecclesiæ Mindensis. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Exordium.

JUstis & honestis supplicum votis libenter annuimus, illáque favoribus prosequimur opportunis.

Frid. II. edidit leges de quibus hic.

§. 1. Dudum siquidem Honorius Papa III. prædecessor noster attentè considerans, quòd claræ memoriæ Fridericus Secundus, Imperator Anglus ad laudem Romanæ Ecclesiæ, & sacri decus Imperii, &c.

Omittitur residuum, quia has leges Friderici habes suprà in const. 1. Honorii III. fol. 63.

Honor. iii. eas confirmavit ut ibidem.

§. 2. Dictusque prædecessor noster constitutionem ipsam de consilio etiam fratrum suorum S. R. E. Cardinalium, qui tunc erant, auctoritate Apostolica confirmando approbavit, & ipsam mandavit inviolabiliter observari, necnon statutarios, & scriptores, ac violatores prædictos, excommunicatos auctoritate Apostolica prædicta publicè nunciari.

Caroli IV. alias edidit leges.

§. 3. Et deinde ad audientiam dictæ memoriæ Caroli Quarti, etiam Romani Imperatoris, &c.

Omittitur narratio hujus const. Caroli IV. quia eam posui hic in fine.

Sed leges male observabantur.

§. 4. Cùm autem sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum SS. Blasii intrà, & Cyriaci extrà muros Ecclesiarum Decanorum, & Canonicorum & personarum, ac totius Cleri Bruswicensis, Hildensemensis, Halaustratensis Diœcesum petitio continebat, quòd quorumdam laicorum, & dominorum temporalium hujusmodi Civitatum, & Diœcesum prædictarum, & in locis circumvicinis malitia inolevit, quòd hujusmodi Imperiales constitutiones, & sanctiones transgredi non verentur, & Ecclesiasticas libertates violare præsumunt, pro parte eorumdem dominorum Decanorum, Canonicorum, & personarum prædictarum, fuit nobis supplicatum, ut eos super præmissis de opportuno remedio providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 5. Nos igitur vestigiis præfati Honorii Papæ prædecessoris nostri inhærentes hujusmodi supplicationibus inclinati; discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenùs vos, vel duo, aut unus vestrum per vos, seu alium, vel alios, constitutiones prædictas in præfatis Civitatibus, & Diœcesibus, & in aliis locis circumvicinis, ubi, & quando expedierit, auctoritate nostra faciatis inviolabiliter observari, transgressores, seu violatores, & contemptores, ac sacrilegos prædictos, necnon contradictores quoslibet & rebelles per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Invocato adhoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis, non obstante constitutione, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergò hominum &c.

Hic modo Pont. eas exequi jubet.

Dat. P. An. 2. die 27. Maji.

Dat. Romæ 6. Kal. Junii Pont. nostri Anno 2.

Sequitur Constitutio Caroli IV.

Caroli IV. constitutio.

Carolus Quartus Divina favente Clementia, Romanorum Imperator semper Augustus, & Bohemiæ Rex &c. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ETsi Imperialis benignitas clementia quorumlibet devotorum fidelium quos sacrum Romanum ambit Imperium ex officii debito teneatur necessitatibus, & injustis oppressionibus consulere, & de opportunis remediis providere; ad illos tamen maximè dirigitur nostræ mentis affectio, quos indebitè pati cognoscimus, quorumque oppressionibus status Ecclesiasticæ libertatis, quam semper nostris temporibus augeri volumus, in nihilum redigitur, & minùs debitè prægravatur.

Principes sæculares & alii statuta contra libertatem Ecclesiasticam ediderunt.

§. 1. Sanè ad Imperialis Majestatis audientiam, pro parte honorabilium Præpositi, Decani, & aliorum Prælatorum, & Capituli Magdeburgensis, Moguntinensis, & Coloniensis Ecclesiarum devotorum nostrorum dilectorum per insinuationem querulosam suppliciter fuit deductum, quòd sæculares quidam in potestatibus, & officiis publicis constituti, videlicet Duces, Comites, & Barones, & alii Domini temporales, necnon Consules civitatum, oppidorum, villarum, & locorum Rectores dictarum Magdeburgensis, Moguntinensis, & Coloniensis, provinciarum Dei nomine postposito, Statuta singularia & iniquas ordinationes motu proprio, & de facto contra personas Ecclesiasticas, Ecclesiarum libertates, & privilegia condiderunt, eisque publicè, & de facto insistere præsumpserunt contra legitimas, Civiles, & Canonicas sanctiones, utputa, quòd nulla bona temporalia in potestatem Ecclesiasticam transferantur, neve Clerici in sacris constituti ad agendum, & testificandum in Civilibus, & maximè in piis causis aliquatenùs admittantur, quódque excommunicati laici, & publicè denunciati, in Civili foro minimè repellantur. Item præfati domini temporales, Consules, & Rectores per sæcularem potestatem, res, & bona Clericorum occupant, & arrestant, oblationes fidelium diminuunt, & restringunt, exactiones, & tallias indebitè de bonis Ecclesiæ, & redditibus exigunt, & extorquent; possessiones Ecclesiæ, & personarum earum devastant incendiis, & rapinis. Contractus inter Clericos, & laicos factos legitimos ad libros civitatum, villarum, & locorum recusant inscribere, & sigillare. Donata & legata ad fabricas, & Ecclesiarum structuras contra Prælatorum voluntatem, & aliorum quorum interest præsumunt usurpare contra justitiam, in fraudem & odium Clericorum, de rebus & bonis etiam Clericorum quas non causa negotiationis, sed pro usibus propriis per terras ducunt, seu duci faciunt, theoloneum exigunt, & recipere non verentur. Et confugientes ad Ecclesias, & Cœmeteria inde extrahere contra sanctiones Imperiales præsumunt.

§. 2. Quæ

Hic modo Imperator illa revocat.

§. 2. Quæ omnia, & quælibet ab inde secuta, cùm per sacras, & Civiles, & Canonicas sanctiones expresse reprobata sint, & in fraudem Ecclesiasticæ libertatis de facto præsumpta, de Principum, Ducum, Comitum, Baronum fideliumque nostrorum consilio, & certa scientia, auctoritate Imperiali cassamus, irritamus, & annullamus, cassaque & irrita, & nullius esse momenti, penitùs deducimus, & expresse pronunciamus. Præcipientes sub indignatione Imperialis banni, universis, & singulis, dictarum Magdeburgensis, Maguntinensis, & Coloniensis provinciarum, & locorum vicinorum, Principibus & dominis temporalibus, Consulibus, & potestatibus, & in officiis publicis constitutis, quatenus mox visis, & intellectis præsentibus, dicta ipsorum statuta, & ordinationes sicut in præjudicium Ecclesiasticæ libertatis edita sunt, omninò revocent, & de luce tollant. Quòdque secundùm ea non judicent ampliùs, nec sententias dictent, aut eisdem in judicio, aut extra judicium quomodolibet pro se, & contra Ecclesiasticam libertatem potiantur. Item pronunciamus, & declaramus Imperiali auctoritate, quòd quicumque laicus cujuscumque status, vel conditionis existat ausu sacrilego, & propriæ temeritatis audacia sacerdotem, vel Clericum sæcularem, vel religiosum diffidaverit, vel captivaverit, proscripserit, spoliaverit, occiderit, mutilaverit, aut in carcere detinuerit, aut hujusmodi maleficia perpetrantes scienter receptaverit, vel favorem in his eis præstiterit, præter pœnas à sacris Imperialibus, & Canonicis sanctionibus eis inflictas, sint ipso facto infames, & omni honore privati, nec ad placita, vel Concilia Nobilium admitti quovis modo possint.

Prælatosque Ecclesiasticos hortatur, ut hanc legem publicent, & executioni demandent.

§. 3. Volumus etiam, hortamur, & requirimus ipsos Prælatos Ecclesiasticos, ut hanc nostram legem, & constitutionem in Synodis, & Ecclesiis publicari procurent, & requisiti pœnarum, & sententiarum exequutiones denuncient, ne in præmissis excedentes, per simulatam ignorantiam suas malitias valeant excusare.

Sanctionemque pœnalem adjicit.

§. 4. Nulli ergo hominum omninò liceat hanc nostræ cassationis & immutationis, seu pronunciationis, denunciationis, & declarationis paginam ausu temerario infringere, aut quomodolibet ei contraire sub pœna quinquaginta marcarum puri auri, quas ab eo qui contrafecerit, totiens quotiens factum fuerit, irremissibiliter exigi volumus, & eorum medietatem nostri Imperialis ærarii, residuam verò partem injuriam passorum usibus decernimus applicari.

Dat. die 27. Jun. A. 1377.

Data Tangerumdem, Anno Domini, Millesimo, Tricentesimo, Septuagesimo septimo. Indictione quintadecima. Quinto Kalen. Julii Regnorum nostrorum Anno Trigesimo. Imperii verò 23.

V.

Canonizatio S. Brigittæ, aliàs Brigidæ de Regno Suetiæ, cum suæ festivitatis institutione, pro die 23. Mensis Julii, indulgentiarumque elargitione pro visitantibus ejus sepulchrum.

Canonizationum istam comprobavit Nat. V. Florentiæ, die prima Julii Pont. sui anno secundo, sed ejus Bulla consultò prætermissa est, uti simpliciter confirmatoria.

Dat. P. An. 1391.

BONIFACIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis electis, & Patriarchialium, Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum Capitulis, ubilibet constitutis. Sal. & Apost. bened.*

Deus misit Filium suum unigenitum in mundum pro humani generis redemptione; & de B. Virgine natus salutis viam omnibus demonstravit, coadunavit, que Apostolos & in cruce moriens Deo patri illud reconciliavit.

AB origine mundi, post primi parentis lapsum, cùm eam ob rem, universum genus humanum æternæ morti teneretur obnoxium, cunctipotens, & misericors Deus ex alto prospiciens, ne in totum perderet hominem quem creaverat, sed suæ divinitatis faceret esse participem, cùm primos ex spiramine sancti Spiritus afflatos Prophetas, adventus Filii sui in carnem, sub typicis ænigmatibus, ac divinis revelationibus nuncios præmisisset, eumdem unicum Filium suum ante sæcula genitum, adveniente plenitudine temporis, in uterum præelectæ Virginis matris, quæ imperscrutabili sancti Spiritus obumbratione, Angelo nunciante concepit, de proprio sinu transmisit, qui ex eadem Virgine natus, & progressus in tempus, cœpit facere, & docere, omnibusque monstrare, qualiter sacri baptismatis fonte renatis, de æterna morte via pateret ad vitam, & coadunatis Discipulis, ne quis fidelis hujus transitoriæ, & fugitivæ vitæ molestias, vel tædia, seu temporalis acerbæ necis pœnas, pro æternæ adeptione vitæ perhorreret, sese hostiam immaculatam, consummato debito cursu in ara crucis morte cruenta obtulit Deo Patri, & militantem Ecclesiam fuso pretioso sanguine fundavit, consecravit, & æternaliter stabilivit.

Transiturus ad Patrem, B. Petrum sui gregis universalem pastorem elegit, promittens Ecclesiam suam nusquam deserturum.

§. 1. Tandem verò de mundo transiturus ad Patrem, Principi Apostolorum cœlesti clavigero, in suam suorumque successorum summorum Pontificum personas, collatis clavibus, ligandi videlicet, & solvendi tradita potestate, supremum Pontificium specialem curam sui gregis, & regimen universale commisit, pollicitus nihilominùs Ecclesiam in æternum se non deserturum eamdem.

Misit deinde Spiritum sanctum in mundum qui suis fidelibus multiformes gratias tribuit.

§. 2. Ad cujus uberem utilitatem divisiones gratiarum, per Spiritum sanctum tribuit, suis fidelibus. Nam secundùm Apostolum: Unicuique datur manifestatio spiritus ad utilitatem. Alii quidem per spiritum datur sermo sapientiæ. Alii sermo scientiæ, secundùm eumdem spiritum. Alii fides, in eodem spiritu. Alii gratia sanitatum, in uno spiritu. Alii operatio virtutum. Alii prophetia. Alii discretio spirituum. Alii genera linguarum. Alii interpretatio sermonum. Hæc autem omnia operatur unus atque idem Spiritus dividens singulis prout vult. Quamque militantem Ecclesiam Pater luminum sustulit in eodem Spiritu sancto structura admirabili pretiosorum lapidum, mira varietate decoram, ipso summo angulari lapide CHRISTO JESU, quos elegit ante mundi constitutionem, conformes fieri imaginis ejusdem Filii sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus, in quo eos gratificavit, donans charismata meliora, qui suo exemplo viam ostenderent excellentiorem.

Apostoli inde prodiere qui universum Orbem prædicatione verbi Dei illuminarunt.

§. 3. Hinc igitur Apostoli Sancti prodiere per universum, Orbem, genus humanum, quod sub peccati jugo tenebatur, ad vitam; & salutem excitantes, & eum firmissima constantia prædicantes verbum Dei, ut in omnem terram exiret sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum.

Martyresque eorum sanguine fidem confirmarunt.

§. 4. Splendidi quoque Martyres fidei loricam induti, & in concussæ stabilitatis baltheo succincti, laverunt stolas suas in sanguine innocentis Agni, & imitati candidato exercitu CHRISTUM JESUM, ad structuram supernæ Hierusalem, hoc est triumphantis Ecclesiæ, cum gloriosa victoria palmas gestantes in manibus, sese vivos lapides addiderunt, exemplum venerabile, & æternam dignamque memoriam militanti Ecclesiæ relinquentes.

Doctores etiam eam illustrarunt.

§. 5. Progressi sunt, & Doctores lucidissimi, qui pseudochristianis, falsisque prophetis, superstitiosas, & varias opiniones in vera fide Catholica adducere, ipsamque fidem subvertere satagentibus, se opponentes, talium confutatis erroribus, miro eloquio, & solidis, ac rectis sententiis operante sancto Spiritu ipsam fidem, & militantem Ecclesiam illustrarunt, quibus eadem Ecclesia communita progreditur, quasi aurora consurgens, pulchra, ut luna, electa, ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata.

Confessores insuper, qui in vinea Domini varios labores impendunt.

§. 6. Sequuntur & limpidi Confessores ornati gemmis, & virtutibus coruscantes. Domino rationem de talentis creditis reposcenti, cùm se assidua, & vigili sanctarum operationum exercuerunt mercatura, utpote fideles, & boni servi, multiplicatum de suis laboribus fructum afferunt, ac donum reponunt in arcam.

Anachoritæ qui vitæ sanctimonia,

§. 7. Etiam Anachoretæ, & solitudinis, ac cremi sectatores, blandientis & captiosi, sed venenosi mundi

& carnis maceratione, plurimum profecerunt.

vana speculata fugientes, ut securi ad patriam pervenirent, latibula petierunt, & antris abditi, parvo & rudi victu scaturientis aquæ, & levi potu, carnem propriam macerantes, & Sathanæ stimulos reprimentes, paliastro, vel tegmine hirto amicti, ut plurimum nudis pedibus, & squalida humo, aut stramineo cubili fessa membra somno refoventes, in sacra contemplatione, & supernæ majestatis laude vacantes, demum ex hac lacrymarum valle, & miserarum acervo, ad Dei præsentiam evocati, immarcescibilibus deliciis potiuntur.

Virgines etiā quæ cordis sinceritate, & corporis castitate Deo se desponsarunt.

§. 8. Adsunt & Virgines nitidæ mundo corpore, & corde sincero, mentem sanctam spontaneam, & oleum secum suis deferentes in vasis, venienti sponso obviam exeunt, eique desponsantur, qui est præ filiis hominum speciosus.

Viduæ insuper ac aliæ personæ, quæ sanctis operibus fructum Deo retulerunt.

§. 9. Devotæ autem, & continentes Viduæ, & aliæ sexus utriusque personæ, piis sanctisque operibus semper intentæ, & se ante Dei tribunal cum plenis manipulis repræsentant, & cum sanctis Angelis canunt gloriam in altissimis Deo, & in terra pacem bonæ voluntatis hominibus deprecantur. Hæc omnia profectò ille idem spiritus de quo suprà, operatur ministerio multiformiter admirando. Et secundùm sanctam promissionem CHRISTUS JESUS hanc vineam suam militantem Ecclesiam, post ejus admirabilem ascensionem, talibus cultoribus, & cultricibus, usque in diem hodiernum visitavit, fovit, defensavit, firmavit, juvit & auxit, & per sui gratiam sic in futurum faciet temporibus successivis.

Inter quas Viduas B. Brigitta Deo disponente surrexit.

§. 10. Novissimis verò diebus, ut etiam ab aquilone aliquid boni esset, ille cœlestis agricola eamdem vineam suo de more visitans, mulierem fortem procul, & de ultimis finibus, suum pretium deferentem, ad hujusmodi vineæ culturam adduxit inesse, beatam scilicet viduam Brigittam appellant, tàm sacro superiùs descripto cœtui merito sociandam seu veriùs sociatam. Cujus propter quod præsentem operam nobis damus, ut originem, vitam, mores, & merita, necnon miracula quæ in præmium sanctitatis ejus benedictus Deus mundo monstrare dignatus est, ne de tàm celebri muliere ætas præsens immaneat ignara, & surda posteritas famam ingratam accusare, vel prætendere possit, summotenùs percurramus de multis pauca admodùm ea quæ non prætereunda silentio excerpsimus, vestræque charitati harum serie volumus intimari.

Quæ ex parentibus de stirpe Regum Suetiæ orta est.

§. 11. Hæc nempe mulier gloriosa ex patre Birghero, & matre Sighride conjugibus de nobilissima regia stirpe Catholicorum Suetiæ Regum procedentibus, nec minùs fide orthodoxa, & animi constantia, ac virtutibus quàm nobilitate claris, duxit originem.

Cujus mater in maris procellis præservatæ fuit, eo quod in utero eam gestaret.

§. 12. Quæ quidem mater dum eam gestaret in utero: maris in quodam sinu passa naufragium, cùm multos promiscui sexus in eodem naufragio procella absorbuisset, sana pervenit in litus, & nocte sequenti in visione adstitit sibi persona admirando vestitu refulgens, & ne viduæ tàm venerandæ sine prænuncio foret adventus, dixit, salvata ea propter bonum quod habes in utero. Ideò nutri illud cum charitate Dei, quia tibi à Deo datum est.

Eaque nata sacerdoti parochialis illius sanctitas prænunciata fuit.

§. 13. Cumque puella Brigitta dè genetricis alvo in mundum recenter fuisset educta, sacerdos parochialis in Ecclesia propinqua approbatæ vitæ, & ætatis perfectæ, dum nocte orationi vacaret, nubem lucidam, & in medio nubis, Virginem sedentem vidit, librum habentem in manu, sibique dicentem: Nata est Birghero quædam filia, cujus vox per mundum admirabilis audietur.

Infans erudite loquebatur.

§. 14. Nata ergo puella usque ad finem triennii quasi elinguis visa est, sed mox contra naturalem non balbutiendo infantium more fari, gestientiumque audierint, sed completa, & formata verba de auditis per eam loquebatur, & visis.

Puella orationibus, jejuniis & alii piis operibus vacabat.

§. 15. Procedens verò in annis, pueritiam mira devotione transegit, orationibus videlicet, ac jejuniis, & aliàs numquam à bonis operibus ociosa.

Juvenis, nobilissimo Principi compulsa desponsatur.

§. 16. Tandem licet in statu virginali servire Domino totis desideriis affectaret, tamen per parentes compulsa quondam Vulsoni de Ulphasum Principi Nericiæ, nobilissimo quippè & Christianissimo juveni in matrimonium desponsatur.

Hi conjuges per annum à concubitu se abstinuerunt postea non libidini, sed posteritati vacarunt, piis operibus incumbendo.

§. 17. Et cùm in simul convenire deberent, quamquam idonei essent ad viriles amplexus, maritus videlicet in decimo octavo, & sponsa in tertiodecimo anno constituti, communi tamen voluntate Thobiam juniorem, & Saram Raguëlis imitati, annum continuum & ultra à concubitu abstinuerunt, Deum humiliter deprecantes, ut si conjungi foret expediens, in commixtione non peccarent, & Deus illis talem prolem concederet, quæ ad servitium ejus esset. Simul posteà convenerunt in timore, non libidini, sed posteritati vacantes. Cùm interim devota mulier nec jejunia, nec orationes, nec alia pia, & solita opera præteriret.

In partu periclitans, à B. Mariæ Virgine cujus ipsa devota orat, adjuta fuit.

§. 18. Et cùm semper B. Virgini præcipuè devota foret, ac tempore procedente, penè partu periclitaretur, & obstetrices, ac mulieres adstantes de vita illius desperarent, visa est quædam imperiosa sed incognita mulier, albis sericeis induta vestibus intrare cubile, & assistere strato, & singula jacentis membra pertractare, mox cùm talis mulier disparuisset, eadem puerpera, sine dolore partu integro exonorata remansit.

Conjuges ipsi sponte perpetuam ad invicem indixerunt & servarunt.

§. 19. Et cùm etiam dicti jugales adhuc essent juvenes & recentes, maritus fœlicis uxoris sanctis monitionibus persuasus, cor enim viri spoliis non indigens: confisum in ea, reddidit ei bonum & non malum, omnibus diebus vitæ suæ, ipsaque mulier indixerunt sibi spontè invicem, & perpetuam continentiam servaverunt.

Limina B. Jacobi in compostella visitarunt

§. 20. Et nihilominùs conjuges, devoti in Dei timore, & amore proximi semper ferventiores, limita B. Jacobi Apostoli in Compostella, communi voto peregrè visitarunt.

Monasteria ingredi deliberarunt, sed maritus in Domino obdormivit.

§. 21. Et ad propria reversi cùm deliberassent ut liberiùs devotioni vacare possent, pro sexus diversitate diversa ingredi monasteria, dictus princeps in tali deliberatione quievit in Domino.

Brigitta vero Urbe, Hierosolymam, & singula loca in quibus Christus conversatus est conspexit.

§. 22. Sancta autem vidua, quæ ab ineuntis ætatis principio Deo dicata fuerat, ut jejuniis & orationibus indefessè vacaret, soluto conjugio, & sui juris effecta, quasi navis institoris de longè portans panem suum à Spiritu sancto præmonita, egrediens de terra & cognatione sua, ad Almam Urbem, ac Hierosolymam deinde perrexit, & loca singula in quibus Dominus noster JESUS CHRISTUS annunciatus, natus, educatus, baptizatus, conversatus, mirabilia operatus, illusus, crucifixus, & sepultus fuit, & ad cœlos ascendit, insigni devotione & venerabunda conspexit. Ad Urbem quoque regressa, cùm anteà sive in sua patria & partibus circumstantibus, sive in Germania, sive in Galliis, sive in Hispania, sive in Italia, sive in aliis cismarinis, aut ultramarinis partibus Sanctorum ac Sanctarum corpora, seu memorandæ reliquiæ quiescerent, pauca admodum absque personali visitatione dictæ sanctæ Viduæ fuissent prætermissa, eadem Urbe reliquum vitæ peregit.

Vestibus hyspidis, aci rus asperis cordis usa est.

§. 23. Sed post mariti mortem, ob reverentiam sanctæ Trinitatis, ad nudam carnem quam chordam de canopo cum plerisque nodis detulit strictè ligatam, & similiter circa singulas tybias subtus genua singulas chordas similiter connodatas, etiam tempore infirmitatis, nec pannis lineis præterquam in capite, usa veste hispida circa carnem, superiùs verò non secundùm personæ conditionem, sed multum humiles & abjectas.

Jejuniis assiduè vacavit, corpus asperè castigavit.

§. 24. Et non solùm eas quas sancta mater jubet Ecclesia vigilias seu jejunia observabat, sed alia multa superaddebat, ut etiam ultra Ecclesiæ mandatum quater in hebdomada jejunaret, & similiter quater in hebdomada conjuge nondum vita functo, & post obitum ejus continuè usque ad paucos annos ante

suum felicem transitum, solitis pannis induta, super tapeto, absque paleis, culcitra, vel similibus, ad terram vel pavimentum posito corpus ab orationibus, abstinentiis ac divino labore fessum, tenui & brevi somno recreabat. Singulis sextis feriis ob memoriam sacratissimæ passionis Domini Nostri JESU CHRISTI pane dumtaxat & aqua contenta jejunium non omisit, cùm etiam multos alios dies ob diversorum Sanctorum reverentiam simili abstinentia pertransiret, & sive jejunio abstineret sive aliter discumberet, cùm sobriissima foret, de mensa surgebat non saturata sed refecta, eisdem quoque sextis feriis de candelis cereis accensis, stillas candentes & ignitas eliquabat super nudam carnem, ut adustæ cicatrices continuè remanerent, & gentianam amarissimam herbam seu radicem ejus retinebat in ore.

Romæ degens, stationales & alias Ecclesias dictim visitavit.

§. 25. Romæ insuper degens non rigorem frigoris, non æstivos calores, non impedimenta vitæ lautosæ, non pluviarum, aut nivium seu grandinum asperitates curans, stationes per Ecclesiam ordinatas, variasque alias sanctas Ecclesias, licet eques pro suis facultatibus ire potuisset, tamen suprà extenuati corporis vires enitens peditans visitavit quacumque die. Tot namque longis genuflexionibus visa fuit, ut genua ejus rigerent in duritiam, ut ita dixerimus camelorum.

Charitate & humilitate claruit.

§. 26. Admirabilis & spectatæ humilitatis extitit, ita ut nonnumquam cum pauperibus peregrinis incognita, simul sedens, apud Monasterium sancti Laurentii in Palisperna de Urbe, Ordinis sanctæ Claræ, eleemosynam reciperet, & oscularetur cum gratiarum actione, & frequenter propriis manibus, & ob Dei reverentiam, reparabat pauperum vestimenta.

Obedientiæ Prælatorum & Confessorum studuit.

§. 27. Tenacem obedientiam Prælatis & suis Superioribus & Confessoribus observabat, adeò quòd absque saltem confessoris licentia, penè oculos attollere non præsumeret.

Vivente marito singulis sextis feriis, & eo mortuo quotidiè peccata sua confessa est Sacerdoti.

§. 28. Et superstito marito cùm singulis sextis feriis confessa fuisset, post ejus transitum, veram confessionem semel saltem in die cum magna contritione studuit iterare, tam amarè levia, sicut alii gravissima deplorans, & nihil de suis verbis, moribus, cogitationibus & actibus præteriens indiscussum.

Prædicationibus erat assidua Sacramentum Eucharistiæ frequentissimè sumebat.

§. 29. Verbi Dei prædicationibus quas viri probati facerent, assidua aderat & intenta.

§. 30. Singulis quoque diebus Dominicis & solemnibus, cum devotione & lacrymis sumpsit venerabile Christi Corporis Sacramentum.

Caritatis officia in pauperes exercuit.

§. 31. Considerans semitas Domus suæ, ne panes comederet otiosa, manus suas aperuit inopibus, & palmas suas extendit ad pauperes, inexhaustæ enim charitatis officia erga egentes, infirmas, & abjectas personas, ob Dei reverentiam exercuit indefessè.

Pauperes duodecim vivente ejus marito quotidie cibavit, & quinta feria eorum pedes lavit.

§. 32. Nam dum etiam adhuc maritus superesset die qualibet duodecim pauperes consuevit propria in domo cibare, illis inserviens & necessaria ministrans; Et quintis feriis memor Cœnæ Domini propriis manibus lavit pedes eorum.

Hospitalia ære suo reparavit, & ibi pauperibus ministravit.

§. 33. De propria quoque facultate reparavit in partibus suæ originis, multa hospitalia desolata, & pauperes & infirmos ibi degentes pia benigna, misericors, & sedula ministratrix cum summa pietate visitavit. Ulcera eorum absque horrore vel fastidio attrectavit, lavit, circumligavit, & fovit.

Monasteriumque pro 60. Monialibus & 25. fratribus Ordinis S. Augustin. construxit.

§. 34. In loco etiam de Watzsteno Lyncopensis diœcesis de suis facultatibus unum venerabile monasterium canonicè construi fecit, pro sexaginta monialibus sub clausura viventibus, & vigintiquinque fratribus Ordinis S. Augustini, S. Salvatoris nuncupati, qui tàm moniales quàm fratres certas constitutiones per ipsam Beatam Viduam editas, & posteà per Sedem Apostolicam approbatas observare tenentur, sufficienti dote nihilominùs assignata.

Patientia admirabilis fuit.

§. 35. Admirabilis patientia viguit in ea, ut infirmitates proprii corporis, injurias illatas, mariti, & Caroli filii mortem, & adversa reliqua toleraret patientissimè, sine murmure, sine querela, semper in cunctis cum humilitate summissima Dominum benedicens.

Fide, spe charitate, & justitia præstitit.

§. 36. In fide semper constantior; præstantior spe, vera charitate ardentior; justitiam summè dilexit & æquitatem.

Vanitates omnes despexit.

§. 37. Stimulos carnis, & varias illecebras, pravitatem & arrogantiam, pompam, & inanem gloriam magnanima curiositate contempsit.

Continens, modesta, & prudentissima fuit.

§. 38. De singulari continentia, & modestia sua satis est superiùs recitatum. Sed quis inveniretur illa prudentior, cum optima discretione ab ætate primæva, usque ad horam ultimam, quantum sinebat humana fragilitas, cuncta sercernens; non dixit bonum malum, neque malum bonum; nec posuit lucem tenebras, nec tenebras ipsam lucem.

Secreta multa revelavit. Visiones plures habuit. Et multa prædixit.

§. 39. Quibus quidem sanctis & absque intermissione continuatis operibus, hæc generosa Vidua per gratiam sancti Spiritus promeruit, multis eorum cogitationes, & affectiones intimas, & gesta secretissima propalare, & visiones, ac revelationes varias videre, & audire, ac spiritu prophetico multa prædicere, quorum nonnulla effectu completa fuere, prout hæc & alia in ejus revelationum volumine plenissimè describuntur.

Mortis suæ diem prædixit.

§. 40. Quinta verò præcedente die pronunciavit suæ vitæ finem adesse.

Filiisque Dei timorem, proximi amorem, & bonum operum perseverantium injunxit, & sumptis Sacramentis obdormivit in Domino.

§. 41. Et cùm fuisset annum septuagesimum supergressa, adveniente jam termino pronunciato, vocata familia, quæ fieri oporteret edixit, ac demum Birghero filio, & Catherina filia tunc superstitibus accersitis, & de multis commonitis, ut super omnia in Dei timore, & amore proximi, ac sanctis perseverarent operibus, ultima confessione debitè facta, sumpto viatico, & extrema unctione delibuta, cùm usque ad flatus emissionem sua memoria integra perdurasset, dum Missa coram se celebraretur, post adoratum Corpus CHRISTI, oculis elevatis ad cœlum, dicens: In manus tuas Domine, commendo spiritum meum, vocanti benemeritam animam reddidit.

Populus statim devote ad ejus corpus accurrit, illudque ad biduum apud Monasterium S. Laurentii nuncupatum sepulta fuit.

§. 42. Ex templo de transitu hujus Viduæ venerandæ magna fit fama per Urbem, concurrit frequens populus cum summa devotione, ac reverentia sacrum videre corpus, Deum unanimiter glorificans & collaudans, ad Monasterium S. Laurentii supradictum, ubi se indicarat, funus in longè majori populi frequentia defertur, & præ nimia multitudine usque ad biduum aptè non potuit sepeliri, quod tamen cum eximia Dei laude fuit humatum.

Mulier quædam, a malo Spiritus accubitu, ope & consilio S. Brigittæ liberata in Civitate Neapolis fuit.

§. 43. Dum autem celebris hæc Vidua Neapoli degeret, Nolanensis quædam mulier Pictiolella nomine, quæ violentum mali spiritus in humanam se imaginem transformantis patiebatur accubitum, cui nec fortium vigiliæ aut excubiæ obsistere poterant, ad Viduam sanctam accessisset, eam super tali materia & expedienti remedio consultura, mox vidua præcellens, & secreta mulieris prævidens, quæsivit à muliere, an secum aliquid arte magica compilatum, vel quid tale deferret, cùm illa respondisset quòd non, egregia vidua subjecit. Quære in capillis seu tricis tuis, & contrarium invenies. Confusa & recordata mulier, quòd certum breve cum characteribus & incantamine propriis habeant in crinibus, suum fuit errorem sponte fassa. Insignis autem vidua injunxit, & suasit illi, ut devotè confiteretur, & veraciter pœniteret, & communicaret, ac etiam jejunaret, quod & precibus memoratæ duæ, numquam similem accubitum passa fuit.

S. Th. Apost. reliquias ad Ortonam visitavit, &

§. 44. Cùm autem spectabilis hæc vidua de longa peregrinatione ad Ortonam Theatinæ diœc. terram in qua Beatissimi Thomæ Apostoli reliquiarum

pars

miraculosè ad ejus manus pars ossis d. S. Th. prosilit.

pars magna servatur, vice secunda supervenisset, fuerit enim anteà longè per visionem sibi revelatum, quòd secunda vice sui adventus ad ipsam terram, devotum ejus desiderium impleretur. Et dum stans reliquias devotione solita visitaret, idem Apostolis devotæ viduæ apparens, dixit: Dabitur tibi diu desideratum, & mox nemine tangente vel aliàs impellente, de capsa reliquiarum quoddam frustulum unius ossis dicti Apostoli suapte Viduæ expectandis prosiliit ad manus, quod illa cum gaudio ac devotione recipiens, summa veneratione servavit.

Orans & contemplationi intenta, sæpè è terra visa fuit elevata.

§. 45. Fuit quoque hæc admirabilis Vidua dum orationi & contemplationi vacaret per plerasque devotas personas elevata à terra, per hominis mensuram, vel circiter, cum splendida & radiante facie sæpè visa.

Agnes de Contessa, ope S. Brigittæ, deformitate gutturis caruit.

§. 16. Funus nondum erat traditum sepulturæ, cùm mulier quædam Agnes de Contessa nomine, in Urbe commorans, quæ à nativitate guttur habebat grossissimum ac deforme, cum aliis venerandum currit ad funus, & cum propria zona manus sanctæ jacentis Brigittæ cum devotione tangi fecisset, zonam eandem simili devotione circumduxit ad collum, & paulò post guttur detumuit, & ad conformitatem debitam divino miraculo fuit redactum.

Francisca Sabella, adversa valetudine liberata extitit.

§. 47. Verùm Francisca de Sabellis dicti Monasterii S. Laurentii monialis, quæ biennio debilitatem & adversam stomachi valetudinem passa, ferè semper lecto decubuerat infirma, & honorandæ Viduæ familiaris fuerat, dum ad hoc insepultum corpus intra claustrum servaretur, cum gravi labore delecto surrexit, tàm longam infirmitatem patiens, & adjuta pervenit ad feretrum, & secum illud jacuit tota nocte, nec Deum desiit cum devotione & instantia deprecari, quòd meritis & precibus Viduæ, cujus corpus aderat, tàm molesta támque divina valetudine in tantum saltem alleviaretur, quod cum reliquis monialibus, divinis officiis interesse, & per claustrum cùm expediret adjuta per neminem ire posset, & manè facto reperit se circa proprii sanitatem corporis efficacius remedium quam deprecata fuerat impetrasse.

Infantulus vitam recipit, cùm mortuus natus esset.

§. 48. Verùm ut Deus benedictus hujus dilectæ Viduæ mundo magna merita demonstraret, contigit, ut Elsebisnara mulier dictæ Lincopensis diœc. cùm infantulum mortuum peperisset, summo dolore plena, ac tandem ad se reversa, Deum prece humili exoraret, quòd meritis Viduæ tantoperè celebrandæ infantulus vitam susciperet, & emisso voto, quòd cum infantulo, si ad vitam veniret, & imagine cerea sepulchrum Viduæ sanctæ visitaret, ex templo infantulus calescere, & palpitare cœpit, vitamque plenè suscepit. Mulier verò plena devotione atque gaudio, votum implevit emissum.

Miraculis aliis multis S. Brigittæ claruit, quæ reticentur.

§. 49. Sed quid pluribus immoramur, cùm Deus Omnipotens hujus almæ Viduæ meritis, surdis aures aperuerit, mutis linguæ officium solverit, tremulis paraliticis soliditatem præbuerit, curvis erectionem, contractis, & invalidis liberum beneficium gradiendi, cæcis visum, mulieribus partu periclitantibus liberationem, morbis aliàs incurabilibus sanitatem, naufragos, & aquis vehementibus laborantes perduxerit ad salutis portum? Et, si ea quæ Deus benedictus Viduæ sæpedictæ meritis tàm illa superstite, quàm post ejus resolutionem fœlicem, mirabilia præter, & super vires naturæ, fuit operatus, nec desinit operari, vellemus per singula recensere, Nos aliis diversis implicatos, longa valdè in tali recitatione prolixitas detineret, possunt tamen fideles avidi talia gesta pernoscere, librum in quo fideliter annotantur perquirere curiosè.

Eorum tamen veritatem vota circa corpus S. Brigittæ persoluta optimè confirmant.

§. 50. Vota autem apud monasterium in Watzsteno supradictum, ad quod venerabile corpus hujus benedictæ Viduæ translatum fuit persoluta, & appositæ imagines ac statutæ, magnum testimonium perhibent veritati.

Previa itaque prædictorum verificatione ipse Po. .r B. B. .ttam, san. .n esse pr. .unc. t & canon.zat.

§. 51. Et quoniam per sancti Spiritus operationem, hæc Vidua pervigil, per excellentia merita, in Dei Patris gloria collocata militantem propemodùm illustrat Ecclesiam. Nosque gustamus, & videmus, quia bona fuit, & est negotiatio ejus, & propterea in nocte supervenientis temporalis mortis ejus, virtutum & meritorum lucerna non debet extingui, est enim non sub modio, sed super candelabrum posita, & per Domini universam domum inextinguibile lumen affert, quin potiùs filii sanctæ matris Ecclesiæ surgant, & beatissimam prædicent, que dent de fructu manuum suarum, laudentque eam in portis Matris Ecclesiæ opera ejus. Nos qui pro injuncto ministerii pastoralis officio, sumus sapientibus, & insipientibus debitores, per ea quæ tàm de fœlicis recordationis Gregorii XI. & Urbani VI. Rom. Pontificum prædecessorum nostrorum, quàm mandato nostro super his habita sunt, de veritate præmissorum per testes idoneos, & alias probationes legitimas, certiùs informati, eisque veris compertis, & pro parte charissimæ filiæ in Christo filiæ nostræ Margaritæ Reginæ Sueciæ illustris, ac Prælatorum, & Procerum Regni sui, necnon dilectorum filiorum, Populi officialium Almæ Urbis, ac dilectarum in Christo filiarum S. Laurentii, & de Watzsteno monasteriorum prædictorum Abbatissarum conventuum, sæpiùs & cum instantia requisiti, in Nomine Domini, ut jam tandem Viduam ejus celeberrimam benedicentes benedicamus, & ea super effloreat sanctificatio nostra, ad honorem Dei Omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, & ad exaltationem orthodoxæ fidei, & Christianæ religionis augmentum, necnon ad sedationem schismatis, ac fidei, Ecclesiæ unionem, auctoritate ipsius Dei Omnipotentis, Patris & Filii & Spiritus sancti, ac Beatorum Apostolorum, Petri supradicti & Pauli, atque nostra, de fratrum nostrorum consilio, & assensu omnium Prælatorum in Romana Curia consistentium, decernimus, declaramus, definimus, pronunciamus, bonæ memoriæ Beatam Brigittam, aliàs Brigidam supra sæpiùs nominatam, Sanctam esse, & tamquam Sanctam ab universali Ecclesia venerari, ac Sanctorum Cathalogo adscribi debere, & ipsam nunc adscribimus de præsenti.

Festumque ... instituit.

§. 52. Statuentes ut ab universali Ecclesia anno quolibet, in die qua illam post devictum triumphatumque mundum, in perpetuas æternitates præsens vita parturiit, videlicet x. Kal. Augusti, festum ipsius, & officium sicut pro una sanct: non virgine nec martyre, devotè & solemniter celebretur.

Indulgentias ejus ... visitantibus concedit.

§. 53. Et ut ad venerabile sepulchrum ipsius ardentiùs & effluentiùs Christi fidelium confluat multitudo, & ejusdem Sanctæ celebriùs colatur festivitas, & ejus nomen crebrius recolatur, auctoritate prædicta, omnibus verè pœnitentibus, & confessis, qui sepulchrum ejus hujusmodi apud ipsum monasterium in Watzsteno in ejusdem festi, necnon v. Kal. Junii quo videlicet die hujusmodi corpus venerandum apud ipsum monasterium translatum fuit, & sub ad præsens occurrentibus diebus devotè visitaverint annuatim, singulis videlicet eorumdem dierum diebus, quibus dictum sepulchrum visitaverint ut præfertur, septem annos & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis misericorditer relaxamus.

Publicationem hujus canonizationis, & festi observantiam præcipue.

§. 54. Quocircà universitatem vestram monemus, requirimus, & hortamur attentè vobis nihilominus in virtute sanctæ obedientiæ, & ad æternorum præmiorum augmentum districtiùs injungentes: quatenus præsentes nostras Cleris & populis vestris auctoritate nostra solemniter publicantes hujusmodi venerabilis Sanctæ, cum solemnitate debita celebretis & faciatis etiam celebrari; Omnipotentem Deum, à quo sancta desideria, recta consilia, & justa sunt opera, totis cordis affectibus humiliter deprecantes, ut ejusdem sanctæ precibus & meritis exoratus, det servis, illam

quam mundus dare non poteſt pacem, ut & corda noſtra mandatis ſuis dedita, & hoſtium ſublata formidine, tempora noſtra ſint ſua protectione tranquilla, nobisque concedat ut poſt peractum noſtræ villicationis miniſterium, una cum credito nobis grege, mereamur ad ſempiterna gaudia pervenire.

Dat. P. A. 2. die 7. Octob. Dat. Romæ apud S. Petrum, Nonis Octobris, Pont. noſtri Anno 2.

INNOCENTIUS SEPTIMUS PONT. CCVI.

ANNO DOMINI MCDIV.

ANNO 1404. INnocentius VII. de Familia Meliorata, Patria Sulmonenſis, Coſmus anteà vocatus, 29. Papa Regnicola, Presbyter Cardinalis S. Crucis in Hieruſalem, Creatus Romæ 16. Kalend. Novemb. Anno Domini 1404. Coronatus quarto Nonas Novemb. Vixit annos 2. dies . Creavit Cardinales 12. Obiit Anno Domini 1406. 8. Idus Novemb. ſepultus fuit in Baſilica S. Petri in Sacello S. Thomæ. Vacavit Apoſtolica ſedes dies vigintiquatuor.

Benedictus XII. dictus XIII. Antipapa, Avago, Hiſpanus, Petrus de Luna anteà vocatus, Archidiaconus Cæſarauguſtanus, creatus Avenione 4. Kalend. Octob. 1394. fuit pſeudopontifex annos circiter triginta, creavit pſeudocardinales 24. Obiit Anno Domini 1424. menſe Septembris.

Clemens VIII. Antipapa, Ægidius Magnotius anteà vocatus, natione Hiſpanus, Provinciæ Aragoniæ, Diœceſis Cæſarauguſtanæ, Urbe Terculi, ex Canonico Eccleſiæ Barcinonenſis, contra Martinum V. in locum Antipapæ Benedicti XIII. creatus, peniſcholæ oppido Regni Valentiæ, menſe Septemb. Anno Dom. 1424. fuit pſeudopontifex annos 5. creavit pſeudocardinales 5. & 1429. abdicavit.

I. Approbatio Regulæ Fratrum & Sororum de pœnitentia Ordinis S. Dominici.

De hoc Ordine S. Dominici plenè notavi ſup. ad conſt. 2. Honor. III. Religioſam. fol. 64.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1405.

Proemium.

SEdis Apoſtolicæ providentia circumſpecta, perſonas ſub regulari Obſervantia vacantes aſſiduè, ſtudio piæ vitæ benigno favore proſequitur, & ea quæ pro earum ſtatu ſalubriter dirigendo, providè ordinata ſunt, ut illibata perſiſtant, Apoſtolico conſuevit munimine roborare.

Petitio confirmationis Regulæ fratrum & ſororum Tertii Ordinis S. Dominici.

§. 1. Sanè petitio pro parte dilectorum filiorum fratrum, & dilectarum in Chriſto filiarum, ſororum Ordinis Prædicatorum; qui quidem fratres & ſorores de Pœnitentia ſancti Dominici nuncupantur nobis nuper exhibita continebat, quòd ipſi quamdam regulam, ſive religiosè vivendi formam in qua nonnulla honeſta, & rationabilia ac regulari diſciplinæ congruentia, ſtatuta, & ordinata fore noſcuntur, hactenus laudabiliter obſervarunt, prout obſervant. Quòdque licet Ordo fratres & ſorores hujuſmodi, variis per Sedem Apoſtolicam ſint privilegiis communiti, tamen pro ſolidiori eorum ubſiſtentia, & ut clementia altiſſimi operante, de virtute in virtutem gradientes, devotionem reddere valeant Domino famulatum, deſiderant, hujuſmodi regulam, ſive vivendi formam per Sedem eandem approbari. Quare pro parte fratrum & ſororum eorumdem, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut regulæ, ſeu vivendi formæ hujuſmodi robur Apoſtolicæ confirmationis adjicere, illamque per dictos fratres, & ſorores præſentes & poſteros in perpetuum obſervari, mandare, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Confirmatio cujus Pontif.

§. 2. Nos igitur, qui ſuper præmiſſis omnibus & ſingulis Venerab. fratris noſtri Angeli Epiſcopi Hoſtienſis, (cui examinationem eorumdem commiſimus, per ipſum faciendam, & quòd ea quæ per illam reperiret nobis referre curaret) relatione plenaria, & fideli fuimus clariùs informati, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, regulam ſive vivendi formam quam per ſingula ejus capitula clarè, & diſtinctè, ac de verbo ad verbum præſentibus fecimus adnotari, necnon ſtatuta, & ordinationes prædicta rata habentes & grata, illa, auctoritate Apoſtolica, ex certa ſcientia confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, & nihilominùs regulam, ſeu vivendi formam eandem per ipſos fratres, & ſorores præſentes, & poſteros volumus, & mandamus perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari.

Tenor d. reg. ſequitur.

Tenor verò Regulæ ſive vivendi formæ hujuſmodi ſequitur & eſt talis.

Incipit Regula Fratrum & Sororum Ordinis de Pœnitentia B. Dominici Tertiariorum Fundatoris, & Patris Fratrum Ordinis Prædicatorum.

CAPUT PRIMUM.

De recipiendis, & eorum conditione.

INprimis, ut hic Ordo continuum, & perpetuum de bono in meliùs valeat recipere incrementum, quod ex receptione perſonarum benè diſpoſitarum plurimum noſcitur dependere, volumus & ordinamus, quòd nullus recipiatur ad Ordinem hujus fraternitatis, niſi per Magiſtrum ſive Directorem, & per Priorem dictæ Fraternitatis, vel de ipſorum licentia, ac etiam de aſſenſu majoris partis fratrum profeſſorum fraternitatis ejuſdem illius loci, præmiſſa tamen diligenti examinatione, quæ ſit honeſtæ vitæ & bonæ famæ, ac de hæreſi nullatenùs ſit ſuſpectus, quinimò tamquam S. Dominici ſingularis in Domino filius, ſit veritatis Catholicæ fidei juxta ſuum modulum æmulator, & zelator præcipuus, qui etiam antequam habitum hujus religionis recipiat, de alienis (ſi qua habuerit) ſatisfaciat ad plenum & proximis reconciliari, necnon & paratum ſive conditum ſuum teſtamentum tenerè ſtudeat, juxta conſilium & ordinationem confeſſoris diſcreti, & eadem examinatio fiat de mulieribus ingreſſum hujus Ordinis petentibus tamen viros, non pateat ingreſſus ad conſortium dictæ fraternitatis, niſi de virorum ſuorum licentia & conſenſu, de quo conſenſu fiat publicum inſtrumentum. Idem quoad hoc ſervari volentes, in viris uxorem habentibus, niſi obſtaret in ipſis, vel aliquo ipſorum aliqua cauſa, quæ legitima judicaretur de conſilio diſcretorum.

CAP. II.

Habitu.

Omnes autem tàm fratres quàm ſorores dictæ fraternitatis induantur panno albo & nigro, qui nec in colore nec in valore nimiam præcioſitatem prætendat, ſicut decet honeſtatem ſervorum CHRISTI. Mantellum ſit de nigro, & fratrum capucia ſimiliter ſint de nigro, tunicæ verò ſint de albo, quarum manicæ protendantur uſque ad pugnum, & ſint clauſæ, corrigias de corio tantùm habeant, quibus ſorores cingantur ſub tunica, in burſis etiam, calceamentis, & cæteris, omnem mundanam reſecent vanitatem, vela verò ſocorum, & bindæ ſint alba de panno lineo, vel canapino.

CAP. III.

Benedictione Habitus, & modo re.

Recipiatur autem recipiendus in loco Capituli fraternitatis, vel ante altare Eccleſiæ fratrum Prædicato-

rum,

cipiendi ad hunc Ordinem.

illius loci, & à magistro, sive directore supradicto, vel ejus vicario, qui magister assistente induendo, & petente humiliter flexis genibus recipi, præsentibus aliquibus aliis fratribus prædicatoribus, & priore fraternitatis, vel ejus vices gerente, cum aliis de fraternitate, benedicet primò habitum ejus qui debet recipi, hoc modo videlicet. Ostende nobis Domine misericordiam tuam. Dominus vobiscum. Oremus. Domine JESU CHRISTE, qui tegimen nostræ mortalitatis inducere dignatus es, &c. Posteà verò tali habitu benedicto, & per receptum seorsum induto, atque ad gradus altaris reverso, & ante Magistrum genuflexo, dicet Magister. Veni Creator Spiritus, & Fratres, qui ei assistunt ipsum prosequantur usque ad finem, deinde dicatur. Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison. Pater noster, &c. Emitte Spiritum tuum, &c. Salvum fac servum tuum, &c. Oremus. Deus qui corda fidelium sancti Spiritus illustratione docuisti, &c. & Prætende famulo, &c. & Responso, Amen. Aspergatur sic indutus, à Magistro aqua Benedicta, deinde omnes fratres fraternitatis, ipsum recipiant ad osculum pacis, & eodem modo ante altare recipiantur mulieres, quemadmodum est de fratribus supradictum.

CAP. IV.

Professione seu modo profitendi.

Completo anno, vel ante, si Magistro, & Priori supradictis, vel cui commiserint, & etiam majori parti fratrum professorum fraternitatis, visus fuerit idoneus, ad professionem recipiatur. Profitebitur autem hoc modo, videlicet. Ad honorem Omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus sancti, & B. MARIÆ Virginis, & Beati Dominici. Ego N. coram vobis N. Magistro & Priore fratrum Ordinis de Pœnitentia B. Dominici, talis loci, profiteor me velle de cætero vivere secundùm formam & regulam fratrum & sororum ejusdem Ordinis de Pœnitentia B. Domini usque ad mortem. Mulieres verò eodem modo profiteantur coram magistro supradicto, & Priorissa, vel cui commiserit.

CAP. V.

Stato permanentiæ in ordine.

Statuimus autem, ut nullus frater, nec soror hujus fraternitatis & Ordinis, post supradictam professionem de hoc Ordine egredi valeat, nec eisdem ad sæculum reverti liceat, sed benè possint liberè transire ad unam de approbatis Religionibus tria vota solemnia profitentibus.

CAP. VI.

Horis canonicis dicendis.

Fratres & sorores dicant quotidiè omnes horas canonicas, nisi infirmitate impediantur, pro matutinis dicant viginti octo Pater noster, pro Vesperis, & pro qualibet aliarum septem. Ad honorem verò B. MARIÆ semper Virginis pro qualibet hora superiùs nominata tot Ave Maria quot Pater noster dicere teneantur. Pro benedictione autem mensæ, dicant unum Pater noster. Cùm verò surgunt à mensa, similiter dicant unum Pater noster, vel Psalmum, Miserere mei Deus, vel Laudate, qui sciunt. Omnes etiam qui sciunt Symbolum Apostolorum, videlicet Credo in Deum, dicant illud semel in principio Matutinarum, & etiam ante Primam, & quando Completorium fuerit terminatum. Qui autem sciunt, & dicunt horas canonicas quemadmodum faciunt clerici, prædicta Pater noster, & Ave Maria dicere minimè teneantur.

CAP. VII.

Surgendo ad matutinum.

Ad Matutinas Dominicis diebus, & festivis, à festo omnium Sanctorum, usque ad festum Resurrectionis Dominicæ omnes surgant. In Adventu autem Domini & Quadragesima, surgant omni nocte. Qui verò occupantur quotidiano opere manuali, horas suas dicere possunt de mane, usque ad Vesperas exclusivè, de sero verò, vesperas & completorium simul dicant.

CAP. VIII.

Confessione & communione.

Omnes quater in anno ad minùs, videlicet, in festo Nativitatis Domini, Resurrectionis ipsius, Pentecostes & in festo Assumptionis, aut Nativitatis B. Virginis, peccata sua confiteantur diligenter, & Eucharistiæ devotè studeant accipere Sacramentum, nisi forsan ex aliqua causa rationabili, alicui ex ipsis esset à suis confessoribus interdictum. Qui autem ex devotione sua sæpiùs voluerint infrà annum communicare, petita à suo Prælato licentia & obtenta, devotionem suam cum Dei benedictione possunt executioni demandare.

CAP. IX.

Silentio servando.

In Ecclesia dum celebrantur Missæ, vel cantatur divinum officium seu actualiter ibi proponitur verbum Dei, omnes silentium servare studeant, & orationi, ac divino officio diligenter intendant, nisi ex aliqua speciali & occurrente necessitate, aliquid silenter loquantur.

CAP. X.

Reverentia exhibenda Ecclesiarum Prælatis & & Ecclesiis eorum.

Fratres & sorores, Ecclesias quarum Parochiani, & Parochianæ existunt, juxta Canonicas sanctiones, & bonos mores & cum omni devotione studeant visitare. Ecclesiarum suarum Prælatos, videlicet Episcopos & inferiores, summè revereantur, ipsorumque jura absque omni diminutione, & fideliter eis solvant, & hoc tàm in decimis quàm oblationibus aliàs quomodolibet consuetis.

CAP. XI.

Jejuniis.

A Dominica prima Adventus, usque ad Nativitatem Domini quotidiè tàm fratres quàm sorores jejunent, & similiter à Dominica in Quinquagesima usque ad Pascha Resurrectionis idem observent, ferias autem sextas jejunabunt omni tempore, & jejunia omnia ab Ecclesia instituta. Qui autem voluerint ampliùs jejunare seu austeritates alias facere, poterunt habita licentia à suo Prælato, vel de consilio confessoris discreti.

CAP. XII.

Cibo.

Fratres & sorores hujus fraternitatis uti possunt carnibus diebus Dominicis, & tertia, & quinta feria. Cæteris verò diebus abstineant, nisi sint infirmi, aut multum debiles, vel minuti, vel nisi præcipuum festum fuerit illa die, aut quia essent in itinere constituti.

CAP. XIII.

Discursu.

Vagos, curiososque discursus per civitatem non faciant. Sorores verò solæ non discurrant, maximè juniores, ad nuptias & choreas sive ad dissoluta & mundana convivia, sive ad vana spectacula nullo modo accedant. De civitate verò, vel castro ubi habitant non exeant, etiam causa peregrinationis, absque licentia speciali Prælati, vel Magistri fraternitatis jam dictæ.

CAP. XIV.

Armis non ferendis.

Invasionis seu impugnationis arma secum fratres non deferant nisi propter defensionem fidei Christianæ, aut alia rationabili causa, & de suorum Prælatorum licentia.

CAP. XV.

Infirmis visitandis, & curandis.

Deputentur per priorem duo ex fratribus, qui cum quempiam ex eisdem noverint infirmari, quamcitiùs potuerint charitativè studeant visitare, & statim à principio ad recipiendum pœnitentiam, & alia Ecclesiastica Sacramenta, eumdem efficaciter adhortentur, & si necesse fuerit, ministerium corporale prout commodè poterunt eidem studeant adhibere. Si verò fuerit pauper, necessaria de bonis propriis, vel communibus, prout facultas permiserit, sibi ministrare procurent. Et idem faciant sorores suas infirmas.

CAP. XVI.

Suffragiis pro defunctis.

Quando continget aliquem ex fratribus ex hac luce migrare, cæteris confratribus in eadem Civitate vel Castro nuncietur, ut procurent defuncti exequiis personaliter interesse, à quibus non recedant donec corpus fuerit traditum sepulturæ. Hoc idem circa sorores decedentes volumus observari. Præterea infrà octo dies post ipsius defuncti sepulturam immediatè sequentes, quilibet frater & sorores dicat pro anima ejus. Sacerdos unam missam. Sciens verò psalterium, psalmos quinquaginta. Illiterati verò centum Pater noster dicant, addendo in fine cujuslibet Requiem æternam &c. Et præter hæc, quilibet infrà annum, pro fratrum & sororum, tàm vivorum quàm defunctorum salute, tres Missas faciat celebrari. Qui verò sciunt psalterium, illud dicant, & cæteri quingenta Pater noster dicere teneantur.

CAP. XVII.

Institutione Prioris & Priorissæ.

Priore fraternitatis mortuo vel amoto, Magister sive director fraternitatis cum consilio antiquorum de fraternitate, instituat Priorem. Singulis autem annis infrà octavas Paschæ, vel alio supradictus Magister habeat consilium cum antiquioribus de fraternitate, super amotione, vel confirmatione Prioris: & sic Priorem confirmare, vel amoveri poterit, secundùm quòd ipse cum præfatis judicaverit expedire, consimiliter etiam de consilio dicti Magistri & aliquorum de fraternitate magis antiquorum, poterit Prior fraternitatis ordinare de superiore, vel Vicario fraternitatis, & etiam postmodùm confirmare vel amovere, secundùm quòd eisdem visum fuerit expedire. Qui Superior, vel Vicarius tantam potestatem habeat quantam Prior sibi concedat: & hæc eadem forma de institutione Priorissæ, vel Subpriorissæ modo simili observetur.

CAP. XVIII.

Officio Prioris & Priorissæ.

Prioris officium erit cum omni diligentia servare in se quæ in regula scripta sunt, & solicitam dare operam, ut ab aliis confratribus observentur, si quos verò viderit transgredientes, aut etiam negligentes, charitative corripiat, & emendet, vel si magis sibi videbitur expediens, fraternitatis magistro, & directori ut corriget, poterit intimare. Priorissæ etiam erit officium solicitè Ecclesiam visitare, cæteras etiam sorores excitare ad observantiam regularem. Diligenter etiam per se ipsam, & aliàs quibus imponet observare, quòd in incessu, statu, habitu, nihil per aliquam sororem fiat, quod cujusquam meritò turbare possit aspectum, præcipuè autem attendat, ne sorores cum quocumque viro cujuscumque conditionis existat, familiaritatem contrahant, & maximè juniores, nisi forsan talis vir sorori illi attineat infrà tertium consanguinitatis gradum ad longiùs, cùm hoc existens bonæ vitæ & famæ.

CAP. XIX.

Correctione.

Si quis notatus fuerit de aliqua familiaritate suspecta, & ter admonitus per Prælatum, se non emendaverit, excludatur ad tempus à Capitulo & consortio cæterorum confratrum. Quòd si nec sic se correxerit, tunc de fratrum consilio discretorum, de ipsorum penitùs consortio publicè excludatur, nec admittitur de cætero, nisi confratribus omnibus videatur esse correctus. Item si quis confratri, vel alteri cujuscumque opprobrium dixerit, quòd sonare infamiam videatur, aut ex ira quemquam percusserit, vel ad locum prohibitum ire præsumpserit, seu inobedientiam quamcumque commiserit, aut etiam Prælato mendacium ex industria dixisse deprehensus fuerit, abstinentia panis & aquæ, vel exclusione à Capitulo, aut etiam à consortio aliorum fratrum, plus vel minùs secundùm conditionem personæ, & exigentiam delicti, graviùs & leviùs corrigatur. Item si quis crimen mortale commiserit, talis de consilio majoris partis fratrum professorum fraternitatis illius loci, secundùm exigentiam culpæ & conditionem personæ, graviùs, vel leviùs puniatur, sic tamen quòd sit cæteris in exemplum. Quam punitionem si facere recusaverit, de consilio discretorum de isto ordine expellatur. Circa verò sororum correctionem illud idem volumus per omnia observari.

CAP. XX.

Congregatione Institutione Directoris, ac subjectione Ordini Fratrum Prædicatorum.

In quolibet autem mense, semel certa die & hora per supradictum Magistrum, vel Vicarium deputandis, ad Ecclesiam fratrum Prædicatorum conveniant fratres omnes Ordinis fraternitatis, Dei verbum & etiam Missam, si horæ competens fuerit, pariter audituri, & tunc per ipsum Magistrum ipsis legatur regula ista, & exponatur, & tunc de agendis fratres informet, & negligentes corrigat, & emendet, prout secundùm Deum, & istam vivendi formulam viderit expedire. In cujuslibet etiam mensis, prima sexta feria, sorores ad Ecclesiam Prædicatorum conveniant similiter Dei verbum & Missam audituræ communiter, quibus etiam legatur regula ista & exponatur, de suisque excessibus corrigantur per Magistrum deputatum eisdem. Volumus autem, quòd in qualibet Civitate & Castro ubi fuerint fratres hujusmodi, habeant in Magistrum & directorem aliquem idoneum fratrem sacerdotem de Ordine Prædicatorum, quem postulaverint à generali Magistro, vel Provinciali illius provinciæ, dicti Ordinis Prædicatorum, aut quem ipsi generalis Magister, sive Provincialis per se vel alium eisdem concedere, & assignare decreverit. Volentes insuper, & statuentes, universos fratres & sorores hujusmodi de pœnitentia Sancti Dominici ubicumque existant, directioni, & correctioni ipsius generalis Magistri Ordinis antedicti, & Prioris provincialis illius provinciæ ejusdem Ordinis, pro eorumdem ampliori conservatione & promotione, totaliter subjacere, quantum ad illa videlicet quæ eorumdem vivendi modum & formulam concernere dignoscuntur.

CAP. XXI.

Dispensatione.

Prior fraternitatis cum fratribus suis; & Priorissa cum sororibus suis, Magister autem & director eis deputati, cum utrisque, in abstinentiis & auctoritatibus & aliis, in supradictis Capitulis contentis ex causa legitima, & rationabili, cùm expedire viderint, poterunt dispensare.

CAP. XXII.

Obligatione Regulæ.

Demum quemadmodum in constitutionibus Ordinis fratrum Prædicatorum continetur, ita volumus & ordinamus, quòd in ista regula seu vivendi formula habeatur, quòd præter divina & Ecclesiæ præcepta atque statuta in ea contenta, in reliquis hujusmodi Regulæ constitutionibus; sive ordinationibus fratres & sorores ad culpam nullatenus obligentur, sed solùm ad pœnam, quæ cùm à Prælato vel Magistro continget ex quavis transgressione imponi, per trangressorem humiliter & promptè suscipiatur, & similiter opere perficiatur, cooperante gratia Domini & Redemptoris nostri JESU CHRISTI. Qui cum Patre & Spiritu sancto vivit & regnat Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, communitionis, voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. I. die 26. Junii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sexto Kal. Julii, Pontificatus nostri Anno primo.

GREGORIUS DUODECIMUS PONT. CCVII.

ANNO DOMINI MCCCCVI.

ANNO 1406.

GRegorius XII. Venetus, Angelus Corarius anteà vocatus, Presbyter Cardinalis

tituli S. Marci. Creatus Romæ pridiè Kalen. Decemb. anno 1406. Coronatus Nonis Decemb. eodem anno, sedit annos 8. menses 7. dies 5. creavit Cardinales quatuordecim spontè abdicavit pro bono pacis, schismatéque tollendo, 4. Nonas Julii, posteà creatus est Episcopus Cardinalis Tusculanus, & Collegii Decanus. Obiit Recineti anno 1417. Corpus ejus in Cathedrali Recinatensi sepultum.

I. Institutio Canonicorum & Clericorum sæcularium in Ecclesia S. Gregorii in Alga Venetriarum, Castellanensis diœcesis.

Hinc emanavit Congregatio quæ canonicorum sæcularium appellatur, & regulam S. Augustini profitetur, & est variis decorata privilegiis, ut infrà in Eugen. iiij. const. 24. Quamquam, in hoc Tomo 1. ac Pii V. const. 92. Ex incumbenti. Tom. 2. Præcedit omnibus Regularibus, ut in d. Pii V. const. 127. Cùm alias utitur habitu cærulei coloris, ut infrà in Clem. viij. const. 90. Quæ ad in Tom. 3.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1406.

Exordium.

ILlis, quæ pro divini cultus augmento auctoritate Apostolica processerunt, ut illibata persistant, libenter cùm à nobis petitur, Apostolicæ confirmationis adjicimus firmitatem.

Episcopus Kissamensis, Ecclesiam S. Georgii in Alga, in collegiatam erexit, Canonicos, ac Clericos sæculares instituit, ut in instrumento mox inserendo, vigore literarum Bon. ix. hic pariter insertarum.

§. 1. Sanè petitio dilectorum filiorum Ludovici Priores & Capituli sæcularis, & Collegiatæ Ecclesiæ S. Gregarii in Alga Castellanensis diœcesis, nobis exhibita continebat, quòd olim venerab. frater noster Angelus Episcopus Kissan...sis auctoritate quarumdam literatum fœl. rec. Bonifacii Papæ Noni prædecessoris nostri, eamdem Ecclesiam, quæ tunc Monasterium Ordinis S. Augustini erat, necnon per Priorem regi consueverat, in Collegiatam erexerat, & in ea Priorem & Canonicos sæculares Capitulum facientes, necnon quosdam alios etiam Clericos sæculares in perpetuos Vicarios seu beneficiatos, in eadem Ecclesia instituit; & impugnatores hujusmodi erectionis, & aliorum quæ prædictus Episcopus in præmissis & circa ea ordinavit, excommunicationis vinculo innodavit, à qua nisi auctoritate prædicta munus absolutionis nequirent obtinere, etiam si tales impugnatores Episcopali, vel quacumque alia Ecclesiastica, vel sæculari præfulgerent dignitate, necnon quædam alia circa hæc fecerit, statuit, & ordinavit, prout in quodam publico instrumento inde confecto, prædicti Episcopo sigillo munito, cujus tenorem de verbo ad verbum præsentibus inseri fecimus, pleniùs continetur.

Capitulum institutum supplicavit Papa pro confirmatione contentorum in d. instrumento.

§. 2. Quare pro parte ipsorum Prioris & Capituli nobis fuit humiliter supplicatum, ut erectioni & institutioni prædictis & aliis in ipso instrumento contentis, robur Apostolicæ confirmationis adjicere, de speciali gratia dignaremur.

Qui ea confirmas revocatæ excommunicatione contra impugnatores.

§. 3. Nos itaque hujusmodi supplicationibus inclinati, erectionem & institutionem prædictas, necnon alia in ipso instrumento contenta, & quæcumque inde secuta, sub infrascripta modificatione rata habentes & grata, ea auctoritate Apostolica, ex certa scientia confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, supplentes omnes defectus, si qui intervenerint in eisdem. Nihilominùs hujusmodi clausulam in eodem instrumento contentam, sive articulum excommunicationis ejusdem contra impugnatores ipsos, ur præmittitur latæ, auctoritate prædicta dumtaxat cassamus, ac volumus nullius existere firmitatis. Tenor verò prædicti instrumenti talis est.

Angelus Episcopus Kissamensis.

§. 4. Angelus Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Kissamensis, Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Bonifacii divina providentia PP. Noni ad infrascripta specialiter delegatus, universis, & singulis præsentes nostras literas inspecturis, & quos infrascriptum tangit negotium, seu tangere poterit quomodolibet in futurum, salutem in Domino sempiternam.

§. 5. Cùm deceat maximè in Ecclesiasticis ministeriis docere, cujus auctoritate quisque ministret, Universitati vestræ, necnon & vestrum singulis tenore præsentium intimamus, quòd venerabilis & religiosus vir Dominus frater Ludovicus Prior loci Monasterii, & Ecclesiæ S. Gregorii in Alga Ordinis S. Augustini de Venetiis, Castellanensis Diœcesis, die 22. mensis Septembris proximè decursi, nobis quasdam literas Apostolicas, cum earum vera bulla plumbea ad cordulam canapis, more Romanæ Curiæ, non vitiatas, non cancellatas, non abrasas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio, & suspicione carentes præsentavit (licet aliàs ejus parte nobis præsentari fecerit) petens humiliter, & devotè quatenus ipsas literas executioni mittere dignaremur, quod nobis per ipsas Apostolicas literas mandabatur; quarum literarum tenor per omnia sequitur & est talis. Recipit literas Bonif. ix. pro parte Prioribus d. Monasterii sibi præsentatis.

§. 6. Bonifacius Episc. servus servorum Dei, Venerabili Angelo Episcopo Kissamensi in loco de Venetiis Castellanensis diœc. commoranti, salutem & Apostolicam benedictionem. In quibus ipse Bonifacius.

§. 7. Ad Ecclesiarum, & Monasteriorum omnium statum salubriter dirigendum, juxta pastoralis officii debitum intendentes, ad reformationem illorum quæ deformata sentimus, partes Apostolicæ solicitudinis adhibemus. Sanè petitio pro parte dilecti filii Ludovici Prioris Monasterii S. Gregorii in Alga per Priorem soliti gubernari, Ordinis S. Augustini Castellanensis diœcesis, nobis nuper exhibita continebat, quòd Monasterium prædictum, in quo ab olim laudabiliter viguit observantia regularis, & ejus instituta regularia fuerunt per Sedem Apostolicam approbata, à longis retroactis temporibus extitit, prout existit hujusmodi regulari observantia destitutum, ac in spiritualibus, & divinis officiis idem peragendis multipliciter deformatum. Quare pro parte dicti Prioris, qui ut asserit ad reformationem ipsius Monasterii ferventer anhelat, nobis fuit humiliter supplicatum, ut in præmissis de opportuno remedio providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati; fraternitati tuæ de qua in his & aliis specialem in Domino fiduciam obtinemus, per Apostolica scripta committimus, & mandamus, quatenus ad Monasterium præfatum personaliter accedens, & habens præ oculis solum Deum super præmissis, eorumque circumstantiis universis, auctoritate nostra te diligenter informes, & hujusmodi informatione per te sic recepta, ipsum Monasterium, & quicquid in eo correctionis, seu reformationis ministerio cognoveris indigere, tàm in capite, quàm in membris eadem auctoritate hac vice corrigas, & reformes, ac statuas, & instituas in perpetuum, vel ad certum tempus, augmentando, diminuendo, seu mutando præfati Monasterii statum, statuta, constitutiones, & alia etiam pro divinis officiis hujusmodi peragendis, rationabilia, & salubria in ipso Monasterio observanda, ordines, & disponas, ac omnia alia quæ Episcopus Castellanensis existens pro tempore cum dilectis filiis Capitulo Castellanensi circa præfatum Monasterium facere posset, seu quomodolibet exercere, facias & exerceas, prout secundùm Deum pro utilitate dicti Monasterii, & personarum in illo degentium animarum saluti, tibi videbitur expenire. Ac nihilominùs per te sic facienda, ordinanda, disponenda, instituenda, & statuenda, facias auctoritate prædicta inviolabiliter observari. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Non obstantibus constitutionibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus Monasterii, & Ordinis prædictorum, ac aliis contrariis quibuscumque, seu, si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari Reformationem Monasterii dicto Episcopo committit.

non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Datum Romæ apud S. Petrum Idus Martii, Pontificatus nostri Anno quintodecimo.

Qui Episc. ad d. Ecclesiam, & Monasterium personaliter accessit, ubi regularem observantiam penitùs destitutam invenit.

§. 8. Nos igitur cupientes omnibus Apostolicis semper parere mandatis, prædictis Apostolicas literas licet aliàs receperimus, iterum recepimus reverenter, & communicato consilio sæpesæpiùs cum dicto D. Priore, aliisque quàm pluribus venerabilibus viris Ecclesiasticis, morum gravitate & scientia necnon & experientia decoratis, tractatibus, & consiliis multis præcedentibus, ac ipsius Domini Prioris, apud quem solum ad præsens totum in Capituli, & Conventus dictorum Monasterii, & Ecclesiæ pertinere dignoscitur accedente consensu, & devota precum instantia, solum Deum præ oculis habentes, pro perpetua reformatione dictorum Monasterii, & Ecclesiæ, ad dictum Monasterium personaliter accessimus, & informatione præhabita, & cùm non invenerimus in dicto Monasterio, nisi D. Ludovicum Priorem, & fratrem Honoratum de Venetiis, & fratrem Ludovicum de Florentia fratres conversos tacitè professos, nullumque alium religiosum repererimus in dicto Monasterio; sed & ipsum invenerimus omni bona religione, & observantia regulari destitutum, nec spem aliquam haberemus reformationis ipsius Monasterii per religiosos Ordinis in dicto Monasterio consueti, cùm in tàm parvo numero reperiantur, ut propriis Monasteriis in quibus degunt deservire minimè valeant, nec etiam in ipsis Monasteriis vigeat observantia regularis, consideratisque difficultatibus, & maturè ac diligenter examinatis, cum D. Priore, & aliis Veneralibus viris, & peritis, difficillimum, & longissimum, ac quasi impossibile reputavimus, ad reperiendum fratres seu religiosos alterius Ordinis & Religionis per quos dictum Monasterium posset in bona regulari observantia reformari.

Ideóque maturo prohibito consilio & consensu Prioris ejusdem Monasterii, & in eo instituit collegiatam Ecclesiam Canonicorum Clericorum sæcularium in communi viventium.

§. 9. Quapropter scientes Venerabiles viros D. Martinum Quirinum, & socios ejus clericos sæculares, qui ad præsens moram trahunt in supradicto Monasterio, magnarum virtutum & morum esse gravitate decoratos, ac in eisdem clericalem honestatem adeò enitentem, ut vitæ ipsorum odore status Ecclesiasticus mirabiliter venustetur; & dictorum exemplo ad disciplinam Ecclesiasticam, & mundi contemptum quamplurimum attrahantur. Sicque habilem exemplarem certum & clarum reformationis prædicti Monasterii modum de personis nobis plenissimè cognitis, necnon & Clero & Populo Civitatis hujus habentes vias incertas, & personas incognitas, ac ut suprà diximus difficultates quamplurimas declinantes, de consilio plurium venerabilium, & approbatorum virorum, ac etiam de consensu antedicti D. Prioris, auctoritate Apostolica tenore præsentium prædicti Monasterii, Capituli & Ecclesiæ statum antiquatum præsentialiter mutamus; transferentes in novum statum Collegiatæ Ecclesiæ sæcularis, Canonicorum sæcularium Clericorum simul conviventium, convescentium, commorantium, & Deum collaudantium, officiis nocturnis pariter & diuturnis, ac ab hoc venerabiles viros videlicet DD. Antonium Corario, Gabrielem Condolmerio, Stephanum Mauroceno, Franciscum Barbo de Venetiis, Matthæum de Strada de Papia, Romanum de Roduillo de Mediolano, Lucamque Philippi de Este Sacerdotes, & Dominos Marinum Quirino, Michaëlem Condulmerio, Laurentium Justiniano de Venetiis, Joannem de Pizzinardis, Simonem de Persicis de Cremona, Hieronymum de Mussis de Papia Diaconos, ac etiam DD. Augustinum de Gastaldis de Papia, Angelum Serdonati de Cultris, Marcum Condulmerio, Dominicum Mauroceno de Venetiis Subdiaconos, coram nobis evocatos, & flexis genibus constitutos, eadem auctoritate recepimus in Canonicos & fratres dictæ Ecclesiæ seu loci S. Gregorii in Alga, & ipsos omnes & singulos instituimus, & præsentialiter investimus, cum omni plenitudine juris canonici per annulum nostrum.

Etin eo transfert omnia jura dictæ Ecclesiæ.

§. 10. Statuentes ipsos Canonicos, & ipsorum successores, per eosdem canonicè recipiendos, & instituendos, de cætero constituere Collegium, & Capitulum dictæ Ecclesiæ sive loci, in quod Collegium omnia jura spiritualia, & temporalia, necnon, & curam animarum Prioratum, ac quamcumque aliam præsidentiam, & dignitatem tàm in spiritualibus quàm in temporalibus, circa res & personas spectantes Monasterio, Ecclesiæ, Capitulo & Conventui præsentialiter transferimus pleno jure.

Possessionemque ejusdem illis corporalem concedit.

§. 11. Inducentes omnes & singulos Canonicos sæculares supradictos in corporalem possessionem, vel quasi dictorum Canonicatuum sæcularium, per pannum majoris altaris dictæ Ecclesiæ S. Georgii, stallo in Choro, & loco in Capitulo sibi assignatis, ipsorum propriis nominibus, & omnium aliorum præsentialiter absentium, reservato tamen semper præfato venerabili viro D. Ludovico Priori dumtaxat titulo ipsius Prioratus, ita ut de cura seu regimine dictorum Canonicorum, & aliorum Clericorum conversorum oblatorum, & aliorum cujuscumque conditionis laicorum in dicto loco morantium, se nullatenus valeat impedire, ac etiam pro suo honesto victu reservata sibi tertia parte omnium redditUum, fructuum, & proventuum dictæ Ecclesiæ, sive loci, defalcatis, & deductis expensis faciendis pro recolligendis & conducendis fructibus Venetias, & omnibus aliis expensis, quæ faciendæ erunt extra corpus dictæ Ecclesiæ, sive loci. Expensas autem circa locum sive Ecclesiam opportunis fieri volumus sumptibus dictorum Canonicorum, qui præsentialiter sunt, sive pro tempore erunt, nulla detractione, seu defalcatione facienda de dicta tertia parte dicti D. Prioris, cui ipsa tertia pars integrè assignetur pro mensa victus, vestitu, & aliis necessariis & opportunis, & pro libito dispensanda. Et ne alicui, quod absit, dicta divisio sit suspecta, volumus quòd pro supradictum D. Ludovicum Priorem & Vicarium sæcularem, seu Rectorem cum Capitulo, constituantur unus vel duo syndici de præfato Capitulo, qui exigant, & recipiant omnes fructus, redditus & proventus dicti loci, & partes faciant, & dividant, dentque tertiam partem D. Ludovico Priori, & medietatem regalium, & alias duos designent Vicario, seu Rectori, & Capitulo dispensandas prout ipsius Collegii requiret necessitas. Volentes quòd quicquid circa possessiones ipsius loci extra corpus dictæ Ecclesiæ, sive loci fuerit tractandum, modificandum, & innovandum, absque ipsius D. Ludovici Prioris consensu fieri nequeat.

Prioratumque suo tempore, quoquo modo vacantem, in dictos Canonicos transfert.

§. 12. Cùm autem dictus D. Ludovicus Prior suo assensu ad aliud beneficium fuerit translatus, sive religionem mutaverit, vel vita functus fuerit, ac etiam si ipsum Prioratum vacare contigerit per spontaneam renunciationem dicti D. Ludovici Prioris, vel alio quovis modo, ex nunc, prout ex tunc, Prioratum regularem annullamus, & infringimus, & auctoritate prædicta statuimus, nullum Priorem fore & in Prioratus Canonicorum sæcularium clericorum dignitatem transferimus & innovamus.

Electionis Rectoris generalis formam præscribit.

§. 13. Statuentes ut dicti Canonici vocem habentes in Capitulo præfato, unum de ipsorum Collegio Sacerdotem virum probatæ prudentiæ, & oculati regiminis, quousque D. Ludovicus Prior in dignitate permanserit Prioratus, sibi Vicarium, deinceps verò Priorem sæcularem, sive Rectorem, annis singulis eligant, vel confirment, cujus Prioris sæcularis electioni vim tribuimus & confirmamus.

Ejusque officium anno expleri præcipit.

§. 14. Statuentes ut quilibet Vicarius, & Prior sæcularis sine Rector electus per majorem partem dicti Capituli, sive alia solemnitate dictos Canonicos sæculares secundùm Deum statim regere & gubernare incipiat, & per annum continuum curam gerat, in spiritualibus & temporalibus, & tàm de rebus quàm de personis cum omni potestate & auctoritate ordi-

naria

naria quam habent Priores perpetui in locis regularibus sive sæcularibus.

Et semel confirmari posse indulget.

§. 15. Completo verò anno talis Vicarius & Prior sæcularis, sive Rector, ipso jure sit solutus officio, & alius per Capitulum eligatur modo supradicto, nisi præteritus denuò confirmetur.

Institutionemque & destitutionem Canonicorum ad eum spectare decernit.

§. 16. Institutionem autem, & destitutionem Canonicorum hujusmodi ad ipsum Vicarium, & Priorem sæcularem, sive Rectorem, & Capitulum volumus pertinere.

Qualitatem Canonicorum eligendorum designat.

§. 17. Verùm nullus in canonicum assumi valeat, nisi ad decimumoctavum ætatis suæ pervenerit annum, & per annum continuum in eorum probatus fuerit congregatione,& majori parte Capituli electus.

Præbendas communes esse declarat.

§. 18. Præbendas siquidem nolumus esse distinctas, sed volumus & districtè præcipiendo mandamus, omnes redditus & proventus esse communes, & per Vicarios, Priores seu Rectores sæculares hujusmodi, qui per tempora erunt, taliter ordinentur, quòd omnibus detur quod unicuique opus esse judicabitur.

Dormitorium, & refectorium omnibus commune esse jubet.

§. 19. In uno autem dormitorio, ac in uno comedant Refectorio, & sic continuè sint præsentes nisi fuerint licita & honesta causa absentari, & cum licentia Vicarii, Rectoris, sive Prioris sæcularis prædicti.

Degentes extra claustra Canonicatu privari & dimitti posse decernit.

§. 20. Absentes verò extra locum, sine licentia Vicarii, seu Prioris vel Rectoris sæcularis, nisi pœnituerint infrà mensem satisfactione condigna, ad Vicarii, Prioris, seu Rectoris & Capituli prædictorum arbitrium privari valeant Canonicatu & licentiari.

Vestium moderationem indicat. Vide Clem. viij. cit. in rub.

§. 21. Vestes quoque eorum, secundùm quod jus disponit deferant, nec nimia longitudine, aut brevitate notentur, ut meritò dici valeant temporalium contemptores.

Numerum incertum dimittit.

§. 22. Numerum autem Canonicorum taxatum, seu certificatum esse nolumus.

Attende Pauli v. const. 7. Proprietatem damnat. Hoc declaratum à Six. v. in ejus const. 63.

§. 23. Si quis verò Canonicorum, quod absit, propria bona habere voluerit, nisi post trinam admonitionem se correxerit, & ea libenter voluerit, ut decens est, esse communia ad arbitrium Vicarii, Prioris, seu Rectoris, & Capituli prædictorum, Canonicatu privari valeat, & extra locum licentiari.

Divina officia collegialiter dici mandat.

§. 24. Porrò officium divinum secundùm ritum Romanæ Curiæ horis congruis collegialiter persolvatur.

Alios volentes vivere in communi recipi posse decernit.

§. 25. Ne verò cultus divinus impediatur, pro ministerio mensarum, & aliorum operum manualium, volumus & auctoritate prædicta potestatem tradimus prædicto Vicario, Priori, sive Rectori sæculari prædicto, ut ipse cum Capitulo suo possit recipere laicos Deo dicatos, sive conversos, & oblatos, nullatenus uxoratos, volentes vivere in communi sine proprio, quos gaudere volumus privilegiis conversorum, dummodò in decimooctavo sint anno constituti, qui recepti honestè, & decenter induantur. Conversi autem tacitè professi existentes in loco supradicto, videlicet frater Honoratus, & frater Ludovicus si secundùm Deum vivere volunt, de bonis ipsius loci, & Ecclesiæ nutriantur, vivantque unà cum D. Ludovico Priore secundùm regulam suæ professionis, in quantum eis erit possibile, & humana fragilitas vivere sinet. Qui quidem Prior deinceps in prædicto Monasterio ad suæ professionem regulæ quemquam assumere non valeat.

Inobedientes coerceri jubet.

§. 26. Si verò inter prædictos Canonicos, aut conversos, sive laicos Deo dicatos, aut oblatos, fuerit aliquis perditionis, seu iniquitatis filius, & commonitus, quod absit, se emendare noluerit, ad arbitrium Vicarii, Prioris, seu Rectoris, & Capituli prædictorum, canonicatu privari possit, & de loco expelli.

Alia statuta d. Monasterii revocat.

§. 27. Constitutiones autem alias, sive statuta, ultra prædicta in quantum spectant, & spectare possint ad prædictam Ecclesiam, sive locum, auctoritate prædicta, revocamus, annullamus, infringimus, & irritamus, & pro irritatis, revocatis, & annullatis haberi volumus, & mandamus.

Priori & Capitulo auctoritatem con-

§. 28. Prædictis verò Vicario, Priori sæculari, sive Rectori, cum suo Capitulo plenam dantes auctoritatem, ut possint novas sibi constitutiones, seu statuta condere, corrigere, addere, vel minuere prout eis secundùm Deum videbitur quotiescumque voluerit, & quæcumque alia ordinandi, quæ ipsis utilia visa fuerint, & opportuno, ad augmentum divini cultus, & clericalis honestatis, & pro observatione hujusmodi reformationis, institutionum, & statutorum. Quæ omnia & singula approbamus, & volumus esse perpetua. Addentes, ut non obligent ad culpam aliquam mortalem, aut venialem, sed tantummodò per Vicarium, Priorem, seu Rectorem sæcularem prædictum, delinquentibus pœnitentia imponatur.

stitutiones non obligantes ad reatum peccati mortalis edendi tribuc.

Decretum irritans contraria.

§. 29. Et si quid in contrarium à quoquam fuerit attentatum quavis auctoritate, ex nunc prout ex tunc statuimus, & dicta auctoritate Apostolica decernimus ipso facto irritum, & inane.

Impugnatores excommunicat. Tu recordare hanc excommunicationem sublatam esse ab isto Pontif. ut supra in princ. hujus Bullæ.

§. 30. Impugnatores autem hujusmodi excommunicationis vinculo innodantes, à quo nisi eadem auctoritate Apostolica munus absolutionis nequeant obtinere; etiam si tales impugnatores Episcopali, vel quacumque alia Ecclesiastica, vel sæculari præfulgeant dignitate; reservata nobis, usque ad annum à data præsentium computandum, addendi, corrigendi, mutandi, reformandi, in omnibus, & singulis præmissorum, prout nobis videbitur secundùm Deum, nihilominùs potestate. In quorum omnium testimonium præsentes fieri jussimus, nostrique Pontificalis sigilli munimine roborari. Datum, & actum Venetiarum in loco supradictis S. Gregorii in Alga Castellanensis diœcesis, Anno Nativitatis Domini 1404. Indictione duodecimo, die Jovis trigesimo mensis Octobris; Præsentibus Vener. viro Domino Presbytero Joanne de Puteo Archidiacono, & Diacono Ecclesiæ Nigropontensis, D. Petro Mauroceno filio q. D. Marini Canonico Ecclesiæ Taurisinæ, nob. verò D. Alberto Dente q. D. Andreæ de Parochia S. Juliani, D. Bartholomæo Faba filio q. D. Donati de Parochia S. Vitalis, & aliis testibus ad præmissa vocatis specialiter, & rogatis, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Innocentii divina providentia electi Papæ Septimi, Anno primo.

Rogitus publici Notarii de prædicto instrumento.

§. 31. Ego Luchinus Bono filius q. D. Marci Civis & habitator Venetiarum Apostolica, & Imperiali auctoritate notarius publicus, prædictarum literarum Apostolicarum præsentationi, & ipsarum executioni, seu ipsius D. Executoris & Commissarii Apostolici dispositioni, modificationi, mutationi Prioratus prædicti, & novæ reformationis ipsius loci S. Gregorii in Alga, & omnibus aliis, & singulis supradictis, unà cum supradictis testibus præsens fui, & sic fieri vidi, & audivi, eáque rogatus de mandato prælibati D. Commissarii, & executoris Apostolici, scripsi, & in hanc publicam formam redegi, signoque meo, & nomine solitis, me subscripsi, in fidem & testimonium præmissorum omnium, & singulorum. Nulli ergo omninò hominum, &c. Si quis, &c.

Dat. P. A. 1. die 27. Junij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, quinto Kalendas Julii, Pontificatus nostri Anno primo.

II.

Institutio Congregationis Canonicorum Regularium S. Salvatoris, Ordinis S. Augustini, cum habitus præfinitione, & privilegiorum elargitione.

Hos Canonicos, verè canonicos regulares esse, declaravit Cal. iij. infrà in sua const. 2. Sacræ, & Jul. ij. in sua const. 30. Inter cæteros. Eorumque Congregationi multas concessit gratias idem Jul. ibidem. Prout circa ejus regimen, nonnulla statuerunt Pius v. Gregorius xiij. & Six. v. in d. Six. const. 98. Ex variatione. Tom. 2.

Edita A. D. 1407.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

EXcitat nostræ mentis arcanum, specialis & affectuosa dilectio, qua domum Prioratus S. Salva-

toris de Silvalacus ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentem Ordinis S. Augustini, Senensis Diœcesis, sumus hactenus prosecuti, & paterno prosequi studio non cessamus, ut circa st tum ejus attentæ considerationis intuitum dirigentes, opem impendentes & opera, ut illa ad Dei laudem, & gloriam non solùm in suis bonis, & juribus conservetur, sed etiam prosperis jugiter gratuletur eventibus, & votivis favente Domino in spiritualibus, & temporalibus successibus augeatur.

Hic Pont. erigit in Prioratum Conventualem, domum Prioratus S. Salvatoris de Silva lacus, Fratrum Eremitarum S. Augustini.

§. 1. Hinc est quòd nos motu proprio non ad dilectorum filiorum fratrum dictæ domus quæ hactenus Ordinis Fratrum Eremitarum dicti S. Augustini extitit, vel alicujus alterius, pro ipsis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ex certa scientia eamdem domum in Prioratum Conventualem auctoritate Apostolica erigimus, per Priorem sub conditione & modo infrascriptis perpetuò gubernandam.

In quo Canonicos regulares degere, & Fratres S. Salvatoris nuncupari cæterumque habitum gestare debere pronunciat. De hoc habitu vid. Jul. ij. cit. in rub.

§. 2. Volentes & eadem auctoritate statuentes, quòd ipsi fratres actu in eadem domo residentes, eorumque successores qui erunt pro tempore, Canonici regulares, & secundùm regularia instituta hujusmodi Canonicorum regularium deinceps vivere, & fratres S. Salvatoris nuncupari debeant, & quorum quilibet sub scapulari rochetum, superiùs autem cappam grisei coloris lanæ mordentis ad instar capparum Conversorum Carthusiensium Ordinis gestabit, qua quidem cappa ipsi fratres utantur, cùm eos exire contigerit septa Prioratus, seu domus hujusmodi ad Populum sive turbam.

A Superioritate Prioris generalis Eremitarum S. Augustini, & Episcopi aliorumque omnium eximit.

§. 3. Necnon Prioratum sive domum hujusmodi cum eisdem fratribus, & conversis, & personis in ea degentibus præsentibus & posteris, cum omnibus membris, necnon bonis mobilibus, & immobilibus ipsius domus sive Prioratus, ad domum sive Prioratum hujusmodi, tàm ratione domus sive Prioratus, quàm personarum hujusmodi quomodolibet pertinentibus, & devolutis, & devolvendis pro tempore ab omni superioritate, dominio & potestate Prioris generalis dicti Ordinis fratrum Eremitarum, necnon Episcopi existentis pro tempore, ac dilectorum filiorum Capituli Senensis, ac quorumlibet aliorum Superiorum, sæcularium, & regularium, auctoritate prædicta prorsus eximimus, & totaliter liberamus. Ita quod Prior generalis Episcopus Capitulum, & alii Superiores prædicti nullam possint in eos visitationem, correctionem, vel aliam jurisdictionem exercere, sed nobis, & Apostolicæ Sedi immediatè sint subjecti.

Canonicos prædictos, eorum Priorem in dicto Monasterio eligere posse declarat.

§. 4. Et insuper præsentibus adjicimus, quòd ipsi Canonici, seu fratres qui regularem vitam eorumdem Canonicorum regularium pro tempore professi fuerint, & sub eadem observantia regulari dictorum Canonicorum regularium, pro tempore in domo hujusmodi residebunt, possint quoties opportunum fuerit, tamen juxta eadem regularia instituta Canonicorum regularium, idoneum fratrem, etiam ejusdem Ordinis professorem, in Priorem eorum, & ejusdem domus eligere.

Qui tamen Episcopo se præsentare debeat, & ex tunc à Sede Apost. pro confirmato habeatur.

§. 5. Qui tamen postquam electioni de se factæ præstiterit consensum, Diœcesano loci vel ejus Vicario in spiritualibus generali qui erit pro tempore per Electores hujusmodi dumtaxat debeat reverenter, & humiliter præsentari. Quique postquam taliter præsentatus extiterit censeatur eo ipso à Sede præfata confirmatus, & ex tunc dictum Prioratum in eisdem spiritualibus, & temporalibus liberè, & licitè valeat gubernare.

Ejusque officium anni cursu explicatur. Et eo quoquomodo vacante per antiquiorem Fratrem sacerdote exerceatur. Tu ad hoc vide Bull. 141. Pij v. Inter cæteros, ubi triennio officium Prioris generalis, & alia expleri decernit.

§. 6. Qui quidem Prior semper uno anno completo intelligatur absolutus, nisi tunc per majorem partem eorumdem fratrum, domus prædictæ in electione dicti Prioris vocem habentium determinatum fuerit, ipsum Priorem in dicto debere Prioratus officio domus ejusdem ulteriùs remanere. Quòdque dicta domo Prioris solatio destituta per mortem Prioris ejusdem, vel aliquo alio casu eadem vacatione contingente, quòd durante vocatione hujusmodi, prædictum officium per antiquiorem fratrem dictæ domus in sacerdotio constitutum exerceatur, quousque nova electio alterius Prioris juxta præfatum modum fiat, & ad effectum debitum præducatur.

Canonicis prædictis indulta FF. Eremitarum S. Aug. & Canonicorum reg. succedit.

§. 7. Volentes etiam, & auctoritate præfata concedentes eisdem Priori, & fratribus, sive Canonicis, conversis, & personis, quos pro tempore in domo hujusmodi residere contigerit, ut præfertur, quòd ipsi poti.i, & gaudere possint, & debeant liberè & absolutè omnibus privilegiis, indulgentiis, gratiis, exemptionibus, & libertatibus eis hactenus, ac Ordini fratrum Eremitarum, & Canonicis regularibus hujusmodi, ac Monasteriis, & locis eorum, tàm per Sedem præfatam, quàm per alios quoscumque concessis, & quibus ipsi fratres Ordinis Eremitarum, ac cæteri Canonici regulares, ac eorum domus Monasteria, & loca quomodolibet potiuntur, & gaudent.

Constitutiones eorum à quibusdam Prælatis hic enunciatis prænuntiari maneat.

§. 8. Et insuper volumus & ordinamus quòd Ven. frater noster Antonius Episcopus Bononiensis Camerarius, ac dilecti filii Gabriel Electus Senensis Thesaurarius noster, necnon Joannes Electus Ragusin. eisdem Priori & fratribus sive Canonicis conversis & personis, de conventibus constitutionibus, & norma vivendi pro conservatione Prioris & fratrum, sive Canonicorum, conversorum & personarum prædictorum provideant, & omnia alia & singula faciant, ordinent & disponant in præmissis & circa ea, prout eis visum fuerit expedire.

Decretum irritans.

§. 9. Decernentes ex nunc irritos & inanes omnes processus, ac excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias si quos forsan circa hæc quacumque auctoritate contigerit promulgari, & etiam ex nunc ratum & firmum motu simili habemus, quicquid per eosdem Camerarium, Thesaurarium & Electum Ragusinum in præmissis & circa ea dispositum fuerit seu quomodolibet ordinatum. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. An. 2. die 3. April.

Datum Lucæ Nonis Aprilis, Pontificatus nostri Anno II.

III.

Approbatio regularis vitæ Fratrum Eremitarum S. Hieronymi de Fesulis cum facultate venientes ad eam recipiendi, ex Indulto Innocent. VII.

Horum fratrum Congregatio stabilita fuit, sub denominatione S. Hieronymi de fesulis, & sub regula S. Augustini ab Eug. iiij. qui munus & electionem Prælatorum d. Congregationis præfinivit, ut infrà in illius const. 21. Super. in hoc Tomo 1.

Edita A. D. 1415.

GREGORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium.

SAcrum nonnullorum fratrum Eremitarum, fratrum S. Hieronymi nuncupatorum, loci ejusdem scilicet Fesulan. Ordinem, quem evidens ex eo utilitas Deo vivere volentium proveniens, perhibet approbatum, ampliari patimur, & ut ad bonam ampliationem perveniat, cùm à nobis petitur, favorem Apostolicæ Sedis, & gratiam impartimur.

Carolus Comes Montis granelli vicam Eremiticam ducere volens supplicavit. Innoc. vij. pro licentia profitendi aliquam vitam regularem, unà cum ejus sociis.

§. 1. Dudum siquidem fœl. rec. Innocentio Papæ vij. prædecessori nostro pro parte dilectorum filiorum Caroli quondam Antonii Comitis Montisgranelli nati, presbyteri Sarcenatensis diœcesis, & nonnullorum ejus sociorum exposito, quòd ipsi de vita Eremitica, quam zelo piæ vitæ mundanis abjectis illecebris amplexatam aliquamdiu duxerant, ad frugem vitæ melioris adspirantes, in humilitatis spiritu, & paupertate, desideraverant sub aliqua regulari observantia virtutum Domino famulari, ac propterea supplicato ut eos qui numero duodecim vel circa fuerint in hujusmodi laudabili proposito confovere de benignitate Apostolica dignaretur.

Qui Inn. vij. regulariter vivere concessit juxta constitutio-

§. 2. Idem prædecessor cupiens hujusmodi eorum pium propositum ad laudem divini nominis adimpleri, Carolo & sociis antedictis, ut ipsi, in aliquo

loco

nes S. Hie. ronymi.

loco eis fidelium largitione dato vel dando vitam hujusmodi sub regula secundùm constitutiones S. Hieronymi ducere, & regularem professionem juxta regulam & constitutiones hujusmodi, emittere liberè, & licitè valerent, auctoritate Apostolica concessit.

Sed quia ipsius Innoc. obitu, literæ concessionis non fuerunt expeditæ, hic Pont. eas edidit, & iterato concessit die 19. Decemb. sui Pont. A. & die 8. Oct. A. 8. sed has Bullas præterii ista etsi pleniore contentus.

§. 3. Ipsoque prædecessore, sicut Domino placuit super hujusmodi concessionis gratia literis non confectis sublato de medio. Nos divina favente clementia ad apicem summi Apostolatus assumpti, ne ipsi Carolus & socii hujusmodi concessionis frustrarentur effectu, voluimus, & Apostolica auctoritate decrevimus, quòd concessio ipsa perinde à die datæ ipsius concessionis valeret, & plenam obtineret roboris firmitatem, ac si super ea, ejusdem prædecessoris literæ sub ipsius diei dato confectæ fuissent, quódque nostræ literæ ad probandum plenè concessionem hujusmodi, ubique sufficerent, nec ad id alterius probationis adminiculum requireretur.

Quinimò eamdem licentiam pro aliis sociis & locis concessit, ut in eisdem Bullis.

§. 4. Et nihilominùs, quòd quidam locus eis post concessionem hujusmodi in Civitate Fesulana ad hoc congruus, & honestus, in quo idem Carolus & fratres etiam ultra numerum prædictum secundùm regulam, & instituta præfata, regularem professionem per hujusmodi fratres Eremitas emitti consuetam emiserunt primo, & successivè eis plura alia loca possessiones & bona dicta largitione donata fuerunt, nos dicta loca possessiones & bona ubicumque consisterent, quæ tunc eisdem Carolo & sociis largitione præfata donata fuerant, habentes pro sufficienter expressis, ac donationes & professionem prædictas; & etiam illorum ultra præfatum numerum professorum ratas & gratas habentes, auctoritate Apostolica confirmamus; supplentes omnes defectus si quis forsan intervenissent quomodolibet in eisdem, prout in nostris inde confectis literis pleniùs continetur.

Carolus & socii prædicti, deinde huic Pont. supplicarunt pro licentia recipiendi alia loca, & quoscumque ad eos venientes.

§. 5. Quare iidem Carolus & fratres, qui in humilitatis spiritu quantum eis permittit humana fragilitas ambulantes, divina mansuetudine suffragante quamplurimos eligentes secum pompis mundanis abjectis, circa divina obsequia, finire labiles dies suos, dietim inveniunt, nobis humiliter supplicarunt, quatenus eis & successoribus eorum, duo alia loca ultra obtenta, ac quoscumque ad eos venire, & ipsorum habitum assumere, professionemque secundùm instituta præfata in eisdem locis emittere volentes recipiendi, eaque cum cœmeteriis pro se ipsis dumtaxat habere liberè, & licitè possint, licentiam concedere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideò Pont. petita concedit. Tu circa receptionem venientium ad religionem observa const. 71. Six. V. Cum de, & ibi notanda.

§. 6. Nos qui cultum divinum nostris cupimus temporibus adaugeri, hujusmodi supplicationibus inclinati, duo alia loca ultra ea quæ in præsentiarum habent, cùm omnibus juribus, & pertinentiis suis, eidem Carolo, & fratribus alias canonicè concedantur, vel eos illa aliàs justo titulo continget adipisci. Necnon quoscumque ad ipsos venire, pompis mundanis abjectis divina gratia suadente habitum assumere, & professionem per fratres prædictos emitti consuetam, emittere volentes, recipiendi, & admittendi in eisdem solummodò locis, ac cœmeteria in locis ipsis pro eis dumtaxat habendi, juribus parochialium & aliarum quarumcumque Ecclesiarum in omnibus aliis semper salvis eisdem Carolo & fratribus, ac successoribus eorum in Fesulano, & aliis locis prædictis, auctoritate Apost. tenore præsentium facultatem & licentiam elargimur.

Contrarii derogat.

§. 7. Non obstante tam fœl. rec. Bonifacii PP. viij. prædecessoris nostri prohibente, ne fratres Ordinum Mendicantium loca de novo recipere, aut recepta mutare præsumant, absque dictæ Sedis licentia speciali faciente plenam & expressam de prohibitione hujusmodi mentionem, quàm aliis constitutionibus Apostolicis contrariis quibuscumque. Nulli &c.

D. P. An. 9. die 6. Julij.

Dat. in Castro Montisflorum Arsminen. diœcesis viij. Idus Julii, Pontificatus nostri Anno nono.

ALEXANDER QUINTUS PONT. CCVIII.

ANNO DOMINI MCDIX.

Alexander V. Bononiensis, Frater Petrus Philargi anteà vocatus, Presbyter Cardinalis Basilicæ SS. Duodecim Apostolorum, creatus Pisis anno 1409. Coronatus die 9. Julii, eodem anno, sedit menses 10. dies 8. nullos Cardinales creavit. Obiit Bononiæ 5. Nonas Maji 1410. & sepultus in Ecclesia Fratrum Minorum. Vacavit sedes dies 14.

ANNO 1410.

JOANNES XXII. DICTUS XXIII. PONT. CCIX.

ANNO DOMINI MCDX.

Joannes XXII. dictus XXIII. Neapolitanus, Balthassar Costa anteà dictus, Diaconus Cardinalis S. Eustachii, creatus Bononiæ 16. Kalendas, coronatus octavo Kal. Junii, 1410. Vixit annos quinque, dies quindecim. Creavit Cardinales 16. abdicavit pridiè Kal. Junii anno 1415. posteà à Martino V. creatus Episcopus Cardinalis Tusculanus, & sacri Collegii Decanus, 9. Kal. Julii 1419. Obiit Florentiæ 11. Kal. Januar. eodem anno, & in Baptisterio S. Joannis sepultus.

Indictio generalis Concilii Constantiensis primi, pro die 1. mensis Novembris anni 1414. I.

JOANNES EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1413.

Exordium.

AD pacem & exaltationem Ecclesiæ, & tranquillitatem Christiani populi, prompto corde, & efficaci desiderio intendentes, ea libenter ordinamus, & quærimus, per quæ hujusmodi pax, & exaltatio tranquillitatis meritò valeat promereri.

Alex. v. in Conc. Pisano decrevit iterum generale Concilium fore vocandum infra triennium.

§. 1. Dudum siquidem fœl. rec. Alexander PP. V. antecessor noster, in sacro Generali Pisano Concilio tunc præsidens, ex quibusdam magnis & arduis causis eumdem moventibus, ipso approbante Concilio inter cætera decrevit, iterum generale Concilium ex tunc ad terminum per se, vel successorem suum, in loco de quo sibi, vel eidem successori videretur fore solemniter convocandum. Idemque prædecessor ea, quæ circa reformationem Ecclesiæ expedienda restabant, pro tunc suspendit, ipsumque Concilium usque ad tempus triennii præfatum continuandum statuit, & prorogavit.

Eo autem interim mortuo, hic Pont. Conc. Romæ convocavit.

§. 2. Postmodùm verò ipso Alexandro prædecessore nostro, sicut Dei placuit, vita functo, nobisque divina favente clementia ad apicem summi Apostolatus assumptis, dum tempus ejusdem triennii jam advenerat, & nos per vestigia ejusdem prædecessoris incedere, & ordinationem præfatam ab eo in Concilio, ut præfertur, factam puro corde, & recta voluntate adimplere properaremus, quibusdam rationibus tunc expressis, animum nostrum moventibus Concilium hujusmodi in Romana Urbe (quæ paulò ante de manibus hostium recuperata, præsentiam nostram pro ipsius conservatione plurimum flagitabat) debito tempore convocavimus.

Sed quia sufficiens numerus Prælatorum non advenit, aliud Concil. cogi statuit in loco per eum declarando.

§. 3. Verùm, quia veniente posteà tempore constituto Prælati, & cæteri qui hujusmodi Concilio interesse debeant, nequaquam in tanto numero convenerunt, quantum rerum agendarum pondus & magnitudo requirere videbatur, nos post alias prorogationes per nos factas, tamdem Concilium ipsum ad mensem Novembris nunc præsentem, solemniter prorogavimus, ac celebrandum statuimus. Locum autem reliquimus infrà certum tempus declarandum, ut interim super eo maturiùs consuleremus.

At præcibus Sigismundi in Imperatorem electi, super declaratione d. loci supersedit.

§. 4. Post hæc verò, infrà dictum tempus nondum elapsum, per literas charissimi in Christo filii nostri Sigismundi electi in Regem Romanorum, & Hungariæ Regis Illustris, instantissimè requisiti, ut non properaremus in declaratione hujusmodi loci pro Concilio faciendo, sed tàm in declaratione loci prædicti, quàm etiam in tempore dicti Concilii celebrandi supersedere vellemus, donec ipsi Nuncios suos super hoc instructos ad nostram præsentiam destinarent.

Et legatos ad eum destinavit cum potestate declarandi d. locum, & illi Civitatem Constantiensem elegerunt, & Concilium pro die 1. Novemb. 1414. statuerunt.

§. 4. Nos votis ejusdem Regis, quæ ex eo zelo devotionis, & puritate fidei emanare conspiciebamus, annuentes, adventum præfatorum Nunciorum de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, & Prælatorum, qui Romæ in generali consistorio ad hoc vocati fuerunt voluntate, consilio, & assensu duximus expectandum. Deinde cùm post Romanæ Urbis miserabilem casum ad nos tunc apud Florentiam existentis ejusdem Regis Nuncii accessissent, & ex parte ejusdem Regis multa nobis circa materiam suggessissent, eorum auditis relatibus, pro pleniori expeditione dilectos filios nostros Antonium tit. S. Cæciliæ Presbyterum, & Franciscum tit. SS. Cosmæ & Damiani Diaconum, S.R.E. Cardinales, cum plena potestate super hujusmodi electione loci, & deputatione temporis, ac simul cum eis dilectum filium nostrum nobilem virum Manuelem Chrysoloram Militem Constantinopolitanum, ad præsentiam ejusdem Regis transmisimus; qui ad eum venientes tandem de ipsius Regis consilio, & assensu Civitatem Constantien. provinciæ Moguntinen. pro loco hujusmodi Concilii celebrandi concorditer elegerunt, ac tempus ad initiandum hujusmodi Concilium, statuerunt diem primum mensis Novembris proximè venturi.

Quod hic Pont. modò approbat, & confirmat.

§. 6. Deinde verò non qui pro quibusdam arduis, & magnis negotiis cum eodem Rege juxta nostrum, & ipsius desiderium personaliter convenientes, certificari ab eo de habilitate, capacitate, & securitate Civitatis Constantiæ antedictæ, quam securitatem ipse Rex præstiturum, & in ipso Concilio personaliter affuturum pollicetur, volentes, & ab intimis capientes, ut præfata celebratio Concilii salubriter impleatur, & optatum consequatur effectum, hujusmodi electionem loci, & temporis, ut præfertur, factam, auctoritate Apostolica tenore præsentium de eorumdem fratrum nostrorum consilio, & assensu ratificamus, approbamus, & confirmamus, ac ei Apostolici roboris adjicimus firmitatem, præfatumque Concilium in Civitate prædicta Constantiense die P. mensis Novembris proximè venturi, initiandum, & auctore Domino exinde celebrandum, eadem auctoritate, & consensu harum serie statuimus, pronunciamus, & decernimus.

Prælatos & Principes ad d. Concilium convocat.

§. 7. Venerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios electos Abbates, & cæteros Ecclesiarum, & Monasteriorum Prælatos requirentes, hortantes, & moventes, ac in virtute præstiti juramenti, & sanctæ obedientiæ eisdem mandantes, quatenus personaliter; necnon charissimos in Christo Reges, & nobiles viros, Duces, Principes, Marchiones, & alios qui hujusmodi Concilio interesse debent, vel qui prodesse possunt, quoquomodo per viscera charitatis D. N. JESU CHRISTI, invitantes, & exhortantes, quatenus pro pace Ecclesiæ, & omnium Christianorum, etiam personaliter, vel si personaliter non possint, per solemnes Oratores congruo tempore Concilio dicto debeant interesse, ut sic congregata fidelium multitudine copiosa, ea qua in eodem Concilio agenda incumbant, Deo auctore & adjutore salubriter ordinentur. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 4. die 9. Decemb.

Dat. Laudæ, v. Idus Dec. Pontificatus nostri Anno 4.

MARTINUS III. DICTUS V. PONT. CCX. ANNO DOMINI MCCCCXVII.

ANNO 1417.

Martinus III. dictus V. Romanus, Otho, vel Odo Columna anteà dictus, Diaconus Cardinalis S. Gregorii in Velabro, creatus à Concilio Constantiensi, 3. Idus Novemb. 1417. Coronatus 19. Kal. Decemb. eodem anno. Sedit annos 13. menses 3. dies 12. Creavit Cardinales 19. Obiit 12. Februarii 1431. Vacavit sedes dies 18.

I.

Damnatio errorum Joannis Wicleff de Anglia, Joannis Husz de Bohemia, & Hieronymi de Praga, & aliorum, de Sacramentis Ecclesiæ malè sentientium, eorumque complicum & fautorum. Ac forma hæreticos, suspectosque de hæresi examinandi.

Edita A. D. 1418.

MARTINUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Archiepiscopis, ac Inquisitoribus hæreticæ pravitatis ubilibet constitutis, ad quos literæ præsentes pervenerint, Sal. & Apost. bened.*

Exordium.

INTER cunctas pastoralis curæ solicitudines, quibus premimur incessanter, illa potissimè fortiùs nos angit, ut hæreticis de finibus Christicolarum expulsis, suisque falsis doctrinis & erroribus perversis penitùs quantum nobis ex alto conceditur, extirpatis, orthodoxa & Catholica fides integra & illibata permaneat, ac populus Christianus in ejusdem fidei sinceritate, quolibet obscurationis semoto velamine, immobilis & inviolatus persistat.

In Regno Bohemiæ & Marchionatu Moraviæ surrexerunt Joan. Wicleff, Joan. Husz, & Hieronymus de Praga, seminantes diversa dogmata contra fidem.

§. 1. Sanè dudum plusquam omnibus retroactis temporibus in nonnullis regionibus & dominiis, præsertim in regno Bohemiæ & marchionatu Moraviæ, ac locis & districtibus illis vicinis, adversus fidei Catholicæ dogmata insurrexerunt quondam hæresiarchæ circuncelliones, schismatici & seditiosi luciferna superbia & rabie lupina evecti, dæmoniorum fraudibus illusi, de vanitate in idipsum (licet forent de diversis mundi partibus oriundi) convenientes, & caudas colligatas habentes, damnatæ videlicet mem. Joannes Wicleff. de Anglia, Joannes Husz de Bohemia, & Hieronymus de Praga, qui utinam alios secum ad infidelitatis interitum non traxissent. Nam ubi hujusmodi pestilentes personæ perversa dogmata pertinaciter seminabant, in suæ doctrinæ pestiferæ primordio prælati, & alii judiciariæ potestatis regimina exercentes, tamquam caves muti non valentes latrare, nec ulciscentes cum Apostolo in promptu omnem inobedientiam, hæresiarchas ipsos pestiferos & dolosos, eorum lupinam rabiem truculentam statim ut adstricti fuerant Canonicè coërcere, eosque de domo Domini corporaliter ejicere non curarunt, sed sacrilegium, falsam, & pernitiosam ipsorum doctrinam, per longas moras negligenter convalere permiserunt: populorum multitudo illorum opinionibus falsis decepta pro veris accepit, quæ diù mendaciter & pernitiosè, ac damnabiliter seminaverunt, eisque credendo à recta fide cecidit turba multa, & errore devio involvitur, proh dolor, paganorum, adeò quòd per diversa illarum, eisdemque convicinarum partium climata, oves Christi catholicas hæresiarchæ ipsi successivè infecerunt, & in stercore mendaciorum putrescere.

Ideò Synodos Constantiensis illos declaravit Hæreticos &c.

§. 2. Quapropter generalis Constantiensis Synodus tantam fidelium, & fidei orthodoxæ plagam; & ruinam videns, exclamare compulsa est cum Augustino: Quid faciet Ecclesiæ medicina, salutem omnium materna charitate conquirens, tamquam inter phreneticos, & lethargicos æstuans? Numquid contemnere, numquid desistere, vel debet, vel potest? certè non, secundùm eumdem, imò utrisque sit necesse est molesta, quæ neutris est inimica. Nam & molestus est medicus furenti phrenetico, & pater indisciplinato filio, ille ligando, iste cædendo, sed ambo diligendo. Si autem negligant, & eos perire permittant inquit Augustinus, ista mansuetudo

potiùs falsa crudelitas est. Proinde Synodus præfata ad Omnipotentis Dei gloriam, ipsiusque Catholicæ fidei, ac Christianæ Religionis conservationem, augmentum, & animarum salutem, & præservationem, eosdem Joannem Wicleff, & Joannem Husz, & Hieronymum, qui inter cætera de sacro Eucharistiæ sacramento, & aliis sacramentis Ecclesiæ, & articulis fidei, aliter quàm sancta Romana Ecclesia credit, & tenet, & prædicat, & docet, quamplurima temerè, & damnabiliter credere, ac tenere, prædicare, atque docere pertinaciter attentabant, velut hæreticos & pertinaces ac obstinatos jam à communione fidelium separatos, de domo Dei corporaliter ejecit, & spiritualiter ejectos declaravit, & alia nonnulla circa præmissa utilia, & salubria statuit, & decrevit, per quæ alii, qui causantibus hæresiarchis eorumque falsis doctrinis hujusmodi spiritualiter de domo Dei exierunt, per vias canonicas reducerentur ad semitas veritatis.

Nonnulli eorumdem Hæreticos sectatores illorum libros à supradicta Synodo damnatos legebant &c.

§. 3. Et quia sicut dolenter accepimus, non solùm in regno Bohemiæ, & Marchionatus dominiis, & locis supradictis, verùm etiam in quibusdam partibus, & provinciis contiguis, seu vicinis eisdem, etiam nonnulli ex sectatoribus & sequacibus hæresum, ac errorum hæresiarcharum prædictorum, timore divino, & pudore humano prorsus abjectis, nec de ipsorum, & præsertim Joannis Husz, & Hieronymi interitu miserabili sumentes conversionis, & pœnitentiæ fructum, sed tamquam in profundum pressi peccatorum, Dominum Deum blasphemare non cessant, ducentes in irritum nomen ejus, quorum mentes pater mendacii sic damnabiliter excæcavit, ut prædictos libros, codices, & opuscula, hæreses, & errores continentes seu continentia, dudum etiam per Synodum præfatum damnatos, & damnata, ac ignibus concremanda deputata, & concremata, legunt, student, ac eis in sui & multorum simplicium periculum, nedum contra statuta, decreta, & ordinata in Synodo supradicta, sed etiam contra Canonicas sanctiones dogmatizare præsumunt in animarum periculum, ac puritatis fidei denigrationem, & scandalum plurimorum.

Pont. ideò præcipit omnes de fidei articulis, aliterque sensit S. R. Ecclesia sentientes aut illorum libros tenentes, & uti receptatores fautores eorum tradi Curiæ sæculari.

§. 4. Nos igitur attendentes, quòd error, cui non resistitur, approbari videtur, ac malis, & perniciosis erroribus hujusmodi resistere, ac eos de medio Christi fidelium, & præsertim de supradictis Bohemiæ, & Moraniæ dominiis, & districtibus ac confinibus, & viciniis eorum, ne ampliùs, & latiùs se extendant, funditùs evellere cupientes, discretioni vestræ, sacro approbante Concilio Constantiensi, per Apostolica scripta committimus, & mandamus, quatenus vos Archiepiscopi, & Episcopi, ac electi, & quilibet vestrum, per se, seu alium, vel alios, quos graves, & idoneas personas spiritualem jurisdictionem habentes esse volumus, omnes & singulos cujuscumque dignitatis officii, præeminentiæ, status, vel conditionis existant, & quibuscumque nominibus censeantur, qui de præexcelso, salutifero, & supermirabili sacramento Corporis & Sanguinis D. N. JESU CHRISTI, vel de baptismate seu peccatorum confessione, pœnitentiæ pro peccatis injunctione, vel reliquis Ecclesiasticis Sacramentis, seu fidei articulis, aliter sentire aut docere, quàm sacrosancta Romana Ecclesia, & universalis docet, prædicat & observat, aut articulos, seu libros, & doctrinas præfatorum hæresiarcharum Joannis Wicleff, & Joannis Husz, & Hieronymi, per eamdem Constantiensem Synodum cum suis auctoribus, ut prædicitur, damnatos, & damnatas, tenere, credere, & dogmatizare, ac vitæ finem ipsorum hæresiarcharum publicè vel occultè pertinaciter quomodolibet laudare, vel approbare præsumpserint, eorumque receptatores, defensores, & fautores quoslibet etiam contemplatione prædictorum errorum, necnon credentes, & adhærentes eisdem, tamquam hæreticos judicetis, & velut hæreticos sæculari Curiæ relinquatis.

Recipientes causâ amoris vel simili coërceri.

§. 5. Receptatores quoque, fautores, & defensores hujusmodi pestiferarum personarum, quæ erroribus ipsis crediderint, nec favore, aut contemplatione errorum ipsorum, sed forte carnalis amoris causâ, vel occasione alia hujusmodi personas pestiferas receptaverint, præter pœnas ab utroque jure talibus inflictas, per judices competentes tanta severitate pœnarum in tam enormi scelere ultionem accipiant, quòd cedat cæteris crassantibus in exemplum, ut quos Dei timor à malo non revocat, saltem coërceat severitas disciplinæ.

Non resipiscentes severè puniri.

§. 6. Cum reliquis verò, hujusmodi secta damnabili quomodolibet infectis, qui post competentem monitionem, ac frequentem exhortationem, qua piè erga eos, spe correctionis & emendationis, ac ad melioris vitæ frugem conversionis, usum est, à prædictis erroribus, & secta noluerint resipiscere, & ad gremium unitatemque sanctæ matris Ecclesiæ, ac fidem Catholicam, quæ sola salvare potest, sine qua nulli veræ salutis subsidium contingit, plenè recognoscere, & confiteri, justitiæ severitas prout facti poposcerit qualitas dulcore misericordiæ temperetur.

A Principibus de eorum locis compelli.

§. 7. Et nihilominùs omnes Christianæ, & Catholicæ fidei professores, Imperatorem, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, Barones, milites, potestates, rectores, consules, proconsules, scabinos, communitates, & universitates regnorum, provinciarum, civitatum, oppidorum, castrorum, villarum, terrarum, aliorumque locorum hujusmodi, necnon cæteros jurisdictionem temporalem exercentes, juxta juris formam, & exigentiam auctoritate Apostolica exhortando moneatis, & requiratis, ut de regnis, provinciis, civitatibus, oppidis, castris, villis, terris, & omnibus aliis locis, ac dominiis supradictis, omnes, & singulos hæreticos hujusmodi secundùm tenorem Lateranensis Concilii, quod incipit. Sicut ait, ad instar etiam irretitorum crimine usurarum, quos publicè, vel manifestè per facti evidentiam cognoverint esse tales, tamquam oves morbidas gregem Domini inficientes expellant, donec, & quousque à nobis seu vobis, vel aliis Judicibus Ecclesiasticis vel inquisitoribus, fidem & communionem Romanæ Ecclesiæ tenentibus, aliud recipiant in mandatis, nec eosdem in suis districtibus prædicare, domicilia tenere, larem fovere, contractus inire, negociationes, & mercantias quaslibet exercere, aut humanitatis solatia cum Christi fidelibus habere permittant.

Hæreticos publicos & noncondemnatos puniri.

§. 8. Et si tales hæretici publici ac manifesti, licet nondum per Ecclesiam declarati, in hoc tam gravi crimine decesserint, Ecclesiastica careant sepultura, nec oblationes fiant, aut recipiantur pro eisdem: bona tamen ipsorum à tempore commissi criminis secundùm canonicas sanctiones, confiscata, non occupentur per illos, ad quos aliàs pertinerent, donec per hujusmodi judices Ecclesiasticos super hoc potestatem habentes, sententia declaratoria super ipso hæresis crimine fuerit promulgata.

Suspectosque se non purgantes.

§. 9. Qui autem de hæresi per judicem competentem Ecclesiasticum inventi fuerint sola suspicione notati seu suspecti, nisi juxta considerationem, & exigentiam suspicionis qualitatemque personæ, ad arbitrium judicis hujusmodi propriam innocentiam congrua devotione monstraverint, in purgatione ejus Canonicè indicta deficientes, & se Canonicè purgare non valentes, aut pro hujusmodi purgatione facienda, obstinatione damnabili jurare renuentes, tamquam hæreticæ condemnentur. Qui verò dictam innocentiam monstrare ex quadam negligentia seu desidia, & purgationem hujusmodi facere omiserint, anathematis gladio feriantur, & usque ad satisfactionem condignam ab omnibus evitentur; ita quòd si per annum in excommunicatione hujusmodi perstiterint, ex tunc velut hæretici condemnentur. Si quis verò super aliquo sæpè dictæ pestiferæ doctrinæ hæresiarcharum prædictorum, vel aliquibus articulis dumtaxat scandalosis, temerariis, seditiosis, vel piarum aurium offensivis, culpabilis repertus fuerit, Canonicè puniatur. Si verò propter solam infamiam, aut suspicionem dictorum articu-

articulorum, vel alicujus ipsorum, qui repertus fuerit suspectus, & in purgatione Canonica propter hoc sibi indicta deficeret, pro convicto habeatur, & tamquam Canonica convictus puniatur.

Innovat constitutionē Bonif. viij. in c. 18. de Hæret. monens Principes & alios ut obediant istis Inquisitoribus.

§. 10. Et insuper dispositionem fœl. rec. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri, quæ incipit. Ut inquisitionis negotium, renovantes, & etiam exequentes, universas potestates, & dominos temporales, & judices antedictos quibuscumque dignitatibus vel officiis seu nominibus censeantur, exhortando requirimus, & mandamus eisdem, ut sicut reputari cupiunt & haberi fideles, ac filii Ecclesiæ nuncupari, & in Christi nomine gloriari, ita pro defensione fidei vobis Archiepiscopis, Episcopis, & electis, ac inquisitoribus hæreticæ pravitatis, & aliis judicibus seu personis Ecclesiasticis, per vos ad hoc, ut præmittitur, deputandis, fidem, & communionem sanctæ matris Ecclesiæ tenentibus, pareant, & intendant, præbeantque auxilium, & favorem in hæreticorum, necnon credentium, fautorum, receptatorum, & defensorum ipsorum investigatione, captione, custodia diligenti, cùm ab eisdem fuerint requisiti, ut præfatas personas pestiferas, alios secum perdere molientes, in potestatem seu carcerem per vos Archiepiscopos, Episcopos, electos, & inquisitores prædictos, aut deputandos à vobis, vel ad locum de quo vos, vel ipsi mandabitis, infrà eorumdem dominorum potestatem, rectorum, seu judicum districtum ducant, vel duci faciant sine mora, ubi per viros Catholicos à vobis Archiepiscopis, vel Episcopis, electis, seu inquisitoribus, seu deputandis personis hujusmodi, vel vestrum aliquo deputato, sub arcta, & diligenti custodia, ne fugiant ponendo eos, etiam compedibus & manicis ferreis teneant, donec eorum negotium per Ecclesiæ judicium terminetur, & quod de hæresi à judice Ecclesiastico competenti, qui fidem, & communionem dictæ sanctæ Romana Ecclesiæ teneat, condemnentur, præfati domini temporales, seu rectores, judices, vel eorum Officiales seu nuncii, sibi relictos recipiant indilatè animadversione debita puniendos.

Ad dignoscendum Hæret. & complices mandat Episcopis, & aliis, ut omnes suspectos de hæresi compellant respondere articulis infrascriptis juxta formam infrascriptorum interrogatorium.

§. 11. Verùm ne præjudicium, & scandalum præfata fidei Orthodoxæ religionis Christianæ, prætextu ignorantiæ quemquam in hoc circumveniri, aut versuros homines sub frivolæ executionis velamine in hac materia palliare contingat, & ut de convincendis seu cognoscendis hæreticis, receptatoribus, defensoribus, fautoribus, credentibus, & adhærentibus, necnon de hæresi suspectis, & aliis hujusmodi perversa doctrina quomodolibet maculatis, plenior habeatur in futurum instructio, tam à regnum Bohemiæ, & convicinas illi, quàm alias quaslibet partes, in quibus hac superstitiosa doctrina quomodolibet pullulaverit, articulos infrà scriptos sectam dictorum hæresiarcharum concernentes; pro dilectione dictæ fidei decernimus transmittendos & etiam destinandos: super quibus vobis & aliis omnibus Archiepiscopis, Episcopis, & electis, ac commissariis, & inquisitoribus in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, ut quilibet eorum infrà limites, & loca suæ jurisdictionis, necnon regno, & Marchionatu, & locis eis vicinis prædictis, etiam si loca ipsa extra jurisdictionem eamdem ultra duas dietas consistant, circa extirpationem, & correctionem errorum ac hæresum, ac hujusmodi sectæ pestiferæ, in favorem ipsius fidei Orthodoxæ, diligenter invigilent, & omnes infamatos seu suspectos dictam pestifera labe sub confessati criminis, excommunicationis, suspensionis, interdicti aut alia formidabili pœna Canonica, vel legali, prout, quando, & quemadmodum eis videatur expedire, & facti requireret qualitas ad singulos hujusmodi articulos per juramentum corporaliter præstitum, tactis sacrosanctis Evangeliis seu sanctorum reliquiis, imagine Crucifixi, secundùm quorumdam locorum observantiam, juxta infrascripta interrogatoria, ad quemlibet articulum convenientia, respondere compellant. Nos enim contra omnes, & singulos Archiepiscopos, Episcopos, & electos, & inquisitores, qui super extirpando hæreticæ pravitatis fermento, & expurgando suum territorium, districtum seu locum de talibus malis, & sceleratis hominibus, negligentes fuerint seu remissè egerint, usque ad privationem seu depositionem Pontificalis dignitatis procedere intendimus, & procedemus, ac procedi faciemus, aliosque loco illorum substituemus, qui pravitatem hæreticam possint, & valeant confundere, & alias pœnas contra tales à jure inflictas, & alias graviores, si expediat, infligendas, procedemus, procedique faciemus, juxta juris, & facti exigentiam, ac hujusmodi culpæ, & criminis fœditatem.

Tenores vero eorumdem articulorum, seu capitulorum, de quibus suprà fit mentio, sequuntur per ordinem in hæc verba.

Tenor subsequitur errorum Joannis Wicleff.

Tenor Articulorum Joannis Wicleff.

1 Substantia panis materialis, & similiter substantia vini materialis, remanent in sacramento altaris.

2 Accidentia panis non manent sine subjecto in eodem sacramento.

3 CHRISTUS non est in eodem sacramento identicè & realiter in propria præsentia corporali.

4 Si Episcopus, vel sacerdos existat in peccato mortali, non ordinat, non consecrat, non conficit, non baptizat.

5 Non est fundatum in Evangelio, quòd Christus Missam ordinaverit.

6 Deus debet obedire diabolo.

7 Si homo fuerit debitè contritus, omnis confessio exterior est sibi superflua & inutilis.

8 Si Papa sit præscitus, & malus, & per consequens membrum diaboli, non habet potestatem super fideles sibi ab aliquo datam, nisi fortè à Cæsare.

9 Post Urbanum VI. non est aliquis recipiendus in Papam, sed vivendum est more Græcorum sub legibus propriis.

10 Contra scripturam sacram est, quòd viri Ecclesiastici habeant possessiones.

11 Nullus Prælatus debet aliquem excommunicare, nisi priùs sciat eum excommunicatum à Deo: & qui sic excommunicat, fit ex hoc hæreticus, vel excommunicatus.

12 Prælatus excommunicans clericum, qui appellavit ad Regem, vel ad Concilium regni, eo ipso traditor est Regis, & regni.

13 Illi qui dimittunt prædicare, sive radicare verbum Dei, propter excommunicationem hominum, sunt excommunicati, & in Dei judicio traditores Christi habebuntur.

14 Licet alicui diacono, vel presbytero prædicare verbum Dei, absque auctoritate Sedis Apostolicæ, sive Episcopi Catholici.

15 Nullus est dominus civilis, nullus est Prælatus, nullus est Episcopus, dum est in peccato mortali.

16 Domini temporales possunt ad arbitrium suum auferre bona temporalia ab Ecclesia possessionatis habitualiter delinquentibus, idest ex habitu, non solùm actu, delinquentibus.

17 Populares possunt ad suum arbitrium cominùs delinquentes corrigere.

18 Decimæ sunt puræ eleemosynæ, & possunt parochiani, propter peccata suorum Prælatorum, ad libitum suum eas auferre.

19 Speciales orationes applicatæ uti personæ per Prælatos, vel Religiosos, non plus prosunt eidem, quàm generales, cæteris paribus.

20 Conferens eleemosynam fratribus est excommunicatus eo facto.

21 Si

21 Si aliquis ingreditur religionem privatam qualemcumque, tàm possessionatorum, quàm mendicantium, redditur ineptior, & inhabilior ad observationem mandatorum Dei.
22 Sancti instituentes religiones privatas, sic instituendo peccaverunt.
23 Religiosi viventes in religionibus privatis, non sunt de religione Christiana.
24 Fratres tenentur per labores manuum victum acquirere, & non per mendicitatem.
Prima pars est scandalosa, & præsumptuosè asserta, pro quanto sic generaliter, & indistinctè loquitur, & secunda erronea, pro quanto asserit mendicitatem fratribus non licere.
25 Omnes sunt Simoniaci, qui se obligant orare pro aliis, eis in temporalibus subvenientibus.
26 Oratio præsciti, nulli valet.
27 Omnia de necessitate absoluta eveniunt.
28 Confirmatio juvenum, clericorum ordinatio, locorum consecratio, reservantur Papæ, & Episcopis propter cupiditatem lucri temporalis, & honoris.
29 Universitates, Studia, Collegia, graduationes, & magisteria in eisdem, sunt vana gentilitate introducta, & prosunt Ecclesiæ sicut diabolus.
30 Excommunicatio Papæ, vel cujuscumque Prælati non est timenda, quia est censura Antichristi.
31 Peccant fundantes claustra; & ingredientes sunt viri diabolici.
32 Ditare Clerum, est contra regulam Christi.
33 Sylvester Papa, & Constantinus Imperator erraverunt Ecclesiam dotando. *

*ditando.

34 Omnes de Ordine Mendicantium sunt hæretici: & dantes eis eleemosynam sunt excommunicati.
35 Ingredientes religionem aut aliquem Ordinem, eo ipso inhabiles sunt ad observanda divina præcepta, & per consequens ad perveniendum ad regnum Cœlorum, nisi apostataverint ab eisdem.
36 Papa cum omnibus Clericis suis possessionem habentibus, sunt hæretici, eo quòd possessiones habent; & consentientes eis, omnes videlicet domini sæculares, & cæteri laici.
37 Ecclesia Romana est synagoga Satanæ, nec Papa est proximus & immediatus Vicarius Christi, & Apostolorum.
38 Decretales epistolæ sunt apocryphæ, & seducunt à fide Christi, & Clerici sunt stulti, qui student eas.
39 Imperator, & domini sæculares, sunt seducti à diabolo, ut Ecclesiam dotarent * bonis temporalibus.

*ditarent.

40 Electio Papæ à Cardinalibus, à diabolo est introducta.
41 Non est de necessitate salutis, credere Romanam Ecclesiam esse supremam inter alias Ecclesias.
Error est, si per Romanam Ecclesiam intelligat universalem Ecclesiam, aut Concilium generale, aut pro quanto negaret primatum summi Pontificis super alias Ecclesias particulares.
42 Fratrum est credere indulgentiis Papæ, & Episcoporum.
43 Juramenta illicita sunt, quæ fiunt ad corroborandum humanos contractus, & commercia civilia.
44 Augustinus, Benedictus, & Bernardus damnati sunt, nisi pœnituerint de hoc, quod habuerunt possessiones, & instituerunt, & intraverunt religiones: & sic à Papa usque ad ultimum religiosum, omnes sunt hæretici.
45 Omnes religiones indifferenter introductæ sunt à diabolo.

Tenor Articulorum Joannis Husz.

Sequitur tenor errorum Joannis Husz.

1 Unica est sancta universalis Ecclesia; quæ est prædestinatorum universitas, & infrà sequitur: Universalis sancta Ecclesia tantùm est una, sicut tantùm unus est numerus omnium prædestinatorum.
2 Paulus numquam fuit membrum Diaboli, licet fecit quosdam actus actibus Ecclesiæ malignantium consimiles.
3 Præsciti, non sunt partes Ecclesiæ, cùm nulla pars ejus finaliter excidet ab ea, eo quòd prædestinationis charitas, quæ ipsam ligat, non excidet.
4 Duæ naturæ Divinitas, & humanitas, sunt unus Christus.
5 Præscitus, etsi aliquando est in gratia secundùm præsentem justitiam, tamen numquam est pars sanctæ Ecclesiæ: & prædestinatus semper manet membrum Ecclesiæ, licet aliquando excidat à gratia adventitia, sed non à gratia prædestinationis.
6 Sumendo Ecclesiam pro convocatione prædestinatorum, sive fuerint in gratia, sive non secundùm præsentem justitiam, isto modo Ecclesia est articulus fidei.
7 Petrus non est, nec fuit caput Ecclesiæ sanctæ Catholicæ.
8 Sacerdotes quomodòlibet criminosè viventes, sacerdotii polluunt potestatem: & sic, ut filii infideles, sentiunt infideliter de septem sacramentis Ecclesiæ, de clavibus, officiis, censuris, moribus, ceremoniis, & sacris rebus Ecclesiæ, veneratione reliquiarum indulgentiis, & ordinibus.
9 Papalis dignitas à Cæsare inolevit: Papæ præfectio, & institutio, à Cæsaris potentia emanavit.
10 Nullus sine revelatione assereret rationabiliter de se vel alio, quòd esset caput Ecclesiæ particularis, nec Romanus Pontifex est caput Romanæ Ecclesiæ particularis.
11 Non oportet credere, quòd iste quicumque est Romanus Pontifex, sit caput cujuscumque particularis Ecclesiæ sanctæ, nisi Deus eum prædestinaverit.
12 Nemo gerit vicem Christi vel Petri, nisi sequatur eum in moribus, cùm nulla alia sequela sit pertinentior, nec aliter recipiat à Deo procuratoriam potestatem quia ad illud officium Vicariatus requiritur, & morum conformitas, & instituenti auctoritas.
13 Papa non est verus, & manifestus successor Apostolorum Principis Petri, si vivit moribus contrariis Petrò: & si quærit avaritiam, tunc est vicarius Judæ Scarioth. Et pari evidentia Cardinales non sunt veri, & manifesti successores Collegii aliorum Apostolorum Christi, nisi vixerint more Apostolorum, servantes mandata, & consilia Domini nostri JESU CHRISTI.
14 Doctores ponentes quòd aliquis per censuram Ecclesiasticam emendandus, si corrigi noluerit, sæculari judicio est tradendus, pro certo sequuntur in hoc Pontifices, Scribas, & Pharisæos, qui CHRISTUM non volentem eis obedire in omnibus, dicentes: Nobis nos licet interficere quemquam, ipsum sæculari judicio tradiderunt, & quòd tales sint homicidæ graviores quàm Pilatus.
15 Obedientia Ecclesiastica, est obedientia secundùm adinventionem sacerdotum Ecclesiæ, præter expressam auctoritatem scripturæ.
16 Divisio immediata humanorum operum est, quòd sunt vel virtuosa: vel vitiosa: quia si homo est vitiosus, & agit quidquam, tunc agit virtuosè: quia sicut vitium quod crimen dicitur seu mortale peccatum, inficit universaliter actus hominis virtuosi.
17 Sacerdotes Christi viventes secundùm legem ejus, & habentes scripturæ notitiam, & effectum ad ædificandum populum, debent prædicare, non obstante prætensa excommunicatione, & infrà: Quòd si Papa vel aliquis Prælatus

mandat sacerdoti sic dispositio, non prædicare, non debet subditus obedire.

18 Quilibet prædicandis officium de mandato accipit, qui ad sacerdotium accedit: & illud mandatum debet exequi, prætensa excommunicatione non obstante.

19 Per censuras Ecclesiasticas excommunicationis, suspensionis & interdicti, ad sui exaltationem Clerus populum laicalem sibi suppeditat, avaritiam multiplicat, malitiam protegit, & viam præparat Antichristo. Signum autem evidens est, quòd ab Antichristo tales procedunt censuræ, quas vocant in suis processibus fulminationes, quibus Clerus principalissimè procedit contra illos, qui denudant nequitiam Antichristi, qui Clerum pro se maximè usurpabit.

20 Si Papa est malus, & præsertim præscitus, tunc ut Judas Apostolus est Diabolus, fur, & filius perditionis, & non est caput sanctæ militantis Ecclesiæ, cùm nec sit membrum ejus.

21 Gratia prædestinationis est vinculum, quo corpus Ecclesiæ, & quolibet ejus membrum jungitur Christo capiti insolubiliter.

22 Papa vel Prælatus malus & præscitus, est æquivocè pastor, & verè fur, & latro.

23 Papa non debet dici sanctissimus, etiam secundùm officium, quia aliàs Rex deberet etiam dici sanctissimus secundùm officium, & tortores, & præcones dicerentur sancti, imò etiam diabolus deberet dici sanctus cùm sit officiarius Dei.

24 Si Papa vivat Christo contrariè, etiam si ascenderet per ritam & legitimam electionem secundùm constitutionem humanam vulgatam, tamen aliunde ascenderet, quàm per Christum, dato etiam quòd intraret per electionem à Deo principaliter factam: nam Judas Scarioth, ritè & legitimè est electus à Deo CHRISTO JESU ad Episcopatum, & tamen ascendit aliunde in ovile ovium.

25 Condemnatio quadraginta quinque articulorum Joannis Wicleff per Doctores facta, est irrationabilis & iniqua & malefacta, & ficta est causa per eos allegata, videlicet ex eo, quòd nullus eorum sit Catholicus, sed quilibet eorum aut est hæreticus, aut erroneus, aut scandalosus.

26 Non eo ipso quo electores vel major pars eorum consenserit viva voce secundùm ritus hominum in personam aliquam, eo ipso illa persona est legitimè electa, vel eo ipso est verus & manifestus successor vel Vicarius Petri Apostoli, vel alterius Apostoli in officio Ecclesiastico: unde sive electores benè, sive malè elegerint, operibus electi debemus credere. Nam eo ipso quo quis copiosius operatur meritoriè ad profectum Ecclesiæ, habet à Deo ad hoc copiosiùs potestatem.

27 Non est scintilla apparenriæ, quòd oporteat esse unum caput in spiritualibus regens Ecclesiam, quòd semper cum ipsa Ecclesia militante conversetur, & conservetur.

28 Christus sine talibus monstruosis capitibus per suos veraces Discipulos, sparsos per orbem terrarum, meliùs suam Ecclesiam regularet.

29 Apostoli & fideles Sacerdotes strenuè Domini in necessariis ad salutem regularunt Ecclesiam, antequam Papæ officium foret introductum: sic facerent, deficiente per summè possibile Papa usque ad diem judicii.

30 Nullus est dominus civilis, nullus est Prælatus, nullus est Episcopus dum est in peccato mortali.

Tenor Interrogatoriorum juxta quæ Hæretici aut de hæresi suspecti Interrogari debent.

Tenor interrogatoriorum de, quibus supra.

1. SUper præmissis autem articulis, quilibet de eis suspectus, seu in eorum assertione deprehensus, juxta modum interrogetur infrà scriptum, Inprimis, utrum cognoverit Joannem Wicleff de Anglia, Joannem Husz de Bohemia, Hieronymum de Praga, seu aliquem eorum, & unde habuerit eorum notitiam, & utrum cum eis vel eorum aliquo, dum viverent, conversationem vel amicitiam habuerit.

2 Item, utrum sciens ipsos seu aliquem ipsorum excommunicatos, scienter participaverit cum illis reputans & dicens talem participationem non esse peccatum.

3 Item, utrum post mortem eorum, pro eisdem seu aliquo eorum oraverit, & publicè vel occultè opera pietatis exercuerit, asserens eos fore beatos, & salvos.

4 Item, utrum eos vel aliquem eorum sanctos reputaverit, & dixerint, & eis venerationes velut sanctis exhibuerit.

5 Item, utrum credat, teneat & asserat, quòd quodlibet Concilium generale & etiam Constantiense, universalem Ecclesiam repræsentet.

6 Item, utrum credat, quòd illud quod sacrum Concilium Constantiense, universalem Ecclesiam repræsentans, approbavit, & approbat in favorem fidei & ad salutem animarum, quod hoc est ab universis Christi fidelibus approbandum & tenendum, pro condemnato, credendum asserendum.

7 Item, utrum credat quòd condemnationes Joannis Wicleff, Joannis Husz, & Hieronymi de Praga, factæ de personis eorum libris, & documentis per sacrum generale Constantiense Concilium, fuerint ritè & justè factæ; & à quolibet Catholico pro talibus tenendæ, & firmiter asserendæ.

8 Item, utrum credat, teneat, asserat Joannem Wicleff de Anglia, Joannem Husz de Bohemia, & Hieronymum de Praga, fuisse hæreticos & pro hæreticis nominandos ac reputandos, & libros & doctrinas eorum fuisse & esse perversos, propter quos & quas & per eorum pertinacias, per sacrum Concilium Constantiense pro hæreticis sunt condemnati.

9 Item, utrum habeat in sua potestate aliquos tractatus, opuscula, epistolas, vel quæcumque alia scripta in quocumque idiomate per Joannem Wicleff, Joannem Husz, & Hieronymum de Praga hæreticos, seu eorum pseudodiscipulos, & sequaces editos, vel translatos, edita vel translata, quòd illos vel illa Ordinario loci, vel ejus Commissario seu Inquisitori sub juramento præsentet. Quòd si apud se scripta hujusmodi se habere non cognoverit, sed alibi, quòd juret illa circa suum Ordinarium vel alios supradictos infrà certum terminum sibi præfigendum deponere.

10 Item, utrum sciat aliquem vel aliquos habentes præfatorum tractatus, opuscula, epistolas, vel quæcumque alia scripta in quocumque idiomate composita sive translata, quòd illum vel illos detegat, vel manifestet, pro purificatione fidei sive executione justitiæ.

11 Item, specialiter literatus interrogetur, utrum credat sententiam sacri Constantiensis Concilii super quadraginta quinque Joannis Wicleff, & Joannis Husz, triginta articulis superiùs descriptis, latam, forè veram, & Catholicam, scilicet, quòd supradicti quadraginta quinque articuli Joannis Wicleff, & Joannis Husz triginta, non sunt Catholici, sed quidam ex eis sunt notoriè hæretici, quidam erronei, alii temerarii, & seditiosi, alii piarum aurium offensivi.

12 Item, utrum credat & asserat, quòd in nullo casu sit licitum jurare.

13 Item, utrum credat, quòd ad mandatum judicis juramentum de veritate dicenda, vel quodlibet aliud ad causam opportunum, etiam pro purificatione infamiæ faciendum, sit licitum.

14 Item, utrum credat, quòd perjurium scienter commissum, ex quacumque causa vel occasione, pro conservatione vitæ corporalis propriæ vel alterius, etiam in favorem fidei, sit peccatum mortale.

15 Item, utrum credat, quòd deliberato animo contemnens ritum Ecclesiæ, ceremonias Exorcismi, & Catechismi, Aquæ baptismatis consecratæ, peccet mortaliter.

16 Item, utrum credat, quòd post consecrationem sacerdotis in Sacramento Altaris sub velamento panis, & vini non sit panis materialis, & vinum materiale, sed idem per omnia CHRISTUS, qui fuit in cruce passus, & sedet ad dextram Patris.

17 Item, utrum credat & asserat, quòd facta consecratione per Sacerdotem, sub sola specie panis tantùm, & præter speciem vivi, sit vera caro CHRISTI, & sanguis, & anima, & Deitas, & totus CHRISTUS, ac idem corpus absolutè, & sub una qualibet illarum specierum singulariter.

18 Item, utrum credat, quòd consuetudo communicandi personas laicales sub specie panis tantùm, ab Ecclesia universali observata, per sacrum Concilium Constantiæ approbata, sit servanda, sic quòd non liceat eam reprobare, aut sine Ecclesiæ auctoritate pro libito immutare. Et quòd dicentes pertinaciter oppositum præmissorum, tamquam hæretici vel sapientes hæresim, sint arcendi, & puniendi.

19 Item, utrum credat, quòd Christianus contemnens susceptionem Sacramentorum Confirmationis vel extremæ Unctionis, rut solemnizationis Matrimonii peccet mortaliter.

20 Item, utrum credat, quòd Christianus ultra contritionem cordis, habita copia sacerdotis idonei, soli sacerdoti de necessitate salutis confiteri teneatur, & non laico seu laicis quantumcumque bonis, & devotis.

21 Item, utrum credat, quòd sacerdos in casibus sibi permissis, possit peccatorem confessum, & contritum à peccatis absolvere, & sibi pœnitentiam injungere.

22 Item, utrum credat, quòd malus sacerdos cum debita materia, & forma, & cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, verè conficiat, verè absolvat, verè baptizet, & verè conferat alia Sacramenta.

23 Item, utrum credat, quòd B. Petrus fuerit Vicarius Christi, habens potestatem ligandi, & solvendi super terram.

24 Item, utrum credat, quòd Papa Canonicè electos, qui pro tempore fuerit ejus nomine proprio expresso, sit successor B. Petri habens supremam auctoritatem in Ecclesia Dei.

25 Item, utrum credat auctoritatem jurisdictionis Papæ, Archiepiscopi & Episcopi in solvendo, & ligando, esse majorem auctoritate simplicis sacerdotis, etiam si curam animarum habeat.

26 Item, utrum credat, quòd Papa omnibus Christianis verè contritis, & confessis, ex causa pia, & justa possit concedere indulgentias in remissionem peccatorum, maximè, pia loca visitantibus, & ipsis manus suas porrigentibus adjutrices. Et utrum credat, quòd ex tali concessione visitantes Ecclesias ipsas, & manus adjutrices eis porrigentes, hujusmodi indulgentias consequi possint.

27 Item utrum credat, quòd singuli Episcopi suis subditis secundùm limitationem sacrorum Canonùm hujusmodi indulgentias concedere possint.

28 Item, utrum credat, & asserat, licitum esse Sanctorum reliquias & imagines à Christi fidelibus venerari.

29 Item, utrum credat, quòd Papa vel alius Prælatus propriis nominibus Papæ pro tempore expressis, vel ipsorum Vicarii, possint suum subditum Ecclesiasticum sive sæcularem, propter inobedientiam sive contumaciam excommunicare, ita quòd talis pro excommunicato sit habendus.

30 Item, utrum credat, quòd inobedientia sine contumacia excommunicatorum crescente, Prælati vel eorum Vicarii in spiritualibus, habeant potestatem aggravandi, & reaggravandi, interdictum ponendi, & brachium sæculare invocandi, & quòd illic censuris per inferiores sit inobediendum.

31 Item, utrum credat, quòd Papa vel alii Prælati & eorum Vicarii in spiritualibus habeant potestatem, sacerdotes, & laicos inobedientes, & contumaces excommunicandi, ab officio beneficio, ingressu Ecclesiæ, & administratione Ecclesiasticorum sacramentorum suspendendi.

32 Item, utrum credat, quòd liceat personis Ecclesiasticis absque peccato, hujus mundi habere possessiones, & bona temporalia.

33 Item, utrum credat, quòd laicis ipsa ab eis auferre potestate propria non liceat, imò quòd sic auferentes, tollentes & invadentes bona ipsa Ecclesiastica, sint tamquam sacrilegi puniendi, etiam si malè viverent personæ Ecclesiasticæ bona hujusmodi possidentes.

34 Item, utrum credat, quòd hujusmodi ablatio, & invasio cuicumque sacerdoti, etiam malè viventi, temerè vel violenter facta, vel illata, inducant sacrilegium.

35 Item, utrum credat, quòd liceat laicis utriusque sexus, viris scilicet & mulieribus, liberè prædicare verbum Dei.

36 Item, utrum credat, quòd singulis sacerdotibus liceat prædicare verbum Dei, ubicumque & quandocumque placuerit, etiam si non sint missi.

37 Item, utrum credat, quòd omnia peccata mortaliter, & specialiter manifesta, sint publicè corrigenda, & extirpanda.

Suspecti de hæref. &c. citentur ut compareant personaliter ad respondendum supradictis articulis.

§. 12. Volumus insuper ac statuimus, & decernimus, quòd si quis per secretam informationem per vos recipiendam, vel aliàs repertus fuerit infamatus, seu suspectus de quacumque specie hæresis pestiferæ sectæ vel doctrinæ pestilentium Joannis Wicleff, Joannis Husz, & Hieronymi de Praga, hæresiarcharum prædictorum aut de fovendo, receptando, defendendo præfatos damnatos homines, dum viverent in humanis, vel ipsorum perfidos sequaces & pseudodiscipulos, aut ipsorum erroribus credendo, pro ipsis defunctis vel aliquo ipsorum post obitum orando, vel inter Catholicos nominando & defendendo, vel ipsos ut sanctos colendo, ut prædicando, vel adorando, vel aliàs circa eos suspectè agendo, citetur per vos seu alterum vestrum personaliter coram vobis seu altero vestrum compariturus, semotis procuratore, & advocato, responsurus medio juramento per ipsum sic (ut prædictum est) corporaliter præstito de plena & mera veritate dicenda super prædictis articulis seu eorum singulis vel aliis opportunis, secundùm exigentiam casus & occurrentium circumstantiam ad arbitrium vestrum, & prout vobis seu alteri vestrum videbitur, expedire, vel aliàs contra eosdem ipsorum singulos (prout præsentibus exprimitur, vel aliàs Canonicè procedatis.

Mandat publicari istam constitutionem & hæreticos ac complices singulis diebus festivis excommunicatos populis nunciari.

§. 13. Necnon præsentes literas, exclusis articulis & interrogatoriis superiùs positis, atque omissis, in civitatibus diœcesibus, terris & locis aliis, ubi tutè fieri poterit, auctoritate nostra solemniter publicetis & publicari faciatis, omnes & singulos hæreticos hujusmodi, necnon sectatores ipsarum hæresum & errorum utriusque sexus, tentes, & etiam descendentes eosdem, aut hæreticis ipsis quomodolibet publicè, vel occultè in divinis vel alias participantes, etiam si Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, regali, reginali, ducali, aut

alia quavis Ecclesiastica, vel mundana præfulgeant dignitate; necnon advocatos & procuratores quoslibet, qui hæreticos hujusmodi aut eorum credentes, sequaces, fautores, defensores, & receptatores super crimine hæresis aut credulitatis, sequelæ, fautoriæ, defensionis & receptationis homini defenderint, excommunicatos singulos diebus Dominicis & festivis in præsentia populi nuncietis, & per alios nunciari faciatis.

Et contra hujusmodi errores tenentes, & eorum fautores & cæter. puniri.

§. 14. Et nihilominùs contra eosdem omnes, & singulos utriusque sexus, hujusmodi errores tenentes, approbantes, defendentes, dogmatizantes, ac fautores, & receptatores, & defensores eorumdem exemptos, & non exemptos, & quemlibet ipsorum, cujuscumque dignitatis, status, præeminentiæ, gradus, ordinis vel conditionis (ut præfertur) existant, auctoritate nostra diligenter inquirere studeatis, & eos quos per inquisitionem hujusmodi diffamatos, vel per confessionem eorum seu per facti evidentiam, vel aliàs hujusmodi hæresis & erroris labe reperietis, auctoritate prædicta etiam per excommunicationis, suspensionis & interdicti, necnon privationis dignitatum, personatuum & officiorum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum ac feudorum, quæ à quibuscumque Ecclesiis, Monasteriis, ac aliis locis Ecclesiasticis obtinent, ac etiam bonorum & dignitatum sæcularium, ac graduum scientiarum quarumcumque facultatum, & per alias pœnas, sententias, & censuras Ecclesiasticas, ac vias & modos, quos ad hoc expedire seu opportunos esse videritis, etiam per captiones, & incarcerationes personarum, & alias pœnas corporales, quibus hæretici puniantur seu puniri jubentur, aut solent juxta Canonicas sanctiones. Similiter & Clericos ipsos & Ecclesiasticas personas, usque ad degradationem inclusivè, si eorum culpa ac pertinacia vel rebellio id exigat aut requirat, corrigatis, & puniatis, ac diligenter corrigi, & puniri faciatis. Necnon contra eosdem ipsorum, laicorumque bona secundùm Canonicas sanctiones, & legales, contra hæreticos, & eorum sequaces editas, quibus eosdem sectatores sive sequaces subjacere decernimus, animosè consurgatis juxta modum & formam supradictos. Et qui de præmissis hæresibus vel articulis, vel aliquo præmissorum infamati fuerint, ad arbitrium vestrum se purgare teneantur. Alii verò qui per testes seu propriam confessionem vel alias legitimas probationes convicti fuerint de præmissis hæresibus vel articulis vel aliquo præmissorum, eosdem articulos, & errores solemniter, & publicè revocare, abjurare, pœnitentiam condignam, etiam ad immutationem (si delictum exegerit) subire cogantur. Necnon quòd errores, & hæreses hujusmodi cujuscumque generis vel speciei censeantur, de cætero verbo, nutu vel facto non fovebunt, seu alios ad credendum illis verbo vel facto, publicè, vel occultè, directè; vel indirectè, aut alio quovis modo inducent, sufficientem & idoneam cautionem præstare teneantur. Quòd si forsan eosdem articulos solemniter & publicè revocare & abjurare, & pœnitentiam condignam, etiam ad immutationem perpetuam vel temporalem juxta vestræ discretionis arbitrium sine dilatione subire, ac sufficientem cautionem quòd errores, & hæreses ipsas de cætero non tenebunt, nec fovebunt, nec alios ad credendum vel verbo, vel facto publicè, vel occultè, directè, vel indirectè, vel quovis quæsito colore inducent, præstare, seu aliquod præmissorum facere noluerint, ex tunc contra ipsos juxta qualitatem errorum ad delictorum suorum, etiam (si expediat) tamquam contra hæreticos, aut hæretica labe respersos, auctoritate nostra juxta Canonicas, & legales sanctiones summariè, & simpliciter ac de plano sine strepitu, & figura judicii, & etiam ex officio, appellatione, seu appellationibus quibuscumque cessantibus, procedans, ac ipsos juxta easdem Canonicas traditiones puniatis, etiam si opus fuerit curiæ sæculari relinquendo: Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita, compescendo, invocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio ejusdem brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 15. Non obstantibus tam fœlic. record. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri, quæ cavetur, ne quis extra civitatem, & Diœcesim suam, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam, à fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne judices à Sede Apostolica deputati, extra civitatem, & diœcesim in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, sive alii vel aliis vices suas committere, aut aliquos ultra unam dietam à fine diœcesum eorumdem trahere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali, quam aliis quibuscumque constitutionibus Romanorum Pontificum, tàm à judicibus delegatis, quàm personis ultra certum numerum ad judicium non vocandis, aut aliis editis, quæ possint in hac parte vestræ jurisdictioni aut potestati, ejusque libero exercitio quomodolibet obviare, seu si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari, seu ultra, vel extra loca ad judicium evocari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, & eorum personis, locis, & ordinibus, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, vestræ jurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua, cujusque toto tenore de verbo ad verbum in nostris literis habenda sit mentio specialis.

Dat. Constantiæ, 8. Kal. Martii, Pont. nostri Anno 1. D. P. An. 1. die 22. Feb.

II.

Contra impedientes executionem literarum Apostolicarum, prætextu concessionis, vel indulti Urbani VI.

Hanc sanctionem approbavit Clem. VII. & ejus successores, ut in ejus const. 39. Romanos, ubi alia de materia indicabo. Et quotannis Rom. Pontificis similem prohibitionem enunciant in Bulla nuncupata Cœna Domini, ut in const. 63. Pauli V. Pastoralis. Tom. 3.

Novissimè autem vide Sanctiss. D.N.Urb. VIII. constit. 72. Pastoralis inf. Tom. 4. §. 13.

MARTINUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Edita A. D. 1418.

Exordium.

Quod antidota morbis, hoc præstare solent statuta negotiis; sed plerumque contingit, ut quod profuturum putabatur judicio, noxium inveniatur experimento.

Urb. VI. cujus const. hic non habes, ex causa hic expressa, quibusdam Prælatis concessit, quod in eorum locis literæ Apost. non exequerentur nisi ab eis approbatæ.

§. 1. Sanè, cùm dudum in exordiis pestiferi, & antiquati schismatis, jam per Dei gratiam extincti, ad tollendum scandala, quæ propter executionem diversarum literarum, quæ ab iis, qui pro Romanis Pontificibus in diversis obedientiis se gerebant, in nonnullis partibus oriebantur, Urbanus Sextus in sua obedientia nuncupatis, concesserit quibusdam Prælatis, quòd in eorum civitatibus, & diœcesibus non posset fieri executio aliquarum literarum Apostolicarum, nisi priùs hujusmodi literæ Prælatis ipsis, vel eorum Officialibus ad hoc deputatis exhiberentur, & per ipsos approbatæ forent.

Sed quia aliqui Prælati hoc consuetudinem traxerunt, in injuriam Sedes Apost.

§. 2. Verùm, quia etiam deinde, ipsi Prælati, seu Officiales in consuetudinem traxerunt, & aliqui prætextu statutorum Provincialium, seu Synodalium similiter servant, & servari faciunt, quòd literas Apostolicas, nullus exequi audeat, nisi postquam Prælati, seu Officiales sed per suas literas, quas, Vidimus, seu Placet, nuncupant, mandant, & concedunt, quòd possint exequi per judices in eis deputatos, propter quod executio literarum Apostolicarum plus debito plerumque retardata fuit, & sæpè ipsæ literæ Apostolicæ executione caruerunt, totaliter in gravem injuriam Sedis Apostolicæ, & enorme impetrantium præjudicium, & gravamen.

§. 3. Nos

Hic ideò Pont. cùm cessaverit d. causa indulti ab Urb. VI. ut suprà concessi, executionem literarum Apost. ad judices, & executores in eis deputatos liberè spectare permittit sacro approbare Concil. Constantiense.

§. 3. Nos igitur censentes rationi consonum, ut quod hujusmodi schismatis calamitas introduxit, pacis tempore auferatur, concessionem prædictam & quæcumque statuta, circa præmissa quomodolibet facta, auctoritate Apostolica, tenore præsentium hoc sacro Constantiense approbante Concilio, revocamus, cassamus, & etiam annullamus. Ac volumus, & decernimus, quòd judices, & executores quicumque ad quos spectabit, necnon Notarii, & tabelliones super iis requisiti, vel requirendi, absque hujusmodi litera, Vidimus, seu Placet, nuncupata, ac etiam licentia, vel assensu quorumcumque Prælatorum, Patriarchali, aut alia quavis dignitate insignitorum, & locorum ordinariorum, aut officialium eorumdem, liberè hujusmodi literas Apostolicas exequi debeant, atque possint.

In contrarium attentata revocat.

§. 4. Nos enim eâdem auctoritate decernimus omnes, & singulas sententias quas prædicti Prælati, & scriptores, aut eorum Officiales contra hujusmodi judices, vel executores, seu impetrantes propter excommunicationes hujusmodi per eos faciendas forsan inflixerint, & promulgaverint, irritas, & inanes, ac nullius existere roboris, vel momenti.

Attentatores coercet.

§. 5. Necnon quemcumque qui contra præmissa, aliquid attentare præsumpserit ab exercitio jurisdictionis Ecclesiasticæ per tres menses, ipso facto suspensum. Nulli ergo, &c. Si quis autem &c.

Dat.P. An. 1. die 30. April.

Dat. Constantiæ, 2. Kal. Maji, Pont. nostri Anno 1.

III.

De Officio, & qualitatibus, Scriptorum, & Abbreviatorum literarum Apostolicarum, Custodisque Cancellariæ, ac Examinatorum, Bullatorum, & Registratorum, Auditorumque Procuratorum, & Notariorum Rotæ, & Advocatorum Consistorialium.

Quoad istos omnes longum esset hic ponere concordantias. Vide itaque Bullas hic in Apostolis judicatas. & inf. aliam const. 5. Romani, ac etiam Paul. III. constit. 12. Romani. & constit. 84. Pii V. Tom. 2. In earum, ac Six. V. const. 62. Sacri, necnon Pauli V. const. 73. Universi. Tom. 3.

Edita A. D. 1418.

MARTINUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

IN Apostolicæ dignitatis spectacula super gregem Dominicum licet immeriti constituti, injunctum nobis desuper Apostolatus officium, debitè, ut tenemur, exequi coadjuvante Domino cupientes, ad ea libenter nostræ dirigimus considerationis intuitum, ut diligenter conspicimus, quæ reipublicæ utilitatem respiciunt, & commodum, ut per nostræ provisionis auxilium, evellantur vitia, plantentur virtutes, destruantur iniqua, & reædificentur honesta, ac prava transeant in directa, & sublatis deformibus, reluceat debitæ reformationis decor, & pulchritudo, ac totius æquitatis, & justitiæ exinde proveniant incrementa.

Causa hujus constit.

§. 1. Sanè licet fœl. rec. Joan. XXII. Bened. XII. & Greg. XI. Romani Pontifices prædecessores nostri, necnon de mandato Apostolico nonnulli Auditores audientiæ contradictarum literarum Apostolicarum, & demum bonæ memoriæ Gaufridus Episcopus Cabillonensis, & Petrus tunc electus Vivariensis dictæ audientiæ Auditores nonnullas constitutiones, & ordinationes regimen, & gubernationem officialium, ac officiorum Cancellariæ, & Pœnitentiariæ Apostolicarum, necnon prædictarum contradictarum, & causarum Palatii Apostolici audientiarum, & aliorum in Romana Curia Judicum, seu Commissariorum, eorumque Notariorum, necnon Advocatorum Consistorialium, & Procuratorum in audientia prædictis, concernentes laudabiliter ediderint. Quia tamen hujusmodi crescente malitia postmodum aut debitè non observatæ, aut additionibus utilibus indigere noscuntur. Nos igitur super hoc intendentes, prout ex debito pastoralis officii nobis injuncti licet immeriti obligamur, salubriter, ut utiliter providere, tenore præsentium præfatas constitutiones, & ordinationes, (quas hic haberi volumus pro expressis) auctoritate Apostolica tenore præsentium innovantes, ac eas cum additionibus infrascriptis præcipientes firmiter observari, eadem auctoritate statuimus, & etiam ordinamus.

Abbreviatores, & alii non recipiant neque petant aliquid ultra taxam &c. De Abbreviationibus vide infra Six. iv. const. 17 Divina & Leon. x constit. 14. Summi.

§. 2. Quòd si Notarii Apostolici, ac eorum Abbreviatores, & alii in justitia, & etiam gratia literarum Apostolicarum Abbreviatores taxam nimiam pro minutis suis petierint, ac etiam si literæ Apostolicæ excessivè taxatæ fuerint, super excessibus hujusmodi per partes ad Vicecancellarium, aut de mandato suo, vel ipso absente ad ejus Locumtenentem, seu Præsidentem in Cancellaria prædicta habeatur recursus, qui deliberatione habita cum Abbreviationibus Assistentibus eidem Vicecancellario in expeditione literarum Apostolicarum in Cancellaria, & aliis de quibus sibi videbitur in hoc petitis, excessus prædictos ad debitam reducant moderationem, ac meditationem, ac medietatem hujus quòd excessivè petierint, à Scriptoribus, vel Abbreviatoribus qui illud petierint, necnon Taxatoribus literarum earum, qui illas sic excessivè taxaverint, exigant, in usus Capellæ Scriptorum prædictorum, aut alia pia opera convertendum. Quódque Notarii prædicti pro minutis literarum provisionum Patriarchalium, Metropolitanarum, ac aliarum Cathedralium Ecclesiarum, & Monasteriorum quorumcumque Consistorialiter factarum, cùm aliæ non pertineant ad ipsos, recipere valeant, sicut plus, vel minùs pro communi servitio solvitur ab eisdem, videlicet pro primo centenario florenorum communis servitii ultra quinque, & pro quolibet alio similium florenorum centenario, si plura sint ultra unum, & si servitium hujusmodi ad centum florenos non ascenderit, pro quolibet decenario numero florenorum hujusmodi, ultra medium florenorum nullatenus recipiant, vel exigant quocumque quæsito colore, alioquin eorum quemlibet pœnas in dictarum literarum Abbreviatores plus debito à minutis quas faciunt exigentes latas, inferiùs declaratas incurrere volumus ipso facto. Quòd si eorum, & cujuscumque alterius Abbreviatoris culpa literæ quarum fecerint minutas, & pro quibus salaria seu emolumenta recipiunt, fuerint rescribendæ, eorum sine illius expensis rescribantur, qui fuerint vel fuerit in culpa, sub pœnis infrà dictis. Et insuper cùm præfati Notarii expertos, & sufficientes habere debeant Abbreviatores, quandoque recipiunt in arte Abbreviatoria minùs expertos, ex quibus secuta sunt quandoque detrimenta atque damna, statuimus, quòd nullus dictorum Notariorum aliquem in suum Abbreviatorem recipere valeat neque possit, nisi primitùs ad id per assistentes Vicecancellario in expeditione literarum Apostolicarum, & alios de quibus sibi videbitur, Abbreviatores in minutis super ipsis de justitia formandis experti & sufficientes reperti fuerint, & etiam approbati.

Litera quæ in Cancellaria fuerit judicata rescribenda rescribatur ab eo qui culpam commisit sub pœnis hic expressis.

§. 3. Statuimus, & etiam ordinamus, quòd si litera fuerit in Cancellaria rescribenda judicata, quod infrà tres dies naturales, à die requisitionis partis prosequentis, aut solicitatoris expeditionis ejusdem, ille cujus culpa judicata fuerit rescribenda, expensis suis propriis sine quocumque alio salario quantumcumque modico, etiam gratis oblato, teneatur rescribere, aut rescribi facere, sub pœna suspensionis ab officio scripturæ literarum prædictarum, & ingressu Cancellariæ, si Scriptor fuerit literarum prædictarum quadraginta dierum continuorum tempore, nec interim literam alicujus taxæ sibi distribuat Distributor, sive Referendarius literarum earumdem sub excommunicationis pœna, quam si contrarium faciat scienter, incurrat ipso facto, à qua absolvi non possit nisi à Romano Pontifice, priùs satisfacto parti læsæ de damnis, & interesse, & tres ducatos solvat applicandos eidem Capellæ Scriptorum literarum prædictarum pro pœna. Si verò fuerit Abbreviator, similiter compellatur literam facere scribi infrà prædictum terminum, sub pœna suspensionis

ab ejus officio, & ejus ingressu Cancellariæ per tres menses, quo suspensionis tempore durante nihil sibi distribuat Vicecancellarius. Quòd si inadvertenter vel aliàs Vicecancellarius quicquam sibi distribuat, & ipse recipiat hujusmodi suspensionis tempore durante ipso facto sententiam excommunicationis incurrat, à qua nullo modo possit absolvi nisi à Romano Pontifice, priùs satisfacto parti læsæ de damnis, & interesse, & donec realiter solverit, tres ducatos convertendos ut præfertur, & ad reiterationem delicti sive excessus locum habeat multiplicatio pœnæ.

Scriptores exerceant officium per seipsos.

§.4. Et quòd nulli ex Scriptoribus prædictis, qui per se ipsum ejus officium scriptoriæ literarum prædictarum personaliter non exercet, aut non valet exercere; quicquam distribuatur, aut aliquod ex eodem officio percipiat emolumentum, nisi causa infirmitatis, aut alio legitimo extiterit impedimento detentus; quo casu cum eo possit per Vicecancellarium prædictum per literas ejusdem causam distributionis continentes priùs in ipsa Cancellaria publicandas, ad tempus de quo sibi videbitur dispensari. Quòdque de cætero nullus hujusmodi officium Scriptoriæ prædictæ cum officio pœnitentiariæ literarum valeat retinere, & si quis hoc attentare præsumpserit, utroque privatus existat ipso facto.

Officium Scriptoriæ & Abbreviatoriæ, cum officio Pœnitentiariæ simul retineri non possit. Hoc revocatum est in Bullis cit. in rub.

§.5. Illi quoque qui hujusmodi Abbreviaturæ, vel Scriptoriæ Apostolicarum, cum officio Scriptoriæ Pœnitentiariæ, literarum prædictarum insimul nunc obtinent, infrà decimam diem proximè futuram hujusmodi officium Pœnitentariæ, vel Scriptoriæ literarum dimittere teneantur. Alioquin si contrarium fecerint, pœnam incurrant proximè dictam.

Abbreviatores ante admissionem &c. Vide infra in Six. iv. const. 17.

§. 6. Sanè cùm deceat Abbreviatores literarum prædictarum assistentes Vicecancellario, aut Locumtenenti, seu Præsidenti prædictis in hujusmodi literarum in Cancellaria prædicta expeditione, Abbreviaturæ literarum ipsarum officio fore sufficientes, & expertos, ac etiam circumspectos, prudentes, & probos: similiter statuimus, & ordinamus, quòd nullus de cætero ad assistendum prædicto Vicecancellario, seu Locumtenenti, vel Præsidenti in literarum Apostolicarum expeditione, nisi per dictam majorem partem Abbreviatorum, continuantium Cancellariam antedictam primitùs examinatus fuerit, & ad id repertus sufficiens, & etiam approbatus, nullatenùs admittatur.

Et accedant ad Cancellariam &c. sub pœnis hic expressis.

§. 7. Et quòd prædicti Assistentes hora super hoc per Vicecancellarium prædictum deputanda, singulis diebus, quibus ipsa Cancellaria tenebitur, ad eam venire, & in ipsa quousque tenta fuerit residere debeant, nec interim ab ipsa recedere, possint cessante excusatione legitima, quam eidem Vicecancellario, aut Locumtenenti, seu Præsidenti, si præsentes fuerint vel in eorum absentia prædictis assistentibus exprimere debeant, vel jurare se legitimam excusationem habere, nisi super hoc à Vicecancellario, vel Locumtenente licentiam habuerint specialem. Quòdque singuli assistentium prædictorum, qui post tertiam partem horæ prædictæ venerint, sex, & similiter qui ante dictam Cancellariam finitam recesserint, sex alios, qui verò eadem die ad dictam Cancellariam non venerint, duodecim grossos Turonenses singulis diebus quibus hæc commisserint, Capellæ Scriptorum prædictorum pro pœna contemptus, statuti, & ordinationis nostræ hujusmodi, infrà tres dies tunc immediatè sequentes solvere sint adstricti, nec ob id appellantes, nisi priùs satisfactio de principali, & expensis, si quæ inde factæ fuerint, ad hujusmodi appellationis prosecutionem quomodolibet admittantur. Similiter idem per alios Abbreviatores sufficientes ad continuandum eamdem Cancellariam per Assistentes prædictos ex aliis Abbreviatoribus eligendos, necnon in officialibus dictæ Cancellariæ, sub similibus pœnis volumus observari.

Custodis Cancellariæ officium & munus.

§. 8. Statuimus insuper, & etiam ordinamus, quòd Senescallus dictæ Cancellariæ, qui Custos nuncupatur, juramentum in manibus dicti Vicecancellarii in sua primaria receptione ad officium Senescalliæ Cancellariæ prædictæ, necnon singulis annis de hujusmodi officio fideliter exercendo, & aliàs juxta formam juramenti prædicti per nos noviter appositam, & in libro Cancellariæ infràscriptam præstare teneatur. Quòdque ipse in quibuscumque literis de gratia, diem receptionis earumdem, qua sibi in dicta Cancellaria præsentabantur, scribat, & pro scriptura hujusmodi nihil recipiat etiam gratis oblatum, literasque prædictas secundùm ordinem receptionis earumdem sine fraude in expeditione præsentet expediendas. Nec literas, rotulos, ac supplicationes in literarum expeditione traditas vel traditos, ante vel post nostrarum literarum expeditionem in dicta Cancellaria, celabit vel occultabit, aut malitiosè retinebit, seu earumdem literarum expeditionem differet aut retardabit per se, vel alium, seu alios, contra ordinem supràscriptum. Quòd si contrarium scienter fecerint, eo ipso sententiam excommunicationis incurrat, à qua absolvi non possit nisi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo constitutus. Quòdque si Senescallus prædictus contra hujusmodi suum juramentum fraude vel dolo aliqua fecisse reperiatur, sit dicto officio eo ipso privatus. Et quia de talibus & similibus delictis quæ secretè committuntur potest cum difficultate constare, sex de Scriptoribus, vel Abbreviatoribus prædictis non suspecti, ac bonæ famæ, & boni nominis ipsum Senescallium hujusmodi suum officium illegaliter exercuisse deponant, & de hoc etiam fit publicè diffamatus, dicto suo officio sit eo ipso privatus, & nisi de eo per dictum Cancellarium infrà tres dies inde sequentes provisum fuerit, ex tunc possit de sufficienti Abbreviatore literarum prædictarum (qui juramentum similiter præstare, & omnia prædicta eidem Senescallo incumbentia adimplere teneatur) provideri. Et insuper quòd nullus alius quàm Senescallus prædictus aliquam literarum gratiam continentem expediendam in loco expeditionis ponat.

Constitutio Cancellariæ non detur ut in judicio probet nisi fuerit designata subscripta &c.

§. 9. Similiter statuimus, & etiam ordinamus, quòd nulla constitutionum dictæ Cancellariæ cuiquam, ut de ea in judicio vel alibi fidem faciat tradere nisi primitùs per dictos assistentes fuerit judicatum danda, & postmodùm per duos ex eis tunc præsentes videatur, & signetur in dorso, ac per duos ex Abbreviatoribus in forma debita auscultetur cum libro prædicto, qui se subscribant in eadem, & deinde per Vicecancellarium subscribi debeat, & suo signo more debito signari, & parti petenti dari, pro qua quidem constitutione ultra quatuor grossos Avinionenses, quorum sexdecim valent unum florenum auri de Camera; pro signo, sigillo, & scriptura, & aliàs per Secretarium, vel Cubicularium dicti Vicecancellarii, & Senescallum prædictum, vel alios quoscumque nullatenus recipiatur, vel etiam exigatur.

Literæ istæ justitiam concernentes, hodie expediuntur in Signatura justitiæ.

§. 10. Prætereà, ut literæ justitiam concernentes absque partium damno, ac breviùs expediantur, statuimus & ordinamus, quòd Cancellaria literarum justitiæ, quæ si ad hoc literæ sufficiant, ter singulis septimanis, prout antiquitùs teneri consueverat. Si verò ad id hujusmodi literæ non sufficiant, singulis septimanis saltem semel teneatur; ad quam Notarii, qui sex esse debent, eorumque, & alii in formandis notis de justitia, vel in jure sufficientes Abbreviatores, (quorum nomina sint in matricularia Abbreviatorum dictarum literarum inscripta) necnon Prælati, & alii Doctores famosi ac practici in dicta Curia præsentes, & primitùs per eosdem Prælatos, & Doctores solito præstito juramento, debeant convocari, prout hactenus extitit laudabiliter observatum. Quòdque in eadem Cancellaria literæ executoriæ super sententiis in Romana Curia latis, nisi stylus in causis in eadem Curia

servari

ſervari ſolitus, ſervatus fuerit per ordinem, prout in literis prædictis juxta ſtylum Cancellariæ prædictæ narrari conſuevit, aut in aliquibus expenſæ factæ in cauſis ipſis exceſſivè contra conſtitutiones ſuper editas, notoriè taxatæ fuerint, donec de partium, vel partis victricis conſenſu vel aliàs juridicè moderatæ fuerint, minimè poſſint, & debeat expediri.

Examinatorum officium & munus ac qualitates.

§. 11. Et inſuper ſtatuimus, & ordinamus, quòd Examinatores in gratia ſpeciali, antequam exerceant hujuſmodi officium, de illo fideliter exercendo in manibus dicti Vicecancellarii præſtent juramentum, ipſique poſtmodùm hujuſmodi officium diligenter per ſe ipſos exerceant. Impetrantes, de literatura, ſcientia, & idoneitate, & illos beneficia curam animarum, aut juriſdictionem habentia petentes, rigidè examinent, ac de vita & moribus informationem recipiant diligentem, & prædictas ſufficientiam, & idoneitatem in ſcriptis ſub ſigneto ſuo referant examinatores, pro qua quidem ſcriptura, ſigneto, ſalarioque, & labore eorum, ultra unum groſſum Turonenſem, & Clericus ſcripturam faciens prædictam, ultra ſimilis groſſi quartam partem, aliquid etiam gratis oblatum, nullatenus recipere præſumant. Quòd ſi examinator vel Clericus in contrarium attentaverint, eo ipſo excommunicationis ſententiam incurrant, à qua non poſſint abſolvi donec fuerit ſatisfactio facta.

Bullatores quid recipere poſſint pro bullandis literis.

§. 12. Similiter ſtatuimus, & ordinamus, quòd Bullatores dictarum literarum Apoſtolicarum, pro ipſis literis bullandis, ſive gratiam, ſive juſtitiam contineant, ultra illud quod antiquitùs, & ante ultimum ſchiſma videlicet tempore Gregorii Papæ XI. prædicti, pro ſimilibus recipiebant literis, nihil recipere præſumant, nec de litera duplicata, ultra quatuor, & de litera correcta iterum bullanda, necnon de litera ſuper ſumpto habito de regiſtro, ultra octo, necnon de literis aliàs bullatis, & iterum (non tamen propter defectum partium) bullandis, & in dicto regiſtro corrigendis ultra unum Turonenſem groſſum recipere, aut exigere præſumant.

Regiſtratorum officium.

§. 13. Et idem volumus per dictarum Regiſtratores in prædictis omnibus obſervari. Quódque prædicti regiſtratores literas regiſtratas, cauſa aliquid exigendi, vel extorquendi à proſequentibus ipſas, plus debito differri non faciant regiſtrari, vel eas de mala expeditione malitioſè redarguant, ſed ad quæſtum accuſent, aut in ſalariis Clericorum in regiſtro prædicto ſcribentium participent, quòd ſi contrarium fecerint, ipſo facto excommunicationis ſententiam incurrant, à qua (mortis caſu excepto) per alium quàm Romanum Pontificem nequeant abſolutionis beneficium obtinere, & inſuper ſuo officio hujuſmodi, ſi hoc per teſtes vel aliàs præſumptivè probari poterit, eo ipſo ſint privati, & perpetuò inhabiles ad quodcumque officium exercendum in Romana Curia exiſtant. Quòdque Clerici in dicto regiſtro ſcribentes, qui literas eis traditas infrà tres dies ex tunc immediatè ſequentes (ceſſante impedimento legitimo) non regiſtraverint, à dicto regiſtro penitùs amoti exiſtant, nec ad ibi ſcribendum de cætero admittantur.

Auditoris Rotæ eligendi qualitates.

§. 14. Et nihilominùs cùm juſtitiam in judicio contradictorio purè deceat exerceri, ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd nullus deinceps cauſarum Palatii Apoſtolici in Auditorem recipiatur, niſi Doctor fuerit juris famoſus, & poſt doctoratum ab eo receptum per triennium ad minùs legerit in eodem, ſitque commendatus de vita, ac morum honeſtate, aliiſque virtutibus, ac ab omni munere ſint mundæ manus ejus, & bonum habeat teſtimonium, habetque ad minùs ſive in beneficiis, ſive in bonis temporalibus, ducentos florenos auri de Camera annuatim in portatis de quibus valeat in dicta Curia ipſe ſuſtentari.

Inquiſitionis forma de eo facienda. Ad hoc vide etiam infrà Sixt. iv. conſt. 2. Romani.

§. 15. Quodque poſtquam fuerit conceſſum per Papam aliquem in Auditorem cauſarum dicti Palatii admitti, antequam ulteriùs ad ipſius admiſſionem procedatur, Decanus Auditorum prædictorum de præmiſſis facere teneatur inquiſitionem diligentem, & quicquid per eam repererit, fideliter referat Vicecancellario prædicto, qui hoc ſimiliter Papæ exponere teneatur, quòd ſi aliquid de præmiſſis defuerit, ad ipſius admiſſionem in Auditorum, ulteriùs minimè procedatur, niſi aliud mandaret Papa antedictus.

Diſputationis que ab eo ſuſtinendæ.

§. 16. Si verò per informationem hujuſmodi, ipſum conſtiterit famoſum Doctorem, aliáque præmiſſa fore vera, idem Vicecancellarius vocatis quatuor ex dictis Auditoribus, ſi Canoniſta, Decretalem; ſi verò Legiſta fuerit, Legem, quam infrà unius menſis ſpatium à die ſibi aſſignata computandum, in dicti Vicecancellarii, aut Locumtenentis præſentia (& ad hoc vocatis omnibus dictæ Sedis Notariis, & prædictis Auditoribus, & Conſiſtorialibus Advocatis tunc in eadem Curia præſentibus, invitatis ad id etiam Prælatis; & aliis famoſis, & literatis viris qui tunc in eadem Curia extiterint) repetere teneatur ſingulos qui arguere voluerint idem repetens audire teneatur; quódque quatuor ultimi ex Auditoribus, & quatuor ultimi ex Advocatis prædictis tunc præſentes arguere ſint adſtricti.

Admiſſio ipſius Auditoris ad officium.

§. 17. Quòd ſi idem repetens in hujuſmodi repetitione taliter ſe habuerit, quòd ſit meritò commendatus, dictus Vicecancellarius ſecundùm relationem majoris partis Notariorum, & Auditorum, ac Advocatorum prædictorum ad ejus admiſſionem in Auditorem ulteriùs procedat: ſi verò ſecundùm relationem prædictam repertus fuerit diminutæ ſcientiæ, vel judicii relatione ſuper hoc per dictum Vicecancellarium Papæ facta, ab hujuſmodi admiſſione repellatur.

Munus ejuſdem in exercitio d. officii. De materia Rotæ plenè notabis infra in Pii iv. conſt. 44. In throno.

§. 18. Et inſuper quòd prædicti Auditores, & eorum loca exercentes, libros juris ordinarios ad minùs, continuò ſecum habere teneantur, proceſſuſque cauſarum agitatarum coram eis perſonaliter videant, & viſitent, ac teſtes in cauſis hujuſmodi ſi ponderis fuerint (maximè ſi pars aliqua hoc requiſiverit) examinent, in aliis verò per duos Notarios faciant examinari diligenter, nec cujuſcumque Notarii vel alterius relationi credant; nec ad ſententiarum prolationem in cauſis hujuſmodi procedant regiſtris prædictis per eos, ut præmittitur, non viſis, & diligenter examinatis. Hoc etiam volumus per quoſcumque Judices, & Commiſſarios in dicta Curia præſentes ſimiliter perpetuò obſervari. Et nihilominùs, quòd ſi quis ex Auditoribus fuerit notatus de præcipitatione juſtitiæ, negligentia, ſeu non promptitudine jurium, propter non continuationem librorum, aut aliàs, & ſpecialiter de corruptione, & acceptione munerum, ſeu vagus fuerit, ſeu aliàs malè verſetur in dicta Curia, per præfatum Vicecancellarium, vel ejus Vicegerentem charitativè reddatur attentus, ut ab iis ſe abſtineat & emendet, bonamque famam acquirat, & in ea perſeveret, quòd ſi ſe emendare neglexerit, & per tres menſes continuos poſt aviſationem hujuſmodi, eadem nota vel infamia reſperſus fuerit, per dictum Vicecancellarium, aut ejus Vicegerentem commiſſiones ſibi nullatenùs committantur. Et ſi per alios tres menſes ſimili nota vel infamia notatus fuerit, & notoriè, ſeq. non emendaverit, tunc prædictus Vicecancellarius aut Vicegerens cum duobus Auditoribus, præmiſſa Papæ referre teneatur, qui provideat prout ſalubriter fuerit providendum.

Præventio attendenda inter Auditores, ſi plures extant commiſſiones cauſarum eis directæ.

§. 19. Verùm ſi contingat inter eaſdem perſonas, & ſuper eadem re diverſis Auditoribus aliquam cauſam committi, is cui primò fuerit præſentata commiſſio, ſuper cauſa hujuſmodi remaneat ejuſdem cauſæ Judex, quòd ſi de juriſdictione alterius extiterit pro parte adverſa data exceptio, tunc cujus fuerit juriſdictio primitùs cognoſcatur, & ſi ulteriùs procedatur ante cognitionem hujuſmodi non valeat proceſſus, & Judex teneatur parti ad reſtitutionem expenſarum inde factarum, ſuumque intereſſe. Notarius verò qui auſus eſt talem contentionem appetere propter lucrum, ſcripturæ, ac to-

tius

tius causæ commodum perdat, teneaturque suis expensis parti dare quod expendit in causa huju modi Quòd si idem Auditor, & Notarius contrarium fecerint, eo ipso sententiam excommunicationis incurrant, à qua non possint absolvi donec super iis satisfecerint ut præfertur. Et hoc etiam ad quoscumque Judices, ac Commissarios, ac eorum Notarios in dicta Curia præsentes pro tempore, duximus extendendum.

Notarii Rotæ non habitent cum Auditoribus, &c.

§. 20. Præterea statuimus, & etiam ordinamus, quòd nullus ex Notariis cujusvis ex Auditoribus prædictis, cum eo moram trahat, quòd si forsan aliquis ex ipsis cum eo morari voluerit, pro habitatione domus, & expensis, ultra quod justum & debitum fuerit, & rationabile salarium non solvat; & si quacumque causa vera vel simulata, respectu officii, aliquid Auditori dederit vel solverit, Notarius dando, & Auditor recipiendo, eo ipso excommunicationis sententiam incurrant, à qua nequeant nisi per Papam absolvi, ac duplo quod Notarius ultra debitum solverit, & Auditor recepit, per eorum quemlibet in usus pauperum de mandato dicti Vicecancellarii distributo.

Ætas & aliæ eorumdem Notariorum qualitates.

§. 21. Et quòd nullus in Notarium cujuslibet Auditorum prædictorum, nisi vigesimumquintum suæ ætatis annum attigerit, & aliàs Notariatus officium exercuerit, sitque boni nominis, & bonæ famæ, ac sufficiens idoneus ad dictum Notariatus officium causarum dicti Palatii exercendum, & post diligentem informationem super iis habitam, ac ipsius examinationem, & de præmissis constiterit, admittatur.

Officium per substitutum non exerceant absque licentia Vicecancellarii.

§. 22. Et quod Notarii dictorum Auditorum sua Notariatus officia personaliter exerceant, & si quis (cessante causa necessaria) à sui Notariatus officii exercitio per mensem continuè se absentaverit, sit dicto officio eo ipso privatus, & de causa necessaria propter quam ipsum oporteat dictum officium per substitutum exercere, & de illo per substitutum exercendo: à dicto Vicecancellario petat licentiam, quam idem Vicecancellarius, postquam de causa hujusmodi sibi constiterit, per suas literas causam ipsam continentes, concedere poterit ad tempus, de quo sibi videbitur faciendum.

Habitum decentem ferant, & laudabiliter vivant.

§. 23. Et insuper quòd Notarii prædicti in habitu decenti incedant, ac honesto, & convenienti Clerico sæculari. Tabernas non frequentent, nec Concubinarii existant, cùm ex hoc suum vilescat officium, & malam famam acquirant, etsi contrarium fecerint, suis priventur officiis.

Adepto beneficio &c. officium dimittat.

§. 24. Quòdque quilibet ipsorum quàm primùm presbyter factus, seu dignitatem vel personarum in Cathedrali vel Collegiata Ecclesia, aut Parochialem Ecclesiam pacificè assecutus fuerit, hujusmodi Notariatus officium omninò dimittat, & ad hujusmodi officii exercitium in dicta audientia ampliùs non admittatur.

Delinquentes in officio coërceaut.

§. 25. Et insuper, quòd Notarius qui notatus, aut diffamatus fuerit, quòd malitiosè, negligenter, vel per dolum scripserit aliud quem in processu, aut in judicio deductum, vel actum fuerit inter partes, seu diffamatus quòd sit personarum in quarum causis scribit acceptor, plus uni quàm alteri favendo, & ei causæ secreta detegendo, eo ipso à suo Notariatus officio suspendatur, & per Auditorem Cameræ, cui hoc per dictum Vicecancellarium committatur, summariè simpliciter & de plano, de hujusmodi infamia, & aliis præmissis inquiratur diligenter, & si per inquisitionem hujusmodi culpabilis repertus fuerit, aut si purgatio extiterit indicenda, & debitè se non expurgaverit, privetur quibuscumque officiis quæ in dicta Curia obtinebit, & ab eadem Curia perpetuò sit proscriptus, necnon in quingentis florenis auri de Camera, per ipsum eleemosynario Romani Pontificis realiter tradendis; & in usus pauperum convertendis, condemnetur, & idem volumus de quibuscumque Notariis quorumcumque Cardinalium, Judicum, & Commissariorum in Curia pro tempore deputatorum, inviolabiliter observari.

Taxum observent circa eorum mercedem. De ea vid. in constit. 44. Pauli v. in Tom. 3.

§. 26. Et nihilominùs quòd dicti Notarii in exactione salariorum suorum taxationes pro suis processibus, & scripturis in causa hujusmodi, taxas super hoc ordinatas per dictum Joannem XXII. servare teneatur, quòd si ultra dictam taxam aliquid petierint, aut receperint, super excessu hujusmodi ad Vicecancellarium, seu Locumtenentem prædictum super hoc habeant recursum, qui vocatis in hoc petitis, excessus prædictos juxta taxationes prædictas ad debitum reducat moderamen, & medietatem hujus quod excessivè petierint, à Notariis exigant in usus pauperum convertendam.

Et hæc circa taxam advertantur. Ad hæc vide infrà Innocen. viij. constitut. Fin.

§. 27. Quòdque pro citationibus compulsoriis, & inhibitionibus decretis in partibus, procuratoriis instrumentis, remissionibus ad partes, examinationibus testium, & quibuscumque aliis scripturis bis scriptis in processu, nisi semel dumtaxat taxentur, neque solvantur. Termini quoque superflui, seu ultra debitum extensi, & quæcumque aliæ superfluæ scripturæ pro resecatis habeantur, taxenturque clausulæ, & dictiones proportionabiliter prout poterant scribi in processu, quòdque nullus Notarius qui de petia notæ registri sententiæ definitivæ duodecim grossos Turonenses receperit de petia instrumenti super eo confecti, cùm sit copia dictæ notæ, nisi sicut de copia in publica forma redacta, juxta constitutionem dicti Joannis XXII. recipiat. Et si de petia hujusmodi instrumenti similes duodecim Turonenses receperit, de hujusmodi nota sententiæ sicut de copia recipere possit: quòd si contrarium attentaverit, quod ultra receperit, parti restituat, & totidem pro Capella prædictorum Auditorum, vel Cursorum infrà octo dies tunc immediatè sequentes realiter solvat, alioquin à sui officii exercitio per mensem sit suspensus, quòd si se illi ingesserit, graviùs per Vicecancellarium prout sibi videbitur puniatur.

Advocatorum Consistorialium eligendorum qualitates.

§. 28. Verùm, cùm sicut Judicium; similiter Advocatorum requiratur consilium, maturitas, & circumspectio magna, insuper statuimus etiam & ordinamus consimiliter Advocatum nullatenus admittendum, nisi primitùs servaverit quæ in Auditoribus servari statuuntur. Quòdque iidem Advocati pro singulis per eos commissionibus de justitia extra Consistorium proponendis, uno floreno de Camera sint contenti; nec aliquid ultra petere sint ausi; quòd si contrarium fecerint, illud quod ultra exegerint, partibus restituere, & totidem dare pauperibus teneantur.

In Consistorio male se gerentium pœna Advocatorum istorum materiam. Vid. in Six. v. const. 62. Sacri.

§. 29. Et quòd si quis Advocatus in Consistorio proponat aliqua quæ ex sui natura sint injuriosa, & in alterius diffamationem, & notam cedant, licet hoc in commissione, sive supplicatione per ipsum proponenda scriptum non fuerit, nisi pars principalis, cujus nomine proponitur, sit præsens, & dicat, & asserat hoc facere proponi ad effectum accusandi, vel partem denunciationis assumendi in forma juris, seu ejus procurator ad hoc habens mandatum speciale, aut sint substantialia causæ, ipse actione injuriarum teneatur ei contra quem organum vocis suæ præstiterit, & in decem florenis Cameræ Apost. condemnatus existat. Quòdque si quis Advocatus in Consistorio, vel audientia, clamorosus, injuriosus, aut tumultuosus fuerit, vel etiam temerè, vel immoderatè se ingerat replicationi, aut defensioni causarum in Consistorio, sine requisitione, & informatione partis, eo ipso sit ab ejus officio suspensus per duos menses; & quinque florenos Cameræ pro qualibet vice qua hoc egerit, eidem Cameræ solvere sit adstrictus. Cæterùm, quòd si duo Advocati unam causam defendant in Consistorio, eorum altero dumtaxat duplicetur, habeant tamen priùs consultationem ad invicem, vel in ipso Consistorio insimul se injungant, ita quòd si proponens alias reallegans aliquid quòd faciat ad causæ defensionem emittat, illud submissa voce, & sine tumultu hoc dicat, ita quod in similibus junior

semper

semper deferat antiquiori Advocato, nisi ex causa aliter inter eos fuerit concordatum.

Procuratorum Rotæ qualitates.

§. 30. Præterea statuimus, & etiam ordinamus, quod nullus ad publicum Procurationis officium in eadem Curia de cætero admittatur, nisi in eodem officio in dicta Curia sit exercitatus, & practicus, aut in jure graduatus, ac de diligentia, fidelitate, & probitate commendatus, & super iis, & aliis ad hujusmodi officii exercitium necessariis, per Vicecancellarium, uno vel duobus ex Auditoribus, & totidem ex Advocatis prædictis, ad id vocatis, & præsentibus fuerit diligenter examinatus, & repertus idoneus.

Munus eorumdem.

§. 31. Et quod nullus ex dictis Procuratoribus sit injuriosus verbo, vel scriptura in causarum patrocinio, nec causas quas noverit injustas, seu iniquas, vel alias desperatas recipiant, nec pro causarum defensione ad eas diutius malitiosè protrahendas materias subjungat admissibiles, quas non veras esse sciat, aut credat, vel probabiles per partem suam, quod præsumi poterit, videlicet si pars pro qua causa ducitur, debilem, aut minus plenam informationem dederit, aut miserit super ea. Quod si quis Procuratorum prædictorum in hoc culpabilis repertus fuerit, per causæ Auditorem, vel Judicem, qui hoc noverit, aut in altero præmissorum eum deprehenderit, seu si hoc neglexerit, per Vicecancellarium, vel ejus Locumtenentem, quando sibi de hoc constiterit, perpetuò, vel ad tempus, prout casus exiget, à Procurationis officio in dicta Curia suspendatur, & aliàs secundum casus exigentiam per prædictum Vicecancellarium, vel Locumtenentem puniatur. Idem volumus si Procurator per corruptionem, vel aliam malitiam in causis quas defendendas susceperit, & eas scienter, vel per ejus negligentiam perdiderit, in læsionem juris suæ partis observari, quo casu ad quæcumque damna, & expensas, ultra prædicta eidem parti restituenda, teneatur. Similiter in Procuratores, qui postquam pro una parte causam duxerint, eam contra ipsam & pro ejus adversa parte defendunt, & ducunt. Quódque si quis ex Procuratoribus prædictis, vel aliis post appellationem interpositam in dicta Curia hujusmodi appellationis causam finxerit esse commissam, ut partem adversam decipiat, & eam ad dicendum contra hujusmodi fictam commissionem citari fecerit, in viginti florenis Cameræ puniatur, in piis operibus per manum eleemosynarii prædicti convertendis. Et quod hujusmodi Procuratores, qui ut lites diutius durare faciant, fictis appellationibus, & commissionibus utuntur, nisi probaverint causas appellationum, & commissionum hujusmodi veras esse, & ipsas relevantes, & ad juris sui declarationem, Judicis, vel Vicecancellarii, seu Præsidentis prædictorum arbitrio puniantur, & parti adversæ, quam indebitè vexaverint, de damnis, & interesse quæ propterea incurrerit, teneantur.

Habitus, & Vita.

§. 32. Verùm cùm dicti Procuratores gravia gerent negocia, similiter in moribus graves, in gestu, habitu, & conversatione honesti esse debent; quod præfati Procuratores in habitu decenti, & honesto, & statu sæculari & convenienti incedant, tabernas non frequentantes, nec sint concubinarii. Si quis autem contrarium fecerit, ab hujusmodi procurationis officio, per Auditores, Judices, & Commissarios præfatos repellatur, & penitùs excludatur, & aliàs per dictum Vicecancellarium, vel ejus Locumtenentem animadversione debita puniatur.

Sacerdotes non sint.

§. 33. Et nihilominùs, quod de cætero nullus in Sacerdotio constitutus, aut dignitatem, vel personatum Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ pacificè obtinens, ad hujusmodi Procuratoris officii exercitium quomodolibet admittatur, nec in eo toleretur, & si de hoc in causis per partem adversam data fuerit exceptio, ex tunc processus non valeat, eadem tamen pars adversa de sua in hujusmodi causa defensione confisa iterato denuò in eam causam vocetur, nisi sit in dicta Curia alius Procurator qui onus causæ hujusmodi in se velit suscipere defendendi.

Taxa salarii Advocator, & Procurat.

§. 34. Cæterùm, cùm Advocati, & Procuratores præfati juxta sui laboris meritum sint præmiandi, statuimus, & etiam ordinamus, quod in causis in quibus simpliciter, & de plano, aut per audientiam contradictarum, sive in contumaciam partis adversæ, vel aliàs in causis levibus in quibus non sit magna jurium discussio, Advocati in prima viginti, in secunda duodecim, in tertia instantia octo; Procuratores similiter in prima decem, & in secunda septem, ac in tertia instantia hujusmodi, quatuor florenis similibus sint contenti. Præterea volumus, & etiam ordinamus, decem grossos Turonenses circa taxam literarum Apostolicarum, & Pœnitentiariæ prædictarum, ac minutarum earumdem literarum Apostolicarum, necnon in bulla, & registris Apostolicis ac dictæ Pœnitentiariæ, necnon salarii Notariorum & aliorum quorumlibet, pro uno dumtaxat floreno de Camera computari.

Jussio publicandi.

§. 35. Verùm ut hujusmodi nostræ constitutiones, & ordinationes ad omnium perveniant notitiam, eas in audientia prædicta singulis annis in Kalend. Octobris publicari, necnon in libris Cancellariæ prædictæ inscribi, & registrari volumus per præsentes. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1. die 5. Septemb.

Dat. Gebennis, Kal. Septemb. Pont. nostri Anno primo.

IV.

Exemptio Ordinis Fratrum Cartusianorum, à solutione primitiarum & decimarum.

Alia de hoc Ordine notavi suprà in const. 7. Alex. III. Cùm vos fol. 45.

Edita A. D. 1420.

MARTINUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Ordinis laudes recensentur.

FOns parvulus qui crevit in fluvium, & in lucem solemque conversus, in aquas plurimas redundavit, Cartusiensium est utique Ordo prælucidus, quia in sui ortus exordio parvus, & humilis abjectione habitus, tenuitatis substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fontis similitudine, non indignè describitur, cui diversarum illi proprietatum conformitate repondens, non immeritò comparatur. Hic enim fons est hortorum irriguus, cæteras irrigans Religiones, & Ordines, ac exemplis salubribus scaturitans. Hic est fons amœnus varietate virtutum, præclarus munditiæ puritate, pietate patens, indeficiens sanctitate, horum meritorum illustratus, ita nomen fontis ampliavit, ut fluvius esse censeatur. Cujus professio laudabilis de virtute in virtutem progrediens, ut Deum Deorum in Sion videat, universalis Ecclesiæ lætificet Civitatem, in qua per meritorum evidentiam, claræ lucis splendorem adeptus, quasi stella matutina refulget in medio nebulæ mundi hujus. Hujus siquidem Ordinis sacra Religio, à suæ institutionis auspiciis quasi deserta & invia, paucis adhuc initiata cultoribus, tandem honoris, & honestatis fructus parturiens, ramos suos, ramos quidem honoris & gratiæ, generationes germinans, religionis sinceritatem, & austeram vitæ continentiam ampliavit. Ea propter exultat jam in multitudine numerosa spectabilis, quæ olim in solitudine dilatebat.

Exemptio à solutione decimarum.

§. 1. His itaque considerationibus inducti, religionis ejusdem perseverantiam ac personarum sub illius habitu divinæ vacantium servituti, utilitates, & commoda sinceris affectibus procurantes, Majoris, & aliarum quarumcumque domorum prædicti Ordinis ubilibet consistentium Priores, & fratres præsentes & posteros, à præstatione, & solutione primitiarum, & decimarum ex fructibus, proventibus ex eorum pratis, pascuis, terris, vineis, hortis, agris, sylvis, nemoribus, montibus, aliisque prædiis, & possessionibus, in quibuscumque Mundi partibus consistentibus, tàm ante, quàm etiam post generale Concilium habitis, vel acquisitis, illis videli-

cet,

cet, quæ de præsenti manibus propriis, aut eorum laboribus, vel expensis excolunt, vel excoli facient in futurum, necnon ex fœtibus animalium eorumdem, debitarum, auctoritate Apostolica perpetuò immunes reddimus, & constituimus & liberamus, ac etiam immunes, & liberes esse volumus, & decernimus, & censemus, eisque nihilominùs, ne primitias, & decimas hujusmodi cuiquam solvere vel præstare teneantur, nec ad id à quoquam inviti valeant compelli, tenore præsentium indulgemus.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Concilii prædicti, ac aliis per nos, sive prædecessores nostros Romanos Pontifices editis constitutionibus Apostolicis contrariis non obstantibus quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 3. die 24. Sept. * aliàs 13.

Datum Romæ, apud Sanctos Apostolos, 8. Kal. Octobris, Pont. nostri Anno tertio. *

V.

Statuta & Ordinationes observandæ ab Auditoribus Rotæ Romanæ, Advocatisque, Procuratoribus, & Notariis ejus Curiæ.

Ad hæc extant nonnullorum Pont. Constitutiones, quas tibi indicabo infrà in Tomo 2. in constit. 44. Pii IV. In throno. Eas attende.

Edita A. D. 1422. Exordium.

MARTINUS PAPA V. &c.

Romani Pontificis providentia circumspecta, nonnumquam gesta per eum, rationabilibus & honestis suadentibus causis moderatur, & commutat in melius prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Hic Pont. alias edidit constitutiones, quas nunc revocat. Hoc Bulla cadebat sub anno 6.

§. 1. Nuper siquidem videlicet pridiè Nonas Februarii Pontificatus nostri Anno sexto, quædam constitutiones, & ordinationes, quæ reformationes officialium Romanæ Curiæ concernere videbantur, in Audientia literarum contradictarum lectæ fuerunt, & etiam publicatæ. Et quia nonnulla nimium rigorosa continebantur in illis, quæ in ipsorum officialium nimis grave dispendium, & præjudicium redundabant, eas per nostræ provisionis officium, habitaque super his deliberatione matura, in melius duximus commutandas. Illas igitur constitutiones, & ordinationes, ut præmittitur publicatas, auctoritate præsentium perinde haberi volentes, ac si in eadem audientia lectæ & publicatæ minimè extitissent, & a nobis nullatenus emanassent.

Novas modò prodit, & servari præcipit, & etiam Bullas hic enunciatas.

§. 2. Infrascriptas constitutiones, & ordinationes nostras, in eadem Audientia legi, & publicari volumus, & jubemus, easque præcipimus ab omnibus, inviolabiliter observari. Et licet fœl. rec. Joannes XVII. & Greg. XI. Romani Pontifices prædecessores nostri nonnullas constitutiones, & ordinationes, circa regimen & ordinationem officialium, & officiorum ejusdem Curiæ laudabiliter ediderint; quia tamen illis mundi crescente malitia, aut debitè non servantur, aut additionibus utilibus indigere noscuntur, Nos super his intendentes prout ex debito pastoralis officii obligamur, salubriter providere constitutiones, & ordinationes dictorum prædecessorum tenore præsentium auctoritate Apostolica innovantes eas cum additionibus infrascriptis quas vim perpetuæ constitutionis habere decernimus, præcipimus firmiter observari. Mandantes ex nunc Venerabili fratri nostro Joanni Episcopo Ostiensi S. R. E. Vicecancellario, & in Cancellaria Apostolica Præsidenti, eorumque successoribus, quatenus illas faciant diligentiùs observari. Quæ ut attentiùs observentur statuimus, quòd singuli Sedis Apostolicæ Notarii, & tàm prædictæ *, quàm Palatii Apostolici causarum Auditores, Corrector, Scriptores, Abbreviatores literarum Apostolicarum, Advocati, Procuratores, & Notarii causarum dicti Palatii, necnon Senescallus, qui Custos ex dictæ Cancellariæ, constitutiones, & additiones prædictas infrà mensem à die publicationis præsentium computandum habere, & de hoc infrà alium mensem immediatè sequentem, dictum Vicecancellarium certificare, & alia circa præmissa facere, & observare teneantur, prout constitutionibus dictorum prædecessorum, ac præsentibus pleniùs continetur.

* Cancellariæ.

Auditores servent dictorum prædecessorum nullus & laudabiliter vivant.

§. 3. De Auditoribus autem causarum Palatii Apostolici, & aliis in Romana Curia Judicibus, eorumque Notariis constitutiones dictorum prædecessorum super hoc laudabiliter editas volumus firmiter observari, quas Auditores, & Notarii prædicti apud se cæteris hujusmodi teneantur ut præfertur habere, & circa illarum observationem diligenter intendere. Verùm, si quis ex eidem Auditoribus de præmissarum constitutionum transgressione, seu de præcipitatione justitiæ negligentia, corruptione, & munerum acceptione notatus fuerit, seu vagus, aut alias malè, vel inhonestè versetur, & dicta Curia per præfatum Vicecancellarium, vel ejus Vicegerentem charitativè moneatur, ut ab his se abstineat, & emendet, bonamque famam acquirere studeat, & in vita laudabiliter perseveret. Qui si sic monitus se emendare neglexerit, & per tres menses continuos post monitionem hujusmodi, eadem nota, vel infamia repertus in proposito suæ opinionis permaneat, per Vicecancellarium, aut vicegerentem prædictum, causæ sibi nullatenus committantur, & si per alios tres menses simili nota, vel infamia notatus fuerit, & se emendaverit, tunc idem Vicecancellarius, aut Vicegerens præmissa nobis referre teneatur, ut super hoc possit salubriter provideri.

Auditor cui prius commissio causæ præsentata fuit, sit Judex. Et in dubio Auditor antiquior præcedat.

§. 4. Cæterùm statuimus, & etiam ordinamus, quòd si contingat inter easdem personas super eadem re de diversis Auditoribus, aut judicibus aliquam causam committi, is cui primò fuerit præsentata commissio super causa hujusmodi remaneat ejusdem causa Judex. Quòd si de jurisdictione alterius extiterit pro parte adversa data exceptio, tunc cujus fuerit jurisdictio primitùs cognoscat ille, coram quo excipitur, & exceptio alteri Judici intimetur. Quòd si constare non potest, cui primò fuerit commissio præsentata, antiquior Auditor Judex sit causæ, & junior causam ipsam eidem Auditori antiquiori dimittat, nec ulteriùs quivis eorum judicium in causa procedat, donec fuerit judicatum. Et si ulteriùs procedatur ante cognitionem hujusmodi, non valeat processus. Auditor verò, aut judex alius, vel Notarius qui circa hoc ad retinendum causam aliquid dolosè egerit, excommunicationis sententiam incurrat eo ipso, à qua non possit nisi per Vicecancellarium prædictum absolvi, aut de ejus mandato, & refusis priùs parti læsæ expensis, & damnis.

Notarii Auditorum hic descriptas habeant qualitates.

§. 5. Statuimus etiam, quòd nullus in Notarium alicujus Auditoris dicti Palatii nisi vigesimum quintum suæ ætatis annum attigerit, & aliàs Notariatus officium exercuerit. Sitque boni nominis, & laudabilis famæ, ac sufficiens, & idoneus ad notariatus officium causarum dicti Palatii exercendum, & post diligentem examinationem, & informationem super habitam per ipsum Vicecancellarium aut deputandum ab eo de præmissis constiterit, admittatur.

Officia non locent neq; vendant, nec sine licentia absint à Curia.

§. 6. Quódque Notarii dictorum Auditorum sua Notariatus officia non locent, nec vendant, alioquin, & officium, & precium perdant, ipsumque precium Apostolicæ Cameræ applicetur, & officium alteri conferatur. Et si quis ex eisdem Notariis cessante causa necessaria, vel absque sui Auditoris licentia per tres menses continuos ab eadem Curia absens fuerit, dicto officio eo ipso privatus existat.

Habitum decentem gerant, Tabernas & concubinas dimittant.

§. 7. Volumus insuper, quòd præfati Notarii in habitu decenti incedant, honesto, & convenienti Clerico sæculari. Tabernas non frequentent, nec concubinarii existant, cùm per hoc eorum vilescat officium, & ex hujusmodi incontinentia, vitæ infamiam consequantur, & si contrarium fecerint, suis priventur officiis.

Fideliter officium exerceant.

§. 8. Quódque Notarius, qui notatus aut diffamatus extiterit, quòd malitiosè negligenter, vel per dolum aliquid egerit, vel scripserit quod in processu, vel judicio deductum, vel actum non fuerit inter partes, seu quòd ipse personarum in quarum causis scribit acceptor sit eis secreta causa detegendo, aut

aliàs

aliàs in alterius partis præjudicium aliquid committendo, eo ipso sui Notariatus officio sit privatus. Et de hujusmodi infamia, & aliis præmissis per dictum Vicecancellarium, vel ab eo deputandum, summariè, simpliciter, & de plano fiat diligens inquisitio. Et si per inquisitionem hujusmodi ipse Notarius culpabilis repertus fuerit, aut si purgatio extiterit indicenda, & in dicta se debitè non purgaverit, privetur quibuscumque aliis officiis quæ in in eadem curia obtinebit. Et idem volumus de quibuscumque Notariis quorumcumque S. R. E. Cardinalium, Judicum, & Commissariorum in eadem Curia pro tempore deputatorum inviolabiliter observari.

Taxam firmatam a Joan. xxii. observent, circa eorum salaria.

§. 9. Et nihilominùs quòd dicti Notarii in exactionibus salariorum suorum pro suis processibus, & scripturis taxas super hoc ordinatas per dictum Joannem xxii. cum illarum moderationibus observare teneantur. Quòd si ultra dictam taxam, aliquid petere, aut exigere quomodo præsumpserint super excessu hujusmodi ad Vicecancellarium, vel Locum tenentem prædictum habeatur recursus, qui vocatis super hoc peritis, hujusmodi excessus juxta taxas prædictas reducat ad debitum moderamen. Et si Notarius ipse de facto plus receperit, duplum parti læsæ refundere teneatur. Quódque pro citationibus, compulsoriis, & inhibitionibus, decretis in partibus, procuratoriis instrumentis, ac remissionibus ad partes examinationibus testium, & quibuscumque aliis scripturis, bis scriptis in eodem processu, nisi semel dumtaxat taxatio fiat.

Notarii, Procuratores & Advocati gratis scribant, & alia faciant pro pauperibus.

§. 10. Præterea statuimus, & etiam ordinamus, quòd tam Notarii causarum dicti Palatii, quàm etiam Procuratores, & Advocati pauperibus Clericis in dicta Curia super quibusvis beneficiis Ecclesiasticis litigantibus, qui juraverint se pro suis causis defendendis pecunias non habere, gratis in hujusmodi scribant, scripturasque tradant, eisque procurationis, & advocationis officium, patrocinium, & favorem etiam gratis impendant, ad quæ facienda eos per Auditorem coram quo causa pendebit compelli posse volumus remediis opportunis.

Advocati & Procuratores causas examinent, juxta constitutiones Joan. xxii. & Greg. xi.

§. 11. Advocatos etiam, & Procuratores constitutionis Joannis XXII. & Gregorii XI. prædecessorum prædictorum super hoc editas quas secum teneantur habere, diligenter præcipimus observare, & præsertim in examinatione causæ, si justa sibi, vel injusta esse videatur, ita ut nullam agendum injustam causam, vel defendendam scienter suscipiant, & de hoc juramentum præstent, & observent, prout in dictis constitutionibus extitit salubriter ordinatum.

Modestiam ubique servent.

§. 12. Caveant autem à tumultuosis clamoribus in Consistoriis, & audientiis, nec umquam plures simul loquantur, donec Advocatus proponens, vel respondens sermonem compleverit, alius sive ejusdem, sive adversæ partis Advocatus, quicquam dicere non præsumat. Liceat Procuratori causa proponenti Advocato retro assistere, ut si quid forsan ille omiserit, procurator ad memoriam revocet, & reducat.

Patrocinium in eadem causa, uni tantummodò parti præstent.

§. 13. Statuimus autem prout etiam jura disponunt, ut nullus Advocatus, vel Procurator qui semel uni parti in aliqua causa consilium, vel patrocinium dederit, parti adversæ in eadem causa patrocinium, vel consilium præstet, seu causam ipsius agat, vel defendat, nisi facta Advocatorum, aut Procuratorum distributione, auctoritate judicis compellatur. Quo casu de his quæ ab illa prima parte in causa didicerit, numquam alteram doceat, aut ex illis nisi ab eadem parte didicerit patrocinium præstet. Et si contra præmissa fecerit, excommunicationis sententiam, & alias pœnas juris incurrat, ac suo privetur officio, ad interesse partis nihilominùs condemnandus.

Procuratores ante admissionem examinentur.

§. 14. Et quia propter Procuratorum imperitiam aut inertiam, partes sæpè in dispendium, & præjudicium patiuntur. Statuimus quòd nullus de cætero ad Procuratoris officium in dicta Curia publicè pro salario exercendum in judiciis admittatur, nisi priùs per ipsum Vicecancellarium, vel deputandos ab eo in literatura, industria, & stylo Curiæ examinatus, atque habita debita informatione de moribus, fidelitate, & honesta conversatione repertus fuerit idoneus, & per eumdem Vicecancellarium ad hujusmodi publicum officium per ejus patentes literas admissus, omnesque Procuratores admissi in aliorum matriculam inscribantur, sicut in præfati Benedicti prædecessoris constitutionibus de Advocatis habetur.

Modesti sint.

§. 15. Et quia sæpè in Advocatorum absentia, causæ in judiciis per Procuratores aguntur, & defenduntur, Procuratores ipsi ab injuriis & contumeliosis verbis, & malo modo dicendi, & loquendi cessent, & cùm hæc agunt, eadem studeant observare, quæ de Advocatis superiùs duximus statuenda. Quòd si contrarium fecerint, formidabilibus pœnis, per Judicem causæ taliter puniantur, ut per hoc cæteri à similibus arceantur.

Clerici majori dignitate præditi Procuratores non sint.

§. 16. Et insuper dignitatem in Cathedrali majorem post Pontificalem, vel in Collegiata Ecclesia principalem obtinentes, ad officium publici Procuratoris in dicta Curia præcipimus de cætero non assumi.

Concubinas dimittant.

§. 17. Jubemus etiam eisdem Procuratoribus, & Notariis causarum dicti Palatii, & aliis Clericis in dicta Curia actu sua officia exercentibus, ne Concubinas publicè teneant, mandantes quòd eas de præsenti publicè tenentes infrà mensem à die publicationis prædictæ dimittere teneantur. Alioquin sententiam excommunicationis incurrant; & suis officii sint privati.

Honestum habitum ferant, & Tabernas non frequentent.

§. 18. Honestum prætereà gerant habitum, congruentem Clerico sæculari, nec tabernas frequentent, & si contrarium fecerint, ab eorum officiis per ipsum Vicecancellarium ad tempus, de quo sibi videbitur suspendantur.

Ordo servandus in causis summariis in prima instantia.

§. 19. Et quoniam lites super quibusvis causis beneficialibus, profanis, & aliis, quæ pro tempore per quascumque personas, Ecclesiasticas, vel sæculares in Romana Curia ex Apostolica commissione moventur, atque tractantur intendimus fieri breviores, & ut litigantes ad ipsam Curiam pro defensione suorum Jurium venientes, & hujusmodi causas prosequentes, releventur à laboribus, & expensis, statuimus, & etiam ordinamus, quòd in causis, in quibus de Jure, vel aliàs per rescriptum, sive per commissionem proceditur, summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura Judicii talis ordo servetur, videlicet. Quòd in prima Instantia causæ principalis, terminus ad libellandum servetur ad primum. Ad jurandum de calumnia ad primam. Ad ponendum, & articulandum ad duodecimam. Ad dicendum contra Articulos ad secundam. Ad producendum omnia ad secundam. Ad dicendum contra producta ad secundam. Ad declarandum ad primam. Ad dicendum contrà ad primam.

In secunda instantia.

§. 20. In secunda verò Instantia terminus ad libellandum ad primam. Ad Jurandum ad primam. Ad Articulandum ad octavam. Ad dicendum contrà ad primam. Ad producendum omnia ad primam. Ad dicendum contrà ad primam. Ad declarandum ad primam dies.

Et in tertia.

§. 21. In tertia autem Instantia serventur similes termini, qui in secunda servantur Instantia, ad primam, præter terminum ad Articulandum, qui servatur ad sextam dies.

Quatuor termini substantiales tantùm omissi nullitatem pariunt.

§. 22. Verùm cùm termini ad articulandum, dicendum contra articulos, ad producendum omnia, & dicendum contra producta, de substantia judicii censeantur existere, Statuimus atque decernimus, quòd ipsorum alicujus omissio reddat eo ipso processus nullos; aliorum verò terminorum, alicujus omissio dum tamen malitiosè non fiat, sed casualiter, quo contingente processum non vitiet.

Ordo servandus in causis non summariis in prima instantia.

§. 23. In causis autem in quibus proceditur in figura judicii serventur termini secundùm stylum Curiæ consuetum, præterquam in terminis ad respondendum libello, & ad jurandum de calumnia, qui serventur ad primam. Et in termino ad articulandum, qui in prima instantia, tàm ex parte Actoris, quàm Rei, servetur ad decimum quintum diem.

In secunda instantia.

§. 24. In secunda verò instantia similiter ad respondendum libello ad primam. Ad jurandum de calumnia ad primam. Ad articulandum ad octavam dies. Reliqui verò termini serventur, prout secundùm stylum antiquum est solitum observari.

Et in tertia.

§. 25. In tertia verò instantia serventur omnes termini ad primam, secundùm quod consuevit antiquitus observari, præter terminum ad articulandum observetur ad sextam diem. Volumus insuper quòd præmissa vendicent sibi locum, non solùm ad negocia, sed ad pendentia etiam per appositionem, ita tamen, quòd processus primò factus propter hoc non vitietur, sed in pristino suo robore, & firmitate persistat.

Procuratores quid advertere debeant in observatione dictorum terminorum.

§. 26. Præterea illum usum, quo procuratores in observantia terminorum dicunt se dare libellum, & articulos verbo, & dicere contra verbo, & ita servant omnes terminos, & tunc incipiunt processum & dant articulos, & cætera faciunt realiter, quæ dixerunt verbo, sic duximus moderandum, quòd Procuratores ipsi post terminum ad dicendum contra producta, & ante terminum ad declarandum articulos facto, & omnia quæ de jure volunt & possunt producere teneantur.

Notarii quid observare debent in conficiendis gestis &c.

§. 27. Et quoniam aliquando contingit, quòd post observationem omnium terminorum, Notarii Registrum ordinare & Auditori causæ præsentare, & postquam Registrum hujusmodi Auditori præsentatum fuerit, Auditores plus debito causam differunt expedire statuimus & etiam ordinamus, quòd servatis omnibus terminis, in quacumque causa Notarius qui scripsit in causa Registrum infrà quindecim dies conficere teneatur, & ordinare, ac deinde de salario sibi debito satisfacto, illum statim suo Auditori tradere & assignare debeat. Et deinde idem Auditor postquam Registrum ipsum sibi fuerit præsentatum terminum habeat duorum mensium, infrà quos causam ipsam expedire teneatur, nisi forsan à nobis vel dicto Vicecancellario propter arduitatem causæ sicut sæpè contingit, majorem dilationem habuerit, de qua per nostram commissionem in Registro causæ constet. Alioquin Notarius sententiam excommunicationis incurrat. Et si de negligentia, expeditione, dolo, vel fraude coram suo Auditore fuerit accusatus, salarium suum perdat, ad expeditionem ad eumdem Auditorem nihilominùs compellendus. Et nihilominùs, qui infrà dictos menses non habita à nobis, vel ipso Vicecancellario majore dilatione temporis, causam expedire contempserit ex tunc jurisdictionem amittat, & causa alteri Auditori committatur, & ab ingressu Rotæ suspendatur per mensem, & idem de judicibus aliis extra Rotam præcipimus observari, quibus si negligentes fuerint causas expedire infrà dictos menses, aliquæ causæ per trimestre tempus nullatenus committatur. Et si fuerit contrafactum commissiones nullius existant roboris & momenti.

Auditores quid animadvertere teneantur pro expeditione causarum.

§. 28. Præterea, quia sæpè contingit, quòd literæ Apostolicæ ad impediendum partes, & eas involvendum laboribus, & expensis, absque causa rationabili, in bullarum, & dictarum literarum, Apostolicarum Registris arrestantur, & suum nequeunt sortiri effectum. Statuimus, & etiam ordinamus quòd postquam litera arrestata ad Auditorem causæ fuerit reportata, idem Auditor adversæ parti terminum octo dierum præfigere per eum posteà si expediat prorogandi infrà quem ex suo jure, & interesse coram dicto Auditore legitimè docere, & fidem facere teneatur.

Cardinalibus non committantur causæ non excedentes valorem annuum 60. flor.

§. 29. Statuimus insuper, & etiam ordinamus ad parcendum laboribus, & expensis quorumlibet litigantium, quòd causæ, super quibusvis beneficiis Ecclesiasticis, sæcularibus, & Regularibus, quorum fructus redditus & proventus sexaginta florenorum auri secundùm communem æstimationem valorem annuum non excedunt, S. R. E. Cardinalibus nullatenus committantur, & commissiones sint nullæ si fuerit contrafactum.

Advertenda quæ fieri debeant pro habenda executione sententiarum.

§. 30. Et quoniam frustrà ferentur sententiæ, nisi essent qui exequerentur easdem, & in habendis literis executorialibus, sub bulla quandoque duorum, vel trium mensium dilationes fiunt, pro quibus expediendis occurrunt graves expensæ, quæ aliquando ad quindecim, aliquando ad decem & octo florenos ascendunt, & Notarii dictæ Sedis, qui illarum minutas deberent conficere: non conficiunt, sed per suos abbreviatores, quorum aliqui sint minùs periti fieri faciunt, & cùm illas quandoque non benè conficiant ad peritiores oportet habere recursum, & sic partes ipsas Executores prosequentes, plus oportet exponere, quàm ab antiquo consuetum sit solvere, & qui non laborant, plus salarii accipiunt, unde cùm partes magna temporis dilatione plus quàm deceat gravantur laboribus, & sumptibus in earum procuratione, qui in expensarum taxatione non veniunt. Nos ad evitandum hujusmodi inconvenientiam, & ut partes in procurandis prædictis executoribus, opportunum recipiant relevamen, statuimus, & etiam ordinamus, quòd sit in electione partis, si velit habere sub bulla simplicem literam executoriam, sive confirmationem sententiæ, quæ in effectu contineat, quod in causa, quæ inter tales partes super tali revertebatur, lata fuit per talem judicem, seu tales judices talis sententia, cujus effectus ponatur in litera, & mandetur executoribus, quòd sententiam ipsam debitæ executioni demandent, & talis litera non taxetur ultra duodecim grossos Turonenses. Si verò pars malit habere executoriam cum confirmatione sententiæ juxta mortem, quia tunc in confectione minutæ major labor occurrit, & necessarium est totum processum causæ recensere, servetur quod hujusque extitit observatum, ita tamen quòd confectio minutarum, quæ concernunt justitiam ad Notarios ipsos pertineat. Et præter hoc salarium habeant, minutæ per eos fiant vel expensis eorum & hoc idem in omnibus aliis literis justitiæ, & provisionum ad Ecclesias Cathedrales, & Monasteria quælibet factarum, & fiendarum in Consistorio nostro, quæ per manus ipsorum Notariorum transeunt, præcipimus observari. Verùm intelleximus quòd procuratores, qui causas super quibus expediuntur literæ executoriales in judicio, in eadem Curia egerunt, vel defenderunt, quando literæ hujusmodi in dicta audientia contradictarum leguntur. Ubi ipsi procuratores intersunt, mediam partem taxæ dictarum literarum executores de novo à partibus nituntur exigere, & sæpè exigunt, illud reputantes abusum, fieri prohibemus. Volentes eosdem procuratores communi salario pro aliis in dicta audientia, legendis literis quando ibidem intersunt esse contentos, ubi forsan ipsi per totum hujusmodi literam executoriam procuraverint, quo casu competens salarium à partibus petere, & recipere possint secundùm quòd in taxationibus præfati Joannis XXII. prædecessoris habetur.

Rota quando fiat in die Jovis aut Sabati.

§. 31. Cæterùm cùm sæpè continget quòd in omnibus diebus unius hebdomadæ, quibus teneri solet audientia, & aliquando in duabus conjunctis hebdomadis feriæ celebrantur, unde lites prorogari contingit. Statuimus, & etiam ordinamus, ut quotiescumque in una hebdomada tres illi dies quibus teneri solet audientia, quomodolibet sint feriati, præterquam in octavis Nativitatis, & Resurrectionis D. N. JESU CHRISTI, videlicet per septem dies ante, & septem post, die Jovis in hebdomada tali, si illa dies feriata non fuerit, alioquin die Sabbati audientia teneatur.

§. 32. Nul-

Sanctio pœnalis.

§. 32. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, & ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverint incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum &c.

VI.

Jurisdictio Consulum Artis mercantiæ Pannorum de Urbe, cognoscendi causas quascumque ad ipsam Artem spectantes.

Hanc jurisdictionem Paul. III. & Pius IV. & alii confirmarunt; & idem Pius declaravit & ampliavit, ut infrà Tom. 2. in ejus const. 46. Volentes.

MARTINUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1421.

Servus Servorum. Dilectis filiis, Consulibus Artis mercantiæ pannorum Urbis. Sal. & Apost. bened.

Causa hujus constit.

CUm inter cæteras alias Artes, atque laudabiles negociantibus, mercantia pannorum utilius sit, & ad vitam humani generis necessaria, decens ac congruum arbitramur, ut eisdem Artis Rectores, pro veritatis, ac justitiæ cultu, digna eorum industriæ prærogativè extollantur, quo sublatis calumniantium objectionibus, ac reorum dilationibus rejectis, veritas, debitum suum prosequens effectum elucescere valeat, & mercatores hujusmodi Artis, ad gratificandum liberaliores, & promiores creditores efficiantur.

Jurisdictio Consulum Artis cognoscendi causas ad Artem spectantes contra personas sæculares.

§. 1. Vestris itaque in hac parte supplicationibus inclinati, utque sinceræ, & singularis devotionis fervore inducti, quam erga nos, & Romanam Ecclesiam magistra experientia gerere comprobamini, jus dicendi, lites controversias & causas, judicandi, cognoscendi, tractandi, terminandi, definiendi, & terminatas, ac definitas exequendi, ad instantiam Mercatorum prædictæ Artis, vel eorum institutorum motas, seu movendas, juxta seriem & ordinationem statutorum ipsius Artis, de quibuscumque debitis, & creditis vigore hujusmodi Artis nunc usque contradictis, ac etiam de quibuscumque aliis rebus ad prædictam Artem nunc, in futurum, & in posterùm, quomodocumque perpetuò contrahendis, spectandis, & pertinendis, contra & adversus quascumque personas sæculares dumtaxat, vestrasque & vestrorum prædecessorum sententias principaliter, & realiter exequendum, & quòd una via realis, per aliam personalis executionis minimè tollatur vobis, & omnibus posteris Consulibus dictæ Artis auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuam jurisdictionem, ac potestatem concedimus.

Fides danda eorum libris pro summa ducatorum viginti.

§. 2. Vobisque & omnibus futuris Consulibus, ut eorumdem Mercatorum codicibus, ac libris (dummodò ipsi mercantiles sint, & mercatorum ordine, & more scripti, & confecti, & cum debitis circumstantiis rationabili suspicione carentes discretè etiam ipsius mercatoris scribentis circumspecta vita & qualitate pensatis) usque ad quantitatem viginti ducatorum auri inclusivè, occasione mercantiæ, vel cujuslibet alterius rei ad Artem hujusmodi pertinentium, ita tamen, ut agentium, & exigere volentium interveniat juramentum, perinde plenam fidem debiti adhibeatur, ac si legitimè probatum esset (legibus & canonibus contrarium disponentibus non obstantibus quibuscumque) & super iis judicare, & decernere possitis, auctoritate Apostolica harum serie indulgemus.

Declinatio hujus fori prohibetur.

§. 3. Intendentes, & decernentes per præsentes ut hujusmodi Mercatorum jurisdictio, ac eorum Curia & forum à Conventis in eisdem, nequaquam declinari possit.

Pœnæ Mercatorum in libris contra vel præter veritatem scribentium.

§. 4. Volentes insuper, quòd si forsan aliquis Mercatorum cujuscumque gradus, & conditionis existat, etiamsi is Consulatus hujusmodi Artis fungatur officio, ex confidentia hujusmodi nostri indulti, in suis codicibus, & libris, aliquid contra, & præter veritatem conscripserit, ex nunc ab exercitio memoratæ Artis privatus existat, & aliis pœnis à jure institutis, inflictis puniatur.

Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 4. die 3. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 5. Nonas Maji, Pont. nostri Anno 4.

VII.

Unio omnium Canonicorum regularium Ordinis S. Augustini ubique professorum, in unam Congregationem cum innovatione constitutionum, & communicatione sive extensione privilegiorum.

Ista Congregatio Lateranensis denominatur, ut notavi sup. in constit. 2. Paschal. II. Quanto, fol. 31. ubi etiam alia de ista Congregatione indicavi.

MARTINUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1421.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

SOlicitudinis pastoralis officium quod super omnes orbis Ecclesias & Monasteria dispensatione divina licèt immeriti gerimus, pulsat & excitet mentem nostram ut cunctorum fidelium, & præsertim personarum regularium, quæ mundanis relegatis illecebris, sub arctioris vitæ observantia, se perpetuò divinis obsequiis manciparunt, commodis intendamus, ac in his quæ divini cultus, & religionis augmentum, ac animarum salutem concernunt, eos Apostolici favoris præsidio foveamus.

Unio omnium Canonicorum Regularium ubique professorum.

§. 1. Hinc est, quòd nos, dilectos filios S. Mariæ de Faxionaria, S. Leonardi, S. Joannis de monte Bononiensi, & S. Victoris ei canonicè annexi, S. Mariæ in portu, S. Joannis de Cereto prope Sanctum Archangelum. S. Mariæ de Insula Tremiti, S. Mariæ de blancis loci Caxoreti, S. Salvatoris, S. Mariæ de Charitate, & SS. quadraginta Martyrum, Lucanensis, Veronensis, Bononiensis, Ravennatensis, Ariminensis, Teatinensis, Mediolanensis, Brixianensis, Castellanensis, & Tausiensis diœcesum Ordinis S. Augustini Monasteriorum, Priores, Præpositos, Rectores, Canonicos & Conventus de Frisionatia vulgariter nuncupatos, ut Deo quietius perpetuo famulari valeant, favoribus gratiosis prosequi volentes, ad laudem gloriam, & honorem Omnipotentis Dei, ejusque Matris Virginis gloriosæ, necnon B. Augustini Confessoris, ac pro religionis incremento auctoritate Apostolica, tenore præsentium statuimus, sancimus, & ordinamus, perpetuis futuris temporibus irrefragabiliter observandum, quòd de cætero Priores, Præpositi, Rectores Canonici, & Conventus præfati, pro eorum perpetua soliditate, ac conservatione, quamquam diversorum Monasteriorum, & locorum professi existant: nihilominùs unum corpus, unàque Congregatio similiter, & invicem connexa censeantur, ac sub una, & eadem lege, ac observantiæ regularis unitate motumque conformitate, & eisdem consuetudinibus, privilegiis, ordinationibus, ac statutis subsint.

Capituli generalis celebratio ejusque auctoritas designatur.

§. 2. Ad cujus quidem religionis, & Congregationis ipsius conservationem, augmentum, & fœlicem in Domino, in observantia vera & sanctitate successum, iidem Priores, Præpositi, Rectores, Canonici, & Conventus singulis annis, sive bienniis, aut saltem trienniis, prout opportunum, & utiliùs pro eadem religione expedire noverint, Capitulum generale celebrent, nullatenùs dissolvendum, nisi de subsequendi celebrando, fuerit per ipsum Capitulum locus idoneus terminatus, qui quidem locus; nisi evidenti, & magnæ necessitatis causa, & de religionis regiminis principali consensu nequear commutari. In quo quidem Capitulo pro stabilimento Congregationis religionis præfatæ quomodolibet in eis occurrentia, præservationem ac statum Sanctæ religionis præfatæ, & Observantiæ Regularis concernentia, pro tempore eadem auctoritate terminare, statuere, & ordinare, & ordinationes, atque statuta condere: ac inde statuta condita, & ordinata successu temporis; prout eidem

Capitulo magis congruum videbitur & utilius, secundùm Deum & pro communi omnium pace, & conservatione regularis observantiæ valeant, eis nihilominùs innovandi, alterandi, commutandi in totam, vel in partem: Obscura quoque & dubia, etiam circa eorum regulam, constitutiones, atque statuta, (salva ipsius regulæ substantia) declarandi, interpretandi, disponendi, & ordinandi, secundùm gratiam, à Deo eis tributam, facultatem concedentes.

Derogatio Bullæ Ben. xii. quoad constitutiones, Ordinis.

§. 3. Aliiis autem ipsius Ordinis antiquis constitutionibus præsertim Benedicti Papæ XII. prædecessoris nostri minimè teneantur adstricti, quoniam mores, observantias, & consuetudines abundantiores habent illis, & in rigiditatibus, ac disciplina Ordinis strictiores, & observantiæ regulari aptiores, ad conservandum religionis debitæ statum. Universos quoque Congregationis religionis ejusdem Prælatos, Priores, Rectores, & subditos, pro eorum excessibus sive delictis corrigere possint, prout eidem Capitulo, sive regimini principali eorum, meliùs & utilius secundùm Deum, religionisque debitum videbitur convenire.

Rectoris generali electio, & auctoritas præscribitur.

§. 4. Statuta quoque & ordinata per ipsum Capitulum, sive majorem, & saniorem ejus partem, ab omnibus & singulis dictæ Congregationis religionis prædictæ, tàm prioribus. Præpositis, Rectoribus, & Canonicis, quàm subditis inviolabiliter observentur. Non intendentes tamen ob hoc, transgredientes simpliciter ad peccatum aliquod aggrevare; sed pœnitentiæ tantùm & temporali pœnæ, sive correctioni Superiorum subjacere debere, donec se humiliter emendaverint.

Definitorum munus.

§. 5. Præterea eadem auctoritate statuimus, ut pro deductione, atque expeditiva determinatione causarum contingentium de tempore in tempus, & occurrentium de locis suis, de Canonicorum gremio dictæ religionis, valeant unum idoneum Rectorem majorem, vel Conservatorem, seu Visitatorem principalem, prout eis visum fuerit eligere, & creare, juxta formam de eorumdem electione, & confirmatione Rectoris, dictis ipsorum monasteriis, aliàs ab Apostolica Sede concessam, quemcumque maluerint; etiam si indicta Congregatione religionis præfatæ, aliquo regiminis officio, sic electus fuerit deputatus, qui tamen ob hoc, à suo titulo, ac regiminis officio, nullatenus censeatur distututus; sed officium utrumque gerere valeat, & exercere. Cui Rectori, vel Conservatori, seu Visitatori principali, cæterisque Prioribus, Præpositis, & Rectoribus Monasterium, & locorum dictæ Religionis: quot eidem Capitulo videbuntur, de religione eadem Definitores, & socii idonei valeant deputari per Capitulum antedictum, sine quorum consilio, & eorum majoris partis consensu, dictus Rector, vel Conservator, seu Visitator principalis, ac cæteri Priores, Præpositi, atque Rectores locorum ipsorum, ea quæ hujusmodi generalis Capituli judicio ardua videbuntur, nequeant terminare.

Prælatorum Ordinis facultas.

§. 6. Qui tamen Rector, vel Conservator; seu Visitator principalis, ac cæteri Priores, Præpositi, sive Rectores Congregationis religionis ejusdem, cum suis sociis, & Definitoribus duputatis illam tantam auctoritatem habeant, bayliam, & potestatem super fratribus, Canonicis, & subditis antedictis, ac eorum Monasteriis & locis, & super tota Congregatione religionis prædictæ, & tàm in visitationibus locorum omnium, & Conventuum dictæ Congregationis, & religionis præfatæ, quàm in agendis omnibus spiritualibus, & temporalibus, quàm dictum Capitulum sanius & utilius, pro communi omnium pace, & conservatione Regularis observantiæ, ac eorum humilitate servanda, dignum fore censebit.

Officia eorum quamdiu durent.

§. 7. Officium verò hujusmodi Rectoris vel conservatoris, seu Visitatoris principalis, cæterorumque Priorum, Præpositorum, atque Rectorum locorum omnium dictæ religionis & Congregationis ipsius, præsentium, & futurorum, & deputatorum sibi sociorum, sive Definitorum, elapso anno ab eorum creatione, ipso facto expiret, secundùm formam in eorum privilegiis contentam, ac dictis eorum Monasteriis & locis, ab Apostolica Sede concessis, aut eisdem non obstantibus privilegiis, anno secundo expleto, sive tertio tantùm successivo finito ad plus; tunc eo ipso vacet, & expiret dictorum regimen & officium, prout in præmissis idem generale Capitulum pro dictæ religionis, & Congregationis conservatione, commoditate, atque utilitate, sedum Drum sanius, utilius decreverint exequendum.

Rector generalis, iterato eligi nequit.

§. 8. His tantum adjectis, & declaratis, quòd talis Rector, Conservator, seu Visitator principalis prædictus; ultra tertium annum successivè finitum, in eodem suo regimine & officio, pro quarto sequenti anno amplius reeligi, & in dictum Regimen & officium assumi non vossit, pro illa vice tantum. Ad aliud tamen regimen, & officium eligi possit, in alio Monasterio, & loco.

Cæteri autem Prælati possunt.

§. 9. Cæteri verò Priores, Præpositi, sive Rectores, & Officiales prædicti Monasteriorum, & locorum omnium dictæ religionis, & Congregationis ipsius, præsentium, & futurorum, reeligi possint, & in idem regimen & officium assumi totiens, quotiens dicto visum fuerit Capitulo generali, etiam in eodem loco, & in diversis regiminibus, & officiis; servatis tamen in cæteris omnibus dictorum privilegiorum debitis modis & formis.

Et interim mediantibus Vicariis officia exercere valent.

§. 10. Interim autem, quo dicti Priores, Præpositi, & Officiales, sive Rectores, statutum sibi regiminis & officii sui tempus explerint, circa hujusmodi officia, sive regimina gubernanda per Vicarios in locis deputandos ipsi Capitulo generali, sive eorum regimini principali, providendi onus incumbat, donec alii eorum loco fuerint, ut præfertur canonicè subrogati, aut ipsi quorum cessavit regimen & officium, suis exigentibus meritis, reeligantur de novo per Capitulum antedictum, juxta modum qui continetur in præfata concessione Apostolica.

Canonicorum translatio de uno loco ad alium.

§. 11. Porrò ne Monasteria ipsa in contingentibus mutationibus præfatorum Canonicorum, in suis locis & Conventibus, damnum aliquod quomodolibet patiantur, quotiescumque aliquis fuerit per dictum Capitulum, de uno ad aliud eorum Monasteriorum pro Conventuali transmissus, & deputatus, ipso facto à Priore, sive Præposito aut Rectore loci, in quo professionem emisit, illa vice censeatur absolutus, & ejus ad quod ut præfertur fuerit Monasterium destinatus, quousque in eò deputabitur permanere, ibi veluti proprius Canonicus reputetur, & pro Conventuali habeatur ibidem in omnibus Capitularibus, aliisque singulis actibus, ac si foret ibidem expresse professus, ut in dictis privilegiis, & concessionibus Apostolicis pleniùs continetur.

Obedientia quibus & quo ordine præstanda.

§. 12. Et ut omnis via scandali præcludatur, singuli Canonici, conversi, ac oblati, sive commissi Congregationis religionis prædictæ, sub obedientia generalis Capituli, ac dicti Rectoris, vel Conservatoris, seu Visitatoris principalis, & sociorum Deputatorum nomine Congregationis ejusdem, principaliter submittantur, & inde consequenter sub illorum Rectorum, sive Priorum, aut Præpositorum, in quorum locis, & Monasteriis fuerint pro Conventualibus deputati.

Facultas acceptandi Monasteria.

§. 13. Valeantque Canonici dictæ Congregationis cum consensu eorum Capituli generalis, sive regiminis dictæ Congregationis principalis, auctoritate Apostolica acceptare, & acquirere justo titulo, loca, Monasteria, tàm facta, quàm de novo construenda, à quocumque Prælato, Ecclesiasticaque persona: necnon Rege, Duce, Principe, vel Barone, Dominio, sive Communitate, omnique Christifideli.

Extensio privilegiorum.

§. 14. Statuentes insuper eadem auctoritate pariter, & ordinantes, ut tam hujusmodi statuta, ordinationes, & voluntates, nostraque cætera privilegia, concessiones, immunitates, & gratiæ singulis antedictis Monasteriis, ac locis ipsius religionis,

& Congregationis prædictæ per Romanos Pontifices prædecessores nostros; seu pro Romanis Pontificibus se gerentes: Imperatores, Reges, Duces, Barones & Principes, Dominia, Commitatisque concessæ & concessa (quæ omnia præsentibus haberi volumus pro expressis) & in posterum favente Domino concedenda, in omnibus, & per omnia, ad universa & singula loca, & Monasteria, Prioratus, & Præposituras, & domos, eorumque personas, quæ nunc, & præcedente tempore ad hujusmodi religionem, ac Congregationem ipsius, & ad ejusdem fratres, & Canonicos reducta, vel unita sunt, seu reduci, vel uniri contigerit, cum illius, aut illorum suppositis vel unitis, aut per eosdem canonicè acquisitis, & justo titulo acquirendis, ut præfertur extendi debeant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 15. Omnibus dictæ Congregationis, & religionis moribus, & modis, consuetudinibus, & observantiis, ordinationibus, & privilegiis, atque statu is, constitutionibus, & reservationibus Apostolicis, atque nostri generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, aliisque contrariis non obstantibus quibuscumque. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane, si secus super præmissis à quoque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 4. die 20. Junij.

Dat. Tibure, 2. Kalend. Julii, Pont. nostri Anno quarto 1421.

VIII.

Privilegium exemptionis Monachorum S. Benedicti Ordinis Cisterciensis, à solutione Decimarum.

Confirmatur ab Innoc. VIII. in const. 9. Ad Romani. ubi alia de hoc Ordine indicabo.

MARTINUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1424.

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Præpositis, & aliis Ecclesiarum Prælatis, ad quos præsentes literæ pervenerint. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Militanti Ecclesiæ, licet immeriti disponente Domino præsidentes, circa curam Ecclesiarum, ac Monasteriorum omnium solertia reddimur indefessa soliciti, ut juxta debitum pastoralis officii, eorum occuramus dispendiis, & profectibus divina cooperante clementia salubriter intendamus.

Hoc Decretum Ordinis Cisterciensis refertur in c pen. de Decim. Exemptio à solutione Decimarum. Hæc exemptio est specificata & ampliata à Six. iv. in constit. 10. ubi notabo.

§. 1. Cùm Abbates Cisterciensis Ordinis ad commonitionem &c.

Omittitur hæc narrativa, quia eadem est in const. 3. Hon. vi. Cùm Abbates, fol. 69.

§. 2. Nos enim propagationem Ordinis, & tranquillitatem prædictorum Abbatum, Priorum, Abbatissarum, & Conventuum dicti Ordinis; intentis desideriis affectantes, præfatis, & pluribus aliis favoribus prosequi volentes, eorum supplicationibus inclinati, de specialis gratia, necnon ex consideratione nonnullorum Regum & Principum, qui nobis suas destinarunt literas, Universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenùs dictum Abbatem & omnes & singulos Abbates, Priores & Abbatissas, & omnia & singula Monasteria, & singulares personas dicti Ordinis præsentia & futura, ubicumque pro tempore existentia, à præstatione decimarum tàm de possessionibus habitis ante & post Concilium memoratum, quèm de cætero habendis, & tàm de novalibus sive ante sive post Concilium hujusmodi acquisitis & acquirendis, quæ propriis sumptibus excolunt, seu excolent, quàm aliàs quomodocumque vel qualitercumque excolatur, & etiam de illis possessionibus, de quibus aliquis hactenus percepit, necnon de hortis, virgultis, & piscationibus suis, & de suorum animalium nutrimentis, singuli vestrum omninò servetis immunes. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Quibuscumque constitutionibus, ordinationibus Apostolicis, ac aliis in contrarium editis etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, non obstantibus. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 7. die 25. Sept.

Dat. Romæ, apud S. Mariam Majorem, 9. Kalendas Octobris, Pontificatus nostri Anno septimo.

IX.

Reintegratio antiqui Officii & jurisdictionis Magistrorum Viarum Urbis ejusque districtus.

Ampliores huic Magistratui jurisdictiones elargiti sunt, plerique Pontifices, at plenè notabo infrà Tom. 2. in Greg. XIII. constit. 22. Quæ publicæ.

MARTINUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1425.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Dilectis filiis Nobilibus Viris Baptistæ Petri Matthæi, & Bocio de Sinchis, Civibus Romanis, Viarum Urbis nostræ Rom. Magistris. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Et si in cunctarum orbis provinciarum, juxta commissum nobis desuper officium, decore atque florentia delectemur, dignum tamen non immeritò reputamus & congruum, ut Urbis nostræ Rom. quàm Princeps Apostolorum Petrus, & in fortem similem vocatus Paulus, Fidei Orthodoxæ Cardinales, aliique victoriosi innumeri Martyres, sui sanguinis aspersione inundarunt, amplior nos cura perstringit, ut Urbs ipsa, quæ divinis & humanis legibus perantea floruit, illiusque districtis, nostris in temporibus, Divina favente clementia, bonis assurgat moribus, & salutaribus in anteà successibus commendetur.

Magistrorum Viarum Urbis officium antiquum est & versatur circa hic enunciata.

§. 1. Cùm itaque (sicut rei evidentia palàm edocet) Urbs, Districtusque præfati, quos paterno amplectimur affectu, ex defectu Officii Magistrorum quòd antiquitus, pro Viarum, Stratarum, Platearum & locorum aliorum, tàm publicorum, quàm privatorum, necnon ædificiorum lapideorum, ligneorum, parietum, tignorum, banchorum, tectorum, tabulatuum, mignanorum, apothecarum, & pontium, portarum, passorum, aquarum decursuum, canalium, & meatuum, necnon urbanorum & rusticorum prædiorum, pratorum, hortorum, atque vinearum, finium, restaurationum, servitutum, & libertatum administratione, institutum & ordinatum extitit, in præmissis, & eorum singulis grandem deformitatem, seu ruinam potiùs abominabilem patiantur, & jacturam. Et (sicut accepimus) nonnulli ex Civibus, habitatoribus, & incolis Urbis, & Districtus prædicti, Macellarii videlicet, Piscarij, Sutores, Pelamantellarii, diversique Artifices, loca ac etiam ergasteria Urbis inhabitantes, suasque inibi artes exercentes, viscera, intestina, capita, pedes, ossa, cruores, necnon pelles, carnes, & pisces corruptos, resque alias fœtidas, atque corruptas, in viis, stratis, plateis, & locis publicis atque privatis hujusmodi projicere atque occultare: Nonnulli etiam ex Civibus habitatoribus, & incolis ejusdem, (quos æquè fatigat ambitio, & repudianda conducit temeritas) mala malis invenientes, vias, stratas, plateas, loca publica, privata, & Ecclesiastica, ausu temerario atque sacrilego occupare, diripere, alienare, & in usus proprios deducere, de illis quoque pro suo nutu disponere non verentur, intelligere nolentes quantum hujusmodi sui excessus humanorum corporum sanitatem, aëris puritatem, & animarum salutem impediant.

Hic Pont. illud renovat.

§. 2. Nos igitur præmissas deformitates, & excessus hujusmodi, sub dissimulatione ulterius præterire non valentes: Attendentes propterea, quòd in eadem Urbe, multo temporis decursu, neglectum fuit, in usum plurimum pullulasse, & præmissis incommodis posse tenus occurrere cupientes; Officium Magistratus hujusmodi juxta illius antiquam institutio-

nem auctoritate Apostolica renovamus, suscitamus, & reintegramus, atque restituimus.

Magistros creat.

§. 3. Vobis quoque, quos nostros, & Urbis prædictæ zelatores existere non ambigimus, quosque fides, legalitas, & prudentia, circumspectio, atque multiplicia virtutem merita, apud nos efficaciter recommendavit, Magistratus officium hujusmodi, usque ad nostrum beneplacitum, cum solitis ab antiquo jurisdictionibus, potestatibus, honoribus, privilegiis, libertatibus, atque oneribus universis, & cum potestate ad opus vestrum quoties, & juxta modum, qui vobis videbitur. Submagistros faciendi, & ordinandi, eadem auctoritate conferimus, & ea quomodolibet concernentibus, ac ab illis dependentibus, & eis annexis, Magistros facimus, constituimus, ordinamus, & etiam deputamus.

Jurisdictionem eis concedit.

§. 4. Ut exinde & singulas deformitates excessus, in præmissis, vel circa ea, pro tempore quomodolibet occurrentes, absque cujusvis vocatione, seu citatione, sed per viam Regiam, juxta datam vobis à Domino prudentiam, etiam per demolitionem quorumcumque ædificiorum, aut rerum aliarum, seu modum alium, quæcumque reparandi, corrigendi, & commendandi, necnon præmissorum, seu eorum occasione gravatos, ut præmittitur, absque lite, sed summariè, simpliciter, & de plano (oppositione seu contradictione, aut quacumque temporis etiam centennali præscriptione, legibus, & consuetudinibus generalibus quibuscumque cæterisque contrariis non obstantibus) relevandi, restituendi, & etiam reponendi; conductores quoque quoslibet, & rebelles privandi, bandiendi, arrestandi, incarcerandi, atque omnia & singula faciendi & exercendi, quæ Magistri prædecessores vestri, qui fuerunt pro tempore, facere, gerere, & exercere potuerunt, seu etiam debuerunt, vobis, hujusmodi durante beneplacito, mandatum damus, ac etiam potestatem.

Notarios eorumdem deputat. His temporibus unus est Notarius.

§. 5. Et ut officii vestri hujusmodi liberior & facilior sit exercitatio, Nardum de Bustachiis Procuratorem, necnon ipsum & Nicolaum de Muriis, nobiles viros Cives Romanos, Notarios vestri officii eadem auctoritate facimus, & ordinamus.

Officiales eis obedire præcipit.

§. 6. Mandantes exinde omnibus & singulis nostri Capitolii Marescallis, cæterisque Officialibus, ut Vobis, & submagistris vestris, atque vestrum cuilibet, in similibus quæ vestri exercitationem officii concernunt, pareant, & obediant, pariter & intendant. Insuper quascumque excommunicationis aut interdicti sententias, pœnas & mulctas alias per nos seu prædecessores nostros in Magistros pro tempore existentes forsan promulgatas (quarum formam & tenorem volumus habere pro expressis) auctoritate prædicta cassantes & irritantes.

Syndicari, & in officio molestari prohibet.

§. 7. Vobisque, & occasione per vos in vestri Officio factorum, ordinatorum, seu quomodolibet administratorum, aut quavis occasione gerendorum, fundorum, seu administratorum nullibi locorum in causam trahi, sindicari, aut aliàs quovis modo per quemcumque etiam auctoritate Apostolica molestari valeatis, eadem auctoritate concedimus.

Contrariis derogat.

§. 8. Antedictis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus Urbis, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscumque. Decernentes exinde irritum & inane quicquid contra præmissa, seu aliquod præmissorum à quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 2. die 30. Mart.

Datum Romæ, apud Sanctos Apostolos 2. Kalendas Aprilis, Pontificatus nostri anno Octavo.

X.

Prohibitio trahendi personas Ecclesiasticas ad forum sæculare.

Hæc prohibitio confirmatur infrà à Leone X. in constit. 7. Supernæ, & const. 10. Regimini. Extensa est à multis Pontificibus, & postremò à Paulo V. in const. 63. Pastoralis. Tom. 3. Antiquior etiam prohibitio est suprà in const. 1. Honor. III. fol. 63. Has leges, & Bonif. IX. const. 4. Justis. fol. 275.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1428.

Exordium.

AD reprimendas insolentias transgressorum, eorumque præsumptionem refrænandam, si nervus Ecclesiasticæ disciplinæ lentescat, eorum voluntas proclivior sit ad peccandum, & exemplum impunitatis periculosius in alios derivatur. Propter quod ad Præsidentis officium pertinet, sic debitam executionem adhibere justitiæ, quòd commissa jam puniat, & committendorum in posterùm audaciam interdicat.

Officiales laici jurisdictionem exercere volebant contra personas Ecclesiasticas, & pro causis spectantibus ad forum Ecclesiasticum.

§. 1. Sanè, sicut displicenter accepimus, nonnulli diversorum regnorum, & terram judices, aliique officiales laici, & laicales personæ, jurisdictionem in temporalibus exercentes, exercerique facientes, non attendentes, quòd laicis in Clericos, & Ecclesiasticas personas, & illorum bona, nulla sit attributa potestas, prætextu hujusmodi (quod asserant in suis dominiis ad se pertinere coërcere via facti, quæ verè & fictè attentata asseruntur, etiam in quocumque, loco, vel religioso quantumcumque Deo dicato, ex quacumque causa, etiam si ratione delationis corporis Christi, collationis sacramentorum, & beneficiorum Ecclesiasticorum, venditionis factarum, aut aliarum rerum, & bonorum ad Ecclesias, & Ecclesiasticas personas pertinentium quomodocumque, etiam si sola negatione, vel affirmatione turbatio facti interveniat, & ad eos recurratur, cognitionem ad se spectare, pro eo quod factum, & novitas quæ prætenduntur, etiam sine alia violentia, quamvis in loco spirituali, & in loco sacro sive religioso, eò quòd immediatè, ut prætenduntur, spiritualia non existant) propterea ministros Ecclesiæ, & personas Ecclesiasticas, quantumcumque res, causa, vel occasio unde dependeat, & derivantur, pia, sacra, vel Ecclesiastica sit, aut spiritualis, ad forum suum, & ipsarum cognitionem trahunt, & respondere cogunt.

Et personæ Ecclesiasticæ super causis ad eorum forum pertinentibus in foro laicorum litigare volebant.

§. 2. Necnon procuratores fiscales in Curiis temporalibus multotiens agere procurant, ad quos (quod deterius est) nonnulli prælati, & personæ Ecclesiasticæ & in superbiam, & elationem dati ad superandum, & sibi subjiciendum per tales inventiones, & cautelas, alias personas Ecclesiasticas. & religiosas, habent plerumque recursum, & propterea in eisdem regnis, & terris, civitatibus, castris, & locis auctoritas & jurisdictio Ecclesiastica penitùs absorbentur, & nihilominùs ipsi laici judices, alios laicos respondentes in foro Ecclesiastico super rebus quantumcumque Ecclesiasticis, vel spiritualibus, & concernentibus immediatè Ecclesiasticas personas, ne respondeant, & judicibus Ecclesiasticis, ne cognoscant, inhibitiones fieri sub gravibus pœnis temporalibus faciunt, & procurant; & si secùs fecerint, emendam pecuniariam excessivam exigere, ac vastatores in domibus, & piis aliis locis Ecclesiasticis, & religiosis inducere, ac loca ipsa, personasque Ecclesiasticas, jocalibus & paramentis Ecclesiasticis, & bonis mobilibus, ac aliis spoliare, illaque vendere, & alienare, fructus quoque & proventus ad temporalitatem ad manus suas ponere, necnon diversas injurias, & molestias reales, & personales eisdem personis Ecclesiasticis inferre non verentur, in Dei offensam animarum suarum periculum, Ecclesiasticæ libertatis vilipendium; & plurimorum gravamen, præjudicium, & jacturam.

Prohibet itaque ne ii qui eos vocant coram judice laico, personas Ecclesiasticas in causa spectante ad forum Ecclesiasticum sub pœnis hic expressis.

§. 3. Nos igitur adversus talia per præsumentium temeritatem, remedia apponere, & super his salubriter providere cupientes, ac Concilii Milevitani, ac fel. record. Innocentii Papæ III. prædecessoris nostri constitutionibus super hoc editis, auctoritate Apostolica, ex certa scientia, hac nostra irrefragabili constitutione perpetuò duratura, tenore præsentium statuimus, decernimus, ac etiam ordinamus, quòd

omnes, & singulæ personæ Ecclesiasticæ sæculares, & regulares Ordinum quorumlibet, quacumque exceptione suffultæ, etiam Patriarchali, Archiepiscopali, Abbatiali, vel alia quavis præfulgeant dignitate; quæ aliam personam Ecclesiasticam, Collegium, vel Conventum, in actione reali, mixta, vel personali, civili, vel criminali, etiam occasione cujuscumque submissionis, etiam juramenta vallatæ, vel aliàs ad forum, sive judicium laicale. directè, vel indirectè (de qua in foro Ecclesiastico ordinari consueverit, possit, vel debeat, de jure, vel de consuetudine, aut alias cognosci) trahere præsumpserit, causam ipsam, & omne ei, sive eis in possessorio, vel petitorio in re, vel ad rem, causa, vel occasione hujusmodi quomodolibet competentes, eo ipso perdant penitùs, & amittant, & singulares personæ, excommunicationis, Capitula verò, & conventus, suspensionis, & interdicti sententias incurrant ipso facto, & si personæ ipsæ, & eis in præmissis adhærentes, & servientes, in aliquo rebelles fuerint, & incontinenti non obedierint, omnes illas per privationem suorum beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque, quæ obtinebant, & in quibus, & ad quæ jus quomodolibet competit, & inhabilitationem ad alia in posterum obtinenda, coërceri & compelli volumus antedictas.

Ipsisque Officialibus laicis & complicibus excommunicationis pœnam imponit.

§. 4. Et nihilominùs omnes, & singulos Judices, & Executores, communitates, dominia, laicos, personas, postquam exceptum fuerit de non jurisdictione eorum, aut evidenter appareat hujusmodi cognitionem ad eos de jure non spectare, talia præsumentes, & ea fieri mandantes, seu eorum nomine, & mandato facta, rata habentes, vel eis faciendis dantes auxilium, consilium, vel favorem, cujuscumque præeminentiæ, dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis existat, sæculares personas; eorum videlicet singulos officiales, quocumque nomine censeantur, & consiliarios, & privatas personas, quæ præmissorum principales perpetratores existerent excommunicationis sententiam incurrere volumus ipso facto; nullusque ab eisdem sententiis, per alium quàm per Romanum Pontificem præterquam in mortis articulo constitutus, absolvi valeat, sive possit: & præmissa omnia, non tantùm ad futura sed etiam ad præsentia, & pendentia extendimus auctoritate memorata.

Et culpabiles agi mandat.

§. 5. Quódque etiam Procurator Fiscalis causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ contra culpabiles in præmissis desuper summaria informatione præhabita, per se, vel alium, seu alios, agere, & procedere, possit & valeat, nihilominùs concedentes.

Contraria tollit.

§. 6. Non obstante si aliquibus communiter vel divisim à Sede Apostolica sit indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de eorum propriis nominibus ac indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet constitutionibus, privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, de quibus etiam plena, & expressa; ac de verbo ad verbum, in nostris literis habenda est mentio specialis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

D. P. An. 11. die 1. Feb.

Datum Romæ apud Sanctos Apostolos, Kalend. Febr. Pontificatus nostri Anno 11.

XI.

Approbatio Congregationis pauperum Jesuatorum nuncupatæ.

Isti pauperes Jesuati, sortiti sunt nomen Fratrum Jesuatorum S. Hieronymi, & regulam S. Augustini profitentur, ut hæc & alia dicam ad const. 16. Pauli V. Religiosos. Tom. 3.

Istis Fratribus indulsit Greg. XV. in constit. 35. Ex injuncto infrà Tom. 3. ut approbati à locorum ordinariis possint in parochialibus Ecclesiis eorum, confessiones parochianorum audire, & ut Caputio abjecto albi coloris quod super humeros antea gestabant, aliud aliorum habitus coloris, forma cæterorum Mendicantium, deferre possent, indulsit S. D. N. Urb. VIII. const. 31. Onerosa in d. Tom. 4.

MARTINUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Edita A. D. 1428.

Proœmium.

Piæ postulatio voluntatis, qua dilecti filii nonnulli pauperes Christi, Jesuati communiter nuncupati, voluntariam paupertatem ducentes, dediti studio piæ vitæ, in diversis Italiæ Oratoriis, domibus, sive locis, mundanis abjectis illecebris, cum adoptione voluntariæ paupertatis, virtutum Domino famulantur, non indignè meretur, ut Apostolica Sedes eos, eorum domos, Oratoria, atque loca benignis favoribus confoveat, & specialibus gratiis prosequatur, in iis præsertim, quæ animarum suarum salutem statumque respiciunt, & quietem.

Ennarratio laudabilis vitæ pauperum Jesuatorum.

§. 1. Sanè pro parte dictorum pauperum nobis nuper exhibita petitio continebat, quod licèt ipsi cupientes suos in cœlestibus thesauros collocare, & ut ex eorum laudabilibus actionibus ab benè rectéque vivendum traherent alios per exemplum, in diversis locis sive domibus, quæ pro eorum usu & habitatione perpetuis piis Christi fidelium eleemosynis, & suffragiis construxerunt, devotum sedulumque impendant Domino famulatum, ad quos plurimi ob eorum laudabilem vitam, & opera virtuosa gerunt specialis devotionis affectum, tamen nonnumquam contingit, pauperes ipsos per Inquisitores hæreticæ pravitatis in illis partibus pro tempore residentes, & deputatos ab eis sub diversis prætensis occasionibus, fictisque coloribus indebitè molestari. Quare pro parte pauperum eorumdem nobis fuit humiliter supplicatum, ut ipsorum paci, & tranquillitati super iis paterna charitate consulere de benignitate Apostolica dignaremur.

Approbatio Congregationis pauperum Jesuatorum.

§. 2. Nos igitur cupientes, ut dicti pauperes eò quietiùs & devotiùs in humilitatis Spiritu Altissimo famulentur, quo se noverint Sedis ejusdem uberiori gratia comunitos, hujusmodi supplicationibus inclinati, præfatos pauperes præsentes, eorumque Oratoria, domos atque loca constructa, & construenda ubicumque fuerint constituta, cum personis, juribus, pertinentiis, necnon possessionibus, terris, rebus & bonis suis, quæ in quibusvis locis in præsentiarum legitimè possident, & in posterùm dante Domino similibus fidelium suffragiis, aut aliàs justis titulis poterunt adipisci, sub beati Petri, ac ipsius Sedis necnon Ordinariorum locorum, in quorum Civitatibus, & Diœcesibus, domus, Oratoria, atque loca prædicta consistunt protectione, usque ad ejusdem Sedis beneplacitum, auctoritate Apostolica, tenore præsentium suscipimus, atque nostra.

Indultum quod Inquisitores, absque Ordinariis eos non valeant molestare. Hoc revocavit. Paul. V. in const. 19. Romanus.

§. 3. Volentes, atque auctoritate præfata decernentes, quòd hujusmodi durante beneplacito, Inquisitores prædicti nullam possint in dictos pauperes, domos, loca, jura, & bona hujusmodi, quacumque occasione, causa, vel prætextu, jurisdictionem, vel potestatem, sine præsentia, & voluntate Ordinariorum, prædictorum exercere, sed dumtaxat coram dicta Sede, vel ejus delegatis, aut Ordinariis supradictis teneantur respondere fœl. rec. Innocentii Papæ Quarti prædecessoris nostri, & qualibet alia constitutione Apostolica contraria non obstante. Decernentes insuper ex nunc omnes, & singulos excommunicationum; suspensionum, & interdicti processus, & sententias, quos, & quas contra effectum præsentium, & tenorem promulgari contigerit vel haberi, irritos, pariter, & inanes.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud SS. Apostolos, 11. Kal. Novemb. Pontificatus nostri Anno undecimo.

XII.

Quòd Festivitas sanctissimi Corporis CHRISTI etiam per octavam celebrari possit, apertis Ecclesiarum januis, tempore interdicti. Et qui eam piis operibus venerantur, Indulgentias consequantur.

De institutione hujus Festivitatis, ejusque Indulgentiis, vid. sup. in Urb. IV. const. 1. Transiturus. fol. 121. ubi notavi etiam alia.

Edita A. D. 1429.

MARTINUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Exordium.

INeffabile Sacramentum, quod sacerdos in æternum Christus Dominus instante, quàm pro peccatoribus subire voluit suæ mortis tempore, nobis ut dignè eo refecti divinitatis ipsius participes simus in memoriale reliquit gloriosi Corporis, & Sanguinis ejus mysterium, præcipuis à fidelium quolibet attollendum fore recensentes honoribus, ac devotissimis laudum studiis amplectendum mystica dispensatione thesauri fideles eosdem quòd tàm pretiosissimi venerationi sacramenti sinceris affectibus, & dignis obsequiis ferventer intendant, excitare satagimus, ut hujusmodi in eis fructum mors afferat, & illis cœlesti pabulo vegetatis ipsius institutio sacramenti prosit jugiter ad salutem.

Urb. iv. ordinavit solenne festum Corporis Christi, pro feria 5. post octavam Pentecostes cum indulgentiis hic enunciatis.

§. 1. Sanè dudum fœl. rec. Urbanus Papa Quartus prædecessor noster ad orthodoxæ corroborationem, & exaltationem fidei dignè, ac rationabiliter statuentes, ut de tanto Sacramento, præter illam, quæ dietim in Ecclesia fieret annuatim memoria solemnior, & specialior haberetur, & ad celebrandum ejus tàm excelsum támque gloriosum festum quintam post octavas Pentecostes feriam designans, ipsosq; fideles, ad colendum illud donis spiritualibus animarum volens, omnibus verè pœnitentibus, & confessis, qui in matutinali officio festi ejusdem in Ecclesia in qua illud celebraretur interessent, centum: qui verò missæ totidem, & qui in primis ipsius festi Vesperis similiter centum, qui autem in secundis totidem. Illis verò, qui Primæ, Tertiæ, Sextæ, & Nonæ, ac Completorii horarum Officiis pro qualibet ipsarum quadraginta. Eis autem, qui per octavas ipsius festi matutinalibus vespertinis missæ ac prædictarum horarum officiis interessent singulis octavarum ipsarum diebus etiam centum dies de injunctis sibi pœnitentiis misericorditer relaxavit.

Hic Pont. alias indulgentias concedit.

§. 1. Nos verò, qui hujus verricula mundi, superstitiosis hæresum fomentis guerrarum turbinibus necnon pestis, & aliarum, quæ dietim ex divinæ Majestatis, ut formidamus offensa circumstrepunt calamitatum dispendiis fines (proh dolor) adducere cernimus passim deteriores, amplioribus spiritualis recompensationis impendiis fideles eosdem ad impertienda pro veneratione sacramenti hujusmodi, & ut illud, quo pascantur, & ferventur ipsorum corda perlustret, potiora reverentiæ, & devotionis exercitia firmare summoperè cupientes, singulis ex eis veræ pœnitentibus, & confessis, qui & quotiens in ipsius Sacramenti professo jejunium, vel loco illius aliud pium juxta suorum consilia confessorum opus fecerint, centum, & qui præmissa in Ecclesiis quibus illa celebrari non contigerit officiis interfuerint, necnon Episcopis, & aliis Prælatis superioribus, qui dictis officiis libenter interessent, sed quo minùs eis in ipsis Ecclesiis interesse possint pro conservandis suarum dignitatum juribus, & aliàs legitimè tunc impeditis, pro matutinali ducentos, & pro Missæ officiis totidem, ac pro qualibet Vesperarum etiam ducentos, reliquarum verò videlicet, Primæ, Tertiæ, Sextæ, & Nonæ, ac Completorii festi, octuaginta. Rursus autem in quibuslibet Octavarum diebus pro singulis matutinalium Missarum, & Vesperarum similiter centum, necnon relinquarum horarum officiorum hujusmodi quadraginta. Illi prætereà qui processiones, in quibus ipsum vivificum Sacramentum dicto festo juxta præfatarum ritus Ecclesiarum deferetur, continuò secuti fuerint, à quibuslibet in festo, & Octavarum diebus hujusmodi pro pace, & tranquillitate Ecclesiæ miss s devotè celebrantibus pro singulis ipsarum, necnon aliis in eodem festo Eucharistiæ Sacramentum devotè sumentibus etiam centum, singulis annis. Profectò vice qualibet eis, qui dum Corpus Dominicum communicandis defertur infirmis, illud cum incenso luminari præcedendo, vel sequendo venerentur, similiter centum, & qui tunc illud aliàs devotè secuti fuerint, etiam quinquaginta dies de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Apostolorum ejus Petri, & Pauli auctoritate confisi, de injunctis eis pœnitentiis misericorditer relaxamus.

Celebrandi, & e is dulgentiam tempore interdictu.

§. 3. Quódque in festo, & diebus octavarum hujusmodi etiam in Terris, & locis Ecclesiastico quavis auctoritate suppositis interdicto, pulsatis campanis, januis apertis, & alta voce, excommunicatis prorsus exclusis, sed interdictis, ut citiùs reconciliari studeant, admissis, & illis qui causam, vel occasionem hujusmodi interdicti dederint altari, tunc nullatenùs appropinquantibus, Missæ, & Officia præmissa licitè celebrari possint, auctoritate Apostolica concedimus per præsentes, aliis quæ circa observationem interdictorum à nostris sunt instituta prædecessoribus, in suo robore duraturis.

Hortatio ad Prælatos ad venerationem d. Festi.

§. 4. Et insuper universos Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos & alios Ecclesiarum Prælatos monemus, & hortamur in Domino, ac eisdem per Apostolica scripta in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, & in remissione peccaminum injungimus, ut per se, vel alios eorum subditis per singulas suarum civitatum, & Diœcesum Ecclesias in Dominica feriam, & festum prædicta proximè præcedente, salutaribus ad venerationem potissimè Sacramenti hujusmodi monitis, & exhortationibus, præsentium literarum continentiam, & effectum publicare, & insinuare procurent, ut eodem suffragante mysterio subditi, & fideles ipsi, gratiarum uberiori fulciantur augmento, & ab illo qui se pro ipsis immolavit hostiam, post hujus vitæ cursum ad gloriam perducantur æternam.

Fides danda transumptis.

§. 5. Verùm quia difficilè foret præsentes literas singulas exhiberi, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quòd ipsarum transumpto manu publica, & sigillo alicujus Episcopalis, vel superioris Ecclesiasticæ Curiæ munito, tamquam præfatis si originales exhiberentur literis plena fides adhibeatur, & perinde stetur, ac si prædictæ originales literæ forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P.A. 12. die 26. Maji.

Datum Romæ apud Sanctos Apostolos, 7. Kal. Junii, Pontificatus nostri Anno 12.

XIII.

Declarationes Regulæ Fratrum Minorum Conventualium S. Francisci, ad ipsius Ordinis reformationem.

Aliàs declarationes ejusdem Regulæ, habes infrà Tom. 2. in const. 103. Pii IV. Sedis Apostolicæ, lib. 2. ubi videas quæ tibi indicabo de hoc Ordine. Quinimò hic idem Pont. eas declaravit, ut videre est in ipsius const. 16. Pervigilis hic infrà.

Edita A. D. 1430.

MARTINUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilecto filio Joanni tituli S. Petri ad Vincula Presbytero Cardinali, Salutem & Apost. bened.*

Destinatio Card. ad Capitulum generale Fratrum Minorum.

CUm generale Capitulum fratrum Minorum in civitate nostra Assisinate sit de proximo celebrandum. Nos qui eorum Ordinem inter cæteros religiosos Ordines, ob singularem devotionis ardorem, quem erga beatum Franciscum gerimus, paterna charitate prosequimur, Cupientes ut per Ministros officiales, & fratres & in dicto Capitulo congregatos, juxta prædicti Ordinis instituta talis reformatio fiat, quæ Deo accepta, nobis grata, & ipsi Ordini conveniens existat, ac Christiano populo fructuosa, de tua circumspectione & sapientia, in nonnullis arduis nostris, & Romanæ Ecclesiæ negotiis comprobata, sumentes in Domino fiduciam specialem, etiam de consilio venerabilium fratrum nostrorum ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, Tibi tenore præsentium committimus, & mandamus, quatenus te personaliter conferens ad Civitatem prædictam, ipsi Capitulo auctoritate nostra præsis, ipsumque pro tua prudentia dirigas, ordines, & disponas, ac salubri maturit te provideas, quòd omnia, & singula salubriter, & sincerè statuantur, & ordinentur ad honorem DEI, ejusque

Ecclesiæ

Ecclesiæ, ac nostrum & Apostolicæ Sedis obsequium debitum, ipsius quoque Ordinis bonum regimen tranquillitatem, & pacem.

Concessio potestatis coram Ordinem reformandi.

§. 1. Nos enim tibi dirigendi, disponendi, statuendi, præcipiendi, mandandi, & quoscumque transgressores mulctandi, puniendi, corrigendi, privandi, absolvendi, ponendi, deponendi, approbandi, reprobandi, procedendi, judicandi, & exequendi, voces quoque Ministrorum, & Custodum, cæterorumque dicti Ordinis Officialium absentium, aut aliàs commodè interesse non valentium, supplendi, ac dictum Ordinem reformandi tàm in capite, quàm in membris Contradictores per censuram Ecclesiasticam, & alia juris remedia appellatione postposita compescendo, omniáque alia, & singula faciendi, quæ in præmissis, vel quolibet præmissorum necessaria, seu quomodolibet opportuna tibi videantur, auctoritate Apostolica plenam, & liberam per præsentes concedimus facultatem.

Præceptum obedientiæ ab omnibus ei præstandæ.

§. 2. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ; & sub pœnis excommunicationis, suspensionis, & privationis officiorum, & omnium actuum legitimorum, dilectis filiis Generali, & Provincialibus Ministris, cæterisque Officialibus, & fratribus in dicto Capitulo congregatis, quatenus tibi in omnibus pareant, & intendant. Nos enim sententias sive pœnas quascumque inflixeris seu tuleris in rebelles, ratas habebimus, & faciemus, auctore Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Constitutionibus Apostolicis, ac statutis dicti Ordinis juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, necnon privilegiis, indultis, ac concessionibus per sacrum generale Concilium Constantiense præfatis fratribus concessis cæterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Dat. P. A. 13. die 6. Septemb

Dat. Romæ apud Sanctos Apostolos, 8. Idus Julii, Pontificatus nostri Anno 13.

Legati prædicti accessus ad d. Capitulum & collaudatio Reformationis d. Ordinis.

Joannes miseratione divina tituli S. Petri ad Vincula sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyter Cardinalis, Reformator Ordinis fratrum Minorum, ac Legatus à Latere, cum plenaria potestate ad Capitulum generale ejusdem Ordinis Assisii celebratum, sub Anno Domini MCCCCXXX. d. mensis Jun. die 15. in festo Corporis Christi à Sede Apostolica specialiter deputatus, Venerabilibus fratribus Generali, Provincialibusque Ministris, ac universis & singulis fratribus Ordinis Minorum salutem, & sinceram devotionem in Domino JESU CHRISTO. Non est novum si pro reparatione rerum, ac temporum exigentia, leges innoventur humanæ, quoniam etsi nihil sub cœlo novum, plus tamen timeri solet quod specialiter injungitur, quàm quod generaliter inhibetur. Et centies repetita placebunt, ac diversa in unum collecta, faciliùs breviata servantur, & quæ usu vilescunt antiquo, pariter renovata delectant. Renovamini, inquit ille præco refulgens spiritu mentis vestræ, & induite novum hominem, qui secundùm Deum creatus est in justitia, & sanctitate veritatis, & nolite conformari huic sæculo, sed renovamini in novitate sensus vestri, ut probetis quæ sit voluntas Dei bona, benè placens, & perfecta. Sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eumdem actum habent, ita multi unum corpus sumus in CHRISTO JESU, qui est Caput nostrum, Creator, Dux, Redemptor, Dominus, & Magister. Vos autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis, quos non vocavit Deus in immunditiam, sed in sanctificationem, ut veritatem annuncietis illius qui de tenebris vos vocavit in admirabile lumen suum, Evangelicæ scilicet perfectionis JESU CHristi Filii Dei, qui suæ dilectissimæ sponsæ tenerrimus prædilector & vagus, non cessat quotidiè providere de remediis, & auxiliis opportunis, novellis eam floribus fulciendo pulcherrimis, sanctis scilicet desideriis divinorum charismatum gratiarum, copiosiùs irrigando fructibus operum secundorum, tribuentium incrementa virtutum germine verbi. Sponsa siquidem Christi, Ecclesia sancta est, sed in proposito nostro minorum religio vertitur reformanda, quam altissimus JESUS CHRISTUS Dei Filius sibi quodam singulari anulo mirificè desponsavit, quum ejusdem religionis institutorem & ducem, suæ sanctissimæ passionis privilegio decoravit, ac specialibus sigillis, sacris videlicet stigmatibus mirabiliter insignivit. Quæ quidem sacra religio, licet plantata sit super illo firmissimo fundamento, præter quod nemo aliud ponere potest, quod est suum sanctissimum Evangelium, quasi ad modum fluctuantis naviculæ procellis agitata ventorum, tentationum scilicet pulsibus vulnerata quamplurimis, tot indiget semper almæ matris Ecclesiæ providentiis, & favoribus, quot quatitur impulsibus, & vitiorum vulneribus sanciatur.

Præceptum de observando Capitula Reformationis jam firmata, cujus tenor hic inseritur.

Quum nuper igitur proximis temporibus retroactis nonnullæ querulosæ reclamationes, tum de scandalosis prædicatoribus, tumque de aliis discurrentibus, & infestis fratribus ejusdem Ordinis sanctissimi Domini nostri, Domini Martini divina providentia Papæ Quinti, sæpiùs propulsaverint pias aures, & auditum, hinc est quod pro universali reformatione Ordinis prælibati, infràscripta statuta recollegimus, ordinavimus, & qua supra Apostolica auctoritate confirmamus, authenticamus, & roboramus, ac ab omnibus & singulis fratribus ejusdem Ordinis, volumus, & mandamus inviolabiliter observari, tàm à capitibus quàm à membris discurrentes secundùm ordinem, & processum dictæ Regulæ, per duodecim Capitula districtè, & particulariter ordinatæ.

CAPITULUM PRIMUM REGULÆ.

Verba 1. cap.

Quoad primum Capitulum Regulæ, quod incipit. Regula & vita fratrum Minorum, hæc est, scilicet Sanctum Evangelium D.N. JESU CHRISTI observare &c.

Dubium desuper exortum.

Quia diu dubitatum & hæsitatum extitit inter fratres, ad quæ consilia Evangelica tenerentur.

1. Declaratio Clem. V. approbatur circa observantiam Evangelicorum consiliorum. Alias declarationes supr hoc c. & seq. vide infra in Bulla 103. Pij iv. Sedis, lib. 2.

Dicimus & declaramus quod ad illa consilia fratres tantummodò obligantur, quæ in ipsa regula præceptoriè, vel inhibitoriè seu sub verbis æquipollentibus sunt expressa, juxta declarationem fœl. rec. Clementis Quinti in §. 1. suæ declarationis. Exivi de Paradiso, Cujus verba & tenorem hic inseri mandavimus videlicet. Declaramus quòd illud quod ponitur in regula de non habendo plures tunicas quàm unam cum caputio, & aliam sine caputio. Item, de non portandis calceamentis, & de non equitando extra causam necessitatis. Item, quòd fratres vilibus induantur. Item quòd, jejunare à festo omnium Sanctorum usque ad Natale Domini: & in sextis feriis teneantur. Item quòd, Clerici faciant divinum officium secundùm ordinem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ. Item, quòd Ministri, & Custodes pro necessitatibus infirmorum, & fratribus induendis solicitam curam gerant. Item, quòd si quis fratrum in infirmitatem ceciderit, alii fratres debent ei servire. Item quod fratres non prædicent in Episcopatu alicujus Episcopi, quum ab eo fuerit eis contradictum. Item, quòd nullus audeat populo penitùs prædicare, nisi à generali Ministro, vel aliis quibus secundùm declarationem id competit, fuerit examinatus, & approbatus, & ad hoc institutus. Item, quòd fratres qui cognoscerent se non posse regulam spiritualiter observare, debeant, & possint ad suos Ministros recurrere. Item, omnia quæ ponuntur in regula ad formam habitus, tàm Novitiorum quàm etiam Professorum, necnon ad modum receptionis ad professionem spectantia, sunt ab ipsis fratribus sicut obligatoria observanda, nisi recipientibus quoad habitum Novitiorum sicut dicit regula, secundùm Deum aliter videatur. Hæc inquam omnia

tribuentium

sunt à fratribus tamquam obligatoria observanda. Item Ordo communiter sensit, tenet, & tenuit ab antiquo, quòd ubicumque ponitur in regula hoc vocabulum, teneatur, obtinet vim præcepti, & servari debet à fratribus sicut tale.

2. Declaratio circa tunicas.

Post quæ quidem verba declaratoria, nos Joannes præfatus declaramus de tunicis ipsorum fratrum secundùm quatuor Magistros fratres, videlicet Ganfredum, Alexandrum de Ales, Joannem de Rupella, & Rigaldum, quòd Ministri, & Prælati possint plures concedere quum viderint necessarium, secundùm loca & tempora, & frigidas regiones.

Testamenti B. Francisci non obliget fratres.

Sciant etiam fratres se non obligari ad testamentum Patris B. Francisci, secundùm declarationes Summorum Pontificum fœl. record. Gregorii IX. Innocentii IV. Alexandri IV. Nicolai III. & Clementis V.

3. Declaratio circa obedientiam Sedi Apost. præstandam.

Et quòd omnes fratres, ut dignum, & justum est, reverentiam exhibeant, & honorem, humilem obedientiam, & firmissimam fidelitatem, sanctissimo D. N. Papæ, & sacrosanctæ Sedi Apostolicæ prout in Principio, medio, & in fine regulæ obligantur.

Prælatisque Clericis venerationem.

Cæterisque Prælatis & Clericis, prout congruum est: & intentio fuit sanctissimi Patris B. Francisci, qui presbyteros monuit præcunctis revereri.

Ordinis etiam Prælatis obedientiam.

Item, statuimus, & ordinamus, quòd omnes & singuli fratres, Gallici, Itali, Hispani, & Theutonici, & quicumque alii per orbem terrarum constituti, obedire teneantur, & debeant suis Prælatis, scilicet generali Ministro, Provincialibus, Custodibus, Guardianis, & quibuscumque aliis Prælatis Ordinis secundùm regulam datis, non obstante quocumque privilegio, seu indulto, quomodocumque & qualitercumque concesso, in generali, vel speciali, in Concilio Constantiensi, in Curia Romana, vel alibi ubicumque cassando, revocando, & annullando, & nullius decernendo valitudinis, ac si numquam concessa fuissent. Et si qua Monasteria Monialium ex antiqua Bulla Apostolica commissa fuerint aliquibus particularibus fratribus, ex nunc prædicti fratres, sive in Hispania, sive alibi resignare debeant ea Ministris Provincialibus, nisi eisdem per prædictos denuò fuerint commissa, sub pœna inobedientiæ contumacis.

4. Declaratio circa votum paupertatis juxta traditionem Nicolai iij.

Item, quoad votum paupertatis, videlicet vivendo sine proprio, & quòd fratres nihil sibi approprient. Statuimus, & ordinamus illud inconcusse tenendum, quod fœl. rec. Nicolaus Tertius declaravit in sua decretali. Exiit qui seminat. De verbor. signif. lib. 6. Porrò successivè, & seriatim per ordinem usque ad §. Verùm, quia expresse continetur in regula. Et quòd quilibet Conventus habeat suum procuratorem, secundùm declarationem, & privilegium dicti Nicolai Tertii, & Martini IV. & sanctissimi D. N. Martini V.

5. Declaratio circa votum castitatis.

Item, quoad votum castitatis. Statuimus & ordinamus servandum fore statum Guilielmi Farnerii factum in Capitulo generali Assisii celebrato, anno Domini M CCCLIV. cap. 7. ubi sic habetur. Fratres evidenter notati de suspectis consortiis, & colloquiis mulierum, quæ in regula prohibentur, si admoniti, & correcti sufficienter se non correxerint, si in officiis fuerint, ab omnibus officiis absolvantur, & suspendantur. Nec taliter suspensi, seu absoluti restituantur, nisi in Capitulo Provinciali per Ministrum. Si verò in officiis non fuerint, priventur libris, & omni actu legitimo. Et cui hæc pœna non competit, privationis caputio, & aliis pœnis gravibus puniatur ad arbitrium Ministrorum. Et ad hoc Ministri firmiter teneantur. Et intelliguntur suspecta consortia non solùm de mulieribus, sed etiam de suspectis familiaritatibus quibuscumque. Quicumque frater consuetus fuerit à socio suo fratre, cum mulieribus sequestrari, de quibus judicio Prælati sui merito possit oriri suspicio, si canonicè monitus, & correctus, non se emendaverit, tamquam suspectus de mulieribus, omnibus officiis Ordinis, & actibus legitimis sit privatus. Et si taliter punitus, iterato duobus fide dignis testibus convincatur de sequestratione prædicta, vel si sequestrationes hujusmodi suspicionem multum violentam facerent sui Prælati judicio de consilio discretorum, &, probentur legitimè, absque admonitione, vel punitione præmissa, arctetur ad veritatem dicendam. Si verò unus testis fide dignus de sequestratione prædicta appareat contra eum, & alius de lapsu carnis, arctetur graviùs in domo disciplinæ. Si verò aliquis de innominabili crimine propter quod ita Dei venit in filios diffidentiæ fuerit (quod absit) notatus, & convictus, carceri perpetuo mancipetur.

Ubi omni die igne circa ipsum accenso, corpore denudato, disciplinatus, panem & aquam quotidiè comedens, defleat vitam suam in amaritudine & dolore, circa quod si Prælati fuerint negligentes, ipso facto suis officiis sint privati.

CAP. II. REGULÆ.

Verba 2. cap.

Quoad secundùm Capitulum Regulæ, Qualiter volentes venire ad Ordinem recipiantur.

1. Declaratio circa receptionem venientium. Ordinem Nicolao tradita, approbatur.

Statuimus, & ordinamus illud servandum fore, quod fœl. rec. Nicol. Papa III. declaravit in prædicta decretali. Exiit qui seminat. §. Sed quoniam. Ubi sic dicit. Sed quoniam in desideriis nostris hoc geritur, ut ad Dei gloriam solus proficiat animarum, ac dictus Ordo per quem jugiter ad amorem divinum affectio Christianæ religionis accenditur, & merito, & numero augeatur, concedimus, & præsenti statuto firmamus, licere non solùm generali, sed etiam Provincialibus Ministris, personas fugientes à sæculo in fratres recipere, quæ Ministrorum Provincialium licentia, per ipsum Generalem siquidem expedire viderit, possit arctari. Vicarii verò Provincialium Ministrorum ex officio Vicariæ licentiam hanc sibi noverint interdictam, nisi per Ministros eosdem, quibus hoc committere posse Vicariis & aliis licere decernimus, hoc ipsis Vicariis specialiter committatur. Caveant tamen ipsi Provinciales, quòd hoc non indiscretè, non passim, sed sic consideratè committant, sicque illos quibus hoc committi contigerit fidelibus consiliis fulciant, quòd omnia discretè procedant. Nec indifferenter omnes admittantur ad Ordinem, sed illi tantùm, qui suffragantibus eis literaturæ idoneitate, vel aliis circumstantiis, possint utiles esse Ordini sibique per vitæ meritum, ac aliis proficere per exemplum, hæc Nicolaus.

2. Declaratio circa ætatem qualitates, & examen eorumdem. Tu ad hæc vide Bullam 71 Six. V. cùm de omnibus.

Statuimus insuper, & ordinamus quòd nullus recipiatur ad Ordinem nisi annum quartumdecimum compleverit, etiam si oblatus fuerit à parentibus, nisi pro scandalo evitando, foret filius militis, vel superioris dignitatis. Non recipiatur aliquis ad professionem, nisi annum compleverit probationis. Et venientes ad Ordinem, diligenter examinentur de fide Catholica, & de Ecclesiasticis Sacramentis, ut in regula continetur, ita quòd sint fideles Catholici, & de nullo errore suspecti, matrimonio non ligati per copulam carnalem, corpore sani, animo prompti, legitimè nati, debitis expediti, conditione liberi, nulla vulgari infamia notati, competenter literati, vel ad alios labores fratribus honestos, & utiles apti, aut talis conditionis existentes, quòd eorum receptio. Clero & populo non modicam ædificationem afferant.

3. Declaratio circa dispositionem bonorum per recipiendos ad Ordinem datur juxta traditionem Clemen. V.

Et quòd venientes ad Ordinem de bonis suis faciant, quicquid Dominus inspiraverit eis secundùm regulam, & declarationem Clementis V. in §. Cæterùm quia Christi Confessor ibi versiculo. Quum verò facere de rebus suis, quod Dominus inspirabit eis, ipsam regulam ingredientibus liberum velit esse, non videtur prohibere, quin liceat eis recipere, consideratis scilicet eorum necessitati-

bus

bus & moderaminibus declarationis jam dictæ, si quid de bonis suis intrans, sicut & cæteris pauperibus per modum eleemosynæ liberè velit dare.

4. Declaratio circa habitum.

Item, de qualitate habitus, quum regula dicat quòd fratres omnes vestimentis vilibus induantur. Statuimus & ordinamus, ut in generalibus statutis prædicti Guilelmi continetur, 2. cap. quòd vestimentorum vilitas attendatur in pretio pariter, & colore, ita quòd semper in vestimentis reluceat asperitas, vilitas & paupertas, & ut ignorantia nemini sit occasio delinquendi, Ordinamus quòd omnes fratres vestimentis talibus induantur, quòd nec sint adeò pretiosa, ut videntes ea de curiositate, & vanitate notare debeant, nec ita vilia & grossa, quòd ipsa videntes in horrorem inducant & provocent ad derisum. Longitudo autem habitus, ultra longitudinem fratris deferentis, talis sit, quòd nec plica ultra quatuor digitos protendatur, nec ita brevis quin corda ex ea valeat operiri. Latitudo verò decem, & octo palmorum non excedat mensuram, nec sit minor quindecim. Caputium verò tali modo fiat, quòd existens in capite, extremitas per longitudinem duorum digitorum cingulum non excedat, nec per duorum digitorum longitudinem super cingulum debeat remanere, cui longitudini correspondeat proportionaliter latitudo secundùm corporum quantitatem. De mantellis autem, de modo dormiendi, de camisiis, de cingulo, & de calceamentis, in omnibus servetur generale statutum prædicti Guilelmi in 2. cap.

CAP. III. REGULÆ.

Verba cap. 3.

Quoad tertium Capitulum Regulæ, de divino officio.

1. Declaratio Bened. xii. circa recitationem divinorum officiorum approbatur.

Statuimus, & ordinamus servandam esse constitutionem Benedicti XII. cap. 1. ubi sic dicit. Inprimis circa agendum officium divinum in eodem Ordine, auctoritate Apostolica ordinamus, quòd ante Missarum, & horarum principia, fratres dicti Ordinis omnes quos causa rationabilis non excusat ad Chorum concurrant, præparaturi Domino corda sua, ibique sine risu, murmure, discursu, & absque vagis, & vanis aspectibus, sub silentio in pace, cum debita gravitate permaneant, cantent, & orent, & usque in finem unanimiter perseverent. Quia verò Ecclesiasticus cantus, divinæ laudis sacrificium, fructusque labiorum canentium, non solùm eorum, qui psallunt, sed etiam auditorum ædificatio esse debet, eosdem fratres hortamur in Domino, ut divinas laudes integrè, attentè, honestè, ac religiosè persolvant, gestus leves, & cantus dissolutos, & fractos omninò declinent, tractim psallant, debito more incæpta, quæ simul canenda fuerint, simul continuent, simul pausent, & cætera ut in d. cap. habetur.

2. Declaratio circa cantum.

Hoc addito quòd de cantu in locis ubi pauci sunt fratres qui non sufficerent ad cantandum, vel alia rationabili causa, Prælati possint dispensare quum viderint expedire.

3. Declaratio circa Jejunium & æquitationes.

Item, de jejunio illa serventur, quæ in regula continentur. Idem fiat de non equitando, præterquam in casu necessitatis, attentis etiam verbis Divi Bonaventuræ in sua declaratione super hoc passu, qui dicit. Quòd non debeant equitare, nec bigare, neque quadrigare, nisi manifesta necessitate, scilicet prolixi, vel impediti itineris, vel negocii urgentis, vel infirmitate cogantur.

CAP. IV. REGULÆ.

Verba 4. cap.

Quoad Capitulum quartum Regulæ, quòd fratres non recipiant pecuniam.

1. Declaratio circa pecuniam non recipiendam juxta traditiones Nicol. iij. Clem. v, & Mart. iv. & v.

Statuimus & ordinamus juxta declarationem Nicolai Tertii, & Clementis Quinti, Martini Quarti, & Quinti. Quòd quilibet Conventus, sive locus habeat suum procuratorem, œconomum, syndicum, & actorem, cui omnes eleemosynæ pecuniariæ, & alia quæ ad pecuniam reduci possent, integraliter consignentur, qui easdem dispensare debeat legaliter & fideliter in reparationem. Conventuum, & locorum, aliasque necessitates fratrum pro tempore occurrentes, & quòd fratres nullo modo denarios, vel pecuniam recipiant. Si quis autem contrarium attentaverit, ipso facto omni actu legitimo sit privatus, & pœna carceris puniatur.

2. Declaratio seu modificatio circa idem.

In omnibus autem, quæ ultra hæc magis arctarent fratres dicti Ordinis, sive ex declaratione Clementis Quinti, sive alia quacumque declaratione Summorum Pontificum, vel aliorum quorumcumque, Apostolica nobis auctoritate commissa misericorditer dispensamus, non adstringentes propterea eos, qui voluerint prædictas declarationes, quin suo voto servare valeant, & tenere.

3. Declaratio circa infirmorum curam.

Item, Ministri, & Prælati pro necessitatibus infirmorum, solicitam curam gerant, eis diligenter de necessariis providendo, ordinando infirmarios, vel alios fratres deputando servitiis eorumdem, qui deputati si culpabiles inventi fuerint, vel notabiliter negligentes, præsidentium arbitrio puniantur, & alia fiant circa prædicta sicut in generalibus statutis Ordinis prædicti Guilelmi 4. cap. continetur.

CAP. V. REGULÆ.

Verba cap. 5.

Quoad quintum Capitulum Regulæ. De modo laborandi.

1. Declaratio circa mercedem laborum Prælatis Ordinis dandam.

Statuimus, & ordinamus, quòd fratres habentes gratiam laborandi laborent fideliter, & devotè &c. prout in regula continetur. Mercesque laboris, si pecuniaria fuerit per solventem statim consignetur procuratori Conventus, sive loci, quòd si pecuniaria non fuerit, consignetur Prælato ejusdem loci, de qua possit omnibus fratribus ibidem commorantibus communiter prout necessitas exegerit providere, per hoc tamen nullus fratrum præsumat puerorum scholas regere in Conventu, vel extra sæcularium personarum privationis actuum legitimorum.

CAP. VI. REGULÆ.

Verba cap. 6

Quoad sextum Capitulum Regulæ. Quòd fratres nihil sibi approprient.

1. Declaratio quoad mittendos pro eleemosyna.

Statuimus, & ordinamus ab universis observandum, prout regula dictat. Et qui contrarium fecerit, puniatur ut supradictum est de pecuniariis. Item, quòd omnes fratres vadant pro eleemosyna confidenter juxta discretionem Prælati præcipientis, cujus arbitrio committimus discernendum, qui congruè mittendi sunt pro eleemosyna, vel qui non.

CAP. VII. REGULÆ.

Verba cap. 7.

Quoad septimum Capitulum Regulæ, de pœnitentia fratribus peccantibus imponenda.

1. Declaratio circa pœnitentiam Fratrum.

Statuimus & ordinamus quòd nullus frater Provinciali Ministro inferior, nisi ex speciali Generalis, vel Provincialium licentia Ministrorum, possit aliquem absolvere fratrem, à peccato inobedientiæ contumacis, proprietariæ rerum detentionis, carnis lapsus, furtis rei notabilis, injectionis manuum violenter, falsi testimonii in judicio facti, compositionis, vel projectionis, aut publicationis libelli famosi: falsificationis sigilli cujuscumque personæ notabilis, falsæ criminationis in infamiam cujuscumque. Si quis autem contrarium attentaverit, ipso facto actibus legitimis sit privatus. Et si legitimè fuerit deprehensus, carceri mancipetur.

CAP. VIII. REGULÆ.

Verba cap. 8.

Quoad octavum Capitulum Regulæ, de electione Generalis Ministri. Quia languescente capite cætera membra dolent.

1. Declaratio circa tempus electionis & qualitates eligendi.

Statuimus, & ordinamus, quòd electio Generalis Ministri canonicè celebretur in Capitulo Pentecostes à Ministris, & Custodibus, ut regula

dictat. Ipsi autem electores, talem in tanta religione studeant habere pastorem, qui scientia, vita, moribus, & exemplo, merito valeat magis prodesse, quàm ambitiosè præesse ovibus sibi commissis, omni postposito amore, odio, timore, prece, pretio vel rancore, quòd si secus factum fuerit, electio nulla sit, & electores voce activa, & passiva perpetuò sint privati.

2. Declaratio circa Socios Generalis.

Item statuimus, & ordinamus, quòd Generalis Minister non habeat secum plures duobus sociis notabilibus, uno Cismontano, & alio Ultramontano, addito socio scriptore, & alio servitore, cum uno famulo.

3. Declaratio circa retentionem sigilli.

Et quòd de cætero si Generalis sit Ultramontanus, Cismontanus socius teneat sigillum Ordinis, & è contra, si Generalis sit Cismontanus, Ultramontanus socius teneat sigillum Ordinis. Nec possit eos Generalis ad libitum commutare, nisi morte interveniènte, vel alia causa legitima, & casu notabili, in loco illius substitutionem alterius socii, de consilio Discretorum coarctante.

4. Declaratio seu limitatio facultatio Generalis, circa disposita in Capitulo.

Item, secundùm declarationem quatuor Magistrorum Generalis non possit immutare aliqua ordinata per ipsum, & Capitulum Generale sine ipsius Capituli generalis assensu, in his quæ tangunt regulæ puritatem. Nec possit aliquem licentiare ad cursum Magisterii, nisi fuerit præsentatus per Ministrum Provincialem, qui neminem audeat præsentare, nisi de consilio, & assensu ipsius Capituli Provincialis.

5. Declaratio quòd Generalis nullam faciat exactionem.

Item, quòd prædictus Generalis nullam exactionem pecuniariam facere possit, nec pro confirmatione Ministrorum, neque pro magisterio, aut vestiario, vel literis officiorum, aut suffragiorum, sive quacumque occasione, vel colore quæsitis, quòd si secus fecerit ipso facto suo officio sit privatus. Nec teneantur fratres sibi ulterius obedire. Et si exinde in posterum præsumpserit Generalatus officium retinere, quòd ipso facto sit perjurus, infamis, & inhabilis ad quæcumque officia, vel beneficia, honores, & dignitates, tàm in Ordine, quàm extra Ordinem.

6. Declaratio quoad Vicariorum deputationem.

Item, quòd non faciat Vicarios in Provinciis, nisi in casibus necessariis, & opportunis, quibus expletis Vicariatus officium ipso facto volumus expirare.

CAP. IX. REGULÆ.

Verba cap. 9.

Quoad Capitulum nonum Regulæ. De Prædicatoribus.

1. Declaratio quòd Prædicatores venerantur Prælatos Ecclesiæ.

Statuimus, & ordinamus, quòd fratres non prædicent in Episcopatu alicujus Episcopi, quum ab eo fuerit illis contradictum, sed cum omni humilitate, & reverentia Prælatos Ecclesiæ debeant venerari.

2. Declaratio circa eorum examen, & approbationem. Tu scias etiam ab Ordinariis approbandos esse, ut dicam in Bulla 22. Leon. x. Dum intra.

Item, quòd nullus præsumat populo prædicare, nisi à Generali Ministro, vel à Provincialibus in Capitulis Provincialibus, vel ab aliis quibus per Generalem Ministrum fuerit commissum, examinatus extiterit, & approbatus officium Prædicationis sibi concessum. Possint nihilominùs præfati Ministri concessam prædicandi licentiam revocare, suspendere, & arctare, quoties, sicut, & quando eis videbitur expedire, juxta declarationem prædicti Nicolai Tertii in præfata decretali. Exiit qui seminat. §. Et quia in eodem.

3. Declaratio circa qualitates prædicatorum.

Et quòd prædicti quibus committitur auctoritas prædicta licentiam concedendi, nullum ad prædicationis officium admittere debeant, nisi extiterit admittendus sacerdos, vel diaconus, ætatis, ad minus vigintiquinque annorum, competentis literaturæ, vita, & moribus comprobatus, cujus doctrina meritò populi ædificari valeant sine scandalo.

4. Declaratio circa quæ Prædicatores conservare debent. Ad quod vide etiam const. 21.

Caveant autem Prædicatores prædicti omninò, ne quando prædicare præsumant quicquam contra libertatem sacrosanctæ Rom. Ecclesiæ, vel Ecclesiasticis personis detrahere, vel (quod absit) scandalum contra Clerum, vel religionem aliquam excitare, aut personam aliquam præsentem criminaliter nominare, sed potiùs contra hæreses, & schismata, populos dignè, & fideliter animare, & in orthodoxæ fidei veritate firmare. Maximè contra præsentem satanicam, & damnatam hæresim Hussitarum. Contra quos in aliqua parte sermonis prout videbitur expediens invehatur. Si quis autem temerariè contra statum, honorem, dignitatem, & Ecclesiasticam libertatem præsumpserit prædicare, ipso facto prædicationis officio, & omni actu legitimo sit privatus, quòd si post prædictam privationem præsumpserit prædicare, per suos Prælatos omni appellatione postposita, vel alio subterfugio, carceribus mancipetur. Qui Prælati si in prædictis fuerint negligentes, in eamdem pœnam se noverint incidisse, nisi rationabili, & legitima causa de impotentia se valeant excusare. Super quos, & prædictos Prædicatores delinquentes Ordinarii locorum plenam jurisdictionem habeant puniendi, & carcerandi sine alio processu. Ad quòd quum opus fuerit, prædicti Ordinarii invocare valeant brachium sæculare. Leon. x. Supernæ.

3. Declaratio circa licentiam prædicandi extra loca Ordinis, & novitates retinendas.

Item, quòd nullus frater audeat in alienis Ecclesiis prædicare, ad scandalum, & dedecus Ordinis, nisi in his terris ubi pro tempore fuerit consuetum. Ut in Quadragesima, processionibus, & similibus, & tunc nec sine licentia Prælatorum Ordinis. Nec prædicent novitates, vel materias, quæ scandalum possint verisimiliter generare.

CAP. X. REGULÆ.

Verba cap. 10

Quoad Capitulum decimum Regulæ, de admonitione & correctione fratrum.

1. Declaratio circa socios Ministrorum Provincialium.

Statuimus, & ordinamus, quòd prædictum Capitulum diligenter per Ministros executioni debitæ demandetur, Addentes insuper quòd Minister quilibet in sua Provincia, uno provido, & honesto Socio sit contentus, cum uno servitore.

2. Declaratio circa prohibitionem contributionum.

Et quòd nullus Minister Custos, Guardianus, vel Lector, vel quicumque alius frater, quicquam exigas aliquo colore, vel causa quòd si secus fecerit, ipso facto suo officio sit privatus, & subditi deinceps obedire sibi minimè teneantur. Et si quid aliquis Ministrorum generali Ministro præsumpserit contribuere; ipso facto ut supra suo officio sit privatus.

3. Declaratio circa Studiorum Reformationem, & scientiarum acquisitionem.

Statuimus insuper quòd Ministri diligenter, & sollicitè instent, & invigilent reformationi Studiorum per quaslibet suas Provincias, ita & taliter quòd cuilibet studenti pro posse provideatur de suis necessariis, tàm pro libris, quàm pro reliquis opportunis, de communibus eleemosynis per procuratorem receptis pro quolibet Conventu sive loco nativo fratris ad Studium promovendi. Exhortantes strictissimè in visceribus JESU CHRISTI cæteros fratres aliorum locorum, quòd quum viderint idoneos ad studia promovendos, totis viribus eisdem impendant auxilium, consilium, & favorem, in quibuslibet opportunis, quærendo pro eis eleemosynas, recommendando valentibus subvenire, eisque serviendo in visceribus charitatis. Quum scientia donum Dei sit, armatura ad defendendam sanctam fidem Catholicam, corona Ordinis lumen veritatis, & via in tenebris ambulantium populorum.

4. Declaratio circa ceremonias.

Similiter attendant prædicti Ministri cum omni vigilantia; & circumspectione, quòd ceremoniæ Ordinis tàm quoad divinum officium, quàm quoad ad silentium, & alias ceremonias utriusque communitatis, spiritualis, & temporalis, secundùm antiquas consuetudines Ordinis observentur.

5. Declaratio circa debitorum extinctionem.

Et si qua sunt debita de præterito contractu solvantur de expropriatione fratrum, vel locorum, de vineis & possessionibus, cæterisque rebus in Ordine repertis, quarum possessio secundùm puritatem nostri status non potest Ordini convenire. Et si quid superesse poterit de pretio talium

rerum

rerum vendendarum, vel ex reddenda ratione, quorumcumque fratrum, vel Ministrorum, vel aliorum subditorum, assignetur Procuratoribus locorum quorumcumque per quaslibet Provincias pro communi utilitate, & commoditate eorumdem fratrum vel locorum.

6. Declaratio circa Fratrum punitionem.

Ministri autem, & alii Prælati corrigant subditos suos humiliter, & charitativè eos visitent, secundùm regulam delinquentes misericorditer puniendo, juxta tenorem septimi Capituli statutorum generalium prædicti Guilelmi, & vigesimiseptimi Capituli statutorum Benedicti XII. vel alios prout eisdem Ministris, & Prælatis meliùs videbitur expedire.

7. Declaratio quod Fratres Reformati benè tractentur.

Item, cùm in eodem Ordine aliqui fratres fuerint & sint excellentes in devotione, & observantia strictiori vestræ possessionis, Ordinamus quòd tales sic viventes per Prælatos suos benè tractentur, & favorabiliter in suis devotionibus nutriantur in suis eremitoriis & locellis. Caveant autem prædicti Prælati, ne fratres aliquos ad eremitoria mittant pro residentia ibidem facienda, nisi maturos, solidos, & probatos in Observantia regulari, ubi fieri poterit bono modo.

8. Declaratio circa nova loca construenda. Tu vide Bulla 99. Clem. viij. Quoniam.

Item, quòd de cætero nullus audeat, Conventus, aut loca, seu eremitoria multiplicare, aut de novo ædificare, seu ædificari facere non solùm pro Fratribus, quin etiam pro Sororibus, sine auctoritate D. N. Papæ, dominorum Diœcesanorum, Generalis, vel Provincialium Ministrorum licentia, sine præjudicio Conventuum propinquorum, in quorum terminis hæc contingerit attentari. Salva etiam decretali Bonif. VIII. in c. Cùm ex eo. De excessibus Prælatorum lib. 6.

9. Declaratio circa recursum ad Ministros, ab his qui putant Regulam non posse observare.

Item, ubi Regula dicit, quòd ubicumque sunt fratres qui scirent, & recognoscerent se non posse regulam spiritualiter observare, Declarans justam esse causam recurrendi ad Ministrum, cum tali loco est annexa proprietas, vel cura animarum, pueros baptizandi, & alia Parochialia faciendi, aut quia ibi domino reclamante morantur fratres, aut quia propter necessariorum penuriam oportet eos in congregationibus, vel quæstionibus inhonestis contra regulæ puritatem, & usum Ordinis generalem excedere, aut propter societatem inhonestam, vel importabilem fratribus, præsertim redibus, & infirmis, propter hujusmodi autem causas, & similes fratres dicunt, & possunt ad suos Ministris recurrere, per eosdem, inde piè & paternaliter amovendi, & in locis devotis & spiritualibus collocandi.

CAP. XI. REGULÆ.

Verba cap. 11

Quoad undecimum Capitulum Regulæ; Quòd fratres non ingrediantur Monasteria Monachorum.

1. Declaratio circa prohibitum ingressum ad loca monialium. Ad hoc attende const. 28. Gregor. xiij. Ubi gratiæ, cum not. ibid.

Statuimus, & ordinamus illud esse servandum quòd præfatus Nic. III. decrevit in eadem suo decretali. Exiit qui seminat. §. Denique quia continetur. Ubi determinat prohibitum esse fratribus ne ingrediantur Monasteria Monacharum quarumcumque; Intelligens nomine Monasterii, claustrum domos, & officinas, interiores pro eo quoad alia loca ubi homines sæculares conveniunt, possunt fratres ipsi causa prædicationis, vel eleemosynæ petendæ accedere, quibus id à Superioribus suis, pro sua maturitate, vel idoneitate fuerit concessum, exceptis semper prædictarum Monasteriis Inclusarum, ad quæ nulli datur accedendi facultas sine Sedis ejusdem licentia speciali. Quod etiam Greg. IX. determinavit.

2. Declaratio circa observantiam clausuræ. Tu habes strictiorem prohibitionem in Pij v. const. 8. Circa.

Addentes nihilominùs, quod si quis sine Ministrorum licentia aliquod Monasterium intrare præsumpserit, ipso facto carceri mancipetur. Et diligenter attendant Ministri, quòd Moniales sibi commissæ debitam clausuram servent, tàm fratrum quàm sæcularium accessus compescendo sub interminatione maledictionis æternæ.

3. Declaratio circa Compatres.

Item statuimus, & ordinamus, quòd nullus frater de cætero præsumat fieri compater virorum, vel mulierum, & qui jam compaternitatem contraxerint, quantum in eis est, hoc nomine se nemine nominari permittant, nec ipsi alios nominent. Et qui contrafecerit carceri mancipetur.

CAP. XII. REGULÆ.

Verba cap. 12

Quoad duodecimum Capitulum Regulæ. De euntibus inter Saracenos.

1. Declaratio circa regimen locorum Terræ Sanctæ.

Statuimus, quòd servetur Regula, & in præsenti Capitulo, & in quibuscumque aliis Capitulis generalibus, quantum possibile est, provideatur, & disponatur de bono regimine locorum Terræ Sanctæ, tàm quoad Guardianum, quàm quoad alios fratres, ita quòd semper pro gubernatione illorum locorum eligantur in Capitulis generalibus de melioribus, & devotioribus fratribus Ordinis, qui vita, moribus, & doctrina probati, lucis exemplum præbeant, & ædificationem pariter infidelibus cum quibus contigerit conversari.

2. Declaratio quòd procurator Curiæ nihil exigat à Fratribus.

Item, statuimus, & ordinamus quòd Procuratores Ordinis in Curia Romana nihil exigant vel extorquere præsumant à fratribus advenientibus undecumque quòd si secùs fecerint, ipso facto suo officio sint privati. Et Procurator cismontanus tractet negocia fratrum cismontanorum. Ultramontanus autem tractet negocia ultramontanorum.

3. Declaratio quoad Fratres Inquisitionis officio incumbentes.

Item, statuimus, & ordinamus sub eadem pœna, quòd inquisitores hæreticæ pravitatis teneantur restituere Communitati conventuum, ubi officium inquisitionis exercent, quicquid sibi advenire poterit vel competere ex officio inquisitionis, usque ad condignam satisfactionem expensarum quas in prædictis perceperint dum officium inquisitionis exercent. Et si eisdem Inquisitoribus à Communirate vel ab alia persona spirituali competenter provisum fuerit de expensis, non teneantur prædicti Conventus providere eisdem de victu vel vestitu, quòd si quid superfuerit ultra prædictum victum, vel vestitum, de eo quòd sibi competerent ex officio suo Conventui nativo reddatur, distribuendum communiter inter fratres. Et quòd nullus inquisitor ejusdem Ordinis in officio Inquisitionis remaneat ultra duos annos, secundùm ejusdem Ordinis generalia statuta dict. Guilielmi c. 6. §. finali.

4. Declaratio quod solvatur pro gradibus consequendis.

Item, statuimus, & ordinamus quòd de cætero nullus Prælatorum, Minister vel Magister, aliquem fratrem ejusdem Ordinis præsumat adstringere, vel compellere ad aliquam pecuniariam solutionem, ratione cujuscumque gradus Scholastici, vel Magisterii, Lectoratus, Baccalariatus vel alterius cujuscumque, sub pœna privationis gradus, tàm in exigente, quàm in contribuente.

Sequitur hic supradicti Card. Legati præceptum quod Fratres in prædictis obediant eorum Prælatis.

Insuper, quia parum est leges condere, nisi executioni debitæ demandentur, volumus & mandamus, ac strictè præcipimus universis & singulis fratribus ejusdem Ordinis ubicumque fuerint, & intererint, cuiuscumque gradus seu conditionis existant, quòd in his omnibus supradictis suis Prælatis teneantur firmiter obedire, scilicet Generali in toto Ordine, & Ministris provincialibus in provinciis, Custodibus in custodiis, Guardianis in Guardianatibus, cæterisque Prælatis in his, & aliis licitis & honestis, quæ non sunt contra animam suam, & Regulam dicti Ordinis. Et si quis, quod absit, contrà fecerit trina admonitione præmissa, factis congruis intervallis, post si rebellis & inobediens extiterit, carceri mancipetur.

Et quòd in cæteris ubiq; eisdem mandatis quæ non sunt contra legem Dei, vel Ecclesiæ sunt dispensati.

In omnibus autem aliis statutis, constitutionibus, ordinationibus, & declarationibus, tàm summorum Pontificum quàm aliorum quorumcumque sive de non edendo carnes in festivitatibus Nativitatis, Resurrectionis: & Ascensionis Dominicæ, Pentecostes, Apostolorum Petri, & Pauli, Assumptionis gloriosæ Virginis, S. Francisci, S. Antonii, & S. Ludovici Episcopi, vel quibuscumque aliis temporibus per regulam vel per Ecclesiam non prohibitis, sive de quibuscumque aliis in aliis constitutionibus positis, quæ non sunt contra legem Dei, vel statutum Ecclesiæ generale,

rale, auctoritate Apostolica dispensamus. Nolentes aliquem dicti Ordinis ex prædictis statutis, seu constitutionibus, ordinationibus, declarationibus, de quibus in his præsentibus non sit mentio mortalis peccati vinculo alligari, nisi tales essent casus, vel excessus, qui divina lege, seu sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ generali statuto, merito inducerent ad mortale. Et ubicumque in aliis constitutionibus ejusdem Ordinis Papalibus, vel Generalibus, pœna excommunicationis, imponitur quatenus in aliam pœnam temporalem valeant commutari arbitrio Præsidentium reservamus. Sententias verò excommunicationis inibi contentas, auctoritate præfata ex nunc tollimus, remittimus, & laxamus, in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Prælatique Ordinis has constit. observant, & ab aliis observari faciant.

Prædicta autem statuta, constitutiones, ordinationes, seu declarationes, & revocationes, volumus ab omnibus tàm Prælatis, quàm subditis integrè & inviolabiliter observari. Mandantes, & districtè præcipientes omnibus Prælatis, tam Generali, & Provincialibus Ministris, quàm aliis Prælatis Ordinis quibuscumque quòd omnia, & singula supradicta servent, & faciant ab omnibus inviolabiliter observari. Quòd si in prædictis fuerint negligentes ipso facto suis officiis sint privati. Et ne alicui ignorantia sit occasio delinquendi, sub interminatione divini judicii, mandamus Prælatis prædictis, quatenus per quemlibet Conventum, & locum ad minus semel in mense legi faciant, & divulgari.

Quas propterea in Capitulo legi, & publicari facit.

Has autem constitutiones, reformationes, & ordinationes, per nos Joannem Card. Legatum & Reformatorem præfatum auctoritate Apost. factas, & ordinatas, alta, & intelligibili voce in pleno Capitulo ad sonum campanæ ut moris est congregato, coram multitudine copiosa fratrum ejusdem Ordinis propterea ibidem existentium de verbo ad verbum per organum venerabilis, & religiosi viri fratris Joannis de Capistrano ejusdem Ordinis professoris, legi & publicari fecimus, & ad perpetuam rei memoriam, per Generalem, & Provinciales ministros, Custodes, Discretos, & omnes ac quoscumque fratres, & religiosos dicti Ordinis præsentes, absentes, & futuros in omnibus, & per omnia prout superiùs latè scriptæ sunt, & pœnis in eisdem contentis inviolabiliter teneri, & observari mandavimus, & per præsentes mandamus.

Et omnes ibi existentes, earum observantiam promiserunt.

Post quarum quidem constitutionum, reformationum, & ordinationum, publicationem & lecturam, omnes & singuli Ministri, Custodes, Custodum Discreti, & alii in d. Capitulo existentes, tàm nominibus suis propriis quam suorum Conventuum, & fratrum præsentium, & futurorum, dictis constitutionibus, ordinationibus, & reformationibus, tamquam legitimè, sanctè, justè factis & ordinatis non coacti nec circumventi, liberè, & spontè sine contradictione aliqua in pleno Capitulo acquieverunt, & in eisdem, & eorum singulis in omnibus, & per omnia consenserunt, & intelligibili voce unanimiter clamando & dicendo consentimus in eisdem: in omnibus & per omnia, & volumus stare, vivere, & mori in isto Ordine sancto fraternaliter secundùm constitutiones, & reformationes prædictas.

De quibus publicum instrumentum rogatum fuit.

In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissorum, præsentes nostras literas, sive præsens publicum instrumentum constitutiones, reformationes, & ordinationes hujusmodi in se continentes, sive continens, ex inde fieri, & per Secretarium nostrum Notarium publicum infrascriptum subscribi, & signari mandavimus, nostrique sigilli Cardinalatus jussimus, & fecimus appensione communiri.

Publicatio earumdem constitutionum subsecuta fuit die 21. Junii 1430.

Lectæ & in scriptis publicatæ fuerunt hæ constitutiones, reformationes, & ordinationes supradictæ, per nos de mandato nostro, modo supradicto Assisii in Monasterio fratrum Minorum tempore generalis Capituli in pleno Capitulo nobis ibidem de præfati D. N. PP. mandato Præsidentibus. Sub anno à Nativitate Domini 1430. indict. 8. die verò Mercurii 21. mensis Junii Pontif. præfati D. N. PP. Anno 13. præsentibus ibidem Reverendo Patre, Domino Bernardo Montis Albanensis Episcopo, & Guilielmo Panze, & Joanne Obgeroloes, aliàs Frances, Notariis Apostolicis familiaribus nostris, & pluribus aliis, tàm Clericis, quàm laicis fratribus dicti Ordinis testibus, ad præmissa vocatis specialiter, & rogatis.

Attestatio publici Notarii.

Et ego Rodericus Gundisalvi, de Moculeos, Clericus Baganensis Diœcesis, publicus auctoritate Apostolica Notarius, dictique Reverendissimi in Christo Patris, & Domini mei Domini Joannis Cardinalis Legati & Reformatoris præfati præmissis &c. Amen.

XIV.

Indictio generalis Concilii Basileensis.

Istud Concilium Eugen. IV. hujus Pontificis successor dissolvit, transfultque ad civitatem Ferrariæ, ut hic inf. in ejus const. 11. Magnas, & inde ipse idem jure transtulit ad civitatem Florentiæ, ubi absolutum fuisse liquet ex ejusdem Pont. const. 7. Lætentur. Posteaque ab eodem absoluti fuerunt, qui post dicti Concilii dissolutionem ei adhæserunt, & ad ipsius Pontificis obedientiam redierunt, ut in alia sua constit. 29. Inter.

Edita A. D. 1431.

MARTINUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilecto filio Juliano S. Angeli Diac. Apost. Sedis Legato. Salutem, & Apost. benedictionem.*

Exordium.

Dum onus universalis gregis Dominici superna dispositione nobis injunctum diligenter attendimus, & quod singulis Christianæ Reip. occurrentibus per nos ipsum debitum Apost. servitutis, exequi non possumus, animo nostro revolvimus, nonnunquam viros fide serventes, dignitate, ac scientia præditos & rerum agendarum experientia conspicuos, in partem nostrorum, & Ecclesiæ Romanæ negociorum assumimus, ut dum tempus postulat eorum operationibus vices nostras supplentes, ministerium nobis commissum, divina assistente gratia, juxta vires nobis, ex alto concessas, exequi valeamus.

Concilium Constantiense statuit certis temporibus alia Concilia celebrari debere.

§. 2. Dudum siquidem sacrum generale Constantiense Concilium ex certis causis tunc expressis, statuit, & decrevit, primum generale Concilium in quinquennium ex tunc proximè futurum, secundum verò à fine illum immediatè sequentis Concilii in septennium, & deinceps de decennio, in decennium perpetuò fore celebrandum, in locis per Romanum Pontificem per mensem ante finem cujuslibet Concilii, approbante & consentiente Concilio, vel in defectum ipsius, per ipsum Concilium deputandis, & assignandis, ut illa quæ circa statum, & bonum publicum Ecclesiæ sanctæ Dei agenda, & expedienda restabant matura possent deliberatione compleri.

In Conc. itaque Senensi ultimo loco acto, fuit pro futuro in septennium Concilio Civitas Basileen. deputata.

§. 2. Prout quantum in nobis fuit, in Concilio Senis ultimo celebrato factum extitit, in quo per nostros, & Sedis Apostolicæ Nuncios tunc in dicto Concilio Senensi præsidentes, eodem approbante Concilio Civitas Basileensis pro loco proximè futuri tunc in septennium celebrandi Concilii deputata extitit, prout in decreto præfati Senensis Concilii, & aliis nostris literis desuper confectis pleniùs continetur.

Hic ideò Pont. ad d. Concil. Basileen. Julianum Card. de latere legatum mittit.

§. 3. Cùm autem finis hujusmodi septennii, quo Concilium ipsum in eadem Civitate Basileensi tenendum, & celebrandum fore statutum fuit, instare noscatur, cúmque propter notoriam ægritudinem nostram in ipso futuro Basileensi Concilio, Deo auctore celebrando, juxta desiderium cordis nostri interesse non possimus, te vitæ integritate, & sapientia præclarum, & magnitudine consilii conspicuum, ac in maximis nostris, & præfatæ Ecclesiæ negociis diuturna experientia comprobatum, Legatum cum plena, & omnimoda potestate Legati de latere, de fratrum nostrorum consilio, auctoritate Apost. tenore præsentium facimus, constituimus, & etiam ordinamus.

§. 4. Teque

Quæ præcipuè in d. Conc. agendasint, eidem significat, amplas facultates concedit.

§. 4. Teque ad Civitatem Basileensem prædictam, pro futuro ibidem, auctore Domino, tenendo, & celebrando Concilio Generali, juxta deliberationem, & ordinationem præfatas, tamquam Angelum pacis destinandum providimus. Et cùm super omnia in ipso futuro Concilio ad reformandum statum Ecclesiasticum, qui hoc tempore indigere videtur, abundante, nequitia, & frigescente charitate hominum, suscitatis inter fideles bellis, & discordiis, ac invalescente in pluribus mundi partibus hæretica pravitate ad hujusmodi hæreses extirpandas, & pacem inter Catholicos Principes, & cæteros Christianos componendam, animum efficaciter intendamus: super qua re, quantum in nobis fuit dedimus operam efficacem, tibi nomine, & auctoritate nostris ipsi Concilio præsidendi, ac in illo pro tua sapientia illa proponendi, deliberandi, ordinandi, statuendi, & decernendi, quæ ad laudem & honorem, & conservationem, & augmentum religionis fidei Christianæ, statum Ecclesiæ, reformationem quoque totius Cleri, & Ecclesiastici status in moribus, & vita, necnon reductionem Orientalis Ecclesiæ, & quorumlibet aliorum oberrantium ad gremium Ecclesiæ militantis, ac conservationem Ecclesiasticæ libertatis, salutem quoque, quietem, & pacem Regnorum, Regum, Ducum, Principum, & quorumlibet fidelium populorum noveris pertinere, ac etiam ibidem cum debita maturitate, & deliberatione, prout in tanta re convenit, ea omnia proponendi, decernendi, concludendi, & exequendi, per quæ hæreses, & errores, tàm de Bohemia, quàm de aliis quibuscumque Regnis, provinciis, terris, locis, in quibus sunt, penitùs extirpentur. Et nihilominùs de præmissis hæresum, & quibuscumque aliis causis, fidem Catholicam concernentibus, quomodolibet cum consilio dicti Concilii cognoscendi, aliaque per te, vel per alium, seu alios à te deputandos audiendi, decidendi, & fine debito cum præfato Concilio terminandi.

Auctoritatemque contradictores coërcendi eidem legato concedit.

§. 5. Et contradictores quoslibet, & rebelles, cujuscumque status, gradus, præeminentiæ, vel conditionis existant, & quavis Ecclesiastica, vel mundana, etiamsi regali, vel Pontificali, præfulgeant dignitate, auctoritate nostra per censuram Ecclesiasticam, & alia juris remedia, appellatione postposita, compescendi, & super his, quoties opus fuerit auxilium brachii sæcularis invocandi, omniaque alia, & singula in eodem Basileensi Concilio agendi, tractandi, disponendi, statuendi, declarandi, decernendi, & concludendi, quæ in præmissis, & circa ea, pro statu nostro, & ejusdem Ecclesiæ, ac salute animarum fidelium, extirpatione hæresum, & errorum de agro Dominico, reductione quoque oberrantium populorum, & conservatione Ecclesiasticæ libertatis, ac pro quieto statu Reipublicæ Christianæ, necnon reformatione in omnibus membris suis, noveris profutura, plenam, & liberam, auctoritate prædicta tenore præsentium concedimus potestatem, ratum, & gratum habituri, quicquid super præmissis, per te unà cum eodem Basileensi Concilio ordinatum, statutum, deliberatum, & decretum fuerit, & conclusum; idque faciemus auctore Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Eundemque Legatum ad ejusmodi ministerium laudabiliter exequendum hortatur.

§. 6. Quocircà circumspectioni tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus tibi injunctum ministerium laboris hujusmodi pro divina, & dictæ Sedis, ac nostra reverentia, sic in eodem futuro Concilio dicto nomine pro tempore præsidens, ad honorem Dei, Ecclesiæ, atque nostram salutem quoque & pacem populorum fidelium, juxta datam tibi à Domino prudentiam, laudabiliter exequaris, quòd ex tuis fructuosis operibus fructus optati proveniant, quos speramus tuque deinde illam, quæ pias causas agentibus superna retributione impenditur, gloriam consequi merearis fœlicitatis æternæ.

D. P. A. 14. die 1. Feb.

Dat. Romæ apud SS. Apostolos, Kal. Febr. Pontificatus decimoquarto.

Confirmatio Regulæ Fratrum & Sororum Tertii Ordinis Servorum B. MARIÆ Virginis.

Quæ Servitarum Ordinem concernunt notavi in constit. 1. Benedicti XI. Dum levamus, sup. pag. 182.

MARTINUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1424.

Exordium.

SEdis Apostolicæ providentia circumspecta, personas sub regulari observantia vacantes assiduè studio piæ vitæ, benigno favore prosequitur, & ea quæ pro earum statu salubriter dirigendo providè ordinata sunt, ut illibata persistant Apostolico consuevit munimine roborare.

Petitio confirmationis hujus Regulæ.

§. 1. Sanè petitio pro parte dilectarum in Christo filiarum Sororum Ordinis Servorum Sanctæ MARIÆ, secundùm Regulam & instituta Beati Augustini viventium, qui quidem Fratres & Sorores, de consortio servorum Sanctæ MARIÆ nuncupantur, nobis nuper exhibita continebat, quòd ipsi quamdam Regulam, sive Religiosè vivendi formam, in qua nonnulla honesta & rationabilia ac Regulari disciplinæ congruentia statuta & ordinamenta fore noscuntur, hactenus laudabiliter observarunt prout observant, quódque, licet Fratres, Sorores & Ordo hujusmodi variis per Sedem Apostolicam sint privilegiis communiti, tamen pro solidiori eorum subsistentia, & ut clementia Altissimi operante, de virtute in virtutem gradientes, devotiorem reddere valeant Domino famulatum, desiderant hujusmodi Regulam seu vivendi formam, per Sedem eamdem approbari. Quare pro parte Prioris & Fratrum ac Sororum eorumdem nobis fuit humiliter supplicatum, ut Regulæ sive vivendi formæ hujusmodi, robur Apostolicæ confirmationis adjicere, illamque per ipsos Fratres & Sorores in perpetuum observari mandare de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmatio d. Regulæ.

§. 2. Nos igitur, qui super præmissis omnibus & singulis relatione plenaria & fideli fuimus clariùs informati, hujusmodi supplicationibus inclinati, Regulam seu vivendi formam, quam per singula ejus Capitula, clarè & distinctè, ac de verbo ad verbum præsentibus, fecimus annotari, necnon statuta & ordinationes prædicta rata habentes & grata, illa auctoritate Apostolica ex certa scientia confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, & nihilominùs Regulam sive vivendi formam eamdem per ipsos Fratres, Sorores præsentes & posteros, volumus & mandamus perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari.

Tenor verò Regulæ, sive vivendi formæ hujusmodi sequitur, & est talis.

CAP. I.

De Recipiendis ad hunc Ordinem.

§. 3. Inprimis, ut hic Ordo continuum & perpetuum de bono in melius recipere valeat incrementum, quod ex receptione personarum benè dispositarum plurimum noscitur dependere. Volumus & ordinamus, quòd nullus recipiatur ad Ordinem hujus fraternitatis, nisi de licentia Prioris Generalis ejusdem, vel ipsius Vicarii seu Correctoris fraternitatis pro tempore deputati illius loci, præmissa tamen diligenti examinatione, quòd sit honestæ vitæ & bonæ famæ, ac de hæresi nullatenùs suspectus, quinimò sit veritatis & Catholicæ fidei zelator præcipuus, qui etiam antequam habitum hujus Religionis recipiat, de alienis, si qua habuerit, satisfaciat ad plenum, & proximis reconcilietur, necnon paratum sive conditum testamentum tenere studeat, juxta consilium & ordinationem confessoris discreti, & eadem examinatio fiat de mulieribus ingressum hujus Ordinis petentibus, habentibus tamen viros non pateat ingressus ad consortium dictæ fraternitatis, nisi de virorum suorum licentia & consensu fiat publicum instrumentum.

Idem quoad hæc servari volentes in vitis uxores habentibus, nisi obstaret in ipsis vel altero ipsorum aliqua causa, quæ legitima judicaretur consilio Discretorum.

CAP. II.

Habitu Fratrum & Sororum.

§. 4. Omnes autem tàm Fratres quàm Sorores dictæ fraternitatis induantur panno nigro, qui nec in colore nec in valore minimam præciositatem prætendat, sicut convenit honestati Servorum Christi & Beatæ MARIÆ. Tunicæ quoque habeant manicas usque ad pugnum, & sint strictæ & clausæ, corrigias de corio tantùm habeant quibus Sorores cingantur. In bursis etiam, calceamentis, & cæteris omnem mundanam resecent vanitatem. Vela verò Sororum & bindæ sint alba de panno lineo vel canapino.

CAP. III.

Benedictione vestium sive habitus, & modo recipiendi ad hunc Ordinem.

§. 5. Recipiatur recipiendus in loco Capituli fraternitatis vel ante altare Ecclesiæ Fratrum illius loci, & à Priori Generali, sive Vicario, vel Correctore dicti Ordinis Servorum Sanctæ MARIÆ prædictis, qui Prior, vel Vicarius, seu Corrector existentiæ inducendo, & petente humiliter flexis genibus recipi præsentibus aliquibus aliis Fratribus Ordinis ejusdem, & quibusdam de confratria viris discretis, benedicat priùs habitum ejus, qui debet recipi hoc modo videlicet. Ostende nobis Domine misericordiam tuam. Dominus vobiscum. Oremus. Domine JESU CHRISTE, qui tegumen nostræ mortalitatis induere dignitatus es, &c. Posteà verò tali habitu benedicto, & per receptum seorsum indutum, atque ad gradum altaris reverso, & ante Priorem sive Vicarium vel Correctorem genuflexo, dicit error vel Vicarius seu Corrector. Veni Creator Spiritus, & Fratres, qui ei assistent ipsum prosequantur usque ad finem. Deinde dicatur Kyrie eleison, Christe eleison. Pater noster, &c. Emitte Spiritum tuum, &c. Salvum fac servum tuum, &c. Dominus vobiscum, &c. Oremus. Deus qui corda fidelium sancti Spiritus illustratione docuisti, &c. & Prætende Domine famulo tuo, &c. & responso Amen. Aspergatur sic indutus à Priore vel Vicario seu Correctore Aqua benedicta, deinde omnes Fratres fraternitatis præsentes ipsum recipiant ad osculum pacis, & eo modo ante Altare recipiantur mulieres quemadmodum est de Fratribus supradictum.

CAP. IV.

Professione sive modo profitendi.

§. 6. Completo anno vel ante, si Priori vel Vicario, seu Correctori prædictis cui commoverit, & etiam majori parti Fratrum Professorum fraternitatis visus idoneus, ad professionem recipiatur, profitebitur autem hoc modo videlicet.

Ad honorem DEI Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus sancti, & Beatæ MARIÆ Virginis, ergo N. Coram Vobis Priore seu Vicario vel Correctore Fratrum Ordinis Servorum Sanctæ MARIÆ de consortio talis loci, profiteor velle me de cætero vivere secundùm formulam & regulam Fratrum & Sororum dicti Ordinis usque ad mortem.

Mulieres verò eodem modo profiteantur coram Priore, vel cui commiserit.

CAP. V.

Statu permanentium in hoc Ordine.

§. 7. Statuimus autem, ut nullus Frater nec Soror hujus fraternitatis & Ordinis, post talem supradictam Professionem de hoc Ordine egredi valeat, nec eisdem ad sæculum reverti liceat, sed benè libere possint transire ad unam de approbatis Religionibus, tria vota solemnia profitentibus.

CAP. VI.

Statu permanentium in hoc Ordine.

§. 8. Fratres & Sorores dicant quotidiè omnes Horas Canonicas, nisi infirmitate impediantur. Pro Matutinis dicant vigintiocto Pater noster, pro Vesperis quatuordecim, & pro qualibet aliarum Horarum septem. Ad hororem verò Beatæ MARIÆ semper Virginis, pro qualibet Hora tot Ave Maria quot Pater noster dicere teneantur. Pro benedictione autem Mensæ, dicant unum Pater noster, cùm verò surgunt de Mensa similiter dicant unum Pater noster pro gratiarum actione, vel Psalmum, Miserere mei Deus, vel Laudate, qui sciunt, omnes etiam, qui sciunt, omnes etiam, qui sciunt Symbolum Apostolorum videlicet, Credo in Deum, dicant illud semel in principio Matutinarum, & etiam ante Primam, & quando Completorium fuerit terminarum, qui autem sciunt, & dicunt Horas Canonicas quemadmodum faciunt Clerici, prædicta Pater noster, & Ave Maria dicere minimè teneantur.

CAP. VII.

Surrectione ad Matutinum.

§. 9. Ad Matutinas Dominicis diebus & festivis à festa Omnium Sanctorum usque ad festum Resurrectionis Dominicæ, & Quadragesima surgant omni nocte. Qui vero occupantur quotidiano opere manuali, horas suas dicere poterunt de mane usque ad Vesperas exclusivè, de sero Vesperas & Completorium simul dicant.

CAP. VIII.

Confessione & communione.

§. 10. Omnes quater in anno ad minùs, videlicer in festo Nativitatis Domini, Resurrectionis ipsius, Pentecostes & Assumptionis aut Nativitatis Beatæ MARIÆ Virginis, peccata sua confiteantur diligenter, & Eucharistiæ devotè studeant recipere Sacramentum, nisi forsan ex aliqua causa rationabili alicui ex ipsis esset à suis Confessoribus interdictum. Qui autem ex devotione sua sæpiùs voluerit infrà annum communicare, petita à suo Prælato licentia & obtenta, devotionem suam cum Dei benedictione poterit executioni demandare.

CAP. IX.

Silentii observatione.

§. 12. In Ecclesia dum celebrantur Missæ, vel decantatur divinum Officium, seu actualiter proponitur ibidem verbum Dei, omnes silentium servare studeant, & orationi ac divino officio diligenter intendant, nisi ex aliqua speciali & occurrente necessitate aliquid submissè loquatur.

CAP. X.

Reverentia exhibenda Ecclesiarum Prælatis.

§. 12. Fratres & Sorores Ecclesias quarum Parochiani existunt, juxta Canonicas sanctiones & bonos mores, & cum omni devotione studeant visitare, & Ecclesiarum suarum Prælatos, videlicet Episcopos & inferiores summè revereantur; Ipsorum jura absque omni diminutione fideliter eis solvant, & hoc tàm in decimis quàm in obligationibus aliàs quomodolibet consuetis.

CAP. XI.

Jejunio.

§. 13. A Dominica prima Adventus usque ad Nativitatem Domini, quotidiè tàm Fratres quàm Sorores jejunent. Et similiter à Dominica in Quadragesima usque ad Pascha Resurrectionis Domini idem observent. Ferias autem Sextas jejunabunt omne tempore. Et jejunia omnia ab Ecclesia instituta. Qui autem voluerint ampliùs jejunare, seu austeritates alias facere, poterunt habita licentia à suo Prælato, vel de consensu Confessoris discreti.

CAP. XII.

Cibo.

§. 14. Fratres & Sorores hujusmodi fraternitatis, uti poterunt carnibus diebus Dominicis, & tertia & quinta Feria. Cæteris verò diebus se abstineant, nisi sint infirmi aut multum debiles, vel nisi præcipuum festum fuerit illa die, aut quia essent in itinere constituti.

CAP. XIII.

Discursu.

§. 15. Vagos curiososque discursus per Civitatem non faciant Sorores verò solæ non discurrant, maximè juniores, ad nuptias & choreas, sive ad dissoluta & mundana convivia, sive ad vana spectacula, nullo accedant, de Civitate verò seu Castro vel loco ubi habitant, non exeant, etiam causa peregrinationis, absque speciali licentia Prioris, Vicarii vel Correctoris dictæ fraternitatis.

CAP. XIV.

CAP. XIV.

Armis à fratribus non ferentibus.

§. 16. Invasionis sive impugnationis arma secum Fratres non deferant, nisi pro defensione fidei Christianæ, aut ex alia rationabili causa, & de suorum Prælatorum licentia.

CAP. XV.

Infirmus visitandus. & curandus.

§. 17. Deputentur per correctorem duo ex Fratribus, qui cùm quempiam ex eisdem noverint infirmari ipsum quàm citiùs poterunt, charitativè studeant visitare, & statim à principio ad recipiendum pœnitentiam, & alia Ecclesiastica Sacramenta eumdem efficaciter exhortentur, & si necessè fuerit ministerium corporale prout commodè poterunt, eidem studeant exhibere, si verò fuerit pauper, necessaria de bonis propriis vel communibus; prout facultas permiserit, sibi ministrare procurent, & idem faciant Sorores circa infirmas ex eis.

CAP. XVI.

Obitu fratrum & sororum & suffragius.

§. 18. Quando continget aliquem ex Fratribus ab hac luce migrare, cæteris confratribus qui sunt in hac Civitate vel Castro nuncietur, ut procurent defuncti exequiis personaliter interesse, à quibus non recedant, donec corpus traditum fuerit sepulturæ, hoc idem inter Sorores decedentes, volumus observari. Præterea infrà octo dies, post ipsius defuncti sepulturam, immediatè sequentes, quilibet Frater & Soror dicat pro anima ejus, Sacerdos unam Missam, sciens verò Psalterium Psalmos quinquaginta. Illiterati verò centum Pater noster dicant, & in fine cujuslibet infrà annum pro Fratrum & Sororum, tàm vivorum quàm defunctorum salute tres Missas faciant celebrari, qui verò sciunt Psalterium, illud dicant, & teneri quinquaginta Pater noster dicere teneantur.

CAP. XVII.

Constitutione Correctoris & Priorissæ.

§. 19. Correctore fraternitatis mortuo vel amoto, Prior seu Vicarius cum consilio antiquorum de fraternitate, alium instituat Correctorem, singulis autem annis infrà Octavas Paschæ vel alio tempore, privatus Prior vel Vicarius habeat consilium cum antiquioribus de fraternitate super amotione vel confirmatione Correctoris, sic eumdem confirmare vel amovere poterit, secundùm quod ipse cum præfatis judicaverit expedire. Consimiliter etiam de consilio dicti Prioris vel Vicarii, & aliquorum de fraternitate magis antiquorum, poterit corrector ordinare de Subcorrectore vel Vicario fraternitatis, & etiam postmodum confirmare, & amovere secundùm quod eis visum fuerit expedire. Quo Subcorrector vel Vicarius tantam potestatem habeat, quantam Corrector sibi concedet. Et eadem forma in institutione, & destitutione Priorissæ servetur.

CAP. XVIII.

Officio Correctoris, & Priorissæ.

§. 20. Correctoris officium erit, cum omni diligentia servare in se quæque in Regula descripta sunt, & sollicitam dare operam ut in aliis Confratribus observetur. Si quis verò viderit transgredientes, aut etiam negligentes, charitativè corripiat & emendet, vel si magis sibi videatur expediens, Priori vel Vicario prædictis ut corrigat poterit intimare. Priorissæ etiam erit officium solicitè Ecclesiam visitare. Cæteras etiam Sorores excitare ad observantiam regularem, diligenter etiam per seipsam, & alias quibus imponet observare, quòd in incessu, statu & habitu, nihil per aliquam consororem fiat quod cujusquam merito turbare possit aspectum, præcipuè tamen attendat, ut Sorores cum quoquam viro cujuscunque conditionis existat, familiaritem contrahant, maximè juniores, nisi forsan talis vir Sorori illi attingat infrà tertium consanguinitatis gradum ad longiùs, cùm hoc quòd sit bonæ vitæ & famæ.

CAP. XIX.

Correctione Fratrum atque Sororum.

§. 21. Si quis notatus fuerit de aliqua familiaritate suspecta, & ter admonitus per Prælatum, si non se emendaverit, excludatur ad tempus à Capitulo & consortio cæterorum confratrum, consilio Discretorum de ipsorum penitùs consortio publicè excludatur, nec admittatur de cætero, nisi cum Fratribus omnibus videatur esse correctus. Item si quis confratri vel alteri cuicumque opprobrium dixerit, quod sonare infamiam videatur, aut ex ira quempiam percusserit, vel ad locum sibi prohibitum ire præsumpserit, seu inobedientiam quamcumque commiserit, aut etiam Prælato mendacium ex industria dixisse deprehensus fuerit, abstinentia panis & aquæ, vel exclusione à Capitulo, aut etiam consortio aliorum Fratrum, plus vel minus secundùm conditionem personæ & exigentiam delicti graviùs & leviùs corrigatur. Item si quis commiserit peccatum carnale, tali de consilio majoris partis Professorum fraternitatis illius loci, secundùm exigentiam culpæ & conditionem personæ, graviùs vel leviùs puniatur, sic tamen quòd sit cæteris in exemplum, quam punitionem si ferre recusaverit de consilio Discretorum de Ordine expellatur. Circa Sororum correctionem, illud idem volumus in omnibus observari.

CAP. XX.

Congregatione Fratrum & Sororum & imitatione Superiorum suorum, necnon statuto totalis subjectionis istius status sub Priori Generali, & Prioribus Provincialibus ejusdem Ordinis

§. 22. In quolibet autem mense semel certa die & hora, per supradictos Priores vel Vicarios ad Ecclesiam Fratrum Servorum Sanctæ MARIÆ convocentur Fratres omnes confratriæ prædictæ, verbum Dei & etiam Missam, si hora competens fuerit pariter audituri, & tunc per ipsos Priores vel Vicarios ipsis legatur Regula ista, & exponatur, ac de agendis Fratres informerit, & negligentes corrigant, & emendent, prout secundùm Deum, & istam vivendi formam viderint expedire. In quolibet etiam mense, prima sexta Feria, Sorores ad Ecclesiam hujusmodi conveniant, similiter verbum Dei, & Missam communiter audituræ, quibus etiam legatur hæc regula, & exponatur, de suisque excessibus corrigantur, ut suprà. Volumus, quòd in qualibet Civitate & Terra ubi fuerint Fratres & Sorores confratriæ hujusmodi, habeant in Correctorem vel Vicarium aliquem idoneum Fratrem Sacerdotem de Ordine prædicto, quem postulaverint à Prioribus præfatis, aut quem ipsi Priores vel Vicarii, per se vel per alios eis assignare decreverint. Volentes insuper & statuentes, universos Fratres & Sorores hujusmodi confratriæ, ubicumque existant directioni & correctioni ipsius Generalis vel Prioris Provincialis, pro eorumdem ampliori conservatione & promotione totaliter subjacere, quantum ad illa videlicet, quæ eorumdem vivendi modum & formulam concernere dignoscuntur.

CAP. XXI.

Dispensatione facie:d rationab li ex causa.

§. 23. Corrector fraternitatis cum Fratribus & Priorissa, cum Sororibus suis, cum Vicario eis deputato, cum ipsis in abstinentiis, jejuniis & austeritatibus aliis in supradictis capitulis contentiis, ex causa legitima cùm expedire viderint, poterunt dispensare.

CAP. XXII.

Obligatione hujus Regulæ & vivendi.

§. 24. Demum quemadmodum in constitutionibus Ordinis Sancti Augustini continentur. Item volumus & ordinamus, quòd in ista Regula seu forma vivendi habeatur, videlicet quòd præter divina, & Ecclesiæ præcepta atque statuta in ea contenta, in reliquis hujusmodi Regulæ constitutionibus sive ordinationibus, Fratres & Sorores ad culpam nullatenus obligentur, sed solùm ad pœnam, quæ cùm à Prælato vel Generali contingeret ex quavis transgressione imponi, per transgressorem humiliter & promptè suscipiatur, & etiam opere perficiatur. Cooperante gratia Domini Redemptoris Nostri JESU CHRISTI: qui cum Patre, & Spiritu Sancto vivit, & regnat Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Sanctio pœnalis.

§. 25. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, voluntatis & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignatio-

nem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 7. die 16. Martij.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum 17. Cal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno septimo.

XVI.

Declaratio, modificatio constitutionum nuper editarum super reformatione Fratrum minorum Conventualium S. Francisci.

Hæc constitutiones sunt suprà in Bulla 33. hujus Papæ, Cùm generale fol. 308.

Edita A. D. 1430.

MARTINUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

PErvigilis more Pastoris, Romanus Pontifex animadvertens, commissum sibi gregem Dominicum, per laudabilia Religiosorum exempla, in semitam mandatorum Altissimi dirigi, & ad salutarium optionem operum provocari, nonnunquam super his quæ medio suæ provisionis ad commendabilem Sacræ Religionis, reformationem processerunt, adjicit, declarat, modificat, ordinat & disponit, prout rerum & temporum qualitate pensata, id in Dominico conspicit salubriter expedire.

Cardinalis S. Petri ad Vincula ab isto Pont. destinatus, in Capitulo Generali Assisij coacto, nonnullas edidit const. pro reformatione Fratrum Minorum Conventualium S. Francisci. Hic post eas confirmat, intra scriptis additis declarationibus.

§. 1. Cùm itaque pridem dilectus filius noster tituli Sancti Petri ad Vincula Presbyter Cardinalis, cui de venerabili fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, per alias nostras literas super hoc plenè Legationis officium commiseramus, ac omnimodam concesseramus facultatem, vigore commissionis, concessionis & literarum hujusmodi, generali Capitulo Fratrum Minorum, quod tunc in Civitate nostra Assisii celebratur præsidendo, nonnullas super reformatione Ordinis dictorum Fratrum Minorum, salubres & honestas constitutiones in eodem Capitulo edidisse noscatur, prout in literis suis ejus sigillo munitis vidimus pleniùs contineri.

§. 2. Nos constitutionum & literarum earundem tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illasque harum serie approbantes, & confirmantes, super eis, ut posterioribus in posterùm successibus gratulentur. Motu proprio non ad alicujus instantiam, sed de nostra mera providentia, additiones, declarationes, & modificationes auctoritate Apostolica ordinamus, edimus & facimus quæ sequuntur.

Circa curam Monialium.

§. 3. Primò videlicet, quod ubi Fratres particulares dicti Ordinis, Monialium & Sororum Ordinis Sanctæ Claræ, Sancti Daminiani, & Ministrorum, ac alia quæcumque Monasteria sive loca Regularia mulierum, per quascumque etiam Apostolicas literas sibi commissa sub certis pœnis adstringitur, Ministris Provincialibus, ut illorum jurisdictioni subsint, prout convenit assignare, nisi per illos eis denuò fuerit recommissa adjiciendo decernimus, volumus, & mandamus, Sorores, & Moniales easdem (etiamsi in contrarium habeant, quævis privilegia, vel indulta, quæ necnon eisdem particularibus Fratribus concessas literas hujusmodi, quoad hoc cassamus, irritamus, & annullamus, ad subtrahendum se à subjectione, & obedientia ipsorum particularium Fratrum, & aliorum quorumcumque, nisi de novo illis recommittantur, ut præfertur) seque omninò ipsorum Ministrorum, & per eos deputandorum Visitatorum jurisdictioni, & obedientiæ submittendum, per eamdem constitutionem pari modo adstringi, & pœnis similibus obligari.

Circa Prohibitum ad eas ingressum.

Hoc est in c. 11. d. Bullæ hujus Papæ.

§. 4. Præterea decernimus, quòd exceptis iis, de quibus in constitutionibus fœlicis recordationis Benedicti Papæ Duodecimi Prædecessoris nostri fit mentio, nulli omninò hominum quàm regularium, quàm sæcularium, cujuscumque gradus, præeminentiæ, dignitatis, excellentiæ, nobilitatis, & conditionis fuerint, prætextu sibi desuper quavis auctoritate concessæ cujuscumque licentiæ, quam similiter cassamus, & irritamus, & annullamus, Monasteria seu loca Sororum, & Monialium hujusmodi, seu aliquod ex eis ingredi, nec etiam Protectori, aut Generali Ministro dicti Ordinis Minorum pro tempore existentibus, seu præfatis Provincialibus Ministris, quibuscumque Visitatoribus licentiam super ingressu hujusmodi, aliis ab exceptis antedictis inconsulto Romano Pontifice concedere licentiam quoquomodo.

Divinique Officii celebrationem.

Hoc caput est in 3. cap. d. Bullæ.

§. 5. Item, ubi cavetur de divino Officio secundùm Ordinem dictæ Romanæ Ecclesiæ peragendo, statuimus, quòd de omnibus commemorationibus, & festis trium lectionum, festa novem lectionum fieri, utrumque festum Sanctæ Crucis sub duplici officio sine commemorationibus Sanctorum eisdem diebus occurrentium celebrari, prout à piæ memoriæ Gregorio Papa Undecimo prædecessore nostro fuit ordinatum. Quódque super rubrica de festis occurrentibus infrà Octavas festa ipsa non de præcedentibus, sed solum intra easdem Octavas existentibus, sicut etiam nonnulli alii Romani Pontifices prædecessores nostri declaraverunt, intelligi debeat.

Socios quoqueGeneralis Ministri.

Hoc est in 8. cap. ejusdem Bullæ mox citatæ.

§. 6. Item, ubi præfato Generali Ministro duo Socii notabiles, unus videlicet Citramontanus, & alius Ultramontanus, addito Socio Scriptore, & alio Servitore, cum uno Famulo dumtaxat decreti sint, adjicimus eidem duos Famulos, unum eleemosynarium sæcularem, vel alterius Religionis. Qui quidem Eleemosynarius à Procuratoribus Provinciarum, aut Provincialium Ministrorum Conventuum, vel Domorum, & locorum dicti Ordinis Minorum, omnia illa quæ pro victu, vestitu, equis famulorum salario, & aliis ipsi Generali Ministro, ejusque comitivæ necessaria & opportuna fuerint, exigere, & exacta pro hujusmodi necessariis exponere habeat. Quidque de præmissis exactis & expositis, eidem Ministro Generali, primùm, & deinde Capitulo Generali, loco, & tempore celebrationis ejusdem, ut inibi per totum Ordinem secundùm Provinciarum numerum dividantur, rationem reddere teneatur. Adjicimus etiam, quòd singuli duorum Sociorum Provincialium Generalis Ministri prædictorum, singulos servitores Fratres, vel alias personarum suarum, & equorum sibi assignatorum, servitiis institutos famulos, quibus sicut cæteris de familia ejusdem Generalis Ministri provideatur, habere valeant, atque possint. His tamen, & aliis eis similibus ejusdem Generalis Ministri, prout secundùm loca, & tempora, ac longas vel breves moras expedire viderit, moderationi relictis. Cujus etiam Generalis Ministri, vel per eum ad hoc deputandi coërtioni, & compulsioni, præfati Procuratores, & principales eorum, necessaria dicto Eleemosynario forsitan solvere, vel exhibere recusantes, aut solutionem hujusmodi longiùs debito differentes, super hoc omninò volumus subjacere.

Potestatem Generalis de licentiando aliquem ad Magisterium.

Hoc est in c. 8. ejusdem Bullæ in 4. declaratione.

§. 7. Item, ubi præfato Generali Ministro interdicitur potestas licentiandi aliquem ad cursum Magisterii, nisi præsentatus fuerit à Ministro suæ Provinciæ, quem nemo audeat præsentare, nisi de consilio, & assensu Capituli Provincialis, modificando declaramus, hoc fore intelligendum in illis Provinciis, in quibus solet Provinciale Capitulum, vel Congregatio habens vim Capituli singulis annis celebrari, alias idem Generalis Minister de proborum consilio ad magisterii cursum licentiare valeat, atque possit.

Exactionem eidem Ministro prohibitam.

Hoc est in eodem cap. 8. d. Bullæ, in 5. declar.

§. 8. Item, ubi dicto Generali Ministro pecuniarum exactio prohibetur, declaramus, quòd pro suis necessitatibus possit eleemosynas à quibuscumque recipere, qui spontè illas voluerint erogare, dummodò ab exigendo, & extorquendo penitùs abstineat.

Vestimentaque Fratrum.

Hoc est in c. d. Bullæ dec. 2.

§. 9. De vestimentis autem per Ministros & Custodes, debitis secundùm Regulam & constitutiones præfati Benedicti prædecessoris provisio observetur.

§. 10. Item,

Exactionem Prælatis interdictam. Hoc est in d. c 8. d. Bullæ n. 2. Declarat.

§. 10. Item, ubi Generali, & Provincialibus Ministris, ac Custodibus, & Guardianis, cæterisque Fratribus prædictis inhibetur, ne ullatenùs quidquam exigant aliquo colore vel causa, qui secus fecerint eo ipso suis officiis sint privati, sibique eorum subditi deinceps obedire minimè teneantur, & si aliquis Ministrorum Generali Ministro quidquam contribuere præsumpserit, ipso facto suo officio sit privatus, volumus, & etiam declaramus, contributiones hujusmodi intelligi debere, si in modum exactionum vel extorsionum, tàm ex parte dantium quàm recipientium factæ fuerint, non autem modum eleemosynarum supradictum, quem volumus in suo robore permanere. Quòd si forsan taliter observatum non extiterit, hujusmodi privationum in quocumque dictarum constitutionum, per eumdem Cardinalem, ut præfertur editarum, loco tangantur, definitionem, & determinationem solùm spectare ad summum Pontificem quoad Ministrum Generalem, & ad Generalem Ministrum quoad Ministros Provinciales, & ad Provinciales Ministros quoad alios Fratres antedictos. Quas quidem omnes, & singulas additiones, declarationes, & modificationes per nos, ut præmittitur à quibuscumque Fratribus dicti Ordinis Minorum, & aliis, quorum intererit seu interesse poterit, perpetuò, & irrefragabiliter observari volumus, & mandamus.

Juramentum quoque Generalis Ministri præstitum pro observatione prædictarum constitutionum hactenus editarum.

§. 11. Rursus per juramentum, quo dilectus filius Guillelmus de Casali ejusdem Ordinis Minorum Generalis Minister, de dispensationem ullam super dictis constitutionibus per eumdem Cardinalem editis, vel earum aliqua non petendo, vel obtenta non utendo, in præfato Capitulo Assisii celebrato, ut accepimus præstito, quamplurima eidem Ordini Minorum, cujus prosperi status directionis onus ipsi Guillelmo Ministro principaliter incumbit, fructuosa, & utilia ingruentibus casibus pro tempore impedire, aut in ipsius Ordinis præjudicium differri posse, necnon eumdem Guillelmum Ministrum, qui est caput, arctiùs quàm membra ligari minùs congruum fore recensentes, sibi juramentum hujusmodi, cujus formam præsentibus haberi volumus pro sufficienter expressa, eadam auctoritate, motu simili harum serie penitùs relaxamus, eumque ad illis observantiam decernimus, & volumus non teneri.

Derogatio contrariorum

§. 12. Præmissis necnon constitutionibus Apostolicis, & aliis contrariis non obstantibus quibuscumque. Aliis tamen constitutionibus antedictis per præfatum Cardinalem editis, in omnibus semper salvis.

Sanctio pœnalis.

§. 13. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, voluntatis, mitigationis & mandati infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An 6. die 27. Julii.

Dat. Romæ apud SS. Apostolos, sexto Kalend. Augusti Pontificatus nostri Anno tertiodecimo.

EUGENIUS QUARTUS PONT. CCXI.

ANNO DOMINI MCDXXXI.

ANNO 1431.

EUgenius Quartus, Venetus, D. Gabriel Condolmerius, anteà dictus, presbyter Cardinalis tituli Sancti Clementis, Creatus Romæ 5. Nonas, Coronatus 5. Idus Martii 1431. sedit annos 15. menses 11. dies 21. Creavit Cardinales 27. Obiit 7. Kalendas Martii anno Domini 1447. sepultus fuit in Basilica Vaticana. Vacavit sedes dies decem.

Amadeus de Sabaudia Felix IV. vulgò dictus Felix V. Pseudopontif. in Concilio Basileense, Nonas Novembris 1439. creatus. Deinde 5. Idus Maji 1449. Pontificatu spontè abdicavit.

Quod S. R. E. Cardinales, in Consistorio secreto pronunciati, non dicantur creati Cardinales, quousque Cardinalatus insignia non susceperint. Nec votum habeant in eligendo summo Pontifice, aut alio actu, quousque licentiam summus Pontifex eis impertiatur.

Circa hujus const. partem primam, vide infrà Tom. 2. const. 50. Six. V. Postquàm in §. 19. Et quoad secundùm scias die 26. Januarii 1571. Pium V. aliter statuisse, quoad electionem Papæ. Decrevit namque Cardinales in ea vocem habere, etiam si galerus Cardinalitius eis traditus non esset, neque os clausum, aut si clausum nondum apertum fuisset.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1431.

Exordium.

IN eminenti Sedis Apostolicæ specula divina disponente clementia constituti de universis orbis Ecclesiis earumque statu pacifico, & tranquillo cogitare nos convenit: sed eo propensius ad Romanam Ecclesiam, quæ aliarum Ecclesiarum mater est & magistra, aciem considerationis extendimus, quo sublatis dubiis, & confictis seu callidis opinionibus, ex quibus possent dispendia, & scandala provenire penitùs confutatis, ipsa Romana Ecclesia pacis, & quietis auctore Domino dirigente optata quietudine perfruatur.

Causa hujus declarationis.

§. 1. Sanè quamquam ex libris Romani ordinis aliàs Cerimoniarum nuncupato, & aliis Ecclesiæ Romanæ libris, seu antiquis codicibus comprehendi possit, & ex illis resultet, quid nominis, tituli, vel honoris, per secretam procurationem de alicujus persona in ejusdem Rom. Ecclesiæ Card. per Romanum Pontificem pro tempore in secreto Consistorio factam, eidem personæ in Cardinalem sic provinciatæ per promotionem hujusmodi acquiratur. Quia in temporibus modernis, quibus aliquotiens nonnulli in secreto Consistorio in Cardinales assumpti fuerunt secretè, & eis ex bonis respectibus insignia Cardinalatus saltem omnia, minimè assignata fuerunt, nonnullorum aliter sapere satagentium astutas considerationes, & inductiones subtiles juxta præmissa & eorum effectum nonnulla dubia prodierunt.

Quòd Cardinales, ante insigniumsusceptionem, non dicantur creati.

§. 2. Nos ad submovendum causam, & occasionem quorumcumque dubiorum quæ quomodolibet super ijs insurrexere hactenus, & possent insurgere forsan in futurum, de venerabilium fratrum nostrorum Jordani Sabinensis, Hugonis Prænestrinensis Episcoporum, & dilectorum filiorum Joannis tit. S. Laurentii in Lucina, Ludovici tit. S. Cæciliæ, Antonii tit. S. Marcelli, Joannis tit. S. Sixti, Francisci tit. S. Clemens, Angelotti tit. S. Marci presbyterorum, ac Lucidi S. Mariæ in Cosmedin, & Arduini Sanctorum Cosmæ & Damiani Diaconorum ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalium unanimi consilio & consensu, præsenti irrefragabili constitutione decernimus, & declaramus, per hujusmodi pronunciationem sic in secreto Consistorio de quibusvis personis hactenus factam, seu in posterum faciendam, alicui sic, in Cardinalem in præteritum pronunciato, seu in posterum pronunciando, licet per eum ad Cardinalatus initium dispositus videatur nullum jus, seu titulum re aut nomine acquisitum fuisse, aut acquiri potuisse hactenus seu posse, neque aliquem per quempiam per scripturam, vel nominationem pro Cardinali reputari, vel haberi debuisse, seu potuisse hactenus vel debere seu posse quomodolibet in futurum, donec, & quousque de similibus consilio, & consensu sic pronunciato in Romana Curia præsentis Cardinalatus insignia, videlicet per Capelli rubei traditionem, ac tituli assignationem, annulique juxta morem consuetum, in digito immissionem; Absenti verò ab eadem Curia per hujusmodi Capelli missionem, realiter sint impensa; aut saltem in generali Consistorio.

 §. 3. Quód-

Votumque non habeant in eligendo Papa, vel alio actu antequam sit ei licentia votandi data.

§. 3. Quòdque in Cardinalem sic provinciatus, etiam postquam insignia hujusmodi omnia receperit: & etiam admissus fuerit, & receptus, ut præfertur, in electione Romani Pontificis pro tempore vocem activam, aut aliquo actu habuisse, vel habere potuisse, aut debuisse, sive posse, vel debere minimè censeatur donec, & quousque per Romanum Pontificem pro tempore existentem de similibus consilio, & consensu sibi in practicandis, consulendis, & deliberandis negociis Consistorii antedicti, postquam in Consistoriis aliquibus mores in talibus observari consuetos expertus, & interrogatus consiliativè, aut consultivè responsum dandi expressa licentia tribuatur, seu ad hunc effectum (ut verbis utamur communibus) ei fuerit os apertum. Decernentes irritum, & inane quicquid in contrarium per quoscumque etiam prædecessores nostros, aut alios quavis auctoritate scribendo, nominando, seu etiam reputando scienter vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, vel in posterum contingerit attentari.

Alioquin pœnas hic enunciatas incurrunt.

§. 4. Si quis autem in Cardinalem sic provinciatus, contra præmissa Cardinalem pertinaciter se ausus fuerit nominare, eo ipso ex tunc omni jure quod sibi quomodolibet acquisitum prætendere posset, privatus sit, & perpetuam inhabilitatem incurrat ad hujusmodi Cardinalatus honorem. Cæteri verò in hoc ei adhærentes, vel dantes consilium, seu favorem, in ipso facto sententiam excommunicationis incurrant, à qua (præterquam in mortis articulo constituti) nequeant ab alio, quàm à Romano Pontificè absolutionis beneficium obtinere.

Quibuscumque non obstan.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, privilegiis, indultis, concessionibus, & exemptionibus Apostolicis specialibus vel generalibus sub quacumque verborum formas etiam pœnas & censuras in se continentibus, in contrarium editi, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo nostræ constitutionis, & declarationis, &c.

D. P. An. 1. die 26. Oct.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1431. 7. Kalendas Novembris, Pontificatus nostri Anno primo.

Cardinalium subscriptiones.

Ego Joannes Cardinalis Sancti Laurentii dictus Rothomagen. subscripsi.

Ego Ludovicus tituli Sanctæ Cæciliæ presbyter Cardinalis Arelaten. subscripsi.

Ego Antonius tituli Sancti Marcelli presbyter Cardinalis subscripsi.

Ego Joannes tituli Sancti Sixti presbyter Cardinalis manu propria subscripsi.

Ego E. tituli Sancti Clementis presbyter Cardinalis manu propria subscripsi.

Ego A. tituli Sancti Marci presbyter Cardinalis manu propria subscripsi.

Ego Jordanus Episcopus Sabinen. manu propria subscripsi.

Ego N. Cardinalis Cypri Episcopus Prænestrinen. subscripsi.

Ego Ludovicus Cardinalis de Comitibus manu propria subscripsi.

Publicatio & registratio in quinterno Cancellariæ.

Ego A. Cardinalis Nova manu propria subscripsi.

Lecta & publicata fuit hæcConstitutio de mandato SS. D. N. Papæ, in Audientia contradictarum, & Cancellaria Apostolica die 8. Novembris, videlicet quinto Idus, in præsentia Reverendissimi in Christo Patris & D. B. Patriarchæ Graden. dictam Cancellariam Regentis, R. P. D. Apostolicarum litterarum Correctoris, venerabilium virorum DD. de Præsidentia, & aliorum in copioso numero Scriptorum, & Abbreviatorum, ut moris est, & deinde in Quaterno isto authentico de mandato ipsius D. Regentis sic inscripta.

II.

Quòd Congregatio Monachorum de Observantia S. Justinæ Ordinis S. Benedicti, quæcumque legata pia, ejus Monasteriis & locis quamvis non expressis facta acceptare, & ad ea consequendum procuratores constituere, & juxta Capituli generalis & Visitatorum judicium distribuere possit.

De his Monachis vide infrà in hoc Tom. 1. in const. 1. Jul. II. Super Cathedram.

Edita A. D. 1431.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium.

Dispositione divina gregi Dominico quamvis immeriti præsidentes, dum præclarè dilectorum filiorum Congregationis Monachorum de Observantia S. Justinæ, Ordinis S. Benedicti merita recensemus, intra nostræ mentis arcana, & commendabiles, quibus eorum ministeriis erga Deum, & homines indesinenter exuberant fructus, dignè nostros diffundimus cogitatus, votis illis gratum libenter offerimus auditum, per quæ ipsorum statui, ac indemnitatibus consuli possit, eorumque religio salubria jugiter suscipiat incrementa.

Causa hujus constit.

§. 1. Cùm itaque sicut exhibita nobis nuper pro parte Congregationis hujusmodi petitio continebat, eis diversa donationes, & legata facta fuerint ipsorum Monasteriis sive locis non expressis, & propterea ab aliquibus hæsitatur, an Congregatio prædicta cùm illius singulares personæ proprietatis incapaces sint, præmissa, super quorum aliquibus lis indecisa pendet, & quæ deinceps eis annuente Domino fient donationes & legata valeant acceptare.

Indultum de quo in rub.

§. 2. Nos omnem super iis ambiguitatis materiam semovere, necnon conscientiarum scrupulis obviare cupientes, ipsius Congregationis in hac parte supplicationibus inclinati, quòd Congregatio prædicta donationes & legata hujusmodi acceptare, necnon ipsa vel ejus Visitatores pro præmissis & etiam quæ dictis Monasteriis, ac locis hactenus facta fuerunt, & in anteà fieri contigerit donationibus legatisque vendicandis, ac recipiendis, Syndicos, sive Procuratores constituere, & deputare, necnon donationis, & legata prædicta etiam quæcumque, & qualiacumque fuerint, prout generali prædictæ Congregationis Capitulo sive dictis Visitatoribus pro tempore videbitur inter hujusmodi Monasteria, atque loca illorumque personas, & alias in dictæ Congregationis usus, ac pro fœlici ejus statu, & directione dispensari, converti, & distribui licitè possint, auctoritate Apostolica decernimus, & indulgemus per præsentes.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus litis pendentia hujusmodi, ac constitutionibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus Monasteriorum locorum, & Ordinis prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1. die 3. Novemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1431. 3. Idus Novemb. Pont. nostri Anno primo.

III.

Declaratio & mitigatio Regulæ Fratrum B. MARIÆ de Monte Carmelo, ab Honor III. hactenus approbatæ.

Hanc regulam approbavit Honor. iij. sup. in const. 8. Ut vivendi fol. 70. Eámque primo mitigavit Innoc. IV. sup. in constit. 6. Quæ honorem fol. 89. Quam regulam secundùm mitigationem d. Innoc. observant Fratres qui Discalceati nuncupantur, ut ibidem plenè notavi, Postmodùm hanc eamdem regulam hic Eugen. & successivè Pius II. & Six. IV. iterato mitigarunt, ut infrà in ipsius Six. const. 11. Dum attenta. Et hanc universi alii Fratres observant, qui etiam Mitigati appellantur. Et hic Ordo est unus de Ordinibus Mendicantium, ut infrà in Pii V. const. 44. Romanus, eorumque privilegiis fruitur, ut ibidem. Et ideò ejus bullam Mare magnum nuncupatam prætermisi, tamquam ferè eamdem cum bulla Fratrum Prædicatorum, & Fratrum Minorum, & alia notavi sup. in d. const. Honor. III.

Edita D. A. 1431.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Romani Pontificis providentia circumspecta nonnumquam ea, quæ ad propagationem Religionum quarumcumque, & in divinis obsequiis mancipatarum personarum prosperum statum conservan-

dum,

dum, ac animarum salutem earumdem salubriter instituta fuerunt, ut fructum afferant exoptatum, reformat, & moderatur. Ea ut Religiones ipsæ, præsertim à Sede Apostolica approbatæ, in suo vigore perdurent, prout temporis pensata qualitate in Domino prospicit expedire, libenter impendit suæ sollicitudinis partes.

Ordo Carmelitarum supplicat pro mitigatione regulæ Honorij. in tribus Capitibus.

§. 1. Sanè cùm sit nobis pro parte dilectorum filiorum Joannis Faci Magistri Generalis, ac Provincialium, & claustralium Priorum, & universorum Fratrum Ordinis B. MARIÆ de Monte Carmelo nuper expositum, quòd in certis Capitulis regulæ Fratribus dicti Ordinis per bonæ memoriæ Albertum Patriarcham Jerosolymitanum traditæ, inter cætera cavetur expresse: Quòd Fratres prædicti Ordinis ab esu carnium abstineant, nisi pro infirmitatis, vel debilitatis remedio sumantur: eisdem etiam: Quòd singulis diebus, Dominicis dumtaxat exceptis, à festo Exaltationis Sanctæ Crucis, usque ad festivitatem Resurrectionis Domini nostri JESU CHRISTI jejunare teneantur: Quódque singuli eorum manere debeant in cellis suis, die ac nocte in lege Domini meditantes, ac in orationibus vigilantes, præcipitur.

Quia multi diffidentes eorum observantiam, retrahuntur ab ista Religione.

§. 2. Et propterea nonnulli ipsius Ordinis professores, propter arctitudinem, & rigorositatem Regulæ hujusmodi, tàm ex fragilitate humana, quàm ex debilitate corporea nequeuntes eamdem Regulam observare, dispendium suæ salutis incurrant. Quòd plures etiam asperitatem hujusmodi pertimescentes, ab ingressu ejusdem Ordinis retrahantur

Hic ideò Pont. d. regulam moderatur quoad esum carnium. Imò Six. iv. latius moderatur cit. in rub.

§. 3. Nos verò, qui plantare Religionem sacram, & plantatam modis omnibus fovere intensis desideriis affectamus, super hoc, quantum nobis est possibile, providere salubriter cupientes, & rigorem hujusmodi quadam temperie mitigantes, ac regulam ipsam moderantes, Apostolica auctoritate tenore præsentium statuimus, ordinamus, & concedimus, quòd dicti Ordinis professores, qui nunc sunt, & pro tempore erunt, tribus dumtaxat diebus singularum septimanarum, etiam quibus, ut præfertur, jejunare juxta eamdem regulam sint adstricti, præterquam in Adventu, & in Quadragesima, & aliis generalibus prohibitis diebus, carnibus vesci.

Mansionemque in Cellulis.

§. 4. Ac horis congruis in eorum Ecclesiis, & illorum Claustris, ac per eorum ambitus manere, & deambulare licitè, & liberè valeant

Dispensas ab observantia strictioris regulæ.

§. 5. Decernentes eos, & eorum singulos circa præmissa ad arctiorem observantiam, quam supra præmittitur, occasione professionis in dicto Ordine emissæ, vel in posterum emittendæ minimè teneri.

Privilegiisq; Ordinis gaudere concedit.

§. 6. Et nihilominùs Fratribus eisdem, qui Regulam ipsam, ita ut præmittitur, moderatam observaverint, quòd eis proficiat in remissionem peccatorum; omnibus, & singulis privilegiis, indultis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, protectionibus, & prærogativis eidem Ordini per anteà concessis, viri, & gaudere possint, eadem auctoritate concedimus per præsentes: constitutionibus Apostolicis, & statutis, consuetudinibus etiam prædictis, & aliis Ordinis, & Regulæ prædictis capitulis, juramento, confirmatione Apostolica, vel alia quavis firmitate vallatis, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Eligendique confessorem qui absolvat, &c. Tu ad hæc vide const. 115. Clemen. viij. Quæcumq;

§. 7. Et ut ipsi Fratres in humilitatis, & paupertatis spiritu, ac castimonia virtutum Domino famulantes, ad hujusmodi mitigatam regulam observandam ferventiùs animentur; omnibus, & singulis Fratribus dicti Ordinis, præsentibus, & futuris dumtaxat, qui regulam istam, sic, ut præmittitur, moderatam observaverint, seu in observantia ipsius vixerint, ut Superiores ipsorum dicti Ordinis, vel alius quicumque idoneus ejusdem Ordinis sacerdos, omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, semel tantùm in mortis articulo plenam remissionem in statu, & sinceritate S. R. E. ac obedientia, vel devotione nostra, vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium. necnon observantia prædicta persistente auctoritate Apostolica, concedere valeant, devotioni ipsorum, tenore præsentium indulgemus. Sic tamen, quòd iidem Superiores, de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda eisdem Fratribus, si supervixerint, vel per alios, si fortè transierint, & faciendam injungant: quam ipsi Fratres facere teneantur, ut præfertur.

Hoc ultimum declarat.

§. 8. Et ne, quod absit propter hujusmodi gratiam, Fratres prædicti reddantur procliviores ad illicita in posterum committenda, volumus, quòd si ex confidentia remissionis hujusmodi, prædicti Fratres aliquando fortè committerent, quoad illa prædicta remissio nullatenùs suffragetur.

Et rerum declarat.

§. 9. Et insuper, quòd per unum annum, ex quo nostra præsens concessio ad eorumdem Fratrum pro tempore existentium notitiam pervenerit, computando, singulis sextis feriis, impedimento legitimo cessante, jejunent. Quòd si prædictis sextis feriis ex præcepto Ecclesiæ, regulari observantia, injuncta pœnitentia, voto, vel aliàs jejunare teneantur, una alia die singularum septimanarum ejusdem anni, qua ad jejunandum non sint adstricti, jejunent. Etsi in dicto anno, vel aliqua ejus parte essent legitimè impediri, anno sequenti, vel aliàs qua primum potuerint, modo simili, supplere jejunium teneantur. Porrò, si aliàs forsan prælibatum jejunium in toto, vel in parte adimplere commodè non potuerint, eo casu Superiores ipsorum, jejunium ipsum in alia pietatis opera, prout saluti animarum illorum venerint expedire, commutare valeant, quæ ipsi pari modo debeant adimplere. Alioquin nostra hujusmodi præsens concessio, quoad non observantes dumtaxat, nullius esset roboris, vel momenti.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 1. die 15. Feb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis dominicæ 1431. 15. Kalend. Martii, Pontificatus nostri Anno primo.

VI.

Privilegium Curialium sive Officialium Sedis Apost. obsequiis existentium, aliorumque pro eorum negociis ad eamdem Sedem venientium, & apud eam commorantium, aut inde recedentium, ne interim extra Romanam Curiam conveniantur.

Hoc privilegium, quoad Officiales actu exercentes, innovavit & declaravit Leo X. infrà in ejus const. 10. Regimini. Et quoad Clericos beneficiatos respectu suorum Ordinariorum, revocavit Concilium Tridentinum in cap. 1. sess. 23. & cap. 11. sess. 24. Ac generaliter restrinxit Pius IV. ad eos qui per annum in Curia resederint, ut infrà in ejus const. 56. Inter multiplices pastoralis. §. præterea, & Paul. V. in const. 44. Universi, in §. de Aud. Cameræ. Tom. 3.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1432.

Exordium.

Divina in eminenti Sedis Apostolicæ specula disponente clementia constituti, ad ea libenter intendimus, per quæ Officiales prædictæ Sedis obsequiis ejus, ad quam veluti fidelium omnium matrem pro animarum salute quærenda, & justitia consequenda, de diversis mundi partibus confluit multitudo, tutius, & quietius se promptiores valeant exhibere.

Privilegium de qua in rub. Hæc Bulla inter extravag. communes sed eam posui quia semper est in manibus Curialium, & ut feci adnotationes posita: in rub.

§. 1. Hinc est, quòd nos ex certis rationabilibus causis moti, etiam nonnullorum prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, districtiùs inhibemus locorum Ordinariis, necnon commissariis, & delegatis eorum, cæterisque universis, & singulis, quacumque potestate, & auctoritate præfulgeant, cujuscumque dignitatis, gradus, vel præeminentiæ fuerint, ne contra Officiales præfatos quocumque nomine nuncupentur, in nostris, & dictæ Sedis obsequiis, nunc & pro tempore existentes, necnon quoscumque alios pro suis, & eorum causis, & negotiis prosequendis ad Sedem prædictam venientes, ac in ea (durante negotiorum, & causarum hujusmodi prosecutione) moram trahentes, & recedentes ab eadem, procedere, aut in eos excommunicationis,

suspen-

suspensionis, vel interdicti, aut privationis officiorum, vel beneficiorum, seu quamvis aliam sententiam promulgare præsumant. Nos enim omnes, & singulos processus, sententias contra tenorem, & mentem nostræ inhibitionis hujusmodi latas, & habitas, ac in posterum habendas, & promulgandas, & quæcumque inde secuta declaramus nulla, irrita, & inania, nulliusque extitisse, vel existere roboris, vel momenti, necnon quicquid in contrarium à quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentarum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attentari, etiam decernimus irritum, & inane.

Pœnæ adversus eorum perturbatores.

§. 2. Et nihilominùs in omnes, & singulos Ordinarios, ac Officiales, commissarios, & delegatos eorum, quibuscumque, officialium, aut negotia hujusmodi apud dictam Sedem prosequentium prædictorum eos illis forsan privando, aut privatos decernendo, vel declarando, seu cujuscumque privationis prætextu illa personis aliis conferendo, seu de illis in eas quomodolibet intromiserint tàm in dantes quàm in recipientes, excommunicationis, suspensionis, & interdicti latas sententias promulgamus, quas volumus eos incurrere ipso facto. A qua quidem excommunicationis sententia absolvi nequeant, nisi à nobis, vel per nos deputandis, præter quam in mortis articulo constituti.

Hæc affixio non invenitur sed ejus observantia est notoria, & confirmatio colligitur ex Bullis cit. in rub.

§. 3. Præmissa autem à die affixionis præsentium ad valvas basilicæ Principis Apostolorum de Urbe ex certa scientia quoscumque ligare volumus, & arctare.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus Apostolicis, & quibuscumque generalibus, provincialibus, vel synodalibus Conciliis editis, constitutionibus, & ordinationibus. ac privilegiis, per quæ effectus præsentium impediri posset quomodolibet, vel differri, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus habenda esset præsentibus mentio specialis, & quæ præsentiis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Nulli ergo omninò hominum licet hanc paginam nostræ inhibitionis, declarationis, constitutionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 2. die 8. Martij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo trigesimo secundo, octavo idus Martii, Pontificatus nostri Anno secundo.

V.

Approbatio Congregationis S. Justinæ de Observantia Monachorum Ordinis S. Benedicti, cum declaratione circa Capituli generalis celebrationem, Definitorumque ac Visitatorum, Abbatum, & Priorum electionem, & auctoritatem.

Hæc Bulla in secunda ejus parte confirmatur à Gregor. XIII. in const. 16. Nihil. Alia autem istam Congregationem concernentia notabo in constit. 1. Julii II. Super. Et inde videbit, eamdem Congregationem Cassinensem appellari.

Edita A. D. 1432.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proëmium.

Etsi ex solicitudinis debito pastoralis, sub regulari observantia singulis Altissimo militantibus, in his per quæ suis statui & indemnitatibus consulitur, nos favorabiles esse deceat, pariter & benignos, præclaram tamen dilectorum filiorum Monachorum de observantia Sanctæ Justinæ Congregationem Ordinis S. Benedicti, ad quos etiam antequam divina favente clementia ad apicem Summi Apostolatus assumeremur, specialem gessimus, in Domino charitatis affectum spiritualis dono lætitiæ vitam, & conversationem contemplantes, quibus eis aliisque proficerent, & salutaria piis fidelium mentibus exempla transmittunt, tanto solertiùs ea prosequi, necnon instaurare, studiis gerimus assiduis, per quæ Congregationis hujusmodi status fœliciter adaugeri, solidarique poterit, quanto per assumptionem hujusmodi major nobis desuper attributa facultas est, & ampliorem Christicolis speramus jugiter provenire salutem.

Omnes Monachi Congregationis S. Justinæ vel ejus professi unam Congregationem constituunt quæ ab ipso Pontifice approbatur.

§. 1. Attento itaque quod fœl. record. Martinus Papa Quintus prædecessor noster, nonnulla eisdem Monachis contulit privilegia, quæ non usque adeò ad pleniorem ejusdem Congregationis soliditatem, augmentumve sunt sufficientia; idcircò nos propter dictorum Monachorum laudabilem vitam, & exemplares mores nobis diu cognitos præfatum prædecessorem nostrum sequentes, atque ubi opportunum fuerit nonnulla innovantes, & adjicientes, proprio motu, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, necnon irrefragabili, perpetuaque constitutione sancimus, & præsentium serie statuimus, volumus pariter, & ordinamus, quòd omnes & singuli dictæ Congregationis ordinem ipsum professi, præsentes & futuri, quamvis in diversis pro tempore Monasteriis sive locis morentur, unum tamen corpus, & una Congregatio existant. Quam quidem Congregationem auctoritate, & scientia similibus approbamus, & ut à Christifidelibus in reverentia & devotione habeatur hortamur, eamque sub Ordine, & regula B. Benedicti esse declaramus, atque constituimus.

Capitulum generale singulis annis congregetur, & ante ejus dissolutionem locus alterius futuri Capituli eligatur.

§. 2. Quódque pro eorum salubriori statu in loco ad id congruo, generale juxta laudabilem quæ desuper dudum viguit consuetudinem Capitulum per eos singulis annis celebretur, nec illud postquàm inchoatum fuerit, donec pro alio futuro celebrando Capitulo similis locus electus, & acceptatus extiterit, quomodolibet dissolvatur.

In quo novem eligantur Diffinitores, qui statuta & alia facere possint quæ pro statu Congregationis necessaria fuerint, vel opportuna.

§. 3. In quo quidem Capitulo, novem ex his qui in illo habere vocem possunt eligantur Definitores, qui sic electi totum Capitulum præfatum repræsentantes, pro salubri dictæ Congregationis successu, statuta, constitutiones, & ordinationes, ac omnia, & singula, quæ in spiritualibus ipsius Congregationis, ac præfatæ regulæ statum, observantium, & indemnitatem, necnon circa divini officii directionem, & ordinationem, absque tamen ipsius regulæ variatione substantiæ, vel effectus, interpretationem, seu declarationem quomodolibet concernere poterunt, auctoritate prædicta instituendi, ordinandi, interpretandi, declarandi, necnon ea quæ sic instituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto vel in parte, prout rerum & temporum qualitates exegerint, amovendi, alterandi & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Quorum Definitorum statutis, constitutionibus, ordinationibus, & definitionibus, & correctionibus, singuli de Congregatione hujusmodi cujuscumque dignatis, status, gradus, sive conditionis, existant in omnibus efficaciter parere teneantur.

De Monasteriis, disponant.

§. 4. Volentes, ac statuentes quòd hujusmodi Definitores de prædictis Monasteriis, & locis, ac eorum bonis prout utilitatibus prædictæ Congregationis videbitur expedire, liberè disponere.

Abbates & Priores eligant & pariter destituant.
Hoc explicavit hic idem Pont. etiamsi vacatio eveniret: apud Sedem Apost. ut refertur infrà in Greg. 13. const. 16. Nihil qui hæc etiam confirmavit, majoribus additis pœnis.

§. 5. Necnon eos ex ipsis Monachis præsentibus & futuris, quos ad id idoneos judicaverint, in Abbates, & Priores vacantium pro tempore Monasteriorum, ac Prioratuum hujusmodi alias juxta dictæ Congregationis constitutiones, ordinationes, & statuta eligere sive nominare, necnon ad beneplacitum eorum taliter electos sive nominatos, absque aliqua dictæ causæ cognitione à regimine & administratione dictorum Monasteriorum quibus tunc præfuerint, & quæ tunc proptereà vacare censeantur, absolvere, & amovere, ac etiam omnia & singula, quæ in præmissis omnibus, & circa ea quomodolibet necessaria vel opportuna fuerint, facere & exequi liberè, & licitè possint & valeant.

Visitatores in eodem Capitulo deputentur quorum unus Præsidentis locum teneat, ad quem singula Congregationis etiam deferantur.

§. 6. Planè ne post dissolutionem hujusmodi Capituli prædicta Congregatio regiminis solatio destituta remaneat, quinque vel plures prout Definitoribus hujusmodi visum fuerit Visitatores deputentur, quorum unus juxta ipsorum Definitorum dispositionem, Præsidentis vicem, nomenque suscipiat, & ad eum secundùm hujusmodi Capituli decreta, sin-

gula

gula prædictæ Congregationis negocia deferantur, ipsique Præsidens & visitatores omnia & singula faciant, disponant & exequantur, super quibus ab hujusmodi Capituli muniti potestate fuerint, vel quæ ab eo receperint in commissis, aut aliàs juxta eorum constitutiones, & statuta, quorum officia usque ad sequens anno proximè futuro tunc celebrandum hujusmodi Congregationis Capitulum dumtaxat durent.

Locus profuturo Capitulo electus non mutetur, nisi &c.

§. 7. Locus autem Capituli prædicti, postquam electus, & acceptatus fuerit, absque rationabili causa, de Præsidentis quoque necnon majoris partis Visitatorum eorumdem assensu, nullatenus immutetur.

Prælatorum obedientiis omnes subsint.

§. 8. Præterea omnes & singuli præsentes & futuri dictæ Congregationis Prælati, necnon Monachi conversi & commissi, sub præfatorum Visitatorum & consequenter illorum Prælatorum, in quorum Monasteriis sive locis ipsi Monachi conversi & commissi morantur, obedientiis sistant, eas hinc inde prout decens fuerit humiliter impensuri.

Ad religionem nemo à Prælato recipiatur nisi prævia matura deliberatione atq; consensu duarum partium Conventus. Alia insuper observari voluit.

§. 9. Et insuper ne facilitate præcipiti religionis jugum quis acceptet, nullus ex Monasteriorum sive locorum hujusmodi Prælatis, absque deliberatione matura, necnon duarum partium sui Conventus assensu, quempiam in Monachum sive conversum Monasterii, sive loci cui præsit, quomodolibet ad professionem recipiat, aliter verò inibi recepto, nisi posteà prædictus accedat assensus standi vel morandi ibidem sit penitùs interdictum.

Six. v. in constitut. 71. Cùm de. Translati de Monasteriis, in quibus professi sunt, ad alia Monasteria, ab illis absoluti, & pro in istis professi habeantur, donec in illis permanserint.

§. 10. Sanè ut cujuslibet materia turbationis adempta personæ Congregationis hujusmodi quietis valeant Altissimo famulari, omnes & singuli quos de Prioribus in quibus professi fuere Monasteriis & locis, ad alia præsentia & futura dictæ Congregationis Monasteria sive loca, juxta ordinationem Capituli hujusmodi transferri contigerit, aut aliàs pro conventualibus quomodolibet deputari, ex tunc ab ipsis Prioribus Monasteriis, atque locis realiter absoluti sint, & aliorum Monasteriorum locorumque prædictorum quamdiu steterint ibidem Monachi, ac suppositi reputentur, & pro conventualibus inibi habeantur, in actibus & negociis capitularibus, ac si ibidem professi fuerint.

Omnia Monasteria suis juribus utantur.

§. 11. Porrò ne præmissorum occasione Monasteriis, & locis Congregationis hujusmodi vel eorum alicui detractum fore quomodolibet extimetur, omnia Monasteria, & loca prædicta necnon illorum Prælati, atque personæ quibuslibet eis à Sede Apostolica, vel aliàs qualitercumque concessis, de jure seu consuetudine quomodolibet debitis juribus, præeminentiis, ac dignitatibus inconcussè gaudeant, & utantur, dummodò illa præmissis, & aliis hujusmodi Congregationis ordinationibus, & institutis non obsistant, nec propterea ex Monasteriis ipsis unum reputetur alteri subjectum, sed eis in sua libertate remanentibus illa vicissitudinis adminiculo conjuncta sub fœlici dictæ Congregationis regimine uniformi regularis observantiæ gressu sibi invicem suffragentur.

Decreta pro reformatione alicujus Monast. fienda, & de consensu Congregationis in publicam formam redacta, Apostolico munimine roborata censeantur.

§. 12. Adjicientes quòd quotiescumque Prælatus aliquis Monasterium cui præfuerit, ad ejusdem Congregationis observantiam reducere, & sub illa reformare delegerit, juxta statuta, decreta, necnon ordinationis hujusmodi prout congruentiùs poterit, ipsam reformationem faciat, ejusque desuper acta, conventiones & modi quæ de consensu Congregationis ejusdem, vel illorum quos ad id deputaverit in formam publicam redacta fuerint, eo ipso confirmationis Apostolicæ sint robore suffulta.

Mart. v. decrevit Electiones à Congregatione canonice celebratas à Sede Apost. confirmatas esse censeri: & redditus certo modo dividi.

§. 13. Sanè cum prædictus prædecessor prædictæ Congregationi concesserit, quòd vacantibus Monasteriis, quæ tunc erant dictæ Congregationis, electiones rectè & canonicè celebrandæ à duobus partibus eligentium auctoritate Apostolica confirmatæ ipso facto censerentur. Quodque de omnibus redditibus Monasteriorum prædictorum quinta pars pro decenti substentatione Prælatorum deputaretur, aliæ verò quatuor partes per Cellararios absque contradictione Prælatorum in Monachorum, & conventuum utilitatibus dispensarentur.

Hic autem Pont. hæc revocat, & aliter statuit.

§. 14. Nos attendentes quòd hujusmodi ordinationes & decreta, non ad conservationem & augmentum dictæ Congregationis, sed ad ejus dispendium maximum cederent, & detrimentum, omnia & singula statuta, ordinationes, & decreta electionum, & redditaum divisiones hujusmodi revocamus pariter & annulamus. Volentes & statuentes quod electiones Abbatum & Priorum ad dictæ Congregationis Capitulum generale, aut Præsidentem, & Visitatores juxta concessam eis, ut præfertur, facultatem, & eorum constitutiones & Statuta pertineant, quibus taliter electis, juxta regulam B. Benedicti, & eorum constitutiones Monasteria ipsa sive loca, & eorum bona tàm in spiritualibus quàm temporalibus regendi & gubernandi, libera & licita sit facultas.

Contrariisq; omnibus derogat.

§. 15. Non obstantibus præmissis, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, etiam si de illis specialis & expressa, ac de verbo ad verbum præsentibus mentio habenda esset, quibus quo ad præmissa specialiter derogamus, necnon Monasteriorum, Prioratuum & Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 2. die 23. Novemb.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1432. nono Kal. Decembris, Pont. nostri secundo.

VI.

Quòd Festivitas Sanctissimi Corporis CHRISTI, etiam in Octava celebretur duplicatis indulgentiis à Prædecessoribus Pont. concessis.

Hanc Festivitatem instituit Urb. IV. ut sup. in ejus const. 1. Transiturus. fol. 121. ubi alia indicavi.

Edita D. A. 1433.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EXcellentissimum Corporis & Sanguinis Domini Nostri JESU CHRISTI Sacramentum quod appropinquante passionis ejus hora Dominus ipse signo præcipui quo nos dilexit amoris salubriter instituit, ejusque commemorationem sacratissimam jugi mentis exultatione contemplantes, ad hoc inter singulos hujusmodi mercatos sanguine spiritualia dispensare munere votis exposcimus, ut illi condignis assurgantes laudibus, sua frequentiùs ad ipsius venerationem Sacramenti corda dirigant, & eo quo corporalis habetur præsentia Salvatoris viatico fructus vitæ complectentes æternæ cælestia conscendant, ipsum, qui se nobis in edulium tribuit perpetuo conspecturi.

Urb. & Mart. v. const. vide ut in rub.

§. 1. Sanè dudum piæ mem. Urbanus Papa Quartus prædecessor noster, &c. Et subsequenter Martinus PP. V.

Omittitur narrativa harum const. quia habes suprà in hoc Tom. 1.

Duplicatio indulgentiarum.

§. 2. Nos verò quos interim ad summi Apostolatus apicem divina clementia perduxit, etiam pro frequentiori hujusmodi veneratione Sacramenti summis gestientes affectibus nostri partes ministerii salubriter impertiri, necnon relaxationes, & concessiones prædictas Apostolici robore muniminis ipsorum nationi fidelium committentes, præmissis per eumdem Martinum prædecessorem, ut præfertur relaxatis diebus alios totidem dies pariformiter ab ipsis fidelibus consequendis adjicimus per præsentes.

Jussio recitandi has const. inter lectiones nocturnas d. Festi, & Octava.

§. 3. Et insuper universos Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & alios Ecclesiarum Prælatos monemus ac hortamur in Domino, ac eis per Apostolica scripta in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, & in remissione peccaminum injungimus, ut per se vel alios eorum subditos per singulas suarum Civitatum & diœcesum Ecclesias in dominica feriam & festum prædicta proximè præcedente, salutaribus ad venerationem potissimè Sacramenti hujusmodi monitis & exhortationibus præsentium, quarum etiam tenor inter matutinales

festorum

festorum necnon dierum octavarum hujusmodi lectiones recitetur, literarum continentia & effectu publicare & insinuare procurent, ut ejusdem Sacramenti suffragante mysterio subditi & fideles ipsi spiritualium gratiarum uberiori fulciantur augmento, & ab illo, qui se per ipsum immolavit hostiam post hunc vitæ cursum ad gloriam perducantur æternam.

Fides transumptum.

§. 4. Verùm, quia difficile foret hujusmodi literas singulis exhiberi, volumus & eadem authoritate decernimus, quòd ipsarum transumpto manu publica, & sigillo alicujus Episcopalis vel superioris Ecclesiasticæ Curiæ munito, tamquam præfatis si originales exhiberentur literis plena fides adhibeatur, & perinde ac si originales literæ forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 3. die 26. Maji.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1433. septimo Kalend. Junii, Pont. nostri Anno tertio.

VII.

Contra simoniacæ pravitatis reos, eorumque mediatores.

Similis constitutio Pauli II. est inter extravagantes communes in tit. de Simon. & utraque istarum, cum cæteris aliorum Pontificum constitutionibus, confirmatur à Pio Quinto infrà in const. 5. Cùm primum Tom. 2.

Edita A. D. 1434.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Detestatio simoniæ.

CUm detestabile scelus simoniacæ pravitatis tàm divinarum scripturarum, quàm sacrorum Canonum auctoritas abhorreat & damnet, nos considerantes, quòd plures pœnarum gravitas, quàm Dei timor avertere solet à voluntate peccandi, ac summis desideriis affectantes, ut hoc pestiferum vitium non ex usu solùm, sed etiam ex mentibus hominum saltem propter pœnarum metum penitùs evellatur.

Innovatio & auctio pœnarum contra simoniæ pravitatis reos, & eorum complices.

§. 1. Prædecessorum Romanorum Pontificum vestigiis inhærendo, ac etiam omnes & singulas excommunicationis, suspensionis, privationis, & interdicti sententias, censuras, atque pœnas dudum à Pontificibus prædictis, & pro talibus reputatis contra simoniacos quomodolibet latas, & quas illos cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, vel præeminentiæ fuerint, etiam si Cardinalatus, Patriarchali, Episcopali, Regali, Reginali, vel alia quavis Ecclesiastica, seu mundana dignitate præfulgeant, & eorum quemlibet tàm manifestum quàm occultum ipso facto incurrere volumus, confirmantes & innovantes, auctoritate Apostolica declaramus, quòd omnes illi qui simoniacè ordinati fuerint, à suis sint ordinibus suspensi, per electiones verò, postulationes, confirmationes, provisiones, seu quasvis alias dispositiones, quas simoniæ labe fieri contigerit, & quæ viribus omninò careant, in Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus personalibus officiis Ecclesiasticis quibusvis beneficiis, aut aliquo eorum cuicumque jus nullatenùs acquiratur, nec inde faciat aliquis fructus suos, sed ad omnium illorum quæ perceperit restitutionem, sub animæ suæ periculo sit adstrictus. Statuentes prætereà, quòd universi & singuli etiam præmissa dignitate prædití, qui quomodolibet dando vel recipiendo simoniam commiserint, aut quòd illa fiat, mediatores extiterint, seu procuraverint, sententiam excommunicationis incurrant, à qua nisi à Romano Pontifice pro tempore existenti non possint absolvi, præterquam in mortis articulo constituti.

Et non revelantes.

§. 2. Et ut hujusmodi labis contagium frequentiùs reprimatur, omnibus & singulis, Ecclesiasticis sæcularibusque personis, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, seu conditionis fuerint, in virtute sanctæ obedientiæ districtè injungimus, ut eos omnes, quos simoniam hujusmodi commisisse vel procurasse, aut in ea mediatores esse sciverint, Pontifici prædicto, vel ejus Camerario, aut cui idem Pontifex duxerit committendum, per se vel per alios revelare quamcitiùs non omittant, quòd si non fecerint, absolvi non debeant, donec prædicta revelent. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 4. die 18. Maji.

Dat. Romæ apud S. Chrysogonum, Anno Incarnationis Dominicæ 1434. xv. Kalend. Junii, Pont. nostri Anno 4.

VIII.

Ampliatio indulti à Greg. IX. concessi Eremo Camaldulensi Monachorum Ordinis S. Benedicti, recipiendi religiosos aliorum Ordinum.

Hoc indultum Greg. IX. est. const. 1. sup. fol. 72. Fervor, ubi alia remissivè notavi.

Edita A. D. 1435.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori, & universis Fratribus domus Fratrum Eremi Camaldulensis, præsentibus, & futuris. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Exordium.

ILla quæ pro tranquillo personarum sub Religionis habitu, Domino famulari desiderantium studio, piæ vitæ statu providè facta sunt, ut illibata persistant, cùm à nobis petitur, Apostolicæ confirmationis robore communimus, eaque ampliamus, & extendimus, prout in Deo hoc conspicimus salubriter expedire.

Gregor. ix. Bulla est suprà fol. 73.

§. 1. Sanè dilectorum filiorum Prioris, & Fratrum domus Eremi Camalduensis, per Priorem solitæ gubernari, nuper habita petitio continebat, quòd olim fœlicis recordationis Gregorius Papa IX. prædecessor noster, Priori, qui tunc erat, & Fratribus dictæ Eremi, pro eorum, & ipsius Eremi incremento quasdam literas concessit in hæc verba.

Hæc Bulla non inseritur, quoniam habes eam super fol. 72.

Dubium super ejusdem Bullæ observantia.

§. 2. Cùm autem, sicut eadem petitio subjungebat, propter diversa privilegia, & indulta diversis Congregationibus diversarum domuum, & Monasteriorum, ex post per Apostolicam Sedem concessa, necnon diversas alias constitutiones, & ordinationes editas, concessioni præfati prædecessoris nostri, plurimum derogatum existit, propter quod multi, qui in dicta Eremo Altissimo famulari affectant, ab eorum proposito retrahuntur. Quare pro parte dictorum Prioris & Fratrum nobis fuit humiliter supplicatum, ut eis super hoc opportunè providere, dictæque concessioni robur Apostolicæ confirmationis adjicere, & etiam quantum opus est, ipsam ampliare de benignitate Apostolica dignaremur.

Hujus Pontificis extensio. Confirmavit Greg. xii. ut infrà in ejus Bull. 99. Quia obstabat const. 89. Pii. v. Quæcumque.

§. 3. Nos itaque de præmissis pleniùs informati, Prioris & Fratrum prædictorum supplicationibus inclinati, concessionem prædictam, necnon dictas literas, & quæcumque in eis contenta, rata, & grata habentes, & auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Vobisque ut omnes, & singulos, cujuscumque Ordinis existant, & de quibuscumque Congregationibus, domibus, seu Monasteriis, sive mendicantium, sive non mendicantium, etiam Carthusiensis Ordinis, venerint, qui in Eremo vestra sub ordine & habitu vestro, in ipsa Eremo Altissimo perpetuò famulari elegerint; Superiorum ipsorum licentia petita, licet non obtenta, sine cujusquam contradictione, & aliàs secundùm præfati prædecessoris nostri in dictis literis contentam voluntatem, recipere & retinere possitis, tenore præsentium indulgemus.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, privilegiis, & indultis quibuscumque, sub quavis forma verborum in contrarium forsan factis, seu faciendis. De quibus etiam & eorum totis tenoribus, in præsentibus esset habenda mentio specialis. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. die 24. Novemb.

Datum Florentiæ, Anno Incarnationis Domini 1435. viij. Kal. Decembris, Pontificatus nostri Anno quinto.

IX.

Privilegia & gratiæ, ac exemptiones Congregationis S. Justinæ de observantia Monachorum Ordinis S. Benedicti.

Sub hac die vide etiam ejusdem Pontificis similem constitutionem incipientem. Et si quotlibet. Hanc tamen uti pleniorem ponere arbitratus sum.

Congregatio prædicta Cassinensis nuncupanda est, quia Monasterium Cassinense ubi corpus S. Benedicti requiescit cæterorum caput existit, ut in constit. 1. Julii II. Super cathedram, ubi alia tibi indicabo.

Edita A. D. 1439.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proëmium.

Regularem vitam agentibus Apostolicam convenit adesse præsidium, ne forte cujuslibet temeritatis incursus, aut eos à proposito revocet, aut robur (quod absit) religiosis infringat.

Appellatio non datur à correctione Prælatorum

§. 1. Cupientes itaque dilectorum filiorum Congregationis Monachorum Unitatis aliàs de observatione S. Justinæ nuncupatæ Ordinis S. Benedicti. Nobis ac Romanæ Ecclesiæ immediatè subjectæ opportunitatibus, & commodis propter eorum excellentiam meritorum, atque vitæ sanctimoniam nos reddere benevolos, & favorabiles, Motu proprio, non ad ipsorum Monachorum, nec alicujus alterius super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ne nequam spiritus veneno afflatis malignandi in ipsaCongregatione materia præbeatur, auctoritate Apostolica statuimus, districtiùs inhibentes, ne cui Prælatorum, vel Monachorum dictæ Congregationis ab institutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli generalis, sive Præsidentis, seu Visitatorum, aut Rectorum ipsius Congregationis ad quemcumque etiam ad Sedem Apostolicam, nisi de speciali indulto summi Pontificis liceat appellare, appellationem nihilominùs, si quam interponi contingat, cum inde sequutis irritam decernendo.

Causarum cognitio sit, rejectis apicibus juris.

§. 2. Cùm autem contra aliquem Prælatum, vel Monachum dictæ Congregationis agi contigerit, civiliter, aut criminaliter, secundùm consuetudines, & statuta Congregationis prædictæ, juris communis apicibus, dilationibus, terminis, litium anfractibus omissis procedi debere tenore præsentium volumus, & mandamus.

Apostatarum vagatio prohibetur.

§. 3. Statuentes, quòd Prælati dictæ Congregationis, contra Monachos eosdem qui licentiam se ab Apostolica Sede habere dixerint, ad aliud quodcumque Monasterium, sive locum se transferendi obtentu literarum Apostolicarum, nisi in ipsis literis specialis nominata, & expressa fieret mentio de ipsa Congregatione, & hujusmodi indulto eidem concesso, revocando, & tunc si infrà tres menses id non impleverint, tamquam contra apostatas agere valeant, nisi tempus in literis Apostolicis fuerit expressum, infrà quod se debeant ad hujusmodi Monasteria, sive loca transtulisse, quo casu non priùs agere possint contra eos, quàm dicta tempora fuerint elapsa.

Celebrandi facultas tempore interdicti. Limitatur pro Concil. Trid. sess. 25. c. 12.

§. 4. Cæterùm, cùm per alias nostras certi tenoris literas, quarum tenorem hic haberi volumus pro expresso memoratæ Congregationi duxerimus indulgendum, ut si contingat civitates, terras, vel loca, in quibus Monasteria, sive loca dictæ Congregationis consistant, Ecclesiastico esse supposita interdicto, ipsa tamen dictæ Congregationis Prælati, & Monachi, januis clausis, interdictis exclusis, submissa voce, Missas, & alia divina Officia celebrare possint. Nos volentes Congregationem ipsam uberioris dono gratiæ confovere, ut hujusmodi tempore interdicti, etiam conversi, commissi, capellani, & laici, qui intra septa ipsorum Monasteriorum, sive locorum, pro tempore habitaverint, à præfatæ Congregationis Monachis ad id deputatis, Missas, & alia divina Officia audire, & Ecclesiastica Sacramenta licitè suscipere valeant, similiter præsentium tenore statuimus.

§. 5. Insuper cùm dudum Congregationi hujusmodi, quòd Monachi præsentes, & futuri præfati Congregationis præsentati à suis Superioribus ordinari possint à quocumque Catholico Episcopo, per antefatas nostras literas indulserimus, volentes etiam eamdem Congregationem amplioribus favoribus prosequi, quòd absque alio examine Monachi hujusmodi ordinari debeant de præsentantium conscientia confidentes. Quódque Congregationi hujusmodi quemcumque Catholicum Episcopum gratiam, & communionem Sedis Apostolicæ habentem in dictæ Congregationis Monasteriis, & locis dumtaxat advocare valeant, cui liceat Apostolica auctoritate absque aliqua licentia, & contradictione Diœcesani, nulla (præfertur) examinatione præmissa, Monachos ordinare, Missas celebrare, Ecclesias, Altaria, & vasa consecrare, vestes benedicere, & alia pontificalia exercere, de quo Diœcesanum loci non oporteat timere, quòd hujusmodi ordinationis occasione juris sui judicium incurrat, eadem auctoritate indulgemus.

Ordines sacros a quocumque Antistite recipiendi. Hoc rescribitur a Conc. Trid. in sess. 2. c. 11. & sess. 23. c. 22.

§. 6. Cúmque alias per easdem nostras literas Congregationem præfatam ab omni jurisdictione Ordinariorum, & à charitativis subsidiis, ac omnibus oneribus eximentes sub nostra, & B. Petri protectione susceperimus, prout in dictis literis pleniùs continetur, quarum tenorem hic volumus haberi pro sufficienter expresso, in dubium posteà versum est (prout nobis relatum extitit) an antiquos census, ratione visitationis, aut subjectionis hujusmodi Ordinariis, Universitati, Collegiis, sive Capitulis, hactenus debitos Monasteria dictæ Congregationis de cætero solvere teneantur. Nos volentes super hoc de opportuno remedio providere, declaramus, & nihilominùs de novo statuimus, quòd dictæ Congregationis Monasteria, sive loca à die exemptionis hujusmodi ab omnibus censibus, redditibus, & solutionibus, ratione visitationis, aut subjectionis quocumque jure hactenus debitis, aut in futurum debendis, quibuscumque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Universitatibus, aut aliis quibuscumque personis de plenitudine potestatis Apostolicæ omninò liberamus, & penitùs absolvimus. Non obstantibus præscriptionibus, constitutionibus, consuetudinibus, statutis, decretis, & privilegiis Apostolicis quibuscumque in contrarium facientibus, de quibus specialis, & expressa, ad de verbo ad verbum esset mentio facienda.

Exemptio ab exactionibus & jurisdictione Ordinariorum Tu ad hoc vide Conc. Tri sess. 25 c. 11. & c. 14 & Bullam Leo. x. n 22. Dum intr., & const. 29. Clem. vij. Suscepti.

§. 7. Ut autem hujusmodiCongregationis Monachi liberiùs in eorum regularis vitæ observantia valeant verdurare, omnes, & singulos Episcopos, vel locorum quorumlibet Ordinarios, aut alias quasvis personas, ad Monasteria, sive loca dictæ Congregationis, causa ordines celebrandi, seu causas civiles, aut criminales exercendi, Conventus, sive Synodos, & processiones convocandi, Missas, & alia Officia celebrandi sub excommunicationis pœna, quam incurrant ipso facto si aliter attentaverint, accedere, vel immorari ipsis invitis, tenore præsentium prohibemus.

Nemo invitis Monachis, celebrat, judicat, vel ordinat in eorum Monasteriis, neq; ad processiones &c. convocat. Tu quoad processiones, vide dispositione n. 1. Conc. Trid. sess. 25. c. 13

§. 8. Planè ut hujusmodi Congregationis Monachi in vitæ honestate, & odore bonæ famæ apud Deum, & homines conserventur, & quia ibi cautiùs est agendum, ubi majus imminet periculum animarum, eadem auctoritate statuimus, quòd nulli hominum liceat quascumque mulieres laicas, seu religiosas, cujuscumque ætatis, status, gradus, auctoritatis, vel conditionis existant, quavis occasione ducere, sive ipsis mulieribus ingredi, seu commorari infrà septa Monasteriorum præfatæ Congregationis, quòd si aliter scienter attentatum fuerit, tàm ipsæ mulieres: quàm earum ductores, sed & ipsi receptatores, si voluntariè hoc fecerint,

Ingressus ad Monasteria, prohibetur, mulieribus Tu vid. ampliorem prohibitionem in Bul. 20 Pii v Regularium. In Tom. 2.

ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant, à qua dictæ Congregationis perſonæ abſolvi poſſint per Præſidentem, & Viſitatores Congregationis hujuſmodi.

Prælatorum auctoritas diſpenſandi Monacos. Tu videas Bull. 129. Dum ad Pii v. in Tom. 2.

§. 9. Quin etiam ne præfatæ Congregationis Monachi ab eorum quiete diſtracti, Romanam Curiam pro crebris obtinendis licentiis frequenter adire cogantur, quòd omnibus caſibus, in quibus de jure communi, Prælatis, & Monachis dictæ Congregationis auctoritas, ſive licentia, ſeu diſpenſatio Ordinarii eſſet neceſſaria, ſi ab eiſdem exempti non eſſent, Prælatis, Abbatibus, Prioratibus, & Rectoribus hujuſmodi, qui pro tempore fuerint, unà cum eorum Conventibus auctoritate Apoſtolica abſque eo quòd ad Sedem Apoſtolicam habeant recurſum, hujuſmodi licentiam, & authoritatem tenore præſentium indulgemus.

Prohibitio ſtandi ad alterius ſervitia.

§. 10. Prohibemus etiam ad obſtruendas vias, quibus præfati Monachi extra Congregationem hujuſmodi in earum præjudicium animarum vagari poſſent, omnes, & ſingulas perſonas, Eccleſiaſticas aut ſæculares, cujuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtant, & quacumque perfulgeant auctoritate, vel dignitate, ne quemquam ex Prælatis, vel Monachis Congregationis prædictæ penes ſe obſequiorum, vel ſervitiorum aliquorum ſui, vel Monaſteriorum ſuorum obtenta, aut ſi abſque licentia ſuorum Superiorum à ſe diverterint, ſeu alia quavis cauſa à dicta Congregatione abſtrahere, ſeu etiam ad ſe ſpontè venientes retinere præſumant, etiam auctoritate literarum Apoſtolicarum, in quibus de hujuſmodi perſona, ac Congregatione, nominatim, & expreſſe, mentio facta non fuerit, abſque conſenſu Capituli generalis, ſeu Præſidentis, & majoris partis Viſitatorum Congregationis ejuſdem, ſub pœna excommunicationis, quam ipſo facto incurrant, ſi facta eis notitia de hujuſmodi privilegio infrà tres dies perſonam ipſam dictæ Congregationi non reſtituerint cum effectu, vel ab eis abjecerint, à qua ſententia nonniſi in mortis articulo, & à Sede Apoſtolica recipientes, & recepti abſolvi poſſint: Non obſtantibus quarumcumque religionum, vel Ordinum, aut alterius cujuſvis perſonæ, privilegiis, & indultis, quibuſcumque, de quibus eſſet ſpecialis, & de verbo ad verbum mentio facienda, quibus omnibus volumus nominatim, & ſpecialiter per hujuſmodi indultum quoad præmiſſa derogari.

Benefactores vel Euchariſtiæ ſacramentum à Monachis ſuſcipientes, non moleſtentur. Intellige præterquam in Paſchate, ut in Bul. 22. Leon. x. Dum intra.

§. 11. Præterea, ne quies, & pax Monachorum, & perſonarum de dicta Congregatione quovis modo, etiam per indirectum conturbari contingat, quaſcumque ſententias latas ab Ordinariis, ſeu quibuſcumque perſonis, quacumque præfulgeant dignitate, contra benefactores dictæ Congregationis, occaſione beneficiorum eiſdem collatorum ab eis, aut quia ſubditi eorum cum hujuſmodi Monachis converſentur, ſeu ab eis recipiant abſolutionis beneficium, & Euchariſtiæ Sacramentum, ipſo facto irritas, & inanes eadem auctoritate decernimus.

Monachos inobedientes Prælati inviti non recipiant.

§. 1. Cùm autem interdum contingat nonnullos Monachos inobedientes, & rebelles à Monaſteriis, & eorum Superiorum obedientia ſe ſubtrahere, & ut invitis Superioribus redeant, Apoſtolicas literas impetrare, hujuſmodi malignitatibus obviare volentes, ne quis præfatæ Congregationis Monachos, vel Prælatos vigore quarumcumque literarum hujuſmodi, niſi nominatim, & expreſſe apparuerit de mente ſummi Pontificis, qui pro tempore fuerit, huic noſtro indulto velle derogare, ad ipſos recipiendum compellere poſſint, etiam ſi hujuſmodi, literis clauſula, privilegiis, & indultis dictæ Congregationi conceſſis non obſtantibus, & de quibus expreſſa mentio fieri debeat expreſſe contineantur, præſentis paginæ tenore decernimus.

Monachi, onus judicandi, aut exequendi mandata Prælatorum extra Congregationem, cogi non poſſunt.

§. 13. Inſuper tranquillitati eorum intendentes, ne ii, qui Marthæ circa plurima ſatagentis officium dimiſerunt, eligentes potiùs cum Maria circa pedes Domini reſidere, ad audiendum verbum illius, cauſarum turbinibus perturbentur, ſi contingat aliquem literas Apoſtolicas commiſſarias de adminiſtranda juſtitia, executione facienda, viſitatione exercenda, aut alia quavis cauſa ad aliquem Prælatum, vel Monachum dictæ Congregationis directas, impetraſſe, niſi huic indulto expreſſe, ſpecialiter, & nominatim derogetur ad hujuſmodi cauſas, talium obtentu literarum præter liberam eorum voluntatem procedere, vel eas exequi minimè teneatur, indulti hujuſmodi tenore decernimus.

Nec jurent aut teſtificentur inviti extra Congregationem.

§. 14. Planè ne Prælatos, & Monachos hujuſmodi cauſarum ſtrepitus inquietet, & ab otio ſancto deducat, ne quis, Prælatos, Monachos, & perſonas de hujuſmodi Congregatione ſubire de calumnia, & veritate dicenda juramentum, aut ad ferendum teſtimonium, quacumque ex cauſa compellat invitos, ſive extra civitates, & diœceſes ſuas trahat, ſeu in eos, vel eorum aliquem, propterea excommunicationis, vel alias cenſuræ, ſeu pœnæ ſententias proferat per literas Apoſtolicæ Sedis, vel Legatorum ejus, niſi in eiſdem literis de hujuſmodi indulgentia plena, & expreſſa, ac de verbo ad verbum facta fuerit mentio ſpecialis, eadem auctoritate indulgemus, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, & alias ſententias, ſi quas in eos, vel aliquem eorum contra indultum hujuſmodi promulgari contigerit, decernentes præſentium tenore irritas, & inanes, Prælatis, & Monachis Congregationis prædictæ Monachorum, converſorum, & commiſſorum ipſius Congregationis in cauſis eorumdem civilibus, & criminalibus teſtimonio liberè, & licitè uti poſſe tenore præſentium declaramus.

Succedantque & acquirant, prout ſi eſſent in ſæculo. Tu quo ad legem vide ſpecialem proviſionem hujus Pont. ſuprà in conſt. 2. Diſpoſitione.

§. 15. Quòdque præfatæ Congregationis Monaſteria, bona mobilia, & immobilia in quibuſcumque civitatibus, & locis quovis titulo acquirere poſſint, potendi etiam, & exigendi Monachis, & perſonis hujuſmodi præfata bona undecumque, vel qualitercumque eis debita, & quæ ſi in ſæculo remanſiſſent, jus petendi, & exigendi haberent ipſis eorum Monaſteriis acquirenda; Non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, ordinationibus, & decretis cujusvis Eccleſiaſticæ, ſive ſæcularis perſonæ, Communitatis, Collegii, ſive Univerſitatis, aut alterius cujuſcumque gradus, ſtatus, dignitatis, officii, & auctoritatis exiſtat, præſentium literarum ſerie ſtatuimus.

Confeſſiones audire valeant & abſolvere à caſibus non reſervatis.

§. 16. Præterea cùm ſæpè contingat ob devotionem quam ad Monachos præfatæ Congregationis nonnullæ perſonæ habent ſingularem, ad præfatos Monachos pro earum ſalute animarum recurrere. Nos volentes eorum devotioni ſatisfacere, & in favorem religionis, ac obſervantiæ regularis, quòd liceat hujuſmodi perſonis, dictæ Congregationis, Prælatos, ſive Monachos deputatos à ſuis Superioribus ad audiendum confeſſiones accedere, quas poſſint audire abſque aliqua dictarum perſonarum ſuperiorum licentia, & contradictione, ac eis abſolutionis beneficium impendere ab omnibus peccatis, & diſpenſare ſuper omnes caſus, præter ea peccata, & eos caſus, de quibus ipſis Confeſſoribus ed eorum Ordinarios videbitur recurrendum, aut de quibus eſſet Sedes Apoſtolica meritò conſulenda, & eis miniſtrare Euchariſtiæ ſacramentum de ſpecialis dono gratiæ elargimur.

Illegitimi ad dignitates Congregationis promoveri poſſent. Ad hoc vide conſt. Sixt. v. num. 71. cùm de. in Tom. 2.

§. 17. Quin etiam cum religionis favore nonnulla concedantur. quæ aliàs interdici ſolent (quòd ſi qui ex Monachis Congregationis præfatæ defectum natalium patiantur, in Monaſterio tamen aliàs laudabiliter converſati, hujuſmodi defectu non obſtante ad ſacros ordines, & officia, prælationes, dignitates, & honores in eorum Monaſteriis juxta conſtitutiones eorum, liberè, & licitè valeant promoveri, Congregationi memoratæ tenore præſentium indulgemus.

Prælati, etiā abſque benedictione adminiſtrent.

§. 18. Volentes inſuper quòd Prælati Congregationis præfatæ licèt munus benedictionis non acceperint, perinde tamen Monaſteria ipſius Congregationis regere, & adminiſtrare, ac omnes actus in ipſis valeant exercere, ac ſi munus hujuſmodi fuerint conſecuti.

§. 19.

Actus contra istis indultis non præjudicent.

§. 19. Adjicientes etiam quòd si quandóque contigerit per aliquem, aut plures actus contra hujusmodi decreta, privilegia, & ordinationes, aut ipsorum aliquod à quocumque, cujuscumque conditionis, dignitatis, gradus, seu status existat ex negligentia vel ignorantia præsentium, & futurorum, quibus hæc conceduntur, aut alia quavis causa, propter quam fuerit aliter attentatum, vel pro tempore observatum, ignoranter, vel scienter, nullum tamen præjudicium decretis hujusmodi volumus generari, sed in suo vigore & robore permanere.

Clausulæ hujus concessionis præservativa.

§. 20. Postremò cùm plerumque contingat præ nimia importunitate petentium, ac negociorum multitudine, & suppressione veritatis, summos Pontifices fatigatos, aut circumventos ea concedere, quibus aliàs nullatenùs annuerent, auctoritate præsentium statuimus, decernimus, & ordinamus, quòd quæcumque literæ Apostolicæ, etiam proprio motu confectæ, aut in futurum conficiendæ, & si in eisdem clausula, privilegiis & indultis dictæ Congregationis concessis non obstantibus, & de quibus expressa mentio fieri debeat, expresse contineatur, quæ obvient, & contrafaciant huic præsenti privilegio, aut cuilibet ejus particulæ, nisi appareat evidentissimè, & apertissimè, quòd Summus Pontifex qui pro tempore fuerit, huic indulto vel alicui ejus parti, vellet per literas Apostolicas derogare, facientes specialem mentionem de verbo ad verbum ex certa scientia de hujusmodi privilegio, ac ipsa Congregatione, diversis nominibus eam nominando, per hæc præcisè vocabula Congregationem Unitatis, aliàs de Observantia S. Justinæ nuncupatam, causasque legitimas allegaverit cur his obviare intendat decretis, nullius sit roboris vel momenti.

Clausulæ contrariorum derogatoriæ.

§. 21. Non obstantibus in Constantiensi, & aliis Conciliis, ac fœl. recordat. Innocentio Quarto, & Martino Quinto, necnon aliis Summis Pontificibus prædecessoribus nostris editis constitutionibus, & ordinationibus, etiam si de illis specialis, & expresse, ac de verbo ad verbum præsentibus mentio habenda esset, quibus quoad præmissa specialiter derogamus, necnon Monasteriorum, Prioratuum, & Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 6. die 30. Junij.

Dat. Bononiæ, Anno incarnationis Dominicæ 1436. pridiè Kalend. Julii, Pontificatus nostri Anno sexto.

Sequitur exemptio de qua in rubrica.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1436.

Exordium.

AD Ecclesiarum, & Monasteriorum, ac personarum Ecclesiasticarum omnium, præsertim regularem vitam professarum statutum * salubriter dirigentes, juxta Pastoralis officii debitam curam, & solicitudinis nostræ partes libenter impendimus.

* statum.

Enuntiatio aliarum concessionum.

§. 1. Cùm itaque dudum Congreg. Monachorum de Observantia S. Justinæ, aliàs Unitatis nuncupatæ, Ordinis S. Benedicti, Nobis & Romanæ Ecclesiæ immediatè subjectæ, per alias nostras certi tenoris literas, quarum tenorem hic haberi volumus pro sufficienter expresso, sepulturam in Monasteriis, & locis eorum, salvo tamen jure Parochianorum Ecclesiarum, à quibus corpora assumuntur, prout in præfatis literis pleniùs continetur concesserimus.

Concessio exemptionis à Parochianis, Episcopis, & aliis de portione canonica, de relictorum legatorum Congregationi.

§. 2. Nos volentes ulteriùs præfatæ Congreg. Monachos, qui à pluribus citra temporibus in observantia regulari, & vitæ sanctimonia, variis multiplicarunt, prout in dies multiplicant, virtutum meritis, & ut Altissimo commodiùs possint, & quietiùs deservire, ac reparatione Monasteriorum eorum, qui maximè indigent vacare, amplioribus favoribus prosequi. Motu proprio, non ad ipsorum, aut alicujus eorum nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, omnibus & singulis dictæ Congreg. Monasteriis, Prioratibus, grangiis, membris, manualibus, & locis, ut ad dandum, seu solvendum aliquam Canonicam Portionem, sive Decimas, aut aliud quodcumque, quòd loco eorum solvi consuevisset, Parochianis, Episcopis, Archiepiscopis, Capitulis, Collegiis, Universitatibus, Communitatibus, fabricis; & aliis, quibuscumque personis, de jure vel consuetudine, aut statutis, vel privilegiis quibuscumque ex quacumque causa hactenus debita, seu quæ deberi prætendatur quomodolibet in futurum ab eisdem etiam de relictis, legatis, & donatis, tàm in ultimis voluntatibus, quàm inter vivos, seu quacumque occasione concessis præteritis, & in posterùm concedendis, minimè teneantur.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 3. Quibuscumque constitutionibus Apost. ac præfatis nostris literis, quibus quatenus huic nostro indulto obvient, volumus derogare, & aliis consuetudinibus, statutis, præscriptionibus, & privilegiis, sub quacumque forma, aut quibuscumque clausulis editis, non obstantibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus præsentibus expressa, & specialis, ac individua foret habenda mentio, auctoritate Apost. tenore præsentium, ex certa scientia de specialis dono gratiæ indulgemus.

Irritatio contrafactorum.

§. 4. Decernentes ex nunc, omnes & singulas excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliásque quascumque sententias, quas contra petitionem dictæ Congreg. sive Monast. & loca, & alia in præjudicium concessionis hujusmodi promulgari, nullas, necnon irritum, & inane, quicquid aliud in contrarium, si à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attentari. Nulli ergo &c.

Dat. P A. 6. die 4. Julii

Dat. Bononiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1436. quarto nonar. Julii, Pontificatus nostri Anno sexto.

X.

Jurisdictio & facultates Judicum Conservatorum quarumcumque litium Congregationis Cassinensis, aliàs S. Justinæ de Padua Monachorum Ordinis S. Benedicti.

Alios Conservatores magis generaliter dedit Innoc. VIII. ut infrà in ejus constit. 8. Devotionis.

Quoad hujusmodi Conservatores, vide etiam infrà Tom. 2. const. 41. Pii V. Et si, in §. Et ut fratres, & Clem. VIII. const. 3. Sanctissimus. Tom. 3. Revocavit quascumque electiones de Judicibus Conservatoribus factas, & novam de eis, eorumque electionibus in posterum fiendis formam tradidit Greg. XV. in sua Const. 9. Sanctissimus in, d. Tom 3.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Archiepiscopo Mediolanensi, & Castellanensi, ac Christoforo Ariminen. Episcopis, necnon Dilecto filio Abbati Monasterii Cassinen. nullius diœcesis, Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Edita A. D. 1436.

Proœmium.

MIlitanti Ecclesiæ, licèt immeriti, disponente Domino, præsidentes; circa curam Ecclesiarum, & Monasteriorum, aliorumque piorum locorum omnium, solertia reddimur indefessa soliciti, ut juxta debitum pastoralis officii, occurramus dispendiis, & profectibus, divina cooperante clementia, salubriter intendamus.

Multi in bonis & juribus hujus Congregationis præjudicium inferunt.

§. 1. Sanè dilectorum filiorum Præsidentis, Visitatorum, & Prælatorum Congregationis Monachorum, Monasteriorum, Prioratuum, domorum, & Locorum Unitatis aliàs de Observantia S. Justinæ nuncupatæ, Ord. S. Benedicti, ad Rom. Ecclesiam nullo medio pertinentis, conquæstione percepimus, quòd nonnulli Archiepiscopi Episcopi, aliique Ecclesiarum Prælati, & Clerici, ac Ecclesiast. personæ, tàm religiosæ, quàm sæculares, necnon Duces, Marchiones,

Comites, Barones, Nobiles, Milites, & Laici, Communia Civitatum, Universitates Oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac aliæ singulares personæ Civitatum & dioec. & aliarum partium diversarum, violarunt, occuparunt, & occupari fecerunt Ecclesias, castra, villas, & alia loca, sive membra, terras, domos, grangias, molendina, decimas, obedientias, casalia, vineas, prata, nemora, piscationes, possessiones, jura, privilegia, & jurisdictiones, necnon fructus, census, redditus, & proventus dictæ Congregationis, ac Monasteriorum, Prioratuum, domorum, aliorumque locorum sub Congregatione hujusmodi comprehensorum, sive illi subjectorum; & nonnulla alia bona mobilia & immobilia, spiritualia & temporalia, ad Congregationem, sive Monasteria, Prioratus, membra, necnon subjecta, domos, & loca hujusmodi spectantia, & ea detinent indebitè occupata, seu ea detinentibus præstant auxilium, consilium vel favorem, Nonnulli etiam civitatum, dioec. & partium prædictarum, qui Nomen Domini in vacuum recipere non formidant, eisdem Præsidenti Visitatoribus, necnon dilectis filiis Abbatibus Monasteriorum, & Prioribus Prioratuum prædictorum, ac eorumdem, necnon Congregationis, ac subjectorum domorum, & locorum hujusmodi personis aliis, super prædictis Castris, Villis, & locis aliis, terris, domibus, pertinentiis, possessionibus, juribus, & jurisdictionibus, fructibus, censibus, redditibus, & proventibus eorumdem, ac quibuscumque aliis bonis mobilibus & immobilibus, spiritualibus & temporalibus, & aliis rebus ad Congregationem, Monasteria, Prioratus, necnon subjecta, domos, & loca hujusmodi spectantibus, multiplices molestias & injurias inferunt, ac jacturas.

Congregatio itaque supplicat Papæ pro opportuno remedio.

§. 2. Quare dicti Præsidens & Visitatores nobis humiliter supplicarunt, ut cum eisdem valdè reddatur difficile, & aliis Abbatibus, Prioribus, & Prælatis hujusmodi pró singulis quærelis ad Apostolicam sedem habere recursum, providere eis super hoc paterna diligentia curaremus.

Qui ideò judices & Conservationes deputat in ejus litibus. Ad hoc vide quæ dixi in rubr. Et ampliationem de qua hic in fine.

§. 3. Nos igitur adversus violatores, occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, illo volentes eisdem Congregationi, Præsidenti, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, & personis aliis remedio subvenire, per quod ipsorum compescatur temeritas, & aliis aditus committendi similia præcludatur, discretioni vestræ, ex certa scientia per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut singuli vestrum, per vos, vel alium, seu alios, etiam si sint extra loca, in quibus deputati estis Conservatores, & Judices, ipsis Præsidenti, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, & personis, necnon conventibus, domibus, ac membris eisdem subjectis, efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittatis eosdem super iis & quibuscumque aliis bonis & juribus, ad Congregationem, Monasteria, Prioratus, necnon subjecta, domos, & loca prædicta spectantibus, ab eisdem vel quibusvis aliis indebitè molestari, vel eis gravamina, seu damna, vel injurias irrogari, facturi dictis Præsidenti, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus & personis quum ab eis vel procuratoribus suis, aut eorum aliquo, fueritis requisiti, de prædictis, ac aliis personis quibuslibet super restitutione hujusmodi Prioratuum, Ecclesiarum, membrorum, grangiarum, castrorum, casalium, villarum, terrarum, possessionum, & aliorum locorum, jurisdictionum, jurium, redditum quoque & proventuum, & aliorum quorumcumque bonorum spiritualium, & temporalium, necnon de quibuscumque molestiis, injuriis, atque damnis præsentibus, & futuris in personis, & rebus ipsorum, in illis videlicet quæ judicialem requirunt indaginem, summariè & de plano, sine strepitu, & figura judicii sola facti veritate inspecta, in aliis verò, prout qualitas eorum exegerit, justitiæ complementum. Violatores, occupatores, seu detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, necnon contradictores quoslibet, & rebelles, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque & quotiescumque expedierit, auctoritate nostra, per censuram Ecclesiasticam, ac omni appellatione, processum causarum quovis modo respicienti, postposita, compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 4. Non obstantibus tàm fœl. rec. Bonifacii Papæ vi. II. prædecessoris nostri, in quibus cavetur; ne aliquis extra suam civitatem, & dioec. nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suæ dioec. ad judicium evocetur, seu ne Judices, & Conservatores à Sede deputati prædicta, extra civitatem, & dioec. in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, sive alii, vel aliis vices suas committere, aut aliquos ultra unam dietam à fine dioec. earumdem trahere præsumant, seu quòd de aliis quàm de manifestis injuriis, ac violentiis, & aliis quæ judicialem requirunt indaginem, pœnis in eos si secus egerint, & in id procurantes adjectis, Conservatores se nullatenùs intromittant. Et tàm de duabus dietis in Concilio generali, dummodò ultra duas, aliquis extra suam civitatem, & dioec. auctoritate præsentium, ad judicium non trahatur, quàm aliis quibuscumque constitutionibus, à prædecessoribus nostris Rom. Pontificibus tàm de Judicibus delegatis, & Conservatoribus, quàm personis ultra certum numerum ad judicium non vocandis, aut aliis editis, quæ vestræ possent in hac parte jurisdictioni, aut potestati, ejusque libero exercitio quomodolibet obviare, seu si aliquibus communiter, vel divisim, à prædicta sit Sede indultum, quòd excommunicari, suspendi, vel interdici, seu extra, vel ultra certa loca ad judicium avocari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, & eorum personis, locis, ordinibus, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, vestræ jurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, de qua cujusque toto tenore, de verbo ad verbum in nostris literis habenda sit mentio specialis.

Conservatorum facultatem ampliat.

§. 5. Cæterùm volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quòd quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans, nullo fuerit impedimento canonico præpeditus. Quódque à datis præsentium, sit vobis, & unicuique vestrum, in præmissis omnibus, & eorum singulis, cœptis & non cœptis, præsentibus, & futuris, perpetuata potestas, & jurisdictio attributa, ut eo vigore, eáque firmitate, possitis in præmissis omnibus cœptis, & non cœptis, præsentibus & futuris, & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia, & singula coram vobis cœpta fuissent, & jurisdictio vestra, & cujuslibet vestrum in præmissis omnibus & singulis per citationem, vel modum alium perpetuata legitimum extitisset. Constitutione prædicta super Conservatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obstante. Præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Dat. P. A. 6. die 24. Novemb.

Dat. Bononiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1436. 8. Kalend. Decembris, Pontificatus nostri Anno 6.

XI.

Translatio generalis Concilii Basileensis ad Civitatem Ferrariæ in provincia Lombardiæ.

Concilium istud à Martino V. indictum ob pestem Ferrariæ exortam, ad Civitatem Florentiæ in provincia Hetruriæ ab istomet Pontifice translatum, ibique absolutum fuit, ut infrà in const. 17. *Lætentur.*

Concilio Basileensi aliqui adhæserunt, etiam post hujusmodi dissolutionem, & translationem, qui tamen ad huncmet Pont. redeuntes, absoluti fuerunt ut inf. in const. 29. Inter.

Edita A. D. 1437.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad æternam rei memoriam.

Deus Ecclesiam suam fluctuari sed non mergi permittit.

MAgnas Omnipotenti Deo gratias oportet nos agere, qui antiquarum suarum misericordiarum non immemor, Ecclesiam suam continuò reddit ampliorem. Quam quidem, etsi laborare, multisque tempestatibus fluctuare permittit, numquam tamen submergi patitur, verùm à fluctibus, & magnis æstibus maris reservat, & pro suo erga genus humanum amore, inter multos, & varios casus, & calamitates, virentem semper fovet, ac magis vigentem reddit.

Ideoque Orientales & Occidentales populi inter se dissidentes, ad Concilium Ferrariense convenerit.

§. 1. Ecce enim Orientales, & Occidentales populi jam diu inter se dissidentes, atque disjuncti, ad pacem atque conjunctionem convenire festinant. Quippe quæ discordes jam, & inimici, tandem post multos annos, favente Deo, ex quo omne datum bonum, sanctæ conjunctionis desiderio affecti, in hunc convenere locum. Nostræ igitur servitutis, ac totius Ecclesiæ opera est, & esse credimus, tentare pro viribus, ut hæc principia tàm felicia, studio nostro ita fœlicem exitum consequantur, ut Dei gratiæ cooperatores esse, dicique mereamur.

Imperator etenim instante.

§. 2. Cùm itaque dilectissimus filius Joannes Palæologus Constantinopolitanus Imperator, unà cum piissimo fratre nostro Josepho Patriarcha Constantinopolitano, necnon cæterorum Patriarcharum Legatis, ac multis amplissimis Metropolitis; & Episcopis, ac aliis Ordinibus Ecclesiasticis, & viris nobilibus ad octavum diem proximi mensis Februarii Venetias advenerit, nobis id, quod aliis etiam ex locis anteà fecerat, continuò literis suis significavit, se quibusdam de causis non alienis à ratione Basileam, ubi Synodus celebranda erat, ire non posse, idque his qui ibi jam essent scripsisse, notumque fecisse, volens propterea, & contendens, ut ipsa Synodus huc Ferrariam transferretur, & hic tàm pium negotium concluderetur.

Pontifex iste illud transtulit ad Civitatem Ferrariæ.

§. 3. Nos igitur quibus sancta Christianorum conjunctio cordi mirum in modum est, quique ipsam celerrimè conficere cupimus, decretum Basileen. Concilii de celebrando generali Concilio Græcis volentibus promulgatum, ac editum, & à nobis posteà Bononiæ præsentibus ipsius Imperatoris, ac Patriarchæ Oratoribus susceptum, & approbatum, quæque ad præsens sanctæ conjunctionis negotium spectent, pro nostra servitute volentes exequi ut debemus, & cupientes ipsum ad conclusionem perducere, omni modo, & forma quibus possumus, & debemus, præsentibus, & consentientibus Imperatore, ac Patriarcha, & cæteris hic ad celebrandum Synodum congregatis, notum facimus, & declaramus prædictam Synodum hic Ferrariæ, qui quidem locus liber & tutus est, celebrandam esse, & sic ab omnibus existimari, ac dici debere; sperantes hic absque discordia, & contentione, aliavè mæstitia, sed potiùs amore summo, divinam ipsam pacem, & cætera sancta opera, pro quibus Synodus convocatur, tractari, Deoque placato, ac favente fœliciter confici posse.

Dat. P. An. die 9. April.

Dat. Ferrariæ, die 9. mensis April. 1436. Pont. nostri Anno 7.

XII.

Concessio nonnullarum gratiarum, Eremitis B. Petri de Pisis nuncupatis.

Istorum Eremitarum constituta fuit Congregatio, ut inf. in Six. IV. constit. 13. Sedis & nomen Fratrum Eremitarum S. Hieronymi sortita est profitendo regulam S. Augustini tempore Pii V. qui propterea privilegia Mendicantibus per eum elargita communicavit, in sua constit. 125. Religionis, Tom. 2. Novitiatusque instituit Clem. VIII. in ejus const. 70. Ordinis. Tom. 3.

Edita A. D. 1437.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus servorum Dei. Dilectis filiis fratri Bartholo de Cæsena, ac universis Eremitis de Societate quondam fratris Petri de Pisis, præsentibus & futuris. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

PRovenit ex vestræ devotionis affectu, quo nos, & Romanam Ecclesiam reveremini, ut petitiones vestras, illas præsertim, quæ animarum vestrarum videntur salutem respicere, quantum cum Deo possumus, favorabiliter annuamus.

Facultas eligendi Confessores qui hos Fratres absolvant. Tu intellige de Confessoribus approbatis, & in casibus non exceptis à Clem. viij in ejus const. 125. Quæcumque Vide in Tom. 3.

§. 1. Hinc est, quòd nos vestris supplicationibus inclinati, vobis & singulis auctoritate Apostolica tenore præsentium indulgemus, ut confessores idonei, quos duxeritis eligendos, in vita confessiones audire, & omnium & singulorum, qui in ipsa Societate pro tempore fuerint, ab omnibus casibus, super quibus etiam Sedes Apostolica meritò esset consulenda, pro semel tantùm postquam in societate remanere deliberaverint, in aliis verò casibus quandocumque absolvere possint, eis imposita pœnitentia salutari: & in mortis articulo semel tantùm omnium peccatorum vestrorum, de quibus corde contriti, & ore confessi fueritis, plenam remissionem vobis in sinceritate fidei & unitate Sanctæ Rom. Ecclesiæ, ac obedientia & devotione nostra, vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium persistentibus, eadem auctoritate concedere valeant. Ita tamen quòd ipsi Confessores de his, de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda eam vobis per vos si supervixeritis, aut per successores vestros, si tunc forsan transieritis, faciendam injungant, quàm vos vel illi facere teneamini. Et ne propter hujusmodi gratiam reddamini procliviores ad illicita in posterùm committenda, volumus, quòd si ex confidentia remissionis hujusmodi aliqua commiseritis, quoad illa remissio ipsa vobis nullatenus suffragetur

Eligend[illegible]que Sacerdotes [illegible] Societatis [illegible] celebrent.

§. 2. Quódque singuli dictæ Societatis, seu alii sæculares, vel religiosi sacerdotes, quos similiter duxeritis eligendos, in vestra, & vobiscum commorantium personarum præsentia, in Oratoriis, Ecclesiis, & locis ejusdem Societatis nunc per vos acquisitis, & in anteà acquirendis, diœcesani loci, seu alterius cujuscumque licentia minimè requisita, Missas & alia divina officia tàm feriatis, quàm aliis diebus tempore congruo celebrare, necnon Eucharistiæ, Extremæ unctionis, & alia quæcumque Ecclesiastica Sacramenta, absque Parochiani juris præjudicio, ministrare, ad quæ etiam suscipienda extra loca, seu Oratoria dictæ Societatis compelli non possitis.

Qui sacerdotes cum ipsis Fratribus [illegible] per irregularitate dispensent &c. Tu attende d. Bulla Clem. viii.

§. 3. Quódque sacerdotes Societatis prædictæ cum omnibus & singulis Eremitis ipsius Societatis super irregularitate per ipsos quomodo, vel ex quavis causa contracta, ut divinis officiis, & obsequio Missæ interesse possint dispensare, & infamiæ maculam abolere possint, & valeant.

Fratres quærunt eleemosynas etiam tempore interdicti.

§. 4. Insuper quòd cum excommunicatis & interdictis seu quavis censura ligatis, pro eleemosynis ad sustentationem vitæ vestræ dumtaxat acquirendis, & non aliàs conversari, ita quòd hoc ad culpam vobis minimè imputetur, possitis.

Altareque portatile uti possint.

§. 5. Quódque in locis, & Oratoriis per vos & successores vestros acquisitis & acquirendis, altare portatile pro missis celebrandis, & aliis divinis officiis in locis ad id congruis & honestis, cum debita reverentia habere possitis.

Cœmeteria habeant.

§. 6. Loca autem pro sepeliendis Eremitis, & aliis servientibus vobis per quemcumque, seu quoscumque Catholicos Episcopos, gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habentes, consecrari seu benedici possint.

Ordines ab Episcopis recipiant. Intellige juxta Conc. Trid. sess. cap. 11.

§. 7. Quódque omnes & singuli vestræ Societatis, qui aliàs habiles & idonei reperti fuerint, à quocumque Antistite gratiam & communionem dictæ Sedis habente, ad omnes etiam sacros, & presby-

teratus ordines aliàs ritè promoveri, & in illis ministrare, proprii tu Episcopi, sub cujus diœcesi mora trahitur, licentia priùs requisita, & obtenta, liberè & licitè valeant, auctoritate Apostolica tenore præsentium indulgemus.

Loca alia acquirendi, Indulta juxta Const. 99. Clementis VIII. Quoniam. Tom. 3.

§. 5. Et insuper, ut Oratorium S. Mariæ Magdalenæ Paduanensis & alia quæcumque loca per vos acquisita, & acquirenda per Societatem præfatam, & ejus nomine, cum omnibus & singulis juribus & pertinentiis eorum, absque impedimento, & contradictione cujuscumque retinere, necnon omnibus & singulis privilegiis, indulgentiis, gratiis, indultis, & exemptionibus, quibus alia Oratoria & loca Eremitarum utuntur, & gaudent, etiam uti, & gaudere possint, & valeant, eadem auctoritate concedimus per præsentes.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & prohibitionibus Apostolicis specialibus vel generalibus, etiam si tales sint, de quibus præsentibus specialis, & expressa esset mentio habenda, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

D. P. An. 7. 22. Feb.

Datum Ferrariæ, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo trigesimo septimo, octavo Kal. Martii Pontificatus nostri Anno septimo.

XIII.

Præfinitio numeri Clericorum Rever. Cam. Apostolicæ Præsidentium, ad septem, & approbatio Ordinum pro bono regimine ipsius Cameræ editorum.

Hæc Bulla confirmatur infrà à Leone X. constit. 25. Licet. Sed numerus Clericorum, aucto numero negociorum Cameræ, auctus & ipse est, ad numerum duodecim.

Quoad Clericorum jurisdictionem & auctoritatem vide infrà Bullam 12. Alex. VI. Et si ex, cum ibi indicatis, ac etiam Pii IV. constit. 55. Romanus, Tom. 2.

EUGENIUS EPISCOPUS,
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita D. A. 1438. & 1444.

Exordium.

INter cætera gravia pulsantia pectus nostrum sunt, ea potissimè, per quæ Romanæ Curiæ honor, decúsque servatur, & Officialium illius ordines debitè disponuntur, unde contingit ad Sedem Apostolicam confluentes debitè expedire.

Causæ hujus reductionis Clericorum ad septem.

§. 1. Nuper siquidem pro parte dilectorum filiorum Apostolicæ Cameræ Clericorum Capellanorum nostrorum nobis exposito, quòd proventus, & emolumenta singulorum eorumdem ob ipsorum numerum excrescentiam & augmentum adeò sunt ex temporum causante malitia diminuta, quòd inde nequeunt vitam ducere condecentem. Quódque juxta antiquam, laudabilemque consuetudinem, & si major negociorum concursus existeret, atque frequentia, minor tamen numerus existebat, & stipendia pinguiora, poterantque proptereà ejusdem Cameræ servitiis & obsequiis eò magis, & meliùs insudare, quo non oportebat, victum quærere aliunde; ac subjuncto, quòd si numerus eorum ad numerum septenarium reduceretur, profectò Camera prædicta meliorem formam haberet, & illius negocia dirigerentur in melius, & loci, & personarum decori, & honestati foret absque ulla dubitatione provisum.

Reductio Clericorum R. Cameræ Apost. ad numerum septem. Hoc temporibus Clerici fuit duodecim, ut dixi in rub.

§. 2. Nos præfatorum Clericorum votis favorabiliter annuentes, ac attendentes quòd non amplior ponendus est numerus in officio ministrorum, quàm possit de illius proventibus congruè substentari, quódque septenarius Clericorum numerus, decens sit ad negocia præfatæ Cameræ rectè ubilibet dirigenda præsenti constitutione, quam irrefragabiliter observari volumus, Apostolica auctoritate sancimus, quòd de cætero nullus ad officium Clericatus Cameræ hujusmodi assumatur, seu illius Clericorum consortio aggregetur, donec numerus eorum ad septenarium numerum sit reductus.

Aggregandus suprà d. numerum sit emolumentorum expertes.

§. 3. Nihilominùs si contingat aliquem vel aliquos, ultra præfatum numerum eorumdem Clericorum consortio aggregari, illos esse decernimus omnis perceptionis emolumentorum expertes.

Prohibitio quod Camerarius Clerici, & alii suprà d. numerum, neminem recipiant pro Clerico.

§. 4. Mandantes dilecto filio nostro Francisco tituli Sancti Clementis presbytero Cardinali Camerario nostro, & ejus in dicto officio successoribus, reliquisque ejusdem Cameræ Clericis, atque gentibus, præsentibus, & futuris, ne quemquam de cætero ad hujusmodi emolumentorum perceptionem admittant donec eorumdem Clericorum numerus ad numerum septenarium, ut præmittitur sit reductus. Statuentesque, postquam reductus fuerit ut præfertur Camera prædicta septem Clericorum numero quoad emolumentorum præceptionem tantummodò sit contenta, quem numerum ex tunc in eadem Camera perpetuò auctoritate simili stabilimus.

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 8. die 9. Julij.

Dat. Ferrariæ Anno Domini 1438. 5. Id. Jul. Pont. nostri Anno 8.

Sequitur confirmatio Ordinationum de qua hic suprà in rubrica.

EUGENIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Gentibus Cameræ Apostolicæ. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1444.

Proœmium.

IN eminenti Apostolicæ Sedis specula licet immeriti disponente Domino constituti, tamquam prudens Paterfamilias, qui cupit familiam domus suæ per viam mandatorum Domini incedere, normam illi tribuens, & ordinem honestè vivendi, rectèque agendi. Ita & nos libenter ad universa Romanæ Curiæ Officia, & eorum Officiales, & præsertim Cameræ Apostolicæ ad quam Ecclesiarum & Monasteriorum omnium, necnon etiam Urbium, Civitatum, Terrarum, Castrorum, Oppidorum, Villarum, & locorum Romanæ Ecclesiæ immediatè, & mediatè subjectorum, spiritualia, & temporalia negocia peragenda deveniunt, ut cuncta ibidem pertractanda salubriter dirigantur, & fœliciter gubernentur, ac justè, & humaniter finiantur & terminentur, attenta mentis solicitudine vigilamus, tales in eadem Camera viros, & ministros deputare, qui Deum timeant, sint Ecclesiasticis dignitatibus præditi, bonis moribus redimiti, providentia circumspecti, rectitudine justi, & solicitudine vigilantes, sicque prudenter & justè, & in expediendis negotiis hujusmodi attentè se habeant, ut cuncti ad eamdem Cameram pro eorum expediendis negotiis recurrentes, se justè, & humaniter expeditos fore meritò glorientur.

Clerici Statuta Cameræ ediderunt. Scias alias edidisse, ut infrà in Leo. X. const. 4. Licet.

§. 1. Cùm itaque vos ad laudabile, sincerum, & prosperum regimen Cameræ prælibatæ nonnulla statuta, ordinationes, & Capitula edideritis, atque feceritis, nobisque propterea humiliter supplicastis, ut illis pro eorum subsistentia firmiori robur Apostolicæ confirmationis adjicere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic Pont. ea confirmet.

§. 2. Nos igitur vestris in hac parte supplicationibus inclinati, statuta, ordinationes, & capitula præfata per Nos visa, & lecta, ac diligenter inspecta, & examinata, quia maturè prudenter, providè, & digestè edita, & confecta existunt auctoritate Apostolica, & ex certa scientia tenore præsentium confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus.

Quorum tenor hic inseritur.

Tenor verò statutorum, ordinationum, & capitulorum prædictorum sequitur, & est talis.

Incipiunt statuta, & ordinationes Collegii Cam. Apost.

De Clericorum numero.

§. 3. OMne Collegium cui Apostolici Fisci incumbit cura, his personis concluditur, Primum illorum caput est Reverendissimus D. Camerarius, tum Reverendus Thesaurius, post Assistentes, qui ex patrum Clericorum Collegio ad ampliorem

dignitatem evecti sunt. Post eos Clerici, septem videlicet numero tantùm, uti Sanctissimus Dominus Noster Eugenius Quartus Pontifex instituit. Reliqui verò numero præfixo adjecti nihil commodi capientes à voto dando, & à suscipiendis commissionibus abstineant, & solo Clericorum nomine, habitu & pari sede remaneant contenti.

De Decani officio & potestate. De quâ vide etiam in Bul. Pij iv. in citata rub. in Tom. 2.

§. 4. Senectutem quæ apud majores nostros semper venerabilis fuit, observare quoque nos decet. Cùmque opportunè inter Clericos quispiam cæterorum nomine plurium rerum curam continuam habiturus sit, is erit meritò, qui prius tempore ad Collegium admissus fuerit, modò Curiam incolat, eo autem absente, vel infirmo, proximior tempore subrogetur, huncque Decanum appellare convenit. Potestas cogendi Clericos Cameræ tàm qui intrà numerum sunt, quàm ultra, & agenda proponendi, & exigendi singulorum vota, & juxta illa concludendi exigente opportunitate præter causas fiscales, & tempus quo majoribus occupantur, ad officium Decani pertinet. Altaris, & jocalium ejus, ac divini officii, atque sacerdotis, & quicquid spectat ad ea, Decanus diligentiùs curet, sigillumque Collegii, & Constitutionum volumen apud se retinens, exacto anno semper singulorum rationem reddat.

De Camerarii Clericorum locorum in Camera, rerumque agendarum ordine. De his vid. latiùs in Bulla Pii iv. allegata in rub.

§. 5. Nihil est quod tàm rebus conducat gerendis, quàm ordo, ne qua igitur confusio illo deficiente occurrat commodè proponendum videtur, quo pacto in loco Cameræ sedendum loquendúmque sit. Cùm igitur diebus Lunæ, Mercurii, & Veneris duobus majores nostri jus dicere soliti sunt, convenerint Reverendissimus Camerarius, aut illius Vicemregens, Thesaurarius, Assistentes, & Clerici, reliquivè ministri Fisci; Primo ac digniori loco sedeat Camerarius, aut Substitutus illius, Assistentes Decanus, & quidam ex Clericis, è Regione verò Thesaurarius. Post reliqua pars Clericorum eorum sanè qui intrà numerum sunt, hique omnes pro tempore dignitatis, aut admissionis eorum. Super numerum autem electi novissimi considéant, nec quisquam eorum sine alba veste, atque cappa loco suo, sed inter pares ultimò sedeat. Post hos autem Auditor Fisci Clerici Sacri Collegii, tùm Advocatus pauperum. Postremò Advocatus, ac Procurator Fisci. Præter hos autem omnes nemo ex ministris Fiscalibus sedeat, sed recti omnes assistant, ut honor, ac decus hujus Magistratus graviùs observetur. Quicquid à singulis horum proponendum, agendúmque fuerit, juxta sedium & temporis ordinem absolvatur tàm in exigendis votis, quàm in causarum delegationibus relationibúsque fiendis. Ita ut pro modestia Patrum, uno loquente, cæteri observato silentio audiant: Nemo loquentem turbet, nec intrà has solùm species consistit hujus constituti sententia. Quocumque enim hoc celebre Collegium convenerit, idem ordo, eadem gravitas, ac modestia illibata permaneat. Cùm autem jus dicitur observent ostium tres Cursores ad mandata Patrum parati.

De Clerici mensarii munere circa occurentia singulo mense. Ad quod vid. eandem Bull. Pij iv. & d. ctam Bul. Leon. x.

§. 6. Si pluries mandata negotia seriùs tardiúsque absolvant profectò majori commodo cedit uni exequendum committere quod probatum est plurium judicio atque consensu. Pro more igitur prisco, solitóque majorum nostrorum singulo mense uni ex Clericis demandetur cura præcipua exequendi quæque negocia inter ipsos conclusa, atque definita. Et is quidem primum constituatur Decanus, tùm illi proximior tempore, atque ita servato ordine præficiantur cæteri sibi invicem succedentes. Quod autem istius fidei atque diligentiæ incumbit, id est, ut Bullas majorum Ecclesiarum, ac Monasteriorum curet concludi capsæ sub duarum clavium custodia, quarum alteram apud se teneat, alteram servientes armorum, reliquorum autem beneficiorum quæ supplicatione impetrantur, obligationem juxta ritum Cameræ accipiat. Jocalia undecumque venerint, hic posteà dividenda mandantur. Iste tandem omnium vices agens, quicquid inter Collegas, communicandum distribuendúmque acceperit, libello describat, & instante fine mensis inter Collegas, cæterósque Curiæ officiales æqua lance partiatur.

De Minutorum quinque servitorum divisione, ejusque modo.

§. 7. Sunt igitur minuta quinque, quorum distribuendi onus nostro incumbit officio, hoc ordine partienda. Primo namque minuto quod ad Cameram Apostolicam spectat in quatuor partes æquales, tres partes dominus Camerarius accipiat diviso, reliqua verò Clerici emolumenta percipientes inter se æqualiter metiantur. Aliud verò minutum Cancellariæ assignatum item in quatuor partes scindatur, quarum tres dominis Protonotariis adscribantur, residua autem bipartita, una domino Vicecancellario cedat, alia item æqualiter subdivisa, una literarum Apostolicarum Correctori, altera verò pars contradictarum Auditori detur. Est & tertium minutum in duas partes æquales dividendum, quarum una Capellanis commensalibus assignata, reliqua quadripartiatur, ex quibus Cubicularii unam, tres autem aliàs Scutiferi honoris sibi recipiant partes. Quarto minuto similiter quadripartito una partium Magistris hostiariis tribuatur. Altera verò parte una Custodibus portæ ferreæ, altera Cursoribus distribuatur; Duæ reliquæ hujus minuti partes in septuaginta & unam particulas veniunt dividendæ, ex quibus Servientes armorum quadragintanovem, Bullatores tres, Panetterii tres, Bucicularii tres. Item Magister equorum unam cum dimidia, Clericus equorum unam, Palefrenarius, & Scopatores quinque, Magister pagnottæ duas. Hostiarii primæ portæ unam; Primus coquorum unam cum dimidia. Clericus coquinæ unam, lotores utensilium coquinæ unam partes excipiant. Reliquum quod superest minutum, officialibus & familiaribus Cardinalium elargiatur.

De Clericis supra numeratis admittendis.

§. 8. Quicumque ab Apostolica Sede Clerici fisci designati fuerint, non priùs à collegio admittantur quàm aureos viginti sex collegio Cameræ numeraverint, admissos autem illos intelligimus, qui etiam ultra numerum ad Sedem habitúmque recipiuntur, memorata verò summa hoc pacto distribuatur, ut aurei viginti ad usum altaris cedant, sex autem reliqui pro veteri more, jure jocalium dividantur. Cùm autem Clericorum loca qui intrà numerum sunt vacaverint; Priorem ex his qui præter numerum sunt, aut quem Summus Pontifex jusserit in locum vacuum collegium subroget. Isque omnium lucrorum commoda, quemadmodum & reliqui percipiat. Qui autem admittitur ad collegium, jurejurando polliceatur servare, custodiréque statuta, & probatos mores hujus celebris venerandique collegii.

De Clericis ad ampliorem dignitatem evectis.

§. 9. Quos vitæ præstantia, clari mores, aut excellentia doctrinæ, ad Episcopalis vel alterius dignitatis gradum evexerit, summa veneratione & liberalitate prosequi convenit, quandoquidem honori & amplitudini nostræ plurium cedat. Ille autem qui è nostro collegio promotus translatúsve etiam sæpius fuerit, semper quicquid cæteri, debent minutorum Sacri sigilli omnisque alterius solutionis Camerario, Thesaurio, Clericis, Notariis minimè solvat, sed ea omnia libera patrum donatione suscipiat. Quicquid autem illi ex communi lucro deberetur exacto mense, omne ad Altaris usum perveniat.

De Infirmis quoque & absentibus. Quoad absentium emolumenta, vide decretum firmatum in Camera die 27. Feb. 1573 Quia solummodo Bullas ponere profiteor.

§. 10. Infirmos corpore pietatis officio amplecti humanum piúmque videtur, propterea si quem in Curia præsentem vexaverit morbus à percipiendis lucris communibus, velut cæteri fisco servientes minimè excludantur. Quòd si ad balnea vel alia loca salubrioris aëris aliis opportuerit secedere, cujuslibet commodi particeps sit integro mense. Cùm verò diuturnior fuerit ægrotatio, bimestri tantùmmodo accedente suffragio plurium ex collegio lucra obvenientia excipiat. Absentes autem publicæ vel privatæ rei causa, nihil omninò percipere aut petere valeant nisi duarum ex tribus partibus votis decernatur.

De decedentiúmque exequiis.

§. 11. Extremum hujus vitæ diem, & mortem indubiam prudentis est præmeditari. Cùmque

omnibus

Ad hoc vide d. bul. Leo x.

omnibus sit communis sors & moriendi lex, pietatem summam præstare defunctis ad nos potissimùm pertinet, qui in sortem Domini vocati sumus. Si quem igitur ex nostro collegio mori contingat, præsentem aut absentem, qua die sepulchro mandatur, Funus aut nuntium mortis advenerit, vel intra biduum proximum exequiæ solemniter celebrentur, quibus intersit omne collegium, & Missæ triginta dicantur, omnemque hanc impensam pro dignitate, & gradu defuncti collegium exolvat. Liberum autem sit hæredibus aut fideicommissariis defuncti præter eam summam quicquid in piam causam voluerint erogare.

De Altaris ornamentis, & Missis, aliisque officiis celebrandis. Ta vide eandem Bullam Leon. x.

§. 12. Religionis causam semper, & ubique præcipuam extitisse nemo nisi imperitus ignorat, legimusque Salomonem sapientissimum Regem longè diligentiorem fuisse in ædificanda domo Dei, quàm Regia. Hanc ergò cum singulari zelo, & animi fervore prosequamur; Decernimus collegium nostrum habere Altare instructum omnibus decenter, quidem ac ornatè, quæ ad Sacrificium celebrandum necessaria sunt, & illa quæ ut in anterioribus diximus Decani diligentiæ mandentur, cujus vigilantia, & studio semper incrementum divino cultui dedicata suscipiant. Omne autem collegium nostrum præter festa quæ ab Ecclesia observantur, præcipua veneratione singulis annis celebret diem constantissimi ac fœlicis martyris Laurentii, ita ut Vesperas, & solemnem Missam adstantibus Reverendissimis dominis Cardinalibus, & cæteris Prælatis celebrari curent. Sacerdotem quoque qui diebus festis, & quibus collegium convenit pro jure reddendo missam celebret, collegium conducat, illique in præsidium vitæ annuum salarium constituatur. Nulli ergo &c.

Hic Pont. contra inobservantes dicta statuta sanctione m pœnalem apponit.

Dat. R. A. 14. die 6 Julij.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Domini 1444. 8. Idus Julii, Pontificatus nostri Anno xiv.

XIV. Quòd Abbates Ordinis Cisterciensis quavis auctoritate etiam Apostolica ad Abbatias promoti, vel confirmati, ab ejusdem Ordinis Abbate, Visitatoribus & Reformatoribus non sint exempti.

Omnia quæ hunc Ordinem respiciunt, notavi sup. in const. 1. Paschal. II. fol. 30. Desiderium.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Edita A. D. 1438.

Exordium.

AD universalis Ecclesiæ regimen licet insufficientibus meritis divina disponente clementia deputati, non possumus non turbari, cùm Monasteria & alia loca regularia sentimus in aliqua parte lædi, sed tunc profectò acerbiori dolore confodimur, cùm ubi speciosiora esse solent enormiùs deformantur.

Causa hujus constit.

§. 1. Sanè pro parte dilecti filii Joannis Abbatis Monasteriis Cisterciensis Cabilonensis diœcesis exhibita nobis super petitio continebat, quòd nonnulli Cisterciensis Ordinis Abbates, alii videlicet se ad Abbatiales dignitates, quas obtinent per Apostolicam Sedem promotos, alii verò electiones de eis ad dignitates similes factas, & per Sedem fuisse confirmatas eamdem asserentes, & eo prætextu se fore axemtpos, ad Capitula generalia dicti Ordinis accedere, Visitatoribus quoque & reformatoribus Ordinis ejusdem parere negligunt & recusant, prædictum Abbatem generalem, Visitatores & Reformatores hujusmodi contemnentes, in ipsorum vilipendium ac scandalum totius Ordinis non modicum & jacturam.

Quòd Abbates nulli sint exempti, ut s. rubr.

§. 2. Quare pro parte dicti Abbatis nobis fuit humiliter supplicatum ut super his opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos itaque qui Ordinum & Monasteriorum quorumlibet curam gerimus generalem, quorumque interest super talibus providere, cupientes quòd Ordo ipse & illius personæ præsertim in dignitatibus constitutæ in charitatis & obedientiæ vinculo cum Abbate præfato, & aliis eorum Superioribus se conforment, eisque juxta statuta & ordinationes, & laudabiles consuetudines dicti Ordinis pareant & intendant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus quoscumque Ordinis præfati Abbates Apostolica vel alia quavis auctoritate promotos, illorum etiam quorum electiones ad Abbatiales dignitates sunt eadem Apostolica vel auctoritate alia confirmatæ, nullatenùs propter promotiones vel confirmationes hujusmodi ab Abbate Ordinis Visitatoribus & Reformatoribus hujusmodi fuisse, vel esse exemptos. Decernentes eos & quoscumque alios Apostolica vel alia quavis auctoritate hujusmodi de cætero promovendos, ac etiam illos quorum electiones confirmari in futurum contigerit, ut præfertur, eisdem Abbati Ordinis, Visitatoribus, & Reformatoribus, illorumque Correctoribus, prout ante erant subditi, subjacere & omninò subesse.

Pœna contravenientum.

§. 3. Nos enim omnes & singulos qui prætextu promotionis, seu confirmationis de se factæ hujusmodi præsumpserint rebellionis, contemptionis, vilipensionis, aut inobedientiæ contra patrem Abbatem Ordinis, Visitatores, & Reformatores hujusmodi pro tempore existentes, cornua elevare, excommunicationis sententiæ decernimus subjacere.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Monasterii & Ordinis prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus contrariis non obstantibus quibuscumque, seu si promotis & confirmatis, seu forsan promovendis, & confirmandis hujusmodi, vel quibusvis aliis communiter vel divisim à Sede Apostolica sit indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Clausula sublata &c.

§. 5. Et insuper irritum decernimus, & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 8. die 15. Decemb.

Dat. Ferrariæ, anno Incarnationis Dominicæ 1438. Idus Decemb. Pont. nostri Anno octavo.

XV. De S. R. E. Cardinalium dignitate, cæteris Ecclesiasticis dignitatibus præstantiori.

Alia quamplura de materia Cardinalium, indicabo tibi in constit. 50. Six. V. Postquam.. in Tomo 2.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabili viro Magistro Henrico Archiepiscopo Cantuariensi &c.*

Edita A. D. 1439.

Exordium.

NOn mediocri dolore afficimur, cùm inter fratres nostros Episcopos, seu alios Ecclesiasticos, dissidii aliquid exortum esse percipimus, tum propter malum, quod inde in populis exemplum provenit, tum quia contemptus & detractionis præbetur occasio.

Admiratur Pontifex hic de quæstione motu ab Archiepiscopo Cantuariense, super præcedentia, cum Joanne tit. S. Balbinæ presbyt. Card.

§. 1. Proinde non parùm audisse displicuit dissensionem illam, quam cum dilecto filio nostro Joanne tit. S. Balbinæ presbytero Cardinali nuper tua fraternitas habuit, cùm nova & insolita res ipsa sit, quæ nunc attentatur. Inprimis autem admiramur satis cùm per 14. annos, & ampliùs cum dilecto filio nostro Henrico tit. S. Eusebii presbytero Cardinali in sedendo, & in ferendis votis sine altercatione vixeris, & nullam secum super hoc prorsus habueris disceptationem, quid causæ sit, quòd nunc primùm in contentionem venias cum ipso Joanne Cardinali eadem prædito dignitate. Nec quidem generis regii erga ipsum Henricum ratio prætendi potest, quoniam, & antequam Cardinalatus ipsam foret dignitatam adeptus, dumtaxat existens Vintoniensis Episcopus, & voce, & loco tibi, cedebat, posteà autem quam

in Card. per fœl. rec. Martinum prædecessorem nostrum assumptus est, jure tibi, & aliis antepositis fuit, & nunc anteponitur. Quòd si sola Cardinalatus dignitas hanc in alio prælationem operata est, cur in isto itidem non efficiet? Cùm tamen ipse Archiepiscopus, ille Episcopalem obtineat dignitatem, & illius Ecclesia tuæ sit suffraganea, istius verò nullo jure subjecta.

Ejus tamen laudat submissionem de parendo judicio Sedis Apostolicæ.

§. 2. Illud autem de te nobis placuit ac laudamus, quòd in tuæ protestationis fine sub his verbis addidisti, quòd scilicet per præmissa, aut aliquid per te factum aut dictum, & habitum, seu faciendum, dicendum, vel habendum, non intendis Sacrosanctam Romanam Ecclesiam matrem tuam, seu juramentum tuum eidem præstitum, aut Venerabilem cœtum ejusdem Ecclesiæ Cardinalium, aliquemve eorum in aliquo offendere, aut alicui honori, privilegio, prærogativæ, seu dignitati, præeminentiæ, aut alicui alteri juri eorum, in aliquo derogare, seu juramento tuo in aliquo contraire, sed quod eamdem SacrosanctamRomanamEcclesiam cum honoribus suis omnibus privilegiis, prærogativis, dignitatibus, præeminentiis, gratiis, & aliis juribus suis quibuscumque cum omnia reverentia manutenebis, ac defendes, & ab aliis manuteneri, & defendi procurabis. Per hoc planè innuere videris, si hoc sit Romanæ Ecclesiæ Cardinalium jus, ut reliquos antecedant Ecclesiæ gradus, quod nobis in lite mota persistere, imò Apostolicæ Sedis stare judicio, cujus inter alia privilegia, quæ manutenere, & defendere potestatis, hoc etiam est ut de quibuscumque ambiguis quæstionibus, quæ in Dei Ecclesia accidunt, valeat judicare, & sua auctoritate finem imponere, quamquam longè fuisset decentiùs ante motam controversiam, Sedem Apostolicam consulere.

Cardinalatus itaque dignitatem cæteris in Ecclesia sublimiorem dignosci affirmat ex multis.

§. 3. Quantum autem hæc Cardinalatus dignitas sit sublimis, & aliis excellentior, & ita hactenùs in Ecclesia reputata, si ejus officium, ac Sanctorum Patrum statuta, & consuetudinem tàm apud hanc Sedem, quàm generalia Concilia semper observatam, sciveris diligenter scrutari, facilè tibi innotescet.

1. B. Petrus eorum officium instituit, vel jussu Dei ab exordio Ecclesiæ originem traxit.

§. 4. Quippe & si hujus dignitatis nomen quod modo in usu est, ab initio primitivæ Ecclesiæ non ita expressum fuit, officium tamen ipsum à B. Petro, ejusque successoribus institutum evidenter invenies. Imò, ut inquit Innocentius Tertius ex veteri testamento jussu Dei traxit originem, asserit enim id quod Deuteron. 17. dicitur, ut pro difficultate, & ambiguitate judicii accedatur ad Sacerdotes Levitici generis; & judicem, qui fuerit illo tempore, & obediatur ipsorum judicio, qui præsunt loco, quem Dominus elegerit, de summo Pontifice intelligendum esse, & fratribus ejus, id est S. R. E. Cardinalibus, qui ei jure Levitico in executione Sacerdotalis officii coadjutores existunt. Itaque & ab exordio Ecclesiæ sicut & hodiè, Summis Pontificibus in regenda gubernandáque universali Ecclesia assistebant. Et ut ex Concilio Stephani Papæ colligitur dicentis: Oportebat ut hæc Sacrosancta Domina Romana Ecclesia, juxta quod à B. Petro, & ejus successoribus institutum est, ritè ordinaretur, & in Apostolatus culmine unus de Cardinalibus presbyteris, aut Diaconis consecraretur, datur manifestè intelligi, hos fratres nostros qui inter Cardinales locantur, tempore B. Petri extitisse.

3. Papæ coadjutores in Conc. Nicæno appellati sunt, & absque testium multitudine condemnari non valent.

§. 5. In confinio autem Nicæni Concilii B. Silvester, qui cœpit Ecclesiam regere anno Incarnationis Dominicæ 330. vel circiter, in Synodo generali congregatis præsidens, hos coadjutores suos nuncupavit Cardinales, & magno admodùm privilegio insignivit, quale nullus Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum in canonibus habere reperitur, ut videlicet sine plurima testium multitudine damnari non debeant. Nec sine mysterio triplex ordo in fratrum nostrorum collegio à Sanctis nostris prædecessoribus institutus est. Nam cùm Summus Pontifex vices Dei gerat in terris, decuit quemadmodum Moysi præceptum fuit, ut omnia ad exemplum facere, sicut ei ostensum erat in Monte, quòd ad instar illius cœlestis Hierarchiæ in hac nostra Ecclesia tres constituerentur Ordines assistentium Papæ, qui purgantium illuminantium, & perficientium fungerentur officio, veluti sunt Diaconi, Presbyteri, & Episcopi Cardinales. Decuit etiam cùm Summus Pontifex CHRISTI repræsentet personam, quemadmodum Christo conversanti in terris assistebant Apostoli, ita etiam Cardinalium cœtus Apostolicum repræsentans, coram Papa assisteret; reliqui verò Episcopi, ubique diffusi, Apostolos repræsentant ad prædicandum per orbem missos.

§. 6. Ipsos prætereà Cardinales pro honoris, ac dignitatis eminentia, partem sui corporis Summi Pontifices appellant. Ex quo sine ulla dubitatione ostenditur post caput Ecclesiæ, quod est Papa, contigua sui corporis membra, qui sunt fratres ejus Cardinales præ cæteris Ecclesiæ membris ac partibus honorari debere, adeò quidem, ut sacris canonibus sancitum sit, eos qui in Cardinalem manus injecerint violentas, aut fugarint, aut insequuti fuerint, seu ad hoc dederint consilium, vel favorem, criminis læsæ Majestatis reos, maximis & multiplicibus pœnis esse plectendos, ac si ipsi Apostolici throni violaverint Majestatem, quòd in ipsos qui Patriarchas, Archiepiscopos, vel Episcopos offenderint, statutum minimè reperitur, ut evidenter hinc liqueat, tantò ampliorem censeri dignitatem, quantò plures, severiorésque illam offendentibus infliguntur pœnæ. 3. Membra Pontifici nuncupantur, eosque offendentes, criminis læsæ majestatis rei judicantur.

§. 7. Sunt etiam, & insignum præeminentiæ ipsis fratribus nostris præ aliis Ecclesiæ Prælatis, & similiter cùm Legati de nostro Latere destinantur, præ aliis Legatis multa, ac magna per canones attributa privilegia, quæ tibi nota esse non dubitamus. Hinc etiam constat cur à latere Apostolico mitti eis solis, & non aliis appropriatur Legatis. 4. Aliis præeminentiis decorati sunt.

§. 8. Sed & ille notissimus Constantinus Imperator, animadvertens ad quam magnum; ac publicum universalis Ecclesiæ officium ipsi fratres nostri vocati essent, sic inquit. Volumus etiam deinde sui Ordinis Reverendissimos Clericos S. R. E. servientes singulos habere illud sanctum culmen potentiæ, & excellentiæ, cujus sanctissimus noster Senatus videtur gloria adornari, id est Patritios Consules fieri, quos certè Patritios, Consules secundùm leges, ut in summa dignitate constitutos Imperator patres sibi elegit, & loco patrum à se honorari affirmat. 5. Imperator Constantius patres appellavit.

§. 9. Quòd verò hæc dignitas tanto honore præfulgeat, nec tuæ fraternitati, nec cuipiam alteri molestum esse debet, quoniam ut sancti attestantur Patres, omnes Patriarchales, Archiepiscopales, Episcopales, Cathedrales, aliásque dignitate Romana fundavit Ecclesia, sicutque licuit, uni Ecclesiæ amplam, alii ampliorem, & alii amplissimam prout expedire judicavit tradidit potestatem. Omnes enim tamquam unius arboris rami ab una eademque radice, & ut diversi aquarum rivuli ab eodem fonte prodierunt, licet unus alio copiosior, atque uberior. Itaque si justis ex causis, & Spiritus sancti instinctu, quo hanc Sedem regi credendum est, Romana Ecclesia Venerabilium Cardinalium cœtum ad cœlestis hierarchiæ similitudinem conditum, & tamquam sui corporis partem his privilegiis, & honoribus illustra decrevit, nec tua Ecclesia, cui per Apostolicam Sedem præfectus es, nec quisquam alius Ecclesiæ gradus ab eodem similiter Apostolico throno originaliter institutus, quæ omnia de ipsorum fratrum nostrorum consilio acta sunt, ullam succensendi, aut conquerendi causam habet, ne illud adducamus Evangelicum verbum. Amice, non facio tibi injuriam, numquid mihi non licet de meo facere quod volo? Et sicut tu vis, ut privilegiis Ecclesiæ tuæ ab hac Sede concessis, aliæ deferant inferiores Ecclesiæ, ita eadem ratione par est ut ab eadem Sede huic cœtui instituto, tu similiter deferas, & reverentiam præstes. 6. Romana Ecclesia, Cardinalium cœtum, aliis illustriorem constituit.

§. 10. Mul-

7. Consulendo Ecclesiæ Romanæ, & universalis idem observavit ab immemorabili tempore citra.

§. 10. Multum etiam monere te debet diuturna per Christianum populum unique servata consuetudo, quæ etiam si cætera deessent, ex quo tam vestura est, ut ejus initiis memoria non extet in contrarium, pro constituto jure habenda foret, præsertim quando sciente, & approbante Summo Pontifice, non quidem uno, sed tot, quot umquam habuit Ecclesia, id actum esse dignoscitur. In omnibus enim nationibus, ac Regnis, & ut in Anglia memoravimus hactenus, hujusmodi præeminentiæ Cardinalibus delatus est honor, qui quidem non tàm ipsis, quàm nobis, cùm nostra sint membra, attribui censendus est. Nec minùs his Ecclesiæ Romanæ consuetudo, quæ caput, norma, & magistra est reliquarum Ecclesiarum, idipsum tibi persuadeat, qua semper nullo umquam contradicente in cunctis actibus, quibuscumque Prælatis præhonorati sunt.

8. Et in Conciliis hoc idem usitatum fuit.

§. 11. Idem in antiquis generalibus Conciliis, præsertim in duobus Lugdunensibus, in uno præsidente Innocentio Quarto, in altero Gregorio Decimo, quorum adhuc extant acta, visitatum fuit. Sic & in his Synodis nostris nostra ætate celebratis, de quibus etiam apud Regnum Angliæ non pauci supersunt testes, observatum esse palàm est, absentibus etiam Summis Pontificibus; idem & nunc nobis, præsidentibus in hoc sacro Oecumenicô servatur Florentino Concilio.

9. Ex ordine nominandi Cardd. ante alios Prælatos in sententiis, idem dignoscitur.

§. 12. His quoque illud accedat, quòd in sententiis, & decretis tàm hujus sanctæ Sedis, quàm generalium Concilium, cùm de dignitatibus nominatim fit mentio, illa clausula adjici solet, non obstantibus, si Cardinalatus, Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, seu alia quacumque præfulgeat dignitate, per quod ex ordine nominandi, quæ sit major luculenter apparet.

10. In prælationibus dignitas Cardinalatus præponderat, etiam ubi non ut Cardinales, sed uti suarumEcclesiarum prælati intersunt.

§. 13. Nec caufetur quispiam quòd Ordo Episcopalis, presbyterio major sit, quoniam in ejusmodi prælationibus, officium ac dignitas, sive jurisdictio præponderat ordini. Quemadmodum jure cautum est, ut Archidiaconus non presbyter, suæ jurisdictionis obtentu, Archipresbytero præferatur, simili modo Diaconus, vel Subdiaconus, aliusvè clericus noster, aut alicujus Metropolitani Vicarius, seu Locumtenens in Synodo, & alibi, alios quocumque ordine majores etiam Episcopos antecedit, propter illius jurisdictionem, quam exercet, & personam quam repræsentat. Sic & electus ad Ecclesiam Cathedrales, & confirmatus, quamquam nondum consecratus, ratione jurisdictionis cunctis in sua diœcesi præeminet. Quis ergo jam dubitarit cùm qui talia jura, & canones condidit, & talem aliis tribuit potestatem, posse eamdem cùm vult, & majorem suis membris tribuere? Si quis fortè objecerit prioris dignitatis potiùs esse rationem habendam, quàm Cardinalatus de novo collati, cùm in regiis tractatibus, ac parlamentis, quilibet ut suæ Ecclesiæ Prælatus, non ut Cardinalis intersit. Huic objectioni evidens respondet ratio, nam cùm personæ sint Ecclesiasticæ, sicut statuta, ac privilegia suarum Ecclesiarum in his actibus servant, multò magis Romanæ Ecclesiæ, cui vinculo obedientiæ adstricti sunt, privilegia, & statuta servare tenentur. Quibus nec ipsæ personæ Ecclesiasticæ, nec alii quicumque tamquam inferiores derogare quomodolibet possunt. Cùm igitur viri Ecclesiastici ad actus publicos, vel privatos vocantur cum suis qualitatibus, ac prærogativis ab Ecclesia institutis admitti debent. Nam & contra honestatem publicam, & universalis Ecclesiæ politiam, & in opprobrium Ecclesiasticæ disciplinæ vergeret, si in quovis actu Diaconus presbyterum vel presbyter Episcopum, aut Episcopus Patriarcham præcederet. Præterea in canonibus scriptum est unumque in Collegio, vel Capitulo juxta suæ receptionis tempus honorandum esse, & quod si posteà aliquis admittatur presbyter, cæteris tempore anterioribus præponatur, qui presbyteri non sunt. Quòd si in ordine majori sit, hoc etiam multò ampliùs in dignitate seu jurisdictione quæ in actibus major est ordine, servandum est, ut suprà de Archidiacono, & Archibresbytero dictum est. Quòd si in post receptis locum habet, eadem ratione in iis qui priùs, si qua de novo eis obveniat dignitas. Hoc enim ratione consentaneum est, ut dignius minùs dignum ad se trahat, & res à potentiori, & nobiliori denominetur. Quod in ipsis Cardinalibus evidenter servatur, qui licet certarum Ecclesiarum dum ad Cardinalatum assumuntur Episcopi sint, nihilominùs eos non Episcopos, sed Presbyteros S. R. E. Cardinales, sedes Apostolica appellat. Quinimò si eis suas priores Ecclesias in tit. dimittat, non ampliùs sub nomine Ecclesiarum, sed tituli Cardinalatus scribit, quasi ad majorem dignitatem, & jurisdictionem assumpserit, alioquin non ascendisse, sed descendisse, non honorari, seu dehonorari viderentur.

11. Cardinales à solo Papa, & non aliis Prælatis, illi verò à Cardinalibus judicantur.

§. 14. Quis etiam non videat Cardinalatus dignitatem Archiepiscopali esse majorem dignitate, quia cum illa privatæ unius patriæ præsit utilitate, ista publicæ totius populi Christiani. Illi unam dumtaxat regit Ecclesiam, ista cum Sede Apostolica universas, & cùm à nemine, nisi solo Papa judicentur Cardinales, ipsi & Patriarchas, & Archiepiscopos, & reliquos Ecclesiæ gradus, cum Summo Pontifice judicant. Quorum officio nomen ipsum consonat optimè, nam sicut super cardinem volvitur ostium domus, ita super hoc Sedes Apostolica, totius Ecclesiæ ostium, quiescit & substentatur.

12. Contraria Consuetudo absque Sedis Apostolicæ assensu non suffragaretur.

§. 15. Nullum denique tua intentione proponis Ecclesiæ Romanæ privilegium, quis enim alius huic juri positivo, & universalis Ecclesiæ observantiæ, atque Apostolicæ concessioni præsertim quæ Apostolici throni membrorumque ejus præeminentiam concernit, contrarium privilegium dandi ullam omninò habet facultatem? neque etiam consuetudine ulla tuam causam tueris. Quamquam si qua prætenderetur, præter Apostolica Sedis consensum, & approbationem inefficax prorsus censenda esset, ut proximè de privilegio dictum est, atque irrationabilis, quia per eam dignitas confunderetur Superiorum Magistrarum, turbationemque pareret in quolibet Reipublicæ statu. Nam juxta Canones universos non posset alia ratione subsistere; nisi eam hujusmodi magnus differentiæ ordo servaret Ecclesiasticus, quia confunderetur ordo, si cuique sua dignitas non servaretur, quamvis ut prædictum, ex frequentibus actibus 40. annorum spatio visitatis, contraria potiùs in Regno Angliæ consuetudo firmata sit.

Hortaturque hic Pontifex, Archiepiscopum Cantuariensem, ut prædictis acquiescat.

§. 16. Hortamur itaque te venerabilis frater, & volumus, ut prædictis rationibus, ac nostrorum prædecessorum ordinationi atque Ecclesiæ universalis observantiæ penitùs acquiescas, sicut pro tua prudentia, & devotione quam ad Romanam Ecclesiam, & nos semper habuisti, te facturum speramus. In reliquis verò, sive tuam Ecclesiam, sive personam concernentibus, quæ nec rationi, aut honestati derogent, pro magna, qua te omni tempori complexi sumus, ac complectimur charitate, nos semper propitios experieris.

Dat. Florentiæ . . . . . . Pontificatus nostri Anno Octavo. Dat. P. A. 8

XVI.

Monachi professi Ordinis Cisterciensis Monachorum S. Benedicti, ad alium quàm Carthusianorum Ordinem transire prohibentur.

Hoc idem vetuit Nicol. V. die 9. *Aprilis* 1448. *cujus Bullam uti simpliciter confirmatoriam consultò prætermisi.*

Alia de hoc Ordine scripsi sup. in Paschal. II. const. 1. Desiderium, fol. 30.

EUGENIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1439.

Exordium.

Regularem vitam professis, sic decet omnem vagandi materiam, omnemque inquietudinis cau-

ſam amputare, quòd in eorum vocatione perſiſtant, ac ſedulum, & devotum Altiſſimo exhibeant famulatum.

Cauſa hujus prohibitionis.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Patris Abbatis Monaſteriis Ciſtercienſis, Cabilonen. diœc. & aliorum Ciſtercienſis Ordinis Abbatum exhibita nobis nuper petitio continebat, quòd nonnulli monachi dicti Ordinis, alii videlicet melioris frugis victo colore, alii verò ut jugum obedientiæ & ſalutaris medicinæ effugiant diſciplinæ, ad alios regulares Ordines ſe divertunt, & ut in illis remanere liberè poſſint, licentiæ Apoſtolicæ Sedis in exquiſitis coloribus ſatagunt obtinere.

Prohibitio de qua in rubrica.

§. 2. Nos igitur quorum intereſt animarum providere ſaluti, & hujuſmodi ſalubre remedium adhibere, eorumdem patris & Abbatum ſupplicationibus inclinati harum ſerie decernimus, & etiam ordinamus, quòd nullus Ordinis præfati profeſſus, ad alium quemcumque præterquam Carthuſienſium Ordinem, etiam prætextu literarum Majoris Pœnitentiarii noſtri, etiam ſi in illis plena & expreſſa de præſentibus mentio habeatur, abſque ejuſdem Patris Abbatis licentia ſpeciali cauſam rationabilem & urgentem, quare licentia hujuſmodi concedi debeat, nobis & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus expreſſè & ſpecificè allegantis, audeat vel præſumat quomodolibet ſe transferre.

Pœna contravenientium.

§. 3. Decernentes nihilominùs contrafacientes eoſdem correctioni ſui Abbatis & dicti Ordinis omninò ſubeſſe, eoſque tranſeuntes & Abbates eorum, ipſis ad alium præterquam dictum Ordinem Carthuſienſium tranſeundi licentiam concedentes, ipſo facto excommunicationis ſententiæ ſubjacere.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, ac indultis quavis auctoritate conceſſis vel concedendis, quæ quoad hoc nullius decernimus exiſtere firmitatis, & aliis contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c. Si quis &c.

D. P. An. 8. die 14. Feb.

Dat. Florentiæ Anno Incarnationis Dominicæ 1439. decimo ſexto Kalendas Martii, Pontificatus noſtri Anno octavo.

XVII.

Concordia Eccleſiæ Græcæ, & Latinæ, cum definitione quorumdam articulorum Catholicæ fidei in in quibus diſſidebant, Primatúſque Romani Pontificis, & Ordinis Patriarcharum.

Alia de Græcis, indicavi ſupra in conſtit. 14. *Innoc. IV. Sub Catholicæ, fol.* 100. *ubi videas.*

Alias duas concordias ferè tempore Deus ſanctæ ſuæ Eccleſiæ conceſſit, alteram ſcilicet Armenorum, alteram verò Jacobinorum, ut infrà in conſt. 19. Exultate, & conſt. 23. Cantate.

Edita A. D. 1439.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Conſentiente & infraſcripta chariſſimo in Chriſto filio noſtro Joanne Palæologo Romanorum Imperatore Illuſtri, & Locumentibus venerabilium fratrum noſtrorum Patriarcharum, & cæteris Orientalem Eccleſiam repræſentantibus.

Lætitia exprimitur & laudes Deo referuntur de concordia ſecuta, inter Latinam Eccleſiam & Græciam diſſidentes ſuper articulis hic relatis.

LÆtentur cœli & exultet terra. Sublatus eſt enim de medio paries, qui Occidentalem, Orientalémque dividebat Eccleſiam, & pax atque concordia rediit, illo angulari lapide Chriſto, qui fecit utraque unum, vinculo fortiſſimo charitatis & pace utrumque jungente parietem, & perpetuæ unitatis fœdere copulante ac continente, poſtquam longam mæroris nebulam, & diſſidii diuturni atram nigrámque caliginem, ſerenum omnibus unionis optatæ jubar illuxit. Gaudeat & mater Eccleſia, quæ filios ſuos hactenus invicem diſſidentes, jam videt in unitatem, pacémque rediiſſe: & quæ anteà in eorum ſeparatione amariſſimè flebat, ex ipſorum modo mira concordia, cum effabili gaudio Omnipotenti Deo gratias referat. Cuncti gratulentur fideles ubique per orbem, & qui Chriſtiano cenſentur nomine, matri Catholicæ Eccleſiæ collætentur. Ecce enim occidentales orientaleſque patres, poſt longiſſimum diſſenſionis, atque diſcordiæ tempus, ſe maris ac terræ periculis exponentes, omnibuſque ſuperatis laboribus, ad hoc ſacrum Oecumenicum Concilium, deſiderio ſacratiſſimè unionis, & antiquæ charitatis redintegrandæ gratia, læti, alacréſque convenerunt, & intentione ſua nequaquam fruſtrati ſunt. Poſt longam enim, laborioſámque indaginem, tandem Spiritus Sancti clementia ipſam optatiſſimam & ſanctiſſimam, unionem conſecuti ſunt. Quis igitur dignas Omnipotentis Dei beneficiis gratias referre ſufficiat? quis tantas divinæ miſerationis divitias non obſtupeſcat? cujus vel ferreum pectus tantæ ſupernæ pietatis magnitudo non molliat? Sunt iſta prorſus divina opera, non humanæ fragilitatis inventa; atque ideò eximia cum veneratione ſuſcipienda, & divinis laudibus proſequenda. Tibi laus, tibi gloria, tibi gratiarum actio, Chriſte fons miſericordiarum; qui tantum boni ſponſæ tuæ Catholicæ Eccleſiæ contuliſti, atque in generatione noſtra tuæ pietatis miracula demonſtraſti, ut enarrent omnes mirabilia tua. Magnum ſiquidem divinúmque minus nobis Deus largitus eſt, qui oculis vidimus quod ante nos multi, cùm valdè cupierint, aſpicere nequiverunt.

Pro qua concordia habenda, celebratum fuit Concil. Florentinorum.

§. 1. Convenientes enim Latini & Græci in hac ſacroſancta Oecumenico Synodo, magno ſtudio invicem uſi ſunt, ut inter alia etiam articulus ille de divina Spiritus ſancti proceſſione, ſumma cum diligentia & aſſidua inquiſitione diſcuteretur. Prolatis verò teſtimoniis ex divinis ſcripturis, plurimiſque auctoritatibus ſanctorum Doctorum orientalium & occidentalium, aliquibus quidem ex Patre & filio, quibuſdam verò ex Patre, Filium procedere dicentibus Spiritum ſanctum, & eamdem intelligentiam aſpicientibus omnibus ſub diverſis vocabulis, Græci quidem aſſeruerunt quòd id quod dicunt Spiritum ſanctum ex Patre procedere, non hac mente proferunt, ut excludant Filium, ſed quia eis videbatur, ut ajunt, Latinos aſſerere Spiritum ſanctum ex Patre & Filio procedere tamquam ex duobus principiis, & duabus ſpirationibus, ideò abſtinuerunt à dicendo, quòd Spiritus ſanctus à Patre procedat & Filio. Latini verò affirmaverunt non ſe hac mente dicere Spiritum ſanctum ex Patre, Filióque procedere, ut excludant Patrem quin ſit fons atque principium totius Deitatis, Filii ſcilicet, ac Spiritus ſancti, aut quòd id quod Spiritus ſanctus procedit ex Filio, Filius à Patre non habeat, ſive quòd duo ponant principia, ſeu duas ſpirationes; ſed unum tantùm aſſerant eſſe principium, unicámque ſpirationem Spiritus ſancti, prout hactenus aſſeruerunt. Et cùm ex his omnibus unus & idem eliciatur veritatis ſenſus, tandem in infraſcriptam, & ſanctam Deo amabilem eodem ſenſu eademque mente unionem unanimiter concordarunt & conſenſerunt.

Definitiones articulorum Fidei.

§. 2. In nomine igitur ſanctæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, hoc ſacro univerſali approbante Florentino Concilio, definimus, ut hæc fidei veritas ab omnibus Chriſtianis credatur & ſuſcipiatur, ſicque omnes profiteantur.

Attic. 1.

§. 3. Quòd Spiritus ſanctus ex Patre, & Filio æternaliter eſt, & eſſentiam ſuam, ſuúmque eſſe ſubſiſtens habet ex Patre ſimul & Filio æternaliter, tamquam ab uno principio, & unica ſpiratione procedit. Declarantes quòd id quod ſancti Doctores, & Patres dicunt ex Patre per Filium procedere Spiritum ſanctum, ad hanc intelligentiam tendit, ut per hoc ſignificetur Filium quoque eſſe ſecundùm Græcos quidem cauſam; ſecundùm Latinos verò, principium ſubſiſtentiæ Spiritus ſancti ſicut & Patrem. Et quoniam omnia quæ Patris ſunt, Pater ipſe unigenito Filio ſuo gignendo dedit, præter eſſe Patrem, hoc ipſum quod Spiritus ſanctus procedit ex Filio, ipſe Filius à Patre æternaliter genitus eſt. Definimus inſuper explicationem verborum illorum,

Filio-

Filióque veritatis declarandæ gratia, imminente tunc necessitate, licitè, ac rationabiliter Symbolo fuisse appositam.

Artic. 2. §. 4. Item in azymo sive fermentato panè triticeo Corpus CHRISTI veraciter confici: Sacerdotésque in altero ipsorum Domini corpus conficere debere, unumquemque scilicet juxta suæ Ecclesiæ sive Occidentalis sive Orientalis consuetudinem.

Artic. 3. §. 5. Item, si verè pœnitentes in Dei charitate decesserint, antequam dignis pœnitentiæ fructibus de commissis satisfecerint, & omissis, eorum animas pœnis purgatorii post mortem purgari: & ut à pœnis hujusmodi releventur, & prodesse eis fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, & eleemosynas, & alia pietatis officia, quæ a fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueverunt secundùm Ecclesiæ instituta.

Artic. 4. §. 6. Illorúmque animas qui post baptisma susceptum nullam omninò peccati maculam incurrerunt, illas etiam quæ post contractum peccati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem exutæ corporibus (prout superiùs dictum est) sunt purgatæ, in cælum mox recipi, & intueri clarè ipsum Deum trinum, unum, sicuti est pro meritorum tamen diversitate aliam alia profectius.

Artic. 5. §. 7. Illorum autem animas qui in actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt, mox in Infernum descendere, pœnis tamen disparibus puniendas.

Definitio de primatu Papa. §. 8. Item, definimus, Sanctam Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem in universum orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorum esse B. Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiúsque Ecclesiæ caput & omnium Christianorum patrem, ac doctorem existere, & ipsi in B. Betro, pascendi, regendi, ac gubernandi universalem Ecclesiam à D. N. JESU CHRISTO plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam in gestis œcumenicorum Conciliorum, & in sacris Canonibus continetur.

Definitio de gradibus Patriarcharum. §. 9. Renovantes insuper ordinum traditum in Canonibus cæterorum venerabilium Patriarcharum, ut Patriarcha Constantinopolitanus secundus sit post sanctissimum Romanum Pontificem, tertius verò Alexandrinus, quartus autem Antiochenus, & quintus Hierosolymitanus, salvis videlicet omnibus privilegiis, & juribus eorum.

Dat. P. A. 9. de 4. Julij. Dat. Florentiæ in sessione publica Synodali, solemniter in Ecclesia majori celebrata, anno Incarnationis Dominicæ 1439. pridie Nonas Julii, Pontificatus nostri Anno ix.

Papæ subscriptio. Ego Eugenius Cathol. Ecclesiæ Episcopus, ita definiens subscripsi.

Adjutor & Protector meus es tu, Domine, ne derelinquas me.

Cardd. subsubscriptiones. Ego Antonius Episcopus Ostiensis, Card. Bononiensis, definitiones veras & Catholicas esse affirmo, & me illis subscripsi.

Ego Beranda Episcopus Portuensis, Cardinalis Placentinus, supradictas definitiones veras, & Catholicas esse affirmo, & subscripsi.

Ego N. tituli S. Crucis, presb. Card. supradictis definitionibus tamquam veris, & Catholicis subscripsi.

Ego F. tituli S. Clementis, presbyter Cardinalis, supradictis definitionibus me subscripsi.

Ego A. tit. S. Marci, presb. Card. subscripsi.

Ego Jul. tit. S. Sabinæ, presb. Card. me subscripsi.

Ego Prosper tt. S. Georgii ad Velum aureum, Diaconus Cardinalis de Columna subscripsi,

Ego Dominicus S. Mariæ in Via lata, S. R. E. Diaconus Card. subscripsi.

XVIII. Exemptio Sororum sive Monialium Ordinis S. Claræ, à jurisdictione, & superioritate Ordinariorum, & aliorum quorumcumque. Et à solutione pedagiorum, & quarumlibet contributionum.

Habent hæ Sorores, nedum istas, sed alias exemptiones, ut infrà in Pii IV. const. 5. De statu, cum ibi notandis. Tom. 2.

Hujus Ordinis duæ sunt regulæ, quarum primam vide sup. in const. 12. Innoc. IV. Solet, fol. 96. ubi notavi. Alteram verò attende in constit. 7. Urb. IV. Beata, fol. 127.

Edita A. D. 1439.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad æternam rei memoriam.*

Proœmium. Licet Romanus Pontifex omnes religiones, & religiosas personas, earúmque Monasteria, sive loca, assueto benignitatis affectu prosequi consueverit, illa tamen specialiùs sibi subdit, ac à cujuslibet alterius jurisdictione onerúmque quorumcumque subjectione, & solutione libera facit penitùs, exexempta, quæ majoribus oppressionibus, exactionibúsque gravata noscuntur.

Sorores S. Claræ conqueruntur de gravamin. eis illatis, & Papã supplicant pro opportuna provisione. §. 1. Exhibita quidem nobis nuper pro parte dilectarum in Christo filiarum Abbatissarum, & Conventuum universorum Monasterium S. Damiani, ac Minorissarum, & S. Claræ Ordinis ejusdem Sanctæ sub Generalis Ministri, aliorúmque officialium Ordinis fratrum Minorum Cura ubilibet constitutarum, petitio continebat, quòd ob varias decimarum, & charitativorum subsidiorum, aliorúmque onerum impositiones, tàm pro Romanæ Ecclesiæ, suorúmque Legatorum, & Nunciorum incumbentibus, quam pro honorandis Regibus, ac Principibus, ac Communitatum subventionibus, Apostolica auctoritate hactenùs ordinatas, constitutas, atque decretas, necnon gabellas, pedagia, & gravamina, aliáque onera realia per Potestates, Rectores, atque regimina sæcularia, factas, impositas, & illatas, petitionésque & exactiones, quæ ratione fructuum, qui in eorumdem Monasteriorum, & locorum agris, & possessionibus intra nonnullarum, cum cura & sine cura, Ecclesiarum limites consistentibus colliguntur, à nonnullis illarum Rectoribus, & beneficiatis, factæ sunt hactenus, & fiunt etiam de præsenti, Abbatissæ Conventus, Moniales, Monasteria, & loco hujusmodi in tantam paupertatem, inopiámque venerunt, quòd pia eorum vota exolvere non valentes in Monasteriis, & locis ipsis divini cultus est adeò diminutus, quòd nisi provideatur celeriter, verisimiliter formidatur in eis extinctio observantiæ regularis. Quare pro parte Abbatissarum, & Conventuum prædictarum nobis fuit humiliter supplicatum, ut provìdere eis, & eisdem Monasteriis sive locis super hoc de opportuno remedio dignaremur.

Hic ideò Pont. eas à jurisdictione Ordinariorum, & aliorum omnium eximit. §. 2. Nos igitur qui ad eosdem Fratrum Minorum, & S. Claræ Ordines specialem gerimus devotionis affectum, piæ mem. Nicolai Quarti, Bonifacii Octavi, Joannis Vigisimisecundi, Clementis Tertii, Alexandri Quarti, & Benedicti Undecimi prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, earumdem Abbatissarum, & Conventuum, necnon dilecti filii Guillelmi de Casali, ejusdem Fratrum Minorum Ordinis Generalis Ministri sacræ paginæ professoris, nobis super hoc humiliter supplicantis, in hac parte supplicationibus inclinati, ut in eisdem Monasteriis eò devotius divinis laudibus intendatur, quò personæ in illis vacantes studio piæ vitæ potiori fuerint immunitatis privilegio communitæ, Abbatissas, Conventus, Moniales, Monasteria, atque loca hujusmodi cum omnibus juribus, & pertinentiis, ac bonis eorumdem mobilibus, & immobilibus quibuscumque tàm præsentibus, quàm futuris, ab omni jurisdictione, dominio, potestate quorumcumque Legatorum, Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Nunciorum, & aliorum quorumcumque Ordinariorum Judicum ad instar præfatorum Pontificum concessorum privilegiorum, quæ hic haberi volumus pro sufficienter expressis, auctoritate Apostolica ex certa scientia, tenore præsentium prorsus eximimus, & perpetuò liberamus, ac sub B. Petri, & Sedis Apostolicæ protectione suscipimus, atque nostra, illáque nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus canonicè intrantibus, &

dictæ

dictæ Sedi dumtaxat immediatè volumus subjacere. Ita quòd Legati, & Nuncii dictæ Sedis, ac Judices præfati, aut alia quævis persona, sæcularis vel regularis, Ecclesiastica, vel mundana, quacumque fulgeat dignitate, nullas in Abbatissas, Conventus, Moniales, Monasteria, sive loca hujusmodi, utpotè prorsus exempta, possint excommunicationis, vel interdicti sententias promulgare, vel jurisdictionem, dominium, aut potestatem aliquam exercere, ratione delicti, contractus, aut rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsas consistat.

Etetiam ab omni pedagio & contributione.

§. 3. Quinimò Abbatissas, Conventus, & Moniales easdem cum earum Monasteriis, atque locis perpetuò exemptas esse volumus immunes, & liberas, & ab omni decimarum, subsidiorum, gabellarum, pedagiorum, fructuum, & aliorum hujusmodi solutione, contributione, responsione, & aliis quibuscumque fœl. rec. Innocentii Papæ IV. prædecessoris nostri, & aliis quibuslibet constitutionibus, & privilegiis, indulgentiis & literis Apostolicis, specialibus & generalibus, locorum Ordinariis, vel quibuscumque, & quovis modo concessis, & in posterùm concedendis, necnon statutis, consuetudinibus, & ordinationibus Monasteriorum locorum, & Ordinum prædictorum, ac obligationibus, promissionibus, & solutionibus per easdem Abbatissas, Conventus, & Moniales hactenus forsan factis, contrariis, juramento, confirmatione Apostolico, vel quacumque firmitate alia roboratis non obstantibus.

Prælatis omnibus ea servantiam hujus Bullæ præcipit.

§. 4. Mandantes omnibus, & singulis Legatis, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Ordinariis, Rectoribus, & aliis supradictis, cujusvis ordinis, gradus, status, & conditionis existant, etiamsi Cardinalatus præfulgeant dignitate, ne Abbatissas, Conventus, Monasteria, & loca hujusmodi super præmissis, & circa ea impetant, aut quomodolibet molestent, quinimò nec sinant ab aliis, quantum in eis fuerit quomodolibet molestari, etiam per literas Apostolicas sub quavis forma, vel expressione verborum confectas, seu conficiendas in posterùm, & etiam si literæ ipsæ de eisdem Monasteriis, Abbatissis, Priorissis, Conventibus, Ordinibus, & religione, ac privilegiis, & indultis ipsarum, & de præsenti indulto, plenam, & expressam facerent mentionem, ac etiamsi in eisdem literis concessis, & concedendis clausulæ infrascriptæ, videlicet quòd omnes personæ Ecclesiasticæ, sæculares, & religiosæ, exemptæ, ad præstationem, seu solutionem decimarum, collectarum, tallearum, subsidiorum, procurationum, angariarum, ac aliarum quarumlibet exactionum quocumque nomine nuncupentur, seu ad contribuendum in eis compelli valeant.

Contrariis omnibus derogat.

§. 5. Non obstantibus si dilectis in Christo filiabus, Abbatissis, & Conventibus dictorum Monasteriorum, & ipsis universis Monasteriis, vel Ordini, seu religioni ipsarum, in specie, vel in genere, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim à Sede Apostolica sit indultum, quod ad solutionem, seu præstationem decimarum, collectarum, tallearum, subsidiorum, procurationum, & aliarum impositionum hujusmodi, seu ad contribuendum in eis minimè teneantur, & ad id compelli, aut quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, quæ de indulto hujusmodi, & toto tenore ipsius plenam, & expressam, ac de verbo ac verbum non facerent mentionem, sive quibuslibet privilegiis eis, vel quibuscumque personis, locis, vel Ordinariis à præfata Sede concessis, vel concedendis, de quibus oporteret in dictis literis specialem fieri mentionem, & per quæ effectus literarum ipsarum, quomodolibet impediri valeret, vel etiam retardari, vel aliæ quæcumque, & qualescumque clausulæ prædictis similes, vel dissimiles, sub quocumque tenore, vel expressione verborum insertæ fuerint, quæ constitutioni, & ordinationi nostris hujusmodi possent in aliquo derogare, compelli possint invitæ. Decernentes ex nunc omnes excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, ac quoscumque processus, quascumque personas continentes, quos, vel quas, adversus Abbatissas, Conventus, Moniales, Monasteria, loca, & bona prædicta, contra tenorem, & formam exemptionis hujusmodi quomodolibet haberi contigerit, seu etiam promulgari, irritos & inanes, ac nullius existere roboris vel momenti.

Ordinis Fratrum Minorum superioritatem præservat.

§. 6. Per hoc autem dilectis filiis Generali Ministro, & aliis Ordinis Minorum hujusmodi pro tempore existentibus officialibus, nullum, quin omnem quam hactenus habuerunt, & de præsenti habent curam, dispositionem, & quamlibet aliam ordinationem Abbatiarum, Conventuum, Monasteriorum, & locorum prædictorum liberè & licitè valeant exercere, nolumus præjudicium generari. Nulli ergo &c.

D. P. An. 9. die 13. Aug.

Datum Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1439. Idibus Augusti, Pontificatus nostri Anno nono.

XIX.

Concordia Armenorum cum Sancta Romana Ecclesia, & declaratio articulorum septem, novæ legis Sacramenta, & pleraque alia concernentium. *Juxta ejusmodi, concordiam inita fuit etiam unio Jacobinorum, ut mox infrà habetur in constit. 23. Cantate.*

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1439.

Exultatio, cum gratiarum actione Omnipotenti Dei.

Exultate Deo adjutori nostro, jubilate Deo Jacob, omnes qui ubique nomine censemini Christiano. Ecce enim iterum recordatus Dominus misericordiæ suæ, alium dissidii lapidem, nongentis & ampliùs inveteratum annis, de Ecclesia sua auferre dignatus est, & qui facit concordiam in sublimibus, & per quem in terra pax est hominibus bonæ voluntatis, optatissimam Armenorum unionem sua ineffabili miseratione concernit, Benedictus Deus, & Pater Domini nostri JESU CHRISTI, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra. Intuens namque piissimus Dominus Ecclesiam suam, modò ab his qui foris sunt, modò ab his qui intrà, non parvis agitari turbinibus, ut inter ipsas respirare angustias, & ad resistendum fortior assurgere valeat, multis eam quotidiè modis consolari, & roborari dignatur.

Quia unio Ecclesiæ latinæ & græcæ secuta est ut in præced. Bulla habetur, & modo etiam Armenorum ut sequitur.

§. 1. Nam & pridem magnam illam Græcorum unionem, multas longè latèque continentium nationes, & linguas, hodiè verò hanc ipsam Armenici populi, qui per Septentrionem, & Orientem in magna copia diffusus est, in eodem fidei & charitatis vinculo, cum Sede Apostolica stabilivit. Hoc profectò tàm magna, & miræ sunt divinæ pietatis beneficia, ut non solùm pro utroque, sed ne quidem pro altero satis dignas suæ Majestati referre gratias possit intellectus humanus, Quis non vehementer admiretur, uno eodemque tàm brevi tempore duo sic præclara, & sæculis desiderata opera, in hoc sacro Concilio fuisse tàm fœliciter consummata? Verè à Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris. Quomodo enim hominum prudentia, vel industria, nisi gratia Dei, & cœpisset, & perfecisset, has tantas & tales res explere potuisset? Laudemus jugiter, & toto corde benedicamus Dominum, qui fecit mirabilia magna solus, sique psallamus spiritu, psallamus & mente, oréque & opere, quantum finit humana fragilitas, pro tantisque muneribus gratias agamus, orantes & obsecrantes, ut quemadmodum ipsi Græci, atque Armeni, unum cum Ecclesia Romana effecti sunt, ita fiant, & cæteræ Nationes, præsertim Christi charactere insignitæ, & totus denique Populus Christianus omnibus odiis bellísque extinctis, mutua invicem pace, & fraterna charitate quiescat & gaudeat.

Armenorum laudes.

§. 2. Ipsos autem Armenos magnis laudum preconia dignos esse meritò censemus. Ut primum enim à nobis ad Synodum accersiti sunt, tamquam Ecclesiasticæ avidi unitatis, spectabiles devotos

& doctos Oratores suos cum sufficienti mandato, de suscipiendo videlicet quicquid Spiritus sanctus hanc sanctam Synodum illustraverit, ex remotissimis regionibus per multos labores marisque pericula, ad nos sacrum Concilium destinarunt.

Hujus pontificis cura.

§. 3. Nos verò tota mente, ut nostrorum pastorale decebat officium cupientes tàm sanctum perficere opus, sæpè cum ipsis Oratoribus de hac sancta unione contulimus, & ne vel parva huic sanctæ rei dilatio fieret, deputavimus de omni statu hujus sacri Concilii viros juris divini, & humani doctissimos, qui cum omni cura, studióque & diligentia rem istam cum illis pertractarent Oratoribus, ab eis accuratè inquirentes eorum fidem, tàm circa divinæ unitatem essentiæ, & divinarum personarum Trinitatem, quàm Domini nostri JESUS CHRISTI humanitatem, & septem Ecclesiæ Sacramenta, & alia ad fidem orthodoxam, & ritus universalis Ecclesiæ pertinentia.

Unio secuta est, pro cujus stabilimento, compendium Armenis datur ab ipso Pont. sacro approbante Concilio Florentino.

§. 4. Multis itaque adhibitis disputationibus, collocutionibus, & tractatibus, postquam non mediocrem testimoniorum inspectionem, quæ ex sanctis Ecclesiæ Patribus, & Doctoribus deducta sunt, & earum de quibus agebatur rerum discussionem, tandem expedire judicavimus, ne ulla in futurum de fidei veritate apud ipsos Armenos hæsitatio esse valeat, atque idem per omnia sapiant cum Sede Apostolica, unióque ipsa stabilis, & perpetua sine ullo scrupulo perseveret, ut sub quodam brevi compendio orthodoxæ fidei veritatem, quam super præmissis Romana profitetur Ecclesia, per hoc decretum, sacro hoc approbante Florentino Concilio, ipsis oratoribus ad hoc etiam consentientibus traderemus.

De Symbolo.

§. 5. Inprimis ergo damus eis Sanctum Symbolum, à centum quinquaginta Episcopis in œcumenico Constantinopolitano Concilio editum, cum illa additione. Filióque ipsi Symbolo declarandæ veritatis gratia, & urgente necessitate, licitè & rationabiliter apposita, cujus talis est tenor. Credo in unum Deum, &c. hoc autem sanctum Symbolum, sicut apud Latinos mos est, ita decernimus per omnes Armenorum Ecclesias intra Missarum solemnia singulis saltem dominicis diebus, & majoribus festivitatibus, decantari, vel legi.

Duabus naturis in una Christi persona.

§. 6. Secundò tradimus eis definitionem quarti universalis Concilii Chalcedonensis, in quinto postea & sexto universalibus Conciliis revocatam, de duabus naturis in una Christi persona, cujus tenor talis est: Sufficeret quidem sapiens hoc, & salutare divinæ gratiæ Symbolum apud plenam cognitionem ac confirmationem pietatis. De Patre enim, & Filio, & Spiritu sancto perfectionem docet, & Domini humanitatem fideliter accipientibus repræsentat. Sed quoniam hi qui conantur reprobare prædicationem veritatis per proprias hæreses, novas voces genuerunt, & hi quidem præsumentes corrumpere mysterium dispensationis Domini, quæ propter nos facta est: alii verò introducentes confusionem permixtionémque, & stultè confingentes unam esse naturam carnis, & Deitatis, & portentosè dicentes passibilem unigeniti divinam naturam: ob hoc volens claudere illis omnem Machinationem contra veritatem, præsens nunc sancta & magna atque universalis Synodus prædicationem hanc docens ab initio immobilem, decrevit ante omnia fidem trecentorum decem & octo Sanctorum Patrum manere irrecusabilem, & posteriore tempore propter illos quidem qui pugnant adversum Spiritum sanctum, corroborat doctrinam de substantia Spiritus, traditam à Patribus centum quinquaginta apud Constantinopolim congregatis, quam illi omnibus notam fecerunt, non quasi inferentes, quòd aliquid minùs esset in præcedentibus, sed eorum intellectum de Spiritu sancto scripturarum testimoniis declarantes, adversus eos qui dominationem ejus respuere tentaverunt. Propter illas autem qui moliuntur corrumpere dispensationis mysterium, & imprudenter delirant, dicentes, purum hominem esse illum qui ex Sancta MARIA Virgine natus est, suscepit Epistolas Synodicas beati Cyrilli quondam Præsulis Ecclesiæ Alexandrinæ ad Nestorium, & ad Orientales, congruas existentes ad convincendas Nestorii vesanias, & ad interpretationem eorum, qui salutaris Symboli mentem pio zelo nosse desiderant. Quibus etiam consequentissimè Epistolam coaptavit magnæ & Senioris Urbis Romæ Præsulis beatissimi ac sanctissimi Leonis Papæ, quæ scripta est ad sanctæ memoriæ Archiepiscopum Flavianum, ad perimendam Eutychis malam intelligentiam, utpotè congruentem illius magni Petri confessioni, & existentem nobis quamdam columnam communem adversus prava dogmata, & ad confirmationem rectorum dogmatum. His namque qui in duos filios dispensationis divinæ mysterium discerpere nituntur, obsistit, & illos qui passibilem Deitatem unigeniti ausi sunt dicere, à sacro cœtu expellit, & his qui in duabus naturis Christi temperamentum aut confusionem exquirunt, resistit: & eos qui dicunt, servi formam, quam ex nobis assumpsit, cœlestem esse, aut alterius alicujus substantiæ, ut dementes abjicit: & qui duas quidem ante unitionem naturas Domini fabulantur, unam verò post unitionem confingant anathematizat. Sequentes igitur sanctos Patres, unum eumdemque confiteri Filium Dominum nostrum JESUM CHRISTUM consonanter omnes docemus, eumdem perfectum in Deitate, eumdem perfectum in humanitate, Deum verè, & hominem verè, ex eumdem anima rationali, & corpore, consubstantialem Patri secundum Deitatem, & consubstantialem nobis eumdem, secundùm humanitatem, per omnia nobis similem absque peccato, ante sæcula quidem de Patre genitum secundùm Deitatem, in novissimis autem diebus eumdem propter nos, & propter salutem nostram ex MARIA Virgine Dei genitrice secundùm humanitatem, unum eumdémque Christum verum Filium Dominum unigenitum in duabus naturis inconfusè, immutabiliter, indivisè, inseparabiliter agnoscendum, nusquam sublata differentia naturarum propter unionem, magísque salva proprietate utriusque naturæ, & in unam personam atque subsistentiam concurrente, non in duas personas partitum, sive divisum, sed unum, & eumdem Filium unigenitum Deum, verum Dominum JESUM CHRISTUM, sicut ante Prophetæ de eo, & ipse nos JESUS CHRISTUS erudivit, & Sanctorum Patrum nobis tradidit Symbolum.

Duabus voluntatibus duabusque Christi operationibus.

§. 7. Tertiò, definitionem de duabus voluntatibus, duabusque Christi operationibus in prædicto sexto Concilio promulgatum, cujus tenor talis est: Sufficeret quidem, & reliqua, quæ in ipsa definitione Concilii Chalcedonensis superiùs enarrata, sequuntur usque ad finem, post quem sequitur in hunc modum: Et duas naturales voluntates in eos, & duas naturales operationes indivisè, inconvertibiliter, inseperabiliter, inconfusè, secundùm Sanctorum Patrum doctrinam adæque prædicamus, & duas naturales voluntates non contrarias, juxta quod impii asseruerunt hæretici, sed sequentem humanam ejus voluntatem, & non resistentem, vel reluctantem, sed potiùs, & subjectam divinæ ejus atque omnipotenti voluntati. Oportebat enim carnis voluntatem moveri, subjici verò voluntati divinæ juxta sapientissimum Athanasium. Sicut enim ejus caro, Dei verbi dicitur & est, ita & naturalis carnis ejus voluntas, propria Dei verbi dicitur & est, sicut ipse ait: Quia descendi de Cœlo, non ut faciam voluntatem meam, sed ejus qui misit me, Patris; suam propriam dicens voluntatem, quæ erat carnis ejus. Nam & caro propria ejus facta est. Quemadmodum enim sanctissima atque immaculata animata ejus caro, deificata est, non est perempta, sed in proprio sui statu, & ratione permansit: ita & humana ejus voluntas deificata est, non est perempta, saluraria est autem magis secundùm deiloquum Gregorium dicentem: Nam velle illius qui in Salvatore intelligitur, non est contrarium Deo: deificatum est totum, duas enim naturales operationes indivisè, inconvertibiliter, inconfusè, inseparabiliter in eodem Domi-

ne JESU CHRISTO vero Deo modo glorificamus, hoc est divinam operationem, & humanam operationem secundùm divinum prædicatorem Leonem apertissimè asserentem: Agit enim utraque forma cum alterius communione, quod proprium est, verbo scilicet operante quod verbi est, & carne exequente quod carnis: nec enim in quoquam unam dabimus naturalem operationem Dei, & creaturæ, ut neque quod creatum est, in divinam educamus essentiam, neque quod eximium est divinæ naturæ, ad competentem creaturis locum dejiciamus, & ejusdem tàm miracula, quàm passiones cognoscimus, secundùm aliud, & aliud earum ex quibus est naturarum, & in quibus habet esse, sicut admirabilis, inquit Cyrillus, Undique igitur inconfusum, atque; indivisum conservantes unum sanctæ Trinitatis, brevi voce cuncta proferimus: & post incarnationem, Dominum nostrum JESUM CHRISTUM verum Deum esse credentes, asserimus duas ejus esse naturas, in una ejus radiante subsistentia, in qua tàm miracula quàmque passiones per omnem sui dispensativam conversationem, non per phantasiam, sed veraciter demonstravit, ob naturalem differentiam, in eadem una subsistentia cognoscendam, dum utraque natura cum alterius communione, indivise & jusconfusè propria vellet atque operaretur, juxta quam rationem, & duas naturales, voluntates, & operationes confitemur, ad salutem humanam convenienter in eo concurrentes.

Concilium universalib. auctoritate Romani Pont. celebratis, Et de B. Leonis veneratione.

§. 8. Quartò, quoniam hactenus ipsi Armeni per has tres Nicænam, Constantinopolitanaum, & Ephesinam primam, Synodos, nullas universales posteà celebratas, nec ipsum beatissimum hujus sanctæ sedis Antistitem Leonem, cujus auctoritate ipsa Chalcedonensis Synodus extitit congregata susceperunt, asserentes eisdem fuisse suggestum, tàm Synodum ipsam Calcedonensem quàm memoratum Leonem, secundùm damnatam Nestorij hæresim definitionem fecisse: instruximus eos & declaravimus, hujusmodi falsam fuisse suggestionem, ipsámque Synodum Chalcedonensem, & beatissimum Leonem, sanctè & rectè veritatem de duabus in una persona Christi naturis superiùs descriptam definivisse, contra impia Nestorij, & Eutychis dogmata, injunximúsque ut ipsum beatissimum Leonem, qui veræ fidei columna fuit, & omni sanctitate & doctrina refertus, tamquam sanctum & in Cathalogo Sanctorum merito descriptum, de cætero reputent, & venerentur, atque non solùm dictas tres Synodos, sed & omnes alias universales auctoritate Romani Pontificis legitimè celebratas, sicut & cæteri fideles, reverenter suscipiant.

Septem Sacramentis novæ legis.

§. 9. Quintò, Ecclesiasticorum Sacramentorum veritatem, pro ipsorum Armenorum, tàm præsentium quàm futurorum faciliori doctrina, sub hac brevissima redigimus formula. Novæ legis septem sunt Sacramenta, videlicet, Baptismus, Confirmatio, Eucharistia, Pœnitentia, Extrema Unctio, Ordo, & Matrimonium, quæ multum à Sacramentis differunt antiquæ legis. Illa enim non causabant gratiam, sed eam solùm per passionem Christi dandam esse figurabant: hæc vero nostra, & continent gratiam, & ipsam dignè suscipientibus conferunt. Horum quinque prima ad spiritualem unjuscujusque hominis in seipso perfectionem, duo ultima ad totius Ecclesiæ regimen multiplicationémque ordinata sunt. Per Baptismum enim spiritualiter renascimur, per Confirmationem augemur in gratia, & roboramur in fide, renati autem, & roborati, nutrimur divina Eucharistiæ alimonia, quòd si per peccatum ægritudinem incurrimus animæ per Pœnitentiam spiritualiter, sanamur spiritualiter etiam, & corporaliter (prout animæ expedit) per extremam Unctionem. Per Ordinem verò Ecclesia gubernatur, & multiplicatur spiritualiter. Per Matrimonium corporaliter augetur. Hæc omnia Sacramenta tribus perficiuntur, videlicet rebus tamquam materia, verbis tamquam forma, & persona ministri conferentis Sacramentum, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, quorum si aliquod desit, non perficitur Sacramentum. Inter hæc Sacramenta tria sunt Baptismus, Confirmatio, & Ordo, quæ characterem id est spirituale quoddam signum, à cæteris distinctivum imprimunt in anima indelebile. Unde in eadem persona non reiterantur. Reliqua verò quatuor characterem non imprimunt, & reiterationem admittunt.

Baptismo. D. hoc agitur etiam infra in constir. 27. Cantate.

§. 10. Primum omnium Sacramentorum locum tenet sanctum Baptisma, quod vitæ spiritualis janua est, per ipsum enim membra Christi, ac de corpore efficimur Ecclesiæ. Et cùm per primum hominem mors introierit in universos, nisi ex aqua & spiritu renascimur, non possumus (inquit Veritas) in regnum cœlorum introire. Materia hujus Sacramenti, est aqua vera & naturalis: nec refert frigida sit an calida. Forma autem est. Ego te baptizo in Nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Non tamen negamus quia & per illa verba, Baptizetur talis servus Christi in Nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti; Vel baptizatur manibus meis talis, in Nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, verum perficiatur Baptisma: quoniam cùm principalis causa, ex qua Baptismus virtutem habet, sit sancta Trinitas, instrumentalis autem sit minister, qui tradit exteriùs Sacramentum, si exprimetur actus, qui per ipsum exercetur ministrum, cum sanctæ Trinitatis invocatione, perficitur Sacramentum. Minister hujus Sacramenti est sacerdos, cui ex officio competit baptizare. In causa * autem necessitatis, non solùm sacerdos, vel diaconus, sed etiam laicus, vel mulier, imò etiam paganus, & hæreticus, baptizare potest, dummodò formam servet Ecclesiæ, & facere intendant quod facit Ecclesia. Hujus Sacramenti effectus, est remissio omnis culpæ originalis, & actualis omnis quoque pœnæ quæ pro ipsa culpa debetur. Propterea baptizatis nulla pro peccatis præteritis injungenda est satisfactio, sed morientes, antequam culpam aliquam committant, statim ad regnum Cœlorum, & Dei visionem perveniunt.

* casu.

Confirmatione seu Chrismate.

§. 11. Secundum Sacramentum est Confirmatio, cujus materia est Chrisma confectum ex oleo, quod nitorem significat conscientiæ, & balsamo, qui odorem significat bonæ famæ, per Episcopum benedicto. Forma autem est: Signo te signo Crucis, & confirmo te Chrismate salutis, in Nomine Patris, & Filij & Spiritus sancti. Ordinarius minister est Episcopus. Et cùm cæteras unctiones simplex sacerdos valeat exhibere, hanc nonnisi Episcopus debet conferre, quia de solis Apostolis legitur, quorum vicem tenent Episcopi, quòd per manus impositionem Spiritum sanctum dabant, quemadmodum, Actuum Apostolorum lectio manifestat. Cùm enim audissent (inquit) Apostoli, qui erant Hierosolymis, quia recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum, & Joannem, qui cùm venissent, oraverunt pro eis ut acciperent Spiritum sanctum, nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptizati tantùm erant in Nomine Domini JESU. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum. Loco autem illius manus impositionis, datur in Ecclesia Confirmatio. Legitur tamen aliquando per Apostolicæ Sedis dispensationem, ex rationabili, & urgente admodùm causa, simplicem sacerdotem Chrismate per Episcopum confecto hoc administrasse Confirmationis Sacramentum. Effectus autem hujus Sacramenti est, quia in eo datur Spiritus sanctus ad robur, sicut datus est Apostolis in die Pentecostes, ut videlicet Christianus audacter Christi confiteantur nomen. Ideóque in fronte, ubi verecundiæ sedes est, confirmandus inungitur, ne Christi Nomen confiteri erubescat, & præcipuè crucem ejus, qui Judæis est scandalum, gentibus autem stultitia, secundùm Apostolum, propter quod signo Crucis signatur.

* Eucaristia.

Tu vide forma in con- [illegible]

§. 12. Tertium est Eucharistiæ Sacramentum, cujus materia est panis triticeus, & vinum de vite, cui ante consecrationem aqua modicissima admisceri debet. Aqua autem ideò admiscetur quoniam juxta testimonia Sanctorum Patrum, & Doctorum Ecclesiæ pridem in disputatione exhibita creditur

ipsum Dominum in vino aqua permixto hoc instituisse Sacramentum; deinde, quia hoc convenit Dominicæ passionis repræsentationi. Inquit enim beatus Alexander Papa Quintus à B. Petro: In Sacramentorum oblationibus, quæ intra Missarum solemnia Domino offeruntur panis tantùm, & vinum aqua permixtum, in sacrificium offerantur. Non enim debet in calicem Domini, aut vinum solùm, aut aqua sola offerri, sed utrumque permixtum, quia utrumque, id est sanguis & aqua ex latere Christi profluxisse legitur. Tum etiam quod convenit ad significandum hujus Sacramenti effectum, qui est unio populi Christiani ad Christum. Aqua enim populum significat, secundùm illud Apocalipsis: Aquæ multæ populi multi. Et Julius Papa secundus, post beatum Sylvestrum, ait: Calix Dominicus juxta canonum præceptum, vino, & aqua permixtus debet offerri, quia videmus in aqua Populum intelligi, in vino verò ostendi Sanguinem Christi. Ergo cùm in calice vinum & aqua miscetur, Christo populus adunatur, & fidelium plebs ei in quem credit, copulatur, & jungitur. Cum ergo tàm Sancta Romana Ecclesia, à beatissimis Apostolis Petro & Paulo edocta, quam reliquæ omnes Latinorum, Græcorúmque Ecclesiæ, in quibus omnis sanctitatis, & doctrinæ lumina claruerunt, ab initio nascentis Ecclesiæ sic servaverint, & modo servent, inconveniens admodum videtur dum ut alia quævis regio ab hac universali, & rationabili discrepet observantia. Decernimus igitur, ut etiam ipsi Armeni se cum universo Orbe Christiano conforment, eorúmque Sacerdotes in calicis oblatione paululum aquæ (prout dictum est admisceant vino. Forma hujus Sacramenti sunt verba Salvatoris, quibus hoc conficit Sacramentum. Sacerdos enim in persona Christi loquens, hoc conficit Sacramentum. Nam ipsorum verborum virtute, substantia panis in Corpus Christi, & substantia vini in Sanguinem convertuntur, ita tamen quòd totus Christus continetur sub specie panis & totus sub speciei vini & sub qualibet quoque parte hostiæ consecratæ, & vini consecrati, separatione facta, totus est Christus. Hujus Sacramenti effectus, quem in anima operatur dignè sumentis, est adunatio hominis ad Christum. Ut quia per gratiam homo Christo incorporatur, & membris ejus unitur, consequens est, quòd per hoc Sacramentum in sumentibus dignè gratia augeatur, omnémque effectum, quem materialis cibus, & potus, quoad vitam agunt corporalem, sustentando, augendo, reparando, & delectando, Sacramentum hoc quoad vitam operatur spiritualem, in quo (ut inquit Urbanus Papa) gratam Salvatoris nostri recensemus memoriam, à malo retrahimur, confortamur in bono, & ad virtutum, & gratiarum, proficimus incrementum.

Pœnitentia.

§. 13. Quartum Sacramentum est Pœnitentia, cujus quasi materia sunt actus pœnitentis, qui in tres distinguuntur partes. Quarum prima est cordis contritio, ad quam pertinet, ut doleat de peccato commisso cum proposito non peccandi de cætero. Secunda est oris confessio, ad quam pertinet, ut peccata, quorum memoriam habet, suo sacerdoti confiteatur integraliter. Tertia est satisfactio pro peccatis secundùm arbitrium sacerdotis, quæ quidem præcipuè fit per orationem, jeiunium, & eleemosynam, Forma hujus Sacramenti sunt verba absolutionis, quæ sacerdos profert, cùm dicit: Ego te absolvo &c. Minister hujus Sacramenti est sacerdos, habens auctoritatem absolvendi, vel ordinariam vel ex commissione Superioris, effectus hujus Sacramenti est absolutio à peccatis.

Extrema Unctione.

§. 14. Quintum Sacramentum est, extrema Unctio, cujus materia est, oleum olivæ per Episcopum benedictum. Hoc Sacramentum nisi infirmo, de cujus morte timetur, dari non debet, qui in his locis ungendus est: in oculis propter visum, in auribus propter auditum, in naribus propter odoratum, in ore propter gustum, vel loquutionem, in manibus propter tactum, in pedibus propter gressum, in renibus propter delectationem ibidem vigentem. Forma hujus Sacramenti est hæc: Per istam unctionem, & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus quicquid per visum &c. Et similiter in alijs membris. Minister hujus Sacramenti est sacerdos. Effectus verò est mentis sanatio, & in quantum autem expedit ipsius etiam corporis. De hoc Sacramento inquit beatus Jacobus Apostolus; Infirmatur quis in vobis; inducat presbyteros Ecclesiæ, ut orent super eum, ungentes cum oleo in Nomine Domine, oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus, & si in peccatis sit, dimittentur ei.

Ordine.

§. 15. Sextum Sacramentum est, Ordinis, cujus materia est illud, per cujus traditionem confertur Ordo, sicut presbyteratus traditur per calicis cum vino, & patena cum pane porrectionem, Diaconatus verò per libri Evangeliorum dationem. Subdiaconatus verò per calicis vacui cum patena vacua superposita traditionem: & similiter de alijs per rerum ad ministeria sua prtinentium assignationem. Forma sacerdotij talis est, Accipe potestatem offerendi sacrificium in Ecclesia pro vivis, & mortuis, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Et sic de aliorum ordinum formis, prout in Pontificali Romano latè continetur. Ordinarius Minister hujus Sacramenti, est Episcopus. Effectus augmentum gratia ut quis sit idoneus Minister.

Matrimonio.

§. 16. Septimum est Sacramentum Matrimonij, quod est signum conjunctionis Christi, & Ecclesiæ, secundùm Apostolum dicentem: Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo, & in Ecclesia. Causa efficiens Matrimonij, regulariter est mutuus consensus, per verba de præsenti expressus. Assignatur autem triplex bonum Matrimonij. Primum est proles suscipienda, & educanda ad cultum Dei. Secundum est fides, quam unus conjugum alteri servare debet. Tertium indivisibilitas Matrimonij propter hoc quòd significat indivisibilem conjunctionem Christi, & Ecclesiæ. Quamvis autem ex causa fornicationis liceat tori separationum facere, non tamen aliud matrimonium contrahere fas est, cùm Matrimonij vinculum legitimè contracti perpetuum sit.

Fidei regula edita ab Athanasio.

§. 17. Sextò compendiosam illam fidei regulam, per beatissimum Athanasium editam ipsis præbemus oratoribus, cujus tenor talis est: Quicumque vult salvus esse &c.

Decreto unionis cum Græcis, de qua in præced. Bulla.

§. 18. Septimò, decretum unionis cum Græcis consummatæ pridem in hoc sacro œcumenicò Florentino Concilio promulgatum, cujus tenor talis est: Eugenius &c. Lætentur Cœli &c.

Festivitatibus celebrandis.

§. 19. Octavò, cum inter alia sit etiam cum ipsis Armenis disputatum, quibus diebus festivitates Annunciationis B. Mariæ Virginis, Nativitatis B. Joannis Baptistæ, & consequenter Nativitatis & Circumcisionis Domini nostri JESU CHRISTI, ac Præsentationis ejusdem in templo, seu Purificationis beatæ Virginis Mariæ celebrari debeant, satisque dilucidè veritas patefacta fuerit, tàm Sanctorum Patrum testimonnijs, quàm consuetudine Ecclesiæ Romanæ, & omnium aliarum universaliter apud Latinos, & Græcos: ne igitur in tantis celebritatibus dispar sit Christianorum ritus, unde perturbandæ charitatis occasio possit oriri, decernimus tàmquam veritati, & rationi consentaneum, & juxta totius reliqui Orbis observantiam, ut ipsi etiam Armeni festum Annunciationis B. Mariæ die 25. Martij, Nativitatis B. Joannis Baptistæ 24. Junij, Nativitatis verò secundùm carnem Salvatoris nostri 25. Decembris; Circumcisionis ejusdem 1. Januarij, Epiphaniæ 6. ejusdem Januarij, Præsentationis Domini in templo, seu Purificationis Dei Genitricis 2. Februarij debeant solemniter celebrare.

Armenorum approbatio in omnibus prædictis, & in cæteris, quæ S. R. E. tenet & docet, atque jubet.

§. 20. His omnibus explicatis, prædicti Armenorum Oratores nomine suo, & sui Patriarchæ, & omnium Armenorum, hoc saluberrimum Synodale decretum cum omnibus suis Capitulis, declarationibus, definitionibus, traditionibus, præceptis & statutis, omnémque doctrinam in ipsa descriptam

necnon

necnon quicquid tenet, & docet Sancta Sedes Apostolica, & Romana Ecclesia, cum omni devotione & obedientia acceptant, suscipiunt & amplectuntur. Illos quoque Doctores & Sanctos Patres, quos Ecclesia Romana approbat, ipsi reverenter suscipiunt. Quascumque verò personas, & quicquid ipsa Romana Ecclesia damnat & reprobat, ipsi pro reprobatis, & damnatis habent. Profitentes tamquam veræ obedientiæ filii, nomine quo suprà ipsius Sedis Apostolicæ ordinationibus, & jussionibus fideliter obtemperare.

Dat. P. A. 6. die 22. Novemb.

Dat. Florentiæ in publica sessione Synodali, solemniter in Ecclesia majori celebrata, anno Domini 1439. decimo Kal. Decembris, Pont. nostri Anno ix.

XX.

Communicantes in hebdomada Sancta, vel infrà Octavam Paschæ Resurrectionis D. N. JESU CHRISTI, satisfaciunt præcepto Sanctæ Romanæ Ecclesiæ.

Hoc præceptum legitur in cap. Omnis de pœnitent. & in can. 9. sess. 13. Concil. Trident.

EUGENIUS PAPA IV.

Edita A. D. 1440.

Dilecto filio Jacobo de Arimaticis de Bononia Ordinis Minorum de observantia regulari.

Causæ hujus declarationis.

Fide digna relatione percepimus in civitate Litii, non parvam per hæc tempora excitatam fuisse commotionem, de die debitæ perceptionis sacratissimi corporis Domini nostri JESU CHRISTI, & per aliquos religiosos esse affirmatum, quòd non communicantes actualiter in die Resurrectio Dominicæ, mortaliter peccarent, etiam si in die Jovis Sancti, & aliis quibuscumque diebus infrà annum pluries & frequentatis vicibus communicassent, quod piis auribus est audire molestum.

Declaratio hactenus ab isto Pontif. data.

§. 1. Recolimus aliàs per quoddam nostrum breve scripsisse venerabili fratri nostro Episcopo Liciensi, quod intelligebamus satisfactum esse, si paulò ante, vel paulò post diem Resurrectionis Domini quis communicet, mirati sumus, quòd postmodum nova controversia revixerit, sed inimicus homo superseminavit zizania.

Alia plenior declaratio.

§. 2. Nos igitur cupientes, purgatum triticum in horreum Domini congregare, & inutilibus contentionibus finem dare, attendentes juxta doctrinam Beati Augustini, quod solent circumstantiæ scripturarum, illuminare substantiam veritatis, & non solùm adjacentia, sed etiam præcedentia, & subsequentia verba sunt consideranda prudenter, cùm dicat canon Ecclesiæ: Omnis utriusque sexus fidelis saltem semel in anno confiteatur, & infrà, suscipiens ad minùs in Pascha reverenter Eucharistiæ Sacramentum, & sequitur, nisi de proprii sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab ejus perceptione duxerit abstinendum, dicimus expresè non intentionis legislatoris fuisse animas illaqueare fidelium, sub culpa mortali ad communicandum præcisè in die Resurrectionis Dominicæ; sed terminum statuisse à Pascha ad Pascham; cùm dicit semel in anno, & infrà ad minùs in Pascha. Mens enim magis, quàm verborum sonus est attendenda discretè. Intelligimus itaque optimo jure satisfactum esse Canoni, si in hebdomada Sancta, vel infrà Octavam Paschæ Resurrectionis Dominicæ, secundùm meliorem dispositionem conscientiæ, & aptiorem mentis devotionem, fideles præparatione debita sanctum Eucharistiæ pignus accipiant, & cum Domino Pascha celebrent ad salutem, & huic sententiæ omnes volumus acquiescere.

Istud cap. Omnis, est in tit. de Pœnitent.

Dat. P. A. 10. die 8. Julij.

§. 3. Quare devotioni tuæ committimus, ut prædicta, ubi oportere intelligas, populis nota facias:

XXI.

Approbatio Congregationis Fratrum S. Hieronymi, sub denominatione S. Hieronymi de Fesulis, & sub regula S. Augustini, cum præfinitione muneris & electionis Prælatorum ipsius Congregationis.

Hi Fratres tempore Innoc. VII. regularem vitam ducere cœperunt, ut videre est sup. in constit. 3. Greg. XII. Sacrum, fol. 286. ubi alia notavi.

Ista autem constitutio à Nicolao V. confirmata extitit die 27. Januarii 1447. quam tamen Bullam prætermisi, uti simpliciter confirmatoriam.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1441.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis universis Fratribus S. Hieronymi Fesulani nuncupatis, præsentibus & futuris, Salutem, & Apost. bened.

Proœmium.

Super gregem Dominicum nostræ vigilantiæ divinitus creditum intenti, speculatoris prout in nobis desuper conceditur exercentes officium, Christifideles præsertim regulari observantiæ deditos, eo providentiæ studio gubernari annuimus, ut suavi religionis jugo suppositi, curiosus Ecclesiæ scrutator in eis nil inveniat nota dignum, ipsique animarum sublatis periculis, votivis congratulentur eventibus, & continuum Domino dante, suscipiant incrementum.

Congregatio Fratrum S. Hieronymi pro licentia profitendi regulam S. Augustini supplicat huic Papæ.

§. 1. Sanè pro parte vestra nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd vos, qui mundanis spretis illecebris, juxta quasdam constitutiones S. Hieronymi sub regulari observantia hactenus multiplicastis, & in dies multiplicatis virtutum meritis, ut eo devotiùs Altissimo famulari valeatis, quo vos sub aliqua ex regulis per Sedem Apostolicam approbatis degere conspexeritis, sub regula S. Augustini, ad quam singularem geritis devotionis affectum vivere, illámque profiteri ferventiùs desideratis.

Qui eam conceditcum retentione habitus consueti, & denominationis S. Hieronymi.

§. 2. Hinc est quòd nos, qui divini cultus augmentum, ac religionis propagationem nostris potissimè temporibus augeri, intensis desideriis affectamus, piis vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vobis, ut prioribus vocabulo & nominatione S. Hieronymi remanentibus, habitum quem hucusque gestare consuevistis, gestare, & dictam regulam S. Augustini, quoad tria substantialia tantùm, videlicet obedientiam, castitatem, & in particulari paupertatem profiteri, ac sub illa vivere, necnon loca, domus, sive oratoria ad vos spectantia, in domos sive Prioratus dictæ regulæ S. Augustini, cum Ecclesiis, cœmeteriis, campanilibus, campanis, hortis, hortalitiis, & aliis necessariis officinis erigere possitis.

Eorumque Congregationem S. Hieronymi Fesulani vocari jubet.

§. 3. Et quòd vos omnes & singuli unum corpus & una Congregatio, quòd seu quæ Congregatio Fratrum S. Hieronymi Fesulani nuncupetur, sitis, & esse censeamini.

Conventum Fesulani caput aliorum constituit, & inibi Capitulo generalia celebrari mandat.

§. 4. Necnon quamprimùm regulam S. Augustini hujusmodi professi fueritis, ut præfertur, pro vestro ac domorum, seu Prioratuum ad vos pertinentium tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus salubri statu, in domo seu Prioratu S. Hieronymi Fesulani, quam seu quem vestrum principale caput, cui aliæ seu alii domus, vel Prioratus ad vos spectantes hujusmodi subsint, & membra existant, fore Apostolica auctoritate decernimus hac prima vice, & successivè annis singulis, singula Capitula generalia in singulis locis & terminis ad id per unum primo, & successivè per singula Capitula prædicta statuendis, & ordinandis celebrari.

Præpositumque generalem.

§. 1. Ac in hujusmodi Capitulis unum in vestrum generale Præpositum Priorem & Patrem.

Et Rectores domorum eligi præcipit.

§. 6. Necnon ad regimen & gubernationem singularum domorum, seu Prioratuum hujusmodi singulos Rectores eligere, & deputare. Qui sic pro tempore electi & deputati, absque alicujus desuper eis faciendæ confirmationis, collationis, seu provisionis, Apostolicæ seu ordinariæ, Fratres domos, ac Prioratus sibi commissos in spiritualibus, & temporalibus regere, & illis præesse valeant.

Quorum officia in singulis Capituli primordiis expirant.

§. 7. Quodque tàm Præpositi quàm Rectorum (qui nihilominùs si utiles, & vobis grati fuerint, & accepti, pro anno sequenti, & quoties vobis placuerit ad propria regimina, & gubernationes reeligi, & deputari possint) officia in singulis primordiis singulorum Capitulorum hujusmodi omninò cessare, & expirare censeantur.

Statuta in eisdem Capitulis firmari posse indulget.

§. 8. Prætereà in eisdem Capitulis substantialia prædicta nullatenus immutando, quæcumque, quocumque, & qualiacumque statuta, & ordinationes inter vos edere & condere, seu facere, ac eorum singula in toto, vel in parte, quoties vobis opportunum videbitur, corrigere, immutare, addere, illáque omnia & singula per censuras Ecclesiasticas, & alia juris remedia tantum, juris apicibus, & terminis, litiumque anfractibus non servatis, irrefragabiliter observari facere & mandare possitis.

Et super eis Præpositum & Rectores dispensare posse concedit.

§. 9. Necnon super ipsis Præpositus, seu Prior, cum quibuscumque Rectores verò prædicti cum in domibus, seu Prioratibus sibi commissis degentibus fratribus, in toto vel in parte, prout eis videbitur, dispensare.

Fratresque vacantes ad claustra reducere & punire.

§. 10. Ac Præpositus, vel Prior omnes & singulos, Rectores verò prædicti sibi commissis domibus, seu Prioratibus commorantes fratres, regulam ipsam professos, vagos, & fugitivos, seu alios delinquentes quòd ad Claustrum redeant, & se emendent, per censuras hujusmodi, & alias pœnas, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis, cogere, capere, & incarcerare.

Personas Ordinis prævia confessione absolvere & cum eis dispensare. Ad hæc attende const. 115. Clem. viij. Quæcumque.

§. 11. Novitios quoque professos, & Conversos, dictæ regulæ in ipsorum domibus, seu Prioratibus illis servientes, etiam sæculares quoslibet præsentes, & posteros, quotiens eis opportunum fuerit, ipsorum confessionibus diligenter auditis pro commissis per eos in omnibus, præterquam Sedi Apostolicæ reservatis casibus, debitam absolutionem impendere, & injungere pœnitentiam salutarem.

Sacramenta ministrare.

§. 12. Necnon Ecclesiastica Sacramenta ministrare valeant perpetuò.

Professionem in manibus Præpositi, & respectivè Episcopi emitti posse decernit.

§. 13. Et insuper quòd dilectus filius Jacobus vestræ Societatis Præpositus, in venerabilis fratris nostri Antonii Episcopi Hostiensis, ac subsequenter postquam ipse Jacobus illam emiserit, vos fratres nunc existentes in ipsius Jacobi manibus, professionem hujusmodi emittere valeatis, & Episcopo si dictus Jacobus, necnon Jacobo prædicto, si vos etiam emittere volueritis, quòd professionem hujusmodi auctoritate recipere, & admittere possint liberè, & licitè auctoritate Apostolica, tenore præsentium de speciali gratia concedimus pariter, & indulgemus; Venerabilis fratris nostri Episcopi Fesulani, cæterorumque Ordinariorum, necnon Parochialium Ecclesiarum, ac quorumlibet aliorum juribus in omnibus semper salvis.

Contrariis derogat.

§. 14. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinis S. Augustini juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 11. die 26. Julij.

Dat. Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1441. Septimo Kal. Augusti, Pontificatus nostri Anno 11.

XXII.

Fratres S. Ambrosii sub una Congregatione rediguntur, ejusque caput Monasterium S. Ambrosii ad Nemus Mediolanensis constituitur, munus Prælatorum præfinitur, & privilegia conceduntur.

De his Fratribus plenè scripsi suprà in constit. 9. Greg. XI. Cupientes. fpl. 269.

Edita A. D. 1441.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium.

Regimini universalis Ecclesiæ, quamquam immeriti disponente Domino præsidentes, curis perurgemur assiduis, ut juxta creditæ nobis dispensationis officium, circa subditorum quorumlibet, præsertim sub regulari observantia studio vacantium, piæ vitæ in quorum utique prosperitate reficimur, statum salubriter, & prosperè dirigendum solicitudinis studio intendamus, & iis quæ ad laudem, & gloriam divini nominis, sacrique cultus augmentum, ac religionis propagationem illis profutura cognoscimus, opem, & operam quantum cum Deo possumus, impendimus efficaces, ut per nostræ operationis ministerium, & Apostolici favoris præsidium, personæ hujusmodi eorumque Monasteria, & loca, singulis ab eis sublatis dispendiis, prosperis gratulentur eventibus, ac in spiritualibus, & temporalibus fœlicia suscipiant incrementa.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum, Prioris, & Fratrum Monasterii S. Ambrosii ad Nemus extra muros Mediolanenses, sub regula S. Augustini degentium, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipsi, & alii Priores, & Fratres suorum aliorum Monasteriorum, domorum, & locorum, qui sub regulari observantia dictæ regulæ viventes, variis, & diversis hactenus multiplicaverunt (prout in dies multiplicant) virtutum meritis, ac plures Ecclesias, Monasteria, domos, atque loca in diversis Italiæ partibus consistentia assecuti fuerunt, sub charitatis & ipsius observantiæ unione virtutum, Domino perpetuo famulari ferventiùs desiderant. — Fratres S. Ambrosii diversa loca in Italia acquisiverunt, & virtutum meritis multiplicati sunt.

§. 2. Nos igitur qui divini cultus augmentum, & Religionis propagationem ubique locorum, nostris potissimè temporibus augeri intensis desideriis affectamus, directioni statui, & conservationi Fratrum hujusmodi providere volentes, ac sperantes quòd ex eorum vita laudabili, & fructuosis operibus, prædicta, necnon alia eis forsan de cætero concedenda Monasteria, domus atque loca in spiritualibus, & temporalibus, prosperos, & fœlices successus dante Domino consequentur, ut ipsi Fratres eo ferventiùs, & devotiùs divinis beneplacitis se coaptent, quo se per nos, & Sedem Apostolicam specialibus gratiis munitos fore conspexerint, eorumdem Prioris, & Fratrum in hac parte supplicationibus inclinati, quod ipsi ac omnes, & singuli in Monasteriis, domibus, ac locis prædictis pro tempore commorantes Fratres, unum corpus, & una Congregatio, quod seu quæ Congregatio Fratrum S. Ambrosii ad Nemus Mediolanensis nuncupetur, & eorum quilibet Frater illius Monasterii domus, seu loci in quo, vel qua ipsum de sui Superioris voluntate pro tempore residere contigerit, sint & esse censeantur. — Hic ideò Pont. ad augendum eorum devotionem, in unam Congregationem eos redigit.

§. 3. Necnon dicto Monasterio S. Ambrosii pro primo ejusdem religionis prout hactenus habitum, & reputatum fuit, remanente, illud, ac alia prædicta, & quæ Fratres hujusmodi pro tempore assequi contigerit Monasteria domus, atque loca Fratrum Congregationis prædictorum in unitate charitatis, & dicta observantia degentium sint, & ad illos in perpetuum pertineant. — Monasterium S. Ambrosii ad Nemus, caput aliorum locorum Congregationis constituit.

§. 4. Quódque Fratres præfati in dicto Monasterio S. Ambrosii, hac in prima vice, & successivè singulis trienniis singula generalia Capitula, ad quæ Rector, & Visitatores, ac cum singulis ex Fratribus Monasteriorum, domorum, & locorum prædictorum, ad id per singulos eorumdem Monasteriorum, domorum, & locorum Conventus eligendis, singuli Monasteriorum, domorum, & locorum hujusmodi Priores accedere, quibusque personaliter interesse adstricti sint, in locis & terminis ad id per annum primo, & successivè per singula Capitula prædicta statuendis, & ordinandis celebrare teneantur. — In eosque singulis trienniis generalia capitula celebrari jussit.

§. 5. Et in hujusmodi Capitulis substantialia dictæ regulæ non mutando, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque statuta, & ordinationes, dum tamen justa, & rationabilia, ac sacris Canonibus nullatenus discrepantia, super quibus legitima, & rationabili causa subsistente, Rector, & Visitatores hujusmodi cum dictis Fratribus usque ad futurum Capitulum dispensare possint, & inter eos condere seu facere, illáque necnon eorum singula in toto, vel in parte quotiens eis opportunum — Et ibidem statuta regulæ non contraria præfiniri posse censet.

visum

visum fuerit corrigere, mutare, cassare, & illis addere, necnon ea per censuras Ecclesiasticas, & alia juris remedia per Fratres ipsos observari facere.

Prioremque generalem eligi.

§. 6. Ac in eisdem Capitulis, unum etiam Priorem ex Monasteriis Sancti Ambrosii, vel ex aliorum Monasteriorum, domorum, & locorum hujusmodi Prioribus, seu Fratribus prædictis in eorum omnium Rectorem, & patrem; Ac duos Visitatores; Necnon ad sancti Ambrosii quod per Priorem perpetuum (cujus electio ad Fratres ipsius Monasterii sancti Ambrosii, electionis verò confirmatio ad Archiepiscopum Mediolanensem pro tempore existentem, etiam ex speciali dictæ Sedis privilegio pertinere noscuntur) & aliorum, quæ per temporales Priores reguntur Monasteriorum, domorum, & locorum prædictorum, ac in illis degentium Fratrum regimen, & gubernationem, singulos Priores possint, & teneantur eligere.

Cujus Prioris & Visitatorum munus hic refertur. Et officium eorum quanto tempore duret, & etiam quando vacet definitur.

§. 7. Necnon Rector, qui omnibus, & singulis Monasteriis, domibus, locis, Prioribus, & Fratribus hujusmodi præsit; ac Visitatores, qui dictum Rectorem, & quemlibet ex Prioribus prædictis, rationabili, & legitima id exigente causa, ab eorum officiis amovere, & alios loco amotorum usque ad subsequens Capitulum subsequens Capitulum subrogare valeant, quique aliàs in visitando, & in præmissis ac circa ea necessariis, illam jurisdictionem, seu potestatem habeant, quæ sibi per hujusmodi Capitula conceditur. Ac Priores sic electi prædicti, absque desuper eis per ipsum Archiepiscopum seu quemvis alium Apostolica seu Ordinaria, vel alia quacumque auctoritate facienda confirmatione, collatione, seu provisione Fratres, & Monasteria, domus, atque loca sibi commissa hujusmodi in spiritualibus, & temporalibus regere, ac gubernare, illisque præesse liberè, & licitè. Rector quoque, Visitatores, & Priores præfati, quorum officia in singulis primordiis singulorum Capitulorum hujusmodi, eo ipso etiam si illa non resignaverint, vacare decernimus, si utiles & Fratribus ipsis grati fuerint & accepti, pro annis sequentibus, ac quotiens ipsis Fratribus visum fuerit, seu placuerit, ad priora officia reeligi, & deputari possint. Quódque si forsan infrà triennium hujusmodi, Rectorem, tunc Visitatores ipsius Rectoris vices gerant, si unum ex Visitatoribus, tunc Rector cum alio Visitatore, si verò aliquem ex Prioribus prædictis decedere, vel aliàs quovis modo ipsorum officia vacare contigerit, tunc Rector, & Visitatores præfati alios ex Fratribus hujusmodi usque ad futurum Capitulum subrogare.

Priorum facultas omnes de Ordine à reservatis casibus semel, & à non reservatis quoties opus fuerit absolvendi. Tu vide const. 115. Clem. viij. Quæcumque

§. 9. Præterea quòd Rector, ac omnes, & sinsinguli Priores prædicti, necnon Fratres, quos idem Rector ad hoc duxerit deputandos, omnibus, & singulis religiosis suis professis, Conversis, Novitiis, & ad eorum servitia in eorumdem Monasteriis, domibus, seu locis etiam sæcularibus perpetuò dedicatis, præsentibus, & posteris, in quibuscumque, in reservatis semel tantùm, in non reservatis verò Sedi præfatæ casibus, quoties illis opportunum fuerit, ipsorum confessionibus diligenter auditis, pro commissis per eos debitam absolutionem impendere, & injungere pœnitentiam salutarem.

Ecclesiastica Sacramenta administrandi.

§. 9. Ac Eucharistiam, & alia Ecclesiastica sacramenta ministrare.

Novitios & professos omnes à casib. etiam reservatis absolvendi &c. Attende bul. Clem. viij. mox citatam.

§. 10. Professos quoque, & Novitios hujusmodi qui postmodùm regulam ipsam professi fuerint in quibuscumque etiam Sedi prædictæ specialiter reservatis casibus à quibuscumque excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententiis, aliisque censuris, & pœnis à jure vel ab homine promulgatis, aliàs tamen in forma Ecclesiæ semel dumtaxat absolvere; Et cum eisdem Professis, ac Novitiis super irregularitate si qua dictis sententiis, & censuris, vel earum alique ligati, missas & alia divina officia celebrando, aut se illis immiscendo, vel alios quomodolibet (homicidii, mutilatione membrorum, & bigaminæ casibus dumtaxat exceptis) semel similiter; super irregularitate verò, quam ex prædictis sententiis vel censuris seu earum aliqua per ignorantiam, vel inadvertentiam, seu negligentiam, & non ex contemptu, pro tempore contraxerint, quoties opus fuerit dispensare valeant.

Degentes extra claustra coercendi.

§. 11. Et insuper Rector, ac Visitatores omnes, & singuli, Priores verò prædicti in sibi commissis Monasteriis, domibus, seu locis degentes Fratres professos dictæ Congregationis vagos, & fugitivos, seu aliàs delinquentes, quòd ad Claustrum redeant, vel aliàs se emendent per excommunicationis sententiam, ac alias censuras & pœnas de quibus sibi videbitur (invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis) cogere, capere, incarcerare, & etiam punire.

Fratrum facultas loca recipiendi. Ad hoc observata const. 99. Cle. viij. Quoniam.

§. 12. Quódque Fratres ipsi quæcumque bona mobilia, & immobilia, Monasteria, Ecclesias, domos, & loca si aliàs eis legitimè donentur, vel concedantur; in posterùm recipere, & assequi, illáque pro suis usu & habitatione sub institutis regularibus dictæ Congregationis, & observantia hujusmodi possidere similiter liberè & licitè.

Aliam regulam etiam strictiorem non intrent.

§. 13. Et quòd nullus ex Fratribus professis prædictis, vel aliquem alium Ordinem, seu Regulam etiam arctionem quodcumque, & qualecumque privilegium, seu indultum super liberè recipiendis Fratribus alterius Ordinis, vel Regulæ, ipsi etiam arctiori Ordini, seu Regulæ à Sede prædicta, vel aliàs quomodocumque concessum sit, etiam si de privilegio, seu indulto hujusmodi de verbo ad verbum præsentibus habenda foret mentio specialis, absque Capituli generalis hujusmodi, aut de privilegio, seu indulto præsenti, & illius causa, necnon tunc ipsorum Fratrum existentis Rectoris nomine expressam mentionem faciente, licentia speciali sub excommunicationis pœna, quam absque licentia prædicta transiens aut vagans eo ipso incurrat transire, aut vagari.

Priorum facultas promoveri faciendi Fratres ad sacros ordines, a quocumq; Antistite. Tu attende Concil. Trident. [illegible]

§. 14. Præterea omnes & singuli Priores prædicti de licentia Rectoris, & Visitatorum hujusmodi, quoscumque in sibi commissis Monasteriis, domibus, seu locis, commorantes Fratres, ad omnes etiam sacros ordines, aliàs tamen ritè statutis à jure temporibus, per quemvis Catholicum Antistitem, gratiam & communionem prædictæ Sedis habentem, Diœcesanorum locorum, & cujusvis alterius licentia, super hoc minimè requisita, liberè & licitè promoveri facere possint.

Fratres recitent officium Ambrosianum.

§. 15. Necnon Fratres prædicti eorum Monasteriis, Ecclesiis, domibus, sive locis divinum officium Ambrosianum prout aliàs consueverunt, nisi Fratribus alicujus ex Monasteriis, domibus, sive locis prædictis, de dicendo aliud officium à Sede prædicta indultum existat, dicere, legere, seu cantare teneantur.

Communicatio privilegiorum cujuscumque loci hujus Ordinis.

§. 16. Quòd Sancti Ambrosii, & omnia alia & singula Monasteria, domus, seu loca, & Fratres hujusmodi omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indulgentiis, gratiis, & indultis, quibuscumque ex Monasteriis præfatis in genere per nos, vel Sedem prædictam concessis, aut forsan in posterùm concedendis, uti & gaudere valeant, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò statuimus, decernimus, & ordinamus, ac Fratribus præsentibus & futuris hujusmodi, quamdiu sub dicta observantia vixerint, concedimus pariter, & indulgemus, præfati Archiepiscopi, cæterorúmque Ordinariorum locorum, necnon Parochialium Ecclesiarum, & quorumlibet aliorum juribus aliàs in omnibus semper salvis.

Derógatió contrariorum.

§. 17. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac literis, & privilegiis Apostolicis, etiam si de illis, quorum omnium tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, specialis & expressa, ac de verbo ad verbum mentio habenda sit, necnon regulæ Monasteriorum, domorum, & locorum prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 18. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis, concessionis, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

D. P. An. 11. die 4. Oct.

Dat. Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1441. Quarto Nonas Octobris, Pontificatus nostri Anno undecimo.

XXIII.

Concordia Jacobitarum in Ægypto, cum S. R. Ecclesia, & explicatio nonnullorum Catholicam Fidem concernentium.

Similem unionem Græcorum habes sup. in constit. 17. Lætentur fol. 335. Et aliam Armennorum, per lege sup. in constit. 19. Exultate. fol. 337.

Edita A. D. 1441.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exaltatio de unione Jacobinorum cum S. R. E. ultra unionem Græcorum & Armenorum. Tu habes unionem Græcorum hic suprà in const. 17. fol. 335. Et unionem Armenorum in alia const. 19. Exultate. fol. 337.

CAntate Domino quoniam magnificè fecit, annunciate hæc in universa terra, exulta & lauda habitatio Sion, quoniam magnus in medio tui sanctus Israël: Cantare profectò, & exultare in Domino decet Ecclesiam Dei pro hac grandi magnificentia, & gloria Nominis sui, quam hodierna die clementissimus Deus operari dignatus est. Toto siquidem corde laudare, & benedicere Salvatorem nostrum, nos convenit, qui sanctam Ecclesiam suam novis quotidiè accumulat incrementis. Quamquam autem in populum Christianum sua beneficia omni tempore multa, & magna sint, quæ luce clariùs erga nos suam immensam charitatem ostendunt; si tamen accuratè inspicimus, quæ & quanta his diebus novissimis divina clementia facere dignata est, judicare certè poterimus hoc nostro tempore plura, ac majora, quàm à multis retroactis temporibus suæ charitatis munera extitisse. Ecce enim nondum exacto triennio in hoc sancta œcumenica Synodo saluberrimam trium magnarum nationum unionum, Dominus noster JESUS CHRISTUS, pro suo infatigabili pietate ad commune perennéque totius Christianitatis gaudium, tàm copiosè effecit, unde actum est, ut totus ferè Oriens, qui gloriosum Christi Nomen adorat, ac non parva Septentrionis portio post longa dissidia cum Sancta Romana Ecclesia, in eodem fidei, & charitatis vinculo jam convenerint. Primò etenim Græci, & ij, qui subsunt quatuor Patriarchalibus Sedibus multas gentes, nationésque, & idiomata continentibus; Deinde Armeni multorum populorum gens; Hodie verò Jacobini magni etiam per Ægyptum populi, Sanctæ Sedi Apostolicæ uniti sunt.

Actio gratiarum Domino JESU CHRISTO.

§. 1. Et cùm nihil salutari nostro Domino nostro JESU CHRISTO gratius sit, quàm mutua inter homines charitas, nihilque Nomini suo gloriosius, atque Ecclesiæ utilius esse possit, quam ut Christiani, omni inter se sublato dissidio in eadem simul fidei puritate conveniant, meritò nos omnes & cantare præ gaudio, & jubilare in Domino debemus, quas ut tantam Christianæ fidei magnificentiam diebus nostris videremus, divina miseratio dignos effecit. Summa igitur cum alacritate, annunciamus magnalia hæc in universa Christianorum terra, ut sicut nos gloria Dei, & exaltatione Ecclesiæ gaudio inenarrabili repleti sumus, ita & alios tantæ lætitiæ participes faciamus, ut omnes uno ore magnificemus, & glorificemus Deum, & suæ Majestati, prout dignum est, magnas quotidianásque gratias agamus pro tot, tantísque mirabilibus beneficiis hac ætate Ecclesiæ suæ sanctæ collatis.

Commendatio Patriarchæ Jacobinorum, qui d. uniones cupidissimus, ad Synodum Florentinam misit, Abbatem S. Antonii apud Ægyptum, ut doctrinam S.R.E. susciperet.

§. 2. Et quoniam qui opus Dei diligenter exercet, non modò meritum ac retributionem in Cœlis expectat, sed & apud homines amplam gloriam laudémque meretur, Venerabilem fratrem nostrum Joannem Jacobinorum Patriarcham, hujus sanctæ unionis cupidissimum à nobis, & tota Ecclesia meritò laudandum, & extollendum, ac communi omnium Christianorum favore, cum tota sua gente dignum judicamus. Is enim à nobis per nostrum oratorem, ac literas excitatus, aut ad Nos, & hanc sanctam Synodum, legationem mitteret, & se ac suam gentem in eadem, cum Ecclesia Romana fide uniret; Dilectum filium Andream natione Ægyptium Abbatem Monasterii S. Antonii apud Ægyptum, in quo & habitasse & mortuus esse sanctus ipse Antonius perhibetur, religione, & moribus non mediocriter institutum, ad nos, & ipsam Synodum destinavit, cui devotionis zelo accensus imposuit atque commisit, ut fidei doctrinam, quam sancta Romana Ecclesia tenet, & prædicat, nomine ipsius Patriarchæ, & suorum Jacobinorum reverenter susciperet, deferendam posteà per eum ad ipsum Patriarcham & Jacobinos, ut & ipsi eamdem agnoscerent, ratámque haberent, & in suis regionibus prædicarent.

Expositio d. Fidei jussu Papæ facta Abbati prædicto.

§. 3. Nos igitur quibus voce Domini commissum est, pascere oves Christi, ipsum Andream Abbatem per nonnullos hujus tàm sacri Concilii insignes viros, super articulis fidei, & Sacramentis Ecclesiæ, & quibusque ad salutem spectantibus diligenter examinari fecimus, & tandem quantum visum est fore necessarium exposita eidem Abbati S.R.E. fide Catholica, & per ipsum humiliter acceptata, hanc quæ sequitur veram necessariámque doctrinam, hodiè in hac solemni sessione, sacro approbante œcumenico Concilio Florentino in Nomine Domini tradidimus.

Circa Trinitatem.

§. 4. Inprimis igitur Sacrosancta Romana Ecclesia, Domini & Salvatoris nostri voce fundata, firmiter credit, profitetur, & prædicat. Unum verum Deum, Omnipotentem, incommutabilem, & æternum, Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, unum in essentia, trinum in personis. Patrem ingenitum; Filium ex Patre genitum; Spiritum sanctum ex Patre Filióque procedentem. Patrem non esse Filium aut Spiritum sanctum, Filium non esse Patrem aut Spiritum sanctum: Spiritum sanctum non esse Patrem aut Filium; sed Pater tantùm Pater est; Et Filius tantùm Filius est; Et Spiritus sanctus tantùm Spiritus sanctus est. Solus Pater de substantia sua genuit Filium; Solus Filius de solo Patre est genitus; Solus Spiritus sanctus simul de Patre procedit, & Filio. Et tres personæ sunt unus Deus, & non tres Dii, quia trium est una substantia, una essentia, una natura, una divinitas, una immensitas, una æternitas, omniáque sunt unum, ubi non obviat relationis oppositio. Propter hanc unitatem Pater est totus in Filio, totus in Spiritu sancto; Filius totus est in Patre, totus in Spiritu sancto; Spiritus sanctus totus est in Patre, totus in Filio. Nullus alium, aut præcedit æternitate, aut excedit, magnitudine, aut superat potestate. Æternum quippe, & sine initio est, quòd Filius de Patre extitit; ac æternum, ac sine initio est, quod Spiritus sanctus de Patre Filióque procedit. Pater quicquid est, aut habet, non habet ab alio, sed ex se, & est principium sine principio. Filius quicquid est, aut habet, habet à Patre, & est principium de principio. Spiritus sanctus quicquid est, aut habet, habet à Patre simul & Filio. Sed Pater & Filius non duo principia Spiritus sancti, sed unum principium, sicut Pater, & Filius, & Spiritus sanctus non tria principia creaturæ, sed unum principium.

Damnatio contra prædicta circa Trinitatem sententium.

§. 5. Quoscumque ergo adversa & contraria sentientes, damnat, reprobat, & anathematizat, & à Christi corpore, quod est Ecclesia, alienos esse denunciat. Hinc damnat Sabellium personas confundentem, & ipsorum distinctionem realem penitùs auferentem. Damnat Arrianos, Eunomianos, Macedonianos, Solum Patrem Deum verum esse dicentes, Filium autem, & Spiritum sanctum in creaturarum ordine collocantes. Damnat, & quoscumque alios, gradus seu inæqualitatem in Trinitate facientes.

Explicatio Fidei circa rerum creationem. Novique & Veteris testamenti dationem.

§. 6. Firmissimè credit, profitetur, & prædicat, unum verum Deum, Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum esse omnium visibilium & invisibilium Creatorem, qui quando voluit, bonitate sua universas tàm spirituales, quàm corporales condidit

creaturas,

creaturas, bonas quidem, quia à summo bono factæ sunt, sed mutabiles, quia de nihilo factæ sunt, nullámque mali asserit esse naturam, quia omnis natura, in quantum natura est, bona est. Unum atque eumdem Deum veteris & novi testamenti, hoc est legis & Prophetarum atque Evangelii profitetur auctorem, quoniam eodem Spiritu sancto inspirante, utriusque testamenti Sancti locuti sunt, quorum libros suscipit, & veneratur, qui titulis sequentibus continentur. Quinque Moysis, id est Genesi, Exodo, Levitico, Numeris, Deuteronomio, Josue, Judicum, Ruth; Quatuor Regum; Duobus Paralipomenon; Esdra, Nehemia, Tobia, Judith, Hester, Job, Psalmis David, Parabolis, Ecclesiaste, Canticis Canticorum, Sapientia, Ecclesiastico, Isaja, Jeremia, Baruch, Ezechiele, Daniele: Duodecim Prophetis minoribus, id est Oseæ, Joële, Amos, Abdia, Jona, Michea, Nahum, Habacuc, Sophonia, Aggeo, Zacharia, Malachia; Duobus Machabæorum; Quatuor Evangeliis, Matthæi, Marci, Lucæ, Joannis; Quatuordecim Epistolis Pauli ad Romanos; Duabus ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses; Duabus ad Thessalonicenses, ad Colossenses; Duabus ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebreos; Petri duabus, Tribus Joannis; Una Jacobi; Una Judæ; Actibus Apostolorum, & Apocalypsi Joannis.

Damnatio contrariorũ sententium.

§. 7. Propterea Manichæorum anathematizat insaniam, qui duo prima principia posuerunt, unum visibilium, aliud invisibilium, & alium novi testamenti Deum, alium veteris esse Deum dixerunt.

Explicatio Fidei circa divinitatem, & humanitatem Christi.

§. 8. Firmiter credit, provitetur, & prædicat, unam ex Trinitate personam, verum Deum, Dei Filium, ex Patre genitum, Patri consubstantialem, & coëternum in plenitudine temporis, quam divini consilii inscrutabilis altitudo disposuit, propter salutem humani generis, veram hominis integrámque naturam ex immaculato utero MARIÆ Virginis assumpsisse, & sibi in unitatem personæ copulasse, tanta unitate, ut quicquid ibi Dei est, non sit ab homine separatum, & quicquid est hominis, non sit à Deitate divisum, sitque unus & idem, indivisus, utraque natura in suis proprietatibus permanente Deus, & Homo, Dei Filius, & hominis filius, æqualis Patri secundùm divinitatem, minor patre secundùm humanitatem. Immortalis, & æternus, ex natura divinitatis; passibilis & temporalis ex conditione assumptæ humanitatis.

Et circa ejus positionem, resurrectionem &c.

§. 9. Firmiter credit, profitetur, & prædicat, Dei Filium in assumpta humanitate ex Virgine verè natum, verè passum, verè mortuum, & sepultum, verè ex mortuis resurrexisse, in Cœlum ascendisse, sedereque ad dexteram Patris, & venturum in fine sæculorum ad vivos, mortuósque judicandos.

Damnatio contrariorũ sententium.

§. 10. Anathematizat autem, execratur, & damnat omnem hæresim contraria sapientem. Et primò damnat Ebionem, Cherintum, Marcionem, Paulum Samosatenum, Fotinum, omnésque similiter blasphemantes, qui percipere non valentes unionem personalem humanitatis ad Verbum, JESUM CHRISTUM Dominum nostrum, verum Deum esse negaverunt, ipsum purum hominem confitentes, qui divinæ gratiæ participatione majori, quam sanctioris vitæ meritò suscepisset, divinus homo diceretur. Anathematizat etiam Manichæum cum sectatoribus suis, qui Dei Filium, non verum corpus, sed phantasticum sumpsisse somniantes, humanitatis in Christo veritatem penitùs substulerunt. Necnon Valentinum asserentem, Dei Filium nihil de Virgine matre cœpisse, sed corpus cœleste sumpsisse, atque ita transisse per uterum Virginis, sicut per aquæductum defluens aqua transcurrit. Arrium etiam, qui asserens corpus ex Virgine assumptum anima caruisse, voluit loco animæ fuisse Deitatem. Apollinarem quoque qui solam posuit animam sensitivam, sed Deitatem verbi, vicem rationalis animæ tenuisse voluit. Anathematizat etiam Theodorum Mopsuestenum, atque Nestorium, asserentes, humanitatem Dei Filio unitam esse per gratiam, & ob id duas esse in Christo personas, sicut duas fatentur esse naturas, cùm intelligere non valerent, unionem humanitatis ad Verbum hypostaticam extitisse, & propterea negarent Verbi subsistentiam accepisse; nam secundùm hanc blasphemiam, non Verbum caro factum est, sed Verbum per gratiam habitavit in carne, hoc est non Dei Filius homo factus est, sed magis Dei Filius habitavit in homine. Anathematizat etiam, execratur, & damnat Eutychem Archimandritam, qui cùm intelligeret juxta Nestorii blasphemiam, veritatem incarnationis excludi, & propterea oportere, quòd ita Dei Verbo unita esset humanitas, ut Deitatis & humanitatis una esset, eadémque persona, ac etiam capere non posset, stante pluralitate naturarum unitatem personæ, sicut Deitatis & humanitatis, in Christo unam posuit esse personam, ita unam asseruit esse naturam, volens ante unionem qualitatem fuisse naturarum, sed in unam naturam in assumptione transisse, maxima blasphemia, & impietate concedens, aut humanitatem in Deitatem, aut Deitatem in humanitatem esse conversam. Anathematizat etiam, execratur, & damnat Macharium Antiochenum, omnésque similia sapientes, qui licèt verè de naturam qualitate, & personæ unitate sentiret, tamen circa Christi operationes enormiter oberravit, dicens in Christo utriusque naturæ unam fuisse operationem, unámque voluntatem. Hos omnes cum hæresibus suis anathematizat sacrosancta Romana Ecclesia, affirmans in Christo duas esse voluntates, duásque operationes.

Explicatio Fidei circa humani generis redemptionem.

§. 11. Firmiter credit, profitetur, & docet, neminem umquam ex viro fœmináque conceptum, à Diaboli dominatione fuisse liberatum, nisi per meritum mediatoris Dei, & hominum, JESU CHRISTI Domini nostri, qui sine peccato conceptus, natus, & mortuus, humani generis hostem peccata nostra delendo, solus sua morte prostravit, & regni cœlestis introitum, quem primus homo peccato proprio cum omni successione perdiderat, reseravit, quem aliquando venturum omnia veteris testamenti sacra, sacrificia, sacramenta, cæremoniæ præsignarunt.

Et legalia Veteris testamenti.

§. 12. Firmiter credit, profitetur, & docet, legalia veteris testamenti, seu Mosaycæ legis, quæ dividuntur in cæremonias, sacra, sacrificia, sacramenta, quia significandi alicujus futuri gratia fuerant instituta, licet divino cultui illa ætate congruerent, Domino nostro JESU CHRISTO adveniente cessasse, & novi testamenti sacramenta cœpisse. Quemcumque etiam post passionem in legalibus spem ponentem, & illis velut ad salutem necessariis se subdentem, quasi Christi fides sine illis salutare non posset, peccasse mortaliter. Non tamen negat, à Christi passione usque ad promulgatum Evangelium, illa potuisse servari, dum tamen minimè ad salutem necessaria crederentur, sed post promulgatum Evangelium sine interitu salutis æternæ, asserit non posse servari.

Damnatio contraria sententium, cum declaratione circa baptismum puerorum. De hoc baptismo latè habetur in bulla 19. Exultare, cit. in rubr.

§. 13. Omnes ergo post illud tempus, circumcisiones, & sabbati, reliquorúmque legalium observatores, alienos à Christi fide denunciat, & salutis æternæ minimè posse esse participes, nisi aliquando ab iis erroribus resipiscant. Omnibus igitur qui Christiano nomine gloriantur, præcipit omninò, quocumque tempore, vel ante, vel post baptismum à circumcisione cessandum, quoniam sive quis in ea spem ponat, sive non, sine interitu salutis æternæ observari omninò non potest. Circa pueros verò propter periculum mortis, quod potest sæpè contingere, cùm ipsis non possit alio remedio subveniri, nisi per sacramentum baptismi, per quod eripiuntur à Diaboli dominatu, & in Dei Filios adoptantur, admonet, non esse per quadraginta, aut octuaginta dies, seu aliud tempus juxta quorumdam observantiam, sacrum baptisma differendum, sed quamprimum commodè fieri potest, debere conferri, ita tamen quòd mortis imminente periculo, mox sine ulla dilatione baptizentur, etiam per laicum, vel mulierem, in forma Ecclesiæ, si desit Sacerdos, quemadmodum in decreto Armenorum plenius continetur.

§. 14. Firmi-

Explicatio Fidei circa esum ciborum.

§. 14. Firmiter credit, profitetur & prædicat, omnem creaturam Dei bonam, nihilque recipiendum quod cum gratiarum actione percipitur, quia juxta verbum Domini, non quod intrat in os coinquinat hominem; illámque Mosaycæ legis ciborum mundorum, & immundorum differentiam, ad cæremonialia asserit pertinere, quæ surgente Evangelio transierunt, & efficacia esse desierunt. Illam etiam Apostolorum prohibitionem, ab immolatis simulacrorum, & sanguine, & suffocato, dicit, illi tempori congruisse, quo ex Judæis atque Gentilibus, qui anteà diversis cæremoniis, moribúsque vivebant, una surgebat Ecclesia, ut cum Judæis etiam Gentiles aliquid communiter observarent, & in unum Dei cultum, fidémque conveniendi præberetur occasio, & dissensionis materia tolleretur, cum Judæis propter antiquam consuetudinem sanguis & suffocatum ab ominabilia viderentur, & esu immolaticii poterant arbitrari Gentiles ad idolatriam redituros, ubi autem eousque propagata est Christiana religio, ut nullus in ea Judæus carnalis appareat, sed omnes ad Ecclesiam transeuntes, in eosdem ritus Evangelii cæremoniásque conveniant, credentes omnia munda mundis, illius Apostolicæ prohibitionis causa cessante, etiam cessavit effectus. Nullam itaque cibi naturam condemnandam esse denunciat, quam societas admittit humana, nec inter animalia discerni, dum per quemcumque sive virum, sive mulierem, & quocumque genere mortis intereant, quamvis pro salute corporis, pro virtutis exercitio, pro regulari, & Ecclesiastica disciplina, possint & debeant multa non negata dimitti, quia juxta Apostolum omnia licent, sed non omnia expediunt.

Et salutem rerum, qui sunt intra Catholicam Ecclesiam.

§. 15. Firmiter credit, profitetur, & prædicat, nullos intra Catholicam Ecclesiam non existentes, non solùm paganos, sed nec Judæos, aut hæreticos, atque schismaticos æternæ vitæ fieri posse participes, sed in ignem æternùm ituros, qui paratus est Diabolo, & Angelis ejus, nisi ante finem vitæ, eidem fuerint aggregati. Tantúmque valere Ecclesiastici corporis unitatem, ut solùm in ea manentibus ad salutem Ecclesiastica Sacramenta proficiant, & jejunia, eleemosynæ, ac cætera pietatis officia, & exercitia militiæ Christianæ præmia æterna parturiant. Neminémque quantascumque eleemosynas fecerit, & si pro Christi Nomine sanguinem effuderit, posse salvari, nisi in Catholicæ Ecclesiæ gremio, & unitate permanserit.

Approbatio Concilii Nicæni.

§. 16. Amplectitur autem, approbat, & suscipit sanctam Nicænam Synodum trecentorum decem & octo Patrum, temporibus beatissimi Sylvestri prædecessoris nostri, & magni Constantini piissimi Principis congregatam, in qua impia hæresis Arriana cum suo auctore damnata est, & definitum est, Filium Dei, Patri esse consubstantialem, & coëternum.

Concilii Constantinopolitani.

§. 17. Amplectitur etiam, approbat, & suscipit, sanctam Constantinopolitanam Synodum centum quinquaginta Patrum, beatissimi Damnasi prædecessoris nostri, & Theodosii senioris tempore convocatam, quæ ipsum Macedonii anathematizavit errorem, qui Spiritum sanctum, non Deum, sed creaturam asserebat, quod damnant, damnat, quod approbant, approbat, & per omnia velut ibidem definita, illæsa & inviolata sustinere.

Concilii Ephesini.

§. 18. Amplectitur etiam, approbat, & suscipit, sanctam primam Ephesinam Synodum ducentorum Patrum, quæ tertia est in ordine universalium Synodorum, sub beatissimo Cælestino prædecessore nostro, & Theodosio minore convocatam, in qua impii Nestorii est damnata blasphemia, definitúmque est Domini nostri JESU CHRISTI veri Dei, & veri hominis unam esse personam, & beatam MARIAM semper Virginem non solùm Christotocon, sed etiam Theotocon, hoc est, non tantùm hominis, sed Dei genitricem, ab omni Ecclesia prædicandam.

Damnatio secūdæ Synodis Ephesinæ.

§. 19. Damnat autem, anathematizat, & respuit impiam secundam Ephesinam Synodum sub beatissimo Leone prædecessore nostro, & præfato Principe congregatam, in qua Dioscorus Alexandrinus Antistites, Eutychis hæresiarchæ defensor, & S. Flaviani Constantinopolitani Pontificis impius persequutor, execrandam illam Synodum ad approbationem Eutychianæ impietatis, arte & minis attraxit.

Approbatio Conc. Chalcedonensis.

§. 20. Amplectitur etiam, approbat, & suscipit sanctam Chalcedonensem Synodum quartam in ordine universalium Synodorum, sexcentorum & triginta Patrum, temporibus præfati beatissimi Leonis prædecessoris nostri, & Marciani Principis celebratam, in qua hæresis Eutychiana cum suo auctore Eutyche, & Dioscoro defensore, damnata est, & definitum est, Dominum nostrum JESUM CHRISTUM esse verè Deum, & verum hominem, & in una eademque persona, divinam humanámque naturas, integras, inviolatas, incorruptas, inconfusas, distinctásque mansisse humanitate agente, quæ hominis sunt, & Deitate, quæ Dei, quos damnat, damnatos habet, quos approbat, approbatos.

Conciliumq; secundi Constantinopolitani.

§. 21. Amplectitur etiam, approbat, & suscipit sanctam quintam Synodum, secundam Constantinopolitanam, tempore beatissimi Vigilii prædecessoris nostri, & Justiniani principis celebratam, in qua sacri Chalcedonensis Concilii definitio, de duabus naturis, & una persona Christi, renovata est, multíque Originis errores, suorúmque sequacium, præsertim de dæmonum aliorúmque damnatorum pœnitentia, & liberatione, reprobati atque damnati sunt.

Concilii etiam tertii Constantinopolitani.

§. 22. Amplectitur etiam, approbat, & suscipit sanctam tertiam Constantinopolitanam Synodum, centum & quinquaginta Patrum, quæ sexta est in ordine universalium Synodorum, temporibus beatissimi Agathonis prædecessoris nostri, & Constantini Quarti hujus nominis Principis congregatam, in qua Macharii Antiocheni, & sectatorum hæresis condemnata est, & definitum est, in Domino nostro JESU CHRISTO, duas esse perfectas, integrásque naturas, & duas operationes, duas etiam voluntates, licet esset una eademque persona, cui utriusque naturæ competerent actiones, Deitate agente, quæ Dei sunt, & humanitate, quæ hominis sunt.

Ac Florentini & aliorum auctoritate Rom. Pont. actorum & confirmatorum.

§. 23. Amplectitur etiam, veneratur, & suscipit, omnes alias universales Synodos auctoritate Rom. Pontificis legitimè congregatas, ac celebratas, & confirmatas, & præsertim hanc sanctam Florentinam, in qua inter alia Græcorum, & Armenorum sanctissima unio consummata est, & multæ circa utramque unionem saluberrimæ definitiones editæ sunt, prout in decretis desuper promulgatis pleniùs continetur; quorum tenor in hunc modum sequitur.

Omittitur insertio Bullarum tàm unionis Græcorum, quàm Armenorum, quia sunt suprà in locis cit. in rub.

Explicatio formæ quæ utitur S.R.E. in consecratione Corporis & Sanguinis Domini.

§. 24. Verùm quia in suprascripto decreto Armenorum non est explicata forma verborum, quibus in consecratione Corporis, & Sanguinis Domini, sacrosancta Romana Ecclesia Apostolorum doctrina, & auctoritate firmata, semper uti consueverat, illam præsentibus duximus inserendam. In consecratione Corporis Domini, hac utitur forma verborum. Hoc est enim Corpus meum. Sanguinis verò; Hic est enim calix Sanguis mei, novi, & æterni testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

Qualitatisq; pœnis.

§. 25. Panis verò triticeus, in quo Sacramentum conficitur, an eo die, an anteà decoctus sit, nihil omninò refert, dummodò enim panis substantia maneat, nullatenus dubitandum est, quin post præfata verba consecrationis Corporis à sacerdote, cum intentione conficiendi prolata, mox in verum Christi corpus transubstantietur.

Et nuptiarum multiplicitati.

§. 26. Quoniam nonnullos asseritur quartas nuptias tamquam condemnatas respuere, ne peccatum ubi non est esse putetur, cùm secundùm Apostolum mortuo viro, mulier sit ab ejus lege soluta, & nubendi cui vult in Domino habet facultatem, nec distinguat mortuo primo, secundo, vel tertio, declaramus non solùm secundas, sed tertias, & quar-

tas,

tas, atque ulteriores, si aliquod impedimentum Canonicum non obstat, licitè contrahi posse. Commendatiores tamen dicimus, si ulteriùs à conjugio abstinentes, in castitate permanserint, quia sicut virginitatem viduitati, ita nuptiis castam viduitatem laude ac merito præferendam esse censemus.

Acceptatio prædictorum pro parte Jacobinorum.

§. 27. His omnibus explicatis, prædictis Andreas Abbas nomine dicti Patriarchæ, ac proprio, & omnium Jacobinorum, hoc saluberrimum Synodale decretum cum omnibus suis capitulis, declarationibus, definitionibus, traditionibus, præceptis, & statutis, omnémque doctrinam in ipsa descriptam, necnon quicquid tenet, & docet sancta Sedes Apostolica, & Romana Ecclesia, cum omni devotione, & reverentia suscipit, & acceptat. Illos quoque Doctores, & sanctos Patres, quos Ecclesia Romana approbat, ipse reverenter suscipit: Quascumque verò personas, & quicquid ipsa Romana Ecclesia reprobat, & damnat, ipse pro reprobatis, & damnatis habet, profitens tamquam verus obedientiæ filius, nomine quo suprà, Sedis Apostolicæ ordinationibus, & jussionibus, fideliter & semper obtemperare.

Tenor acceptationis.

§. 28. Lecto solemniter in præsenti Synodo hoc decreto Latino sermone, mox in Arabico, præfatus Andreas Abbas, ipsorum Jacobinorum decretum publicè ibidem perlegit, atque infrascripta verba in scriptis Arabicè subjunxit, quæ incontinenti Latinè recitata sunt. Beatissime Pater, Domine Eugeni, Sanctæ Romanæ, & universalis Ecclesiæ summè Pontifex, vereque Christi Vicari, ac beati Petri successor, & sanctissima universalis Florentina Synodus; totum hoc sanctum decretum cum insertis, & sanctis decretis unionis Græcorum, & Armenorum, quod nunc in vestra præsentia publicè lectum est. Ego Andreas humilis Abbas S. Antonii, Orator reverendi patris domini Joannis Patriarchæ Jacobinorum, habens ipsius decreti per plures dies plenam notitiam, & instructionem, cognosco confiteórque omnia in ipso decreto contenta divinæ, ac Catholicæ veritati consona existere. Nomine igitur præfati domini Patriarchæ omniúmque Jacobinorum, ac meo, quemadmodùm vestra Sanctitas attestatur, præfatum saluberrimum Synodale decretum, cum dictis insertis decretis, omnibúsque suis capitulis, declarationibus, definitionibus, traditionibus, præceptis, & statutis, omnémque doctrinam in ipso descriptam, necnon quicquid tenet, & docet sancta Sedes Apostolica, & Romana Ecclesia, cum omni devotione, & reverentia suscipio, accepto. Illos quoque Doctores, & sanctos Patres, quos Ecclesia Romana approbat, reverenter suscipio. Quascumque verò personas, & quicquid ipsa Romana Ecclesia reprobat, & damnat, pro reprobatis, & damnatis habeo, pollicens nomine quo suprà, ipsum Patriarcham, Jacobinósque, & me ipsum, tamquam veræ obedientiæ filios, vestris ac Sedis Apostolicæ ordinationibus, & jussionibus, fideliter, & semper obtemperaturos.

Dat. F. A. xi. die 30. Febr.

Datum Florentiæ, in publica sessione Synodali, solemniter in Ecclesia Domus S. Mariæ Novellæ, apud quam nunc residemus celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ 1441. pridiè Nonas Feb. Pontificatus nostri Anno xi.

XXIV.

Exemptio Canonicorum sæcularium Congregationis S. Gregorii in Alga Venetiarum, à solutione Decimarum, impositionum, & onerum quorumcumque.

Alia privilegia cujuscumque alterius Ordinis, eidem Congregationi elargita fuerunt à Pio V. inf. Tom. 2. in const. 92. Ex incumbenti.

De institutione hujus Congregationis, & aliis eam concernentibus notavi sup. in const. 1. Greg. XII. Illis. fol. 283.

Edita A. D. 1442.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium.

QUamquam ex debito Summi Pontificatus officii nobis ex alto commissi, circa Ecclesiarum, ac Ecclesiasticorum locorum, & personarum omnium commoda, utilitates nos decet intentos existere, illas tamen, & eisdem personis, quæ piæ, & castæ vitæ studio intendentes, mundans abjectis illecebris in humilitatis spiritu, devotum, & sedulum exhibent Altissimo famulatum, tantò propensioribus favoribus prosequimur, quantò ipsarum personarum vita laudabili atque moribus debitè compensatis id conspicimus in Domino salubriter expedire.

Causa concessionis hujus exemptionis.

§. 1. Cùm itaque sicut nobis innotuit, dilecti filii Canonici de Collegio, sive Congregatione S. Gregorii in Alga de Venetiis Castellanensis Diœcesis à multis citra temporibus plures Ecclesias, atque loca Ecclesiastica in diversis civitatibus, terris, atque locis partium Italiæ consistentia, in quibus etiam piè, & castè, & in communi degentes Missásque & alias horas Canonicas, nocturnas atque divinas diebus singulis celebrantes interim permanserunt, prout, & in copioso numero præsentialiter permanent in spiritualibus, & temporalibus, ad laudem, & gloriam divini nominis sacrique cultus, & populorum devotionis augmentum multipliciter reformaverint, ac propterea, necnon ex eorum multiplicatis virtutibus, plurimi fructus etiam ad salutem animarum plurimum fidelium partium earumdem hactenus provenerint, & quotidiè proveniant, & alias ipsi omnibus, & singulis Deo devotis personis ad eorum Ecclesias, atque loca prædicta de alienis partibus, seu locis pro tempore applicantibus, hospitio suscipere consueverunt, & ad id juxta eorum statuta specialiter intenti existant, ac ad hoc, necnon ad alia eis, & ipsorum Ecclesiis, atque locis prædictis, quæ unum corpus existunt pro tempore incumbentia expensarum onera Ecclesiarum, atque locorum hujusmodi vix suppetant, & quandoque non sufficiant facultates.

Exemptio à solutione decimarum, & quorumcumque onerum & impositionum. Alias similes idem Pont. concessiones fecit quas ut minus necessarias prætermisi.

§. 2. Nos præmissa debitè compensantes, ac attendentes quod præfati Canonici, & in vitæ continentia, ac sanctimonia, aliisque pluribus, & diversis virtutibus, ac fructuosis operibus in dies multiplicant, & fidelibus, partium in quibus pro tempore moram trahunt, castitatis, humilitatis, atque multiplicis virtutis exemplum fore noscuntur, necnon propterea, eis, & statui ipsorum, ne ob facultatum carentiam minuantur, sed ut sublatis ab ipsis dispendiis aliisque extraordinariis oneribus quibuslibet, & in numero operibus, & virtutibus supradictis augeantur, quantum cum Deo potissimus providere volentes, motu proprio non ad dictorum Canonicorum, vel alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, universis Canonicis de Collegio, sive Congregatione hujusmodi, qui nunc sunt, & de cætero perpetuis futuris temporibus erunt, necnon eorum Ecclesias, domus, atque loca, præsentia, & futura, ac etiam possessiones, domus, res, census, jura, atque bona ad Canonicos, & ipsorum Ecclesias atque loca prædicta nunc, & in posterùm spectantia, omnia, & singula ubicumque consistentia, quorum qualitates, quantitates, loca, vocabula, confines, ac fructuum, redditüum, & proventuum annuos, aliósque eorumdem veros valores præsentibus haberi volumus pro expressis, necnon quibuscumque colonos, & laboratores, super possessionibus, & bonis ipsis pro tempore commorantes, cæterósque quoad hoc ipsorum Canonicorum præsentium, & futurorum procuratores, negociorum gestores, affectuarios, & pensionarios, in quantum Ecclesias, domus, loca, res, census, jura, atque bona contingunt, ab omnibus, & singulis datiis, impositionibus, subsidiis, etiam charitativis, ac decimis, aliisque oneribus, contributionibus, & exactionibus quibuscumque nominibus

nuncupentur

nuncupentur per nos, vel Sedem Apostolicam, aut Legatorem ejus, seu nostra vel dictæ Sedis auctoritate, aut per locorum Ordinarios, seu eorum Cleros, vel eorum aliquem, seu aliquos, aut alias quomodolibet, ex quibusvis causis, etiam legitimis, & rationabilibus, impositis hactenus, & in posterùm imponendis, ac ab illorum, & cujuslibet ipsorum persolutionibus, auctoritate Apostolica ex certa scientia, tenore præsentium, ne specialis dono gratiæ perpetuò eximimus, & totaliter liberamus, ac prorsus, & omninò liberæ, & exempta perpetuò esse decernimus, & declaramus.

Clausulæ d. privilegii præservativæ.

§. 3. Volentes etiam, ac scientia, & auctoritate prædictis statuentes, & concedentes, quòd nulla per nos, vel Sedem prædictam in genere, vel in specie, sub quibusvis formis, aut verborum expressionibus, necnon decretis irritantibus, & cum quibuscumque etiam clausularum individualium, & quòd illis nisi sub certa forma minimè derogetur, neque derogatum fuisse censeatur, vim & effectum habentium, ac hujusmodi formæ, sive illa servata fuerint, sive non, prohibitoriis, aut aliàs effectui præsentium præjudicialibus clausulis, concessa hactenus, vel in posterùm concedenda, literæ, privilegia, & indulta etiam contra exemptas personas, Ecclesias, loca, atque bona quæcumque se extendentia, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum inserti forent hujusmodi præsentibus etiam haberi volumus pro expressis, nisi in illis tenor eorumdem præsentium de verbo ad verbum insertus, ac de nominibus, & cognominibus Ecclesiarum, & locorum prædictorum specialis, & expressa mentio facta fuerit exemptioni, & liberationi, necnon decreto, & declarationi nostris hujusmodi aliqualiter præjudicare possint, ita debeant. Quinimò hujusmodi præsentes literæ ac contenta in eisdem plenariam roboris firmitatem obtineant, ac exemptio, & liberatio nostræ prædictæ plenariè, & effectualiter observentur perinde in omnibus, & per omnia, ac si tunc aliæ literæ privilegia, ac indulta prædicta nullatenus emanassent, quibus ex nunc prout ex tunc, quoad hoc specialiter derogamur, illis aliàs in suo robore permansuris.

Inhibitio contra quoscumque exactores, aliosque officiales.

§. 4. Et nihilominùs omnibus, & singulis civitatum, terrarum, castrorum, atque locorum quorumlibet dominiis, dominis, communitatibus, eorúmque & aliis quibusvis officialibus, præsentibus, & futuris, cæterisque personis, tàm Ecclesiasticis, quàm sæcularibus, cujuscumque gradus, status, vel conditionis existant, etiam si Parochiali, Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, aut alia quavis Ecclesiastica, seu mundana dignitate præfulgeant, auctoritate pariter & inhibemus de cætero, ne ullo umquam tempore per se, vel alium, seu alios, quovis quæsito colore, directè, vel indirectè, contra exemptionem, liberationem, decretum, declarationem, ac tenorem præsentium hujusmodi, in toto, vel in parte, venire, facere, aut aliquid attentare audeant, vel præsumant. Alioquin in illos ex eis, qui à die sibi de præmissis factæ notitiæ infrà tres dies immediatè sequentes, monitioni, seu inhibitioni hujusmodi pro tempore non paruerint, ex nunc prout ex tunc ex communicationis sententiam harum serie proferimus, & promulgamus, à qua à nullo alio, præterquam à Romano Pontifice, absolutionis beneficium nequeant obtinere nisi in mortis articulo constituti.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si Patriarchis, Archiepiscopis, Abbatibus, Dominiis, Dominis, Communitatibus, Officialibus, & personis prædictis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab eadem Sede indultum existat, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo &c. Si quis autem, &c.

Dat. Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1442. septimo Idus Junii, Pont. nostri Anno 12.

Dat. P.A. 13. die 26. Junii.

XXV.

Separatio Fratrum Eremitarum S. Augustini regularis Observantiæ Congregationis Ilicetanæ, & illi unitorum, à superioritate Prælatorum, non tamen Prioris generalis totius Ordinis. Ac elargitio quarumdam gratiarum, & indultorum.

Hujus Prioris facultatem circa visitationem d. Congregationis, declaravit Clem. VIII. in ejus const. 117. Ex injuncto. Tom. 3.

Alia de toto Ordine Eremitarum scripsi suprà in constit. 6. Alexand. IV. Licet. fol. 110.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1443.

Exordium.

REgimini universalis Ecclesiæ quamquam immerito disponente. Domino præsidentes, curis perurgemur assiduis, & juxta creditæ nobis dispensationis officium circa subditorum quorumlibet, præsertim sub regulari observantia studio vacantium piæ vitæ, in quorum ubique prosperitate reficimur, statum salubrem, & prosperè dirigendo in solicitudinis officio intendimus, & in iis qui ad laudem, & gloriam divini Nominis, sacrique cultus augmentum, necnon Religionis propagationem illius profutura cognoscimus, opem, & operam quantum cum Deo possumus impendimus efficaces, ut per nostræ operationis ministerium, & Apostolici favoris præsidium personæ hujusmodi, earumque Monasteria, & loca singulis ab eis sublatis dispendiis prosperis gratulentur eventibus, & in spiritualibus, & temporalibus fœlicia conspiciant incrementa.

Generales Ordinis ab aliorum Prælatorum obedientia exemerunt istam Congreg.

§. 1. Dudum siquidem nonnulli Generales Priores Ordinis Fratrum, Eremitarum, S. Augustini, Priorem, & Fratres præsentes, & futuros domos S. Salvatoris Silvæ Lacus dicti Ordinis Senensis Diœc. sub regulari observantia ejusdem Ordinis degentes, & cujuslibet ab ipso generale Priore, inferioris obedientia jurisdictione, & correctione eximentes, illas sub protectione sua assumpserunt.

Dederuntq; ei licentiam Capitula congregandi, ejusque Præsidentem eligendi.

§. 2. Et quòd dicti Fratres, singulis trienniis, singula generalia Capitula in mense Maji in una ex dominus ipsorum ad id per eorum Vicarium generalem deputanda celebrare, ac in hujusmodi Capitulis unum Præsidentem tunc celebrandi Capituli, cujus officium tantùm triduò duret, & in cujus manibus antiquus Vicarius officium Vicariatus Patribus S. Salvatoris resignare teneretur, & à quo ipse Vicarius ab hujusmodi officio absolvi deberet, quódque eumdem Vicarium pro delictis per eum commissis si puniendus foret punire, necnon electionem novi Vicarii pro tempore Canonicè celebratum confirmare deberet primò.

Et Vicarium gen. cujus esset regimen de Congregat.

§. 3. Et deinde unum ex ipsis in ipsorum omnium, & singularum domorum Societatis Fratrum eorumdem generalem Vicarium eligere possent, quódque in Vicarium electus hujusmodi per dictum Præsidentem confirmaretur, & postquam confirmatus fuisset, omnes & singulos Fratres societatis hujusmodi easdem, ac prorsus similes jurisdictionem, & potestatem, quam in illos dictus generalis Prior habet, & exercere potest, habere, & exercere, ac quotiens opus foret, omnes & singulos Priores domorum ejusdem Societatis Priorem ipsius domus S. Salvatoris, quem per Fratres ejusdem domus S. Salvatoris illos, videlicet, qui in Capitulo vocem habent eligi, & ejus electionis confirmationem ad dictum Vicarium pertinentem, & quem Priorem singulis annis eligi vel de novo confirmare voluerunt, dumtaxat excepto quotiens opus foret instituere valeret, necnon ipse Vicarius si eisdem fratribus S. Salvatoris videbitur, dummodò annis singulis officium Prioratus hujusmodi resignet eligi posset.

Aliaque Ordinis indulta ei d. Con-

§. 4. Nonnulla quoque alia diversa, assignationes, concessiones, licentias, gratias, & indulta concesserunt,

egationi conceſſe...

ſerunt, quorum aliqua per generalia ipſius Ordinis Capitula, quædam verò auctoritate Apoſtolica confirmata fuerunt, Priori domus S. Salvatoris, & Fratribus Societatis hujuſmodi in perpetuùm ſucceſſivè conceſſerunt, prout in Apoſtolicis, & diverſis eorumdem generalium Priorum literis dicti Ordinis ſigillo munitis, de quibus nobis legitimè conſtitit, & quæ inſpici, & examinari fecimus diligenter, quorumque omnium tenores de verbo ad verbum præſentibus pro inſertis haberi volumus, pleniùs continetur.

fta Congregatio aucta eſt, & in regulari obſervantia multum profecit.

§. 5 Cùm autem ſicut accepimus, tàm S. Salvatoris prædicti, quæ in exemptionis, aſſignationum, conceſſionum, licentiarum, gratiarum, & indultorum eorumdem poſſeſſione exiſtunt, quàm S. Leonardi, & S. Mariæ de Monte Spechio, necnon S. Antonij ſuprà Balneum Petrio Idomorum dicti Ordinis, & prædictæ, ac Groſſetanæ diœc. Priores, & Fratres, mundanis ſpretis oblectationibus juxta ſalutaria prædicti Ordinis inſtituta in hujuſmodi obſervant à exemplariter viventes, variis, & diverſis hactenùs multiplicaverint ſuo charitatis, & ipſius obſervantiæ unionem virtutum Domino jugiter famulando ad divini nominis laudem, & ſingulare, & præcipuum ſalutis plurimorum exemplum.

Hic ideò Pont. hæc omnia approbat.

§. 6. Nos qui injuncto nobis, licèt immeritis Apoſtolicæ ſervitutis officio ſinceris deſideramus affectibus, & per noſtræ operationis miniſterium ſingula religionum loca eorum perſonis, cum exultatione ſpiritus ſub debito profeſſionis obſequio culmina meritorum ſcandentibus votiva, in ſpiritualibus & temporalibus ſuſcipiunt incrementa directioni, ſtatui, & conſervationi Fratrum ſocietatis hujuſmodi providere volentes, ac ſperantes, quòd eorum vita laudabili & fructuoſis operibus prædictis, necnon aliæ eis forſan de cætero concedendæ domus in eiſdem ſpiritualibus, & temporalibus, proſperos atque fœlices ſucceſſus dante Domino conſequantur, ut ipſi Priores & Fratres eò ferventiùs divinis beneplacitis ſe coaptent quo ſe per Nos, & Sedem Apoſtolicam ſpecialibus favoribus, & gratiis communitas fore conſpexerint, eorumdem Prioris, & Fratrum in hac parte ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia tenore præſentium exemptiones, aſſignationes, conceſſiones, gratias, & indulta prædicta ac omnia, & ſingula in prædictis literis contenta, & inde ſequuta, cum infraſcriptis tamen additionibus, & moderationibus approbamus, & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplemus quoque omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Dictamque Congregationem regimini d. Vicarii committit.

§. 7. Et nihilominùs etiam pro potioris cautelæ ſuffragio, omnes, & ſingulos in S. Salvatoris, S. Leonardi, B. Mariæ, & S. Antonii domibus prædictis pro tempore degentes, Priores, & Fratres, ac domos ipſas, illorúmque poſſeſſiones, jura, & bona, mobilia, & immobilia quælibet ab omnibus dominio, poteſtate, ſuperioritate, aliena juriſdictione Provincialis Provinciæ, in qua domus prædictæ conſiſtunt. & aliorum dicti Ordinis Fratrum quibuſcumque ipſius Ordinis, dignitatibus, vel officiis fungentium, præſentium, & futurorum, generali prædicti Ordinis Priore dumtaxat excepto, perpetuò eximimùs, & penitùs liberamus, necnon ſub cura, regimine, gubernatione, & correctione Vicarij generalis per eas pro tempore eligendi ſubmittimus, pariter & ſubjicimus.

Capitulum congregandi, & Præſidentem eligendi facultatem tribuit.

§. 8. Ac quòd omnes, & ſinguli Fratres domorum prædictarum in aliqua ex eiſdem domibus ad hoc per Vicarium hujuſmodi deputanda, ſingulis trienniis, vel aliàs quando, & quoties negotiorum perſonarum, locorum & temporum qualitate penſata, Vicario, & Viſitatoribus Fratrum dictæ Societatis pro tempore exiſtentibus opportunum fore videbitur, ſervatis aliàs ſolemnitatibus, & cæremoniis in generabilibus Capitulis Fratrum dicti Ordinis ſervari ſolitis, generalia Capitula Fratrum ipſius Societatis, ad quæ dictus Vicarius, & ſinguli Priores domorum earumdem ad minus ſi fieri poterit, cùm ſingulis Definitoribus, illóque perſonaliter accedere ſint adſtricti celebrare, & in hujuſmodi Capitulis, quamprimùm inibi Fratres vocales congregati fuerint, unum in Præſidentem tunc celebrandi Capituli, cujus officium tantùm triduò duret, in ejuſque manibus Vicarius officium Vicariatus liberè reſignet, & à quo ipſe Vicarius ab hujuſmodi officio abſolvatur, quique electionem novi Vicarij canonicè celebratur inſimul cum Viſitatoribus dictæ Societatis confirmare poſſet, & deinde aliquos Viſitatores, ac ſubſequenter unum ex eis in ipſorum, ac omnium, & ſingularum domorum prædictarum generalem Vicarium, de cujus vita, & prudentia, & per eum in officio Vicariatus hujuſmodi in ſequenti Capitulo poſtquàm à dicto officio fuerit abſolutus alias juxta Conſtitutiones Ordinis antedicti inquiratur, & examinetur, necnon per dictum Præſidentem ſi puniendus fuerit, puniatur, abſolvatur, & per Capitulum Societatis hujuſmodi reeligatur, ac confirmetur, in omnibus & per omnia quemadmodum aliàs in generalibus Capitulis Faatrum dicti Ordinis generalis Prior ipſius Ordinis inquiri, examinari, puniri, abſolvi, reelegi, & confirmari conſuevit, eligere poſſint & valeant.

Vicario in perſonas Congregationis tribuit poteſtatem Prioris generalis totius Ordinis.

§. 9. Quódque electus in Virarium, qui per Præſidentem & Viſitatores prædictos confirmetur - poſtquam electus, & confirmatus fuerit, ut præfertur, in omnis & ſingulos Fratres Societatis hujuſmodi, eaſdem ac prorſus ſimiles juriſdictionem & poteſtatem, quas generalis Prior dicti Ordinis pro tempore exiſtens in illos habet, & exercere poteſt, habeat, & exercere poſſit; necnon quotiens opus fuerit Priores domorum, & Conventuum prædictorum, Priore dictæ domus S. Salvatoris, quem per fratres ipſius domus S. Salvatoris, illos videlicet, qui in Capitulo vocem habent annis ſingulis eligi, ac ejus electionis confirmationem niſi forſan ipſe Vicarius, qui lapſo anno ab officio Vicariatus hujuſmodi eo ipſo abſolutus intelligatur, in Priorem eo ipſo abſque alia cofirmatione, quòd Vicarius in Priorem electus, confirmatus intelligatur ad dictum Vicarium pertinere debere; volumus atque decernimus dumtaxat excepto, inſtituere & amovere.

Statutaque & ordinationes concedendi.

§. 10. Præterea quòd in hujuſmodi celebrandis Capitulis, dictus Vicarius cum aliquibus Definitoribus ſingularum domorum earúmque, ſtatuta, & ordinationes, dum tamen regulæ, aut Conſtitutionibus dicti Ordinis, ac Sacris Canonibus non obvient, ſintque rationabilia & honeſta, edere, facere, & condere, ac eorum omnia & ſingula, in toto vel in parte quotiens eis opportunum videbitur corrigere, mutare illíſque addere: ac dictus Vicarius ipſa, omnia, & ſingula per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris remedia, tamen ejuſdem juris apicibus, litiúmque anfractibus, non ſervatis, per Fratres dictæ Societatis irrefragabiliter obſervari facere.

Et deſuper diſpenſandi.

§. 11. Necnon Vicarius inſimul cum Viſitatoribus prædictis quotiens illos in loco in quo tunc ipſe Vicarius commorabitur adeſſe contigerit, alioquin per ſe ipſum ſuper ſtatutis & ordinationibus, necnon conceſſionibus, gratiis, & indultis, etiam per nos confirmatis, dummodò id ſuper quo diſpenſatio requiritur aliàs Societatem ipſam non concernat, quo caſu ad generale Capitulum per fratres Societatis hujuſmodi pro tempore celebrandum diſpenſatio pertineat, & diſpenſatio, quæ per Vicarium, ac majorem & ſaniorem partem hujuſmodi Capituli, aut ipſum Vicarium & Definitores prædictos fiet dumtaxat legitima, cenſeatur diſpenſare.

§. 12. Præfatus quoque Vicarius quotiens eum abeſſe contigerit, aut aliàs ſibi videbitur loco ſui unum, duos, vel plures, & quos ei placuerit Viac-

rium, seu Vicarios cum facultate de qua sibi videbitur instituere, destituere, necnon ad domos dictæ Societatis transmittere.

Prioris generalis Ordinis superioritatem visitandi & corrigendi præservat.

§. 13. Et insuper generalis Prior dicti Ordinis pro tempore (qui nullum ex Fratribus dictæ Societatis ab ipsa Societate removere, nec aliquem ex Fratribus prædicti Ordinis cujuscumque gradus, vel conditionis ipse Frater existat, ad ipsam Societatem, vel aliquam ipsius domum transferre absque Vicarii pro tempore, & majoris partis Societatis eorumdem consensu, quavis etiam rationabili causa, ullo umquam tempore possit) quotiens ei placuerit per se insimul cum uno ex Visitatoribus Societatis hujusmodi, quem ad hoc duxerit eligendum, ut per Vicarium dictæ Societatis dumtaxat, & non per alium, unam, vel plures domum, vel domus, ac ipsam Societatem visitare, & secundùm Constitutiones Ordinis, quos culpabiles repererit, corrigere & punire.

Eleemosynas quæri permittit.

§. 14. Quódque Fratres domorum earumdem præsentes, & futuri, ponere vinum, & alia ad victum necessaria, & ubicumque cum saccis & sportis publicè mendicandi quærere ac recipere.

Congregationi prædictæ, & aliunde observantia, indulta Ordinis communicat.

§. 15. Et si forsitan ullo tempore, aliquam seu aliquas Fratrum dicti Ordinis Societatem, vel Societates, sub regulari observantia ejusdem Ordinis degentium hujusmodi Societati uniri & aggregari pro tempore contigerit, quòd in sic unitarum Societatum Fratres, ac ipsæ, unitæ Societates omnibus & singulis exemptionibus, concessionibus, assignationibus, indultisque prædictis, ac præsentibus nostris literis, & in eis contentis, uti pariter, & gaudere liberè & licitè possint & valeant, eisdem auctoritate & scientia perpetuò statuimus, decernimus, & ordinamus, ac Fratribus Societatis hujusmodi, præsentibus & futuris quamdiu sub dicta observantia vixerint prædicta, ac de novo omnia & singula exemptiones, concessiones, assignationes, gratias, & indulta per nos confirmata hujusmodi concedimus pariter & indulgemus per præsentes.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 16. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac literis & privilegiis Apostolicis generalibus, vel specialibus, etiam si de illis, quorum omnium tenores, etiam præsentibus haberi volumus pro expressis, specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio habenda sit, necnon dicti Ordinis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ac literis generalis Prioris dicti Ordinis pro tempore existentis, & de consensu generalis Capituli ipsius Ordinis sub quacumque forma forsan in posterum emanandis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Limitatio Bullæ pro tempore duraturæ observantiæ.

§. 17. Volumus autem quòd si, quod absit, observantia hujusmodi in dicta Societate cessare contigerit, præsentes literæ nullius sint roboris vel momenti. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 13. die 6. Septemb.

Datum Senis, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quadragintesimo quadragesimo tertio, viii. Idus Septembris, Pontificatus Nostri Anno Tertiodecimo.

Sequitur declaratio dictæ Constitutionis.

Edita A. D. 1443.

EUGENIUS PAPA IV. &c.

Exordium.

AD hoc circa regularis observantiæ professores eò diligentes paternæ solicitudinis, vices impendimus, quo fœcundius illorum religio fructum in eos afferat salutarem, & laudabilibus in Domino possint jugiter proficere incrementis.

Nuper siquidem per nos &c.

Omittitur insertio Bullæ, quia ipsa est quæ præcedit.

Dubia Excitata sunt super præcedem. const.

§. 1. Cùm igitur sicut exhibita Nobis nuper pro parte Priorum & Fratrum prædictorum petitio continebat, ipsi Priores, & Fratres dubitent, ne concessiones, assignationes, statuta, ordinationes, prædicta & alia in dictis literis contenta ex frequentibus statutis per Capitulum Societatis hujusmodi, aut Vicarium, & Definitores præfatos forsitan faciendis in abusum vadant, illáque per non usum abrogentur; & à nonnullis quoque revocetur in dubium, an aliæ Societates Fratrum dicti Ordinis eidem Societati absque generalis Prioris præfati Ordinis, vel alterius licentia se uniri; dictique Priores, & Fratres S. Antonii suprà Balneum Petrioli, & S. Mariæ de Monte Spechio domos prædictas dimittere possent, absque dictæ Sedis licentia speciali. Et an, quod de non amovendis, aut transferendis Fratribus per Generalem Priorem ipsius Ordinis in prædictis nostris literis statuimus, ad illius generale Capitulum extentatur, dictúsque generalis Prior loco pœnæ, seu pœnitentiæ aliquem ex Fratribus hujusmodi Societatis à dicta Societate ad tempus removere, valeat pro parte Priorum & Fratrum Societatis prædictorum. Nobis fuit humiliter supplicatum, ut super his opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Dubii primi declaratio.

§. 2. Nos igitur ad omnes in præmissis ambiguitates, & dubium submovendum: & ut Priores & Fratres Societatis prædictæ, qui ut accepimus, sub regulari ipsius Ordinis observantia viventes de die in diem virtutum meritis, ac fructuosis operibus multiplicari noscuntur, liberari à noxiis, sua Altissimo vota reddere, ac personarum numero faciliùs augumentari valeant, providere volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, per Vicarium dictæ Societatis pro tempore existentem, cùm Visitatoribus præfatis quotiens ipsos in loco in quo prædictus Vicarius commorabitur adesse contigerit, alioquin per se ipsum super pœnitentiis ex quacumque causa, etiam propter recessum ab ipsa Societate, vel alia graviora crimina, & excessus Fratribus Societatis hujusmodi impositis, vel imponendis in toto, vel in parte, ac concedendis libris extra ipsorum Conventus, seu domos juxta modum, & formam literarum, seu concessionum, per dilectum filium Magistrum Gerardum de Arimino tunc generalem Priorem dicti Ordinis Fratribus prædictæ Societatis, etiam sub excommunicationis pœna, quam secus facientes eo ipso incurrerent concessa, dumtaxat, & non aliàs, aut aliis casibus dispensare.

Dubii secundi declaratio.

§. 3. Et una, duæ, vel plures, & quælibet Societates Fratrum dicti Ordinis prædictæ Societati generalis Prioris, necnon generalis Capituli ejusdem Ordinis, & cujuslibet alterius licentia super his nullatenus requisita, & quibuscumque mandato, ac prohibitione per generalem Priorem, & generale Capitulum hujusmodi, aut illorum alterum in contrarium pro tempore factis, nequaquam obstantibus sub modis, & formis, necnon pactis, & conventionibus, de quibus eis videbitur se unire, & aggregare, ipsósque Priorem, & Societatis hujusmodi, S. Antonii, & S. Mariæ domos prædictas, etiam absque dictorum Prioris; & Capituli, cujuscumque alterius licentia dimittere.

Dubii tertii declaratio.

§. 4. Necnon Prior pro tempore, cum generali Capitulo dicti Ordinis, aut ipsorum quilibet de per se, antequam ex Fratribus dictæ Societatis ab ipsa Societate removere, aut aliquem ex Fratribus ejusdem Ordinis cujuscumque gradus, vel conditionis existat, quòd prædictam Societatem, vel aliquam ipsius domum transferre absque Vicarii pro tempore, & majoris partis Fratrum Societatis eorumdem consensu quavis etiam rationabili causa. Et ipse generalis Prior pro tempore, etiam consensu generalis Capituli Ordinis hujusmodi aliquem ex Fratribus prædictæ Societatis quantumcumque culpabilem, & criminosum extra domos ipsius Societatis punire ullo umquam tempore nullatenus possit, sed ipsum in eisdem domibus aliàs juxta culpas, & demerita ipsius secundùm canonicas san-

ctionis, & instituta prædicti Ordinis puniat, ac punire debeat.

Prohibitio attendi gratiis aut consequendi dignitates extra Societatem absque licentia.

§. 5. Præterea, quòd nullus ex Fratribus dictæ Societatis cujuscumque status, gradus, vel conditionis existat in ipsa Societate, seu aliqua ipsius domo; quibuscumque exemptionibus, immunitatibus, privilegiis, gratiis, & indultis quorumcumque tenorum existant, eis in specie, vel in genere à Sede Apostolica, seu aliàs pro tempore concessis, uti, & gaudere, aut ad aliquas, dignitates, præeminentias, administrationes, vel officia dicti Ordinis extra dictam Societatem quæcumque, quotcumque, & qualiacumque fuerint, vocari, assumi, aut illis præfici, absque Vicarii, & Definitorum pro tempore, aut Capituli Societatis prædictorum, sive majoris partis illorum licentia in scriptis, habita & obtenta, nullatenus possit.

Communicatio gratiarum, cujuscumque alterius Congregationis uniendæ.

§. 6. Quódque Priores & Fratres Societatis hujusmodi, omnibus, & singulis exemptionibus immunitatibus, privilegiis, gratiis, & indultis ipsi pro tempore uniendis Societatibus per generalem Priorem dicti Ordinis pro tempore, in specie seu in genere concessis, uti & gaudere liberè & licitè valeant ex certa scientia, & auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, decernimus, & ordinamus.

Bona Fratrum ad Congregationem transeuntium sint Congregationis.

§. 7. Ac præmissa omnia, necnon quòd præfata Societas, juxta quamdam concessionem Priori, & Fratribus prædictæ domus S. Salvatoris per quondam Nicolaum generalem Priorem dicti Ordinis concessam, de omnibus, & singulis bonis mobilibus & immobilibus, præsentibus & futuris, omnium & singulorum Fratrum dictæ Societatis præsentium & futurorum quæcumque, quomodocumque, & qualiacumque hujusmodi bona fuerint, etiam si illa ipsis Fratribus ad eorum vitam concessa exstiterint, plenariè succedant, ipsáque bona ad dictam Societatem cum Fratribus ad illam transeuntibus eo ipso devolvantur, ac proveniant Priori, & Fratribus dictæ Societatis, præsentibus & futuris perpetuò concedimus pariter, & indulgemus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus, & singulis in aliis nostris literis prædictis, quas aliàs in suo robore permanere, & quas, necnon præsentes, in omnibus & per omnia observari volumus, decernimus, atque mandamus, non obstare volumus, cæterísque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quòd si, quod absit, observantia hujusmodi in dicta Societate cessare contigerit, præsentes literæ eo ipso sint cassæ, & irritæ nulliúsque roboris vel momenti. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 13. die 27. Novemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quadringentesimo quadragesimo tertio, quinto Kalendas Decembris, Pontificatus Nostri Anno Tertiodecimo.

XXVI.

Approbatio Ordinationum in Capitulo Romæ acto præfinitarum, pro reformatione Monachorum Græcorum S. Basilii, in provinciis Siciliæ, Calabriæ, & Apuliæ.

Hæc Bulla à Jul. II. & Jul. III. confirmata fuit, ut vidi in quadam ipsius Jul. III. constit. edita die 19. Decembris 1550. quam prætermisi uti minus necessariam; & de toto Ordine notavi suprà in const. 6. Alexand. fol. 110.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1446.

Proœmium.

INter curas multiplices quibus occurrentium rerum, negotiorúmque varietatibus obsidemur, illam vigilantiùs amplectimur per quam regulares Ordines, & loca, jugi sanctimoniæ dedita, prout congruè prospicimus, in spiritualibus & temporalibus prosperitatis optatæ contingant eventum, unde efficacis ad id solicitudinis studium apponere cupimus, & provisionis & salutaris adhibere remedium, ne Ordines, & loca ipsa, Apostolicæ, quod absit, providentiæ destituta consilio, deformationis subjaceant opprobrio, sed libentiùs cursu temporis continuum, dante Domino, in eisdem spiritualibus & temporalibus suscipiant incrementum.

Hic Pont. cognoscens Monachos S. Basilii in regno Siciliæ indigere reformatione, Capitulum Romæ celebrari jussit.

§. 1. Sanè ad nostri deducta notitiam, quòd plurima Monasteria & loca Monachorum Græcorum Ordinis S. Basilii in Regno Siciliæ, citrà & ultrà Farum essent, quæ in multis reformatione indigere videbantur, Nos inter alia mandavimus, omnibus & singulis Abbatibus dicti Ordinis de celebrando Capitulo ad Urbem Romanam, ut certo tunc expresso, & ad id per nos statuto termino personaliter convenirent; ibidem tractaturi & ordinaturi, quæ pro Religionis decore, & hujusmodi Ordinis commodo, utilitate & conservatione expedirent.

In quo statutum fuit, ut Siciliæ, Calabriæ, & Apuliæ provinciis Visitator constituatur, qui insimul ad ejus Consiliaria loca & personas visitet, & corrigat.

§. 2. Postmodùm verò dilectis filiis præfati Ordinis in prædictis Insula & Regno consistentium Monasteriorum Archimandritis, & Abbatibus, cum nonnullis aliis ejusdem Ordinis personis, sub Græcorum ritu vivere consuetis, in prædicta Urbe pro præmissis congregatis convenientibus, post maturam quam desuper inter se habuerunt deliberationem, concordarunt, & ordinarunt, ac in hoc singuli scilicet, aut major pars eorum expresse consenserunt, videlicet quòd ex singulis, Siciliæ & Calabriæ, & Apuliæ dicti Ordinis Provinciis, unus esset ejusdem Ordinis Visitator, qui in illa ex Provinciis hujusmodi, in qua pro tempore deputatus fuerit, cum uno socio, cujus consilio in omnibus agendis uti debeat, monasteria, & loca prædicta tàm Monachorum, quàm Monialium sub prædicta regula degentium, tàm in capite, quàm in membris visitare & reformare, ac personas ibidem corrigere, aliáque quæ ad hujusmodi visitationis & correctionis officium de jure vel consuetudine pertinebunt, facere, & exercere possent, & deberent.

Taxamque pro salariis Magistrorum & expensis Studentium modo & forma hic præscriptis exigat.

§. 3. Quódque Visitatores dicti Ordinis pro tempore existentes à quolibet dictarum Provinciarum Ordinis hujusmodi Monasterio, sive loco, illam pecuniarum summam sive quantitatem, quæ inter Archimandritas, Abbates, & personas prædictas in Congregatione hujusmodi, tàm pro salariis magistrorum, Monachos, & personas dicti Ordinis, aliósque quoscumque idioma græcum pro tempore docere volentium, quàm expensis studentium hujusmodi deputata, seu consignata extitit. Et quæ quidem summa sive quantitas in Siciliæ inter Monasteria, & Ecclesias sæculares Græcas ad centum uncias monetæ currentis ibidem, & in Calabriæ ad ducentos & quinquaginta, in Apuliæ verò Provinciis eisdem ad octuaginta florenos auri de Camera ascendit, ad quas quantitates à quibuslibet dictorum Monasteriorum & Ecclesiarum Rectoribus persolvendas, tàm Abbates quàm Commendatarios quoscumque & quibuscumque unita Monasteria. In Sicilia verò eos presbyteros sæculares, Rectores Ecclesiarum Græcarum teneri, & obligatos esse voluerunt, & statuerunt, exigere, colligere & levare valerent, atque possent hujusmodi concordatis, & ordinatis per singulos aut majorem partem eorum, qui præmissis Congregationis & Capituli celebrationi interfuerunt acceptatis atque laudatis.

Et ipse Pont. modo dicta Capituli statuta confirmat & observari mandat.

§. 4. Nos itaque omnia & singula præmissa, & quævis alia inter Archimandritas, Abbates, & personas prædictas in hujusmodi celebrato Capitulo ordinata, & concordata, illorúmque tenores & effectus rata habentes & grata, illa auctoritate Apostolica approbamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, eáque volumus, & mandamus, ab omnibus & singulis, quorum pro tempore interfuerit firmiter & inviolabiliter observari.

Prælatisque omnibus & cæteris aliis ut Viſitatoribus pareant, eosque non impediant ſub pœna &c. prohibet, & Archimandritæ Siculi auctoritatem ſuſpendit.

§. 5. Diſtrictiùs inhibentes venerab. fratribus noſtris Archiepiſcopis, Epiſcopis, & univerſis & ſingulis Eccleſiaſticis dictarum Provinciarum Prælatis, & quibuſvis aliis, cujuſcumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, & præcipuè dilecto filio Lucæ Bufalo moderno S. Salvatoris in lingua Fari Meſſanenſis Diœc. Archimandritæ (cujus præeminentiam quam ſuprà Monachos & Abbates Siculos habet, ac curam ejus quoad vixerit ex certa noſtra ſcientia ſuſpendimus, & quem correctioni ipſorum Viſitatorum ſubjicimus, ac ab illis corrigi & puniri debere, atque poſſe decernimus, Archiepiſcopis verò & Epiſcopis ſuſpenſionis ab ingreſſu Eccleſiæ pœna, necnon prædicto Lucæ & aliis Archimandritis, & cæteris ſupradictis ſub excommunicationis ſententia, quas eo ipſo incurrant, & à qua quidem ſententia ab alio quàm à Romano Pontifice abſolvi non poſſint, ac cuilibet ipſorum, ne ſe de viſitatione Monaſteriorum & locorum Græcorum, tàm Monachorum, quàm Monialium in provinciis ſuprà dictis exiſtentium aliquo modo intromittant, ſive Viſitatores ipſorum Monaſteriorum & locorum pro tempore exiſtentes quo minùs illa libera viſitare, ac illorum perſonas corrigere & punire, aut aliàs commiſſum ejus viſitationis officium, in omnibus & per omnia exercere debeant, atque poſſint impediant.

Viſitatoribus prædictis facultates contra quaſcumque perſonas Ordinis etiã Archimadritas concedit.

§. 6. Et nihilominùs, ut Monaſteria & loca prædicta per viſitationis & fœlicis directionis miniſterium ſalutare contingant remedium, volumus, & dicta auctoritate ſtatuimus, atque decernimus & ordinamus, quòd Viſitatores pro tempore electi, & deputati, ac exiſtentes, ad ſingularum provinciarum earumdem, ſingula dicti Ordinis Monaſteria, & loca ſingularum provinciarum hujuſmodi perſonaliter accedant, & ſolum Deum præ oculis habentes in Monaſteriis & locis prædictis, tàm in ſpiritualibus quàm in temporalibus, necnon capitibus, & membris, debitæ viſitationis officium, auctoritate prædicta impendere & exercere, ac omnia & ſingula quæ in reformationis & correctionis miniſterio indigere proſpexerit, prout eis juxta canonicas ſanctiones, & regularia ejuſdem Ordinis inſtituta, ac alias congruè videbitur reformare, & corrigere, necnon quoſcumque Monaſteriorum, & locorum ipſorum Præſidentes, illorúmque perſonas cujuſcumque dignitatis, etiam Abbatiales, ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtant, vel præeminentiæ, etiam ſi Archimandritæ fuerint, juxta criminum, & exceſſuum per eos quomodolibet perpetratorum qualitatem, & exigentiam corrigere & punire, & ſi illorum demerita id depoſcerint, à dignitatibus, & officiis quibuslibet auctoritate noſtra privare, & ab illis amovere, ac etiam ſummam ſive quantitatem pecuniarum hujuſmodi, ad opus & uſus magiſtrorum & ſtudentium eorumdem, à Præſidentibus Monaſteriorum, & locorum prædictorum, prout in Capitulo prædicto concordatum & ordinatum, ut præfertur, extitit, exigere, colligere, & levare, ſeu exigi, colligi, & levari facere, ac de levatis & perceptis quietare, præfatóque moderno Archimandritæ Siculo, ne ſe de viſitatione Monaſteriorum, & locorum hujuſmodi, illorúmque correctione perſonarum, ac alias de eis quovis modo intromittere audeat ſive præſumat ſtrictiùs inhibere, omniáque alia & ſingula, quæ in præmiſſis, & circa ea neceſſaria fuerint, vel quomodolibet opportuna facere, ſtatuere, ordinare, & exequi. Contradictores quoſcumque & rebelles ac non ſolventes, per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia quævis opportuna juris remedia appellatione poſtpoſita compellere, necnon ſi, quòd abſit, ex Archimandritis, Abbatibus, & aliis ſuprà dictis aliqui fuerint qui legitimè requiſiti ſummam, ſive quantitatem præmiſſam, prout ſe in qualibet provinciarum prædictarum extendit, ac in concordatis, & ordinatis hujuſmodi continetur, ſolvere & aſſignare, ſive uſque ad dictam ſummam, vel quantitatem contribuere diſtulerit, ſive recuſaverit, ex tunc Viſitatores ſuprà dicti, & quilibet ipſorum in ſua provincia, fructus, redditus, & proventus ſingulorum Monaſteriorum, & locorum, quibus non ſolventes hujuſmodi præfuerint, aut quæ ſive per unionem, ſive per commendam obtinuerint, atteſtare, & ſequeſtrare, necnon demum (ſi eis videbitur) fructus, redditus, & proventus hujuſmodi uſque ad ſummam, ſive quantitatem eamdem pro præmiſſo uſu exponere, vel grangiam, aut prædium aliquod, pro rata ad hunc ſtudiorum uſum contributionis illius Eccleſiæ, vel Monaſterii, cujus Præſidens ſolvere noluerit, deputare & conſignare, ac etiam taxas Monaſteriorum & Eccleſiarum prædictorum, augere vel minuere, ſummis tamen præfatis non diminutis, ſi opportunum videbitur poſſint atque debeant.

Stipendia eiſdem Viſitatoribus deſignat.

§. 7. Verùm, quia dignum eſt, ut ſtipendio congruo ſuſtententur, qui ad labores, & onera deputantur, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd Viſitatores prædicti dum, & quoties in exercitio viſitandi; & corrigendi, aliáque ſuprà dicta faciendi fuerint, quilibet videlicet eorum pro ſe, ac notariis, & aliis cum eis in hujuſmodi exercitio neceſſario exiſtentibus, à Monaſteriis, & locis, quæ pro tempore viſitabunt, eorúmque perſonis ſumptus, & expenſas, non ſolùm victus, ſed etiam alias minutas, & ſolùm neceſſarias recipere poſſint & valeant moderatas. Super quibus omnibus etiam ipſis pro tempore, ut præmittitur exiſtentibus Viſitatoribus, plenam & liberam auctoritate prædicta concedimus tenore præſentium facultatem. Nos enim ſententias ſive pœnas, quas dicti Viſitatores pro tempore ritè tulerint, ſive ſtatuerint in rebelles, ſequeſtra, vel arreſta quæque appoſuerint, rata habebimus atque faciemus, auctore Domino, uſque ad ſatisfactionem condignam inviolabiliter obſervari, invocato etiam per eos ad omnia & ſingula ſuprà dicta ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis.

Clauſulas contrariorum derogatorias apponit.

§. 8. Non obſtantibus conſtitutionibus, & literis Apoſtolicis, præſertim quibuſdam Petro Peſali B. MARIÆ de Gripta Ferrata Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubjectæ, ac aliis Paulo tunc B. MARIÆ de Gripta, & Adriano S. Pantaleonis Tuſculan. Panormitanæ, & Miſſanen. Diœc. Monaſteriorum Abbatibus per nos illis decretis quarum tenores, & effectus præſentibus pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, & quas ut effectus præſentium per eas impediri non contingat, revocamus, caſſamus, & annullamus, ac pro infectis & nullis haberi, cenſeri, & reputari debere decernimus, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus Monaſteriorum, locorum, & Ordinis prædictorum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Aut ſi Archimandritis, Abbatibus, & perſonis prædictis, vel quibuſvis aliis, communiter vel diviſim à Sede Apoſtolica exiſtat indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut ad judicium trahi non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, unionibus dictorum Monaſteriorum, & Eccleſiarum quibuſvis etiam Cathedralibus Eccleſiis factis, exemptionibus, indulgentiis, & literis Apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus, quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta ipſorum Viſitatorum juriſdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, quæ quoad hoc eiſdem. Ab perſonis & aliis nolumus aliquatenus ſuffragari.

Viſitatoribus onus dat ſibi ſignificandi, privationes & amotiones Abbatum &c.

§. 9. Prætereà ea ſingula quæ Viſitatores antedicti circa ſingulas privationes, & amotiones hujuſmodi fecerunt, nobis per eorum patentes literas ipſorum ſigillis ſigillatas, quantocius fideliter intimare

mare procurent, ut eorum informatione plenius instructi circa provisiones Monasteriorum, & locorum tunc per privationes & amotiones hujusmodi vacantium, consultiùs agere valeamus. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 16. die 14. Decemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1446. decimonono Kalendas Januarii, Anno sextodecimo.

XXVII.

Canonizatio S. Nicolai de Tolentino, professoris Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, ejúsque adscriptio Cathalogo SS. Confessorum. Et institutio suæ Festivitatis pro die 10. Septembris.

Hanc Festivitatem innovavit, duplicique officio celebrari decrevit Six. V. in constit. 16. Sancta. Tom. 2.

Edita A. D. 1447.

EUGENIUS PAPA IV.

Servus Servorum Dei. Universis Christifidelibus præsentes literas inspecturis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Licèt militans in Terris Ecclesia, triumphantem in Cœlis, filiali, & devoto veneretur affectu, ac virtutes, laudes, præconiáque Sanctorum, quantum finit fragilitas, dignissimis attollat titulis, devotis quoque præcibus, solemni ritu, sacrificia laudum offerat, ad decus, & venerationem civium supernorum, nihil tamen illis accrescit novæ perfectionis & gloriæ, nec eorum perfecta fœlicitas nostris operibus firmari poterit, vel augeri: Misericors tamen, miseratórque Dominus, per intercessiones, meritáque Sanctorum, quos in Terris celebritate congrua veneramur, mirabili dignatione imperfectum nostrum suppleri providit, ut quòd nostris meritis non valemus, eorum suffragiis assequamur.

B. Nicolaus virtutibus & miraculis emicuit.

§. 1. Æternus itaque Deus, qui facit mirabilia magna solus, Confessorem suum eximium Nicolaum de Tolentino in approbata Religione Fratrum Eremitarum Sancti Augustini, ab ejus pueritia educatum, puritate candidum, charitate fervidum, electum ex millibus, exemplar præfulgidum, sapientia ejus infinita produxit, singularis vitæ suæ excellentiam, signis & prodigiis probans, ac coruscantibus, crebrísque miraculis manifestans. Lætentur itaque cœli, & exultet terra, jocundetúrque pariter totus Orbis, quando ei, qui effulsit in templo Dei cùm viveret, speciosum in cœlo præstant hospitium cœli cives.

Joannes ideò 22. de ejus canonizatione egit.

§. 2. Itaque hujus beati viri quando vita est functus, fama, summáque ad eum populorum devotione crescentibus, fœl. rec. Joannes Papa XXII. prædecessor noster, Avinioni cum ejus * cura residens, cum fratribus suis cœpit de ejus canonizatione tractare, quam nisi ejus obitus, & horrenda supervenissent schismata proculdubio consummasset.

* Curia. Imò egit etiam Innoc. vi. ut inquit Six. v. in rub. cit. Tom. 2.

Præclara opera B. Nicolaus fecit.

§. 3. Beatus igitur hic Nicolaus, honestis ex castro S. Angeli infrà Firman. diœc. parentibus ortus, & puerorum consortia vitans, Ecclesias, divináque mysteria frequentabat, & ne præclara opera lucidæ vitæ suæ, longo latóque sermone curramus, pauca libet referre de pluribus, ut ex his existentes in via Domini, patrem glorificent, sicut decet.

Jejuniis vigiliis, & orationibus vacavit &c.

§. 4. Sanctus equidem iste in ætate existens tenera, se sub magna religionis diligentia, summa cum obedientia & humilitate servabat, castigando corpus jejuniis, vigiliis, orationibúsque insistebat devotus, gratus; humilis, obediens, benignus, suavis, pius, patiens, constans, maturus, compositus, virtutum quibusdam aromatibus plurimos attrahebat, adeò quoque fidei cultor erat, ut cuncta illius verba, & opera, virtute fidei redolerent, tribulatorum, & infirmorum consolator assiduus existebat.

Tempore obitus, audire meruit. Euge serve bone & fidelis &c.

§. 5. Et demùm, pudicus, castus, modestus, verecundus, ac lætus ad vitæ vesperam veniens, divinitùs audire meruit. Euge serve bone, intra in gaudium Domini tui. Sic granum frumenti cadens in terram, & mortuum, uberem consurgit in spicam; sic botrus in torculari calcatus, liquoris redundat in copiam, sic regnum cœlorum percipitur, & Sancti per fidem sublimia regna vicerunt.

Miraculis ante & post obitum claruit.

§. 6. Verùm quia decebat divinæ magnitudinem bonitatis, ut quem in terris præclaris ornarat virtutibus, in cœlis regnare certis testimoniis probaretur, multis eum, magnísque miraculis dum viveret & post obitum, clarum fecit, quorum quædam dignissimis probatis testibus onerosæ multitudinis vitandæ gratia; duximus præsentibus annotanda.

Virum latere perditum, & oculi cæcitate laborantem, crucis liberavit.

§. 8. Quidam adeò in sinistro latere perditus erat, ut nec illius manum, aut pedem posset quovis modo movere, aut quicquam ex oculo sinistro videre, post plurimorum medicorum antidota, atque collyria juvamen experta, Sanctus sic latus illud crucis signaculo tetigit viroque illi benedixit, qui statim è grabato surgens, sanatus est, videns, & integrè liberatus.

Mulierem à sanguinis fluxu, simili modo sanavit.

§. 8. Quædam verò mulier triennio continuo sanguinis fluxum patiens, ad Nicolaum veniens, & manum illius devotissimè osculans, precabatur eum, ut præces ad Dominum, pro illius sanitate recuperanda porrigeret, Sanctus ipse illam crucis signo signavit, & liberata recessit, & hæc ante obitum.

Puerum submersum vitæ restituit.

§. 9. Post obitum verò cùm puer quidam annorum quatuor in canale molendini cecidisset, & intrà rotam, & aquam per spatium temporis, quo communiter quis bene ambulans, milliario ambulasset, continuò jacuisset, inde tandem laboriosè extractus mortuus, & pro mortuo reputatus, emisso priùs per matrem voto; quòd si restitueretur vitæ auxilio Beati Nicolai, illum suprà sanctum tumulum habitum Religionis indueret, adjuvante Sancto prædicto, vivus apparuit.

Virum suspensum & mortuum, suscitavit.

§. 10. Vir insuper quidam inventus in domo sua suspensus, & mortuus, præcibus, & voto per ejus uxorem ad B. Nicolaum emissis, factus est vivus, & ex tunc diutiùs supervixit.

Miracula trecenta & unum fecit. Ex his nota illud unum quod recenset Sixt. v. cit. in rub. Tom. 2.

§. 11. Quàmplurima etiam miracula, tàm in vita, quàm post ejus obitum fecit, plurésque homines utriusque sexus à morte resuscitavit, cæcos illuminavit, & ab oculorum infirmitatibus liberavit, contractos, & protractos membris, & claudos erexit paraliticos à membrorum impotentia sanavit, & à tremore capitis, & membrorum, dæmoniacos, captivatos, incarceratos cum apparitionibus & revelationibus liberavit, cadentes, & illisos à naufragiis, ac captivitate personæ, à perditione bonorum à febribus, ab ethica, ab hydropisi, à podagra, à doloribus illorum, & stomachi, ac cordis, aliisque infirmitatibus liberavit, pristinæque sanitati restituit. Quæ omnia trecenta & unum miracula, ad quorum probationem examinati fuerunt trecenti septuaginta, & unus testes, in Registris annotata coram nobis in publico Consistorio relata fuerunt. His itaque ac aliis miris operibus Sancti hujus astruentibus sanctitatem, & Christianæ fidei veritatem, miraculorum lingua loquente, concurrit ad nos undique populus, crevit de his fama, atque devotio, laudatur Dominus, de salutiferis gratiis auctori gratiæ referuntur. Invaluit super his vox communis, & celebris, & plurimorum vox exultationis, etiam Prælatorum nobis intonuit, & nostra auctoritate inquisitionem fieri super dictis obtinuit. Primùm quidem Venerabili fratri Joanni Episcopo Prænestino, & dilectis filiis nostris Joanni tituli S. Laurentii in Lucina Presbytero, & Prospero S. Georgii ad Velum aureum Diacono Cardinalibus commisimus, ut veritatem præmissorum, & de miraculorum continuatione inquirerent diligenter, quorum relatione, etiam continuationis miraculorum probata veritas, nos & venerabiles fratres nostros S. R. E. Cardinales, & Sancti ejusdem vita mirabili miraculis, & meritis gloriosis instruxit.

Hic itaque Pontifex Sanctorum Confessorum catalogo ascribit.

§. 12. Et quia plura, & majora de Sancto ipso comperimus, quàm insinuata fuissent, de Fratrum Prædicatorum consilio & assensu, plurimis Ecclesiæ Prælatis adstantibus, de Omnipotentis Dei virtute, & Beatorum Apostolorum Petri & Pauli, ac nostra auctoritate confisi, eumdem Beatum Nicolaum Sanctorum Confessorum Cathalogo duximus adscribendum.

Festumque pro die 10. Septembris instituit.

§. 13. Ideóque Universitatem vestram monemus & hortamur attentè, per Apostolica scripta vobis præcipiendo mandantes, quatenus quarto idus Septembris, quo Sanctus ipse migravit ad Dominum, festum ejusdem, devotè & solemniter celebretis, & faciatis ab omnibus veneratione condigna celebrari, ut pia ejus intercessione, & hic à noxiis protegi, & in futurum sempiterna consequi gaudia valeatis.

Indulgentiasque ejus sepulchrum Visitatoribus concedit.

§. 14. Et ut ad venerabile ejus sepulchrum, eò ardentiùs Christi fidelium confluat multitudo, & celebriùs ejusdem Confessoris colatur festivitas, omnibus verè pœnitentibus, & confessis, qui cum devotione & reverentia illuc in eodem festo accesserint annuatim ipsius suffragia petituris, de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, septem annos, & totidem quadragenas, accedentibus verò annis singulis ad dictum sepulchrum, infrà ejusdem festi octavam, duos annos, & duas quadragenas de injunctis eis pœnitentiis misericorditer relaxamus.

D. P. An. 16. die 1. Feb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1447. Kalend. Februarii, Anno sextodecimo.

XXVIII.

Declarationes & mitigationes Regulæ Sororum sive Monialium S. Claræ. Et earum suppositio Ordini Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia.

De d. Regula plenè dixi suprà ad constit. 12. Innoc. IV. Solet. fol. 96. Et alias declarationes inspice in Leon. X. const. 9. Cùm sicut, ac alias infrà in const. 103. Pii IV. Sedit. Tom. 2.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1447.

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Fratri Jacobo de Pramadinis, de Bononia, Ord. Min. professori de Observantia regulari. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Proœmium.

ORdinis tui præsertim familiarum in regulari observantia Domino famulantium, ob quorum Religionis sanctimoniam, & multiplicium virtutum dona, maximi in populo Christiano animarum fructus prodire cernuntur, curam gerentes solerter; illa libenter concedimus, per quæ earumdem familiarum, etiam utrisque sexus augmento conservationíque meliùs ac faciliùs consuli intelligimus

Moniales S. Claræ, à Fratribus de Observantia regi postulabant.

§. 1. Sanè cùm post concordiam inter Filios Fratres, qui dicuntur Conventuales, & vos, & alios, quibus de regulari Observantia est appellatio, unius ejusdemque Minorum Ordinis secum factam, nos intendentes quòd post dilectum filium Fratrem Joannem de Capistrano, tui Ordinis de Observantia in partibus Cismontanis Vicarium, alter illius successor crearetur, eidem per literas Apostolicas commiserimus, quòd ubi, & quando sibi placeret, ante sui officii finem, Vicarios, & discretos provinciarum sibi subjectarum pro alterius Vicarii electione, aliàs creatione, capitulariter congregaret, & facta hujusmodi Congregatione in Alma Urbe, apud Aræcœli locum tu in ea fueris canonicè in Cismontanum Vicarium electus, nos electionem ipsam confirmaverimus, postmodúmque dilectus filius Antonius de Rusconibus, Sacræ paginæ professor, Ordinis præfati Generalis Minister, te duxerit confirmandum, prout prædicta omnia constant per literas Apostolicas, & prædicti Generalis, quas hic haberi volumus pro sufficienter expressis, ad nostramque noticiam pervenerit, esse in tui Vicariatus partibus Cismontanis nonnulla Monasteria Sanctæ Claræ, quarum familiæ in observantia Regulari viventes partim primi; partim secundi, partim tertii Ordinis, partim aliter appellatæ, sub tuo Vicariatu, & à te, tuisque successoribus, regi & gubernari, intensissimis dicuntur desideriis affectare.

Hoc eis Pontifex modò concedit.

§. 2. Nos qui certò tenemus, easdem mulierum Monachorum, sive sororum familias, optimam & saluberrimam sub vobis gubernationem scilicet habere, & continuè habituras fœlicia incrementa earumdem mulierum Monacharum, sive Sororum appellatarum Monasteria, & loca, & familias, ubicumque intra tui Vicariatus terminos in regulari Observantia viventes, tàm præsentes, quàm futuras, tuo, & tuorum Vicariatus Cismontani officio successorum curæ, gubernationi atque regimini auctoritate Apostolica præsentium tenore subjicimus, ac subjectas & suppositas esse volumus atque decernimus. Intendentes eadem auctoritate atque volentes, quòd tu, & successores tui, per vos ipsos, & alios quos duxeritis substituendos, potestatem & facultatem habeatis, easdem Moniales atque Sorores, sive primi, sive secundi, sive tertii, aut alterius Ordinis S. Claræ, & B. Francisci, signanter collegialiter, & in communi viventes, & earum Monasteria, atque loca, tàm in capite, quàm in membris visitandi, corrigendi, amovendi, deponendi, transferendi, & omnia alia & singula faciendi, quæ generalis Minister Ordinis vestri in eisdem Monasteriis & locis, de jure, & de consuetudine posse facere consuevit. Provinciales autem Vicarii vobis subditi, eamdem potestatem & facultatem habeant, quas Ministri Provinciales, etiam de jure, vel de consuetudine habere consueverunt.

Vocales in electione Abbatissa, & votorum numerum declarat.

§. 3. Et ut supràdictæ Moniales ac Sorores meliùs gubernentur, volumus, quòd in electione & creatione Abbatissarum, Ministrarum, & Matrum, illæ tantùm ex ipsis Monialibus & Sororibus vocem habeant, quæ per annos tres, vel circa, in earumdem Monasteriis vel Collegiis fuerint. In qua creatione & electione major pars votorum ad minùs medietatem superans, debet convenire. In omnibúsque tertii Ordinis, Sororum Monialium Collegiis, Fratres tui Ordinis de accessu, & ingressu se habeant, sicut observatur in Monasteriis S. Claræ. Si autem Visitatoribus earum, & Sororibus tertii Ordinis, quæ minimè vivunt collegialiter, esset concessa à Sede Apostolica, aliqua facultas & auctoritas, nos ipsas præsentium tenore auctoritate Apostolica revocantes, volumus, quòd tu, & tui in Vicariatus officio successores, hujusmodi Visitatores amovendi, & alios instituendi, auctoritatem & facultatem habeatis.

Regulam circa jejunium modificat.

§. 4. Prætereà, cùm in Regula B. Claræ jubeatur jejunium perpetuum, quod nimis rigorosum tenemus: placeat, & volumus, quòd supràdictæ, & Tertii; & aliorum Ordinum Sorores solummodò teneantur ad illa jejunia, ad quæ vos Fratres Ordinis Minorum Regulam observantes obligati estis, & eosdem modos servent in cibis quadragesimali tempore, exceptis debilibus & infirmis. In aliis verò jejuniis, ut sunt Quatuor Tempora, Vigiliæ Apostolorum & similium, servetur consuetudo regionis, secundùm quam, liceat eis etiam ova & lacticinia comedere.

Regulam eamdem quoad calceamenta mitigat.

§. 5. Cùm etiam in Monasteriis Sorores, sive Monachæ incedant nudis pedibus discalceatæ, quòd nimis rigorosum existimamus, placet, & volumus, quòd Sorores, sive Monachæ possint deferre illa, quæ nomine calceamentorum non censentur, puta zoccos ligneos, & scandalia, atque etiam cum opportunum fuerit, calceamenta.

Et quo ad cibos.

§. 6. Item, cùm in aliquibus Monasteriis, locis, & Congregationibus injungatur silentium perpetuum

tuum, quod quidem nimis rigorosum existit, tibi tuisque in officio successoribus, & provinciarum vobis subjectarum Vicariis, cum Discretorum consilio dispensandi, tàm in cibis, quàm in quibuscumque aliis perpetuis, quam in silentio supradicto concedimus facultatem.

...e præcepta. §. 7. Insuper cùm dilectus filius Frater Joannes de Capistrano, tuus in Vicariatus officio prædecessor, declaraverit, quòd in regula prima Beatæ Claræ, contineantur centum & tria præcepta regularia, in quorum transgressione Moniales, sive Sorores professæ peccatum mortale incurrunt, idque nimis durum, & scrupulosum judicemus, auctoritate & tenore præsentium, declaramus, & volumus, quòd in nullius prædictorum transgressione, præterquam eorum quatuor, quæ concernunt principalia vota, obedientiæ scilicet, paupertatis, castitatis, & clausuræ, & super electione Abbatissæ, & depositione, pecatum mortale incurrant.

Et ferculum. §. 8. Item, cùm quædam prædictarum, Monasteria & loca in mendicitate vivant, placet & dispensamus, quòd in ferculo, sive cibis, sagina & lardo uti possint.

Quibuscumque non obstantibus. §. 9. Constitutionibus Apostolicis & privilegiis, immunitatibus, & gratiis, ac indultis omnibus & singulis supràdictis Monasteriis, & locis, ac eorum Capellanis per Sedem Apostolicam, & aliter quomodocumque concessis, aliisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, decreti, intentionis, placiti, existimationis, concessionis, declarationis, voluntatis, & dispensationis infringere, &c.

Dat. P. A. 16. die 5. Febr. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1447. nonis Feb. Pont. nostri anno sextodecimo.

XXIX. Absolutio eorum qui Congregationi Basileensi adhæserunt post dissolutionem Concilii, & ad Summi Pontificis obedientiam redierunt. Provisioque & declaratio circa collationes Ecclesiarum, & beneficiorum.

Hanc sanctionem quoad collationes &c. simpliciter confirmavit Nicol. V. die 10. Augusti 1447. cujus bullam non posui. Et certo modo posteà approbavit in alia ejus const. 1. Ad sacram, quæ mox sequitur.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1447.

Exordium. INter cætera desideria cordis nostri, filios quoslibet ad nostram, & Apostolicæ Sedis obedientiam exoptantes adduci, illa temporum qualitate pensata aliquando concedimus, ordinamus, & statuimus, per quæ Christifidelium tranquillitati, & commodis, semotis dissensionibus & scandalis consulatur, & exinde animarum salutem valeant adipisci.

Quidam Prælati & Principes Nationis Germanicæ ob dissensionem secutam tempore Concilii Basileæ, neutrales fuerunt, & mox obedientiam huic Pontifici præstiterunt. §. 1. Sanè cùm propter dissensionem, inter Nos & eos qui Basileæ sub nomine generalis Concilii remanserunt dudum exortam, nonnulli Principes tàm Ecclesiastici, quàm sæculares nationis Germaniæ, in quadam neutralitate, & armorum suspensione à die decimaseptima mensis Martii, de Anno Domini Millesimo quadringentesimo trigesimo octavo, usque in præsentem diem se tenuerint, ea mente, ut asserunt, ut postmodùm unanimi consensu, in nostra & Sedis Apostolicæ obedientia, & reverentia partibus gressibus incedere possent; & charissimus in Christo filius noster Fredericus Rex Romanorum Illustris, ac venerabilis frater noster Theodoricus Archiepiscopus Maguntinus, & dilectus filius noster vir Fredericus Marchio Brandeburgensis, sacri Imperii Electores, ac Venerabiles fratres nostri Fredericus Magdeburgensis, Fredericus Saleburgensis, & Gerardus Bremensis Archiepiscopi, ac quidam alii Prælati, & Principes dictæ Nationis, nobis debitam obedientiam per suos Oratores præstiterunt, ac Nos solum in Vicarium JESU CHRISTI recognoverint, & professi fuerint.

§. 2. Nos attentis, quòd dictæ neutralitatis, & suspensionis tempore, plurima, in ipsa natione acta, gesta, & facta fuerint quæ confirmationem, indulgentiam, & dispensationem super eis Apostolicæ auctoritatis requirunt, prædictorum Regis, Archiepiscoporum, Marchionis, cæterorúmque Prælatorum, & principum supplicationibus inclinati, omnes & singulas, tàm Metropolitanæ, quàm Cathedralium, aliarúmque Ecclesiarum, necnon dignitatum etiam Abbatialium, ac post Pontificalis majorum, & in Collegiatis Ecclesiis principalium, & aliorum beneficiorum, & officiorum Ecclesiasticorum quorumque, etiam si Ecclesiæ curatæ, Canonicatus & præbendæ fuerint, electiones, postulationes, collationes, provisiones, confirmationes, & dispositiones, necnon processus, sententias, aliáque acta judiciaria, auctoritate ordinaria hujusmodi, suspensionis, & neutralitatis tempore factas, seu facta (quæ omnia & singula hic haberi volumus pro sufficienter expressis, ac ea rata & grata habentes, auctoritate Apostolica ex certa scientia confirmamus. Qui attendentes quòd d. tempore plurima in d. Natione gesta fuerun, quæ Sedis Ap. auctoritatem requirunt, ideò collationes & provisiones beneficiorum &c. auctoritate ordinaria factas, nunc Pontificia auctoritate confirmat.

§. 3. Volentes ac etiam statuentes; ut nulli, qui possessione Ecclesiarum, Monasteriorum, dignitatum, beneficiorum, & officiorum hujusmodi, quarumcumque eorumdem, qui Basileæ post translationem, & dissolutionem Basileensis Concilii ibidem remanserunt, auctoritate fuerint assecuti, super hujusmodi Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, beneficiis, & officiis, ac sententiis, & processibus, etiam si in Romana Curia, vel extrà eam lis (cujus statum præsentibus habemus pro expresso) indecisa pendeat, etiam si super eis ad ea, aut contra ea fuerit alteri jus quæsitum, seu jus aliqui habere se prætenderent, ex nunc inanteà in ipsa Curia, vel extra eam Apostolica, vel alia quavis auctoritate impeti, aut quomodolibet ex quavis ratione vel causa molestari possint, sed in suis possessionibus pacificè remaneant. Et eorum possessores non molestari præcipit.

§. 4. Lites quoque & causas quascumque super hujusmodi Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, officiis, & beneficiis pendentes (illis dumtaxat exceptis quæ coram Ordinariis Judicibus, apud quos juxta formam dictæ suspensionis, & protestationis exinde secutæ licuit litigare, indecisæ pendent) ad nos advocantes, auctoritate & scientia prædictis extinguimus, & super eis, adversariis eorum, perpetuum silentium imponimus; possessores verò ipsos volumus in suis Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, officiis, & beneficiis pacificè remanere. Lites desuper pendentes extinguit.

§. 5. Quibus omnibus ipsas Ecclesias, Monasteria, dignitates, officia, & beneficia quocumque modo vacaverint, auctoritate & scientia præfatis tenore præsentium conferimus, & providemus de eisdem, ac illis qui pallium dictorum qui Basileæ post nostram translationem sub nomine generalis Concilii remanserunt, auctoritate receperunt, ut illo uti possint præsentibus concedimus & indulgemus; illis autem qui non habent, vel non receperunt, sine difficultate dabimus, ac etiam liberè concedimus, illis tantùm personis exceptis, quæ occasione privationum propter nostram, aut Basileensem adhæsionem factarum, beneficia detinent, in quibus habent locum provisio, & dispositio super his quæ contra protestationem facta forent, per prædictos Regem, & Electores Imperii conjunctim, vel divisim promulgata. Quinimò easdem Ecclesias & beneficia eisdem denuò confert.

Sed contendentibus super Fisnighen & Osilien. non ex hoc præjudicare declarat.

§. 6. Per hoc autem nulli contendentium super titulo & juribus Ecclesiarum Fisnighen, & Osilien. volumus aliquod præjudicium afferri, aut generari, sed liberum sit, unicuique eorum, jus suum prosequi justitia mediante.

Acta tempore suspensionis in præjudicium jurisdictionis Metropolitan. & Diœcesan. Terrarum Regis &c. revocat & irritat.

§. 7. Prætereà omnia & singula, quæ dictis suspensione & protestatione durantibus, in præjudicium, gravamen, & læsionem jurisdictionis, juris vel possessionis Metropolitan. vel Diœcesan. Principatuum, Dominorum, Terrarum Regis, & Electorum, ac Archiepiscoporum prædictorum, necnon aliorum Episcoporum, Prælatorum, Collegiorum, personarum seu rerum quorumcumque contra fœdus protestationis, & suspensionis hujusmodi quandocumque vergentia, Apostolica vel alia quavis auctoritate concessa, ac in judicio vel extra obtenta, insuper Ecclesiasticas censuras mulctas, & pœnas necnon cujuscumque irregularitatis, & inhabilitatis maculas, tàm à jure quàm ab homine propter præmissa quomodolibet promulgatas, seu inflictas, promulgandas quoque seu infligendas, quoad Regem, Archiepiscopos, & Marchionem prædictos, eorúmque Dominia, Clericos subditos, & vassalos, ac ad eos, quoque, qui infrà sex menses à die datæ præsentium computandos, se declaraverint pro Nobis aut eidem declarationi adhæserint, cassamus, irritamus, & annuullamus, nulliusque esse decernimus roboris vel momenti, omnem irregularitatem, & infamiæ maculam, sive notam per eos præmissorum occasione contractam penitùs absolventes, ac eos rehabilitantes, & restituentes ed eorum Ecclesiarum, Monasteria, beneficia, officia, dignitates, ac honores quæcumque, ac in pristinum statum, & eum in quo erant ante præmissa reponentes, necnon illis, qui contra ipsos impetratis, concessis, vel obtentis, seu impetrandis, concedendis, & obtinendis quomodolibet niterentur, etiam si eis aut eorum alicui jus quæsitum foret, ex certa scientia de potestatis, plenitudine perpetuum silentium imponentes.

Obligationes circa annatas Cameræ Apost. debitas &c. relaxat.

§. 8. Insuper quascumque obligationes super annatis, seu communibus, & minutis servitiis, cæterisque juribus, nobis, & Cameræ Apostolicæ, seu Collegio Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, cæterisque officialibus debitis, seu quæ deberi dicerentur, occasione quorumlibet Metropolitan. & Cathedralium Ecclesiarum, Monasteriorum, dignitatum, officiorum, & beneficiorum quorumcumque usque in præsentem diem remittimus de nostra mera liberalitate relaxamus pariter, & donamus, eósque qui hujusmodi debitis obligati essent ab omni eorum solutione absolvimus, & etiam liberamus.

Dispensationes & indulta (exceptis hic expressis) à Pontifice &c. concessa, confirmat.

§. 9. Dispensationes propterea quascumque (nisi tals forent quas hactenus Sedes Apostolica concedere non consuevit) indulta quoque forum conscientiæ respicientia, etiam in casibus Sedis Apostolicæ reservatis, necnon novas provisiones pro possessoribus, sine præjudicio juris quæsiti ipsa suspensione durante, vel etiam ante, à nobis vel ab eis, qui Basileæ sub nomine Concilii remanserint, aut Legatorum suorum, vel alia quavis auctoritate obtentas, impetratas, concessas, seu concessa, ac omnia inde secuta, à die datæ concessionis eorumdem eadem auctoritate confirmamus, perinde ac si à nobis impetrata fuissent.

Circa sententias Romæ vel Basilicæ Prælatas, providet ut hic.

§. 10. Super sententiis autem in Romana Curia, vel in Basilea, sub nomine generalis Concilii ante ipsam suspensionem, vel ea durante, in quibus uterque litigantium ex ordinario titulo nititur se defendi prolatis, quæ exequutioni nondum sunt demandatæ, volumus, statuimus, & ordinamus, quòd hujusmodi sententiæ coram Judice tractentur, & quicquid utraque pars vellet producere pro jure suo, coram eo debeat exhibere, qui quidem Judex summariè, simpliciter, & de plano, sola facti veritate inspecta procedens; negotium ipsum unica valeat terminare sententia, à qua nulli partium appelare liceat, aut provocare, vel restitutionem aliquam obtinere. Per hoc autem nullatenus præjudicare intendimus eis, qui possessionem dignitatum, etiam Metropolitan. Cathedralium, & Abbatialium, seu beneficiorum quorumcumque, ordinaria, vel alia auctoritate sub eadem Nation. obtinen. durante neutralitate, vel suspensione prædictis vigore processum in Romana Curia, vel in Basilea, sub nomine generalis Concilii obtentorum, aut aliàs violenter fuerint spoliari. Sed tàm spolia, quàm jura eorum denuò coram Judicibus ordinariis cognoscantur, & fine debito terminentur.

Omnes qui Congregationi Basileensi adhæserunt post Concilii dissolutionem ab omnibus censuris, & pœnis absolvit, si ad Pontificis obedientiam reversi sunt, aut infra sex menses revertantur.

§. 11. Insuper omnes & singulas prædictæ nationis, aut alterius in ea, beneficia vel officia obtinentes personas Ecclesiasticas & sæculares, etiam si Regalis, Archiepiscopalis, Episcopalis, vel alterius dignitatis fuerint, quæ post dissolutionem, sive translationem prædicti Concilii per nos factam, Congregationi Basileensi sub nomine generalis Concilii adhæserunt, & obediverunt, aut incorporati fuerunt, qui jam ad nostram obedientiam sunt reversi, vel infrà sex menses post declarationem pro nobis factam redierint, seu ipsi declarationi adhæserint, ab omnibus & singulis juramentis, perjurii reatu, ac aliis censuris & pœnis (si qui tenerentur, aut incurrissent) inflictis, & in tales promulgatis, aut propterea infligendis, auctoritate prædicta absolvimus, & liberamus, ac omnem inhabilitatis, irregularitatis, & infamiæ maculam, sive notam, exinde quomodolibet forsan contractam, abolemus, & in pristinum statum restituimus, & reponimus, perinde ac si talia minimè emanassent. Prætereà omnes, & singulas personas nationis prædictæ, sive alterius in eadem beneficia, sive officia, sicut præmissum est, obtinentes quæ sub declaratione hujusmodi pro nobis facta, vel facienda continebantur, quæ post hujusmodi Concilii translationem, Basileæ remanserunt, aut ipsi Congregationi adhæserunt, & faverunt? officiis in eadem præfuerunt, aut in legatione ab eis missi sint quandocumque, aut eis crediderunt, ab omnibus excommunicationis, suspensionis, interdicti, aliisque censuris, & pœnis in ea, vel per processus nostros, aut aliis inflictis & promulgatis absolvimus; Cùm iis qui ibidem, seu à provisis ab ipsis, aut eorum auctoritate Sacros Ordines dicto tempore receperunt, ut in susceptis ordinibus ministrare valeant dispensantes. Volumus insuper quod singuli Metropolitani Nationis ejusdem, actu jam nobis & Apostolicæ Sedi debitam obedientiam præbuerint, consimiles bullas seu literas Apostolicas habeant, super quibus patentibus quibuscumque, quatenus opus fuerit, sub eorum sigillis, transumpta concedere valeant, eisque in judicio, & extra plena fides, sicut originalibus literis per omnia præbeatur. Super Ecclesias autem Treverensem & Coloniensem, de quibus in petitionibus Regis, Archiepiscopi Maguntini, & Marchionis prædictorum specialis est appositus articulus, per alias nostras literas desuper editas specialiter providimus, prout in eis pleniùs continetur.

Prædicta omnia observare pollicetur.

§. 12. Ut autem præmissa eò firmiùs observentur pro nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus de Venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio & assensu pollicemur, omnia & singula suprà dicta inviolabiliter observare, & contra ea vel ipsorum aliquod, in toto vel in parte, nullo umquam tempore quicquam invocare, & quòd nobis licere non patimur, eisdem successoribus indicamus. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super his, à quoquam, quavis etiam Apostolica auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Quinimò si adversus præmissa litteræ ali-

quæ

quæ, aut mandata ad cujuſcumque inſtantiam, vel etiam ſi moni proprio, vel ex certa ſcientia, etiam cum derogatoriis clauſulis, ſub quacumque verborum forma à nobis, ſeu noſtra auctoritate, aut ab alio quovis emanaſſent, ſeu in futurum emanarent, tales ex nunc pro infectis haberi volumus, quódque is contra quem emanaſſent, aut conceſſæ fuiſſent, aut emanarent, & in futurum concederentur, illis minimè obedire teneatur.

Contrariis derogat.

§. 13. Non obſtantibus quibuſcumque conſtitutionibus Apoſtolicis, & etiam cum decreto irritante quorumcumque tenorum exiſtant, in genere vel in ſpecie, per nos ſeu prædeceſſores noſtros conceſſis, ſeu concedendis, privilegijs vel indultis, de quibus ac totis tenoribus eorum, ſpecialis & expreſſa, etiam de verbo ad verbum mentio in noſtris literis foret facienda, necnon quarumcumque Eccleſiarum ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, cæteríſque in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque. Nulli ergo hanc paginam noſtræ, &c. Si quis autem hoc attentare, &c.

D. P. An. 16. die 7. Febr.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo ſeptimo, 7. Idus Februarij, Pontificatus noſtri Anno Sextodecimo.

NICOLAUS QUINTUS CCXII.
ANNO DOMINI MCCCCXLVII.

ANNO 1447.

Nicolaus V. Sarzanenſis, Thomas Lucanus anteà vocatus, Preſbyter Cardinalis S. Crucis, Creatus pridie Nonas. Coronatus 3. Idus Marti 1447. Vixit annos 8. dies 19. Creavit Cardinales 12. Obijt 9. Kalend. Aprilis, Anno Domini 1455. Sepultus fuit in Baſilica S. Petri. Vacavit ſedes dies 18.

X.

Confirmatio concordiæ initæ inter Federicum Imperatorem, Principéſque Germaniæ, ac Legatum Apoſtolicum, ſuper reſervatione, & collatione Eccleſiarum, & beneficiorum Eccleſiaſticorum. Et approbatio conſtitutionis Eug. IV. in his quæ hujuſmodi concordiæ non adverſantur.

His concordatis quanque Germani Prælati contravenerunt, ideóque eorum collationes irritavit Clem. VII. in ejus conſt 14. Admonet. Et ejuſdem Concordiæ declarationem, circa collationem in menſibus reſervatis, imſpice in Greg. XIII. conſt. 41. Quæ in Eccleſiam. Tom. 3.

NICOLAUS EPISCOPUS.
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1447.

Exordium.

AD ſacram Petri Sedem, divina diſpoſitione ſublimati, ſingulis quæ pro univerſalis Ecclſiæ unione, ac pace, & tranquillitate prôfutura fore conſpicimus, Apoſtolicæ providentiæ ſolicitudine libenter intendimus, & ad fœlicem illorum proſecutionem, & conſummationem, opem, & operam impendimus efficaces.

Federicus Imperat. Principeſque Germaniæ, & legatus Apoſt. ordinationes ſive concordata fecerunt, ſuper reſervatione, & collatione Eccleſiarum & beneficiorum.

§. 1. Nuper ſi quidem chariſſimus in Chriſto filius noſter, Federicus Romanorum Rex Illuſtris, & nonnulli alij dilecti filij, Eccleſiaſtici, & ſæculares Principes inclitæ nationis Germanicæ ex una, ac dilectus filius noſter, Joannes S. Angeli Diaconus Card. in partibus illis Apoſt. Sedis de latere Legatus, per nos ad dictas partes miſſus, ſufficienti deſuper à nobis, & Sede Apoſtolica auctoritate ſuffultus, ex alia partibus, Rom. Eccleſiæ, & dictæ nationis nominibus, pro ipſius Eccleſiæ unione, pace, & tranquillitate inter Eccleſiam, & natione prædictam, perpetuò ſolidandis, & conſervandis, diverſ. rationabilia, & utilia ordinationes & ſtatuta, à partibus ipſis hinc inde approbata, laudata, con..uſa, acceptata, & concordata, fecerunt, ac ediderunt, nobiſque humiliter ſupplicari fecerunt, ut illis pro firmiori eorum ſubſiſtentia, robur Apoſtolicæ firmitatis adjicere, necnon auctoritatem potiorem, & decretum interponere dignaremur,

Quæ Pont. ipſe approbat modificando cap. Execrabilis. & cap. Ad regimen. de Præbend. inter extravag. communes.

§. 2. Nos itaque, qui ſtatura, ordinationes, & concordata prædicta, per nonnullos ex venerabilibus Fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, magnarum maturitatis, auctoritatis, & literaturem viros, diligenter examinari, & diſcuti fecimus, eáque rationabilia, & ſalubria tàm Eccleſiæ quàm nationi præfatæ fore comperimus; de dictorum, & aliorum venerabilium fratrum noſtrorum Eccleſiæ Cardinalium, conſilio & aſſenſu, Apoſtolica auctoritate, & ex certa ſcientia approbamus, ratificamus, laudamus, & acceptamus, & præſentis ſcripti patrocinio cummunimus, juxta modum, & formam ſubſequentes. Placet nobis ſuper proviſione Eccleſiarum, & beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumcumque proviſionibus juris ſcripti reſervationibus, & execrabilis, ac ad regimen, conſtitutionibus modificatis ut loquitur. Ad regimen Eccleſiæ generalis, quamquam immeriti, ſuperna diſpoſitione vocati, gerimus in noſtris deſiderijs, ut debemus, quòd per noſtræ diligentiæ ſtudium, ad quarumlibet Eccleſiarum, & Monaſteriorum regimina, & alia beneficia Eccleſiaſtica juxta divinum beneplacitum, & noſtræ intentionis affectum, viri aſſumantur idonei, qui præſint, & proſint committentis eis Eccleſijs, Monaſterijs, & beneficijs prælibatis. Præmiſſorum itaque conſideratione inducti, & ſuadentibus nobis alijs rationabilibus cauſis, nonnullorum prædeceſſorum noſtrorum Rom. Pont. veſtigijs inhærentes, omnes Patriarchales, Archiepiſcopales, & Epiſcopales Eccleſias, & etiam monaſteria, prioratus, dignitates, perſonatus, & officia, necnon canonicatus, præbendas, & Eccleſias, ceteráque beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, vel ſine cura, ſæcularia, & regularia, quæcumque, & qualiacumque fuerint, etiam ſi ad illa perſonæ conſueverint, ſeu debuerint per electionem, ſeu quemvis alium modum aſſumi, nunc apud Sedem Apoſtolicam quocumque modo vacantia, & in poſterum vacatura: necnon per depoſitionem, vel privationem, ſeu translationem per nos, ſeu auctoritate noſtra factas & inanteà faciendas ubilibet: necnon ad quæ aliqui in concordia vel diſcordia electi ſive poſtulati fuerint, quorum electio caſſata, ſeu poſtulatio repulſa, vel per eos facta renunciatio, & admiſſa auctoritate noſtra extiterit: ſeu quorum electorum, vel poſtulatorum, & inantea eligendorum ſeu poſtulandorum electionem caſſari, ſeu poſtulationem rebelli, aut renunciationem admitti per nos, aut auctoritate noſtra continget apud Sedem prædictam, vel alibi ubicumque & etiam per obitum Cardinalium ejuſdem Eccleſiæ Romanæ, aut officia actualiter tenebunt (videlicet Vicecancellarij. Camerarij, ſeptem Notariorum Auditoris, literarum contradictarum, & Apoſtolici Palatij cauſarum Auditorum, Correctorum, centum & unius Scriptorum literarum Apoſtolicarum, & vigintiquatuor Pænitentiariæ præfatæ Sedis, & vigintiquinque Abbreviatorum, necnon verorum Commenſalium noſtrorum, & aliorum vigintiquatuor Capellanorum Sedis ejuſdem in epitaphio deſcriptorum) & etiam quorumcumque Legatorum, ſeu Collectorum, ac in terris Romanæ Eccleſiæ Rectorum, ac Theſaurariorum deputatorum, ſeu miſſorum hactenus, vel deputandorum, ant mittendorum in poſterum, nunc vacantia, & inantea vacatura, ubicumque dictos Legatos, vel Collectores, ſeu Rectores, & Theſauratios antequam ad Romanam Curiam adierint, ſeu venerint, rebus eximi contigerit ab humanis, necnon

quorumlibet pro quibuscumque negotijs ad Romanam Curiam venientium, seu etiam recedentium ab eadem, si in locis à dicta Curia ultra duas dietas legales non distantibus jam forsan obierint, vel eos inanteà ab hac luce transire contigerit, & etiam simili modo quorumcumque Curialium peregrinationis, infirmitatis, seu recreationis, vel alia quacumque causa ad quævis loca secedentium, si eos antequam ad dictam Curiam redierint in locis ultra duas dietas ab eadem Curia, ut præmittitur, non remotis (dummodò eorum proprium domicilium non existat ibidem) jam forsan decesserint, vel in posterum eos contigerit de medio submoveri, etiam nunc per obitum hujusmodi vacantia, vel in posterum vacatura, Rursus Monasteria, Prioratus, dignitates, personatus, decanatus, administrationes, officia, canonicatus, præbendas, & Ecclesias, ceteráque beneficia Ecclesiastica, sæcularia & regularia, cum cura, vel sine cura, quæcumque, & qualiacumque fuerint, etiam si ad illa personæ consueverint, seu debuerint per electionem, seu quemvis alium modum assumi, quæ promoti per nos, seu auctoritate nostra ad Patriachalium, Archiepiscopalium, & Episcopalium, Ecclesiarum, necnon Monasteriorum regimina obtinebant tempore promotionum de ipsis factarum nunc quocumque modo vacantia, aut in posterum vacatura, nec non etiam per assecutionem pacificam quorumcumque prioratuum, personatuum, officiorum, canonicatuum, præbendarum, Ecclesiarum, aut beneficiorum aliorum, per nos seu auctoritate nostrarum literarum immediatè collatorum, seu conferendorum in posterùm, præterquàm si virtute gratiæ expectativæ assecutio fiet, nunc vacantia, & inantea vacatura, plena super præmissis, omnibus, & singulis, cum fratribus nostris collatione præhabita, & matura deliberatione secuta, ordinationi, dispositioni, ac provisioni nostræ de ipsorum fratrum consilio, auctoritate Apostolica reservamus. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super præmissis, & quolibet eorum, per quoscumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Declaratque circa electiones &c constitutionem Nic. 4. in tit. de elect. in 6. Tu ad hoc vide etiam Greg. xiii. cit. in rub.

§. 3. Item placet nobis, quòd in Metropolitanis, & Cathedralibus etiam, immediatè non subjectis Ecclesiis, & Monasteriis immediatè subjectis Sedi Apost. fiant electiones canonicæ, quæ ad dictam Sedem deferantur, quas etiam ad tempus const. fœl. rec. Nicolai Papæ III. quæ incipit, Cupientes; expectabimus: & elapso dicto tempore si non præsentatæ, vel si præsentatæ, minus cononicæ fuerint providebimus; & si canonicæ fuerint, eas confirmabimus, nisi ex rationabili, & evidenti causa de dictorum fratrum consilio, de digniori, & utiliori persona duxerimus providendum, proviso, quòd confirmati prædicti, & per eos provisi, Metropolitanis suis, & aliis præstent debita juramenta, & alia, ad quæ de jure tenentur. Et inMonasteriis dictæ Sedi immediatè non subjectis, & aliis regularibus beneficiis, super quibus pro confirmatione, vel provisione ad dictam Sedem non consuevit haberi recursus, electi, seu illi, quibus providendum est, pro confirmatione, & provisione hujusmodi ad Curiam Romanam venire non tenebantur, ipsáque regularia beneficia sub expectativis gratiis non cadant, ubi autem pro Monasterijs ad dictam Curiam venire seu mittere consueverint, non aliter confirmabimus vel providebimus, quàm superius de Cathedralibus Ecclesiis est expressum. Et de Monasteriis Monialium non disponemus, nisi sint exempta, & tunc per commissionem ad partes. De cæteris verò dignitatibus & beneficiis quibuscumque sæcularibus & regularibus vacaturis, ultra reservationes prædictas (majoribus dignitatibus post Pontificales, in Cathedralibus & principalibus in collegiatis Ecclesiis exceptis, de quibus jure ordinario providetur per illos inferiores, ad quos aliàs pertinet.

Declarat insuper vacationes futuras in mensibus Ordinariorum, ac servat. s Sedi Apost.

§. 4. Placet etiam nobis, quòd per quamcumque aliam reservationem, gratiam, expectativam, aut quamvis aliam dispositionem, sub quacumque; verborum forma, per nos vel auctoritate nostra factam vel faciendam, non impediamus nos, quo minùs de illis cùm vocabunt de Februarij, Aprilis, Junij, Augusti, Octobris, & Decembris mensibus, liberè disponatur per illos, ad quos eorum collatio, provisio, præsentatio, electio, seu quævis alia dispositio pertinebat, reservatione, aliáve quavis dispositione auctoritate nostra factis vel faciendis, non obstantibus quibuscumque. Quoties verò aliquo vacante beneficio in Januarij, Martij, Maji, Julij, Septembris, & Novembris mensibus specialiter dispositioni dictæ Sedis reservatis non apparuerit infra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficii, quod alicui de illa Apostolica auctoritate provisum fuerit, ex tunc & non antea Ordinarius, vel alius ad quem illius dispositio pertinebit, de illo liberè disponere poterit, & ad finem ut hæc Ordinatio collationum beneficiorum non reservatorum per alternos menses possit per dictam nationem publicari, & omnes qui ea gaudere voluerint, tempus congruum habeant eam acceptandi tunc quoad dictam Sedem, à Kalendis Junij proximè futuris ipsa currere incipiet, & durabit deinceps, nisi in futuro Concilio de consensu dictæ nationis aliter fuerit ordinatum.

Et quoad Annatas.

§. 5. Placet similiter nobis quòd circa provisionem dictæ Sedis ordinandam, modus annatarum hoc modo currat. De Ecclesiis Cathedralibus omnibus & Monasteriis, virorum dumtaxat, vacantibus & vacaturis, solvantur de fructibus primi anni à die vacationis, summæ pecuniarum in Cam. Apost. taxatæ, quæ communia servitia nuncupantur, & si quæ excessivè taxatæ sint retaxentur; & quòd provideatur specialiter in gravatis regionibus secundùm qualitatem rerum, temporum & regionum ne niminum prægraventur, ad quod petentibus dabimus commissarios in partibus, qui diligenter inquirant & retaxent. Taxæ autem prædictæ pro media parte infra annum à die habitæ possessionis pacificæ totius vel majoris partis, solvantur & pro alia media parte infra annum sequentem, & si infra annum bis vel pluries vacaverint, semel tantùm solvatur, nec debitum hujusmodi in successorem in Ecclesia vel monasterio transeat. De cæteris verò dignitatibus, personatibus officiis, & beneficiis sæcularibus ac regularibus quibuscumque quæ auctoritate dictæ Sedis conferentur, vel de quibus providebitur (præterquam vigore gratiarum expectativarum aut causa permutationis) solvantur annatæ seu medii fructus juxta taram solitam à tempore possessionis inter annum, & debitum hujusmodi similiter in successorem in beneficio non transeat. Sed de beneficiis. quæ valorem vigintiquatuor florenorum auri de camera non excedunt, nihil solvatur, durétque hæc observantia deinceps nisi eam similiter in futuro Concilio se ipsius nationis consensu contingat immutari.

Approbatio const. Eugiv. qua est ult. & sup.

§. 6. In aliis autem quæ per fœl. record. Eugenium Papam Quartum etiam prædecessorem nostrum pro dicta natione usque ad tempus futuri generalis Concilii, permissa, concessa, indulta, & decreta, ac per nos confirmata fuerunt, in quantum illa concordiæ præsenti non obvient, ista vice nihil volumus esse immutatum, & per hoc quod in concordatis hujusmodi, sive quibusvis aliis eorum occasione conficiendis literis, propter compendiosiorem discriptionem, Alamania specialiter appellatur, natio ipsa censeri non debet à Germanica natione distincta, seu quomodolibet separata.

Fides dandæ transumptis.

§. 7. Et præthereà, quia difficile foret præsentes literas ad singula in quibus de eis forsitan fides facienda fuerit, loca, deferri, eadem Apostolica auctoritate decernimus quòd ipsorum transumpto Metropolitanorum dictæ nationis sigillo munito, tamquam præsentibus si exhiberentur literis, plena fides adhibeatur, & perinde stetur, ac si dictæ præsentes literæ forent exhibitæ vel ostensæ, & insuper quo-

que

que irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Sanctio pœnalis.

§. 8. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, ratificationis, laudationis, acceptationis, commutationis, reservationis, Constitutionis & voluntatis, infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 2. die 19. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quadringentesimo quadragesimo septimo. Kalend. Aprilis, Pontificatus nostri Anno secundo.

II.

Canonizatio S. Bernardini Senensis, Professoris Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia, ejúsque relatio in numerum Sanctorum Confessorum.

Hoc festum celebretur die 20. mensis Maji, qua de anno 1444. obiit in civitate Aquilæ S. Bernardinus.

Edita A. D. 1450.

NICOLAUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Mirabilia fecit Dominus ut hominem salutis viam reduceret.

Misericordias Domini in æternum nos cantare debere, Propheta admonet dicens. Misericordias Domini in æternum cantabo: Magna & inenarrabilia sunt profectò opera misericordiæ Dei, quibus jugiter in salutem humani generis, se ejusdem miserationis sinus effundit, quæ si quis ab initio creati hominis recensere voluerit, non tantùm hominum linguæ, quæcumque illæ sint non sufficerent Angelorum, quod inenarrabile est, quòd cùm hominem creasset ad imaginem & similitudinem suam quódque particeps esse posset fœlicitatis æternæ in unam Cœlestem civitatem adscribendus consortiis Angelorum, si datæ sibi divinitùs legis non contempsisset imperium, non passa est divina Clementia, ipsum penitùs interire, sed pro temporum diversitate non destitit congruentes exhibere medicinas, quibus à lege Domini aberrans, in salutis semitam traheretur.

Angelos quando ue destinando.

§. 1. Nunc Angelos destinando, qui divinam patefacerent voluntatem, suaderent quæ justa sunt, quæ sancta sunt, & ad implendum divinum beneplacitum adjuvarent.

Patriarchas mittendo.

§. 2. Nunc mittendo Patriarchas gratiæ suæ spiritu repletos, qui exemplo suo, cæteros instuerent ad salutem.

Prophetasq;

§. 3. Nunc divinos Prophetas, qui Spiritu suo sancto illuminati, non tantùm ejus temporis divina beneficia humano generi commemorarent, sed etiam futura prædicerent,

Filiumque suum morti tradendo, pro nostrorum expiatione peccatorum.

§. 4. Et illud maximè, quo nihil potest inter opera divinæ miserationis sublimiùs excogitari, quòd Dei Filius in sua persona naturam nostræ mortalitatis assumeret, & adimpleret ea, per mysterium passionis & mortis suæ, quibus à Diaboli potestate, & peccatorum vinculis solveremur.

Post autem ejus ad Cœlos Ascensionem, dimisit in terra Apostolos, quorum doctrina & opere, ultra alia, multi se Dei servitio dedicarunt &c.

§. 5. Hæc facta sunt per illam immensissimam profunditatem, & abyssum impenetrabilem misericordiæ Dei, quem nos Christiani induimus, & ipsius sumus baptismate consecrati, per singulos dies commemorantes, conamur cum cordis nostri spe, fide & charitate viventes Sacrificium immolare, tùm per ministerium Sacerdotum, illius salutaris hostiæ, qua peccatum mundi hujus abluitur, Sacrificium indesinenter offertur. Hæc inenarrabilia sunt, & vix possunt, nisi exigua quadam & tenuissima ex parte cogitari: Verùm si quis excogitationem extenderit in divina beneficia, quæ post D. N. JESU CHRISTI Ascensionem ad cœlos; humano generi exhibita sunt, quis illa, non dicam numerare, sed quamvis potens eloquio minima ex parte enarrare sufficiat; Quis non stupeat tantam vocationem humani generis per Apostolicam turbam * paucissimorum hominum à Dei Filio JESU CHRISTO Domino nostro in universum orbem terrarum destinatorum, Evangelicam veritatem humanis auribus intonantium, quorum prædicatione factum est, ut nihil terrenum, nihil ligneum, nihilque corporeum, nihil denique quod corporis sensus attingit, pro Deo colendum esse homines putent, quódque à vetere, seu carnali vita, tàm inæstimabilis multitudo in novam & spiritualem vitam translata est, ut persuasum sit humano generi in ipsis, qui Evangelio crediderunt, continentia usque ad tenuissimum victum panis & aquæ, & quod majus est, non solùm quotidiana, sed per contestes plures dies perpetuata jejunia. Quod castitas usque ad conjugii, prolisque contemptum. Quòd patientia usque ad Cruces flammásque neglectas: quòd liberalitas usque ad patrimonia distributa pauperibus: quòd denique totius hujus mundi aspernatio, usque ad desiderium mortis intenditur. Hæc in plurimis qui Christi Evangelio credidere impleta sunt, & quotidiè videmus impleri, cùm terrarum ubique videamus, ubi floret Christi religio, sacra Cœnobia viris mulieribúsque referta, qui seipsos Omnipotenti Deo sacras victimas immolarunt, cùm videmus innumerabiles ferè sanctissimos & devotissimos Sacerdotes, fungentes suo ministerio adimplere conari, ut ab hac carnali vita in spiritualem transeant, & à sæculi hujus concupiscentiis immaculati, illæsique permaneant, cùm ex innumerabili multitudine populi, pars non exigua per Evangelii semitam transire conatur, implendo mandata cœlestia quantam sinit mortalis infirmitas. Hæc facta sunt divina providentia, per humanitatem, doctrinámque Christi, per ipsius passionem, mortem, per Apostolorum itinera, per Martyrum contumelias, cruces, sangine mortes, per Sanctorum prædicabilem vitam, atque in his universis digna rebus tantis atque virtutibus pro temporum opportunitate miracula.

* tubam.

§. 6. Quanta verò est illa divina miseratio quòd decursu temporum, multorum frigescente charitate, illam penitùs non sinit extingui, sed continuò Ecclesiam suam per ministerium electorum suorum renovare & multiplicare non cessat, unicuique tempori electos quosdam quasi primos magni gregis arietes, & quasi alteros Apostolos destinando qui Evangelii semitam penè obliteratam, & pene corruentem, & vitæ exemplo, & doctrinæ verbis innovarent, tantæ perfectionis in se exemplaria jacientes, quæ posteà innumerabiles ferè divino spiritu illorum corda agente, facilissimè sequerentur,

Et continuè in Ecclesia sua, renovat aliquos viros electos, qui quasi novi Apostoli alios ad Dei servitium trahunt.

§. 7. Hoc factum est per misericordiam Dei superioribus temporibus, & fere ubique terrarum, sed novissimis diebus, divina se miseratio exuberantem effudit, cùm in multorum cordibus frigescente charitate, sacram religionem, quæ ab Evangelicæ perfectionis semita aberrare videbatur, digno dignata est igne succendere, ut videamus plerasque religiones ita renovatas & ita divino igne succensas ut nisi ingrati esse velimus, divinæ beneficentiæ immensas gratias referamus, quòd ad excolendam vineam suam, etiam hac novissima hora, operarios destinare non cessat. Quamplures videmus in hoc ministerium destinatos, sed temporum nostrorum præcipuus & magnus inter electos fuit, vir iste sanctissimus, propter quem celeberrimus iste conventus agitur, S. Bernardinus, vir ab ipsis incunabulis perfectioni Evangelicæ consecratus, qui in vineam Domini cultor & operarius designatus, injunctum sibi opus indesinenter exercuit, qui se immaculatum ab hujus sæculi contaminatione custodiens, primum in seipso jugum Christi suave complexus est, & adeò vitæ exemplo, & sacra prædicatione profecit, ut ferè per omnem Italiam renovaverit Evangelium Christi, ubique sine offendiculo, scanda-

Inter quos lectos surrexit, præcipue S. Bernardinus de Senis qui vitæ exemplo, & prædicationis opere in tota Italia, Dei Evangelium renovavit

ióque pertransiens, & quantum fieri potuit, semper Deo & hominibus placens. Non est hujus loci propter angustiam temporis, singulas suas divinas & ferè innumerabiles recensere virtutes, nam tanta Omnipotentis Dei attestatione munitur, ut humana laude non egeat.

Et quàmplurima miracula fecit, itaque RexAragonum, & populi CivitatisSenarum & Aquilæ apud Eug. iv. institerunt, ut desuper fieret professus, ad effectum eum Canonizandi, virtute comperta.

§. 8. Tanta etenim in sanctitatis suæ testimonium coruscavere miracula, ut etiam, si qui sint ministri Satanæ, qui ejus cuperent detrahere Sanctitati, tantis visis signis atque portentis, penitùs obmutescant, & qui beneficia Dei, tempore nostro exhibita recognoscunt, agant uberes gratias tantæ sanctitatis accensi, videntes in hoc gloriosissimo viro renovari, quod de Unigenito Dei Filio dictum est. Venient ad te, qui detrahebant tibi, & adorabunt vistigium pedum tuorum. Tanta etenim tempore sanctæ memoriæ prædecessoris nostri Eugenij Papæ Quarti increbuere miracula, ut sæpè per plurimos timoratos & religiosos viros, necnon literis multorum Principum, & præcipuè charissimi in Christo filii nostri Alphonsi Aragonum Regis illustris, & Senensis populorum precibus, literis & nunciis pulsatus sit, ut tanta & tam divina miracula quotidiè coruscantia, diligenter mandaret inquiri, ut veritate comperta, tanto viro gloriam, quàm jam divina testificatione in triumphante Ecclesia obtinebat in Cœlis, in militante non regnaret in terris.

Eugen. itaq; id tribus Cardinalibus commisit, & tandem Veritate habita, illum Canonizare cogitabat.

§. 9. Fecit quod rei gravitas & magnitudo poscebat, & quod alias Sedes Apostolica observare, commisit tribus S. R. E. Cardinalibus, qui duos venerabiles Episcopos delegantes, veritatem tantæ rei inquiri cum omni gravitate mandarent, qui exactis aliquot mensibus ad Sedem Apostolicam revertentes, quæ invenerunt fidelissimè retulerunt. Cùm autem idem prædecessor noster rerum veritate perspecta, pulsantium precibus satisfacere cogitaret, vocante Deo, de hac miseriarum valle subtractus est.

Hic ergo Pont. ab eisdem requisitus aliis tribus Card. idem negocium commisit, & abundantiùs veritas comperta fuit.

§. 10. Nos qui non meritis nostris, sed divina dignatione, illi in onere & honore successimus, fuimus per eosdem, quos supra retulimus, sæpissimè requisiti, ut quòd prædecessor noster impediente morte non fecerat, impleremus. Nos rei gravitatem & magnitudinem attendentes, deliberavimus maturè & gravissimè procedendum. Propterea tribus ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus commisimus, ut duos venerabiles Episcopos eligerent, quos denuò pro inquirenda veritate delegarent, ut duplici inquisitione informati, rem audaciùs ageremus. Miserunt sicut injunxeramus duos venerabiles Episcopos, quæ invenerant, in scriptis notitiam reportantes, fidelissime singula retulerunt, per omnia conformiter referentes his, qui tempore prædecessoris nostri fuerant destinati, sed multa plura clarissima miracula reportarunt, quæ post priorum regressum fuerant perpetrata.

Et tamen tertiò, alios destinavit duos Episcopos qui majora etiam miracula verificarunt & retulerunt.

§. 11. Nos non ea inquisitione contenti, etiam tertiò destinare decrevimus, propterea duos alios venerabiles Episcopos jussimus proficisci, qui profecti post menses aliquos rediere, uberrima & fidelissima attestatione referentes, tanta dietim innovari, & coruscare miracula, quòd si singula recensenda essent, vix possent magnis libris includi, sed ex omnibus quædam majora, & insigniora retulerunt.

Tandem misit Senas & Aquilam, unum Episcopum, qui perseverantiam miraculorum retulit in dies esse majorem.

§. 12. Nos posteà etiam Senas mittendum esse censuimus, misimúsque venerabilem fratrem nostrum Angelum Episcopum Esculanum, qui post aliquot menses reversus, coruscantem divinam gratiam in miraculorum perpetratione sub verissima, & fidelissima attestatione recensuit, quem etiam voluimus Aquilam proficisci, ut etiam reportaret, si in tanti viri sanctitatis attestationem, perseveranter divina miracula coruscarent, qui reversus prioribus à nobis destinatis conformia reportavit, & insuper magna & stupenda quæ postmodùm contigerant, retulit; quæ non in angulis, sed publicè, & in conspectu multitudinis fuerant perpetrata.

Ideò hìc Pont. omnia in Consistorio secreto referri voluit & examinari.

§. 13. Nos, his compertis, ne Spiritui Sancto resistere videremur, qui per os propheticum laudari Deum in Sanctis suis jubet, piis & devotis supplicationibus postulantium condescendere cogitavimus, fecimúsque per venerabiles fratres nostros S. R. E. Cardinales per nos deputatos, omnia per Nuncios reportata, in secreto Consistorio nostro diligenter particularitérque referri, quæ per Consistorium examinata sunt.

Et in alio simili Consistorio, unanimiter Cardinales, Canonizationem fieri votarunt, & Pont. B. Bernardinum, canonizandum esse censuit.

§. 14. Sed propter gravitatem rei, visum est in aliud Consistorium differri, ut tempore medio, quilibet Cardinalis in domo sua posset illa diligentiùs intueri, & in secundo Consistorio servatis omnium votis, in eamdem sententiam convenerunt, tantam esse evidentiam miraculorum, necnon de vitæ ipsius Sanctimonia, ac fidei integritate, tàm clarum támque evidens testimonium, ut in tanti viri canonizationem animos concorditer sua vota depromerent, quorum secuti judicium, tunc canonizandum esse decrevimus.

Posteà in Capella majori Prælatorum vota exquirere voluit, & illi in eodem voto fuerunt.

§. 15. Verùm ut res cum majori gravitate procederet, jussimus in Capella majori Palatii nostri Apostolici apud S. Petrum, Prælatorum omnium, qui in Curia essent fieri Congregationem, ipsisque ibidem positis, unà cum venerabilibus fratribus nostris proposuimus rem hanc, omnia recensentes, quæ usque in horam illam, in hujusmodi materia, fuissent actitata, & singulorum vota scrutata sunt, qui in eamdem sententiam devenerunt, in quam venerabiles fratres nostri S. R. E. Cardinales in Consistorio secreto convenerant.

In Consistorio publico tamdem ipse Pont. Canonizationem facere, publicè decrevit.

§. 16. Posteà in Consistorio generali reproposita, quod in Consistorio secreto per nos decretum fuerat, publicè decrevimus faciendum, hoc est tanti viri canonizationem in Ecclesia Principis Apostolorum, hac die Pentecostes, per nos debere celebrari.

Refert ergò quasdam S. Bernardini virtutes.

§. 17. Nos igitur qui huc hodiè convenimus, ut in conspectu tantæ multitudinis sanctitati tanti viri testimonium perhibeamus, assumimus illud Dominicum verbum, quod suis imitatoribus dixit: Ubi ego sum, illic & minister meus erit, ministravit vir iste Sanctissimus Christo, sequutus est Christum. Ministravit Christo, cum se laqueis sæculi exuens, & deponens veterem hominem cum actibus suis, & induens novum, qui secundùm Deum creatus est in justitia, & sanctitate veritatis, jugum leve sanctæ religionis amplexus est. Ministravit Christo cum sancta religione proficiens dietim majora virtutum divinarum augmenta capiebat, præcipuè humilitatis Christi imitator effectus, pauper spiritu, & dives gratia. Ministravit Christo cum multis, exemplo vitæ ad salutem profecit æternam. Ministravit Christo, cum membris Christi, hoc est fidelibus Christi, pabulum doctrinæ cœlestis indesinenter exhibuit, plurimas Deo lucrifaciens animas, quas à Diaboli & sæculi laqueis exuebat. Ministravit Christo, cùm per civitates, provinciásque seminans verbum Dei, populorum catervas antiquis odiis diffidentes, omni cordium rancore deposito, in charitatem mutuam revocabat. Ministravit Christo, cùm in pluribus locis mores in lasciviam vergentes, & diutiùs antiquatos, verbi divini prædicatione dimovit, exhortans tàm viros quàm mulieres, servare pudicitiam, reliquósque laudabiles mores, sine quibus nemo verè potest esse Christianus. Ministravit Christo, cum nominis sui per omnem Italiam celebritate ingente, in eadem, quam primo assumpserat humilitate permansit. Ministravit Christo, cum verbum Dei indefesse prædicare non destitit. Ministravit Christo, cùm se vocante ad æternam requiem, nec mori timuit, nec vivere recusavit.

§. 18. Ergo

ſ confenſu [...]ardd. accedente, B. [...]ernardinum inter [...]S. confeſſores cońumeret, & canonizat.

§. 18. Ergò quia non poteſt veritas ipſa mentiri, quæ eſt unigenitus Dei Filius, qui per os carnis aſſumptæ, loquutus eſt dicens: Qui mihi miniſtrat, me ſequatur, &, ubi ego ſum, illic & miniſter meus erit. Cùm ſciamus hunc Sanctum Virum miniſtraſſe Chriſto, & ipſum fuiſſe ſequutum uſque ad conſummationem vitæ, minimè dubitare permittitur, quin potiùs certiſſimum tenere, quòd ubi eſt Chriſtus Dei filius, ſit etiam miniſter ſuus S. Bernardinus. Ergo quia cum Chriſto ſunt omnes Sancti ejus, de Omnipotentis Dei miſericordia, qui non deſerit Eccleſiam ſuam, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, ac venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium ad id accedente conſenſu, decernimus, declaramus, & ordinamus, Sanctum Bernardinum inter Sanctos Dei, ab univerſa Eccleſia debere deputari, & Sanctum haberi, & tamquam Sanctum honorari, & coli. Ipſúmque canonizamus, & pro canonizato habere volumus. Mandantes feſtium in numero Sanctorum Confeſſorum non Pontificum decantari.

[...]ndulgen[...]iaſque viſitantibus ejus [...]Eccleſiam [...]oncedit, [...]orrigendo [...]manus adjutrices. Ad [...]hoc vide [...]Bullam 30. [...]Pii v. Et ſi [...]dominici.

§. 19. Inſuper omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui in die feſti ſui Eccleſiam, in qua ſanctum corpus ſuum requieſcit, devotè viſitaverint, & ad ornatum ſive fabricam dictæ Eccleſiæ, manus porrexerint adjutrices, ſeptem annos & totidem quadragenas, de injunctis eis pœnitentiis, miſericorditer in Domino relaxamus, præſentibus perpetuis temporibus duraturis. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

[...]Dat. P. A. 4. [...]die 24. Maji.

Dat. Romæ in Baſilica Principis Apoſtolorum, Anno Incarnationis Dominicæ 1450. Non. Kalend. Junii, Pont. noſtri Anno 4.

III.

Contra impios Chriſtianos mittentes & deferentes arma, victualia, & mercimonia ad partes Saracenorum, vel eiſdem favorem, aut auxilium præſtantes.

Ampliorem in hoc diſpoſitionem habes in Bullis Cœnæ Domini, quot annis publicari ſolitis, ut notabo infrà in Tomo 3. in conſt. 41. Pauli V. Paſtoralis. Antiquiorem autem prohibitionem hujuſmodi edidit Alex. III. in cap. 6. & Innoc. III. in cap. 17. de jud. necnon Clem. V. in extrav. 1. de jud. infrà in hoc Tomo 1.

Edita A. D. 1450.

NICOLAUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1.

Lateranenſe & Lugdunenſe concilia multis pœnis innodarunt, deferentes, & mittentes arma, &c. Saracenis, &c.

OLim tam in Generali, quàm in Lugdunenſi poſtmodum ſubſtituto Conciliis, per Sedem Apoſtolicam celebratis, in illos falſos, & impios Chriſtianos, qui contra Deum & Chriſtianum populum, Saracenis ferrum, arma, quibus Chriſtianos impugnent, & lignamina galearum, & aliorum vaſorum navigabilium, deferunt ad eos, & qui eis galeas vendunt ac naves, quique in pyraticis Saracenorum navibus curam gubernationis exercent, vel in machinis & quibuſlibet aliis, eis impendunt auxilium, vel conſilium, vel favorem, in Chriſtianorum diſpendium, & ſpecialiter Terræ ſanctæ, fuit excommunicationis ſententia promulgata, ipſóſque rerum ſuarum privatione mulctari & ſervos capientium fore cenſuerunt Concilia ſupradicta, expreſsè quoque ipſis præcipitur, ut talibus gremium non aperiatur Eccleſiæ, niſi totum quod de commercio tàm damnato perceperint, & tantumdem de ſuo, in ſubſidium Terræ memoratæ præſtiterint, ut æquo judicio in quo deliquerint, puniantur.

Pontif. eaſdem & majores pœnas hic expreſſas imponit, illis qui per decennium victualia, & quodcumq; arma &c de tulerint, aut deferri permiſerint ad terras Soldano ſubjectas.

§. 2. Nos itaque gerentes corde negocia dictæ Terræ, duximus hactenus ſtatuendum, ut nullus equos, ferrum, lignamina, victualia, & alia quoque mercimonia, in Alexandriam, vel alia loca Saracenorum terræ Ægypti deferre, vel mittere, ſeu è partibus eorum, ut eiſdem deferantur, extrahere, vel extrahi permittere, aut conſilium, vel favorem præſtare quoquomodo præſumat. Ac illos, qui contra hujuſmodi conſtitutionem noſtram auſu temerario venire tentaverint, eo ipſo excommunicationis ſententiæ decernimus ſubjacere, à qua non poſſint abſolvi, niſi tantùm de bonis propriis, in dictæ Terræ ſanctæ ſubſidium convertendum exolverint, quantum ad partes prædictas extulerit, vel miſerit, & deferri, vel de ipſorum patribus extrahi permiſerit, ad eoſdem deferendum. Et nihilominùs ſi perſonas eorum capi contigerit, in ſervitutem, & capientium illorum eſſe volumus, in quorum ciderint captionem. Volentes autem in hac parte ſolertiùs providere, quanto ampliùs exigere hoc noſcitur urgens neceſſitas dictæ Terræ, Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut nullus omninò aliqua victualia, uſque ad decennium, à data præſentium computandum; alia verò prædicta, ad aliquod, ſeu aliqua de eiſdem, aut aliud, quodlibet (victualibus ſicut præmittitur uſque ad prædictum tempus dumtaxat exceptis) quacumque occaſione, vel cauſa, ſeu quovis ingenio, vel quæſito colore, ullo umquam tempore in Alexandriam, vel partes Ægypti, ſeu terras Soldano ſubjectas, mittere, vel deferre præſumat, vel quantum in eo fuerit, mitti vel deferri permittat, auctoritate decernimus eadem, ut hi, qui contra hujuſmodi ſtatutum noſtrum quolibet modo venire præſumpſerint, præter pœnas prædictas, quas ipſo facto incurrere volumus, perpetuò ſint infames, & inteſtabiles habeantur, ita quòd nec teſtari, nec legata eis, ſeu relicta percipere valeant. Et inſuper ad ſucceſſiones tàm ex teſtamento, quàm ab inteſtato ſint procſus, & reddantur inhabiles, nec ad publica quælibet admittantur officia ſintque illis actus legitimi perpetuò interdicti, & poſtquam de hujuſmodi temeritate conſtiterit, diebus feſtivis, & Dominicis publicè nuncientur, & ad fiſcum bona omnia devolvantur.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, & conſtitutionis infringere, aut ei auſu temerario contraire. Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 4 die 13. Aug

Dat. apud Urbem Veterem, 9. Kal. Sept. Pont. noſtri anno 4.

IV.

Coronatio Friderici Tertii, Romanocum Imperatoris in Alma Urbe cum approbatione electionis jam de eo factæ.

Edita A. D. 1452.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam

Proœmium.

IMperator æternus cuncta, cæleſtia ſimul, & terrena gubernans, totum Orbem ſubditione regnorum, & illorum principatu conſtituit ſalubriter gubernari, ne ſtatum humanæ creaturæ ad imaginem ſui creatoris formatæ, Mundi tempeſtuoſæ fluctuationes confunderent, vel ejus quietis dulcedinem impedirent quinimò, ut omnes ſub juris, & honeſtatis legibus vita pacifica viverent, & ab offenſis, alteruter abſtinerent, factorémque ſuum cognoſcerent, agnitum colerent, & ſuo reverenter Imperio ſubjacerent. Demum verò creaturam ipſam ab ipſius factoris agnitione deviam, ſuóque cultu aberrare proſpiciens, unigenitum ſuum miſit in Mundum, ut eam ad agnitionem, & cultum hujuſmodi revocaret, & ſui faceret Regni cohæredem. Qui redíturus ad Patrem, Apoſtolorum Principem ſibi Vicarium inſtituit, ut cunctis ſuperintenderet, & commiſſis populis ſibi ſalubriter præſideret.

Cura Romani Pontificis, propagandi fidem & tuenei jura Regnorum.

§. 1. Nos igitur qui licet immeriti ipſius Apoſtolorum Principis in hujuſmodi ejus Vicariatu, ſumus à Domino conſtituti ſucceſſores, & Eccleſiæ militanti, ſub qua & ſacrum Romanum Imperium dicto Imperatori æterno famulatur, ſua miſeratione præſidemus, quoad hoc pervigili cura commiſſi nobis officii debitum libenter exequimur, ut ipſius Imperii, & ſingulorum jura Regnorum ſub ſalubri regimine, ad Domini noſtri gloriam, Catholicæ fidei propagationem, & totius reipublicæ proſperitatem fideliter tueantur, & fœliciter gubernentur.

Imperium vacavit per obitum Alberti Imperatoris, Electoresque Imperii Fridericum in Rege Romanorum, Futurumque Imperatorem elegerunt.

§. 2. Cùm itaque dudum sacrum Romanum Imperium, per obitum claræ memoriæ Alberti Regis Romanorum Principis, qui illius gubernacula gessit, solatio viduatum, venerabiles fratres nostri, & dilecti filii nobiles Viri ipsius Imperii Electores, ad inclytam domum Austriacæ, quæ Regem prædictum, & charissimum in Christo filium nostrum Fridericum Romanorum Imperatorum semper Augustum genuit, convertentes intuitus suos, & permoti generositate, vita, moribus, & virtutum meritis præclarissimis, quibus idem charissimus filius noster Fridericus præfulgere dignoscitur, ipsis spem indubiè pollicentibus quod ejusdem Alberti, quem Catholicum, & pium Principem justitiæ zelatorem, fidei, & Ecclesiæ fidelissimum protectorem, & omnium virtutum plenitudine redimitum, universa commemorat Ecclesia, imitator esse studeat integerrimus, in Romanorum Regem, postmodùm in futurum Imperatorem promovendum unanimi voto, divina disponente clementia, eumdem Fridericum concorditer elegerunt.

Quispatio añorum duodecim, regnum providè gubernavit

§. 3. Idem verò Fridericus digesta meditatione prævia, ad eorumdem Electorum instantiam, electioni hujusmodi consentiens, & humeros suos Regni tutelæ gerendæ prompta devotione submittens, regali per eum suscepta insula, de virtutibus in virtute proficiscens, * merita majorum suorum accumulans, per annos ferè duodecim Regni sui gubernacula, adeò providè, utiliter, & salubriter gessit, Ecclesiæ unitati, & ipsius Regni prosperitati, singulorúmque servandis juribus, & fidelibus quibuslibet, & pacis successibus votivè dirigendis diligenter intentus, ut ipsum Imperium tàm providi, fidelis, & pii prædicti fœlici regimini multipliciter gaudeat se commissum.

* proficiens

Et deinde coronationem petiit ab isto Pontifice.

§. 4. Postmodùm autem idem filius noster charissimus ad honorem S. R. E. & sacri Imperii decus victoriæ unctionem, & Imperiale diadema ab ipsa Ecclesia suscepturus, nostro se conspectui præsentavit, & illa per manus nostras sibi impendi humiliter supplicavit. Et quamquam in minoribus constituti de meritis, & virtutibus suis fuissemus sufficienter edocti, nihilominùs ea quæ laudis suæ præconia nostris auribus retulerunt, experimento censemus fore longe majora, quàm famæ facultas sufficiat explicare.

Qui illum coronavit, prævia approbatione suæ electionis.

§. 5. Nos igitur votis suis non immeritò benignum conferentes auditum, ipsius æternæ charitatis, & debiti honoris constringentes amplexibus, eumdem filium nostrum charissimum, cum Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, diligenti deliberatione præhabita, de eorumdem fratrum consilio, ad gloriam Omnipotentis Dei, & gloriosæ semper Virginis MARIÆ, & BB. Apostolorum Petri & Pauli, exaltationémque & honorem dictæ Rom. Ecclesiæ, & sacri Imperii, ad suscipiendum imperiales dignitates dignum, & idoneum declaravimus, & electionem approbantes eamdem, sibi per manus Venerabilis fratris nostri Francisci Episcopi Portuensis, unctionem hujusmodi impendi fecimus, & tamdem collatis sibi omnibus dignitatibus hujusmodi, insigni Imperiali ipsum diademate supradicto duximus coronandum, supplentes omnes defectus, si qui aut ratione formæ, aut ratione personæ suæ, aut personarum dictorum Electorum, seu quavis alia ratione, vel causa in hujusmodi electione intervenerint quovis modo, ex certa scientia, & Apostolicæ plenitudine potestatis.

Obedientiamque illi præstari jubet.

§. 6. Omnibus verò interim fidelibus vasallis, & subditis præfati Imperii cujuscumque conditionis existant, etiamsi regali, aut Pontificali dignitate præfulgeant, districtè præcipimus, quatenùs præfato Imperatori (ut tenentur) efficaciter pareant, & intendant.

Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 6. die 15. Mart.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quinquagasimo secundo, xiv. Kalend. Aprilis, Pontificatus nostri anno 6.

CALLISTUS TERTIUS PONT. CCXIII. ANNO DOMINI MCDLV.

CAllistus III. Hispanus, Valentinus, Alfonsus Borgia, anteà vocatus, patre Joanne, Presbyter Cardinalis tituli SS. Duodedecim Apostolorum, Creatus 6. Idus Aprilis Anno Domini 1455. Coronatus 5. Kal. Maji, eodem anno Sedit annos tres, menses qnatuor, creavit Cardinales 9. Obiit 8. Idus Augusti, Anno Domini 1458. Vacavit sedes dies 12.

I.

Thesaurarius, & Clerici Reverend. Cameræ Apostolicæ, veri familiares Papæ, ejúsque & Sedis Apostolicæ Capellani esse declarantur.

Alia Thesaurarii privilegia, & jurisdictionem, vide infrà in Tomo 2. in constit. 100. *Six. V. In conferendis. ubi plene dicam. Clericorum verò vid. in constit.* 12. *Alex. VI. Etsi ex. cum ibi indicandis. Vide infrà in hoc Tomo* 1.

CALLISTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita. A. D. 1455.

Exordium.

QUæ laudabili & provida prædecessorum nostrorum ordinatione gesta, seu approbata, vel statuta sunt, opportunis nos decet favoribus prosequi & efficacem operam adhibere circa observantiam eorumdem.

Eug. iv. nonnonnulla statuit quoad Clericos.

§. 1. Dudum siquidem Eugenius Papa IV. prædecessor noster.

Omittitur residuum, quia ipsa Bul. Eug. est suprà fol. 330. Inter.

Nicol. v. Clericos suprà numerarios, à consultationibus se abstinere, & à Camera clausa exire debere decrevit.

§. 2. Et subsequenter præfato prædecessore rebus humanis exempto, per piæ mem. Nicolaum Papam V. etiam prædecessorem nostrum, accepto, quòd in præfata Camera Clerici supernumerarii hujusmodi execreverant, ut sæpè contigeret plures uno, & eodem tempore ed hujusmodi peragendum officium in ipsa Camera simul sedere, confusio quædam inter eos oriebatur. Itaque ipsius officii quod inter cætera Rom. Cur. officia insigne & præcipuum existit auctoritas, non parum minui videbatur, quódque ea quæ in eadem Camera, secus ab iis qui intra septenarium numerum juxta statutorum ordinationem, & capitulorum continentiam hujusmodi tractabantur, ex supernumerariorum multitudine prædictorum, facilè in publicam vulgi notitiam deveniebant. Idem Nicolaus prædecessor inconvenientibus hujusmodi salubriter obviare volens, Motu proprio, auctoritate Apostolica, ex certa scientia, per alias suas literas decrevit, & statuit, & etiam ordinavit, quos omnes, & singuli extra septenarium numerum Clericorum participantium, tàm à Nicolao, quàm Eugenio prædecessoribus præfatis eatenus creati, & in posterum creandi, quos in dicta Camera quandocumque & quotiescumque fieret, seu teneretur adesse contingeret, post quam audientiam, in ea proponentibus pro tempore noverint datam, sive præstitam, ipsique omnes ut est moris licentiati forent, simul cùm illis exire, dictisque numerariis ut se invicem claudere, & super causis proponentium hujusmodi deliberare, ac super cæteris expediendis ejusdem Cameræ negociis consulere, & determinare valerent, omninò cedere, ipsósque quietos dimittere, & à deliberationibus & consultationibus hujusmodi prorsus se retrahere & abesse deberent, ac etiam tenerentur.

Contravenientubus pœnalis infixit.

§. 3. Nec aliquis eorum quovis quæsito colore contra præmissa, vel aliquid præmissorum, quicquam impetrare, seu aliàs quomodolibet attentare præsumeret. Volens quemlibet supradictorum hujusmodi, excommunicationis sententiam, ac reatum perjurii, officii sui, omnísque ejus privilegii immunitatis & prærogativæ amissionem incurrere ipso facto, prout in singulis Eugenii, & Nicolai prædecesso-

rum

rum hujusmodi literis, quarum tenores pro expressis haberi volumus, continetur.

§. 4. Cùm itaque sicut etiam accepimus, inter alia ejusdem Cameræ statuta, ut præmittitur confirmata, diutiúsque laudabiliter observata, caveatur expresse, quòd ex ipsis septem numerariis, illi qui publicæ vel privatæ rei causa absentes fuerint, nihil omninò percipere aut petere valeant, nisi duarum ex tribus partibus voto decernatur; ita quòd emolumenta quæ absentibus si præsentes essent contingere deberent, haberent inter superstites præsentes dividi.

§. 5. Tamen ipso Nicolao adhuc in humanis agente, execrabilis quorumdam ambitio, avaritiæque cœcitas eorum oculos adeò excœcavit, ut post & contra statutorum & ordinationem hujusmodi confirmationes, approbationes, ac in contravenientes sententiarum promulgationes, illa infringere temerè satagentes, excommunicationis sententiam, perjuriíque reatum non formidantes, importunè eorum instantia, ab eodem Nicolao prædecessore, non tàm obtinuerunt, quàm extorquere præsumpserunt, se nedum ad locum Numerariorum absentium, & vota danda, sed etiam ad emolumenta, ipsis Numerariis propter earumdem absentiam denegata recipi, & admitti, licet de facto, in eorumdem Numerariorum præsertim præsentium Clericorum præjudicium, non modicum atque damnumis.

§. 6. Nos igitur nostrorum prædecessorum vestigiis inhærentes, ac tales præsumptores contra statuta hujusmodi admissos, ne id aliis trahi valeat in exemplum, amoventes, amotósque fuisse, & esse nunciantes, Motu proprio non ad eorumdem Clericorum vel aliorum pro eis nobis super hoc ablatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ex certa scientia, omnes & singulas Eugenii & Nicolai prædecessorum statutorum eorumdem coufirmatorias literas, ipsa statuta concernentes, harum serie innovamus, confirmamus, & approbamus, ac plenam roboris firmitatem obtinere velle decernimus, eáque de cætero juxta eorum continentiam atque formam inviolabiliter observari volumus, & mandamus. Decernentes, per receptionem & admissionem præsumptorum & amotorum eorumdem, necnon quorumcumque per eos perceptorum fructuum perceptionem, nullum Clericis & statutorum observationi hujusmodi, præjudicium generari potuisse, sive posse.

§. 7. Et nihilominùs motu auctoritate, & scientia similibus, hac irrefragabili constitutione statuimus, & ordinamus, quòd etiam sub prædictis excommunicationis & perjurii pœnis, nullus de cætero prætextu quarumcumque literarum etiam Apostolicarum à nobis, seu de mandato nostro emanatarum, nisi in illis præsentium de verbo ad verbum insertio fiat, ad hujusmodi absentium emolumenta, seu ad vota exhibenda, vel aliàs contra statuta ipsos exercenda, recipi, vel admitti. Decernentes omnes & singulas, per quoscumque impetrandas literas, jussiones, & mandata, ad id non extendit: Clericósque seu gentes Cameræ hujusmodi, illis, contra tenorem statutorum suorum, obedire non teneri, vel ad id à quoquam quavis auctoritate coarctari, seu propterea interdici, suspendi, vel excommunicari non posse: Irritum & inane, si secus super iis, à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attentari.

§. 8. Prætereà, ut eò magis se nobis & Apostolicæ Sedi devotiores exhibeant, quo ex hoc à nobis conspexerint, se majoribus attolli favoribus & gratiis, Thesaurarium, & singulos septem Clericos ipsos; nostros & Sedis præfatæ veros Capellanos, ac etiam nostros veros familiares, & continuos commensales fuisse, & esse harum serie nunciamus, eósque tales tàm in assecutione beneficiorum, sub eorum expectativis gratiis sibi pro tempore concessis, quàm aliàs reputamus, ac omnibus & singulis illis prorsus similibus privilegiis, gratiis, concessionibus, antelationibus, prærogativis, favoribus, & indultis, quibus alii familiares nostri continui commensales utuntur, & gaudent, seu uti & gaudere poterunt in futurum, uti pariter & gaudere potuisse, atque posse, & debere, motu, auctoritate & scientia præmissis decernimus, & etiam declaramus, volumúsque & concedimus per præsentes. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicæ Millesf. quadrig. quinquagesimo quinto, 8. Idus Maji, Pont. nostri Anno 1. — D. P. An. 1. die 8. Maji.

Declaratio, quòd Canonici Congregationis S. Salvatoris, Ordinis S. Augustini, sunt veri Canonici regulares d. Ordinis, eorúmque privilegiis omnibus perfruantur.

Hanc eamdem declarationem deinde prodiit Jul. II. in constit. 30. Inter cæteros, ubi notabo infrà, in hoc Tomo I.

CALLISTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. — Edita A. D. 1456.

Exordium.

SAcræ merita religionis, sub qua dilecti filii Prior generalis & Canonici de Congregatione S. Salvatoris, Ordinis S. Augustini, in humilitatis spiritu, devotum & sedulum exhibent Altissimo famulatum, non indignè merentur, ut votis eorum, in iis quæ favoris sunt & gratiæ, Apostolici favoris præsidium liberaliter impendamus.

Congregationis supplicatio, pro obtinenda subsequenti declaratione.

§. 1. Sanè pro parte Prioris & Canonicorum prædictorum, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd ipsi quibus ab Apostolica Sede per ejus literas, ut omnibus & singulis privilegiis, indulgentiis, gratiis; exemptionibus & libertatibus, aliis Canonicis regularibus dicti Ordinis generaliter concessis, & quibus ipsi Canonici regulares & eorum loca in genere potiuntur, & gaudent, ipsi quoque & eorum domus potiri & gaudere valeant, concessum fore dignoscitur, ex certis eorum animos moventibus rationabilibus causis, cupiunt se fore veros dicti Ordinis regulares Canonicos, per Sedem prædictam declarari, & pro talibus in posterum ubique censeri. Quare pro parte Prioris & Canonicorum prædictorum, asserentium, quòd ipsi secundùm regularia instituta dictorum Canonicorum regularium profitentur & degunt, ac Rochettum prout alii Canonici prælibati deferunt, nobis fuit humiliter supplicatum, uti ipsorum voto super hoc opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Declaratio hujus Pontificis, quòd isti Canonici sunt veri Canonici regulares Ordinis S. Augustini, & eorum privilegiis potiuntur. Hoc idem decrevit Jul. II. cit. in rubr.

§. 2. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinato Priorem & Canonicos de Congregatione hujusmodi, fuisse & esse veros Canonicos regulares dicti Ordinis, auctoritate Apostolica & ex certa scientia tenore præsentium declaramus. Decernentes quòd ipsi de cætero perpetuis futuris temporibus pro talibus censeri, haberi, & reputari, necnon omnipus & singulis præeminentiis, etiam in publicis actibus, ac privilegiis & gratiis quibus præfati Canonici regulares generaliter potiuntur & gaudent, potiri & gaudere debeant, ut existentes veri Canonici regulares Ordinis prælibati. Ac mandantes quorumcumque locorum diœcesanis, ut eos pro talibus in singulis publicis & aliis actibus censeri faciant, ac etiam reputari.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolis cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationi Dominicæ 1456. xvi. Kal. Junii Pont. nostri Anno 1. — Dat. P. A. 2. die 27. Maji.

III.

Fratres Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, ad Ordines Mendicantium transire non possint, cum respectu quarti voti illis strictior videatur.

Hoc ultimum corrigit Clem. VIII. in const. 46. Nuper. Et de tota materia hujus Ordinis notabi sup. in constit. 9. Greg. IX. Devotionis, fol. 78.

Edita A. D. 1457.

CALLISTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad æternam rei memoriam.*

Exordium.

SUper gregem Dominicum nostræ vigilantiæ divinitus creditum, intenti speculatoris officium exercentes, erga singulos regulares Ordines, aciem nostræ considerationis intendimus, & eorum status perspicaciter meditamur. Et quia quorum regulæ laxiores, quorumve arctiores existant, ex multis argumentis colligimus, personas illas, quæ de aliquo eorumdem, in quo sunt superna vocatione vocati, ad alios Ordines leviter transmigrarunt, & quæ per ambitionis devium, ab eorum obedientiis temerè recesserunt, ad Priorem caulam, si arctior fuerit reduci mandamus, prout eorum saluti, & Ordinum eorumdem decori conspicimus expedire.

Fratres aliqui hujus Ordinis, ad Mendicantes & alios Ordines transire voluerunt. Tu scias id fortasse eis licere ex cap. licet de Regularibus.

§. 1. Cùm itaque sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Magistri Generalis & definitorum generalis, & Provincialium Capitulorum Fratrum Ordinis B. Mariæ de Mercede redemptionis Capitulorum, petitio continebat, quòd nonnulli ex fratribus ejusdem Ordinis expressè professi, vocatione sua non contenti, & mememores, quòd ipsi voluntatem propriam abnegantes, semetipsos; pro redemptione Captivorum qui in potestate infidelium duræ servituti subjiciuntur, Altissimo devoverunt, profitentes se paratos, etiam pro unius redemptione captivi, non modò se ipsos captivitati Paganorum in excambium tradere, sed etiam, si opus foret mortem & tormenta quælibet tolerare, se ab hujusmodi sancti voti jugo, auctoritate propria subtrahendo ad Mendicantium, seu aliorum Ordinum Monasteria, sive domos evolaverint. Nonnulli verò ex eisdem, habitu retento, seu obedientiæ fræno effracto, per Curias Prælatorum, aut Regum, Reginarum, aut aliorum sæcularium Principum, in opprobrium dicti Ordinis hinc inde discurrant, & varia scandala sæpè numero pariant.

Hic modo Pontif. hunc transitum prohibet, & translatos, ad hunc Ordinem respectu quarti voti, cæterisque aliis strictiorem esse. Hoc ultimum corrigit. Clem. viij. cit. in rub.

§. 2. Nos meditantes, quòd ex accessione emissionis posterioris voti, videlicet pro redemptione hujusmodi, aut tria per reliquos religionum quarumlibet emitti consueta substantialia vota, ut peregrinationes transmarinas, pro accedendo ad infideles eosdem, & periculosam cum Paganis conversationem, & reliqua redemptionis ejusdem discrimina omittamus, tale vinculum fratribus dicti Ordinis B. Mariæ de Mercede videre accedere, ut Ordo ipse videatur non modò in regula largior, sive per aliis Ordinibus antedictis, sed eis longa arctior, non immeritò posse censeri, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, tenore præsentium statuimus, ac etiam ordinamus omnes, & singulos, qui in præfato Ordine B. Mariæ solemne votum professionis expresse emiserint, ita ipsi Ordini perpetuis eorum vitæ temporibus fore efficaciter obligatos, ut absque Sedis Apostolicæ speciali licentia, eis ad alios quoscumque, regulares etiam Monasteriorum Ordines eos transeundi, auctoritas, vel potestas, minimè sit concessa. Decernentes statutum, & ordinationem nostram hujusmodi, etiam ad præfatos eorumdem professorum trahi translationes, ita ut videlicet, quòd generalis Magister, & Definitores præfati, præsentes & qui pro tempore fuerint, per se, vel alium, seu alios, quoscumque religiosos, qui dictum Ordinem B. Mariæ expresse professi fuerint ut præfertur, de quibusvis aliis Ordinibus eorumque Monasteriis, domibus, sive locis, ad quæ forsan, etiam cum suorum Superiorum licentia, & habitus mutatione pro tempore transiverant, repetere possint, & debeant. Ipsique sic translati religiosi, etiam sine repetitione hujusmodi ad priorem Ordinem B. Mariæ prædictum, sub virtute sanctæ obedientiæ redire omnimodè teneantur.

Ordinariis & aliis executionem hujus Bullæ præcepit.

§. 3. Et insuper, ut eadem statutum, & ordinatio faciliùs vendicet sibi locum, omnibus & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, aliisque Prælatis, necnon personis Ecclesiasticis indignitate constitutis ad quos præsentes literas, vel earum transumpta authentica pervenerint, per Apostolica scripta mandamus, quatenus Episcopi, & eorum quilibet, per se, vel alium seu alios statutum, & ordinationem, ac literas nostras hujusmodi, ubi, & quando expedire viderint, ac pro parte generalis Magistri, & Definitorum prædictorum fuerint requisiti, auctoritate nostra solemniter publicantes, quoscumque religiosos in eodem Ordine B. Mariæ expresse professos, qui ad alios Ordines sine dictæ Sedis speciali licentia transieruut, vel in posterum transierint, necnon etiam illos, quos in Prælatorum, Regum, Reginarum, vel aliorum sæcularium Principum Curiis, aut alibi ubicumque extra loca præfati Ordinis vagare eis constiterit, ad acquisitionem Magistri; aut Definitorum ipsius Ordinis ad loca d. Ordinis B. Mariæ, in quibus professionem ejusmodi emiserint, infrà certum de quo eis videbitur sibi præfigendum peremptorium terminum competentem, omni causa, & occasione cessantibus, protinus revertantur, dicta auctoritate nostra moneant, & mandent, eisdem. Et nihilominùs si monitioni, & mandato hujusmodi, non paruerint cum effectu, ipsos ad hoc per censuram Ecclesiasticam, necnon arrestationem, si opus fuerit personarum, ac carcerationem, ac alia fortiora remedia, necnon contradictores quoslibet, & rebelles cujuscumque dignitatis, status, nobilitatis, præeminentiæ, vel conditionis fuerint, etiam si Pontificali, Regali, Reginali, aut alia quavis, Ecclesiastica seu mundana dignitate præfulgeant, per censuram eamdem, appellatione remota compellant; invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Contrariis omnibus derogat.

§. 4. Non obstantibus fœl. rec. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri, illis præsertim, quibus cavetur, ne quis extra suam civitatem, & diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis, ultra unam dietam à fine suæ diœcesis ad judicium evocetur, seu ne judices à Sede deputati prædicta extra civitatem, & diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, ac alii, vel aliis vices suas committere, seu aliquos ultra unam dietam à fine diœcesis eorumdem trahere præsumant, ac de duabus dietis in Concilio generali, & personis, ultra certum numerum ad judicium non vocantis, & aliis constitutionibus, & ordinationibus, necnon privilegiis, indulgentiis, concessionibus, statutis, decretis, ordinationibus, & aliis literis Apostolicis Monachorum, Fratrum Mendicantium, & aliis Ordinibus supradictis eorúmque Monasteriis, domibus, sive locis per Sedem prædictam, vel Legatos ejus, aut alios quoscumque in genere, seu in specie concessis, quorumcumque tenorum existant, statutis quoque, & consuetudinibus eorumdem, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis specialis, & expressa mentio habenda foret, quoad hoc, illis, aliàs in suo robore permansuris derogamus expresse, cæterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim à dicta sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extrà, vel ultrà certa loca, ad judicium evocari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Exemplis credi jubet.

§. 5. Verùm quia difficile foret, præsentes literas ad singula mundi loca originaliter posse transferri, volumus, quòd earum transumptis authenticis, manu publica duorum notariorum, subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, vel Collegii roboratis, plena fides, in judicio, & extra ubicumque exhibita fuerint adhibeatur, ac si literæ ipsæ originales forent exhibitæ, vel extensæ. Nulli ergo &c.

D. P. An. 2. die 31 Octob.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo, Pridie Kalen. Novemb. Pontificatus nostri, 4. Anno 3.

Exemp-

Exemptiones, & immunitates Monasterii, & Monachorum S. Salvatoris Messanensis, Ordinis S. Basilii.

Confirmationem habes in const. 58. Greg. XIII. Benedictus. ubi remissivè alia notabo de hoc ordine Tomo 2.

CALLISTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1457.

Proœmium. URget nos suscepti cura regiminis, & auctoritas Pontificalis inducit, ut pro fœlici statu Ecclesiarum, & Monasteriorum omnium, præsertim S. R. E. Cardinalibus nobiscum assiduè in agro Dominico laborantibus, commissorum, ac in eis sacræ Religionis, & divinis laudibus deditarum personarum, paternæ considerationis acie solicitè cogitantes, illorum occurramus dispendiis, ac profectibus consulamus, ut ademptis eorum gravaminibus onerosis, illa ad laudem, & gloriam Altissimi prosperis jugiter proficiant incrementis.

Causa hujus constitutionis. §. 1. Cùm itaque sicut accepimus Monasterium S. Salvatoris de Linguari Fari Ordinis S. Basilij ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinens Messanensis Diœcesis, quod Venerabilis frater noster Bessarius Episcopus Tusculanus, Apostolicæ Sedis concessione obtinet in commendam, facultates, & redditus satis tenues habeat, & exiles, attamen præfatus Episcopus Monasterium prædictum multipliciter deformatum, & depauperatum ad statum regularem pro posse reducere, & in eo virorum religiosorum, ac Monachorum probatæ vitæ sufficienti numero Conventum reintegrare & restaurare proponat.

Confirmatio immunitatum Monasterii. §. 2. Nos Monasterium ipsum favoris Apostolici præsidio communire volentes, ut eo copiosius inibi divinum accrescat obsequium, quo uberior ibidem gratia per nos fuerit elargita, præfati Episcopi in hac parte supplicationibus inclinati, quascumque exemptiones, libertates, & immunitates, quæ olim à Rom. Pontificibus prædecessoribus nostris eidem Monasterio concessæ fuerunt harum serie approbamus, & confirmamus.

Exemptio à jurisdictione Ordinariorum & aliorum, & de collectis & impositionibus. Ad hoc vid. declarationem Conc. Trid. sess. 25. c. 11. & 14 & Clem. viij. const. 39. Suscepti. Aliis Monasteriis etiam has exemptiones concedit Greg. XIII. infra in ejus const. 45. Cogit. §. 3. Dilectos filios Conventum, Monachos, & Ministros, tam præsentes, quàm etiam futuros à Monasterii, eisque jurisdictiones, proprietates, bona, & oppida, ipsiusque incolas atque loca cum omnibus juribus, rationibus, & bonis mobilibus, & stabilibus, cum pertinentiis suis, ab omni jurisdictione, superioritate, dominio, & potestate Ven. fratris nostri Archiepiscopi Messanensis, & aliorum Judicem ordinariorum quorumlibet, à collectis quoque, & ab illicitis ex consuetudine impositionibus, oneribus, gravaminibus, contra Sanctorum Patrum decreta impositis, aut de cætero imponendis, necnon ab illorum collectoribus, & exactoribus, & receptoribus, seu ad hujusmodi collectiones, receptiones, vel exactiones quomodolibet deputatis, & deputandis officialibus, auctoritate Apostolica tenore præsentium prorsus eximimus, & totaliter liberamus, necnon B. Petri, & dictæ Sedes atque nostra protectione, imitantes prædecessores nostros, suscipimus, atque ipsi Sedi volumus, & decernimus immediatè subjacere, ita quòd Archiepiscopus, & Ordinarii, ac alii supradicti, etiam ratione delicti, seu contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, vel res ipsa consistat, nullam possint in Conventum, Monachos, Ministros, personas, Monasterium, membra, loca, & bona prædicta, utpote penitùs, & omninò exempta, si & prout ab Apostolica Sede per prædecessores nostros concessum extitit., seu indultum; eisque melius usi fuerint superioritatem, jurisdictionem, seu potestatem, vel aliquod dominium exercere, nec ab eis ratione impositionem, collectarum, vel subsidiorum hujusmodi, quicquam petere, exigere, recipere, vel levare nisi censum dumtaxat Ecclesiæ Messanensi debitum, si & prout in privilegiis præfati Monasterii, & melius usi sunt dicitur contineri, indulto Apostolico, ut præmittitur ad quem nos referimus ipsaque & contenta in eis, observari volumus penitùs, & omninò. Decernentes irritum, inane quicquid in contrarium præmissorum quomodolibet contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. §. 4. Non obstantibus illis quæ in prædictis indultis Apostolicis cautum est minimè debere obstare, & aliis quibuscumque.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. An 1. die 20. Apr. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo, xii. Kalend. Maji, Pontificatus nostri Anno tertio.

PIUS SECUNDUS PONT. CCXIV.

ANNO DOMINI MCDLVIII.

ANNO 1458.

PIus Senensis, Æneas Silvius Piccolomineus anteà dictus, Presbyter Cardinalis tituli S. Sabinæ, creatus 14. Kal. Septemb. anno 1458. Coronatus tertio Nonis Septemb. eodem anno, sedit annos 5. menses 11. dies 27. creavit Cardinales 14. Obiit Anconæ 17. Kal. Septemb. anno 1464. Corpus ejus in Urbem delatum die 24. Augusti eodem anno sepultum fuit in Basilica Sancti Petri sub Altari S. Andreæ. Vacavit sedes dies 17.

I. Expeditio Bullæ Callisti III. de Canonizatione S. Vincentii Valentini, professoris Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, ejusque adscriptio Cathalogo SS. Confessorum, & institutio suæ festivitatis pro die 6. mensis Aprilis.

Hoc festum die 5. d. Mensis, qua occubuit, celebrari consuevit, ut habetur in Martyrologio.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam

Edita A. D 1458.

Exordium. RAtioni congruit, & convenit honestati, ut ea quæ Romani Pontificis deliberatione provida ac Ven. fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, omniúmque Prælatorum tunc in Romana Curia residentium consilio, & assensu unanimi decreta, statuta, & ordinata fuerunt, licèt ipsius prædecessoris superveniente obitu literæ Apostolicæ confectæ non fuerint super illis, suum plenarium sortiantur effectum.

Deus multis temporibus vit viros sanctos pro hominum salute. §. 1. Dudum siquidem fœl. rec. Callistus Papa III. prædecessor noster, JESU CHRISTI in terris, superna dispositione Vicarius, & B. Petri cœlestis Regni clavigeri successor, cùm militantis Ecclesiæ gubernacula superna regeret voluntate, & immensam Dei nostri clementiam in eo maximè interna meditatione cognosceret, quòd hominum quem ad suam imaginem similitudinémque formaverat, à seipso in commutabili bono, dolo serpentis aversum, ad se brachio suæ virtutis reducere, & culpæ ipsius lapsum volens in persona propria reparare, humanæ naturæ ministerio usus est, ut sua mirabili potentia, inde medelam ferret hominibus unde vulnus cernebatur illatum, ac pro sua bonitate debitor ipse homo, & obnoxius remaneret. Nam licèt omnipotens sermo dilapsus foret anteà in Prophetas, ut divini secretum consilii cognoscentes, ac spem humanæ reparationis habentes, solùm Creatori suo servirent, ipsum Dominum adorarent, ac posteros venerari, & adorare docerent, in fine tamen sæculorum cùm venit temporis plenitudo, misericordiarum pater ingenitus, Verbum suum per quod fecit, & sæcula de cœlis misit in orbem, ut humanam carnem assumens, æternæ vitæ viam lapsis perditisque ostenderet, culpam protoplasti in ara crucis, proprio cruore dilueret, nobis-

nobísque cæli januam aperiret. Utque tanti mysterii incarnationis videlicet, & redemptionis hujusmodi veritas cunctis mortalibus innotesceret, Apostolos suos, quos in vitæ, doctrinæ, & operum suorum testimonium elegerat, aliósque discipulos in universum mundum ad prædicandum Evangelium destinavit, qui suis eloquiis, signis, & virtutibus veluti solis radiis orbem terrarum illuminarent. Sed cum successu temporis callidi hostis iniquitas, antiquæ & usitatæ fraudis commentis, humanum genus tàm grandis; & sacratissimæ redemptionis fructu privare, & in æternam prædam adducere molitetur, divina clementia semper generi miserata humano suæ Ecclesiæ orthodoxæ opportunè subveniens, utros misit plurimos, sanctitate, & scientia præditos, virtutibus redimitos, tempori convenientes, qui velut divini gregis arietes, rectum iter gregi suo ducatúmque præberent, & bonis adhortantibus operibus, & exemplis hominum titubantes animos roborarent, aut martyrii gloria aut vitæ integritate, seu errorum gentilium, & hæreticorum confutatione, vel divinæ virtutis, & promissæ fœlicitatis æternæ prædicatione, eidem sacrosanctæ Ecclesiæ præsidia maxima, & adjumenta tribuerent.

Et mox suscitavit S. Vincentium ad confutandos errores infidelium, quorum copia augebatur.

§. 2. Atqui ejusdem prædecessoris temporibus, cùm in occiduis partibus, Judæorum maximè, & infidelium multitudo crevisset, ac literis, & divitiis affluerent propemodùm, tremenda quoque dies illa novissima oblivioni penè tradita esset, divinæ providentia altitudo quæ præclaris viris eamdem Ecclesiam instaurare; & decoratæ disposuerat pro ipsorum salute fidelium Vincentium Valentinianum Ordinis Fratrum Prædicatorum, & sacræ Theologiæ eximium professorem, æterni Evangelii in se documenta habentem, veluti athletam astrenuum, ad Judæorum eorumdem, Saracenorúmque & aliorum infidelium confutandos errores, & extremi, tremendíque judicii diem quasi alterum angelum volantem per cœli medium pronunciandum, evangelizandúmque sedentibus super terram tempore opportuno transmisit, ut in omnes gentes, tribus, & linguas, populos, & nationes, verba salutis diffunderet, Regnum Dei, diémque judicii appropinquere ostenderet, & æternæ vitæ semitam demonstraret. Cùm verò tunc tanti viri excellentiam, qui id gratia consecutus est, quòd Angeli naturaliter sortiuntur, ipsius quoque vitæ, & conversationis actus, idem Callistus prædecessor, ad ædificationem fidelium, & posterorum memoriam, ex parte aliqua recensere decrevisset, prout compertum, & notissimum habuit, eumdem præclarum virum Vincentium in amplissima Hispaniarum Urbium, Valentia scilicet civitate, ex Christianis, & honestis parentibus ortum alitúmque fuisse, & ab ineunte ætate corsenile gessisse testatur.

Qui ætatis an. 18. habitum Fratrum Prædicatorum suscepit, & divi de Magisterium Theologiæ consecutus fuit.

§. 3. Qui dum caliginosi hujus sæculi labilem cursum, pro ingenii sui modulo consideraret, & jam suæ ætatis annum decimumoctavum attingeret, religionis habitum Ordinis memorati, summa cum devotione recepit, ac demum regulari professione solito more emissa, sacris literis tam efficacem operam dedit, ut magisterio in eadem theologica facultate dignus ab omnibus censeretur, & ob hoc ipsius magisterii insignia consecutus est.

Verbum Dei postea prædicavit, infideles errore cōfutavit, quousque annum transcendens 70. in Domino obdormivit.

§. 4. Ac deinde solita in talibus obtenta licentia, verbum Dei prædicare, & æternæ beatitudinis semina cordibus fidelium infundere, errores denique, & perfidiam Judæorum, & infidelium eorumdem confutare cœpit mirum in modum, ratione ostendens, quàm terribilis judex in ipso extremo judicio reprobis, & iniquis redemptor ipse futurus sit. In quibus quidem salutiferis prædicationibus, & laudabilibus actibus, usque adeò perseverans, ac multas Hispaniarum, Galliarúmque ac Italiæ provincias, quasi novum sydus peragrandò illustrans, tandem in Britannia civitate Veneten. septuagesimum ejusdem ætatis annum transcendens, prædicationis, & vitæ cursum, devotissimè consummavit.

Nonnulli, d. sancti viri signa Sed. Ap. nunciarunt.

§. 5. Ac postquam Deus qui non permittit quæ Ecclesiæ suæ sanctæ profutura conspici, conculcari, aut abscondita latere sub modio, eos, qui prædicatione ipsius divini viri, spiritualium, & corporalium sanitatum beneficia receperant inspiravit, quòd sanctitatis insignia, quæ in ipso divino viro cognoverant Sedi Apostolicæ nunciarent, ipsàmque de ejusdem sancti viri operibus informarent.

Et apud Martin. v. Eug. iv. & Nicol. v. hoc idem Duces & Prælati Britañiæ egerunt.

§. 6. Itaquæ colendæ mem. Joannes, & Petrus quondam Britanniæ Duces, ac Prælati, & alius ipsius ducatus devotæ, personæ, multíque aliarum provinciarum devoti viri, apud quos vivens præfatus Vincentius Dei verbum seminaverat, Fratres quoque Ordinis memorati Sedem prædictam iteratis vicibus, interpolatisque temporibus adiere, tenente locum ejusdem clavigeri fœl. rec. Martino V. ac postmodùm Eug. IV. & deinde Nicolao V. Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris.

Reges quoque & Generalis Ordinis aliique testificati sunt præclara merita & miracula S. Vincentii &c.

§. 7. Sed clarè mem. Joannes Castellæ, & Legionis, ac Alphonsus Aragonum Reges illustres, multíque alii Ecclesiarum Prælati, ac viri nobiles sæculares, Universitates quoque Studiorum, ac civitatum, necnon dilectus filius Martialis Auribelli, dicti Ordinis generalis Magister, nomine ipsius Ordinis, eamdem Sedem cum instantia pulsaverunt, affirmantes, quòd insignis vir ipse, dum in humanis egit, vocibus prophetarum verbísque Evangelicis ita inhæsit, ut præcepta firmiter servaret divina, & consilia minimè præteriret. Divinæ quoque laudis præco maximus, ac iniquitatis humanæ repræhensor fuit. Delegatóque sibi prædicationis officio, ita functus est, ut necessariis ad vitæ tutelam contemptis, nedum in futurum, sed nec in diem laboravit, illa veste, illo habitaculo, illo cibo contentus, quæ Deus sibi in tempore præparabat, nullum munus, etiam oblatum, recipiebat, sed apud offerentes dimittebat, aut pauperibus erogari consulebat. Tantus in eo gratiæ fulgor apparuit, tanta Spiritus sancti abundantia in eo fuit, tot de ore prædicantis, speciosissimæ veritatis pondera procedebant, ut ingentis multitudinis Judæos, in lege etiam peritissimos, qui Christum pertinaciter venisse negabant, ad fidem Catholicam converteret, & efficacissimos multos ex eis prædicatores Adventus Christi, Passionis, ac Resurrectionis, & pro Christi nomine mori paratos fecit. Tanta in ipso viro divino fuit auctoritas dicendi, tantáque gravitas, ut terrenis rebus, luxuíque deditos homines, adeò judicii futuri timore concuteret, ut terrena despicerent, & amarent cœlestia, ac levitates, & luxus omnium, in Dei provocaret affectum. Omni die Missam cantavit, omni die prædicavit, omni die,) nisi urgens adesset necessitas) jejunavit, consilio sancta & recta nulla denegavit, imò ultrò obtulit, carnes non comedit, vestem lineam non induit, manus super ægros frequentissimè miraculosè sanitate secuta imposuit, mores castissimos servavit, multósque strenuos actus fecit, ubi maximè super magnis rebus populos contendentes, & Regna, pace composuit, & ubi vestis inconsutilis Ecclesia Dei scissa conspiciebatur, ut uniretur, & unita servaretur non frustrà plurimum laboravit, ac in simplicitate, & humilitate ambulans detractores, persecutorésque suos cùm mansuetudine recipiebat, & informabat. Per ipsum quoque divina virtus ad confirmationem suæ prædicationis & vitæ, tàm per manus ipsius impositionem, quàm reliquiarum suarum, vestiúmque tactum, ac votorum emissionem, multa miracula ostendit. Spiritus namque immundos ejecit, surdis auditum, mutis loquelam restituit, cæcos illuminavit, leprosos mundavit, mortuos suscitavit, aliósque variis detentos languoribus miraculosissimè liberavit.

His permotus Nicol. v. informationem prædictorum, tribus Cardd. commisit.

§. 8. Quorum omnium efficax assertio fuit, quòd idem Nicolaus prædecessor, plenè de fama fidei, & excellentia vitæ, atque miraculorum ipsius informatus, volens ad ulteriora procedere, juxta S. R. E. morem, Venerabilibus Fratribus nostris, tunc suis Georgio Episcopo Hostien. & eidem Callisto prædecessori tunc in minoribus constituto, ac Joanni S.

Angeli

Angeli Diacono Cardinali commisit, quòd de veritate fidei, & excellentia vitæ, ac miraculorum gratia, se aut eorum aliquem in Curia, extra verò per judices ab eis deputandos diligenter informarent.

[...]ui processum formarunt, & multa miracula [...]erificata [...]erunt.

§. 9. Qui mandatis præfati Nicolai prædecessoris obtemperantes, & in Curia nonnullis testibus examinatis, extra verò Romanam Curiam juxta potestatem eis datam in civitate Neapolitana Venerabiles Fratres nostros Patriarcham Alexandrinum, Archiepiscopum Neapolitanum, & Episcopum Majoricen. ibidem commorantes, in partibus Delphinatus Vasionen. & Uticen. Episcopos, ac dilectos filios Officialem Avinionen. & Decanum Ecclesiæ S. Petri Avinionen. In Regno Franciæ, Archiepisc. Tolosanum, Episcopum Mirapicen. ac eorum officiales. In Britannia verò, Dolen. & Maclovien. Episcopos, necnon S. Jacuti & Debusan. Dolen. & Naneten. diœc. Abbates, ac Naneten. & Veneten. Officiales subdelegarunt. Qui juxta tenorem potestatis eis per commissarios traditæ, testes examinarunt, & dicta ipsorum in scriptis redacta, clausa cum subscriptione notariorum & sigillis eorum, ad Curiam transmiserunt. Et tandem per eosdem Cardinales commissarios, inspectis, recognitis, ac visis diligenter processibus, inventum est quòd in civitate Neapoli viginti octo, in Avinionen. & circumvicinis partibus decem & octo; in Regno Franciæ videlicet Tolosan. quadraginta octo; in Britannia verò trecenti & decem testes examinati, inter quos nonnulli S. R. E. Cardinales, multi Episcopi & Ecclesiarum Prælati, Rex Aragonum præfatus, plurimíque alii ex statu sæculari viri nobiles, pluresque alii Legum, Artium; ac sacræ Theologiæ Baccalaurii, Licentiati, Doctores, ac Magistri extiterunt.

Nicolao defuncto, Callist. iij. creatus est Pont. qui cùm esset unus de tribus Cardd. de pietatis alium Cardin. loco sui suffecit.

§. 10. Ac postquam dictus Nicolaus prædecessor, rebus fuerat humanis exemptus, piæ mem. Callistus Papa III. prædecessor noster, dudum ante in minoribus constitutus, & unus ex commissariis antedictis, ad apicem summi Apostolatus assumptus, dilectum filium nostrum Alanum tit. S. Praxedis, Sanctæ Rom. Ecclesiæ presbyterum Cardinalem loco sui, in hujusmodi negotio deputavit delegatum.

Habuitque in Consistoriis relationem, verificationis, virtutum, & miraculorum, ideóq; ad ulteriora procedi jussit.

§. 11. Et facta eidem Callisto prædecessori per præfatos commissarios relatione fideli in duobus secretis Consistoriis de dictis testium examinatorum, reperit omnia, quæ de fide, de excellentia vitæ, de laboribus, moribus castis, de actibus strenuis, de humilitate, & simplicitate ac miraculis ipsius Vincentii dicta fuere, legitimè probata. Ideóque de consilio Venerabilium Fratrum nostrorum tunc ejusdem S. R. E. Cardinalium, ad ulteriora in canonizatione ejusdem Vincentii procedendum esse decrevit, & deinde ex more, dicta ipsorum testium fecit in duobus consistoriis generalibus publicè recitari, ac posteà vocatis eisdem Cardinalibus & prælatis, qui in Curia aderant omnes nemine discrepante consulerunt, ad canonizationem dicti Vincentii esse meritò procedendum.

Et tandem ad Canonizationem deveniendum esse pronunciavit.

§. 12. Idem quoque Callistus prædecessor, dicta die, videlicet tertiæ Junii, Pontificatus sui anno primo in ipsorum Cardinalium & Prælatorum præsentia, de ipsorum omnium consensu unanimi pronunciavit atque decrevit, Vincentium præfatum esse canonizandum quod publicè & solemniter faciendum, in Festo Apostolorum Petri & Pauli proximè sequenti, videlicet tertio Kal. Julii, Pontificatus ejusdem anno prædicto, statuit & etiam ordinavit.

Ipsumque canonizavit, & SS. Confessorum numero adscribsit.

§. 13. Postmodùm verò dictus Callistus prædecessor, die solemnitatis Apostolorum hujusmodi, ut præfertur, adveniente, tàm ex vitæ excellentia, quàm miraculorum coruscatione, necnon vera notitia, quam de ipso Vincentio tunc vivente habuerat, eum virum comperit assecutum fuisse gratiam, quam Deus Omnipotens sanctis & electis suis concessit, & consimilia signa ex eo consecuta fuisse, quæ ad cognoscendum fideles, ac Dei ministros, Veritas in sua Evangelio demonstravit, pro suæ informatione Ecclesiæ, ne posset errare, sic inquiens. Signa autem eos, qui crediderint hæc sequentur. In nomine meo dæmonia ejicient, linguis loquentur novis, super ægros manus imponent, & benè habebunt. Ea propter eum auctoritate Apostolica canonizavit, & literarum suarum (si desuper confectæ fuissent) tenore in Sanctorum cathalogo adscribendum esse decrevit.

§. 14. Universos & singulos, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, cæterósque Ecclesiarum Prælatos monuit, & attentè hortatus est, eis nihilominùs injungendo, quòd octavo idus Aprilis Festum ejusdem S. Vincentii, sicuti de uno Confessore non Pontifice annis singulis, devotè & solemniter celebrarent, ac facerent à suis subditis, devotione congrua celebrari, & etiam venerari, ut pia ejus intercessione à noxiis protegi, & sempiterna gaudia valerent adipisci.

Ejus Festum die 6. Aprilis celebrari jussit.

§. 15. Miracula verò quæ Deus per eumdem Sanctum fecerat, propter eorum multitudinem, ne modum literarum, si, ut præfertur, confectæ fuissent, egrederentur, duxit silentio prætereunda. Mandans processus omnes super illis habitos, in Ecclesia domus S. MARIÆ super Minervam de Urbe dicti Ordinis ad perpetuam rei memoriam custodiri, & illorum copiam volentibus exhiberi, ac etiam in officio ipsius sancti viri, quoad fieri posset, latiùs declarari.

Miraculorum processum in Monasterio B. Mariæ super Minervam de Urbe asservari præcepit.

§. 16. Cæterùm, Callisti prædecessor præfatus, ut ad tanti Confessoris venerabile sepulchrum & Ecclesias in quibus de eo festivitas celebraretur, eò devotiùs & affluentiùs, fidelium conflueret multitudo, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui reverenter ac devotè ad prædictum sepulchrum & Ecclesias in eodem in Festo annuatim accederent, ipsius suffragia petituri, de Omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisus, septem annos & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis, misericorditer relaxavit.

Ecclesias eius visitantibus Indulgentias concessit.

§. 17. Ne autem pro eo, quod super canonizatione & aliis præmissis ejusdem prædecessoris literæ, ejus superveniente obitu minimè confectæ fuerunt, in posterùm valeat de hujusmodi canonizatione, & aliis præmissis quomodolibet hæsitari, licet ea in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, eisdem Cardinalibus, Prælatis, & multitudine populi circumstantibus, fuerit publicata; Volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quòd canonizatio & alia præmissa, dicta die videlicet tertio Kal. Julii plenariam sortiantur effectum, ac si sub ipsius diei data ejusdem prædecessoris literæ confectæ fuissent, prout superiùs enarratur: quódque præsentes literæ, ad probandum plenè canonizationem ipsam & omnia alia prædicta ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Callist. autem iij. obiit, & Bulla desuper non fuit expedita, h[...] Pont. edidit.

§. 18. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostri decreti & voluntatis infringere, &c.

Sanctio pœnalis.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1458. Kal. Octob. Pont. nostri Anno primo.

Dat. P. A. 1 de 1. Octob.

II.

Generales Ordinum Mendicantium, omnimodam habeant jurisdictionem in omnes Studiorum Scholares & Officiales, suorum Ordinum professores, quibuscumque Studiorum privilegiis nnn obstantibus.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Prædicatorum, Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, atque Minorum, & aliorum Ordinum Mendicantium Generalibus, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1458.

Exordium.

Religiosorum excessus, quos antiquus hostis eo solicitiùs suscitat, quò eorum vitæ meritoriæ

ardentiùs æmulatur, tantò ampliùs detestantes, quantò ex illis majora scandala in mentibus fidelium oriuntur; ad illos reprimendum, & castigatione debita coërcendum, congruum nos decet remedium adhibere.

Nonnulli Regulares prætext: Studii exemptos à jurisdictione suorum Ordinis Superiorum esse prætendebant.

§. 1. Cùm itaque sicut accepimus, dilecti filii Provinciales vestrorum Ordinum laudabilem consuetudinem diutiùs observatam imitantes, nonnullos ex Fratribus Ordinum prædictorum ad hoc idoneos, ad literarum studia, in locis ubi illa vigere noscuntur, causa adipiscendi scientiæ margaritam, destinare consueverint, quorum nonnulli, juvendi & humana fragilitate causantibus, interdum à semita rationis deviantes, discoli & vagabundi effici solent, & propriæ salutis immemores, quò fit ut suave jugum Domini contemnentes, Prælatis suis obtemperare, eorúmque salutares correptiones & disciplinam effugere, quinimò despicere, & multimodè eludere contendant, & ut id impunè efficiant, Rectorum, Gubernatorum, & Conservatorum Studiorum, sive privilegiorum eorumdem præsidia, & patrocinia, quibus se protegi & tueri valeant, satagunt, exquisitis modis implorant, se ab ipsorum Ordinum superiorum jurisdictione, potestate, & correctione, exemptos esse, prætendentes. Et similiter Baccalarii, Lectores, Bibliistæ, sive alii officiales pro tempore in domibus & Conventibus civitatum & locorum in quibus Studia hujusmodi vigere noscuntur deputati, cùm excessus aliquos commiserint, sive aliter deliquerint, vel eorum inscitia aut imperitia exigente, ab hujusmodi eorum officiis depositi fuerint, idipsum præsumere moliantur; in grave Ordinum prædictorum præjudicium, animarum suarum periculum, regularis disciplinæ vilipendium & contemptum, ac scandalum plurimorum.

Hic ideò Pontif prædictos omnes, jurisdictioni Generalis Ordinum totaliter supponit.

§. 2. Nos itaque attendentes, quòd si ad reprimendos excessus hujusmodi, & talium præsumptiones temerarias cohibendum, nervus publicæ disciplinæ lentescat, eorum voluntas fit proclivior ad peccandum, & impunitatis exemplum periculosiùs in alios derivatur, ac voluntas super his de opportuno remedio providere, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus omnes & singulos vestrorum Ordinum professores, qui spiritu rebellionis assumpto, talia perpetrare præsumpserint, cujuscumque gradus vel conditionis existant, nisi canonica monitione præmissa, à cæptis resipuerint, & debitam à vobis pro commissis pœnitentiam humiliter susceperint, ac mandatis vestris efficaciter obtemperare studuerint cum effectu, tamdiu excommunicatos, ac omnibus Magisterii, Baccalariatus, Lectoris, Bibliistatus officiis, aliísque dignitatibus & honoribus dictorum Ordinum exutos, privatosque auctoritate Apostolica nuncietis, & ab aliis, ubi, quando, & quoties expedierit nunciari, & si eorum contumacia, protervitas, vel rebellio id exegerit, carceribus ad pœnitentiam peragendam detrudi, & mancipari faciatis, donec spiritu consilii sanioris resumpto, veris monitionibus, & mandatis studuerint cum emendatione prioris vitæ humiliter obedire, & ab hujusmodi excommunicationis sententia meruerint à Sede Apostolica, vel à nobis absolutionis beneficium obtinere.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 3. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, exemptionibus, libertatibus, indultis, & gratiis, Studiis generalibus quorumcumque civitatum, & locorum Apostolica vel alia quavis auctoritate concessis, etiam si de illis, eorúmque totis tenoribus in præsentibus de verbo ad verbum habenda esse mentio specialis, ejusque specialiter aut aliàs sub forma certa vel specifica derogandum: quæ eisdem fratribus, & professoribus, quoad hoc, nolumus in aliquo suffragari, etiam si hoc in eisdem caveretur expresse, cæterisque contrariis quibuscumque aut si professoribus Ordinum prædictorum, vel quibusvis aliis, communiter vel divisum, à Sede Apostolica sit indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1458. xv. Kal. Octob. Pont. nostri Anno 1.

Dat. P. A. 1. die 17. Septemb.

III.

Erectio Ecclesiæ Episcopalis civitatis Senarum in provincia Hetruriæ, in Ecclesiam Archiepiscopalem.

Similem erectionem fecit Gregor. XIII. de Ecclesia Bononien. in const. 79. Univers. Tom. 3. & Six. V. de Ecclesia Firmi, in constit. 95. Universi. in Tomo 2.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1459

Proemium.

TRiumphans Pastor æternus, gloriosa Sanctorum traditione patrum, ut suum salvaret populum, directis in monte colloquiis, eruditionis sacratissimæ præmisit mysteria, quòd ignis in altari sacerdotis confoveatur officio, & ut sine intermissione comburat, ligna ei subjicere, illius non cesset ministerium studiosum. Altare quippe Dei, cor fidelis habetur cujuslibet, in quo ipsius ardor ignis indesinenter experitur, quò velut flammam ardentis necesse est incendere charitatis. Sancta verò, & immaculata (quam pastor ipse, adveniente temporis plenitudine, ejus unigeniti gloriosissimi aspersione sanguinis, fundari, consecrari, & æternaliter stabiliri censuit) mater Ecclesia, ignis ejusdem sacri ductu, flammarum splendore vestita, quos regeneravit in CHRISTO, nexus charitatis ipsius compage, fideles stringit universos, & Ecclesias alias suas, tamquam adolescentulas, ignis hujusmodi confovet ardoribus, & scintillis adornat claritatis.

Causa istius erectionis.

§. 1. Nos itaque illius summi directione Pastoris (qui Ecclesiæ ac fidelium eorumdem, nostræ commisit insufficientiæ curam, nósque licet immeritos, in ipsius montis verticem ad summi sacerdotis Pontificium conscendere voluit) hujusmodi instructi documentis, adolescentulas, ipsas eorúmque pastores, in partem solicitudinis, consilii cœlestis dispositione vocatos, in charitatis visceribus ardentiùs complectentes, ut ea summoperè nostri ministerii dona congeramus, nostros continuè diffundimus cogitatus, per quæ ad exaltationem, & incrementum intendenda status Ecclesiarum. quoque compunctionis antidotis, & amore fulcienda divino corda fidelium eorumdem, ignis hujusmodi colans, & emundans quicquid humanæ fragilitatis suasu offensionis, aut contagionis irrepserit, validiores evitare possit afflatus, & pro decoris adolescentulis eisdem (quæ Regis habitatio sunt æterni) speciosiora elargita insignia, gratioribus ipsa mater Ecclesia munita propugnaculis, pulchra veluti, & decora Hierusalem filia, gregem depascat nitidum, charitatis, & virtutum radiis fœcundis illustratum.

Exemptio Ecclesiæ Senen. à Provincia Romana, & Erectio in Archiepiscopatum.

§. 2. Ad venerabilem igitur Ecclesiam Senensem agro irriguo (celebris videlicet, & insignis congregationis, populique venustate) circumdatam, singularésque hujusmodi congregationis palmites, quos (eis de cæli rore, & terræ pinguedine benedicens, qui nunc candidior inter lilia pascitur) munere, & meritis ampliavit, eorúmque loca extendit Altissimus, paternæ non immeritò dirigentes considerationis intuitum; sperantésque quòd (eo, qui charismatum largitor est omnium, dirigente Domino, & Spiritus almifici, qui, prout vult, sua dispensat dona, gratiarum imbre refecto, de virtute in virtutem, palmitibus ipsis, ad illorum ædificationem, tranquillum quoque & prosperum, sub timore divino, confovendum statum, mutuæ charitatis vicissitudine) fructus dietim affluant ampliores, tantóque Apostolicam (in qua cœlestis clavigeri Apostolorum principis, successores existimus) sedem, puris jugi-

giter corde, & animo venerari, illiúsque votivum intendere, successivè accuratioribus debeant studiis, quanto copiosiori ejus ubertate distentaApostolicorum elargitione munerum, acceptiora congratulentur impendia liberaliùs acceptasse. Præmissis, & nonnullis aliis rationabilibus, nostrum ad id animum inducentibus causis, matura super his cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione præhabita, de illorum quoque consilio, & assensu, ac Apostolicæ plenitudine potestatis, ad Omnipotentis Dei, totiúsque Curiæ supercælestis laudem, & gloriam, fidei prorogationem, orthodoxæ Ecclesiæ universalis, diviníque cultus, & omnium fidelium animarum salutis augmentum, Ecclesiam præfatam (quæ de provincia Romana esse dignoscitur) à jure Metropolitico; & Romana provincia hujusmodi, omninò segregamus. & eximimus, necnon in Metropolim, & sedem Episcopalem Senensem, in Archiepiscopalem, auctoritate Apostolica, erigimus, eamdémque Senensem Ecclesiam, dignitatis Metropoliticæ honore, decorísque titulis, ex specialis dono gratiæ decoramus, ac etiam insignimus. Necnon venerabili fratri nostro Antonio, Episcopo moderno, & successoribus suis, dictæ Ecclesiæ Senensis præsulibus, qui erunt pro tempore, pallium, in signum plenitudinis videlicet Pontificalis officii, assignandum fore; Ecclesiámque Senensem, Metropolitanam, & præfatos præsules Archiepiscopos censeri, & perpetuis futuris temporibus nuncupari debere. Archiepiscopalia quoque, & Metropolitica insignia gerere, jura, jurisdictiones, & cætera singula, prout Metropolitanis in eorum civitatibus, diœcesibus, & provinciis, à jure indultum existit facere, exercere; administrare, & exequi posse, eadem auctoritate concedimus. Necnon filias nostras prædictas Suanen. Cluvin. Grossetan. & Missan. Ecclesias, cum suis civitatibus, & diœcesibus, juribus & pertinentiis universis, Ecclesiæ Senen. & Archiepiscopis præfatis, tamquam illorum Metropolitanis, & de eorum provincia, ac modernos, & pro tempore existentes Suanen. Clusin. Grossetan. & Massanen. Ecclesiarum præfatorum Episcopos, necnon Ecclesias ipsas, quæ (videlicet, Suanen. Clusin. & Grossetan.) Romanæ, necnon (videlicet Massanen. Ecclesia, hujusmodi) Pisan. Ecclesiis subjectæ existunt, ab eisdem Roman. & Pisan. Ecclesiis, & eorum provinciis, omninò segregamus, illásque Suanen. Clusin. Grossetan, & Massan. præfatis Archiepiscopis, pro eorum suffraganeis, perpetuò subjicimus, & subjectas esse volumus per præsentes. Ita quòd Archiepiscopi Senen. in eisdem Suanen. Clusin. Grossetan. & Massan. civitatibus, & diœcesibus, jus Metropoliticum sibi vendicent, necnon Suanen. Clusin. Grossetan. & Massan. Episcopi præfati, eisdem Metropoli, & Archiepiscopis, ad omnia & singula habeantur, & sint adstricti, ad quæ suffraganei, suis Metropoliticis Ecclesiis, ac Metropolitanis, tenentur & obligati judicantur secundùm canonicas sanctiones.

Gratiarum concessio dictæ Ecclesiæ & ejus Archiepiscopo.

§. 3. Volentes præterea, & etiam statuentes, quòd Archiepiscopi, & Senen. Ecclesia præfati, omnibus, & singulis privilegiis, exemptionibus, gratiis, & indultis Apostolicis, ac aliis quibuscumque potiantur & gaudeant, quibus de jure Archiepiscopi, Ecclesiæque Metropolitanæ, & earum Capitula, utuntur, potiuntur, & gaudent, necnon Ecclesia Senen. præfata, & illi qui ei hactenus præfuerunt ante erectionem hujusmodi, etiam de consuetudine, quomodolibet uti poterant, potiri, & gaudere. Quódque suffraganei præfati, ac earumdem Suanen. Clusin. Grossetan. & Massan. civitatum, diœcesúmque clerici, & laici, præfatis Archiepiscopis, veluti ipsorum Metropolitanis, debitos exhibeant obedientiam, reverentiam, pariter, & honorem. Et insuper irritum ex nunc decernimus, & inane, si secus super his, à quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus quod Ecclesiæ ipsæ, ut præfertur, subjectæ fuerint, ac constitutionibus Apostolicis, statutis quoque, & consuetudinibus Ecclesiarum præfatarum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate roboratis, cæterísque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 1 die 22. Apri

Datum Senis Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quadringentesimo quinquagesimo nono, decimo Kalend. Maji, Pontificatus nostri Anno primo.

IV.

Præcedentia Episcoporum, aliorúmque ad Cathedrales Ecclesias Electorum, ac Protonotariorum Apostolorum.

De istorum Protonotariorum antiqua institutione, & indultis, vide relata inf. in Six. V. const. 12. Romanus, ubi notabo. Tomo 2.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1459.

Præcedentia Episcoporum.

CUm servare in rebus ordinem atque modum, ad Romanum Pontificem maximè pertineat, ordo verò, in eo potissimum consideretur, ut secundùm suam quique dignitatem, aut præcedant, aut sequantur, habita cum venerabilibus Fratribus nostris Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, exacta & diligenti deliberatione, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, de eorumdem Fratrum nostrorum consilio pariter, & assensu statuimus, decernimus, ordinamus, atque mandamus, ut Notariorum nostrorum (quos vulgò Protonotarios, quasi per excellentiam quamdam, non ab re, consuetudo vocitat) nullus deinceps Episcoporum venerando sanctóque ordini, tamquam honorabiliorem sese audeat anteponere.

Limitatio.

§. 1. Sed in Capella quidem nostra, in banco seu scamno secundo, post Episcopos, seorsum sedeant, secundùm ordinem institutionis eorum. In Consistoriis verò publicis, (ubi de rebus quæ gerunt, ut authentica conficiant documenta, rogari consueverunt) quatuor ex eis qui numerarii dicuntur, aut ipsis absentibus, totidem ex aliis, secundùm institutionem eorum seniores, juxta gradum Apostolici solii, honorabiliorem teneant locum, Sedique nostræ proximiores assideant. In aliis autem locis, tàm in Curia, quàm extra ubique gentium atque terratum Archiepiscopos, & Episcopos omnes, Notarii nostri sequantur, eisque cedant, & quod in Episcopis sancimus, ad Ecclesiarum Cathedralium auctoritate Apostolica electos pariter, & confirmatos extendimus.

Nulli ergo, &c.

D. P. An. 1 die 1. Junij.

Dat. Mantuæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1459. pridie Idus Julii, Pont. nostri Anno 1.

V.

Appellantes à Summo Romano Pontifice, ad futurum Concilium, eorúmque Consiliarii, & fautores, pœnis excommunicationis, criminísque læsæ majestatis, divinæ & humanæ subjiciunrur:

Hæc eadem prohibitio extenditur à Jul. infrà in hoc Tomo I. in ejus const. 22. Suscepti. Et refertur in Bulla Cœnæ Domini à Greg. XIII. in sua const. 81. Consueverunt. Tom. 2.

Hoc etiam sancivit S. D. N. Urb. VIII. in Bulla Cœnæ Domini, ut in const. 62. Pastoralis. Tom. 4. §. 2.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1459.

Plurima oriuntur mala ab appellatione interposita à Rom. Pont. ad futurum Concilium.

EXecrabilis, & pristinis temporibus inauditus tempestate nostra inolevit abusus, ut à Romano Pontifice, JESU CHRISTI Vicario (cui dictum est in persona beati Petri) Pasce oves meas, & Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis; nonnulli spiritu rebellionis imbuti, non sanioris cupiditate judicii, sed commissi evasione peccati ad

futu-

futurum Concilium provocare præsumant, quòd quantum sacris canonibus adversetur, quantumque Reipublicæ Christianæ noxium sit, quisquis non ignarus Jurium, intelligere potest. Namque (ut alia prætereamus, quæ huic corruptelæ manifestissimè refragantur) quis non illud ridiculum judicaverit, quod ad id appellatur quod nusquam est, neque scitur quando futurum sit? Pauperes à potentioribus multipliciter opprimuntur, remanent impunita scelera, nutritur adversus primam Sedem rebellio, libertas delinquendi conceditur, & omnes Ecclesiastica disciplina, & hierarchicus ordo confunditur.

Hic Pont. eam damnat, & ad mandatis Papæ provocari prohibet.

§. 2. Volentes igitur hoc pestiferum virus à CHRISTI Ecclesia procul pellere, & ovium nobis commissarum saluti consulere, omnémque materiam scandali, ab ovili nostri Salvatoris arcere, de venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, cunctorúmque Prælatorum, ac divini, & humani juris Interpretum, curiam sequentium, consilio & assensu, ac certa nostra scientia, hujusmodi provocationes damnamus, & tamquam erroneas ac detestabiles reprobamus, cassantes, & penitùs annullantes, si quæ hactenus taliter interpositæ reperiantur, eàsque tamquam inanes, ac pestiferas, nullius momenti esse decernimus, & declaramus. Præcipientes deinceps, ut nemo audeat quovis quæsito colore, ab ordinationibus, sententiis, sive mandatis quibuscumque nostris, ac successorum nostrorum talem appellationem interponere, aut interpositæ per alium adhærere, seu eis quomodolibet uti.

Contravenientibus pœnas excommunicationis, & interdictis criminis læsæ majestatis figit.

§. 3. Si quis autem contrafecerit, à die publicationis præsentium, in Cancellaria Apostolica, post duos menses, cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerit, etiam si Imperiali, Regali, vel Pontificali præfulgeat dignitate, ipso sententiam execrationis incurrat, à qua nisi per Romanum Pontificem, & in mortis articulo, absolvi non possit. Universitas verò sive Collegium, Ecclesiastico subjaceat interdicto, & nihilominùs tàm Collegia, Universitates, quàm prædictæ & aliæ quæcumque personæ, eas pœnas ac censuras incurrant, quas rei Majestatis, & hæreticæ pravitatis fautores, incurrere dignoscuntur. Tabelliones insuper, ac testes, qui hujusmodi actibus interfuerint, & generaliter qui scienter consilium, auxilium dederint, vel favorem talibus appellantibus, pari pœna plectantur.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostrorum voluntatis, damnationis, reprobationis, cassationis, annullationis, decreti, declarationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 2. die 28. Jan.

Dat. Mantuæ Anno Incarnationis Dominicæ 1459. xv. Kal. Feb. Pont. nostri Anno 2.

VI.

Canonizatio S. Catharinæ de Senis, ejúsque relatio in cathalogum SS. Virginum, & Festivitatis institutio pro prima Dominica mensis Maji.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Universis Christi fidelibus Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1461.

Elementa omnia, & animalia Creatori obediunt, & gratitudinem ostendunt.

Misericordias Domini, quas in dies largius experimur, non satis explicare potest lingua mortalis. Vincunt humana eloquia divina beneficia. Nec homini datum est creatorem suum abundè collaudare, nec si omnes artus converterentur in linguas, quomodo ex nihilo creati, de non esse producti sumus in esse: nec vel lapides, vel plantæ, vel animalia bruta, sed rationis participes divinorúmque capaces effecti sumus: ac non solùm Angelis, sed ipsi quodummodò invisibili, & excello Deo similes, gloria & honore coronati, super omnia opera eis, imperio potiti. Verùm si nosipsos rebus cæteris comparamus, nulla creatura magis ingrata reperta est, quàm homo. Si Luciferi & sociorum ejus superbiam prætermittimus, solus inter creata, rebellis Deo ingratissimus homo est. Reliqua omnia divinam pietatem in suo esse collaudant, nec ejus umquam præceptis diversantur, naturæ legibus parent, & ea peragunt ad quæ producta sunt. Terra aratrum patitur, & suscipiens semina, tamquam sub usuris multiplicata reddit, & imperio Dei obediens, culta atque inculta, humano generi consulit. Saxa in ædificiorum usum recepta, præsto, adsunt, nec scissa vel excocta resistunt. Fructificant arbores in agro virentes, & posteaquàm aruerunt, aut ignem nutriunt, aut ædes tectáque sustinent. Quanta herbarum sive in foliis, sive in radicibus, sive in floribus, sive in seminibus, sive in succis inest utilitatis? Quanta in fluminibus commoditas? Quanta in lacubus ac maribus, quæ dum navigia subeunt, inter remotissimas gentes commercia præstant? Quid animalia cætera, sive aquatica, sive terrestria? In omnibus laudatur Deus, dum naturæ jussa capessunt. Elementa & sidera, faciunt imperata. Sol peragit cursum suum, nec præscriptas Zodiaci metas excedit. Nec alieno lucens lumine, suo muneri luna deest. Nec errantes errant stellæ, certum semper, & statutum iter agentes. Omnia in cælo, & in terra laudant Deum, & in officio manentia, benedicunt ei, nec legi resistunt impositæ. Gravia deorsum cadunt, levia sursum feruntur. Cuncta gratitudinem ostendunt, Deo parent atque naturæ, solus homo ingratus inobediens ac rebellis inter creata repertus est, perversi angeli ruinam imitatus. Ille in cælo superbiens, creatorique similis esse cupiens, in abyssum præcipitatus, meditati sceleris pœnas dedit.

Homo autem æqualem se Deo facere voluit.

§. 1. Homo de limo factus, & in terra positus, suæ imbecillitatis immemor, & ipse quoque alta cupere cœpit, qui de ligno vescens prohibitio, per boni, & mali cognitionem, æqualitatem cum diis optavit, propter quod de paradiso deliciarum ejectus in multas ærumnas datus est, & porta regni cœlorum clausa, mors introivit per orbem terrarum, quæ nulli hominum parcit. Quantum filii Adæ ante diluvium aberraverint, & quam procula divina voluntate recesserint, secuta ultio patefecit, quæ omnem carnem aquarum inundatione deleverat, ea excepta quæ cum pio Noë in arca salvata est. Cæterùm neque in filiis ejus nequitia ac perfidia defuit, malignati & ipsi sunt, & in omne prolapsi nefas. Turris Babel in contumeliam Domini cœpta, est, & ibi labium universæ terræ divisum. Ab his bella introducta sunt, rapinæ, tumultus, incendia, cædes, adulteria, stupra, perjuria, & idolorum cultus, & quicquid malorum libido, aut superbia gignit. Paucissimi usque ad Abraham reperti sunt divinæ legis amatores.

Salvator autem Christum ex semine Abraham nasci, & crucis mortem subire humanam naturam salutare dignatus est.

§. 2. Ille verò unicum certúmque pietatis exemplum, adeò voluntati Dei sese submisit, ut proprium filium immolare non dubitaret. Propter quod in semine ejus benedictæ suntomnes gentes. Ex cujus liberis non solùm Propheti orti sunt, divinæ legis prædicatores, sed ipse quoque Salvator Christus, secundùm carnem nasci dignatus est, qui pro salute humani generis cùm in forma Dei esset æqualis Petri, exinanivit semetipsum, formam servi accipiens, & homo factus, tædia carnis subiit, tormenta, & cruciatus pertulit. Et extremam mortem non secundùm naturam, sed violentam, sed ignominiosam, sed acerbissimam, & vix homini tolerabilem, in ligno Crucis sustinuit. In quo moriens, mortem nostram destruxit, & vitam reparavit. Despoliavit inferos, abduxit sanctos Patres, & victor mortis, ac diaboli triumphator, cœlum jam longo tempore clausum, aperiens, ascendit ad Patrem, nobisque viam ostendit, per quam sequi eum possemus, Evangelica lege tradita, & baptismo, cæterísque sacramentis apertis, per quæ lapsi repararemur, & salvaremur.

Homo tamen magis ingratus est. Et multi à fide Catholica deviant.

§. 3. Nec tamen tot tantísque allecta beneficia, nostra protervitas ac malignitas conquievit, nec gratum exhibuit animum, nec vitia deseruit homo. Sed quo majori præventi sumus munere gratiarum, eò magis ingrati reperimur, & ad illicita procliores. Nam quomodo sublimem diligimus aut honoramus

Deum?

Deum? Quomodo ejus mandata servamus? Quis sacrosancto Evangelio paret? Quæ reverentia legum? Quis canonum metus? Quæ subjectio erga superiores? Quæ charitas erga inferiores? Quis æquitatis? quis justitiæ cultus? quæ religio? qui mores hominum sunt? qui dicunt in cordibus suis, Non est Deus. Alii impia efferunt dogmata, & blasphemias in Deum scudunt. Alii voluptatum servi nil aliud cogitant, nisi quomodo libidines suas expleant. Alii opibus inhiant alienis. Alii humanum sanguinem sitiunt. Rara innocentia est, eáque parum tuta. Neque propinquitatis jura prosunt, neque scriptæ, sanctæque moribus leges. Viribus & fraudibus cuncta obediunt, ita ut neque abs re princeps mundi hujus appelletur diabolus, quando pars orbis major, ejus arbitrio ducitur. Nam quantum est, quòd pseudoprophetæ Mahumetis infamia possidet? Orienti præcipuam portionem, & Aphricæ maxima regna, & in Hispania Granatenses, & in Græciæ multæ provinciæ sub Mahumete, Christum blasphemant. Nec parva Judæorum natio, per orbem terrarum latè dispersa, sancti Evangelii, & Christianæ legis inimica. Nec desunt in Septentrione, atque in Oriente cultores idolorum, in angulum Europæ Christianitas redacta est. Nam quamvis per Asiam ac Lybiam Christiani non pauci dispersi esse ferantur, non tamen illorum syncera est fides, qui procul ab Apostolica Sede inter infideles habitantes, & cum hæreticis communicantes, improba quædam sapiunt, & multis erroribus scatent. Nec Christiani qui sunt in Europa, tàm re quàm nomine Christiani existunt. Adumbrata quidem & ficta est multorum religio, sicut opera ipsa manifestant. Nam quotus est, qui digna Christiano faciat opera? A fructibus eorum cognoscetis eos, inquit in Evangelio Dominus. Si vivimus, ut Christus jubet, Christiani sumus. Joannes Apostolus, ejus filios esse homines asserit, cujus opera faciunt. Si Dei mandata servamus, Dei procul dubio filii sumus, sin diaboli, ad eum pertinemus, dicente Domino; Vos ex patre diabolo estis. Dura sententia, & tamen vera. Illius quisque filius est, & ad eum pertinet, cujus mandata sectatur. Quantum autem ingrati Christiani à divinis præceptionibus procul abierint, & quantum diabolicis suggestionibus adhæserint, per sese quis intelligit. Interroget quisque conscientiam suam, & retroactam ante oculos mentis vitam collocet, & quantum ab officii veri Christiani recesserit, palàm cognoscet. Quæ cùm ita sint, maxima est summi Dei benignitas, & incredibilis misericordia, quæ nos tolerat, & vivere sinit, exspectans ut aliquando conversi redeamus in viam.

Semper tamen fuerunt aliqui viri Deo accepti qui ejus iram placarunt.

§. 4. Sed inventi sunt in omni ætate nonnulli Deo placentes, viri sancti, qui viventes in carne, desideria carnis vicerunt, & cœlestem in terra vitam egerunt. Quorum meritis, & intercessione sustentata est mundi machina, & comminatus ignis retentus, & ira Dei ultióque suspensa. Nec dubitamus, quin hodiè quoque aliqui sint accepti Deo, quorum preces cœlestem nobis Regem placatum, benignúmque reddant.

Maxime Beatus Bernardinus Senensis qui religionem S. Francisci ingressus fuit innocentemque vitam duxit, & miracula fecit. Et ideò à Papa Nicolao V. canonizatus ut suprà in constit. 2. fol. 353.

§. 6. Inter alios autem qui Deo placuerit, & divinam nobis clementiam placuerunt, urbs Senæ inter Etruscos nobilis, ætate nostra Bernardinum aluit, qui nobili loco natus, in adolescentiæ flore mundo renunciavit, & ingressus B. Francisci Religionem, cùm fratres sui Ordinis procul abiisse ab institutis, & regula Patris reperisset, eos acriter correxit. Et cùm eos omnes in viam reducere non posset, sequestratis pluribus, quibus regulam reservare placuit, cum his cœnobia frequentavit, quæ multa de novo correxit, & sanctissimis institutis reformavit. Circuivit Italiam prædicando, vitia fulminavit, virtutes erexit. Mira ejus abstinentia fuit, mira integritas, moderata gravitas, eloquii multa suavitas, multa doctrina. Et quoniam verus erat paupertatis cultor, hostis pecuniæ, & omnium deliciarum inimicus, semper in ejus vultu ingens alacritas emicuit, & in mente summa quies, ut qui sola innocentia gaudebat, nullius sibi conscius criminis, scandalis quampluribus in Italia obviavit, & multa miracula perpetravit, propter quæ adhuc vivens sanctus habebatur, & miro plebium colebatur honore, nusquam sine populi frequentia, & singulari reverentia receptus. Qui cùm apud Aquilam Marsorum urbem, hujus vitæ cursus peregisset, à Nicolao Quinto prædecessore nostro, ipso Jubilæi Anno, cùm Christianus orbis ad purgandas vitiorum sordes, frequens urbem invisaret, inter sanctos Christi confessores relatus est.

Catharina Virgo etiam Senensis Angelicam in terris vitam duxit

§. 6. Fuerat & in ætate superiori, parentum nostrorum memoria, in eadem urbe, & in sexu fœmineo Virgo Catharina, minoris meriti, nec minùs accepta Deo. Cujus preces in conspectu præcelsæ divinitatis, humano generi admodùm salutares, & olim fuisse, & nunc esse, & in posterùm fore, non dubitamus. Nam sicut peccata malorum hominum, ac blasphemia iram Dei super nos provocant, ita & sanctorum opera rogamináque avertunt. Verùm Catharina quamvis angelicam vitam in terris egerit, & ante annos octuaginta decedens, ad cœlum migraverit, multísque signis, & gloriosis miraculis claruerit, non tamen adhuc inter sanctas CHRISTI virgines à militante Ecclesia recepta erat. Neque enim Romani Pontifices, qui ante nos fuerunt, id decreverant.

[illegible]

§. 7. Voluerat Urbanus Sextus hunc ei honorem impartiri, & post ejus Innocentius Septimus, ac deinde Gregorius Undecimus, qui hujus virginis, & sanctæ conversationis ejus, præcipuum habuere notitiam. Sed vexati perturbatione schismatis, quòd eorum tempore viguit, & multis bellorum turbinibus ac molestiis agitati, divino, ut diximus, consilio id omiserunt, ne sæviente divisionis procella, quòd sanctum una obedientia decrevisset prophanum altera censuisset. Dilata est res usque ad tempora nostra, nobísque hujus sacerrimæ virginis canonizatio reservata, tamquam conterraneæ nostræ atque concivis, ut Senensis virginis sanctitas, decreto Senensis hominis in Romana Sede sedentis, prodiret in lucem.

Hic ideò Pont. Catharinam non quia Senensem, sed quia meritis præclaram cognovit, & Federicus Imperator & Paschalis Dux Venetiarum apud istum Pontif. pro hac canonizatione institerunt.

§. 8. In qua re non imus inficias, affectum nos aliquem sanctum & pium traxisse. Quis est enim, qui suæ urbis præconia, suæ patriæ laudes, sui generis virtutes, non libenter vulgari procuret, cùm id possit ritè & honestè facere; excellentia facta, & illustres virtute homines, & in omni genere, & in omni parte orbis, nemo est qui non cupidum præconizandi affectum habere videatur, libentiùs tamen & majori cum jucunditate, sua in patria & in sua gente. Etsi nos quidem B. Catharinæ sublimes dotes, nobile ingenium, divinam mentem, sacratissimam voluntatem in omni natione quam lætissimi vidissemus, lætiores tamen in urbe Senensi, quæ nos genuit. Siquidem meritorum ejus longè magis peculiarites esse confidimus participes, quàm si virgo hæc aut in Africa, aut in Scythia, aut in India nata fuisset. Neque enim fieri potest, quin sanctorum propinquitas aliquid habeat prærogativæ. Nihil tamen ob hanc causam, plus minusve dicere licet, quàm verum est. Nec propter cognationem, aut patriæ charitatem, inter sanctos quisquam sine meritis, sine solito examine, sine consuetis solemnitatibus referendus est. Quapropter & si jucundè audivimus B. Catharinam Senensem esse, cujus canonizatio petebatur, non tamen in ejus canonizatione quidquam omisimus ex his, quæ tanta in solemnitate requiruntur. Aderant multæ preces non modò Senensis populi, verùm etiam aliorum. Nam & charissimus in Christo filius, Fridericus Romanorum Imperator Augustus, simúlque dilectus filius nobilis Vir Paschalis Venetiarum Dux, nobis supplicavit, ne hanc virginem suo in terris honore privatam ulteriùs esse sineremus, in quam multorum populorum devotio esset incensa, & multa de ipsa miracula vulgarentur.

Dum Senis commorabatur ad preces sibi porrectas, in publico Consi-

§. 9. Mantuam verò petentes, cùm inter eumdem apud Senenses aliquamdiu supersedissemus, & ibi in Consistorio publico ingentia ejus merita & miraculosa signa nobis essent exposita, vehementésque

preces

ſtorio inquiſitionem fieri ſuper vitæ & miraculis Catharinæ juſſit.

preces porrectæ, ut ſanctorum CHRISTI honores illi decerneremus, haud quaquam ſtatim annuimus, ſed pro veteri conſuetudine, tribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, uni Epiſcopo, alteri Presbytero, reliquo diacono, vivæ vocis oraculo commiſimus, ut debitis habitis proceſſibus de vita & moribus ipſius Catharinæ, deque miraculis ejus, ſive in vita, ſive poſt mortem patratis, & de reliquis ad canonizationem neceſſariis diligenter inquirerent, nobiſque in ſecreto conſiſtorio, ut moris eſt, fidelem relationem facerent.

Et ex relatione habitum fuit a Commiſſariis, quod in Inquiſitione fuerunt verificatæ quæ hic continentur.

§. 10. Commiſſarii per annum & ultra, donec ex Mantua Romam rediiſſemus, rem diſcutientes inventis proceſſibus antiquis, apud Venetos & alibi habitis, examinatiſque de novo teſtibus, & ſumma cum diligentia cunctis ponderatis, cùm ſeorſum inter Cardinales tantum, omnium quæ invenerant, veracem nobis relationem feciſſent, ac demum per advocatum ea quæ nobis expoſuerant, in publico conſiſtorio denuò recitari curaſſent, poſtremò convocatis in aula noſtra Romæ univerſis; qui tunc erant in curia Eccleſiarum præſulibus, aſſiſtentibus nobis Cardinalibus, iterum Commiſſarii præfati per organum venerabilis fratris noſtri Gulielmi Epiſcopi Portuenſis, natione Gallici, qui primus eorum erat, rurſus cuncta quæ invenerant, & ritè probata videbantur, coram explicaverunt. Ex quorum relatione, quæ ampliſſima & ornatiſſima fuit, hæc ſummatim accepimus quæ vera, comperta, cognita & explorata ſunt.

Vitæ Catharinæ Senenſis, à aliquorum miraculorum compendium.

§. 11. Virgo Catharina ex civitate Senenſi oriunda, mediocribus orta parentibus, priùs Deo ſeſe dedicavit, quàm Deum poſſet per ætatem cognoſcere. Sex annos nata, ut Domino ſerviret, eremum concupivit, & urbe egreſſa, in caverna, loco ſolitario, delituit, quamvis jubente ſpiritu, paululum demorata, domum redierit. Angelicam ſalutationem edocta, quoties paternæ domus ſcalam aſcendit, toties per ſingulos gradus, flexo geniculo, beatiſſimam Virginem matrem Domini ſalutavit. Et anno currente ætatis ſuæ ſeptimo, virginitatem ſuam conſecravit CHRISTO, quem in ſua in majeſtate ſedentem mirabili viſione contemplata eſt, & arcana cœleſtis aulæ vidit, quæ non poteſt effari lingua mortalis. Mundanas delicias à ſe omnes abdicavit. Orationi totam ſe dedit, corpuſculum ſuum vigiliis, jejuniis ac verberibus afflixit. Coæquales puellas, ut idem facerent, & docuit, & ſuaſit. Pubes effecta, ſciſſis crinibus, mortale conjugium recuſavit. Convicia & maledicta hominum ſprevit. Beati Dominici habitum quem fœminæ geſtant, de pœnitentia nuncupatæ, extorſit, protinùſque impetravit. Ancillare officium in paterna domo exercuit, nihil magis cupiens, quàm vilis apud homines & abjecta videri. Pauperibus CHRISTI (nam id pater ei indulſerat) larga manu ſubvenit, ægrotantibus ſumma diligentia miniſtravit. Diabolicas tentationes, & aſſiduas malignantium ſpirituum pugnas, patientiæ clypeo & fidei galea ſuperavit. Incarceratos & oppreſſos, quibus valuit modis, conſolata eſt. Nullum ab ea verbum non religioſum, non ſanctum excidit. Omnis ſermo ejus, de moribus fuit, de religione, de pietate de contemptu mundi, de amore Dei, & proximi, de cœleſti patria. Nemo ad eam acceſſit, qui non doctior meliórque abierit. Doctrina ejus infuſa, non acquiſita fuit. Priùs magiſtra viſa eſt, quàm diſcipula, quippe quæ ſacrarum literarum profeſſoribus, ipſíſque magnarum Eccleſiarum Epiſcopis, difficillimas de divinitate quæſtiones proponentibus, prudentiſſimè reſpondit, & adeò ſatisfecit, ut tamquam agnos manſuefactos remiſerit, quos tamquam lupos ac leones feroces acceperat, quorum nonnulli, divinam in virgine ſapientiam admirati diſtributis mox inter CHRISTI pauperes, quas poſſidebant ſubſtantiis, accepta Domini cruce, vitam deinde Evangelicam egerunt. Summa hujus virginis abſtinentia fuit, & admirabilis vitæ auſteritas. Nam cùm vini & carnium uſum prorſus abjeciſſet, nec pulmentariis ullis uteretur, ad extremum eo deducta eſt, ut nec legumina ederet, nec pane veſceretur, niſi cœleſti quem verus Chriſtianus in Sacramento ſumit altaris. Inventa eſt aliquando à die Cinerum uſque ad Aſcenſionem Domini jejunium perduxiſſe, ſola Euchariſtia communione contenta. Per annos circiter octo, minimo herbarum ſucco, eorúmque parum retento, & communione ſacra, ſuſtentata eſt. Ad cibum quaſi ad ſupplicium pergebat. Ad communionem altaris, quæ illi ferè quotidiana fuit, quaſi ad cœleſtas nuptias invitata eſſet, ſumma cum alacritate proficiſcebatur. Cilicio ſub veſte utebatur, quo carnem macerabat, Nullæ illi plumæ, nulla pulvinaria erant. Lectum ſibi ex tabulis confecerat: atque in eo jacens, breviſſimum ſomnum accipiebat. Raró enim ultra duas horas interdiu noctúque dormiebat. Reliquum omne tempus, vigilando, orando, prædicando, opera miſericordiæ agendo; contrivit. Spiſſis chordulis carnem ſuam maceravit: dolore capitis penè aſſiduo torquebatur. Æſtuabat febribus: nec aliorum diverſorum morborum cruciatu carebat. Luctabatur quàm frequentiſſimè cum dæmonibus: multíſque illorum moleſtiis vexabatur. Sed ajebat cum Apoſtolo: Cùm infirmor, tunc fortior ſum. Nec enim in tantis laboribus deficiebat, nec charitatis opera negligebat. Aſſiſtebat miſeris indigna ferentibus. Arguebat peccatores, & blandiſſimis verbis ad pœnitentiam revocabat. Præcepta ſalutis omnibus læta dabat. Quid ſectandum, quid fugiendum eſſet, alacri vultu oſtendebat. Diſſidentes ſummo ſtudio componebat. Multa extinxit odia, & mortales ſedavit inimicitias. Pro pace Florentinorum, qui cum Eccleſia diſſidebant, & interdicto ſuppoſiti Eccleſiaſtico erant, Apenninum & alpes tranſire, atque uſque in Avinionem ad Gregorium Undecimum Pontificem maximum anteceſſorum noſtrum proficiſci non dubitavit. Cui votum ſuum, de petenda urbe Roma, in occultò factum, & ſibi ſoli ac Deo notum, ſeſe divinitius cognoviſſe monſtravit. Fuit enim in ea ſpiritus prophetiæ, & multa prædixit antequam fierent, & occultiſſima revelavit. Rapiebatur ſæpè à ſpiritu, & in aëre ſuſpenſa, divinis contemplationibus paſcebatur, adeò extra ſe acta, ut expuncta percuſsáque, nihil omninò ſentiret: idque frequenter ei contingebat, cùm diviniſſima reficeretur Euchariſtia. Magnum & ſanctum erat in plebibus Catharinæ nomen: & undique ad eam ægroti, & malignis vexati ſpiritibus, deducebantur: & multi curabantur. Languoribus, & febribus in Chriſti nomine imperabat, & dæmones cogebat ab obſeſſis abire corporibus. Propter quas res, duobus Romanis Pontificibus Gregorio Undecimo (cujus paulò ante meminimus) & Urbano Sexto acceptiſſima fuit, adeò ut legationibus eorum fungeretur, multíſque & magnis ſpiritualibus gratiis ab eis donaretur.

§. 12. Eadem cùm vitæ agonem jam peregiſſet, anno ætatis ſuæ tertio circiter ac trigeſimo, in Urbe Roma diem ſuum clauſit. De cujus animæ in cœlum aſſumptione, & glorioſa receptione, ſtupendæ ac mirabiles revelationes factæ reperiuntur apud eas perſonas, quæ virginem dilexerunt, maximè verò apud ejus confeſſorem Raimundum Capuanenſem ſacræ Theologiæ magiſtrum, qui poſteà generalis totius Ordinis Prædicatorum pater, magiſter, & rector effectus eſt. Is námque cum Januæ ageret, ea nocte qua virgo migravit, hora matutina dormitorium apud imaginem matris Domini, eam contemplatus eſt miro ſplendore fulgentem, & verba ad ſe conſolatoria dicentem.

Catharina obiit Romæ annum agens trigeſimum tertium.

§. 13. Corpus ejus aliquamdiu ſervatum, denique in Eccleſia Fratrum Prædicatorum, quæ de Minerva dicitur, Romæ conditum eſt non ſine magna populi devotione ac reverentia. Cujus tectu plerique ægroti ſalutem conſecuti ſunt à Deo: & nonnullis ſaluti fuit ea tetigiſſe, quæ ſacrata virginis membra tetigere. Poſteà quoque virgo ipſo jam cœlo cecepta, vota ſupplicatium benignè audivit, & ut à Sponſo, & Domino Chriſto ſuo Salvatore exaudirentur, curavit. Multi enim ex diverſis ægritu-

Et ſepultura fuit in Eccleſia S. Mariæ ſupra Minorum. Et miraculis claruit.

dinibus

dinibus curati sunt, qui audita beatæ Catharinæ gloriosissima fama, ejus patrocinium supplices petivere. Propterea Venetiis, ubi numquam virgo ipso fuerat, & multis in locis nomen ejus cum Veneratione receptum est, & vota ei plurima fiunt.

Vota de canonizanda B. Catharina data sunt.

§. 14. Hæc & alia quamplurima cùm venerabilis frater noster Episcopus Portuensis, in Conventu, & Præsulum exposuisset, & liquidò probata esse affirmasset, rogati singulatim tum omnes Cardinales, tum Præsules, qui plurimi affuerunt, sententiam dicere, totis suffragiis beata virgo digno cœlo, & astris, declamanda visa est. Nec quisquam fuit, qui non magnoperè canonizationem ejus faciendam probaverit.

Pont. in Basilica S. Petri cæremoniis peractis Catherinam canonizavit, & inter Sanctas Virgines collocavit.

§. 15. Quibus ad longum auditis, jussimus in basilica beati Petri Apostolorum principis suggestum magnum, & ornatum apparari, super hoc hodie adstante populo, & clero, sermone de vita, & miraculis hujus virginis per nos habito, Missarum solemnibus celebratis, & consuetis cæremoniis ritè peractis, ad canonizationem hujus virginis, sub his verbis duximus procedendum. Ad honorem Omnipotentis, & æterni Dei, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad exaltationem fidei catholicæ, & Christianæ religionis augmentum, auctoritate Domini nostri JESU CHRISTI, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, ac nostra, Catharinam Senensem illustris, & indelebilis memoriæ virginem, cujus corpus in Ecclesia Prædicatorum quæ Minerva dicitur, Romæ jacet, & in cœlesti Hierusalem, inter beatarum virginum choros, quando id ejus virtus, divina suffragante gratia, meruit, jam pridem fuisse receptam, & æternæ gloriæ coronam donatam, de fratrum nostrorum consilio declaramus: eámque tamquam sanctam publicè privatimque colendam esse decernimus, & definimus, atque in sanctarum cathalogo virginum, quæ Romana veneratur Ecclesia, redigi, & adscribi mandamus.

Statuitque ejus festum pro prima Dominica Maji.

§. 16. Statuentes festum ejus singulis annis prima mensis Maji Dominica die, ab universali Ecclesia celebrandum esse, & omnes illi honores præstandos, qui cæteris sanctis virginibus convenire noscuntur.

Et indulgen. dat ejus sepulchrum visitantibus.

§. 17. Et insuper sepulchrum ejus in ipso festo visitantibus, septem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis, in forma Ecclesiæ consueta misericorditer in perpetuum relaxamus.

Sanctio pœnalis.

§. 18. Nulli ergo omninò liceat hanc paginam nostrorum declarationis, constitutionis, mandati, statuti, & relaxationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignitationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

D. P. An. 3. die 19. Apr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo sexagesimo primo, tertio Kal. Maji Pont. nostri Anno tertio.

VII.

Contra Clericos, ad sacros ordines malè promotos.

Pleniorem animadversionem in eosdem, ac in Episcopos, & alios malè promoventes, edidit Sixt. V. infrà in ejus const. 91. Sanctum qua tamen moderata fuit, ut ibid. notabo in Tomo 2.

Contra malè ad sacros, vel minores Ordines, seu Clericalem caracterem ordinantes, & malè ordinatas sanctionem edidit S. D. N. Urb. VIII. in const. 33. Secretis. Vide infrà Tom. 4.

PIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1461.

Exordium.

CUm ex sacrorum ordinum collatione, character invisibilis animæ imprimatur, sacra mysteria dispensentur, & ipsarum cura tribuatur animarum; in eorum susceptione, excessus graves, tantò magis plectendi sunt, quando ex illis majora in mentibus fidelium scandala generantur.

Causa constitutionis.

§. 1. Cùm itaque (sicut dignorum relatione, non nisi molestè accepimus) nonnulli clerici, extra tempora à jure statuta: quidam ante ætatem legitimam; aliqui verò sine dimissoriis literis contra sanctiones canonicas, se faciunt ad sacros ordines promoveri.

Pœnæ contra malè promotos.

§. 2. Nos eorumdem temeritatem, tali castigatione reprimentes, ut aliis in posterùm committendi similia; aditus præcludatur; auctoritate Apostolica, hac constitutione perpetuò valitura, statuimus, & ordinamus, quòd omnes, & singuli, qui absque dispensatione canonica, aut legitima licentia sive extra tempore à jure statuta, sive ante ætatem legitimam, vel absque dimissoriis literis, etiam citramontanis (præterquam si in hoc ultimo casu, per cameram Apostolicam, juxta illius stylum ordinati fuerint) ad aliquem ex sacris ordinibus se fecerint promoveri, à suorum ordinum executione, ipso jure suspensi sint; & si hujusmodi suspensione durante, in eisdem ordinibus ministrare præsumpserint, eo ipso irregularitatem incurrant. Præterea, ultra alias pœnas in tales generaliter à jure inflictas, beneficiis Ecclesiasticis possint jure privari.

Tempus quo hæc Bulla ligare cœpit.

§. 3. Volumus autem quòd præsens nostra constitutio, in Romana Curia existentes, post quindecim dies; absentes verò Italicos post duos menses; alios verò ultramontanos, post sex menses, ab ipsius in audientia Contradictarum, & Cancellaria Apostolica, publicatione & affixione, ligare incipiat. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 4. die 17. Novemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno ab Incarnatione Dominica millesimo quadringentesimo sexagesimo primo, 15. Kalend. Decemb. Pont. nostri Anno 4.

VIII.

Contra homicidas, vel de homicido condemnatos, aut diffamatos, ditioni S.R.E. mediatè vel immediatè subjectos.

Sanctio ista, declarata & extensa fuit à pluribus Pontt. quos tibi indicavero infrà in const. 6. Six V. Hoc nostri. Tom. 2.

PIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1461.

Homicidii crimen detestabile.

AD retinendas insolentias transgressorum, si nervus publicæ disciplinæ lentescit, eorum ad peccandum voluntas fit laxior, & exemplum impunitatis, periculosius in alios derivatur, propter quod ad præsidentis officium pertinet, talem adhibere justitiæ severitatem & debitam executionem, quòd commissa crimina puniat, & committendorum in posterùm interdicat audaciam.

Causa hujus constit.

§. 1. Cùm autem ad audientiam nostram pervenerit, quòd à certis annis circa, in nostris, & Ecclesiæ Romanæ terris, locis, & tenimentis, nobis, & Ecclesiæ prædictæ mediatè, & immediatè subjectis, quamplurima, quandóque etiam ex levibus causis, commissa esse reperiantur homicidia, sitque inter alia crimen homicidii perniciosum & detestabile, debeátque juxta canonicas sanctiones, gravi animadversione puniri, tantóque severiùs puniendum, & extirpandum, quantò manifestiùs cognoscimus, quòd ex eo, ut plurimùm, scandala, & mala plurima subsequuntur.

Constitutiones ergò edidit hic Pont. in quib.

§. 2. Cupientes idcirco ex debitò Pastoralis officii, quòd nostri, & Ecclesiæ Romanæ prædictæ mediatè, & immediatè subjecti, juxta piam dispositionem Regis pacifici, qui regnat in cœlis, pacifici sint, & modesti, nonnullas pro hujusmodi crimine homicidii debitè puniendo, edidimus constitutiones infrascriptas, quas ad hoc ut aliquis de eisdem ignorantiam prætendere non possit, volumus per omnes, & singulas civitates, nobis & Ecclesiæ Romanæ prædictæ mediatè, vel immediatè subjectas, publico præconio publicari, mandantes, ac auctoritate Apostolica tenore præsentium decernentes, omnes, & singulos juxta constitutionum earumdem determinationem, obstrictos esse ad observationem ipsarum, ac si personaliter singulis intimatæ forent, cùm non sit

verisimile, quòd ad eorum notitiam non devenerit, quòd extitit tàm publico præconio patefactum, Tenor verò constitutionum de quibus suprà fit mentio, sequitur, & est talis, videlicet.

Homicidas jubet exulare etiam habita pace ejusque remissionem aut salvum conductum ab officialibus concedi non posse.

§. 3. Sanctissimus Dominus noster, intendens quieti patriæ consulere, & ipsam sicariis, homicidis, & malefactoribus expurgare, statuit, & decrevit, quòd omnes illi qui pro delicto homicidii fuerint condemnati, seu aliàs de civitate aliqua, & districtu illius banniti, non possint ad civitatem seu districtum hujusmodi, quocumque tempore redire, seu in eis, vel eorum altero motam trahere, etiam habita pace ab hæredibus, vel consanguineis, seu filiis ipsius occisi, nec Legatus etiam de latere, aut Gubernator qui pro tempore fuerit, vel quivis alius possit auctoritate Apostolica, seu ex officio suæ legationis, aliquem homicidam sic exbannitum tebannire, reducere, seu revocare ad civitatem, vel districtum, aut eorum alterum, seu ei licentiam, vel salvum conductum concedere redeundi, seu morandi in eis, vel eorum altero, in perpetuum, vel ad tempus modicum sive magnum, nec etiam per diem unum, sive noctem, quòd si secus per quemquam ex supradictis factum fuerit, incidat in pœnam excommunicationis ipso facto, sine ulteriori sententia declarationis, à qua per alium quàm per Summum Pontificem (& tunc facta de hoc speciali expressione) non possit absolvi, ac reductio, licentia, revocatio, salvus conductus, & cassatio processus, & banni hujusmodi, sint ipso jure nulla, nulliúsque roboris, vel momenti, incidat etiam in pœnam ducatorum mille Cameræ Apostolicæ applicandorum, quam Thesaurarius, cui hoc secreto, vel publicè fuerit denunciatum, retineri faciat, & mandet, nullo super hoc expectato, seu requisito superioris mandato, quòd si non fecerit, Thesaurarius ipse eamdem sententiam excommunicationis ipso facto, cum eisdem qualitatibus, incurrat ipséque sic rebannitus, reductus, revocatus, sive alio quocumque modo reversus, possit & debeat capi, detineri, & incarcerari; & de ipso, secundùm sententiam contra eum latam, justitia fieri per Gubernatorem, Potestatem, & alios Officiales, ad quos spectat, seu pertinet, incontinenti sine ulteriori licentia, notificatione, & requisitione superioris, vel alterius, sub pœna ducentorum ducatorum auri, Cameræ Apostolicæ applicandorum, vel retinendorum, quam Thesaurarius præfatus simili modo, & forma, ac sub similibus censuris, faciat retineri, prout superiùs est expressum. Hoc autem extendi voluit ad eos, qui revocati, rebanniti, vel aliàs quomodocumque remissi fuerint, quacumque auctoritate seu licentia (præterquam ex speciali commissione, seu mandato Romani Pontificis, contento in literis authenticis, & Bulla plumbea munitis, à duobus mensibus citra, termino dierum quindecim, quo possint de civitate liberè recedere, eis concesso) vel qui in futurum rebannientur, revocabuntur, seu aliàs remittentur per quemcumque quavis auctoritate prædicta, sub pœnis pecuniariis, & aliis Ecclesiasticis censuris, de quibus superiùs est dictum.

Appellationis remedium aufert. Ad hoc vide omninò Pii iv. const. 52. Et si cuncta, ubi notabo.

§. 4. Item, quòd quæcumque appellationes interpositæ vel interponendæ ab hujusmodi vel aliis sententiis sive gravaminibus contra homicidas latis, vel à processu contra eos facto, etiam si lis vel instantia super eis pendeat, & inhibitiones vigore ipsarum emissæ per Auditorem Cameræ, vel alium quemcumque, ordinarium vel delegatum, sint nullæ & invalidæ, nec ad ulteriora super eis, vel ipsarum vigore, procedi possit ac debeat: quinimò appellationes, lites, & causæ hujusmodi, censeantur advocatæ, extinctæ, & invalidæ, nec Potestates vel alii Officiales inhibiti, hujusmodi mandatis, inhibitionibus litis pendentiis, censuris, & pœnis in eis contentis, adstringantur, imò teneantur, & debeant, sub pœnis suprà positis, ad executionem sententiarum latarum procedere. Possit tamen in causis aliis, à jure vel statuto permissis, appellari ad Gubernatorem civitatis, seu provinciæ; qui infrà mensem, causam definire teneatur; quo elapso, appellatio, inhibitio, & instantia super eis, sint nulla; & liberè, sine impedimento, possit fieri executio sententiæ, vel banni; ac si non fuisset inhibitum, & appellatum, quódque banniti, & condemnati propter hujusmodi crimen homicidii, censeantur & sint banniti ab omnibus circumvicinis usque ad milliaria quinquaginta, intra quæ, si reperti fuerint, possit & debeat capitalis sententiæ, sive condemnationis pecuniariæ executio fieri contra eos, per Potestates & alios Officiales, civitati, districtui, & loco præsidentes, sub pœnis pecuniariis simili forma imponendis.

Homicidas condemnatos aut diffamatos plures pœnas incurrere declarat etiam si ab Officialibus remittantur. Ampliorem dispositionem, vide in bullis citatis in rubr.

§. 5. Item, quòd omnes, & singuli homicinæ, quorum delictum notorium fuerit, vel de homicidio infamati, seu condemnati (etiam si de delicto hujusmodi, ex forma statutorum, non possit inquiri, vel aliqua pœna imponi, vel etiam si ipsius delicti, vel pœnæ pro eo interpositæ, auctoritate Apostolica, vel alterius, ab ea, vel à Romano Pontifice potestatem habentis, sit facta remissio, cassatio processus, & sententia annullata, vel aliàs quomodolibet dispensatum, per viam gratiæ seu justitiæ, in toto vel in parte) non possint habere officia, vel dignitates in quibuscumque locis, civitatibus, & terris, è quibus banniti fuerint, in quibus domicilium eorum originémque habuerint, seu aliam moram traxerint vel resederint, etiam si fuerint absoluti, rebanniti, vel aliàs eorum sententia, seu condemnatio, sive processus cassatio, irritatio, vel aliàs pro infectis habiti; sed perpetuò sint infames, & omni dignitate privati, nec possint ferre testimonium, nec tabellionatus officium exercere, non adjudicandum, seu ad aliud officium exercendum, & ab omnibus actibus legitimis sint perpetuò suspensi, quinimò si hujusmodi officia acceptaverint, exercuerint, seu ad ea exercenda admissi fuerint, tàm ipsi, quàm Gubernator, Legatus, aut Superior, qui eum elegerit, vocaverit, aut ipsum officium exercere, seu ei præesse passus fuerit, pœnam quingentorum ducatorum auri; ipso facto incurrat, & sua gubernatione privetur, nec gesta, in judicio vel extra judicium, tàm per eum qui admissus fuerit ad officium, quàm per eum qui illud ab eo exercere passus fuerit, de cætero valida sint, & robur obtineant, quinimò sint nullius roboris vel momenti, & si Ecclesiasticæ personæ, fuerint, excommunicationis sententiam ipso facto incurrant, sine ulteriori declaratione, à qua non possint præterquam à Romano Pontifice, cum speciali delicti sive transgressionis hujusmodi expressione, absolvi. Et Thesaurarius Cameræ, sine aliqua requisitione, seu notificatione, aut inhibitione vel monitione, salarium eisdem, vel alteri debitum, retinere debeat, si ab eo debeatur, si verò non debeatur, mandare Potestati, Gubernatori, vel alteri, ad quem spectat, ab eis vel eorum altero exigi, & satisfieri, sub eisdem censuris & pœnis, prout superiùs est expressum, Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. P. A. 4. die 28. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo sexagesimo, primo, Kal. Febr. Pontificatus nostri Anno quarto.

IX.

Privilegia Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti, unà cum communicatione omnium gratiarum Congregationis Cassinensis ejusdem Ordinis.

Alia privilegia habes etiam hic infrà in const. 12. Jul. II. Et si ad. Et gratias Congreg. Cassinensis, vide in constitutionibus indicatis in alia Bulla prima ejusdem Jul. II. Super Cathedram.

Cætera de hac Congregatione Montis Oliveti sunt indicata sup. in const. 1. Clem. VI. Solicitudinis, fol. 254.

[E]dita A. D. 1462.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

[Pr]oœmium.

Licet ex debito ministerij Pastoralis quibuslibe- Ecclesiastici ordinis viris nos deceat in suis opportunitatibus esse favorabiles & benignos, illis tamen, qui sub Religionis habitu, vitæ castimonia, & observantia regulari, gratum & sedulum exhibent cum puritate mentium Altissimo famulatum, mundanisque relegatis illecebris, cœlestium contemplationi insistunt, ut in suis bonis operibus hujusmodi nil eos impediat, vel conturbet, eò propensioribus auxiliis nos convenit opportunè adesse, quo per arctioris ejusdem observantiæ semitas se Creatori omnium sponte devoverunt, tanto quàm devotiùs ipsi divinis, & contemplationi insistere, ac sacris actionibus vacare possint, quanto eorum status quietior amplioribus fuerit præsidiis communitus.

Approbatio omnium Indultorum.

§. 1. Cupientes itaque Monasterium Montis Oliveti Ordinis S. Benedicti Aretinæ Diœc. quòd inter alia ipsius Ordinis, & Congregationis Monasteria insigne, & præcipuum, & per nonnullos præclaros viros ex progenitoribus nostris nobilibus de Piccolominibus, & Prolomeis Domorum à quibus sumpsit exordium, magna ex parte fundatum, atque dotatum est, & in quo dilecti filii, Abbas Generalis dicti Ordinis, unà cum illius conventu, prout ipsi, qui devotionis causa prædictum Monasterium visitando experientia edocente comperimus, gratum, & devotum exhibent virtutum Domino famulatum, atque alia ipsius Ordinis Monasteria, Prioratus, & Membra, ac in eis degentes personas, condignis muneribus gratiarum, & favoribus decorare, & non solùm ad instar prædecessorum nostrorum Roman. Pontificum, cum nonnullis infrascriptis modificationibus concessa eis privilegia communire, verùm etiam illa, prout sæpiùs in similibus fieri contingit, & quemadmodum aliis regularibus viris, eorúmque Monasteriis concessum fuisse dignoscitur, Abbatis, Conventus, & Monachorum meritis, & virtutibus exigentibus, quoad aliqua ampliare, ejusdem Abbatis in hac parte supplicationibus inclinati, omnia & singula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, indulta, & gratias, eisdem Monti Oliveti, atque aliis Monasteriis, Prioratibus, Membris, & locis dicti Ordinis, necnon præfato, & aliis Abbatibus, Visitatoribus, Prioribus, Monachis, & personis in eis degentibus per nos, vel Sedem Apostolicam, sive aliàs quovis modo concessa & indulta, rata habentes & grata, illa auctoritate Apostolica ex certa scientia approbamus, & confirmamus ac præsentis scripti patrocinio communimus.

Loca omnia Congregationis etiam unienda, a Prælatis ejus regantur, illique a Capitulo vel Abbate & Visitatoribus eligantur.

§. 2. Et nihilominùs ut idem Abbas, Conventus, Monachi, & personæ eò magis sive cujusvis turbationis, vel impedimenti distractione bonis actibus insistere, piis quoque, & meritoriis operibus continuò vacare possit, quo nostræ erga eos paternæ charitatis intelligent exuberare affectam, sentiéntque nostræ munificentiæ gratiam eis non deesse; hac perpetuò valitura constitutione, Apostolica auctoritate statuimus, & ordinamus, quòd anteà perpetuis futuris temporibus, Monasteria, Prioratus, & loca dicti Ordinis, ab eodem Monasterio Montis Oliveti dependentia, quæ nunc sunt, & in posterùm (auctore Domino) Ordini, sive Congregationi eisdem, quomodolibet unientur, incorporabuntur, subjicientur, seu applicabuntur, per ipsius Ordinis Prælatos dumtaxat regi, & gubernari debeant, & quoties illa, vel eorum aliquod ubicumque etiam apud Sedem Apostolicam, & qualitercumque vacare contigerit, etiam si quævis speciales, vel generales de illorum provisionibus, sive dispositionibus per sedem ipsam reservationes factæ fuerint, Capitulum, si tunc celebrabitur, alioquin Abbas dicti Monasterii Montis Oliveti, & Visitatores prædicti, cum aliis ad hoc, juxta eorum consuetudines & statuta deputatis, illos ex Monachis dicti Ordinis, præsentibus & futuris, quos ad hoc idoneos fore repererint, in Abbates, seu Priores tunc vacantium Monasteriorum, Prioratuum, & locorum hujusmodi alias juxtà ipsorum consuetudines, & statuta eligere, & nominare, ac etiam ad nutum, & beneplacitum ipsorum, taliter electos, sive nominatos à regimine, sive administratione dictorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum, quibus præfuerint, & quæ tunc propterea vacare censeantur, absolvere, amovere, & ad claustrum revocare, præfatisque sic electi, & nominati, absque alicujus Sedis prædictæ, vel alterius provisionis, sive præfectionis, vel dispensationis adminiculo, & præter id, quod propterea munus benedictionis, ratione Monasteriorum quibus præfuerint, impendatur, eisdem Monasteriis, Prioratibus, & locis ad duæ sic electi & nominati fuerint præesse, ac illa in hujusmodi spiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, ac omnia, & singula, quæ per Abbates, & Priores aliorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum Ordinis, & Congregationis eorumdem, juxtà prædicta statuta & ordinationes fiere potuerunt, liberè, & licitè valeant exercere.

Annatæ solutione præservatis.

§. 3. Per hoc tamen constitutioni nostræ, ac etiam fœlicis recordationis Eugenii PP. IV. prædecessoris nostri, qua cavetur, quòd monast. ac beneficia unita statutis in ea temporibus, annatam solvere tenantur, non intendimus in aliquo derogare.

Et hu[j]c indulto non censeatur derogatum, nisi [illegible] specifice exprimat.

§. 4. Et ne ipsos super Monasteriis, Prioratibus, & locis prædictis aliorum motibus, & instantiis improbis turbari contingat, volumus, & auctoritate præfata similiter statuimus, & ordinamus, quòd per quascumque literas Apostolicas, etiam motu proprio, & cum reservationibus antedictis, ac quibuscumque derogatoriis clausulis, propter quas effectus præsentium quomodolibet impediri, vel differri possit, concessas hactenùs, & in posterùm forsan concedendas adversus statuta, & ordinationes nostras hujusmodi, nullus prædictæ Congregationis, vel alius cujuscumque status, gradus, vel conditionis fuerit, etiam si Cardinalatu, aut Pontificali sive alia quavis præfulgeat dignitate, aliquod ex ipsis Monasteriis, Prioratibus, sive locis in Titulum, vel Commendam, seu administrationem, aliàs, seu super cujusvis illorum fructibus, redditibus, & proventibus quamcumque pensionem sibi vendicare, vel jus desuper acquirere possit, nisi in ipsis literis de præsentibus, ac ipsa Congregatione, specialis & expressa, ac de verbo, ac verbum mentio fiat, & aliàs ex ipsarum tenore literarum evidenter appareat singulos Romanos Pontifices, qui eas concesserint, ex certa scientia cum rationabilis causæ subjunctione, prædictis statuimus, & ordinationibus voluisse, ac velle derogare, decernentes ex nunc ipsas literas ad aliquod ex eidem Monasteriis, Prioratibus, & locis nullatenus extendi debere; ac irritum & inane quicquid in contrarium à quoque quavis auctoritate scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Exemp[t]io à [illegible] Ad [illegible] Jul. [illegible]

§. 5. Et insuper Abbatem, Priores, Conventus, Monasteria, Prioratus, Membra, & loca Ordinis hujusmodi à quarumcumque prædialium, & aliarum decimarum, nec non subsidiorum, prout hactenus consuetum est, ac etiam canonicæ portionis, seu quartæ locorum Ordinariis faciendæ dumtaxat, solutione & contributione absolvimus, & penitus liberamus.

Exemptio à sol[ut]ione decimarum [illegible] Bullam Jul. II.

§. 6. Ita etiam, quòd ipsi Abbas, Priores, Conventus, & Monachi dicti Ordinis, à solutione, seu præstatione quarumcumque decimarum de fructibus terrarum, hortorum prædictorum, sive possessionum suarum, quas possident, & in futurum (præstante Domino) poterunt adipisci, quas, seu quos propriis manibus, & sumptibus colunt, vel per boves suos, aut alios, & sumptibus dictorum Monachorum excoli faciunt, ac de novalibus, seu nutrimento animalium suorum sint prorsus exempti.

Testificari, & ad processiones ire non cogantur Tu vide quid notabo in d. Bulla Jul. II. §. 8.

§. 7. Et ad subeundum juramenta, & facienda testimonia (nisi in causis, ubi aliàs veritas inveniri non posset, & nunc in eorum Monasteriis) seu accedendum ad processiones nisi præcipuas, vel ad Concilia, præterquam universalia authoritate Apostolica indicta personaliter compelli nequeant quoquomodo.

Hæreditates Congregat. consequi possit.

§. 8. Eis similiter concedentes, ut quascumque hæreditates per medias personas, tàm Monachorum, seu personarum dicti Ordinis, quàm aliàs quovis modo sibi de jure delatas, & in anteà deferendas nomine dicti Ordinis, ac Monasterii, cujus dicta persona Monachus, vel oblatus fuerit, adire, & pro ipso Monasterio retinere.

Ordines sacros à quocumque Antistite suscipere possint &c. Tu vide citata ibid.

§. 9. Necnon, quotiens opus fuerit, à quocumque Catholico Antistite Monachos, & Novitios dicti Ordinis ad hoc idoneos, absque aliquo alio examine, & cujusvis alterius licentia super hoc minimè requisita, ad omnes sacros ordines promoveri facere, & conferendorum ordinum hujusmodi, aut altarium consecrandorum causâ, ipsos Antistites ad se in eorum Monasteriis advocare.

Celebrare tempore interdicti. Tu vid. ibid.

§. 10. Interdicti quoque tempore dummodò ipsi causam illi non dederint, submissa voce, januis clausis, & interdictis, seu excommunicatis exclusis, eorum tamen Capellanis, & habitantibus infrà septa Monasteriorum intromissis celebrare.

Recipere possint ad Religionem omnes hic non exceptos. Tu vide Bullam Pii v. n. 9. Quæcumque & ullam, Clem. viij. Bul. 115.

§. 11. Quódque etiam quoscumque Ordinem ipsum introire volentes, etiam si alium Ordinem, præterquam Carthusien. ingredi vovissent, dummodò professionem non emiserint, eosdem recipere, & voto non obstante prædicto, eos ad professionem Regularem admittere. Prohibemus tamen eisdem Abbati, Visitatoribus, atque aliis personis dicti Ordinis ne præsentium tenore laicorum, & exterorum confessiones audire, aut alia vota commutare, sive eos ab homine promulgata absolvere, aut cum eisdem excommunicatis participare, sive cum patientibus defectum natallum, quoad obtinendum dignitates Ecclesiasticas dumtaxat, dispensare, seu Pontificalia insignia deferre quoquomodo præsumant.

Communicatio Indultorum Congregationes Monachorum S. Justinæ sive Casinen. Quæ vid. supr. in locis in rubr. citatis.

§. 12. Cæterùm, præfato, & aliis Abbatibus, Visitatoribus, Prioribus, Conventibus, Personis, Monasteriis, Prioratibus, Locis, & Membris dicti Ordinis, quòd omnibus aliis, & singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indultis, & gratiis, dilectis filiis Præsidenti, Visitatoribus, Monasteriis, Congregationis S. Justinæ Paduan. Ordinis S. Benedicti prædicti, eorúmque Monasteriis, Prioratibus, membris, & personis, & bonis tàm per nos, quàm per præfatum Eugenium, & alios Romanos Pontifices etiam prædecessores nostros, sub quavis forma, & expressione verborum, tàm in specie, quàm in genere concessis, & quibus Præsidens, Abbates, Visitatores, Priores, Monachi, & personæ, Monasteria quoque, & Prioratus, membra, loca, & bona ejusdem Congationis S. Justinæ utuntur, & gaudent, sive uti, & gaudere possunt, quæ omnia præsentibus haberi volumus pro expressis, & specificè enarratis, & quæ ad Abbatem, Conventum, Monachos, personas, Monasteria, Prioratus, membra, & bona dicti Ordinis Montis Oliveti cum modificationibus tamen præinsertis, ac etiam infrascriptis extendimus, & eis de novo concédimus, ac etiam impartimur ipsi Abbas, & Professores Montis Oliveti, eorúmque Monasteria, Prioratus, membra, personæ, & bona prædicta pariformiter, & ad eorum, instar, sine tamen Præsidentis, ac personarum dictæ Congregationis, eorúmque Monasteriorum, & bonorum præjudicio, perindè in omnibus, & per omnia uti valeant pariter, & gaudere, ac si illa omnia, & singula eis pariter à Nobis, & prædecessoribus, aut Sede prædictis specialiter, & expresè concessa, indulta, & attributa fuissent, authoritate Apostolica tenore præsentium ex certa scientia concedimus pariter, & indulgemus.

Restrictio exemptionis.

§. 13. Sub exemptione tamen prædictæ, ipsorum Capellanos, & benefactores, ac eorum Capellanorum familiares, nequaquam comprehendi, neque ipsi Abbati, Visitatoribus, & aliis supradictis, illam quoad onera realia suffragari volumus.

Declaratio quoad liberam sepulturam. Tu vide Bullam Jul. II. cit. in rubr.

§. 14. Et in quantum eis libera sepultura conceditur, casus excipimus à jure exceptos, nisi hæc eis per specialia Sedis ejusdem privilegia sint concessa, aut fuerit hactenus consecuta.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. Petreoli Senen. Anno Incarnationis Dominicæ, 1462. Tertio nonas Octob. Pont. nostri Anno quinto.

Dat. P. A. 5. die 9. Octob.

X.

Retractatio eorum, quæ ipse Pontifex, in minoribus existens, scripserat pro Concilio Basileensi contra Eugenium IIII.

De isto Concilio vide suprà in d. Eugen. constit. 11, Magnat. fol. 3.

Edita A. D. 1463.

PIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Rectori, & universitati scholæ Colensis, Sal. & Apost. bened.*

Enarratio anteactorum.

IN minoribus agentes, non sacris ordinibus initiati, cùm Basilicæ inter eos versaremur, qui se generale Concilium facere, & & universalem Ecclesiam repræsentare ajebant, dialogorum quendam libellum ad vos scripsimus, in quo de auctoritate Concilii generalis, ac de gestis Basileensium, & Eugenii Papæ contradictione, ea probavimus, vel damnavimus, quæ probanda vel damnanda censuimus, quantum capiebamus, tantum defendimus, aut oppugnavimus; nihil mentiti sumus, nihil ad gratiam, nihil ad odium retulimus, existimavimus benè agere, & recta incedere viâ: nec mentis nostræ aliud erat objectum, quàm publica utilitas & amor veri. Sed quis non errat mortalis? Sapientem inquiunt Philosophi numquam errare, verum est. At qui sapiens, nisi bonus? quis bonus, nisi solus Deus: Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt, non est qui faciat bonum, non est usque ad unum, inquit Propheta Regius; Declinavimus & nos ab utero matris, erravimus in invio, & non in via: ambulavimus in tenebris, & procul à vera luce recessimus, nec nobis tantum erravimus, alios quoque in præcipitium traximus & cœcis ducatum præbentes cœci, cum illis in foveam recidimus. Forsitan & aliquos ex vobis scripta nostra decepere, & in devia deduxerunt, quorum sanguinem si de manibus nostris requisierit Dominus, non habemus quod respondere possimus, nisi nos, ut homines, peccavisse; qui arbitrantes rectum iter ostendere, obliquum monstravimus. In misericordia tantùm Dei spes nostra sita est, quæ super omnia opera ejus elucet. Sed haud quamquam satis fuerit divinam misericordiam implorare, & dicere, Parce Domine, parce peccatis nostris, nisi pro viribus, quàm diximus, veritate curare annitamur, & sic est in fabulis, Sagitta, quæ vulneravit, afferat opem: sive ut canit Ecclesia, Medelam inde ferat, hostis unde læserat. Mortem quidam priùs sibi consciverint, quam videri velint aliquando malè sensisset, & nonnulli ne ad horam videantur errasse, semper errant, & dum ad minimam tolerare honoris jacturam nequeunt, totum abjiciunt, & perpetua notantur infamia, & in pessimas prolabuntur hæreses: Qui ne appareant inconstantes, pertinaces efficiuntur. Superbissimi hoc agunt, qui videri dii non homines volunt, quales Constantiæ combusti sunt nostra ætate in magno conventu, Hieronymus & Joannes hæresiarchæ.

Pont. iste dum in minoribus erat ignoranter contra Ecclesiam Dei locutus est.

§. 1. Non homines sumus, & ut homines erravimus. Neque imus inficias, multa quæ diximus, scripsimus, egimus, damnati posse: verùm non ut Arrius, Eutyches; Macedonius, aut Nestorius, & alia blasphemorum turba, ex animo damnatam viam elegimus, seducti peccavimus, ut Paulus; & ignoranter persecuti fuimus Ecclesiam Dei, & Romanam primámque Sedem. Propter quod prostrati ante oculos divinæ pietatis, supplices oramus: Delicta juventutis meæ, & ignorantias ne memineris, &c. Pudet erroris, pœnitet malè dictorum scriptorúmque, vehementer pœnitet: plus scripto, quàm facto nocuimus. Sed quid agamus? scriptum & semel emissum volat irrevocabile verbum. Non sunt in potestate nostra scripta, quæ in multas inciderunt manus, & vulgò leguntur. Utinam latuissent, quæ sunt edita; nam si futuro in sæculo manserint, aut in ma-

lignas

lignas mentes inviderint, aut incautas, fortasse scandalum parient. Qui hæc scripsit, inquient, in beati tandem Petri cathedra sedit, & Christi Salvatoris vicariatum gessit, ita scripsit Æneas, qui postea summum Pontificem adeptus, Pius II. appellatus est, nec invenitur mutasse propositum, qui eum elegerunt, & in summo Apostolatus vertice collocarunt, ab iis scripta ejus approbata videntur. Verendum est, ne talia nostris aliquando Successoribus objiciantur, & quæ fuerunt Æneæ, dicantur Pii, atque ab ea Sede auctoritatem vendicent, adversus quam ignoranter latraverunt.

Ideò ad imitationem S. Augustini sua dicta retractat.

§. 2. Cogimur igitur, dilecti filii, beatum Augustinum imitari, qui, cum aliqua in suis voluminibus erronea inseruisset, retractationes edidit. Humilis & probatissimi vir ingenii, qui suas ineptias verecundè confiteri, ac corrigere, quàm impudenter defendere maluit. Idem & nos faciemus: Confitebimur ingenuè ignorantias nostras, ne per ea quæ scripsimus juvenes, error irrepat, qui possit in futurum Apostolicam sanctam Sedem oppugnare, nam si quem decuit umquam Romani primique throni eminentiam & gloriam defendere, ac extollere, nos illi sumus, quos sine ullis meritis pius & misericors Deus, sola dispensatione sua, ac beati Petri solium, & dilectissimi Filii sui Domini nostri JESU CHRISTI Vicariatum evocavit.

Et suadet... Apostolicæ Sedis auctoritatem ... Præstari idem.

§. 3. Quibus ex rebus dilectiones vestras hortamur, & in Domino commonemus, ne prioribus illis scriptis inhæreatis, aut fidem ullam præstetis, quæ supremam Apostolicæ Sedis auctoritatem quovis pacto elidunt, aut aliquid astruunt, quod sacrosancta Romana non amplectitur Ecclesia. Suadete omnibus, ut id solium præ cæteris venerentur, in quo Salvator Dominus suos vicarios collocavit, & quod beati Apostoli Petrus & Paulus, suo sanguine dicaverunt, nec putetis divinam providentiam, quæ cuncta gubernat, & nihil negligit eorum, quæ creavit, inordinatam reliquisse militantem Ecclesiam, que cùm sit sponsa Christi, profectò à Deo est, & ordinem habet, dicente Apostolo. Quæ sunt à Deo ordinata esse. Requirit autem ordo, ut inferiora à superioribus gubernentur, & ad unum tandem perveniatur, tamquam principem & moderatorem cunctorum, quæ infrà se sunt. Sicut grues unam sequuntur, & in apibus unus est rex, ita & in Ecclesia militanti, quæ instar triumphantis habet, unus est omnium moderator & arbiter, JESU CHRISTI Vicarius, à quo, tamquam capite, omnis in subjecta membra potestas & auctoritas derivatur, quæ à Christo Domino Deo nostro sine medio in ipsum influit. Nec profectò in alium, tamquam sui exercitus ducem, supremam auctoritatem Christus principaliter derivasset, quàm in suum Vicarium, qui primus fuit Petrus, cui commissam novimus Dominici gregis curam, nec duo pluresve Petros Evangelistæ commemorant, nec duos aut plures instituit Dominus, qui suum locum tamquam capita tenerent æqualia: sed unum constituit, ut verticem, ac ducem, & Pastorem universi gregis, Simonem Petrum, dicens, Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam: & tibi dabo claves regni cœlorum: & quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlo, & quodcumque solveris super terram, erit solutum, & in cœlo. Et, Pasce oves meas. Quæ nulli alteri seorsum dicta leguntur, nisi Petro, ut in Petro unitas, & summa contineretur auctoritas, nec alius à Petra dictus est Petrus, nisi Simon, ut intelligeremus unicum esse veræ, & solidæ Petræ, id est, Christi, ut Paulus exponit, locum tenentem Simonem Petrum, qui solus pro Domino in periculo constituto exemit gladium. Petrus igitur, & successores ejus Romani Pontifices primatum in Ecclesia tenuerunt, & Nos hodiè, quamvis indigni, sola Domini voluntate digni, tenemus, & quicumque Romanæ secundùm Canonicas sanctiones præficitur Ecclesiæ, quamprimùm electus est in sacro Collegio, supremam à Deo potestatem sine medio consequitur, & per ordinem in omnem diffundit Ecclesiam, cujus peccata divino judicio punienda relinquuntur. Si quid adversus hanc doctrinam inveneritis aut in Dialogis, aut in epistolis, nostris, quæ plures à nobis sunt editæ, aut in aliis opusculis nostris, (multa enim scripsimus adhuc juvenes) respuite, atque contemnite, sequimini quæ nunc dicimus, & seni magis, quàm juveni credite, nec privatum hominem pluris facite, quàm Pontificem. Æneam rejicete, Pium recipete. Illud, gentile nomen parentes indidere nascenti; Hoc Christianum in Apostolatu suscepimus.

Occurritque objectioni eorum qui dicerent ipsum Pont. cum Pontificatu mutasse propositum & ideò ejus vitam & gesta recenset.

§. 4. Dicent fortasse aliqui, cum Pontificatu hanc nobis opinionem advenisse, & cum dignitate mutatam esse sententiam. Haud ita est, longè aliter actum. Audite filii conversationem nostram, brevis narratio erit, quæ vobis, quantum ad rem attinet, veritatem aperiet, & objectioni faciet satis. Anno salutis primo, & trigesimo suprà millesimum quadringentesimum cum Dominico Capranica, quem Martinus V. in secreto Consistorio Cardinalem creaverat, Eugenius IV. spreverat, Basileam betivimus, ibique Concilium inchoatum invenimus, verum ab Eugenio revocatum, quamvis congregati noluerant obedire, asserentes jam inceptum Concilium sine consensu Patrum, qui convenissent, haud quaquam potuisse dissolvi. Julianus aderat S. Angeli Cardinalis, natione Romanus, moribus & doctrina conspicuus. Is cum cæteris præstaret, audita Eugenii revocatione, præsidentiam dimisit tamquam summo Pontifici vellet obedire: sed cùm augesceret in dies, Eugenio vel invito Concilium, & multi ex diversis regionibus Episcopi, & Regum legati adventarent, Cardinales quoque ex Rom. Cur. profugi in dies nonnulli concurrerent, præsidentiam resumpsit, & auctoritatem Concilii mirum in modum extollens, eminentiam primæ Sedis supprimere cœpit. Venientes Eugenii Legatos, & potestatem Romanorum Præsulum magnificantes, apparenter confutavit, & cùm esset facundissimus, facilè persuasit auditoribus quæ cupiebat. Cardinales ex Urbe profecti, Eugenio infensi, vitam ejus moresque carpebant. Accedebant in horas catervatim novi Curiales, qui (ut est omnis multitudo maledica, & inimica Principi) Eugenii nomen modis omnibus lacerabant. Nos, qui ex Patria juvenes, non ex Urbe illuc migraveramus, & nova tum primum avis ex Senensi gymnasio evolaveramus, rudes & inexperti, verè esse arbitrabamur quæcumque dicebantur, nec putabamus mentiri alios, qui nescire-mus ipsi mentiri, atque ut est innatum homini, terra, & horrenda crimina odio habebamus. Nec Eugenium diligere poteramus, quem tot tantique testes indignum Pontificio dicerent. Aderant legati Parisiensis scholæ, cujus est fama percelebris, affuerunt & aliquando vestri & aliorum studiorum Germanicæ nationis Oratores, & uno cuncti ore, Concilii generalis auctoritatem ad cœlum efferebant. De potestate Romani Pontificis pauci erant qui loqui præsumerent, omnes, qui publicè loquebantur, prurientes auribus, multitudini applaudebant. Accessit & ipsius Eugenii consensus, qui dissolutionem Concilii à se factam, revocavit, & progressum eis approbavit, cum reconciliata Synodus Eugenio videretur, & pax Ecclesiæ data. Præterita enim omnia per duas literas Concilii Patres Eugenio sese remissuros, & pedes ejus tamquam beati Petri ex osculaturos promiserant, si revocata dissolutione Concilio cursum permitteret, atque illi cohæreret. Novæ intercessere discordiæ, tum aliis de rebus, tum potissimè super translatione Concilii, Græcorum causa, in alium locum. Eugenius in Italia, non sine ratione, Concilium petebat, popularitas Synodalis transire montes horrebat, & in Avinione, aut in Sabaudia locum desiderabat. Adierant per id temporis duo viri ex Italia Basileense Concilium, Nicolaus Panormitanus Archiepiscopus, & Ludovicus Pontanus, Apostolicæ Sedis notarius, Alphonsi Magni Regis Oratores, qui velut duo orbis sidera, ceu Pontifici juris, & totius civilis sapientiæ duo præcipua lumina, & clarissima censebantur. Hi dictis scripti que Concilii gesta

gesta probabant, Eugenii facta damnabant, nec erat qui aut vellet aut auderet dicta eorum refellere. Quid ageremus? audire potuimus, non discere? Rude nimis ingenium est, quod per singulos dies audita, & inculcata non capit. Quales magistri sunt, tales discipuli evadere solent. Paucos invenias Aristoteles, qui Platonica norint destruere dogmata. Non est discipulus suprà magistrum, inquit Dominus: nec nos magistrum potuimus superare. Julianus nobis, & Nicolaus, & Ludovicus, & alii complures fuere magistri, schola, Basileensis conventus, in quo rarò aliquis Eugenii causam defendit. Adversus Concilii dignitatem mutire aliquid, crimen hæresis fuit. Una omnium vox Concilium Eugenio præferebat. De Sedis Apostolicæ præcellentia aut silentium, aut contemptus. Concilium Concilium cuncta sonabant. Didicimus ergo quæ audivimus, & post aliquot annos, existimantes nos aliquid esse diximus, ut est apud Satyricum. Semper ego auditor tantum? Puduit semper discipulum agere, subtraximus ferulæ, cœpimus loqui, & magistri personam induimus. Scripsimus epistolas, & opuscula, hoc omnibus passim datur, docti, & indocti scribunt; & quæ scripsit ipse, nemo contemnit, nisi editionis fervorem tempus extinxerit, nobis placebant scripta nostra, more Poëtarum, qui Poëmata sua tamquam filios amant. Nec Basileæ quemquam inveniebamus, qui ea damnaret, probant enim similia similes, applaudabamus nobis ipsis, & in editionibus nostris gloriabamur. Et quamquam posteà Eugenius Concilium in Italiam transtulerit, & cum Græcis Ferrariæ, ac domum Florentiæ convenerit, quamquam Julianus Sancti Angeli, & Joannes S. Petri Cardinales, quibus plurimum celebramus, ad Eugenium defecissent, quamquam paucissimi in fide Basileensi remansissent, noluimus tamen credere existimantes cunctos, qui abibant, metu recedere, ne bona temporalia perderent, & cùm nihil haberemus, quod nobis auferri posset, perseverandum putavimus, ne partem quæ verior nobis apparebat, relinquentes, detrimentum animæ faceremus. Mansimus igitur Basileæ, quoad Eugenio, ut credidimus, justo judicio deposito, Amadeus Sabaudiensis suffectus est, & Felix V. appellatus, quem non ut idolum, quod erat, sed tamquam verum Christi Vicarium venerati sumus, nihil ad hæc sinistri putantes intercessisse. At cùm Fridericus Romanorum Rex, Aquisgrani coronatus, domum repetens, Basilea transitum fecisset, rogatúsque Felicem illic præsentem accedere, nullo pacto persuaderi potuisset, ut honorem ei, tamquam Rom. Pontifici, exhiberet, aut publicè cum eo verba misceret, tum primum consideravimus possibile esse, quòd partem erroneam sequeremur, quando Rex, Imperator Romanorum futuris, in tanto negocio dubius esset, & ad Eugenium inclinaret magis. Multum, & sæpè inter nos ipsos cogitavimus, quis esset modus inveniendi verum, numquam enim volentes erravimus. Rogati in familiam Friderici transire, non renuimus. Erat tunc ille cum tota ferè Germania neutralis. Concilium Basileæ dicebant esse Germani, & idolum ejus respuebant, nec Eugenio, nec Basileensibus plenè obediebant. Placuit ad neutrales transire, ut verum apud eos liberiùs audiremus, & si recedendum esset ab uno extremorum, per aliquod medium transiremus ad alterum, & eorum judicium spectaremus, qui non essent affecti causæ. Mansimus in aula Friderici pluribus annis, illic varias audivimus opiniones. Neutralitatem idcircò Teutones induerant, ut concordia faciliùs inveniretur, non ex consilio Solonis, qui tumultuante civitate, extorrem fecit eum, qui sine parte remansit. Multa inter neutrales didicimus quæ nos antea latebant, Eugenium falsò de multis accusatum invenimus, Cardinalésque, qui Basileam venerant, ob privatas inimicitias, bono, & sancto viro notam inurere voluisse, qui tamen cuncti posteà ad eum redierunt, & veniam errati petierunt.

Julianus S. Angeli Cardinalis Romanus quas hic habes rationibus huic Pont. in minoribus existenti, erroneam esse suam opinionem demonstravit.

§. 5. Fortè per id tempus Julianus S. Angeli Cardinalis, cujus suprà meminimus, ex Ungaria, quæ sibi decreta contra Turcas fuerat Provincia, Flavianum venit, quæ hodiè Vienna dicitur, præcipuum Austriæ columen, sæpè cum eo sermonem pro veteri consuetudine miscuimus, sæpè de rebus Basileensibus disputavimus, tuebamur antiquam sententiam, ille novam defendebat. Extollebamus generalis Concilii auctoritatem, ille Apostolicæ Sedis potestatem magnoperè collaudabat. Dicebamus Concilium Basileense jure perseverasse, quamvis Eugenius Præsidentes revocasset, & hoc ejus factum accusabamus, ille dissolutum seu translatum ritè Concilium affirmabat; & Basileensium opera multis modis detestabatur, Basileæque non Synodum Ecclesiæ, sed Satanæ, & ministrorum ejus Synagogum remansisse dicebat. Diutina fuit inter nos concertatió, verùm modestia, & charitate plena. Ad extremum cum suis scriptis, dictisque Cardinalem vinceremus, premeremúsque vehementer, subridens ille, Tu, inquit, Aenea tabellis obsignatis agis mecum, & quoniam aliquando sensimus ut dicis, idcircò, & hodiè idem putas debere sentire, & addictos priori sententiæ censes? Verùm propterea nos sumus liberi, quia mutare sententiam usque ad mortem possumus. Cur enim non liceat omni tempore, relicto falso, verum amplecti? Fateor me dixisse & scripsisse, quæ refers, verum à vero remotum erasse: Ac tu, qui, ut ais, me Doctore Basileensibus credere adductus es, errantem olim sectatus es, cur modo non sequeris recta monentem? Præsumpsi de meipso, dum essem Basileæ nimis, quamvis deceptus decepi, & credens prodesse, nocui, in medio Ecclesiæ docens quæ non didici, cœcus erravi, & in tenebris ambulavi, reliqui tandem Ecclesiam malignantium, & cum impiis sedere recusavi. Revelavit Dominus oculos meos, & consideravi mirabilia de lege sua: cognovi priorem errorem, & quantum à verò procul abiissent Basileenses, planè intellexi. Adii Romanam Curiam, & Eugenio, cùm fuissem rebellis, submisi cervicem, à quo misericordiam consecutus, ad unionem Græcorum navavi operam, & illis Romanæ Ecclesiæ reconciliatis, adversus impios Turcas legationem accepi. Castigans castigavit me Dominus, & morti non tradidit me, sed humiliatum exaltavit, quia cognito in errore non perseveravi, sed mox in viam redii, & ex magistro factus discipulus, ex magno parvus, expurgato veteri fermento, novum hominem indui, & veræ matris lacte nutritus, ad fontem veri perveni, quem sancti Doctores ostendunt Græci, & Latini, quorum una vox est, salvari non posse, qui Sanctæ Romanæ Ecclesiæ non tenet unitatem, omnésque illas virtutes mancas esse ei, qui summo Pontifici obedire recusat, quamvis in sacco, & cinere jacens, dies & noctes jejunet, & oret, & in cæteris videatur legem implere; quia melior est obedientia, quàm victimæ, & omnis anima potestatibus sublimioribus subjecti est, & Romanum Præsulem in Ecclesiæ vertice constitutum esse constat, à quo nullam ex ovibus Christi exemptam novimus. Ego ad ovile redii, qui diu erraveram extra caulas, & Pastoris Eugenii vocem audivi, tu si sapias, idem facies.

Et eidem multum profuit Joannes Caravajalis Hispanus, Romanæ Auditor fuit, deinde Cardinalis.

§. 6. Hæserunt pectori nostro verba viri, quæ sæpè ad nos repetiit non sine charitate ardenti, & amore singulari. Intereà ex diversis regionibus homines doctissimi Cæsarem adierunt, quibuscum placidos de eisdem rebus miscuimus sermones, semper ad verum intenti, cujus est natura avida. Multum profuit nobis Joannes Caravajalis Apostolici Palatii Auditor, natione Hispanus, qui Juliano defuncto, in titulo Cardinalatus ac Legatione successit: quo cùm sæpè de Concilio Basileensium amicè disputavimus. Nemo doctus ad Imperatorem venit, quem de his rebus in colloquium non adduceremus. Cúmque Cæsar ad unionem Ecclesiæ procurandam in Nurimberga suæ nationis conventum instituisset, decrevissétque summum Pontificem adhortari, ut Concilium indiceret, Legatúmque mitteret, ac Basileenses pariter inducere ut eò se transferrent, ut ibi

pax Ecclesiæ redderetur, primi Basileenses recusavere. Quod audiens Thomas Asselbachius ex Germanis insignis Theologus, Nunc, inquit, scio Basileenses Spiritum sanctum non habere ductorem, quando tàm æquam Imperatoris legem effugiunt, idem multi alii dixere viri doctissimi, & opinione sanctitatis illustres.

Cognito tandem errore Romam venit, reconciliavit se Ecclesiæ.

§. 7. Quibus consideratis, caligo tandem ab oculis nostris cecidit, quæ velut aranearum tela, verum cernere impediebat. Recognovimus errorem nostrum, venimus Romam, Basileense dogma rejecimus, Eugenio Pontifici Maximo caput submisimus, & reconciliati Ecclesiæ Romanæ, doctrinam ejus imbuimus, & illud Hieronymi diximus: Ego nullum primum nisi Christum sequens beatitudini tuæ, id est cathedræ Petri communione consocior. Super illam fundatam Ecclesiam scio. Quicumque extra hanc domum agnum Dominicum comederit, profanus est. Si quis in Arca Noë non fuerit, peribit regnante diluvio.

Sacros deinde ordines suscepit.

§. 8. Eramúsque adhuc penè laici, quando ad Eugenii obedientiam redivimus. Ex Basilea clericali tantum charactere insigniti recessimus, nec umquam sacros imbuimus ordines, nisi post veritatem cognitam, Basileen. cœcitate relicta. In Austria minores ordines, ac subdiaconatum, & diaconatum recepimus, in Urbe ad presbyterarum pervenimus. Hæc est conversatio nostra, per hos gradus è tenebris ad lucem migravimus.

Profuitque sibi multum Thomas, tunc Theologus, & deinde Papa Nicolaus V.

§. 9. Ad quam rem non parum luminis nobis attulit Thomas Saracanus Theologicæ sapientiæ celebratus ac acutissimus interpres, qui posteà in summo collocatus Apostolatu, Nicolai Quinti nomen accepit.

Pontifex ponit hic quæ de Romani Pont. auctoritate sentit, & Bernardi ad Eugenium tertium notatu digna verba.

§. 10. His auctoribus, unam Ecclesiam Catholicam, & Apostolicam esse didicimus matrem omnium fidelium, extra quam non invenitur salus, sponsam Christi immaculatam, in qua omnes, qui militant finem sibi proponunt vitam æternam. Idcirò enim in Ecclesia militanti laborant homines, & cum dæmonibus tamquam hostibus pugnant, ut pacem tandem assequantur, & cum JESU magistro, ac legifero suo in cœlesti Hierusalem triumphare, ac regnare possint. His finis Christiano proponitur, huic omnes Ecclesiæ militantis conatus, omnes regulæ tendunt, quoniam Ecclesia quidam exercitus est Deo militans, terribilis ut castrorum acies ordinata dicitur, uni procul dubio Imperatori subjecta, ad cujus nutum cuncta referuntur. Cùmque pius ac maximus & opt. Deus in suo sanguine fundaverit Ecclesiam, eámque voluerit ad finem usque sæculi perdurare, quis non dixerit in ea id regimen institutum esse, quod optimum censetur? At verò inter genera gubernationum communis Philosophorum sententia est, præstare Monarchiam, & Romani, quorum toto micuit orbe dignitas, quamvis erectis regibus duos annuos Consules elegerunt, & modò tribunos addidere, modò alios magistratus invenere, in adversis tamen casibus, bellisque gravioribus, ad unum aliquem recurrerunt, virtute & auctoritate præstantem, quem Dictatorem appellaverunt, cujus dicto non liceret adversari, & quamquam dictaturam ab initio temporaneam instituerunt, in Julio tamen, & successoribus ejus perpetua effecta est. Nec umquam Romana res admirabilior, aut celsior fuit, quàm sub Augusto Cæsare, quando jam clausis Jani portis totus ferè orbis sub unius hominis gubernatione quievit. Quo tempore natus mundi Salvator Monarchicum regimen cæteris prætulisse videtur gubernationibus. Idem probat totius ferè orbis consuetudo, cujus maximam partem gubernant reges, sive Christianos intueamur, sive Barbaros. Et quamvis civitates aliquot reperiantur, quæ cùm maximè serviant, liberas sese vocitant, sine Rege viventes, non possunt tamen effugere, quin unum præferant aliis, eique tamquam capiti pro tempore obediant. Quid plura? Cœlestia aula nos admonet. Quid illa pulchrius? Quid ordinarius? Quid majus, aut durabilius? Quid melius, aut beatius? Quamvis in ea, & Angelorum diversi sint ordines, & sanctorum spiritum innumerabiles chori, unus est tamen omnium Rex æternus Deus qui condidit universa, & nihil negligit eorum quæ condidit, cujus Filius unigenitus Christus JESUS, cùm pro nostra salute venisset in hunc mundum, servili accepta forma, Ecclesiam, de qua loquimur, in Cruce patiens, suo sanguine acquisivit, & in ea usque in diem Ascensionis corporaliter præsedit, & tamquam dux verus, & imperator, cuncta in finem suum direxit. Et cùm ascendisset in cœlum, eum indubitanter sui gregis Pastorem reliquit, cui dixerat: Pasce oves meas, &, Tibi dabo claves regni Cœlorum. Neque enim dixit, & non fecit, qui solus est verax. Grex Christi, Ecclesia est. Pastor primus ipse Christus fuit, & Pastor Petrus extitit, ab ipso Domino institutus, atque omni potestate donatus, quæ ad benè regendum commissas oves necessaria ducitur, alioqui Christus, qui sapientia Patris est, & omninò sapienter egit, Ecclesiæ suæ haud sufficienter providisset, quod est nefarium asserere. Et quamvis plures per orbem Ecclesiæ institutæ fuerint, & plures Episcopi, id est plures greges, & ovilia plura, & Pastores plures; omnes tamen sub uno Pastore, & in uno grege, atque ovili continebantur, sicut & hodiè continentur, quia unus est Christi thalamus, una sponsa, unum ovile, & unus Pastor, & omnium Episcoporum unus Episcopus Romanus Præsul, beati Petri successor, & JESU CHRISTI Vicarius. Petrus enim in Antiochia primùm sedit, deinde Romam venit, unde cùm persecutionem fugiens, vellet abire, à Domino prohibitus est, & hic glorioso martyrio vitam finivit, successore Clemente substituto, atque ita in hanc usque diem servatum est, ut qui Romæ sederit Antistes, ritè institutus per legitimum electionis tramitem, tamquam Aaron vocatus à Domino, hunc omnes Christianæ plebes, omnes populi, omnes reges, omnes clerici, omnes Episcopi tamquam JESU CHRISTI Vicarium, & Beati Petri successorem, universalis Ecclesiæ caput ac rectorem, & ducem venerati sint. Inter quos plurimi pro Christi nomine asperrimos perpessi cruciatus, & morte multati, coronam Martyrii susceperunt, plurimi Confessores egregii, vita, moribus, & doctrina fulgentes, quamvis sine sanguinis effusione, non tamen sine periculis, & labore, ac voluntate parata pro conservanda sacri Evangelii auctoritate moriendi, ad cœlestem gloriam pervenere, ut Gregorii, Damasi, Leonis, Innocentii, Bonifacii, Benedicti, & alia nomina, inter quæ tertius claruit Eugenius, ex Monasterio sancti Anastasii ad summum sacerdotium evocatus, ad quem Divus Bernardus Monachorum pater, non minùs doctrinæ fulgore, quàm vitæ sanctimonia illustris, inter multa, hujusmodi verba conscripsit. Indagemus, inquit, adhuc diligentiùs quid sis, quam geras videlicet personam pro tempore in Ecclesia Dei. Tu es Sacerdos magnus, summus Pontifex, tu Princeps Episcoporum, tu hæres Apostolorum, tu primatu Abel, gubernatu Noë, Patriarchatu Abraham, ordine Melchisedech, dignitate Aaron, auctoritate Moyses, judicatu Samuël, potestate Petrus, unctione Christus. Tu es, cui claves traditæ, cui oves creditæ sunt. Sunt & alii quidem cœli janitores, & gregum Pastores, sed tu tantò gloriosiùs, quantò & differentiùs utrumque præ illis nomen hæreditasti. Habent illi assignatos sibi greges singuli singulos, tibi universi crediti uni sumus. Nec modo ovium, sed & Pastorum, tu unus omnium Pastor. Hæc Bernardus ad Eugenium III. scribit, cui supremam, & omnimodam in Ecclesia potestatem concedit. Quod ille de tertio testatur Eugenio, hoc nos de quarto, & omnibus aliis Romanis Pontificibus profitemur, quia dignitatis est auctoritas. Liquet igitur unum in Ecclesia caput esse, & unum principem, quia pax populi ex uno rectore dependet, & pluralitas principum discordiam parit. Christus Ecclesiæ suæ in ultimo Testamento pacem reliquit, &

& pacem multis verbis commendavit. Dedit ergo, & regimen pacis amicum, id est, monarchicum, sub beato Petro, & successoribus ejus administrari cuncta præcipiens, clavibus illi commissis, & cura gregis demandatâ. Hæc nos de Romani Pontificis auctoritate, & potestate sentimus, cui & congregare generalia Concilia, & dissolvere datum est. Qui etsi filius est propter regenerationem, propter dignitatem tamen pater habetur, & sicuti filiationis causa venerari debet Ecclesiam tamquam matrem; ita & prælationis causa præfertur ei, ut pastor gregi, princeps populo, rector familiæ. Cùm his & generalis Concilii auctoritatem, & potestatem complectimur, quemadmodum, & ævo nostro Constantiæ, dum ibi fuit Synodus universalis, declaratum, definitúmque est. Veneramur enim Constantien. Concilium, & cuncta, quæ præcesserunt à Romanis Pontificibus nostris prædecessoribus approbata, inter quæ nullum invenimus umquam fuisse ratum, quòd stante Romano indubitato Præsule, absque ipsius auctoritate convenerit: quia non est corpus Ecclesiæ sine capite, & omnis ex capite, defluit in membra potestas. Hæc nostra sententia est, filii: hæc credimus, & profitemur: hæc jam senes, & in Apostolatus apice constituti, pro veritate asserimus.

Et quæ in contrarium scripsit tamquam erronea revocat.

§. 11. Si quæ vel vobis, vel aliis conscripsimus aliquando, quæ huic doctrinæ repugnent, illa tamquam erronea, & invenilis animi parum pensata judicia, revocamus atque omninò respuimus.

Dat. P. A. 5. die 26. Apr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 6. Kal. Maij, Anno millesimo quadringentesimo sexagesimo tertio.

XI.

Prohibitio prædicandi, disputandi, aut suadendi, hæreticum, vel peccatum esse, credere, JESU CHRISTI sanguinem, in triduo suæ passionis, ab ipsa Divinitate, divisum, vel non divisum fuisse.

Edita A. D. 1464.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

INeffabilis summi providentia Patris ad hoc nobis, quamvis immeritis universalis Ecclesiæ regimen pia dignatione commisit, ut tamquam de summo vertice ad infima refluentes intuitum, quid pro sacræ Religionis expediat propagatione fœlici, & qualiter illius multiplicatis plantationibus Religio ipsa floridè dilatetur, solertiùs intendamus, omnémque inquietudinis, & molestiæ fomitem subtrahamus, sicque statui omnium Religiosorum in humilitate Altissimo famulantium, opportunè provideamus, quòd omnibus ab ipsis sublatis molestiis, in Religionis observantia, jugique perseveratione quietiùs intendere valeant.

Quidam tenebant sanguinem Christi in triduo passionis ab ejus Divinitate fuisse divisum. Et alii contrarium affirmabant.

§. 1. Sanè, cùm dudum inter dilectos filios Prædicatorum, & minorum Ordinum Fratres (satore zizaniæ operante) super eo quod eorum aliqui in ipsorum prædicationibus preciosum Sanguinem Domini nostri JESU CHRISTI in triduo passionis ejusdem separatum fuisse ab ipsius sanctissima Divinitate asseverabant, alii verò fore contrarium tenebant, dissensionis materia exorta foret, ex qua ad tantam inter eos altercationem, ut accepimus deventum extitit, ut facilè mentibus fidelium posset scandalum generari. Et licet aliàs. Nos ad obviandum prædictis, auditis iis quæ circa præmissa utráque pars dicebat, & allegabat, silentium imposuerimus, ac materiam ipsam indiscussam pro tunc reliquerimus, ac mandavimus de hujusmodi dubietate ampliùs disceptationem aliquam fieri non debere; quia tamen verendum foret, ne ex contrarietate prædicta, in mentibus eorumdem Christi fidelium aliquid scandali ad eorum animas illaqueandas evenire possit, matura præmeditatione curavimus omnibus sinistris eventibus præmissis, prout ex debito Pastoralis officii adstringimur, obviare.

Hic ergò Pontifex de hoc prædicari & disputari prohibet.

§. 2. Ut igitur in Ecclesia Dei orthodoxæ fidei unitas præservetur, & de cætero tollatur occasio in hujusmodi controversias incidendi, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quòd nulli Fratrum prædictorum deinceps liceat de supradicta dubietate disputare, prædicare, vel publicè, aut privatè verbum facere, seu aliis suadere, quòd videlicèt hæreticum, vel peccatum sit, tenere, vel credere, Sanguinem ipsum sacratissimum, ut præmittitur, triduò passionis ejusdem Domini nostri JESU CHRISTI, ab ipsa Divinitate quomodolibet fuisse, vel non fuisse divisum, vel separatum, donec super dubietatis hujusmodi decisione, quid tenendum sit, fuerit per Nos, & Sedem Apostolicam, definitum.

Contravenientibus pœnas imponit.

§. 3. Mandantes propter eà universis & singulis eorumdem, & aliorum quorumcumque Ordinum per totum Orbem constitutis Fratribus, cujuscumque status, vel conditionis existant, præsentibus & futuris, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, quam ipso facto incurrant, & à qua nisi in mortis articulo, constituti, nisi per Nos, aut successores nostros, absolvi possint, ne contra statutum, & ordinationem nostram prædictam venire, aut facere, vel tentare quoquo modo præsumant.

Et Sedi Apostol. eos denunciari jubet.

§. 4. Necnon omnibus, & singulis prædictorum & aliorum Ordinum Prælatis, ut in virtute sanctæ obedientiæ transgressores omnes, quos in pœnam hujusmodi incidisse, aut contra prædicta dixisse, vel fecisse præsumpserint, dignis pœnis, dirisque carceribus punire, & mancipare procurent, ac Fratribus ipsis utriúsque, seu alterius Ordinis, de cætero sub eisdem pœnis, aliquem Fratrem, seu alium, hæreticum propterea proclamare, aut hæresis ex hoc labem incurrisse constiterit, illam, vel illos, apud Sedem Apostolicam denunciare teneantur, & debeant, quódque inter alias quascumque Ecclesiasticas, sæcularesve sua personas, nullus Fratrum Ordinum prædictorum, seu aliorum, aliquem de prædictis infamare, aut de illo quomodolibet proclamare præsumat.

Fratresque Prædicatores & Minores mutua cum dilectione se tractare præcipit.

§. 5. Quinimò, ut Fratres ipsi Prædicatorum, & Minorum Ordinum hujusmodi, mutuò se diligant, & cum charitate pertractent, secundùm Ordinum ipsorum instituta, & Regularis observantiæ regulam, sub pœna præmissa auctoritate præfata tenore præsentium injungimus: decernentes ex nunc, omnes, & singulos Fratres Ordinum prædictorum, qui prædicta non observare, vel illis contrafacere, vel venire studuerint cum effectu, ad omnes actus legitimos Religiosorum, & Ordinum ipsorum penitùs inhabiles, & incapaces, necnon irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Sanctionem pœnalem adjicit.

§. 6. Nulli ergo omninò liceat hanc paginam nostrorum mandati, injunctionis, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis &c.

Dat. P. An. 6. die 1. Aug.

Dat. Anconæ, Anno Incarnationis Dominicæ, 1464. Cal. Augusti, Pont. nostri Anno sexto.

PAULUS SECUNDUS PONT. CCXV.

ANNO DOMINI MCDLXIV.

ANNO 1464.

PAulus Secundus, Venetus, Petrus Barbus antea dictus, Presbyter Cardinalis tituli S. Marci, creatus pridie Kal. Septembris 1464. Coronatus quinto Idus Septembris eodem anno; sedit annos 6. menses 10. dies 26. Creavit Cardinales undecim. Obiit 5. Kal. Augusti anno 1471. Sepultus fuit in Basilica S. Petri. Vacavit Sedes dies 14.

I.

Jurisdictio & facultates Vicarii Papæ, in Urbe ejusque districtu.

Amplioribus jurisdictionibus utitur hodie Vicarius, ex multorum Pont. constitutionibus, quas tibi indicavero in Pauli III. constit. 36. Licet, ubi ponam adnotationes; eas hic propterea committendo.

Edita A. D. 1464.

PAULUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Dominico Episcopo Torcilano, in Alma Urbe in spiritualibus Vicario nostro, Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Exordium.

LICET Ecclesiarum omnium universalis cura, & populi Christiani regimen ad vigilantiam nos inducant, Romana tamen Urbis inclita, quam Caput Orbis divina clementia stabilivit mentem nostram solicitat, ut de ipsius statu prospero & salubri attentiùs & diligentiùs ita procuremus, ut spiritualiter & temporaliter fœlicioribus successibus congruum recipiat incrementum.

Deputatio Vicarii.

§. 1. De tua ergo laudabili vita, morum gravitate, probata fide, & circumspectione, aliisque virtutum donis, quibus personam tuam præditam esse familiari experientia percipimus, firmam in Domino spem gerentes, ac sperantes quòd ea quæ tibi committenda duxerimus, prudenter & fideliter exequaris. Te in præfata Urbe ejusque suburbiis Diœc. & districtu Vicarium nostrum in spiritualibus usque ad nostrum & Sedis Apostolicæ beneplacitum, cum honoribus, oneribus, fructibus, & emolumentis consuetis, auctoritate Apostolica tenore præsentium facimus, constituimus, & deputamus.

Elargitio jurisdictionis. Tu ad ea vide Bullas in sub. indicatas.

§. 2. Tibique visitandi Ecclesias, Monasteria, & loca Ecclesiastica, sæcularia & regularia quorumcumque Ordinum ipsius Urbis, etiam Ecclesias S. Laurentii, Anastasii, S. Sebastiani & S. Agnetis, & alia Monasteria, & Ecclesias propè Urbem ipsam exempta & non exempta, & ipsorum personas, & eorum cujuslibet ipsorum excessus & crimina mulctandi, corrigendi, puniendi prout secundùm Deum & justitiam videris expedire. Causas civiles & criminales audiendi, excutiendi, cognoscendi, & fine debito terminandi. Conferendi quoque Ecclesiastica Sacramenta, Ecclesias dedicandi, & eas vel earum cœmeteria reconciliandi. Aliáque omnia & singula faciendi, gerendi, ordinandi, disponendi, exercendi, mandandi, & exequendi, quæ ad hujusmodi Vicariatus officium de jure vel consuetudine pertinere noscuntur. Contradictores quoslibet & rebelles per censuram Ecclesiasticam personalémque coërcionem, & alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendi, plenam & liberam auctoritatem prædicta harum serie facultatem concedimus, & potestatem ac auctoritatem.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus si aliquibus Ecclesiis: Monasteriis vel Ordinibus, eorúmque personis à Sede Apostolica sit indultum, quòd capi seu detineri, aut interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Obedientia eidem Vicario ab omnibus præstanda.

§. 4. Mandantes propterea omnibus & singulis ad quos pertinet & spectat, cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, quatenus tibi in exequendis his quæ ad officium tuum prædictum pertinere noscuntur, omnibus possibilibus assistant auxiliis, consiliis & favoribus opportunis, tibique pareant, & obediant prout nobis.

Hortatio ad officium diligenter exequendum.

§. 5. Quocircà fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus officium Vicariatus hujusmodi devotè suscipiens, sic illud prudenter, solicitè & fideliter exequaris, quòd ex inde sperati fructus animarum, sicut optamus, Domino concedente proveniant. Túque præter divinæ retributionis mercedem quam inde mereberis, nostram & Apostolicam Sedis gratiam uberiùs consequi merearis.

Dat. P. A. 1. die 16. Septemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1464. 16. Cal. Octob. Pont. nostri Anno primo.

II.

De his quæ observare debent Judices à Sede Apostolica delegati in causis alienationum bonorum Ecclesiasticorum.

Facultatem has causas delegandi abstulit, omnibus Sedis Apost. Officialibus Pius V. ut infrà in Tomo 2. in ejus constit. 69. Volentes.

De materia alienationum, dicam hic infrà in constit. 5. Ambitiosæ.

Edita A. D. 1465.

PAULUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Causa const.

Cùm in omnibus judiciis sit rectitudo justitiæ, & conscientiæ puritas observanda, id multò magis in concessionibus alienationum rerum Ecclesiasticarum convenit observari, in quibus de Christi patrimonio & dispensatione pauperum, non de proprio cujusque peculio agitur, vel tractatur. Quapropter oportet ut in examinandis hujusmodi alienationum causis, quæ à Sede Apostolica in forma, si in evidentem utilitatem cedant, oneratis Ecclesiasticorum Judicum conscientiis delegantur, nihil favor usurpet, nihil timor extorqueat, nulla expectatio præmii justitiam conscientiámque subvertat.

Judices delegati causarum cujusmodi alienationum curent hic expressa.

§. 1. Monemus igitur, & sub interminatione divini judicii omnibus Commissariis, & delegatis hujusmodi, districtè præcipimus, ut cautè, & diligenter attendant causas in literis Apostolicis per supplicationes expressas, illásque solicitè examinent, atque discutiant, testes, & probationes super narratorum veritate recipiant, & solum Deum præ oculis habentes, omni timore, aut favore deposito, Ecclesiarum indemnitatibus consulant, nec in læsionem, aut detrimentum earum decretum quomodolibet interponant.

Contravenientes, pœnas hic descriptas incurrunt.

§. 2. Si quis autem Commissarius, & delegatus conscientiæ suæ prodigus, in gravamen, aut detrimentum Ecclesiæ, per gratiam aut timorem, vel sordes alienationi consenserit, aut decretum, vel auctoritatem interposuerit, inferior quidem Episcopo sententiam excommunicationis incurrat, Episcopus verò, aut Superior, ab executione officii per annum, noverit se suspensum, ad extimationem detrimenti Ecclesiæ illati nihilominùs condemnandus, sciturus, quòd si suspensione durante damnabiliter ingesserit se in divinis, irregularitatis laqueo se involvet, à quo non nisi per summum Pontificem poterit liberari.

Complices quoque in eas incidunt.

§. 3. Is verò, qui dolo, vel fraude, aut scienter in detrimentum Ecclesiarum alienationem fieri procuraverit, aut per sordes, vel impressionem, alienationis decretum extorserit, similem sententiam excommunicationis incurret, à qua nonnisi per Romanum Pontificem possit absolvi, ad restitutionem nihilominùs rerum alienatarum: cum fructibus quandocumque de præmissis constiterit, condemnandus.

In commissionibus hoc Stat. inseratur.

§. 4. Volumus autem, quòd Legati, & Commissarii prædicti de pœnis constitutionis nostræ specificè moneantur, & in quibuscumque literis, & commissionibus hujusmodi hoc statutum nostrum inseratur. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1. die 11. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1465. 5. Idus Maji, Pont. nostri Anno primo.

III.

Gubernatores Civitatum, & aliorum locorum Status Ecclesiastici, munera (præter esculenta, & poculenta quæ triduò consumuntur) non recipiant. Officia per Papam conferri solita, non conferant. Exulésque, vel pœnas, suprà florenos sex, non remittant.

Quoad munera recipienda à Communitatibus, graviorem prohibitionem edidit Clem. VIII. infrà in Tom. 3. in ejus constit. 10. Pro commissa. Quoad Exules, no-

remittendos, vide infrà latiorem dispositionem in Pii V. const. 10. Ex supernæ, ubi notabo. Et quoad pœnas non condemnandas, habes plenè infrà in const. 93. Sixt. V. Ad Romanum Tom. 2.

Hæc autem constit. expressè confirmatur à Sixt. IV. infrà in constit. 15. §. 3.

Edita A. D. 1466.

PAULUS EPISCOPUS.
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Munerùm receptio apud justitiæ Officiales, multa mala producit.

MUnera excœcare oculos sapientum, & pervertere corda justorum sacra Scriptura testatur. Unde ille laudatur, ille prædicatur beatus, qui post aurum non abiit nec argentum, & qui excutit manus suas ab omni munere, de quo Propheta testatur: quoniam ipse in excelsis habitabit, & monumenta saxorum, sublimitas ejus. Quod cùm omnes facere convenias, tum maximè servare oportet Apostolicos Legatos, & Gubernatores Provinciarum, Civitatum, atque Terrarum, Rom. Ecclesiæ subditarum, quos decet cæteris sæcularibus Magistratibus, justitiæ & integritatis exempla præbere, ut avaritiam odiant, & munera super innocentes non cupiant. Sanè ad nostrum, non sine molestia animi, pervenit auditum, quòd superioribus temporibus diversi Rectores, & Gubernatores Terrarum, & Provinciarum S. R. E. subditarum, & nonnulli Legati, etiam de latere, ad gubernationem ipsarum Terrarum, & Provinciarum emissi, solitum quemdam sequentes abusum, munera à Provincialibus, & incolis locorum, publicè & privatim susceperunt, etiam in vasis aureis vel argenteis, vel equis, aut victualibus, excedentes omnem modum, permissionémque Canonicam, quæ quidem non solùm ipsis civitatibus & provinciis gravia & onerosa fuere, sed etiam exemplo turpia, & perniitiosa opere comprobantur. Siquidem ipsis muneribus vel donis allecti, privatæ gratiæ & factionibus potiùs, quàm justitiæ studuerunt, multíque criminosi gravia delicta & flagitia pecunia redemerunt, atque (ut breviter circumscribamus) impletam est in plerísque propheticum illud, quod in eorum manibus iniquitas fuit, & dextera eorum repleta est muneribus. Siquidem B. Isidorus ait, Citò jugulabitur auro justitia, nullámque reus pertimescet culpam, quam redimere nummis existimat.

Ille ideò officialibus sui Status Ecclesiastici id prohibet.

§. 1. Volentes igitur talibus abusibus providere, & per Officiales & Ministros Apostolicæ Sedis, omnem integritatem munditiámque servari, hoc perpetuò prohibemus edicto ne quisquam deinceps Rectorum, aut Gubernatorum quorumcumque Officialium Romanæ Ecclesiæ, vel etiam Legatorum de latere, ad regimen & gubernationem Provinciarum, Civitatum, ac terrarum Romanæ Ecclesiæ deputatorum vel deputandorum, à provinciis, civitatibus & terris quibus præsunt, vel officia exercent, nec à singularibus suæ legationi, regimini, vel gubernationi suppositis, aliquod genus muneris, nec aurum, nec argentum, aut vestem, aut equum, vel aliquod cujuslibet speciei munus accipiat, præter esculenta & poculenta, quæ brevi tempore consumi possunt, quod tempus, ad biduum moderamur, alioquin tàm dantes quàm accipientes, etiam si Pontificali præfulgeant dignitate) dummodò non sint sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, qui in sacro Collegio, coram Nobis, spontè sua obtulerunt & promiserunt, non recepturos hujusmodi munera) ipso facto sententiam excommunicationis incurrant, à quo absolvi non possint, nisi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo constituto. Et insuper, omne id quod acceperint, aliud tantumdem reddere teneantur.

Et hujus Bullæ observantia ab eis jurari percipit.

§. 1. Mandantes ut omnes & singuli Legati, Rectores & alii officiales prædicti, priusquam ad sua admittantur officia, videlicet Cardinales Legati, in dicto Collegio coram Nobis permittere, inferiores verò in Camera Apostolica, de observanda hujusmodi constitutione nostra (quam perpetuò valere, & vim decretalis habere decernimus) juramentum præstare teneantur, quod etiam in forma juramentorum præstari solitum, adjungi & asservari mandamus.

Collatione officiorum a Papa conferri solitorum eisdem interdicit.

§. 3. Insuper, ne sub occasione munerum, officia inferiora in ipsis provinciis, & civitatibus, & terris, venalia reddantur, aut criminosi debitas pœnas effugiant, vel mulctæ pro debitis impositæ, & fisco applicandæ, in privatas utilitates redigantur, pari prohibemus edicto, ne Legati & Gubernatores prædicti, Præturas civitatum & alia inferiora officia, per Romanos Pontifices conferri, vel aliàs concedi solita, conferre confirmare, aut de illis quomodolibet, sine speciali commissione nostra vel successorum nostrorum ordinare præsumant. Pro his verò quæ ad ipsorum Legatorum, vel Gubernatorum dispositionem, vel confirmationem pertinent, pro collatione officiorum, vel confirmatione nil accipiant, præter moderatam mercedem secretarii, sive scriptorum & sigilliferi, quàm quidem in majoribus officiis & civitatibus insignioribus, ad duos florenos de Camera, in minoribus officiis vel civitatibus minùs insignibus, ad unum florenorum, in minimis verò, seu castellis, dimidium florenum similem tantùm, pro salario secretarii, scriptoris, & sigilli taxumus, & limitamus.

Bannitorúmque remissionem.

§. 4. Insuper prohibemus ne aliquos reos capitalium, aut exules, bannitos, & diffamatos sub pœna capitis, absolvere, restituere, aut à pœna liberare audeant, sine Romani Pontificis licentia speciali.

Pœnarum quoque condonationem.

§. 9. Præterea mulctas & condemnationes pecuniarias, Cameræ Apostolicæ, de jure vel consuetudine applicari solitas, remittere non possint aut donare, nec de illis gratiam aut remissionem facere, nisi usque ad summam sex florenorum auri de Camera, in mulcta seu condemnatione quamvis gravi.

Quibuscumque facultatibus concessio non obstantibus.

§. 6. Revocantes omnes concessiones aut facultates, in genere vel specie, cuivis Legato, Rectori, vel Gubernatori concessas, in quantum præmissis adversentur, illásque pro infectis habentes, decernentes quicquid contra præmissa & quodlibet præmissorum attentatum fuerit, nullius esse roboris vel momenti, & absolutiones, remissiones, donationes, & gratias quorumlibet Legatorum, Rectorum & Gubernatorum, quacumque auctoritate fungentium, in futurum contra præmissa forsitan faciendas, nulli penitùs suffragari.

Jubet hoc hanc Bullam publicari & observari.

§. 7. Mandantes hanc constitutionem nostram omnibus Civitatibus Romanæ Ecclesiæ insignioribus, nunc & singulis quibuscumque temporibus, in adventu novi Legati seu Gubernatoris, solemniter publicari, & ab omnibus inviolabiliter observari, ac de verbo ad verbum in libro ibidem aliquo authentico registrari & conservari.

Sanctio pœnalis.

§. 8. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam &c.

Dat. P. A. 2. die 18. Mart.

Datum Romæ apud sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo sexagesimo sexto, quintodecimo Calendas Aprilis, Pontificatus nostri Anno secundo.

Contra vindictam transversalem in Urbe ejusque districtu sumentes, Cavalcatas, seu hominum collectas facientes, brigosósque & eorum fautores.

Hæc Bulla fuit primum à Six. IV. die 12. Julii 1477. & deinde ab Innocen. VIII. die 13. Septembris 1478. confirmata, sed posteà ad omnia loca Status Ecclesiastici extensa à Pontificibus successoribus, ut liquet ex Bulla 10. Clem. VII. infrà in hoc Tomo 1. & Bulla 10. Pii V. Ex supernæ. §. 9. Tom. 2.

Edita A. D. 1466.

PAULUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

VIros ſanguineos & doloſos abominabiles Deo, Sanctus Propheta teſtatur, nec immeritò quidem apud Deum & homines deteſtandi videntur, qui horrenda ſævitia, & vindictæ furore ſuccenſi, ſanguinem ſitiunt aliorum, & præſertim inſontium, ita ut non ſolùm corporum mortem procurent, ſed etiam animarum. Pro quibus DEI Filius mortem ſubiit corporalem, eaſque pretio ſui Sanguinis comparuit. Unde nos ejuſdem Salvatoris vicem, diſponente Domino, licèt immeriti, obtinentes in terris, eoſdem meritò deteſtamur, & ad gregis Dominici cuſtodiam ſolicitis excitati vigiliis, animarum & corporum ſaluti, & publicæ paci ac quieti, attenta cogitatione inſiſtimus, ut perditorum hominum audaciam compeſcendo, animas ſimùl & corpora Deo lucrifacere ſua nobis cooperante gratia valeamus.

Cauſa hujus conſtitutionis.

Sanè in Alma Urbe noſtra, quæ ſicut per ſacram Beati Petri Sedem totius eſt caput Orbis effecta, ita cæteris urbibus quietis & pacis norma & exemplar deberet eſſe juſtitiæ, inſtigante diabolo peſtiferum & perniciofum malum irrepſit, ut ſi quando inter aliquos, etiam pro leviſſima cauſa, quam brigam vocant, rixa fuerit exorta, in qua alter alterum percuſſerit aut vulneraverit, percuſſus aut vulneratus, hujuſmodi offendentis, patrem, fratrem, aut filium, ſeu alterum ex propinquis, injuriæ expertem, & plerúmque offenſionis ignarum, aut hujuſmodi exceſſus plurimum indolentem, horribili immanitate, & furioſa dementia, in vindictam ſuæ injuriæ vulnerat, & interdum occidit, aut aliquis propinquorum offenſi ad ultionem injuriæ propinqui ſui, ut præmittitur, propinquum offendentis voluerat, vel occidit, vel vulnerari & occidi facit, inde quoque juxta damnabilem abuſum Civitatis utraque pars ſe domibus privatis includit, quas in contemptum Summi Pontificis, videlicet Principis, ac etiam Magiſtratuum civitatis, armatis complens, & interdum fores domorum, & porticus ſteccatis communiunt, ubi tamquam ad officinas aſylum ſcelerum perditi homines, & ſceleſti, ex utraque parte conveniunt, illic rabida factio jungitur, atrociſſimi ſceleris immanitate concordans, illic dementia, & furia eſt, & venalis injuria, dum iis, qui nulla ſunt injuria laceſſiti, ad vindictam offenſorum, inſana mente, & ferali crudelitate conjurant. Ii ſunt quorum veloces pedes ſunt ad effundendum ſanguinem, qui viam pacis non cognoverunt. Inter quos fœda & obſcœna commercia, alearum luſus, pecuniarum effuſio, patrimoniorum diſſipatio, dira blaſphemiæ, & obſcœni aguntur inceſtus: ex iis oritur regentium Rempublicam, & Magiſtratuum contemptus, ac ſeditiones nonnumquam excitantur. Quod quidem ex alio veteri proceſſit abuſu, ut ſi quando hujuſmodi rixæ & offenſiones intercedunt, non ſolùm propinqui, atque conjuncti, ſed etiam extranei utrique parti ſe offerunt, quod vulgò apud eos, & materno vacabulo, Fare de bene, nuncupatur, ex quo plerumque totius civitatis ſtudia, non ſine gravi nota regentium, atque diſcrimine reipublicæ, armantur adverſus proximos, miſeri ſpiritu diaboli repleti, omne jus humanæ ſocietatis, omnem charitatem, omnem civilem concordiam damnabili abuſu pervertunt.

Vindictam tranſverſalem facientibus.

§. 1. Nos igitur tàm immani, & crudeli facinori, ac populi noſtri peculiaris periculis volentes occurrere, & tàm Nepharios præſumptores debitæ animadverſionis mucrone ferire, & ut tuta ſit inter improbos innocentia, etiam in ipſis improbis formidato ſupplicio, refrænetur audacia, ac nocendi facultas, ipſiúſque Almæ Urbis noſtræ paci, quieti, & tranquillitati conſulere, ut fœlici ducta regimine præſervetur à noxiis, & optatis ſemper proficiat incrementis. Hac irrefragabili, matura, & perpetua valitura conſtitutione, ſtatuimus, & ordinamus, ut quicumque deinceps Baro, aut Domicellus, vel cives Romanus, vel quavis alia Eccleſiaſtica ſæculariſque perſona, cujuſcumque conditionis & qualitatis exiſtat, quacumque etiam atroci injuria laceſſita pro ſua, vel amici, aut propinqui injuria vindicanda, Patrem, aut filium, fratrem, aut propinquum, vel aliàs amicum, aut domeſticum offendentis, vulnerare, mutilare, occidere, vel quocumque modo, realiter vel perſonaliter, offendere præſumpſerit, aut talia fieri fecerit, vel mandaverit.

Collectam hominum adunantibus.

§. 2. Similiter qui in Urbe Romana, vel in ejus diſtrictu, occaſione rixæ, vel brigæ domum communire, armatos receptare, aut tenere, vel adhærentes, & complices ac fautores brigæ acceſſere, ſeu quamcumque conventionem, congregationem, & collectam hominum, ad ultionem injuriæ, invocare, excitare, invitare, vel receptare præſumpſerit per ſe, vel alium, crimen læſæ Majeſtatis incurrat, & tamquam læſæ Majeſtatis, rebellionis, ac ſeditionis in Urbe concitatæ reus cenſeatur, & habeatur, ac veluti talis à competentibus judicibus ſeveriſſimè puniatur.

Pœnas hic deſcriptas hic Pont. imponit. Tu ſcias pœnam excommunicationis abſtuliſſe Sixtus V. citat. in rubr.

§. 3. Eccleſiaſtici verò talia perpetrantes ab omni dignitate, honore, ordine, officio, & beneficio ſint ipſo jure privati, & perpetuæ cuſtodiæ mancipentur, beneficia eorum liberè alii per illos ad quos eorum collatio pertinet, conferantur. Omnéſque præterea talia perpetrantes, committentes, tamquam Chriſtianæ religionis alieni, publicæ pacis æmuli, ab omni Populo, Civitate, Terra, vel loco, Eccleſiæ Romanæ mediatè vel immediatè ſubjecto, ſint perpetuò diffidati, eorum bona tàm mobilia quàm immobilia ſint ipſo jure Cameræ Apoſtolicæ confiſcata. Nulli præterea talium alicujus aperiatur janua dignitatis, aut honoris Eccleſiaſticæ vel mundanæ, ſeu ad alicujus loci regimen ſit aſcenſus. Et ut magis famoſa ſit eorum infamia, factio teſtamenti activè & paſſivè ſit eis inrerdicta; ad actus legitimos nullus eis pateat aditus, nulla porta pandatur, omni ſpe gratiæ, aut diſpenſationis adempta. Ac præter prædictas pœnas, ſententiam excommunicationis, & perpetuæ maledictionis incurrant, à qua abſolvi non poſſint niſi per Romanos Pontifices, præterquam in mortis articulo conſtituti.

Fautoribus eorum pœnas infligit.

§. 4. Illi verò qui ipſis offenſis vel offendentibus ſeu brigoſis adhærere, favere opem auxiliumvè permittere, vel in domibus aut Caſtris locis, ſeu fortilitiis ſuis receptare, aut qui juxta vulgare. Far de bene, deinceps præſumpſerit, tamquam fautores ſcelerum, & conſpiratores adverſus publicam pacem, omninò ſimilis rebellionis, confiſcationis, depoſitionis, privationis, inhabilitationis atque excommunicationis, & anathematis pœnas incurrant.

Domoſque eorum demoliri mandat.

§. 5. Statuimus præterea, ut domos, & habitationes principalium offendentium, qui vindictam in alios ut præmittitur ſumere vel exercere, vel etiam qui ex utraque parte domos ipſas munire, aut congregationes occaſione brigæ & collectas hominum adunare, aut armis vel armatis, ſeu Steccatis, aut Propugnaculis communire auſi fuerint, in deteſtationem tanti facinoris demoliantur, & uſque ad ſolum, ad perpetuam infamiam proſternantur, per hoc quoque ſæcularibus, & aliis judicibus ſuis competentibus non adimimus facultatem utendi ſtatutis & legibus adverſis tales editis vel edendis. Dignum eſt enim ut nefandi ratione flagitii, ultionis ſeveritas extendatur, & propter enormitatem facinorum, & pœnarum modus exuperet.

Brigam habentes pacem inire jubet.

§. 6. Cæterùm volumus, quòd ſinguli in dicta Urbe rixam ſeu brigam quomodolibet forſan in præſentiarum habentes, ſuſtinentes, aut excitare molientes, cujuſcumque ſtatus, vel conditionis fuerint, poſt publicationem præſentium in Curia Capitolii & aliis publicis dictæ Urbis locis faciendam, infrà quindecim dierum ſpatium ſuper illa in dilectos filios ejuſdem Urbis generales Pa-

cerios

cerios nostros, ac Chericum de Chericatis Civem & militem Vicentinum seu alium per nos ejus loco forsan subrogandum aut deputandum, & de jure & de facto juxta auctoritatem & arbitrium eorum, plenariè compromisisse, ipsorúmque decisionibus, sententiis, & mandatis, quæ omnia & rata & grata haberi, ac ab omnibus & singulis quorum interest, vel intererit quomodolibet in futurum, inviolabiliter observari volumus atque mandamus, stare & parere debeant, & teneantur. Decernentes nulli licere illis contradicere, nec etiam ab eis quovismodo appellare.

Pacisque hujusmodi fractores pœnis hic enunciatis nodat.

§. 7. Inhibentes nihilominùs districtiùs, ne aliquis per seipsum ut quemvis alium directè vel indirectè, seu alio quovis quæsito colore contra pacem, & concordias, hactenus initas & factas, vel securitates præstitas, seu deinceps ineundas, venire, vel aliquid attentare, aut illas infringere quomodolibet præsumant, sub pœnis ultra Urbis statuta in hujusmodi facta pace contentis, ac præmissis, & aliis arbitrio nostro indigendis, quas rebelles, & contrafacientes, ac pacem hujusmodi non servantes, eo ipso quo contrafecerint, irremissibiliter incurrant.

Hanc Bullam in statutis Urbis describi mandat.

§. 8. Ad majorem prætereà firmiorémque rei subsistentiam, & perpetuam observationem, volumus & mandamus quòd præsentes nostræ literæ ejusmodi voluntatem, ordinationem, & decretum nostrum non continentes, in volumine Statutorum dictæ nostræ Urbis, de verbo ad verbum denotentur, & describantur. Nulli ergo &c.

Dat P.A. 3. die 22. Decemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicæ 1466. Decimo Kal. Octob. Pont. nostri Anno tertio.

V.

Prohibitio alienandi bona Ecclesiastica, aut illa ultra triennium locandi.

Hæc Bulla est inter extravagantes communes, sed hic posui, quia in judiciis quotidiè affertur. Et ut tibi dicam quod circa locationes hujusmodi extat. Conc. Trid. sess. 24. cap. 11. Et quoad alienationes habet etiam sup. const. 1. Leon. I. Occasio fol. 6. & infra Paul. IV. const. 2. Injunctum, & Pii V. Tom. 2. const. 69. Volentes, & aliam const. 96. Et si de singulis. Quo vero ad judices hujusmodi alienationum habes hic sup. const. 2. Cùm in omnibus.

Edita A. D. 1467.

PAULUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium.

AMbitiosæ cupiditati, illorum præcipuè qui divinis affectatis, damnatione postposita, immobilia & pretiosa mobilia Deo dicata ex quibus Ecclesiæ Monasteria & pia loca referuntur illustrantúrque & eorum ministri sibi alimoniam vendicant, Prophanis usibus applicare, aut cum maximo illorum ac divini cultus detrimento exquisitis mediis usurpare præsumunt, occurrere cupientes.

Prohibitio alienandi.

§. 1. Omnium rerum & bonorum Ecclesiasticorum alienationem, omnéque pactum per quod ipsorum dominium, concessionem, hypothecam, locationem, & conductionem, ultra triennium, necnon infeudationem vel contractum emphyteuticum præterquam in casibus à jure permissis, ac de rebus & bonis in emphyteusim ab antiquo concedi solitis, & tunc cum Ecclesiarum evidenti utilitate, ac de fructibus & bonis quæ servando servari non possunt, pro instantis temporis exigentia, hac perpetuò valitura constitutione fieri prohibemus.

Innovatio constit. prædecessorum.

§. 2. Prædecessorum nostrorum constitutionibus, prohibitionibus & decretis aliis super hoc editis, quæ tenore præsentium innovamus, in suo nihilominùs robore permansuris.

Rescissio alienationum aliter fiendarum, cum aliis pœnis.

§. 3. Si quis contra hujus nostræ prohibitionis seriem de bonis & rebus eisdem quicquam alienare præsumpserit, alienatio, hypotheca, concessio, locatio, conductio, & infeudatio hujusmodi nullius omninò sit roboris vel momenti, & tàm qui alienat, quàm is qui alienatas res & bona prædicta receperit, sententiam excommunicationis incurrat, alienanti vero bona Ecclesiarum, Monasteriorum locorúmque piorum quorumlibet, inconsulto Romano Pontifice, aut contra præsentis constitutionis tenorem, si Pontificali vel Abbatiali præfulgeat dignitate, ingressus Ecclesiæ sit penitùs interdictus, & si per sex menses immediatè sequentes sub interdicto hujusmodi, animo, quod absit, perseveraverit indurato, lapsis mensibus eisdem, à regimine & administratione suæ Ecclesiæ vel Monasterii cui præsidet in spiritualibus & temporalibus sit eo ipso suspensus. Inferiores verò Prælati commendarii, & alii Ecclesiarum Rectores beneficiati vel administrationem quomodolibet obtinentes, Prioratibus, præposituris, præpositatibus, dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, Canonicatibus præbendis, aliisque Ecclesiasticis cum cura & sine sæcularibus & regularibus beneficiis, quorum res & bona alienarunt dumtaxat, ipso facto privati existant, illáque absque declaratione aliqua vacare censeantur, possintque per locorum Ordinarios vel alios ad quos eorum collatio pertinet, personis idoneis (illis exceptis quæ propterea privatæ fuerint) liberè de jure conferri, nisi alias dispositioni Apostolicæ Sedis sint specialiter aut generaliter reservata, & nihilominùs alienatæ res & bona hujusmodi ad Ecclesias, Monasteria & loca pia ad quæ ante alienationem hujusmodi pertinebant, liberè revertantur. Nulli &c.

Dat. P. A. 4. die 13. Feb.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quadringentesimo sexagesimo septimo, Kal. Martii, Pont. nostri Anno quarto.

VI.

Quòd Monasteria, Prioratus, & alia beneficia Ecclesiastica, perpetuò unita, & de cætero non vacantia, teneantur Rev. Cameræ Apost. debita jura & servitia ut taxata sunt præstare. Alia vero Annatam persolvere singulis quindecim annis.

Hæc Bulla comprobata fuit à Jul. II. die 28. Julii 1505. cujus constitutio tamquam simpliciter confirmatoria, & à Paulo IV. hic infrà relata, à me prætermissa fuit. Declaratur autem & extenditur à Clem. VII. Paulo IV. Pio V. & Sixt. V. ut dicam infrà in ejusdem constit. 33. Cameræ in Tomo 3.

Edita A. D. 1469.

PAULUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

DEcet Romanum Pontificem sic suis forè gratiis liberalem, quod in Ecclesiarum, Monasteriorum, aut Clericalis Ordinis personarum sæcularium sive regularium favore concessa, in Cameræ Apostolicæ, vel aliis præjudicium non redundent.

Plures Pont. multa beneficia perpetuo univerunt.

§. 1. Sanè dudum ad humiles universorum poscentium supplicationes, & ex certis rationabilibus causis tunc expressis inducti, tàm Nos quàm S.R.E. Martinus V. Eugenius IV. Nicolaus etiam V. Callistus III. & Pius II. Pontifices prædecessores nostri quam plura diversorum Ordinum Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, Conventuales, nec non dignitates majores in Cathedralibus, Metropolitanis, & principales in Collegiatis Ecclesiis, administrationes quoque, officia, & beneficia Ecclesiastica etiam dispositioni Apostolicæ generaliter reservata, invicem vel aliis Cathedralibus etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Ecclesiis, earúmque Capitularibus mensis, ac mensarii, dignitatibus Collegiis, Universitatibus, & beneficiis, & præsertim Congregationis Canonicorum Regularum S. Augustini Lateranen. & de Scopeto, seu S. Salvatoris nuncupatorum, Monachorum S. Justinæ Paduan. Montis

Oliveti, S. Benedicti, Cisterciens. Vallis Umbrosæ, & Cartusien. Ordinibus, presbyterorumque S. Georgii in Alga Venetiarum, atque aliis Monasteriis, domibus, Hospitalibus, fabricis, & piis locis, utriusque sexus personarum, sub diversis modis & formis Apostolica auctoritate univimus, incorporavimus, & anneximus, applicavimus, atque submisimus.

Unde ob non vacationem, Cameræ Apost. jura sua non præstabantur.

§. 2. Propptereáque Ecclesiæ, Monasteria, Prioratus, Præposituræ, dignitates, administrationes, officia, & beneficia unita hujusmodi ampliùs nequaquam vacare sperantur, cúmque propptereà Cameræ Apostolicæ, necnon venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Collegium, & Sedis Apostolicæ Officiales detrimentum non modicum patiantur.

Hic ideò Pont. providet ut in prima parte rubr.

§. 3. Nos, quorum interest eorumdem Cameræ, Collegii, & Officialium indemnitati prospicere, volentes quemadmodum par est, uniones, incorporationes, annexiones, applicationes, & submissiones præfatæ, si aliàs ritè, & rationabiliter processerunt, ita in sua firmitate permaneant, quòd ipsorum quibus unà cum suis oneribus unita fuere, commodis deserviant, & aliorum jura propptereà non sædantur, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus, quòd omnia, & singula Monasteria, videlicet illa quorum fructus, & redditus, & proventus ad summam centum floren. auri de Camera secundùm communem æstimationem ascendunt annuatim, si in libris ejusdem Cameræ taxati reperiuntur, communia, & minuta servitia, atque alia jura debita, & consueta tàm ipsis Cameræ, & Collegio quàm Officialibus præfatis.

Et prout in secunda.

§. 4. Reliqua verò Monasteria, Prioratus, Præposituræ, Præpositatus, dignitates, personatus, administrationes, officia, & beneficia, ut præfertur unita, pro quibus Cameræ Apostolicæ annata, seu alia jura solvi consueverant, vel debebant temporibus retroactis, & de solvendo singulis certis temporibus futuris obligatio in eadem Camera per inadvertentiam facta non fuit, annatam, sive medios fructus unius anni in posterum singulis quindecim annis perpetuò sequuturis, eidem Camerario solvere teneantur & debeant.

Jubet etiam solvi annatam d. quindennio prætetito, & ceteri pro futuris.

§. 5. Et quòd de omnibus Monasteriis, Prioratibus, Præpositatibus, dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, & beneficiis, ut præfertur unitis, à quorum unionum temporibus postquàm illæ sortitæ effectum, anni quindecim effluxerunt, infrà annum proximè futurum communia minuta, & alia jura seu annatas, & medios fructus hujusmodi solvere adstringantur etiam singulis annis quindecim in futurum, prout multi alii similes uniones, & gratias obtinen. faciunt, & facere consueverunt, & ad hoc ii quorum interest infrà unius anni spacium se in eadem Camera efficaciter obligare debeant cum effectu.

Alioqui uniones irritat.

§. 6. Alioqui si à solutione aut obligatione præmissis cessare præsumpserit, uniones, annexiones, & incorporationes præfatæ habeantur penitùs pro infectis, & sic unita Monasteria, Prioratus, Præposituræ, Præpositatus, dignitates, personatus, administrationes, officia, & cujusvis qualitatis, aut generis beneficia hujusmodi tamquam verè vacantia possint liberè à Sede præfata impetrari, & canonicè obtineri, ac si uniones ipsæ, & super eis confectæ literæ, processus quoque habiti per eosdem, & quæcumque inde secuta nullatenùs emanassent.

Clausulæ derog. & decretus irritans.

§. 7. Non obstantibus union. & aliis præmissis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. die 6. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quadringentesimo sexagesimo nono, octavo Id. Januarii, Pont. nostri Anno quinto.

Reductio Sanctissimi Jubilæi, sive Anni Sancti, ad annum vigesimum quintum; quo visitantes Basilicas SS. Petri, & Pauli, & S. Joannis in Laterano, ac S. Mariæ Majoris de Urbe, plenissimam peccatorum veniam consequuntur.

Institutionem hujusmodi Jubilai pro quolibet centesimo anno statuit Bonif. VIII. ut suprà in ejus const. 7. Antiquorum. Sed reductionem istam ad annum vigesimum quintum servarunt omnes hujus Pont. successores usque ad Clem. VIII. ut infrà in ejus const. 58. Annus, ubi notabo in Tomo 3.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1470.

Proëmium.

Ineffabilis providentia summi Patris (qui pro redemptione humani, ejúsque reconciliandа natura, Adæ prævaricatione perpetuæ mortis damnatione mulctata, Unigenitum suum vestem nostræ mortalitatis assumere, & post Evangelicæ doctrinæ sacra erudimenta, ac vitæ ipsius actus, & conversationis exempla crucem voluit & mortem subire) laudabili imitatione nos instruit, ut qui in sufficientibus meritis vices ipsius redemptoris tenemus in terris, summis enitamur studiis gregem dominicum vigilantiæ nostræ sua præordinatione commissum, quem callidi hostis versutia justitiæ limitibus sæpè divertit, auctori nostro, qui non mortem, sed pœnitentiam desiderat peccatorum, reddere acceptabilem, & bonorum operum sectatorem, ut in extremi, tremendique judicii ratione reddenda, rigorem justitiæ & ultionis meritæ evitare possimus. Decet igitur nostræ mentis intuitum ad ea vigili attentione convertere, per quæ supremi favoris suffragante præsidio, ita universorum Christi fidelium animarum saluti prospiciamus utiliter, & gratiarum spiritualium donis salubriter consulamus, quòd adversus ipsius hostis astutias congruò valeat antidoto subveniri, ipsique fideles æternæ beatitudinis præmia largiente Altissimo consequantur.

Bonif. viij. Jubilæum quolibet rec an. concessit; ut in rub.

§. 1. Dudum siquidem cùm fida relatio antiquorum haberet, quòd accedentibus ad honorandam Principis Apostolorum de Urbe Basilicam, magnæ concessæ forent remissiones & indulgentiæ peccatorum, fœlicis recordat. Bonifacius Papa Octavus prædecessor noster summo studio salutem appetens fidelium singulorum, & attenta consideratione recensens, quòd per beatissimos Christianæ fidei Principes Petrum, & Paulum sacrosancta Romana & universalis Ecclesia religionis sumpsisset exordium, ac Evangelium CHRISTI Romæ resplenduisset: ut iidem Apostolorum Principes, gregis dominici pastores, & ejusdem Ecclesiæ columnæ firmissimæ, in speciali veneratione, & honorificentia haberentur, ipséque prædecessor fidelibus ipsis incomparabilem salutis thesaurum aperiret, de fratrum suorum consilio voluit atque decrevit, quòd omnes qui anno à nativitate Domini millesimo trecentesimo, & quolibet anno centesimo ex tunc in anteà secuturo ad ipsorum Apostolorum Basilicas de Urbe accederent reverenter, ipsásque si Romani ad minùs triginta, si verò peregrini aut forenses quindecim diebus continuis vel interpolatis, saltem semel in die, verè tamen pœnitentes & confessi, personaliter visitarent, suorum omnium peccatorum remissionem, & veniam plenissimam obtinerent.

Clem. vi. ad annum 50. reduxit.

§. 2. Postmodùm verò sanctæ recordationis Clemens Papa Sextus noster etiam prædecessor ex præmissis & nonnullis aliis animum suum moventibus causis indulgentiam antedictam ad annum quinquagesimum provida consideratione reducens, Apostolica auctoritate statuit, ut omnes Christifideles qui prædictas Basilicas & Lateranen. Ecclesiam de quinquaginta in quinquaginta an-

nos certo modo tunc expresso devotè visitaverint, eamdem peccatorum suorum veniam consequerentur.

Greg. xi. statuit etiam visitari Ecclesiam B. Mariæ Majoris.

§. 3. Et successivè piæ memoriæ Gregorius Papa XI. similiter prædecessor noster cupiens, ut Ecclesia beatæ MARIÆ Majoris de Urbe cum eisdem Basilicis & Lateranen. Ecclesia indulgentiæ privilegio decoraretur prædicto, ex certa scientia voluit, statuit, & auctoritate prædicta ordinavit, quòd quicumque Christifideles hujusmodi indulgentiam per ipsius Clementis literas declaratam assequi affectarent, eamdem Ecclesiam B. Mariæ Majoris sicuti Basilicas, & Lateranen. Ecclesiam supràdictas visitare deberent, & etiam tenerentur.

Urb. vi. Jubilaum celebrari præcepit quilibet anno 33.

§. 4. Et deinde Urbanus Sextus in sua obedientia nuncupatus providè considerans, quòd ætas hominum ampliùs solitò in dies laberetur pauciores, ac desiderans quamplurimos ejusdem indulgentiæ fieri participes, cùm ad annum quinquagesimum propter brevitatem vitæ plurimi hominum minimè perveniant, ut populorum augeretur devotio, fides splenderet, & charitas ampliùs incalesceret, ex eisdem & aliis non minoribus causis de fratrum suorum consilio annum quinquagesimum supràdictum ad trigesimumtertium reducens, statuit de fratrum suorum eorumdem consilio, & Apostolicæ plenitudine potestatis quòd universi fideles verè pœnitentes & confessi, qui in anno à Nativitate ejusdem Domini millesimo trecentesimo nonagesimo, & deinceps perpetuis temporibus de triginatribus annis in triginta tres annos Basilicas ac Lateranen. & sanctæ MARIÆ Majoris prædictæ Urbis Ecclesias causa devotionis modo præmisso visitarent, eamdem consequerentur remissionem, & veniam peccatorum.

Mart. v. approbavit.

§. 5. Postremò verò postquam fœlicis recordationis Martinus Quintus Romanus Pontifex prædecessor noster reductionem per eumdem Urbanum factam hujusmodi ratam habens & gratam, ipsam in sua firmitate persistere, & anno trigesimotertio supràdicto observari debere censuerat, & ad effectum deduci anno ingruente prædicto permiserat, prout observata extitit.

Nicolaus v. confirmavit.

§. 6. Piæ recordationis Nicolaus Papa Quintus similiter prædecessor noster eorumdem prædecessorum inhærendo vestigiis prædictas Clementis ejusdem concessionis literas ratas habens & gratas, eas de fratrum nostrorum tunc suorum consilio, & Apostolicæ potestatis plenitudine innovavit & approbavit, suique scripti patrocinio communivit, indixitque statuit, decrevit, & ordinavit, ut omnes Christifideles verè pœnitentes & confessi, qui juxta formam in literis Clementis prædecessoris hujusmodi comprehensam in anno à Nativitate Domini nostri JESU CHRISTI millesimo quadringentesimo quinquagesimo tunc futuro Basilicas, & Ecclesias antedictas visitarent, ut præfertur omnium peccatorum suorum plenissimam indulgentiam consequerentur, prout in dictis literis pleniùs continetur.

Hic modo Pontif. ad annum 25. reducit.

§. 7. Nos igitur, qui miseratione Altissimi labentibus annis regimini Catholicæ & universalis Ecclesiæ fuimus divina clementia disponente præfecti, provida consideratione non immeritò attendentes humanæ conditionis statum fragilem ad peccandum proclivem, & ad declinationem usque adeò celeri cursu, ut præmittitur, properare, brevissimum quoque vitæ spatium, & peccatis nostris exigentibus, crebras pestilentias, varios morbos letiferos, gravissimas quoque Turcarum & infidelium adversus fideles persecutiones assiduas, atque universam Christianitatem retroactis temporibus quassatam, adhuc variis non quidem minoribus injuriis lacessiti, & calamitosis casibus & dispendiis subjacere, aliásque plurimas ærumnas in CHRISTI populos adeò invalescere, & eis atque aliis sinistris casibus plerumque causantibus admodum pauci remissionum & indulgentiarum hujusmodi participes fieri mercantur, necnon attentè considerantes novum, vel à moribus alienum non esse pro varietate temporum, antecessorum eorumdem statuta reduci ad spatium temporis brevioris, maximè pro salute animarum fidelium quàm tota mente apperimus, & juxta datam nobis à Domino gratiam assiduè procuramus, ex præmissis & quibusdam aliis non minoribus causis ad id animum nostrum inducentibus, annum trigesimumtertium hujusmodi de venerabilium fratrum nostrorum consilio, & ipsius potestatis plenitudine ad annum vigesimumquintum reducentes, auctoritate, scientia & potestate præmissis, statuimus & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus annus Jubilæus (plenariæ videlicet remissionis, & gratiæ, & reconciliationis humani generis nostro piissimo Redemptori) cum omnibus & singulis indulgentiis, & peccatorum remissionibus suprà dictis de vigintiquinque annis cum gratiarum actione, & mentis jucunditate debeat ab omnibus Christifidelibus frequentari, ac etiam celebrari. Nos enim de Omnipotentis Dei misericordia, & ipsorum Apostolorum auctoritate confisi, eisdem utriusque sexus fidelibus, qui in anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo quinto, incipiendo à primis vesperis Vigillæ Nativitatis Domini nostri JESU CHRISTI millesimo quadringentesimo septuagesimo quarto, & ut sequitur finiendo, ac deinceps de viginti quinque annis in vigintiquinque annos Basilicas, & Ecclesias antedictas alias juxta ordinationem eorumdem prædecessorum devotè visitaverint, ut præfertur, plenissimam peccatorum suorum omnium veniam elargimur.

Jubilæi Indulgentias consequi volentes considerent quæ Pontif. proponit.

§. 8. Attendant igitur universi fideles, qui ad rationem perspicuæ veritatis attingere quærunt, ac in statera cordis justo libramine ponderent suorum sarcinam peccatorum & quam graviter se reos constituerint erga ipsum Redemptorem piissimum, divinam contra se clementiam provocando. Debitorum suorum etiam relegant memoriale, atque animo repetant hujus defluentis sæculi cursum ad exitum continuò properare, & inexorabilem legem mortis absque ullius exceptionis beneficio omnibus esse indictam, quæ sine personarum, dignitatúmque delectu cunctos reddit æquales, nihilque esse in quo unam hujus mundi gloriam inanibus extollamus titulis, dum nascenti dies mortis indicitur, ac per tacitos, fallentésque decursus hujus vitæ mortalitas ad extremum diem fugaci temporis mobilitate raptatur. Providè deinde considerent tremendi judicii diem, in qua omnium quæ in corpore gessimus, & sive bonum fuerit, sive malum, reddituri erimus rationem, & absque provocationis effectu quisque propriam mercedem accipiet, aut æternæ beatitudinis præmia, aut mortis perpetuæ, & damnationis æternæ supplicia, quibus secunda mors finem imponere, aut ea mitigare nequibit: & tandem cùm ita sit, nihilque habeat humana mortalitas quod bonorum omnium largitori dignè retribuere possit (cùm nullum in se bonum inveniat; quòd non sit ei liberaliter à Deo collocatum) ut mortis hujus & damnationis detrimenta evitent, his atque aliis meritoriis operibus peccata sua omni ex parte studeant expiare, ut saltem per hæc media, atque remissionum, & indulgentiarum largitionem hujusmodi, quibus Christicolas omnes veluti data manu ad salutem perpetuam invitamus, ac sanctorum meritis & intercessionibus adjuti, ad æternam mereamur beatitudinem pervenire. Suscipiant etiam cuncti fidei catholicæ professores partis monita & instituta salutis, atque præcipua cum exultatione ad præparandum inter sibi ad gloriam sempiternam has remissionum ac indulgentiarum gratias uberrimas, quas nos illarum dispensatores indigni, tamquam JESU CHRISTI Vicarius, de

sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ thesauris exhibemus, ut ipsorum animas ab hostis teterrimi potestate ereptas, immortali DEO Creatori nostro, sicuti supremis desideramus affectibus, exhibere, & nos cum eis superna beatitudine perfrui valeamus. Amen. Nulli ergo &c.

D. P. An. 6. die 19. Apr. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno à Nativitate ejusdem Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo, tertiodecimo Kalen. Maji, Pontificatus nostri anno sexto.

SIXTUS QUARTUS PONT. CCXVI. ANNO DOMINI MCDLXXI.

Sixtus Quartus de Ruvere, Magister Franciscus Savonensis anteà dictus, Ordinis Fratrum Minorum, presb. Card. tituli S. Petri ad Vincula. Creatus 5. Idus Augusti, Anno Domini 1471. Coronatus 8. Kal. Septembris eodem anno, Vixit Annos tredecim dies, quatuor. Creavit Cardinales 34. Obiit pridiè Idus Augusti Anno Domini 1484. sepultus fuit in Basilica S. Petri. Vacavit sedes dies 16.

I. Privilegia Thesaurii, & Clericorum Rever. Cameræ Apostolicæ, suorúmque nepotum, & familiarium.

De his, habes suprà const. 13. Eug. IV. fol. 330. Inter, & const. 1. Callist. III. fol. 362. Qua laudabili. Et signanter de Thesaurario, attende const. 100. Sixt. V. In conferendis, cum ibi not. infrà in Tom. 2. De Clericis autem, inspice const. 12. Alex. VI. Etsi ex, cum ibi indicandis infrà in hoc Tom. 1.

SIXTUS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1472. Proœmium. DISPOSITIONE divina quamvis immeriti gregi Dominico, & Ecclesiastico statui Præsidentes, inter nostri officii curas multiplices nobis imminentes, Romanæ Curiæ, Apostolicæ Sedis officialium, status, regimen, & gubernatio, nostrum solicitat animum, ut rectè, salubriter, & benè disponantur, præsertim dilectorum filiorum familiarum nostrorum Cameræ Apostolicæ Clericorum, quibus nostra & Apostolicæ Cameræ negocia, ac Fisci Apostolici officii cura & solicitudo non parva incumbit, Nobísque & Apostolicæ Sedi in illis pertractandis solerti diligentia & indefesso animo, summáque cum fidelitate, & continuo labore deserviunt, ut ea, quæ in illorum, & eorumdem officii ordinationem, statum, favorem, & augmentum à Rom. Pont. præcipuè Eugenio Quarto, Nicolao Quinto, & Callisto Tertio, prædecessoribus nostris, justè processisse comperimus, per nostri partes ministerii jugiter invalescant, perpetuámque suscipiant Apostolicæ auctoritatis & roboris firmitatem.

Eug. iv. Nicv. & Callist. iij. statuerunt multa circa regimen Cameræ. §. 1. Dudum siquidem Callistus III. prædecessor noster prædictus, nonnullas ordinationes, statuta, & concessiones, regimen dicti officii, & personarum ejusdem concernentes per prædictos Eugenium IV. & Nicolaum V. Romanos Pontifices, facta & edita &c.

Reliquum omittitur, quia ipsæ Bullæ Eugen. & Callist. sunt suprà, in locis indicatis in rubrica, Et Bulla Nicol. V. relata est, in ea Callist. III.

Hic modo Pontif. illas Bullas confirmat. §. 2. Nos igitur prædecessorum prædictorum, præcipuè Callisti III. in hac parte vestigiis inhærentes, eosdem Thesaurarium, & singulos Cameræ Apost. Clericos numerarios, & participantes, ob ipsorum spectatam fidem, & integritatem, accuratámque diligentiam, sedulam solicitudinem, in nostris & Romanæ Ecclesiæ negociis, non minori, quàm dicti prædecessoris nostri gratiæ, & favoris benignitate prosequentes, proprio motu, non ad ipsorum, vel alterius nobis pro eis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex nostra scientia, suprà dictas literas Apostolicas Callisti III. Eugenii IV. & Nicolai V. quorum mentio in iis habetur, & omnia & singula in eis contenta confirmamus, & approbamus, ac præsentis scripti patrocinio communimur, supplentes omnes defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem.

§. 3. Et insuper Thesaurarium, & singulos septem Clericos ipsos, præsentes & futuros, nostros & Sedis præfatæ veros Capellanos, ac etiam veros nostros familiares & continuos commensales esse, haberi, teneri, & reputari debere decernimus, & declaramus, quos & eorum quemlibet numero aliorum quorumdam familiarum nostrorum etiam, in certo libro Cancellariæ Apost. de nostro mandato scriptorum, sive describendorum, tàm in assecutione beneficiorum, seu eorum gratiis, expectativis, earúmque revalidationibus, extensionibus, mutationibus, restitutionibus pro tempore eis à nobis motu proprio, vel aliàs concessis, vel concedendis, quàm aliàs omnibus, & singulis, illísque prorsus similibus privilegiis, antelationibus, prærogativis, exceptionibus, & declarationibus, decretis, statutis, relationibus, favoribus, & indultis utuntur, & gaudent, sive uti, & gaudere poterunt in futurum; uti, potiri, & gaudere posse, & debere, quos pro veris familiaribus descriptis, sive describendis in libro prædicto haberi, ac omnes & singulas concessiones quibusvis personis per nos factas, & faciendas de prærogativis familiarium nostrorum descriptorum, sine illorum præjudicio, in eisdem concessionibus apponi solitis adjicimus, ad ipsos Thesaurarium & Clericos, quàm ad alios familiares descriptos, & eorum præjudicium referri, motu & scientia prædictis volumus, decernimus, & declaramus. Suosque familiares, & veros Capellanos Sedis Apost. esse declarat, Thesaurarium & Clericos d. Cameræ.

§. 4. Ac etiam, ut Thesaurarius & Clerici antedicti, qui in revidendis, & in dijudicandis literis Apostolicis, quæ ad Apostolicam Cameram deferuntur, assiduo labore exercent, ad instar aliorum officialium Romanæ Curiæ circa literarum earumdem expeditionem laborantium, decorentur, quòd de cætero literæ Apostolicæ ipsos Thesaurarium & Clericos præsentes & futuros, numerarios & participantes, eorúmque nepotes & familiares, tàm circa gratiam, quàm justitiam, quomodolibet concernentes, quæ per Cancellariam, aut Cameram Apostolicam, pro tempore expediri contingit, gratis ubique & sine aliqua solutione, etiam Abbreviatorum, Scriptorum, ac plumbi & registri, necnon Secretariorum, aliorúmque officialium quorumlibet, expediantur & expediri debeant, prout Scriptores ipsi Apostolici obtinuerunt gratiosè, concedimus & indulgemus. Mandantes Rescribendario, & Computatorio, Abbreviatoribus, Scriptoribus & registri Magistris, & Secretariis nostris; aliorúmque quorumlibet officialium Romanæ Curiæ præsidentibus, & emolumentorum eorum exactoribus & collectoribus, ne quid pro dictis literis, præfatis Thesaurario & Clericis Cameræ participantibus, & eorum nepotibus & familiaribus, duobus pro eorum quolibet, petere vel exigere sub excommunicationis pœna si contrafecerint, incurrenda, audeant vel præsumant. Expeditiones Cameræ, & Cancellariæ, pro eis & eorum nepotibus ac familiaribus gratis dari præcipit.

§. 5. Committentes & districtiùs injungentes dilecto filio S.R.E. Vicecancellario pro tempore existenti, ac Venerabili fratri nostro Latino Episcopo Tusculanen. S.R.E. Cardinali Camerario nostro, eorúmque in dictis officiis successoribus, præsentibus & futuris, ut ipsos Thesaurarium & Clericos, eorúmque nepotes & familiares, in nostri indulti; & concessionis hujusmodi pacifica possessione confoveant, defendant, atque conservent, & illo uti liberè & gaudere faciant, atque curent: non permittendo contra illius vim, seriem, atque formam, eos à quoquam quavis auctoritate & dignitate suffulto, impeti, vel molestari. Nulli ergo &c. Executores hujus Bullæ deputat.

Datum Romæ Anno 1472. decimosexto Kal. Februarii, Pontificatus nostri Anno primo. Dat. P A. 1. die 17. Jan.

II.

Reductio Auditorum Rotæ Romanæ ad numerum duodecim.

De qualitatibus autem, & munere & examine Auditorum, & aliis eorum materiam concernentibus, vide suprà constitut. 3. Mart. V. In Apostolica fol. 295. & alias tibi ibidem indicatas.

Edita A. D. 1472.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam

Exordium.

ROmani Pontificis indefessa solicitudo nihil præterit inordinatum, sed omnia suo pastorali commissa officio, sicut in Domino conspicit expedire, certa lege, ac limitè concludit, ad eáque maximè animadvertit, quæ sui Apostolici Palatii domesticam respiciunt venustatem, admonente Propheta; Domine dilexi decorem domus tuæ.

Causa hujus reductionis.

§. 1. Hinc est, quòd si dilectorum filiorum ejusdem Palatii causarum Auditorum peculiare Collegium, doctrina & integritate cæteris præstans, certo clauderetur numero personarum, majori decore fulgeret, immorarentur litigatorum dispendia, faciliórque foret exitus causarum.

Reductio Auditorum ad duodecim.

§. 2. Nos igitur qui etiam multitudine confusionem suboriri didicimus, providè attendentes, omnem dicti Collegii, & Auditorii nostri moderationem, atque ornatum ad nostræ sanctæ Sedis Apostolicæ gloriam conferre. Motu proprio, ex certa scientia, hac irrefragibili constitutione perpetuò valitura auctoritate Apostolica statuimus & ordinamus, quòd dictorum Auditorum, & Locumtenentium eorumdem numerus, qui ad præsens quatuordecim esse perhibentur, de cætero duodenarius dumtaxat existat. Quódque siqui suprà statutum numerum, ex dilectis filiis Magistris, Gaspare de Zerano Decano Rotæ, Joanne de Cosa Episcopo Calaguritanen. Locumtenente, Ludovico de Ludovisiis, Joanne de Caëtanis, Joanni de Cæsarinis, Antonio de Grassis, Fantino de Valle, Joanne Francisco Pavino, Mattheo de Porta, Nicolao de Ubaldis, Gabriele de Contarenis, Bartholomeo de Bellenunis, Nicolao de Edam, Petro de Ferrera, modernis causarum dicti Palatii Auditoribus & Locumtenen. tales esse desierint, officia sua hujusmodi deficiant in se ipsis, extincta penitùs sint, & esse censeantur, illísque aut eorum alteri aggregari nemo possit; neque valeat.

Prohibitio excedendi d. numerum.

§. 3. Nullúsque omninò ultra præfinitum numerum duodenarium quarumcumque literarum, aut mandatorum Apostolicorum vigore hactenus concessorum, & deinceps forsan concedendorum, sub quavis verborum forma, etiam censuras, ac alias pœnas ipso facto irrogantium, etiamsi ad illorum præsentationem sit processum, ac dicto numero duodenario, motu, scientia, & auctoritate similibus derogantium, etiam si illis de individuo præsentis statuti, & ordinationis nostræ tenore specialis, & expressa, non autem per generales clausulas derogatio, motu & scientia similibus fiat, quas & quæ præter & contra mentem nostram, & utilitatem publicam, & litigantium præcipuè pauperum relevamen emanasse, & iu posterùm emanare, tenore præsentium declaramus, deinceps admittatur, vel admitti possit, seu debeat quoquo modo, donec Collegium ipsum ad duodenarium numerum reductum sit.

Auditores examinentur coram Vicecancellario.

§. 4. Nec etiam numero prædicto diminuto, durante absentia Venerabilis Fratris nostri Roderici Episcopi Albanensis, S. R. E. Vicecancellarii ad Hispaniarum regna de latere Legati, coram quo, & pro tempore existente ejusdem Ecclesiæ Vicecancellario tantùm, & non aliàs, Auditores ad ipsum officium de cætero admittendos, examinandos fore. Prænominatósque & alios, infrà prædictum statutum numerum existentes Auditores causarum dicti Palatii, ad recipiendum vel admittendum quempiam, nisi numero ut præmittitur redacto, diminuto, & examine facto juxta morem in præsentia prædicti Roderici, ac pro tempore existentis præfatæ Ecclesiæ Vicecancellarii non teneri, nec proptereà aliqua Ecclesiastica censura, seu pœnis aliis, quas pro infectis haberi volumus, arctari posse decernimus.

Eorum officium non vacat per promotionem. Tu vide constitutionum statuisse Innoc. viij. infrà in const. 6. Circumspecta.

§. 5. Nostræ tamen intentionis non existit, quoad Auditores illos, quos forsan pro tempore promoveri contigerit, quo minùs in dicto Collegio & Auditorio perseverent & maneant tamquam Locatenentes, aliquid innovare, præter id quod hactenus receptum existit, & laudabiliter observatum. Decernentes irritum & inane, quicquid à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1472. pridiè Idus Maji, Pontificatus nostri Anno primo.

Dat. P. A. die 17. Maj

Quòd festum S. Francisci Ordinis Fratrum Minorum institutoris, uti duplex ab omnibus celebretur, ab omníque opere servili abstineatur, ac sub observantia & præcepto comprehendatur.

B. Franciscus tres Ordines instituit, ut notavi suprà ad constit. 5. Hon. III. Solet. fol. 66. ubi plenè de eis dixi. Et deinde à Greg. IX. Sanctorum Cathalogo adscriptus extitit ut suprà in ejus const. 2. Mira, fol. 72. Et Stigmata D. N. JESU CHRISTI in corpore suo portavit. Ut idem Greg. declaravit in alia ejus const. 12. Confessor. fol. 79.

Addo quod Fratribus Conventualibus hujus Ordinis indultum concessit Paul. V. ut semel in mense, prima die non impedita alio festo novem lectionum, Officium de ipso S. Francisco, prout recitatur in die festo ejusdem, recitare possint & valeant, prout videre est in ejus Const. 102. Domini nostri inf. Tom. 3.

Edita A. D. 1472.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proëmium.

PRæclara Sanctorum merita, & grandia virtutum insignia, quibus radiantibus in firmamento syderibus, Sacrosancta illustratur Ecclesia, ac suprà petram stabilita firmissima Sanctorum irradiatur splendoribus, & novæ prolis instaurata præsidio, incrementum suscipit, & fulgorem, eò frequentiùs debent universi fideles congrua devotione recolere, reverentia; ac digna reminiscentia celebrare solemniter collabentibus sæculis.

S. Franciscus Ordinem Fratrum Minorum instituit. Quin.mò tres Ordines instituit, ut notavi suprà in constit. 5. Honor. iij. Solet. fol. 66

§. 1. Sed cùm prædicta facien. fidei catholicæ fervor plurimùm tepuisset, decus ille morum, Deóque acceptissimus pauperum Patriarcha Franciscus, ad salvandas animas ipsius Salvatoris nostri pretioso cruore redemptas, aberrantem fidelium plebem, ad salutis opera excitandam, erudiendámque & suo re integrandam auctori, ordinatione superna destinatus, inter admittenda ipsius opera, Spiritu paraclito inspirante, novam Fratrum Minorum religionem sacram, ad Dei laudem & gloriam, militantis Ecclesiæ decorem, ac populi Christiani profectum in agro dominico tempore opportuno plantavit, instituit, & suprà Petrum, quæ CHRISTUS est perpetuò stabilivit, ut præcipua virorum insigni sanctimonia, moribus, scientia atque virtutibus præditorum, fœcunditate & numerositate exuberans, fructuosos palmites ex vite vera produceret, qui CHRISTI vexillum per Orbem universum vehere, nomen quod est super omne nomen cunctis gentibus prædicare, salutaribus insuper monitis, exhortationibus & exemplis diabolica fraude deceptos Deo lucrifacere, & à maligni hostis servitute eripere, studio indefesso contenderent.

Qui Fratres e us vestigia imitari, & sanctæ Ecclesiæ multum prodesse non cessant.

§. 2. Quemadmodùm hoc ipsius incliti patris germina, & vestigiorum ejus providi sectatores benedicente Altissimo multiplici in domo Domini, & gratiis perfusi cœlestibus, longè latéque universas na-

tiones

tiones mortalium penetrantes, CHRISTI Evangelium, ac veræ fidei documenta cunctis gentibus nunciare, eidem Ecclesiæ antemurale constituere, ac pro virili suo tueri, munire, & ampliare non cessant.

...o celebrio... igitur S. ...ancisci festivitate cui ... iste Ponti... ...x maxime ...evictum es... ...e profitetur. §. 3. In hujus igitur solemniis almi Patris, Seraphicique Francisci, quem supremus ille paterfamilias, pro multiplicato cum talentis sibi creditis, innumerabiliúmque animarum lucro, præclarísque virtutibus aliis, corona gloriæ interna claritate magnificat, & quasi lucernam in domo Domini positam, summo devotionis studio censuit à cunctis fidelibus venerari. Cupientes, prout operis & officii nostri debitum esse conspicimus, propter miræ sanctitatis excellentiam, virtutum suarum cumulum exigentiam meritorum, & hanc Religionem sanctam, ad extirpandas hæreses, schismaticorum & infidelium confutandos errores, credentium verò profectum, salubriter institutam, quantum nobis ex alto conceditur, venerationem congruam, & honorem adjicere, ac tanto Confessori glorioso pro summis in nos beneficiis, præsertim ab ipsis cunabilis, cùm vitalis spiritus in nostro corpusculo palpitans extingui protinùs videretur, ipsius protinùs meritis, & intercessione pristinæ restituti fuimus sanitati, cùm & aliis gratiarum donis, & futurorum præsagiis, quæ cordi nostro insident, & memoriæ jugiter retinemus, tùm quia diversis temporibus aliis in variis nostri corporis morbis, & humanis casibus constituti, præsidio ipsius B. Francisci, qui nos ad sacram Religionem prædictam, quasi data manu, pro sua pietate vocavit, & ad hanc usque diem, cum hominis utriusque salute, Domino annuente perduxit, adjuti & liberati extitimus.

Festum ipsius præcipit observari, & illud uti de præcepto servantibus indulgentias elargitur. §. 4. Pro cujus memoria, ejus habitum, & insignia ad extremum usque diem corde jugiter gestare statuimus, etiam pro his exceptis beneficiis possibilem nobis gratitudinem aliquam suæ quamvis excellentiæ imparem, pro ejus gloria & honore, animarúmque salute, sincero & hilari animo exhibere, necnon ipsius festivitatis diem celebrem, magísque devotum, & cunctis fidelibus acceptabilem constituere in futurum; Et Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum auctoritate confisi, universis & singulis utriusque sexus fidelibus ubilibet constitutis verè pœnitentibus & confessis, qui ejusdem gloriosi Confessoris Francisci festivitatem hanc, quam deinceps perpetuis futuris temporibus celebrem esse, ut festum duplex à cunctis Christianis celebrari, ab omníque opere servili abstineri, & sub observantia, & præcepto comprehendi volumus, & tenore præsentium declaramus, devotè celebrantibus, annuatim quinquaginta annos, & totidem quadragenas, de injunctis eis pœnitentiis relaxamus.

Transumptis hujus Bullæ credi jubet. §. 5. Verùm quia difficile foret, præsentes literas ad universi mundi partes destinare, volumus etiam & Apostolica auctoritate decernimus, quòd earum transumpto, manu publica scripto, & alicujus Episcopalis Curiæ sigillo munito, tamquam præsentibus literis originalibus firmiter stetur ubique ac plena eis fides adhibeatur, ac si ipsæ originales literæ forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omninò &c.

Dat. P. A. 2. die 3. Octob. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1472. quinto nonas Octobris, Pontif. nostri Anno secundo.

IV. Approbatio & explicatio constitutionis Greg. XI. de auctoritate Cardinalis pro tempore Protectoris Fratrum Minorum Ordinis S. Francisci.

Eamdem approbationem fecit Jul. II. die 15. Octobris, Pontif. sui Ann. 4. quam uti simpliciter confirmatoriam prætermisi. Et pro ejusdem explicatione convenit alia const. Pauli V. num. 53. Cùm Ordo, ubi notabo. infrà in Tomo 2. De toto autem Ordine scripsi ad constit. 5. Honor. III. Solet. suprà fol. 66.

SIXTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.* Edita A. D. 1472.

Proœmium. SAncta Minorum Religio, quæ agrum militantis Ecclesiæ sanctis operibus, & exemplis copiosissimè fœcundat, & sapientiæ splendore Catholicam illustrat Ecclesiam, tantò uberioribus fructibus fertilior esse perspicitur, quantò in suo statu quietior permanet, & consistit, & major promptiórque à subditis ejusdem Fratribus Ordinis suis Prælatis observantia exhibetur, nullísque extrinseci impedimenti perturbationibus agitatur, & molestatur, quin in ea caput unicum sit & esse censeatur, à quo omnia dictæ religionis negocia & causæ administrentur, & cui omnes & singuli dicti Ordinis pareant, & illius subjaceant disciplinæ.

Greg. XI. auctoritatem Protectoris Ordinis S. Francisci præscripsit in sua co. stit. 4. sup. fol. 264. §. 1. Dudum siquidem fœl. recordat. Gregorius Papa Undecimus prædecessor noster, cognito quod nonnulli dicti Ordinis Protectores, dum majorem quam eis ex ejusdem Ordinis regula conceditur auctoritatem vendicare, ac usurpare sibi ipsi voluerunt, vera subditorum præfati Ordinis ad suos Prælatos obedientia submovebatur; unde perturbationes, inconvenientia multa, inutiles fratrum discursus, & gravia scandala fuerant exorta, in magnam ipsius Ordinis jacturam, præjudicium, & detrimentum, literas sequentis edidit tenoris.

Omittitur insertio Bullæ, quia est suprà fol. 264.

Hic igitur Pont. qui d. Ordinis extitit Minister generalis, observantiam d. Bullæ Greg. XI utilem esse cognovit. §. 2. Nos autem, cùm in minoribus constituti, ipsius Ordinis generalis cura & administratio incumberet, saluberrimum, opportunum, & necessarium dicto Ordini esse conspeximus, ut Protectores ultra præfixam ab ejusdem Ordinis regula non extenderent. Nam experti sumus & vidimus, quanta pax, quies, utilitas, quantáque commoda præfato Ordini, & fratribus ejusdem, ex firma & inconcussa dictarum literarum observantia, provenerint, quæ, & quantæ perturbationes, jacturæ, incommoda, damna, & gravia scandala in dicto Ordine suscitata sunt, quoties dicti Ordinis Protectores suæ auctoritatis limites excedere attentantes, in particularibus dicti Ordinis & fratrum ejusdem causis & negotiis se intromittere, & usurpata sibi auctoritate, ea videre, cognoscere, judicare, re, & usurpata sibi auctoritate, ea videre, cognoscere, judicare, & discernere voluerunt. Cupientes, ut Religio, & Ordo præfatus quem affectuosissima charitate complectimur, utpote, quòd in eo à teneris annis enutriti, & doctrina, ac regularibus disciplinis, & moribus instituti fuimus, ac uti firma fide tenemus, certissimísque in nobis experimentis didicimus, ad officia, & dignitates ad quas in minoribus promoti sumus, & ad hunc Summi Pontificatus apicem, meritis & precibus Seraphici illius Patriarchæ Francisci, ejusdem Ordinis Patris, & fundatoris, provecti fuimus, quieto consistens statu, virtutibus, & meritis augeatur, & multiplicetur, & fidei Catholicæ & Christianæ Reipublicæ augmentum, & multiplex ac solidum fundamentum, ex ejusdem Ordinis fratrum operibus & prædicationibus proveniant, promotissimo & liberali animo, ut dignum censemus & debitum, ea quæ pro ipsius Ordinis quiete, pace, tranquillitate & prosperitate, à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris providè statuta & ordinata sunt, ut illibata perdurent, nostræ approbationis munimine solidamus, interpretamur & declaramus, prout ipsius Ordinis tranquillitati conspicimus salubriter expedire.

Eamdem igitur constitutionem approbat. §. 3. Ut igitur de cætero ipsius Ordinis professoribus omnis evagandi extra religionem occasio tollatur, & vera suis Prælatis obedientia, in qua ipsius Religionis verius & solidum firmamentum & robur consistit exhibeatur, præfatíque Ordinis & fratrum ejusdem negocia & causæ non alibi, neque per alios quàm in ipso Ordine, & ipsius Prælatos tractentur, agitentur, judicentur, & determinentur,

tur, dilecti filii Zanetti de Utino generalis dicti Ordinis Ministri, & totius generalis Capituli in hac parte supplicationibus inclinati, inhibitionem & literas prædictas prædecessoris præfati auctoritate Apostolica, præsentium tenore approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere decernimus.

Declarat quoque & restringit.

§. 4. Et per eas Protectori præfato, qui in tempore erit, nisi in illis casibus & articulis in regula dictorum fratrum expressis, & præfati prædecessoris literis declaratis, neque in illis dum non universi, sed aliqui ipsius Ordinis professores in quovis numero à fidei unitate, & sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ obedientia deviarent, vel regulam præfatam non servarent, se de eorumdem deviantium & non observantium regulam, correctione, aut reductione, ac aliis quibuslibet causis & negociis dicti Ordinis se impediat, inhibitum fore, dicta auctoritate decernimus & declaramus.

Protectorémque pro tempore ad Ordinis præservationem hortatur.

§. 5. Hortamúrque illum qui ad officium protectionis hujusmodi (quod in præsentiarum per obitum bonæ memoriæ Bassarionis Episcopi Sabinensis dicti Ordinis olim Protectoris nuper vita functi vacat) assumi & deputari contigerit, & ipsius successores dicti Ordinis Protectores, ac eis in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo inhibemus, ne extra prædictos articulos & casus in regula prædicta contentos & expressos, nec etiam in illis (cùm non universus Ordo, sed aliqua ipsius pars, & specialis persona erraret) ipsorum fratrum querelas audire, seu de ipsorum causis & negotiis contra literas & declarationes hujusmodi intromittere se quoquomodo præsumant. Sed curent (uti est eorum proprium officium, & præfati sancti Francisci, & Apostolicæ Sedis intentio extitit) ipsum Ordinem in quieto, tranquillo, & pacifico statu conservare, & augere, & ab impugnantibus, molestantibus, & perturbantibus defendere & tueri, ne secus agendo, Ordinem præfatum non solùm non protegant, conservent & exaltent ut tenentur, sed in animarum suarum perniciem, & dicti Ordinis detrimentum & scandalum, confundant & destruant. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 2. die 28. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo septuagesimo secundo, quinto Kalend. Februarii, Pontificatus nostri Anno secundo.

V.

Approbatio Congregationis Fratrum Eremitarum Sancti Francisci de Paula, cum exemptionum, & gratiarum elargitione.

Ista Congregatio sortita est nomen Fratrum Minimorum, S. Francisci de Paula, qui tres Regulas præfinivit, unam pro Fratribus, aliam pro Sororibus, & alteram pro Tertiariis, quas approbavit Jul. II. & multa privilegia concessit, ut infrà in ejus constit. 10. Dudum.

Hunc Ordinem inter Mendicantes connumerari, & eorum privilegiis uti, declaravit post alios Pius V. infrà in ejus constit. 49. Apostolicæ. in Tom. 2.

Contrà Superiores Fratrum hujus Ordinis, qui attendentes favores extra Ordinem, officia, dignitates, & gratias concedunt, & contra Fratres dictos favores conquirentes edidit Paul. V. Const. quam habes inf. Tom. 3. n. 117. Admonemur, ubi alia tibi indicabo circa nonnulla eorum Statuta, & erectionem Collegii pro studentibus in Urbe nationis Calabrensis.

Edita A. D. 1474.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Dilectis filiis Fratri Francisco de Paula, cæterísque Fratribus Eremitis Eremitorii, seu Oratorii Sancti Francisci de Paula, Consentinensis diœcesis, præsentibus, & futuris, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Proœmium.

SEdes Apostolica æqua in omnibus semper distributrix, ea, quæ pro divini cultus augmento, ac piorum locorum, & personarum, præsertim sub humili, & religioso habitu in eis degentium commodo & utilitate piè facta sunt, ut illibata persistant, libenter, cùm ab ea petitur, Apostolici muniminis consuevit adjicere firmitatem, ac benigno favore ea, quæ sunt pro animarum salute concedere; illisque ut eò devotiùs, quò quietiùs Altissimo famulari possint, suæ protectionis munimen impartiri.

Archiepiscopus Consentinus B. Francisco d Paula licentiam construendi Oratorium &c. concessit.

§. 1. Dudum siquidem pro parte Francisci nobis exposito, quòd olim postquam venerabilis frater noster Pyrrhus Archiepiscopus, Consentinus, tibi, ut quoddam Oratorium, sive Ecclesiam, sub vocabulo S. Francisci, in tenimento de Paula Consentinæ diœcesis ædificare posses, licentiam concesserat, túque Oratorium hujusmodi propriis manibus & expensis cum dormitorio, pro tuis, & sociorum tuorum usu, & habitatione, pro magna parte ædificaveras, & nonnullos socios vitam eremiticam ducentes receperas, ipséque Archiepiscopus prædictum Oratorium, sive Ecclesiam unà cum omnibus juribus, & pertinentiis suis, tibi tuæque Congregationi in perpetuum donaverat; & nonnulla alia tuæ, & sociorum tuorum devotioni, & saluti convenientia, salutifera & opportuna concesserat, fecerat, & ordinaverat. Quódque Oratorium, sive Eremitorium prædictum adhuc pro sufficienti habitatione tui, & Eremitarum prædictorum perfectum omninò non erat, illúdque piis Christifidelium eleemosynis cum dormitorio, & aliis necessariis officinis, tu, ac Eremitæ tui socii hujusmodi continuè ædificabatis, ampliabatis & exornabatis.

Hic Pont. commisit Ep. scopo S. Marci, ut concessionem confirmaret. & Eremitarum privilegia, huic Ordini concederet.

§. 2. Nos tunc, tuis & Eremitarum prædictorum in ea parte supplicationibus inclinati, venerabili fratri nostro Episcopo S. Marci, ejus proprio nomine non expresso, per alias nostras literas dedimus in mandatis, ut si, & postquam, vocatis qui forent evocandi, de præmissis sibi legitimè constaret, concessionem, & literas dicti Archiepiscopi, ac omnia, & singula in ipsis literis contenta, prout ea concernebat, auctoritate Apostolica approbaret & confirmaret, suppleretque omnes & singulos defectus, si qui forsan intervenissent in eisdem: & in eventum approbationis, confirmationis, & suppletionis hujusmodi, vobis prædictis Eremitis, ut omnibus & singulis privilegiis, indulgentiis & gratiis, quibus Frater Petrus de Pisis nuncupatus, cæterique Eremitæ potiebantur, & gaudebant, uti & gaudere pariformiter, & absque ulla differentia, liberè & licitè possetis, & valeretis, concessimus; prout in eisdem nostris literis desuper confectis pleniùs continetur.

Qui Episcopus d concessionem confirmavit.

§. 3. Cùm autem sicut exhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat. Venerabilis Frater noster Goffredus Episcopus S. Marci prædictus, ad executionem prædictarum nostrarum literarum, illarum forma servata, procedens (quia sibi vocatis vocandis, quæ à nobis expositis legitimè constiterat) libentium, donationem, concessionem, ordinationem, & literas Archiepiscopi prædicti, omniáque & singula in eis contenta, prout ea concernunt, auctoritate Apostolica approbaverit & confirmaverit, sup pleveritque omnes, & singulos defectus, qui intervenerunt in eisdem, prout in quodam publico instrumento desuper confecto dicitur pleniùs contineri.

Supradictus Archiepiscopus Consentinus exemptionem a jurisdictione sua elargitus est. Ad hoc vide mox infrà notanda.

§. 4. Quódque Pyrrhus Archiepiscopus prædictus, inter alia per eum vobis tunc concessa, prædictum Eremitorum sive Ecclesiam S. Francisci, & alia quæcumque loca, Ecclesias, & Oratoria, per vos in posterùm recipienda cum omnibus juribus & pertinentiis, Eremitisque & personis inibi pro tempore degentibus, ac rebus omnibus ad vos, locáque vestra quomodolibet pertinentibus &

spectan-

spectantibus ab omni jurisdictione, subjectione, & superioritate matrum Ecclesiarum, ac sua, suæque Ecclesiæ Consentinæ cæterarúmque personarum in perpetuum exemit, & liberavit, ac sub protectione, submissione, & jurisdictione Sedis Apostolicæ, specialiter & expresse remiserit & relaxaverit.

Et B. Franciscum superiorem cum omnimoda facultate d. Congregationis Eremitarum a.l - gat.

§. 5. Et sicut eadem petitio subjungebat, à nonnullis asseritur, nostras prælibatas literas, ac confirmationem: approbationem, & defectuum suppletionem, cæteráque omnia alia & singula per prædictum Goffredum Episcopum S. Marci illarum vigore facta, & inde secuta quæcumque Juribus non subsistere, pro eo quòd Archiepiscopus prædictus per suas prædictas literas te Fratrem Franciscum in superiorem hujusmodi tuæ Congregationis Patrem, Rectorem, & Priorem, seu quovis alio nomine nuncupandum dederit, & deputaverit, cui Congregationi præesses, ac vita, & exemplis profuisses, tuísque monitis, mandatis, & præceptis salubribus omnes Congregationis hujusmodi personæ obedire, & parere deberent. Ipsísque tuis Eremitis Fratribus facultatem concessit te in suum superiorem, & priorem, ac una tecum alios quoscumque superiores & priores, & officiales canonicè eligendi. Necnon Statuta & ordinationes pro hujusmodi vitæ observantia, à jure tamen divino, & Sanctorum Patrum institutionibus non deviantia faciendi: Tibique & hujusmodi officialibus omnimodam jurisdictionem ordinariam, in spiritualibus & temporalibus Congregationis hujusmodi personarum, etiam si sacerdotali, seu quavis alia præfulgerent dignitate, ac locorum jurisdictiones animalium & rerum omnium ad te, tuámque Congregationem quomodolibet spectantium & pertinentium: Quoscumque quoque rebelles, & inobedientes, omniúmque hujusmodi Congregationis personarum delinquentium peccata & delicta, & cujuscumque generis, maleficia & crimina, prout juris foret, puniendi, hujusmodíque delinquentes incarcerandi, disciplinandi, condemnandi, liberandi, absolvendi, cæteráque faciendi, quæ in præmissis, & circa præmissa vobis viderentur fore necessaria & opportuna, & quæ ipsemet Archiepiscopus facere posset.

Dat auctoritatem celebrandi missam ante diem &c.

§. 6. Sacerdotibus verò hujusmodi Congregationis, seu sæcularibus vel regularibus per vos eligendis, missas etiam ante diem, & in quocumque loco ad hoc congruo & honesto cum altari portatili celebrandi. Eucharistiæ, & alia quæcumque Ecclesiastica Sacramenta, liberè & licitè tibi, hujusmodíque tuæ Congregationis personis, quoties devotio ingrueret, & necessitas postularet, absque quacumque superioris licentia ministrandi, ad quæ suscipienda extra loca hujusmodi compelli non possetis.

Confessiones audiendi. Declarat Clemens. viij. in const. 115.

§. 7. Confessiones audiendi, & ab omnibus casibus, excommunicationibus, suspensionibus, & interdictis, ac super quacumque irregularitate, eidem Archiepiscopo, tàm à jure, quàm ab eo reservatis, & præmissis, toties, quoties opus foret; & esset, absolvendi, & dispensandi, votáque quæcumque permutandi & relaxandi, ac pœnitentiam salutarem injungendi.

Loca alia recipiendi Intellige juxta Bullam 99. Clem. viij. Tom. 3.

§. 8. Loca, Oratoria quæcumque, & Ecclesias licitè accipiendi & retinendi, quascumque etiam personas Ecclesiasticas & sæculares ad vos venientes, & vobiscum moram trahere, & habitum quem geritis, profiteri, & recipere volentes, ad habitum & professionem observantiæ castitatis, paupertatis, & obedientiæ, acceptandi, & recipiendi.

Privilegia Mendicantium concedit.

§. 9. Necnon ut omnibus & singulis privilegiis, gratiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, quibus S. Francisci, cæterique Mendicantes fruuntur, & utuntur, frui, & uti possetis & valeretis, ac possent, & valerent, indulsit, ac vobiscum super his opportunè dispensavit.

Exemptionémque ab Ordinariis. Attende Conc. Trid. sess. 7. cap. 14. & Bullam 39. Clem. viij. Tom. 3.

§. 10. Hujusmodique Oratorium, sive Ecclesiam Sancti Francisci de Paula; ac alia quæcumque loca Oratoria, & Ecclesias per vos in posterùm acquirenda, & acceptanda, cum omnibus juribus & pertinentiis suis, Eremitísque & personis, ac rebus omnibus & singulis ad vos; vestráque loca quomodolibet spectantibus & pertinentibus, personísque hujusmodi inibi pro tempore degentibus ab omni jurisdictione, subjectione, superioritate matrum Ecclesiarum, ac sua, suæque Ecclesiæ Consentinæ cæterarúmque personarum ex certa sua scientia, & motu proprio in perpetuùm exemit, & totaliter liberavit.

Sedis Apost. protectioni submisit.

§. 11. Ac sub protectione, submissione, jurisdictione, & superioritate Sedis Apostolicæ prædictæ totaliter, specialiter, singulariter, & expresse remisit, & relaxavit, prout in literis dicti Archiepiscopi pleniùs continetur.

Hic Pont in alias ejus Bulla (quam hic non habet) has concessiones specificè non approbavit.

§. 12. Et de eisdem nihilominùs concessionibus, gratiis, & indultis vobis, sicut præmittitur, per prædictum Archiepiscopum concessis, in dictis aliis nostris literis specialiter, & singulariter mentio facta non fuerat, sed sub clausula generali duntaxat, videlicet dicendo. Nonnulla alia vestræ devotioni, & saluti convenientia, salutifera & opportuna. Et similiter sub eadem clausula; & non facta alia expressione per dictum Goffredum Episcopum sancti Marci, prædicta omnia, & singula approbata, & cum suppletione defectuum, confirmata fuerant, prout in nostris, ac dicti Archiepiscopi literis, ac instrumento publico desuper confecto pleniùs continetur.

B. Franciscus & alii ideò Papæ pro opportuna processione supplicant.

§. 13. Pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut omnia & singula præmissa, concessiones, gratias, & indulta vobis per Archiepiscopum prædictumr concessa, facta, & indulta; necnon approbationem, confirmationem, defectuúmque suppletionem, cæteráque omnia, & singula per prædictum Goffredum Episcopum, vigore nostrarum literarum prædictarum desuper facta, & inde secuta quæcumque, rata & grata habentes, approbare, confirmare, ac omnes & singulos defectus qui intervenerunt in eisdem supplere, ac aliàs in præmissis, & circa ea vobis de opportuno remedio providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui supradicta omnia confirmat, omnesque defectus supplet.

§. 14. Nos igitur vestris in hac parte supplicationibus inclinati, donationem, concessionem, ordinationem, constitutionem, remissionem, relaxationem, indulta, gratias & literas prædicti Archiepiscopi, omniáque & singula in eis contenta, nostras alias, ac dicti Archiepiscopi literas, ac approbationem, confirmationem, & defectuum suppletionem per prædictum Goffredum Episcopum factas, ac processus desuper habitos, & inde secuta quæcumque omniáque & singula, quæ in prædictis nostris, & prænominatis Archiepiscopi literis & processibus, & instrumentis publicis desuper habitis contenta, pro sufficienter expressis, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, ratáque & grata habentes, auctoritate Apostolica; ac ex certa nostra scientia laudamus, approbamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, supplemúsque omnes & singulos defectus qui intervenerunt in eisdem, decernentes nostras prædictas literas, ac processus desuper habitos, & inde secuta quæcumque valere, ac roboris firmitatem tenere, perinde ac si omnia & singula vobis per prædictum Pyrrhum Archiep. concessa, & ipsius Archiepiscopi literis contenta, in sæpè nominatis nostris literis specialiter & singulariter narrata, & expressa fuissent.

Exemptionemque quoad bona & personas a quorumcumque concedit.

§. 15. Et insuper, vos & vestrum quemlibet, ac Eremitorium, sive Ecclesiam Sancti Francisci de Paula prædictum, cæteráque omnia & singula Eremitoria, Ecclesias, & loca per vos in quibuscumque civita-

 tibus,

Ad hoc vide quod mox suprà notavi.

tibus, & diœcesibus ubilibet hactenus recepta, & in posterùm recipienda cum omnibus juribus, & pertinentiis suis, Eremitásque & personas in illis pro tempore degentes, ac res, & bona quæcumque mobilia, & immobilia ad vos, & Eremitas, & personas, ac vestrum quemlibet, ac loca Eremitoria, & Ecclesias hujusmodi quomodolibet communiter vel divisim, spectantia, & pertinentia, ab omni jurisdictione, dominio, potestate, visitatione, correctione, & superioritate prædicti, ac pro tempore existentis Archiepiscopi Consentini, & aliorum Archiepiscoporum, Episcoporum, Ordinariorum Judicum, & Superiorum quorumcumque etiam illorum, in quorum jurisdictione, civitatibus, & diœcesibus Eremitoria, loca, Ecclesiæ, vos, & Eremitæ, ac personæ, res, & bona hujusmodi consistunt, & consistere poterunt quomodolibet in futurum, auctoritate, & scientia prædictis de speciali gratia tenore præsentium prorsus eximimus, & totaliter etiam liberamus; ac sub beati Petri, & Sedis memoratæ, ac Romanæ Ecclesiæ, & nostra protectione suscipimus; ac exempta, & immunia esse volumus, nobísque & successoribus nostris Romanis Pontificibus canonicè intrantibus, ac dictæ Sedi immediatè subjacere. Ita quòd Archiepiscopi, Episcopi, Ordinarii, Judices suprà dicti, ratione delicti, seu contractus, aut rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, vel ineatur contractus, aut res ipsa consistit, nullam in vobis, ac eremitoriis, locis, & Ecclesiis, Eremitis, & personis hujusmodi, ac rebus & bonis prædictis jurisdictionem, potestatem, & dominium possint quomodolibet exercere, sed dumtaxat coram dicta Sede, vel ejus Legatis, vos, & Eremitæ, ac aliæ personæ in locis, Ecclesiis, & Eremitoriis hujusmodi pro tempore degentes teneamini de justitia respondere.

Et extendit dicto indulta ad omnia loca Ordinis.

§. 16. Et insuper vobis omnibus, & Eremitis, ac personis, locis, Ecclesiis, ac Eremitoriis hujusmodi, ut omnibus, & singulis privilegiis, indulgentiis, concessionibus, gratiis, indultis, cæterísque omnibus, & singulis in præsentibus, & aliis nostris, ac ipsius Consentinensis Archiepiscopi literis sæpèdictis, ac per eas habitis processibus prædictis contentis, vobis, ac Eremitoriis, Ecclesiis, & locis hujusmodi concessis, & concedendis, in quacumque civitate, & diœcesi, ac ubique, & in quocumque loco, auctoritate Apostolica prædicta uti, & gaudere, eáque omnia & singula in hujusmodi nostris ac aliis, & prædicti Archiepiscopi prænominati, literis & processibus desuper habitis contenta, cujusvis superioris super his, aut aliquo præmissorum licentia minimè requisita, ac quibuscumque etiam contradictionibus, exceptionibus, & impedimentis remotis, prædicta auctoritate Apostolica, liberè, & licitè exercere possitis, & valeatis. Quæ etiam omnia & singula in præsentibus, & aliis nostris, ac dicti Archiepiscopi literis sæpè dictis, ac processibus desuper habitis contenta, auctoritate & scientia prædicta de specialis dono gratiæ concedimus, & indulgemus per præsentes.

Contraria tollit.

§. 17. Fœl. rec. Innocentii Papæ IV. prædecessoris nostri contra exemptos, quæ incipit. Volentes, & qualibet alia constitutione Apostolica contraria non obstante.

Et irrita declarat.

§. 18. Decernimus quoque ex nunc, omnes, & singulas excommunicationum, suspensionum, & interdicti, aliasque Ecclesiasticas sententias, censuras, & pœnas, ac processus, quos, & quas contra vos, & Eremitas, ac personas, Ecclesias, Eremitoria, & loca hujusmodi, & vestrum quemlibet promulgari contigerit, vel haberi, irritas, & irritos, & inanes, ac nullius existere firmitatis, vel momenti. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 3. die 27. Junij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1474. 6. Kal. Junii, Pont. nostri Anno 3.

VI.

Amplissimæ gratiæ, & privilegia Fratrum Minorum Conventualium Orginis S. Francisci, quæ propterea Mare magnum nuncupantur.

Moderationem eorum, vide signanter inf. in hoc Tom. 1. in constit. 22. Leo X. Dùm intrà. Et apud Concilium Tridentinum confirmatum à Pio IV. in constit. 94. In principis. Sed posteà Pius V. alias gratias elargitus est in constit. 11. Dùm ad uberes, ubi notabo in Tomo 2. De toto autem Ordine Franciscano inspice dicta suprà in const. 5. Honor. III. Solet. fol. 66.

Edita A. D. 1474.

SIXTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proemium.

Regimini universalis Ecclesiæ meritis licèt insufficientibus disponente Domino præsidentes, curis perurgemur assiduis, ut juxta creditæ nobis desuper dispensationis officium, quieti subditorum quorumlibet præsertim sub Religionis habitu, studio vacantium piæ vitæ, in quorum utique prosperitate reficimur, jugi quantum nobis ex alto conceditur solicitudinis studio intendamus, & ut ea quæ pro divini cultus, dictæ Religionis incremento animarúmque salute à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus providè facta sunt, sublatis ambiguitatibus quæ exinde emersisse noscuntur, in sua integritate persistant, nostri ministerii partes interponimus efficaces. Dudum siquidem à fœlicis recordationis Eugenio Papa Quarto prædecessore nostro, literæ emanaverunt tenoris sequentis, videlicet.

Eug. iv. edidit const. confirmante Bullam Cle. iv. edidit est sup. fol. 139.

§. 1. Eugenius Episcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Licèt debitum pastoralis officii, &c.

Omittitur hæc Bulla, quia est simplex confirmatoria Bullæ Clem. IV.

§. 2. Clemens Episcopus, &c. Virtute conspicuos, &c.

Prætermittitur etiam hæc Bulla. Quia est suprà fol. 139.

Hic Pont. eas confirmat.

§. 3. Nos igitur qui dicti Ordinis Fratrum Minorum, in quo generalis Ministri fungebamur officio dum ad Cardinalatus honorem assumpti fuimus, & personarum ejus statum prosperum, & tranquillum, propter uberes fructus quos Ordo ipse multa refulgens gloria meritorum, & gratia redolens sanctitatis in agro militantis Ecclesiæ, in propagatione Religionis, & fidei orthodoxæ hactenus produxit utiliter, & producit, ac in futurum producturum fore spe firma tenemus, palmites suos à mare usque ad mare, & etiam ad barbaras extendendo nationes, intensis desideramus affectibus, Clementis, & Eugenii prædictorum, ac aliorum prædecessorum nostrorum, qui Ordinem prædictum Fratrum Minorum, aliis variis privilegiis non immeritò decorarunt, vestigiis inhærentes, Motu proprio non ad eorum dicti Ordinis Fratrum Minorum professorum, vel alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera voluntate, & deliberatione, ac ex certa scientia nostra, Clementis, & quascumque alias quorumcumque Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum literas dicti Ordinis Fratrum Minorum, & illius domibus, & professoribus in genere, sub quacumque verborum forma concessas, quas ac si de verbo ad verbum, unà cum prædictis literis Eugenii prædecessoris præfati, præsentibus insertæ forent, haberi volumus pro expressis, ac omnia, & singula in illis contenta, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decernimus, & pro potiori cautela, omnia & singula per Clementis, & Eugenii, aliósque prædecessores nostros prædictos in eisdem literis, pro & in favorem dicti Ordinis Fratrum Minorum quomodolibet ordinata, statuta, decreta, concessa, & indulta fieri, & servari debere, auctoritate, motu, & scientia prædictis de novo ordinamus, statuimus, atque decernimus, ac eidem Ordini Minorum illiúsque domibus, & professoribus concedimus, & indulgemus.

Ampliatio privilegiis celebrandi tempore interdicti, & cum altare portatili.

§. 4. Et quia sicut accepimus, nósque ipsi experientia didicimus in minoribus constituti præfati Ordinis curam gerentes, circa literas, & privilegia

hujus-

Tu vide Concil. Trid. sess. 25. cap.

hujusmodi nonnulla dubia postmodum sunt exorta, habita super illis consideratione decenti, motu, auctoritate, & scientia similibus, literas ejusdem Clementis prædecessoris, in ea parte in qua concedit dicti Ordinis professoribus, ut liceat eis in locis in quibus degunt habere oratoria, & in eis cum altari portatili etiam tempore interdicti, januis clausis, excommunicatis, & interdictis exclusis, missarum solemnia, & alia divina officia celebrare; & quod eorum insistentes obsequiis, censuris generaliter promulgatis non ligentur, quum contingat eos persæpè requiri, ut etiam extra oratoria super hujusmodi altari portatili celebrent divina officia, & ad illa interdicti tempore, Tertii Ordinis Sancti Francisci de Pœnitentia nuncupati fratres, & sorores, ac suos & illorum procuratores admittant extendentes. Concedimus eisdem fratribus, ut non solùm in oratoriis, & locis in quibus degunt, sed etiam in quovis alio loco congruenti, & honesto, possint super altari portatili ejusmodi, missas & alia divina officia liberè, & licitè celebrare, exceptis Ecclesiis ab Ordinarii jurisdictione non exemptis, quoties id eisdem fratribus per Ordinarios ex causa contigerit inhiberi. Et ut liceat eis tempore interdicti fratres, & sorores dicti Tertii Ordinis Beati Francisci de Pœnitentia nuncupati, necnon ipsorum fratrum Minorum, ac fratrum, & sororum dicti Tertii Ordinis, & monialium sanctæ Claræ procuratores, & negotia gerentes utriusque sexus admittere ad divina.

Ampliatio facultatis Prælatorum absolvendi Fratres. Tu attende const. 115. Clem. viij. Quæcumque Tom. 3.

§. 5. Præterea, quia idem Clemens prædecessor in dictis suis literis, Generalibus, & provincialibus Ministris, & eorum Vicariis, ac Custodibus, absolvendi fratres ejusdem Ordinis necnon fratribus dicti Ordinis, quos ipsi Ministri, Vicarii, & Custodes habuerint pro tempore in confessores absolvendi ipsos Ministros, Vicarios, & Custodes ab excessibus, & censuris, nisi talia perpetrassent propter quæ essent meritò ad Sedem Apostolicam destinandi, ac cum eis desuper dispensandi, facultatem concedit, & propterea qui sint destinandi persæpè revocetur in dubium, ut absolventium, & absolvendorum dispensantium, & dispensatorum pro tempore puritati conscientiæ consulamus; Declaramus hæreticos relapsos, schismaticos, & qui literas Apostolicas falsificassent, aut ad infideles prohibita detulissent, dumtaxat esse ad Sedem Apostolicam meritò destinandos. Reliquis verò omnibus, etiam simoniæ pravitate qualitercumque irretitos, posse per illos quibus inibi conceditur, absolutionis beneficium, & dispensationis gratiam, juxta casuum exigentiam impertiri.

Ampliatio juris sepeliendi. Tu quoad solutionem quartæ scias aliter statuisse Conc. Trid. sess. 25. cap. 13.

§. 6. Eam verò partem literarum ejusdem Clementis prædecessoris, in qua sepulturam in Ecclesiis fratrum dicti Ordinis liberam esse voluit, salva justitia Ecclesiarum, à quibus corpora mortuorum assumuntur, declarantes, libertatem hujusmodi, intelligi debere, etiam quoad hoc, ut fratres ipsi nullius super hoc petita licentia, parochias in quibus corpora prædicta forent cum Cruce processionaliter ingredi, ac corpora ipsa levare, & ad eorum Ecclesias sepelienda deferre possint, ubi hoc consuetum foret, vel presbyteri de levatione requisiti id facere recusarent, nec cogantur inviti etiam prætextu cujusvis consuetudinis, ipsi vel defunctorum consanguinei, illa ad parochiales Ecclesias, aut alia loca deferre, & cum illis vel sine, inibi celebrare, vel celebrari facere pro eisdem defunctis aliqua divina officia, ante vel post sepulturam eorumdem justitiam autem Ecclesiarum à quibus corpora ipsa sumuntur, juxta ejusdem Clementis prædecessoris voluntatem, salvam esse debere decernimus eo casu, quo dumtaxat apud loca ipsorum fratrum corpora ipsa sepeliuntur. Si verò non apud eos, seu alios etiam Mendicantium Ordinum professores corpora ipsa contigeret sepelire, ex his quæ ad fratres prædictos apud quos tunc corpora ipsa non sepelirentur de bonis defunctorum quomodolibet obveniret quovis particulari vel universali titulo directè vel per obliquum, nullam canonicam aut parochialem portionem dare teneantur, nec similiter aliqua portio debeatur de his, quæ ad certos determinatos usus, eisdem fratribus vel eorum domibus, in genere aut in specie, etiam de bonis eorum, quorum cadavera apud eos contigerit sepeliri; nec etiam in casibus in quibus per ejusdem Clementis, & aliorum prædecessorum nostrorum specialia privilegia, fratres ipsi ab hujusmodi solutione quartæ sunt exempti, nec aliquo casu de candelis quæ ad manus fratribus dantur, quarta aliqua quomodolibet detrahatur. In reliquis verò casibus, quàm in præmissis, in quibus quarta ipsa solvenda veniret, conventiones, si quæ sunt inter fratres prædictos, & locorum Ordinarios, ac Ecclesiarum Rectores initæ, laudabiles & honestæ, in posterùm observentur.

Exemptio aliquid solvendi de legatis piis.

§. 7. Et si fortè contingat, per nos vel Sedem Apostolicam, de piè legatis, dispositis, & relictis in genere, vel specie, decima, vel alia portio, seu quota alteri piæ, vel non piæ causæ, ex quavis causa hactenus concessa foret, aut in posterùm concedi, & solvi aut dari mandari contingeret, fratres prædictos & illorum domos ac eis legata, & relicta aut aliàs in eorum favorem disposita, in concessione, & mandatis hujusmodi decernimus, & volumus non includi, nisi de ipsis fratribus & præsenti decreto, ac voluntate nostra, non per generales clausulas, quæ etiam specialem mentionem importare viderentur, sed vera & specifica mentio fiat in eisdem.

Ampliatio exemptionis à decimis. Tu vide ampliorem in const. 11. Pii v. Dum ad uberes. Tom. 2.

§. 8. Indultum verò ejusdem Clementis prædecessoris de decimis non solvendis, ad quæcumque bona dictorum fratrum, & quascumque decimas, etiam quas vulgus Papales appellant, & Apostolica Sedes pro Christianæ fidei defensione, aut aliis imminentibus persæpè necessitatibus indicit, & quæcumque alia onera motu & scientia prædictis extendimus, decernentes ipsos fratres Minores etiam si per quoscumque exemptos, & mendicantes solvi mandarentur, cum quibusvis derogatoriis, & fortioribus clausulis, ad illarum solutionem non teneri, & in illorum solutione cessando, censuras & pœnas aliquas non incurrere, nisi præsentibus non per generales, aut alias clausulas specialem mentionem importantes, sed aliàs sit derogatum specificè earum de verbo ad verbum insertum tenore.

Ampliatio exemptionis à jurisdictione Ordinariorum. Tu adverte, quòd Conc. Trid. sess. 14. cap. 7. aliud statuit. Et Clem. viij. in const. 39. Suscepit, declaravit vide in Tom. 3.

§. 9. Et ne prætextu constitutionis Innocenti Papæ Quarti prædecessoris nostri, quæ incipit (Volentes) locorum diœcesani & alii ordinarii, aut alii quicumque in personas & loca fratrum prædictorum contra ejusdem Clementis prædecessoris in fine literarum prædictarum ordinationem sibi quicumque jurisdictionem & superioritatem vendicare præsumpserint, districtiùs inhibemus, ne quispiam absque dictæ Sedis speciali commissione & auctoritate, in personas, domos, & loca dicti Ordinis fratrum Minorum, utpote prorsus exempta, aliquam excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, specialiter vel generaliter quomodolibet promulgare, aut in personas, domos & loca hujusmodi aliquam præeminentiam, superioritatem, & jurisdictionem quomodolibet exercere præsumant, etiam ratione contractus, vel delicti, seu rei de qua ageretur, ubicumque ineatur contractus, committatur delictum, & res ipsa consistat. Decernimus quoque ex nunc quaslibet excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, & quoscumque processus, quasvis pœnas, & sententias generales vel speciales continentes, quos & quas promulgari, vel haberi, & omnia quæ contra fratres, domos, & loca dicti Ordinis quomodolibet fieri congerit, etiam eorum exemptione, utpote notoria non aliter allegata, nullius roboris vel momenti esse, & pro infectis prorsus haberi debere.

Facultas audiendi confessiones.

§. 10. Præterea, quia parochialium Ecclesiarum Rectores præfati, erga illos, qui dictis fratribus Ordi-

nis

Intellige ut in Bul. Leon. x. Dum intra n. 22.

nis Minorum eorum peccata confitentur, persæpè se reddunt in exhibitione Eucharistiæ, & Extremæ unctionis difficiles, concedimus ipsis fratribus Ordinis Minorum, ut eisdem personis eis confessis, quibus rectores præfati sine rationabili causa denegaverint, seu malitiosè distulerint Eucharistiæ seu Extremæ unctionis sacramenta ministrare, super quo eorumdem confessorum assertioni stari debeat, illa petentibus possint impunè exhibere.

Loca Monialium destituta Fratribus applicetur.

§. 11. Et quum aliquando contingat monasteria Monialium sanctæ Claræ & Minorissarum, seu sancti Damiani nuncupatarum monialibus destitui, adeò ut de eorum reformatione spes nulla supersit, convenientiúsque sit quòd illorum sic destitutorum bona ad ipsos fratres deveniant, quorum erant curæ commissa, quàm ad alios, illa quæ sic destituta existunt, & destitui contigerit in futurum, cùm eorum bonis omnibus perpetuis usibus fratrum domus dicti Ordinis Minorum ejusdem destitutis monasteriis propinquiores applicamus, ita ut fratres ipsi possint de illis, & eorumdem monasteriorum structuris, & ædificiis pro eorum voluntate disponere. Proviso quod illorum Ecclesiæ, & oratoria, ad prophanos usus non redigantur, sed in illis quandoque divina celebrentur officia.

Mortui cum habitu Tertiariorum cum licentia Fratrum sepeliuntur.

§. 12. Insuper quum nonnulli ad Ordinem prædictum fratrum Minorum specialem gerentes devotionis affectum, ordinent eorum cadavera cum habitu fratrum Minorum, aut Sororum dicti Ordinis de Pœnitentia sepeliri, ne ex illorum corporum delatione ad alia loca, Ordini & fratribus prædictis injuria irrogetur, decernimus tales apud fratres ipsos esse sepeliendos, etiam si alibi suam elegissent sepulturam, nec posse etiam in loco per eos electo cum habitu quomodolibet sepeliri, aut ad sepeliendum portari, absque fratrum domus loci in quos tales decesserunt expressa licentia & assensu.

Exemptio Parochialium Eccles. Ordinis à jurisdictione Ordinariorum. Tu vide quod proxime notavi & Conc. Trid. sess. 29. cap. 11.

§. 13. Cæterùm ne, si ratione parochialium Ecclesiarum apud quas domus eorumdem fratrum constructæ fuere aut construerentur in posterùm, locorum Ordinarii in eosdem fratres aliquas superioritatem vendicare tentarent, fratrum eorumdem quies in aliquo perturbaretur, concedimus eisdem fratribus, ut in sic concessis & quas eis concedi contigerit curatis Ecclesiis, possint per Capellanum per eos pro eorum nutu ponendum & amovendum, curam hujusmodi exercere, qui quamdiu capellanatus hujusmodi fungetur officio, ac si dicti Ordinis Minorum professor existat, dictorum fratrum Minorum libertate & exemptione fruatur. Ecclesiæ verò prædictæ & illarum bona, illa qua domus fratrum dicti Ordinis prærogativa lætentur.

Prælatorum Ordinis facultas dispensandi ab irregularitate &c. Tu attende Bulla 115. Clem. viij. quæcumque.

§. 14. Et ut dicti Ordinis professoribus omninò vagandi tollatur occasio, & ad Apostolicam Sedem recurrendi subtrahatur pro posse necessitas, Generali & provincialibus Ministris dicti Ordinis pro tempore existentibus, & illorum Vicariis, dispensandi cum dicti Ordinis Minorum professoribus, defectum natalium, ex adulterio, sacrilegio, incestu & quovis alio nefario, & illicito coitu provenientem patientibus, necnon cum his qui ex quavis causa (præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ, & mutilationis membrorum) irregulares forent, postquam Ordinem ipsum professi fuerint, ut defectu, & irregularitate hujusmodi non obstante, irregulares ipsi ad quoscumque etiam sacros Ordines promoveri, & in illis etiam altaris ministerio ministrare, & tàm ipsi regulares, quàm defectum natalium patientes prædicti, ad quæcumque administrationes & officia dicti Ordinis eligi, recipi, & assumi, illáque gerere & exercere, liberè & licitè valeant, motu, scientia & auctoritate prædictis concedimus per præsentes.

Ampliatio damnationis hactenus factæ de opinione, quod confessi Fratribus, ité rum Parochis confitéri debent.

§. 15. Rursus intelleximus, quòd etsi bonæ memoriæ Joannes Papa Vigesimus secundus prædecessor noster illorum opinionem, qui asserebant, quòd confessi fratribus prædicti Ordinis, & aliorum Ordinum Mendicantium, ad audiendas confessiones juxta juris dispositionem deputatorum pro tempore, tenebantur eadem peccata rectori eorum parochialis Ecclesiæ iterum confiteri, reprobaverit; & deinde præfatus Eugenius prædecessor reprobationem hujusmodi approbaverit, contrà talia asserentes tamquam de hæresi suspectos, per locorum Ordinarios inquiri & procedi mandaverit, ac successivè piæ memoriæ Nicolaus Papa V. similiter prædecessor noster gesta in præmissis ab eisdem Joanne & Eugenio prædecessoribus robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decreverit; nihilominùs adhuc nonnulli eorum inhærentes protерviæ, opinionem prædictam, & desuper factos damnatos & malè sonantes, ac reprobos articulos, veros esse affirmare non verentur, ut talium præsumptuosa temeritas tantò minùs invalescat, quantò plurium erit superiorum correctioni subjecta, concessam contra tales, per ejusdem Eugenii prædecessoris literas locorum Ordinariis facultatem, ad Inquisitores hæreticæ pravitatis extendimus, ac volumus quòd Inquisitores ipsi quicumque fuerint eadem qua Ordinarii contra tales auctoritate fungantur.

Communicatio privilegiorum inter Ordines S. Dominici & Ordinem S. Francisci. Aliam communicationem habes in Pii v. const. 21. Et si mendicantium. Tom. 2.

§. 16. Postremò quum Prædicatorum sicut & prædicti Minorum Ordinum professores pro fidei catholicæ dilatione continuè indefessè laborent, fructúsque afferant in Dei Ecclesia salutares, & proptereà fuerint variis per Sedem prædictam privilegiis decorati, ut quos par labor pariáque merita conjungunt, paríaque conjungunt privilegia & favores, eisdem Ordinis Minorum fratribus, ut professoribus, ac confessis fratribus Prædicatoribus & & eisdem Prædicatorum Ordinis fratribus ut præmissis, & aliis concessis prædictis fratribus Minoribus privilegiis, indulgentiis, & gratiis, favoribus, & indulgentis, tàm spiritualibus quàm temporalibus à prædictis & aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, aut aliis auctoritatem habentibus, quæ omnia ac si nominatim exprimerentur haberi hic volumus pro expressis, & nostræ approbationis munimine solidamus, ac decernimus robur perpetuæ firmitatis obtinere, potiri, & gaudere possint & debeant, perpetuis futuris temporibus, in omnibus & per omnia, prorsus & sine ulla differentia, proinde, ac si quæ uni ex Ordinibus prædictis sunt concessa, utrique simul nominatim concessa fuissent, aut concederentur in posterùm. Et quæ de Magistro generali & provincialibus Prioribus dicti Ordinis Prædicatorum, ac Monasteriis Monialium sub eorumdem fratrum Prædicatorum cura, & secundùm ipsius Ordinis Prædicatorum instituta viventium sunt statuta, in Generali & provincialibus Ministris, & vicariis dicti Ordinis fratrum Minorum, & Monasteriis Monialium dicti Ordinis Sanctæ Claræ, & Minorissarum, & Sancti Damiani nuncupatarum, & è contra censeantur esse statuta.

Inhibitio contra quoscumque Ordinis perturbatores.

§. 17. Districtiùs inhibentes eisdem locorum Ordinariis sub interdicti ingressus Ecclesiæ & suspensionis à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, ac parochialium Ecclesiarum, ac Rectoribus, & aliis quibuscumque sub excommunicationis latæ sententiæ, & privationis earumdem parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in posterùm obtinenda, pœnis, eo ipso per eos qui contrafecerint incurrendis, ne Ordines prædictos Fratrum Prædicatorum & Minorum, & illorum domos, & professores, præter, aut contra prædictarum Clementis & Eugenii Prædictorum, & aliorum quorumcumque prædecessorum nostrorum, & præsentium nostrarum literarum tenorem, inquietare seu molestare, & eos, aut testamentorum ultimarúmque voluntatum executores, & hæredes prædictos, seu quoscumque alios, directè vel indirectè, ad solutionem alicujus quartæ parochialis seu canonicæ, vel alterius portionis, seu oneris, & ad faciendum celebrari aliquod officium in eorum Ecclesiis, vel

alibi,

alibi, dùm apud ipsos fratres decedentium cadavera tumulantur, ante vel post eorum sepulturam cogere, nec confessis dictis fratribus Prædicatoribus & Minoribus pro tempore, Eucharistiæ, seu Extremæ unctionis Sacramenta, sine rationabili causa denegare, vel illorum exhibitionem malitiosè differre, aut eorum parochianis, ne dictis fratribus confiteantur prohibere, vel persuadere, nec etiam ad præmissa, seu aliquod præmissorum auxilium, consilium vel favorem dare, directè vel indirectè quoquomodo præsumant.

Deputatio executorum hujus Bullæ.

§. 18. Et nihilominùs cuilibet in dignitate Ecclesiastica constituto, & Metropolitanæ, vel alterius cathedralis Ecclesiæ canonicis per universum orbem, qui desuper per dictorum Ordinum Priores, aut Guardianos, & fratres ac illorum, seu ad commodum eorum Romanæ Ecclesiæ syndicus desuper requisitus fuerit, per Apostolica scripta in solidum mandamus, quatenus per se vel alium seu alios, præmissa ubi & quando opus fuerit solemniter publicantes, & eisdem fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, & illorum domibus ac professoribus, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eos pacifica possessione, vel quasi privilegiorum & concessionum hujusmodi gaudere. Non permittentes eos, seu testamentorum executores, & hæredes prædictos contra illorum tenorem per Ordinarios, & rectores prædictos, aut quoscumque alios indebitè molestari, aut eis gravamina, injurias, atque damna inferri, seu quomodolibet irrogari. Ac etiam summariè, & de plano, sine strepitu & figura judicii, sola facti veritate inspecta, contra quoscumque, cujuscumque qualitatis, vel conditionis existant, aut quacumque Ecclesiastica etiam Patriarchali, Archiepiscopali, vel mundana forent dignitate & exemptione muniri; in quibuscumque causis per eos movendis, quacumque ratione vel causa quæ excogitari possit, eis ministrent justitiæ complementum, exequendo quod per eos fuerit ordinatum, & illos quos censuras & pœnas prædictas incurrisse constiterit illos irreticos esse declarent, ac faciant & mandent interdictos, suspensos, & excommunicatos publicè nunciari, & ab omnibus arctiùs evitari, ac legitimis super his habendis servatis processibus, illos quoties opus fuerit iteratis vicibus aggravare procurent. Contradictores, auctoritate nostra, appellatione postposita compescendo; invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 19. Non obstantibus recolendæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi, quibus cavetur ne quis extra suam civitatem & diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam, à fine suæ diœcesis ad judicium evocetur; seu ne judices à Sede Apostolica deputati, extra civitatem & diœcesim in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali, necnon quæ incipiunt, super cathedram Bonifacii, & Dudum Viennensis Concilii, ac recolendæ memoriæ Callisti Papæ Tertii etiam prædecessoris nostri literis, aliisque Apostolicis, ac provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus, necnon Octonis & Octoboni olim in Regno Angliæ Apostolicæ Sedis Legatorum constitutionibus, Ecclesiarum quoque, ac locorum quorumlibet statutis & consuetudinibus, & inter quoscumque dictorum Ordinum Fratrum Prædicatorum & Minorum professores, ac locorum Ordinarios seu rectores prædictos initis & conclusis hactenus observatis, pactis & conventionibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis. Necnon omnibus illis, quæ Clemens & Eugenius præfati, in prædictis eorum literis voluerunt non obstare, contrariis quibuscumque. Quibus omnibus, illa ac si de verbo ad verbum insererentur, & derogatoriarum derogatorias clausulas in se continerent, præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, quoad præmissa specialiter & expresse derogamus. Aut si Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Rectoribus præfatis, seu quibusvis aliis, communiter vel divisim à Sede præfata indultum existat, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra vel ultra certa loca, ad judicium evocari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam vel totaliter non insertam, effectus earum, & concessa in eis jurisdictionis executio impediri posset quomodolibet vel differri, & de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis, mentio specialis. Nos enim ex nunc, illa & quæcumque alia quæ in futurum per nos vel Sedem Apostolicam, quomodolibet concedi, & statui, decerni, vel ordinari contigerit, contra Clementis, Eugenii, aliorúmque prædecessorum prædictorum, & præsentium literarum hujusmodi tenorem, necnon secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irrita & inania, nulliúsque roboris vel momenti esse decernimus.

Transumptorum fides.

§. 20. Et quia difficile foret præsentes literas ad singulas Provincias originaliter destinare, volumus & dicta auctoritate decernimus, quòd transumptis eorum manu notarii publici, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, aut alicujus Episcopalis vel Archiepiscopalis sigillo munitis, ea prorsus in judicio & extra, ubicumque exhibita vel ostensa fuerint fides adhibeatur, ac si ipsæ originales literæ forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 21. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostrorum approbationis, constitutionis, ordinationis, statuti, decreti, concessionis, indulti, voluntatis, applicationis; inhibitionis, extensionis, solidationis, mandati & derogationis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. An. 4. die 31. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadragintesimo septuagesimo quarto, pridiè Kal. Septembris, Pont. nostri Anno quarto.

VII.

Amplissimæ gratiæ & privilegia fratrum Prædicatorum Ordinis S. Dominici, quæ propterea Mare Magnum nuncupantur.

Pro eorum moderatione vide signanter constit. 22. Leon. X. Dùm intrà, & Concil. Trident. confirmatum à Pio IV. in ejus constit. 94. In principiis. Recordare tamen Pium V. plura indulta eis concessisse in sua constit. 11. Dùm ad uberes, ubi notabo in Tomo 2. De toto autem isto Ordine Prædicatorum, notavi plena ad const. 2. Honor. III. Religiosam. suprà fol. 64. ad quam nonnulla adjeci.

Edita A. D. 1474.

SIXTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proëmium.

Regimini universalis Ecclesiæ meritis licèt insufficientibus disponente Domino præsidentes, curis perurgemur à duis, ut juxta creditæ nobis desuper dispensationis officium, quieti subditorum quorumlibet præsertim sub Religionis Prædicatorum habitu studio vacantium piæ vitæ, in quorum utique prosperitate reficimur, jugi quantum nobis ex alto conceditur solicitudinis studio intendamus, & ut ea quæ pro divini cultus, dictæ religionis

incre-

incremento, animarúmque salutè à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus providè facta sunt, sublatis ambigüitatibus quæ exinde emersisse noscuntur in sua integritate persistant, nostri ministerii partes interponimus efficaces.

Eug. iv. confirmavit Bullas Greg. xi. & Mart. v. cujus Mart. Bulla est simplex confirmatoria, & Bulla Greg. xi. est suprà fol. 225.

§. 1. Dudum siquidem à fœlicis recordationis Eugenio Papa Quarto prædecessore nostro emanaverunt literæ tenoris subsequentis. Eugenius Episcopus servus servorum Dei. Ad perpetuam &c.

Omittitur hæc Bulla Eug. iv. & etiam Martini v & Greg. xi. hic insertæ. Quoniam Bulla Greg. xi. est supra fol. 225. aliæ autem sunt simpliciter ejus confirmatoriæ.

Hic modò Pontif. eas & alias Ordinis gratias comprobat.

§. 2. Nos igitur qui dicti Ordinis fratrum Prædicatorum & personarum ejus statum prosperum & tranquillum, propter uberes fructus quos Ordo ipse multa præfulgens gloria meritorum, & gratia sanctitatis in agro militantis Ecclesiæ in propagationem fidei orthodoxæ hactenus produxit utiliter, ac producit, & in futurum producturum fore spe firma tenemus, palmites suos à mari usque ad mare, & etiam ad barbaras extendendo nationes, intensis desideramus affectibus, Gregorii, Martini, & Eugenii, ac aliorum prædecessorum nostrorum qui Ordinem fratrum Prædicatorum aliis variis privilegiis, non immeritò decorarunt vestigiis inhærentes, motu proprio, non ad eorum dicti Ordinis fratrum professorum, vel alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera voluntate & deliberatione, ac ex certa nostra scientia, prædictas Gregorii, & quascumque alias quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum literas, dicto Ordini Fratrum Prædicatorum ac illius domibus & professoribus in genere, sub quacumque verborum forma concessas, quas ac si de verbo ad verbum unà cum prædictis literis Eugenii prædecessoris præfati præsentibus insertæ forent haberi volumus pro expressis, ac omnia & singula in illis contenta auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decernimus. Ac pro potiori cautela, omnia & singula per Gregorium, & Martinum, & Eugenium aliósque prædecessores prædictos in eisdem literis pro & in favorem dicti Ordinis fratrum Prædicatorum quomodolibet ordinata, statuta, decreta, concessa, & indulta fieri & observari debere, auctoritate, motu, & scientia prædictis, de novo ordinamus, statuimus, atque decernimus, ac eidem Ordini Prædicatorum, illiúsque domibus & professoribus concedimus & indulgemus.

Facultatem celebrandi tempore interdicti, & cum altare portatili ampliat. Tu ad hoc vide limitationem Conc. Trid. sess. 25. c. 1. post canones & cap. 22.

§. 3. Et quia sicut accepimus, nósque ipsi experientia didicimus in minoribus constituti, circa literas & privilegia hujusmodi nonnulla dubia postmodum sunt exorta, habita super his consideratione decenti, motu, auctoritate, & scientia prædictis, literas ejusdem Gregorii prædecessoris in ea parte in qua concedit d. Ordinis professoribus, ut liceat eis in locis in quibus degunt habere oratoria, & in eis cum altari portatili, etiam tempore interdicti, januis clausis, missarum solemnia, & alia divina officia celebrare, & quòd eorum insistentes obsequiis, censuris generaliter promulgatis non ligentur, cùm contingat eos persæpè requiri, ut etiam extrà oratoria super hujusmodi altari portatili celebrent divina officia, & ad illa, interdicti tempore, Tertii Ordinis S. Dominici de Pœnitentia nuncupati, fratres & sorores, ac suos & illorum procuratores admittant, extendentes, concedimus eisdem fratribus, ut non solùm in Oratoriis & locis in quibus degunt, sed etiam in quovis alio loco congruenti, & honesto, possint super altari portatili hujusmodi missas & alia divina officia liberè & licitè celebrare, exceptis Ecclesiis ab Ordinarii jurisdictione non exemptis, quotiens illud eisdem fratribus per Ordinarios ex causa contingeret inhiberi. Et ut liceat eis tempore interdicti fratres & sorores dicti Ordinis B. Dominici de Pœnitentia nuncupati, necnon ipsorum fratrum Prædicatorum, ac fratrum & sororum dicti Tertii Ordinis procuratores; & negocia gerentes utriusque, admittere ad divina.

Ampliatio facultas absolvendi & dispensandi Fratres. Tu vide latiorem dispositionem in constit. 13[…] Pii v. Roma[…]ni. Et ultr[…] vide consti[…] 115. Clem. viij. Quæcumque. vide in Tom. 3.

§. 4. Præterea, quia idem Gregorius prædecessor in dictis suis literis Magistro, Prioribus provincialibus & conventualibus, & eorum Vicariis, absolvendi fratres ejusdem Ordinis, necnon fratribus dicti Ordinis, quos ipsi Magister, Priores provinciales & conventuales habuerint pro tempore in confessores, absolvendi ipsos Magistrum, Priores provinciales ac conventuales ab excessibus & censuris, nisi talia forent propter quæ essent ad Sedem Apostolicam meritò destinandi, ac cum eis desuper dispensandi concedit, & propterea qui sunt destinandi persæpè revocetur in dubium, ut absolventium & absolvendorum, dispensantium & dispensatorum pro tempore puritati conscientiæ consulamus: declaramus, hæreticos relapsos, schismaticos, & qui literas Apostolicas falsificassent, aut ad infideles prohibita detulissent? dumtaxat esse ad Sedem prædictam meritò destinandos. Reliquis verò omnibus etiam simoniæ qualitercumque irretitis, posse per illos, quibus inibi conceditur, absolutionis beneficium & dispensationis gratiam juxta casuum indulgentiam impartiri. Et ut dicti Ordinis professoribus omnis vagandi tollatur occasio, & ad Apostolicam Sedem recurrendi subtrahatur pro posse necessitas Magistro & Prioribus provincialibus & conventualibus, ac eorum vicariis defectum natalium ex adulterio, sacrilegio, incæstu, & quovis alio nefario & illicito coitu provenientem patientibus, necnon cum his qui ex quavis causa, præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ & mutilationis membrorum, irregulares forent dispensandi cum dicti Ordinis Prædicatorum professoribus, postquàm ipsum Ordinem professi fuerint ut defectu & irregularitate hujusmodi non obstantibus, irregulares ipsi, ad quoscumque etiam sacros ordines promoveri, & in illis etiam in altaris mysterio ministrare, & tàm ipsi irregulares, quàm defectum natalium patientes prædicti, ad quæcumque administrationes, & officia eligi recipi, assumi, illáque gerere & exercere, liberè & licitè valeant, motu, & scientia ac auctoritate prædictis concedimus per præsentes.

Ampliatio facultatis dandi liberam sepultu[…]ram in eorum Ecclesiis. Tu vide in[…] const. Leon[…] x. Dum intra, num. 2[…]

§. 5. Eam verò partem literarum ejusdem Gregorii prædicti, in qua sepulturam in Ecclesiis fratrum dicti Ordinis liberam esse voluit (salva justitia Ecclesiarum à quibus corpora assumuntur) declarantes libertatem hujusmodi intelligi debere etiam quoad hoc, ut fratres ipsi, nullius super hoc petita licentia, parochias in quibus corpora prædicta forent, cùm Cruce processionaliter ingredi & corpora ipsa levare, & ad eorum Ecclesias sepelienda deferre possint, ubi hoc consuetum foret, vel presbyteri de levatione requisiti hoc facere recusarent. Nec cogantur inviti, etiam prætextu cujuscumque consuetudinis, ipsi vel defunctorum consanguinei, illa ad parochiales Ecclesias, aut alia loca deferre, & cum illis vel sine, inibi celebrare vel celebrari facere pro eisdem defunctis aliqua divina officia, ante vel post sepulturam eorumdem. Justitiam verò Ecclesiarum à quibus corpora ipsa assumuntur juxta Martini prædicti prædecessoris voluntatem, salvam esse debere decernimus, in omnibus aliis casibus præter eos, in quibus eorumdem Gregorii, Martini, & Eugenii prædecessorum nostrorum specialia privilegia, fratres ipsi ab hujusmodi solutione quartæ sunt exempti. Nec aliquo casu, de candelis quæ ad manus fratribus dantur quarta aliqua quomodolibet detrahatur. In reliquis verò casibus quàm in præmissis in quibus quarta ipsa solvenda veniret, conventiones (si quæ sunt inter fratres prædictos & locorum Ordinarios, ac Ecclesiarum Rectores initæ) laudabiles & honestæ in posterum observentur.

Exemptio quoad legata pia.

§. 6. Et si forte per nos vel Sedem Apostolicam de piis legatis, dispositis & relictis in genere vel

in specie, decima seu alia portio, vel quota alteri piæ vel non piæ causæ, ex quavis causa hactenus concessa foret, aut in futurum concedi & solvi, aut dari mandari contingeret, fratres prædictos ac illorum domos & eis legata & relicta, aut aliàs in eorum favorem exposita in concessionibus & mandatis hujusmodi, decernimus ac volumus non includi, nisi de ipsis fratribus ac præsenti decreto ac voluntate nostris, non per generales clausulas quæ etiam specialem mentionem importare viderentur sed vera & specifica mentio fiat in eisdem.

Exemptio à Decimis. Alias exemptiones vide in const. 11. Pii v. Dum adu beres. Tom. 3.

§. 7. Indultum verò ejusdem Gregorii prædecessoris de decimis non solvendis, ad quæcumque bona dictorum fratrum, & quascumque decimas etiam quas vulgo papales appellant, & Apostolica Sedes pro Christianæ fidei defensione, aut aliis imminentibus persæpè necessitatibus indicit, & quæcumque alia onera, motu & scientia prædictis extendimus, decernentes fratres ipsos Prædicatores, etiam si per quoscumque exemptos etiam mendicantes solvi mandarentur, cum quibusvis derogatoriis & fortioribus clausulis, ad illarum solutionem non teneri, & illorum solutione cessando, censuras & pœnas aliquas non incurrere, nisi præsentibus non per generales & alias clausulas specialem mentionem importantes, non aliàs sit derogatum specificè, eorum de verbo ad verbum inserto tenore.

Ampliatio exemptionis à jurisdictione Ordinariorum. Tu attende Conc. Trid. sess. 7. cap. 14. & Bulla 39. Clem. viij. Suscepit. Tom. 3.

§. 8. Et ne prætextu constitutionis Innoc. IV. prædecessoris nostri quæ incipit (Volente) locorum diœcesani, & alii ordinarii, ac alii quicumque in personas, & loca Fratrum Prædicatorum, contra ejusdem Greg. prædecessoris ordinationem, sibi quamcumque jurisdictionem, superioritatem vendicare præsumant, districtiùs inhibemus, ne quispiam absque dictæ Sedis speciali commissione & auctoritate, in personas, domos, & loca dicti Ordinis Prædicatorum utpote prorsus exempta, aliquam excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias specialiter, vel generaliter quomodolibet promulgare, aut in personas, domos, & loca hujusmodi aliquam præeminentiam, superioritatem, & jurisdictionem quomodolibet exercere præsumant, etiam ratione contractus, vel dilicti, seu rei de qua contra ipsos ageretur, ubicumque ineatur contractus, committatur delictum, & res ipsa consistat. Decernimus quoque ex nunc qualibet excommunicationis, suspensionis & interdicti sententias, & quoscumque processus, quasvis pœnas & sententias generales vel speciales continentes, quos vel quas promulgari vel haberi, & omnia quæ contra fratres, domos, & loca dicti Ordinis quomodolibet fieri contigerit, etiam eorum exemptione utpote notaria non aliter allegata, nullius roboris vel momenti esse, & pro infectis haberi debere.

Facultas exhibendi sacramenta his quibus Parochi exhibere recusant. Hoc intellige juxta Bullam Leon. x. n. 22. Dum intra.

§. 9. Prætereà, quia parochialium Ecclesiarum Rectores præfati, erga illos qui dicti Ordinis Prædicatorum Fratribus eorum peccata confitentur, persæpè in exhibitione Eucharistiæ, & extremæ unctionis se reddunt difficiles, concedimus ipsis Fratribus Ordinis Prædicatorum, ut personis eis confessis quibus Rectores præfati sine rationabili causa denegaverint, seu malitiose distulerint, Eucharistiæ & Extremæ unctionis sacramenta ministrare, super quo eorumdem Confessorum assertioni stari debeat, illa petentibus possint impunè exhibere.

Bona Monasteriorum Monialium destitutorum, his Fratribus applicantur.

§. 10. Et cùm aliquando contingat monasteria Monialium S. Augustini, sub cura, habitu, & constitutionibus Fratrum Prædicatorum degentium, monialibus destituti, adeò ut de eorum reformatione spes nulla supersit, convenientiúsque sit quòd illorum sic destitutorum bona ad ipsos fratres deveniant, quorum erant curæ commissa, quàm ad alios, illa quæ sic destituta existunt, & destituti contigerit in futurum, cum eorum bonis omnibus in perpetuis usibus Fratrum dicti Ordinis Prædicatorum, quibus ex forma regiminis ipsius Ordinis competit, applicamus, ita ut fratres ipsi possint de illis & eorum Monasteriorum structuris & ædificiis, pro eorum voluntate disponere, proviso quòd illorum Ecclesiæ & Oratoria, ad prophanos usus non redigantur, sed in illis quandóque divina celebrentur officia.

Mortui cum habitu Tertiariorum sepeliri debent habita licentia Fratrum.

§. 11. Insuper cùm nonnulli ad Ordinem prædictum Fratrum Prædicatorum specialem gerentes devotionis affectum ordinent eorum cadavera cum habitu Fratrum dicti Ordinis Prædicatorum aut sororum dicti Ordinis de Pœnitentia sepeliri, ne ex illorum corporum delatione ad alia loca, Ordini & fratribus prædictis injuria irrogetur, decernimus tales apud fratres ipsos esse sepellendos, etiam si alibi suam elegissent sepulturam, nec posse etiam in loco per eos electo, cum habitu prædicto quomodolibet sepeliri, aut ad sepeliendum portari, absque fratrum domus loci in quo tales decesserint expressa licentia & assensu.

Exemptio Ecclesiarum Parochialium Ordinis à jurisdictione Ordinariorum. Tu attende sess. 25. c. 11 & Bullam 39 Clem. viij. Suscepit. Tom. 3.

§. 12. Cæterùm, ne si ratione parochialium Ecclesiarum apud quas eorumdem fratrum domus constructæ fuêre, aut construentur in posterùm, locorum ordinarii in eosdem fratres aliquam superioritatem sibi vendicare tentarent, fratrum eorumdem quies in aliquo perturbaretur, concedimus eisdem fratribus, ut in sic concessis, & quas eis concedi contigerit, curatis Ecclesiis, possint per capellanum per eos pro eorum nutu ponendum & amovendum, curam hujusmodi exercere. Qui quamdiu capellanatus hujusmodi fungetur officio, acsi dicti Ordinis Prædicatorum professor existeret, dictorum fratrum Prædicatorum libertate & exemptione ubique fruatur. Ecclesiæ verò prædictæ & illarum bona, illa qua domus dicti Ordinis prærogativa lætentur.

Ampliatio damnationis hactenus factæ de opinione, quod Confessi hi Fratribus, iterum Parochis confiteri deberent.

§. 13. Rursus intelleximus quòd & si bon. mem. Joannes XXII. prædecessor noster illorum opinionem, qui asserebant, quòd confessi fratribus prædicti vel aliorum Ordinum Mendicantium ad audiendas confessiones juxta juris dispositionem deputatorum pro tempore, tenebantur eorum peccata rectori eorum parochialis Ecclesiæ iterum confiteri, reprobaverit. Et deinde præfatus Eugenius prædecessor, reprobationem hujusmodi approbans, contra talia asserentes, tamquam de hæresi suspectos, per locorum ordinarios inquiri & procedi mandaverit; ac successivè piæ memoriæ Nicolaus Papa V. similiter prædecessor noster, gesta in præmissis, à Joanne & Eugenio prædecessoribus, robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decreverit, nihilominùs adhuc nonnulli eorum adhærentes proterviæ, opinionem prædictam & desuper factos damnatos, & malè sonantes reprobos articulos, veros esse affirmare non verentur. Ut talium præsumptuosa temeritas tantò minùs invalescat, quantò plurium erit superiorum correctione damnata, concessam contra tales per ejusdem Eugenii prædecessoris literas, locorum Ordinariis facultatem, ad Inquisitores hæreticæ pravitatis extendimus, ac volumus, quòd Inquisitores ipsi quicumque fuerint, eadem qua Ordinarii contra tales auctoritate fungantur.

Communicatio omnium gratiarum & privilegiorum inter Ordines S. Dominici & S. Francisci.

§. 14. Postremò, cùm fratres Ordinis Minorum sicut & prædicti Prædicatorum Ordinis professores pro fidei Catholicæ dilatatione continuò indefesse laborent, fructúsque afferant in Dei Ecclesia salutares, & propterea fuerint variis per Sedem prædictam privilegiis decorati, ut quos par labor, pariáque merita conjungunt, paria conjungant privilegia & favores, concedimus eisdem professoribus Ordinis Prædicatorum, ut concessis fratribus Minoribus, & eisdem Ordinis Minorum fratribus, præmissis, & aliis concessis prædictis fratribus Prædicatoribus privilegiis, indulgentiis, gratiis, favoribus, & indultis, tàm spiritualibus quàm temporalibus, à prædictis, & aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, aut aliis auctoritatem habentibus (quæ omnia ac si nominatim exprimerentur, haberi hic volumus pro expressis, & nostræ approbationis munimine solidamus, ac decernimus robur perpetuæ firmitatis obtinere) potiri & gaudere possint & debeant, perpetuis futuris temporibus, in omnibus & per omnia prorsus & sine ulla differentia perinde ac si quæ uni ex

Ordinibus prædicti sunt concessa, utrique simul nominatim concessa fuissent, aut concederentur in posterùm. Et quæ de Magistro generali ac Prioribus provincialibus & conventualibus, ac eorum vicariis necnon Monasteriorum monialium S. Augustini, sub eorumdem fratrum Prædicatorum cura, & secundùm ipsius Ordinis fratrum Prædicatorum instituta viventium sunt statuta, in Generali & provincialibus Ministris, ac Vicariis dicti Ordinis fratrum Minorum, necnon & Monasteriorum S. Damiani nuncupatarum, censeantur esse statuta.

Inhibitio cōtra quoscumque eorum perturbatore adversus dicta privilegia.

§. 15. Districtiùs inhibentes eisdem locorum Ordinariis sub interdicti ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, & parochialium Ecclesiarum rectoribus, & aliis quibuscumque sub excommunicationis latæ sententiæ, & privationis earumdem parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in posterùm obtinenda pœnis, eo ipso per eos qui contrafecerint incurrendis, ne Ordines prædictos fratrum Prædicatorum, & Minorum, ac illorum domos, & professores, præter aut contra Martini, Greg. & Eug. aut aliorum quorumcumque prædecessorum nostrorum, & præsentium nostrarum literarum tenorem inquietare seu molestare, & eos, aut testamentorum ultimarum voluntatum executores, & hæredes prædictos, seu quoscumque alios, directè, vel indirectè, ad solutionem alicujus quartæ parochialis, seu canonicæ, vel alterius portionis seu oneris, & faciendum celebrari aliquod officium in eorum Ecclesiis, vel alibi, dum apud ipsos fratres decedentium cadavera tumulantur, ante vel post eorum sepulturam cogere, nec confessis dictis fratribus, Prædicatoribus, & Minoribus pro tempore, Eucharistiæ seu Extremæ unctionis Sacramenta sine rationabili causa denegare, vel illorum exhibitionem malitiosè differre, aut eorum Parochianis, ne dictis fratribus confiteantur prohibere, vel persuadere, nec etiam ad præmissa seu aliquod præmissorum, auxilium, consilium, vel favorem, directè, vel indirectè quoquo modo dare præsumant.

Deputatio executorum hujus constitutionis.

§. 16. Et nihilominùs cuilibet in dignitate Ecclesiastica constituto, & Metropolitanæ, vel alterius Cathedralis Ecclesiæ canonico per universum orbem, qui desuper per dictorum Ordinum Priores, Guardianos, & fratres, ac illorum seu ad commodum eorum Rom. Ecclesiæ syndicos, desuper fuerint requisiti, per Apostolica scripta in solidum mandamus, quatenus per se vel alium seu alios præmissa, ubi, & quando opus fuerit, solemniter publicantes, ac eisdem fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, ac illorum domibus, & professoribus in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eos pacifica possessione vel quasi privilegiorum, & concessionum hujusmodi gaudere, non permittentes eos seu testamentorum executores, & hæredes prædictos, contra illorum tenorem per ordinarios, & rectores prædictos, aut quoscumque alios, indebitè molestari, aut eis gravamina, injurias atque damna inferri, seu quomodolibet irrogari, ac etiam summariè, & de plano, sine strepitu, & figura judicii sola facti veritate inspecta, contra quoscumque cujuscumque qualitatis vel conditionis existant, & quacumque Ecclesiastica etiam Patriarchali, Archiepiscopali, vel Episcopali, aut mundana forent dignitate, & exemptione muniti, in quibuscumque ratione vel causa, quæ excogitari possit, eis ministrent justitiæ complementum, exequendo quod per eos fuerit ordinatum, & illos quos censuras, & pœnas prædictas incurrisse constiterit, irretitos esse declarent, ac faciant, & mandent, interdictos, suspensos, & excommunicatos publicè nunciari, ac ab omnibus arctiùs evitari, ac legitimis super his habendis servatis processibus, illos quoties opus fuerit iteratis vicibus aggravare procurent, contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

§. 17. Non obstantibus constitutionibus Bonifacii quibus cavetur ne quis extra suam civitatem, & diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultrà unam dietam à fine suæ diœcesis ad judicium evocetur, seu ne judices à Sede Apostolica deputati extra civitates, & diœceses in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant. Et de duabus dietis in Concilio generali, necnon quæ incipit. Super cathedram Bonifacii. Et dudum Viennen. Concilii, ac Callisti Papa III. etiam prædecessoris nostri literis aliisque Apostolicis, ac etiam in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis specialibus; vel generalibus, necnon Octonis, & Octoboni olim in Regno Angliæ Apost. Sedis legatorum constitutionibus, Ecclesiarum quoque ac locorum quorumlibet statutis, & consuetudinibus, & inter quoscumque dictorum ordinum fratrum Prædicatorum, & Minorum Professores, ac locorum ordinarios seu rectores prædictos initis, & conclusis, ac hactenus observatis pactis, & conventionibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, necnon omnibus illis, quæ Gregorius, Martinus, & Eugenius præfati prædecessores, in prædictis eorum literis voluerunt non obstare contrariis quibuscumque, quibus omnibus illa ac si de verbo ad verbum insererentur, & derogatoriarum derogatorias clausulas in se continerent, præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, quoad præmissa, specialiter, & expressè derogamus. Aut si Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Rectoribus præfatis, seu quibusvis aliis, communiter vel divisim, à Sede præfata indultum existat quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut ultra, vel extra certa loca, ad judicium evocari non possit, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali, vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam vel totaliter non insertam, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Nos enim ex nunc illa, & quæcumque alia quæ in futurum per Nos, & Sedem Apostolicam quomodolibet concedi, statui, decerni vel ordinari contigerit contra Gregorii, Martini, & Eugenii aliorúmque Prædecessorum nostrorum, & præsentium literarum hujusmodi tenorem, necnon secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irrita, & inania, ac nullius roboris vel momenti esse decernimus.

Clausulæ contrariorum derogatoriæ.

§. 18. Et quia difficile foret præsentes literas ad singulas provincias originaliter destinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quoad transumptis earum, manu notarii publici, & Curiæ causarum Cameræ Apost. aut alicujus Archiepiscopi, vel Episcopi, seu dictorum Ordinum Magistri, & generalis ministri sigillo munitis, ea prorsus in judicio & extra, ubicumque exhibita, vel ostensa forent, fides adhibeatur, ac si ipsæ originales literæ forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Exemplorum fides.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1474. Pont. nostri Anno 4.

D. P. An. 4.

VIII.

Privilegium Curialium tàm laicorum quàm Ecclesiasticorum, liberè disponendi etiam ad favorem incapacium, de bonis in Alma Urbe, & infrà decem milliaria, quamvis ex fructibus bonorum Ecclesiasticorum acquisitis.

Hoc privilegium pluries immutatum, extensúmque sed tandem firmatum fuit à Paulo V. ut infrà in sua const. 18. In eminenti. ubi de similibus Curialium privilegiis plenè notabo. in Tomo 2.

SIXTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

ETsi universis Romanæ Ecclesiæ dominio temporali subjectis Civitatibus, pro eorum statu prospero, & incrementi, fœlicibus, & Apostolica nos deceat provisione consulere, Almæ tamen Urbi nostræ, sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli martyrio consecratæ (quæ ipsius Petri sedes sacerdotii principatus, & Christianæ religionis caput est) eo nos convenit ampliori cura prospicere, quo ipsa sacerdotalis civitas, cunctis aliis prælata, nobisque peculiaris filia, & paterna dilectione conjuncta existit.

§. 1. Cupientes igitur pro instauratione dictæ Urbis, quæ causantibus sinistris eventibus, in civibus, incolis, & ædificiis, plurimùm diminuta est, ut annuente Altissimo virorum copia instauretur, & quanto citiùs ipsius structuræ, & ædificia refectionem & reparationem pro ejus venustate, & decore consequatur, suisque statui, & necessitati, opportunis remediis consulatur, de venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, & assensu, hac perpetuò valitura constitutione statuimus, & ordinamus, quòd omnes, & singuli, tàm nostri Curiales Rom. Curiam sequentes, quàm alii cujuscumque dignitatus, status, gradus, ordinis præeminentiæ, vel conditionis existat, etiam si Cardinalatus honores, aut Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, vel quavis alia Ecclesiastica aut mundana dignitate præfulgeant, & (si regulares fuerint) administrationem, aut dignitatem obtineant, qui palatia, domos, casalia, sive alia ædificia, urbana vel rustica, ædificarunt, ædificaverint, aut ædificabunt, seu fundari, & ædificari fecerunt, vel fecerint in futurùm, aut ædificata, & constructa emerunt, aut emerint, seu ement, aut illa, vel census annuos, jura & quævis immobilia bona, in dicta Urbe, vel extrà, aut propè eam ad milliaria decem, & alio quovis justo titulo, tàm ex bonis, & pecuniis propriis, quàm ex fructuum, reddituum, & proventuum Ecclesiasticorum beneficiorum ad eos spectantium, proventibus, acquisiverint hactenùs, vel acquirent in posterùm, de eisdem casalibus, domibus, palatiis, ædificiis, censibus, juribus, necnon territoriis, feudis, jurisdictionibus, & bonis aliis quibuslibet (dummodò ad Ecclesias, monasteria, & alia pia loca, aliter quàm ex fructibus eorum, ut præferatur de quibus ad effectum præsentium, licere volumus eis pro voto disponere) non pertineant, in vita ipsorum, & mortis articulo, prout eis videbitur, disponere, testari, codicillari, eáque legare, relinquere, seu inter vivos, & causa mortis, aut pro remuneratione laboris, vel obsequiorum eis impensorum, quibusvis personis, cujuscumque status, gradus, vel conditionis fuerint (etiam si alias hæredes, legatarii, donatarii, universales aut particulares hæredes, successiones, & personæ aliæ, ad quas ex dominorum voluntate pervenerint) illa filiis, nepotibus, consanguineis, affinibus, familiaribus, vel aliis, etiam si incapaces, & inhabiles sint, & inhabilitate vel incapacitate quacumque notati (dummodò criminis læsæ Majestatis rei, aut Ecclesiæ Romanæ prædictæ hostes non existant) erogare, donare, legare, relinquere, ac etiam in pios, & alios quoscumque usus convertere.

Privilegium proximiorum etiam allegitimorum, in illis ab inrestato succedendi. Tu vide declarationes in d. Bulla.

§. 2. Etsi ipsas Ecclesiasticas, aut dignitatem seu administrationem habentes regulares personas, de bonis prædictis aliter non disposito, decedere contigerit, palatia, domus, casalia, & alia ipsorum bona in Urbe prædicta, vel infrà milliaria hujusmodi consistentia, ad proximiores suos, etiam si agnati, cognati, & minùs capaces, vel inhabiles fuerint, ut præfertur (salva tamen gradus prærogativa, juxta dispositionem juris, si aliter de ipsorum decedentium voluntate non constet) bona prædicta deveniant, ipsique proximiores, sive agnati vel cognati, in eis succedere possint, & debeant, in omnibus, & per omnia, perinde ac si descendentes filii, nepotes, agnati, & cognati, habiles, capaces, & hæredes scripti existerent, ac palatia, domus, casalia, & reliqua bona ipsorum, ex labore, vel industria (non autem ex fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiasticis) acquisita fuissent, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, ex certa scientia concedimus, eisque facultatem, & potestate & testandi, codicillandi, legandi, concedendi, donandi, & erogandi; proximioribus verò, necnon agnatis, & cognatis prædictis, incapacibus, & defectum natalium patientibus, in eis, ut præfertur, succedendi, licentiam literam impartimur.

Prohibitio eodem super molestandi.

§. 3. Districtiùs inhibentes dilectis filiis Cameræ Apostolicæ Clericis, & aliis nostris, ac Curiæ, & Urbis prædictarum Officialibus, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum Ecclesiasticorum locorum Prælatis, Capitulis, Conventibus, Prioribus, Præpositis, Plebanis, Rectoribus, aliisque quocumque nomine nuncupentur de bonis per eosdem, ut præmittitur, relictis, legatis, donatis, seu quovis modo in dicta Urbe, vel extra, infrà spatium prætaxatum dimissis, quovis modo se intromittere, aut illa petere, vendicare, seu hæredes & successores decedentium personarum earumdem, illorum occasione impedire aut molestare quoquo modo præsumant, ac decernentes irritum & inane &c. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quadringentesimo septuagesimo quarto, Kal. Januarii Pont. nostri Anno quarto. Dat. P. A. 4. die 1. Jan.

IX.

Quòd brunus color vestimentorum præfinitus à Benedicto XII. pro Monachis, & Monialibus S. Benedicti Ordinis Cistercienfis, intelligatur de colore nigro, & non griseo. Et quòd totus Ordo albi tantùm & nigri coloris vestibus utatur.

Alia de hoc ordine dixi sup. in constit. 1. Paschalis II. fol. 30. Desiderium.

SIXTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1475.

Exordium.

ETsi cunctis Ecclesiastici status personis, & assuetæ pietatis officio assistere teneamur, illis tamen sub regulari observantia Altissimo famulantibus præcipuè Cistercien. eò magis adesse nos convenit, quò sublatis quibusvis dubietatibus majori quietudine reddere valeant vota sua.

Bened. XII. jussit quòd Ordo habitu bruno vel albo uteretur, ut supra in ejus const. 3. Fulgens fol. 209.

§. 1. Dudum siquidem fœl. recor. Benedictus Papa XII. prædecessor noster ad statum Cistercien. Ordinis attendens prosperum, per quasdam suas literas inter alia statuit, & ordinavit, quòd omnes Abbates, & Monachi ejusdem Ordinis, pannis bruni vel alibi coloris dumtaxat uterentur, prout in eisdem literis pleniùs continetur.

Aliqui Monachi pro colore bruno, utebantur colore griseo, & alii nigro.

§. 2. Cùm autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filii Hymberti Abbatis Monasterii Cistercien. Cabilonen. Diœcesis petitio continebat, à nonnullis etiam ipsius Ordinis Abbatibus & Monachis revocetur in dubium, an appellatione bruni coloris niger color veniat, vel griseus. Et sicut eadem petitio subjungebat, aliqui Abbates & Monachi ac Moniales ipsius Ordinis panno nigro, aliqui verò griseo utantur, & diversitas habitus inter ejusdem Ordinis professores esse videtur, pro parte ejusdem Hymberti Abbatis Nobis fuit humiliter supplicatum, ut sibi ac Ordini, Monachis ac Monialibus præfatis, earúmque statui super præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideò Pontif. appellatione bruni coloris, nigrum colorem venire declarat.

§. 3. Nos igitur ad quos spectat super his adhibere vigilantiæ nostræ curam, ut omnis dubietatis scrupulus de medio tollatur, & habitus ipsorum se invicem conforment, quacumque disparitate sublata literarum, ac concessionis, & statuti hujusmodi tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicatio-

nibus inclinati, verba prædicta bruni coloris interpretantes, quòd appellatione illorum niger tantùm color veniat & intelligatur, auctoritate Apostolica tenore præsentium ex certa scientia declaramus,

Nigri igitur aut albi coloris habitum gestari præcipit.

§. 4. Et insuper pro potioris cautelæ suffragio volumus, ac eidem auctoritate & tenore etiam statuimus & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, omnes Abbates, Monachi, & Moniales ejusdem Ordinis præsentes & futuri, ad usum personarum suarum pannis nigri vel albi coloris solùm & dumtaxat utantur.

Alterius habitus usum prohibit.

§. 5. Mandantes per Apostolica scripta, & eadem auctoritate committentes dilectis filiis universis Patribus Abbatibus ejusdem Ordinis præsentibus & futuris, quatenus ipsi, & quilibet ipsorum postquam præsentes nostræ literæ ad eorum notitiam pervenerint, declarationem, statutum, & concessionem nostram hujusmodi observent. Et per se vel alios etiam à quolibet ipsorum, necnon aliis Abbatibus, & Monachis, ac Monialibus ejusdem Ordinis perpetuò faciant inviolabiliter observari. Non permittentes eosdem Abbates, Monachos, & Moniales pannos ad usum personarum suarum, alterius quàm nigri vel albi coloris deferre, vel illis quomodolibet uti. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

Contraria tollit.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorum, & Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis, quæ idem Benedictus prædecessor in suis literis voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credi jubet.

§. 7. Cæterùm quia difficile foret præsentes literas ad quemcumque locum in quibus illæ essent necessariæ transferri, volumus, & auctoritate prædicta decernimus, quòd earum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Archiepiscopi vel Episcopi, aut alterius Prælati vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, prorsus in judicio & extra, fides plenaria adhibeatur, & illis stetur, ipsique Patres Abbates ad illarum executionem procedere possint & debeant in omnibus & per omnia, sicuti originalibus literis hujusmodi adhiberetur, & eis staretur, ac ipsi patres Abbates procedere possent, & deberent, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. die 13. Decemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1475. Idus Decembr. Pont. nostri Anno quinto.

X.

Constitutiones pro bono regimine Congregationis Canonicorum Regularium Lateran. cum immunitatum & gratiarum concessione.

De statu hujus Congregationis plenè notavi suprà in const. 2. Pasch. II. fol. 31. Quanto. ibi videas.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1476.

Ordinis antiquitas & merita enunciantur.

DUm ad universos regulares Ordines, & loca jugo sanctimoniæ dedita, personásque voto religionis adstrictas, pro injuncto nobis Apostolicæ servitutis officio, crebris vigiliis & indefessis studiis attendimus, ad illum præcipuè Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen. Ordinis S. Augustini, eo libentiùs nostræ mentis oculos convertimus, quo ordo ipse in nascentis Ecclesiæ sancta institutione, ac primorum Christianæ Religionis Clericorum norma, traditionibúsque fundatus, & sacris institutis, ac divinis regulis eloquiísque præmunitus extitit, ab ejúsque primæva fundatione, variis virtutum meritis semper resplenduit. Quamobrem nonnulli Romani Pontifices prædecessores nostri, innumeris Religionem ipsam privilegiis, digníſque honorum titulis non immeritò decorarunt, unde nos eorum ductus exemplo, decet, ut Congregationem ipsum Lateranen. in agro Dominico multiplices & uberes Sanctæ conversationis fructus in dies afferentem, nostris etiam specialibus gratiarum muneribus muniamus, & iis quæ pro ipsius Ordinis, & Congregationis laude, ac personarum vota sua, sub suavi jugo inibi exolventium pace & quiete processerunt, ne in conventionis scrupulum labantur, sed firma pariter & illibata persistant, nostri adjiciamus muniminis firmitatem.

Mart. v. univit Canonicos Regulares ubique professos in unam Congregationem ut suprà in sua constit. 7. solic. tudinis fol. 303. Eug. iv. Basilica Lateranen. S. Salvatoris in Urbe d. Congregationi restituit, sed hæc Bullam uti hic, & in aliis Bullis citatis in rubric. relatam ponere nolui.

§. 1. Dudum siquidem fœlicis recordationis Martinus Papa Quintus prædecessor noster &c.

Omittitur residuum, quia ipsam Bullam habes suprà fol. 303.

§. 2. Et deinde piæ memoriæ Eugenius Papa Quartus etiam prædecessor noster, Sacrosanctam, & venerandam Basilicam Lateranen. ad primam institutionem, primævumque ejus statum videlicet Canonicorum Regularium, ex certis tunc expressis causis, post deliberationem providam, quam cum Fratribus S. R. E. Cardinalibus habuit diligentem, pro Ecclesia Dei, & Catholicæ fidei, Christianæque Religionis honore, ac SALVATORIS nostri gloria, publicáque utilitate & ipsius Basilicæ Lateranen. statu, veneratione, commodo, & honore, reducens ac reponens. Ut ordo Canonicus, qui secundùm Deum & B. Augustini Regulam ibi noscebatur institutus, perpetuis futuris temporibus, in dicta Ecclesia vigeret, & inviolabiliter observaretur, Ordinem, & Congregationem hujusmodi in præfata Ecclesia instituit, & erexit, ac deputavit: dictámque Lateranen. Basilicam cum omnibus suis spiritualibus & temporalibus bonis, membris, juribus, jurisdictionibus, privilegiis, & exemptionibus in perpetuùm eidem Congregationi concessit, & commisit, eorúmque curæ, & administrationi tribuit, & donavit.

Nomenque Congregationis Lateranensis cessit.

§. 3. Atque decrevit, & statuit, ut omnes deinceps dictæ Congregationis Conventus, & loca, ab hujusmodi Sanctæ Basilicæ Lateranen. titulo, & totius Congregationis capite nomen acciperent, & SALVATORI; Congregatio appellaretur, ac singulos dictæ Congregationis Canonicos, ubique Domino servientes, hujus Basilicæ Clericos, & ministros, & religiosos, ac de ipsius Capituli gremio in omnibus juribus, & privilegiis censeri decrevit.

Nic. v. idem approbavit, & declaravit, sed ex eadem causa hic d. Bullam non posui.

§. 4. Et successivè sanctæ memoriæ Nicolaus Papa V. similiter prædecessor noster, tàm Martini, quàm Eugenii literas prædictas, necnon omnia, & singula in eis contenta, ac quæcumque secuta inde approbans, & confirmans, eáque pleno firmitatis robore subsistere, necnon perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere decernens, per quasdam etiam suas concessit & indulsit omnibus & singulis Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, locis, & personis ubicumque consistentibus, & constituendis, præsentibus & futuris, Congregationis Canonicorum hujusmodi, ut illis omnibus in eorumdem Martini, & Eugenii prædecessorum literis contentis, ac aliis exemptionibus, privilegiis, immunitatibus, libertatibus, gratiis, & indultis, bonisque & juribus, spiritualibus & temporalibus, concessis & concedendis, quibus præfata Ecclesia nostra Lateranen. & ab ea dependentia utuntur & gaudent, seu uti, & gaudere consueverunt, aut poterunt quomodolibet in futurum, Ecclesiæ, Monasteria, Prioratus, loca, & personæ hujusmodi, in omnibus & per omnia, pariformiter, & absque ulla differentia, perpetuò uti & gaudere, liberè & licitè possint.

Calist. III. regimen d. Basilica, Canonicis sæcularibus dedit, sed ejus Bullam non posui uti hic relatam.

§. 5. Posteà verò eodem Nicolao prædecessore rebus humanis exempto, cùm Canonici dictæ Congregationis, à præfata Ecclesia per nonnullos cives Romanos fuissent electi, piæ memoriæ Callistus Papa III. similiter prædecessor noster, etiam per alias suas literas statuit, & ordinavit, quòd Canonici Congregationis hujusmodi, à cura & gubernatione

Ecclesiæ

Ecclesiæ ejusdem desisterent, & illam in posterum per Canonicos sæculares regi, & gubernari debere.

Paul. II. (ejus Bullam non posui) d. Basilicam congregationi restituit.

§. 6. Et licèt postmodum recolendæ memoriæ Paulus Papa II. etiam prædecessor noster, Canonicos Regulares, ac Congregationem hujusmodi, ad regimen & gubernationem prædictæ Ecclesiæ restituisset, nihilominùs eo quoque de medio sublato, Canonici ejusdem Congregationis denuò ab eadem Ecclesia fuerunt amoti.

Hic autem, Pontifex sæcularibus Canonicis iterato dedit.

§. 7. Atque ex ordinatione, & mandato nostris, decretum & statutum fuit, quòd eadem Ecclesia per dictos Canonicos sæculares de cætero regeretur, & gubernaretur.

Nomen autem & Titulum Congregationis Lateranen. confirmavit in alia Bulla quam præterii. Et alias rerum constituas.

§. 8. Et demùm ne in dubium revocari possit, an ex Callisti, & nostris literis hujusmodi, Nomen, & Titulus, seu intitulatio Congregationis Lateranen. suppressa, sublata essent, ac immunitates, gratiæ, privilegia, indulta, eidem Congregationi Lateranen. tàm per ipsum Eugenium, quàm per alios Romanos Pontifices prædictos concessa censerentur revocata, per nonnullas etiam alias literas nostras, omnes & singulas tàm Eugenii quoad nomen, & intitulationem Congregationis, quàm omnium, & singulorum privilegiorum, & immunitatum, aliorum prædecessorum literas approbantes & confirmantes, decrevimus & declaravimus, tàm per prædictas ejusdem prædecessoris Callisti, quàm nostras priores literas, & inde secuta quæcumque, præfatæ Congregationi Lateranensi quoad nomen & intitulationem prædictam, necnon immunitates, privilegia, gratias, & indulta hujusmodi, tàm per Eugenium, quàm per alios prædecessores prædictos, eidem Congregationi ejusque Canonicis, & personis concessa, in nullo præjudicatum, aut derogatum fuisse, aut esse quoquomodo, & pro potioris cautelæ suffragio, literas Eugenii prædicti prædecessoris, in pristinum & eum statum, videlicet quoad nomen & intitulationem Congregationis, necnon immunitates, privilegia, gratias, & indulta illi concessa, in quo erant antequam à Callisto prædecessore præfato, etiam à Nobis literæ hujusmodi emanassent, & quomodolibet existebant, reposuimus, restituimus, & plenariè reintegravimus, prout in singulis prædecessorum, & nostris literis prædictis respectivè, quarum tenores præsentibus haberi voluimus pro expressis, & haberi volumus, prout inferiùs continetur.

Privilegia omnia approbat. De his vide, quæ post Concil. Trid. Statuit Pius V. in const. 41. Et si mendicantium.

§. 9. Nos qui Congregationi hujusmodi, illiúsque Monasteriis, Ecclesiis, locis, & personis propter eorum laudabilem & religiosam vitam, ad multiplices & uberes fructus, quos in vinea Domini (Altissimo ministrante) dicti afferunt, singulari devotione afficimur, ipsos & eorum Monasteria, Ecclesias, atque loca, etiam majoribus gratiis prosequi volentes, Motu proprio, & non ad eorumdem Canonicorum, vel alicujus pro eis nobis super hæc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & certa scientia, ac de nostræ plenitudine potestatis, quæcumque privilegia, gratias, immunitates, libertates, & exemptiones, tàm per prædictos, quàm alios summos Pontifices prædecessores nostros, Romanosque Imperatores, Reges, Principes, & alios Christi fideles, eidem Congregationi ejúsque membris, locis, Ecclesiis, Monasteriis, & personis quomodolibet concessa, ac omnia, & singula in eis contenta, & quæcumque inde secuta, tenore præsentium confirmamus, & approbamus, ac plenam robur, & omnimodam firmitatem, perpetuis futuris temporibus obtinere, inviolabiliter observari debere volumus, atque decernimus.

Exemptionem à quorumcumque jurisdictione & subsidii ac exactionum præstatione concedit.

§. 10. Attendentes autem, quantæ venerationis, & sanctimoniæ semper fuerit Congregatio hujusmodi in Ecclesia Dei, & quantum plantatio sacra, norma Religionis Christianæ floruerit, ac propterea decens, quinimmò debitum reputantes, ut spiritualibus prærogativis gaudere, ac sub nostra, & ejusdem Sedis protectione militare, præcipuísque honoribus, & gratiis extolli, & decorari debeat, Congregationem ipsam, illiúsque Monasteria, Ecclesias, & loca quælibet, ac illorum, Canonicos, seu personas præsentes & futuras (vagabundis, & fugitivis exceptis, aut aliter extra Ordinem, seu Congregationem ipsam, absque Superiorum licentia commorantibus, quibus nolumus hæc aliqualiter suffragari) à quorumcumque prædictæ Sedis Legatorum, ac ejus Nuntiorum, Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum quorumcumque Judicum, ordinariorum aut extraordinariorum jurisdictione, auctoritate, potestate, dominio, visitatione, cura, ac charitativè subsidii subventione, & exactionum quarumcumque præstatione, necnon Synodalibus, & alterius cujuscumque Congregationis, seu processionum evocationibus, motu, & scientia prædictis, penitùs & omninò eximimus, ac totaliter liberamus, eámque in jus, & proprietatem beati Petri, ac Sedis ejusdem & sub eorum spirituali protectione, atque nostra suscipimus.

Et etiam à synodalibus, & processionum evocationibus. Contrarium statuit Conc. Trid. sess. 20. cap. 2 & sess. 25 cap. 12. Sub protectione Sedis Apostolicæ.

§. 11. Ita quòd de cætero eum Monsteriis, membris, Ecclesiis, locis, personis, & juribus suis quibuscumque, eidem Sede immediatè subjecta existat, & omninò esse censeatur. Quódque Legati, aut Nuntii præfati, seu locorum Diœcesani, aut alii Ordinarii quicumque, vel aliæ quævis personæ, quantacumque ampla præfulgeant dignitate, seu præeminentia, in Congregationem, Canonicos, personas Monasteria, Ecclesias, membra, & loca prædicta, utpote prorsus exempta, excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, seu alias censuras, sive pœnas, specialiter vel generaliter, eorum auctoritate ordinaria promulgare, nec ullam in Monasteria Ecclesias, personas, & loca hujusmodi præeminentiam, superioritatem, & jurisdictionem quomodolibet exercere possint, etiam ratione contractus, vel delicti, seu rei de qua agretur, ubicumque ineatur contractus, committatur, delictum, & res ipsa consistat. Decernentes ex nunc omnes & singulos processus, ac excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, censuras, & pœnas, quas & quicquid, contra Congregationem, seu illius Canonicos, Monasteria, Ecclesias, & loca, haberi, & fieri contigerit, seu etiam promulgari, irritos & inanes, nulliusque roboris & momenti esse, ac pro nullis & infectis haberi debere, etiam exemptione Congregationis, quam tamquam notoriam, & manifestam haberi volumus, non aliter allegata seu aliter de ea mentione facta.

Exemptionem a superioritate aliorum concedit. Tu vide Conc. Trid. sess. 24. c. 11. sess. 25. c. 11. & seq. & Bullam Clem. VIII. num. 39. Suscepti. in Tom. 3.

§. 12. Præterea, ne Congregationem ipsam, & illius Canonicos per locorum Ordinarios, quavis occasione vel causa, & præsertim ratione Parochialium Ecclesiarum, seu aliorum locorum dictæ Congregationis pro tempore, quibus cura animarum imminet, molestari contingat, & hujusmodi prætextu in Congregationem, & Canonicos prædictos, aliquam superioritatem seu dominium habere prætendant, ipsis quoque concedimus & indulgemus, ut in Parochialibus Ecclesiis hujusmodi, possit Congregatio ipsa, seu illius Canonici prædicti per se aut per presbyteros sæculares vel regulares, sui aut cujuslibet alteriùs Ordinis, aliàs tamen habiles & idoneus, ad ipsorum nutum deputandos & amovibiles, animarum curam prædictorum Parochianorum, Ecclesiarum Parochialium hujusmodi, & liberè & licitè exercere. Quódque ipsi Capellani dum curam hujusmodi gerent, ea libertate & exemptione fungantur, & ubique fruantur, acsi ex Canonicis Congregationis, & Ordinis extiterint.

Canonici ordinentur per Episcopos absque alia examinatione. Hoc revocatum est per Conc. Trid. sess. 23. c. 12.

§. 13. Et quia ejusdem Congregationis Canonici, de locis ad loca illius sæpius transferuntur, propter quod perpetuam in certis & determinatis dictæ Congregationis Monasteriis, seu Ecclesiis, aut locis non habent mansionem, volumus, atque concedimus, ut liceat eidem Congregationi, suos Canonicos ad omnes, etiam sacros ordines promovendos, idoneos tamen, & juxta conscientiam Prælatorum illius approbatos, quibuscumque maluerint Catholicis Antistitibus, gratiam & comunionem Apostolicæ

Sedis habentibus præsentare, ipsique Antistites præsentatos à suis Prælatis Canonicos, sive ulla examinatione per eosdem Antistites facienda, vel absque alia promissione, aut obligatione promovendorum Canonicorum, ad ordines quoscumque etiam sacros promovere possint, ac debeant.

Altare portatili canonici uti possint.

§. 14. Porrò, ut Congregatio ipsa circa celebrationem Missarum etiam specialibus privilegiis gaudeat, eidem pariter & illius Canonicis pro tempore concedimus, ut in ipsorum itineratione Altare portatile cum debita reverentia & honore habere, super quo, tamen in locis congruis & honestis, Missas & alia divina officia, etiam per unam horam ante diem, & usque ad horam nonam in ipsa itineratione, aut aliàs ad hoc causa subsistente celebrare, & Sacramenta Ecclesiastica ibidem recipere possint.

Temoreque interdicti celebrare valeant. Aliter statutum mihi videtur a Conc. Trid sess. 25, cap. 12.

§. 15. Et ubi generale, seu in aliquo speciali loco interdictum fuerit, in Ecclesiis suis, ac in Altare portatili prædictis, & aliis quibuscumque locis honestis, hujusmodi Missas, & alia divina officia celebrare. Ita tamen quòd in locis Ecclesiastico interdicto suppositis, debeant januis clausis, & excommunicatis expulsis, atque exclusis, non pulsatis campanis, & submissa voce, eadem divina celebrare, dum tamen ipsi Canonici causam non dederint interdicto, nec contingat id eisdem specialiter interdici, neque Ecclesiæ & loca ipsa fuerint interdicta.

Cum excommunicatis à jure conversari.

§. 16. Et cum excommunicatis dumtaxat à jure, non tamen pro talibus publicatis conversari, dummodò in contemptum clavium non fiat.

Sacramenta ministrare & mortuos sepelire.

§. 17. Necnon omnibus, & singulis, qui in eorum, & dictæ Congregationis existunt obsequiis, ac in ipsorum morantur locis, cuncta ministrare Ecclesiastica Sacramenta, & eos cùm decedere contigerit, in Ecclesiis suis prædictis, liberè & licitè sepeliri possint ac valeant, plenam licentiam concedimus & facultatem.

Exempti sint à solutione omnium præstationum & decimarum. Ad hoc vide etiam const. 41. Pii V. Et si mendicantium. Tom. 2.

§. 18. Cæterùm, ut Congregatio ipsa & illius Canonici, majoris immunitatis gratia fruantur, motu, scientia, & tenore similibus, volumus atque decernimus, ut ad præstationem, procurationum Legatorum dictæ Sedis, & Nunciorum ipsius, seu Diœcesanorum locorum, aut exactionum, vel collectionum, vel subsidiorum, vel provisionum, aut onerum quorumcumque, nec etiam ad solutionem decimarum quas Papales appellant, & quas Sedes Apostolica pro Christianæ fidei defensione, aut aliis imminentibus persæpè necessitatibus imponit, minimè teneantur, neque obligati sint, etiam si per quoscumque exemptos persolvi mandarentur, quibusvis derogatoriis, & fortioribus clausulis. Nec eos ab eadem solutione cessando, censuras, & pœnas incurrere, nisi præsentibus de verbo ad verbum & earum toto tenore inserto, & non per generales clausulas, specialiter, & expresse derogetur, & de ipsis omnimoda, & individua mentio fiat.

Causas cognoscere & similia facere non teneantur.

§. 19. Præterea ut iidem Canonici cum majori animi sui quiete, Altissimo exolvant vota sua, providere volentes, statuimus & ordinamus, ut ipsi per literas ejusdem Sedis, aut Legatorum, seu delegatorum ipsius jam forsan concessas, aut de cætero sub quacumque verborum forma concedendas, à quoquam ad pecuniam colligendum, seu correctionis, aut visitationis officium, Monasteriis, vel Ecclesiis, sive quibuscumque personis impendendum, vel ad cognitiones causarum, citationes partium, & denuntiationem sententiarum interdicti, & excommunicationis procedendum, aut curam Monialium, seu Religiosarum quarumlibet personarum recipiendum minimè cogi possint, nisi in hujusmodi literis de hoc indulto, ac Congregatione, & Ordine prædictis, expressa ut præfertur fiat mentio.

Sepulturam in Cœmeteriis liberam habeant.

§. 20. Sepulturam quoque in locis, cœmeteriis, & in Ecclesiis dictæ Congregationis concedimus, & eam liberam esse decernimus, ita quòd devotioni, & extremi voluntati eorum, qui in locis hujusmodi sepeliri voluerint, nullus obsistat, salva tamen justitia illarum Ecclesiarum à quibus mortuorum corpora assumuntur.

Canonicam portionem de libris, ornamentis domibus, hortis, &c. tradere non teneantur.

§. 21. Statuentes nihilominùs, ut pro rebus, quæ in ornamentis, libris, fabrica, luminaribus, anniversario, septimo, vigesimo, trigesimo, sive aliis ad perpetuum cultum divinum, aut pro victu, & substentione dictorum Canonicorum, vel indumentis, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem aliquæ Ecclesiæ, seu Monasteria dictæ Congregationis obligata noscuntur, vel de domibus, prædiis, hortis, & bonis, aliisque locis dictæ Congregationis opportunis, quæ Canonicis, & Congregationi hujusmodi relinquuntur, nulli teneantur canonicam portionem tradere. Ita tamen quòd in reliquis casibus, quàm in prædictis, in quibus quarta ipsa solvenda foret, solvere, vel conventiones si quæ essent inter Canonicos præfatos, & locorum Ordinarios, ac Ecclesiarum Rectores, laudabiles & honestæ, in posterùm observari debeant: Prohibentes insuper omnibus & singulis cujusvis status, gradus, ordinis vel conditionis, seu nobilitatis, & præeminentiæ fuerint, & quacumque Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate, ne in præmissis à Congregatione, & Canonicis hujusmodi, vel ultimarum voluntatum executoribus, seu decedentium hæredibus, occasione præmissa aliquid exigere, vel extorquere præsumant. Et fortè per eos, vel Sedem prædictam de legatis piè dispositis, & relictis in genere vel in specie decima, vel alia portio seu quota alteri, piæ vel non piæ rei, ex quavis causa hactenus, & præsertim Ecclesiæ S. Petronii civitatis Bononiensis concessa fuissent, aut in futurum concedi, seu solvi, aut dari, mandari contigerit, Congregationem, & Canonicos hujusmodi, & illorum Ecclesias, Monasteria, & loca, & eis legata, atque relicta, aut aliàs in eorum favorem exposita, ipsa in concessionibus, & mandatis hujusmodi includi, seu comprehendi non debere decernimus, nisi de Congregatione, Canonicis, & ordine prædictis, ac præsenti decreto, specifica mentio fiat in eisdem.

Præscriptio 60. annorum & non alia contra Congregationem detur.

§. 22. Porrò volumus, ac decernimus, quòd contra Congregationem, Ecclesias, Monasteria, loca, res, bona, & jura sua prædicta, tàm præsentia, quàm futura, præscribi non possit, nisi spatio 60. annorum continuorum, quódque nulla alia quàm sexagenaria, contra Congregationem, Canonicos, ac bona, & jura sua prædicta currat præscriptio. Cassantes, annullentes, abrogantes, & penitùs irritantes omnem aliam præscriptionem, quàm Congregatio ipsa tàm ratione Ecclesiarum, Monasteriorum, locorum, rerum, bonorum, & jurium suorum hujusmodi, quàm alias forsitan incurrere cœpissent.

Prælatorum Congregationis facultas dispensandi super irregularitate, &c. Vid. const. 35. Clem. VIII. vide in Tom. 3.

§. 23. Ut autem Rector, & Visitatores, ac singuli Priores dictæ Congregationis, & qui loco eorum in ipsorum absentia constituuntur, præsentes, & futuri, qui nunc sunt, & qui pro tempore erunt, amplioribus prærogativis, & indulgentiis gaudeant, eis concedimus, ut cum Canonicis, Novitiis, Conversis, & Commissis ejusdem Congregationis dispensatione indigentibus, sive priusquam intraverint Congregationem, & Ordinem hujusmodi, sive post, in casibus quibus excesserint, & pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis sententias, à jure, vel ab homine, generaliter promulgatas incurrerint, & hujusmodi sententiis innodati, aut in locis generali, aut speciali Ecclesiastico suppositis interdicto, divina officia celebrantes, vel suscipientes ordinem sic ligati, notam irregularitatis similiter incurrissent: & in omnibus aliis casibus etiam, & causa cujuscumque simoniæ, qualitercumque generaliter, vel specialiter Sedi Apostolicæ reservatis (exceptis dumtaxat hæreticorum, relapsorum, schismaticorum, deferentium prohibita ad infideles, & literas Apostolicas falsificantium, quos omninò ad eamdem Sedem remitti volumus) absolutionis, & dispensationis beneficium, juxta casuum exigentiam valeant impartiri. Canonici verò, & alii, quos pro tempore Rector generalis, Visitatores, & Priores

prædicti, in proprios habuerint confessores, eisdem Rectori, Visitatoribus, & Prioribus, absolutionis, & dispensationis hujusmodi beneficium etiam concedere possint. Et ut Canonicis dictæ Congregationis omnis vagandi adimatur occasio, & ne ipsi ad Sedem prædictam veniendi, seu recurrendi sumere valeant occasionem, Definitoribus Capituli generalis dumtaxat ejusdem Ordinis, cum quibusvis personis defectum natalium ex adulterio incæstuoso, & quovis alio nefario, & illicito coitu provenientem patientibus, necnon Rectori, & Visitatoribus, cùm iis qui ex quavis causa (præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ, mutilationis membrorum irregulares forent) postquàm Congregationem ipsam ingressi, & illam expresse professi fuerint perpetuò dispensandi, ut defectu, & irregularitatibus hujusmodi non obstantibus, ad quoscumque etiam sacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis etiam in altaris ministerio ministrare, & ad quæcumque officia, administrationes, seu dignitates prædictæ Congregationis, aut illius Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum recipi, & assumi, illáque gerere & exercere, liberè, & licitè, & absque dispensatione dictæ Sedis quoties opus fuerit valeant, licentiam, & facultatem similiter concedimus, & indulgemus.

Canonici ad audiendas confessiones per Cong. Superiores deputentur. Intellige prævia Ordinariorum approbatione ut infra in in Pii V. const. 123. Romani. Tom. 2.

§. 24. Necnon ut ipsi Canonici, aliàs tamen idonei, per Superiores Congregationis prædictæ, ac locorum suorum pro tempore deputandi ad confessiones omnium, & singulorum utriusque sexus, liberè, & licitè, tàm in locis ipsorum Canonicorum, quàm extra audire, ad ac confitentibus hujusmodi pro commissis pœnitentiam possint injungere salutarem, & eisdem confitentibus Eucharistiæ Sacramentum, in Ecclesiis præfatæ Congregationis, liberè, & licite similiter ministrare possint, præterquam in festo Resurrectionis Domini nostri JESU CHRISTI.

Facultas conversandi cum Pyratis, &c.

§. 25. Et cùm sicut accepimus Congregatio ipsa in Insula Tremitana, in mari Adriatico, in partibus Italiæ, propè Provinciam Apuliæ consistente, & longè à terra distante, insigne habeat Monasterium, ad quod sæpiùs maritimi, & navigantes, ut inibi portum recipiant declinant, & nulla in dicta Insula existat Ecclesia præter ipsius Monastarii Ecclesiam. Ne declinantes hujusmodi Ecclesiasticis careant Sacramentis, Congregationi, & Canonicis prædictis pariter concedimus, ipsis declinantibus, ac servitoribus, quos ad servitium Monasterii retinent, possint etiam in festo Resurrectionis, Eucharistiæ, & omnia alia Ecclesiastica Sacramenta ministrare. Necnon cum pyratis, & cæteris excommunicatis humaniter conversari, ac eisdem in dicto loco vitæ necessaria exhibere, cùm difficile admodum foret Canonicis, & personis ejusdem loci, pyratas hujusmodi evitare, propter eorum sæpiùs, & dictorum Canonicorum per illas partes transitum, cùm facilè admodùm invicem sæpè casualiter conveniant: & nisi ipsi Canonici cùm dictis pyratis humaniter agerent, ab eis multipliciter offendi possent, dummodo dicti Canonici non participent cum dictis pyratis, aut aliis excommunicatis in crimine, propter quod excommunicationis sententiam incurrerent.

Alienatio bonorum stabilium quando sit permissa.

§. 26. Cæterùm, ut Congregatio, & Canonici prædicti, uberiori facultate circa utilitatem, & commodum Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum suorum hujusmodi, ac illorum jurium gaudeant, Capitulo generali Congregationis prædictæ, ac illius pro tempore Rectori majori, per præsentes impartimur auctoritatem, concedendi Præpositis, Abbatibus, Prioribus, & Capitulis Ecclesiarum, & Monasteriorum, & locorum suorum hujusmodi licentiam permutandi, seu alienandi, quoties opus fuerit, quæcumque bona immobilia Congregationis prædictæ, ac illius Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum pro ipsorum tamen evidenti utilitate.

Facultas eligendi confessorem.

§. 27. Demùm saluti animarum Canonicorum prædictorum salubriter consulere volentes, eis pariter concedimus, ut liceat ipsis, & cuilibet ipsorum, necnon Conversis, Commissis, & Novitiis suis præsentibus, & futuris, in articulo mortis quemcumque presbyterum ex Canonicis præfatæ Congregationis, in casu verò necessitatis, alium presbyterum idoneum, vel sæcularem vel cujusvis alterius Ordinis Regularem, in suum eligere confessorem, qui confessionibus hujusmodi diligenter auditis, pro commissis per eos criminibus, delictis, & peccatis; in omnibus, & singulis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis casibus, debitam absolutionem, & plenariam omnium peccatorum suorum remissionem possit auctoritate nostra impendere, & pœnitentiam injungere salutarem, ita tamen quòd quilibet ex confitentibus hujusmodi, postquàm Congregationem hujusmodi fuerit ingressus, & antequàm ad articulum mortis deveniat, teneatur si Clericus, vel Presbyter fuerit, septem Psalmos Pœnitentiales, si verò Conversus, vel Commissus, quinquagies Orationem Dominicam: & totidem Salutationem B. Mariæ Virginis, singulis septimanis per unum annum dumtaxat, pro conversatione status Romanæ Ecclesiæ, legitimo tamen impedimento cessante dicere, & omittentes, alia vice supplere teneantur, & si interim aliquem post incœptam, & non perfectam pœnitentiam hujusmodi, ab hac luce migrare contigerit, ipsam nihilominùs plenariam remissionem consequatur, dummodò intentionis fuerit illam, si supervixisset perficiendi.

Intellige de approbatis ut in d. const. Pii v. 133 & Clem. viij. const. 115. Et quoad indulgentias attende Bullam Paul v. num. 16. Romanus. Tom. 3.

Indulgentiarum concess. Tu vid. revocationem & innovationem in d. Paul. v. const. 16. Romanus. Tom. 3.

§. 28. Dexterámque nostræ liberalitatis erga dictam Congregationem liberiùs extendere volentes, & in eo præsertim, ut Canonici prædicti suarum animarum saluti magis consulere valeant, Canonicis, Conversis, Commissis, & Novitiis prædictis, præsentibus, & futuris, qui in diebus, quibus stationes in nonnullis, tàm intra, quàm extra Almam Urbem Ecclesiis consistentibus existunt, quinque altaria Ecclesiarum, Monasteriorum, seu locorum suorum, in quibus tunc eos moram trahere contigerit devotè visitaverint, & Psalmum David, Miserere, videlicet illum scientes, alii verò quinquies Orationem Dominicam, & totidem Salutationem Angelicam, coram quinque altaribus hujusmodi, pro fœlici statu sanctæ Matris Ecclesiæ dixerint, easdem concedimus indulgentias, perinde ac si dicti Canonici, Conversi, Commissi, & Novitii personaliter Ecclesias Urbis præfatæ visitassent. Ita quòd in defectu altarium, alia pia, & devota loca ad visitationem hujusmodi, & alia præmissa faciendum eligere possint; etiam si eos extra Monasteria, & loca esse contigerit.

Facultas recipiendi ad Ordinem, etiam simpliciter voventes religionem arctiorem. Tu vide Bul. Pii v. n. 89. Quæcumque in Tom. 2.

§. 29. Repetentes autem animo quot, & quanta sint merita Religionis, & Congregationis hujusmodi in Ecclesia Dei, & quantum inter alias polleat religiones, dignum propterea quin etiam debitum judicamus, ut etiam excellentioribus prærogativis, & honoribus gaudere debeat, de illis potissimum, quæ ad illius ampliationem atque augmentum tendunt. Statuimus ergò, ac similiter ordinamus, ut omnes qui votum simpliciter ingrediendi aliquam aliam Religionem, etiam arctiorem emiserint, ad Congregationem, & Ordinem præfatum, illorúmque professionem liberè, & licitè ingredi; inibi recipi, & admitti valeant.

Et commutandi restitutiones debitas personis incertis.

§. 30. Et quia forsan nonnulli Congregationis; & Ordinis hujusmodi habitum assumentes, diversis personis, quæ ignorari, & non repetiri possent; in aliquibus rebus seu bonis obnoxii essent, eisdem Rectori, Prioribus, ac eorum Vices gerentibus concedimus, ut ipsorum singuli, in locis sibi commissis, bona ipsa in pios usus, liberè, ac licitè convertere possint, prout secundùm Deum melius viderint expedire.

Probibitio transeundi ad alios Ordines Tu vid. eamdem const. Pii v. n. 89. Tom. 2.

§. 31. Cupientes verò Congregationem eamdem in suo salubri statu multiplicari, & conservari, statuimus pariter ac decernimus, quòd de cætero perpetuis, futuris temporibus, nullus ex dictis Canonicis, præsentibus, & futuris transeat de aliquo Congregationis, & Ordinis hujusmodi Monasterio

five loco ad aliquod aliud S. Benedicti, in quo regularis non vigeat observantia, seu S. Augustini dicti, vel alterius cujuscumque Ordinis, Monasterii, five Monastici loci, vigore cujuscumque concessionis, licentiæ, seu facultatis, etiam per Apostolicas literas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de voluntate, ac statuto hujusmodi mentionem, quibusvis personis, cujuscumque gradus, status, & conditionis existant. Nec prætextu alicujus officii, etiam Capellanatus cujuscumque Prælati, cujuscumque status, & conditionis fuerint etiamsi Patriarchali, vel Cardinalatus præfulgeant dignitate, & honore, sub quacumque expressione in genere, vel in specie concessas, aut forsan in posterùm concedendas. Quódque nullus alterius Monasterii, sive loci Prælatus, aut alius quicumque in eo aliquem Canonicorum præsentium, & futurorum eorumdem, in Monasteria recipiat, vel admittat, sub excommunicationis pœna, quam tàm recepti, quàm recipientes hujusmodi pro tempore eo ipso incurrant, si admoniti non destiterint, & quam ex nunc contra quemlibet transgressorem proferimus, & à qua à nullo alio, præterquam à Romano Pontifice, nisi in mortis articulo absolvi possint, absque Rectoris majoris, & alterius ex duobus Ordinis, & Congregationis hujusmodi Visitatoribus pro tempore existentibus licentia speciali. Decernentes irritum, & inane quicquid contra præmissa per quoscumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Communicatio gratiarum concessarum Cong. S. Justinæ.

§. 32. Cúmque acceperimus, & re ipsa didicerimus, Congregationem S. Justinæ de Padua Ordinis S. Benedicti à nonnullis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, quam pluribus dignissimis privilegiis, indultis, & gratiis decoratam fuisse, & censeamus Congregationem Lateranensem meritis, & virtutibus suis non minora promereri, maximè ubi quos par labor conjungit, paria quoque privilegia contingere debent, eidem Congregationi Lateranen. etiam concedimus, ut omnibus privilegiis, indulgentiis, gratiis, favoribus, & indultis tàm spiritualibus, quàm temporalibus à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, seu aliàs eidem Congregationi S. Justinæ concessis, ipsa quoque Congregatio Lateranen. pariformiter potiri, & gaudere possit, & valeat absque ulla prorsus differentia perinde ac si ea dictæ Congregationi Lateranen. specialiter, & nominatim concessa fuissent, quorum tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus, & non secus ac si præsentibus de verbo ad verbum inserta forent, quæ ad ipsam Congregationem Lateranensem extendi, ac illam pari modo comprehendere volumus ac decernimus.

Licentia prædicandi verbum Dei. Intellige juxta const. 22. Leon. x.

§. 33. Quódque ipsi Canonici officio prædicandi verbum Dei uti possint, quemadmodum Fratribus Prædicatorum, & Minorum Ordinum, per Nos etiam, & dictos Romanos Pontifices concessum fuit.

Dubia in prædictis oriunda in favorem hujus Ordinis interpretanda fiunt.

§. 34. Ut autem mentes dictorum Canonicorum à dubiis, quæ super præsentibus, aut aliis gratiis hujusmodi, per Nos & prædecessores nostros Imperatores, Reges, Principes, & alios prædictos concessis, & in posterùm concedendis, apud præfatos Canonicos quomodolibet oriri possent releventur. Volumus, ut ubi in aliquo redderentur ancipites, seu dubii, secundùm bonam æquitatem, in favorem salutis animarum suarum largissimè intelligantur, & interpretentur, non autem secundùm juris rigorem, vel Doctorum opiniones, & subtilitates.

Actus contrarii nil derogent.

§. 35. Adjicientes ut si quando contigerit per aliquem seu plures actus contra hujusmodi, vel quæcumque alia decreta, privilegia, indulta, gratias, & immunitates præfatæ Congregationi concessa, aut ipsorum aliquid, à quocumque, cujuscumque conditionis, dignitatis, gradus, & status existat, ex negligentia, seu ignorantia præsentium, & futurorum, quibus ea conceduntur, aut alia quavis causa aliter attentari, vel observari, scienter, vel ignoranter, nullum tamen per hoc præjudicium decretis, indultis, gratiis, & immunitatibus præfatis generetur, sed illa suo vigore, & pleno robore firmata perpetuò permaneant.

Clausulæ hujus Bullæ præservativæ.

§. 36. Postremò cùm contingat plerumque ex importunitate petentium, & negotiorum multitudine, ac suppressione veritatis, summos Pontifices fatigatos, & circumventos, ea concedere quibus aliàs nullatenùs annuerent; auctoritate præsentium statuimus, & ordinamus, quòd quæcumque literæ Apostolicæ, etiam si in eis clausulæ, privilegiis, & indultis dictæ Congregationi concessis non obstantibus, & de quibus expressa mentio fieri debeat expresse, contineatur quæ obvient, & contrafaciant huic privilegio præsenti, aut quibuslibet earum particulis, nisi appareat evidentissimè, & apertissimè, quòd summus Pontifex qui pro tempore fuerit, huic indulto, vel alicui ei parti vellet per Apostolicas literas derogare, faciendo specialem mentionem de verbo ad verbum, ex certa scientia de hujusmodi privilegio, & ipsa Congregatione, diversis nominibus eam nominando, per hæc præcisè vocabula: Congregationem, Unitatem de observantia, aliàs de Frixonaria, nunc Lateranen. appellatam, causásque legitimas allegaverit, cur his obviare intendat decretis, nullius sit roboris vel momenti.

Prohibitio contra impedientes.

§. 37. Districtiùs inhibentes eisdem Ordinariis locorum sub interdicti ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à divinis, ac regiminis, & administrationis Ecclesiarum suarum, Rectoribus verò Parochialium Ecclesiarum, & quibusvis aliis personis, sub excommunicationis latæ sententiæ, & privationis earumdem Parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum bonorum Ecclesiasticorum quæ obtinent; necnon inhabilitationis ad illa, & alia obtinenda in posterùm, pœnis, quas scientes contrafacientes eo ipso incurrere volumus. Ne ordinem, & Congregationem Canonicorum Regularium hujusmodi, ac illius Canonicos, Ecclesias, Monasteria, & loca prædicta, præter ac contra tenorem, ac formam hujus præsentis nostri indulti, & aliarum concessionum ut præmittitur, Congregationi prædictorum Canonicorum Regularium, seu Ecclesiis, Monasteriis, membris, & locis suis prædictis factarum quoquomodo inquietare. Nec eos aut testamentorum & ultimarum voluntatum executores, ac testantium hæredes, seu quoscumque alios directè, vel indirectè, ad solutionem alicujus quartæ Parochialis, seu Canonicæ, vel alterius portionis, sive oneris compellere quoquo pacto, ut præfertur præsumant.

Nemo apud Canonicos invitos celebret.

§. 39. Statuentes quoque, ut nullus invitis Canonicis hujusmodi, prorsus audeat in eorum Ecclesiis, seu Monasteriis, aliquid officium mortuorum, vel alia celebrari facere, etiam si apud eos corpora defunctorum sepeliri contingat.

Confessiones apud Canonicos non impediantur.

§. 39. Mandantes insuper expresse ipsis locorum Ordinariis, ac Rectoribus Parochialium Ecclesiarum, ne eorum Parochianis, quòd Canonicis dictæ Congregationis non confiteantur, aliquo pacto prohibere, seu persuadere præsumant, & nullatenùs denegent ministrare hujusmodi confitentibus eisdem Canonicis, quæcumque Ecclesiastica Sacramenta; dummodò aliqua canonica, & rationabilis causa non subsistat.

Facultas conservatorum eligendorum.

§. 40. Et nihilominùs universis, & singulis personis in dignitate Ecclesiastica ubilibet constitutis, & aliis de jure communi habilibus, & idoneis ad causas audiendas, per hæc Apostolica scripta mandamus, cùm aliqui ex eisdem personis pro parte ejusdem Congregationis Lateranen. seu Rectoris generalis, aut aliorum per se vel alium, seu alios præmissa, ubi, & quando opus fuerit publicantes, ac eisdem Congregationi. & Canonicis, illorúmque Ecclesiis, Monasteriis, membris, & locis prædictis, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant Congregationem ipsam, illiúsque Canonicos pacifica possessione privilegiorum, & concessionum hujusmodi liberè gaudere; Non permittentes eos, seu testamentorum executores, & hæredes prædictos,

contra illorum tenores per Ordinarios, & Rectores Parochialium Ecclesiarum prædictos, seu alios quoscumque indebitè molestare, aut eis gravamen, injurias, atque damna inferri, seu quomodolibet irrogari, quinimò dictæ Congregationi, ac illius Canonicis prædictis, in quibuscumque casibus seu causis, tàm Ecclesiasticis, quàm profanis, per eos coram dictis personis cujusvis qualitatis, conditionis, gradus, ordinis, dignitatis, nobilitatis, præeminentiæ, & status fuerint, etiam quacumque mundana, vel Ecclesiastica, aut Patriarchali præfulgeant dignitate, sine expensis, summariè, & de plano, ac sine strepitu, & figura judicii, sola facti veritate inspecta, auctoritate Apostolica ministrent justitiam, denuntiéntque palàm, & publicè, omnes & singulos excommunicatos, quos eis constiterit censuras, & alias pœnas incurrisse; ac faciant eos ab omnibus arctiùs evitari, & ubique pro excommunicatis, suspensis, interdictis nuntiari, & legitimis desuper factis processibus, illos quoties opus fuerit iteratis vicibus aggravent, seu aggravari procurent, contradictores quoslibet per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad præmissa seu aliquid eorum, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ contrariorum derogatiorum.

§. 41. Non obstantibus constitutionibus fœl. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, quibus cavetur, ne quis extra suam Civitatem, & Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, ut in illis, ultrà unam dietam à fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne judices à Sede Apostolica deputati, extra Civitates, & Diœceses in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio Generali, necnon quæ incipiunt, Super Cathedram, Bonifacii, & Dudum. Viennen. Concilii, ac Callisti Papæ III. etiam prædecessoris nostri, & quorumcumque aliorum Pontificum similiter prædecessorum nostrorum literis, forsan his nostris contrariis, ac etiam provincialibus, & Synodalibus Conciliis, editis, specialibus vel generalibus, Ecclesiarúmque & locorum quorumlibet statutis, & consuetudinibus, & inter quoscumque ejusdem Congregationis Lateranen. Canonicos, & locorum Ordinarios, seu Rectores prædictos initis, & conclusis, ac hactenùs observatis, pactis & conventionibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque quibus omnibus, ac si his de verbo ad verbum insererentur, & derogatoriarum derogatorias clausulas in se continerent, præsentibus pro expresse inhibentes, illis aliàs in suo robore permansuris, quoad præmissa specialiter, & expresè derogamus. Aut si Patriarchis, Episcopis, & Rectoribus præfatis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim à Sede præfata indultum existat, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari, aut ultrà, vel extrà loca ad judicium evocari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indultô hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali, vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de cujus toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Nos enim ex nunc illa, & quæcumque alia, quæ in futurum per Nos, vel Sedem Apostolicam quomodolibet concedi, statui, decerni, vel ordinari contigerit, contra, ut præmittitur, eorumdem prædecessorum, & præsentium literarum hujusmodi tenorem: necnon si secus super iis à quoque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irrita, & inania, ac nullius roboris, vel momenti fore, & esse decernimus, etiam si motu, & scientia prædictis, & super similibus ac fortioribus clausulis emanatæ existerent, seu in futurum emanare contingeret.

Fides habeatur harum transumptibus.

§. 42. Et quia difficile foret præsentes literas, ad singulas provincias & loca, ubi necesse foret destinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd transumptis earum manu Notarii publici, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, vel alicujus Archiepiscopalis, seu Episcopalis, vel dictæ Congregationis Lateranen. Rectoris generalis sigillo munitis, ea prorsus in judicio & extra, ubicumque exhibita, & ostensa erunt, fides adhibeatur, ac si ipsæ originales literæ forent exhibitæ, & ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quadringentesimo septuegesimo sexto, 10. Kalend. Septemb. Pont. nostri Anno sexto.

Dat. P. A. 6. die 13. Aug.

XI.

Declaratio, & mitigatio const. Honor. III. editæ super Regula Fratrum Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, circa esum carnium, & jejunium.

Honorius III. primò hujus Ordinis Regulam approbavit, ut sub in ejus const. 8. Ut vivendi fol. 70. Et ei rea prædicta mitigavit etiam Eugenius IV. sup. in sua const. 3. Romani, fol. 321. & utrobique plenè notavi, omninò videas.

Edita A. D. 1476.

SIXTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

DUm attenta meditatione &c.

Omittitur narrativa Bullæ Honor. III. quia ipsa est in loco cit. in rub.

Honor. III. hanc regulam approbavit. Eug. iv. eam mitigavit in Bulla cit. in rubr.

§. 1. Et ab Eugenio Papa IV. prædecessore præfato, quadam temperie hujusmodi rigorem mitigante, conceditur, statuitur, & ordinatur &c.

Omittitur quia Bulla ipsa est in loco cit. in rubr.

Dubium postea ortum est circa d. mitigationem Eugenij iv. super jejunio.

§. 2. Cùm, ut etiam accepimus, ab aliquibus revocetur in dubium in illis diebus, quibus eis usus carnium conceditur, jejunare teneantur: pro eo, quod in concessione prædicta Eugenii, non solùm mitigationem abstinentiæ, sed relationem jejunii ab ab eodem Engenio prædecessore petitum fuisse, conspicitur.

Pius II. illud declaravit, sed ejus Bulla hic non est.

§. 3. Et propterea piæ mem. Pius Papa II. prædecessor noster præfatus concessit, ut Prior Generalis dicti Ordinis, qui pro tempore foret, super hujusmodi posset jejunio dispensare.

Hic modo Pont. dat facultatem Generali dispensandi suprà jejunio, & esu carnium.

§. 4. Nos etiam motu, & scientia similibus, literas prædictas Alberti Patriarchæ Hierosolymitani, & Innoc. IV. Alexandri IV. Nicolai IV. Eugenii, & Pii innovamus, & confirmamus, & approbamus, & perpetuæ firmitatis esse volumus, & mandamus, concedentes quòd tu dilecte fili Generalis, & qui pro tempore erunt tui in dicto officio successores, personarum, locorum, & temporum qualitate pensata, cum utriusque sexus dicti Ordinis professoribus, juxtuæ conscientiæ arbitrium, super præmissis, tàm jejunio, quàm carnium esu dispensare valeas, atque tres dies, plures vel pauciores, ad jejunium faciendum nominare: & remittere, ut possis, liberè indulgemus.

Dátque licentiam Fratribus eligendi confessorem qui absolvat &c. Ad hoc vide constit. 115. Clem. vij. Quæcumque in Tom. 3.

§. 5. Ac illis ex eis, qui juxta hujusmodi regularia instituta, dicti Ordinis Gloriosissimæ Dei Genitricis Mariæ de Monte Carmeli, & ejusdem Eugenii mitigationem antedictam, nostrámque declarationem hujusmodi, ut confessor idoneus, quemlibet eorum utriusque sexus, de suorum Superiorum consensu duxerit eligendum, eorum confessione diligenter audita, semel in vita, & in mortis articulo plenariam omnium suorum peccatorum remissionem, & indulgentiam impendere valeat, auctoritate Apostolica, tenore præsentium gratiosè concedimus &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicæ, 1476. quarto Kal. Decembr. Pont. nostri Anno sexto.

Dat. P. A. 6. die 28. Novemb.

XII.

Quòd omnes Magistri vel Præceptores quorumcumque locorum sub vocabulo S. Spiritus, sint totaliter subjecti magno Magistro, seu generali Præceptori Archihospitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe: & absque ejus licentia eleemosynas quærere non possint. Et ad ipsum solùm spectet collatio locorum Ordinis S. Spiritus.

Institutionem autem hujus Hoſpitalis, & alia ipſum connentia vide ſuprà in conſt. 7. Innoc. III. Inter fol. 30.

Edita A. D. 1476.

SIXTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

ETſi univerſis Xenodochiis, Hoſpitalibus, & piis aliis locis ubilibet conſtitutis, in quibus miſericordiæ opera, & alia charitatis officia exercentur, paterna nos deceat pietate proſpicere, & pro ipſorum ſtatu proſpero, utque in hujuſmodi meritoriis actibus continuò exercendis perſiſtere, próque pauperum & miſerabilium perſonarum ſuſceptione, ſubſidio & hoſpitalitate ſervanda, corúmque membra, bona & jura non modò à cunctis ſiniſtris eventibus præſervare illæſa, verùm potiùs adaugere debeamus: erga noſtrum tamen in Saxia Almæ Urbis Hoſpitale, quod nuper à fundamentis ereximus, inſtauravimus & ſumptuoſo opere ampliavimus, eò magis intendentes, ejúſque indigentiis providere, ut qui in eo infantes expoſiti, languentes & infirmi, alii quoque pauperes & egeni benignè recipi mittere & charitativè tractari valeant, profectò nos convenit, quo noſtris Hoſpitale prædictum pateat aſpectibus, univerſorum ad illud confluentium pauperum auxilium atque refugium eſt, & præter Rom. Pontificem Superiorem alium neminem recognoſcere.

Quidaam Fratres faciebat ſe Præceptores generales in locis ab iſto Hoſpitali dependentibus.

§. 1. Cùm itaque ſicut accepimus diſplicenter, nonnulli in ipſius Hoſpitalis Fratres, etiam præceptorias, hoſpitalia, membra & loca pia ab ipſo Hoſpitali in Saxia dependentia, obtinentes, ambitione, & cupiditate cœca inducti, & ſuis terminis non contenti, temeritate propria ſe generales Præceptores dicti Ordinis, præcipuè in partibus Ultramontanis nominare, ac in nonnullis præceptoriis, hoſpitalibus, membris, & locis ab ipſo Hoſpitali in Saxia dependentibus, eorúmque perſonis juriſdictionem ordinariam, ſive per modum ſubmiſſionis, fundationis, unionis, annexionis, incorporationis, vel applicationis, commendæ, vel vicariatus perpetui, eis ut dicitur factarum, ſive aliis exquiſitis mediis poteſtatem & ſuperioritàtem habere, ſibíque indebitè vendicare videantur.

Alii autem, ipſa loca, & eleemoſynas ſibimet approbuabant.

§. 2. Plerſque verò alii à quorum oculis Dei timor abſceſſit, non attendentes fructus, redditus & proventus dicti Hoſpitalis in Saxia, necnon oblationes, eleemoſynas, atque alia charitativa ſubſidia, quæ pia largitione fidelium Chriſti, ipſi Hoſpitali in Saxia legantur, ſeu largiuntur, aut relinquuntur, in uſus & ſuſtentationem expoſitorum, infirmorum & pauperum prædictorum ex cunctis partibus Mundi ad illud confluentium convertantur, Prioratus, præceptorias, membra, hoſpitalia & loca ab ipſoHoſpitali in Saxia occupare, invadere, tenere & detinere, oblationes quoque eleemoſynas & alia pauperum ſubſidia etiam ipſius noſtri Hoſpitalis nomine quæſtuando & mendicando uſurpare, & in ſuos uſus convertere, cum ſuarum periculo animarum & pauperum eorumdem detrimento maximo, non formidant.

Hic ideò Pontifex omnia dicta loca intitulara ſub vocabulo S. Spiritus ab iſto Hoſpitale dependere declarat.

§. 3. Nos quorum intereſt Hoſpitalis expoſitorum infantium, languentium, & pauperum prædictorum indemnitatibus providere, adverſus ambitioſos præſumptores, occupatores, invaſores, detentores, & uſurpatores prædictos, illo volentes uti opportuno remedio, per quod eorum compeſcatur temeritas, & aliàs de cætero perpetrandi ſimilia aditus præcludatur: Motu proprio, non ad alicujus ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra deliberatione & voluntate, omnia & ſingula alia hoſpitalia, præceptorias, membra & pia loca dicti Ordinis, & ſub vocabulo S. Spiritus intitulata, ab ipſo noſtro Hoſpitali in Saxia dependere, nullíque alio Monaſterio, præceptoriæ, Hoſpitali ſive alii pio loco, præterquam dicto Hoſpitali in Saxia, etiam ſi longæva conſuetudo aut ſubmiſſio aliqua repugnarent, pleno jure ſubeſſe, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, & certa noſtra ſcientia decernimus pariter, & declaramus.

Eaque ſolumodo Fratribus Ordinis S. Spiritus, & per Magiſtrum generalem hujus Hoſp. conferri poſſe decernib.

§. 4. Statuentes, ac etiam decernentes quòd ipſius Ordinis hoſpitalia, præceptoriæ, membra, & loca, nulli cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, vel conditionis fuerit, præterquam ipſius noſtri Hoſpitalis Fratribus, & Ordinem ipſum expreſſe profeſſis, eis tamen pro ſolo nutu dicti Præceptoris exiſtentis & pro tempore ad clauſtrum quotiens expedierit revocandis, in titulum vel commendam conferri valeant ſive poſſint.

Nemo alius ſe Mag. generalem appellet, & ſolo hujus Hoſp. Magiſtro generali obediant.

§. 5. Nullúſque ipſius noſtri Hoſpitalis Frater, etiam adminiſtrationem vel officium ſeu beneficium obtinens, ſe generalem Præceptorem, citrà vel ultra Montes nominare, néque aliquam juriſdictionem, aut ſuperioritatem in præceptores, hoſpitalarios, Priores, ſeu adminiſtratores alios dicti Ordinis, ſeu ipſorum loca & bona vendicare quoquomodo præſumant. Quinimmò omnes & ſinguli dicti Ordinis præceptores, hoſpitalarii & religioſi, quos eidem Præceptori noſtri Hoſpitalis in Saxia pleno jure ſubeſſe volumus, & tamquam ſuo Superiori obedientiam & reverentiam congruam exhibere, ac ſalva hujus Sedis auctoritate, in omnibus ſicuti unico eorum Præceptori obtemperare teneantur, & debeant.

Contravenientes excommunicati ſint.

§. 6. Alioquin ſi in præmiſſis vel eorum aliquo rediderint ſe rebelles, aut aliquid in contrarium temerè attentare præſumpſerint, & moniti non reſipuerint, ut tenentur, ſententiam excommunicationis incurrant, atque ſuis præceptoriis & beneficiis quæ obtinuerint, privati exiſtant.

Et etiam quæſtuantes abſque licentia Mag. generales.

§. 7. Quas quidem cenſuras & pœnas, omnes & ſinguli qui oblationes & alia pia ſubſidia ipſi Hoſpitali noſtro in Saxia, ſive expoſitis languentibus, & egenis in eo pro tempore degentibus quæſtuando, ſive aliàs quovis modo abſque ipſius generalis Præceptoris expreſſa licentia petere, exigere, uſurpare, aut in eis committere fraudem præſumpſerint, incurrere volumus ipſo facto.

Qui etiam eorum beneficia ut vacantia aliis conferre poſſit.

§. 8. Poſsítque Præceptor, conſtito ſibi de præmiſſis per eos taliter perpetratis, abſque monitione alia, ipſos & eorum ſingulos delinquentes cenſuras & pœnas prædictas incurriſſe declarare, & ipſorum beneficia tamquam vacantia perſonis idoneis præſentium auctoritate conferre.

Forma eleemoſynas da cætero colligendi. Tu videconſtit. Pii iv. Cùm Magiſtrum n. 84.

§. 9. Ut autem oblationes, eleemoſynæ, & ſubventiones prædictæ, ac omnia & ſingula ipſi noſtro Hoſpitali per fideles ipſos legata, aut donationes cauſa mortis, vel inter vivos donata, vel quovis modo relicta, & quæ pro tempore donabuntur, & relinquentur, ad commodum, & profectum Hoſpitalis & pauperum fideliter & abſque diminutione perveniant, venerabilibus fratribus Archiepiſcopis, Epiſcopis & aliis locorum Ordinariis, eorum Vicariis & Officialibus, in virtute ſanctæ obedientiæ, harum ſerie committimus & mandamus, quatenus pro conſervatione oblationum, eleemoſynarum, ſubſidiorum, legatorum, relictorum, & donatorum bonorum ad ipſum Hoſpitale noſtrum ſpectantium tàm in ſuis civitatibus, quàm ſuarum Diœceſibus, locis inſignibus, duos idoneos viros vitæ laudabilis, & converſationis honeſtæ fidei, & facultatibus præditos, ad colligendum & conſervandum ſingulis annis nomine Hoſpitalis noſtri, ejuſdem oblationes & prædicta ordinare, & deputare procurent: qui ea neque quæſtoribus vel aliis quibuſlibet perſonis, niſi ſpecialibus nunciis generalis Præceptoris ejuſdem patentibus literis ipſius munitis ſigillo, tradere & aſſignare teneantur, qui quidem collectores, etiam ſingulis annis de receptis, & adminiſtratis per eos, coram Ordinariis Vicariis, vel Officialibus atque nunciis ſupradictis teneantur reddere rationem, quam ſub ſigillo Ordinariorum ſeu Officialium prædictorum ſignatam, iidem nuncii Præceptori generali prædicto quantocius deſtinare teneantur.

Obſtantia tollit.

§. 10. Non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, generalibus vel ſpecialibus quibuſvis perſonis, cujuſcumque dignitatis, etiam Pontificalis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint per Nos vel Sedem Apoſtolicam, ſub quacumque forma vel expreſſione verborum, & cum quibuſvis

efficaciſſi-

efficacissimis urgentissimis & derogatoriis clausulis, irritantibúsque decretis, etiam motu, scientia, & auctoritate similibus hactenus forsan concessis, constitutionibus quoque ordinationibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinibus Ecclesiarum, & Monasteriorum, vel aliorum locorum quibus concessæ sunt, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, quibus, eorum tenoris pro expressis habentes, quoad præmissa derogari volumus & derogamus expresse, ipsis alias in suo robore duraturis. Cæterísque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 6 die 17. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicæ, 1476. decimo Kal. Febr. Pont. nostri anno sexto.

XIII.

De celebratione Capituli Generalis, & Capitulorum Provincialium Congregationis Eremitarum B. Petri de Pisis, ac electione ejus Prælatorum.

Alia de his Eremitis dicta sunt suprà in constit. 12. Eug. IV. fol. 32. Provenit.

Edita, A. D. 1476.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Sedes Apostolica æqua semper in omnibus distributrix, ea quæ pro divini cultus augmento, ac devotarum personarum, maximè quæ mandatis abjectis illecebris in contemplationis suavitate sub humilitatis spiritu devotum ac sedulum exhibentes Altissimo famulatum, commodè & utilitate procesſerunt, ut semotis ambiguitatibus, ac conscientiæ scrupulis firma persistant, libenter cum ab ea petitur provisionis suæ adminiculo roborat, extendit, & declarat, prout ipsarum personarum statui ac quieti conspicit salubriter expedire.

Hic Pontif. facultatem eligendi confessorem, & alia eorum privilegia approbavit. Tu ad hæc vide qua mox notabo.

§. 1. Dudum siquidem pro parte dilectorum filiorum universorum Eremitarum Societatis quondam Fratris Petri de Pisis nobis exposito, quòd olim ipsius Societatis Eremitis tàm in communi quàm in particulari pro tempore existentibus, Apostolica extitera tauctoritate successivè concessum, ut confessor idoneus sæcularis, aut ejusdem Societatis, vel cujusvis Ordinis regularis, quem quilibet ipsorum pro se duceret eligendum, eorum confessionibus diligenter auditis, eos ab omnibus & singulis excessibus, criminibus, reatibus, & delictis, ac excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis quavis occasione vel causa, in genere vel in specie latis, etiam si talia forent, per quæ Sedes præfata esset meritò consulenda, semel in vita, & mortis articulo, in aliis verò casibus totiens quotiens opus foret absolvere, & pœnitentiam salutarem injungere, ac alia facere posset: Nos tunc ipsorum Eremitarum in ea parte supplicationibus inclinati, circa dictam electionem confessoris hujusmodi, ac quæcumque quotcumque, & qualiacumque alia concessiones, gratias, indulgentias, facultates, privilegia, & indulta dictæ societatis illiúsque Eremitis in genere vel in particulari, quomodolibet & qualitercumque per prædecessores nostros Romanos Pontifices, seu eorum aut alterius ipsorum auctoritate (quorum omnium & singulorum tenores haberi volumus pro expressis) vel pro Romanis Pontificibus se gerentes & habitos, ac alios auctoritatem habentes concessa, auctoritate Apostolica approbavimus, ac scripti nostri patrocinio communivimus, supplentes omnes & singulos defectus, si qui forsan ex defectu potestatis, seu aliàs quovis modo intervenisset in eisdem.

Qui confessor vota commutare possit. Tu attende constit. 115. Clem. viij Quæcumqi

§. 2. Et nihilominùs tunc & pro tempore existentibus dictæ societatis Eremitis, ut confessor per eos & quemlibet eorum, ut præfertur, eligendus, vota quæcumque etiam peregrinitatis ultramarinæ, & visitationis liminum beatorum Petri & Pauli, ac sancti Jacobi in Compostella Apostolorum, & alia si qua emiserunt, auctoritate Apostolica prout animarum suarum saluti videret expedire, in alia pietatis opera commutare valeret.

Priorque generalis cum eorum fratribus possit dispensare ut hic. Tu attende d. const. Clem. viij. num. 115. in Tom. 3.

§. 3. Et quod Generalis Prior dictæ Societatis pro tempore existens, cum eisdem Eremitis, per saltum, aut ante ætatem legitimam seu extra tempora à jure permissa, ad quoscumque etiam sacros & presbyteratus ordines promotis, ac ex quavis alia causa (præterquàm super bigamiæ, & homicidii voluntarii, aut mutilationis membri) irregularitatibus, ut præmissis non obstantibus, ad omnes etiam sacros & presbyteratus ordines promoveri, & in illis, ac per eos etiam, ut præfertur, malè susceptis, aut omissis ordinibus, ut illos à quocumque mallent Catholico Antistite gratiam & communionem prædictæ Sedis habente suscipere, & in altaris ministerio ministrare liberè & licitè possent, licentiam dare, omnémque inhabilitatis, & infamiæ maculam sive notam, quomodocumque & qualitercumque per eos & quemlibet eorum contractam abolere.

Et ipsi fratres etiam extra tempora sacros ordines suscipere valeant. Ad quod vide quod dixi in const. Eug. iv tit. in rub.

§. 4. Ipsique Eremitæ de ejusdem Prioris licentia à quo mallent Catholico Antistite gratiam & communionem ejusdem Sedis habente, se etiam ad omnes sacros ordines facere, & extra tempora à jure statuta promoveri, ipséque Antistites illos eisdem Eremitis impendere liberè & licitè valeret, prædicta auctoritate indulsimus, prout in nostris inde confectis literis pleniùs continetur.

Dubitabatur tamen de validitate d. concessionis.

§. 5. Cùm autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dictæ Societatis petitio continebat, à nonnullis asseratur literas nostras prædictas, ac in eis contenta, juribus non subsistere, vel de subreptione notari, eo quod in prioribus concessionibus quoad confessionum auditionem & impendendam absolutionem casus generaliter solùm, & nulli specialiter, ut in ipsis nostris literis habetur, expressi fuerunt.

Eug. iv. Capitul. generalem quotannis fieri jussit.

§. 6. Et sicut eadem petitio subjungebat, licèt quòd per fœlicis recordationis Eugenium Papam Quartum prædecessorem nostrum Societati prædictæ concessum extitisset, quòd Capitulum Generale eorum annuatim celebrare possent.

Nic. verò v. quolibet triennio cogi decrevit.

§. 7. Tamen piæ mem. Nicolaus Papa Quintus etiam prædecessor noster ad ipsius Societatis supplicationem, instantiam, inter alia statuit & ordinavit, quòd ipsi, non obstante concessione præfati Eugenii prædecessoris, Capitulum Generale de triennio in triennium celebrarent, & eligerent generalem Rectorem, in cujus manibus Prior generalis, Rector, & alii Patres renunciarent, & de corpore Societatis quatuor socii eligerentur, qui durante Capitulo in discussione, & examinatione causarum dicti Capituli adhærerent ipsi Generali.

Constitutiones Societatis, quæ d... alia statuebant.

§. 8. Sed quia ex constitutionibus dictæ Societatis eligitur primitùs in Capitulo generali ex ipsa Societate, unus & generalis Vicarius Capituli, in cujus manibus generalis Rector & omnes Patres renunciant, ac fratres capitulariter congregati eligunt quatuor socios, qui in discussione & examinatione causarum dicti Capituli adhæreant ipsi Vicario generali, & postquam occurrentia & facta Capituli diligenter examinata & discussa sunt per ipsos Vicarium & socios electos, eliguntur per eos dictæ Societatis Priores, & exinde per totum Capitulum Rector generalis, & Vicarii ejus,

Societas ergo in prædictis Papæ provisionem ex postulat. Qui prædicta omnia approbat.

§. 9. Pro parte dictæ Societatis nobis fuit humiliter supplicatum, ut in præmissis omnibus & singulis sibi ac statui suo opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur ipsorum in hac parte supplicationibus inclinati, Eugenii, & Nicolai prædictorum, ac aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum ipsi Congregationi & Societati sub quibusvis verborum formis concessas literis, ac omnia & singula in eis contenta, quas & earum tenores, acsi de verbo ad verbum insererentur pro sufficienter expressis haberi volumus, auctoritate Apostolica tenore præsentium ex nostra certa scientia confirmamus & approbamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus.

§. 10. No-

Suasque Bullas validat.

§. 10. Nostras verò literas prædictas, ac omnia & singula in eis contenta valere, & plenam roboris firmitatem obtinere decernimus perinde ac si casus prædicti in dictorum prædecessorum ut in nostris literis specificati extitissent, supplentes hujusmodi ac omnes & singulos alios defectus si qui intervenerint in eisdem.

Facultatem eligendi confessorem iterario concedit. Tu attende const. 115. Quæcumque

§. 11. Et nihilominùs pro majori serenitate conscientiæ cujuslibet Eremitarum præfatæ Societatis, ipsis omnibus & singulis præsentibus & futuris, ut idoneus Presbyter sæcularis, vel ejusdem Societatis, seu cujusvis Ordinis regularis, quem ipsi aut quilibet eorum duxerint eligendum, eos & quemlibet eorum ab omnibus & singulis excessibus, delictis, criminibus, & peccatis, ac excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis quavis occasione vel causa generaliter vel specialiter latis, etiam ab omni labe simoniæ, ac singulis præfatæ Sedi reservatis, semel in vita, & etiam in mortis articulo plenariè, in aliis verò non reservatis totiens quotiens opportunum fuerit, absolvere & pœnitentiam salutarem eis injungere possit & valeat.

Capitulaque provincialia annuatim, & generalia triennio cogi jubet.

§. 12. Et insuper ut ipsa Congregatio ac Societas sanctiùs ac quietiùs regatur, & gubernetur, quod provincialia annuatim, generalia verò Capitula de triennio in triennium celebrare.

Quæ in generali Capitulo agenda sunt.

§. 13. Necnon ut generalis Capituli causæ, illisque & Congregationi suæ pro tempore occurrentes cautiùs & diligentiùs examinentur & discutiantur, ipsi in generali Capitulo cogregati primitùs & ante omnia eligere valeant unum ex dicta Congregatione in generalem Vicarium ipsius generalis Capituli, in cujus manibus dictæ Congregationis generalis Rector, & omnes locorum aliorum præsentium & futurorum Rectores, Priores, & Vicarii, eorum superioritatem & officia specialiter & expresè singulariter renunciare teneantur & debeant, & deinde sex alios ex ipsa Congregatione & corpore Capituli, qui sex vel sanior pars illorum, cum generali Vicario Capituli, omnia sibi, & præfatæ Congregationi occurrentia, ac Capituli facta diligenter examinare, discutere, ordinare, & determinare, ac Rectores, & Priores eligere & creare. Ipsique sic electi & creati cum toto Capitulo vel majori parte ipsius Generalem totius Congregationis, & triennalem Rectorem, ac ipsius generalis Rectoris duos aut plures, prout videbitur expedire, Vicarios eligere, & deputare, ac alias in præmissis & circa ea, prout per eos hactenus observatum extitit, ac in dictæ Societatis constitutionibus desuper factis pleniùs continetur absolvere, ordinare, & facere liberè ac licitè possint & valeant, auctoritate prædicta de specialis dono gratiæ concedimus & indulgemus per præsentes.

Contraria tollit.

§. 14. Non obstantibus Eugenii, Nicolai, ac aliorum Romanorum Pontificum prædictorum literis, ac aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque, quibus (in quantum præsentibus & in eis contentis contrariarentur) expresè derogamus, illis tamen aliàs in suo robore permansuris.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P A. 6. die 1 Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1476. Kal. Februarii, Pont. nostri Anno sexto.

XIV. Renovatio Confraternitatis piorum virorum in Archihospitale S. Spiritus in Saxia de Urbe, cum Indulgentiarum aliarúmque gratiarum elargitione.

Confirmavit hac Innoc. VIII. die 21. Mar. 1486. & Leo X. die 9. Mar. 1514. sed eorum Bullas uti minùs necessarias prætermisi.

Alia verò de hoc Hospitali, ejúsque Institutione scripsi suprà apud constit. 7. Innoc. III. Inter. fol. 58.

SIXTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Edita. A. D. 1478.

Proœmium.

ILlius qui pro Dominici salvatione gregis in ara Crucis in pretium immolari non erubuit, quique post ejus mortem & à mortuis resurrectionem, præordinatis testibus sæpè apparens, tandem ascensurus ad Patrem suos nolens discipulos relinquere orphanos, Spiritus sancti paracliti consolatione visitavit, & eos hospitales adinvicem fore debere, charitatisque dona, quæ omnes alias virtutes superat, exercere præcepit, vices quamquam immeriti in terris gerentes, quamvis ex debito Pastoralis officii mens nostra rerum pro tempore ingruentium occasione ad multiplices cogitatus se divertat, tamen incessanter curis flectimur assiduis circa quæcumque pia loca, maximè in honorem ejusdem sancti Spiritus constructa, Nobis præsertim, ac Romanæ Ecclesiæ peculiaria, utpote ex ejusdem Ecclesiæ ære olim constructa, proventibúsque dotata, & in quibus continuò hospitalitatis cura, & miserationum opera exercentur, ut illa ad salubriorem statum, & majorem hospitalitatis hujusmodi observantiam, ejusdémque charitatis, & aliarum universarum virtutum, ac misericordiæ donorum inibi perfectiùs exercitium inducamus, utque ad præmissa cunctorum Christifidelium vota concurrant ad pia implenda opera, fideles ipsos per Confraternitatis spiritualis tamquam membra suo capiti adhærentia nexum quibusdam spiritualibus & allectivis muneribus prosequimur, ut exinde gratiæ divinæ reddantur aptiores. Et ut charitatis & hospitalitatis devotio ejusdem paracliti inspiratione cordibus ipsorum fidelium imprimenda per ampliùs in dies in eis augeatur, & his quæ hactenus per prædecessores nostros Rom. Ponr. eisdem piis locis præmissorum respectu Apostolica munificentia concessa fore noscuntur, ut exinde majoris firmitatis robur suscipiant, ex nostri Apostolatus officio, quotiens opportunitas se offert, favorabiliter adjicimus nostri ministerii partes.

Innoc. iij. fundavit in Urbe Hospitale S. Spiritus in Saxia, & ipse & alii Pont. multas ei gratias concesserunt.

§. 1. Attentè igitur considerantes, quòd Hospitale nostrum Sancti Spiritus in Saxia Almæ Urbis, quod fœl. rec. Innoc. Papa III. prædecessor noster divinitùs, ut piè creditur, inspiratus, ad laudem, & gloriam Omnipotentis Dei, pro animarum, & corporum evitandis periculis, & expositorum infantium, ac pauperum miserabiliúmque & infirmorum subsidio, & subventione fundavit, cuique, & illius membris locis, & Ecclesiis, tàm ipse Innocentius, quàm Honorius etiam III. Alex. IV. Cœlestinus V. Bonifacius VIII. Clemens V. Joannes XXII. Benedictus XII. Urbanus V. Gregorius XI. Alexander V. Eugenius IV. Nicolaus V. Callistus III. Pius II. & Paulus etiam II. Romani Pont. prædecessores nostri, diversa privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, indulgentias, aliásque spirituales, & temporales gratias successivè concesserunt, illis dictum Hospitale multipliciter decorantes, dudum eorumdem Pontificum, & aliorum Christi fidelium largitione adeò abundasse, quod hospitalitatis onera, & alia charitatis, & pietatis opera, in eo poterant continuò exerceri.

Hic autem Pont illud à fundamentis reædificavit.

§. 2. Et postmodùm (prout notorietas facti, & rerum experientia indicabat omni intuenti) causantibus guerrarum turbinibus, & aliis sinistris eventibus ad magnam diminutionem tàm in spiritualibus, quàm illius proventibus temporalibus devenisse, & oculo perspicaci intuentes illius structuras, & ædificia modernis temporibus ad pauperum infirmorum, expositorum, & aliarum miserabilium personarum ad illud confluentium receptionem, angusta, depressa, & minùs accomoda fore, ita ut eis exitii potiùs quàm recuperandæ sanitatis, & salutis causa existerent, & propter eorum vetustatem ad casum tenderent miserabilémque ruinam, ac pia ejusdem Redemptoris verba, in quibus se in pauperes recipi nos instruit, intra pectoris nostri arcana revolentes, ejusdem Hospitalis structurarum, vetustate sublata

illud

illud à fundamentis de novo, opere condecenti construi, & ædificari fecimus, ut tàm pro infirmorum, & aliarum miserabilium indigentium, quàm eis obsequentium personarum, & servitiorum commodo, longè latéque ampliavimus, claustráque & habitationes ac alia cum suis officinis ædificia eminentiora, ac utiliora, etiam pro mulieribus, & infantibus expositis hujusmodi sub clausura collocandis, & pro nobilibus ac honestis personis infirmis protendere, & annuente Domino continuo ampliare, & conservare non cessamus, ac pro ipsius Hospitalis supportandis oneribus, ejusdem Hospitalis proventus auximus, & in dies augere curabimus.

ug. iv. ibi- em immo- vit quon- am Confra- rnitatem orum viro- m.

§. 3. Et quoniam inter eosdem prædecessores nostros Eugenius præfatus, inter cætera quamdam Confraternitatem proborum virorum à prædecessoribus suis hactenus institutam, tunc tamen intermissam, sperans eam multis modis eidem Hospitali fructum afferre, cum omnibus ei concessis privilegiis, favoribus, & indulgentiis per suas certi tenoris literas innovavit.

ont. iste om- ia indulta ospitalis onfirmat.

§. 4. Nos prædictorum, & aliorum Rom. Pont. singularum literarum ipsi Hospitali sub quibusvis verborum formis concessorum tenores series, & effectus, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, pro sufficienter expressis haberi volentes, Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex nostra certa scientia, & spontanea voluntate, illas, ac omnia, & singula in eis contenta privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, gratias, indulgentias, remissiones, facultates, concessiones, & indulta, ab eisdem prædecessoribus Hospitali hujusmodi, illiúsque Ecclesiis, & membris per eosdem prædecessores concessa, præsentibus tamen non contraria, auctoritate Apostolica tenore præsentium confirmamus, & approbamus, præsentísque scripti patrocinio communimus, illásque & illa perpetuò viribus subsistere decernimus.

Confraterni- atémque de novo erigi.

§. 5. Necnon ad honorem, & decus totius Curiæ cœlestis, unam novam sanctámque Confraternitatem in dicto Hospitali, pro illius, ac bonorum, & jurium ejusdem conservatione, defensione, protectione perpetua, ac sub modis, & formis ac conclusionibus infrascriptis, motu, scientia, & auctoritate similibus etiam de fratribus nostrorum consensu unanimi, erigimus, facimus, creamus, & perpetuò ordinamus.

Et ipse unà cum Cardi- nalibus eam ingreditur.

§. 6. Et ut dicta sancta Confraternitas per Nos in præsentiarum sic instituta, plenam, & optatum sortiatur effectum, Nos illam, & singuli ex prædictis fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus ex nunc ingredimur, atque manu propria Nos, & ipsorum singuli in quodam libro ejusdem sanctæ Confraternitatis, hujusmodi ad effectum, singula nomina jam descripsimus.

Aliíque ho- nesti viri eam ingredi possunt, etiam per procurato- rem si sint absentes.

§. 7. Ac motu auctoritate, & scientia prædictis, hac irrefragabili constitutione perpetuò valitura statuimus, & ordinamus, quòd singulorum utriusque sexus fidelium, honestæ tamen conservationis, & famæ, hanc Confraternitatem nunc, & pro tempore intrare volentium in Urbe præsentium pro tempore dumtaxat, nomina, & cognomina, ac qualitates in dicto libro, & præfato Hospitali dumtaxat, & non alibi describantur, & pro illorum ingressu ac descriptione, ad solutionem alicujus quantitatis pecuniæ aut rerum aliarum, nisi quantum sua sponte elargiri voluerint, aut cujusque devotio dictaverit, minimè teneantur. Charissimus autem in Christo Filius noster Fredericus modernus, & pro tempore existens Rom. Imperator semper Augustus, Reges, Principes, Duces, Marchiones, Comites, & Barones, Domini que terrarum, ac illorum viventium, & defunctorum uxores, necnon Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Monasteriorum Abbates, militiarum Ecclesiasticarum magistri, & majores post Pontificales in Metropolitanis vel in aliis Cathedralibus, ac principales in Collegiatis Ecclesiis dignitates, necnon Conventuales Prioratus, Præposituras, Præpositatus, & generales præceptorias obstinentes, etiam ab eadem Urbe absentes, si id per procuratorem habentem ad hoc speciale mandatum (quod in publicam formam exhibere, & Præceptori dicti Hospitalis dimittere teneantur) id petierint, in confratres dictæ confratriæ recipi, & illorum ac illarum nomina, & cognomina ac qualitates, ac si præsentes forent, in dicto libro describi, & annotari possint in Urbe præfata dumtaxat, ac si præsentes forent in illa.

Confessoresque eligere valent. Hoc limitat Clem. viij. in sua const. 115. Quæcumque. in Tom. 3.

§. 8. Item, quòd singuli confratribus sic in eodem sanctæ Confraternitatis libro pro tempore descripti sæcularem vel regularem Presbyterum, in suum possint eligere confessorem, qui eligentium confessione diligenter audita, eis semel vita comite, ab omnibus, & singulis criminibus, & peccatis, necnon excommunicationis, & quibusvis aliis sententiis, & censuris Ecclesiasticis, etiam occasione simoniæ super ordinibus vel beneficiis assequendis ubicumque contractæ, & aliis casibus specialiter vel generaliter Romano Pontifici, & Sedi Apostolicæ quovis modo reservatis, & propter quæ ipsa Sedes meritò esset consulenda, (prætérquam hæresis, rebellionis, aut conspirationis in personam vel statum Romani Pontificis, seu Sedis Apostolicæ, & offensæ personalis in S.R.E. Cardinalem, Patriarcham, Archiepiscopum, & Episcopum, ac Presbytericidii) & etiam in mortis articulo, plenariam omnium peccatorum suorum, etiam exceptorum hujusmodi, remissionem impendere possit. Ita quòd si tunc non obierint, quotiens in tali articulo constituti fuerint, illam reiterare possit idem vel alius confessor sic electus. In aliis verò casibus, totiens quotiens opportunum fuerit, confessione audita, eos absolvere valeat & pœnitentiam eis injungere salutarem.

Qui Confessores absolvant, &c. Tu vid. d. const. Clem. viij.

§. 9. Quódque idem confessor sic electus in Urbe dumtaxat, cùm eisdem confratribus eum in confessorem eligentibus cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis, & præeminentiæ fuerint, clericali militiæ adscriptis, etiam religiosis, quæcumque beneficia Ecclesiastica etiam obtinentibus, qui præmissis sententiis legati, Missas, & alia divina officia celebrando, aut alias illis se immiscendo, seu alias in casibus in jure expressis; vel non expressis irregularitatem contraxerint (bigamia, & homicidio voluntario dumtaxat exceptis) ut ad omnes superiores, etiam sacros ordines promoveri, & in aliis ac per eos susceptis ordinibus hujusmodi, etiam in altaris ministerio ministrare, ac dignitates, & beneficia Ecclesiastica quæcumque recipere, & retinere. Necnon Monasteriis, & Ecclesiis Cathedralibus etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus præfici, & præesse libere, & licitè possint dispensare, ac eis de his quæ tunc detinerent dignitatibus, & beneficiis hujusmodi providere, & quibus minùs Canonicè præessent Ecclesiis, & Monasteriis hujusmodi eos præficere in foro conscientiæ dumtaxat, Apostolica valeat auctoritate prædicta.

Confratrum sepulturam etiam tempore interdicti permittitur.

§. 10. Adjicientes insuper statuto, ordinationi prædictis, quòd corpora singulorum confratrum prædictorum tàm Ecclesiasticorum, quàm laicorum utriusque secùs in dicto libro descriptorum, quos tempore Ecclesiastici interdicti quovis modo, etiam à Sede Apostolica impositi decedere contigerit, dummodò causam non dederint interdicto, Ecclesiasticæ sepulturæ tradi debeant, absque tamen funeris pompa, sicut solitum est fieri de corporibus clericorum interdictum servandi.

Decedentes Hospitali ibique servientes gaudent gratias Confratrum.

§. 11. Decedentes autem pro tempore in Hospitali prædicto, & ejusdem Hospitalis, ac pauperum expositorum eorumdem obsequiis pro tempore insistentes utriusque sexus, quamdiu perseveraverint in obsequiis hujusmodi dumtaxat, eisdem quibus Confratres in dicto libro descripti, quoad omnia in præsentibus contenta, privilegiis, facultatibus, & gratiis potiantur, & gaudeant.

Indulgentia pro subvenientibus Hospit. Revocavit Pius v. in const. 97. in Tom. 3.

§. 12. Porrò ad communicandam latiùs operis tàm pii salutem, omnibus, & singulis utriusque secùs aliis Christi fidelibus, qui ad dictum Hospitale pro illius prædictis oneribus supportandis, de eorum bonis, prout eorum dictaverit devotio, fideliter transmiserint, vel in suis testamentis, & ultimis volun-

tatibus ad hoc legaverint: Motu, scientia, & auctoritate prædictis concedimus, ut in mortis articulo constituti, confessorem idoneum eligere possint, qui eorum confessionibus diligenter auditis, omnium peccatorum suorum plenariam eis remissionem elargiri possint. Provideat autem Præceptor dicti Hospitalis, nunc & pro tempore existens, quòd eleemosynæ, & mittentium nomina, & legata, in libro adhoc deputato describantur, sub excommunicationis pœna, eo ipso si id malitiosè facere neglexerint incurrenda.

Notarii notificent dispositiones factas ad favorem Hospitalis, &c.

§. 13. Districtè præcipientes Notariis qui rogati fuerint de testamentis, vel aliis ultimis voluntatibus, in quibus aliquid disponi contigerit in posterùm in favorem, & commodum dicti Hospitalis, ut sub excommunicationis pœna, hujusmodi dispositionem quanto ejus commodè poterunt, Præceptori dicti Hospitalis, seu alteri per quem id possit ad dicti Præceptoris notitiam pervenire, intimare procurent.

Ipsi, & confessores suadeant infirmis subventionem Hospit.

§. 24. Ipsi quoque Notarii, & Confessores eorumdem decedentium, in suorum remissionem peccatorum, eisdem testantibus, & confitentibus commemorare non omittantur, ut ad tàm pia opera quæ in dicto Hospitali exercentur, manus porrigant adjutrices, quemadmodum Nos, quoscumque Christi fideles, & præsertim confratres ejusdem confratriæ, qui pro tempore fuerint, per viscera misericordiæ Domini nostri JESU CHRISTI ad id hortamur.

Impediti visitare Ecclesiarum stationum Urbis Indulgentias consequantur subveniendo Hospit. Revocavit Pius v. ut mox dixi.

§. 14. Et ut fideles ipsi uberiores gratiæ dono sentiant se refectos, harum serie decernimus, ut omnes utriusque sexus in Urbe commorantes, qui legitima causa ætatis, valetudinis, vel similibus impediri, ipsius Urbis stationes, vel quascumque indulgentias commodè visitare, vel Pontificalibus, benedictionibus interesse pro tempore non poterunt, illam eleemosynam Hospitali præfato conferendo, quam in præfatis nationibus ex propria pietate si eas visitassent personaliter contulissent, omnes Indulgentias præfatas stationum Urbis, & Pontificalium benedictionem, tàm plenarias, quàm ad certum annorum numerum constitutas, de Omnipotentis Dei gratia, & dono consequantur in forma & Ecclesiæ consueta.

Confratres faciant processionem annis singulis in festo Pentecostes & indulgent. consequantur.

§. 16. Rursus ut in principio hujusmodi confraternitatis, & successivè etiam futuris temporibus ad illam major devotio accrescat fidelium, & de ea memoriale sit in ætate, omnibus dictæ confratriæ Confratribus præsentibus in Rom. Cur. injungimus, ut in crastinum solemnitatis Pentecostes proximæ futuræ, & successivè anno quolibet eadem die, impedimento cessante legitimo, in basilica Principis Apostolorum de Urbe conveniant, in qua hujusmodi rei memoria, ostendatur Sudarium Salvatoris Domini nostri JESU CHRISTI, eóque ostenso, inde portando brachium S. Andreæ Apostoli (quod novissimè in honorem dicti Apostoli, & laudem Confraternitatis prædictæ, techa argentea, & aurea, lapidibus pretiosis ornata, & per Nos eisdem oblata recludi fecimus) & unum de articulis sancti Pauli Apostoli, & unum de digitis sanctæ Catherinæ Virginis, & Martyris per Nos noviter apud Hospitale ipsum honorificè collocatis, processionaliter se transferant ad Ecclesiam dicti Hospitalis, in qua in proximè futuræ Pentecostes de prædictæ, per Nos dante Domino, aut unum ex dictis fratribus nostris Missa solemniter celebrabitur, ipsáque die, & deinceps singulis annis eadem die in perpetuam, universis Christi fidelibus verè pœnitentibus, & confessis, Ecclesiam ipsius Hospitali visitantibus, suffragabitur plenaria remissio omnium peccatorum, quam harum serie illis elargimur.

Túncque eligant confessorem, &c. Intellige ut in Bulla 115. Clem. viij. Tom. 3.

§. 17. Confratrésque ipsi, & eorum singuli in Urbe existentes, etiam eodem die singulis annis confessorem poterunt eligere, qui eorum confessionibus diligenter auditis, eos & eorum quemlibet, etiam in casibus Sedi prædictæ reservatis, præterquam superiùs exceptis, Apostolica auctoritate absolvat, & eis pœnitentiam injungat salutarem.

Funera Confratrum quomodo fienda.

§. 18. Et insuper ordinamus, quòd duo funebria pallia, alterum nigri coloris, & auro connexum pro Prælatis, & nobilibus, & alterum ex relato etiam nigro pro clericis, & laicis, quæ eidem Hospitali obtulimus, suprà capsam in qua decedentium Confratrum corpora ad sepulturam deferentur, ponantur, & in eodem Hospitali conserventur. Item in uniuscujusque cadaveris alicujus confratris defuncti expensis quidem dicti Hospitalis aderunt faces xij. & quatuor candelabra argentea condecentia, quæ etiam dicta Hospitali obtulimus, & in cujuslibet dictorum confratrum obita seu sepultura, xvj. erunt induti camisiis nigris, & fratres dicti, cum pallio, facibus, & candelabris prædictis dictum cadaver usque ad sepulturam associabunt.

Quæ Missæ celebrandæ sint pro Confratribus vivis, & defunctis.

§. 19. Item statuimus, quòd perpetuò qualibet quinta Feria per circulum anni, nisi solemne festum sit impedimento, quo adveniente, die præcedenti una cum Missa de sancto Spiritu est collecta pro peccatis, & pro omnibus Confratribus tunc viventibus, ut Omnipotens Deus illuminet eorum mentes, atque sua misericordia eis cuncta peccata indulgendo aboleat. Et similiter secunda Feria, & si festum impediat, tertia vel alia feria, pro animabus omnium Confratrum defunctorum celebretur alia Missa solemnis, cum pallio nigro suprà arcam in medio Ecclesiæ locandam, & quatuor luminaribus in eisdem quatuor candelabris argentes. Volentes quòd quando aliquem Confratrum eorumdem ab humanis decedere contigerit, quamprimùm opportunitas se offeret, pro remedio ejus animæ specialiter celebretur una Missa, adhibita solemnitate prædicta.

Regimen Hospitalis fit præceptoris, qui semper resideat & Hospitale nulli commendetur. Scias quòd solet commendari Prælato qui personaliter residet & benè regit.

§. 20. Et quoniam ad manutentionem charitativæ hospitalitatis pauperum & infirmorum, aliarúmque miserabilium personarum pro tempore confluentium ad Hospitale prædictum, & qui ad illud exponuntur instantium utriusque sexus in numero copioso, conservationem quoque bonorum, & jurium ejusdem Hospitalis, præsentia providi, & timoratæ conscientiæ Præceptoris noscitur esse plurimum opportuna, Motu, scientia, & auctoritate prædictis, statuimus, & ordinamus, quòd de cætero, perpetuis futuris temporibus, Hospitale ipsum semper per proprium regatur Præceptorem, qui in illo resideat, & illius curæ ac regimini pro posse diligenter intendens, per ipsum solita inibi exerceri faciat cum integritate opera charitatis; & nemini possit aut valeat Hospitale ipsum commendari, seu in administrationem concedi. Hortantes successores nostros Rom. Pont. qui pro tempore erunt, ut occurrente vacatione Hospitale ejusdem, de Præceptore idoneo studeant providere, per quem hospitalitas hujusmodi inibi decenter observetur, & jura ac bona ejusdem conserventur, & augeantur in dies, & à concessione illius in commendam aut administrationem alicui, etiam S. R. E. Cardinali, prorsus abstineant. Non ignari, quòd si secùs egerint, cùm Hospitale ipsum eorum curæ specialiter sit commissum, & illius bona sint pauperum languentium, & expositorum infantium, propter hoc adhuc viventes, tàm ipsi successores nostri, quàm qui illud in commendam, vel administrationem hujusmodi recipient, & consentient eidem, Omnipotentis Dei indignationem incurrent, & præter illa quæ promissione divina in hoc sæculo incommoda propterea indubitanter perferent, de hujus nostri statuti transgressione, in extremo tremendo judicio, & districto examine animæ, rationem reddere tenebantur coram Deo. Quod enim nobis licere non patimur, eisdem nostris successoribus indicamus. Hæc enim omnia infrascripta, per viscera misericordiæ ejusdem Redemptoris observari injungimus, & observantibus sit pax, & dilectio in Deum. Infringentibus verò ex malitia, adsit eis indignatio usque ad condignam pœnitentiam.

Clausulæ præservativæ.

§. 21. Decernentes, & declarantes nostra intentionis esse, per quascumque similium gratiarum, & indultorum Ecclesiis, & quibusvis Collegiis, seu Confraternitatibus concessorum, generales vel speciales suspensiones, per Nos vel Sedem eamdem hactenus

factas,

factas, sub quibus forsan præsentes literæ, & in illis contenta includi viderentur de cætero faciendas, præsentes literas, & illarum effectum non suspendi, & in illis comprehendi non posse aut debere, sed omnia in eisdem literis contenta, semper & inconcusse, in suo robore permanere, ac irritum & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

erogatio ontrario- m.

§. 22. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus ac literis Apostolicis, necnon privilegiis, & indultis quibusvis Hospitalibus, ac aliis Ecclesiis, & locis sive Collegiis, & Confraternitatibus, per Nos, & Sedem eamdem concessis hactenus; & in posterùm concedendis, quæ (illis aliàs in suo robore permansuris) quatenus alicui præmissorum contrariarentur, quoad hoc viribus vacuamus, etiam si de illis ac eorum totis tenoribus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio foret habenda, cæterísque contrariis quibuscumque. Et ut præsentium literarum, & gratiarum tenor pleniùs omnibus innotescat, volumus quòd dictus Præceptor præsentes literas, & illarum transumptum authenticum in valvis dicti Hospitalis singulis annis, dicta secunda die solemnitatis Pentecostes affigi facere, & affixas tenere debeat tota die.

Nulli ergo omninò hominum liceat, &c.

Dat. P. A. 7. ie 21. Mart.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo septimo quadringentesimo septuagesimo septimo, 12. Kal. April. Pont. nostri Anno sexto.

XV.

De observantia Ægidianarum, sive Pontificiæ Marchiæ constitutionum, in toto Statu Ecclesiastico, locisque ei immediatè subjectis. Et de reformatione Rectorum Civitatum, Provinciarúmque d. Status.

Has Ægidianas, edidit Ægidius Cardinalis, de quo suprà in constit. 1. Innocen. VI. Cùm onus. fol. 259. Et iterato eas in d. Statu observari jussit Paul. III. infrà in ejus constit. 17. Officii. Sed Carpenses constitutiones dictarum Ægidianarum reformatorias, in Provincia Marchiæ, idem Paul. III. ligare voluit ibidem.

De prædictorum auctoritate Rectorum, & Officialium reformatione, inspice sup. const. 3. Paul. II. Munera. fol. 3.

Edita A. D. 1478.

SIXTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proemium.

Et si de cunctorum Christifidelium prosperis successibus, & assuetæ pietatis officio cogitare teneamur, de incolarum tamen Provinciarum, civitatum, terrarum, castrorum, & locorum temporali dominio Romanæ Ecclesiæ immediatè subjectorum, prospero, & fœlici regimine tanto propensiorem curam gerere, & ad illorum regimen deputatorum pro tempore Officialium vitam, ritus, & mores solertiori cura ordinare debemus, quantò illorum cura, specialiùs nobis immediatè dignoscitur esse commissa, nósque eos, utpotè peculiares dictæ Ecclesiæ filios, præ cæteris gerimus in visceribus charitatis.

Hic Pont. Commissarios destinavit ad inquirendum de vita & moribus Officialium, & Gubernatorum extra Curiam.

§. 1. Dudum siquidem, cùm ad aures nostras pervenisset, quòd nonnulli ex Præsidentibus Provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis præfatæ Ecclesiæ immediatè subjectis, & in eis Magistratus pro Nobis, & eadem Ecclesia gerentes, ac alii Officiales, propriæ salutis obliti, variísque affectibus præpediti, nonnulla committere non expaverant, quæ in opprobrium præfatæ Ecclesiæ, ac subditorum nostrorum damnum pariter, & jacturam, redundare noscebantur. Nos tunc nonnullos viros probos, ex multis electos, Syndicos, & Commissarios ad inquirendum de vita, moribus, & regimine Gubernatorum, & aliorum Officialium quorumcumque in Provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis prædictis, quævis officia exercentium, & quocumque nomine nuncupatorum, ac quavis dignitate, & honore fungentium, & audiendum querelas omnium, & singulorum de eis, palàm vel secretè conqueri volentium, & nobis quæ invenirent fideliter referendum, ad universas Provincias, civitates, terras, castra, & loca prædicta, duximus destinandos. Et quorum postmodùm relatione fideli cognovimus, Legatos, etiam de latere, Gubernatores, Potestates, Rectores, & alios Officiales, tunc & pro tempore deputatos, in Provinciis, civitatibus, terris, castris: & locis prædictis, in multis à jure communi, & tradita eis norma, forma, & ordine per Provinciales confirmationes, à summis Pontificibus prædecessoribus nostris, & Legatis, quin in Provinciis ipsis tempore fuerint, circa suorum officiorum executionem deviasse, & deviare, prout nobis relatum fuerat ante missionem Syndicorum eorumdem.

§. 2. Cupientes igitur emendatis præteritis, ne talia perpetrentur in posterùm, pro posse, opportunum adhibere remedium, hac salubri in perpetuum valitura constitutióne, statuimus, & ordinamus, quòd qui nunc sunt, & pro tempore in Provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis prædictis, deputati Legati, etiam de Latere, Gubernatores, & eorum Locumtenentes, teneantur, debeant firmiter, & inviolabiliter observare, & (quantum in eis est) per alios ad quos spectat, tenaciter observari facere omnes, & singulas Provinciales constitutiones prædictas à summis Pontificibus prædecessoribus nostris ac Legatis, ut præfertur, editas dudum per bonæ memoriæ Ægidium Episcopum Sabinensem, in eisdem provinciis, civitatibus, terris, castris, locis Apostolicæ Sedis Legatum, in unum volumen in sex libros distinctum, & collectas, & redactas, cum additionibus, modificationibus, & correctionibus, quæ desuper emanarunt à bonæ memoriæ Gabriele, tituli sancti Clementis, Presbytero Cardinali, & Inclyto Episcopo Albanensi, ac Philippo Episcopo Portuensi, tunc tituli sanctæ Susannæ Presbytero Cardinali, & Joanne tituli sancti Clementis etiam Presbytero Cardinali in Provincia nostra Marchiæ Anconitanæ, dictæ Sedis successivè Legatis, & à nobis nostrísque successoribus Romanis Pontificibus, pro tempore emanabunt, & præsertim sub quintadecima De prohibitione compositionis super homicidio, & sextadecima immediatè sequenti De prohibitione cassationis processuum sine Thesaurario; ac decimaoctava. Quòd nullus gratis ad instantiam alicujus officialis debeat aliquid portare, in primo, necnon sub quarta De vita, ac honestate, ac habitatione Rectoris, ac suorum officialium, maximè dum inhibet officialibus, ne ultrà exigentiam victus, victualia emant à subditis. Et cum nostris modificationibus infrascriptis, sub undecima De officio, & mercede Notariorum Cameræ Rectoris, & sigillo; ac tertiadecima De solutionibus Notarii Thesauriis, necnon quintadecima De sigillis pertinentibus ad banchum, & eorum solutionibus, in secundo libro dicti voluminis; & sub undecima De mercede Notariorum per scriptores, & ultima Contra homicidas, rubricis, interdicti Joannis Legati additiones collocatæ fuisse noscuntur.

E modo ipsis Officialibus præcipit observantiam constitutionum Ægidianarum cum earum declarationibus.

Bullæque Pii II & Paul II. contra homicidas, quas habes suprà.

§. 3. Et quæ contrà eosdem homicidas à sanctæ memoriæ Pio Secundo, & Paulo etiam Secundo, Romanis Pontificibus, prædecessoribus nostris. Et ab eodem Paulo prædecessore, Super prohibitione receptionis munerum, & remissione pœnarum. Ac demum à nobis Super prohibitione reiterationis visitationis, Provinciarum, & receptione procurationum, ratione visitationis hujusmodi, ac sportularum pro causarum decisione, emanarunt literas, & constitutiones. Et de his omnibus, ut præfertur observandis, & observari faciendis firmiter, Legati de latere in nostris, reliqui verò Gubernatores, & eorum Locumtenentes præfati jam deputati, & officia sua exercentes, infrà mensem post publicationem præsentium, & in posterùm deputandi, antequam officia eorum incipiant exercere, in Romana Curia præsentes, per se ipsos; absentes verò, per legitimum procuratorem, ad hoc speciale mandatum haben-

tem, in Camera Apostolica, diebus quibus Camera tenetur, sedentibus ibidem Camerario, & Prælatis Præsidentibus ac Clericis ejusdem Cameræ (præter solitum, quòd propterea non omittatur) specificè, & nominatim in ejusdem Camerarii, seu Vicecamerarii, vel Locumtenentis manibus, præstare teneantur, & debeant juramentum, ac idoneos fidejussores. Et si illas transgredi comperti fuerint, perjurii reatum, excommunicationis latæ sententiæ pœnam eo ipso incurrant, à qua, præterquam in mortis articulo constituti, ab alio quàm à Romano Pontifice, proprio ore specialiter errorem suum detegendo, nequeant absolutionis beneficium obtinere.

Pro collatione officiorum percipimus quod constitutionibus est taxatum, & desuper non pacificantur.

§. 4. Et quia nonnulla sæpè occurrunt, super quibus per easdem constitutiones non videtur esse sufficienter provisum, constitutioni collocatæ in eodem primo libro sub rubrica. De non exercendo officium in terris Ecclesiæ, ubi requiritur confirmatio per Rectorem, nisi fuerit confirmatus; & dictæ constitutioni secundi libri, sub rubrica quarta De vita, & honestate, ac habitatione rectoris, & suorum officialium, dum prohibet familiares Rectorum, & Gubernatorum, familiaritate durante, & ea finita, infrà annum, ad aliquod officium assumi; eadem auctoritate adjicimus, quòd Legati, Rectores, & Gubernatores præfati, ab iis qui pro tempore electi, assumpti, vel deputati fuerint ad aliqua officia, aut aliis pro eis, etiam spontè solventibus, & offerentibus, directè, vel indirectè, electiones eorum fieri procurando, vel etiam confirmationes malitiosè differendo, seu illas confirmando, nil ultra recipiant, aut recipi permittant, quàm per constitutiones sit permissum, nullámque super participatione de ipsorum officiorum salario, & emolumento, pactionem ineant, aut iniri permittant per quoscumque præsertim domesticos familiares suos, sub eadem excommunicationis sententia, ut præfertur incurrenda.

Circa notarii mercedem, servent hanc taxam.

§. 5. Constitutioni autem prædictæ primi libri sub rubrica. De officio, & mercede notariorum Cameræ Rectoris, & sigilli, eadem auctoritate adjicimus, quòd pro literis supplicationum, sive rescriptis super salvo conductu, moratoria, aut securitate in quocumque civili vel criminali negotio, pro singula persona, quatuor bajochos, & si plures fuerint personæ, ultra primam pro qualibet persona, unum bajochum dumtaxat recipiant, dummodò in totum, quæcumque sint personæ, ultra quam decem & octo bajochi non exigantur ab eisdem, nec fiant malitiosè pro singulis summæ, ubi pro eodem negotio eis conceduntur induciæ. Pro literis autem represaliarum, solvatur medietas ejus quod continetur constitutione prædicta, & pro literis ac sigillis cujuscumque præcepti, non quatuor anconitani (ut in constitutione continetur) sed sex bajochi exigantur, & tantum pro litera, rescripto, mandato, præcepto, & sigillo quod supersedeatur in aliquo processu, & similiter pro litera, & sigillo mandati quod tollatur processus contra singularem personam factus, & si contra plures essent, pro quolibet, ultra primum, unus bajochus exigatur: ita ut quotcumque sint, ultra quam decem, & octo bajochi, pro omnibus non recipiantur, sive una, sive plures literæ fierent pro eisdem. Et si contingat in eadem causa plura rescripta emanare, facta solutione pro primo, pro reliquis, & eorum singulo, nil solvatur.

Et Gubernatores circa Viagia Judicum nihil participent, & servent const. hic citatam.

§. 6. Et quia circa contenta in constitutione secundi libri prædicti, sub rubrica De viagiis judicum, officialium, & majorum commissionum, salaria (ut accepimus) frequenter exceduntur, inhibemus Legatis, Gubernatoribus, Rectoribus, & Locumtenentibus prædictis, sub eadem excommunicationis latæ sententiæ pœna, ut præfertur incurrenda, ne pro causis, & negotiis pro quibus viagia concedi contigerit pro tempore, juxta constitutiones, mittere præsumant alios quàm judices generalis curiæ, ad quos ratione suorum officiorum quæ obtinent, pertinet cognitio causarum, & negotiorum eorumdem, nec de proventibus, & viagiis hujusmodi, quicquam sibi, & suis appropriare, directè vel indirectè, quovis quæsito colore præsumant, faciántque constitutionem ipsam, & desuper factam à dicto Joanne Cardinali declarationem, quoad salariorum exinde provenientium solutionem, firmiter observari.

Processus non circumducant.

§. 7. Et ut compositiones, & mandata de supersedendo super processibus criminalibus, omni corruptelæ suspicione cessante, procedant, dicta auctoritate statuimus, & ordinamus, illa nullius esse debere roboris vel momenti, nisi consentiente Thesaurario provinciæ pro tempore existente, emanaverint; & forma constitutionis secundi libri prædicti sub 47. rubrica De compositionibus super maleficiis seu processibus, & condemnationibus, servata fuerit in easdem.

Non impediant pœnas pervenire ad manus Thesaurarii.

§. 8. Nec liceat de cætero Legatis, Gubernatoribus, & Locumtenentibus prædictis, provenientes ex criminibus, & delictis quibuslibet, & pœnas, & mulctas ad alterius quàm ad Thesaurarii manus, etiam sub colore depositi, ad finem illas convertendi in reparationem ædificiorum, vel alium usum, facere quomodolibet pervenire, sed etiam si exponendi in alios usus hujusmodi licentiam, & facultatem haberent, eas per manus Thesaurarii recipi, & exponi facere teneantur, sub pœna dupli ejus quod aliter deponi vel solvi contingeret, per Thesaurarium de ejusdem contrafacientis salario retinenda.

Causas in prima instantia non avocent, &c.

§. 9. Abstineant prætereà Legati, Gubernatores, & Locumtenentes præfati penitùs à commissione, & delegatione quarumcumque causarum in prima illarum instantia, juxta nostrarum prædictarum continentiam literarum, & etiam in secunda, quotiens audiendum in loco esse contigerit ordinarios judices deputatos, nisi in prima instantia supplicantis personæ miseria sive debilitas, & adversarii potentia id exposcat; & in secunda instantia ad ipsos contingat appellari, quibus casibus causas ipsas delegent illis dumtaxat judicibus qui essent ordinarii eisdem, nequeantque delegati ipsi tunc delegationis hujusmodi prætextu, aliquid emolumenti à collitigantibus exigere, vel habere, etiam quantum licitè eis alias per dictas literas nostras, seu aliàs diceretur concessum.

In causis à Sede Apost. eis commissis nihil recipiant.

§. 10. Nec similiter ipsi Legati, Gubernatores, & Locumtenentes aliquid petant pro cognitione, & decisione causarum, quæ eis per Sedem præfatam in quavis instantia, cum earum avocatione à judicibus coram quibus sunt introductæ, vel sine illa, pro tempore delegantur, seu alias ex quavis causa remittuntur ad eos.

Jussio quotannis publicandi hanc Bullam.

§. 11. Et prædictæ tàm nostræ, quàm prædecessorum constitutiones, ac omnia in præsentibus literis contenta, eò firmiùs observentur, quò sæpiùs fuerint publicatæ, eadem auctoritate statuimus, quòd Legati, Gubernatores, & Locumtenentes prædicti nunc, & pro tempore existentes, in supradicto volumine, prædecessorum, & nostras prædictas, & præsentes literas, inseri, & describi, convocatisque officialibus, & curialibus curiarum suarum, ac populi multitudine, constitutiones ipsas, necnon literas prædictas, annis singulis, Kalendis mensis Octobris cujuslibet anni, publicè, & intelligibili voce, de verbo ad verbum legi faciant, & publicari.

Extensio const. Egidianarum ad Urbem & totum Statum Ecclesiasticum. Alia extensio, indicata est in rub.

§. 12. Ne autem Gubernatores, quos dicta Sedes nonnumquam non in Provinciis, sed in Urbe, specialibus civitatibus, terris, & locis deputare consuevit, quocumque nomine deputati, seu nuncupati, & eorum Locumtenentes, & Thesaurarii, ac officiales in illis pro tempore deputati, à constitutionum, additionum, modificationum, ac prædictarum, & præsentium literarum observatione, eo prætextu se excusent, quòd in ipsis delegatis, Gubernatoribus, & Rectoribus Provinciarum, Thesaurariis, judicibus, & officialibus in illis deputatis dumtaxat caveatur, illique tantum ligentur

per

per easdem: dicta auctoritate constitutiones, additiones, modificationes, & literas prædictas, ac omnia, & singula in eis contenta, ad Urbem, civitates, terras, & loca specialis commissionis, & in illis, nunc pro tempore deputatos, Vicecamerarium, Gubernatores, Thesaurarios, Potestates, Judices, & Officiales, quatenus ad eos adaptari possint (absque tamen præjudicio statutorum, & consuetudinum Urbis, civitatum, terrarum, & locorum specialis commissionis hujusmodi, & illorum communitatibus, & universitatibus concessorum indultorum quorumlibet, quibus aliàs non derogetur) extendimus; & volumus, ac mandamus illas in eisdem Urbe, Civitatibus, Terris, & locis specialis commissionis, sicut in Provinciis, firmiter observari, sub censuris, & pœnis contentis in eisdem.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 13. Non obstantibus præmissis, & aliis Apostolicis constitutionibus, indultis, & privilegiis, & literis, quibus (quatenus contentis in præsentibus literis contrarientur) specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 7. die 30. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1478. 3. Kal. Junii, Pont. nostri Anno 7.

XVI.

Innovatio Collegii Abbreviatorum literarum Apostolicarum, cum assignatione indultorum, & emolumentorum.

Collegium istud primò instituit Pius II. deinde immutavit Paul. II. Sed hac institutio persistit, eamque confirmavit, & indulta ampliavit Leo X. infra in ejus constit. 14. Summi. Eorum autem officium antiquissimum esse patet ex lectura. 3. constit. Martini V. In Apostolicæ. sup. fol. 295. ubi habes etiam, quod eorum munus esset.

Hanc Bullam comprobavit Jul. II. die 2. Aprilis 1506. sed eam uti minùs necessariam præterii. Et eis nuper Paul. V. aliqua privilegia elargitus est, in const. 2. Romani. Tom. 3.

Edita A. D. 1478.

SIXTUS EPISCOPUS.
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

DIvina æterna Dei sapientia quæ in sui dispositione non fallitur, non solùm superiora, sed etiam inferiora, & humana ea ordinatione, & ratione perfecta & varietate decora disponit & ordinat, ut singula quæque operatione diversa, mutua tamen charitate & æquitate inter se conjuncta esse videantur, & nulli ex rebus in supernis, terrenisque ministeriis ordinatis suos terminos egredi liceret; Qua consideratione prædecessores nostri Romani Pontifices (ut verisimiliter credi potest) inducti, ad quæque certa ratione jubente, inprimis Ecclesiam Dei universam, cujus caput Romana Ecclesia esse dignoscitur, legibus, constitutionibus, moribus, & decretis summa diligentia, vigilantia indefessa, & ordinatione irreprehensibili, dirigere, instituere, & stabilire conati sunt. Quorum vestigia quantum à nobis fieri potest, unà cum fratribus nostris imitari satagentes, prolapsa reducere, excessiva corrigere, defectus supplere, errata emendare, & omnia ad probatissimum ordinem, & semitam rectam perducere omni studio provigilamus, sperantes in eo à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum affluenter procedit, quod conatus nostros adjuvare conabitur.

Paulus ij. Institutionem à Pio ij. de 70. Abbreviatoribus factam restituta eis pecunia revocavit; & eorum emolumenta in cæteros ejus usus convertit. Sed eorum Bullas uti minus necessarias præterii.

§. 1. Dudum siquidem fœl. record. Paulus Papa Secundus prædecessor noster, tempore suæ assumptionis ad Apostolatus apicem, quamdam ordinationem per recolendæ memoriæ Pium Papam II. etiam prædecessorem nostrum, de Septuaginta Abbreviatoribus literarum Apostolicarum certis de causis factam & ordinatam, ex aliis causis justis & honestis tunc animum prædicti Pauli prædecessoris moventibus, eisdem Abbreviatoribus de certis pecuniis pro necessitate dicti Pii prædecessoris, ac ejusdem Romanæ Ecclesiæ, & provisione contra Turcas tunc imminente persolutis, integra priùs restitutione facta, revocavit, & annullavit, & assignata certa portione emolumentorum officii Abbreviatoriæ, scilicet Venerabili fratri nostro Roderico Episcopo Portuensi tunc Sancti Nicolai in Carcere Diacono Cardinali, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario, pro quibusdam familiaribus suis, juxta arbitrium dicti Vicecancellarii, necnon viginti ducatos auri de Camera cuilibet ex dilectis filiis Duodecim Abbreviatoribus de Parco Majori, residuum verò, quod inde super excrescebat, in alios usus convertit.

Hic autem Pontifex, post ejus ad Pontificatum electionem eadem emolumenta alio modo distribuit.

§. 2. Nos verò qui dicto Paulo prædecessore, sicut Domino placuit, de medio sublato, fuimus divina favente clementia in Sede Petri collocati, existimantes decere Romanum Pontificem omni tempore, & præcipuè in assumptione sui Apostolatus magna liberalitate uti, dictam partem quam prædictus Paulus prædecessor in alios usus convertebat, dicto Vicecancellario, & Locumtenenti suo, ac Referendario commissionum, necnon eisdem de Parco majori, ac diversis tàm Abbreviatoribus, quàm aliis Curialibus, nostris quoque & Venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium familiaribus, ad arbitrium & discretionem dicti Roderici Vicecancellarii distribuendam libenter remisimus, & condonavimus. Quæ quidem donatio additis quinque florenis similibus pro quolibet ex dictis Abbreviatoribus de majori præsidentia, per septem annos continuos integraliter & sine diminutione effectum sortita extitit. Quæ quidem omnia sic per Vicecancellarium distributa, & compensata, rata & grata habuimus, quemadmodum etiam tenore præsentium approbamus, & approbata esse volumus.

Sed ob pestilentiam & bella, diminuta fuerunt emolumenta Abbreviatorum, & soluto juxtà dictam distributionem nimine executioni demandata fuit.

§. 3. Nuper verò propter pestilentiam, quæ Urbem Romanam & loca circumvicina æstate proxima vexavit, & propter arma bellica, quæ necessariò licet inviti contra hostes Ecclesiæ suscipere coacti fuimus, & ob varias temporum difficultates, cessantibus & diminutis magna ex parte emolumentis & proventibus officii Abbreviatoriæ hujusmodi, cum aliis Abbreviatoribus hujusmodi emolumenta in Cancellaria percipere consuetis, non fuerint à quibusdam mensibus citra stabilia salaria persoluta universa, clamores, jurgia ac quamplurimæ querelæ ad nos prolata fuerint.

Hic ideò Pontifex Statum Collegii Abbreviatorum innovat, cum ordinationibus infra scriptis.

§. 4. Nos igitur considerantes quòd si aliquis certus Abbreviatorum numerus, sub justis & honestis conditionibus, habita etiam personarum consideratione institueretur, per quos negotia Cancellariæ Apostolicæ expedirentur, & ordo debitus in expeditione literarum Apostolicarum rectiùs observaretur, ipsique Abbreviatores honore, præmióque allecti, adhibita excitatione, peritiores in futurum efficerentur, ex quo Apostolicæ Sedis & Cancellariæ prædictæ honori atque auctoritati, & partium commoditati magis consuleretur; super iis cum Roderico Vicecancellario, & aliis fratribus nostris prædictis communicato consilio, de præfati Roderici, & fratrum nostrorum eorumdem consensu. Omnes & singulas portiones & assignationes dictorum emolumentorum, ac aliorum quorumcumque dispositionem, quas tàm dictus Rodericus Vicecancellarius, quàm ejus Locumtenens & Referendarius commissionum, & alii omnes tàm de prima Præsidentia quàm de minori Parco, & alii in certis totalis descripti, & describi soliti, hactenus perceperunt, ac omnia & singula constitutiones, ordinationes, dispositiones, concessiones, statuta, privilegia & indulta Apostolica quæcumque à nobis, seu prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, sub quibuscumque verborum formis, & expressionibus, cum quibuscumque etiam fortioribus & insolitis, ac derogatoriarum derogatoriis clausulis, etiam si de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica & expressa, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, super præmissis portionibus, & earum assignationibus hactenus emanata, & præsentibus literis nostris, & eorum effectui quo-

modolibet contraria, quæ præsentibus haberi volumus pro expressis, cassantes, irritantes, supprimentes, & penitùs extinguentes, ac pro nullis & infectis haberi volentes, de dictis officiis & emolumentis Abbreviatoriæ, ordinationem facimus infrà scriptam; quam perpetuò futuris temporibus stabilem esse, & ab omnibus inviolabiliter observari volumus & mandamus.

Abbreviatores sint numero 72. videlicet duodecim Præsidentes de Parte majori, vigintiduo de Parte minori, & reliqui examinatores sint literarum Apostolicarum. Quoad primus Abbreviatores aliqua privilegia sunt concessa à Paulo V. ut hic indicavi in rubr.

§. 5. Inprimis suffragante divino spiritu & conscientiæ puritate, prævia auctoritate Apostolica, tenore præsentium, de expresso dictorum Fratrum consilio & assensu, ac plenitudine potestatis, hac irrefragabili constitutione statuimus, decernimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, in Cancellaria Apostolica præter alios ejusdem Officiales, sint & esse debeant Septuaginta duo Abbreviatores dumtaxat, inter quos Duodecim Præsidentes de Parco majori; Viginti duo de Parco minori; reliqui verò examinantes literas in prima visione Abbreviatores nuncupentur, & existant, & unum Collegium invicem constituant. Præter quos nulli liceat in hujusmodi Abbreviatoriæ officio, literas Apostolicas signare, qui Romano Pontifici, & ipsi Roderico, ac Vicecancellario pro tempore existenti dumtaxat & nemini alteri subsint.

Officia ipsorum compatibilia sint cum aliis Curiæ officiis.

§. 6. Et eorumdem Septuaginta duorum Abbreviatorum officia, cum quibusvis aliis officiis Romanæ Curiæ & Cancellariæ Apostolicæ prædictarum incomparabilia nullatenus censeantur, sed possint per unum & eumdem cum quibusvis etiam pluribus aliis officiis dictæ Curiæ absque indulto & dispensatione qualibet liberè retineri.

Probi viri eligantur in Abbreviatores.

§. 7. Nec admittantur ad illa nisi probi viri, & in ætate decenti constituti, ac in officio Abbreviatoriæ instructi, vel si qui sint idonei & apti ad hoc instruantur.

Habitum pro ut Scriptores Apostolici deferant. Admittantur Abbreviatores, primò ad minorem, posteà ad majorem Parcum, extraneis exclusis.

§. 8. Habitum honestum ad instar Scriptorum deferentes, & secundùm eorum, & cujuslibet ipsorum sufficientiam, occurrente vacatione ad primum examen, & de primo examine, sive de prima visione, ad minorem Parcum, & de illo ad Præsidentiam de Parco majori, aliàs juxta ordinationem piæ memoriæ Benedicti Papæ XII. & Callisti III. Romanorum Pontificum etiam prædecessorum nostrorum assumantur, & in assumptione locorum pro tempore vacantium quibusvis aliis qui de illo Collegio non forent, cæteris paribus, præferantur.

Emolumenta eis assignantur. Addita est portio pœnis Abbreviatoribus Parci majoris tantùm, ut in Bulla Pauli V. citata hic in rubr.

§. 9. Et quòd emolumenta dictorum Abbreviatorum sint una taxa, æqualis taxæ quæ datur pro grossa dictarum literarum Apostolicarum Scriptoribus pro quibusvis literis, quas per Cancellariam eamdem, aut Cameram, seu aliàs quomodolibet pro tempore expediri contingit, cum supplicatione & sine, etiam pro Consistorialibus Ecclesiarum & Monasteriorum, aut aliorum quorumcumque beneficiorum, absque tamen nostrorum, & dictæ Sedis Notariorum de numero participantium existentium, ac ejusdem Cancellariæ Seneschalli pro tempore existentis, ac ipsius Seneschalliæ provisionibus, præjudicio, & illas concernentibus literis, sive supplicatione de justitia communiter appellatis, ac per dilectos filios Secretarios nostros de emolumentis Cancellariæ prædictæ participantes expedire debitis & consuetis, dumtaxat exceptis.

Exigendique modum præfinit.

§. 10. Et exigantur in communi per tres ex dictis Abbreviatoribus, quorum unus per Abbreviatores majoris Præsidentiæ secundùm ordinem eorum, alii verò duo per reliquos Abbreviatores cum onere tenendi tres libros computorum, singulis mensibus, cum salariis de Parco majori quinque; pro aliis verò duobus deputandis trium florenorum similium pro quolibet ipsorum duorum deputentur, & colligantur, & in ipsis libris more solito fideliter annotentur, juramento per ipsos præstito in manibus Vicecancellarii, vel ejus Locumtenentis, de fideliter exercendo officium suum, & de collecta pecunia integrè persolvenda & reddenda, dimissis pro labore Abbreviatorum grossis quinque prout hactenus consuetum fuit, qua summa quinque grossorum contenti esse debeant, & nihil ultrà percipere, declarantes, & volentes quòd pecuniæ ipsæ sic collectæ, in primo mense apud illum de majori Parco, in aliis verò duobus mensibus apud ipsos duos alios ut suprà deputatos à Collegio successivè remaneant, & fideliter conserventur.

Distributionem quoque eorumdem emolumentorum decernit.

§. 11. Et in fine cujuslibet mensis distributiones, & emolumenta prædicta per ipsos receptores diligenter & fideliter, deductis salariis & aliis oneribus pro tempore, taliter dividantur & assignentur. Videlicet ex omnibus pecuniis ut suprà collectis, quilibet de Parco majori unam & dimidiam, & singuli ex aliis unam tantùm partem habeant, ut putà si quilibet ex aliis præterquam de Parco majori sex singuli, de majori Præsidentia Abbreviatores præfati novem florenos percipiant. Mandantes de mense in mensem prædictum ordinem & modum in colligendis, servandis, & distribuendis pecuniis ipsis, fideliter & inviolabiliter continuari & observari debere.

Eximità solutione eorum familiares ipsius Papæ, & Vicecancellarii, & etiam specialiter Privilegiatos ab ista solutione.

§. 12. Nec prætextu cujusvis mandati de expediendo hujusmodi literas gratis, & in officio eorumdem Abbreviatorum quavis consideratione per nos & Sedem Apostolicam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, & sub quibusvis censuris & pœnis, Ecclesiasticis seu pecuniariis pro tempore concessi, ab hujusmodi taxæ exactione abstinere, & mandatis hujusmodi parere teneantur quoquo modo, nec sub censuris prædictis vigore dictorum mandatorum comprehendantur præterquam nostrorum & dicti Roderici & pro tempore existentis Vicecancellarii familiarium continuorum commensalium, ac illorum qui ex privilegiis hactenus observatis, vel consuetudine gratis expedire consueverunt.

Supplicationes Papa, deferantur omnes per Magistros registri ad Vicecancellarium qui eas distribuat Abbreviatoribus.

§. 13. Supplicationes quoque per nos & successores nostros Romanos Pontifices in nostra vel eorum præsentia, seu aliàs quomodolibet signatæ, per Magistros & Clericos registri earumdem sub excommunicationis latæ sententiæ, & officiorum quæ in eodem registro obtinent privationis pœna eo ipso incurrenda ad prædictum Rodericum Episcopum & pro tempore existentem Vicecancellarium, vel ejus in absentia dicti Vicecancellarii Locumtenentem deferantur, & per eum si hoc facere voluerit, vel per distributorem per dictum Vicecancellarium pro tempore ex numero dictorum Septuaginta duorum deputatum, cum salario sex ducatorum similium juxta rerum difficultates & materiarum exigentiam, sub excommnicationis pœna, & dicti salarii sui privatione dictis Septuaginta duobus Abbreviatoribus, & non alii servata justitia & æqualitate, juxta formam perceptionis emolumentorum, videlicet quando, uni ex aliis duæ Abbreviatori de prima Præsidentia tres tantùm supplicationes distributæ fuerint, omni fraude & dolo cessantibus consignentur, de scriptis priùs, & annotatis dictis distributionibus in duobus libellis per ipsum distributorem deputatum, quorum unum in domo dicti Vicecancellarii, ubi Cancellaria pro tempore tenetur, ut omnibus patere possit, alterum apud se tenere & conservare debeat; declarato tamen quòd ipse distributor pro tempore sibi ipsi minimè distribuere possit.

Quibus pro examine dictarum literarum, præmium datur.

§. 14. Et ut Abbreviatores ipsi tàm de Parco minori, quàm de prima visione, ad hujusmodi exercitium examinandi literas in prima visione, dignè & laudabiliter exequendum, faciliùs alliciantur, quòd de qualibet litera quam in prima visione examinaverint unum turonem accipere possint & habere debeant pro labore, ita tamen quòd gratiosa, & executoria desuper literæ quoad hoc pro una Bulla reputentur, & unus dumtaxat grossus duobus ex eis illas signantibus exsolvantur.

Et etiam pro correctione minuta &c.

§. 15. Item statuimus & ordinamus, quòd nullus dictorum Abbreviatorum, tàm majoris quàm minoris Præsidentiæ, ab aliquo Abbreviatore minutas suas per se conficiente, nisi minuta ipsa sit omninò malè composita, vel difficilis admodùm correctionis, pro correctione cujuslibet minutæ, & illius judicatura, ac petitione ultra tres grossos

recipere

recipere non debeat. Ita tamen quòd expeditio ejus non audeatur quovis modo sine rationabili causa recusare, & tàm literæ gratiosæ, quàm executoriæ ut sunt pro unico minuta & expeditione computentur. De provisionibus verò Consistorialibus consuetum duorum similium florenorum, de taxa ipsius Abbreviatoriæ, ut suprà solvenda, excomputandorum Abbreviatores de prima Præsidentia præfati pro ipsorum minutis & expeditione percipient salarium.

Capellam habeant Abbreviatores, ubi singulis diebus Cancellariæ, Missam audiant.

§. 16. Et quia sine divina gratia nihil fœliciter procedere potest, ad illam impetrandam. Quòd omnes Abbreviatores de numero Septuaginta duorum hujusmodi habeant unam Capellam, & Altare portatile, super quo in domo Vicecancellarii, in loco ad hoc congruo & honesto, missam omnibus diebus, quibus ipsa Cancellaria tenebitur, cum collecta semper pro Romano Pontifice quæ incipit. Deus omnium fidelium Pastor & Rector famulum tuum Sixtum, &c. celebrari faciant.

In admissione ad officium, solvant localia ut hic.

§. 17. Quódque Abbreviatoribus qui cedentibus vel decedentibus aliquibus ex infrascriptis quos in Abbreviatores literarum prædictarum hac vice una cum Roderico Vicecancellario recipimus, & Collegio prædicto juxta ordinem descriptionis eorum quæ infrà fiet aggregamus, & aliis eorum loca & officia alias quomodolibet dimittentibus, illi qui ad Collegium ipsum loco cedentium vel decedentium, aut admittentium admittentur. Quatuor florenos auri de Camera pro dicta Cappella seu Capellano, & præter illos pro jocalibus & eorum receptione ad officium ipsum ducatos sex, quorum duos Vicecancellarius, & reliquos quatuor ducatos distributor & deputati præfati ad pecunias colligendas, similiter quilibet unum recipiat. Et similiter pro concessione ejusdem officii quam à nobis vel Sede Apostolica, vel Vicecancellario, pro officiis quæ ad ejus dispositionem spectabant obtinebunt, dum per liberam resignationem illa obtinentium vacabunt, medietatem ejus quod pro simili concessione officii Scriptoriæ, Scriptores persolvunt, Romano Pontifici, aut Vicecancellario à quo concessionem ipsam habebunt, id est florenos similes quinquaginta dumtaxat solvere, & non ultrà teneantur.

Officia eorum resignabilia sint.

§. 18. Et tàm illi, quàm primitùs admissi etiam de eadem majori Præsidentia, de eorum emolumentis & officiis, prout Scriptores hujusmodi de suis disponunt, disponere, illáque resignare liberè & licitè possint. Nósque & successores nostri, ac ipse Rodericus & Vicecancellarius pro tempore existentes, resignationes, sive cessiones hujusmodi admittere, & illis in quorum favorem resignationem, sive cessiones ipsæ factæ fuerint, de hujusmodi officiis providere teneantur.

Abbreviatores, indultis omnibus Scriptorum Apost. perfruuntur. Hæc indulta Scriptorum vid. infrà in Jul. II Bullæ 15. Sicut.

§. 19. Et insuper quòd omnes & singuli tàm Præsidentiæ quàm de majori Parco, & ordinarii Abbreviatores hujusmodi, omnibus & singulis constitutionibus, statutis, ordinationibus, privilegiis, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, declarationibus, prærogativis, antelationibus, concessionibus, favoribus, & indultis quibuscumque gaudeant, potiantur, & utantur, pariformiter & absque ulla differentia sicuti dictarum literarum Scriptores præfati, etiam quoad hoc, ut familiares nostri & successorum nostrorum Romanorum Pontificum perpetuò, & in quibuscumque literis Apostolicis tales etiam magistri nominentur, & pro talibus ubilibet habeantur, & literæ Apostolicæ, gratiam & justitiam concernentes pro Duodecim Præsidentibus de Parco majori, juxta eorum privilegia, pro dictis verò de novo creatis Sexaginta Abbreviatoribus gratis etiam in omnibus officiis pro personis ipsorum dumtaxat expediantur, sicut & eo modo quo expediuntur literæ eorumdem Scriptorum, & extendentes ea omnia ad præfatos Septuaginta duos Abbreviatores, & mandantes, & sub pœnis & censuris in illis contentis, etiam quoad prædictos Septuaginta duos Abbreviatores firmiter observari in omnibus & per omnia, ac si illa dictis Septuaginta duobus Abbreviatoribus de verbo ad verbum concessa forent.

Collegium Statuta per eo condere possit.

§. 20. Concedentes insuper plenam & liberam facultatem, ac de uberioris dono gratiæ indulgemus, dictorum Septuaginta duorum Abbreviatorum Collegio, statuta, & ordinationes, ac quæcumque alia ipsius Collegii & Abbreviatorum eorumdem commodum, decus, quietem, & directionem pro tempore concernentia condendi & ordinandi. Decernentes harum serie hujusmodi ipsorum Abbreviatorum, ordinationes & statuta (licita tamen & honesta) pro tempore facta, plenam roboris firmitatem perpetuis futuris temporibus obtinere, & ab ipsis omnibus firmiter observari debere.

Transumptis hujus Bullæ & privilegiorum Apostoli eorum credatur.

§. 21. Et quòd transumpta sive tenor præsentium literarum, & cujuslibet partis earumdem, & privilegiorum Scriptorum prædictorum, pari modo quo tenor literarum Cancellariæ indigentibus detur & illa stetur, in judicio & extra, prout tenori literarum earumdem stari consuevit.

Abbreviatores laici, matrimonium contrahere possunt.

§. 22. Liceátque singulis Abbreviatoribus prædictis in sacris ordinibus non constitutis pro tempore existentibus matrimonium etiam cum viduis absque alia dispensatione seu licentia Sedis prædictæ liberè contrahere.

Literæ Apostolicæ per Cameram expediendæ, ab ipsis Abbreviatoribus non signata nullæ sint. Hoc idem decrevit Leo X. in rubr. citatus, & pœnas earum Solicitatoribus, eisque utentibus imposuit.

§. 23. Porrò, quia taxæ literarum Apostolicarum quæ expediuntur per Cameram, præfati Septuaginta duo Abbreviatores notitiam forsan habere non poterunt plenariam. Volumus quòd literæ prædictæ de quibus taxa hujusmodi solvenda esset, in subscriptione infrà plicam Bullæ circa medium, per duos correctores pro tempore deputatos expeditæ viribus careant. Districtiùs inhibentes tàm Referendariis, Secretariis, Plumbatoribus, Registratoribus, Magistris in registro, Scribis, & Notariis etiam Cameræ Apostolicæ, quàm aliis quibuscumque Officialibus nostris, & dictæ Sedis pro tempore existentibus, sub excommunicationis latæ sententiæ, à qua absolvi non possint nisi per Romanum Pontificem, & in mortis articulo constituti, satisfactione prævia, & emolumentorum suorum officiorum privationis, pœnis, ut literas hujusmodi sic ut præfertur non signatas nullatenùs admittant sive expediant, sed illas illicò ad deputatos prædictos signandas remittant.

Vicesgerens Cancellaria Vicecancellario deputatur, eique emolumenta hic assignantur.

§. 24. Et cùm prædictus Rodericus Episcopus & Vicecancellarius qui ejusdem Ecclesiæ Vicecancellariatus officium multis annis eximia virtute, solertissima diligentia laudabiliter gubernavit, & Ecclesiam ipsam pluries etiam propriis facultatibus non parcendo adjuvit ac cujus personam ob ejus præclara merita in nos & dictam Sedem collata etiam in hac temporum difficultate, aliis in rebus, prout nobis & eisdem venerabilibus fratribus nostris justum est, peramplius recompensare intendamus, pro nunc, ne tamen ex ordinatione hujusmodi, in quam ipse ut præfertur consensit, nimium dispendium patiatur, ejus indemnitati aliqualiter consulere volentes, & ne pro eo, quia ad eumdem Rodericum Episcopum & Vicecancellarium, etiam ex concessione nostra omnium dictæ Cancellariæ officiorum Correctoriæ, & Scriptorum ipsarum literarum, necnon Notariorum ejusdem Sedis officiis dumtaxat exceptis, libera dispositio pertinere dignoscatur, contingat in dubium revocari, an ipse de hujusmodi Abbreviatoriæ officiis utpotè noviter, modo prædicto, per nos ordinariis, post factam sibi per nos concessionem prædictam deponere debeat, providere volentes, de similibus consilio & assensu fratrum prædictorum, volumus & auctoritate prædicta etiam statuimus & ordinamus, quòd ipsius Roderici Episcopi & Vicecancellarii in Cancellaria prædicta Locumtenens, qui expeditioni earumdem literarum vacare, & ipsius Roderici Episcopi & Vicecancellarii plerúmque ad hoc vacare impediri, in qua expeditione vices gerit unus ex Referendariis causarum commissionum, qui commissiones ipsas examinat diligenter, & illarum vim & effectum eidem Roderico Episcopo &

Vicecancellario fideliter refert, & de ejus nomine & vice nonnumquam signat, & signatarum per nos commissionum, seu in præsentia nostra & pro tempore existentis Romani Pontificis signaturas extendit, nunc & pro tempore existens, alium ex dictis Septuaginta duobus Abbreviatoriæ officiis pro quolibet portione emolumentorum eorumdem æqualem aliis portionibus aliorum, præterquam de prima Præsidentia Abbreviatorum prædictorum, possintque ab officio & emolumentorum perceptione hujusmodi pro solo ipsius Roderici Episcopi & Vicecancellarii, aut alterius ad hoc ab eo specialiter deputati nutu amoveri, & alii eorum loco subrogari toties quoties sibi videbitur & placebit.

Officia 22. Abbreviatorum spectant ad co latio- nem Vicecancellarii.

§. 25. Et quod dilectorum filiorum Magistrorum Joannis de Borgia Correctoris, Nicolai de Caste, Ferrarii de Galbis, Gregorii de Puteo, Nicolai Bregeo, & Alberti Roc, modò sex de majori Præsidentia, ac de minori Parco septem, scilicet Ludovici Podocatei, Laurentii de Muchiis, Joannis Andreæ de Regio, Jacobi de Botafoco, & Stephani de Caciis, Joannis Victor & Francisci de Arianis de Parma; nernon octo examinantium in prima visione, scilicet, Francisci de Maximis, Hieronymi Pauli, Jacobi Fiella, Joannis de Rio, Petri Leopardi, Jacobi Casanova, Joannis Copis, & Francisci Gafeti, Abbreviatorum earumdem literarum, Abbreviatoriæ officia & loca, dum per cessum vel decessum, aut promotionem, privationem, seu quamvis aliam dimissionem prædictorum, & aliorum quorumcumque, qui officia & loca ipsa pro tempore obtinebunt, ad liberam ipsius Roderici Episcopi & pro tempore existentis Vicecancellarii dispositionem pertineant, possitque & debeat ipse Rodericus Episcopus & pro tempore existens Vicecancellarius, aut per eum ad hoc specialiter deputatus, illorum resignationem recipere & admittere, ac per suas literas suo sigillo pendente munitas de illis dum pro tempore qualitercumque vacaverint, per seipsum seu ejus Locumtenentem, seu ad hoc ab eo speciale mandatum habentem personis idoneis providere, & exigentibus personarum meritis & sufficientia super earumdem personarum, quibus ipse providerit de hujusmodi officiis, & locis requisitarum qualitatum defectibus, cum sibi placuerit aut deputan. hujusmodi dispensare cum eisdem personis ad ipsa officia & loca obtinenda. Non obstantibus prædictorum Benedicti & Callisti literis præfatis super habilitate, & illi quibus de eisdem officiis & locis ipse Rodericus Episcopus, & pro tempore existens Vicecancellarius, seu deputati, duxerit suis literis providendum, ad officia & loca ipsa absque aliqua alia provisione recipiantur, & admittantur. Ita quod dictæ literæ prædicti Roderici Episcopi, seu ad hoc ab eis specialiter deputati, vel pro tempore existentis Vicecancellarii, quas absque aliarum literarum Apostolicarum desuper conficiendarum expeditione, perpetuæ firmitatis robur obtinere decernimus, iis quibus officia ipsa & loca concesserit & assignaverit, plenissimè & per omnia valeant & suffragentur, acsi super iis officiis, & locis, literæ Apostolicæ confectæ & expeditæ fuissent. Quódque recepti ad officia & loca ad quæ recepti fuerint, suo ordine collocentur. Sicque continuò per ipsum Rodericum Episcopum, & pro tempore existentem Vicecancellarium absque contradictione qualibet observetur.

Clausulæ præservativæ.

§. 26. Decernentes de similibus consilio & assensu fratrum prædictorum, quicquid secus super iis ad prædicti Roderici Episcopi, & pro tempore existentis Vicecancellarii dispositionem, ut præmittitur spectantibus officiis, & à nobis aut successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, absque expresso prædicti Roderici Episcopi & pro tempore existentis Vicecancellarii consensu contigerit attentari, irritum & inane, nullúsque roboris vel momenti existere.

Reliqua prædicta officia, collationi Pontificis reservantur.

§. 27. Reliquorum verò quorum nomina & cognomina, &c. & eorum loco per quamcumque vacationem seu aliam dimissionem ad hujusmodi officia substituendorum officiorum & locorum Abbreviatoriæ, & literarum hujusmodi dispositio ad nos & pro tempore existentem Romanum Pontificem pertineat. Ita ut idem Rodericus Episcopus & Vicecancellarius, etiam prætextu per nos sibi dudum generaliter concessæ facultatis prædictæ disponendi de locis ac officiis Cancellariæ prædictæ, de ipsorum reliquorum Abbreviatoriæ officiorum ad nos, ut præfertur pertinentium dum vacabunt, dispositione se nequeat impedire. Non intendentes tamen facultati prædictæ propter hoc, ex eo quòd ipse Rodericus Episcopus & Vicecancellarius ea forsan hactenus usus non foret, in aliquo derogatum censeri, imò licere sibi cùm voluerit ea quam præsentium tenore sibi pro potiori cautelæ suffragio juxta literarum nostrarum desuper continentiam, atque formam, de eorumdem fratrum consilio & assensu, etiam de novo ad veriorem cautelam concedimus cùm sibi placuerit liberè uti.

Præceptum. præfata omnia observandi.

§. 28. Et ut præmissa omnia saltem metu pœnæ firmiùs & validiùs observentur, omnibus & singulis quos præsens tangit negotium, etiam sub pœna excommunicationis, præcipimus & mandamus quatenus præmissa omnia & singula prout superiùs continentur, sublata eis quacumque aliter interpretandi facultate & auctoritate inviolabiliter observent.

Vicecancellarius metus executor deputatur.

§. 29. Mandantes ipsi Roderico Episcopo, & pro tempore existenti Vicecancellario, ut omnia prædicta sub pœnis arbitrio suo ferendis, faciat ab omnibus inviolabiliter observari.

Clausulæ præservativæ.

§. 30. Decernentes præsentibus nostris literis & earum singulis clausulis per quascumque alias literas seu mandata Apostolica nullatenus in aliquo derogatum esse censeri, nisi literæ & mandata derogatoria hujusmodi consistorialiter esse simili fratrum nostrorum consensu fuerint expedita.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 31. Nonobstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis quæ in dictis literis & privilegiis Scriptoribus concessis voluimus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergò, &c.

Dat. P. A. 8. die 11. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1478. tertio Idus Januarii, Pontificatus nostri Anno octavo.

XVII.

Damnatio quarumdam propositionum à Petro de Osma, & aliis temerè proditarum, præsertim circa peccatorum confessionem, & alia Sanctæ R. E. Sacramenta.

SIXTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1478.

Exordium.

Licèt ea quæ de nostro mandato ritè fiunt, plenam obtineant roboris firmitatem, tamen illis interdum nostri muniminis robur adjicimus, ut eò firmiùs illibata persistant, quò magis nostro fuerint præsidio communita.

Petrus de Osma & plerique alii multas scandalosas propositiones defendebant.

§. 1. Dudum siquidem ad audientiam nostram deducto, quod à modico tunc decurso tempore circa, in Hispaniarum regnis, & præsertim in universitate Studii Salamantini, fuerant & adhuc erant, nonnulli iniquitatis filii, qui quasdam falsas sanctæ Catholicæ fidei contrarias, erroneas, scandalosas, & malè sonantes propositiones, præsertim circa peccatorum confessionem, & Ecclesiastica Sacramenta in studio hujusmodi, & in frequentissimo hominum cœtu, veras esse publicè affirmare, & pertinacissimè sustentare, ac defendere, apertissimas sacræ scripturæ auctoritates eorum erroribus repugnantes, illarum tectum, clarum, & apertum sensum, falsis eorum interpretationibus impudenter violando refellere, hujusmodi quoque eorum falsa dogmata manifestè hæreticæ pravitatis labem continentia, in aliorum mentes inserere, & simplicium animas illaqueare, & ut illa in plurium notitiam pervenirent, & in perpetuùm de illis memoria haberetur, libros

componere, & in publicum, ut illos legendi omnibus esset facultas, tradere præsumpserant eatenus, & præsumebant.

Hic ideò Pont. Archiepiscopo Toletano commisit earum plenam examinationem & præfatorum seductionem ad illarum confutationem & quatenus pertinaces essent, eos hæreticos declarare jussit.

§. 2. Nos tunc venerabili fratri nostro Alphonso Archiepiscopo Toletano per alias nostras literas commisimus, ut assumptis secum aliquibus in Theologia Magistris, & aliis viris literatis, vocatis iis qui propositiones ipsas veras esse affirmare nixi erant, & nitebantur in dies, & auditis quæ ipsi pro illarum veritate, & alii Christifideles ad dilucidandum earum falsitatem deducere vellent, an quæ in propositionibus hujusmodi continebantur, falsa, & fidei præfatæ contraria, erronea, & malè sonantia existerent, auctoritate nostra decideret, & declararet. Et declaratione hujusmodi facta, illos quos in præmissis culpabiles esse reperiret, si juxta Sanctorum Patrum instituta, & canonicas sanctiones, se emendire, & depositis de cordibus eorum totaliter erroribus prædictis, ad Ecclesiæ unitatem, hæretica labe hujusmodi abjurata, redire, & juxta declarationem suam tales propositiones esse scandalosas, falsas & hæreticas, ac malè sonantes fateri, & desuper confectum librum hujusmodi retractare, & cum effectu refutare recusarent, & in illis, eorúmque erroribus pertinaciter insistere vellent, hæreticos, ac censuris & pœnis in tales à jure promulgatis irretitos esse decerneret, plena sibi desuper auctoritate concessa, prout in nostris inde tunc confectis literis pleniùs continetur.

Qui Archiepiscopo easdem propositiones. Petro ejusque sequacibus vocatis examinavit, & falsas & hæreticas esse declaravit.

§. 3. Postmodùm verò sicut accepimus præfatus Archiepiscopus ad executionem dictarum literarum, earum forma servata, ritè procedens, dilectos filios Petrum de Prexamo, & Petrum de Ocanno, ac Petrum de Caloca, necnon Didacum de Betonno, Martinum quoque Alphonsi de la Torre magistros, & Petrum Didaci de Constana, & Joannem de Quintana paglia Licentiatos in Theologia, necnon Tellium de Buendia Toletanum, & Vascuno de Pieja de Talavera in eadem Ecclesia Archidiaconos, Marchiones, & Ehomam de Evenca, & Joannem de Medina decretorum Doctores, ac Garsiam Fernandi de Alcala in eisdem decretis Licentiatum, & alios quamplures Magistros in Theologia, ac Doctores, & Licentiatos in eisdem decretis, alios quoque quamplurimos doctos & licentiatos literatos viros, ex diversis regnorum pædictorum locis, pariter & dilectum filium Petrum de Osma propositionum prædictarum auctorem, ejúsque sequaces coram se ad suum Oppidum de Alcala Toletanæ diœcesis evocari fecit, & dicto Petro de Osma ac sequacibus minimè comparentibus, debito tempore expectatis, matura super omnibus propositionibus prædictis deliberatione præhabita, de unanimi consilio & assensu Magistrorum & Doctorum prædictorum, declaravit illas propositiones, per quas Petrus de Osma, & ejus sequaces prædicti pertinaciter affirmare non verebantur, Confessionem peccatorum in specie, ex universalis Ecclesiæ realiter statuto, non divino jure compertam fore. Et peccata mortalia quoad culpam & pœnam alterius sæculi absque confessione, sola cordis contritione, pravas verò cogitationes sola displicentia deleri; Et quòd confessio secreta sit, necessariò non exigi. Et non peracta pœnitentia, confitentes absolvi non debere. Et Romanum Pontificem purgatorii pœnam remittere, & super his quæ universalis Ecclesia statuit, dispensare non posse. Sacramentum quoque pœnitentiæ, quantum ad collationem gratiæ, naturæ, non autem institutionis novi aut veteris testamenti existere, & alias quas propter earum enormitatem, (ut illi qui de eis notitiam non habent ex præsentibus non instruantur in eis) silentio prætereundas ducimus, falsas sanctæ Catholicæ fidei contrarias, erroneas, scandalosas, ac à fidei veritate alienas, ac Sanctorum Patrum decretis, & Apostolicis constitutionibus contrarias fore, manifestam hæresim continere, dictarum literarum, & per illas sibi concessæ facultatis vigore, declaravit, & pro talibus haberi, & reputari debere decrevit, prout in quibusdam authenticis scripturis desuper confectis, pleniùs continetur.

Hic Pont. eisdem in suo Consistorio relatis, propositionum examinationem, duobus Card delegavit, quæ eas erroneas esse itidem retulerunt.

§. 4. Et demùm præmissis sicut præfertur gestis & propositis in Consistorio coram nobis, Nos dilectis filiis nostris, Stephano tit. Sanctæ Mariæ Transtiberim, & Joanni tit. S. Praxedis Presbyteris Cardinalibus commisimus, ut de præmissis gestis per ipsum Archiepiscopum diligenter se informarent, & quæ invenirent, nobis & aliis fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus referent. Qui tàm zelo fidei, quàm ut nostris parerent mandatis, onus hujusmodi prompta voluntate suscipientes, cuncta diligenter rimarunt, & quæ invenerunt, nobis & aliis fratribus nostris memoratis fideliter retulerunt, propositiones præfatas erroneas fore, pluribus auctoritatibus & rationibus, præter illas quas in Archiepiscopi processibus invenerunt, etiam demonstrantes, zelo fidei memoratæ.

Ideò idem Pont. Archiepiscopo declarationem approbat.

§. 5. Nos igitur ad quem spectat, errores hujusmodi extirpare, habita eorumdem S. Mariæ in Transtriberim, & S. Praxedis Cardinalium relatione prædicta, ipsius Archiepiscopi solertiam & diligentiam in præmissis, plurimùm in Domino commendantes, ex certa nostra scientia, Archiepiscopi declarationem, & decretum hujusmodi, & prout illa concernunt, omnia & singula in scripturis prædictis Archiepiscopi super præmissis confectis contenta, auctoritate Apostolica tenore præsentium, de eorumdem referentium & aliorum fratrum nostrorum unanimi consilio & assensu laudamus, confirmamus & approbamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, supplentes omnes & singulos defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem.

Ipsásque dictas propositiones hæreticas esse decernit.

§. 6. Et nihilominùs pro potioris cautelæ suffragio, omnes & singulas propositiones prædictas, falsas, sanctæ Catholicæ fidei contrarias, erroneas, & scandalosas, & ab Evangelica veritate penitùs alienas, Sanctorum quoque Patrum decretis, & aliis Apostolicis constitutionibus contrarias fore, ac manifestam hæresim continere, dicta auctoritate declaramus.

Et contra impœnitentes sicut contra hæreticos ab Archiepiscopo procedi

§. 7. Præfato quoque Archiepiscopo, scientia & auctoritate prædictis, committimus & mandamus, ut contra dicti Petri de Osma sequaces prædictos, si hujusmodi hæresim, in quam prolapsi sunt abjurare, & eumdem Petrum prout errantem secuti sunt, errores suos abjurantem, & se emendantem sequi recusaverint, aut malitiose distulerint, juxta prædictarum aliarum nostrarum literarum continentiam, tamquam hæreticos procedere non omittat.

Hasque literas & Petri de Osma abjurationem publicari præcipit.

§. 8. Et ut gesta per eum probè & laudabiliter, zelo fidei de mandato nostro, & per nos meritò approbata, ad omnium illarum incolarum partium notitiam faciliùs perveniant, qua habita, possint se ipsos, ita, ne in prædictos prolabantur errores, liberiùs custodire, præsentes nostras literas, cum processu per eum habito, ac dicti Petri abjuratione, singulis illarum partium Episcopis significare non omittat, qui post significationem eamdem, Clero & populo suarum civitatum & diœcesum ea publicari procurent, & generaliter omnia faciant, quæ pro hujusmodi hæresis extirpatione necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna videbuntur.

Contrariis derogat.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ in dictis literis volumus non obstare, cæterísque contrariis quibuscumque.

Sanctionem pœnalem apponit.

§. 10. Nulli ergo, & cæt. nostræ laudationis, confirmationis, approbationis, communitionis, declarationis, commissionis & mandati paginam infringere & cæt. Si quis &c.

D. P. An. 8. die 9. Aug.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno millesimo quadringentesimo septuagesimo octavo, quinto idus Augusti I. Pontificatus nostri anno Octavo.

XVIII.

Approbatio antiqui ritus orandi Psalterium B. MARIÆ Virginis, cum Indulgentiarum pro sic orantibus elargitione.

Instituta est desuper specialis Fraternitas, Rosarii nuncupata. Et facultas ejusmodi Confraternitates, & Rosarii Capellas erigendi tributa est Magistro & Vicario generali Ord. S. Dominici, à quo hoc Psalterium antiquitùs institutum fuit, ut infrà in const. 86. *Pii V. & const.* 21. *Six. V. in Tomo* 2.

Eisdem sic orantibus majores indulgentiæ, Confratribus autem pleniores, à diversis Pontt. concessæ sunt, quæ habentur in præcit. constitutionibus & in Leon. X. Const. 47. Pastoris hic infrà & in alia constit 40. Clem. VII. Et si. Et eas omnes Paulus V. postremò approbavit sub die 20. Septemb. 1608. quamvis die 3. Novemb. 1606. aliter de eis statuisset.

Edita A. D. 1479.

SIXTUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

EA qua ex fidelium devotione ad Dei Omnipotentis, & gloriosæ, Virginis MARIÆ laudem & gloriam piè ordinata sunt, ut firma permaneant nostræ approbationis robore solidamus, ac fideles ipsos ad devotionis opera exercenda indulgentiis & remissionibus libenter invitamus, ut exinde reddantur divinæ gratiæ aptiores, maximè cùm Catholicorum Principum id exposcit devotio, & hoc conspicimus in Domino salubriter expedire.

Orandi modus qui Psalterium sive Rosarium B. Mariæ Virginis appellatur in Ducatu Britanniæ innovatus est.

§. 1. Sanè pro parte dilecti filii nobilis viri Francisci Ducis, & dilectæ in CHRISTO filiæ nobilis mulieris Margaritæ, ejus Conthoralis Ducissæ Britanniæ, nobis fuit nuper propositum quod in Ducatu Britanniæ & pluribus aliis locis crescente fidelium devotione ab aliquo tempore citra, innovatus est certus modus sive ritus orandi pius & devotus, qui etiam antiquis temporibus, à Christi fidelibus in diversis mundi partibus observabatur; videlicèt, quòd quilibet volens eo modo orare, dicit qualibet die ad honorem Dei: & Beatissimæ Virginis MARIÆ, & contra imminentia mundi pericula, totiens Angelicam Salutationem Ave Maria, quot sunt Psalmi in Psalterio Davidico, videlicet centies & quinquagies, singulis decem Salutationibus hujusmodi orationem Dominicam semel proponendo. Et iste ritus sive modus orandi, Psalterium Virginis MARIÆ vulgariter nuncupatur.

Dux & Ducissæ Papæ approbationem petierunt.

§. 2. Unde Dux & Ducissa præfati propter singularem & sinceram quam ad ipsam B. Virginem Mariam gerunt devotionem, cupiunt ritum sive modum orandi prædictum, ad obstruendum ora aliquorum detrahentium, per Sedem Apostolicam approbari. Quare pro parte Ducis & Ducissæ & aliorum fidelium plurimorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus ritum sive modum orandi hujusmodi approbare, aliásque super præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaretur.

Hic Pont. approbat, & Indulg. concedit.

§. 3. Nos igitur tàm Ducis & Ducissæ, quàm aliorum fidelium piam devotionem in CHRISTO habentium commendantes, hujusmodi supplicationibus inclinati, præfatum Psalterium, sive modum orandi prædictum, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, illúmque tolerandum fore, ac cúnctis fidelibus eo modo orare debere, & licere decernimus & declaramus.

§. 4. Et ut omnes & singuli Christifideles, ad devotionis opera & prædicto modo orandum eò ferventiùs inducantur, quò exinde animarum suarum faciliùs salutem consequi speraverint, Universis & singulis Christifidelibus præfato modo orare volentibus, ubilibet existentibus, præsentibus & futuris, pro qualibet vice qua sicut præmittitur oraverint, pro qualibet quinquagena præfati Psalterii, quinque annos, & totidem quadragenas indulgentiæ misericorditer in Domino relaxamus. Præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis.

Quibuscumque non obstant.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Et quia difficile foret præsentes literas ad singula loca in quibus illis opus esset &c. Volumus &c. quòd transumpto earum manu duorum Notariorum alicujus Ecclesiæ Curiæ subscripto, & sigillo alicujus Prælati seu in dignitate Ecclesiastica &c. fides detur in omnibus & per omnia & cæt. Nulli ergo &c.

Fides exemplorum.

D. P. An. 8. die 9. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo septuagesimonono, quarto *aliàs* 7. idus Maji, Pontificatus nostri Anno octavo.

XIX.

Concessio gratiarum & privilegiorum pro Ordinibus S. Dominici & S. Francisci.

Hæc Bulla aurea nuncupatur à Regularibus istis, eò quod multa contineat privilegia. Ultra quæ, hic idem Pont. alia elargitus est eidem Ordini S. Dominici, ut sup. in constit. 7. *Regimini fol.* 396. *Et alia Ordini Sancti Francisci ut sup. in ejus constit.* 6. *Regimini. fol.* 392. *& utrobique notavi.*

Edita A. D. 1479.

SIXTUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Ordinum S. Dominici & S. Francisci merit multa sunt.

SAcri Prædicatorum, & Minorum Fratrum Ordines, instar duorum primorum fluminum à cœlestium voluptatum, & amœnitatum à Paradiso egredientium sacrosanctæ universalis Ecclesiæ terram, ne mundanarum cupiditatum, & vitiorum calore arescat, præclaræ doctrinæ, virtuosorum operum, ac multiplicium meritorum imbribus irrigantes, magis illam in dies fructuosam efficiunt. Hi sunt duo Seraphim qui in sublimi contemplationis, & Seraphici amoris alis elevati, à terrenisque rebus abstracti, assiduo divinarum laudum clamore, & immensorum beneficiorum humano generi à summo Opifice Deo exhibitorum declaratione, ferventissimis prædicationibus populos instruendo, & ad cœleste iter dirigendo insistentes, multiplicata talenta eis credita, Domino Deo mundæ segetis animarum scilicet Redemptoris Nostri JESU CHRISTI preciosi sanguinis effusione redemptarum, copiosos in horrea Sanctæ Ecclesiæ manipulos referunt. Hi sunt duæ tubæ per quas Dominus præcipit ad pabulum sacri Evangelii universum populum assiduis prædicationibus advocari, ut in omnem terram exiret sonus eorum, & reddarent sibi populum acceptabilem, & bonorum operum sectatorem. Ad prædictorum igitur Prædicatorum & Minorum fratrum Ordines quos pro eorum amplissimis meritis, & uberrimis fructibus quos in Dei Ecclesia continuè afferunt, præ cæteris paterna charitate diligimus, nostræ considerationis intuitum dirigentes, illa eis libenter concedimus, quæ in eis optatæ quietis fructum inducant, & statum eorum faciant pacificum & tranquillum.

Hic ideò Pontif. plurima ipsorum Ordinum privilegia approbavit, & alia concessit, ut in ejus Bulla cit. in rubr.

§. 1. Dudum siquidem ut Ordinum eorumdem professorum statui & quieti consuleremus, Motu proprio nonnullas literas diversorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum dictis Ordinibus concessas, & in illis contenta approbavimus, & quoad aliqua declaravimus, ampliavimus, & extendimus, ac nonnulla de novo eis concessimus, prout in diversis nostris literis desuper confectis pleniùs continetur.

Sed eorum quieti plenè non consuluit.

§. 2. Cùm autem sicut postmodùm accepimus, per hujusmodi ampliationes, declarationes, extensiones, & concessiones, adhuc totali eorumdem Ordinum & illorum professorum quieti plenè ut expedit non consulatur, asseratúrque à nonnullis per easdem literas, omnes gratias, spirituales & temporales, dictis Ordinibus & eorum domibus & fratribus à prædecessoribus nostris concessas approbatas non fore.

Confirmat itaque latiùs eorum gratias tàm spirituales quàm temporales.

§. 3. Nos attenta meditatione pensantes, quantum utilitatis ad exaltationem Christianæ fidei & Evangelicæ veritatis Ordinum prædictorum professores hactenus attulerunt, & afferre valeant, adjuvante Domino in futurum, ac propterea volentes, ut tenemur, eorum tranquillitati uberiùs providere; Motu simili, non ad ipsorum fratrum & sororum, aut alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitioni,

instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa nostra scientia, quascumque literas & gratias, spirituales & temporales, concessiones & indulgentias, ac peccatorum remissiones, in genere vel in specie fratribus & sororibus Prædicatorum & Minorum Ordinum ac domorum eorumdem, necnon visitantibus illorum Ecclesias, Capellas, & Oratoria concessas, quarum tenorem, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur haberi volumus pro expresso, præsentium tenore approbamus, & robur firmitatis perpetuæ obtinere decrevimus, próque potiori cautela, Apostolica auctoritate de novo juxta literarum desuper concessarum continentiam & tenorem concedimus & largimur.

Indulgentias eorum Ecclesias visitantibus concedit. Tu sciasPium v. revocasse indulg. pro quibus porrigenda sunt manus adjutrices infrà in ejus constit. 30. Et si dominici.

§. 4. Et ut Ecclesiæ domus & Oratoria Prædicatorum & Minorum Ordinum prædictorum per universum orbem constructæ & ædificatæ, & quæ construi & ædificari contigerit in futurum, congrua devotione & veneratione à Christi fidelibus visitentur, ac quæ imperfectæ sunt perficiantur, & ad complementum deducantur, & completæ conserventur, & manuteneantur, necnon paramentis & aliis ad divinum cultum inibi necessariis debitè ornentur, ipsique Christi fideles ad dictas Ecclesias eo libentiùs confluant, & ad præmissa manus promptiùs porrigant adjutrices, quo ex hoc ibidem dono cœlestis gratiæ conspexerint se refectos; de Omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, universis & singulis Christi fidelibus utriusque sexus verè pœnitentibus & confessis, qui Ecclesias & Oratoria domorum fratrum prædictorum in singulis S. Dominici & S. Francisci, centum annos & totidem quadragenas, & in sanctorum Petri martyris, Thomæ de Aquino, Vincentii, & sanctæ Catharinæ de Senis, ac sanctorum Antonii de Padua, & Ludovici Episcopi, Bernardini, & sanctæ Claræ & beatæ Elisabeth festivitatum diebus, à primis vesperis, & per totam diem ipsarum festivitatum quinquaginta annos & totidem quadragenas devotè visitaverint annuatim, & manus ad præmissa aut eorum aliqua porrexerint adjutrices, de injunctis eis pœnitentiis, misericorditer in Domino relaxamus, præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Facultatem eligendi confessorem &c. impartitur. Tu attende const. 115. Clem. viij. Quæcumque

§. 5. Et ut prædictorum Prædicatorum & Minorum Ordinum fratres tantò ferventiùs divinis beneplacitis insistant, quantò majoribus se viderint spiritualibus gratiis fore munitos, omnibus & singulis Prædicatorum & Minorum Ordinum professoribus, qui nunc sunt, & pro tempore perpetuò erunt, ut confessor idoneus eorumdem Ordinum, quem quilibet pro se de sui Superioris licentia duxerit eligendum, eorumdem confessione diligenter audita, pro commissis per eos excessibus & peccatis semel in vita, in forma confessionalis per nos edita, in mortis verò articulo plenariam absolutionem, & peccatorum hujusmodi remissionem impendere valeant, etiam si ante factam eorumdem Ordinum professionem eos decedere contingeret, similibus motu, scientia, & auctoritate indulgemus.

Facultatem Prælatis Ordinum concessam absolvendi Fratres &c. restringit. Tu vid. declarationem, hic in fin. ac Bullam 115. Clem. viij in Tom. 3.

§. 6. Facultatem verò à Prædecessoribus nostris concessam Magistro generali & Prioribus provincialibus, & conventualibus, ac eorum Vicariis Prædicatorum, ac Generali & Provincialibus ministris, & eorum Vicariis, necnon Custodibus Minorum Ordinum prædictorum, super absolutione fratrum eorumdem Ordinum suorum & dispensatione cum eisdem, in quibuscumque casibus (præterquam illis pro quibus essent ad Sedem Apostolicam mittendi) & per nos approbatam, cum declaratione casuum pro quibus mittendi sunt perstringentes, volumus quòd Magister & Minister generales præfati, & eorum Vicarii, & illi quibus ipsi Magister & Minister generales pro tempore id duxerint, committendum dumtaxat, & non alii facultate prædicta de cætero uti possint, illam omnibus aliis penitùs adimentes.

Gratias Ordinum, Sororibus & Tertiariis eorumdem Ordinum communicat.

§. 7. Et ne propter Monasteria Monialium seu sororum sub cura & institutis Ordinis prædicti fratrum Prædicatorum, & S. Claræ, seu S. Damiani Ordinum sub ejusdem fratrum Minorum Ordinis cura degentia; S. Dominici & S. Francisci de Pœnitentia nuncupatorum Ordinum utriusque sexus personas contingat eorumdem fratrum quietem turbari, motu, scientia & auctoritate prædictis statuimus, quòd hujusmodi monasteria, & loca, eorúmque Abbatissæ & Priorissæ, procuratores, syndici, oblati, & utriusque Tertii Ordinis prædicti de Pœnitentia nuncupatæ personæ prædictæ, eisdem privilegiis, immunitatibus, gratiis, favoribus, concessionibus, facultatibus, & indultis, spiritualibus & temporalibus, prædictis fratrum Prædicatorum & Minorum Ordinibus, ac illorum professoribus, domibus, & locis, ac procuratoribus, syndicis, oblatis & commissis, seu aliàs quomodolibet per prædecessores nostros, aut nos hactenus concessis, & in posterùm concedendis, quavis auctoritate, quatenùs earum sexui & statui non contradicant, liberè & licitè uti possint & debeant, in omnibus & per omnia, prorsus & sine ulla differentia, ac si eisdem Monasteriis, locis & personis, Abbatissis, Syndicis, procuratoribus, oblatis & commissis, sororum & monialium earumdem, ac personis utriusque sexus de Pœnitentia hujusmodi, nominatim concessa forent, & concederentur expressè.

Circa eleemosynarum collectionem, & prædicationes, non molestentur ab Ordinarus vel aliis. Tu quoad prædicationes serva Conc. Trid. sess. 5. cap. 2 & sess. 24. cap. 4.

§. 8. Præterea, quia ut intelleximus exortis nonnumquam controversiis inter locorum Ordinarios, eorúmque Vicarios seu Officiales curatos, & fratres prædictorum Ordinum, variis occasionibus, locorum Ordinarii, eorúmque Vicarii seu Officiales & curati prædicti, ne Christi fideles fratribus ipsis pias eleemosynas erogare præsumant, suadere, & etiam sub censuris inhibere, ac erogantes excommunicatos fore prædicare, seu prædicari facere, seu pronunciare præsumunt. Locorum Ordinariis, eorúmque Vicariis, seu Officialibus & curatis prædictis, ac etiam aliis quibuscumque dicta auctoritate mandamus, ut ab hujusmodi persuasionibus, inhibitionibus, & mandatis, de cætero prorsus omninò abstineant, decernentes inhibitiones ipsas & mandata, nullius existere firmitatis, & illis contravenientes, censuris hujusmodi minimè ligari, ac eosdem persuadentes & inhibentes, mandatóque nostro hujusmodi obtemperare non curantes (nisi pœnituerint, & persuasiones ac inhibitiones & prædicta revocaverint infrà triduum, postquàm desuper requisiti fuerint) eo ipso Ordinarios interdicti ingressus Ecclesiæ & suspensionis à regimine & administratione suarum Ecclesiarum; alios verò inferiores ab eis excommunicationis sententiam incurrere.

Defuncti possunt in locis Ordinum sepeliri cum eorum habitu recepto à Prælatis eorum.

§. 9. Cùm autem nonnulli ad Ordines prædictos Prædicatorum & Minorum specialiter gerentes devotionis affectum, eorum cadavera cum habitu fratrum Prædicatorum vel Minorum, seu fratrum vel sororum de Pœnitentia utriusque Ordinis prædictorum, sepeliri mandent, & persæpè antequam moriantur habitum hujusmodi eis postulant exhiberi, decernimus habitum hujusmodi per Priorem domus Ordinis Prædicatorum, aut Guardianum domus Ordinis Minorum loci in quo tales decedere continget; vel per Superiorem Prælatum ipsorum Ordinum, domorum, seu Prioratus & guardianiæ, vel cui illi duxerint committendum dumtaxat, & non per alium quavis auctoritate vel prælatione fungentem exhiberi debere, qui prædictum habitum recipientibus declarare teneantur, apud eorum Ordinum Ecclesias debere sepeliri in eorum habitu quorum habitum suscipiant, & illorum sic indutorum cadavera discooperta, nullo pallio vel tegumento super imposito, cum habitu hujusmodi ad sepulturam deferti posse. Ordinariorum, etiam sub censuris prohibitione locorum qualibet in contrarium edita non obstante, quas quoad hoc modificamus.

Fratres habilitati ad beneficia Ecclesiastica, non gaudent privilegiis Ordi-

§. 10. Et ne ex habilitatibus ad unum vel plura beneficia Ecclesiastica, in titulum vel commendam obtinenda, cum facultate interim donec illa assequantur pro capellanis aliorum in beneficiis Eccle-

siasticis

nis, sine illius Prælatorum consensu.

siasticis deservire, & quod etiam postquàm beneficia hujusmodi assecuti fuerint in domibus dicti Ordinis residere, cameras habere, in illas, ac in generalibus atque provincialibus Capitulis fratrum eorumdem Prædicatorum & Minorum Ordinum, vocem activam & passivam habere, ac privilegiis, favoribus, & gratiis, & indultis concessis ipsorum Ordinum professoribus, gaudere possint, præfatis Ordinibus, & illorum professoribus gravamen inferatur, eisdem motu & auctoritate decernimus, hujusmodi concessas, & quas concedi contigerit habilitationis literas, intelligi & interpretari debere, ut fratres ipsi quibus literæ hujusmodi, concessæ sunt & concedentur in posterùm, quandocumque per Sedem prædictam postquàm aliquod beneficium adepti fuerint pacificè, aut pro capellanis in aliquibus Ecclesiis cœperint deservire, concessionibus prædictis (prout vocem activam & passivam, residentiam in domibus doctorum Ordinum, ac retentionem dictarum domorum, camerarum, & alia quæ Ordinum præfatorum sunt, concernunt) de dictorum Prælatorum consensu dumtaxat gaudere possint, & non aliàs, nec alio modo. Idem statuentes de promotis ad cathedrales etiam titulares appellatas Ecclesias, & alias Ecclesiasticas dignitates.

Generales Ordinum coercent etiam Fratres servientes inquisitioni.

§. 11. Cæterùm, ut dictorum Ordinum professores qui Inquisitores hæreticæ pravitatis pro tempore in diversis mundi partibus deputantur, tantò diligentiùs eorum Officia studeant exercere, ac ab illicitis & eis prohibitis abstinere, quantò cognoverint posse eorum errores faciliùs corrigi, & puniri, quòd Magister Prædicatorum, & Minister Minorum Ordinum prædictorum generales præfati, nunc & pro tempore existentes, gesta pro tempore per ipsos Inquisitores suorum Ordinum respectivè examinare, & querelas contra illos propositas audire, ac super illis (quantum eis justum & æquum videbitur) statuere & ordinare; si in aliquo eos deliquisse invenerint, illos juxta excessum exigentiam, etiam per eorum ab Officio amotionem, ac aliàs corrigere & punire, dictósque Inquisitores secundùm quod æquum & justum aut necessarium videbitur (non tamen in una eadémque diœcesi) multiplicare liberè & licitè valeant.

Inquisitores unius ex dictis Ordinis, contra alios non procedat. Tu vid. const. 51. Pii iv. Pastores.

§. 12. Et Prædicatorum in Minorum, &ècontrà Minorum Ordinum prædictorum Inquisitores, in Prædicatorum Ordinum hujusmodi professores quoscumque Officio Inquisitionis hujusmodi fungi, illúdque exercere nullatenùs possint, absque Sedis Apostolicæ licentia speciali, de præsentibus literis specificam & expressam faciente mentionem.

Concessio gratiarum aliis Ordinibus Mendicantium concessa, amplior concessio habetur inf. in const. 4. Pii v. Etsi. in Tom. 2.

§. 13. Postremò, quia Prædicatorum & Minorum fratrum prædicatorum Ordinum professores pro fidei catholicæ dilatatione, incremento, & defensione, continuè indefesse laborant, & eorum exemplari vita, prædicationibus verbi Dei, audientia confessionum, sana doctrina, assidua sacrarum literarum instructione, & devota divinorum Officiorum celebratione, hæreticorum extirpatione, aliísque innumeris piis operationibus præ cæteris Ordinum Mendicantium professoribus fructus in Ecclesia Dei salutares copiosiùs attulerunt hactenùs, & continuè afferre non cessant, atque allaturos in futurum Deo propitio spe firma tenemus, & propterea convenit, ut ipsi præ cæteris ampliores favores & gratiarum prærogativas à præfata Sede recipiant & reportent, aliorúmque Ordinum Mendicantium indultis & privilegiis apud Sedem præfatam gaudeant, ne illis inferiores esse videantur; omnes & singulas gratias, concessiones, indulgentias, & peccatorum remissiones, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, & indulta, spiritualia & temporalia, qualiacumque sint Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum, ac Servorum B. MARIÆ fratrum Ordinibus, & illorum Ecclesiis, Oratoriis, & domibus, Prioribus, fratribus, & sororibus, conversis & oblatis, ac utriusque sexus personis de Pœnitentia nuncupatis, à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus prædictis, & à nobis, aut aliis auctoritatem habentibus, quæ omnia acsi nominatim exprimerentur haberi hic volumus pro sufficienter expressis, conjunctim vel divisim, in genere vel in communi concessa, eisdem & eorum cuilibet, Prædicatorum & Minorum fratrum Ordinibus, domibus, Ecclesiis, Oratoriis, generali Magistro, Ministro, Prioribus, & Ministris provincialibus, conventualibus prioribus, guardianis, sororibus, oblatis, conversis & utriusque sexus Tertii Ordinis, seu de Pœnitentia nuncupatis, & aliis eorumdem Ordinum personis, de novo concedimus, & in eis locum habere volumus, acsi eisdem nominatim, directè & expresse concessa fuissent. Mandantes etiam motu & scientia & auctoritate prædictis, ut dum privilegiorum, indulgentiarum, prærogativarum, concessionum, exemptionum, immunitatum, facultatum, & indultorum, dictorum fratrum Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, & Servorum S. MARIÆ originales literæ seu transumpta authentica, ex illis, pro & in favorem Ecclesiarum, domorum, & fratrum prædictorum Prædicatorum & Minorum Ordinum, adducerentur, vel exhiberentur, eadem fides in dubia adhibeatur, tàm in judicio quàm extra judicium, & aliis locis, quibus opus fuerit, acsi pro & in favorem dictorum Ordinum, Ecclesiarum, domorum, & fratrum Prædicatorum & Minorum à Sede Apostolica emanassent, ac eis & cuilibet ipsorum fuissent immediatè concessæ.

Inhibitio contra perturbatores.

§. 14. Inhibentes districtiùs ipsis locorum Ordinariis sub interdicti, ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, ac parochialium Ecclesiarum rectoribus, & aliis quibuscumque, sub excommunicationis latæ sententiæ, & privationis earumdem Ecclesiarum parochialium, & omnium aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in posterùm obtinenda pœnis, eo ipso quo contra fecerint incurrendis, ne personis quibuslibet Ecclesiasticis vel sæcularibus, in genere vel in specie, directè vel indirectè, aliquid inhibeant, præcipiant, ordinent, vel statuant, quò minùs Ordines prædicti, illorum domus & professores, prædictis gratiis eis concessis liberè uti possint.

Derogatio contrariorum.

§. 15. Non obstantibus quibuscumque Apostolicis suspensionibus, revocationibus, & restrictionibus, ac provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus, necnon Parisiensis & aliorum locorum generalium Studiorum universitatibus & curæ Vicegerentiæ Avinionensis, & quibusvis ordinariis Prælatis ac personæ concessis & concedendis literis, privilegiis, ac per illos deputatis in eis conservatoribus privilegiorum hujusmodi facultatibus & jurisdictione, cum quibusvis clausulis etiam derogatoriarum derogatoriis, ac fortioribus & insolitis, quibus omnibus illa etiam si de eis, eorúmque totis tenoribus & datis, non per hujusmodi generales clausulas etiam specialem mentionem importantes, sed specifica & individua, ac de verbo ad verbum, seu quævis alia mentio habenda esset, præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, quoad præmissa, specificè & nominatim derogamus, & ea nemini in præjudicium præmissorum suffragari posse aut debere, ac irritum & inane quicquid secus contigerit attentari decernimus, necnon omnibus illis, quæ in dictis literis nostris, præfatis Ordinibus concessis, volumus non obstare, cæterísque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 16. Verùm quia difficile foret præsentes literas ad singulas provincias originaliter destinare, volumus & dicta auctoritate decernimus, quòd transumptis earum manu notarii publici, & curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditoris, vel protectoris qui est & qui pro tempore erit, alicujus Archiepiscopalis vel Episcopalis, seu cujuscumque in dignitate constituti sigillo munitis, ea prorsus in judicio & extra, ubicumque exhibita vel ostensa fuerint, fides adhibeatur indubia, acsi ipsæ

origina-

originales literæ forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1479. septimo Calendas Augusti, Pontificatus nostri Anno octavo.

Dat. P. A 8. die 26. Julii.

Sequitur declaratio §. 6. præcedentis Bullæ. Extat similis declaratio pro Fratribus Prædicatoribus, data die 28. Martii hoc eodem anno, hic sedulò prætermissa.

Edita A. D. 1481.

SIXTUS PAPA IV.

Causa hujus declarationis.

§. 1. EXposuisti nobis, quòd facultatem absolvendi omnes & singulas utriusque sexus vestri Ordinis personas, ab omnibus præterquàm certis tunc expressis casibus, & super irregularitatibus dispensandi, tibi, & Prioribus Provincialibus, & Conventualibus, & eorum Vicariis pro tempore existentibus, vel ab eis deputandis alias concessam ad te & Vicarios tuos dumtaxat, & ad eos quibus tu illud committendum duceres restrinximus, prout in singulis literis desuper editis pleniùs continetur, unde fit ut difficile admodum existat pauperibus fratribus tui Ordinis, præsertim in longinquis partibus agentibus, pro hujusmodi absolutione ad te, & tuos Vicarios, longè aliquando remotos accedere, proinde humiliter supplicasti, ut desuper opportunè fratribus & personis præfatis ne sic vagari cogantur providere dignaremur.

Declaratio §. 6 Bullæ præinsertæ circa absolutiones Fratrum.

§. 2. Nos hujusmodi supplicationibus inclinati tenore præsentium decernimus & declaramus, quòd tu & tui successores & Priores, Provinciales, ac eorum Vicarii pro tempore existentes, & hi quibus quibus vos committendum hoc dexteritis eamdem absolvendi ab ipsis casibus præfatis personas utriusque sexus vestri Ordinis, & super irregularitatibus dispensandi habeatis facultatem, quam per Priores literas hujusmodi ante restrictionem habebatis. Priores verò conventuales illam solummodò habere censeantur quam priùs habebant ex privilegiis & literis prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum.

Derogatio d. constit.

§. 3. Non obstantibus literis superioribus restrictionis nostræ hujusmodi, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die decima sexta Julii 1481. Pontificatus nostri anno decimo.

Dat. P. A. 10. die 16. Julii.

XX.

Ampliatio jurisdictionis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarii, Magistrorum Viarum Urbis, circa ædificia ad ejus ornatum construenda, unà cum privilegiis ejusmodi ædificia construentium, vel ampliantur.

Hoc antiquissimum officium jam pœnæ destitutum reintegravit Mart. V. ut sup. in ejus constit. 9. Et si, in fol. 305. Cui deinde alii Pontif. magnas jurisdictiones, ut videre est infrà in const. 12. Greg. XIII. Quæ publicæ, ubi hæc Bulla, quoad contenta in illa, abrogatur. Ibi aliàs tibi indicabo in Tomo 2.

Edita, A. D. 1480.

SIXTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

ETsi de cunctarum civitatum temporali dominio Rom. Ecclesiæ subjectarum, decore, & venustate cogitare nos deceat: ad nostram tamen Almam Urbem Apostolorum Petri & Pauli glorioso martyrii cruore Domino JESU CHRISTO consecratam, civitatem sacerdotalem, & regiam, ejúsque decorem, & venustatem, tantò accuratiùs aciem nostræ considerationis extendere nos convenit, quanto illa caput est orbis, & Altissimus in ea sacerdotii principatum, & Christianæ religionis caput instituit, & sui Vicarii Sedem, ad quam de universis mundi partibus Christi fideles confluunt in numero copioso, voluit collocari.

§. 1. Cùm itaque viæ, & stratæ publicæ ejusdem Urbis, in plerisque locis, causantibus porticibus, prosellis, & aliis variis ædificiis domorum sitarum juxta illas, adeò arctæ existant, ut per eas commodè de ambulari, & necessaria ad victum multitudinis Civium Romanorum, & Curalium, ac aliorum in ipsa Urbe habitantium, & confluentium ad eamdem, præsertim temporibus Indulgentiarum Anni Jubilæi, & aliarum concessarum per nos & prædecessores nostros Romanos Pontifices, visitantium Apostolorum præfatorum Basilicas, & alias ejusdem Urbis Ecclesias, deferri commodè nequeant, & in quibusdam locis vix singulariter singuli equestres se obviantes, in eis transire possint per easdem, idque cedat in non modicam ejusdem Urbis deformitatem, ac Civium, Curialium, & Confluentium prædictorum incommoditatem. Et propterea nos habita super iis deliberatione matura decrevimus, vias ipsas, præsertim quæ magis frequentantur, & principaliores existunt, ampliari, ac porticus & impedimenta prædicta, quibus sic arctantur, amoveri, & lateribus opportunè pavimentari, jámque opus ipsum cœptum sit in diversis locis, & in illius prosecutione non cessetur. Ac (sicut accepimus) propter demolitionem hujusmodi nonnullæ ex domibus ipsis, quarum porticus, & prosella, at alia ædificia dirui oportuit, exinde, utpotè necessariis mansionibus solitis, & officinis carentes, ad inhibitandum minùs commodæ, & ferè inutiles factæ sint, & eà propter illarum domini eorum parietes decenter, ut expediret ad decorem viarum earumdem reparare, & expensas opportunas propterea subire non curent, sublata spe habitandi in eis, aut alias utilitates recipiendi ex eisdem. Expediátque ad obviandum hujusmodi incommoditatibus, ex duabus, aut pluribus continguis domibus, unam commodam construere, aut partem unius ex eisdem domibus alteri convicinæ domui incorporare, sicque indemnitati dominorum earumdem obviare, & decori hujusmodi consulere; & vicinarum domorum domini ut plurimum super iis non conveniant, & recusant sibi invicem complacere, etiam pro justo & rationabili pretio. Contingat quoque interdum nonnullos tàm Romanos cives, quàm curiales, & alios forenses in eadem Urbe domos de novo ædicare, vel antiquas reformare & ampliare velle, & pro illarum decenti constructione indigere convicinis domibus, interdum ruinosis, & depressæ, vel ruinosæ, vel domorum dirutarum sediminibus, plateolis, & solo, seu alio loco vicinis, & hujusmodi domorum, & sediminum, seu platearum, & soli, aut loci dominos requisitos ut de illis eisdem ædificare, & reformare volentibus, venditionis titulo complaceant de domibus, sediminibus, solo, seu loco, oblato etiam persæpè plusquàm justo pretio, id facere nullatenus velle, aut longè plus justo pretio, etiam nonnumquam duplum illius transcendendo, petere pro eisdem. Quo fit ut, præsertim curiales & forenses, qui ad id juvari & allici deberent, maximè à Romanis civibus, ab hujusmodi eorum laudabili ædificandi, aut ampliandi proposito retrahantur. Et si aliquando dilecti filii Franciscus de Porcariis, & Bapt. Staglia, moderni, & qui pro tempore fuerint Magistri ædificiorum, & stratarum ejusdem Urbis, pro construendis novis plateis in locis convenientibus, aut antiquis ampliandis, & reformandis, volunt domus aliquas dirui facere, in totum vel in partem, illarum domini similiter oblato eis etiam justo & rationabili pretio, ne id fiat, pertinaciter se opponere, & hujusmodi novarum platearum ordinationem, & antiquarum dilatationem, ampliationem, omni conatu possibili impedire non vereantur, quæ omnia publico bono, & decori, ac pulchritudini ejusdem Urbis, nostræque circa id, intentioni obviare manifest cernuntur.

Causæ istius constit.

§. 2. Nos igitur æquum arbitrantes publicam utilitatem in iis præferri privatæ commoditati quorumlibet,

Camerarius & Magistri Viarum co-

gant vicinos non habitantes domos, illas vendere aliis vicinis habitantibus volentibus reficere domos eorum dirutas ob decorem Urbis. Ad hoc vide etiam const. Greg. xiii. citata in rub.

rumlibet, & illorum qui tàm salubri publico bono indirectè modo præmisso se opponunt, duritiem, superioris auctoritate, & æqua ordinatione comprimi; ac volentes proptereà super iis omnibus opportunum adhibere remedium; Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa nostra scientia, & de plenitudine potestatis Apostolicæ, hac in perpetuum valitura constitutione, statuimus & ordinamus, quòd venerabilis frater Guillelmus Episcopus Ostiensis, Camerarius noster, præfati Franciscus & Baptista, ac ipsorum Episcopi, Francisci & Baptistæ in Camerariatus nostri, & pro tempore existentis Roman. Pont. ac Magistratus ædificiorum Urbis officiis respectivè successores, qui pro tempore erunt perpetuis futuris temporibus, ad requisitionem Dominorum domorum, quarum porticus, prosella, seu alia ædificia pro viis, seu plateis & aliis locis publicis ejusdem Urbis hactenus diruta fuerint, & dirui contingeret in futurum quandocumque de mandato Magistrorum eorumdem, si domini prædicti in domibus ipsis inhabitare soliti erant ante demolitionem eandem, & tempore demolitionis hujusmodi factæ, & quam fieri contingeret in futurum absque dolo & fraude inhabitabant, & in posterùm inhabitabunt; & propter hujusmodi demolitionem jam factam, & quæ fieret, domus ipsæ effectæ sint, vel efficerentur in posterùm pro eorundem dominorum ipsarum commoda receptione, & inhabitatione incapaces, sintque juxta eas aliquæ domus per earum dominos minimè inhabitari solitæ, sed pro earum annua responsione, vel alias locatæ consuetæ, ex quarum conjunctione cum domo hujusmodi sic incommoda effecta domino domus sic incommodæ effectæ, adversus incommoditatem hujusmodi subveniri valeat, teneantur & debeant compellere illos, ad quos domus ipsas sic vicinas legitimè eis pertinere constabit, etiam si ad Ecclesias, & Monasteria, tàm virorum quàm mulierum, Ordinum quorumcumque etiam exemptorum, necnon beneficia Ecclesiastica, Hospitalia, & loca pia pertinerent, ad vendendum easdem domos vicinas, quas inhabitare soliti non sunt, dominis domorum contiguarum, quas sic incommodas effectas cognoverint, pro pretio per duos probos, & expertos viros, per utramque partem eligendos determinando, & declarando. Si verò ii duo concordes in eodem assignando pretio non essent, eo casu ipsi Camerarius & Magistri ædificiorum præfatæ Urbis, habito ipsorum duorum judicio, pretia eadem imponere, & assignare habeant.

Et si plures eadem domo indigerent, domus utrique æqualiter indigenti vendatur, vel uni magis indigenti.

§. 3. Et si forsan contingeret ex demolitione hujusmodi, duas domos sic per earum dominos inhabitatas, incommodas modo prædicto effici, & inter eas esse aliam domum per illius dominum locari solitam, quàm quilibet vicinarum domorum prædictarum incommoditati subjacentium, & ad receptionem ipsorum non sufficientium, sibi vendi, & suæ domui incorporari postularet, debeant Camerarius & Magistri præfati illi ex eis sic petentibus, venditionem hujusmodi fieri mandare, quem magis indigere modo vendenda cognoverint. Et si forsan uterque æqualiter indigeret, partem uni, & partem alteri (si commodè vendi poterit) vendi faciant, aut aliter desuper provideant, prout eis videbitur expedire.

Si plures sint qui domos habeant dirutas & per eos non habitatas, teneatur dominus domus minùs læsæ domino domus magis læsæ vendere ut hic.

§. 4. Et si in neutra domo vicinarum, quæ sic inutiles jam effectæ forent ex demolitione prædicta, vel efficerentur in futurum, earum domini habitarent, sed eas locare soliti essent, liceat etiam tunc Camerario & Magistris præfatis (si id petatur per alterum dominorum earumdem) domum, quam majora incommoda passam esse cognoverint, domino alterius domus magis læsæ, si emere voluerit, vendi facere modo prædicto, & illo instante domino domus magis læsæ, ad id compellere: & similiter dominum domusècontrà minùs læsæ, ad emendum domum magis læsam, aut suam domino domus minùs læsæ vendendum compellere, seu aliàs, prout eis videbitur, providere & ambæ domus ipsæ, inutiles & inhabitabiles non remaneant, & similiter prout eis videbitur providere teneantur quoties domus ipsa sic vicinæ, & locari solitæ, æqualiter læsæ & incommodæ effectæ forent.

Pro platearum & ædificiorum constructione, & ampliatione &c. domini domorum locari solitarum cogantur eas vendere Sindico Urbis vel vicinis ædificare volentibus ut hic. Vide ibid. §. 2. & 6. d. Bulla Greg. xiii.

§. 5. Et ne ob proterviam, & duritiem dominorum domorum, sine quarum demolitione plateæ in eadem Urbe necessariæ, & utiles, ad illius decorem de novo ordinari, vel jam ordinatæ ampliari commodè nequeant, Platearum earumdem ordinatio, & ampliatio, ac Palatiorum & domorum de novo constructio, seu reformatio retardetur, eisdem Motu & scientia, ac auctoritate & potestate statuimus, quòd Camerarius & Magistri præfati, possint & debeant dominos domorum quarumlibet locari (non autem per ipsosmet inhabitari, solitarum) Ecclesiasticos & sæculares quacumque dignitate fungentes compellere ad vendendum Conservatoribus seu Syndico ejusdem Urbis, domus, quas Camerarius, & Magistri præfati, necessarias & utiles esse cognoverint pro hujusmodi Plateis de novo ordinandis, & antiquis reformandis, & ampliandis, pro justo, & rationabili pretio, & præmittitur imponendo. Et similiter ad vendendum domos hujusmodi per eos inhabitari minimè solitas, sed locari, quas utiles & necessarias esse putaverint, pro Palatiis, domibus, seu aliis ædificiis, tàm prophanis quàm Ecclesiasticis, in eadem Urbe de novo construendis, seu jam constructis ampliandis, personis habentibus juxta illas domum, seu solum, aut locum alium, & volentibus inibi de novo domos, vel Palatia construere, seu jam constructa ampliare, pro justo & rationabili pretio, ut præfertur, taxando.

Inter plures ædificare volentes quæ præferre debeat. Vide ibid. §. 12.

§. 6. Et inter duos, seu plures sic ædificare, seu ampliare volentes & pro hujusmodi venditione eis fienda ad effectum præmissum instantes, illámque eis fieri petentes, ille præferatur, cui domus, platea seu locus, de cujus venditione ageretur, magis adjaceret, seu qui illo magis indigeret, & ex cujus ædificio plus decori ejusdem Urbis consuli speraretur. Et si in omnibus paritas foret, liceat Camerario, & Magistris præfatis venditionem hujusmodi pro parte uni, & pro parte alteri, fieri mandare, aut eorum alteri prout videbitur.

Quæ servari debeant à Camerario & Mag. contra videre recusantes. Tu vid. ibid. in §. 17.

§. 7. Et in singulis casibus prædictis, in quibus volumus quod Camerarius & Magistri præfati compellere possint aliquos ad vendendum, si illi ad quos pertineret, moniti & requisiti per Camerarium & Magistros præfatos, bis cum termino convenienti, eorum arbitrio moderando, vendere recusaverint, aut malitiosè distulerint, præfati Camerarius & Magistri debeant vice & nomine illorum sic requisitorum & recusantium vel differentium venditionem hujusmodi facere, cum promissionibus, obligationibus, pœnis, renunciationibus, juramento, pactis, & clausulis consuetis, & pretium inde proveniens recipere & penes ædem sacram, aut fide & facultatibus idoneam personam deponere, dominis domus, seu alterius loci sic per eos pro tempore venditi (si venditionem ipsam ratam habere, & fidejussores de evictione præstare voluerint, & non alias) consignandum, habeántque venditiones ipsæ, quas sic per Camerarium & Magistros fieri contingeret, & traditiones locorum & domorum sic venditorum plenam roboris firmitatem, ac si per illos ad quos domus ipsæ tunc pertinebant, fierent, & eosdem penitùs, & omninò operentur effectus, quos operarentur si fierent ab eisdem.

Ædificare volentes servent hic contenta. Vide ibid. §. 3. & seq.

§. 8. Provideant autem Camerarius & Magistri præfati, in casibus prædictis, in quibus statuimus aliquos compelli debere ad vendendum proponentibus nova ædificia construere, seu jam constructa ampliare velle, tales sic proponentes ante omnia se obligent ad inchoandum, & perficiendum hujusmodi nova ædificia, modis & formis, ac infrà tempus, & sub pœnis, de quibus ipsis Camerario & Magistris (personarum & ædificiorum qualitate inspecta) videbitur, & ab illis qui sic se obligaverint, & præmissa non adimpleverint, pœnas exigant memoratas,

&

Passagium, sive Bulla exhortans Principes Christianos, ad sacram Expeditionem in Turcos suscipiendam: Missa Philippo Palatino Electori 1481. Exstat in Freheri Scriptor. Rerum Germanic. tom. 2. pag. 161.

& nihilominùs eos compellant ad observandum præmissa per eos, vel quas prius habeant, & etiam propterea eis venditas domos aliis ædificare volentibus vendendum pro justo & rationabili pretio, ut præfertur moderando.

Vendere volentes domus &c. teneantur vendere vicinis, aliàs venditiones sint nullæ & pro vicinis factæ censeantur. Vide ibid. §. 8. & seq.

§. 9. Et quia interdùm contingit, quòd habentes domos, sive domorum sedimina, claustra, seu loca in eadem Urbe, & illa vendere volentes, variis plerumque modis & occasionibus illa vendere recusant habentibus domos, sedimina, claustra & loca vicinis, illisque vendere nolunt, nonnumquam illa vendunt æmulis eorumdem vicinorum, seu personis eis parum gratis; quo fit, ut ipsi domorum, claustrorum, & sediminum, seu aliorum locorum vicinorum domini illa emere volentes, & habere nequeuntes, retrahuntur persæpè ab ædificando de novo in eorum sediminibus, & locis vicinis, ac ampliando domos quas inibi habent, sicque decori ejusdem Urbis, aut saltem ipsorum vicinorum commoditati non parum detrahitur. Volentes super hoc æqua ordinatione providere; Motu, scientia, & auctoritate prædictis, etiam statuimus & ordinamus, quòd præfati sic vendere volentes, teneantur & debeant, domos, sedimina, claustra, plateolas, & loca venalia hujusmodi vendere habentibus domos, sedimina, claustra, & loca alia illis contigua, pro justo & rationabili pretio, per alios evidenter & non fictè forsitan oblato. Et si illa aliis quàm vicinis præfatis venderent, venditiones ipsæ (quoad illos qui emerent, & illorum commodum) nullius sint roboris vel momenti, & habeantur pro infectis, & perinde ac si per illum ex vicinis, cujus venditio ipsa, præsentis constitutionis vigore, fieri debebat, facta foret, debeant Camerarius & Magistri præfati, ementem à professione domus, sediminis, claustri, plateolæ, seu alterius loci sic empti absque ulla tela judicii, vicino justante, & pretium rationabile offerente, & dicto emptori (si illud recipere & emptioni per eum factæ renuntiare, & ipsum vicinum juxta Camerarii & Magistrorum prædictorum ordinationem, cautum facere noluerit) persolvendum deponente, amovere, & ipsum vicinum in illius possessionem inducere. Et si forsan duo essent vicini, quibus domus, claustrum, sedimen, plateola, seu alius locus, de cujus venditione ageretur, utilitatem & commoditatem afferre posse, ille ex eis præferri debeat in præmissis, quem Camerarius & Magistri præfati, consideratis circumstantiis universis, venali domo, sedimine, claustro, solo, plateola, & pro parte uni, & pro parte alteri possit exinde commoditas provenire, utrique proportionabiliter concedatur. Si verò facta illius divisione, portiones utriusque ferè inutiles essent, non dividatur, sed Camerarius & Magistri, alterum eorumdem vicinorum, quem voluerint, præferri faciant in præmissis.

Deputatio executorum.

§. 10. Et ut ea, quæ suprà statuta sunt votivum sortiantur effectum, in præmissis omnibus & singulis, Camerario in Ecclesiasticas, & ei, ac Magistris præfatis in alias personas facultatem & potestatem concedimus, ita quòd idem Camerarius per censuram Ecclesiasticam, & ipse, ac Magistri præfati, per pœnarum, & mulctarum exactionem, ac personarum districtionem, & alia juris remedia, contradictores quoslibet & rebelles, compellere valeant ad præmissa.

Derogatio contrariorum.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Municipalibus Statutis Urbis, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate aliqua vallatis, exemptionibus, ac indultis, privilegiis, & literis Apostolicis, necnon interdicti personis Ecclesiasticis bonorum immobilium alienationibus, & præstitis per eos desuper juramentis, à quibus eas absolvimus, contrariis quibuscumque seu si aliquibus communiter vel divisim à Sede præfata indultum existat, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Volumus autem quòd pretia domorum, & aliorum bonorum immobilium ad Ecclesias, Monasteria, & alia pia loca hujusmodi pertinentium, quæ vendi contingeret in posterum vigore præsentium, penès ædem sacram, aut fide & facultatibus idoneam personam, cum recognitionibus, & obligationibus, & cautelis etiam in talibus adhiberi solitis deponantur, & in emptionem aliorum bonorum immobilium pro eisdem Ecclesiis, Monasteriis, & piis locis omninò convertantur.

Jussio Bullam describendi in lib. Stat.

§. 12. Quòdque Dilecti filii Cameræ ejusdem Urbis Conservatores præsentes nostras literas in Registro Privilegiorum, & aliarum scripturarum ejusdem Urbis in eorumdem archivio conservari solito registrari, & illorum tenores in locis publicis & consuetis ejusdem Urbis sono tubæ præmisso vulgari sermone publicari ac præsentes valvis Capitolii triduo, juris horis, & alibi, prout Camerario & Magistris prælatis visum fuerit, affigi faciant, ut omnibus omni tempore faciliùs innotescant. Nulli ergo omninò &c.

Dat. P. A. 9. die 30. Jun.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo, quadringentesimo octuagesimo, pridie Kal. Julii, Pontificatus nostri Anno nono.

XXI.

Canonizatio S. Bonaventuræ Balneoregiensis, generalis Ministri Ordinis Fratrum Minorum Conventualium S. Francisci, S. R. E. Cardinalis, & Episcopi Albanensis, ejusque relatio in numerum SS. Confessorum Pontificum Doctorum, cum suæ festivitatis institutione.

Hunc sanctum inter egregios Catholicæ Ecclesiæ Doctores annumeravit, ejusque festum, duplici officio die 14. mensis Julii celebrari præcipit Six. V. ut infrà in Tom. 2. in ejus constit. 66. Triumphantis.

SIXTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1482.

Proœmium.

Superna cœlestis patria, civitas Hierusalem, cujus participatio ejus in idipsum, ita omnium electorum salvatione lætatur, ut quorum præstantiora sunt merita, copiosiora etiam sumant gaudia præmiorum. Quod in excessu mentis suæ positus Isaias Propheta sensisse videtur, cum diceret: Exulta, & lauda habitatio Sion, quia magnus in medio tui Sanctus. Exultent igitur omnium Angelorum chori, qui de vacuarum sedium habitatione soliciti, conantur de virtute in virtutem, ad beatas illas mansiones, unde superbi ruerunt, spiritus humilitate perducere. Exultent quoque omnes animæ justorum qui CHRISTI vestigia sunt sequuti, atque omnes tàm veteris, quàm novi testamenti fideles amici Dei, qui contemptis hujus sæculi vanitatibus, concivium numerositate congaudent. Exultet Cœlum laudibus, resultet terra gaudiis, quorum Sanctorum editio, lætitiam habet plurimorum. Unde enim fidei pietas exigit, ut quod pro salute multorum geritur, communibus ubique gaudiis celebretur. Præcipuè verò exultet Pontificum cœtus beatorum, & sacra Doctorum concio, qui fulgent in cœlo tamquam stellæ in perpetuas æternitates, quos inter, Sanctus Bonaventura, tamquam novum Sydus ex hac lacrymarum valle, ad cœlestem, quæ sursum est, Hierusalem, vocante eum Domino, migrare emicuit.

Lætatur Pontifex universi Cor. fi. fideles.

§. 1. Nos autem, qui dispositione Altissimo ad culmen Apostolatus evecti, Christiani gregis curam gerimus, quem pro debito Pastoralis officii, jucundo Sanctorum Collegio conformare, ut debemus, intensis desideriis affectamus, Ecclesiæ militanti, pro cujus ædificatione, & incremento, ipsum Bonaventuram in Cathalogum Sanctorum referendum duximus, haud incongruè dicere possumus: Exulta hodie, & lauda habitatio Sion, idest Christiana Religio, in qua tamquam in Minore Sion, per veram fidem habitat verus Deus, quoniam magnus in medio tui Sanctus. Quippè in medio Ecclesiæ aperuit

aperuit os ejus, & implevit eum Dominus Spiritu sapientiæ; & intellectus, & stolam gloriæ induit eum; & coronavit ad portas Paradisi, in qua una cum Angelis gloria, & fœlicitate lætatur.

Lætarique debent universi Christi fideles.

§. 2. Lætemur itaque & exultemus, quia cœlestis illa Curia ex nobis habet, cui sit cura de nobis, qui suis nos protegat meritis, quos informavit exemplis, illuminavit doctrinis, & miraculis confirmavit. Quem Deus dedit cunctis populis in gloriam & honorem cujus memoria in benedictione est.

S. Bonaventura, virtutibus & miraculis claruit.

§. 3. Ea námque de divinis rebus scripsit, ut in eo Spiritus sanctus loquutus videatur. Ita piè, religiosè, & sanctè vixit, ut scriptis vita congrueret, & quod scribebat doceret exemplo. In quo morum virtus, & signorum claritas ita comperta est, ut congruentibus maximis meritis, ac miraculis veræ sanctitatis testimonium à militante Ecclesia debeatur eidem.

S. Francisci Religionem professus est.

§. 4. Nam cùm in flore virente juventutis, humanis abjectis illecebris, divino se adduxisset servitio, Religionem B. Francisci, quæ per ardua tendit, ingressus, tantum sedula lectione, & assidua oratione perfecit, ut cum sapiente merito dicere posset: Optavi, & datus est mihi sensus.

Doctrina præfulsit.

§. 5. Illuminatus enim ab eo qui illuminat omnem sensum, qui lux, via veritas est, & vita, paucorum annorum spatio incredibilem est scientiam consequutus, nec talentum sibi à Domino creditum sudario alligavit, aut terræ infodit, sed ut sapientissimus dispensator in communem utilitatem convertit. In celebri enim Parisiensi Gymnasio, cathedram rexit, ubi adscondita scripturarum enucleans, non solùm viva voce profuit multis, sed etiam plurima librorum optimorum, tùm in sacris literis, tùm in majoribus scientiis monumenta reliquit, quæ essent omni tempore postremis profutura.

Humilitate & innocentia emicuit.

§. 6. Magnus doctrina, non minor humilitate, & vitæ meritis, qui Alexander de Ales Doctor clarissimus, cui se in disciplina sanctus Bonaventura tradiderat, tantæ innocentiæ, ac columbinæ simplicitatis expertus est esse, ut dicere solitus fuerit, sibi videri, quòd in eo Adam numquam peccasset.

Generalis Minister Ordinis extitit.

§. 8. Magna etiam in Ordine Fratrum Minorum, cui unus post Beatum Franciscum plurimum profuit. Ad ejus enim gubernacula vocatus, & generalis Minister Domino inspirante creatus, talem se suis præbuit subditis, ut in illo Dominicum illud verbum videretur impletum: Qui major est vestrum, sit minister vester.

Ordinique & Fratribus maximo adjumento fuit.

§. 8. Nam sapientia, & morum integritate major, Prælationis officium cum tanta exercuit charitate, quòd spontè humilis, nunc doctrina, nunc monitionibus, nunc exhortatione fraterna, nunc etiam corporali servitio satagebat, ut bonus Christi miles inferioribus ministrare. Nec solùm quæ ab ipso B. Francisco piè & sanctè fuerant instituta diligentissimè custodivit, sed multa etiam adjuventa, quæ crescente fratrum numero necessaria videbantur, adjecit. Ordinem quoque ipsum in Provincias, custodiásque divisit.

Cardinalis & deinde Episcopus Albanen. à Greg. X. creatus fuit.

§. 9. Magnus etiam dignitate in Romana fuit Ecclesia. Increbrescente enim fama innocentiæ doctrinæ, ac providentiæ ejus à fœl. rec. Gregorio Papa X. prædecessore nostro ad Cardinalatus est vocatus honorem, ut ejus opera in maximis, & difficillimis rebus quæ temporibus illis inciderant, uteretur, in quem Gregorius ipse ob ingentia viri merita, novo est usus exemplo. Statim enim illi Albanen. commisit Ecclesiam, quæ non nisi vetustioribus Cardinalibus solet committi.

Concilio Lugdunensi præfuit & profuit.

§. 10. Non fefellit expectationem Summi Pontificis ac sacri Senatus, optimus ac Deo amicissimus vir. Sed in Conc. Lugdunen. præsidens, omniáque ad Dei laudem dirigens, sedatis discordiis, difficultatibúsque sublatis, ipsi Ecclesiæ maximo usui fuit, & ornamento.

Et usque ad ultimum vitæ spiritum multis virtutibus floruit.

§. 11. Quibus rebus apertè cognoscitur quòd statuit illi Dominus testamentum pacis, & principem fecit eum, ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum: quem inanis gloria non inflavit, non divitiæ sinistrorsum egerunt, sed in fide lenitatéque perseverans, pius in Deum, in pauperes misericors, justus in omnes, ita hoc corruptibile corpus exuit, ut cum Apostolo dicere posset: Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi, in reliquo est mihi corona justitiæ.

Post obitum miraculis claruit.

§. 12. Qui etsi ex sola perseverantia poterat Sanctus credi, juxta illud: Esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ, subsequuta sunt tamen post vitam multa maximáque miracula, quæ certúm sanctitatis ejus probent judicium, & Nos ad ipsius venerationem inducit, quòd Deus meritis præcedentibus venerandum ostendat. Ipse enim Deus Omnipotens, ut suæ virtutis potentiam manifestet, & nostræ salutis causam pandat, fideles electos suos, quos coronat in cœlis, sæpè etiam honorat in mundo, ad eorum memoriam signa faciens, & prodigia, quo hæretica pravitas confundatur, & fides orthodoxa servetur.

Imperator ergo & alii apud hunc Pont. pro ipsius canonizatione instetur.

§. 13. Agimus igitur ipsi Deo quantas possumus gratias quòd non dignos duxerit, per quos hæc Canonizatio celebraretur, quæ licet divinis literarum monumentis extantibus, coruscantibúsque miraculis, jam pridem poterit ritè fieri, numquam tamen ante hac, vel à Principibus, vel ab aliis tanta diligentia fuit petita. Nostro tempore charissimi in Christo filii nostri Federicus Romanorum Imperator semper Augustus, Ludovicus Francorum Christianissimus, Ferdinandus Siciliæ, & Matthias Ungariæ Reges illustres: dilecti quoque filii nobiles viri Alphonsus Calabriæ, Joannes Mozenico Venetiarum, Joannes Halcam Mediolani, & Joannes Burbon Duces insignes. Prætereà Civitates Florentinorum, Senensium, Lugdunensium, Perusinorum, & quod tale jubar tulit Balneoregium, tanto studio tantáque perseverantia petierunt à Nobis, ut durum, & impium putaremus eis in re tàm pia resistere, quàm etiam Dei monitu petere videbantur. Accesserunt assiduè venerabilis fratris nostri Juliani Episcopi Sabinensis, ipsius Ordinis Protectoris, dilectorum quoque filiorum Francisci Samsonis generalis Ministri, & Petri de Rodulphis Procuratoris dicti Ordinis, sacræ Theologiæ professoris preces, qui nomine generalis eorum Capituli, id tamquam justum & debitum reposcebant. Legeramus studiosissimè Sancti hujus divina scripta, quibus postquam per ætatem aliquid sapere licuit, semper fuimus delectati. Audiveramus quoque ab antiquioribus præfatæ Religionis fratribus, & gravibus quidem viris, quod & ipsi à majoribus natu acceperant, de sanctimonia vitæ ejus constantem famam esse, sciebamus de multis maximísque miraculis, nec erat propterea apud Nos dubium, quin in triumphanti Ecclesia triumpharet in cœlo, & venerationem mereretur in terris.

Hic Pont. dictæ Religionis S. Francisci professor fuit, ideò ne potiùs affectione, quàm debito ad canonizationem motus videatur processum tribus Cardinalibus commisit.

§. 14. Sed memores nos eumdem minorum Ordinem ex voto ingressos, in quo divina assistente gratia in sacris literis, & religiosis moribus, utcumque profecimus, eadémque Ministeriatus officia exercuimus, atque inde ad Cardinalatus dignitatem, ita ut per consimiles gradus ad Pontificatus culmen sublevatos non fuisse deponente Domino cognoscamus, per quos ipse Bonaventura Sanctus ad triumphantis Ecclesiæ immarcescibilem gloriam evectus est; ne ad id videremur potiùs affectione propria, quàm debita devotione moveri, eam adhibuimus diligentiam, ac gravitatem, quam rei magnitudo poscebat. Commisimus enim tribus ex venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, ut de veritate miraculorum mandarent inquiri. Cúmque unus ex eis inchoato processu, ut Deo placuit ab hac luce migrasset, alium in locum defuncti subrogavimus Cardinalem, quo etiam decedente alium substituimus.

Posteà reiterari jussit.

§. 15. Nec his contenti, cùm jam processus ipse penè perfectus esset, & hi qui delegati erant fidelissimè retulissent; tamen quia non videbatur in proce-

dendo

dendo tanta quanta requiritur observata solemnitas, illum reiteratam jussimus.

[C]ardinales [s]uccessivo[r]um pro ca[n]onizatione [s]ederunt.

§. 16. Demùm cùm ex uberiori relatione, & fide dignorum testium super hoc receptione compertum fuisset multa, & magna à Deo per ipsum Sanctum miracula fieri, quæ in conspectu multitudinis cervebantur. Nos Spiritui sancto resistere videremur, qui per os Prophetæ laudare Deum in Sanctis suis jubet, in Consistorio nostro secreto hujus rei causa habito, eorumdem venerabilium futurum nostrorum S. R. E. Cardinalium vota super hujusmodi Canonizatione sumus scrutari. Cúmque omnium una eadémque fuisset sententia, videlicet, ut in Sanctorum numero referri deberet.

[I]n Consistorio publico orationes, & jejunia ad hoc indixit.

§. 17. Consistorium publicum deinde habuimus, in quo magna multitudine astante, & in triduum orationes, jejuniáque indiximus, ut Deus Omnipotens nobis, quòd facta optimum in hac re esset, ostendere dignaretur, nec pateretur Ecclesiam suam militantem errare, quæ se triumphanti conformare studet.

[P]rælati ad idem per Pontificem congregati pro canoni[za]tione vo[t]arunt.

§. 18. Triduò deinde elapso omnes, qui in Romana Curia erant, Prælatos jussimus convenire, qui ad unum interrogati quod faciendum videretur, in eamdem sententiam convenerunt, beatúmque Bonaventuram canonizandum censuerunt.

Hic deinde Pont. canonizationis diem præfinivit, in qua omnibus legitime per actis illum canonizavit, & SS. Confessorum, Pontificum, Doctorum cathalogo ascripsit.

§. 19. Nos ergo Dei nutum, & voluntatem sequentes, attendentésque justum ac debitum esse, ut quos Deus honorat in cœlis, nos veneratiońis officio laudemus, & glorificemus in terris, cùm ipse potiùs laudetur & glorificetur in illis, qui est laudabilis & gloriosus in sæcula; hunc diem Canonizationis ipsius Sancti Bonaventuræ in medio Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, quo maxima omnis generis ordinisque multitudo confluxerat, celebrandum statuimus. Ibi reliquis omnibus legitimè peractis, prædictus Ordinis Minorum Procurator in medio stans dictum illud B. Joannis Apostoli clara voce proponens, videlicet, Tres sunt, qui testimonium dant in cœlo. Pater, Verbum, & Spiritus sanctus, probavit etiam, habito super præmissis processu, ipsas beatissimæ Trinitatis personas testimonium, quòd Beatus Bonaventura in cœlo sit præstitisse, Patrem, videlicet, in miraculorum potentia, Filium in doctrinæ sapientia, & Spiritum sanctum in vitæ ipsius bonitate. Et propterea non solùm nominibus omnium qui hanc ipsam Canonizationem fieri supplicarunt, sed etiam ex parte individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ut ipsum Beatum Bonaventuram sanctum pronunciare dignaremur, instanter, instantiùs & instantissimè requisivit. Confidentes igitur quòd in hac canonizatione non permittat nos Deus errare, qui omnia in ea quomodolibet requisita etiam superabundanter observari fecimus, & observavimus, de eorumdem fratrum nostrorum S. R.E. Cardinalium, omniúmque Prælatorum in Romana Curia existentium unanimi consensu, & maturo consilio, de Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, beatæ memoriæ Bonaventuram, Balneoregiensem, sacræ Theologiæ professorem, ex gremio sacri Ordinis Minorum, & ex officio Generalatus in Episcopum Cardinalem assumptum, Sanctum esse, ac aliorum Sanctorum Dei cathalogo adscribendum, adjiciendum ac aggregandum fore, ac fideliter firmitérque teneri debere decernimus, ipsúmque Sanctorum Confessorum, Pontificum, & Doctorum quos Sancta Dei veneratur Ecclesia, consortio solemniter in præsentiarum adscribimus, aggregamúsque per præsentes.

Festúmque pro 2. Dominica mensis Julii instituit. Ac Six. v. agi jussit die 14. d. mensis.

§. 20. Statuentes etiam & mandantes venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis dictorum, ac Patriarchalium, Metropolitanorum, & Cathedralium Ecclesiarum Capitulis, & quorumvis Ordinum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium professoribus, necnon quibuscumque Ecclesiasticis personis, ut festum ipsius Sancti Bonaventuræ secunda Dominica mensis Julii, singulis annis solemniter & devotè celebretur, divinum officium, veluti pro uno Confessore, Pontifice, & Doctore, tàm publicè quàm privatim, prout contigerit persolventes.

Officium duplex Ordini S. Francisci concedit.

§. 21. Dilectis verò filiis fratribus prædicti Minorum Ordinis, quatenus hujusmodi officium sub sto duplici & octava, eo modo quo aliorum dicti Ordinis Sanctorum celebrare festa & octavas consueverunt, celebrandi concedimus facultatem.

Sepulchrum vel Ecclesiam suam visitantibus Indulg. elargitur.

§. 22. Insuper eadem auctoritate omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui in eadem Dominica, Ecclesiam in qua Sanctum ejus corpus requiescit, devotè visitaverint, annuatim, septem annos & totidem quadragenas, his verò qui aliis temporibus in singulis diebus Dominicis, centum dies, illis autem qui Ecclesias fratrum Minorum ubilibet constitutas, tàm ipsa die festi, quàm in octavo divinis officiis interfuerint, consimiles indulgentias, & peccatorum remissiones, quæ in singulis aliorum ejusdem Ordinis Sanctorum festis, ex indultis Apostolicis generaliter promulgatis, Romani Pontifices concesserunt, de injunctis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus, & elargimur.

Indulgentias concedit Ecclesia SS. Apostolorum de Urbe, indultaque Patribus Minoribus in universitate Parisiensi concedit quibus ibidem potiuntur Fratres prædicatores.

§. 23. Considerantes præterea, quanta ab hoc ipso Sancto Bonaventura ratione scientiæ, & sanctitatis vitæ, Episcopalísque & Cardineæ cum beato Thoma de Aquino, coætaneo condiscipulo, & commagistro suo, familiaritatem, & spiritualem conjunctionem in hac vita servaverit, ut quos in hoc sæculo fraterna junxit charitas, & eadem in cœlo præsens Ecclesia pari veneretur honore, prædictum festum inter festa sacri Palatii Apostolici assumentes, annumerantésque eamdem indulgentiam in festo prædicto in Ecclesia Sanctorum Apostolorum de Urbe, quæ in festo ipsius Sancti Thomæ de Aquino in Ecclesia Beatæ Mariæ Virginis de Urbe, Minerva vulgariter nuncupata, habetur, concedimus. Paritérque decernimus, fratres Minores, in alma Universitate Parisiensi, eisdem privilegiis posse, ac debere uti gaudere, ob ipsius S. Bonaventuræ merita, quibus ex Apostolicis indultis, fratres Prædicatores qui in eadem Universitate, intuitu & gratia ejusdem S. Thomæ, potiri & gaudere consueverunt, & gaudent, aut potiri & gaudere quomodolibet poterunt in futurum.

Hortatur omnes ad orandum S. Bonaventuram pro exaltatione S.R.E.

§. 24. Quocircà omnes & singulos in dignitate constitutos requirimus, & monemus, quatenus universis, & clericis, & populis suarum Civitatum, Diœcesum, & Parochialium præsentes nostras literas solemniter publicantes, eosdem, hortentur ut Deum ipsum, à quo bona cuncta procedunt, humiliter deprecentur, ut ipsius sancti Doctoris, & Confessoris Bonaventuræ mentis & precibus exóratus, militantem Ecclesiam, Apostolicam fidem, & cunctos Christifideles, à Paganorum, & aliorum infidelium, & hæreticorum tueatur incursibus, & à periculis cunctis semper protegat, ac defendat, & illam quam nobis mundus dare non potest pacem, hostium omnium sublata fromidine, firma cum tranquillitate concedat, utque post hujus vitæ militiam, depositúmque Pastoralis officii ministerium, unà cum grege nobis credito, ad sempiterna tandem gaudia pervenire mereamur.

Transumptis fidem dari præcipit.

§. 25. Demùm quia difficile foret, literas Originales præsentes, ad uniuscujusque notitiam deferri, volumus & decernimus quòd earum transumpto, sub sigillo Generalis Ministri Ordinis antedicti, & manibus duorum Notariorum publicorum debitè subscriptis fides adhibeatur indubia in omnibus, & per omnia, & illis ubique stetur ac si originales literæ hujusmodi essent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctionem pœnalem adjicit.

§. 26. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, adscriptionis, aggregationis, statuti, mandati, concessionis, relaxationis, largitionis, assumptionis, annumerationis, munitionis, ac voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præ-

ſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 11. die 14. Apr.

Dat. Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſecundo, decimo octavo Kal. Maji, Pont. noſtri Anno undecimo.

XXII.

De electione & munere Magiſtri ſeu Præceptoris Archihoſpitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe, & de exemptionibus, immunitatibus, ac privilegiis ejuſdem.

De inſtitutione hujus Hoſpitalis, aliiſque illud concernentibus plenè notavi ſup. in conſt. 7. Innoc. III. fol. 56.

Alia hujus Hoſpitalis privilegia vide in ead. conſt. Innoc. III. & infrà in Pii IV. conſt. 84. in Tom. 2. & in Clem. VIII. conſt. 118. Cùm ſicut. in Tom. 3.

Edita A. D. 1483.

SIXTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilecto filio Pii de Ruvere Præceptori Hoſpitalis noſtri Sancti Spiritus in Saxa de Urbe, Ordinis S. Auguſtini. Salutem & Apoſtolicam bened.*

Forma eligendi Magiſtrum Hoſpitalis. Hodie à Papa eligitur.

Religionis zelus &c.

§. 1. Et inſuper ut Hoſpitale prædictum de bono in melius dirigatur, & auctore Domino fœlicibus proficiat incrementis, aliorum prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum veſtigiis inhærentes, Motu, auctoritate, & ſcientia ſimilibus, ſtatuimus, decernimus pariter, & ordinamus, quòd de cætero, perpetuis futuris temporibus, occurrente præceptoriæ Hoſpitalis hujuſmodi vacatione, Fratres Conventus hujuſmodi in unum convenientes, debeatur electionem de Præceptore futuro, quibuſvis pactionibus ſemotis, cum conſilio tamen & auctoritate ac præſentia Præceptoris pro tempore exiſtentis dicti Hoſpitalis, facere, & ſic electum Rom. Pont. pro tempore exiſtenti Canonicè intranti præſentare, qui illum debeat confirmare.

Protectoriſq;

§. 2. Quodque ſimiliter unum ex venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, quotieſcumque dictum Hoſpitale carere contigerit Protectore, in Protectorem eligere, & illum Romano Pontifici præſentare confirmandum.

Cura Præceptoris circa Hoſpitali expoſitos.

§. 3. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ Præceptori pro tempore exiſtenti dicti Hoſpitalis, ut tàm pueros quàm puellas qui ibidem pro tempore exponuntur, quemadmodum ad bonum & pium Patrem ſpectat, manuteneat tamquam filios & conſervet. Illóſque & illas ſub optimis diſciplinis inſtituere ſtudeat, ut ſic apud homines laudem conſequi mereatur.

Exceptio Hoſpitalis & ejus membrorum, à ſolutione gabellarum & aliorum onerum

§. 4. Concedentes inſuper motu, ſcientia & auctoritate ſimilibus tàm Hoſpitalis prædicti, quàm omnium aliorum ejus membrorum & locorum, in obedientia, ſubjectione, correctione & omnimoda diſpoſitione Præceptoris dicti noſtri Hoſpitali ſancti Spiritus in Saxia de Urbe, ſolùm & dumtaxat exiſtentium, ab eodem dependentium Præceptoribus, Prioribus ſeu Rectoribus pro tempore exiſtentibus, quòd de relictis & obventionibus eis ratione dictarum præceptoriarum, membrorum, & locorum factorum, ad ſolvendum aliquam quartam Epiſcopalem, ſeu Parochialem, neque aliquam gabellam, paſſum ſeu impoſitionem, & quodvis aliud onus, etiam occaſione rerum, bonorum, fructuum & animalium dicti Hoſpitalis noſtri ſancti Spiritus de Urbe, in quibus locis, deinceps perpetuis futuris temporibus non tenentur, nec ad id à quoquam inviti compelli, ſeu coarctari poſſint aut valeant.

Exemptio à ſuperioritate & juriſdictione omnium Prælatorum & aliorum præterquam Magiſtri generalis.

§. 5. Præterea, ut præceptores & fratres prædicti quietiùs & liberiùs ſua vota Altiſſimo exſolvere, ac præceptoriæ Eccleſiæ Hoſpitalis, & alia loca eorum à dicto Hoſpitali de Urbe, ut ſuprà, dependentia meliùs & ſalubriter gubernari poſſint, quo Sedis ejuſdem fuerint præſidio communita Hoſpitale prædictum illiúſque modernum, & pro tempore exiſtentem Præceptorem, ac Conventum, & fratres, & perſonas, ac familiares omnes, eorúmque quoslibet, & alias præceptorias, membra, Hoſpitalia & loca ab ipſo Hoſpitali noſtro dependentia, illorúmque ſimiliter Præceptores, fratres, Conventum, & perſonas: necnon caſtra, terras, & oppida, illorúmque vaſſallos & ſubditos bonáque omnia & ſingula, mobilia & immobilia, quæ ad præſens poſſident, & in futurum, largiente Domino, poterunt adipiſci, ſub beati Petri & dictæ Sedis, ac noſtra, protectione, Motu, auctoritate, & ſcientia prædictis, ſuſcipimus, ac ab omni juriſdictione, ſuperioritate, viſitatione, correctione, dominio & poteſtate Ordinariorum, & eorum Vicariorum & Officialium quorumcumque, etiam quoad curam animarum ipſis & Eccleſiis eis ſubjectis imminentem, perpetuò penitùs & omninò eximimus, & totaliter liberamus, ac prorſus exemptos & liberos, exemptáque & libera fore, ac nobis & dictæ Sedi dumtaxat immediatè quoad omnia ſubjacere: (eorumdem Præceptoris & Conventus Hoſpitalis ſancti Spiritus de Urbe juri dictione, ſuperioritate, poteſtate & præeminentia ſemper ſalvis (decernimus & declaramus, ita quòd Ordinarii, Vicarii & Officiales prædictis, etiam ratione delicti, contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, in eos vel in ea, tamquam prorſus exemptos & exempta, juriſdictionem, dominium, poteſtatem aut ſuperioritatem quomodolibet exercere, aut excommunicationis, ſuſpenſionis vel interdicti, aliaſvè ſententias, cenſuras & pœnas promulgare, neque ipſi Præceptores, fratres, & perſonæ, coram illis aut dictæ Sedis delegatis vel ſubdelegatis vel pro tempore directis, de præſentibus literis ſpecialis & expreſſa mentio fiat, ad judicium evocari, aut quovismodo directè vel indirectè inquietari, vel moleſtari poſſint nec debeant quoquomodo. Decernentes omnes & ſingulos proceſſus, ſententias, cenſuras, & pœnas, quos & quas contra exemptionem, liberationem, ſuſceptionem, decretum & declarationem hujuſmodi forſan haberi vel promulgari, necnon quicquid ſecùs ſuper iis à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irrita & inania, nulliúſque roboris vel momenti.

Communicatio omnium immunitatum & privilegiorum Cong. Monachorum Caſſinenſis aliàs S. Juſtinæ. Hæc privilegia indicabo tibi infrà in frà in Jul. II. conſt. 1.

§. 6. Ac pro majori Hoſpitalis & aliarum præceptarum ac membrorum & fratrum, aliarúmque perſonarum ſubditorum & vaſſallorum prædictorum favore & quiete, & motu & ſcientia ſimilibus concedentes eiſdem, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, omnibus & ſingulis prærogativis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, conſervatoriis, privilegiis, gratiis & indultis, præfatæ Congregationi ſanctæ Juſtinæ, illorúmque Monaſteriis, locis, membris, & perſonis per Sedem prædictam, vel aliàs quomodolibet, in genere vel in ſpecie, conceſſis, aut in poſterùm concedendis, quorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur, haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, uti, potiri, & gaudere liberè & licitè, in omnibus, & per omnia poſſint & debeant, perinde ac ſi eis ſpecialiter conceſſa fuiſſent, quæ ad eos & ea omninò extendimus & ampliamus.

Executorum hujus Bullæ deputatio.

§. 7. Et inſuper eiſdem Epiſcopis, etiam motu & ſcientia ſimilibus, mandamus, quatenus ipſi, vel duo aut unus eorum, per ſe vel alium ſeu alios, faciant dicti auctoritate noſtra, eoſdem Præceptores, Conventus, fratres & perſonas, Præceptorias, Eccleſias, Oratoria, Hoſpitalia atque loca prædicta, ſub obedientia, correctione, poteſtate & auctoritate Præceptoris Hoſpitalis ſancti Spiritus de Urbe, ut caput exiſtentis, exemptionis, & liberationis hujuſmodi, pacifica poſſeſſione gaudere, ac præmiſſa omnia & ſingula ubi & quando expedierit ſolemniter publicantes, ac Præceptoribus, Conventibus, fratribus & perſonis, Præceptoriis, Eccleſiis, Oratoriis membris, Hoſpitalibus atque locis præfatis in eiſdem præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes. Non permittentes eos, eas, vel ea, ſeu eorum aliquam, vel aliquod, per Ordinarios Vicarios

&

& Officiales prædictos, seu quoscumque alios, contra præsentium tenorem, directè vel indirectè, quovis quæsito colore impedire, seu quomodolibet molestare. Impedientes contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras Ecclesiasticas, & alia juris opportuna remedia, cum censurarum prædictarum aggravatione, & reaggravatione appellatione postposita, compescendo. Innocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariorum derogatio.

§. 8. Non obstantibus præmissis, ac nostra super expressione fructuum, redditium, & proventuum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ uniuntur, & quibus ac commissione desuper ad partes fienda, necnon recolendæ memoriæ Innocentii Papæ IV. similiter prædecessoris nostri, contra exemptos, quæ incipit, Volentes, & aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon de quibusvis conventualibus, ac aliis per Nos vel Sedem prædictam pro tempore factis generalibus vel specialibus reservationibus ac statutis & consuetudinibus supradictis, contrariis quibuscumque. Aut si Ordinariis, Vicariis & Officialibus prædictis, vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis pactis & conventionibus, necnon privilegiis, indulgentiis & literis Apostolicis generalibus & specialibus, ac præscriptionibus, etiam longissimi temporis quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressis vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorúmque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis, quæ quoad hoc eis nolumus aliquatenus suffragari.

Exemplarum fides.

§. 9. Cæterum quia difficile foret, præsentes literas ad singula quæque loca in quibus expediens foret deferre. Volumus atque decernimus, quòd ipsarum literarum, ac omnium & singulorum privilegiorum dictæ Congregationis S. Justinæ, seu Apostolicarum, & quarumcumque aliarum literarum desuper confectarum transumptis, manu alicujus publici Notarii inde rogati subscriptis, & sigillo Auditoris Cameræ Apostolicæ, vel præfati Præceptoris dicti nostri Hospitalis de Urbe munitis, ea prorsus fides in judicio & extra ac aliàs ubilibet adhibeatur, quæ præsentibus literis & privilegiis ac literis Congregationis prædictæ adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ, ac privilegia & literæ Congregationis prædictæ, eisdem Hospitali de Urbe, illius membris, præceptoriis, præceptoribus, fratribus, ac aliis personis prædictis, concessa, & pro eis expedita fuissent.

Nulli ergò &c.

Dat. P. A. 13. die 13. Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1483. Idus Februarii, Pont. nostri Anno tertiodecimo.

XXIII.

De Auctoritate majoris Pœnitentiarii S. R. Ecclesiæ. *Hæc Bulla comprobata fuit, & quoad pœnas inobedientium extensa à Paulo III. & Jul. III. ut habetur inf. in ipsius Jul. const. 1. Rationi. Pœnitentiariæ verò officium, primò reformavit Pius IV. ut inf. in ejus const. 53. In sublimi, fol. 75. & postremò novum ejus statum præfinivit Pius V. in sua constit. 83. in omnibus. Tom. 2.*

Edita A. D. 1484.

SIXTUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

QUoniam nonnulli iniquitatis filii, elationis & pertinaciæ suæ spiritu assumpto, potestatem Majoris Pœnitentiarii nostri per longissima tempora toti Orbi notam; & à cunctis fidelibus inviolabiliter observatam in dubium revocare, & literis sub ejus nomine per officium Pœnitentiariæ nostræ pro tempore expeditis contumaciter se opponere, illisque detrahere præsumunt, decet nos adversus tales ea adhibere remedia per quæ ipsorum temeritate repressa ejusdem Pœnitentiarii auctoritas, & potestas præserventur illæsæ, illiúsque literæ cum personarum illas pro tempore impetrantium quiete, & conscientiæ tranquillitate, semotis quibusvis obstaculis, votivum sortiantur effectum.

Pœnitentiarius Major literas Officit, expediebat absque insertione facultatum, cum assertionibus & sigillo, ac sub nomine Episcopi licet esset Cardinalis, ut hic.

§. 1. Dudum siquidem per nos accepto quod licet universo penè orbi innotesceret inter alia officia Romanæ Curiæ fuisse dudum officium sacræ Pœnitentiariæ providè institutum, & in aliquibus ex Majoris Pœnitentiarii illud pro tempore obtentis literis, quæ ab eo ratione dicti officii pro tempore emanabant, sic contineretur videlicet (Auctoritate D. N. P. cujus Pœnitentiariæ curam gerimus) & in aliis) Auctoritate D. P. & de ejus speciali mandato super hoc vivæ votis oraculo sibi facto) in reliquis verò (dicta auctoritate D. P. & ejus speciali, & expresso mandato) ac hujusmodi literis, & assertioni ejusdem Pœnitentiariæ, tàm in judicio quàm extra absque eo, quòd facultas desuper eidem Pœnitentiario per Sedem Apostolicam concessa in illis insereretur, fides indubia adhiberi consuevisset, & ab eodem tempore citra Major Pœnitentiarius pro tempore existens ex ipsius officii stylo dum Episcopus Cardinalis existeret, se Episcopum solùm non autem Cardinalem nominare solitus esset, prout & reliqui Episcopi Cardinales in eorum literis faciebant, & literæ præfatæ cum antiquo per Majores Pœnitentiarios qui pro tempore fuerant adhiberi solito sigillo oblongo in cera rubea, & capsa ceræ albæ impresso pendente secundùm dicti officii stylum antiquum sigillari, & sic expeditæ debitæ executioni absque ulla contradictione & exceptione mandari ac ab omnibus in debita obedientia haberi essent solitæ.

Quidam tamen his literis fidem non esse adhibendam asserebant.

§. 2. Quia tamen nonnulli juris interpretes diversarum partium volentes plus sapere quàm oporteret, affirmare non erubescebant, & in dubium reducere, ad literis dicti officii cum verbis, & sigillo prædictis juxta illius stylum approbantur, ac ab omnibus indifferenter servatum fides esset adhibenda, & illis obedire haberent, affirmantes assertioni prædictæ Majoris Pœnitentiarii super auctoritate sui officii & Papa speciali & expresso mandato præfectis non esse credendum: & pro eo quia venerabilis frater noster Julianus Ostiensis, olim Sabinensis, Episcopus Major Pœnitentiarius noster post promotionem ad Sabinensem translationem ad Ostiensem Ecclesias per Nos factas de persona sua olim tit. S. Petri ad Vincula Presbyter Cardinalis, se non Cardinalem sed Sabinensem priùs, & post translationem prædictam Ostiensem Episcopum nominabat, literas dicti officii dicto sigillo sigillatas modicæ auctoritatis existere, in dicti officii & ejus Pœnitentiarii, immò verius Apostolicæ auctoritatis contemptum & scandalum plurimorum.

Ideò hic Six. per alias ejus literas quas hic non habes, illis plenè credendum statuit.

§. 3. Nos tunc providè attendentes quòd Major Pœnitentiarius ordinaria jurisdictione & auctoritate fungeretur, & propterea in suis literis sicut alii ordinarii, sui officii auctoritates inserere non teneretur, quódque stylus ubilibet præsertim in Romana Curia literarum Apostolicarum & aliarum quæ ab ea emanabant in tantum pro lege servabatur, ut literæ præter stylum expeditæ falsitatis suspicione non carerent, ac volentes hujusmodi insolentium temerarii ausibus obviare; & eorum quos literæ prædictæ concernebant, conscientiarum paci & tranquillitati, dictique officii honori & immunitati consulere per alias nostras literas, Motu proprio & ex certa scientia decrevimus, literis prædictis Pœnitentiariæ; tunc expeditis etiam quoad auctoritatem, & mandatum hujusmodi de quibus in eis fieret mentio; absque ulla auctoritatis & mandati hujusmodi in eis insertione plenam fidem adhiberi debere, & ad id probandum alterius probationis adminiculum non requiri, Mandantes omnibus & singulis utriusque sexus Christi fidelibus quacumque dignitate & auctoritate fungentibus, sub excommunicationis, aliisque censuris, & pœnis tunc expressis, quatenus literis prædictis Pœnitentiariæ,

secundùm dicti officii stylum præfatum tunc expeditis, & quas pro tempore in perpetuum expediri contingeret, crederent, & obedirent, ac parerent in omnibus & per omnia, perinde ac si in illis Majoris Pœnitentiarii pro tempore existentis facultas, & potestas sibi à Nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, ac se de prædicta concessa, quoad ea quæ in eisdem literis Pœnitentiariæ continerentur, sufficiens inserta foret, & per literas Apostolicas de dicti Majoris Pœnitentiarum auctoritate, & ei facto speciali & expresso mandato vivæ vocis oraculo hujusmodi constaret, prout in eisdem literis nostris pleniùs continetur.

Sed iterum asserebant alii, potestatem, Pœnitentiarii ad forum conscientiæ tantum se extendere, ipsum non posse aliis committere facultates, sibi ab Apost. Sede concessas.

§. 4. Cùm autem sicut nuper non sine animi nostri molestia etiam ac recipimus, prædicti juris interpretes, & alii præsumptores, & duræ cervicis, hujusmodi literas Pœnitentiariæ dicti Pœnitentiarii nostri, necnon decreto, declarationi, & mandato nostris prædictis adhuc obtemperare contumaciter contemnant, ac ore sacrilego publicè dicere & allegare non vereantur, literas Pœnitentiariæ hujusmodi solùm, & dumtaxat in foro conscientiæ, non autem in foro judiciali hujusmodi admitti debere, Majorisque Pœnitentiarii hujusmodi potestatem ad forum pœnitentiæ, & conscientiæ dumtaxat se extendere, & restrictam fore, ipsúmque Majorem Pœnitentiarium licet in casibus juxta facultatem sibi à Sede prædicta concedam per se ipsum dispensare, & absolvere valeat, aliis tamen absolvendi, & dispensandi, aliásque facultates sibi concessas per literas suas committere non posse: eis quoque an literæ quæ per præfatum officium Pœnitentiariæ expediuntur, & expeditæ reperiuntur secundùm antiquum stylum ipsius officii expeditæ fuerint, & expediantur minimè constare, & propterea de earum validitate meritò dubitari debere, pluribúsque aliis ac exquisiti suggestionibus, & cavillationibus prædicti Majoris Pœnitentiarii potestatem impugnare, & nihilominùs ejus literæ hujusmodi executioni debitæ demandentur, & personæ quas concernunt illarum votivum ac debitum effectum consequi valeant, indebitè, & injustæ impedire, eisdémque personis contra tenorem literarum prædictarum diversa alia molestias, ac damna inferre non erubescant, in animarum suarum periculum, ac ipsius Pœnitentiarii, immò verius nostri, & Sedis prædictæ contemptam, & vilipendium, ac personarum earum præjudicium non modicum, & gravamen, perniciosum quoque exemplum, & scandalum plurimorum.

Hic ideò Pont. alii committere posse decrevit.

§. 5. Nos tantæ temeritati, & audaciæ, prout nostro incumbit officio opportunis remediis occurrere, ac Majoris Pœnitentiarii, & officii, personarúmque hujusmodi literas præfatas pro tempore expedientium, honori, indemnitati, & securitati consulere volentes, Motu simili non ad ipsius Juliani Pœnitentiarii, vel alicujus alterius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & voluntate, & ex certa scientia auctoritate Apostolica tenore præsentium decernimus, & declaramus, præfatum Julianum, & pro tempore existentem majorem Pœnitentiarium hujusmodi, non solùm per se ipsum in casibus juxta facultates sibi à prædicta Sede concessas dispensare, & absolvere, & absolutiones, & dispensationes Christi fidelibus impendendas hujusmodi in diversis Mundi partibus per suas literas aliis committere liberè & licitè potuisse, & posse.

Et ejus literas in utroq; foro probare & suffragari.

§. 6. Quódque literæ quæcumque per officium Pœnitentiariæ sub solito sigillo oblongo in cera rubea, & capsa ceræ albæ impressæ pendente hactenùs expeditæ, & quæ in posterùm expediri continget, juxta antiquum stylum dicti officii expeditæ intelligantur, nec ad hoc aliud probationis adminiculum requiratur, ipsæque literæ ut præfertur expeditæ, & expediendæ, illæ videlicet quæ forum conscientiæ in foro conscientiæ tantùm, & quæ forum contentiosum concernunt, aut in quibus quod in contentioso, aut utroque foro valeat appositum fuerit tàm in foro judiciali, & contentioso, Ecclesiastico & sæculari, quàm etiam in foro pœnitentiæ omnimodam fidem faciant, & valeant, illisque stari, & indubitanter credi debeat, ac personis prædictis qui illas impetrarint, & impetrabunt, in utroque foro hujusmodi prout eis concessum fuerit plenariè suffragarentur, valeant.

Pœnásque inobedientibus imponit. Quas ampliavit Paul. III. cit in sub.

§. 7. Volentes, ac motu, & scientia similibus quòd omnes, & singulæ personæ cujuscumque dignitatis, status, gradus, nobilitatis, & præeminentiæ fuerint, & quacumque Ecclesiastica vel mundana dignitate præfulgeant, quæ contra tenorem præsentium, ac priorum literarum nostrarum hujusmodi aliquid facere attentaverint, & præmissis omnibus, & singulis, in totum vel in partem non paruerint, omnes, & singulas censuras, & pœnas in dictis Prioribus literis nostris contentas eo ipso incurrant.

Executores istius const. deputat.

§. 8. Et insuper ut præmissa omnia tàm in Prioribus quàm præsentibus literis nostris contenta pleniùs observentur, & contumacia, ac inobedientia illa contemnentium faciliùs comprimatur, venerabili fratri moderno, & pro tempore, existenti Almæ Urbis in spiritualibus Vicario nostro, & dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, etiam pro tempore existenti, Motu scientia, & auctoritate similibus, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel alter eorum, ubi, quando, & quoties super præmissis, vel aliquo præmissorum pro parte cujuslibet personæ de cujus interesse pro tempore agi contigerit, fuerint requisiti, seu alter eorum fuerit requisitus, Priores, & præsentes literas, ac omnia & singula in eis contenta solemniter publicantes, illásque, & illa, per se vel alium seu alios, inviolabiliter observari facientes, omnes & singulos quos hujusmodi excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliásque censuras, & pœnas prædictas incurrisse eis constiterit, in Ecclesiis, dum major inibi populi multitudo ad divina convenerit, & locis aliis publicis de quibus eis videbitur, excommunicatos, & sententia hujusmodi irretitos publicè nuncient, & faciant nunciari ab aliis, ac ab omnibus arctiùs evitari, necnon legitimis super iis habendis servatis processibus, eos & quemlibet eorum quotiens opus fuerit aggravare, reaggravare necnon terras, & loca ad quæ eos, & aliquem eorum declinare contingerit, Ecclesiastico interdicto supponere, illúdque strictissimè observari facere procurent. Contradictores auctoritate nostra appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Contraria tollit.

§. 9. Non obstantibus fœlicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, illis præsertim quibus cavetur nequis extra suam civitatem, vel Diœcesim nisi in certis casibus, & in illis ultrà unam dietam à fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne judices à Sede deputati prædicta extra civitatem, & Diœcesim in quibus deputati fuerint, contra aliquem procedere; seu alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & duabus dietis in Concilio generali editis, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ in dictis Prioribus literis voluimus non obstare, cæterísque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

D. P. A. 18. die 9. Mart.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octuagesimo quarto, 7. Idus Maji, Pont. nostri Anno 13.

XXIV.

Consanguinei, & affines reorum in causis criminalibus condemnatorum, in Statu Ecclesiastico, ad redimendum eorum bona compellantur. Eisque non extantibus, vel impotentibus, Communitates ad id cogantur. Et parentes filiorum condemnatorum etiam viventes, teneantur ad integram eorum legitimam Fisco persolvendam.

Hoc ultimum de legitima statuit etiam Pius IV. infrà in ejus constit. 52. Et si cuncta. fol. 71. Tom. 2. Sed in Urbe non persolvitur ex privilegio Innocen. IV. ut infrà in ejus constit. 2. Ad Romanum. in hoc Tom. 1.

Edita, A. D. 1484.

SIXTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

Cura Pastoralis officii nobis, licet immeritis, superna dispositione commissa, studia nostræ mentis solicitare non desinit rebus singulis executionem adhibere justitiæ, &, ut latæ criminosos pro tempore condemnationes debitum sortiantur effectum, opem, & operam impendere efficaces.

Causa const.

§. 1. Fide digna relatione accepimus, quòd nonnulli suis exigentibus demeritis, criminaliter in Alma Urbe, aliisque civitatibus, terris, & locis nostro ac Romanæ Ecclesiæ temporali dominio subjectis pro tempore condemnati, in variis pecuniarum summis, seu aliàs cum eorumdem condemnatorum confiscatione bonorum, à locis in quibus sunt condemnati, se absentant, ne quispiam eorum bona immobilia emat, aut conducat à fisco, minis, & aliis exquisitis remediis procurant, usquequo tractu temporis abolitis ex gratia condemnationibus hujusmodi, bona ipsa reciperent, fructum interim persæpè percipientes ex eis, sicque quamdam sibi vendicant suorum impunitatem delictorum: quæ res alii incentivum tribuit delinquendi. Quidam verò ex eo prætextu, quòd filii, vel nepotes, & in Patris, vel aut potestate existant, nec bona aliqua habeant, quæ in patratis per eos excessibus (si illorum gravitas exigat) confiscari, aut aliàs per condemnationem ferendarum pro tempore contra eos executionem capi possint, ad delinquendum præ cæteris sunt promptiores.

Consanguinei compellantur ad redimendum bona condemnatorum.

§. 2. Nos igitur attendentes parum esse sententias ferri, nisi debitæ executioni demandentur, ac, ratione casuum emergentium, licitum esse leges transgredi, ac volentes super his opportunum adhibere remedium, auctoritate Apostolica hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, licere exactoribus condemnationem hujusmodi tàm hactenus latarum, quàm aliarum quas ferri contigerit in futurum in Urbe, civitatibus, terris, & locis prædictis, sive comdemnationum earumdem commodum ad Cameram Apostolicam, sive ad Communitates civitatum, terrarum, & locorum eorumdem, vel personas offensas, in totum vel in partem, sic perventurum, dum principales condemnatos habere non poterunt, compellere eorum consanguineos, & affines usque in quartum gradum juxta Canonicas sanctiones computandum, ad emendum bona, quæ confiscata fuerint, & confiscata non fuerint, pro currenti valore quantitatum, latarum contra illorum dominos condemnationum earumdem.

Et illis deficientibus cogantur Communitates locorum, ad favorem Cameræ.

§. 3. Et si consanguineos non haberent, vel haberent impotentes, super quorum impotentia executorum eorumdem declarationi stetur, si confiscationes, & condemnationes ipsæ ad Cameræ præfatæ commodum sint cessuræ, etiam Communitates, Universitates locorum, in quorum territoriis bona consistunt, ad hujusmodi emptionem faciendam teneantur.

Parentésque teneantur pro filiis condemnatis legitimam solvere etiam in eorum vita. Ad hoc vide quòd notavi hic in rub.

§. 4. Et parentes habentes taliter condemnatos in potestate sua, ad solvendum pro illis quos habent in potestate, si ipsorum bona sint confiscata, integram legitimam, quam haberent de bonis eorumdem parentum, si tunc decederent, cogantur, si verò in pecuniariis pœnis damnati sint, ad pœnas ipsas solvendum pro currenti quantitate, ad quam tunc ascendere contigerit valor legitimæ memoriæ, ita quòd soluta semel legitima modo prædicto, ampliùs de bonis hujusmodi non solvatur.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon indultis, privilegiis, gratiis, & constitutionibus, civitatibus, terris, & locis, prædictis concessis, seu factis, & eum illis initis capitulis, & conventionibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 13. die 30. Maji.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1484. 3. Kalendas Junii.

INNOCENTIUS OCTAVUS PONT. CCXVII. ANNO DOMINI MCDLXXXIV.

Innocentius VIII. Genuensis, Joannis Baptista Cibo, anteà dictus, presbyter Card. S. Laurentii in Lucina, creatus 4. Kalen. Coronatus pridiè Idus Septemb. Anno Domini 1484. Vixit annos 7. menses 20. dies 27. Creavit Card. 8. Obiit octavo Kal. Augusti anno 1492. Corpus ejus in Basilica S. Petri sepultum fuit. Vacavit sedes dies 20.

I.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis Jurisdictio, contra hæresim sive sectam Maleficorum.

De his Maleficis, & Sortilegis plenè habetur in cap. 26. q. 1. & seqq. & in tit. de Sortileg. Necnon de commercium cum dæmone habentibus, est sup. constitutio 13. Joan. XXII. fol. 204. Super.

Huic autem const. consonant aliæ pleniores dispositiones de quibus inf. in const. 43. Leonis X. Honestis. const. 2. Adriani VI. Dudum. & const. 17. Sixti V. Cœli.

Edita A. D. 1484.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

Summis desiderantes affectibus, prout Pastoralis solicitudinis cura requirit, ut fidei Catholica nostris potissimè temporibus ubique augeatur, & floreat, ac omnis hæretica pravitas de finibus fidelium procul pellatur, ea libenter declaramus, ac etiam de novo concedimus per quæ hujusmodi pium desiderium nostrum votivum sortiatur effectum, cunctisque proptereà per nostræ operationis ministerium, quasi per providi operatoris sarculum erroribus extirpatis, ejusdem fidei zelus, & observantia in ipsorum corda fidelium fortiùs imprimatur.

Fides

Malefici committebant mala his enunciata.

§. 1. Sanè nuper ad nostrum non sine ingenti molestia pervenit auditum, quòd in nonnullis partibus Alemaniæ superioris, necnon in Maguntinen. Colonien. Treveren. Saltzumburgen. & Bremen. provinciis, civitatibus, terris, locis, & Diœcesibus, complures utriusque sexus personæ, propriæ salutis immemores, & à fide Catholica deviantes, cum dæmonibus incubis, & succubis abuti, ac suis incurationibus, & carminibus, & conjurationibus, aliisque nefandis superstitiosis, & sortilegis excessibus, criminibus, & delictis, mulierum partus animalium fœtus, terræ fruges, vinearum uvas, & arborum fructus, necnon homines, mulieres, pecora, pecudes, & alia diversorum generum animalia vineas quoque, pomeria, prata, pascua, blada, frumenta, & alia terræ legumina perire, suffocari, & extingui facere, & procurare, ipsosque homines, mulieres, jumenta, pecora, pecudes, & animalia, diris tàm intrinsecis quàm extrinsecis doloribus, & tormentis afficere, & excruciare, ac eosdem homines ne gignere, & mulieres ne concipere, virósque ne uxoribus, & mulieres ne viris actus conjugales reddere valeant, impedire: fidem prætereà ipsam, quam in sacri susceptione baptismi susceperunt, ore sacrilego abnegare, aliisque quamplurima nefanda, excessus, & crimina instigante humani generis inimico, committere, & perpetrare non verentur in animarum suarum periculum, divinæ Majestatis offensam, ac perniciosam exemplum ac scandalum plurimorum. Quódque licet dilecti filii Henrici Institoris, in prædictis partibus Alemaniæ superioris, in quibus etiam provinciæ, civitates, terræ, Diœceses, & alia loca hujusmodi comprehensa fore

Incantationibus

sortilegiis,

aliaque

censentur

censentur, necnon Jacobus Sprenger, per centas partes lineæ Rheni, Ordinis Prædicatorum, & Theologiæ professores, hæreticæ pravitatis Inquisitores per literas Apostolicas deputati fuerunt, prout adhuc existunt; tamen nonnulli clerici, & laici illarum partium, quærentes plura sapere quàm oporteat, pro eo quod in literis deputationis hujusmodi provinciæ, civitates, Diœceses, terræ, & alia loca prædicta, illarúmque personæ ac excessus hujusmodi nominatim, & specificè expressa non fuerunt, illa sub eisdem partibus minimè contineri, & proptereà præfatis Inquisitoribus in Provinciis, civitatibus, Diœcesibus, terris, & locis prædictis hujusmodi Inquisitionis officium exequi non licere, & ad personarum earumdem super excessibus, & criminibus antedictis, punitionem, incarcerationem, & correctionem admitti non debere, pertinaciter asserere non erubescant. Propter quod in Provinciis, civitatibus, Diœcesibus, terris, & locis prædictis, excessus & crimina hujusmodi non sine animarum earumdem evidenti jactura, & æternæ salutis dispendio remanent impunita.

Hic ideò Pontifex per Inquisitores contra eos procedi jubet.

§. 2. Nos igitur impedimenta quælibet, per quæ ipsorum Inquisitorum officii executio, quomodolibet retardari posset, de medio submovere, & ne labes hæreticæ pravitatis, aliorúmque excessuum hujusmodi in perniciem aliorum Innocentium sua venena diffundat, opportunis remediis prout nostro incumbit officio, providere volentes, fidei zelo ad hoc maximè nos impellente, ac proptereà contingat, provincias, civitates, Diœceses, terras, & loca prædicta sub eisdem partibus Alemaniæ superioris debito Inquisitionis officio carere, eisdem Inquisitoribus in illis officium Inquisitionis hujusmodi exequi licere, & ad personarum earumdem super excessibus, & criminibus prædictis correctionem, incarcerationem, & punitionem admitti debeat, perinde in omnibus, & per omnia ac si in literis prædictis provinciæ, civitates, Diœceses, terræ, & loca ac personæ, & excessus hujusmodi, nominatim, & specificè expressa forent, auctoritate Apostolica, tenore præsentium statuimus. Próque potiori cautela literas, & deputationem prædictas ad provincias, civitates, Diœceses, terras, & loca, necnon personas, & crimina hujusmodi extendentes, præfatis Inquisitoribus, quod ipsi, & alter eorum accersito secum dilecto filio, Joanne Gremper Clerico Constant. Diœcesis Magistro in artibus eorum moderno, seu quovis alio Notario publico, & per ipsos, & quemlibet eorum pro tempore deputando in provinciis, civitatibus, Diœcesibus, terris, & locis prædictis contra quascumque personas cujuscumque conditionis, & præeminentiæ fuerint, hujusmodi Inquisitionis officium exequi, ipsásque personas, quas in præmissis culpabiles reperierint, juxta earum demerita corrigere, incarcerare, punire, & mulctare.

Et verbum Dei prædicari mandat &c.

§. 3. Necnon in singulis Provinciarum hujusmodi Parochialialibus Ecclesiis, verbum Dei fideli populi quotiens expedierit, ac eis visum fuerit, proponere, & prædicare, omniáque alia & singula in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna facere, & similiter exequi liberè, & licitè valeant, plenam, ac liberam, eadem auctoritate de novo concedimus facultatem.

Executorémque hujus const. deputat.

§. 4. Et nihilominùs venerabili fratri nostro Episcopo Argentinensi, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipse per se vel alium, seu alios præmissa, ubi, quando, & quotiens expedire cognoverit, fuerítque pro parte Inquisitorum hujusmodi seu alterius eorum legitimè requisitus, solemniter publicans, non permittat eos per quoscumque super hoc contra prædictarum, & præsentium literarum tenorem, quavis auctoritate molestari seu aliàs quomodolibet impediri: molestatores, & impedientes, & contradictores quoslibet, & rebelles cujuscumque dignitatis status, gradus, præeminentiæ, nobilitatis, & excellentiæ, aut conditionis fuerint, & quocumque exemptionis privilegio sint muniti, per excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac alias etiam formidabiliores, (de quibus sibi videbitur) sententias, censuras, & pœnas, omni appellatione postposita, compescendo, & etiam legitimis super his per eum servandis processibus, sententias ipsas (quotiens opus fuerit) aggravare, & reaggravare, auctoritate nostra procuret, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, contrariis quibuscumque &c.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 1. die 5. Decemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quadringentesimo octuagesimo quarto, Nonas Decemb. Pont. sui Anno primo.

II.

Unio Monasteriorum Congregationis Monachorum Vallis Umbrosæ, sub uno Abbate generali, nuncupando Vallis Umbrosæ, & præfinitio nonnullarum ordinationum pro regimine Monachorum d. Congregationis sub Regula Sancti Benedicti, Jurisdictióque ejusdem Abbatis.

De horum Monachorum institutione, & aliis eos concernentibus, vid. sup. in const. 2. Urb. II. Cum universis. fol. 29.

Edita A. D. 1484.

INNOCENTIUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ALto divinæ providentiæ consilio summi sacerdotii vices, meritis licet inferioribus, gerentes in terris, ad universa Monasteria, & pia loca pro illorum fœlici statu confovendo, nostræ vigilantiæ frequenter dirigimus intuitum, & suis quo pro illarum pace, & unitate consideratione provida, & matura, deliberatione processisse comperimus, ut inconcussa soliditate roborata, libenter, cùm à nobis petitur Apostolici muniminis adjicimus firmitatem.

Monasterium S. Salvi, & aliud Monasterium S. Michaelis de Passignano se concordarunt ut sequitur videlicet.

§. 1. Dudum siquidem fœl. rec. Callisto Papa III. prædecessori nostro pro parte tunc Abbatum, & dilectorum filiorum S. Salvi prope Florentiam, & S. Michaëlis de Passignano Fesulanæ Diœcesis Ordinis Vallis Vmbrosæ Monasteriorum, Conventuum, exposito, quod olim ipsi providè considerantes, quòd in dicto Monasterio S. Salvi Monachorum numeris adeò excrescebat, quòd fructus ipsius Monasterii, & illius habitationis ad sustentandum, & manutenendum dictos Monachos, præsertim certis anni temporibus minimè sufficiebant, quódque præfatum Monasterium de Passignano in loco solitario positum erat, & in eo pauci Monachi morabantur, quamvis illius fructus, redditus, & proventus ad sustentationem plurium Monachorum quam ibi essent sufficeret, inter se talem inter cætera iniverant concordiam, videlicet.

Quòd ipsa Monasteria unirentur, sed quilibet Abbas in suo jure remaneret.

§. 2. Quòd ipsa Monasteria invicem unirentur, ita tamen quòd unum ab altero non dependeret, & quòd quilibet Abbas remaneret in sua dignitate & jure.

Reguláque S. Benedicti in eis observaretur.

§. 3. Quódque in singulis Monasteriis prædictis observaretur Regula S. Benedicti.

Et quædam alia circa regimen dd. Monasteriorum, munus utriusque Abbatis.

§. 4. Et quòd Abbas S. Salvi posset mittere, & revocare ad nutum suos Monachos ad Monasterium de Passignano prædictum, ac Monachi sic per eum missi, pro tempore quo ibi morarentur forent veri Monachi ipsius Monasterii de Passignano in actibus capitularibus, & in omnibus peragendis, ac si in ipso Monasterio de Passignano fuerint tacitè vel expressè professi. Et quòd circa dicti Monasterii de Passignano in spiritualibus, foret in manibus illius de dictis Monachis, quem elegissent dicti duo Abbates. Et quando casus similiter veniret, quòd aliquis eorum Monasteriorum moreretur, tunc illorum Monachi unà cum Abbate remanente, & œconomo Monasterii vacante hujusmodi, possent liberè procedere ad electionem novi Abbatis, quando tamen eis videretur, & placeret, qua electione legitimè celebrata, ille qui foret electus,

intelligatur

intelligatur & foret verus Abbas absque alia confirmatione Sedis Apostolicæ, vel alicujus Superioris, reservata tamen taxa consueta Cameræ Apostolicæ persolvenda. Necnon quòd dicti Abbates durante eorum observantia possent recipere omnes Clericos sive Laicos de sæculo ad ipsa Monasteria fugientes, absque licentia ipsius Generalis dicti Ordinis.

Callist. III. prædictorum informationem Archiepiscopo Florentino commisit, & etiam executionem.

§. 5. Præfatus Callistus prædecessor, dictorum Abbatum in ea parte supplicationibus inclinatus, bon. mem. Antonio Archiepiscopo Florentino suis literis dedit in mandatis, ut vocato dicto Generali, in præmissis omnibus & singulis auctoritate Apostolica per se ipsum provideret, & exequeretur prout conscientiæ suæ videretur expedire.

Pius II. à prædicto Archiepiscopo unionem factam fuisse accepit sed non plenariè executam superveniente obitu Callisti III.

§. 6. Postmodùm verò pro parte dictorum Abbatum, & Conventuum recol. mem. Pio Papæ II. etiam prædecessori nostro exposito, quòd præfatus Antonius Archiepiscopus de præmissis omnibus, & singulis certam notitiam habens, vocato dicto Generali Monasteria, prædicta in simul univerat, annexerat, & incorporaverat, & alia in dictis literis contenta fecerat. Quódque antequam unio, annexio, & incorporatio prædictæ suum consecutæ fuissent effectum, idem Callistus fuerat vita functus.

Ideóque Abbati B Mariæ Floren. in eorumdem informationem & executionem & nonnulla etiam specificè mandavit.

§. 7. Prælatus Pius prædecessor tunc dictorum Abbatum, & Conventuum supplicationibus inclinatus, Abbati Monasterii B. Mariæ Florentin. ejus proprio nomine non expresso, suis literis dedit in mandatis, ut de præmissis omnibus & singulis, ac eorum circumstantiis universis, se diligenter informaret, & si per informationem hujusmodi ita esse reperiret, Monasteria prædicta juxta tenorem dictæ concordiæ insimul uniret, annecteret, incorporaret, ac inter cætera statueret & ordinaret, quòd unum Monasteriorum prædictorum ab altero non dependeret, nec alterius membrum esse censeretur, sed esset eorumdem Abbatum, & Conventuum una Congregatio per quam dicta Monasteria gubernarentur, & quilibet Abbatum tunc existentium Monasteriorum prædictorum, remaneret perpetuò in sua dignitate, & jure quamdiu viveret, vel alteri cedendum duceret. Et quod quandocumque aliquem Abbatum Monasteriorum prædictorum ab hac luce migrare contingeret, seu regimini, & administrationi dicti Monasterii cederet, aut Monasterium suum aliàs quoquomodo dimitteret, liceret tunc Abbati superstiti, ac œconomo Monasterii taliter vacantis, necnon Monachis prædictis, ad electionem futuri inibi Abbatis procedere, qua electione ritè & legitimè celebrata, ille qui foret electus intelligeretur, & foret verus Abbas, absque alia confirmatione Sedis Apostolicæ, reservata tamen taxa prædictæ Cameræ, ut superiùs est expressum. Et quòd quilibet in Abbatem electus quolibet anno in Capitulo pes ipsam Congregationem celebrando teneretur liberè renunciare in manibus ipsius Congregationis vel Præsidentium, seu Definitorum ejusdem, qui potestatem haberent hujusmodi electionem confirmandi vel infirmandi. Quódque tàm prædicti quàm aliorum quorumcumque Monasteriorum dicti Ordinis Vallis Umbrosæ ubilibet constitutorum Abbates, conventiones prædictas absque alicujus Superioris licentia recipere, & admittere possent. Ipsique vel eorum Vicarii durante observantia hujusmodi omnes tàm Clericos quàm Laicos de sæculo fugientes approbationem Regulæ demùm ad professionem, absque dicti Generalis licentia admittere posset, indulgeret.

Paul. II. prædicta omnia executa sit fuisse percepit.

§. 8. Successivè verò fœl. record. Paulus Papa II. etiam prædecessori nostro pro parte universorum Monasteriorum dictæ Congregationis Sancti Salvi exposito, quòd tunc Abbas dicti Monasterii B. Mariæ ad eorum Pii prædecessoris literarum executionem juxta illarum tenorem ritè procederet, quia per diligentem examinationem, præmissa reperisset esse vera, Sancti Salvi, & de Passignano Monasteria prædicta insimul univerat, annexerat, & incorporaverat, ac omnia alia prædicta statuerat, ordinaverat, & indulgerat.

Et iterato plenariam executionem commisit.

§. 9. Necnon eidem Paulo prædecessori subjuncto, quòd dilecti filii Abbates & Conventus sancti Michaëlis de Forculis Pistoriensis, & sancti Michaëlis in Podio, ac sancti Donati Senensis dicti Ordinis Monasteriorum, conventiones prædictas, vigore statuti & ordinationis, ac literarum Pii prædecessoris hujusmodi dicto Pio prædecessori adhuc in humanis agente recepissent, & admisissent, ac unio, annexio, & incorporatio prædictæ solùm ad dictum Monasterium Sancti Salvi effectum sortitæ fuerant, & causæ propter quas unio, annexio, & incorporatio factæ fuerant adhuc durarent, & efficacissimæ forent, idem Paulus prædecessor certo judici in partibus illis dedit in mandatis, ut vocatis quorum interest, de præmissis omnibus & singulis, & eorum circumstantiis universis auctoritate sua se diligenter informaret, & si per diligentem informationem hujusmodi ita esse reperiret, prædicta omnia Monasteria juxta concordiam prædictam invicem, necnon Congregationi prædictæ eadem auctoritate uniret, appropriaret, incorporaret, & annecteret, necnon omnia & singula in dictis Pii prædecessoris literis commissa & mandata, de novo auctoritate prædicta faceret, statueret, ordinaret, indulgeret, & exequeretur juxta ejusdem prædecessoris literarum continentiam & tenorem.

Sixt. iv. idem fecit.

§. 10. Et demùm recol. mem. Sixto Papa Quarto similiter prædecessori nostro pro parte Abbatum & Congregationis prædictorum exposito, quod pro eo quòd unio annexio, & incorporatio hujusmodi adhuc quoad de Podio, Sancti Donati, & Passignano Monasteria prædicta effectum sortita non fuerant, & pro eo quod idem Sixtus prædecessor dicto Paulo etiam prædecessore sicut Domino placuit vita functo, fuerat ad apicem summi Apostolatus assumptus, in primordio suæ assumptionis omnes uniones, aunexiones, & incorporationes de quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, officiis, & beneficiis & locis Ecclesiasticis qualitercumque forent invicem, vel aliis, Monasteriis, mensis, dignitatibus, personatibus, officiis, beneficiis, & locis, quomodolibet Apostolica vel alia quavis auctoritate factas, quæ suum sortitæ non fuerant effectum, revocaverat, & irritaverat, & cassaverat, & & nullius existere firmitatis declaraverat, effectum sortiri nequiverat in futurum, & causæ propter quas unio, annexio, & incorporatio prædictæ factæ fuerint adhuc durarent, idem Sixtus prædecessor etiam certo judici in partibus illis dedit in mandatis, ut vocatis quorum interesset, de præmissis omnibus & singulis, ac circumstantiis universis auctoritate sua se diligenter informaret, & si per informationem hujusmodi reperiret ita esse, de Passignano, & Podio, sancti Donati Monasteria prædicta invicem & Congregationi prædictæ juxta formam dictæ concordiæ perpetuò uniret, admitteret, & incorporaret, necnon omnia, & singula in dictis literis contenta, commissa & mandata, eadem auctoritate de novo faceret, statueret, ordinaret, indulgeret, & exequeretur, etiam juxta earumdem literarum continentiam atque formam, prout in singulis desuper confectis literis prædecessorum hujusmodi, ad quarum executionem servatis illatum formis respectivè processum extitit desuper confectis pleniùs contineretur.

Post hac Abbates Generalis, constituerunt unam Congregationem cum infra dicendis Capitulis, & pro eorum confirmatione supplicarunt huic Pontifici.

§. 11. Cùm autem sicut exhibita nobis nuper pro parte Blasii Generalis dicti Ordinis Vallis Umbrosæ, & ejusdem B. Mariæ Vallis Umbrosæ, necnon Sancti Salvi propè Florentiam, ac Sancti Michaëlis de Passignano, & Sancti Fidelis de Pupio Aretin. & Sancti Cassiani de Monte Schalar Fesulan. Diœc. & Sancti Pancratii Florentin. & Sancti Michaëlis in Podio, Sancti Donati Senen. necnon Sancti Michaëlis de Forculis Pistorien. & sanctæ Praxedis de Urbe, & Sanctæ Mariæ de Monte Plano Pistorien. Diœc. & aliorum dicti Ordinis Monasteriorum, Abba-

tum, & Conventuum, ac Priorum dilectorum filiorum petitio continebat, licet longo tempore Sancti Salvi, & de Passignano, & successivè præfata alia Monasteria, & Prioratus ex diversis concessionibus Apostolicis à dicto Monasterio Vallis Umbrosæ, quod est caput totius Ordinis sub vocabulo Congregationis sancti Salvi aliqualiter separata fuerint, & de per se degerint, nuper tamen generales Abbates & Conventus prædicti providè considerantes, quòd si Vallis Umbrosæ, ac sancti Salvi, ac de Passignano, & alia Monasteria prædicta in quibus regularis observantia viget, earúmque personæ, ad unúm corpus mutuæ charitatis redigerentur, uberiores fructus in Dei honorem exinde provenire, & Ordo ipse coadunatis viribus faciliùs ampliari & conservari possent, habito circa præmissa diligenti tractatu & matura deliberatione salvo semper beneplacito Sedis Apostolicæ, certa capitula formam & directionem præmissorum, ac fœlicem & prosperum statum eorum concernentia fecerunt, & ordinaverunt, nobísque humiliter supplicarunt, ut capitulis prædictis pro illorum substantia firmiori robur Apostolicæ confirmationis adjicere, ac aliis & eorum statui super his opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic modo Pontifex ea confirmat.

§. 12. Nos igitur qui unitatem, pacem, & charitatem inter quoscumque fideles, & præsertim sub suavi religionis jugo Altissimo famulantes confovere, ex pia mentis nostræ consideratione internis desideramus affectibus. Quique singula capitula hujusmodi, per venerabilem fratrem nostrum Oliverium Episcopum Sabinensem Sanctæ Romanæ Cardinalem, & ipsius Ordinis Protectorem, ac dilectum filium Magistrum Antonium de Grassis, Capellanum & Referendarium nostrum, ac causarum Palatii Apostolici Auditorem, & ambos Juris Utriusque Doctores eximios, de quorum fide, prudentia, & integritate, specialem in Domino fiduciam obtinemus, diligenter examinari, limitari, corrigi, & emendari & præsentibus annotari fecimus, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula capitula prædicta cum omnibus, & singulis in eis contentis partibus, tenoribus, & clausulis, ac uniones, annexiones, & incorporationes ipsas quatenus opus sit auctoritate Apostolica tenore præsentium & ex certa nostra scientia confirmamus, & approbamus, ac viribus perpetuò subsistere debere decernimus, & declaramus, supplentes omnes, & singulos defectus tàm juris quàm facti siqui forsan intervenerint in eisdem.

Et de novo eadem statuit.

§. 13. Et nihilominùs pro potiori præmissorum observatione, omnia & singula capitula, uniones quoque, annexiones, & incorporationes prædicta, auctoritate, scientia, & tenore prædictis, etiam juxta tenorem capitulorum ipsorum de novo facimus, statuimus, & ordinamus, illáque inviolabiliter observari debere similiter decernimus, & declaramus.

Quibuscumque non obstantibus

§. 14. Non obstantibus quibuscumque revocationibus per Nos, & prædecessores nostros præfatos de unionibus hujusmodi, quæ sortitæ non fuerint effectum factis, quas quoad hoc pro infectis haberi volumus, necnon una nostra per quam volumus quod in unionibus semper commissio fieret ad partes, vocatis quorum interest, & semper in eis, tàm uniendi quàm illius cui uniretur, beneficiorum veri valoris secundùm communem extimationem exprimerentur, alioquin unio non valeret, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Monasteriorum, & Ordinis prædictorum etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac Callisti & aliorum prædecessorum literis cæterísque contrariis quibuscumque.

Tenor autem dictorum Capitulorum sequitur, & est talis.

Tenor dd. Capitulorum hic inseritur.

§. 15. In primis quod dictum Monasterium Vallis Umbrosæ, & Abbas generalis illius, sit caput totius Religionis prædictæ. Item, quòd eo primo cedente, vel decedente alter eligatur prout inferiùs adnotabitur. Item, quòd omnia Monasteria, & Monachi totius Congregationis S. Salvi subjiciantur Generali tamquam capiti.

Monasterium Vallis Umbrosæ & ejus Abbas sit caput Congreg.

Congregatio Vallis Umbrosæ denominetur.

§. 16. Et in futurum vocetur Congregatio Vallis Umbrosæ, & non sancti Salvi. Gaudeátque ipsa nova Congregatio omnibus privilegiis, exemptionibus, & immunitatibus, quibus ipsa Congregatio sancti Salvi gaudebat, perinde ac si eidem Congregationi Vallis Umbrosæ concessæ fuissent.

Abbas Generalis sit perpetuus & alii amovibiles ut infra.

§. 17. Item, quòd Abbas Vallis Umbrosæ, & Generalis totius Ordinis pro tempore existens remaneat perpetuus. Cæteri verò Abbates, & Prælati dictæ Congregationis sint amovibiles, ut inferiùs adnotabitur.

Capitulum generale singulis annis celebretur in eoque octo Definitores & Abbas generalis præsideat.

§. 18. Item, quòd omni anno Capitulum generale dictæ Congregationis in loco ad hoc deputando celebretur, in quo eligantur annuatim octo Definitores de numero Abbatum, seu Monachorum dictæ Congregationis tantum in sacerdotio constitutorum. In quo Capitulo Abbas generalis, ut caput præsideat.

Qui totum repræsentent Capitulum omnimoda potestate.

§. 19. Item, quòd præfatus pater Abbas generalis cum dictis Definitoribus electis, repræsentet totum Capitulum præfatum, & habeat libertatem plenam, & auctoritatem gubernandi, ordinandi dictam totam Congregationem, tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus, corrigendíque excessus, & errores quorumcumque Abbatum, & Monachorum, & Conversorum juxta Canonicas sanctiones, & instituta regularia d. Ordinis, & novæ Congregationis, & alias prout eorum conscientiæ videbitur expedire.

Quam exerceat Generalis cum majori parte Definitorum.

§. 20. Item, quòd Generalis pro tempore existens, unà cum majori parte Definitorum omnimodam utilitatem, honorem, & statum prosperum dictæ novæ Congregationis concernentia, facere, statuere, & ordinare possint, non obstante contradictione majoris partis.

Alii Abbates & Priores annuatim eligantur in dicto Capitulo.

§. 21. Item, quòd Generalis, & Definitores prædicti annuatim habeant deputare Abbates, & Priores annuales in Capitulo, prout eorum conscientiæ videbitur, non obstante forma data eligendi in literis fœl. record. Pii Papæ Secundi, per quas statutum fuit, quòd electio fieri deberet in loco Monasterii vacantis, & per œconomum, & Monachos ejusdem.

Visitatorésque constituantur ad executionem statutorum in Capitulo &c.

§. 22. Item, quòd pater Generalis, & Definitores in fine Capituli eligant duos Visitatores dictæ Congregationis in sacerdotio constitutos, qui unà cum patre Generali postquàm dicti Definitores functi fuerint officio, eamdem auctoritatem habeant omnia ordinata in Capitulo præcedenti exequendi, prout pater Generalis, & Definitores facere poterant. Quorum Visitatorum officium tantum duret, quousque sequens proximum Capitulum congregabitur, & non ultrà.

Generalis & Visitatores de Prælatis dictæ Congregationis disponere possunt.

§. 23. Item, quòd etiam pater Generalis, & dicti Visitatores pro tempore existentes, possint eorum officio durante, disponere, & ordinare de Abbatibus, & Prælatis dictæ Congregationis annualibus tantum, illósque ex legitima causa, & æquali præcedente summaria causæ cognitione amovere, & eorum loco alios deputare, prout eorum conscientiæ, Religionis præfatæ quieti, & utilitati videbitur expedire.

Capitulum non dissolvatur, antequam locus pro seq. Capitulo deputetur.

§. 24. Item, quòd Capitulum dictæ Congregationis dissolvi possit, nisi priùs locus novi, & sequentis Capituli per patrem Generalem; & Definitores sit ordinatus, & deputatus, & quòd dictus locus sic deputatus amoveri non possit nisi expresso consilio patris Generalis, & Visitatorum prædictorum.

Monachi translati ab uno ad aliud Monasterium de prædictis, illius censeantur professi ad quod translati sunt.

§. 25. Item, quòd Prælati, & Monachi ut suprà de uno Monasterio dictæ Congregationis in quo priùs erant ad aliud translati, & veri professi illius Monasterii ad quod transferuntur reputentur, habeántque vocem in Capitulo, & omnia alia facere, & exercere possint, ac si in illo, tacitam vel expressam, professionem emisissent.

§. 26. Item,

§. 26. Item quòd Prælati dictæ Congregationis omnibus privilegiis, insigniis, & præeminentiis, dignitatibus, & jurisdictionibus suis Monasteriis, in genere, vel in specie, seu aliàs auctoritate Apostolica vel quavis alia quomodocumque concessis, uti & gaudere possint, quibus anteà utebantur, & gaudebant, sine præjudicio præfatæ Congregationis, & literarum de & super præsentibus noviter expediendarum.

§. 27. Item quòd conventiones inter Prælatos dictæ Congregationi aggregati sunt adhuc adimpleta non sunt, vel conventiones quæ in futurum fient cum Prælatis perpetuis dicti Ordinis, qui præfatæ Congregationi aggregabuntur, seu adhærere voluerint, ejusdem roboris, & momenti sint, & esse censeantur, firmáque & illibata permanere habeant, ac si auctoritate Apostolica munita forent.

§. 28. Quódque præsens Capitulum intelligatur etiam quoad Commendatarios Monasteriorum, seu beneficiorum dicti Ordinis, Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, seu quosvis alios, ita quòd ipsi tales Commendatarii non obstantibus reservationibus Apostolicis specialibus, vel generalibus, & aliis in corpore juris clausulis præsentibus, & futuris, possint in favorem dictæ Congregationis cedere, cùm auctoritate tamen Sedis Apostolicæ.

§. 29. Quódque conventiones super præmissis faciendæ valeant prout superiùs est expressum, proviso tamen quòd à die quo hujusmodi Monasteria cedentur, & ipsi Congregationi aggregantur, infrà sex menses annata, & deinde de quindecim annis in quindecim annos Cameræ Apostolicæ per dictam Congregationem persolvatur.

§. 30. Item quòd Monasteria dictæ Congregationis solùm per Prælatos ejusdem Congregationis ut suprà electos, & ordinatos, regi & gubernari debeant, qui sic electi, & instituti auctoritate Apostolica regant, & gubernent dicta eorum Monasteria in spiritualibus, & temporalibus absque alia Sedis Apostolicæ provisione, servata tamen in præmissis voluntate dicti Pii prædecessoris de & super solutione annatarum ut suprà.

§. 31. Item, quòd nullus cujuscumque status, gradus, & conditionis existat, etiam si Abbatiali, Episcopali, Archiepiscopali, aut Cardinalatus dignitate præfulgent, quoquomodo dictæ Congregationis Monasteria, sive eorum loca, & beneficia in Commendam recipere possint, seu habere, nisi auctoritate Apostolica, & cum derogatione expressa privilegiorum, & indultorum dictæ Congregationis, & non solùm intelligatur de Monasteriis, & de beneficiis quæ in præsentiarum dictæ Congregationis sunt, sed de eis ejusdem Ordinis, quæ in futurum illi aggregabuntur.

§. 32. Item, quòd si aliquo casu, quod absit, contingeret dictum Monasterium Vallis Umbrosæ commendari, ubi numquam à memoria hominum fuit commendatum, quod tunc sit licitum Definitoribus si tunc erit Capitulum, & si non, Visitatoribus, aut si mortui essent Capitulo generali dictæ Congregationis eligere unum Vicarium generalem, qui in omnes Abbates Priores, & personas eorum, & loca eorumdem habeant illam eamdem facultatem, quam haberet Generalis. Et quòd hæc facultas duret dumtaxat durante Commenda. Cum clausula quòd ipsi de Congregatione nihil habeant agere cum Commendatario, sed cum Vicario, modo præmisso per eos ordinando, & deputando.

§. 33. Item, quòd omnes Prælati annuales tantùm dictæ Congregationis in introitu Capituli, sint & esse intelligantur absoluti à dignitatibus, & officiis, quæ tunc obtinebant.

§. 34. Et nihilominùs eorum Monasteria vacare non intelligantur etiam si Abbates, & Priores in Rom. Curia, vel extrà eam, aut eundo ad eam, vel redeundo decederent. Et quòd solùm præfatum Capitulum dictæ Congregationis quantumcumque duret, & de eis disponere habeat ut suprà, videlicet Generalis cum Definitoribus, sive cum Visitatoribus, non obstantibus quibuscumque reservationibus, nisi aliter per Sedem Apostolicam ex aliqua rationabili causa aliter disponeretur, vel provideretur.

§. 35. Item, si aliquis Abbas annualis, sive Prælatus præfatæ Congregationis quacumque legitima causa impeditus, sive aliàs quovis modo in dicto Capitulo interesse non poterit, sive venire neglexerit vel recusaverit, eo ipso congregato Capitulo absolutus à dignitate vel officio sit, & esse censeatur. *Prælatura vacet si quis ad Capitulum non accesserit.*

§. 36. Ita quòd Abbas generalis unà cum Definitoribus ut suprà, de novo Abbate, & Priore loco dicti Abbatis, sive Prioris absentis prout eis videbitur expedire, providere possint, perinde ac si ipsi Abbates, & Priores in dicto Capitulo expresse suis Monasteriis, & Prioribus renunciassent. *Abbásque Generalis cum Visitatoribus de ea provideat.*

§. 37. Item, si contingat aliquis Abbas annualis sive perpetuus dictæ Congregationis, Abbate generali excepto, inter Capitulum & Capitulum ab humanis decedere, vel aliàs ab administratione sui Monasterii amoveri ut suprà, Abbas generalis præfatus unà cum Visitatoribus ut suprà, de novo Abbate providere habeant, possint, & debeant, & talis provisio auctoritate Apostolica rata sit, & firma. *Et de Abbatiis vacantibus inter unum & aliud Capitulum idem Generalis cum Visitatoribus provideat.*

§. 38. Item quòd Prælati perpetui dicti Ordinis, qui jam dictæ Congregationi aggregati sint, vel in posterùm aggregari voluerint, & cedere vellent regimini, & administrationi dictorum Monasteriorum eorum, in favorem dictæ Congregationis, cedere possint in manibus dicti patris Generalis, & Definitorum, seu in manibus patris Generalis, & Visitatorum, qui potestatem habeant admittendi cessionem, & dictæ Congregationi præfata Monasteria sic cessa aggregandi auctoritate Apostolica juxta privilegia præfatæ Congregationi S. Salvi concessa. Et nihilominùs dictus pater Abbas generalis unà cum Definitoribus, seu Visitatoribus pro tempore potestatem habeat, eosdem Prælatos qui sic cedent, ad vitam sive ad tempus eisdem Monasteriis præficere in Abbates, prout eis videbitur, proviso quòd à die cessionis hujusmodi infrà annum Cameræ Apostolicæ integrè annata præfati Monasterii sic cessi actualiter, & integrè persolvatur. Et deinde de quindecim annis, in quindecim annos perpetuò annatam solvere teneantur, & se obligent juxta literas dicti Pii. Et hoc quod dicitur de annata solvenda de quindecim annis in quindecim annos, intelligatur, & censeatur statutum etiam in Abbatibus, & Prælatis annualibus, qui similiter annatam simili modo de quindecim annis in quindecim annos solvere teneantur. Ita quòd omnia, & singula decreta, & statuta, constitutiones, ordinationes, præcepta, censurarum promulgationes, & earum absolutiones, & quæcumque alia eorum mandata, debeant ab omnibus dictæ Congregationis in virtute sanctæ obedientiæ observari. Quódque contrafacientes, & rebelles, dictísque sententiis, censuris, & pœnis per eos irretitos, & innodatos, ad evitandum periculum evagandi, per se aut deputatos per eos, liberè absolvere possint. *Prælati perpetui cedere possit ad favorem Congreg. Et cessio hujusmodi Generalis cum Definitoribus vel Visitatoribus recipiatur, & cedentibus provideant, providendo de solutione annatæ singulis quindennis Cameræ Apost. de omnibus Abbatiis & Prælaturis etiam annalibus.*

§. 39. Item quòd præfatus pater Abbas generalis pro tempore existens, quoad illa Monasteria dicti Ordinis extra dictam Congregationem existentia, ac Abbates, Prioratus, loca, & personas eorumdem, in omnibus, & per omnia remaneat in sua facultate ipsa gubernandi, & ipsum officium Generalatus exercendi in omnibus, & per omnia prout Pius, præfatique Abbates, & Priores extra dictam Congregationem propter præmissa, nec aliquod præmissorum, censeatur esse extra obedientiam dicti Generalis, sed sub obedientia ipsius Generalis permaneant. Et adveniente ipsius Abbatiæ, & Generalatus vacatione, ejusdem Ordinis Abbatis novi, & Generalis electio spectet, & pertineat juxta antiquam, & laudabilem consuetudinem, ad Monachos, & Conversos professos, & Conventus B. Mariæ Vallis Umbrosæ pro tempore existentis, & ad Abbates, & Priores ejusdem Ordinis habentes voces in Capitulo generali tantùm. *Generalis Abbatis in omnes omnimoda sit jurisdictio.*

Monasterii que Vallis Umbrosæ privilegia firma persistant, Generalis cum Definitoribus possit unum professum deputare adscribendum acta Capituli, & ei prout publico Notario plenè credatur.

§. 40. Quódque privilegia dicti Monasterii B. Mariæ Vallis Umbrosæ & Generalis ejusdem Ordinis, firma in suo robore permaneant ut prius.

§. 41. Item quòd pater Generalis præfatus cum Definitoribus præfatis singulis annis ut suprà eligere habeant, & possint unum professum idoneum dictæ Congregationis loco Notarii publici, qui omnia acta, & agenda in Capitulo dictæ Congregationis per præfatos Capitulum generale, partem Generalem, Definitores, & Visitatores, describere, & in notam redigere possit, & valeat, ejúsque scripta in judicio, & extra, inter eos dumtaxat, etiam in Romana Curia, & alibi fides adhibeatur, ac si per Notarium publicum, & authenticum facta, & acta forent.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. I. die 31. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1484. Pridiè Kal. Febr. Pont. nostri Anno I.

III.

Contra annatas ex fructibus beneficiorum Ecclesiasticorum statis temporibus non solventes.

Ampliores dispositiones, ampliationésque & declarationes extant multorum Pontificum, quas tibi indicabo in const. 33. Six. V. Cameræ, ibi videas in Tomo 2.

Edita A. D. 1484.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

Apostolicæ Cameræ, ex qua non modò S.R.E. sed etiam magnum totius Christianæ Reipublicæ subsidium provenit, jura illæsa servare, ut tenemur, modis omnibus cupientes, his, quæ propterea à prædecessoribus nostris emanarunt, libenter adjicimus muniminis nostri firmitatem, ac aliàs desuper providemus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Pius II. imposuit pœnas hic expressas non solventibus annatas sed ejus constit. hic non habes.

§. 1. Dudum siquidem per fœl. rec. Pium Papam II. prædecessorem nostrum, accepto quod numerus debitorum dictæ Cameræ nimis auctus erat, & quod obligati pro annatis beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ auctoritate Apostolica assecuti fuerant, excommunicationis sententiam in eos latam (quam non solvendo in præfixo eis termino, ipso facto incurrebant) minimè curare videbantur, & per hoc animabus sic illaqueatis periculum imminebat, & continua dictæ Cameræ damna subsequebantur; Idem prædecessor cupiens tàm saluti animarum, quàm ipsius Cameræ indemnitatibus salubriter providere, providè ordinavit, quòd omnes, qui de cætero pro annatis quorumcumque beneficiorum in dicta Camera se obligarent, si infrà eis præfixos terminos, dictæ Cameræ, aut collectoribus fructuum & proventuum ejus, in partibus existentibus, satisfacere deficerent, ipso facto, lapso termino, non solùm in sententiam excommunicationis inciderent, sed etiam beneficiis suis, pro quibus se in dicta Camera obligassent, omninò privati forent: illi verò, qui non pro se, sed pro aliis, ut principales, se pro annatis hujusmodi obligarent, si in terminis non satisfacerent, ultrà sententiam excommunicationis hujusmodi, essent ipso facto omnibus beneficiis Ecclesiasticis, quæ obtinerent, privati; possentque talia beneficia per quoscumque liberè impetrari, prout in ejusdem prædecessoris literis desuper confectis pleniùs continetur.

Et quia lites desuper ortæ erant.

§. 2. Cùm autem, sicut accepimus, ex ordinatione prædicta, ab aliquibus temporibus citrà, ideò optati fructus non provenerint, quia nonnulli, qui beneficia Ecclesiastica per hujusmodi privationem vacantia, pro tempore postmodùm impetrarunt, super illis agendo, & qui excipiendo, privationem hujusmodi in judicium deduxerunt, coram Palatii causarum Apostolici Auditoribus, & aliis judicibus Romanæ Curiæ, auditi non fuerunt ab eisdem Auditoribus, & judicibus, asserentibus ordinationem eamdem prædecessoris præfati non fuisse receptam, & moribus utentium comprobatam, crevítque & crescit in dies numerus debitorum eorumdem, in animarum non [illegible] eventium quæ debent, periculum, & præfatæ Cameræ ac Christianæ Reipublicæ præfatæ non leve præjudicium.

Pont. iste approbat. const. Pii II.

§. 3. Nos igitur volentes super præmissis opportunè providere, ejusdem prædecessoris ordinationem, & literas prædictas, ac omnia & singula in eis contenta, auctoritate Apostolica, præsentium tenore approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decernimus, juxta illarum continentiam, & tenorem.

Conceditque terminum ad solvendum annatas decursa.

§. 4. Ac volumus, & eadem auctoritate statuimus, quòd hactenus obligati Cameræ eidem ex causis prædictis, qui non solverunt statutis eis terminis, ac propterea excommunicationis sententiam, & juxta ejusdem prædecessoris literarum continentiam, privationis pœnam prædictam incurrerunt (si Curiales, infrà unum, Citramontani, infrà tres; & Ultramontani, infrà novem menses, à die publicationis præsentium in Cancellaria Apostolica computandos) dictæ Cameræ de his quæ debeant, satisfecerint, ex ex tunc, eo ipso, ab excommunicationis sententia absoluti, & ad beneficia, quibus propterea juxta ordinationem prædictam privati existunt, plenariè restituti censeantur; & si non solverint in terminis prædictis, privationis pœnam prædictam de novo incurrant eo ipso.

Non solventes annatas pœnas hic contentas incurrunt.

§. 5. Quòd illi, qui in posterùm se obligabunt, excommunicationis & privationis pœnas prædictas, juxta ejusdem prædecessoris ordinationem, omninò incurrant, & impetrantes beneficia per hujusmodi privationem vacantia, & similiter contra illos sic privatos, de privatione hujusmodi excipientes; possint, & debeant per quoscumque Auditores, & Judices audiri; nec eo prætextu, quòd constitutio prædicta non fuerit recepta, & Judices quicumque in causis cognoscendis in Romana Curia, & extrà, secundùm eamdem ordinationem judicare, sublata eis, & cuilibet eorum quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate.

Solutio ut probanda.

§. 6. Nec prosint obligatis prædictis quietationes, quas à collectoribus, vel subcollectoribus prædictis haberent, quæ publico non probarentur instrumento.

Decretum irritans.

§. 7. Decernentes præsentes literas ex die publicationis earum in Cancellaria Apostolica, quoscumque ligare, ac irritum, & inane, quidquid secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ idem prædecessor in suis literis voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. I. die 17. Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quadringentesimo octuagesimo quarto, 13. Kalend. Martii, Pont. nostri Anno primo.

Publicatio.

Lecta, & publicata fuit suprascripta Bulla Romanæ in Cancellaria Apostolica, Die Jovis xvii. mensis Februarii, Anno Domini 1485. Pontificatus præfati Domini Innocentii Papæ VIII. Anno primo.

IV.

Jurisdictio Clericorum R. Cam. Apost. quascumque causas interesse ipsius Cameræ concernentes, summariè &c. cognoscendi.

Quoad hanc jurisdictionem, alidque indulta, ac electionem, & numerum eorumdem Clericorum, habes suprà const. 13. Eugen. IV. fol. 331. Inter, & infrà Leon. X. const. 24. Licèt, necnon Pii IV. const. 55. Romanus, ubi alias indicabo in Tomo 2. fol. 79.

Edita A. D. 1488.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Ad perpetuam rei memoriam.*

Causa constitutionis.

§. 1. Cum sicut accepimus, nonnulli magis rigori, & apicibus juris, quàm æquitati adhærentes, reducere nitantur in dubium, an in causis dilectis

filiis

filiis Clericis, & Præsidentibus Cameræ nostræ Apostolicæ, & præsertim inter Fiscum nostrum, & ipsius Cameræ ex una, & privatas personas, parte ex altera occasione pecuniarum, rerum, & bonorum ad dictam Cameram quavis occasione, vel causa, directè vel indirectè spectantium, & pertinentium, aut in quibus dictæ Cameræ interesse resultare posset, solemnitates indiciales ac juris positivi, prout in aliis causis, coram aliis judicibus, ordinariis vel delegatis, aut quibusvis Tribunalibus servari solita sint, servari debeant, ac ipsarum solemnitatum omissio, coram dictis Præsidentibus, & Clericis processus, & sententias habitos, & latas, habendos, & ferendas vitiare habeant.

Jurisdictio Clericorum R. Cam. Apost. causas ejus, summariæ, &c.

§. 2. Nos igitur attendentes, quòd Clerici, & Præsidentes Cameræ, in eadem personam nostram repræsentantes, & quæ coram eis agitantur, coram nobis agitari censentur, cùm illi pro quibusvis dubitationibus nos consulere valeant, ac de consuetudine illius loci solemnitates, & termini hujusmodi judiciales prætermitti, & sola facti veritas attendi consueverint. Igitur scrupulosam ambiguitatem hujusmodi succidere, & causas super rebus, & negociis quibuscumque in dicta Camera, inter quosvis, & præsertim præfatum fiscum, & alios nunc, & pro tempore pendentes, celeriorem finem accipere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, nostráque deliberatione, & voluntate decernimus, declaramus, & mandamus, in omnibus, & singulis causis hujusmodi pro tempore vertentibus, summariè, fine strepitu, & figura judicii sola facti veritate inspecta, omnísque juris positivi, & judiciali solemnitate postposita per dictos Clericos, & Præsidentes dictæ Cameræ procedi, illásque terminari, & decidi debere, sententiásque per eosdem latas, & ferendas occasione omissionis solemnitatis judicialis, & juris positivi, nullatenùs de nullitate impugnari posse, vel debere, dummodò pro veritate latæ sint.

Clausula sublata, &c.

§. 3. Sicque per quoscumque judices coram quibus, causas ipsas forsan quovis modo agitari postmodùm contigerit, observari volumus, & mandamus. Decernentes irritum, & inane, quicquid contra decretum illud fieri contigerit.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac legibus, stylo Palatii, cæterísque in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque causarum omnium pendentium statum, nomina, & cognomina, pro sufficienter expressis habentes.

Papæ subscriptio. Dat. P. A. 1. die 18. Aug.

Placet, & ita Motu proprio mandamus.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 15. Kalendas Septemb. Anno 1.

V.

Declaratio, & revocatio concessionum jurispatronatus, & præsentandi ad beneficia Ecclesiastica, per Sedem Apost. ejúsque Officiales ab annis xxv. citra factarum.

Aliam revocationem omninò similem, prodit Adrian. VI. infrà in ejus constit. 3. Sanctissimus. Et pleniorem habes in Concil. Trid. sess. 14. cap. 12. & seq. sess. 24. cap. 18. & sess. 25. cap. 9. & infrà in Pii IV. const. 53. In sublimi. fol. 75. Et signanter circa Ecclesias parochiales vide const. 53. Pii V. In conferendis. Tomo 2. Ac circa præsentationem Apostatarum, attende const. 14. Paul. IV. Postquàm, infrà in hoc Tomo 1.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1485.

Exordium.

CUm ab Apostolica Sede, ad quam de diversis mundi partibus negotiorum multitudo confluit, curis continuè plena innumeris, nonnulla interdum ex aliquibus causis, aliquando per occupationem, & importunam petentium instantiam concedantur, quæ in alieni juris, & præsertim auctoritatis Apostolicæ, ac jurisdictionis Episcopalis, & aliorum collatorum, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, Hospitaliúmque, & piorum locorum præjudicium tendunt, & detrimentum: non debet reprehensibile videri, si Romanus Pontifex, ad cujus providentiam, pro debito Pastoralis officii, spectat super his debitè providere, illa ex aliis rationabilibus, & à jure non deviantibus causis maturiùs, & attentiùs deinde cognitis, quandoque revocat & annullat, ac ad statum redigit rationis, maximè cum rerum, & temporum qualitate pensatis id in Domino conspicit salubriter expedire.

Enarratio causarum hujus revocationis.

§. 1. Sanè postquàm ad summi Apostolatus apicem fuimus divina favente clementia assumpti, fide digna plurimorum relatione intelleximus, quòd nonnulli Rom. Pontifices prædecessores nostri, & dictæ Sedis Legati, ac Nuncii, etiam cum potestate Legati de Latere, eorum legatione, vel de speciali facultatis auctoritate, retroactis temporibus, & præsertim xxv. annis citra, diversis Regibus, Reginis, Ducibus, & Marchionibus, & aliis Principibus, Communitatibus, Civitatibus, Universitatibus Oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, Confraternitatibus, & Collegiis sæcularium personarum, necnon aliis tàm Ecclesiasticis quàm sæcularibus personis, diversorum status, gradus, & conditionis, aliquibus eorum simpliciter, & absque aliqua causa, & aliquibus sub certis conditionibus, tunc expressis (quas personæ, & alii supradicti adimplere promiserant, vel quæ per eos adimpleri mandabantur) juspatronatus, & præsentandi, seu nominandi personas idoneas ad diversa Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus ac alias dignitates Conventuales, ac in Cathedralibus, etiam Metropolitanis post Pontificales majores & Collegiatis Ecclesiis principales personatus, administrationes, officia, canonicatus, & præbendas, cæteráque beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, sæcularia, & regularia, ac hospitalia, & alia pia loca, ex tunc deinceps vacatura, pro eis, eorúmque hæredibus, & successoribus, & aliàs, seu aliis modis, & formis per diversas eorum literas, in perpetuùm vel ad certum tempus reservaverunt, concesserunt, & assignarunt. Quorum aliqui conditiones augendi valorem annuum fructuum, redditum, & proventuum beneficiorum prædictorum ad certam summam tunc expressam, seu reparandi, instaurandi, & reædificandi Ecclesias, illarúmque structuras, & ædificia ad ruinam tendentia, vel jam funditùs diruta, & destructa, ad quas ratione reservationis, concessionis, & assignationis prædictarum tenebantur, nullatenus executioni debitæ demandarunt, & aliis conditiones hujusmodi adeò tenues impositæ fuerunt, quòd Monasteriis, Prioratibus, Præposituris, Præpositatibus, dignitatibus, personatibus, administrationibus, & officiis, canonicatibus, & præbendis, aliisque beneficiis, ac hospitalibus, & piis locis prædictis, parva potuit exinde utilitas provenire, quinimò, quòd deterius est, nonnulli ex personis supradictis, quibus juspatronatus hujusmodi, ut præmittitur, concessum est, Monasteriorum, Prioratuum, præposituraru, dignitatum, personatuum, administrationum, officiorúmque, canonicatuum, & præbendarum, aliorúmque beneficiorum, ac hospitalium, & piorum locorum prædictorum fructus, redditus, & proventus, seu eorum partem, plerúmque usurpant, & in suos damnabiles usus convertunt, quòd ut commodius facere possint, ad Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, dignitate, personatus, administrationes, officia, canonicatus, & præbendas, aliáque beneficia, necnon hospitalia, & pia loca hujusmodi, personas minùs idoneas, & de quibus pro eorum libito voluntatis disponere possunt, sæpenumerò præsentant, & in illis institui procurant, in grave Monasteriorum dignitatum, aliorúmque beneficiorum, ac hospitalium, & piorum locorum prædictorum præjudicium, & detrimentum, animarúmque suarum periculum, perniciosum quoque exemplum & scandalum plurimorum.

Revocatio jurispatronatus concessionum à 25. annis citra factarum quoad beneficia electiva.

§. 2. Nos igitur attendentes, quòd juxta canonicas sanctiones, jus patronatus præsentandi ad regimina Monasteriorum, Prioratus, Præposituras, & alias Conventuales, necnon Cathedralibus, & Metropolitanis, & Collegiatis Ecclesiis, hujusmodi dignitates (ad quas personæ idoneæ per Conventus, & Capitula illarum, seu illorum dum pro tempore vacant elegi consueverunt) in laicum nullo modo cadere potest, nisi ex speciali Sedis prædictæ privilegio, quod non nisi maximis, & urgentibus causis alicui per Sedem eamdem concedi consuevit, quódque etiam conveniens non videtur, quòd jus patronatus ad beneficia Ecclesiastica, pro nulla seu levi, & facili causa acquiratur, & præsertim cum juris alieni præjudicio. Volentes, ne Sedis prædictæ auctoritas, & locorum Ordinariorum, aliorúmque collatorum, & collatricum jurisdictio propterea in dies minuantur, ac Monasteria, dignitates, & alia beneficia, hospitalia, & pia loca supradicta ex concessionibus, & reservationibus jurispatronatus hujusmodi, aliqua detrimenta (prout propterea contingit) patiantur, seu Monasteria, & aliæ dignitates electivæ, ac (in quibus reservationes, & concessiones hujusmodi, pro nulla seu levi causa factæ fuerunt) alia beneficia, hospitalia, & pia loca prædicta, sua solita gaudeant libertate, debitè, prout nostro incumbit officio, providere; deliberatione super his cum fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus præhabita diligenti, etiam expressis, & certis aliis nobis notis, legitimis, & id suadentibus causis, omnes, & singulas concessiones, reservationes, & assignationes jurispatronatus, & præsentandi seu nominandi personas hujusmodi ad Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, dignitates, personatus, administrationes, officia, canonicatus, præbendas, aliáque beneficia, ac hospitalia, & pia loca supradicta, per Sedem, ac Legatos, & Nuncios prædictos, à dictis xxv. annis citra, Regibus, Reginis, Ducibus, Marchionibus, & aliis personis supradictis, necnon Civitatibus, Universitatibus, Confraternitatibus, & Collegiis hujusmodi, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, & ex quibuscumque causis, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine factis; quoad Monasteria videlicet, ac Prioratus, Præpositatus, & alias dignitates, ac beneficia electiva, etiam si quascumque conditiones propterea impositas adimplevissent.

Revocatio quoad beneficia non electiva cum declarationibus & modificationib. hic expressis.

§. 3. Quæ verò ad non electiva, ac hospitalia, & alia pia loca hujusmodi factæ fuerunt, si fructus, redditus, & proventus beneficiorum non electivorum, ac hospitalium, & aliorum piorum locorum prædictorum, ad medietatem veri annui valoris, fructus, redditus, & proventus eorumdem, secundùm communem æstimationem de propriis eorum bonis non auxerunt; vel Ecclesias de novo in illis non ædificarunt, seu omninò funditùs dirutas, & destructas non reædificarunt, aut loca, seu fundos in quibus ædificarentur, non concesserunt, etiam si conditiones, ad quas alias forsan quàm modis præmissis tenebantur excutioni demandasset, de eorumdem fratrum consilio auctoritate Apostolica, & etiam ex certa nostra scientia, tenore præsentium revocamus, cassamus, irritamus, & annihilamus, ac pro nullis, cassis, irritis, & infectis omninò haberi volumus. Ordinariis, & aliis collationibus, ac collatricibus quibuscumque concedentes, ut cessantibus reservationibus Apostolicis, hactenùs sic pro tempore factis, dignitates, personatus, administrationes, officia, canonicatus, & præbendas, ac alia beneficia supradicta, cùm deinceps pro tempore vacaverint, nulla exspectata præsentatione, sive nominatione, conferre, ac hospitalia, & alia pia loca committere, Monasteriis verò hujusmodi de personis idoneis providere, seu aliàs de illis disponere, ac Conventibus, & Capitulis Monasteriorum, Prioratuum Præpositurarum, Præpositatuum, ac aliarum dignitatum, præsertim Conventualium, necnon Ecclesiarum Cathedralium, etiam Metropolitanarum, & Collegiatarum, ut in electione personarum idonearum ad illa ex beneficiis supradictis, quæ electiva esse consueverint, similibus cessantibus reservationibus, procedere liberè possint, & debeant, in omnibus, & per omnia, perinde ac si concessiones, reservationes, & assignationes jurispatronatus hujusmodi, nullatenùs emanassent, ac districtiùs inhibentes omnibus, & singulis supradictis, quibus reservationes, & assignationes jurispatronatus hujusmodi, ut præmittitur, factæ fuerunt, ne de cætero occurrentibus vacationibus Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, Præpositatuum, dignitatum, personatuum, administrationum, ad præsentationem, seu nominationem aliquam procedere, ac Ordinarios, aliósque collatores & collatrices prædictos, quo minùs illa conferant, & eos ad quos electio pertinet, ne eligant, directè, vel indirectè impedire contra præsentium tenorem quoquomodo præsumant.

Decretum irritans.

§. 4. Decernentes etiam ex nunc irritum, & inane, si secus super his per quoscumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon literis super reservationibus, & concessionibus hujusmodi expeditis, etiam si in eis contineretur, quòd illæ generalibus revocationibus, quæ fierent, nullatenus includerentur, nisi de personarum quas concernunt, & quarum consideratione emanarunt, nominibus, cognominibus, dignitatibus, officiis, ac causis propter quas concessæ sunt, seu quævis alio expressio individua fieret de eisdem, idque eis insinuaretur per diversas literas, sub diversis datis, & earumdem personarum in hujusmodo revocatione expressus accedat assensus (quas, & quascumque alias clausulas, quæ ad hujusmodi effectum, quòd non includerentur in hujusmodi revocatione in eis directæ forent, illis præsentibus pro insertis, & sufficienter expressis habentes, nemini volumus nullatenùs suffragari, quo minùs reservationes, & concessiones jurispatronatus, ac literæ desuper confectæ hujusmodi, in præsentibus literis, & revocatione includantur, perinde ac si omnia requisita ad eorum revocationem, juxta earum formas, & clausulas in eisdem præsentibus literis, & revocationibus specificarentur, cæterísque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

D. P. An. 1. die 23. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1485. 10. Kal. Septemb. Pont. nostri Anno primo.

Publicatio.

Lecta in Camera Apostolica die Sabbati decima mensis Septemb. & publicata die Martis 13. Septemb. in portis Cameræ Apostolicæ Auditorum Rotæ Romanæ Officia vacent per eorum promotionem ad Ecclesias Cathedrales, vel Metropolitanas.

Quòd hæc officia ante hanc diem non vacarent, indicat mihi Bulla 2. Sixt. IV. sup. fol. 295. Romani. Aliáque de materia Rotæ notabo infrà in const. 44. Pii IV. In throno fol. 62. in Tomo 2.

INNOCENTIUS PISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1485.

Causa hujus constit.

Circumspecta in omnibus actibus suis Apostolicæ Sedis providentia de ea libenter intendit per quæ Romanæ Curiæ officia, ut præfertur, in quibus jus dicitur per personas, quæ ab omni alio onere liberæ ad illa commodè intendere possint, exerceantur, & personæ ipsæ dum Cethedralibus vel Metropolitanis Ecclesiis præficiuntur, ab oneribus officiorum hujusmodi pro Pontificalis reverentia dignitatis, uti conveniens existit, immunes regimini & gubernationi Ecclesiarum ipsarum pro debito pastoralis officii liberiùs vacare, & onus ad quod assumpti fuere meliùs valeant adimplere. Sanè si-

cut

cut facti evidentia demonstrat, sæpenumerò contingit ut Rom. Pont. pro tempore existentes considerantes merita dilectorum filiorum causarum Palatii Apost. Auditorum pro tempore existentium, postquàm aliquamdiu in eorum officiis laudabiliter laborarunt, ut tandem post multos labores condigna pro meritis præmia reportent, quo cæteri hujusmodi exemplo allecti in dies ad studia magis incendantur, aliquos ex eisdem Auditoribus ad Cathedralium sive Metropolitanarum Ecclesiarum pro tempore vacantium regimina promoveant, eósque illis præficiant in pastores, quódque post promotionem & præfectionem prædictas, Auditores præfati ad regimina Cathedralium sive Metropolitanarum Ecclesiarum hujusmodi assumpti, nihilominùs dicta eorum officia sub prætextu quòd propterea non vacent exercere non desinant, quo fit ut Ecclesiæ ipsæ suis ob illorum continuam in Romana Curia residentiam remaneant pro majori temporis parte quasi viduatæ pastoribus, non sine magno illarum dispendio ac animarum periculo.

Adjutorum officia vacent ut in rubr.

§. 1. Nos igitur attendentes, minùs conveniens fore quòd assumpti ad hujusmodi regimina debeant circa strepitus judiciorum continuè versari, ac taliter esse illis intentos ut pastorale officium eis commissum nequeant per se ipsos adimplere, & propterea more vigilis pastoris salubriter providere volentes, matura super hoc cum fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione præhabita, hujus perpetuæ & irrefragabilis constitutionis edicto de fratrum prædictorum consilio, auctoritate Apostolica & ex certa nostra scientia tenore præsentium statuimus, decernimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, quotiens per nos seu Sedem prædictam aliquem ex dictis Auditoribus nunc & pro tempore existentibus, ad aliquam Cathedralem seu Metropolitanam Ecclesiam hujusmodi promoveri, seu jam promotum transferri contigerit, officium auditoriatus hujusmodi quod sic promotus vel translatus tunc obtinebit, per provisionem, præfectionem, seu translationem prædictas, vacet ac vacasse & vacare censeatur eo ipso.

Decretum irritans.

§. 2. Sicque ab omnibus judicari & reputari debere, posséque de illo tamquam sic vacante per Romanum Pontificem tunc existentem statim, aliàs ut moris est, liberè provideri.

Contrariorum derogatio.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dicti officii juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque & indultis Apostolicis eisdem Auditoribus forsan, etiam motu proprio, & ex simili scientia, ac sub quibusvis verborum formis & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, & talibus quòd illis non nisi sub certis inibi expressis, modo & forma nullatenus possit derogari, concessis & concedendis in posterùm, quibus omnibus (illarum tenores præsentibus pro insertis habentes) quoad hoc specialiter & expresse derogamus, ac derogatum esse, eáque pro infectis, & non concessis haberi volumus, cæterísque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 1. die 23. Aug.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1485. decimo Kal. Sept. Pont. nostri Anno primo.

VII.

Jurisdictio & facultates Auditoris causarum Curiæ Rev. Cameræ Apostolicæ.

Hoc officium ampliores in dies jurisdictiones acquisivit à Pont. successoribus, quorum Bullæ multæ sunt, sed hanc uti cæteris quæ haberi potuerunt, antiquiorem, aliam Pauli V. n. 28. Tom. 3. uti postremam ac pleniorem ponendas esse duxi, alias tamquam non necessariis prætermissis, præterquam altera const. 33. Pii IV. Ad eximiæ, fol. 49. Tom. 2. ut statum hujus officii etiam medii temporis cognoscere valeat. Et cætera notabo in præcitata Bulla Pauli V. Tom. 3.

INNOCENTIUS PAPA VIII.

Dilecto filio Magistro Petro de Vicentia U. J. Doctori, Capellano nostro, & causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori, Sal. & Apost. bened.

Edita A. D. 1485.

Proœmium.

APprimæ devotionis affectum, quem cum fidei constantia & sinceritate mentis, ad nos, & Romanam Ecclesiam gerere comprobatis, necnon literarum excellentiam, vitæque decorem, & morum honestatem, aliáque probitatis, & plurimarum virtutum tuarum merita, quibus personam tuam, ex fidedignorum testimoniis juvari percipimus, nostræ dirigentes considerationis intentum, ac propterea indubiam spem gerentes, quòd ea quæ tibi committenda duxerimus, summa cum providentia & exacta diligentia laudabiliter exequeris, dignum, quin potiùs debitum arbitramur, ut eamdem personem tuam condignis favoribus & gratiis prosequamur.

Officium Auditoratus vacavit per obitum Joannis Prioris.

§. 1. Cùm itaque officium generalis Auditoriatus, seu audientiæ causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ, quod quondam Joannes Prioris causarum dictæ Curiæ generalis Auditor, dum viveret exercebat, per obitum dicti Joannis, qui apud Sedem Apostolicam diem clausit extremum, apud Sedem ipsam vacaverit, & vacet ad præsens,

Et modò hic Pont. illud confert Petro de licentia ejus Capellano, cum solitis jurisdictionib. &c.

§. 2. Nos de tuis literarum scientia probitate, & singulari providentia, aliisque virtutibus hujusmodi, quas in te divina propagante clementia, sumentes in Domino fiduciam specialem, & sperantes quod tu officium audientiæ causarum Curiæ Cameræ prædictum, scies, voles, & poteris, probè, fœliciter, & laudabiliter exercere, Motu proprio, non ad tuam, vel alterius, per te nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa nostra scientia, officium generalis Audientiæ, seu Auditoris causarum Curiæ Cameræ hujusmodi sic vacans, ut præfertur, cum omnibus honoribus, & oneribus, privilegiis, juribus, & emolumentis consuetis, auctoritate Apostolica tenore præsentium tibi conferimus, concedimus & etiam assignamus, ac te nostrum, & dilecti filii Raphaëlis S. Georgii ad Velum Aureum Diaconi Cardinalis moderni & pro tempore præsentis Camerarii nostri, ac causarum Curiæ hujusmodi generalem Auditorem, eadem auctoritate facimus, constituimus, creamus, & deputamus.

Facultásque eidem annui per Locumtenentes causas criminales, Curialium cognoscendi. Hæc jurisdictio aucta est ut in Bulla Pii IV. & Pauli V. cit. in rubr.

§. 3. Tibíque per te vel alium, seu alios idoneum, seu idoneos locumtenentes, & Vicesgerentes tuos, quos pro tempore, totiens quotiens tibi placuerit, duxeris assumendos, seu deputandos, de omnibus & singulis criminibus, excessibus, & delictis in Curia Romana, vel extra eam, per quoscumque, tàm officiales Sedis Apostolicæ, quàm alios Curiales Romanam Curiam sequentes, cujuscumque dignitatis, Ecclesiasticæ vel mundanæ, status, gradus, ordinis vel conditionis, perpetratis & perpetrandis, tàm pro Fisci nostri pro tempore præsentis procuratoris denunciationem, & accusationem, quàm etiam ex mero officio, inquirendi, & super illis, tàm per inquisitionem hujusmodi, quàm accusationem, seu denunciationem, procedendi, repertos culpabiles juxta excessuum per eos perpetratorum exigentiam puniendi.

Causásque tàm civiles quàm criminales in Curia motas &c. itidem cognoscendi. Vide easdem Bullas Pii IV. & Pauli V. in rubr. indicatas.

§. 4. Necnon omnes & singulas, tàm civiles quàm criminales & mixtas, spirituales, Ecclesiasticas & prophanas, & alias quascumque causas, in quibus ad membri mutilationem, aut sanguinis effusionem, & condemnationem non intenditur, conjunctim vel divisim, quomodocumque & qualitercumque in eadem Curia motas & movendas, seu quomodolibet nunc & in posterùm inter quascumque partes, etiam per viam inquisitionis ex officio pendentes.

Ac etiam causas appellationum in-

§. 5. Et quæ sive per appellationem interjectam à gravaminibus illaris, & inferri comminatis, ac

terpositarum a sententiis Judicum Urbis, & Status Ecclesiastici.

sententiis etiam definitivis, latis & promulgatis, etiam per dilectum filium nostrum S. R. E. Marescalcum & in sua Curia, & alios quoscumque Judices, ordinarios & delegatos, seu arbitros vel arbitratores in Terris Romanæ Ecclesiæ mediatè vel immediatè subjectis, etiam quibusvis in feudum, vel vicariatum concessis, aut alias ad Sedem Apostolicam etiam per viam reclamationis judicialis, vel extrajudicialis, sive alias per viam nullitatis delatæ sunt, vel in posterùm deferentur, eas videlicet in quibus non ageretur de majori summa vigintiquinque ducatorum auri de Camera, aut illius summæ verum valorem excedente summariè, simpliciter & de plano, & sine strepitu & figura judicii, sola rei & facti veritate inspecta, nullísque terminis servatis, etiam qui de stylo seu ordinatione Palatii Apostolici, & alias servari soliti sint, alias verò more solito audiendi, cognoscendi, & decidendi, ac fine debito terminandi.

Sententias & processus censurarum exequendi.

§. 5. Necnon tuarum, & per tuos Locumtenentes, & aliarum quantumcumque in eadem Curia per quoscumque Judices delegatos vel subdelegatos latarum sententiarum, Et quorumcumque processuum generalium per Roman. Pontif. tàm in die Cœnæ Domini, quàm aliàs, cum censurarum & pœnarum Ecclesiasticarum fulminatione fieri solitorum, ac etiam quarumcumque aliarum, tàm per nos quàm per Rom. Pont. pro tempore existentes, sive in specie sive in genere, & alias quomodolibet latarum & ferendarum sententiarum executionem, quàm etiam si delegatis ipsis, aut subdelegatis, seu aliis quibuscumque specialiter forsan per nos, vel Sedem prædictam commissæ forent, aut committerentur pro tempore accumulativè quoad te tuósque Locumtenentes, non autem privativè, commissas fore decernimus, & declaramus faciendi, illásque debitæ terminationi, etiam cum invocatione auxilii Brachii sæcularis si opus fuerit, demandandi.

Necnon causas contra ductum intorum in Curia cognoscendi.

§. 7. Et prædictos & alios etiam extra Rom. Cur. degentes tuæ tamen jurisdictioni ratione salarii in Romana Curia per quoscumque debiti, vel expensarum mutui vel contractus in eadem Curia initi, aut alias quovis modo sponte submissas & submittendas Universitates, Collegia, & personas cujuscumque gradus, status, etiam Pontificalis præeminentiæ, & alias in dicta Curia degentes personas, ad instantiam quorum intererit, etiam pro expensis, damnis, & interesse, in causis quibuscumque contractibus, quoties expedierit, citandi, monendi, requirendi, suspendendi, ac specialiter interdicendi, excommunicandi, & iteratis vicibus aggravandi, illásque prout expedierit arrestandi, incarcerandi, & detinendi; pœnas, & mulctas pro delictorum, excessuum, & criminum qualitate eis instigendi, & imponendi, ac ipsas, & earum quamlibet, quas à nemine, etiam de partium consensu, & ad id specialiter delegato, ad imputandas collusiones & fraudes, præterquam à te, tuóque Locumtenente absolvi posse decernimus, ab ipsis singulis pœnis, & mulctis spiritualiter vel temporaliter, absolvendi & relaxandi.

Et alia quæcumque fieri solita & consueta faciendi.

§. 8. Et generaliter, omnia & singula gerendi, statuendi, disponendi, præcipiendi, mandandi, & exercendi, quæ ad hujusmodi Auditoriatus officium, de jure vel consuetudine, quam præsentibus approbamus, quomodolibet pertinuerint, & quæ Auditores causarum dictæ Curiæ, qui pro tempore fuerunt, & ex concessa eis à prædicta Sede facultate, facere, & gerere, statuere, & disponere, recipere, præcipere, mandare, exercere, ordinare, & exequi quomodolibet potuerunt, seu etiam debuerunt, aut soliti sunt, faciendi, gerendi, statuendi, disponendi, recipiendi, mandandi, exercendi, ordinandi, & consequendi.

Plures ad istarum causarum cognitionem deputandi.

§. 9. Et unum vel plures, ad præmissa omnia, ipsúmque Auditoris causarum Curiæ officium exercendi, quoties tibi placuerit, loco sui substituendi, & substitutos revocandi, ac illos, vel alios iterum substituendi, & deputandi, plenam, & liberam, dicta auctoritate Apostolica, concedimus facultatem, & potestatem. Habituri processus, & sententias, quos & quas feceris, statueris, & tuleris in contradictores quoslibet, & rebelles, ratas, & gratas, illásque facturi, auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Derogatio contrariorum.

§. 10. Non obstantibus constitutionibus, & ordinibus Apostolicis, ac privilegiis, concessionibus, & indultis quibusvis communitatibus, & universitatibus Terrarum Sedi Apostolicæ mediatè vel immediatè subjectarum, per nos aut prædecessores nostros Rom. Pont. sub quibusvis verborum formis, etiam si de illis specialis, specifica & expressa mentio habenda foret concessis contrariis quibuscumque.

Auditoris juramentum fideliter officium exercen.

§. 11. Volumus autem, quòd antequam officium Auditoriatus Curiæ hujusmodi incipias exercere, de ipso fideliter exercendo, in manibus prædicti Camerarii nostri, seu ejus Locumtenentis, præstes in forma solita juramentum.

Monitio ad ita illud administrandum.

§. 12. Tu igitur prædictum Auditoriatus officium prompta devotione suscipias, & sic illud diligenti studio, cura, moderatione, & integritate exequatis, ut tua opera ad Dei laudem, & gloriam, ac earumdem Ecclesiæ, & Curiæ bonum publicum, atque decus, privatorúmque commoditatem, & exemplum laudabile cedant, teque apud nos, & Sedem præfatam merito ampliùs commendent, ut speramus.

Dat. P. A. 2. die 22. Decemb.

Dat. Romæ &c. Anno &c. 1485. 11. Kal. Januarii, Pontificatus nostri Anno secundo.

VIII.

Quòd Conservatores, & executores literarum Apostolicarum ad favorem Congregationis S. Justinæ de Observantia Monachorum S. Benedicti, omnes ii dati censeantur, quibus Sedes Apostolica causas delegare potest.

Istorum Conservatorum facultatem, & jurisdictionem vide suprà in Eug. IV. constit. 10. Militanti. fol. 327. Ad quam notavi quæ novissimè prodierunt de Conservatoribus.

Alia multa de ista Congregatione, indicabo infrà in const. 1. Jul. II. Super cathedram. fol. 464.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1486.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Congregationi Monachorum S. Justinæ Paduan. Salutem, &c.

Exordium.

DEvotionis augmentum vobis Deo propitio provenire confidimus, si super his, quæ pro vestra tranquillitate, & submovendis molestiis, & turbationibus opportuna videntur, ut in contemplationis suavitate quiescere valeatis, prout cupitis, nos benignos ac favorabiles habeatis.

Causæ hujus indulti.

§. 1. Sanè pro parte vestra nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd si vobis in genere, ac Abbatibus & Prioribus, & Conventibus Monasteriorum, Prioratuum vestræ Congregationis ubilibet per orbem consistentium concederetur, quòd omnes, & singuli, quibus causæ per rescripta Apostolicæ Sedis delegari de jure possunt, ad executionem quarumcumque literarum dictæ Sedis Conservatorialium nuncupatarum, pro vobis, & Monasteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus prædictis dati & deputati sunt, & pro tempore dabuntur, & deputabuntur, aliqui nominatim Conservatores contra inferentes vobis & illis, molestias, injurias, gravamina, atque damna, & cum potestate cognoscendi de his, quæ judicialem requirunt indaginem, exequi possent, & deberent, toties quoties contigerit eos requiri, profectò vobis, & Monasteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus vestris prædictis in præmissis longe pleniùs, & uberiùs consuleretur, favorémque pleniorem deportaretis ex eis vos Abbates, Priores, & Conventus prædicti, fructum, & utilitatem, nam variis plerúmque respectibus, deputatis Conservatoribus opportuna remedia juxta literarum earumdem continentiam, vos & illi habere non potestis.

§. 2. Quare

[Su]pplicatio [C]ongregationis Caffinensis pro [h]oc indulto.

§. 2. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut vobis, Monasteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus prædictis, quæ hujusmodi literarum conservatorialium executione ab omnibus, quibus causæ per rescripta Apostolica delegari possunt, obtinere liberè, & licitè valeatis, perinde ac si illæ eis omnibus à principio directæ fuissent concedere, aliásque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

[I]ndultum quòd Conservatores & executores [l]iterarum Apostolicarum ad favorem d. Congregationis sint omnes quibus causæ per rescripta Sedis Apost. de jure delegari possint.

§. 3. Nos igitur qui regularem vitam professis libenter omnem inquietudinis materiam subtrahimus, vestrúmque statum prosperum, & tranquillum paterno desideramus affectu, hujusmodi supplicationibus inclinati, universis, & singulis, quibus causæ auctoritate literarum Apostolicarum de jure delegari possunt, mandamus, ut dum & quoties fuerint pro parte vestra Abbatum, Priorum, & Conventuum prædictorum, aut alicujus eorum legitimè requisiti, super talium literarum executione ad illarum executionem perpetuis futuris temporibus procedere possint, & debeant, per se vel alios, aliàs juxta earum continentiam atque formam, in omnibus, & per omnia, perinde, ac si literæ à principio eis directæ fuissent, & eis, ut, licet alias conservatores esse nequirent, illas exequerentur mandatum nominatim extitisset.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus, illi quæ in dictis literis concessum extitit non obstare, cæterísque contrariis quibuscumque non obstan. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

D. P. An. 2. die 13. Jun.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octuagesimo sexto, Idibus Junii, Pont. nostri Anno secundo.

XI.

Exemptio Monachorum Ordinis Cisterciensis à jurisdictione Ordinariorum, & solutione exactionum & subsidiorum quorumcumque etiam charitativorum.

Quoad primam partem, videnda est const. Leon. X. n.23. Cùm intrà, & Conc. Trid. sess. 25. cap. 11. & seqq. & Clem. VIII. const. 37. Suscepti, in Tom. 3. Quo verò ad secundam partem, habes const. 6. Hon. III. suprà fol. 69. Cùm Abbates. Greg. IX. const. 7. Quia. fol. 76. & Martin. V. const. 8. Militanti. fol. 305.

Alia de hoc Ordine plenè notavi suprà in const. 1. Paschal. II. Desiderium. fol. 30.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1486.

Proœmium.

AD Romani Pontificis spectat officium, suorum prædecessorum inhærendo, illa quæ per ipsos prædecessores laudabiliter, ac provida ratione, pro statu, & quiete personarum sub regulari observantia assiduè studio piæ vitæ vacantium, gesta sunt, ut majorem obtineant roboris firmitatem, quo sæpiùs fuerint Apostolico præsidio communita, sui præsidii munimine roborare, ac illa etiam de novo concedere, prout rationabiles causæ suadent, & id in Domino conspicit salubriter expedire.

Multi Pontif. huic Ordini exemptionem à jurisdictione Ordinariorum, & solutione impositionum concesserunt.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Joannis Cistercii Cabilonen. diœcesis, aliorúmque Cistercien. Ordinis Monasteriorum, Abbatum, & Conventuum eorumdem nobis exhibita petitio continebat, quod licèt ipsi, eorúmque ac dicti Ordinis Monasteria, tàm virorum quàm mulierum, & alia religiosa loca, & membra, ac Monachi Moniales, vassalli, subditi, & eis servientes, bonáque omnia, jam dudum per plures Romanos Pontifices prædecessores nostros, sub ipsorum Pontificum, & Apostolicæ Sedis protectione recepti, & recepta, ac Sedi prædictæ immediatè subjecti, & subjecta, necnon ab omni jurisdictione ordinaria exempti, & exempta fuerint, eísque concessum extiterit, ut ad præstationem aliquarum collectarum, seu subsidiorum, aut procurationum, & aliarum exactionum per Sedem prædictam, seu ejus Legatos, aut ipsorum auctoritate, & mandato, seu per locorum Ordinarios, vel alios pro tempore impositorum non tenerentur, tamen desiderant pro majori eorum quiete præmissis receptioni, subjectioni, & aliis prædictis etiam nostræ approbationis robur adjici, illáque omnia, etiam per nos eis de novo concedi.

Pro cujus exemptionis confirmatione Ordo huic Pontifici supplicavit.

§. 2. Quare pro parte Abbatum, & Conventuum prædictorum nobis sunt humiliter supplicatum, ut receptioni, exemptioni, & subjectioni prædictis, ac singulis desuper confectis literis, pro illorum subsistentia firmiori, robur nostræ approbationis adjicere; Ac eos necnon Monasteria, loca, membra, Monachos, moniales, vassallos, subditos, servientes, & bona omnia hujusmodi de novo, sub nostra, & Sedis prædictæ protectione suscipere, ac ab hujusmodi jurisdictione perpetuò eximere, & totaliter liberare; aliásque in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui propterea ea confirmat.

§. 3. Nos igitur qui in singulorum sub regulari observantia piæ vitæ studio vacantium quiete reficimur, cupientes ut religiosi dicti Ordinis, quos præ cæteris propter uberes fructus, quos in militanti Ecclesia continuè bonis eorum operibus afferunt, in visceribus gerimus charitatis, eo liberiùs divinis beneplacitis insistere possint, quo à Sede prædicta majori liberalitatis privilegio noverint se communitos, hujusmodi supplicationibus inclinati, receptionem, exemptionem, subjectionem, ac singulas desuper confectas literas, cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia tenore præsentium approbamus, ac perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur obtinere decernimus, supplentes omnes, & singulos defectus si qui forsan intervenerint in eisdem.

Et de novo concedit.

§. 4. Et nihilominùs pro potioris cautelæ suffragio, Monasteria, loca, membra, bona omnia prædicta, præsentia, & futura, Abbates, Abbatissas, Monachos, Moniales, vassallos, subditos, & servientes præfatos, nunc & pro tempore existentes, auctoritate, & scientia præfatis, sub B. Petri, & Sedis prædictæ, atque nostra protectione suscipimus, ac ab omni jurisdictione, superioritate, correctione, visitatione, dominio, & potestate, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Judicum ordinariorum, eorúmque Vicariorum, & officialium quorumcumque. Necnon à solutione subsidiorum etiam charitativorum, procurationum, collectarum, & aliarum exactionum hujusmodi pro tempore imponendarum, auctoritate, & scientia præfatis perpetuò prorsus eximimus, & totaliter liberamus, ac nobis, & Sedi prædictæ immediatè subjicimus. Ita quòd Archiepiscopi, Episcopi, Ordinarii, Vicarii, Judices, & Officiales prædicti, etiam ratione delicti, aut contractus, vel rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa consistat, nullam in eos, & eorum aliquem, aut Monasteria, membra, & bona prædicta, tamquam prorsus exemptos, & exempta, jurisdictionem, correctionem, superioritatem, dominium vel potestatem exercere, aut excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, aut quasvis alias sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas promulgare præsumant, seu possint aut debeant quoquo modo. Nec ipsi sic exempti coràm illis, aut ipsius Sedis Delegatis vel Subdelegatis, nisi in literis eis pro tempore directis de præsentibus specialis, specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio fiat, ad judicium evocari, aut quovis modo directè vel indirectè molestari possint. Decernentes omnes & singulos processus, sententias, censuras, & pœnas, quos & quas per Archiepiscopos, Episcopos, Ordinarios, Judices, Vicarios, & Officiales prædictos, seu eorum aliquem contra Abbates, & alios exemptos, necnon Monasteria

 &loca

& loca hujusmodi etiam exempta, ut præfertur haberi, vel promulgari, necnon quicquid secus super his, ab eis & alio quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irrita & inania, nulliusque roboris vel momenti.

Contrariis derogat, & signanter c. 1. de Privileg. in 6.

§. 5. Non obstantibus fœl. recordat. Innocentii Papæ Quarti etiam prædecessoris nostri, quæ incipit, Volentes, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutis quoque & consuetudinibus Monasteriorum & Ordinis prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis quæ in singulis literis prædictis concessum est non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credi jubet.

§. 6. Verùm, quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca, in quibus ex [illegible] foret deferre, volumus & præfata auctoritate decernimus, quòd illarum transumptis manu publici notarii inde rogati subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus in judicio & extra, & aliàs ubilibet fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 3. die 30. Aug.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octuagesimo sexto, tertio Calendas Septembris, Pontificatus nostri Anno tertio.

X.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis sententiæ, contra Hæreticos promulgatæ, à Magistratibus sæcularibus, executioni demandentur, absque aliqua processuum revisione.

Consonat constitutio 17. Alex. IV. Ad audientiam, fol. 118. Et processuum revisionem prohibuit etiam Leo X. infrà in constit. 43. Honestis.

Edita A. D. 1486.

INNOCENTIUS PAPA VIII.

Venerabili fratri nostro Episcopo Brixien. & dilecto filio Inquisitori in partibus Lombardiæ.

Causæ hujus constit.

§. 1. Dilectus filius frater Antonius de Brixa Ordinis Prædicatorum, in partibus Lombardiæ Inquisitor hæreticæ pravitatis, unà cum venerabili fratre Episcopo Brixiensi, seu ejus Vicario generali, sicuti nobis nuper fecit exponi, contra nonnullos utriusque sexus hæreticos, ut accepimus, quos culpabiles ut hæreticos impœnitentes repertos, pœna debita juris puniendos condemnavit: ac Officiales Civitatis Brixiensis, ut injunctam executionem adimplerent, requisivit, qui Officiales justitiam ministrare, & dictas sententias exequi, (nisi priùs processus per Episcopum & Inquisitorem agitatos non viderent) in non parvum orthodoxæ fidei scandalum, recusarunt.

Sententiæ Inquisitorum executioni dentur ut in rub.

§. 2. At cùm hujusmodi crimen hæresis sit merè Ecclesiasticum, & delicta nullo pacto impunita remanere debeant, tenore præsentium vobis committimus atque mandamus, ut si est ita, eisdem Officialibus sæcularibus civitatis Brixiensis, sub excommunicationis pœna, & aliis censuris Ecclesiasticis, præcipiatis atque mandetis, ut infrà sex dies, postquam legitimè fuerint requisiti, sine aliqua dictorum processuum, per vos agitatorum visione, sententias per vos latas contra hujusmodi hæreticos promptè exequantur, appellatione remota. Quam excommunicationis pœnam ipso facto volumus, & tenore præsentium declaramus incurrisse, si, quod mandatum fuerit, infrà dictum sex dierum spatium, cessante legitimo impedimento, cum effectu non impleverint.

Clauf. derogat.

§. 3. Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis civitatis Brixiensis, cæterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die trigesimo Septemb. millesimo quadringentesimo octuagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno tertio.

XI.

Contra afferentes in literis Apostolicis, se esse tales, quales non sunt, pro earumdem literarum expeditione gratis consequenda.

Hoc idem voluit, & Officialibus id fieri permittentibus pœnas inflixit Leo X. hic infr. in constitut. 27. Inhærendo, ubi notabo.

Edita A. D. 1487.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus constit.

Cum sicut non sine displicentia accepimus nonnulli conscientiæ suæ prodigi & avaritiæ morbo laborantes, ut literas Apostolicas gratis expediant, & officiales debita eorum portione defraudent, in eisdem literis se nonnumquam venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, aut dilectorum filiorum Abbreviatorum de majori præsidentia, seu literarum prædictarum Scriptorum, necnon aliarum personarum quarumcumque, ex quarum qualitatibus & privilegiis, sine antiqua consuetudine, literas ipsas gratis expedire solent, nepotes & quandoque germanos, interdum verò familiares, continuos commensales fuisse & esse affirmare, & ut tales in dictis literis se inscribi facere ac fecisse non vereantur, cùm re vera tales non fuerint, in animarum suarum periculum, ac officiorum Rom. Curiæ non modicum præjudicium & gravamen.

Afferentes se tales &c. excommunicantur.

§. 1. Nos fraudibus & deceptionibus hujusmodi prout nostro incumbit officio de remedio opportuno providere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, omnes & singulos cujuscumque status, gradus, & conditionis fuerint, & quocumque nomine nuncupentur, qui Cardinalium aut assistentium seu Scriptorum eorumdem, aut aliarum personarum quarumcumque ex quarum qualitatibus & privilegiis, sive antiqua consuetudine, literas ipsas gratis expediri solent, nepotes seu germanos, aut familiares continuos commensales in eisdem literis nominaverint, cùm revera tales non fuerint, excommunicationis sententia, à qua nisi per Romanum Pontificem pro tempore existentem, mortis articulo excepto, ac satisfactione prævia absolvi non possint, auctoritate Apostolica per præsentes innodamus.

Literæque pro eis expeditæ nullæ sint.

§. 2. Et nihilominùs concessioues & gratias in eisdem literis contentas quascumque, ipsasque literas hactenus expeditas & expediendas viribus omninò carere, eisque & eorum singulis in aliquo suffragari non potuisse, nec in futurum posse, motu, auctoritate, & scientia similibus decernimus & declaramus. Ac volumus quòd mandatum, decretum, & declaratio nostra hujusmodi in Cancellaria Apostolica publicetur, & in illius libro describatur, ac perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observetur.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis privilegiis & indultis eisdem personis concessis, quæ eis aut eorum alicui quoad præmissa volumus nullatenus suffragari, cæterisque contrariis quibuscumque.

Papæ subscriptio.

Placet, publicetur, & describatur.

Publicatio. An. Pont. 3. die 18. Aug.

Lectum & publicatum fuit suprascriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apostolica die Sabbati decimooctava mensis Augusti, Anno millesimo quadringentesimo octuagesimo septimo, Pontificatus Sanctissimi Domini nostri Domini Innocentii Papæ Octavi, Anno ejus tertio.

XII.

Ampliatio Collegii sex Secretariorum Apostolicorum ad numerum vigintiquatuor, Et præfinitio officii unius Secretarii domestici: Cum emolumentorum tàm ipsius Secretarii, quàm totius Collegii, privilegiorúmque concessione.

Officii

Officii dicti Secretarii domestici, reformationem habes infrà in Sixt. V. constit. 29. Romani, ubi vide etiam indultorum, aliorúmque concessionem, Tom. 2.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1487.

Proœmium.

NOn debet reprehensibile indicari, si secundùm varietatem temporum, statuta quandoque varientur humana; præsertim cùm urgens necessitas, vel evidens utilitas, & aliæ rationabiles causæ id exposcunt: quoniam ipse Deus ex his quæ in veteri testamento statuerat, aliqua mutavit in novo.

Callist. iij. & Pius ij. Secretariorum numerum ad sex reduxerunt.

§. 1. Dudum siquidem nonnulli Romani Pontifices prædecessores nostri, non minùs ut viros industrios sibi eligerent, quorum opera in rebus magnis, & arduis Apostolicæ Sedis honorem, statum, & commodum, ad orthodoxæ fidei incrementum concernentibus uti possent, quam pro negotiorum magnitudine, & celeriori ad præfatam Sedem confluentium expeditione, quamplurimos eorum obsequiis adhibuere Secretarios, quos postmodùm fœl. record. Callistus III. & Pius II. Romani Pontifices prædecessores nostri, sive ob tenuitatem emolumentorum dictis Secretarii assignatorum, sive ex aliis causis eos ad id moventibus, ad sex successivè reduxerunt.

Hic modo Pontif. ex causa hic expressa numerum auget ad 24.

§. 2. Nos autem qui superiori anno, dum nostra Urbs, in qua cum Romana Curia etiam tunc residebamus, per nonnullas gentes armigeras hostiliter opprimeretur, pro illius ab oppressionibus hujusmodi liberatione, grandia subire compulsi fuimus onera expensarum, ad quæ cùm Romanæ Ecclesiæ facultates non sufficerent, Mithram Pontificalem, Regnum nuncupatum, & alia quamplurima ejusdem Ecclesiæ jocalia preciosa, aurea & argentea, diversis mercatoribus dictam Curiam sequentibus, pro diversis pecuniarum summis, ad quantitatem forte centum millium ducatorum auri de Camera ascendentibus, pignoravimus, quæ cùm commodè ex dictæ Ecclesiæ proventibus jam exhaustis, redimi non possent, nos sperantes quòd si ad officium eorumdem Secretariorum præter & ultrà dictos sex, decem & octo Prælati, & in dignitate Ecclesiastica constitutæ personæ assumerentur, & omnes simul pro redemptione Mithræ & jocalium prædictorum de eorum facultatibus usque ad summam sexaginta duorum millium, & quadringentorum florenorum auri de Camera, persolverent & contribuerent, assignarentúrque eis, etiam de novo convenientia emolumenta, ex quibus juxta dignitatis eorum exigentiam: eorum statum tenere possent, exinde non solùm hujusmodi urgenti necessitati præfatæ Ecclesiæ provideretur, sed etiam decori, & venustati ejusdem Sedis. Curiæ, & officii, ac faciliori, celeriori, diligentiori, & magis accuratæ expeditioni Brevium & aliarum literarum Apostolicarum, quæ per eosdem Secretarios tàm in Cancellaria, quàm per Cameram secretam Pontificis pro tempore expediuntur, & non parvæ commoditati confluentium eorumdem ad præfatam Curiam, & prosequentium negocia in eadem, opportunè consuleretur. Ac volentes, prout debemus, super præmissis opportunum adhibere remedium, habita super primum cum venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione matura, & cum infràscriptis personis longo tractatu; de eorumdem Fratrum unanimi consilio & assensu. Motu proprio, & ex certa scientia, & nostræ potestatis plenitudine, auctoritate Apostolica, hac in perpetuùm valitura constitutione statuimus, quòd nostri & pro tempore existentis Romani Pontificis Secretarii, de cætero perpetuis futuris temporibus, debeant esse viginti quatuor dumtaxat, & in Notariatus dictæ Sedis officio, aut in Episcopali vel majori Ecclesiastica dignitate constituti vel assumpti, habitum Notariatus officii, aut alterius dignitatis hujusmodi, in qua constituti fuerint, vel constitui eos in posterùm continget, convenientem gestent, prout nos infràscriptos omnes & eorum singulos, qui in hujusmodi Prælatura, aut dicto Notariatus officio adhuc constituti non erunt, in ejusdem Sedis Notarios assumimus: volentes ut à quocumque maluerint Prælato, in Romana Curia, habitum & insignia ejusdem officii perpetuò gestanda, recipere possint & valeant &c.

Qui constituant Collegium, & omnes pariformiter, ejus indultis utantur.

§. 3. Constituant quoque pro tempore omnes Secretarii prædicti invicem unicum Collegium, cum communi Arca sive Bursa, Sigillo, Capella, Capellano, & aliis Collegialibus insigniis, & concessis hactenus Secretariis prædictis Romani Pontificis, & quibus potiri soliti sunt, seu potiri debuerant. omnibus emolumentis, honoribus, privilegiis, immunitatibus, gratiis, favoribus, & indultis potiantur, & gaudeant, eisdem modo & forma, quibus illi gavisi & potiti sunt hactenus, seu gaudere & potiri poterant vel debuerunt sine ulla prorsus varietate.

Statutáque pro Collegio conficiant.

§. 4. Prætereà in eorum Secretariatus officio (quòd cum quibuscumque aliis Romanæ Curiæ officiis compatibile esse volumus) & ipsum quomodolibet concernentibus, statuta quæcumque, sine alia superioris confirmatione condendi, libera potestate fungantur.

Vicecancellarii officiales sint.

§. 5. Cùm Secretarii ipsi semper hactenus fuerint etiam Cancellariæ nostræ Apostolicæ membrum, volumus & ordinamus, ut venerabilem Fratrem nostrum Rodericum Episcopum Portuen. S.R.E. Cardinalem & Vicecancellarium, in Cancellaria eadem in ipsorum caput recognoscere & reputare debeant, quos ipse è converso ut sui corporis membra reputans, congruenti honorificentia per reliquos ejusdem Cancellariæ officiales prosequi faciat & procuret, decentem ipsorum dignitati locum pro incumbentium dicto eorum officio negociorum expeditione, ipsis assignans in eadem Cancellaria, prout nos assignamus per præsentes.

Papǽque veri familiares.

§. 6. Sint quoque Secretarii veri Palatii Apostolici Prælati (sine tamen aliorum ejusdem Palatii Prælatorum præjudicio) & quo ad eorum personas dumtaxat, nostri & pro tempore existentis Romani Pontificis familiares, domestici, continui commensales, & pro talibus habeantur & reputentur, & in constitutionibus, prærogativis, exemptionibus & privilegiis, ac scripturis quibuslibet de eisdem Prælatis & familiaribus mentionem pro tempore facientibus, quoad eorum personas dumtaxat, includantur, & inclusi esse intelligantur, & sint, prout nos per præsentes includimus, & quibusvis pro tempore eisdem Prælatis de Palatio & familiaribus concessis seu concedendis prærogativis, favoribus, privilegiis, exemptionibus & indultis, tamquam eorum pars, similiter quoad eorum personas, potiantur & gaudeant.

Locum habeant in Palatio, qui Secretaria vocetur.

§. 7. Habeántque in Palatio nostro Apostolico unam mansionem & locum, in quo singulis diebus convenire & morari, ac de dicto eorum officio incumbentibus negotiis, tractare & consultare, ac aliàs juxta antiquitus servatum per prædictos Romanorum Pontificum Secretarios, qui pro tempore fuerunt, ritum, stylum & modum disponere, ut verè & actu, nobis & Romano Pontifici pro tempore existenti, in dicto Palatio Apostolico deservientes Prælati, & familiares commodè possint & valeant, vocetúrque locus hujusmodi, & sit actu Secretaria Apostolica, in qua & nullo alio loco dicti nostri Palatii, saltem publicè, exerceantur vel expediantur quæcumque ad Secretariatus officium quovis modo pertinent.

Bullas ad eos portent plumbatores &c.

§. 8. Plumbatoréſque præſentes, & qui pro tempore erunt, ſub excommunicationis pœna, teneantur omnes & ſingulas bullas taxatas per quemcumque ex omnibus Secretariis prædictis, ſeu quoſcumque alios per dictam Cameram noſtram ſecretam expeditas, cùm primum fuerint per ipſos plumbatæ, portare ad Secretariam eamdem, & officiali per eoſdem Secretarios ad id deputato, & nulli alteri præſentare, ut ſingulariter ſingulæ cum ipſarum taxis & tenoribus deſcribi, notari, ſubſcribi, & more ſolito expediri per aliquem ex ipſis Secretariis poſſint & valeant.

Litera Apoſt. gratis pro eis expediantur.

§. 9. Habeant quoque Secretarii prædicti pro perſonis ipſorum, & cujuſlibet ipſorum ex ſpeciali privilegio (quod per præſentes eis in perpetuùm concedimus) in expeditionibus quarumvis literarum Apoſtolicarum Gratis ubique. Teneatur Reſcribendarius ad taxandum literas Apoſtolicas pro tempore deputatus, abſque ullo noſtro, ſeu cujuſvis alterius mandato, in quibuſvis literis perſonas ipſorum Secretariorum, ſeu cujuſvis eorum concernentibus, apponere Gratis pro perſona Secretarii, ac perſonam unius familiaris pro quolibet ipſorum, Gratis pro Deo.

Abſentes pro præſentibus habeantur.

§. 10. Prætereà volumus, ut iidem Secretarii quotieſcumque erunt à Romana Curia abſentes, pro noſtris aut Sanctæ Romanæ Eccleſiæ negociis quovis modo peragendis, quoad emolumentorum omnium dicti officii integram perceptionem, habeantur tamquam præſentes: ſi verò privatarum rerum ipſorum cauſa recedentes ab eadem Curia, petierint tantùm ab eorum Collegio licentiam, & diſpoſuerint quòd in ordinariis oneribus officii aliquis alius de Collegio ſerviat pro ipſis: pariter habeantur, quoad eamdem perceptionem emolumentorum, pro præſentibus ad annum integrum dumtaxat. Et ſi fortè ultrà unum annum diſtulerint ad eamdem Curiam redire, non percipiant emolumenta prædicta, niſi dempta quinta dumtaxat ejus parte, quæ cedat in utilitatem reliquorum, & Collegio actu præſentium in dicta Curia.

De officiis libere diſponent.

§. 11. Pari modo volentes, ut omnes triginta, & quilibet ipſorum, Secretarii prædicti, tàm præſentes in dicta Curia quam abſentes, liberè poſſint de dictis eorum officiis diſponere, nec poſſit aut debeat eorumdem officiorum reſignationis receptio, etiam ſi reſignantes ipſi infirmi & veriſimiliter infrà viginti dierum ſpatium deceſſuri forent & decederent, per Romanum Pontificem quavis ratione denegari vel differri. Nec pro ſignatura ſupplicationis, conceſſionis ejuſdem per reſignationem vacantis, quicquam ultrà ſummam centum florenorum auri de Camera, ab eo cui de illo ſic vacante providebitur, exigi.

Sedis Apoſt. notarii reputentur.

§. 12. Qui ſi dictæ Sedis Notarius, aut in Epiſcopali, vel majori Eccleſiaſtica dignitate conſtitutus non fuerit, per dicti Secretariatus officii conceſſionem, licèt ſolam, nihilominùs in dictæ Sedis Notarium, cum omnibus & ſingulis prærogativis, honoribus & oneribus conſuetis ejuſdem officii Notariatus Apoſtolicæ Sedis; eo ipſo aſſumptus eſſe cenſeatur & ſit, recipiatúrque in Secretarium.

Habitum à Vicecancellario ſuſcipiant.

§. 13. Ac habitus & inſignia dicti Notariatus officii eidem (ſi fuerit præſens in dicta Curia) per ſuprà dictum Vicecancellarium, adhibitis ſecum aliis Secretariis prædictis, eodem contextu (priùs tamen debitæ fidelitatis ab ipſo recepto juramento) exhiberi debeant. Et ſive præſens ſive abſens fuerit ab eadem Curia, literæ conficiendæ ſuper ſupplicatione conceſſionis Secretariatus, etiam ſi in ea de officio Notariatus prædicto, & ejus habitu ac inſigniis nulla eſſet habita mentio, nihilominùs expediatur, tàm per Cancellariam Apoſtolicam, quàm per Cameram ſecretam, cum expreſſione conceſſionis dicti Notariatus officii, cum habitu, inſigniis, honoribus & oneribus ejus conſuetis, neque poſſit aut debeat, per noſtrum aut pro tempore exiſtentem Romani Pontificis Datarium, ſeu quemcumque alium pro ſignatura hujuſmodi ſupplicationis, licèt vim conceſſionis duorum hujuſmodi officiorum propter præmiſſa habentem, aliquid ultrà id quod ſuperiùs expreſſum eſt, omninò exigi; ſed ſicut per conceſſionem officii Secretariatus, venit pariter conceſſio officii Notariatus prædicti, ſic per unicam ſolutionem ſignaturæ ſuprà ſcriptam, ſit integrè ſatisfactum quaſi de unica conceſſione. Si tamen Secretarius ſic de novo inſtitutus erit abſens, habitus & inſignia prædicta, venienti poſtmodùm ad Curiam, cùm primum præſentabit ſe dicto Collegio, & recipietur in Secretarium, ſuprà dicta forma ſervata, ſimiliter exhibeantur.

Unus ex d. Collegio vel alius, in Secretarium domeſticum Papæ à Collegio deputetur. Ad hoc vide Bullam Six. v. cit. in rub.

§. 14. Et quia nobis & pro tempore exiſtenti Romano Pontifici expedit habere præter prædictos Secretarios, unum alium Secretarium domeſticum, in Palatio prædicto aſſiduè reſidentem, cui liceat noſtra & Romanæ Eccleſiæ noſtræ ſecreta, noſtrum & ejuſdem Eccleſiæ, aut orthodoxæ fidei ſtatum concernentia, quandocumque fuerit à nobis juſſus, legitimè expedire, cuique (ne de infràſcriptis, aut quibuſvis aliis prædicti Secretariatus officii emolumentis ſe impedire, aut cum eiſdem Secretariis ullam controverſiam habere poſſit aut debeat) conveniens eſt, ut ex dicti officii Secretariatus emolumentis, pro decenti ejus ſtatus ſuſtentatione, honeſta aliqua portio aſſignetur, eadem auctoritate ordinamus, quòd quoad titulum Secretariorum eorumdem, & prædictarum rerum ſecretarum dumtaxat legitimam expeditionem, poſſit per nos & pro tempore exiſtentem Romanum Pontificem unus ex prædictis, vel alius Secretarius ultrà prædictum numerum deputari, etſi ut præfertur, qualificatus non exiſteret. Qui tamen de officio, & loco prædicto, ac portionibus emolumentorum extrà numerum per eum percipiendis, minimè diſponere poſſit, ſed ab illis pro ſolo nutu noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis amovibilis exiſtat, quoad reliqua verò, quamdiu officium exercuerit, pari qua alii Secretarii, favoris & honoris prærogativa potiatur.

Emolumenta eis aſſignantur, de minutis.

§. 15. Ut autem Secretarii prædicti, tàm antiqui quàm de novo admiſſi, qui pro tunc triginta numero exiſtentes, ſummam ſexaginta duorum millium & quadringentorum florenorum auri de Camera, pro redimendis Mithra & aliis jocalibus prædictis, de eorum propriis pecuniis liberaliter ut præfertur exolverunt, & eorum ſucceſſores Secretariatus officium prædictum pro tempore obtinentes, eo diligentiùs quæ eorum incumbunt officio ſtudeant exercere, quo exinde cognoverint eis convenientia emolumenta provenire; in primis & ante omnia ſuprà dicto Roderico Epiſcopo Vicecancellario harum ſerie mandamus, ut dudum editam per fœl. record. Martinum Papam Quintum prædeceſſorem noſtrum, & in quinterno Cancellariæ regiſtratam regulam ſeu declarationem ſuper emolumentis minutarum per Secretarios, qui tunc erant in Cancellaria prædicta expediendarum recipiendis, tenoris ſubſequentis, videlicet. Ad tollendum diſceptationes, & dubia, quæ ex quadam conceſſione per nos facta dilectis filiis Secretariis noſtris ſuper certis emolumentis per eoſdem de nonnullis minutis percipiendis, in quinterno Cancellariæ de mandato noſtro deſcriptis, quandóque oriuntur, tenore præſentium declaramus, intentionis noſtræ fuiſſe & eſſe, & ſic præcipimus obſervari, quòd dicti Secretarii liberè & ſine aliqua contradictione emolumenta conſueta omnium Minutarum, quæ in dicta conceſſione deſcripta ſunt, videlicèt Tabellionatus officii, Altarium portatilium, Celebrandi in locis interdictis, & ante diem, Confeſſionalis perpetui, & Indulgentiarum in mortis articulo, & in vita, etiam ſi ſuper hujuſmodi gratiis facultates aliæ ſint conceſſæ, & gratiæ ipſæ formam quinterni excederent, etiam ſi dictarum gratiarum ſupplicationes regiſtratæ, ac per Vicecancellarium,

aut

aut ejus Locumtenentem pro tempore existentem, aliquibus Abbreviatoribus distributæ, vel in rotulo aliarum supplicationum insertæ essent quovis modo. Præterea recipiendi Ecclesiastica Sacramenta, & Indulgentiarum quarumcumque, Ecclesiis, Monasteriis, Capellis, & aliis locis piis quomodolibet concessarum vel concedendarum, prout reliquæ superiùs descriptæ gratiæ, ad dictos Secretarios similiter declaramus & decernimus pertinere, illásque de cætero per eos, & non per alios, mandamus & volumus expediri.

Fiat, & ita declaramus. O diligenter examinare, examinatámque per omnes & singulos ad quos quomodolibet pertinet, in eorumdem Secretariorum favorem & commodum inviolabiliter faciat observari, faciens omnes & singulas minutas prædictas Tabellionatus officii, Altarium portatilium, Celebrandi in locis interdictis, & ante diem, Confessionalis perpetui, Indulgentiarum in mortis articulo, & in vita, Ecclesiasticorum Sacramentorum, & quarumcumque indulgentiarum, quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, Capellis, & aliis piis locis quomodolibet concessarum, & in posterùm concedendarum, cum inde provenientibus taxis & emolumentis, ad præfatos Secretarios integrè pervenire, & in eadem Cancellaria per ipsos Secretarios, & non per quemcumque alium, sub quovis forsan prætextu, examinari & signari, ac præsentari, ipsi & ejusdem Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario pro tempore, sive ejus Locumtenenti, ad expediendum & mittendum ad Bullariam Apostolicam, quavis forsan consuetudine contraria (quam eisdem Secretariis quo minùs totali & integro effectu ac pacifica possessione omnium contentorum in prædicta dicti nostri prædecessoris constitutione, gaudere & uti possint & valeant, præjudicium aliquod afferre posse seu debere non intendimus) nequaquam obstante.

Et de expeditionibus literarum Apostol.

§. 16. Necnon etiam ultrà prædicta, quintam taxam pro expeditione literarum Apostolicarum quæ per eamdem Cameram secretam pro tempore expediuntur, retroactis temporibus per suprà dictos Secretarios, seu ipsorum, vel alicujus eorum nomine, in Bullaria earumdem literarum, sive etiam alibi exigi solitam, & quam nonnumquam prædecessores nostri & nos, in totum vel pro parte, & in ejusdem Sedis opportunitatibus convertere soliti fuerunt, & fuimus, taxam Secretarii nuncupatam, tàm de hactenus expeditis (quæ adhuc non sunt partibus restitutæ) quàm de in posterùm expediendis, eo modo quo hactenus per quemcumque expediri & exigi consueverunt, sive debuerunt, pariter per eosdem Secretarios perpetuò exigendam assignamus. Volentes & auctoritate præfata statuentes, nemini omninò licere, per se vel alium seu alios, procurare vel ordinare, aut solicitare, quòd aliqua ex hujusmodi literis taxatis, & per Cameram eamdem expeditis, partibus tradantur, vel restituantur, aut mittantur, priusquam sit eidem Collegio Secretariorum de dicta quinta taxa debitè satisfactum. Si quis autem aliter procurare, ordinare, solicitare, aut ipsas literas sub quovis prætextu aliter actu tradere vel tradi facere, seu mandare præsumpserit, excommunicationis latæ sententiæ (à qua, nisi priùs & ante omnia satisfacto eidem Collegio Secretariorum, de vera & integra summa taxæ bullæ si procuratæ, solicitatæ vel traditæ, vel de satisfaciendo, efficaci ordinatione præcedente, per quemcumque Confessorem, etiam sub prætextu cujusvis indulti, à nobis vel successoribus nostris desuper emanati seu concessi, & in mortis articulo, absolvi non possit) necnon privationis omnium & singulorum officiorum, per ipsum in Curia nostra præfata obtentorum pro tempore, atque etiam emolumentorum quorumcumque ei, quovis modo, ratione, vel causa, debitorum tunc, & debendorum in futurum, ratione eorumdem officiorum quæ obtinebit, & quæ quomodolibet exercebit, pœnas latæ sententiæ, respectivè (quas eo ipso & toties quoties contrafecerit) incurrat. Teneatúrque vener. frater noster Petrus Episcopus Cæsenaten. præsens, & qui pro tempore fuerit, generalis Curiæ causarum Cam. Apostolicæ nostræ Auditor, ad earumdem pœnarum declarationem & executionem, quandocumque ei de præmissis constiterit, procedere & procedi facere cum effectu.

Taxásque Brevium Apostolicorum.

§. 17. Et præterea omnia & singula emolumenta literarum Apostolicarum in forma Brevis, tàm sub cera, quàm sub plumbo, pro quibusvis personis expeditorum jam, & pro tempore expediendarum, super quibusvis, etiam Gubernationum, seu Rectoriarum, ac Commissionum, aut Potestariarum, Capitaneatuum, Vicariatuum, Thesaurariatuum, Camerariatuum, & Cancellariarum Provinciarum, Civitatum, Terrarum & Castrorum, ac Custodiæ Arcium quarumcumque, nobis & Romanæ Ecclesiæ subditarum, & subditorum, necnon quarumcumque aliarum administrationum, seu commissionum, etiam gabellarum, sive proventuum ad eamdem Romanam Ecclesiam quomodolibet pertinentium, officiis seu concessionibus, vel locationibus. Quæ officia seu eorum loca & Titulos, in quodam quinterno plumbato, & nostra manu subscripto, singulariter singula describi, & considerata quantitate emolumentorum ad illos, qui officia ipsa pro tempore exercebunt, verisimiliter proventurorum, ut illi quoque, qui gratuitò à nobis commodum percipiunt, in tanta Romanæ Ecclesiæ necessitate, portionem aliquam contribuant, in perpetuum ad certam moderatam taxari curàvimus, ad quem quinternum relationem in omnibus infrà dicendis haberi volumus, cujus copia in forma transumpti ad singulos Legatos & Gubernatores seu Rectores prædictos mitti, ut per ipsos diligenter omnibus officialibus prædictis & aliis quos taxæ & alia in eodem quinterno designata concernunt, intimari & publicari possint; sic quod eorum nemo possit allegare illorum ignorantiam, & infràscriptum tempus unius mensis, sive triginta dierum, exinde legitimum initium habere mereatur, volumus atque mandamus) ad eosdem Secretarios perpetuè spectare & pertinere decernimus.

Declaratio circa solutionem dictarum taxarum.

§. 18. Statuentes ut tàm concessionum quàm reformationum gratiarum super hujusmodi omnibus & singulis officiis, seu aliis commissionibus, per nos & successores nostros qui pro tempore erunt faciendarum, ad quantumcumque etiam longissimi temporis spacium, literæ semper expediantur & expediri debeant singulis sex mensibus à primarum literarum expeditione computandis, & pro singulis literis hujusmodi, singulis vicibus solvi debeat eisdem Secretariis una taxa, prout esse reperiretur in prædicto quinterno notata. Similiter etiam omnia & singula emolumenta pro quarumvis aliarum similium literarum super quavis alia materia in forma brevis, sub cera vel plumbo expediendarum, quæcumque & quotcumque & qualiacumque sint, nullo penitùs sub quovis colore, aut prætextu, excepto seu reservato; sed prout per prædecessorem nostrum, & nostrum ac alios Secretarios prædictos qui pro tempore fuerint, hactenus exigi & percipi consueverunt; eorumdem Secretariorum commodis & emolumentis in perpetuum assignamus.

Officium Revisoris Arcium &c. d. Collegio assignatur.

§. 19. Et præterea officium visitandi omnes & singulas arces Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & faciendi monstras sive descriptiones omnium & singularum gentium Armigerarum ejusdem, tàm equestrium quam pedestrium, officium revisionis gentium Armigerarum, & Arcium nuncupatum cum solitis auctoritate, potestate, facultate, administratione, & exercitio, ac integra perceptione emo-

lumen-

lumentorum ad ipſum officium de jure vel conſuetudine quovis modo debitorum & debendorum in poſterum, eorumdem Secretariorum Collegio, per unum ex ipſis Secretariis, aut alium idoneum (cui nos & ſucceſſores noſtri pro tempore illud duxerimus committendum, & cui per eoſdem Secretarios conveniens ſalarium, ſummam centum ducatorum annuatim non excedens, ſolvi debeat) laudabiliter exercendum, ſimiliter in perpetuùm concedimus & aſſignamus. Decernentes ad finem ut Secretarii ipſi ejus vacuam poſſeſſionem nanciſci valeant, officium ipſum ex nunc vacare, & ad eoſdem Secretarios cum plena ipſius adminiſtratione, ut præfertur pertinere, quavis conceſſione de ipſo per nos cuivis perſonæ facta, etiam poſſeſſione ſubſecuta, non obſtante.

Forma diſtributionis emolumentorum. Tu vid. Bullam Six. cit. in rubr.

§.20. Modum verò colligendi omnia emolumenta prædicta, eum eſſe permittimus, quem Secretarii ipſi communi voto duxerint ſtatuendum. Collecta autem emolumenta pro tempore inter ipſos Secretarios eo quo ſequitur modo dividi & ſortiri perpetuò debere decernimus, videlicet, incipiendo ex nunc & donec erunt Secretarii prædicti numero triginta, dividantur in æquales partes triginta duas, quarum unam ipſorum ſinguli, duas verò reliquas Secretarius domeſticus Rom. Pontificis ſupràſcriptus, ut nihil omninò ultrà deſuper denotatis emolumentis attingere præſumant, ſingulis menſibus percipiant. Ubi autem contigerit alicujus vel aliquorum ex eis decedentis vel decedentium, locum ſeu loca extingui, & donec totus numerus fuerit reductus ad viginti quatuor, in tot portiones quot numero in ipſorum Collegio Secretarii, & duas plures pariformiter reſpectivè ſortiendas dividantur, idémque perpetuò ſervetur poſtquàm devenerit ad numerum vigintiquatuor, ut ſcilicet emolumentorum ipſorum in partes viginti ſex æquales diviſorum, cedat ſingulis Secretariis ex Collegio pars una, reliquis verò duabus ſupràdicto domeſtico Rom. Pontificis Secretario, ut à prædictis omnibus abſtineat, aſſignatis.

Declaratio circa expeditiones, tàm factas, quàm fiendas.

§. 21. Et ut hæc noſtra ordinatio emolumentorum præfatis Secretariis ex cauſa & titulo ſuprà denotato aſſignatorum, ſuum debitum & eum quem intendimus, ex nunc ſortiatur effectum, harum ſerie prohibemus, poſt lapſum triginta dierum à facienda, ut prædictum eſt, publicatione prædicti Quinterni, quempiam etiam prætextu quarumvis aliarum noſtrarum literarum præcedentis datæ, ad aliquod ex officiis ſuperiùs denotatis recipi vel admitti, niſi novis poſt eamdem publicationem per eorumdem Secretariorum miniſterium deſuper expeditis literis, excommunicationis ſententiæ ſubjicientes eos omnes & ſingulos qui lapſo prædicto termino à publicatione præfata, aliquem omninò in officialem ad quævis ut ſuprà denotata officia exercenda admittendo, ſeu admitti procurando vel mandando, præſumpſerint literis ipſis non parere. Eos verò qui aliquod ex officiis eiſdem jam actu exercent, ſive titulo primæ conceſſionis ſeu reformæ; ſi nondum exercuerunt ipſa officia totis tribus menſibus, mandamus infrà idem tempus triginta dierum venire vel mittere ad impetrandas novas de eiſdem officiis literas, per prædictos Secretarios expediendas. Etſi fortè ipſa officia ultrà tres menſes exercuerint, & habent de ipſis exercendis ultrà ſemeſtre conceſſionis literas; decernimus nihilominùs non poſſe hujuſmodi officia, ultrà finem nunc currentis, & jam dimidiati ſemeſtris, niſi literis de novo impetratis, & per eoſdem Secretarios denuò expeditis, exercere. Et ſi tàm qui adhuc infrà tempus trium menſium ab initio exercitii eorum officiorum ſunt, infrà dictos triginta dies proximè ab hujuſmodi publicatione numerandos, quàm de continuandis poſt tempus tunc currentis ſemeſtris, ipſis officiis, quæ jam exercuerunt ultrà tres menſes, habent expeditas literas, non expeditis ante finem ſemeſtris novis per eoſdem Secretarios literis, exercitia officiorum eorumdem continuare præſumpſerint, ſint eo ipſo ab officiis hujuſmodi amoti; & quæcumque exinde eorumdem officiorum prætextu geſſerint, ſint irrita & invalida, ac nullius efficaciæ. Et nihilominùs tàm ipſi, quàm qui ipſos ſcienter tolerare, & pro officialibus habere exinde præſumpſerint, eo ipſo pari excommunicationis ſententia innodati exiſtant.

Alia declaratio circa renovationem expeditorum.

§. 22. Pari modo volentes ut quicumque officia etiam per Provinciarum, Civitatum, & Terrarum earumdem Legatos ſeu Gubernatores pro tempore exiſtentes conferri & committi, tàm jure ordinario, quàm vigore quarumcumque facultatum ſolita, obtinent ſive expectant, aut obtinebunt ſive expectabunt in futurum; ſi officia ſunt in prædicto quinterno deſcripta; teneantur & debeant ſub ſimilibus pœnis infrà eorumdem triginta dierum ſpatium ex nunc & ſucceſſivè in perpetuùm, priuſquam officia ipſa incipiant exercere, & poſtquàm incœperint, venire vel mittere ſingulis ſex menſibus ad nos pro confirmatione conceſſionum per eoſdem Legatos vel Gubernatores de hujuſmodi officiis factarum, taxas eaſdem ſingulis vicibus ſoluturi. Et nihilominùs tàm Legati ſeu Gubernatores & Rectores prædicti, eoſdem omnes & ſingulos taxatos officiales, ad ſimplicem ipſorum Secretariorum, ſeu eorum Nuncii requiſitionem, ad ſolutionem hujuſmodi taxæ ſingulis ſex menſibus prædictis faciendam, cum effectu, abſque ulla tela judiciaria compellere, quàm Theſaurarii ſeu Camerarii vel Depoſitarii locorum (in quibus officia ipſa forſan fuerint, aut ex quorum manibus hujuſmodi officiales ſalaria ſeu ſtipendia recipient) etiam ſi fuerint à Communitatibus locorum deputati, quotieſcumque fuerint pro parte eorumdem Secretariorum ſimpliciter requiſiti, ſub ſimilis excommunicationis pœna teneantur retinere ex hujuſmodi officialium ſalariis per ipſos ſolvendis, & Secretariis eiſdem ſeu eorum Nunciis ſolvere tantum, quantum intelligent eiſdem Secretariis deberi pro taxa hujuſmodi officiorum in prædicto quinterno deſcripta.

Aſſecuratio dd emolumentorum.

§. 23. Cæterùm, quoniam iidem Secretarii ſuper quantitate proventuum taxa ſupràdictorum officiorum in prædicto quinterno deſcriptorum & taxatorum, & generaliter ſuper prædictis omnibus eorum officiis per nos aſſignatis emolumentis, bona fide crediderunt ſimplici verbo noſtro, & propterea dictam pecuniæ ſummam ad relevandum ſupràdictas neceſſitates noſtras contribuere non recuſarunt. Nos dignum reputantes, ut ipſorum indemnitati conſulamus, de ſimili Fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, ac plenitudine poteſtatis, earumdem præſentium tenore decernimus & declaramus, in eventum quòd pro aliquo ex officiis in prædicto quinterno deſcriptis, ſive ex eo quòd officia ipſa non extarent, vel non ſatisfacerent, aut non ſufficerent ad ſolutionem taxæ in toto vel in parte, ſive quia per nos vel noſtros ſucceſſores præfatos concederentur alicui ex venerabilibus fratribus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, vel etiam noſtris, aut eorum conſanguineis, ſeu aliis ita caris, ut taxæ prædictæ ab illis commodè, ſine ſtrepitu non decenti, exigi per eoſdem Secretarios non poſſent, ſic quod ex prædictis officiis omnibus jam, ut prædictum eſt, taxatis in quinterno præfato, non exigeretur ſingulis annis ad minus ſumma octo millium ducatorum auri, aut aliàs ex facto noſtro, vel Rom. Pontificis pro tempore exiſtentis, ex reliquis omnibus emolumentis ipſis Secretariis ex præſentium literarum tenore aſſignatis, in toto vel in parte, aliquid dicto officio ſubtraheretur, vel minueretur, aut officium ipſum revocaretur, ſeu mutato modo & ordine per nos in præſentibus literis dato & inſtituto alteraretur, ita

quòd

quod non haberet in perpetuùm cum omnibus suprà-dictis emolumentis in integrum, per modum & ordinem suprà expressum exerceri, regi, & gubernari; Nos & eumdem successorem & Cameram Apostolicam bona fide teneri, & obligatam esse, si erit facta simplex emolumentorum diminutio, ad solvendum & satisfaciendum ipsis de omni summa, quam propterea ipsos ex hujusmodi causis, vel aliàs quovis modo amisisse, seu in posterùm amissuros esse, medio ipsorum juramento (cui in eo casu stari & credi debeat) constabit. Si verò erit facta officii revocatio aut alteratio, ut præmittitur; ad restituendum ei supradictam integram summam sexaginta duorum millium & quadringentorum ducatorum auri de Camera, per ipsos, ut præmissum est, solutorum & numeratorum, in quibus nullo modo, & nulla ratione vel causa computari possint aut debeant, in toto vel aliqua parte, emolumenta ipsius officii, quæ forte interim ipsos percepisse appareret, quæ ipsos & eorum quemlibet justo & legitimo titulo sibi interim acquirere, & sua facere, eadem auctoritate & potestatis plenitudine, decernimus, & declaramus. Sic enim cum ipsis Secretariis nos in tractatu omnium præmissorum convenisse, & sic pacto expressa eis pro seipsis, & eorum successoribus, cum simili fratrum nostrorum consilio & assensu fuisse solemniter pollicitos in fide Pontificis recognoscimus & attestamur.

Executores hujus Bullæ deputat.

§. 24. Volentes propterea, & earumdem præsentium tenore mandantes dilecto filio nostro Raphaëli S. Georgii ad velum aureum Diacono Cardinali Camerario nostro, & ejus successori pro tempore, necnon Præsidentibus & Clericis dictæ Cameræ Apostolicæ, & omnibus aliis ad quos quomodolibet spectabit pro tempore, hujusmodi per nos factam obligationem recognoscentes & sequentes faciant eisdem Secretariis super præmissis & eorum plena & inviolabili in perpetuùm observatione, instrumentum obligationis bonorum ejusdem Romanæ Ecclesiæ & Cameræ Apostolicæ quodcumque ad omnem ipsorum requisitionem, & in eventum prædictum absque aliqua alterius declarationis seu mandati expectatione, debitam & integram faciant satisfactionem. Decernentes ex nunc quicquid per Camerarium & alios prædictos sic actum & gestum fuerit, perpetuò ratum & firmum esse debere. Præmissis ac constitutionibus Apostolicis, ac regulis Cancellariæ Apostolicæ super resignationibus officiorum infrà viginti dies ante obitum factis, etiam si de eis, eorúmque totis tenoribus, plena & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per generales, aut alias eorum derogationem importantes clausulas, mentio habenda esset, cæterisque quæ præsentium tenori, in totum vel in partem obviare, seu quo minùs suum sortiri possint effectum contradicere aut morari possint, non obstantibus contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 4. die 31. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1487. pridie Calendas Januarii, Pontificatus nostri Anno quarto.

Subscr. PP.

Ego Innocentius Catholicæ Ecclesiæ Episc. manu propria subscripsi.

Locus Signi.

Card. subscriptiones.

Ego R. Episcopus Portuen. S. R. E. Vicecancellarius manu propria subscripsi.
Ego Oliverius Episcopus Sabinen. S. R. E. Cardinalis Neapolitan. manu propria subscripsi.
Ego Marcus Episcopus Prænestin. Cardinalis S. Marci &c. manu propria subscripsi.
Ego Joannes Episcopus Alban. manu propria subscr.
Ego Joannes Episcopus Mediolanen. tituli S. Praxedis manu propria subscripsi.
Ego Joannes Card. S. Angeli Veronen. manu propria subscripsi.
Ego G. Cardinalis Ulisbonen. tituli S. Mariæ in Transtiberim manu propria subscripsi.
Ego Hier. tituli S. Chrysogoni presbyter Cardinalis Racanaten. manu propria subscripsi.
Ego Do. tituli S. Clementis presbyter Cardinalis manu propria subscripsi.
Ego Joannes tituli S. Vitalis Presb. Card. manu propria subscripsi.
Ego Joannis Jacobus Cardinalis Parmen. tituli S. Stephani in Cœlio monte manu propria subscripsi.
Ego F. S. Eustachii Card. Senen. manu propria subscripsi.
Ego R. S. Georgii Diaconis Cardinalis D. N. Papæ Camerarius manu propria subscripsi.
Ego Jo. B. S. Nicolai in Carcere Diaconus Cardinalis de Sabellis manu propria subscripsi.
Ego S. Mariæ in Aquiro Diaconus Cardinalis de Columna manu propria subscripsi.
Ego B. S. Mariæ in Dominica Diaconus Cardinalis manu propria subscripsi.

XIII.

Jurisdictio & facultates Auditorum Rotæ Romanæ in causis per eos cognoscendis.

Ad hoc habes etiam sup. Joannes XXII. const. 14. Ratio. fol. 205. & infrà Pii IV. const. 44. In Throno, ubi plenè de materia Rotæ notabo in Tomo 2. fol. 62.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1487.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Finem litibus, quæ in Palatio Apostolico nunc & pro tempore vertuntur, quantò celeriùs fieri potest, imponi, & collitigantes ab intolerabilibus expensis, quas illas prosequendo perferunt, relevare, quantum nobis possibile est cupientes, hac in perpetuùm valitura constitutione statuimus & ordinamus.

Declaratio circa præventionem.

§. 1. Quòd si diversis causarum Palatii Apostolici Auditoribus, diversas commissiones præsentatas, hactenus vel pro tempore reperiri contingat in eadem causa, ejusdem tenoris, vel effectus, licèt ad diversarum personarum instantiam; Auditor cui priùs commissio præsentata fuit, jurisdictionem in procedendo & judicando retineat, absque alia desuper commissione, aliorum Coauditorum ad id accedente consensu.

Citationum vili ationem.

§. 2. Et quod Auditores causarum prædictarum, constito eis quòd citatio per eos decreta in causis (minùs tamen legitimè executa) ad partis citatæ notitiam pervenerit, ante terminorum observationem, ad expeditionem causarum earumdem, absque alia commissione, perinde ac si citatio legitimæ executioni de mandata foret, procedere.

Viduarum & pupillorum causas.

§. 3. Et in viduarum & pupillarum, necnon ubi de summa vel revalorem quingentorum florenorum auri non excedente, agetur; eo modo quo in beneficialibus causis, de Coauditorum suorum consensu, etiam procedere.

Remissorias.

§. 4. Remissorias etiam ad partes, in causis coram eis nunc & pro tempore pendentibus, in quavis instantia, novámve dilationem, si petatur, de aliorum Coauditorum consilio concedere.

Reiterationem terminorum.

§. 5. Ad reiterationem quoque terminorum, nulliter vel malè observatorum, partes seu collitigantes, earumvè procuratores admittere.

Registris fidem.

§. 6. Et fidem registris, coram aliis judicibus, etiam in partibus factis, quoad jura in eis registrata dumtaxat, de simili consilio, adhibere.

Gravamina, articulos.

§. 7. Super articulo gravaminis, ac negotio principali simul, & (si petatur, ac Coauditoribus expedire videbitur) refectis expensis, in eodem principali negotio, omisso appellationis articulo, procedere.

Fatalium prorogationem.

§. 8. Et dum eis videbitur expedire, fatalia in causis prorogare, vel de novo concedere.

Appellationum instantias.

§. 9. Et super appellatione interposita à sententia definitiva, decurso ultimo momento temporis, ad id de jure præfixi (eadem tamen die ultimi momenti) perinde ac si debito tempore interposita foret, justitiam ministrare.

Sanctionum nullitates.

§. 10. Et si prima vel secunda sententia reperiatur nulla ex inordinato processu, vel etiam ex omissione juramenti super perhorrescentia, juxta constitutio-

nem fœl. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, quæ incipit, Statutum, dummodò illud per partem in quacumque parte judicii posteà præstetur, ad confirmationem vel informationem, refectis expensis, procedere.

Seq. concessionem juxta cap. Statutum, de rescript. in 6.

§. 11. Necnon juxta constitutionem Viennensis Concilii, quæ incipit, Ad compescendas, sequestra decernere, liberè & licitè valeant.

Clausf. derog.

§. 12. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 4. die 25. Jan.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octuagesimo octavo, Idibus Januarii Pontificatus nostri Anno quarto.

PP. subscriptio. Publicatio.

Placet, publicetur, & describatur. I.

Anno à Nativitate Domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo octavo, indictione sexta, Pontificatus Domini Innocentii Papæ Octavi, Anno quarto, literæ suprascriptæ affixæ, & publicatæ fuerunt in Valvis Audientiæ & acie Campi Floræ die 14. Januarii per Fernandum del Porro S. D. N. Papæ Cursorem. Lecta Romæ in Cancellaria Apost. die Sabbati 19. Januarii, anno 1487.

Sequitur declaratio circa executionem d. Bullæ.

Describatur in Lib. Rota.

§. 13. Constitutionem nostram pro litigantium in Palatio Apostolico relevamine editam quarto idus Januarii, Pontificatus nostri Anno quarto, & in Cancellaria Apostolica de mandato nostro publicatam, quæ incipit, Finem litibus &c. observari cupientes, dilectis filiis causarum dicti Palatii Auditoribus mandamus, ut illam inter alias ejusdem Palatii constitutiones in libro, in quo illæ descriptæ sunt faciant describi.

Quotannis legatur.

§. 14. Et singuli annis dùm aliæ constitutiones prædictæ leguntur, prima die, qua decursis feriis messium, & vindemiarum ad jura reddendum sedere incipient, pari modo, sicut aliæ leguntur, legi faciant & procurent.

Auditori dicenti aliquid fecisse de voto Rotæ credatur.

§. 15. Volentes assertioni Auditoris causarum hujusmodi asserentis se aliquod de inibi contentis, de consilio seu consensu Coauditorum suorum facere, quoad consilium & consensum hujusmodi stari, & alterius probationis adminiculum non requiri.

XIV.

Contra Exules & Bannitos ab Urbe, minas pro habenda pace ab offensis vel eorum hæredibus, inferentes, eorúmque nuncium scienter desuper afferentes.

Imò similem prohibitionem statuit Six. V. infrà in ejus constit. 6. contra omnes ipsis Exulibus & Bannitis favorem vel auxilium præstantes quoquo modo, in qua Bulla confirmatio hujus constit. comprehenditur, ibique totius materia Bannitorum per me adnotabitur. Tom. 2.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1488.

Exordium.

Licèt ea quæ laudabili & provida prædecessorum nostrorum ordinatione, contra viros sanguineos, &c.

Omittitur hic residuum constitutionum Pii ij. & Pauli ij. quia ipsas Bullas habes suprà fol. 383. Ad retinendas, & fol. 383. Viros.

Causa hujus constit.

§. 1. Et insuper, quia (sicut etiam facti evidentia demonstrat) insurrexit à paucis temporibus circa, inter homines facinorosos, homicidas, bannitos, seu diffidatos ab Urbe, pro eorum dilectis & sceleribus, quædam prava, improba, & damnata consuetudo, quod cupientes re affidari, & ad Urbem redire (quod, nisi ab hæredibus occisi aut offensi pacem habeant, facere non possunt) per nuncios, aut literas, vel aliter læsis & offensam passis, acriter minantur, pollicentes se pejora facturos, nisi pacem cum eis faciant, momentes etiam ipsos, ne ab eorum domibus discedant, brigam eis indicentes, ex quo hæredes ipsi, aliter injuriam passi, & interdum eorum consanguinei & affines, etiam hi qui in longissimo gradu sunt constituti, compelluntur aut pacem violentam inire, aut brigam sustinere, propter quæ alii ex hujusmodi impunitate in dies ad pejora perpetrandum inducuntur.

Banniti minas inferentes pro habenda pace, & alii eas deferentes coërceantur.

§. 2. Hujusmodi malis, prout tenemur, occurrere volentes, statuimus, decernimus, & ordinamus, quòd omnes & singuli qui modo præmisso minati fuerint, & ambasciatam, aut literas, scienter, his quibus minantur, afferre audebunt & præsument; crimen læsæ majestatis similiter incurrant, & læsæ majestatis ac rebellionis rei censeantur, ac veluti tales competentibus judicibus severissimè puniantur, & tàm illi, quàm Ecclesiasticæ personæ talia perpetrantes, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & excellentiæ existant, omnes & singulas sententias, censuras, & pœnas, quas Paulus prædecessor, contra patrem, filium, fratem, & propinquam, vel domesticum, offendentis, vulnerantis, vel mutilantis, occidentes, vel quocumque modo offendentes, promulgavit, eo ipso irremissibiliter incurrant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dicta Urbis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, necnon omnibus illis, quæ Pius, Paulus, & Sixtus prædecessores præfati, in suis, & nos in aliis nostris literis prædictis voluimus non obstare, cæterísque contrariis quibuscumque.

Jussio publicandi hanc constit. Nota quod dixi in rub.

§. 4. Et ne quispiam de præmissis valeat ignorantiam allegare, mandamus præsentium nostrarum literarum tenorem, in Curia Capitolii, & aliis locis publicis dictæ Urbis, sono tubæ præmisso, publicari, ac in volumine Statutorum prædictorum, de verbo ad verbum describi, ad certitudinem præsentium, & memoriam futurum.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Nulli ergo omninò hominum, liceat hanc paginam nostræ approbationis, decreti, statuti, ordinationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 5. die 13. Septemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octuagesimo octavo, Idibus Septembris, Pontificatus nostri anno quinto.

XV.

Quòd debitores occasione bonorum ripalium, in Ripis Almæ Urbis venditorum, ad quinquennalem dilationem, vel bonorum cessionem non admittantur. Quódque à Judicibus ipsarum Riparum, ad Cameram Apost. tantùm appellari liceat.

Sanctio ista est confirmata à Paulo III. infrà in ejus constit. 45. Cùm postquam, ubi plenè de hac materia notabo in hoc Tomo 1.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Motu proprio, & ex nostra scientia &c.*

Edita A. D. 1489.

Causæ hujus constit.

Quoniam intelleximus, quòd nonnulli obligati mercatoribus apud Ripam & Ripettam Almæ Urbis mercaturæ exercitio vacantibus; prætextu & occasione moratoriarum, cessionis bonorum, petitionis, dilationis quinquennalis, securitatum, salinariorum, advocationis causarum, & novarum commissionum, ac appellationum ad alios quàm ad Cameram Apostolicam, seu Commissarium, ut moris est interponendarum eorum solutionis, quæ dicto exercitio mercaturæ hujusmodi debentur, sæpiùs evitare, seu retardare utuntur, & quodammodò immortales facere. Quo fit ut mercatores ipsi, tàm qui victualia & mercimona inibi faciunt

ciunt per mare, aut ex Civita Vetula per terram ad Urbem pro commoditate & utilitate Curialium Romanæ Curiæ, quam qui in eadem Urbe resident, & magazenia cum variis mercantiis apud Ripam & Ripettam prædictæ mercaturæ plurimùm retrahentur ab exercitio prædicto, non sine incommodo & detrimento Urbis & Curialium præfatæ Curiæ, quorum interest victualium & aliarum mercimoniarum, quæ deferri solita sunt cura & diligentia merca, torum præfatorum, abundantiam habere.

rohibitio admittendi debitores ripales ad bonorum cessionem vel quinquennalem dilationem.

§. 1. Ea propter volentes super hoc opportunè providere, Urbis Dohaneriis, & Camerariis præfatæ Ripæ & Ripettæ, præsentibus & futuris, auctoritate Apostolica mandamus, quatenùs de cætero debitores ipsos, qui nunc sunt, & in posterùm erunt, præfatorum mercatorum, tàm venientium quàm residentium, & tàm civium Romanorum quàm forensium, apud præfatam Ripam & Ripettam pro tempore, hujusmodi moratoriis, dilationibus, quinquennalibus, cessionibus bonorum, advocatione causarum, & appellationibus, præterquàm ad Cameram Apostolicam, ut suprà interponendis, & novis commissionibus, ac securitatibus salinariorum, exceptis illis quibus ex privilegio competit exercitium dictæ artis salinariorum dumtaxat, uti volentes si debita ipsa contracta sint apud Ripam & Ripettam prædictas, & occasione mercimoniorum & victualium, quæ per mare, sive per terram, ac Civita Vetula ad illas pro tempore deferunt, seu deferri faciunt, super hoc nullatenùs audiatis, nec admittatis, miniméque ab alio audiri, & admitti permittatis. Sed illis penitùs rejectis, præfatos debitores ad integram solutionem eorum quæ ipsos debere cognoveritis, efficaciter remediis opportunis compellatis.

Appellandíque ad aliud Tribunal quàm R. Cam. Ap.

§. 1. Decernentes per hoc nostrum Apostolicum decretum, quod in moratoriis, dilationibus, quinquennalibus, cessionibus, bonorum, advocationibus causarum, appellationibus, præterquam ad Cameram Apostolicam seu Commissarium, ut moris est, interpositis, seu interponendis, & novis commissionibus & salinariis, exceptis iis qui suprà, & aliis quibuscumque concessionibus per nos forsitan concessis, & quas concedi contiget, hujusmodi debita semper intelligantur excepta, etiam si in eisdem debitis occasione mercaturæ prædictæ mentio fieret specifica & expressa.

Clauf. præservativa.

§. 3. Nec unum per easdem seu quascumque alias concessiones seu rescripta, aut commissiones huic voluntati & decreto nostro derogatum quoquo modo intelligatur, nisi præsentis decreti tenor de verbo ad verbum, cum nominatione mercatorum, quibus obnoxii erunt, & quantitatibus, in moratoriis, ac aliis concessionibus quibuscumque insereretur.

Jussio publicandi.

§. 4. Et ut præsens nostrum decretum perpetuum robur & effectum obtineat, quod ad perpetuam rei memoriam in volumine Statuorum dictæ Ripæ & Ripettæ describi & registrati mandamus.

Dat. P. A. 5. die 13. Julij. Papæ subscriptio.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, idibus Julii, Anno quinto, Placet & Motu proprio mandamus.

Approbatio Confraternitatis sub invocatione S. Joannis Baptistæ Decollati, Misericordiæ nuncupatæ, in Alma Urbe nuper institutæ, ad piè consolandum morti à Judicibus condemnatos, curandúmque eorum animæ salutem, & sepeliendum corpora eorumdem.

Eidem Confraternitati, multa privilegia plerique Pontif. elargiti sunt, quæ referuntur & comprobantur infrà à Pio V. in ejus constit. 91. Cùm sicut, ubi notabo in Tomo 2.

Edita A. D. 1490.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

INter desiderabilia cordis nostri, illud intensis desideriis affectamus, ut singulorum Christifidelium quorum nobis ex commissi desuper Pastoralis officii debito cura imminet, generalis animarum salus proveniat, unde pia & salubria fidelium vota ad hoc tendentia, & aliàs ex quibus divini cultus propagatum augmentum, pii patris affectione prosequimur, ac plenis favoribus confovemus, & ut optatum sortiantur effectum, opem, & operam efficaces impendimus, ac alios etiam Christifideles ad impendenda propterea opportuna suffragia indulgentiis & remissionibus invitamus.

Quidam in Urbe residentes Confraternitatem laicorum, ad piè confortandum, & sepeliendum damnatos ad mortem instituerunt, & Ecclesiam S. Joannis decolati ædificari curarunt.

§. 3. Sanè pro parte dilectorum filiorum Universorum Confratrum Confratriæ seu Societatis Sancti Joannis Decollati de Urbe, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd cùm plurimi, qui eorum demeritis id exigentibus, aut aliàs ultimo supplicio justitia exigente puniebantur, non haberent in eorum ultimo vitæ statu qui ipsis, ea quæ ad salutem animarum pertinent, ad memoriam reducerent, quàm plures personæ in eadem Urbe residentes cupientes quantum possent animarum saluti eorum, qui sic decederent, providere & consulere, quamdam Societatem, seu Confraternitatem ejusdem Sancti Joannis Decollati nuncupatam, fecerunt & ordinarunt; Et ut haberent ubi piis operibus circa præmissa exequendis convenire possent, quamdam domum dirutam in dicta Urbe consistentem, & eis à dilectis filiis Confratribus Confraternitatis seu Societatis Fabrorum ejusdem Urbis concessam, sub certis modis, & conditionibus tunc expressis acceptarunt, & inibi unam Ecclesiam sub invocatione ejusdem S. Joannis aliàs ritè ædificari fecerunt.

Eámque piorum eleemosynis perficere, Capellanumque ibi ad audiendas damnatorum confessiones, eisque sacramenta administranda habere intendentes supplicant huic Pont. pro opportuna provisione & Confraternitatis approbatione.

§. 2. Cùm autem sicut eadem petitio subjungebat, Confratres dictæ Confraternitatis seu Societatis Sancti Joannis nulla bona ad ipsam Confraternitatem spectantia habeant, nisi prout illius Confratres de eleemosynis piè erogatis acquisiverint, intendántque Ecclesiam prædictam ad debitam perfectionem deducere, & illam paramentis, & aliis Ecclesiasticis ornamentis pro divinis inibi celebrandis officiis necessariis ornare & communire, ac unum Capellanum, qui inibi Missas & alia divina officia celebret, & ultimo supplicio damnatis in eorum ultimo vitæ statu assistat, eorúmque confessiones audiat, & Ecclesiastica Sacramenta ministret, tenere, & ad omnia præmissa peragenda ipsorum Confratrum Sancti Joannis facultates non suppetant, sed sint Christifidelium suffragia plurimùm opportuna. Pro parte Confratrum Confratriæ S. Joannis hujusmodi nobis fuit humiliter supplicatum, ut concessioni dictæ domus eis ùt præmittitur factæ, & in ipsa domo Ecclesiæ ædificatione hujusmodi, robur Apostolicæ confirmationis adjicere, ipsósque Confratres Confratriæ S. Joannis hujusmodi, nunc & pro tempore existentes jurisdictioni Auditoris causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generalis dumtaxat nunc & pro tempore existentis subjicere, aliásque in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui propterea eam approbat, & sepulturam damnatorum in d. Ecclesiæ concedit.

§. 3. Nos igitur ipsos Confratres Confratriæ seu Societatis S. Joannis hujusmodi, & eorum singulos, à quibuscumque excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, concessionem dictæ domus eisdem Confratribus S. Joannis, ut præfertur, factam, & in illa Ecclesia hujusmodi ædificationem, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus & confirmamus, eisdémque Confratribus, quod dictam Ecclesiam pro divinis officiis & Missis inibi celebrari facien. ac etiam si hoc elegerint, & sepeliri inibi voluerint, pro ultimo supplicio damnatorum prædictorum sepulturis tenere, & in ea dictos ultimo supplicio damnatos cujusvis licentia super hoc minimè requisita ad sepulturam admittere.

Capellanóque dari facultatem damnatos consolandi, confessiones audiendi, & Sacramenta ministrandi.

§. 4. Quódque unum presbyterum sæcularem aliàs idoneum in eorunmdem Confratrum Capellanum ad eorum nutum amovibilem, qui etiam dictorum damnatorum confessiones audiat, & si petierint Eucharistiæ & alia Sacramenta, eis ministret, & usque ad ultimum vitæ spiritum eos consolando, & ut spem in Domino ponere habeant exhortando assistat, habere & tenere.

Statuta condendi sodalitati authoritatem concedit.

§. 5. Ac quòd ipsi Confratres, statuta & ordinationes aliàs rationabilia & honesta pro conservatione & directione ipsius Confraternitatis S. Joannis, quæ postquàm facta & ordinata, & per majorem partem ipsorum Confratrum approbata fuerint, juxta illorum ordinationem observari debeant, facere & ordinare.

Confessoremque eligendi, qui confratres in casibus hic non reservatis absolvat, & vota commutet. Ad hoc videnda est const. 115. Clem. viij. Quæcumque. in Tom. 3.

§. 6. Necnon universis & singulis utriusque sexus ejusdem Confraternitatis S. Joannis Confratribus, præsentibus & futuris, ut aliquem idoneum presbyterum, sæcularem, vel cujusvis Ordinis religiosum, in suum possint eligere confessorem, qui vita eis comite, in casibus Sedi Apostolicæ reservatis (præterquam offensæ Ecclesiasticæ libertatis, criminum hæresis, rebellionis, aut conspirationis in personam vel statum Romani Pontificis, seu Sedem præfatam, falsitatis literarum Apostolicarum, supplicationum, & commissionum, invasionis, deprædationis vel occupationis, aut devastationis terrarum, & maris Romanæ Ecclesiæ mediatè vel immediatè subjectarum, offensæ personalis in Episcopum vel alium Prælatum, devolutionis causarum ad Romanam Curiam, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium) semel dumtaxat in vita, in aliis verò quoties opus fuerit opportunum, confessione eorum diligenter audita, pro commissis eis debitam absolutionem impendat, & injungat pœnitentiam salutarem. Necnon vota quacumque (ultramarino, liminum Apostolorum, & S. Jacobi in Compostella, necnon castitatis & religionis votis dumtaxat exceptis.) in alia pietatis opera commutare valeat. Quódque Confessor, quem duxerint eligendum omnium peccatorum, de quibus corde contriti & ore confessi fuerint semel in vita & in mortis articulo plenam remissionem eis in sinceritate fidei, unitate Sanctæ Romæ Ecclesiæ, ac obedientia & devotione nostra vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium persistentibus, auctoritate Apostolica concedere valeat, eadem auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus pariter & indulgemus. Sic tamen, quòd idem Confessor de his de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, illam eisdem Confratribus per se ipsos si supervixerint, vel per alios, si forsan tunc transierint faciendam injungat, quam ipsi confratres vel alii facere teneantur, ut præfertur. Et ne, quod absit, propter hujusmodi gratiam vel concessiones ipsi Confratres reddantur procliviores ad illicita in posterùm committenda, volumus quòd, si Confratres prædicti à sinceritate fidei, unitate Rom. Ecclesiæ prædictæ, ac obedientia, & devotione nostra, vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium destiterint, aut ex confidentia ejusdem concessionis vel remissionis aliqua forsan commiserint, concessio & remissio ac præsentes literæ hujusmodi, quoad facultatem eligendi Confessorem hujusmodi, eis nullatenus suffragentur.

Privilegium fori A. C. confratribus elargitur.

§. 7. Præterea ne contingat Confratres prædictos coram diversis Tribunalibus trahi, eos & ipsorum quemlibet, ac bona ad ipsam Confraternitatem S. Joannis nunc & pro tempore pertinentia, curæ & jurisdictioni, omnimodéque potestati quoad singulas causas, civiles, vel personales Curiæ causarum Cam. Apostolicæ Auditori generali nunc & pro tempore existenti, ita ut coram eo dumtaxat, & non coram alio Judice, ordinario vel delegato dictæ Urbis, pro quibuscumque causis ipsius Confraternitatis (pœnam sanguinis concernentibus dumtaxat exceptis) conveniri trahi, evocari seu reconveniri possint & debeant, eadem auctoritate submittimus & subjicimus per præsentes, necnon sententias & processus, quos & quas in contrarium haberi & promulgari contigerit, nullius roboris vel momenti existere eadem auctoritate decernimus.

Hæreditatésque ... damnatis habere posse indulget, sine præjudicio Fisci, etiam in vim dispositionis non habentis juris solemnitates.

§. 8. Et si forsan contigerit aliquos sic ultimo supplicio damnatos, in eorum bonis seu aliqua parte eorum Confraternitatem hujusmodi hæredes instituere, vel aliqua eis relinquere velle, quòd ipsi Confratres in bonis in quibus hæredes, seu quæ eis per dictos ultimo supplicio damnatos relicta fuerint pro tempore (sine præjudicio Fisci) succedere, & illa in judicio & extra ubicúmque ab illa tenentibus pro eadem Confraternitate petere & exigere possint, etiam si forsan in institutionibus seu relictis prædictis juris solemnitates observatæ non fuerint, dummodo de voluntate dictorum sic instituentium vel disponentium, verbo vel scripto, per duos aut tres testes, aut aliàs legitimè constiterit, eadem auctoritate statuimus & ordinamus.

Indulgentiam d. Ecclesiam visitantibus, & manus adjutrices porrigentibus concedit. Quoad porrectionem manus adjutricis habet revocationem Pii V. in ejus const. 30. Et si dominici. in Tom. 2.

§. 9. Et insuper cupientes ut Ecclesia prædicta S. Joannis ad perfectionem debitam deducatur, paramentísque & ornamentis Ecclesiasticis prædictis decoretur & fulciatur, & à Christifidelibus frequententur, ipsique Christifideles eò devotiùs ad eamdem Ecclesiam S. Joannis confluant, quò ex hoc ibidem dono cœlestis gratiæ uberiùs conspexerint se refectos, de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus & singulis Christifidelibus verè pœnitentibus & confessis, qui prædictam Ecclesiam à primis vesperis usque ad secundas vesperas Festi Decollationis ejusdem S. Joannis devotè visitaverit, & inibi manus adjutrices porrexerint, vigintiquinque annos de injunctis eis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus. Præsentibus etiam quoad hujusmodi Indulgentiam perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem quòd si Ecclesiam prædictam S. Joannis visitantibus, & inibi manus adjutrices porrigentibus, aut pias eleemosynas erogantibus, aliqua indulgentia, in perpetuum, vel ad certum tempus nondum elapsum duratura per nos concessa fuerit, præsentes literæ quoad indulgentiam hujusmodi vigintiquinque annorum nullius sint roboris vel momenti.

Contrariis derogat.

§. 10. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Urbis juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, cæterísque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 6. die 23. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1490. decimo Calendas Septembris, Pontificatus nostri Anno sexto.

XVIII.

Contra impedientes quoquo modo executionem citationum, & aliorum mandatorum, cujuscumque Judicis causarum in Romana Curia pendentium, & contra eorum fautores, Notariósque instrumenta hujusmodi executionum dare recusantes.

Contra prædictos, habes etiam infrà Leon. X constitut. 30. In supremo. Clem. VII. constit. 39. Romanus, & Gregor. XIII. constit. 19. Ad Romani, in Tomo 2. Et in eosdem Summi Pont. quotannis, anathematis censuras innovant in die Cœnæ Domini, ut de his bullis dicam infrà in Pauli V. constit. 63. Tom. 3.

Edita A. D. 1491.

INNOCENTIUS EPISCOPUS. *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium.

Officii nostri debitum, quo sumus universis nostræ curæ creditis, in justitia debitores, exigit, & ad hoc potissimum nos inducit, ut hujus sanctæ Sedis Apostolicæ auctoritatem & honorem præservemus, ac opportunæ provisionis remedia etiam adhibeamus, per quæ jus suum quisque consequi valeat, & justitiam exquisitis viis, & à canonibus damnatis modis conculcare satagentium malitiis obvietur, transgressorésque debitis afficiantur pœnis, ut à similibus abstinere discant; & alii, si non virtutis amore, & justitiæ zelo inducti, saltem

formi-

formidine pœnæ perterriti, talia committere non præsumant.

§. 1. Sanè multorum clamoribus, & fide dignorum relatione (non sine maxima mentis nostræ perturbatione) accepimus, quod sæpissimè contingit, & quodammodò in quamdam consuetudinem, seu potiùs abusum deductum est, ut cùm aliqui ad Romanam Curiam (ad quam, utpotè communem omnium patriam, ex omnibus mundi partibus confluere soliti sunt pro justitiæ complemento, in causis potissimè ad forum Ecclesiasticum pertinentibus, consequendo) accedunt, & causas in eadem Curia, Palatii Apostolici causarum Auditoribus, seu aliis Judicibus, contra eorum adversarios committi, & citationes ad partes, ut moris est, & styli antiquitus in eadem Curia observati existit, decerni obtinuerunt, hi contra quos hujusmodi citationes executioni mandari debent, ad judicia sæcularia & aliàs vetita, Principésque & Potentatus sæculares recursum habentes, tàm personis sic agentibus, quàm notariis publicis, & aliis, etiam quibuscumque Cursoribus nostris, hujusmodi citationes exequi volentibus, per principales seu judices, & officiales sæculares hujusmodi, sub fomidabilibus pœnis inhiberi & præcipi procurant & faciunt, ne illas exequantur, & ut jam factas executiones revocent, seu saltem etiam juramento adstringi, quòd de executionibus hujusmodi relationes non faciant, aliásque ne hujusmodi executiones fiant, diversimodè impediunt; & quandóque clerici, quibus in beneficiis Ecclesiasticis competit, beneficia ipsa ad suorum adversariorum instantiam resignare, & jura jus nullum habentibus dimittere compellantur; Notarii verò, seu tabelliones publici, & aliæ personæ Ecclesiasticæ, plus temporalem quàm æternam pœnam metuentes, de hujusmodi citationum executionibus, & inhibitionibus seu impedimentis circa illas præstitis, etiam in virtute per eos in ipsorum creatione ad notariatus sive tabellionatus officium præstiti juramenti, ab his quorum interest requisiti, metu pœnarum temporalium hujusmodi, instrumenta publica desuper conficere, & in publicam formam tradere, aut de his se rogatus facere non audent, ex quo justitia perit, seu saltem retardatur, beneficiáque Ecclesiastica multotiens absque titulo canonico detinentur occupata; mandata verò Apostolica contemnuntur, & auctoritas Sedis prædictæ vilescit, libertásque Ecclesiastica conculcatur.

§. 2. Nos igitur cupientes, quantum cum Deo possumus, huic morbo ne ulteriùs invalescat, opportunam medelam adhibere, auctoritati Apostolica hac nostra perpetua constitutione statuimus & ordinamus, quòd omnes & singulæ personæ, tàm sæculares quàm regulares, cujúsque dignitatis, status, gradus, & præeminentiæ, seu ordinis existunt, contra quas in eadem Curia causæ, quæ in illa tractari consueverunt seu possunt, de jure vel consuetudine commissæ sunt, vel in futurum, tàm per appellationem, seu devolutionem ad illam, aut aliàs quomodolibet committerentur, & quæ citationes hujusmodi in vim commissionum Apostolicarum, decretas vel decernandas, aut quævis alia mandata, seu rescripta Apostolica, justitiam vel gratiam continentia, quò minùs juxtà illorum tenorem executioni demandentur, per se vel per alium, seu alios, directè vel indirectè, quovis quæsito colore impedire aut impediri facere, seu clericis, ut beneficia Ecclesiastica renuncient, aut juri in illis sibi competenti cedat, vel ut à prosecutione causarum, & jurium hujusmodi desistant, mandari facere præsumpserint, aut pro illis impediendis & renunciandis, ad principes seu officiales sæculares, publicè vel occultè, per se, vel alium, quovis quæsito colore, recursum habuerint, causam perdant, & omne jus, tàm in petitorio quàm possessorio; in re vel ad rem de qua agitur, eis competens, eo ipso mittant, & ad beneficia sic renunciata obtinendum inhabiles existant.

Aliis verò quos causæ non tangunt, & impedientibus ut suprà & illorum fautoribus, excommunicationis pœnam imponit.

§. 3. Aliæ verò personæ Ecclesiasticæ, seu etiam sæculares, quas causa hujusmodi non tangit, executionem citationum hujusmodi, aut aliorum quorumcumque mandatorum, seu rescriptorum, & provisionum Apostolicarum, ut præmittitur, impedientes, aut impedientibus hujusmodi, auxilium, consilium vel favorem, publicè vel occultè, directè vel indirectè præstantes, cujuscumque conditionis vel præeminentiæ existant, sententiam excommunicationis eo ipso incurrant, à qua (præterquam in mortis articulo constituti, & satisfactione prævia) ab alio quàm à Romano Pontifice pro tempore existente, & canonicè intrante, absolutionis beneficium nequeant obtinere.

Notariósque instrumenta executionum dare recusantes aliis Pœnas innodat.

§. 4. Notarii verò, sive tabelliones publici prædicti, qui de executionibus citationum & mandatorum, ac provisionum hujusmodi faciendis, aut quo minùs fiant inhibitionibus, requisiti fuerint, instrumenta publica desuper ad instantiam interesse habentium, seu interesse prætendentium (satisfacto tamen de congruo salario) conficere recusaverint, perjurii reatum incurrant, ac executionem officii tabellionatus amittant, fiántque infames eo ipso, & eorum instrumentis sive scripturis publicis postmodùm per eos super rogitibus posteà factis & conficiendis, donec ab hujusmodi reatu perjurii absolutionem, & infamiæ abstersionem obtinuerint, nulla fides in judicio, vel extra adhibeatur.

Ordinariis publicationem hujus Bullæ præcipit.

§. 5. Et ut hujusmodi constitutio & statutum ad singulorum notitiam deducantur, universis locorum Ordinariis in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus & mandamus, quatenus statutum & constitutionem nostram hujusmodi, per se vel alium seu alios, in eorum Ecclesiis, vel civitatibus publicent, seu publicari faciant; ac constitutionis hujusmodi copiam, cathedralium Ecclesiarum valvis, ita quòd verisimiliter ad singulorum notitiam pervenire valeat, affigi faciant.

Executorem deputat A.C.

§. 6. Necnon pro tempore existenti curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ut instante Procuratore Fisci nostri, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum, contra omnes & singulos etiam qualitercumque prærogativatos, quos prædictas sententias & pœnas sibi incurrisse constiterit, eisdem sententiis, & pœnis illaqueatos tamdiu publicè nunciet, & faciat ab aliis nunciari, ac ut excommunicatos ab omnibus arctiùs evitari, & nihilominùs legitimis per eum desuper habendis servatis processibus, sententias, & pœnas præfatas iteratis vicibus, aggravare, auctoritate Apostolica procuret, donec ipsi sic excommunicati, absolutionis beneficium satisfactione prævia, meruerint obtinere.

Jussio publicandi hanc Bullam.

§. 7. Volumus autem constitutionem, & statutum hujusmodi, in Cancellaria Apostolica publicari, & in Quinterno Cancellariæ prædictæ, inter aliàs inibi descriptas constitutiones adnotari, & describi, ac post duos menses à die publicationis hujusmodi computandos, omnes absentes, præsentes verò in eadem Curia, post diem publicationis hujusmodi arctare, ac omnibus petentibus dari, & concedi eo modo, quo aliæ constitutiones de curia concedi consueverunt.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici; suspendi, & excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem quod quidem indultum decernimus eis, quacumque auctoritate muniri sint, in hoc aliqualiter suffragari non posse, quo minùs hujusmodi sententiis, & pœnis subjaceant. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 8. die 25. Jan.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quadringentesimo nonage-

nonagesimo primo, octavo Kalendas Februarii, Pontificatus nostri Anno Octavo.

Supscrip. PP. Publicatio in Cancellaria.

Placet, publicetur, & describatur. I.

Lecta & publicata fuit Romae in Cancellaria Apostolica, Anno millesimo quadringentesimo nonagesimo primo, Die verò ultima mensis Jan. Pontificatus Innocentii Papae VIII. Anno 8.

XVIII. Contra non solventes in festo SS. Petri & Pauli Apostolorum census R. Cam. Apost. debitos.

Ampliorem dispositionem habes infrà in hoc Tom. 1. in Paul. IV. const. 11. Incumbentia. & Greg. XIII. const. 63. Ad Romani, ubi notabo in Tomo 2.

Edita A. D. 1492.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Causa constitutur.

DEcet Romanum Pontificem JESU CHRISTI in terris. Vicarium, qui militanti Ecclesiae praeest, illius jura tueri, & conservare illaesa. Sanè, sicut accepimus, nonnulli in civitatibus, terris, castellis, fortilitiis, & locis aliis temporali dominio praefatae Ecclesiae subjectis, & in temporalibus Vicarii, Feudatarii, & Gubernatores, seu emphyteutae, perpetuò & ad tempus deputati, constitutum censum in investituris & concessionibus quas de illo habuerunt, in festo beatorum Apostolorum Petri & Pauli de mense Junii solvi constitutum, praefatae Ecclesiae solvere non curant, in animarum suarum periculum, & ejusdem Ecclesiae detrimentum.

Monet omnes ut solvant debitos census R. C. Apost. in festo SS. Petri Petri & Pauli.

§. 1. Nos igitur qui alios in sua Justitia confovemus, nolentes praefatae Ecclesiae pro posse nostro jura negligere, Motu proprio non ad alicujus nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de mera nostra deliberatione, & certa scientia, Apostolica auctoritate monemus & requirimus eos & quemlibet eorum, ut censum & canonem quemcumque, quem pro factis eis seu eorum auctoribus concessionibus, Camerae Apostolicae solvere tenentur annuatim, in illa celeberrima die, qua hujusmodi census ipsi Camerae generaliter solvi consueverunt, videlicet in festo Apostolorum praefatorum Camerae Apostolicae persolvant in loco dictae Camerae, ubicumque illa pro tempore adesse contigerit.

Monétque omnes quibus data est dilatio ap solvendum, vel commissum est ut alius solvant, ut dicta die probent causas propter q. as non solvunt.

§. 2. Monemus insuper & requirimus illos ex eis quibus concessum vel mandatum foret, aut pro tempore mandari contingeret, quòd censum per eos debitum alicujus dictae Camerae creditoribus aut alibi quàm in dicta Camera solvant, seu ad solvendum ulterior dilatio data foret, ut per suos legitimos procuratores, & nuncios cum sufficienti mandato in eadem Camera in festo praedicto comparere, & se fore pro eisdem eis concessis civitatibus, terris, & castris, fortalitiis, & locis feudatarios, vicarios, & gubernatores, sive emphyteutas pro dicta Ecclesia, & ad talis census solutionem ea die propterea dictae Camerae obligatos fateri, & recognoscere, ac causas quare in ejusdem census solutione cessant, ea die allegare & probare debeant coram Praelatis, Praesidentibus, & Clericis dictae Camerae sub poenis in concessionibus eis factis hujusmodi appositis, & aliis à jure statutis.

Et non docentes poenas privationis incurrunt.

§. 3. Alioquin eos cessantes in census, & canonis hujusmodi solutione, reputari & haberi debere perinde, ac si super illius solutione nil innovatum extitisset, eodem motu, scientia & auctoritate decernimus. Ac eisdem Praelatis & Clericis committimus & mandamus, ut illos qui monitioni hujusmodi paruisse coram eis non docuerint intra unum mensem computandum post dictum festum, poenas privationis Civitatum, Terrarum, Castrorum, Fortilitiorum, & locorum hujusmodi juxta suarum investiturarum, & concessionum tenorem incurrisse declarent, & eos à civitatibus, terris, castris, fortilitiis, & locis hujusmodi pro quibus censum non solverunt, studeant effectualiter amoveri, Contradictores per censuras Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo. Invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, seu si Communitatibus, Universitatibus, vel personis praefatis, aut quibusvis aliis communiter vel divisim à Sede Apostolica indultum existat, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§. 5. Et quia difficile foret praesentes literas ad singulas provincias, & alia loca deferre, & illas in eis publicare, volumus quòd literae ipsae in valvis Basilicae Principis Apostolorum de Urbe affigantur, & per decem dies continuos, dum ibidem solemnis Missa celebratur, per Canonicos ejusdem basilicae teneantur, quódque illarum affixio & publicatio sic facta de illis perinde omnes quos concernunt, arctent, ac si eis personaliter intimatae fuissent.

Sanctio poenalis.

§. 6. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrae monitionis, requisitionis, decreti, commissionis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

D. P. An. 8. die 2. Maji.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, Millesimo quadriugentesimo nonagesimo secundo, sexto Nonas Maji, Pontificatus nostri Anno octavo.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini nostri JESU CHRISTI millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo, Indictione decima, die verò vigesimatertia mensis Maji, Pontificatus Sanctissimi Domini nostri Innocentii divina providentia Papae Octavi, Anno octavo, ac vigesimaquinta ejusdem mensis, retroscripta bulla affixa, & publicata fuit in valvis Basilicae Apostolorum Principis de Urbe, & in valvis audientiae, dum ibidem Missa solemnis celebraretur, & maxima gentis multitudo intrantium, & exeuntium ibi erat, per me Bartholomaeum.

B. de Miranda Curs.

XIX. S. Leopoldi Austriae Principis Canonizatio, & inter sanctos Confessores adscriptio, cum suae Festivitatis institutione pro die 15. mensis Novembris.

Edita A. D. 1495.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.*

Quod in Psalmo 44. inquit David de Regina in vestitu deaurato, plenè hic Pont. exponit, de Ecclesia militanti.

§. 1. SAcrosanctam Matrem Ecclesiam adstitisse à dextris Dei Reginam, in vestitu deaurato circumdatam varietate, non ab re per Prophetam traditur. Regina equidem, quae illi Regi Domino per quem Reges regnant, & Principes justitiam faciunt desponsata fit. Unica ejus Columba; Luna perfecta in aeternum; Arcturus per gyrum nocturna spacia perenni lumine illustrans; Lucifer qui nescit occasum; Aurora hic in crepusculo caligantis saeculi coruscans; & in diem lucidum in regno Coelorum sese diffundens; Regina quae illi serviat cui servire regnare est; illi fidem habeat, illi se totam committat. Regina quae Christi fideles sub umbra alarum suarum extremo carcere, ad regna coelorum perducat, ubere de coelo pleno lactet atque inebriet, ex multis aerumnis nos eripiens regni coelestis cum Christo Domino participes efficiat. In vestitu inquit deaurato. Vestimentum Ecclesia sanctam fidelium vitam esse profitemur; nam sicut tota Ecclesia vestimentum est Christi, ita fideles quoque ejusdem Ecclesiae vestimentum esse arbitrabimur. Vestimentum scilicet, non habens maculam per peccatum, neque rugam per duplicitatem, sed per justitiam in Deum, per simplicitatem cordis tensum vestimentum innocentiae, quam homo à Deo plasmatus accepit, malè à serpente persuasus perdidit, ad quam recuperandam poenitentia, & Dei misericordia induimur. Vestimentum deauratum, splendore sapientiae aureo perlucens: Clara enim est sapientia, quae numquam marcescit, facilè videtur ab his qui eam diligunt, &

invenitur ab his qui eam quærunt. Doctrix est disciplinæ Dei, electrix operum illius, qua nihil locupletius; quæ operatur omnia, artifex omnium, quæ apud turbas claritatem, & honorem apud seniores præstat. Vestimentum deauratum perfectione auri id est justitiæ, qua nihil humano generi utilius; Dilectione disciplinæ, ex qua custodia legum emanat, legum autem custodia, consummatio est incorruptionis. At verò incorruptio facit nos esse Deo proximos, per quam beatitudo æternæ vitæ à nobis comparatur. Circumdata Ecclesia dicitur varietate gratiarum, administrationum & Officiorum, juxta verbum Apostoli: Divisiones gratiarum sunt, idem autem spiritus eas conferens; divisiones administrationum sunt, idem autem Dominus; & divisiones operationum sunt, idem verò Deus, qui operatur omnia in omnibus. Circumdata varietate potestatis, Ordinis, status, & variarum Ecclesiarum decore, quæ veluti adolescentulæ, hanc de qua sermo est Catholicam Ecclesiam, quasi matrem observant, non vetustæ per culpam, sed novellæ per gratiam, non senio steriles, sed ad spiritualem congruè fœcunditatem & nova semper prole pullulantes. Nam à justo Abel unde Ecclesiæ exordia trahimus, in hanc usque diem quot Sanctos Orbis terrarum habuit, tot quasi palmites protulit, ex quibus varii in dies surgunt surculi in hac vinea nostra Sabaoth, quam licèt immeriti præstante Domino sortiti sumus excolendam, feruntur. Circumdata varietate, quòd alia triumphantis, alia militantis Ecclesiæ species existat. De triumphanti Domini sponsione repromittitur; Ego ero eis, quicquid ab hominibus justè desiderari potest, Ero illis honor, gloria, salus & vita, virtus & copia, pax & omne bonum. Militans autem Ecclesia fundæ non ineptè assimilatur; nam sicut funda in gyrum versata, lapides exeunt quibus adversarii feriuntur, & Goliath prosternitur; ita ex sancta Ecclesia, dum per varias procellas & tempestates fluctuantes hujus sæculi per tribulationum circuitum rotatur, fortes viri prodeunt, quibus quasi lapidibus iniquorum corda tunduntur, & de hoste humani generis nequissimo à Christi tyronibus triumphatur.

Quam subdit Deum multorum agmine Sanctorum roborasse.

§. 2. Hanc ipsam Ecclesiam Deus Omnipotens, mira quadam dispositione & potestate fundavit, pretioso unigeniti Filii sui Domini Nostri JESU CHRISTI sanguine dotatam esse voluit, multiplici Spiritus sancti gratia ornavit, Apostolorum simplicitate & fide roboravit, quos ignaros delegit, ut populos non tàm sermo illorum, quàm causa ad credendum adduceret. Martyrum tormentis, cruciatibus, constantia, & trophæis stabilivit repressa paulisper, quinimò confusa infidelitatis sevitia; & inimico homine superseminante zizania, crescente, multiplicatâque hæreticorum pravitate; Doctorum cœlesti doctrina illuminavit, & demum Confessorum, Virginum, aliorúmque Sanctorum intrepida confessione, solerti cura exemplísque imitatione dignissimis, adversus Sathanæ insidias circumdedit.

Et inter eos Leopoldum Austriæ Principem multis virtutibus ornamentum, & Marchionem Pium cognomento appellatum suscitasse.

§. 3. Inter autem alia saluberrima sanctitatis exempla divina misericordia, sydus quoddam Mundo fulgere dedit, Beatum Leopoldum Austriæ Principem, Pium Marchionem cognomento appellatum, innocentiæ, sapientiæ, & justitiæ vestimentis quibus vestiri Ecclesiam præduximus, decorum bonitate, mansuetudine atque clementia conspicuum, simplicitate, continentia, & munificentia præclarum, cujus integritas, vitæ sanctimonia, humilitas, pietas, fides, adeò apud Christi fideles invaluerunt, ut una omnium Germanorum voce, pro Sancto hactenus celebratus fuerit; cujus liberalitatem, Christianæque religionis cultum nonnulla Monasteria, & quidem celeberrima ab eo cum amplissimis censibus constructa, alia etiam magno sumptu illustrata abundè testantur. Hic Princeps optimus, Sacerdotes, & viros Religiosos admodùm coluit, summósque Pontifices tanta veneratione prosecutus fuit, ut ab Innocentio II. Romano Pontifice prædecessore nostro peculiaris S. Petri filius appellaretur, & Apostolica commendatione atque ea plenaria, quam vulgò dicunt, absolutione dignus ab eodem Innocentio etiam mortuus judicatus fuerit. Hic vir Dei in summis opibus educatus, in magna peccandi licentia constitutus, conjugalibus curis implicitus, principatus regimine impeditus; sedulò tamen pietatis & misericordiæ munera subibat, lassos roborans, vacillantes confirmans, oppressos sublevans, inopes fovens. Inter curas domus, inter conjugales anxietates, inter affectus pignorum, inter multiplices principatus solicitudines, inter studia tot laborum immaculatum sese ab hoc sæculo custodivit, & temporalia tractando æterna disposuit.

In quadraginta annis Principatum Austriæ turbulentissimis etiam temporibus in pace rexit.

§. 4. Quadraginta annis principatum Austriæ regens, & quod majus est illis præcipuè temporibus, quibus propter Henricorum patris & filii mutuas concertationes, & posteà propter Henrici Quarti cum Lothario acerrimas contentiones, in Germania bellis, incendiis, & agrorum vastationibus tumultuatum est, summa cum justitia, humilitate, & tranquillitate cuncta administravit, & aliis cæde & sanguine madentibus, creditam sibi Austriæ Provinciam in diuturna pace continuit, quibus ex meritis æternæ retributionis, & pacis præmia à Deo Optimo Maximóque, qui centuplicato fœnore merita hominum pensat, est consecutus.

Ejúsque vitæ exemplo, amatorum sæculi excusationes destruit, & illecebrarum contemptum docuit.

§. 5. Prætendant nunc hujus sæculi amatores, ad peccata excusanda, conjugales, familiares, civiles, aut regulares solii molestias, sæculi illecebras aut tentationes; Leopoldi exemplo divina providentia eos subscripsit, excusationes omnes circumvenit, aditum humanæ tergiversitatis conclusit, & quasi aranearum telas, commenta humanæ fragilitatis disrupit. A Deo creati & redempti, Deum debitis honoribus non colimus, & quod dolentes ex intimis referimus, illum non tantùm negligimus, sed blasphemamus sæpenumerò. Adhibita sunt præcepta divinæ & humanæ legis, præceptis obtemperare tergiversamur. Addita sunt cœlestis præmia gloriæ, indicta pœnarum diversa genera, censura correctionis inventa, ab illis faciem quasi rebelles avertimus. Sanctorum varia exempla ante oculos nostros proposita, ipsa quoque imitari contumaciter recusamus, imbecillitatem nostram, sæculi solicitudines, cùm de salute nostra agitur, causamur. Leopoldi nobilis Principis conjugati, ac multorum filiorum, ac subditorum cura irretiti, clarissimo exemplo admonemur, ut omni excusatione semota, per hæc temporalia ita cautè ambulemus, ita sanctè nos exerceamus, ut æterna non amittamus. Allecti spe momentaneæ hujus prosperitatis, perpetuitate gloriæ cœlestis non fraudemur, sed mundi molestias, illecebras aut dignitates contemnendo, ad cœlestem patriam totis viribus contendamus.

Multis miraculis celebris fuit.

§. 6. Hujus Beati Leopoldi sanctimoniam Deum Omnipotens innumerabilibus miraculis ad ejus invocationem editis comprobavit, miraculis profectò quæ tùm in facti substantia, tùm in eo quod sacrum fuit, tùm in modo faciendi & ordine, vim & potestatem totius naturæ excesserunt. Quis enim non miretur, cùm audiat per Dei æterni misericordiam, implorato Leopoldi auxilio, paraliticos, arthriticos, febricitantem, podagra laborantem, pristinæ valetudini illicò restitutos? Quis non magnalia Dei in hoc Sancto agnoscat, cùm videat intercessionibus ejus claudos rectè ambulasse, apostematibus mortiferis infectos liberatos, in carceribus constitutum, per foramen unde hominis impossibilis exitus erat, eductum evasisse? In variis vitæ periculis positos, illæsos servatos esse? Quis non tota mente obstupescat, & Deo Optimo Maximóque præconia manifesta dicat, cum liquido deprehendat, meritis, ac precibus hujus Sancti viri mortuos suscitatos? Mutos loquendi facultatem adeptos? Cæcos illuminatos? Surdis auditum restitutum esse? Maxima sunt hæc sanctitatis & divinæ approbationis signa, humanam expectationem ac spem excedentia, & tamen clarissimis documentis comprobata sunt.

Anno 1136. ad Deum migravit, & ad hanc usque tempora Populorum devotio perecrebuit.

§. 7. Quinimò ab anno Christi millesimo centesimo trigesimo sexto, quo Leopoldus vita functus ex terris ad cœlestem Hierusalem transivit, in nostra usque tempora & præsentem diem, magis atque magis manifestata mira de illo ex mentibus hominum in Austria præcipuè, & per omnem Danubii ripam, devotio cœlitus infunditur. Incredibile dictu quanta cum veneratione corpus ejus, quod in Monasterio Beatæ semper Virginis & Matris Dei Mariæ ab eo condito, in loco quod novum Claustroburgum appellatur Pataviensis diœceseos sepultum est, à Christifidelibus visitetur, quibus votis celebretur pia ejus memoria. Memoratu difficile esset, quot & quantis tabellis & imaginibus illi dicatis exornetur, quanta luminariorum copia perlustretur. Procumbit supplex ante tumulum languentium & rogantium turba, opem Leopoldi implorans, nec expectatione irrita discedit.

Rodulphus ideò Austriæ Dux per illius canonizatione, Innocentio vi. supplicavit.

§. 8. Hujus veneratione, & permultorum populorum salute, Rodulphus Austriæ Dux impulsus est, ut Innocentio Sexto huic Sanctæ Sedi ea tempestate præsidenti supplicaret, quatenus Leopoldum Sanctorum Cathalogo adscribere dignaretur.

Qui de ejus vita inquisitionem fieri edixit.

§. 9. Qui re perspecta quam sapientissimè de vita & miraculis, ac fama ejusdem Leopoldi ex more institutóque majorum, cum consilio Sacri Senatus inquisitionem tunc Archiepiscopo Pragensi, & alii collegis delegavit.

Ejus superveniente obitu, & bellorum turbinibus, usque ad Pauli ij. tempora intermissa fuit.

§. 10. Verùm cùm ea de re agi cœptum esset, morte Innocentii, surgentibúsque bellorum inter Australes & Pannonios diversis turbinibus, immensísque procellis in Ecclesia Dei exortis, usque ad tempora Pauli Secundi prædecessoris nostri, inquisitio intermissa est.

Qui de Imperatoris Principum, & Prælatorum Germaniæ preces tribus Cardd. eam commisit.

§. 11. Charissimo autem in Christo filio Friderico Romanorum Imperatori Augusto, Prælatis, & Principibus Germaniæ apud eumdem Paulum multis precibus, tàm sancti viri Canonizationem absolvi petentibus, tribus S. R. E. Cardinalibus, de fratrum suorum consilio demandatum est à Pontifice præfato, ut solemnem inquisitionem ea in re adhiberent, & processus consuetos tùm per se, tùm per subdelegatos facerent, quod magna ex parte confectum erat, cum evocato ad Dominum Paulo sanctæ memoriæ, Sixtus Quartus prædecessor noster in hac sancta Sede divina providentia constitutus est.

Illo defuncto iidem apud Sixtum iv. pro d. Canonizatione institerunt.

§. 12. Iterandas ergo preces, & vehementiùs agendum apud Sixtum Imperator, Prælati ac Principes prædicti duxerunt; ut tàm sanctum opus Canonizationis cœptæ perficeret.

Is d. Inquisitionem Cardinali in Germania Legato commisis, qui eam perfecit, & Papæ attulit.

§. 13. Is ut certiori fide, quæ de miraculis & vita Leopoldi afferebatur perciperet, Venerabili fratri nostro Marco Episcopo Prænestinensi, tunc tituli S. Marci presbytero Cardinali, & in Germania Legato, ut præmissa percuntaretur injunxit, qui locupletissimam de illis omnibus relationem per publica acta, & legitimos processus eidem attulit.

Processibus per tres Cardinales ad hoc assumptos examinatis, & primùm Sixto ac deinde in Consistorio relatione habita, Canonizatio conclusa fuit.

§. 14. Dehinc processibus & actis publicis magna cum diligentia per Venerabiles R. Episcopum Portuensem, Marcum prædictum Prænestinensem illo tempore Episcopum assumptum, ac F. S. Eustachii Diaconum Cardinalem, commissarios discussis, privata primo relatione eidem Sixto facta, postmodùm in Sacro Senatu referente prædicto Venerabili fratre R. Episcopo Portuensi dilucidè examinata, & ex illorum sententia Canonizatione conclusa, sicut Domino placuit.

Sixto defuncto, hic Pont. Leopoldum Sanctum esse pronunciat, & Confessorum numero adjungit.

§. 15. Sixto vita functo, nobis qui eidem in onere & honore per divinam misericordiam licèt indigni successimus, reservatum est, ut supremam manum tàm sanctæ approbationi apponeremus. Consilio itaque habito rursus Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium publica concione, omnia prout ex ordine gesta erant, Leopoldíque vitam, miracula, & reliqua merita per Advocatum Consistorialem proponi curavimus. Demum vocatis omnibus qui in Romana Curia degunt Prælatis, in frequenti eorum consessu, assistentibus nobis eisdem Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, singulorum vota Prælatorum scrutati sumus. Quibus Spiritus sancti gratia cooperante, manibus, pedibúsque ut ajunt in eam sententiam devenientibus, quòd Leopoldus meritò Sanctus à nobis canozandus esset, hunc in locum & publicum suggestum hac ipsa die conscendere decrevimus, ut opitulante Domino votis, precibúsque fidelium adjuvantibus, ipsum Leopoldum sanctum definiremus, & pro sancto venerari debere ab universis & singulis Christianis mandaremus. Sicque hodie sermone per nos habito, re divina peracta & reliquis solemnitatibus adhibitis, ad hanc sanctissimam Canonizationem procedendum duximus. Cùm autem verbo Sapientiæ Dominus affirmet homini qui eum laudaverit, & dilexerit Deum qui fecit illum, quod in medio populi sui exaltabitur, in plenitudine sancta admirabitur, in multitudine electorum habebit laudem, & inter benedictos benedicetur, mirúmque in modum Leopoldus in medio populorum exaltatus sit plenitudine cœlestis gratiæ admirabilis refulgeat; restat ut nostra approbatione inter electos & Sanctos Dei laudetur, inter benedictos benedicatur, quæ illi abundè impartiemur, si eum inter Sanctos Ecclesiæ adnumerandum, pro Sancto venerandum, atque publicis & solemnibus supplicationibus, votísque in Missarum celebrationibus aliisque divinis officiis invocandum, Apostolica auctoritate judicaverimus. Ad laudem igitur æterni Dei, individuæ Trinitatis Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad fidei Catholicæ robur & ornamentum; ad religionis, Christianæ cultum augendum, auctoritate D. N. JESU CHRISTI ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum, & nostra, de Venerabilium fratrum nostrorum consilio statuimus, definimus, & pronunciamus S. Leopoldum Austriæ Marchionem, Sanctorum Cathalogo adscribendum, & publica veneratione pro Sancto observandum, sicut & nos illum in præsentiarum manifesta voce Sanctorum Cathalogo annectimus, ac minorum Confessorum numero adjungimus, publicè Sanctum definimus, profitemur & veneramur.

Ejus Festum die 16 Novembris a decernit, sepulchrum visitationibus Indulg. concedit

§. 16. Statuentes festum ejusdem, die 7. Kal. Decembris debere celebrari, & ipso festo ejus sepulchrum quod in prædicto Monasterio existit visitantibus, & pro manutentione dicti Monasterii manus porrigentibus adjutrices; septem annos & totidem quadragenas indulgentiæ, in forma Ecclesiæ misericorditer perpetuis temporibus concedimus. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

D. P. An. 1. die 23. Jan.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1485. octavo Idus Januarii, Pontificatus nostri Anno Primo.

ALEXANDER SEXTUS PONT. CCXVIII.

ANNO DOMINI MCDXCII.

ANNO 1492.

Alexander sextus Hispanus, Rodericus Borgias Lenzolius Valentinus anteà dictus, Jofredi filius. Episcopus Cardinalis Portuensis, & S. Rufinæ, Collegii Decanus, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarius Creatus 3. Idus Augusti Anno Domini 1492. Coronatus pridiè Kal. Septembris eodem anno, Vixit annos undecim, & dies octo. Creavit Cardinales 45. Obiit 15. Kal. Septembris, anno salutis 1503. corpus ejus in sacratio Basilicæ Vaticanæ sepultum fuit. Vacavit sedes mensem unum, dies tres.

Contra sibimet jus dicentes, aut Cavalcatam aut hominum missionem facientes in Statu Ecclesiastico.

Habes in hoc, const. 10. Joann. XXII. sup. fol. 200. & infrà Jul. II. const. 6. fol. 471. Cùm homines, & postremò amplissimam sanctionem Sixti V. in sua constit. 75. Dum. pro Tom. 2.

Edita A. D. 1593.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium.

INter multiplices curas, quæ nobis ex Apostolatus officio incumbere dignoscuntur, illam libenter amplectimur, per quam provisionis ope, Civitates, Terræ & loca Romanæ Ecclesiæ, mediatè & immediatè subjecta in pacis amœnitate, & quietis tranquillitate valeant conservari: & nemo sibi jus dicere, ac justitiæ limites transgredi inordinata voluntate præsumat, sed quod sibi credit alter adversus alterum forte competere, coram judice justitiam reddente prosequatur, & si qui ita temerarii fuerint ut secus facere præsumant, debitis pœnis afficiantur, ne de eorum nefanda temeritate lætentur, ac aliis subditis transeant in exemplum, ne incentivum præbeant delinquendi.

Causa hujus constitut.

§. 1. Sanè etiam antequam ad apicem summi Apostolatus divina favente clementia assumpti fuissemus, ab ipsa facti evidentia, & rerum experientia, Nos, qui longo tempore Cardinalatus honore functi novimus; quod in terris eidem Romano Ecclesiæ, mediatè vel immediatè subjectis, dierum crescente malitia, sic assueta nequitia malorum mentes hominum pervertit, quod in apertam prosilire violentiam non formidantes, sæpiùs alter insurgit in alterum, & alius quod adversus alium sibi forsan competere præsumit, viis pacificis, & juris ordine prætermissis, violentiis, & conatibus obtinere non veretur: statum ejusdem Romanæ Ecclesiæ sæpenumerò perturbans, ac scandala non parva suscitans, non sine animarum periculo, dignitatis, & auctoritatis ejusdem Romanæ Ecclesiæ præjudicio, & detrimento, pernicioso quoque exemplo, & cum scandalo plurimorum. Nos igitur, qui de incolarum, Provinciarum, Civitatum, Terrarum, Castrorum & locorum temporali dominio ejusdem Romanæ Ecclesiæ sic subjectorum, prospero, & fœlici regimine tanto propensiorem curam gerere debemus, quanto illorum cura specialius dignoscitur nobis esse commissa, quique eos (utpote peculiares nostros, & dictæ Ecclesiæ filios in visceribus gerimus charitatis) cupientes ut Provinciæ, Civitates, Terræ, Castr: & loca prædicta, turbationibus, & scandalis quibuscumque semotis in pace, & concordia conquiescant, ac prosperis successibus gratulentur, temerariorúmque ausus reprimere, & eos tali plectere pœna, ut cæteris sint in exemplum, & tandem metus pœna sit pœna malorum, Motu proprio non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera, & matura deliberatione, ac ex certa scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine, universis & singulis tàm laicis, quàm Ecclesiasticis cujuscumque status, & gradus, ordinis, excellentiæ, dignitatis, & Cardinalatus honore fulgentibus, Ducibus quoque Comitibus, Baronibus, necnon communitatibus, Universitatibus Civitatum, Terrarum, Castrorum, & aliorum quorumcumque locorum, nobis, & eidem Romanæ Ecclesiæ, mediatè vel immediatè subjectorum, auctoritate Apostolica, tenore præsentium districtè præcipiendo mandamus, & inhibemus.

Prohibitio faciend. Cavalcatas & coadunationes, vel invasiones & occupationes. Ad hoc vide Bullam Sixti V. citat. in rub.

§. 2. Ne aliquis eorum contra alium sibimet jus dicere, aut guerram, vel exercitum, seu alias hujusmodi coadunationes, & (ut vulgò dici solet) cavalcates (nisi de nostra, & successorum nostrorum Rom. canonicè intrantium, aut Officialium nostrorum, & eorumdem successorum ad id sufficientem facultatem habentium speciali licentia) facere, vel movere, ac per hostiles incursus, seu violentias, Civitates, Terras, Castra, & loca prædicta occupare, invadere, vel etiam retinere, seu aliquem domo propria, Civitate, Castro, vel loco expellere, capere, tenere, aut ad vindictam, vel ultionem aliquam prosilire, quavis occasione vel causa, præsumant, sed quilibet jus suum via juris coram competenti judice prosequatur.

Pœna contravenientium, Alias pœnas vide in d. constit Six. V. in Tom. 2.

§. 3. Quòd si aliqui contra inhibitionem, & mandatum hujusmodi quovis modo, directè vel indirectè de cætero venire præsumpserint, nos omnes & singulos sic contravenientes (contra quos per prædecessores Romanos Pontifices, & Apostolicæ Sedis Legatos etiam satis est debitè provisum) excommunicationis majoris anathematis sententiam, à qua non nisi à Nobis, & eisdem successoribus prædictis (præterquam in mortis articulo constituti, & debita satisfactione præmissa) absolvi possint, incurrere: eósque omnibus, & singulis privilegiis, gratiis, libertatibus, indultis, exemptionibus, immunitatibus, realibus, & personalibus, ac Civitatibus, Castris, Terris, locis, & dominiis eorum, dignitatibus, ac honoribus, officiis, ac etiam feudis, locationibus, & concessionibus quibuscumque privatos, & inhabiles ad actus legitimos exercendos, nunciamus, & declaramus. Necnon Civitates, Terras, Castra, & loca prædictæ Cameræ Apostolicæ ex certa scientia, & potestatis plenitudine similibus confiscamus, incorporamus, applicamus, & appropriamus, ac confiscata, incorporata, applicata, & appropriata esse volumus. Sicque contravenientes pro rebellibus ejusdem Romanæ Ecclesiæ haberi, & censeri debere volumus, eorum subditos, ac etiam Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum prædictorum Castellanos à quocumque fidelitatis juramento, quo si ipsi essent quomodolibet adstricti, penitùs absolventes. Civitates quoque, Terras, Castra, & loca prædicta, si ad ejusdem Romanæ Ecclesiæ obedientiam se non reduxerint, & etiam quorumcumque eis consilium, auxilium, vel favorem quovis modo, directè vel indirectè, publicè vel occultè præstantium, etiam quacumque, Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate, & excellentia, ut præfertur quos hanc constitutionem declinare contigerit, Ecclesiastico subjacentes interdicto, tamdiu firmiter observando, donec ibidem fuerint, & per triduum post eorum inde discessum.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, contrariis quibuscumque: aut si aliquibus, conjunctim vel divisim ab eadem sit Sede indultum quòd interdici, suspendi, vel excommunicari, aut propterea privari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumcumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis: quæ quoad hoc cuipiam volumus nullatenus suffragari. Ut autem præsentes &c. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1. die 1. April.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1593. Calen. Aprilis, Pont. nostri Anno primo.

II.

Insulæ novi Orbis à Ferdinando Hispaniarum Rege, & Elisabeth Reginæ repertæ, & reperiendæ, conceduntur eisdem, propagandæ fidei Christianæ causa.

Ad Indorum conversionem, animarúmque profectum, Pius V. Fratribus Mendicantibus, Parochi officium ibi exercere posse indulsit, infrà in ejus const. 34. Exponi. Vide in Tomo 2.

ALEXAN-

Edita A. D. 1493.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Charissimo in Christo filio Ferdinando Regi: & Charissimæ in Christo filiæ Elisabeth Reginæ Castellæ, Legionis, Aragonum, Siciliæ, & Granatæ, illustribus. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Ferdinandus Rex & Elisabeth Regina Regnum Granatæ à Saracenis recuperarunt.

INter cætera divinæ Majestati beneplacita opera, & cordis nostri desiderabilia, illud profectò potissimum existit ùt fides Catholica & Christiana religio, nostris præsertim temporibus exaltetur, ac ubilibet amplietur & dilatetur, animarúmque salus procuretur, ac barbaricæ nationes deprimantur, & ad fidem ipsam reducantur. Unde cùm ad hanc sacram Petri Sedem Divina favente clementia (meritis licèt imparibus) evecti fuerimus, cognoscentes vos tamquam veros Catholicos Reges & Principes, quales semper fuisse novimus, & à vobis præclarè gesta toti penè jam Orbi notissima demonstrant, nedum id exoptare, sed omni conatu, studio & diligentia, nullis laboribus, nullis impensis, nullísque parcendo periculis, etiam proprium sanguinem effundendo efficere, ac omnem animum vestrum, omnésque conatus ad hoc jam dudum dedicasse, quemadmodum recuperatio regni Granatæ à tyranni de Saracenorum hodiernis temporibus per vos, cum tanta Divini nominis gloria, facta testatur, dignè ducimus non immeritò, & debemus illa vobis etiam spontè & favorabiliter concedere, per quæ hujusmodi sanctum & laudabile ab immortali Deo cœptum propositum in dies ferventiori animo ad ipsius Dei honorem, & imperii Christiani propagationem prosequi valeatis.

Et deinde Christophorum Columbum elegerunt ad inquiren. per Mare alias insulas incognitas.

§. 1. Sanè accepimus quod vos dudum animum proposueratis aliquas insulas & terras firmas remotas & incognitas, ac per alios hactenùs non repertas quærere & invenire, ut illarum incolas & habitatores ad colendum Redemptorem nostrum, & fidem Catholicam profitendum reduceretis, hactenùs & recuperatione ipsius regni Granatæ plurimùm occupati hujusmodi sanctum & laudabile propositum vestrum ad optatum finem perducere nequivistis, sed tandem sicut Domino placuit, regno prædicto recuperato, volentes desiderium adimplere vestrum, dilectum filium Christophorum Columbum, virum utique dignum & plurimùm commendandum, ac tanto negotio aptum, cum navigiis & hominibus ad similia instructis, non sine maximis laboribus & periculis ac expensis destinastis,ut Terras firmas & insulas remotas & incognitas hujusmodi, per Mare ubi hactenùs navigatum non fuerat, diligenter inquirent.

Et inventæ fuerunt insulæ novæ.

§. 2. Qui tandem (Divino auxilio facta extrema diligentia in mare Oceano navigantes) certas insulas remotissimas & etiam terras firmas, quæ per alios hactenùs repertæ non fuerant, invenerunt, in quibus quamplurimæ gentes pacificè viventes, & ut asseritur nudi incedentes, nec carnibus vescentes inhabitant, & ut præfati Nuncii vestri possunt opinari, gentes ipsæ in insulis & terris prædictis habitantes credunt unum Deum Creatorem in Cœlis esse, ac fidem Catholicam amplexandum ; & bonis moribus imbuendum satis apti videntur, spésque habetur quod si erudirentur, nomen Salvatoris Domini nostri JESU CHRISTI in terris & insulis prædictis fateretur, ac præfatus Christophorus in una ex principalibus insulis prædictis, jam unam turrim satis munitam, in qua certos Christianos, qui secum iverant, in custodiam, & ut alias insulas & terras firmas, remoras & incognitas inquirerent posuit, construi & ædificari fecit.

In quibus repertæ fuerunt pretiosa diversi generis.

§. 3. In quibus quidem insulis & terris jam repertis, aurum, aromata, & aliæ qumplurimæ res pretiosæ diversi generis & diversæ qualitatis reperiuntur.

Rex & Regina gentes illarum insularum ad fidem Catholicam inducere studebant.

§. 4. Unde omnibus diligenter, & præsertim fidei Catholicæ exaltatione & dilatatione (prout decet Catholicos Reges & Principes) consideratis, more progenitorum vestrorum claræ memoriæ Regum, terras firmas & insulas prædictas, illarúmque incolas & habitatores vobis divina favente clementia subjicere, & ad fidem Catholicam reducere proposuistis.

Ad quod hic Pont. eos enixè hortatur.

§. 5. Nos igitur hujusmodi vestrum sanctum & laudabile propositum plurimùm in Domino commendantes, ac cupientes, ut illud ad debitum finem perducatur, & ipsum Nomen Salvatoris nostri in partibus illis inducatur, hortamur vos quamplurimùm in Domino, & per sacri Lavacri susceptionem, qua mandatis Apostolicis obligati estis, & viscera misericordiæ Domini nostri JESU CHRISTI attentè requirimus, ut cùm expeditionem hujusmodi omninò prosequi, & assumere proba mente orthodoxæ Fidei zelo intendatis, populos in hujusmodi insulis & terris degentes ad Christianam religionem suscipiendum inducere velitis & debeatis, nec pericula nec labores ullo umquam tempore vos deterreant, firma spe fiduciáque conceptis, quòd Deus Omnipotens conatus vestros fœliciter prosequetur.

Et eis concedit Insulas & Terras firmas inventas & inveniendas versus Occidentem & Meridianum, ut inducant ad fidem Catholicam.

§. 6. Ei ut tanti negotii provinciam Apostolicæ gratiæ largitate donati liberiùs & audaciùs assumatis, Motu proprio, non ad vestram vel alterius pro vobis super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes insulas & terras firmas inventas & inveniendas, detectas & detegendas versus Occidentem & Meridiem fabricando, & construendo unam lineam à Polo Arctico scilicet Septentrione, ad Polum Antarcticum, scilicet Meridiem, sive terræ firmæ, & insulæ inventæ & inveniendæ sint versus Indiam aut versus aliam quamcumque partem, quæ linea distet à qualibet Insularum, quæ vulgariter nuncupantur de los Azores y cabo vierde, centum leucis versus Occidentem & Meridiem, ita quòd omnes insulæ, & terræ firmæ repertæ & reperiendæ, detectæ & detegendæ à præfata linea versus Occidentem, & Meridiem per alium Regem aut Principem Christianum non fuerint actualiter possessæ usque ad diem Nativitatis Domini Nostri JESU CHRISTI, proximi præteritum ; à quo incipit Annus præsens Millesimus quadringentesimus nonagesimus tertius, quando fuerunt per Nuntios & Capitaneos vestros inventæ aliquæ prædictarum insularum, auctoritate Omnipotentis Dei Nobis in beato Petro concessa, ac Vicarius JESU CHRISTI, qua fungimur in terris, cum omnibus illarum Dominiis, Civitatibus, Castris, Locis, & Villis, juribúsque & jurisdictionibus ac pertinentiis universis Vobis, hæredibúsque & successoribus vestris (Castellæ & Legionis Regibus) in perpetuùm tenore præsentium donamus, concedimus, & assignamus. Vósque & hæredes ac successores præfatos illarum dominos cum plena, libera, & omnimoda potestate auctoritate, & jurisdictione, facimus, constituimus, & deputamus.

Declarat non tollere jus quæsitum aliis Principibus, qui illas tunc possedissent.

§. 7. Decernentes nihilominùs per hujusmodi donationem, concessionem, & assignationem nostram nulli Christiano Principi, qui actualiter præfatas insulas & terras firmas possederit usque ad dictum diem Nativitatis Domini Nostri JESU CHRISTI jus quæsitum sublatum intelligi posse, aut afferri debere. Et insuper mandamus vobis in virtute sanctæ obedientiæ (sicut pollicemini, & non dubitamus pro vestra maxima devotione & regia magnanimitate vos esse facturos) ad terras firmas & insulas prædictas viros probos & Deum timentes, doctos, peritos, & expertos, ad instruendum incolas & habitatores præfatos in fide Catholica, & bonis moribus imbuendum destinare debeatis, omnem debitam diligentiam in præmissis adhibentes.

Prohibet aliis accessum ad illas Insulas pro mercibus habendis absque Regis licentia.

§. 8. Ac quibuscumque personis, cujuscumque dignitatis, etiam Imperialis & Regalis, status, gradus, ordinis vel conditionis sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, quam eo ipso si contrafecerint incurrant, districtiùs inhibemus, ne ad insulas & terras firmas inventas & inveniendas, detectas & detegendas versùs Occidentem & Meridiem, fabricando & construendo lineam à Polo Arctico ad Polum Antarcticum sive terræ firmæ, & insulæ inventæ & inveniendæ sint versùs Indiam, aut versùs aliam quamcumque partem, quæ linea distet à qulibet insularum quæ vulgariter nuncupatur

de los

de los Azores y cabo vierde, centum læucis, versus Occidentem & Meridiem ut præfertur pro mercibus habendis; vel quavis alia de causa accedere præsumant absque vestra ac hæredum & successorum vestrorum prædictorum licentia speciali.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque: In illo à quo imperia & dominationes ac bona cuncta procedunt confidentes, quòd dirigente Domino actus vestros, si hujusmodi sanctum, & laudabile propositum prosequamini, brevi tempore cum fœlicitate & gloria totius populi Christiani, vestri labores & conatus exitum fœlicissimum consequentur.

Fides transumptis debetur.

§. 10. Verùm, quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca in quibus expediens fuerit deferri, volumus, ac motu & scientia similibus decernimus, quòd illarum transumptis manu publici Notarii rogati subscriptis, & sigillo alicujus personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ seu Curiæ Ecclesiasticæ munitis, ea prorsus fides in judicio & extra, ac aliàs ubilibet adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 11. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostram Commendationis, hortationis, requisitionis, donationis, concessionis, assignationis; constitutionis, deputationis, decreti, mandati, inhibitionis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis, &c.

Dat. P. An. 1. die 4 Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quadringentesimo nonagesimo tertio, Quarto nonas Maji, Pont. nostri Anno primo.

III.

Subjectio Congregationis Fratrum Apostolorum pauperis vitæ, sub Regula S. Augustini.

Ista Congregatio quæ etiam S. Barnabæ appellata est, unita fuit Congregationi Fratrum S. Ambrosij à Sixto V. ut refertur infrà constit. 15. Pauli V. in Tom. 3. Pastoralis, ubi d. unionis confirmatio habetur.

De Congregatione autem Fratrum S. Ambrosii vide suprà in const. 1x. Gregorii XI. Cupientes. fol. 269.

ALEXANDER EPISCOPUS *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1496.

Exordium.

Piæ vitæ studio convenit, ut per nostræ provisionis ministerium, sacræ Religionis splendor ubique elucescat, ut si quid in ea devium, & ab honestate dissonum inveniatur, procul abjiciatur, palmitésque novi plantentur, per quorum suavitatis odorem, Religio ipsa reflorescat, & in domo Domini parturiat dignos fructus.

Causæ hujus indulti.

§. 1. Sanè pro parte dilecti filii Joannis de Scarpa Vicarii Generalis Congregationis seu Societatis Fratrum Apostolorum pauperis vitæ nuncupatorum, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd in aliquibus Civitatibus, & locis aliis Italiæ sunt nonnullæ domus Virorum laicorum ejusdem Congregationis, qui mendicantes sunt, & in communi in eisdem domibus vivunt, certum & determinatum habitum Religiosorum eis à fœl rec. Innocentio Papa VIII. prædecessore nostro concessum deferentes. Qui etiam post annum obedientiam paupertatem, & castitatem, in manibus unius ex dicta Congregatione simpliciter vovent, & promittunt, potéstque unusquisque ex dicta Congregatione quandocumque recedere & alia loca, seu lares proprios, habitu prædicto suo dimisso, pro suæ voluntatis libito, se transferre. Quo fit ut plures jam multis annis dicta Congregatione nutriti, & educati, ab eadem liberè recedunt, propter quod dicta Congregatio diminuitur, & multis delinquendi occasio præbetur, & personæ dictæ Congregationis in earum mentibus & statu non parùm inquietantur. Quare pro parte tàm Joannis Vicarij, quàm totius Congregationis hujusmodi nobis fuit humiliter supplicatum, ut ad obviandum præmissis, ac pro salubri manutentione, & conservatione dictæ Congregationis, opportunè providere de Apostolica benignitate dignaremur.

Subjectio hujus Congregationis sub Regula & Ordine S. Augustini.

§. 2. Nos igitur cupientes Congregationem ipsam ad divini Nominis laudem fœliciter conservari, ipsúmque Joannem Vicarium, & singulos in hujusmodi Congregatione à quibuscumque excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, statuimus & ordinamus, quòd tota ipsa Congregatio, ac universi illius Fratres tàm præsentes quàm futuri, (illis tamen in suo primo habitu & sub obedientia suorum Superiorum, & juxta eorum instituta permanentibus,) Ordini S. Augustini & illius Regulæ subsint, & tàm quoad professionem, quàm cætera ipsius Religionis vota substantialia emittenda pariformiter veluti ipsius Ordinis S. Augustini Religiosi, deinceps sint adstricti, (ita tamen quòd præsentes ad hoc inviti arctari non possint) ac Congregationem ipsam & illius Fratres hujusmodi præfatæ Religioni S. Augustini, harum serie aggregamus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus Ordinis S. Augustini, & Congregationis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæterísque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

D. P. An. 4. die 9. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quadringentesimo nonagesimo sexto, Septimo Idus Januarii, Pontificatus nostri Anno quarto.

IV.

Inventio tituli Crucis D. N. JESU CHRISTI Salvatoris, die ultimæ Dominicæ mensis Januarij 1492. in Ecclesia S. Crucis Hierusalem nuncupatæ de Urbe. Et concessio plenariæ peccatorum indulgentiæ, pro ea die illam visitantibus.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Universis Christi fidelibus præsentes literas inspecturis, Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Edita A. D. 1496.

Inventio titulum de quâ in rubr.

§. 1. Admirabile Sacramentum vivificæ Crucis, cujus signum erit in cœlo: dùm Dominus ad judicandum venerit, intra nostra mentis arcana revolventes, & pia consideratione pensantes, quod in ligno ejusdem sanctissimæ Crucis Dominus noster JESUS CHRISTUS pro humani generis salute mortem subire non abnuit, ut nos de morte ad vitam revocaret; dignum, imò potiùs debitum reputamus, Ecclesias & loca sub ipsius sanctissimæ Crucis nomine dedicata, & præsertim in Urbe consistentia, gratiosis indulgentiarum & remissionum muneribus decorare: ut per hoc & tanti Sacramenti jugis memoria in mentibus Christi fidelium permaneat, & ipsi Christi fideles, ipsius Domini gratia eos præveniente fœlicitatis præmia consequi mereantur æterna. Cùm itaque nuper, videlicet Anno à Nativitate ejusdem Domini Nostri JESU CHRISTI millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo ultima Dominica mensis Januarij, dùm bon. mem. Petrus tit. S. Crucis in Hierusalem Cardinalis, qui tunc in humanis agebat, eamdem Ecclesiam digno ornatu reparari faceret, in altiori pariete testudinis dictæ Ecclesiæ repertus fuerit titulis Hebraicis, & Latinis literis conscriptus, & qui supra caput ipsius D. N. JESU CHRISTI, dùm in ligno ejusdem S. Crucis pendebat, appositus extitit, & ipse Titulus nunc in eadem Ecclesia debita cum veneratione observetur, & custodiatur.

Indulgentiæ plenariæ concessio pro eam visitantibus.

§. 2. Nos in cruce hujusmodi sancta, cum Apostolo gloriantes, & satagentes, alios ad glorificationem ipsius invitare, ut vitalis ligni pretio vitæ æternæ

suffragia

suffragia consequantur; ac cupientes, ut Ecclesia prædicta (quæ nunc titulis dilecti filii nostri Bernardini ejusdem Ecclesiæ Sanctæ Crucis in Hierusalem presbyteri Cardinalis existit) congruis frequentetur honoribus, & ipsi Christifideles eo libentiùs devotionis causa ad eamdem Ecclesiam confluant, quo ex hoc ibidem, dono cœlestis gratiæ uberiùs conspexerint se refectos, de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis Christifidelibus utriusque sexus, verè pœnitentibus, & confessis, qui Ecclesiam ipsam in ultima Dominica mensis Januarij cujuslibet anni, à primis Vesperis usque ad occasum solis ipsius Dominicæ, devotè visitaverint, annuatim omnium peccatorum suorum remissionem, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & elargimur, præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, quòd si alias visitantibus dictam Ecclesiam, aliqua alia indulgentia in perpetuum, vel ad certum tempus nondum elapsum duratura, eadem die per nos concessa fuerit, præsentes literæ nullius sint roboris vel momenti.

Dat. P. A 5 die 25. Julij.

Dat Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quadringentesimo nonagesimo sexto, Quarto Calend. Augusti, Pont. nostri Anno quarto.

V.

Privilegium Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, quòd officium Sacrarij Apostolici, per unum exerceatur.

Multa de hoc Ordine notavi sup. apud Alex. IV. const. 6. Licet. fol. 122.

Edita A. D. 1497.

ALEXANDER EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

AD sacram Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini Religionem, quam in charitatis visceribus pia veneratione semper habuimus & habemus, nostræ dirigentes considerationis intuitum; & attentè prospicientes, quòd ipsius Religioni palmites, per universum Orbem diffusi, eorum claris moribus & exemplari vita ac singulari doctrina in agro militantis Ecclesiæ fructus honoris & honestatis continuè afferunt salutares: dignum, quin potiùs debitum reputamus ut Religionis ipsius jura & privilegia non solùm sibi conservemus, verùm etiam innovemus & augeamus, ac nostræ declarationis ministerio Religionem eadem dignis honoribus attollamus.

Officium Sacristiæ Capellæ Palatii Apostolici, Fratribus Eremitis S. Augustini, dudum conferri consuevit.

§. 1. Sanè licet officium Sacristiæ Capellæ Palatij Apostolici à tanto tempore citra, de cujus initio, sive contrario memoria hominum non existit, per Romanos Pontifices prædecessores nostros, alicui ex professoribus dicti Ordinis semper committi & concedi consueverit, & dilectus filius Joannes Paulus de Bossis Abbas Monasterij S. Sebastiani extra muros Urbis Cistercien. Ordinis, dictæ Capellæ modernus Sacrista, antequàm in Abbatem ipsius Monasterii per fœl. rec. Sixtum Papam IV. prædecessorem nostrum præficeretur, dicti Ordinis Eremitarum professor foret; tamen quia dum de persona sua eidem Monasterio tunc certo modo vacanti provisum fuit, ipse ad dictum Cistercien. Ordinem translatus extitit: ac etiam quia in certo libro ceremoniarum dictæ Capellæ per nonnullos tempore piæ mem. Innocentii Papæ VIII. prædecessoris nostri compilato, scriptum invenitur, Officium prædictum alicui Religioni non deberi, sed cuicumque (dummodò Prælatus Ecclesiasticus existat) conferri posse. Et propterea dilecti filii Marianus de Genezano Prior generalis, cæterique professores ipsius Ord. Eremitarum formident dictam Religionem jure seu privilegio obtinendi, ac regendi & gubernandi dictum officium in posterùm frustari posse.

Hic modo Pontifex hoc indultum eidem Ordini in perpetuum concedit.

§. 2. Nos, ad quos pertinet tàm Religionis ipsius, cui singulari devotione afficimur; quàm fidelium omnium privilegia & jura conservare & tueri, ne Religio ipsa super dicto officio in posterùm molestetur, providere cupientes, motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam sed de nostra mera deliberatione, ac certa scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, statuimus, decernimus, & ordinamus, quòd deinceps perpetuis futuris temporibus officium Sacristiæ prædictum alicui dicti Ordinis Eremitarum professori, quamvis aliter Prælatus Ecclesiasticus non existat, committi, concedi & assignari debeat.

Clausulæ hujus concessionis præservativæ.

§. 3. Decernentes quamcumque commissionem, concessionem & assignationem de dicto officio aliter faciendam, & literas desuper pro tempore confectas, etiam quascumque derogatoriarum derogatorias, ac alias & fortiores & efficaciores clausulas in se continentes, etiam si in illis de præsentibus de verbo ad verbum, & cum illarum totali insertione mentio haberetur, & illis expresse derogaretur, & quæcumque pro tempore inde secuta, nulla, irrita & inania, nulliúsque roboris vel momenti.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus præmissis; ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinibus dicti Ordinis Eremitarum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 6. die 15. Oct.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quadringentesimo nonagesimo septimo, Idibus Octobris, Pontificatus nostri Anno sexto.

VI.

Contra non solventes census, canones, & alia jura, vel regalia, Rev. Cameræ Apost.

Ampliorem dispositionem habes inf. in Pauli IV. constit. 1. fol. 1. Incumbentiæ, & Greg. XIII. constit. 63. Ad Romani, ubi notabo, in Tomo. 2.

Edita A. D. 1497.

ALEXANDER EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Universis Vicariis, Feudatariis, Gubernatoribus, censuariis, fictuariis, emphyteutis, sive administratoribus Civitatum, Terrarum, Castrorum, & bonorum S. R. E. quacumque dignitate fungentibus, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Causa const.

CUm ex relatione dilecti filii Mariani de Civinis Fisci nostri & Cameræ Apostolicæ Procuratoris intellexerimus, quàmplures ex vobis in solutione jurium, regalium, censuum, feudorum, canonum, emphiteuticorum, tallearum, perpetuarúmque responsionum per vos eisdem Ecclesiæ & Cameræ debitorum, quampluribus annis contra juramenta per vos in investituris vestris præstita, ac formas & tenores ipsarum investiturarum & concessionum, jurisque dispositionum, specialésque monitiones per alias literas nostras per nos vobis factas in terminis statutis & consuetis cessasse & cessare, in grave dictæ Cameræ præjudicium & detrimentum, sub prætextu etiam aliquando, quòd nonnulli ex vobis prætendunt se creditores dictæ Cameræ & compensationes licet contrà juris dispositionem facere nituntur.

Monet debitores Cameræ Apostolicæ et Canones census &c. solvant sub pœnis expressis.

§. 1. Nos qui aliena jura tuemur, nolentes jura dictæ Ecclesiæ & Cameræ negligere, omnémque disceptationis materiam submovere intendentes, ut in terminis solutionum debitorum hujusmodi nullus vestrum dilationem aut compensationem, vel excusationem allegare præsumat, vos & quemlibet vestrum cujuscumque dignitatis, status, gradus, & præeminentiæ existat, tenore præsentium sub excommunicationis, ac omnis juris Vicariatus, Gubernii, & feudorum sive censuum, & emphiteuticorum, hujusmodi à dicta Sede sive Cameræ Apostolica quomodolibet concessorum privationis, pœnis, quas ex nunc prout ex tunc, & ex tunc prout ex nunc in vos & quemlibet vestrum, nisi monitionibus & mandatis hujusmodi cum effectu parueritis, ferimus in his scriptis, illásque vos incurrere volumus ipso facto (alis pœnis tàm à jure communi, quàm in literis investiturarum vestrarum contra vos promulgatis, nihilominùs in suo robore

perman-

permansuris) monemus & requirimus, quatenus de omnibus & singulis juribus, regalibus, censibus talleis, & feudorum, censuum canonum, emphiteuticorúmque & bonorum quorumlibet à dicta Ecclesia obtentorum, per vos & quemlibet vestrum hactenus dictæ Cameræ debitis, infrà unius mensis spatium à die publicationis præsentium computandi, dictæ Cameræ persolvisse, de debendis verò in futurum in Vigilia aut die Festivitatis Beatorum Petri & Pauli Apostolorum successivè singulis annis, ut moris est, aliis suis terminis juxta Apostolica & dictæ Cameræ instituta eidem Cameræ Depositario pro tempore existenti, ubicumque Cameram adesse contigerit, satisfecisse debeatis, & unusquisque prout debitor existit, debeat.

§. 2. Alioquin advenientibus Festivitate & termino solutionis hujusmodi, contra omnes & singulos solvere cessantes ad declarationem incursus pœnarum & censurarum, ac privationis prædictarum, illarúmque debitam executionem per dilectum filium nostrum Raphaëlem S. Georgii ad Velum aureum Diaconum Cardinalem Camerarium nostrum, sive etiam in dicta Camera Locumtenentem, ac dilectos filios præsidentes Clericos dictæ Cameræ procedatur justitia mediante, quibus ex nunc tenore præsentium committimus, & mandamus, ut advenientibus Festivitatibus & terminis solutionum hujusmodi, vobis & quolibet vestrum solvere cessantibus, absque aliqua alia monitione, requisitione, citatione, seu dilatione contra vos & quemlibet vestrum, qui in solutione hujusmodi censuum, feudorum, tallearum, canonum, & responsionum cessaverint, ad declarationem incursus dictarum pœnarum & censurarum Ecclesiasticarum, illarúmque aggravationem, reaggravationem, & interdictum Ecclesiasticum & brachii sæcularis invocationem, ac repressalias privationésque juris Vicariatus, Gubernii, feudorum & bonorum prædictorum vobis & cuicumque vestrum quomodolibet competentis, ac alia juris remedia opportuna, declarationémque devolutionum Civitatum, Castrorum, Terrarum & bonorum hujusmodi ad dictam Ecclesiam usque ad debitam executionem instante dicto Procuratore procedere debeant.

§. 3. Decernentes quoque circa præmissa nullam compensationem etiam non solutorum stipendiorum, aut aliam præterquam solutionis exceptionem admitti, nec solvere cessantes quovis modo excusari vel revelari, nec censuum, feudorum, tallearum seu aliorum jurium Cameræ prædictæ per vos debitorum vel debendorum solutionem & exactionem retardari debere.

§. 4. Volumus autem has originales nostras literas in valvis Basilicæ beatorum Apostolorum de Urbe, Cancellariæ Apostolicæ, Audientiæ causarum Palatii Apostolici, & Campo Floræ affigi, & in audientia publica literarum contradictarum trina vice diversis diebus legi, ita ut omnibus tamquam publicum edictum pateant, ac in ipsa Camera hujusmodi publicationis debitam relationem per duos nostros, & Romanæ curiæ Cursores fieri decernentes, vos præmissorum Cameræ debitores præsentes & futuros, qui citra montes, post duos menses, qui verò ultra montes fuerint post quatuor menses à die publicationis computandos, vigore earumdem literarum modo præmisso publicatarum arctari atque ligari, ac si hujusmodi originales literæ vobis, & vestrum cuilibet in vestris propriis personis lectæ & præsentatæ fuissent, cùm non sit verisimile apud vos sic citatos remanere incognitum quod tam patenter extitit publicatum, nisi forsan dictas originales literas vobis omnibus supradictis aut alteri vestrum præfati Præsidentes & Clerici forsan aliqua consideratione aut benignitate ducti præsentari mandaverint, quoniam tunc & eo casu copiæ ipsarum literarum manu unius ex Clericis & Notariis dictæ Cameræ subscriptæ per quemcumque Nuntium, Tabellarium aut Notarium publicum vobis aut alteri vestrum præsentatæ & dimissæ originalibus literis hujusmodi eidem Nuntio restitutis, ejúsque Nuntii relationi fidem plenariam adhiberi volumus, & mandamus.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac consuetudinibus de non solvendo usque ad sex menses vel aliud tempus à die festivitatis prædicta computandos; capitulis quoque seu pactis per vos vel aliquem vestrum ad stipendia dictæ Ecclesiæ sive Cameræ conductum cum eadem Camera, seu pro tempore existente Romano Pontifice, aut nostris & Sedis Apostolicæ Officialibus pro tempore factis vel faciendis de retinendo supradictis per vos ipsi Cameræ præmissa occasione debita pro vestris stipendiis aut alias ab eadem Camera quavis occasione vobis debitis, privilegiis quoque & indultis vobis aut alicui vestrum hactenùs etiam per nos aut prædecessores nostros Romanos Pontifices forsan concessis, vel in futurum concedendis, sub quibusvis verborum formis & clausulis, etiam derogatoriarum derogatorias fortioribus efficacioribus & insolitis, etiam si illis caveretur expresse quod interdici, suspendi vel excommunicari, aut Vicariatibus, feudis, Guberniis vel administrationibus prædictis privari non possitis, quibus, illorum tenores ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris quoad hoc specialiter & expresse derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque. Clausulæ derogatoriæ.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quadringentesimo nonagesimo septimo. xv. Kal. Januarii, Pontificatus nostri Anno sexto. Dat. P. A. 9. die 18. Decemb.

Anno 1498. *&* 1499. *& sexto Pontific. D. Alexan-*[illegible] *Papa VI. retroscripta literæ affixæ & publicatæ fue-*[illegible]*delicet in Audientia contradict.* 23. *& Basilicæ S.* [illegible]*alvis* 24. *&* 27. *Decemb. ac Cancellariæ. Et in acie Camp*[illegible] *Floris* 13. *Januarii per Everardum de Cuvinus S. D. N. Curs. Ita est Petrus Mollayt Curs. Jo. Regina &c. Item affixæ in portis Audientiæ die xv. Januarii, per me P. Mallayt Curs. &c. Ita est Jo. Regina magister Curs.* Publicatio.

VII.

Unio Congregationis Monachorum Ordinis Cisterciensis in provincia Thusciæ, & Monachorum Ordinis in Provincia Lombardiæ, & ex eis institutio unius in Congregationis, S. Bernardini in Italia nuncupandæ, cum statutis, & ordinationibus pro ejus regimine.

Hanc unionem, & ordinationes approbavit Jul. II. ut infrà in ejus constitutione 26. *Ex paternæ. Sed reliqua immutavit Greg. XIII. in sua const.* 54. *Romanus. & Sixt. V. in sua const.* 10. *Nuper. vide in Tomo* 2.

Ordinis autem Cisterciensis institutionem vide sup. in Pasch. II. constit. 1. Desiderium fol. 30. ubi omnia de hoc Ordine indicavi. Unum addo, quòd illius gratias, huic Congregationi communicavit Greg. XIV. in ejus constit. 16. Romanus. Tomo 2.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.* Edita A. D. 1497.

PLantatus in agro Dominico sacer Ordo Cisterciens. quotidiè in Ecclesia militanti producens uberes fructus, ad universalis Ecclesiæ firmamentum, & Christifidelium animarum salutem, non solùm nos inducit, sed & voluntarios facit, ut illa quæ pro ejusdem Ordinis, necnon inter ipsius Monachos vigent, regularis observantiæ incremento & conservatione & augmento, per unitatis remedium profutura noscuntur, Apostolica auctoritate statuamus, & ordinemus & alias in iis nostri Pastoralis officii partes favorabiliter impendamus. Proœmium.

§. 5. Sanè pro parte dilectorum filiorum Abbatum, Prælatorum, & Conventuum, Monasteriorum Exposuerunt huic Pontif. Prælati Pro-

vinciæ Tusciæ & Prælati Provinciæ Lombardiæ Monachorum Ordinis Cistercien. in Italia, quòd si ipsarum Provinciarum unio fieret, & crearetur Congregatio S. Bernard. multum susciperet incrementum.

dicti Ordinis Thusciæ, & Lombardiæ secundùm morem ejusdem Ordinis regularis observantiæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipsi providè considerantes, quòd si singulæ Provinciæ prædictæ invicem æqualiter unirentur, & ex illis una dumtaxat Congregatio S. Bernardi in Italia crearetur, non solùm prædictus Ordo, & inter Abbates, Prælatos, & Monachos dicti Ordinis Monasteriorum, Provinciarum prædictarum, vigens regularis observantiæ disciplina firmitatem, & perpetuitatem, sed etiam augmentum auctore Domino susciperent, cupiunt dictas Provincias invicem perpetuò uniri, & ex illis sic unitis, unam Congregationem Monasteriorum, Abbatum, Prælatorum & Monachorum dicti Ordinis regularis observantiæ S. Bernardi in Italiam nuncupandam, constituti, creati, erigi, ita ut utriusque dictarum Provinciarum Thusciæ & Lombardiæ Monasteria dicti Ordinis, & illorum Monasteria & Monachi Congregationis S. Bernardi in Italia de cætero perpetuis futuris temporibus nominentur, nuncupentur, & sint.

Dum Mediolani & Prælati dictarum Provinciarum pro d. unione supplicarunt.

§. 2. Quare pro parte dilecti filii nobilis viri Ludovici Mariæ Sfortiæ Ducis Mediolani, qui prædecessorum suorum vestigiis inhærendo, non solùm Monachos dicti Ordinis, sed etiam quoscumque alios Religiosos regularis observantiæ, in visceribus suæ charitatis amplectitur, ut etiam in tantis temporum perturbationibus, circa ipsorum Religiosorum incrementa intentis, multa bona temporalia eis conferre non desistit, necnon Abbatum, Prælatorum, Conventuum, & Monasteriorum Thusciæ, & Lombardiæ, Provinciarum prædictarum, seu majoris partis eorum, nobis fuit humiliter supplicatum, ut ex singulis dictis provinciis Thusciæ, & Lombardiæ, unam Congregationem dumtaxat, S. Bernardi in Italia nuncupandam, constituere & deputare, ac alia infràscripta statuere, & ordinare, & alias pro ejusdem Congregationis Italiæ, & in illa regularis observantiæ disciplinæ manutentione opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic itaque Pontifex easdem Provincias insimul unit.

§. 3. Nos igitur qui Religionis augmentum, ex commisso nobis Pastoralis officii debito, intentis desideramus affectibus, hujusmodi supplicationibus inclinati dilectis filiis nostris Francisco S. Eustachii & Ascanio Mariæ S. Viti in Macello Martyrum S. R. E. Vicecancellario, Diaconis Cardinalibus, Thusciæ, & Lombardiæ Provinciarum hujusmodi respectivè protectoribus, etiam apud nos super hoc instantibus, auctoritate Apostolica perpetuò valitura, & hac nostra nostram irrefragabili constitutione, easdem Thusciæ & Lombardiæ Provinciarum Congregationes invicem perpetuò unimus, annectimus, & incorporamus.

Et ex eis unam Congregationem S. Bernardi in alia talia nuncupandam instituit.

§. 4. Ex illis invicem sic unitis, unam Congregationem Abbatum, Prælatorum, & Monachorum Monasteriorum dicti Ordinis, in Thusciæ, & Lombardiæ Provinciis existentium, S. Bernardi in Italia creamus, facimus, constituimus, & deputamus. Ac eadem auctoritate decernimus, statuimus, & ordinamus, quòd Monachi unius Monasterii dictæ Congregationis S. Bernardi Provinciæ Italiæ aliorum Monasteriorum dictæ Congregationis Provinciæ Italiæ prædicti Monachi esse censeantur & sint, ac quòd omnia & singula Monasteria, loca, seu membra ejusdem Ordinis in prædictis Provinciis, de Monachis, & Monialibus dictæ Congregationis reformata, & quæ in posterùm reformabuntur, per totam Italiam sint & esse censeantur de prædicta Congregatione Italiæ S. Bernardi, ac ejus Præsidenti, & Visitatoribus, & Definitoribus Capituli in omnibus, & per omnia sint subjecta.

Ejusque reformationes executioni demandari præcipit.

§. 5. Quódque acceptationes, seu reformationes Monasteriorum, & locorum de Monachis & Monialibus dictæ Congregationis executioni demandari non possit nisi per Præsidentem dictæ Congregationis, & Visitatores vel Definitores Capituli, aut per eos quibus ipsi duxerint committendum.

Ad Capitulum singulis annis celebran. qui accedere debeant.

§. 6. Et quòd Capitulum dictæ Congregationis singulis annis in loco, & tempore statutis celebretur, ad quod tantùm accedere debeant Visitatores, & singuli Prælati Monasteriorum, seu locorum cum socio cujuslibet Monasterii electo à majori parte Conventus cujuslibet Monasterii dictæ Congregationis. Et si continget eos qui ad commune Capitulum utrimque sunt accessuri, non esse æquales, volumus ut per electionem ita suppleatur à parte deficienti, ut æqualitas in numero electorum observetur, & in primo futuro communi Capitulo hoc dumtaxat. Quódque electio dicti Socii, qui discretus nuncupabitur pertineat tantùm ad Monachos professos sui Monasterii post biennium, & in eodem Monasterio per Definitores Capituli, vel per Præsidentem & Visitatores dictæ Congregationis deputatos. Et quòd nullus Monachus ante biennium completum post suam Professionem, aut in publica pœnitentia constitutus, aut excommunicatus, possit ad præfatam electionem socii vel discreti admitti. Ac quod perpetuis futuris temporibus celebratio Capituli dictæ Congregationis tantùm pertineat ad Visitatores, & Prælatos Monasteriorum seu locorum in ipso Capitulo absolutos ac ad discretos ut suprà electos.

Imo Capitulum quolibet triennio celebrari jussit Greg. xiii. citat. in rub. ubi vide etiam qui ad illud accedant.

Definitorum Capituli electio ad quos pertineat, & quomodo. Tu attende const. Greg. xiii. cit. in rubr.

§. 7. Et ad ipsos solos spectet electio Definitorum, seu Rectorum Capituli dictæ Congregationis, & quòd quælibet personæ dictæ Congregationis, pœnam privationis vocis activæ, & passivæ per triennium continuum, ac etiam excommunicationis latæ sententiæ pœna ipso facto incurrant, à qua non possint absolvi præterquam in mortis articulo constituti, nisi à Præsidente dictæ Congregationis, vel ab eo cui ipse commiserit, quæ in prædictorum Discretorum, Definitorum, Prælatorum, Præsidentis, & Visitatorum electione verbo vel scripto alicui directè vel indirectè, per se vel alium, votum suum, de Prælatis, seu Visitatoribus & Præsidente ac Discreto vel Definitoribus eligendis exposuerit aut expresserit. Salvo quod Præsidens Capituli possit in loco Definitorii dumtaxat coram aliis Definitoribus, vel saltim majori parte eorum, non privatim vel secretè, sed publicè, & manifestè, aliquas personas idoneas nominare, & per modum tractatus proponere, ac eos ad utilitatem Monasteriorum & salutem animarum hortari, ut magis sufficientes & idoneos Prælatos eligere debeant.

Capitulum incipiat postquàm Prælati & Visitatores & Præsidens intraverint, locum Capituli, & absoluti fuerint.

§. 8. Quódque singulis annis tempore Capituli, postquàm Prælati ac Visitatores locum Capituli intraverint, omnes & singuli, tàm præsentes quàm absentes, à suis officiis & dignitatibus absolvantur per Præsidentem. Quibus absolutis, etiam Præsidens dictæ Congregationis se absolutum nuntiet, & ex tunc incipiant locum suæ professionis tenere.

Definitores novem in eo eligantur, & ex eis unus Præsidens totius Congreg. Imo eligantur septem ex qualibet provincia ut in d. const. Greg. xiii. cit. in rubr.

§. 9. Et demùm in ipso loco Capituli eligantur novem Definitores per Discretos, Prælatos, & Visitatores prædictos jam absolutos, vel à majori parte ipsorum eligentium, & posteà per easdem Electores unus ex eisdem novem Definitoribus modo suprà-dicto, eligatur in Præsidentem Capituli, qui unà cum Definitoribus, durante Capitulo, habeat auctoritate Apostolica omnimodam, & plenariam facultatem, & jurisdictionem, tàm in temporalibus quàm in spiritualibus super omnia & singula Monasteria, loca seu membra, & super omnes & singulas personas dictæ Congregationis, specialiter præcipiendi, arctandi, monendi, corrigendi, puniendi, incarcerandi, excommunicandi, sententiandi, ligandi, atque solvendi; ac etiam definitiones dictam Congregationem seu loca & personas ejusdem concernentes condendi, & illa sub pœnis & censuris Ecclesiasticis observari mandandi, & faciendi.

Qui durante Capitulo omnimodam habeant facultatem super omnia loca & personasCongreg.

Electores in officiales eligi possint.

§. 10. Ac quòd indifferenter omnes prædicti Electores possint pariter eligi in Definitores, Visitatores, & Prælatos seu etiam Officiales.

Definitores prædicti quid agere possint. Tu vide d. const. Greg. xiii cit. in rubr.

§. 11. Et quòd prædicti novem definitores ut præfertur pro tempore electi, habeant plenariam auctoritatem mutandi Monachos Monasteriorum seu locorum dictæ Congregationis de loco ad locum, & omnia tractandi & definiendi, quæ secundùm

eorum

eorum judicium, utilitatem, & profectum dictæ Congregationis concernere videbuntur. Ac quod ad ipsos solos Definitores, vel majorem partem eorum pertineat, & spectet electio Prælatorum, Visitatorum, & Officialium principalium dictæ Congregationis, sitque eorum electio firma & valida, dummodò à majori parte, id est ex novem quinque concorditer conveniant in eligendo ad prædicta officia seu dignitates, personam in aliquo Monasterio dictæ Congregationis expresse professam post biennium completum à sua professione, & in sacerdotio constitutam, non excommunicatam, vel in publica pœnitentia positam.

[Pr]ælaturæ [tr]iennio ter[m]inantur, & [n]on recon[fi]rmantur. [No]n recon[fi]rmari posse [c]oncessit [G]regor. xiii. [ia]m citatus.

§. 12. Ita tamen quòd nullus possit ultra triennium continuum in eodem Monasterio præfici in Prælatum vel confirmari, sed transacto triennio poterit in alio Monasterio dictæ Congregationis in Prælatum eligi seu deputari. Et postquam per annum vacaverit à Prælatura prioris Monasterii, poterit in eodem Monasterio denuò præfici, & in Prælatum assumi. Et hoc idem in electione Confessorum Monialium Monasteriotum dictæ Congregationis observetur.

[A] sententiis [e]x decretis [D]efinitorum [a]ppellatio [i]nterdicitur.

§. 13. Quódque prædictorum Definitorum sententia, atque determinatio, tàm in prædictis, quàm in aliis inviolabiliter observetur. Quódque ab eorum sententia nemini liceat appellare, & si appellatum fuerit, talis appellatio nulla & frivola existat, & illi non deferatur. Et quòd quicquid Definitores prædicti de solutione aut terminatione quæstionum, de correctione & mutatione Monachorum, & de modo pœnitentiarum, de assignatione & deputatione Lectorum, ac Studium, & institutione aliorum officialium, & quicquid tamen Spiritu sancto donante ordinaverint, seu definiverint, totum Capitulum & omnes aliæ personæ dictæ Congregationis universaliter & unanimiter, devotè & humiliter absque ulla reclamatione seu murmuratione vel contradictione suscipere teneantur.

Eorum officium x. dierum spatio terminatur.

§. 14. Quódque prædictorum Definitorum officium quavis ratione vel causa, seu quovis modo non possit ultra decem dies protrahi vel differri.

Locus futuri Capituli per eos pronuncietur.

§. 15. Et quòd locus Capituli anni futuri, per eosdem Definitores singulis annis ante resolutionem Capituli exprimatur, pronuntietur & publicetur.

Ad eosque spectet electio Præsidentes.

§. 16. Ac quòd solùm ad ipsos Definitores spectet Præsidentis totius Coagregationis electio, quæ singulis annis, seu de anno in annum debeat celebrari.

Præsidentis munus anno [fi]niatur. Hodie triennio duret ex d. const. Gregor. xiii.

§. 17. Et quòd non possit superioris anni Præsidens, finito anno, pro alio anno immediatè sequenti quomodolibet in Præsidentem dictæ Congregationis, aut Capituli eligi, vel confirmari, sed finito anno, alius omninò Præsidens in ipso Capitulo pro immediatè sequenti anno eligatur. Similiter nec Præsidens Capituli præcedentis possit in Præsidentem Capituli immediatè sequentis eligi.

Præsidentis munus explorat.ur. Hoc vide etiam in d. const. Greg. xiii.

§. 18. Ac quòd quamplurimùm Præsidens dictæ Congregationis per Definitores prædictos vel majorem partem eorum electus fuerit habeat auctoritate Apostolica infrà totum annum, usque ad sequens Capitulum, omnem illam & prorsus similem auctoritatem & jurisdictionem in omnibus, & per omnia, tàm in spiritualibus quàm in temporalibus, super omnia & singula Monasteria & loca, & super omnes & singulas personas dictæ Congregationis, quam habent Definitores Capituli, hoc solùm excepto, quòd non possit Monachos de loco ad locum mutare, nec alia gravia & magnæ importantiæ facere, nisi interveniente consensu Visitatorum prædictorum.

Ejúsque decedentis locum teneant Visitatores usque ad Capitulum.

§. 9. Qui Visitatores ipso Præsidente infrà annum officii sui decedente, ejus vices in omnibus & super omnia obtineant.

Ordinationes præcedentes hanc indigent approbatione Capituli.

§. 20. Quódque omnes & singulæ ordinationes, admonitiones & definitiones hactenùs ante prædictam unioem per Definitores, aut Prælatos & Visitatores utriusque Congregationis factæ maneant in ipso suo robore, usque ad immediatè sequens commune Capitulum, & deinde intelligantur, & sint sint nullæ, & pro nullis & cassis habeantur, nisi per Definitores novæ Congregationis iterum approbentur.

Unio prædicta à nemine impediatur.

§. 21. Districtiùs inhibentes sub excommunicationis pœna, quam eo ipso contrafacientes incurrant, & à qua præterquam ab Apostolica Sede, nisi in mortis articulo constituti, absolutionis beneficium nequeant obtinere, ne aliquis prædicti Ordinis Monachus, cujuscumque gradus, dignitatis, præeminentiæ & conditionis fuerit per se vel alium, directè vel indirectè, audeat prædictæ unioni sic factæ se opponere, aut aliquam perturbationem, scissuram, vel dismembrationem domorum, Monasteriorum, locornm & Monachorum dictæ Congregationis quoquomodo procurare, quærere aut facere.

Confirmatio omnium gratiarum & indultorum hactenus utrique Congreg. concessorum.

§. 22. Et ne occasione hujusmodi unionis Monasteria, loca, seu Monachi, & aliæ personæ dictæ Congregationis, detrimentum aliquod in privilegiis suis patiantur, sed potiùs ampliores favores, & gratias, ac prærogativas à prædicta Sede reportent, eadem auctoritate Apostolica (firmis tamen remanentibus omnibus & singulis supradictis) omnes & singulas gratias, concessiones, indulgentias, & peccatorum remissiones, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia & indulta, spiritualia, & temporalia qualiacumque sint, quorum tenores ac si de verbo ad verbum insererentur, habere volumus pro expressis, prædictarum Provinciarum Congregationibus: ac cuilibet earum, tàm circa Monasteria, quàm circa Prælatos, Monachos, & personas earumdem Congregationum, cùm diversæ & separatæ erant, à nobis vel prædecessoribus nostris, aut aliis auctoritatem habentibus, conjunctim vel divisim vel in genere concessis, prædictæ novæ Congregationis S. Bernardi in Itlia, de novo ex certa scientia concedimus, & ad illa quoad illius Monasteria, Prælatos, Monachos, & personas extendimus, ac ei suffragari volumus in omnibus, & per omnia, perinde, ac si prædictæ Congregationi S. Bernardi in Italia, quoad Monasteria, Prælatos, & Monachos & personas, specialiter, & expresse concessa fuissent.

Aliam & pleniorem concessionem vide in Six v. constit. 10. Nuper. vide in Tom. 2.

Derogatio contrariorum.

§. 23. Non obstantibus ordinationibus & constitutionibus Apostolicis, necnon Monasteriorum Thusciæ, & Lombardiæ Provinciarum, ac Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, necnon privilegiis, & indultis, eisdem Thusciæ & Lombardiæ Congregationibus & illorum Monasteriis, quomodolibet per dictam Sedem concessis, quibus quatenùs præmissis unioni, statuto, ordinationi, decreto, & aliis in præsentibus literis contentis quomodolibet obsistere habeant, specialiter & expresse derogamus, ac pro nullis & non concessis haberi volumus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Præservatio ordinationum Monasterii S. Ambrosii Mediolan.

§. 24. Per hoc autem, ordinationibus per nos seu auctoritate Apostolica de consensu Ascanii Mariæ Vicecancellarii, quoad Monasterium S. Ambrosii Mediolanensis factis seu faciendis, nullum præjudicium volumus generari. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 6. die 23. Decemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Domini 1497. 10. Kal. Januarii, Pont. nostri Anno sexto.

VIII.

Privilegia ædificantium in via Alexandrina nuper in Urbe directa, à Castro S. Angeli ad plateam S. Petri Principis Apostolorum.

Hæc privilegia quæ sint, vide sup. fol. 399. in const. 8. Sixti IV. Et si universis & ibi notavi.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Edita A. D. 1505.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ETsi universis Romanæ Ecclesiæ dominio temporali subjectis Civitatibus pro earum statu prospero, & incrementis felicibus, Apostolica nos de-

Hæc Bullæ cædebat post sequentem.

ceat provisione consulere, Almæ tamen Urbi nostræ Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli Martyrio consecratæ, quæ ipsius Petri Sedes, sacerdotii Principatus, & Christianæ religionis caput existit, eo nos convenit ampliori cura prospicere, quo ipsam Sacerdotalem Civitatem cunctis aliis prælatam, nobis quod peculiarem filiam, quadam præcipua, & singulari dilectione, in visceribus gerimus charitatis.

Istæ Pont. viam directam a Porta Castri S. Angeli usque ad Plateam S. Petri fieri eamque Alexandrinam appellari mandavit.

§. 1. Sanè cum superiori Anno, ex deliberatione & commissione nostra, pro incolatum dictæ Urbis, ac Curialium in ea commorantium, & Peregrinorum ad illam pro tempore, & præsertim hoc Sacro Anno Jubilæi Centesimo, confluentium commoditare, ipsiúsque Urbis decore, via Recta Alexandrina nuncupata, à Porta Castri S. Angeli usque ad Plateam Sancti Petri, de dicta Urbe fieri cœpta fuisset; ac circa illam domos, & ædificia ab utraque parte pro majori dictæ viæ ornamento extolli, & ædificare desideramus. Nos venerabilibus Fratribus nostris Petro Archiepiscopo Reginen. dictæ Urbis Gubernatori, &c.

Et modo privilegia in ea Pontificatibus concedit.

§. 2. Et ut personæ liberè in dicta via ædificare valeant, de simili consilio, ac ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine statuimus, decernimus, & ordinamus, ut de domibus in dicta via ædificandis, & emendis, aliàs in omnibus, & per omnia, juxta tenorem literarum Sixti Papæ IV. prædecessoris nostri, ac etiam nostrarum, in favorem domos in Urbe ædificantium, & ementium editarum, quarum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, haberi volumus pro sufficienter expressis, & insertis, cum omnibus & singulis iu eis contentis privilegiis, indultis, dispensationibus, concessionibus, & clausulis, potiori pro cautela innovamus, & ad domos ædificandas hujusmodi, ac personas illas ædificantes, & ementes extendimus, liberè disponere possint, dictæque domus, & personæ sub eisdem literis, etiam quoad privilegia, indulta, dispensationes, & concessiones hujusmodi, ac omnia & singula alia in illis contenta, sint, & esse censeantur.

Decretum irritans.

§. 3. Decernentes irritum, & inane, si secus super iis, à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, legibus quoque Imperialibus, Statutis, & consuetudinibus dictæ Urbis municipalibus, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, sive Regularium locorum, quorum fundi, domus, & loca hujusmodi locari, concedi, permutari, sive vendi, vel alienari contigerit, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis, quæ nos in nostris,& præfatus Sixtus prædecessor in suis literis prædictis, voluimus non obstare, cæterísque contrariis quibuscumque. Nulli ergo.

Dat. P. A. 8.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo, Pont. nostri Anno octavo.

IX.

Quòd pauperes Jesuati, de cætero Fratres Jesuati S. Hieronymi nuncupentur, cæteris Religiosis ejusmodi denominatione interdicti.

De isto Ordine, vide notanda ad constit. 16. Pauli V. Religiosos. in Tomo 3.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Edita A. D. 1499.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD sacram Petri Sedem divina dispositione vocati, piis fidelium, præsertim sub Religionis habitu Domino militantium votis, libenter annuimus, & honestis supplicium votis, favorem benevolum impartimur.

Congregatio ista antiquitus instituta, Ecclesias sub invocatione S. Hieronymi construxit, & ipsum in eorum protectorem eligit.

§. 1. Sanè exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum universorum pauperum Societatis Pauperum Jesuatorum nuncupatorum petitio continebat, quòd licet jam annis centum, & quinquaginta decursis, vel circa dicta Societas instituta, & abinde usque in præsentem diem, omnes eorum domorum Ecclesiæ, seu Oratoria sub invocatione Sancti Hieronymi constructa fuerint, ipsúmque in eorum protectorem elegerint, & sub eadem Sancti Hieronymi invocatione semper vixerint, prout vivunt de præsenti, ipsiúsque Sancti Hieronymi festivitatem, devotè & solemniter annis singulis in eorum Ecclesiis, sive Oratoriis celebraverint, & pauperes Societatis Pauperum Jesuatorum nuncupatorum appellati extiterint; Nihilominùs nonnulli clerici, sive Religiosi viri, qui non sub invocatione Sancti Hieronymi, sed eorum Sanctorum, eorum Ecclesias olim construi fecerunt, ad perturbandum, & inquietandum dictam Societatem, eorum sanctorum invocationes mutare, & se eorúmque Ecclesias sub invocatione ejusdem Sancti Hieronymi intitulare, & denominare, ac hujusmodi Sancti Hieronymi festivitatem celebrare & sub ejusdem Sancti invocatione quæstus fieri facere, in præjudicium Societatis dictorum Pauperum non verentur.

Supplicátque Papæ ut de cætero, Fratres Jesuati S. Hieronymi nuncupentur, Et Confraternitatibus laicorum in eorum Ecclesiis institutis eamdem denominationem concedere possint.

§. 2. Et sicut eadem petitio subjungebat, cùm nonnulli laici pia devotione deducti; certas Confratrias infrà circuitum domorum dictorum Pauperum de Ordinarii loci, ac ipsorum Pauperum licentia erexerint, & instituerint, & in dies de eadem licentia erigere velint, cuperéntque dicti Pauperes quòd ipsi dictis Confratribus, ut tàm per eos hactenus in eorum domorum circuitibus erectas Confratrias, quàm in posterúm inibi erigendas, dicti Sancti Hieronymi denominandi, & eorumdem S. Hieronymum pro eorum vexillo deferendi, licentiam concedere valeant eis per nos indulgeri; Quódque etiam ipsi de cætero perpetuis futuris temporibus non pauperes Societatis Pauperum Jesuatorum, sed fratres Jesuati Sancti Hieronymi appellari debeant, statuere, & ordinare, aliásque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui Pontifex petita concedit.

§. 3. Nos cunctarum præsertim Religiosarum personarum pacem, & quietem, sinceris exoptamus affectibus ipsósque Pauperes à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnibus & singulis Religionis Clericis, & Laicis sub virtute sanctæ obedientiæ, & si non paruerint, excommunicationis latæ sententiæ pœna, quam incurrant eo ipso, ut eorum Sanctorum invocationes, sub invocatione dicti Sancti Hieronymi mutare, & illud nomen Sancti Hieronymi ipsis Ecclesiis appropinare, & celebritatem festi ejusdem S. Hieronymi, quando per eosdem Pauperes celebrari contigerit, directè vel indirectè, quo minùs populus ad eorum Ecclesias sive Oratoria confluant, necnon processiones quascumque temporis festivitatis dicti S. Hieronymi per Dominos, Universitates, & Communitates Civitatum, Terrarum, & locorum hactenus ad Ecclesias, seu Oratoria dictorum Pauperum fieri solitas, & quas in posterùm perpetuis futuris temporibus fieri contigerit, impediri, seu perturbare, necnon sub invocatione dicti S. Hieronymi in præjudicium dictorum Pauperum, aliquas quæstas facere quoquomodo præsumant, præcipiendo mandamus. Ipsis quoque pauperibus, ut dictarum Confratriarum Confratribus tàm per eos hactenus, eorumdem Pauperum domorum circuitibus erectas confratrias, quàm in posterùm ibidem erigendas, confratrias dicti S. Hieronymi denominandi, ipsúmque S. Hieronymum pro eorum vexillo deferendi licentiam concedere possint indulgemus. Ac statuimus, & ordinamus, quòd dicti Pauperes de cætero etiam perpetuis

futuris

futuris temporibus non pauperes Societatis Pauperum Jesuatorum, sed tantùm Fratres Jesuati dicti S. Hieronymi denominentur, & appellentur.

[...rogatio ...ntrario...n.] §. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis. ac Societatis statutis, ac consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

[...des tran...mptorum] §. 5. Et quia difficile foret, præsentes literas ad singula loca in quibus dictorum Pauperum domus consistunt deferre, volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quòd illarum transumptis sigillo alicujus Prælati, & Notarii rogati signo & subscriptione munitis, eadem prorsus fides in omnibus adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus originalibus literis, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c. Si quis &c.

[...at. P. A. 8. ...e 2. Aug.] Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1599. 11. Kal. Septembris Pont. nostri Anno 8.

X.

Institutio officii Summatoris literarum Apostolicarum, in officium perpetuum vacabile, cum indultorum & gratiarum concessione.

Nobiliorem hujus officii statum, & ministros, præfinivit: ac uni ex S. R. E. Cardinalibus conferri jussit Pius V. ut infrà in ejus const. 105. Pontifice. Tom. 2.

ALEXANDER EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

[...dita A. D. 1500.] [...ausæ hujus ...nstitutionis ...fficii.] IN eminenti Apostolicæ Sedis specula, Romanus Pontifex dispositione divina constitutus, ad ea libenter intendit, per quæ ad recipiendum literas Apostolicas per Cameram pro tempore expediendas, & illarum summaria facienda, eáque referenda, talis persona deputetur, quæ ad præmissa peragenda fidelis, & idonea habeatur, & postquàm in iis instructa laudabiliter versata fuerit, nequeat amoveri, cùm ex amotione prædicta, tàm propter imperitiam, quàm parvam cognitionis literarum prædictarum experientiam, eidem expeditioni non parva scandala, & pericula possent faciliter provenire, cum ejusdem Sedis ignominia, ac gravi partium expeditionis hujusmodi, in Romana Curia, ad quam de diversis Mundi partibus continuò confluit multitudo, persequentium dispendio, & detrimento.

[...nstitutio officii, Summatoris literarum Apostolicarum, vacabilis, ad instar aliorum officiorum Rev. Cameræ Apost.] §. 1. Cùm itaque officium recipiendi, videndi, summandi, & referendi literas Apostolicas, quæ per Cameram Apostolicam pro tempore expediuntur, quòd dilectus filius Magister Ludovicus de Panafid. decanus Ecclesiæ Oveten. Scriptor, & familiaris noster, ex fel. rec. Innocentii Papæ Octavi prædecessoris nostri; & deinde dicto prædecessore (ut Domino placuit) de medio sublato, & nobis divina favente clementia ad apicem summi Apostolatus assumptis, ex nostra concessione, fideliter & laudabiliter, per duodecim annos vel circa exercuit, pro faciliori literarum earumdem in dicta Camera directione, & expeditione, admodùm necessarium existat, expediátque ut officium prædictum, ad instar aliorum dictæ Cameræ officiorum, perpetuum fiat, quo cum majori fide, cura & diligentia valeat exerceri; Nos volentes debitè providere, prædictum Ludovicum, qui etiam continuus commensalis noster, & literarum Apostolicarum de minori Parcho Abbreviator, necnon Cancellariæ Apostolicæ Ostiarius existit, ob grata devotionis & familiaritatis obsequia, quæ nobis, & Apostolicæ Sedi hactenus impendit & adhuc solicitis studiis impendere non desistit, necnon laudabilia probitatis & virtutum merita, quibus personam suam, tàm familiari experientia, quàm etiam fidedignorum testimoniis, juvari percepimus: favore prosequi gratioso, ipsamque à quibusvis excommunicationis &c. censentes, Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Officium Summatoris literarum per Cameram prædictam expediendarum hujusmodi, ad instar aliorum dictæ Curiæ officiorum perpetuorum auctoritate Apostolica, tenore præsentium erigimus, & instituimus, statuentes & ordinantes, quòd de dicto officio, tàm hac prima vice, quàm quotiens deinceps pro tempore illud vacare contigerit, personæ ad illud exercendum idoneæ, per eam quoad vixerit tenendo & exercendo, per nos, & successores nostros Romanos Pontifices canonicè intrantes provideri, seu illud concedi, & assignari debeat, liceátque dicto Ludovico, & officium ipsum pro tempore obtinenti, de illo, prout Scriptores literarum Apostolicarum, de officio Scriptoriæ literarum earumdem disponere possunt, disponere, ac literas per dictam Cameram expediendas more solitò recipere, videre, & summare, ac nobis & successoribus nostris prædictis, seu residentibus dictæ expeditioni pro tempore deputatis, ut moris est referre, illásque ad Cameræ & Secretariæ Apostolicarum registra dirigere, qui de salario solito contentari tenentur.

§. 2. Ac omnibus, privilegiis, gratiis indultis, exemptionibus, honoribus, prærogativis, & immunitatibus, quibus Scriptores literarum earumdem utuntur, potiuntur, & gaudent, uti, potiri, & gaudere. Et nihilominùs de hujusmodi officio sic à primæva ejus erectione vacan. cum honoribus, oneribus, salariis, emolumentis consuetis, ac aliis præmissis, dicto Ludovico motu, scientia, & auctoritate præmissis, providemus, illúdque sibi quamdiu vitam duxerit in humanis concedimus & assignamus. Decernentes eumdem Ludovicum, ad officium hujusmodi, ejúsque liberum exercitium, necnon honores, onera, & emolumenta aliáque præmissa, per dictos Præsidentes recipiendùm, & admittendum fore, prout nos illum ex nunc recipimus, & admittimus. [Concessio privilegiorum, & emolumentorum. Tu ad hoc vide Bullam Pii v. cit. in rubr.]

§. 3. Quocircà dilecto filio Magistro Francisco Remulo, Clerico Narden. Protonotario nostro, pro nobis, & Romana Ecclesia Urbis Gubernatori, & in Camera prædicta pro dilecto filio Raphaële S. Georgii ad velum aureum Diacono Cardinali Camerario nostro, Locumtenenti, per Apostolica scripta, motu simili mandamus, quatenus præmissa omnia & singula, ubi, quando, & quoties opus fuerit, publicari faciat, auctoritate nostra dictum Ludovicum ad effectum hujusmodi, ejúsque liberum exercitium, ac honores, onera, & emolumenta, aliáque præmissa recipi, & admitti, juxta dicti decreti continentiam & tenorem, non permittentes, eum per dilectos filios Secretarios nostros, seu quoscumque alios, desuper quovis modo molestari. Contradictores &c. [Deputatio executorum hujus Bullæ.]

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, aut si Secretariis prædictis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo &c. [Derogatio contrariorum.]

Dat. Romæ, apud S. Petrum, Anno &c. 1500. decimo Kal. Octobris, Pont. nostri Anno nono. [Dat. P. A. 9. die 22. Septemb.]

XI.

Contra offendentes, per se vel alium litigantes in Curia Romana, eorúmque Judices, Advocatos, Procuratores, Notarios, testesque & alios.

Im eosdem, Romani Pontifices annis singulis anathemathis sententiam promulgant, in die & Bulla Cœnæ Domini, ut videre est infrà in Pauli V. const. 63. Pastoralis. §. 12. & apud eam consimiles Bullas indicabo in Tomo 2.

ALEXANDER EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

[Edita A. D. 1500.] [Exordium.] IN eminenti Sedis Apostolicæ specula, divina disponente clementia, licet immeriti, constituti, inter multiplices nostræ solicitudinis curas, quibus assiduè premimur, illam pro nostro Pastorali

officio in primis suscipere debemus, per quam nostræ provisionis opere, ad Romanam Curiam (ad quam veluti fidelium matrem, & magistram, ac justitiæ fontem pro illa consequenda, continuè de diversis Mundi partibus confluit multitudo) pro eorum causis tractandis confugientes, illásque in eadem prosequentes, sublatis quibusvis impedimentis, jura sua prosequi, & illa prosequendo, in eadem Curia liberè, tutè, & quietè personaliter valeant permanere, prout personarum & temporum conditione inspecta, id in Domino conspicimus salubriter expedire.

In Bulla Cœnæ Domini, excommunicantur qui offendunt, litigantes in Curia, eorúmque patroni &c. ut in Bullis cit. in rubr.

§. 1. Sanè tam dilectorum filiorum causarum Palatii Apostolici Auditoris eorúmque Locatenentium, & aliorum fidedignorum relatione, quàm multorum causas suas in dicta Curia prosequentium, gravissimis querelis, non sine maxima mentis nostræ perturbatione sæpenumerò accepimus, quod licet nos, fœl. rec. Innocentio Papa VIII. prædecessore nostro, sicut Domino placuit, sublato de medio, ad summi Apostolatus apicem, divina favente clementia, assumpti, tàm ejusdem Innocentii, quàm aliorum Romanorum Pontificum, etiam prædecessorum nostrorum, vestigiis inhærentes, singulis annis, in die Cœnæ Domini per literas nostras, inter cætera, omnes illos, qui per se vel alium, seu alios, quascumque personas, Ecclesiasticas vel sæculares ad eamdem Curiam, super causis & negotiis suis recurrentes, illáque in eamdem prosequentes, aut procurantes, negotiorum gestores, Advocatos, vel procuratores ipsarum, aut etiam Auditores, seu Judices super dictis, seu negotiis deputatos, occasione causarum vel negotiorum hujusmodi verberarent, mutilarent, vel occiderent, aut bonis spoliarent, & qui per se, vel alium, seu alios, directè vel indirectè, prædicta exequi, vel procurare aut eisdem consilium, vel favorem præstare non verebantur, cujuscumque præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, ac status forent, etiam si Pontificali, Regali, Reginali, vel quavis alia paæfulgerent dignitate, publicè excommunicare, & anathematizare consueverimus, prout alii prædecessores præfati, etiam per eorum literas singulis annis, dictæ die facere consueverant, à quibus quidem sententiis, nullus, per alium quàm Romanum Pontificem, nisi dumtaxat in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc, nisi sub certis modo & forma expressis, absolvi potest.

Verumtamen offendentes ejusmodi adhuc reperiuntur.

§. 2. Tamen dierum crescente malitia, quamplures iniquitatis filii perditionis alumni, excommunicationis, & anathematis hujusmodi sententias parvipendentes, horrenda inhumanitate, detestandàque sævitia, mortem sitientes aliorum, videntes forsan se in causis per eos vel contra ipsos in dicta Curia pro tempore motis, justitiam non fovere, suorum salutis, status, & honores immemores, humani generis hoste procurante, Deique timore postposito, eorum in dictis causis adversarios, aut illas pro eis in eadem Curia prosequentes, aut procurantes, Advocatos, vel Procuratores eorum, testésque & causarum prædictarum Notarios, multotiens diversis excogitatis minis afficere invadere, verberare; mutilare, occidere, seu per alios, etiam assassinos, talia procurare, & exequi (proh dolor) ausu temerario non erubescunt, adeò ut plerumque jus suum in ipsa Curia prosequentes metu, & quadum desperatione deducti, causas suas deserere, aut non sine magno ipsorum præjudicio & detrimento ad concordiam seu alias transactiones inhonestas, pactionésque illicitas, contra consuetam dictæ Curiæ libertatem devenire, & ab ipsa Curia discedere cogantur, in Divinæ majestatis offensam, jurisdictionis & auctoritatis Apostolicæ læsionum, animarum periculum, perniciosum quoque exemplum & scandalum plurimorum.

Hic Pont. innovat omnes pœnas adversas prædictos impositai.

§. 3. Nos igitur, qui eamdem Romanam Curiam, veluti supremum justitiæ Tribunal, & saluberrimum oppressorum omnium refugium, liberam, immunem, & securam omnibus conservare debemus, considerantes attentiùs, quod plures pœnarum gravitas, quàm Dei timor arcere solet à voluntate peccandi, & propterea tanto periculo volentes occurrere animarum, ac tàm nefarios præsumptores & facinorosos homines, Ecclesiasticæ animadversionis mucrone ferire, ut metus pœnæ, meta hujusmodi præsumptionis existat, hujus perpetuæ irrefragabilis constitutionis edicto, de venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, prædictas excommunicationis, & anathematis, omnésque & singulas alias sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, in talia præsumentes, per canonicas sanctiones, ac alias Apostolicas constitutiones, quomodolibet latas & promulgatas, auctoritate Apostolica approbantes, & innovantes, ad omnes & singulos prædictos, qui forsan sub illis comprehensi non essent, extendentes, & ampliantes, & ampliantes, statuimus, & ordinamus.

Aliásque pœnas infligit.

§. 4. Quòd deinceps perpetuis futuris temporibus, omnes & singulæ Ecclesiasticæ, sæcularésve personæ, cujuscumque qualitatis, dignitatis, status, gradus, ordinis, & præeminentiæ fuerint, quæ earum in causis, tàm beneficialibus, quàm profanis, ac criminalibus, sive mixtis, in dicta Curia nunc & pro tempore pendentibus (etiam super his, quibus literæ executoriales jam decretæ, suum debitum consecutæ non fuissent effectum) adversarios, vel illas pro eis prosequentes & procurantes, sive Advocatos, aut Procuratores ipsorum aut Auditores, & alios Judices quoscumque, testes, & Notarios prælatos, minis afficere, invadere, verberare, mutilare, & occidere, seu per alios talia procurare, & exequi quomodolibet præsumpserint (quamquam mutilatio vel mors ex hoc forsan non sequatur) aut tales scienter receptaverint, defenderint, seu occultaverint, eisque consilium, auxilium, vel favorem, publicè vel occultè, directè vel indirectè præstiterint, sive quæ præmissa etiam pro aliis, quomodolibet commiserint, ultra sententias, censuras, & pœnas prædictas (quas etiam ipsi pari modo incurrisse noscantur) si ex collitigantibus; causam ipsam, & omne jus, tàm in petitorio quàm possessorio, ac in re, vel ad rem, causa vel occasione hujusmodi, quomodolibet competens, eo ipso perdant penitùs & amittant. Si verò alii fuerint, ab ipsa Curia & omnibus ejusdem Romanæ Ecclesiæ terris, perpetui exilii, omni spe restitutionis adempta; & si mutilatio membri, vel mors (quod Deus avertat) subsequatur, ultra causæ, & juris amissionem, ac exilii pœnam hujusmodi, tàm ipsi, quàm pro eis præmissa exequentes, & omnes alii supradicti, depositionis à dignitate, honore, ordine, officio, & beneficio, ac læsæ Majestatis criminis sententias incurrant ipso facto. Eorúmque officia etiam ejusdem Romanæ Curiæ, ac beneficia quæcumque ex tunc ipso jure vacare decernimus, & quæ, ut præmittitur, vacatura, nostræ & Sedis prædictæ collationi, & dispositioni, de simili Fratrum eorumdem consilio reservamus, liberè aliis per nos & Sedem prædictam dumtaxat conferentur, inhibentes ne quis, præter Romanam Pontificem, quacumque sit super hoc auctoritate munitus, de illis disponere, vel circa illa per viam permutationis, vel alias innovare quoquomodo præsumat. Decernentes ex tunc irritum, & inane, si super his, à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Sintque etiam in suis bonis omnibus, à cunctis perpetuò diffidati nihilominùs & banniti, ac infames, & inhabiles habeantur. Et postquàm probabilibus constiterit argumentis, aliquem scelus tàm execrabile commisisse, nullatenùs alia excommunicationis & anathematis, amisionis, depositionis, seu diffidationis & banni hujusmodi, adversus eum sententia requiratur. Et ut ipsi nefarii præsumptores, ac facinorosi homines, à tam execrabili scelere faciliùs & frequentiùs reprimantur, omnibus & singulis, Ecclesiasticis sæcularibúsque personis, etiam cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existant, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub

simili

simili excommunicationis, & anathematis latæ sententiæ pœna, à qua nonnisi, ut præfertur absolvi possint) districtiùs injungimus, ut omnes, quos præmissa commisisse, procurasse, aut mediatores fuisse, sciverint, Romano Pontifici pro tempore existenti, vel alteri per quem ad ejus notitiam facilè possit pervenire, per se vel alios, quanto citiùs revelare non omittant, pro revelatione hujusmodi gratiam, & si complices fuerint, veniam consecuturi.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ præfati prædecessores in suis, & nos in nostris literis prædictis, volumus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Jussio publicandi.

§. 6. Ut autem, præsentes ad communem omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus, illas in Cancellaria Apostolica, & Audientia literarum contradictarum (quas ex tunc quoscumque ligare decernimus,) & deinde singulis annis prima die, qua per præfatos Auditores, & Locatenentes audientia tenetur, in loco dictæ Audientiæ publicari, & in dicta Cancellaria inter alais Extravagantes, ac etiam inter dictorum Auditorum constitutiones describi, ut hi, quos contigerit, quòd ad ipsorum notitiam non pervenerint, aut illas ignoraverint, nullam possint excusationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cùm non sit verisimile apud ipsos remanere incognitum, quòd tàm patenter fuerit publicatum.

Sanctio pœnalis.

§. 7. Nulli ergò &c. nostræ approbationis, invocationis, extensionis, ampliationis, statuti, ordinatis, constitutionis, reservationis, inhibitionis, injunctionis, voluntatis, mandati, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis &c.

D. P. An. 10. die 13. Apr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1502. Idibus Aprilis, Pont. nostri Anno decimo.

Publicatio.

Lecta & publicata fuit Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Domini 1502. die 24. Aprilis, Pont. Sanctiss. D. N. Papæ Alex. VI. Anno 10.
A. de Gottifredis custos.

XII.

Concessio Gubernii quarumdam Terrarum Status Ecclesiastici, Clericis R. Cameræ Apost.

De eorum munere, jurisdictione, & privilegiis, habes sup. in Eug. IV. const. 13. Inter. fol. 331. in Calisto III. const. 1. Quæ laudabili. fol. 362. Sixto IV. const. 1. Dispositione. fol. 387. ac Innoc. VIII. const. 2. Cùm sicut. fol. 435. Et infrà vide Jul. II. const. 8. Ex injuncto. & Leon. X. constit. 24. Licèt, ac Pii IV. const. 55. Romanus ubi notabo. in Tomo 2. fol. 79.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Edita A. D. 1502.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proëmium.

Etsi ex Pastoralis officii nobiis licèt imparibus divina dispositioni commissi solicitudine, de cunctorum Christifidelium salubri, & pacifico statu jugiter cogitare teneamur, Castra tamen, & loca temporali dominio Romanæ Ecclesiæ subjecta, & illorum incolas majori affectione complectimur, & ut tàm pacis tempore suo prospero, & fœlici regimine gubernentur, quàm in occurrentibus guerrarum turbinibus, vigilium Gubernatorum providentia, & solicitudine insimul, faciliùs defendantur, & conserventur illæsa; prout temporum & locorum qualitate pensata, eorúmque utilitati, & ejusdem Romanæ Ecclesiæ statui in Domino conspicimus expedire, de remedio providemus opportuno.

Castra quædam hic specificata ob guerarum turbines &c. maxima damna patiebantur

§. 1. Sanè Cæsarum, Porcariæ, Maccimi, Purhani, Colliscampi, Messanani, Cisternæ, Florenzolæ, Scoppi, Fogliani, Rapicciani, Palatii, Aretii, Cordigliani, Magliani, Buellarii, Mantrellarum, Balvini, Sterpeti, Appollenacii, Poggi, Appecani, Aquæ Palumbi, & Vallis Perachiæ, ac alia Castra, & loca Terrarum specialis commissionis Arnulphorum Spoletanæ diœcesis S. R. E. immediatè subjecta, seu eorum aliqua, quæ ab immemorabili tempore, patrimoniales, & peculiares Apostolicæ Sedis, & S. R. E. speciali prærogativa habita fuerunt, & sunt, prout Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum hactenùs munimenta testantur, ac dilecti filii eorum incolæ, & habitatores, ob dissensiones, differentias, scandala, & guerrarum turbines, quæ superioribus annis, inter dilectos filios Spoletan, & Interamnen. Civitatum nostrarum Communitates, & alias, etiam occasione illarum Gubernationis evenerunt, tot hominum cædes, rapinas, prædas, & alia gravissima dispendia pertulisse noscantur, ut nisi super his, ne in posterùm similia eveniant, opportunis remediis occurratur, verisimiliter formidandum sit, ne Castra, & loca hujusmodi, vel eorum magna pars, non sine gravi nostra, & Cameræ Apostolicæ jactura destruantur, desolentur, aut ab eorum habitatoribus deserantur.

Illáque hic Pont. pro eorum meliori regimine, à superioritate Civitatum Spoletana, & Interamnen. eximit.

§. 2. Nos igitur qui inter varias curas, quibus continuò premimur, illa præcipuè solicitamur, ut Terræ, & loca eidem R. E. subjecta, sub statu tranquillo, & pacis amœnitate gubernentur, volentes super his, ut nobis incumbit, de opportuno remedio providere, ac quæstionum, scandalorum, & guerrarum hujusmodi fomenta, quantum nobis possibile est, penitùs extirpare, ac attendentes quòd si Castra, & loca hujusmodi regimini, ac gubernationi dilectorum filiorum Clericorum prædictæ Cameræ Præsidentium, quibus omnium Terrarum, & locorum S. R. E. in temporalibus præcipuè cura imminet, subjicerentur eorum incolæ, & habitatores prædicti; laudabiles se recepisse Rectores, cum maximis eorum commodis lætarentur, habita super his cum fratribus nostris ejusdem S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, ac de eorum consilio, omnia, & singula Castra, & loca prædicta, cum omnibus, & singulis eorum, & cujuslibet ipsorum incolis, & habitatoribus, eorúmque bonis, & rebus, ac districtibus, territoriis, terminis, Villis, Arcibus, Fortilitiis, Casalibus, Montibus, Vineis, silvis, pratis, pascuis, nemoribus, aquis, aquarum ductibus, fluminibus, & fluminum alveis, torrentibus, piscationibus, molendinis, terris, cultis, & incultis jurisdictionibus, & aliis quibusvis juribus, & rebus eorumdem, ab omni superioritate, dominio, gubernio, regimine, potestate Spoletan. & Interamnen. hujusmodi, & quarumcumque aliarum Civitatum, earúmque Communitatum, ac aliorum Superiorum, & Gubernatorum quorumlibet necnon ab omni jurisdictione, superioritate, potestate, ac onere, inferioritate, recommendatione, & subjectione, realibus, & personalibus quibuscumque, perpetuis, sive temporalibus, in quibus Castra, & loca prædicta, & eorum singula, Civitatibus, & Communitatibus prædictis, & earum cuilibet, etiam ex quibusvis causis quomodolibet obligentur, & teneantur, auctoritate Apostolica, ex certa nostra scientia, tenore præsentium penitùs eximimus, & totaliter liberamus; ac exempta, & liberata esse, & Spoletan. & Interamnen. hujusmodi, aut aliquam aliam Communitatum, & aliquem alium Gubernatorem, in Castra, & loca præfata, vel eorum aliquod, eorúmque incolas, & habitatores præsentes, aut futuros, ac districtus, terminos, bona, jura, & res earumdem, aliquam jurisdictionem, superioritatem, gubernationem, arbitrium, aut aliam potestatem exercere, seu habere nullatenus posse, ex simili scientia decernimus, & declaramus.

Eorúmque Gubernium Clericis R. Cameræ Apost. committit.

§. 3. Et nihilominùs omnia, & singula Castra, loca; incolas, habitatores, districtus, territoria, terminos, loca, & res hujusmodi, regimini, gubernationi, Clericorum Cameræ hujusmodi consilio, & scientia similibus specialiter expresse, & im-

mediatè subjicimus, & subjecta esse volumus, salvis tamen semper Ordinariis introitibus prædictæ Cameræ debitis, ex quibus consueta onera, pro custodia Arcis dicti Castri Cæsarum persolvi volumus. Et insuper Collegio Clericorum hujusmodi eodem tenore committimus, & mandamus, quatenus omnia, & singula Castra, & loca, eorúmque habitatores, bona jura, & res prædictas, sub eorum gubernio, & regimine hujusmodi recipiant, & habeant, & prudenter regant, atque gubernent, ac benignè pertractent, sub justitiæ libramine debito, faciendo præmissa omnia inviolabiliter observari, non permittentes ea, vel eorum aliquod per Communitates prædictas, vel quascumque alias, cujuscumque status, præeminentiæ, dignitatis, auctoritatis, & conditionis existant, aliquatenus infringi, seu loca, Castra, & incolas, habitatores hujusmodi contra præsentium tenorem quomodolibet molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras Ecclesiasticas, & alia opportuna juris, appellatione postposita compescendo.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis locorum municipalibus, consuetudinibus, & præscriptionibus, quibusvis privilegiis, indultis, immunitatibus, exemptionibus, donationibus, alienationibus, concessionibus, dispositionibus, & literis tàm per quoscumque Romanos Pontifices, quàm per Nos, & Sedem Apostolicam, sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliísque fortioribus, efficacioribus, & insolitis irritantibúsque & aliis decretis, ac etiam Motu proprio, & simili scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & ex quibusvis etiam maximis, & urgentissimis causis, & necessitatibus, etiam de simili consilio, eisdem Communitatibus, Gubernatoribus; & personis, ac quibusvis aliis, communiter vel divisim hactenus quomodolibet concessis, & factis, ac confirmatis, approbatis, & innovatis nominatim, specialiter, & expresse, & in posterùm forsan concedendis, faciendis, confirmandis, approbandis, & innovandis. Quibus etiam pro illorum sufficienti derogatione, de illis totis tenoribus sprcialis, specifica, expressa, & individua, &c. ac de verbo ad verbum insererentur, pro sufficienter expressis habentes, quoad præmissa dumtaxat harum serie eadem scientia specialiter, & expresse derogamns, & illa nemini aliquo umquam tempore suffragari volumus, & decernimus, cæterísque contrariis quibuscumque. Nulli &c.

D. P. An. 10. die 29. Apr.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1502. 3. Kal. Maji, Pont. nostri Anno 10.

PIUS TERTIUS PONT. CCXIX.
ANNO DOMINI MDIII.

Anno 1503.

PIus III. Senensis, Franciscus Piccolominus anteà dictus, Cardinalis primus Diaconus. Creatus 10. Kalend. Coronatus 8. Idus Octobris, Anno 1503. Vixit dies 26. Non creavit Cardinales. Obiit 15. Kalend. Novemb. 1503. sepultus fuit in Basilica S. Petri, in Sacello S. Andreæ. Vacavit sedes dies 14.

JULIUS SECUNDUS PONT. CCXX.
ANNO DOMINI MDIII.

Anno 1503.

JUlius II. de Savona, Julianus de Ruvere anteà dictus, Raphaëlis Ruverei filius, Episcopus Cardinalis Ostiensis, & major Pœnitentiarius, Creatus Kalendis Novembris Anno Domini 1503. 6. Kal. Decemb. eodem anno, Sedit annos 9. menses 3. dies 21. Creavit Cardinales 27. Obiit 9. Kalen. Martii Anno Domini 1513. Corpus ejus in æde S. Petri ad Vincula sepultum est. Vacavit sedes dies 17.

I.

Monasterium Cassinense Ordinis S. Benedicti, Congregationi Monachorum S. Justinæ de Observantia ejusdem Ordinis unitur, & d. Congregationem Cassinensem aliàs S. Justinæ denominari præcipitur, & privilegia omnia communicantur.

Pro Monachorum statu, multa edixerunt Innocentius III. in cap. 6. & Honorius III. in cap. 8. de statu Monach. necnon Clemen. V. in Clement. 1. eodem tit. ac Benedict. XII. in ejus constit. 5. Summi, fol. 218.

Tempore autem Martin. V. instituta est reformatio Congregationis S. Justinæ, cui concessa fuerunt multa privilegia, ut in Eug. IV. const. 2. Dispositione. fol. 320. & const. 5. Et si solicitudinis. fol. 322. & pariter in const. 8. Innocent. VIII. Devotionis. fol. 834. Hic modo Pontifex dictas Congregationes univit, privilegia communicavit, & Congregationem Cassinensem denominavit. Et ei non nulla privilegia tribuit Paul. III. ut infrà in const. 15. Benignitas, & etiam Pius IV. const. 97. Sedis Tom. 2. fol. 136. ac Pius V. in const. 129. Dumlad. Deinde Greg. XIII. contra ambientes, & appellantes edidit const. 16. Nihil. in d. Tom. 2. Et postremò Paul. 5. alia statuit, in constit. 33. Cùm sicut. Tom. 3.

Demùm à S. D. O. Urbano VIII. nonnulla decreta sunt circa electionem Definitorum, ac auctoritatem Dietæ, ut in const. 87. Commissi, infrà Tom. 4. Confirmavit etiam Decretum editum, à Sacra Rituum Congregatione ad favorem Abbatum hujus Congregationis super usu Baldachini, & Ministrorum in constitut. 101. Exponi. in d. Tomo 4.

JULIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1503.

Exordium.

SUPER cathedram Pastoralis præeminentiæ dispositione divina, meritis licèt insufficientibus confidentes, pio ac sancto desiderio cupimus efficere ut Monasteria & loca religiosa quæcumque per nostræ onerationis diligentiam, gratia cooperante divina salubriter dirigantur, & in eis regularis disciplinæ norma servetur, cultus divinus augeatur, charitas vigeat, humilitas perseveret, & omnis benè vivendi modus teneatur, ut æternæ vitæ præmio valeant stabiliri fœliciter.

Monasterium Cassinense, quod antea erat commendatum, hic modo Pontifex, ad majorem regulari observantiæ profectum.

§. 1. Sanè Monasterio Cassinense, nullo medio ad Rom. Ecclesiam pertinente, Ordinis S. Benedicti nullius diœcesis, quod dilectus filius noster Joannes S. Mariæ in Dominica Diaconus Cardinalis ex concessione, & dispensatione Apostolica in commendam nuper detinebat commenda hujusmodi cessante, ex eo quod idem Joannes Cardinalis illi hodiè in manibus nostris spontè & liberè cessit, nósque cessionem ipsam duximus admittendam, verum, & ultimum supradicti Monasterii vacationis modum, præsente pro expresso habentes, ad provisionem super ipsius Monasterii regimine celerem, & fœlicem, ne Monasterium, ipsum longæ vacationis exponatur incommodis, paternis studiis intendentes, post deliberationem, quam desuper cum fratribus nostris habeamus dirigenter, demum ad dilectos filios Monachos Congregationis S. Justinæ de Padua supradicti Ordinis, sub regulari observantia viventes, direximus oculos, mentis nostræ, sperantes, quòd sicut Congregatio ipsa per universam Italiam per in-

crementa temporum, suos palmites dilatavit, sic ubique virtutum radiis jugiter crescat, si Monasterium ipsum eidem Congregationi perpetuò uniretur, annecteretur, incorporaretur, vigeretque in eo regularis observantia supràdicti Ordinis Monasterium ipsum regulari observantia hactenùs destitutum (cùm tamen caput omnium Monasteriorum suprà dicti Ordinis existat, & in eo corpus sanctissimi Benedicti multa cum veneratione conservetur) exinde votivæ reformationis susciperet incrementum, & eorumdem Monachorum exemplari vita nobis, tunc in minoribus constitutis eorum Protectore existentibus nota, & accepta, in temporalibus & spiritualibus speratæ prosperitatis successibus gratuleretur, succederetque in ea divini cultus augmentum, cum incolarum, & habitatorum, ac omnium animarum salute.

Unit & annectit Congregationi S. Justinæ de observantia.

§. 2. Quibus omnibus debita meditatione pensatis, Monasterium prædictum, sicut præfertur, vacans cum illi annexis, ac omnibus juribus & pertinentiis suis, eidem Congregationi per Abbatem temporalem juxta ejusdem Congregationis laudabiles ritus, & mores, ac regularia instituta ejusdem Ordinis, & eidem Congregationi per Sedem Apostolicam concessa privilegia, & indulta, perpetuis futuris temporibus duratura, ad instar aliorum Monasteriorum dicta Ordinis eidem Congregationi unitorum, annexorum, & incorporatorum, per Præsidentem Congregationis hujusmodi, & Definitores pro tempore existentes deputan. tenendum, regendum, & gubernandum, de eorumdem fratrum nostrorum consilio, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò unimus, annectimus, & incorporamus, ac volumus, statuimus, & ordinamus illud de cætero dictæ Congregationis esse, ac juxta mores & ritus, & instituta prædicta perpetuò regi, & gubernari debere, liceréque Præsidenti, & Definitoribus, ac Congregationi præfatæ, per se, vel alium, seu alios regiminis, & administrationis, ac bonorum omnium mobilium, & immobilium dicti Monasterii possessione, vel quasi, propria auctoritate liberè apprehendere, ac perpetuò retinere, ac ilud, ut præfertur, regere, & gubernare, cujusvis licentia super hoc minimè requisita. Ac illos ex Monachis dicti Monasterii, qui sub dicta observantia vivere nollent, inde amovere, ac ipsius ad alia Monasteria dicti Ordinis ubi benevolus invenerint receptores, sese transferendi licentiam habeant, qui tamen beneficia Ecclesiastica, vel alia, unde vivere possint non habuerint, quoad vixerint, aut donec dictos benevolos invenerint receptores, Monachalem portionem, & ex fructibus dicti Monasterii accipiant.

Et hanc Congregationem Casinensem alias S. Justinæ denominari mandat.

§. 3. Necnon Congregationem ipsam, propter nomen & dignitatem Monasterii hujusmodi (quod aliorum Monasteriorum dicti Ordinis caput est, ut præfertur) de cætero Cassinensem Congregationem aliàs S. Justinæ, nuncupari debere.

Privilegia omnia communicat.

§. 4. Omnibus tamen & singulis privilegiis, & immunitatibus, & exemptionibus, concessionibus & indultis, hactenus Congregationi S. Justinæ hujusmodi concessis, in suo robore, & firmitate persistentibus, in omnibus, & per omnia, perinde ac si hujusmodi tituli mutatio, seu variatio, facta non esset, & hujusmodi privilegia à principio Congregationis Cassinensis, aliàs S. Justinæ hujusmodi specialiter & expresse concessa fuissent.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Monasterii, ac Congregationis Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & constitutionibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nos enim ex nunc irritum decernimus & inane, si secus super his à quocumque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Dat. P. A. 1. die 22. Novemb.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo tertio, decimo Kalend. Septembris Pontificatus nostri Anno primo.

Contra Barones, & Communitates Status Ecclesiastici, eorum territoria non custodientes à Bannitis, furibus, & aliis delinquentibus.

Hæc Bulla confirmatur & extenditur infrà à Leon. X. in const. 28. Romani Pio IV. in const. 27. In eminenti, fol. 41. Tom. 2. Pio V. in const. 19. Ex superna Greg. XIII. constit. 65. Tanta, & Six. V. in constituto. Hoc nostri, ubi plenè notabn in Tomo 2.

JULIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1504.

Dilectis filiis Baronibus, Domicellis, Communitatibus & Universitatibus Terrarum & castrorum eorumdem, necnon aliis civitatibus & Universitatibus Oppidorum, & Terrarum S. R. E. mediatè, vel immediatè subjectis. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Plerique Pont. quorum const. hic nō habes ediderunt Bullas contra Barones & communitates non custodientes eorum territorio.

QUia nihil est, quòd magis expediat nostræ Almæ Urbi, & Curiæ, ac cæterorum subditorum S. R. E. quieti & regimini, quàm quòd euntes, & redeuntes ad eamdem, ac cæteras terras ejusdem S. R. E. securè & liberè, sine incursione, offensione, & invasione latronum, furum, ac sicariorum, & aliorum malè viventium stare, ire, & recire possint, & valeant, ac propptereà, tàm de jure communi, quàm ex specialibus ordinationibus fœl. rec. Pauli II. & Sixti IV. nostri secundùm carnem patrui, ac Innocentii VIII. & Alexandri VI. prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum statutum fuerit, ut omnes Barones, & Domicelli, & Universitates castrorum eorumdem, ac civitates, & cætera terræ, & oppida Sanctæ Romanæ Ecclesiæ mediatè & immediatè subjecti, & subjectæ, eorum Terras, & Oppida, Villas, & Territoria quæcumque à dictis latronibus, sicariis, furibus, & aliis delinquentibus custodirent, & secura, ac libera facerent, aliàs ad emendationem omnium damnorum, & rerum subtractarum tenerentur, & obligarentur.

Et hic Pont. iter in Territoria libera custodiri mandat a furibus sicariis.

§. 1. Idcircò prædecessorum nostrorum vestigia insequentes, pro pace, & quiete dictæ Urbis, & omnium Terrarum prædictarum, omniúmque incolarum, & venientium ad easdem securitate, vobis omnibus, & vestrum cuilibet tenore præsentium expresse mandamus, ut vestras Terras, Communitates, Universitates, Villas, & Castra, ac Territoria omnia à præfatis viris facinorosis, latronibus, furibus, siccariis, & aliis delinquentibus à die intimationis præsentium earumdem, secura & libera teneatis, reservetis, & custodiatis, quòd si secus feceritis, tàm pœnas juris, quàm alias pœnas & censuras à prædecessoribus nostris prædictis super his promulgatis ipso facto, vos & quemlibet vestrum incurrere decernimus & declaramus.

Non custodientes ad damni illatis satisfactione teneri jubet.

§. 2. Mandantes insuper venerabili fratri Raphaëli Episcopo Albanen. Camerario nostro, ac dilectis filiis Clericis, & Præsidentibus Cameræ Apostolicæ, necnon Almæ Urbis Senatori, & aliis Officialibus, Legatis, & Gubernatoribus Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum ejusdem S. R. E. quatenus ad denunciationem & quærelam eorum, qui invasi, spoliati, aut aliquod aliud damnum ab hujusmodi latronibus, furibus, & sicariis passi fuerint, pro satisfactione eorum ad declarationem dictarum pœnarum, & emendationem dictorum damnorum, juxta formam & tenorem constitutionum prædictarum, & præsertim constitutionis, & ordinationis præfati Alexandri VI. prædecessoris nostri via executiva procedant, & procedere debeant, alioquin ubi requisiti fuerint, & illa exequi neglexerint, tàm ipsos, quàm vos & vestrum quemlibet ad emendationem dictorum damnorum teneri volumus, decernimus, & declaramus, non obstantibus quibuscumque.

Dat. P. A. 1. die 1. Novemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, die octava Novembr. 1504. Pontificatus nostri Anno primo.

Damnatio

III.

Damnatio Simoniacæ electionis Summi Pontificis Romani, cum pœnarum impositione in electum, eligentésque & eorum complices.

Ceteros casus Simonia vide in extravag. Urbanis V. fol. 262. & Pauli II. de Simon, fol. 380. & sup. in Eugen. IV. constit. 7. Cùm detestabile. fol. 324. & infrà Pii V. Cùmprimum& constit. 104. Durum. Tom. 2. Ac Trid. Concilii sess. 21. cap. 2. & sess. 24. cap. 14. & 18. Et Six. V. infrà constit. 91. Sanctum. in d. Tomo 2.

Et contra ambientes Papatum, habes infrà Pauli IV. constit. 16. cùm secundum. in hoc Tomo 1.

De electione Summi Romani Pontificis edidit Constitutionem Greg. XV. quam habes infrà Tom. 3. num. 13. incipient. Æterni Patris, cujus etiam jussu editum fuit ceremoniale continens usus dictæ electionis, quod approbavit idem Greg. XV. ut in ejus Constit. 19. Decet. d. Tom. 3. & utramque constitutionem dicti Greg. XV. confirmationis robore munivit S. D. N. Urban. VIII. Const. 45. Ad Romani infrà Tom. 4.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1505. & 1513.

Simonia damnabilis.

CUm tàm divino, quàm humano jure, in spiritualibus præcipuè, detestabiliter sit Simoniæ labes prohibita, & longè magis in electione Rom. Pontif. Vicarii JESU CHRISTI D. N. abominabilis sit, & universali Ecclesiæ perniciosa.

Quæ propterea inficit electionem Papæ.

§. 1. Nos qui regimini ejusdem universalis Ecclesiæ meritis imparibus annuente Domino præsidemus, cupientes, quantum cum Deo possumus in præmissis præ tantæ rei necessitate ac periculi magnitudine ut tenemur in posterùm salubriter providere, de Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio & unanimi consensu hac nostra perpetuò valitura constitutione, Apostolica auctoritate, & de potestatis nostræ plenitudine, statuimus, decernimus, & definimus, quòd si, quod Deus pro sua clementia, & * ineffabili bonitate avertat, contigerit, postquàm nos, vel successores nostros successivè, ipse Deus ab hujusmodi universalis Ecclesiæ regimine absolverit; humani generis inimico procurante, & ambitione vel cupiditate ad hoc inclinante, seu impellente, electionem Romani Pontificis, ab eo, quem eligi contigerit, vel ab aliquo, seu aliquibus de cœtu Cardinalium quomodolibet votum dantibus per simoniacam hæresim in dando, promittendo, vel recipiendo pecunias, bona cujusque generis, castra, officia, vel beneficia, seu promissiones, & obligationes commissam, per se vel alium, seu alios quomodocumque & qualitercumque, etiam in duarum partium, vel omnium Cardinalium unanimi concordia, quomodolibet, etiam per viam assumptionis unanimiter, nemine discrepante, etiam sine scrutinio factæ, celebrari, vel fieri non solùm hujusmodi electio, vel assumptio eo ipso nulla existat, & nullam eidem sic electo vel assumpto, administrandi in spiritualibus, & temporalibus facultatem tribuat, sed etiam contradictum sic electum, vel assumptum, de simoniaca labe, à quocumque Cardinali, qui eidem electioni interfuerit, opponi, & excipi possit, sicut de vera, & indubitata hæresi, ita quòd à nullo pro Romano Pontifice habeatur, quinimmò ipse sic electus à priori suo Cardinalatus, & alio quocumque honore, Ecclesiis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, monasteriis, dignitatibus, & aliis quibuscumque beneficiis, & pensionibus, quæ tunc obtinebat in titulum, vel in commendam, aut aliàs quomodocumque, eo ipso, absque alia declaratione, privatus existat: & idem electus, non Apostolicus, sed apostaticus, & tamquam * simoniacus, & hæresiarcha, & ad prædicta omnia, & singula perpetuò inhabilis habeatur, & sit.

* in omnes.

* Simon Magus.

Quæ nec per adorationem confirmari valeat.

§. 2. Nec hujusmodi simoniaca electio per subsequentem ipsius inthronizationem, seu temporis cursum, aut etiam omnium Cardinalium adorationem, seu obedientiam, ullo umquam tempore convalescat.

Cardinalium facultas discedendi ab ejus obedientia.

§. 3. Liceátque omnibus, & singulis Cardinalibus, etiam illis, qui huic simoniacæ electioni, seu assumptioni consenserant, etiam post inthronizationem, adorationem, seu obedientiam, ac etiam universo Clero, Populo Romano, necnon subditis, & sancti Angeli de Urbe, ac quarumvis aliarum Romanæ Ecclesiæ arcium Præfectis, Castellanis, Capitaneis, & aliis officialibus quocumque homagio, seu juramento, vel cautione præstitis, non obstantibus, à talis electi, etiam inthronizati, obedientia, & devotione, impunè, & quandocumque discedere (ipsis, fidei Romanæ Ecclesiæ, & obedientiæ futuri Romani Pontificis canonicè intrantis, nihilominùs adstrictis permanentibus) & eum, ut magnum, ethnicum, publicanum, & hæresiarcham evitare.

Qui nec regimen, Ecclesiæ se immiscere possit.

§. 4. Ad cujus quoque confusionem, possint Cardinales, qui præfatæ electioni se opponere voluerint, si præsumpserit se regimini universalis Ecclesiæ prætextu talis electionis ingerere, auxilium brachii sæcularis contra eum implorare. Nec tales ab ejus obedientia discendentes, tamquam tunicæ Domini scissores, aliquarum propter dictum discessum pœnarum, seu censurarum ultioni subjaceant.

Simoniace eligentium pœnæ.

§. 5. Cardinales verò, qui eum sic simoniacè elegerint, à suis ordinibus, & etiam Cardinalatus titulis, & honore, ac quibuscumque Patriachalibus, Archiepiscopalibus, Episcopalibus, & aliis prælaturis, ac dignitatibus, & beneficiis, quæ in titulum, vel commendam tunc obtinebant, vel in quibus, seu ad quæ jus tunc habebant, absque alia declaratione, privati existant, nisi ab illo penitùs, & cum effectu discesserint, & reliquis Cardinalibus, qui hujusmodi simoniæ non consenserint, infrà terminum octo dierum, postquàm fuerint ab eis requisiti, personaliter si fieri poterit, aliàs per edictum publicum, se absque fictione, vel fraude univerint, & conjunxerint. Et tunc si præfatis aliis Cardinalibus se univerint, & conjunxerint, in pristinum statum, & ad pristinos honores, & dignitates, etiam Cardinalatus, ac Ecclesias, & beneficia, quibus præerant, & quæ obtinebant, reintegrati, rehabilitati, ac restituti, & repositi, ab hujusmodi simoniæ labe & censuris, ac pœnis ecclesiasticis quibuscumque, absolvi eo ipso existant.

Complicum quoque pœna.

§. 6. Mediatores verò, proxenetæ, trapezitæ, tàm clerici, quàm laici, cujuscumque dignitatis, qualitatis, & ordinis fuerint, etiam Patriarchali, Archiepiscopali, sive Episcopali, vel alia sæculari, mundana sive ecclesiastica dignitate præditi, etiam quorumcumque Regum & Principum Oratores, vel Nuncii, hujus simoniacæ electionis participes, sint omnibus suis Ecclesiis, beneficiis, prælaturis, & feudis, ac aliis quibuscumque honoribus, & bonis, eo ipso privati, & ad similia inhabiles, ac etiam activè, & passivè intestabiles, & eorum bona ipso facto, ad instar reorum criminum læsæ majestatis, Fisco Apostolicæ Sedis applicentur, & devolvantur, si prædicti delinquentes Ecclesiastici fuerint, vel aliàs Romanæ Ecclesiæ subditi. Bona verò, & feuda taliter delinquentium, non subditorum sæcularium, in partibus existentia, Fisco sæcularis principis in cujus territorio bona sita fuerint ipso facto similiter applicentur. Ita tamen quòd si infrà tres menses, à die quo notum fuerit, illos simoniam commisisse, vel participasse, Principes dicta bona fisco suo actualiter non applicaverint, ex tunc illa Fisco Ecclesiæ Romanæ applicata censeantur, & sint eo ipso absque aliqua similiter declaratione.

Obligationum simoniacarum annullatio.

§. 7. Promissiones quoque, & obligationes, sive sponsiones propterea quandocumque, etiam ante tempus dictæ electionis, etiam extra personas Cardinalium, per quoscumque alios quomodocumque

factæ, cum quavis inexcogitabili solemnitate, & forma, etiam juratæ, conditionales, sive eventuales, & in forma excommissarum, ex quacumque causa, etiam depositi, mutui, cambii, confessionis de receptis, donationis, attendamenti, vel venditionis, permutationis, vel alterius cujuscumque contractus, etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ factæ, sint nullæ, & invalidæ, & ad agendum inefficaces, nullúsque illarum vigore cogi, vel constringi possit, in judicio vel extrà. Liceátque omnibus, ab illis impunè, absque aliquo metu, sive perjurii nota, recedere.

Cardinales non complices Simoniæ, ...lium Pont. ...ligere, & Concilium convocare possint.

§. 8. Et insuper liceat Cardinalibus, qui electioni prædictæ simoniacæ interfuerunt, & à præfato sic electo discesserint, adhibitis secum aliis Cardinalibus, qui hujusmodi simoniacæ electioni consenserunt, & posteà eisdem Cardinalibus in dicta simonia non complibus se univerint, si se cum eisdem unire voluerint, alioquin sine eis, ad alterius nihilominùs Pontificis electionem, non expectata alia sententia declaratoria simoniacæ electionis hujusmodi, eadem tamen præsente nostra constitutione semper in suo robore permanente, liberè, aliàs tamen canonicè, devenire, & Concilium etiam generale indicere, & convocare in loco idoneo, prout eis videbitur expedire.

Clausulæ derogatoriæ. Alex. iij. Bulla est in c. 6. De elect.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & præcipuè fœl. rec. Alexandri Papæ III. quæ incipit: Licet de vitanda discordia, & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, etiam in Conciliis generalibus editis, cæterísque contrariis quibuscumque.

Cardinalium contravenientium excommunicatur.

§. 10. Inhibentes postremò omnibus, & singulis S. R. E. Cardinalibus, qui pro tempore erunt, & eorum sacro Collegio, ne Apostolica Sede vacante, prædictis contravenire, vel contra præmissa, vel aliquod præmissorum statuere, disponere, & ordinare, vel aliquo modo facere, seu attentare præsumant, quocumque exquisito colore vel causa, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, quam ipso facto incurrant, & à qua non, nisi per Romanum Pontificum canonicè electum, absolvi possint, nisi in mortis articulo.

Decretum irritans.

§. 11. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super his, vel aliquo præmissorum, à quoquam, scienter vel ignoranter, etiam per nos, contigerit attentari.

Jussio publicandi hanc Bullam. De qua publ. vid. mox infrà.

§. 12. Ut autem præsentis constitutionis, decreti, statuti, ordinationis, ac inhibitionis nostræ hujusmodi tenor, ad omnium notitiam deducatur, volumus præsentes literas nostras in valvis basilicæ Principis Apostolorum, necnon Cancellariæ, ac acie Campi Floræ affigi, nec aliam earumdem literarum publicationis solemnitatem requiri, aut expectari debere, sed hujusmodi affixionem pro solemni pubcatione, & perpetuo robore sufficere.

Sanctio pœnalis.

§. 13. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum constitutionis, ordinationis, statuti, decreti, definitionis, applicationis, approbationis, & inhibitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. An. 8. die 14. Jan.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinto 19. Kalen. Februarii, Pontificatus nostri Anno secundo.

Sequitur d. Bullæ confirmatio in Concilio Lateranensi.

Edita A. D. 1513.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Papæ electio quã maximè advertenda.

SI summus rerum Opifex, Terrarum, Cœlíque sator, sua ineffabili providentia Roman. Pontificem in Cathedra præeminentiæ pastoralis Christiano generi præesse voluit, ut sanctam Rom. universalem Ecclesiam sinceris corde, opere gubernaret, fideliúmque omnium profectibus, solicitis studiis intenderet, decens, & salutare reputamus, ut in electione præfati Pontificis in quem ut puritatis, & candoris speculum fideles ipsi intuentur, omnis labes, omnísque illius suspicio absit, talésque ad tanti fastigii gradum assumantur, qui ritè, & rectè, & canonicè ingressi, modo, & ordine convenientibus, naviculæ Petri gubernacula substineant, talésque existant in tanto dignitatis culmine constituti, qui bonis, & rectis solatio, malis autem formidini sint; & eorum exemplo, cæteri fideles ad benè operandum instruantur, & ad viam salutis dirigantur, & ea, quæ propterea per nos statuta, & ordinata fuerunt, pro rei magnitudine & gravitate per sacrum generale Concilium approbentur & innoventur, & innovata communiantur, ut & firmius perdurent; & tenacius observentur, & adversus diaboli multiplices insidias defendantur, quo fuerint dicta auctoritate sæpiùs circumfulcta.

Super quæ edita est præcedens Bulla.

§. 1. Dudum siquidem à nobis magnis, & urgentibus causis, magnáque & matura discussione, & deliberatione cum doctissimis, & gravissimis viris etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus præcedentibus, & præhabitis, emanarunt literæ tenoris subsequeutis, &c. *Bulla hæc est quæ præcedit.*

Qua publicata solemniter fuit.

§. 2. Quæ literæ deinde pro ipsarum subsistentia firmiori, & notorietate, dum Bononiæ cum nostra Curia essemus, de mense Octobris, Pontificatus nostri Anno septimo in Consistorio nostro secreto, etiam Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Card. & aliquibus Prælatis nostris domesticis, lectæ, & publicatæ & approbatæ, & demum in quinterno Cancellariæ descriptæ, & annotatæ, & in audientia contradictarum, ac aliis locis publicis dictæ Civitatis, & postremò Romæ in locis designatis solemniter publicatæ extiterunt, & eorum exemplaria ad omnes ferè Christianos Principes transmissa.

Et modò ad abundantiorem cautelam ab eod Pont. sacro approbante.

§. 3. Nos insuper attendentes quanti ponderis, quantíque exitii Christi Vicariorum in terris adulterinæ electiones essent, quantúmque detrimenti Christianæ Religioni afferre possent, præsertim his difficilimis temporibus, quibus diversimodè vexatur Christiana Religio universa, volentes Sathanæ dolis, & insidiis, humanæ præsumptioni, & ambitioni, quantum nobis permittitur, obviare, ut literæ prædictæ eò magis observentur, quò clariùs constiterit eas matura, & salubri deliberatione dicti sacri Concilii approbatas, innovatas, qua statutæ & ordinatæ fuerunt, licet ad sui subsistentiam, & validitatem alia approbatione non indigerent, sed ad abundantiorem cautelam, & ad tollendam omnem doli, ac malitiæ causam, malè cogitantibus, & tàm saluberrimæ constitutioni contravenire satagentibus, ut eò tenaciùs observentur, & difficiliùs tollantur, quo tantorum Patrum fuerint approbatione munitæ, literas prædictas, cum omnibus & singulis statutis, ordinationibus, decretis, definitionibus, pœnis, inhibitionibus, aliísque omnibus & singulis clausulis in eis contentis, sacro hoc Lateran. Concilio approbante, auctoritate, & potestatis plenitudine præfatis approbamus, & innovamus, easque inviolabiliter, & irrefragabiliter observari & custodiri mandamus, robúrque perpetuæ firmitatis obtinere, ac Cardinales, Mediatores, Oratores, Nuncios, alios in dictis literis contentos ad ipsarum literarum, & omnium & singulorum in eis expressorum observationem, sub censuris & pœnis, & aliis in eis contentis, juxta earumdem literarum tenorum, & formam teneri, & obligatos fore decernimus, & declaramus.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ in dictis literis voluimus non obstare, cæterísque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Datum

Dat. P. A. 10. die 16 Febr. * 1514.

Datum Romæ in Basilica Lateranensi, in sacra sessione Anno Domini 1513. * quartodecimo Kalendas Martii, Pontificatus nostri Anno decimo.

IV.

Innovatio constitutionum Bonif. VIII. Alex. V. Pii II. & Innoc. VIII. contra provisos, ingerentes se in administrationibus beneficiorum, literis Apost. non expeditis. Et contrà non solventes annatas Cameræ Apostolicæ.

Quoad secundùm partem rubricæ, vide infrà Sixt. V. constit. 33. Cameræ, ubi alias Bullas materiæ indicabo in Tomo 2.

Edita A. D. 1505.

JULIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romani Pontificis providentia circumspecta, ad ea libenter intendit, per quæ animarum periculis, Ecclesiarum & Monasteriorum dispendiis obvietur, Cameræque Apostolicæ, cui diversa impensarum onera, pro Ecclesiæ Romanæ statu conservando, quotidiè imcumbunt, indemnitati debitè provideatur.

Bonif. viij. in extravag. 1. delection. Jussit provisos in Curia non se ingerant literis non expeditis.

§. 1. Dudum siquidem ad audientiam fœl. rec. Bonifacii VIII. & Alexandri V. Romanorum Pontificum, prædecessorum nostrorum deducto, quòd nonnulli ad Patriarchales, Metropolitanas, & Cathedrales Ecclesias, Monasteria, & Prioratus, tàm regulares quàm sæculares promoti, seu quibus per eosdem prædecessores, seu Sedem Apostolicam, de dictis Ecclesiis, monasteriis, sive prioratibus, hactenus quomodolibet provisum fuerat; in expeditione literarum Apostolicarum super provisionibus hujusmodi negligentes existebant; quidam verò ex prædictis, quòd deterius erat, absque hujusmodi literis, in suæ salutis interitum, ad Ecclesias, monasteria, & prioratus hujusmodi, præter & contra stylum, & morem Romanæ Curiæ, laudabiliter observatos, ac etiam Apostolicas prohibitiones, accedere præsumpserant, ac Ecclesiarum, monasteriorum, vel prioratuum hujusmodi, regimini, gubernationi, & administrationi se etiam ingerebant & immiscebant, ac ingerere & immiscere damnabiliter præsumebant; iidem prædecessores cupientes hujusmodi damnis instantibus & futuris remedium adhibere opportunum, videlicet idem Bonifacius prædecessor noster unam perpetuò valituram constitutionem, quæ incipit, injunctæ, per quam inter alia sanxit, ut Episcopi &c.

Alex. v. (cujus const. hic non habet) pœnas prædictos imposuit si infrà annum literas non expedirent.

§. 2. Alexander verò prædecessor memoratus, ipsius Bonifacii prædecessoris inhærendo vestigiis, ac de consilio tunc venerabilium fratrum suorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium auctoritate Apostolica, & ex ex ejus certa scientia, aliam, quæ incipit. Ex injuncto, edidit constitutionem, per quam etiam inter alia statuit & decrevit, quòd omnes, & singuli Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Electi, Administratores, Commendatarii, Abbates, & Priores hujusmodi, quibus per eum auctoritate Apostolica hactenus de aliqua Patriarchali, Metropolitana, vel Episcopali, Ecclesiis vel Monasteriis, seu de prioratibus conventualibus, etiam in administrationem, vel commendam, provisum extitisset, & eorum literas usque ad totalem expeditionem, & receptionem earumdem literarum inclusivè, expediri non fecissent, sub pœna privationis Ecclesiarum, monasteriorum, & prioratuum hujusmodi, & omnis juris ex provisionibus prædictis quomodolibet acquisiti (quam quemlibet negligentem incurrere voluit eo ipso, & quòd Ecclesias & monasteria, ac prioratus negligentium præmissa ad effectum perducere, ex ea die; prout ex tunc præfata auctoritate vacare, & Apostolicæ Sedis dispositioni specialiter reservata fore, decrevit, & declaravit) tenerentur, & deberent literas hujusmodi, super provisionibus ipsis per se vel alios, usque ad præfatam earum totalem expeditionem, ac receptionem, ut præmittitur inclusivè, expediri fecisse, infrà annum à data provisionis factæ, continuè cumputandum. Illi verò, quibus provideri contingeret quomodolibet in futurum, de Ecclesiis, monasteriis, aut prioratibus hujusmodi, seu aliquo eorumdem, sub pœna simili, quam ut præfertur; incurrent, etiam infrà annum à die provisionis faciendæ continuò computandum, similiter tenerentur & deberent literas ipsas etiam usque ad prædictam totalem expeditionem, & receptionem inclusivè, expediri fecisse. Et interim sub eadem pœna per se vel alios, absque literis provisionis in forma, de regimine, gubernatione, seu administratione, vel quasi, Ecclesiarum, Monasteriorum, prioratuúmque prædictorum, vel alicujus eorum, seu bonorum eorumdem, in spiritualibus, vel temporalibus, nullatenùs se ingerere, vel aliter se immiscere, aut super his, vel eorum aliquo, seu dependentibus vel connexis, jurisdictionem aliquam quomodolibet exercere præsumerent, cæterisque pœnis contra prædictos, à jure, vel ab homine, etiam ratione negligentiæ muneris consecrationis, vel benedictionis non suscepti, statutis, inflictis, & aliis in suo robore permansuris, irritum, & inane, censens ex ea die, si secus vel aliter, super his, à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, in posterùm contingeret attentari quomodolibet.

Pius ii (cujus constit. hic non habes) pœnas inflixit non solventibus Annatas.

§. 3. Successivè verò recolendæ memoriæ Pius Papa Secundus etiam prædecessor noster, cupiens, tàm saluti animarum, quàm ipsius Cameræ Apostolicæ indemnitatibus salubriter providere, ac existimans eos, quos in dicta Camera deinceps pro annata beneficiorum per eos auctoritate Apostolica assecutorum, obligari contingeret, infrà terminos eis constitutos, omninò Cameræ prædictæ satisfacturos, si ultrà sententiam excommunicationis, quam non satisfaciendo in termino sibi præfixo, ipso facto incurrent, aliqua per eum illis pœna fortior infligeretur, præmissis, ac certis aliis rationabilibus causis animum suum moventibus, per quamdam constitutionem suam, quæ incipit, Romani Pontificis, perpetuò providit, & eadem auctoritate Apostolica statuit, & ordinavit ac decrevit & declaravit, quòd omnes & singulæ obligationes, quæ ex illa die, super annatis quorumcumque beneficiorum in dicta Camera reciperentur, intelligerentur, quòd obligati pro se, si infrà eis præfixos terminos, Cameræ Collectoribus in partibus pro tempore existentibus, satisfacere defecissent, tàm ipso facto, lapso eodem termino, sententiam excommunicationis incurrerent, quàm beneficiis suis, pro quibus in dicta Camera se obligassent, omninò essent & censerentur privati, illi verò, qui non pro se, sed pro aliis, ut principales, & privatæ personæ, super hujusmodi annatis se obligarent, ultrà incidentiam excommunicationis sententiæ prædictæ, si in termino constituto dictæ Cameræ vel Collectoribus non solvissent, ipso facto suis omnibus quæ obtinerent beneficiis, similiter intelligerentur esse privati, atque talium beneficia possent in eventum prædictum per quoscumque liberè & licitè impetrari.

Innoc. viij. aliam contra eosdem edidit const. n. 3. quæ est sup. fol. 434. Hic modo Pontif. confirmat const. dictorum. Pontificum quoad futura. Et moderatur quoad præsentia & præscripta.

§. 4. De hinc fœl. rec. Innocentius Papa Octavus similiter prædecessor noster per quamdam suam constitutionem, quæ incipit, Cameræ Apostolicæ &c.

§. 5. Nos igitur cupientes ne provisiones, concessiones, & gratiæ Apostolicæ Sedis, & præcipuè quæ à nobis emanarunt & pro tempore emanabunt, diu maneant in suspenso, sed perfectè ad actum, juxta Apostolicas constitutiones deducantur, & ne Ecclesiarum, Monasteriorum & prædictarum dignitatum Ecclesiasticarum Prælati, seu Commendatarii, & Administratores, absque titulo & literis Apostolicis, in animarum suarum periculum, regimini & administrationi eorumdem se ingerere, aut aliàs illis immiscere præsumant; ac ne Cameræ Apostolicæ redditus minuatur, sed damnis ejusdem obvietur, in præmissis omnibus providere, prædictorum prædecessorum nostrorum inhærendo vestigiis,

Motu

Motu proprio, & ex certa scientia, constitutiones præfatas, earum quamlibet innovantes, præsenti constitutione perpetuò valitura declaramus, decernimus, statuimus, & ordinamus, quòd constitutiones Bonifacii, Alexandri, Pii, & Innocentii prædecessorum nostrorum hujusmodi, etiam quoad pœnas & censuras, etiam privationis in eis expressas, quoad futura, in omnibus, & per omnia, juxta illarum tenores, qui omnes inviolabiliter perpetuis futuris temporibus observentur, quo verò ad præsentia, & præterita, constitutiones, & ordinationes easdem moderamur sub hac forma, videlicèt, quòd quoad Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Electos, Administratores, Commendatarios, Abbates, Priores, & alios quoscumque, quibus auctoritate Apostolica de Patriarchali, Metropolitana, vel Cathedrali Ecclesiis aut monasteriis, seu prioratibus conventualibus, etiam in administrationem, vel commendam, hactenùs provisum extitit, & super his literas usque ad totalem expeditionem, & receptionem earumdem expediri, infrà terminum in constitutione Alexandri prædecessoris hujusmodi præfixum, non fecerunt, vel etiam sine literis confirmationis, provisionis, vel commendæ, consecrationis, & benedictionis, Ecclesiarum, monasteriorum, vel prioratuum administrationem acceperunt, & illi incumbunt, vel etiam quoad illos, qui pro annatis quorumcumque beneficiorum, in dicta Camera Apostolica, se pro seipsis, vel aliis, infrà certum tempus, pro solutione obligaverunt, & statutis terminis non solverunt, ac propter eà sententias, & pœnas in præmissis constitutionibus, & obligationibus contentas incurrerunt; si citra montes, infrà quatuor; si ultra montes, infrà octo menses, à die publicationis præsentium in Cancellaria Apostolica, computandos, literas hujusmodi totaliter expedierint, & ad se receperint, & de his quæ debent, Cameræ prædictæ satisfecerint: ex tunc (dum tamen per provisiones, collationes, seu alias quaslibet dispositiones de Ecclesiis, monasteriis, prioratibus, dignitatibus, & beneficiis prædictis, à prædicta Sede Apostolica, vel alias à quocumque, vel quomodocumque factas, non sit alteri, ante datam hujusmodi constitutionis nostræ, jus quæsitum) eo ipso ab excommunicationis sententia, & aliis pœnis, quibus per prædictas constitutiones, vel obligationes respectivè obligati essent, absoluti, & ad beneficia quibus propterea privati essent, plenariè restituti, auctoritate nostra censeantur, perinde ac si præmissa omnia, & singula in ipsis constitutionibus contenta observassent, & pænas præfatas non incurrissent.

Non solventibus annatas temporibus debitis pœnam privationis apponit.

§. 6. Quòd si prædictas literas non expediverint, & illis constitutionibus non paruerint, vel in terminis ipsis non solverint, pœnas prædictas, etiam privationis, eo ipso incurrisse se noverint, quos etiam tenore præsentis constitutionis, expressè pœnis, & censuris eisdem innodamus, & privatos declaramus. Et insuper eadem auctoritate Apostolica statuimus, & ordinamus, quòd illi, quos annatis hujusmodi, dictæ Cameræ teneri constiterit, etiam si aliàs illas solvere nullatenùs promisissent, seu ad illarum solutionem non aliter se specialiter obligassent, si literas hactenùs desuper Apostolicas aliqua machinatione vel fraude adhibitis, solutione annatæ, vel obligatione in eadem Camera minimè facta, recepissent (dùm tamen beneficia ipsa fuissent, seu fuerint quomodolibet realiter assecuti) ad solutionem annatæ, & jurium prædictorum, efficaciter teneantur. Et nisi infrà quatuor menses, si citramontani: & octo menses si ultramontani fuerint, à die publicationis præsentium in Cancellaria Apostolica computandos, de annata debita satisfecerint dictæ Cam. Apost. vel ejus collectoribus, de qua solutione appareat per instrumentum publicum, lapso dicto termino, beneficiis, pro quibus de annata solvenda tenentur, omninò sint, & intelligantur eo ipso privati.

Decretum irritans.

§. 7. Et sic in omnibus, & singulis præmissis, etiam per quoscumque judices etiam S.R.E. Cardinales, & Palatii Apostolici Auditores, & alios, in Romana Curia, vel extra eam, in causis, in quavis instantia, etiam per appellationem, vel alio quovis modo, quomodocumque, & qualitercumque pendentibus, judicari debere, ac irritum & inane quicquid secus super his à quoquàm, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, perpetuò decernimus, & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus omnibus, quæ iidem prædecessoris in præfatis suis constitutionibus voluerunt non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque. Ut autem hæc innovatio, statutum, voluntas, decretum, & ordinatio, ac declaratio nostra, ad omnium, & singulorum notitiam deducantur, nullúsque possit deinceps aliquam excusationem prætendere, aut ignorantiam allegare, utque perpetuò firma, & illibata permaneant, auctoritate, & tenore prædictis volumus, & mandamus, ut in valvis nostræ Cancellariæ tribus vicibus, diversisque diebus, dùm ipsa Cancellaria tenebitur, & donec durabit, per aliquem ex Cursoribus nostris affigantur, & teneantur, exindéque in libris Cancellariæ Apostolicæ, ubi similia describi, & registrari consueverunt, per officiales Cameræ prædictæ ad quos pertinet, ad perpetuam rei memoriam describantur, & registrentur. Nulli ergo omninò hominum, &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A 5. die 25. Maji.

Datum Romæ, apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinto, 5. Kal. Augusti, Pontificatus nostri Anno secundo.

V.

Privilegium Congregationis Monachorum B. MARIÆ Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti, deputandi judices Conservatores bonorum, & personarum ipsius Congregationis, Eorúmque Conservatorum ampla jurisdictio.

Qualitates ejusmodi Conservatorum explicat Leo X. in sua constitut. 22. Dùm intrà, & eorumdem auctoritatem tradit Pius V. in const. 11. Dùm ad uberes in Tomo 2. & postremò declaravit Clemens VIII. infrà in Tomo 3. in ejus const. 3. Sanctissimus. Quæ ob communicationem privilegiorum inter Regulares possunt huic Congregationi, & aliis deservire, stante præsertim præservatione Concil. Trid. sess. 24. cap. 3.

Alia de hac Congregatione, indicavi suprà in constitutione 1. Clement. VI. Solicitudinis, fol. 254.

Ad favorem Abbatum hujus Congregationis super usu Baldachini, Assistentium, & aliorum Ministrorum emanavit Decretum à Sacra Congregatione Rituum, quod approbavit S. D. N. Urb. VIII. in const. 97. Exponi, inf. Tom. 4.

Edita A. D. 1505.

JULIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus, Patriarchæ Aquilein. Neapolitan. Mediolanen. Florentin. Senen. Arhiepiscopis, Bononien. ac Eugubinen. Episcopis. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Exordium.

Militanti Ecclesiæ licèt immeritis, disponente Domino, Præsidentes, circa curam Ecclesiarum, & Monasteriorum omnium solertia reddimur indefessa soliciti, ut juxta debitum pastoralis officii eorum occurramus dispendiis, & profectibus divina cooperante clementia salubriter intendamus.

Causa hujus indulti.

§. 1. Sanè, dilectorum filiorum, Abbatis Generalis, & Conventus Monasterii sanctæ MARIÆ in Ancona, Ordinis, S. Benedicti, Pientinæ diœcesis, & Visitatorum Congregationis Montis Oliveti nuncupati, & aliorum Abbatum, Priorum, & conventuum,

Monasteriorum, & prioratuum præfati Ordinis, & Congregationis ejusdem conquæstionem percipimus, quòd nonnulli Archiepiscopi, Episcopi, aliique Ecclesiarum Prælati, & Clerici, ac Ecclesiasticæ personæ, tàm religiosæ, quàm sæculares, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, Milites, Laici, Communia civitatum, universale oppidorum, castrorum, villarum, & aliorum locorum, ac singulares personæ civitatum, & dioecesum, ac aliarum partium diversarum, occuparunt, & occupari fecerunt castra, villas, & alia loca, terras, domos, possessiones, jura, jurisdictiones, necnon census, fructus, redditus, & proventus, dicti & aliorum monasteriorum, religiosorum locorum, seu membrorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum Monasteriis, Prioratibus, & locis dicti Ordinis illius Congregationi acquisitorum, seu aliàs annexorum, ac illis subjectorum, & ab illis dependentium: ac nonnulla alia bona mobilia, & immobilia, spiritualia, & temporalia, ad Abbates, Priores, conventus, & congregationem prædictos: necnon commissos, vel oblatos, & oblatas, vel commissas, Congregationi, & membris præfatis, seu sua bona dantes, spectantia, & ea detinent indebitè occupata, seu ea detinentibus præstant auxilium, consilium, vel favorem; nonnulli etiam civitatum, & dioecesum, ac partium prædictarum, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, eisdem Abbatibus, prioribus, conventibus, congregationi, commissis, seu oblatis super prædictis castris, villis, locis aliis, terris, domibus, possessionibus, juribus, jurisdictionibus, fructibus, censibus, redditibus, & proventibus eorumdem, & quibuscumque aliis bonis mobilibus, & immobilibus, spiritualibus, & temporalibus, ac aliis rebus ad monasteria, prioratus, loca, membra, & beneficia, ac Abbates, conventus, congregationem, commissos, seu oblatos, commissas, vel oblatas hujusmodi spectantibus, multipliciter molestias, & injurias inferunt ac jacturas. Quare Generalis, Visitatores, & alii Abbates, priores, & conventus, ac congregatio præfati nobis humiliter supplicarunt, ut cùm eis valdè difficile reddatur, pro singulis quærelis ad Apostolicam Sedem habere recursum, providere ipsis super hoc paterna diligentia curaremus.

Facultas, & jurisdictio Conservatorum Ordinis.

§. 2. Nos igitur adversus occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, injuriatores hujusmodi, illo volentes eisdem Abbatibus, prioribus, conventibus, & Congregationi remedio subvenire, per quod ipsorum compescatur temeritas, & aliis aditus committendi similia præcludatur, fraternitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenùs vos, vel sex, aut quinque, seu quatuor, aut tres, vel duo, aut unus vestrum, per vos, vel alium, seu alios, etiam si sint extrà loca in quibus deputati estis, Conservatores, & judices, præfatis Abbatibus, prioribus, conventibus, & Congregationi, commissis seu oblatis, efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittatis, eosdem super his, & quibuslibet aliis bonis ac juribus præsentibus, & futuris, ad Abbates, & conventus Congregationem, commissos, vel commissas, seu obligatos, vel oblatas, Monasteria, Prioratus, membra, & loca, præsentia, & futura dictæ Congregationis spectantia, ab eisdem, vel quibusvis aliis, indebitè molestari, vel eis gravamina, seu damna, vel injurias irrogari facturi, dictis Abbatibus, prioribus, conventibus, & Congregationi, commissis sive oblatis, cùm ab eis vel procuratoribus suis, aut eorum aliquo fueritis requisiti de prædictis, & aliis personis quibuslibet, super restitutione hujusmodi castrorum, villarum, terrarum, & aliorum locorum, jurisdictionum, jurium, & bonorum mobilium, & immobilium, redditu um quoque, proventuum, ac aliorum quorumcumque bonorum, præsentium, & futurorum, necnon de quibuslibet molestiis, & injuriis atque damnis præsentibus, & futuris, in illis videlicet, quæ judicialiter requirunt indaginem, summariè, & de plano, sine strepitu, & figura judicii; in illis verò prout qualitas eorum exegerit, justitiæ complementum. Occupatores seu detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, necnon contradictores quoslibet, & rebelles, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque vel quotiescumque expedierit, auctoritate nostra, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio bracchii sæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus tàm fœlicis recordationis Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri, in quibus cavetur ne quis extra suam civitatem, & dioecesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultrà unam dietam, à fine suæ dioecesis ad judicium evocetur, seu ne Judices, & Conservatores à Sede deputati prædicta, extrà civitatem, & dioecesim in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere, aut aliquos ultrà unam dietam à fine suæ dioecesis trahere præsumant, dummodò ultrà tres dietas aliquis vigore præsentium non trahatur, aut quod de aliis quàm manifestis injuriis, & molestiis, atque damnis, & aliis quæ judicialiter requirunt indaginem pœnis in eis, si secus egerint, & in id procurantes adjectis, Conservatores se intromittant, quam Papiensis de feriis cognoscendis primis, & secundis causis in terris, locis inibi expressis, ac aliis quibuscumque institutionibus à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, tàm de judicibus delegatis, & Conservatoribus, quàm personis ultrà certum numerum ad judicium non vocandis, aut aliis, editis, quæ vestræ possent in hac parte jurisdictioni, aut potestati, ejùsque libero exercitio quomodolibet obviare, necnon statutis, & consuetudinibus Ecclesiarum, Monasteriorum, religiosorum, civitatum, terrarum, & aliorum locorum, juramento, confirmatione Apostolica, aut quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusvis Ordinibus, monasteriis, prioratibus, præposituris, præpositatibus, dignitatibus, & personatibus, ac administrationibus, & officiis, cæterisque beneficiis Ecclesiasticis, Abbatibus, Prioribus, Præpositis, & in dignitate Ecclesiastica constitutis, ac aliis personis quibuslibet, etiam cum quibusvis clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis fortioribus, & efficacioribus concessis, quibus etiam si de eis specialis specifica, & expressa, non autem per clausulas generales id importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda foret, & in eis caveretur expresse quòd in illis non nisi sub certis inibi expressis modis, & formis, aut nullatenùs derogari possit, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus; seu si aliquibus communiter vel divisim, à Sede præfata indultum existat, quòd excommunicari, suspendi, vel interdici, seu extrà, vel ultrà certa loca ad judicium evocari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, ac eorum personis, & Ordinibus, ac nominibus propriis mentionem, & qualibet alia, dictæ Sedis indulgentia, generali, vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam vestræ jurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua cujusque toto tenore habenda sit in vestris literis mentio specialis.

Indultum eligendi Conservatores.

§. 4. Cæterùm volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quòd omnes, & singuli alii Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, & alii locorum Ordinarii, præsentes, & futuri, eorúmque pro tempore Vicarii in spiritualibus generales, necnon quæcumque aliæ personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, ac eorum singuli, quando, & quotiens pro parte Abbatum, Priorum, conventuum Congregationis, commissorum, seu oblatorum, vel commissarum, & oblatarum prædictorum, vel eorum alicujus super præmissis, vel eorum aliquo requisiti fuerint, ad præsentium literarum executionem procedere pos-

sint, & debeant in omnibus, & per omnia, perinde ac si præsentes literæ, etiam eis, cum clausula quatenùs ipsi omnes, vel duo, aut unus eorum specialiter directæ fuissent.

Ampliatio facultatis Conservatorum.

§. 5. Et si per summariam informationem super his per vos, aut eos habenda, vobis aut eis constiterit, quòd ad loca in quibus occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, injuriatores hujusmodi ac alios ad quos præsentes literæ pervenerint pro tempore morari contigerit, pro monitionibus, citationibus, de eis facientibus, tutus non pateat accessus. Nos vobis, & aliis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ordinariis, & personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, prædictas citationes, & monitiones quaslibet per edicta publica locis affigenda publicis, & partibus illis vicinis de quibus sit verisimilis conjectura quòd ad notitiam citatorum, & monitorum hujusmodi pervenire valeant, faciendi, plenam, & liberam earumdem, tenore præsentium concedimus facultatem. Ac volumus & prædicta auctoritate decernimus, quòd monitiones, & citationes hujusmodi, perinde arctent ipsos monitos, & citatos, ac si eis, & specialiter, & personaliter insinuatæ, & intimatæ legitimè extitissent, quòd quilibet vestrum, ac Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Ordinariorum, Vicariorum, & personarum in dignitate præfata constitutarum prædictarum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico præpeditus, & à data præsentium, sit vobis, & ipsis & unicuique vestrum, & eorum in præmissis omnibus, & eorum singulis cœptis, & non cœptis, præsentibus, & futuris, perpetuata potestas, & jurisdictio attributa, ut eo vigore, eàque firmitate vos, & ipsi possitis, & quilibet vestrum, & eorum, possit in præmissis omnibus cœptis, & non cœptis, præsentibus, & futuris, & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia, & singula, coram vobis seu ipsis cœpta fuissent, & jurisdictio eorum, & vestra, ac cujuslibet vestrum in præmissis omnibus, & singulis, per citationem vel modum alium, perpetuata legitimè extitisset.

Fides danda transumptis.

§. 6. Et quia nihilominùs difficile foret præsentes literas hujusmodi ad singula quæque loca in quibus de eis forsan mentio facienda fuerit, deferre, eadem Apostolica auctoritate decernimus, quòd earum transumptis, manu alicujus notarii publici subscriptis, ac sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in judicio, & extrà, ac ubilibet plena fides adhibeatur, & eis stent in omnibus, & per omnia, perinde ac si ipsæ originales literæ exhiberentur, & ostenderentur, constitutione Apostolica super Conservatoribus, & alia qualibet in contrarium edita, non obstant. præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Dat. P. A. 2. die 25. Oct.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1505. 8. Kal. Nov. Pont. nostri Anno 2.

VI.

Contra homicidas, & alios capitaliter bannitos, aut sibi jus dicentes, aut cavalcatam facientes &c. eorúmque receptatores, & favores.

Quoad prædictos bannitos attende const. 6. Six. V. Hoc nostri. Quo verò ad jus dicentes, & cavalcatas facientes, vide aliam ejusdem Six. const. 75. Dùm pro, in Tomo 2.

Edita. A. D. 1505.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

CUm homines se invicem quantum possunt ratione, & auxilio fovere debeant, ideò DEO, & hominibus abominabiles esse viros sanguinum avidos Propheta testatur: nec immeritò, cùm horrenda sævitia, non solùm corporum, sed etiam animarum eorum quos interimunt, si non sint armis spiritualibus, divina præveniente gratia præmuniti, procurare noscantur, pro quibus Dominus noster JESUS CHRISTUS mortem subiit temporalem. Ad reprimendum igitur talium conatus nefarios, plurimùm conferre arbitrantes, eos qui hujusmodi detestabile scelus patrare non expavescunt justitia cupientes punire, & latas pro tempore contra eos condemnationes debitæ executioni demandari, ea quæ pro talium condemnationum faciliori executione, & sicariorum hujusmodi persecutione, à prædecessoribus nostris providè emanarunt, ut eo firmiùs observentur, quo fuerint sæpiùs Apostolica auctoritate munita, libenter approbantes, munimine roboramus, ac alia pro Urbis nostræ, & aliarum civitatum, terrarum, & provinciarum nobis subjectarum, necnon civium, & incolarum eorumdem commodo, pace, & tranquillitate desuper statuimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Pius II. contra homicidas edidit Bullam quæ est suprà fol. 373.

§. 1. Dudum siquidem per fœl. record. Pium Papam Secundum prædecessorem nostrum, accepto quòd à certis annis tunc elapsis citrà in terris, locis, & tenimentis Romanæ Ecclesiæ mediatè, vel immediatè subjectis quàm plura etiam ex levibus causis commissa esse reperiebantur homicidia &c.

Six. iv. cujus Bullam hic non habes, eam confirmavit.

§. 2. Et deinde piæ memoriæ Sixtus Papa IV. etiam prædecessor noster, accepto per eum quod in ipsius Pii prædecessoris literis contenta à certis annis tunc elapsis citrà non fuerant observata &c. prout in singulis literis prædictis pleniùs continetur.

Hic Pont. illas innovat.

§. 3. Cùm autem tempore assumptionis nostræ ad summi Apostolatus apicem propter guerras quibus non solùm civitates, terræ, & loca temporali dominio eidem Romanæ Ecclesiæ subjecta, sed etiam tota Italia decem ferè annis, magno cum omnium in eis habitantium incommodo vexata fuerunt, in eisdem civitatibus, terris, & locis, præsertim in Urbe nostra intestina, ac diuturna odia, & discordias, civilésque dissensiones vigere, ac fulta, latrocinia, homicidia passim perpetrari cognoverimus, mente revolentes præfatum Sixtum prædecessorem, & avunculum nostrum, qui nos ad Cardinalatus honorem evexit, ad decorem, & venustatem Urbis prædictæ, & illius temporum restaurationem, ac personarum ejusdem Urbis, ac aliarum civitatum, & locorum eidem Romanæ Ecclesiæ subjectorum commoda aciem suæ considerationis extendisse, illius exemplo promoti animum ad sedandum discordias, & odia, tàm in dicta Urbe, quàm aliis civitatibus, terris, & locis dictæ Ecclesiæ subjectis, ad firmandam perpetuam pacem, & quietem, non sine maximis animi, & corporis molestiis, & curis, pro subditorum nostrorum commodis applicavimus, idque opportunis juris remediis omni studio efficere cupimus. Habita igitur super iis cum fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, & de illorum consilio, literas Pii, & Sixti prædecessorum prædictorum, & prout illas concernunt, omnia, & singula in dictis literis contenta auctoritate Apostolica tenore præsentium, approbamus, & innovamus, & robur firmitatis perpetuæ obtinere debere decernimus.

Extendit ad quoscumque capitaliter condemnatos.

§. 4. Ac illas ad bannitos, exititos, & rebelles, aut alios pro quocumque alio crimine capitali, à quibusvis Officialibus, tàm in dicta Urbe, quàm extrà eam, & in terris eidem Romanæ Ecclesiæ mediatè, vel immediatè subjectis jus dicentibus pro tempore condemnatos, ac brigosos nuncupatos, pacem juxta ordinationes dictæ Urbis, Apostolica auctoritate approbatis facere recusantes, necnon jus sibimet contra alios dicentes, aut cavalcatas sive Romani Pontificis, aut Officialium suorum speciali licenti facientes, vel monentes, præfata auctoritate, de eorumdem fratrum consilio extendimus.

Receptationem eorumdem & favorem prohibet.

§. 5. Ac universis, & singulis, tàm laicis quàm Ecclesiasticis cujuscumque status, gradus, ordinis, excellentiæ, dignitatis, ducibus quoque, Comitibus, Baronibus, domicellis, necnon communitatibus, civitatum, terrarum, castrorum, & aliorum quorumcumque locorum, nobis, & eidem Romanæ Ecclesiæ mediatè, vel immediatè subjectorum, districtè præcipiendo mandamus, & inhibemus, ne aliquis eorum ho-

micidas, bannitos, exititios, & rebelles, aut pro alio capitali crimine condemnatos, aut brigosos pacem facere recusantes, seu jus sibi contra alium dicentes, aut cavalcatas facientes, vel moventes, in eorum civitatibus, castris, seu locis aliis quibuscumque recipere, & retinere, seu auxilium, consilium, vel favorem, directè, vel indirectè, publicè, vel occultè, per se vel alium præstare, aut in eorum domibus, seu castris, vel locis recipere, & receptare præsumat.

Contravenientibus pœnas infligit De His vide omnino Bullas 24. in rub.

§. 6. Et si aliquis contra inhibitionem, & mandatum hujusmodi quovis modo directè, vel indirectè de cætero venire præsumpserit, nos omnes, & singulos sic contravenientes, contra quos per Pium, & Sixtum præfatos, ac alios prædecessores nostros Romanos Pontifices, & Apostolicæ Sedis Legatos, etiam satis est debitè provisum, excommunicationis majoris, & anathematis sententiam, à qua non nisi à vobis, vel eisdem successoribus, præterquàm in mortis articulo constituti, & debita satisfactione præmissa, absolvi possint, incurrere, eósque omnibus, & singulis privilegiis, gratiis, libertatibus, indultis, exemptionibus, immunitatibus, realibus, & personalibus, ac civitatibus, castris, terris, locis, & dominiis eorum, dignitatibus, & honoribus, juribus, Officiis, ac etiam feudis, & concessionibus quibuscumque quæ à nobis, & Romana, ac quibuscumque aliis Ecclesiis obtinere noscuntur, sub quacumque verborum forma, & tenore, ac cum quibusvis fortissimis, & insolitis clausulis, immunitatibus, exemptionibus, & privilegiis, etiam præservativis ab incursu pœnæ privationis ipso jure (quorum tenores, acsi de verbo ad verbum inserti forent, præsentibus pro expressis haberi volumus) eo ipso privatos, & inhabiles ac indignos ad illa & quælibet alia in posterùm obtinenda, & quoscumque actus legitimos exercendos fore nunciamus, & illa per nos, & successores nostros absque aliqua declaratione super incursu pœnæ privationis hujusmodi, aut citatione eorum qui privationis pœnam incurrerint facienda, aliis personis in feudum seu vicariatum, aut aliàs, ac si per lapsum temporis concessionis, aut finitam lineam, ad dictam Cameram revertissent, liberè concedere, ac aliàs de illis disponere posse decernimus, & declaramus, necnon civitates, terras, castra, & loca prædicta Cameræ Apostolicæ confiscamus, incorporamus, applicamus, & appropriamus; ac confiscata, incorporata, applicata, & appropriata esse, sicque contravenientes pro rebellibus ejusdem Romanæ Ecclesiæ haberi, & censeri debere volumus, eorum subditos, & vassallos, & arcium, civitatum, terrarum, castrorum, & locorum prædictorum castellanos, à quocumque fidelitatis juramento, quo ipsi essent quomodolibet adstricti, penitùs absolventes. Civitates quoque, terras, castra, & loca prædicta, si ad ejusdem Romanæ Ecclesiæ obedientiam se non reduxerint, seu in præmissis quomodolibet deliquerint, & etiam quorumcumque eis consilium, auxilium, vel favorem quovis modo directè, vel indirectè, publicè, vel occulè præstantium, etiam quacumque, Ecclesiastica, vel mundana, etiam si Regali præfulgeant dignitate, & excellentia, ut præfertur, & ad quæ eos declinare contigerit, Ecclesiastico subjicimus interdicto, tamdiu firmiter observando, donec ibidem fuerint, etiam per triduum post inde discessum.

Revelationem præcipit.

§. 7. Illos quoque qui aliquem sciverint in culpabilem in prædictis, & nobis vel successoribus nostris infrà trium dierum spatium non retulerint, vel alicui per quem ad nos verbum fideliter perferatur, similes pœnas incurrere volumus.

Contrariis derogat.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem, & quicuscumque aliis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus, super recipiendis bannitis, & homicidis, ac brigosis, & aliis prædictis quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, de quibus quorúmque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis, quæ quoad hoc cuiquam volumus nullatenùs suffragari.

Publicationem committit. Hæc publ. non habetur sed sufficit publ. const. cit. in rub.

§. 9. Ut autem præsentes literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus, & mandamus, illas in valvis Basilicarum Principis Apostolorum, & Sancti Joannis Lateranensis de Urbe affigi, ut ii quos literæ ipsæ concernunt, quòd ad ipsos non pervenerint, aut illas ignoraverint, nullam possint excusationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cùm non sit verisimile, quòd apud ipsos remaneat incognitum, quòd tàm patenter fuerit publicatum. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 3. die 27. Novemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinto, 5. Kal. Decemb. Pontificatus nostri Anno tertio.

VII.

Prohibitio appellandi in causis criminalibus provinciæ Marchiæ, in Statu Ecclesiastico, non facto deposito pœnæ pecuniariæ, in qua rei condemnati sunt.

Hæc prohibitio approbata est ac extensa ad totum Statum Ecclesiasticum per Pium IV. ut infrà in Tomo 2. in ejus const. 52. Et si cuncta, fol. 71. ubi notabo declarationes.

Edita A. D. 1506.

JULIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilecto filio Nicolao Provinciæ nostræ Marchiæ Anconitanæ Thesaurario. Salutem, & Apostolicam benedictionem.*

Causa prohib.

Accepimus Fisco Cameræ Apostolicæ, istius nostræ provinciæ, damnum non leve inferri, delictáque impunita remanere, ex prætextu appellationum, quæ in maleficiorum causis, tàm ante condemnationem, tùm post interponuntur; propter quas, cùm aut ad Urbem, aut alio causæ ipsæ transferuntur, indecisæ, & minùs pro ipso Fisco defensæ remanent.

Prohibitio appellandi absque deposito.

§. 1. Quamobrem volentes damno, & impunitati prædictis occurrere, tibi committimus, & mandamus, ut nullam in aliqua causa alicujus maleficii, aut fractæ pacis, induciarum, vel treguæ, etiam si de nova causa, aut de habendo recursum diceret, appellationem admittans, aut admitti sinas per aliquem judicem, vel Officialem, nisi prius effectuale depositum penès te fecerint, de pœna, in qua appellans condemnatus fuerit, aut veniret condemnandus, prout in constitutionibus provincialibus, & aliis prædecessorum nostrorum, & nostris literis, ad quas relationem haberi volumus, pleniùs continetur.

Prohibitio appellationes admittendi.

§. 2. Inhibentes etiam præsentibus Gubernatoribus, Vicelegatis, Locumtenentibus, & aliis quibuscumque Officialibus ipsius provinciæ, quocumque nomine nuncupatis, ut appellationem aliquam in dictis causis admittere nullo modo audeant, vel præsument, nisi per te eis priùs constiterit de effectuali deposito, ut præmittitur facto. Decernen. ex nunc irritum, & inane, si secus à quocumque aliquid præsumptum fuerit attentari. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Dat. P. A. 3. die 16. Junij.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo piscatoris, die 16. Junii, millesimo quingentesimo sexto, Pont. nostri Anno 3.

VIII.

Jurisdictio, & auctoritas Clericorum R. Cam. Apost. præsidentium aliquot ex se ipsis annis singulis transmittendi ad loca Status Ecclesiastici visitanda; Officialésque & alios quoscumque delinquentes coërcendos.

Alia de istis Clericis indicavi suprà in Alex. VI. const. 12. Et si ex fol. 463.

Edita A. D. 1506.

Exordium.

JULIUS PAPA &c.

Ad perpetuam rei memoriam.

EX injuncto nobis desuper Apostolicæ servitutis officio, ad ea libenter intendimus, per quæ gregem Dominicum, præsertim Civitatum, & locorum temporali dominio S. R. E. mediatè, vel immediatè subjectorum, divina disponente clementia nobis commissum, intrà justitiæ tramites, cum pace, & justitia gubernare, regere, & ab oppressionibus liberare possimus.

Officiales Status Ecclesiastici, & alii variis modis delinquebant quæ incognita, & subsequenter impunitæ remanebant.

§. 1. Sanè fuit fide dignorum testimonio relatum, quòd nonnulli Provinciarum, civitatum, & locorum prædictorum Gubernatores, Locatenentes, Vicelegati, Thesaurarii, Donanerii, Gabellarii, Castellani, armorum ductores, Camerarii, Exactores, Priores, Antiani, Consules, Consiliarii, Vicarii, & Ecclesiarum, & piorum locorum Prælati, Rectores, & Procurarores damnorum datorum, & alii, cujuscumque nominis clericalis, vel sæcularis auctoritatis, vel jurisdictionis officiales, executores, & aliæ privatæ personæ, qui ministerio justitiæ, & negotiis publicis præpositi sunt, non modò illa ut debent, non servant, & servari curant, & faciunt, sed quandoque in populorum prædictorum, & Fisci nostri Apostolici damnum non modicum, & animarum suarum periculum, & detrimentum, vel personarum acceptione, vel simoniæ, odii seu amoris labe, & aliis mundanis illecebris corrupti, statuta, & bonas consuetudines non servando, corrumpunt, tyrannidem exercent, & justitiæ ministros impediunt, justitiam lædunt, populorum, communitatum, & privatarum personarum facultates exhauriunt, & Fisci in[illegible]tus auferunt, & in rem suam vertunt, vel aliter malè pertractant, ex quibus peccandi licentia crescit, & usurarii, & monetarii multiplicantur, & aliqui Abbates, Priores, Ministri, seu quicumque alii monasteriorum, & Conventuum Rectores, Præpositi, & Gubernatores quocumque alio nemine nuncupati, & ipsi, & etiam alii Clerici sæculares, Ecclesiarum Prælati, Rectores, & beneficia obtinentes, suis religiosis extra monasterium morandi facultatem de facto concedunt, & aliunde ad se venientes religiosos transeuntes contra fœl. rec. Martini V. & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, & nostras constitutiones recipiunt, & beneficia etiam sæcularia, & quibus cura imminet animarum habere, & tenere etiam sine dispensatione Apostolica consentium, & permittunt, & bona Ecclesiastica tàm conjunctis, & amicis, quàm aliis variis fictis titulis, non justis pretiis alienaverunt, & alienare non desistunt, & quidam alii iniquitatis filii, procurante humani generis inimico, Sedis Apostolicæ, vel alterius auctoritatem habentes, indulgentiarum facultatem habere, vel dictæ Sedis Nuncios, seu Commissarios esse, licèt falsò, asserentes, & fingentes, cc Christi fidelibus suadentes, pecunias, & alia munera quæstuando extorquere, & falsi crimen committere non verentur, & quod magis abominabile est, à casibus Sedi Apost. reservatis: & votorum etiam perpetuorum, & visitationis Sepulchri Dominici, S. Jacobi in Compostella, S. Spiritus in Saxia, & liminum Principum Apostolorum de Urbe, absolvere, & hujusmodi, ac graviora peccata præter omnium eorum auctoritatem remittere, & super illis dispensare, animásque illaqueare præsumunt.

Hic ideò Pont. Clericis R. Cameræ committit, ut ex se ipsis aliquod ad inquirendum & procedendum super prædictis, quolibet anno transmittant.

§. 2. Nos igitur, qui inter varias curas, quibus continuò præmimur, illa præcipuè solicitamur, ut Terræ, & loca prædicta S.R.E. subjecta, sub statu tranquillo, & pacis amœnitate gubernentur, & Ecclesiarum, & locorum piorum bona non dissipentur, & Christi fidelium ibidem consistentium animæ, falsis suggestionibus non perdantur, volentes super iis, ut nobis incumbit, de opportuno remedio providere, & malorum prædictorum fomenta de medio tollere, & penitùs extirpare, & quia hujusmodi crimina, inconvenientia, & delinquentium calliditate, seu aliquorum potentia, ùt prædictum est, ad nos vel ad dictam Cameram Apostolicam non deferuntur, & impunita, utpote ignota, relinquantur, quódque occurrere non possumus præmissis; nisi aliquis nobis, & S. R. E. fidus, & probatus, & cui status prædicti cura incumbat, assumatur; Ac attendentes quòd dilecti filii Clerici Cam. Apost. præsidentes, quibus omnium locorum, & terrarum S.R. E. in temporalibus præcipuè cura imminet, & qui subditorum prædictorum, & aliorum ad se recurrentium quærelas audiunt, & illis remedia tribunnt opportuna, provida deliberatione statuentes, & ordinationes decernimus, ac perpetua inviolabili lege ordinamus, & sancimus, quòd dicti Clerici Præsidentes, anno quolibet, aliquos ex eis deputent, qui ad loca prædicta se conferant, & super præmissis omnibus, & singulis diligenter inquirant, & investigent, & prædictorum omnium crimina, & defectus audiant, & omni meliori modo reperiant, & repertus solemni adnotatione describant, & Communitatibus, & particularibus personis ablata restitui faciant, aut referant, & in prædicta Camera proponant, ubi juxta constitutiones fœl. rec. Six. IV. prædecessoris nostri vota reddantur, & causæ hujusmodi, stylo, & more Camerali justitia mediante, decidantur, & terminentur, & reperti culpabiles, debitis pœnis plectantur, molestentur, & puniantur.

§. 3. Volumus insuper quòd Clerici, quos, ut præmittitur ad loca prædicta destinari contigerit, ad effectum omnia inveniendi, & reperiendi, quascumque personas publicas, & privatas, cujuscumque gradus, præeminentiæ, conditionis, & dignitatis, mundanæ, vel Ecclesiasticæ censeantur, etiam communitates, corpora, collegia, tàm super facto proprio quàm super testimonio ferendo, seu pro libris, scripturis, & documentis ad causas prædictas facientibus, seu illas pro arbitrio dicti Clerici concernentibus, edendis, & exhibendis, cogere, compellere, & si opus est, mulctare, punire, & sub pœnis pecuniariis, & censuris Ecclesiasticis, & si eis videbitur per tormenta, carceres, & alios legitimos modos, veritatem eruere possunt, taliter quòd opera tenebrarum malignantium, calumniis, & diabolicis versutiis non tegantur, sed benè cognita funditùs eradicentur.

Quibus deputatis amplas facultates quoscumque culpabiles puniendi concedit.

§. 4. Mandantes Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Locatenentibus, Archiepiscopis, Episcopis, Gentium armorum Capitaneis, Thesaurariis, Baronibus, Vicariis, domicellis, marescallis, barisellis, armorum ductoribus, judicibus, communitatibus, & omnibus aliis publicis, & privatis personis quomodocumque nuncupatis, & singulis antedictis, & ipsorum cuilibet, in virtute sanctæ obedientiæ, ut eisdem Clerico præsidenti, vel Clericis præsidentibus, deputato, deputatis; vel deputandis assistant, & omnem obedientiam exhibeant, ejúsque mandata inviolabiliter observent, & ab aliis prout jusserint, seu jusserit, observari faciant, eique vel eis, de opportunis favoribus, auxiliis, & præsidiis assistant, & provideant.

Eisque Legatos & cæteros omnes obedire præcipit.

§. 5. Præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & locorum municipalibus; consuetudinibus, & præscriptionibus, ac quibusvis privilegiis, indultis, & immunitatibus, exemptionibus, concessionibus, dispositionibus, & literis, tàm per quoscumque Rom. Pontifices, vel Sedem Apostolicam, sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, insolitis, irritantibúsque decretis, etiam ex motu proprio, & ex certa scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine, & ex quibusvis etiam maximis, & urgentissimis causis, & necessitatibus, communiter, vel divisim hactenùs concessis, factis, confirmatis, approbatis, & innovatis, nominatim specialiter, & expresse, & in posterùm forsan concedendis, faciendis, confirmandis, approbandis & innovandis, quibus etsi pro eorum sufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus, specifica, & expressa, ac individua mentio habenda foret, præsentibus, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro sufficienter expressis habentes, quoad præmissa dumtaxat harum serie eisdem motu, & scientia, specia-

Quibuscumque non obstantibus.

liter, & expresse derogamus, & illa nemini aliquo umquam tempore suffragari volumus, & decernimus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum hujus Bullæ. §. 6. Volumus autem quòd transumpto in Camera Apostolica facto adhibeatur plena fides, quemadmodum propriis originalibus.

Dat. P. A 3. die 22. Julij. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, de vigesima secunda Julii, millesimo quingentesimo sexto, Pontificatus nostri Anno tertio.

IX.

Contra Clericos, & Ministros R. Cam. Apost. quomodolibet in contractibus rerum Camerarium participantes.

Hæc prohibitio confirmatur, & extenditur ad intervenientes in Camera, dum de illis pro eos attinentibus tractatur, à Paulo III. infrà in hoc Tomo I. in ejus const. 18. Aliàs. Et approbatur à Pio IV. infrà Tom. 2. in ejus const. 55. Romanus. fol. 79. Sed an hæ prohibitiones ligent Card. Camerarium, vide infrà in alia Jul. III. Bulla 3. Licèt, ubi notabo, in hoc Tomo I.

Edita A. D. 1506.

JULIUS EPISCOPUS, *Motu proprio, &c.*

Causa hujus prohibitionis. PErcepimus à fide dignis, ac pluries informati fuimus, quòd in appaltu aluminum Sanctæ Cruciatæ, vel concessionum Dohanarum, Thesaurariæ, ac Salariæ, ac aliarum rerum, quæ per nos, seu Ordine nostro, per Præsiden. & Clericos Cameræ nostræ Apostolicæ conceduntur, ad nos, & Fiscum nostrum spectan. nonnulli se intromittunt, immisceat, & forsitan pro eorumdem interesse participant, in maximum præjudicium nostrum, & rerum Fiscalium, viam veritatis non agnoscentes in eorumdem evidens periculum animarum.

Prohibitio participandi, in contractibus rerum Camerarium. §. 1. Quare nos super præmissis providere volentes, & indemnitati nostræ consulere, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de plenitudine potestatis, per præsentes præcipimus, & mandamus; sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, necnon privationis omnium, & quorumcumque officiorum, & dignitatum, ac emolumentorum, ex eadem participatione, vel aliàs quomodolibet provenientium, & Fisco nostro applican. ne aliqua persona dictorum Clericorum, & Præsidentium, & seu Thesaurarii Fiscalis pro tempore existen. & aliarum personarum, quæ negotia nostra gerunt vel ministrant, cujuscumque gradus, vel dignitatis, etiam si Cardinalatus existat, audeat, vel præsumat, quovis colore vel causa, se intromittere, aut ad partem facere, ut vulgariter dicitur, vel participare quoquomodo, aut auxilium, consilium, vel favorem præstare, quòd in ejus, seu eorumdem utilitatem, vel commodum quovis modo ex eisdem evenire possit alicui, vel in aliquibus personis, dum appaltus Dohanæ, Thesaurariæ, Salariæ, vel aliquæ aliæ res, quæ ad Cameram nostram spectarent, vel pertinerent, locata fuissent, vel conducta ad vitam, vel ad tempus, vel aliàs quovis modo datæ vel concessæ.

Pœnæ scientium & non revelantium. §. 2. Mandantes propterea, sub eisdem pœnis, omnibus, & quibuscumque personis, tàm Ecclesiasticis, quàm sæcularibus, cujuscumque conditionis existant, quæ de præmissis notitiam habuerint, vel ad nos, vel Gubernatorem nostrum pro tempore servientem, per se, vel alium, significent, & manifestent, contrariis quibuscumque non obstantibus.

Supscript. PP. Placet, & ita Motu proprio mandamus.

X.

Approbatio, & institutio Ordinis Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula, qui aliàs Eremitæ nuncupantur. Et confirmatio unius regulæ à B. Francisco pro dictis Fratribus, & aliæ pro Sororibus; & alterius pro Tertiariis editæ; cum plurimarum gratiarum, & privilegiorum elargitione, quæ propterea mare magnum appellatur.

Primævam istorum Fratrum institutionem, & alia quæ hunc Ord. concernunt, notavi suprà in const. 5. Six. IV. Sedes. fol. 390.

Iste Franciscus in Sanctorum numerum relatus fuit à Leone X. infrà in hoc Tomo I. in const. 38. Excelsus.

JULIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1506.

Proëmium. DUdum ad sacrum Ordinem Minimorum, olim per fœl. record. Sixtum IV. Innocentium VIII. & Alexandrum VI. Rom. Pont. prædecessores nostros salubriter approbatum, ac variis privilegiis cum regulæ approbatione multipliciter decoratum, nostræ considerationis aciem dirigimus. Dùmetiam intrà nostræ mentis abscondita revolvimus fructus uberes quos dextera Domini opitulante, & Apostolica Sede benedicente, Dilectus filius Franciscus de Paula prædicti Ordinis pater ac institutor; & quoad vixerit Generalis corrector exemplo B. Franc. ardentissimus nostri Redemptoris imitator, in agro militantis Ecclesiæ producere non desinit; ac etiam salutifera exempla atque imitanda Christi fideles ex ejusdem Francisci de Paula, & aliorum fratrum dicti Ordinis arctissima vita, quam ipsi ad obsequendum Altissimo sub Evangelico jugo, ac humili habitu, & humilitatis spiritu, spreto sæculo, ac pompis ejus, voluntariè assumpserunt in perpetua Christi servitute laudes divinas, die noctùque summa cum devotione Domino persolventes quotidiè inducuntur. Dignum, imò debitum reputamus, ut ordo ipse apud eamdem Sedem gratiam liberalitatis inveniat, & gratiæ, & privilegia illi quomodolibet concessa, per ipsius Sedis approbationem remaneant illæsa.

§. 1. Dudum siquidem præfato Sixto prædecessori nostro, &c.

Omittitur narrativa hujus Bullæ, quia eam habes in loc. cit. in rub.

§. 2. Et successivè præfatus Innocentius etiam prædecessor, per alias suas literas, in quibus literæ prædicti Sixti prædecessoris, de verbo ad verbum insertæ fuerunt, easdem Sixti prædecessoris hujusmodi literas, ac omnia, & singula in eis contenta recensens, laudationem, confirmationem, approbationem, communionem, suppletionem, decretum, exemptionem, susceptionem, voluntatem, concessionem, & indulta hujusmodi, ac prout illa concernebant, omnia, & singula in eis contenta, & narrata auctoritate Apost. & scientia prædictis, confirmavit, approbavit, suique scripti patrocinio cum simili defectuum suppletione, communivit, & voluit, & dicta auctoritate decrevit, quòd earumdem literarum suarum transumptis, manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Archiepiscopi, vel Episcopi, aut alterius Prælati munitis, prorsus, in judicio, & extra fides plena adhiberetur, & illis staretur in omnibus, & per omnia, sicut ipsis originalibus literis adhiberetur, & staretur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Decrevitque irritum, & inane, si secus super à quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit, communiter, vel divisim, attentari. Six. iv. Ordinem approbavit & gratias concessit, ut in rub. Innoc. viij. cujus Bull. non est hic approbavit.

§. 3. Postmodùm verò pro parte Franc. de Paula, & Eremitarum prædictorum, eidem Alex. prædecessori etiam exposito, quòd ipse Franc. de Paula habens ad id ab eodem Pyrrho Archiepiscopo specialem, per illius literas facultatem, per eosdem Sixtum, & Innoc. prædecessores successivè confirmatam, & ad quæcumque loca quæ eidem Congregationi donari contingeret, ampliatam, illarum vigore pro salubri directione Eremitarum Societatis hujusmodi, nonnulla divini cultus augmentationem, & animarum salutem, vitæque Eremiticæ hujusmodi perseverantia, ac eorum votivæ prosperitatis successus concernentia, sacris canonibus non contraria, sub regula Ordinis fratrum Minimorum, pauperum Eremitarum dicti Francisci de Paula, in tredecim capitulis contenta statuerat, & ordinaverat, quæ voluerat, & mandaverat per ejusdem societatis Eremitas, & fratres perpetuis futuris temporibus observari. Idem Alexander prædecessor Alex. iv. regulam B. Franc in xiij. capitulis distincta approbavit in ejus Bull. quam consulto prætermisi, uti superfluam.

per

per aliquas suas, statuta, & ordinationes hujusmodi, ac omnia, & singula in dictis capitulis contenta, quæ tunc diligenter inspici, ac de verbo ad verbum in dictis suis literis inseri fecit, cum suppletione defectuum approbavit, & confirmavit.

[Ordinisque gratias confirmavit alia ejus Bulla quam etiam praetermisi.]

§. 4. Præterea idem Alexander prædecessor per alias suas in forma brevis literas, omnia, & singula privilegia, indulgentias, immunitates, exemptiones, gratias, & indulta quæcumque Francisco de Paula, & Eremitis hujusmodi, ac eorum Ordini, domibus etiam ante erectionem hujusmodi Ordinis, dum adhuc Eremitæ nuncupantur, per eosdem Sixtum, & Innocentium, suos, & ipsum Alexandrum nostros prædecessores quomodocumque concessa, quæ omnia & singula pro expressis haberi voluit, auctoritate Apostolica præfata approbavit, & perpetuæ robur firmitatis eadem obtinere decrevit.

[Et Ordinum Mendicantium privilegia Six. iv. & Innoc. viij. & Alex. vi. ad istum Ordinem ampliarunt.]

§. 5. Et quia Sixtus, & Innocentius prædecessores præfati, singula privilegia, exemptiones, immunitates, indulgentias, & indulta quæcumque Prædicatorum, Minorum, Eremitarum Sancti Augustini, ac Carmelitarum, necnon aliis Mendicantium Ordinibus, & eorum cuilibet, ac illorum professoribus, & domibus, ac eorum Ecclesias visitantibus quomodocumque concessa, ad Ordinem Minimorum hujusmodi extenderant; idem Alexander prædecessor pariter eorum extensionem confirmavit. Et si qua indulta, privilegia, & gratiæ post datam extensionis hujusmodi à dictis prædecessoribus, vel ab ipso Alexandro eisdem Ordinibus Mendicantium, aut alicui concessa essent, illa etiam ad eosdem Eremitas, & fratres & ad illorum Ordinem, ac domos extendit & ampliavit, ac ipsis suffragari voluit, in omnibus & per omnia, ac si pro eisdem Eremitis, & illorum Ordine hujusmodi emanassent.

[Et d. regulam pro fratribus à B. Franc. reformatam, & aliam pro Tertiariis ab eo editam approbavit.]

§. 6. Et deinde pro parte Francisci de Paula, & Eremitarum seu fratrum prædictorum, eidem Alexandro prædecessori similiter exposito, quòd ipse Franciscus de Paula tredecim capitula statutorum & ordinationum prædictorum in decem capitula reduxerat, & eorum aliqua pro salubri directione fratrum Minimorum Ordinis hujusmodi olim societatis dictorum Eremitarum mutaverat; aliqua etiam addiderat, quæ voluerat & mandaverat per eosdem fratres deinceps perpetuis futuris temporibus, prioribus omissis pro salubri eorum regula teneri & observari. Quódque ipse Franciscus de Paula, regulam, seu modum vivendi sui tertii Ordinis, pro utriusque sexus personis, sub eadem regula, seu modo vivendi, quæ septem dumtaxat clauderetur capitulis pœnitentiam agere volentibus, per eumdem Alexandrum prædecessorem benedici, approbari, & confirmari cupiebat. Idem Alexander prædecessor, Pyrrhi Archiepiscopi, ac Sixti & Innocentii prædecessorum prædictorum, ac suas literas prædictas, necnon omnia & singula in eis contenta; aliæ quoque privilegia, concessiones, immunitates, exemptiones, & indulta quæcumque eisdem fratribus Minimis, ac eorum Ordini, & domibus à Sede prædicta, vel ejus Legatis, seu aliàs quomodocumqua facta & concessa, necnon reductionem, mutationem, & alterationem dictorum decem capitulorum; seu regulam ipsorum fratrum Minimornm, necnon Regulam seu modum vivendi tertii Ordinis pro utriusque sexus personis, & in utriusque regulæ capitulis contenta quæcumque, quæ omnia diligenter inspici, ac de verbo ad verbum inseri fecit, cum suppletione defectuum approbavit & confirmavit.

[Societatémque istorum Eremitarum in Ordinem fratrum Minimorum instituit, & gratias jam concessas confirmavit.]

§. 7. Et pro potiori cautela societatem quondam Eremitarum hujusmodi in Ordinem fratrum Minimorum, dicti Francisci da Paula, priore cassata & & omissa sub hujusmodi nona regula erexit, & singulas literas prædictas, ac in eis contenta quæcumque; necnon privilegia & indulgentias, tàm generales quàm speciales, concessiones, immunitates, exemptiones, & indulta quæcumque eisdem fratribus, ac eorum Ordini & domibus à Sede prædicta, vel ejus Legatis, seu aliàs quomodocumque facta & concessa, quæ omnia & singula, ac si in dictis suis literis inserta forent, haberi voluit pro expressis, innovavit, & de novo concessit. Ac omnia, quæ circa statuta & ordinationes hujusmodi confirmata, & per eorumdem Franciscum de Paula reducta, mutata & alterata fuerant, de novo reduxit, mutavit & alteravit.

[Dictámque seu dam regulam a fratribus Minimis servari jussit.]

§. 8. Regulámque Minimorum fratrum hujusmodi sic innovatam, & regulam, seu modum vivendi tertiariorum Ordinis ejusdem, laudavit, benedixit, approbavit, & confirmavit. Ac voluit regulam ipsam sic innovatam, seu contenta in dictis decem capitulis, juxta eorum tenorem perpetuis futuris temporibus, & per Ordinis Minimorum hujusmodi fratres qui tunc erant, & pro tempore essent, eo modo pro eorum regularibus, institutis custodiri.

§. 9. Regulam quoque seu modum vivendi Tertiariorum hujusmodi per quascumque personas utriusque sexus suscipi posse ac propria in Christo regula, & modo vivendi salutari, commodo amplecti & observari.

[Tertiariorum quoque regula ... suscipi posse decrevit.]

§. 10. Ipsúmque Franciscum de Paula non tàm religiosissimi Ordinis Minimorum hujusmodi primarium patrem, ac institutorem, quem etiam priscorum beatorum Patrum fidelissimum imitatorem, suarúmque laudabilium institutionem diligentem innovatorem, in personarum Ordinis Minimorum hujusmodi præcipuum patrem, ac superiorem, & quamdiu viveret, generalem Correctorem irrefragabiliter instituit, ac institutum laudavit & confirmavit.

[B. Franciscum dicti Ordinis gen. Correctorem declaravit.]

§. 11. Ac etiam concessit, & indulsit, quòd omnes & singuli Ordinis Minimorum hujusmodi fratres præsentes & futuri, qui singulis quadragesimæ, & aliis cujuslibet anni stationem temporibus, aliquam ipsorum Ecclesiam, vel aliam, in qua eos pro tempore cum obedientiæ merito fore contingeret, visitarent, & inibi ante illius altare majus, quinquies orationem dominicam, & totiens salutationem Angelicam devotè recitarent, omnes ac singulas indulgentias consequerentur, & consequi possent, quas temporibus hujusmodi consequuntur visitantes Ecclesias stationum Urbis, & alias extra illius muros pro stationibus deputatas. Quásque fratres ipsi consequerentur, & consequi possent, si Ecclesias stationum hujusmodi temporibus personaliter visitarent.

[Indulgentiasque Ordini concessit. Tu vide novam dispositionem Pauli v. in sua const. 16. Romanus. in Tom. 3.]

§. 12. Instituit etiam atque ordinavit ob sanctæ vitæ quadragesimalis observantiam, quòd si quis devotionis gratia, vel pietatis intuitu, perpetuas, aut temporales eleemosynas Ecclesiæ, pauperúmque fratrum Minimorum hujusmodi necessitatibus sublevandis piè legare vellent, liceret ipsis fratribus Minimis, à promissæ paupertatis professione, puritatéque non recedendo, perpetuas & temporales eleemosynas hujusmodi: utensilia quoque ac oblationes quascumque, cujuscumque etiam speciei existerent, seu existere possent, quarum tamen dominium, jus, & proprietatem, idem Alexander prædecessor penès se, ac Ecclesiam Romanam tunc penitùs retinuit, nudo dumtaxat illarum usu fratribus Minimis hujusmodi relicto, per suos ac præfatæ Sedis, & ejusdem Ordinis Minimorum procuratores (ad hoc provida cura, paternáque benevolentia deputandos) suo, & dictæ Romanæ Ecclesiæ nomine ad se recipere. Ipsique procuratores eleemosynas hujusmodi fratribus ipsis Minimis per se vel per alios, juxta piam largientium devotionem, & intentionem, suámque constitutionem hujusmodi fideliter distribuere, seu distribui facere deberent. Laudavit etiam, & approbavit, quòd ubi perpetuæ, vel temporales eleemosynæ hujusmodi fratribus ipsis Minimis legarentur, tunc civitatis, villæ, castris, oppidi, seu vici, ubi fratres Ordinis Minimorum hujusmodi loca passim habere contingeret, Rectores, Scabini, Præsides, Consules Electi, Jurati, aut Domini de consilio, vel alii officiarii,

quovis nomine nuncupati, in primis unum vel plures Recollectores eleemosynarum hujusmodi quos fratribus ipsis Minimis, juxta piam largientium intentionem haberent, distribui per ministerium oblatorum dicti Ordinis Minimorum, vel amicorum spiritualium, per fratres Ordinis Minimorum hujusmodi pro tempore conventualiter electorum, qui (dùm opus foret,) deponi & innovari possent deputare. Ac de locis & domibus, quæ Ordinis Minimorum hujusmodi, ac illius personis & fratribus per quoscumque Christi fideles ubilibet concederentur, pro fratribus Minimis unum instrumentum publicum, vel plura confici facere, ac eleemosynarum hujusmodi specialem Curam & solicitudinem habere deberent. Quódque fratres ipsi Minimi super eleemosynis hujusmodi nullatenùs cum aliquo in judicio vel extra illud contendere, sed potiùs, ut veri pacis filii, & amatores, Rectoribus, Præsidibus, Scabinis, Juratis, & Consulibus, cæterísque officialis prælatis illarum curam relinquere, ac sine aliqua contentione in Domino (qui non derelinquit sperantes in se) fiducialiter reponere, ac ostiatim mendicare haberent. Possent tamen fratres ipsi præfatos dominos de consilio & policiæ Gubernatores, cæteróśque officiarios ad eleemosynas hujusmodi colligendas, deputatos, seu deputandos benignè monere, ut eis legatas eleemosynas hujusmodi pro animarum suarum exoneratione, animarúmque dictorum legantium salute, juxta piam legantium hujusmodi deliberationem, & intentionem, sibi fideliter impenderent. Quódque eleemosynæ hujusmodi scripto redigi, & fratribus ipsis Minimis capitulariter declarari. Ac scripto taliter redactæ, seu redigendæ infrà cujuslibet conventus Ordinis Minimorum hujusmodi, quamlibet conventualem arcam quatuor clavaturis claudendam reponi. Ac per Ordinis Minimorum hujusmodi oblatorum, vel amicorum spiritualium ministerium in Ordinis hujusmodi Ecclesiarum, & fratrum usus converti. Et postquàm fratribus ipsis Minimis de sibi requisitis vestimentis, ac vitæ necessariis, cæterísque præinsertis rationabiliter provisum foret: si adhuc ex perpetuis, vel temporalibus eleemosynis hujusmodi aliqua superessent, illa charitativè per Rectores, Scabinos, Consules, Electos, cæteróśque officiarios præfatos, de capituli localis scientia & consensu in pias causas erogari deberent. Et ipsis fratribus Minimis, ac eorum Ecclesiis, ut præfertur competenter proviso, perpetuas aut temporales eleemosynas hujusmodi ullatenùs procurare, vel jam procuratas augere, eis minimè liceret. Si tamen illæ fratribus ipsis Minimis ultrò largirentur, illarum census per Rectores, Scabinos, juratos, & electos, cæteróśque officiarios præfatos, in pias causas similiter distribui deberentur. Ipsique fratres Ordinis Minimorum hujusmodi in qualibet ipsorum Ecclesia, tàm constructa quàm construenda, cippum seu truncum ad quotidianas devotorum eleemosynas commodè reponendas utique habere possent.

Hic Pont. per aliam ejus Bullam (quã hic non habes) facultatem condendi statuta pro gubernia Ordinis concessit.

§. 13. Et deinde pro parte præfati Francisci de Paula nobis exposito, quòd licet olim per præfatum Alexandrum prædecessorem fratrum Ordinis Minimorum hujusmodi pro regula approbata, & per eum, ac Sedem prædictam confirmata fuisset; tamen pro salubriori dictæ regulæ conservatione, ac ut illa meliùs, & faciliùs ab ejus professoribus tunc, & pro tempore in dicto Ordine degentibus, observari possit, cupiebat idem Franciscus de Paula nonnullas ordinationes, & statuta salubria facere quæ fratres dictum Ordinem Minimorum professi servare, & secundùm quæ contra illa venientes, seu facientes, licet alias peccatum secundùm præcepta Ecclesiæ committere non viderentur pœna corporali, seu temporali in eisdem statutis contenta per eorum superiores puniri valeret. Quódque licèt aliàs per Sixtum, & Innocentium, ac Alexandrum prædecessores præfatos eisdem fratribus Minimis, quod omnibus & singulis privilegiis, gratiis, indultis, immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus, quibus quatuor Mendicantium Ordines, ac illorum personæ utebantur & gaudebant, seu uti & gaudere poterant in futurum uti & gaudere valerent concessum, ac indultum fuisset; nihilominùs tamen eo quòd dicti fratres Minimi privilegia & indulta hujusmodi originaliter non habebant, ac de illis fidem facere non poterant, & etiam quia illa per nos adhuc confirmata non fuerant, aliqui partim scrupulosa conscientia, & partim invidia moti, fratres Minimos hujusmodi eisdem privilegiis & gratiis gaudere non debere asserebant, quo fiebat ut ipsi fratres Minimi eisdem privilegiis & indultis uti posse non superabant, nisi eis per nos desuper opportunè provideretur. Nos per reliquas nostras literas eidem Francisco de Paula, quascumque ordinationes, & statuta, salubria & honesta, sacris canonibus non contraria in perpetuùm valitura, quæ dicti fratres Minimi servare, ac secundùm quæ vivere tenerentur, & contrà illa venientes, seu facientes licèt aliàs peccatum, juxta præcepta hujusmodi committere non viderentur, pœna corporali seu temporali in eisdem statutis contenta, per eorum superiores mulctari possent, condendi, & faciendi, plenam, & liberam præfata Apostolica auctoritate licentiam indulsimus, & facultatem.

Privilegia quatuor Ordinum mendicantium communicavit. Hoc idem fecit Pius V. in constitut. 49. Apostolicæ, in Tom. 2.

§. 14. Ac omnia, & singula privilegia, gratias, concessiones, immunitates, libertates, exemptiones, ac indulta prædicta, quibus præfati quatuor Mendicantium Ordines, & illorum personæ in genere utebantur, potiebantur, & gaudebant, seu uti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum, Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus hujusmodi concessimus, ac ut illis ordo Minimorum, & illius personæ, & fratres hujusmodi uterentur, potirentur, gauderent, ac uti, potiri, & gaudere, liberè ac licitè valerent approbavimus, & nostri scripti patrociniis communivimus. Dictísque fratribus Minimis, ut de dictis privilegiis, & indultis fidem facere possent, quòd sumpta ex Camera Apostolica super singulis privilegiis, concessionibus, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus & indultis hujusmodi, præfatis quatuor Mendicantium Ordinibus, per quoscumque Romanos Pontifices, & Sedem præfatam concessis, ac in posterùm concedendis habere, & illa, & literas Apostolicas eas, & ea quomodolibet concernentia, necnon literas nostras hujusmodi, per ipsius Cameræ Auditorem, & quoscumque Judices ordinarios ritè transumptari; & authenticari facere, liberè ac licitè valerent, & postquam transumpta; & authenticata forent, illis ac nostris & aliis literis hujusmodi super dictis privilegiis, concessionibus, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & indultis, ad instantiam quatuor Ordinum Mendicantium, & personarum, ac fratrum eorumdem, aut aliquorum ex eis jam ritè sanctis, & transumptatis, ea prorsus fides adhiberetur, ubicumque forent exhibita vel ostensa, ac si nostræ etiam aliæ literæ hujusmodi tunc exhiberentur. Ac privilegia, concessiones, gratiæ, immunitates, libertates, exemptiones, & indulta præfata, Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus hujusmodi concessa, & in eis Ordo Minimorum ac illius fratres, & personæ hujusmodi specialiter, & nominatim expressæ fuissent, ac pro eis principaliter remanassent.

Eásque ad portantes habitum, & famulos ac eligentes sepultura in domibus Ord. extendit

§. 15. Quódque de cætero famuli domorum Ordinis Minimorum hujusmodi, necnon cæteri ejusdem Ordinis habitum portantes, & in articulo mortis, in dictis domibus sepulturam eligentes, omnibúsque & singulis privilegiis Ordini Minimorum hujusmodi, quomodolibet concessis, gaudere, liberè ac licitè valerent indulsimus.

Ætatem an. 23. ad presb. sufficere voluit.

§. 16. Ac quòd fratres Ordinis Minimorum hujusmodi in vigesimo secundo suæ ætatis anno, tunc, & pro tempore constituti, ad presbyteratus ordinem, aliàs tamen ritè, se promoveri facere liberè possent.

Imò Concil. Trid. requirit an. 25 sess. 23 cap. 12. Molestantes hos fratres excommunicavit.

§. 17. Necnon omnes & singulæ personæ cujuscumque status, nobilitatis, & conditionis forent, quæ in causis eorumdem fratrum Minimorum se immiscerent, aut in ipsos fratres Minimos manus injicerent violen-

violentas, vel aliàs eos molestarent aut inquietarent, vel eorum bona auferrent, excommunicationis sententiam eo ipso incurrerent, prout aliis fratribus Mendicantibus erat concessum.

ivilegia Ordinis omnis ejus locis mmunicavit.

§. 18. Ac omnia & singula privilegia; indulta, gratiæ, facultates, ac indulgentiæ, uni aut pluribus domibus dicti Ordinis Minimorum, in genere, per eumdem Sixtum prædecessorem concessa & in posterùm concedenda, omnibus & singulis aliis domibus, & fratribus Ordinis Minimorum hujusmodi essent, & intelligerentur esse concessa.

ælatos Ornis ornamenta Ecclesiastica benedicere posse oluit.

§. 19. Quódque Generalis, necnon provinciales, & eorum Vicarii ejusdem Ordinis Minimorum corporalia, & alia ornamenta Ecclesiastica suorum locorum, ac domorum, præter calices & patenas, benedicere valerent concessimus, statuimus, & ordinamus.

ova loca onstruendi centia det. u observa ullam 99. dem viij. uoniam. Tom. 3.

§. 20. Et successivè pro parte præfati Francisci de Paula nobis etiam exposito, quòd licet olim Sixtus & Innocentius prædecessores præfati Francisco de Paula, & aliis personis, ac fratribus Ordinis Minimorum hujusmodi per eorum literas specialem facultatem concessissent recipiendi Ecclesias, oratoria, & loca, cujusvis etiam superioris licentia minimè requisita, pro perpetuis usu & habitatione fratrum dicti Ordinis Minimorum, & concessionis hujusmodi vigore à triennio citra, nonnulli Ordinis Minimorum hujusmodi fratres in diœcesi Ispalensi degentes à dilecto filio nobili viro moderno Duce, & dilecta in Christo filia nobili muliere moderna Ducissa de Medina cœli, aliisque devotis personis in dicta diœcesi Ispalensi degentibus, certum locum eis oblatum recepissent, & inibi unam domum cùm Ecclesia, & aliis officinis necessariis, sub invocatione sanctæ MARIÆ de Victoria, portus beatæ Mariæ, Ducis ac Ducissæ, & aliarum devotarum personarum hujusmodi eleemosynis adjuti, construi, & ædificari fecissent, ac domum ipsam per biennium pacificè inhabitassent, die noctúque Altissimo serviendo inibi. Quia tamen tunc ab anno circa fratres ipsi in eadem domo habitantes, & Domino taliter servientes, per venerabilem fratrem nostrum modernum Arhiepiscopum Ispalensem, & ejus officialem impedimenta plurima habuerant, ita quòd ipse officialis quibuscumque Christifidelibus, sub pœna excommunicationis, ne Ecclesiam, & domum ultimò dictas pro audiendis eorumdem fratrum missis & prædicationibus, devotionis gratia fluerent, per suas certi tenoris literas valvis dictæ Ecclesiæ affixas prohibuerat. Dictisque fratribus impedimenta, & incommoda plurima intulerat, ita etiam quòd præfatus Archiepiscopus prædictam Ecclesiam S. Mariæ de Victoria, benedicere & consecrare noluerat, neque per alium benedici, seu consecrare permiserat. Nos Francisco de Paula, & aliis fratribus ordinis Minimorum hujusmodi, omnia & singula oratoria, Ecclesias, domos, & loca ejusdem Francisco de Paula, & fratribus in posterùm concedenda recipere, & illa, ac prædictam de Victoria, & alias domus seu Ecclesias, loca, oratoria quæcumque, eatenus ubilibet recepta, pro eorum perpetuis usu, & habitatione vigore concessionis Sixti, & Innocentii prædecessorum prædictorum retinere, construere, & ædificare, seu construi facere, absque alia desuper facienda nova concessione Apostolica. Et quòd deinceps Ordinis Minimorum hujusmodi Conservatores, quotiens opus foret eidem Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentibus, ne dictus Archiepiscopus; seu ejus officialis, aut alii quicumque cujuscumque etiam nobilitatis, aut dignitatis existerent, Ordinis Minimorum hujusmodi fratres, neque in dicta diœcesi Ispalensi, neque aliqui in aliquo damnificare, molestare, perturbare nec inquietare ullatenus auderent, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna inhibere possent.

Ecclesias Ordinis quisque Episcopus

§. 21. Quódque Ordinis Minimorum hujusmodi fratres, tunc & pro tempore existentes, prædictam Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Victoria, & generaliter omnes & singulas alias ejusdem Ordinis Minimorum, Ecclesias & oratoria quæcumque recepta & recipienda, nondum consecratas, seu consecrata, facta priùs requisitione ab Episcopis locorum, eisdémque recusantibus vel negligentibus, per quemlibet alium catholicum Episcopum gratiam, & communionem dictæ Sedis habentem, consecrari facere.

consecrare Pont. recusante Ordinario.

§. 22. Ac quòd ipsius Ordinis Minimorum Generalis, & Vigiles, ac Provinciales, eorúmque vicegerentes, omnes & singulas ejusdem Ordinis Minimorum Ecclesias, cœmeteria, capitula, & oratoria, tàm in dicta diœcesi Ispalensi, quàm ubicumque receptas seu recepta, & recipiendas seu recipienda, solemni benedictione benedicere. Ac etiam illas seu illa, & earum quamlibet sanguinis, sive seminis effusione, sive alias quomodocumque pollutas, quotiens opus foret, aqua tamen priùs per aliquem catholicum Antistitem, ut moris est, benedicta reconciliare,

Easque Prælati Ordinis benedicere, & pollutas reconciliare possunt.

§. 23. Ac quòd alterius cujusvis Ordinis fratres quicumque in dicto Ordine Minimorum, etiam priùs non petita aut non eo quo decet modo, petita licentia jam recepti absque alia provisione Apostolica perpetuo in ipso Ordine Minimorum, stare, & permanere.

Fratres etiã alterius Ordinis jam recepti in isto permaneant.

§. 24. Ac idoneum confessorem, qui eos à quacumque excommunicationis sententia, quam propterea incurrissent, Apostolica auctoritate absolvere. secúmque super irregularitate eadem de causa contracta dispensare sibi eligere possent.

Confessorémque eligant qui eos absolvat. Attende const. 115. Clem. viij. in Tom. 3.

§. 25. Quódque singulæ Ordinis Minimorum hujusmodi tutrices, prout ipsius Ordinis fundatrices, & cum eorum utriusque sexus liberis procreatis, & procreandis, omnibus ac singulis ejusdem Ordinis Minimorum privilegiis, gratiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, indultis, concessionibns, & indulgentiis, uti potiri, & gaudere, liberè ac licitè valerent, licentiam, & facultatem concessimus pariter & indulsimus.

Privilegia Ordinis tutricibus communicantur. Tu observa Concil. Trid. sess. 24. c. 11.

§. 26. Postmodùm verò pro parte ejusdem Francisci de Paula similiter nobis exposito, quòd ipse postquàm præfatus Alexander prædecessor, Sixti, & Innocentii prædecessorum vestigiis inhærendo, sibi ut nonnulla sui Ordinis Minimorum statuta componere, ac illa in melius emendare possent, licentiam concesserat, unà cum aliquibus ejusdem Ordinis Minimorum patribus, statuta ipsa composuerat, ac illa in melius emendaverat. Illáque Correctorium fratrum Minimorum perpetuò nuncupari, & per eosdem fratres Minimos, perpetuis futuris temporibus observari, ac per nos benedici, approbari, & confirmari desiderabat. Nos per alias nostras Correctorium ipsum quod tunc diligenter, inspici, & de verbo ad verbum inseri fecimus, approbavimus, & confirmavimus, ac nostri scripti patrocinio communivimus. Illudque per omnes Ordinis Minimorum hujusmodi fratres, præsentes, ac futuros, pro suo salubri correctorio, perpetuis futuris temporibus teneri, & observari, ipsiúmque perpetuò Correctorium fratrum Ordinis Minimorum dicti Francisci de Paula nuncupari ac intitulari debere, decrevimus & mandavimus.

Statuta & correctorium Ordinis observanda.

§. 27. Successivè autem pro parte præfati Francisci de Paula etiam nobis exposito, quòd licet alias ipsas dictum Ordinem Minimorum instituisset, ac decem secundùm quæ fratres ejusdem Ordinis, septem verò, secundùm quæ utriusque sexus fideles, Tertiarii nuncupati, vivere deberent capitula, regulam, & modum vivendi concernentia edidisset, aliáque per præfatum Alexandrum prædecessorem de venerabilium fratrum suorum S. R. E. Cardinalium consilio, de quorum numero tunc eramus licet absentes, confirmari obtinuisset. Quia tamen per illa Ordini Minimorum hujusmodi, & illius personarum directioni, non satis videbatur esse consultum idem Franciscum de Paula cum nonnullis ejusdem Ordinis fratribus, capitulis prædictis dili-

Tres regulas B. Francisci primam pro Fratribus, Secundam pro sororibus, & Tertiam pro Tertiariis editos, observari jussit, iste Pontifex in alia ejus Bulla qua non posui uti hic benè relatam.

genter

genter examinatis, ex novis, & emergentibus causis, nonnulla mutanda seu moderanda, & emendanda fore prospiciens, ea in meliùs moderaverat, mutaverat, emendaverat, & reformaverat. Ac Sororem ejusdem Ordinis regulam, ad instar regulæ fratrum Minimorum hujusmodi, in decem capitulis redactam, de novo ediderat, & instituerat. Quibus sic redactis, ampliatis, & quæ superflua erant resecatis, ac aliis de novo editis, ipse Franciscus de Paula tres Regulas, & capitula hujusmodi voluerat & mandaverat per singulas dicti Ordinis Minimorum personas, præsentes, & futuras, prout eis perspectivè adaptabantur, pro suis salutaribus regulis perpetuis futuris temporibus teneri & observari, ac earumdem Primam fratrum Ordinis Minimorum velut anteà; Secundam verò Sororum etiam dicti Ordinis Minimorum hujusmodi regulas irrefragabiliter appellari, ac per nos benedici, approbari, & confirmari cupiebat, Nos per reliquas nostras, regulas ac statuta, & ordinationes, necnon capitula hujusmodi sic mutata, moderata, ampliata, & reformata quæ tunc diligenter inspici, ac de verbo ad verbum inseri fecimus, cum defectuum suppletione approbavimus, & confirmavimus. Ac propotiori cautela, ea omnia quæ per Franciscum de Paula statuta, & ordinata ac emendata fuerant, de novo eisdem modo & forma, statuimus, & ordinamus, ac voluimus juxta eorum seriem, & continentiam, ab ipsorum professoribus, qui tunc erant, & pro tempore essent, perpetuis futuris temporibus, pro eorum regularibus institutis prout ipsis respectivè adaptabantur; inviolabiliter observari. Dictarúmque trium regularum, Primam fratrum Ordinis Minimorum, velut anteà; Secundam verò Sororum etiam ejusdem Ordinis Minimorum, Tertia autem utriusque sexus fidelium similiter Ordinis Minimorum hujusmodi regulas, ipsúmque Ordinem, Minimorum Ordinem perpetuò irrefragabiliter nuncupari.

Et quia B. Franciscus & Fratres molestabantur super quadam domo Ordinis.

§. 28. Et deinde pro parte Francisci de Paula, & aliorum fratrum Ordinis Minimorum hujusmodi nobis etiam exposito, quod licèt olim præfatus Sixtus prædecessor eis concessisset, quòd in quocúmque loco, & diœcesi, Ecclesias, & oratoria recipere possint, ac concessionis hujusmodi vigore quandam domum de Ordinis Minimorum per dilectum filium modernum Dominum de Rambures infrà limites Ecclesiæ S. Ulfrani de Abbatisvilla Ambianensis diœcesis fundatam, & constructam, ac eisdem Francisco de Paula, & fratribus, pro eorum perpetuis usu, & habitatione concessam recepissent, inibíque per triennium, & ultrà vixissent, die noctúque Domino famulantes, ac in humilitatis spiritu vota sua persolventes; quia tamen dilecti filii, Decanus, & Capitulum dictæ Ecclesiæ sancti Ulfrani prætextu quarumdam literarum piæ memoriæ Urbani Papæ Quinti etiam prædecessoris nostri eis concessarum inhibuerat, ne aliqui regulares vel sæculares infra fines parochiæ dictæ Ecclesiæ sancti Ulfrani possent Ecclesiam vel oratorium de novo construere sine eorum consensu, & diœcesani Episcopi licentia speciali (salvis tamen privilegiis Pontificum Romanorum) Franciscum de Paula, & Fratres Ordinis Minimorum hujusmodi quo minùs præfatam domum de Abbatis, villa pacificè possidere valerent, diversimodè molestare præsumebant, ipsique necnon tunc Rector parochialis Ecclesiæ S. Ægidii etiam de Abbatisvilla dictæ Ambianensis diœcesis, corpora defunctorum, qui apud Ecclesiam domus Abbatisvillæ hujusmodi suam elegerant sepulturam, ad eorum Ecclesias deferre, & in eis sepelire non verebantur, in animarum suarum periculum, ac privilegiorum Ordini Minimorum ac illius personis, & fratribus hujusmodi concessorum non modicum præjudicium & gravamen.

Hic Pont. in quadam ejus Bulla (quam non posui Episcopum Parisiensem deputavit, ad submovendum hujusmodi omnésque alias molestias.

§. 29. Nos venerabili fratri nostro moderno Episcopo Parisiensi, per aliquas nostras in forma breves literas mandavimus, quatenùs Francisco de Paula, & aliis fratribus Ordinis Minimorum hujusmodi, quòd omnia & singula oratoria, Ecclesias, domos, & loca eis in posterum concedeuda recipere, ac dictam de Abbatisvilla, & alias domos, seu Ecclesias, & oratoria, eatenus per eos recepta pro eorum perpetuis usu, & habitatione, vigore concessionis Sixti & Innocentii prædecessorum prædictorum retinere, absque alia nova desuper facienda concessione Apostolica possent, & valerent. Ac quòd ipse Episcopus Parisiensis dicti Ordinis Minimorum Conservator esset, &c, quoties opus foret, Ordini Minimorum, ac illius personis & fratribus hujusmodi, in præmissis efficacis defensionis præsidio assisteret, & non permitteret quòd Decanus, & Capitulum, aut eorum Officialis, aut Rector Ecclesiæ sancti Ægidii hujusmodi, aut alii quicumque, cujuscumque etiam nobilitatis existerent, fratres Ordinis Minimorum hujusmodi tàm in dicta diœcesi Ambianensi quàm alibi, in aliquo damnificare, molestare, perturbare, aut inquietare ullatenùs auderent. Quinimò corpora quorumcumque defunctorum, qui in Ecclesia domus de Abbatisvilla hujusmodi in eorum vita sepeliri elegerant, cum relictis, fratribus domus de Abbatisvilla hujusmodi factis, integraliter restituerent, nec ipsi neque alii prædictos, & quoscumque alios fratres Ordinis Minimorum hujusmodi, de cætero super sepulturis, & corporibus illorum, qui in dictæ domus de Abbatisvilla, & aliis ejusdem Ordinis Minimorum Ecclesiis elegerant pro tempore sepeliri, impedire præsumerent sub excommunicationis latæ sententiæ pœna inhiberent. Ac Ecclesias Sancti Ulfrani, & sancti Ægidii hujusmodi, necnon alias (ad quas corpora defunctorum, qui in dictæ domus de Abbatisvilla, & aliis Ordinis Minimorum hujusmodi Ecclesiis juxta ordinationem ipsorum defunctorum sepeliri debere deferentur) Ecclesiastico supponeret interdicto. Nec corpora ipsa eisdem fratribus Minimis in dicta de Abbatisvilla & aliis cæterarum domorum Ordinis Minimorum hujusmodi Ecclesiis restituerent præfata Apostolica auctoritate decerneret, ac desuper statueret, & ordinaret, prout in singulis literis prædictis pleniùs continetur.

B. Franciscus deinde Papæ exposuit controversias contrà Ordinem motas super solutione decimarum & quartam funeralium.

§. 30. Cùm autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dicti Francisci de Paula petitio continebat à certo tempore citrà, quædam domus suorum secundi Ordinis Minimorum hujusmodi in Regno Hispaniæ, cum Ecclesia, campanili campana, dormitorio, hortis, hortaliciis & aliis necessariis officinis constructa, & ædificata, ac per illius Sorores jam per triennium, vel circa inibi, juxta regulam per præfatum Franciscum de Paula pro eis institutam, aut saltem juxta regulæ hujusmodi principaliora, sanctæ ac laudabiliter viventes inhabitata fuit. Et licet juxta privilegia, exemptiones, immunitates, & indulta quæcumque singulis Mendicantium Ordinibus, & illorum professoribus ac domibus, & eorum Ecclesiis, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores, ac Sedem hujusmodi quomodocumque concessa, sit unicuique liberum, in Ecclesiis dictorum Ordinum suam eligere sepulturam. Ac fratres Mendicantium Ordinum hujusmodi, de funeralibus quartam funeralem rectoribus parochialium Ecclesiarum, in quarum parochiis sepulturarum hujusmodi eligentes degebant; & de fructibus bonorum immobilium quæ juxta dicta privilegia possidere, & tenere possunt, decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex novalibus solvere minimè teneantur, ipsorúmque quatuor Mendicantium privilegia ad Ordinem Minimorum hujusmodi, ac illius professores & domos, ac eorum Ecclesias, per præfatos prædecessores & Sedem prædictam, extensa & ampliata fuerint, & propterea fratres Ordinis Minimorum hujusmodi dictis privilegiis gaudere, & à quartæ funeralis & decimarum prædictarum solutione immunes esse debeant. Et tamen nonnullæ Ecclesiasticæ personæ, præsertim in partibus Gallicanis, contra privilegia hujusmodi venire non formidantes, Francisco de Paula, & aliis fratribus Ordinis Minimorum hujusmodi, super his

plurimas

plurimas molestias, impedimenta, & incommoda inferre aliquando etiam armata manu, per se, vel per alias personas, herbarum & fructuum in hortis domorum Ordinis Minimorum hujusmodi excrescentium decimas violenter capere, atque exigere. Nonnumquam verò dum corpora defunctorum ad Ecclesias domorum Ordinis Minimorum hujusmodi inhumanda cum intorciis, & aliis luminaribus deferuntur, intorcia, & luminaria hujusmodi, etiam in dictis Ecclesiis, ac earum cœmeteriis violenter, etiam auferre corpora ipsa sic inhumanda, etiam ante ipsorum inhumationem inibi sine luminaribus relinquere, ac super funeralibus, & decimis, necnon oblationibus fratribus Ordinis Minimorum hujusmodi factis, plurima incommoda inferre præsumunt.

Et supplicavit pro opportuna provisione.

§. 31. Pro parte præfati Francisci de Paula nobis fuit humiliter supplicatum, ut sibi quòd dicti Ordinis Minimorum fratres pro tempore existentes, de hortis, ac virgultis & aliis bonis Ordinis Minimorum hujusmodi, domibus & illarum Ecclesiis pro tempore relictis, ac super luminaribus & aliis rebus divino cultui pro tempore dedicatis, decimas aut oblationes aliquas, & ex novalibus, vel quartam ex funeralibus solvere minimè teneantur, nec ad id à quoquam quomodolibet valeant coarctari, concedere, & indulgere. Ac omnibus, & singulis tàm Pyrrhi Archiepiscopi, quàm Goffredi Episcopi sancti Marci, & Sixti, ac Innocentii, necnon Alexandri prædecessorum prædictorum, ac nostris suis prædictis, necnon privilegiis, indulgentiis, exemptionibus, libertatibus, indultis, facultatibus, immunitatibus, favoribus & gratiis quibuscumque in eis concessis, sub quovis nomine, ac titulo, Ordini Minimorum hujusmodi, ac illius personis & domibus quomodolibet concessis, robur Apostolicæ approbationis adjicere, illáque omnia & singula, ac etiam nonnulla alia de novo ad Ordinem Minimorum hujusmodi, ac illius personas & fratres, ac eorum Ecclesias & domos constructas, & constituendas sub Minimorum nomine, necnon & ad dictam jam constructam, & ad omnes alias Ecclesias, & domos sororum Ordinis Minimorum ubilibet construendas, & ædificandas, extendere & ampliare, ac alias Ordini Minimorum hujusmodi in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideò Pontif. omnia Ordinis privilegia confirmat.

§. 32. Nos igitur qui regularem observantiam in locis religiosis vigere, & augeri, ac religiosarum personarum, præsertim sub humili habitu in humilitatis spiritu Deo servientium commodum, & tranquillitatem intensis desideramus affectibus, eumdem Franciscum de Paula à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Pyrrhi Archiepiscopi, & Goffredi Episcopi sancti Marci, ac Sixti, & Innocentii, necnon Alexandri prædecessorum prædictorum, ac nostras præfatas literas necnon omnia & singula in eis contenta, auctoritate Apostolica præfata, tenore præsentium approbamus, innovamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus. Illáque omnia, & singula Francisco de Paula, & aliis Ordinis Minimorum hujusmodi fratribus, & personis, ac illorum Ecclesiis, domibus, & locis constructis, & construendis sub Minimorum nomine, & auctoritate, & tenore præmissis de novo concedimus, & indulgemus.

Facultatem recipiendi quoscumque alios religiosos concedit. Tu observa Bullam 99. Pii v. Quæcumque. in Tom. 2.

§. 33. Ac pro potiori cautela, omnia, & singula in dictis literis quomodolibet contenta, & quoad hoc, ut Franciscus de Paula, & alii Ordinis Minimorum hujusmodi fratres pro tempore existentes, tàm quatuor Mendicantium quàm aliorum quorumcumque, quantumcumque, & privilegiatorum Ordinum, quascumque religiosas personas ad se venientes, & habitum per eos gestari solitum sumere volentes, primitùs verbo, vel scripto à suis immediatis superioribus, per se vel per interpositam personam petita licentia, quamvis non obtenta, ad Minimorum Ordinem & habitum hujusmodi recipere.

Confessiones quorumcumque audiendi. Tu attende Bullam 115. Clem. viij. Quæcumq;

§. 34. Necnon confessiones quarumcumque personarum, tàm religiosarum, quàm Ecclesiasticarum, & sæcularium, ubilibet audire, & illis auditis personas ipsas, & earum quamlibet, juxta formam & tenorem privilegii per præfatum Sixtum prædecessorem Ordini Minimorum hujusmodi, ac illius personis, & fratribus dudum concessi, & confirmati, absolvere ac Pœnitentiam salutarem illis injungere valeant.

Exemptionem à decimis, & quarta funeralium elargitur. Tu circa quarta habes Conc. Trid. sess. ult. c. 13. in Tom. 3.

§. 35. Necnon Ordinis Minimorum hujusmodi, Ecclesiæ, & oratoria, domus & loca, tàm recepta quàm recipienda, tamquam Sedis & Ecclesiæ Romanæ hujusmodi specialia oratoria, Ecclesiæ, domus, & loca cum omnibus juribus & pertinentiis suis prorsus ab omni decimarum, & oblationum persolutione, seu jurisdictione perpetuò libera sint, & esse censeantur. Ac sub beati Petri, & dictæ Sedis, & nostra protectione immediatè subjaceant. Ipsiúsque Ordinis Minimorum fratres pro tempore existentes, de hortis, ac virgultis, & aliis quibuscumque bonis Ordinis Minimorum domibus, & illarum Ecclesiis hujusmodi pro tempore relictis, & legatis, ac super luminaribus & aliis rebus divino cultui pro tempore dedicatis, decimas, aut oblationes aliquas etiam ex novalibus, vel quartam ex funeralibus solvere minimè teneantur, necnon ad id à quoquam cujuscumque nobilitatis, aut dignitatis existat, valeant quomodolibet coarctari.

Privilegia data Ordinis sub nomine Eremitarum, concessa esse Minimis declarat.

§. 36. Quódque Ordini Minimorum hujusmodi, ac illius personis & domibus per Sixtum, & Innocentium prædecessores prædictos, sub Eremitarum nomine dudum concessa privilegia, sub novo nomine mutatis in eis nominibus eremitæ, ac eremitarum, in Minimi, & Minimorum ac eremitorii, & eremitoriorum, in domorum Ordinis, Minimorum hujusmodi nomina, cæterísque singulis ad hunc effectum de necessitate mutandis, innovata, & mutata sint, & esse censeantur.

Omnes gratias quatuor Ordinum Mendicantium hu[illegible] Ordini [illegible] esse decernit.

§. 37. Necnon omnibus ac singulis maris magni & aliis quibuscumque bullis quatuor Mendicantium Ordinibus, & eorum quilibet quomodocumque concessis, unum vel plura transumpta conjunctim aut divisim facere queant perinde ac, si illa, mutatis in eis nominibus quorumcumque Romanorum Pontificum Prædecessorum, & ipsorum Mendicantium in nostrum, & fratrum Ordinis Minimorum hujusmodi nomina, cæterísque singulis ad hunc effectum de necessitate mutandis, concessa forent. Ac quòd transumptum, seu transumpta hujusmodi taliter facta, & manu alicujus notarii publici subscripta, ac sigillo alicujus prælati Ecclesiastici sigillata, Ordini Minimorum hujusmodi, ac illius personis, & fratribus pro tempore existentibus, adeò ubique locorum suffragentur, ac si singulæ prædictæ bullæ præfatis quatuor Mendicantium Ordinibus per quoscumque prædecessores prædictos quomodolibet concessæ, quas hic pro expressis, & insertis habere volumus, fratribus ipsis Minimis, & eorum Ordini præfato, etiam sub Minimorum nomine specialiter & expressè indultæ fuissent, ac pro eis principaliter emanassent.

Ordinem super ejus conventibus molestari prohibet.

§. 38. Quodque Sanctæ Trinitatis, tunc ad Ecclesiam S. Stephani Giemmi, & aliam Sancti Rocchi, tunc etiam ad Monasteriorum Sancti Saturnini Tholosani, Ordinis sancti Augustini pleno jure spectantes Ecclesias, ac illarum domos, necnon reliquam Sancti Blasii, per dilectam in Christo filiam nobilem mulierem modernam Dominam de Borbon, ac venerabilem fratrem nostrum modernum Episcopum Gratinopolitanum, etiam tunc dicti Monasterii Abbatem. Necnon omnia, & singula alia oratoria, Ecclesias, reliquas domos, loca, conventus, & bona in Galliæ, Calabriæ, Siciliæ, Hispaniæ, Bohemiæ, & aliis Regnis; ac Italiæ, Picardiæ, Aquitaniæ, Patrimonii, Paulensis, & Paternæ, aliisque Provinciis, Civitatibus, & locis quibuscumque Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus, & præfatis quomodocumque concessa, & per Franciscum de Paula, & alios fratres Ordinis Minimorum hujusmodi vigore privilegii Sixti prædecessoris prædicti

recepta,

recepta, & per eos eatenus possessa, absque alia nova concessione Apostolica perpetuò pacificè possidere valeant, ac super illis, aut aliquo eorum, à quoquam molestari nequeant.

Confluentibus Sacramenta ministrari indulget.

§. 39. Et quòd fratres ipsi Minimi, in eorum Ecclesiis constructis & construendis, Curialibus, mercatoribus, peregrinis, ac transeuntibus, & aliis quibusvis personis, Eucharistiæ Sacramentum, quotiens, opus fuerit, miuistrare ac ministrari facere.

Apostatis omnes provisiones tollit.

§. 40. Necnon ejusdem Ordinis Minimorum apostatas, & gyrovagos quoscumque ubilibet repertos, & quibuscumque literis, ac provisionibus Apostolicis, etiam quascumque derogatoriarum derogatorias clausulas in se continentibus munitos, quas eis nullatenùs suffragari posse decernimus, invocato etiam ad id, quatenus opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, capere, incarcerare, ac punire, seu capi, incarcerari, & puniri facere, liberè ac licitè valeant.

Indulgentias elargitur. Tu serva Bullam 16. Pauli V. Romanus. in Tom. 3.

§. 41. Et præfati Ordinis Minimorum, Fratres, Sorores & Oblati, necnon utriusque sexus Christi fideles Tertii Ordinis Minimorum hujusmodi, ac ejusdem Ordinis Conservatores, per fratres Minimos hujusmodi pro tempore capitulariter electi, ac tutores & tutrices, fundatores & fundatrices, procuratores & procuratrices, ac eorum utriusque sexus liberi, procreati, & procreandi, semel in vita, & ita in morte sibi. Ac quæcumque personæ in dicto Ordine Minimorum de cætero recipiendæ, in earum ingressu plenariam omnium peccatorum suorum veniam & indulgentiam consequi. Ac quinquies orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam recitando, omnes ac singulas indulgentias quas diebus indulgentiarum omnium Ecclesiarum dictæ Urbis, & extra illius muros pro stationibus deputatarum, consequuntur, Ecclesias Urbis, & extra muros hujusmudi visitantes, plenè ac integrè consequantur, & consequi possint, ac si indulgentiarum hujusmodi diebus Ecclesias Urbis, & extra muros hujusmodi, & earum quamlibet personaliter visitarent.

Sororibus etiam & aliis prænominatis, privilegia Ordini communicat.

§. 42. Ac tàm prædicta jam constructa, quàm aliæ quæcumque Sororum secundi Ordinis Minimorum hujusmodi, de cætero ubicumque construendæ, & ædificandæ domus ac Ecclesiæ, omnésque prænominatæ personæ ad eumdem ordinem Minimorum quomodolibet spectantes, omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, indultis, exemptionibus, favoribus, & gratiis Ordini Minimorum hujusmodi, ac illius fratribus, & domibus per præfatorum prædecessorum, ac nostras literas hujusmodi quomodolibet concessis, uti, potiri, & gaudere liberè possint, & valeant, ac si illa omnia & singula eis expressè concessa fuissent, auctoritate Apostolica, ac tenore præmissis de novo indulgemus, extendimus, & ampliamus.

Contrariis derogatio.

§. 43. Non obstantibus sanctæ mem. Innocentii quarti contra exemptos, quæ incipit; Volentes, & Bonifacii Octavi, quæ incipit, Cùm ex eo; ac Clementis, Quinti quæ incipit, Religiosi; & Alexandri Quarti, quæ incipit, Ut Abbates; ac etiam quæ incipit, Viam ambitiosæ cupiditatis. Martini V. Romanorum Pontificum etiam prædecessorum nostrorum, & aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, statutis quoque & consuetudinibus, necnon omnibus illis, quæ præfati prædecessores in suis, ac nos in nostris literis prædictis volumus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis hujus Bullæ credi jubet.

§. 44. Cæterùm, quia difficile foret præsentes literas ad quæcumque loca, ubi illæ necessariæ fuerint deferre, volumus & præfata Apostolica auctoritate decernimus, quòd earumdem præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati Ecclesiastici munitis, prorsus in judicio & extra fides plenaria adhibeatur, ac illis stetur in omnibus & per omnia, sicut ipsis originalibus literis adhiberetur, & staretur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dom. millesimo quingentesimo sexto, quinto Kalend. Aug. Pontificatus nostri Anno 3.

Dat. P. A. 3. die 28. Julii.

Sequitur alia concessio eorumdem, & aliorum privilegiorum.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Francisco de Paula Generali, & Provincialibus Correctoribus, ac universis Fratribus Ordinis Minimorum Salut. & Apostolic. bened.

Edita A. D. 1506.

Exordium.

VIrtute conspicuos sacri Ordinis vestri professores, qui contemplationi cœlestium ferventer invigilant, & piæ vitæ studio sine intermissione desudant, decet per Apostolicæ circumspectionis auxilium sic providè dirigi, & solicitè confoveri: ut alicujus prætextu calumniæ nullum internæ pacis excidium, nullúmque Religiosi status perferant detrimentum, sed in his robur & vigorem habeant, per quæ circa cultum divini numinis devotis, & quietis mentibus invalescant.

Correctoris generalis auctoritas quæ sit, & à quibus ipse amoveri possit.

§. 1. Hinc est, quod cùm sicut nobis exponere curastis Tu fili generalis, Corrector, & prædecessores tui juxta ejusdem Ordinis consuetudinem observatam hactenus & à Sede Apostolica toleratam, statim postquàm electi secundùm prædicti constitutiones Ordinis extitistis, fratrum ipsius curam gesseritis, Correctoris officium plenè, ac liberè in omnibus exercentes, iidémque fratres vobis devotè, & humiliter obedierint, & intenderint reverenter, & in eadem Regula sit expressum, ut generalis Corrector, qui pro tempore fuerit, à Correctoriatus officio amoveri valeat, à Vigilibus, Provincialibus, & aliis fratribus in generali Capitulo congregatis. Nos volentes ambiguitatis scrupulum in hac parte de vestris cordibus amputare, ac Ordinem ipsum præfatæ Sedi immediatè subjectum, à Sede approbatum, eadem honestate floridum, præclarum scientia, & virtute fœcundum: privilegio Apostolicæ gratiæ attollere singulari, vestris supplicationibus inclinati devotioni vestræ, ut successores tui (fili generalis Corrector) qui erunt pro tempore statim postquàm electi secundùm Regulam, & constitutiones fuerint supradictas, eo ipso veri ejusdem Ordinis generales Correctores effecti, curam animarum fratrum ipsius Ordinis plenè habeant, liberéque gerant, ipsósque fratres auctoritate propria ligare, ac absolvere, necnon in eodem Ordine agere valeant, quæ ipsi præfati, & Definitores ad hoc electi, juxta prædictas constitutiones eidem Ordini, & fratribus secundùm Deum videbitur expedire, aliásque possint officium generalis Correctoris licitè in omnibus exercere, iidémque fratres tibi Corrector, & successoribus ipsis devotè, ac humiliter obediant, & intendant. Ac præfati successores, & tu generalis Corrector, à provincialibus Correctoribus, & Vigilibus, secundùm Regulam, & constitutiones ipsius Ordinis absolvi, & amoveri possitis, auctoritate Apostolica indulgemus. Ratum habentes, & firmum quicquid super præmissis per te, generalis Corrector, dictósque prædecessores fratres, & discretos factum, & observatum est hactenùs concessa tibi exequendi officium generalis Correctoris quoad præmissa omnia libera facultate.

Electoribus in remotis partibus degen. non currit tempus à jure statutum.

§. 2. In electionibus quoque generalis, & provincialium Correctorum ipsius Ordinis fratribus, qui debent electionem hujusmodi celebrare, cum eos frequenter de remotis partibus oporteat convenire, tempus super hoc à jure statutum non currat, nec ipsi in parte hujusmodi regulis coarctentur.

Prælati statim post electionem administrationem habent. Hanc editionem designat Concil. Trid. sess. 25. c. 6.

§. 3. Vigiles veró, Provinciales, & Correctores locales, aut delegati Visitatores, seu Vicesgerentes, qui secundùm statuta ejusdem Ordinis per electionem, vel aliàs instituuntur, post ipsam institutionem seu provisionem de ipsis factam, curam animarum fratrem sibi subditorum ipsius Ordinis habeant, ipsósque ligare, ac solvere possint, juxta ipsius Ordinis instituta.

[Margin: ...ectores in Theologia ...uando libere legere possint, ...os approbari ab Ordinariis. Jus: Pius V. in Const. 133. Romani. in Tom. 2.]

§. 4. Fratres autem de Ordine vestro, quos secundùm constitutiones ipsius Ordinis Conventibus vestris deputandos duxeritis in Lectores, sine cujusquam alterius licentia, liberè in domibus prædictis Ordinis legere, ac docere valeant in Theologica facultate. Illis locis exceptis in quibus viget Studium generale, ac etiam quilibet in facultate ipsa docturus, ut Magister solemniter incipere consuevit.

[Margin: ...acti Ordines à quocumque Antistite suscipiantur. Hoc revocavit Conc. Trid. sess. 7 ... 11. & sess. 23. c. 12.]

§. 5. Et quia ejusdem Ordinis fratres de locis ad loca ipsius Ordinis sæpiùs transmittuntur, propter quod stabilem, & perpetuam in certis, & determinatis ejusdem Ordinis domibus non faciunt mansionem, quia etiam bonos, & idoneos, & approbatos à vobis fratres, facitis ad ordines promoveri, liceat vobis ordinandos fratres ejusdem Ordinis quibuscumque malueritis Catholicis Pontificibus, communionem & gratiam Sedis Apostolicæ habentibus, præsentare. Ipsique Pontificibus præsentatos fratres sine qualibet examinatione per eosdem Pontifices facienda & absque omni promissione, vel obligatione ipsorum ordinandorum fratrum ad ordines promovere.

[Margin: Ubique loca habere possunt, & sacramenta ministrare.]

§. 6. In locis quoque in quibus degitis, liceat vobis habere Oratoria, in quibus cum Altari portatili possitis Missarum solemnia, & alia divina officia celebrare, ac etiam Ecclesiastica recipere Sacramenta.

[Margin: Morari possunt in terris interdictis.]

§. 7. Et quia vos extremam patientes pro CHRISTI nomine paupertatem, exhortationis piæ studio bonos ad potiora dirigitis, & errantes in rectitudinis semitam laudabiliter revocatis, concedimus, ut in excommunicatorum terris liberè commorari, ac aliàs, & etiam quando per ipsos transire vos contigerit necessaria vitæ deposcere, ac accipere valeatis, nisi id vobis fuerit interdictum.

[Margin: Facultas Prælatorum Ordinis absolvendi Fratres, & cum eis dispensandi super irregularitate &c. Sum in hoc attende const. 15. Clemen. viij. Quæcumque. in Tom. 4.]

§. 8. Generalis quoque, & singuli Vigiles, ac Provinciales, & Correctores, & eorum Vicarii, in provinciis, & vigiliantiis sibi commissis, prædictis fratribus constitutis ibidem necnon, & fratribus aliis ejusdem Ordinis, interdùm ad eos declinantibus, undecumque absolutione, & dispensatione indigentibus, sive priusquàm intraverit Ordinem, sive post, in casibus excesserit, pro quibus, excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis incurrunt sententias, à jure vel à judice generaliter promulgatas; & hujusmodi sententiis innodati, aut in locis suppositis Ecclesiastico interdicto divina officia celebrantes, vel suscipientes ordines sic ligati notam irregularitatis incurrunt, absolutionis & dispensationis beneficium valeant impartiri, nisi adeò gravis, & enormis excessus fuerit, quòd sint ad eamdem Sedem meritò destinandi. Fratres etiam vestri, quos pro tempore vos Generalis, Vigiles, & Provinciales Correctores, necnon & Vices vestras gerentes, in proprios habueritis confessores, absolutionis, & dispensationis beneficium vobis, cùm expedierit, valeant impartiri, juxta formam concessionis super absolutione, ac dispensatione fratrum ejusdem Ordinis superiùs vobis facta. An hæc volentibus vestro aggregari consortio qui suspensionis, aut interdicti, vel excommunicationis sententiis, à jure vel à judice promulgatis generaliter sunt ligati, absolutionis beneficium (observata forma canonica) impartiri, ipsósque in fratres recipere, ac eos qui post assumptum habitum, vel professionem emissam recognoverint se talibus in sæculo fuisse sententiis innodatos, secundùm formam ipsam vos generalis, Vigiles, & Provinciales, & Correctores, ac Vices vestras gerentes, valeatis absolvere, & cum irregularibus dispensare, si forsan talibus innodati sententiis, vel in locis interdicto suppositis divina præsumpserint officia celebrare, vel ordines recipere. Ita tamen quòd si alicui ex hujusmodi eisdem sententiis propter debitum sint adstricti, satisfaciant ut tenentur. Volumus autem nihilominùs quòd hujusmodi volentes vestro aggregari consortio, nisi mox postquàm fuerint absoluti, Ordinem vestrum intraverint, etiam si super hoc eis induciæ à Prælatis Ordinis ejusdem concedantur, eo ipso in pristinas sententias, à quibus eos taliter absolvi contigerit, relabantur, ceterùm, vestra discretio cautè provideat, ut Apostolicæ Sedis Legatorum ipsius, & Ordinariorum locorum in absolutionibus hujusmodi scandalum evitetur.

[Margin: Exemptio à cura Monialium & aliis hic enaratis. Tu vide in quo ad aliqua. Conc. Trid. sess. 25. c. 12.]

§. 9. Porrò quietati vestræ providere volentes, quòd per literas Apostolicæ Sedis, aut Legatorum, seu Subdelegatorum ipsius conveniri à quoquam minimè valeatis, & quod ad pecuniam colligendam cogi non possitis inviti per literas ipsius Sedis de cætero impetrandas; quodque nullus vestrum correctionis, seu visitationis, vel inquisitionis officium Monasteriis, vel Ecclesiis, seu quibuscumque personis impendere, vel ad cognitiones causarum, citationes partium, & denunciationes sententiarum, interdicti, vel excommunicationum procedere, aut recipere curam Monialium, seu Religiosarum quarumlibet personarum, illis dumtaxat exceptis, quæ in vestris Regula, vel constitutionibus continentur, aut quæ fuerint de mandato Apostolicæ Sedis exceptæ, teneantur, per literas Apostolicas impetratas vel impetrandas in posterùm, nisi hujusmodi Apostolicæ literæ de hoc indulto, & Ordine vestro expressam fecerint mentionem, auctoritate Apostolica vobis indulgemus. Concedimus etiam, ut ad visitanda aliqua Monasteria Monialium cujuscumque Ordinis, illis exceptis quæ (sicut præmittitur) in vestris Regula, vel constitutionibus continentur, aut quæ fuerint de mandato Apostolicæ Sedis excepta, vel audiendas confessiones eorum compelli ullatenùs non possint, aut ad recipiendum commissiones causarum, seu sententiarum executiones, vel alia contingentia causas ipsas per literas præfatæ Sedis, in quibus non fuerit de indulgentia hujusmodi mentio specialis sive per Legatos, vel delegatos ipsius. Nullus insuper Archiepiscopus, vel Episcopus, nec alius Prælatus Ecclesiasticus, vel eorum Vicarii, vel Officiales ad portandum; seu deferendum literas, vel exequendum, aut denuntiandum sententias contra Principes sæculares, Communitates, Populos, seu quosque benefactores vestros, nullúsque delegatus, vel ordinarius judex ad faciendum citationes, vel commissiones recipiendas, sive quòd sitis in causis aliquibus assessores, seu ad alia, lites, vel controversias contingentia in causis quæ coram ipsis tractantur, quemquam vestrum compellere valeant, sine prædictæ Sedis mandato, & licentia speciali, expressam faciente de hac indulgentia mentionem, nec quisquam vestrum parere, vel intendere teneatur super iis monitionibus, mandatis, aut jussionibus eorumdem, aut facere, vel implere, quod in hac parte duxerit injungendum.

[Margin: Fratres Ordinis non possunt absque speciali mandato Papæ, aliis deservientes ad Ordinem revocari possunt. Concordat Concil Trid. sess. 25. c. 4.]

§. 10. Ceterùm Generalis, ac Provinciales Correctores, ac ipsorum Vicarii, illos ex fratribus, de quibus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum, ipsis Archiepiscopis, & Episcopis ac aliis quibuscumque provisum extitit, vel in posterùm contigerit provideri corrigere, ac etiam non obstante conditione aliqua, possint ad suum Ordinem revocare, nec per literas ejusdem Sedis, seu Legatorum ipsius, jam obtentas vel de cætero obtinendas, aliquos de fratribus ipsius Ordinis præfatis Archiepiscopis & Episcopis aut aliis teneantur in socios deputare, nisi dictæ literæ Apostolicæ obtinendæ de indulto hujusmodi, & Ordine ipso expressam fecerint mentionem, & alias id honestati Ordinis, & illorum saluti videsint expedire. Nullus autem legatus, nisi de Latere nostro, missus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ specialem de hos indulto, & Ordine nostro facientium mentionem, nullúsque Prælatus, etiam Cardinalis Romanæ Ecclesiæ, nec aliqua persona, Religiosa vel sæcularis, de fratribus ejusdem Ordinis, ad sua seu Ecclesiæ negotia procuranda, vel secum manendum aliquos assumere valeat, nisi quos Generalis, vel Provincialis Corrector ipsorum, tamquàm idoneos, & discretos, sibi duxerint assignandos, quos etiam subjacere volumus Ordinis disciplinæ.

[Margin: Generalis Correctoris authoritas in Fratres inquisitioni.]

§. 11. Illos verò ipsius Ordinis fratres, qui ad prædicandum crucem, vel inquirendum contra pravitatem hæreticam, seu ad alia hujusmodi negotia sint

aut verbi Crucis prædicationi deputatos.

vel fuerint ubicumque à Sede Apostolica deputati, tu fili Generalis Corrector, tuique successores removere, seu revocare penitùs transferre; ipsisque quod super sedeant injungere, aliosque substituere (cùm expedire videbitur) licitè, ac liberè valeatis, & in eos, si contravenerint censuram Ecclesiasticam exercere, ac quilibet Corrector Provincialis, vel ejus Vicarius ejusdem Ordinis, id ipsum in sua Provincia, circa fratres ipsius Ordinis, quibus ab eadem Sede similia contigerit in illa committi, facere possit, non obstantibus aliquibus literis, vel indulgentiis Apostolicis, impetratis vel etiam in posterùm impetrandis, quæ de hoc non fecerint mentionem.

Et in discedentes ab Ordine post emissam professionem. Contra istos vide Concil. Trid. sess. 14. c. 11. & sess. 25. c. 19.

§. 12. Inhibemus quoque, ne quis post professionem in Ordine vestro factam sine Generalis, vel sui provincialis licentia discedat ab ipso. Discedentem verò, absque cautione literarum alterius ipsorum, prætextu privilegii alicujus Apostolicæ Sedis, nullus audeat retinere, quòd si fortè retinere præsumpserit, vobis Generalis, & Provinciales Correctores dumtaxat, & vestris, seu provinciarum Vicariis licitum sit in ipsos discedentes fratres excommunicationis sententiam promulgare, Detinentes verò eosdem secum, vel in Monasteriis, aut Ecclesiis suis (nisi eos rejecerint, postquàm eis denuntiatum fuerit, excommunicationis sententiæ volumus subjacere, non obstante quòd excommunicari, suspendi, vel interdici non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam de indulto hujusmodi mentionem. Si verò aliqui de fratribus vestri Ordinis post obtentam licentiam à Sede prædicta, aut à nobis Religionem aliam transeundi, infrà duos vel tres menses se ad illam Religionem suæ saluti congruam non contulerit, & ipsius non susceperit habitum regularem; licitum sit vobis Generalis, ac Provinciales Correctores, & Vice vestra gerentibus contrà ipsos, tamquàm alios Ordinis vestri apostatas procedere, secundùm quod honestati ipsius Ordinis videritis expedire. Illud idem intelligi volumus de illis, qui post susceptionem habitus alterius Religionis infrà tempus probationis (nulla professione facta) indè præsumpserint resilire, aut etiam si post professionem hujusmodi, ad religionem laxiorem seu mitiorem Ordinem transmiserit, vel, quod absit, ad sæculum revertantur, volumus vos contrà ipsos rigorem vestri Ordinis exercere.

Et etiam in Apostatas.

§. 13. Apostatas quoque vestri Ordinis excommunicare, capere, ligare, incarcerare, & alias subdere disciplinæ rigori possitis per vos ac etiam alios, in quocumque habitu eos contigerit inveniri, invocato ad hoc, si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Expulsi ab Ordine, prædicare, confessiones audire, aut docere non possunt.

§. 14. Inhibemus etiam, ne fratres quos ab Ordine vestro pro suis culpis per Generalem, seu Provinciales, Correctores, aut Vigiles expelli contigerit, vel qui egressi fuerint proprio suo motu, prædicare, confessiones audire, seu docere præsumant, nisi ad alium Ordinem, in quo licitè hujusmodi officia exerceantur, transierint de vestra, vel dictorum Correctorum licentia speciali. Quod si fortè ipsi contra hujusmodi inhibitionem nostram aliquod super præmissis temerè attentare præsumpserint, Provinciales, Correctores, & Vigiles, ac eorum Vicarii in illos, quos infrà fines suarum Provinciarum; juxta consuetudinem Ordinis vestri, distractos invenerit talia præsumentes (monitione præmissa) auctoritate nostra excommunicationis sententiam valeant promulgare.

Et ad alium Ordinem ut hic transire possint. Intellige ad arctiorem ut ex Conc. Trid. mox cit.

§. 15. Ejectos autem de Ordine vestro, vel egressos qui receptione in eodem Ordine suis culpis exigentibus reddiderunt se indignos, & alios fratres ejusdem Ordinis ex rationali causa, ad quoscumque Ordines approbatos, præterquàm ad B. Augustini templariorum, Hospitaliorum, & aliorum Religiosorum arma portantium) ad vitandam occasionem evagandi, Generalis, vel Provinciales Correctores cum suis testimonialibus literis auctoritate nostra licentiandi, liberam habeant facultatem. Nos enim districtiùs inhibemus, ne tales ad alium Ordinem aliter transire, vel aliqui eos recipere, seu retinere præsumant absque licentia speciali Sedis Apostolicæ, faciente de hoc plenariam mentionem.

Prohibet quibuscumque Religiosis habitum consimilem.

§. 16. Inhibemus etiam, ut nulli sive sit in Religionis Ordine, sive extra Ordinem constitutus, habitum vestrum, vel ita consimilem, quòd propterea frater Minimus credi possit, deferre liceat, absque mandato Sedis Apostolicæ speciali. Et ut dicta inhibitio majorem consequatur effectum, statuimus ut ii qui habitum vestrum, vel sibi prædicto modo consimilem deferre præsumpserint, ad deponendum ipsum per Diœcesanes locorum, cùm à vobis requisiti fuerint monitione præmissa, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compellantur.

Exemptio à solutione decimarum. De hac vide etiam in præinser. constitut.

§. 17. Ceterùm, cùm humilitas vestra sibi de latitudine orbis terræ nihil, præter domos, & hortos cum virgultis ad simplicem tantummòdo fratrum usum præmiorum obtentu cœlestium duxerit reservandum; nos piè volentes, quòd illorum fructus integrè vestræ paupertatis usibus applicentur, ut de dictis hortis, & virgultis vestris nulli decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate præsentium indulgemus, districtiùs inhibentes ne quis à vobis de præmissis aliquid exigere, vel extorquere præsumat.

Ingredientes Ordinem bona incertorum domorum possint portare.

§. 18. Quia verò nonnulli vestræ Religionis habitum assumentes diversis personis, quæ sciri, & inveniri non possunt, aliqua bona interdum restituere tenentur, vobis Provincialibus Vigilibus, ac Vicariis prædictis concedimus, ut singuli vestrum in locis sibi commissis, bona ipsa in pios usus convertere valeant, prout secundùm Deum videbitur expedire.

Sepultura in locis Ordinis est omnibus libera.

§. 19. Sepulturam quoque in locis cœmeteriis, & Ecclesiis vestris concedimus, & eam liberam esse censemus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint (nisi excommunicati, vel interdicti, aut etiam publicè usurarii fuerint) nullus obsistat, salva tamen justitia illarum Ecclesiarum à quibus mortuorum corpora assumuntur.

Celebrari nec mortui sepeliri possunt invitis fratribus in eorum locis.

§. 20. Districtiùs inhibentes, ut nulli, Religiosi vel sæculares vobis invitis aliquorum corpora defunctorum in vestris cœmeteriis sepelire, aut in Ecclesiis vestris Missarum solemnia, vel pro animabus eorum qui ad loca vestra tumulandi feruntur, ibidem exequias celebrare, sine vestro assensu, aut voluntate, præsumant.

Tempore interdicti quomodo fratres celebrare valeant. Tu observa Concil. Trid. sess. 25. c. 12.

§. 21. Et cùm generale interdictum fuerit, in Ecclesiis, & Oratoriis vestris, & aliis quibuscumque, vel cùm ad loca perveneritis Ecclesiastico supposita interdicto, clausis januis (interdictis, & excommunicatis exclusis) non pulsatis campanis, & submissa voce, liceat vobis celebrare divina, & Ecclesiastica recipere Sacramenta, dummodò causam non dederitis interdicto, nec contingat vobis specialiter interdici, neque Ecclesiæ, vel Oratoria ipsa fuerint specialiter interdicta. His verò qui vestris morantur obsequiis, cuncta liberè ministrare poteritis Ecclesiastica Sacramenta, & ipsos cùm decesserint in vestris Oratoriis sepelire. Si quando autem in terris in quibus residetis, vel eorum personis excommunicationis seu interdicti sententias contigerit promulgari, pueri vestris servitiis deputati, negotiorùmque vestrorum procuratores, & operarii, qui in vestris locis eorum operibus personaliter continuè institerint, hujusmodi sententiis obnoxii minimè habeantur, ibique possint audire divina, juxta formam quæ locis ipsis, eo casu à Sede Apostolica est concessa, nisi eidem causam dederint, vel excommunicari specialiter, seu interdici contingat eosdem.

Fratres confitentur Prælatis Ordinis.

§. 22. Inhibemus insuper universis fratribus vestri Ordinis, ne aliquis eorum (nisi necessitatis urgente articulo) aliis quàm Prælatis suis peccata sua confiteri præsumat, ut aliis ejusdem Ordinis sacerdotibus secundùm Regulam, & ipsius Ordinis instituta.

§. 23. Universis autem Ecclesiarum Prælatis, & aliis

inhibe-

inhibemus, confeſſiones veſtras vobis invitis audire, vel compellere vos ad ſynodos, ſeu convocationes ſuas accedere, vel cum eis, extra Civitates, vel intrà, proceſſionaliter exire, aut ſuis conſtitutionibus ſubjacere, vel capitula, ſcrutinia, & inquiſitiones in locis veſtris, vel alibi de vobis facere, aut fidelitatem juramento firmatam, annualem obedientiam, à Provincialibus, Vigilibus, & Correctoribus localibus veſtris exigere, aut de ipſorum inſtitutione, vel deſtitutione, ſive de ſtatutis veſtri Ordinis, ſe aliquatenus intromittere, ſeu prohibere ne ad Civitates, vel villas ubi religiosè, ac honeſtè commorari poſſitis, à populis evocati audeatis accedere; ibique pro veſtris uſibus conſtruere ædificii, Eccleſias, ſeu Oratoria, aut in accedentes fratres, ſeu confluentes hujuſmodi, vel acceptatores ipſorum excommunicationis ſententias ferre præſumant.

§. 24. Concedimus quoque vobis, ut de iis quæ in ornamentis, vel pro eis aut libris, fabrica, luminaribus, anniverſario, ſeptimo, vigeſimo, trigeſimo, ſive aliis, ad perpetuum cultum divinum, ſeu pro pitanciis, aut victu ad ſuſtentationem veſtram, vel indumentis, necnon pro annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutionem aliquæ domus veſtri Ordinis obligatæ noſcuntur, vel de domibus prædictis, & hortis aliiſque locis vobis, ſecundùm inſtituta veſtri Ordinis opportunis, aut de iis quæ pro hujuſmodi domibus, prædiis, hortis, & locis emendis vobis legantur (dummodò præmia non convertantur in uſus alios) ſed in illis dumtaxat, pro quibus relinquuntur, aut alios etiam qui in hac conceſſione, vel indulgentia continentur, nulli canonicam portionem aliquam teneamini exhibere. Et ne quis à vobis ultimarum executoribus voluntatum, ſeu decedentium hæredibus, de præmiſſis, aut de iis, quæ vobis in ultimis voluntatibus abſolutè legantur, vel alia pro veſtris neceſſitatibus conferuntur, aliquid exigere vel extorquere præſumant, diſtrictiùs inhibemus.

§. 25. Ad hæc, liceat fratribus veſtri Ordinis, cùm de prioribus locis ſuis ad alia loca ſe transferunt, tàm ædificia, ſeu omnem ædificiorum materiam locorum quæ dimittunt, (dedicatis Eccleſiis dumtaxat exceptis,) libros, calices, & paramenta ſecum ad alia loca transferre. Ac ædificia ipſa cum ſolo, & aliis ad eadem loca pertinentibus, præter Eccleſias, per perſonas, ad hoc à Sede Apoſtolica deputatas vendere, ipſorúmque pretium in aliorum locorum ad quæ dicti fratres ſe transferunt, ædificationem, ſeu aliàs in eorum utilitatem convertere, ſecundùm quod meliùs videbitur expedire, cum ipſa priora, & alia loca fratrum ad nos, & Apoſtolicam Sedem ſpecialiter, & immediatè pertinere noſcantur. Et ne aliqui Archiepiſcopi, vel Epiſcopi, aut alii Eccleſiarum Prælati, ſeu quævis alia perſona Eccleſiaſtica, vel ſæcularis, prædicta loca, ſeu bona occupare, accipere, vel uſurpare, aut quoquomodo ſibi vendicare præſumant, abſque dictæ Sedis licentia ſpeciali, diſtrictiùs inhibemus.

§. 26. Indulgemus vobis, ut ad præſentationem procurationum Legatorum prædictæ Sedis, vel Nunciorum ipſius, ſeu Diœceſanorum locorum, aut erectionum, vel collectarum, ſeu ſubſidiorum, vel proviſionum quarumcumque minimè teneamini, nec ad ea ſolvenda per literas dictæ Sedis, aut Legatorum, vel Nunciorum ejuſdem, ſeu Rectorum, terrarum Eccleſiæ Romanæ impetratas, ſeu in poſterùm impetrandas cujuſcumque tenoris fuerit in perpetuùm compelli poſſitis, niſi dictæ Sedis literæ impetrandæ plenam, & expreſſam de hujuſmodi indulto, & dicto Ordine fecerint mentionem.

§. 27. Præthereà cùm fœlicis recor. Gregorius XI. prædeceſſor in dictis ſuis literis Generali, Vigilibus, & Provincialibus, necnon Correctoribus localibus, & eorum Vicariis abſolvendi fratres ejuſdem Ordinis, ac etiam fratribus dicti Ordinis quo ipſi hujuſmodi ſuperiores habuerint pro tempore in confeſſores abſolvendi ipſos ſuperiores ab exceſſibus, & cenſuris, niſi talia forent, propter quæ eſſent ad Sedem Apoſtolicam meritò deſtinandi, ac cum eis ſemper diſpenſandi, concedit, & propterea qui ſunt deſtinandi perſæpè revocetur in dubium ut abſolventium, & abſolvendorum, diſpenſantium, & diſpenſatorum pro parte puritati conſcientiæ conſulamus; Declaramus hæreticos, relapſos, ſchiſmaticos, & qui literas Apoſtolicas falſificaſſent, aut ad infideles prohibita detuliſſent, dumtaxat eſſe ad Sedem prædictam meritò deſtinandos, reliquis verò omnibus etiam ſimoniæ qualitercumque irretitis poſſe per illos quibus inibi conceditur, abſolutionis beneficium, & diſpenſationis, juxta caſuum indigentiam impartiri. Et ut in dicti Ordinis profeſſoribus omnis vagandi tollatur occaſio, & ad Apoſtolica Sede recurrendi ſubtrahatur pro poſſe neceſſitas, omnibus ſuperioribus, & eorum Vicariis defectum Natalium ex adulterio, ſacrilegio, incæſtu, & quovis alio nephario, & illicito coitu proveniente; necnon cum his, qui ex quavis cauſa præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ, & mutilationis membrorum, irregulares forent, diſpenſandi cum dicti Ordinis Minimorum profeſſoribus, poſtquàm ipſum Ordinem profeſſi fuerint, ut defectu & irregularitate, irregulares ipſi ad quoſcumque etiam ſacros ordines promoveri, & in illis etiam altaris myſterio miniſtrare, & tám ipſi irregulares, quàm defectum Natalium patientes, ad quaſcumque adminiſtrationes, & officia elegi recipi, & aſſumi, illàque gerere, & exercere liberè, & licitè valeant, motu, ſcientia, & auctoritate prædictis, concedimus per præſentes.

§. 28. Indultum verò prædeceſſoris de decimis non ſolvendis, ad quæcumque bona dictorum fratrum, & quaſcumque decimas (etiam quas vulgus Papales appellant) & Apoſtolica Sedes pro Chriſtianæ fidei defenſione, aut aliis imminentibus perſæpè neceſſitatibus inducit, & quæcumque alia onera, motu, & ſcientia prædictis extendimus; Decernentes fratres ipſos Minimos, etiam per quoſcumque exemptos etiam Mendicantes ſolvi mandarentur, cum quibuſvis derogatoriis, & fortioribus clauſulis ad illarum ſolutionem ceſſando, cenſuras, & pœnas aliquas non incurrere, niſi præſentibus nobis per generales aut alias clauſulas ſpecialem mentionem importantes, non alias, ſit derogatum, ſpecificè eorum de verbo ad verbum inſerto tenore. — Exemptio à decimis. Tu vide in d. præinſ. conſt.

§. 29. Ceterùm, cùm fœlicis record. Innocentius Papa IV. prædeceſſor noſter, olim duxerit ſtatuendum, ut exempti quantacumque gaudeant liberare, nihilominùs tamen ratione delicti, ſeu contractus, aut rei de qua contra ipſos agitur, ritè poſſint coram locorum Ordinariis conveniri, & illi quoad hoc ſuam in ipſos juriſdictionem, (prout jus exigit,) exercere, nos vobis (ut occaſione conſtitutioni; hujuſmodi nullum libertatibus, & immunitatibus, vobis, & Ordini veſtro per privilegia, & indulgentias ab Apoſtolica Sede conceſſis, aut in poſterùm concedendis præjudicium generetur) auctoritate præſentium indulgemus. Decernentes vos ſeu perſonas veſtri Ordinis in prædictis caſibus Ordinariis ipſis minimé ſubjacere. Decernimus ergò irritum quicquid contra tenorem conceſſionum, & inhibitionum hujuſmodi, per quoſcumque fuerit attentatum, & interdicti, ſuſpenſionis, & excommunicationis ſententias, ſi quis contra conceſſiones, conſtitutiones, & inhibitiones eaſdem in vos, vel veſtrum aliquos, aut loca veſtra, ſeu benefactores veſtros vel executores, aut hæredes prædictos in poſterùm promulgari contigerit, penitùs non tenere. — Exemptio à juriſdictione Ordinariorum. Hoc habes in d. præinſ. conſt. ubi notavi.

§. 30. Et quia Bonifacius VII. prædeceſſor noſter olim ad augmentum continuum Religionum, & Ordinum quos Romana ſuſcepit & approbavit Eccleſia, paternis ſtudiis intendit, & conſiderat attentiùs, quòd non intermiſſa ſedulitas diſciplinæ, Religiones, & Ordines ſuprà dictos, ſtatúſque regulares ſalubriter dirigit, & conſervat, quòdque in eam perire, vel — Facultas Prælatorum Ordinis coërcendi fratres juxta ejus ordinationes appellatione remota.

vel remitti contingeret, Ordo quilibet collabi necessariò cogeretur, pensando etiam quòd si regularium personarum correctio rimas juris, & apices sequeretur, hujusmodi rigor lentesceret, ac multiplicata laxatione torperet. Nos auctoritate Apostolica, vobis indulgemus ut ad correctiones, & punitiones fratrum vestri Ordinis delinquentium infligendas, Vigiles, & Provinciales, necnon Correctores locales, & eorum Vicegerentes, ad quos eadem spectare noscuntur (rimulis, & apicibus ipsis postpositis) liberè procedere valeant secundùm consuetudines approbatas, & generalia, facta, & etiam facienda ipsius Ordinis instituta. Nec volumus eisdem licere fratribus, ab eisdem correctionibus, & punitionibus aliquatenùs appellare, provida in hoc deliberatione, ac maturitate debita observatis.

Exemptio à gabellis & impositionibus.

§. 31. Quódque fratres, & sorores, ac gubernatores præfati, ratione domorum, locorum, ac Monasteriorum prædictorum, aut quorumcumque aliorum bonorum, aut possessionum, quæ in præsentiarum habent, & justis modis præstante Domino habebunt in futurum, seu alia quavis occasione, decimam vel aliam petitionem, aut annuos redditus, seu censum, vel procurationem aliquam, vel aliam subventionem Legatis, vel Nunciis dictæ Sedis, aut Ordinariis locorum, vel telonia; & alias exactiones, quibusvis Regibus, seu aliis personis, Ecclesiasticis, seu sæcularibus, dare, & solvere minimè teneantur, nec ad illud compelli possint, vel super hoc aliàs à quoquam quomodolibet conveniri per literas Sedis prædictæ, aut Legatorum, vel Delegatorum, seu Nunciorum ipsius, aut Diœcesanorum locorum, vel Rectorum terrarum Ecclesiæ Romanæ, aut quorumcumque aliorum, etiam si in ejusdem Sedis literis contineatur exempta, seu Monasteria se extendant, & aliqua eis cujuscumque tenoris, existat, ipsius Sedis indulgentia non obsistat, nisi forsan dictæ literæ Apostolicæ de dicto Ordine, & præsentibus, de verbo ad verbum, ac etiam Monasteriis, locis, & domibus, ipsorúmque Rectoribus, ac Gubernatoribus, & personis prædictis, plenam, & expressam, ac etiam specialiter, & nominaliter fecerint mentionem.

Derogatio contrariorum.

§. 32. Fœlicis rec. Innocentii Papæ IV. prædecessoris nostri, & aliis constitutionibus Apostolicis, legibus Imperialibus, statutis, & consuetudinibus, per quæ præmissæ possent quomodolibet infringi, vel impediri, & aliis in contrarium editis non obstantibus quibuscumque, Nos enim quaslibet excommunicationum, suspensionum, & interdicti sententias & quoscumque; processus, quasvis pænas sententias continentes, quas, & quos contra Generalem, fratres, & sorores, domos, Monasteria, personas, & alias supradicta; contra tenorem, & formam præsentium, & exemptionis hujusmodi promulgari, & haberi contigerit, irritas decernimus penitùs, & inanes. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 3. die 13. Septemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, 5. Kal. Augusti 1506. Pontificatus nostri Anno tertio.

XI.

Facultas duorum ex Prælatis Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliveti Ordinis S. Benedicti, circa alienationem ejus bonorum in evidentem utilitatem.

Hæc facultas posteà data est Visitatoribus d. Congregationis à Leone X. inf. in const. 18. Ex debito. Institutionem verò, & statum hujus Congregationis notavi suprà in const. 1. Clem. VI, Solicitudinis. fol. 254.

Edita A. D. 1507.

JULIUS EPISCOPUS, &c. *Dilectis filiis Abbati Generali, & Visitatoribus Congregationis Monachorum B. Mariæ de Monte Oliveto, Ordinis Sancti Benedicti, Salutem, & Apostol. benedictionem.*

Exordium.

EX injuncto nobis desuper Apostolicæ servitutis officio ad ea libenter intendimus, per quæ Monasteriorum, & aliorum Religiosorum locorum quorumlibet utilitas valeat procurari.

Paul. II. edidit Bullam de qua suprà in hoc Tomo I.

§. 1. Dudum siquidem à fœlicis recor. Paulo Papa II. prædecessore nostro emanarunt literæ tenoris subsequentis

Omittitur insertio Bullæ, quia ea est in loco mox cit.

Causa hujus concessionis.

§. 2. Et deinde nobis nuper exhibita pro parte dilectorum filiorum Capituli Generalis Congregationis Monachorum B. Mariæ de Monte Oliveto Ordinis S. Benedicti petitio continebat, quod sæpè contingit, quòd Monasteriis, Prioribus, & aliis Religiosis locis dictæ Congregationis, necnon membris ab illis dependentibus expediret, aliqua ex eorum immobilibus bonis, quæ eis parum utilia seu minùs commodo existunt, vendere, & precium inde proveniens, in alia immobilia bona utiliora, & commodiora convertere, seu pro aliis possessionibus, aut immobilibus bonis utilioribus, & commodioribus permutare, aut in feudum, vel emphiteusim, sive livellum, & affictum perpetuum, vel ad tempus sub canone condecenti locare, & concedere, ex quo profecto Monasteriorum, & Prioratuum, ac locorum, necnon membrorum prædictorum conditio, cum eorum evidenti utilitate melior efficeretur.

Petitio Capituli.

§. 3. Quare pro parte eorumdem Capituli nobis fuit humiliter supplicatum, ut vobis singulis Abbatibus, & aliis Prælatis, & Prioribus, ac Conventibus Monasteriorum, Locorum, Prioratuum, & Membrorum prædictorum pro tempore existentibus, quæcumque possessiones, & alia bona immobilia minùs utilia, minúsque commodo hujusmodi vendendi, alienandi, permutandi, aut in feudum, seu emphiteusim, vel livellum, & affictum perpetuò, vel ad tempus locandi, & concedenti quoties expedierit, licentiam largiamini, committere, & mandare, aliásque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Facultas duorum exPrælatisCongregationis circa alienationem bonorum stabilium.

§. 4. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel major pars, aut ad minùs duo vestrum, bonis, de quorum venditione, permutatione, locatione, in feudum, seu in emphiteusim, vel livellum pro tempore agetur hujusmodi, priùs coram vobis, specificatis de omnibus, & singulis, quæ super obtinenda licentia hujusmodi per eosdem Abbates, Prælato, Priores & Conventus vobis pro tempore exponi contigerit, & eorum circumstantiis universis, auctoritate nostra vos conjunctim servata forma literarum Pauli prædecessoris hujusmodi procedendo diligenter informetis, & si per informationem eamdem ea vobis sic pro tempore exposita vera esse, ac venditiones alienationes, permutationes, locationes, & concessiones prædictas, si fiant in evidentem Monasteriorum, Prioratuum, membrorum, & locorum prædictorum, quorum illa fuerint, utilitatem cedere repereritis, eisdem Abbatibus, Prælatis, Prioribus, & Conventibus id petentibus, quoties expediens fuerit, possessiones, & bona quæcumque hujusmodi pro preciis competentibus vendendi, & alienandi, seu illa pro aliis possessionibus, & bonis immobilibus, utilioribus, & commodioribus permutandi, aut quibusvis personis, etiam sæcularibus in eamdem emphiteusim, vel livellum, & effictum perpetuò, vel ad tempus, pro condecenti annuo canone, seu censu, locandi, & concedendi dicta auctoritate licentiam largiamini, facultatem concedimus,

Quibuscumque non obstantibus.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, consuetudinibus Monasteriorum, Prioratuum, locorum, membrorum, Congregationis, & Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis. Quódque uni de personis in

dignitate

tate Ecclesiastica constitutis, quibus literæ Apostolicæ dirigi consueverunt non sitis, ceterisque; contrariis quibuscumque.

tium ubi ponen-n.

§. 6. Proviso quòd si possessiones, & alia bona hujusmodi vendi contigerit, ut præfertur, precium seu precia ex illis proveniens, seu provenientia, penès ædem sacram, etiam dictæ Congregationis, aut fide, & sæcularibus idoneam personam, cum obligationibus & recognitionibus, ac cautelis in talibus apponi solitis reponantur, & in emptionem aliorum immobilium bonorum eisdem Monasteriis, Prioratibus, locis, & membris, quorum erant bona vendita hujusmodi commodiorum, & magis utilium, & non in aliam causam omninò convertantur.

P. An. 4. 14 Jan.

Datum Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septimo, Pridiè Nonas Junij, Pontificatus nostri Anno quarto.

XII.

Ordinationis pro bono regimine Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti; ejúsque gratiæ, & immunitates.

Alias gratias hujus Congregationis vide in Pij V. in Tomo. 2. Et si mendicantium. Cætera autem notavi suprà ad constit. 1. Clem. VI. Solicitudinis. fol. 254.

dita A. D. 1507.

JULIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

oemium.

ET si ad universos Regulares Ordinis in militanti Ecclesia institutos, ut loca jugi sanctimoniæ dedita, persona̍sque, voto religionis adstrictas, pro injunctæ nobis Apostolicæ servitutis officio, crebris vigiliis, & indefessis studiis intendere nos deceat; ad dilectos tamen filios Abbates, & Monachos, Ordinis S. Benedicti, Congregationis Beatæ Mariæ Montis Oliveti, eò diligentiùs aciem nostræ considerationis convertere nos convenit, quo ipsis sub ejusdem beati Benedicti Regularibus institutis, ac patrocinio Beatæ Mariæ Virginis, qua mediante ejus intercessionibus ad Dominum indefessis ad salutem præbeatur accessus, & ad instar Salvatoris Domini nostri JESU CHRISTI, qui in Monte Olivati, Monte utique Sancto, Apostolis, salutis documenta præbuit, per eorum sanctimoniæ vitam, & solicitudinem in eodem Monte Oliveti Pientinæ Diœcesis, ubi primùm ipsa Congregatio suæ vitæ solitariæ exordium sumpsit, vigiliis, & orationibus assiduis intenti, ac cogentes carnem ab illecebris abstractam spiritui obedire, eorum exemplis cæteris ad salutaria præbeant documenta, & illa eis favore benevolo concedere, per quæ possint in eorum sancto ac pio proposito, Altissimo in ejus beneplacitis gratum reddere famulatum.

Confirmatio gratiarum Congregat.

§. 1. Sanè cùm sicut accepimus, alias plures immunitates, exemptiones, ac diversa privilegia, favores, & indulta, spiritualia, ac temporalia, per diversos Romanos Pontifices prædecessores nostros præfatæ Congregationi, illiusque Monasteriis, locis, personis, bonis, & rebus concessa fuerint. Nos cupientes ut dilectus filius modernus, ut pro tempore existens Abbas Generalis, dictæ Congregationis, ac Monachi præfati, eo quietiùs possint Domino in ejus benè placitis famulari, eò quo cognoverint hujusmodi privilegia, & immunitates, pro illorum subsistentia firmiori, etiam nostræ approbationis robore communiri, ac etiam Abbatis, & Monachorum, & Congregationis hujusmodi commoditatibus, & augmento, statuique prospero, & fœlici, quantum cum Deo possumus salubriter consulere, in ipsósque Generalem Abbatem, & Monachos, & Congregationis hujusmodi singulares personas à quibusuis excomunicationis, suspensionis, interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolutos fore censentes. Acomnia, & singula privilegia, gratias, favores, immunitates, exemptiones, indulta quæcumque tàm spiritualia quàm temporalia, eidem Congregationi, ac illius Monasteriis, locis, personis, sub quibuscumque tenoribus concessa illorúmque; omnium tenores; ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur eisdem præsentibus pro expressis habentes, motu proprio, non ad Abbatis, & Monachorum prædictorum, vel alicujus alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, privilegia, gratias, favores, immunitates, exemptiones, & indulta hujusmodi, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, eáque, omnia, & singula inviolabiliter observari debere decernimus.

Interpretatio de dictis gratiis fiat ad favorem d. Congregat.

§. 2. Ac volumus quicquid dubii in dictis privilegiis, seu aliquo eorum pro parte emerserit, id, data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione, in favorem dictæ Congregationis, & locorum particularium ejusdem interpretari debere.

Privilegiorum inter loca Congregat.

§. 3. Et cujusvis particularis Monasterii dictæ Congregationis privilegia, ipsi toti Congregationi; & aliis particularibus Monasteriis esse communia, & ad illa ea extendi, & extendimus per præsentes, quando ipsa privilegia aliis Monasteriis, & locis dictæ Congregationis adaptari possint.

Congregatio sit una omnium Monachorum.

§. 4. Et insuper etiam ultra prædicta privilegia eidem Congregationi ut præfertur concessa, hac perpetua atque irrefragabili constitutione, motu, & scientia similibus, sancimus, quòd omnes, & singuli dictæ Congregationis Monachi Ordinem ipsum professi, præsentes, & futuri, quamvis in diversis Monasteriis sive locis pro tempore maneant unum tamen corpus, & una Congregatio existant. Ipsáque; Congregatio, ab Apostolica Sede meritò approbata ab universis Christi fidelibus in reverentia, & devotione habeatur.

Capitulum generale valeat edere constitutiones, & statuta, & ab omnibus observanda.

§. 5. Et dictæ Congregationis Capitulum generale, sive in ea vocem pro tempore habentes, pro fœlici dictæ Congregationis successu, statuta, constitutiones, ordinationes, ac omnia, & singula, quæ in spiritualibus, & temporalibus ipsius Congregationis, ac ejus Regularis disciplinæ, statum, observantiam, indemnitatem, & circa divini officii derectionem, & ordinationem, absque tamen ipsius regulæ, in substantia vel effectu, variationem, vel declarationem quoquomodo, concernere poterunt, auctoritate prædicta, instituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi; ac ea quæ sic instituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint in toto vel in parte, prout rerum vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, & in melius commutandi, plenam, & liberam in omnibus habeant facultatem. Quibus institutis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus, singuli de Congregatione hujusmodi cujuscumque; dignitatis, status, gradus, seu conditionis existant, efficaciter parere omninò teneantur. Ità tamen quòd ad peccatum, nisi contra fiat ex contemptu, aliquem non obligent.

Prælatus quo modo Monasterium reformare possit

§. 5. Et quotiens Prælatus aliquis Monasterium cui præfuerint reformare, & ad ipsius Congregationis observantiam reducere decreverit, reformationem ipsam, juxta instituta, decreta, & ordinationes Congregationis ejusdem, prout convenientius poterit exequatur. Et ejus acta, conventiones, & modi, eo ipso quòd de consensu dictæ Congregationis; seu ad id deputatorum in formam publicam redacta fuerint, Apostolico sint robore communitæ.

Prælati obediant Abbati & aliis obediant Prælatis.

§. 7. Universi verò ejusdem Congregationis Prælati, sub præfati Generalis Abbatis, & alii Monachi, ac Conversi & Commissi, sub Prælatorum in

quorum Monasteriis, aut locis ipsi Monachi, Conversi, & Commissi morantur obedientiis vivant, & eas illis humiliter præstent.

Appellatio à Prælatis Capitulo & Abbate denegatur.

§. 8. Et nulli Prælatorum vel Monachorum prædictorum ab institutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis, Capituli, sive Abbatis generalis, aut aliorum Prælatorum ipsius Congregationis, ad quemcumque etiam ad nos, & Sedem prædictam, nisi de speciali indulto summi Pontificis liceat appellare, appellationésque desuper pro tempore interpositæ & inde secutæ irritæ habeantur.

Judicia juxtà constitutiones fiant.

§. 9. Et cùm contra aliquem Prælatorum vel Monachorum dictæ Congregationis civiliter vel criminaliter agi contigerit, secundùm consuetudines, & statuta prædicta, juris communis apicibus, dilationibus, terminis, & litium anfractibus omissis, procedi debeat.

Translatio ad aliam Religionem de licentia Papa tantùm permittitur.

§. 10. Et ipsius Congregationis Prælati, suos Monachos, qui licentiam à Sede præfata habere dixerint, se ad aliud quodcumque Monasterium sive locum transferendi, obtentu literarum Apostolicarum transferri non sinant, nisi in ipsis literis specialis specifica, & expressa de Congregatione, & nostra ordinatione hujusmodi mentio fiat, eisque sufficienter derogetur, ac tunc si infrà tres menses id non compleverunt, contra eos tamquam contra apostatas agi possit, nisi in ipsis literis Apostolicis expressum fuerit tempus, infrà quod se debeant ad hujusmodi Monasteria sive loca transtulisse, eóque casu non priùs contra eos agi liceat quàm dicta tempora sint elapsa.

Apostatarum receptio vetatur.

§. 11. Ac Congregationis hujusmodi Prælati, quarumcumque literarum Apostolicarum prætextu, nisi in illis præsentibus specialiter & expresè derogetur, ad recipiendum Monachos, qui aliàs ab eorum propriis Monasteriis absque suorum Superiorum licentia, contumaciter recesserunt, à quoquam nequeant quomodolibet coarctari.

Transeuntes ad loca Conventualium, pro Conventualibus habeantur.

§. 12. Illi verò ex eisdem Monachis, quos de Prioribus in quibus professi fuerint Monasteriis, sive locis, ad alia dictæ Congregationis Monasteria sive loca, juxta dicti Capituli ordinationem transferri contigerit, aut aliàs per Conventualibus, quomodolibet ex tunc ab ipsis Prioribus, Monasteriis atque locis, realiter absolvi extiterint, aliorum Monasteriorum locorúmque quamdiu ibi steterint, Monachi & suppositi reputentur, & pro Conventualibus inibi habeantur, ac si in illis professionem suam emisissent.

Indulta prosint si Congregationis ordinationibus non obsistunt.

§. 13. Ac omnia Monasteria, & loca prædicta, & eorum Prælati, atque personæ, quibuscumque eis à dicta Sede, vel aliàs qualitercumque concessis, ac de jure, seu consuetudine debitis, juribus, præeminentiis, ac dignitatibus, inconcusè gaudeant, & utantur, dummodò illa præmissis & aliis dictæ Congregationis institutis, & ordinationibus non obsistant.

Monasteria non sunt ad invicem subjecta, sed Congregationi tantùm.

§. 14. Nec propterea ex Monasteriis ipsis unum alteri censeatur esse subjectum; sed eis in sua pristina libertate manentibus, ea vicissitudinis adminiculo copulata, sub fœlici dictæ Congregationis regimine, sibi uniformi regularis observantiæ gressu invicem suffragentur.

Monasteria Congregationis ad ejus Prælatis regantur, ad electionem Capituli vel Abbatis.

§. 15. Monasteria autem, & Prioratus, quæ nunc sunt, & pro tempore erunt, etiam unita præfatæ Congregationi, per Prælatos dumtaxat ejusdem Congregationis regantur, & gubernentur. Et quotiens illa ubicumque etiam apud Sedem prædictam, & qualitercumque vacare contigerit, etiam si quævis speciales vel generales, de illorum provisionibus, seu dispositionibus per dictam Sedem reservationes factæ fuerint, Generale Capitulum, si tunc celebretur, alioquin Abbas generalis, cùm per ipsam Congregationem ad id deputatis, illos & ejusdem Congregationis Monachis præsentibus & futuris, etiam defectum natalium, ex quibusvis personis patientis, quos ad id idoneos fore crediderint, in Prælatos tunc vacantium Monasteriorum, & Prioratuum hujusmodi, alias secundùm consuetudines, ordinationes, & statuta prædicta, eligere seu nominare.

Et ad eorum nutum ele[...] amoventu[...]

§. 16. Et ad eorum nutum, & beneplacitum, taliter electos seu nominatos à regimine, & administratione dictorum Monasteriorum, & Prioratuum quibus tunc præfuerint, & quæ tunc propterea vacare censeantur, absolvere, & amovere.

Electíque statim adm[...] nistrentur.

§. 17. Præfatíque sic electi seu nominati absque alicujus dictæ Sedis vel alterius provisionis, vel dispensationis adminiculo, etiam præter hoc quòd eis munus benedictionis impendatur, ipsi Monasteriis, & Prioratibus, ad quæ sic electi vel nominati fuerint præesse, ac illa in spiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, ac omnes actus ibidem exercere; & insignia deferre, ac si munus hujusmodi suscepissent.

Ipsis absen[...] bus, alter[...] administra[...] tio detur, [...] Capitulo [...] Abbate & [...] putatis.

§. 18. Et si contingat Prælatos dictæ Congregationis à Monasteriis & Prioratibus, ad quæ ut præmittitur electi, seu nominati fuerint, aliqua legitima causa abesse, atque pro dictorum Congregationis, & Monachorum, ac illorum præsentium & futurorum Monasteriorum ac Prioratuum conservatione, & statu prospero & fœlici, quod absente Prælato, ne Monasterium sibi commissum ex ejus absentia, damna sustineat, alius qui Monasterium, seu Prioratum ipsum regat, & gubernet durante absentia hujusmodi deputatur, utile videatur & expediat, quòd quotiens id contigerit Capitulum, seu Generalis Abbatis cum deputatis hujusmodi, alias juxta eorum consuetudines, & statuta, curam, regimen & administrationem ipsius Monasterii, seu Prioratus, Prælati sui præsentia carentis in spiritualibus, & temporalibus dicta absentia durante alteri committere liberè & licitè possint.

Collatio M[...] nasterioru[...] & Prioratuum ad quos spect[...]

§. 19. Et quòd aliquòd ex dictis Monasteriis vel Prioratibus, aut aliis dictæ Congregationis locis, per quascumque literas Apostolicas etiam motu simili, & cum reservationibus, ac quibuscumque derogatoriis per quas effectus præsentium quomodolibet impediri vel differri possit clausulis concessas hactenus, & in posterùm concedendas per aliquem de dicta Congregatione vel extra eam cujuscumque status, gradus, ordinis seu conditionis sit, etiam si Cardinalatus honore, aut Pontificali, vel alia quavis dignitate præfulgeat in titulum aut commendam, sive administrationem, vel aliàs obtineri. Seu & super aliquibus eorum fructibus, redditibus, & proventibus, aliqua pensio reservari, concedi, vel assignari, vel jus sibi desuper acquiri, vel aliquis contra præsentium tenorem quovis quæsito colore, quempiam de dictæ Congregatione, super aliquo ex Monasteriis, Prioratibus, & locis prædictis, ratione tituli, sive commendæ, vel administrationis, aut personis hujusmodi, vel aliàs impedire, seu molestare valeat. Quódque deinceps nulla ex beneficiis Ecclesiasticis, cùm cura vel sine cura, ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem Abbatum vel Priorum, ac Conventuum, Monasteriorum, & aliorum dictæ Congregationis, communiter vel divisim pro tempore pertinentibus, etiam qualitercumque beneficia ipsa, & ubicumque, præterquam apud Sedem prædictam vacare contigerit, dummodò dispositioni Apostolicæ generaliter reservata non fuerint, sub gratiis, expectativis, aut provisionibus, seu aliis dispositionibus dictæ Sedis facultatibus, seu indultis de conferendis beneficiis Ecclesiasticis vacantibus, vel vacaturis, quibusvis personis cujuscumque status, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, & quavis etiam Pontificali dignitate præfulgeant, ab eadem Sede quomodolibet concessis, & in anteà concedendis quomodolibet cadant seu comprehendantur. Sed ipsorum beneficiorum collatio, provisio, præsentatio, electio, & dispositio illorum occurrente vacatione, præmissis non obstantibus ad Abbates, Priores, ac Conventus præfatos, liberè, & absque aliquo etiam præfatæ Sedis præventionis impedimento, pertineant & spectent, ac de beneficiis ipsis nullius alius quàm Abbates seu Priores, & Conventus prædicti, quorumcumque facultatum & indultorum sibi à Sede vel Legatis præfatis quali-

tercumque

tercumque, & sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, etiam motu simili concessorum, & concedendorum vigore vel prætextu, disponere valeant quoquomodo. Ac omnes & singulæ gratiæ expectativæ, & acceptationes, provisiones, dispositiones, collationes, & literæ Sedis, ac illius Legatorum hujusmodi, facultatésque, & indulta super collationibus beneficiorum Ecclesiasticorum vacantium seu vacaturorum quibusvis, etiam ut præfertur qualificatis personis, & cum prædictis clausulis pro tempore concessa, processúsque desuper pro tempore haberi, etiam excommunicationis, suspensionis, & interdicti aliásque Ecclesiasticas sententias, censuras, & pœnas, in se continentes, quoad beneficia ad collationem provisionem, præsentationem, electionem, aut aliam dispositionem Abbatum, & Priorum, ac Conventuum prædictorum respective spectantia hujusmodi, ac totum id & quicquid in contrarium à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, omni prorsus careant firmitate.

Impedientes eos, qui Congregationem intrare volunt, excommunicantur.

§. 20. Nec quispiam personas, quæ de jure communi Religionem ingredi non prohibeatur, ex sæculo fugientes, ad dictam Congregationem venire affectantes verberibus aut molestiis quibuslibet impedire vel perhibere, aut à Monasteriis vel locis Congregationis ejusdem, præsentibus vel futuris diverrere, aut super hoc illis, vel eas recipientibus injuriam vel molestiam aliquam irrogare præsumant, contrafacientes verò, præsentium notitiam habentes, vel qui eas ignoraverint, & postquàm ad eorum notitiam devenerint, à præmissis injuriis, & violentiis non destiterint, excommnicationis sententiam ipso facto incurrant, à qua præterquàm in mortis articulo constituti, nisi à Sede præfata absolutionis beneficium nequeant obtinere.

Assumentes Prælatum vel Monachum Congregationis, ad eorum servitia vel officia, extra congregationem excommunicantur.

§. 21. Ac nullæ Ecclesiasticæ vel sæculares personæ quacumque auctoritate vel dignitate præditæ, aliquem ex Prælatis vel Monachis Congregationis prædictæ obsequiorum vel servitiorum propriorum, vel Monasteriorum suorum prætextu, etiam si absque licentia suorum Superiorum ad eas divertere, vel alia quavis causa etiam arctioris vitæ, Ordinis, vel observantiæ à dicta Congregatione educere, vel sponte venientes recipere & penes se retinere audeant, etiam auctoritate literarum Apostolicarum, in quibus de hujusmodi Prælato vel Monacho, & Congregatione nominatim expressa mentio non fiat absque consensu Capituli, seu Abbatis generalis, vel majoris partis Visitatorum dictæ Congregationis pro tempore existentium. Quòd si recipientes, infrà tres dies, postquàm eis præsentes innotuerint, Prælatum, seu Monachum extra ipsam Congregationem existentem hujusmodi, eidem Congregationi non restituerint cum effectu, vel à se realiter non abjecerint, excommunicationis sententia innodati existant eo ipso à qua nisi in mortis articulo, aut à Sede prædicta absolvi non possint.

Prælati Congregationis revocent extra eam vagantes.

§. 22. Generalis autem, & alii Abbates, & Priores dictæ Gongregationis pro tempore existentes, seu ab eis deputati, possint omnes, & singulos ejusdem Congregationis Monachos, ab illa vagos, & fugitivos, aut suis Superioribus non obedientes, & rebelles, & qui habita licentia, conditionem eis impositam non ut impleverint, aut lapso licentiæ termino ad propria Monasteria non redierint, vel alia loca, Monasteria absque speciali Apostolico privilegio præsentibus deroganti, aut sine Superiorum suorum licentia se transtulerint, vel aliquarum personarum, quacumque dignitate, etiam Cardinalatus honore fulgentium, servitiis, in Romana Curia, vel extra eam se addixerint, vel ab eis literas familiaritatis, aut Capellanatus obtinuerint, capere, & in carceribus detinere, aut per censuram Ecclesiasticam, & alia juris remedia, appellatione remota, etiam invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis, ad solitam, & debitam obedientiam compellere.

Exemptio ab Ordinariorum & aliorum jurisdictione. Tu vid. Concil. Trid sess. 25. 11. & 14. & Leon X. const. 22 Dum intra; & Clem. viij. const. 39. suscepti. vid. in Tom. 3.

§. 23. Et ut dictæ Congregationis Monachi divinis beneplacitis, quietiùs, & liberiùs insistant, eamdem Congregationem, ab illius Generalem Abbatem, ac Visitatores, & alios Prælatos, ac Monachos, Conversos, Novitios, & Capellanos, etiam habentes curam animarum, necnon personas familiares, & servitores ipsorum, nunc, & pro tempore existentes, ac ipsius Congregationis Monasteria, Prioratus, & loca, etiam quæ in posterùm eidem Congregationi quandocumque uniri, vel incorporari, seu subjici, vel aliàs quomodolibet aggregari contigerit, omniáque & singula dictorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum, præsentium, & futurorum, Ecclesias, Capellas, etiam si in ipsis curam animarum immineat, Oratoria, manualia, membra, Castra, Fortalicia, ædificia, villas, grangias, vineas, oliveta, & hortos, silvas, nemora, prata, pascua, piscationes, molendina, aquas, aquarum decursus, jura, jurisdictiones, prædia, possessiones, & bona quæcumque, quæ in præsentia sunt, & in futurum erunt dictæ Congregationis, & quæ omnia, & singula per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates, hic haberi volumus pro sufficienter expressis, à quorumcumque Legatorum etiam de latere, & Subdelegatorum, necnon Nunciorum dictæ Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, & quorumvis Officialium Romæ Ecclesiæ, necnon Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, Administratorum, & aliorum quorumcumque Judicum, Ordinariorum quavis auctoritate, & potestate fulgentium, dictorum auctoritate, potestate, dominio, visitatione, reformatione, & correctione, ita quod in dictam Congregationem, vel ejus singulares personas, seu benefactores, occasione beneficiorum eisdem collatorum ab eis, aut qui subditi eorum cum eisdem Monachis conserventur, seu ab ipsis recipiant absolutionis, & Eucharistiæ Sacramentum, nec non in Monasteria, Prioratus, loca, & personas in eis degentes, ratione delicti, excessus, seu contractus, aut rei de qua agitur ubicumque ineatur contractus, committatur delictum, aut res ipsa consistat, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias quasvis sententias, nisi de speciali Sedis prædictæ commissione quomodolibet, directè, vel indirectè, proferre, seu promulgare non possint prorsus eximimus, & totaliter liberamus. Eáque omnia, & eorum quodlibet in jus, & proprietatem Beati Petri, & Sedis ejusdem, & sub eorum, & nostra protectione suscipimus, ac nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ annuum censum unius vinciæ auri per eamdem Congregationem in festo Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, annis singulis Cameræ Apostolicæ persolvendum in signum perceptæ perpetuæ libertatis, & exemptionis assignamus. Quòd si Legati, Subdelegati, aut Ordinarii seu aliæ personæ prædictæ, contra exemptionem, & libertatem nostram hujusmodi quicquam attentare quoquomodo præsumpserint, ac requisiti vigore præsentium per ipsius Congregationis Prælatos, vel Monachos, infrà dies à die requisitionis hujusmodi non destiterint, excommunicationis sententiæ ipso facto noverint se subjectos, & nihilominùs quod aliter actum fuerit eo ipso sit irritum, & inane, nulliúsque roboris vel momenti.

Ad judicia Concilia, Processiones, &c. vocari nequeunt. Tu vide Concil. Trid. 25. c. 13.

§. 24. Volumus insuper quòd dictæ Congregationis Prælati, vel Monachi, literas Apostolicas super administranda justitia, executione facienda, visitatione exercenda, aut alio quovis negotio peragendo, ad eos pro tempore impetratas, vel directas acceptare, & illis contenta exequi, & juramentum de calumnia, vel veritate dicenda subire, aut testimonium perhibere, seu extra jus, Civitatem, & Diœcesim trahi, & ad quævis Concilia, generalia, Provincialia, vel Synodalia, aut Congregationis, quovis nomine censeantur, Ecclesiasticarum, vel laicarum personarum, cujuscumque dignitatis, aut status existant, etiam Apostolica auctoritate indicta, præterquàm ad ipsius Congregationis Capitulum

generale celebrandun, aut alias juxta eorum ordinationes ire vel mitere, aut processionibus publicis, vel funeralibus interesse inviti minimè teneantur. Seu quòd in eorum locis Missæ, vel alia divina officia celebrantur, ordines conferantur, vel agitentur causæ, civiles seu criminales, processiones convocentur, aut Synodus, Conventus, seu quævis Congregationes, tàm Ecclesiasticarum quàm laicarum personarum fiant. Sive quòd hujusmodi Congregationis loca, ad usum hospitum, habitationem, detentionem, & incarcerationem Ecclesiasticarum, & laicarum personarum deputentur, adstringi seu cogi nullo modo possint. Testimonia verò Prælatorum, Monachorum, Conversorum, Commissorum, & Novitiorum dictæ Congregationis in causis ipsorum civilibus, & criminalibus, in judicio, & extrà, legitima seu juridica sint.

Exemptio à gabellis Principum.

§. 25. Nulli quoque Reges, Principes, Milites, Nobiles, Laici, Communitates, Universitates, Magistratus, Rectores, & Officiales Civitatum, Terrarum, Castrorum, & Diœcesum diversorum, Monasteriis, Prioratibus, Locis, Capellis, Ecclesiis, Manualibus, Grangiis, Castris, Possessionibus, & bonis, necnon Prælatis, & Monachis ipsius Congregationis Gabellas, Talia, Datia, Collectas, etiam pro Pontium refectionibus, aut Viarum reparationibus, aliáve onera, seu gravamina inferre, indicere & imponere, aut indicta, & imposita exigere, sub excommunicationis, & maledictionis æternæ pœnis, qua nisi præsentium habita notitia prorsus destiterint ipso facto incurrant, non audeant, vel præsumant.

Decimísque Ordinariorum &c. Tu vid. Conc. Trid. sess. 25. cap. 13.

§. 26. Nec aliquod ex dictæ Congregationis Monasteriis, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis prædictis ad dandum, seu solvendum aliquam canonicam portionem, sive decimas, aut quid aliud quod eorum loco solvi consueverit, Archiepiscopis, Episcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Universitatibus, Communitatibus, fabricis, & aliis quibuscumque personis, de jure, vel privilegiis, quibuscumque, vel ex quacumque causa hactenùs ab eis forsan debita seu quæ deberi prætenderentur quomolibet in futurum, etiam de relictis, legatis, & donatis, tàm in ultimis voluntatibus, quàm etiam inter vivos, seu aliàs quacumque occasione concessis, & concedendis quomodolibet teneantur. Ipsáque Monasteria, Prioratus, loca, manualia, Grangiæ, possessiones, & bona, ac Prælati, Monachi, & personæ Congregationis ejusdem, ab omni impositione, exactione, collecta, decima, charitativo subsidio, aut alio quocumque reali, & personali, vel mixto onere, vel gravamine, quovis nomine censeantur, per Nos, & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore indictis. Necnon ab omnibus censibus, redditibus, & solutionibus, ratione visitationis, aut subjectionibus, quocumque jure, quibuscumque Ordinariis, Capitulis, & Congregationibus, Universitatibus, aut aliis quibusvis personis hactenus debitis, quæ nos eidem Congregationi de Apostolicæ potestatis plenitudine, gratiosè remittimus, & in futurum debendis, illorúmque solutione, & præstatione sint, esséque debeant libera penitùs, & exempta atque immunia. Ita quòd ad illorum Præstationem, & solutionem per quoscumque, & quarumvis Apostolicarum literarum vigore cogi, aut aliàs desuper inquietari nequeant. Nullúsque ab eisdem de quibuscumque possessionibus ubilibet constitutis quæ in præsenti, vel in futurum erunt Monasteriorum, Prioratuum, vel bonorum dictæ Congregationis, quæ illius Prælati, Monachi vel personæ colunt seu coli faciunt & in futurum colent, seu coli facient, ex hortis, virgultis, piscationibus, vel de nutrimentis animalium, primitias, decimas, quartesias, aut quocumque nomine nuncupata, alia jura exigere, vel extorquere præsument. Nec ipsi illa cuiquam solvere sint adstricti.

Monasteria legata, & alia acquirunt.

§. 27. Et quòd præfatæ Congregationis Monasteri a, & loca, hæreditates, legata, & fideicommissa, per medias personas Monachorum, aut ali s, qualitercumque ad ea delegata bona, mobilia, & immobilia, in quibuscumque Civitatibus, & locis, quovis titulo acquirere, ipsi Monachi, & personæ illa pro se eorúmque Manasteriis petere, & exigere possint, undecumque vel qualitercumque eis debeantur, & quæ petendi, & exigendi si in sæculo remansissent, jus haberent.

Præscriptio 60. annorum tùm modo Congregat. obstat.

§. 28. Et contrà præfatæ Congregationis Monasteria, loca, personas, & bona, tàm in præteritis, quàm in futuris, aliqua non currat præscriptio, nisi post lapsum sexaginta annorum.

Indultum celebrandi tempore interdicti. Tu vide Conc. Trid. sess. 25. c. 12.

§. 29. Cupientes insuper quòd dictæ Congregationis personæ, sublatis obstaculis quibuscumque, sedulum, & devotum Domino exhibeant famulatum, motu, & scientia similibus, statuimus, & ordinamus. Quod si contingat, Civitates, Terras, vel loca, in quibus Monasteria sive loca dictæ Congregationis consistant, Ecclesiastico supponi interdicto, ipsius Congregationis Prælati, Monachi, Conversi, Commissi, Novitii, & Capellani, necnon laici, intra septa ipsorum Monasteriorum, seu locorum pro tempore habitantes, à præfatæ Congregationis Monachis ad id deputatis, januis clausis, interdictis exclusis, & submissa voce, Missas, & aliæ divina officia audire, & Ecclesiastica Sacramenta suscipere, ipsique Monachi sic deputati illa celebrare, & administrare.

IndultumOrdines suscipiendi a quolibet Antistite, absque examine. Hoc revocavit Conc. Trid. ut habetur in sess. 7. c. 11. & sess. 23. c. 13.

§. 30. Et quòd ejusdem Congregationis Monachi præsentes, & futuri, omnes, etiam ad sacros ordines, ad quos per eorum Superiores præsentati fuerint, à quocumque maluerint Catholico Antistite, gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habente recipere, & hujusmodi Antistitem in ipsius Congregationis Monasteriis, locis dumtaxat advocare, ipséque Antistes Monachos dictæ Congregationis à suis Superioribus ad id sibi pro tempore præsentatos, Apostolica auctoritate absqué aliqua licentia, & contradictione Diœcesani, & absque eo quòd aliquod alias illi propterea præjudicium generetur, nulla examinatione præmissa, statutis tamen à jure temporibus ordinare, Missas inibi celebrare, Ecclesias, altaria, & vasa consecrare, vestes benedicere, & alia pontificalia exercere.

Facultas Prælatorum Congregationis, dispensandi cum Monachis, & Congregationem intrare volentibus. Tu vid. const. 115. Clem. viij. Quæcumque. in Tom. 3.

§. 31. Necnon quòd Generalis, & alii Abbates, Priores, & Prælati dictæ Congregationis pro tempore existentes, in omnibus casibus in quibus de jure communi, Prælatis, & Monachis dictæ Congregationis auctoritas, sive licentia, seu dispensatio Ordinariorum, si ab eis exempti non essent, foret necessaria) cum eis auctoritate prædicta dispensare, eisque licentiam, & auctoritatem concedere indulgemus, ac concedimus. Ac personas volentes eidem Congregationi sociari, etiam si Religionem, locum, vel Ordinem alium quemcumque etiam arctiorem ingredi vovissent, tali voto non obstante ad approbationem, professionémque recipere, & eos dicta auctoritate à dicto voto absolvere, & cum ipsis, dummodò in tali Religione, vel Ordine, quem vovissent professionem non emiserint, & ante professionem emissam ab ipsa Congregatione non recedant. Super omnibus votis, Religionis voto dumtaxat excepto, dispensare, ac omnibus quocumque excommunicationis vinculo innodatis Congregationem ipsam Altissimo famulaturis ingredi volentibus injunctis eis juxta eorum facultates restitutione, & pœnitentia salutari tamquam uni ex Monachis Congregationis hujusmodi absolutionis beneficium impendere, eósque etiam ad approbationem recipere. Ita tamen quòd si inde ante professionis emissionem discesserint, in eamdem ipso facto inciderint.

§. 32. Et

Facultas audiendi confessiones absolvendi &c. Ad hoc vide d. Bullam Clem. viij. mox citatam in Tom. 3.

§. 32. Et cum sæpè contingat quòd ob singularem devotionem quam nonnullæ personæ ad Monachos hujusmodi Congregationis habent, ad eosdem Monachos pro earum salute, animarum recurrant, ejusdem Congregationis Prælatis sive Monachis à suis Superioribus ad audiendum hujusmodi personarum confessionis deputatis, quòd personas ipsas accedentes audirent, ac personæ ipsæ eis absque alia suorum Superiorum licentia confiteri. Necnon dictis Prælatis sive Monachis confessiones hujusmodi audientibus, dictos confitentes, pœnitentia, & satisfactione præmissis, quotiens opus fuerit, ab omnibus, & singulis peccatis, Sedi Apostolicæ non reservatis, & à quibuscumque suspensionum, excommunicationum, & interdicti sententiis, aliisque Ecclesiasticis censuris, & pœnis, quas à jure, vel ab homine latas incurrisse quomodolibet constiterit, absolvere, & vota per eos pro tempore emissa in omnibus, & singulis casibus locorum Ordinariis etiam per synodales, seu provinciales constitutiones reservatis in alia pietatis opera commutare, & desuper cum eis voventibus dispensare, exceptis tamen censuris, pœnis, votis, & casibus super quibus esset Sedes præfata meritò consulenda Ipsisque confitentibus, ac aliis omnibus qui ad præfatos Monachos ob hujusmodi devotionem recurrent, Eucharistiæ Sacramentum ministrare liberè possunt.

Participatio cum excommunicatis quando ligat Monachos.

§. 33. Necnon Prælatis, Monachis, & personis Congregationis hujusmodi quocumque nomine censeantur, ne propter participationem etiam in divinis, cum excommunicatis, suspensis, & interdictis, à jure vel statutis Ordinariorum, aliquam excommunicationis seu censuræ aut peccati maculam incurrant, nisi ipsi excommunicati essent specialiter denuntiati.

Facultas Prælatorum dispensandi à divino officio recitando.

§. 34. Ac quòd illi ex præfatis Monachis, qui adeò Monasteriorum suorum officiis occupati, ut in choro interesse, ac officium divinum vix sine labore, & tædio dicere, ac ipsa eis ratione officiorum hujusmodi incumbentia charitatis opera implere nequeant, & qui ad divinum officium hujusmodi dicendum, adeò vel non docti, vel minùs experti pro tempore existunt (dummodò in sacris non sint ordinibus constituti,) licet professionem emiserint, tamen ad persolvendum totum integrum officium divinum minimè teneantur, sed eorum Prælati, habita suppositorum suorum consideratione, ultrà officium Beatæ Mariæ Virginis, ad quod obligati remaneant, juxta dispositionem eis creditam, si eorum animabus expedire videbitur, aliquid dicendum injungant, quod cum animi alacritate valeat adimpleri.

Sepultura conceditur communibus in locis Cong. Intellige juxta Bul. 22. Leo x. Dudum intra.

§. 35. Præterea omnibus Christi fidelibus excommunicatis, & interdictis, vel publicis usurariis, ut in locis, vel Monasteriis Congregationis hujusmodi, præsentibus, & futuris eligere suam possint sepulturam, salvo tamen jure illarum Ecclesiarum, à quibus ipsorum decedentium corpora assumentur.

Simonia beneficialis quando non incurratur à Prælatis.

§. 36. Necnon Generali, & aliis Abbatibus, Prioribus, vel Præfatis, aut aliis per Congregationem hujusmodi ad id pro tempore deputatis, in unionibus, annexionibus, incorporationibus ac reformationibus, seu receptionibus Monasteriorum, Prioratuum, vel aliorum beneficiorum Eccesiasticorum, pro ipsa Congregatione faciendis, cum Prælatis, & personis, Monasteria, seu beneficia hujusmodi per eos obtenta, in Congregationis hujusmodi, seu alicujus particularis Monasterii commodum dimittere volentibus, conventiones, & pacta, quæ illicita à, & quando Apostolica confirmatione carerent, expresse prohibita censerentur, inire, ac Monasteria, Prioratus, & alia beneficia quæcumque quæ hactenùs conventionibus, & pactis hujusmodi intervenientibus acquisitorum, retinere, ipsáque conventiones & pacta observare, absque eo quòd aliquam simoniæ labem incurrant, liberè, & licitè valeant.

Præsentatio privilegiorum Congregationis a quibusc. umq; derogatoribus.

§. 37. Et si quandoque per aliquem aut plures actus contra ea, aut ipsorum aliquod; à quocumque conditionis, dignitatis, gradus, seu status fuerit, ex negligentia, vel ignorantia præsentium; quibus hæc conceduntur, aut alia quavis causa scienter, vel ignoranter attentari, vel pro tempore observari contingat, nullum tamen propterea, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & privilegiis hujusmodi præjudicium generetur, sed ea omnia, & singula in suis robore, & firmitate permaneant. Ac quòd deinceps per quascumque revocatorias, seu alias Apostolicas concessiones, vel literas sub quibuscumque verborum formis, & tenoribus, aut clausulis derogatoriis, etiam si illa motu, & scientia similibus emanaverint, nulla ex prædictis concessis, & quæ eidem Congregationi pro tempore concedentur, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, indultis, privilegiis, & concessionibus, quomodolibet, revocari, cassari, vel annullari, censeantur, seu revocari, cassari, vel annullari, seu ipsis, vel ipsorum, seu quibusvis in eis contentis particulis, aut clausulis, derogari valeat, nisi in derogatoriis, vel aliis literis, seu cassationibus hujusmodi illa, vel illi ex literis, quæ revocari, aut cassari, vel annullari videtur, aut cui vel quibus derogari appareret, eorúmque totus tenor de verbo ad verbum integru inseratur, & de omnibus, & singulis Congregationis hujusmodi Monasteriis nominatim, & specificatim mentio fiat, ac in eisdem revocatoriis, cassatoriis, vel aliis literis manifestè, appareat, quòd Romanis Pontifex, privilegiis, indultis, & literis de quibus tunc actum fuerit voluerit specialiter derogare, vel illa revocare, aut cassare, seu annullare, ac tunc demum urgens sufficiens, & rationabilis, propter quam derogatio, revocatio, cassatio, vel annullatio ipsa meritò fieri debeat, causa exprimatur, alias derogationes, revocationes, cassationes, irritationes, & annullationes quæcumque, si quas aliter quàm ut præfertur, à quoquam etiam Romano Pontifice fieri contigerit; ac quæcumque ex inde subsecuta nullius sint roboris vel momenti, ipsis concessis literis, privilegiis, indultis, gratiis, & exemptionibus, & libertatibus, in suo pristino, plenario, atque integro robore duraturis, Et quòd per quascumque revocationes, cassationes, seu annullationes quarumcumque unionum, annexionum, incorporationum, & approbationum de quibusvis Monasteriis Prioratibus, Ecclesiis, sive locis Ecclesiasticis per nos seu successores nostros Romanos Pontifices, aut eorumaliquem in genere, vel in specie, sub quibusvis verborum formis, vel expressionibus de cætero forsan faciendis, nullum dictæ Congregationi, super unionibus, incorporationibus, approbationibus, & innovationibus, quorumcumque Monasteriorum, Ecclesiarum, Prioratuum, aut aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, per nos, & Sedem prædictam, eidem Congregationi, vel in ejus favorem faciendis, præjudicium inferatur. Sed illæ omnes etiam post revocationes, cassationes, & annullationes prædictas, in suo robore inconcusse persistant, in omnibus, & per omnia ac si quoad eas, vel ipsarum singulas, aliqua revocatio, annullatio, vel cassatio, nullatenus emanassent: nisi dum, & quando ipsæ super unionibus, concessionibus, approbationibus, seu donationibus, confectæ literæ in revocationum, & annullationum literis, & constitutionibus, & ordinationibus hujusmodi de verbo ad verbum insererentur, ad in eis specialis expressa, & individua, de ipsis Monasteriis, & locis, ac Congregatione mentio fieret. Necnon irritum, & inane totum, quicquid in contrarium quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 38. Nec-

Indulgentiæ pro personis Cong. Tu vid. immutatione Paul. v. in ejus Bulla 16. Romanus. in Tom. 3.

§. 38. Necnon Generali, & aliis Abbatibus, Prioribus, & Monachis, Conversis, Commissis, & Novitiis, præsentibus, & futuris, Congregationis hujusmodi, ut eorum devotio ampliùs propagetur, & eorum animarum saluti uberiùs consulatur, ut confessores idonei quos de suorum voluntate Superiorum, aut ipsi Superiores pro libito elegerint, omnium peccatorum suorum de quibus corde contriti, & quæ ore confessi fuerint, plenam semel tantùm in mortis articulo remissionem eis in sinceritate fidei, unitate Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia, & devotione nostra, vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum, canonicè intrantium persistentibus, auctoritate præfata concedere valeant. Sic tamen quòd ipsi confessores de his de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, illam Congregationis hujusmodi personis, prout ad illas pervenerit, per se, vel aliòs fiendam injungant, quam illi facere prout poterunt omninò teneantur. Quódque singuli ex iisdem personis clerici quamprimùm concessionis absolutione hujusmodi gaudere voluerint, Septem Psalmos Pœnitentiales cum Letaniis, & Orationibus consuetis, Conversi verò, & Commissi, aut qui præfatos Psalmos dicere commodè non poterint, quinquagesies Orationem Dominicam, & totiens Salutationem Angelicam singulis hebdomadis recitare. Idque legitimo cessante impedimento, per annum integrum, etiam si totidem plus minùs, ut ex alia quavis causa eos dixisse, aut dicere oportere contingeret, prosequi, & complere teneatur, occurrente verò impedimento prædicto, & posteà cessante quamprimùm poterint commodè impositionem hujusmodi reficiant, & adimpleant. Nec non quòd diebus quibus nonnullæ Urbis Ecclesiæ pro stationibus consequendis à Christi fidelibus visitari solent, quinque Altaria Ecclesiæ Monasterii, seu alterius loci Congregationis hujusmodi ubi singulos ex eis morari contigerit, aut pauciora si tot ibi non fuerint devotè visitando, semélque; Psalmum incipientem Miserere mei Deus &c. apud quodlibet Altare pro fœlici statu Sanctæ Romanæ Ecclesiæ dicendo, easdem indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur si ipsas Urbis Ecclesias tunc personaliter visitarent. Si verò aliquis ex personis Congregationis hujusmodi, pro ipsius Congregationis negotiis, aut aliis legitimis causis extra propria Monasteria moram traxerint, ubicumque commodiùs poterint, totidem Altaria in quacumque Ecclesia cum dicti Psalmi apud quodlibet ex ipsis Altaribus recitatione ut præmittitur visitaverint, & si Conversi sive Commissi forsan dictum Psalmum dicere nescientes fuerint, ter Orationem Dominicam, & totiens Salutationem Angelicam, apud quodlibet Altare hujusmodi recitando, eamdem etiam indulgentiam consequantur.

Missæ ab itinerantib. ante diem celebrari possit Tu vid. Conc. Trid. sess. 22. c. cùm canones.

§. 39. Quódque hujusmodi Congregationis Sacerdotes in itinere constituti, aut alia causa subsistente ante diem usque ad nonam inclusivè Missam celebrare valeant, motu, scientia, & auctoritate præmissis, de speciali dono gratiæ concedimus pariter, & indulgemus.

Facultas habendi Conservatores. De his tu vid. Julius hic sup. in const. 5. Militantis fol. 469.

§. 40. Volumus etiam quòd universæ, & singulæ personæ quibus casuæ auctoritate literarum Apostolicarum delegari possent, dùm aut quotiens pro parte Generalis, & aliorum Abbatum, Priorum, & Conventuum, ac Monachorum Congregationis hujusmodi, vel alicujus eorum fuerint legitimè requisiti, ad executionem quarumcumque literarum dictæ Sedis conservatoriam nuncupatarum præfatæ Congregationi, vel ejus Monasteriis Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, Conventibus, contrà illis inferentes molestias, injurias, gravamina, atque damna concessarum hactenùs, & in posterùm concedarum, perpetuis futuris temporibus procedant, per se vel alios: Alias juxta earumdem conservatoriarum literarum continentiam atque formam, in omnibus, per omnia; ac perindè si ipsæ conservatoriæ literæ eis à principio directæ, eisque ut quamvis alias conservatores esse non possent illas exequerentur, expresse mandatum, & super hoc concessa facultate fuissent.

Derogatio contrariorum.

§. 41. Non obstantibus natalium defectu ac Picimnen. Concilii, & piæ memoriæ Innocentii IV. contra exemptos editæ, quæ incipit Volentes, & Martini Quinti, nec non Bonifacii Octavi, Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, & ordinationibus Apostolicis, necnon Monasterium, Prioratuum, & aliorum Regularium locorum, etiam dictæ Congregationis unitorum, & illorum, ac prædicti, & quorum ipsa unita Monasteria, Prioratus, & loca extiterint Ordinum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis quibusvis Communicatibus, Universitatibus, Collegiis, Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, & aliis locis, Capitulis, Conventibus, & personis, etiam motu, & scientia similibus, & quibusvis derogatoriam derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibúsque decretis concessis hactenùs concedendis, quibus omnibus etiam si pro eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat eisdem motu, & scientia specialiter, & expresse derogamus, necnon omnibus illis que præfati prædecessores in singulis per eos Congregationi hujusmodi concessis literis voluerunt non obstare, cæterísque contrariis quibuscunque.

Fides danda transumptis hujus Bullæ.

§. 42. Ceterùm, quia difficile foret præsentes literas ad singula quæcunque opportuna loca deferri, motu, & scientia prædictis, volumus, & præfata Apostolica auctoritate decernimus, quòd transumptis super præsentibus conficiendis manu publici Notarii subscriptis, & sigilli alicujus Curiæ Ecclesiasticæ impressione munitis, ea prorsus fides adhibeatur indubia quæ ipsis originalibus literis adhiberetur ubicumque essent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

D. P. An. 4. die 4. Jun.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septimo, Pridiè Nonas Junii, Pontificatus nostri Anno quarto.

XIII.

Approbatio gratiarum, & privilegiorum à Pontificibus, Imperatoribus, & aliis concessorum Congregationi Monachorum Vallis Umbrosæ Ordinis S. Benedicti: Et communicatio quarumcumque gratiarum, & indultorum quoquomodo Congregationi Cassinen. Monachorum ejusdem Ordinis concessorum, & concedendorum.

Istam Congregationem approbavit Urban. II. suprà in ejus constitut. I. Cùm universis, fol. 29. Ubi alia de hac Congregatione notavi.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1507.

Exordium.

Militantis Ecclesiæ regimi disponente Domino præsidentes, ex commisso nobis Pastorali officio inducimur, ut his, quæ pro Religiosorum quorumlibet in humilitatis spiritu Domino piè famulantium fœlici successu à Sede Apostolica concessa sunt, nostræ approbationis munimine favorabiliter roboremus, ut eo firmiùs subsistant, quo Sedis ejusdem auctoritate sæpiùs fuerint circumfulta, ac etiam alia de novo ex Sedis ejusdem benignitate concedamus, prout eisdem Religiosis, & aliàs in Domino conspicimus salubriter expedire.

Urb. II. & alii Pontifices diversa Privilegia Congregationi Vallis Umbrosæ concessérunt.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Blasii Abbatis Monasterii B. Mariæ Vallis Umbrosæ Fesulan. Diœcesis, & Definitiorum Ordinis, & Congregationis ejusdem Vallis Umbrosæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod aliàs fœl. rec. Urbanus II. Ur-

Urbanus III. Pasqualis II. Innocentius II. Innocentius III. Innocentius VIII. Cœlestinus II. Cœlestinus III. Gregorius VIII. Bonoifacius VIII. & quàm plures alii Romani Pontifices prædecessores nostri Monasteriis Ordinis Religionis, seu Congregationis prædictorum, illorúmque membris, ac Monachis, & personis eorumdem, multa, diversa privilegia, indulta, & immunitates concesserunt, prout in literis ipsorum prædecessorum plenius dicitur contineri.

Abbas generalis, & Definitores modo supplicant pro eorum confirmatione, & etiam pro communicatione omnium gratiarum Congregationis Cassinensis.

§. 2. Quare pro parte Blasii Abbatis, qui ut asseritur etiam Generalis Ordinis & Congregationis prædictorum extitit, ac Definitorum prædictorum asserentium quòd Monasteriorum Religionis, seu Congregationis hujusmodi Abbates, & Monachi juxta eandem Regulam, & observantiam Regularem dilectorum filiorum Monachorum Congregationis S. Justinæ aliàs Cassinen. Ordinis S. Benedicti reguntur, nobis fuit humiliter supplicatum, ut pro eorum subsistentia firmiori robur nostræ approbationis adjicere, ac illa innovare, eisdémque modo, & forma, quibus concessa sunt de novo concedere, necnon infrascriptorum tenorem, & quascumque alias piæ memoriæ Eugenii Quarti, & Alexandri Sexti, ac quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum, etiam prædecessorum nostrorum literas eidem Congregationi S. Justinæ, alias Cassinen. concessas, & in illis contenta, ac alia privilegia, immunitates, & indulta quæcumque eidem Congregationi S. Justinæ, seu Cassinen. & illius Monasteriis, Monachis, & personis, per Sedem eandem quomodolibet concessa, ad Ordine, & Congregationem Vallis Umbrosæ hujusmodi, ac ad illius Monasteria, & loca, & personas, & bona extendere, aliásque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic modò Pontifex approbat omnia privilegia Congr. Vallis Umbrosæ à Prædecessoribus, Imperatoribus, Regibus, & Prælatis, ac aliis concessa, & iterato eadem concedit.

§. 3. Nos igitur qui Ordinem, & Congregationem Vallis Umbrosæ hujusmodi, propter uberes fructus, quos in militanti Ecclesia in divinis contemplandis, & assiduis orationibus, ac precibus ad Deum producere noscuntur, in visceribus charitatis, & dilectionis nostræ complectimur, Blasium Abbatem, & Definitores, necnon ordinem, & Congregationem Vallis Umbrosæ hujusmodi, ac ejusdem Ordinis seu Congregationis singulares personas, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, pœnis, à jure, vel homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quo modolibet innodati existunt ad effectum dumtaxat præsentium consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, nec non privilegiorum, libertatum, immunitatum, & indultorum, tàm per dictos prædecessores, quàm Imperatores, Reges, & alios Principes sæculares, ac Prælatos quoscumque eisdem Ordinibus, & Congregationibus, ac illorum Monasteriis, locis, bonis, & personis concessorum tenores, qui præsentibus non sunt inserti, ac si de verbo ad verbum insererentur eisdem præsentibus pro expressis habentes, privilegia, indulta, immunitates, & libertates Ordinis, seu Congregationis Vallis Umbrosæ per prædecessores, ac quatenùs sint licita, & honesta, per Imperatores, Reges, & Principes, & Prælatos prædictos concessa, ac prout concernunt, omnia, & singula in literis Pontificum, Imperatorum, Regum, & Principum sæcularium, & Prælatorum prædictorum desuper confectis contenta, innovamus, approbamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, supplentes omnes, & singulos defectus, si qui forsan in privilegiis per Imperatores, Reges, & Principes sæculares, & Prælatos prædictos concessis intervenerint, illáque omnia eisdem modo, & forma quibus concessa sunt, de novo concedimus.

Gratiásque omnes Cong. Cassinen. concessas & concedendas eidem Congregationi Vallis Umbrosæ communicat. Tu vid. hujusmodi gratias in Bullis Congreg. Cassinen. citatas suprà in 1. constit. hujus Pontif. fol. 465.

§. 4. Necnon literas Eugenii, & Alexandri infrà scriptas, ac quasvis alias ipsorum ac quorumcumque aliorum prædecessorum nostrorum literas hujusmodi, & in illis contenta, nec non privilegia, immunitates, indulgentias, & indulta quæcumque, & qualiacumque sint, Congregationi S. Justinæ, & illius Monachis prædictis, tàm per dictos, quàm quoscumque alios Romanos Pontifices quomodolibet in genere concessas, & concessa, ac in posterùm concedendas, & concedenda ad Ordinem, & Congregationem Vallis Umbrosæ, ac illius Monasteria, & Monialium, loca, ac personas, & bona prædicta eadem auctoritate extendimus, ac statuimus, & ordinamus, quòd Ordo, & Congregatio Vallis Umbrosæ hujusmodi illis absque ulla penitùs differentia, uti, potiri, & gaudere, eáque omnia, & singula inter ipsos communia esse, & eis suffragari debere in omnibus & per omnia, perinde ac si illa eisdem Ordini, & Congregationi Vallis Umbrosæ communiter à principio concessa fuissent, & in futurum concederentur.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obstan. præmissis, ac constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Congregationum, & Ordinum prædictorum, juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac privilegiis, & indultis, Ordinibus ac Congregationibus prædictis forsan sub quibuscumque tenoribus concessis, quibus tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credi jubet.

§. 6. Et insuper quia difficile foret præsentes literas ad singula ubi opus fuerit deferre, volumus, & dicta authoritate decernimus, quòd illarum transumptis, manu publici Notarii inde rogati subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, seu alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus fides ubilibet adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si originaliter essent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo &c. Si quis autem.

Dat. P. A. 4. die 7. Julij.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septimo, Idibus Julii, Pontificatus nostri Anno quarto.

XIV.

Contra occultantes, vel retinentes scripturas, ad Rev. Cameram spectantes.

Contra eosdem alias ejusmodi sanctiones promulgarunt alii Pontt. dantes auctoritatem Commissario d. Cameræ, eos coërcendi, vel inf. in Sixti V. const. 44. Ad excelsum. ubi indicabo in Tomo 2.

JULIUS PAPA II.

Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1507.

Causæ istius constitutionis.

CUm sicut accepimus, in nostra Camera Apostolica sæpè contingat, ut libri, codices, & scripturæ ipsius Cameræ, diversa, res, & negotia concernentes, per Ministros, & Officiales ipsius Cameræ, & alios recipiantur, & per eos videantur, & examinentur, qui, & quæ ad ipsam Cameram, & loca in ea deputata non reportentur, ex in curia, sive negligentia, vel alia quavis causa, ita ut libri, & scripturæ hujusmodi, aliter reperiri non possint, in grave damnum, & præjudicium ipsius Cameræ.

Excommunicatio detinentium libros & scripturas R. Cam. Apost.

§. 1. Super iis igitur providere intendentes, dilectis filiis dictæ Cameræ Præsidentibus, & Clericis, ac Notariis, & Officialibus, ac Ministris, omnibusque aliis, & singulis cujuscumque gradus, & dignitatis fuerint, sub excommunicationis pœna latæ sententiæ, à quasi nisi à nobis & successore nostro præterquàm in mortis articulo constituti absolvi non possint, præsentibus præcipimus, & mandamus, quatenùs omnes, & singulos libros, codices, registra, bastardellos, & alias quascumque scripturas, & documenta, tàm publica, quàm privata, ad ipsam Cameram quomodocumque spectantia, à dicta Camera, vel aliunde quomodolibet habita, & extracta debeant infrà octo dies proximè sequentes, in dictam Cameram reportasse, ac in eadem restituisse, dedisse, & assignasse, coram Notario, & duobus, sive uno ex dictis Clericis ipsius Cameræ, & illa sic reportata, & assignata, describi, & annotari in dictis libris Cameræ fecisse.

ANNO 1507.

Si in futurum eas amoventium & non reportantium.

§. 2. Necnon ex nunc in anteà, nullus ex prædictis aut alius quicumque, ullos libros, sive scripturas, quæ in dicta Camera reservari debent, apud se ullatenùs habere, & retinere, ultra terminum decem dierum, postquàm dicta Camera illa receperit, absque speciali mandato, & licentia dictorum Præsidentium, & Clericorum, audeant, vel præsumant, de qua quidem licentia, sive mandato speciali, particularis notatio in libris Cameræ fieri debeat. Alioquin elapso dicto termino non parentes, sive contrafacientes, faciant, se majoris excommunicationis sententiam incurrisse, quos, ut tales ex nunc, prout ex tunc, auctoritate Apostolica per præsentes declaramus. Contrariis non obstantibus quibuscunque.

Papæ subscriptio. Dat. P. A. 4. die 28. Aug.

Placet, & ita Motu proprio mandamur.

Dat. Romæ apud S. Petrum, xv. Kal. Septemb. Anno 4.

XV.

Institutio Collegii Scriptorum Archivii Romanæ Curiæ Notariorum, in Causis Commissariis in Urbe, apud Judices proprios Notarios non habentes. Et concessio facultatis creandi alios Notarios, ac legitimandi Bastardos.

Quoad facultatem legitimandi, extensa est hæc Bulla à Paulo III. inf. in ejus constit. 14. Romani. Et quoad alia est confirmata, & ampliata à Pio V. inf. in sua const. 87. Pridem. De Archivio autem in toto Statu Ecclesiastico attende inf. const. 93. Six. V. Solicitudo. Tom. 2.

Archivium Sacri Collegii S. R.E. Cardinalium in Vaticano Palatio instituit S. D. N. Urbanus VIII. Constit. 53. Admonet, inf. tom. 4.

JULIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1509.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Sicut prudens paterfamilias ad laudabilem dispensationem gloriosúmque regimen familiæ suæ domus, rectitudinémque vivendi, operosis virtutum studiis intendi, ac cuncta quæ profutura sunt attentæ considerationis indagine perscrutatur, & sani maturitate consilii circumspicit diligenter, normam præbens illi semper, & ordinem cum honestate, justitia, & sinceratione vivendi, ut exclusis, vitiis, erroribúsque undique evulsis in ea splendidæ virtutes plantentur, & inserantur quæ assiduum fructum afferant honoris, laudis, & famæ, ita Romanus Pontifex qui dominici gregis superna sibi præordinatione commisi curam agere studet, ad quæ certa ratione jubente actus dirigens, in primis Ecclesiam Dei universam cujus caput Romana Ecclesia esse dignoscitur, legibus, constitutionibus, moribus, & decretis summa diligentia, vigilantia indefessa, & ordinatione irreprehensibili, ac stabili, dirigere, instituere, & stabilire conatur, ut prolapsa revocantur, excessiva corrigantur, defectus suppleantur, errata emendentur, & deinde quæque aliæ Ecclesiæ præsertim in beati Apostolorum Principis, cujus successor est, honorem dicatæ, instaurentur, & decorentur, ac expulsa infidelium nefandorum Turcarum rabie, eorúmque temeritate repressa, fides orthodoxa vigeat, propagetur, omniáque, eo concedente à quo omne danmum perfectum affluit, ad probatissimum ordinem, & semitam rectam peducantur.

Causæ hujus constitutionis.

§. 1. Sanè non fine maxima anima animi displicentia ex diversorum fidelium querelis, ac judicium, & aliorum officialium relationi pluries accepimus, quòd in Romana Urbe, ad quam velut ad communem periclitantium portum Christianus Orbis confluit, propter Notariorum, & aliorum scripturas conficientium diversitatem, sive dolum, aut ignorantiam, & incuriam, vel eorum à Romana Curia recessus quàm plurimæ falsitates & fraudes committuntur, res aliter scriptæ quàm actæ reperiuntur, Protocolla, & originalia deperduntur, ultimæ voluntates non exequuntur, damna, & incommoda fidelibus irrogantur, aliáque scelera, inimico humanæ naturæ instigante, perpetrantur, ac super fraudibus, falsitatibus instrumentorum, & aliarum scripturarum hujusmodi, aut eorum suspicione, lites, & controversiæ, in judiciis, & tribunalibus Curiarum dictæ Urbis assiduè vertuntur, in divinæ Majestatis, & Apostolicæ Sedis offensam, Ecclesiarum, pupillorum & viduarum spolitiotinnem, fideliumque prædictorum, ac totius reipublicæ detrimentum, & jacturam.

Institutio Collegii Scriptorum Archivii Rom. Curiæ.

§. 2. Nos igitur ejusdem pastoris, licèt immeriti, divina dispositione effecti, cupientes hujusmodi fraudibus, damnis & erroribus obviare, Ecclesiarum opportunitatibus consulere, & infidelium prædictorum immanitati resistere, considerantes quòd si aliquis Officialium certus numerus, sub certis & honestis conditionibus, habita personarum consideratione, instituetetur, per quos instrumenta, & scripturæ prælatæ conficerentur seu alias expedirentur, & illa sic expedita publicè in Archivio, & monimentis authenticis redigerentur, ordo debitus in illorum confectione rectius observaretur, scandalis, fraudibus, & sceleribus hujusmodi obviaretur, & securitati contrahentium, testantium, & aliàs disponentium, ac litigantium salubriter, consuleretur, ipsique officiales honore & præmio allecti, adhibita exercitiatione periti efficerentur, & quæ ad eorum officium spectarent, diligenter exercerent, super his cum fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus communicato consilio, matura deliberatione, ac eorum assensu, ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Collegium centum & unius virorum, qui Scriptores Archivii præfatæ Romæ Curiæ nuncupentur, perpetuò creamus, erigimus, & instituimus, qui exercitium & officium eis commissum per se ipsos exercere debeant, non autem per substitutos, cùm illorum sit electa persona, ut desiderio nostro, & eorum officio satisfiat.

Qui confessionalia concedenda scribant. Hodiè confessionalia non dantur.

§. 3. Et in primis omnia confessionalis quæ à nobis, vel à successoribus nostris Ro. Pontificibus pro tempore existentibus, aut de nostro, vel illorum mandato de cætero quibuscumque personis, cujuscumque gradus, status, ordinis, præeminentiæ fuerint, per solam signaturam concedentur, propria eorum manu scribant.

Notarii publici sint.

§. 4. Ac eo ipso quòd ad hujusmodi officia assumpti fuerint, absque alia creatione notarii legitimi existant, & pro talibus habeantur, qui de omnibus contractibus, & ultimis voluntatibus per quoscumque & inter quoscumque, & super quibusvis spiritualibus, beneficialibus, aut profanis rebus deinceps faciendis rogari, & super eis instrumenta conficere possint, eorúmque rogitis, plena & indubia fides adhibeatur, perindè ac si legitimè, & ut moris est notarii creati forent, præstito priùs juramento consueto in manu Defensoris, vel unius ex Correctoribus, de eo fideliter exercendo.

Archivium habent & locum in palatio & registrant notas instrumentorum ad eos deferendorum à notariis Curiæ. Quod hic dicitur de delatione non servatur.

§. 5. Habeantque Archivium publicum & locum decentem in Palatio Apostolico. Et in eorum libris authenticis omnes notas acceptationum, compositionum, transactionum, testamentorum, codicillorum, arrendamentorum, locationum, permutationum, venditionum, compromissorum, arbitramentorum, donationum, processuum, & aliorum contractuum, & instrumentorum, aliarúmque scripturarum, tàm inter vivos, quàm in ultima voluntate, quæ tàm per per quoscunque alios notarios & tabelliones in præfata Romana Curia inter Curiales & Romanos tantùm, etiam per notarios Romanos de contractibus Curialium rogatos. His expressè dumtaxat exceptis, quæ inter cives Romanos originarios & Romanis parentibus ortos, non autem ex privilegio ascitos, & quæ in Curiis Urbis, & eorum Tribunalibus, vel Auditorio nostro, & Cameræ nostræ per ipsorum notarios perpetuos, qui etiam officiales Sedis Apostolicæ existunt, in pertinentibus & spectantibus ad eorum officium, vel eorum substitutos, per eorum tamen principales notarios, & Auditores approbatos, quoad causas, & judicialia acta, & ab ipsis dependentibus tantùm, vel aliàs per ordinarios notarios

pro-

notarios proprios in rebus, & negotiis, & materiis, in quibus ratione sui officii, vel aliàs rogari soliti sunt & consueverunt, non autem in diversis & insolitis, ac testamentis, donationibus, & ultimis voluntatibus quibuscumque, de quibus si in posterùm rogati fuerint, teneantur portare notas ut cæteri notarii non officiales perpetui, quibus officiales supradictos in præmissis omnibus; ad tollendum causas querelarum, æquales fore censemus, scribere debeant, & ad verbum registrare, & notas ipsas originales sic registratas à tergo per Correctores infrà-scriptores.

Alii quàm matriculati Collegio in Urbe in rum nata gare non possunt. It matric tari notati illud de-rant.

Hoc revocat Leo X. in const. 33. Pastoralis quoad Notarios Collegii Florentinorum.

§. 6. Teneanturque omnes alii notarii legitimè creati, & pro legitimis habiti, qui in Urbe, & Curia existant, cujuscumque conditionis fuerint, qui officium tabellionatus exercere intendunt, quibus licere volumus de quibusvis instrumentis posse rogari, dummodò anteà per dictos Correctores examinati, & in Archivio velut in matricula descripti, & pro legalibus, & authenticis approbati fuerint. Aliàs nisi examinati, descripti, & approbati extiterint, ut præfertur, de aliquibus contractibus in Urbe, vel ejus suburbiis ad decem milliaria circa Urbem, aut Curiam præfatis rogari nequeant, & si rogati fuerint, ut falsarios puniri volumus, & eorum notis nullam fidem in judiciis, aut extra adhiberi. Infra octo dies notas testamentorum, & aliorum instrumentorum omnium de quibus rogati fuerint à die rogitus numerandos manu eorum subscriptas cum vero protocollo concordantes, cum testibus, & loco, ad hujusmodi registrum, seu archivium deferre, aut deferri curare, ut quocumque tempore veritas constare possit, & cùm oportuerit de illa doceri, nisi partes contrahentes, vel aliàs disponentes contractus, testamenta, aut instrumenta alia publicari noluerint, sed secreta teneri, quo casu fieri debeat per dictos Correctores liber secretus, in quo tales notæ registrentur per aliquos ex dictis Scriptoribus per eosdem Correctores eligendos magis idoneos, fideles, & approbatos, dictusque liber remaneat penès unum ex dictis Correctoribus totius Collegii judicio approbatum, vel si magis parti videbitur, deferatur ad Archivium nota vel instrumentum clausum, & signatum per dictos Scriptores inviolabiliter conservendum, usque ad tempus quo illorum publicatio fieri debebit.

Protocolla notariorum defunctorum etiam Romanorum non habentium filios notarios assignentur in Archivio.

Hoc revocat Leo X. in const. 1. Dum singularem.

§. 7. In quo etiam Archivio protocolla notariorum sine filiis paternum exercitium exercentibus, vel exercere volentibus defunctorum in futurum, tàm contractuum, & ultimarum voluntatum, quàm actorum judicialium, testium, & sententiarum in Urbe, tàm Romanorum quàm Curialium officialium deponi, & assignari debeant pro conservatione jurium, & indemnitate partium, & ne pereat memoria gestorum, possitque veritas quandocumque reperiri, de quorum protocollorum, & imbreviaturarum lucris, & emolumentis inde provenientibus medietas hæredibus fideliter assignari debeat infrà mensem per receptorem dicti officii, qui pro tempore erit, si certum habent hæredem tales defuncti. Exceptis tamen protocollis, & imbreviaturis causarum vel processuum, aut contractuum officialium notariorum, quæ unà cum officiis vendi consueverunt, & vendita fuerunt quæ in emptores liberè transeunt, ut priùs, & quoad ipsos nil novatum intelligatur, ne officiorum conditio deterior fiat per præmissa.

Registra & processus causarum in curia finitarum, ad Archivium portentur.

§. 8. Similiter cùm in dicta Urbe totius orbis causæ agitentur, expediatque decisarum causarum, unà cum processibus de illis habitis, & juribus originalibus productis memoriam fideliter conservari, cùm de illarum perditione continuæ querelæ oriantur, & partibus irreparabilia damna quandoque inferantur, teneantur & debeant omnes notarii Palatii Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, Gubernatoris, Vicarii, Commissariorum, ac Cameræ Apostolicæ, omnia & singula registra in quacumque forma causarum, quæ coram eorum Dominis & Auditoribus versæ & agitatæ fuerunt, decisarum & finitarum per sententiam definitivam, & transitum in rem judicatam quomodolibet, super quibus causæ restitutionis non pendant, vel declarationis, & in quibus per biennium post rem judicatam, vel datas executoriales literas nil factum reperiatur in judicio, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, à qua non possint nisi à nobis, prævia satisfactione, vel successoribus nostris absolvi, & privationis officii; in dicto Archivio Romanæ Curiæ fideliter conservanda & custodienda deponere, & assignare præfatis Correctoribus, & aliis deputatis officialibus. De quibus quidem juribus & registris per dictos Scriptores fidele inventarium fieri, & teneri debeat, & ad mandatum dominorum Auditorum, vel aliorum Judicum, ad quos spectat, ex officio, vel ad partium habentium interesse instantiam, absque aliqua solutione à partibus exigenda, liberè & absque mora in judicio vel extra restituere.

Correctores decem instituuntur ex præfatis Scriptoribus, qui alios admittendos examinent &c.

§. 9. Ex quibus quidem Scriptoribus prædictis, decem magistros, Correctores nuncupatos, instituimus, de quorum numero, ratione jurisdictionis ordinariæ Romanæ Curiæ, sint & esse intelligantur Auditor causarum Cameræ Apostolicæ generalis, (qui etiam dicti officii Defensor existat post Camerarium & vicecancellarium nostros, quos principales Defensores & Protectores dicti officii esse volumus) pro tempore existentes, si dictum officium exercere voluerint, & unus ex dilectis filiis dictæ Cameræ Clericis. Reliqui verò octo Prælati aut in dignitate ecclesiastica constituti; & graduati in aliquo jurium ecclesiastici existant; ad quorum officium spectet Scriptores ipsos ad hujusmodi onus assumendos examinare, & negligentes corrigere, ac processus omnes gratiarum expectativarum, quæ non sunt in forma pauperum, vel in forma dignum, quantum executio de necessitate in partibus committitur, atque processus quoscumque aliarum provisionum, vigore literarum Apostolicarum, etiam Pœnitentiæ nostræ faciendo, fulminent, & decernant. Expressè mandantes dilectis filiis Abbreviatoribus & Scriptoribus Apostolicis, ut in confectione literarum Apostolicarum ipsis processibus unus ex eis ad minùs Judex adhibeatur, & quatenùs in bulla non fuerit nomen alicujus ex eis expressum, ex tunc in anteà intelligatur appositum, possitque & debeat dictos processus, perinde ac si expressè adhibitus esset, fulminare & decernere, qui non nisi in loco officii, vel coram aliquo ex dictis Scriptoribus processum decernere possit. Nec liceat cuipiam alteri in dicta Curia processus decernere; quin per aliquem ex dictis Scriptoribus subscribatur, & publicetur, cum signo & subscriptione propria, ac appensione sigilli officii. Illis processibus dumtaxat exceptis, quorum literæ, gratiam seu justitiam concernentes, diriguntur alicui ex dilectis filiis causarum Palatii nostri, & Cameræ præfatæ Auditoribus, seu eorum Locatenentibus, aut aliis ordinariis vel delegatis Judicibus non inferioribus Episcopis in Romana Curia residentibus, quibus etiam licere volumus processus decernere, dummodò quoad ipsos Episcopos & Prælatos processus hujusmodi per unum ex dictis Scriptoribus subscribatur. Necnon copias, sive notas instrumentorum, ac sumpta ex ipso Archivio extrahenda, ausculare & approbare cum subscriptione manus propriæ, juxta morem habens verbis, videlicet, Sumptum ex registro Scriptorum Archivii Romanæ Curiæ, & auscultatum per me N. illius magistrum Correctorem, & concordat. Quæ notæ & sumpta extendi nihilominùs debeant per proprios notarios si superfuerit, vel dictæ Cameræ Auditorem Romanæ Curiæ Judicem ordinarium, vel etiam per unum ex dictis notariis, sive Scriptoribus Archivii, cum approbatione Correctoris, prout partibus videbitur. Ipsisque instrumentis,

vel sumptis stetur, & eis fides indubia adhibeatur in judicio & extrà, quoad contenta in eis, perindè in omnibus & per omnia, ac si per notarios originarios inde rogatos data fuissent.

Collegium creat notarios.

§. 10. Possitque Collegium ipsum per eorum Correctores & Clericos deputandos per eum, creare notarios undecumque venientes, cujuscumque nationis, & creatos per alios, exceptis officialibus perpetuis, volentes tabellionatus officium in Urbe & districtu ejus exercere, examinare, & repertos insufficientes ab exercitio dicti officii, perpetuò vel ad tempus, suspendere vel privare, & idoneos approbare, & in matricula & Archivio describere, ita quòd per eos non approbati, neque descripti Officium Tabellionatus hujusmodi exercere, in Urbe vel ejus districtu minimè possint, & si temerè se immiscuerint, eorum rogitis & instrumentis nulla fides adhibeatur, ut suprà dictum est, & pœnis subscriptis subjaceant.

Legitimat Bastardo, in dominio Papæ.

§. 11. Valeat etiam dictum Collegium legitimare Manseres & Bastardos, in Urbe & toto dominio Romanæ Ecclesiæ, mediatè vel immediatè subjecto, ac ubicumque nos ac successores prædictos residere contigerit, cum clausula consueta. Sine præjudicio &c.

Ad hoc vide declar. hic seq. Interpretes testium, &c.

§. 12. Adhibeantúrque interpretes testium, processuum, instrumentorum, & scripturarum, in omnibus causis & negotiis quæ in Romana Curia geruntur, in quibus interpretes assumuntur ad electionem partium, & ex prædictis convenientem mercedem arbitrio Auditoris sive Judicis causæ moderandam accipiant. Ita tamen quòd inter dictos Scriptores sint aliqui, qui idioma, de quo fieri debet interpretatio, intelligant, & explanare, & interpretari valeant intelligibiliter.

Notariisque omnium Judicium non habentium proprios notarios exceptis Cardd. Hanc exceptionem tollit Pius V. cit. in rub. in Tom. 2.

§. 13. Sintque dicti Scriptores notarii omnium judicum Commissariorum in Urbe, exceptis judicibus Romanæ Curiæ, ordinariis vel delegatis, qui habent notarios proprios, Officiales perpetuos, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, quoad causas coram eis vertentes & commissas, in quibus notarios eorum deputare valeant, dummodò sint authentici, & legitimè creati, qui etiam Cardinales quoad omnia eorum personas concernentia, intelligantur excepti ab observatione præmissorum, necnon Auditores sacri Palatii nostri, & Cameræ Apostolicæ, & eorum Locatenen. in eorum personas tantùm concernentibus. Faciántque & constituant ipsi Scriptores inter se Collegium cum communi Arca, seu bursa, ac omnia emolumenta, ratione dicti officii quomodolibet provenientia, ponant in communi, & in fine mensis cujuslibet, seu alterius temporis per eos ordinandi, hujusmodi emolumenta inter se communiter dividant, exceptis decem magistris Correctoribus, quorum unusquísque portionem unam cum dimidia accipiant, tàm de emolumentis massæ, quàm de his provenientibus, quæ ex admissione & receptione novorum Scriptorum inter Scriptores receptioni interessentes dividuntur.

Statuta condere pro se, possit.

§. 14. Constitutionésque & statuta inter se justa & honesta condere valeant, etiam cum pœnarum adjectione, dùm tamen in gravamen Curiæ non tendant, vel Curialium jacturam & detrimentum.

Familiaritatis Papæ privilegio fruatur.

§. 15. Sintque ipsi & successores eorum nostri, & successorum nostrorum prædictorum veri familiares continui commensales Palatini, & in quibuscumque scripturis, literis Apostolicis, ac actibus tales se scribere & nominare, ac ab aliis scribi & nominari possint & debeant, nec proptereà possint de subreptione notari, vel argui tales literæ, nec quoad eas regula de mentientibus. Si familiares, locum habeat. Et pro eorum personis dumtaxat, quascumque literas Apostolicas, gratiam seu justitiam concernentes, in omnibus officiis, etiam solicitatorum earumdem literarum gratis expediant, gaudeántque omnibus & singulis antelationum prærogativis, privilegiis, favoribus, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, concessionibus, facultatibus, & indultis, quibus literarum Apostolicarum Abbreviatores, & Scriptores, necnon nostri & successorum nostrorum eorumdem familiares continui commensales pro tempore descripti, etiam in quorumcumque beneficiorum, quæ vigore gratiarum expectativarum eis concessarum pro tempore spectant assecutione, utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, non solùm ad eorum instar, sed pariformiter & absque ulla differentia. Sine tamen Abbreviatorum, & Scriptorum. ac familiarium descriptorum, ac Auditorum causarum Palatii, & Clericorum, ac Referendariorum præjudicio. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, quàm nisi paruerint, eò ipso incurrant, Rescribendario, & aliis literarum Apostolicarum Scriptoribus, Abbreviatoribus, Solicitatoribus prædictis, plumbi, & registri magistris, ac Secretariis nostris, nunc & pro tempore existentibus, ac quibuscumque aliis ad quos pertinet, & in posterùm pertinebit, quatenùs literas Apostolicas personas dictorum Scriptorum Archivii dumtaxat concernentes hujusmodi, in omnibus eorum Officiis gratis expediant, ponendo videlicet, Gratis pro Scriptore Archivii Romanæ Curiæ.

Officia eorum resignabilia sint.

§. 16. Volentes, & eadem auctoritate statuentes, quòd liceat dictis Scriptorum de eorum Officiis & emolumentis, ad instar aliorum Scriptorum disponere, illáque resignare, & illi quibus eadem Officia concessa fuerint, pro concessione hujusmodi Officii quàm à nobis & successoribus præfatis obtinebunt, dum hujusmodi Officia per resignationem vacabunt, nobis & successoribus eisdem quinquaginta ducatos auri de Camera persolvere teneantur, quódque ad hujusmodi Officia per solam supplicationem desuper, per nos & successores prædictos, ac de nostro & successorum prædictorum mandato signatam, absque aliarum literarum Apostolicarum desuper expeditione, si illas expedire noluerint, admittantur.

Decretum irritans.

§. 17. Decernentes ex tunc, tàm confessionalia quàm omnes contractus, & instrumenta hujusmodi, quæ super quibuscumque negotiis & rebus, per quascumque personas, cujuscumque dignitatis & conditionis fuerint, aliter quàm, ut præfertur: acta, gestavè fuerint, nullius roboris vel momenti existere, nullámque eis fidem adhiberi, & falsitatis vitio subjacere, nec contrahentes ipsos ad eorum observantiam ligare, aut alicujus tribuere, sicque per quoscumque Judices, tàm Ecclesiasticos quàm sæculares, etiam Auditores, & Sanctæ Ecclesiæ Cardinales præfatos, ac quoscumque alios judicari, interpretari, & decidi debere, sublata eis, & cuilibet eorum quavis alia judicandi, interpretandi, & decidendi facultate, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam, etiam per nos, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio cæterorum.

§. 18. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. die 1. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septimo, Calen. Decemb. Pontificatus nostri Anno quinto.

Papæ subscriptio.

Ego Julius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus manu propria subscripsi.

Cardinalium subscriptiones.

Ego Oliverius Episcopus Ostien. manu propria subscr.

Ego Georgius Episcopus Portuen. Card. Portugalli manu propria subscripsi.

Ego Raphaël. Episc. Sabinen. Card. Sancti Georgii Camerarius.

Ego

Ego Jo. Antonius Episcopus Præneſtin. manu propria me ſubſcripſi.
Ego G. Epiſc. Albanen. manu propria.
Ego Dominicus tituli S. Marci presb. Card. manu pria ſubſcr.
Ego Jacobus tit. S. Clementis presbyter Card. manu propria ſubſcripſi.
Ego Petrus tit. S. Cyriaci in Thermis Card. Reginus, manu propria ſubſcripſi.
Ego F. tit. SS. Nerei & Archilei presbyter Card. Cuſentin. manu propria ſubſcripſi.
Ego Antonius tit. S. Stephani in Cœlio monte presb. Card. manu propria ſubſcripſi.
Ego Franciſcus tit. S. Suſannæ presbyter Card. manu propria ſubſcripſi.
Ego Nicolaus tit. S. Priſcæ presbyter Card. de Fliſco, manu propria ſubſcripſi.
Ego Melchior tit. S. Nicolai inter imagines presbyter Card. Brixien. manu propria.
Ego F. tit. S. Adriani presb. Card. de Claromonte, manu propria.
Ego G. tit. S. Petri ad Vincula presbyter Card. Vicecancellarius, manu propria.
Ego M. tit. S. Mariæ in Tranſtiberim presbyter Card. manu propria ſubſcripſi.
Ego R. tit. S. Anaſtaſiæ presbyter Card. Nauneten. manu propria.
Ego F. tit. S. Cæciliæ presbyter Card. Papien. manu propria.
Ego Gabriel tit. S. Praxedis presbyter Card. manu propria ſubſcr.
Ego F. tit. S. Sabinæ presb. Card. manu propria.
Ego Jo. S. Mariæ in Aquiro Diaconus Card. de Columna, manu propria ſubſcripſi.
Ego Jo. S. Mariæ in Dominica Diaconus Card. de Medicis, manu propria ſubſcripſi.
Ego F. S. Theodori Diaconus Card. de Sancto Severino, ſubſcr.
Ego Julius S. Angeli Diaconus Card. de Cæſarinis, manu propria ſubſcripſi.
Ego M. S. Mariæ in Porticu Diaconus Card. Cornelius, manu propria ſubſcripſi.
Ego S. Sanctæ Mariæ Novæ Diaconus Card. de Gonzaga, manu propria ſubſcripſi.

Sequitur declaratio prædictæ conſtitutionis.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1507.

Exordium.

APoſtolatus Officium; licèt immeriti, gerentes in terris, ad ea libenter proſpicimus, per quæ Chriſtifideles inter ſe ſecurè verſari, ac fideliter contrahere poſſint, & ad ea peragendum operoſis ſtudiis intendimus, ut ſublatis vitiis, & erroribus eliminatis, juſti mores in Eccleſia ſponſa noſtra inſtituantur, qui veræ & ſempiternæ laudis fructum afferant, &c.

Declaratio quòd Judices Commiſſarii in Urbe, illis notariis uti non poſſint.

Hoc latiùs eſt in conſt. 87. Pii V. cit. in rubr. Tom. 2.

§. 1. Ac volumus quòd Judices Commiſſarii prædicti ad ſcribendum in cauſis & litibus eis auctoritate Apoſtolica commiſſis & committendis quibuſcumque, & coram eis vertentibus, Scriptoribus ipſis notariis actuariis deinceps utantur, nec alios ad ſcribendum in illis coram ſe admittere poſſint, ſcripturæque acta, proceſſus, & inſtrumenta in cauſis hujuſmodi coram eis facienda, ſi per alios quàm Scriptores prædictos ſubſcripta erunt, nullius ſint roboris vel momenti, nullàque penitùs fides his adhibeatur. Quódque tàm ipſi Commiſſarii, quàm dilecti filii ſacri Palatii cauſarum Auditores Capellani noſtri cæterique ipſius Curiæ Judices, alios interpretes præter ipſos Scriptores ad interpretandum teſtes vel ſcripturas coram ſe adhibere nequeant.

Et quod nemo alius poſſit in Curia notarios creare, aut baſtardos legitimare.

§. 2. Ac quòd nulli omninò hominum liceat vigore quorumcumque privilegiorum eis auctoritate Apoſtolica vel aliàs quomodolibet conceſſorum & concedendorum in dicta Curia, & infrà unam dietam legalem, ab Urbe ſeu loco ubi ipſum Romanum Pontificem cum ſua Curia pro tempore reſidere contigerit, tabelliones & notarios creare, ac nothos & illegitimè conceptos natalibus reſtituere, aut creari vel reſtitui committere, ac proceſſus prædictos fulminare, decernentes irritum & inane quicquid in contrarium contigerit attentari per quoſcumque. &c.

Hoc latiùs explicat Paul. iij. cit. in rub.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus, communiter vel diviſim, ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis, generalibus vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus prædictarum vel præſentium literarum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorúmque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda foret in noſtris literis mentio ſpecialis, quæ quo adhoc cuiquam volumus nullatenùs ſuffragari.

Forma & effectus, publ. hujus Bullæ.

§. 4. Ut autem præſentes, & aliæ noſtræ literæ præfatæ ad omnium notitiam deducantur, ac per omnes inviolabiliter obſervari debeant, volumus & mandamus illas in Cancellaria Apoſtolica, ac audientia literarum contradictarum noſtrarum legi & publicari, ac in Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & Cancellariæ præfatæ, necnon Audientiæ cauſarum noſtri ſacri Palatii valvis ſive portis & in acie Campi Floræ de Urbe affigi, ut hi quos literæ ipſæ concernunt ſeu concernere poterunt quomodolibet in futurum, quòd ad ipſorum notitiam non pervenerint, vel illas ignoraverint, quominùs eos arctent, perinde ac ſi eis perſonaliter intimatæ forent, nullam poſſint excuſationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cùm non ſit veriſimile quoad ipſos remanere incognitum, quòd tàm patenter fuit publicatum. Nos enim irritum decernimus. & inane quicquid contra præmiſſa, vel aliquod eorum à quoquam quavis auctoritate, directè vel indirectè contigerit attentari. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. die 13. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſeptimo. Idibus Decembris, Pontificatus noſtri anno quinto.

XVI.

De portionibus fructuum ex beneficiis Militiæ de Calatrava Ciſtercienſis Ordinis communi theſauro debitis, certis dumtaxat caſibus expendendis.

De hac Militia notabo hic infrà ad conſtit. 1. Adrian. VI. Dùm intrà.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1507.

Proœmium.

ROmani Pontificis, in quo divina diſpoſitione plenitudo conſiſtit, providentia circumſpecta, ſtatum perſonarum religioſarum quarumlibet, præſertim ſub regularibus militiis pro fidei catholicæ defenſione continuè inſudantium diligenter attendens, ad ea libenter intendit, per quæ earumdem militiarum, & perſonarum paci, quieti, & tranquillitati valeat provideri, & iis quæ propterea providè, ſtatuta & ordinata fuiſſe dicuntur, ut firma perpetuò, & illibata perſiſtant, cùm ab eo petitur, Apoſtolici adjicit muniminis firmitatem, aliáſque deſuper ordinat & diſponit, prout Catholicorum Principum expoſcit devotio, idque perſonarum, & temporum qualitate penſata, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire,

§. 1. Sanè pro parte chariſſimi in Chriſto filii noſtri Ferdinandi Aragonum & Siciliæ Regis Illuſtris, qui militiæ de Calatrava Ciſtercienſis Ordinis, Toleranæ diœceſis, per Sedem Apoſtolicam perpetuis adminiſtrator deputatus exiſtit, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd aliàs dilectus filius Guterrius de Padilla major nuncupatus, ac dicti Ferdinandi Regis Adminiſtratoris, etiam in ſpiritualibus Vicarius generalis, & nonnulli alii Præceptores, Priores, & fratres dictæ Militiæ, ad hoc in unum congregati, providè attendentes quòd ipſa Militia, & illius perſonæ in ſuis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, & aliis gratiis, tàm per Sedem Apoſtolicam, quàm per diverſos Caſtellæ, & Legionis Reges eis conceſſis, magna quotidiè à circumvicinis Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis Eccleſiarum Prælatis, Communitatibus civitatum, Univerſitatibus, oppidorum Dominis temporalibus, & perſonis aliis, Eccleſiaſticis & ſæcularibus, ſuſtinebant damna, injurias & jacturas, ac dicta Militia pro præmiſſorum & aliorum ſuorum jurium defenſione, adverſus injuriatores hujuſmodi, nullos habebat ſpeciales proventus, ac maturè conſiderantes; quòd ſi ex menſæ Magiſtralis & officiorum, ac Præceptoriarum, Prioratuum, & aliorum beneficiorum dictæ Militiæ pro tempore vacantium fructibus, redditibus, & proventibus, aliqua portio ad effectum hujuſmodi deputaretur, poſſent Militia, ejúſque perſonæ privilegia & alia jura hujuſmodi, ab injuriis & damnis, protegi atque defendit.

Certam Portionem de fructibus beneficiorum pro theſauro dari juſſit.

§. 2. Volentéſque præmiſſis opportunè providere, ſtatuerunt & ordinarunt, quòd ex tunc de cætero, perpetuis futuribus temporibus, quarta menſæ Magiſtralis, tertia verò Majoris nuncupatæ, ac aliarum Præceptoriarum, necnon officiorum, Prioratuum, & aliorum beneficiorum dictæ Militiæ, in prædictis, ac Aragoniæ & Valentiæ Regnis conſiſtentium, quoties illa, & ipſius Militiæ magiſtratum; ſimul vel ſucceſſivè, per ceſſum vel deceſſum, ſeu quamvis aliam dimiſſionem, illa obtinentium, præterquàm ex cauſa permutationis; pro tempore vacare contingeret, fructuum, redditum, & proventuum cujuſque primi anni partes, in prædictos & alios licitos & honeſtos uſus, tunc expreſſos, & non aliàs, convertendæ, eidem Militiæ, ſive ejus theſauro deberentur, & illius propriæ eſſent, & eſſe cenſerentur.

Collectoréſque à Capitulo generali eligi debere decrevit.

§. 3. Ac per duos dictæ Militiæ Præceptores, ſeu Priores vel fratres, fide, & facultatibus idoneos, in Capitulo generali dictæ Militiæ ad id eligendos, percipi & colligi, & ſub eorum cuſtodia conſervari, & de illis, ſub certo modo & forma tunc expreſſis ratio reddi deberet, ac illis, vel eorum altero decedentibus, alius ſeu alii idonei eorum loco, per Magiſtrum ſeu Adminiſtratorem dictæ Militiæ pro tempore exiſtentem, vel ejus Vicarium generalem, in capitulo particulari ad id congregando, donec per dilectos filios generale Capitulum dictæ Militiæ, aliter proviſum & ordinatum fuit, ſubſtitui & ſubrogari poſſent,

Et in quos uſus converti debeat, præfinivit.

§. 4. Ipſáque bona penès dictos Cuſtodes pro tempore exiſtentia per eoſdem cuſtodes in alios, quàm prædictos uſus, cujuſvis etiam magiſtri, & aliorum Superiorum dictæ Militiæ pro tempore exiſtentium, mandati & correctionis prætextu, aut ut vel metu, etiam qui in conſtantem cadere poſſet, vel alia quacumque occaſione, exponi, etiam in dictæ Militiæ magis utiles uſus, (niſi bona theſauri hujuſmodi ſummam quinque millium & quingentorum ducatorum auri excederent) converti, aut Magiſtro vel ſuperioribus ſuis præfatis aſſignari non poſſent.

Et aliter facientes puniri voluit.

§. 5. Ac bona prædicta ab eiſdem cuſtodibus aliter petere vel extorquere præſumentes, aut ad id auxilium, conſilium, vel favorem præſtantes, cujuſcumque ſtatus, & præeminentiæ forent, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam eo ipſo incurrant, à qua niſi plena & integra ſolutione & reſtitutione prævia, abſolvi non poſſint.

§. 6. Ac Magiſtratus, Præceptoriarum, Prioratuum, officiorum, vel aliorum Beneficiorum prædictorum pluribus vacationibus eodem anno occurrentibus, quoad partium fructuum hujuſmodi ſolutionem, vel approbationem, pro una dumtaxat vacatione cenſeri, & annus à prima vacatione eorumdem computari debeat.

§. 7. Cùm verò dictus theſaurus ſummam quinque millium quingentorum ducatorum auri hujuſmodi excederet, totum id quod ultrà dictam ſummam ibidem eſſet, in emptionem poſſeſſionum, & aliorum bonorum immobilium, aut liberationem aliorum bonorum dictæ Militiæ, quæ aliàs pignorata, vel hypothecata fuiſſent, exponi; ipſa bona ſic empta, aut alias liberata, & recuperata menſæ magiſtrali, ſeu Præceptoriis, Prioratibus, officiis, & aliis beneficiis dictæ Militiæ pro tertia & quarta partibus reſpectivè ad diſpoſitionem Capituli Generalis hujuſmodi applicari deberet.

§. 8. Ipſéque Ferdinandus Rex, & Adminiſtrator, ſtatutum, & ordinationem hujuſmodi approbavit & confirmavit, prout in inſtrumentis publicis deſuper confectis dicitur pleniùs contineri.

§. 9. Quare pro parte dicti Ferdinandi Regis Adminiſtratoris, aſſerentis curam animarum parochianorum Eccleſiarum infrà limites patrimonii præfatæ Militiæ conſiſtentium, hactenùs per preſbyteros ſæculares ad nutum pro tempore exiſtentis Magiſtri, ſeu perpetui Adminiſtratoris, ſeu Præceptorum ejuſdem Militiæ, in ſingulis Eccleſiis domorum, ſeu locorum, Præceptoriarum reſpectivè amovibiles exercere, ipſóſque presbyteros ad curam hujuſmodi ſuſcipiendam & exercendam per Magiſtrum ſeu Adminiſtratorem, vel Præceptores præfatos, locorum ordinariis præſentari, & dictos Ordinarios, dictæ curæ exercitium ſic præſentatis presbyteris committere conſueviſſe, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſtatuto, ordinationi, approbationi, & confirmationi prædictis, pro illorum ſubſiſtentia firmiori, robur Apoſtolicæ confirmationis adjicere, ac aliàs in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

§. 10. Nos igitur hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, ſtatutum, ordinationem, approbationem, & confirmationem prædicta, ac prout illa concernunt, omnia & ſingula in dictis inſtrumentis contenta, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, approbamus & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere debere, & inviolabiliter obſervari decernimus, ſupplentes omnes & ſingulos defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem. Ac pro potiori cautela, ea omnia & ſingula, de novo etiam, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, eo ipſo incurrenda hujuſmodi, necnon, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, non niſi fratres presbyteri dictæ Militiæ in Capellanos ad exercitium curæ animarum parochianorum prædictorum deputati poſſint, ipſique fratres presbyteri pro tempore deputati curam animarum dictorum, parochianorum exercendi, & ab eis confeſſiones audiendi, & illis Euchariſtiæ Sacramentum, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrandi, & nuptias benedicendi, prout hactenùs prænominati presbyteri ſæculares facere conſueverunt, & alia omnia & ſingula, quæ ad Rectores parochialium Eccleſiarum, de jure vel conſuetudine ſpectant, & quæ ipſi facere poſſent, faciendi abſque aliqua præſentatione, ſeu dictorum Ordinarum deputatione, licentia vel conſenſu, plenam & liberam facultatem habebat, auctoritate præfata tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus.

§. 11. Ac

§. 11. Ac omnia & singula privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, spiritualia & temporalia, dicto Cisterciensi Ordini, illiúsque personis & locis, in genere hactenùs per Sedem prædictam concessa, approbata, & confirmata, ac etiam iteratis vicibus innovata, quæ in usu sint, ad eamdem Militiam, illiúsque Magistrum, Priores, Præceptores, personas Ecclesiasticas, & loca, familiares, & vassallos, præsentes & futuros, extendimus, & ampliamus, eáque illis expresse concedimus.

rivilegia Ordinis Cisterciensis communicat.

§. 12. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis quoque & consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis, Militiæ & Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon quibusvis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, Militiæ & Ordini prædictis, sub quibusvis verborum formis concessis, confirmatis, & pluries innovatis, quibus etiam si pro eorum sufficienti derogatione, de eis eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales id importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, tenoris hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque.

Transumptis fidem dari decernit.

§. 13. Cæterùm quia difficile foret, Regi, Administratori, ac Prioribus, Præceptoribus, fratribus & aliis personis prædictis, singulas literas Apostolicas, super privilegiis, & aliis gratiis, dicto Ordini concessis, & per nos, ad eos, ut præfertur, extensis, ut illis uti possint, apud se habere, & ad loca ubi expediens foret, deferri facere, volumus, & præfata Apostolica auctoritate decernimus, quòd ipsarum literarum singularium transumptis, publici notarii subscriptione, & alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, seu Archiepiscopi, vel Episcopi sigilli impressione munitis, ea ubique fides adhibeatur indubia, quæ eisdem literis originalibus adhiberetur, ubi essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. die 1. April.

Dat. Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octavo, Calen. Aprilis, Pontificatus nostri Anno quinto.

XVII.

Quòd totalis obedientia Ordinis Cartusien. perpetuò sit sub Priore Majoris domus Cartusiæ, & Definitorum Capituli generalis.

De hujus Ordinis confirmatione, & aliis ipsum concernentibus inspice notata suprà apud Alex. III. const. 7. Cum vos, fol. 45.

JULIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1508.

Proœmium.

DUm ad fructus uberes, quos Cartusien. Ordo, in agro militantis Ecclesiæ plantatus, velut arbor bona, produxit hactenùs, & producit, considerationis nostræ oculos extendimus, & attendimus quòd dicti Ordinis professores, mortui mundo, sed CHRISTO, qui est vera vita viventes, pro universali salute fidelium incessanter ad Dominum preces effundunt, dignum & congruum existimamus, illa providè concedere, per quæ illius professores, omni dissensionis & inobedientiæ fomite semotto, sinceris valeant Domino mentibus inservire.

Universus Ordo subest obedientiæ Prioris Majoris domus Cartusiæ, &

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Francisci Prioris Majoris domus Cartusiæ Gratianopolitanæ diœcesis, ac Definitorum Capituli generalis dicti Ordinis nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd licèt omnes domus dicti Ordinis, citrà & ultrà montes, ac ubilibet existentes, illarúmque fratres, sub una obedientia, videlicet Prioris prædictæ domus Cartusiæ, & Definitorum dicti Capituli generalis pro tempore existentium, existant; & quos una Religio, & professionis vinculum allegavit, nulla æmulatio, nulla præsidendi ambitio, aut quævis alia causa ab invicem dividere debeat, sed charitatis vinculum in unitate pacis eos conservare: tamen quia humani generis inimico, qui propter invidiam inter primos parentes superbiæ fomitem, & æmulationem seminavit, procurante & instigante, contingere posset quòd aliqui fratres dicti Ordinis tentarent aliis obedientiis subjici, & ab eorum verò superiore, & capitè discedere, ex quo eorum desiderium si effectum sortiretur, non solùm eorum, sed aliorum fratrum dicti Ordinis animarum periculum immineret, & eveniret, ac etiam ipsa Religio in dies scissuram pateretur, & successu temporis, ipsa Religio, quæ inter cæteras asperioris seu strictoris observantiæ existit, paulatim ad laxiorem vivendi modum declinaret, in ipsius religionis vilipendium & depressionem.

Definitorum Capituli generalis, & si aliter fieret, ad laxiorem vivendi modum Ordo declinaret.

§. 2. Quare pro parte Francisci Prioris, & Definitorum prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut omnes & singulas personas dicti Ordinis, cujuscumque gradus, status, conditionis, vel præeminentiæ in ipso Ordine, nunc & pro tempore existentes, metu censurarum à præmissis coërcere, & cùm ex diversis aliis Ordinibus, etiam Mendicantibus, quamplures ad ipsum Ordinem Cartusien. utpotè strictioris observantiæ, & Religionis transeant, quòd ipsi sic transeuntes parem cum ipsis fratribus dicti Ordinis Cartusien. statum, & fructum habere possint, ac aliàs in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Supplicatur ergo Pontifici ut desuper providere dignetur.

§. 3. Nos igitur, qui Ordinem prædictum, & illius personas, non cessantes in humilitatis spiritu, & contemplatione sublimium Domino famulari, in visceribus gerimus charitatis, Franciscum Priorem, & Definitores præfatos, ac eorum quemlibet à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, quòd omnes & singulæ personæ dicti Cartusien. Ordinis cujuscumque gradus, & conditionis, vel præeminentiæ sint, vel fuerint nunc in ipso Ordine, & pro tempore existentes, quæ per se, vel alium seu alios directè vel indirectè, publicè vel occultè procuraverint aliquam divisionem in ipso Cartusien. Ordine, seu exemptionem aliquarum domorum dicti Cartusien. Ordinis, & ipsius Ordinis, fratrum à communi obedientia Prioris & Capituli generalis prædictorum, eo ipso omnibus obedientiis, & Officiis in ipso Cartusien. Ordine perpetuò privati, & ad similia, obedientias, & Officia perpetuò inhabiles existant, ac omnibus & singulis privilegiis, libertatibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, eisdem Cartusien. Ordini, & illius personis, in genere vel in specie quomodolibet concessis, & concedendis, sine spe rehabilitationis ad illa, perpetuò careant, literæque Apostolicæ desuper impetrandæ, gratiam sive justitiam concernentes, nullius sint penitùs roboris vel momenti, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò statuimus & ordinamus. Decernentes ex nunc irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Qui propterea id pœnis adjectis prohibet.

Et prædictis Priori, & Capitulo generali, dat facultatem dispensandi, cum Fratribus Ordinis, etiam ex aliis Ordinibus ad eum translatis.

§. 4. Ac eisdem Priori & Capitulo generali, dùm pro tempore celebrabitur, seu illius Definitoribus pro tempore existentibus, quòd ipso Capitulo generali durante, cum quibusvis personis, & fratribus dicti Ordinis Cartusien. etiam si ex aliis Ordinibus, etiam mendicantibus ad ipsum Ordinem Cartusien. transiverint, si aliàs ad hoc habiles fuerint, usque ad quascumque dicti Ordinis Cartusien. obedientias, etiam curam animarum fratrum dicti Ordinis Cartusien. habentes (si aliud canonicum non obstat) assumi, & illas exercere, ac locum, & vocem, activam & passivam, tàm in dicto Capitulo generali, quàm omnibus aliis tractatibus, & negotiis in ipso Ordine expediendis, cum aliis fratribus ejusdem Cartusien. Ordinis habere possint & valeant dispensandi, eadem auctoritate licentiam & facultatem concedimus per præsentes.

Derogat Cle. I. de Regularibus & cæteris contrariis.

§. 5. Non obstantibus fœl. rec. Clementis Papæ V. prædecessoris nostri, super hoc in Concilio Viennen. edita, quæ incipit. Ut professores, & aliis Apostolicis constitutionibus, necnon Cartusien. & aliorum Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ac illis sub quibuscumque tenoribus concessis, privilegiis, indulgentiis, indultis, ac literis Apostolicis, quibus quatenus in aliquo præmissis obstent, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. die 16. Junij.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octavo, xvi. Calen. Julii, Pontificatus nostri Anno quinto.

XVIII.

Quòd Ordo Fratrum Eremitarum S. Augustini, gratiis & privilegiis aliorum Ordinum Mendicantium perfruatur.

Quæ sint eorum privilegia videre est tàm in Mare magno illis concesso, quàm const. 11. Pii V. Dùm ad uberes ubi notabo. in Tomo 2.

Alia de hoc Ordine notavi suprà in const. 6. Alex. IV. Licèt fol. 110. Et non posui Bullam Maris magni, quia eadem ferè ibi continentur, quæ sunt in Mare magno Prædicatorum & Minorum.

JULIUS PAPA II.

Edita A. D. 1508.

Dilecto filio Fratri Ægidio Ordinis Erem. S. Augustini Priori Generali,

Exordium.

ETsi ad benemerendum cum de universa religione, tùm præcipuè de Augustiniana, cui tu præes; propensi magnopere sumus, libellus tamen, quem de Hcclesiæ incremento edidisti, fecit nos ad res, vel tuas, vel tui Ordinis longe propensiores.

Licentia nova loca pro Ordine acquirendi non obstante cap. 1. de excess. Prælat. in 6. Hodie tamē requiritur licentia Ordinarii ex Concil. Trid. sess. ult. cap. 3. & const 99. Clem. viii. Quoniam. in Tom. 3.

§. 1. Cùm igitur superiore anno per nostras literas quædam religioni tuæ concesserimus, inter quæ id erat, ut loca oblata, tu fratrésque tui, tàm qui sunt, quàm qui erunt, capere pro religione possitis; nunc per has nostras, ea quæ concessimus, clarius declaranda duximus. Eamdémque locorum suscipiendorum facultatem, ad alia quæcumque loca, domos, Ecclesias, etiam parochiales, ac cujuscumque sint Ordinis, aut conditionis, suscipiendas extendimus. Damúsque proprio, tàm motu quàm scientia, atque de plenitudine potestatis, ut hæc omnia capere possitis, facta vobis potestate, per literas quas supra memoravimus, quàm per harum concessionem, declarationémque literarum. Licere igitur vobis perpetuò decernimus, hæc omnia posse capere; absque alia Sedis Apost. concessione: Non obstante piæ mem. Bonifacii VIII. Constitutione prohibente nova loca ædificari.

Privilegia qua in Mare magno, & aliis sunt, confirmantur, & datur gratia aliorum Mendicantium.

§. 2. Confirmavimus etiam privilegia religionis vestræ per easdem literas, quòd planè, tàm de iis omnibus intelligimus, quæ vestrum Mare magnum continet, quàm de aliis omnibus Apostolicis concessionibus, quarum apud vos, aut Apostolicæ literæ, aut authentica exempla servantur. Confirmamus & privilegiorum communionem, quàm fœl. rec. Sixtus prædecessor noster fecit, inter vos, Mendicantésque alios. Decernimúsque ac volumus, quicquid usque in hunc diem Ordini Minorum, aut Prædicatorum, aut Carmelitarum, aut Servorum concessum ab Apostolica Sede est, & quicquid in futurum concedetur, vobis concessum esse, fratrésque tuos eisdem concessionibus perpetuò uti posse, perindè ac si vobis nominatim concessa essent.

Facultas benedicendi vestes & vasa sacra.

§. 3. Dedimus propterea tibi potestatem sacrandi, benedicendíque corporalia, vestes, & ea quæ sacris usibus necessaria sunt. Quoquidem munere, tàm te, quàm qui pro tempore erunt, aut Generalis, aut Vicarius fungi posse decernimus.

Prohibitio exeundi ab ordine.

§. 4. Ut verò exeuntium ab Ordine tuo motibus occurramus, confirmamus in primis fœl. re. Martini prædecessoris nostri decretum, ut nemo è tuo Ordine ad aliquem aliorum Ordinum occasione arctioris regulæ transire possit. Volumúsque ut quisquis in tua religione professus sive ad sactos ordines promotus in ea fuerit, quam rem professionis loco & esse & haberi statuimus, habitum dicti Ordinis relinquere aut mutare non possit, nisi missionem, literásque à Generali Ordine obtinuerit. Quod tam de iis qui hactenus exierint intelligi volumus, quam de his qui in posterum exituri sint, etiam si Apostolicas literas obtinuerint.

Prohibitio desuper litigandi.

§. 5. Ne verò proternis relinquatur litigandi, repugnandíque locus, si quis eorum exeuntium causam in Romana Curia, super ea re committi hactenùs obtinuerit, aut in posterùm obtinebit, ubi ad inhibenpum, aut alia hujusmodi agendum itum fuerit, motu, scientia, & potestate prædictis, lites hujusmodi ad nos advocamus, atque omninò extinguimus. Statuentes æquè valere hoc decretum nostrum, ac si judicium nomina, atque alia omnia, quæ suprà commemorata sunt hic satis expressa essent, etiam si sacri Palatii Apostolici Auditores existerent. Volumúsque, ut quícquid super hac re fiat, aut factum sit, etiam si causam, aut nos, aut Apostolica commiserit Sedes, pro infecto omninò haberi. Irritum prætereà esse, atque inane, quicquid super his, Apostolica sive alia quavis auctoritate secus contigerit, aut agi, aut attentari. Fratres verò qui ita exierint, quocumque induti habitu sint, mandamus ut capi cures, ad religionémque vestram redire, quacumque ratione compellas,

Fides transumptorum.

§. 6. Denique fidem adhiberi mandamus, non modò nostris his literis, verùm etiam & earum exemplis, modò Prælati aut notarii alicujus signo obsignatæ fuerint.

Dat. P. A. 5. die 17. Junij.

Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die decima septima Junii, millesimo quingentesimo octavo, Pontificatus nostri Anno quinto.

XIX.

Contra pugnantes in duello, aut illud permittentes in Statu Ecclesiastico.

Hæc Bulla extensa etiam ad Duellorum spectatores, & pœna contra eos ampliatæ fuerunt à Leone X. inf. in constitut. 31. Quam Deo. Et fuit etiam extra Statum Ecclesiasticam extensa, ac ad alios quoscumque complices & fautores à P. IV. inf. in ejus const. 21. Ea quæ, ubi alia notabo in Tomo II. fol. 33.

JULIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1509.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

REgis pacifici qui regnat in cœlis, licèt in sufficientibus meritis vices gerentes in terris, cunctorum fidelium statui, prout ex susceptæ servitutis tenemur officio indefessa solertia intenden-

tes,

tes, ac animarum periculis obviare cupientes, ad ea per quæ ubique, præsertim in terris Rom. Ecclesiæ sponsæ nostræ subjectis inter fideles eosdem, cædes, rixæ, & contentiones cessent, scandalorum tollantur fomenta, pax, & concordia vigeant, prosperisque eorum successibus consulatur, opportunæ provisionis operam impendimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Causæ istius prohibitionis.

§. 1. Sanè non sine maxima animi nostri perturbatione accepimus, quòd nonnulli fidelium prædictorum, inimico humani generis instigante, & aliquibus causis occurrentibus, & plerúmque minimis & inhonestis, ac levibus verbis ad contumelias, contentiones & diffidationes devenientes, ut alter alterius sanguine satietur, ad temporales Principes & dominos maximè civitatum terrarum, & locorum Sedi Apostolicæ subjectorum confugiunt, ut eis locum tutum, sive campum ad duellum, seu pugnandum assignet. Et quamvis Principes, & domini præfati, duellum sive pugnam eis dissuadere, & prohibere deberent, tamen plerumque locum, aut campum tutum hujusmodi assignant, malevolúmque altercantium propositum ad executionem augent, magisque uni quàm alteri favent, ex quo hominum mortes repentinæ, & nisi divina gratia præveniantur, animarum perditiones, mutilationes, & vulnera, inter astantésque pugnantium amicos, odia & altercationes, & ex uno inconvenienti plura oriuntur in ipsorum fidelium animarum, & corporum periculum, generisque humani præfati jacturam, perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum.

Prohibitio duellorum in Statu Ecclesiastici.

§. 2. Nos igitur qui fidelium prædictorum, tranquillitatem & pacem sinceris desideriis exoptamus, saluberrimis Christianæ Religionis documentis & exemplis Deum tentandum non esse præmoniti, Salvatorisque Domini nostri JESU CHRISTI, qui Petro Apostolorum Principi, ut gladium mitteret in vaginam mandavit, præceptis edocti, attendentes hominem homini, inter quem cognitionem quamdam natura constituit, insidiari nefas, & gladiatoria munera, & purgationes hujusmodi vulgares à religionis nostræ pietate damnari, cruentáque spectacula à sacris canonibus, & imperialibus legibus inhibita & improbata, sicque pugnantes infamia notari, & diversis pœnis puniri, & cum omni tempore, potissimùm tamen in ocio civili, & domestica quiete publica detestanda esse, Motu proprio, non ad alicujus super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, hac in perpetuùm valitura constitutione, duellorum, & gladiatorum hujusmodi usum damnamus & improbamus, & in terris Rom. Ecclesiæ mediatè vel immediatè subjectis, per quoscumque quavis auctoritate, & potestate, ac nobilitate fulgentibus, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna è quacumque causa, etiam à legibus permissa, fieri omninò prohibemus. Dictósque pugiles taliter pugnantes, ubique impunè capi posse, & puniri, pro homicidio, vel vulnere, juxta juris communis dispositionem, nulla eis consuetudine suffragante, statuimus. Corporáque in duello in terris Ecclesiæ, mediatè vel immediatè subjectis facto morientium in sacro sepeliri prohibentes.

Prohibitio illa permittendi.

§. 3. Sub simili excommunicationis pœna & interdicti Ecclesiastici omnibus & singulis utriusque sexus, Ducibus, Comitibus, Marchionibus, Domicellis, Baronibus, & aliis temporalibus Dominis, Vicariis, Communitatibus, & Universitatibus civitatum, terrarum, & locorum præfatæ Romanæ Ecclesiæ, mediatè vel immediatè subjectorum mandantes, ne de cætero perpetuis futuris temporibus, aliquibus cujuscumque dignitatis & nobilitatis fuerint, & ex quacumque causa, etiam à legibus non improbata, locum seu campum liberum ad duellum, seu aliàs ad pugnandum tutum, aut quomodolibet assignent, concedant, seu tradant, aut assignari, concedi, seu tradi faciant vel permittant, sub excommunicationis latæ sententiæ, & quatuor millium ducatorum Cameræ Apostolicæ applicandorum pœna pro qualibet vice incurrenda. Et si hujusmodi constitutionis violatores, ultrà dictam primam vicem fuerint, ultrà dictas pœnas, feudo seu vicariatu, quem à dicta Romana Ecclesia obtinuerint, privatos fore Apostolica auctoritate, tenore præsentium præcipimus, mandamus, atque decernimus, non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus, privilegiis, indultis, & concessionibus quavis auctoritate editis, & quibusvis concessis, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 4. Volumus autem quòd præsentes literæ nostræ, postquàm in valvis Basilicæ Principis Apostolorum, & in Campo Floræ in Urbe affixæ fuerint, omnes & singulos cives Romanos, & alios in Urbe commorantes, affixis quindecim diebus, alios verò Duces, Comites, Marchiones, Domicellos, Barones, & alios temporales Dominos, Vicarios, Communitates, & Universitates præfatas civitatum, terrarum, & locorum Sedi præfatæ, mediatè vel immediatè subditorum, decurso mense arctent, contrafacientes pœnas præfatas incurrant, in omnibus & per omnia, perindè ac si eis omnibus & singulis contrafacientibus, personaliter & particulariter intimatæ fuissent. Nulli ergo, &c.

Hæc Bulla ligat post publ. Quam non inveni, sed sufficiet publicatio aliarum Bullarum cit. in rub.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo nono, vi. Kalend. Martii, Pontificatus nostri Anno sexto.

Dat. P. A. 6 die 24. Febr.

XX.

Prohibitio occupandi bona naufragantia in locis Maris Sanctæ R. E.

Confirmatur hic infrà à Paulo III. in ejus const. 42. Accepimus, ubi etiam habetur amplior in his naufragiis dispositio. Vide quæ ibi notabo de hac materia.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D 1509.

Exordium.

Romanus Pontifex pacis, & justitiæ præcipuus Conservator, & auctor, ac pietatis amator, quem in Christi fidelium præjudicium, temerè attentari intelligit, ne graviorem tendant in noxam, opportunis & variis remediis providet, ac perversorum temeritatem compescit, bonorum verò operum sectatores spiritualibus præmiis remediis remunerat, prout id in Domino conspicit salubriter expedire.

Causæ motivæ.

§. 1. Sanè plurimorum Nautarum lamentabili querela didicimus, quòd ipsi Maris periculosè, & eorum Merces exponant, ut Curiæ Romanæ, & illius Curialium commodis, ex mercibus per eos ad eamdem Curiam mari advectis, provideatur. Quia tamen quandoque eorum naves, vegetibus vini, & aliis mercibus, rebus, & victualis onustæ, contrariis ventis impulsæ, & tempestatibus actæ, miserabiliter naufragium patiantur, ac fluctibus maris violenter ejectæ, integræ quandoque ad littus perveniant, aut terram alicujus Domini etiam temporalis attingunt, nonnumquam etiam aliquarum mercium, & rerum jactum faciunt, alleviandæ navis gratia, ne naufragium patiantur animo illa recuperandi, non pro derelictis habentes, & cum ab incolis & habitatoribus, ac Gubernatoribus civitatum, terrarum, & locorum, juxta quorum littora naves ipsæ naufragium hujusmodi patiuntur, vel bona jactata pervenient, sperent eorum calamitati, auxilia meritoria præstari, ac in re tàm luctuosa, ac pietate, & miseramine digna, opem ferri, propriis oculis cernunt, & in calamitatum suarum consolatione, se ipsos mercibus, ac vegetibus, quæ beneficio Dei, è maris periculo ad littus salvæ pervenarunt, damnabili, & execranda cupiditate spoliari, & privari, ipsique spoliantes, & rapientes, & locorum Domini, illa ad eos ex antiqua consuetudine spectare, eáque licitè retinere

 posse

posse affirmare præsumunt, quo sit, ut nautæ ipsi ab hujusmodi mercium ad Urbem nostram vectione retrahi cogantur, non absque Curiæ Romanæ, & Urbis jactura, nisi desuper opportunè provideatur.

Consuetudo occupandi bona naufragata ad littora maris locorum S. R. E. improbatur. Tu vide mox infrà declarationem.

§. 2. Nos considerantes, tàm civili; quàm canonica lege licere unicuique naufragium suum impunè colligere, ac jacta in mali alleviandi oneris caussa recuperare, illáque deripientes furtum committere, & graviter delinquere, ac Christianos naufragium patientes, rebus suis spoliantes, diversis pœnis puniri, & propterea consuetudinem prædictam tamquàm contra regulam fidei, qua unus alteri auxilio esse tenetur, meritò corruptelam appellari, neminíque suffragari debere, cujuscumque temporis cursu munitam. Volentésque sicut nostro incumbit pastorali officio, omni mari terráque ad Almam Urbem nostram venientium, securitati, & tranquillitati providere, periculísque hujusmodi obviare, ac venientium ad Almam Urbem ex omnibus mundi partibus, tamquàm ad matrem, de necessariis cum opulentia providen. necnon animarum eorumdem Christifidelium saluti consulere. Motu proprio non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa nostra scientia; consuetudinem capiendi, & retinendi bona per naufragium, vel jactum leviandæ navis gratia, aut alia necessitate urgente factum, ad littora maris civitatum, terrarum, & locorum Rom. Ecclesiæ, mediatè & immediatè subjectorum pervenientia, tamquàm corruptelam allegari non posse, illámque nulli, in judicio vel extrà illud suffragari debere, auctoritate Apostolica tenore præsentium, decernimus & declaramus.

Pœnæ in contravenientes, imponuntur.

§. 3. Et ultrà pœnas, tàm à lege quàm à Canone in tales spoliantes bonis suis Christianos naufragium patientes, & raptores in littore maris civitatum, terrarum & locorum Romanæ Ecclesiæ, mediatè vel immediatè subjectorum hujusmodi hactenùs inflictas, quas pro potiori cautela innovamus & confirmamus, talium spoliantium cujuscumque auctoritatis & dignitatis fuerint; bona & jura quæcumque, auctoritate & tenore præmissis, confiscamus & publicamus, illáque Cameræ Apostolicæ confiscata & publicata, & locorum Dominos, & Vicarios id fieri permittemus, excommunicatos eo ipso fore decernimus, & etiam declaramus, dictósque raptores in fraganti crimine repertos, ut latrones & grassatores puniri posse, alias ut fures, præterquàm si nantis in manifesto naufragii & submersionis periculo constitutis, eorum opem & auxilium implorantibus & exposcentibus, non absque vitæ discrimine, in personarum & rerum conservatione auxilio fuerint, vel alias ab imminentis & præsentanei naufragii periculis ipsorum labore & animo liberaverint & salvos reddiderint, aut bona jam deperdita recuperaverint, iis enim casibus, eos statuto consuetudine juvari, illáque allegari posse, ac illis stari debere decernimus.

Indulgenti pro dantibus auxilium.

§. 4. Et ut fideles ad præmissa alliciantur, ac ab eis naufragium hujusmodi patientibus promptiora subsidia præbeantur, omnibus & singulis utriusque sexus Christi fidelibus, qui auxilium, consilium & favorem, naufragium patientibus, in recuperatione & conservatione bonorum suorum præstiterit, decem annos & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus.

Executor. deputantur.

§. 5. Et nihilominùs Camerario, Clericis & Præsidentibus, & Auditori Cameræ prædictæ, earumdem tenore præsentium committimus & mandamus, quatenùs vel duo aut unus eorum per se vel alium seu alios præmissa, ut quotiens & quando opus fuerit publicantes, faciant auctoritate nostra, illa à quibusvis personis, cujuscumque status, gradus, ordinis vel conditionis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, inviolabiliter observari, ac pro illorum subsistentia firmiori, etiam scripturas necessarias desuper expediant, Contradictores per censuram ecclesiasticam, & alia juris remedia, appellatione postposita compescendo.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c. — Obstantia tollunt.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo nono, vj. Calend. Martii, Pontificatus nostri Anno sexto. — Dat. P. A. 6. die 24. Feb.

XXI.

Renovatio privilegii Monialium, & Fratrum Minorum Ordinis S. Francisci, de novis Monasteriis circa eorum domos infrà spatium CCC. cannarum non ædificandas.

Hoc privilegium concessit Clem. IV. ut sup. in ejus const. 7. Ad consequendum, fol. 141. ubi videas, quæ notavi. Et itidem videas, quæ tibi de toto Ordine Franciscano indicavi, sup. in const. 5. Honor. III. Solet, fol. 66. Sed huic privilegio respectu Societatis JESU, quoad omnes Regulare derogatum puto, ex const. 39. Gregor. XIII. Salvatoris, lib. 2. in Tomo 2.

JULIUS PAPA II.

Dilectio filio Vicario generali Ultramontano Ordinis Fratrum Minorum Regularis Observantiæ.

Edita A. D. 1509.

Clem. iv. Privilegium de quo in rubr. concessit Ordini S. Francisci.

EXponi nuper nobis fecisti, quod inter alia privilegia à Summis Pontificibus prædecessoribus nostris Ordini Fratrum Minorum concessa, ac per fœl. record. Sixtum IV. etiam prædecessorum nostrum, ac per nos respectivè confirmata, ac de novo concessa à fœl. recordat. Clemente Papa Quarto, prædicto Ordini, ejus paupertimo statu considerato, ut idem Ordo in eadem arctissima paupertate, ac professionis suæ puritate, & integritate, ad Dei servitium, & ejus Ecclesiæ fructum tranquillè conservetur, concessum fuit, ut propè domos fratrum prædicti Ordinis, certi utriusque maximè fœminei sexus Religiosi in eodem privilegio contenti, infrà spacium trecentatum cannarum, domos seu Monasteria ædificare minimè possint, sub certis censuris & pœnis in eodem privilegio contentis.

Quod fuit communicatum Ordini S. Dominici.

§. 1. Quod quidem privilegium fratribus Ordinis Prædicatorum etiam concessum fuit, ut omnia privilegia omnibus aliis, Mendicantium Ordinibus, prædicto maximè Prædicatorum Ordine concessa Ordini fratrum Minorum fuissent communia, & hujusmodi Minorum, Ordinis fratres illis uterentur, potirentur & gauderent, acsi eis specialiter & expressé concessa fuissent.

Clem. iv. illud reduxit, contra d Ordinem S. Dominici ad ann. 140.

§. 2. Præterea Clemens Quartus prædecessor prænominatus, ob nonnullas causas animum suum moventes, privilegium prædictum, quod prædicti Ordinis Prædicatorum fratribus concesserat, ad spacium centum quadraginta cannarum reduxit, prout in omnium Summorum Pontificum præfatorum literis desuper confectis plenius continetur.

Unde fuit dubitatum, si reductio esset, etiam contra Ordinem S. Francisci.

§. 3. Sed quia à nonnullis hæsitatur, an ex eo quod prædictorum fratrum Prædicatorum privilegia præfatis fratribus Minoribus communicata sunt, privilegium præfatum trecentarum cannarum prædictarum, eisdem fratribus Minoribus specialiter concessum, ad prædictas centum quadraginta cannas sine alia speciali coarctatione seu reductione, esse coarctatum vel reductum. Quare pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum, ut in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideò Pont. privilegium d-

§. 4. Nos igitur sacræ Religionis fratrum Minorum prædictorum honestatem, paupertatem ac

Ordini S. Francisci irerato concedit.

puritatem considerantes, meritò inducimur; ut eam specialibus favoribus & gratiis prosequamur, tuis in hac parte supplicationibus inclinati. prædictam coarctionem, seu reductionem contra prædictum fratrum prædicatorum privilegium factum, præfatis fratribus Minoribus nocere non debere, nec præfatam privilegiorum communicationem in damnum, sed in favorem prædictorum fratrum Minorum esse concessam. Et ideò confirmationem & novam concessionem per prædictam Sixtum Quartum, & per nos respectivè factam, in suo robore permanere debere, auctoritate Apostolica declaramus, ac potiori pro cautela idem privilegium, & inde secuta quæcumque, prædictis Fratribus Minoribus confirmamus & approbamus. Et quatenùs opus sit prædictarum trecentarum cannarum privilegium, tenore præsentium, auctoritate præfata eisdem fratribus Minoribus de novo concedimus.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus Apostolicis, privilegiis quoque, & indultis, ac quibuscumque literis Apostolicis in contrarium concessis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. A. 6. die 21. Maji.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die vigesimaprima Maji, millesimo quingentesimo nono, Pontificatus nostri Anno sexto.

XXII.

Extensio constitutionis à Pio II. editæ, contra appellantes à Romano Pontifice, ad futurum Concilium, eorúmque complices & fautores.

Hujusmodi appellationis prohibitio à Gregorio XIII. redacto posteà fuit in Bulla Cœna Domini, ut videre est in ejus constitut. 81. *Consueverunt, Tom.* 2. *lib.* 2. *& Paulo V. constit.* 63. *Pastoralis, lib.* 3. *in hoc Tom.* 3.

Edita, A. D. 1509.

JULIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

SUspecti regiminis nos cura solicitat, ut eorum malitiis & audaciæ, quorum sceleris cœcitas, & damnandæ ambitionis improbitas, animas occupantes (discordiarum favore, ac schismatum inventore & alumno, humani generis inimico procurante) eos in illam temeritatem impellunt, ut quæ sibi à jure interdicta, & à Sanctis Patribus, etiam in Congregatione fidelium, pro hujus sanctæ Sedis dignitate, & Ecclesiæ unitate servandis, ad schismatis occasionem tollendam (quo in Dei Ecclesia pernicior morbus inveniri vix potest) Spiritu Sancto cooperante, non minùs providè & salubriter, quàm necessariè, decreta & statuta esse noverint, damnata audacia, & exquisitis artibus & fraudibus attentare temerè conentur, & eis contravenire contendant, nunc novorum editione jurium, nunc antiquorum innovatione & declaratione, nunc verò extensione, & novarum pœnarum adjectione, prout salubriter expedire conspicimus, solicitis studiis obviare curemus.

Pius II. prohibuit appellari ad futurum Concilium, ut in ejus Bullæ s. sup. fol. 370.

§. 1. Sanè licèt olim fœl. rec. Pius Papa II. prædecessor noster de fratrum suorum S. R. E. Cardinalium, cunctorúmque Prælatorum, ac divini & humani juris interpretum, Curiam Romanam sequentium, in dieta seu congregatione Mantuana existentium approbatione, matura priùs & gravi præmissa discussione, & de eorumdem congregatorum unanimi consilio & assensu, ac ex certa scientia provocationes ad futurum Concilium, efficacissimis & palpabilibus rationibus, tamquam erroneas & detestabiles damnaverit, ac sub excommunicationis latæ sententiæ, & interdicti pœnis præceperit, ne qua persona cujusvis dignitatis, sive etiam universitas, aut Collegium, quovis quæsito colore, ab ordinationis, sententiis, seu mandatis quibuscumque suis ac successorum suorum appellationem hujusmodi interponere auderet, & contrafacientes, unà cum fautoribus, suis, & consilium, auxilium præstantibus, (sive hi tabelliones essent, sive advocati, sine alii quicumque) non solùm pœnis & censuris prædictis, sed etiam iis qui læsæ majestatis, & hæreticæ prvaitatis reis imponuntur, obnoxios esse statuerit.

Veneti tamen moniti ab isto Pontif. ut loca Sedis Apost. occupata dimitterent ad futurum Concilium provocarunt.

§. 2. Leonardus tàm Lauredanus Dux, Rogati, ac generale Consilium, & Commune Venetiarum, omnésque & singuli patritii & cives Communis ejusdem, unà cum Provisoribus, Potestatibus, Commissariis, & reliquis officialibus suis (quorum auctoritate, industria, consilio, opere aut favore, civitates, oppida, castra, & arces ad nos & Sanctam Romanam Ecclesiam legitimè pertinentes, occupatæ fuerant aut detinebantur) de fratrum nostrorum consilio, à nobis requisiti & moniti ut intra certum terminum; sub pœnis tunc expressis, nos, & sanctam Apostolicam Sedem plenè, & omni ex parte, in concessa sibi auctoritate & libertate, cum obedientia recognoscerent & reintegrarent, ac Ravennam, Cerviam, Ariminum, Faventiam, Sarsinam Civitates, cum oppidis, castris, terris, & districtu ipsarum, cúmque Cæsenaten. Forlivien. ac Imolen. territoriis, castris, oppidis, terris, & locis quæ occupabant, integrè & expedire, nobis & dictæ Romanæ Ecclesiæ, cujus juris esse noscebantur, relaxarent, atque inde recederent, nec impedirent quo minùs illorum cives & habitatores, & piæ matris suæ Rom. Ecclesiæ obedientiam revertentur, omnes eorum fautores ab auxilio in talibus præstatione deterrendo, ita quòd requisitioni, monitioni, & mandato nostro hujusmodi non parentes, majoris excommunicationis sententia, de simili consilio, eo ipso innodati censerentur, à quà, præterquàm in mortis articulo constituti, per alium quam per Romanum Pontificem, etiam prætextu cujuscumque facultatis, cuicumque pro tempore concessæ, absolvi non possent (quam quidem excommunicationis sententiam in hujusmodi non paritionis eventum, iteratis etiam vicibus aggravavimus) paternis monitis, & salutaribus jussis obsequi, prout debebant, indebitè recusantes, ceu qui juri proprio diffidunt, & superioris mandata contumaciter obaudiunt, ut quæ minùs justæ usurparunt, indebitè, etiam cum animarum suarum detrimento, retineant, ad prohibitum atque damnatum remedium confugientes, à requisitione, monitione, & mandato, ac sententiis, censuris, & pœnis prædictis, nulla constitutionis Pii prædecessoris, hoc expresse vetantis habita ratione, ad futurum Concilium, temerè, ut accepimus, provocarunt.

Bentivoli etiam Bononiæ occupatores, itidem appellàrunt.

§. 3. Prout etiam perditionis filii, quondam Joannes Bentivolus, & ejus nati, cùm eos à tyrannica oppressione dilectæ civitatis nostræ Bononiæ expellere decrevissemus, damnabiliter fecisse dicuntur, videlicet ad futurum Concilium prædictum appellasse & provocasse.

Et nonnull. prætendunt non contravenire, si actuali appellationi & scriptura se non immiscent.

§. 4. Nos igitur quàm detestanda sit perversitas attendentes, qui propriis innixi commodis, & nefariis cupiditatibus mancipati, salubria decreta Patrum & superiorum jussa spernentes, inconsutilem Christi tunicam scindere, ac etiam scissionis causam habere contendunt, & Ecclesiæ unitatem dividere, prædictæ sanctæ Sedis Apostolicæ principatum tollere, & contra tot Sanctorum Patrum, & sacrorum Conciliorum decreta, temerè & damnabiliter, magna audacia venire non erubescunt, & contrafacere non verentur, afferentes inter cætera, consulentes, persuadentes, determinantes, seu determinationi hujusmodi interessentes, sola consilii præstatione seu persuasione, deliberatione, aut determinatione, quòd aliquibus casibus à Romano Pontifice, seu ejus sententia, vel decreto, ad futurum Concilium generale appellari possit dicta, Pii prædecessoris constitutione non ligari,

nisi

nisi in ipsa actuali appellatione, & illius interpositione, vel scripturæ compositione se immiscuerint, de cætero tali assertione se excusare, ac tale quid in posterùm præsumere impunè valeant, opportunam tàm immani & periculoso morbo medelam adhibere volentes.

Hic ideò Pont. dubitationem submovet Pii II. Bullam extendit, & ejus defectus omnes supplet.

§. 5. Hac generali & in perpetuùm valitura constitutione, ex certa nostra scientia, & potestatis plenitudine, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio promulgata, sancimus, constitutionem Pii prædecessoris præfatam, tàm citra quàm ultra montes, & in ultramontanis partibus, quoad omnes, tàm ecclesiasticas quàm sæculares personas, etiam Regali dignitate, ac Cardinalatus honore fulgentes, capitula, universitates, communitates & collegia, congregationes & synodos, ac parlamenta, valuisse, valere & perpetuò valituram declaramus, cum suppletione solemnitatis cujuslibet, etiam publicationis omissæ (cujus in illa edenda vel publicanda defectus prætendi posset, quæ juxta illam fieri requirebatur) eámque ex præterito, nunc & in posterùm inviolabiliter observari mandamus, ipsius violatores, cujuscumque dignitatis existant, pœnis & censuris in eadem expressis, quocumque tempore subjacere statuentes, contraria consuetudine, sed potiùs corruptela non obstante.

Alias addit pœnas.

§. 6. Decernentes & declarantes ultra pœnas impositas (quas ipso facto dictos violatores & contravenientes incurrere volumus) ipsos & eorum quemlibet, pro veris & indubitatis schismaticis, & inconsutilis tunicæ Domini nostri JESU CHRISTI violatoribus & dissipatoribus, ac de Catholica fide malè sentientibus, habendos & reputandos, pœnísque canonicis & legalibus contra tales impositis, subjacere, & cum Dathan & Abiron partem & damnationem habere, ipsásque etiam pœnas & earum quamlibet omnes illos incurrere volumus, cujuscumque conditionis existant, & gradus prærogativa fulgeant, qui in Senatu, consiliis, parlamentis, congregationibus etiam synodalibus & provincialibus, vel aliàs quomodolibet, tacitè vel expressè, voce vel scripto, per se vel alium (cujuscumque timoris vel reverentiæ vel amine, vel prætensa excusatione, & superioris mandato non obstantibus) decreverint, consulerint seu deliberaverint, vel aliorum dicta approbaverint, consilium aut vocem dederint, ut ad futurum universale Concilium, à nobis vel successoribus nostris Romanis Pontificibus, contra prædictam constitutionem appellare liceat, possit vel debeat, dictas pœnas ad ipsos & eorum quemlibet contravenientem in præmissis, tenore præsentium extendentes, & locum habere declarantes, omni ambiguitate cessante.

Venetorum & aliorum appellationes nullas esse declarat.

§. 7. Et nihilominùs provocationes & appellationes, tàm per Leonardum Ducem, Rogatos, Consilium & commune Venetiarum factas hujusmodi, quàm per quoscumque alios prædictos pro tempore faciendas, & inde secuta quæcumque (utpote contra Pii prædictam ac præsentem constitutionem attentatas) nullas, prout sunt, & invalidas; nulliúsque roboris vel momenti fuisse, & pro tempore fore, auctoritate, scientia, & potestate similibus, statuimus, decernimus & declaramus, ac pro potiori cautela, cassamus & annullamus.

Loca ad quæ contravenientes declinant interdicto supponit.

§. 8. Et ultrà supradictas pœnas (quas contra constitutionis hujusmodi violatores in suo robore permanare decernimus) loca quæcumque, ad quæ violatores ipsos declinare, & in quibus scienter stare permitti contigerit, ecclesiastico supponimus interdicto, decernentes illud, quamdiù ipsi violatores inibi scienter steterint, ut præfertur, & per triduum post eorum inde discessum, firmiter observari. Ac præsentes literas in quinterno Cancellariæ etiam describi mandamus.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 10. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ sanctionis, declarationis, mandati, statuti, decreti, voluntatis, extensionis, cassationis, annullationis, & suppositionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 6. die 1. Julii.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nono, Calendis Julii, Pontificatus nostri Anno sexto.

XXIII.

Facultates & privilegia Comissariorum Fabricæ Sancti Petri Principis Apostolorum de Urbe.

Moderationem eorum attende in constitutionibus hic in Apostillis indicatis, & omninò in const. 3. Clem. VII. Admonet., ubi notabo hic infrà.

JULIUS EPISCOPUS.

Edita A. D. 1508.

Servus Servorum Dei. Universis Christifidelibus præsentes literas inspecturis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Petrus Apostolorum Princeps est.

Liquet omnibus Christianæ fidei cultoribus, beatum Petrum ab ipso Salvatore nostro Domino JESU CHRISTO Apostolorum principem fuisse constitutum, eique ligandi atque solvendi animas cœlesti privilegio traditam esse potestatem, cùm ei dicitur, Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, & tibi dabo claves regni Cœlorum, & quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cœlis.

Hic ideò Pont. ejus successor volens B. Petri Basilicam in Urbe, magnificentiùs re ædificare.

§. 1. Unde nos qui licet imparibus meritis ejusdem cœlorum clavigeri successores sumus, & ejus loco in sancta Dei Ecclesia residemus, considerantes quod diffusis per orbem terrarum Ecclesiis, ex injuncto nobis à Deo Apostolatus officio providere teneamur, ut Ecclesiæ ipsæ quæ domus Dei sunt in suis structuris & ædificiis non solùm conserventur, sed etiam, si opus fuerit, reparentur, circa tamen Basilicam de Urbe ipsius Petri principis Apostolorum, majorem curam & diligentiam adhibere nos convenit, ut sicut ipse Beatus Petrus ab ipso Salvatore nostro Princeps Apostolorum est constitutus, ita etiam ipsius Basilica quæ non parva reparatione indiget inter cæteras Urbis & Orbis Ecclesias, congruentibus ac etiam necessariis ædificiis reædificetur, construatur & amplietur, ac reædificata, constructa & ampliata conservetur.

Pro subventione Fabricæ, his qui infra annum operam, vel pecuniam darent vel promitterent, concessit facultatem.

§. 2. Et cùm nuper ex præmissis & certis aliis rationabilibus causis, juxta nostri cordis desiderium ad dictæ Basilicæ restaurationem manus operarias apposuissemus, cognoscentes fabricam hujusmodi absque piis & largis fidelium erogationibus ad finem optatum perduci non posse, per quasdam primò universis Christifidelibus utriusque sexus, qui infrà annum à die publicationis earumdem computandum, in capsa ad si in dicta Basilica collocanda per seipsos mitterent, vel per alios mitti & poni facerent, tantum quantum eorum pia devotio eis dictaret in pecunia numerata, aut rebus aliis ad opus ipsum convertendis, vel circa opus se personaliter exercerent, seu bonæ memoriæ Henrico Archiepiscopo Tarentino generali Thesaurario nostro, se ad piè erogandum aliquid ad opus ipsum juxta eorum piam devotionem efficaciter obligarent.

Confessorem eligendi, qui certis tunc expressis casibus eos absolveret.

§. 3. Ut idoneum possent eligere confessorem, qui eos à certis tunc expressis casibus absolvere, & super certis etiam tunc expressis in foro conscientiæ dumtaxat dispensare posset, concessimus facultatem.

§. 4.

ostea, ut ejus confessionis, jam Ultramontani partes essent, d an uam ad ejus eneplacitum prorogavit, & Commissarium in illis artibus deputavit, ad colligendas dictas eleemosynas.

§. 4. Et deinde providè attendentes, difficile forè prædictas infrà annum à die illarum publicationis ad notitiam Christifidelium ultrà montes consistentium, pervenire posse, ipsas per alias nostras literas, ad nostrum beneplacitum prorogavimus, & cunctorum Christifidelium salutem, præcipuè illorum qui in vigintiquinque provinciis, in quibus Vic. generalibus Ordinis fratrum Minimorum de observantia nuncupatorum citra montes existit, juxta morem dicti Ordinis numerandis, & sub quibus etiam tota Italia, Sicilia ultra Pharum, Corsica, Creta, Cyprus, Rhodus usque ad Hierósolymam Dalmatia, Croacia, Bosna, Ungaria, Austria, Bohemia, & Polonia, ac Insulæ maris mediterranei continentur, degunt, affectantes, ac considerantes, quòd licet Christifideles hujusmodi in dictis provinciis & insulis habitantes, devotè cuperent dictarum indulgentiarum pro dicta Fabrica concessarum participes fieri, tamen quoniam ob locorum distantiam personaliter ad dictam Fabricam se conferendi, aut per alium pias eleemosynas, pro hujusmodi Fabrica in dictam capsam transmittendi omnimodam commoditatem non habeant, paternæ animarum suarum saluti, & dictæ Fabricæ opportunæ subventioni consulere cupientes, exemplo ipsius Salvatoris nostri, qui ad diversas mundi partes, ad prædicandum Sanctum Evangelium, ut animas Patri lucrifaceret, suos Apostolos misit, quantum ex alto conceditur, Universis ejusdem Christifidelibus utriusque sexus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis & præeminentiæ existerent, etiam Ecclesiasticis religiosis, ac aliis sæcularibus, per universas provincias & insulas prædictas constitutis, verè pœnitentibus & confessis, qui infrà annum, & deinde ad beneplacitum nostrum, à publicatione priorum literarum nostrarum prædictarum in dictis provinciis & insulis facienda computandum, Ecclesias in dictis provinciis & insulis, quas quondam Hieronymus de Torniello, Ordinis fratrum Minorum de observantia nuncupatorum, professor tunc in humanis agens, & qui dicti Ordinis Vic. generalis citramontans tunc existebat, & cui propter vitæ integritatem curam indulgentiarum prædictarum in dictis provinciis & insulis singulariter commisimus, & quem ad hæc, ac infrascripta & alia tunc expressa peragenda, in dictis provinciis & insulis, nostrum & Apost. Sedis Nuncium & Commissarium ad dictum annum & beneplacitum fecimus, constituimus, & deputavimus, nominaret juxta ejusdem Nuncii & Commissarii, seu deputandi & deputandorum, aut subdelegandorum ab eo, providam ordinationem super hoc faciendam devotè visitarent, & in capsis ad hoc in subsidium dictæ fabricæ, per Nuncium, seu Commissarium, aut deputandum vel subdelegandum prædictos, deputandis, juxta Nuncii & Commissarii, ac deputandorum vel subdelegandorum prædictorum, ordinationem & arbitrium, pias eleemosynas effectualiter ponerent, peccatorum remissiones, & alia spiritualia dona ad animarum suarum salutem consequendam concessimus & indulsimus, prout in singulis literis prædictis, quarum tenores, ac facultates in præmissis eidem Hieronymo, etiam in forma brevis concessas, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis pleniùs continetur.

Quæ Commissario vita functo.

§. 5. Cùm autem dictus Hieronymus vita functus, & deputati ab eo in præmissis fidelem & solicitam diligentiam & curam adhibuerint, & plenè eidem Fabricæ dictæ Basilicæ provisum non existit, ex piis fidelium subventionibus pro præmissis piè erogatis satisfactum non sit, neque satisfieri possit, propter ipsius Fabricæ quodammodò intolerabilem impensam propterea necessariam, sed sint eorumdem & aliorum Christifidelium pia suffragia plurimùm opportuna.

Hic idem Pont. alium Commissarium deputat cum eisdem facultatibus.

§. 6. Nos cupientes prout nobis, & inter cætera nostra desiderabilia cordi est prædictæ basilicæ fabricam ad debitam perfectionem deduci, & de fidelitate diligentia & solicitudine in præmissis dilecti filii Francisci Zeni de Mediolano, d. Ordinis fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum professores, & provinciarum citramontan. dicti Ord. secundùm illius Ordinem Vicarii generalis, propter cujus bonitatem & experientiam rerum in Domino plurimùm confidentes, ipsum in dictis provinciis & insulis indulgentiarum hujusmodi nostrum & Apostolicæ Sedis Nuncium & Commissarium cum omnibus & singulis facultatibus & auctoritatibus, & etiam inhibendi quibusvis quæstuariis, aliàs eidem Hieronymo quoad præmissa, etiam per literas nostras in forma brevis, etiam ultrà in præsentibus contentas facultates auctoritate Apostolica, tenore præsentium facimus, constituimus, & deputamus, ipsásque & omnes & singulas facultates eidem Hieronymo, & ab eo subdelegatis Commissariis in præmissis quomodolibet concessas, præfato Francisco Zeno Vicario generali, ejúsque subdelegandis Commissariis concedimus.

Eleemosynasque elargientibus, plenariam peccatorum remissionem concedit.

§. 7. Et nihilominùs universis Christifidelibus utriusque sexus, tàm sæcularibus quàm regularibus Ordinum quorumcumque provinciarum & insularum prædictarum, qui juxta ejusdem Francisci Zeni Commissarii & Nuncii aut deputati, seu subdelegati, aut deputandorum seu subdelegandorum, ad eorumdem providam ordinationem super hoc faciendam in capsis ad hoc in subsidium de Fabricæ per nuncium & Commissarium, seu deputandum vel deputandos, aut subdelegandum vel subdelegandos ab eis deputandis, juxta Nuncii & Commissarii, ac deputandorum & subdelegandorum prædictorum ordinationem & arbitrium, pias eleemosynas effectualiter posuerint, plenissimam omnium peccatorum suorum remissionem consequantur.

Tu scias omnes indulgentias pro quibus porrigendæ sunt manus adjutrices, fuisse revocatas à Pio V. in ejus const. 30 Et si dominici, in Tom. 2.

Licentiámque eligendi confessorem qui absolvat &c. ... impartitur.

§. 8. Et qui cùm præfatis Commissario, seu delegandis & subdelegandis prædictis convenerint, ut idoneum possint eligere confessorem, presbyter sæcularem vel cujusvis Ordinis, etiam mendicantium regularem, qui eorum confessione diligenter audita, pro commissis per eligentem delictis & excessibus, ac peccatis quibuslibet, quantumcumque gravibus & enormibus etiam Sedi Apost. reservatis casibus, ac censuris Ecclesiasticis, etiam ab homine ad alicujus instantiam latis, de consensu partium, etiam ratione interdicti incursis, & quarum absolutio dictæ Sedi esset reservata (præterquàm machinationis in personam Summi Pontificis, occisionis Episcoporum aut aliorum Superiorum Prælatorum, & injectionis manuum violentarum in illos aut alios Prælatos, falsificationis Bullarum, & literarum Apostolicarum, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ac sententiarum & censurarum occasione Aluminum Tulphæ nostræ, ac de partibus infidelium, ad fideles contra prohibitionem nostram delatorum) incursarum semel in vita, & in non reservatis casibus, totiens quotiens id petierint, & in mortis articulo, plenariam omnium peccatorum indulgentiam & & remissionem impendere, ac pœnitentiam salutarem injungere, & Eucharistiæ Sacramentum præterquàm in die Paschatis, & in mortis articulo aliis anni temporibus ministrare, necnon per eos emissa vota quæcumque (ultramarino, ingressu religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare. Ac cum simoniæ in ordinibus vel beneficiis commissæ labe pollutis, ad ipsum opus contribuentibus, super irregularitate si quam censuris hujusmodi ligati, Missas & alia divina officia, non tamen in contemptum clavium celebrando, aut aliàs divinis se immiscendo, seu aliàs quomodolibet, etiam beneficia Ecclesiastica præmissorum occasione vel aliàs indebitè occupando, præterquàm ratione homicidii voluntarii, & bigamiæ, contraxerint dispensare, eósque absolvere, omnémque inhabilitatis

Revocationem vide in const. 62 Pii IV. ... commissio, & Clem. VIII constit. 115 Quæcumque in Tom. 3.

& in-

& infamiæ maculam sive notam ex his provenientem abolere. Et ut in susceptis ordinibus ministrare, ac si acquisita beneficia Ecclesiastica, quæ ex tunc eis de novo collocata censeantur, & perceptos ex eis fructus, etiam ratione omissionis horarum canonicarum & divinorum officiorum, facta aliqua compositione cum eis concedere.

Facultatem dat eidem Commissario componendi super malè ablatis incertis, vel pravè quæsitis Debitis Ecclesiæ cui Romana succedent Ecclesia. Restituendis ei, cujus persona ignoratur, vel dubia est.

§. 9. Necnon super malè ablatis incertis, vel per usurarium pravitatem quæsitis, etiam certis, quæ fœnerator ab alio fœneratore extorsisset, & quæ ipse requisitus usuras restituere paratus non esset.

§. 10. Vel alicui privatæ Ecclesiæ deberentur, in quibus tamen Rom. Ecclesiæ de jure communi succedere posset.

§. 11. Ut etiam bonis quæ ad alicujus manus pervenissent, & illa habentes quibus restitui deberent ignoraverint, vel dubitaverint, quamquam malè ablata per eos non existant, seu illa ad eos pervenerint.

Legatis, locis, vel personis incertis.

§. 12. Et similiter de his quæ pauperibus & aliis piis locis, in genere, & absque ulla speciali determinatione, & propriis nominibus personarum non expressis, relicta forent, tàm pro præterito quàm pro futuro temporibus, componere, ita ut soluta aliqua quantitate pro dicta Fabrica, eidem Nuncio vel Commissario seu deputando vel subdelegando ab eo dumtaxat, in capsis ipsis ponenda, à reliquorum sic relictorum & malè ablatorum, ac per usurarium pravitatem extortorum, seu quæ ad eos aliàs pervenerint, & cui ea restituere debeant, dubitant, vel ignorant, ut præfertur, restitutione absoluti existant, & ultrà restituere minimè teneantur, eis concedere.

Inexactis ante publicationem Bullæ, etiam Ordinariis donatis, &c.

§. 13. Ac illa, quæ ante publicationem dictarum nostrarum indulgentiarum inexacta, etiam si illa Ordinariis, pro ipsis tamen incertis quoquo modo, relicta, donata, & quæ eis quovis modo obvenerint, necnon quæ ab ipsis Ordinariis, vel eorum nomine post ipsam publicationem exacta, & eis quoquo modo soluta, ac etiam quæ ante ipsam publicationem pro ipsis incertis, aut incertis personis & locis, non debeantur, sed post publicationem prædictam deberi cœperunt, etiam si ea Ordinariis, ut præmittitur, relicta, donata, aut obventa, tamquam eis indebita per ipsum Commissarium, & delegandos ac subdelegandos ab ipso, nomine dictæ Fabricæ liberè exigi ac expeti, & assequi posse, & debere, etiam sub censuris Ecclesiasticis ac pœnis pecuniariis, aliisque juris remediis opportunis; invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Facultatem eidem Commissrio concedit dispensandi in multis casibus. Sed recordare quod hujusmodi facultates revocatæ sunt, ut proximè adnotavi.

§. 14. Ac quoscumque qui ante ætatem legitimam ad sacros etiam presbyteratus ordines, absque aliqua dispensatione se promoveri fecerunt, & in susceptis ordinibus, etiam ministrarunt, ac qui ex quavis licita aut illicita cognatione proveniente affinitate & consanguinitate, aut cognatione, carnali vel spirituali, inter levatum & levantem, excepto simplici aut multiplici gradu, ac quoscumque, qui publicè honestatis justitiæ impedimento, seu aliàs quomodolibet impediti, matrimonium, scienter vel ignoranter, in quarto vel tertio, ac per copulam fornicariam, non tamen publicam, etiam in primo affinitatis gradu contraxissent, & carnali copuli consumassent, si impedimentum hujusmodi in judicium deductum non fuerit, vel scandalum generare non possit, ab excessu hujusmodi, ac excommunicationis sententia, quam propterea incurrissent, injuncta inde eis pro modo culpæ pœnitentia salutari, quæ ad fabricam hujusmodi dirigatur, & quòd de cætero talia non committant, nec committentibus præstent auxilium, consilium, vel favorem, & aliis quæ de jure fuerit injungenda absolvere, & ut de novo invicem matrimonium contrahere, & in illo sic contracto similiter remanere, liberè & licitè valeant, prolem susceptam ex hujusmodi matrimonio si qua sit, & suscipiendam, legitimam decernendo, in foro conscientiæ dumtaxat, quoad alios, quàm quoad illos, qui in tertio vel quarto consanguinitatis gradu existente, matrimonium contraxerunt, ut præfertur, quos in utroque foro absolvi, & matrimonium de novo etiam publicè contrahere posse volumus; & cum eisdem promotis super irregularitate, quam etiam in dictis ordinibus ministrare possint, dispensare.

Compendiq; dùm occupatoribus bonorum Ecclesiasticorum aut beneficiorum.

§. 15. Ac cum quibuscumque qui bona Ecclesiarum, monasteriorum, & Ecclesiasticorum beneficiorum quorumlibet haberent, & judicialiter deficientibus probationibus ad illorum restitutionem compelli non possent, etiam si per eos probari posset.

Relictis pro malo oblatis, vel piis locis aut personis incertis vel ignoratis, restituendis ei cui receptio non competit.

§. 16. Et bona omnia, ac quacumque legata & aliàs quomodolibet, etiam hæreditatis titulo pro malè ablatis restitutione relicta hactenùs, & quæ relinqui & largiri contigerit in futurum, durante deputatione Nuncii & Commissarii per præsentes facta, in quibuscumque testamentis, donationibus causa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus per quoscumque, & ubicumque factis, & quæ durante hujusmodi deputatione fient quibuscumque incertis Ecclesiis, & piis locis aut personis similiter incertis vel absentibus, taliter quòd propter ipsorum absentiam merita ab eis notitia haberi non posset. Ac etiam quæ restitutioni subjacerent, sed in eis vel ad eas personas quibus illæ fieri deberent, receptio non competeret.

Relictis pro redemptione captivorum vel proreà destinatis.

§. 17. Necnon quæcumque in testamentis donationibus causa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus, pro Redemptione captivorum, etiam si B. Mariæ de Mercede, & S. Trinitatis Redemptionis captivorum Ordinibus, & Sanctæ Euláliæ Barchinon. relicta fuerint, ac hæreditates & bona decedentium ab intestato clericorum & laicorum, etiam indulto Apostolico, aut aliàs ad Redemptionem prædictam captivorum dedicata pertinere deberent, facultate Nuncii & Commissarii concessa hujusmodi durante.

Rebus exponendis in conviviis, ac publicis spectaculis, tempore festivitatum.

§. 18. Necnon omnes & singulas pecunias, & res alias quæ in prandiis & conviviis, ac publicis spectaculis, in aliquibus celebritatibus, ex voto, & statuto, seu consuetudine in quibusvis locis exponi consueverint, & facultate Nuncii, & Commissarii hujusmodi durante exponi deberent, ad Fabricam hujusmodi applicamus, & sub restitutione bonorum Ecclesiarum, monasteriorum & beneficiorum hujusmodi, competenti recepta portione vel quantitate pro eis in Fabricam hujusmodi convertenda, ipsos sic ea tenentes ab ulteriori eorum restitutione liberè absolvere, & quòd illa retinere liberè possint in posterùm eis etiam concedere.

Declarandi etiam dubietates circa præmissa exoriendas.

§. 19. Ipséque Nuncius & Commissarius, & quibus vices suas, in genere vel in specie, duxerit committendum, possint dubietates quascumque, tàm super qualitate personatum: quibus facultas eligendi confessorem concedi possi, etiam si comprehendantur communia Civitatum, Universitates, Oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac Collegia, quæ & illorum singulares personæ absolutione à præmissis, vel aliquo præmissorum, ac dispensatione super eis, vel aliquo eorum indigerent, quàm cætera alia dubia decidere, & summam pecuniariam pro consequenda indulgentia hujusmodi & aliis præmissis limitare & taxare.

Dandi facultatem eligendi confessorem, & suspndendi piorum locorum indulgentias.

§. 20. Ac facultatem eligendi confessorem hujusmodi concedere, ac quascumque indulgentias, tàm à nobis, quàm à prædecessoribus nostris, & à Sede prædicta, vel ejus auctoritate quibuscumque Ecclesiis Monasteriis, Hospitalibus etiam nostro S. Spiritus in Saxia de Urbe, Ordinis S. Augustini, & aliis piis locis Universitatibus. Con-

frater-

...recordaquod hæc ...vocata fuerint, ut ...tius tibi ...dicavi.

fraternitatibus cujuscumque qualitatis & ad quemcumque usum, etiam laicorum & clericorum institutis, & singularibus personis, etiam plenarias in vita, ac quascumque facultates quibusvis personis, cujuscumque dignitatis, etiam Cardinalatus honore aut Legationis fungentibus super præmissis, vel aliquo præmissorum hactenùs concessas, præterquàm ratione sustentationum pauperum, & miserabilium personarum in Parisien. & S. Jacobi de Galitia, ac Portugalliæ Regnis hospitalibus degentium, quas quoad illorum usum in provinciis, in quibus dicta hospitalia respectivè sita sunt, secundùm Cancellariæ nostræ morem terminandis, & nòn in aliquibus aliis locis durare volumus, ac expeditionis contra Turcas & Hæreticos concessis, etiam quascumque clausulas præservativas adversus revocationes & suspensiones earumdem in se continentes, quando & quotiens, & ad quod tempus Nuncio & Commissario præfato, vel deputandis, vel subdelegandis ab eo videbitur opportunum suspendere; quas omnes & singulas nos præsentibus ad dictum beneplacitum nostrum suspendimus, & suspensas fore decernimus & declaramus, Prohibentes omninò quæstas quascumque illarum occasione fieri solitas.

Inhibitio contra quoscumque d. Commissarii perturbatores, & alii quæstoribus ...etiam ...lantes.

Ad hoc vide quæ suprà proximè tibi dixi.

§. 21. Ac mandantes universis & singulis locorum ordinariis Abbatibus, & aliis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis, vel præeminentiæ existant, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, ac quingentorum ducatorum; auri Fabricæ prædictæ applicandorum pœnis, ipso facto incurrendis, ne publicationem & prædicationem dictarum nostrarum indulgentiarum, & suspensiones aliarum hujusmodi in eorum Ecclesiis civitatibus, diœcesibus, ubi & quoties opus fuerit faciendam impedire, & aliquid prætextu publicationis petere, & etiam à sponte offerentibus recipere & exigere, aut in præmissis vel circa eo fraudem aut dolum committere, neque procurantes hujusmodi indulgentiarum participes fieri, & sua pia suffragia erogare ab hujusmodi eorum proposito, in toto vel in parte, directè vel indirectè, tacitè vel expresse retardare, aut per se vel eorum vicarios vel officiales licentiam faciendi quæstas, aliquibus quæstoribus alicujus Ordinis, vel Religionis, aut fraternitatum, vel hospitalium, aut quomodolibet deputatis, verbo vel in scriptis concedere. Quinimò quæstores, omnes & singulos quos in eorum jurisdictione repererint, cum eorum rebus & bonis quæ dictæ Fabricæ applicata esse decernimus, & ad Cameram Apostolicam fideliter deferri mandamus, retinere valeant, nec modo aliquo audeant aut præsumant, per se vel alium, dispensatos, aut illos cum quibus præsentium vigore ab ipso Commissario, vel delegandis aut subdelegandis prædictis contingerit dispensari, molestare, vel impedire, aut pœnas aliquas pro casu in quo, ut præfertur, dispensatum fuerit ex statuto, vel ex consuetudine exigere. Quæstoribus verò suprà nominatis sub similibus pœnis inhibemus, ne quæstas modo aliquo facere præsumant, nevè bona ipsorum, per præfatum Commissarium, aut delegatos vel subdelegatos, etiam vigore aliarum literarum nostrarum eorum exigentibus demeritis arrestata: applicata & à prædicta Fabrica vendita, sibi modo aliquo vendicare, vel ab emptoribus vel detentoribus, aut Commissario delegatis vel subdelegatis prædictis repetere. Ac sub similibus sententia & pœna mandamus quibuscumque prædicatoribus verbi Dei, quorumcumque Ordinum, etiam mendicantium, ut requisiti à præfato Commissario, vel delegandis vel subdelegandis ab eo præfatos Christifideles ad contribuendi dictæ Fabricæ exhortentur, & à præmissis Commissario, vel delegandis, aut subdelegandis præfatis admoniti, à prædicationibus, diebus quibus dictæ indulgentiæ & suspensiones ab ipsis, vel die ipsorum commissione publicantur abstineant.

Facultas d. Commissarii alios sub-delegandi &c.

§. 22. Liceátque nihilominùs Commissario, & delegandis aut subdelegandis prædictis, præmissa omnia & singula, etiam omnibus & singulis prædictis sub eisdem pœnis, totiens quotiens eis, vel eorum alicui visum fuerit opportunum mandare & injungere, nechon juramenta quæcumque à quibusvis laicis utriusque sexus, de stando in aliqua societate, fraternitate, vel numero personarum, & de solvendo ratam aliquam, in perpetuum vel ad tempus occasione fraternitatis, societatis, & numeri ratione dictarum indulgentiarum, privilegiorum, & quæstarum quomodolibet præstita relaxare, & eosdem ab illis absolvere. Contradictores quoslibet & rebelles, etiam per censuram Ecclesiasticam, & alia juris opportuna remedia, invocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, compescere & compellere, & processiones publicè ad effectum præmissum fieri, & populum pro hujusmodi operibus peragendis ad sonum campanæ convocari facere, & à censuris & pœnis prædictis satisfactione prævia absolvere, & illas remittere, ac suspensiones hujusmodi indulgentiarum relaxare. Quódque etiam transumptis & confessionalibus in dictis provinciis, insulis & finibus, quibusvis personis per præfatum Nuncium & Commissorum, vel deputandos aut subdelegandos ab eo subscriptis; & suo sigillo dumtaxat munitis fides adhibeatur, auctoritate Apostolica tenore præsentium, licentiam & facultatem concedimus, atque volumus & mandamus.

Repeto advertendo esse, quæ superius tibi indicavi.

Declaratio, quòd prædictæ Indulgentiæ suffragentur animabus in purgatorio existentibus.

§. 23. Et ut animarum salus eò votiùs procuretur, quò magis aliorum egent suffragiis, & quò minus sibi ipsis proficere valeant, auctoritate præfata, de thesauro & Matris Ecclesiæ animabus in purgatorio existentibus, quæ per charitatem ab hac luce Christo unitæ decesserunt, & quæ dum viverent sibi, ut hujusmodi indulgentia suffragaretur meruerunt, paterno compatientes affectu, quantum cum Deo possumus succurrere cupientes, de divina misericordia, ac Apostolicæ potestatis plenitudine, volumus & concedimus, ut si qui parentes, amici, aut cæteri Christifideles pietate commoti, pro ipsis animabus in purgatorio prò expiatione pœnarum eisdem secundùm divinam justitiam debitarum retentis, durante commissione Nuncii & Commissarii ad onus Fabricæ hujusmodi aliquam eleemosynam juxta Mundi & Commissarii, ac deputandi & subdelegandi ab eo quibus vices suas commiserint ordinationem, erogaverint, ipsa plenissima indulgentia, per modum suffragii animabus ipsis in purgatorio existentibus, pro quibus dictam eleemosynam piè erogaverint, ut præfertur, pro pœnarum relaxatione suffragetur. Ac omnes & singulos Christifideles utriusque sexus, tàm Ecclesiastici quàm regulares & sæculares de similis potestatis plenitudine & liberalitate, qui manus adjutrices ad opus Fabricæ hujusmodi porrexerint, ac omnes & singulos eorumdem parentes defunctos benefactores, qui cum charitate decesserunt, in omnibus precibus, suffragiis, eleemosynis, jejuniis, orationibus, missis, horis canonicis, disciplinis, peregrinationibus & cæteris omnibus spiritualibus bonis quæ fiunt & fieri poterunt in tota universali sacrosancta Ecclesia militante, & omnibus membris ejusdem, participes in perpetuum fiant.

Recordare iterum quod ut superius dixi sunt revocata.

Derogatio contrariorum.

§. 24. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, &c. Verùm quia difficile foret, &c. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam, &c. Si quis autem hoc attentare &c.

Dat. P. A. 7. die 11. Jan.

Dat. Romæ die undecima Januarii, Pontificatus nostri Anno septimo.

XXIV.

Homicidæ & aliorum rei criminum, quorum pœna in Provincia Marchiæ esset capitalis vel sanguinis, non audiantur, nisi priùs in carceribus constituti. Et homicidæ attingentes annum xx. pro majoribus xxv. habeantur.

Hac Bulla in prima ejus parte, extensa est ad omnes causas, in quibus venit infligenda pœna corporis afflictiva, & tàm ad condemnatos quàm ad condemnandos in toto Statu Ecclesiastico, ut infrà in Pii IV. const. 52. Et si cuncta, in Tom. 2. fol. 71. ac Pii V. constit. 40. Licèt alias. Quo verò ad secundam partem, fuit ampliata ad attingentes annum xv. ut in d. const. Pii IV. quæ loquitur contra condemnatos in contumaciam. Et à Sixto V. pariter fuit extensa ad fautores bannitorum in sua const. 6. Hoc nostri, ubi plenè dicam in Tomo 2.

Edita A. D. 1510.

JULIUS EPISCOPUS, *&c.*

Venerabili Fratri Antonio Flores Archiepiscopo Avinion. Provinciæ nostræ Marchiæ Gubernatori. Venerabilis frater. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Causæ hujus constit.

FIde digna relatione nuper percepimus, multa homicidia ab octo præcipuè annis citrà, in ista nostra Provincia Marchiæ Anconitanæ perpetrata ex eo præsertim, quod ipsi tàm atrocis criminis rei, per procuratores defendi solent, & plerumque subdolis cavillationibus absolvi, quòd etiam tàm à nobis, quàm ab antecessoribus nostris Romanis Pontificibus, per commenticas & minùs veras narrationes, ac etiam sub prætextu obtentæ pacis, literas in forma Brevis per Cancellariam, & absolutionem sententiarum, ac processuum desuper habitorum impetraverunt. Quo exemplo plerique ad hujusmodi homicidia perpetranda procliviores redduntur, adeò ut non tantùm in privatos, & inimicos homines; sed in fratres, & alios propinquos, Prætores, & Officiales populorum, & (quod non minùs grave est) à sacerdotibus manus impias non abstinent.

Delati in Provincia Marchiæ de crimine cujus pœna sit capitalis vel sanguinis non audiantur extra carceres.

§. 1. Nos igitur, qui eamdem nostram & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ peculiarem Provinciam paterna charitate prosequimur, ejúsque quietem, & incrementum desiderantes; attendentes quòd ex facilitate veniæ, frequentiùs hujusmodi homicidia committuntur, salutaréque remedium his rebus adhibere volentes, Hac firma, stabili, incommutabili, perpetuóque duratura constitutione sancimus, & decernimus, ut nullus in causa criminali, ex qua capitalis, vel sanguinis, vel alia quævis gravior arbitrio judicis pœna infligenda esset, maximè in causa homicidii, per procuratorem, excusatorem, defensorem, vel ut quemlibet de populo, quovis pacto admittatur; nec pater pro filio, nec Abbas pro Monacho, nec Prælatus aut dominus pro subdito, vel contra, audiatur, nisi reus se ipsum priùs in carcere constituerit.

Et ex causa auditi semper ad carceres revocari possint.

§. 2. Et si fortè Judex aliqua ratione inductus, ad excusandum rei hujusmodi absentiam vel innocentiam, vel aliam ob causam, aliquem ex prædictis duxerit admittendum, possit in quocumque judicii statu, & instantia causæ, etiam ad conclusionem deductæ, ac etiam si post sententiam reus supplicavit, & in carcere constitutus innocentiam suam patefacere vellet (nisi fortè extaret Statutum in loco, quòd contumax habeatur pro confesso, quo casu non audiatur nisi ex liquidissimis probationibus constet Judici, prætensum reum non commisisse maleficium, super quo habitus fuit pro confesso, in fictæ confessionis statutariæ) hujusmodi criminis reum, aut conventum, coram se ad comparendum personaliter vocare, & tamquàm veritatis conscium in carceribus audire, quòd si fortè venire distulerit, processus, & sententia pro ipso reo lata & inde sequuta quæcumque, etiam Fisco, vel parte non agente, nullius sint roboris aut momenti, prorsúsque pro infestis habeantur, quinimò reus pœnis juris, & constitutionum dictæ Provinciæ, quemadmodum ante processum & sententiam hujusmodi erat, sit obnoxius; quacumque ipsius Provinciæ consuetudine, quæ corruptela dici rectiùs potest, non obstan. quod ipsum volumus extendi ad causas criminales prædictas, tàm in Curia Maceraten. quàm in aliis locorum Provinciæ tribunalibus, in quacumque instantia, etiam per appellationem pendentes.

Gratiati de homicidio debent coram Præside comparere & gratias justificare.

Ad hoc vide const. 27. Pii iv. Nuper. in Tomo 2. fol. 42.

§. 3. Dictæ præterea constitutioni, & sanctioni adjicimus, quòd si quis, à nobis, vel Sede Apostolica, vel à Legato de latere pro tempore dictæ Provinciæ, vel Camerario nostro, homicidii veniam, & remissionem, sententiarum & processuum desuper habitorum abolitionem, cancellationem, cassationem, in integrum restitutionem, seu in primum statum repositionem impetraverit, etiamsi in literis super hujusmodi absolutione confectis, certæ scientiæ, & proprii motus, aut quævis aliæ insolitæ clausulæ fuerint; teneantur & debeant literas ipsas, Legato seu Gubernatori, seu Locumtenen. seu Rectori vel cuicumque ipsius Provinciæ Præsidi exhibere; illisque exhibitis, de earum veritate, vel subreptione docere: ipséque in carceribus, vel in alio loco pro carceribus assignan. vel Superioris arbitrio datis fidejussoribus, vocatis vocandis audiri, de veritate precum docere legitimè, ac narrata in Brevibus, & literis ad gratiam obtinendam, & Principem leniendum, & faciliùs inducen. verificare & super subreptione, vel obreptione impetratæ gratiæ, in judicio stare. Quibus non observatis, vel in probatione deficientibus, veniam, remissionem sententiarum, & processum desuper habitorum abolitionem; & cancellationem, & cassationem restitutionem in integrum, seu in pristinum repositionem, pro nullis, nulliúsque stabilimenti habendas esse, reósque ipsos juris, dictarúmque constitutionum pœnis adstrictos remanere volumus, & mandamus, dictis obtentis gratiis, & Brevibus non obstan. Et non solùm remissiones deinceps facien. sed etiam literas Apostolicas, in forma Brevis, aut aliàs jam obtentas, quæ nondum effectum cancellationis, & cassationis sortitæ fuerint, sub eadem forma & præsenti constitutione nostra pariter comprehendi.

Homicidia attingens annum xx. habetur pro majore. Tu amplia ut in rub.

§. 4. Statuimus insuper quòd nec ætas minor annis 25. homicidas ipsos excuset, & homicida sic delinquens, qui 20. annum suæ ætatis attingerit, habeatur, & reputetur pro majori in omnibus præmissis delictis. Nec propterea pœnis juris & constitutionum, vel statutorum eximantur vel liberentur, nec apud Judicem minoris ætatis hujusmodi consideratio alicujus sit momenti. Decernentes irritum, & inane quicquid contra præmissa, seu eorum aliquod attentabitur, vel quicquid, etiam à de latere Legato, seu quovis alio dictæ Provinciæ Rectore, in derogationem, modificationem, vel quamlibet aliam dispensationem omnium & singulorum præmissorum, in posterùm contigerit attentari, sine nostra expressa licentia, quæ in scriptis ostendi possit. Nec literas Apostolicas à nobis vel Sede Apostolica prædicata pro tempore conceden. contra præmissa aut eorum aliquod, cuiquam suffragari volumus, nisi per trinas literas interpellare emanatas, huic nostræ constitutioni in specie, de verbo ad verbum, & specialiter fuerit derogatum, illásque contra mentem nostram, & dictæ Sedis fore concessas, ex nunc, prout ex tunc declarum.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, & statutis, etiam comprehensis in volumine Constitutionum, bon. mem. Ægidii Cardinalis Sabinen. dictæ Provinciæ Legati, De procuratoribus etiam in criminali causa admitten. vel non à dicta Sede confirmatis, de quorum tenore, specifica, & individua, specialis, ac de verbo ad verbum mentio habenda esset, cæterisque in contrarium facien. non obstantibus quibuscumque.

Jussio publicand hanc Bullam.

§. 6. Postremò, ut hujusmodi nostræ constitutionis, decreti, & voluntatis nulla deinceps allegare possit igno-

ignorantia, volumus has nostras literas per totam ipsam Provinciam publicari, eásque inter alias ipsius Provinciæ Constitutiones, locorúmque statuta conscribi, & in earum Constitutionum volumine redigi, prout tibi ut ad ipsis publicari, conscripsi, redigique facias, committimus, & mandamus; aliis legibus Apostolicis, & dictæ Provinciæ constitutionibus, & sanctionibus contra homicidas, eorúmque receptatores, & defensores editis, quibus nihil intendimus derogare, in suo robore permansuris.

P. An. 1. die 29. Dec.

Dat. Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die vigesimanona Decembris, millesimo quingentesimo decimo, Pontificatus nostri Anno octavo.

XXV.

Anathematizatio hæreticorum, & aliorum contravenientium contentis in ista constitutione, quæ Bulla in Cœna Domini nuncupatur.

Ad hæc vide aliorum Pontificum hac eadem die Cœnæ Domini editas Bullas, quas indicabo in const. 63. Pauli V. & attende etiam notas ibi ponendas, huic quoque constit. non incongruas. Vide in Tomo 2.

Edita A. D. 1511.

JULIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Causa ob quam singulis annis, Romani Pontifices publicè hæreticos excommunicant.

CONsueverunt Romani Pontifices prædecessores nostri, ad retinendam puritatem religionis Christianæ, & ipsius unitatem, quæ in conjunctione membrorum ad unum caput, Christum videlicet, ejúsque Vicarium, principaliter consistit, & sanctam fidelium societatem ab offensione servandum, arma justitiæ per Ministerium Apostolatus in præsenti celebritate exercere.

Excommunicatio omnium hæreticorum, ipsorumque fautorum.

§. 1. Nos igitur vetustum & solemnem hunc morem sequentes, excommunicamus & anathematizamus ex parte Omnipotentis DEI Patris, & Filii, & Spiritus sancti, auctoritate quoque beatorum Petri & Pauli, ac nostra, omnes hæreticos, Gazaro, Patare nos, Pauperes de Lugduno, Arnaldistas, Speronistas, Passagenos, Viclefitas, seu Ussitas, Fraticellos de Opinione nuncupatos, & quoscumque alios hæreticos quocumque nomine censeantur; ac omnes fautores, receptatores, & defensores eorumdem.

Piratarúmq; Maritimorum

§. 2. Item excommunicamus & anathematizamus omnes Piratas, Cursarios, Latrunculos maritimos, & alios, qui Mare nostrum, à Monte Argentario usque ad Terracinam discurrere, & navigantes in illo deprædari, mutilare, interficere, ac rebus eorum spoliare hactenùs præsumpserunt, & præsumunt, ac omnes receptatores eorumdem, ac eis auxilium dantes, consilium vel favorem.

Pedagia nova imponentium, vel prohibita exigen.

§. 3. Item excommunicamus & anathematizamus omnes, qui in Terris suis nova pedagia imponunt, vel prohibita exigunt.

Falsificantium literas Apostolicas

§. 4. Item excommunicamus & anathematizamus omnes falsarios Bullarum, seu literarum Apostolicarum, & supplicationum, gratiam vel justitiam continentium, per summum Pontificem vel Vicecancellarium, seu gerentes vices eorum, aut officium Vicecancellarii S. R. E. de mandato ejusdem summi Pontificis signatarum; aut sub nomine ejusdem summi Pontificis, seu Vicecancellarii, vel gerentium vices prædictorum signan. supplicationes easdem.

Arma & alia deferentium ad Christiani nominis inimicos.

§. 5. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui equos, arma, ferrum, lignamina, & alia prohibita deferunt Saracenis, Turcis, & aliis Christi nominis inimicis, quibus Christianos impugnant.

Victualiorum delationem ad Urbem impedientium.

§. 6. Item excommunicamus & anathematizamus omnes impedientes, seu invadentes victualia, seu alia ad usum Rom. curiæ necessaria adducentes, vel ne ad Romanam Curiam ipsa adducantur, vel deferantur impediunt, seu perturbant, & qui talia faciunt, vel defendunt cujuscumque Ordinis, præeminentiæ, conditionis & status, etiamsi Pontificali, Regali, Reginali, aut alia quavis Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate.

Jurisdictionem in Curia usurpantium, & degentes in ea offendentium.

§. 7. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apostolicam venientes, & recedentes ab eadem, necnon omnes illos, qui jurisdictionem ordinariam vel delegatam aliquam non habent, in eadem Curia morantes, eos terminare propria capiunt, spoliant; detinent, aut ex proposito deliberato verberato, mutilare, vel interficere præsumunt, & qui talia fieri faciunt, seu mandant.

Prælatos carcerantium, & offendentium eorumque mandatores.

§. 8. Item excommunicamus & anathematizamus omnes temerè mutilantes, vulnerantes, interficientes, capientes, carcerantes, & detinentes, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, eorúmque mandatores.

Recurrentes ad Romanam Curiam aut in ea litigantes offendentium.

§ 9. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui per se alium, seu alios, quascumque personas, Ecclesiasticas vel sæculares, ad Romam Curiam super eorum causis & negotiis recurrentes; illa in eadem Curia prosequentes, aut procurant, negotiorúmque gestores, Advocatos, vel procuratores ipsorum, vel etiam Auditores, seu Judices, super dictis causis, seu negotiis deputatos, occasione causarum, vel negotiorum hujusmodi verberant; mutilant, vel occidunt, seu bonis spoliant.

Impedientes executionem literarum, Apostolicarum.

§. 10. Ac illos; qui ne literis & mandatis Apostolicæ Sedis, & Legatorum, ac Nunciorum, & Judicium delegatorum ejusdem, gratiam vel justitiam concernentes, decretisque super illis, & re judicata, processionibus & executorialibus, non habito priùs eorum beneplacito, & assensu, ne pareatur; nevè Tabelliones & Notarii literarum & processuum, executiones, instrumenta, vel acta conficere, aut confecta parti cujus interest tradere, sub gravissimis pœnis prohibere, statuere, seu mandare. Quivè in animarum earumdem periculum, se à nostra & Romani Pontificis pro tempore obedientia pertinaciter subtrahere, seu quomodolibet recedere præsumunt. Quivè jurisdictionem, seu fructus ad Ecclesiasticas personas pertinentes usurpant, vel arripiunt, vel qui per se vel alium, seu alios directè vel indirectè prædicta exequi, vel procurare, aut in eisdem consilium, auxilium vel favorem præstare non verentur, cujuscumque præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, fuerint, etiam si Pontificali, Regali, Reginali, vel quavis alia præfulgeant dignitate.

Romipetas & Peregrinos impedientium

§. 11. Item oxcommunicamus & anathematizamus omnes mutilantes, vulnerantes, & interficientes, seu capientes & detinentes, seu deprædantes, romipetas, & peregrinos ad Urbem, causa devotionis, seu peregrinationis recedentes ab ipsa, vel in his dantes auxilium, consilium, vel favorem.

Civitates S. R. E. aliasque loca invadentium.

§. 12. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui per se vel per alium, seu alios, directè vel indirectè, sub quocumque titulo vel colore occupant, detinent, vel hostiliter destruunt, seu invadunt, aut occupare, detinere, vel destruere, aut invadere hostiliter præsumunt; in totum, vel in partem Almam Urbem, regna Siciliæ, vel Trinacriæ, Insulas Sardiniæ, & Corsicæ, terras, citra Pharum, Patrimonium B. Petri in Thuscia, Ducatum Spoletanum, Comitatum Venasinum, Sabinen. Marchiæ Anconitanæ, Massæ Trebariæ, Ramandiolæ, Campaniæ & Maritimæ Provincias, illorúmque terras, & loca, & Terras specialis commissionis Arnulphorum, Bononien. Ferrariensis, Beneventan. Perusiii, Avenionen. Civitatis Castelli, Tudertii, & alias Civitates, Terras & Loca, vel jura, ad ipsam Romanam Ecclesiam spectantes & pertinentes, & adhærentes, ac fautores & defensores eorum, seu in his dantes eisdem auxilium, consilium, vel favorem.

Derogatio quorumcumque privilegiorum aut aliorum obstantium.

§. 13. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, & indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus vel specialibus, eis, vel eorum alicui, vel ali-

quibus, cujuscumque ordinis, status, gradus, vel conditionis, dignitatis, vel præeminentiæ fuerint, etiamsi ut præmittitur, Pontificali, Regali, Reginali, seu quavis alia Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate, à prædicta Sede, sub quavis forma vel tenore concessis, quod excommunicari, vel anathematizari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi, ac Ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus, & dignitate eorum mentionem; necnon consuetudinibus, & observantiis, scriptis, & aliis contrariis quibuscumque, per quæ contra nostros processus hujusmodi, ac sententias, quominùs includantur in eis se juvare valeant & tueri, & quæ, quoad hoc penitùs tollimus, & omninò revocamus. Et à quibus quidem sententiis, nullus per alium, quàm per Romanum Pontificem, nisi dumtaxat in mortis articulo constitutus absolvi possit; nec etiam tunc, nisi de stando S. R. E. mandatis, satisfactione, vel sufficienti cautione præstitis, etiam prætextu confessionalium, seu quorumvis facultatum, verbo, literis, aut quavis alia scriptura, etiam in qua, quòd sola signatura sufficeret concessæ, & quævis derogatoriæ, fortiores, & efficaciores, & insolitæ apparerent, quibusvis personis cujuscumque præeminentiæ, dignitatis, conditionis, aut status fuerint, etiam si ut præmittitur, Pontificali, Regali, Reginali, aut quavis alia præfulgeant dignitate, religiosis, & sæcularibus utriusque sexus, Capitulis, Collegiis, Conventibus, Ordinibus, etiam Mendicantium & Militiarum, Hospitalibus, Confratribus, & Universitatibus concessarum à nobis, vel à prædicta Sede, & quas concedi quomodolibet contigerit in futurum; illos autem qui contra tenorem præsentibus talibus vel alicui eorum seu aliquibus absolutionis beneficium impendunt, de facto excommunicationis & anathematizationis sententia innodamus, eisque prædicationis, lectionis, administrationis sacramentorum, & audiendi confessiones officia, interdicimus, prædicantes, & declarantes apertè, transgressoribus & contemptoribus prædictis nos gravius contra eos spiritualiter & temporaliter prout expedire cognoverimus processuros. Et nihilominùs quicquid egerint absolvendo, aliàs nullius sint roboris vel momenti.

Forma & effectus publicationis in Urbe.

§. 14. Ut autem hujusmodi nostri processus, ad communem omnium notitiam deducantur, chartas seu membranas processus continentes eosdem, in valvis Basilicarum Principis Apostolorum, & Joannis Lateranensis de Urbe, affigi, seu appendi faciemus, qui processus, ipsos suo quasi sonoro præconio, & patulo judicio publicabunt; ut hi quos processus hujusmodi contingunt, quòd ad ipsos non pervenerint, aut ipsos ignoraverint, nullam possint excusationem prætendere, seu ignorantiam accusare, cùm non sit verisimile, quoad ipsos remanere incognitum, quod tàm patenter omnibus publicatur.

Et in cæteris aliis locis.

§. 15. Verùm, ut præsentes literæ, ac omnia & singula in eis contenta, eò magis fiant notoria, quo in plerisque Civitatibus & locis fuerint publicata, Venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinariis ubilibet constitutis, per hæc scripta committimus, & in virtute sanctæ obedientiæ præcipiendo mandamus, quatenùs per se vel alium seu alios, præsentes literas postquàm eas receperint, seu earum habuerint notitiam, saltem semel in anno, aut pluries, prout expedire viderint, in Ecclesiis suis, dum major in eis populi multitudo ad divina convenerint, solemniter publicent, & ad Christifidelium mentes deducant, & declarent.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1511. Calen. Martij, Pont. nostri Anno octavo.

XXVI.

Reintegratio Congregationis Monachorum S. Bernardi in Italia Ordinis Cisterciensis, ab Alex. VI. institutæ, in Provinciis Hetruriæ, & Lombardiæ, Regularis observantiæ. Ordinationésque circa electionem ac munus Prælatorum ejusdem Congregationis.

Quoad ejusmodi ordinationes, alias habet sanctiones Greg. XIII. & Six. V. indicatas suprà in const. 7. Alex. VI. Plantatas, ubi plenè in Tomo 2. notavi. fol. 458.

JULIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1511.

Proœmium.

Ex paternæ charitatis officio, ad ea libenter intendimus, per quæ Congregationum & personarum præsertim Religiosarum, paci & concordiæ consuli possit, & ea quæ super his, pro concordia & pace eorum providè facta fuisse dicuntur, ne in recidivæ contentionis scrupulum relabantur, sed firma & illibata persistant, cùm à nobis petitur, Apostolico munimine roboramus.

Refertur tenor constit. Alex. vi. cit. in cubr. qui Congregationes Tuschiæ & Lombardiæ univerat.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Abbatum, Prælatorum, & Conventuum, & Monasteriorum Cisterciensis Ordinis, Congregationis Lombardiæ, Regularis observantiæ, nobis nuper exhibita petitio continebat; Quod orta dudum inter ipsos ex una, & Abbates, Prælatos & conventus Monasteriorum dicti Congregationis Tuschiæ, etiam dictæ Regularis observantiæ, super eo, quod postquàm fœl. rec. Alexander Papa VI. prædecessor noster, quasdam suas literas earumdem Thusciæ & Lombardiæ Provinciarum &c.

Omittitur residuum relationis Bullæ Alex. VI. quia ipsam habes fol. 458.

Et quòd idem Alex. d. unionem revocavit, & deindè eadem unio revocata fuit ut in capitulis subseqq.

§. 2. Idem prædecessor ad supplicationem piæ mem. Pii Papæ III. etiam prædecessoris nostri, tunc in minoribus constituti, & S. Eustachii Diaconi Cardinalis, & Congregationis S. Bernardi in Italia, ac bonæ mem. Jo. Baptiæ tt. SS. Joannis & Pauli Presbyterorum Cardinalium, totius Ordinis ejusmodi Protectorum, nonnullis Monachis Congregationis Thusciæ procurantibus per alias suas literas priores literas prædictas, Thusciæ & Lombardiæ Provinciarum & Congregationum unionem, ac ex illis sic invicem unitis, Congregationem Monasteriorum & Conventuum dicti Ordinis in Thusciæ & Lombardiæ Provinciis existentium S. Bernardi in Italia hujusmodi creationem, necnon omnia & singula decretá, statuta, & ordinationem in illis contenta revocaverat, & cassaverat, & annullaverat, ac viribus evacuaverat, ipsámque Congregationem S. Bernardi in Italia dissolverat, & quamlibet earumdem Congregationum, quoad Monasteria, loca, Monachos, & personas, privilegia, & indulta quæcumque, etiam quoad Monasteriorum & locorum quorumlibet uniones eis respectivè factas in pristinum & eum statum in quo ante unionem hujusmodi quomodolibet existebant, restituerat & reposuerat, ac plenariè redintegraverat, in Romana Curia orta fuisset materia quæstionis, & coràm certo causarum Palatii Apostolici Auditore, forsan aliquandiu pependisset, præfati Abbates & Prælati suadentibus venerabilibus fratribus Raphaële, Episcopo Portuen. Camerario, & totius Ordinis, ac dilecto filio Francisco Basilicæ xij. Apostolorum Presbytero Cardinali nostris, Congregationis Sancti Bernardi in Italia hujusmodi Protectoribus, pacem & concordiam inter eosdem Abbates, Prælatos & Conventus vigere cupientes, ad infrascriptam devenerunt concordiam videlicet.

Quod Bulla Alex. VI. superd. unione sit restituta.

§. 3. Quòd causa ipsa à dicto Auditore advocaretur, & lis hujusmodi penitùs extingueretur, ac literæ revocationis, creationis dictæ Congregationis S. Bernardi in Italia annullarentur, ac Priores literæ creationis Congregationis S. Bernardi hujusmodi in pristinum & eum statum in quo ante illarum revocationem erant restituerentur, cum infrascriptis tamen conditionibus, & declarationibus videlicet.

§. 4. Quòd

uòd Capitulum alternatis vicibus Provinciis usciæ & ombardia lebritur, hic.

§. 4. Quòd dictum Capitulum alternatis vicibus in dictis Provinciis celebrari debeat, videlicet uno anno in uno Monasterio unius Provinciæ videlicet Thusciæ, alio verò anno in alio Monasterio videlicet Lombardiæ, celebrari deberet. Et Præsidentes Capituli, illius Provinciæ in qua celebraretur Capitulum esse non posset, & duo scrutatores & septem Definitores ex unaquaque Provincia, per Prælatos & Visitatores jam absolutos, & Discretos uniuscujusque dictarum Provinciarum separatim eligi, ipsique quatuordecim Definitores sic electi totam Congregationem S. Bernardi Italiæ hujusmodi repræsentarent, & gesta ac terminata per duas partes omnium Definitorum firma & valida essent, ac si per omnes facta & gesta fuissent.

uòd electio Prælatorum fiat uxtà formam hic raditam. ad hoc vide tiam Greg. III. const. 4. Romanus. Tom. 2.

§. 5. Electiones verò Prælatorum & Visitatorum uniuscujusque Provinciæ, quæ per duas partes ex tribus omnium Definitorum illius Provinciæ, cujus Prælatus electus fuerit, validæ existant. Ac quòd Discreti illi dumtaxat qui sacerdotes essent per sortem eligere possent, præterquàm in proximo futuro Capitulo, in quo unaquæque Provincia in electione Discretorum hujusmodi, sive per electionem, sive per sortem, suas ordinationes quoadmodum illos eligendi, dumtaxat servare, & ad futuram Capitulum hujusmodi habentes vocem in Capitulo tamquàm Prælati hac vice dumtaxat accedere possint.

Quòd præsidens Capituli alternatim ex dd. Provinciis eligatur.

§. 6. Quódque unus præsidens Capituli, & anni alternatis vicibus ex dictis Provinciis, videlicet uno anno de una, & alio de alia Provincia hujusmodi eligi, per duas saltem partes omnium quatuordecim Definitorum hujusmodi.

Latiùs vide in d. const. Greg. XIII. Quid Visitatorum electio eorúmque munus hoc vide in Greg. constit. præcit. §. 3. & sequ.

§. 7. Duo verò Visitatores ex unaquaque Provincia eligi, qui Monasteria Monachorum Congregationis visitare deberent, hoc modo videlicet. Visitator Provinciæ Thusciæ dignitate vel professione major, cum juniori Provinciæ Lombardiæ illius, & major Visitator Provinciæ Lombardiæ, cum juniore Visitatore Provinciæ Thusciæ illius Monasteria visitare.

Monialium visitatio spectat ad eorum Provinciæ Visitatores. Hic disponit etiam Greg. XIII. ibidem §. 22. Sed postea curam Monialium huic Congregationi abstulit in alia ejus const. quam prætermisi, uti hoc solum continentem.

§. 8. Monialium verò Monasteria per Visitatores Congregationis Provinciæ cujus illa fuerint, visitare, & tàm illa quàm Monachorum Monasteria, quæ de præsenti reguntur, per quamlibet Congregationem prædictarum, etiam si literæ Apostolicæ super illis adhuc obtentæ non fuerint, perpetuò per Monachos expresse dictum Ordinem professos, & Moniales professas, illius Congregationis cujus illa existerent regebantur, & gubernabantur, in futurum similiter regi deberent.

Quòd Priores hic enunciat in Capitulo vocem habeant. Vide d. const Greg. XIII. in Tom. 2.

§. 9. Et quia nonnulli S. R. E. Cardinales ac alii Clerici sæculares Monasteria etiam aliorum Ordinum in commendam obtinentes, Monachos dictarum Congregationum in eorum Monasteriis, ut ibidem perpetuò remaneant, & divina officia celebrent, certam partem fructum suorum Monasteriorum, pro eorum substentatione assignando introduxerant, & cum eisdem Monachis certas conventiones fecerant, & super aliquorum præmissorum confirmatione literæ à Sede præfata adhuc obtentæ non fuerunt, quòd tàm Priores prædicti in eorum Monasteriis, juxta conventiones hujusmodi existentes, etiam si dictæ literæ confirmationum obtentæ non sint, quàm Cistelli & Bonisolatii Monasteriorum membra dicto Monasterio Septimi existentium Priores, licèt non sint Prælati, ad Capitulum unà cum illorum Discreto accedere, ac in electionibus vocem, unà cum aliis Prælatis & Discretis aliorum Monasteriorum habere deberent, ac si ipsi Priores Prælati essent.

Quòd professi de una ad aliam Provinciam non transeant. Approbat idem Greg. XIII.

§. 10. Quódque Monachus in una dictarum Provinciarum professus, ad aliam dicti Ordinis Provinciam transmitti non posset, nisi forsan ob ejus demerita, vel ob gratiam, & ad instantiam petentis.

Quod Monasteria reformanda regatur per Monachos suæ Provinciæ.

§. 11. Monasteria quæ in posterùm reformari contingeret, ac illius Provinciæ cujus dicti Septimi & Clarevallis Monasteria respectivè existunt, secundùm quod illorum alteri magis propinqua essent, & super illius Congregationis Provinciæ Monachos regi & gubernari deberent.

Hoc idem censuit ipse Gre . XIII. jàm citatus in c. 28. Quæ sit auctoritas Præsidentis circa electiones & privationes Monachorum &c. Ad hoc vide d. const. Greg. XIII.

§. 12. Et si contingeret per hunc Præsidentem ad quem unà cum Visitatoribus Prælatorum, & aliorum Officialium principalium electio, & Monachorum deputatio, ac illorum Monasteriorum receptio & acceptatio, an Prælatorum & Visitatorum privatio pertinet, quod infrà annum aliqua electio seu deputatio, aut receptio vel privatio fieri deberet, quod Præsidens & Visitatores tunc in Provincia Thusciæ, præmissa, seu aliquid præmissorum sine tunc Abbatis Septimi interventu etiam si ex Visitatoribus prædictis non existat, & si tunc Præsidens unus ex Visitatoribus, hujusmodi esset, absque Abbatis Monasterii S. Bartholomæi Ferrarien. dicti Ordinis interventu, id facere & expedire non posset. Et econtrà Præsidens pro tempore unà cum Visitatoribus prædictis, omnia & singula quæ infrà annum in Provincia Lombardiæ fieri deberent, per ipsum tunc Præsidentem, & etiam unà cum Visitatoribus prædictis, & absque dicti Abbatis Monasterii Clarævallis tunc existentis, etiam quòd ex dictis Visitatoribus non esset, & si forsan Præsidens seu aliter ex Visitatoribus hujusmodi esset, sine Abbatis Monasterii S. Ambrosii Mediolanensis ejusdem Ordinis assensu, seu interventu fieri non possent, ex tunc saltem duæ ex tribus eorumdem partes, præmissa expedire deberent. Et quod tunc in locum alterius sive subrogatus ex eadem Congregatione in cujus locum eligeretur, esse deberet. Si verò præsidentis electio vel privatio, aut desuper literarum Apostolicarum totam Congregationem concernens impetratio infrà annum fieri deberet, illa per tunc Visitatores, unà cum Septimi & Clarævallis hujusmodi Abbatibus expediri possent & deberent. Ac Procuratores seu Provisores in dicta Curia Romana nomine dictæ Congregationis pro tempore existentes, ad Capitulum personaliter accedere, & in illo vocem habere, ac si Prælati essent, si id per Definitores esset ordinatum.

Quòd privilegia etiam uni Congregationi concessa, alteri fiant communia. Approbat Greg. XIII. jam citatus.

§. 13. Quódque privilegia quæ post hujusmodi Congregationum separationem earum alteri sub particulari expressione per Sedem Apostolicam concessa forent, utrique etiam Congregationi redintegrata suffragari deberent, in omnibus & per omnia, ac si eidem Congregationi redintegratæ, si à principio concessa fuissent, illis omnibus gaudere deberent.

Quòd literæ contra præmissa obtentæ nullæ sint, unà cum censuris jam in unione inflictis, contra exprimente votum suum in electione, &c.

§. 14. Quódque literæ Apostolicæ tàm dissolutionis dictarum Congregationum, quàm alias per quamlibet ex dictis Congregationibus contra præmissa, seu præmissorum aliquod, aut alias in præjudicium dictæ Congregationis S. Bernardi in Italia hactenùs impetratæ, quàm etiam literæ prioris unionis (quo tamen ad dictas censuras contra exprimentes votum suum in Præsidentium, Definitorum & aliorum Prælatorum electione dumtaxat inflictas illis alias in reliquis salvis præmissis modificationibus in suo robore permansuris) essent nullæ irritæ & cassæ & nullius roboris vel momenti, & haberentur prorsus pro infectis. Et si aliqua in futurum de novo emergerent inter partes & Congregationes prædictas, semper æqualitas servarentur, & de similibus ad similia prout in aliis Capitulis supradictis, procederetur.

Congregationes prædictæ supplicantur pro dictorum Capitulorum unionis confirmatione.

§. 15. Quare pro parte Abbatum, Prælatorum & Conventuum prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut præmissis omnibus per eos ad prædictorum Prælatorum persuasionem, factis & gestis, pro illorum subsistentia firmiori, robur Apostolicæ confirmationis adjicere, ac alias super his opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Ideò hic Pontifex ea confirmat.

§. 16. Nos igitur qui inter personas quaslibet Ecclesiasticas, præsertim sub Regulari observantia degentes, pacem & tranquillitatem vigere sinceris exoptamus affectibus, Abbates, Prælatos & Conventus prædictos, ac eorum singulos, à quibuscumque excommunicationis, suspensionis & inter-

dicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis & pœnis à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, ac causam hujusmodi ad nos harum serie advocantes, & litem ipsam penitùs extinguentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, concordiam prædictam, ac prout illam concernunt, omnia supradicta, præterquàm introductionem & assignationem fructuum pro mensa eorumdem Monachorum, quatenùs alias auctoritate Apostolica approbata non fuerint, & inde secuta quæcumque, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus & confirmamus, ac omnes & singulos defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem supplemus, ac illis perpetuæ firmitatis robur adjicimus, illáque inviolabiliter observari debere decernimus.

Contrariis derogat. §. 27. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis ac statutis & consuetudinibus; Monasterii, Ordinis, ac Congregationis prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

D. P. An. 8. die 24. Mart. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1511. Nono Cal. Apr. Pont. nostri Anno octavo.

XXVII. Indictio Sacri Oecumenici Concilii Lateranensis Quinti, pro die 19. mensis Aprilis Anni 1512. Et damnatio Conciliabuli Pisani.

Concilium istud Lateranense (quod ad diem 3. Maji prorogatum fuit ab istomet Pontifice) absolvit, & confirmavit Leo X. ut infrà ejus const. 17. Constituti. Damnationem verò specialem d. Conciliabuli Pisani, edidit hic Pont. infrà in const. 31. Cùm inchoatam, ubi singula in hac Bulla contenta iterato approbavit.

Edita A. D. 1511.

JULIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium. Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Martyrum sanguine consecratæ, magistræ Fidei, veritatis alumnæ, omnium errorum expertis, unicæ & immaculatæ, divina institutione, Sanctorum auctoritatibus, Conciliorum Canonúmque omnium testimonio, Ecclesiarum cunctarum Primatum tenentis, fidelium Matris, regimini superna dispositione præsidentes, circa Religionis Christianæ puritatem, ipsiúsque unitatem, pacem, & tranquillitatem, quæ in conjunctione membrorum ad unum caput CHRISTUM videlicet, cujus vices in terris gerimus, principaliter tendit, divisionem ovilis nostri ex alto commissi, in illóque schisma, per quod Ecclesia scindi & scandalizari, grexque dominicus nobis creditus turbari quoquo modo possit, quantum cum Deo possumus, prohibentes, ac damna & scandala, quæ exinde evenire possent, enervantes, ac palmites futuros infructuosos succidere, & quoscumque aliter quam per ostium ad ovile ingredi cupientes, ac à via Domini, postquàm illam semel cognoverant, retrocedentes, ad semitam veritatis reducere, vulpeculásque ex vinea ejusdem Domini, per Ministerium summi Apostolatus etiam expellere desiderantes, de opportunæ provisionis remedio providemus, aliáque ordinamus & mandamus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire.

Hic Pont. Bononiam proficiscitur pro recuperandis nonnullis terris S. R.E. sed quidam Cardinales ab eo discedunt, & Florentiam primo, ac deinde Papiam se conferunt. §. 1. Sanè non sine gravi animi nostri molestia percepimus, quòd quidam S. R. E. Cardinales, qui nobiscum dum versus civitatem nostram Bononien. pro recuperatione nonnullarum terrarum S. R. E. etiam cum nostra Curia personaliter accederemus, pro recuperandis terris hujusmodi, venire simulaverant, ex nostra licentia ab Urbe recedentes, Florentiam diverterunt, ibíque se continuerunt, etiam postquàm nos eos per dilectum filium nostrum Franciscum tituli S. Clementis presbyterum Cardinalem tunc in minoribus constitutum, Episcopum Concordien. Datarium nostrum, ac per literas nostras ad nos tunc Bononiæ existentes vocari feceramus, licèt se venturos obtulissent, nihilominùs satore zizaniæ fœminante, per quem morum subversio in Clero & Populo frequenter obrepit, tamquam membra insana, sine causa legitima à suo capite recedentes, armis, satellitibúsque stipati, imò in seipsis armis assumptis, & pro sacerdotalibus vestibus thoracem induti, & gladiis armati, Papiam se contulerunt.

Et sine ipso Pontifice, Concilium generale prætextibus hic expressis convocarunt. §. 2. Quo cùm pervenissent, stimulo conscientiæ, ut credimus, agitati, per internuncios, perque Regiorum Oratorum intercessiones, reditum ad nos postularunt, & pro desertionis venia supplicarunt, quam benignè obtulimus. Sed ipsi qui nobis ex officio tamquam Consultores assistere, neque sine licentia à nobis, & nostra Curia, veluti corporis membra abesse debuissent, ausi tamen sunt, os in cælum, ac spiritum blasphemiæ, & cum Lucifero Sedem ad Aquilonem ponere, altitudinem nubium transcendere, ut se similes Altissimo constituant, Pontificalem auctoritatem nostram sibi ipsis adscribere satagentes, convenientes ut locustæ acephali, aggressi sunt sine Romani Pontificis auctoritate Oecumenicum generale, atque universale Concilium convocare, locum Concilii, & tempus indicere, & valvis Ecclesiarum, ac aliis publicis locis per publica instrumenta etiam falsa, indictionem hujusmodi affigere & publicare, eisdémque instrumentis falsis, publicè atque impudenter uti, quosdam S. R. E. Cardinales sui propositi socios, in eorum prætenso edicto falso declarando, qui tamen & publicis & privatis scripturis, eorum propriis manibus scriptis, se illis in hujusmodi proposito, neque verbo, neque scripto umquam junxisse, seu quomodolibet consensisse protestati sunt, nósque ac venerabiles fratres nostros ejusdem S. R. E. Cardinales, ac alios tunc expressos vocare & requirere, ut per nos vel alios ad hujusmodi eorum Concilium accedere vellemus non formidarunt, asserentes decennium post ultimum universale Concilium, etiam contra constitutionem Concilii Constantien. quæ incipit, Frequens, jam dudum effluxisse, & nos illud convocare neglexisse, maximè cùm juravissemus, & voluissemus illud post biennium à creatione nostra tenere, tempúsque pro homine interpellare, neque credendum fore nostra auctoritate & voluntate Concilium futurum, & cùm de gravibus criminibus notoriis durantibus, universalem Ecclesiam scandalizantibus, in capite agendum foret, ad Summum Pontif. Concilii congregationem non attinere, sed secundo loco ad Cardinales, qui Pontifici in negligentia non adhæserunt, convocationem Concilii spectare. Ac ut hujusmodi eorum convocationem & conventiculum honestare viderentur, eisque auctoritatem adjicere, hoc idem ferè per omnia per quosdam assertos procuratores clarissimorum in Christo filiorum nostrorum Maximiliani Romanorum Imperatoris electi, & Ludovici Francorum Regis Christianissimi Principum, sub eisdem datis, modo & forma, & similibus schedulis, præter tamen voluntatem, & mentem dictorum Principum, ut rationabiliter credi debet, fieri & publicari procuraverunt, & ordinaverunt.

Verumtamen hi prætextus falsi ostenduntur. §. 3. Sed hæc ut falsa, ficta, commentitiáque sunt, & non ex zelo charitatis, & religionis, sed odii fomite & inimicitiæ procedentia, ita omnibus Principibus, necnon Christifidelibus cupimus nota fieri, quis enim tanti erroris particeps est, qui nos de negligentia erga convocationem Concilii redarguere possit; cùm nihil nobis per ultimos undecim annos, quibus Cardinalatus officio functi sumus, magis cordi fuerit, quàm celebrari videre generale Concilium, & Ecclesiæ Romanæ Statum in melius reformari. Quid enim fœl. record. Alexandro Sexto Romano Pontifici prædecessori nostro, magis nos odiosos fecit, nisi studium, & cura generalis Concilii celebrandi? Quid nos terra, marísque

jactavit,

jactavit, cùm nobis idem Alexander prædecessor esset infensus? Quid toties alpes transcendere, transalpinas Gallias peragrare per æstus, nives, & glacies compulit; nisi quòd nitebamur, ut à Romano Pontifice Concilium indiceretur, convocaretur & celebraretur? Nota recensemus, & Principibus Christianis apertissima, imò illis ipsis, qui nos, & Fratrum nostrorum Collegium criminantur, dudum plenéque comperta. Quare si ante actæ vitæ ratio, apud prudentes, de præsenti & futuro vitæ rationem facit, nulla subest ratio, cur dicti Cardinales, qui à nobis recesserunt, desperent nos facturos, quod tàm longo tempore, tàm ardenter, & non sine vitæ discrimine, fieri desideravimus & studuimus. Aperiant oculos cordis, & odii obstacula resecent, & cogitent, qua voce, quibus oculis, qua facie promiserimus, ut dicunt in nostra ad Pontificatum assumptione, juraverimus & voverimus, generale celebrare Concilium, quoniam nostræ promissioni interfuerunt. Certè palpabunt nos non sola voce, non simulatè, sed in cordis simplici veritate id egisse, quòd prædicant: Quòd si ea quæ diximus attendere nolunt, examinent & inspiciant omne studium in Pontificatu nostro circa præmissa. Nonne omnes Principes Christianos, qui ad obedientiam ex more præstandam miserunt Oratores, admonuimus de celebrando generali Concilio, déque expeditione in perfidos Turcas conciliariter decernenda, assumenda, & prosequenda? Nonne primò Pontificatus nostri toto biennio, Christianos potentatus pacare studuimus, ut conciliatis animis, Concilium iniretur? Quid ultrà facere debuimus, aut potuimus, ad restituendum Ecclesiæ pacem, quod omiserimus, Novit ipse Cardinalis, qui edicti seu indictionis hujusmodi, & contentorum in ea, se aurigam profitetur, & * clavi moderatorem prædicat, quidnam à nobis habuerit in mandatis, cùm ad Romanorum Imperatorem electum, per universam Germaniam, illum nostrum & Sanctæ Sedis Apostolicæ Legatum misimus. Communicet illa fratribus suis, qui cum illo sentire videntur, proferat monita in scriptis illi tradita, certo certius, & luce meridiana clarius erit, hanc indictionis desperationem de celebrando à nobis Concilio, nedum levem & inanem, sed falsam, irrationabilem, impossibilémque fuisse. Nulla nostra culpa, neque S. R. E. Cardinalium dilata est generalis Concilii indictio, convocatio, & celebratio. Distulit hæc infœlicitas temporum, quæ sub eodem Alexandro prædecessore nostro vexare cœpit Italiam, & adhuc vexare non cessat, & instans necessitas recuperandi terras & jura ejusdem Romanæ Ecclesiæ. Nam propositum nostrum semper ad Concilii celebrationem promptissimum, atque intentissimum fuit. Quare spiritum diffidentiæ deponant, & ita hujusmodi calumniæ auctores, reversi ad cor, mordere desinant pastorem & patrem animarum suarum. Desinant etiam calumniari fratres suos, ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinales.

* Clavium.

Indictio generalium Conciliorum ad Romanum tantummodò Pont. verè spectat.

§. 4. Quòd si tàm ardenter illis cordi est, se caput, & auctores generalis Concilii constituere, quid ad hanc rem facto opus sit, prius discant. Revolvant Sanctorum Patrum, & Romanorum vitas Pontificum, & antiquum morem indicendi, & convocandi & celebrandi Concilium, traditiones & leges super his editas à Patribus inspiciant, videbunt hujusmodi Concilia à solis Rom. Pontificibus esse indicta, & aliter indicta rata non fuisse.

Constitutio Concilii Constantiensis, non obligavit, stantibus Papæ legitimis impedimentis.

§. 5. Quod verò attinet ad constitutionem Concilii Constantien. quæ incipit. Frequens hujusmodi, ea octuaginta annos servata non fuit, & si servata fuit, teste piæ mom. Eugenio Papa IV. etiam prædecessore nostro, ac sacrorum Canonum sanctionibus, ex causis prædictis eam licuit nobis transgredi, & quod fortius est, stante legitimo impedimento de quo suprà, eam locum non habere, certo certius est.

Et nec votum nec juramentum.

§. 6. Votum autem, & juramentum, quod ex prædictis causis de jure nobis transgredi licuisset, transgressi non sumus, quandoquidem legitimo impedimento detenti, non potuimus observare, & quia votum & juramentum quantum ad hanc materiam attinet, in foro conscientiæ versantur, de æquitate canonica purgatio moræ semper admittitur.

Negligentia que hujus Papæ; non jure prætenditur.

§. 7. Desinant nobis & fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus negligentiam impingere, quæ, ut præmittitur, nulla fuit, & si qua fuisset, ipsis cum Alexandro prædecessore præfato & nobiscum manentibus, multò magis imputari posset.

Maledicta perperam in eum proferuntur.

§. 8. Quòd autem docentes juxta Prophetas linguas suas loqui mendacium, & contra divinum præceptum adversus Principem populi sui maledicentes, confingunt in nos crimina, & ea quidem, ut asserunt, durantia, gravissima, notoria, scandalizantiáque universalem Ecclesiam, dicúntque propterea, negligentibus aliis S. R. E. Cardinalibus, ad eos devolutam Concilii congregandi facultatem, non miramur, quoniam teste Hieronymo, schismatici, cùm dubitant causas damnari, in contumelias prosiliunt.

Ad ipsum etenim spectat convocare generale Concilium quamvis de ejus causa agatur.

§. 9. Dicant prædicti, nomine tantùm Cardinales, Dathan, & Abiron, Acaciúmque & Dioscorum repræsentantes, tenebrarum filii, numquid Summo Pontifici spectet & pertineat congregare Concilium, etiam si de sua causa agatur? Legant ultra antiquos, gesta Constantien. Concilii, in quibus se potissimum fundant, ut ex eis, tamquam Judæi ex propriis Codicibus confundantur, reperient Joannem XXIII. de cujus potissimum causa agebatur, Concilium Constantiense hujusmodi indixisse.

Ad supradictósque Cardinale nullo pacto hæc potestas devoluta fuit.

§. 10. Cùm ergo Concilium prædictum congregare parati simus, satis constat dolosas eorum linguas locutas fuisse mendacium. Sed si hæc omnia cessarent, stantibus impedimentis prædictis, in qua negligentia dici possunt esse fratres S. R. E. Cardinales hujusmodi, non requisiti ad Concilium congregandum, ita ut ad paucissimos Rom. Pontificorum, culpa, ambitionéque infensos, schismaticos, ac extra domum Dei positos, potuerit potestas universalis Ecclesiæ devolvi, imò potiùs ab eis usurpari.

Nec terminus ab eis assignatus accedendi ad Concilium, competens dijudicari potest.

§. 11. Adjicimus ergo nunc hujusmodi potestatis abusum ostendere trium mensium, & quatuordecim dierum ab eis tempus, in suo, ut volunt, edicto seu convocatione assignatum, & ad œcumenicum Concilium congregandum, hoc tàm brevi temporis spatio poterit nationibus Christianis à Mediolano remotissimis, legitimè innotuisse? Poterunt ne si innotuisset in termino, diœcesanas, & metropolitanas Synodos convocare, celebrare, & perficere? Poterunt ne qui venturi decernerentur ad tantum iter necessaria conquisivisse: Poterunt Principes, accedere volentes, populis sibi subditis, & status sui securitati benè consuluisse? Poterunt quos mittere decreverint Procuratores, aut Oratores, plenè informatos mittere? Vix cursor expeditus, trium mensium, & semispatio ire, & redire posset, sine sarcinis. Unde, & quo, ipsi graves viros, & multa secum impedimenta trahentes, sine quibus venire non possunt, putant, imò decernunt, accedere posse, & oportere? Quare si nihil aliud indictionem Concilii, quam attentarunt in tempore præfixo, acccedendi impossibilitas ipsa penitus enervat.

Nec civitas Pisana locus commodus Concilii generalis congregandi esse dignoscitur.

§. 12. Sed si possibile fuerit, & aliqua ratione decretum, hoc ipsum Concilii tempus, loci ratio indictionem ipsam nullam facit, locus Concilii commodus esse debet & tutus. Quis ignorat, quod dolenter dicimus, Urbem Pisas, prope quatuordecim annos continuos obsessam durissimè fuisse, & ad eam desolationem bello redactam, ut rarissimæ domus integris parietibus in illa consistant, & ferè nullæ sint, quæ contignationibus, & solariis muniantur? Habitarent-ne ibi S. R. E. Card. Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, Principes sæculares, vel Oratores eorum, Communitatum item nuncii? Habitarent-ne Doctores celeberrimi, tàm divini juris quàm humani, ruinosas domos, civitatémque penitùs desolatam, pro celebrando

œcumenico Concilio? Numquam talibus in locis ſcriptum eſt Concilium generale fuiſſe celebratum. Revolvantur omnes Conciliorum œcumenicorum hiſtoriæ, apparebit patribus noſtris, ſanctis ſanè & prudentibus viris pro celebrando Concilio, ante omnia cordi fuiſſe. Eligere civitatem amplam, ædificiis accomodatam, ſalubris aëris, fertilis ſoli, convehendis commeatibus facilem, quæ omnia ſi Piſis adeſſe quiſpiam affirmaverit, ruinæ civitatis; ædificiorum rudera, villarum & vinearum everſiones redarguent ſic dicentem.

Neque tutus.

§. 13. Hæc tamen ſi Piſis eſſent integra, ut non ſunt, neque affirmari poſſunt ſine impudentia, quomodo eſt ad Piſas tutus acceſſus, vel in ea manſio, cùm omnis Thuſcia arma nunc tractet, & nos pro paſtorali, quod gerimus officio, nil magis premat, quàm Florentinos & Senenſes, inter quos fremit bellum, ne ſe armis invicem impetant, continere? Fidem de re hac facere poſſunt plerique Chriſtiani Principes, à nobis ſæpiùs, & inſtantiùs requiſiti, ſuam per literas, & nuncios, auctoritatem, & gratiam interponere, ut ſi inter ſe hi populi pacem habere noluerint, per inducias ſaltem ab armis abſtineant.

Et ſic indictio prædicti Concilii à Cardinalib. ante dictis præſumpta eſt & nulla.

§. 14. Igitur cùm ex præmiſſis, & aliis etiam notiſſimis cauſis, acceſſus ad Piſas, vel ibi manſio ſecura habenda veriſimiliter credi non poſſit, cum civitas ipſa deſolatione, habitationibus pro Concilio non ſit fulta, cùm ager vaſtitate ſit deſolatus; cùm tempus in edicto, ſeu indictione præfixum ſufficere non poſſit, & terminus aſſignatus ab illis tempori pro generali Concilio celebrando dari ſolito non reſpondeat, cùm inſuper indicentes nulla ſint auctoritate ſuffulti, & ſi quam habere poſſent, illa ut decuit, & fieri oportuit, imò debuit, non ſint uſi, cùm edictum ipſum, ſeu convocatio de falſitate ſe convincat.

Hoc itaque Pontifex prædictam Concilii Piſani indictione damnat & reprobat. Quinimò iterùm damnavit. infrà in conſtit. 31. Cùm inchoanda.

§. 15. Nos conſiderantes, quanta cum difficultate, & temporis diurnitate, prædeceſſores noſtri præfati, in eorum Conciliis celebratis, priſcas hæreſes, & ſchiſmata, etiam aliquando Imperiali majeſtate adjuvante ſuſtulerunt, quódque illa in totum extinguere nequiverunt, cùm eorum aliqua, (quod dolentes referimus) uſque ad hodiernum diem in ſua pertinacia perdurent, quámque calamitoſa fuerint Prælatis, & omnibus Chriſtifidelibus ſchiſmatum tempora, ſupradicta omnia tamquàm pernicioſiſſima ſchiſmatum, atque errorum ſeminaria, quæ aliquandiu conniventibus oculis toleravimus, expectantes eorum ad cor reverſionem, ob Chriſti charitatem, zelúmque domus ſuæ, diſſimulare ulteriùs non valemus, timentes nobis improperari illud Hieremiæ; Non aſcendiſtis ex adverſo, neque oppoſuiſtis vos murum, pro domo Iſraël, Verentes etiam ne figmenta, erroréſque prædicti, Chriſtifidelium minùs eruditorum mentes aliquo infidelitatis laqueo involvant, apud quos ſæpè, ut inquit Origines in Cantica, pulchriora videntur mendaciorum ſophiſmata, quàm documenta veritatis. Et ne error cui non reſiſtitur, approbari videatur, & veritas; Deique cauſa, & jura indefenſa opprimantur, habita ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris ejuſdem ſanctæ R. E. Cardinalibus matura deliberatione, de eorumdem Cardinalium conſilio, & unanimi conſenſu, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, prædictis indictionem convocationem, & publicationem aſſertas, ſchiſmaticæ conventiculæ, ſynagogæ Satanæ, & Eccleſiæ malignantium per Dathan, & Abiron auctore ſchiſmatum, eorúmque ſocios, & alias ſupradictas, procuratorio nomine dictorum chariſſimorum filiorum noſtrorum Maximiliani Imperatoris Romanorum electi, & Ludovici Francorum Regis Chriſtianiſſimi, Illuſtrium Principum, factas, indictas, & publicatas, omniáque & ſingula in eis, & qualibet earum contenta & inde ſecuta quæcumque, quorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur, pro ſufficienter expreſſis & inſertis haberi volumus, tamquàm à non habentibus facultatem, & ex minùs legitimis cauſis, ac incongruis terminis, & loco, nulla, irrita & inania, non legitimè, ſciendum, & ſcandalizandum univerſalis Eccleſiæ unitatem facta, ne canceroſus morbus invaleſcat, reprobamus, revocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus, revocatáque irrita, caſſa, reprobata, & annullata haberi volumus, ac prout ſunt, nullius roboris vel momenti fuiſſe, & eſſe decernimus & declaramus.

** Ezech.*

Conciliabulique prædicti, vel alterius auctores complicis & fautores pœnis alligat.

§. 16. Diſtrictiùs ſub excommunicationis, anathematis, & maledictionis æternæ, ac dignitatum & beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumcumque, ſæcularium vel regularium, feudorum, indultorum, privilegiorum, conceſſionum, facultatum, & gratiarum privatorum ipſo facto, infamiæ, & aliis in univerſalem Eccleſiam ſcandalizantes, & ſchiſma in ea, diſcordiámque ſuſcitantes, eiſque conſilium, auxilium, vel favorem præſtantes, tàm à jure, quàm alias promulgatis, & indictis pœnis inhibemus. Necnon eiſdem Cardinalibus, qui à nobis receſſerunt, ut præfertur, ac omnibus, & ſingulis cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, Ordinis, qualitatis, conditionis, præeminentiæ; auctoritatis, & nobilitatis exiſtentibus, & quacumque Eccleſiaſtica, etiam Cardinalatus, Patriarchali, Primitiali, Archiepiſcopali, Epiſcopali; Abbatiali, ſeu ſæculari, Regali, Reginali, ac etiam Imperiali, ac aliis dignitatibus, & præeminentiis fulgentibus, & quos ab omni vinculo juramenti, conventionis, obligationis, & promiſſionis per eos forſan factarum, propterea abſolvimus & liberamus, ac abſolutos, & liberatos fore nunciamus, ne indictionibus, publicationibus, & convocationibus prædictis, omnibúſque aliis, & ſingulis, vel eorum aliquo, per reprobos, aut alios præfatos, vel eorum aliquem, ut præfertur, factis, directè vel indirectè, tacitè vel expreſſe, ſeu quovis quæſito colore adhæreant, accedant, interſint, obediant, aſſiſtant, conſilium, auxilium, vel favorem præſtent, aut quomodolibet intendant, ut peſſima facta * ſuis erroribus confuſa, tamquàm nebula diſſolvantur, etiam inhibemus.

** Secta*

Loca etiam in quibus Conciliabula fieri, vel eorum auctores, &c. declamare contigerit, Eccleſiaſtico ſupponit interdicto.

§. 17. Omniáque & ſingula civitates, terras, & loca quæcumque ad quæ perverſa Concilia, ſeu potiùs Conciliabula, ſchiſmaticas conventiculas; ſynagogas, ac Eccleſias malignantium hujuſmodi indicentes, & eis adhærentes, obedientiam, conſilium, auxilium vel favorem aliquem ut præfertur, præſtantes, & eorum quemlibet declinare contigerit, & in quibus Concilia, ſeu Conciliabula, aut Eccleſias malignantium hujuſmodi, celebrari vel coadunari, & congregari contigerit, Eccleſiaſtico ſubjicimus interdicto.

Sacrúmque & œcumenicum Concilium Lateranenſe Romæ celebrandum, & pro die 19. Aprilis 1512. inchoandum indicit.

§. 18. Et nihilominùs bonam intentionem noſtram exequi volentes, ut antiquæ hæreſes, quæ in diverſis Chriſtianorum partibus nondum extinctæ ſunt, & peſſimum noviter pullulans ſchiſma extinguantur, reformationíque morum, tàm Eccleſiaſticorum, quàm ſæcularium perſonarum, quæ de jure vel conſuetudine, reformationi vel determinationi Concilii ſubjiciuntur, bellorúmque imminentium ſeditioni conſulatur, unicuique quod ſuum eſt reddatur, juſtitia & pax ſe invicem oſculentur, Chriſtíque fideles in pace, & unitate, in Dei nomine, non ex paſſionum privatarum fomite, quæ, ut ex geſtis diverſorum Conciliorum apparet peſſimos effectus parere conſuevit, congregati ad faciendum expeditionem contra infideles jam Regnum Siciliæ infeſtantes, meliora ac nobiliora loca Chriſtianorum occupantes, præſertim Hieruſalem matrem noſtram antiqua Chriſtianorum negligentia deperditam, faciliùs, & promptiùs intendant. In nomine ſanctæ, & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, auctoritate Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, qua in terris fungimur, de ſimili eorúmque fratrum conſilio, & aſſenſu, œcumenicum univerſale, & generale Concilium, in Alma Urbe noſtra communi omnium patria, loco aptiſſimo, & tutiſſimo, apud Lateranum, ubi plurima Concilia per antiquos patres noſtros habita fuerunt, & Altiſſi-

mus

mus Petri Sedem collocati voluit, literatorúmque, & peritorum numerus copiosus habetur, post festum Resurrectionis Domini nostri JESU CHRISTI proximè futurum, inchoandum Anno Domini 1512. die Lunæ 19. mensis Aprilis, quæ erit feria secunda post octavam ejusdem Resurrectionis celebrandum, & ut sequitur, auctore Domino finiendum, nunciamus, convocamus, statuimus, indicimus, & ordinamus, licet nos non lateat, hanc novem mensium præfixionem, pro sacro Concilio generali celebrando, ex tot longinquis mundi partibus venturis, fortassis non sufficere, & de brevitate notari posse ad tantam rem peragendam, præsertim cùm à Sanctis Patribus Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, assignato tempori ad similia generalia Concilia congreganda non respondeat, qui numquam minùs quàm annum ad hoc inchoandum assignasse reperiuntur. Sed quia ad Christianissimum Regem prædictum, & quosdam alios Principes de inchoando generali Concilio in tempore præsentibus inserto, literas dedimus, & insuper ne volentibus nos, & venerabiles fratres nostros ejusdem S. R. E. Cardinales calumniari, ansam daremus, si longius tempus statuissemus visum est nobis hunc terminum assignare.

Prælatos omnes & alios monet, & ad d. Concilium convocat.

§. 19. Insuper præfatis, & aliis venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Monasteriorum Abbatibus, & Prælatis, præsertim sub vinculo juramenti ad visitandum certis temporibus limina Apostolorum Petri, & Pauli, etiam tempore suæ promotionis adstrictis, & obligatis, non obstantibus quibusvis concessionibus, privilegiis, & indultis, eis, eorúmque Ecclesiis, monasteriis, & beneficiis, per dictos prædecessores nostros, aut nos concessis, confirmatis, & innovatis, quæ pro expressis habentes, ex certa scientia, & plenitudine præmissis, cassamus, irritamus, & annullamus, omnibúsque aliis Ecclesiasticis, vel sæcularibus, etiam Regibus, & Principibus, cæterísque personis, quæ de jure, vel consuetudine in Congregationibus generalium Conciliorum solent intervenire, cessante legitimo impedimento, de quo legitimè docere teneantur, per se, vel alios idoneos Nuncios, procuratores, vel oratores, legitima mandata habentes, sub excommunicationis, aliísque de jure, vel consuetudine, aut aliàs, non accedentibus ad generale Concilium indictum pœnis, mandamus, ut ad ipsum Concilium Lateranen. accedere, & usque ad dicti Concilii conclusionem, & dissolutionem, per nos vel auctoritate nostra fiendam, in dicta Urbe morari debeant.

Imperatorem, Reges & alios Principes hortatur, ad faciendum venientibus od d. Concilium.

§. 20. Necnon charissimos in CHRISTO nostros, & ejusdem Romanæ Ecclesiæ filios, Maximilianum Romanorum Imperatorem electum prædictum, cæterósque Chrstianorum Illustr. Reges, Duces, Marchiones, Comites, & alios nobiles, in virtute sanctæ obedientiæ rogamus, hortamur, & monemus, ut opem, & adhibeant efficaces, quod omnes, & singulæ, tàm Ecclesiasticæ quàm sæculares personæ, in eorum Regnis, Ducatibus, & Dominiis consisten. quæ in generalibus Conciliis, de jure, vel consuetudine interesse consueverunt, ad Concilium Lateranen. hujusmodi cessante impedimento prædicto accedant, postpositis odiis, conciliatis animis in Spiritu sancto, non autem passionibus repleti, verámque domum Dei facientes, & his, quæ ad Dei laudem, Ecclesiæ exaltationem, unitatem, & reformationem, schismatum verò, & hæresum totalem extirpationem, fideliúmque prædictorum pacem, & salutem concernunt, charitate muniti intendant.

Securitatem omnibus venientibus, eorumque familiaribus concedit.

§. 21. Et ne ad tantum laudabile, & necessarium opus accedere debentes, aliquibus de causis seu figmentis, ac accessu ad dictum Concilium Lateranen. quomodolibet retrahantur, omnibus, & singulis, in Congregationibus Conciliorum generalium adesse solitis, & ad dictum Concilium Lateranense venientibus, eorúmque servitoribus, & familiaribus, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, vel nobilitatis existentibus, Ecclesiasticis, & sæcularibus, pro se, & bonis eorum quibuscumque per civitates, terras, & loca terrestria, & maritima dictæ Romanæ Ecclesiæ subjecta, ad Concilium Lateranense ad Urbem hujusmodi veniendi, & in ea morandi, & liberè consistendi, & ab ea quotiens videbitur recedendi, etiam post quatuor menses post dicti Concilii Lateranensis conclusionem, & dissolutionem, liberum, tutum, & securum salvum conductum, ac plenam, & omnimodam securitatem de consilio, & potestate præmissis damus, & concedimus, aliósque salvos conductos, & securitates habere cupientibus, dare pollicemur, eósque benignè, & charitativè tractabimus, & suscipiemus.

Officialibus suis omnibus observantiam d. securitatis præcipit.

§. 22. Mandantes sub indignationis nostræ, & aliis arbitrio nostro infligendis pœnis, omnibus, & singulis gentibus nostris armigeris, equestribus, & pedestribus, ac arcium nostrarum Castellanis, civitatum, terrarúmque & locorum dictæ Ecclesiæ subjectorum Legatis, Gubernatoribus, Rectoribus, Locatenentibus, Potestatibus, officialibus, & vassallis, ut non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, legibus Imperialibus, statutis quóque & * consuetudinibus municipalibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, aut quavis firmitate alia roboratis, quæ salvo conductui, & securitati præmissis in aliquo derogare, seu illos quomodolibet impedire possent, etiam si talia forent, de quibus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per generales clausulas id importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda foret, illarum omnium tenores, præsentibus, ac si de verbo ad verbum insererentur pro expressis habentes, venientes ad Concilium Lateranense hujusmodi, liberè, tutè, & securè transire, morari, & recedere permittant, & permitti faciant, ne tantum támque laudabile, & necessarium Concilium Lateranense distrahatur, & ut ad illud venientes, tutè & in pacis tranquillitate vivere, dicere, & expedire valeant, quæ Omnipotentis Dei honorem concernunt, totiúsque Ecclesiæ sanctæ Statum.

* constitutionibus.

Decretum irritans contrariorum huic bullæ apponit.

§. 23. Decernentes nihilominùs irritum, & inane, quicquid contra indictionem Concilii Lateranen. per nos indicti hujusmodi, seu ad impedimentum, præjudicium, aut dilationem ejusdem, per schismaticam conventiculam, & Ecclesiam malignantium prædictas, seu quemvis alium, quavis auctoritate, quovis ingenio, aut quæsito colore scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Et hanc bullam publicari mandat in Urbe.

§. 24. Insuper ut præmissa omnia, & singula, ad omnium ad quos spectat, notitiam, & cognitionem deveniant, omniúmque quæ in præsentibus literis continentur, certa & indubitata notitia habeatur, nullúsque præmissorum ignorantiam justè prætendere possit, nec se legitimè excusare, cùm etiam ad intimandum aliquibus personaliter in præsentibus literis comprehensis, tutus non pateat accessus, literas prædictas, volumus, & decernimus præsentes literas nostras, per aliquos Curiæ nostræ Cursores, vel Notarios publicos, in Basilica Principis Apostolorum, & Ecclesia Lateranensi, hora divinorum, dum ibi multitudo populi ad divina audiendum convenire, & congregari consuevit, publicè ac alta, & intelligibili voce, legi, & publicari, & dictarum Ecclesiarum portis sive valvis, & in acie Campi Floræ, & Cancellariæ Apostolicæ affigi, & ibidem per aliquod temporis spatium dimitti debere, ut ad singulorum notitiam, publicámque notionem devenire possint.

Transumptis ejus credi jubet.

§. 25. Transumptísque illarum, manu publicorum notariorum factis vel subscriptis, sigillóque alicujus Prælati monitis, fidem indubiam adhiberi.

Effectum d. publicationis declarat

§. 26. Omnésque & singulos in illis comprehensos, & ad quos pertinet perinde arctari, & constringi, ac teneri, & obligari ad observantiam omnium, & singulorum in eis contentorum, cujuscumque gradus, & dignitatis existant, Ecclesiasticæ vel mundanæ, post lapsum unius integri mensis à data præsentiam numerandi, in omnibus & per omnia, & perinde

perindè ac si personaliter, & in proprio persona intimatæ fuissent, & eis personaliter præsentatæ, præsentium tenore decernimus, statuimus, & declaramus. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam, &c. Si quis, &c.

Dat. P. A. 8. die 18. Junij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo undecimo xv. Kal. Augusti, Pontificatus nostri Anno octavo.

Papæ subscriptio.

Ego Julius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Dominus mihi adjutor, non timebo quòd faciat mihi homo.

Cardinalium subscriptiones.

Ego Raphaël Episc. Ostien. Card. Sancti Georgii Camerarius subscripsi.

Ego Dominicus Episcopus Portuen. Card. S. Marci subscripsi.

Ego Jacobus Episcopus Albanen. Card. Arbonen. subscripsi.

Cardinales Presbyteri.

Ego Nicolaus Card. tit. S. Priscæ subscripsi.

Ego F. Card. de Claromonte, manu propria.

Ego Marcus tituli sanctæ Mariæ Transtiberim Card. Senogallien.

Ego Robertus tituli S. Anastasiæ presbyter Card. Nanneten.

Ego Leonardus tit. S. Susannæ presbyter Card. subscripsi.

Ego Christophorus tit. S. Praxedis Presbyter Card. subscripsi.

Ego Sixtus tituli S. Petri ad Vincula presbyter Card. Vicecancellar. subscripsi.

Ego Christophorus Eboracen. tit. S. Petri & Mar. presbyter Card. subscripsi.

Ego Antonius tit. S. Vitalis presbyter Card. subscripsi.

Ego Petrus tit. S. Eusebii presbyter Card. subscripsi.

Ego Achilles tituli Sancti Sixti presbyter Cardinalis Bononien. subscripsi.

Ego F. tit. S. Clementis presbyter Card. subscripsi.

Diaconi Cardinales.

Ego Jo. S. Mariæ in Dominica Diaconus Card. de Medicis, manu propria subscripsi.

Ego Alexander S. Eustachii Diaconus Card. de Farnesio, manu propria subscripsi.

Ego Ludovicus S. Mariæ in Cosmedin. Diac. Card. de Aragonia manu propria subscripsi.

* Cornelien.

Ego M. S. Mariæ in Porticu Diaconus Card. Cornelius, manu propria supscripsi.

Ego B. S. Adriani Diac. Card. subscripsi.

Ego Alphonsus sancti Theodori Diaconus Cardinalis Petrucius subscripsi.

Anno à Nativitate Domini 1511. indictione decimaquarta, die verò Veneris 25. mensis Julii, Pontificatus Sanctiss. D. N. Julii divina providentia Papæ II. anno 8. retroscriptæ literæ Apostolicæ convocationis Concilii generalis, publicatæ; & affixæ fuerunt in valvis S. Jacobi Hispanorum de Urbe, dum celebrabantur divina, ubi magna multitudo convenerat, tàm Curialium, quàm Officialium, & Romanorum, propter festum solemne, quod in eadem Ecclesia celebrabatur. Eadem die in vesperis dùm celebrabantur divina, publicatæ, & affixæ fuerunt in valvis Principis Apostolorum de Urbe, die verò sequenti Sabbati, retroscriptam Bullam in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, hora Missæ, dum celebrabantur divina, & multitudo copiosa assisteret, Ego Petrus Mengivar. præfat. D. N. Papæ Cursor, alia, & intelligibili voce coram omni populo dictam Bullam de verbo ad verborum legi, lectámque ad valvam dictæ Basilicæ affiximus, & per spatium unius horæ affixam dimisimus, durante Cancellaria. Eadem die, in Ecclesia S. Joannis in Lateran. hora vesperarum, dùm celebrabantur divina, Ego Petrus Mengivar. S. D. N. Papæ Cursor, dictam Bullam, alia & intelligibili voce legi, lectámque ad valvas dictæ Ecclesiæ affiximus, & publicavimus, & per spatium unius horæ, affixam dimisimus. Eadem die retroscriptam Bullam publicavimus, & affixam dimisimus, per spatium duarum horarum, in acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Honuphrium Balestarium, Petrum Mengivar, & Joannem Bernardi, præfati D. N. Papæ Cursores, & ita fidem facimus, & manibus propriis scripsimus, & subscripsimus.

Ita est Honophrius Balestarii Cursor.
Ita est Petrus Mengivar Cursor.
Ita est Joannes Bernardi Cursor.

XXVIII.

Declaratio jurisdictionum Vicarii Papæ, Gubernatoris, Auditoris Cameræ, Senatoris, aliorúmque judicium Curiæ Capitolii, ac Marescalli Urbis.

Quoad jurisdictionem Vicarii ampliorem concessionem, vide infrà in Pauli III. const. 36. Licèt, ubi notabo. Gubernatoris autem vide in const. 8. Leon. X. Et si pro, ubi plenè dicam in hoc Tomo 1. Auditoris Cameræ vide in const. 20. Paul. V. Eximiæ, cum ibi adnotatis. Marescalli autem vide in Greg. XIII. const. 26. Dùm rectè; vide in Tomo 2.

Senatoris verò, & aliorum Judicum Capitolii jurisdictiones, plenè & dilucidè in novis Urbis Statutis digestæ sunt, post Bullam Pii IV. constit. 34. Dilectos, ubi videas in Tomo 2. fol. 52.

JULIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1512.

Exordium.

DEcet Romanum Pontificem, ex debito sui pastoralis officii prospicere, ut ubique, præsertim in hac Alma Urbe (ad quam pro justitiæ totus Orbis confluit) ne propter varios diversorum judicum, & tribunalium concursus, ad varias, & diversas procedendi formas præsertim pauperes litigantes, in eorum bona jure lædantur; sed ut cuilibet jus suum explicitè, quantum possibile sit, reddatur, & jurisdictiones jus reddentium ita distinctæ sint, ut nulla confusio, & perplexitas oriri possit.

Causa hujus constitut.

§. 1. Sanè (prout ex multorum querela, ac nuper à dilectis filiis nobilibus viris Ludovico de Matheis, & Mariano de Castellanis, ac Lutio de Lutiis Conservatoribus Romanorum civium & Cam. præfatæ Urbis, necnon Ludovico de Cencis, Priore Capitum Regionum, & Paulo de Planca, nostri Consistorii & ipsorum Conservatorum Advocato) accepimus, adeò à certis temporibus citrà, diversa judicum tribunalia in Urbe insurrexisse, adeò etiam ipsos judices, tàm ordinarios quàm delegatos, inter se concurrere, & in procedendo varium modum observare, ut sæpè litigantes ipsi confusione quadam perterriti, causas ipsas deserere cogantur, aut illas inchoare non audeant, sæpè etiam adeò celeri judicio expediri, ut præcepitari quodammodò videantur, in magnum ipsorum litigantiam præjudicium, ac justitiæ & officii nostri detrimentum.

Declaratio fori civium & incolarum.

§. 2. Nos igitur in præmissis providere volentes, ac cupientes ne litigantes ipsi, tàm in confusione tribunalium hujusmodi, quàm etiam in expensis, & eorum bono jure graventur, quódque etiam quilibet forum suum intelligat, & sequatur, inhærentes etiam vestigiis fœl. rec. Sixti Papæ IV. patrui, & prædecessoris nostri, qui, ut etiam accepimus quasdam desuper constituit ordinationes, in volumine Statuorum dictæ Urbis descriptas, Motu proprio, non ad ipsorum Conservatorum, vel alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, statuimus, & ordinamus, quòd omnes incolæ Romæ habitantes (dummodò non sint campsores, & notabiles mercatores, Romanam curiam sequentes, Oratores Principum & aliarum Communitatum, familiares Cardinalium, continui tamen commensales, vel officiales Romanæ Curiæ, dummodò Romani non existant, aut curiales Romanam curiam sequentes, & in illius usu existentes) qui omnes in eorum foro, necnon cives omnes sæculares

conve-

conveniantur in curia Capitolii, aut coram aliis officialibus sæcularibus Urbis, prout ad eorum officium spectat, & non aliter.

Clericorúmque Romanorum.

§. 3. Quódque omnes clerici Romani, conveniantur coram Vicario nostro in spiritualibus in Urbe, aut aliis clericis & officialibus Ecclesiasticis Urbis, ad quos spectat.

Laicorum etiam delinquentium & Curialium.

§. 4. Ac quòd de omnibus excessibus factis in Urbe, ratione territorii, laici puniantur per officiales laicos Urbis, clerici verò Romani per Vicarium præfatum. Item quòd laici qui sequuntur curiam, tàm mares quàm fœminæ; & non alii, conveniantur in curia Marescalli, dummodò non sint personæ prædictæ videlicet campsores, & notabiles mercatores Romanam curiam sequentes, Oratores Principum & Communicatum, familiares Cardinalium laici, vel officiales Romanæ curiæ etiam curiales, qui indifferenter conveniantur dumtaxat coram Auditore Cameræ, tamquàm judice exemptorum in civilibus, in criminalibus verò, quoad laicos eamdem curiam sequentes, inter ipsum Auditorem, & Marescallum, & Gubernatorem, sit locus præventioni, dummodò non agatur de capitali, vel mutilatione membri, quo casu Auditor non se intromittat, juxta alias nostras literas desuper expeditas.

Appellatur à Marescallo ad A. C.

§. 5. Volumus etiam quòd ab eodem Marescallo appelletur ad præfatum Auditorem Cameræ, & quod judex deputandus per ipsum Marescallum, non possit stare in officio ultra duos anuos, & in fine cujuslibet anni debeat syndicari per Syndicum per nos deputandum, & repertus culpabilis, puniri, in reliquis serventur literæ nostræ desuper editæ.

Gubernatoris Urbis jurisdictio.

§. 6. Insuper volumus, & mandamus, quòd Vicecamerarius sive Gubernator in Urbe, nullum tribunal cognitionum causarum privatarum teneat, neque per se, neque per alium, seu ad eum venientem, ad suum judicem remittat, & sit superintendens, ut quilibet in præmissis officiis, suos terminos observet, & contrafacientem puniat, aut nobis referat, & debeat carceres omnium præmissorum visitare, una cum aliis, ad id per nos per alias nostras literas deputatis, & de officialium omnium (maximè Notarium maleficiorum) transgressionibus cognoscere. In concernentibus autem statum, aut pacem, & quietem civitatis, & Romanæ curiæ, quantum videat necesse esse, officialem ad quem spectat, juvare, & omnia pro posse ad pacem reducere, necnon causas querelarum contra Barones, ac capitales, videlicet, mortis naturalis, & brigarum, unà cum Paceriis, juxta formam Statutorum Urbis, & treguarum, seu securitatum, aut pacis ruptarum, etiam per seipsum. Item mercedem salariorum, quas causas mercedum sine triennali, & scriptura, summariè, manu regia, cognoscere possit & terminare, juxta formam dictorum Statutorum, vel juris communis, ubi Statuta deficerent, & in quibus omnibus, locus sit præventioni inter ipsum & Senatorem, & si concurrant, Senator præferatur. Notarii verò Gubernatoris soli per se ipsos, & non per substitutos, officium exerceant sine Tribunali, prout alias Ludovicus Sabinus, & Marius Ceretanus; tempore ejusdem Sixti prædecessoris exercere solebant, qui etiam registra aliqua non faciant, ipseque Gubernator unum tantum Contestabilem seu Capitaneum retineat cùm 25. satellitibus, & sine dicto Contestabili, executiones ipsius Gubernator vigore obligationum in forma Cameræ Apostolicæ, non possit aliquem excommunicatum publicare, nec censuris Ecclesiasticis in aliquo casu uti, prout antiqui Gubernatores non sunt usi, & censuræ per eum super hoc latæ, sunt ipso jure nullæ. Similiter volumus, quòd Baricellus sit merus executor, & nullum judicare valeat; quódque executiones in capitalibus per eum fiendæ, fiant in Capitolio, prout ab antiquo consuetum fuit, nisi aliter pro temporis & maleficii qualitate & gravitate visum fuerit expedire. Possit tamen repertes infragranti criminè punire juxta formam Brevis facultatis suæ.

Officiales Urbes stent sindicatui. Hoc non servatur.

§. 7. Item volumus, quòd omnes officiales, quicumque sint etiam Gubernatoris & Auditoris Cameræ prædictorum, & reliqui alii, & etiam ipse Baricellus, in fine cujuslibet anni, Syndicari debeant per aliquos, per nos deputandos, juxta formam earumdem literarum nostrarum, ipseque Gubernator teneatur pro se & ejus officialibus, & in principio ejus officii, debeat super hoc cavere. Similiter Auditor Cameræ præfatæ, in fine cujuslibet anni, teneatur reddere rationem coram eisdem deputandis, de gestis per se, & ejus Locum tenentem.

Appellatio in Curia cap. ad quem detur. Tu videStat. cit. in rubr.

§. 8. Volumus etiam, ut litibus finis citiùs imponatur, quòd tàm à judicibus Capitolinis, quàm etiam quibuscumque aliis, in causis quæ aliàs essent de foro Capitolino, appelletur ad Capitaneum Urbis, vel alium per nos deputandum, dummodò quoad causas dicti fori, in Capitolio tribunal teneat, quod etiam in causis in curia Gubernatoris ejusdem pendentibus, & quæ pendere contigerit, habere locum decernimus, à quo judice appellationis appellari non possit, nisi prout & quantum Statuta hujusmodi in causis curiæ Capitolii permittunt.

Executorum merces declaratur. Hodiè servantur taxæ, quæ sunt in const. 45. Pauli V. in Tomo 3.

§. 9. Postremò mandamus in omnibus curiis Ordinariis Urbis, & in omnibus solutionibus Notariorum, executorum, etiam pro executionibus fiendis per ipsum Baricellum, ac pro mercedibus quorumcumque aliorum officialium, servari tabulam marmoream in Capitolio affixam, & ubi in aliquibus illa deficeret, mandamus servari Statuta Urbis. Volumus etiam quòd pro quibusvis sigillationibus, præsertim mandati de relaxando incarceratos, & aliis quibusvis apodissis, nil solvatur, nisi prout in dicta tabula continetur, seu in dicta curia Capitolii servari consuevit, ita tamen, quòd pro relaxatione innocentium, nil penitùs solvatur per ipsum captivum, sed per eum ad cujus instantiam forsan captus fuit, maximè in capturis pro suspecto & fugitivo, quo casu novas reformationes dictæ Urbis servari volumus.

Alia Tribunalia Judic Ordinariorum prohibetur.

§. 10. Decernentes, in Urbe præfata, nulla alia Ordinariorum Judicum tribunalia teneri posse, nec jurisdictiones causarum exerceri, nisi in locis prædictis. Quódque sententiæ tàm definitivæ quàm interlocutoriæ necnon decreta, executiones, mandata, processus, censuræ, & quicquid secus contra præmissa fieret nullius fore roboris vel momenti.

Clausuræ præservativæ.

§. 11. Præsentibúsque derogari non posse, nec derogatum censeri, etiam per nos, aut successores nostros, nisi de nominibus, & cognominibus litigantium, judicum, & interesse habentium, ac ipsarum præsentium de verbo ad verbum, totalis & specialis mentio fiat.

Pœna contravenientium.

§. 12. Mandantes Gubernatori, Senatori, Auditori Cameræ, Marescallo, Baricello, eorúmque judicibus & executoribus præfatis, necnon quibusvis aliis personis, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac centum ducatorum pœnis totiens quotiens contra præmissa, seu aliquod præmissorum fecerint, incurrendis, & in eorum sindicatibus exigendis, ne contra ordinationes, & voluntatem nostram hujusmodi contravenire, aut aliquid attentare audeant.

Derogatio contrariorum.

§. 13. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis privilegiis, etiam fori, ac exemptionibus, indultis, & facultatibus, quibusvis personis, etiam Vicecamerario, seu Gubernatori præfatis, aut Collegiis, vel Confraternitatibus, etiam quavis causa, & motu proprio, & ex certa scientia, ac cum quibusvis clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis fortissimis, etiam quibus derogari non posset, nisi sub certis modo, & forma, per nos, & Sedem Apostolicam, concessis, & concedendis, cæterísque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 6. die 28. Mart.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo duodecimo, quinto Cal. Aprilis Pontificatus nostri anno nono.

Reinte-

XXXI.

Reintegratio Incliti Populi Romani, ad jurisdictionem quam in Conservatores in Urbe ex ipsius populi Castris, præsertim super Consulibus Artium & Annona, hactenùs exercuerunt, necnon & ad superioritatem in civitate Tyburtina.

Hæc jurisdictio adhuc illæsa remansit, & confirmata fuit à Greg. XIII. in novis Statutis Urbis ejus mandato editis libet, cap. 15. Quo verò ad Annonam frumentariam Urbis, vide quid Six. V. sancivit in ejus const. 78. Abundantes, in Tomo. 2. Quo verò ad superioritatem in civitate Tyburtina, eam in usu non esse prospicimus. Ampliores autem gratias Inclito Populo Romano elargitus est Leo X. in ejus const. 1. Dùm singularem, ubi notabo hic infrà.

Edita A. D. 1512.

JULIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

SI nostrarum civitatum, & aliorum locorum quorumlibet jurisdictiones ac jura libenter illæsa servamus, eò magis Romani Populi jurisdictiones, ac jura prædicta, non solùm servare, sed augere debemus, quo peculiaris ac Populus noster electus existit, cujusque officia nobis, ac Sedi Apostolicæ, sincera, ac devota fide, continuè exhibentur.

Causæ hujus reintegrationis.

§. 1. Exposuerunt siquidem nobis nuper dilecti filii, nobiles viri, Ludovicus de Matthæis, Marianus de Castellanis, Lucius de Lucis, Romanorum civium, & Cameræ Urbis Conservatores, ac Ludovicus de Centiis Capitum Regionum Prior; necnon Paulus de Planca nostri Consistorii, & præfatorum Conservatorum Advocatus, quod licet à tanto tempore, cujus initii memoria in contrarium non existit, inter aliquas paucas civitates, & oppida, civitas Tyburtina magna cum fide, sub eorum jurisdictione, ac dominio remanserit, habeántque cives dictæ Urbis nonnulla Capitula cum populo Tyburtino, superioritatem, ac gubernium, seu jurisdictionem in eos concernentia, quæ licèt hactenùs observata fuerint, tamen quia bonæ memoriæ Petrus tituli Sancti Cyriaci in Thermis presbyter Cardinalis Reginus, qui ob partialitates ipsius civitatis Tyburtinæ componendas, se intromiserat, & deinde paulatim progrediendo se illorum protectorem asserendo, jurisdictionem dictorum civium Romanorum visus est occupare, in non modicam ipsorum Romanorum civium, honoris ac dignitatis detractionem. Licèt etiam præfati Conservatores in Urbe prædicta habeant quasdam jurisdictiones, ac facultates eorum officium concernentes, maximè circa Annonam, & Consulatus Artium, necnon gabellas, & alia diversa, prout in eorum consuetudinibus, ac Statutis per Romanos Pontifices, præsertim fœl. rec. Paulum Secundum, & in novis Reformationibus per piæ mem. Alexandrum Sextum prædecessores nostros confirmatis continetur. Nihilominùs quia sæpè per diversa mandata, præsertim dilectorum filiorum Clericorum Cameræ Apostolicæ, in administratione officii eorum impediuntur, etiam citrà ipsorum Conservatorum dignitatem & honorem, & non sine publicæ utilitatis detrimento. Ea propter Conservatores Prior, & Paulus præfati, nobis humiliter supplicarunt, ut super præmissis ne de cætero impediri valeant, eis de remedio opportuno providere dignaremur.

R. integratio superioritatis civitatis Tyburticæ. Hæc hodie non servatur.

§. 2. Nos igitur qui Romanos cives prædictos, etiam dum in minoribus eramus, semper toto corde dileximus, considerantes etiam Summi Pontificis proprium fore, jus atque honorem suum cuilibet illæsum servare; dictorum Statutorum; Capitulorum, ac consuetudinum, tenores & formas, præsentibus pro expressis habentes, eisdem Conservatoribus, nunc & pro tempore existentibus, ac ipsi Populo Romano jurisdictionem, superioritatem, & præeminentiam, quas juxta eorum consuetudines, statuta, seu conventiones, & pacta prædicta, habere noscuntur in dicta civitate Tyburtina, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, restituimus, & reintegramus, ipsósque cives Tyburtinos eisdem civibus Romanis, ut priùs, subjici, & subjectos fore.

Jurisdictionisque in Urbe & castris Populi Romani.

§. 3. Quódque in dicta Urbe ipsi Conservatores, curam, jurisdictionem & facultatem, quas juxta eorum Statuta, præsertim novarum reformationum, ac consuetudinem prædictorum, habere noscuntur, exercere & exequi liberè & licitè valeant, auctoritate & tenore prædictis, volumus & declaramus. Decernentes ut Conservatores præfati in dicta civitate Tyburtina, per aliquos Protectores, etiam si essent Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac in dicta Urbe, & extra eam in eorum oppidis, & castris, in eorum jurisdictione & officio, per cujusvis mandata, præsertim prædictorum Clericorum Cameræ Apostolicæ, impediri non posse, nec debere, ac mandata hujusmodi etiam sub excommunicationis, & aliis Ecclesiasticis sententiis, censuris, ac quibusvis pœnis, irrita & inania, nulliúsque roboris vel momenti fore, nisi ubi dicta mandata manu nostra propria, aut Camerarii nostri, pro tempore subscribit contingat.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac privilegiis, facultatibus, & indultis, etiam cum quibusvis clausulis derogatoriis fortissimis & insolitis, quibusvis personis concessis & concedendis, cæterísque contrariis non obstantibus quibusque. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 9. die 28. Mart.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo duodecimo, quinto Calen. Aprilis, Pontificatus nostri Anno nono.

XXX.

Gratiæ, immunitates, & privilegia Canonicorum Regularium Congregationis S. Salvatoris Ordinis S. Augustini.

Alia de hac religione notavi sup. in const. 2. Greg. XII. fol. 286. Excitat, ibi videas.

Edita A. D. 1512.

JULIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Hic Pontifex dùm erat Cardinalis, Protector fuit hujus Congregationis.

INter cæteros in militanti Ecclesia veluti Regina in vestita deaurato circumdata varietate plantatos Ordines, ad dilectos filios Congregationem Sancti Salvatoris, Ordinis Sancti Augustini, Canonicorum Regularium, qui sub suavi jugo Religionis, & regularium institutionum observatione sedulum ipsi Salvatori nostro Domino JESU CHRISTO in humilitatis spiritu præbent famulatum, dirigentes nostræ considerationis intuitum, & attendentes quòd nos, dum Cardinalatus honore fungebamur, Ecclesiam Sancti Petri ad vincula in Urbe, cum illi annexa Ecclesia Sanctæ Agnetis extra muros dictæ Urbis, de licentia Sedis Apostolicæ, eidem Congregationi (cujus protectionem aliquamdiu gessimus, & illius profectum salubrem quantum potuimus procuravimus) concessimus, & multa pro ejusdem Ecclesia Sancti Petri, & ædificiorum ejus reparatione, & reædificatione, ac pro commoditate Prioris, & Canonicorum inibi pro tempore divinis beneplacitis insistentium, etiam postquàm ad Summi Apostolatus apicem fuimus divina favente clementia assumpti exposuimus, dignum existimamus illa Congregationi & Canonicis præfatis, ipsiúsque Congregationis Monasteriis, locis, & personis concedere, per quæ possint ipso Salvatore eis semper assistente, gratum in ejus beneplacitis exhibere famulatum.

Nunc ordinationes & privilegia d. Congregationis confirmat.

§. 1. Sanè cùm sicut accepimus aliàs plura immunitates; & diversa privilegia gratiæ, favores, & indulta, spiritualia & temporalia per diversos Romanos Pontifices prædecessores nostros, prælatæ Congregationi, illiúsque Monasteriis, locis, personis, bonis, & rebus concessa fuerint, Nos cupientes, ut dilectus filius modernus, & pro tempore existens Prior generalis dictæ Congregationis, & Canonici præfati, & eorum curæ commissi, eò potiùs possint domino in ejus beneplacitis famulari, quo cogno-

verint

verint hujusmodi privilegia, & immunitates pro illorum subsistentia firmiori, etiam nostræ approbationis robore communiri, ac etiam Prioris generalis, & Canonicorum, ac Congregationis hujusmodi commoditatibus, & augmento, statuique prospero, & fœlici, quantum cum Deo possumus, adjuvante salubriter consulere, ipsósque generalem Priorem, & Canonicos, & Congregationis hujusmodi singulares personas à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutos fore censentes. Ac omnia & singula Monasteria, tàm dictæ Congregationi, quàm beneficia Monasteriis dictæ Congregationis unita, annexa, incorporata, & possessa, ac quæcumque alia & singula privilegia, gratias, favores, immunitates, exemptiones, & indulta, tàm spiritualia, quàm temporalia, eidem Congregationi, ac illius Monasteriis, locis, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & per quoscumque Romanos Pontifices, Imperatores, Reges, Principes, & quoscumque alios Christifideles concessa, illorúmque omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, eisdem præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad Prioris generalis, & Canonicorum prædictorum, vel alicujus alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & deliberatione, certáque scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, literas omnes, ordinationes, constitutiones, & consuetudines, quibus ipsa Congregatio regitur, & gubernatur, ac omnia & singula alia privilegia, gratias, favores, immunitates, exemptiones, & indulta hujusmodi, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, atque omnia & singula inviolabiliter observari decernimus.

Eorúmque dubia, favorem d. Congregationis interpretari jubet.

§. 2. Volumúsque quicquid dubii in dictis privilegiis, seu aliquo eorum pro tempore emerserit, id data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione, in favorem dictæ Congregationis, & locorum particularium ejusdem interpretari debere, & ubi ipsi in aliquibus redderentur dubii, seu ancipites, secundùm bonam æquitatem, ad favorem salutis animarum suarum, illa etiam largissimè intelligantur, & interpretentur, non autem secundùm juris rigorem, aut Doctorum opiniones vel subtilitates.

Cujuscumque Monasterii indultæ, ad alia Monasteria extendit.

§. 3. Et cujusvis particularis monasterii seu loci, tàm uniti quàm uniendi, præsentis & futuri, dictæ Congregationis privilegia, concessiones, remissiones peccatorum, & indulgentiæ quocumque nomine nuncupatæ immunitates, & gratiæ, concessa & concedenda, tàm per Romanos Pontifices, quàm alios quoscumque Reges, Duces, Barones, Principes, Dominia, & Communitates, in omnibus & per omnia ipsi toti Congregationi, & aliis ejus particularibus monasteriis esse communia, & ad illa extendi, & extendimus per præsentes.

Et ejusdem Observantia Regularis unitatem ubique servari præcipit.

§. 4. Insuper etiam ultrà prædicta privilegia eidem Congregationi, ut præfertur concessa, hac perpetua, & irrefragabili constitutione, motu & scientia similibus sancimus, quòd omnes & singuli dictæ Congregationis Canonici, Ordinem ipsum professi, præsentes & futuri, quamvis in diversis monasteriis, sive locis pro tempore maneant, unum tamen corpus, & una Congregatio existant, ac sub una, eadémque lege, atque observantiæ Regularis unitate, morúmque conformitate, eisdem constitutionis, privilegiis, ordinationibus, consuetudinibus, & statutis vivant, ipsáque Congregatio ab Apostolica Sede ultrà centum annos instituta, & meritò totiens approbata, ab universis Christi fidelibus in reverentia & devotione habeatur.

Canonicos veros eos esse declarat.

QuodCallist. iij. etiam effecit in const. 2. Sacra. sup. fol. 285.

§. 5. Decernentes, ut omnibus & singulis præeminentiis, etiam in publicis actibus, ac privilegiis & gratiis, pro veris Canonicis Regularibus Ordinis & Congregationis prædictorum habeantur & reputentur; prout hactenùs fuerunt, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, tenore præsentium, habemus & declaramus: mandamúsque quorumcumque locorum Diœcesanis, ut eos pro talibus in dictis singulis publicis, & aliis actibus censeri faciant, ac etiam reputari. Nos enim eos, ut existentes veros, & indubitatos Canonicos Regulares Ordinis prælibati, quibus à dicta Sede Apostolica scapulare, quod insigne claustralium est, gestandum super Rochero in præfatæ Congregationis primordiis, ex speciali munere & devotione donatum extitit, omnibus & singulis præeminentiis, etiam in publicis actibus ac privilegiis, & gratiis, quibus quicumque alii Canonici potiuntur & gaudeant, potiri & gaudere censemus.

Privilegia & immunitates aliorum Ordinum, huic Congregationi elargitur.

§. 6. Adjicientes præterea, quòd de cætero non solùm prædictis præeminentiis, privilegiis, & gratiis decorentur, quibus gaudent, in specie vel in genere, universi alii Canonici, verùm etiam omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, favoribus, indultis, & gratiis spiritualibus & temporalibus, per nos vel per quoscumque prædecessores nostros Romanos Pontifices, vel aliàs quomodolibet, seu Sedem præfatam, tàm præfato Ordini Canonicorum Regularium Sancti Augustini, ac Congregationi de Frisonaria aliàs Lateranensi, Ordinibúsque Eremitarum, Minorum, Prædicatorum, Carmelitarum, & Servorum Beatæ MARIÆ, & aliis etiam earumdem Congregationum, & Ordinum, membris & illorum personis, monasteriis, & locis in genere concessis, & pro tempore concedendis, quàm etiam Congregationi Monachorum Sanctæ Justinæ, seu S. Benedicti Cassinen. & ejus monasteriis, locis, membris, & personis hactenùs concessis, ac illorum Ordinibus, & Congregationibus, quibus per eamdem Sedem concessum extitit dictæ Congregationis privilegiis posse gaudere, in omnibus & per omnia, absque ulla prorsus differentia, perindè ac si ea ipsi Congregationi Canonicorum Regularium sancti Salvatoris specialiter & nominatim concessa fuissent, quorum tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus, & non secus ac si præsentibus de verbo ad verbum inserta forent, & quæ ad ipsam Congregationem sancti Salvatoris, & ejus Moniales, sive Sorores, ac personas oblatas, & commissas utriusque sexus, quæ sub illius Congregationis cura sunt, in illis videlicet, quæ ipsis coaptari possunt, extendi, ac illa eam pari modo cum prædictis comprehendere volumus, atque decernimus, cùm ipsam Congregationem sancti Salvatoris censeamus, meritis & virtutibus suis non minora promereri, quàm supràscriptas Congregationes, & Ordines, quos enim par labor conjungit, paria quoque privilegia conjungere debent. Cujus etiam Congregationis sancti Salvatoris Monasteria omnia, & loca prædicta, & eorum Prælati atque personæ, quibuscumque eis, ac aliis Congregationibus, & Ordinibus à Sede prædicta, vel aliàs qualitercumque concessis, ac de jure seu consuetudine debitis juribus, præeminentiis, ac dignitatibus inconcusse gaudeant & utantur; dummodò illa præmissis, ac aliis dictæ Congregationis sancti Salvatoris institutis, & constitutionibus non obsistant.

Capituli generali dat facultatem statuta pro regimine Congregationes præfiniendi & commutandi.

Nunc puto approbanda esse ab Ordinariis ex const. Clem. viij. n. 115. Quæcumque Tom. 3.

§. 7. Et dictæ Congregationis Capitulum generale, sive in eo vocem pro tempore habentes, pro fœlici successu ipsius Congregationis sancti Salvatoris, statuta, constitutiones, & ordinationes, ac omnia, & singula, quæ in spiritualibus & temporalibus ipsius Congregationis, & ejus regularis disciplinæ statum, observantiam, indemnitatem, & circa divini officii celebrationem, directionem, & ordinationem, (absque tamen ipsius Regulæ in substantia, vel in effectu variatione) interpretationem, vel declarationem quoquomodo concernere potuerint, auctoritate prædicta instituendi, ordinandi, interpre-

tandi, & declarandi; ac ea, quæ sic instituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto, vel in parte, prout rerum, vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, modificandi, innovandi, corrigendi, emendandi, suspendi, & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Ita tamen quòd nullæ ordinationes in uno Capitulo generali decretæ, ullam vim & locum habere possint constitutionis, nisi duæ saltem ex tribus partibus hujusmodi vocem in ipso Capitulo habentium concurrerint, & hoc ordine fuerint per duo alia immediata Capitula generalia sequentia comprobatæ, quæ sic ut comprobatæ fuerint censeantur mox Apostolico robore communitæ. Quibus constitutionibus, decretis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus singuli de Congregatione hujusmodi, cujuscumque dignitatis, status, seu conditionis existant, efficaciter parere omninò teneantur.

Contraveniémque ex contemptu tantùm ad peccatum obligare declarat.

§. 8. Nolumus tamen, quòd ad peccatum, nisi contrahat ex contemptu, aliquem obligent.

Quisque Prælatus reformationi juxta Ordinis instituta intrabat.

§. 9. Et quotiens Prælatus aliquis, Monasterium cui præfuerit reformare, & ad ipsius Congregationis observantiam reducere decreverit, reformationem ipsam juxta instituta, decreta, ordinationes, & constitutiones hujusmodi, prout convenientius poterit exequatur.

Capituli generalis correctioni & obedientia, omnes subsint.

§. 10. Capitulum autem generale nominamus, quòd in dicta Congregatione singulis annis celebratur, in quo omnes electiones Prioris generalis, & Visitatorum, ac Abbatum, Priorum, Præpositorum, & aliorum quorumcumque Officialium Monasteriorum, & locorum dictæ Congregationis: necnon omnia alia statuta, & ordinata, ut præmittitur, juxta ritus, & constitutiones præfatas, eo ipso quibus de consensu ipsius Capituli, seu ejus Definitorum in formam publicam redacta fuerint, ejusdem Apostolici muniminis declaramus robore communiri. Hujusmodi ergo Congregationis, & Capituli generalis dispositioni, ordinationi, correctioni, reformationi & obedientiæ, universa Monasteria, Prioratus, Domus, Conventus, loca, necnon res, & bona cum suis membris, juribus, & pertinentiis quibuscumque, quæ videlicet justis modis hactenùs eis oblata, traditáque fuere, & dante Domino applicari poterunt quomodolibet in futurum, ac eorum personæ tàm Clerici, quàm Conversi, & Commissi in dictis Monasteriis, Prioratibus, & Conventibus, ac locis, sive membris degentes pro tempore, cujuscumque dignitatis, status, aut conditionis fuerint, in omnibus subjecta perseverent.

Prior generali omnes Prælati, & eis obediant.

§. 11. Universi verò Prælati ejusdem Congregationis sub Prioris generalis, & alii Canonici, Conversi, & Commissi sub Prælatorum, in quorum Monasteriis, aut aliis locis deputantur, seu morantur, obedientiis vivant, & eas illis humiliter præstent.

Ad Sedemq; Apost. absque eius licentia non appellent.

§. 12. Et nulli Prælatorum, vel Canonicorum prædictorum ab institutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli, seu Prioris generalis, aut aliorum Prælatorum ipsius Congregationis, ad quemcumque etiam ad nos, & Sedem prædictam, nisi de speciali summi Pontificis licentia, appellare liceat; appellationésque desuper pro tempore interpositæ, & inde secuta irrita habeantur.

Sed contra eos juxta formam constitutionum procedatur.

§. 13. Sed cùm contra aliquem Prælatum, vel Canonicum dictæ Congregationis, civiliter aut criminaliter agi contigerit, secundùm constitutiones, & statuta prædicta, juris communis apicibus, dilationibus, terminis, & litium anfractibus omissis, procedatur.

Canonici aliis Præfatis extra Congregationem non serviant, nec ad alios Ordines absque licentia transire valeant.

§. 14. Ac nullæ Ecclesiasticæ personæ, vel sæculares, quacumque auctoritate, vel dignitate præditæ, etiam si Patriarchali, vel Cardinalatus honore præfulgeant, aliquem ex Prælatis, vel Canonicis Congregationis prædictæ obsequiorum, vel servitiorum propriorum, vel Monasteriorum suorum, seu prætextu cujusvis officii, etiam Capellanatus, ad eas divertere, vel alia quavis causa, etiam arctioris vitæ, Ordinis vel observantiæ, à dicta Congregatione educere, vel sponte venientes recipere, & penès se retinere audeant, etiam auctoritate literarum Apostolicarum, absque literis dimissoriis dictæ Congregationis, seu Prioris generalis, & Visitatorum ejusdem. Quòd si recipientes præfati intra tres dies postquàm eis præsentes innotuerint. Prælatum, seu Canonicum extra ipsam Congregationem existentem hujusmodi, eidem Congregationi non restituerint cum effectu, vel à se realiter non abjecerint, excommunicationis sententia unà cum ipsis receptis innodati existant eo ipso, à qua nisi in mortis articulo, aut à Sede prædicta, absolvi non possint.

Prælati Congreg. fugitivos recipere non cogantur.

§. 15. Neque Congregationis hujusmodi Prælati quarumcumque literarum Apostolicarum prætextu, nisi illis præsentibus specialiter & expressè derogetur, ad recipiendum Canonicos, qui aliàs ab eorum propriis Monasteriis, sive locis absque suorum Superiorum licentia contumaciter recesserint, à quoquam queant quomodolibet coarctari.

Habitum nemo absque licentia quovis prætextu dimittat, & commissio.

§. 16. Ut verò euntium ab eadem Congregatione moribus occurramus, decernimus ut nemo ex ipsa ad aliquem aliorum Ordinum occasione etiam arctioris Regulæ (ut præmissum est) transire, neve ad aliquam dignitatem, seu administrationem extra ipsam suam Congregationem assumi possit: volumúsque ut quisque in ipsa Congregatione sive professus, sive ad sacros ordines promotus (quam rem professionis loco & esse, & haberi statuimus) habitum dictæ Congregationis relinquere; aut mutare nulla auctoritate possit, nisi missionem, literásque à generali Capitulo aut Prioris generalis, & Visitatorum obtinuerit; quòd tàm de his, qui hactenùs exierint intelligi volumus, quàm de his qui in posterùm exituri sunt, etiamsi literas Apostolicas obtinuerint. Ne verò protervis relinquatur litigandi, repugnandíve locus, si quis eorum exeuntium causam in Romana Curia super ea re committi hactenùs obtinuerit, vel in posterùm obtinebit, ubi ad inhibendum, aut alia hujusmodi agendum itum fuerit, motu, scientia, potestatéque prædictis lites hujusmodi ad nos advocamus atque omninò extinguimus; statuentes æquè valere hoc decretum nostrum: ac si Judicum nomina, atque alia omnia, quæ supra memorata sunt, hic satis expressa essent, etiamsi sacri Palatii Apostolici causarum Auditores existerent. Volumúsque ut quicquid super hac re fiet, aut factum sit, etiam si causam aut nos, aut prædicta commeserit Sedes, pro infectis, omninò haberi, irritum prætereà esse, atque inane quicquid super his Apostolica, sive alia quavis auctoritate secus contigerit agi aut attentari.

Priores contra inobedientes & extra claustra vagentes, procedere non desistant.

§. 17. Generalis igitur Prior, & alii Abbates, & Priores dictæ Congregationis pro tempore existentes: seu ab eis deputati possint omnes & singulos dictæ Congregationis hujusmodi Canonicos ab illa vagos, & fugitivos, aut suis Superioribus inobedientes, & rebelles, & qui non habita licentia se alio transtulerint, vel aliquarum personarum quacumque dignitate etiam Cardinalatus honore fulgentium servitiis in Romana Curia, vel extra eam se adjecerint, vel ab eis literas familiaritatis, aut Capellanatus obtinuerint, vel quocumque habitu induti fuerint, capere, & in carceribus detinere, aut per censuras Ecclesiasticas, & alia juris remedia, appellatione remota, etiam invocato ad hoc, si opus fuerint, auxilio brachii sæcularis, ad solitam, & debitam obedientiam compellere.

Venientes ad dictam Congregationem non impediantur.

§. 18. Nec quisquam personas, quæ de jure communi Religionem ingredi non prohibentur, ex sæculo fugientes, & ad dictam Congregationem venire affectantes, verberibus, aut violentiis quibuslibet impedire, aut prohibere, vel à Monasteriis, & locis Congregationis ejusdem præsentibus, vel futuris divertere, aut super hoc illis, vel eos recipientibus injuriam, vel molestiam irrogare præsumant, contrafacientes verò præsentium notitiam habentes, vel qui ea ignoraverint, & postquàm ad eorum notitiam pervenerint à præmissis injuriis, & violentiis non

destiterint,

destiterint, excommunicationis sententiam ipso facto incurrant, à qua, præterquàm in mortis articulo constituti, nisi à Sede præfata absolutionis beneficium neque aut obtinere.

§. 19. Statuimus similiter, & ordinamus, ut omnes, qui Religionem, locum, vel Ordinem alium quemcumque etiam arctiorem ingredi vovissent, tali vota non obstante, ad Congregationem, & ordinem prædictos, illorúmque professionem liberè & licitè ingredi, & inibi recipi, & admitti valeant, supérque omnibus aliis vocis (præfato Religionis dumtaxat excepto) cum illis, & cum omnibus aliis ipsam Congregationem Altissimo famulaturis ingredi volentibus etiam dispensari possit, ac à quocumque excommunicationis vinculo, injuncta eis juxta eorum facultates restitutione, & pœnitentia salutari, tamquàm uni ex Canonicis Congregationis hujusmodi, absolutionis beneficium impendi, ita tamen, quòd si ante professionis emissionem discesserint, in eamdem excommunicationem ipso facto reincidant.

§. 20. Et qui forsan nonnulli Congregationis, & Ordinis hujusmodi habitum assumentes, diversis personis, quæ ignorari, & non reperiri possent, in aliquibus rebus, seu bonis obnoxii essent, eisdem Priori generali, Prioribus, & eorum Vices gerentibus concedimus, ut ipsorum singuli in locis sibi commissis bona ipsa in pios usus liberè & licitè convertere possint, prout secundùm Deum melius viderint expedire.

§. 21. Volumúsque quòd qui ex præfatis Canonicis adeò Monasteriorum suorum officiis occupati, ut in choro interesse, & officium divinum vix sive labore, & tædio dicere, ac ipsa eis ratione officiorum hujusmodi incumbentia charitatis opera implere nequeant, & qui ad divinum hujusmodi officium dicendum adeò vel non docti, vel minùs experti pro tempore existunt, dummodò in sacris non sine ordinibus constituti, licet professionem emiserint, tamen ad persolvendum totum divinum officium integrum minimè teneantur, sed eorum Prælati habita suorum suppositorum consideratione, ultrà officium B. Mariæ Virginis, ad quod obligati remaneant, ita dispensationem eis creditam, si eorum animabus expedire videbitur, aliquid dicendum injungant, quòd cum animi alacritate valeant adimplere.

§. 22. Prætereà decernimus, quòd ejusdem Congregationis præsentes, & futuri, possint omnes etiam sacros ordines, ad quos per eorum Superiores præsentati fuerint, à quocumque maluerint Catholico Antistite, gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habente recipere, & hujusmodi Antistitem in ipsis Congregationis Monasteriis, & locis dumtaxat advocare, ipséque Antistes Canonicos dictæ Congregationis à suis superioribus sibi pro tempore præsentatos, Apostolica auctoritate, absque alia licentia, & contradictione Diœcesani, & absque quòd alias illi proptereà præjudicium generetur, nulla examinatione præmissa, statutis tamen à jure temporibus absque ulla promissione, aut obligatione ordinare, Missas inibi celebrare, Ecclesias, Altaria, & vasa consecrare, vestes benedicere, & alia pontificialia exercere.

§. 23. Et ut Canonicis prædictis omnis vagandi adimatur occasio, Definitoribus Capituli generalis dumtaxat ejusdem Congregationis, cum quibusvis personis defectum Naturalium ex adulterio incæstuoso, & quovis alio genere nefario, & illicito coitu provenientem patientibus: necnon Generali, & Visitatoribus cum iis qui ex quavis causa, præterquàm homicidii voluntarii, bigamiæ, mutilationis membrorum irregulares forent, postquàm Congregationem ipsam ingressi,& illam expressè professi fuerint, perpetuò dispensandi, ut defectu, & irregularibus hujusmodi non obstantibus, ad quoscumque etiam sacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis etiam in Altaris ministerio ministrare, & ad quæcumque officia, administrationes, seu dignitates prædictæ Congregationis aut illius Ecclesiarunt, Monasteriorum, & locorum recipi, & assumi, illáque gerere & exercere liberè, & licitè, & absque dispensatione dictæ Sedis, quotiens opus fuerit valeant, licentiam, & facultatem similiter concedimus, & etiam indulgemus. Similiter, quòd præfatus Prior generalis, & alii Abbates, Priores, & Prælati dictæ Congregationis pro tempore existentes, valeant in omnibus casibus in quibus de jure communi Prælatis, & Canonicis dictæ Congregationis auctoritas, sive licentia seu dispensatio Ordinariorum (si ab eis exempti non essent) foret necessaria, cum eis auctoritate præfata dispensare, eisque dispensandi licentiam, & auctoritatem concedere.

§. 24. Et prætereà ipsi Prior, generali pro tempore existenti, potestatem facimus sacrandi, benedicendique corporalia, vestes, & ea, quæ sacris usibus necessaria sunt.

§. 25. Impartimur quoque, ut hujusmodi Congregationis sacerdotes in itinere constituti, aut alia causa subsistente ante diem, & usque ad Novam inclusivè Missam celebrare queant.

§. 26. Et Altare portatile, in ipsorum itineratione cum debita reverentia, & honore habere, & super eo, in locis tamen congruis & honestis, Missas, & alia divina officia celebrare, ac Sacramenta Ecclesiastica ibidem recipere.

§. 27. Et ubi generale seu in aliquo speciali loco interdictum fuerit in Ecclesiis suis, ac in Altari portatili prædictis, & aliis quibuscumque locis honestis hujusmodi Missas, & alia divina officia celebrare. Quòd si contingat Civitates, Terras, vel loca in quibus Monasteria, seu loca dictæ Congregationis consistunt, Ecclesiastico suppom interdicto, ut Congregationis Prælati, Canonici, Conversi, & Commissi, Novitii, & Capellani, Moniales, sive Sorores, & oblatæ, seu commissæ personæ utriusque sexus, quarum curam in spiritualibus gerunt, necnon laici intrà septa Monasteriorum ipsorum, seu locorum pro tempore habitantes, & Procuratores, & Syndici, & negotia gerentes Monasteriorum, à præfacæ Congregationis Canonicis ad id deputatis, janius clausis, interdictis exclusis, & submissa voce, Missas & alia divina officia audita, ac Ecclesiastica Sacramenta suscipere ipsique Canonici illa celebrare, & ministrare, ac eos cùm decedere contigerit, in Ecclesiis suis præfatis liberè, & licitè sepelire possint & valeant, plenam licentiam concedimus, & facultatem. Necnon Prælatis, Canonicis, & personis Congregationis hujusmodi, quocumque nomine censeantur, elargimus, ne propter participationem etiam in divinis cum excommunicatis, suspensis, & interdictis à jure vel statutis Ordinariorum, aliquam excommunicationis, vel censurarum aut peccati maculam incurrant, nisi ipsi excommunicati essent specialiter denuntiati.

§. 28. Priorique generali, & Visitatoribus, ac singulis Prælatis dictæ Congregationis, & qui loco eorum constituuntur, præsentes, & futuri, qui nunc sunt & pro tempore erunt concedimus, ut cum Canonicis, Novitiis, Conversis, & commissis ejusdem Congregationis dispensatione indigentibus, sive priusquàm intraverint Congregationem & Ordinem hujusmodi, sive post, ac Monialibus, sive Sororibus, & oblatis, seu commissis personis utriusque sexus, quarum curam, ut præmittitur, gerunt, in casibus quibus excesserint, & pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis sententias, à jure, vel ab homine generaliter promulgatas incurrerint, & hujusmodi sententiis innodati, at in locis generali, vel speciali Ecclesiastico suppositis interdicto divina officia celebrantes vel suscipientes ordinem, sic ligati notam irregularitatis similiter incurrissent, & in omnibus aliis casibus, etiam ex causa cujuscumque simoniæ, qualitercumque generaliter vel specialiter, Sedi prædictæ reservatis (exceptis dumtaxat hæreticorum, relapsorum, schismaticorum, deferentium prohibita ad infideles, & literas Apostolicas falsificantium, quos omninò ad eamdem Sedem remitti volumus) absolutionis, & dispensationis beneficium juxta casuum exigentium valeant impartiri, Canonici verò & alii, quos pro tempore

Margin notes (left): Ingredi eam possint & qui arctiorem Religionem ingredi voverint. — Vide de correctionem Pii V in const. Quæcumque Tom. 2. — Liciteque bona incerta in personarum habentes, Priori Congregationis assignare valeat. — Choro interesse aliqui excusantur alii à recitatione totius divini officii. — Sacris initiari possit à quibuscumque Antistite, absque examinatione. — Hoc est correcta à Conc. Trid. sess. 7. cap. 11. — Definitores Capituli generalis & respective Generalis, & Visitatores, cum personis Congreg. in nullis dispensare possint. — Ad hæc vide const. Six. V. 61. Cum de & alia in const. Clem. VIII n. 115. Quæcumque Tom. 3.

Margin notes (right): Generalis corporalia &c. benedicit. — Sacerdotes ante diem &c. celebrant. Vide Conc. Trid. sess. 22. cap. quantæ. — Altarique portatile uti valeant. — Tu vide d. c. quantæ. — Celebrare etiam possint tempore interdicti &c. — Tu attende Conc Trid. sess. 25. c. 12. — Prælati Congreg. possunt cum personis illius circa irregularitatem, &c. dispensare & absolvere. — Tu vide novam dispositionem Clemen. VIII in ejus const. 115 Quæcumque in Tom. 3.

Prior generalis, Visitatores, & Prælati prædicti in proprios habuerint confessores, eisdem Priori generali, Visitatoribus,& Prælatis, absolutionis, & dispensationis hujusmodi beneficium etiam concedere possint.

Confitentésque absolvunt casibus omnibus hic non exceptis.

Tu vide in const. Clem. viij. Tom. 3.

§. 29. Et cùm sæpè contingat, quòd ob singularem devotionem, quam nonnullæ personæ ad Canonicos dictæ Congregationis gerunt ad eosdem pro earum salute animarum recurrant, ejusdem Congregationis Prælatis, seu Canonicis à suis Superioribus ad audiendum hujusmodi personarum confessiones deputatis, quòd personas ipsas accedentes audire, & personæ ipsæ eis absque alia eorum Superiorum licentia confiteri, necnon dictis Prælatis, seu Canonicis confessiones hujusmodi audientibus, dictos confitentes pœnitentia & satisfactione præviis, quotiens opus fuerit, ab omnibus & singulis peccatis Sedi prædictæ non reservatis, & à quibuscumque suspensionum, excommunicationum, & interdicti sententiis, aliisque Ecclesiasticis censuris, & pœnis, quas à jure, vel ab homine latas incurrisse, quomodolibet constiterit, absolvere, & vota per eos pro tempore emissa in omnibus & singulis casibus locorum Ordinariis etiam per synodales, seu provinciales constitutiones reservatis, in alia pietatis opera commutare, & desuper cum eisdem voventibus dispensare (exceptis tamen censuris pœnis; votis, & casibus, super quibus esset Sedes præfata meritò consulenda) & ipsis confitentibus ac aliis omnibus, qui ad præfatos Canonicos ob hujusmodi devotionem recurrerint, Eucharistiæ Sacramentum ministrare liberè possint. Mandantes expressè Ordinariis, ac Rectoribus parochialium Ecclesiarum, ne eorum Parochianis, quòd Canonicis dictæ Congregationis, non confiteantur, aliquo pacto prohibere, seu persuadere præsumant, & nullatenùs denegent ministrare hujusmodi confitentibus eisdem Canonicis quæcumque Ecclesiastica Sacramenta; dummodò aliquod canonicum, & rationabilis causa non subsistat.

Confessores his eligunt, & absolutionem omnibus casibus obtinent.

Tu attende d. const. Clem. viij. in Tom. 3.

§. 30. Cupientes etiam animarum Canonicorum prædictorum saluti salubriter consulere, eis pariter concedimus, ut liceat ipsis, & cuilibet ipsorum, necnon Conversis, Commissis, & Novitiis suis, ac Monialibus, sive Sororibus, & oblatis, seu Commissis personis prædictis utriusque sexus præsentibus, & futuris, semel in vita, & mortis articulo, quemcumque presbyterum ex Canonicis prælatæ congregationis, in casu verò necessitatis alium presbyterum idoneum, tàm sæcularem quàm cujusvis alterius Ordinis Regularem in suum eligere confessorem, qui confessionibus hujusmodi diligenter auditis, pro commissis per eos criminibus, delictis, & peccatis, in omnibus, & singulis etiam Sedi Apostolicæ reservatis casibus, debitam absolutionem, & plenariam omnium peccatorum suorum remissionem possint auctoritate nostra impendere, & pœnitentiam injungere salutarem. Ita tamen quòd quilibet ex confitentibus hujusmodi, postquàm congregationem ipsam fuerit ingressus, & antequàm ad articulum mortis deveniat, teneatur (si clericus, vel presbyter fuerit) septem Psalmos Pœnitentiales, si verò conversus, vel commissus fuerit, vel alia persona ex prædictis utriusque sexus, quæ ipsos Psalmos Pœnitentiales legere nesciret, quinquagies Orationem Dominicam, & totidem Salutationes Beatæ Virginis, singulis septimanis per unum annum dumtaxat, pro conservatione Status Romanæ Ecclesiæ (legitimo tamen cessante impedimento) dicere, & omittentes alia vice supplere teneantur, ac possint dicendo quinquaginta vicibus dictos Septem Psalmos Pœnitentiales, communiter, vel divisim hujusmodi debitum in integrum satisfacere: & si interim aliquem post incœptam, & non perfectam pœnitentiam hujusmodi ab hac luce migrare contingat, ipse nihilominùs plenariam remissionem consequatur; dummodò intentionis fuerit illam, si supervixisset, perficiendi.

Indulgentias hic enunciatas consequuntur. Tu vide novam dispositionem Pauli V. in ejus const. 16 Romanus. Tom. 3.

§. 31. Concedimus præterea Canonicis, Conversis, Commissis, & Novitiis, ac Monialibus, sive sororibus, & oblatis, seu commissis personis utriusque sexus prædictis, præsentibus, & futuris, qui in diebus in quibus stationes in nonnullis, tàm intrà quàm extra Almam Urbem Ecclesiis consistentibus existunt, quinque Altaria Ecclesiarum Monasteriorum, seu locorum suorum, in quibus tunc eos moram trahere contigerit, devotè visitaverint, & Psalmum David Miserere mei; videlicet illum scientes; alii verò quinquies Orationem Dominicam, & totidem Salutationem Angelicam, coram quinque Altaribus hujusmodi, pro fœlici statu Sanctæ Romanæ Ecclesiæ duxerint, easdem concedimus indulgentias, perindè ac si dicti Canonici, Conversi, Commissi, Novitii, Moniales, & personæ personaliter Ecclesias Urbis præfatæ, & extrà, visitassent, & in defectu Altarium, alia pia, & devota loca ad visitationem hujusmodi, & alia præmissa faciendum eligere possint, etiamsi eos extra Monasteria, & loca hujusmodi esse contigerit.

Legatorum Sedis Apostolicæ mandata, præter Congregationis constitutiones exequi non coguntur. Ad hæc vide correctionem Conc. Trid. sess. 25. c. 11. 12. & 13.

§. 32. Volumus insuper, quòd dictæ Congregationis Prælati, vel Canonici literas Sedis prædictæ, aut ipsius Legatorum, seu delegatorum super administranda justitia, executione facienda, visitatione, seu correctione exercenda, aut pro colligendis pecuniis, aut pro denuntiatione sententiarum, interdicti, & excommunicationis, aut pro recipienda cura Monialium, seu Religiosorum quorumcumque aut alio quovis negotio peragendo, ad eos tempore impetratas, & directas, acceptare, & in illis contenta exequi, & juramentum de calumnia, vel veritate dicenda subire, aut testimonium perhibere, seu extrà suas civitatem, & Diœcesim trahi ad quævis concilia provincialia, & synodalia, aut Congregationes (quovis nomine censeantur) Ecclesiasticarum, vel laicarum personarum, cujuscumque dignitatis, aut status existant, etiam Apostolica auctoritate indicta, præterquàm ad ipsius Congregationis Capitulum generale celebrandum, aut alias juxta eorum ordinationes ire, vel mittere, aut processionibus publicis, aut funeralibus interesse inviti minimè teneantur. Sed neque ipsis invitis, in eorum locis, & Monasteriis, per aliquos Episcopos, vel eorum Ordinarios, aut alias quascumque personas, sub excommunicationis pœna, quam ipso facto contrafacientes incurrant, Missæ, & alia divina officia, neque mortuorum officium, etiamsi apud eos corpora defunctorum sepeliri contingat, quoquomodo celebrentur, ordines conferantur, vel agirentur causæ civiles, vel criminales, processiones convocentur, aut synodus, conventus, seu quævis Cpogregationis tàm Ecclesiasticarum, quàm laicarum personarum fiant, imò quòd neque ipsi Episcopi, seu Ordinarii, & alii quicumque ad hujusmodi loca accedere, seu in ipsis immorari, ipsis Canonicis, vel præmittitur, invitis illo modo præsumant. Inhibentes multò magis, quòd ut hujusmodi Congregationis loca, ad usum, hospitium, habitationem, detentionem, & incarcerationem Ecclesiasticarum, & laicarum personarum deputentur, adstringi, seu cogi aliquo modo possint. Testimonia verò Prælatorum, Canonicorum, conversorum, commissorum, & novitiorum dictæ Congregationis in causis ipsorum civilibus, & criminibus, in judicio, & extra, legitima, seu juridica sint.

Exemptio Congr. à superioritate Ordinariorum & in locis ubi est cura animarum. Tu attende dispositionem Conc. Trid. sess. 25. cap. 11.

§. 33. Prætereà, ne Congregationem ipsam, & illius Canonicos, per locorum Ordinarios quavis occasione, vel causa, & præsertim ratione Ecclesiarum Parochialium, seu aliorum locorum dictæ Congregationis pro tempore, quibus animarum cura imminet, molestari contingat, & hujusmodi prætextu in Congregationem, & Canonicos prædictos aliquam superioritatem, seu dominium habere prætendant, ipsis quoque concedimus, & indulgemus, ut in Parochialibus Ecclesiis hujusmodi, possit Congregatio ipsa, seu ipsius Canonici, per se aut per presbyteros sæculares, aut Regulares, sui aut cujuslibet alterius Ordinis (aliàs tamen habiles, & idoneos) ad ipsorum nutum deputandos, & amovibiles, animarum curam prædictorum Parochianorum, Ecclesiarum Parochialium hujusmodi, liberè, & licitè exercere: quódque ipsi Capellani; dùm curam hujusmodi gerent, ea libertate, atque exemptione fungantur, & ubique fruantur, ac

si

si ex Canonicis Congregationis, & Ordinis prædictorum existerent.

ortuos in ...clesiis co...n isti Canonici sepe...e valent.

§. 34. Sepulturam quoque in locis Cæmeteriis, & Ecclesiis dictæ Congregationis concedimus, & eam liberam esse decernimus, ita quòd devotioni, & extremæ voluntati eorum, qui in locis hujusmodi sepeliri voluerunt, nullus obsistat, salva tamen justitia illorum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora sumuntur.

...xemptio à ...risdictione superiori...te Episcoporum inquisitorum aliorum ...nnium. ...uoad Episcopos vid. ...spositio...em Conc. ...rid. sess. 25. ...11 & seqq. ... Leoni x. ...onst. 22. ...ùm intra, ...onst. 39 ...lem. viij. ...sceptì vid. ...a Tom. 3. ...uo verò ad inquisitores ...oc indul...am revocavit Pius IV. ...n const. 67. ...omanus. ...Tom. 2. fol. ...91.

§. 35. Et ut dictæ Congregationis Canonici divinis beneplacitis quietiùs, & liberiùs insistant eosdem Congregationem, & illius generalem Priorem, Visitatores, & alios Prælatos, ac Canonicos, conversos, commissos, novitios, moniales, sive sorores, & oblatas, seu commissas personas prædictas utriusque sexus, ac Capellanos etiam curam habentes animarum, necnon familiares, & servitores ipsorum, nunc & pro tempore existentes, ac ipsius Congregationis Monasteria, Prioratus, & loca, etiam quæ in posterùm eidem Congregationi quandocumque uniri, & incorporari, seu subjici, vel aliàs quomodolibet aggregari contigerit, ac omnia, & singula dictorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum præsentium, & futurorum Ecclesias, Capellas (etiam si ipsis cura immineat animarum) oratoria, manualia, membra, castra, fortalitia, ædificia, villas, grangias, vineas, oliveta, hortos, sylvas, nemora, prata, pascua, piscationes, molendina, aquas, aquarum decursus, jura, jurisdictiones, prædia, possessiones, & bona quæcumque, quæ in præsenti sunt, & in futurum erunt, dictæ Congregationis, & quæ omnia, & singula per eorum vocabula confines, valores, qualitates, & quantitates hic haberi volumus, pro sufficienter expressis, à quorumcumque Legatorum etiam de latere, & Subdelegatorum, necnon Nunciorum dictæ Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, quorumcumque Officialium Romanæ Ecclesiæ, necnon Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, administratorum, electorum, & aliorum quorumcumque Iudicum ordinatorium, etiam Inquisitorum hæreticæ pravitatis, quavis auctoritate, & potestate, dominio, visitatione, reformatione, correctione, & inquisitione, ita quòd in dictam congregationem, vel ejus singulares personas seu benefactores, occasione beneficiorum ejusdem collatorum ab eis, aut quia subditi eorum cum eisdem Canonicis conversentur, seu ab ipsis recipiant absolutionis, & Eucharistiæ Sacramentum, necnon Monasteria, Prioratus, loca, & personas in eis degentes, ratione delicti, excessus, seu contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque ineatur contractus, committatur delictum, aut res ipsa consistat, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias quasvis sententias, nisi de speciali Sedis prædictæ commissione, quomodolibet, directè, vel indirectè proferre, aut promulgare non possint, prorsus eximimus, & totaliter liberamus, Eáque & eorum quodlibet, in jus, & proprietatem B. Petri, ac Sedis ejusdem, & sub eorum speciali protectione, atque nostra suscipimus, ita quòd de cætero dicta Congregatio cum Monasteriis, membris, & Ecclesiis, locis, personis, & juribus suis suprascriptis, & aliis quibuscumque, eidem Sedi immediatè subjecta existant, & esse censeantur.

Pœna contra d. exemptionem impedientes.

§. 36. Quòd si Legati, Subdelegati, aut Ordinarii, seu aliæ personæ prædictæ, contra exemptionem, & liberationem nostras prædictas, quicquam attentare quomodocumque præsumpserint, ac requisiti vigore præsentium per ipsius Congregationis Prælatos, vel Canonicos, infrà tres dies à die requisitionis hujusmodi non destiterint, excommunicationis sententiæ ipso facto noverint se subjectos, & nihilominùs, quòd aliter actum fuerit eo ipso sit irritum, & inane, nulliúsque roboris, vel momenti, Decernentes ex nunc, omnes, & singulos processus, ac excommunicationis, seu suspensionis, & interdicti sententias, censuras, & pœnas, quas, & quicquid contra Congregationem, seu illius Canonicos, personas, Monasteria, Ecclesias, & loca hujusmodi haberi, & fieri contigerit, seu etiam promulgari, irritos, & inanes, nulliúsque roboris vel momenti esse, ac pro nullis, & infectis haberi debere, etiam exemptione Congregationis hujusmodi, quam tamquàm notoriam, & manifestam haberi volumus, non aliter allegata, seu aliter de ea mentione facta.

Et contra Principes, & alios quoscumque datia imponentes aut imposita exigentes.

§. 37. Nulli quoque Reges, Principes, Duces, Marchiones, Barones, Milites, Nobiles, Laici, Communitates, Universitates, Magistratus, Rectores, & Officiales Civitatum, Terrarum, Castrorum, & Diœcesum quarumcumque, Monasteriis, Prioratibus, Locis, Capellis, Ecclesiis, Manualibus, Grangiis, Castris, possessionibus, & bonis, necnon Prælatis, & Canonicis, Monialibus, sive Sororibus, ac personis ipsius Congregationis, gabellas, talias, datia, collectas, etiam pro pontium refectionibus, aut viarum reparationibus, aliáve onera, seu gravamina inferre, indicere, vel imponere, aut indicta, & imposita exigere sub excommunicationis, & maledictionis æternæ pœnis, quas Principes, Duces, Marchiones, Barones, Milites, Laici, Communitates, Universitates, Magistratus, Rectores, & Officiales prædicti (nisi præsentium habita notitia prorsus destiterint) ipso facto incurrant, audeant vel præsumant.

Exempto d. Cong. à solutione decimarum etiam solvi solitorum.

§. 38. Nec aliquid ex dictæ Congregationis, & earum Monialium, sive Sororum, ac Monasterii, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis prædictis, ad dandum seu solvendam aliquam Canonicam portionem, sive decimas, aut quicquam aliud, quod eorum loco solvi consueverit, Archiepiscopis, Episcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Universitatibus, Communitatibus, & fabricis, & aliis quibuscumque personis, de jure, vel de consuetudine, aut statutis, vel privilegiis quibuscumque ex quacumque causa hactenùs ab eis forsan debita, seu quæ deberi prætenderetur quomodolibet in futurum, etiam de relictis, donatis, & legatis tàm in ultimis voluntatibus, quàm etiam inter vivos, seu aliàs quacumque occasione concessis, & concedendis, etiam si fortè per nos, vel Sedem prædictam de legatis pie dispositis, & relictis in genere, vel in specie, decima, vel alia portio, seu quota alteri piæ, vel non piæ rei, ex quavis causa hactenùs, & præsertim Ecclesiæ S. Petronii Civitatis nostræ Bononiensis concessa fuissent, aut in futurum concedi, seu solvi, aut dari, mandari contigerit, quomodolibet teneantur, decernentes Congregationem, & Canonicos hujusmodi, ac Moniales, sive Sorores, & prædictas personas oblatas utriusque sexus, & illorum Ecclesias, Monasteria, & loca, & eis legata, atque relicta aut aliàs in eorum favorem disposita, in concessionibus, & mandatis hujusmodi includi seu comprehendi non debere.

Pœnæ contra desuper Congregationem molestantes.

§. 39. Districtiùs inhibentis Ordinariis locorum sub interdicti Ecclesiæ ingressus, & suspensionis à divinis, ac regiminis, & administrationis Ecclesiarum suarum, Rectoribus verò Parochialium Ecclesiarum, & quibusvis aliis personis sub excommunicationis latæ sententiæ, & privationis earumdem Parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in posterùm obtinenda pœnis, quas scienter contrafacientes ipso facto incurrant, ne Ordinem, & Congregationem Sancti Salvatoris Canonicorum Regularium hujusmodi, ac illius Canonicos, Ecclesias, Monasteria, & loca prædicta, ac Moniales, sive Sorores, & oblatas personas prædictas utriusque sexus, præter, & contra tenorem ac formam hujus præsentis nostri indulti, & aliarum concessionum, ut præmittitur, Congregationis Sancti Salvatoris prædictorum Canonicorum Regularium, seu Ecclesiis, Monasteriis, & membris, ac locis suis, Monialibus, sive Sororibus, & oblatis personis prædictis facturum, quoquomodo inquietare, nec eos aut testamentorum, & ultimarum voluntatum executores, aut testantium hæredes, seu quoscumque alios, directè, vel indirectè ad solutionem alicujus quartæ Parochialis, seu Canonicæ, vel alterius portionis sive oneris, compellere quoquomodo, ut præfertur, præsumant. Sed ipsa Monasteria, Prioratus, loca, Manualia, grangiæ, possessiones,

& bona, ac Prælati, Canonici, Moniales, sive Sorores, & oblatæ personæ Congregationis ejusdem Sancti Salvatoris, ab omni impositione, exactione, collecta, decima, charitativo subsidio, aut alio quocumque reali, ac personali, vel mixto onere, vel gravamine, quovis nomine censeatur, per nos etiam & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore indictis, necnon omnibus censibus, redditibus, & solutionibus, ratione subjectionis,aut visitationis,quorúmque jure, quibuscumque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Universitatibus, aut aliis quibuscumque personis hactenùs debitis, quæ nos eisdem Congregationi, & Canonicis, de Apostolicæ potestatis plenitudine gratiosè remittimus, & in futurum debendis, illorúmque solutione, & præstantionem, vel solutionem, per quoscumque, & quarumvis etiam Apostolicarum literarum vigore, cogi aut desuper inquietari nequeant.

Exemptio à procurationibus Legatorum & Nunciorum Sedis Apostolicæ & decimarum Papalium.

§. 40. Similiter, ut ad præstantiam procurationum Legatorum, seu Nunciorum dictæ Sedis, seu ad solutionem etiam decimarum, quas Papales appellant, & quas Sedes prædicta pro Christianæ fidei defensione, aut aliis imminentibus persæpè necessitatibus imponit, minimè teneantur, dictósque Canonicos, Moniales, sive Sorores, & oblatas personas ad hoc minimè obligatos declaramus, etiam si per quoscumque exemptos persolvi mandarentur, cum quibusvis derogatoriis, & fortioribus clausulis, nec eos ab eorum solutione cessando, censuras, & pœnas incurrere, nisi præsentibus de verbo ad verbum, toto tenore inserto, & non per generales clausulas specialiter & expressè derogetur, & de ipsis omnimoda, & individua mentio fiat. Nullúsque ab eisdem de quibuscumque possessionibus ubilibet constitutis, quæ in præsenti sunt, vel in futurum erunt Monasteriorum, Prioratuum, & bonorum dictæ Congregationis Sancti Salvatoris, ac Monialium, sive Sororum, & oblaturum personarum hujusmodi utriusque sexus,quæ illius Prælati,Canonici, Moniales, sive Sorores, & dictæ personæ oblatæ colunt, seu coli faciunt, & in futurum colent, seu coli facient, ex hortis, virgultis, piscationibus, vel de nutrimentis animalium primitias, decimas, quartesia, aut quocumque nomine nuncupata alia jura, exigere, vel extorquere præsumat, nec ipsi illa cuiquam solvere sint adstricti.

Privilegium quarumcumque Monasteria & bona acquisita pacificè possidendi, & alia de novo acquirendi. Quoad nova Monasteria construenda vide sanctionem Clem. viij.in const. suæ 99. Quoniam. in Tom. 3.

§. 41. Prætereà quascumque possessiones, bona, jura, & jurisdictiones, ab ipsa Monasteria, loca, Ecclesias, Capellas, Oratoria, & Hospitalia, tàm præcentia, & futura ipsius Congregationis, & ejus Monialium, sive Sororum, seu oblatarum personarum, in quibuscumque Mundi partibus constituta, & pertinentia quarum nomina & cognomina hic haberi volumus pro expressis, quæ in præsentiarum Canonici, Moniales, sive Sorores, & oblatæ personæ utriusque sexus hujusmodi Congregationis, justè, & canonicè possident, & in futurum, Pontificum concessione, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, vel aliis justis modis præstante Domino poterunt adipisci, ipsis Monasteriis, capellis, & Oratoriis, Hospitalibus, præsentibus & futuris firma, rata, & illibata servari volumus,decernentes,ut nulli omninò hominum liceat præfata Monasteria, sive loca, ut præfertur, exempta, res, & bona mobilia, & immobilia, possessiones, domos, molendina, aquas, piscarias, jura, jurisdictiones temerè perturbare, aut illa, seu illorum aliquod auferre, vel ablata retinere, occupare, seu quibuslibet vexationibus fatigare,quòd si aliqua, Ecclesiastica sæcularisvè persona cujuscumque gradus vel conditionis existat, etiam si Pontificiali dignitate præfulgeat, contra hoc nostræ exemptionis, liberationis, decreti, concessionis, defensionis, conservationis, & libertatis indultum venire, dicta bona, jura, jurisdictiones, exemptiones, & indulta, vel aliquid eorum violando, occupando, turbando, vel diminuendo, seu indebitè fatigare præsumpserit, nec facta ei notitia de hujusmodi nostro indulto, infrà tres dies se correxerit, aut idoneam cautionem de satisfaciendo præstiterit, excommunicationis sententiam ipso facto incurrat, à qua, nisi dicta satisfactione præstita, præterquàm in articulo mortis, & nunc de satisfaciendo per se, si supervixerit,aut per suos, vel successores idoneos præstita cautione, nequeat absolutionis beneficium obtinere. Volumus autem, quòd præfatæ Congregationis, & ejus Monialium, sive Sororum, ac oblaturum personarum utriusque sexus Monasteria, & loca, hæreditates, legata, & fidei commissa per medias personas canonicorum, Monialium, sive Sororum, & oblatarum personarum hujusmodi, aut alias qualitercumque ad ea delata bona,mobilia, & immobilia, in quibuscumque civitatibus & locis, quovis titulo acquirere, ipsique Canonici, Moniales, sive Sorores, & personæ illæ pro se, & eorum Monasteriis petere, & exigere possint, undecumque vel qualitercumque eis debeantur, & quæ petendi, & exigendi (si in sæculo remansissent) jus haberent.

Præscriptio 60. annorum tantum currit contra Congregationem istam.

§. 42. Et contrà præfatæ Congregationis, ac illius Monialium, sive Sororum Monasteria, loca, personas, & bona tàm in præteritis quàm in futuris, aliqua non currat præscriptio, nisi post lapsum sexaginta annorum.

Facultas Congreg. alienandi bona.

§. 43. Utque circa utilitatem, & commodum Monasteriorum Ecclesiarum, & locorum suorum hujusmodi, ac aliorum jurium magis intendere valeant, Capitulo generali Congregationis prædictæ, ac illius pro tempore Priori generali cum Visitatoribus, per præsentes impartimur auctoritatem concedendi Abbatibus, Prioribus, Præpositis, & Capitulis Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum suorum ac præfatarum Monialium sive Sororum, quarum curam gerunt, licentiam permutandi, seu alienandi, quotiens opus fuerit, vel in emphiteusim, vel libellum, & affictum, perpetuò vel ad tempus, quibusvis personis etiam sæcularibus, pro concedenti annuo canone, seu censu, quæcumque bona immobilia Congregationis prædictæ, ac illius Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum, seu prædictarum Monialium, sive Sororum, pro ipsorum tamen evidenti utilitate.

Facultas aliis loca suscipiendi [illegible] juxta [illegible] 99. C. m. viij Quoniam in Tom. 3.

§. 44. Concedimus insuper motu, scientia, & potestate prædictis, ut omnia, & quæcumque loca, Ecclesias etiam Parochiales, & cujuscumque Ordinis sint, aut conditionis, Congregationis, & canonicis prædictis per quoscumque oblata apprehendere, & capere possint harum nostrarum vigore, & absque alia Sedis prædictæ concessione.

Facultas paciscendi in locorum susceptione.

§. 45. Necnon Priori generali, Visitatoribus, & aliis Abbatibus, Prioribus, & Prælatis præfatis, aut aliis per Congregationem hujusmodi ad id pro tempore deputatis, in unionibus, annexionibus, incorporationibus, & reformationibus, seu receptionibus, Monasteriorum, Prioratuum, vel aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum pro ipsa Congregatione faciendis cum Prælatis, & personis, Monasteria, seu beneficia hujusmodi per eos obtenta, in Congregationis hujusmodi, seu alicujus illius particularis Monasterii commodum dimittere volentibus, conventiones, & pacta (quæ illicita, & quando Apostolica confirmatione carerent expressè prohibita,censerentur) inire, ac Monasteria, Prioratus, & alia beneficia quæcumque quæ hactenùs conditionibus,& pactis hujusmodi intervenientibus acquisierint retinere, ipsáque conventiones, & pacta observare absque eo, quòd aliquam propterea simoniæ labem incurrant, liberè, & licitè valeant.

Monasteriorum Congreg per ejus Prælatis regantur.

§. 46. Monasteria autem, & Prioratus, quæ nunc sunt, & pro tempore erunt, etiam unita præfatæ Congregationi, per Prælatos dumtaxat ejusdem congregationis regantur, & gubernentur, & quotiens illa ubicumque etiam apud Sedem prædictam, & qualitercumque vacare contigerit, etiam si speciales, vel generales de illorum provisionibus, seu dispositionibus per dictam Sedem reservationes factæ fuerint, generale Capitulum, si tunc celebretur, alioquin generalis Prior, & Visitatores, illos eisdem Congregationis Canonicis præsentibus & futuris, etiam defectum Natalium ex quibusvis personis patientes quos ad id idoneos fore crediderunt, in Prælatos tunc va-

cantium

cantium Monasteriorum, & Prioratum hujusmodi, aliàs secundum consuetudines, constitutiones, ordinationes, & statuta prædictæ Congregationis eligere seu nominare, & ad eorum nutum, & beneplacitum taliter electos seu nominatos, à regimine, & administratione dictorum Monasteriorum, & Prioratuum quibus tunc præfuerint, & quæ tunc propterea vacare censeantur, absolvere, & amovere, præfatique sic electi, & nominati, absque alicujus dictæ Sedis, vel alterius provisionis, seu dispensationis adminiculo, etiam præter hoc, quòd eis benedictionis munus impendatur, ipsis Monastariis, & Prioratibus, ad quæ sic electi, vel nominati fuerint præesse, & illa in spiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, & omnes actus ibidem exercere, & in insignia deferre, ac si munus hujusmodi suscepissent. Et si contingat, ut unus sic electus nominatus aliqua legitima causa abesset à Monasterio, & Prioratu, cui fuerit deputatus, ordinamus, quòd alteri, ejus durante absentia, commissa hujusmodi administratione in spiritualibus, & temporalibus, juxta eorum constitutiones & statuta, præfato ipsi absenti, si fuerit opportunum, præfatæ congregationis aliud Monasterium in spiritualibus & temporalibus, auctoritate etiam Apostolica regendum, & gubernandum, dictum capitulum, seu pro tempore Prior generalis cum Visitatoribus committere possit, & valeat. Nec propterea ex Monasteriis ipsis unum alteri censeatur esse subjectum, sed eis in pristina sua libertate manentibus, ea necessitudinis adminiculo copulata, sub fœlici dictæ congregationis regimine, sibi uniformi Reformi Regularis observantiæ gressu invicem suffragentur. Nihil igitur ex dictis Monasteriis, vel Prioratibus, aut aliis dictæ Congregationis locis, per quascumque literas Apostolicas, etiam motu simili, & cum reservationibus, ac quibuscumque derogatoriis, per quas effectus præsentium quomodolibet impediri, vel differri possit clausulis, concessas hactenùs & in posterùm concedendas, per aliquem de dicta Congregatione vel extra eam, cujuscumque status, gradus, ordinis, seu conditionis, etiamsi Cardinalatus honore, aut Pontificiali, vel alia quavis dignitate præfulgeat, in titulum, seu commendam, aut administrationem, vel aliàs obtineri, seu si super alicujus illorum fructibus, redditibus, & proventibus aliqua pensio, concedi, vel assignari, seu jus sibi desuper acquiri, vel aliquis contra præsentium tenorem quovis quæsito colore, etiam prætextu quorumcumque conventorum seu pactorum, tamquam simoniacorum, quempiam de dicta Congregatione super aliquo ex Monasteriis, Prioratibus, & locis prædictis ratione tituli, sive commendæ, vel administrationis, aut pensionis hujusmodi, vel aliàs impetere, seu molestare valeat. Nullàque deinceps ex beneficiis Ecclesiasticis, cum cura vel sine cura, ad collationem vel provisionem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem Abbatum, vel Priorum, ac Conventuum, Monasteriorum, & aliorum locorum dictæ Congregationis communiter, vel divisim pro tempore pertinentibus, etiam qualitercumque beneficia ipsa, & ubicumque, præterquàm apud Sedem prædictam vacare contigerit, dummodò dispositioni Apostolicæ generaliter reservata non fuerint, sub gratiis, & expectativis, ut provisionibus seu aliis dispositionibus dictæ Sedis, facultatibus, seu indultis de conferendis beneficiis Ecclesiasticis vacantibus, vel vacaturis, quibusvis personis, cujuscumque status, gradus, dignitis, ordinis, vel conditionis fuerint, aut quavis etiam dignitate Pontificali præfulgeant, ab eadem Sede quomodolibet concessis, & in anteà concedendis quomodolibet cadant, seu comprehendantur sed ipsorum beneficiorum collatio, provisio, præsentatio, seu electio, & dispositio illorum occurrente vocatione præmissis non obstantibus, ad Abbates, & Priores, & Conventus præfatos, liberè, & absque aliquo etiam præfatæ Sedis præventionis impedimento pertineant, & spectent, ac beneficiis ipsis nullus alius quàm Abbates, seu Priores, & Conventus prædicti, quarumcumque facultatum, & indultorum sibi à Sede vel Legatis præfatis qualitercumque & subquibusvis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis, etiam motu simili concessorum, & concedendorum vigore, vel prætextu disponere valeat quomodo, ac omnes, & singulæ gratiæ, expectativè, & acceptationes, provisiones, dispositiones, collationes, & literæ Sedis prædictæ, illius Legatorum hujusmodi, facultatésque & indulta super collationibus beneficiorum Ecclesiasticorum vacantium, seu vacaturorum quibusvis, etiam ut præfertur, qualificatis personis, & cum prædictis clausulis pro tempore concessa, processúsque desuper pro tempore habiti, etiam excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliàsque Ecclesiasticas sententias, censuras, & pœnas in se continentes, quoad beneficia, ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, aut aliam dispositionem Abbatum, & Priorum, ac Conventuum prædictorum respectivè spectantia hujusmodi, ac totum id quicquid in contrarium à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, omni prorsus careant firmitate. Sed neque per quarumcumque unionum, annexionum, & appropriationum, & approbationum de quibusvis Monasteriis, Prioratibus, Ecclesiis, sive locis Ecclesiasticis, per nos seu successores nostros Romanos Pontifices, aut eorum aliquem in genere, vel in specie, sub quibusvis verborum formis, vel expressionibus de cætero forsan faciendis, nullum dictæ Congregationi super unionibus, incorporationibus; approbationibus, & innovationibus quorumque Monasteriorum, Ecclesiarum, Prioratuum, aut aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, per nos & Sedem prædictam Congregationi, vel in ejus favorem faciendis præjudicium inferatur; sed illæ omnes etiam post revocationes, cassationes, & annullationes prædictas, in suo robore inconcussæ persistant in omnibus, & per omnia, acsi quòd eas, & ipsarum singulas aliqua revocatio, annullatio, & cassatio nullatenus emanassent, nisi dum, & quando ipsæ super unionibus, concessionibus, & appropriationibus, seu donationibus confectæ literæ, in revocationum, cassationum, & annullationum literis, constitutionibus, & ordinationibus hujusmodi de verbo ad verbum insererentur, ac in eis specialis, expressa, & individua de ipsis Monasteriis, & locis, ac Congregatione mentio fieret, necnon irritum, & inane totum, & quicquid in contrarium quamvis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 47. Necnon quòd deinceps per quascumque revocatorias, seu alias Apostolicas concessiones, vel literas, quibuscumque verborum formis aut tenoribus, vel clausulis derogatoriis, etiam si illæ, motu, & scientia similibus emanaverint, ulla ex prædictis concessis, & quæ eidem Congregationi pro tempore concedentur, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, indultis, privilegiis, & concussionibus quomodolibet revocari, cassari, vel annullari, seu ipsis, vel ipsorum, seu quibusvis in eis contentis particulis, & clausulis derogari valeat, nisi in derogatoriis, vel aliis literis, seu cassationibus hujusmodi, illa vel illæ ex literis quæ revocari, aut cassari, seu annullari viderentur, aut cui vel quibus derogari appareret, eorúmque totus tenor de verbo ad verbum integre inserentur, & de omnibus, & singulis Congregationis hujusmodi Monasteriis nominatim specifica mentio fiat, ac in eisdem revocatoriis, vel aliis literis, manifestè, & expresse appareat, quòd Romanus Pontifex privilegiis, indultis, & literis, de quibus tunc actum fuerit, voluerit specialiter derogare, vel illa revocare, aut cassare, seu annullare, & tunc demùm urgens, sufficiens, & rationabilis, per quàm derogatio, revocatio, cassatio, vel annullatio ipsa merito fieri debeat, causa exprimatur, alias derogationes, revocationes, cassationes, irritationes, & quæcumque exinde subsecuta nullius sint roboris, vel momenti, ipsis concessis literis, privilegiis, indultis, Clausulæ hujus Bullæ & concessionis præservativa.

 gratiis,

gratiis, exemptionibus, & libertatibus in suo pristino, plenario, atque integro robore duraturis.

Decretum irritans.

§. 48. Et si quando per aliquem, aut plures actus contra ea, aut ipsorum aliquod à quocumque cujuscumque conditionis, dignitatis, gradus, aut status fuerit, ex negligentia, vel ignorantia præsentium, quibus hæc conceduntur, aut alia quavis causa, scienter, vel ignoranter attentari, vel pro tempore observari contingat, nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & privilegiis hujusmodi præjudicium generetur: sed ea omnia, & singula, in suis robore, & firmitate permaneant.

Publicatio hujus Bullæ demandatur una cum ejus observantia.

§. 49. Præterea statuimus, & decernimus, quòd universæ, & singulæ personæ in dignitate Ecclesiastica ubilibet constitutæ, & alias de jure communi habiles, & idoneæ ad causas audiendas, cùm aliquæ ex eisdem personis pro parte ejusdem Congregationis Sancti Salvatoris, seu Prioris generalis, aut aliorum ex Congregatione hujusmodi, ad quos spectabit, fuerint requisitæ, per se, vel alium, seu alios, præmissa, ubi & quando opus fuerit, publicare, ac eidem Congregationi, & Canonicis, illorúmque Ecclesiis, & Monasteriis, membris, locisque prædictis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistant ac faciant Congregationem ipsam, illiúsque Canonicos, Moniales, sive Sorores, & personas, ac eorum Monasteria, loca, & bona quæcumque, pacifica possessione, vel quasi privilegiorum, & concessionum hujusmodi liberè gaudere, & non permittant eos, seu testamentorum executores, & hæredes prædictos, contra illorum tenores, per Ordinarios, & Rectores Parochialium Ecclesiarum prædictos, seu alios quoscumque indebitè molestari, aut eis gravamina, injurias, atque damna inferri, seu quomodolibet irrogari, quinimò dictæ Congregationi, ac illius Canonicis prædictis in quibuscumque casibus, seu causis, tàm Ecclesiasticis quàm profanis per eos coràm dictis personis contra quascumque alias personas cujuscumque qualitatis, conditionis, gradus, ordinis, dignitatis, nobilitatis, præeminentiæ, & status fuerint, etiam quacumque mundana, vel Ecclesiastica, aut Patriarchiali præfulgeant dignitate, seu exemptione monendis summariè, & de plano, ac sine strepitu, ac figura judicii, sola facti veritate inspecta, auctoritate Apostolica ministrent justitiæ complementum, denuntiéntque palàm, & publicè, omnes & singulos excommunicatos, quos eis constiterit censuras, & alias pœnas incurrisse, ac faciant eos ab omnibus arctiùs evitari, & ubique pro excommunicatis, suspensis, & interdictis nuntiari, & legitimis desuper factis processibus, illos quotiens opus fuerit, iteratis vicibus aggravent, seu aggravari procurent, contradictores quoslibet per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad præmissa, seu aliquod eorum, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, super quibus omnibus eis facultatem concedimus per præsentes. Volumus autem, quòd universæ, & singulæ personæ, quibus causæ auctoritate literarum Apostolicarum delegari possent, dùm, & quotiens pro parte Prioris generalis, & aliorum Abbatum, Priorum, & Conventuum, ac Canonicorum, aut Monialium, seu Sororum, ac personarum Congregationis hujusmodi, vel alicujus eorum fuerint legitimè requisiti, ad exequutionem quarumcumque literarum dictæ Sedis conservatoriarum nuncupatarum, ac præmissarum præfatæ Congregationi, vel ejus Monasteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus, aut Monialibus, seu Sororibus, & personis contra illis inferentes molestias, injurias, gravamina atque damna, concessarum hactenùs, & in posterùm concedendarum perpetuis futuris temporibus, procedant per se, vel alios, aliàs juxta earumdem conservatoriarum literarum continentiam atque formam, in omnibus, & per omnia, perinde ac si ipse non servatoriæ literæ à principio directæ, eisque ut quamvis aliàs conservatores esse non possent, illas exequerentur, expresè mandatum, & super hoc concessa facultas fuisset.

Derogatio quorumcumque contrariorum.

§. 50. Non obstantibus Natalium defectu, ac Lugdunen. Concilii, & piæ memoriæ Innocentii Quarti circa exemptos editæ, quæ incipit, Volentes, & Martini Quinti necnon Bonifacii Octavi, Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, quibus cavetur, ne quis extra suam Civitatem, & Diœcesim, nisi certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne judices à Sede prædicta deputati, extra Civitatem, & Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali, necnon quæ incipiunt, Super cathedra, ejusdem Bonifacii Papæ, & Dudum Viennensis Concilii, ac piæ memoriæ Callisti Papæ etiam prædecessoris nostri, & aliis literis, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, etiam quorumcumque aliorum Pontificum similiter prædecessorum nostrorum, vel etiam in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, necnon specialibus, & vel generalibus Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, & aliorum Regularium locorum, etiam dictæ Congregationi unitorum, & illorum, ac prædictorum, & quorum ipsa unita Monasteria, Prioratus, & loca extiterint Ordinum, & inter quoscumque ejusdem Congregationis Sancti Salvatoris Canonicos, ac locorum Ordinarios, seu Rectores prædictos initis, & conclusis, ac hactenùs observatis pactis, & conventionibus etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, & indultis, & literis Apostolicis quibusvis Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, & aliis locis, Capitulis, Conventibus, & personis, etiam motu, & scientia similibus, & cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibúsque decretis, concessis hactenùs, & in posterùm concedendis, aut si Patriarchis, Episcopis, & Rectoribus præfatis, vel quibusvis aliis, conjunctim, vel divisim à Sede præfata indultum existat, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari, aut ultrà, vel extrà loca ad judicium evocari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ad de verbo ac verbum de indulto hujusmodi mentionem: & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, quibus omnibus etiam si pro eorum sufficienti derogationi de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, eorum tenores etiam si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suis robore permansuris, hac vice dumtaxat eisdem motu, & scientiam, specialiter, & expresè derogamus, necnon omnibus illis, quæ præfati prædecessores in singulis per eos Congregationi hujusmodi concessis literis voluerunt non obstare, cæterísque contrariis quibuscumque.

Fides danda transumptis hujus Bullæ.

§. 51. Et quia difficile foret præsentes literas ad singulas provincias, & loca oportuna, ubi necesse foret, destinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd transumptis earum manu Notarii, publici subscriptis, & alicujus Archiepiscopalis, vel Episcopalis seu alterius Curiæ sigillo munitis, ea prorsus in judicio, & extra ubicumque exhibita, vel ostensa erunt, fides adhibeatur, ac si ipsæ originales literæ forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo &c. Si quis autem.

D. P. An. 9. die 2. April.

Datum Romæ, apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo duodecimo,

decimo, quarto Nonas Aprilis, Pontificatus nostri Anno nono.

XXXI. Damnatio Conciliabuli Pisani, cum omnibus in eo secutis.

Ejusdem damnatio est etiam suprà in const. 27. Sacrosancta §. 51. fol. 511.

JULIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1512.

Sacro approbante Concilio.

Approbatio contentorum in aliis Bullis, quarum una est indicata hic in rubr. aliæ autem uti minùs necessariæ sunt prætermissæ.

CUm inchoatam hujus sacri Lateranensis Concilii celebrationem, ad Dei laudem, universalis Ecclesiæ pacem, fidelium unionem, schismatis, & hæresium eversionem, morum reformationem, ac contra perfidos fidei hostes, expeditionem Altissimi dextra assistente prosequi intendamus, ut omnium schismaticorum, & pacis hostium latrantium canum ora obtundantur, universi Christi fideles valeant à tàm pestifero, & venenoso contagio se immaculatos servare; in hac præsenti secunda sessione in Spiritu sancto legitimè congregata, indictionis, convocationis, & publicationis, schismaticæ convocationis, & asseri conciliabuli Pisani, ad scindendum, & scandalizandum Ecclesiæ præfatæ unionem emanatarum, citationum, monitionum, decretorum, absolutionum, sententiarum, actorum, legatorum creationum, obedientiarum, subtractionum, assertarum censurarum appositionum, ipsiúsque conciliabuli translationis, ad Mediolanen. vel Vercellen. Civitates, aut alia loca quæcumque, omniúmque, & singulorum in dicto Conciliabulo gestorum, & conclusorum reprobationes, damnationes, revocationes, cassationes, irritationes, & annullationes per nos habita cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, & de eorundem fratrum consilio, & unanimi consensu, ac ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, per diversas nostras literas respectivè præsertim sub dat. die 15. Kalend. Augusti Pontificatus nostri Anno octavo, ac 3. Nov. Decembris. & Idibus Aprilis ejusdem Pontificatus Anno nono, editas, factas, & emanatas, literásque ipsas cum decretis, declarationibus, inhibitionibus, mandatis, hortationibus, interdictorum Ecclesiasticorum appositionibus, & aliis sententiis, censuris, & pœnis, tàm à canonicis sanctionibus, quàm à nobis, maximè in literis indictionis hujus sacri universalis Concilii, ac omnibus, & singulis aliis clausulis, in dictis literis contentis quarum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, pro expressis haberi volumus, licet ut firma & valida, nulla alia confirmatione, aut approbatione egerent, ad abundantiorem cautelam, & veritatis manifestationem, hoc sacro approbante Concilio confirmamus, approbamus, & innovamus, illáque inviolabiliter observari volumus, statuimus, & ordinamus, supplentes omnes, & singulos defectus si qui forsan intervenerint in eisdem.

Damnatio Conciliabuli Pisani.

§. 1. Necnon Conciliabulum, illiúsque translationem, ac omnia, & singula per ipsum Conciliabulum, illique assistentes, adhærentes, fautores, & consentientes, directè, vel indirectè quomodocumque, & qualitercumque à die indictionis ipsius Conciliabuli usque in præsentem diem, acta, facta, & gesta, & prolata, ac in posterùm gerenda, agenda, facienda, & proferenda, etiam si talia sint, vel fuerint de quibus specialis, specifica, expressa, ac individua mentio habenda foret, illorum tenore, & qualitates etiam pro expressis habentes, ut alia adulterina, & à veritate deviantia concilia, & in eis gesta, à jure, sacrísque Canonibus damnata, & reprobata fuerunt, damnamus, & reprobamus, ac prout sunt, nulla irrita, & inania, nulliúsque roboris, vel momenti fuisse, & esse nunciamus, & quatenùs opus sit cassamus, irritamus, & annullamus, ac pro cassis, irritis, annullatis haberi volumus.

Validatio Lateranensis Concilii indicti ut suprà fol. 510.

§. 2. Et nihilominùs hoc sacrum Concilium œcumenicum, justè, rationabiliter ac ex veris, & legitimis causis, ritéque & rectè indictum celebrari inceptum, omniáque & singulis, quæ in eo facta, & gesta sunt, & de cætero fient, & gerentur, justa, rationabilia, firma, & valida fore, ac idem robur, eadémque vim potestatem, auctoritatem, & firmitatem habere, & obtinere, quæ alia Concilia generalia, præsertim Lateranensia à sacris Canonibus approbata, habent, & obtinent, hoc eodem sacro Concilio approbante decernimus, & declaramus.

Prorogatio ejus tertiæ sessionis pro die 4. Nov. 15. 12.

§. 3. Insupérque temporum dispositione, æstivisque caloribus instantibus, ut commoditati, & valetudini Prælatorum consulatur, Ultramontanique & transmare existentes, qui hactenùs ad hoc sacrum Concilium venire non potuerunt, expectentur, proptérque alias justas, & rationabiles causas præfato sacro Concilio notas, & ab eo approbatas, tertiam sessionem continuationis celebrationis Concilii præfati, tertio nonas Novembris proximè futuri faciendam, hoc præfato sacro Concilio † tunc existen. à Romana Curia recedendi, & pro eorum voluntate ubi eis placuerit morandi, dummodò dicta 3. Nonas Novembris, in præfato Concilio Lateranense cessante legitimo impedimento de quo clarè constet, sub pœnarum in literis indictionis ipsius Concilii, & Canonicis sanctionibus contrà non accedentes ad Concilia indictarum incursu præsentes existant, licentiam, & facultatem, præfato sacro Concilio etiam approbante, concedimus, & indulgemus. Nulli ergo &c. Si quis &c.

† nunc

Dat. P. A. 9. die 1. Maji.

Dat. Romæ, in publica sessione, in Lateranensi sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ 1512. 16. Kal. Junii, Pontificatus nostri Anno nono.

LEO DECIMUS PONT. CCXXI. ANNO DOMINI MDXIII.

ANNO 1513.

LEO X. Florentinus, Joannes Medicus anteà dictus, Laurentii filius, Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Dominica, Creatus Idibus Martii 1513. Coronatus 4. Id. Aprilis eodem anno. Vixit annos 8. menses 8. & dies 21. Creavit Cardinales 24. Obiit anno 1521. Kal. Decemb. sepultus fuit in Basilica Principis Apostolorum, posteà translata fuit in Ecclesiam S. Mariæ suprà Minervam. Vacavit sedes dies 40.

I. Reintegratio Incliti Populi Rom. ad sua privilegia, gratias, & officia.

Hæc omnia Paul. III. dies 27. Septembris 1537. confirmavit, sed ejus const. uti simpliciter confirmatoriam omisi. Aliam verò concessionem gratiarum dedit Paul IV. die 28. Novembris 1555. quam minùs cecessarium existimavi. Et Innocent. IX. in sua const. 2. Ad Romanum. Quòd verò ad privilegium fori Romanorum, vide const. 34. Pii IV. Dilectos, ubi notabo, fol. 2. in Tom. 2.

LEO EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1513.

Proœmium.

DUM singularem fidei constantiam, & eximæ devotionis affectum, quos Dilecti filii Populus Romanus erga nos, de Romanam ab ejus exordio gessisse semper, & genere comprobantur Ecclesiam, vigili mediatione pensamus, dignum, quin potiùs debitum arbitra-

mur, ut Ecclesia ipsa sic suæ in eos gratiæ dona diffundat, ut à quibus præcipuè in matrem, & dominam, divina fuit dispositione recepta, per mutuæ benevolentiæ ministerium, uberioráque in dies largitionis munera in peculiare, ac dilectissimos filios, magis adoptatesse noscatur.

Popul. Rom. multas gratias obtinuit à plerisque Pont quibus tamen non fruebatur.

§. 1. Sanè fœlicis memoriæ Eugenius Quartus, Nicolaus Quintus, Callistus Tertius, Pius Secundus, Paulus etiam Secundus, Sixtus etiam Quartus, Innocentius Octavus, Alexander Sextus, & Julius similiter Secundus, & nonnulli alii Rom. Pontifices prædecessores, nostri, diversa eisdem Populo privilegia, indulta, & gratias, concesserunt, quæ sicut Dilecti filii Nobiles viri Magister Joannes Hieronymus de Benzonibus, decretorum Doctor, de majori præsidentia Abbreviator, & Stephanus de Carbonibus, ac Marius Particappa, Conservatores, & Franciscus Cincius Prior Capitum Regionum Urbis, necnon Magistri Paulus de Planci, Baptista Paulinus, Julius de Alberteschis, Aulæ nostræ Consistorialis Advocati, & Marius Salamonius, utriusque Juris Doctores, & Franciscus de Lenis, & Marcus Antonius de Alteriis, & Bernardinus de Militibus, ac Jacobus de Frangipanibus, & Hieronymus Pichus, ac Bartholomæus de Valle, Romani Cives, eorundem, Conservatorum Consiliarii, super id per ipsos Conservatores electi, ac Petrus de Smeriliis Fisci nostri Romani procurator, nobis ipsius Populi nomine exposuerunt, ob passim unicuique petenti concessas illorum derogationes, & eorumdem Populi negligentiam, vel alias partim numquàm in observantiam deducta, usuivè recepta, partim per dissuetudinem abrogata propemodùm sunt.

Quas omnes hic Pont. innovat & confirmat.

§. 2. Nos igitur populum præfatos non minoris charitatis affectu, quàm prædecessores præfati prosecuti sunt, prosequi volentes, ac omnium, & singulorum privilegiorum, indultorum, & gratiarum prædictatur, & singularum super illis confectarum literarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio, non ad ipsorum conservatorum, Prioris, & consiliariorum, aut aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, privilegia, gratias, indulta, & literas prædicta, etiam quæ in causis ad forum capitulinum spectantibus, commissiones quaslibet, præterquàm quæ Romani Pontificis sint Manu propria subscriptæ prorsus excludunt, & Tribunalis, ac causarum tàm civilium quàm criminalium, in eadem Urbe, cognitiones distinguunt, necnon Statuta, & consuetudines dictæ Urbis, reformationes illorum, etiam juramenti validitatem in certis ibi expressis casibus restringentia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus, & innovamus, & perpetuæ firmitatis robur obtinere, & etiam si hactenùs ex præmissis, vel quibusvis aliis causis observata non fuerint, ex nunc de cætero perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere, decernimus, potiorique pro cautela ea omnia, & singula, prout per dictos prædecessores concessa fuerint, eidem Populo gratiosè concedimus.

Officiáque multa eidem Populo restituit & donat
De his officiis vide plenè in novis Statutis Urbis lib. 3.

§. 3. Et ut eisdem Populo in eorum privata commoda de alicujus subventionis auxilio consulatur, ProtonotariatusCuriæ Capitolii (quòd Hospitali nostro Sancti Spiritus in Saxia de Urbe,) Et Notariatus (quòd Secretariorum nostrorum, & Marescallatus) Extimatoriatus Stateræ; Mandatariatus; Et Transtiberorum Ripæ, & Ripettæ officia (quæ Præsidentium Annonæ earumdem Ripæ & Ripettæ, dilectorum filiorum Collegiis, dicta olim fuere auctoritate perpetuò unita, annexa, & incorporata) ab Hospitalia, & quibus pro iis certam tunc expressam recompensam, per alias nostras literas concessimus, quibus non intendimus præjudicare, nec solita emolumenta auferre, nisi pro ea summa pro qua recompensa data fuerit Collegiis prædictis, respectivè segregantes, & separantes ea. Ac pecuniarum Cameræ, (sine tamen ipsius exercitio, & emolumentia ex ipso exercitio provenientibus, quæ capita Solidorum appellant) & Gabellæ Vini Forensis de eadem Urbe Depositariatuum, cum consuetis. Ac præfatæ Ripæ, Ripettæ, Pecudúmque & Mercium, ac Annonæ grasciæ nuncupatæ, necnon Salis ad grossum, & ad minutum Dohaneriatuum, cùm centum viginti pro quolibet Dohaneriatu, & omnium eorumdem Dohaneriatuum Notariatuum, cùm Quatraginta octo Florenorum auri pro quolibet Notariatu Salariis, per conductores ipsarum Dohanarum, & Gabellarum propterea nullum præjudicium, circà administrationem officii inferatur, sed solùm deferre possint extorsiones indebitas & insolitas, quæ fierent Cameræ Apostolicæ, & sine præjudicio in illis emptionis aut pignoris, vel simplicis ab aliquo ex prædecessoribus nostris concessionis titulis jus habentium, quamdiu tituli ipsi duraverint dumtaxat. Ita quòd liceat ipsis Conservatoribus, & Populo restitutis preciis pro quibus emta, aut pecuniis pro quibus pignori obligata sint, illa simul vel successivè redimere, extraordinariatus majoris & Scriptoriæ & Marescallatus Cameræ, & Gabellariatus majoris Urbis prædictarum. Et Salinarum, Portarum & Pontium, sive Palatii dictorum Conservatorum Marescallatus, & ejusdem Palatii Notariatus, ac Camerariatus Ripæ & Ripettæ. Ac alia quæcumque Urbis officia, olim per Cives Romanos exerceri solita, Portásque, & Pontes dictæ Urbis, cum omnibus eorum solitis honoribus, oneribus, salariis, & emolumentis dictis Populo donamus, & elargimur. Statuentes, & ordinantes quòd ex nunc de cætero in perpetuùm, tàm Portæ, & Pontes hujusmodi, quàm Conservatoriatus, Capitum regionum Marescallatum de tracta nuncupatorum, Paceriatus, Magistratuum Stratarum, & Justitiariorum, Syndicorum, Senatoris, & officialium, Urbis, Reformatorum Studii, & Paccriorum, ac Syndicorum, Assessoriatuum, & Notariatuum eorumdem, ac quæcumque aliæ præfatæ Urbis Officia per Cives hujusmodi, ut præfertur, exerceri solita, divisis etiam in plures, ad Populum, portiones illorum vel aliquorum ex eis, fructibus, redditibus, & proventibus, juxta providam dictorum Conservatorum, & Prioris, ac earum Consiliariorum ordinationem desuper faciendum; in pixidem congeri, & deinde statutis per Conservatores, & Priorem, & Consiliatios præfatos ad id temporibus sortem, nostra, & pro tempore existentis Romani Pontificis præsentia trahenda, nostróque arbitrio restringenda, & amplianda, inter Cives tantummodò dispensentur. Et quòd Protonotariatus Curiæ Capitolii, Notariatus, & Marescallatus Ripæ & Stateræ, ac Cameræ, & Gabellæ Studii hujusmodi Depositariatuum, & Gabellariatus, & Extraordinariatus prædictorum, & Judicatus appellationum, de eadem Urbe Officia, & Comitatus Tyburis, & Malleani, ac Velletri, & Coræ, Civitatum videlicet, & Oppidorum dictorum Populi Romani, temporalis Dominio immediatè subjectorum Potestariæ à taxis, quas pro expeditione Brevium præfati Secretarii, ab eis hactenùs exigebant, necnon eædem Civitates, & Oppida, ac Terræ ad præsens præfatis Populo immediatè subjecta, si & quamdiu in subjectione hujusmodi fideliter manserint, ab omni onere quo pro Stationibus militum Romanæ Ecclesiæ gravabantur, libera sint atque immunia. Id verò quòd ex Depositariatu hujusmodi Collegio dilectorum filiorum, Scriptorum Archivii Romanæ Curiæ annuatim debetur, is solvat qui dicta solidorum capita perceperit.

§. 4. Et quòd Sancti Georgii intra, & Sancti Sebastiani extra dictæ Urbis muros Sancti Benedicti, & Cistercienfis Ordinum, & alia Monasteria, ac Prioratus, Sanonicatus, & præbendus, dignitates, personatus, administrationes, & officia, cæteráque

Beneficiáque Ecclesiasticæ Urbis, Romanus tantùm conffic. libet.

beneficia

beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, in dicta Urbe & illius districtu existentia (venerabilium fratrum nostrorum præfatæ Ecclesiæ Cardinalium, titulis, & denominationibus, ac Basilicæ beatorum Petri, & Pauli, & Lateranensis, & Beatæ Mariæ Majoris, de eadem Urbe Ecclesiarum, Archipresbyteratus Sancti Laurentii, & Sancti Anastasii, extra, & Sanctæ Sabæ intra eosdem muros, eorumdem Ordinum dictis Cardinalibus commendari solitis, Monasteriis, dumtaxat exceptis) non nisi Romanis civibus conferri seu commendari, aut aliàs de eis, in alios quoquomodo, præterquàm si beneficia prædicta, ex resignatione alienigenæ vacarent, quæ etiam alienigenis conferri valeant, etiam per nos, & Sedem Apostolicam disponi nullo modo possit, collationésque, provisiones, commendæ, & aliæ quævis dispositiones de illis, etiam per nos, & Sedem eamdem etiam cum expressa præsentium derogatione, etiam motu proprio, & ex certa scientia, pro tempore factæ nullius sint roboris, vel momenti, nullumque alicui, etiam coloratum tribuant titulum possidendi.

Redditus gabellæ vini Forensis Studio Urbis assignat.

§. 5. Propterea quòd ex redditibus Gabellæ Vini Forensis hujusmodi, postquàm Lectorum Studii salaria soluta sint, liceat præfatis conservatoribus in eorum, & capitum regionum Magistratuum ornatum, & decus dumtaxat, quo indigere noscuntur, & non eorumdem conservatorum, & capitam regionum proprios usus, juxta ordinationem per conservatores, & capita regionum, ac consiliarios præfatos desuper faciendam, tantùm annuatim exponere, ad quantum mediatas eorum Provisionum seu Salariorum ordinariorum respective ascendat, & non ultrà.

Notarios Romanos eximit a contentis in Bulla 15. Jul. II. supr. fol 492.

§. 6. Et quòd Notarii in Matricula Notariorum Romanorum pro tempore descripti, ab observatione eorum quæ in literis Apostolicis erectionis Collegii dictorum Scriptorum Archivii Romanæ curiæ continentium, quoad cives Romanos quoscumque inter se contrahentes sint exempti.

Gabella vini Populo donat.

§. 7. Donamus quoque eisdem conservatoribus, & Populo in perpetuum, Gabellam omnem Vini Forensis hujusmodi, cum onere solvendi temporibus consuetis, ex proventibus dictæ Gabellæ, salaria dictis Lectoribus pro tempore debita, ac facultate residuum proventuum eorumdem, in dictum ornatum, & Murorum, Portarum, Aquæductuum, & Pontium, aliásque dictæ Urbis necessitates pro tempore ingruentes, de consensu consilii Romani, & non in alios usus, convertendum.

Conservatores Urbis a d. gabella eximit.

§. 8. Et insuper eosdem Populum, omnésque, & singulos dictæ Urbis incolas, & habitatores, ac alios in eadem Urbe, ad quam Christifidelium de universis Mundi partibus, frequens est in dies concursus pro tempore residentes, à Vini Romani, & Farinæ, præterquàm quæ à Pistoribus, seu in eorum usum conficitur, omni tamen fraude cessante, & præfatos, ac pro tempore existentes dictæ Urbis conservatores, à Vini, etiam coasi, sive Græci, quo pro eorum & familiæ suæ victi utuntur, usque ad vigintiquinque vegetes anno quolibet Gabellæ solutione, eximimus, & liberamus.

Pretiúmque Salis minuit.

§. 9. Et pretium Salis, qui ad minutum venditur, etiam pro pecudibus in eadem Urbe ad rationem octo Bolonenorum monetæ novæ cum dimidio unius Boloneni similis pro mensura quam Scorzum appellant, reducimus & moderamur.

Civitatem Veliternam & Terram Coræ Populo restituit. Tu scias Veliterna Tiburtinam de quæ suprà in die non habere.

§. 10. Porrò civitatem Velletri, & Oppidum coræ prædictæ cum eorum territoriis, omnibus, mero & mixto imperio, aliusque omnibus juribus, & jurisdictionibus, prout olim sub dictorum Romani Populi Dominio fuere, eorundem Populi ditioni, & potestati de consensu quorum interest, liberè restituimus, & plenariè reintegramus. Mandantes dilectis filiis civitatis & Oppidi prædictorum Universitatibus, ut de cætero conservatoribus, & Populo præfatis uti veris & legitimis eorum immediatis Dominis in temporalibus obediant & pareant, ac intendant. Volumus demum quòd præsentes literæ & in eis contenta à Kal. Martii proximi præteriti citrà, plenum fortitæ sint & esse censeantur effectum. Decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super præmissis, vel eorum aliquo, per quoscumque etiam nos & Sedem præfatam, ex quavis causa scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores hujus Bullæ deputat.

§. 11. Quocircà venerabilem fratrem Raphaëlem Episcopum Ostiensem, & Dilectos filios nostros, Franciscum Sanctorum Joannis & Pauli, & Antonium Sancti Vitalis, & Petrum Sancti Eusebii tit. Presbyteros, ac Aloysium Sanctæ Mariæ in Cosmedium Diaconum, Cardinales, & eorum quemlibet, pro præmissorum omnium observantia, eisdem Conservatoribus, Priori, & Populo, in Conservatores, & defensores speciales, constituimus, & deputamus, injungentes eisdem Cardinalibus, quatenùs ipsi vel eorum aliquis per se vel alium seu alios, Conservatoribus, Priori & Populo præfatis, quotiens ab eis vel eorum aliquo fuerint requisiti in præmissis, efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant ipsos Conservatores Priorem, & Populum, auctoritate nostra, omnibus, & singulis supradictos pacificè frui, & gaudere, eáque omnia, & singula inviolabiliter observari, non permittentes eos, seu eorum aliquem per quoscumque desuper etiam dicta auctoritate fungentes, quomodolibet molestari, contradictores quosvis per censuram Ecclesiasticam & alia juris opportuna remedia appellatione remota compescendo, invocato etiam ad id, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 12. Non obstantibus quibusvis in Collegiorum prædictorum erectione, & dotatione editis, & aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon quibuslibet de aliquo, seu aliquibus ex prædictis officiis, quibusvis personis, etiam motu simili, & ex certa nostra scientia, ex quibusvis urgentissimis & necessariis causis, per nos, & Sedem præfatam factis hactenùs, & in posterùm fiendis, quas quotiens factæ fuerint, totiens ex nunc prout ex tunc & è contra revocamus, cassamus, annullamus, & omnibus illis quæ prædecessores præfati in singulis per eos eisdem Populo concessis literis, voluerunt non obstare, cæterísque contrariis quibuscumque. Nostræ tamen intentionis existit, quòd Dohaneriatuum, & illorum Notariatuum salaria, currere incipiant à die quo contractus super ipsarum Dohanerum conductione, inter illorum conductiones, & Cameram Apostolicam tempore dicti Julii prædecessoris initi, respective finierint, & non ante.

Nulli ergo omnimò hominum. &c. Si quis &c.

D. P. An. 1. die 19. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo tertio decimo, quartodecimo Calen. Aprilis, Pontificatus nostri Anno primo.

II.

Reductio & unio Congregationis Eremi Camaldulensis, & Congregationis S. Michaëlis de Murano Monachorum Ordinis S. Benedicti, in unam Congregationem. Ac plurimæ ordinationes pro electione & munere Prælatorum, & regimine totius Congregationis cum indultorum & gratiarum concessione,

Alia est deinde instituta Congregatio Eremitarum S. Romualdi, ut infrà in constit. 23. Clem. VII. Vestrum, ubi de ea notabo. De hac autem scripsi suprà in const. 1. Alexan. II. Nulli. fol. 26.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1513.

Proœmium.

Etsi à summo rerum omnium Conditore, cujus inscrutabili providentia cuncta reguntur, dispen-

satores

ſatores ſin domo Domini, meritis licet inſufficientibus, juxta miniſterii Paſtoralis officium quibuſlibet perſonis regularem vitam profeſſis teneamur aſſiſtere, illorum tamen profectibus animarum, propenſioribus nos licet auxiliis intendere, & eorum quieti; ut in ſancta vacatione, abſque impedimenti alicujus diſpendio permanere, ac vota ſua Altiſſimo exolvere valeant, nilque ipſos ab oratione, & contemplatione retrahat, aut eorum piam intentionem intercipiat, nihilque virtuoſis operibus turbationis cujuſvis præbeat quomodolibet incentivi paterna charitate proſpicere, ac remediis congruentibus providere, qui diffluentis, & fallacis ſæculi peſſundatis delitiis, vitæ integritate præpollent, & laudabilibus actibus continuò inhærentes, ſpem ſuam in altiſſimis, ubi bona ſunt gaudia, collocarunt, ac eò, quæ per prædeceſſores noſtros, & canonicæ etiam alios ſæculares Principes in favorem perſonarum ſub Regulari obſervantia Altiſſimo famulantium conceſſa, & pro ſalubri Monaſteriorum, & locorum, ac Congregationum directione ſtatuta, & ordinata fuiſſe dicuntur, libenter cùm à nobis petitur, Apoſtolico munimine roboramus, ac alias noſtri Paſtoralis officii partes favorabiliter impartimur, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Romani Pontific. ac Principes indulta Ordini conceſſerunt.

§. 1. Sanè accepimus quamplura privilegia, & indulta, tàm per Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, quàm Imperatores, & Reges Romanorum, ac alios ſæculares Principes, Eremo, & ſancti Michaëlis de Murano, & aliis Camaldulenſis Ordinis Monaſteriis, & locis, ac Congregationi de Murano conceſſa fuerunt.

In Capitulo generali Florentiæ acto, unio facta eſt Congreg. Eremi, & S. Michaëlis de Murano, & plura ſtatuta edita, tàm pro Regularem, quam pro Conventualem vitam ducere volentibus. Et loca Ordinis ad 17. redacta fuerunt.

§. 2. Ac quòd nuper Dilecti filii Petrus Delfini Prior Prioratus Eremi dicti Ordinis Aretinæ Diœceſis, ac ejuſdem Ordinis Generalis, & ejuſdem Eremi Eremitæ, ac moderni Abbates Monaſteriorum, & Priores Prioratuum, ac aliæ perſonæ dicti Ordinis, in Capitulo generali, in Civitate Florentina, de mandato noſtro congregato, velut zelatores Divini cultus, pro proſpero, & fœlici regimine dicti Ordinis in ſpiritualibus, & temporalibus, nonnulla ſtatuta, & ordinationes, erectionem novæ Congregationis Eremi, & ſancti Michaëlis de Murano nuncupatæ, ac inſtitutionem decem & ſeptem locorum principalium Monaſteriorum, & Prioratuum, & illis aliorum unionem, ac omnium reformationem, & ad obſervantiam reductionem, ac Generalis temporalis electionem, ac normam, & modum Eremitarum, ac aliorum, tàm ſub regulari Obſervantia, quàm vita Conventuali vitam ducere volentium, concernentia, ſalvo Sedis Apoſtolicæ beneplacito, ediderunt laudabilia, & honeſta, ac ſacris Canonibus non contraria. Quorum tenorem, illis maturius & diligentius examinatis, ac reſecatis quibuſdam ſuperfluis, ac in meliorem formam redactis, de verbo ad verbum præſentibus inſeri fecimus.

His pontifex modò prædicta omnia confirmat.

§. 3. Nos cupientes privilegia per prædeceſſores noſtros, ac reges, & Imperatores præfatos, ut præfertur, conceſſa, Ac ſtatuta & ordinationes, ac Congregationis Eremi inſtitutionem, & ex ea, ac Congregatione de Murano, unius novæ Congregationis erectionem, quæ Eremi, & ſancti Michaëlis Congregatio nuncupetur, ac Monaſteriorum & Prioratuum, ac aliorum beneficiorum, aliis decem & ſeptem principalioribus locis unionem, annexionem, & incorporationem, eo firmiùs perſiſtere, quo Sedis prædictæ protectione, & auctoritate communita fuerint, ac prout expedire arbitramur, ſalubriter providere volentes. Nos igitur, qui dudum, inter alia, voluimus, quòd ſemper in unionibus commiſſio fieret ad partes, vocatis quorum intereſſet, & idem obſervari voluimus in confirmationibus unionum jam factorum, quique Religioſarum perſonarum geſta, eo potiori favore proſequimur, quo ſperamus, quòd exinde ſacræ Religionis vigor accreſcat, eáque plurimùm in Domino commendantes, ipſorúmque Generalis & Eremitarum, ac Abbatum, Priorum, & Capituli ſtatum proſperum & tranquillum paterno zelantes affectu, eos, & eorum quemlibet, à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis, ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes. Ac fructuum, reddituum, & proventuum, Monaſteriorum, & Prioratuum, quorum verus annuus valor non exprimitur, verum annuum valorem præſentibus pro expreſſo habentes. Motu proprio, non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, ac poteſtatis plenitudine, privilegia, & indulta, præfatis Eremo, & Congregationi de Murano, ac aliis dicti Ordinis Monaſteriis, & locis, tàm per Pontifices præfatos, & quatenùs ſint honeſta, & ſacris canonibus non contraria, quàm per Imperatores, ac Reges, & Principes præfatos conceſſa. Necnon ſtatuta, & ordinationes in dicto Capitulo Generali edita, & ut præfertur reformata, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus, & confirmamus, eáque perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter obſervari debere decernimus. Supplemúſque omnes & ſingulos defectus, tàm juris quàm facti, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Dubia in privilegiis exorienda, ad eorum fautorem interpretentur.

§. 4. Et pro portiori cautela volumus, ut quicquid dubii in dictis, & in hoc etiam noſtro privilegio, ſeu in aliquo eorum, pro tempore emerſerit id, data verborum ambiguitate, & Juriſperitorum interpretatione, in favorem dictæ Congregationis de novo erectæ, & locorum particularium ejuſdem, interpretari debeat: & cujuſvis particularis Monaſterii dictæ Congregationis, etiam de novo erectæ.

Privilegia omnibus Monaſteriis, etiam Monialium, ſint communia.

§. 5. Privilegia, & omnia etiam quæ in toto hoc privilegio continentur, univerſæ huic Congregationi de novo erectæ, & omnibus, & ſingulis particularibus ejuſdem Congregationis de novo erectæ Monaſteriis, ac omnibus dicti Ordinis Monialibus, & Monialium locis, ſint communia, & ad illa extendantur.

Monachi omnes, unam conſtituunt Congreg. nuncupandam Eremi, & S. Michaëlis.

§. 6. Et inſuper, etiam ultra privilegia eidem Eremo, & ſancti Michaëlis, ut præfertur, de novo erectæ Congregationi conceſſa, hac perpetua, atque irrefragabili Conſtitutione, motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus, ſancimus, Quòd omnes, & ſinguli dictæ Congregationis Monachi Ordinem ipſum profeſſi, præſentes, & futuri, quamvis in diverſis Monaſteriis, ſive locis pro tempore maneant, unum tamen corpus, & via Congregatio, Eremi, & ſancti Michaëlis nuncupata exiſtant. Ipſáque Congregatio, ab Apoſtolica Sede meritò approbata, ab univerſis Chriſtifidelibus in reverentia, & devotione habeatur.

Capitulum generale ſtatuta pro regimine Ordinis condere & corrigere poteſt.

§. 7. Et dictæ Congregationis Capitulum generale, ſive in eo voces pro tempore habentes, pro felici dictæ Congregationis ſucceſſu, ſtatuta, conſtitutiones, ordinationes, ac omnia & ſingula, quæ in ſpiritualibus, & temporalibus ipſius Congregationis & ejus Regularis diſciplinæ, ſtatum, obſervantiam, indemnitatem & circa divini officii directionem, & ordinationem, abſque tamen ipſius Regulæ, in ſubſtantia, vel effectu, variatione, interpretationem, vel declarationem quomodò concernere poterint, auctoritate prædicta, inſtituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi, ac ea quæ ſic inſtituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto vel in parte, prout rerum vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Quibus inſtitutis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus,

ſinguli

singuli de Congregatione de novo erecta hujusmodi, cujuscumque dignitatis, status, gradus, seu conditionis existant, efficaciter parere omninò teneantur. Ita tamen quòd ad peccatum, nisi contrariat excontemptu, aliquem non obligent.

..t juxtà Ca..ituli statu.., sunt re..rmanda ..lonasteria.

§. 8. Et quotiens Prælatus aliquis, Monasterium cui præfuerit, reformare, & ad ipsius de novo erectæ Congregationis observantiam reducere decreverit, reformationem ipsam, juxta instituta, decreta, & ordinationes Congregationis ejusdem, prout convenientius poterit, exequatur. Et ejus acta, conventiones, & modi, eo ipso quòd de consensu dictæ Congregationis, seu ad id deputatorum in formam publicam redacta fuerint, Apostolico sint robore communita.

..rælati, Ge..erali obe..iant, & ..lonachi ..ælatis.

§. 9. Universi verò ejusdem Congregationis de novo erectæ Prælati, sub præfati Generalis Ordinis, & alii Monachi, ac conversi, & commissi morantur obedientiis, vivant, & eas illis humiliter præstent.

..ppellatio ..b eis etiam ..d Sedem ..postolicam ..bsque licen..ia prohibe..ur.

§. 10. Et nulli Prælatorum, vel Monachorum prædictorum, ab institutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli, sive Generalis Ordinis, aut aliorum Prælatorum Congregationis hujusmodi, ad quemcumque, etiam ad nos, & Sedem prædictam de speciali indulto summi Pontificis liceat appellare: appellationésque desuper pro tempore interpositæ, & inde secuta, irrita habeantur.

..rocessus ..am civiles, ..uam crimi..ales, secun..ùm usus & ..tatuta for..mentur.

§. 11. Et cùm contra aliquem Prælatum, vel Monachum de novo erectæ Congregationis hujusmodi, civiliter, aut cirminaliter agi contigerit, secundùm consuetudines. & statuta prædicta, (juria communis apicibus, dilationibus, terminis, & litium anfractibus omissis) procedi debeat.

..ransitus de ..oco ad lo..um quan..lo de licen..ia Sedis ..Apost. est ..ermitten..lus.

§. 12. Et ipsius de novo erectæ Congregationis Prælati, suos Monachos, qui licentiam à Sede præfata habere dixerint, se ad aliud quodcumque Monasterium, sive locum transferendi, obtentu literarum Apostolicarum, transferri non sinant, nisi in ipsis literis specialis, specificata, & expressa de Congregatione, & nostra ordinatione hujusmodi mentio fiat, eique sufficienter derogetur. Ac tunc si infrà tres menses id non compleverint, contra eos, tamquàm contra Apostatas agi possit. Nisi in ipsis literis Apostolicis expressum fuerit tempus, infrà quòd se debeat, ad hujusmodi Monasteria, sive loca transtulisse eóque casu, non priùs contra eos agi liceat, quàm dicta tempora sint elapsa.

Fugitivi non recipiuntur à Prælatis in..vitis.

§. 13. Ac Congregationis hujusmodi Prælati, quarumcumque literarum Apostolicarum prætextu, nisi in illis præsentibus specialiter & expressè derogetur ad recipiendos Monachos, qui aliàs ab eorum propriis Monasteriis, absque suorum Superiorum licentia contumaciter recesserunt, à quoquam nequeant quomodolibet coarctari.

Translati juxta ordinationem Capituli ad alia loca Ordinis eorum locorum professi censeantur.

§. 14. Illi verò ex eisdem Monachis, quos de Prioratibus, in quibus professi fuerunt, aut Monasteriis, sive locis, ad alia dictæ Congregationis Monasteria, sive loca juxta dicti Capituli ordinationem, transferri contigerit, aut aliàs pro Conventualibus quomodolibet, ex tunc ab ipsis Prioribus, Monasteriis, atque locis realiter absoluti extiterint, aliorum Monasteriorum, locorúmque quamdiu ibi steterint, Monachi, & suppositi reputentur, & pro Conventualibus inibi habeantur, ac si in illis professionem suam emissionem suam emissent.

Loca & personæ omnibus præminentiis gaudeant si d. Congreg. institutis non obstant.

§. 15. Ac omnia Monasteria, & loca prædicta, & eorum Prælati, atque personæ, quibuscumque eis à dicta Sede, vel aliàs qualitercumque concessis, ac de jure, seu consuetudine debitis, juribus, præeminentiis, ac dignitatibus inconcussè gaudeant, & utantur, dummodò illa, præmissis & aliis dictæ congregationis institutis, & ordinationibus nonobstant.

Loca non unum alteri subjecta, esse censeantur, sed ad invicem suffragentur.

§. 16. Nec propterea ex Monasteriis ipsis unum alteri censeatur esse subjectum, sed eis in sua pristina libertate manentibus, ea vicissitudinis adminiculo copulata, sub fœlici dictæ de novo erectæ Congregationis regimine, sibi uniformi Regularis observantiæ gressu, invicem suffragentur.

Monasteria conferantur Prælatis Ordinis, à Capitulo generali, vel ab ipso Generali & majori parte Visitatorum.

§. 17. Monasteria autem, & Prioratus, quæ nunc Sancti Michaelis sunt, & pro tempore erunt etiam* unita Eremi & S. Michaelis Congregationi de novo erectæ hujusmodi, per Prælatos dumtaxat ejusdem Congregationis regantur, & gubernentur, & quotiens illa ubicumque etiam apud Sedem prædictam, & qualitercumque vacare contigerit, etiam si quævis speciales, vel generales de illorum provisionibus, seu dispositionibus, per dictam Sedem reservationes factæ fuerint, generale Capitulum, si tunc celebretur, alioquin dicti Ordinis Generalis pro tempore existens, unà cum majori parte Visitatorum, cùm per ipsam de novo erectam Congregationis Monachis præsentibus, & futuris, etiam defectum Natalium ex quibusvis personis patientes, quos ad id idoneos fore crediderint in Prælatos, tunc vacantium Monasteriorum, & Prioratuum hujusmodi, aliàs secundum consuetudines, ordinationes, & statuta prædicta, eligere, seu nominare, & ad eorum beneplacitum taliter electos, seu nominatos à regimine, & administratione dictorum Monasteriorum, & Prioratuum, quibus tunc propterea vacare censeantur, absolvere, & amovere.

Prælatique sic electi absque alia Sedis Apostolica dispensatione Monasteriis præsint, & tam in spiritualibus quam temporalibus ea gubernent.

§. 18. Præfati sic electi, seu nominati, absque alicujus dictæ Sedis, vel alterius provisionis, vel dispensationis adminiculo, etiam præter hoc, quòd eis munus benedictionis impendatur, ipsis Monasteriis & Prioratibus, atque sic electi, vel nominati fuerint, præesse, ac temporalibus regere & gubernare, ac omnes actus ibidem exercere, & insignia deferre, ac si munus hujusmodi suscepissent.

Et loco absentium Prælatorum, alii substituuntur, à Capitulo, vel Gen. ut sup.

§. 19. Et si contingat Prælatos dictæ de novo erectæ Congregationis, à Monasteriis, & Prioratibus, atque ut præmittitur electi, seu nominati fuerint, aliqua legitima causa abesse, idque pro dictorum Congregationis & Monachorum, ac illorum præsentium & futurorum Monasteriorum, ac Prioratuum, conservatione, & statu prospero & fœlici, quòd absente Prælato, ne Monasterium sibi commissum, ex ejus absentia damna substineat, alius qui Monasterium, seu Prioratum ipsum regat, & gubernet, durante absentia hujusmodi deputetur, utile videatur & expediat, quòd quotiens id contigerit, Capitulum, seu Generalis cum deputatis hujusmodi, aliàs juxta eorum consuetudines, & statuta, curam, regimen, & administrationem ipsius Monasterii, seu Prioratus, Prælati sui præsentia carentis, in spiritualibus, & temporalibus, dicta absentia durante, alteri committere liberè & licitè possint.

Loca & Monasteria Congreg. in commendam titulum, aut pensionaliter dari non possunt.

§. 20. Et quòd aliquòd ex dictis Monasteriis, vel Prioratibus, aut aliis dictæ de novo erectæ Congregationis locis, per quascumque literas Apostolicas etiam motu simili, & cum reservationibus ac quibuscumque derogatoriis, per quas effectus præsentium quomodolibet impediri, vel differri possit, clausulis, concessas hactenùs, & in posterum concedendas per aliquem ex dictæ de novo erectæ Congregationis, vel extra eam, cujuscumque status, gradus, ordinis, seu conditionis sit, etiam si Cardinalatus honore, aut Pontificali, vel alia quavis auctoritate præfulgeat, in titulum aut commendam, seu administrationem, vel aliàs obtineri, seu super alicujus illorum fructibus, redditibus, & proventibus aliqua pensio reservari, concedi, & assignari, vel jus sibi desuper acquiri, vel aliquis, contra præsentium tenorem, quovis

quæsito colore, quempiam de dicta de novo erecta Congregatione, super aliquo, ex dictis Monasteriis, Prioratibus, & locis, ratione tituli, seu commendæ, vel administrationis, ac pensionis hujusmodi, impetere, seu molestare valeat.

Beneficiorum omnium collatio liberè ad Prælatos Ordinis pertinet.

§. 21. Quódque deinceps nulla ex beneficiis Ecclesiasticis, cum cura vel sine cura, ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem Abbatum, vel Priorum, ac Conventuum, Monasteriorum, & aliorum locorum dictæ de novo erectæ Congregationis, communiter vel divisum pro tempore pertinentibus, etiam qualitercumque beneficia ipsa, & ubicumque, præterquàm apud Sedem prædictam vacare contigerit, dummodò dispositioni Apostolicæ generaliter reservata non fuerint, sub gratiis, expectativis, aut provisionibus, seu aliis dispositionibus dictæ Sedis, facultatibus, seu indultis, de conferendis beneficiis Ecclesiasticis vacantibus, vel vacaturis, quibusvis personis, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, & quavis etiam Pontificali dignitate præfulgeant, ab eadem Sede quomodolibet concessis, & in anteà concedendis, quomodolibet cadant, seu comprehendantur; sed ipsorum beneficiorum collatio, provisio, præsentatio, electio, & dispositio, illorum occurrente vacatione, præmissis non obstantibus, ad Abbates, & Priores, ac Conventus præfatos, liberè, & absque aliquo præfatæ Sedis præventionis impedimento, pertineant, & spectent. Ac de beneficiis ipsis, nullus aliùs quàm Abbates, seu Priores, & Conventus Prædicti, quorumcumque facultatum, & indultorum sibi à Sede, vel Legatis præfatis, qualitercumque, & sub quibusvis verborum formis & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, etiam motu simili concessorum, & concedendorum vigore, vel prætextu disponere valeat quoquo modo. Ac omnes & singulæ gratiæ expectativæ, & acceptationes, provisiones, dispositiones, collationes, & literæ Sedis, ac illius Legatorum hujusmodi facultatésque, & indulta super collationibus beneficiorum Ecclesiasticorum, vacantium seu vacaturorum, quibusvis etiam ut præfertur qualificatis personis, & cum prædictis clausulis pro tempore etiam excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliasque Ecclesiasticas sententias, censuras & pœnas in se continentes, quod beneficia ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, aut aliam dispositionem Abbatum & Priorum, ac Conventuum prædictorum respectivè spectantia hujusmodi, ac totum id, & quicquid in contrarium à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, omni prorsus careant firmitate.

Impedientes eos qui Ordinem ingredi volunt, sunt excommunicati.

§. 22. Nec quisquam personas, quæ de jure communi Religionem ingredi non prohibentur, è sæculo fugientes, & ad dictam de novo erectam Congregationem venire affectantes, verberibus, aut violentiis quibuslibet impedire, vel prohibere, aut à Monasteriis, vel locis Congregationis ejusdem præsentibus, vel futuris divertere, aut super hoc illis, vel eas recipientibus, injuriam, vel molestiam aliquam irrogare præsumat. Contrafacientes verò præsentium notitiam habentes, vel qui eas ignoraverint, & postquàm ad eorum notitiam devenerint, à præmissis injuriis, & violentiis non destiterint, à qua, præterquàm in mortis articulo constituti, nisi à Sede præfata, absolutionis beneficium nequeant obtinere.

Monachi à Congreg. nullo prætextu divertantur &c.

§. 23. Ac nullæ Ecclesiasticæ vel sæculares personæ, quacumque auctoritate, vel dignitate præditæ, aliquem ex Prælatis, vel Monachis Congregationis prædictæ, obsequiorum, vel servitiorum propriorum, vel Monasteriorum suorum prætextu, etiam si absque licentia suorum Superiorum ad eas divertere, vel alia quavis causa, etiam arctioris vitæ, Ordinis vel observantiæ, à dicta de novo erecta Congregatione educere, vel spontè venientes recipere, & penès se retinere audeant, etiam auctoritate literarum Apostolicarum, in quibus de hujusmodi Prælato, vel Monacho, & Congregatione nominatim expressa mentio non fiat, absque consensu Capituli, seu Generalis, vel majoris partis Visitatorum de novo erectæ Congregationis hujusmodi pro tempore existentium, quod si recipientes præfati infrà tres dies, postquam eis præsentes innotuerint, Prælatum seu Monachum, extra ipsam de novo erectam Congregationem existentem hujusmodi, eidem de novo erectæ Congregationi non restituerint cum effectu, vel à se realiter non abjecerint, excommunicationis sententia innodati existant eo ipso, à qua, nisi in mortis articulo, aut à Sede prædicta absolvi non possint.

Ad hoc vide infrà Greg. XIII Bullam 99. da est ubi hoc privilegium confirmatur.

Vagantes extra claustra a Generali, & Prælatis Ordinis coerceantur, quibuscumque non obstantibus.

§. 24. Generalis autem Ordinis, ac Abbates, & Priores de novo erectæ Congregationis hujusmodi pro tempore existentes, seu ab eis deputati, possint omnes & singulos ejusdem de novo erectæ Congregationis Monachos ab illa vagos, & fugitivos, aut suis Superioribus non obedientes, & rebelles, & qui, habita licentia, conditionem eis impositam non impleverint, aut lapso licentiæ termino, ad proprium Monasterium non redierint, vel alia loca, seu Monasteria, absque speciali Apostolico privilegio præsentibus deroganti, aut Superiorum suorum licentia se transtulerint, vel aliquarum personarum, quacumque dignitate, etiam Cardinalatus honore fungentium servitiis in Romana Curia, vel extra eam, se addixerint, vel ab eis literas familiaritatis, aut capellanatus obtinuerint, capere, & in carceribus detinere, aut per censuram Ecclesiasticam, & alia juris remedia, appellatione remota, etiam invocata ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, ad solitam & debitam reverentiam compellere.

Exemptio Ordinis ab Ordinariorum & aliorum superioritate, jurisdictione & visitatione.

Tu ad hoc vide Conc. Trid sess. 25. c. 11. & seq. de Regul ac Bullam 39. Clem. viij. Subscripti. Tom 3.

§. 25. Et ut dictæ de novo erectæ Congregationis Monachi, divinis beneplacitis quietiùs & liberiùs insistant, eosdem dicti Ordinis Generalem, ac de novo erectam congregationem, & illius Abbates, & Visitatores, & alios Prælatos, ac Monachos, Conversos, Novitios, personas & Capellanos, etiam curam habentes animarum, necnon familiares, & servitores eorum, nunc & pro tempore existentes, ac ipsius de novo erectæ Congregationis, Monasteria, Prioratus, & loca etiam quæ in posterùm eidem de novo erectæ Congregationi quandocumque, uniri vel incorporari, seu subjici, vel aliàs quomodolibet aggregari contigerit, omniáque & singula dictorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum præsentium & futurorum, Ecclesias, Capellas, etiam si ipsis cura immineat animarum, oratoria, manualia, membra, castra, fortalitia, ædificia, villas, grangias, vineas, oliveta, hortos, sylvas, nemora, prata, pascua, piscationes molendina, aquas, aquarum decursus, jura, jurisdictiones, prædia, possessiones, & bona quæcumque, quæ in præsenti sunt, & in futurum erunt dictæ de novo erectæ Congregationis, & quæ omnia & singula, per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates hic habere volumus pro sufficienter expressis, à quorumcumque Legatorum, etiam de latere, & Subdelegatorum, necnon Nunciorum dictæ Sedis, Vicariorum, Rectorum, & quorumvis officialium Romanæ Ecclesiæ, necnon Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, Administratorum, & aliorum quorumcumque Judicum ordinariorum, quavis auctoritate, potestate, dominio, visitatione, reformatione, & correctione, ita quod in dictam de novo erectam Congregationem, vel ejus singulare personas, seu benefactores, occasione beneficiorum eisdem collatorum ab

eis,

eis, aut quia subditi eorum, cum eisdem Monachis conversentur, seu ab ipsis recipiant absolutionis, & Eucharistiæ Sacramentum. Necnon in Monasteria, Prioratus, loca ad personas in eis degentes, ratione delicti, excessus seu contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque ineatur contractus, committatur delictum, aut res ipsa consistat, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias quasvis sententias, nisi de speciali Sedis prædictæ commissione, quomodolibet directè vel indirectè, proferre seu promulgare non possint, prorsus eximimus, & totaliter liberamus. Eáque omnia, & eorum quodlibet, in jus & proprietatem B. Petri, & Sedis ejusdem, & sub eorum, & nostra protectione, suscipimus, ac nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ annuum censum unius unciæ auri, per eamdem de novo erectam Congregationem in festo Beatorum Petri & Pauli Apostolum, annis singulis, Cameræ Apostolicæ persolvendum, in signum perceptæ perpetuæ libertatis, & exemptionis assignamus. Quòd si legati, subdelegati, ordinarii, seu aliæ personæ prædictæ, contra exemptionem & liberationem vestras hujusmodi, quicquam attentare quoquo modo præsumpserint, ac requisiti, vigore præsentium, per ipsius de novo erectæ Congregationis Prælatos vel Monachos, infrà tres dies, à die requisitionis hujusmodi, non destiterint, excommunicationis sententiæ ipso facto noverint se subjectos. Et nihilominùs quòd aliter actum fuerit, eo ipso sit irritum & inane, nulliusque roboris vel momenti.

§. 26. Volumus insuper, quòd dictæ de novo erectæ Congregationis Prælati, vel Monachi, literas Apostolicas super administranda justitia, executione facienda, visitatione exercenda, aut alio quovis negocio peragendo, ad eos pro tempore impetratas, vel directas, acceptare, & in illis contenta exequi, & juramentum de calumnia, vel veritate dicenda, subire, aut testimonium perhibere, seu extra suas civitatem, & diœcesim trahi, & ad quævis Concilia Generalia, Provincialia, vel Synodalia, aut Congregationes, quovis nomine censeantur, ecclesiasticarum vel laicarum personarum, cujuscumque dignitatis, aut status existant, etiam Apostolica auctoritate indicta, præterquàm ad ipsius de novo rectæ Congregationis Capitulum celebrandum, aut aliàs, juxta eorum ordinationes, ire, vel mittere, aut processionibus publicis, vel funeralibus interesse inviti, minimè teneantur. Seu quòd in eorum locis, Missæ, vel alia divina officia celebrentur, ordines conferantur, vel agitentur causæ civiles, vel criminales, processiones convocentur, aut Synodus, Conventus, seu quævis Congregationis, tàm ecclesiasticarum quàm laicarum personarum fiant, sive quòd hujusmodi de novo erectæ Congregationis loca, ad usum hospitum, habitationem, detentionem, & incarcerationem, ecclesiasticarum laicarum personarum deputentur, adstringi seu compelli nullo modo possint.

§. 27. Testimonia verò Prælatorum, Monachorum, Conversorum, Commissorum, & Novitiorum dictæ Congregationis, in causis ipsorum civilibus & criminalibus, in judicio & extrà, legitima seu juridica sint.

§. 28. Nulli quoque Reges, Principes, Barones, Milites, Nobiles, Laici, Communitates, Universitates, Magistratus, Rectores, & Officiales civitatum, terrarum, castrorum, & diœcesum diversorum, Monasteriis, Prioratibus, locis, capellis, Ecclesiis, manualibus, grangiis, castris, possessionibus & bonis, necnon Prælatis & Monachis ipsius Congregationis, gabellas, talleas, datia, collectas, etiam pro pontium prefectionibus, aut vitarum reparationibus, aliisve onera, seu gravamina inferre, indicere, & imponere, aut indicta & imposita exigere, sub excommunicationis, ac maledictionis æternæ pœnis, quas, nisi præsentium habita noritia, prorsus destiterint, ipso facto incurrant, audeant, vel præsumant.

Exemptio à decimis, & quacumque præstatione danda Prælatis, &c.

Tu quoad quartam funeralium habes Concil. Trid. sess. 25. cap. 14.

§. 29. Nec aliquod ex dictæ novo erectæ Congregationis Monasteriis, Prioratibus, graviis, membris, manualibus, & locis prædictis, ad dandum seu solvendum aliquam canonicam portionem, sive decimam, aut quid aliud, quòd eorum loco solvi consueverit; Archiepiscopis, Episcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Universitatibus, Communitatibus, fabricis, & aliis quibuscumque personis, vel consuetudine, aut statutis, vel privilegiis quibuscumque, aut ex quacumque causa hactenùs ab eis forsan debita, seu quæ deberi prætendentur quomodolibet in futurum.

Exemptio pro relictis & legatis Ordini.

§. 30. Etiam de relictis, legatis & donatis, tàm in ultimis voluntatibus, quàm etiam inter vivos, seu aliàs quacumque occasione, concessis & concedendis, quomodolibet tenentur.

Exemptio ab impositionibus Sedis Apostolicæ.

§. 31. Ipsáque Monasteria, Prioratus loca, manualia, grangiæ, possessiones & bona, ac Prælati, Monachi, & personæ de novo erectæ Congregationis ejusdem, ab omni impositione, exactione, collecta, decima, charitativo subsidio; aut quocumque reali aut personali, vel mixto, onere, vel gravamine, quovis nomine censeantur, per nos aut successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, indictis.

Censibus &c. occasione visitationis.

§. 32. Necnon ab omnibus censibus, redditibus & solutionibus, ratione visitationis aut subjectionis, quocumque jure, quibuscumque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Universitatibus, aut aliis quibusvis personis, hactenùs debitis, quæ nos eidem Congregationi, de Apostolicæ potestatis plenitudine, gratiosé remittimus, & in futurum debendis, illorúmque solutione, præstationéque sint, esséque debeant libera penitus & exempta, atque immunia, ita quod ad illorum præstationem, vel solutionem per quoscumque, & quarumvis etiam literarum Apostolicarum, vigore cogi, aut aliàs desuper inquietari nequeant.

Exemptio omnium possessionum quas colit ipsa congregatio.

§. 33. Nullúsque ab eisdem de quibuscumque possessionibus ubilibet constitutis, quæ in præsenti sunt, vel in futurum erunt, Monasteriorum, Prioratuum, & bonorum de novo erectæ Congregationis hujusmodi, quæ illius Prælati, Monachi, vel personæ colunt, seu coli faciunt, & in futurum colent, seu coli facient, ex hortis, virgultis, piscationibus, vel de nutrimentis animalium primitias, decimas, quartesia, aut quocumque nomine nuncupata, alia jura exigere vel extorquere præsumat, nec ipsi illa cuiquam solvere sint adstricti.

Monachi succedunt in hæreditatibus pro eorum Monasteriis.

§. 34. Et quòd de novo erectæ Congregationis hujusmodi Monasteria & loca, hæreditates, legata, & fideicommissa per medias personas, Monachorum, aut alias qualitercumque ad ea delata, bona mobilia in quibuscumque civitatibus & locis, quovis titulo acquirere.

Ipsique Monachi & personæ, illa pro se, eorúmque Monasteriis, petere & exigere possint, undecumque vel qualitercumque eis debeant, & quæ petendi & exigendi, si in sæculo remansissent, jus haberent.

Præscriptio annorum tantum datur contra Ordinem.

§. 35. Et contra de novo erectæ Congregationis hujusmodi Monasteria, loca, personas, & bona, tàm in præteritis quàm futuris aliqua non currat præscriptio, nisi post lapsum sexaginta annorum.

Interdicti tempore Patres celebrare possint januis clausis.

§. 36. Cupientes insuper, ut de novo erectæ Congregationis hujusmodi personæ, sublatis obstaculis quibuscumque, sedulum, & devotum Domino exhibeant famulatum, motu & scientia similibus, statuimus & ordinamus, quòd si contingat Civitates Terras, vel loca, in quibus Monasteria, sive loca de nova erectæ Congregationis hu-

jusmodi consistant, ecclesiastico supponi interdicto, ipsius de novo erectæ Congregationis Prælati, Monachi, Conversi, Commissi, Novitii, & Capellani, necnon Laici intra septa ipsorum Monasteriorum, seu locorum, pro tempore habitantes, à præfatæ de novo erectæ Congregationis Monachis ad id deputatis, janis clausis, interdictis exclusis, & submissa voce, Missas, & alia divina officia audire, & ecclesiastica sacramenta suscipere, ipsique Monachi sic deputati, ibi celebrare & ministrare.

Sacros Ordines Monachi recipiunt à quocumq; Antistite, absque alio examine ad solam præsentationem Prælatorum Ordinis.

Hoc revocatur Conc. Trid. sess. 23. c. 12.

§. 37. Et quòd ejusdem de novo erectæ Congregationis Monachi, præsentes & futuri, omnes etiam sacros ordines, ad quos per eorum superiores præsentati fuerint, à quocumque maluerint Catholico Antistite, gratiam, communionem dictæ Sedis habente, recipere, & hujusmodi Antistitem, in hujusmodi Congregationis Monasteriis & locis dumtaxat adnotare, ipse Antistes, Monachos dictæ de novo erectæ Congregationis, à suis Superioribus sibi pro tempore præsentatos, Apostolica auctoritate, absque aliqua licentia & contradictione Diœcesani, & absque eo quòd aliquod aliàs illi propterea præjudicium generetur, nulla examinatione præmissa, statutis tamen à jure temporibus ordinare, Missas inibi celebrare, Ecclesias, Altaria, & vasa consecrare, vestes benedicere, & alia Pontificalia exercere.

Generalis & Prælati auctoritas dispensandi cum suis Monachis.

§. 38. Necnon, quòd Generalis Ordinis, & Abbates, Priores, & Prælati de novo erectæ Congregationis hujusmodi pro tempore existentes, in omnibus casibus, in quibus de jure communi, Prælatis & Monachis dictæ de novo erectæ Congregationis auctoritas, sive licentia, seu dispensatio Ordinariorum, si ab eis exempti non essent, foret necessaria, cum eis auctoritate prædicta dispensare, ejúsque licentiam & auctoritatem concedere.

Religiosos omnes ad Ordinem admittendi &c.

Tu vide ampliationem in Bulla 99. Gregor. xiij. infra. Ea est. Tom 2 & Bullam Clē. viij. const. 115. Quæcumque in Tom. 3.

§. 3. Ac personas volentes eidem de novo erectæ Congregationi sociari, etiam si Religionem locorum, vel Ordinem alium quemcumque arctiorem ingredi vovissent, tali voto non obstante, ad probationem, professionémque recipere, & eos, dicta auctoritate, ab ipso voto absolvere, & cum ipsis, dummodò in tali religione vel Ordine, quem vovissent, professionem non emiserint, & ante professionem emissam, ab ipsa de novo erecta Congregatione non recedant super omnibus votis (Religionis voto dumtaxat excepto) dispensare, ac omnibus quocumque excommunicationis vinculo innodatis, de novo erectam Congregationem hujusmodi Altissimo famulaturis ingredi volentibus, injunctis eis, juxta eorum facultates, restitutione, & pœnitentia salutari, tamquàm uni ex Monachis de novo erectæ Congregationis hujusmodi, absolutionis beneficium impendere, eósque etiam ad probationem recipere, ita tamen quòd si inde ante professionis emissionem discesserunt, in eamdem ipso facto reincidant.

Monachi confessiones omnium audire, & absolvere, vel nienta commutare possunt.

Tu vide moderationem in d. Bullæ Clem. viij. mox citata. in d. Tom. 3.

§. 40. Et cùm sæpe contingat, quòd ob singularem devotionem, quòd nonnullæ personæ ad Monachos hujusmodi de novo erectæ Congregationis, ad eosdem Monachos, pro earum salute animarum recurrant, ejusdem de novo erectæ Congregationis Prælatis, sive Monachis, à suis superioribus ad audiendum hujusmodi personarum confessiones deputatis, quòd personis ipsas accedentes, audire, ac personæ ipsæ, eis absque alia superiorum licentia confiteri. Necnon dictis Prælatis, sive Monachis confessiones hujusmodi audientibus, dictos confitentes, pœnitentia & satisfactione præviis, quotiens opus fuerit, ab omnibus & singulis peccatis dictæ Sedi non reservatis, & à quibuscumque suspensionum excommunicationum, & interdicti sententiis, aliisque ecclesiasticis censuris, & pœnis, quas à jure, vel ab homine latis incurrisse quomodlibet constiterit, absolvere. Et vota per eos, pro tempore emissa, in omnibus & singulis casibus, locorum ordinariis, etiam per Synodoles, seu Provinciales constitutiones reservatis, in alia pietatis opera commutare, & desuper cum eisdem voventibus dispensare, exceptis tamen censuris, pœnis, votis, & casibus, super quibus esset Sedes præfata meritò consulenda. Ipsisque confitentibus, ac aliis omnibus, qui ad præfatos Monachos, ob hujusmodi devotionem recurrent, Eucharistiæ Sacramentum ministrare liberè possint.

Patres non sunt excommunicati, nisi specialiter denuncientur.

§. 41. Necnon Prælatis, Monachis, & personis Congregationis hujusmodi, quocumque nomine censeantur, ne propter participationem, etiam in divinis, cum excommunicatis, suspensis, & interdictis, à jure vel statutis Ordinariorum, aliquam excommunicationis censuræ, aut peccati maculam incurrant, nisi ipsi excommunicati essent specialiter denunciati.

Dispensatio cum Monachis super recitatione officii quando sit à Prælatis danda.

§. 42. Ac quòd illi ex præfatis Monachis, qui adeò Monasteriorum suorum officiis occupati, ut in Choro interesse, ac divinum officium vix sine labore & tædio dicere, ac ipsa eis, ratione officiorum hujusmodi, incumbentia charitatis opera implere nequeant, & qui ad divinum officium hujusmodi dicendum adeò, vel non docti, vel minùs experti pro tempore existunt, dummodò in sacris non sint ordinibus constituti, licet professionem emiserint, tamen ad persolvendum totum integrum officium divinum minimè teneantur, sed eorum Prælati habita suppositorum suorum consideratione, (ultrà officium Beatæ MARIÆ Virginis, ad quod obligati remaneant,) juxtà dispensationem eis traditam, si eorum animabus expedire videbitur, aliquid dicendum injungant, quod cum animi alacritate valeat adimpleri.

Sepultura in Monasteriis omnibus non excommunicatis aut publicis usurariis datur.

§. 43. Præterea omnibus Christi fidelibus, exceptis excommunicatis, aut interdictis, vel publicis usurariis, ut in locis & Monasteriis de novo erectæ Congregationis hujusmodi, præsentibus & futuris, suam possint eligere sepulturam, salvo tamen jure illarum Ecclesiarum, à quibus ipsorum decedentium corpora assumuntur.

Intellige juxta Bullam Leon. x. 22. Dùm intra.

Quæ pacta in commodum Monasteriis iniri & servari possint, absque simoniæ labe.

§. 44. Necnon Generali Ordinis & Abbatibus, Prioribus vel Prælatis, aut aliis per Congregationem de novo erectam hujusmodi, ad id pro tempore deputatis, in unionibus, annexionibus, incorporationibus, ac reformationibus, seu receptionibus Monasteriorum, Prioratuum, vel aliorum beneficiorum ecclesiasticorum, pro ipsa de novo erecta Congregatione faciendis, cum Prælatis & personis, Monasteria seu beneficia hujusmodi per eos obtenta, in Congregationis hujusmodi, seu alicujus illius particularis Monasterii commodum dimittere volentibus, conventiones, & pactæ, quæ illicita, & quando Apostolica confirmatione carerent, expressè prohibita censerentur, inire, ab Monasteria, Prioratus & alia beneficia quæcumque conventionibus & pactis hujusmodi intervenientibus acquisiverunt, retinere, ipsáque conventiones & pacta observare, absque eo quod aliquam simoniæ labem incurrant, liberè & licitè valeant.

Prædictis concessionibus a nemine præjudicari potest.

§. 45. Et quandocumque per aliquem, aut plures actus contra ea, aut ipsorum aliquod, à quocumque, cujuscumque dignitatis, conditionis, gradus, seu status fuerit, ex negligentis vel ignorantia præsentium, quibus hæc conceduntur, aut alia quavis causa, scienter vel ignoranter attentari, vel pro tempore observari contingat, nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & privilegiis hujusmodi, præjudicium generetur; sed ea omnia & singula, in suis robore & firmitate permaneant.

Revocatæq; nullatenus censeantur per quascumque.

§. 46. Ac quòd deinceps per quascumque revocatorias, seu alias Apostolicas concessiones, vel literas, sub quibuscumque veborum formis, & tenoribus, aut clausulis derogatoriis etiam si illæ

motu

motu & scientia similibus emanaverint, nulla ex prædictis concessis, & quæ eidem de novo erectæ Congregationi, pro tempore concedentur exemptionibus; immunitatibus, gratiis, indultis, privilegiis, & concessionibus, quomodolibet, revocari, cassari, & annullari censeantur, seu ipsis vel ipsorum, seu quibusvis in eis contentis particulis aut clausulis derogari valeat, nisi in derogatoriis, vel aliis literis, seu cassationibus hujusmodi, illa, vel illæ ex literis, quæ revocari, aut cassari, vel annullari viderentur, aut cui, vel quibus derogari appareret, eorúmque totus tenor de verbo ad verbum integrè insereretur, & de omnibus & singulis Congregationis hujusmodi Monasteriis nominatim, & specifica mentio fiat. Ac in eisdem revocatoriis, cassatoriis, vel aliis literis, manifestè & expressè appareat, quòd Romanus Pontifex, hujusmodi privilegiis, indultis, & literis, de quibus tunc actum fuerit, voluerit specialiter derogare, vel illa revocare, cassare, seu annullare. Ac demum urgens, sufficiens, & rationabilis propter quam derogatio, revocatio, cassatio, & annullatio ipsa mentio fieri debeat, causa exprimatur, alias derogationes, revocationes, cassationes, irritationes, & annullationes quæcumque, si quas aliter quàm ut præfertur, à quocumque etiam Romano Pontifice vel momenti, ipsis concessis literis, privilegiis, indultis gratiis, exemptionibus, & libertatibus in suo pristino, plenario, & integro robore duraturis. Et quòd per quascumque revocationes, cassationes, seu annullationes quarumcumque unionum, annexionum, incorporationum, & approbationum, de quibusvis Monasteriis, Prioratibus, Ecclesiis, sive locis ecclesiasticis, per nos aut successores nostras Romanos Pontifices, aut eorum aliquem, in genere vel in specie, sub quibusvis verborum formis vel expressionibus: de cætero forsan faciendis, nullum dictæ de novo erectæ Congregationi, super unionibus, incorporationibus, approbationibus, & innovationibus quorumcumque Monasteriorum, Ecclesiarum, Prioratuum, aut aliorum beneficiorum, Ecclesiasticorum, ac per infrascriptas constitutiones factarum unionum confirmationibus, per nos & Sedem prædictam, eidem de novo erectæ Congregationi, vel in ejus favorem faciendis, præjudicium inferatur. Sed illæ omnes, etiam post revocationibus, cassationes & annullationes prædictas, in suo robore inconcussæ persistant in omnibus & per omnia, ac si quoad eas, & ipsarum singulas, aliqua revocatio, annullatio, vel cassatio nullatenùs emanassent. Nisi dum & quando ipsæ super unionibus, & illarum confirmationibus, seu donationibus confectæ literæ, in revocationibus confectæ literæ, in revocationum, cassationum, & annullationum literis, constitutionibus, & ordinationibus hujusmodi, de verbo ad verbum insererentur, ac in eis specialis, expressa & individua, de ipsis Monasteriis & locis, à Congregatione mentio fieret, necnon irritum & inane totum, & quicquid in contrarium quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

[Marg.: ...is Apost. ...positiones ... speciali. facta ...atione.]

§. 47. Necnon Generali & Abbatibus, Prioribus, Monachis, Conversis, Commissis, & Novitiis, præsentibus & futuris, Congregationis de novo erectæ hujusmodi, ut eorum devotio peramplius propagetur, & eorum animarum saluti uberius consulatur, ut confessores idonei quos de suorum voluntate Superiorum aut ipsi Superiores pro libito elegerint, omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, plenam semel tantùm in mortis articulo remissionem eis, in sinceritate fidei, unitate Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia, & devotione nostra, vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum, canonicè intrantium persistentibus, auctoritate præfata concedere valeant. Sic tamen, quòd ipsi confessores, de his, de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, illam Congregationis hujusmodi personis, prout ad illi facere, prout potuerunt omninò teneantur. Quodque singuli ex eisdem personis clericis, quamprimùm concessione absolutionis hujusmodi gaudere voluerint, septem Psalmos pœnitentiales, cum Litaneis, & orationibus consuetis; Conversi verò & Commissi, aut qui præfatos Psalmos dicere commodè non potuerint, quinquagesies orationem Dominicam, & totiens salutationem Angelicam, singulis hebdomadis, recitare, idque legitimo cessante impedimento, per annum integrum, etiam si totidem plus minusvè, ex alia quavis causa eos dixisse, & dicere oportere contingeret, prosequi complere teneantur. Occurrente verò impedimento prædicto, & posteà cessante, quamprimùm poterunt commodè impositionem hujusmodi reficiant & adimpleant.

[Marg.: ...ndulgentia ...n mortis articulo Patri...us danda a Confessori...as.]

[Marg.: Hoc revoca...m esse pa...et ex Bulla ...5 Clem. ...iij Q.æ... ...umque & ...ullam 16. ...auli v. Romanus ...n Tomo 4.]

§. 48. Necnon, quòd diebus nonnullæ Urbis Ecclesiæ pro stationibus consequendis à Christi fidelibus visitari solent, quinque altaria Ecclesiæ Monasterii, seu alterius loci Congregationis hujusmodi, ubi singulos ex eis moram trahere contigerit, aut pauciora, si tot ibi non fuerint, devotè visitando, seméque psalmum, incipientem Miserere mei Deus, apud quodlibet altare pro fœlici statu ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ dicendo, easdem indulgentias & peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur, si ipsas Urbis Ecclesias tunc personaliter visitarent. Si verò aliquis ex personis Congregationis de novo erectæ hujusmodi, pro ipsius Congregationis negotiis, aut aliis legitimis causis, extrà propria Monasteria moram traxerint, ubicumque commodiùs potuerunt totidem altaria in quacumque Ecclesia dictis altaribus, recitare, ut præmittitur, visitaverint; & si Conversi sive Commissi forsan dictum Psalmum dicere nescientes fuerint, per orationem Dominicam, & totidem salutationem Angelicam apud quodlibet altare hujusmodi recitando, eamdem etiam indulgentiam consequantur.

[Marg.: Aliæ indulgentiæ pro personis Ordinis.]

[Marg.: Tu vide immutationem in d. Bulla Pauli V. mox citata.]

§. 49. Quòd hujusmodi de novo erectæ Congregationis sacerdotes in itinere constituti, aut alia causa subsistente, ante diem, & usque ad nonam inclusivè missam celebrare.

[Marg.: Sacerdotes itinerantes ante diem celebrare possunt.]

[Marg.: Tu vide Concil Trid sess. 22 cap de celeb. miss.]

§. 50. Quódque duo ex Eremitis præfatis, singulo triennio, terram & alia loca sancta, ac sanctum Jacobum in Compostella, ac Beatorum Petri & Pauli limina, de consensu Capituli Eremi, absque alia dictæ Sedis licentia visitare.

[Marg.: Eremitarum peregrinatio quando sit permissa.]

§. 51. Ac singuli familiares Monasteriorum, Prioratuum, & aliorum locorum Congregationis de novo erectæ hujusmodi, etiam laici in illius Ecclesiis peccata, recipere, & tempore interdicti, ordinaria auctoritate appositi, clausis januis, ac excommunicatis, & interdictis exclusis, divina officia audire liberè & licitè valeant, auctoritate, & tenore præmissis, de specialis dono gratiæ concedimus pariter & indulgemus.

[Marg.: Familiares etiam tempore interdicti divinis interesse, & sacramenta suscipere non possunt.]

[Marg.: Tu vide qui notavi supra in Apostolica, incipien Interdicti.]

§. 52. Volumus autem, quòd universæ & singulæ personæ, quibus causæ auctoritate literarum Apostolicarum delegari possint, eum & quotiens pro parte Generalis, & Abbatum, Priorum, & Conventuum ac Monachorum Congregationis de novo erectæ hujusmodi, vel alicujus eorum fuerint legitimè requisiti ad executionem quarumcumque literarum dictæ Sedis conservatoriarum nuncupatarum sancti Michaëlis, de novo erectæ Congregationi hujusmodi, vel ejus Monasteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, Conventibus contra illis inferentes molestias, injurias, gravamina, atque damna, concessarum hactenùs, & in posterùm concedendarum, perpetuis futuris temporibus procedant; per se vel aliàs juxta earumdem conservatoriarum literarum continentiam, atque formam, in omnibus & per omnia, perinde ac si conservatoriæ literæ eis à principio directè, eisque ut quamvis aliàs conservatores esse non possent; illas

[Marg.: Conservatores eligi possint ab Ordine, & quæ sit eorum jurisdictio.]

[Marg.: De Conser. vide in fin. const. 41. quia inter Regulares extat communicatio privilegiorum.]

exequerentur expresſè mandatum, & ſuper hoc conceſſa facultas fuiſſet.

Deputatio executorum hujus Bullæ & contentorum in ea.

§. 53. Quocircà dilectis filiis ſanctæ Mariæ Florentinæ, & ſancti Georgii Majoris Venetiarum, ac ſancti Juliani de Arimino Monaſteriorum, Abbatibus, necnon Subdecano Eccleſiæ Florentinæ, per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenùs ipſi, vel tres, aut duo, vel unus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, ac omnia & ſingula in eis contenta, ubi, & quando expedierit, ac quotieſcumque pro parte Generalis, Viſitatorum, Abbatum, Eremitarum, Priorum, & aliarum perſonarum Congregationis de novo erectæ hujuſmodi fuerint ſuper hoc requiſiti, ſolemniter publicantes, ipſiſque Generali, Viſitatoribus, Abbatibus, Eremitis, Prioribus, & perſonis in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant eos, præſentibus literis, & in eis contentis privilegiis pacificè gaudere, non permittentes eos ſuper illis, ſeu aliàs contra præſenſentium literarum tenorem, per quoſcumque quomodolibet indebitè impediri, ſeu etiam moleſtari, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Derogatio contrariorum.

§. 54. Non obſtantibus priori voluntate noſtra prædicta, & natalium defectu, & Lugdunen. Concilii, & piæ memoriæ Innocentii Quarti, contrà exemptos edita, quæ incipit, Volentes, & Martini Quinti, necnon Bonifacii Octavi Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, & aliis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum Regularium locorum, etiam ſancti Michaëlis, & de novo erectæ Congregationi hujuſmodi unitorum, & illorum, ac prædicti, & quorum ipſa unita Monaſteria, Prioratus, & loca extiterint Ordinum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſvis Communicatibus, Univerſitatibus, Collegiis, Eccleſiis, Monaſteriis, Ordinibus, & aliis locis, Capitulis, Conventibus, & perſonis, etiam motu & ſcientia ſimilibus, & cum quibuſvis, etiam derogatoriarum derogatoriis aliiſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque decretis conceſſis hactenùs, & in poſterum concedentis, quibus omnibus, etiam ſi pro eorum ſufficienti derogatione, de illis eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua mentio, ſeu quævis alio expreſſio habenda foret, eorum tenores, ac ſi verbo ad verbum infererentur, pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, eiſdem motu & ſcientia, ac poteſtate, ſpecialiter & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque, &c. Aut ſi aliqui ſuper proviſionibus ſibi faciendis de Prioratibus, & unitis, vel aliis beneficiis eccleſiaſticis in illis partibus, ſpeciales vel generales dictæ Sedis, vel Legatorum ejus literas impetrarint, etiam ſi per eas ad inhibitionem, reſervationem, & decretum, vel aliàs quomodolibet ſit proceſſum, quas quidem literas ac proceſſus habitos per eaſdem, & inde ſecuta quæcumque, ad Monaſteria, Prioratus, & alia beneficia unita hujuſmodi, volumus non extendi. Sed nullum per hoc eis, quoad eſſecutionem Prioratuum, vel beneficiorum aliorum, præjudicium generari, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus, quorumcumque tenorum exiſtunt, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus, de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Seu ſi aliquibus, communiter vel diviſim ab eadem ſit. Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Beneficiorum cura & ſervitium non prætermittatur.

§. 55. Volumus autem, quòd Prioratus & alia beneficia unita hujuſmodi, debitis propptereà non fraudentur obſequiis, & animarum cura in eis, ſi qua illis immineat, nullatenùs negligatur; & in Monaſteriis unitis hujuſmodi divinus cultus, & ſolitus Monachorum & miniſtrorum numerus, nullatenùs minuatur; ſed illorum & dilectorum filiorum illorum Conventuum, ſi Conventus habeant, & Prioratum, ac beneficiorum unitorum prædictorum congruè ſupportentur onera conſueta. Et inſuper ex nunc irritum decernimus, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Tenor verò ſtatutorum, & ordinationum prædictorum talis eſt.

Tenor ſtatutorum d. Capituli generalis.

Congregatio Eremi Camaldulenſis ſit una, & vocetur Congregatio ſacri Eremi.

§. 56. In primis tàm Apoſtolica auctoritate nobis in hac parte commiſſa, quàm totius Capituli noſtri poteſtate, ordinamus, ſtatuimus & deliberamus, quòd Camaldulenſis Eremi ſit una Congregatio, quæ loca omnia, tàm Eremitarum, quàm Obſervantium, & Conventualium, ad ipſam pertinentium complectatur, vocetúrque Congregatio, Sacræ Eremi Camaldulenſis.

Ex ea, & ex alia Congregatione S. Michaëlis, una ſit erecta Congregatio nuncupata Sacri Eremi Camaldulenſis, & S. Michaëlis de Murano, & d. Congregationis loca 17. principaliora deſignantur.

§. 57. Deinde ex hac Congregatione, & alia ejuſdem Ordinis Sancti Michaëlis de Murano fiat unum corpus, & una nova erigatur Congregatio, in qua, univerſa noſtræ Religionis loca Eremitarum, obſervantium, Conventualium, & Monialium comprehendantur, quæ Sacræ Eremi Camaldulenſis, & Sancti Michaëlis de Murano, Congregatio nuncupetur. In ea verò particularius infraſcripta principaliora loca cum inferioribus ſibi annectendis, & uniendis, hoc ordine contineri intelligantur.

Sacræ Eremi cum ſuis annexis.

§. 58. Sacra Camaldulenſis Eremus Aretinenſis diœceſis dicti Ordinis, cum ſuis annexis, cui perpetuò unimus hoſpitale ſancti Fridiani de Piſis, dictum ſancti Martini, cujus quinquaginta, ac Prioratam ſancti Sabino de Chio, propè Caſtellionem Aretinenſem, cujus etiam quinquaginta; nec non Monaſterium ſancti Andreæ de Puteo, cujus viginti, ac Prioratum Scandaloni Florentinenſis diœceſis, cujus quatuordecim; Et Monaſterium Inſulæ cum ſuis annexis Imolenſis, ſeu alterius diœceſis, cujus centum; ac Monaſterium de Typhi, in val de Capreſe cujus quinquaginta; ac Prioratum de Cortona, cujus vigintiquinque; & Prioratum Angnæ Feſulanenſis diœceſis, cujus decem; ac Prioratum de Prataleæ Feſulanenus diœceſis, cujus ſex; ac Prioratum de Planetudo, cujus ſeptuaginta, ac Prioratum de Valiala, cujus duodecim.

S. Michaëlis de Murano cum ſuis annexis.

§. 59. Monaſteriorum ſancti Michaëlis de Murano, Torcellanenſis diœceſis, cum ſuis annexis, cui unimus Prioratum ſancti Martini de Opitergio, ſivè de Uderzo, cujus centum; & Monaſterium ſanctæ Mariæ de Lemo in Iſtria, cujus vigintiquinque; ac Prioratum Camaldulini de Verona, cujus ſeptuaginta.

S. Matthiæ de Murano cum ſuis annexis.

§. 60. Prioratum ſancti Matthiæ de Murano apud Venetias cum ſuis annexis, cui unimus Prioratum ſancti Viti de Vincentia, qui nunc in Congregatione eſt, ſi ita Patribus Congregationis in futuro Capitulo videbitur; ac Prioratum montis Crucem in agro Patavino, cujus octuaginta; & Prioratum ſanctæ Mariæ de Orbigi Paduanenſis diœceſis, cujus vigintiquinque: ac Prioratum ſancti Benedicti de Philetto, Tarviſinenſis ſeu Cenetenſis diœceſis, cujus vigintiquinque.

S. Mariæ de Carceribus.

§. 61. Ac Monaſterium ſanctæ Mariæ de Carceribus, cum ſuis manualibus & annexis.

S. Apollinaris.

§. 62. Et Monaſterium ſancti Apollinaris de Claſſe, cum ſuis manualibus & annexis.

§. 63.

S. Salvatoris de Forolivio cum suis annexis.

§. 63. Ac Prioratum sancti Salvatoris de Forolivij, cum suis annexis; cui unimus Prioratum sanctæ Mariæ de Scardavilla, cujus quinquaginta; & Prioratum S. Petri de Cæsena, cujus septuaginta; ac Prioratum Montis Calvarii, unà cum Prioratu sanctæ Mariæ de Fontana, ambo de Castracato uniti, quorum viginti; & Prioratum de Prodano in agro Cæsenati, cujus viginti.

S. Jo. Bapt. de Faventia cum suis annexis.

§. 64. Et Prioratum Sancti Joannis Baptistæ de Faventia, cum suis annexis, cui unimus Prioratum Sancti Joannis Baptistæ de Bagnacaballo, cujus centum; & Prioratum S. Joannis Evangelistæ de Ricco, cujus quindecim; ac Prioratum sancti Damiani de Bononia, cujus sexaginta.

S. Romuald. de Val de Castro cum suis annexis.

§. 65. Ac Monasterium sancti Romualdi de val de Castro, cum suis manualibus & annexis, cui unimus Prioratum de Podiocuppo, cujus quadraginta; & Prioratum sancti Georgii, cujus duodecim, ac Prioratum de le Parelle, cujus decem, ac Eremum dictam la Quadrigaria, cujus quatuor.

S. Mariæ Angelorum Florentiæ cum suis annexis.

§. 66. Et Prioratum sanctæ Mariæ de Angelis Florentiæ, cum omnibus suis annexis, cui unimus Prioratum sanctæ Agathæ de Walpechiano in monte sancti Sabini, unà cum Prioratu sancti Christophori, & sanctæ Luciæ propè montem sancti Sabini illi unito, quorum triginta; & Prioratum de Muchio Vulleranensis diœcesis, cujus quadraginta; & Prioratum sancti Viriani Aretinensis diœcesis, cujus sexaginta.

S. Benedicti extra muros Florentiæ cum suis annexis.

§. 67. Et Prioratum sancti Benedicti extra muros Florentiæ; cum suis annexis, cui unimus Monasterium sanctæ Jucundæ Lucanensis diœcesis, cujus octuaginta; & Monasterium de Cintogia dictæ diœcesis, cujus quinquaginta; & Prioratum Urticaiæ Fesulanensis diœcesis, cujus triginta; & Prioratum sancti Cipriani Vulteranensis diœcesis, cujus viginti quinque; ac Monasterium de Castignero Pisanensis diœcesis, cujus tredecim; & Monasterium de monte Muro, Florentinensis vel Fesulanensis diœcesis, cujus vigintiquinque; ac Monasterium de Titiano, Aretinensis vel Sarsinatensis diœcesis, cujus octuaginta.

S. Maria de monte Cornaro.

§. 68. Ac Monasterium sancti Felicis in Platea Florentinensis, cum suis annexis, cui unimus Monasterium montis Cornarii propè Balneum sanctæ Mariæ, cujus octuaginta.

S. Mustiola sive Rosa.

§. 69. Et Monasterium de la Rosa Senensis diœcesis, cum suis annexis, cui unimus Eremum dictam Alvino, unà cum sibi annexo Prioratu de Larco, & aliis sibi annexis Senensis diœcesis, cujus centum quinquaginta.

S. Michaëlis de Aretio.

§. 70. Ac Monasterium sancti Michaëlis de Aretio, cum suis annexis, cujus unimus Monasterium sancti Clementis Aretii, cujus octuaginta; ac Prioratum sancti Laurentii propè Aretium, cujus viginti quinque.

S. Mariæ de Balneo.

§. 71. Ac Monasterium sanctæ Mariæ de Balneo cum omnibus suis manualibus & annexis, cui unimus Prioratum sancti Sylvestri, qui etiam unus de manualibus ejus existit, cujus quadraginta.

S. Severi de Perusia.

§. 72. Et Monasterium sancti Severi de Perusia, cum Prioratu sanctæ Trinitatis illi annexo, & eorum annexis, quibus unimus Prioratum sancti Antonii de Tuderto, cujus vigintiquinque; ac Prioratum sancti Angeli dictum el Massaccio, cujus centum.

S. Hypoliti de Faventia.

§. 73. Et Monasterium sancti Hyppoliti de Faventia, cum suis annexis, & manualibus, cui unimus Ecclesiam sancti Andreæ, & Sancti Laurentii ejusdem Monasterii manuales, cujus octuaginta; ac Prioratum dictum de Ferracciano Foroliviensis diœcesis, cujus centum; ac Prioratum sanctæ Mariæ Camaldulini propè Forumlivium, cujus triginta; ac locum sancti Mauri de Solarolo Faventinesis diœcesis, cujus quinquaginta.

Abbatia de monte Christi.

§. 74. Et Monasterium de monte Christo in Insula propè Sardiniam, cum suis annexis, cui unimus Monasterium sanctæ Trinitatis in Sardinia, Ecclesiam sancti Petri in Scano, sancti Nicolai de Trulla, sanctæ Mariæ, & sanctæ Eugeniæ in Samnar, sancti Michaëlis & Laurentii in Vavaci, sanctæ Mariæ, & Joannis in Altasar, sanctæ Mariæ in Contra, sancti Joannis, & Simonis in Salvener, sancti Pauli in Controli, sancti Perti in Olim Eremitorum, in Elba insula, locus in Capolinari, & omnia alia nostri Ordinis loca, quæ in Corsica, Sardinia, Plumbino, & aliis circumjacentibus terris reperirentur, quorum insimul fructus, redditus, & proventus quinquaginta ducatotum auri de Camera, secundùm communem extimationem valorem annuum non excedunt.

§. 75. Quæ omnia supradicta loca si quovis modo vacant, alioquin per cessum vel decessum, aut aliam quamvis dimissionem Abbatum, Priorum, & aliorum quorumvis ea obtinentium unica, annexa, & incorporata perpetuò sint & esse censeantur, & in nova hac Eremi Congregatione nostra, ordine quo supradictum est esse intelligantur. Quorum locorum annexio & incorporatis factæ censeantur, dùm ea vacant.

§. 76. Et hæc quidem principaliora decem & septem loca, tamquàm magis idonea, in quibus juxta monasticam disciplinam regularis vita constitui & observari valeat, eligimus, instituimus, & deputamus, quibus alia minora loca, ut particulariter suprà expressum est, ea ratione anneximus, ut cum Monachis simul pluribus alimenta suppeditare abundè valeant, pro socialem vitam atque cœnobiticam institutionem perfectiùs custodiatur Observantiæ rigor. Et in eis monastica disciplina observantia servetur.

§. 77. Quoniam verò, & de Monialium dicti nostri Ordinis locis quibus omnia hujusmodi de novo erectæ Congregationis privilegia communia esse debent, ratio habenda est, cùm nonnulla ex eis intolerabili, ut accepimus, paupertate premantur; statuimus & definimus, ut Sacra Eremus, cùm primum Prioratum Planetuli, juxta præmissam dispositionem possederit, annuam triginta florenorum pensionem, Monialibus Monasterii sancti Benedicti de Aretio persolvat. Monialium pauperum subventioni, Eremus solvat infrascriptas annuas portiones, videlicet Flor. 30. Monialibus S. Benedicti de Aretio.

§. 78. Cum Prioratum Cortonæ, viginri florenorum Monialibus Monasterii sancti Joannis Evangelistæ de Prato veteri. Flor. 20. Monialib. Prato veteri.

§. 79. Cum verò Prioratus Angelorum de Florentia, Prioratum sancti Viriani acquisiverit, annuam similiter triginta florenorum pensionem Monialibus nostri Ordinis de Boldrona persolvat. Flor. 30. Monialibus de Boldrona.

§. 80. Quando iterum Monasterium sancti Hippolyti de Faventia, locum sancti Mauri de Solarolo possederit, pensionem annuam vigintiquinque florenorum Monialibus Monasterii sanctæ Trinitatis de Faventia persolvat. Flor. 25. Monialibus S. Trinitatis de Faventia.

§. 81. Quas quidem pensiones perpetuis futuris temporibus de anno in annum præfatis Monialibus persolvi, & nulla ratione, neque à Capitulis nostri Ordinis, neque à præsenti, aut futuris Generalibus, aut aliis quibuslibet impediri posse statuimus. Pensionésq; ista perpetua sint.

§. 82. Item statuimus, & ordinamus nullum de cætero nostri Ordinis beneficium, neque ex principalioribus, neque ex unitis suprà nominatis, aut uniendis, posse cuiquam, vel in ipso Ordine nostro, vel extra existenti, ad vitam conferri, neque à moderno, neque à successoribus suis Generalibus, neque Eremitis, neque ab Abbatibus, & Prioribus Ordinis nostri, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, his qui beneficium aliquod conferre voluerint. Et ut quòd nemo, qui Camaldulensis Ordinis fir, beneficium aliquod, sive dignitatem ad vitam suscipere valeat. Sed in superiùs prænominatis locis principalioribus, per cessum vel decessum eorum, qui loca ipsa nunc tenent: Annuales, Priores, vel Abbates, aut Rectores instituantur, vitáque regularis & Observantia custodiatur: Minora verò in vacationis quandocumque eventum, majoribus ordine suprà expresso, unita sint, ut præfertur, hoc declarato, ut in illis pari ratione nemo possit, nisi annualem administrationem habere. Beneficia prædicta nemini ad vitam conferantur.

Opera in eis impleantur.

§. 83. Hac tamen lege, quòd loca quæcumque sic applicari contigerit, debitis sibi non fraudentur obsequiis, sed per Prælatos Monasteriorum vel locorum, quibus applicata fuerint, & annexa onera consueta & officia impleantur.

Prælati de fructibus annexorum rationem reddunt ut hic.

§. 84. Obligentúrque Prælati antedicti, qui perpetui sunt, de fructibus hujusmodi annexorum, Visitatoribus, per Observantes & Eremitas, deputatis reddere rationem. De quibus quidem fructibus, ac proventibus, illud disponi debeat, quòd per Definitores Capituli Observantium fuerit ordinatum, Ex nunc, Sedis Apostolicæ beneplacito præmisso, decernentes, ut quicquid super collatione beneficiorum, & locorum Ordinis nostri, aliter à quocumque fuerit attentatum, sive scienter, sive per ignorantiam nullius roboris vel momenti esse censeatur.

Prælati loca quæ tenent, Congregationi resignent, ut ei adjungantur.

§. 85. Item statuimus & ordinamus, quòd Prælati Ordinis nostri perpetui, sive in hac Congregatione, sive extra ipsam fuerint; titulo regimini, & administrationi locorum quæ tenent, ad hoc ut dictæ Congregationi uniantur, & effectualiter aggregentur, in manibus Generalis, & Capituli Eremitarum cedere valeant, & hi potestatem habeant admittendi cessionem, ac loca ipsa Congregationi, effectu ipso, adjungendi.

Cedentes loca in eorum Abbates & Priores præfici possint ad vitam, cæteri vero nequaquam.

§. 86. Et nihilominùs Generalis ipse, & Eremitarum Capitulum, qui sic viventes cedere voluerint, in eorumdem locorum Abbates, aut Priores, secundùm loci qualitatem, per annum præficere possint, qui quidem annus toto tempore vitæ ejus, qui sic præfectus fuerit, durare intelligatur, Quod,& in aliis pariter observari decernimus, qui beneficia aliqua, vel loca Ordinis nostri, qui nunc in commenda sunt, in titulum habere procuraverint, scilicet, titulo, atque administrationi locorum, quæ sic habuerint in favorem Congregationis in prædictorum manibus cedentes, per eosdem; in Priores, aut Abbates eorumdem locorum per annum præfici possint, qui annus donec vita illi supererit, non finiatur. Nullum autem alium nostri Ordinis quoquo modo ad aliquod beneficium aut dignitatem ad vitam, aut ad annum tota vita duraturum præfici posse volumus.

Loca quæ sunt extra Congregationem cum primum vacant, Congregationi agregentur.

§. 87. Item statuimus & ordinamus, ut Monasteria & beneficia, ac loca, omnia & singula nostri Ordinis Camaldulensis, quæ modo extra hanc Congregationem, sive in Ordine sint, sive extrà Ordinem, per quoscumque, cujuscumque dignitatis fuerint in titulum vel commendam obtenta, cum primùm per cessum vel decessum illa obtinentium vacaverint, aut illorum commendæ cessaverint, ad Ordinem nostrum effectualiter revertantur, & Congregationi de novo erectæ hujusmodi pleno jure, & cum effectu aggregentur.

Generalis Ordinis, d. Congregationis caput sit.

§. 88. Locorum autem omnium, qui nunc in nostro Ordine sunt, aut in futurum erunt, sive in hac Congregatione in præsentiarum sunt, sive illi in posterùm aggregabuntur, sive etiam extra Congregationem sint, totius scilicet Camaldulensis Religionis caput, Generalis censeatur, de anno in annum prout inferiùs dicetur eligendus.

Prior Eremi teneat primum locum post Gener.

§. 89. Eremi autem Prior propter loci illius dignitatem, post Generalem, suprà omnes alios Ordinis Abbates, & Priores, semper locum habeat.

Generalis eligatur de Conventualibus visitet totum Ordinem, & habeat collect[illegible]

§. 90. Modus autem nominandi, ac eligendi Ordinis nostri Generalem talis sit. Ut eligatur & deputetur solùm de numero Observantium seu Cænobitarum, sive Eremitarum, & non Conventualium, fiátque ejus electio de anno in annum in Capitulo Observantium, secundùm eumdem modum, & formam, quæ servari consuevit in electione Vicarii dictæ Congregationis sancti Michaëlis de Murano. Ipséque Generalis sic electus possit, ubi opus fuerit Ordinem universum visitare, & annuas collectas habere debeat à locis, quæ illas exsolvere tenentur, & conserventur.

Officium ejus durat sicut Abbatum.

§. 91. Sacræ autem Eremi Prior, per cessum vel decessum Venerabilis Religiosi Petri Delfini, in præsentiarum Prioris & Generalis, nominetur & eligatur dumtaxat de numero Observantium Cænobitarum, aut Eremitarum, sitque non perpetuus, aut ad vitam, sed temporalis, & ejus electio fiat secundùm modum, & formam qua eliguntur, aut eligentur cæteri omnes Abbates, & Priores locorum, quæ nunc in dicta Congregatione de Murano sunt, aut in futurum erunt.

Prior Eremi semper connotari debet.

§. 92. Ipséque Sacræ Eremi Prior, pro tempore sui officii in Eremo commoretur, vitámque totaliter ducat Eremiticam, non secus ac cæteri omnes Eremitæ, quos non minus exemplo, quàm doctrina instruere debet. Hoc enim in regula beati Benedicti, Prioris officium esse legimus.

Petro nunc Eremi Prio- ac Generali Ordinis decedente, vicarius S. Michaëlis vices Gener. supplet & Prior Eremi, statim ab ejus Capit. eligatur duraturus usque ad Cap. Observantium quo singulis annis eligatur.

§. 93. Quoniam verò in obitu, aut cessione ejusdem Petri Delfini, moderni Prioris Eremi, & Ordinis Generalis, non statim coadunari Capitulum poterit, ordinamus & definimus, ut eo cedente vel decedente, usque ad immediatè post futurum Capitulum ille pro tempore Congregationis sancti Michaëlis Vicarius esse reperitur, suppleat vices Generalis. Prior autem Eremi, pro illa dumtaxat vice, à Capitulo Eremi statim eligatur, duraturus usque ad proximum futurum Capitulum Observantium, in quo posteà de anno in annum eligetur, ut præfertur.

Generalis futurus, duos eligat Vicarios.

§. 94. Item ordinamus & definimus, ut qui post cessum aut decessum moderni Generalis, pro tempore Generalis eligetur, debeat sibi eligere & deputare Vicarios pro meliori totius Ordinis regimini & gubernatione.

Unum super Conventuales de anno in anno, & de numero Conventualium Prælatorum.

95. Unum quidem super omnes Conventuales universalem Vicarium, qui super Observantes Cœnobitas, & Eremitas, & super Moniales nullum jus habere possit: Eligetúrque de anno in annum ab ipso Ordinis Generali, cum consensu Eremitarum, & cum consilio aliquorum Ordinis nostri Prælatorum, de numero solùm Conventualium Prælatorum. Qui & usque ad triennium confirmari, & infrà annum revocari ad nutum Generalis, & Capituli Eremitarum possit. Cui secundùm quod eisdem Generali & Capitulo Eremitarum visum fuerit, de competenti salario provideatur, ut munus suum implere commodè valeat.

Alterum super observantes Cœnobitas Eremitas & Moniales, de numero Prælatorum Observantium.

§. 96. Pro regimine autem Observantium Cœnobitatum, & Eremitarum, ac Monialium, unum aut plures Vicarios, universales aut particulares, quando & quotiens opportunum censebit, ipse solus Generalis eligere, & confirmare, ac revocare possit. Neminem tamen, nisi de numero Prælatorum observantium nostri Ordinis possit in Vicarium suprà Observantes, aut Moniales eligere.

Capitulo duo celebrentur.

§. 97. Pro meliori autem hujus Congregationis, & totius Ordinis regimine,confirmatione,& augmento, volumus in Religione nostra duo Capitula celebrari.

Unum in quo conveniãt Observantes Cœnobitæ, Eremitæ, & Generalis Prior Eremi, & Observantium locorum Abbates & Priores eligantur&c. de anno in annum.

§. 98. Unum quidem de anno in annum, in quo solùm conveniant observantes Cœnobitæ, & Eremitæ, ita ut Prior Eremi sicuti alii observantium Prælati, cum uno socio ad eum accedat. In quo per novem definitores, quorum major pars de numero Prælatorum sit, eo modo deputandi, & eligendi, quo in Capitulis Congregationis Casinensis, aliàs sanctæ Justinæ eliguntur. Prior Eremi, & cæteri omnes Observantium locorum Abbates, & Priores, & totius Ordinis Generalis eligantur, & cætera omnia tractentur, & definiantur, quæ ad regimen, tàm spirituale quàm temporale observantium, tàm Cœnobitarum, quàm Eremitarum, atque Monialium pertinere videbitur.

Alterum sit Capitulum generale celebrandum, quando & ubi generali & Eremi Capitulo videbitur. in quo tractentur necessaria pro totius Ordinis reformatione & utilitate.

§. 99. Alterum verò Capitulum, quamdiu in nostro Ordine Conventuales esse contigerit, Generales totius Religionis fieri volumus, quando,quotiens, & ubi Generali Ordinis, & Capitulo Eremitarum visum fuerit, in quo conveniant omnes qui in Generalibus nostri Ordinis Capitulis vocem habere consueverunt. Et per sex definitores, quorum duo sint Eremitæ, sive Sacerdotes, sive non, à Capitulo Eremi eligendi, duo de numero Observantium, & duo de numero Conventualium, ab omnibus vocem in eodem Ca-

pitulo

pitulo habentibus deputandi. Unà cum Præsidente, qui semper sit Ordinis Generalis, aut loco ejus Eremi Prior. Ea tractentur & definiantur, quæ ad totius Ordinis reformationem, incrementum, atque utilitatem opportuna existimabuntur.

Definitores Capituli eligant unum Ordinis professum pro notario Capituli.

§. 100. Illud quoque Sedis Apostolicæ confirmatione obtenta definimus, ut quotiens nostri Ordinis qua lecumque Capitulum celebrabitur, possint ejusdem Capituli Definitores eligere unum nostri Ordinis professum idoneum & fidelem, loco notarii, qui ejusdem Capituli acta scribere, ac in debitas, & opportunas formas redigere valeat, cujus quidem scriptis, tàm in Romana Curia, quàm alibi, in judicio, & extrà, plenas fides adhibeatur, ac si per publicum & authenticum notarium scripta & stipulata essent,

Monachi Observantes & Eremitæ ad Conventuales transire prohibentur.

§. 101. Item statuimus & ordinamus, ut nullus de numero Observantium Monachorum Conversorum, ac Eremitarum, possit ad vitam Conventualem transire, sub inobedientiæ pœna, qua ligentur, non solùm transeuntes, sed etiam recipientes, qui etiam beneficiorum suorum privationis pœnam incurrant.

Conventuales ad observantes transire possunt, & recipi debent.

§. 102. Conventuales verò ad arctiorem vitam observantiæ transire posse volumus. Quinimò eorum singulos pro animarum suarum salute, Religionisque nostræ reformatione hortamur, atque admonemus hoc facere. Volentésque ut Conventualibus sic ad meliorem conversationem transire volentibus, locus in Observantia denegari sub eadem pœna non possit, nisi post tertiam probationem, ut in B. Benedicti Regula scriptum est. Sed per observantium Monasteria, secundùm beneplacitum Visitatorum & definitorum Observantium deputentur.

Venientes ad Ordinem recipiantur ab observantibus tantùm.

§. 103. Item, ut Observantium potius quàm Conventualium, in nostro Ordine numerus augeatur, & omnes ad nostram Religionem accedere volentes, in loco Observantiæ habitum Religionis suscipiant, & professionem emittant; innovamus antiquam nostri Ordinis constitutionem, ut nullus Conventualium Prælatorum, qui perpetui sunt, possit alicui habitum nostri Religionis exhibere, & contrafaciens pœnam privationis beneficiorum suorum eo ipso incurrat.

Observantes in victu, vestitu, celebratione officiorum & c. eamdem formam omnes observent.

§. 104. Item definimus, & mandamus, ut omnes tàm Prælati, quàm Monachi de Observantia (exceptis Eremitis, quorum vita arctior, & locus austerior est) debeant in victu, vestitu, tonsura, Divini officii, & Missarum celebratione, & aliis omnibus moribus, & cæremoniis tàm extra, quàm intra Monasterium; eumdem modum, & normam, sine ulla penitùs diversitate; habere & observare.

Licentia standi extra Ordinem revocantur.

§. 105. Item, omnes & singulos licentias nostri Ordinis, Monachis aut Conversis concessas, extrà claustram, & extra Ordinem commorandi revocamus. Et eisdem, cum licentia, aut sine, extra Ordinem commorantibus, sub pœna gravissimæ culpæ mandamus, ut infrà terminum trium mensium à præcepto sibi facto, debeant se coram Generali, aut Vicario, aut Visitatoribus præsentare, qui eisdem de congrua mansione in Ordine nostro providere debeant. Teneantúrque perpetui Prælati, Monachos, seu Conversos hujusmodi, ad eos per Generalem Vicarium, aut Visitatores directos, benignè recipere, & humaniter tractare, nisi legitimam habuerint excusationem.

Familiaritas Prælati, vel Cardinalis quomodo impetranda.

§. 106. Item in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, ut nullus omninò nostri Ordinis, sine omnium definitorum Capituli, & Sedis Apostolicæ licentiæ, literas familiaritatis alicujus Cardinalis seu Prælati impetrare possit. Ac literis desuper per eos hactenus impetratis sub pœna privationis beneficiorum suorum, & inhabilitatis ad illa in posterùm obtinenda renunciare habeant. Neque extra loca Religionis, seu in aliarum Religionum aut sæcularium locis permanere præsumant, neque possint beneficia, Ecclesias, aut loca alia ad regimen, aut ad afflictum, aut alio modo sine eadem licentia, & sub eadem pœna suscipere. Neque etiam possint super his Generalis, aut Capitulum Eremi, neque alius quoquo modo dispensare.

§. 107. Item definimus & statuimus, ut omnes nostri Ordinis beneficia obtinentes, in dicto beneficio, aut per se, aut per alium qui nostri Ordinis sit, resideat, & debito modò, Deo altissimo deserviat, aut deservire faciat. Et quicumque sine expressa omnium Definitorum licentia, hanc institutionem non servaverit, beneficio suo de facto privatus intelligatur. Et loco cui, secundùm superiorem dispositionem, uniri debet, pro unito, & annexo habeatur.

Beneficia obtinentes & nō residentes eis privantur & Ordini aggregantur.

§. 108. Item definimus, & mandamus sub eadèm pœna, ut singula dicti Ordinis beneficia, quibus cura imminet animarum, quorum singulorum fructus & proventus ad summam vigintiquinque florenorum auri ascendant, obtinentes continuè die noctúque ante sacratissimum CHRISTI Corpus, accensam lampadem tenere debeant. Statuimus insuper, ac definimus, ut tàm Eremitæ, quàm Cœnobitæ, qui tunc in observantia sunt, aut in futurum erunt, infrà terminum quinque proximè futurorum annorum, debeant omnem curam animarum, à locis eorum, tàm principalioribus quàm annexis, amovere, aut illis omninò cedendo, aut illas per sæculares presbyteros exercendo. Quo termino transacto, illos, quibus hoc onus incumbit, si ordinationem hanc non impleverint, gravissimam inobedientiæ culpam incurrisse censeantur, ac locum à quo cura animarum amota non fuerit, debere, & posse secundùm Generalis, & Capituli Eremi dispositionem, ab eo cui unitum erat separari, & alii uniri volumus. Ac sub dictæ Sedis beneplacito volumus, ut plebs, & populi, quorum curam, loca nostri Ordinis habere consueverant, secundùm dispositionem eorumdem locorum Prælatorum, contentæ sint à sæcularibus presbyteris curari ac gubernari.

Curata beneficia habentes lampadem ante Corpus Christi teneant. Et curam animarum amoveant, ut hic infrà annos quinque.

§. 109. Item, quoniam multi nostri Ordinis probatissimi viri, proximè præteritis annis vita functi sunt, nostérque propterea Ordo, aliquo indigere auxilio videatur, sub Sedis Apostolicæ beneplacito volumus, ut per decem annos proximè futuros, possint quolibet anno, quinque alterius cujuscumque Religionis, etiam Mendicantium, atque Cartusiensium, quos Capituli nostri Definitores elegerint, habitum nostræ Religionis, in quibuscumque observantiæ locis recipere. His verò sic ad nostrum Ordinem accedentibus, & Camaldulensium Religionem profitentibus, cupimus de Apostolicæ benignitatis largitate, merita laborum Religionis duplicaris plenariam omnium peccatorum indulgentiam concedi, illas insuper easdem indulgentias, eadem benignitate consequi optamus, quas si sancta Hierusalem loca, beatorum Apostolorum in Urbe limina, & sancti Jacobi in Galitia Ecclesiam visitando consequerentur.

Pro Ordinis auxilio quinque prudentes viri in locis observantia per decem annos teneatur, quibus indulgentia duplicentur.

Tu vide quoad indulgentias, revocationem S. D. N. Pauli V. in sua const. 36. Romanus. in Tom. 3.

§. 110. Item statuimus, & definimus, ut singula nostri Ordinis loca, ubi Cœnobitica observantia custoditur, cujus fructus summam sexcentorum florenorum transcendant, debeant præceptores conducere ac tenere, qui juniores Monachos linguas, & doctrinas, maximè sanctarum scripturarum disciplinam doceant, si ea loca studentibus apta & idonea à Definitoribus judicabuntur. Quæ autem non id fecerint, secundùm eorumdem Definitorum arbitrium, illis qui fecerint, aliquid persolvere teneantur, & gravissima insuper ab eisdem puniantur.

Loca Ordinis quæ transcendunt summam sexcentorum florenorum debent præceptores conducere & tenere.

§. 111. Item statuimus & ordinamus, quòd nullæ mulieres, Monasteria tàm virorum quàm monialium dicti Ordinis, sub pœna excommunicationis ingredi possint, sine expressa Generalis dicti Ordinis licentia.

Ingressus ad loca Ordinis prohibetur.

Latior prohibitio est hodie, ut in Gregorio xiij const. 28. Ubi gratiæ. Tom. 2.

§. 112. Item statuimus & definimus, quòd à præsenti anno incipiendo semel ad minus in anno, omnia nostri Ordinis monialium Monasteria, per Visitatores observantium visitentur. A nullo verò alio,

nisi

Visitatores observantium visitent omnia loca.

nisi à Generali possint visitari sine omnium Definitorum licentia. Teneantur verò observantium Definitores & Visitatores eadem Monasteria regere & gubernare, & inter cætera nullam monialem in eis permittere, ut proprii quicquam habeat.

Eremiticæ vitæ rigor à toto Capitulo Eremi tantùm immutari potest.

§. 113. Ut Eremiticæ vitæ rigor, per Cœnobitarum societatem non imminuatur, statuimus & definimus, ut Ordinis Generalis, aut Prior Eremi non possit, neque propria, neque alicujus Capituli auctoritate, antiquas Eremi constitutiones, secundùm consuetudines quæ in præsentiarum observantur moderatas relaxare, aut per laxiorem vivendi modum immutare, sine totius Capituli Eremi consensu, & qui tàm laudabilem vitam ullo modo immutare attentaverint, Dei, & sancti Patris nostri Romualdi indignationem timeant.

Capitulum Eremi quæ personæ faciant.

§. 114. Capitulum autem Eremi, & in præsentiarum, & futuris temporibus esse, & intelligi volumus, ipse Eremi Prior, & omnes, qui post professionem suam, in Ordine nostro, per sex continuos menses, in ipso Eremo vitam duxerint Eremiticam, & à reliquis Eremitis, digni eorum consortio fuerint indicati, sive fuerint in sacerdotio constituti, sive non.

Officiales omnes in Eremo & ejus locis singulis annis pro die S. Romualdi eligantur, à Priore Capitulo.

§. 115. Item, definimus & statuimus, post obitum, vel cessionem Moderni Prioris Generalis, omnes, tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus ministri, officiales, camerarii, dispensatores, in Eremo, Fonte bono, aliisque locis Eremo annexis, atque subjectis, singulis annis, pro die sancti Romualdi, de novo eligantur, aut confirmentur, per Eremi Priorem, non tamen sine expresso consensu Capituli ipsius Eremi, electiones autem quæcumque, quæ sine hujusmodi consensu fierent, nullæ esse intelligantur, & cum gravissimo onere conscientiæ illius, quæ sine tali consensu eligere attentaverit. Vivente autem, & non cedente præfato Petro, qui nunc Eremi Prior, & Generalis est, volumus, prædicti omnes, tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus Ministri, & Officiales in Eremo, Fonte bono Camal. Florent. aliisque locis quibuscumque Eremo annexis & subjectis, eligantur ab ipso Petro Priori & Generali, cum consilio tamen Eremitarum, aliter autem nequaquam.

Qui non sunt bonæ conversationis ex locis Eremi removeantur, ut hic.

§. 116. Item ordinamus & definimus, ut eos, qui aut in præsentiarum, aut in futurum non bonæ conversationis, & famæ in Fonte bono Camalduli Florentin. aliisque omnibus locis Eremo annexis & subjectis, à duabus partibus ex tribus Capituli ipsius Eremi existimabuntur, & tales esse declarabuntur, statim ab illis locis removeantur prout in dies per Eremitas nominabuntur. Ad quod si opus fuerit liceat etiam brachii sæcularis auxilium implorare.

Capitulum Eremi, quid possit.

§. 117. Item statuimus & definimus, ut post obitum, aut cessionem moderni Prioris Eremi; & Generalis, Capitulum dicti Eremi, in temporali & spirituali regimini Eremi, Fontis boni & aliorum locorum Eremo annexorum, & subjectorum, eamdem auctoritatem habeant, quam nostri Ordinis Capitulorum quorumcumque Definitores habent, aut habituri sunt. Et quicquid per Eremi Capitulum, in Eremo, & locis prædictis, circa modum vivendi, induendi, fabricandi, divinum officium ordinandi, & circa morum, & cæremoniarum observationes terminatum fuerit, majorem etiam roborem habeat, quàm si fuisset per Definitores cujuscumque Capituli constitutum.

Barbam Eremitæ deferre possint.

§. 118. Item volumus, ut sicut clausis Eremitis, ita apertis etiam, tàm Monachis quàm conversis, & Sacerdotibus, si ita Capitulo Eremi visum fuerit, liceat barbam deferre, ita tamen ut Sacerdotes eas, circa os tondere teneantur.

Pecuniam vero habere prohibentur cum sunt in Eremo.

§. 119. Item decernimus ac statuimus, ut post obitum vel cessionem hujus, qui nunc Eremi Prior, & Generalis est, nemo in Eremo, neque Prior, neque Major, neque Sacrista, neque alius Eremita, Monachus, aut Conversus, dum effectualiter in Eremo commoratur, possit sub aliquo colore habere, seu tenere, mutuò dare, aut recipere, aliquam pecuniæ etiam minimam quantitatem. Nisi fortè Camerarii Fontis boni coadjutor, socius aut minister sit. Sed tàm eleemosynæ, quæ pro dicendis Missis Eremo offeruntur, quàm singula alia Prioratus Eremi temporalia bona, per Fontis boni Camerarium, ejúsque coadjutorem, & ministros tractentur, atque administrentur. Et hæc quidem constitutio, tamdiu variari non possit, quamdiu omnibus Capituli Eremi vocibus aliter visum fuerit.

Administratores bonorum temporalium Eremi qui sint.

§. 120. Item definimus ac statuimus, ut per Eremi Priorem, unà cum Eremitis, & in præsentiarum, & in futuris temporibus, super administrationem bonorum temporalium Eremi, duo nostri Ordinis deputentur, unus Camerarius, qui in Fonte bono commoretur, alius autem ipsius Camerarii coadjutor, qui ex his etiam esse possit, qui in Eremo commorantur. Qui sexies in anno, semel scilicet quibuslibet duobus mensibus, exactam suarum administrationum rationem reddere teneatur illis, sive sæculares, sive religiosi, aut unus aut plures sint, quos prior Eremi, & Eremitæ ad hoc elegerint. Ministros verò, & unum & plures, & laicos, & religiosos, habere isti possint, neminem tamen sine Capituli Eremi consensu.

Qui administrarunt bona Eremi cogantur ad reddendum rationem.

§. 121. Item statuimus & sancimus, quòd per Eremitas deputentur, aut ab eadem Sede deputari impetrentur, unus, aut plures, qui rationes eorum, qui bona Eremi administraverunt, videant, & plenissima Sedis Apostolicæ auctoritate, cum brachii sæcularis auxilii imploratione, potestatem habeat cogendi eos ad reddendam rationem administrationum suarum, & ad restituendum quicquid per eos restituendum fore judicaverint, Possintque etiam eadem auctoritate, omnes, qui bona Eremi minùs legitimè possident, ad ea restituendum cogere. Ac cum eis de fructibus eorumdem bonorum, & de summa pro illis exposita, prout juris fuerit componere.

Eremus claudatur, & inde pauperibus & peregrinis eleemosynæ dentur.

§. 122. Item antiquiorem constitutionem confirmantes, ordinamus, ut quàm citius fieri poterit, Eremus circumquaque eo modo, quo Eremitis opportunum videbitur, claudatur, eum solum aditum, & ingressum, aut duos ad summum dimittendo. Ubi abundanter pauperibus, & peregrinis eleemosinæ elargiantur.

Mansio pro hospitibus seorsum à cellulis Eremitarum construatur.

§. 123. Item pro majori fratrum Eremitarum quiete volumus. & definimus, ut Prior Eremi, qui post obitum, aut cessionem ejus qui in præsentiarum Prior est, in Eremo habitaverit, pro hospitibus, qui ad Eremum accesserint, mansionem, seu cellulam construere faciat, sic à cellulis Eremitarum divisam, ut Eremitæ quantum minus fieri possit, ab hospitibus molestentur. Quæ tamen loco & forma, qua Capitulo Eremitarum visum fuerit, construatur.

Nemo admittatur in choro cellulis, vel alibi sine licentia Prioris.

§. 124. Item ordinamus & definimus, ut quicumque, aut devotionis gratia, aut alia quacumque de causa ad Eremum accesserint, sive sæculares viri, sive Religiosi fuerint, neque in choro, neque in cellulis, neque alibi, nisi in prima Ecclesiæ parte, & in loco hospitibus deputato, sine Prioris licentia non admittantur.

Eremitæ etiam extra Eremum abstinentias servare debeant.

§. 125. Item statuimus & ordinamus, ut Eremitæ Monachi, ac Conversi, ipséque Eremi Prior, quotiens legitima causa, intentione redeundi, de Eremo exierint, teneatur etiam tempore quo extra Eremum permanserint, in jejuniis & abstinentiis, eamdem formam servare, quæ in Eremo custoditur, exceptis nonnumquam recreationis, aut non bonæ valetudinis, aut itineris defatigatione, aut alterius laboris causis, in quibus extra Eremum commorantes, cum Prioris licentia, non teneantur hoc custodire.

Clausuram non exeant &c. neque

§. 126. Item volumus, quòd Eremitæ, clausuram Eremi exire non valeant diebus & horis quibus servatur

silentium

silentium, sine Prioris licentia. Nec liceat alicui Eremitarum, aut Monachorum, vel Conversorum, ultrà sex, aut septem milliaria, procul ab Eremo decedere. Aut extra Eremum, vel etiam Fontis boni hospitium permanere, sine eadem licentia. Item volumus & definimus, ut nullus omninò Monachus, vel Conversus, qui in Eremo commoretur, possit ultrà hospitium Fontis boni, aut æquivalentem distantiam, ab Eremo solus recedere. Sed pro quacumque etiam administratione & necessitate, ultrà eam distantiam, bini ire debeant, neque possit super hoc, ullo jure, nisi per omnes Capituli voces dispensari.

Eremitæ ab Eremo recedant ut hic.

127. Item ordinamus, & definimus, ut quotiens aliquis, seu laicus, seu religiosus, aut nostri, aut alterius Ordinis fieri Eremita, sive per se, sive per nuncium, aut literas petierit, neque Eremi Prior, neque aliquis Eremitarum, sub magna propriæ conscientiæ aggravatione, audeat suo consensu illi determinare respondere, sed ad Capitulum Eremi omnia referantur hujusmodi. Sine cujus Capituli licentia, sub eadem pœna, nemo ad Eremiticam vitam admittatur, aut ab ea expellatur.

Eremita non recipietur absque Capitulo.

§. 128. Item ordinamus, ut nullus Monachus, aut Conversus, ex Eremitarum numero possit, neque à Generali Ordinis, neque à Priore Eremi, neque à quibuscumque nostri Ordinis Capituli Definitoribus, aut Visitatoribus; invitus de Eremo extrahi, aut inde amoveri, aut ad aliquem ejusdem Ordinis locum transferri, nisi cum consilio pariter, & assensu Capituli ipsius Eremi, sed inviolabiliter observetur Martini Papæ V. privilegium, hoc idem statuens,

Neque de Eremo ad alium locum invitus transferatur absque d. Capitulo.

§. 129. Item volumus, ut fratres ex Mendicantibus Ordinibus, ad vitam Eremiticam in nostro Ordine transeuntes, non obstante juris contraria dispositione, possint vocem in Capitulo, officia, & prælaturas in Eremo habere, non autem alibi, in nostro Ordine, hoc eis permittatur.

Mendicantes ad Eremiticam vitam accedentes, in Eremo tantum officia & Prælaturas habeant.

§. 130. Item ordinamus, quòd nullus, neque clausus, neque apertus Eremita, per aliquem nostri Ordinis Prælatum aut Capitulum possit ad sacros aliquos ordines, aut Prælaturas, in Eremo; vel alibi, aut visitationis munus suscipiendum, adstringi. Nulloque conscientiæ onere prægravetur Eremita, qui ad hujusmodi vocatus, accedere, aut assentire recusaverit.

Eremita non cogatur Sacros Ordines Prælaturæ aut visitationes munus recipere.

§. 131. Item volumus, quod Monachus, aut Conversus Eremita, qui trigesimumquintum suæ ætatis annum perfecit, & per unum ad minus annum, post professionem nostri Ordinis, in Eremo permanserit, possit de licentia Capituli ipsius Eremi dumtaxat, sine alicujus alterius licentia, in cellula sua se claudere, & ibi reclusorum more vivere.

Eremita qui & quando possit recludere.

§. 132. Ut autem reclusæ Eremitæ attentiùs solo Deo vacare possint, volumus ut reclusi Eremitæ omnes, liberi & immunes sint ab omni onere conscientiæ, circa regimen, & administrationem rerum, tàm spiritualium, quàm temporalium ipsius Eremi, & locorum Eremo annexorum, & subjectorum, Et si eisdem sic expedire sibi videbitur, possint etiam, sine conscientiæ scrupulo, voci suæ, quam in Capitulo habere posset, aut in aliquibus, aut in omnibus renunciare.

Et quod sit immunis oneris administrationi &c.

§. 133. Item, totius hujus Capituli auctoritate, clausis sive Monachis, sive Conversis Eremitis, non valentibus Missam celebrare, concedimus, ut possint plures simul in cellulis nihilominùs separatis habitare, & ab aliquo similiter clauso cum illis habitante Missas audire, aut si etiam multum distantes habitaverint, aut alium clausum, aut ad Ecclesiam ad audiendas Missas accedere, & statim cum silentio ad cellam suam redire, quod si alterius clausi hujusmodi commoditas defuerit, volumus, ut ex apertorum numero aliquis ad reclusum, qui celebrare non potest, accedere, quotidiè teneatur, & in cellula ejusdem Missam celebrare, & Sacratissimum CHRISTI Corpus, eidem recluso, quotiens voluerit ministrare.

Missa celebranda & audienda a reclusis.

§. 134. Item volumus, ut clausi Eremitæ, prout quisque magis sibi congruere existimabit, cum Capituli Eremitarum licentia, possint aliquid eorum, ad quæ pro reclusione tenentur, sive circa Psalmodiam, sive circa pedum nuditatem, & alia hujusmodi, in aliquod aliud, aut æquivalens, aut majus permutare.

In quibus reclusi dispensentur.

§. 135. Insuper, ne fervor spiritus, qui in aliquibus divina gratia esse solet, aliquorum tepiditate extinguatur, volumus, ut reclusus quisque possit vitæ observantia arctiorem, atque austeriorem, in quibus sibi visum fuerit custodire, licentia à Priore quæsita, licet non obtenta: relaxare autem, absque necessitate, & expressa Superioris licentia non possit.

Arctiorem vitam eligere possint.

§. 136. Quòd & de cæteris omnibus apertis Monachis & Conversis, intelligi volumus, qui quatuor annos post professionem nostri Ordinis, in Eremo vixerint.

Et etiam alii Eremitæ qui post professionem per annos quatuor in Eremo vixerunt.

§. 137. Item, antiquam constitutionem confirmantes, & de novo statuentes, ordinamus, quòd non obstante aliqua contrarii juris dispositione, peculium Monachorum, & Conversorum nostri Ordinis, qui extrà claustrum, atque extra Ordinem ipsum obierint; Sacratissimæ Eremo applicetur, & ejus esse censeatur.

Peculium morientium extra austra applicatur Eremo.

§. 138. Insuper quoniam tàm totius Ordinis nostri, quàm Eremitarum constitutiones antiquiores, multa continere existimantur, quæ propter temporum mutationem, secundùm præsentem vivendi consuetudinem, minùs observari posse videntur, plurimáque in eis, aut confusa, aut minùs cohærentia, invicemque contraria sunt; Propterea virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, ut illi quibus per Capitulum Eremi, hoc onus injunctum fuerit, debeat infrà triennium, & totius Ordinis, & ipsius Eremi constitutiones, prout Spiritus sancti gratia illis concesserit, corrigere, emendare, reformare, superflua aut inutilia resecando, inordinata ad ordinem redigendo, contraria moderando, & omnia in meliorem formam, & ordinem sub certis titulis in brevitate redigendo, Quæ habeant, ad Generale nostri Ordinis proximè futurum Capitulum appræsentari, à quo cum fuerint confirmata, ab omnibus nostri Ordinis inviolabiliter observari, ac approbari debeant.

Ordinationes antiquiores reformentur.

§. 139. Item, statuimus ac definimus: quòd omnia hujus Capituli decreta, ac statuta, inviolabiliter ab omnibus nostri Ordinis, in virtute sanctæ obedientiæ custodiantur. Neque possint infringi aut immutari, aut his aliquid contrarium determinari, nisi per dispositionem trium Generalium se continuè subsequentium Capitulorum, quæ confirmiter contrarium determinarent, aliter firma, & illibata permaneant.

Statuta Ordinis perpetuo observentur, & illis non derogetur, nisi ut hic.

§. 140. Quicquid autem per Capitulum Eremi, circa ea quæ ad Eremum, & loca illi annexa, atque subjecta pertinere videantur, in futurum determinatum, ac definitum fuerit, nullo modo possit immutari aut infringi, vel directè vel indirectè impediri, sub magna propriæ conscientiæ aggravatione; neque eas valeat Ordinis Generalis, aut Eremi Prior, neque alii nostri Ordinis Definitores, sine Capituli totius Eremi consensu derogare.

Determinationes Cap Eremi circa regimen Eremi & ejus locorum immutari non possint.

§. 141. Postremò statuimus ac definimus, ut in omnibus principalioribus hujus Congregationis locis, in quibus viget, aut in posterùm vigebit observantia; teneantur omnes fratres orare pro Summi Pontificis, & Sedis Apostolicæ fœlicitate, & diebus ferialibus eos Psalmos & Orationes dicere, quæ antiquissima institutione, in Eremo dicuntur, eo modo, quo ibi dici consueverunt.

In locis Observantiæ fiat oratio pro Sede Apostol. & Papa.

§. 142. Omnes propterea nostri Ordinis viros & mulieres hortamur, & admonemus, ut specialiter pro Leone Decimo Pont. Max. Magnificóque fratre ejus Juliano nostri Ordinis Protectoribus, & benefactoribus præcipuis, continuas ad Deum preces fundere non omittant.

Hortatio ad orandum ubique pro Papa, & Ordinis Protectore.

§. 143. Cæterùm quia difficile foret præsentes literas ad singula, & quæcumq; opportuna loca deferri, motu

Fides danda transumptis hujus Bullæ.

& sci-

& scientia prædictis volumus, & Apostolica auctoritate præfata decernimus, quòd transumptis super prædictis conficiendis, aut impressis aut manu scriptis, & manu publici Notarii subscriptis, & sigilli alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ impressione munitis, ea prorsus fides adhibeatur indubia, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, ubicumque essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 1. die 2. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo tertiodecimo, quarto nonas Julii, Pontificatus nostri Anno primo.

III.

Rotæ Romanæ Auditorum privilegium, quòd literæ Apostolicæ à quibuscumque Romanæ Curiæ officialibus gratis pro eis expediantur.

De materia hujus Rotæ, plenè notabo infrà in Pii IV. constit. 44. fol. 61. ibi videas. in Tomo. 2.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1513.

Exordium.

SEdis Apostolicæ providentia gratiarum juxta singulorum conditiones, & merita distributrix, illos prout æquum est, ulterioris favoris gratia, & amplioris retributionis præmio libenter prosequitur, quos potioribus meritis novit adjuvari, quinque grata devotionis obsequia sibi studiosius impendere dignoscuntur.

Causa hujus constitut.

§. 1. Attendentes igitur operosæ solicitudinis studia, & assiduos labores, quos dilecti filii Collegium, & Capellani nostri causarum Palatii Apostolici Auditores, eorúmque Locatenentes, pro nostro & dictæ Sedis honore, ac justitia personis ad Sedem ipsam ex omnibus mundi partibus confluentibus ministrandi in causis coram eis pro tempore vertentibus, jugiter perferunt, & nulla exinde stipendia pro incumbentibus illis juxta eorum status decentiam, oneribus faciliùs perferendis percipiunt, ac proptereà dignum censentes eis gratiosos favores, & opportuna commoditatis auxilia impendere.

Indultum expediendi literas Apostolicas gratis p. Auditoribus Rotæ.

§. 2. Motu proprio non ad ipsorum Auditorum, aut Locatenentium, vel aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus singuli causarum Palatii hujusmodi Auditores, eorúmque Locatenentes nunc, & pro tempore existentes, quascumque literas Apostolicas, tàm gratiam quàm justitiam, seu mixtim concernentes, quas quilibet ipsorum Auditorum; & Locatenentium pro tempore duxerint expediendas, etiam si gratiæ hujusmodi tales fuerint, quæ etiam pro illis, qui juxta Rotulum nostrum, & pro tempore existentium Romanorum Pontificum familiarium, continuorum commensalium, de nostro, aut illorum mandato pro tempore ordinatum, gratis expedire consueverunt, mandatum speciale, à nobis vel successoribus Romanis Pontificibus præfatis, ad effectum illas gratis expediendi necessarium foret, gratis ubique in singulis dilectorum filiorum Scriptorum, Abbreviatorum etiam de Majori præsidentia, Secretariorum, Solicitatorum, plumbique & registri Scriptorum ac registratorum correctoris, & Procuratorum, Contradictarum, aliorúmque Cancellariæ Apostolicæ, ac Romanæ Curiæ officialium quorumcumque, sive alicujus taxæ, aut emolumentorum etiam regalium solutione expedire possint & debeant.

Præceptum quod omnes officiales gratis expediant.

§. 3. Et nihilominùs eisdem scriptoribus, Abbreviatoribus, Secretariis, Solicitatoribus, Magistris, Collectoribus, Brevium Scriptoribus, Registratoribus, & aliis Cancellariæ & Curiæ officialibus hujusmodi, præsentibus & futuris, ac aliis ad quos pertinet in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis sententiæ pœna, quam si contra fecerint, eo ipso incurrere volumus, districtè præcipimus, & mandamus, quatenùs literas prædictas pro singulis ex Auditoribus & Locatenentibus prædictis, quibusvis exceptione & dilatione, ac compositione cessantibus, liberè expediant, & expediri faciant & permittant.

§. 4. Quocircà Venerabilibus fratribus nostris Asculan. & Sigum. Episcopis, ac dilectio filio in Alma Urbe & ejus districtu in spiritualibus Vicario generali, per Apostolica scripta Motu simili mandamus, quatenùs ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præfatis Auditoribus & Locatenentibus, nunc & pro tempore existentibus, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, statutum, ordinationem, præceptum, & mandatum prædicta, firmiter observari, ipsósque Auditores, & Locatenentes, nunc & pro tempore existentes, illis pacificè gaudere. Contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Deputatio executorum.

Derogatoria contrariorum quorumcumque.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Collegiorum hujusmodi officiorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, necnon privilegiis, & indultis Apostolicis, illis sub quibuscumque tenoribus, & formis, concessis, innovatis, & confirmatis quibus tenores illorum, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur pro sufficienter expressis habentes, illis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expressè derogamus, necnon quibuscumque prohibitionibus, & inhibitionibus etiam vivæ vocis oraculo singulis officialibus prædictis, etiam per nos, & successores nostros præfatos, quomodolibet pro tempore factis, contrariis quibuscumque, aut si Scriptoribus, Abbreviatoribus, Secretariis, Solicitatoribus, Collectoribus, Registratoribus, Magistris, & aliis officialibus prædictis, vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 1. die 15. Septemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo tertiodecimo, decimoseptimo Calen. Octobris, Pontificatus nostri Anno primo.

IV.

De munere, auctoritate, & privilegiis, Rectoris & Reformatorum, Lectorúmque & scholarium, Studii generalis Almæ Urbis & officio Bidelli.

De hujus studii institutione, totóque ejus statu, vide sup. in Bonif. VIII. const. 9. In supremæ, fol. 180. ubi plenè notavi. Et de hujusmodi generalium Studiorum privilegiis habetur etiam ultrà ibi notata, in Conc. Trid. sess. 5. cap. 1. & inf. Pii. IV. const. 88. In sacrosancta, & seq. fol. 136. in Tomo 2.

LEO EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1513.

Causa constitutionis.

DUm suavissimos atque uberes fructus, quos viri literarum scientia, præditi in agro Domini in dies producunt, animo contemplamur, dúmque quàm utilis & necessarius, pro spiritualium temporaliúmque rerum in hac plena tenebris & caligine vita regimine & directione salubris sit ipsarum literarum usus, sedula meditatione perpendimus, inter solicitudines varias, quibus pro injunctæ nobis desuper Apostolicæ servitutis officio prosperè & fœliciter exequendo, undique angimur, illam libenter amplectimur, per quam in singulis Orbis partibus literarum studio vacare cupientibus illarum capessendarum occasio & commoditas ministretur: sed ut hoc in Urbe nostra votivos sortiatur effectus, eo propensior cura nos urget, quo Urbs ipsa Vicarii CHRISTI in tertia

Regia, antéque ejus oculos semper posita, tamquàm Apostolicæ Sedis validissimum firmamentum suprà cæteras Orbis Urbes principatum obtinere dignoscitur: dignúmque est, ut sicuti ejus excellentissima est conditio, sic etiam ipsius incolæ & habitatores in omni virtutum genere, & præcipuè liberalium artium disciplina, quæ ipsarum est nutrix & alumna virtutum, alios antecellat.

...if. viij ...tuit stu-...m Urbis ...ic & ...ubr.

§. 1. Dudum siquidem fœlicis recordationis, &c.

Omittitur relatio Bullæ, quia ejus continentia est suprà in const. 9. Bonif. VIII. In supremæ fol. 160.

Pont. ...robat.

§. 2. Nos igitur irreparabilem lapsi nequidquam temporis hujusmodi jacturam ægrèferentes: cupientésque sicut providum decet patremfamilias futuris temporibus consulere, hujusmodi supplicationibus inclinati, & ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium dictas prædecessoris literas approbamus & innovamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus. Decernentes omnia & singula in eisdem literis contenta, præsertim quod de scholarium exemptione, immunitate, & aliis illis concessionibus, prærogativis, & gratiis in eis traditur, debere inviolabiliter observari.

...ctorum ...merum, ...ariúmque ...signat.

§. 3. Et nt nihilominùs hac irrefragibili, & perpetuis futuris temporibus valitura constituta constitutione, statuimus, & decernimus & ordinamus, ut ex nunc de cætero præter alios, qui necessarii fuerint in qualibet facultate Lectores, unus saltem in jure Canonico, & unus in Jure Civili Doctores, & unus in Philosophia, seu Medicina magistri, eminentis literaturæ viri undecumque ad legendum in scholis publicis dictæ Urbis solitis temporibus & diebus, justis & honestis salariis, arbitrio pro tempore existentium Rectoris, & Reformatorum dicti Studii, juxta ipsorum Doctorum & Magistrorum qualitates, de Romani Pontificis licentia, moderandis & assignandis, per eosdem Rectorem & Reformatores, communi opportuna in hoc per eos adhibenda diligentia, annuatim conducantur.

...dvocatio-...s munus ...s interdi-...t.

§. 4. Et nullus dictorum duorum Doctorum sic conducendorum, interim advocationis, aut præterquam domi si voluerit, consulendo, quòd jus aliud Curiæ, vel Urbis prædictarum officium valeat exercere.

...ectorum ...unus indi-...it.

§. 5. Sed tàm ipsi quàm cæteri omnes ad legendum in hujusmodi scholis, pro tempore conducti, solitis temporibus, & diebus, horisque ad id eis per Rectorem & Reformatores præfatos statutis, legitimo impedimento cessante, commissum sibi legendi munus obire, & post finitas lectiones per aliquod conveniens spatium, circulos in eisdem scholis tenere debeant. Et si quis ex eis non legitimè impeditus à legendo cessaverit, quotiens id fecerit, totiens dupli ejus quòd pro qualibet lectione constituto ei salario, ipsum attingere discernetur: & quòd pro una, Bidellis sive nuntiis dicti Studii id legitimè denunciantibus, & tribus reliquis quartis partibus fabricæ scholarum earumdem ex nunc applicamus, pœna mulctentur, & ei tradenda bulletta seu mandato, defalcandi & denunciandi, ac curam d. Fabricæ habenti, juxta applicationem prædictam persolvendi.

...bservan-...tiam & cu-...am Rectori ...e Reforma-...oribus com-...mittit.

§. 6. Et quoniam inutilis hæc provisio de facili reddi posset, nisi sint qui ejus transgressores adnotent, & scholas ipsas sollicitè visitent & frequenter, quòd Rector cum duobus saltem dictorum Reformatorum, semel in mense, & in pluries ubi cognoverint expedire, diebus atque horis variis & incertis, ad ipsas scholas se personaliter conferant, & eas, earúmque lectores, dùm legunt, dùm tenent circulos, visitent, & si qua correctione aut reformatione digna viderint, illa corrigant & reforment, & unus ex eisdem reformatoribus seorsum, bis saltem in hebdomada, visitationis hujusmodi officium subeat per seipsum; & transgressiones aut alia corrigenda vel reformanda, cum Rectore conferat & collegiis, ut eorum opera sic adhibita (super quo eorum & ipsorum cujuslibet conscientias oneramus) studium votivis proficiat incernentis.

Bidelli officium præfinit.

§. 7. Bidelli verò, seu Nuncii præfati, aut eorum aliter rotuli collationatam copiam habeant penes se se, in quo scripta sint nomina omnium Lectorum, & qua quisque hora sit lecturus, & juxta illius ordinem tenorem scholas circumeant. Festa Palatii consueta in scholis ante Cathedram, Doctoribus & scholaribus nuncient, & si quem ex dictis lectoribus, suo loco abesse repererint, adhibito teste, illum adnotent, & in fine cujusque hebdomadæ, notario dicti Rectoris, qui rem ad ipsorum Rectoris, & Reformatorem notitiam fideliter deducat, in scriptis tradant. Et si dicti Bidelli in præmissis negligentes fuerint, pro tempore existentem ipsius Studii Rectorem pro prima ejusdem Rectoris arbitrio, pro secunda verò vicibus salarii & emolumentorum omnium unius semestris, in dictam Fabricam convertendorum amissionis pœna mulctentur. Quòd si tertio in similem inciderint negligentiam, officio Bidellatus hujusmodi perpetuò privati, & ad illud ulteriùs obtinendum inhabiles sint, illúdque vacare censeatur eo ipso &c.

Privilegium fori & exemptionis scholarium servari jubet.

§. 8. Insuper inhibemus sub excommunicationis latæ sententiæ, & dupli ejus in quo læsio committetur si extimationem recipiat, parti damnum vel injuriam patienti, ex nunc applicari, pœna, quotiens contraventum fuerit, ipso facto incurrenda. Dilectis filiis modernis, & qui pro tempore fuerint dictæ Urbis Gubernatori, Senatori, Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditori, cæterisque Curiæ & Urbis prædictarum, ordinariis & extraordinariis judicibus, ne super causis contra dictos scholares, seu eorum aliquem pro tempore motis, & Dohanarum ac aliarum gabellarum quarumcumque, etiam ratione portarum & pontium dictæ Urbis exactoribus, ne in rebus & bonis ad dictos scholares, pro eorum studio hujusmodi insistentium usu pertinentibus, contra exemptionem & immunitatem prædictas, in ipsorum scholarium, seu alicujus eorum præjudicium, directè vel indirectè, quovis quæsito colore, quicquam facere vel attentare præsumant.

Curam istorum Rectori & Reformatoribus delegat.

§. 9. Quocircà Apostolica scripta mandamus præfato Dominico Episcopo moderno, & qui pro tempore fuerit, dicti Studii Urbis Rectori, & prædictis modernis, ac pro tempore existentibus Reformatoribus, ut præmissa omnia & singula quantum ad eos attinet observent, & quoad alios cujuscumque status, gradus & conditionis fuerint, faciat ipse Rector de dictorum Reformatorum consilio auctoritate nostra firmiter observari: transgressores, contumaces, & inobedientes quoscumque per censuram Ecclesiasticam, & alia juris de quibus sibi videbitur, opportuna remedia, appellatione quavis omninò remota, compescendo.

Cardinales Studii defensores deputat. Lat his vide in Six. V. constit. 74. in Tomo 2.

§. 10. Venerabili verò fratri nostro Raphaëli Episcopo Ostiensi moderno, & qui pro tempore fuerit Collegii Venerabilium fratrum nostrorum dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Decano, ac pro tempore existentibus, primo ex presbyterorum, ac primo ex diaconorum Cardinalium hujusmodi ordinibus, quatenùs Rectori & Reformatoribus, Doctoribus & scholaribus præfatis, quando & quotiens parte ipsorum, vel alicujus eorum fuerint requisiti, in præmissis efficacis assistant præsidio defensionis, faciántque eos, & eorum quemque respectivè, auctoritate, facultate, exemptione, immunitate, & cæteris suprà dictis pacifica uti, frui, & gaudere, nòn permittentes ipsos per quoscumque desuper indebitè molestari, perturbari, aut inquietari,

Executoribus obedientiam Rectoris præcipit

§. 11. Baricello quoque, Connestabilibus, Marescallis, & cæteris Curiæ & Urbis prædictarum executoribus quibuscumque, præsentibus & futuris, præfati Rectoris mandata contra quoscum-

que, tàm perſonaliter quàm realiter exequenda, præmiſſorum occaſione, & auctoritate præſentium, de dictorum Reformatorum, vel ſaltem duorum ex eis conſilio pro tempore decreta, ſolicitè & fideliter exequantur.

Contrariis derogat.

§. 12. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis & conſuetudinibus dictæ Urbis, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis quæ dictus prædeceſſor in ſuis literis prædictis voluit non obſtare, contrariis quibuſcumque; aut ſi aliquibus communiter vel diviſim à dicta Sede ſit indultum, quòd interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi mentionem.

Audire leges pro intelligentia canonum omnibus permittit.

§. 13. Cæterùm, quia ob Curiæ noſtræ in Urbe continuam reſidentiam frequens in eadem Urbe eſt Eccleſiaſticarum perſonarum concurſus, & modernis temporibus, pro clariori Canonum intelligentia legum cognitio non ab re eſſe dignoſcitur, quibuſvis Archidiaconis, Decanis, Plebanis, Præpoſitis, Cantoribus, & aliis Clericis ſæcularibus, etiam perſonatus habentibus, ac presbyteris, quibus leges audire ſub excommunicationis ſententia, & aliis pœnis, à jure eſt prohibitum, in ſtudio Urbis hujuſmodi dumtaxat, pro clariori dictorum Canonum intellectu, Leges, ſine alicujus cenſuræ ſive pœnæ incurſu audiendi (ſanctæ commemorationis Honorii Papæ III. ſimiliter prædeceſſoris noſtri, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis nequaquam obſtantibus) auctoritate & tenore præmiſſis, plenam & liberam licentiam elargimur. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1. die 5 Novemb.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo tertiodecimo. Non. Novembris, Pontificatus noſtri Anno primo.

V.

Aſſerentes, animam eſſe mortalem & unicam in cunctis hominibus uti hæretici plectendi ſunt. Et catholica veritas, circa dogmata Philoſophorum, Fidei adverſantia, à philoſophiæ profeſſoribus explicanda eſt.

Edita A. D. 1513.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Apoſtolici regiminis ſolicitudo nos aſſiduè pulſat, ut medendis animarum languoribus, quarum nos ex alto Omnipotens Auctor curam habere voluit, iis potiſſimum qui inſtantius fideles nunc urgere cernuntur, ſalutifero olei & vini medicamine ad inſtar Samaritani in Evangelio ſolicitam operam impendamus, ne nobis illud Hieremiæ objiciatur. Numquid reſina non eſt in Galaad, aut medicus non eſt ibi?

Cauſa conſtitutionis.

§. 1. Cùm itaque diebus noſtris quod dolenter ferimus, zizaniæ ſeminator, antiquus humani generis hoſtis, nonnullos pernicioſiſſimos errores à fidelibus ſemper exploſos in agro Domini ſuper ſeminare, & augere ſit auſus, de natura præſertim animæ rationalis, quòd videlicet mortalis ſit, aut unica in cunctis hominibus, & nonnulli temerè philoſophantes, ſecundùm ſaltem philoſophiam, verùm id eſſe aſſeverent, contra hujuſmodi peſtem opportuna remedia adhibere cupientes.

Aſſerentes animam eſſe mortalem &c ſicut hæretici puniri debent.

§. 2. Hoc ſacro approbante Concilio damnamus & reprobamus omnes aſſerentes, animam intellectivam mortalem eſſe, aut unicam in cunctis hominibus, & hæc in dubium vertentes, cùm illa, non ſolùm verè per ſe, & eſſentialiter humani corporis forma exiſtat, ſicut in canone fœl. rec. Clementis Papæ V. prædeceſſoris noſtri in generali Viennen. Concilio edito continetur, verum & immortalis, & pro corporum quibus infunditur multitudine ſingulariter multiplicabilis,& multiplicata, & multiplicanda ſit. Quòd manifeſtè conſtat ex Evangelio, cùm Dominus ait: Animam autem occidere non poſſunt,& alibi: Qui odit animam ſuam in hoc mundo, in vitam æternam cuſtodit eam. Et cùm æterna præmia, & æterna ſupplicia pro merito vitæ judicandis repromittit, aliàs incarnatio, & alia CHRISTI myſteria nobis minimè profuiſſent, nec reſurrectio expectanda foret, ac ſancti & juſti miſerabiliores eſſent juxta Apoſtolum cunctis hominibus. Cúmque verum vero minimè contradicat, omnem aſſertionem veritati illuminatæ fidei contrariam, omninò falſam eſſe definimus, & aliter dogmatizare non liceat, diſtrictiùs inhibemus: omnéſque hujuſmodi erroris aſſertionibus inhærentes, veluti damnatiſſimos hæreſes ſeminantes, per omnia ut deteſtabiles & abominabiles hæreticos & infideles, Catholicam fidem labefactantes, vitandos & puniendos fore decernimus.

Philoſophiæ Profeſſores Catholicam veritatem hujus articuli diſcipulis explicent.

§. 3. Inſuper omnibus & ſingulis Philoſophis in univerſitatibus Studiorum generalium, & alibi publicè legentibus, diſtrictè præcipiendo mandamus, ut cum Philoſophorum principia, aut concluſiones, in quibus à recta fide deviare noſcuntur, auditoribus ſuis legerint ſeu explanaverint, quale hoc eſt de animæ mortalitate, aut unitate, & mundi æternitate, ac alia hujuſmodi, teneantur eiſdem veritatem religionis Chriſtianæ omni conatu manifeſtam facere, & perſuadendo pro poſſe docere, ac omni ſtudio hujuſmodi philoſophorum argumenta, cùm omnia ſolubilia exiſtant, pro viribus excludere atque reſolvere.

In ſacris conſtituti Theologiæ, vel ſacris canonibus ſtudeant.

§. 4. Et cùm non ſufficiat aliquando tribulorum radices præſcindere, niſi & ne iterum pullulent, funditus evellere, ac eorum ſemina, originaléſque cauſas, unde facilè oriuntur, removere, cùm præcipuè humanæ philoſophiæ ſtudia diuturniora, quàm Deus ſecundùm verbum Apoſtoli evacavit, & ſtultam fecit, abſque divinæ ſapientiæ condimento, & quæ ſine revelatæ veritatis lumine in errorem quandóque magis inducunt, quàm in veritatis elucidationem, ad tollendam omnem in præmiſſis errandi occaſionem, hac ſalutari conſtitutione ordinamus & ſtatuimus, ne quiſquam de cætero in ſacris ordinibus conſtitutus, ſæcularis vel regularis, aut aliàs ad illos à jure arctatus in Studiis generalibus, vel alibi publicè audiendo philoſophiæ aut poëſis ſtudiis ultrà quinquennium poſt grammaticam & dilecticam, ſine aliquo ſtudio Theologiæ aut juris Pontificii incumbat. Verùm dicto exacto quinquennio, ſi illis ſtudiis inſudare voluerit, liberum ſit ei, dùm tamen ſimul aut ſeorſum, aut Theologiæ, aut ſacris canonibus operam navaverit, ut in his ſanctis & utilibus profeſſionibus ſacerdotes Domini inveniant, unde infectas philoſophiæ & poëſis radices purgare & ſanare valeant.

In Studiis generalibus hæc publicentur.

§. 5. Et hos canones per Ordinarios locorum, ubi generalia ſtudia vigent, & rectores univerſitatis eorumdem Studiorum ſingulis annis in principio ſtudii, in virtute ſanctæ obedientiæ publicari mandamus. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1. die 19. Decemb.

Datum Romæ in publica ſeſſione, in Lateranen. ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo tertiodecimo, 14. Calen. Januarii, Pontificatus noſtri Anno primo.

VI.

Quòd Fratres Ordinis Minorum de Obſervantia habere poſſint domos amplas; & magnifica ornamenta Eccleſiaſtica.

De hoc Ordine vide notata infrà in conſt. 23.

LEO PAPA X.

Dilectis filiis Generali, & Provincialibus Vicariis, Guardianis, & Fratribus Ordinis Fratrum Minorum de Obſervantia.

Exordium.

Merentur veſtræ devotionis ſinceritas, & Religionis honeſtas, ut ea vobis gratioſè conce-

damus,

quæ veſtrarum conſcientiarum ſerenitatem, & quietem reſpicere dignoſcuntur.

[C]auſa hujus [i]nſtitut.

§. 1. Cùm itaque ſicut nobis nuper exponi feciſtis, licet fœlicis recordationis Nicolaus III. Clemens Papa V. ac alii Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, pro conſolidatione ambiguarum mentium, & timoratarum conſcientiarum Fratrum Ordinis veſtri ſerenitate, domos, & loca, & alia bona veſtra, tàm mobilia, quàm immobilia, in jus, & proprietatem Romanæ Eccleſiæ ſuſceperint, nihilominùs nonnulli veſtrum adhuc hæſitant cum eis domos amplas, & ſpatioſas, quæ in præſentiarum in veſtro Ordine, & familiatam per Fratres, ſpeciali ad hoc facultate, ſive auctoritate ſuffultos, quam per ſæculares ad hoc pia devotione ductos, conſtruuntur & ædificantur, ut potiùs palatia magiſtratuum reputari poſſe videantur, quàm habitationes pauperum, inhabitare, & colere. Et ſimili modo paramentis, & vaſis Eccleſiaſticis, quæ in numero, & præcio Evangelicæ paupertati, quam profeſſi eſtis derogare videntur, & aliis, quibus tàm Ordo, quàm Fratres utuntur communiter vel diviſim, uti, & in veſtris Conventibus illa retinere liceat. Ac propterea nonnulli Conventus relinquere, & ad loca eremitoria ſe transferre, & fugere moliantur, in Divini cultus detrimentum, & ſcandalum plurimorum, ac Ordinis, & familiæ perturbationem. Et cùm interdum ob magnificentias plurimorum Principum, & aliorum dominorum, qui non ſecundùm quod veſtræ congruit paupertati, ſed ſecundùm quod eorum congruit excellentiæ, volunt, & veſtras domos conſtruere, & pro divino cultu capſas, & planetas Dalmaticas, & alia paramenta & calices, ac alia vaſa ad miniſterium Sacramenti altaris, pro ſummi Dei honore, & gloria piè erogare, & elargiri, talia reſpuere non poſſitis, necnon poſſibilem reſiſtentiam de non accipiendo faciatis, & non ſinant iſti tales donantes tàm acceptata alienari, nec demoliri jam conſtructa permittant.

[P]etitio Fra[t]rum Minorum de ob[ſ]ervantia.

§. 2. Nobis humiliter ſupplicari feciſtis, ut pro pace conſcientiarum veſtrarum, & ut ſine ſtimulo gratum Altiſſimo famulatum exhibere, & in veſtro laudabili officiandi ritu continuare poſſitis, ſtatui veſtro ſuper his opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

[D]eclaratio [q]uòd liceat [am]plis Fratri[b]us uti amplis domi[b]us magni[f]icíſque ornamentis ec[c]leſiaſticis.

§. 4. Nos igitur attendentes, quòd domorum, & aliarum rerum, tàm pro divino cultu, quàm pro communi uſu veſtro vobis conceſſarum, ſolùm ad uſum, & non fructum, nec poſſeſſionem cedunt, nec ea ſine ſpeciali Sedis Apoſtolicæ mandato alienare poſſitis, ac ad eamdem Sedem illa omnia, quæ de novo, ut noſtri prædeceſſores fecerunt, in proprietatem dictæ Sedis recipimus pertinent, & quod ex domorum amplitudine, aut paramentorum multiplicitate, nihil magis veſtris commoditatibus corporalibus adjiciatis veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium declaramus, & decernimus, vos illorum tantùm eſſe Cuſtodes, & non poſſeſſores, & propterea abſque veſtræ profeſſionis macula, aut violatione, cùm deceat juxta celebritatem ſolemnitatum & ſolemnioribus officiis, decentioribus paramentis divinam honorare majeſtatem, & ipſius cultum munificare, & aliis quibus tàm Ordo quàm Fratres utuntur, communiter, vel diviſim, uti, & potiri liberè, & licitè poſſe, prout etiam fœlicis recordationis Julius Papa II. prædeceſſor noſter Fratribus ejuſdem Ordinis, & familiæ Regni Angliæ ad inſtantiam chariſſimæ in Chriſto filiæ noſtræ modernæ Reginæ Angliæ illuſtris conceſſiſſe dicitur. Et ſic perpetuis futuris temporibus in Ordine, & familia veſtris ab omnibus illius Fratribus teneri, & obſervari debere volumus, & mandamus.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ipſius Ordinis ſtatutis, etiam juramento, ſive profeſſione firmatis, & aliis in contrarium facientibus quibuſcumque.

[A.] D. P. An. 1. die 2. Jan.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die ſecunda Januarii, milleſimo quingenteſimo decimoquarto, Pontificatus noſtri Anno primo.

VII.

Reformatio generalis Prælatorum Eccleſiaſticorum, eorúmque Officialium ac Familiarum, & aliorum.

Multa habet capita iſta conſtitutio, ita quòd hic ſtare non poſſunt adnotationes, & ideò apud apoſtillas circumpoſitas indicavi.

LEO EPISCOPUS,

Edita A. D. 1514.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacroſancto approbante Concilio.

Exordium.

SUpernæ diſpoſitionis arbitrio, quo cœleſtia pariter & terrena ineffabili providentia diſponuntur, in ſublimi beati Petri ſolio CHRISTI Unigeniti Dei Filii gerentem vices in terris Rom. Pontificem, decet in primis procura, & ſalute Dominici gregis ſibi divinitùs commiſſi providi exercere Paſtoris officium.

Cauſa hujus reformationis.

§. 1. Quare, pro dicti paſtoralis officii ſolicitudine cum Eccleſiaſticam diſciplinam, ac per omnes ferè Chriſtifidelium gradus, benè rectéque vivendi regulam temporum difficultate, ac hominum malitia, licentiáque, & impunitate in deterius ita labi, difluere, aberraréque longiùs à recta via animadvertimus, ut niſi provida corrigatur emendatione; in varios errores ſecuritate peccandi quotidiè magis incidere, moxque obortis publicè ſcandalis prorumpere ſit verendum.

Præfinitio reformationis.

§. 2. Cupientes igitur quatenùs nobis ex alto permittitur, ea jam nimium invaleſcentia mala corrigere, ac pleraque in priſtinam ſacrorum canonum obſervantiam reducere, ac in meliùs juxta ſanctorum Patrum inſtituta, dante Domino, reformare, eáque omnia ſacro approbante Lateranen. Concilio, à fœl. rec. Julio Papa Secundo prædeceſſore noſtro inter alia propterea incæpto, & per nos continuato ſalubriter moderari, ut ab his ſumamus exordium quæ pro nunc magis expedire videntur, & quæ ſæpè per ſingulas ætates neglecta magnam Chriſtianæ Religioni attulere perniciem, & in Eccleſia Dei maxima ſcandala pepererunt, à promotionibus ſcilicet ad Eccleſiaſticas dignitates conſtituimus exordiri.

De qualitatibus promovendi ad Epiſcopatum. &c. De hic Alex III. in c. 1. & ſeqq. de ætate &c.

§. 3. Cùm piæ mem. Alexander Papa III. prædeceſſor noſter etiam in Lateranen. Concilio decreverit, ut ætas, morum gravitas, ac literarum ſcientia in perſonis promovendis in Epiſcopos, & Abbates diligenter inquirantur, nihílque magis Dei Eccleſiæ officiat, quàm cùm immeriti aſſumunrur Prælati ad regimen Eccleſiarum, propterea in promptionibus Prælatorum, quarum à Rom. Pont. magna ratio haberi debet, eo præſertim quod de promotis per eos Eccleſias, ſeu Monaſteria in extremo judicio rationem Deo redditur ſunt. Statuimus & ordinamus, ut deinceps perpetuis futuris temporibus, Patriarchalibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Eccleſiis, & Monaſteriis pro tempore vacantibus de perſonis juxta præfati Alexandri conſtitutionem, ætate matura, gravitate morum, literarúmque ſcientia prædītis, non ad alicujus inſtantiam per commendam, & adminiſtrationem, ſeu conſervationem aut alio quovis modo provideatur, niſi ratione utilitatis Eccleſiarum prudentiæ, nobilitatis, probitatis, experientiæ, atque curialitatis antiquæ cum competenti literatura, & in Sede Apoſtolica meritorum, aliter viſum fuerit faciendum. Idémque in electis, & poſtulatis, quorum electiones, & poſtulationes per Sedem Apoſtolicam admitti conſueverunt, volumus obſervari.

Ætate ejuſdem.

§. 4. Et ſi de minoribus ætate xxx. annorum, Eccleſiis aut Monaſteriis hujuſmodi contigerit provideri, non diſpenſetur cum eiſdem, ut Eccleſiis citra xxvii. ætatis annum, Monaſteriis verò citra xxii. præeſſe valeant.

Examinéque & processu, & relatione facienda in Consistorio. Ad hæc attende etiam const. 16. Greg. xiv. Onus, ubi notabo.

§. 5. Quinimò ut accuratiùs, diligentiúsque idoneæ personæ promoveantur, Statuimus ut Cardinalis, cui electionis, postulationis, aut provisionis Ecclesiæ, seu Monasterii relatio committetur, antequàm in sacro Consistorio ut moris est referat commissionem examinis, ac relationis hujusmodi sibi datam, unicujuslibet ordinis antiquiori Cardinali in ipso Consistorio per se ipsum; vel, si ea die qua sibi commissionis onus injunctum fuerit, Consistorium non fuerit, per Secretarium suum, aut alium quemlibet ex suis domesticis familiaribus, notam illam facere debeat, qui tres priores aliis quamprimùm sui ordinis Card. eam significare teneantur, negotiúmque electionis, administrationis, postulationísve, aut promotionis, summariè, & de plano per seipsum dictus relator examinet, & si qui contradixerint, his vocatis, idoneos, graves, & fide dignos testes, & si expediens, opusvè fuerit, alios ex officio assumere, processúsque, & jura ejusmodi relationis, unà cum dictis testium, die faciendæ relationis secum ad Consistorium deferre debeat, neque ullo modo referat, si præsens in Curia promovendus majorem Card. partem anteà non adiverit, ut quæ à referente collega sint Cardinales audituri, oculata fide, quantum ad personam promovendi attinet, cognoscere possint.

Promoti visitent Cardinales.

§. 6. Promotus verò eosdem Cardinales qui præsentes in Curia fuerint, ex antiquo more, consuetudinéque laudabili quamprimùm visitare teneatur, quem quidem morem, laudabilémque consuetudinem innovamus, ac inviolabiliter observari mandamus.

Episcopus & Abbas etiam in notariis criminibus, habeant defensiones.

§. 7. Et quoniam Episcopalem dignitatem tueri illæsam, & ne improborum impugnationibus, aut accusantium calumniis passim pateat, muniri par est, Statuimus, ut nullus Episcopus, aut Abbas, quovis instante ac requirente, nisi sibi copia, & facultas legitimæ defensionis permittatur, etiam si crimina fuerint notoria, diligenterque partibus auditis causa plenariè probata fuerit, privari valeat.

Prælatus invitus non transferatur.

§. 8. Neque aliquis Prælatus invitus, nisi aliis justis efficacioribúsque rationibus, & causis, transferatur, juxta formam, ac decretum Concilii Constantien.

Reformatio de commendatione Monasteriorum &c.

§. 9. Et quoniam ex commendis Monasteriorum, ut magistra rerum experientia sæpiùs docuit, Monasteria ipsa, tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus graviter læduntur, quippe quorum ædificia, partim commendatariorum negligentia, partim avaritia, vel incuria collabantur, & in dies divinus cultus in his magis diminuitur, passimque obloquendi materia personis præsertim sæcularibus præbetur, non absque dignitatis Apostolicæ Sedis diminutione, à qua commendæ hujusmodi proficiscuntur, ut eorum indemnitati salubriùs consulatur; Volumus, ac sancimus, ut cum illa per obitum Abbatum, qui illis præerant, vacaverint, nullo pacto cuiquam possint commendari (nisi pro conservatione auctoritatis Apostolicæ Sedis, & ad occurrendum malitiis illam impugnantium, pro temporum qualitate aliter nobis de Fratrum nostrorum consilio visum fuerit expedire) sed de persona idonea juxta præscriptam constitutionem eis ita provideatur, ut illis idonei Abbates, prout decet, præfuturi sint.

Onera eorumdem circa eleemosynas &c.

§. 10. Ea verò Monasteria quæ commendata fuerint, cùm per eorum cessum vel decessum, quibus erant commendata, commendæ hujusmodi cessaverint, * Cardinalibus dumtaxat, ac personis qualificatis, & benemeritis commendari possint, ita tamen quòd eorum Monasteriorum commendatarii, quibus ea de cætero commendata fuerint, cujusvis dignitatis, honoris, & præeminentiæ existant, etiam si Cardinalatus honore, & dignitate fungantur, si mensem habuerint separatam, ac seorsum à mensa Conventuali, quartam suæ mensæ partem pro instauratione fabricæ, seu pro ornamentis, vestibus, ac paramentis emendis, farciendísque aut pauperum alimonia, aut sustentatione, ut major exiget, ac suadebit necessitas. Si verò mensa fuerit communis, tertiam omnium fructuum dicti Monasterii sibi commendati partem pro supràdictis oneribus supportandis, & substentatione Monachorum, omnibus aliis deductis oneribus, impartiri teneantur. Ac literæ, quæ super Monasteriorum hujusmodi commendis expedientur, cum clausula hoc ipsum specificè exprimente debeant expediri, alioquin si aliter expediantur, nullius sint roboris, vel momenti.

*Cardinibus

Reformatio de pensionibus reservandum.

§. 11. Et quoniam Ecclesiis hujusmodi absque aliqua fructuum diminutione provideri decet, ut tàm dignitati Præsidentium, quàm Ecclesiarum & ædificiorum necessitati consulatur, Decernimus pariter, ac statuimus, ut super earumdem Ecclesiarum fructibus pensiones minimè reserventur, nisi ex resignationis causa, aut etiam alia quæ in secreto nostro Consistorio justa, probabilis, & honesta habita fuerit.

Beneficiis Cardd. non commendandis.

§. 12. Statuimus quoque, ut de cætero parochiales Ecclesiæ, ac dignitates majores & principales, aliáque beneficia Ecclesiastica, quorum fructus, redditus, & proventus ducentorum ducatorum auri de Camera secundùm communem extimationem valorem annuum non constituunt vel attingunt, necnon hospitalia, leprosariæ, Xenodochia cujuscumque valoris, quæ ad pauperum usum, & alimoniam instituta sunt, S. R. E. Cardinalibus, non commendentur, aut alio quovis titulo conferantur, nisi per obitum familiarium * nostrorum vacaverint, quæ illis commendari possint, ut illa ad illarum personarum sibi gratarum, & idonearum commodum infrà sex menses dimittere teneantur, quibus etiam, quoad beneficia ad quæ haberent regressum, præjudicare non intendimus.

* suorum.

Reformatio beneficiis separandis.

§. 13. Ordinamus etiam ne Ecclesiarum, ac quorumque Monasteriorum, & militiarum membra à suo capite, quod est absurdum, absque legitima, & rationabili causa disjungantur, aut separentur.

Uniendisq;

§. 14. Uniones perpetuæ, præterquàm in casibus à jure permissis, vel sine rationabili causa, nequaquam fiant.

Reformatio de beneficiorum pluralitate & reservatione.

§. 15. Dispensationes autem ad plura incompassibilia ultrò duo nisi qualificatis juxta formam juris communis non concedantur nisi ex magna & urgenti causa. Et personis cujuscumque dignitatis parochiales Ecclesias, & earum perpetuas vicarias, ac dignitates majores, & principales, etiam per viam unionis, vel commendæ ad vitam ultrà quatuor obtinentibus, ex nunc terminum duorum annorum præfigimus, ut interim, quatuor tantùm ex eis retentis, reliquas dimittere teneantur, & beneficia dimittenda hujusmodi resignari valeant in manibus Ordinariorum, ad effectum ut de illis provideatur personis per eos nominandis, quacumque reservatione etiam generali, etiam ex qualitatibus resignantium personarum resultante non obstante, quo elapso termino nisi dimiserint, omnia vacare censeantur, ac possint liberè ut vacantia impetrari, taléſque prætereà retinentes pœnas extravagantis, Execrabilis, recolendæ memoriæ Joannis Papæ XXII. etiam prædecessoris nostri incurrant. Item statuimus, ut speciales reservationes quorumcumque beneficiorum ad cujusvis instantiam minimè concedantur.

Joan. XXII. Extravag. 1. de Præben.

Reformatio Cardinalium circa vitam & mores. Vide etiam Concil. Trid. sess. 24. c. 1 & sess. 25. c. 3.

§. 16. Et cùm Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales cæteros omnes in ipsa Ecclesia post summum Pontificem honore ac dignitate præcedant, conveniens ac debitum est, ut vitæ munditia, ac virtutum splendore cunctis præfulgeant. Quapropter non modò hortamur eos ac monemus, verùm etiam statuimus, & ordinamus ut de cætero quilibet Cardinalium pro tempore existens, juxta doctrinam Apostoli, ita sobriè, castè, ac piè vivat, ut non solùm à malo, sed ab omni etiam specie mali abstinens, coram hominibus luceat. Deúmque in primis operibus honorificet. Sint omnes vigiles, ac divinis officiis, Missarúmque celebrationibus intenti,

habeánt-

habeantque Capellas suas in loco honesto prout facere consueverunt. Sitque eorum domus, familia, mensa, suppellexque non fastu, aut pompa, neque superfluis rebus, neque aliquo modo reprehensibilis, ne peccandi, excedendique modum licentia inde nascatur, sed ut æquum est, modestiæ & frugalitatis speculum dici mereantur. Illis itaque sint contenti, quæ sacerdotalem præseferant modestiam. Ac Prælatos & quoscumque alios insignes viros ad Romanam Curiam venientes, benignè, honorificéque, tàm publicè quàm privatim, tractent, & apud nos & successores nostros gratiosè, liberalitérque eorum negocia commendata suscipiant.

empè quod um Episco- is honorifi- e se gerant.

§. 17. Prætereà, ministerium indecorum Episcoporum, Prælatorúmque in domibus non habeant, ne cæteris præesse instituti, & sacro caractere insigniti, in vilia descendant ministeria, passimque Pastoralis officii contemptum inducant. Eos itaque quos vel nunc habent, vel in posterùm sunt habituri, honorificè, ut fratres, ac juxta eorum status condecentiam tractent.

mnium ne- ocia piè romoveant bsque par- ialitate.

§. 18. Cúmque Romano Pontifici communi omnium Christifidelium patri assistant, personarum acceptatores, vel advocatos eos fieri, valdè inconveniens est, propterea statuimus ne partialitatem suscipiant aliquam, neque Principum, aut Communitatum, vel quorumcumque aliorum contra quemquam, nisi quantum justitia & æquitas postulat, eorúmque dignitas, & conditio requirit, promotores aut defensores fiant, sed à privata omni passione sejuncti, sedandis & componendis inter quoscumque litibus, omni diligentia vacent, incumbántque Principum, & quorumcumque aliorum ac præsertim pauperum, & Religiosorum justa negocia pio promoveant affectu, oppressos & injustè gravatos juxta vires suas, & officii debitum adjuvent.

itulorum loca & co- um perso- nas visitent, & adjuvent, & eorum vi- am diligen- ter explo- rent. Hoc jubet & ix. v. in sua Bulla 55. Tom. 2.

§. 19. Tituli sui loca, si præsentes in Curia fuerint personaliter; si verò absentes, per Vicarium idoneum semel saltem singulis annis visitent, clericos & populos Ecclesiarum titulo suo subjectarum cum diligentia inquirant, vigiléntque circa cultum Divinum & bona dictarum Ecclesiarum, morésque in primis & vitam clericorum & parochianorum solerter explorent, eósque omnes & singulos ad rectè, honestéque vivendum paterno moneant affectu. Pro augmento autem Divini cultus, & salute animæ suæ, quilibet Cardinalis, vel in vita donet, vel in mortis articulo relinquat suo titulo, quantum sit satis ad presbyterum unum commodè ibi sustentandum, vel si Ecclesia indigeat reparatione, vel alia subventione, tantùm illi relinquat, vel donet, quantum conscientiæ suæ videbitur.

Consangui- neis subve- niant mode- rate.

§. 20. Et cùm minimè deceat, affines, & consanguineos præsertim benemeritos, & ope indigentes negligere, sed illis providere justum & laudabile sit, non propterea tamen vel beneficiorum multitudine, ut Ecclesiasticis redditibus ita eos impleri convenire arbitramur, ut cæteri damnum ex hujusmodi largitionis intemperantia patiantur, & inde scandalum nascatur. Statuimus itaque ut Ecclesiarum bona temerè non effundant, sed ea in piis & sanctis operibus exponant, quorum causa magni, & optimi redditus per sanctos Patres statuti, & ordinati fuerunt.

In commen- dis Vicarios, & alios ne- cessarios Re- ligiosos, te- neant.

§. 21. Volumus etiam, ut Ecclesiis eisdem Cardinalibus commendatis, etiam si Cathedrales, Abbatialésve, aut Prioratus, vel quæcumque alia beneficia Ecclesiastica fuerint, absque omni prorsus excusatione procurent, ac omni conatu suo provideant debitè inserviri; Cathedralibus dignos & idoneos Vicarios, seu Suffraganeos prout consuetudo fuerit, cum digna & competenti mercede apponentes, reliquis autem sibi commendatis Ecclesiis aut Monasteriis de justo Clericorum, vel Cappellanorum, seu Religiosorum, aut Monachorum Deo sufficiente, & laudabiliter servientium numero providentes.

Bona Eccle- siarum con- servent & re- staurent.

§. 22. Ædificia quoque, possessiones, & jura quæcumque in statu convenienti conservent, & diruta instaurent, sicut ad bonorum Prælatorum, & Commendatariorum officium spectat.

De Familia- rium nume- ro, & qua- litatibus im- pensis &c. optimè cu- rent.

§. 23. Statuimus etiam, ut dicti Cardinales circa numerum Familiarium, equorúmque suis impensis alendorum, magna utantur circumspectione, ac diligenti providentia, ne majorem numerum quàm sua facultas conditione, ac dignitas patiatur habentes, luxus ac prodigalitatis vitio notari possint, nevè rursus avari, sordidíque habeantur, si in magnis, & amplis redditibus, paucissimis victum præbeant, cùm domus Card. patens hospitium, portúsve ac refugium proborum, & doctorum maximè virorum & pauperum nobilium, honestarúmque personarum esse debeat. Sint igitur circa modum, & numerum tenendi prudentes, ac de Familiarium qualitate in primis curiosi, ne ex alienis vitiis turpem sibi contrahant infamiæ notam, vulgóque obloquendi, calumniandique justas præbeant occasiones. Et cùm maximè providendum sit ut non solùm coram Deo cui primùm placere debemus, sed etiam coram hominibus opera nostra probentur, ut cæteris exemplo ad imitandum possimus esse, ordinamus, ut quilibet Card. se domus ac familiæ suæ optimum rectorem, præfectúmque ostendat esse, tàm circa ea quæ extrinseca omnibus apparent, quàm quæ intùs latent abscondita.

Reformatio de Familia- rium ser- vientiumq; habitu, & aliis qualita- tibus.

§. 24. Habeat itaque eorum quisque Sacerdotes, & Levitas honestis vestimentis indutos, attentéque provideat ne quis in familia sua quoquomodo beneficiatus & in sacris ordinibus constitutus, vestes portet versicolores, nec eo habitu utatur qui ordini Ecclesiastico parum conveniat. Quare in presbyteratus ordine constituti, vestes colorum quæ clericis à jure non prohibeantur deferre debeant, usque ad talos saltem dimissas, & habentes dignitates in Cathedralibus, & Canonici etiam dictarum Cathedralium, ac primam dignitatem in Collegiatis habentes, & Cardinalium Capellani Missas celebrantes, caputium deferre in publico teneantur, Scutiferis verò paulò suprà talos concedantur. Parafrenarii quia in assiduo sunt motu, ministerióque funguntur laboriosiore, brevioribus, ac magis expeditis vestibus uti possint, etiam si fuerint clerici, dummodò in presbyteratus ordine non sint constituti. Ita tamen ut ab honestate non discedant, sed ita vivant ut mores Ecclesiasticis suis ordinibus non discrepent. Reliqui verò clerici temperatè, ac modestè omnia faciant, & tàm ipsi clerici beneficiati, quàm in sacris ordinibus constituti, comam neque barbam non nutriant, neque mulas, aut æquos cum phaleris, ornamentísque ex velluto, aut serico factis habeant, sed ejusmodi rebus ex panno tantùm, aut corio simpliciter utantur. Si quis autem familiarium prædictorum contrafecerit, aut post tres menses legitima monitione præcedente, à præsentium publicatione hujusmodi vestes prohibitas gestaverit, in excommunicationem incurrat. Si verò infrà tres alios menses non se correxerit, à perceptione fructuum ex beneficiis quæ obtinet, suspensus intelligatur. Quòd si per alios sex menses in hujusmodi pertinacia obstinatus permanserit, legitima similiter monitione præcedente, beneficiis omnibus, quæcumque habet, privatus sit, & esse censeatur, eáque sic vacantia, à Sede Apostolica liberè impetrari valeant.

Familia- riumque Pa- pæ.

§. 25. Quæ omnia & singula in nostris, & cujuscumque Rom. Pont. pro tempore existentis Familiaribus, & similiter in omnibus aliis clericis beneficiatis, vel in sacris ordinibus constitutis, ac etiam Curialibus locum habere volumus. Hoc uno tantùm excepto, quòd dicti nostri, & Rom. Pont. Familiares, rubri coloris vestimenta gestare possint, pro decentia, & consuetudine dignitatis Pontificalis.

Cardinales de conser- vanda & pro- paganda fide præcipuè cu- rare debent.

§. 26. Et quoniam ad Cardinales maximè spectat, operum optimorum cura, pro viribus laborabunt scire quæ Regiones hæresibus, erroribúsque, ac

de præcipuè figurare debent.

superstitionibus contra veram & orthodoxam fidem infectæ sint, & ubi Divinitorum mandatorum Ecclesiastica deficiant disciplina, quique Reges, ac Principes seu Populi bellis infestentur, vel infestari timeant. Hæc & hujusmodi scire, ac nobis, & Rom. Pont. pro tempore existenti referre operam dabunt, ut opportuna & salutaria talibus malis ac pestibus remedia, vigilanti studio excogitari valeant.

Legatique & Gubernatores Provinciarum deputati, personaliter gubernent.

§. 27. Et cum frequenti ac propè quotidiana experientia notum fit, Provinciis, ac Civitatibus propter suorum Legatorum de latere absentiam multa sæpiùs contingere mala, variáque non sine Apostolicæ Sedis præjudicio, scandala oriri: Statuimus & ordinamus, ut nullis Cardinalibus Provincias ac Civitates Legationis titulo obtinen. eas per Locumtenentes, aut officiales quoscumque administrare liceat, sed personaliter ipsi pro majori parte temporis adesse, atque eas omni vigilantia regere & gubernare teneantur. Et qui nunc titulum Legationis obtinent, aut pro tempore obtinebunt, si in Italia intrà tres menses; si extrà Italiam, quinque à die præsentis publicationis ad suas Provincias ire, ac majorem temporis partem ibi residere teneantur, nisi de nostro & successorum nostrorum mandato pro aliquibus gravioribus negotiis in Romana Curia retineantur, vel ad alia loca, prout necessitas postulat, mittantur, & tunc in dictis Provinciis ac Civitatibus Vicelegatos, Auditores, & Locumtenentes, cæterósque consuetos officiales cum debitis provisionibus, ac salariis habeant. Qui præmissa omnia & singula non servaverit, emolumentis quibuscumque Legationis careat. Quæ quidem propter hoc antiquitùs ordinata, & instituta fuerunt, ut opportuna Legatorum præsentia populis esset salutaris, non ipsi laborum & curarum penitùs expertes, lucro tantùm, suæque Legationis titulo inhiarent.

Residant alii in Curia Rom. & Papæ inserviant.

§. 28. Et cùm Card. officium in primis versetur in frequenti Rom.Pont. assistentia, & Sedis Apostolicæ negotiis, propterea statuimus, ut omnes Card. in Rom. Curia residant, & qui sunt absentes, si in Italia, intrà sex menses, si extrà Italiam, infrà annum, à die publicationis præsentis constitutionis revertantur. Alioquin fructus beneficiorum, & omnium officiorum suorum emolumenta amittant, omnibúsque privilegiis generaliter & specialiter Card. concessis, quamdiu absfuerint, omninò careant; exceptis tamen illis, quos ratione officii ab Apostolica Sede injuncti, vel de Romani Pontificis mandato, aut licentia, vel justo metu, aut quavis alia legitima causa impediente, vel ægrotationis, abesse contingat, privilegiis, indultis, & immunitatibus eisdem Cardinalibus concessis, & in bulla nostra sub data coronationis nostræ contentis, & expressis in suo robore nihilominùs permanentibus.

Reformatio de impensis funerarium Card.

§. 29. Statuimus insuper, ut expensæ funebres Card. computatis omnibus 150. florenorum summam excedere non debeant, nisi executorum providentia justis allegatis causis, ac rationibus, plus expendendum esse duxerit. Exequiæ, & castrum doloris, prima, & nona die fiant; infrà octavam verò, Missæ de more celebrentur.

Vocis non revelandis.

§. 30. Pro reverentia autem Sedis Apostolicæ, utilitatéque & honore communi possunt. Et ipsorum Cardinalium, ut scandalorum quæ nasci possent, occasio tollatur, majórque in sacro Senatu libertas votorum fiat, liceatque ut par est, Cardinali cuique secundùm Deum, & conscientiam suam, liberè & impunè quodcumque sentiat dicere. Statuimus, ne quis Cardinalium vota in Consistorio data, & quæcumque ibi gesta, aut dicta, quæ in odium, aut præjudicium, aut scandalum alicujus redundare possint, scripto, aut verbo, vel quovis alio modo revelet, sub pœna perjurii, & inobedientiæ.

Silentióque a Papa indicto, observando.

§. 31. Et quotiescumque à nobis, & Romano Pontifice pro tempore existente, specialiter & expressè ultrà præmissa indictum fuerit super aliqua re silentium, si quis contrafecerit, ultrà pœnas, excommunicationem latæ sententiæ incurrat, à qua non possit absolvi nisi à nobis, vel præfato Pontifice Romano, & cum expressione causæ, præterquàm in mortis articulo.

Reformatio de Magistris in eruditione Scholarium.

§. 32. Et cùm omnis ætas ab adolescentia prona sit ad malum, & à teneris assuefieri ad bonum, magni sit operis, & effectus. Statuimus & ordinamus, ut Magistri Scholarium, & Præceptores, pueros suos, sive adolescentes, ne dum in Grammatica, & Rhetorica, ac cæteris hujusmodi audire, & instruere debeant, verùm etiam docere teneantur ea quæ ad Religionem pertinent, ut sunt præcepta divina, articuli fidei, sacri Hymni, & Psalmi, ac Sanctorum vitæ, diebúsque festivis nihil aliud eos docere possint, quàm in rebus ad Religionem, & bonos mores pertinentibus, eósque in illis instruere, hortari, & cogere in quantum possunt teneantur, ut nedum ad Missas, sed etiam ad Vesperas, divináque officia audienda, ad Ecclesias accedant, & similiter ad prædicationes & sermones audiendos impellant, nihilque contra bonos mores, aut quod ad impietatem inducat, eis legere possint.

Blasphemantibusque Deum, & Mariam Virginem, & alios Sanctos.

Ad hæc habes etiam Pii V. const. 5. Cùm primum, ubi notabo. in Tom. 2.

§. 33. Ad abolendam verò execrabilem blasphemiam, quæ in maximum divini Nominis, & Sanctorum contemptum suprà modum invaluit. Statuimus & ordinamus, ut quicumque Deo, palàm seu publicè maledixerit, contumeliosisque atque obscœnis verbis Dominum Nostrum JESUM CHRISTUM, vel gloriosam Virginem MARIAM ejus genitricem expressè blasphemaverit, si munus publicum, jurisdictionémve gesserit, perdat emolumenta trium mensium pro prima & secunda vice dicti officii; si tertio deliquerit, illo eo ipso privatus existat, si clericus vel sacerdos fuerit, eo ipso quòd de delicto hujusmodi fuerit convictus, etiam beneficiorum quæcumque habuerit, fructibus applicandis ut infrà, unius anni mulctetur, & hoc sit pro prima vice, qua blasphemus ita deliquerit. Pro secunda verò si ita deliquerit, & convictus, si autem plura, quòd Ordinarius maluerit, id amittere cogatur. Quòd si tertiò ejus sceleris arguatur & convincatur, dignitatibus ac beneficiis omnibus quæcumque habuerit, eo ipso privatus existat, ad eáque ulteriùs retinenda inhabilis reddatur, eáque liberè impetrari, & conferri possint. Laicus verò blasphemans, si nobilis fuerit, pœna XXV. ducatorum mulctetur, & pro secunda vice, L. fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe applicandorum, & aliis ut in deducitur. Pro tertia verò, nobilitatem perdat. Si verò ignobilis ac plebejus fuerit, in carcerem detrudatur, quòd si ultrà duas vices publicè blasphemans deprehensus fuerit, mithra infami per integram diem ante fores Ecclesiæ principalis mithratus stare cogatur, si verò pluries in hoc ipsum peccatum lapsus fuerit, ad perpetuos carceres, vel ad triremes damnetur, ad judicis deputati arbitrium. In foro autem conscientiæ, nemo blasphemiæ reus absque gravissima pœnitentia, severi confessoris arbitrio injuncta, possit absolvi. Qui verò reliquos Sanctos blasphemaverit, arbitrio judicis, rationem personarum habituri, mitius aliquanto puniri volumus. Statuimus etiam, ut sæculares judices, qui contra tales blasphemiæ conjunctos, non animadverterint, eósque justis pœnis minimè affecerint, quantum in eis fuerit, quasi eidem sceleri obnoxii, eisdem quoque pœnis subjiciantur. Qui verò in illis inquirendis, puniendísque diligentes, & severi fuerint, pro qualibet vice decem annorum indulgentiam consequantur, & tertiam partem mulctæ pecuniariæ habeant. Quicumque verò blasphemantem audierint, eum verbis acriter objurgare teneantur, si citrà periculum suum id fieri posse continget, eumdémque deferre vel notificare apud judicem Ecclesiasticum, seu sæcularem intra triduum debeant. Quòd si plures

dictum

plures dictum blasphemantem simul audiverint, singuli eum accusare teneantur, nisi fortè omnes convenerint, ut unus pro cunctis tali fungatur officio. Quos omnes in virtute sanctæ obedientiæ hortamur, & monemus in Domino, ut pro Divi nominis reverentia & honore, in suis dominiis ac terris præmissa omnia servari, & exactissimè exequi mandent, ac faciant, uberrimam ab ipso Deo tam boni ac pii operis mercedem habituri, similémque annorum decem indulgentiam, ac Apostolica Sede consecuturi, cum tertia parte mulctæ qua dictus blasphemus plectetur, quotiens tale scelus puniendum curaverint, quam quidem indulgentiam, & reliquam tertiam mulctæ partem, accusatori blasphemi nomen deferenti, similiter concedi, & assignari volumus, aliis pœnis contra hujusmodi blasphemos per sacros canones expressis, nihilominùs in suo robore manentibus.

Clericorum incontinentium pœnæ.

§. 34. Ut clerici præsertim castè, continentérque, juxta canonum præcepta vivant, statuimus, ut contrafacientes acriter secundùm canones puniantur.

Sodomitorum pœnæ. Ad hoc vide etiam d. const. Pii v. in Tom. 2.

§. 35. Si qui verò, tàm laicus quàm clericus, de crimine propter quod venit ira Dei in filios diffidentiæ, convictus fuerit, pœnis per sacros canones, aut in jus civile respectivè impositis puniatur.

Concubinariorum pœnæ.

Vide ibid.

§. 36. Concubinarii autem, sive laici sive clerici fuerint, eorumdem canonum pœnis mulctentur, neque Superiorum tolerantia, seu prava consuetudo, quæ potiùs corruptela dicenda est, à multitudine peccantium, aliáve quælibet excusatio, eis aliquo modo suffragetur, sed juxta juris censuram severè puniantur. Ad bonum verò, & quietum regimen Civitatum, ac locorum omnium Romanæ Ecclesiæ subjectorum, constitutiones bonæ memoriæ Ægidii Episcopi Sabinen. olim editas, innovamus, easque inviolabiliter servari præcipimus, & mandamus.

Simoniacorum pœnæ.

Tu vide d. const. Pii v. ubi notavi.

§. 37. Et ut nefariæ simoniæ labes ac pestis non solùm à Romana Curia, sed ex omni etiam Christiana ditione in perpetuum ejiciatur, constitutiones per antecessores nostros, etiam in sacris Conciliis contra hujusmodi simoniacos editas innovamus, eásque inviolabiliter servari præcipimus, ac pœnas in eis contentas pro expressis & insertis haberi, & delinquentes etiam auctoritate nostra affici volumus.

Officium recitare omittentium pœnæ.

Hanc ratam declaravit infra Pius v. in const. 135. Ex proximo. in Tom. 2.

§. 38. Statuimus quoque & ordinamus, ut quilibet habens beneficium, cum cura vel sine cura, si post sex menses ab obtento beneficio, divinum officium non dixerit legitimo impedimento cessante, beneficiorum suorum fructus suos non faciat pro rata omissionis recitationis officii & temporis; sed eos tamquàm injustè perceptos in fabrica hujusmodi beneficiorum, vel pauperum eleemosynas erogare teneatur. Si verò ultra dictum tempus in simili negligentia contumaciter permanserit, legitima monitione præcedente, beneficio ipso privetur, cùm propter officium detur beneficium. Intelligatur autem officium omittere, quoad hoc ut beneficio privari possit, qui per quindecim dies illud bis saltem non dixerit, Deo tamen ultrà præmissa de dicta omissione redditurus rationem. Quæ pœna inhabentibus plura beneficia reiterabilis toties fit, quoties contrafacere convincantur.

Principum sæcularium & ipsorum officialium in fructibus beneficiorū se ingerentium pœnæ.

Ad hæc vide Bullam in Cœna Domini quam habes infrà in Pauli v. const. 41. in d. Tom. 2.

§. 39. Et cùm fructuum Ecclesiarum Cathedralium, & Metropolitan. Monasteriorúmque, & aliorum quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum plenaria dispositio, & administratio, ad nos, & Rom. Pont. pro tempore existen. & illos etiam qui ejusmodi Ecclesias Monasteria, & beneficia jure & canonicè obtinent, solùm pertineant, sæcularésque Principes omni etiam divino jure id prohibente, dictis Ecclesiis, Monasteriis, ac beneficiis intromittere se nullatenus debeant. Statuimus & ordinamus, ut fructus, redditus, & proventus Ecclesiarum, Monasteriorum, ac beneficiorum per sæculares ullos Principes, etsi Imperatores, Reges, Reginævè, seu Reipublicæ, vel Potentatus fuerint, aut per eorum officiales, seu judices etiam Ecclesiasticos vel quascumque alias personas publicas vel privatas, de eorumdem Imperatoris, Regum, Reginarum, ac Principum, Rerúmque publicarum, vel Potentatuum mandato sequestrari, occuparivè aut modo aliquo detineri, ipsique hujusmodi Ecclesias, Monasteria, ac beneficia obtinen. sub prætextu fabricæ, instaurationísque, sine Rom. Pontificis pro tempore existentis expressa licentia, aut eleemosynarum, seu quovis alio colore, aut fuco, impediri non debeant, quominùs de illis ut anteà liberè, ac sine impedimento disponere valeant. Et si sequestrati fuerint, occupativè, aut detenti, integrè, liberéque, ac sine exceptione vel mora, Prælatis ad quos de jure, legitiméque spectant, restituantur, de quibus, si dissipati nusquam reperiri possint, eorum justa æstimatione facta, dictis Prælatis satisfieri volumus per eos qui dictas sequestrationes, applicationes, dissipationésque quæ fecerint, aut fieri mandaverint, sub pœna excommunicationis, aut interdicti Ecclesiastici talium Principum terris, & dominio, eo ipso incurrendis. Et ut eorum, ac ejusdem subjectorum bona ubicumque reperta, si moniti parere noluerint, capi, & retineri possint. Ipsi verò contrafacientes, tàm supradictis pœnis, quàm privationis feudorum, & privilegiorum, quæ à nobis, & Romana vel aliis Ecclesiis nunc & pro tempore obtinuerint, & aliis contra violatores, & oppressores libertatis Ecclesiasticæ, etiam per extravagantes, & alias constitutiones, etiam incognitas, & forsan in usu non existentes, impositis quarum omnium tenores pro expressis & insertis habentes innovamus, ac perpetuum firmitatis robur habere decernimus, & declaramus, ac secundùm eas per quoscumque judices, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sublata, & adempta eis aliter judicandi declarandique potestate, sententiari, judicari, & interpretari debere volumus, atque mandamus.

Contra violantes libertatem Ecclesiasticam innovat cap Fœlicis de pœn in 6. & Clem. 1. eod. tit.

Vide d. Bullam in Cœna Domini.

§. 40. Et cum à jure, tàm divino quàm humano laicis potestas nulla in Ecclesiasticas personas attributa sit, innovamus omnes, & singulas constitutiones fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri quæ incipit Felicis, & Clementis V. quæ incipit. Si quis suadente necnon quascumque alias Apostolicas sanctiones in favorem libertatis Ecclesiasticæ, & contra ejus violatores quomodolibet editas, & pœnis etiam contra talia præsumentes, in bulla quæ legitur in Cœna Domini, contentis, in suo robore permansuris. Et cùm in Lateranen. pariter ac Conciliis generalibus, sub excommunicationis pœna, prohibitum fuerit, ne Reges, Principes, Duces, Comites, Barones, Reipublicæ, & alii Potentatus quicumque, Regnis, Provinciis, Civitatibus, ac Terris quoquomodo præsiden. collectas, decimas, & alia hujusmodi onera, Clericis, Prælatis, & aliis quibuscumque personis Ecclesiasticis imponant, exigántque, nevè à sponte etiam dantibus & consentientibus etiam recipiant, atque in præmissis auxilium favorem, consiliúmvè palàm vel occultè præstantes, in excommunicationis latæ sententiæ pœnam eo ipso incidant, & ipsæ quoque Reipublicæ ac Communitates, & Universitates circa hoc quomodolibet delinquentes, Ecclesiastico eo ipso subjiciatur interdicto, Prælati etiam præmissis absque Rom. Pont. expressa licentia ultrò consentien. excommunicationis, & depositionis pœnam ipso facto incurrant. Statuimus, & ordinamus ut de cætero talia præsumentes, etiam si, ut præfertur, qualificati fuerint, ultrà supradictas pœnas quas contravenien. eo ipso incurrere volumus, innovamus, quòd ad omnes actus legitimos, inhabiles, intestabiles habeantur.

Reformatio de maleficis, & in cantatoribus.

De quibus vide infrà in const. 43. Honestis.

§. 41. Et cùm secundùm leges civiles, & sacrorum canonum censuras, sortilegia per invocationem dæmonum, incarnationes, ac divinationes, superstitionésque prohibitæ sint; Statuimus, decernimus, & ordinamus, ut clerici, qui in præmissis culpabiles inventi fuerint, arbitrio Superiorum infamia notentur, si verò non destiterint, deponantur, atque in Monasterium ad tempus arbitrio Superioris præfinien-

dum detrudantur, beneficiísque & officiis Ecclesiasticis priventur. Laici verò utriusque sexus, excommunicationis, & aliis pœnis juris, tàm civilis quam canonicis subjaceant.

Reformatio de hæreticis perquirendis & puniendis. De eorum pœnis vide Pauli IV. constit. 19.

§. 41. Et ut omnes ficti Christiani, ac de fide malè sentientes, cujuscumque generis, aut nationis fuerint, necnon hæretici, seu aliqua hæresis labe polluti, vel Judaizantes, à Christifidelium cœtu penitùs eliminentur, & à quocumque loco & præsertim à Romana Curia expellantur, ac debita animadversione puniantur; Statuimus ut contra eos diligenti inquisitione ubique & in dicta Curia maximè, procedatur per Judices per nos deputandos, & ejus criminis reos, & legitimè convictos, debitis pœnis puniri; relapsos verò, absque ulla spe veniæ, aut remissionis affici volumus.

Hæc Bulla omnes & ubique ligat.

§. 43. Et cùm constitutiones, & ordinationes nostræ hujusmodi quas pro nunc ordinamus, vitam, mores, Ecclesiasticámque disciplinam concernant, tàm officiales nostros, quàm alios, tàm in Romana Curia, quàm extra ubique locorum commorantes, imitari convenit, illis ligarii eósque ad eorum observationem inviolabiliter teneri volumus, atque decernimus.

Aliísque constitutionibus quoad pœnas non detrahit.

§. 44. Et ne constitutiones ipsæ aliis censuris, ac pœnis in contrafaciend. per antiqua jura, & constitutiones impositis derogare in aliquo videantur, cùm ad augmentum editæ, atque excogitatæ fuerint, etiam declaramus, per earum dispositiones, ordinationésque, nihil prorsus juri communi, vel decretis aliorum Romanorum Pontificum ullatenùs derogatum esse. Quinimò si qua in eis propter perversam temporum, aut locorum vel hominum corruptelam, vel abusum, aut quamcumque aliam causam minimè probandam, vigorem suum amiserint, ea ex nunc innovamus, confirmamus, & inviolabiliter observari mandamus.

Post duos menses à die publicationis ligat & interpretari non potest.

§. 45. Quas nostras consultissimas constitutiones post duos menses ab earum publicatione, ligare debere, etiam decernimus, & declaramus; districtiùs inhibentes ne quis eas glossare, vel super eis commentaria, interpretationésve facere, absque speciali nostra vel Sedis Apostolicæ licentia, præsumat. Si quis autem ausu temerario contravenerit, excommunicationis latæ sententiæ pœnam eo ipso incurrat.

Nulli ergo omninò hominum. &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 2. die 21. Maji.

Dat. Romæ in publica Sessione, in Lateranen. Sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo tertiodecimo, tertio Nonas Maji, Pont. nostri Anno secundo.

VIII.

Jurisdictio & facultates Gubernatoris Almæ Urbis, ejúsque districtus, ac Vicecamerarii.

In causis criminalibus hæc jurisdictio illæsa permanet, cùm declarationibus quæ sumuntur à const. 44. Pauli III. Ad onus, & à const. 58. Pii IV. Cùm ab ipso in Tomo 2. fol. 85. & Pauli V. constit. 44. §. 3. & 7. Tomo 3.

In civilibus autem est declarata & limitata, quoad Romanos & incolas (quibusdem tamen casibus exceptis) ut in novo Statut. lib. 1. cap. 41. Et quoad causas spirituales & Ecclesiasticas jurisdictio data est Vicario Papæ, à Paulo III. ut infrà in ejus constit. 36. Licèt. Et quoad causas Curialium & Clericorum forensium, jurisdictio est A. Cameræ, ut infrà in 71. const. §. 4. Pauli V. in Tomo 2. Et quoad lites incolarum Burgi S. Petri, jurisdictio est illius Curiæ, ut infrà const. 4. Julii III. Ad fidei. Est tamen aucto Gubernatoris jurisdictio quo ad causas appellationum in causis Hospitalis Mendicorum Urbis, ut infrà in bulla 57. Sixt. V. Quamvis. Tom. 2. Et quoad causas recursus à Consulibus Artium, ut in ejusdem Sixt. const. 72. In sublimi, ubi videre poteris reformationem hujus Curiæ quæ (me tunc Gubernatoris Locumtenente eam promovente) edita fuit. Et recordare quòd quicquid Urbis Gubernator dicere aut facere asserit de mandato Papæ, plenè sibi creditur, ex bulla Pii V. Infrà num. 107. Cùm Apostolica. Tom. 2.

Indulta autem concessa diversis Urbis Tribunalibus, & Judicibus cognoscendi causas criminales super delictis quarumcumque personarum privativè quoad alios, non quoad Gubernatoram Urbis pro tempore existentem, sed cumulativà concessa esse, intelligi voluit S. D. N. Urban. VIII. const. 93. Docet, inf. Tom. 4.

LEO EPISCOPUS.

Edita A. D. 1514.

Servus Servorum Dei. Dilectio filio Magistro Amadæo Berruto Notario nostro, pro nobis, & Romana Curia, sive Ecclesia in Alma Urbe nostro Gubernatori, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Proœmium.

ETsi pro cunctarum Civitatum temporali dominio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ subjectarum prospero ac fœlici regimine, quantum nobis ex alto conceditur, curam solertem, & vigilem gerere debeamus, de nostræ tamen Almæ Urbis Beatorum Petri & Pauli Apostolorum cruore Domino nostro JESU CHRISTO consecratæ, ac incolarum ejus, & Cameræ Apostolicæ officiorum diligenti administratione, tantò accurratius cogitare nos convenit, quantò Urbs ipsa caput ex Orbis, & in ea altissimus Sacerdos principalem ac præcipuam Sedem, ad quam de diversis Mundi partibus Christifideles confluunt in numero copioso, voluit collocari, & quæ in eadem Camera peraguntur, inter graviora dictæ Ecclesiæ negotia solita sunt reputari, eáque expedit solerti cura, & diligentia pertractari.

Deputatio Gubernatoris cum infrà scriptis facultatibus.

§. 1. Cupientes igitur, ut Urbs ipsa, ac illius cives, & incolæ peculiares nostri, & præfatæ Ecclesiæ filii, providi Gubernatoris potiantur regimine, & quæ ad Camerariatus officium in Camera præfata pertinent, ei per Camerarii nostri Locumtenentem, seu Vicecamerarium ibidem exerceri solita sunt, ea quæ expedit solerti cura expediantur, ac de te, qui Prælatus noster domesticus existis, & in quo tamdiù tàm doctrinam singularem, quàm fidei constantiam, magnanimitatem, circumspectionem, ac vitæ integritatem, atque alias virtutes, auctore Domino, cumulatas esse cognoscimus, sumentes in Domino fiduciam specialem quòd omnia, etiam ardua, & difficilia, quæ ad honorem, & fœlicem, ac prosperum statum nostrum, ac Ecclesiæ, & Sedis prædictæ pertinete cognoveris, divina favente clementia, laudabiliter exequeris: Motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro te nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, ex certa scientia, te in Urbe ipsa, ejúsque districtu, & pertinentiis, generalem Gubernatorem, ac in Camera Apostolica Vicecamerarium, ac Camerarii præfatæ Cameræ Locumtenentem, cum cura, arbitrio, potestate, honoribus, oneribus, pertinentiis, & emolumentis consuetis ad nostrum, & dictæ Sedis beneplacitum, auctoritate Apostolica tenore præsentium constituimus, & deputamus, quascumque alias commissiones de dictis Vicecamerariatus, & Gubernatoriatus officiis alias factas harum serie penitùs revocantes.

Causas civiles & criminales cognoscendi.

§. 2. Ac tibi omnes, & singulas causas commissas, ac negotia, per nos, nostrásque in forma brevis liteaas, sive alias commissiones quomodolibet in genere vel in specie Gubernatori prædecessori tuo commissas, juxta illarum literarum commissionem, & tenorem prosequi. Et in omnibus aliis, & singulis causis, etiam per nos, & venerabilem fratrem nostrum Raphaëlem Episcopum Ostien. Camerarium nostrum tamquam Vicecamerario commissis pro tempore, & committendis Auditoribus, & Locatenentibus tuis, ac aliis de quibus tibi videbitur, vices tuas, etiam usque ad sententiam definitivam inclusivè, & cum potestate exequendi, quotiens tibi placuerit, committendi. Ac tàm per te

ipsum

ipſum quàm per tuos Auditores, ſeu Locanentes, exercentes vices tuas in eiſdem, & tàm civilibus, quàm in criminalibus, & tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus cauſis; & aliis quibuſcumque negotiis, tàm contra cives Romanos, quàm forenſes Eccleſiaſticos, & laicos, & incolas, necnon Religioſos cujuſcumque Ordinis, ſtatus, gradus, conditionis, ſeu dignitatis exiſtant, activè, & paſſivè concernentibus, & tàm in Palatio Apoſtolico, & in Burgo S. Petri, ac in Caſtro noſtro S. Angeli, necnon in Capitolio, quàm alibi.

ummaria, tc. proceenti.

§. 3. Et ad reprimendum litium anfractus, necnon partium litigantium expenſas, indemnitatibus & diſpendiis parcendum, in cauſis, & negotiis hujuſmodi procedendi, etiam nullo penitùs juris ordine, ſeu dictæ Cameræ, & Curiæ Romanæ ſtylo, vel conſuetudine ſervatis, ſed ſola facti veritate inſpecta, de bono, & æquo, & pro contingentia rerum, & qualitate facti, quandocumque tibi viſum fuerit, etiam de facto, manu regia, ac velo levato, etiam ſecundùm voluntatem, & beneplacitum, & diſpoſitionem tuam procedendi, & judicandi, & judicendi.

Excommunicandi & brachium ſeculares exercendi.

§. 4. Necnon occaſione coram te litigentium excommunicationes ſeu alias cenſuras, & pœnas contra eos promulgandi, & relaxandi; & brachium etiam ſæculare exercendi etiam contra Romanos, & alios ſupradictos quacumque auctoritate, & dignitate fungentes; & generaliter omnia alia & ſingula faciendi, dicendi, gerendi, procurandi, quæ in præmiſſis, & quæ ad officium ipſum de jure, vel conſuetudine, aut aliàs quomodolibet pertinere dignoſcuntur, & quæ nos ipſimet in omnibus & ſingulis præmiſſis facere poſſumus; & omnia alia, & ſingula quæ Vicecamerarii, & Gubernatores qui pro tempore fuerunt, facere, mandare, ordinare, corrigere, exequi ſoliti ſunt, faciendi, mandandi, ordinandi, diſponendi.

Quoad prinum attente Bullam Vic. & A. C. cit. in rubr.

Delinquentes puniendi, privativè quoad alios qui pœnis ab eo indictis, vel data præventione.

§. 5. Et contra quaſcumque prædictas perſonas etiam nulla præcedente infamia, nullóque proceſſu inquirendi, eáſque corrigendi, caſtigandi, & etiam uſque ad ultimum ſupplicium incluſivè puniendi; ita quòd quamprimùm citationem contra aliquem Civem Romanum vel alium quemcumque ex prædictis quomodolibet delinquentem ad ejus domum factam, quoſcumque alios Judices præveniſſe cenſearis, ita quòd alii nullatenùs contra eumdem ut ſupra citatum quomodolibet procedere poſſint: nec etiam per eos ſuper pœnis contra deferentes arma, & alios delinquentes per te indictis, vel comminatis poſt illarum incurſum poſſit intromitti, ſed abſolutio, vel condemnatio aut remiſſio dumtaxat ad te pertineant.

Domíque citandi.

§. 6. Necnon delinquentes quoſcumque citandi, & citari faciendi etiam pro prima vice, ad domum ſolita habitationis eorum, quæ perinde valeat, ac ſi fuiſſent perſonaliter apprehenſi.

Pœnas augendi & mittendi.

§. 7. Ipſóſque delinquentes, vel rebelles aut inobedientes pecuniarum, ac privationis officiorum, & aliis de quibus tibi videbitur, & placuerit pœnis condemnandi, mulctandi, & pœnas ipſas tàm à jure communi, quàm ex Statuto, vel conſuetudine, aut alias quomodolibet impoſitas, & tàm corporis afflictivas uſque ad ultimum ſupplicium incluſivè quàm pecuniarias pro modo culpæ qualitatéque delicti, cauſæ, loci, & perſonæ augendi, & minuendi.

Statutis derogandi.

§. 8. Statutis Urbis totiens quotiens tibi videbitur, & placebit derogandi.

Edicta proponendi.

§. 9. Edictáque, ac decreta, proclamata, ſeu bannimenta, & ſtatuta quoties tibi placuerit, & ſub quibuſcumque pœnis, ac contra quoſcumque faciendi, & quæcumque alia per quoſcumque etiam per nos edita, & edenda, interpretandi, mutandi, & alterandi pro bono pacis, & utilitate ſubditorum, & correctione delictorum, ac inductione bonorum morum plenam, liberam, & omnimodam auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus facultatem.

Nullitates in hac Curia non attendenda.

§. 10. Statuentes, proceſſus tuos, vel Auditorum, ſeu Locatenentium tuorum in cauſis præmiſſis, vel ſententiis ferendis, ob juris ordinem, telámque judiciariam, dictæque Cameræ, & Romanæ Curiæ ſtylum conſuetudinem, illis non ſervatis, per viam nullitatis, vel aliàs quomodolibet impugnari, ſeu revocari non poſſe.

Appellatio quando danda. Tu vide Six V. cit. in rub.

§. 11. Nec à proceſſibus, & ſententiis hujuſmodi cauſis in cauſis civilibus uſque ad ſummam decem ducatorum auri, & in cauſis criminalibus, & mercedem nullatenùs per aliquem appellari, vel reclamari poſſe.

Cauſæ non avocandæ.

§. 12. Nec cauſæ à te, vel Locanentibus, ſeu Auditoribus tuis avocari poſſit, niſi motu proprio noſtro, & te priùs accerſito & audito.

Officiales omnes ei pareant.

§. 13. Mandantes præfato Camerario noſtro, necnon dilectis filiis Prælatis, Præſidentibus, & Clericis Cameræ prædictæ, Urbis Senatori, & Conſervatoribus, & aliis ad quos ſpectat, & pertinet, ac ſpectare, & pertinere poterit quomodolibet in futurum, ut te ad dictum officium ejúſque liberum, ut præmittitur, exercitium, necnon honores, onera, & emolumenta hujuſmodi recipiant, & admittant, ac in omnibus quæ ad officium ipſum pertinent, tibi veluti perſonæ noſtræ propriæ efficaciter pareant, obediant, & intendant.

Syndicatui ſtare non tenetur.

§. 14. Volentes pariter, & ſtatuentes, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine decernentes, quòd in iis quæ per te, vel alium, ſeu alios per te deputandos, & ſubdelegandos tuo nomine in officio hujuſmodi gerentur ab aliquo, cujuſcumque conditionis ſeu auctoritatis exiſtat, ullo umquam tempore, ullavè occaſione, vel cauſa moleſtari, aut quomodolibet inquietari valeas, nec tu, aut ipſi de præmiſſis ullo umquam tempore rationem reddere, aut ſindicatui ſtare tenearis.

Irregularitatem non incurrit.

§. 15. Et quòd officium hujuſmodi per te vel alios exercendo, & per quaſcumque captionem, detentionem, ſeu torturam quorumcumque Clericorum, vel privilegiatorum, contra quos etiam nulla præceſſerit infamia, ſed ſola indicia, nullas cenſuras vel pœnas per comminationem, commiſſionem, vel impoſitionem pœnæ corporalis, mutilationis membrorum, aut capitalis, ubi etiam ſanguinis effuſio fuerit facienda, vel fieri contigerit, aut ſi fortuitu, vel alia quavis cauſa occurreret, vel in tortura ſeu punitione per te vel de mandato tuo facienda, aliqua membra mutilari, aut aliquem ab hac luce migrare, ſeu ſanguinis effuſionem fieri, ullam proptereà irregularitatis, vel infamiæ maculam, ſive notam tu, & tui prædicti incurrant, nec incurrere valeant, ſed perinde ſit, ac ſi talia comminatus non fuiſſes, vel impoſuiſſes, aùt talibus non interfuiſſes ac tui Auditores, & mandatarii non interfuiſſent.

Decretum irritans.

§. 16. Ac ſic per quoſcumque reputari, tractari, & judicari debere, decernentes ex nunc irritum, & inane quicquid ſecus ſuper præmiſſis, omnibus & ſingulis à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Omnes executores mandata exequantur.

§. 17. Volumus etiam certis bonis reſpectibus moti, & ita ſub excommunicationis pœna latæ ſententiæ mandamus, quòd Bariſellus, & cæteri executores in cauſis criminalibus, in quibus veniet mors inferenda, vel corporis pœna ſeu ſanguinis imponenda, teneantur mandata tuorum Locatenentium, ſeu Auditorum qui in dictis cauſis ſententiam tulerint, de tuo tamen mandato, ac commiſſione facta, indilatè exequi juxta illorum tenorem, quamvis per te ipſum manu propria non fuerint ſubſcripta.

Hæc Bulla capit præſentia & futura

§. 18. Mandantes ulteriùs omnia & ſingula præmiſſa in omnibus, & ſingulis cauſis & negotiis, tàm pendentibus præteritis, præſentibus, quàm futuris locum ſibi vendicare, & effectum ſuum ſortiri.

Contraria non obſtant

§. 19. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis prædictis juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmi-

tate

Contraria non obstant.

tate alia roboratis, privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apostolicis, etiam in forma brevis per fœl. rec. Julium Papam II. prædecessorem nostrum, Populo Romano concessis, & per nos confirmatis, innovatis, & etiam de novo concessis, quibus etiam si ad illorum derogationem, de eis eorúmque totis tenoribus specialis: specifica, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per generales clausulas idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, illorum omnium tenores præsentibus pro expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, quoad præmissa motu & scientia similibus specialiter, & expressa derogamus, eaque quoad præmissa nemini volumus suffragari, cæterísque contrariis quibuscumque.

Hortatio fideliter officium exercendi.

§. 20. Tu igitur officium ipsum sic solicitè, fideliter, & prudenter studeas exercere ut tua possit apud nos fidelitas, & prudentia non immeritò commendari, & ad majora tibi committenda promptiùs invitemur.

Dat. P. A. 2. die 28. Junij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo decimoquarto, 4. Kalend. Julii, Pontificatus nostri anno secundò.

IX.

Declarationes quorumdam dubiorum, super prima, & secunda Regula Sororum seu Monialium S. Claræ. Et licentia duplici officio celebrandi festa B. Agnetis & undecim millium Virginum.

Primam Regulam traditam à B. Francisco, confirmavit Innoc. IV. ut sup. in ejus constit. 12. *Solet, fol.* 66. *Et secundam Regulam, vel potiùs primam mitigatam edidit Urban. IV. sup. in ejus const.* 7. *Beata. fol.* 123. *& utrobique videas qua notavi. Et alias declarationes d. Regula habes sup. in const.* 2. *Eug. IV. fol.* 256. *& etiam inf. in const.* 103. *Pii IV. Sedis.* 127. *in Tomo* 2. *fol.* 41.

LEO PAPA X.

Edita A. D. 1515.

Dilectis in Christo filiabus universis Abbatissis, & Monialibus ac Conventibus Monasteriorum quorumcumque Ordinum S. Claræ sub perpetua clausura, ac regimine Fratrum Minorum de Observantia Altissimo famulantibus. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Moniales aliquas dubitationes habebant suprà Regula, & supplicant pro declaratione.

CUm (sicut nobis nuper exponi fecistis) in Regula S. Claræ, sub qua, & suavi Religionis jugo, ac cura Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum, gratum Domino redditis famulatum, & Divinis beneplacitis insistitis, nonnulla contineantur quæ mentibus vestris dubia existunt, & declaratione Apostolica indigere noscuntur: nobis propterea humiliter supplicari fecistis, ut circa hujusmodi Regulæ Observantiam, sine aliqua hæsitatione, ac mentium & conscientiarum vestrarum perturbatione, & scrupulo, insistere possitis, quæ ambigua sunt per nostræ declarationis ministerium vobis plana, & aperta reddere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Prima dubitatio circa recitationem divini officii.

§. 1. Et sicut eadem expositio subjungebat, circa observantiam divini officii ex prima Regula B. Claræ contineatur, quòd Sorores literatæ faciant divinum officium secundùm consuetudinem Fratrum Minorum, legendo sine cantu, & quæ literas nesciunt dicant Pater noster, & pro Defunctis dicant etiam in Vesperis septem Pater noster, & Requiem æternam. Pro Matutino xii. Et Sorores literatæ teneantur dicere officium Mortuorum, & ex secunda Regula Ordinis S. Claræ hujusmodi per fœl. rec. Urbanum Papam V. prædecessorem nostrum cùm prima satis obscura videretur declarata, continetur, quòd de Divino officio, tàm in die quàm in nocte Domino persolvendo, taliter observetur, videlicet; quòd hæ quæ legere, & canere noverint secundùm consuetudinem Ordinis fratrum Minorum Divinum officium debeant celebrare, illiteratæ verò dicant Pater noster, & pro Defunctis dicant vij. Pater noster, cum Requiem æternam, pro Matutino xij. Pater noster, tempore pro Sorores literatæ faciunt officium Mortuorum. Et quia etiam ex declaratione per Urbanum prædecessorem hujusmodi facta, ut præfertur mentibus, vestris adhuc plenè satisfactum non est, cùm tàm ex prima quàm secunda Regula hujusmodi Sorores literatæ teneantur dicere officium Mortuorum tamen circa officium Mortuorum hujusmodi certam declarationem, aut Vesperas, aut vigilia Mortuorum dicere in Choro semper, & quotidiè debeatis cum Fratres Minores officium mortuorum hujusmodi, nisi temporibus ordinario Romano & eorum constitutionibus statutis non persolvant, non habetis propter quod in magna conscientiarum fluctuatione, & mentium vestrarum perturbatione existitis.

Secunda dubitatio super necessitate quæ excuset à Choro.

§. 2. Et insuper cùm difficile semper sit esse in Choro in omnibus horis, & numquam deficere, aliquando alia negligentia, & aliquando vos aliquam horam vobis eligatis per vos ipsas, aut cum socia horas hujusmodi persolvere, cúmque multum difficile sit conscientiis timoratis interpretari, quæ sit illa necessitas, quæ excuset à Choro, propterea utrum Monialis sana sub pœna peccati horas in Choro semper persolvere teneatur, posito, quòd in Choro dicatur officium ordinariè, ut consuetum est, à competenti numero Monialium, juxta copiam inibi residentium, & quod propterea, quibus in Choro non interest, non omittit per seipsam, aut cum socia omnium officium persolvere, paratis declarari.

Tertia dubitatio circa indulgentias.

§. 3. Præterea, cùm afferatur piæ memoriæ Innocentium Papam VIII. seu alium Romanum Pontificem prædecessorem nostrum, ad tollendos discursus Fratrum Ordinis hujusmodi, quòd Fratres ipsi dicendo quinque Pater noster, cum Ave Maria coràm Sacramento Altaris, infirmi in grabatis suis pro fœlici statu Sanctæ Matris Ecclesiæ, dicendo, ut suprà, habeant eamdemmet indulgentiam, quæ est secunda die Augusti in Sancta Maria de Angelis, sive de Portiuncula apud Assisium, prout illo die à devotis populis lucrantur. Item, quòd dicendo alia quinque Pater noster, & Ave Maria, cum Gloria Patri in fine cujuslibet Pater noster, & ipsi Fratres stationes Urbis, subjungendo unum Pater noster, & Ave Maria pro intentione Domini concedentis. Et insuper piæ memoriæ Pius Secundus, etiam prædecessor noster, eisdem Fratribus Ultramontanis, ut Septem Psalmos Pœnitentiales dicendo cum Litanis, indulgentias stationum Urbis haberent, & consequerentur indulserit, & ipsis Fratribus toties quoties Coronam Domini JESU CHRISTI, & Virginis MARIÆ dicerent, plenariam haberent indulgentiam, concessum fuisse afferatur.

Hic Pont. eas explicat.

§. 4. Quare, ut præmissa vobis ex officio Pastoralis officii nostri, pro quiete conscientiarum vestrarum, ne contra conscientiam agendo, ad gehennam ædificare videamini, plena, & aperta facere, atque declarare, & super officio hujusmodi persolvendo, quomodo vos habere debeatis, ac in facultatibus, quoad participationem gratiarum Fratribus Minoribus hujusmodi, sub quorum cura, & regimine vivitis concessarum, qualiter participetis, & in facultate absolutionis peccatorum vestrorum, quæ forma servanda sit, more pii Patris, & ex benignitate Apostolica, qua vos tamquam peculiares in Christo filias prosecuti sumus, & prosequimur, aperire, & discernere dignaremur. Nos itaque præmissis, & infrascriptis supplicationibus paterna benevolentia annuentes, ac super præmissis, omnibus vobis taliter per nostræ declarationis oraculum providere, & sic plana facere volentes, & ei, cui jugiter inservitis cum conscientiarum, mentium vestrarum

quiete, & pace, gratum, & acceptum reddere valeatis famulatum; circa præmissa omnia, priùs habita matura deliberatione, omnibúsque diligenter præmeditatis, & consideratis, auctoritate Apostolica ex nostra scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium duximus declarandum, & concedendum, ut sequitur.

Explicatio primæ dubitationis. §. 5. Primò videlicet quoad officium Defunctorum, declaramus, vos dumtaxat teneri sicut Fratres Ord. Minorum, quorum ritui in Divinorum persolutione vestra vobis præcipitRegula conformari,quod satis declarasse videtur Urbanus prædecessor noster, ubi dicit Sorores illiteratas non teneri ad dicendum Pater noster pro mortuis, nisi eo tempore, quo in Choro Choristæ officium faciunt mortuorum, & verbum illud teneantur, dicimus referri ad obligationem vigiliarum, & vesperorum prout in Breviario adnotatur, & non ad Pater noster, quæ illiteratis Sororibus pro tali suffragio per Regulam indicuntur.

Explicatio secundæ dubitationis. Tu circa indulg. attende Bullam. 6. S. D. M. Pauli V. Romanus. Tom. 3. §. 6. Quò verò ad obligationem persolvendi officium in Choro, decernimus etiam sanas non teneri semper officium Divinum in Choro persolvere, humana considerata fragilitate, & sexus fœminei debilitate, quia difficulter conscientia timorata sciret discernere necessitatem excusantem: consideratis diversis, ac variis occupationibus, & impedimentis, quæ superveniunt continuè in administratione rei familiaris Monasteriorum vestrorum, attento, quòd die noctúque benè, & solemniter, ac sine intermissione collegialiter in Choris vestris officium Divinum persolvitur, & juxta formam per Regulam vobis traditam, cum reverentia decantatur, exonerantes tamen conscientiam vestram, discretioni Abbatissarum pro tempore existentium committimus, ut quando, & quomodo, sive cum quibus sit hæc remissio, sive exemptio toleranda, solerter invigilent, & diligenter advertant, & prudenter concedant, ne sub colore pietatis, ex nimia indulgentia permittant in aliqua Sororum, seu Monialium habitum generari Divinæ offensionis. Quantum verò attinet ad participationem in gratiis Fratribus Minoribus, sub quorum regimine vivitis concessis, simili declarationem decernimus, tantò magis vobis esse concessas, quantò minor occasio datur discurrendi; quo fit, ut indulgentia S. Mariæ de Angelis, sive Portiunculæ in Assisio, secundi diei Augusti, & de quinque Pater noster, cum Gloria Patri, coram Sacramento Altaris recitandis, & de Psalmis Pœnitentialibus pro stationibus Urbis, quæ Fratribus dicuntur esse concessæ, ad vos extendimus, & vobis, prout eis suffragari volumus, & quatenus opus sit, de novo pro vestra, & eorumdem Fratrum consolatione concedimus. Insuper verò quonium facultatem absolutionis concernit, concedimus vobis, ut in omnibus solemnitatibus Domini Sabaoth, Virginis Mariæ, Omnium Sanctorum Patris vestri Sancti Francisci, ac Matris vestræ Sanctæ Claræ, Confessores vestri possint in absolutionibus vestrarum confessionum, eis de peccatis vestris factarum, vos plenariè absolvere, & pœnitentiam salutarem injungere. Et quoties sacram sumitis Communionem, ea die plenariam indulgentiam consequi.

Licentia duplici ritu celebrandi festa B. Agnetis & undecim millium Virginum. §. 7. Prætereà, quia accepimus, Abbatissas, & Moniales Parisiens. & Albianens. Monasteriorum Sanctæ Claræ hujusmodi, ad beatam Agnetem, & & gloriosissimas undecim mille Virgines singularem gerere devotionis affectum, eis nunc, & pro tempore existentibus, & quibusvis aliis Abbatissis, & Conventibus Monasteriorum dicti Ordinis Sanctæ Claræ hunc ritum observare volentibus, quodammodò in anteà beatæ Agnetis, & undecim millium Virginum hujusmodi festa perpetuis futuris temporibus sub ritu duplici majoris celebrare, liberè, & licitè possint, & valeant concedimus, pariterque indulgemus.

Causæ Prædictarum declarationum. §. 8. Præmissas autem declarationes, attestationes, decreta, concessiones, & indulta vobis, & vestrum singulis perpetuò facimus, ut omni semota ambiguitate, & puriori conscientia sub suavi Religionis jugo, cui estis perpetuò addictæ, preces ad Dominum liberiori mente fundere, & perpetua pace, & spirituali consolatione gaudere possitis, sperantes eo acceptiores preces vestras apud eum, cui proprium est misereri semper, & parcere, futuras, quo omni soluto fluctuationis obstaculo, intentius illas persolvere, & pro nobis, & Sancta Romana universali Ecclesia, sedulius, & ferventius orare poteritis, prout vos quas in visceribus charitatis habemus, & tamquàm peculiares, ac dilectissimas in Christo filias paterna benevolentia, & cura amplectimur, facturas non dubitamus.

§. 9. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Monasteriorum, & Ordinis prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboris statutis, & consuetudinibus, cæterísque in contrarium facientibus quibuscumque. Cæterùm, quia difficile esset præsentes literas in singulis locis, & Monasteriis vestris, & alibi; ubi opus est, ostendere, vel exhibere, volumus, & eadem auctoritate concedimus, quòd transumptis ipsarum manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati munitis, ubique plena fides adhibeatur veluti adhiberetur propriis originalibus, si in medium ostensæ essent, vel exhibitæ. Derogatio contrariorum.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris die 29. Maji 1515. Pontif. nostri Anno tertio. D. P. An. 3 die 29. Mart.

X.

Jurisdictio Ordinariorum Ecclesiasticorum cognoscendi quascumque causas ad forum Ecclesiasticum spectautes in prima instantia, in omnes personas etiam exemptas, si judices eis dati, sunt negligentes. Et innovatio constitutionum editarum contra impedientes libertatem Ecclesiasticam.

Quoad primam partem hujus bullæ, habes Concil. Trident, sess. 7. c. 14. sess. 14. c. 4. & seq. ac sess. 24. c. 20. & etiam bullam Cœnæ Domini quotannis solitam innovari, ut infrà in Pauli V. const. 63. Pastoralis. ubi notabo in Tomo 3.

Quo verò ad secundam partem, vide suprà const. 10. Innocen. III. Ad nostram. fol. 60. Honor. III. const. 1. Has leges, fol. 63. Bonif. IX. const. 4. Justis. fol. 275. Urban. VI. const. 3. Quia. fol. 271. Mart. V. constit. 10. Ad reprimendas. fol. 300. necnon & Concil. Trident. sess. 25. c. 20. ac proximè citatam bullam Cœnæ Domini.

De privilegiis Exemptorum quoad animarum curam, sacramentorum administrationem, sanctimonialium Monasteria, & Verbi Dei prædicationem, edidit Const. Greg. XV. ut infrà tom. 3. sub num. 18. inscrutabili, super qua nonnulla posteà exorta sunt dubia, quæ ibi habes subsequentia cum suis declarationibus.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Sacro approbante Concilio. Edita A. D. 1515.

Exordium. Regimini universalis Ecclesiæ disponente Domino præsidentes, juxta Pastoralis officii debitum, libenter intendimus utilitatibus subditorum, ad conservandam libertatem Ecclesiasticam, & removenda scandala, ponendam concordiam, & nutriendam quietem inter Ecclesiarum Prælatos, & eorum subditos, eo propensiùs Apostolicæ solicitudinis studium adhibemus, quo dissensionem talium fore dispensiosam experimento comprobatur; necnon indulta pariter, & privilegia eisdem subditis in ipsorum Prælatorum dispendium, tàm per prædecessores nostros, quàm Sedem Apostolicam concessa, ita libenter moderamur, ne exinde scandala procedant, nevè ex eis ulli detur materia malignandi, & personæ Ecclesiasticæ à bono obedientiæ, necnon divini perseverantia servitii nullatenùs retrahantur.

Causa constitutionis. §. 1. Sanè nuper ad nostrum relatio fide digna perduxit auditum, quòd Canonici Patriarchalium, Metropolitanarum, & Cathedralium, & Collegiatarum Ecclesiarum, & alii clerici sæculares plura præsumunt, quæ ipsis infamiam non parvam pariunt,

riunt, & aliis inferunt læſionem, prætextu exemptionis, & libertatis à dicta Sede obtentæ, Ordinariorum correctiones & ordinationes ſubterfugiunt, ac eorum forum, ſive judicium declinant; nonnulli etiam impunitatem ſuorum exceſſuum per privilegium exemptionis obtinere ſperantes, exceſſus ipſos committere non verentur, quos niſi per exemptionem qua gaudent crederent ſe defendi, nullatenùs fuiſſent commiſſuri. Hinc itaque accidit, ut propter eorum audaciam, qui prætextu privilegii exemptionis, impunitatem exceſſuum obtinere confidentes, nonnulla multoties committant enormia, per quæ plurimùm diffamatur Eccleſia, & ſcandala gravia generantur, potiſſimè autem cùm talia per eos, ad quorum eorum ſpectat correctio, incorrecta remaneant, ſeu illi ad quos ſpectat illa punire, negligunt.

Judices exemptorum diligenter incumbant.

§. 2. Nos volentes ne eo prætextu delicta remaneant impunita, morbo hujuſmodi neceſſariam adhibere medelam, ſacro approbante Concilio ſtatuimus, ut de cætero illi, quibus exemptorum correctio & punitio à dicta Sede demandata eſt, circa illam vigilanter intendant, & diligenter officii ſibi commiſſi debitum exequantur; & quamprimùm eis exemptos ipſos deliquiſſe legitimè conſtiterit, ita eoſdem exemptos delinquentes puniant, quòd iidem exempti metu pœnæ à ſuis arceantur inſolentiis, & alii eorum exemplo perterriti, proſilire ad ſimilia meritò perhorreſcant.

Alioquin Ordinarii in eis procedent.

§. 3. Etſi circà hoc negligentes fuerint, Diœceſani, & alii locorum Ordinarii, eoſdem, quibus exemptorum correctio hujuſmodi competit, perſonaliter, ſi illorum copia, & notitia haberi poterit alioquin, vel ſi nullus in partibus exemptorum ipſorum certus judex fuerit, eos quorum ſua in præmiſſis intereſſe putaverint, per edictum publicum, Cathedralium, ſeu aliarum Eccleſiarum locorum, in quibus exemptorum judices hujuſmodi reſidere, ſeu nullis eorumdem exemptorum judicibus exiſtentibus, ipſos exemptos deliquiſſe contigerit, valvis affigendum, moneant, ut ipſi, tales exemptos delinquentes, & crimonoſos puniant, & caſtigent infrà competentem terminum, monentium ipſorum arbitrio moderandum. Et ſi ipſi moniti in hoc negligentes fuerint, & id adimplere neglexerint, ſeu recuſaverint, tunc ut in eo in quo deliquerint puniantur, cognitione hujuſmodi ea vice ſint privati, & ſe non intromittant ullatenùs de eiſdem; ſed Diœceſani, & alii locorum Ordinarii hujuſmodi, contra tales exemptos delinquentes, & criminoſos, auctoritate noſtra, ad inquiſitionem, vel per accuſationem, ſine aliquibus tormentis, procedere, & teſtes per ſeipſos examinare poſſint; ac proceſſum ipſum, quem ratione ſolemnitatis juris, præterquàm ratione citationis omiſſæ, dummodò delictum aliàs ritè probatum fuerit, nullum allegari vel dici poſſe prohibemus, ſed per eos habitum, clauſum, & eorum ſigillo munitum, ad Sedis Apoſtolicæ examen, ipſorum exemptorum delinquentium expenſis, etiam in ipſo proceſſu factis, ad quarum ſolutionem Ordinarii ipſi poſſint eoſdem inquiſitos & accuſatos compellere, per proprium, vel alium nuntium quantò citiùs deſtinare procurent apud eamdem Sedem per Romanum Pontificem, vel alium, cui duxerit committendum, diligenter examinandum, & ita culpabiles repertos quod ad condemnationem, vel propter ſufficientia indicia, propter quæ ad torturam pro veritate exquirenda procedi valeat, ad ipſos Diœceſanos, ſeu Ordinarios per eos auctoritate noſtra in cauſa inquiſitionis, ſeu accuſationis, ulterius legitimè procedendum, & cauſam ipſam, prout juſtum fuerit terminandam remittendum.

Protonotarii Apoſtolici & alii Sedis Apoſt. Officiales actu ſervientes exempti ſunt juriſdictione Ordinariorum. Hoc innovavit Six. v. in conſt. 12. Romanus. vide in Tom. 2.

§. 4. Notarii autem dictæ Sedis, quorum officium in ipſis primitivæ Eccleſiæ initiis, à fœl. rec. Clement. Papa I. ad ſanctorum geſta perquirenda atque conſcribenda noſcitur inſtitutum, ad Protonotariatus officium aſſumpti, habitum & rochettum deferentes, & alii noſtri, & dictæ Sedis Officiales actu ſua officia exercentes, tàm in civilibus, quàm in criminalibus, ab omni Ordinariorum juriſdictione ſint exempti. Alii verò Notarii habitum Protonotariatus non deferentes, niſi illum infrà trimeſtre, poſt præſentium publicationem aſſumpſerint, & ipſi ac alii in poſterùm aſſumendi, habitum, & rochettum hujuſmodi continuè non geſtantes, atque alii noſtri, & dictæ Sedis Officiales officia ſua actu non exercentes, in criminalibus, quàm in civilibus, ratione cauſæ ſummam xxv. ducatorum auri de Camera non excedentis dumtaxat, eorumdem Diœceſanorum, & Ordinariorum juriſdictioni ſubjaceant. In civilibus verò cauſis ſummam hujuſmodi excedentibus, plena gaudeant exemptione, & à dictorum Diœceſanorum, & Ordinariorum juriſdictione penitùs ſint exempti.

Familiares Cardinalium ſunt etiam exempti, ſi actu ſerviunt. Intellige juxta d. Concilium.

§. 5. Dignum quoque & etiam congruum arbitrantes, quòd ex Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium familiaribus illi dumtaxat privilegio exemptionis gaudeant, qui actu domeſtici, & continui ſunt commenſales, vel ab eiſdem Cardinalibus ad ipſorum exequenda negotia miſſa, vel qui recreationis cauſa ad tempus à Romana Curia abſentes fuerint, cæteri verò etiam familiaritatis literas habentibus, quòminùs coërtioni Diœceſanorum & Ordinariorum eorumdem ſubjaceant, familiaritatis hujuſmodi privilegium nullatenùs ſuffragetur.

Diœceſani ſemel in anno viſitent Monaſteria Monialium. Hoc renovavit Greg. xiij. in conſt. 28 Ubi gratiæ. Tom. 2.

§. 6. Et cùm eiſdem Diœceſanis, & ut Monaſteria Monialium Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjecta, in eorum Diœceſibus conſiſtentia, ſemel in anno viſitare poſſint, per Conſtitutionem in Concilio Viennen. editam, quæ incipit: Attendentes, plena fuerit data facultas, illam innovamus, ac exemptionibus, & privilegiis quibuſcumque non obſtantibus, diſtrictè ſervari præcipimus & mandamus. Per præmiſſa quoque eiſdem Diœceſanis, & Ordinariis, caſibus quibus in exemptos à jure juriſdictio conceſſa eſt, nullatenùs præjudicium generetur.

Exemptiones irrationabiles damnantur.

§. 7. Exemptiones autem de cætero abſque rationabili cauſa, & quorum intereſt minimè citatis, pro tempore conceſſas, nullius roboris vel momenti eſſe decernimus.

Cauſæ in prima inſtantia coram Ordinariis cognoſcantur. Conſonat d. Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 20.

§. 8. Et cùm Eccleſiaſticus ordo confundatur, ſi ſua unicuique juriſdictio non ſervetur, Ordinariorum juriſdictioni, quantum cum DEO poſſumus) favere, ac litibus finem celerius imponi, & litigantium immoderatis ſumptibus, & expenſi parci ſatagentes, Statuimus, & ordinamus, quòd ſingulæ cauſæ, tàm ſpirituales, quàm civiles & mixtæ, ac forum Eccleſiaſticum quomodolibet concernentes, & beneficiales (dummodò beneficia ipſa generaliter reſervata non fuerint, & ipſorum ſingulorum beneficiorum fructus, redditus, & proventus, xxv. ducatorum auri de Camera, ſecundùm communem æſtimationem valorem annuum non excedant) in prima inſtantia extra Romanam Curiam, & in partibus coram Ordinariis locorum dumtaxat cognoſci, & terminari; ita quòd nulli ante definitivam ſententiam liceat appellare, nec appellatio ſi fuerit emiſſa ullatenùs admitti, niſi ab interlocutoria, quæ vim habeat definitivæ, vel à gravamine minimè concernente negotium principale, quod per appellationem à definitiva ſententia reparari non poſſit, niſi alter collitigantium adverſarii ſui potentiam meritò perhorreſcens, ſeu alia probabili, & honeſta cauſa aliter quàm per proprium juramentum ſaltem ſemiplenè probata, coram Ordinario non auderet litigare. Eo enim caſu, cauſæ piæ, etiam appellationum, in dicta Curia, etiam in prima inſtantia, committi & cognoſci & terminari poſſint. Alioquin appellationes, & illarum, etiam aliarum cauſarum hujuſmodi commiſſiones in poſterùm, & quidquid inde ſecutum fuerit, nullius ſint roboris vel momenti.

Judices non doctores, ſedeant cum voto aſſeſſoris.

§. 9. Judices autem, & Conſervatores à Sede Apoſtolica deputati, ſi in altero jurium graduati non fuerint, Aſſeſſorem partibus non ſuſpectum, ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti, aſſumere, & ſecundùm ejus relationem judicare teneantur.

Impedientes juriſdictionem Ec-

§. 10. Et quia ſæpiùs & multiplici relatione percepimus, quamplurimas Eccleſias, & illis præſi-

dente

dentes Episcopos, tàm citrà quam ultrà montes, vexari in eorum jurisdictionibus, juribus; & dominiis, ac turbari à domicellis, Principibus, & nobilibus eorumdem, qui sub colore jurispatronatus, quod in beneficiis Ecclesiasticis habere confingunt, nullo privilegio Apostolico suffulti, sine Ordinariorum collationibus, & literis, & absque aliquo saltem colorato titulo, beneficia non solùm clericis sed etiam laicis conferre, sacerdotes & clericos delinquentes ad eorum libitum punire, decimas omnium rerum, ad quartum solutionem de Jure tenentur, ac Cathedralium, & alia quæ legis Diœcesanæ, & jurisdictionis sunt, & ad ipsos Episcopos dumtaxat pertinent, temere auferre, fraudare, usurpare, seu ut præmissa fiant mandare, ac ipsa & fructus quoscumque ne à Civitatibus, Terris, & locis eorum extrahantur prohibere; feuda, possessiones, & prædia occupare; & indebite detinere; seu ad feuda & bona ipsarum Ecclesiarum eis concedendum, ac beneficia Ecclesiastica personis per eos nominatis conferendum, minis, & terroribus, ac aliis viis indirectis inducere, & compellere, & alia quamplurima damna, jacturas, injurias, Ecclesiis, & earum Prælatis, ac clericis præfatis inferri, non modo permittere, sed etiam expresse mandare præsumant.

Ecclesiasticam ... pœnis subjiciuntur. Vide etiam in Bulla Cœnæ Domini cit. in rub.

§. 11. Attendentes igitur quod laicis in clericos & personas Ecclesiasticas, ac bona Ecclesiastica, non est attributa facultas, atque æquum & justum esse, ut in eos jura insurgant, qui illa offendere præsumunt. Necnon considerantes quantum ex his tàm nostro & Apostolicæ Sedis honori, quàm personarum Ecclesiasticarum quieto & prospero statui non sine damnanda pernicie derogetur. Ac cupientes, eos quos ad observantiam jurium, virtutum præmia non inducunt, tàm adjectarum exaggeratione pœnarum, quam adjiciendarum de novo formidine, à temerariis ausibus refrœnare, omnes & singulas constitutiones, quæ super Decimarum solutione, & contra violatores, & raptores Ecclesiarum, & incendiarios, agrorum depopulatores, & tàm S.R.E. Cardinales quam venerabiles fratres nostros Episcopos, & alias personas Ecclesiasticas, sæculares & Regulares, capientes, & detinentes, & eorum jurisdictionem & jura quomodolibet indebitè occupantes, aut eos in eorum jurisdictionis exercitio perturbantes, seu molestantes, eos quoque ad conferendum beneficia Ecclesiastica personis per eos nominatis, aut alias de illis pro eorum libito voluntatis disponendum, & feuda ac bona Ecclesiastica in emphiteusim concedendum, aut alias vendendum, temerè compellentes, necnon statuta contra libertatem Ecclesiasticam facientes, & ad præmissa auxilium, consilium, vel favorem præstantes, hactenùs emanarunt, innovamus. Et cum ea nedum juri contraria, sed etiam Ecclesiasticæ libertati opprobriosa sint quamplurimum & adversa, ut de officio nobis credito dignam DEO possimus reddere rationem, affectibus & monitis paternis, Imperatorem, Reges, Principes, Duces, Marchiones, Comites, Barones, & quoscumque alios alterius cujuscumque nobilitatis, præeminentiæ, potentiæ, seu potestatis, excellentiæ, vel dignitatis existentes, attente hortamur in Domino, eisdem in virtute sanctæ obedientiæ mandantes, ut ipsi constitutiones prædictas observent, & faciant à suis etiam subjectis inviolabiliter observari, quacumque consuetudine contraria non obstante, si divinam offensam, & Sedis Apostolicæ debitam vitare voluerint ultionem. Ac collationes de dictis beneficiis sic factas, nullas & irritas nihilominùs esse decernimus, ac illis utentes, reddantur inhabiles ad alia beneficia Ecclesiastica obtinenda, donec cum eis super hoc per Sedem prædictam fuerit dispensatum.

Innovatio quarumcumque constitutionum editarum contra impedientes libertatem Ecclesiasticam. Quod vide etiam in Conc. Trid. sess. 25. cap. 20. & in bulla Cœnæ Domini cit. in rub.

§. 12. Maturè quoque considerantes, quod post CHRISTI ad cœlos Ascensionem, Apostoli per singulas urbes & Diœceses, Episcopos distribuerunt, sicut Sancta Rom. Ecclesia per Orbem constituit eosdem Episcopos, in partem solicitudinis vocando, onera gradatim distribuendo per Patriarchas; Primates, Archiepiscopos, Episcopos, ac sacris etiam canonibus fuerit definitum, per eos pro morum correctione, & contraversiarum decisione, & determinatione, ac mandatorum Domini observatione, fieri debere Concilium provinciale, ac Synodum Episcopalem, ut depravata corrigerentur, & illa facere negligentes, canonicis pœnis subjacerent. Cum conveniat nos circa ea quæ rempublicam Christianam concernunt, esse intentos, desiderantes canones ipsos firmiter observari, eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis districtè injungimus, ut de officio eis commisso dignam DEO possint reddere rationem, canones Concilia & Synodos hujusmodi fieri mandantes, quocumque privilegio non obstante; inviolabiliter observent, præterquàm quoad Concilium provinciale, quòd de cætero singulis trienniis fieri mandamus, ad illáque etiam exemptos accedere debere decernimus, privilegio, ac consuetudine quacumque contraria non obstante. Circa hoc autem negligentes, pœnas in eisdem canonibus contentas se noverint incursuros.

Concilium provinciale quolibet triennio celebratur.

Concilium provinciale triennio celebratur.

§. 13. Et constitutione in Concilio Viennen. edita; quæ incipit, In plerisque; ut Pont. dignitatis honor servaretur, statutum fuerit, ne Ecclesiis Cathedralibus bonis temporalibus (sine quibus spiritualia diu esse non possunt) privatis, ac clero, & populo Christiano carentibus, de aliquibus personis præsertim Religiosis provideretur, constitutionem ipsam innovamus, illámque inviolabiliter observari debere volumus, atque mandamus, nisi aliqua justa causa in Consistorio nostro secreto approbanda; aliter duxerimus faciendum.

Innovatio constit. Concilii Viennen. in Clemen. v. de Elect.

§. 14. Nos enim quicquid contra præmissa, vel aliquod præmissorum contigerit attentari, irritum decernimus, & inane, contraria quacumque constitutione, vel privilegio non obstantibus.

Decretum irritans.

Nulli ergo &c. Si quis autem.

Dat. Romæ in publica Sessione in Lateranen. Sacrosancta basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo decimoquinto, quarto nonas Maji, Pont. nostri Anno 3.

Dat. P. A. 3 die 4. Maji.

XI.

Montes Pietatis, Christiana charitate instituti, pecunias licitè mutuant, aliquo pro impensis, & indemnitate, & quidem moderate recepto.

Horum Montium administrationis ratio, Ordinariis locorum reddenda est, ex dispositione Conc. Trid. sess. 25. c. 9. Et de ejusmodi Monte in Urbe instituto, vide in const. 94. Greg. XIII. Inter, ubi notabo in Tom. 2.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Edita A. D. 1515.

Inter multiplices nostræ solicitudinis curas, illam in primis suscipere pro nostro Pastorali officio debemus, ut quæ salubria, & laudabilia, ac Catholicæ fidei consona, & bonis moribus conformia, nostro tempore non solùm enucleentur, verùm etiam ad posteros propagentur, & quæ materiam scandali præbere possent, penitùs succidantur, & radicitus extirpentur, nec pullulare usquam sinantur ea in agro Dominico, & vinea Domini Sabaoth dumtaxat censeri permittendo, quibus fidelium mentes pasci spiritualiter possint, eradicatis zizaniis, & oleastri sterilitate succisa.

Exordium.

§. 1. Sanè cum olim inter nonnullos dilectos filios sacræ Theologiæ Magistros, ac Juris Utriusque Doctores, controversiam quamdam non sine populorum scandalo & murmuratione exortam, & nuper his diebus innovatam esse compererimus, circa pauperum relevationem in mutuis eis publica auctoritate faciendis, qui Montes Pietatis vulgo appellantur, quique in multis Italiæ Civitatibus, ad subveniendum per hujusmodi mutuum pauperum inopiæ, ne usurarum voragine deglutiantur, à Civitatum

Montes istos illicitos nonnulli dicebant ex rationibus hic assignatis.

Magiſtratibus, ac aliis Chriſtifidelibus ſunt inſtituti, atque à ſanctis viris divini verbi præconibus, & laudati, & perſuaſi, ac à nonnullis, etiam ſummis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris probati, & confirmati ſint, ne præfati Montes à Chriſtiano dogmate diſſonantes, vel non, utraque parte diverſimodè ſentiente, atque prædicante. Nonnullis enim Magiſtris, & doctoribus dicentibus, eos Montes non eſſe licitos, in quibus aliquid ultra ſortem pro libera, decurſo certo tempore, per miniſtros hujus Montis, ab ipſius pauperibus quibus mutuum datur, exigitur, & propterea ab uſurarum crimine injuſtitiavè, ſeu ab aliqua certi ſpecie mali mundos non evadere: cùm Dominus noſter, Luca Evangeliſta atteſtante, aperto nos præcepto obſtrinxerit, ne ex dato mutuo quicquam ultrà ſortem ſperare debeamus. Ea enim propria eſt uſurarum interpretatio, quando videlicet ex uſu rei, quæ non germinat, nullo labore, nullo ſumptu, nullovè periculo lucrum fœtúſque conquiri ſtudetur. Addebant etiam iidem Magiſtri & Doctores, in iis Montibus neque commutativæ neque diſtributivæ juſtitiæ fieri ſatis, cùm tamen juſtitiæ terminos contractus hujuſmodi excedere non debeant, ſi debeant approbari. Idque præterea probare nitebantur, quia impenſæ pro hujuſmodi Montium conſervatione, à pluribus, ut ajunt, debitæ, à ſolis pauperibus quibus mutuum datur, extorqueantur, pluráque interdum ultra neceſſarias & moderatas impenſas, non abſque ſpecie mali, ac incentivo delinquendi, quibuſdam aliis perſonis, ut inferre videntur, exhibeantur.

Et alii licitos aſſerebant ob rationes hic relatas.

§. 2. Aliis verò pluribus Magiſtris & Doctoribus contra aſſerentibus, & in multis Italiæ Gymnaſiis, verbo & ſcripto conclamantibus, pro tanto bono, tamquàm Reipublicæ perneceſſario, modo ratione mutui nihil petatur neque ſperetur, pro indemnitate tamen eorumdem Montium, impenſarum videlicet Miniſtrorum eorumdem ac rerum omnium ad illorum neceſſariam conſervationem pertinentium, abſque Montium hujuſmodi lucro, idque moderatum & neceſſarium ab iis qui ex hujuſmodi mutuò commodum ſuſcipiunt, licitè ultra ſortem exigi, & capi poſſit, non nihil licere, cùm regula juris habeat, Quod qui commodum ſentit, onus quoque ſentire debeat, præſertim ſi Apoſtolica accedat auctoritas.

Hanc ultimam opinionem nonnulli Pont. probarunt.

§. 3. Quam quidem ſententiam à fœl. record. Paulo Secundo, Sixto Quarto, Innocentio Octavo, Alexandro Sexto, & Julio Secundo Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris probatam, à Sanctis quoque à Deo devotis & in magna, ob ſanctitatis opinionem, exiſtimatione habitis, Evangelicæ veritatis prædicatoribus prædicatam eſſe oſtendunt.

Pontifex ideò declarat Montes eſſe licitos, ſi nihil ultra neceſſarias impenſas recipiantur.

§. 4. Nos ſuper hoc (prout nobis eſt ex alto conceſſum) opportunè providere volentes, alterius quidem partis juſtitiæ zelum, ne vorago aperiretur uſurarum, alterius pietatis & veritatis amorem, ut pauperibus ſubveniretur, utriuſque verò partis ſtudium commendantes, cùm hæc ad pacem, & tranquillitatem totius Reipublicæ Chriſtianæ ſpectare videantur, ſacro approbante Concilio, declaramus, & definimus, Montes pietatis antedictos per Reſpublicas inſtitutos, & auctoritate Sedis Apoſtolicæ hactenùs probatos & confirmatos, in quibus pro eorum impenſis & indemnitate, aliquid moderatum ad ſolas Miniſtrorum impenſas, & aliarum rerum ad illorum conſervationem, ut præfertur, pertinentium, pro eorum indemnitate dumtaxat, ultra ſortem, abſque lucro eorumdem Monitum, recipitur, neque ſpeciem mali præferre, nec peccandi incentivum præſtare, neque ullo pacto improbari, quinimò meritorium eſſe, ac laudari & probari debere tale mutuum, & minimè uſurarium putari, licereque illorum pietatem, & miſericordiam populis prædicare, etiam cum indulgentiis à ſancta Sede Apoſtolica eam ob cauſam conceſſis. Ac deinceps alios etiam ſimiles Montes, cum Apoſtolicæ Sedis approbatione erigi poſſe. Multò tamen perfectius, multóque ſanctius fore ſi omninò tales Montes gratuiti conſtituerentur, hoc eſt, ſi illos erigentes, aliquos cenſus aſſignarent, quibus ſi non omni, ſaltem vel media ex parte, hujuſmodi Montium Miniſtrorum ſolvantur impenſæ, ut ad leviorem æris ſolvendi portionem, medio hoc, pauperes gravari contingat, ad quos cum hujuſmodi cenſus aſſignatione, pro impenſarum ſupportatione erigendos, Chriſtifideles majoribus indulgentiis invitandos eſſe decernimus.

Contrarium prædicantes vel diſputantes excommunicationis pœnam incurrant.

§. 5. Omnes autem Religioſos, & Eccleſiaſticas ac ſæculares perſonas, qui contra præſentis declarationis & ſanctionis formam, de cætero prædicare, ſeu diſputare, verbo vel ſcriptis auſi fuerint, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam, privilegio quocumque non obſtante, incurrere volumus.

Derogatur contrariis.

§. 6. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteríſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo omninò hominum, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 3. die 4. Maji.

Dat. Romæ in publica Seſſione, in Lateranen. Sacroſancta Baſilica ſolenniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, 1515. quarto Nonas Maji, Pont. noſtri Anno 3.

XII.

Prohibitio imprimendi libros, abſque examine & approbatione, Vicarii Papæ, & Magiſtri Sacri Palatii Apoſtolici in Urbe. Et Epiſcoporum, hæreticæque pravitatis inquiſitorum in aliis locis.

Qui autem ſint libri, imprimi & legi prohibiti, videre eſt infrà Pii IV. conſt. 77. Dominici, cum ibi notatis, vide in Tomo 2. fol. 116.

Ne degentes in ſtatu Eccleſiaſtico, mediatè, vel immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubjecto, libros ab eis ubicumque compoſitos ac de quacumque materia tractantes, alio deferant, aut imprimendos tranſmittant, abſque Cardinalis Vicarii, & Magiſtri Sacri Palatii in Urbe & extra eam abſque Ordinarii, & inquiſitoris loci licentia, prohibuit S. D. N. Urban. viij. Conſt. 50. Sanctiſſimus infrà Tom. 4. licentias quoque legendi & habendi libros quomodolibet prohibitos quibuſvis perſonis, & à quibuſcumque, etiam Romanis Pontificibus conceſſas revocavit Greg. XV. Conſt. 40. Apoſtolatus infrà Tom. 3.

LEO EPISCOPUS,

Edita A. D. 1516.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Exordium.

INter ſolicitudines noſtris humeris incumbentes, perpeti quidem cura revolvimus, ut errantes, in viam veritatis reducere, ipſóſque lucrifacere DEO (ſua nobis cooperante gratia) valeamus, hoc eſt quod profectò deſideranter exquirimus, ad id noſtræ mentis ſedulo deſtinamus affectum, ac circa illud ſtudioſa diligentia vigilamus.

Cauſæ hujus conſtitutionis.

§. 1. Sanè licet literarum peritia per librorum lectionem poſſit faciliter obtineri, ac ars imprimendi libros, temporibus potiſſimum noſtris, divino favente numine, inventa ſeu aucta & perpolita, plurima mortalibus attulerit commoda, cum parva impenſa, copia librorum maxima habeatur, quibus ingenia ad literarum ſtudia percommodè exerceri, & viri eruditi in omni linguarum genere, præſertim autem Catholici, quibus Sanctam Romanam Eccleſiam abundare affectamus, facilè evadere poſſunt, qui etiam infideles ſciant, & valeant ſacris inſtitutis inſtruere, fideliúmque collegio, per doctrinam Chriſtianæ fidei ſalubriter aggregare. Quia tamen multorum querela noſtrum, & Sedis Apoſtolicæ pulſavit auditum, quod nonnulli hujus artis imprimendi Magiſtri, in diverſis Mundi partibus libros, tàm Græcæ, Hebraicæ, Arabicæ, & Chaldeæ linguarum in Latinum translatos, quam alios, Latino, ac vulgari ſermone editos, errores etiam

in fide

in fide, ac perniciosa dogmata etiam Religioni Christianæ contraria, famam personarum, etiam dignitate fulgentium continentes imprimere, ac publicè vendere præsumunt, ex quorum lectura non solùm legentes non ædificantur, sed in maximos potiùs, tàm in fide quàm in vita, & moribus prolabuntur errores, unde varia sæpè scandala (prout experientia rerum magistra docuit) exorta fuerunt, & majora in dies exoriri formidantur.

Libri non imprimantur nisi prævia Superiorum licentia & examine.

§. 2. Nos itaque ne id quod ad DEI gloriam, & fidei augmentum, ac bonorum artium propagationem, salubriter est inventum, in contrarium convertatur, ac Christi fidelium saluti detrimentum pariat, super librorum impressione curam nostram habendam fore duximus, ne de cætero cum bonis seminibus spinæ coalescant, vel medicinis venena intermisceantur. Volentes igitur de opportuno super his remedio providere, hoc sacro approbante Concilio, ut negotium impressionis librorum hujusmodi, eo prosperetur fœlicius, quo deinceps indago solertior diligentius, & cautius adhibetur. Statuimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, nullus librum aliquem, seu aliam quamcumque scripturam, tàm in Urbe nostra, quàm aliis quibusvis Civitatibus, & Diœcesibus, imprimere seu imprimi facere præsumat, nisi priùs in Urbe per Vicarium nostrum, & Sacri Palatii Magistrum, in aliis verò Civitatibus, & Diœcesibus, per Episcopum, vel alium habentem peritiam scientiæ libri, seu scripturæ hujusmodi imprimendæ ab eodem Episcopo ad id deputandum, ac Inquisitorem hæreticæ pravitatis Civitatis sive Diœcesis, in quibus librorum impressio hujusmodi fieret, diligenter examinentur, & per eorum manus propriæ subscriptionem, sub excommunicationis sententia, gratis, & sine dilatione imponendam, approbentur.

Contravenientium pœnæ.

§. 3. Qui autem secus præsumpserit, ultra librorum impressorum amissionem, & illorum publicam combustionem, ac centum ducatorum fabricæ basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, sine spe remissionis, solutionem, ac anni continui exercitii impressionis suspensionem, excommunicationis sententia innodatus existat, ac demum ingravescente contumacia, taliter per Episcopum suum, vel Vicarium nostrorum respectivè, per omnia juris remedia castigetur, quòd alii ejus exemplo similia minimè attentare præsumant.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. P. A. I. die 4. Maji.

Datum Romæ in publica Sessione, in Lateranen. Sacrosancta basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quintodecimo, 4. Nonas Maji, Pontificatus nostris Anno tertio.

XIII.

Contra occupantes, vel invadentes Terras, & loca S. R. E. eorúmque complices, & fautores.

Ampliorem dispositionem habes infrà in Pauli IV. const. 11. Tom. 2. Incumbentia. Et etiam in Bulla Cœnæ Domini, de qua dabo adnotationes infrà in Pauli V. const. 63. §. 20. Pastoralis Tom. 3.

LEO EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Edita A. D. 1515.

Exordium.

INter graves sollicitudines, & curas quibus pro Pastoralis officii & Apostolicæ servitutis debito continuè premimur, una est peculiaris, qua semper angimur, ut defensioni, & custodiæ Civitatum, & Terrarum, & locorum nobis, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ subjectorum assiduè invigilemus, ac ne perversorum temerariis ausibus, à quibusvis gentium armorum ductoribus, qui sine justitiæ ministerio, sed hostili manu, & propria temeritate procedunt, occupentur, & dissipentur, omnibus remediis, & juris auxilio opportunè prohibere, quòd tantò periculosius negligitur, quantò exinde turbatio, & confusio Civitatum, & Terrarum Ecclesiastici Status de facili causaretur, & Pontificalis auctoritas minueretur.

§. 1. Cùm itaque opem, & operam efficaces adhibere debeamus, ut omnes Christi fideles, præsertim in terris, & locis nobis, & dictæ Sedi mediatè, vel immediatè subjectis existentes, sublatis quibuscumque armorum strepitibus, & impedimentis quietè, & pacificè vivere valeant, omnibus juris remediis (ubi etiam perversorum audacia exigit, vibrato Apostolicæ potestatis mucrone) per censuras Ecclesiasticas providere volentes. Sanè cum mente revolvimus quot, & quantos labores fœl. recor. Julius Papa II. prædecessor noster pro recuperatione Civitatum, Terrarum, & locorum ad Romanam Ecclesiam canonico titulo pertinentium, quæ à diversis Ducibus, Principibus, & potentatibus longo tempore occupata, & detenta fuerant, passus sit, præsertim cùm adductus fuerit consilium capere de adeundis per se ipsum, visitandis, & reformandis aliquibus Romanæ Ecclesiæ Civitatibus, & illarum Statu, assumptis etiam aliquibus copiis, ut contumaces compescere posset, iter matura deliberatione cum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, ipsis eum comitantibus, arripere, illáque fœlici, & prospero successu, dextera Domini sibi etiam assistente, recuperaverit & dictæ Romanæ Ecclesiæ reintegraverit.

Julius II. multa loca bona Sedis Apost. recuperavit.

Pont. iste Parmam & Placentiam recuperavit.

§. 2. Nos etiam post nostram ad summi Apostolatus apicem, divina favente clementia, assumptionem, Parmam, & Placentiam Civitates, quibus Apostolica Sedes, ea tunc vacante, spoliata fuerat, summa diligentia restitui curavimus. Et omnia quæque per eumdem Julium prædecessorem recuperata, pro nostro, & dictæ Sedis honore, non minori diligentia, ac opportunis juris remediis conservare intendimus, quàm idem Julius prædecessor, cùm in humanis ageret, recuperare studuerit, animo etiam semper gessimus, Reges, & Principes, ac Potentatus, quos tempore assumptionis nostræ hujusmodi inter se bello diffidentes audivimus, non armis, sed concordia, eorum differentias, & lites, Domino concedente terminari, & inter fideles quoslibet, controversias super quacumque etiam maximas importante re, via juris, & non armis decidi, & terminari, ipsáque arma Regum, & Principum, ac potentatuum prædictorum unanimi consensu contra immanissimos CHRISTI nominis hostes, ad fidei exaltationem converti, summo studio concupivimus.

Et modo pro conversatione bonorum dictæ Sedis innovat omnes const. editas contra detinentes loca ad Rom. Ecclesiam spectan. & eorum fautores.

§. 3. Et cùm à quampluribus prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, constitutiones, diversas censuras, & pœnas in se continentes, contra occupantes Civitates, & Terras, & loca hujusmodi, aut illa hostiliter invadentes emanaverint, & singulis annis censuræ hujusmodi contra talia præsumentes in die Cœnæ Domini innoventur; ea propter ne Terrarum, aut locorum, ac jurium, seu bonorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ curam negligere videamur, necnon ad tollendam super præmissis ignorantiæ, aut cujuslibet alterius generis excusationem, omnes, & singulas constitutiones, & literas Apostolicas, ac processus, qui singulis annis publicè promulgantur in die Cœnæ Domini, ex more Romanorum Pontificum, ac alias quascumque constitutiones, seu canonicas sanctiones quomodolibet editas, excommunicationis, ac alias sententias, censuras, & pœnas contra Civitates, & Terras, loca, & jura ad dictam Romanam Ecclesiam pertinentia occupantes, aut illa hostiliter invadentes, vel ad id per se, vel alium, seu alios, auxilium, consilium, vel favorem, directè, vel indirectè, aut aliàs quovis quæsito colore, præstare præsumentes, cujuscumque ordinis, præeminentiæ, & conditionis, & status, etiam si Cardinalatus, aut Patriarchali, Regali, Reginali, aut alia quavis Ecclesiastica, vel mundana, præfulgeant dignitate, continentes, approbamus, & innovamus, illásque inviolabiliter observari debere decernimus.

Pœnas multas imponit.

§. 4. Ac omnes, & singulos Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, Barones, ac Communitatum, Universitatum, tàm in Italia, quàm extra Italiam existentium singulas personas, Civitates, Terras, & loca præsertim Parmam, & Placentiam, ad dictam Romanam Ecclesiam mediatè, vel immediatè pertinentia, seu in quarum, vel quorum aut cujuslibet

earum, vel eorum possessione quomodolibet eadem Sancta Romana Ecclesia, per se, vel alium extiterit, hostiliter invadentes, aut aliàs cum gentibus armorum, aut stipendiariis equestribus, vel pedestribus, aut sine, etiam advocationem populorum, seu factionum, aut privatarum personarum, aut aliàs qualitercumque, & quomodocumque, & quovis quæsito colore, aut ingenio, absque nostra speciali licentia occupantes, necnon stipendiarios, equestres aut pedestres, quomodolibet contra præsentes literas nostras, & in eis contenta militantes, aut auxilium, consilium, vel favorem præstantes, ex parte Omnipotentis DEI, Patris, & Flii, & Spiritus Sancti, auctoritate beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, ac nostra, & de potestatis plenitudine, excommunicamus, anathematizamus, ac maledictionis, & damnationis æternæ mucrone percutimus, ac omnium Ecclesiasticarum censurarum laqueis ligatos, & irretitos esse, vigore præsentium decernimus, ac reos criminis læsæ Majestatis, & à Sede Apostolica, & à S. Romana Ecclesia, ac omnibus dictæ Romanæ Ecclesiæ devotis, cum eorum bonis perpetuò diffidatos, infames, & inhabiles ad omnes, Ecclesiasticas, vel mundanas dignitates, omnésque actus legitimos, & Ecclesiastica sepultura indignos esse, auctoritate, & potestate prædictis etiam decernimus.

Civitates, & loca in quib. illi permanserit interdicto subjicit.

§. 5. Et generaliter Civitates, Terras, Oppida, & loca quæcumque ad quæ aliquem eorumdem excommunicatorum declinare contigerit, quamdiu ibidem permanserit, etiam triduò post recessum ejusdem, Ecclesiastico interdicto subjicimus, necnon excommunicatos, anathematizatos, & maledictos, titulis, dignitatibus, & honoribus, in quibus constituti existunt, & tàm ipsos, quàm Communitates, Castra, Oppida, & loca prædicta, omnibus privilegiis, indultis, etiam Studii generalis, concessionibus, & gratiis, dignitatibus, honoribus, quibus utuntur, & gaudent, seu muniti sunt, necnon bonis omnibus, quæ in feudum, vel in emphiteusim, seu aliàs à præfata Romana, vel aliis Ecclesiis, Monasteriis, & locis Ecclesiasticis, aut aliàs quomodolibet, etiam ab Imperatore, Regibus, seu aliis Principibus, ac sæcularibus potestatibus obtinent, penitùs privamus, dictáque bona feudalia, vel emphiteutica, ut præfertur, obtenta, ad dominos suos reverti debere, ita ut de illis liberè disponere possint, decernimus.

Fautoribus quoque pœnas imponit.

§. 6. Et si aliqui excommunicatis, anathematizatis, & maledictis prædictis, clerici, sæculares, vel Prælati, etiam in Archiepiscopali, Episcopali, vel alia dignitate, etiam Cardinalatus honore, & beneficiati fuerint, illos dignitate, ac titulo Cardinalatus, necnon prælaturis, administrationibus; regiminéque, ac omnibus, & singulis beneficiis, dignitatibus, personatibus, officiis, canonicatibus, & præbendis, aliisque beneficiis Ecclesiasticis, ac ordinibus, etiam sacerdotalibus, ad quos promoti forent, sine ulla spe restitutionis, & absque alia citatione, seu declaratione, privamus, & ex nunc privatos esse per præsentes decernimus.

Absolutionem Romano Pontifici reservavit.

§. 7. Absolvi autem à prædictis censuris, sententiis, ac pœnis nullus ex supradictis per alium quàm per Romanum Pontificem, nisi dumtaxat in mortis articulo constitutus possit, nec etiam tunc, nisi quantum fieri potest, satisfactione prævia, & de stando Sanctæ Matris Ecclesiæ mandatis, & similia ulteriùs non committendo, legitima cautione præstita, aliter autem absolvere, aut indignos sepultura Ecclesiastica, ut præfertur, sepelire præsumentes, supradictis omnibus, & singulis pœnis eo ipso subjicimus. Quódque de beneficiis prædictis possit, & debeat per Sedem prædictam dumtaxat, seu ab illa specialem facultatem habentes, absque alia declaratione incursus pœnæ hujusmodi, liberè illicò provideri, auctoritate prædicta, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine.

Prohibitio recipiendi milites in Terris S. R. E. absque licentia Papæ.

§. 8. Ac omnibus, & singulis Civitatum, & Terrarum nobis, & Romanæ Ecclesiæ mediatè, vel immediatè subjectarum personis, sub eisdem pœnis quas eo ipso si contrafecerint, absque alia declaratione incurrant, & à quibus, ut præfertur, nonnisi à nobis, & successoribus nostris, præterquàm in mortis articulo constituti, & debita satisfactione præmissa, absolvi possint, in virtute sanctæ obedientiæ, districtè præcipiendo mandamus, ne aliquas gentes armigeras, præterquàm ad nostra, & dictæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ stipendia militantes, quovis quæsito colore in Civitatibus, Terris, Castris, Oppidis, & locis nostris subjectis, sine nostra speciali licentia admittere, retinere, illisque victualia, aut aliquod subsidium quoquomodo præstare præsumant, eósque etiam si Cardinalatus honore, vel Archiepiscopali, Episcopali, aut quavis alia Ecclesiastica, vel mundana præfulgeant dignitate, si contrafecerint, ipso facto eisdem pœnis subjacere, Civitates quoque, Terras, Castra, Oppida, & loca prædicta, ad quæ inobedientes hujusmodi declinare, & in quibus moram trahere contigerit, Ecclesiastico suppositа interdicto, tamdiu firmiter observando, donec compuncti corde, hujusmodi interdicti relaxationem, debita satisfactione præmissa, meruerint obtinere, ac ibidem permanserint, & per triduum post eorum discessum, auctoritate Apostolica, scientia, & potestate prædictis, decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon quibuscumque privilegiis, & indultis, sive indulgentiis, & literis Apostolicis, generalibus, vel specialibus, à prædicta Sede, sub quavis forma, vel tenore, quibusvis ex supradictis, etiam Cardinalibus concessis, quòd excommunicari, vel anathematizari non possint, consuetudinibus quoque, observantiis, scriptis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 10. Et quia difficile foret, præsentes literas ad singula quæque loca, in quibus expediens fuerit, illas deferri, volumus, & dicta auctoritate, decernimus, quod illarum transumptis, manu alicujus Notarii inde rogati subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, seu alterius personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ sigillatis, ea prorsus fides indubia in judicio, & extra, ac aliàs ubilibet adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibita, vel ostensæ.

Jussio publicandi.

§. 11. Insuper ut præmissa, omnia, & singula, ad omnium ad quos spectat, notitiam, & cognitionem deveniant, omniúmque in præsentibus literis contentorum certa, & indubitata notitia habeatur, nullúsque præmissorum ignorantiam justè prætendere possit, nec se legitimè excusare valeat, volumus, & decernimus, præsentes literas nostras per aliquos Curiæ nostræ Cursores, vel Notarios publicos, in Basilica Principis Apostolorum, & Ecclesia Lateranensi, hora divinorum, publicè, alta, & intelligibili voce legi, & publicari, & dictarum Ecclesiarum portis, sive valvis, ac in acie Campi Floræ, & Cancellariæ Apostolicæ affigi, & ibidem per aliquod temporis spatium dimitti debere.

Effectus publicationis.

§. 12. Quæ sic publicatæ, & affixæ, tunc à die publicationis prædictæ immediatè ligent, & effectum sortiantur, & eos quos concernunt ita arctent, perindè ac si personaliter eisdem intimatæ essent.

Nulli ergo omninò hominum, &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 3. die 25. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo decimoquinto, octavo Kalen. Junii, Pontificatus nostri Anno tertio.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1515. indictione tertia, die verò 26. mensis Maji, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Leonis divina providentia Papæ X. anno 3. retroscriptæ literæ Apostolicæ ut ad omnium notitiam citiùs devenirent, alta & intelligibili voce de verbo ad verbum lectæ fuerunt in valvis basilicæ Principis Apostolorum, ac Ecclesiæ S. Joannis Lateran. dum ibidem divina celebrarentur, & multitudo populi adesset. Necnon earumdem Ecclesiarum, & Cancellariæ Apostolicæ valvis seu portis, ac acie Campi Floræ affixæ & publicatæ, ac congruo temporis spatio dimissæ fuerunt per

nos Hubertum. Jacobi, & Joannem Valtrini præfati Sanctiss. D. N. Papæ Cursores.

Ita est Joannes Valtrini qui suprà Cursor.
Ita est Hubertus Jacobi qui suprà Cursor.

XIV. Ampliatio Indultorum, & gratiarum Collegii Abbreviatorum literarum Apostolicarum.

Institutionem d. Collegii cum privilegiis vide sup. in Six. IV. constit. 16. Divina. fol. 413. ubi notavi. Et alia indulta habes infrà in Pauli V. const. 2. Romani. Tom. 3.

Munus autem Abbreviatorum explicavit Mart. V. in const. 3. In Apostolicæ. sup. fol. 298.

LEO EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita, A. D. 1515.

Exordium.

SUmmi bonorum omnium largitoris Dei, qui laborum participes, præmiorum etiam censuit esse consortes verbo atque exemplo instructus verus ejus Vicarius Romanus Pontifex, & in substinendis pro universæ reipublicæ Chistianæ, cujus cura sibi imminet generalis gubernatione, laboribus continuè assistentes, ac in requisitis ad hoc officiis indefessis viribus laborantes, privilegiis specialis prærogativæ prosequi, & distributione gratiarum debet quibusvis cæteris anteferri.

Approbatio omnium gratiarum, etiam à prædecessoribus Pont. Collegio Abbreviatorum concessorum Quas vide in locis in rubr. citatis.

§. 1. Cùm itaque dilecti filii literarum Apostolicarum Abbreviatores, sint nobis, & Apostolicæ Sedi in literis ejusdem dictandis atque formandis, nedum utiles sed etiam necessarii, nos ipsos, & eorum quemlibet specialibus favoribus, & gratiis prosequentes, ac à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, motu proprio non ad eorumdem Abbreviatorum, vel alicujus alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia ac potestatis Apostolicæ plenitudine, tenore præsentium omnes, & singulas tàm à fœlicis recordationis Sixto IV. Innocentio Octavo, Alexandro Sexto, & Julio Secundo, ac aliis Rom. Pontificibus prædecessoribus nostris, quàm à nobis, & dicta Sede, & ipsorum Abbreviatorum, seu officii eorumdem favorem, utilitatem, vel commodum, principaliter, vel accessoriè, aut alias quomodilibet emanatas literas, illarum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, approbamus, & confirmamus, supplentes omnes, & singulos, tàm juris, quàm facti defectus, etiam substantiales, si qui forsan intervenerint in eisdem, ac ab omnibus inviolabiliter observari, & secundùm eas ubique judicari debere decernimus atque mandamus.

Annullatio omnium literarum Apostolicarum per Abbreviatores deputatos nonsubscriptarum. Hoc idem fuit Six. iv. in rub. citatus.

§. 2. Et nihilominùs potiori pro cautela, omnia, & singula in eisdem literis contenta de novo, ac ejusdem Sixti prædecessoris vestigiis inhærentes, & ut falsitatibus magis aditus præcludatur, omnes, & singulas literas minoris, aut etiam absque signatura majoris Justitiæ, & illis ex quibus ipsis Abbreviatoribus nihil, & dilectis filiis Secretariis nostris, aut Cancellariæ Apostolicæ Senescallo alias Custodi, integra, sicut dilectis filiis literarum earumdem Scriptoribus, Secunda taxa debetur dumtaxat, & nullis aliis exceptis, literas Apostolicas per Abbreviatores ad id deputatos non subscriptas viribus omninò carere, & de nihilo suffragari, nulliúsque roboris, vel momenti, tàm ipsas quàm in eis ac supplicationibus, & signaturis desuper factis quomodolibet contentas gratias, ac signaturas ipsas penitùs, & omninò existere.

Pœnarum inflictio eas sollicitantibus eisque utentibus.

§. 3. Ac omnes, & singuli quicumque sint illas solicitantes, ac illis quomodolibet utentes, omnes, & singulas sententias, censuras, & pœnas in Apostolicarum literarum falsarios quomodolibet promulgatas incurrere eo ipso decernimus, statuimus, & ordinamus. Ac omnes, & singulos modernos, & pro tempore, tàm de majori Præsidentia, quàm de minori Parco, & prima visione.

Abbreviatores omnes & nobiles, Comitésque Palatini fiunt. Et etiam Sedis Apost. notarii & clerici sint.

§. 4. Abbreviatores hujusmodi, clericos veros nostros, & dictæ Sedis (sine præjudicio tamen de numero participantium notariorum) notarios, & tàm clericos quàm laicos Abbreviatores eosdem Nobiles, ac sacri Palatii Apostolici, & aulæ nostræ Lateranen. Comites, & Milites creamus, facimus, constituimus, deputamus, ac gratiosè recipimus, nobilitamúsque titulo insigniis, & armis decoramus, ac aliorum nobilium, ac nostrorum, & Palatii, ac Aulæ, necnon dictæ Sedis Comitum, Militum, & notariorum, numero, & consortio hujusmodi quoad vixerint, etiam postquàm Abbreviatores esse desierint.

Familiaresq; & continui commensales censentur.

§. 5. Necnon dictæ Sedis, ac nostros, & successorum nostrorum Roman. Pontificum antiquos ab eodem momento quoad Apostolatus apicem, divina favente clementia assumpti fuimus, & successores nostri hujusmodi assumentur, familiares continuos commensales essentialiter, ac omni fictione semota verè, & indubitanter esse.

Eorumque indultis potiuntur & gaudent.

§. 6. Ac omnibus, & singulis exemptionibus, privilegiis, prærogativis, antelationibus, favoribus, facultatibus, indultis, & gratiis, quibus alii de nobili etiam militari, ac Comitum, & Illustrium genere ex utroque parente essentialiter procreati, ac nostri, & successorum nostrorum, ac Palatii, & Aulæ, ac Sedis hujusmodi Milites, & Comites, ac notarii, necnon etiam verè, & essentialiter, nostri, & successorum eorumdem familiares continui commensales antiqui, & qui omni privilegio, fictione, lege, & gratia cessantibus, nedum post, sed etiam ante assumptionem nostram, & successorum nostrorum hujusmodi actu nobis, & successoribus nostris hujusmodi, non tantùm in Romanæ Curiæ, seu Ecclesiæ officiis, sed in propriis etiam immediatè nostris, & successorum nostrorum hujusmodi rebus privatis, & domesticis actu servierunt, & servierint, ac in domibus habitationum nostrarum, & successorum eorumdem personaliter habitarunt, & habitaverint, & propterea ad effectum, ut quibuscumque cæteris præferantur per nos, & successores nostros hujusmodi, in certis nostris, & successorum nostrorum hujusmodi literis, in primæva eorum confectione characteribus, & signis, ac per singulorum eorumdem nomina, & cognomina, ac alias designationes speciales actualiter descripti fuerint, & quicumque alii etiam amplioribus privilegiis, exemptionibus, gratiis, & antelationibus fungentes, de jure, consuetudine, privilegio, vel alias tàm quoad assecutionem beneficiorum Ecclesiasticorum, vel gratiis expectativis, earúmque collationum mutationibus, extensionibus, ac revalidationibus eis pro tempore concessis comprehensorum, quàm quoad quæcumque alia etiam longè majora, & quæ nisi in individuo exprimantur non venirent, quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent; ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ipsos quoque Abbreviatores, & etiam singulos, etiam ante literarum descriptionem hujusmodi confectionem pariformiter, & absque ulla penitùs differentia, in omnibus, & per omnia, ac quibusvis fictione, & diversitate semotis, æquè principaliter verè, & essentialiter, uti potiri, & gaudere.

Quinimò præferendi sunt ut hic.

§. 7. Ac omnibus, & singulis personis; etiam si veri familiares nostri continui commensales, ac cujuscumque generis gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existant, ac quibuscumque, tàm Ecclesiasticis quàm mundanis dignitatibus & excellentiis præfulgeant, ac prærogativis, descriptionibus, exceptionibus, gratiis, & antelationibus quantumcumque efficacissimis & insolitis, ac ex quibusvis etiam justissimis & qua necessariò exprimendæ essent, causis fungantur, illis qui nobis & successoribus nostris hujusmodi, ut præfertur etiam Cardinalatus, ac vacationis beneficiorum hujusmodi tempo-

temporibus servierunt & servierint, ac omninò tales in dictis habitationibus habitarunt & habitaverint, ac in dictis descriptorum literis descripti, ut præfertur fuerint dumtaxat, & nullis aliis etiam eis omninò adæquatis, parificatis, ac etiam longè magis privilegiatis, & prærogativatis, & dignis, ac individuam & certis modis, quos necnon omnia alia ad effectum præsentium etiam præcise, & de necessitate exprimenda, præsentibus pro sufficientissimè expressis habemus, qualificatam expressionem requirentibus, acceptis anteferri posse atque debere, ac in dictis descriptionum literis quotiens eas confici contigerit inter sic servientes inhabitantes descriptos & exceptuatos hujusmodi, videlicet post eorum primum & ante ultimum describi & adnotari debere declaramus, decernimus & mandamus. Ac potiori pro cautela nos eosdem Abbreviatores, & eorum singulos in ipsis descriptionum literis inter primum & ante ultimum prædictos in præcisè omnimodæ, & totalis paritatis ac fraternizationis signum harum serie, etiam quoad successores nostros hujusmodi, eorúmque gratias quascumque perpetuò describimus & adnotamus; necnon descriptionem & adnotationem per præsentes hujusmodi easdem vim, efficaciam, atque essentiam quas descriptio & adnotatio servientium inhabitantium descriptorum & exceptuatorum prædictorum in dictis literis descriptionum pro tempore factæ habent & habere poterunt quomodolibet, in omnibus & per omnia absque ulla penitùs differentia, diversitate, seu fictione habere, & ejusdem naturæ atque essentiæ esse, ipsósque Abbreviatores ubicumque eisdem modis ac formis & clausulis, in omnibus & per omnia quibus servientes & inhabitantes, ac descriptos & exceptuatos esse & censeri debere perpetuò declaramus.

Exspectativarum gratiis, donantur. Revocationem habes in Conc. Trid. sess. 24. cap. 19.

§. 8. Quódque Abbreviatores ipsi, & eorum quilibet gratias expectativas ad tres collationes per eos ubilibet, etiam extra eorum nationem eligendas, & totidem beneficia, ac etiam ad præstimonia, præstimoniales portiones, vel simplicia beneficia, cujuscumque annui valoris illorum fructus, redditus, & proventus existant, etiam si beneficia ipsa parochiales Ecclesiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ, ac Canonicatus & præbendæ, dignitates, personatus, administrationes, vel officia etiam curata & electiva in Cathedralibus, etiam Metropolitan. vel Collegiatis Ecclesiis seu dignius quàm ut præfertur, qualificata fuerint. Dummodò inter illa ultra duo curata, seu alias invicem incompatibilia, ac dignitates majores & principales non existant, quotiens illa per nos & successores prædictos concedi contigerit, eo ipso absque alia signatura desuper obtinenda, habere, ac literas Apostolicas desuper expedire, seu expediri facere possint, ac processus desuper fulminari, & haberi possint, ac processus pro tempore habiti hujusmodi sub quacumque data decernantur de prima expeditione verè & non fictæ decreti esse censeantur. Ipsi Abbreviatores, & eorum singuli, tàm gratiarum expectativarum quàm illarum mutationum, collationum, extensionum, & revalidationum, eis per nos & successores præfatos pro tempore concessarum vigore unum ex beneficiis hujusmodi, etiam ut præfertur qualificatum, etiam si illud in mensibus ordinariis Collatoribus, vel aliis, per constitutiones nostras, aut successorum eorumdem, seu literas alternativas, privilegia, vel indulta quæcumque, aut alias quovis modo, etiam cum declaratione & decreto, quòd vim statuti & pacti perpetui, & contractus stipulati habeant, aliisque etiam derogatoriarum derogatoriis, quantumcumque fortissimis & efficacissimis clausulis, irritantibúsque decretis, à nobis, successoribúsque prædictis pro tempore concessis, vacare contigerit, ipsúmque beneficium ex quavis causa etiam de necessitate exprimenda, & alias qualitercumque, præterquàm ratione vacationis illius apud Sedem prædictam, aut majoritatis vel principalitatis, seu nostræ, vel alicujus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ hujusmodi Cardinalis viventis, & in dicta Curia præsentis, & cujus consensus de necessitate ante omnia requirendus foret, familiaritatis, continuæ commensalitatis generaliter reservatum, aut ex generali reservatione affectum. Dummodò illius fructus, redditus, & proventus quadringentorum ducatorum auri de Camera secundùm communem extimationem valorem annum non excedant, fuerint; necnon illud, ac reliqua duo beneficia hujusmodi, per se vel procuratorem suum, etiam in genere acceptare, & de illis sibi provideri, ac alias diligentias ad id quomodolibet requisitas & opportunas, etiam per se vel alios facere; & instrumenta in specie ex generalibus notis acceptationum & provisionum, ac aliarum diligentiarum prædictarum extrahi facere & obtinere; ac notarii desuper sic in genere rogati instrumenta in specie ex suis notis generalibus desuper receptis ad instantiam Abbreviatorum eorumdem extrahere, & publicare respectivè liberè & licitè possint & valeant, statuimus & ordinamus.

Exemptio à quorumcumque jurisdictione & superioritate conceditur. Hoc limitavit Conc. Trid. sess. 25. cap. 11.

§. 9. Ac ipsos Abbreviatores & eorum singulos quoad vixerint, eorúmque familiares, Vicarios & Officiales, necnon clericos, subditos quosvis, ac beneficia & bona quæcumque ad eos, in totum vel in partem, aut aliàs quomodolibet spectantia, ac in omnibus & singulis, & in quibus, necnon prout dictos Scriptores eximimus & liberavimus, ac Scriptores ipsi exempti & liberi quomodolibet existunt eximimus & liberamus, ac exemptos, & liberos, necnon nobis & successoribus nostris hujusmodi immediatè subjectos esse declaramus. Ac quibusvis personis, etiam si ordinaria delegata vel mixta, ac Patriarchali, Arhiepiscopali, Episcopali, Imperiali, Regali, Reginali, & alia quavis, Ecclesiastica vel mundana auctoritate, dignitate, & excellentia præfulgeant & fungantur, sub excommunicationem latæ sententiæ, & privationis omnium & singulorum Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, & aliorum quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, sæcularium & quorumvis Ordinum regularium, ac Regnorum, dominiorum, terrarum, & bonorum quæ à Romana & quibusvis aliis Ecclesiis, Monasteriis, & locis Ecclesiasticis, aut piis, in titulum vel commendam, seu feudum, vicariatum, vel alias quomodolibet obtinent, & in posterùm obtinebunt pœnis, quas contra facientes, eisque ad hæc auxilium, consilium, vel favorem quomodolibet præstantes incurrere, ipsáque beneficia aliis liberè posse conferri, & bona concedi volumus eo ipso, ne ipsos Abbreviatores, & alios, quorum favorem præsentes quomodolibet concernunt, vel eorum aliquem modo aliquo molestare, inquietare, aut perturbare, nec aliquid intentare contra earumdem præsentium tenorem præsumant, aut aliquis eorum præsumat districtiùs inhibemus.

Doctores, notariósque creando, & bastardos legitimandi auctoritas datur. Quoad Doctores creandos habes revocationem in Pii V. constit. 16. Quamvis. Et quoad notarios vide revocationem in Regul. Cancellaria. Et quoad bastardos, habes revocationem in Pii iv. const. 45. Quamvis. Tom. 2.

§. 10. Quódque omnes & singuli Abbreviatores præfati similiter quoad vixerint, in utroque vel altero jurium, ac in artibus, Medicina, Theologiáque promovere, ac notarios hujusmodi investire, ac illegitimos, & ex quovis illicito coitu, tàm simpliciter quàm mixtim procreatos viventibus seu defunctis eorum parentibus, ad pristina natura jura penitùs & omninò restituere quascumque personas in literis per nos desuper sub Dat. videlicet Cal. Maji, Pontificatus nostri Anno secundo dictis Scriptoribus concessis comprehensas; ipsisque promovendis juramenta per eos de non recipiendis gradibus extra Universitates in quibus studuerunt præstita relaxare, eósque ad juramentorum eorumdem observantiam non teneri decernere, necnon eis, ut omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, exceptionibus, antelationibus, commoditatibus, favoribus, libertatibus, & gratiis, quibus si in dictis Universitatibus juxta eorum statuta & consuetudines, gradus hujusmodi suscepissent, uti, frui, & gaudere possint & debeant, concedere.

§. 11. Ac

Familiaris Abbreviatorum arma gestare potest.

§. 11. Ac unus ex familiaribus singulorum eorumdem Abbreviatorum ensem per Urbem ad patroni sui libitum deferre liberè, & licitè valeat.

Indultis Scriptorum Apostolicorum, etiam quoad expeditiones literarum Apostolicarum, & beneficiorum assecutionem gaudent. Hæc vid. sup. in Jul. ij. constit. 15. Sicut fol. 492.

§. 12. Omniáque & singula in eis, ac exemptionis, liberationis, & subjectionis prædictarum, necnon quibusvis aliis literis Apostolicis Scriptorum eorumdem, eo quod Scriptores existunt, honorem, exemptionem, præeminentiam, prærogativam, commodum, favorem, vel utilitatem, quomodolibet concernentibus, à nobis & quibusvis aliis Roman. Pontificibus prædecessoribus & successoribus nostris, ac Sede hujusmodi pro tempore emanatis contenta, illarum omnium & singularum totos tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, eisdem Abbreviatoribus, & eorum singulis, juxta omnium & singularum literarum earumdem continentiam, & tenorem, ac ut absque aliqua alia Signatura desuper obtinenda. Omnes & singuli Abbreviatores hujusmodi nulla signatura, aut compositione, seu quavis re alia desuper requisita, sed pro eorum libito liberè, super omnibus & singulis hic contentis simul vel seorsum, etiam super eorum quolibet, necnon tot & tales, quot & quales, & prout Scriptores nisi eo, quòd Scriptores existunt, possunt, & in futurum poterunt quomodolibet expedire, ac pro eis confici facere literas Apostolicas, cum omnibus & singulis clausulis, & aliis in eis contentis de verbo ad verbum Scriptoris in Abbreviatoris, ab nomine & cognomine dictorum, & qualitatibus personarum, quæ mutanda fuerint dumtaxat mutatis, expedite & confici facere, liberè & licitè possint & valeant concedimus. Ac omnibus & singulis ad quos literarum Apostolicam expeditio quomodolibet spectat & spectare poterit, ut illas quotiens desuper per aliquem ex ipsis Abbreviatoribus requisiti fuerint, absque mora aut excusatione aliqua totaliter expedire debeant, & expediant sub dictis pœnis mandamus. Necnon ut etiam omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus prærogativis, exemptionibus, indultis, favoribus, & gratiis quovis modo nuncupentur, quibus dicti Scriptores eo quod Scriptores existunt quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ipsos Abbreviatores, & eorum singulos pariformiter æquè principaliter, & absque ulla penitùs differentia, diversitate, aut fictione uti, potiri, & gaudere (sine tamen eorumdem Scriptorum præjudicio) quoad illos de minori, quoad alios verò de majori Parco, Abbreviatores non minùs eis, quàm dictis Scriptoribus per præsentes, & alias quascumque literas nostras quoad antelationum prærogativas concessum fuisse, aut concedere noluisse, vel concedere, sed privilegia & antelationum prærogativas per Roman. Pontifices prædecessores nostros, tàm Abbreviatoribus de majori Parco quàm Scriptoribus hujusmodi, eorúmque Collegiis hactenùs concessis eis hinc inde falsa fore, illásque per easdem singulas literas nostras, eisque minimè derogatum fuisse, aut esse decernimus & declaramus. Ac ubicumque Scriptores ipsos quomodolibet excipi contigerit, etiam dictos Abbreviatores exceptuatos esse. Necnon eorumdem Abbreviatorum, quibus qui præmissis quoad assecutionem beneficiorum Ecclesiasticorum in propriis personis gaudere non poterunt, seu noluerint singuli ad singulas, seu unum ad duas, vel omnes tres collationes prædictas Ecclesiam vel dictorum, quem vel quos maluerit loco sui nominare, & sic nominatos pro tempore, omnibus & singulis antelationum prærogativis & gratiis, quibus in assecutione beneficiorum hujusmodi si Abbreviatores actu essent gaudere possent, gaudere in omnibus & per omnia perinde ac si Abbreviatores etiam Scriptores & nominati hujusmodi Abbreviatores literarum Apostolicarum hujusmodi essentialiter, & verè omni fictione se mota essent liberè, & licitè valere atque debere.

Clausulæ præservativæ.

§. 13. Necnon præmissa omnia, & singula vim præcisæ obligationis, & stipulati contractus hinc inde obligatorii, & omninò irrevocabilis, inter nos, & successores nostros, & Sedem hujusmodi, ac Abbreviatores ipsos initi, & facti, ad cujus observantiam, nos, successorésque nostros hujusmodi obligatos testamur semper habere. Ac sub nullis revocationibus, cassationibus, annullationibus, suspensionibus, modificationibus, aut limitationibus sub quibusvis verborum formis, & clausulis quantumcumque efficacissimis, & insolitis, à nobis, & successoribus nostris, & Sede hujusmodi pro tempore quomodolibet emanatis, nisi de eorumdem Abbreviatorum consensu, & consistorialiter æditæ fuerint, & in eis nomina, & cognomina, gradus, & qualitates, ac beneficia, & officia, omnium, & singulorum tunc existentium Abbreviatorum actualiter, & individualiter, & nominatim sint scripta comprehendi, nec dissuetudine, seu inobservantia quavis, vel aliter aboleri, tolli, minui, aut abrogari, seu eis in aliquo derogari posse neque debere, & quotiens ea revocari, & annullari, aut eis in aliquo etiam quantumcumque minimò derogari contingat, totiens ea in pristinum, & eum in quo de præsenti existunt, & ante revocationem, & derogationem hujusmodi existebant statum plenariè, & absque ullis diminutione, aut defectu, reposita, restituta, atque reintegrata, prout nos harum serie reponimus, restituimus, & plenariè reintegramus esse. Ac præmissa omnia, & singula ex nunc nulla probatione more utentium, vel alias introducta, seu publicatione, & promulgatione, aut re aliqua alia desuper requisita, aut expectata plenum affectum sortita esse.

Clausula sublata &c.

§. 14. Ac omnes, & singulos quos concernunt ad suorum observantiam omninò obligare, & non aliter quàm secundùm præsentibus contenta, omnia, & singula per quoscumque etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac Sacri Palatii Apostolici causarum Auditores, & alios, tàm ordinaria quàm delegata, & mixta auctoritate fungentes Judices, & personas sub excommunicationis sententia per contravenientes eo ipso incurrenda, ullo umquam tempore cognosci, judicari, & decidi debere, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, cognoscendi, decidendi, & interpretandi facultate. Necnon irritum, & inane, quicquid secus super præmissis, seu eorum aliquo à quoquam quavis auctoritate etiam per nos, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, ac statuimus, & ordinamus.

Executorum deputatio, & auctoritas.

§. 15. Et nihilominùs universis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Abbatibus, eorúmque Vicariis, & officialibus, & aliis quibusvis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, ac Canonicis Cathedralium etiam Metripolitan. Ecclesiarum ubilibet existentibus præsentium tenore mandamus, quatenùs ipsi, & eorum quilibet per se vel alium, seu alios, etiam si sint extra loca in quibus deputati fuerint, eisdem Abbreviatoribus quoad vixerint, & per eos nominatis, necnon eorum familiaribus, Vicariis, officialibus, ac clericis subditis hujusmodi, & eorum singulis in præmissis quotiens, per eos seu pro eorum parte fuerint quomodolibet requisiti efficacis defensionis præsidio assistentes non permittant eos contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, inquiêtari, aut perturbari. Ac quibus eis videbitur, etiam sub censuris, & pœnis quibusvis inhibeant, & citandos citent, ac causas super contentis præsidentibus pro tempore occurrentes cum suis annexis, connexis, dependentiis, incidentiis, & emergen. audiant, decidunt & sine debito terminent, & exequantur, facientes quòd decreverint firmiter observari. Contradictores quoslibet quos etiam, si dignitate, & excellentia præmissis præfulgant, ac fungant excommunicationis sententiam eo ipso incurrisse decernimus, etiam per declarationem incursus hujusmodi, & aliarum sententiarum, & pœnarum, ac alia juris remedia appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc quotiens, & quando eis videbitur auxilio brachii sæcularis. Et nihilominùs legitimis super eis habendis servatis

processibus contra illos, quos censuras, & pœnas hujusmodi incurrisse eis constiterit, eas totiens quotiens opus fuerit, iteratis vicibus aggravare procurent. Cæterùm, si per summariam super iis per eos habendam informationem eis constiterit, quòd ad loca in quibus contradictores, molestatores, perturbatores, seu inquietatores hujusmodi existunt pro monitionibus de ipsis faciendis tutus non pateat accessus, vel eorum copia commodè haberi non possit, Nos eis citationes, & monitiones quaslibet per edicta publica locis publicis affigenda, & in partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis conjectura, quòd ad eorumdem citatorum, & monitorum notitiam pervenire valeat faciendi plenam, & liberam concedimus facultatem. Ac volumus, & decernimus, quòd citationes, & monitiones hujusmodi perinde ipsos monitos, & citatos arctent, ac si eis personaliter insinuatæ, & intimatæ fuissent.

Transumptorum fides.

§. 16. Et quia difficile foret præsentes, & illarum vigore conficiendas literas ad singulas loca, in quibus de eis fides forsan facienda foret deferre, etiam volumus, & decernimus, quòd ipsarum transumptis manu alicujus notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut Curiæ Ecclesiasticæ munitis, & alibi ubicumque opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem originalibus literis si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 17. Non obstantibus de certo Notariorum numero etiam si ad eum deventum non sit, cui per hoc aliàs non intendimus derogare, ac quibusvis Cancellariæ Apostolicæ Regulis, etiam circa privilegia, prærogativas, & antelationes editis, & etiam per successores nostros hujusmodi edendis, necnon piæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi illa præsertim qua cavetur ne quis extra suam civitatem, & diœc. nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suæ diœc. ad judicium evocetur, seu ne Judices à Sede deputati prædicta, extra civitatem, & diœc. in quibus deputati fuerint contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, ac Innocentii Quarti Romanorum Pontificum etiam prædecessorum nostrorum contra exemptos, quæ incipit, Volentes, & quibusvis aliis Apostolicis, necnon tàm in Provincialibus quàm Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus ac legibus Imperialibus, & municipalibus, statutísque & consuetudinibus, quarumcumque civitatum, & locorum, ac Ecclesiarum etiam Cathedralium, & Metropolitan. ac Monasteriorum, Hospitalium, Militiarum, & aliorum locorum Ecclesiasticorum, & piorum, eorúmque Ordinum quorumcumque, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, ac quibuscumque prærogativis, antelationibus, facultatibus aut descriptionibus, & gratiis à Sede prædicta in quorumcumque commodum, ac motu, scientia, & potestate similibus, & quibusvis aliis etiam totiens quotiens restitutoriis, reintegratoriis, declaratoriis, derogatoriarum derogatoriis, fortioribus, efficacioribus, efficacissimis, & insolitis, ac cum plena facultate illas latissimè extendendi clausulis, irritantibúsque decretis, ac per viam legis ordinationis, ac statuti perpetui, ac pacti, & stipulati, etiam ut præfertur, contractus, aliisque etiam longè efficacioribus viis, modis, ac verborum formis, & clausulis quomodolibet, & ex quibusvis etiam fidei Catholicæ, ad magis, & quantumcumque piis, urgentissimis, & efficacissimis causis emanatis, & in futurum emanandis quomodolibet, quibus etiam si in illis caveatur expressè, quod illis nullatenùs etiam consistorialiter, vel aliàs in aliquo derogari possit, ac pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus, necnon certis nominibus, cognominibus, & aliis individua, ac de verbo ad verbum, & litera ad literam, nullis signis aut characteribus, vel aliis omissis mentio, & expressio habenda, aut exquisita, & specialis forma servanda, & insertio facienda foret tenores, ac omnia quæ exprimenda essent hujusmodi præsentibus pro sufficienter, ac de verbo ad verbum, & eisdem modis, quibus exprimenda, & inserenda forent expressis, & insertis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliàs in suo robore permansuris; harum specialiter, & expressè derogamus, & quæ ex ea parte qua ipsis Abbreviatoribus, præsentibus, & futuris, aut alicui eorum in præmissis, vel aliquo ex eis præjudicent aut præjudicarent, seu aliquando in futurum quoquo modo præjudicare, vel videantur, omninò revocamus, cassamus, & annullamus, ac viribus vacuamus, nulliúsque roboris vel momenti esse, ac quotiens aliquid præmissis in aliquo objiciens, aut contrarium pro tempore emanere, apparere, aut reperiri contigerit, totiens absque Signatura alia desuper obtinenda sub præsentium, vel alterius qua eisdem Abbreviatoribus placuerit data, literas Apostolicas, in quibus eisdem contrariis, & obstantibus latissimè derogetur, & quicquid præmissis in nullo obstent faciendum fuerit etiam per omnes, & singulos ad quos id quomodolibet spectat; & spectare poterit, fiat ad simplicem eorumdem Abbreviatorum, & eorum cujuslibet instantiam, & libitum confici, ac totaliter expediri posse atque debere declaramus, ac omnibus illis, quæ in singulis Scriptorum prædictorum favorem, vel commodum concernentibus pro tempore literis expressum est, & pro tempore fuerit, non obstare contrariis quibuscumque. Aut si omnibus, & singulis prædictis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim, à prædicta sit Sede indultum, vel in posterùm indulgeri contingat, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extrà, vel ultrà certa loca ad judicium trahi, seu contrà eos modo aliquo procedi non possit per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus præsentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum sit in nostris literis mentio specialis.

§. 18. Volumus autem quòd vigore unius gratiæ expectativæ, illiúsque mutationis, collationis, revalidationis, & extensionis ultrà unum beneficium reservatum obtinere non possit. Quódque nominandi per Scriptores vel Abbreviatores hujusmodi in assecutione beneficiorum eisdem Abbreviatoribus postponantur.

Declaratio prædictarum gratiarum.

§. 19. Et quòd quilibet ex Abbreviatoribus prædictis ensem; & alia arma per Nobiles, & Milites deferri solita, etiam per Urbem liberè deferre, & tres per eum eligendas personas Nobilitatis, & Militari titulo decorare, ac Nobiles, & Milites aureatos creare, & facere, eisque insignia, & arma in similibus dari solita dare atque concedere, ac eos numero, & consortio aliorum Nobilium, & Militum aureatorum favorabiliter aggregare, omniáque alia, & singula in similibus fieri solita, & opportuna facere, liberè, & licitè possit, & valeat, &c. Nulli ergo &c.

Alia gratia.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quintodecimo, decimoseptimo Kal. Augusti, Pont. nostri Anno terio.

Dat. P. A. 3. die 16. Julij.

XV.

Hospitalis B. Mariæ de Populo, & S. Jacobi in Augusta de Urbe erectio in Archihospitale pauperum infirmorum Incurabilium, cum privilegiorum elargitione.

Hæc omnia approbavit Paul. III. die 31. Maji 1548. postquàm annuum redditum eidem Hospitali tribuisset die 21. Januarii 1539. Et approbavit pariter Pius IV. die 3. Julii 1562. sed eorum constitutiones tamquàm minùs necessarias consultò prætermisi.

Eidem Archihospitali, pro ipsius causarum cognitione, specialem judicem, cum amplis facultatibus, & jurisdictionibus elegit Pius IV. infrà in ejus const. 2. Ad charitatis in Tomo 2.

Edita. A. D. 1515. & 1516.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

SAlvatoris nostri Domini JESU CHRISTI, qui nos ad pietatis cultum, & charitatis zelum in pauperes, cæteràsque miserabiles personas misericorditer exercendum, quotidianis per totum ejus in hac vita progressum exemplis hortatus est, vices licèt immeriti gerentes in terris, inter curas multiplices, quibus pro negociorum assiduè occurrentium cumulo, & varietate distrahimur, illam libenter amplectimur, per quam pauperum & aliarum miserabilium personarum, quas non solùm rerum fatigat egestas, verùm etiam incurabilium morborum calamitas devorat, & humanis oculis reddit molestos, necessitatibus consulatur, & piis fidelium institutis, quæ huic nostro desiderio inhærere conspicimus, ut firma perpetuò & inconcussa permaneant, nostræ approbationis adjicimus firmitatem, utque votivos sortiantur effectus, opem & operam quantum nobis ex alto conceditur impendimus efficaces, ipsósque, & cæteros Christifideles, sanctissimum opus rerum intermittatur penuria, ad conferendum sua illi charitativa suffragia, indulgentiis & remissionibus invitamus, aliásque desuper providemus, prout & temporum qualitatibus benè pensatis cognoscimus in Domino salubriter expedire.

Confratres Hospitalis B. Mariæ de Populo & S. Jacobi de Angelica in Urbe, statuerunt in eo de cætero recipi debere infirmos incurabiles, & ipsum Hospitale denominari, Hospitali Incurabilium infirmorum.

§. 1. Accepimus siquidem, quod nuper dilecti filii antiqui & moderni confratres confraternitatis Hospitalis Beatæ MARIÆ de Populo, & S. Jacobi de Augusta de Urbe, piè attendentes, ab aliquot citra annis, pauperes infirmos variis morborum incurabilium generibus infectos, de diversis mundi partibus in Urbem communem fidelium omnium patriam eo in numero confluisse, ut tùm hominum multitudine, tùm morborum visui, & odoratui molestorum fastidio, loca illis in ipsius Urbis hospitalibus, non sine difficultate paterent, quo fiebat ut dicti pauperes morbo incurabili laborantes, per Urbem victum quærentes tota die, etiam parvis curribus, & vehiculis discurrere, seq. & alios eis objectos tædio & impedimento afficere, pluresque ex eis nullo adjuti in eorum vita regimine, in graviores morbos incidere, & omnium Christifidelium auxilio destituti, præmaturam mortem subire cogerentur, ac cupientes desuper de aliquo opportuno remedio provideri, statuerunt & ordinaverunt, quòd ex nunc de cætero in perpetuum dictum Hospitale infirmorum Incurabilium denominaretur, & in eo omnes & singuli utriusque sexus infirmi, quovis etiam Gallico nuncupato (præterquàm Epidimiæ & lepræ) morbo infecti, ad illud pro tempore confugientes, vel aliàs ducti, reciperentur, alerentur, & curarentur, & illis extantibus, nisi ipsius Hospitalis facultates, ad id evidenter suppeterent, alii infirmi curabiles ibi recipi non possent, cùm pro talibus multa, & locupleta essent in Urbe Hospitalia. Et ne ex hujusmodi nova, & necessaria dictorum incurabilium infirmorum receptione, aliquod dicto Hospitali circa celebrationem anniversariorum pro animabus defunctorum ad quam dicta societas tunc tenebatur, & pro tempore obligaretur; & aliorum piorum operum per eosdem antiquos confratres exerceri solitorum præjudicium inferretur, quod duorum proborum virorum de communi consensu dictorum antiquorum, & modernorum confratrum, & in eventum discordiæ tertii ad hoc eligendorum arbitrio, omnia & singula bona stabilia quæ dictum Hospitale tunc possidebat æstimarentur, & totum illud quod ex illis proveniebat annuatim, & quod si terræ ad ipsum Hospitale pertinentes prout aliæ illis contiguæ locatæ fuissent, provenisset, ut colligeretur in unam certam summam, quæ tàm ex prædictis, quàm aliis quibusvis per dictum Hospitale acquirendis bonis annis singulis deduceretur, ex qua dicta pro tempore anniversaria in primis celebrarentur; & quod indè superesset, in maritagium pauperum honestarum puellarum in festo Sancti Jacobi approbandarum converteretur, & quòd omnia donanda, relinquenda, & leganda, tàm inter vivos quàm ex causa mortis dicto Hospitali vel societati pro anniversariis hujusmodi dumtaxat celebrandis, dictæ summæ accrescerent, & ad illam, seu illius massam pertinerent.

Ejusque regimen sit quatuor Custodum & duodecim Consiliorum.

§. 2. Necnon quòd regimini & gubernio dicti Hospitalis Custodes quatuor præessent annuatim deputandi, quorum duo essent Romani, & duo forenses; adderentúrque duodecim Consiliarii, de quorum gremio dicti Custodes eligerentur, quorum quidem Consiliariorum sex essent Romani, & sex forenses. Et quòd dicti quatuor Custodes & duodecim Consiliarii potestatem haberent, omnia facienda quæ tota societas facere posset, dummodò de alienatione loci dicti Hospitalis, & illius bonorum immobilium, præsentium & futurorum, absque ipsius societatis consensu quovis quæsito colore se nullatenùs intromitterent.

Et duo eligantur Syndici ad videnda computa & alia ad officium Syndicatus spectantia.

§. 3. Præterea duo Syndici eligerentur unus Romanus, & alius forensis, qui computa, & rationes dicti Hospitalis viderent, & alia facerent quæ ad syndicatus officium, juxta dicti Hospitalis antiqua statuta spectabant.

Notarii etiā duo ad conscribenda quæ ad Hospitale spectant.

§. 4. Et similiter duo Notarii practici in causis forensibus pertractandis, unus Romanus, & alter forensis, qui ea quæ dicti Hospitalis utilitatem concernebant, fideliter scriberent, & adnotarent, & alia facerent, quæ ad notariatus officium juxta eadem statuta pertinebant.

Visitatorésq; quatuor ad perquirendos infirmos Incurabiles, ind. Hospitalia, & alia Urbis Hospitalia transmittendos.

§. 5. Ac demum quatuor probi viri Visitatores dictorum infirmorum Incurabilium nuncupandi deputarentur, duo Romani & duo forenses, qui unà cum dictis duobus Syndicis à nobis, super hoc facultatem, & auctoritatem habituri, omnes & singulos pauperes infirmos quocumque morbo laborantes, vagos per Urbem, atque dispersos diligenter perquirerent, & curabiles ad Hospitalia, in quibus infirmi curabiles recipi consueverint, incurabiles verò etiam retinentes ad dictum Hospitale S. Jacobi duci, eósque in illis respectivè recipi, & in dicto Hospitali S. Jacobi receptis, juxta Hospitalis facultates, & receptorum qualitatem, necessaria ministrari facerent, prout in quodam publico instrumento desuper confecto dicitur pleniùs contineri.

Hic autem Pont. ad promovendum hoc pium Hospitalis opus.

§. 6. Nos igitur pium laudabile dictorum confratrum propositum hujusmodi plurimùm in Domino commendantes, & ut ex eo optati fructus proveniant, intimo desiderantes affectu, considerantésque ad hospitalitatem hujusmodi tanto hominum numero, tot morborum generibus laboranti congruè exhibendam, magna esse opus impensa, & propterea volentes eidem Hospitali de Apostolicæ Sedis peculio partem conferre, & alios ad piæ memoriæ aliquid ejus intuitu conferendum, à quo cuncta quæ possident acceperunt, spiritualibus donis invitare.

Statuta prædicta approbat, & d. Hospitale erigit in Archihospitale & caput omnium hospitalium similium.

§. 7. Motu proprio non ad dictorum confratrum, vel aliorum quorumvis pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, statuta, & ordinationes hujusmodi, rata habentes & grata, auctoritate Apostolica, tenore præsentium Hospitale prædictum in Archihospitale, capútque omnium Hospitalium pauperum infirmorum incurabilium ubilibet constitutorum, & constituendorum, erigimus, & instituimus, illíque omnia & singula constructa; & construenda incurabilium infirmorum hujusmodi Hospi-

talia

talia immediatè subjicimus, & facimus ab eo dependentia membra, sine tamen eorum præjudicio.

Syndicis & Visitatoribus d. facultatem pauperes infirmos Incurabiles per Urbem vagantes suscipiendi concedit.

§. 8. Ac Syndicis & Visitatoribus præfatis, qui pro tempore fuerint, quoscumque pauperes infirmos utriusque sexus per Urbem vagantes, si curabili, ad sub imagine Salvatoris, vel sancti Spiritus in Saxia, aliáve in quibus tales recipi solent: si verò incurabili morbo laborent, ad sancti Jacobi Hospitalia hujusmodi etiam renitentes, atque invitos conduci, eósque in dictis Hospitalibus recipi, & in dicto Archihospitali receptis, juxta illius facultates necessaria ministrari faciendi, & alia omnia, & singula ad id quomodolibet opportuna, gerendi & exequendi, etiam, per alium vel alios, plenam & liberam concedimus facultatem.

Exemptionem à datii, & gabellis Hospitali elargitur.

§. 9. Et dictum Archihospitale, in omnibus, & singulis suis bonis, præsentibus, & futuris, & rebus ad ejus manutentionem, & incrementum, ac pauperum in eo pro tempore degentium, victum & sustentationem, necessariis, & opportunis, ab omnibus datis, & gabellis, nunc & pro tempore impositis, prorsus eximimus & liberamus.

Privilegiáque aliorum Urbis Hospitalium tribuit. Ad hoc vide const. 115. Clem. viij. Quæcumque Tom. 2.

§. 10. Et eidem Archihospitali, quòd ipsum & ab eo dependentia membra, quibus id per illius Custodes, & Consiliarios pro tempore existentes, specialiter concedetur dumtaxat, illorum Ecclesiæ seu Capellæ, infirmi confratres, ministri, servitores, familiares, res, & bona quæcumque, ab omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, gratiis, favoribus, & indultis, spiritualibus, & temporalibus, in genere & in specie, sub imagine Salvatoris, & sancti Spiritus prædictis, ac sancti Jacobi in Compostella Hospitalibus, corúmque confraternitatum confratribus, infirmis, ministris, servitoribus, familiaribus, rebus & bonis, Apostolica, aut quavis alia auctoritate concessis, & pro tempore concedendis, non solùm ad instar, sed æquè principaliter, & absque ulla penitùs differentia, perinde ac si eis à principio sigillatim concessa fuissent, utantur, potiantur, & gaudeant, indulgemus.

Facultatem omnibus clericis disponendi de bonis suis ad favorem Hospitalis concedit. Tom. 2.

§. 11. Et insuper quòd Clerici, etiam in sacris ordinibus constituti, Abbates, Episcopi, Patriarchæ, & aliarum Ecclesiarum Prælati, etiam S. R. E. Cardinales, possint de bonis per eos, etiam per Ecclesias, Monasteria, & beneficia Ecclesiastica acquisitis tàm inter vivos, quàm ex causa mortis, & in eorum ultimis voluntatibus, quantumcumque eis placuerit, dicto Archihospitali donare, & legare, vel etiam illud in omnibus eorum bonis hujusmodi, seu eorum parte universalem hæredem instituere.

Indulgentiámque dat cuicumque aliquid Hospitali donanti. Has Indulg. revocavit Pius v. in const. 30. Et si dominici.

§. 12. Et quòd quilibet Christifideles utriusque sexus in Urbe pro tempore residens, qui in ejus testamento, vel alia ultima voluntate de bonis suis aliquid, non tamen infrà quinque ducatorum auri valorem eidem Archihospitali donaverit, seu legaverit, plenariam omnium peccatorum suorum, de quibus corde contritus, atque ore confessus fuerit indulgentiam & remissionem consequatur.

Notariis mandat ut infra certum tempus Officialibus Hospitalis renunciet donationes, & ultimas voluntates ejus utilitatem concernentes.

§. 13. Teneantúrque Notarii & scribæ, de donationibus vel Legatis dicti Archihospitalis pro tempore faciendis ac testamentis, codicillis, vel aliis ultimis voluntatibus, Archihospitalis, & illius pauperùm hujusmodi utilitatem quomodolibet concernentibus, pro tempore rogatis, infrà mensem post diem agitus, si dispositio fuerit inter vivos, & si ex causa mortis post diem obitus donantis, legantis, vel testantis, aut aliàs ut præmittitur disponentis, immediatè sequentem, legata; donata, aut alias dispositiones hujusmodi, alicui ex ejusdem Archihospitalis Custodibus, & Consiliariis pro tempore existentibus fideliter nunciare. Alioquin dicto mense elapso, excommunicationis latæ sententiæ, à qua nonnisi de Custodum & Consiliariorum hujusmodi pro tempore existentium consensu, præterquàm in mortis articulo constituti, absolvi nequeant, & ab officio ac exercitio notariatus suspensionus pœnam incurrant eo ipso, qui si suspensione hujusmodi durante, in dicto exercitio quomodolibet se ingesserint, falsum committant, actus tamen de quibus inter suspensionem eamdem ignorantes rogabuntur, detrimentum aliquod propterea non substineant.

Confratribus dat facultatem eligendi confessorem, qui eos absolvat &c. In hoc attende constitut. Clem. viij. 115. Quæcumque Tom. 3.

§. 14. Liceátque singulis dicti Archihospitalis confratribus, præsentibus & futuris, aliquem presbyterum sæcularem, vel cujusvis Ordinis regularem, in suum eligere confessorem, qui vita eis comite eorum confessionibus diligenter auditis, ab omnibus & singulis eorum peccatis, excessibus, criminibus & delictis, quantumcumque gravibus & enormibus, etiam si talia fuerint propter quæ Sedes Apostolica sit meritò consulenda, videlicet Apostolicæ Sedi reservatis (offensæ Ecclesiasticæ libertatis, criminum hæresis, rebellionis, aut conspirationis in personam vel statum Romani Pontificis, seu Sedis prædictæ, falsitatis literarum, supplicationum & commissionum Apostolicarum, invasionis, deprædationis, vel occupationis, aut devastationis, terrarum & maris eidem Romanæ Ecclesiæ, mediatè vel immediatè subjectorum, offensæ personalis in Episcopum vel alium Prælatum, prohibitionis devolutionis causarum ad Romanam Curiam, delationis armorum & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, dumtaxat exceptis) semel in vita, in aliis verò casibus quoties fuerit opportunum, pro commissis debitam eis absolutionem impendat, & injungat pœnitentiam salutarem. Necnon vota quæcumque (ultra marino, liminum Apostolorum Petri, & Pauli de Urbe, ac ejusdem S. Jacobi in Compostella, & Sanctæ MARIÆ de Loreto, Religionísque & castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare, idémque vel alius Confessor omnium peccatorum, de quibus corde contriti, atque ore confessi fuerint, semel in vita, & in mortis articulo, quotiens illi occurrisse videbitur, etiam si mors tunc non sequatur.

Indulgentiámque eisdem concedit, si decem ducatos Archihospitali donaverint Hanc indulgent. revocavit Pius v. mox citatus in Tom. 2.

§. 15. Illis autem ex ejusdem Archihospitalis confratribus pro tempore existentibus, qui dicto Archihospitali decem ducatos auri, vel eorum valorem in pecunia, vel aliis rebus, propter hoc specialiter donaverint, semel singulis annis plenariam remissionem, ipsis in sinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia & reverentia nostra, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium persistentibus, eadem Apostolica auctoritate concedere possit.

Et alias indulgentias hic enunciatas. Eas revocavit idem Pius v.

§. 16. Et quòd iidem confratres, qui quadragesimalibus, & aliis totius anni temporalibus, quibus nonnullæ in dicta Urbe & extra illius muros consistentes Ecclesiæ, pro stationibus consequendis visitari solent, Ecclesiam dicti Archihospitalis devotè visitaverint, & manus in dicti Archihospitalis subsidium quantumvis modicè porrexerint adjutrices, easdem indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur si dictas stationarias Ecclesias personaliter visitarent, auctoritate Apostolica, & tenore præmissis statuimus, & ordinamus.

Indulgentias statis diebus Hospitale visitantibus, & Eleemosynas subministrantibus. Has etiam revocavit idem Pius v. in d. Tom. 2.

§. 17. Præterea ac Archihospitale, & illius Ecclesia congruis frequentetur honoribus, & infirmi in eodem Archihospitali pro tempore recepti, charitativis fidelium visitatione & consolatione recreentur, fidelésque ipsi ad hoc eo libentiùs se conferant, & erga dictum Archihospitale, & illius pauperes infirmos, largiùs suæ liberalitatis dona diffundant, quo exinde pro temporalibus bonis quæ erogaverint, æternæ vitæ prœmia se noverint adipisci, De Omnipotentis Dei misericordia, ac eorumdem Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis utriusque sexus Christifidelibus, qui Archihospitale, seu illius Ecclesiam prædictam, diebus Sabbati tertiæ partis injunctarum eis pœnitentiarum, & qui in ejusdem sancti Jacobi, & Conceptionis Gloriosissimæ DEI genetricis MARIÆ Festivitatibus, & earum qualibet, à primis Vesperis usque ad occasum Solis singularum festivitatum earumdem annuatim devotè visitaverint, & pro dictorum Archihospitalis, & illius pauperum subsidio alimonia & substentatione, prout sua cuique

conscientia dictaverit manus porrexerit adjutrices, quotiens id fecerint, totiens plenariam omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti, atque ore confessi fuerint, indulgentiam & remissionem in Domino elargimur.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 18. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac fundatione dicti Archihospitalis, etiam si laicorum sit, ac aliis statutis, & consuetudinibus Archihospitalis, & confraternitatis ejusdem, juramentum, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Declaratio quoad facultatem confessoris supradicti.

§. 19. Volumus autem, quòd confessor quem quilibet dictorum confratrum duxerit eligendum, de his de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, eam sibi per se si supervixerit, vel alios si fortè de hac vita transierit, faciendam injungat, quam ipse vel illi facere omninò teneantur.

Alia declaratio.

§. 20. Et ne, quod absit, propter hujusmodi facultatem eligendi confessorem reddatur quisque proclivior ad illicita in posterùm committenda, quòd illi ex eisdem confratribus, qui à sinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia & devotione nostra, vel successorum prædictorum destiterint, aut ex confidentia concessionis, vel remissionis hujusmodi aliqua forsan commiserint, de concessis & remissis prædictis, quoad illa præsentes literæ nullatenùs suffragentur. Nulli ergo omninò hominum &c.

Dat. P. A. 3. die 19. Julij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo decimoquinto, xiv. Kal. Augusti Pontificatus nostri anno tertio.

Subsequitur alia privilegiorum concessio.

LEO EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A. D. 1516.

Proœmium.

Ex supernæ dispositionis arbitrio, universalis Ecclesiæ regimini, gregique Dominico præsidentes, inter varias, curásque multiplices & solicitudines quæ ex ministerio pastoralis officii nobis incumbunt, illam totis affectibus, & desideriis libenter amplectimur, per quam CHRISTI pauperibus, & egenis, miserabilibúsque personis, in quibus Redemptor noster Summi Patris unigenitus JESUS CHRISTUS se præsentare dignatus est, inopiæ, & indigentiæ subvenitur, & ut singula pia loca, præsertim Hospitale sancti Jacobi in Augusta Urbe, nuper per nos in Archihospitale erectum, & institutum, à quibusvis injuriis, molestiis, & violentiis, ac perversorum conatibus conserventur, & juxta cordis nostri affectionem fœliciter gubernentur, partes nostras quantum ex alto permittitur impendimus efficaces.

Summaria enarratio contentorum in præserta constitutione.

§. 1. Dudùm siquidem ex certis per necessariis causis, Motu proprio & ex certa scientia, Hospitali sancti Jacobi in Augusta de Urbe, in Archihospitale, & caput omnium Hospitalium pauperum infirmorum Incurabilium ubilibet constructorum & construendorum, ereximus, & instituimus, & illi omnia, & singula instituta Incurabilium infirmorum hujusmodi hospitalia, immediatè sine tamen illorum præjudicio subjicimus, & eidem Archihospitali, & illius membris, eorúmque confratribus, tunc, & pro tempore existentibus, & in ipsis degentibus personis, eorúmque singulis, nonnullas indulgentias, & peccatorum remissiones elargiti sumus, prout in nostris inde confectis literis pleniùs continetur.

Hospitalis Confratres apud Pontificem conquæsti sunt, de molestiis eis, eorúmque servitoribus &c. illatis, in eorum personis, & Hospit. bonis.

§. 2. Cùm autem eorumdem confratrum Archihospitalis hujusmodi conquestione perceperimus, quòd nonnulli Archiepiscopi, Episcopi, aliique Ecclesiarum Prælati, & Clerici, & Ecclesiasticæ personæ, tàm religiosi, quàm sæculares, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, Milites, & Laici, Communia Civitatum, Universitatum, Oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, & aliæ singulares personæ nonnullarum Civitatum, diœcesum, & partium diversarum, occuparunt, & occupari fecerunt, castra, villas, & alia loca, terras, domos, & possessiones, jura, jurisdictiones, necnon fructus, redditus, & proventus beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumvis Ordinum regularium, ad Archihospitale, & membra hujusmodi, illorúmque servitores, & alios sæculares, & quorumvis etiam Mendicantium Ordinum regulares personas, & in illis pro tempore degentes spectantia, & pertinentia, ut ea detinent occupata, seu ea detinentibus præstant auxilium, consilium, & favorem; nonnulli etiam civitatum, & diœcesum, ac partium prædictarum, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, eisdem Archihospitali membris servitoribus, & aliis personis hujusmodi, super prædictis castris, villis, & locis, aliisque terris, domibus, possessionibus, juribus, jurisdictionibus, fructibus, redditibus, censibus, & proventibus eorumdem, ac bonis mobilibus, & immobilibus, spiritualibus, & temporalibus, aliisque rebus ad Archihospitale, membra, servitores, & alias personas in Archihospitale & membris degentes hujusmodi, pro tempore spectantibus, multiplices molestias, & injurias inferunt, & jacturas.

Supplicaruntque pro opportuna desuper provisione.

§. 3. Quare confratres prædicti nobis supplicarunt, ut cum eisdem ac dictorum membrorum, præsentium, & futurorum Confratribus, Syndicis, Custodibus, servitoribus, & personis valde reddatur difficile pro singulis querelis ad Sedem Apostolicam habere recursum, providere eis super hoc paterna diligentia curaremus.

Hic ideò eos omnes, à jurisdictione, correctione & visitatione quorumcumque Prælatorum eximit, & Sedi Apost. immediatè subjicit.

§. 4. Nos igitur adversus occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, illo volentes eisdem Archihospitali, membris, & personis in eis degentibus, ac servitoribus remedio subvenire, per quod ipsorum compescatur temeritas, & aliis aditus similia committendi præcludatur, Confratres, Syndicos, Custodes, Servitores, ac personas hujusmodi, & eorum singulos, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie, absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Archihospitale, membra, & in eis degentes personas, durantè servitio, & actu in Archihospitali, & membris prædictis deservientes hujusmodi, præsentes, & futuros, ac eorum singulos, ipsorúmque, & cujuslibet ipsorum beneficia Ecclesiastica, etiam si Canonicatus, & præbendæ, dignitates, personatus administrationes, vel Officia in cathedralibus etiam Metropolitanis, aut Collegiatis, & dignitates ipsæ in cathedralibus etiam Metropolitanis post Pontificales majores, aut Collegiatis Ecclesiis hujusmodi principales fuerint, per eosdem servitores, & personas, in titulum, vel commendam, aut aliàs, nunc, & pro tempore obtenta, ac res, & bona quæcumque mobilia, & immobilia, præsentia, & futura, ab omni jure quarumcumque parochialium Ecclesiarum, infrà quarum limites existunt, seu quarum parochiani pro tempore extiterint jurisdictione, dominio, potestate, visitatione, & correctione Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Ordinariorum, eorúmque Officialium, Vicariorum, Commissariorum, & aliorum quorumcumque etiam Apostolicorum Judicum, & Delegatorum, tàm Ecclesiasticorum, quàm sæcularium, etiam si mixtim Ordinarii, & delegati, & alias qualitercumque qualificati fuerint eximimus, & totaliter liberamus, & sub B. Petri patrocinio, ac nostra, & Sedis Apostolicæ protectione suscipimus, ac nobis, & Romano Pontifici pro tempore existenti immediatè subjicimus. Ita quòd Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Ordinarii, Officiales, Vicarii, Commissarii, Rectores, & Judices prædicti, præsentes, & futuri, nullam jurisdictionem, superioritatem, auctoritatem, dominium, potestatem, visitationem, aut correctionem in Archihospitale,

membra,

membra, & personas, ac hujusmodi servitio durante, servitores, eorúmque beneficia, res, & bona hujusmodi, præsentia, & futura, utpote prorsus, exemptas, & exempta, etiam ratione, cujuscumque delicti, aut contractus, seu rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa consistat, exercere, seu excommunicationis, suspensionis & interdicti, seu alias sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas promulgare nequeant.

Confratribusque bona Hospitalis & membrorum in evidentem utilitatem permutandi, &c. facultatem concedit.

§. 5. Ac confratribus Archihospitalis, & membrorum hujusmodi, eorumdem Archihospitalis & membrorum, bona mobilia & immobilia, etiam loca Comperarum sancti Georgii Januen. nuncupata, præsentia & futura, pro quibuscumque aliis, mobilibus & immobilibus, quorumcumque valorum existant, cum quibuscumque personis, tàm Ecclesiasticis quàm sæcularibus, cujuscumque qualitatis vel præeminentiæ existentibus, ac Ecclesiis etiam Cathedralibus, Metropolitan. Parochialibus, Hospitalibus, vel aliis quibusvis piis locis permutare; seu bona Archihospitalis & membrorum hujusmodi, cum prædictis & quibusvis aliis personis, etiam Ecclesiasticis vel sæcularibus, ac Ecclesiis & locis prædictis, cum quibus Archihospitalis & membrorum hujusmodi conditionem efficere potuerint meliorem, in emphyteusim perpetuam, & sub annuo canone, sive censu, seu ad tempus, vel aliàs, totiens quotiens opus fuerit concedendi, & eorum pretia, in fabricas & sustentationem pauperum Archihospitalis, & membrorum hujusmodi convertendi, liberam licentiam & facultatem concedimus.

Executores hujus Bullæ, & defensores horum privilegiorum deputat.

§. 6. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris, universis & singulis Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, ac Cathedralium & Metropolitan. Ecclesiarum Canonicis, necnon eorumdem Archipresbyterorum, Episcoporum, officialibus, seu Vicariis in spiritualibus generalibus, ubilibet constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, etiam si sint extra loca in quibus deputati fuerint, Conservatores, & Judices, Archihospitali, membris, ac in illis degentibus personis, & hujusmodi durante servitio servitoribus, & eorum cuilibet, ac Confratribus, Syndicis, & Custodibus præfatis, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, ipsósque & eorum singulos, etiam contra quoscumque bonorum suorum, spiritualium & temporalium, ac Archihospitale & membra, ac in illis degentes, & servitores hujusmodi, illorúmque beneficia prædicta, per eos, nunc & pro tempore obtenta, tàm ratione personarum suarum, quàm alias legitimè spectantium & pertinentium occupatores & detentores, ac super eis injurias inferentes, & jacturas, perpetuò defendentes, faciant, auctoritate nostra, Archihospitale, membra, & personas, ac hujusmodi durante servitio servitores, exemptione & liberatione, & Confratres, Syndicos, & Custodes, licentia & facultate hujusmodi, ac aliis præmissis, pacificè frui & gaudere. Non permittentes, eos vel eorum aliquem, per Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Ordinarios, illorúmque Officiales, Vicarios, Rectores, Commissarios, ac etiam Judices Ecclesiasticos & sæculares, ac alios supradictos, etiam ut præfertur qualificatos, per Communia Civitatum, Universitatum, Oppidorum, & aliorum locorum, & quascumque alias, personas hujusmodi, indebitè molestari, vel eis super eisdem bonis, gravamina seu damna, aut iujurias irrogari; facturi ipsi Archihospitali, membris ac personis & servitoribus, cùm ab eis vel procuratoribus suis, aut eorum altero fuerint requisiti, de prædictis & aliis personis quibuslibet super restitutione hujusmodi castrorum, villarum, terrarum, & aliorum locorum, jurisdictionum, jurium, & bonorum, mobilium & immobilium, redditiuum & proventuum, & aliorum quorumcumque bonorum, necnon de quibusvis molestiis, injuriis & damnis, præsentibus & futuris, in illis videlicet, qui judicialem requirunt indaginem, summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura judicii; in aliis verò prout qualitas negociorum exegerit justitiæ complementum, occupatores seu detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, necnon contradictores quoslibet, & rebelles cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque & quotiescumque expediet, auctoritate nostra per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis; & nihilominùs legitimis super his habendis servatis processibus, contra illos, quos censuras & pœnas hujusmodi per eos pro tempore latas incurrisse constiterit, illas totiens quotiens opus fuerit, iteratis vicibus aggravare procurent.

Contrariis omnibus derogat.

§. 7. Non obstantibus fœl. rec. Bonifacii Papæ VIII. qua cavetur, ne quis extra suam civitatem & diœc. ad judicium evocetur, nisi in certis exceptis casibus, & in illis non ultra unam dietam, à fine suæ diœcesf. seu ne Judices & Conservatores à Sede deputati prædicta, extra civitatem & diœcesim à quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii vel aliis vices suas committere, aut aliquos ultra unam dietam à fine diœcesf. eorumdem trahere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodò non ultra quatuor dietas aliquis à fine suæ diœc. vigore præsentium non trahatur, seu quod de aliis, quam de manifestis injuriis & violentiis, & aliis quæ judicialem requirunt indaginem pœnis, in eos si quas egerint, & in id procurantes adjectis Conservatores se nullatenùs intromittant; & Innocentii Quarti contra exemptos, Volentes; ac Pauli Secundi Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum Ambitiosæ cupiditatis, incipientibus, quàm aliis quibuscumque, à prædictis & quibusvis aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, tàm à Judicibus delegatis & Conservatoribus, quàm personis ultra certum numerum ad judicium non vocandis, & aliis editis constitutionibus & ordinationibus, quæ eorumdem Conservatorum per præsentes deputatorum possent in hac parte jurisdictioni aut potestati, ejúsque libero exercitio quomodolibet obviare; quódque dicti Vicarii, seu Officiales ac Canonici prædicti per præsentes deputati, non sint de personis, quæ in Conservatores deputari non possint; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam cum similibus Conservatorum deputationibus, ac aliis conservatoriis, quibusvis personis Ecclesiasticis, mensis, Hospitalibus, seu aliis piis locis, sub quibusvis verborum formis & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, & aliis quantumcumque fortissimis & insolitis clausulis per nos & prædecessores ac successores nostros Romanos Pontifices, & Sedem eamdem hactenùs concessis, & in posterùm concedendis; quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forsan ad hæc servanda foret, & illis nullatenùs, aut non nisi de Apostolicæ potestatis plenitudine derogari possit, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si Patriarchis, Archiepiscopis, & aliis Ordinariis, eorúmque Officialibus, & Vicariis, Canonicis, & occupatoribus, detentoribus, & injuriatoribus, præfatis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extrà vel ultrà certa loca ad judicium evocari non possint, per literas

Cap volentes est in tit. de privileg. in Princip. De const. est suprà.

Aposto-

Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi, & eorum personis, locis, & Ordinibus, militiis, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, dictorum Archiepiscoporum, & aliorum Conservatorum per præsentes deputatorum jurisdictionis expeditio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua cujusque toto tenore de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Facultates Conservatorum ampliat.

§. 8. Cæterùm volumus, ac auctoritate & tenore prædictis decernimus, quòd quilibet Conservatorum per præsentes deputatorum prosequi valeat articulum, etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico præpeditus, quodquod à dat. præsentium sit eisdem Conservatoribus per præsentes deputatis, & eorum cuilibet, in præmissis omnibus, & eorum singulis cæptis & non cæptis præsentibus & futuris, & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia & singula coram eis cæpta fuissent, & jurisdictio eorum, & cujuslibet eorum, in prædictis omnibus & eorum singulis, per citationem vel modum alium perpetuata legitimè extitisset, constitutione prædicta super Conservatoribus, & alia quomodolibet in genere edita non obstante.

Transumptis credi jubet.

§. 9. Et quia difficile foret præsentes literas ad singula loca, in quibus expediens foret, deferre, etiam volumus, & idem auctoritate & tenore decernimus, quòd ipsarum transumptis, manu alicujus notarii subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, vel personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, aut Curiæ ecclesiasticæ munitis, in judicio, & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli, &c.

Dat. P. A. 4. die 18. Junij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sextodecimo, 14. Cal. Julii, Pontificatus nostri Anno quarto.

XVI.

Contra offendentes aliquem ex S. R. E. Cardinalibus, vel ejus domum invadentes, etiam tempore Conclavis, aut bona ejusdem diripientes, eorúmque complices & fautores.

Recordare quòd contra offendentes Cardinalem, habes etiam sanctionem Pii V. in ejus const. 93. ubi hanc extendit etiam ad scientes, & non revelantes, vide Tom. 2.

LEO EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Edita A. D. 1516.

Exordium.

Temerariorum quorumdam qui S. R. E. præcipuas Catholicæ Ecclesiæ columnas ea qua convenit reverentia observare contemnunt, & in eorum res & bona, manus violentas ausu sacrilegio injicere non verentur, effrænata libido nos admonet, & inducit, ut ad eorum audaciam, antequàm longiùs prorepat, comprimendam, ea quæ à prædecessoribus nostris in dictorum Card. dignitatis conservationem provida sunt consideratione statuta, pro illorum observantia firmiori nostræ innovationis munimine roboremus, extendamus, & ampliemus, prout temporum qualitas exigit, & tàm eminenti in Ecclesia Dei dignitati conspicimus in Domino salubriter expedire.

Causa constitutionis.

§. 1. Sanè ab aliquibus citra temporibus damnabilis quidam in Urbe inolevit abusus, & licentia delinquendi, quo dum Apostolica Sede vacante per Card. in Conclavi existentes de futuri Romani Pont. electione tractatur, si qua de uno ex eisdem Card. quòd in Pontificem sit electus vox prodeat etiam non vera, illius domum vulgus armis aggreditur, & super ea diripienda cum ipsius Card. conclave, nondum egressi familiaribus eam custodientibus vi contendit, & si etiam effractis foribus, aut pariete effosso aditus pateat in prædam omnium bonorum quæ ibi extant, hostiliter corruit, nisi armatorum præsidio defendatur; nonnullique quandoque reperiuntur ita temerarii & audaces, ut aliis etiam temporibus prætextu rixarum domos Cardinalium hostiliter, & cum armis aggredi non verentur, in eáque morantes, offendere, vulnerare, ex quibus Cardinalatus honori, quibus sacrosancta militans Ecclesia tamquam purpureo tota decoratur amictu, non parum detrahitur, & eorum generatur contemptus, & homicidiorum, & aliorum scandalorum occasio exhibetur.

Innovatio constit. Hon. iij. & Bonif. viij. in cap. fœlicis de pœn. in 6. suprà.

§. 2. Nos igitur hujusmodi temerarios conatus debita volentes animadversione reprimere, sacro approbante Concilio fœlic. record. Honorii III. & Bonifacii VIII. Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum contra aliquem dictæ Ecclesiæ Cardin. hostiliter insequentes, & illis præsentia, consilio, aut favore assistentes, eósve scienter receptantes, aut defendentes, & eorum domos, & ædes, ut suprà, invadentes, & eorum posteros, & bona, editas Constitutiones, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, innovamus. Decernentes eas ubique debere perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari.

Extensio ad invadentes domos Card.

§. 3. Et nihilominùs constitutiones easdem cum omnibus, & singulis in eis contentis censuris, & pœnis, ad omnes, & singulas personas cujuscumque status, conditionis, & excellentiæ existentes, qui alicujus dictorum Card. domum, tàm tempore dicti conclavis, etiam si in Roman. tunc Pontificem sit electus, quàm alias quandocumque, & ex quacumque causa armata manu invadentes, & in ea violenter, hostiliter aliquid diripientes, aut quempiam ex inibi existentibus vulnerantes, & eorum socios, & qui id fieri mandaverint, vel factum ejus nomine ratum habuerint, ac ipsis invasoribus consilium in præmissis, vel favorem præstiterint, & defenderint, extendimus, & ampliamus.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ innovationis, decreti, extensionis, & ampliationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. An. 4. die 16. Mart.

Datum Romæ in publica sessione, in Lateran. sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sextodecimo 17. Calen. Aprilis, Pontificatus nostri Anno quarto.

XVII.

Confirmatio sacri, & Oecumenici Concilii Lateran. Quinti, & indictio expeditionis contra infideles.

Concilium istud ex urgentissimis causis indixit Jul. II. ut sup. in ejus const. 27. Sacrosancta. fol. 510.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Edita A. D. 1516.

Vigilantia hujus Pont. ad ulta egregia, & salubria.

Constituti juxta verbum Prophetæ meritis licet imparibus, super gentes, & regna, officii nostri debitum decenter exequimur, cum universi status ecclesiastici, ac universalis Ecclesiæ, eorúmque negotiorum reformationem per nos utiliter factam innovamus, & pro illius inviolabili observatione opportuna remedia adhibere, & Ecclesiis Cathedralibus, ac etiam Metropolitan. ne diutiùs suis pastoribus careant, providere cogitamus, ac ad illa curis assiduis vigilamus, & operibus intendimus indefessis, per quæ Dominicum gregem curæ nostræ commissum in conspectu Divinæ Majestatis acceptum, & obsequentem reddere valeamus: Turcas verò, & infideles alios, tàm Orientalibus, quàm in Meridionalibus partibus consisten. qui veri luminis, veræque salutis iter pertinacissima mentium caligine contemnentes, vivificæ Cruci in qua Salvator noster mortem ultrò suscipere voluit, ut mortem nostram moriendo destrueret, ac vitam sacratissimæ vitæ suæ ineffabili mysterio repararet, insidiantes, & hostes Deo odibiles, ac Christianæ religionis persecutores acerrimos sese reddunt reprimere, ac infestissimis, crebrísque eorum insultibus, quibus in Christianum sanguinem crudeliter debacchantur, non solùm spiritualibus, verùm etiam temporalibus muniti præsidiis possumus, auctore, & fautore Domino contraire.

§. 1. Sanè cum fœl. record. Julius Papa II. præde-

Julius II. non vocavit Conc. Lateran. durante Concilio decessit.

cessor noster Sacrum generale Lateran. Concilium de Venerabilium fratrum suorum S. R. E. Cardinalium, de quorum numero tunc eramus, consilio, & assensu, laudabiliter, legitimè, & ex rationalibus causis Spiritu sancto cooperante convocasset, & in eo quinque Sessiones tenuisset, ac sextam Sessionem indixisset.

Pont. iste tunc creatus fuit & Concilium prosequi mandavit.

§. 2. Nos quibus etiam in minoribus constitutis insitum cordi desiderium semper fuerat generale Concilium, utpotè agri Dominici culturam præcipuam celebrari videndi dicto Julio prædecessore humanis rebus exempto, divino favente clementia ad summi Apostolatus apicem assumpti, honesto, utilique desiderio nostro debitum ex injuncto nobis curæ Pastoralis officio accessisse conspicientes, rem hanc ardentiori voto, & tota animi alacritate suscepimus, ac in dicta Sessione illius prorogationem ex tunc expressis, & aliis causis nostrum, & dictorum fratrum animum moventibus, de eorumdem fratrum consilio; & assensu ad certum tunc expressum tempus per nos facta, approbante eodem sacro Lateranen. Concilio approbavimus, & Concilium ipsum usque ad perfectionem causarum propter quas indictum extiterat, & præsertim inter Principes, & Potentatus Christianos bellis atrocibus pacatis, hostilibúsque armis depositis, universalis, & firma pax componi valeret, pro qua tamquàm pro saluberrimo bono, intactum nihil relinquendo, conatus omnes adhibere intendebamus prosequi, & sine debito terminare velle, nostríque incommutabilis animi, & intentionis, fore, & esse declaravimus, ut his quæ ad Dei laudem, Ecclesiæque præfatæ exaltationem, & Christi fidelium concordiam pertinent absolutis, sancta, & pernecessaria expeditio contra Catholicæ fidei hostes fieri feliciterque de illis Altissimo favente triumphari posset.

Et venientibus ad Concil. salvum conductum concessit.

§. 3. Et ut ad tàm perutile Concilium accedere debentes ab accessu hujusmodi nullatenùs retraherentur, nullámque omninò causam prætendere possent, omnibus, & singulis ad celebrationem Concilii per Julium prædecessorem convocatis, & ad dictum Concilium Lateranen. venientibus, ipsorúmque venientium servitoribus ad Concilium Lateranen. ad Urbem hujusmodi veniendi, & in ea libere commorandi salvum conductum dicto sacro Lateran. approbante Concilio, dedimus, & concessimus, ac Reges, & Principes hortati fuimus, ut pro Sedis Apostolicæ reverentia venientes hujusmodi non molestarent, sed eos liberè venire permitterent.

Conc. fuit principaliter congregatum ex tribus causis videlicet. Princip. Christianoram de qua hic infrà habes. Pro reformatione Curiæ, de qua habes supra. Pro abrogatione pragmaticæ de qua habes etiam suprà.

§. 4. Ac Septimam Sessionem indiximus, in qua cùm nihil magis affectaremus, quàm ut causæ utiles, & necessariæ propter quas dictum Concilium Lateranen. indictum fuerat, ut desiderii nostri erat, ad finem debitum perducerentur, tres Card. aliorúmque Prælatorum, qui causas hujusmodi, & alias Conciliares materias audirent, & discuterent, auditáque & discussa in eodem Concilio referent, particulares deputationes fecimus atque mandavimus, quarum quidem deputationum una pacis universalis componendæ inter Reges ac Principes Christianos, quæ una ex principalioribus congreg. Concilii præfati causa fuerat, & schismaticis extirpationis. Altera generalis reformationis etiam Curiæ, reliqua verò discussionis, & abrogationis pragmaticæ sanctionis, & rerum orthodoxam fidem concernentium, peculiarem curam haberent, & cùm unaquæque deputatio, quamplura utilia, & necessaria diligenter examinaverint, & accuratè nobis retulerint, ac per eos discussa, & examinata in aliis quinque Sessionibus successivè per nos tentis sacro approbante Concilio per nos favente Domino, absoluta, & terminata fuerint, proculdubio cognoscimus Deum ipsum bonorum datorem, piis nostris, & non nisi ad commune bonum tendentibus desideriis pro sua immensa pietate, & misericordia plurimùm fuisse, ac nobis, ut quæ mente nostra gessimus, & circa quæ plurimum laboravimus, videlicet ut Concilium ipsum causis propter quas indictum fuerat juxta votum terminatis fœliciter claudi, & absolvi posset, concessisse.

§. 5. Charissimus namque in Christo filius noster Maximilianus in Imperatorem electus Julii prædecessoris præfati, nostro verò tempore cla. mem. Ludovicus Francorum, & cæteri Reges, & Principes Christiani summo cum omnium gaudio Lateran, Concili in spiritu sancto legitimè congregato adhæserunt.

Imperator & Reges Concilio consenserunt.

§. 6. Ac Pisanum Conciliabulum per quosdam nullam potestatem habentes indictum, & per eumdem Julium prædecessorem damnatum, juxta ipsius Julii prædecessoris sententiam pro damnato habuerunt, & schisma ex eis pullulare cœptum (quod semper dum viguit quamplurimas calamitates, Prælatis & aliis Christi fidelibus ex diversis schismatum temporibus, & aliis generalibus Conciliis hactenùs celebratis attulisse constat) extinctum, ac universalis Ecclesiæ pax, & unio secuta extitit.

Conciliabulúmque Pisanum damnatum fuit ut supra.

§. 7. Necnon tàm ecclesiasticarum quàm sæcularium, & aliarum personarum mores quantùm expedire visum fuit, reformati, & nonnullæ causæ orthodoxam fidem concernentes terminatæ, ac nonnullæ aliæ materiæ dictis tribus deputationibus Cardinalium, & Prælatorum diligenter examinatæ, & discussæ, in dicto Concilio solerti cura expeditæ, & terminatæ fuerunt, nobísque per Cardinales, & Prælatos deputationum hujusmodi plures relatum fuit, nulla negotia eis discutienda, examinandáque remandaque remansisse, & à pluribus mensibus citra omnia prorsus de novo à quoquam ad eos prolata fuisse, Episcopósque in partem solicitudinis ad curam gregis Dominici nobiscum perferendam vocatos, ac alios Prælatos in dicta Urbe præter sacrorum Conciliorum consuetudinem, cum eorum, & Ecclesiarum suorum incommodo, ac damnò diutius permansisse.

Concilium Lateranense absolutum fuit.

§. 8. Itaque ex præmissis omnibus, quæ per nos, & dictas deputationes in ipso Concilio expediri desiderabantur, sola Regum, & Principum pax & animorum concordia restare videbatur, pro qua qualis mens nostra semper fuerit, quantumvè omni studio nostro circa illam componendam laboraverimus, cunctis literas à nobis emanatas legentibus apertissimè constare potest, novítque Deus ipse, qui summa est omnium rerum lux, & veritas, quot precibus, quamvè assiduis orationibus ab eo petere, & implorare nunquam destituerimus, ut Christianum gregem, cujus custodiam nobis, licet immeritis, commisit, mutuo charitatis fervore accensum, ad firmam ac perpetuam pacem ineundam, pro sua clementia inducere dignaretur, & nihilominùs tàm Nunciis nostris quos apud Maximilianum Imperatorem electum, ac eosdem Reges, & Principes habemus, quàm literis eos multis, & efficacissimis rationibus, præsertum si religioni Christianæ, & catholicæ fidei, in grave periculum ac discrimen propter tyranni Turcarum potentiam nuper dilatatam, & auctam deductæ, ut par est, consulere, & providere vellent, in Domino cujus causa præcipue agitur, hortati fuimus, ac ex eorumdem Nunciorum, Regúmque & Principum ipsorum literis percepimus, exhortationes nostras tantæ apud eosdem Reges, & Principes auctoritatis, & efficaciæ fuisse, illorúmque corda, & animos adeò flexisse, & commovisse, ut ferè inter omnes pax tamdiu à nobis pro Reipublicæ Christianæ universali bono desiderata, omnino conclusa fuerit, & si quid superest propediem componendum (ipso Deo favente) speretur: quòd mente, animóque nostro subinde nobis revolentibus exultat cor nostrum in Domino nostro JESU CHRISTO, ipsique super hoc gratias agimus, omnium gratiarum largitori, quòd ipsos ad optatam nobis concordiam induxerit, ac per omnes Christi fideles ea signa lætitiæ, quæ in similibus fieri consueverunt, & gratias Deo agendas, ipsúmque Deum, ut pax conclusa perduret, rogandum esse censemus.

Pax & concordia inter principes Christianos conclusa fuit.

§. 9. Solum itaque superest, ut sancta ac pernecessaria contra infidelium rabiem christianum sanguinem sitientium, expeditio capiatur, necnon omnia, & singula quæ in XI. Sessionibus, partim per nos, partim per Julium prædecessorem hujusmodi hactenùs tentis, gesta, & facta potiori pro cautela approbentur, & innoventur, ac inviolabiliter observari man-

Hic Pont. modo d. Concil. Lateran. confirmat.

dentur

dentur. Habita igitur super his cum fratribus nostris, & aliis prælatis matura deliberatione, sacro approbante Concilio, omnia, & singula in dictis XI. Sessionibus gesta, & facta, ac literas desuper editas, cum omnibus in eis contentis clausulis (exceptis quibusdam quæ certis personis pro universalis Ecclesiæ pace, & unione duximus concedenda, necnon executorum in illis deputatione) Apostolica auctoritate approbamus & innovamus, illàque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere, decerminus atque mandamus.

Executores illius deputat.

§. 10. Et illorum executores ad illa, & in eis contenta observari faciendum, in Romana Curia Gubernatorem Almæ Urbis nostræ, & Vicarium nostrum pro tempore existentes, ac Cameræ Apostolicæ Generalem Auditorem, qui personas sibi respectivè subjectas, ad id cogere, & compellere valeant, extra verò eam, omnes & singulos locorum Ordinarios deputamus. Inhibemus sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, omnibus, & singulis Christi fidelibus, ne in præsenti Concilio gesta, & facta sine nostra, & dictæ Sedis licentia speciali, glossare, aut interpretari præsumant.

Expeditionem contra Turcas indicat.

§. 11. Ac fidei urgente nos zelo dictam contra infideles expeditionem, per nos, & dictum Julium prædecessorem dictis causis Conciliaribus expeditis, toties in dictis Sessionibus, propositam, & promissam, & cum Oratorib. Regum, & Principum apud nos existen. pluries communicatam, & discussam, piæ mem. Nicolaum Papam V. etiam prædecessorem nostrum, qui post Constantinopolitan. Urbis calamitosum excidium ad vindicandas CHRISTI injurias, & infidelium furorem reprimendum generalem contra eos expeditionem indixit, & quem solerti studio rec. me. Callistus III. ac Pius II. Rom. Pont. etiam prædecessores nostri imitati fuerunt, imitantes ad triennium proximè futurum, cum facultate per nos, una cum eisdem fratribus nostris decimas fructuum ex Ecclesiis, & Monasteriis, ac aliis beneficiis in universo Orbe consistentibus imponen. & exigen. ac omnia, & singula alia, quæ ad hujusmodi expeditionem necessaria sunt, & quæ in similibus expeditionibus fieri consueverunt faciendi, sacro approbante Concilio, sumendam, & prosequendam decernimus, & ut fœlicem sortiatur effectum, pias, humiles ac devotas ad Omnipotentem Deum preces jugiter fundimus, idémque omnibus utriusque sexus Christi fidelibus faciendum mandamus.

Hortatur Principes, ad observantiam pacis & defensionem fidei.

§. 12. Eosdem Maximilianum in Imperatorem electum, ac Regis, Principes, & Potentatus christianos, quorum virtutem Deus excitare nos jubet, hortantes, ac per viscera misericordiæ Dei nostri JESU CHRISTI obsecrantes, perue tremendum ejus judicium obtestantes ut ipsi memores se de ipsa Ecclesia CHRISTI sanguine redempta, & per eos etiam propriæ vitæ non parcendo, tuenda, & conservanda rationem reddituros esse, omnibus invicem posthabitis odiis, mutuisque dissensionibus, ac simultatibus oblivioni perpetuæ demandatis, ad defensionem Christianæ fidei sicut proprio, & necessario eorum incumbit officio, fortiter, & potenter exurgant: & in tantæ necessitatis articulo, prout eorum fuerint facultates, prompta auxilia præbere studeant: eosdem nihilominùs paterno affectu monentes, ac requirentes, ut pro Summi Dei, & Apostolicæ Sedis reverentia, pacem per eos initam, saltem dicta expeditione durante, inviolabiliter observare procurent, ne tantum bonum, quod dextera Domini assistente secuturum speramus, & optamus, aliqua interveniente discordia, & dissensione, valeat impediri.

Prælatos qui Conc. interfuerunt, dimittit.

§. 13. Et ne Prælati ac alii ad præsens Concilium, quod ferè quinquennium duravit, laboribus, & expensis ulteriùs fatigentur, & ut eorum Ecclesias visitare, & consolari possint, ac aliis certis rationabilibus, & justis causis præsens Concilium absolvimus, & cum benedictione Domini dimittimus, omnibúsque & singulis in eo existen. ad propria remeandi sacro eodem approbante Concilio licentiam concedimus, & ut ad propria aliquibus spiritualibus muneribus refecti cumulatiori gaudio remeare possint, illis, eorumque familiaribus, plenariam omnium peccatorum suorum remissionem, & indulgentiam semel in vita, & in mortis articulo elargimur.

Sanctio pœnalis.

§. 14. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innovationis, constitutionis, mandati, deputationis, inhibitionis, decreti, monitionis, requisitionis, absolutionis, dimissionis, concessionis, & elargitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, noverit incursurum.

D. P. An. 4. die 16. Martii

Dat. Rom. in publica sessione, in Lateran. sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarn. Dominicæ 1516. 17. Kal. April. Pontificatus nostri Anno quarto.

XVIII.

Facultas Visitatorum Congregationis Monachorum Beatæ Mariæ Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti circa locationes, & alienationes bonorum immobilium d. Congregationis, in evidentem ejus utilitatem.

Hæc facultas hactenùs erat duorum Prælatorum Congregationis, ut sup. in Julii II. const. 11. Ex injuncto fol. 484. Institutionem verò, & statum ipsius Congregationis indicavi sup. in const. 1. Clem. VI. Solicitudinis.

LEO EPISCOPUS.

Edita A. D. 1516.

Dilectis filiis Abbati Generali, & Visitatoribus Congregationis Monachorum Beatæ Mariæ de Monte Oliveto, Ordinis Sancti Benedicti, Salutem, & Apost. benedictionem.

EX debito Pastoralis Officii ad ea providere nos convenit, ut Monasteriorum, & aliorum Regularium locorum utilitati, & commoditati valeat provideri.

Jul. II. Bulla fol. 484.

§. 1. Dudum siquidem fœlicis recordationis Julio Papæ II. prædecessori nostro &c.

Omittitur insertio hujus Bullæ, quæ est suprà fol. 484.

Petitio Congregat.

§. 2. Cùm autem sicut exhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, dictæ Congregationis Visitares, à multo tempore citra esse consueverint sex Prælati, quorum consilio, & consensu Generalis ejusdem dictæ Congregationis Abbas pro tempore existens, Congregationem ipsam gubernat, & qui bini, saltem bis in anno ad visitandum omnia, & singula Monasteria dictæ Congregationis mitti solent, & sæpè contingat, sive propter multitudinem Monasteriorum visitandorum, sive propter aliquorum ex eisdem Visitatoribus adversam valetudinem, aut alios sinistros eventus, quòd duo simul dictorum Visitatorum omnia Monasteria hujusmodi incedendo visitare non possunt, sed multoties singuli ad visitandum mittantur, ordinaverintque prætereà, quòd quando unus solus Visitator mittitur, ipse sic pro tempore missus, unum sacerdotem de gremio vestro, sibi in socium assumere possit, qui dicta visitatione durante, omni Visitatoris auctoritate fungatur, & cum grave admodùm, & dispendiosum Monasteriis, Prioratibus, & locis visitandis foret, si ob unius Visitatoris defectum, Abbates, seu Priores, aut alii, obtinendi licentiam vendendi, seu aliàs alienandi juxta formam singularum literarum prædictarum commoditate carerent, pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut Monasteriorum, Prioratuum, & aliorum Congregationis hujusmodi locorum utilitati consulere, aliásque in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Concessio Pontificis, de facultate unius Visitatoris circa alienationem bonorum Cong.

§. 3. Nos igitur vos, & singulares personas ex vobis à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati vobis, ut etiam unus ex dictis Visitatoribus, qui solus fuerit ad visitandum pro tempore missus, unà cum socio sacerdote, qui tamen Præfatus ex dicta Congregatione existat, per eum in Convisitatorem pro tempore ele-

electo, in omnibus, & singulis venditionibus, & aliis alienationibus, per Abbates, Prælatos, Priores, & Conventus hujusmodi, juxta dictarum literarum continentiam faciendis, consensum præstare, & licentiam vendendi, & alias alienandi, ut præfertur, dictis Abbatibus, Prælatis, Prioribus, & Conventibus respectivè servata alias singularum literarum earumdem forma, concedere, liberè, & licitè valeant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, de specialis dono gratiæ indulgemus.

Validatio alienationum ab eo fien.

§. 4. Decernentes, & declarantes totum id, quod per Visitatorem cum socio, sic per eum pro tempore electo, circa venditiones, & alias alienationes hujusmodi actum, & gestum fuerit, valere, plenamque roboris firmitatem obtinere, ac Abbatibus, Prælatis, Prioribus, & Conventibus præfatis, & cum eis contrahentibus suffragari debere, in omnibus, & per omnia, perindè ac si electus per Nos, & Generale Capitulum ipsius Congregationis deputatus, & missus Visitator foret.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Congregationis Monasteriorum, Prioratuum, & aliorum locorum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, & omnibus illis, quæ dictus Julius prædecessor in suis literis prædictis voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 4. die 29. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo decimosexto, IV. Cal. Septemb. Pontificatus nostri Anno quarto.

XIX.

Confirmatio, & extensio jurisdictionis S. R. E. Camerarii, & Magistrorum Viarum Almæ Urbis, & declaratio circa appellationes ab eorum sententiis interponendas.

Ampliorem habet hic Magistratus auctoritatem ex Pont. successorum concessione, ut videre est inf. in Greg. XIII. const. 22. Quæ publica ubi plenè notabo, & exindè hæc abrogatur, in his quæ ibidem contenta respiciunt. Vide in Tomo 2.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1516. & 1519.

Exordium.

INter curas multiplices, quæ pro pastorali officio laudabiliter exequendo nobis incumbunt, illam libenter amplectimur, per quam Romanæ Urbis, in qua Apostolorum princeps, sibi & suis in CHRISTI Vicariatu successoribus Sedem statuit, & ad quam de universis Orbis provinciis, frequens assiduúsque hominum est accessus, conditio, non minùs in urbanorum rusticorúmque prædiorum amplitudine, & excellentia, quàm virorum insignium numero, & ornatu, nostræ provisionis opere præclarior in dies, atque illustrior fiat, & qui in ea pro tempore degerint, aut Romani Pontificis Curiam sequentur, certiore in suorum dispositione bonorum libertate fruantur, & quæ propotereà à nonnullis ex prædecessoribus nostris provida consideratione emanarunt, ut eo firmiùs illibata permaneant, quo fuerint crebriùs Apostolico circumfulta præsidio, nostræ approbationis munimine roboramus, extendimusque & ampliamus, prout temporum, ratione habita, nostro & ejusdem Urbis, ac Curiæ decori cognoscimus expedire.

Six. iv. edidit const. hic indicatam.

§. 1. Dudùm siquidem fœl. rec. Sixtus Papa Quartus prædecessor noster cupiens dictæ Urbis decori, & venustati, in structuris, & ædificiis &c.

Omittitur insertio hujus Bullæ, quia totam habes suprà.

Jul. II. d. const. approbavit.

§. 2. Et successive piæ mem. Julius Papa II. etiam prædecessor noster, motu, & scientia similibus dictas priores literas cum inhibitionis, ac singulis aliis in eis contentis clausulis approbavit, & confirmavit, ac perpetuò firmitatis robur obtinere, & observari debere decrevit, voluit, & mandavit.

Hic modò Pontif. innovat & con-

§. 3. Nos igitur considerantes, quantùm decoris, & dignitatis Urbi, & Curiæ supradictis, & in ædificiorum, & prædiorum ampliatione, & salubrioris aeris amœnitate, & hominum, in omni virtutum & dignitatum genere illustrium, copia & cultu, à tempore quo dictæ literæ emanarunt, accessit, & quod pro conservatione, & in meliùs progressu Curiæ, & Urbis prædictarum status, necessaria est perpetua & inviolabilis dictarum usus & observantia literarum, earúmque in aliquibus, quæ ipsarum, etiam in suburbiis, & aliis locis dictæ Urbis ut præmittitur circumvicinis effectum passim impedire noscuntur, extensio & ampliatio, cupientésque in præmissis pro virili nostra opportunum adhibere remedium, motu simili, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera, & matura deliberatione, ac certa scientia auctoritate Apostolica, tenore præsentium, omnes, & singulas literas prædictas cum omnibus in eis contentis clausulis, approbamus, & innovamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Decernentes eas in singulis ipsarum partibus, etiam in quibus fortè hactenùs in usum receptæ non sint, debere ab omnibus perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari.

firmat const. Six. & Jul.

Confirmat const. Alex. vi. quamvis non necessariam omnis. Necnon jurisdictionem Mag. extendit etiam ad bona locorum piorum.

§. 4. Et nihilominùs dictorum prædecessorum inhærendo vestigiis; cupientes ipsorum civium, & Curialium, & aliorum ædificare volentium commoditatibus providere, ut quantò citiùs Urbis ipsa, ac prædia, nostris præsertim temporibus, ædificiis, ac prædiis instauretur: considerantes, quòd in eadem Urbe & ejus districtu, sunt multæ domus, & loca sub proprietate, tàm diversarum Basilicarum, & Ecclesiarum, quàm Hospitalium, & aliorum quorumcumque piorum locorum, in casum in quem domini, quibus in censum aut emphyteusim, seu alias quomodolibet locata, aut domus concessæ sunt, in illis ædificare vellent, vel cum aliis ad hunc effectum tantum, prout meliùs potuerint, concordare, juxta seriem & tenorem literarum fœl. record. Alexandri Papæ Sexti etiam prædecessoris nostri, super via Alexandrina emanatarum, quas cum omnibus, illarum inhibitionibus, decretis, clausulis, & mandatis, approbamus, & innovamus, ac ad quæcumque Urbis & prædiorum loca ad hunc effectum extendimus, & ampliamus, Earumdem tamen Basilicarum Ecclesiarum, & aliorum quorumcumque, etiam piorum locorum, non solum indemnitati, sed utilitati providere volentes, prout per præsentes providemus, & ut dicti domini, vel alii ad ædificandum faciliùs, & libentiùs inducantur, volumus, & decernimus, quòd si census, vel responsio, & pensio annua erit in emphyteusim perpetuam alicujus familiæ, quòd tali casu liceat illis de familia tantumdem censum, sive similem responsionem in aliam domum, sive domos, vel possessionem, aut quæcumque alia bona stabilia ad dictum censum, vel responsionem convenientia, transferre, etiam permutare, aucta tamen decima parte, Quod etiam volumus & decernimus de domibus, & locis, tàm intra quàm extra ipsam Urbem infrà milliaria prædicta hujusmodi consistentibus, & cæteris bonis dictarum Basilicarum, Ecclesiarum, & aliorum etiam piorum locorum, diversis inquilinis pro annua responsione, vel aliter, etiam ad plures annos quibusvis locatariis locari, seu ad plures vitas, aut cum facultate denominandi unam vel plures personas, concedere solitis, seu concessis, aut in futurum concedendis, quo possint in illis ædificare, seu illa quoquo modo ampliare volentes, dare, & consignare dictis dominis, & proprietariis alias domos, seu possessiones, vel quæcumque alia bona stabilia tantumdem, diversis inquilinis pro annua pensione, cum augmento tamen decimæ, seu majoris partis, arbitrio Camerarii, & Magistrorum stratarum hujusmodi, quod honestum visum fuerit, ac alias, seu illarum, & illorum pretia cum dicto augmento, juxta formam, & tenorem dictarum literarum Alexandri, & pecunias indè provenientes in alias possessiones & bona, vel necessitates ipsarum Ecclesiarum, prout in dictis literis latiùs continetur, convertere. Quòd si quis id efficere recusabit, possint Camerarius & Magistri præfati iuxta facultates in dictis literis Sixti & Alex. concessas

cogere

cogere quæcumque capitula, conventus, hospitalia, & alia quævis etiam pia loca ad faciendum dictam permutationem cum augmento dictæ decimæ partis.

Præventionem permittit inter ædificare volentes. An hoc vide Gregor. xiij. const. citatam in rubr.

§. 5. Etsi inter duos, aut plures ædificare volentes, lis, aut controversia oriri contingat, volumus, & decernimus, quòd præventio habeat locum, quòd qui primus negocium incœperit, & dictos dominos proprietarios primus interpellaverit, ille sit potior, nec ab aliquo posteà molestari, vel quoquo modò impediri possit, & valeat quinimò ex tunc sit illis jus quæsitum. Et tamen ad tollendum scandala seu controversias, quæ exinde oriri contingeret, ac quis posteà dolosè & fraudulenter ob proterviam aliquorum, & invidiam, seu ipsorum commodam plerumque fieri posset, etiam si plus offerret, & aliis, ut præmittitur, esset impedimentum, volumus & decernimus, quòd permutatio hujusmodi cum augmento decimæ partis, & ultrà, prout arbitratum fuerit, ut præfertur, censeatur, & sit in evidentem utilitatem. Et ne ob hujusmodi interpellationem domini & proprietarii prædicti, aliqua damna, seu incommoda patiantur, quòd liceat ipsis easdem suas domos, loca & bona retinere, donec sit illis cum effectu assignata dicta recompensa cùm augmento hujusmodi.

Habitare non relevat, post requisitione n volentium ædificare.

§. 6. Et quoniam, sicut accepimus, nonnulli ad habitandum domos, quibus illarum vicinos, pro ornatu, & ampliatione prædictis indigere conspiciunt, de novo se conferunt, vel illas instaurari, aut refici faciunt, ut quod eis directo non licet, hac saltem via obliqua dictæ Urbis decori & utilitati obvient, illa augere desiderantes ad domos ipsas longè plus justo pretio emendum necessitate compellant, auctoritate & tenore præmissis declaramus, omnes, & singulos, qui postquàm pro parte dictorum Magistrorum super dominibus eorum per eos tunc non habitatis pro commoditate in illis, & apud illas ædificare volentium, ut præfertur, vendendis requisiti fuerint, domos vendendas hujusmodi de novo habitare, aut instaurari, vel refici, non tamen à fundamentis facere incœperint, ad illas vendendum juxta dictarum Sixti prædecessoris posteriorum litecarum tenorem, perindè ac si ad eas de novo habitandum se non contulissent, illasvè instaurari, aut refici facere non incœpissent, per Camerarium & Magistros præfatos cogi, & compelli posse atque debere, tàm in præteritis quàm in futuris.

Extendit Bullam Six. iv. etiam extra Urbem. Ad hoc vide d. Const. Greg. xiij. in Tom. 2.

§. 7. Ac volumus ea omnia quæ per Sixtum prædecessorem præfatum super venditionibus & divisionibus domorum, arearum, sive platearum intrà Urbem consistentium in favorem personarum de novo ædificare, aut constructa ædificia & prædia ampliare volentium ab invitis dominis, seu etiam eorum nomine faciendis, providè sunt disposita, etiam extra Urbem in locis ultra prædicta millaria non distantibus, in quibus ab aliquot citra annis multa & speciosa viridaria, vineæ, & alia non minùs pulchra, quàm usui humano utilia & necessaria, secessus, & ædificia surgere incœperunt, vicem sibi vendicare, & effectum sortiri debere; ubi & quotiens eisdem Camerario, & Magistris videbitur utilitati vel ornatui publico expedire.

Clausul. derogat.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis facultatum, & licentiarum testandi, & aliàs disponendi inter vivos, vel in ultima voluntate, de bonis & rebus, per Ecclesias, & alia ecclesiastica, & pia loca illorumvè fructus, redditus, & proventus, pro tempore acquisitos, personis ecclesiasticis, sæcularibus & regularibus, per Sedem Apostolicam quomodolibet concessarum, revocationibus, reductionibus, modificationibus, suspensionibus, & aliis contrariis constitutionis, ex quibusvis etiam in fidei, ac Terræ sanctæ contra infideles; & fabricæ dictæ Basilicæ subsidium, aut aliis quantumlibet, maximis & urgentissimis, ac necessariis causis, etiam motu & scientia, ac potestatis plenitudine similibus, & de dictorum Cardinalium concilio, etiam consistorialiter habito, & cum aliis &c. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 4. die 2. Novemb.

Datum Romæ, apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sextodecimo, IV. Nonas Novemb. Pontificatus nostri Anno 4.

Sequitur extensio dictæ Bullæ.

Edita A. D. 1519.

LEO EPISCOPUS, &c.

Motu proprio, &c.

Hæ literæ sunt quæ hic supra habentur.

§. 1. CUM sicut accepimus non obstan. quòd juxta formam literarum super liberation. domorum & aliorum quorumcumque locorum, rerum, bonorum, etiam sub proprietate alicujus Ecclesiæ; àut piorum locorum existentium, soluta seu aucta decima parte à nobis emanatarum; tàm per Camerarium nostrum & Magistros stratarum, quàm etiam alios per nos deputatos, super liberatione censuum, canonum, sive responsionum super eisdem dominibus locis & bonis consistentium pronunciari seu declarari contingat, tamen patroni domorum, aut proprietarii dictarum Ecclesiarum & piorum locorum, à dictis pronunciis, & sententiis appellare; & appellationes hjusmodi causas in infinitum protrahere non verentur, contra mentem nostram.

Appellatio non datur, à sententiis Magist. Viarum. In ò servatul dari appellationem ad Clericum Præsidentem Viarum.

§. 2. Nos igitur attendentes, quòd propter præmissa cives & curiales, & alii, constructionibus, & & ampliationibus, ædificiorum, quæ non solùm ad commodum privatum sed etiam publicum & maximum ornamentum Almæ Urbis nostræ cedunt, penitùs retrahuntur, ac super his opportunè providere volentes, motu simili, & ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuò statuimus, & ordinamus, quòd prætendentes se ex hujusmodi sententiis indebitè gravari, non debeant sub pœna mille ducatorum auri, Cameræ nostræ Apostolicæ, ipso facto sine aliqua declaratione applicandorum, & damnorum ac interesse per partem ob in observantiam literarum prædictarum quovis modo supportandorum, ab ipsis sententiis, & ordina ionibus appellare, querelare, seu aliquo modo conqueri. Sed possint ad Cam. Apost. habere recursum, & querelam super præmisso augmento & Præsid. dictæ Cameræ de eo cognoscere. Et partes fecisse debeant, quòd cognoscatur & terminetur infrà quindecim dies à die latæ sententiæ hujusmodi, quæ in ipsa Camera infrà tres dies porrigi debeat, quibus elapsis, si non fuerit aliquid determinatum, sententiam, de qua porrecta fuerat querela, etiam pro dicto augmento decimæ partis, prout declaratum fuerit, executioni debitæ, omni exceptione remota, demandent. Si verò fuerit in aliquo reformata, reformationi hujusmodi, omni appellatione remota, stari, & exequi debeat, omni sublata appellatione vel exceptione.

Extensio d. Bullæ ad vineas & viridaria.

§. 3. Et quia etiam intelleximus in dubium revocari, an literæ nostræ prædictæ ad vineas & viridaria se extendant; ea propter ad omne dubium tollendum literas prædictas, etiam ad vineas, viridaria, & alia prædicta, tàm in Urbe, quàm extrà, & in locis in dictis literis comprehensis existentia extendi debere decernimus & declaramus, Decernentes irritum & inane, quicquid contra præmissa, scienter vel ignoranter attentatum fuerit, aut in futurum attentari contigerit.

Exemptorum deputatio.

§. 4. Mandantes eidem Camerario, & Cameræ Apost. ac Legatis, respectivè, ut omnia in dictis literis, ac præsentibus contenta, omninò & affectualiter observari faciant,

Clausulæ derogat.

§. 5. Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, stylo Palatii, cæterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 6. Volumus autem, quòd literarum transumptis manu unius Clerici & notarii Cameræ subscriptis, quemadmodum prædictis ubique fides adhibeatur.

Dat. P. A. 6. die 20. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum. die decima Januarii, millesimo quingentesimo decimo nono, Pont. nostri Anno sexto.

XX.

Damnatio pragmaticæ sanctionis in Regno Franciæ editæ, in detrimentum Sedis Apostolicæ; Et concordia cum Ludovico Rege, circa provisiones beneficiorum ecclesiasticorum.

Hujus pragmaticæ abrogationem, in isto Lateranensi Concilio discuti jussit Jul. II. die 10. Decembris 1512. quam veluti hic plenè relatam, missam facere duxi.

Edita A. D. 1516.

LEO EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio,

Proœmium.

PAstor æternus gregem suum, usque ad consummationem sæculi numquam deserturus, ita Apostolo teste, obedientiam dilexit, ut pro expiando primi parentis inobedientiæ peccato se ipsum humiliaverit, factus obediens usque ad mortem, migraturus verò ex mundo ad Pacem in soliditate petræ, Petrum ejúsque successores Vicarios suos instituit, quibus ex libri Regum testimonio ita obedire necesse est, ut qui non obedierit morte moriatur, & ut alibi legitur, in Ecclesia esse non potest qui Romani Pontificis Cathedram deserit, quoniam Augustino, Gregorioque auctoribus, sola obedientia est mater, custósque omnium virtutum, sola fidei meritum possidens, sine qua quisque infidelis convincitur, etiam si fidelis esse videatur. Itaque nos eodem Petro docente soliciti esse debemus, ut quæ à Rom. Pont. prædecessoribus nostris, præsertim in sacris Conciliis pro obedientiæ hujusmodi auctoritatis, libertatisque Ecclesiasticæ, & Sedis Apostolicæ defensione maturè, & ex legitimis causis inchoata sunt, nostris studio, cura, & diligentia debitè absolvantur, & ad optatum finem perducantur, simplicium quoque animæ quarum etiam rationem Deo reddituri sumus, à dolis, & laqueis tenebrarum principis liberentur.

Julius II. indixit Concilium Lateranense ut sup.

§. 1. Sanè fœl. record. Julius Papa Secundus prædecessor noster post indictum ex legitimis tunc expressis causis de venerabilium fratrum suorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, de quorum numero tunc eramus consilio & assensu sacrum Lateranense Concilium providè considerans cum eodem sacro Lateranen. Concilio Bituricen. Regni Franciæ corruptelam, quam illi pragmaticam sanctionem vocant, cum maximo animarum periculo, & scandalo, ac dignitatis Sedis Apostolicæ detrimento, & vilipendio retroactis temporibus viguisse, & adhuc vigere, ejusdem pragmaticæ sanctionis negotium, eodem approbante Concilio discutiendum, certis tunc nominatim deputatis Cardinalibus, & Prælatis certæ congregationis commisit.

Monuítque & citavit Gallos, super revocatione pragmaticæ, ut hic in rub.

§. 2. Et quamquam sanctio præfata ex multis nullitati notoriæ subjaceret, schismáque manifestum foveret, & contineret, & propterea citatione aliqua minimè præcedente per se irrita, nulla, & invalida declarari potuisset, ex abundanti tamen cautela idem Julius prædecessor Gallicos Prælatos, Capitula Ecclesiarum, & Monasteriorum, parlamenta, & laicos illis faventes, & dicta sanctione utentes, omnésque & singulos alios in præmissis sua communiter vel divisim interesse putantes, per edictum publicum, cùm ad partes illas tutus tunc non pateret accessus, in Mediolan. Asten. & Papien. Ecclesiarum valvis affigendum monuit, & citavit, infrà tunc expressum terminum coram eo, & dicto Concilio comparerent, causásque dicerent, quare sanctio præfata, illiúsque corruptela, & abusio in concernentibus auctoritatem Romanæ Ecclesiæ, & sacrorum canonum, ac Ecclesiasticæ libertatis violationem nulla & invalida declarari non deberet.

Hic Pontifex (Julio in terram defuncto) monitionis terminum prorogavit.

§. 3. Cum dicto Julio prædecessore in humanis agente diversis impedimentis causantibus citatio exequi, & produci, ac negotium abrogationis hujusmodi plenè discuti, ut intentio ipsius Julii prædecessoris fuerat, non potuisset, sed eodem Julio prædecessore rebus humanis exempto, citatio ipsa legitimè executa, & per Procuratorem fiscalem sacri Concilii promotorem reproducta, ipsorúmque citatorum non comparentium contumacia accusata, & ad ulteriora procedi petitum fuisset, nos divina favente clementia ad summi Apostolatus apicem assumpti, omnibus ritè pensatis, petitioni prædictæ ex certis causis nullum tunc responsum dedimus, ac deinde cùm per dictos monitos, & citatos diversa impedimenta allegarentur, quare in termino eis, ut præfertur, præfixo comparere non potuissent, ut omnis justæ excusationis, & querelæ occasio eis auferretur, terminum citationis, & monitionis hujusmodi præfixum eodem sacro approbante Concilio ad alium tunc expressum terminum jam diù effluxum in diversis Sessionibus pluries propagavimus.

Quo elapso ad abrogationem d. Pragmatica devenire censuit.

§. 4. Cùm autem moniti & citati prædicti sublatis jam omnibus impedimentis, effluxisque omnibus terminis coram nobis, & dicto Concilio non comparuerint, nec comparere curaverint ad allegandum causam quare sanctio prædicta nulla declarari non debeat, ita ut excusationi ultrà locus non sit, possintque meritò contumaces reputari, prout eos exigente justitia reputamus. Nos maturè attendentes pragmaticam sanctionem, vel potiùs ut dictum est corruptelam schismatis tempore à non habentibus potestatem editam, reliquæ Christianæ Reipublicæ Ecclesiæque Sanctæ Dei, nullatenùs conformem, & à cla. mem. Ludovico XI. Francorum Rege Christianissimo revocatam, cassatam, atque abolitam, auctoritatem, libertatem, ac dignitatem dictæ Sedis violare, ac diminuere, facultatémque Rom. Pont. pro tempore existentis, de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Card. pro universali Ecclesia assiduè laborantium, virorúmque Doctorum, personis quibus abundat Curia, & quorum Consiliis Sedis Apostolicæ, & Rom. Pont. atque universalis Ecclesiæ auctoritas, & potestas conservantur, negotiáque diriguntur, & in prospero statu confoventur, Ecclesiis & Monasteriis, eisdémque personis de reliquis beneficiis ecclesiasticis juxta eorum status exigentiam providendi penitùs auferre. Prælatis verò ecclesiasticis illarum partium, causam præbere, ut ipsi nervum ecclesiasticæ disciplinæ obedientiæ sanctum frangant, & violent, ac contra nos, & Sedem prædictam eorum matrem, cornua erigant, & eis ad præmissa audendum viam aperire, ipsámque notoriæ nullitati subjacere, nullóque nisi alicujus temporis, seu potiùs tolerantiæ cujusdam adminiculo fulciri, etsi Rom. Pont. prædecessores nostri præfati, prout ipsi suo tempore summoperè optare demonstrarunt, corruptelam, & abusionem hujusmodi, vel malignitate temporum, vel aliàs illi providere, & in totum occurrere non valentes, suis temporibus tolerasse visi fuerunt, considerantes tamen ab ipsius Bituricen. sanctionis editione, vix annos septuaginta fluxisse, nullúmque infrà hoc temporis spatium præter hoc Lateranen. Concilium, legitimè fuisse celebratum, quo cum disponente Domino constituti simus, ab ejusdem improbæ sanctionis extirpatione, totali annullatione, sine nostra, & tantorum Petrum in præsenti Concilio congregatorum nota, ac nostræ & dictorum illa utentium animarum periculo abstinere, seu desistere non posse, Augustino teste, judicamus atq; censemus.

Leo I. revocavit acta contra fidem in 2. Ephesina Synodo.

§. 5. Et sicut piæ memoriæ Leo Papa I. Prædecessor noster, cujus in hoc libenter quoad possumus vestigia imitamur, ea quæ in secunda Ephesina Synodo temerè contra justitiam & Catholicam fidem gesta fuerunt, postmodùm in Chalcedonen. Concilio mandavit, ac fecit, pro dictæ fidei firmitate revocari, ita & nos à tàm nefariæ sanctionis, & contentorum in ea revocatione, retrahi aut desistere salva conscientia, ac nostro, & ipsius Ecclesiæ honore non posse, aut debere censemus.

Ideò hic Pont. jure revocat d. pragmaticam quamvis confirmatam in Conciliabulo Basileense, quia Papa est supra Concilium ut hic probatur.

§. 6. Nec illud nos movere debet, quòd sanctio ipsa & in ea contenta, in Basileense Concilio edita & ipso Concilio instante à Bituricen. congregatione recepta & acceptata fuerant, cùm ea omnia post translationem ejusdem Basileens. Concilii per record. mem. Eugenium Papam IV. etiam prædecessorem nostrum factam, à Basileen. Conciliabulo, seu potiùs conventicula, quæ præsertim post hujusmodi translationem,

Concilium ampliùs appellari non merebatur, facta extiterint, ac propterea nullum robur habere potuerint, cùm etiam solùm Rom. Pont. pro tempore existen. tamquàm auctoritatem super omnia concilia habentem, Conciliorum indicendorum, transferendorum, ac dissolvandorum, plenum jus & potestatem habere, ne dum ex sacræ scripturæ testimonio, dictis Sanctorum Patrum, ac aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, sacrorúmque canonum decretis, sed propria etiam eorumdem Conciliorum confessione manifestè constet, quorum aliqua referre placuit, reliqua verò utpotè notoria silentio præterire. In Alexandrina enim Synodo Athanasio ibidem existente, Felici Romano Pont. ab eadem Synodo scriptum fuisse legimus, Nicænam Synodum statuisse non debere absque Rom. Pont. auctoritate Concilia celebrari. Neque nos latet etiam eumdem Leonem Pontif. Ephesinam secundam Synodum ad Chalcedon. transtulisse. Martinum etiam Papam V. præsidentibus suis in Concilio Senen. potestatem transferendi Concilium nulla consensus ipsius Concilii mentione habita dedisse. Ephesinam quoque primam Synodum Cælestino ac Chalcedon. eidem Leoni Sextam, Agathoni Septimam, Hadriano Octavam, Nicolao Octavam etiam Constantinopolit. Synodum Hadriano Rom. Pont. prædecessoribus nostris maximam reverentiam exhibuisse, eorumdemque Pont. institutionibus & mandatis in sacris Conciliis per eos editis & factis reverenter & humiliter obtemperasse. Unde Damasus Papa & cæteri Episcopi Romæ congregati scribentes de Concilio Ariminen. Episcopis in Illyrico constitutis præjudicium aliquod per numerum Episcoporum Arimini congregatorum fieri non potuisse testantur, quandoquidem constet Rom. Pont. cujus ante omnia dicebat spectari decretum, talibus non præbuisse consensum, eumdémque Leonem Pontificem universis Siciliæ Episcopis scribentem idem voluisse apparet, consueveruntque antiquorum Conciliorum Patres pro eorum quæ in suis Conciliis gesta fuerunt corroboratione, à Rom. Pont. subscriptionem, approbationemque humiliter petere, & obtinere, prout ex Nicæna & Ephesina ac Chalcedonen. hujusmodi, & Sexta Constantinopolitana, & Septima eadem Nicæna, ac Romana sub Symmacho Synodis habitis earúmque gestis, necnon in Aimari libro de Synodis manifestè colligitur, quod etiam novissimè Constantien. Patres fecisse constat. Quam laudabilem consuetudinem si Bituricen. & Basileen. secuti fuissent, hujusmodi molestia proculdubio careremus.

Eámque nullam esse decernit & damnat.

§. 7. Cupientes quoque hujusmodi negotium ad debitum finem perduci, tàm vigore citationum hactenùs à nobis & præfato Julio prædecessore ex abundanti emanatarum quàm aliorum præmissorum, quæ ita notaria sunt, ut nulla valeant excusatione aut tergiversatione celari, etiam ex nostro Pastorali officio procedentes, omnésque, & singulos tàm juris quàm facti defectus si quis forsan in præmissis intervenerint, supplentes, ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine (eodem sacro approbante Concilio) tenore præsentium præfatam pragmaticam sanctionem seu corruptelam, ejúsque approbationem quomodolibet emanatam, omniáque & singula decreta, capitula, statuta, constitutiones sive ordinationes in eadem quomodolibet contentas, seu etiam insertas, ac ab aliis priùs editas, necnon consuetudines, stylum, usum sive potiùs abusum ex ea in hanc usque diem quomodolibet emanatos, seu observatos, nullius roboris, vel momenti fuisse, & esse decernimus, & declaramus. Necnon ad abundantionem cautelam eamdem Bituricen. sanctionem sive corruptelam, ejúsque approbationem tacitam, vel expressam, ut præfertur, & in ea contenta omnia, & singula etiam in serta quæcumque revocamus, cassamus, abrogamus, irritamus, annullamus, ac damnamus, & pro infectis, revocatis, cassatis, abrogatis, irritatis, annullatis, & damnatis haberi volumus, decernimus, & declaramus.

§. 8. Et cùm de necessitate salutis existat omnes Christi fideles Romano Pontifici subesse prout divinæ Scripturæ, & Sanctorum Patrum testimonio edocemus, ac constitutione fœl. mem. Bonifacii Papæ Octavi similiter prædecessoris nostri, quæ incipit, Unam sanctam, declaratur, pro eorumdem fidelium animarum salute, ac Rom. Pontif. & hujus sanctæ Sedis suprema auctoritate, & Ecclesiæ sponsæ suæ unitate & potestate Constitutionem ipsam sacro præsenti Concilio approbante innovamus, & approbamus, sine tamen præjudicio declarationis sanctæ mem. Clementis Papæ V. quæ incipit, Meruit.

Bonif. viij. in Extravag. 1. de Major. & Obedien. ac Clem. V. in Extravag. 2. de Privileg. confirmat & innovat.

Usum d. pragmatica hic idem Pont. omnibus prohibet.

§. 9. Inhibentes in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis, & censuris infrà dicendis, omnibus, singulis Christi fidelibus tàm laicis quàm clericis, sæcularibus, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium Regularibus, & aliis quibuscumque personis, cujuscumque status, gradus, & conditionis existant, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, & quibusvis aliis; ecclesiastica, vel mundana, vel quavis alia dignitate fulgentibus, omnibúsque aliis, & singulis Prælatis, Clericis, Capitulis, & Conventibus sæcularibus, & Ordinum prædictorum Regularibus etiam Monasteriorum Abbatibus, Prioribus, Ducibus, Comitibus, Principalibus, Baronibus, Parlamentis, Officialibus etiam Regiis, Judicibus, Advocatis, Notariis, Tabellionibus ecclesiasticis, vel sæcularibus, & quibusvis aliis personis ecclesiasticis, regularibus, & sæcularibus ùt præfertur, quacumque dignitate fulgentibus in præfato Regno Franciæ, Delphinatu, & ubicumque prædicta pragmatica, directè, vel indirectè, tacitè, vel expressè, vigeret quomodolibet existentibus, vel pro tempore futuris, ne de cætero præfata pragmatica sanctione, seu potiùs corruptela, quomodolibet vel quavis causa, tacitè, vel expressè, directè vel indirectè, aut quovis alio quæsito colore vel ingenio in quibuscumque actibus judicialibus, vel extrajudicialibus uti, seu etiam eam allegare, vel secundùm eam judicare, aut quosvis actus judiciales, vel extrajudiciales secundùm dictæ pragmaticæ tenorem, vel capitula in ea contenta per se vel alium seu alios nullatenùs facere præsumant, aut per alios fieri permittant, seu mandent, nec præfatam pragmaticam sanctionem, aut in ea contenta capitula, seu decreta ulteriùs in dominibus suis, aut aliis locis publicis, vel privatis teneant, quinimò illam ex quibusvis Archiviis etiam Regiis, seu Capitularibus, & locis prædictis infrà sex menses à data præsentium computandos deleant, seu majoris excommunicationis latæ sententiæ, necnon quoad Ecclesiasticis, & Regulares personas prædictas omnium etiam patriarchalium, Metropolitan. & aliarum Cathedraliam Ecclesiarum, Monasteriorum quoque, Prioratuum etiam Conventualium, & quorumcumque dignitatum aut beneficiorum Ecclesiasticorum sæcularium, & quorumvis Ordinum Regularium, privationis; & inhabilitatis ad illa in posterùm obtinenda, quo verò ad sæculares præfatæ excommunicationis, necnon amissionis quorumcumque feudorum tàm à Romana quàm alia Ecclesia ex quavis causa obtinenda, inhabilitatisque ad omnes singulos actus legitimos quomodolibet faciendos, infamésque ac criminis læsæ Majestatis in jure expressis pœnis eo ipso, & absque ulteriori declaratione per omnes, & singulos supradictos, si quod absit, contrafecerint, incurrendis, à quibusvis vigore cujuscunque facultatis, aut clausularum etiam in confessionalibus quibusvis personis sub quibusvis verborum formis concessis contentarum, nisi à Rom. Pont. canonicæ intrante, vel alio ab eo ad id in specie facultatem habente, præterquàm in mortis articulo constituti, absolvi nequeant.

Contrariis derogat.

§. 10. Non obstantibus præmissis, necnon constitutionibus, & ordinationibus, decretis, ac statutis Apostolica, seu quacumque alia etiam conciliari auctoritate quomodolibet, etiam ex certa scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine editis, & emanatis, & sæpiùs innovatis, repetitis, confirmatis, &

approbatis,

approbatis, quibus illorum omnium, & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur ad effectum præmissorum pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illas aliàs in suo robore permansuris, scientia, potestate, & tenore præmissis, specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si Communitatibus, Universitatibus, & personis singulis suprà nominatis, etiam Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Marchionibus, & Ducibus præfatis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut propterea privari, & inhabiles reddi non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem, & quibuscumque privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis, generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expresse, vel totaliter non inserta effectum earumdem impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Nulli ergo omninò hominum, &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 4. die 19. Decemb.

Dat. Romæ in publica sessione, in Lateranen. Sacrosancta basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sextodecimo, 14. Cal. Jan. Pontificatus nostri Anno quarto.

Sequitur hic, prædicta Concordia de qua sup. in rub.

Edita A. D. 1516.

LEO EPISCOPUS,

Servus Serv. Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Unitas S. R. Ecclesia præservari debet.

PRimitiva illa Ecclesia in angulari petra à Salvatore nostro JESU CHRISTO fundata, Apostolorum præconiis elata, Martyrúmque sanguine consecrata, & aucta, ubi primùm juvante Domino, per Orbem terrarum lacertos movere cœpit, providè attendens quantum oneris humeris impositum haberet, quot oves pascere, quot custodire, ad quot etiam remotissima loca oculos intendere oporteret, divino quodam consilio parochias instituit, diœceses distinxit, Episcopos creavit, & Metropolitanos perfecit, ut tamquàm membra capiti obsequentia, cuncta secundùm ejus voluntatem salubriter in Domino gubernarent, & tamquàm rivuli à perenni Fonte, Romana videlicet Ecclesia, derivantes ne angulum quidem Dominici agri irrigatum dimitterent. Unde sicut alii Romani Pontifices prædecessores nostri suo tempore omni studio curarunt, ut dicta Ecclesia uniretur, & in sancta unione sine ruga, & macula conservaretur, & omnes vepres ab eadem Ecclesia abolerentur, cui proprium est divina opitulante gratia virtutes colere, & vitia radicitùs extirpare, ita, & nos tempore nostro, & præsenti durante Concilio ea facere, & curare debemus, quæ unioni, & conservationi ejusdem Ecclesiæ conducere videntur. Ea propter omnes spinas quæ unioni hujusmodi obsistunt, & segetem Domini pullulare non sinunt, tollere prorsus, & extirpare, ac virtutes in ea Domini inserere satagimus.

Cujus gratia concordia cum Regibus Franciæ tractata fuit, pro abrogatione pragmatica ibi vigentis.

§. 1. Sanè inter arcana mentis nostræ revolventes quot tractatus inter piæ memoriæ Pium II. Sixtum IV. Innocentium VIII. Alexandrum VI. & Julium II. Romanos Pontifices prædecessores nostros, & claræ memoriæ Reges Franciæ Christianissimos super abrogatione certæ constitutionis in dicto Regno Franciæ vigentis, quæ pragmatica vocatur, habiti fuerunt.

Ludovic. IX illam abrogavit, tempore Pii II. sed non fuit observata.

§. 2. Et licet Pius II. Nunciis ad claræ memoriæ Ludovicum IX. Franciæ Regem destinatis, tantis eisdem persuaserit rationibus, ut Rex ipse pragmaticam sanctionem hujusmodi, tamquàm in seditione, & schismatis tempore natam, suis patentibus literis abrogaverit. Tamen hujusmodi abrogatio, nec etiam literæ Apostolicæ præfati Sixti super concordata cum Oratoribus præfati Regis Ludovici ad præfatum Sixtum prædecessorem destinatis habita expeditæ, per Prælatos, & personas Ecclesiasticas dicti Regni receptæ fuerunt, nec ipsi Prælati, & personæ Eccles. illis parere, nec monitis Innoc. & Julii prædictorum aures præbere, sed eidem pragmaticæ constitutioni inhærere volumus.

Jul. ideò II. Conc. Lateran. indixit,

§. 3. Unde præfatos Julius prædecessor in præsenti Concilio Lateranensi universalem Ecclesiam repræsentante per eum legitimè indicto, abrogationis pragmaticæ sanctionis hujusmodi negotium, & illius discussionem venerabilium fratrum suorum Cardinalium, de quorum numero tunc eramus, & aliorum Prælatorum Congregatiouibus, relationémque discussorum sibi, & eidem Concilio faciendam commisit, Gallicósque Prælatos, Capitula Ecclesiarum, Monasteriorum Conventus, ac Parlrmenta, & laicos illis faventes, cujuscumque dignitatis, etiam si Regalis existerent, sanctione prædicta utentes, seu illam approbantes, omnésque & singulos alios sua communiter, vel divisim interesse putantes, per edictum publicum, cùm ad partes illas tutus non pateret accessus, in certis Ecclesiis tunc expressis affigendum moneri, & citari infrà certum competentem terminum præfigendum ad comparendum coràm eo in Concilio præfato, causásque dicendum quare sanctio præfata in concernentibus auctoritatem, dignitatem, & unitatem Ecclesiæ Rom. & Apost. Sedis, sacrorúmque canonum, & ecclesiæ libertatis violationem, nulla & invalida declarari, decerni & abrogari non deberet,

ibíque de hujus pragmaticæ abrogatione agi jussi ut supra.

Eo defuncto hic Pont. ad ulteriora probessit ut in constit. præced.

§. 4. Et cùm super iis, in forma juris in præfato Concilio Lateranensi procederetur, dictúsque Julius prædecessor, (sicut Domino placuit) rebus fuisset humanis exemptus, nósque divina favente clementia ad summi Apostolatus apicem assumpti fuissemus, & contra Prælatos, Capitula, Conventus, & personas hujusmodi ad nonnullos actus processissemus.

Sed Franciscus Rex personaliter cum hoc Pont. hæc tractavit.

§. 5. Tandem considerantes pacem esse vinculum charitatis, & spiritualem virtutem qua salvamur, dicente Domino. Qui biberit aquam, quam ego dabo ei bibere, non sitiet in æternum: & quòd in pace consistat salus universorum, Cassiodoro testante, omni quippe Regno desiderabilis debet esse tranquillitas, in qua, & populi proficiunt; & utilitas gentium custoditur, matura deliberatione cognovimus, non per Nuncios, aut Legatos nostros, sed in præstatione obedientiæ filialis, qua charissimus in Christo filius noster Franciscus Francorum Rex Christianissimus personaliter nobis præstitit, hæc cum Majestate sua coram discutere, eúmque paternis hortari monitis, ut ad laudem Dei, & sui honorem prompto animo libens, ac volens dictæ pragmaticæ sanctioni abrenunciare, & secundùm canones, & constitutiones S. R. E. quemadmodum cæteri Christiani vivere, mandatis Apostolicis, & provisionibus, quæ à Sede Apostolica pro tempore emanarent, parere, & obedire vellet.

Constitutiones hic enunciatæ, inter eos inita fuerunt super.

§. 6. Et cùm ex electionibus, quæ in Ecclesiis Cathedralibus, & Metropolitanis, ac Monasteriis dicti Regni multis annis citra fiebant grandia animarum pericula provenirent, cùm pleræque per abusum sæcularis potestatis, nonnullæ verò præcedentibus illicitis & simoniacis pactionibus, aliæ particulari amore, & sanguinis affectione, & non sine perjurii reatu fierent, cùm electores ipsi, etiam si ante electionem per eos faciendam magis idoneum, & non eum quem promissione, aut datione alicujus rei temporalis, seu prece vel precibus per se vel alium interpositis electionem procurare didicissent, eligere sponte jurarent, juramentum hujusmodi non servarent, sed contra proprium hujusmodi juramentum, in animæ suæ præjudicium, venirent, ut nobis notoriè constat ex crebris absolutionibus & rehabilitationibus à nobis, & prædecessoribus nostris petitis, & obtentis, idem Franciscus Rex nostris paternis monitis tamquàm verus obedientiæ filius patere volens, tàm pro bono obedientiæ in qua magnum meritum verè consistit, quàm pro communi, & publica Regni sui utilitate, in locum dictæ pragmaticæ sanctionis, ac singulorum capitulorum in ea contentorum Constitutiones infrascriptas invicem tractatas, & cum fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus diligenter examinatas, & de eorum consilio cum præfato Rege concordatas per dilectum filium Rogerium Barnæ Reg. Advocatum, Oratorem suum, ad hoc ab eodem Francisco Rege ad nos destinatum, habentem ad hoc speciale & sufficiens mandatum acceptavit; De eorumdem fratrum consilio, & unamini consensu, & extra nostra scientia & potestatis plenitudine statuimus, & ordinamus, quòd de cætero

perpetuis

perpetuis futuris temporibus loco dictæ pragmaticæ, constitutionis,ac omnium, & singulorum capitulorum in ea contentorum, in dicto Regno, Delphinatu, & Comitu Dien. ac Valentinen. infrascriptæ observentur constitutiones videlicet.

Electionibus ad Cathedrales& Metropolitanas Ecclesias.

§.7.Quòd Cathedralibus,& Metropolitanis Ecclesiis in Regno,Delphinatu,& Comitatu prædictis nunc & pro tempore etiamsi per cessionem in manibus nostris,& successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium sponte factam vacantibus, illarum Capitula,&Canonici ad electionem seu postulationem inibi futuri Prælati procedere non possint, sed illarum occurrente hnjusmodi vacatione,RexFranciæ pro tempore existens unum gravem Magistrum, seu Licentiatum in Theologia, aut in utroque, seu in altero jurium Doctorem,aut licentiatum in universitate famosa,& cum rigore exanimis;& in vigesimo septimo suæ ætatis anno ad minus constitutum,& aliàs idoneum,infrà sex menses à die vacationis Ecclesiarum earumdem computandos, nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus,seu Sedi prædictæ nominare,& de persona per Regem hujusmodi nominata, per nos & successores nostros, seu Sedem prædictam provideri:& si contingeret præfatumRegem personam totaliter non qualificatam ad dictas Ecclesias sic vacantes nominare,per nos,& successores,seu Sedem hujusmodi de persona sic nominata eisdem Ecclesiis minimè provideri debeat, sed teneatur idem Rex infrà tres alios menses à die recusationis personæ nominatæ non qualificatæ, solicitatori nominationem non qualificatam prosequenti consistorialiter factæ intimandæ, dæcomputandos,alium supradicto modo qualificatum nominare,alioquin ut dispendiosæ Ecclesiarum hujusmodi vacationi celeriter consulatur,Ecclesiæ tunc sic vacanti per nos & successores nostros, seu Sedem hujusmodi de persona, ut præfertur, qualificata.

Et ad Ecclesias vacantes per obitum apud Sedem Apost.

§.8.Necnon Ecclesiis per obitum apud Sedem prædictam vacantibus,semper,nulla dictiRegis præcedente nominatione, liberè provideri possit, decernentes electiones contra præmissa attentatas, ac provisiones per nos, & successores nostros, seu Sedem hujusmodi factas, nullas & invalidas existere.

Electionibúsque consanguineorum Regis aut sublimium personarumautMendicantium reformatorum.

§.9. Consanguineis tamen præfati Regis,ac personis sublimibus ex causa rationabili & legitima,in nominatione & Apostolicis literis exprimenda, necnon Religiosis mendicantibus reformatis,eminentis scientiæ,& excellentis doctrinæ, qui juxta sui Ordinis regularia instituta ad gradus hujusmodi assumi non possint,sub prohibitione præmissa minimè comprehensis, sed de eorum personis dictis Ecclesiis pro tempore vacantibus,ad dicti Regis nominationem,per nos,& successores nostros,seu Sedem hujusmodi liberè provideri possit.

Monasteriisque & beneficiis electivis.

§.10. Monasteriis verò,& Prioratibus Conventualibus & verè electivis, videlicet in quorum electionibus forma Capituli. Quia propter,servari,& confirmationes electionum hujusmodi solemniter peti consueverunt,in Regno,Delphinatu,&Comitatu hujusmodi nunc & pro tempore etiam per similem cessionem vacantibus,illorum Conventus ad electionem,seu postulationem Abbatis,seu prioris procedere non possint, sed idem Rex illorum occurrente hujusmodi vacatione,Religiosum ejusdemOrdinis in ætate viginti trium annorum ad minus constitutum infrà simile tempus sex mensium à die vacationis Monasteriorum,& Prioratuum hujusmodi computandorum, nobis,& successoribus nostris,aut Sedi hujusmodi nominare, & de persona per Regem hujusmodi Monasterio vacanti nominata,per nos & successores nostros,seuSedem hujusmodi provideri, Prioratus verò personæ ad illum per eumdemRegem nominatæ conferri debeat.Si verò idem Rex presbyterum sæcularem,velReligiosum alterius Ordinis,aut minorem viginti trium annorum, vel alias inhabilem, nobis aut successoribus nostris infrà dictum semestre,seu Sedi hujusmodi nominaret,talis nominatus recusari,& nullatenùs sibi provideri debeat,sed Rex ipse infrà trimestre à die recusationis supradicto modo intimandæ computandos,alium modo supradicto qualificatumMonasterio,seuPrioratui tunc vacanti nominare,& de persona ad Monasterium nominata illi provideri, ad Prioratum verò nominato, Prioratus ipse per nos,& successores nostros,seuSedem prædictam conferri debeat, Alioquin dictis novem mensibus effluxis, nulla seu de persona minus idonea, & modo præmisso non qualificata facta nominatione, ac etiam vacantibus apud Sedem prædictam, semper, etiam nulla dicti Regis expectata nominatione, per nos,& successores nostros,seu Sedem prædictam Monasteriis provideri; Prioratus verò personis,ut præfertur,qualificatis dumtaxat conferri liberè possint. Electiones autem, & illarum confirmationes,necnon provisiones, per nos & successores nostros,& Sedem prædictam contra præmissa pro tempore factas,nullas, irritas, & inanes esse decernimus, Per præmissa tamen non intendimus in aliquo præjudicare Capitulis Ecclesiarum, & Conventibus Monasteriorum, & Prioratuum, hujusmodi privilegia à Sede Apostolica proprium eligendi Prælatum obtinentibus,quominùs ad electionem Episcoporum, ac Abbatum, & Priorum juxta privilegia in eis concessa libere procedere possint,juxta formam in eorum privilegiis contentam,& si in eorum privilegiis forma aliqua expressa non fuerit,tunc formam Concilii generalis;Quia propter,servare teneantur, dummodò de privilegiis sibi concessis hujusmodi per literas Apostolicas,seu alias authenticas scripturas docuerint, omni alia specie probationis eis in hoc adempta.

De expectativis& reservationibus.

§.11.Volumus quoque & ordinamus,quòd in Regno,Delphinatu,&Comitatu prædictis de cætero non dentur aliquæ gratiæ expectativè,ac speciales vel generales reservationes ad vacatura beneficia, per nos,& Sedem prædictam non fiant, & si de facto per importunitatem,aut aliàs à nobis, & successoribus nostris,& Sede prædicta emanaverint, illas irritas, & inanes esse decernimus. InCathedralibus tamen,Metropolitanis, & Collegiatis Ecclesiis, in quarum statutis caveretur expressè,quòd nullus ibidem dignitatem,personatum, administrationem, vel officium obtinere possit,nisi in illis actu canonicus existat, canonicos (ad effectum dumtaxat inibi obtinendi dignitatem, personatum, administrationem, vel officium hujusmodi, & non consequendum primam præbendam vacaturam)creare posse intendimus.

Collationibúsque fiendis per Ordinarios.

§. 12. Statuimus insuper, quòd Ordinarius collator in unaquaque Cathedrali, ac etiam Metropolitan. Ecclesia, canonicatum, & præbendam theologalem inibi existentem conferre teneatur uni Magistro seu Licentiato,aut Baccalaureo formato in Theologia,qui per decennium in universitate Studii generalis privilegiata studuerit,ac onus residentiæ,lecturæ,& prædicationis actu subire voluerit, quique bis,aut semel ad minùs per singulas hebdomadas,impedimento cessante legitimo, legere debeat, & quoties ipsum in hujusmodi lectura deficere contigerit, ad arbitrium Capituli per subtractionem distributionum totius hebdomadæ puniri possit, & si residentiam deseruerit, de illis alteri provideri debeat,& ut liberius studio vacare possit, etiam si absens fuerit à divinis, habeatur pro præsente, itaut nihil perdat. Præfatique Ordinarii collatores, seu patroni Ecclesiastici quicumque fuerint, ultrà dictam præbendam theologalem, quam,ut præfertur, qualificato conferre tenentur, tertiam partem omnium dignitatum, personatum,administrationum, & officiorum,cæterorumque beneficiorum Ecclesiasticorum ad eorum collationem, provisionem, nominationem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem quomodolibet spectantium,viris literatis,graduatis,& per universitates nominatis hoc modo videlicet primo mense post præsentium acceptationem, & earumdem publicationem præfati Ordinarii collatores dignitates, personatus, administrationes, & officia ad eorum collationem, provisionem, nominationem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem, ut præfertur, spectantia, graduatis hujusmodi, qui literas suorum graduum cum tempore studii debitè insinuaverint, conferre teneantur. Beneficia verò quæ in duobus sequentibus mensibus vacare contigerit, illa juxta juris communis dispositionem personis ido-

neis liberè conferre, seu personas idoneas ad illa præsentare possint. Beneficia autem quæ in quarto mense vacare contigerit, viris graduatis per universitatem nominatis qui gradus, & nominationis literas cum tempore studii debitè insinuaverint,conferre, seu præsenare teneantur. Beneficia verò quæ quinto mense, & sexto vacare contigerit, simili modo personis idoneis liberè conferre, seu personas adilla præsentare possint, Beneficia autem quæ septimo mense vacare contigerit, graduatis qui simili modo literas gradus cum tempore studii debitè insinuaverint, conferre teneantur. Beneficia verò quæ octavo,& nono mensibus vacare contigerit pari modo personis idoneis conferre,seu personas idoneas ad illa præsentare teneantur. Beneficia autem quæ mense decimo vacare contigerit, graduatis nominatis, qui gradus, & nominationis literas cum tempore studii debitè insinuaverint, per eosdem Ordinarios conferri, seu ipsi ad illa præsentari debeant. Beneficia autem quæ undecimo & duodecimo mensibus vacare contigerit, per eosdem Ordinarios personis idoneis juxta juris communis dispositionem conferri, seu ipsi ab illa præsentari debeant. Si quis verò cujuscumque status etiam si Cardinalatus, Patriarchalis, Archiepiscopalis, aut Pontificalis, vel alterius cujuslibet dignitatis contra prædictum ordinem, & qualificationes superiùs ordinatas, de dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis seu quibusvis aliis beneficiis ecclesiasticis hujusmodi aliter quàm modo præmisso disposuerit, dispositiones ipsæ sint ipso jure nullæ, collationésque & provisiones, ac dispositiones illorum ad immediatum superiorem devolvantur, qui eisdem personis modo præmisso qualificatis providere teneantur.& si contravenerint, ad alium superiorem devolvatur provisio, & præsentatio hujusmodi gradatim, donec ad Sedem Apostolicam fiat devolutio. Prætereà volumus, quòd collatores Ordinarii, & patroni ecclesiastici præfati, qui dignitates, personatus, administrationes, & officia, ac beneficia in mensibus graduatis & nominatis, assignatis vacantia, illis graduatis simplicibus, aut nominatis illa conferre, aut ad illa eos dumtaxat præsentare teneantur, qui per tempus competens in universitate famosa studuerint, tempus autem competens decennium in Magistris seu Licentiatis, aut Baccalaureis in Theologia, Septennium verò in Doctoribus, seu Licentiatis in jure Canonico, Civili, aut Medicina, Quinquennium autem in Magistris, seu licentiatis in artibus cum rigore examinis à Logicalibus inclusivè; aut in altiori facultate, Sexennium autem in Baccalaureis simplicibus in Theologia, Quinquennium verò in Baccalaureis Juris Canonici, aut Civilis, in quibus Baccalaureis juris Canonici, aut Civilis, si ex utroque parente nobiles fuerint, triennium esse decernimus, præfatique graduati, & nominati Collatoribus ordinariis, sive patronis Ecclesiasticis, semel ante vacationem beneficii de literis gradus, seu nominationis, & de præfato tempore studii per literas patentes universitatis in qua studuerint, manu scribæ, & sigillo universitatis signatas fidem facere teneantur. Cùm verò probatio nobilitatis fieri deberet ad effectum ut nobiles ipsi gaudere possint beneficio minoris temporis studii, tunc nobilitas ipsa per quatuor testes deponentes in judicio coram judice ordinario loci in quo est natus ille de cujus nobilitate ex utroque Parente constare debet,etiam in partis absentia probari possit, teneantùrque præfati graduati, tàm simplices, quàm nominati, patronis ecclesiasticis, aut Collatoribus ordinariis, quibus gradus, aut nominationis literas hujusmodi insinuare deberent, literas suorum gradus, & nominationis, certificationis temporis studii, & attestationis nobilitatis duplicatas dare, ac in singulis annis tempore Quadragesimæ per se vel procuratorem suum Collatoribus, nominatoribus, seu patronis ecclesiasticis aut eorum vicariis, eorum nomina, & cognomina insinuare, & eo anno quo præfatam insinuationem facere omiserint, beneficium in vim gradus, aut nominationis hujusmodi petere non possint, & si Collatoribus ordinariis, aut patronis Ecclesiasticis in mensibus deputatis, graduatis simplicibus, aut graduatis nominatis non esset graduatus, aut nominatus, qui diligentias præfatas fecerit, collatio, seu præsentatio per Collatorem, seu patronum ecclesiasticum etiam eisdem mensibus facta alteri quàm graduato, vel nominato non propter hoc irrita censeatur, si tamen graduatus simplex, aut nominatus beneficium post iusinuationem gradus aut nominationis in mensibus eis assignatis vacans petierit, & inter suam insinuationem, & præfatam requisitionem non supervenerit Quadragesimâ in qua nomen & cognomen insinuare debuerit, ad beneficium sic vacans eum capacem, ipsúmque illud consequi posse debere decernimus. Statuimus quoque, & ordinamus quòd Collatores ordinarii, & patroni Ecclesiastici præfati inter graduatos qui literas gradus cum tempore studii: & attestatione nobilitatis debitè insinuaverint, quoad beneficia in mensibus eis deputatis vacantia, gratificare possint illum ex eis quem voluerint, quo verò ad beneficia in mensibus graduatis, nominatis, deputatis antiquiori nominato conferre, seu antiquiorem nominatum qui literis nominationis, tempore studii, & attestationis nobilitate debitè insinuaverit, præsentare, seu nominare teneantur, concurrentibus autem nominationibus ejusdem anni: Doctores Licenciatis, Licentiatos Baccalaureis (demptis Baccalaureis formatis in Theologia, quos favore studii Theologici Licentiatis in jure Canonico, Civili, aut Medicina præferendos esse decernimus. Baccalaureos juris Canonici, aut Civilis Magistris in artibus præferri volumus. Concurrentibus autem pluribus Doctoribus in diversis facultatibus, doctorem Theologum, doctori, in jure, Doctorem in jure Canonico, doctori in jure Civili, doctorem in Civili, doctori in Medicina præferendos esse decernimus, & idem in jure Licentiatis, & Baccalaureis servari debere volumus, & si in eisdem facultate, & gradu concurrerent, ad datam nominationis seu gradus recurrendum esse volumus, & si in omnibus his concurrerent, tunc Collator ordinarius inter eosdem concurrentes gratificare possit. Volumus autem quod nominati literas nominationis ab universitatibus in quibus studuerint obtinentes in nominationum literis beneficia per eos possessa, & eorum verum valorem exprimere teneantur, alioquin literæ nominationis hujusmodi eo ipso nullæ sint, & esse censeantur. Si quis verò ex dictis qualificatis, graduatis simplicibus, aut nominatis tempore vacationis beneficii in mensibus eis deputatis vacantis duas obtineat præbendas, in Cathedralibus etiam Metropolitan aut Collegiatis, seu dignitatem, vel præbendam, vel aliud, beneficium seu alia beneficia, quorum insimul, vel cujus fructus redditus & proventus tempore residentiæ, & horis divinis interessendo ad summam ducentorum flore norum auri de Camera ascenderent, beneficium in vim gradus seu nominationis hujusmodi tunc petere seu consequi non possit. Et insuper quòd tam graduati simplices quàm nominati, beneficia in mensibus eis assignatis vacantia petere, & consequi possint secundùm propriæ personæ concedentiam, & conformitatem, videlicet sæculares sæcularia, & religiosi regularia beneficia ecclesiastica, ità quòd sæcularis nominatus beneficia regularia in mensibus deputatis vacantia prætextu cujusvis dispensationis Apostolicæ, & econtrà religiosus beneficia sæcularia petere,aut consequi minimè possit.Quódque beneficia simpliciter, vel ex causa permutationis in mensibus graduatis simplicibus,& nominatis assignatis vacantia eis non sint affecta,nec sint affecta,nec debita, sed ex causa permutationis cum permutantibus dumtaxat, simpliciter verò vacantia beneficia hujusmodi personis idoneis per ipsos Ordinarios liberè conferri possint.

De Collatione Ecclesiarum Parochialium.

§. 15. Statuimus quoque, quòd Parochiales ecclesiæ in Civitatibus, aut Villis muratis exiſten, non niſi perſonis modo præmiſſæ qualificatis, aut ſaltem qui per tres annos in Theologia, vel altero jurium ſtuduerint, ſeu Magiſtris in artibus qui in aliqua univerſitate privilegiata ſtudentes magiſterii gradum adepti fuerint, conferantur. Monemus autem præfati Regni univerſitates ſub pœna privationis omnium, & ſingulorum privilegiorum à nobis, & Sede Apoſtolica obtentorum, ne collatoribus ſeu patroni eccleſiaſtici habeant aliquos nominare, niſi eos qui ſecundùm præfata tempora ſtuduerint, & ſecundùm dictarum univerſitatem ſtatuta ad gradus, & non per ſaltum provecti fuerint. Quod ſi ſecus fecerint, ultrà nullitatis pœnam quam in præfattrum nominationem literis declaramus, univerſitates ipſas nominandi privilegium ad tempus ſecundùm culpæ qualitatem ſuſpenſimus. Si quis autem graduatorum aut nominatorum in menſibus deputatis à Collatoribus ordinariis, aut perſonis eccleſiaſticis beneficium vacans in vim gradus, aut nominatis petierit, & Collatorem ordinarium in vim præfati gradus aut nominationis in proceſſu poſuerit, & aliter moleſtaverit, illum ultrà expenſarum, damnorum, & intereſſe condemnationem à fructibus ſui gradus, & nominationis privandum eſſe decernimus, eodémque vinculo Collatores ordinarios, & patronos eccleſiaſticos quibus graduati, & nominati debitè ut ſuprà qualificati ſuos gradus, & nominationis literas inſinuaverint, adſtringimus, ut beneficia ad eorum collationem, vel præſentationem ſpectantia in menſibus graduatorum ſimplicium. & nominatorum vacantia, ſtatutibus præfatis graduatis, aut nominatis debitè qualificatis illa proſequentibus, aliis quàm graduatis, aut nominatis conferant, ſub pœna ſuſpenſionis poteſtatis conferendi beneficia in octo menſibus illo anno ad collationem eorum ac præſentationem liberam ſpectantibus.

De literis Papæ in forma mandati. Forma d. mandati mox infrà ponitur.

§. 14. Statuimus quoque, & ordinamus, quòd quilibet Rom. Pont. ſemel dumtaxat tempore ſui Pontificatus literas in forma mandati juxta formam inferiùs adnotatam, & non ultrà dare poſſit, hoc modo videlicet, unum Collatorem habentem collationem decem beneficiorum in uno, habentem autem collationem quinquaginta beneficiorum, & ultra, in duobus beneficiis dumtaxat gravare poſſit, ita tamen quòd in eadem Eccleſia Cathedrali, vel Collegiata Collatore unum pro tempore in duabus præbendis non gravet. Et ut obvietur litibus quæ occaſione literarum mandatorum hujujuſmodi oriri poſſent, mandata hujuſmodi ſub forma quæ eſt inferiùs adnotata dari volumus, quam ad perpetuam rei memoriam in Cancellaria Apoſtolica publicari, & in illius quinterno regiſtrari mandamus. Declarantes, proſequentes hujuſmodi mandata quoad beneficia ſub illis comprehenſa ordinariis collatoribus, & graduatis, ſimplicibus, & nominatis præferendos eſſe. Nóſque & ſucceſſores noſtros jure præventionis, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, & officia, cæteráque beneficia eccleſiaſtica, & ſæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, quæcumque, & quomodocumque qualificata, tàm in menſibus graduatis, ſimplicibùs, & nominatis, quàm ordinariis Collatoribus præfatis aſſignatis vacantia, ac etiam ſub dictis mandatis comprehenſa liberè conferre.

De vero valore exprimendo. Ad hoc vide declarationem hic fine hujus ultimæ conſt.

§. 15. Statuimus inſuper quòd in proviſionibus quas perſonis quibuſvis de beneficiis vacantibus, ſeu certo modo vacaturis per nos, & ſucceſſores noſtros, ac Sedem prædictam, etiam motu proprio, etiam promotis ad Eccleſias Cathedrales, & Metropolitan. ac Monaſteria, ut obtenta per tot beneficia retinere poſſint fieri contigerit, illorum verus annuus per florenos, aut ducatorum auri de Came. aut libras Turonen. ſeu alterius monetæ valor ſecundùm communem extimationem exprimi debeat, alioquin gratiæ ipſæ ſint ipſo jure nullæ.

De cauſis in partibus Franciæ cognoſcendis, & earum appellationibus.

§. 16. Statuimus quoque, & ordinamus, quòd in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis omnes, & ſingulæ cauſæ exceptis majoribus in jure expreſſe denominatis, apud illos Judices in partibus, qui de jure, aut conſuetudine præſcripta, vel privilegio, illarum cognitionem habent, & terminari, & finiri debeant. Et ne ſub umbra appellationum quæ nimium, & nonnumquam frivolæ interponi conſueverunt, atque etiam in eadem inſtantia ad prorogationem litium ſæpè multiplicari injuſtis vexationibus materia præbeatur. Volumus quòd ſi quis offenſus coràm ſuo judice juſtitiæ complementum habere non poſſit, ad immediatum ſuperiorem, etiam ad nos, & ſucceſſores noſtros, vel Sedem prædictam omiſſo medio, nec à gravamine in quacumque inſtantia ante definitivam ſententiam quomodolibet appelletur, niſi forſitàn tale gravamen extiterit, quòd in definitiva reparari nequiret, & eo caſu non niſi ad immediatum ſuperiorem liceat appellari. Si quis verò immediatè ſubjectus Sedi Apoſtolicæ ad eamdem Sedem duxerit appellendum, cauſa committatur in partibus per reſcriptum uſque ad finem litis, videlicet uſque ad tertiam ſententiam conformem incluſivè, ſi ab illis appellari contigerit, niſi propter defectum denegatæ juſtitiæ, aut juſtum metum, & tunc committi debeat in partibus convicinis, & cum cauſarum expreſſione, quæ etiam de illis etiam legitimè alias quàm per juramentum coram judicibus à Sede Apoſtolica deputandis conſtare debeat. Proceſſus autem contrà præmiſſa attentatos nullos, & irritos eſſe volumus, ac reſcripta contrà præmiſſa impetrantes, in expenſis, damnis, & intereſſe condemnari debere decernimus, atque declaramus. Sanctæ verò Romanæ Eccleſiæ Cardinales qui pro univerſali Eccleſia continuè laborant, necnon dictæ Sedis Officiales officia ſua actu exercentes, ſub præſenti decreto non intendimus comprehendi.

Earumdémque inſtantiis.

§. 17. Statuimus etiam, & ordinamus, quòd Judices cauſas quæ in partibus terminari debent, coram eis pro tempore pendentes ſub pœna excommunicatipnis, & privationis beneficiorum per eos obtentorum eo ipſo incurrenda, infrà biennium terminare debeant, pars verò diffugiens, & expeditionem ipſius cauſæ malitioſà impediens graviſſimè per eoſdem Judices mulctetur, etiam uſque ad privationem juris in hujuſmodi proceſſu prætenſi, ſi eis viſum fuerit, ſuper quo eorum conſcientias oneramus, ab interlocutoriis autem ſecundo, à definitivis verò tertio dumtaxat provocare licere decernimus.

Appellationibus.

§. 18. Volumúſque ſecundam ſententiam interlocutoriam conformem, & tertiam definitivam etiam conformem omni mora ceſſante executioni debitæ demandari debere, quacumque appellatione interpoſita non obſtante.

Triennali pacifico poſſeſſore.

§. 19. Statuimus quoque, quòd quicumque dummodò non ſit violentus, ſed habens coloratum titulum, pacificè, & ſine lite prælaturam, dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium ſeu quodcumque beneficium eccleſiaſticum triennio proximo hactenùs poſſidet, vel pro tempore poſſidebit, in petitorio vel poſſeſſorio à quoquam etiam ratione juris noviter reperti moleſtari nequeat, præterquàm prætextu hoſtilitatis, aut alterius legitimi impedimenti, de quo proteſtari, & illud juxta Concilium Viennen. intimari debeat, lis autem hoc caſu quoad futuras controverſias intelligatur, ſi ad executionem citationis, juriſque ſui in judicio exhibitionem, ac terminorum omnium obſervationem proceſſum fuerit.

Beneficia ſine titulo poſſidentibus.

§. 20. Monemus etiam Ordinarios, ut diligenter inquirant, ne quis ſine titulo beneficium poſſideat, & ſi quem beneficium ſine titulo poſſidere repererint, declarent illi jus non competere, cujuſvis temporis detentione non obſtante, de ipſóque beneficio poſſit illi (dummodò non ſit intruſus, vel violentus, aut aliàs indignus) vel alteri idoneo provideri.

Concubinariorum pœnis. Tu vid. Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 5. ſeſſ. 25. cap. 14.

§. 21. Et inſuper ſtatuimus, quòd quicumque clericus cujuſcumque conditionis, ſtatus, religionis, dignitatis, etiam ſi Pontificalis, vel alterius præeminentiæ fuerit, qui poſt habitam paæſentium notitiam, quam habere præſumatur poſt duos menſes poſt earumdem præſentium publicationem in Eccleſiis Cathedralibus factam, quam ipſi Diœceſani omninò facere teneantur, poſtquàm præſentes ad eorum notitiam pervenerint,

publicus concubinarius à perceptione fructuum omnium beneficiorum suorum trium mensium spatio sit ipso facto suspensus, quos suus superior in fabricam, vel aliam evidentem Ecclesiarum utilitatem, ex quibus ii fructus percipiuntur, convertat, necnon hujusmodi publicum concubinarium, ut primum talem esse noverit, mox suus superior monere teneatur, ut infrà brevissimum terminum concubinam dimittat, & si illam non dimiserit, vel dimissam seu aliam publicè resumserit, jubemus, vel ipsum in omnibus suis beneficiis omninò privet. Et nihilominùs ii publici concubinarii usque quo cum eis per suos superiores post ipsarum concubinarum dimissionem manifestamque vitæ emendationem fuerit dispensatum, ad susceptionem quorumcumque honorum, dignitatum, beneficiorum, officiorumve sint inhabiles, qui si post dispensationum redierint, sine spe alicujus dispensationis ad prædicta prorsus inhabiles existant, quódque si hi ad quos talium correctio pertinet, eos, ut prædictum est, punire neglexerint, eorum superiores tàm in ipsos de neglectu, quàm in illos pro concubinatu modis omnibus digna punitione animadvertant. In Conciliis etiam provincialibus, & synodalibus adversus tales punire negligentes vel de hoc crimine diffamatos, etiam per suspensionem à collatione beneficiorum, vel alia condigna pœna severiter procedatur, & si ii quorum destitutio ad nos, & Sedem prædictam spectat, per Concilia provincialia, aut suos superiores propter concubinatum publicum reperiantur privatione digni, statim cum processu inquisitionis ad nos deferantur, eadem diligentia, & inquisitio in quibuscumque generalibus Capitulis, etiam Provincialibus quoad eos servetur, pœnis aliis contra prædictos, & alios non publicos concubinarios à jure statutis in suo robore permansuris.

Concubinarii publici qui sint.

§. 22. Publici autem intelligendi sunt non solùm ii, quorum concubinatus per sententiam, aut confessionem in jure factum, seu per rei evidentiam, quæ nulla possit tergiversatione celari, notorius est sed etiam qui mulierem de incontinentia suspectam, & diffamatam tenent,& per suum superiorem admoniti ipsam cum effectu non dimittunt.

Concubinarii non permittendis.

§. 23. Quia verò in quibusdam regionibus nonnulli jurisdictionem ecclesiasticam habentes pecuniarios quæstus à concubinariis percipere non erubescunt, patientes eos in tali fœditate sordescere, sub pœna maledictionis æternæ præcipimus, ne deinceps sub pacto, compositione, aut spe alterius quæstus, talia quovismodo tolerent, aut dissimulent, alioquin ultrà præmissam negligentiæ pœnam duplum ejus quod propterea acceperint, restituere, & ad pios usus omninò convertere teneantur, & compellantur. Ipsas autem concubinas, aut suspectis Prælati omnibus modis curent à suis subditis, per auxilium, & brachii sæcularis invocationem (si opus fuerit) penitùs arcere, qui etiam filios ex tali concubinatu procreatos apud patres suos cohabitare non permittant. Jubemus insuper quòd in prædictis synodis, & capitulis præmissa publicentur, & ut quilibet suos subditos ad ipsarum concubinarum dimissionem moneat, diligenter. Injungimus præterea omnibus sæcularibus viris, etiam si Regali præfulgeant dignitate, ne ullum qualecumque inferant impedimentum, quocumque quæsito colore Prælatis, qui ratione officii sui adversus subditos suos pro hujusmodi concubinatu, & aliis casibus sibi à jure permissis procedunt. Et cùm omne fornicationis crimen lege divina prohibitum sit, & sub pœna peccati mortalis necessarium evitandum, monemus omnes laicos, tàm uxoratos, quàm solutos, ut similiter à concubinatu abstineant: nimis enim reprehensibilis est qui uxorem habet, & ad aliam uxorem, seu mulierem accedit, qui verò solutus est, si continere nolit, juxta Apostoli consilium uxorem ducat: pro hujusmodi autem divini observantia præcepti, hi ad quos pertinet tàm salutaribus monitis, quàm aliis canonicis remediis omni studio laborent.

§. 24. Statuimus insuper, quòd ad evitandum scandala, & multa pericula, subveniendúmque conscientiis timoratis, quòd nemo deinceps à communicatione alicujus in Sacramentorum administratione, vel receptione, aut aliis quibuscumque divinis, vel etiam prætextu cujuscumque sententiæ, aut censuræ ecclesiasticæ, suspensionis, aut prohibitionis ab homine, vel à jure generali promulgatæ, teneantur abstinere, vel aliquem vitare, vel interdictum ecclesiasticum observare, nisi sententia, prohibitio, suspensio, vel censura hujusmodi fuerit, vel contra personam, Collegium Universitatem ecclesiasticam, aut locum certum, aut certam à judice publicata, & denunciata specialiter, & expresè, aut si notoriè in excommunicationis sententiam constiterit incidisse, quòd nulla possit tergiversatione celari, aut aliquo juris suffragio excusari, cùm à communione illius abstinere volumus, juxta canonicas sanctiones. Per hoc tamen hujusmodi excommunicatos, suspensos, interdictos, seu prohibitos non intendimus in aliquo relevare, nec eis quomodolibet suffragari.

Interdictisque Ecclesiasticis.

§. 25. Et quoniam ex indiscreta interdictorum promulgatione multa consueverunt scandala evenire, statuimus quòd nulla Civitas, Oppidum, Castrum, Villa, aut locus ecclesiastico supponi possit interdicto, nisi ex causa, sive culpa ipsorum locorum, aut domini, seu rectoris, vel officialium, propter culpam autem, seu causam alterius cujuscumque privatæ personæ hujusmodi loca interdici nequaquam possint, auctoritate quacumque ordinaria delegata, nisi talis persona priùs fuerit excommunicata, ac denunciata,seu in Ecclesia publicata,aut domini,seu rectores, vel officiales ipsorum locorum auctoritate judicis requisiti, hujusmodi personam excommunicatam infrà biduum inde cum effectu non ejecerint, aut ad satisfaciendum complerint, qua etiam post biduum ejecta recedente, vel satisfaciente, mox ad divina resumi possint, quod etiam in pendentibus locum habere decernimus.

Resignationibus beneficiorum. De hac materia, gravem habemus SanctionemGregor. xiij in ejus constit. 85. Humano, in Tom. 2.

§. 26. Necnon constitutionem de eorundem fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio editam, quam cum irritandi decreto statuimus, & decrevimus, & ordinavimus, quòd ex tunc de cætero perpetuis futuris temporibus de cessione regiminis, & administrationis Ecclesiarum,& Monasteriorum, acta per eos, qui Ecclesiis, & Monasteriis ipsis præerunt, seu illa in administrationem, seu commendam, aut aliàs obtinebant, seu resignatione aliorum quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum,seu cessione juris in eis, vel ad ea quomodolibet competentis,aut privationis,vel depositionis,aut censurarum fulminatione, etiam literis Apostolicis, à nobis &SedeApostolica etiam motu proprio pro tempore emanatis,quæ in manibus Romani Pontificis factæ dicerentur contentis, etiam si super illis narratis fundaretur intentio,constare, & apparere deberet per publica instrumenta, vel documenta authentica. Alioquin tàm in judicio, quàm extra illud, narrativæ, & assertioni hujusmodi in præjudicium tertii minimè stari, nec ex illis alicui præjudicium afferri debere, nisi de hujusmodi narrativa, & assertione etiam in literis, Apostolicis facta altero ex præmissis modis doceretur, innovamus, illámque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari mandamus.

Stabilimentum d. concordia cum ipsomet Rege, qui Bononia personaliter huic Pont. obedientiam præstitit.

§. 27. Et quia ad supradictum concordiam cum præfato Rege ob illius sinceram devotionem erga nos, & Sedem prædictam ostensam, cùm ad præstandam nobis reverentiam, & filialem obedientiam, ad Civitatem nostram Bononiæ personaliter accessit, consentimus, illámque inviolabiliter observari desideramus, illam veri contractus, & obligationis inter nos, & Sedem Apostolicam prædictam ex una, & præfatum Regem, & Regnum suum ex altera partibus, legitimè initi, vim, & robur obtinere.

Cui derogari non posse decernit.

§. 28. Ac illi, & præsentibus in aliqua sui parte per quascumque literas, & gratias per nos, & successores nostros desuper concedendas derogari, clausulámque cum earumdem derogatione præsentium

latissimè

latissimè extendenda, ac quòd eædem præsentes literæ, & earum tenor pro expressis habeantur in quibusvis supplicationibus pro tempore signatis appositam, nihil penitùs operari, & illius vigore in literis Apostolicis super ipsis supplicationibus conficiendis quicquam per quod præsentibus, aut alicui particulæ de contentis in eis derogaretur, seu derogari videretur, narrari non possit, & sic per quoscumque judices, etiam Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolicis Auditores, & præfatæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in quibusvis causis super præmissis, vel eorum aliquo pro tempore motis judicari, definiri, & sententiari debere, sublata eis aliter sententiandi, & definiendi omnimoda facultate, & auctoritate, necnon irritum, & inane quicquid secus super iis, vel eoru maliquo à quoquam quavis auctoritate etiam per nos, & successores nostros præfatos, scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Pactum quòd Rex infra certum tempus hanc concordiam in suo Regno acceptari faciat.

§. 29. Volumus autem quòd si præfatus Rex præsentes literas, ac omnia, singula in eis contenta, quæ in prima futura Sessione præsentis Concilii Lateranensis approbari, & confirmari facere promisimus, infrà sex menses à die approbationis, & confirmationis computandos non approbaverit, & ratificaverit, & ea perpetuis futuris temporibus in Regno suo, & omnibus aliis locis, & dominiis dicti Regni per omnes Prælatos, & alias etiam ecclesiasticas personas, ac Curias Parlamentorum legi, publicari, jurari & registrari, ad instar aliarum Constitutionum Regiarum, & de acceptatione, lectione, publicane, juramento, & registratione prædictis infrà prædictum tempus per omnium, & singulorum supradictorum patentes literas, aut authenticas scripturas nobis non transmiserit, aut Nuncio nostro apud ipsum Regem existenti, per eum ad nos destinandas non consignaverit, & deinde singulis annis etiam legi, prout alia ipsius Francorum Regis Constitutiones, & ordinationis, quæ in viridi sunt observantia, observari debent, inviolabiliter observari cum effectu non fecerit, præsentes literæ, & inde secuta quæcumque sint cassa, & nulla, nullhusque roboris vel momenti.

Declaratio d. concordiæ.

§. 30. Et cùm omnium quæ in Regno Delphinatu, & Comitatu prædictis aguntur, notitiam non habeamus, consuetudines, statuta, seu usus libertati ecclesiasticæ, & auctoritati Sedis Apostolicæ quomodolibet præjudicantia si qua in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis aliàs quàm in præmissis existant, non intendimus nobis, & eidem Sedi in aliquo præjudicare, seu illa tacitè vel expressè quomodolibet approbare.

Observantiam concordiæ per Regem executioni demandanda.

§. 31. Et nihilominùs præfato Francisco, & pro tempore existenti Francorum Regi virtute sanctæ obedientiæ mandamus, quatenùs per se, vel alium in dignitate ecclesiastica constitutos præsentes literas, ac omnia & singula in eis contenta, quando & quoties opus fuerit, publicari, & ea inviolabiliter observari faciant. Contradictores cujuscumque dignitatis & præemientiæ fuerint per censuras ecclesiasticas, & pecuniarias pœnas, aliàque juris & facti quævis opportuna remedia appellatione qualibet omninò postposita compescendo.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 32. Non obstantibus omnibus supradictis, aut si aliquibus, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Forma verò supradicti mandati Apostolici sequitur, & est talis.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Episcopo. N. & dilectis filiis Capitulo singulisque Canonicis Ecclesiæ N. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 33.

Forma mandati Apost. de quo sup.

VItæ ac morum honestas, aliàque laudabilia probitatis & virtutem merita, super quibus dilectus filius N. apud nos fide digno commendatur testimonio, nos inducunt, ut sibi reddamur ad gratiam liberales. Hinc est quòd nos cupientes ut eidem N. juxta illius quæ olim per fœl. recor. Gregorium Papam IX. prædecessorem nostrum ad tunc Episcopum Noviomen. directè extitit quæ incipit Mandatum, & aliarum duarum illam immediatè sequentium decretalium formas de Canonicatu & præben. aut dignitate, personatu, administratione, vel officio vestræ vel alterius Ecclesiæ, aut alio beneficio, cum cura, vel sine cura, etiam si Parochialis Ecclesia, vel ejus perpetua Capella, sive perpetua Capellania ad vestram collationem, nominationem, seu præsentationem, & aliam quamcumque dispositionem provideri possit, Ac volentes præfato N. meritorum suorum intuitu gratiam facere specialem, ipsumque N. à quibusvis excommunicationis suspensiones, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, necnon omnia & singula beneficia ecclesiastica cum cura & sine cura quæ præfatus N. etiam ex quibusvis Apostolicis dispensationibus obtinet, & expectat, ac in quibus, & ad quæ jus sibi quomodolibet competit, quæcumque, quotcumque, & qualicumque sint, eorúmque fructuum, redditum, & proventuum veros annuos valores, ac hujusmodi dispensationum tenores præsentibus pro eo nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenùs, si vobis pro alio non scripseremus qui simile mandatum, aut similem gratiam prosequatur, Canonicatum, & præben. aut dignitatem personatum, administrationem, vel officium, vestræ vel alterius Ecclesiæ, aut aliud beneficium Ecclesiasticum cum cura vel sine cura, etiam si Parochialis Ecclesia, vel ejus perpetua Vicaria, aut Capella, vel perpetua Capellania fuerit, ad vestram collationem, provisionem, præsentationem, nominationem, seu quamvis aliam dispositionem pertinens, etiam si dignitati, personatui, administrationi, vel officio hujusmodi cura immineat animarum, dummodò talis dignitas electiva non existat, cum creatione in Canonicum vestræ vel alterius Ecclesiæ, etiam si in ea statuto, & privilegio expressè caveatur, quòd nulli de dignitate, personatu, administratione, vel officio provideri possit, nisi cum effectu illius Ecclesiæ Canonicus existat, Canonicatum hujusmodi Ecclesiæ, cum plenitudine juris Canonici, & non obstante de certo Canonicorum numero ad effectum hujusmodi dignitatem, personatum, administrationem, vel officium dumtaxat obtinendum, & non aliàs auctoritate Apostolica, tenore præsentium conferimus, & de illo etiam providemus, si quem, quam, vel quòd post mensem, postquàm præsentatæ fuerint, extra Rom. Curiam vacare contigerit, cum plenitudine juris Canonici, ac omnibus juribus & pertinentiis suis eidem N. conferatis, & de illo, aut illa provideatis, seu ipsum ad illum, illam, vel illud præsentis, aut nominetis, ipsúmque N. in Canonicum, & in fratrem vestræ vel alterius ecclesiæ ad effectum tantùm obtinendi dignitatem, personatum, administrationem vel officium hujusmodi recipiatis, stallum sibi in Choro & locum in Capitulo, cum plenitudine juris Canonici assignetis; inducentes eumdem N. vel procuratorem suum ejus nomine, in corporalem possessionem Canonicatus & præben. aut dignitatis, personatus, administrationis, vel officii, seu beneficii hujusmodi, juriúmque, & pertinentium universorum prædictorum, defendentésque inductum, ac facientes N. vel pro eo procura-

torem prædictam ad præbendas, aut dignitatem, personatum, administrationem vel officium, seu beneficium hujusmodi, quodcumque fuerit, ut moris est admitti, sibique de illis, vel eorum fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis integrè responderi. Nonobstante de certo Canonicorum numero, ut præfertur, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ vestræ vel alterius Ecclesiæ juramento confirmatione Apostolica; vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus contrariis quibuscumque. Aut si vobis ab Apostolica sit Sede indultum, quòd ad receptionem vel provisionem alicujus minimè teneamini, quódque de Canonicatibus, & præbendis, seu dignitatibus. personatibus, administrationibus vel officiis vestræ vel alterius Ecclesiæ, aut aliis beneficiis ecclesiasticis quibuscumque ad vestram collationem provisionem, præsentationem, nominationem, seu quamvis aliam dispositionem, communiter vel divisim pertinen. nulli valeat provideri per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem; & qualibet alia dictæ Sedis indulgen. generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam vel totaliter non insertam, effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Seu si dictus N. præsens non fuerit ad præstandum de observandis statutis, & consuetudinibus vestræ, vel alterius Ecclesiæ solitum juramentum, dummodò in absentia tua per procuratorem idoneum, & cùm Ecclesiam accesserit, corporaliter præstet. Data, &c.

Forma alterius mandati Apost. de quo sup.

§. 34. Dilectis filiis. N. & N. ac N. Officialibus. Salutem & Apostolicam benedictionem. Hodiè cupientes ut dilecto filio N. Clerico N. Diœcesis juxta illius quæ olim per fœl. recor. Gregorium Papam IX. prædecessorem nostrum ad tunc Episcopum Noviomen. directa extitit, quæ incipit, Mandatum, & aliarum duarum illam immediatè sequentium decretalium formas, de Canonicatu & præbendis, aut dignitate, personatu, administratione, vel officio Ecclesiæ N. aut alio beneficio ecclesiastico cum cura vel sine cura, provideri posset, motu proprio venerabili fratri nostro Episcopo N. & dilectis filiis Capitulo, singulisque Canonicis Ecclesiæ N. per alias nostras literas mandavimus, quatenùs si eis communiter vel divisim pro alio non scripsissemus, qui simile mandatum, aut similem gratiam prosequeretur, eidem N. Canonicatum & præbendas, aut dignitatem, personatum, administrationem, vel officium, aut beneficium Ecclesiæ N. aut aliud beneficium ecclesiasticum, ad eorum collationem, provisionem præsentationem, nominationem, seu quamvis aliam dispositionem communiter vel divisim pertinens, si quem, quam, vel quod, post mensem post præsentationem earumdem literarum vacare contingeret, cum plenitudine juris Canonici, omnibus juribus, & pertinentiis suis, prout ad eos communiter vel divisim pertineret, conferrent, & assignarent, aut eum ad illa præsentarent, nominarent, seu de illis providerent, prout in eisdem literis pleniùs continetur. Quocircà discretioni vestræ per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenùs vos, vel duo, aut unus vestrum per vos, vel alium, seu alios, si Episcopus, Capitulum, & Capitulum, & Canonici prædicti Canonicatum, & præben. aut dignitatem, personatum, administrationem vel officium, aut beneficium hujusmodi eidem N. conferre, & assignare, ac de illis etiam providere recusaverint, seu distulerint, aut negligentes fuerint Canonicatum, præbendas, aut dignitatem, personatum, administrationem vel officium hujusmodi cum plenitudine juris Canonici, ac omnibus juribus, & pertinentiis supradictis, eidem N. conferre, & assignare, necnon eundem N. ad illa ut moris est admittere, & in Canonicatum recipere, & in fratrem, stallo sibi in Choro, & loco in Capitulo assignatis, omniáque & singula alia in dictis literis contenta, aliàs juxta earumdem continentiam ac formam in omnibus, & per omnia facere, & exequi curetis. Contradictores prout justitia suadebit ad hoc compescendo. Non obstan. omnibus quæ in dictis literis voluimus non obstare. Datum &c. Pro regularibus autem similis forma illis conveniens detur &c.

Nulli ergò omnino hominum, &c. Si quis &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sextodecimo, XV. Calen. Septembr. Pont. nostri Anno quarto.

Dat. P. A. die 18. Aug.

Sequitur ejusdem Pontificis alia d. coucordiæ confirmatio, Sacro Lateranensi Concilio approbante.

LEO EPISCOPUS, &c. *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.*

Edita A. D. 1516.

Causæ hujus constitutionis.

Divina disponente clementia, per quam Reges regnant, & Principes imperant, in eminenti Apostolatus specula, & super gentes & regna, meritis licèt imparibus constituti, animo revolventes, quòd & si ea quæ pro salubri, & quieto regimine regnorum, & ad apicem & justitiam populorum, perpetua eorumdem Regnorum stabilitate, Regibus præsertim de fide Catholica, & de Republica Christiana, & Apostolica Sede benemeritis, laudabili, & provida nostra ordinatione cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus concessa, ac ad effectum hujusmodi gesta, statuta, ordinata, & decreta, factáve sunt, plenam roboris obtineat firmitatem, illis nihilominùs interdùm sacro approbante Concilio nostræ innovationis, & approbationis robur adjicimus, ut eò firmius illibata perdurent, quò sæpiùs erunt nostra auctoritate, ac etiam generalis Concilii præsidio communitata; efficacémque operam circà eorumdem conservationem libenter adhibemus, ut Reges & ipsorum Regnorum personæ, concessionibus, privilegiis, statutis, & ordinationibus hujusmodi in Domino plenè gaudentes, pacis, & in tranquillitatis, ac amœnitatis dulcedine conquiescant, & in eorum solita erga eamdem Sedem devotione ferventiùs perseverent.

Concordia inita fuit cum Rege Franciæ ut in Bulla præinserta.

§. 1. Nuper siquidem ut Ecclesia sponsa nostra in sancta unione conservatur, & per Christifideles sacris canonibus à Romani Pontificibus, & sacris generalibus Conciliis dumtaxat editis uteretur, quasdem Constitutiones, quas cætero loco pragmaticæ sanctionis, & contentorum in ea in Regno Franciæ pro bono pacis, & concordiæ, ac illius communi, & publica utilitate cum charissimo in CHRISTO filio nostro Francisco Francorum Rege Christianissimo, dum Bononiæ cum nostra Curia essemus, tractatas, & cum eisdem fratribus nostris diligenter examinatas, & de eorum consilio cum præfato Rege concordatas, & per ipsius Regis legitimum procuratorem acceptatas, de eorumdem fratrum consilio, & unanimi consensu statuimus, & ordinamus, prout in nostris literis desuper confectis pleniùs continetur, quarum tenor sequitur, & est talis.

Bulla ipsa est quæ præcedit ideò non inseritur.

Et nunc illa per Pontificem cum approbatione Concilii, iterato approbatur quatenùs Rex pro parte sua eadem observet.

§. 2. Nos igitur ut literæ ipsæ quæ ob id præcipuè editæ fuerunt ut in corpore mystico, sanctæ videlicet Ecclesia, perpetua charitas, & pax inviolata perdurent, & si qua membra dissentiant, ex commodè suo reinserantur corpori, eóque magis observentur, quo clariùs constiterit ipsas literas ea matura & salubri deliberatione à nobis dicto sacro Lateranensi approbante Concilio approbatas, & innovatas, qua statutæ, & ordinatæ fuerunt: licet ad earumdem literarum subsistentiam, & validitatem, alia approbatione non indigerent, ad abundantiorem tamen cautelam, ut eo tenaciùs observentur, & difficiliùs tollantur, quo tantorum Patrum fuerint majore approbatione munitæ, literas prædictas cum omnibus, & singulis statutis, ordinationibus, decretis, definitionibus, pactis, conventionibus, promissione, voluntat, ac pœnis, inhibitione, aliísque omnibus & singulis clausulis in eis contentis, illa præsertim qua voluimus quòd si præfatus Francorum. Rex supradictas literas, ac omnia, & singula in

eis

eis contenta intrà sex menses a data præsentium computandos non approbaret, & ratificaret, & ea perpetuis futuris temporibus in Regno suo, & aliis locis, & Dominiis dicti Regni per omnes Prælatos, & alias Ecclesiasticas personas, ac Curias Parlamentorum acceptari, legi, publicari, jurari, & registrari ad instar aliarum constitutionum regiarum, & de acceptatione, lectione, publicatione, juramento, & registratione prædictis intrà prædictam tempus per omnium & singulorum supradictorum patentes literas, aut authenticas scripturas, nobis non transmitteret, aut Nuncio nostro apud ipsum Regem existenti per eum ad nos destinandum non consignaret, & deinde singulis annis etiam legi, prout aliæ ipsius F. Regis Constitutiones, & ordinationes, quæ in viridi sunt observantia, observari debent, inviolabiliter observari cum effectu non fecerit, literæ ipsæ & inde sæcuta quemcumque essent cassa, & nulla, nulliúsque roboris, vel momenti, sacro Lateranen. Concilio approbante, Apostolica auctoritate, & potestatis plenitudine approbamus & innovamus, eásque inviolabiliter, & irrefragabiliter observari, & custodiri mandamus, robúrque perpetuæ firmitatis in eventum dictarum approbationis, & ratificationis, & non aliter, nec alio modo obtinere, omnésque in dictis literis comprehensos, ad ipsarum literarum ac omnium & singulorum in eis expressiorum observationem, sub censuris & pœnis, ac aliis in eis contentis juxta earumdem literarum tenorem & formam teneri, & obligatos esse decernimus, & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinatiouibus Apostolicis ac omnibus illis quæ in dictis literis voluimus non obstare, cæterísque contrariis quibuscumque.

Nulli ergò &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 4. die 19. Decemb.

Dat. Romæ in publica sessione in Lateranen. sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sextodecimo, 14. Calen. Januarii, Pontificatus nostri anno quarto.

Sequitur d. constitutionis declaratio.

LEO EPISCOPUS,

Edita. A. D. 1517.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmanos Pontifex, cui tot tantáque in spiritualibus & temporalibus providenda incumbunt, rerum & temporum qualitate pesata, nonnulla prout ad cunctorum clericorum beneficia ecclesiastica, à Sede Apost. pro tempore impetrantium commoda & utilitates, ac litibus & fraudibus obviandum oportere conspicit, salubriter ordinat & disponit.

In concordatis Franciæ, habetur, quòd verus valor beneficiorum exprimeretur ut hic suprà.

§. 1. Nuper siquidem inter constitutiones ad laudem DEI & Christifidelium pacem & quietem, de fratrum nostrorum consilio, cum charissimo in Christo filio nostro Francisco Francorum Rege Christianissimo matura deliberatione concordatas, statuimus quòd in provisionibus per quas personis quibusvis Regni Franciæ ac Delphinatus, & Comitatus Dien. & Valentin. de beneficiis vacantibus, seu certo modo vacaturis per nos & successores nostros & Sedem prædictam, etiam promotis ad Ecclesias Cathedrales. & Metropolitanas & Monasteria (ut obtenta per eos beneficia retinere possent) fieri contingeret, illorum verus annuus per florenos aut ducatos auri de Camera, aut libras Turon. seu alterius monetæ valor secundùm communem æstimationem exprimi deberet, alioquin gratiæ ipsæ essent ipso jure nullæ.

Ex causis autem hic expressis.

§. 2. Cùm autem, sicut accepimus, sæpè contingeret personas Regni & Delphinatus ac Comitatus hujusmodi, vacatione beneficiorum in locis remotis Regni ac Delphinatus, & Comitatus eorumdem, per obitum pro tempore vacantia intellecta, eorum veri valoris notitiam haberi non posse, & veri valoris hujusmodi notitia non habita, ad illa à Rom. Pont. impetrandum, celerem Nuncium ad Sedem prædictam destinare, & signaturam supplicationis super illorum impetratione, cum facultate verum annuum valorem beneficiorum hujusmodi in literarum super hujusmodi supplicationibus expeditione augendi obtinere ad effectum possessionem beneficiorum hujusmodi assequendi, literas super hujusmodi impetrationibus, cùm minùs verà valoris beneficiorum eorumdem expressione expedire, & absque eorum culpa, diligentia & expensis pro impetratione hujusmodi obtinenda factis, & gratia eis à nobis concessa, & illius effectu frustari, ac per posteriores (qui nulla habita diligentia cum expressione veri valoris eadem beneficia à Sede prædicta impetrarunt) excludi, ac desuper propterea molestari.

Conceditur facultas illum valorem exprimendi infrà annum à die datæ literarum.

§. 3. Nos qui subditorum nostrorum commoda libenter procuramus, ac eos à litibus & expensis, quantum cum Domino possumus relevamus, motu proprio ac ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, statuimus & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus impetrantes beneficia ecclesiastica in Regno, Delphinatu & Comitatu prædictis per obitum dumtaxat vacantia, si verum annuum valorem beneficiorum in literis Apostolis, quæ super dictis beneficiis expeditæ non fuerunt non expresserint, infrà annum à die datæ literarum earumdem computandum, valorem ipsum malè expressum corrigi, per officiales, ad quos expeditio literarum hujusmodi pertinet, & correctiones literarum earumdem fieri consueverunt petere; ipsique officiales ipsarum literarum expeditioni præsidentes, ad eorumdem impetrantium simplicem petitionem, valorem ipsorum ad verum annuum valorem, juxta petentium voluntatem in eisdem literis reducere, & corrigere, ipsique impetrantes pro augmento valoris expressi dumtaxat, annatam Cameræ Apostolicæ solvere debeant & teneantur.

Impetrationes aliter factæ invalidantur.

§. 4. Decernentes quascumque impetrationes posteriores de dictis beneficiis ratione non expressionis veri valoris hujusmodi, infrà dictum annum factas, nullius roboris vel momenti esse, & pro infectis haberi debere. Nulli &c.

Dat. P. A. 4 die 1. Octob.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Eominicæ 1417. Cal. Octobris, Pont. nostri Anno quarto.

XXI.

De Prædicatorum verbi DEI munere, examine, & approbatione.

Approbatio & examen hujusmodi, regulariter spectat ad Ordinarios locorum, ita disponentes Concil. Trid. sess. 5. cap. 2. & sess. 24. c. 4. ac ita etiam jubente Clem. VIII. in sua const. 115. Quæcumque. Tom. 3. Quo verò ad eorum officium habet Concil. Trid. sess. 5. c. 2. sess. 24. c. 4. & sess. 25. in cap. de Purgatorio.

Quoad prædicationem verbi DEI vide quæ statuit Greg. XV. in sua const. 18. Inscrutabili infrà, in Tom. 3.

LEO EPISCOPUS,

Edita A. D. 1516.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Prædicationis munus valde necessarium & utile est.

SUper quæ Majestatis præsidio, per cujus ineffabilem providentiam cœlestia simul & terrena diriguntur, super gregem Dominicum nobis commissum, speculatoris officium (quantum imbecillitati nostræ conceditur) exercentes, totáque mente nobiscum ipsi revolentes inter alia complura & magna ad nos pertinere, ut munus prædicationis, quòd in Ecclesia DEI præcipuum, ac per necessarium, magníque fructus atque utilitatis, dummodò rectè & ex sincera charitate erga Deum & proximum præceptísque & exemplis sanctorum Patrum, qui hæc profitentes cum fidei fundatione & propagatione plurimum Ecclesiæ contulerunt, exerceatur; quippe quòd Redemptor noster primus fecit, & docuit, & ejus præcepto & imitatione duodenus ille Apostolorum numerus, quasi totidem cœli, DEI veri gloriam enarrantes per Orbem terrarum, universum genus humanum, quod sub peccati jugo vetusta servitute continebatur, sensim ab eorum tenebris educentes, & ad perpetuæ

salutis lucem excitantes, verbum ipsum in omnem terram, & in fines orbes terræ, tàm ipsum priùs, tùm ipsi prius, tùm deinde sui successores longè lateque propagaverunt, altissiméque fundarunt, ut qui nunc tantùm subeunt onus, meminisse debeant, creberriméque secum revolvere, præter auctoris ipsius, ac fundatoris JESU CHristi pientissimi Redemptoris, Petri etiam certorúmque Apostolorum & Domini Discipulorum sè vices, quoad hoc officium, subire, ac sustinere.

Prædicatores tamen aliqui scandalosa quandoque proponunt.

§. 1. Sanè fide dignorum relatione percepimus, quòd nonnulli Prædicatores nostris temporibus (quod dolenter referimus) non attendes, se eorum, quos diximus, & insuper Sanctorum Ecclesiæ Doctorum, aliorumque sacra Theologiam profitentium, qui assistendo jugiter Christianis, ac se falsis prophetis rectam fidem subvertere annitentibus opponentes, Ecclesiam militantem illæsam priùs, per se talem eam esse manifestarunt, officium exercere, & non nisi utilia concurrenti eorum sermonibus populo ad vitiorum extirpationem, virtutum laudem, animarum denique salutem fidelium, meditanda & perficienda debere assumere, multa tamen & varia contra institutiones & exempla, quæ diximus, quandoque etiam scandalosa populis prædicare, quòd mentem certè nostram mirum in modum commovit, dùm nobiscum ipsi mente voluimus, quòd illi officii immemores sui, in suis sermonibus non ad utilitatem audientium, sed ad suam potiùs ostentationem laborantes, vanis quorumdam auribus blandiuntur, qui ad hoc jam devenisse apparent, ut verificetur dictum Apostoli ad Timotheum ita scribentis: Erit enim tempus cum sanam doctrinam non subsistinebunt, sed ad sua desideria coacervabunt, sibi magistros prurientes auribus, & à veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur quorum falsas & inanes mentes, prædicantes ipsi præfati, non modò in rectam verámque viam reducere minimè student, sed illas majoribus etiam erroribus implicant, dùm sine ulla canonum attestatione, vel reverentia, imò contra ipsas canonicas sanctiones sacræ Scripturæ sensum multifariam pervertentes, temeréque ac perperam plerumque interpretantes, contra veritatem prædicare, terroresque ac minas, multáque mala propediem affutura, jámque ingruentia, nulla prorsus legitima ratione muniti, sed duo dumtaxat sensui obsequentes comminantur, repræsentant, adesséque asseverant; plerumque etiam vana quædam & inania, & alia hujusmodi populis ingerere, & (quod enormius est) ab æternitatis lumine, & sancti Spiritus admonitione, aut infusione, illa se habere asserere audent. Cúmque ii sub confictorum miraculorum mendaciis, varios erroros fraudésque disseminent, denique populos, quos in Evangelica doctrina sedulò instruere, & in vera fide retinere & conservare deberent, sermones suos à Sensu & præceptis universalis Ecclesiæ retrahentes, à sacrisque constitutionibus, quas maximè sequi deberent, deviantes, auditores suos amovent, ac longè faciunt à salute. Per hæc namque & alia hujusmodi simpliciores homines, ut ad deceptionem procliviores, à via salutis & obedientia Rom. Ecclesiæ deviantes, in errores varios perfacilè inducuntur.

Ideò S. Gregorius Prædicatores hortabatur ut hic.

§. 2. Propterea Gregorius hujus muneris peritissimus, & fervore charitatis incensus, prædicatores vehementer hortatur & monet, ut dicturi ad populum, prudentes cautique accedant, ne dicendi impetu rapti, verborum erroribus quasi jaculis audientium corda configant, & cùm sapientes fortasse videri desiderant, decepti speratæ virtutis compagem insipienter discindant. Sæpè namque verborum effectus amittitur, cum loquacitate importuna, vel in cauta audentium corda levigantur. Et sanè in nullo alio rudem ii plebem majori damno scandalóque afficiunt, quàm cùm vel tacenda prædicant, vel falsa & inutilia docendo, eam in errorem inducunt. Quæ quoniam huic sacræ religioni divinitùs institutæ, ut nova & aliena, omninò contraria esse noscuntur, gravi certè accuratóque sunt examine dignane scandalum populo Christiano, & suorum auctorum, ac aliorum animabus interitum pariant.

Et hic Pont. jubet Prædicatores debere priùs examinari & approbari. Hoc intellige ut dixi in rub.

§. 3. Nos igitur sanctæ Dei Ecclesiæ (cui Disponente Domino præsidemus, quæ quidem unum est, & Deum unum prædicat, colit, ac unam fidem firmiter & sincerè confitetur, juxta illud Prophetæ vaticinium: Qui habitare facit unius moris in domo) uniformitatem, quantum cum Deo possumus, posthabitam reducere, & retentam conservare, quique populo verbum Dei prædicant, tales esse cupientes, ut eorum prædicatione, Ecclesia nullum scandalum patiatur, & si qui corrigibiles sunt, ab his, quæ proximis nostrísque temporibus præsumpserunt, cùm nonnullos eorum, præter illa quæ diximus, in prædicationibus non viam ampliùs Domini in virtute docentes, non Evangelium, ut deberent, explanantes, sed conficta miracula, & nova ac falsa vaticinia aliaque levia & ab anilibus fabulis parum distantia, magnùmque scandalum parientia, nulla devotionis & auctoritatis, ejusque improbantis, ac repellentis hæc, habita ratione, vastis clamoribus imprimere, ac suadere ubique conantes, & ne Pontificiali quidem dignitate fulgentibus, & aliis Ecclesiæ Prælatis parcentes, quibus potiùs honorem, ac reverentiam exhibere deberent, sed in eorum personas, ac statum audaciter, ac temerè invehi consuevisse, & alia hujusmodi commisisse constat, in futurum abstineant, ut tàm periculosum contagiosúmque malum, ac mortifera pestis radicitus evellatur, & arefactum ita penitùs deleatur, ut nec memoria ejus remaneat, sacro approbante Concilio statuimus & ordinamus, ut nullus tàm clericus sæcularis, quàm cujuscumque etiam Mendicantium Ordinis regularis, aut quivis alius ad quem facultas prædicandi, tàm de jure quàm de consuetudine, vel privilegio, aut alias pertinet, ad hujusmodi officium exercendum admittatur, nisi priùs per Superiorem suum respectivè diligenter examinatus, (in qua reconscientiam ipsius Superioris oneramus) ac morum honestate, doctrina, probitate, prudentia, & vitæ exemplaritate ad illud aptus & idoneus reperiatur, & hic, quocumque posteà prædicaturus accesserit, de hujusmodi examine & idoneitate sua per literas authenticas, seu alias sui examinatoris, approbatorisque Episcopis & aliis locorum Ordinariis fidem legitimè faciat.

Admissósq; Evangelium juxta sensum DD. approbatorum prædicari teneri. Ad hoc vide notata in rub.

§. 4. Mandantes omnibus qui hoc onus substinent, quíque in futurum substinebunt, ut Evangelicam veritatem & sanctam Scripturam juxta declarationem, interpretationem, & ampliationem Doctorum, quos Ecclesia vel usus diuturnus approbavit, legendósque hactenùs recepit, & in posterum recipient, prædicent & explaneant, nec quidquam ejus proprio sensui contrarium aut dissonum adjiciant; sed illis semper insistant, quæ ab ipsius sacræ Scripturæ verbis, & præfatorum Doctorum interpretationibus, ritè & sanè intellectis, non discordant.

Futura prædicere, &c. non debent.

§. 5. Tempus quoque præfixum futurorum malorum, vel antichristi adventum, aut certum diem judicii prædicare, vel asserere nequaquam præsumant; cùm veritas dicat: Non esse vestrum nosse tempora, vel momenta, quæ Pater posuit in sua potestate, ipsósque qui hactenùs similia asserere ausi sint, mentitos, ac eorum causa reliquorum etiam rectè prædicantium auctoritati non modicum detractum fuisse constet; inhibentes omnibus & singulis clericis sæcularibus vel regularibus præfatis, cæterísque cujuscumque status, gradus, & Ordinis existant, qui hoc onus assument, ne de cætero in sermonibus suis publicis, alia quæque futura ex literis sacris constanter prædicere, nec illa à Spiritu sancto vel divina revelatione se habuisse affirmare, & alienas inanes divinationes asseverando, aut alio quocumque modo tractanda assumant, sed ex divinæ vocis præcepto Evangelium omni creaturæ cum vitiorum detestatione, & virtutum commendatione & enucleent & declarent, & pacem ac dilectionem mutuam à Redemptore nostro tantoperè commendatam, ubique foventes, non scindant vestem in consutilem CHRISTI, sed ab Episcoporum & Prælatorum, ac aliorum Superiorum; eorúmque status scandalosa

detra-

detractione, quos coram vulgo & laicis non modo incautè, sed etiam intemperanter reprehendunt & mordent,& ab eis malè gestorum expressis quandoque nominibus aperta & manifesta redargutione, abstineant.

Const. Clem. V. de privilegiis observent.

§. 6. Denique constitutionem fœlicis record. Clementis Papæ V. quæ incipit, Religiosi, quam tenore præsentium innovamus & approbamus, inviolabiliter ab eis observari debere decernimus, ut hac ratione ad utilitatem populi prædicantes, & cum Domino lucrifacientes, talentum quod ab illo acceperant, superlucrari, & ejusdem gratiam & gloriam consequi mereantur.

Inspirationes divinæ antequam prædicantur, Sedi Apost. aut loci Ordinario examini reserventur.

§. 7. Cæterùm, si quibusdam eorum, Dominus futura quædam in Dei Ecclesia, inspiratione quapiam revelaverit, ut per Amos Prophetam ipse promittit, & Paulus Apostolus Prædicatorum princeps, Spiritum, inquit, nolite extinguere, prophetias nolite spernere, hos aliorum fabulosorum, & mendacium gregi connumerari, vel aliter impediri minimè volumus. Extinguitur namque ipsius gratia Spiritus, Ambrosio teste, si incipientibus loqui fervor contradictione sopitur, & tunc Spiritui sancto injuria certè fieri dicitur. Et quoniam res magni momenti est, eo quòd non de facilis credendum sit omni spiritui, sed sint probandi spiritus, teste Apostolo, an ex Deo proveniant, volumus, ut lege ordinaria tales assertæ inspirationes, antequàm publicentur, aut populo prædicentur, ex nunc Apostolicæ Sedis examini reservatæ intelligantur. Quòd si sine moræ periculo id fieri non valeret, aut urgens necessitas aliud suaderet, tunc eodem ordine servato, Ordinario loci notificentur, ut ille adhibitis secum tribus, aut quatuor doctis & gravibus viris, hujusmodi negotio cum eis diligenter examinato, quando id expedire videbunt, (super quo eorum conscientias oneramus) licentiam concedere possint.

Contravenientium pœnæ.

§. 8. Si qui autem contra præmissorum aliquod committere quidquam ausi fuerint, ultrà pœnas contra tales à jure statutas, excommunicationis etiam sententiam, à qua non nisi à Romano Pontifice, præterquàm in mortis articulo constituti, absolvi possint, eos incurrere volumus. Et ut eorum exemplo alii attentare similia minimè audeant, eis prædicationis etiam officium interdictum esse perpetuò decernimus.

Contrariorum die 19. Dec.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac privilegiis & indultis, & literis Apostolicis, Ordinibus, & personis præfatis etiam in Mari Magno comprehensis, ac etiam à nobis forsan approbatis, innovatis, vel etiam de novo concessis, quæ quoad hoc, nolumus eis in aliquo suffragari. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ in publica Sessione, in Lateranen. Sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo, Decimo sexto 14. Calen. Januarii, Pontificatus nostri Anno quarto.

XXII.

Moderatio & declaratio Indultorum, quibuscumque Mendicantium & aliorum Religiosorum Ordinibus, & eorum Tertiariis concessorum.

Aliam moderationem quoad omnes Regulares edidit Pius IV. in constit. 94. In principio Tom 2. fol. 145. ubi omnia Religiosorum privilegia reduxit ad terminos Concil. Trident, & illi contraria revocavit. Quod & ipsum Concilium statuit in sess. 25. cap. 22.

Quo verò ad Tertiarios, vide primævam eis Regulam à B. Francisco traditam, & à Nicol. IV. approbatam in eis constit. 2. Supra. fol. 159. ubi notavi.

Edita, A. D. 1516.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Causæ hujus constitutionis.

DUM intrà mentis arcana revolvimus, & diligenti consideratione pensamus operosa solicitudinis studia, continuósque labores, pro divini nominis gloria, exaltatione Catholicæ fidei, Ecclesiæ unitate servanda, & institutione ac salute fidelium animarum per Coëpiscopos, eorúmque Superiores, in diversis partibus ad regimen suarum Ecclesiarum à Sede Apostolica constitutos, necnon per Fratres diversorum Ordinum præsertim Mendicantium indefessè & indesinenter impensos, tantá ex eorum in vinea Domini fructuosis operibus, & opportunè ac laudabiliter gestis, cordi numero provenit satisfactio, ut his quæ ad pacem & quietem inter eos conservandam conducere cognoscimus, omni studio intendamus.

Episcopalis dignitas est cæteris eminentior, & Mendicantium opera fructuosa nimis sunt.

§. 1. Novimus enim Episcopos ipsos in partem solicitudinis nostræ assumptos fuisse, quorum honor, & sublimatas, testante Ambrosio, nullis potest comparationibus adæquari. Religiosos etiam in agro Dominico, pro Christianæ Religionis defensione & ampliatione complura fecisse, ac uberes fructus protulisse, & in dies singulos proferre, ita ut eorumdem Episcoporum, ac Religiosorum bonis operibus, orthodoxam fidem incrementa sumpsisse, & per Orbem terrarum undique dilitatam fuisse, fidelium nullus ignoret. Et sicut ipsi sæpenumerò vigilantissima & solerti cura, schismata in Dei Ecclesia extinguere, & Ecclesiæ unitatem reddere, & ut eidem Ecclesiæ pacis tranquilitas daretur, innumeros labores subiri non dubitarunt, ita quoque par est, eos inter se nostris provisionibus pacis vinculo, ac fraterna charitate, & unitate conjungi, ut eorum concordi doctrina & mutuis operibus uberiores in Ecclesia Dei fructus proveniant.

Hic itaque Pont. pro concordia inter Episcopos & Mendicantes: moderatur privilegia Mendicantium in infrà dicendis.

§. 2. Sanè cupientes, vi jura spiritualia quæ ad DEI laudem, & Christifidelium animarum salutem pertinent, & quorum in exercitium præfatis Episcopis & eorum Superioribus in suis Diœcesibus (cùm ipsi in partem solicitudinis, ut præfertur, assumpti, ac diœceses distinctæ, & cuilibet eorumdem Episcoporum assignatæ fuerunt) commissum extitit ut per ipsos Episcopos exerceantur, & jus illa liberè exercendi, quantum fieri potest, eis illæsum præservetur. Et si aliqua dictis Fratribus Mendicantibus in eorundem Episcoporum læsionem per Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem Apostolicam concessa fuerint, concessiones hujusmodi eisdem Religiosis factas in subsequentibus duximus moderandas, ut ipsi Fratres potiùs ab eisdem Episcopis omni cum charitate foveantur, quàm aliquo modo molestentur & inquietentur. Una enim est Regularium, Sæcularium, Prælatorum, & subditorum exemptorum & non exemptorum universalis Ecclesia, extra quam nullus omninò salvatur, eorúmque omnium unus Dominus, una fides. Et propterea decet eos, qui ejusdem sunt corporis, unius etiam esse voluntatis, & sicut Fratres nexu invicem charitatis adstricti sunt, sic non convenit alterum in alterius injuriam seu jacturam prosilire, dicente Salvatore, Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos.

Episcopi eos visitent, & corrigant, in concernentibus Parochianorum curam & Sacramentorum administrationem.

§. 3. Ad conservandam igitur inter Episcopos, & eorum Superiores, ac Prælatos & Fratres hujusmodi mutuam charitatem, & benevolentiam, divini quoque cultus augmentum, pacémque & tranquillitatem universalis Ecclesiæ status, quod ita demum fieri posse cognoscimus, si unicuique quantum fieri potest, sua jurisdictio conservetur. Sacro approbante Concilio statuimus & ordinamus, quòd Episcopi, & eorum Superiores & alii Prælati præfati, parochiales Ecclesias ad eosdem Fratres ratione locorum suorum legitimè spectantes, quoad ea, quæ ad Parochianorum curam, & Sacramentorum conservationem, administrationémque pertinent, (sine tamen visitatorum insolito gravamine, vel impensa) visitare & illarum curam gerentes, & circa illam delinquentes, si Religiosi fuerint, juxta ipsius Ordinis regularia intra septa Regularis loci, Sæculares verò presbyteros, & Fratres hujusmodi beneficia obtinentes, liberè tamquàm suæ jurisdictioni subjectos punire.

Quisque in eorum Ecclesiis celebrare possit.

§. 4. Ac tàm Prælati, quàm presbyteri sæculares qui vinculo excommunicationis ligati non fuerint, Missas in Ecclesiis domorum eorumdem, devotionis causa, celebrare volentes celebrare possint, ipsique Fratres tales celebrare volentes, libenter recipere debeant.

Ad Processiones ire cogatur. Tu idem habet in Conc. Trid. sess. 25. c. 13.

§. 5. Ac ab eisdem Prælatis ad processiones solemnes pro tempore faciendas requisiti, (dummodò eorum loca suburbana ultra unum milliare à Civitatibus respectivè non sint remota) accedere.

Confessores ab Ordinariis approbentur. Hoc idem ultra d. Concilium statuit Pius V. in constit. 133. Tom. 2.

§. 6. Necnon Superiores eorumdem Fratrum, Fratres, quos ad audiendas confessiones subditorum eorumdem Prælatorum tempore elegerint, eisdem Prælatis personaliter exhibere, ac præsentare (si eos sibi exhiberi, & præsentari petierint) alioquin eorum Vicariis (dummodò ad Prælatos ultrà duas dietas accedere non cogantur) omnino teneantur. Possintque illi per eosdem Episcopos, & Prælatos super sufficienti literatura, & aliqua saltem hujusmodi Sacramenti peritia dumtaxat examinari. Talisque præsentatis admissis, vel etiam indebite recusatis confitentes, constitutioni, quæ incipit, Omnis utriusque sexus, quoad confessionem dumtaxat, satis fecisse censeatur.

Sacramenta ministrare possint.

§. 7. Ipsique Fratres etiam forensium confessiones audire valeant, laicos tamen & clericos sæculares à sententiis ab homine latis nullatenùs absolvere possint. Eucharistiæ verò, & Extremæ unctionis, aliaque Ecclesiastica Sacramenta, illis quorum etiam infirmorum, ac decedentium confessiones audierint, dicentibus proprium sacerdotem illa sibi dare denegasse, dare nequeant, nisi denegatio sine legitima causa facta; vicinorum testimonio probata, aut requisitio coram Notario publico facta doceretur. Eorumdem vero Fratrum obsequio insistentibus, Sacramenta hujusmodi nullatenùs ministrare valeant; nisi illorum durante obsequio.

Pacta inita inter Episcopos & Mendicantes serventur.

§. 8. Pacta autem & conventiones inter eosdem Fratres, & Prælatos, atque Curatores pro tempore inita valeant, nisi per subsequutum Capitulum proximum generale vel provinciale, refutata ac per eos refutatio hujusmodi intimata debito tempore fuerit.

Mendicantes quando mortuos levare possunt.

§. 9. Parochias autem cum Cruce ad levanda funera eorum, qui apud Ecclesias domorum & locorum eorumdem suam elegerint sepulturam, intrare non possint, nisi prius præmonito, & requisito, ac non recusante Parochiano presbytero, & tunc sine ejus, ac Ordinarii præjudicio, nisi eisdem Fratribus super hoc antiqua consuetudo, quæ sit in viridi observantia, & cum pacifica possessione, suffragetur.

Volentes sepelliri cum eorum habitu, sepulturam eligere possunt.

§. 10. Volentes quoque sepeliri in habitu eorumdem Fratrum, in claustro non degentes, sed in propriis domibus habitantes, in eorum ultima voluntate sæpulturam sibi eligere possint.

Ordines ab Episcopo recipiant.

§. 11. Quodque Fratres ipsi ad ordines promovendi, per Ordinarios de grammatica, & sufficientia examinari, & dummodò competenter respondeant, per eosdem Ordinarios liberè admitti, ac nullatenus in eorum Ecclesiis, seu domibus, aut aliis eorum locis, ab alio, quàm à Diœcesano Episcopo, vel ejus Vicario, super hoc cum debita reverentia requisito, & absque rationabili causa contradicente, vel eo à Diœcesi absente, ad dictos Ordines promoveri debeant.

Et Ecclesiarum consecrationes.

§. 12. Nec ab alieno Episcopo consecrationem Ecclesiæ, vel Altaris, aut Cœmeterii benedictionem petere, seu in Ecclesiis per eos pro tempore ædificandis, primum lapidem per alienum Episcopum poni facere possint, nisi ubi Ordinarius bis, aut ter cum debitis reverentia, & instantia requisitus, sine legitima causa id recusaverit.

Sponsos non benedicant.

§. 13. Et absque Curatorum consensu, sponsum & sponsam benedicere nequeant.

Campanam die Sabbati Sancti post Cathedralem pulsent.

§. 14. Et ut debitus honor Matrici ecclesiæ reddatur, tàm ipsi Fratres, quàm alii clerici sæculares, etiam super hoc Apostolicæ Sedis privilegio muniti, die Sabbati Majoris hebdomadæ, antequàm campanam Cathedralis, vel Matricis ecclesiæ pulsaverit, campanam in Ecclesiis suis pulsare minimè possint; contrafacientes pœnam centum ducatorum incurrant.

Censuras Ordinariorum servent & publicent.

§. 15. Censuras autem per eosdem Ordinarios latas, & promulgatas, ac in Matrici ecclesia Civitatum, necnon in Collegiatis, & Parochialibus Ecclesiis Castrorum, & Oppidorum respectivè solemniter publicatas, quando super hoc ab eisdem Ordinariis requisiti fuerint, in Ecclesiis domorum suarum publicare, ac servare.

Decimarum solutionem suadeant.

§. 16. Et ut animarum utriusque sexus Christifidelium saluti uberius consulatur, illos quorum confessiones pro tempore audierint, cujuscumque status, & conditionis fuerint, ad solvendum decimas, sive aliam bonorum, seu fructuum quotam, in locis in quibus decimæ ipsæ, aut similia solvi consueverunt, etiam sub onere conscientiarum suarum monere, & hortari, ipsisque etiam illos solvere recusantibus absolutionem denegare, & super hoc requisiti, id populo etiam publicè prædicare, & persuadere teneantur.

Conservatores habeant.

§. 17. Conservatores autem eisdem Fratribus pro tempore à Sede Apostolica deputandi, doctrina & probitate præstantes, & in ecclesiastica dignitate constituti esse debeant, & coram eis per eosdem Fratres, quibus dati fuerint, ultra duas pietas à loco suæ solitæ habitationis nullus trahi possit, privilegiis super hoc aliàs eis concessis, nullatenùs suffragantibus.

Excommunicati ad Religionem non recipiantur.

§. 18. Ex communicati quoque Ordinum Mendicantium profiteri volentes, ubi de interesse tertii ageretur, absolvi non possint, nisi prævia satisfactione. Procuratores quoque & negotiorum gestores, ac operarii, eorumdem Fratrum servitiis insistentes, sententiis excommunicationis promulgatis illaqueati sint, & esse censeantur, si illis causam dederint, aut dantibus, consilium, auxilium, vel favorem præstiterint.

Tertiarii in propriis domibus degentes uti laici reputentur.

§. 19. Fratres autem, & Sorores Tertii Ordinis, necnon Mantellati Corrigiati, Pizocatæ, Cordellati, & alii quocumque nomine nuncupati, in propriis domibus habitantes, sepulturam ubi voluerint eligere valeant. Sed die Paschatis tantùm Eucharistiam, necnon Extremam unctionem, cæteráque ecclesiastica Sacramenta (Pœnitentiæ sacramento dumtaxat excepto) à proprio sacerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incumbunt, perferenda teneantur, ac in foro sæculari coram judicibus sæcularibus conveniri possint. Et ne censura vilescat ecclesiastica, & minoris auctoritatis interdicti sententia reputetur, iidem dicti Tertii Ordinis, ad divina audienda in Ecclesiis suorum Ordinum, tempore interdicti nullatenùs admittantur, si causam dederint interdicto, vel causam ipsam nutriant, seu foveant, aut dantibus, auxilium, consilium vel favorem quoquomodo præstiterint.

Secus si claustraliter vivunt, &c. Hoc declaratur hic infrà.

§. 20. Collegialiter autem viventes, seu cum Claustralibus habitantes, ac mulieres virginalem, seu cælibem, aut castam vidualem, expresso voto, & sub dicto habitu vitam ducentes privilegiis, quibus Fratres Ordinis cujus Tertiæ Regulæ habitum gestant, gaudere debeant. Omnia etiam & singula supradicta ad reliquos Religiosos Ordinum quorumcumque extendi, & per eos etiam servari debere volumus, atque decernimus. Salvis tamen in reliquis desuper non expressis, tàm Episcoporum, quàm Fratrum & aliorum Religiosorum prædictorum juribus, quibus per præmissa in aliquo præjudicare, seu quicquam innovare non intendimus.

Derogatio contrariorum.

§. 21. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus dictorum Ordinum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis; privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apostolicis contra præmissa, seu aliquod præmissarum, eisdem Ordinibus concessis, etiam in Mari Magno contentis; quibus (etiam si ad illorum derogationem, de eis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda aut aliqua exquisita forma servanda esset, illorumque tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes) specialiter & expressè derogamus; cæterisque contrariis quibuscumque Decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Ordinarii, & Mendicantes benignè se tractent.

§. 22. Eosdem insuper Fratres in virtute sanctæ obedientiæ monemus, ut eosdem Episcopos loco sanctorum Apostolorum subrogatos, pro debita, & nostra ac Apostolicæ Sedis reverentia, congruo honore,

& con-

& convenienti observantia venerentur. Ipsos quoque Episcopos hortamur, ac per viscera misericordiæ DEI nostri requirimus, ut Fratres ipsos affectu benevolo prosequentes, charitative tractent, ac benignè foveant, seque illis minimè difficiles, aut duros, vel morosos, sed potiùs faciles, mites, propitios, piáque munificentia liberales exhibeant, ac in omnibus prædictis, tamquàm in agro Dominico cooperatores, eorúmque laboris participes, propria benignitate recipiant, eorúmque jura omni cum charitate custodiant, atque defendant; ut tàm Episcopi, quam Fratres præfati, (quorum opere veluti lucernæ ardentes suprà montem positæ, omnibus Christifidelibus lumen præbere debent) ad DEI laudem, fidei catholicæ exaltationem, populorúmque salutem, de virtute in virtutem proficiant, ac exinde à largissimo bonorum omnium retributore Domino, perennis vitæ præmium consequi mereantur.

Sanctio pœnalis.

§. 23. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, voluntatis, derogationis, decreti, monitionis, exhortationis, & requisitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 4. die 19. Decemb.

Data Romæ in publica Sessione, in Lateranen. Sacrosancta Basilica solemniter celebrata; Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sextodecimo, xiv. Calen. Januarii, Pont. nostri Anno quarto.

Sequitur declaratio d. Bullæ quoad Tertiarios.

LEO PAPA X.

Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1518.

Relato dictæ Bullæ.

NUper in sacro Lateranensi Concilio in reformatione privilegiorum Religiosis concessorum, inter alia statuimus, quòd Fratres & Sorores Tertii Ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizocharæ, Cordellati, & alii quocumque nomine nuncupati in propriis domibus habitantes, sepulturam ubi voluerint, eligere valeant, sed die Paschatis tantùm Eucharistiæ ac extremam unctionem, cæteráque Ecclesiastica sacramenta (pœnitentiæ sacramento dumtaxat excepto) à proprio Sacerdote recipere, & ad onera quæ laicis incumbunt perferenda teneantur. Et ne censura vilescat Ecclesiastica, & minoris auctoritatis interdicti sententia reputetur, iidem dicti Tertii Ordinis ad divina audienda nullatenùs admittantur, si causam dederint interdicto, vel ipsam causam nutriant, aut foveant, aut dantibus, auxilium, consilium, vel favorem quoquo modo præstiterint. Collegialiter verò viventes, seu cum claustralibus habitantes, ac mulieres virginalem, seu cælibem, aut castam vidualem, expresso voto, & sub dicto habitu vitam ducentes, privilegiis quibus Fratres Ordinis cujus Tertiæ regulæ habitum gestant, gaudere debeant, prout in constitutione dicti Lateranensis Concilii, eodem approbante Concilio desuper edita pleniùs continetur.

Causa hujus declarationis.

§. 1. Cùm autem sicut accepimus à quibusdam nimium curiosis vertatur in dubium, an votum prædictum de voto solemni religionis intelligatur, cùm illud tria substantialia comprehendat, obedientiam scilicet, paupertatem, & castitatem, & circa dictas mulieres virginalem, seu castam vidualem vitam ducentes, de virginitate, & castitate tantummodò mentio fiat.

Declaratio.

§. 2. Nos ad tollendum omne dubium, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, harum serie decernimus & declaramus, quòd in præmissis, de voto solemni Religionis minimè intelligi debeat, ita ut mulieres virginalem. aut cælibem vitam simpliciter viventes, etiam in consanguineorum, & affinium suorum, aut propriis domibus, vel seorsum habitantes, privilegiis & immunitatibus prædictis, in omnibus & per omnia, frui & gaudere debeant.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantib. omnibus illis, quæ in d. Constitutione nostra voluimus non obstare; cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. A. 5. die 1. Martij.

Datum Romæ, sub annulo Piscatoris, die prima Martii 1518. Pontificatus nostri Anno quinto.

XXIII.

De electione Prælatorum Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia, eorúmque à Fratribus Conventualibus sejunctione.

Ultrà his disposita, deinde concessa fuit ab istomet Pontifice præcedentia eisdem de Observantia in actibus publicis, & utrisque permissa Generalis electio infrà in constitut. 26. Licet; cum ibi not.

De electione ista Prælatorum hujus Ordinis Fratrum de Observantia, vide etiam infrà in Pii V. const. 128. Pastoralis & Greg. XIII. const. 13. Consuevit Tom. 2. De facultate eligendi in Syndicos personas extra Ordinem, inspice Bullam 1. Pauli IV. Ex clementi Tom. 2. De horum Syndicorum privilegiis, vide in constit. 19. Clem. VII. Dum consideramus. De appellatione eis ad sæcularia Tribunalia interdicta, extat alia constit. ejusdem Greg. num. 27. Quoniam. Et de licentia officii de Sacramento celebrandi feria quinta extat const. Pii V. nu. 52. Exponi. Ac de retentione locorum Ordinis attende const. 40. Sixt. V. Cum sicut. Et de non asportandis libris ex Bibliothecis eorum, vide ejusdem Sixt. const. 67. Cùm sicut Tom. 2. Prout quoad Provinciales in partibus Indiarum, servanda est constit. 67. Clem. VIII. His quæ. Et quoad eleemosynas in eisdem partibus petendas, observa constit. 96. ejusdem Clem. Expositum Tom. 3. Et de auctoritate Generalis in Fratres Strictioris Observantiæ, necnon, & Commissarii Generalis simili facultate in eosdem, Paulus V. edidit const. 31. Postulat. Præterea de aliis Ordinibus S. Francisci, dixi suprà ad constitut. 5. Honor. III. Solet. fol. 66.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D 1517.

Commendatio Ordinis Sancti Francisci.

ITe & vos in vineam meam, ait homo ille pater familias qui plantaverat vineam, mundi Salvator atque Redemptor Dominus noster JESUS CHRISTUS; qui si curam gerat de omnibus, cunctáque dirigat, quæ ipse fecit: attamen inter cæteras plantationes; quas per ipsum pater cælestis in solo plantavit militantis Ecclesiæ, vineam quandam tàm ardenti prosecutus est amore, ut suam velut propriam ubivis illam appellet: hanc siquidem vineam sic assiduis solertibus, ac fidelibus excoluit agricolis, ut alios primo mane, alios hora tertia, sexta, nona, decima verò & undecima quasi incessanter cultores transmiserit. Hæc est sacra illa Minorum Fratrum religio, quæ virentibus cœremoniarum foliis, per viros Apostolicos, tamquàm per palmites extensos, à mare usque ad mare, & à flumine usque ad terminos Orbis terrarum vino sapientiæ & scientiæ irrigavit montes, & implevit terram. Hæc est Religio sancta & immaculata, in qua per speculum sine macula Redemptoris contemplatur præsentia, vitæ CHRISTI & Apostolorum inspicitur forma, per quam primorum Ecclesiæ fundatorum ante oculos Christianæ plebis reducitur norma; quæ demum nihil nisi divinum angelicum omni perfectione refertum, CHRISTOq; nil nisi conforme, ut non immeritò sua dicatur repræsentat. Ad hanc vineam excolendam primo mane Oriente jam Sole, misit ipse Paterfamilias Angelum illum ascendentem ab ortu Solis habentem signum DEI vivi, beatum Franciscum; qui comitantibus miræ sanctitatis viris, prima vitis hujus ducere fundamenta; ijs successerunt viri re-

ligiosi, qui duce beato Bonaventura muros hujus vineæ jam utrinque ruinam minantes, hora tertia Trinitatis sanctæ virtute & adjutorio reparaverunt. Post hos veluti hora sexta prodierunt spiritu ferventes Fratres nonnulli, qui à sacro Viennensi Concilio tamquàm à Deo missi & confortati, enervatam penè disciplinæ censuram, ad sua principia revocaverunt. Hora verò nona moriente Domino, surgentibus in dies malis & scandalosis hujus vineæ agricolis, suscitavit Dominus spiritum adolescentis, paucorum videlicet Fratrum, qui signifero nominis JESU beato Bernardino ductore & præside, sacri Concilii Constantien. freti præsidiis, languentem imò penè mortuum per Orbem universum, Ordinem vivificarunt. Novissimè verò diebus istis, quasi hora ultima apparuerunt viri alii, qui zelantes pro domo Israël succiderunt lucos, & demoliti sunt delubra, ac ubi abundabat peccatum, adjuvante Domino curaverunt per introductam reformationis normam, ut superabundaret & gratia. Sed veluti inter parabolicos & Evangelicos illos viticolas, quia novissimi æquabantur prioribus, murmur surrexit non parvum, sic acclamantibus Regibus, Principibus, Communitatibus, & Populis, graves lites & jurgia, ac dissensiones, occasione superioritatum & præfectionis graduum inter aliquos hujus Religionis professores per totum mundum, magis ac magis augeri dietim accepimus.

Discordia orta inter Fratres de Observantia & Conventuales d. Ordinis.

§. 1. Quare nos cujus animus ab ætate tenera ardenti devotione efferbuit ad hujus Ordinis professores, & Ordinem ipsum totum, nunc verò ex communi cura procurationis & pastoralis regiminis, quàm immeriti sustinemus, ad componendas hujusmodi agricolarum lites, & sedandas murmurationes, illius Evangelici procuratoris more, tantò provocamur ardentiùs, quantò frequentiùs intenta mente recolimus fructus uberes, quos ex eorum exemplari vita, & salubri doctrina universali Ecclesiæ continuè cernimus provenire.

Pro cujus terminatione Principes institerunt apud Pont.

§. 2. Nec minùs continuis Principum Christianorum præsertim charissimorum in CHRISTO filiorum nostrorum Maximiliani in Imperatorem electi, & Francisci Christianissimi Francorum ac Caroli Catholici Hispaniarum, Henrici Octavi Angliæ, ac Emanuelis Portugalliæ & Algarbiorum, & Ludovici Ungariæ & Bohemiæ, ac Sigismondi Poloniæ, necnon Cristierni Daciæ Regum Illustrium, ac nonnullorum Principum aliorum, Ducum, Comitum, Populorum, & Communitatum, piis provocamur supplicationibus & precibus, quibus pro pacandis hujusmodi divisionibus in Ordine Divi Francisci exortis, non cessant usque hodie apud nos postulare.

Qui sic providendum censuit, videlicet quod.

§. 3. Deputatis igitur à nobis in secreto nostro Consistorio, aliquibus ex Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, causas & seminaria hujusmodi jurgiorum & divisione diligenter perquirere, ac de remediis opportunis pro sedandis præfatis litibus pertractare commisimus & injunximus; qui longo maturæ discussionis examine, diligentissimè ac fidelissimè jussa complentes, relatione per ipsos nobis facta, necnon pensatis per nos acutiùs, quæ per ipsos pro hujusmodi concordia tractata & examinata fuerunt, habita etiam super iis in dicto Consistorio nostra cum eisdem, ac reliquis ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, matura deliberatione, & de eorum unanimi consilio, præfato Ordini modo infrascripto judicamus providendum.

Minister generalis unus eligatur totius Ordinis, ejusque officium sex annis duret. Scias hoc non servari cùm quisque Ordo suum eligat Gen.

§. 4. Quia in primis compertum habemus Prælatorum diversitatem, quorumdam perpetuitatem, cæterorum verò Fratrum vitam non reformatam, hujusmodi litibus & divisionibus plurimum causæ præbuisse, ea propter volumus & ordinamus, prout in dicta Regula beati Francisci continetur, unum Ministrum generalem totius Ordinis de cætero, omnibus & singulis Fratribus ejusdem Ordinis, cum plenaria potestate, quæ ex regula sibi competit præfici, cui omnes & singuli prædicti Fratres, in omnibus quæ non sunt contra Deum, animam suam, & Regulam, firmiter teneantur obedire; qui quidem Minister generalis, per sex annos ad plus Generalatus fungetur officio; infrà quem terminum, si aliquo tempore appareret universitati Ministrorum Provincialium & Custodum, prædictum Ministrum generalem non esse sufficientem ac servitium & communem utilitatem Fratrum, teneantur prædicti Fratres, quibus electio dicti Ministri generalis data est, in nomine Domini alium sibi eligere, quibuscumque sex annis, quibus (ut præfertur) expletis, ipso facto sit absolutus à Generalatus officio, & pro tali ab omnibus habeatur.

ut dixi in rubr.

Et eligatur de Fratribus Observantiæ & per eos. Quod strictius jubet Pius v. intelligens de eorum Gen.

§. 5. Electio verò successoris fieri debeat à solis Ministris Provincialibus & Custodibus reformatis, tàm Cismontanis, quàm Ultramontanis, in Capitulo generali dicti Ordinis, in festo Pentecostes, in loco quem Minister generalis cum Capitulo generali proximo præcedenti duxerint assignandum. Ad quod Capitulum omnes Ministri & Custodes sive vocales, tàm Cismontani, quàm Ultramontani accedere teneantur. Et ne caput suis membris difforme appareat, Volumus & etiam ordinamus, quòd nullus Frater possit eligi in Ministrum generalem, nisi vitam ducat reformatam, & pro reformatore à Communitate reformatorum habeatur. In præfata verò electione Ministri generalis nullus penitùs vocem habeat nisi reformatus, & pro reformato à Congregatione reformatorum habeatur; quòd si in futuro quicquam in contrarium attentatum fuerit, irritum penitùs & inane habeatur.

Ac per vota ministrorum Provincialium & custodum. hoc vota secreta esse debent, ut jubet Pius v. cit. in rubr.

§. 6. Quo verò ad electionem futuri Ministri generalis, in proximo festo Pentecostes, in Conventu de Ara Cœli de Urbe, juxta aliam nostram ordinationem, in literis in forma Brevis contentam celebrandam statuimus, omnes Ministros & Custodes reformatos ac Vicarios & Discretos Fratrum de Observantia seu familia, dictam electionem debere celebrare. Et ut præfata electio Ministri generalis, quæ secundùm prædictam regulam à Ministris Provincialibus & Custodibus fieri deberet & liberè secundùm intentionem ejusdem Regulæ, & absque quovis scrupulo celebretur, declaramus omnes Provinciales, Vicarios Fratrum de Familia seu Observantia, veros Ministros esse, ipsósque ad effectum electionis hujusmodi in Ministros ordinamus & instituimus. Discretos etiam ipsorum similiter declaramus esse Custodes quo verò ad alios Fratres reformatos, volumus quòd in Provinciis, in quibus Ministri pro nunc non sunt reformati, nec pro reformatis habiti, sub quibus sunt aliqui Conventus reformati, duo Fratres electi à præfatis Conventibus reformatis, secundùm aliarum literarum nostrarum tenorem sub forma Brevis, voces Ministrorum non reformatorum, quantum ad præfatas Provincias pro hac vice dumtaxat suppleant Fratribus verò de Congregatione Fratris Amadei de Clarenis, de sancto Evangelio, seu Capucio, pro singulis Provinciis, in quibus habent Conventus ultrà suorum Vicariorum voces duas pro hac solùm vice concedimus. Quam quidem electionem à præfatis Fratribus de hujusmodi generali Ministro faciendam, canonicam secundùm Minorum Fratrum Regulam & formam à beato Francisco in Regula traditam esse diffinimus & etiam declaramus.

Alternativè que fiat electio, semel de Ultramontanis, & semel de Cismontanis.

§. 7. Et ut in ordine ipso, quantum cum DEO fieri potest, pax conserventur, & charitas, peramplius inter Cismontanos & Ultramontanos Fratres ejusdem Ordinis nutriatur, ordinamus, quòd si Minister generalis, ut præfertur, per sex annos de Cismontanis fratribus electus fuerit, sequenti-

bus

bus sex annis de Ultramontanis fratribus eligi debeat; quem modum alternatis vicibus in perpetuum volumus ab ipsis fratribus observari. Verùm quia conspicimus ipsum Ordinem per universam Christianitatem mirum in modum dilatatum esse, ne ob hujusmodi amplitudinem debito pastoralis regiminis careat beneficio, Decernimus, quòd si Minister generalis de Cismontanis electus fuerit, instituat in partibus Ultramontanis unum generalem Commissarium ab eisdem Ultramontanis fratribus eligendum, cui Minister generalis super præfatos Fratres Ultramontanos vices suas committat, prout Capitulo generali expedire videbitur. Ita tamen quòd Commissarius præfato Ministro generali omnimode subjiciatur, ut cæteri dicti Ordinis Prælati subjiciuntur, ac illi per omnia secundùm Regulam obedire teneatur.

Qui Minister gen. quolibet triennio Commissarium deputet de Ultramontanis, si ipse fit Cosmontanus & è contra. Tu quoad electionem Commissarii vide Pium v. cit. in sub-

§. 8. Dùm verò Minister generalis fuerit ex Ultramontanis fratribus electus, tunc pariter Commissarium generalem Cismontanum instituere debeat pari modo quo de Ultramontano Commissario superiùs dictum & statutum est. Qui quidem generalis Commissarius per triennium solum generalis Commissionis fungetur officio; quo triennio elapso, novus Comissarius per Ministrum generalem in Capitulo generali, ut suprà eligendus, secundùm quod Ultramontanis de Commissario fuerit providendum institui debeat. Minister verò generalis in partibus in quibus suis sex annis fuerit, & ad alias partes se conferre voluerit, pro eo tempore quo absens fuerit, Commissarium loco sui, de consilio & assensu Diffinitorum Capituli generalis hujusmodi dumtaxat relinquere possit. Et in partibus quibus dictis sex annis non erit Commissarius generalis tenebitur Minister generalis primo triennio dictorum sex annorum celebrare unumCapitulum generale, ad quod convenient vocales illarum partium à quibus assumptus fuerit; & similiter aliudCapitum in partibus à quibus assumptus non fuerit, per se vel suum Commissarium, ad quod omnes vocales dictarum partium accedere teneantur, celebrare habebit; aut super hoc fiat, quod generalis Minister cum Capitulo generali judicaverit faciendum.

Vicarii autem de Observantia veri Ministri censeantur.

§. 9. Porrò quantum ad Ministros provinciales in Provinciis in quibus Ministri pro nunc non sunt reformati, seu pro verè reformatis non habentur, declaramus, ordinamus, & decernimus, Vicarios fratrum de Observantia, seu familia illarum Provinciarum respectivè, ex nunc & in perpetuum, veros & indubitatos earumdem provinciarum esse Ministros, illósque de cætero nomine Ministrorum debere appellari; quibus omnes & singulos fratres, necnon domos & loca eorumdem in dictis Provinciis, ut præfertur, consistentes plenariè submittimus, ac Generali & aliis Provincialibus Ministris, auctoritatem & potestatem anteà generali, & aliis provincialibus Vicariis de familia nuncupatis, attributam & concessam perpetuò concedimus, ac concessam & attributam esse decernimus. Mandantes præfatis fratribus etiam Regulam B. Francisci purè & simpliciter observantibus, ut dictis Ministris sic per nos declaratis & ordinatis, ut veris illarum Provinciarum Ministris secundùm Regulam per omnia obediant.

Ministrorumque Provincialium officium triennio expleatur.

§. 10. Denique ne ex Ministrorum Provincialium perpetuitate, Ordinem ipsum in ruinam iterum collabi contingat, Volumus & ordinamus præfatos provinciales Ministros ultrà triennium in suis non posse continuari officiis; quo triennio elapso, pro absolutis ab officio à cunctis fratribus habeantur.

Ipsique&Custodes à Capit. Provinciali deponi possint.

§. 11. Poterunt tamen infrà dictum triennium à suis Capitulis provincialibus, ùt secundùm Regulam & consuetudinem celebrabuntur, si minùs utiles inventi fuerint, ab officiis provincialibus absolvi; & idem judicium de Custodibus per omnia habeatur.

Et de observantia sint.

§. 12. Nullus verò in Ministrum provincialem aut Custodem eligi, aut in ipsorum electione vocem habere poterit, nisi vitam ducat reformatam, & in Communitate Reformatorum illius provinciæ cui præficiendus est, pro tali habeatur; quicquid autem in contrarium attentatum fuerit, ipso facto irritum sit & inane.

Observantes qui censeantur.

§. 13. Prætereà, quia de reformatis, ac purè & simpliciter regulam Beati Francisci hujusmodi observantibus sæpè sæpiùs, in præcedentibus & sequentibus mentio habetur, Volumus & declaramus sub nomine Reformatorum, ac purè & simpliciter regulam Beati Francisci hujusmodi observantium, comprehendi omnes & singulos infrascriptos, videlicet Observantes, tàm de Familia quàm Reformatos sub Ministris, ac fratris Amadei, de Coletanis, Clarenis, de sancto Evangelio, seu de caputio, ac Discalciatos nuncupatos, aut alios, similésque quocumque alio nomine nuncupatos, & Regulam ipsam Beati Francisci, purè & simpliciter observantes; & ex quibus omnibus supradictis, unum corpus insimul facientes eosdem ad invicem perpetuò unimus, ita quòd de cætero omissa diversitate nominum prædictorum, fratres Minores Sancti Francisci Regularis observantiæ, vel simul vel disjunctivè, nuncupentur & nuncupari possint & debeant. Omnésque & singulos, ut præfertur, unitos generali Ministro prædicto, ac provincialibus Ministris & Custodibus, in quorum provinciis & custodiis respectivè morantur, in omnibus & per omnia secundùm Regulam subjici debere. Conventuales verò secundùm privilegia viventes, quomodo eisdem Ministris generalibus & provincialibus, subjici & obedire debeant, per alias nostras desuper edendas literas declarabimus.

Quodque dimissis aliis denominationibus omFratres MinoresS.Francisci vocentur.

§. 14. Cæterum, ut dissensionum, scandalorum, & partialitatum fomes penitùs ab ipso Ordine tollatur, præcipimus firmiter & mandamus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ ipso facto incurrenda, à qua nullus, præterquàm in mortis articulo, nisi à nobis, aut à Sede Apostolica possit absolvi, ne aliquis frater Ordinis Sancti Francisci appellet alium fratrem ejusdem Ordinis malitiose, irrisoriè, seu improperiose, Privilegiatum Coletanum, Bullistam, Amadeitam, Clarenum, de Evangelio, seu de Capucio, Pigotum; aut alio quovis nomine etiam de novo reperto, seu forte in futurum occasione priorum divisionum ipsius Ordinis, vel hujus nostræ sanctæ institutionis & unionis Spiritus sancti gratiâ compositæ; à quocumque imponendo, seu alio quovis irrisorio injurioso, seu improperioso nomine, aut quod pro improperioso à patientibus habetur. Necnon omnibus tàm clericis, ne Fratres hujusmodi; aut eorum fautores præfatis nominibus, irrisoriè seu maliciose appellent, sed omnes fratres ipsius Ordinis Fratres Minores, ut præfertur, seu Sancti Francisci, à se ipsis & omnibus aliis nominentur.

Observantes autem ad Conventuales non transeant.

§. 15. Item statuimus, quòd de cætero nullus Fratres reformatus, possit per quemcumque Prælatum Ordinis, etiam Ministrum generalem mitti ad morandum ad aliquem Conventum non reformatum, aut pro reformato non habitum; excepto quòd si Capitulis provincialibus videretur minus malum aliquem fratrem licentiare ad nondum Reformatos, quàm ipsum cum Reformatis retinere, tali causa possint Prælati mittere fratrem seu fratres Reformatos ad nondum Reformatos. Inhibentes sub excommunicationis latæ sententiæ pœna; omnibus & singulis Conventualium secundùm privilegia viventium Prælatis; ac fratribus ne aliquem ex præfatis Reformatis, nisi modo prædicto recipere audeant. Similiter & dictis Roformatis fratribus sub eadem pœna ne ab obedientia suorum Ministrorum ullatenùs quàm modo prædicto recedant. Et ne ex novarum sectarum in dicto Ordine forsan introductione facienda Ordinem iterum in rixas devenire oporteat, Volumus & in virtute

sanctæ obedientiæ firmiter præcipimus & mandamus, quòd de cætero nullæ novæ sectæ vel reformationes in dicto Ordine introducantur, aut fiant, absque Ministri generalis, aut Provincialium Ministrorum Reformatorum in suis provinciis respectivè expresso assensu. Ita tamen quòd dictæ reformationes ipsi Ministro generali & provincialibus reformatis per omnia, juxta regulam subjiciantur, ut suprà expressum est de aliis Reformatis.

Novæ reformationes non inducantur. Sed tempore Clemen. viij. strictior reformatio inducta est, ut infra in ejus const. 35. in suprema, in Tom. 3.

§. 16. Quapropter omnes domos, loca, & eremitoria, quæ fratres de Observantia, seu de Familia, seu alii reformati sub Ministris quocumque nomine appellati fuerint, hactenùs tenuerunt & possederunt, ipsi Ministrio generali ac provincialibus Ministris reformatis, & per nos sic institutis & declaratis in suis provinciis respectivè perpetuò subjicimus & incorporamus. Volentes loca ipsa per ipsos Ministros, ac eorum successores Reformatos perpetuò, teneri & possideri, regni & gubernari. Quascumque lites desuper exortas coram quibuscumque Judicibus, ordinariis vel delegatis, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & dicti Ordinis Protectore, aut sacri Palatii nostri, Auditoribus sive Commissariis Apostolicis, tàm in Romana Curia, quàm extra eamdem, & tàm inter subditos, in quibuscumque statu vel instantia, tàm super possessorio quàm petitorio, seu etiam spolio, si quomodolibet prætendi possit desuper penden. etiam si hujusmodi loca de obedientia & de Capitulis fratrum Conventualium dicti Ordinis priùs fuissent, ad nos advocamus, penitùs & extinguimus, silentium perpetuum partibus imponen. Sententias quoque & processus per quoscumque judices in eis habitos, & latos, ac inde secuta quæcumque, etiam si lites ipsæ, ratione locorum fratrum, & bonorum hinc inde receptorum, aut cujuscumque alterius rei, occasione vel causa motæ fuissent, cassamus & annullamus.

Conventuales eos desuper non molestent.

§. 17. Et nihilominùs dictis fratribus Conventualibus, necnon quibusvis Judicibus, ac aliis quibuscumque, ne quicquam contra hujusmodi nostram declarationem, institutionem, innovationem, unionem, & incorporationem, in judicio vel extra, attentare, procurare, judicare, vel pronunciare, etiam si eis per nos commissum existat, seu in futurum committatur, præsumant sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, ac privationis beneficiorum quæ obtinent, ac etiam inhabilitationis ad alia in posterùm obtinenda eo ipso incurrenda, inhibemus, præcipimus, & mandamus.

Præservatores hujus Reformationis in Capit. generali eligantur.

§. 18. Demùm ut secundùm exigentiam locorum, personarum, & morum cuncta quæ conducere videbuntur pro manutenentia reformationis, per totam Christianitatem in dicto Ordine jam divina gratia introductæ, justè, providè, & discretè valeant, statui & ordinari, volumus Capitulum generalissimum proximè celebrandum teneri deputari ex probationibus, doctoribus, ac magis expertis Fratribus, nonnullos ex diversis Regionibus assumptos, qui omnia & singula quæ pro manutenentia reformationis, & vera Regulæ observantia, ac hujus nostræ constitutionis debita executione, accommoda judicaverint, in unum recolligant, approbanda per totum Capitulum, vel majorem partem ejusdem, ac tandem per nos Apostolicæ confirmationis patrocinio munienda.

Executorum deputatio.

§. 19. Et nihilominùs moderno & pro tempore existenti Cameræ Apostolicæ generali Auditori, necnon universis Archiepiscopis & Ecclesiarum Prælatis, ac quibuscumque in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipsi & eorum singuli præsentes nostras literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte dicti Generalis, ac Provincialium Ministrorum Reformatorum, seu alicujus eorum super hoc requisiti fuerint solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assisten. faciant eos, omnibus & singulis prædictis pacificè frui & gaudere non permitten. eos desuper per quoscumque, quavis auctoritate fungentes quomodolibet indebitè molestari. Contradictores per censuras Ecclesiasticas, & alia juris remedia, invocato ad hoc etiam si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, appellatione postposita compescendo.

Contrariorum derogatio.

§. 20. Non obstantibus quibuscumque literis Apostolicis, & indultis, etiam sacri Concilii Constantien. dictæ Religionis fratribus, familiis, congregationibus, denominationibus, aut alicui eorum sive illarum auctoribus & institutoribus, Conventualibus, sive Reformatis, aut de Familia Fratribus sub quibusvis verborum formis, solemnitatibus, & clausulis, fortioribus & insolitis, concessis seu forsan in futurum concedendis, etiam si tales forent, quòd de illis, eorúmque totis tenoribus specialis expressa, individua, ac de verbo ad verbum mentio esset habenda; quibus, quoad præmissa, expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque; Cæterùm, quia difficile foret has nostras præsentes literas ad quælibet loca ubi opus fuerit deferre.

Transumptis fides.

§. 21. Volumus & auctoritate Apostolica decernimus, quòd transumptis earumdem manu notarii publici signatis, & alicujus Prælati Ecclesiastici sigillo munitis, ea prorsus fides, in judicio & extrà adhibeatur, quæ adhiberetur si præsentes originales literæ, exhibitæ vel ostensæ forent. Nulli ergo omninò hominum &c. Si quis autem hoc attentare &c.

D. P. An. 5. die 29. Maji.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo decimoseptimo, quarto Calen. Junii, Pontificatus nostri Anno quinto.

XXIV.

Jurisdictio Camerarii & Clericorum R. Cameræ Apost. in causis & contractibus Cameralibus, & guberniis locorum eis commissorum. Necnon & confirmatio ordinationum per eosdem Clericos, pro fœliciori Cameræ regimine editarum.

Quoad jurisdictionem Camerarii plenè notabo infrà in Clem. VIII. constit. 65. In conferendis, Tom. 3. De Clericorum autem jurisdictione dixi sup. in const. 12. Alexand. VI. Et si ex fol. 463. Alias autem Cameræ ordinationes attende sup. in Eug. IV. const. 13. Inter, fol. 330.

LEO PAPA X.

Motu proprio, &c.

Edita A. D. 1517.

Eug. iv. & Innoc. viij. declararunt Camerarium & Clericos, magnam jurisdictionem habere, ut sup. in ipsius Eugen iv. const. 13. cit. in rubrica, & Innoc. viij. const. 4. Cùm sicut, fol. 435.

Licet fœl. rec. Eugenius Quartus & Innocentius Octavus Rom. Pont. prædecessores nostri provida dispositione declaraverint, totius Christiani Orbis, & Ecclesiarum, & Monasteriorum, & omnium civitatum, terrarum, & locorum S. R. E. mediatè vel immediatè subjectorum, personas quaslibet, ex quocumque loco etiam exempto oriundas, ad Cameram Apostolicam, pro eorum causis, & negociis peragendis recurrentes, summariæ justitiæ implementum reportare debere, ac Camerarium nostrum, & dilectos filios Clericos Præsidentes, in easdem personas superioritatem & omnimodam jurisdictionem passim habere.

Sed tamen aliqui excitarunt dubium hic relatum.

§. 1. Nihilominùs nonnulli rigorosis juris apicibus innixi, frequenter in dubium revocare innituntur, an Camerarius, & Clerici præfati, in privatorum causis, & negociis hujusmodi jurisdictionem exercere potuerint, sive possint, prout habere & exercere consueverunt in fiscalibus, Ecclesiarum, & Monasteriorum quorumcumque.

Hic modo Pontif. dubium submovet & decernit eorum jurisdictionem esse, quascumque causas summarie &c. cognoscendi

§. 2. Nos, de cætero super præmissis, & infrascriptis dubitari contingat, opportunè providere volentes, auctoritate Apostolica tenore præsentium, decernimus & declaramus, Camerarium, Præsidentes & Clericos præfatos, omnimodam superioritatem & jurisdictionem, in quascumque personas,

tàm

&decidendi Tu omnino in hoc attende const. 65. Clem. viij. In conferendis. Tom. 3.

tàm publicas quàm privatas, quamcumque Ecclesiarum & Monasteriorum, piorum locorum, & fiscarium, ac Almæ Urbis, aliarúmque civitatum, terrarum, & locorum S. R. E. mediatè vel immediatè subjectorum, ipsarúmque personarum negocia semper habuisse, & nunc in futurum habere; cum ampla & irrefragabili potestate & auctoritate, omnes earum causas & querelas, summariè, simpliciter & de plano, sola facti veritate inspecta, audiendi, cognoscendi, & sine debito terminandi; necnon jus inter quoscumque civitatum, terrarum & locorum hujusmodi dicendi, ac illis præcipiendi ac mandandi, prout hactenùs, facere consueverunt, perinde ac si causæ ipsæ, coràm nobis seu Rom. Pontificibus pro tempore existentibus agitarentur. Præmissáque omnia & singula eisdem Cameræ Apostolicæ Præsidentibus & Clericis, aliàs concessa, quatenùs opus sit, de Apostolicæ potestatis plenitudine, ex certa nostra scientia, & animi deliberatione, motu simili innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere decernimus.

Officialibus contravenientibus pœnas infligit.

§. 3. Districtiùs inhibentes quibuscumque Judicibus, & S. R. E. Cardinalibus, coram quibus causas hujusmodi agitari contigerit, ne contrà declarationem, & determinationem hujusmodi judicare præsumant, adempta eis aliter judicandi & interpretandi facultate.

Clericis prædictis gubernium quarumdam Terrarum Sedis Apost. approbat, & iterato committit.

§. 4. Et cùm gubernium terrarum Arnulphorum & Tulphæ, Civitæ Vetulæ, Massæ, Aquaspartæ, & Sancti Gemini, & aliorum castrorum, & terrarum Spoletan. Tudertin. & Narnien. diœcesis, eisdem Clericis specialiter sit commissum, & terræ, castra, & loca hujusmodi à jurisdictione Spoletan. Tudertin. & Narnien. civitatum & comitatum sint penitùs separata, illa quatenùs opus sit, etiam de novo separamus, & illarum gubernium eisdem Clericis confirmamus.

Emolumenta dicti gubernii, indicat, & concedit.

§. 5. Ac eisdem concedimus, quòd in castris, terris, ac locis prædictis jurisdictionem, per se vel alium, seu alios, exercere. Ac subsidia per homines castrorum, terrarum, ac locorum hujusmodi Cameræ Apostolicæ solvi solita, per eas exigere; ac illa & alia emolumenta in dictis locis per eos haberi solita recipere, & custodiam Arcium dictæ Tulphæ, & Oppidi Cæsarum, cum eorum subditis, pagis, salariis & emolumentis habere, ac inter se dividere licitè possint & valeant: Et quod equi in dictis locis ponendi ad stallones, per eosdem Clericos habito respectu ad alia loca eidem Romanæ Ecclesiæ subjecta, poni debeant. Necnon tritellorum tractas, & alia eorum consueta emolumenta etiam concedimus.

Jurisdictione super omnibus Dohaneriis, Appaltatoribus &c. eisdem tribuit.

§. 6. Quódque curam & gubernium, ac auctoritatem, tàm in Urbe quàm extra eam, tàm circa datia quàm gabellas, dohonas, & appaltus, eorúmque officiales, dohanerios, conductores, & appaltatores, etiam circà Dohanam Ripæ, mercium, grasciæ, salis, aluminum, Patrimonii, & Zeccham, Carceres, stratas, tàm Urbis quàm cæterarum civitatum & locorum, nobis de eidem Ecclesiæ subjectorum, quàm etiam circa singulos Thesaurarios & Depositarios in dictis locis consistentes, quàm hactenus habere consueverunt, habere & exercere. Ac septingenta cantaria aluminum pro residuo milleducentorum cantariorum similium, quæ per appaltatorem pro decimis, vel aliàs fabricari debent, singulis annis fabricare, & fabricari facere, ac illa liberè exigere, vendere, & pretium inde provenienss, inter se dividere, liberè & licitè valeant, concedimus.

Facultatem singulis annis Terras, Arces, & officia Sedis Apost. visitandi &c. confirmat.

§. 7. Cum facultate visitandi quolibet anno, terras Ecclesiæ illarúmque arces & officia, necnon reformandi, corrigendi, & emendandi, ea quæ reformatione indigerent juxtà alias, tàm per recol. mem. Urbanum, Martinum, Innocentium, Julium, & alios Rom. Pont. prædecessores nostros, quàm per Camerarios, qui pro tempore fuerunt concessa; quas concessiones & in eis contenta quæcumque, tenore præsentium, confirmamus & approbamus. Non obstantibus &c.

Solam Bulla signaturam sufficere decernit.

§. 8. Volentes quòd desuper literæ in forma gratiosa ad perpetuam rei memoriam expediri possint, etiam sub plumbo, vel per breve. Et etiam quòd sola signatura sufficiat, & quòd tàm in judicio quàm extrà illud plenam fidem faciat.

Dat. P. A. 5. die 12. Junij.

Dat. Romæ, die duodecima Junii millesimo quingentesimo decimoseptimo, Pont. nostri anno quinto.

Sequitur alia constitutio confirmatoria præcedentis, & aliarum hic relativè insertarum, Ordinationúmque à Clericis Cameræ pro ejus gubernio fœliciori editarum.

Edita A. D. 1518.

LEO EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium.

SIcut prudens paterfamilias cuncta quæ in ejus domo sunt, ad illius honorem & gloriam, provida moderatione disponit & ordinat; ita & nos, qui meritis licèt imparibus ab ipso supremo paterfamilias, & illius domi dispensatores effecti sumus, ejus curam studiosa solicitudine sic convenit attendere, ut in illa, præsertim quoad ea, quæ Romanæ Curiæ, illiúsque officialium, potissimè Cameræ Apostolicæ, cui pro status Romanæ Ecclesiæ conservatione, diversa onera incumbunt, salubrem statum regimen, & profectum conspiciunt, rectus ordo servetur, ac officia ipsa diligenter, accuratè & decenter exerceantur, & ad eamdem Curiam pro negociis tractandis pro tempore accedentes, votiva expeditione lætentur; necnon ex quæ propterea providè facta & ordinata comperimus, ut executioni demandentur, & firmiùs perpetuò illibata observentur nostræ approbationis munimine roborare & de novo statuere & ordinare debemus, prout in Domino conspicimus salubriter exepedire.

Eug. iv. quædam Cam. Apost. ordinationis à Clericis firmatas approbavit, ut su prà in e,us const. 13. In ter. fol. 330 Clerici deinde alia statuta profœliciori Cameræ statu hic infra inserta ediderunt.

§. 1. Sanè cùm accepimus nuper, postquàm fœl. recordat. Eugenius Papa Quartus prædecessor noster, attendens ad præfatam Cameram, Ecclesiarum & Monasteriorum omnium, necnon etiam Urbium, civitatum, terrarum, castrorum, oppidorum, villarum, & locorum dictæ Romanæ Ecclesiæ, immediatè vel mediatè subjectorum spiritualia & temporalia negocia paragenda devenire, nonnulla statuta, ordinationes, & capitula, per tunc Præsidentes dictæ Cameræ edita per suas literas, ex certa scientia confirmaverat, dilecti filii moderni Præsidentes ejusdem Cameræ, circa illius, ac officialium ejusdem statum fœliciter conservandum, & prospere dirigendum intentè, cupientes quantum cum Deo possunt, quæ in dicta Camera gerunt, justè & laudabiliter ad Omnipotentis DEI laudem & status Romanæ Ecclesiæ conservationem, ac omnium quorum intererit quomodolibet sublevamen fieri, matura super hoc inter eos deliberatione præhabita, statutis & ordinationibus prædictis, ac mandatis, tàm per piæ mem. Innocentium Papam Octavum, & Julium Secundum etiam prædecessores nostros, quàm per nos in forma motus proprii concessis, inhærendo, nonnullas constitutiones & ordinationes inter cætera, ea quæ tàm per Clericos quàm alios officiales ipsius Cameræ pro tempore existentes, fieri & exerceri debeant, concernentes & disponentes, ac alias rationabiles & honestas unanimiter fecerunt, & dederunt, prout in literis Eugenii, ac mandatis Innocentii prædecessorum, & nostris, necnon constitutionibus & ordinationibus hujusmodi, quorum omnium tenores, de verbo ad verbum præsentibus inseri fecimus, pleniùs continetur.

Hic modò Pontif. illa omnia approbat unà cum Bullis hic infrà mox relativè inserendis, & omnia privilegia Camerarii &

§. 2. Nos cupientes, ut literæ, mandata, constitutiones, & ordinationes ipsæ, inconcussæ persistant, & Clerici & alii officiales præfati, eorum officia, cum decentia, & tranquillitate exercere valeant, Motu proprio non ad ipsorum Clericorum, vel aliorum pro eis super hoc oblatæ petitionis in-

stantiam,

stantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, literas, mandata, constitutiones & ordinationes prædicta, & in eis contenta quæcumque, necnon omnia & singula privilegia, facultates, gratias, concessiones, & indulta, Camerario & Clericis ipsius Cameræ pro tempore existentibus, ac eorum Collegio aliàs per fœl. record. Bonifacium, Urbanum, Martinum, Callistum, Sixtum Quartum, & per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem prædictam, ac etiam per nos, quomodolibet concessa & confirmata; quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus & confirmamus; ac præsentis scripti patrocinio communimus, illisque perpetuæ firmitatis robur adjicimus, supplentes omnes & singulos defectus, juris & facti, si qui forsan intervenerint in eisdem.

Iteratóque statuit.

§. 3. Et nihilominùs pro potiori cautela, omnia & singula per ipsos modernos Clericos, statuta & ordinata, ac eisdem Camerario, Clericis, & eorum Collegio concessa, & indulta, ut præfertur, auctoritate & tenore prædictis, de novo statuimus, ordinamus, concedimus & indulgemus, ac illa perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari volumus & mandamus. Non obstantibus &c. Tenores verò literarum & Mandatorum Innocentii & Julii prædecessorum, & nostrorum, necnon constitutionum & ordinationum prædictarum sequuntur & sunt tales, videlicet.

Innocentii viij. & Julii ij. ac Leonis x. Bullæ inseruntur.

§. 4. Innocentius Papa Octavus &c. Cùm sicut.
Omittitur quia ipsa Bulla est sup. fol. 570.

§. 5. Julius Papa Secundus &c.
Omittitur Bulla, quia habes eam sup. fol. 484. Ex injuncto.

§. 6. Leo Papa Decimus. Licet fœlicis &c.
Ipsæ Bullæ sunt quæ præcedunt.

Ultra quas Pontificias constitutiones, Clerici alia concesserunt statuta, quæ confirmat hic Pont.

§. 7. Et quia scriptum est, propter temporum varietatem, novas etiam licet edere sanctiones, dilecti filii moderni ejusdem Cameræ Clerici, cupientes, quantum cum DEO possunt, quæ in Camera ipsa geruntur, justè, integra, & laudabiliter fieri, CHRISTI Salvatoris nostri, qui est sapienti Patris, & sol justitiæ, Numine invocato, ut quæ inferiùs constituerentur, ad ejus laudem & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ statum, & omnium quorum quomodolibet intererit justum sublevamen prospiciant, infrascriptas constitutiones in ipsa Camera perpetuò valituras unanimiter ediderunt. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. die 3. Jan.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo decimooctavo, tertio non. Januarii, Pontificatus nostri Anno quinto.

Sequitur tenor Statutorum à Clericis Cameræ editorum, de quibus suprà.

CAP. I.

De Missa in Camera audienda.

QUoniam scriptum est, Primùm quærite Regnum DEI, & omnia benè adjicientur vobis, cunctis diebus Cameralibus, Clerici, & omnes Camerales, nisi justo impedimento detineantur, in solita eorum Capella Missam devotè audiant; & Capellanus in missa currenti semper de Spiritu sancto unam orationem addat, ut ejus gratia Clericorum mentes ad justitiam rectè administrandam illuminentur.

CAP. II.

Accessu exindè ad Tribunal Cameræ.

Post cujus quidem missæ finem, duobus primis, simul successivè, cæteris servando ordine eodem modo procedentibus, ad eorum Tribunal publicæ audientiæ cum gravitate ascendant.

CAP. III.

Audientia & habitu.

Ubi proposita per recurrentes ad eos, benignè audiant, notentque in eorum libro diligenter; & diebus quibus fuerint sacra Consistoria, tàm in Missa, quàm suprà in eorum publica & secreta audientia, cappis Pontificalibus induantur, prætérquàm tempore vacationum. Et quando Consistorium non fuerit, satis sit eorum honestis palliis uti. In audientia autem secreta, ea honestas, & ea gravitas servetur, quæ loco & personis conveniat, ut qui administrandæ justitiæ; ac regimini præpositi sunt, aliis præesse meritò censeantur.

CAP. IV.

Intus verò, cùm Clerici ad utilitatem Cameræ Apostolicæ sint instituti, ante omnia Bullæ ex quibus jura Papæ, Cameræ, & Collegii solvenda sunt, unà cum Clericis ipsius Collegii expediantur. Deinde illis recedentibus, aliæ Bullæ & negocia ipsius Cameræ proponantur; & cum ipsius Cameræ utilitate, absque tamen juris tertii præjudicio determinentur; & ibi omnia hujusmodi collegialiter tractentur, neque extrà, Bullæ per alium, quàm mensarium liberentur. Alia verò ad ipsam Cameram pertinentia in ejus præsertim præjudicium, per aliquem ex Clericis expediri non possint, nisi ad executionem manifestæ ejus utilitatis, in contrarium gesta, viribus non subsistant.

Expeditione negotiorum intùs Cameram.

CAP. V.

Ordine in proponendis Causarum.

Et cùm dicitur, ubi non est ordo, confusio omnia subruit, ideò negocia, tàm Cameræ quàm privatarum personarum per illum proponantur, cui illorum jura demandata fuerint; & inter proponendum nemo proponentem interrumpat, sed omnes silentio utantur, ut propositio benè intelligatur; & quia cameralis consensus ex Collegio personarum literatarum deducitur, quilibet tàm in proponendo causas pendentes in Camera, aut materias camerales, quàm respondendo & argumentando, latinè loquatur, ut à consortio mechanicorum clarissimus iste locus differre videatur. Et ne causarum & negociorum cognitio confundatur, cùm alicui ex Clericis alicujus causæ examen commissum fuerit, nullus ex aliis in ea se intromittat, nisi talis primò deputatus impeditus fuerit: & tunc nova ipsius Cameræ cum commissione, & in impediti locum alicujus subrogatione.

CAP. VI.

Summariè processu. Hoc idem statuit Innocen. vij. in const. superius citata.

Et quoniam Camera Apostolica in determinationibus causarum manu regia uti potest, dummodò justitiam faciat, in omnibus causis in Camera cognoscen. summariè simpliciter & de plano, sine strepitu & figura judicii, sola facti veritate inspecta procedatur, & absque registrorum confectione, si qualitas causæ id non exigat. Cùm autem registrum fieri necesse fuerit, ad obviandum querelis, quæ hactenùs factæ fuerunt, conficiatur eo modo, quo per constitutionem fœl. record. Joannis Papæ Vigesimisecundi, quæ singulis annis dum Rota aperitur, legi & publicari consuevit; tàm in numero, versuum, & dictionum, quàm literatura, & curtis, ordinatum est; à pauperibus autem nihil contrà eorum possibilitatem exigatur.

CAP. VII.

Propinarum taxa. Hoc de pauperibus servatur taxa de qua infrà in Pii iv. const. 85. cùm ab ipso. T. [illegible]

Et quia ex justitiæ administratione à Deo justo-Judice, qui justis copiosam mercedem præparat in Cœlis præmia expectanda sunt, in causis pauperum nullæ propinæ accipiantur, nec in causis divitum nisi sint commissariæ; in quibus cùm registra, & dicta testium non possunt sine magno labore videri, æquum est, ut tunc propina moderata, id est in excultentis & proculentis dumtaxat consistens accipi possit, ut omnis infamiæ & avaritiæ nota penitùs evitetur.

CAP. VIII.

Participationibus affectuum prohibitis. Tu vide etiam Pauli iii. infrà constit. 18. Alias.

Cùmque Præfecti Fisci Apostolici, non solùm ab omni fraude, labe & ex lucro illicito abstinere, sed etiam omni suspicione carere debeant, ut ex eis Camera nullam prorsus, jacturam seu damnum patiatur; nullus Clericus seu notarius sub duorum millium ducatorum eidem Cameræ applicandorum pœna eo ipso incurrendæ, contrahat aliquam societatem, publicam vel occultam in conducta alicujus gabellæ, Dohanæ seu Thesaurariæ ad Cameram Apostolicam pertinentis; qui verò de

hoc

hoc convictus fuerit, ultrà dictam pœnam, biennio privetur emolumentis Clericatus, & notariatus; quæ pro tribus illorum partibus accrescant aliis Clericis & notariis, reliqua verò illorum quarta, revelanti detur.

CAP. IX.

Forma in eis observanda. Tu vide Bullam Pii iv. n. 58. Cum ab ipso. fol. 85. Tom. 2.

Et quia Clerici omni studio & industria tenentur, cum justitia tamen & honestate, intendere & consulare quantum possunt, commodo & utilitati Cameræ, in subhastatione & locatione cujuscumque dohanæ, gabellæ, sive Thesaurariæ ad ipsam Cameram pertinentis, fiant publica proclamare, sive publica significatio in locis debitis, ita ut intelligatur, ubi & quando talis subhastatio fieri debeat, & Cameræ utilitati benè sit, & omni parte consultum; & inter cætera, instabilibus subhastationibus, & locationibus, dicti Clerici diligenter & accuratè provideant, quòd illi quibus fient tales locationes bonum bancum, fide & facultatibus sufficientem eidem Cameræ præstent, ità ut Camera per conductorem promissa facilè assequi possit.

CAP. X.

Computorum visione & examinatione. Ad hæc vide eamdem Bullam Pii iv.

Et quia persæpè contingit, quòd Thesaurarii, Dohanerii, & alii tractantes proventus & res Cameræ Apostolicæ, computa & rationum eorum administrationis reddere defugiunt, tales Thesaurarii, Dohanerii, & alii rerum Cameræ Ministri ad talem effectum debitis temporibus ad reddendum rationem præmissam adstringantur; quorum computis in Camera ex se illa per eos, quibus per præfatam Cameram commissa fuerint, diligenter & fideliter examinentur, vocato quando opus est Computista præfatæ Cameræ; qui ad talem Clericum Commissarium quotiens opus fuerit, sub pœna amissionis salarii sex mensium venire teneatur, & officium suum diligenter impendere. Post verò ipsorum computorum opportunum examen, idem Commissarius, in Camera cæteris Collegis suis, illa fideliter & diligenter referat, ut sine aliquo affectu, Cameræ utilitati, cum justitia tamen, consuli possit.

CAP. XI.

Thesaurarii juramento desolvendis salariis in pecunia numeratæ. Tu vide quoad Thesaurarii officium, Bullam 100. Six. v. in conferendis. in d. Tom. 2.

Et quoniam Thesaurarii Cameræ Apostolicæ, ut sæpè quærelæ audiuntur, Castellanis Arcium, & aliis officialibus terrarum S. R. E. aut serò satisfaciunt, aut illis eorum stipendia & salaria, non in pecunia numerata solvunt, sed in pannis & aliis rebus, quas pro majori pretio quàm valeant, eis computant, propter quod ipsi Castellani, & officiales, non levi damno afficiuntur, & dicta Camera, etiam ex hoc jactura gravem patitur, cùm prædicti officiales ex diminutione eorum stipendiorum & salariorum, opportunè deservire non possint; propterea moneantur Thesaurarii, etiam sub juramento in principio suorum officiorum, quòd eisdem Castellanis & officialibus in pecunia numerata, & non in aliqua alia rerum specie satisfaciant.

CAP. XII.

Thesaurarii munere in corrigendis Castellanis Arcium.

Qui verò Castellani Arcium S.R.E. numerum stipendiorum eis designatum, aliquando non retinent, & pro eorum satisfactione, Camera gravissimas subiit impensas, ad evitandum periculum occupationes alicujus Arcis, ex defectu stipendiatorum, & necessariarum munitionum, Camera ipsa Apostolica moneat Thesaurarios, qui ipsis Castellanis stipendia persolvunt, & ultrà visitationem, quam facit Visitator à S. D. N. pro tempore deputatus, ipsi sæpè, & si fieri potest, omni mense curent, intelligere, an Castellani pagas ordinatas retinent, & si in hoc deficere reperti fuerint, eis de eorum stipendio non satisfaciant, alias ipsi Thesaurarii in tantumdem à Camera mulctentur,

CAP. XIII.

Officialium status Ecclesiastici ignavia & malignitate coercenda. Ad hoc vide etiam suprà constit. hic in principio insortam.

Item, quia dicitur quòd impunitas maleficiorum, incentium præbet delinquendi, si habeatur notitia, quòd aliquis officialis Terrarum Ecclesiæ ignavia sua, vel malignitate, delicta relinquat impunita, unde & mala exempla & scandala, inter subditos Ecclesiæ cum jactura etiam Cameræ frequenter oriuntur, tali officiali, si post monitionem se non correxerit, de salario debito non satisfaciat; & ultrà hoc alia pecuniaria arbitrio Cameræ puniatur.

CAP. XIV.

Eisdemque de injustitiis & extorsionibus puniendis.

Item, quia subditi Ecclesiæ, tamquàm filii liberæ, & non filii ancillæ, cum charitate & pietate tractandi sunt in eorum gravaminibus, sacros Pedes S. N. D. non facilè adire valent, neque aliud quàm Cameræ Apostolicæ refugium habent, quod nonnumquam à plerisque velut diaboli membris non Ecclesiæ filiis malignitate quadam impediri videmus, si de aliquo Rectore etiam Locumtenente alicujus Reverendiss. Legati, aut alio officiali Provinciarum, sive Terrarum Rom. Ecclesiæ, mala fama, de injustitia extorsionibus, aut malo regimine, ad Cameram Apostolicam allata fuerit, & ex monitionibus ipsius Cameræ incorrigibilem se demonstraverit, & talis Lagatus de suo Locumtenente opportunè non providerit, significetur saltim per duos Clericos S. D. N. & habita venia à sua Sanctitate justo Cameræ arbitrio provideatur, & Ecclesiæ Populi, se lupis lacerandos non relinqui, sed sibi tamquàm filiis opportunum patrocinium præstari cognoscant; & ultrà hoc, hujusmodi improbo officiali inter alia salarium adimatur.

CAP. XV.

Consulatione in arduis cum Papa, aut Camerario.

Item, quia scriptum est, omnia cum consilio, & non pœnitebit, Clerici, aut aliqua eorum pars, saltim semel in mense, S. D. N. aut Reverendiss. Camerarium adeant, & cum Sanctitate & Dominatione Reverendissima, de rebus arduis occurrentibus; & deinde talem consultationem, & responsiones, sive deliberationes in Camera referant.

CAP. XVI.

Justitia sincera administratione.

Et quia officium administrandæ justitiæ satis grave est, & periculosum, superfluum non videtur sæpè illud replicare, ut omnes Clerici moniti sint, & animo frequenter revolvant, quod in omnibus causis, quas in Camera Apostolica verti continget, tàm pro ipsa Camera, quàm pro privatis personis, justitiam sincerè administrare convenit, semper Deum præ oculis habendo; atque illam horrendam sententiam assiduè memoriæ repetendo, quod durissimum judicium his, qui præsunt retribuetur.

CAP. XVII.

Decani officio juxta Bullam Eug. iv. de qua sup.

Deveniendum est prætereà ad ea quæ ad singulos Clericos ad se pertinent, inter quos R. D. Decanus, ipsius Cameræ illa agat diligenter, quæ ex ordinatione fœl. record. Eugenii IV. ei incumbunt, prout in literis Apostolicis ejusdem Eugenii suprà expressis continetur, quæ literæ semper & inconcussò serventur.

CAP. XVIII.

Clerici mensarii munere, quoad Bullas expediendas & annatas exigendas.

Item res camerales, eò diligentiùs pertractentur, quò curæ unius quòlibet mense commissæ fuerint, constituatur singulo mense unus Mensarius; qui nisi justo impedimento fuerit impeditus singulis diebus non feriatis, ad Cameram accedat, & ibi videat, & indicet, omnes bullas partibus restituendas; & illas, pro quibus fuerit solvenda annata, nulli permittat consignari, nisi annata ipsa, debito & consueto loco soluta, de ejus solutione, cedulas depositariorum videat; & si aliqua justa causa fuerit, quare tunc annata ipsa solvenda debeat in eo casu, de opportuna cautione provideat, ut res absque Cameræ detrimento pertranseat, partibus nihilominùs justitiam ministrando. Et quoniam ad evitandas solutiones annatarum, plurimi intrusiones allegant, & eas probare nituntur per testes, cùm in hoc grave Cameræ interesse versetur, ne fraude & dolo tales intrusiones contingat probari, consultum opportunitati Cameræ videretur, si tale examen coram mensario Clerico fieret, & propterea ipse mensarius tale onus omninò subeat. Item, quia bullæ ex quibus annatæ, & jocalia solvi debent, aliquando sive ex negligentia, sive per errorem, omnes non transmittuntur ad Cameram, ut tali inconvenienti occurratur, mensarius omnibus diebus Cancellariæ, vadat ad Plumbum, ad providendum, quòd omnes bullæ, tàm pro debita annata, quàm pro localibus mittantur ad Ca-

meram, illis in dicto plumbo per eum in uno libro advocatis; & qui non iverit, aut non miserit unum ex collegis, careat provisione sex ducatorum, qui ad eumdem effectum, omni mense ordinati sint, ac etiam participatione jocalium illius mensis. Et quia plurimum quàm unius tantùm judicio, omnia meliùs determinantur, præfatus mensarius proponat in Camera tunc proxima omnes bullas, in quibus aliquod dubium fuerit, ut Cameræ & partibus pro justitia satis faciat.

CAP. XIX.

Examine promovendorum ad sacros Ordines. In hoc, ipsi Clerici Cam. non ampliùs se intromittunt.

Item, cùm inter alias curas, quæ Cameræ Apostolicæ demandantur, illa præcipua, gravior & onerosior existat, per quam examen ad sacros ordines promovendorum, eidem Cameræ committitur; Nam cùm ex bonis membris, bonum corpus Ecclesiæ conficiatur, nisi Sacerdotes, quorum officium est, de lege divina rectè respondere, moribus & doctrina idonei, aptique fuerint, presbyteralis Ordo in ludibrium efficitur laicis, qui à Sacerdotibus doctrinam & bonos mores videre desiderant, ignorantiam & vitæ improbitatem manifestè conspiciunt, attendant diligenter & accuratè dicti Clerici examinatores, ne Deo optimo tales admittant Ministros, quorum victimæ propter ruditatem insufficientis scientiæ, ac vitæ inhonestatem, majestati divinæ abominabiles fiant, & examinatorum simul damnationes causentur; exquiratur itaque sufficiens titulus beneficialis, competens doctrina, & præsentia, & loquela promovendi, bonorum morum compositio; illud prætereà & constanti memoria cum timore & tremore prospiciant, ne pro tali examine pecuniam, aut munus aliquod accipiant, cùm in sacris canonibus nihil tantoperè prohibeatur, quantùm sacrorum Ordinum collatio simoniaca. Notarii quoque ipsius Cameræ pro scriptura collationis ordinum prædictorum nihil accipiant, nisi quantum de jure licet. Ut autem illis Antistitibus, qui ex ipsorum ordinum collatione, loculos implent, ut sibi ædificent in gehennam. Cura autem examinandi non alterius sit, quàm Clerici, qui locum suum non possit, nisi collega sustinere; & si quando acciderit, quòd in supplicatione promovendi insertum sit, quòd ipse promovendus examinetur in Camera Apostolica per Clericum, sive Notarium ejusdem, nullus Notariorum audeat illum examinare, cùm talis clausula per Notarium inadvertenter admissa fuerit, & numquàm solita sit poni, nisi cùm examinandus literarum ignarus, censuram Cameræ Clerici vult effugere.

CAP. XX.

Clericorum humanitate erga Curiales.

Item, quia omni Collegio tunc benè succedunt omnia, cùm caput, & membra charitatis officio devincta sunt, propterea Clerici omni studio, Advocatos, Procuratores, Notarios, & alias personas Cameræ deservientes, benignè & charitativè prosequantur, & tractent, eorúmque honestis utilitatibus, & honoribus quantum possunt, faveant & assistant.

CAP. XXI.

Advocati pauperum munere.

Advocatus verò pauperum ad causas miserabilium personarum in Camera Apostolica tractandas diligenter advertat, illásque quantum licet sine respectu tueatur, & curet, ne contra justitiam non vexentur.

CAP. XXII.

Advocati & Procuratoris fiscalis munere.

Advocatus & Procurator Fiscalis, tàm in Camera Apostolica, quàm extra, interesse ipsius Cameræ studiosè curent; & cùm in ea vel alibi de prædicto interesse sermonem haberi audierint, illud quantùm justitia expostulaverit, sine aliquo respectu tueantur, etiam si super hoc extra Cameram, aliqua causa, sive judicium civile vel criminale intentatum fuerit; & quando fiet aliqua declaratio, incursus pœnarum eidem Cameræ applicatarum, vel absolutio ab eisdem, de omnibus per ipsos Advocatum & Procuratorem detur Cameræ Apostolicæ opportuna notitia, ut possit in omnibus providere. Et quia eorumdem Advocati, & Procuratoris judicium, in omnibus & per omnia; & præsertim in causis fiscalibus, utile est, à Camera non discedant, nisi causis fiscalibus terminatis, quæ post examen bullarum, ante omnes alias causas terminentur.

CAP. XXIII.

Notariorum Cameræ reformatione super.

Notarii autem Cameræ Apostolicæ, in quorum fide, & diligentia, magna cura rerum Cameralium reposita est, infrà notata, servare teneantur.

CAP. XXIV.

Registratione scripturarum interesse Camera concernentium.

Et primò in libris ipsius Cameræ ad id deputatis registrent extensè & ad longum, omnes & singulos contractus, inter eam & unamcumque personam, Collegium vel Universitatem initos, & quascumque scripturas ad ipsam Cameram pertinentes, infrà sex dies ad diem stipulationis, sive revisionis illorum per Clericum, cui id commissum fuerit, computandos, qui contractus & scripturæ per Notarios ipsius Cam. & non per alios registrentur, sub pœna ducentorum ducatorum auri pro qualibet vice, qua transgressus aliquis eorum fuerit, pro medietate eidem Cameræ, & pro alia medietate Collegio Clericorum applicandorum, etiam si pars cum qua contractus fuerit initus. Notario rogato non satisfecerit, pro cujus tamen mercede consequenda, Clerici præstent eidem Notario omnem favorem, ut ipsam mercedem cum effectu consequantur.

CAP. XXV.

Bullarúmque.

Item, quia Bullæ Apostolicæ fideliter tractandæ & registrandæ sunt, neque ante illarum registrationem, alicui extra Collegium ipsorum Notariorum credendæ, omnes bullæ in præfata Camera registrandæ, per ipsos Notarios Cameræ, & non per aliquem alium registrentur, ipsæque bullæ, ut præmittitur, registratæ, & sumpta quæ ex eis fieri continget, per unum ex Clericis, cum eodem registro fideliter, ac de verbo ad verbum auscultentur, & si quid in registro omissum, superfluum, vel mendosum reperiatur, corrigatur manu ejusdem Clerici, talísque correctio per ipsum Clericum nomine suo apposito approbetur, prout fit in aliis registris Curiæ.

CAP. XXVI.

Registrationum mercede.

Et quia omnis labor optat præmium, prædictáque registratio admodùm necessaria est, & in partium utilitatem redundat, quia visum sæpè fuit, quando accidit ex registris Cameræ aliquod sumptum extrahi, repertos fuisse in eisdem registris plurimos defectus, & errores, etiam substantiales, prædictus Clericus auscultator à parte unum julium recipiat pro quolibet pari bullarum, gratiosa scilicet & executoriali simul, aut pro una bulla quando simplex fuerit, & similiter pro uno sumpto. Notarius verò pro labore suæ registrationis, tantum capiat, & non ultrà, quantùm in registro Cancellariæ, sive præfatæ Cameræ, antiquitùs capiebatur, in quo ipsi notarii modestiam servent, ne partes de ipsis justè conquerantur, & similis ausculatio fiat de instrumentis, capitulis, parentibus, & aliis in eisdem libris Cameræ registrandis.

CAP. XXVII.

Bullarum absque solutione annatarum expeditione, ac testium examine.

Item, ut semper possit videri causa, propter quam bullæ absque annatæ solutione partibus allegantibus intrusionem traduntur, Notarii ejusdem Cameræ conficiant, & in eadem Camera conservent unum librum, in quo in præsentia Notarii describant omnes attestationes testium examinatorum, in præsentia mensarii per ipsum Notarium Cameræ super intrusionibus Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum quorumcumque beneficiorum, cum interrogatoriis per Procuratorem fiscalem compositis, & in Cam. Apostolica registratis, aliis testibus super similibus alio modo examinatis, nulla præstetur fides, & bullæ non tradantur, etiam sub obligatione, nisi intrusio plenè per testes, ut præfertur examinatos, probetur, & Notarius habeat pro examine unius cujuslibet testis, ut promittitur, examinati, carlenos duos antiquos, & tantumdem capiant pro examine in similibus causis, præterquàm in commissariis, in quibus servetur stylus Rom. Curiæ.

CAP. XXVII.

Librorum Cameræ custodia.

Item, quia libri qui sunt in Archivio Cam. Apostolicæ, sunt magni ponderis, tàm quoad interesse

Sedis Apostolicæ, & ipsius Cameræ, quàm etiam partium, & propterea fideliter & diligenter sunt custodiendi, ne aliquis extraneus aliquos ex dictis libris subripiat, aut aliquod folium ex eis laceret, vel aliquo modo viciet, Notarii non admittant intra cancellum ejusdem Archivii aliquem extraneum, sed faciant extrà expectare illos, qui eorum operam exquirunt, neque etiam permittant, quòd aliquis ex familiaribus ipsorum Notariorum intret, sive maneat intrà dictum cancellum, nisi quando aliquis ex ipsis Notariis ibidem præsens fuerit, & tunc etiam ipse Notarius benè circumspiciat, ne dictus familiaris aliquid mali faciat in dictis libris, atque etiam quando libri prædicti, aut à Domino Thesaurario, aut ab aliquo ex Dominis Clericis extrà dictum cancellum extrahuntur, tunc ipsi notarii conficiant unum alium librum, in quo describatur extractio uniuscumque libri Cameralis, cum subscriptione receptionis illius, qui librum ipsum extraverit, ut sciatur, apud quem talis liber possit reperiri, & circa hoc, servetur mandatum per fœl. rec. Julium Papam II. super hoc editum, cujus tenor sequitur, & est talis.

Jul. II. mandati observantia.

§. 8. Cùm sicut accepimus in nostra Camera &c.

Omittitur quia ipsa Bulla est suprà fol. 491.

Notarii mensarii officio circà expeditionem Bullarum.

§. 9. Item, ad evitanda monopolia & quascumque extorsiones, ipsi Notarii nullo modo possint vendere, sive arrendare inter se aliquod membrum emolumentorum, eorum officii Notariatus, sed labores & proventus omnes inter eos sint communes, & quælibet cura præterquàm registrandi bullas, quæ semper debet esse communis omnium, solùm ad mensem, & non ultrà, per unum ipsorum Notariorum, & utilitas inter omnes æqualiter dividi debeat, & ut partes commodiùs expediantur, Notarius mensarius, bullarum & obligationum, non in domo suæ habitationis, sed in Camera Apost. ea quæ circa illas occurrunt, agere & expedire teneatur, ubi etiam Clericus mensarius pro expediendis iis, quæ circa ad id eum pertinent, adesse debet, ità ut bullæ recipiantur, & retineantur solùm per Notarium ad id deputatum, & non per alium, qui Notarius sic deputatus non recipiat aliquas bullas ab officialibus registri bullarum Cancellariæ, nisi per manus solius scriptoris ejusdem registri, & non famulorum ipsius, vel quorumvis aliorum, bullas verò per Cameram expeditas, solùm recipiat per manus Summistæ, vel ejusdem Summistæ officium exercentis.

Et circà resignationum & cessionum registrationem.

§. 10. Item, ut resignationes, & cessiones beneficiorum, quæ in manibus Notariorum fiant, omni dolo & fraude careant, & nemo propterea decipiatur, prout quotidiè clamores audiuntur, de cætero Notarii prædicti, in adnotandis ipsis resignationibus, & cessionibus in libris Cameræ, infrascriptam ordinationem servare debeant, cujus tenor talis est, ut sequitur.

Camerarii decretum, quoad evitandos fraudes notariorum in ejusmodi registrationibus.

§. 11. Raphaël Episcopus Ostien. Cardinalis S. Georgii S. D. N. Papæ Camerarius. Cum fide dignorum relatione intellexerimus, consuevisse dilectos filios Notarios Cam. Apost. per quamdam corruptelam, negligentiam sive abusum, & malitiam, resignationes beneficiorum, quæ in Curia Romana, & Camera Apostolica consueverunt, & in ordinariis libris, & authenticis ejusdem Cameræ, Notarii & Scribæ, ne fraus aliqua fieri, sive excogitari possit, & ad hoc, ut semper de veritate doceri possit, quando opus esset, non in dictis libris, ut rationabile statutum erat, ampliùs scribi, pro majori parte, sed à tergis supplicationum, quarum prætextu dictæ resignationes admitti debent, simpliciter, notare, & scribere manu propria, & deinde partibus restituere, nulla retenta copia, vel nota, absque eo quod in protocollis, vel libris Cam. Apostol. scriptæ sint, vel si scribantur, id ex intervallo plurimum mensium sit, & id non aliter, quàm parte instante, ex quo fit, ut veritas reperiri non possit in libris, dùm de illarum admissione quæritur, & tractatur, & sic in potestate partis in fraudem, & deceptionem nostram, & impetrantium, ad eorum propositum illis uti, vel eas celare, prout eis magis expedire videtur, in maximum scandalum Curialium, & aliorum impetrantium, & pessimum exemplum.

Providet circa resignationes prætetitas.

§. 12. Nos igitur ad quos ex nostro Camerariatus officio pertinet, & spectat in primis, quantum possumus providere, de mandato S. D. N. Papæ vivæ vocis oraculo super hoc nobis facto, & auctoritate nostri Camerariatus officii, præcipimus & mandamus, quatenùs dictas resignationes beneficiorum jam factas & admissas, usque in præsentem diem, sic notatas in margine supplicationum dumtaxat, etiam si partibus restitutæ forent, infrà terminum octo dierum proximè futurorum in libris authenticis Cameræ Apostolicæ, ubi scribi & notari solent, scripsisse & posuisse debeant, omni mora & excusatione cessantibus.

Et circà futuras.

§. 13. Resignationes verò, quas fieri continget in futurum, & in posterùm admittendas & faciendat, sub simili privationis pœna, & excommunicationis, quam quilibet contrafaciens eo facto incurret, infrà tres dies à die resignationis factæ & notatæ, sive stipulatæ, in dictis libris Cam. Apost. in forma authentica, & legali, admittere, & solemniter apponere teneantur: & debeant, omni prorsus excusatione cessante, nec priùs liceat eis, in margine supplicationis scribere & notare, nisi in libris authenticis notatæ fuerint.

Resignationes aliter factas irritat.

§. 14. Decernentes ex nunc resignationes aliter factas nullius momenti existere, nec alicui suffragari, beneficiáque taliter resignata, non per resignationem, sed per obitum vacare.

Clericis; ut Notarios contravenientes coerceant, injungit.

§. 15. Mandantes RR. Patribus Dominibus Præsidentibus & Clericis Cameræ Apostolicæ, ut omnia & singula supradicta inviolabiliter observari mandent, & faciant, ac ad declarationem & executionem dictarum pœnarum ipso facto incursarum effectualiter procedere debeant: & teneantur, ut quos à malo, DEI timor non revocat, temporalis coërceat disciplina, sub pœnis in dicto mandato contentis, in omnibus & per omnia observent, ac cessiones & resignationes easdem, continuatim in libro resignationum describant, nullo spacio inter illam, & præcedentem, nisi fortè unius lineæ dimisso, ut tollatur occasio aliquid in medio scribendi.

Statutorum Cameræ tenor sequitur, super Expeditionum cujuscumque Clerici registratione.

§. 16. Item, ut omni tempore de gestis per Clericos Cameræ ratio reddi valeat, quilibet Notarius, habeat unum librum, in quo registret omnes literas Camerales, quæ per manus suas expediuntur, postquàm à Clerico visæ fuerint, & conetur unusquisque illas eleganter componere.

Mandatisq; Procuratorum registrandis in causis interesse Cameræ concernentibus.

§. 17. Item, quia sæpè contingit, mandata procuratoria in Camera, super negociis Fiscum & interesse Cameræ concernentibus exhiberi, ac illa ex incuria, vel dolo alicujus deperdi, & sine illorum ostensione, acta inter Cameram, & exhibentes, pro nullis reputantur, statuerunt, ut omnia instrumenta & mandata procuratoria hujusmodi; cum recognitionibus illorum, in libris ejusdem Cameræ per ipsos Notarios omninò registrentur; ut de illorum tenore per libros eosdem perpetuò doceri possit, quorum registrationi fides adhiberi debeat, sine alia originalium exhibitione, cùm per Clericum sint videnda, & conferenda cum originalibus.

Clericis absentibus, vel ad Cameram per mensem non accedentibus.

§. 18. Item, sicut scriptum est, qui non laborat non manducat, & in Camera Apostolica continui & intolerabiles labores existunt; ne qui incommodum non sentiunt, commoditates capiant, & lucra constituerunt, quòd Clericus Cameræ in Curia præsens, & legitimo impedimento non impeditus, ad Cameram per unum mensem non accedens; careat participatione jocalium, & utilitate mensariatus; si verò extra Curiam degerit absque Collegarum licentia; sive habuerit aliquod publicum officium, sive commissionem, cum salario & lucro, de proventibus Clericatus non participet, & idem observetur quoad Notarios ejusdem Cameræ.

Clericorum & Notariorum admissione.

§. 19. Circa verò admissiones Clericorum & Notariorum, tàm in solutione admissionis, & jocalium, quàm in perceptione fructuum, & emolumentorum servetur id quod observatum fuit.

Causarum Clericorum defensione.

§. 20. At quia omnes leges, & Prophetas in sola radice charitatis pendere & solidari Veritas affirmat, constituerunt præfati Clerici, ut in quibuscumque occasionibus alicujus Collegæ eorum, sive alterius personæ Cameralis, Collegium ipsum Clericorum debeat patrocinium, & defensionem causæ ejusdem assumere, & omni via & modo illam tutari & defendere.

Infirmorúmque usitatione.

§. 21. Atque etiam in infirmitate, Clericos, & alias personas Camerales visitare, & si opus fuerit, suis necessitatibus subvenire.

Morientium quoque funeralibus.

§. 22. In morte etiam providere, ut sumptibus defuncti si facultates reliquerit, sin autem communi omnium Cameralium impensa, funus decenter efferatur, & ipsi Camerales omnes, illud collegialiter comitentur, in octava depositionis in loco sepulturæ curent exequia, ipsis ibidem assistentibus, & ipsorum impensa celebrari, ut in eo pietatis opere DEO optimo placeatur, & cuicumque ipsorum, qui in hoc operam præstiterit, ut in ejus morte id ipsum à superstitibus rependatur.

Prædictorum omnium observantia.

§. 23. Quæ omnia & singula supradicta, & ordinata in Prælentium constitutionum volumine, RR. DD. Cam. Apost. Clerici unanimiter statuerunt, & constituerunt, ac per quascumque Camerales personas, & alios ad quos spectat integrè servari mandaverunt.

Et singulis annis in prima Camera publicæ lectione.

§. 24. Et ut de prædictis jugis memoria, omnibus quorum interest maneat, instituerunt omnes & singulas constitutiones prædictas, singulis annis in prima audientia mensis Octobris, per unum ex Notariis ipsius Cameræ, ad mandatum D. Decani in tribunali publicæ audientiæ ipsorum Dominorum Clericorum, alta & intelligibili voce perlegi, ut quilibet eorum ad justitiam ministrandam ferventior reddatur, ad laudem & gloriam Omnipotentis DEI qui pro justitiæ administratione magna præmia redditurus est. Amen.

XXV.

Quòd audientes Missam in Ecclesiis Fratrum Mendicantium in Dominicis & Festis diebus, satisfaciunt præcepto Ecclesiæ de Missa audienda.

LEO PAPA. X.

Edita A. D. 1517.

Universis & singulis præsentes literas inspecturis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Causa hujus constitut.

INtelleximus quosdam in dubium revocare, & perindè timoratis conscientiis scrupulum injicere, si Christifideles, qui Dominicis & Festis diebus extrà Ecclesias suas parochiales, Missas audiunt in Ecclesiis Fratrum Ordinum Mendicantium, Ecclesiæ præcepto de Missa audienda satisfaciant.

Declaratio de qua in rubric.

§. 1. Nos enim ambiguitatem hujusmodi penitùs tollere volentes, ut cum sinceriori conscientia fideles quique DEO creatori suo serviant, auctoritate Apostolica præsentium notum facimus, omnes Christifideles utriusque sexus, (qui non contempto proprio Sacerdote Parochiali) in Ecclesiis Fratrum Ordinum Mendicantium, Dominicis & Festis diebus Missas audiunt, satisfacere præcepto Ecclesiæ de Missa audienda, nec in aliquam labem mortalis peccati pœnamvè incurrere.

Contrariorum derogatio.

§. 2. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 3. Et quia difficile foret præsentes literas nostras originaliter ad loca omnia, (ubi opus foret) deferri, volumus & decernimus, ut earum transumptis manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati in dignitate ecclesiastica constituti munitis, ea fides, (ubi opus fuerit) detur, quæ originalibus ipsis daretur, si exhibitæ forent vel ostensæ.

Dat. P. A. 5. die 13. Novemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die decimatertia Novembris millesimo quingentesimo decimo septimo, Pontificatus nostri Anno quinto.

XXVI.

Fratres Minores Ordinis S. Francisci de Observantia, in Processionibus & actibus publicis, Fratribus Conventualibus præcedunt, digniorique loco crucem deferunt.

De separatione Fratrum, de Observantia à Conventualibus & cæteris tangen. Fratres de Observantia, vide suprà in const. 23. Ite. Ubi notavi.

LEO PAPA. X.

Edita A. D. 1517.

Universis & singulis præsentes literas inspecturis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Fratres de Observantia digniorem locum habens, quam Conventuales in processionibus & aliis actibus publicis, ex Bulla hujus Pont. sub die 12. Jun. hujus anni, quam uti hic sufficienter relatam prætermisi.

LIcet aliàs postquàm statueramus, & ordinaveramus, quòd de cætero perpetuis temporibus fratres B. Francisci, puritate ejus regulæ, & sub regulari observantia viventes, ac Reformati, Ministrum, Fratres verò dicti Ordinis Conventuales nuncupati, Magistrum generales habere deberent, ne inter Reformatos & Conventuales fratres hujusmodi super præcedentia; dissensio & contentio oriri posset, voluerimus & statuerimus, quòd in processionibus, & aliis actibus publicis, fratres Conventuales, fratribus regularis Observantiæ Ministrum habentibus, locum digniorem relinquere tenerentur.

Et in ea permissa fuit utrique Ordini sui Generalis electio.

§. 1. Quódque fratres ipsi Conventuales, semper eorum Crucem & vexillum per eos deferri solitum, deferre liberè & licitè valerent.

Possunt tamen Conventuales solitam Crucem deferre.

§. 2. Quia tamen ut ex nonnullorum relatione accepimus, fratres ipsi Conventuales prætendunt Crucem ipsorum Conventualium deferre in loco digniori.

Quia eam volunt deferre in loco digniore.

§. 3. Nos autem, qui præmissa omnia statuimus, ut omnis dissensio & contentio, inter eosdem fratres de Observantia, & Conventuales tolleretur, mentisque nostræ fuerit, prout etiam id expressimus, quòd in omnibus actibus, fratres de Observantia haberent locum magis dignum, quàm ipsi Conventuales, & propterea mentis nostræ incommutabilis fuerit, prout existit, quòd ipsi fratres de Observantia Crucem suam in loco digniori deferant. Ad hujusmodi tamen ambiguitatis dubium de mentibus omnium tollendum, motu proprio, & certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine declaramus, mentis nostræ fuisse quòd tàm Conventuales, quàm de Observantia, & reformati fratres prædicti, in quibuscumque processionibus, & aliis actibus, in quibus Crux deferenda foret, Crucem suam deferre possint; ità tamen quòd Crux ipsorum fratrum de Observantia, & Reformatorum loco digniori deferatur.

Pontifex ideò contrarium servari mandat.

Eosdémque fratres de Observantia veros B. Francisci Fratres declarat.

§. 4. Quódque ipsi fratres de Observantia & Reformati, veri & indubitati fratres Ordinis B. Francisci, & ejus regulæ observatores semper fuerint, ac divina faventegratia sint futuri, sine aliqua interruptione, seu divisione, à tempore editæ regulæ per B. Franciscum, usque ad præsens, ac sub ipsius B. Francisci regula militaverint, & etiam ad præsens militent, sicque in omnibus teneri & observari; ac dici debere decernimus ac mandamus.

Perturbatoribus pœnas imponit.

§. 5. Mandantes nihilominùs omnibus & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac Ecclesiarum Capitulis, sub interdicti ingressus Ecclesiæ, ac suspensionis à divinis, inferioribus verò Prælatis ac Parochialium Rectoribus, necnon Mendicantium, & aliorum Ordinum professoribus, sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis ipso facto incurrendis, à quibus nisi per Romanum Pontificem pro tempore existentem, præterquàm in mortis articulo, absolvi nequeant, quatenùs declarationem & decretum hujusmodi inter Conventuales, ac de Observantia & Reformatos fratres hujusmodi, inviolabiliter observent, observarique faciant, necnon

ne eosdem fratres Conventuales de Observantia & Reformatos hujusmodi super his molestent, aut perturbent, seu per quoscumque cujuscumque status, gradus, ordinis vel conditionis existentes, seu etiam inter se quomodolibet molestari, perturbari, vel inquietari permittant.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus dictorum Ordinum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon privilegiis, indultis, ac literis Apostolicis illis forsan concessis, confirmatis & innovatis, quibus illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expressè derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque.

Transumptio credi jubet.

§. 7. Volumus autem quòd præsentium transumptis manu publici notarii subscriptis, & sigillo Ministri generalis pro tempore existentis dicti Ordinis Minorum aut alterius Prælati in dignitate ecclesiastica constituti munitis, in judicio, & alibi, ubi opus fuerit, eadem fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus literis, si illæ forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 5. die 6. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die sexto Decembris millesimo quingentesimo decimo septimo, Pontificatus nostri anno quinto.

XXVII.

Contra mentientes personas, in literis Apostolicis, ut earum expeditionem gratis assequantur; Officialésque eorum complices.

Hoc ferè voluit etiam Innoc. VIII. contra prædictos mentientes, ut suprà in ejus const. 11. Cùm sicut, fol. 440.

Similem verò sanctionem, contrà simoniacæ se pro aliis supponentes, pro obtinendis beneficiis ecclesiasticis, vide infrà in Pauli IV. constit. 12. Inter, ubi notabo.

Edita. A. D. 1517.

LEO EPISCOPUS, &c.

Motu proprio &c.

Causa constitutionis.

INhærendo vestigiis prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum, sicut non absque gravi displicentia accepimus, nonnulli animæ suæ prodigi, & avaritiæ morbo laborantes, ut literas Apostolicas gratis expediant, & Romanæ Curiæ officiales; debita eorum portione defraudent, in eisdem literis nonnumquam venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Vicecancellarii, & aliorum Cardinalium, aut dilectorum filiorum Abbreviatorum de majori præsidentia, seu literarum prædictarum Scriptorum, necnon aliarum personarum quarumcumque ex quarum qualitatibus & privilegiis, sive antiqua consuetudine, literas ipsas gratis expedire solent, nepotes & quandoque germanos, interdùm verò familiares continuos commensales, fuisse & esse affirmare, & ut tales in dictis literis se inscribi facere, & fecisse non vereantur, cùm re vera tales non fuerint, in animarum suarum periculum, & officiorum ejusdem Romanæ Curiæ non modicum præjudicium & gravamen.

Mentientes se in literis Apost. coërcentur.

§. 1. Nos igitur fraudibus & deceptionibus hujusmodi, prout nostro incumbit officio, de remedio opportuno providere volentes, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulos cujuscumque status, gradus, vel conditionis fuerint, & quocumque nomine nuncupentur, qui se vicecancellarii, aut aliorum Cardinalium, vel Abbreviatorum, seu scriptorum eorumdem, aut aliarum personarum quarumcumque, ex qualitatibus & privilegiis, sive ex antiqua consuetudine hujusmodi literas ipsas, in toto vel in parte gratis expedire solent, nepotes, fratres, aut familiares, continuos commensales, in eisdem literis, etiam motu proprio concessis, nominaverint, si re vera tales nepotes, aut fratres, vel familiares continui commensales non fuerint.

Officiales eorum complices puniuntur.

§. 2. Necnon officiales præmissa fieri procurentes, seu permittentes, excommunicationis sententiam, à qua nonnisi per Romanum Pontificem pro tempore existentem, (articulo mortis excepto, ac debita satisfactione prævia) absolvi possint, auctoritate Apost. per præsentes innodamus, eósque excommunicationis sententiam hujusmodi in dictum eventum, ex nunc, prout ex nunc, & ècontrà incurrisse declaramus, & pro talibus publicè judicari mandamus, Ac ipsos officiales procurantes, seu permittentes hujusmodi à suorum officialium perceptione emolumentorum per annum continuum, ultrà alias pœnas quas propterea incurrent, omninò suspendimus.

Literæ expeditæ nullæ sunt.

§. 3. Et nihilominùs, concessiones & gratias in eisdem literis contentas quascumque, ipsásque literas hactenùs, tàm per Cameram, quàm Cancellariam expeditas, & expediendas viribus omninò carere, eisque quos concernunt, & eorum singulis in aliquo suffragari non potuisse, neque in futurum posse, sed omninò subreptitias, invalidas, & nullas fuisse, esse, & fore.

Decretum irritans.

§. 4. Sicque per quoscumque Judices, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac sacri Palatii Apostolici Auditores, in quacumque instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter interpretandi, & judicandi facultate, interpretari & judicari debere, ac irritum & inane, quicquid secus super iis, quavis auctoritate, etiam per nos & successores nostros Romanos Pontifices; qui pro tempore fuerint, scienter vel ignoranter contigerit attentari; motu & scientia similibus, decernimus & declaramus.

Jussio publ.

§. 5. Ac volumus, quòd mandatum, decretum & declaratio nostra hujusmodi in Cancellaria Apostolica publicentur, & in illius libro describantur, ac perpetuis futuris temporibus observentur.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibuscumque privilegiis, & indultis, eisdem Vicecancellario & aliis Cardinalibus, ac quibusvis personis, sub quibusvis verborum formis & clausulis etiam derogatoriis, concessis & in posterùm concedendis, quæ eis, aut eorum alicui, quoad præmissa nullatenùs volumus suffragari; cæterísque contrariis quibuscumque.

Papa subscriptio.

Placet, publicetur, & describatur. I.

Publicatio Pont. An. 5. 18. Februar.

Lectum & publicatum fuit suprascriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo decimoseptimo, diè verò vigesima mensis Februarii, Pontificatus S. D. N. Leonis Papæ Decimi, Anno quinto.

XXVIII.

Contra Barones & Communitates non custodientes eorum territoria, à Bannitis, Furibus, &c.

Confirmatur & extenditur hæc dispositio, à Pio IV. inf. in ejus const. 27. In eminenti; ubi loquar de hac materia. in Tomo 2. fol. 41.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1518.

Exordium.

ROmani Pont. providentia circumspecta prædecessorum sacrorum gesta, quæ præcipuæ provenientium ad Almam Urbem totius Orbis caput, & recedentium ab ea, securitate & commodo facta sunt, pensatis opportunis occasionibus, innovat atque extendit, prout conspicit in Domino salubriter expedire.

Jul. ij. edidit const. 1. quæ est suprà.

§. 1. Dudùm siquidem à fœl. record. Julio Papa II. prædecessore nostro emanarunt literæ in forma brevis tenoris subsequentis.

Omittitur tenor istius constit. quia habes suprà fol.

Hic Pont. eam confirmat.

§. 2. Nos itaque cupientes literas prædictas provenientium ad Almam Urbem, & ab ea recedentium tutela, & commodo inviolabiliter observari; Motu

proprio, & ex certa nostra scientia, literas prædictas auctoritate Apostolica, tenore præsentium innovamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, illásque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere decernimus.

In probandis hujusmodi furtis, & valore bonorum statur declarationi Clericorum Cameræ Apost. præcedente juramento damnum passi.

§. 3. Et insuper cùm hujusmodi furta, delicta, & derobationes fiant in sylvis, nemoribus, lateribus, & in locis occultis, & secretis, non adhibitis, nec præsentibus testibus, adeò quòd sine maxima difficultate per ipsos spoliatos, & derobatos, furta, & valor rerum subtractarum & ablatarum probari non possint, statuimus & ordinamus, quòd quoad probationem bonorum subtractorum, & eorum valorem, stetur declarationi præfatorum Præsidentium & Clericorum ipsius Cameræ Apostolicæ, qui diligenter considerata qualitate personarum spoliatarum, & derobatarum, exposita quantitate furtorum, & aliis circumstantiis & conjecturis recepto juramento ipsarum personarum derobatarum, seu mercatorum quorum bona ablata existebant, super quibus præfatorum Præsidentium, & Clericorum conscientiam oneramus, furtum, & ejus valorem declarare debeant.

Damnum passi contrà Dominos & Communitates locorum agere possint.

§. 4. Et quòd si derobatio, seu furtum in confinibus diversorum territoriorum, diversarum Communitatum, seu dominorum, vel juxta hujusmodi confines, derobatus contra dominum territoriorum prædictorum, in Communitatem, quam & quem elegerit ad recuperationem rerum sibi ablatarum, agere possit, & valeat ab actione, quam ipse derobatus intentaverit, discedere, si ei placuerit, & contra alium agere licitè possit (cùm domini confinium prædictorum illos non custodiendo in præmissis culpa non careant) reservato tamen solventi jure agendi contra conterminos.

Viæ ut sint securæ latibula hinc inde amoveantur.

§. 5. Et ut quantum fieri potest, omnis occasio crassandi & derobandi sublata esse videatur, eisdem motu & scientia, ac tenore, præcipimus & mandamus sub duorum millium ducatorum Cameræ Apostolicæ applicandorum pœnis similibus, omnibus & singulis antedictis, ne fures, latrones, & crassatores, in sylvis & sepibus latibula faciens, ne ibi se abscondere possent, ut propè vias publicas utrimque ad medium milliare; arbores & sepes & quæcumque latibula, incidere, seu incidi, ac amovere, & extirpari facere infrà duos menses, à die publicationis præsentium computandos, & sic incisas conservare, & manutenere omninò teneantur, & debeant.

Decretum irritans.

§. 5. Sicque per Clericos dictæ Cameræ, ac quoscumque alios Judices & Commissarios, etiam S. R. E. Cardinales, & sacri Palatii Apostolici causarum Auditores judicari, ac definiri, & exequi facere, sublata eis & eorum cuilibet, aliter judicandi & interpretandi facultate, decernimus; summariè, & absque judicii tela.

Executores.

§. 7. Mandantes propterea eisdem Raphaëli Episcopo, & Camerario, ac Præsidentibus & Clericis pro tempore existentibus; ut præmissa omnia & singula, ab omnibus inviolabiliter observari faciant, & contrafacientes ad illorum observationem per supradictas pœnas juxta stylum ipsius Cam. compellant.

Fides transumptorum.

§. 8. Volumus autem, quòd præsentium transumptis manu unius Clerici, & unius notarii ejusdem Cameræ subscriptis, eadem prorsus fides indubia adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ, Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 6. die 1. Septemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1518. Cal. Septemb. Pont. nostri anno sexto.

XXIX.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis facultas, eorum arbitrio puniendi, & Curiæ sæculari tradendi, testes falsidicos in causis fidei.

Edita A. D. 1518.

LEO PAPA X.

Dilecto filio Hadriano tituli SS. Joannis & Pauli Presbytero Cardinali.

Causa constitut.

Intelleximus quòd in Hispania, cæterísque Regnis & Dominiis Charissimæ in CHRISTO filiæ nostræ Joannæ Reginæ, & Charissimi in CHRISTO filii nostri Caroli Regis Hispaniæ Catholicorum ditioni subjectis, in quibus tu hæreticæ pravitatis Inquisitor Generalis per Sedem Apostolicam deputatus existis, multi perditi ingenii homines, in testimoniis quæ perhibent super dictæ pravitatis veritate inquirenda falsitatem, quandoque prece, precio, odio, vel amore, & quandoque metu committere, aut se eamdem falsitatem commisisse publicè, licèt falso fateri non verentur, sicque hujusmodi diabolicæ artis ministerio, plerumque vel damnantur insontes, vel divinæ Majestatis DEI, & orthodoxæ fidei, sub Christiano nomine derisores veniam consequuntur. Ad quæ facinora perpetranda ipsi falsi testes, tàm propria improbitate & inconstantia, quàm audacia & impunita temeritate eorum, qui illos ad talia committenda minis cogunt, aut pecunia alliciunt, impelluntur.

Inquisitorum facultas coërcendi eorum arbitrio & Curiæ sæculari tradendi testes falsidicos in causis fidei.

§. 1. Nos igitur scelestum hoc hominum genus, qui in divinam, humanámque simul naturam conspirant, & in nefandi criminis causa, vel injustæ absolutionis, vel iniquæ condemnationis actores existunt, acriori longè supplicio, quàm cæteri falsidici testes plecti soleant dignum censentes, circumspectioni tuæ, & universis & singulis aliis, per te & pro tempore existentem generalem dictæ pravitatis, in Regnis & dominiis prædictis Inquisitorem, ad ipsum inquisitionis officium pro tempore deputatis, contrà omnes & singulas personas cujusvis status, gradus, ordinis, dignitatis, & conditionis existant, quas tibi aut aliis Inquisitionibus prædictis in crimine hæresis scienter deposuisse, aut alium ad falsum deponendum, aut verum tacendum induxisse, vel quempiam ob perhibitum veritatis testimonium, vel propter falsum non attestatum occidisse, aut membro aliquo mutilasse, aut bonis suis omnibus, vel majori parte illorum spoliasse vel spoliari fecisse, seu atrocissima injuria affecisse legitimè constiterit, tuo, aut à te deputando, seu deputandis & subdelegandis arbitrio procedendi, & eos pœnis, de quibus tibi vel illis videbitur condemnandi, super quo tuam & illorum, quibus negotia hujusmodi commiseris conscientiam oneramus, absque alicujus pœnæ seu censuræ Ecclesiasticæ, metu aut irregularitatis nota tradendi, vel relaxandi, etiam curiæ sæculari, plenam & liberam concedimus facultatem.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis quibuscumque.

Dat. P. A. 6. die 16. Decembris.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die decimaquarta Decembris, millesimo quingentesimo decimo octavo, Pontificatus nostri Anno sexto.

XXX.

Contra quoscumque etiam prætextu indulti Urbani VI. quoquo modo impedientes executionem literarum Apostolicarum.

Ejusmodi sanctionem edidit etiam Martinus V. in const. 2. Quod sup. fol. 294. Et eas omnes approbavit & innovavit Clem. VII. inf. in ejus const. 39. Romanus. Ampliorémque dispositionem habemus in Bulla Cœnæ Domini, ut inf. in const. 63. Pauli V. Pastoralis. §. 13. ubi videas, quæ notabo in Tomo 3.

LEO EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1518.

Exordium.

In supremo Apostolicæ Sedis solio, meritis licet imparibus constituti ad ea libenter intendimus, per quæ debitus honor, & reverentia dictæ Sedi, à subditis & inferioribus, præsertim Pontificali dignitate præditis impendantur; & si quid perversè, aut minùs rectè per eosdem inferiores, factum aut gestum reperiatur. quod in dictæ Sedis depressionem, ac malum exemplum, & scandalum plurimorum cedat, id per nostræ providentiæ ministerium revoce-

tur,

tur, & ad debitam normam reducatur, ne membra à capite, cui obedientiam debitam, & devotam præstare tenentur, discordare videantur.

Bonifacius 9. (cujus const. hic non habetur) literas Apostolicas ubique liberè exequi instit. prævia revocatione indulti Urbani vi. quibusdam Prælatis concessi, quòd eas priùs ipsi viderent, & exequi mandarent.

§. 1. Sanè licet fœl. rec. Bonifacius Papa Nonus prædecessor noster (ad quem fide dignorum relatione pervenerat, quòd certi Prælati, quibus piæ memor. Urbanus Papa VI. etiam prædecessor noster concesserat, ut in eorum Civitatibus & diœc. executio literarum Apostolicarum fieri non posse, nisi literæ ipsæ, Prælatis ipsis, aut eorum officialibus priùs exhibitæ, & per eos approbatæ forent, & eorumdem Prælatorum officiales in consuetudinem deduxerant; aliqui verò prætextu statutorum provincialium seu synodalium, etiam servabant, quòd nullus literas Apostolicas hujusmodi exequi auderet, nisi postquàm Prælati seu officiales ipsi, per suas literas quas, vipimus, nuncupabant, mandarent, & concederent ut Judices in ipsis literis Apostolicis deputati, illa exequi possent; providè attendens, quòd propter tales literas, Vidimus, seu Placet, nuncupata, impetrantes Apostolici sæpè literarum Apostolicarum consequi nequiverant) concessionem Urbani hujusmodi, ac statuta quæcumque super his facta revocavit, cassavit, & annullavit; ac decrevit, quòd Judices & executores quicumque in literis Apostolicis pro tempore deputati, etiam sine licentia vel consensu quorumcumque Prælatorum, vel Superiorum, aut officialium eorumdem literas Apostolicas exequi possent & deberent.

Locus restitutus.

Iste Pont. ex causa hic expressa d. const. Bonif. ix. innovat, & observari mandat.

§. 2. Tamen nuper in publica Signatura coràm nobis nonnullæ supplicationes propositæ fuerunt continentes, quòd in Toletana, & Carthaginen. Ecclesiis, sub colore falsitatibus obviandi editæ fuerant constitutiones synodales, quibus caveri dicebatur, ut Tabelliones & Notarii, etiam à partibus requisiti, literas Apostolicas nullatenùs recipere possent, nisi illæ priùs per Archiepiscopum Toletan. & Episcopum Carthaginen. pro tempore existentes aut eorum officiales examinatæ forent, à nobisque earumdem constitutionum confirmatio peteretur, Nos petitionem hujusmodi uti ratione carentem, cùm Romani Pontificis gesta per inferiores sibi & subditos, sine ejus speciali licentia examinari non debeant, indecens, & absurdum; quinimò temerarium esse censentes, quòd aliquis quavis occasione literas Apostolicas sine Romani Pontificis speciali commissione examinare velle præsumat: propterea supplicationes ipsas prout meritò rejicienda erant, rejecimus, & coràm nobis lacerati fecimus. Ac constitutiones edentium temeritatem tali castigatione reprimere, ac super his tale remedium adhibere volentes, ut aliis in posterùm committendi similia aditus præcludatur, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, literas Bonifacii prædecessoris hujusmodi, tenore præsentium, approbamus & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, illásque inviolabiliter observari debere decernimus.

Quascumque contrarias constitutiones ubicumque editas irritat.

§. 3. Necnon quascumque constitutiones synodales, tàm in dictis Toletan. & Carthaginen. quam quibusvis aliis Ecclesiis per universum Orbem constitutis super his factas, motu, scientia, auctoritate, & potestate prædictis, cassamus & annullamus, quòd Judices & executores in literis Apostolicis pro tempore deputati, ac Notarii & Tabelliones super his requisiti, literas ipsas Apostolicas sine alicujus personæ cujuscumque, Ecclesiasticæ, vel mundanæ dignitatis fuerit, licentia vel consensu exequi possint & debeant.

Prælatis & cæteris liberam executionem literarum Apostolicarum præcipit.

§. 4. Et insuper universis Patriarchis, Archiepiscopis, Primatibus, Episcopis, & aliis Prælatis, & personis ecclesiasticis, necnon dilectis filiis Communitatibus civitatum & universitatibus castrorum, oppidorum, terrarum, & locorum, sub interdicti, singularibus verò personis eorum, etiam sæcularibus, sub excommunicationis & anathematis pœnis, quas eo ipso si contrafecerint, absque alia declaratione incurrant, & à quibus, non nisi à nobis vel successoribus nostris Romanis Pontificibus canonicè intrantibus; præterquàm in mortis articulo constituti, & debita satisfactione præmissa, absolvi, & interdicti hujusmodi relaxationem obtinere possint, in virtute sanctæ obedientiæ districtæ præcipiendo mandamus; ne Judices & executores literarum Apostolicarum; ac Notarios & Tabelliones super his requisitos, quò minùs literas Apostolicas hujusmodi exequi possint; quoquo modo impedire præsumant; ac eos qui executionem literarum hujusmodi impedientibus, auxilium, consilium, vel favorem quovis modo, directè vel indirectè, publicè vel occultè præstare præsumpserint, etiam si Patriarchali, Archiepiscopali, Primatiali, Episcopali, & quavis alia, ecclesiastica vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, aut Ducali, vel alia præfulgeant dignitate, eidem excommunicationis, & anathematis sententiæ, à qua non nisi, ut præfertur absolvi possint, subjacere: ac civitates, terras, castra, oppida, & loca prædicta; & ad quæ inobedientes, & contrafacientes declinare, & in quibus moram trahere contigerit, Ecclesiastico supposita interdicto, tamdiù firmiter observando, donec compuncti corde hujusmodi interdicto relaxationem, debita satisfactione præmissa, meruerint obtinere, ac ibidem permanserint, & per triduum post eorum indè discessum, motu, scientia, auctoritate, & potestatis plenitudine similibus decernimus. Ac sub dictis pœnis etiam mandamus illis, in quorum libris constitutiones synodales, & provinciales hujusmodi descriptæ reperiuntur, ità deleri & cassari faciant, ut ampliùs legi non possint.

Non obstantibus quibuscumque.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis quæ idem Bonifacius prædecessor in suis literis voluit non obstare, contrariis quibuscumque. Aut si Patriarchis, Archiepiscopis, Primatibus, Episcopis, & aliis personis præfatis, vel quibusvis aliis communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possit per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem; & quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non insertis effectus eorum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum fit in nostris literis specialis mentio habenda, quæ quoad hoc cuiquam nolumus aliquatenùs suffragari.

Jussio & effectus publicationis in Urbe.

§. 6. Ut autem præsentes literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus, illas in Cancellaria Apostolica, & valvis Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe nostra affigi, ut ii quos hujusmodi literæ concernunt, quòd ad ipsos non pervenerint, aut illas ignoraverint, nullam possint excusationem prætendere vel ignorantiam allegare, cùm non sit verisimile quoad ipsos remanere incognitum, quòd tàm patenter fuerit publicatum. Verùm, quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca in quibus expediens fuerit, illas deferre; volumus & dicta auctoritate decernimus, quod illarum transumpto, manu publici Notarii indè rogati subscripto, & sigillo alicujus Prælati, seu alterius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitæ, ea prorsus fides indubia in judicio & extrà, aut aliàs ubilibet adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si illæ essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergò, &c. Si quis, &c.

Dat. F. A. 6. die 1. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo decimo-octavo, Calen. Martii, Pontificatus nostri Anno sexto.

Publicatio in Cancellaria Apost.

Lecta, & publicata fuit hac Constitutio Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ, 1519. die verò 18. mensis Junii, Pont. Sanctiss. in Christo patris & D. N. D. Leonis, divina providentia PP. X. Anno septimo.

Melchior de Campania Custos.

Et in Urbe.

Anno Domini 1519. Indict. 7. Pont. Sanctiss. in Christo patris & D. N. D. Leonis, divina providentia Papæ X. Anno 7. diebus 18. 19. & 20. mensis Junii in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, & 22. 25. & 28. ejusdem mensis Junii successivè, etiam in Cancellariæ Apost. valvis seu portis, diebus Cancellariæ, ista literæ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt; per nos Henricum Bousmardi Sanctiss. D. N. Papæ Cursorum. & per me Girardum Dubier præfati Sanctiss. D. N. Papæ & Romanæ Curiæ Cursorem.

XXXI.

Contra pugnantes in Duello, aut illud permittentes, vel spectantes, in Statu Ecclesiastico.

Hæc Bulla extensa est etiam extra Statum Ecclesiasticum. & ad omnes complices & auxiliatores, ut inf. in Pii IV. const. 21. Ea quæ: ubi notabo plenè, fol. 33.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam,

Edita A. D. 1519.

Proemium.

QUàm DEO & hominibus abominabiles viri pugnantes in duello existant, & omnium in ore variatur, & divina humanáque jura detestantur, nec immeritò cùm non solùm corporum, sed etiam animarum eorum, pro quibus Salvator noster JESUS CHRISTUS DEI filius mortem subiit temporalem, grave detrimentum afferre noscantur. Ad reprimendum igitur talium nefarios ausus, plurimum conferre censentes, eos qui hujusmodi scelus detestabile quidem, & canonica civilique lege prohibitum patrare non expavescunt, graviter fore puniendos, ac ea quæ ad compescendum similes vetitos conatus à Rom. Pont. prædecessoribus nostris statuta fuerunt, ut eo firmiùs observentur, quo sæpiùs fuerint auctoritate Apostolica communita, approbamus, & novo munimine roboramus, & si qua ad perterrendum animos audaces meliora sint, iis adjicimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Julius II. edidit const. hic indicatam.

§. 1. Dudùm siquidem à fœl. rec. Julio Papa II. prædecessore nostro emanarunt literæ tenoris subsequentis videlicet.

Omittitur tenor istius const. quia habes suprà fol. 476.

Hic Pont. eam confirmat.

§. 2. Cùm autem, sicut accepimus, in eisdem literis contenta, ab aliquo tempore citrà non fuerint observata, & ex eo quàm plurimi Barones, domini temporales, & alii, præsertim eidem Romanæ Ecclesiæ subditi adeò procliviores ad pugnandum in duello redditi sint, ut passim quotidiè singularia ejusmodi certamina ubique committi videantur, ac domini temporales præfati armorúmque duces eos ad id invitare, quin potiùs irritare non formident, & cùm in eorum territoriis & jurisdictionibus tutum pancratium, sive aream præparent, & talia cruenta spectacula exhibeant, & illis comitivam præstent. Nos igitur non minùs detestabilem in duello pugnantium, quàm Ducum, Comitum, Marchionum, Baronorum, Domicellorum, & armorum Capitaneorum, aliorúmque dominorum temporalium eis ad id auxilium, consilium, & favorem præstantium nequitiam, ac improbam eorum conscientiam reprobantes, qui ad ea visenda conveniunt, corporum & animarum saluti Christifidelium opportunis remediis in defesso studio prospicere volentes, literas Julii prædecessoris præfati, motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac animi deliberatione, harum serie, auctoritate Apostolica approbamus, confirmamus, & innovamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus.

Duellantibus pœnas auget.

§. 3. Adjicientes, & eadem auctoritate Apostolica statuentes, quòd pugnantes ipsi non solùm pœnis prædictis subjaceant, sed eorum memoria perpetuò damnata sit, ac bona proscripta sint, & Cameræ nostræ Apostolicæ confiscata eo ipso.

Permittentibus pœnas imponit.

§. 4. Duces, Barones, Comites, Marchiones, & domini temporales, Vicarii, feudatarii armorum Capitanei, Communitates quoque Civitatum, Terrarum, & locorum eidem Romanæ Ecclesiæ mediatè vel immediatè subjectorum, campum ad pugnandum præstantes, non solùm pœnas prædictas incurrant, sed ab omni jure quod in locis & territoriis suis obtinent, ipso facto cadant, illúdque ad Cameram præfatam devolvatur, & devolutum esse censeatur, absque alia declaratione desuper facienda,

Spectatoribus pœnas infligit.

§. 5. Qui verò ad talia cruenta spectacula videnda convenerint, si nobiles, Quingentorum, si mediocris fortunæ, Centum, si verò ignobilis, Viginti quinque ducatorum, necnon excommunicationis & perpetuæ maledictionis pœnam incurrant, ac locus ipse ecclesiastico subjaceat interdicto.

Jul. II. Bullam innovat.

§. 6. Et insuper omnia & singula, tàm per Julium prædecessorem statuta, & ut præfertur, per nos confirmata, & illis adjecta, perpetuæ firmitatis robur obtinere, ac inviolabiliter observari debere decernimus.

Executores deputat.

§. 7. Quocircà venerabili fratri Raphaëli Episcopo Ostiensi Camerario nostro, ac dilectis filiis Præsidentibus, & Clericis dictæ Cameræ pro tempore existentibus, motu simili mandamus, quatenùs præsentes literas solemniter, prout sibi videbitur, publicari, ipsáque ac omnia, & singula in eis contenta inviolabiliter observari faciant, contrafacientes verò prædictas censuras & pœnas, damnabiliter incurrisse declarent, ac summariè, & eorum Camerali more exequantur, & irremissibiliter exigant, convocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis, super quibus amplam eisdem concedimus facultatem & potestatem.

Contrariis derogat.

§. 8. Non obstantibus omnibus supradictis, aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergò, &c.

D. P. An. 7. die 23. Julij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo decimo nono, decimo Calend. Augusti, Pont. nostri Anno septimo.

Publicatio.

Anno Domini 1519. Indict. 7. die verò 19. mensis Augusti, Pont. Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Leonis, divina providentia Papæ X. Anno 7. istæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac Cancellariæ Apostolicæ valuit seu portis per me Franciscum Cursorem, necnon in acie Campi Floræ, ut mortis est, per me Henricum Bousmardi Sanctiss. D. N. Papæ Cursorem. Pro M. Quarto de Urbino Cursore.

XXXII.

Communicatio omnium privilegiorum Mendicantium, tàm concessorum, quàm concedendorum, inter singulos eorumdem Ordines, eorúmque loca, Ecclesias, Fratres, Moniales, Tertiarios, Conversos, & Oblatos.

LEO PAPA X.

Universis, & singulis Christifidelibus præsentes literas inspecturis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1519.

Causa hujus constit.

DUdùm per nos accepto, quòd Rom. Pont. prædecessores nostri, aliqui ad Minorum, alii verò ad Eremitarum S. Augustini, alii ad B. MARIÆ de Monte Carmelo, reliqui ad Prædicatorum Ordinum Fratres, & domos, juxta ipsorum vota, devotionis affectum gerentes, illorum singulis nonnullas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, prærogativas, favores, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, indulta, ac dona, tàm spiritualia quàm temporalia, per diversas ipsorum literas, respectivè concesserunt.

§. 5.

Comunicatio privilegiorum inter Ordinis Mendicantium.

§. 1. Nos ad singulos Ordines prædictos, singulásque ipsorum Ordinum domos, ubi religiosè vivitur, indifferenter, absque acceptione personarum, devotionis affectum æqua lance gerentes, omnes, & singulas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones; prærogativas, favores, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, indulta, tàm spiritualia quàm temporalia, qualiacumque illa essent, quæ Prædicatorum; Minorum Eremitarum Sancti Augustini, Carmelitarum, Servorum Beatæ Mariæ, ac Minorum Fratrum, in domibus, & illorum Ecclesiis, Oratoriis, ac Ecclesias ipsas, & Oratoria pro tempore visitantibus, cujuscumque status, aut sexus existerent, seu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, & Præsidentibus, non solùm Generalibus, & Provincialibus, Fratribúsque, & Sororibus, necnon Monialibus, & Conversis, oblatis, ac utriusque sexus personis, de pœnitentia, seu tertii habitus nuncupatis, à dictis prædecessoribus, aut à nobis, ipsisque successoribus, aut aliàs auctoritatem habentibus conjunctim vel divisim in genere vel in specie concessa fuerunt, aut in posterùm concedentur, illa, & omnia singula, ac nominanter exprimerentur, pro sufficienter expressis tunc habentes, singulis Ordinibus prædictis, illorúmque singulis Ecclesiis, Oratoriis, & Ecclesias, ac Oratoria visitantibus cujuscumque status; aut sexus existerent, seu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus; necnon domibus, & Conventualibus Fratribus, & etiam Sororibus, vel Monialibus, Conversis quoque & oblatis, ac utriusque sexus personis de pœnitentia nuncupatis, & aliis singulorum Ordinum prædictorum, motu proprio, & ex mera nostra scientia, & liberalitate, de Apostolicæ auctoritatis plenitudine communicavimus. Illáque omnia, & singula inter dictorum Ordinum personas, pariformiter; communia fuisse, & esse volumus, prout in singulis literis prædictis pleniùs continetur.

Dubium excitatum, super indulgentiis quoad sæculares.

§. 2. Et deindè, sicut accepimus; nonnulli Fratres dictorum Ordinum, volentes sapere plusquàm oportet, atque ad ipsorum nutum verba ipsa interpretantes, diversi tàm sæcularibus quàm etiam aliis personis, publicè & privatè suggesserint, quod ipsi sæculares visitando unam dictorum Ordinum domum; omnes & singulas indulgentias & remissiones peccatorum, tàm per dictos Prædecessores nostros, quàm per Nos domui beatæ Mariæ de Populo de Urbe concessas, consequi poterunt, perindè ac si dictam domum S. Mariæ de Populo visitarent, quod præter ipsorum Prædecessorum & nostram mentem fuisse & esse dignoscitur.

Declaratio d. dubii contrà sæculares.

§. 3. Attendentes igitur, quòd Indulgentia intuitu Religionis concessa, ad sæculares extendi non debet, volentes mentem dictorum Prædecessorum, & nostram declarare, & omnem ambiguitatem & occasionem tollere, motu proprio & ex certa nostra scientia, volumus & auctoritate Apostolica declaramus, quòd universi & singuli dictorum Ordinum Fratres; & Moniales, Tertiique Ordinis utriusque sexus, & familiares dumtaxat, omnibus & singulis indulgentiis & gratiis, per eosdem Prædecessores, & nos, domui B. Mariæ de Populo de Urbe, ut præfertur, concessis & concedendis, utantur, potiantur, & gaudeant, ac uti, potiri & gaudere possint, quomodolibet in futurum, perindè ac si ipsi dictam domum B. Mariæ de Populo, his diebus & festivitatibus quibus indulgentiæ hujusmodi concessæ fore dignoscuntur, personaliter visitarent, quódque vigore prædictarum literarum, sæculares gratiis & indulgentiis hujusmodi, uti, & gaudere non possunt.

Jussio aliter non suadendi.

§. 4. Inhibentes nihilominùs in virtute Sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis latæ sententiæ pœna eo ipso per contrafacientes incurrenda, omnibus & singulis Fratribus cujuscumque Ordinis existentibus, & quibuslibet aliis personis, ne deinceps, ne indulgentias & gratias hujusmodi S. Mariæ de Populo de Urbe, ad sæculares extendi prædicent, aut publicè vel privatè nuntient.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus præmissis, aut quibusvis aliis literis Apostolicis, privilegiis quoque, & indultis dictis Ordinibus concessis, quæ quoad præmissa revocamus, cassamus & annullamus, cæterísque in contrarium facientibus quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 6. Volumus autem, & auctoritate Apostolica decernimus, quòd præsentibus transumptis, manu Notarii publici signatis, & alicujus Prælati, aut personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ sigillo munitis, ea fides prorsus in judicio & extra adhibeatur, quæ adhiberetur si præsentes literæ essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 7. die 10 Decembris.

Dat. Romæ apud S. Petrum sub annulo piscatoris die 10. Decembris 1519. Pontificatus nostri anno 7.

XXXIII.

Jurisdictio & alia privilegia Consulis & Consiliariorum Universitatis Mercatorum Florentinorum in Alma Urbe.

LEO EPISCOPUS, &c.

Edita A. D. 1519.

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

PAstoralis officii debitum, nobis desuper commissum, nos admonet & inducit, ut singularum personarum, præsertim Romanam Curiam sequentium, votis, per quæ statui prosperiori & utiliori personarum earumdem consuli valeat, libenter annuamus, & ad id ejusdem officii partes favorabiliter impendamus.

Ad petitionem universitatis Mercatorum Florentinorum.

§. 2. Dudùm siquidem pro parte Capitaneorum partis Guelfæ, & Consulum Communitatis Civitatis Florentiæ, qui dilectorum filiorum Mercatorum suorum Florentinorum, & aliorum dictæ Civitatis subditorum in Urbe & Romana Curia commorantium, utilitati consulere volentes, quædam Capitula & constitutiones inter eos servanda, & inter alia cum potestate eligendi inter eos unum Consulem, cum duobus Consiliariis, & uno Cancellario seu notario publico; prout in diversis Mundi partibus Mercatores dictæ Civitatis habebant, qui de eorum rebus, causis, litibus, & quæstionibus civilibus, inter eos tantum cognoscerent, vulgari sermone statuerant, & ordinaverant.

Pont. iste per alias suas literas quas hic non habet confirmavit statuta Nationis Florentino in Urbe.

§. 2. Nos per alias nostras literas, in quibus dicta Capitula quæ per in lingua Latina peritum, in latinum interpretari, & per deputatum ad hoc examinari diligenter & prædictis literis inseri feceramus, statuta & ordinationes hujusmodi auctoritate Apostolica approbavimus & confirmavimus, supplentes omnes & singulos tàm juris quàm facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem.

Et modò iterum confirmat.

§. 3. Et nihilominùs potiori pro cautela, quòd tunc & pro tempore existens Consul, cum dictis Consiliariis etiam tunc & pro tempore existentibus, de omnibus causis, litibus, quæstionibus & controversiis civilibus, inter eos tantùm, jus dicere, procedere, sententiare, decidere, & exequi) exceptis illis, in quibus essent instrumenta in forma Cameræ Apostolicæ, & certis personis tunc expressis, qui Mercatores non essent, quoad quos nihil penitùs innovatum censetur) & juxta dictorum Capitulorum tenores, emolumenta ac pœnas & alia exigere, ac omnia in eisdem literis contenta, sine quibus eorum jurisdictio esset nulla, exercere, quódque si pro executione sententiarum pro tempore latarum, & aliis, contingeret executionem contra aliquem seu aliquos fieri, carceribus, Marescallis, Barisello, & aliis cujuscumque Curiæ Ministris, tàm Urbis quàm locorum circumvicinorum, assignata eis condecenti

mercede

mercede, liberè & licitè uti valerent, nullique alii judices spirituales vel temporales dictæ Urbis, de illis sic ad eorum instantiam incarceratis, se intromittere, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, possent.

Notarium ipsius nationis decrevit non teneri portare acta & instrumenta ad Archivium.

§. 4. Et cùm dictorum Mercatorum plurimùm intereat, ut eorum negotia secreta tractarentur, & eorum conditio, propter dictæ mercaturæ casus contingentes, non omnibus publicaretur, ut pro tempore Consules & Cancellarius seu Notarius dicti officii, acta, obligationes, protocolla, & alia in dicto officio & extrà facienda & exercenda, & per ipsum roganda, & omnia alia, quæ ad dicti Notariatus officium spectant penès se & dictum pro tempore existente officii hujusmodi Notarium retinere posset, nec dicta acta, contractus, & alia inter dictos Mercatores facta, & facienda, obligationes in fidem, alibi, vel ad Archivium ferre seu portare tenerentur, decrevimus, prout in eisdem literis pleniùs continetur.

Et nunc ad instantiam Consulis d. nationis.

§. 5. Cùm autem (sicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filii Bernardi de Binis moderni Consulis, petitio continebat) nonnulli Florentini Mercatores, Bancarii aut Fundatarii nonnullas pecuniarum summas ad dictum Consulatum spectantes, quas de eodem consulatu habuerunt, latitent, illásque detineant indebitè occupatas, quare pro parte ejusdem Bernardi, nobis fuit habiliter supplicatum, ut sibi ac Consulatui hujusmodi in hoc providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Non restituentes pecunias &c. ejusdem nationis excommunicat.

§. 6. Nos igitur cupientes pecuniarum summas hujusmodi præfatio Consulatui restitui, ipsúmque Bernardum qui, ùt asserit, dilecti filii magistri Baptistæ etiam de Binis, Notarii nostri, & pro dilecto filio nostro Julio tt. S. Laurentii in Damaso, presbytero, Card. S. R. E. Vicecancellario, in Cancellaria Apostolica Locumtenentis genitor existit, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnes & singulos Florentinos, Mercatores, Bancarios aut Fundatarios, qui hactenùs quicquam de pecuniis ad dictum Consulatum pertinentibus, in manibus habuerint, & de illis minimè satisfecerint, aut rationem competentem non reddiderint, & ea detinent, seu de eisdem satisfacere, & competentem rationem reddere negligunt seu recusant, excommunicationis sententia (à qua, donec satisfecerint seu competentem rationem reddiderint, non nisi à Rom. Pont. pro tempore existente, præterquàm in mortis articulo constituti, absolutionis beneficium nequeant obtinere) auctoritate Apostolica, harum seriè innodamus, ac innodatos & excommunicationis sententiam hujusmodi incurrisse decernimus & declaramus.

Homines d. nationis pro crimine examinandos modò examinari jubet.

§. 7. Et nihilominùs Bernardum & pro tempore existentem, Consulem, necnon Consiliarios præfatos, dictámque nationem Florentinam, perampliùs honore, & specialis gratiæ favore prosequi volentes, statuimus & ordinamus, quòd nullus dictæ nationis, in dicta Curia pro quocumque crimine aut delicto captus & carceribus mancipatus, nonnisi præsente prædicto Consule, ac uno ex Consiliariis præfatis, aut aliquo ab eis pro tempore transmisso, examinari valeat. Quódque etiam nullus cujusvis nationis, in domo seu societate dicti Consulis, occasione vel causa debiti, sive ratione cujusvis criminis vel dicti (non tamen læsæ Majestatis) capi possit.

Consuli & Consiliariis armorum delationem permittit.

§. 8. Et insuper eisdem Bernardo ac pro tempore existenti Consuli & Consiliariis, ut pro defensione personarum suarum, ipsi & eorum quilibet, cum duobus eorum servitoribus & famulis, ac servitores, famuli, & personæ Consulatus hujusmodi, ac eorum quilibet, diu noctúque, absque alterius Gubernatorum Almæ Urbis nostræ, aut Barisellii seu Rom. Pont. pro tempore existentis licentia, arma defensiva & offensiva deferre.

Carceresque construere posse indulget.

§. 9. Ac ipsi Consules & Consularii, pro fugiendis expensis, quas pauperes incarceratos subire est necesse, propè locum dicti Consulatus, carceres publicos, in quibus eorum subditi, pro debito & criminibus quibusvis eis notis, mancipari valeant, construere & habere, liberè & licitè valeant, dicta auctoritate Apostolica tenore præsentium licentiam & facultatem concedimus.

Executores hujus Bullæ deputat.

§. 10. Quocircà venerabilibus Fratribus nostris Casertano, & Salutiarum Episcopis, ac dilecto filio Præposito Ecclesiæ Florentinæ per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipsi vel duo aut unus eorum per se vel alium seu alios, præsentes literas & in eis contenta quæcumque, ubi, quando, & quoties opus fuerit, ac pro parte modernorum ac pro tempore exeuntium Consulis ac Consiliariorum prædictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta quæcumque per quemcumque inviolabiliter observari, contradictores quoslibet & rebelles, per censuras ecclesiasticas & alia juris opportuna remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus, etiam municipalibus dictæ Urbis, privilegiis quoque & indultis Apostolicis, Gubernatori & Barisello præfatis, & dilectis filiis Populo Romano, necnon quibusvis aliis personis, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, nobilitatis, præeminentiæ existentibus, sub quibusvis formis & tenoribus concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per generales clausulas idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut alia quævis exquisita forma servanda esset, illorum tenores, pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus cæterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli &c.

Dat. P. A. 7. die 10. Septemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo decimo nono, quarto Idus Septembris, Pontif. nostri Anno septimo.

XXXIV.

Quòd Canonici Regulares S. Augustini, in Episcopos promoti, utantur habitu, quo utuntur alii clerici sæculares in Episcopos creati.

Canonicorum Regularium duæ extant Congregationes, unà Lateranensis nuncupata de qua plenè notavi suprà in const. 2. Paschal. II. Quanto. fol. 53. Altera autem nuncupata S. Salvatoris de qua itidem notavi suprà in Greg. XII. const. 2. Excitat. fol. 286.

LEO PAPA X.

Edita A. D. 1519.

Venerabili fratri Zachariæ Episcopo Sebastensi Prælato nostro domestico.

Dubium.

DUdùm cùm ad Ecclesiam Sebastensem, à nobis de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E.

Cardinalium

Cardinalium consilio promotus esses in pastorem, dubitatum fuit à nonnullis, an tu qui Ordinem Canonicorum Regularium S. Augustini expressè professus eras, in habitu & coloribus Prælatorum sæcularium, de jure vel consuetudine permissis, incedere posses, prout incedebas, & cùm quæstio hujusmodi ad nos perlata fuisset.

Commissio discussionis dicti dubii.

§. 2. Nos causam ipsam maturè terminare desiderantes, venerabili fratri nostro Nicolao Episcopo Albanen. tunc tt. S. Priscæ presbytero Cardinali de Flisco nuncupato, vivæ vocis oraculo commisimus, ut super his se diligenter informaret, & demum nobis referret. Cùm autem præfatus Nicolaus Episcopus nobis retulerit, de antiqua consuetudine in pluribus locis, etiam in Romana Curia ubi Pontifex residet receptum fuisse ut Canonici Regulares hujusmodi in Episcopos promoti, tàm in Capella nostra, quàm extrà, utantur habitibus & coloribus, quibus utuntur alii clerici sæculares in Episcopos promoti.

Declaratio ejusdem dubii.

§. 3. Nos prætereà juxta relationem nobis factam, ut præfertur, fraternitati tuæ vivæ vocis oraculo concessimus, ut habitus & colores, quos dicti clerici sæculares in Episcopos promoti, tàm in Capella nostra, quàm extrà gestant, gestare posses, & ita etiam tenore præsentium auctoritate Apostolica de novo concedimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. In contrarium non obstantibus quibuscumque.

Dat. P. A. 4. die 1. Septemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo piscatoris die prima Septembris, millesimo quingentesimo decimonono, Pont. nostri Anno Septimo.

XXXV.

De his quæ servari debent, circà impetrationem beneficiorum Consistorialium.

Nonnulla huic sanctioni addidit Clem. VII. infrà in const. 8. Cum dudùm. Et vide etiam const. 6. Greg. XIV. Tom. 3.

LEO EPISCOPUS, *&c.*

Motu proprio &c.

Edita A. D. 1520.

Sixt. IV. & Jul. II. quorum const. hic non habes, statuerunt quæ more feruntur.

CUm Sixtus Quartus, & Julius Secundus, & nonnulli alii prædecessores nostri providendo ne illis de quorum personis Ecclesiis Cathedralibus, & Metropolitanis, ac Monasteriis Consistorialibus providetur, seu ipsa Monasteria commendantur, prorogatio Consistorii præjudicium sive occasio litigandi inferretur, constituerint & ordinaverint, ut supplicatione desuper signarentur & datarentur, ad quarum datas cædulæ consistoriales retrotraherentur, aliàs nullius essent roboris vel momenti. Necnon ut Camera Apostolica, & sacrum dilectorum filiorum Cardinalium Collegium cum periculo promoventium animarum, eorum viribus & annatis non defraudarentur, similiter constituerint & ordinaverint, ut literæ provisionis, sive commendæ Ecclesiarum Cathedralium, Metropolitanarum, & Monasteriorum consistorialium sine literis dispensationum, retentionum, Monasteriorum & aliorum beneficiorum, & sæcularium & regularium, ac pensionum quarumcumque, non expedirentur.

Hic modò Pont. eadem approbat & extendit.

§. 1. Vestigiis prædecessorum inhærendo, ac majoribus fraudibus occurrere cupientes, cùm intellexerimus supplicationes dispensationum hujusmodi retentionum Monasteriorum, & beneficiorum ac pensionum prædictarum ad partem signari, & de illis in cedulis Consistorialibus nullam mentionem fieri ad effectum ut literæ Ecclesiarum Monasteriorum prædictorum contrà ordinationes prædictas liberè ad eorum libitum expediri facere valeant. Idcircò motu proprio, & ex certa scientia, ac de nostræ Potestatis plenitudine prædicta mandata, & ordinationes extendimus, ac de novo decernimus, declaramus, statuimus, & ordinamus, ut per quascumque supplicationes, etiam motu proprio sub quibusvis datis in posterùm signandas dispensationum retentionum quorumcumque Monasteriorum, & beneficiorum regularium & sæcularium, ac quarumcumque pensionum, & similium beneficiorum vacantium, & pensionum translatarum per hujusmodi promotiones, & commendas consistoriales nullius sint roboris, nec in aliquo eisdem personis provisis suffragentur, sed Monasteria, & beneficia, prædicta per hujusmodi promotiones impetrari possint, ac pensiones cassatæ & extinctæ intelligantur, nisi in cedulis prædictis super illis dispensetur, & beneficiis sic vacantibus provisum sit, ac supplicationes prædictæ retrotrahantur, eis nequaquam suffragentur.

Servariquæ mandat.

§. 2. Mandantes propterea dilecto filio nostro tt. S. Laurentii in Damaso presbytero Cardinali sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario, ejusdem Cameræ Apostolicæ Regenti, & dilectis filiis de majori præsidentia Abbreviatoribus, & aliis Officialibus ad quos expeditio dictarum literarum spectat, præsentibus & pro tempore existentibus, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, ut præsens nostrum decretum, & mandatum prædictorum nostrorum prædecessorum inviolabiliter observent, & observari faciant & mandent.

Clausulæ præservativæ.

§. 3. Ac simili modo volumus, mandamus, & decernimus, ordinationi & decreto nostris hujusmodi per quascumque clausulas etiam derogatorias in supplicationibus, & cedulis prædictis appositas, nisi per speciale mandatum nostrum, ut decet, signatum derogari non posse.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & aliis contrariis non obstantibus quibuscumque.

Papæ subscriptio.

Placet, & ita Motu proprio mandamus.

Publicatio An 7. die 3. Januarii.

Lectum & publicatum fuit suprascriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimo, die 3. mensis Jan.

XXXVI.

Contra homicidas, Bannitos, &c. Communitates & Dominos eos non capientes, aut auxiliantes, faventes, & receptantes in Statu Ecclesiastico.

Confirmatur & ampliatur hæc const. à pluribus Pont. ut plenè notabo infrà in Sixti V. const. 6. Hoc nostri, ubi etiam hujus bulla approbatio continetur in Tomo 3.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D 1520.

Exordium.

OMnes quidem Christifideles, præsertim verò nostros, & S. R. E. devotos & peculiares filios, quietè ac pacificè & sine aliqua offensione vivere summis desideriis affectantes, ad id operarias manus libenter apponimus, & illa quæ pro eorum fœlici, prospero, ac pacifico statu per Rom. Pontifices prædecessores nostros facta fuisse per comperimus; non solùm Apostolico munimine roboramus, verùm etiam pro illorum observantia novas & severiores pœnas adjicimus, ut si non virtutis amore, saltem formidine pœna mandata Apostolica arctiùs serventur.

Jul. II. edidit const. hic indicatam

§. 1. Dudùm siquidem à fœl. rec. Julio Papa II. prædecessore nostro emanarunt literæ tenoris subsequentis videlicet.

Omittitur tenor istius const. quia habes suprà.

Hic modò Pont. ex causis hic expressis eam confirmat.

§. 2. Cùm autem sicut fide digna relatione accepimus, & re ipsa cognovimus, nequissimi siccarii eo ad perpetranda homicidia, & mala omnia committenda procliviores reddantur, quo in opprobrium justitiæ, & animi nostri indignationem, non solùm in civitatibus, terris, castris, & locis S. R. E. subjectis & non subjectis Almæ Urbis nostræ convicinis, sed etiam in Urbe ipsa intrà ædes & palatia retinentur, & recipiuntur, aut favore Ducum, Marchionum Comitum, Baronum, Domicellorum, Dominorum temporalium, armorum capitanorum, ductorúmque & aliorum Magnatum auxilio confoventur, judicium quoque & officialium animadversio in eos sæpè & sæpiùs omissa fuerit. Nos candidissimi solis justitiæ, qui arcum suum tetendit, & nisi convertantur gladium vibrabit, cujus vices in terris gerimus, exemplo ducti, neque minorem criminosorum prædictorum audaciam, quàm præfatorum eos recipientium temeritatem esse intuentes, qui in supremæ ac pontificiæ Majestatis læsionem inniti videntur, dùm venerandæ legum potestati tales recipiendo eripiunt. Volentes

lentes igitur benè viventium paci, & tranquillitati prospicere, audaces quoque & sceleratas manus delinquentium, promptósque animos à criminibus reprimere, recipientium, receptorúmque nequitiam exterminare; motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac animi matura deliberatione, literas Julii praedecessoris hujusmodi, ac omnia & singula in eis contenta, harum serie, auctoritate Apostolica approbamus, & innovamus, ac praesentis scripti patrocinio communimus.

Imò poenas dictae constit. contra eos non Capientes extendit, & alias imponit.

§. 3. Adjicientes, & auctoritate praefata, de nostrae potestatis plenitudine statuentes, quòd si Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini temporales, Vicarii, Feudatarii, armorum Capitanei, Doctores, Magnates, Principes, communitatésque & Officiales civitatum, Terrarum, & locorum S.R.E. mediatè vel immediatè subjectorum, homicidas, bannitos, exititios, rebelles, aut pro quocumque crimine capitali poena damnatos, necnon brigosos, pacem facere recusantes, treguarum sive induciarum violatores, seu fractores, jus sibimet contrà alium dicentes cavalcatas aut armatas, vel ultra numerum decem hominum adunatas propria auctoritate facientes, vel moventes, ad eorum civitates, terras, castra, territoria, & dominia declinantes, non solùm receperint, retinuerint, vel auxilium, consilium, opem, & favorem eis tacitè, vel occultè, directè vel indirectè praestiterint, aut contrà mandata & inhibitiones in ejusdem Julii praedecessoris literis contenta devenerint, sed etiam in eosdem manu forti non acceperint apprehenderíntque, & captos ad mandatum nostrum, seu Rom. Pont. canonicè intrantis, pro tempore existentis, aut nostrorum, seu suorum Officialium exhibuerint, tradideríntque, non solùm omnes & singulas sententias, censuras, ac etiam privationis poenas in eisdem literis expressas verum laesae Majestatis, & verum ac nulla juris aut hominis fictione confectum crimen eo ipso incurrant, & in eos sic contrafacientes, modo & forma quibus in veros criminis laesae Majestatis reos: à jure procedi debere statutum est, procedatur, & tàm ad praedictas, quàm hujusmodi laesae Majestatis criminis à jure inflictas poenas executivè deveniatur. Et insuper omnia & singula per Julium praedecessorem, & ut praefertur per nos innovata, ac de novo statuta, & illis adjecta, perpetuae firmitatis robur obtinere, ac inviolabiliter observari debere decernimus sublata cuilibet aliter interpretandi, & judicandi facultate & potestate.

Executores istius const. deputat.

§. 4. Quocircà venerabili fratri Raphaëli Episcopo Ostiensi Camerario nostro, & dilectis filiis Praesidenti, & clericis camerae Apostolicae pro tempore existentibus, motu simili mandamus, quatenùs praesentes literas solemniter, prout sibi videbitur, etiam in Provinciis nostris, per Legatos earum, & alios Rectores, & Gubernatores civitatum, terrarum, & locorum S. R. E. mediatè & immediatè subjectorum publicari, ac omnia & singula in eis contenta inviolabiliter observari faciant, & mandent, contrafacientes quoscumque, cujusvis status, gradus, ordinis, vel conditionis, aut praeeminentiae sint, sententias, censuras, & poenas antedictas damnabiliter incurrisse declarent, & in libris camerae respectivè ad perpetuam damnatorum memoriam, per ipsius Camerae Notarios respectivè declarationem hujusmodi per eo, faciendam, conscribi, & annotari mandent & faciant, ac summaria eorum more Camerali exequantur, capitalésque praedictas sententias à Ministris justitiae absque alicujus incursu irregularitatis exequi procurent, reales autem irremissibiliter exigant, invocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii secularis, super quibus omnibus amplam eisdem concedimus facultatem & potestatem.

Clausulae derogatoriae.

§. 5. Non obstantibus omnibus supradictis, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergò &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo vigesimo, decimo Cal. Februarii, Pont. nostri Anno septimo.

Dat. P. A. 7. die 23. Jan.

XXXVII.

Approbatio Archiconfraternitatis Charitatis nuper in Urbe institutae. ad pauperum mendicare erubescentium, carceratorúmque subventionem, ac mortuorum sepulturam.

Opus sepeliendi pauperes defunctos, specialiter posteà assumpsit Archiconfraternitas Mortis, ut in const. 22. Pii IV. Divina, Tom. 2. fol. 34. Et opus subveniendi egenis mendicare erubescentibus pariformiter assumpsit Archiconfraternitas SS. Apostolorum, ut in const. 90. Pii IV. In Apostolica, fol. 139. Ac subventionem carceratorum curat Acchiconfraternitas Pietatis ut in const. 56. Greg. XIII. Pii patris, in d. Tom. 2. At ista Charitatis Arciconfraternitas dicta pia opera non dimisit, enixius tamen Carceratorum subventioni studet, pauperibúsque eleemosynas profusius elargitur.

Eidem Archiconfraternitati, Pius IV. subsidium sive proventus Custodiae Carcerum Urbis concessit, & Pius V. ac Greg. XIII. ipsam custodiam ei commisit, sed eorum Bullas haec tantum continentes consultò praetermisi. Necnon iste Pont. regimen Monasterii Convertitarum eidem dedit, ut in const. 39. Salvator. Indulgentias autem reformavit. Paul. V. in const. quam adhuc habere non potui, eam tamen firmatam vidi sub die 15. Febr. 1607.

Privilegia Notarii hujus Archiconfraternitatis approbavit, & declaravit, ac alia ordinavit circa transmissiones Commissariorum in Causis extra Urbem, ac registrationem compositionum, liberationum, ac gratiarum ad Sacra Consulta concessarum Greg. XV. in const. 37. Exigit inf. tom. 3.

LEO EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1520.

Exordium.

ILlius qui charitas est (& cujus Apostolus Paulus se, etiam si linguis hominum loqueretur, & Angelorum, novissétque mysteria omnia, ac prophetiam, & omnem scientiam, omnémque fidem, ita ut montes transferre posset, non tamen charitatem haberet, nil esse, & charitatem reliquis virtutibus majorem, ac legis plenitudinem esse firmavit) vices, licèt immeriti, gerentes in terris, ut ubilibet, & praesertim in Alma Urbe, quae universo Orbi exemplar, & virtutum speculum esse debet, charitatis opera exerceantur frugiferè opem, & operam impendimus efficaces.

Julius Cardinalis instituit in Urbe Confraternitatem Charitatis, ad pia opera exercenda de quibus in rub.

§. 1. Sanè (sicut nobis nuper innotuit) dilectus filius noster Julius S. Laurentii in Damaso presbyter Cardinalis S. R. E. Vicecancellarius, piè considerans, quòd pauperes mendicare erubescentes, longè majores, quàm pauperes mendicantes, sustinent necessitates. Quódque cum Curia Romana, maxima forensium, & ignotorum numero, frequentetur, magna pars incarceratorum in Urbe, nedum amicis, qui pro eis solicitent, verùm etiam notis saepè carent. Et quòd cadavera pauperum defunctorum quotidiè per bajulos in plateis ac locis publicis ejusdem Urbis passim ad colligendum, pro eorum vectura, & sepultura, eleemosynas, ponebantur, & sine Cruce, ac sine lumine, & cum magno dedecore, & Christi fidelium horrore ad sepulturam vehebantur. Cupiénsque praemissis, & aliis reipublicae Christianae, praesertim in dicta Curia necessitatibus, & charitatis operibus providere, & quòd provisio hujusmodi perpetuò duraret atque vigeret, nonnullos Curiales, ac dictae Curiae Officiales, quorum aliqui circa mendicare erubescentes, alii verò circa incarceratos hujusmodi, operam aliquamdiù praestiterant, & praestare desiderabant, ad se fecit vocari, & offerens ei ex tunc, pro operibus hujusmodi summam duorum millium ducatorum auri, & omne auxilium, operam, & favorem, eos hortatus est, ut inter se, & alios, dictis operibus assistere volentes, Societatem sub titulo sanctissimae Charitatis inirent, ac dictis, ac aliis, per alias ejusdem Urbis Societates, assumptis charitatis operibus, intenderent.

§. 2.

Officiales d. Confraternitatis ea coeperunt exercere.

§.2. Quo quidem auctore, dicti Curiales, & Officiales intenso gaudio perfusi, jam per annum vel circa, panes singulis Dominicis diebus, & alia alimenta dictis pauperibus erubescentibus erogare, necnon dictos Carceres per personas per eos ad id deputatas visitare, & ut justitia (præsertim pauperibus, & qui pro eis solicitent non habentibus) celeriter ministretur procurare, & pro pauperibus incarceratis, capturas, ac alias expensas solvere, & cadavera pauperum defunctorum decenter cooperta, & Cruce, ac luminaribus præcedentibus, saltem uno presbytero, ac aliquibus aliis associantibus, ad sepulturam deferri facere, propriis dicti Julii Cardinalis, & Vicecancellarii, ac eorum expensis curarunt, & curant, & Confraternitatem sanctissimæ Charitatis, in qua jam octuaginta, & ultra Confratres, quorum aliqui Episcopi, & alii Prælati, aliqui Officiales dictæ Curiæ, & aliqui Curiales existunt, instituerunt, ac in Ecclesiæ S. Andreæ regioni Arenulæ se sæpè pro Charitatis operibus exercendis congregant.

Hic modo Pontif. d. Confraternitatem approbat, & in Archiconfraternitatem erigit.

§. 3. Nos igitur gratias Deo agentes, quòd nostro tempore, ac dicto Julio Cardinali, qui noster, secundùm carnem, frater patruelis existit, auctore tàm saluberrima, támque pernecessaria Charitatis opera, in dicta Curia cœperint exerceri cupientésque quod perpetuò frequententur, ac illi dicti Confratres animo hilariori insistant, motu proprio, non ad Julii Cardinalis, & aliorum Confratrum prædictorum, vel alicujus alterius pro eis super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa nostra scientia, Institutionem hujusmodi, & quæcumque statuta, ac ordinationes per Confratres Confraternitatis hujusmodi edita, approbamus, & confirmamus, supplemúsque omnes, & singulos tam juris, quàm facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem. Ipsámque Confraternitatem in Archiconfraternitatem, capútque omnium Confraternitatum Charitatis ubilibet institutarum, & instituendarum, perpetuò exigimus & instituimus, ac ei omnes, & singulas ubique institutas, & instituendas Confraternitates Charitatis immediatè subjicimus, & facimus membra ab ea dependentia, sine tamen earum præjudicio.

Facultatem concedendi statuta opportuna ei concedit.

§. 4. Quódque Confratres Archiconfraternitatis hujusmodi quæcumque statuta, & ordinationes, pro ejusdem Archiconfraternitatis fœlici regimine, ad piorum operum hujusmodi exercitium, & aliis quoties, & prout eis videbitur, etiam cum quarumcúmque pœnarum in contravenientes appositione, condere, reformare, & mutare, ipsásque pœnas executioni demandare.

Indulgentias Confratribus & benefactoribus elargitur, Tu vide revocationem. & innovationem Pauli v. cit. in rub.

§. 5. Necnon Archiconfraternitas, & Confratres, communiter, & divisim, illorúmque Ecclesiæ Capellani, Ministri, Officiales, Familiares, res, & bona quæcumque ac eorum Ecclesias hujusmodi visitantes, seu de bonis suis pro dictis operibus, in testamento, vel aliàs contribuentes, legantes, seu relinquentes, aut Confraternitatem ipsam hæredem, particularem, vel universalem instituentes, omnibus, & singulis, ac illis eisdem privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis etiam plenariis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conservatoriis, indultis, favoribus, literis, & gratiis spiritualibus, & temporalibus, à Sede Apostolica, in favorem, sub Imagine Salvatoris ad Sanctasanctorum, & S. Spiritus in Saxia, ac B. Mariæ de Populo, & S. Jacobi in Augusta, necnon Sanctorum Joannis Baptistæ, & Cosmæ ac Damiani de Urbe, & S. Jacobi in Compostella, Hospitalium, & Confraternitatum, & Confratrum, ac illorum Ecclesiarum, Capellanorum, Ministrorum, Officialium, Familiarium, rerum, bonorum quorumcumque, ac illorum Ecclesias visitantium vel illis de bonis suis largientium, aut illa in totum, vel in partem hæredes instituentium, communiter vel divisim, in genere, vel in specie quomodolibet emanatis, & emanandis. Quæ omnia, & singula, necnon quarumcumque literarum Apostolicarum desuper quomodolibet confectarum, & conficiendarum, & quorumcumque in eis contentorum, tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habemus, etiam si illa non sint in usu, ac revocari contingat, uti, potiri & gaudere, ac literas Apostolicas super eisdem privilegiis, & exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conservatoriis, indultis, favoribus, & gratiis, etiam illorum individuam expressionem, & mentionem faciendo, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, invocationibus, ac diebus, ad libitum Confratrum Archiconfraternitatem hujusmodi, simul, vel separatim expediri facere in omnibus, & per omnia, ac si illa non solum per clausulas generales hujusmodi, sed per illarum omnium tenorum de verbo ad verbum expressionem, & insertionem, eisdem Archiconfraternitati, illiúsque Confratribus, & Ecclesiis, rebus, bonis, Ministris, Officialibus, Capellanis, Familiaribus, ac eorum Ecclesias hujusmodi visitantibus, ac de bonis suis pro dictis operibus, aut aliàs contribuentibus, legantibus, aut relinquentibus, seu ipsam Archiconfraternitatem hæredem particularem, vel universalem instituentibus, sigillatim concessimus prout præsentium tenore concedimus, liberè, & licitè valeant. Et quòd quicumque dictæ Archiconfraternitatis, & quibus etiam illius Officiales pro tempore existentes id concesserint, aliarum ab ea dependentium Confraternitatum Confratres utriusque sexus, nunc, & pro tempore existentes, ubicumque existant, eisdem indulgentiis, etiam plenariis, & gratiis, quibus ejusdem Archisocietatis Confratres in Urbe commorantes, gaudere possunt, etiam si tunc confessi non fuerint (dummodò propositum confitendi habeant) gaudere possint, fiantque participes jejuniorum, ac divinorum Officiorum, ac aliorum quorumcumque spiritualium bonorum, ubicumque in toto Orbe pro tempore factorum. Et quicumque ex eis pœnitens, & contritus, nomen JESU in mortis articulo nominaverit, plenariam omnium peccatorum suorum, etiam de quibus, nisi morte præveniretur, confiteretur, consequatur.

Bona quæcumque etiã feudalia & c. relinqui possunt.

§. 6. Et quæcumque bona, etiam feudalia, ac emphyteutica, etiam Ecclesiastica eidem Archiconfraternitati, tàm inter vos, quàm mortis causa, seu testamento, seu codicillo, dari, concedi, & relinqui, libere possint, ita tamen, quòd ipsa Archiconfraternitas ad eadem onera, ad quæ donator, seu testator hujusmodi, occasione bonorum eorumdem tenebatur, & quæcumque alia, quæ ipse donator, seu testator, etiam imposuerit, omninò teneatur. Et si ad certum numerum generationum, aut nominationum, eadem bona concessa fuerant, ipsa Archiconfraternitas, non perpetuò, sed per viginti annos pro qualibet generatione, seu nominatione hujusmodi, bona eadem tenere posset, & finitis ipsis annis, bona prædicta, ad eorum directos dominos devolvantur, & absque eorum consensu, teneri non valeant, perpetuò statuimus, & ordinamus.

Observantia hujus Bullæ omnibus præcipitur.

§. 7. Et nihilominùs, universis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & aliis in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, necnon Canonicis, Metropolitanis, vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum, ac dictorum Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis in spiritualibus generalibus, & Officialibus ubilibet constitutis per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenùs ipsi, vel plures, aut unus eorum, per se vel alium, auctoritate nostra faciant præsentes literas, & in eis contenta quæcumque optatum effectum sortiri, ac omnibus, quos concernunt, inviolabiliter observari. Non permittentes quemquam contra tenorem præsentium modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari, Contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quascumque arbitrio suo imponendas, applicandas, & exequendas censuras, & pœnas, ac alia juris remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obstantibus fœl. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, qua cavetur ne quis extra

extra suam Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis, ultrà unam dietam à fine suæ Diœcesis, adjudicium evocetur, seu ne judices à Sede prædicta deputati, extrà Civitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contrà quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis, quoque indultis, ac literis Apostolicis, à dicta Sede, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & de dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, & consensu etiam Consistorialiter habitis, ac per viam contractus, & obligationis juramento vallatis, necnon perpetui statuti, & ordinationis, & cum quibusvis etiam exceptivis, præservativis, mentis attestativis, irritativis, annullativis, restitutoriis, innovatoriis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, & quantumcumque urgentissimis causis, ac necessariò exprimendis, quomodolibet emanatis, & emanandis, quibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut exquisita forma servanda foret, illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, necnon modos, & formas, ad id servandos, pro individuo servatis habentes, harum serie, in eò quod præsentibus quomodolibet obstent, specialiter & expresse derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque.

Clausulæ præservativæ.

§. 9. Nos enim præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, sub nullis etiam in favorem Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac illius Fabricæ, & Cruciatæ sanctæ quomodolibet emanatis, & emanandis revocationibus, suspensionibus, annullationibus, limitationibus, modificationibus, vel derogationibus comprehendi, illísque etiam illorum toto tenore inserto, etiam in aliquo derogari nullatenùs posse; & quotiens opus fuerit, totiens in pristinum, & sub quacumque data, de qua Officialibus Archiconfraternitatis hujusmodi pro tempore placuerit, restituta esse, & censeri, ac literas Apostolicas desuper expediri posse decernimus, & quia difficilè foret præsentes literas ad quæcumque loca, ubi opus esset, deferre.

Fides exemplorum.

§. 10, Volumus, & Apostolica etiam auctoritate decernimus, quòd earumdem præsentium transumptis, alicujus Notarii manu subscriptis, & Curiæ Ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, ubique quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 7. die 28. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimo, quinto Kal. Februarii, Pontificatus nostri Anno septimo.

XXXVIII.

Canonizatio S. Francisci de Paula, Ordinis Fratrum Minimorum Institutoris. Ejúsque adscriptio Catalogo SS. Confessorum, & institutio suæ festivitatis pro die 2. mensis Aprilis, una cum octava.

Hoc festum invocavit duplicique officio, ubique celebrari jussit Six. V. in sua const. 8. *In cœlt. Tom.* 2.

De institutione autem, & toto ejus Ordine, dixi suprà ad const. 5. Sixt. IV. Sedes

Edita, A. D. 1519. & 1521.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Deus Ecclesiam sua n preciosissimis lapidibus construxit.

EXcelsus Dominus militantem Ecclesiam pretiosorum lapidum vivorum ipsi summo angulari lapidi CHRISTO JESU unitorum, ornatissima vacante decoratam, structura mirabili fundare disposuit

Cujus primi fundatores fuerunt Patriarchæ.

§. 1. Hinc processere beati Patriarchæ, qui fide præclari, Sanctorum etiam Angelorum susceptores effecti, facie ad faciem videre Deum meruerunt, hos sequuti sunt sancti Prophetæ, quibus ostendit Deus secreta sua, ut ventura quasi præsentia Spiritu sancto illuminari agnoscere, atque enunciare potuerint.

Apostoli deinde,

§. 2. Postquàm autem venit plenitudo temporis, & nos in assumpta sibi humanitate oriens ex alto, visitare, nostræque salutis mysteria (juxta quod prædixerant Prophetæ) adimplere dignatus est, constituti fuere Beati Apostoli divinæ legis promulgatores, & prædicatores, qui per Orbem universum genus humanum, quod sub diabolicæ potestatis jugo tenebatur, ad salutem excitantes, Dei verbum in omnibus terræ finibus prædicarunt.

Martyres.

§. 3. Hos subsequuti sunt Martyres splendidi, qui fidei loricam induti, & inconcussæ stabilitatis baltheo succincti stolas suas in sanguine innocentis agni levantes, candidato exercitu Christum Jesum imitati, supernæ civitatis Hierusalem, hoc est triumphantis Ecclesiæ, cùm gloriosa victoria palmas manibus gestantes, se dicto vivo lapidi Christo adjunxerunt, semipiternam sui memoriam, & exemplum venerabile, militanti Ecclesiæ relinquentes.

Doctores postea,

§. 4. Progressi sunt, & Doctores lucidi, qui suis doctrinis, & exemplis, Catholicam & orthodoxam fidem defensantes, falsisque prophetis ac iniquis doctoribus fidem ipsam subvertere satagentibus se opponentes, dictam Ecclesiam militantem multipliciter illustrarunt, quibus eadem Ecclesia conjuncta progreditur quasi Aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata.

Confessores etiam.

§. 5. Sequuntur posteà sancti Confessores, qui virtutum gemmis coruscantes, Domino rationem de talentis creditis deposcentis (utporè fideles, & boni servi) multiplicatum de suis laboribus fructum attulerunt, & in arcem cœlestem deposuerunt, omniáque mundi blandimenta (ut venenum aspidum) fugientes, latibula in terris fecerunt, à terris abditi, rudi victu, & scaturientis aquæ levi potu, carnem macerantes, regimine hircino amicti, junceo, vel stamineo cubili fessa membra somno foventes, nudis pedibus Dominum quæsierunt, æternámque patriam invenerunt.

Virginesque & Viduæ.

§. 6. Adsunt, & Virgines nitidæ mundo corpore, syncero corde, sanctáque mente, cùm oleo in lampadibus suis sponso (qui est præ filiis hominum speciosus) obviam venientes, devotæ tandem continentésque viduæ, & aliæ quamplurimæ sexus utriúsque personæ, piis, ac sanctis operibus semper intentæ, cum plenis etiam manipulis eidem cœlesti sponso se repræsentant, cum Angelis gloriam in Altissimis Deo, & in terra pacem hominibus bonæ voluntatis mirificè depromentes. Hæc omnia unus atque idem spiritus admirando plurimum operatur mysterio sicut Altissimus ab initio vineam suam talibus piis cultoribus (juxta sanctam promissionem suam) visitavit, firmavit, & auxit, sic semper ad illam suæ protectionis auxilium multipliciter impertitur.

S. Franciscus Religionem fundavit.

§. 7. Novissimè verò diebus nostris cœlestis ille Agricola, vineam suam, more solito, visitans, virum fortem ad hujusmodi vineæ culturam adduxit, gloriosum scilicet Confessorem B. Franciscum de Paula superno cætui meritò sociandum, imò veriùs sociatum, qui inter cæteros Christi athletas suis meritis, & exemplis ipsam sanctam Ecclesiam (divina cooperante gratia) multipliciter decoravit, præsentis temporis caligines suæ lampadis fulgore mirabiliter illustravit, ipse enim adversus mundum, carnem, & dæmonem fortiter dimicavit, ac in odorem suavitatis Altissimi currens, copiosam utriúsque sexus fidelium multitudinem salubriter post se traxit, ac (velut effusam super faciem terræ religiosam professionis suæ generationem) dereliquit, ut ad illuminationem gentium celebris sui memoria (tamquàm rutilum sydus) in Ecclesiæ firmamento servaret.

Origo S. Francisci de Paula.

§. 8. De cujus quidem origine, vita, moribus, & fama, necnon mirabilibus (qui in præmium sanctitatis

ejus

ejus Deus mundo multipliciter ostendere dignatus est, ne de tàm celebri viro etiam posteritas ipsa remaneat ignara, pauca ex multis duximus recensenda. Constat siquidem in Regno Neapolitano inter Brutios, & Lucanos, Paulæ oppidum situm esse, quòd itinere unius diei à Cusentia illius provinciæ Metropoli distat. Inde originem traxit Jacobus Martolilia. Illi proximum est Castrum Foscaudi, ubi nata est Vienna, quondam ambo in fide Christi baptizati, & confirmati, ac (ut veri Catholici) educati, qui invicem secundùm ritum sanctæ Romanæ Ecclesiæ matrimonium contrahentes, & (ut fideles decet conjuges mutuam charitatem, vitæque honestatem servantes: diu cohabitarunt, ex hoc matrimonio beatus Franciscus de Paula procreatur.

A puerilibus annis religionem dilexit.

§. 9. Qui sacri baptismatis fonte lavatus, & charismatis Sacramento confirmatus, ab eisdémque parentibus sub Dei timore, & amore educatus, insigne specimen sanctitatis futuræ præseferens, solitudinem & religionem diligere, ac oronnibus, & jejuniis assiduè vacare cæpit, quæ cùm ejus parentes animadvertissent, ipsum annum circiter decimum tertium agentem, juxta votum per eos emissum domui S. Francisci civitatis S. Marci obtulerunt. In qua puer in sortem Domini electus anno per eum exacto, nullâque professione emissa, vocatis parentibus eos ut se ad Ecclesiam S. Francisci de Assisio, & S. Mariæ de Angelis devotionis causa ducere vellent, enixè rogavit, qui pio ejus desiderio annuentes, sese itineris comites præbuerunt, quibus Ecclesiis devotè visitatis, in patriam reversus idem beatus S. Spiritu inspirante, ad Ecclesiam construendam animum addixit, ipséque primus fundamenta effodere cæpit, quo inter vicinos divulgato undíque ad opus juvandum concurritur, alii operi incumbebant, nonnulli calcem, lapides, cementa & alia id genus futuro ædificio necessaria, deportabant, fertur etiam tunc fratrem quendam S. Francisci habitu indutum ex improviso B. Franciscum de Paula increpasse, quòd tam augustam ædem facere incæpisset, eamdémque demoliri sibi mandasse, ac aliam majorem designasse, beatóque Francisco de Paula asserenti sibi vires ad tam ingens opus perficiendum non sufficere, divinitùs respondisse Deum Omnipotentem ei nullo pacto defuturum, evestigióque diruptis muris evanuisse, unde non immeritò plerique illum B. Franciscum fuisse existimarunt. Postridiè verò nobilis quidam Consentinus supervenit, qui eidem beato pro ædificanda Ecclesia, magnum auri, atque argenti pondus obtulit, unde juxta situs designationem Ecclesiam notabili forma, non parvo sumptu construere cæpit.

Semper orabat, aut laborabat.

§. 10. Numquam à laboribus cessabat, nisi cùm orationi divinísque rebus intendebat, qui, & si vigiliis, continuísque jejuniis maximis esset attritus, lapides tamen, calcem, & ligna, aliáque ad fabricam necessaria, propriis etiam humeris deferre non desinebat.

Affabilis erat.

§. 11. Erat adeò in loquendo humanus, atque affabilis, ut nullus unquam ad eum accesserit, qui mellifluis ejus verbis delectatus, & incredibili quadam sermonis dulcedine captus, & quasi divino spiritu repletus ab eo non recesserit.

Ordinem suum appellavit Minimorum.

§. 12. Humilitatem ejus etiam instituti per eum Ordinis cognomentum ostendit, quòd ut is omnium minimus esse volebat, ità Minimorum censuit, & instituit, ejusdem etiam Ordinis institutor, & generalis correctο existens omnium se infimum (quoad poterat) exhibebat, & ad omnia etiam servilia opera (ut, & cæteris humilitatis præberet exemplum) descendere non dedignabatur, quippe discipulis suis discumbentibus ministrabat, sæpéque Ecclesiam & altaria verrebat, & mundabat, ac paramenta & alia ad divinum cultum necessaria componebant, aliorúmque fratrum etiam novitiorum, indumenta propriis manibus abluebat, & cùm juvenis adhuc esset, Calabriámque incoleret, numquam, nisi nudis pedibus, etiam per glacies, nives, montes, & acuta saxa, vepres, spinásque incedebat, nullámque ex eo etiam gravissimo sæpè pondere pressus læsionem in pedibus patiebatur.

Super ignem spinas, &c. ambulabat.

§. 13. Ipsum sæpiùs ignem nudis pedibus conculcasse, ac ignitos candentésque lapides manibus portasse, liquidò constat, admirabilis erat vitæ ejus austeritas, quæ propterea admirabilior censenda est, quia in pueritia, adolescentia, juventute, senecta, & decrepita ejus ætate inter labores, vigilias, jejunia, abstinentias, innumerásque corporis macerationes eumdem penè vivendi modum servavit.

Claruit miraculis.

§. 14. Horum, & plurimorum aliorum Sanctorum opeaum ratione habita adeò S. Spiritus gratia hominem complexa est, ut piis ejus meritis, & precibus in Christi nomine dæmones à corporis humanis sæpiùs electi, plurésque infirmi diversis morborum generibus oppressi, & jam à medicis destituti, ac morti propinqui, pristinæ sanitati restituti fuerint. Idémque beatus aliis compluribus, qui memoria, & sensibus capti, seu intelligentia debilitati erant, sanitatem præstiterit, ac multis claudis incessum, surdis auditum, mutis loquelam, cæcísque lumen restituerit. & leprosos mundaverit, nonnullósque mortuos, vel pro mortuis habitos ad vitam, pristinámque lucem reduxerit.

Spiritus prophetia habuit.

§. 15. Quorum quidem miraculorum fama cùm jam per totum fere Orbem vagaretur, & ad aures fœlicis recordationis Pauli Secundi prædecessoris nostri pervenisset, Cubicularium quendam suum ad bonæ memoriæ Pyrrhum Archiepiscopum Consentinensem misit, mandavitque ut ipse super miraculis hujusmodi se diligenter informaret, ac deinde ipsum de veritate certiorem efficeret, qui quidem Archiepiscopus Pontificis mandato parere desiderans, ac neminem habens qui talia meliùs quam ipsemet Cubicularius explorare fideliúsque referre posset, idem suasit, ut eis cum socio quem ei adjunxit, ad dictum Beatum virum se conferret, ac de illius vita, miraculis, & fama hujusmodi plenam informationem caperet.

Cubiculario Papa præsente, ignem manibus tacepit.

§. 16. Cubicularius Archiepiscopi fretus consilio, hominem adiit, & cum inter salutandum dicti Beati viri manum osculari vellet, ille omninò tenuit, eumque rogavit, ut sibi potiùs manum deosculandam portigeret, Asserens id multò justius, & convenientius fore, eò quòd ipse Cubicularius triginta tres annos jam presbyter esset, quòd Cubicularius memoriam repetens, ubi id verum esse cognovit, miratus est hominis spiritum, & cum eo ad colloquium in cameram concessit, ubi cùm primus sermo de tàm ardua, difficilique vita fuisset, ut eam nulli nisi robusto, ac valido, tolerabilem fore Cubicularius asseveraret, Beatus Pater audito illius verbo igni appropinquans, ardentésque prunas absque læsione manibus arripiens, dixit, qui perfecto corde Domino serviunt, omnia creata illis obtemperant, exterritus ille eo miraculo veniam petiit, cúmque ejus pedes humiliter osculari vellet, ipsâque vir Beatus id recusasset, ejus tunc vestem manu apprehensam devotè osculans & ab eo recedens, ad Pontificem rediit, eique miracula, quæ viderat, enarravit.

Apostema incurabile Jacobi de Tarsiæ sanavit.

§. 17. Olim etiam vir nobilis Jacobus de Tarsia Baro terræ Bellimontis Consentinen. Diœcesis cum gravissimo, & penè insanabili apostemate longo tempore in crure laborasset insigniésque Medici, & Chirurgi in eo nihil proficerent, quin ulcus illud quotidiè ingravesceret, omnibúsque remediis adhibitis jam in desperationem salutis res adducta esset, tandem dictus Jacobus fama sanctitatis, & miraculorum Beati viri, qui tunc Paulæ degebat adductus, ad eum non sine magno labore, accessit, illíque plagam detexit, & se devotissimè commendavit. Primùm siquidem ipsi Beato, & omnibus, qui adstabant ulcus grave, & miserabile, ac penè insanabile visum est. Illum tamen Beatus admonuit, ut in Deo firmam fidem, & certam spem haberet, quia sanitatis gratiam consequeretur. Ac statim unum ex suis fratribus misit, qui aliqua folia herbæ, quæ ungula caballina dicitur, & inibi nascitur, colligeret, & cum ipsis foliis certos pulveres, quos in cella sua ipse Beatus retinebat, sibi afferret. Dùm frater ille mandata exequitur, Beatus vir ad propinquam Crucifixi imaginem conversus oravit, ut Baroni in suæ divinitatis gratia con-

fidenti, misericordiam suam aperiret, nec multò post, foliis ac pulveribus hujusmodi sibi, ut jusserat, apportatis, facto signo Crucis aliquantulum de dictis pulveribus ulceri imposuit, illúdque tribus ex foliis dictis cooperuit, & omnia circumligavit, in Domino spem reponens quod sanitatem recuperaret. Illi ergo benedicens, jussit, ut illicò suam repeteret domum ad quartumdecimum fermè lapidem inde distantem, qui cum aliquamdiu equitasset, ad uxorem suam Joannam quæ illum semper in eo itinere comitata fuerat, conversus mihi videtur inquit, quòd sim sanus, quia acerbum dolorem, & pessimum fætorem ampliùs non sentio, & cum jam certum monticulum superasset, Jacobus avidè cupiens intelligere an posset ambulare, ex æquo descendens, propriis pedibus ambulare cœpit, & calce terram percutiens, nec aliquid doloris sentiens, se liberum, & sanum intellexit. Deo igitur, & B. Francisco de Paula gratias agens conjuges, voti compotes ad propria rediere.

Paraliticum, & leprosum curavit.

§. 18. Iisdem fermè diebus, in Civitate Consentin. fuit quidam Marcellus de Cardilla, pedibus, & manibus contractus, ac totus leprosus, adeò, ut jam vocem quasi omnem amisisset, ejúsque loquela vix audiretur, qui cùm per consanguineos suos ad Paulæ Monasterium adductus, & Beato viro præsentatus fuisset, ille misericordia motus, parum secreto oravit, mox verò rediens, eum manu sublevavit, & ab omni membrorum contractu, & lepra incolumem reddidit. Guidonem quoque Lipantum nobilem Consentinum gravissima infectum lepra in domo Paterni, quam vir Beatus tunc ædificabat ad se venientem, sanitati restituit.

Mutum à nativitate liberavit.

§. 19. Cùm idem Beatus vir fabricam domus juxta Paulæ oppidum incæpisset, adductus est ei quidam à navitate mutus, quem cùm parentes ejus juxta Ecclesiam posuissent, dixit eis vir Beatus, ut alte secum ter JESUM acclamarent, & ita aperiretur illi sensus, Beato viro inchoante dictisque parentibus prosequentibus, mutus similiter alta voce dixit JESUS, & deinde liber atque integer usque ad ejus obitum in loquela permansit.

Puellæ cæcæ visum reddidit.

§. 20. Rursus Julia Antonii Catalani in dicto oppido Paulæ habitantis filia, ab ortu cæca, & nihil prorsus videns, cùm à parentibus ad Beatum virum, qui forte tunc in horto domus erat adducta fuisset, idem Beatus vir, herbam quamdam evulsit, eámque signo Crucis facto super ipsius puellæ oculos apposuit, quæ statim videre cæpit, ac sensu visus tamdiu quamdiu posteà vixit, fruita est.

Obrutos illæsos reperiit.

§. 21. In fabrica dictæ domus Paterni, cùm duo laborantes terram effodiendo obruti fuissent, ita ut jam pro mortuis haberentur, ad succurrendum invocatus vir Beatus à duobus partibus terras effodi fecit, quo facto dicti laborantes vivi, & illæsi sua (ut creditur gratia sunt) reperti.

Fabas sine igne coxit.

§. 22. Dùm quidam Antonius Architectus ad dictæ domus Paterni fabricam accessisset, & Beatus vir ut pro cibo illi ministrando nonnullæ fabæ coquerentur, cuidam fratri juniori inibi existenti mandasset, frater illi ollam cum dictis fabis, & aqua frigidis in coquina cineribus superposuit, oblitúsque ignem, quo coquina carebat, aliunde afferre discessit, sed cum vir Beatus dictas fabas jam coctas, esse credens, una cum hospite in coquina, nullúsque ibi ignis adesset, dictus Antonius subrisit de dicti Beati præcepto, & ejus ferculo, quòd nondum coqui cœpisset, cui vir Beatus ferculum ipsum paratum esse respondit, terigítque manu ollam, quæ illicò fervere visa est, statimque fabæ coctæ fuere, ita ut idem Antonius ipse prandium sumere potuerit, qua de re dictus Antonius, & nonnulli alii tunc præsentes, maxima sunt admiratione affecti.

Lampadam absque igne accendit.

§. 23. Item etiam Beatus vir die quadam more solito, Missam audire cupiens, Ecclesiam ingressus est, cúmque tunc Ecclesiæ lampas accensa non esset, & aliqui ex his, quæ ibi Missæ audiendæ causæ aderant, ignem foras quæsitum ivissent, illúmque jam afferrent, vir Beatus chordam lampadis accepit, ut eam deduceret, illa verò in medio descensu absque aliquo igne miraculosè accensa evulsit, ex quo circumstantes, candelas pro Missa tunc celebranda, necessarias, devotissimè accenderunt.

Filium viduæ mortuum fere sanavit.

§. 24. Cùm in terra Montisalti dicti Consen. diœcesis, quidam Franciscus ipsius terræ incola, febre adeò vexaretur, ut de ejus salute nullam Medici spem promitterent, laboraret in extremis, ac omnibus Ecclesiæ Sacramentis devotè susceptis, & candela benedicta, more solito, accensa, in ejúsque manibus posita à circumstantibus jam pro mortuo haberetur. Tunc Joanna mater ejus ad B. Franciscum de Paula specialem gerens devotionis affectum, illum lachrimans deprecata est, ut filium suum sanare, ac vitæ restituere dignaretur. Ut illius ope tribus suis, ex dicto ejus filio, nepotibus providere posset. Præterea si voti compos fieret, & statim hujus sæculi vanitatibus omninò renunciaturam, & in habitu Tertiæ Regulæ ejusdem Beati Deo perpetuò famuiaturam devotè vovit, quo voto emisso, statim ejus filius quasi à morte resurgens, circumstantes aspicere, séque meliùs habere incœpit, nec multis posteà diebus, pristinæ fuit saluti restitutus, & per triginta ferè annos idem supervixit.

Oculi albaginem abstulit.

§. 25. Cùm in dicto oppido Paterni idem Beatus vir moram traheret, quidam oculi albuginem patiens ad eum accessit, humilitérque rogavit, ut sibi opem afferret, cujus præcibus motus vir Beatus bombycem sacro laticè aspersam super virginem calcem quæ fortè pro Ecclesiæ fabrica ibi aderat, convolvit, & ea oculum macula hujusmodi infectum absterfit, signóque Crucis desuper facto, ab omni albugine, & macula statim liberavit.

Mortuum in sepulchrum mittendum, incolumem reddidit.

§. 26. Cùm quidam dicti oppidi venatores, hyemis tempore, in montibus nivibus repletis, hominem nullum viventis signum præseferentem invenissent, illum sepeliendum ad locum detulerunt, ubi tunc Beatus vir morabatur, qui in illum respiciens per charitatem ait, vivit homo iste, & ad eum conversus, surge inquit, & ambula, ad cujus verba homo in sepulchrum mittendus illicò surrexit, ac pedetentim ambulare cœpit, moxque hospitii domum ingressus, ac cibo; & potu refectus, pristinæque valetudini restitutus, ad propria salvus, & incolumis remeavit.

In fornace ignis intravit & exinde incolumis exivit.

§. 27. Præterea in dicto oppido Paulæ, dùm sui Ordinis domus ædificaretur, & calx in fornace coqueretur, accidit, quòd vel propter nimium ignem, vel aliam causam fornax ipsa ruinam minaretur, tunc illius magistri, nullum penitùs remedium adhibere scientes, ad Beatum virum pro auxilio recurrerunt, qui illis per charitatem inquit, ad collationem, seu prandium eatis, mihíque curam fornacis relinquetis, quibus discedentibus, ipse statim signo Crucis facto, intrepide dictam fornacem ardentem intravit, ac illam solus reparavit, idémque absque læsione aliqua incolumis exivit.

Julium ab evidenti mortis periculo liberavit.

§. 28. Julius Barthuchius etiam de Paula juvenum multitudine adjutus, post Beati viri obitum, è Cusentiæ castro Paulam versus eximiæ magnitudinis bombardam transportari currans, additis etiam ad laborem viginti bovum jugis, apud quemdam declivem locum non longe à Paula distantem, Lamachiam, nuncupatum, funem maximum cujusdam navis onerariæ, quo bombarda ipsa allegata erat cuidam arbori (ut paulatim laberetur) involvit, quàm nec Julius ipse neque tot socii, propter impetum velocem, quæ ex magnæ molis lapsu ferebatur, retinere valerent, ibi dum idem Julius ultrà quam ejus vires ferebant, nititur, juxta arborem cui circumligatus erat funis prostratus cæcidit, pedésque suos intra funis orbes involvit. Unde cum nullo pacto (nisi munere divino) quin ejus crura frangerentur, evadere posset, arborem amplectens summa cum devotione clamavit. O beate Francisce de Paula opem fer mihi misero, his dictis, currus cui bombarda ipsa imposita erat, in loco præcipiti statim restitit, apparuitque eidem Julio quidam frater Ordinis beati Francisci de Paula, qui tunc funem ipsum manibus retinuit. Idem verò Julius tanto periculo ereptus; omnésque qui illic, quasi ad spectaculum convenerant, Omnipotenti

Deo beatóque Francisco de Paula, immensas illicò gratias egerunt, ipséque ante alios omnes nudis pedibus ad ejusdem Beati viri Monasterium profectus, imaginem suam ceream fune pedibus implicito pro devotione in tanti miraculi memoriam obtulit.

[...]rdentes ti[...]iones ma[...]ibus pro[...]riis ad pro[...]rimi salu[...]em accepit.

§. 29. Cùm à quodam fratre Antonio Ordinis Minorum professore viro doctissimo integerrimæque vitæ, idem Beatus vir etiam in publicis prædicationibus carperetur, quòd videlicet tam imprudens esset, ut simplex laicus, & literarum penitùs ignarus, quibusdam herbis ægrotis salutem promitteret, accidit ut idem frater Antonius ab aliis dicti Ordinis Minorum fratribus, ad eumdem Beatum virum missus fuerit, quatenùs eum de præmissis redargueret, qui cùm ad eum venisset, & magnis illum contumeliis affecisset, increpassétque ejus ignaviam, & caßitudinem; vir Dei constantissimus, patientissimúsque tot convitiis, & injuriis nullatenùs fractus, ac nec commotus quidem fuit, sed foco appropinquans ardentes titiones nudis manibus accepit, eósque strictè compressit, ac manifestè ostendit, in Dei virtute omnia fieri posse. At ille prudentissime prospiciens hominis simplicitatem, & fidem, omniáque ab eo divina gratia, & ardentissimo fidei spiritu fieri, ejus pedibus advolutus illos arctè complectens, oscularíque satagens, veniam ab ipso humillimè postulavit: Neque inde surrexit donec ab eodem beato Patre benediceretur, quod factum est, ut qui anteà in illum publicè, maledicta plurima congesserat, proprium confessus errorem, Beati viri sanctitatem dignis verisque posteà laudibus meritò efferret.

Jussu Six. iv. ad Regem Franciæ ac[...]essit, qui [b]enignè [e]um recepit, & Ecclesiam ædificavit.

§. 30. Quæ omnia mirabilem quamdam, & rarè auditam viri sanctitatem arguerent, eorúmque celebris fama jam ad claræ memoriæ Ludovicum Undecimum, hujus nominis, Francorum Regem Christianissimum, perlata esset: Rex viri Beati sanctitate motus, ac ipsum coram videre cupiens, à piæ memoriæ Sixto Papa Quarto etiam prædecessore nostro impetravit, ut eidem Beato viro in virtute sanctæ obedientiæ mandaret, ut ex Calabria in Franciam se conferret, dictúmque Ludovicum Regem visitaret, quibus jussis Dei famulus obediens, in Franciam ivit, ubi eum præfatus Rex singulari devotione suscipiens, séque ab eo benedici postulans, illi tamquàm viro Dei magnum honorem, & reverentiam exhibuit. Cognita deinde viri sanctitate, ei ejúsque fratribus sedem propè Civitatem Turonensem, & Regium Palatium assignavit, amplámque & magnificam domum cum Ecclesia, quæ in hanc usque diem extat, pro ipsius beati Francisci de Paula, suorúmque fratrum usu, & habitatione construi fecit.

Regulas tres B. Franciscus instituit.

§. 31. Tantæ insuper continentiæ fuit idem Beatus vir: ut non carne sed solo spiritu compactus esse videretur. Priùs enim quàm ab hac luce discederet, ad Omnipotentis Dei laudem, & gloriam, suæque Religionis propagationem, divina (ut piè creditur) inspiratione instructus, Tres Regulas, Fratrum scilicet, ac Sororum, & utriusque sexus fidelium, Tertiariorum nuncupatorum instituit, & ut humilitatis amator erat, illámque à suis etiam coli desiderabat, fratres sui Ordinis Minimos, & Sorores Minimas vocari debere, ordinavit, injunxítque illis, ut decem mandata divina, & Ecclesiæ præcepta salutaria vigilanter observantes Romano Pontifici pro tempore existenti fideliter obedirent, ac sub obedientiæ, castitatis, & paupertatis, quadragesimalisque vitæ sacris votis, perseveranter vivere profiterentur, nonnullis ad Regularum fratrum, ac Sororum hujusmodi circa personarum ipsarum directionem, & informationem, quàm divini cultus augmentum, debitam observationem, & institutionem, opportunis adjectis capitulis.

Romaniſque Pont. plurima illi privilegia concesserunt.

§. 32. Ipsas verò Fratrum, ac Sororum cum decem, dictorum autem utriusque sexus Tertiariorum Regulas cum septem capitulis per eum piè institutas, Reverendissimæ memoriæ Julius Papa Secundus, similiter prædecessor noster, eodem Beato viro tunc in humanis agente matura præhabita deliberatione, tamquàm religioni consonas, postquam idem Sixtus prædecessor noster, ac sanctæ commemorationis Innocentius Octavus, & Alex. Sextus, Roman. Pontifices etiam prædecessores nostri, eidem Beato viro, ejúsque Ordini, ac ejus personis, & domibus quàm plura privilegia concesserant per suas primo, & deinde nos, per alias nostras literas approbavimus, & confirmavimus, diversisque privilegiis, gratiis, & indultis, Ordinem ipsum multipliciter communivimos prout in ipsorum prædecessorum, & nostris idem confectis literis pleniùs continetur.

Is proviso mortis die sacris suscep tis obdormivit in Domino in die Veneris Sancti.

§. 33. Cúmque vitæ suæ finem jam proximum (divina inspiratione) prospiceret, idem Beatus vir pridiè quam decederet, qui fuit dies Cœnæ Domini, pluribus ex fratribus suis, qui ex variis Provinciis, & Regnis tunc ad eum venerant, adstantibus in Missa Conventuali, & post Pœnitentiæ Sacramentum susceptum, cum profundissima humilitate uberrimáque lachrymarum effusione, pectus suum percutiendo sacrosanctum Eucharistiæ viaticum, è manibus unius ex sui Ordinis presbyteris magna cum devotione suscepit. Posteà Domino nostro JESU CHRISTO, Beatæque MARIÆ Virgini, & Sanctis omnibus, devotè peractis gratiarum actionibus, Missáque hujusmodi celebrata, ad cellam suam propriis pedibus (licet pro senectute debilis, & infirmus) baculo, quem more solito gestabat, innixus rediit, Posterò autem die cùm idem Beatus fidelísque Dei servus tempus instare videret, quo sibi ex hac lachrymarum valle migrandum erat, dictos fratres suos ad se convocari jussit, eósque ad fraternam pacem, mutuámque charitatem dulcissimis verbis, ac salutaribus monitis charitativè exhortatus est, illísque benedictione more solito impertita, cùm jam nonagesimum primum, vel circa annum fœliciter implevisset, Anno à partu Virgineo millesimo quingentesimo septimo, Aprilis verò die secunda quæ tunc fuit Parasceves, Ventris Sancta nuncupata, circam horam, qua pro nobis Christus passus est, signo sanctæ Crucis devotè signatus, omnibúsque Sacramentis Ecclesiasticis debitè communitus, perlecta coram eo Dominica Passione, junctis devotè manibus, erectísque in cœlum oculis, Sanctæ Crucis Triumphum piè amplectens, reverenterque osculans, ac sæpiùs, in manus tuas Domine commendo spiritum meum, aliásque pias orationes devotissimè repetens, dimissa hujus carnis sarcina, quasi vivens absque aliquo doloris, aut mortis notabili signo migravit ad Christum.

Miracula post ejus obitum Deus edidit.

§. 34. Cúmque tunc per undecim dies ejusdem Beati corpus insepultum remanserit, illúcque maxima virorum, & mulierum ac Religiosarum personarum multitudo accesserit, ut Sanctum virum quem viventem summa fuerant veneratione prosequuti etiam defunctum viderent, & illius apud Deum suffragia mererentur, mirum omnibus fuit, quòd ejus caro per tot dies incorrupta permanserit, nec ullum prorsus fœtorem emiserit, quin potiùs odor quidam suaviter fragans, ab ea manaverit. Post ipsius etiam obitum, multi ejus suffragia devotè implorantibus, Omnipotens Deus quamplures gratias elargiri, magnáque miracula palàm operari dignatus est.

Rex Franciæ ab alii instetetunt pro canonizatione.

§. 35. Propter quod carissimi in Christo, filius noster Franciscus hujus nominis primus Francorum Rex Christianissimus, charissimáque in Christo filia, Claudia Regina ejus consors (quæ alias coram dicti Ordinis tunc Generali, ac aliis nobilibus personis emisso voto, quòd si gratiam pro masculo assequeretur in beati Patris honorem Francisci nomen ei imponeret, fulgentissimum puerum in lucem edidit, illique juxta dictum ejus votum Francisci nomen imponi fecit) necnon dilecta etiam in Christo filia nobis mulier Aloysia de Sabaudia Andegavensis, & Angolismensis Ducissa, Cenomanensisque Comitissa, ejusdem Francisci Regis genitrix, nobis per venerabilem fratrem nostrum Dionysium Episcopum Miclovienſem generalem, ac dilectos filios Jacobum Lucam decanum Ecclesiæ Aurelianensis, & nobilem virum Antonium Raphi, aliàs de Potom Dominum temporalem loci de Podio calvario Agennensis Diœcesis, pro nonnullis particularibus ipsius Christianissimi Regis negotiis, Nuncios, & Oratores

ad nos destinatos humiliter supplicari fecerunt, ut præmissis diligenter inquisitis, & exploratis, ad ejusdem viri Canonizationem procedere dignaremur.

Hic ergo Pont. annuens Canonizationi petitæ examen, & processum fieri mandavit.

§. 36. Quorum quidem precibus, licèt libenter annuere vellemus summoperéque gauderemus hujusmodi Canonizationem nostris temporibus divino quodam misterio contigisse, ac nobis æquum videretur, ut idem beatus Franciscus de Paula, quem jam Deus in cœlesti gloria Sanctorum Choro dignum fecisse pluribus ac manifestis indiciis.& miraculis ostenderat, in terris etiam sibi debito Sanctorum honore non defrauderetur. Ac super eo maximè nobis instaret venerabilis frater noster Bernardinus Episcopus Sabinensis Cardinalis Sanctæ Crucis nuncupatus in dicti Ordinis Protectorem ab eodem Beato viro nondum tunc ab humanis egresso, assumptus, cumulatissimæque præces nobis, ac venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, prædicti Ordinis tunc zelosum, totius Minimorum Ordinis nomine, super hoc sæpiùs porrectæ fuissent, non statim rem tanti ponderis, ac momenti faciendam: sed juxta veterem, ac laudabilem consuetudinem cunctanter maturéque considerandam duximus. Post complures igitur commissiones aulæ Palatii nostri Advocato Consistoriali, & Auditoribus causarum eisdem Palatii super hoc debitè factas: tandem tribus etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, ex tribus illorum Ordinibus, videlicet, venerabili fratri Nicolao Episcopo Albanensi de Fisco, & dilectis filiis nostris Dominico tituli Sancti Bartholomæi in Insula presbytero de Jacobatis, ac Joanni Sanctorum Cosmæ, & Damiani (nostro secundùm carnem nepoti) Diacono de Salviatis, respectivè nuncupatis Cardinalibus, de fratrum nostrorum consilio, & assensu commisimus, ut ipsi, visis, &examinatis processibus editis super ejusdem Beati viri vita, moribus, fama, & miraculis, ante, & post ipsum obitum ejus intercessionibus à Deo factis, aliisque cunctis ad Sanctorum Canonizationem hujusmodi necessariis, se super omnibus ac singulis diligenter informarent, & per eos comperta in nostro secreto Consistorio, ut moris est, fideliter referrent. Cúmque ipsi Cardinales, visis ac diligenter examinatis diversis processibus, in partibus Calabriæ, & Franciæ, de Sedis Apostolicæ commissione habitis, & ad Curiam nostram transmissis, testiúmque fide dignorum depositionibus, pro tantæ rei dignitate debitè ponderatis, de suprà dictis miraculis, ac vitæ sanctimonia, & aliis à jure requisitis, fidelem nobis relationem in pluribus etiam secretis Consistoriis, jam fecissent, nósque ipsorum & omnium aliorum Cardinalium vota pro facienda dicta Canonizatione, convenientia, & conformia invenissemus.

Ejusque relatio facta fuit in publico Consilio.

§. 37. Et pro ulteriori executione, dilectus filius Angelus de Cæsis utriusque juris Doctor, & dilectæ aulæ nostræ Consistorialis Advocatus, in publico Consistorio omnia de ipsius Beati viri vita,moribus, & fama, miraculis, copiosè recensuisset, nobísque humiliter supplicasset, ut ad ejusdem Beati Canonizationem matura deliberatione præhabita, procedere dignaremur. Nos de relatis coram nobis, inprimis humiliter Deo gratias agenter rogavimus omnes in eodem publico Consistorio tunc astantes, ut suis orationibus; & jejuniis Ecclesiam Dei juvarent, ac ne eam Altissimus modo aliquo in hujusmodi Canonizationis officio errare permitteret, instanter orarent.

Postquàm Papa preces ad Deum emitti præcipit, & deinde vota pro canonizatione recipit.

§. 38. Demùm post aliquot dies, convocatis de novo in aula nostra Consistoriali, in Palatio Apostolico universis, & singulis, qui tunc aderant in nostra Romana Curia, Ecclesiarum Prælatis, Patriarchis, videlicet, Archiepiscopis, ac Episcopis, in præsentia eorumdem fratrum nostrorum præfatæ S.R.E. Cardinalium eosdem processus super ipsius Beati vita moribus, fama, & miraculis editis per eumdem Angelum breviter summariéque repeti fecimus, quæ cum ex serie per Cardinales, ac alios quibus id munus per nos injunctum fuerat, enarrata, & exposita fuissent, omnésque astantes Prælati, quid sibi super hujusmodi negotio videretur, interrogati, unanimi consensu nullo penitùs discrepante, respondissent sibi videri, quòd idem Beatus vir inter Sanctos meritò adscriberetur, & connumeraretur.

Et modo B. Franciscum SS. Catalogo adscribit.

§. 39. Nos iterum humiles Omnipotenti Deo gratias agentes, quòd ad Beatum servum suum debitis honoribus prosequendum, corda nostra illuminare dignatus esset, ipsius Canonizationis diem Dominicam in Albis nuncupatam, qua in Ecclesia cantatur, Quasimodogeniti infantes, quæ tunc occurrebat prima die Maji Anni Dom. 1519. in qua etiam tunc beatorum Apostolorum Philippi, & Jacobi festum contingebat, deputavimus, ac in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, amplum suggestum ligneum de more parari, & exornari jussimus, super quo quidem hodiè astante populo, ac universo Clero de vita, miraculis, & fama ejusdem B. Francisci de Paula, humili devotionéque pleno sermone per nos, ut moris est, habito, deindéque Litania, & Hymno, Veni Creator Spiritus, per omnia devotè decantatis. Necnon à Procuratoribus causæ ipsius Canonizationis, & à Christianissimi Francorum Regis Oratoribus hujusmodi,ejusdémque Ordinis Minimorum tunc Vicegenerali Correctori à nobis magna cum instantia petitio pronunciari, adscribi inter Sanctos eumdem B.Franciscum de Paula, cùm jam omnia consummata essent,omnésque consuetas Ecclesiæ cæremonias super ea re ritè servavissemus, Deum præ oculis habentes, ad Canonizationem ejusdem Beati sub his verbis procedendum duximus,& processimus. Ad honorem Omnipotentis Dei Patris,& Filii,& Spiritus sancti,ad exaltationem fidei Catholicæ,Christianæque Religionis augmentum, ac Ordinis Minimorum consolationem,& incrementum, auctoritate Domini nostri JEsu Christi,beatorúmque Petri, & Pauli Apostolorum ejus, ac nostra,de fratrum nostrorum speciali consilio, & assensu, decernimus, & definimus bonæ memoriæ Franciscum de Paula ejusdem Ordinis Minimorum institutorem, in cœlesti Hierusalem inter beatorum Choros jam receptum: æternæque gloriæ condonatum fuisse, ac Sanctorum Confessorum Cathalogo adscribendum fore, ipsúmque hujusmodi Cathalogo in præsentiarum adscribimus, & eum tamquam Sanctum publicè privatímque colendum esse declaramus, atque mandamus.

Festumque die 2. April. celebrari jubet.

§. 40. Statuentes ejus festum die secunda mensis Aprilis ab universali Ecclesia annuatim celebrandum fore, & ab eo suffragia à Christifidelibus implorari, & expectari posse, omnésque ac singulos honores illi meritò præstandos, & exhibendos esse, qui cæteris etiam Sanctis Confessoribus in hujusmodi Cathalogo descriptis, convenire noscuntur.

Orationes proprias de Sancto decrevit.

§. 41. Quibus debitè peractis, inchoatóque per nos,ac decantato,& ad finem usque à Cantoribus prosequuto Hymno, Te Deum laudamus, in illius etiam fine, Cardinali Diacono in cantu dicente, Ora pro nobis B.Francisce de Paula, à Choróque responso. Ut digni efficiamur promissionibus Christi, nos illicò propriam Orationem de eodem Sancto alta voce decantavimus, dicentes.

Oratio prima.

§. 42. Servitutis nostræ tibi Domine jura solventes, quæsumus, ut Beati Francisci de Paula Confessoris tui patrocinio suffragante, in nobis tua dona multiplices, & ab omnibus tuearis adversis. Per Christum Dominum nostrum. Deinde verò à dicto Choro responso, Amen, solemnem illic Missam nos ipsi celebravimus de dicta tunc currente Dominica in Albis, collectas singulas sub una conclusione terminantes, additis etiam prædicta cæterisque specialibus ejusdem S. Francisci de Paula collectis immediatè sequentibus, pro secreta videlicet.

Secreta.

§. 43. Hostias Domine tuorum suscipe populorum, quas tibi in B.Francisci de Paula festivitate dicamus, ut nobis conferant tuæ propitiationis auxilium: Cum sua conclusione, videlicet per Dominum, &c.

Deinde

Post communionem.

Deinde verò post communionem subjunximus dicentes.

§. 44. Cœlesti Domine Sacramento consolati, te supplices deprecamur, ut intercedente B. Francisco de Paula, ab omni nos, mentis & corporis labe custodias, & per ipsum tuæ sentiamus indulgentiæ largitatem; cum simili conclusione, & ita Missam ipsam ad finem usque cum solitis ceremoniis juxta Ordinarium Apostolicum, illic debitè terminavimus, indulgentiámque plenariam omnibus officio hujusmodi tunc assistentibus devotè concessimus, ac etiam in loco sepulturæ ejusdem S. Francisci de Paula, in depositionis suæ die, videlicet secunda Aprilis hujusmodi perpetuò duraturam quadraginta annorum totidémque quadragenarum indulgentiam annuatim condonavimus, ad laudem & gloriam Omnipotentis Dei, qui in sanctis suis mirabilis, & gloriosus vivit, & regnat benedictus in sæcula sæculorum.

Transumptorum fidei.

§. 45. Cæterùm, quia difficile foret præsentes originales literas ad omnium notitiam deferri, volumus, & decernimus quòd earumdem transumptis manu Notarii publici subscriptis, sub sigillo venerabilis fratris nostri Paridis moderni, & pro tempore existentis Episcopi Pisauriensis, ac cæremoniarum Magistri, vel alicujus Prælati Ecclesiastici) fides adhibeatur in dubia, in omnibus, ac per omnia, & illis ubique stetur, ac si originales literæ hujusmodi essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 46. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum processus, voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. An. 7. die 1. Martij.

Datum Romæ apud S. Petrum, 1519. primo Maji, Pontificatus nostri Anno 7.

Declaratio circa Festi celebrationem.

Edita A. D. 1521.

Institutio festivitatis cum octava.

LEO PAPA X.

Licet per alias nostras literas, S. Francisci de Paula Ordinis fratrum Minorum institutoris festum ab universali Ecclesia die secunda Aprilis annuatim celebrandum fore statuerimus, quia tamen de cætero ejusdem S. Francisci do Paula, festum hujusmodi, etiam cum octava celebrari volumus, idcirco universis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis quibuscumque Prælatis Ecclesiasticis, quatenùs ipsi, & eorum singuli; Sancti Francisci de Paula festum hujusmodi cum officio proprio, cum illud de Sedis Apostolicæ mandato ordinatum fuerit, aliàs cum officio unius Confessoris non Pontificis, cum propria Oratione, in ejus Canonizatione à nobis edita, die secunda Aprilis hujusmodi. Nisi tunc occurrat major hebdomada vel octava Paschæ, & tunc secunda Feria post octavam Paschæ hujusmodi in suis solemniter, in dictorum verò Fratrum Minimorum Ecclesiis singulis sub ritu festi duplicis, & cum octava, annuatim celebrent seu celebrari faciant, & mandent, expresse Apostolica anctoritate committimus, & mandamus per præsentes.

Dat. P. A. 9. die 25. Mart.

Dat. Romæ apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die 25. Martii 1521. Pont. nostri Anno nono.

XXXIX. Institutio Monasterii in Urbe pro mulieribus ab inhonesta vita ad honestam se convertentibus, sub invocatione S. Mariæ Magdalenæ, ac Regula S. Augustini, & sub regimine Archiconfraternitatis Charitatis, Cum indultorum confessione, ac spoliorum impudicarum mulierum applicatione.

Confirmavit hanc institutionem, & spoliorum applicationem declaravit Clem. VII. in const. 14. Cùm ex, ubi omninò videas.

Causarum hujus Monasterii specialem Judicem deputavit Pius IV. infrà in const. 50. Cum sicut, Tom. 2. fol. 69. & Archiconfraternitatis Charitatis institutionem vide hic sup. in constit. 27. Illius. ubi dixi.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1529.

Proœmium.

SALVATOR Noster JESUS CHRISTUS DEI Filius qui assumpta humanitate non venerat, eo testante, nisi ad oves quæ perierant, non ab re in Evangelio Lucæ parabolam de ove quæ perieperierat, & posteà inventa est pharisæis, & publicanis murmurantibus quòd peccatores recipiebat, & cum illis manducabat, recitare voluit, ut ostenderet eodem Evangelista teste majus gaudium esse in cœlo super uno peccatore pœnitentiarum agente, quam super nonaginta novem justi pœnitentia non indigentibus. Et in tantùm Pœnitentiæ Sacramentum commendaverat, ut beato Petro Apostolorum Principi, cujus licet immeriti vices gerimus in terris, interroganti quotiens peccati remissionem exhibiturus esset peccatoribus, responderit, non septies, sed septuagies septies, ut eo numero finito infinitè quotiens quis ad cor reversus, & Dominum recognoscet pœnitentiam facturus esset, ei pœnitentiam injungendam, & peccatorum remissionem concedendam fore designaret.

Mulieres incontinentes, & meretrices erant in Urbe, ideo pro earum conversione hic Pont. quoddam Monasterium erigere voluit, ut in rubr.

§. 1. Nos itaque attendentes quòd, sicut fide digna relatione plurium notabilium personarum accepimus, quamplures incontinentes, & turpi quæstui deditæ mulieres in Alma Urbe nostra degentes, si aliquem Religiosam locum seu Monasterium, ubi à turpi & in honesta vita recedentes inibi reciperentur haberent, à lapsu peccati, & carnis sese quamplures retraherent, & tamquam oves quæ perierant coram Domino in odorem holocausti per pœnitentiam offerri possent, & castæ deinceps vivendo Deo gratum exhiberent famulatum, more pii patris, & pastoris providi curam de ovibus pereuntibus habentes, & animarum periculis succurrere, ac perenni ne pereat manum porrigere, & præsertim fœminei sexus, & incontinentibus mulieribus vitam sordidam, libidinibúsque & fœtoribus plenam ducentibus in Alm Urbe nostra existentibus, quarum, proh dolor! in dies temporum malignitate copia, ut accepimus, augetur, si Domino inspirante à lapsu carnis, & mundi illecebris, prurientibúsque voluptatibus resipiscere voluerint, ubi Domino famulari, & recipi, ac instar Mariæ Magdalenæ peccatricis & Ægyptiacæ pœnitentiam agere possint, ut tandem Domino concedente æternæ vitæ præmium consequi, & CHRISTO sponso cum lampadibus accensis obviam ire valeant; pro nostro Pastoralis officii debito, quo nec sanctior, nec Deo acceptior exhiberi posset, opportunè providere volentes, & providè considerantes, quòd si aliquod Monasterium earumdem mulierum lubricè in hoc sæculo viventium, & à peccato recedere volentium, pro eisdem mulieribus in præfata Alma Urbe nostra, & in aliquo congruo & condecenti loco pro receptione ipsarum ut Deo famulari, & pœnitentiam agere possint, sub invocatione ejusdem beatæ Mariæ Magdalenæ erigeretur, & ipsæ recipiendæ mulieres, Moniales forent, ac sub Regula beati Augustini, & perpetua clausura, ac sub cura, regimine, & directione Fratrum Minorum beati Francisci de Paula in domo seu Conventu Sanctissimæ Trinitatis de Urbe in Monte Pincio degentium perpetuò permanerent, & bona quæcumque nunc & pro tempore dicto erigendo Monasterio per utriusque sexus Christifideles seu aliàs elargita, seu elargienda, ac spectantia, & pertinentia per Rectores Societatis, seu Confraternitatis sanctissimæ Charitatis nuper in præfata Alma Urbe nostra dilecto filio nostro Julio tituli Sancti Laurentii in Damaso presbytero Cardinali S. R. E. Vicecancellario, nostro secundùm carnem patruele auctore saluberrimè institutæ conservarentur, regerentur, & gubernarentur, ipsæque Moniales tria vota solemnia emittere, ac habitum nigri coloris subtus ad ostendendam prioris vitæ sordem, & desuper chlamydem seu scapulare album ad designandum vitæ candorem, quo sese ex hujusmodi vitæ mutatione ho-

nestarunt deferre, & singulis horis, diurnis pariter & nocturnis horas divinas inibi decantare tenerentur, & in eodem Monasterio una Abbatissa, seu Priorissa quæ non perpetuò sed ad tempus inibi præsideret, præficeretur, ex hoc profectò decori præfatæ Almæ Urbis nostræ, ac animarum saluti earumdem mulierum Curialium nuncupatarum, & aliàs inhonestè, & extra matrimonii claustra degentium non parùm consuleretur, & quàm plures ad dimittendam tàm sordidam, & libidinibus plenam vitam, seque à peccato trahendum, Dominóque perpetuò famulandum excitarentur, magnúsque in dies dante Domino animarum profectus, & salus excrescerent, idque Deo, & hominibus gratissimum foret.

Et nunc eri gis.

§. 2. Quare præmissis benè consideratis, habita desuper matura deliberatione, ac relatione super iis à pluribus magnæ auctoritatis, & vitæ laudabilis viris, relatione quoque dilecti filii nobilis viri Alberti de Sabaudia Comitis Carpen. in partibus Gallicanis in certis Civitatibus & locis à pauco tempore citra nonnulla Monasteria similium mulierum olim incontinentium constructa fuisse, & ibi uberes fructus dante Domino in dies excrescere, Motu proprio, & ex nostra certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine Ecclesiam sive Capellam Sanctæ Luciæ de Urbe Regionis Columnæ propè Monasterium Monialium S. Sylvestri etiam de Urbe, quàm dilectus filius Joannes Baptista Beccarus natus dilecti filii Aloysii de Suessa dictæ Ecclesiæ Rector obtinet, ipso Joanne Baptista in hoc expressè consentiente & omne jus sibi in dicta Ecclesia sive Capella quomodolibet competens in manibus nostris sponte, & liberè remittente, in Monasterium Monialium mulierum hujusmodi à lapsu carnis & vitæ sordidæ recedentium, & pœnitentiam agere volentium, cujuscumque status, gradus, nobilitatis, conditionis, præeminentiæ, & nationis fuerint, pro illarum perpetuis usu, & habitatione, unà cùm humili campanili, campana, refectorio, dormitorio, hortis, hortalitiis, & officinis necessariis sub dicta invocatione beatæ Mariæ Magdalenæ auctoritate Apostolica tenore præsentium erigendum duximus, & erigimus.

Abbatissam præficit.

§. 3. Decernentes inibi ùnam Abbatissam seu Priorissam quæ non perpetuò, sed ad certum tempus inibi præsit, præficiendam esse.

Mulierum recipiendarum qualitates, habitum & regulam declarat.

§. 4. Ac mulieres hujusmodi à peccato recedere, & pœnitentiam ducere volentes cujuscumque gradus, status, conditionis, & nationis fuerint, ut præfertur, vocatis tamen Rectoribus dictæ Societatis qui de earum qualitatibus plenè informari valeant, recipi debere, quæ tria vota solemnia in manibus dictæ Abbatissæ seu Priorissæ pro tempore existentis emittere, ac Regulam beati Augustini earum statui congruam & condecentem profiteri, ac habitum nigrum subtus, & desuper chlamydem seu scapulare album ad designandum vitæ mutationem, ut præmittitur, gestare, ac sub perpetua, & strictissima clausura, quàm nullus cujuscumque status, auctoritatis, & præeminentiæ etiam Cardinalatus præfulgens honore sub maledictionis, & damnationis æternæ interminatione, ac excommunicationis latæ sententiæ pœna, cujus absolutionem nobis, & successoribus nostris canonicè intrantibus tantummodò reservamus, violare præsumat. Ac sub cura, regimine, & directione eorumdem Fratrum Minimorum dicti Conventus, seu domus Sanctissimæ Trinitatis pro tempore existenstium subesse.

Monasterii reg. non Archiconfrater. nitas Christatis committit.

§. 5. Redditus verò, proventus & bona quæcumque dicto Monasterio quomodocumque pro tempore erogata seu eroganda, & aliàs legitimè spectantia, & pertinentia per eosdem Rectores dictæ societatis seu Confraternitatis Charitatis Regi, distribui, & gubernari debere. Ac singulas Moniales prædictas pro tempore in dicto Monasterio existentes, introductas & introducendas à colloquio quarumcumque personarum sæcularium vel religiosarum, etiam affinium, & parentum quomodocumque verbo vel in scriptis penitùs abstinere debere. Statuentes quòd si quispiam eisdem Monialibus aliqua dicere vel deferre voluerit, ipsæ Moniales nullo pacto aures præbere, vel aliquid recipere audeant vel præsumant, sed Abbatissa, seu Priorissa hujusmodi duabus antiquioribus, & gravioribus ejusdem Monasterii Monialibus associata, verba ipsa per craticulam ferream præsentibus tamen, si videbitur, ad minùs duobus Rectoribus dictæ Societatis seu Confraternitatis Charitatis audire, & sic allata recipere possit, & valeat. Et nihilominùs dicta auctoritate decernimus, quatuor claves, & seras totidem portis introitus ipsius Monasterii esse ipsásque claves penès quatuor Rectores Societatis, seu Confraternitatis hujusmodi permanere debere. Ita quòd porta ipsius Monasterii aperiri non possit, nec debeat, nisi saltem, & ad minùs duo ex Rectoribus hujusmodi præsentes existant.

Moniales B. Mariæ Magdalenæ vocari jubet.

§. 6. Et insuper easdem Moniales, & earum singulas B. Mariæ Magdalenæ de pœnitentia Moniales perpetuò nuncupari debere pari auctoritate volumus, & decernimus. Verùm cùm sperandum, sit ut dante Domino plures à sordida vita ad bonam & exemplarem vitam transeant, & propterea non parva onera & expensæ inibi in dies necessariò supportari, & sufferri oportere conspiciamus.

Spolia meretricum Urbis applicat. Ad quod vide Bullam Clem. VII. cit. in rubr.

§. 7. Nos pro supportatione onerum hujusmodi omnia & singula bona, ac spolia Curialium meretricum ex illicito quæstu, & extra matrimonii claustra, & pudorem viventium in Urbe nostra pro tempore ab intestato, & absque condendi, seu faciendi testamenti facultate decedentium, quæcumque & qualiacumque fuerint, eidem Monasterio illorúmque Conventui & Monialibus pro tempore existentibus, motu, scientia & potestatis plenitudine similibus dicta auctoritate perpetuò applicamus, ac incorporamus, ac applicata, & incorporata ex tunc prout ex nunc, & ècontra dicto casu adveniente fore, & esse eadem auctoritate decernimus. Ac ipsis Curialibus & in honestis mulieribus, quæ ad minùs quartam vel quintam partem bonorum suorum quorumcumque mobilium vel immobilium eidem Monasterio, & illius Conventui, & Monialibus pro supportatione eorumdem onerum, seu aliàs piè relinquere, legare, vel donare voluerint, faciendi, & condendi testamenti, & de reliquis bonis earum tàm mobilibus quàm immobilibus, cujuscumque qualitatis, quantitatis, & valoris, liberè, & licitè ex tunc prout ex nunc, & ècontra disponendi licentiam, & facultatem dicta auctoritate motu, scientia & potestatis plenitudine prædictis, damus, & concedimus. Volumus tamen quòd Rectores dictæ Societatis, seu Confraternitatis Charitatis pro dicto Monasterio, & illius Conventu agentes, eorumdem bonorum sic pro tempore legatorum, donatorum, seu relictorum, & aliorum bonorum earumdem Curialium meretricum ab intestato, seu sine facultate testandi decedentium, & propterea ad dictum Monasterium utpotè incorporatorum pertinentium, quandocumque casus contigerit, possessionem realem, & actualem auctoritate propria, capere, retinere & aliàs de illis, nomine, & ad opus dicti Monasterii, & illius Conventus disponere possint, & valeant. Ita tamen quòd de illis duo inventaria, coram authenticis, & probis viris per Notarium publicum incontinenti, & quantò citiùs poterunt, facere teneantur, quorum unum Abbatissæ, seu Priorissæ pro tempore existenti, alterum verò dictæ Societati, seu Confraternitati consignare debeant.

Confessori Monialium amplam absolvendi facultatem cedit. Tu vide moderationem in const. Clem. VIII. n. 115. Quæcumque.

§. 8. Et insuper Correctori pro tempore existenti dictæ domus Fratrum Minimorum, sub quorum cura, regimine & directione ipsæ Moniales pro tempore existentes in spiritualibus subesse habent, eisdem Monialibus nunc & pro tempore existentibus Regulam, & normam religiosè vivendi, ac statuta tàm circa horarum, & divinorum officiorum recitationem, quam alia ipsarum directionem concernentia condendi, & in unum volumen redigendi, eisque assignandi, per nos tamen priùs, seu quos duxe-

timus

nate quam assignentur revidenda & maturè considerandà, ac per nos Apostolica auctoritate confirmanda, & dum casus exegerit de novo condendi, addendi, minuendi, cassandi, & immutandi. Ac de Confessoribus idoneis, dictis Rectoribus ejusdem Societatis seu Confraternitatis Charitatis gratis & acceptis eisdem Monialibus pro tempore existentibus providendi, easdemque Moniales, & earum singulas pro tempore existentes à quibuscumque earum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quantumcumque gravibus & enormibus, etiam Apostolicæ Sedi reservatis, de quibus corde contritæ, & ore confessæ fuerint, Apostolica auctoritate totiens quotiens opus fuerit, absolvendi, & in earum confessionibus eas audiendi, & pœnitentiam salutarem injungendi licentiam, & facultatem, dicta auctoritate concedimus.

Monasterium bona & personas sub B. Petri protectione recipit.

§. 9. Ac ipsum Monasterium sic erectum, illiusque Abbatissam, & Moniales, ac illarum res, & bona quæcumque pro tempore existentia, sub nostra, & Sedis Apostolicæ, ac beati Petri protectione, & inviolabili conservatione suscipimus, & præsentis scripti patrocinio esse volumus.

Indulgentias eis & benefactoribus largitur. Tu vide moderationum in d. Bulla Clem. VII. & in alia Pii V. num. 30. Esse. Tom. 2.

§. 10. Necnon eidem Abbatissæ seu Priorissæ, ac Monialibus, nunc & pro tempore existentibus ejusdem Monasterii, singulisque Christifidelibus utriusque sexus undecumque existant opera charitatis, & manus adjutrices pro sustentatione Monasterii, Conventus, & Monialium hujusmodi porrigentibus, omnes & singulas & easmet Indulgentias, facultates, & peccatorum remissiones concedimus, ac easdem Abbatissam, & Moniales pro tempore existentes Orationem Dominicam, & salutationem Angelicam tantummodò recitantes, eosdem verò Christifideles manus adjutrices porrigentes, ut præfertur, lucrari posse volumus, quas eidem Societati, seu Confraternitati Charitatis, & aliis personis inibi expressis, videlicet quòd ipsi utriusque sexus Christifideles Ecclesias hujusmodi Societatis, seu Confraternitatis visitantes, seu de bonis suis pro oneribus charitatis exercendis in testamento, vel aliàs contribuentes, legantes, seu relinquentes, aut Confraternitatem Societatis hujusmodi, hæredem partialem seu universalem instituentes, omnibus & singulis, ac illis eisdemmet privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis etiam plenariis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conservatoriis, indultis, favoribus, literis & gratiis, spiritualibus, & temporalibus à Sede Apostolica in favorem sub Imagine Salvatoris ad sancta sanctorum, & sancti Spiritus in Saxia, ac beatæ MARIÆ de Populo, & sancti Jacobi in Augusta, necnon Sanctorum Joannis Baptistæ, & Cosmæ & Damiani de Urbe, & sancti Jacobi in Compostella, Hospitalium, & Confraternitatum, ac Confratrum, ac illorum Ecclesiarum, Capellanorum, Ministrorum, Officialium, Familiarium, rerum, & bonorum quorumcumque, ac illorum Ecclesias visitantium, vel illis de bonis suis largientium, aut in totum vel in partem hæredem instituentium, communiter vel divisim, in genere vel in specie, quomodolibet emanatis, & emanandis, quæ omnia & singula, necnon quarumcumque literarum Apostolicarum desuper quomodolibet confectarum, & conficiendarum, ac quorumcumque in eis contentorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, etiam si illa non sint in usu, aut revocari contingat, uti, potiri, & gaudere, ac literas Apostolicas super eisdem privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conservatoriis, indultis, favoribus & gratiis, etiam illorum individuam expressionem, & mentionem faciendo, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, invocationibus, ac diebus ad libitum confratrum Confraternitatis hujusmodi, simul vel separatim expediri facere, in omnibus & per omnia, ac si illa non solùm per clausulas generales hujusmodi, sed per illorum omnium tenorem de verbo ad verbum, expressionem & insertionem eisdem Confraternitati, illiusque confratribus, Ecclesiis, rebus, bonis, ministris, officialibus, capellanis, & familiaribus, ac eorum Ecclesias hujusmodi visitantibus, ac de bonis suis pro dictis operibus exercendis, aut aliàs contribuentibus, legantibus, aut relinquentibus, seu ipsas Confraternitates, hæredes partiales vel universales instituentibus, sigillatim concessissemus, prout per quasdam alias nostras literas, quarum tenorem præsentibus pro sufficienter expresso & inserto haberi volumus, pleniùs continetur, concessimus, quas quidem indulgentias privilegia, & alia omnia præmissa in easdem Abbatissam, seu Priorissam, ac Moniales pro tempore existentes hujusmodi, ac dictos utriusque sexus Christifideles Ecclesiam dicti Monasterii visitantes, & manus, ut præmittitur, adjutrices porrigentes, plenariè, dicta auctoritate transferimus.

Executores hujus const. deputat.

§. 11. Quòcirca dilectis filiis Gubernatori ac Auditori Cameræ, & Vicario Almæ Urbis nostræ, nunc & pro tempore existentibus, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenùs ipsi vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios, Abbatissæ, & Priorissæ, ac Monialibus dicti Monasterii, necnon Rectoribus dictæ Confraternitatis, seu Societatis Charitatis, in præmissis omnibus & eorum singulis assistentes, faciant easdem Abbatissam seu Priorissam, ac Moniales dicti Monasterii, necnon Rectores, seu deputatos Societatis, seu Confraternitatis Charitatis hujusmodi, nunc & pro tempore existentes præmissis, omnibus & singulis plenariè, pacificè, & quietè, frui & gaudere, non permittentes eas, & eos, ac earum & ipsorum singulos desuper per quosvis quacumque auctoritate, facultate, & potestate fungentes, quoquo modo molestari, seu aliàs inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, ac in obedientes, & præmissis quovis modo, in toto vel in parte contravenientes per censuras ecclesiasticas, & pecuniarias eorum arbitrio infligendas, & quas iteratis vicibus aggravari possint, & alia opportuna iuris remedia appellatione postposita compescendo, invocato, seu etiam per eos vel eorum aliquem exhibito super hoc auxilio brachii sæcularis.

Notitiam habentes spoliorum Meretricum revelare tenentur. Hoc declarat Clem. VII. cit. in rubr.

§. 12. Nihilominùs, ut omni fraude & dolo cessantibus bona Curialium meretricum sic decedentium ut præmittitur, incorporata, seu aliàs dicto Monasterio relicta revelentur, & propalentur, Rectoribus parochialium, & aliarum Ecclesiarum in Urbe consistentibus, & quamprimum de præmissis notitiam habuerint, Rectoribus, seu deputatis dictæ Confraternitatis, seu Societatis infrà certum brevem, & peremptorium terminum eis desuper etiam sub pœnis & censuris prædictis præfigendum, notificare, & revelare habeant, præcipiant, & injungant, & alia mandent & faciant, ac exequantur, quæ in præmissis commodo, decori, honestati, ac animarum quieti, & saluti expedire viderint.

Derogatio contrariorum.

§. 13. Non obstantibus quibusvis concessionibus, & donationibus, & aliis contrariis dispositionibus super hujusmodi spoliis, & bonis in favorem quarumvis personarum etiam familiarium & Parafrenariorum nostrum cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, irritantibúsque & aliis decretis pro tempore factis, & faciendis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Civibus Roman. quovis modo, sub quibusvis verborum formis, & clausulis etiam derogatoriarum derogatoriis concessis, confirmatis, & innovatis quibusvis omnibus etiam si ad illorum sufficientem derogationem, de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales id importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma servanda foret, tenores huiusmodi pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illas aliàs in suo robore permansuris, hac vice specialiter, & expresse derogamus, & derogatum esse volumus per præsentes cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 14. Cæ-

Fides exemplorum.

§. 14. Cæterùm, quia difficile foret præsentes ubicumque opus fuerit ostendere, vel exhibere, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quòd earum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus eorumdem Gubernatoris, Auditoris, seu Vicarii munitis, plena ubique in judicio, & extra fides adhibeatur, prout adhiberetur, & adhiberi deberet præsentibus si essent in medium exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 8. die 19. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimo, 14. Kalen. Junii, Pontificatus nostri Anno octavo.

XI.

Damnatio errorum Martini Lutheri, & sequacium, cum monitione, & requisitione, ut ab eis recedant.

Martini (licèt plerique conversi sint) obduratus permansit, ideòque damnatus, & excommunicatus fuit, cum omnibus suis adhærentibus, & fautoribus, ut in seq. const.

LEO EPISCOPUS,

Edita A. D. 1520.

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exclamatio Pontificis adversus Lutherum.

EXurge Domine, & judica causam tuam, memor esto improperiorum tuorum, eorum quæ ab insipientibus fiunt tota die: inclina aurem tuam ad preces nostras, quoniam surrexerunt vulpes, quærentes demoliri vineam, cujus tu torcular calcasti solus, & ascensurus ad Patrem, ejus curam, regimen, & administrationem, Petro tamquam capiti, & tuo Vicario, ejúsque successoribus instar triumphantis Ecclesiæ commisisti. Exterminare nititur eam aper de sylva, & singularis ferus depascitur eam. Exurge Petre, & pro pastorali cura præfata tibi (ut præfertur) divinitus demandata, intende in causam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, matris omnium Ecclesiarum, ac fidei magistræ: quam tu, jubente DEO, tuo sanguine consecrasti, contra quam, sicut tu præmonere dignatus es, insurgunt magistri mendaces, introducentes sectas perditionis, sibi celerem interitum superducentes: quorum lingua ignis est, inquietum malum, plena veneno mortifero: qui zelum amarum habentes, & contentiones in cordibus suis, gloriantur, & mendaces sunt adversus veritatem. Exurge tu quoque, quæsumus Paule, qui eam tua doctrina, ac pari martyrio illuminasti atque illustrasti. Jam enim surgit novus Porphyrius, quia sicut ille olim sanctos Apostolos injustè momordit, ita hic sanctos Pontifices prædecessores nostros contra tuam doctrinam eos non obsecrando, sed increpando, mordere, lacerare, ac ubi causæ suæ diffidit, ad convicia accedere non veretur, more hæreticorum, quorum (ut inquit Hieronymus) ultimum præsidium est, ut cùm conspiciant causas suas damnatum iri, incipiant virus serpentis lingua diffundere: & cùm se victos conspiciant, ad contumelias prosilire. Nam licèt hæreses esse ad exercitationem fidelium tu dixeris oportere, eas tamen, ne incrementum accipiant, nevè vulpeculæ coalescant, in ipso ortu, te intercedente, & adjuvante, extingui necesse est. Exurgat denique omnis Sanctorum, ac reliqua universalis Ecclesia, cujus vera sacrarum literarum interpretatione posthabita, quidam, quorum mentem pater mendacii excæcavit, ex veteri hæreticorum instituto, apud semetipsos sapientes, scripturas easdem aliter quàm Spiritus sanctus flagitet, proprio dumtuxat sensu, ambitionis, auræque popularis causa, teste Apostolo, interpretantur, imò verò torquent, & adulterant: ita ut juxta Hieronymum, jam non sit Evangelium CHRISTI, sed hominis, aut quod pejus est, diaboli. Exurgat, inquam, præfata Ecclesia sancta DEI, & unà cum beatissimis Apostolis præfatis, apud DEUM Omnipotentem intercedat, ut purgatis ovium suarum erroribus, eliminatísque à fidelium finibus hæresibus universis, Ecclesiæ suæ sanctæ pacem, & unitatem conservare dignetur.

Martinus Lutherus, & sequaces multas Hæreses induxerunt.

§. 1. Dudum siquidem, quod præ animi angustia, & mœrore exprimere vix possumus, fide dignorum relatu, ac fama publica referente, ad nostrum pervenit auditum, imò verò, proh dolor! oculis nostris vidimus, ac legimus, multos, & varios errores, quosdam videlicet jam per Concilia ac prædecessorum nostrum constitutiones damnato, hæresim etiam Græcorum, & Bohemicam expresse continentes: alios verò respectivè; vel hæreticos, vel falsos, vel scandalosos, vel piarum aurium offensivos, vel simplicium mentium seductivos, à falsis fidei cultoribus, qui per superbam curiositatem mundi gloriam cupientes, contra Apostoli doctrinam plus sapere volunt, quàm oporteat: quorum garrulitas (ut inquit Hieronymus) sine scripturarum auctoritate non haberet fidem, nisi viderentur perversam doctrinam etiam divinis testimoniis, malè tamen interpretatis, robore. A quorum oculis DEI timor recessit, humani generis hoste suggerente, noviter suscitatos, & nuper apud quosdam leviores in inclyta natione Germanica seminatos. Quod eò magis dolemus ibi evenisse, quòd eamdem nationem, & nos, & prædecessores nostri, in visceribus semper gesserimus charitatis. Nam post translatum ex Græcis à Romana Ecclesia in eosdem Germanos imperium, iidem prædecessores nostri, & nos, ejusdem Ecclesiæ advocatos, defensoresque ex eis semper accepimus, quos quidem Germanos, catholicæ veritatis verè germanos, constat hæresum acerrimos oppugnatores semper fuisse, cujus rei testes sunt laudabiles illæ constitutiones Germanorum Imperatorum pro libertate Ecclesiæ, próque expellendis, exterminandisque ex omni Germania hæreticis, sub gravissimis pœnis etiam amissionis terrarum, & dominiorum, contra receptatores, vel non expellentes olim editæ, & à nostris prædecessoribus confirmatæ: quæ si hodiè servarentur, & nos, & ipsi utique hac molestia careremus. Testis est in Concilio Constantien. Hussitarum, ac Wicleffistarum, necnon Hieronymi Progen. damnata, ac punita perfidia. Testis est totiens contra Bohemos Germanorum sanguis effusus. Testis denique est prædictorum errorum seu multorum ex eis per Colonien. & Lovanien. universitates utpotè agri Dominici piissimas, religiosissimásque cum trices non minùs docta quàm vera ac sancta confutatio, reprobatio, & damnatio. Multa quoque allegare possemus, quæ, ne historiam texere videamur, prætermittenda censuimus. Pro pastoralis igitur officii, divina gratia nobis injuncti cura quam gerimus prædictorum errorum virus pestiferum ulteriùs tolerare seu dissimulare, sine Christianæ religionis nota, atque orthodoxæ fidei injuria nullo modo possumus. Eorum autem errorum aliquos præsentibus duximus inserendos, quorum tenor sequitur, & est talis.

§. 2. Tenor articulorum hæresis Lutheri.

1. Hæretica sententia est, sed usitata, Sacramenta novæ legis justificantem gratiam illis dare, qui non ponunt obicem.
2. In puero post baptismum negare remanens peccatum, est Paulum, & Christum, simul conculcare.
3. Fomes peccati, etiam si nullum adsit actuale peccatum, moratur exeuntem à corpore animam ab ingressu cœli.
4. Imperfecta charitas morituri, fert secum necessariò magnum timorem, qui se solo satis est facere pœnam purgatorii, & impedit introitum regni.
5. Tres esse partes Pœnitentiæ, contritionem, confessionem, & satisfactionem, non est fundatum in sacra scriptura, nec in antiquis sanctis Christianis doctoribus.
6. Contritio quæ paratur per discussionem, collationem, & detestationem peccatorum, qua quis recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderandæ peccatorum gravitatem, multitudinem, fœditatem, amissionem æternæ beatitudinis, ac æternæ damnationis acquisitionem, hæc contritio facit hypocritam, imò magis peccatorem,

7. Verissimum est proverbium, & omnium doctrina de contritionibus hucusque data præstantius, de cætero non facere, summa pœnitentiæ: optima pœnitentia, nova vita.
8. Nullo modo præsumas confiteri peccata venialia, sed omnia mortalia, quia impossibile est, ut omnia mortalia cognoscas. Unde in primitiva Ecclesia solùm manifesta mortalia confitebantur.
9. Dùm volumus omnia purè confiteri, nihil aliud facimus, quàm quòd misericordiæ DEI nihil volumus relinquere ignoscendum.
10. Peccata non sunt ulli remissa, nisi remittente sacerdote, credat sibi remitti: imò peccatum maneret, nisi remissum crederet, non enim sufficit remissio peccati, & gratiæ donatio, sed oportet etiam credere esse remissum,
11. Nullo modo confidas absolvi propter tuam contritionem, sed propter verbum CHRISTI. Quodcumque solveris, &c. Hic inquam, confide si sacerdotis obtinueris absolutionem, & crede fortiter te absolutum,& absolutum verè eris, quicquid sit de contritione.
12. Si per impossibile confessus non esset contritus, aut sacerdos non seriò, sed loco absolveret, si tamen credat se absolutum, verissimè est absolutus.
13. In Sacramento Pœnitentiæ, ac remissione culpæ, non plus facit Papa, aut Episcopus, quàm infimus sacerdos. imò ubi non est sacerdos, æquè tantùm quilibet Christianus, etiam si mulier aut puer esset.
14. Nullus debet sacerdoti respondere, se esse contritum, nec sacerdos requirere.
15. Magnus est error eorum qui ad sacramenta Eucharistiæ accedunt, huic innixi, quòd sint confessi, quòd non sint sibi conscii alicujus peccati mortalis, quòd præmiserint orationes suas, & præparatoria, omnes illi ad judicium sibi manducant, & bibunt: sed si credant, & confidant se gratiam ibi consecuturos, hæc sola fides facit eos puros, & dignos.
16. Consultum videtur, quòd Ecclesia in communi concilio statueret laicos sub utraque specie communicandos, nec Bohemi communicantes sub utraque specie, sunt hæretici, sed schismatici.
17. Thesauri Ecclesiæ unde Papa dat Indulgentias, non sunt merita CHRISTI, & Sanctorum.
18. Indulgentiæ sunt piæ fraudes fidelium & remissiones bonorum onerum: & sunt de numero eorum quæ licent, & non de numero eorum quæ expediunt.
19. Indulgentiæ his qui veraciter eas consequuntur; non valent ad remissionem pœnæ pro peccatis actualibus debitæ apud divinam justitiam.
20. Seducuntur credentes indulgentias esse salutares, & ad fructum spiritus utiles.
21. Indulgentiæ necessariæ sunt solùm publicis criminibus, & propriè conceduntur duris solummodò & impatientibus.
22. Sex generibus hominum indulgentiæ, nec sunt necessariæ, nec utiles: videlicet mortuis seu morituris, infirmis, legitimè impeditis his qui non commiserunt crimina, his qui crimina commiserunt, sed non publica,his qui meliora operantur.
23. Excommunicationes sunt tantùm externæ pœnæ, nec privant hominem communibus spiritualibus Ecclesiæ orationibus.
24. Docendi sunt Christiani plus diligere excommunicationem, quàm timerè.
25. Romanus Pontifex Petri successor, non est CHRISTI Vicarius super omnes totius mundi Ecclesias ab ipso CHRISTO in B. Petro institutus.
26, Verbum CHRISTI ad Petrum. Quódcumque solveris super terram, &c. extenditur dumtaxat ad ligata ab ipso Petro.
27. Certum est in manu Ecclesiæ, aut Papæ prorsus non esse statuere articulos fidei, imò nec leges morum, seu bonorum operum.
28. Si Papa cum magna parte Ecclesiæ sic vel sic sentiret, nec etiam erraret: adhuc non est peccatum aut hæresis contrarium sentire, præsentium in re non necessaria ad salutem, donec fuerit per Concilium universale alterum reprobatum, alterum approbatum.
29. Via nobis facta est enarrandi auctoritatem Conciliorum, & liberè contradicendi eorum gestis, & judicandi eorum decreta, & confidenter confitendi, quicquid verum videtur, sive probatum fuerit, sive reprobatum à quocumque Concilio.
30. Aliqui articuli Joannis Husz condemnati in Concilio Constantien. sunt Christianissimi, verissimi, & Evangelici, quos nec universalis Ecclesia posset damnare.
31. In omni opere bono justus peccat.
32. Opus bonum optimè factum, est veniale peccatum,
33. Hæreticos comburi,est contra voluntatem spiritus.
34. Præliari adversus Turcas, est repugnare DEO visitanti iniquitates nostras per illos.
35. Nemo est certus, se non semper peccare mortaliter propter occultissimum superbiæ vitium.
36. Liberum arbitrium post peccatum, est res de solo titulo, & dum facit quod in se est, peccat mortaliter.
37. Purgatorium non potest probari ex sacra scriptura, quæ sit in canone.
38. Animæ in Purgatorio non sunt securæ de eorum salute, saltem omnes: nec probatum est ullis aut rationibus, aut scripturis, ipsas esse nec extra statum merendi, aut agendæ charitatis.
39. Animæ in Purgatorio peccant sine intermissione, quamdiu quærunt requiem,& horrent pœnas.
40. Animæ ex Purgatorio liberatæ suffragiis viventium minùs beantur quam si per se satisfecissent.
41. Prælati Ecclesiastici, & Principes sæculares non malefacerent, si omnes saccos mendicitatis delerent.

§. 3. Qui quidem errores, respectivè, quàm sint pestiferi, quàm perniciosi, quàm scandalosi, quàm piarum, & simplicium mentium seductivi, quàm denique sint contra omnem charitatem,ac S. R. E. matris omnium fidelium, & magistræ fidei, reverentiam atque nervum ecclesiasticæ disciplinæ, obedientiam scilicet quæ fons est, & origo omnium virtutum, sine qua facilè unusquisque infidelis esse convincitur, nemo sanæ mentis ignorat. Nos igitur in præmissis, utpotè gravissimis, propensiùs (ut decet) procedere, necnon hujusmodi pesti, morbóque canceroso, ne in agro Dominico tamquam vepris nociva ulteriùs serpat, viam præcludere cupientes, habita super prædictis erroribus, & eorum singulis diligenti trutinatione, discussione, ac districto examine, maturáque deliberatione, omnibúsque ritè pensatis, ac sæpiùs ventilatis cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ RomanæEcclesiæ Cardinalibus,ac regularium Ordinum Prioribus seu Ministris generalibus, pluribúsque aliis sacræ Theologiæ, necnon utriusque juris professoribus sive magistris, & quidem peritissimis: reperimus eosdem errores, respectivè (ut præfertur) aut articulos non esse catholicos, nec tamquam tales esse dogmatizando,sed contra Ecclesiæ catholicæ doctrinam sive traditionem, atque ab ea veram divinarum scripturarum receptam interpretationem, cujus auctoritati ita acquiescendum censuit Augustinus, ut dixerit se Evangelio non fuisse crediturum, nisi Ecclesiæ catholicæ intervenisset auctoritas. Nam ex eisdem erroribus, vel eorum aliquo vel aliquibus, palàm sequitur, eamdem Ecclesiam, quæ Spiritu sancto regitur, errare, & semper errasse. Quòd est utique contra illud, quòd CHRISTUS discipulus suis in Ascensione sua (ut in sancto Evangelio Matthæi legitur) promisit dicens: Ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi. Necnon contra sanctorum Patrum determinationes, Conciliorum quoque, & Summorum Pontificum expressas ordinationes, seu canones, quibus non obtemperasse, omnium hæresum, & schismatum teste Cypriano, fomes & causa semper fuit.

Qui errores improbi sunt.

§. 4. De

Pont. eos damnat tamquam hæreticos, & falsos.

§. 4. Do eorumdem itaque venerabilium fratrum nostrorum consilio, & assensu, ac omnium, & singulorum prædictorum, matura deliberatione prædicta auctoritate Omnipotentis DEI, & beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, & nostra, præfatos omnes, & singulos articulos seu errores, tamquam (ut præmittitur respectivè hæreticos, aut scandalosos, aut falsos, aut piarum aurium offensivos, vel simplicium mentium seductivos, & veritati catholicæ obviantes, damnamus, reprobamus, atque omninò rejicimus, ac pro damnatis reprobatis, & rejectis ab omnibus utriusque sexus Christi fidelibus haberi debere, harum serie decernimus, & declaramus. Inhibentes in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub majoris excommunicationis latæ sententiæ, necnon quoad Ecclesiasticas, & regulares personas, Episcopalium omnium, etiam Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, Monasteriorum quoque, & Prioratuum etiam conventualium, & quarumcumque dignitatum, aut beneficiorum Ecclesiasticorum, sæcularium, aut quorumvis Ordinum regularium, privationis, & inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda: quo verò ad Conventus, Capitula, seu domos, aut pia loca sæcularium, vel regularium, etiam Mendicantium, necnon universitatis etiam studiorum generalium, quorumcumque privilegiorum indultorum, à Sede Apostolica, vel ejus Legatis, aliàs quomodolibet habitorum, vel obtentorum, cujuscumque tenoris existant: necnon nominis, & potestatis studium generale tenendi, legendi, ac interpretandi quasvis scientias, & facultates, & inhabilitatis ad illa & alia in posterum obtinenda: Prædicationis quoque officii, ac amissionis studii generalis, & omnium privilegiorum ejusdem: quo verò ad sæculares ejusdem excommunicationis, necnon amissionis cujuscumque emphyteusis, seu quorumcumque feudorum, tàm à Romana Ecclesia, quàm aliàs quomodolibet obtentorum, ac etiam inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda: necnon quoad omnes, & singulos superiùs nominatos, inhibitionis ecclesiasticæ sepulturæ, inhabilitatisque ad omnes, & singulos actus legitimos, infamiæ, ac diffidationis, & criminis læsæ majestatis, & hæreticorum & fautorum eorumdem in jure expressis pœnis, eo ipso, & absque ulteriori declaratione per omnes, & singulos supradictos, si (quod absit) contrafecerint, incurrendis, à quibus vigore cujuscumque facultatis, & clausularum eis in confessionalibus quibusvis personis, sub quibusvis verborum formis contentarum, nisi à Rom. Pont. vel alio ab eo ad id in specie facultatem habente, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant. Omnibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus, tàm laicis, quàm clericis, sæcularibus & quorumvis Ordinum regularibus, & aliis quibuscumque personis, cujuscumque status, gradus, vel conditionis existant, & quacumque Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, Patriarchalium, Metropolitarum, & aliarum Cathedralium, Collegiatarum ac inferiorum Ecclesiarum Prælatis, Clericis, aliisque personis ecclesiasticis, sæcularibus, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium regularibus, Abbatibus, Prioribus, vel Ministris generalibus, vel particularibus, fratribus seu religiosis, exemptis, & non exemptis: Studiorum quoque universitatibus sæcularibus, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium regularibus, necnon Regibus, Imperatori, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Capitaneis, Conductoribus, Domicellis, omnibusque officialibus, Judicibus, Notariis ecclesiasticis, & sæcularibus, Communitatibus, Universitatibus, Potentatibus, Civitatibus, Castris, Terris, & locis, seu eorum, vel earum civibus, habitatoribus & incolis, ac quibusvis aliis personis Ecclesiasticis, vel regularibus (ut præfertur) per universum orbem, ubicumque, præsertim in Alemania existentibus, vel pro tempore futuris, ne præfatos errores, aut eorum aliquos, perversamque doctrinam hujusmodi asserere, affirmare, defendere, prædicare, aut illi quomodolibet, publicè vel occultè, quæsito ingenio vel colore, tacitè, vel expressè favere præsumant.

Scripturæ Lutheri in quibus dictis ejus Articuli continentur damnat, illásque penes aliquem retineri prohibet, quinimò comburi mandat.

§. 5. Insuper, quia errores præfati, & plures alii continentur in libellis seu scriptis Martini Luther, dictos libellos, & omnia dicti Martini, scripta seu prædicationes, in latino, vel quocumque alio idiomate reperiantur, in quibus dicti errores, seu eorum aliquis continentur, similiter damnamus, reprobamus, atque omninò rejicimus, & pro omninò damnatis, reprobatis, ac rejectis, (ut præfertur) haberi volumus, mandantes in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis prædictis eo ipso incurrendis, omnibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus superius nominatis, ne hujusmodi scripta, libellos prædicationes, seu schedulas, vel in eis contenta capitula, errores, aut articulos, supradictos continentia, legere, asserere, prædicare, laudare, imprimere, publicare, sive defendere, per se vel alium, seu alios, directè, vel indirectè, tacitè, vel expressè, publicè vel occultè, aut in domibus suis, sive aliis publicis, vel privatis locis tenere quoquo modo præsumant: quinimò illa statim post harum publicationem ubicumque fuerint, per Ordinarios, & alios supradictos diligenter quæsita, publicè, & solemniter in præsentia cleri, & populi, sub omnibus, & singulis supradictis pœnis, comburant.

Pont. citari fecit Lutherum & deinde eumdem hortatus fuit ut aberroribus desisteret.

§. 6. Quòd verò ad ipsum Martinum attinet (bone DEUS) quid prætermisimus, quid non fecimus, quid paternæ charitatis omisimus, ut eum ab hujusmodi erroribus revocaremus? Postquam enim ipsum citavimus, mitiùs cum eo procedere volentes, illum invitavimus, atque tàm per diversos tractatus cum Legato nostro habitos, quàm per literas nostras, hortati fuimus, ut à prædictis erroribus discedere, aut oblato etiam salvo conducto, & pecunia ad iter necessaria, sine metu seu timore aliquo, quem perfecta charitas foras mittere debuit, veniret, ac SALTATORIS nostri, Apostolique Pauli exemplo, non occultò, sed palàm, & in facie loqueretur. Quòd si fecisset, pro certo (ut arbitramur) ad cor reversus, errores suos cognovisset: nec in Romana Curia, quam tantoperè vanis malevolorum rumoribus plusquam oportuit tribuendo vituperat, tot reperiisset errata, docuissemúsque eum luce clàrius, sanctos Romanos Pontifices prædecessores nostros, quos præter omnem modestiam injuriosè lacerat, in suis canonibus seu constitutionibus, quas mordere nititur, numquam errasse: quia juxta Prophetam, nec in Galaad resina, nec medicus deest.

Ille verò ad futurum Concilium provocavit Pii II. const. habes suprà.

§. 7. Sed obaudivit semper, & prædicta citatione, omnibus, & singulis supradictis spretis venire contempsit, ac usque in præsentem diem contumax, atque animo indurato censuras ultra annum sustinuit; & quod deterius est, addens mala malis, de citatione hujusmodi notitiam habens, in vocem temerariæ appellationis prorupit ad futurum Concilium, contra constitutionem Pii Secundi, ac Julii Secundi prædecessorum nostrorum, qua cavetur, taliter appellantes hæreticorum pœna plectendos, (Frustra etiam Concilii auxilium imploravit, qui illi se non credere palàm profitetur) ita ut contra ipsum, tamquam de fide notorie suspectum, imò verè hæreticum, absque ulteriori citatione vel mora ad condemnationem, & damnationem ejus, tamquam hæretici, ac ad omnium & singularum suprascriptarum pœnarum & censurarum severitatem procedere possemus.

Et nihilominus Pont. iterum Martinum eique adhærentes ad conversionem hortatur.

§. 8. Nihilominùs de eorumdem fratrum nostrorum consilio, Omnipotentis DEI imitantes clementiam, qui non vult mortem peccatoris, sed magis ut convertatur, & vivat: omnium injuriarum hactenùs, nobis & Apostolicæ Sedi illatarum obliti, omni qua possumus pietate uti decrevimus, & quantum in nobis est, agere, ut proposita mansuetudinis

via,

ad cor revertatur, & à prædictis recedat erroribus, ut ipsum tamquàm filium illum prodigum ad gremium Ecclesiæ revertentem, benignè recipiamus. Ipsum igitur Martinum, & quoscumque ei adhærentes, ejúsque receptatores & fautores, per viscera misericordiæ DEI nostri, & per aspersionem sanguinis Domini nostri JESU CHRISTI, quo & per quem humani generis redemptio, & sanctæ matris Ecclesiæ ædificatio facta est, ex toto corde hortamur & obsecramus, ut ipsius Ecclesiæ pacem, unitatem & veritatem, pro qua ipse Salvator tàm instanter oravit ad Patrem, turbare desistant, & à prædictis tàm perniciosis erroribus prorsus abstineant; inventuri apud nos, si effectualiter paruerint, & paruisse per legitima documenta nos certificaverint, paternæ charitatis affectum, & apertum mansuetudinis & clementiæ fontem.

Luthero inhibet prædicationis officium.

§. 9. Inhibentes nihilominùs eidem Martino ex nunc, ut interim ab omni prædicatione, seu prædicationis Officio omninò desistat.

Lutheri & ei adhærentibus terminum præfigit ad desisten. ab eorum erroribus. Tu scias quòd in hoc termino Lutherus & multi sequaces impœnitentes fuerunt, nonnulli autem conversi sicut habes infrà const. seq.

§. 10. Alioquin in ipsum Martinum, si forte justitiæ & virtutis amor à peccato non retrahat, indulgentiæque spes ad pœnitentiam non reducat, pœnarum terror coërceat disciplinæ, eumdem Martinum, ejúsque adhærentes, complices, fautores, & receptatores, tenore præsentium requirimus & monemus, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub prædictis omnibus & singulis pœnis, eo ipso incurrendis, districtè præcipiendo mandamus, quatenùs infrà sexaginta dies, quorum viginti pro primo, viginti pro secundo, & reliquos viginti dies pro tertio & peremptorio termino assignamus, ab affixione præsentium in locis infràscriptis, immediatè sequentes numerandos, ipse Martinus, complices, fautores, adhærentes, & receptatores prædicti, à præfatis erroribus, eorúmque prædicatione, ac publicatione & assertione, defensione quoque, & librorum seu scripturarum editione super eisdem sive eorum aliquo omninò desistant, librósque ac scripturas, omnes & singulas, præfatos errores seu eorum aliquos quomodolibet continentes, comburant, vel comburi faciant. Ipse etiam Martinus errores & assertiones hujusmodi omninò revocet, ac de revocatione hujusmodi per publica documenta in forma juris valida, in manibus duorum Prælatorum consignata, ad nos infrà alios similes sexaginta dies transmittenda, vel per ipsummet (si ad nos venire voluerit, quod magis placeret) cùm præfato plenissimo salvo conductu; quem ex nunc concedimus, deferenda, nos certiores efficiat, ut de ejus vera obedientia nullus dubitationis scrupulus valeat remanere.

Et inobedientes pœnis hic contentis innodat.

§. 11. Aliàs si (quod absit) Martinus præfatus, complices, fautores adhærentes, & receptatores prædicti, secùs egerint, seu præmissi omnia, & singula infrà terminum prædictum cum effectu non adimpleverint, Apostoli imitantes doctrinam, qui hæreticum hominem, post primam, & secundam correptionem, vitandum docuit, ex nunc, prout extunc, & è converso, eumdem Martinum, complices, adhærentes, fautores, & receptatores præfatos, & eorum quemlibet, tamquàm aridos palmites in Christo non manentes, sed doctrinam contrariam catholicæ fidei inimicam, sive scandalosam, seu damnatam, in modicam offensam divinæ majestatis, ac universalis Ecclesiæ & fidei catholicæ detrimentum & scandalum dogmatizantes claves quoque Ecclesiæ vilipendentes, notorios & pertinaces hæreticos, eadem auctoritate, fuisse & esse declarantes, eosdem ut tales, harum serie condemnamus, & eos pro talibus haberi ab omnibus utriusque sexus Christifidelibus suprà dictis, volumus & mandamus. Eósque omnes, & singulos omnibus suprà dictis, & aliis contrà tales à jure inflictis pœnis, præsentium tenore subjicimus, eisdem irretitos fuisse, & esse decernimus & declaramus.

Opera Lutheri omnia damnat, & prohibet illa imprimi, teneri &c.

§. 12. Inhibemus prætereà sub omnibus & singulis præmissis pœnis, eo ipso incurrendis, omnibus & singulis Christifidelibus superiùs nominatis, ne scripta, etiam præfatos errores non continentia, ab eodem Martino quomodolibet condita vel edita; aut condenda vel edenda, seu eorum aliqua tamquàm ab homine orthodoxæ fidei inimico, atque ideò vehementer suspecta, & ut ejus memoria omninò deleatur de Christifidelium consortio legere, asserere, prædicare, laudare, imprimere, publicare, sive defendere, per se vel alium, seu alios directè vel indirectè, tacitè vel expressè, publicè vel occultè, seu in domibus suis, sive aliis locis, publicis vel privatis, tenere quoquo modo præsumant: quinimò illa comburant; ut præfertur.

Monet omnes fideles ut evitent supradictos hæreticos.

§. 13. Monemus insuper omnes, & singulos Christifideles suprà dictos, sub eadem excommunicationis latæ sententiæ pœna, ut hæreticos prædictos declaratos & condemnatos, mandatis nostris non obtemperantes, post lapsum termini suprà dicti evitent, & quantum in eis est, evitari faciant, nec cum eisdem vel eorum aliquo, commercium, aut aliquam conversationem, seu communionem habeant, nec eis necessaria ministrent.

Lutherum, ejúsque sequaces capi mandat sub pœnis de quibus hic.

§. 14. Ad majorem prætereà dicti Martini; suorúmque complicum, fautorum, & adhærentium, ac receptatorum prædictorum, sic post lapsum termini prædicti declaratorum hæreticorum & condemnatorum confusionem, universis, & singulis utriusque sexus Christifidelibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Patriarchalium, metropolitanarum, & aliarum cathedralium, collegiatarum; ac inferiorum Ecclesiarum Prælatis, capitulis; aliísque personis Ecclesiasticis; sæcularibus & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium (præsertim ejus congregationis, cujus dictus Martinus est professus, & in qua degere vel morari dicitur) regularibus exemptis, & non exemptis, necnon universis & singulis principibus, quacumque Ecclesiastica vel mundana fulgentibus dignitate Regibus; Imperatoris Electionibus, ducibus, marchionibus, comitibus, baronibus, capitaneis, conductoribus, domicellis, communitatibus, universitatibus, potentatibus, civitatibus, terris, castris, & locis, seu eorum habitatoribus, civibus & incolis, omnibúsque aliis & singulis suprà dictis, per universum Orbem, præsertim in eadem Alemania constitutis mandamus, quatenùs sub prædictis omnibus & singulis pœnis, ipsi vel eorum quilibet, præfatum Martinum, complices, adhærentes, receptantes & fautores personaliter capiant, & captos ad nostram instantiam retineant, & ad nos mittant; reportaturi pro tàm bono opere, à nobis & Sede Apostolica remunerationem, præmiúmque condignum, vel saltem eos, & eorum quemlibet, de metropolitanis, cathedralibus collegiatis, & aliis Ecclesiis, domibus, monasteriis, conventibus, civitatibus, dominis, universitatibus, communitatibus; castris, terris, ac locis respectivè tàm clerici & regulares, quàm laici, omnes & singuli suprà dicti omninò expellant.

Loca ad quæ declinaverit Lutherus, & ejus sequaces interdicto subjicit.

§. 15. Civitates verò, dominia, terras, castra, villas, comitatus, fortalicia, oppida, & loca quæcumque ubilibet consistentia, eorum & eorum respectivè metropolitanas, cathedrales, collegiatas, & alias Ecclesias, monasteria, prioratus, domus, conventus, & loca, religiosa vel pia, cujuscumque ordinis, ut præfertur, ad quæ præfatum Martinum, vel aliquem ex prædictis, declinare contigerit, quamdiu ibi permanserint, & triduo post recessum, Ecclesiastico subjicimus interdicto.

Præcipit Præfatis, ut Lutherum, & ei adhærentes publicari faciant.

§. 16. Et ut præmissa omnibus innotescat, mandamus insuper universis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum cathedralium, ac collegiatarum Ecclesiarum prælatis, capitulis, aliisque personis Ecclesiasticis, sæcularibus, & quorumvis Ordinum suprà dictorum regularibus, fratribus religiosis, Monachis, exemptis & non exemptis suprà dictis, ubilibet præsertim in Alemania constitutis, quatenùs ipsi vel eorum quilibet sub similibus censuris & pœnis, eo ipso incurrendis, Martinum, omnésque & singulos suprà dictos, qui elapso termino hujusmodi mandatis seu

XLI.

ſeu monitis noſtris non paruerint, in eorum Eccleſiis, Dominicis, & aliis feſtivis diebus, dùm inibi major populi multitudo ad divina convenerit, declaratos hæreticòs, & condemnatos publicè nuncient, faciántque, & mandent ab aliis nunciari, & ab omnibus arctiùs evitari.

Et conſt. iſtam publicationem mandat, & excommunicari publicationem impedientes.

§. 17. Necnon omnibus Chriſtifidelibus, ut eos evitent, pari modo ſub prædictis cenſuris & pœnis. Et præſentes literas vel earum tranſumptum ſub forma infràſcripta factum, in eorum Eccleſiis, monaſteriis, domibus, conventibus, & aliis locis, legi, publicari, atque affigi faciant. Excommunicamus quoque & anathematizamus omnes & ſingulos cujuſcumque ſtatus, gradus, conditionis, præeminentiæ, dignitatis, aut excellentiæ fuerint qui, quo minus præſentes literæ, vel earum tranſumpta, copiæ ſeu exemplaria, in ſuis terris & dominiis, legi, affigi, & publicari poſſint, fecerint, vel quoquo modo procuraverint, per ſe vel alium, ſeu alios, publicè vel occultè, directè vel indirectè, tacitè vel expreſsè.

Tranſumptis credi jubet.

§. 18. Poſtremò quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca deferri, in quibus neceſſarium foret, volumus & Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd earum tranſumptis manu publici notarii confectis & ſubſcriptis, vel in Alma Urbe impreſſis, & ſigillo alicujus Eccleſiaſtici Prælati munitis, ubique ſtetur, & plena fides adhibeatur, prout originalibus literis ſtaretur & adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Juſſio publicandi hanc Bullam. Quam publ. non inveni, ſed hic Pont. de ea teſtatur in ſeq Bulla.

§. 19. Et ne præfatus Martinus, omnéſque alii ſupràdicti, quos præſentes literæ quomodolibet concernunt, ignorantiam earumdem literarum, & in eis contentorum omnium & ſingulorum prætendere valeant, literas ipſas in Baſilicæ principis Apoſtolorum, & Cancellariæ Apoſtolicæ, necnon cathedralium Eccleſiarum Brandenburgen. Miſnen. & Meſpergen. valvis affigi & publicari volumus. Decernentes, quòd earumdem literarum publicatio ſic facta, ſupràdictum Martinum, omnéſque alios & ſingulos prænominatos, quos literæ hujuſmodi quomodolibet concernunt, perindè arctent, ac ſi literæ ipſæ die affixionis & publicationis hujuſmodi, eis perſonaliter lectæ, & intimatæ forent, cùm non ſit veriſimile, quòd ea quæ tàm patenter fiunt, debeant apud eos incognita remanere.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 20. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſeu ſi ſupràdictis omnibus & ſingulis, vel eorum alicui, aut quibuſvis aliis à Sede Apoſtolica prædicta, vel ab ea poteſtatem habentibus, ſub quavis forma, etiam confeſſionali, & cum quibuſvis etiam fortiſſimis clauſulis, aut ex quavis cauſa, ſeu grandi conſideratione, indultum vel conceſſum exiſtat, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales id importantes, de indulto hujuſmodi mentionem, ejuſdem indulti tenores, cauſas, & formas, perindè ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, ita ut omninò tollatur, præſentibus pro expreſſis habentes.

Sanctio pœnalis.

§. 21. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ damnationis, reprobationis, rejectionis, decreti, declarationis, inhibitionis, voluntatis, mandati, hortationis, obſecrationis, requiſitionis, monitionis, aſſignationis, conceſſionis, condemnationis, ſubjectionis, excommunicationis, & anathematizationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis DEI ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

D. P. An. 8. die 16. Junij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimo, xvii. Kalen. Julii Pontificatus noſtri Anno octavo.

Damnatio & excommunicatio Martini Lutheri hæretici, & ejus ſequacium.

Errorum ejuſdem Martini damnationem, habes in conſt. præcedente.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita, A. D. 1521.

Proœmium.

DEcet Romanorum Pontificem, ex tradita ſibi divinitùs poteſtate, pœnarum ſpiritualium, & temporalium, pro meritorum diverſitate, diſpenſatorem conſtitutum, ad reprimendum nefarios conatus perverſorum, quos noxiæ voluntatis adeò depravata captivat intentio, ut DEI timore poſtpoſito, canonicis ſanctionibus, mandatíſque Apoſtolicis neglectis, atque contemptis, nova & falſa dogmata excogitare, ac in Eccleſia DEI nefarium ſchiſma inducere, aut ſchiſmaticis ipſis inconſutilem Redemptoris noſtri tunicam, orthodoxæque fidei unitatem ſcindere ſatagentibus, favorem præbere, aſſiſtere, adhæreréque non verentur; ne Petri navicula, ſine Gubernatore, & remige navigare videatur, contrà tales; eorúmque ſequaces, acriùs inſurgere, & exaggeratione pœnarum, & aliàs opportuno remedio ita providere, ne iidem contemptores in reprobum ſenſum dati, illiſque adhærentes, falſis commentis, ac ſubdolis eorum malitiis ſimplicem turbam decipiant, ac in eumdem errorem & ruinam ſecum trahant, ac veluti morbo contagioſo contaminent, & ad majorem ipſorum damnatorum confuſionem, omnibus Chriſtifidelibus publicè oſtendere, ac palàm declarare, quam formidabilium cenſurarum, & pœnarum illi rei exiſtant, ad hoc, ut ipſi ſic declarati & publicati, confuſi tandem & compuncti, ad cor ſuum redire, & ab eorumdem excommunicatorum, & anathematizatorum prohibita converſatione, & participatione, ac etiam obedientia, ſe penitùs ſubtrahant, ut divinam ultionem evadant, illorúmque damnationis participes minimè ſint.

Hic Pont. edidit contrà Lutherum conſt. præcedentem.

§. 1. Sanè aliàs, cùm quidam falſi fidei cultores, mundi gloriam quærentes, &c.

Omittitur reſiduum hujus narrativæ, quoniam tota Bulla eſt quæ immediatè præcedit.

Poſt cujus publicationem multi illius ſequaces ad fidem Catholicam converſi ſunt, Lutherus autem pecora commiſit, & ſequaces multos habuit.

§. 2. Cùm autem, ſicut accepimus, licèt poſt literarum affixionem & publicationem poſt elapſum termini, ſeu terminorum hujuſmodi in literis per nos præfixi hujuſmodi, ſeu præfixorum (quos quidem terminos elapſos fuiſſe & eſſe omnibus Chriſtifidelibus & per præſentes ſignificamus, & fidem facimus) nonnulli ex eis, qui ejuſdem Martini errores ſecuti fuerunt, ipſarum literarum ac monitionum, & mandatorum noſtrorum notitiam habentes, ſpiritu ſanioris conſilii ad cor reverſi, errores ſuos confitentes, & hæreſim in manibus noſtris abjurantes, & ad veram fidem catholicam ſe convertentes, abſolutionis beneficium, juxta facultatem eiſdem Nunciis deſuper conceſſam obtinuerint, & in nonnullis civitatibus, & locis dictæ Alemaniæ, libri, & ſcripturæ dicti Martini juxta mandata noſtra, publicè cremati fuerint, tamen ipſe Martinus (quod non ſine gravi animi moleſtia, & mentis noſtræ perturbatione referimus) in reprobum ſenſum datus, non ſolùm errores ſuos infrà præmiſſum terminum revocare, & de revocatione hujuſmodi nos certiores facere, ſeu ad nos venire contempſit; verùm tamquàm petra ſcandali pejora prioribus contrà nos & hanc ſanctam Sedem, & fidem Catholicam ſcribere & prædicare, & alios ad hoc inducere non eſt veritus, propter quod, ſicut ipſe jam hæreticus eſt declaratus, ita & alii etiam non parvæ auctoritatis & dignitatis, propriæ ſuæ ſalutis immemores, ipſius Martini peſtiferam hæreticorum ſectam publicè & notoriè ſequentes, eíque palàm & publicè auxilium, conſilium, & favorem ſubminiſtrantes, ipſúmque Martinum in ſuis inobedientia & contumacia con-

foven-

fortentes, & alii publicationem dictarum literarum impedientes, pœnas in dictis nostris literis contentis damnabiliter incurrerunt, & hæretici meritò sunt habendi, atque ab omnibus Christifidelibus evitandi, dicente Apostolo, Hæreticum hominem, post unam, & secundam correctionem devita, sciens quia subversus est, qui ejusmodi est, & delinquit, cùm sit proprio judicio condemnatus.

Martinum ideò & ejus sequaces anathematis & aliis pœnis incurrisse decernit.

§. 3. Ut igitur cùm Martino & aliis hæreticis excommunicatis, & anathematizatis, & maledictis meritò copulentur, & sicut in delinquendo dicti Martini pertinaciam sequuntur, ita pœnarum & nominis participes fiant, secúmque Lutherani vocem, & debitas portent pœnas, cùm præmissa adeò manifesta, & notoria sunt effecta, & permanentes, ita ut nulla probatione aut monitione vel citatione indigeant, prout sic fore decernimus & declaramus. Martinum & alios, qui eumdem Martinum in suo pravo & damnato proposito obstinatum sequuntur, ac etiam eos, qui eum etiam præsidio militari defendunt, custodiunt, & propriis facultatibus, vel alias quomodolibet sustentare non verentur, ac auxilium, consilium, vel favorem, quovis modo præstare & subministrare præsumpserunt, & præsumunt, quorum omnium nomina, & cognomina, & qualitates, etsi quavis celsa vel grandi præfulgeant dignitate, præsentibus haberi volumus pro expressis, ac si nominatim exprimerentur, ac in illorum publicatione vigore præsentium facienda nominatim exprimi possent, decernimus; excommunicationis, & etiam anathematis, necnon maledictionis æternæ, & interdicti, ac in eos, & eorum descendentes dignitatum, honorum, & bonorum, privationis, & inhabilitationis ad illa, necnon bonorum confiscationis, & criminis læsæ Majestatis & alias sententias, censuras, & pœnas, etiam in hæreticos à canonibus inflictas in dictis literis contentas damnabiliter incidisse.

Interdictum Ecclesiasticum apponit.

§. 5. Civitates quoque, terras, castra, oppida, & loca, in quibus tunc pro tempore fuerint, & ad quæ eos declinare contigerit, ac quæ in illis sunt, ac alias etiam cathedrales & metropolitan. monasteria, & alia religiosa & pia loca, etiam exempta, & non exempta, quocumque Ecclesiastico interdicto supposita esse, ita ut illo durante, illis, prætextu cujusvis indulti Apostolici, præterquàm in casibus à jure permissis, & in illis, non aliàs quàm januis clausis, ac excommunicatis, & interdictis exclusis, nequeant missæ, & alia divina Officia celebrari, Apostolica auctoritate, tenore præsentium declaramus, illósque pro excommunicatis, & anathematizatis, maledictis, interdictis, privatis, & inhabilibus, ubicumque locorum denunciari, & publicari, ac ab omnibus Christifidelibus arctiùs evitari præcipimus & mandamus.

Illósque à Prælatis, excommunicatos publicari mandat.

§. 5. Et ut in omnibus tantùm in DEI Ecclesiæ suæ vilipendium Martini & sequacium & aliorum inobedientium obstinatæ temeritatis audacia innotescat, ne morbida pecus gregem inficiat, parsque sincera ad infectionem trahatur, universis & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, patriarchalium, metropolitan. cathedralium, & collegiatarum Ecclesiarum prælatis, capitulis, & personis Ecclesiasticis, & quorumvis Ordinum etiam Medicantium religiosis exemptis, & non exemptis ubilibet constitutis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis, mandamus, quatenus ipsi & quilibet eorum, si postquàm vigore præsentium requisiti fuerint, infrà tres dies, quorum unum pro primo, & alium pro secundo, & reliquum pro tertio, & peremptorio termino, ac canonica monitione præmissa assignamus, eosdem Martinum, & alios excommunicatos, anathematizatos, maledictos & hæreticos declaratos, aggravatos, interdictos, privatos, & inhabiles, & in præsentium executione nominatos in eorum Ecclesiis, Dominicis, & aliis festivis diebus (dum major inibi populi multitudo convenerit ad divina) cum Crucis vexillo, pulsatis campanis, & accensis candelis, ac demùm extinctis, & in terram projectis, & conculcatis, cum trina lapidum projectione, aliisque cæremoniis in similibus observari solitis, publicè nuncient, & faciant, & mandent ab aliis nunciari, & ab omnibus Christifidelibus arctiùs evitari. Ad majorem insuper præfati Martini, aliorúmque hæreticorum suprà dictorum adhærentium & sequacium, & fautorum confusionem, in virtute sanctæ obedientiæ, mandamus omnibus & singulis Patriarchis; Archiepiscopis, Episcopis, & aliarum Ecclesiarum Prælatis, ut sicut ipsi, ad sedandum schismata, auctore Hieronymo, constituti fuerunt, ita nunc, urgente necessitate, prout eorum incumbit Officio, constituant se murum pro populo Christiano, non tacendo tamquàm canes muti non valentes latrare, sed incessanter clamando, & exaltando vocem & prædicando, & prædicari faciendo verbum DEI, ac veritatem fidei Catholicæ, contra damnatos articulos, & hæreticos suprà dictos.

Et contra Martini hæreses ardentiùs prædicari jubet.

§. 6. Necnon omnibus, & singulis parochialium Ecclesiarum Rectoribus, ac religiosis quorumcumque Ordinum, etiam Mendicantium, exemptis & non exemptis, ut præmittitur, similiter in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, ut sicut ipsi nubes à Domino constituti sunt, ita spiritualem imbrem in populo DEI seminare, & contra suprà dictos articulos, ut præfertur, damnatos, sicut etiam eorum incumbit Officio, publicè publicare non vereantur, Scriptum est enim, quòd perfecta charitas foras mittit timorem. Vos igitur, & vestrum singuli onus tàm meritorii negocii devota mente suscipientes, vos in illius executione sic solicitos, ac verbo, & opere studiosos, atque diligentes exhibeatis, quòd ex vestris laboribus, divina nobis favente gratia, sperati fructus adveniant, ac per solicitudinem nostram, quæ causas pias gerentibus pro retributione debetur, palmam gloriæ, non solùm consequi mereamini, verùm etiam apud nos & Sedem prædictam non immeritò valeatis, de exacta diligentia vestra uberiùs commendari.

Formam publicationis præscribit.

§. 7. Verùm, quia difficile foret præsentes declarationis, & publicationis literas ad præsentiam, & personam propriam Martini, & aliorum declaratorum, & excommunicatorum hujusmodi personaliter deducere, propter eis faventium potentiam, volumus, ut affixio, & publicatio præsentium literarum in valvis duarum cathedralium seu metropolitan. aut unius cathedralis, & alterius metropolitanæ in dicta Alemania consistentium Ecclesiarum, per unum ex Nunciis nostris ibidem existentibus facta, ita eos liget & arctet, Martinúmque & alios declaratos, damnatos hujusmodi, demonstret in omnibus, & per omnia, ac si eis, & eorum cuilibet personaliter intimatæ, & præsentatæ fuissent.

Transumptis credi declarat.

§. 8. Et quia etiam difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca deferre, in quibus earum publicatio necessaria foret, volumus, & præfata auctoritate decernimus, quòd earum transumptis, sigillo alicujus Prælati Ecclesiastici, seu ex Nunciis nostris prædictis munitis, & manu alicujus publici Notarii subscriptis ubique stetur, prout præsentibus originalibus literis staretur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ in prioribus literis nostris prædictis voluimus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 10. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, declarationis, præcepti, mandati, assignationis, voluntatis, & decreti, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 8. die 3. Jan.

Datum Romæ apud Sanctum Peturm, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimo primo, tertio Nonas Januar. Pont. nostri Anno octavo.

XLII. Institutio Tertiæ Regulæ, pro Fratribus, & Sororibus Tertii Ordinis S. Francisci Assisiensis, de Pœnitentia nuncupatis, sub tribus votis essentialibus in communi viventibus.

Tertiam Regulam hujusmodi B. Franciscus constituerat pro sæcularibus, ut videre est suprà in constit. 2. Nicol. IV. Suprà montem, fol. 159. Sed eum aliqui religiosè viventes, illi regulæ se addixissent, ideò hic Pont. eam illis accomodavit, ut hic legitur. Quos tamen Pius V. subjecit Prælatis Ordinis Fratrū de Observantia in const. 63. Ea est. fol. 276. Et hanc subjectionem declaravit Six. V. in const. 28. Romani, in Tomo 2. Ac de electione Prælatorum hujus Tertii Ordinis, habemus constit. 33. Clem. VIII. Decet. fol. 155. Tom. 3. Qui in alia sua const. 51. illius privilegia confirmavit. Et tandem Provinciam Dalmaticæ, & Justinopolitan. Vicario generali subjecit in const. 91. Pro nostri.

Alia autem quæ totum Ordinem S. Francisci respiciunt, indicavi vobis suprà in const. 5. Honor. III. Solet. fol. 66.

LEO PAPA X.

Edita A. D. 1521.

Dilectis filiis Fratribus, & Sororibus Tertii Ordinis B. Francisci sub tribus votis essentialibus in Congreg. viventibus.

Exordium.

INter cætera nostro regimini credita, ea nos petissimè solicitos reddunt, per quæ frenatis mundi carnisque concupiscentiis, Innocentiæ, primæque pacis cœlitus tranquillus status ad suam primævam reduci cognoscitur originem.

Nic. iv. regulam Tertii Ordinis à B. Francisco editam confirmavit in sua const. cit. in rub.

§. 1. Dudùm siquidem hujus gratia Nicolaus Papa IV. prædecessor noster, Tertiam Regulam B. Francisci, quam de Pœnitentia appellavit, per quam almus Confessor, homines utriusque sexus fideles, Spiritu DEI plenus salutare contendebat, confirmavit, & approbavit.

Cui Ordini non solùm sæculares se addixerunt, sed etiam regulares.

§. 2. Verùm, quia temporis decursu spirante illo Spiritu sancto, non solùm viri conjugati, mundique hujus incolæ, pro quibus à B. Francisco præfata Tertia Regula edita fuerat, verùm etiam innumerarum Virginum Chori, tribus essentialibus, & à quibusdam etiam clausulæ, nostra auctoritate assumptæ, votis, constructisque monasteriis quamplurimis, non sine militantis Ecclesiæ fructu multiplici, & ædificatione præfati Tertii Ordinis jugo, sua colla subdiderunt.

Hic ideò pont. illam regulam pro istis regularibus accommodat.

§. 3. Et quoniam in dicta Tertia Regula, quædam maritatis accommoda, cælibi verò, virgineóque statui sub hujusmodi Tertia Regula Domino famulantibus nullatenùs decentia innectuntur, ob quod castorum animorum nitidi affectus & juxta Domini voluntatem, pretiosum à vili separantes, eamdem Tertiam Regulam in modum qui sequitur distinctam, de novo confirmamus, & approbamus, ac vobis, & successoribus vestris, servandam transmittimus, cujus tenor sequitur, & est talis.

De Novitiorum, seu Novitiarum ingressu. Cap. I.

De Novitiorum receptione. Ad hoc attendenda est constit. 71. Six. v. Cum de, & ibi not. Tom. 2.

FRatres, seu Sorores ad hunc Tertium Ordinem recipiendi, debent esse fideles, Catholici, de hæresi non suspecti, in obedientia Rom. Ecclesiæ firmi, matrimonio non ligati, debitis expediti, corpore sani, animo prompti, nulla vulgari infamia maculati, cum proximis reconciliati. Et de iis omnibus antequàm recipiantur, ab eo qui recipiendi habet facultatem, sunt diligenter examinandi.

De his, quæ habent promittere Fratres, & Sorores in Professione hujus Tertiæ Regulæ. Cap. II.

Habitu Fratrum, & Sororum, & forma professionis.

FRatres, & Sorores, postquàm per unum integrum annum habitum probationis detulerint (qui de vili panno, arbitrio Visitatoris esse debet) si conversatio laudabilis fuerit apud Conventum in quo quis, vel quæ habitum probationis portaverit, de consilii dicti Conventus, ad professionem dicti Ordinis recipiatur. In qua professione promittat servare mandata DEI, ac satisfacturum de transgressionibus, quas facere posset in futurum contra hanc Tertiam Regulam, ubi à Prælatis requisitus fuerit, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate.

De Jejunio. Cap. III.

Jejunio.

FRatres, & Sorores, perpetuis temporibus, feria secunda, quarta, sexta, & Sabbato (excepto Dominicæ Nativitatis festo) carnes non comedant. Et à festo omnium Sanctorum usque ad Resurrectionem Domini, omni feria quarta, & sexta jejunare teneantur. Ac similiter qualibet sexta feria totius anni. Item à festo B. Martini, usque ad Nativitatem Domini jejunent quotidiè, injuncta Quadragesima universalis Ecclesiæ, usque ad Resurrectionem Domini, quam tamen à Quinquagesima incipere debent. Diebus verò, quibus non jejunatur, bis tantùm die dumtaxat comedant. Excepto quod à festo Paschæ usque ad mensem Octobris, laborantes pœnoso, seu gravi labore, ter in die refici poterunt, jejuniorum semper diebus exceptis. Poterunt autem itinerantes, infirmi, debiles, tempore necessitatis jejunium solvere.

De divino officio, & oratione. Cap. IV.

Silentio, confessione, & communione.

FRatres, & Sorores in Ecclesia servent silentium, præsertim quando Missa celebratur, vel sermo DEI proponitur. In aliis verò locis, servent quod per suos Superiores circa silentium illis fuerit ordinarum. Debent etiam quolibet die in sero, intra se, & Deum, cogitare quid fecerint, dixerint, vel cogitaverint. Quolibet autem die (si potuerint commodè) debeant audire Missam. Et procurare debent, quòd habeant virum religiosum, qui illis verbum DEI certis diebus proponat, & eos ad pœnitentiam, & virtutes inducat. Illi autem, vel ille, qui, vel quæ horas canonicas sciunt per se dicere debent horas canonicas secundùm usum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ persolvere. Qui verò horas canonicas nesciunt dicere, dicant duodecim Pater noster pro matutino, & pro qualibet aliarum horarum septem, addito Gloria Patri, in fine cujuslibet Pater noster, addito etiam Credo, & Miserere mei Deus in principio Principio Primæ, & Completorii. Et quia præmissa nescitur, ter Pater noster, pro pœnitentia dicere debeat. Quotiens autem prandium, vel cibum sumunt, gratias DEO reddere debent. De Confessione verò Sacramentali, & sacra communione sumenda, servabunt ordinationem Nicolai Papæ Quarti, quòd ter in anno confiteantur, atque communicent, vel etiam Statuta à suis Superioribus super hoc ordinata.

De Prælatorum, & Officiorum ordinatione. Cap. V.

Officiorum ordinatione, & subjectione Ordini Fratrum Minorum. Tu intellige de Observantia ex const. 51. Clem. viii. Ratio. Tom. 3. fol. 74.

QUælibet domus, si Monasteriorum virorum fuerit, habebit Superiorem istius fraternitatis, qui Minister localis appellabitur. Si verò mulierum, Mater dicetur. Et eligentur per suos Conventus, vel instituentur per suos Provinciales Superiores, seu Visitatorem Generalem. Ita tamen, quòd nullus sit perpetuus, sed certi temporis. Qui Ministri, & Matres obedient per omnia, quæ ad præsentem Regulam spectant, Provincialibus Ministris Ordinis Minorum B. Francisci, & Visitatoribus deputatis ab ipsis Ministris, quamdiu in dictis Officiis fuerint. Quo verò ad alia Officia intra domum, servabunt statuta sua.

De modo interius, exteriusque conversandi. Cap. VI.

Qualitate vestium, & conversatione.

CUm Fratres, & Sorores hujus fraternitatis dicantur de Pœnitentia, oportet eos ab omni curiositate, tàm in vestibus, quàm in aliis quibuscumque abstinere. Et juxta Apostolicum Principis B. PETRI salubre consilium, depositis certis vanis hujus sæculi ornamentis, nullum ornamentum corporale portare

debent, nisi solùm humile, & necessarium tegumentum corporis sui. Debent etiam ab accessu Curiarum Principum, Dominorum, seu Dominarum, ubi mollia hujus mundi (Domino restante) habentur, omninò cavere. Nec ullo umquam tempore choreis, ludis, jocis, & aliis histrionum vanitatibus interesse. Debent quoque esse parci in verbis, & locutionibus, quæ raró sine peccato multiplicantur. Et super omnia ab omni mendacio; & juramento quocumque juxta mandatum Domini, nisi pro pace, fide, calumnia, & testimonio perhibendo, cavere debent. Et omni die in sero, inter cætera, debent examinare se, si vel mendacium, vel juramentum aliquod fecerint, & pro quolibet, ter Pater noster dicere debent.

De visitatione, & cura infirmorum. Cap. VII.

Infirmis. SI quis Frater, vel Soror hujus fraternitatis in infirmitate cæciderit, Minister domus, vel Mater, semel quotidiè, per se, vel per aliam personam visitare teneatur. Et de bonis communibus, omnia necessaria diligenter faciat illi ministrari. Teneatur quoque infirmum vel infirmam monere ad pœnitentiam acceptandam, verámque conversionem ed Deum faciendam, mortis propinquitatem & judicii divini districtionem, simúlque divinam misericordiam proponendo.

De visitatione, quam Prælatis debent facere circà Fratres, & Sorores. Cap. VIII.

Visitatorum officio. MInister Provincialis Fratrum Minorum, vel Visitator ejusdem Ordinis, cui ipse commiserit, visitabit quolibet anno, semel tantùm in qualibet domo, cum præsentia seniorum. Et facta visitatione, non debet intrare officinas, nec alia interiora Sororum. Ipse autem Visitator numquàm solus maneat, & separatus cum aliqua Sorore. Debent autem Ministri, & Matres, dicere Visitatori defectus, qui correctione indigent. Similiter, & alii Fratres, & Sorores. Et si aliqui fuerint incorrigibiles judicio discretorum, vel discretarum domus, tamquàm morbida pecora ejiciantur de Congregatione.

De Officiis mortuorum. Cap. IX.

Defunctorum exequiis. POstquàm aliquis Frater, vel Soror ab hac luce migraverit, curabit Minister, seu Mater quòd ejus exequiæ solemniter celebrentur. Quibus exequiis omnes Fratres, vel Sorores alicujus domus, ubi ipsum mori contigerit, personaliter interesse debent, nec reddere, donec corpus traditum sit sepulturæ. Et pro anima cujuslibet defuncti, vel defunctæ, infrà octo dies, quilibet Sacerdos unam Missam, scientes autem psalterium, quinquaginta psal. nescientes verò psalt. quinquaginta Pater noster, & in fine cujuslibet, Requiem æternam dicere teneantur. In fine autem cujuslibet anni, seu infrà quemlibet annum, quilibet Sacerdos tres Missas pro defunctis, scientes psalterium, unum psalterium; nescientes verò psalterium, centum Pater noster, cum Requiem æternam, in fine cujuslibet dicere debeant. Et circà ista officia pro defunctis, & alia officia divina, in præsenti serie aunexa, cura imponitur Ministris, & Matribus, ut fideliter persolvantur.

De obligatione contentorum in Regula. Cap. X.

Obligatione ad tria vota & clausura. OMnia, & singula in præsenti Regula contenta, sunt consilia ad faciliùs salvandas animas viatorum. Et nulla sunt obligatoria ad peccatum mortale vel veniale, nisi humano vel divino jure aliquis aliàs esset obligatus. Obligantur tamen Fratres, & Sorores facere pœnitentias sibi à Superioribus impositas, quando super hoc requiruntur. Obligantur etiam ad tria Vota essentialia, paupertatem, nihil habendo in speciali, castitatem, quia post votum non possunt matrimonium contrahere, nec sine transgressione, vitiis carnis se immiscere; & obedientiam, quantum ad illa, sine quibus non potest commodè ista fraternitas manuteneri. Tenentur etiam ad clausuram servandam illæ quæ ipsam expresse servare voverint. Quòd omnibus, & singulis Conventibus concedimus, dummodò hospitalitas, & charitas; quam exercere solent apud infirmos, nullum cum honestate patiatur detrimentum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die vigesima Januarii, millesimo quingentesimo vigesimoprimo, Pont. nostri anno octavo. Dat. P. A. 7. die 20. Jan.

XLIII.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis jurisdictio, peradjunctionem alterius Judicis, non intelligatur diminuta, in proceden. contra Maleficos sortilegos à fide apostatantes, &c. Et Officiales sæculares, absque processus revisione, eorum sententias exequantur.

Quoad secundam partem idem statuit Innoc. VIII. suprà in sua constit. 10. Dilectus, fol. 440. ubi notavi.

LEO EPISCOPUS,

Universis, & singulis locorum ordinariis, ac hæreticæ pravitatis inquisitoribus in dominio Venetorum consistentibus, Salut. & Apost. benedictionem.

Edita A. D. 1521.

HOnestis petentium votis libenter annuimus, eáque favoribus prosequimur opportunis. Aliàs ad petitionem dilectorum filiorum nobilium virorum Ducis, & Dominii Venetorum, cum in Brixiensi & Bergomensi civitatibus, & diœcesibus, quoddam hominum genus perniciosissimum ac damnatissimum labe hæretica, per quam suscepto renunciab..tur baptismatis sacramento, Dominum abnegabant, & satanæ, cujus consilio seducebantur, corpora, & animas conferebant, & ut illi rem gratam facerent, in necandis infantibus passim studebant, & alia maleficia & sortilegia exercere non verebantur, quod ita factum esse videbatur, ut ad eorum errorem extirpandum opportuna adhiberentur remedia. Volentes etiam ejusdem generis nonnullos indicibili pœna obstinatè vitam potiùs per fide amittere, quàm errorem suum cognoscere maluisse, & propterea de rigoroso nimium (ut dicebatur) vestri ordinariorum contra tales processu dubitantes, Venerabilem fratrem Episcopum Polensem, nostrum & Apostolicæ Sedis apud eosdem Ducem & dominum Nuncium vobis adjungendum duximus, cum facultate per se vel alium, seu alios; processus per vos habitos, seu factos, examinandi, & revidendi: & si vos Inquisitores processus prædictos, ritè, & rectè, ac juxta formam juris habitos fecissetis, contrà tales hominum damnatorum genus unà vobiscum, procedendi & inquirendi, necnon procuratores, & advocatos, scribas, cæterósque ad Inquisitionis præfatæ exercitium necessarios, & opportunos, Officiales, & ministros cum competentibus salariis deputandi, & homines prædictos (quòd redire ad Ecclesiæ unitatem vellent) clementer suscipiendi, eísque pœnitentiam salutarem injungendi, & eos absolvendi, etiam in utroque foro, & incorrigibiles condemnandi, & brachio sæculari tradendi, cæteráque quæ vos, de jure vel consuetudine facere possetis, & deberetis, faciendi, gerendi, exercendi, & exequendi, prout in literis desuper confectis continetur.

Hic Pont. ex causis hic expressis, dedit Nuncium suum in adjunctum Inquisitoribus.

§. 1. Cùm igitur commissionis hujusmodi vigore præfatus Nuncius, venerabilem Fratrem Episcopum Justinopolitanum in partibus illis commorantem, ad præmissa unà vobiscum pertractanda, & exequenda subdelegaverint, vósque & ipse subdelegatus in valle Communica Brixiensis diœcesis, ubi maximè hujusmodi damnati generis homines vigent, & pullulant, processeritis, ac nonnullos culpabiles repertos, & curiæ sæculari tradendos, necnon jam condemnatos habueritis, videtur, quòd per Venetorum Collegium Prætori Brixiensi mandatum fuerit, ne sententias hujusmodi exequeretur, & vobis & eidem subdelegato, ne ad execetionem illarum procedendis inhiberet

Illi nonnullos condemnarunt & Curiæ sæculari prætoris Brixiæ tradiderunt, cui Veneti inhibuerunt, & processus revidere voluerunt.

hiberet, prout inhibitum fuit: ac expensas & salaria pro hujusmodi inquisitionis negocio necessaria submoveret, & detraheret: necnon processus contra culpabiles prædictos habitos & factos eis transmitteret, seu transmitti faceret: & quod deterius est, subdelegatum prædictum ad coram eis in civitate Venetiarum comparendum cogeret, & compelleret, prout coactus & compulsus fuit.

Hic ergò Pont. Inquisitorum jurisdictionem liberam esse decernit, non obstante datione adjuncti.

§. 2. Et quia propter dictas literas, in quibus dictus Nuncius adjunctus fuit, ab aliquibus hæsitatur, an propter hoc facultas vestra diminuta existat, ita quòd prout ante datas hujusmodi literas potuissetis, procedere non possitis, indecensque & contra juris & sacrorum canonum dispositionem, ac Ecclesiasticam libertatem existat, laicos de personis & causis Ecclesiasticis se intromittere, nolleque injunctam à vobis executionem adimplere nisi processibus, ac sententiis per eos visis, & examinatis, ac si ipsi in clericos, causásque Ecclesiasticas superioritatem & jurisdictionem haberent, cùm tamen in clericos, causásque hujusmodi laicis nulla facultas attributa sit, quos obsequendi & exequendi manet necessitas, non auctoritas imperandi, propter quod inter Christifideles non modicum surgit scandalum. Nos igitur, ne quod ad salutem animarum, & dictarum causarum faciliorem expeditionem introductum est, in damnum & perniciem convertatur, & propterea ob diuturnitatem temporis infœlices animæ hujusmodi peccatis magis graventur, & ad omne circa hoc dubium tollendum, vos prout ante datas dictas literas, de jure & consuetudine seu privilegio procedere poteratis, necnon etiam contra maleficos, & fortilegos, ac à fide adpostatantes, prout criminis postulaverit qualitas, procedere posse, & debere, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, decernimus, & declaramus.

Omnésque moneri mandat, ut sententias Inquisitorum exequantur absque visione processuum.

§. 3. Vobis committentes, & mandantes, ut eosdem Venetos, & illorum Ducem, ac Officiales suos, ne ipsi ulterius in hujusmodi causis se intromittant, sed quod injunctas sibi executiones & forte injungendas, postquàm requisiti fuerint, sine aliqua processuum, per dictos Ecclesiasticos judices factorum, visione vel examinatione promptè exequantur, moneatis, & hortemini. Et si hoc facere neglexerint vel recusaverint, vos eos per censuras Ecclesiasticas, & alia juris opportuna remedia, appellatione postposita compellatis.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 4. Præmissis ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutisque & consuetudinibus, civitatum & diœcesum prædictarum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscúmque.

Dat. P. A. 8. die 15. Feb.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die decimoquinto Februarii, millesimo quingentesimo vigesimoprimo, Pont. nostri Anno Octavo.

XLIV.

Quòd Fratres Milites, & aliæ personæ, Militiæ de Alcantara, ejúsque Ecclesiæ, perfruantur omnibus indultis, privilegiis & indulgentiis concessis, & concedendis, Ordini Cisterciensi S. Benedicti.

Consonat quoad alios hujus Ordinis milites de Calatrava const. 16. Jul. II. sup. fol. 374. Romani. Et vide notanda inf. in Tom. 2. in const. 30. Greg. XIII. Romani.

LEO EPISCOPUS,

Edita A. D. 1521.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN Apostolicæ dignitatis specula, licèt immeriti disponente domino constituti, sub regularibus institutis studio piæ vitæ vacantibus, simulque pro fidei Catholicæ defensione militantibus personis, Apostolici favoris præsidium libenter impendimus, ac in his quæ solidationem status, & profectum, ac tranquillitatem earumdem respiciunt, nos eis gratiosos, & favorabiles exhibemus prout etiam Catholicorum Regum vota exposcunt, & id conspicimus in domino salubriter expedire.

Honor. iij. exemptionem à decimis concessit ordinis cistercien. in sua const. 6, fol. 69.

§. 1. Dudum siquidem postquàm fœl. rec. Honorius Tertius, ut nullus ab Abbate monasterii Cisterc. Cabilonen. diœc. ejúsque Coabbatibus, & Prioribus, ac Abbatissis, & aliis personis Cistercien. Ordinis, de terris suis ante generale Concilium acquisitis, etiam de illis quas aliis concesserant excolendas, & ad eos redierant, si eas manibus propriis, aut sumptibus colerent decimas exigere aut extorquere præsumerent, inter alia per quasdam ejus literas inhibuerat.

Mart. v. ampliavit, in ejus const. Militanti fol. 305.

§. 2. Et Martinus V. Rom. Pont. prædecessor noster, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Præpositis, & aliis Ecclesiarum Prælatis ad quos suæ super hoc confectæ literæ pervenirent, expressè mandaverat, ut Cisterciens. ac alios Abbates, Priores, & Abbatissas, ac omnia & singula monasteria, necnon singulas personas dicti Ordinis, tunc præsentia & futura ubicumque pro tempore existentia, à præstatione decimarum, tàm de possessionibus habitis ante & post Concilium antedictum, quàm ex tunc de cætero habendis, & tàm de novalibus, sive ante sive post hujusmodi Concilium acquisitis: & acquirendis, quæ propriis sumptibus colebant, & colerent, quàm alias quomodocumque, & qualitercumque excolerentur, necnon de hortis, virgultis, & piscationibus suis, ac de suorum animalium nutrimentis singuli ipsorum omninò servarentur immunes.

Sixtus iv. cujus (const. hic non habes, similiter ampliavit.

§. 3. Piæque mem. Sixtus Papa Quartus etiam prædecessor noster literas, tàm Honorii, quàm Martini prædecessorum hujusmodi, ratas, & gratas habens, illas cum omnibus in eis contentis clausulis, per alias suas literas confirmavit, & approbavit, ac juxta omnimodas earum continentias, & formas in sui roboris firmitate perpetuò subsistere decrevit. Et nihilominùs Cistercien. ac omnes & singulos alios Abbates, Priores, & Abbatissas, necnon omnia & singula monasteria, tunc præsentia & futura ubilibet existentia, singulárésque personas Ordinis hujusmodi à præstatione decimarum, tàm de possessionibus habitus, ante & post Concilium prædictum, quàm ex tunc de cætero habendis, & tam de novalibus, sive ante, sive post Concilium hujusmodi, acquisitis, & acquirendis, quæ propriis sumptibus excolebant, & excolerent, quàm alias quomodocumque & qualitercumque excolerentur, & etiam de illis possessionibus, de quibus aliquis eatenùs decimas perceperat, necnon de hortis, virgultis, piscationibus suis, & de nutrimentis ipsorum animalium, auctoritate prædicta penitùs exemit, & exempta fore perpetuò decrevit,

Innoc. viij. (& cujus const. non habes) Monasteria & alia loca istius Ordinis, sub Apostolicæ Sedis protectione reservavit, & à jurisdictione Ordinariorum, ac solutione collectarum & subsidiorum exemit.

§. 4. Et deinde recol. mem. Innocentio Papæ VIII. similiter prædecessori nostro pro parte nunc Cisterciens. & aliorum Monasteriorum Ordinis hujusmodi Abbatum, ac dilectorum filiorum conventuum eorumdem exposito, quòd licèt ipsi, eorúmque ac dicti Ordinis Monasteria, tàm virorum quàm mulierum, & alia religiosa loca, & membra, ac Monachi, Moniales, vassalli, subditi, & eis servientes, bonáque omnia jamdudum per plures Rom. Pont, nostros, tunc ipsius Innocentii prædecessoris, sub ipsorum Pontificum, & Apostolicæ Sedis protectione recepti, & recepta; ac eidem Sedi immediatè subjecti & subjecta, necnon ab omni jurisdictione ordinaria, exempti, & exempta forent, eisque concessum esset, ut ad præstationem aliquarum collectarum, seu subsidiorum, aut procurationum, & aliarum exactionum per Sedem prædictam, seu ejus Legatus, aut ipsorum auctoritate, & mandato, semper locorum ordinarios, vel alios pro tempore impositorum non tenerentur, tamen ipsi desiderabant, pro majori eorum quiete, receptioni, subjectioni, & aliis præmissis robur suæ approbationis adjici, illáque omnia per eumdem Innocentium prædecessorem de novo concedi. Idem Innocentius prædecessor. Abbatum, & Conventuum prædictorum in ea parte supplicationibus inclinatus

receptionem

rceptionem, subjectionem, & exemptionem prædictas, ac singulas desuper confectas literas, cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, auctoritate Apostolica ex certa scientia per suas literas approbavit, ac perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur obtinere decrevit. Et nihilominùs pro potiori cautela, monasteria, loca, membra, & bona omnia hujusmodi, tunc præsentia, & futura, Abbates, Abbatissas, Monachos, Moniales, Vassallos, subditos, & servientes præfatos, tunc & pro tempore existentes, auctoritate, & scientia similibus sub Beati Petri, & sua protectione suscepit, & ab omni jurisdictione, superioritate, correctione, visitatione, dominio, & potestate Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Judicum ordinariorum, eorúmque Vicariorum, & Officialium quorumcumque necnon à solutione, subsidiorum etiam charitativorum, procurationum, collectarum, & aliarum exactionum hujusmodi pro tempore imponendorum perpetuò prorsus exemit, & totaliter liberavit, ac eisdem Innocentio prædecessori, & Sedi immediatè subjecit, ita quòd Archiepiscopi, Episcopi, Judices, Ordinarii, Vicarii, & Officiales præfati, etiam ratione delicti, aut contractus, vel rei de qua ageretur, ubicumque committeretur delictum, iniretur contractus, aut res ipsa consisteret, nullam in eos, aut eorum aliquem, seu monasteria, loca membra, & bona prædicta, tanquàm prorsus exemptos, & exempta jurisdictionem, correctionem, superioritatem, dominium, vel potestatem exercere, aut excommunicationis, suspensionis, & interdicti, seu quasvis alias sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas promulgare præsumerent, aut possent, vel deberent quoquo modo, nec ipsi si exempti coram illis, aut ejusdem Sedis delegatis vel subdelegatis, nisi in literis eis pro tempore directis de Innocentii prædecessoris, literis hujusmodi specialis, specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio fieret, ad judicium evocari, aut quovis modo, directè vel indirectè, molestari possent, vel deberent. Decernens omnes, & singulos processus, sententias, censuras, & pœnas, quos, & quas per Archiepiscopos, Episcopos, Judices, Ordinarios, Vicarios, & Officiales prædictos, seu eorum aliquem contra Abbates, & alios exemptos, monasteria, & loca hujusmodi etiam exempta, ut præfertur, haberi, & promulgari, necnon quicquid secus super his, ab eis vel alio quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contingeret, irrita, & inania, nulliúsque roboris vel momenti, prout in singulis literis prædictis pleniùs continetur.

Et quoniam Carolus Imper. Administrator Militiæ de Alcantara Ordinis Cisterciensis exponit Pont. quod licet Milites ipsi vivant sub regula Cistercien. tamen revocatur in dubium an ipsi privilegijs Ordini Cister. gaudere debeant, cum in illis specialiter nominati non fuerint.

§. 5. Cùm autem sicut charissimus in CHRISTO filius noster Carolus Romanorum Rex, in Imperatorem electus Illustris, qui etiam Castellæ, & Legionis Rex, ac Militiæ de Alcantara dicti Ordinis perpetuus Administrator per Sedem prædictam deputatus existit, tàm suo, quàm dilectorum filiorum universorum priorum præceptorum Commendatorum, nuncupatorum, Militum fratrum, & aliarum personarum dictæ Militiæ nominibus nobis nuper exponi fecit, licèt Magister pro tempore existens, ac omnes, & singuli Priores, Præceptores, Milites, & fratres Militiæ hujusmodi ejusdem Ordinis professores existant, & sub eadem regula militent, & vivant; nihilominùs quia in literis Honorii, Martini, Sixti, & Innocentii prædecessorum hujusmodi de dicta Militia, & illius personis monasteriis domibus præceptoris aliàs commendariis nuncupatis, & locis specialis mentio facta non extitit, à nonnullis asseratur, Magistrum seu Administratorem pro tempore existentem, Priores, Præceptores, Milites, fratres, & personas, necnon monasteria, domus, & loca Militiæ hujusmodi, inhibitione, mandato, susceptione, exemptione, liberatione, & decretis prædictis ac aliis privilegiis, necnon indulgentii, etiam spiritualibus, ac peccatorum remissionibus eisdem Ordini, & illius Abbatibus, Monachis, & personis, necnon virorum, & mulierum monasteriis, prioratibus, & locis, per Sedem prædictam concessis, uti, potiri, & gaudere non posse; præfatus Carolus Rex, & Administrator, dictis nominibus, nobis humiliter supplicari fecit, ut Magistro, seu Administratori, Prioribus, Præceptoribus, Militibus, fratribus, & aliis personis pro tempore existen. Militiæ hujusmodi, cujus etiam claræ memoriæ Ferdinandus Aragonum, & Siciliæ Rex, ad cujus supplicationem nonnulla desuper concesseramus, dum viveret perpetuus Administrator, per Sedem eamdem deputatus existebat, eorúmque vassallis, & servitoribus, ac monasteriis, domibus, & aliis locis quod hujusmodi inhibitione, mandato, susceptione, exemptione, liberatione, & decretis, ac aliis privilegiis, immunitatibus, concessionibus, gratiis, & indultis, ac indulgentiis, & peccatorum remissionibus Ordini, ac illius Abbatibus, Prioribus, Monachis, & personis, necnon Monasteriis, prioratibus, & locis prædictis, ac eorum Ecclesiis concessis gaudere possint perpetuò concedere, ac aliàs in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic modò Pontif. declarat eos dictis indultis gaudere.

§. 6. Nos igitur qui religiosarum personarum quarumlibet præsertim sub regularibus militiis pro defensione Christianæ fidei insudantium fœlici successivi, indemnitati, & quieti quantum cum DEO possumus libenter consulimus, Priores, Præceptores, Milites, fratres, & personas præfatos, ac eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolven. & absolutos fore censen. hujusmodi supplicationibus inclinati eisdem Magistro, seu Administratori pro tempore existenti Prioribus, Præceptoribus, Militibus, fratribus, & aliis personis dictæ Militiæ, illorúmque vassallis, & servitoribus, etiam pro tempore existentibus, ac ejusdem Militiæ virorum, & mulierum monasteriis, domibus, & locis aliis, ac in districtu eorum, & dominio ipsius Militiæ consistentibus Ecclesiis, præsentibus, & futuris, ut de cætero perpetuis futuris temporibus inhibitione, mandato, susceptione, exemptione, liberatione, subjectione, & decretis, ac literis prædictis, & aliis in eisdem literis contentis, necnon omnibus, & singulis privilegiis, concessionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, ac indulgentiis etiam spiritualibus, & temporalibus, ac peccatorum remissionibus dicto Ordini, illiúsque Abbatibus, Prioribus, Monachis, & personis, necnon virorum, & mulierum monasteriis, prioratibus, & locis, ac illorum Ecclesiis per Sedem prædictam, & aliàs quomodolibet in genere concessis hactenùs, & in posterum similiter in genere condendis, perinde ac si eidem Militiæ, ac illius Magistro, seu Administratori, Præceptoribus, Militibus, Prioribus, fratribus, & aliis personis, ac eorum vassallis, & servitoribus, necnon monasteriis, domibus, & locis eorúmque ac in ipsius Militiæ districtu, seu dominio consistentibus Ecclesiis hujusmodi specialiter indulta, & concessa fuissent, uti, potiri, gaudere, libere, & licitè valeant.

Et etiam indulgentiis. Adverte quod revocatæ sunt munus adjutrices à Pio V. in constit. 30. Et si dominici. in Tom. 2. fol. 228.

§. 7. Necnon omnibus utriusque sexus Christifidelibus qui Monasteriorum ejusdem Militiæ, præsentium, & futurorum, ac in ipsius districtu, & dominio pro tempore consistentibus, Ecclesias devotè visitaverint, ac pro manutentione Monasteriorum, & Ecclesiarum hujusmodi, manus adjutrices porrexerint, & alia in literis indulgentiarum Cistercien. Ordini concessis, & concedendis hujusmodi contenta, juxta tenorem illarum adimpleverint, ut illas indulgentias, & peccatorum remissiones quas consequuntur visitantes Ecclesias Monasteriorum, & aliorum locorum Cistercien. Ordinis hujusmodi pro quibus indulgentiæ, & peccatorum remissiones prædictæ concessæ reperiuntur, & concedentur, ut præfertur, consequantur, auctoritate Apostolica tenore præsentium, de speciali gratia concedimus, & pariter indulgemus. Decernentes irritum, & inane, quicquid super

præmissis,

præmiſſis, aut eorum aliquo contrà Magiſtrum, ſeu Adminiſtratorem, Priores, Præceptores, Milites, fratres, perſonas, vaſſallos, ſervitores, ac monaſteria, domos, & loca, necnon privilegia, conceſſiones, & indulta prædicta, & in eis, vel eorum aliquo contenta à quoquam quavis auctoritate fungen. ſeu functuro, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Ordinis, & Militiæ prædictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus ſtabilimentis uſibus, & naturis, ac quibuſvis aliis privilegiis, ac indultis Apoſtolicis Ordinam Ciſtercien. hujuſmodi ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis efficaciſſimis, inſolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis, clauſulis irritantibus, quàm etiam decretis aliis etiam iteratis vicibus, conceſſis, & confirmatis, quibus quatenùs obſtent, etiam ſi de eis, eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, individua, & expreſſa mentio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, & forma in illis tradita obſervata inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſè derogamus, necnon omnibus illis, quæ dicti Honorius, Martinus, Sixtus, & Innocentius prædeceſſores, in præfatis eorum literis voluerunt non obſtare, ac quacumque conſuetudine introducta, cæteríſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorum.

§. 9. Cæterùm quia difficile foret præſentes ad ſingula loca ubi neceſſe fuerit deferre, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd illarum tranſumptis manu notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati, ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, aut curæ Eccleſiaſticæ munitis eadem prorſus fides ubique, in judicio, & extra adhibeatur, quæ ipſis originalibus literis adhiberetur, ſi forent exhibita vel oſtenſa. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 9. die 14. Junii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimoprimo, decimo Kal. Julii, Pontificatus noſtri Anno nono.

XLV.

Henricus Octavus Rex Angliæ, titulo Defenſoris Chriſtianæ Fidei donatur, quòd contra Martinum Lutherum, ejúſque & aliorum hæreſes, ſcripſit; Et ipſos hæreticos, eorúmque ſequaces, perſequi profitetur.

Iſte Henricus deviavit poſteà à Fide Catholica, & etiam Eliſabeth Regina Angliæ, ut de illo videre eſt inf. in conſt. 7. Pauli III. Ejus qui ſuprà fol... Et de iſta habes in Pii V. conſtit. 101. *Regnans, Tom.* 2.

LEO EPISCOPUS, &c.

Edita A. D. 1521.

Chariſſimo in Chriſto filio Henrico Angliæ Regi Illuſtri, Fidei defenſori, ſalutem, &c.

Proœmium.

EX ſupernæ diſpoſitionis arbitrio, licèt imparibus meritis, univerſalis Eccleſiæ regimine præſidentes, ad hoc cordis noſtri longè latéque diffundimus cogitatus, ut fides Catholica, ſine qua nemo proficit ad ſalutem, continuum ſuſcipiat incrementum, & ut ea quæ pro cohibendis conatibus illam deprimere, aut pravis mendacibúſque commentis pervertere, & /denegare molientium, /fama Chriſti fidelium præſertim dignitate regali fulgentium doctrina ſunt diſpoſita, continuis proficiant incrementis, partes noſtri miniſterii, & operam impendimus efficaces. Et ſicut alii Romani Pontifices prædeceſſores noſtri Catholicos Principes, prout rerum, & temporum qualitas exigebat: ſpecialibus favoribus proſequi conſueverunt, illos præſertim, qui procelloſis temporibus, & rabida ſchiſmaticorum, & hæreticorum fervente perfidia, non ſolùm in fidei ſerenitate, & devotione illibata ſacroſanctæ Rom. Eccleſiæ immobiles perſtiterunt, verùm etiam tamquàm ipſius Eccleſiæ legitimi filii, ac fortiſſimi athletæ ſchiſmaticorum, & hæreticorum inſanis furoribus ſpiritualiter, & temporaliter ſe oppoſuerunt: ita etiam nos Majeſtatem tuam, propter excelſa, & immortalia ejus erga nos, & hanc ſanctam Sedem, in qua permiſſione divina: ſedemus, opera, & geſta, condignis ac immortalibus præconiis, & laudibus efferre deſideramus, & ea ſibi concedere, propter quæ invigilare debeat à grege dominico lupos arcere, & putrida membra, quæ myſticum CHRISTI corpus inficiunt, ferro, & materiali gladio abſcindere, & nutantium corda fidelium in fidei ſoliditate confirmare.

/Denigrare. /fama

§. 1. Sanè cum nuper dilectus filius Joannes Clerk. Majeſtatis tuæ apud nos Orator in Conſiſtorio noſtro coràm venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, & compluribus aliis Romanæ Curiæ Prælatis, librum, quem Majeſtas tua charitate, quæ omnia ſedulò, & nihil perperam agit, fideíque Catholicæ zelo accenſa, ac devotionis erga nos, & hanc Sanctam Sedem fervore inflammata, contra errores diverſorum hæreticorum ſæpiùs ab hac ſancta Sede damnatos, nupérque per Martinum Lutherum ſuſcitatos, & innovatos, tamquàm nobile, ac ſalutare quoddam antidotum compoſuit, nobis examinandum: & deinde auctoritate noſtra approbandum obtuliſſet, ac luculenta oratione ſua expoſuiſſet Majeſtatem tuam, paratam ac diſpoſitam eſſe, ut quemadmodum veris rationibus, & irrefragabilibus ſacræ ſcripturæ, ac ſanctorum Patrum auctoritatibus notorios errores ejuſdem Martini confutaverat: ita etiam omnes eos ſequi, ac defenſare præſumentes, totius regni ſui viribus, & armis perſequatur, nóſque ejus libri admirabilem quamdam, & cœleſtis gratiæ rore conſperſam doctrinam, diligenter, accuratéque introſpexiſſemus, Omnipotenti DEO, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum eſt, immenſas gratias egimus, qui optimam, & ad omne bonum inclinatam mentem tuam inſpirare, eíque tantam gratiam ſuperne infundere dignatus fuit, ut ea ſcriberes, quibus ſanctam ejus Fidem: contra novum errorum damnatorum hujuſmodi ſuſcitatorem defenderes, ac reliquos Reges, & Principes Chriſtianos tuo exemplo invitares: ut ipſi etiam orthodoxæ fidei, & Evangelicæ veritati in periculum, & diſcrimen adductæ omni ope ſua adeſſe, opportunéque favere vellent.

Henricus librum ſcripſit contra Lutherum, & huic Pontif miſit ejus approbatione petens.

§. 2. Æquum autem eſſe cenſentes, eos qui pro fidei CHRISTI hujuſmodi defenſione pios labores ſuſceperuut, omni laude, & honore afficere, volentes non ſolùm ea, quæ Majeſtas tua contrà eumdem Lutherum abſolutiſſima doctrina, nec minori eloquentia ſcripſit, condignis laudibus extollere, ac magnificare, auctoritatéque noſtra approbare, & confirmare.

Qui illum approbat.

§. 3. Sed etiam Majeſtatem ipſam tuam tali honore ac titulo decorare, ut noſtris, ac perpetuis futuris temporibus Chriſti fideles omnes intelligant, quam gratum, acceptúmque nobis fuerit Majeſtatis tuæ munus, hoc præſertim tempore nobis oblatum. Nos qui Petri, quem CHRISTUS in cœlum aſcenſurus Vicarium ſuum in terris reliquit, & /curam gregis ſui commiſit, veri ſucceſſores ſumus, & in hac ſancta Sede, à qua omnes dignitates, ac tituli emanant, ſedemus: habita ſuper his cum eiſdem fratribus noſtris, matura deliberatione, de eorum unanimi conſilio, & aſſenſu Majeſtati tuæ titulum hunc, videlicet Fidei defenſorem donata decrevimus: prout te tali titulo per præſentes inſignimus, mandantes omnibus Chriſti fidelibus, ut Majeſtatem tuam hoc titulo nominent: & cùm ad eam ſcribent, poſt dictionem Regi, adjungant Fidei defenſori. Et profectò hujus tituli excellentia, & dignitate, ac ſingularibus meritis tuis diligenter perpenſis, & conſideratis, nullum neque dignius, neque Majeſtatis tuæ convenientius nomen excogitare potuiſſemus.

Titulúmque defenſoris fidei illi donat.

/cui

Quod quotiens audies, aut leges, totiens propriè virtutis, optimíque meriti tui recordaberis, nec hujusmodi titulo intumesces, vel in superbiam elevaberis, sed solita tua prudentia humilior, & in fide CHRISTI, ac devotione hujus sanctæ Sedis, à qua exaltatus fueris, fortior, & constantior evades, ac in Domino bonorum omnium largitore lætaberis, perpetuum hoc, & immortale gloriæ tuæ monumentum posteris tuis relinquere: illisque viam ostendere, ut si tali titulo, ipsi quoque insigniri optabunt, talia etiam opera efficere, præclaráque Majestatis tuæ vestigia sequi studeant.

Et eidem atque conjugi, & descendentibus benedicit.

§. 4. Quam, prout de nobis, & dicta Sede optimè merita est, unà cum uxore, & filiis, ac omnibus, qui à te, & ab illis nascentur, nostra benedictione, in nomine illius, à quo illam concedendi potestas nobis data est, larga, & liberali manu benedicentes, Altissimum illum, qui dixit per me Reges regnant, & Principes imperant, & in cujus manu corda sunt Regum, rogamus, & obsecramus, ut eam in suo sancto proposito confirmet, ejúsque devotionem multiplicet, ac præclaris pro sancta fide gestis ita illustret, ac toti Orbi terrarum conspicuam reddat, & judicium quod de ipsa fecimus, eam tàm insigni titulo decorantes, à nemine falsum, aut vanum judicari possit: demùm mortalis hujus vitæ finito curriculo, sempiternæ illius gloriæ consortem, atque participem reddat.

Sanctionem pœnalem addit contra inobedientes.

§. 5. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ insignitionis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. R. A. 9. die 11. Oct.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimoprimo, v. idus Octob. Pont. nostri Anno nono.

XLVI.

Indulgentiæ Confraternitatis Rosarii Beatæ Mariæ Virginis.

Approbationem hujus antiqui ritus orandi, habes sup. in const. 18. Sixti IV. Ea quæ, fol. 322. Approbationem verò Confraternitatum Rosarii attende sup. in const. 40. Clementis VII. fol. . Cætera autem inspice in const. 86. Pii V. infrà & const. 21. Sixti V. lib. 2. in Tom. 2.

LEO EPISCOPUS,

Edita A. D. 1521.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

PAstoris æterni, qui ut humanum genus redimeret in ara Crucis immolari non abnuit, vices licèt immeriti gerentes in terris, id super reliqua cordis nostri vota potissimùm optamus, ut cunctos fideles quos pretiosissimi sanguinis sui aspersione, Deo Patri reconciliari curavit, quorumcumque regimen, & gubernationem Nobis commisit, ad salubria pietatis opera, & præcipuè ipsius pastoris, ejúsque beatissimæ ac semper Virginis intemeratæ Genetricis apud ipsum pro nobis advocatæ, cultum, & devotionis affectum, quibus in immarcescibiles in cœlis thesauros recondere, & cœlestis patriæ cives effici possint frequenter invitemus, & his quæ propterea providè concessa fuisse percepimus, ut firma perpetuò, illibata persistant & cùm à Nobis præsertim per sæculares Principes, & alias personas Nobis, & Apostolicæ Sedi gratas, & devotas, humiliter petitur, nostræ approbationis, & innovationis libenter adjicimus firmitatem, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Confraternitas Rosarii antiquitus à B. Dominico institutamox renovata est in Civitate Coloniensi.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum, Prioris, & Fratrum domus Prædicatorum Coloniensium, nuper exhibita petitio continebat, quod olim prout in historiis legitur, à Sancto Dominico quædam Confraternitas utriusque sexus fidelium, de Rosario ejusdem Beatæ MARIÆ Virgine nuncupata, ad honorem Angelicæ salutationis instituta, & in diversis mundi partibus prædicata fuit sequentibus signis. Sed cum ipsa Confraternitas decursu temporis ferè sic neglecta fuisset, & in oblivionem transisset, ac anno 1475. Civitas, & diœcesis Coloniensis gravibus bellis premeretur, eadem Confraternitas ad laudem, & honorem præfatæ Virginis, ut Civitas, & diœcesis prædicta, meritis, & intercessionibus ejusdem Virginis ab eis bellis liberaretur, in Ecclesia dictæ domus innovata, & de novo instituta fuit, cum certo modo orandi, videlicet, quòd Confratres, & Sorores ejusdem Confraternitatis, tribus diebus cujuslibet hebdomadæ, ad honorem Dei, & præfatæ Virginis, ac contrà imminentia mundi pericula legerent, conjunctim vel divisim, toties Angelicam salutationem quot sunt Psalmi in psalterio Davidico, singulis decem salutationibus hujusmodi, orationem Dominicam semel præponendo, & modum orandi hujusmodi Psalterium sive Rosarium ejusdem Beatæ Virginis vulgariter appellatum.

Cardinalis Legatus de latere in Germania eam ratificavit.

§. 2. Quam quidem Confraternitatem in dicta Ecclesia de novo institutam, postmodùm bonæ mem. Alexander Episcopus Forolíviensis, tunc Apostolicæ Sedis cum potestate Legati de latere per totam Germaniam Nuncius, singulari devotione permotus, & se in eamdem Confraternitatem recipi atque conscribi volens, & petens, ad preces claræ mem. Federici Tertii Romani Imperatoris, auctoritate Apostolica approbavit, confirmavit, & ratificavit.

Confratribúsque indulgentiam concessit.

§. 3. Ac omnibus, & singulis utriusque sexus fidelibus dictæ Confraternitatis Confratribus, & Consororibus, in singulis quinque ipsius beatissimæ MARIÆ Virginis præcipuis festivitatibus, scilicet Annunciationis, Visitationis, Assumptionis, Nativitatis, Purificationis centum. Et quoties per se, vel per alium dictum Rosarium legerent, vel legi facerent, seu Sabbatis, & festivis diebus decantationi Salve Regina quod post Completorium in dicta Ecclesia ejusdem beatissimæ Virginis, ubi dicta Confraternitas instituta extitit, & quod ipse Nuncius anteà consecraverat, cantabatur interessent, 40. dies indulgentiarum concessit.

Sixtus IV. cujus const. hic non habes, ea extendit ad omnia alia loca.

§. 4. Et post verò fœl. record. Sixtus Papa Quartus prædecessor noster, accepto per eum quòd Confraternitas hujusmodi in dicta ecclesia de novo instituta fuerat, voluit, & ordinavit, quòd omnes, & singuli Confratres utriusque sexus Confraternitatem prædictam servantes, tàm in dicta Civitate Coloniensi, quàm & alibi ubicumque locorum, tunc & pro tempore existentes, verè pœnitentes, & confessi, qui Orationem Dominicam, & salutationem Angelicam prædictam, modo præmisso dicerent in singulis Nativitatis, Annunciationis, Assumptionis ejusdem B. Virginis MARIÆ festivitatibus, indulgentiam septem annorum, & totidem quadragenarum consequerentur.

Orandíque modum prædictum approbavit, & indulgentias sic orantibus concessit, ejus const. cit. in rub.

§. 5. Et deinde supplicationibus tunc Ducis, & Ducissæ Britanniæ inclinatus, præfatum Psalterium, seu modum orandi eadem auctoritate approbavit, illúmque tolerandum fore, ac cunctis fidelibus eo modo orare licere decrevit, & declaravit, ac ut omnes, & singuli Christi fideles ad devotionis opera, ad dictum modum orandi frequentiùs inducerentur, universis, & singulis Christi fidelibus modo prædicto orare volentibus, ubilibet, ac tunc, & pro tempore existentibus, pro qualibet vice qua sicut præmittitur orarent, pro qualibet quinquagena præfati Psalterii, quinque annos, & totidem quadragenas de injunctis pœnitentiis in Domino relaxavit, prout in ipsius Sixti prædecessoris literis insuper confectis, quas perpetuò durare voluit, pleniùs continetur.

§. 6. Et successivè piæ mem. Innocentius Papa Octavus etiam prædecessor noster, cum anno Domini 1483. aliàs 1484. xiij. die mensis Octobris, quidam Bartholomæus de Comatiis de Bononia, tunc

dicti Ordinis generalis Magister ejusdem Ordinis Provincialibus Capitulum generale in alma Urbe celebraret, Bartholomæi Generali, vivæ vocis oraculo, omnibus qui tunc erant, & in futurum essent de dicta Confraternitate, & per hebdomadam dicerent Psalterium B. MARIÆ Virginis hujusmodi, plenariam omnium peccatorum suorum remissionem, semel in vita, & semel in mortis articulo, ac etiam receptis per literas ad beneficia dicti Ordinis, non autem quæstu sed devotionis causa, concessit, de qua concessione per literas testimoniales ipsius Bartholomæi sui secreti sigilli, seu signati usualis impressione munitas constat.

Alter Card. in Germania Legatus Papæ, & alii Ordinarii alias etiam indulg. dederunt.

§. 7. Et insuper fœl. mem. Raymundus tit. S. Mariæ Novæ, presbyter Cardinalis, tunc per Germaniam dictæ Sedis Legatus, eisdem Confratribus, & Consororibus, pro quolibet Rosario centum dies indulgentiarum perpetuò, & similiter plures, ac diversis locorum Ordinarii singuli iudulgentiam 40. dierum concesserunt, prout etiam in Raymundi Cardinalis Legati, necnon Alexandri Episcopi, & Nuncii, & Ordinariorum hujusmodi singulis desuper confectis literis dicitur pleniùs contineri.

Hic modò Pontif. de prædictorum confirmatione requisitus.

§. 8. Cùm autem sicut eadem petitio subjungebat, dilectus filius nobilis vir Joannes Dux, & dilectæ nobis in Christo filiæ nobiles mulieres Maria ipsius Joannis Ducis consors Ducissa Juliacen. & Monrens. ac Sibilla Marchionissa Brandenburgensis dictæ Mariæ Ducissæ genitrix, necnon dilectus etiam filius Magister Joannes Ingenolzel. Præpositus Ecclesiæ sancti Victoris Coloniensis Diœcesis, literarum Apostolicarum majoris præsidentiæ Abbreviator, necnon Notarius scriptor, & familiaris, continuus Commensalis noster, ob singularem, & sinceram quam ad ipsam intemeratam Virginem ferunt devotionem, ac dicti Prior, & Confratres cupiant, omnia, & singula præmissa etiam per nos approbari, confirmari, & invocari. Quare pro parte, tàm Joannis Ducis, & Mariæ Ducissæ, ac Sibillæ Marchionissæ, necnon Joannis Præpositis, quàm Prioris, & Fratrum Prædicatorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut præmissa omnia, & singula pro illorum substantia firmiori approbare, confirmare, & invocare, aliásque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Omnia confirmat.

§. 9. Nos igitur piis votis eis in hac parte paternæ annuentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium, Confraternitatem, ac ritum sive modum orandi hujusmodi, necnon omnes, & singulas indulgentias, tàm per Sixtum, & Innocentium prædecessores, quàm Legatum, Nuncium, & Ordinarios prædictos, ut præfertur concessas, & desuper confectas literas, ac omnia, & singula in eis contenta approbamus, confirmamus, & innovamus, ipsásque indulgentias de novo perpetuò concedimus.

Indulgentias augent.

§. 10. Et ut annos Dux, & Maria Ducissa, & Sibilla Marchionissa, ac Joannes Præpositus, necnon Prior, & Fratres præfati, necnon omnes, & singuli alii Christi fideles ea devotionis opera, & per dictum modum sive ritum orandi eò frequentiùs inducantur, quò exinde faciliùs animarum suarum salutem consequi speraverint, de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, Joanni Duci, Mariæ, Ducissæ, Sibillæ Marchionissæ, Joanni Præposito, Priori, ac Fratribus Prædicatoribus, & eorum singulis, ac universis, aliisque utriusque sexus Christifidelibus dictæ Confraternitatis Confratribus, & Consororibus, ubilibet existentibus, tàm præsentibus, quàm futuris, verè pœnitentibus, & confessis, seu confitendi præpositum habentibus, qui ter in hebdomada dictum Rosarium devotè oraverint, ut piè fertur pro qualibet vice alios decem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus.

Confessorum presbyterum OrdinisS. Dominici confratres confitentes audire, & absolvere posse concedit. Hoc intelligi & limita juxta Bul. Clem. viij. n. 115. Quæcumque infrà, Tom. 3.

§. 11. Ac quod omnes prædicti eorum, singuli in Pascha Resurrectionis, & festivitatis prædictis, ac tribus diebus singulis festivitatum earumdem præcedentibus, cujuscumque Presbytero domus Ordinis Prædicatorum Fratrum professorum per eorum singulos pro tempore eligendos peccata sua confiteri valeant, ipséque Presbyter eorum confessionibus diligenter auditis, ipsos, & eorum singulos, ab omnibus, & singulis excommunicationibus, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis: & promulgatis, necnon sacrilegiis, incestibus, adulteriis, pœnitentiarum injunctarum & divinorum officiorum, & jejuniorum omissionibus, aliisque eorum peccatis, criminibus, excessibus, delectis, quantumcumque gravibus, & enormibus, in singulis etiam Sedi Apostolicæ reservatis casibus (contentis in bulla singulis annis die Cœnæ Domini legi consueta, dumtaxat exceptis) absolvere, & eis pro commissis pœnitentiarum salutarem injungere, ac juramenta quæcumque sine alicujus præjudicio relaxare: & vota quæcumque (ultra marina, visitationis liminum beatorum Petri, & Pauli præfatorum, ac sancti Jacobi in Compostella, necnon religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare liberè possit, Ordinarii, & Archidiaconi loci, ac Rectorum parochialium, & cujusvis alterius licentia desuper minimè requisita.

Ingredientes confraternitatem, nihil solvere tenentur.

§. 12. Quódque pro receptione, & conscriptione aliquorum Confratrum sive Consororum in dicta Confraternitate, nihil omninò temporale exigi debeat, sed sponte oblata dumtaxat recipi possint, perpetuò statuimus, & ordinamus.

Clausulæ præservativæ.

§. 13. Præsentibus, quas illarúmque effectuum, & in eis contenta sub cujusvis similium, vel dissimilium Indulgentiarum facultatem concessionum, & gratiarum revocationibus, suspensionibus, vel modificationibus, etiam pro Anno Jubilæi, & in favorem fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, seu expeditionis contrà infideles, vel aliàs, quacumque de causa, per Nos, & Sedem prædictam, nunc, & pro tempore factis, nullatenùs comprehendi, sed illis non obstantibus dictis Christi fidelibus omnes suffragari, ipsósque illis gaudere, seu uti debere decernimus, perpetuis futuris temporibus duraturis.

§. 14. Non obstantibus præmissis, & constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 15. Cæterùm, quia difficile foret præsentes literas ad singula quæcumque loca in quibus expediens foret deferri, volumus, & auctoritate prædicta etiam decernimus, quòd earumdem præsentium literarum transumptis, manu unius, vel plurium Notariorum publicorum subscriptione, & sigillo alicujus prælati, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, plena, ac tanta fides adhibeatur, adhiberi possit, & debeat, in omnibus, & per omnia, sicut ipsius originalibus si essent in medium exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 16. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, concessionis, & inhibitionis infringere, vel si ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 8. die 6. Oct.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimo, Pridie Nonas Octobris, Pont. nostri Anno octavo.

HADRIANUS SEXTUS PONT. CCXXII.

ANNO DOMINI MDXXI.

ANNO 1521.

Hadrianus Sextus, Florentius, Belga, Urbe Trajecto natus, Episcopus Dertusenn. Presbyter Cardinalis tituli S. Joannis,

& Pau-

& Pauli, Creatus quinto Idus Januarii, Coronatus 4. Kal. Septemb. anno 1521. Vixit annum unum, menses octo, & dies tres. Creavit Cardinalem 1. Obiit 8. Kal. Octob. Anno Domini 1523. sepultus fuit in Basilica S. Petri, postea translatus fuit in Ædes S. Mariæ Germanorum. Vacavit sedes menses duos, dies quatuor.

I. Administratio Militiarum Sancti Jacobi de Spatha, de Calatrava, & de Alcantara, in Regnis Hispaniarum institutarum, Ordinum Sancti Augustini, & Cistercensis, Coronæ Regiæ perpetuò conceditur, cum omnibus juribus, quæ earum magni Magistri habere consueverunt.

De Militia S. Jacobi, habes etiam sup. in const. 5. Alex. III. Benedictus. fol. 42. & infrà in const. 32. Clem. VII. Ex Apostolicæ, necnon & const. 30. Greg. XIII. Romani. in Tomo 2. De Militia autem Calatravæ habes sup. const. 16. Jul. II. Romani. fol. 495. & inf. const. 12. Clem. VII. Romanus, & in alia const. 18. Apostolicæ, necnon Gregor. XIII. const. 32. Ex Apostolicæ. & in alia constit. 30. jam citata. De Militia autem Alcantaræ, hab.s similiter sup. const. 44. Leon. X. In Apostolicæ. fol. 617. & infrà in præcit. Bullis Gregor. XIII. Tomo 2.

HADRIANUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1522.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Militum S. Jacobi de Spatha, de Calatrava, & Alcantara, & Caroli V. Imperatoris opera nonnulla regna occupata a Mauris nuper recuperata fuerunt.

DUm intra nostræ mentis arcana, debita moderatione pensamus, S. Jacobi de Spatha, ac de Calatrava, & de Alcantara, in Regnis Hispaniarum erectas propterea militias institutas fuisse, ut contrà orthodoxæ fidei hostes, & inimicos, arma quædam, & valida præsidia essent, earúmque milites in infidelium expugnatione, ab Regnorum ab ipsis infidelibus occupatorum recuperatione jugiter vacarent, strenuáque ipsorum virtute, & opera, proximis annis, non solùm quamplurimas Civitates & loca; sed etiam aliquot Principatus, dominia, & Regna, quæ infideles Mauri occupaverant, & per multos annos detinuerant, non sine proprii sanguinis effusione, cum magna CHRISTI nominis gloria recuperata, & ad fidem CHRISTI reducta fuisse consideramus. Insuper & animo revolvimus, quæ charissimus in CHRISTO filius noster Carolus, Castellæ, & Legionis Rex Catholicus, in Imperatorem electus, claræ memoriæ Ferdinandi avi, & Elisabeth Reginæ aviæ, Castellæ, & Legionis hujusmodi, ac aliorum progenitorum suorum vestigia secutus, pro universa Ecclesia (cujus ut nos ad Summi Apostolatus apicem assumptione pastor, ita ipse ad sacri Imperii fastigium electione advocatus existit) non solùm Insulæ Servarum, quam ipsi Mauri detinebant expugnatione, sed etiam adversus Martinum Lutherum per Sedem Apostolicam hæreticum declaratum executione, fecit, & in dies ipsum sub disciplina nostra à teneris educatum, ob ejus devotionem ac fidem ergà nos, & hanc sanctam, in qua permissione divina sedemus, ac universam rempublicam Christianam, divina favente gratia facturum fore speramus; dignum meritò censemus, & congruum, ut militiæ prædictæ, Coronæ Regni Castellæ, & Legionis perpetuò applicentur, non minùs ut Caroli ipsius in Imperatorem electi studia, & conatus, ad profligandos, & subjugandos infideles barbaros concedente Domino crescant, & augeantur, quàm ut ipsarum militiarum fœlix & prosperum regimen semper in melius procedant, & illorum militum disciplina solertior evadat, ipsúmque Carolum in Imperatorem electum, ejúsque posteritatem signo specialis benevolentiæ prosequamur, & quadam perpetuitatis memoria decoremus.

Similiáque facinora à Ferdinando Rege & alii progenitoribus gloriosè acta fuerunt.

§. 1. Sanè cùm Ferdinandus Rex, & Elisabeth Regina præfati, in humanis agentes, suorum, & ipsi progenitorum vestigia secuti, quamplurima egregia facinora & gesta fecerint, nec solùm Hispaniam à Saracenis, & Mauris, qui Regnum Granatæ, ac plura alia dominia occupaverant, non sine multis laboribus, & impensis, ac magna christiani sanguinis effusione purgaverint, ac quamplurimos infideles à falsis idolorum tenebris, ad veram orthodoxæ fidei lucem reduxerint, sed pluribus etiam casibus, Oceanum mare penetraverint, & ad diversas ac maximas, & anteà mortalibus ignotas insulas, salutiferæ Crucis vexillum detulerint, & in ipsis insulis plurimas metropolitanas, & cathedrales, ac alias Ecclesias ad CHRISTI nominis gloriam & exaltationem erigi, seque ob talia merita Catholici nomine, ab hac sancta Sede insigniri obtinuerint.

Ed ad ejusmodi peragenda operanda militia instituta fuerunt.

§. 2. Cúmque in dictis Castellæ, & legionis Regnis, S. Jacobi de Spatha ac Calatrava, & Alcantara, S. Augustini & Cistercensis Ordinum Militiarum Magistratus, ad ejusdem fidei exaltationem, & infidelium barbarorum maximè circumvicinarum partium depressionem, & expugnationem instituti fuerint, ut præfertur.

Et quandoque eadem Militiæ eisdem Regib aut eorum primogenitis per Sedem Apostolicam in administratio[illegible]em datam fuerunt
Et multis de causis eisdem perpetuo sic dari expedit.

§. 3. Et quandoque illi per Romanos Pontifices prædecessores nostros, Regibus Castellanæ, & Legionis hujusmodi, seu eorum primogenitis, aut propinquioribus infantibus nuncupatis respectivè, in administrationem dum expediens fore visum fuerit concedi consueverint, illorúmque ad præsens idem Catholicus Rex in Imperatorem electus perpetuus administrator per Sedem prædictam deputatus existat, ipsarúmque militiarum Magistrorum electiones, ad præceptoriam militiarum hujusmodi præceptores seu milites spectare noscantur, ac inter eos occurrente dictorum Magistrorum vacatione, super electionibus pro tempore faciendis, possent quandoque dissensiones oriri, plurimúmque Regis Castellæ, & Legionis pro tempore existentis intersit, ut ipse Magistratuum hujusmodi curam & administrationem habeat, cùm Magistratus ipsi quamplurimas Civitates, & Arces, partim an ipsis Regibus Castellæ, & Legionis donatas, partim per ipsos Magistros ab infidelium manibus proprii sanguinis effusione comparatas, & acquisitas possideant, & si illorum Magistri aliquando se Regni opponerent, ex illorum institutione quæ ad eorumdem Regnorum pacem & quietem, ac infidelium expugnationem emanavit, gravia scandala, & pericula in Regnis ipsis, prout proximis annis cùm in minoribus constituti, & dictorum Regnorum regimini & administrationi præpositi essemus, propter aspirationes ad ipsos Magistratus oculis nostris vidimus, succedere possent, si autem Magistratus ipsi Coronæ Regiæ Regis Castellæ, & Legionis hujusmodi pro tempore existentis perpetuò unirentur, annecterentur, & incorporarentur, ita tamen quòd ex illorum hujusmodi unione tituli singulorum Magistratuum hujusmodi ad infrascriptum effectum extincti non censeantur, illi per Regem ipsum longè meliùs Regi & gubernari possent, curarétque Rex ipse, ut illarum militiarum milites idonei, & in arte militari adeò periti, & experti essent, ut de illis meritò sperari posset, quòd non solùm dicta regna ab infidelibus defenderent, sed ipsum Regem ad expeditionem contra turcas, & alios infideles, maritima classe, ac terrestri exercitu suscipiendam & prosequendam, ultrò solicitarent, & invitarent, scandalísque & dissensionibus inter ipsos præceptores, seu milites electores, ac aliis periculis quæ exoriri possent obviaretur; ipséque Carolus Rex in Imperatorem electus ad sanctum pacis & unitatis Regum & Principum opus, quod pro totius Christianæ reipublicæ necessaria defensione, ac contra hostes Turcas fœlici expeditione perficere, concludere desideramus, pro sua religione & devotione in hanc

sanctam

ſanctam Sedem nos plurimum juvare, ac rempublicam chriſtianam à tàm gravi periculo in quo conſtituta eſt, divina favente gratia liberare poſſent, ac omnia pro fidei catholicæ exaltatione, ac infidelium barbarorum depreſſione, libentiùs & conſtantiùs facere non ceſſarent, ſimilitérque ejus ſucceſſores facere parati eſſent, militéſque dictarum militiarum, ſub Regis hujuſmodi diſciplina magiſtrali, & experti, & ad conferendum manus contrà Turcas, & infideles hujuſmodi, multò promptiores, & alacriores redderentur.

Et ideò d. adminiſtrationem militarum prædictarum d. Corona Regia perpetuo unit.

§. 4. Nos præmiſſa diligenti conſiderantes penſantes, ac animo revolventes, qualia, & quanta ejuſdem Caroli Regis in Imperatorem electi majores, priſcis, ac etiam noſtris temporibus, pro expurgatione infidelium & barbararum nationum perfecerint, quodque Regna, & Terras, ac inſulas ipſorum infidelium manibus eripuerint, & ad Chriſtianam religionem reduci curaverint, & quæ ipſe Carolus Rex in Imperatorem electus, tàm ferventi animo hac tempeſtate noſtra pro Chriſtianæ fidei religione, & hujus ſanctæ Sedis dignitate tuenda, adverſus Martinum Lutherum præfatum, & ejus fautores ac alios qui contrà nos, & dictam Sedem ſuperbiæ cornua erexerunt, ac in dictæ inſulæ, Servarum expugnatione, quam divino aſſiſtente auxilio, ſibi ſubdidit, dignè & laudabiliter effecerit, ac ſperantes quòd quanto majoribus beneficiis & gratiis Majeſtas ſua à Sede Apoſtolica ſe præmunitam & affectam cognoverit, tantò magis eidem Eccleſiæ cujus advocatus, ut præfertur, exiſtit, exuberantes favores quoties opus fuerit exhibebit, ac brevi tempore pro ſua ipſius ſingulari devotione ac virtute, Regiáque magnanimitate & imperiali celſitudine, ad honorem DEI & nominis Chriſtiani propagationem adverſus nephandiſſimos Turcas Chriſtiani nominis perpetuos hoſtes, & contrà ſpurciſſimam illam gentem, quæ Chriſtianum ſanguinem avidè ſitit, & noſtris cervicibus imminet, juſtiſſimum bellum ſuſcipiet, ac tot provincias & Regna ab ipſis Turcis & aliis infidelibus occupata recuperabit, & nomen Salvatoris Domini noſtri JESU CHRISTI, longè latéque propagabit, habita ſuper iis cum venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, matura deliberatione, ac de eorum conſilio & aſſenſu, Magiſtratus prædictos, quorum omnium qualitates, necnon verum & ultimum vacationis modum, illorúmque ac Coronæ Regiæ Caſtellæ, & Legionis hujuſmodi regnorum veros annos valores, præſentibus pro expreſſis haberi volentes, eidem Coronæ Regiæ, etiam ſi Corona ipſa aliquo tempore ad mulierem ſpectaret, cum omnibus præeminentiis, juriſdictionibus, facultatibus, redditibus, juribus, obventionibus, & pertinentiis ſuis univerſis, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium perpetuò unimus, annectimus, & corporamus, ita quòd jus adminiſtrandi ipſos Magiſtratus, ſive in virum, ſive in mulierem, cùm corona tranſeat, & omnia quæ ipſi Magiſtri, qui pro tempore fuerint, facere & exercere, & commendas ipſas, & præceptorias, ac alia beneficia militiarum hujuſmodi, perſonis idoneis conferre liberè poſſit, in omnibus & per omnia, perindè ac ſi unio hujuſmodi quoad præmiſſa dumtaxat, minimè facta fuiſſet ipſorúmque Magiſtratuum poſſeſſionem propria auctoritate liberè continuare, ſeu illam de novo. Sibi & Regi Caſtellæ & Legionis pro tempore exiſtenti, etiam propria auctoritati liberè apprehendere, & perpetuò retinere, illorúmque fructus, redditus, & proventus, in ſuos, ac Magiſtratuum hujuſmodi uſus, ad quos deputati ſunt, & utilitatem convertere diœceſanorum locorum, & quorumvis aliorum licentia, ſeu conſenſu minimè requiſitis. Ita tamen quòd ipſe Catholicus Rex in Imperatorem electus, ejúſque ſucceſſores Caſtellæ & Legionis Reges pro tempore exiſtentes, ea quæ ſpiritualia concernunt, per perſonas dictarum militiarum religioſas per ipſos Reges pro tempore exiſtentes ad id deputandas, ad eorum nutum amovibiles, probè, & laudabiliter exerceri facere debeant, & teneantur. Quibus ſic pro tempore denutatis perſonis gerendi, faciendi, mandandi, ordinandi, exercendi, exequendi, & diſponendi, omnia & ſingula quæ dictarum militiarum Magiſtri pro tempore exiſtentes, de jure vel conſuetudine, aut aliàs quomodolibet, facere, gerere, exercere, mandare, diſponere, exequi poterant & conſueverant, auctoritate & tenore præmiſſis, plenam, liberam, & omnimodam facultatem concedimus, & ne in præjudicium dictæ unionis, per milites, ſeu fratres dictorum Ordinum, aliquid de facto teneatur, per viam electionis, vel poſtulationis, ſeu aliàs decedente Rege, vel Regina, qui dictos Ordines adminiſtravit, auferimus ab eis, omne jus ac poteſtatem eligendi, poſtulandi, vel de novo adminiſtrare, perpetuò providendi, & ſub pœna excommunicationis, ac privationis commendarum & præceptoriarum, ac aliorum beneficiorum quæ obtinent, inhabilitatíſque ad ipſa in poſterùm obtinenda, omnibus & ſingulis prohibemus, ne eligant, poſtulent, vel de eligendo aut poſtulando tractent, quas pœnas volumus eos ipſo facto incurrere, abſolutionem nobis & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus ſpecialiter reſervantes.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obſtantibus, noſtra, qua voluimus quòd in unionibus exprimi deberet valor etiam beneficii cui unio fieret, & ſemper commiſſio fieret ad partes, vocatis quorum intereſt, ac aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus, ac ſtabilimentis, uſibus, & naturis dictarum militiarum, juramento, & confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apoſtolicis, dictis militiis, earúmque præceptoribus, militibus, & conventibus per dictam Sedem forſan conceſſis, illis præſertim quibus caveri dicitur, quòd Magiſtrum de Alcantara, de Calatrava per perſonas regulares S. Auguſtini, & Ciſtercienſis Ordinis hujuſmodi, expreſsè profeſſas, & non uxoratas, ac aliàs certo modo qualificatas dumtaxat, obtineri poſſint, quibus etiam ſi ad eorum derogationem, de illis eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales id importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſervanda eſſet, illorum tenores hujuſmodi, præſentibus pro expreſſis, & inſertis haben. illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, contrariis quibuſcumque, aut ſi aliqui ſuper proviſionibus faciendis hujuſmodi Magiſtratibus, ac dignitatibus, ſpeciales, vel aliis beneficiis eccleſiaſticis in partibus generales, dictæ Sedis, vel ejus Legatorum literas impetrarint, etiam ſi per eas ad inhibitionem, reſervationem, & decretum, vel aliàs quomodolibet ſit proceſſum, quas quidem literas, & proceſſus habitas per eaſdem, & indè ſecuta quæcumque ad Magiſtratus hujuſmodi volumus non extendi, ſed nullum per hoc eis quoad aſſecutionem Magiſtratuum, aut beneficiorum aliorum præjudicium generari, & quibuſcumque privilegiis, indulgentiis, vel ſpecialibus, literis Apoſtolicis generalibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quos præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit, in noſtris literis mentio ſpecialis, proviſióque dicti Magiſtratus debitis propterea non fraudentur obſequiis, ſed eorum congruè ſupportentur onera conſueta. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane, ſi ſecùs ſuper iis à quoquam, quavis, auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Prohibitio alienandi bona im.nobilia aut mobilia perniciosa dd.

§. 6. Volumus autem quòd ipſe Rex pro tempore exiſtens, ab alienatione quorumcumque bonorum immobilium, & pretioſorum mobilium, dictorum Magiſtratuum penitùs abſtineat.

§. 7. Quódque antequàm dictos Magiſtratus, vel

eorum

eorum aliquem administrare possit, succeden. in regno hujusmodi, vobis, seu successoribus vestris canonicè intrantibus, jura omnia solvere teneantur, quæ Magistris pro tempore solvere consueverunt, quibus solutis, ex tunc confirmatio, & licentiæ concessæ sint, & esse censeantur, administrationemque libere exercere, possit.

Declaratio quod certis casibus concessio, & gratia hujusmodi irrita sit.

§. 8. Et ille ex iis, qui ullo umquam tempore, quod absit, à nostra, & Romani Pontificis pro tempore existentis canonicè intrantis, & Romanæ Ecclesiæ obedientia,& devotione se subtraxerit, vel contrà eum bellum susceperit, in ejus damnum, & detrimentum honoris, aut rerum, per se vel alium, seu alios, directè, vel indirectè machinatus fuerit, hujusmodi gratia privatus existat, præsentesque litteræ nullius sint roboris, vel momenti, ipsaque unio eo ipso dissoluta sit: Ipsique Magistratus per dissolutionem hujusmodi vacare censeantur, & de illis per Sedem prædictam liberè disponi possit.

Nulli ergò, &c.

Dat P. A. 1 die 4. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimosecundo, iv. Nonas Maji, Pontificatus nostri Anno primo.

II.

Contrà Christianam fidem susceptam abnegantes, Sacramentis abutentes, sortilegiisque & maleficiis aliorum lædentes, ab Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, graviter puniendos.

Adversus Maleficos, & Sortilegos, vide quæ dixi sup. ad const. 1. Innoc. VIII. Summis.fol. 429.

Contra Maleficos, & sortilegos cum Diabolo pactum facientes, à fideque apostatando alios lædentes sanctione edidit Greg. XV. const. 46. Omnipotentis inf. tom. 3.

HADRIANUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1522.

Inquisitori Comensi, dilecte fili. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Inquisitores Cremonæ procedebant contrà maleficos & obedientiam diabolo præstantes.

§. 1. Dudùm, uti nobis exponi fecisti, per fœl. recor. Julium Papam II. prædecessorum nostrorum, non sine magna tunc animi sui displicentia accepto, quòd per quemdam Georgium de Casali. Ordinis Fratrum Prædicatorum Professorem, & in Civitate Cremonensi hæreticæ pravitatis Inquisitorem deputatum in nonnullis Lombardiæ partibus, & præsertim in locis, in quibus dictus Georgius Inquisitor deputatus erat, repertæ fuerunt quamplures utriusque sexus personæ, propriæ salutis immemores, & à fide Catholica deviantes certam sectam facientes; fidem, quam in sacri susceptione baptismi susceperant, abnegantes sanctam Crucem pedibus conculcantes, & obrobria super eam perpetrantes, Ecclesiasticis, & præsertim Eucharistiæ Sacramentis abutentes diabolum in suum dominum, & patronum assumentes, eique obedientiam, & reverentiam exhibentes, & suis incantationibus carminibus, sortilegiis, aliisque nefandis superstitionibus jumenta, & fructus terræ multipliciter lædentes, aliaque quamplurima nefanda, excessus, & crimina eodem diabolo instigante committentes, & perpetrantes, in animarum suarum periculum, divinæ Majestatis offensam, perniciosumque exemplum, & scandalum plurimum.

Aliqui se illis opponebant.

§. 2. Contrà quas cùm dictus Georgius tunc, ut asserebat, in dictis locis suæ Inquisitioni deputatis, prout ipsius Georgii incumbebat officio, ipse Georgius processisset, nonnulli autem tàm clerici quàm laici illarum partium, quærentes plures sapere quàm oportet præmissa delicta ad ejusdem Georgii Inquisitionis officium non pertinere temerè asserentes, præsumentes in populo errores, & scandala seminaverunt, sicque eumdem Georgium in populo odiosum reddere, & dicti Georgi officium impedire conati fuerunt, prout etiam tunc impediebant, ita quòd propter præmissa, personæ prædictæ delicta hujusmodi perpetrantes, remanebant impunitæ, & aliæ eorum exemplo ad similia perpetranda quotidiè inducebantur, in non modicum fidei obbrobrium, animarum periculum, & scandalum plurimorum.

Julius ergò ij. Inquisitorem procedere contrà eos jussit.

§. 3. Dictus prædecessor volens (ne inquisitionis officiis executio quomodolibet retardaretur, & labes hæreticæ pravitatis longè venena diffunderet) providere dicto Georgio per quasdam suas in forma brevis literas commisit, & mandavit quatenùs in locis ejusdem Georgii Inquisitioni deputatis de excessibus hujusmodi cognoscere, & contrà quascumque personas, cujuscumque conditionis, & præeminentiæ forent, inquisitionis officium exercere, & exequi, ipsasque personas, quas in præmissis culpabiles reperiret, unà cum locorum Ordinariorum Vicariis, quatenùs voluissent interesse, juxtà dictarum personarum demerita corrigere,& punire deberet, secundùm modum contrà alios hæreticos à jure ex sacris canonibus statutum contradictores quoscumque per censuram ecclesiasticam, & alia juris opportuna remedia compescendo. Eos verò qui in præmissis, consilium, auxilium, vel favorem præstarent, præfatus prædecessor noster, eisdem indulgentiis uti & gaudere decrevit, quibus Crucesignati contrà alios hæreticos, ex indulto Apostolico eis concesso, tunc gaudebant, & utebantur, prout in dictis literis in pleniùs contineri dicitur.

Hic modò Pont. ue causa & delata ab Inquisitori Comensi.

§. 4. Et sicut eadem expositio subjungebat, non solùm delicta, & crimina hujusmodi contra fidem Catholicam, & Christianam religionem sub jurisdictione Inquisitionis Cremonensis committuntur, & perpetrantur, sed omnibus aliis locis, & diœcesibus sub jurisdictione aliorum Inquisitorum dicti Ordinis Congregationis Lombardiæ, in dies perpetrantur, & committuntur. Et cùm eadem sint delicta, eadem profecto provisione, & castigatione eis est earumdem literarum tenore providendum. Quare tu, sicut asseris, in Civitate Comensi ubi dictæ pravitatis Inquisitor existis, tàm tuo, quàm omnium aliorum dictorum Ordinis, & Congregationis hæreticæ pravitatis Inquisitorum ubilibet consistentium,& deputatorum nominibus fecisti nobis humiliter supplicari, ut literas prædictas ad vos extendere, & ampliare, aliásque desuper opportunè dignaremur providere.

Hoc idem omnibus Inquisitoribus mandat.

§. 5. Nos igitur hujusmodi supplicationi inclinati, literas prædictas, cum omnibus in eis contentis clausulis, in omnibus & per omnia prout in eisdem literis continetur, ad te, & alios Ordinis, & Congregationis hujusmodi Inquisitores, tàm in præsentiarum deputatos, quàm in futurum perpetuis futuris temporibus deputandos, ac si tibi, & cuilibet Inquisitorum prædictorum dirigentur, & directè fuissent, Apostolica auctoritate, tenore præsentium extendimus. Ipsasque literas tibi & illis, ut præmittitur, eisdem auctoritate, & tenore concedimus.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obstantibus illis, quæ idem Julius prædecessor voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credi jubet.

§. 7. Et quia difficile foret præsentes literas, ad singula loca, in quibus de eis fides forsàn fuerit facienda deferre: volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quòd ipsarum transumptis, manu cujuscumque Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ monitis, in judicio, & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. A. 7 die 20. Jul.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris die 20. Julii, 1522. Pont. nostri Anno primo.

III.

Declaratio, & revocatio concessionum Jurispatronatus, & præsentandi ad beneficia Ecclesiastica, à Sede Apost. & ejus Officialibus ab anno primo Pontificatus Innocentii Papæ Octavi citrà factarum.

De hac materia notavi suprà in ejusdem argumenti constit. 5. Innoc. VIII. fol. 435. Cùm ab Apostolica.

Causæ hujus constit.

SAnctissimus D. N. D. Hadrianus Papa VI. Accepto per Sanctitatem suam quòd nonnulli Romani Pontifices ejus prædecessores diversis personis Collegiis laicorum juspatronatus, ac facultates, & indulta præsentandi, seu nominandi, personas idoneas ad Ecclesias etiam Metropolitanas, Monasteria, & beneficia ecclesiastica sæcularia ac regularia, ac hospitalia, & alia pia loca ex tunc deinceps vacatura etiam interdùm pro eorum hæredibus, & successoribus aliàs sub variis modis, & formis per diversas eorum literas in perpetuam, vel ad certum tempus reservarunt, & concesserunt, considerans quòd per hujusmodi facultates, & indulta Romanus Pontifex sæpiùs impeditur quò minus personas qualificatas utiles, & necessarias ad Ecclesias, & Monasteria promovere, ac de beneficiis ecclesiasticis similibus personis providere, hospitalia quoque & pia loca hujusmodi personis etiam utilibus, & Monasteriis, committere, & aliàs de illis disponere liberè possit.

Revocatio concessionis juris patronatus & præsentandi quoad beneficia electiva.

§. 1. Ideò ut per Sanctitatem suam, & Sedem Apostolicam liberiùs de personis benemeritis dictæ Cathedralibus Ecclesiis, & Monasteriis provideatur, & de illis ac aliis dignitatibus, beneficiis, hospitalibus & piis locis hujusmodi disponatur, opportunè providere volens, fœlicis recordationis Innocentii Papæ Octavi suæ Sanctitatis prædecessores inhærendo vestigiis, omnes, & singulas reservationes, & concessiones jurispatronatus, ac facultates, & indulta præsentandi seu nominandi personas hujusmodi, ad Ecclesias, Monasteria, Prioratus, præposituras, dignitates, personatus, administrationes, officia, canonicatus & præbendas, aliáque beneficia ecclesiastica, cum cura, & sine cura sæcularia, & Ordinum quorumcumque regularia, qualitercumque qualificata, ac hospitalia, & alia pia loca, per prædecessores, & Sedem Apostolicam, aut ejus Legatos, Nuncios, executores, & subexecutores ab anno primo Pontificatus ejusdem Innocentii prædecessoris citrà quibusvis Regibus, Reginis, Ducibus, & Marchionibus, ac aliis Principibus, & personis, necnon Communitatibus, Universitatibus, Confraternitatibus, & Collegiis sæcularium personarum, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis, existentibus, etiam ex motu proprio, & ex certa scientia, ac de potestatis Apostolicæ plenitudine, aut etiam consistorialiter, & aliàs tàm simpliciter, quàm sub quibusvis conditionibus, & promissionibus, & aliàs quomodocumque & qualitercumque, & ex quibusvis causis, præterquàm ratione exceptionis locorum in quibus Ecclesiæ, Monasteria, & beneficia prædicta consistunt ex infidelium manibus, & potestate, facta, & concessa quorum omnium formas, & tenores eadem sua Sanctitas haberi voluit pro expressis quoad Metropolitan. ac alias Cathedrales Ecclesias, & Monasteria necnon Prioratus, & propositoras, ac aliàs dignitates Conventuales, & alia electiva, etiam si ii quibus reservationes, & concessiones facultates, & indulta hujusmodi facta, & concessa fuerunt quascumque conditiones eis propterea quomodolibet impositas, & promissiones per eos propterea factas adimpleverint.

Et quoad non electiva, cum declarationibus hic positis.

§. 2. Quo verò ad alia beneficia, ac hospitalia, & pia loco hujusmodi si illi quibus reformationes, & concessiones ac facultates, & indulta hujusmodi facta, & concessa fuerunt, ut præfertur, illorum occasione fructus proximè dictorum beneficiorum hospitalium, & priorum locorum ad medietatem unius anni valoris fructuum eorumdem secundùm communem extimationem de propriis eorum bonis non auxerunt, vel eorum ecclesias, aut hospitalia, & pia loca hujusmodi de novo fundamentaliter non ædificarunt, seu funditùs non reædificarunt, seu fundos in quibus ædificarent ædificia in præsentiarum subsecuto non concesserunt, ac quorum augmentis ædificationis, reædificationis, & concessionis respectivæ probationem eos, qui tali jurepatronatus seu præsentandi, & nominandi directè, vel indirectè uti voluerint eadem sua Sanctitas teneri decrevit, etiam si conditionem ad quas aliàs quàm modis præmissis tenebantur executioni demandatæ fuissent, & in literis reformationum, & primò dictarum concessionum seu facultatum, & indultorum hujusmodi cautum sit quòd dictum jus simpliciter, vel sub certis conditionibus modis, & formis ex fundatione, vel dotatione pertineat, aut pertinere censeatur, vel perindè habeatur ac si ex fundatione, vel dotatione prædicta pertineret, & quòd reservationes, primò dictas concessiones, facultates, & indulta hujusmodi revocari non possint, & clausulæ etiam derogatoriarum derogatoriæ fortiores efficaciores, & insolitæ in dictis literis pro illarum præservatione de super adjectæ sint, illarum formas, & tenores pro expressis habendo, revocavit, cassavit, & annullavit, ac Ecclesias, Monasteria, Prioratus, præposituras, dignitates, & beneficia hujusmodi ad eorum primævam naturam, præmissis non obstantibus reduxit. Decernens irritum &c.

Placet publicetur, & describatur. A. — Papæ subscriptio.

Lecta, & publicata fuit supradicta regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Domini 1522. die verò nona mensis Decemb. Pont. prælibati Sanctiss. D. N. Papæ. Anno 1. — Publ. P. A. die 9. Decemb.

IV.

Hortatur Fridericum Saxoniæ Ducem, ut Martinum Lutherum hæresiarcham dimittat, ejúsque relictis erroribus Catholicam fidem sequatur.

Errorem autem ipsius Martini, ipsorúmque & ipsius damnationes habes suprà in Leonis X. const. 40. Exurge. & constit. seq. fol. 609. & seq.

HADRIANUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1522.

Dilecte fili, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Leo X. monuit Ducem Saxoniæ, ut Martinum dimitteret.

SAtis, & plus quàm satis substinuimus, dilecte in CHRISTO fortè DEI pietas tuam animam dignetur invisere, ac dare pœnitentiam ad cognoscendum veritatem, ut resipisceres à diaboli laqueis, à quo captivus detineris. Novimus te paterna monitum à fœl. rec. prædecessore nostro, ut à te separantes perniciem illam Christianæ religionis Martinum Lutherum, & cùm jam toti Orbi manifestæ essent scelestissimæ machinationis illius, speravimus, & te ad cor penitùs reversurum.

Ille verò magis reprobus factus est. Ideò Pont. iste multis rationibus hortatur ut resipiscat.

§. 1. Sed quoniam expectavimus uvas, & ecce quia frustrà conflavit conflator, malitiæ enim tuæ non sunt consumptæ, coëgit nos miseratio tui, coëgit paternus amor, quo te & subditos Saxones in Domino semper fuimus prosequuti, salubris, & paternis monitis adhuc convenire, ut vel tandem resipiscatis, antequàm planè in vos conveniat, quod mox subdit Propheta: Argentum reprobum vocate vos, quia Dominus projecit eos.

Saxones commendantur fideles, propterea Greg. V. natione Saxoniæ, creavit Ducem Saxoniæ electorem Rom. Imp.

§. 2. Et quid dicemus vobis, quàm quòd Galatis suis Paulus: O insensati, quis vos fascinavit veritati non obedire? Currebatis benè. Interrogate patres vestros, ac dicent vobis: majores vestros, & annunciabunt vobis. Quod ab ea ætate, quo uno eodemque tempore vixere Hadrianus Rom. Pont. & Carolus ille Magnus Imperator, Saxoniæ fidei plantatores, ad nostra usque, & charissimi in Christo filii Caroli tempora, & avii, & proavi vestri, atque adeò Saxones omnes, semper habiti estis veluti pacis amatores, fidei propugnatores, & per omnia obedientiæ pacifici filii, talésque, ut non immeritò Gregorius V. natione Saxo, olim Roman. Pontifex, Saxoniæ Ducem in Rom. Imperatoris constituerit electorem. Quomodò ergò tàm citò mutatus est color optimus? Cùr tàm facile transferimini ab eo, qui vos vocavit in gratiam CHristi, in aliud Evangelium, quod non est aliud, nisi sunt quidam, qui vos conturbant, & volunt convertere Evangelium Christi? Quis vineam Domini Sabaoth

tàm

tàm pulchrè plantatam est demolitus? Certè exterminavit eam aper de sylva, & singularis ferus depastus est eam. Sed væ illud à vobis, à domesticis, & amicis, à cruciatu præcordiorum. Obsecramus te fili dilecte in CHRISTO, leva oculos tuos in directum, & vide ubi sis prostratus.

Lutherus quæ mala inducat.

§. 3. Considera quantam Ecclesiæ Christi, tot malis undique circumvallatæ ac penè oppressæ, pro opera qua illi subvenire debueras, cladem insuper intulisti. Oppugnator foris ab infestissimo illo ac potentissimo Christiani nominis hoste. Dissident intus principes Reipubl. Christianæ, & in mutuam armati perniciem, cruentissimis inter se odiis confligantur, & in fraterna viscera ferrum stringunt, ut vix ethnici inter se crudelius. An hæc ita tibi visa sunt non satis gravia, nisi contritionem induceres super contritionem, nutriens ac fovens serpentem illum in sinu tuo, qui veneno linguæ suæ Ecclesiam, & terras infecit adeò, ut nunc pervenerit gladius etiam usque ad animam? Quantò autem pluris est anima, quàm corpus, tantò gravis est prædictis omnibus horrendum illud, & plus quàm tartareum venenum, quo hæresum ac schismatum contagione tot myriades animarum interierunt, intereuntque. Ita tibi debemus omnes, quòd nunc passim ab unitate Matris Ecclesiæ recedatur. Quod avertatur vulgus indoctum, ac bis mille præstigiis ac fascinationibus retrahatur à fide, quàm suxit ab ubere materno: Quòd basilicæ sint sine plebibus, plebs sine sacerdotibus, sacerdotes sine debita reverentia, & sine Christo denique Christiani: Quòd Sacramenta fidei, non sacra censeantur: Quòd sanctuarium Christi, sanctum esse negetur: quòd dies festi festivis frustrentur solemniis: Quòd moriantur homines in peccatis suis, lapiantur animæ ad tribunal terrificum, nec pœnitentia reconciliati, nec sacra communione muniti: Quòd pulcherrimus ille tabernaculi ordo confusus sit, & pro Christiana pace ac tranquillitate ad rebellionem, ad rapinas, ad cædes, ad incendia, cum magno ac manifesto Christianæ Reipublicæ discrimine, veluti classico passim excitati. Pro quibus egregiis tuis in Ecclesiam Christi meritis, quo te præmio, imò quo non supplicio dignum censebimus? At dices forte, Serpens me decepit. Dignam certè recepisti mercedem, qui illum nutrivisti in sinu tuo. Sed itáne stultus es ac sine corde, ut in eis maximè rebus in quibus errare, damnari est: uni homunicioni cooperto peccatis, quàm tot sanctiss. ab initio Patribus, qui in lege Dei mediati sunt die ac nocte, & quam tot universalibus Conciliis, adversus quæ impudens os illud velut sepulchrum patens, se aperire non erubescit, sanctæ denique & Catholicæ Ecclesiæ, cujus ritum, consuetudinem, & decreta, à temporibus Apostolorum ad nos usque inviolabiliter observata, unus istæ sacrilega temeritate damnare præsumit, plus credere potueris? O cæcam dementiam, ac plusquàm judaicam cæcitatem! At fortassis hoc tibi imposuit, quod veterator ille Martinus, & ejus sequaces, de capitulis scripturarum visi sunt sua conformare. Et quis tandem hæreticorum ita non fecit: An nonnè sunt veteris serpentis astutiæ, qui hac veluti esca obducto hamo, miseris animabus mille technis, & versutiis semper est insidiatus, quippe, quo angularem infringeret veræ fidei lapidem, ac Christianam scinderet unitatem, in scripturarum agrum, suum seminare semen, & perversam scripturarum intelligentiam, jampridem est aggressus? Cùm itaque maximè semper pars Ecclesiarum, imperita turba sit, & vix unus reperiatur aut alter, qui spiritualibus oculis de scripturarum intelligentia dignè valeat judicare: siquidem librum signatum legimus, quem solus Leo de tribu Juda dignatus est aperire, ac solvere, signacula ejus: quæ tamdem est ista diabolica excæcatio, uni carnali homuncioni, semper eructanti crapulam, & potum, quam reliquo Orbi universo, quam tot spiritualibus patribus, quorum voluntas semper fuit in lege Domini, qui vitæ sanctimonia, ostensione spiritus, ac virtute, glorioso denique martyrio suam doctrinam comprobaverunt in scripturarum intelligentia plus te fidei habere potuisse? O cæcitatem novam, & inauditam! Unus apostata tibi potiùs persuadere, fefellisse priores universos, errare posteros, & in solum se, & quos decepit pervenisse Regnum Dei, pervenisse totam miserationum Dei divias, ac gratiam universitatis? Et quid non dicimus cum Propheta: Heu, heu, heu, Domine, ergo ne decepisti populum tuum? Quin potiùs, cur non deviatis (secundùm Apostolicum præceptum) quæstionibus ac pugnis verborum, ex quibus oriuntur invidiæ, contentiones, blasphemiæ, suscipiones malæ, conflictationes hominum mente corruptorum, & subvertunt corda audientium, ex operibus suis, juxta Dominicam designationem, studuistis cognoscere filium profanum istum, qui ad vos venit primùm in vestimentis ovium, lupus intrinsecus rapacissimus? Siquidem non ex foliis, non ex floribus, sed ex fructibus arbor cognoscenda erat.

Lutheri furor & immanis audacia.

§. 4. An non manifesti sunt nequissimi fructus ejus? Siquidem sacrilegus hic adversus Deum, imagines sacras, atque adeò ipsam Crucem Christi, sceleratis manibus confringere, & pollutis conculcare pedibus non formidat; contrà sacerdotes Dei furore impio temerariè debacchans, non desinit laicos, ad laudandas sibi in eorum sanguine manus, sedulò concitare: Ecclesiam Christi paricidalibus armis oppugnans, hoc agit assiduò, ut suffocentur homines in peccatis suis: hoc unum elaborat, ne divina misericordia suis sacramentis, quæ peccatorum remedia efficacia esse voluit, vulneratos in Ecclesia sua curet. Ita enim ea aut substulit universa, aut hæreseos suæ pestifero infecit veneno, ut toxicum magis requirat, quàm animarum medicinas.

Lutheri improba mandata.

§. 5. Præcipit suis, ne indignanti Deo quis satisfaciat ne jejuniis, orationibus, lamentationibus, peccata redimat, ne hostia illa placens Deo, corpus & sanguinis Domini nostri JESU CHRISTI à sacerdotibus offeratur quotidiè pro peccatis nostris. Vota decet non reddere Domino Deo suo. Et cùm ipse sit apostat, ac professionis suæ desertor, ut plurimos sui faciat similes, sancta illa Deo vasa polluere non veretur, consecratásque Christo virgines, & vitam monasticam professas, extrahere à monasteriis suis, & mundo, imò diabolo, qui semel abjuraverunt, reddere. Quod in veteri lege in umbraticis sacerdotibus Dominus non tulit, quod ethnici idolorum suorum flaminibus omnes sunt abominati, Christi sacerdotes etiam vilissimis copulat meretricibus. Sanctos Patres illos, quorum vita & doctrina illustravit universum mundum; non solùm debito honore non prosequitur, sed multò quàm Cain scelestiùs despicit, deridet, contemnit, insectatur.

Lutherus Conciliis detrahit, & licentiosam vitam inducere tentat.

§. 6. Sacrosanctis omnibus universalibus Conciliis impudenti ore palàm contradicit, ac sacrilegia lingua detrahit, libertatis specie, licentiosam quandam nullis constrictam legibus ac ferè ferinam, inducere conatur legem. Unde & exlex homo, contemptor ac violator legum omnium, in tantum erupit mentis vesaniam, ut sanctissimorum Patrum decreta, & Ecclesiasticos canones igne publico concremare non formidarit. Et breviter Christianam veritatem omnem rerum ordinem, pulcherrimam denique Ecclesiæ faciem, à Christo, ab Apostolis, Apostolicísque viris ac sanctissimis Patribus ab initio constitutam, unus hic post tot centenos annos discindere, invertere, ac deformare molitur.

Locus restitutus.

Lutherus asserebat se esse alterum Danielem.

§. 7. Quòd si nondùm satis etiam internoscis de Christiano magisterio, an de Antichristi spiritu ista proficiscantur, si ita fascinavit te præstigiator ille ut credere possis unum hunc perfidissimum apostatam, veluti alterum Helisæum habere duplicem spiritum Heliæ, aut alterum esse, quem se jactitat, Danielem, in quo sit spiritus amplior & intelligentia scripturarum major quàm in omnibus olim sanctissimis illis doctissimísque viris, quàm in sacrosancta Ecclesia Catholica, quid est te uno cæcius? Aut si jam ex fructibus arborem cognoscens, in errore persistis tamen, quid te miserius.

Lutheri sermo iniquissimus.

§. 8. Sed esto, transfiguratus sit coram te satanas ille in angelum lucis, & qua manifesta sunt opera carnis ac diabolica, spiritus esse & Christi opera, venenata sua facundia persuadere potuerit, nunquid non ubique vel hoc ipso prodidit, cujusnam spiritus sit, quòd omnis ejus sermo amarus est, virulendus, arrogans, ac maledicentissimus nusquam non scatens conviciis, blasphemiis, ac scommatibus plusquàm venenatis, adversus omne Christianæ pietatis, modestiæ, mansuetudinis ac benignitatis officium? Numquid ita docuit Paulus, cujus se jactitat spiritum habere, cùm nulla ejus extet epistola, quæ non pacem & unitatem, ac alias id genus virtutes redoleat? An non Romanos suos hortatur in Domino, ut in charitate fraternitatis se diligant, invicem sectentur quæ sunt pacis, & quæ ædificationis custodiant? Corinthiis an non testatur, se docere in Ecclesiis, Deum, non dissensionis, sed pacis Deum esse? Et breviter, numquid non ubique clamat, ubique docet Evangelica illa tuba, ut dignè ambulemus in omni humilitate ac mansuetudine, cum patientia supportantes invicem in charitate, solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis, utque deponamus omnem iram, indignationem, malitiam, blasphemiam, turpem sermonem? Quo igitur pacto maledicentiam, amaritudinem, iram, indignationem, blasphemiam, inflationem, jactationem quæ ita huic pecularia sunt, ut illa Paulo, ac illius discipulis universis, qui mitis est ac humilis corde: non Paulini, non Christiani, sed diabolici spiritus esse certissima judicia, vel cœco non clarissimè appareat?

Lutherus ex sermone cognosci potuit valde perfidus.

§. 9. Ex verbis illius, quomodo non intellexisti, Christum in corde suo, an verò Antichristum haberet, secundùm quod ipsa veritas in Evangelio ait: Progenies viperarum; quomodo potestis bona loqui, cùm sitis mali? De abundantia enim cordis, os loquitur. Et cùm scriptum sit, quòd maledici regnum Dei non possidebunt: Item cum Evangelio dicat Dominus: Quicumque dixerit, fratri suo racha, reus erit Concilio: Qui autem dixerit, fatue, reus erit gehennæ incendio.

Lutherus sacerdotes ac Romanum Pont. in sermonibus suis lacerabat & insectabatur.

§. 10. Illumnè esse Antichristi Apostolum, cuiquam obscurum esse poterit; Qui non modò sacerdotes Dei, sed & principem sacerdotum Petri successorem, JESU CHRISTI in terris Vicarium, tàm nefantis infamibúsque nominibus, tàm inauditis contumeliis, conviciis, ac blasphemiis, nusquam non lacerat, discerpit, & insectatur, ut ea commemorare pudia refugiat lingua, & audire horreant aures castæ. Qui Apostolicam cathedram, in qua præsedit caput Apostolorum Petrus, cui præfuerunt tot sancti Pontifices, quam Ecclesiam principalem, unde sit exorta unitas sacerdotalis, sanctus ille, & gloriosus Martyr Cyprianus non dubitat asserere, impio ac pestilenti ore cathedram pestilentiæ, Antechristianam, diabolicam, & si quæ potuit excogitare nefandiora, toties appellare non cessat. Qui scholas Christianas, quæ tàm multos doctissimos sanctissimósque viros, tàm egregias in Ecclesia Dei columnas nobis protulerunt, impudica lingua sua, lupanaria, Sodomas & Gomorrhas ubique vocare non verecundatur. Qui non satis habet, Omnipotentis Dei sacerdotes probris omnibus, conviciis, contumeliis, ac blasphemis horrendis, & inauditis, numquàm non publicè ac privatim insectari, quibusvis canibus viliores facere, nisi etiam laicos concitet ad lavandas sibi manus in sanguine ipsorum. Cùm tamen quanto honore haberi velit sacerdotes suos, maximè autem Principem sacerdotum, idem ipse Dominus in Deuteronomio testatus est, dicens: Si difficile & ambiguum apud te judicium esse prospexeris inter sanguinem & sanguinem, causam & causam, lepram & non lepram, & judicium intra portas tuas videris veba variari, surge, & ascende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus, veniésque ad sacerdotes Levitici generis, & ad judicem qui fuerit illo tempore, quærésque ab eis, qui indicabunt tibi judicii veritatem, & facies quæcumque dixerint, qui præsunt loco quem elegerit Dominus, & docuerint te juxta legem ejus, sequerísque sententiam eorum, nec declinabis ad dexteram neque ad sinistram. Qui autem superbierit, nolens obedire sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, ex decreto judicis morietur homo ille, & auferes malum de Israël: cunctúsque populus audiens timebit, ut nullus deinceps intumescat superbia. Et Samuël cùm sperneretur à filiis Israël, an non dicit Dominus: Non enim te spreverunt, sed me, ne regnem super eos, manifestè ostendens, invisibilem se contemni, cùm visibilem quis spernit sacerdotem? Quare & Moses murmuranti adversus se populo respondit: Non adversus me murmurastis, sed adversus Dominum Deum vestrum. Quòd si Leviticos illos sacerdotes tanta honoris prærogativa præcellere voluerit Dominus, qui exemplari tantùm ac umbræ deserviebant cœlestium, in umbratico illo tabernaculo sacrificiorum officia consummantes: quo tamdem honoris loco eos haberi voluit, quibus tradidit claves regni cœlorum? tantámque tribuit potestatem, ut quæ ligarunt super terram, ligarentur & in cœlis: & quæ solverent super terram, soluta essent & in cœlis: útque quorum ipsi dimitterent peccata, dimissa forent; quorum retinerent, forent, retenta? Qui non sanguinem hircorum aut vitulorum, sed hostiam vivum, sanctam, immaculatam, corporis, & sanguinem Domini nostri JESU CHRISTI offerunt quotidiè pro peccatis nostris, conficiunt verbo suo, ac manibus tractant, & breviter sacramenta omnia, quibus hominibus vita salúsque tribuitur animarum, suis perficiunt orationibus. Quanto, inquam, honore præcellere voluerit Dominus, quis tamdem dubitavit, quòd nec ipse tacuit in Evangelio, cùm dicit ad eos; Qui audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit: qui autem me spernit, spernit & eum qui misit me? Et quid consequitur? Quòd in eundem Christum blasphemus esset; & maledicus, qui sacerdoti Christi blasphemat aut maledicit. An non hoc primum mandatum in retributione, Honora patrem & Matrem, ut sis longævus super terram? Qui autem maledicit patri aut matri morte moriatur. Numquid ad carnales tantùm parentes illud est referendum? Et nùm minùs ad eos qui nos in Christo regeneraverunt, per quos Christiani sumus, qui nobis peccata dimittunt, qui cœlestibus nos pascunt sacramentis? Quid si peccatores sunt, & mali sacerdotes? Quid si parentes? Numquid proptereà eos, quos Dominus misit ante faciem suam, & ad quos dicebat: Quicumque non receperit vos, neque audierit sermones vestros, exeuntes foràs de domo aut de civitate, excutite pulverem de pedibus vestris, Amen dico vobis tolerabilius erit terræ Sodomorum, & Gomorrhæorum in die judicii, quàm illi civitati. An non præcipit ita Apostolus, Obedite præpositis vestris, & subjacete eis? Quòd si malis, & peccatoribus non sit obediendum, quibus tamdem? Quoniam si dixerimus, peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est. Ovis es, noli discutere pastorem: noli te judicem Dei constituere & Christi. An non ita præcipit Dominus in Evangelio, dicens: Super cathedram Moysi sederunt scribæ & pharisæi, omnia quæcumque dixerint vobis, servate & facite, si quæ autem fecerint mala, facere nolite, manifestè significans, habere eos dignitatem, tametsi vitæ essent perditæ. Numquid idem Dominus, cùm posteà tempore passionis alapam accepisset à servo sacerdotis, dicenti sibi: Sic respondens pontifici? adversus pontificem quidquam dixit contumeliosè? quin magis innocentiam suam asserens & ostendens, Si malè, inquit, locutus sum, exproba de malo: sin benè, quid me cædis? An non & Paulus, cùm cæderetur in Concilio jussu Ananiæ, dicerétque ad eum, Percutiet te Deus paries dealbate. Et tu sedens judicas me secundùm legem jubes me percuti: Audiens ab adstantibus, Sic insimulas sacerdotem Dei, maledicendo ipsum? tamen inane nomen, & umbram quandam sacerdotis cogitans, expavit, Nesciebam; inquit, fratres, quia Princeps est sacerdotum. Scriptum

est,

est enim: Principi populi tui non maledices. Quo magis miramur, quòd ex istis diabolici spiritus operibus, veluti fructibus nequissimis, arborem pessimam nondùm cognovistis. Et quis tandem est ita habes animo, ut non videat quo nunc prorumpant furiosissimi conatus istius, cùm ut quisque est facinorisissimus, desperatissimus aut perdissimus latro aut homicida, sub istius vexillis ac signis, conveniant? Ecclesiam jam Christi parricidalibus ac sacrilegis manibus, non clàm, sed palàm oppugnantes, consecrata Deo loca, templa & monasteria exurunt, & profanant. Christo dicatas virginas, sacerdotes Christi, & monachos crudelissimè persequuntur, Ecclesiarum bona diripiunt, & breviter, rapinis, latrociniis, cædibus ac incendiis confundunt universa, excæcante nimirùm eos justo DEI judicio, & in insaniam tàm manifestam eorúmque permittente, ut neminem jam latere possint scelestissimæ machinationis istius. Atque, hi qui pestifera contagione ipsius infectos sese tandem cognoverunt, schismatico errore deposito, ac hæretico furore deserto, unitatis ac veritatis domicilium fidei sanitate repetunt, inter quos, dilecte nobis in CHRISTO JESU, cùm à te non ex postremis reversurum ad salutarem matris sinum speravissemus, quem reverentem libenter & obviis excepissemus, manibus, bona spe tamdem nostra frustrati, videmus suprà petram induravisse te faciem tuam, videmus perniciem illam animatum Lutherum sub tuo patrocinio latitantem, super adhùc virus longè latéque spargere. Sed quoniam adhuc potens est Dominus Deus etiam de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ, antequàm egrediatur ut ignis indignatio ejus, & succedatur, nec sit qui extinguat, ideò te fili dilecte in Christo obsecramus per viscera nostri Redemptoris Domini nostri JESU CHRISTI, per Christianam unitatem, per patriæ charitatem, per tuam denique ipsius tuorúmque salutem, miserere Ecclesiæ Christi, & tot jam malorum procellis undique exagitatæ ac pœnæ oppressæ tua maximè culpa, aliquando feropem, miserere patriæ nostræ, quæ sincerè olim fidei, eximiæ religionis, sanctæ sub jugo Domini ac religiosæ obedientiæ insigni præcellens gloria, perniciem istam religionis Christianæ, ac fidei ac pietatis publicum hostem Martinum, in suis se peperisse ac fovisse visceribus, nunc erubescit. Miserere denique tui ipsius, tuorúmque miserè seductorum Saxonum, quos nisi resipiscatis, & quidem citò, manet præsens & certa ultio Divina, quam neque in hoc sæculo effugietis, neque in futuro. Hæc dicit Dominus Deus; Audi popule stulte, audi princeps qui non habes cor, qui habetis oculos, & non auditis, Me ergo non timebitis, & à facie mea non dolebitis? numquid non audistis, quæ fecerim in diebus antiquis? Legite scripturas, in quibus putatis vos vitam æternam habere, & invenietis, quàm gravis semper fuerit, & quàm terribilis Divina vindicta in illos qui in populo Dei schismata concitaverint. Nunquid non legistis horribilem Divinam ultionem adversùs Dathan & Abiron, quòd de multitudinem adversùs Mosen concitavissent, quos hiscens sub pedibus terra, & aperiens os suum, deglutivit, & omnia quæ ad eos pertinuerunt, ita ut descenderent viventes infernum? Et adversus Core, quem eandem ob causam cum ducentis, & quinquaginta viris cœlestis flamma devoravit. Quòd si ob duriùs imperium fortassis, aut quorumdam pastorum seu ignaviam, seu malitiam, schismata excitanda putatis, numquid non ex libro Regum audistis adeò indignatum fuisse Dominum adversus decem tribus filiorum Israël, & in omne semen eorum, ut dimoverit eos, & tradiderit in direptionem donec projiceret eos à facie sua; Ob quam tandem culpam, nisi quòd ob durius imperium Salomonis, & imprudentiùs arrogantiusque responsum Roboam regis Hierusalem, scissæ fuerunt à tribu Juda & Benjamin? Quàm præsens semper fuerit Dominus vindex sacerdotibus suis, an non Saul ab regio abjectus honore, & Ozias rex Juda percussus lepra, propterea quòd quæ sacerdotum erant, contrà sacerdotes Domini sunt ausi usurpare, sufficienti vobis potuerunt esse argumento? Et breviter. An non omnes testantur historiæ, universos ultrice Domini manu infœlici periisse exitu, qui in Christos Domini sacrilegas manus injicere non formidaverunt? Contrà autem, fœlicia omnia & longam illi, contigisse vitam, qui Christum in sacerdotibus suis venerati sunt? Moneant ergò vos exempla aliorum, & cogitate quid vobis sit expectandum, qui venerabilem Dei chorum, in manus tentatis tradere profanas. Proinde quòd Dominus per Mosen præcipit universo populo Israël, ut separarentur à tabernaculis, Core, Dathan, & Abiron, nec tangerent quidquam quod ad eos pertineret, ne involverentur in peccatis eorum, & hoc & vobis, præcipuè autem tibi dilecte fili, ejusdem Domini nostri auctoritate præcimus, & obsecramus in CHRISTO JESU, ut separamini à Martino Luthero auferatis à vobis petram illam scandali, neque tangatis quod illius est; ne & vos divina ultio involvat subitò in peccatis illius. Expurgate quamprimùm fermentum illud, quod reliquam fidei vestræ massam corrupit, ut sitis nova conspersio, nováque creatura.

§. 11. Non dedigneris fili dilecte Paulum imitari, quem sicut vicisti in Ecclesiæ Dei persecutione, tàm gravem animarum perniciem sub tuo nutriens patrocinio, ita reversus ad cor, effice ut omnes intelligant tuam conversionem, utque qui per te sunt scandalizati, in te rursus glorificent Deum. Maximè autem hoc præsta quàmprimum, ut impurum os illud obstruatur, ut capuletur blasphema lingua, quæ contra Deum ac sanctos ejus loqui non cessat, & virus suum undique spargit. Et ut propheticis vos verbis admondamus, state super vias, & videte ac interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, & ambulate in ea, & invenientis refrigerium animabus vestris. State, inquam, & doctrinis variis & peregrinis nolite abduci. Interrogate de semitis antiquis; quæ sit via bona, per quam ambulaverunt patres vestri, quam demonstraverunt tot myriades martyrum, docuerúntque tot millia confessorum, & ambulate in ea. *Hortatur Ducem Saxoniæ ut cessitab Ecclesiæ persecutione, & Divum Paulum imitetur.*

§. 12. Quod si à vobis impetraverimus, sicut, & sincerè speramus, erit quod gaudeamus cum Angelis de peccatore pœnitentiam agente & perditam ac rursus inventam ovem humeris nostris ad ovile Domini gaudentes reportabimus, paternâque pietate quantum in nobis fuerit stolam vobis pristinam restituemus. *Præmia conversionis proponit.*

§. 13. Quòd si dixeritis, Non ambulamus, paternè salubitérque vos monenti respondebitis, Non audiemus. Ideò audite gentes, dicit Dominus, & cognoscite congregationes, quanta ego faciam eis, Ecce ego adducam mala super populum istum, fructum cogitationum ejus, quia verba mea non audierunt, & legem meam projecerunt. Sed & hoc tibi denuntiamus in virtute Omnipotentis Dei, & Domini nostri JESU CHRISTI, cujus in terris Vicarius sumus, nec te in præsenti sæculo hoc laturum impunè, & in futuro æterni te ignis expectare incendium. Vivunt unà Pontifex Adrianus & religiosissimus Imperator Carolus, meus charissimus in Christo filius, & alumnus: Cujus tu edictum verè Christianum adversus Lutheranam perfidiam, & quòd talem debeant Imperatorem, non sine gravi offensa ac vilipensione Cæsareæ Majestatis violare non timuisti. Non committemus, ut quos olim cum Magno Carolo Adrianus Pontifex, & Imperator Carolus sub schismatico ac hæretico tyranno, hæresum ac schismatum finamus interire contagione. Quare revertimini ad cor, & resipiscite tui tuique miserè seducti Saxones, nisi utrumque gladium, Apostolicum simul & Cæsareum, velitis experiri. Scripta Romæ. 1522. *Pœnas impœnitentiæ denuntiat.*

Canonizatio S. Bennonis Episcopi Misnensis, ejúsque in SS. Confessorum numerum relatio, cum ejus Festivitatis pro die 16. Maji institutione, & indulgentiarum pro ea die ad illius sepulchrum quotannis accedentibus elargitione. *Dat P. A. I.*

Hac eadem die iste Pontifex, eorumdem SS. Confessorum Cathalogo B. Antoninum Archiepiscopum Florentinum ascripsit, sed suæ Canonizationis literæ, illius supervenienete obitu, à Clemente VII. successore expeditæ fuerunt, ut in sua const. 1. fol. 633. Rationi.

Edita A. D. 1523.

HADRIANUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Deus Ecclesiam suam multorum Sanctorum agmine illustravit, atque munivit.

§. 1. Excelsus Dominus militantem Ecclesiam prætiosorum lapidum vivorum, ipso summo angulari lapidi CHRISTO JESU unitorum ornatissima varietate decoratam, structura mirabili fundare disposuit, huic processerunt beati Patriarchæ, qui fide præclari sanctorum Angelorum susceptores effecti, facie ad faciem DEUM videre meruerunt. Hos secuti sunt sancti Prophetæ, quibus ostendit Deus secreta sua, ut ventura quasi præsentia Spiritu sancto illuminante agnoscere, atque enunciare potuerint. Postquàm autem venit plenitudo temporis, & oriens ex alto, in assumpta sibi humanitate nos visitare, nostræque salutis mysteria sicut prædixerant Prophetæ, adimplere dignatus est, constituti fuerunt beati Apostoli divinæ legis promulgatores, & prædicatores, qui per orbem universum genus humanum, quod sub diabolicæ potestatis jugo tenebatur, ad salutem excitantes, Dei verbum in omnibus Terræ finibus prædicarunt. Hos secuti sunt Martyres splendidi qui fidei loricam induti, & inconcussæ stabilitatis baltheo succincti, ac stolas suas in sanguine innocentis agni lavantes, & candidato exercitatu CHRISTUM JESUM imitati, cum gloriosa victoria palmas manibus gestantes, se dicto vivo lapidi CHRISTO adjunxerunt, sempiternam sui memoriam, & exemplum venerabile militanti Ecclesiæ relinquentes. Progressi sunt Doctores lucidi, qui suis doctrinis & exemplis, catholicam & orthodoxam fidem ipsam subvertere satagentibus se opponentes, dictam militantem Ecclesiam multipliciter illustrarunt; quibus eadem Ecclesia comitata progreditur quasi aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata. Sequuntur posteà Sancti Confessores, qui virtutum gemmis coruscantes, Domino rationem de talentis creditis reposcenti, utpote fideles, & boni servi multiplicatum de suis laboribus fructum attulerunt, & in arcam cœlestem reposuerunt, omniáque mundi blandimenta ut venenum aspidum fugientes, latibula in terris petierunt antris abditi, rudi victu scaturientis aquæ leni potu carnem macerantes, tegmine hircino amicti junceo, vel stramineo fessa membra somno foventes, nudis pedibus Dominum quæsierunt, æternámque patriam invenerunt. Adiunt & Virgines nitidæ, mundo corpore, sincero corde, sanctáque mente, cum oleo in lampadibus suis, sponso qui est præ filiis hominum speciosus, obviam venientes. Devotè tamdem, continentésque Viduæ & aliæ quamplurimæ sexus utriusque personæ, piis & sanctis operibus semper intentæ cum plenis manipulis eidem cœlesti sponso se repræsentaverunt, cum Angelis gloriam in altissimis Deo, & in terra pacem hominibus bonæ voluntatis mirificè depromentes.

Et mox in ea suscitavit S Bennonem, qui suis meritis eam decoravit.

§. 2. Hæc omnia unus & idem Spiritus admirando plurimùm operatur mysterio, & sicut Altissimus ab initio vineam suam, talibus piis cultoribus juxta sanctam promissionem suam visitavit, firmavit & auxit, sic semper ad illam suæ protectionis auxilium multipliciter impartitur, & eamdem vineam more solito visitans, virum fortem ad hujusmodi vineæ culturam adduxit, gloriosum scilicet Confessorem beatum Pennonem, superno cœtui merito sociandum, imò verius sociatum, qui inter cæteros Christi athletas suis meritis & exemplis ipsam Sanctam Ecclesiam divina cooperante gratia multipliciter decoravit, præsentísque temporis caliginem suæ lampadis fulgore mirabiliter illustravit. Ipse enim adversus mundum, carnem, & dæmonem fortiter dimicavit, & odorem Altissimi currens, copiosam utriusque sexus Christifidelium multitudinem salubriter post se traxit, ac velut effusam super faciem terræ religiosam professionis suæ generationem dereliquit, ut ad illuminationem gentium celebri memoria tamquàm rutilum sidus in Ecclesiæ firmamento servaretur.

Miraculis etenim ac virtutibus multis in vita claruit, Quorum aliqua hic inducantur.

§. 3. De cujus quidem origine, vita, moribus, & fama, necnon mirabilibus, quæ in præmium sanctitatis ejus, Deus mundo multipliciter ostendere dignatus est, ne de jam celebri viro etiam posteritas maneat ignara, pauca ex multis duximus recensenda: Siquidem Fridericus Bultenburgensis vir nobili loco natus, pater fuit beati Bennonis, quem ex Bezela ejus pia uxore susceperat. Cúmque in Beató Bennone ab ineunte ætate bona indoles eluceret, ne illa æqualium studiis, malis moribus, ac depravatis opinionibus (ut illa ætas assolet) corrumperetur, magnoperè sibi providendum existimavit, & eum ut primùm ex infantia excessit divo Bernardo Episcopo Hildesemensi commendavit, & tradidit. Qui cùm negocium sibi commissum attenderet, ut puer ad virtutem rectè informaretur, illum primùm ad amorem Dei optimi maximíque induxit, deinde verò cùm vir prudens intelligeret, utile esse si literæ cum virtute conjungerentur, beatum Bennonem à Bigario, bono sanè viro & docto instruendum curavit, sub quo magnos ille progressus fecit, quamobrem ineunte jam adolescentia, cùm ad benè beatèque vivendum satis instructus esset, monasticam vitæ rationem suscepit, Monachus itaque cùm esset rejectis voluptatibus, omnem vitæ cursum in virtute confecit, quòd cum Fratres cum quibus vivebat probassent, tantúmque in eo virtutis esse cognovissent, quantum Ecclesiasticis honoribus erat mandandum, defuncto eorum Abbatæ cunctis ferè suffragiis Abbatiam illi detulerunt, sed quia res in contentionem inciderat, cùm essent sed non ita multi, qui Sigiberto religioso viro suffragabantur, beatus Benno ut erat ab omni ambitione alienus honorem recusavit, & pro Sigiberto summo studio egit, rogavítque ne se ab ea vivendi ratione, qua in tranquillitate esset distraherent, sed quò ille vehementiùs rogabat, eò magis Monachorum studia incendebantur. Virgentes igitur & instantes, beatum Bennonem vel invitum ad dignitatem rapiunt, quam ipse tertio post mense deposuit, seque ad pristinam vitam, & benè quidem institutam retulit, cœpítque eum claræ memoriæ Henricus Tertius Imperator diligere primùm, qui cùm videret sanctissimum hominem ad rempublicam benè gerendam natum esse, tantum virum in cœnobii angulis ætatem consummare passus non est. Sed cùm à fel. record. Leone Papa IX. prædecessore nostro assensum obtinuisset, illum magnoperè repugnantem è Monasterio eduxit, ac Præposituræ Ecclesiæ Bossarien. Hildesemen. diœcesis præficit. In ea verò cum usque ad ingravescentem ætatem, integrè, castéque conversaretur, Canonici Ecclesiæ Misnii fama ejus inducti, venerandum senem qui tunc quinquaginta sex annos natus erat, ecclesiæ suæ præesse voluerunt. In qua, cùm omnia præclarè tùm hoc præclarissimè egit, quòd Vandalos de religione Christiana malè sentientes, ex pernicioso errore eripuit, eóque traduxerit, ut unà cum Catholica Ecclesia pari studio fidem Christianam tuerentur. Quod factum & memorabile est, & planè divinum. Illis námque temporibus piæ mem. Gregorius Papa VII. etiam prædecessor noster, & similis memoriæ Henricus Quartus Imperator, magnas inter se inimicitias gerebant, & ita quidem ut alter alterum de eo in quo locatus erat dignitatis gradu dejectum studeret, qua de causa uterque suos in Concilium vocabat. Paruerunt Imperatori non solùm Principes, sed etiam universi, & Germani, & Galliarum Episcopi, solus beatus Benno decreti Imperatoris auditor non fuit, quippe qui præclarum fore existimabat, si Ecclesiæ dignitatem quoad ejus fieri posset, tueretur. Atque ut suæ erga Ecclesiam de-

votionis

votionis documentum daret, Imperatorem, Marchionémque Misnen. hostes religionis judicatos excommunicavit, quin etiam Marchioni ingressum templi Misnen. prohibuit, seq; ad Concilium Pontificis contulit. Ad hanc magnitudinem animi quid addi potest? Sed antequàm profectionem susciperet beatus Benno, in Albim magnum, & celebre fumen perfluens, Ecclesiæ suæ Misn. claves projecit, ut ijs qui se Imperatoris causæ adjunxisset, eámque ob rem excommunicati essent, ingressus Ecclesiæ non pateret, ex quo facilè concipi potest, quantas ille inimicitias pro Ecclesia Catholica susceperit quantóque se obtulerit periculo. Nam cùm Imperator se suósque injuria affectos existimaret, ac suas & communes injurias prosequi intenderet, beatum Bennonem à Concilio reversum, ut suum expleret animum in vincula conjecit. Sed Deus Omnipotens, qui bonos scelerate oppressos erigit, divinum hominem respexit, fuit igitur beatus Benno non ita multò post, & liberatus, & in pristinum statum restitutus. Cùm autem eo tempore claves Ecclesiæ Misnen. de quibus præfati sumus desiderarentur, in dicto Albi flumine capitur piscis, in cujus visceribus claves amissæ reperiuntur, magnum sanè, & haud obscurum divinitatis specimen. Nunc verò de ijs quibus Ecclesiam suam exornavit sanctissimus homo. Et primò quidem cùm videret egregium cantum rebus sacris magno ornamento esse, optimam quidem ille cavendi rationem instituit, quæ hodiè in templo Misnen. magno cum decore viget, Ecclesiam prætereà bonis multis, atque facultatibus locupletiorem fecit, quid quod in eo loco in quem secedere solebat, si quando à cæteris curis ad contemplationem DEI Optimi maximi se convertere vellet Ecclesiam collegiatam extruxit, instituítque. Sed quid pluribus de propenso beati Bennonis in rem Ecclesiasticam studio? Albim flumen prædictum siccis pedibus transivit, cúmque aliquando (ita ut facere solebat) agricolas inviseret, viderétque homines de labore fessos vehementer sitire commiseratione adductus, aquam in vinum convertit: Idémque beatus Benno alio quodam tempore, cùm in valle proxima Civitati Misnen. concionem ad populum haberet, animadvertit multos ut fit tempore æstivo siti penè exanimes, ut illis subveniret terram percussit, è qua subitò uberrimus, & perennis fons emanavit qui adhuc hodiernis diebus fons sacer appellatur. Campana verò ab ipso divo Bennone consecrata, omnem vim cœli ab agris finitimis avertit, tùm ager illa per quem iter facere solebat vir divinus, omnes qui in ea vicinia sunt agros ubertate facilè superat. Est prætereà pagus quidem Neumberch nuncupatus, à Misna longè distans, aliquando tamen divinitùs accidit, ut uno eodémque tempore beatus Benno, & illic rem sacram faceret, & Misnæ rebus sacris interesse videretur. Marchio quidam Misnen. ad rem avidior, cùm per summum scelus in possessionem bonorum Ecclesiæ Misnen. irruisset, beatus Benno, hominem rectè facturum affirmavit, si ea quæ ipsi Ecclesiæ Misnensi eripuisset, restitueret, sin minùs Deum aliquando pro tanta improbitate pœnas ab eo expetiturum. Quibus verbis homo furens concitatus, sanctissimum virum alapa percussit; tunc beatus Benno divo spiritu afflatus, hanc tantam injuriam inquit, hoc eodem tempore sequentis anni, Deus Omnipotens ulciscetur. Quem Marchio ille protervus atque superbus irrisit, ac paulò post beatus Benno ægrotare cœpit, & brevi futurum sperans, ut ex hac vita ad superos, quorum consuetudo dulcis est atque æterna migraret, paulò antequàm moreretur Canonicos suos adhortatus est, ut eam charitatem quam nos docuit CHRISTUS, studiosè complecterentur, deinde Eucharistiam cibum illum divinum magna cum pietate suscepit, & cùm orationes ad Deum optimum maximúmque habuisset, è vita excessit id quidem quadragesimo Pontificatus sui anno post CHRISTUM autem natum millesimo centesimo sexto. Hactenùs de ijs, quæ in vita non humano consilio, sed divinitùs gessit divinus homo.

§. 4. Ad ea verò quæ post mortem illius, summa cum admiratione acciderunt, nonnulla recitanda censuimus, ac primùm, Marchio de quo paulò ante facti sumus, cùm tempus illud evenisset quo Sanctus vir ipsum Marchionem pœnas daturum prædixerat; in hanc vocem prorupit, Benno superiori tempore nescio quod periculum nobis hodierno die eventurum minabatur, mortuus est ille, non igitur est quod nobis timeamus. Vix ille hæc verba finierat subitò consternitur, & auxilium eorum qui aderant implorans, miserandum in modum, ac magno cum dolore, & gemitu moritur. Hinc facilè concipi potest, divinam potestatem divino homini communicatam esse. Accedit huc alterum exemplum priori haud dissimile. Willelmus alius Marchio antedictam Misnen. Ecclesiam injuriosè tractabat, cúmque Præpositus ejusdem Ecclesiæ hominem magnis precibus à malo instituto abducere vellet, ipse non solùm rectè monentibus parere noluit, sed etiam multò magis quàm anteà ipsam Ecclesiam vexavit, tùm dictus Præpositus cùm aliunde auxilium petere non posset, ad divum Bennonem confugit, ab eóque precatus est ut Ecclesiam servaret, quo factum est, ut beatus Benno Marchionem per quietem admonuerit, ne quid graviùs adversus Ecclesiam moliretur, quod cum ille ut inane somnium contumeret, quarto deinceps vehementer objurgatus, alterum oculum amisit, periculo graviori proposito, nisi ab improbo instituto desisteret. Willelmus Marchio partim metu, partim pœnitentia ductus Ecclesiæ restituit omnia, illiúsque facultates quantum potuit auxit, quin etiam divum Bennonem, & plurimi fecit, & maximè coluit. Illud verò prætereundum non est, duos esse Pagos, in quorum altero Marchionem dùm fugeret se addidit, in altero verò Vandalos à summa impietate ad fidem Christianam convertit, in quibus vestigia pedum ejus adhuc integra concernuntur, tùm tugurium illud in quo apud Vandalos fuit, etsi nulla stabiliori structura firmetur, tectúmque habeat stramineum vetustate confectum, illud tamen nec unquam vitium fecit, nec igni est consumptum, cùm tamen sæpenumerò vicinæ ædes incendio flagrarunt. Habitus quoque Episcopalis quo corpus suum terræ commendatum extitit, unà cum mitra Episcopali ultrà ducentos annos sub terra latuit, & absque aliqua alteratione ex sepulchro effossus, hodiè integra cernitur, & ostenditur. Possent hic quamplurima alia miracula afferri. Multos enim divini Bennonis meritis è mortuis excitatos constat; multos variis morbis curatos, denique qui votum fecerit neminem illius beneficium non sensisse.

Et post mortem miraculis etiam emicuit.

§. 5. Propter quæ charissimus in Christo filius noster Carolus Romanorum, & Hispaniarum Rex Catholicus in Imperatorem electus & dilecti filii nostri Albertus S. Petri ad Vincula presbyter, & Matthæus S. Angeli diaconus S. Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac venerabiles fratres nostri Riccardus Treveren. & Hermanus Colonien. Archiepiscopi per eorum patentes literas, necnon dilecti filii nobiles viri Ferdinandus Archidux Austriæ, ac Georgius, & Henricus fratres Germani Duces Saxoniæ, Lantgravii Thuringiæ, & Marchiones Misnæ, per venerabilem fratrem nostrum Joannem Episcopum Misnen. Nuncium & oratorem ad Nos ab eis destinatum, & dilectum filium Willelmum de Enckenvort electum Durtusen. Datarium, & Prælatum nostrum domesticum, eorum apud Nos & Sedem Apostolicam etiam oratorem, & negociorum gestorem humiliter supplicari fecerunt, ut præmissis diligenter inquisitis & exploratis, ad beati Viri canonizationem procedere dignaremur.

Carolus ergo V. Imperator & alii Principes, pro B. Bennonis canonizatione huic Pontifici supplicarunt.

§. 6. Quoram quidem precibus licet libenter annuere vellemus, summoperéque gauderemus hujusmodi canonizationem nostris temporibus divino quodam mysterio contigisse, ac nobis justum videretur, ut idem beatus Benno, quem jam Deus in cœlestis gloria Sanctorum choro dignum fecisse plu-

Qui post inquisitionem & processum desuper ab Alexandro VI Julio II & Leone X habitos maturè di-

rimis & manifestis judiciis, & miraculis ostenderat, in terris etiam sibi debito Sanctorum honore non defraudaretur, non statim rem tanti ponderis ac momenti faciendam, sed juxta veterem, & laudabilem consuetudinem cunctanter maturéque considerandum duximus. Post triplicem igitur inquisitionem ex recolendæ memoriæ Alexandri Sexti primo, & deinde Julii Secundi, & successivè Leonis Decimi prædecessorum etiam nostrorum commissionibus super hoc debitè factam, tandem idem Leo Decimus tribus etiam Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, ex tribus illorum ordinibus, videlicet Venerabilibus fratribus nostris Bernardo Ostien. sanctæ Crucis Hierusalem, & Antonio Albanen. Episcopis tunc tit. S. Vitalis presbytero, ac Joanni SS. Cosmæ, & Damiani Diacono Cardinalium de fratrum suorum, de quorum numero licet absentes tunc eramus, consilio, & assensu commisit, ut ipsis visis, & examinatis processibus editis super ejusdem beati Viri vita moribus, fama, & miraculis, ante, & post ipsius decessum, ejus intercessionibus à Deo factis, aliisque cunctis ad Sanctorum canonizationem hujusmodi necessariis, se super omnibus, & singulis diligenter informarent, & per eos comperta in suo secreto Consistorio, ut moris erat, infideliter referrent. Cúmque ipsi Cardinales visis, & examinatis diversis processibus in partibus Germaniæ de Sedis prædictæ commissione habitis, & ad Curiam nostram transmissis, testiúmque fide dignorum depositionibus, pro tanta rei dignitate debitè ponderatis, de supradictis miraculis ac vitæ sanctimonia, & aliis à jure requisitis, fidelem nobis relationem in pluribus etiam secretis Consistoriis fecissent, Nósque ipsorum, & omnium Cardinalium vota pro celebranda d. canonizatione convenientia, & conformia invenissemus, & pro celebriori executione, dilectus filius Joannis Baptista de Senis utriusque juris Doctor, & aulæ nostræ Consistorialis Advocatus in publico Consistorio, omnia de ipsius beati Viri vita, moribus, fama, & miraculis copiosè percensuisset, Nobísque humiliter supplicasset, ut ad ejusdem beati Viri canonizationem, matura deliberatione præhabita præcedere dignaremur, Nos de relatis coràm Nobis, inprimis maximas Omnipotenti Deo gratias agentes, rogavimus omnes in eodem publico Consistorio tunc astantes, ut suis orationibus, & jejuniis Ecclesiam Dei juvarent, ac ne eam Altissimus modo aliquo in hujusmodi canonizationis officio errare permitteret instanter orarent, demùm post aliquot die convocatis denuò in aula nostra Consistorialia in Palatio Apostolica, universis, & singulis, qui tunc aderant in Romana nostra Curia Ecclesiasticis Prælatis, Patriarchis videlicet, Archiepiscopis, & Episcopis, in præsentia eorumdem fratrum dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, eosdem processus super ejusdem Beati vita, moribus, fama, & miraculis editos, per eumdem Joannem Baptistam breviter summariéque repeti fecimus, quæ cùm ex serie per Cardinales, ac alios quibus id munus per Nos injunctum fuerat, enarrata, & exposita fuissent, omnésque astantes Prælati, quid sibi super hujusmodi canonizationis negotio videretur interrogati, unanimi consensu nullo penitùs discrepante respondissent, sibi videri, quòd idem beatus Vir inter Sanctos meritò adscriberetur, & connumeraretur. Nos iterùm humiles ipsi Omnipotenti Deo, quòd ad beatum servum suum debitis honoribus prosequendum corda nostra illuminare dignatus esset gratias agentes, ad ipsius canonizationem diem Dominicam primam post Pentecostem, quæ tunc occurrebat ultima die mensis Maji Anno Domini 1523. deputavimus, ac in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, amplum suggestum ligneum de more parari, & exornari jussimus super quo quidem, astante universo Clero, & populo, de vita miraculis, & fama ejusdem beati Bennonis humili, devotionéque pleno (ut moris est) sermone habito, deindéque Litania, & Hymno, Veni creator Spiritus, per omnia devotè decantatis, necnon à Procuratoribus causæ ipsius canonizationis, & ab ejusdem Caroli in Imperatorem electi apud Sedem prædictam constituto Oratore, à Nobis magna cum instantia petito pronunciari, adscribi inter Sanctos eumdem beatum Bennonem, cùm jam omnia consummata essent, omnésque Ecclesiæ ceremonias consuetas super ea re ritè servavissemus, Deum præ oculis habentes, ad canonizationem ejusdem. Beati sub his verbis procedendum duximus, & processimus.

§. 7. Ad laudem, & honorem sanctæ, & individuæ Trinitatis, & exaltationis Fidei Catholicæ, & Christianæ religionis augmentum, auctoritate Domini nostri JESU CHRISTI, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, & nostra, de Fratrum nostrorum consilio decernimus, & definimus, bonæ memoriæ Bennonem olim Episcopum Misnensem Sanctum esse, & in Sanctorum Cathalogo adscribendum, ipsúmque in eodem Sanctorum Confessorum cathalogo describimus. Statuentes, ut ab universali Ecclesia quolibet anno Festum ipsius, & officium, sicut pro uno Confessore Pontifice, sextadecima die mensis Junii, hoc est die depositionis suæ, devotè, & solemniter celebretur.

Ipsúmque cathalogo SS. Confessorum ascrip. Festum ejus die 16 Junii agi jubet.

§. 8. Et insuper eadem auctoritate omnibus verè pœnitentibus, & confessis, qui annis singulis ad sepulchrum ejusdem sancti Bennonis eadem die accederint, septem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentis misericorditer relaxamus.

Indulgentiamque ea die a nis singulis ad ejus sepulchrum accedentibus, elargitur Missam deinde celebrat cum Oratione & collectis S. Bennonis & astantibus Indulgentiam impartitur.

§. 9. Quibus debitè peractis, inchoatóque per Nos, ac decantato usque ad finem à Cantoribus nostris Hymno, Te Deum laudamus, in illius etiam finem, Cardinali diacono in cantu dicente: Ora pro nobis beate Benno, à Choróque responso, Ut digni efficiamur promissionibus Christi. Nos illicò propriam Orationem de eodem Sancto alta voce decantavimus dicentes. Deus, qui nos beati Bennonis Pontificis confessione gloriosa circundas, & protegis; da nobis, & ejus imitatione proficere, & intercessione gaudere. Per Dominum nostrum JESUM CHRISTUM filium tuum, qui tecum vivit, & regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. Deinde verò à dicto Choro responsum, Amen. Solemnem illic Missam, Nos ipsi celebravimus de dicta tunc occurrente Dominica prima post Pentecosten. Collectas singulas sub una conclusione terminantes, additis etiam prædicta cæterísque specialibus ejusdem sancti Bennonis collectis immediatè sequentibus. Pro secreta videlicet. Sanctus tuus quæsumus Domine, Benno Confessor, & Pontifex, nos ubique lætificet, ut dum ejus recolimus merita gloriosa, apud te semper patrocinia sentiamus, cum sua conclusione videlicet, per Christum, &c. Deindè verò post communionem subjunximus, dicentes: Quæsumus Domine, salutaribus repleti mysteriis, ut sancti tui Bennonis Confessoris, & Pontificis, cujus solemnia celebramus, etiam intercessione adjuvemur, cum simili conclusione. Et ita Missam ad finem usque cum solitis ceremoniis juxta ordinarium Apostolicum illic debitè terminavimus, Indulgentiámque plenariam omnibus officio hujusmodi tunc astantibus denotè elargiti simus.

§. 10. Præsentes literas in præmissorum testimonium concedentes. Ad laudem, & gloriam Omnipotentis Dei, qui in Sanctis suis mirabilis est, ac gloriosus vivit, & regnat benedictus in sæcula sæculorum.

Has literas desuper edit.

§. 11. Cæterùm, qui difficile foret easdem præsentes literas ad omnium notitiam deferri, volumus, & decernimus, quod earumdem transumptis, manu Notarii publici subscriptis, sigillo alicujus Prælati Ecclesiastici munitis, fides adhibeatur indubia, in omnibus, & per omnia, & illis ubique stetur, acsi orginales literæ hujusmodi essent exhibitæ, vel ostensæ.

Eorúmque transumptis credi jubet.

§. 12. Nulli ergo omninò hominum, liceat hanc paginam nostrorum decreti, definitionis, descriptionis, statuti, relaxationis, concessionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire.

Sanctionem pœnalem ap-

Si quis

Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 1. die 31. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimotertio, pridie Kalend. Junii, Pontificatus nostri Anno sexto.

CLEMENS SEPTIMUS PONT. CCXXIII.

ANNO DOMINI MDXXIII.

ANNO 1523.

Clemens Septimus, Florentinus, de familia Medicea, Archiepiscopi Florentinus, presbyter Cardinalis tituli Sancti Laurentii in Damaso Vicecancellarius, Julius anteà vocatus, Creatus 13. Kalendas Decembris 1523. Coronatus eodem mense. Vixit annos decem, menses totidem, ac diem septem. Creavit Cardinales 32. Obiit septimo Kalen. Octobr. 1534. Sepultus fuit in Basilica S.Petri, Vacavit Sedes dies 17.

I. Canonizatio S. Antonini Archiepiscopi Florentini, Professoris Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, cum institutione suæ festivitatis pro die 2. mensis Maji, ex constitutione Hadriani VI.

Edita A. D. 1523.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Ationi congruit, & convenit æquitati ut ea, quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet ejus superveniente obitu literæ Apostolicæ super illis confectæ non fuerint, suum debitum consequantur effectum.

Angelo Deus pro salute hominum destinavit.

§. 1. Dudùm siquidem fœl. record. Hadrianus Papa Sextus prædecessor noster piè præmeditans singulos, præsertim aqua regenerationis renatos populos Propheta docente misericordias Domini in æternum cantare docere, magnáque profectò, & mirabilia esse opera misericordiæ, quibus Salvator noster JESUS CHRISTUS in salutem generis humani miserationis hujus largissimè sese effundere dignatus fuerat, quæ si ab initio creati hominis recensenda forent, nullæ humanæ linguæ ad id sufficere poterant, quia inenarrabile illud erat, quod cùm Deus ipse hominem creasset ad imaginem, & similitudinem suam, illi ut fœlicitatis æternæ participes fieri, & in cœlesti patriâ illa consortiis Angelorum adscribi posset benignè concesserat, si datæ sibi divinitùs legis non contempsisset imperium, neque tamen ipsum legis hujusmodi transgressorem factum passa erat divina clementia penitùs interire, quinimò congruentes exhibere medicinas dignata extiterat, quibus à lege Domini aberrans in certam salutis semitam perduceretur, Angelos destinando qui ei divinam patefacerent voluntatem, ipsúmque justa suaderent, & ad implendum divina mandata opportunè adjuvarent.

Patriarchas posteà misit.

§. 2. Mittendo etiam Patriarchas gratiæ suæ spiritu repletos, qui exemplo sui totum humanum genus instruerent ad salutem.

Prophetas etiam.

§. 3. Necnon Prophetas, qui Spiritu sancto illuminati omnibus non præsentia solùm beneficia commemorarent, sed futura etiam prædicerent.

Filium deinde proprium.

§. 4. Illud verò erat maximum, & cui nullum aliud miserationis opus comparari poterat, quòd ipse Dei Filius in persona sua, naturam nostræ mortalitatis assumere, ac ea mysteria, quæ de passione, & morte sua per sanctorum Prophetarum ora prædicata, & annunciata fuerant adimplere, ac per passionem, & mortem suam hujusmodi, nos à perpetua morte liberare dignatus fuerat.

Leo igitur agnoscens ipsius Dei nomen glorificari, dum ejus Sancti venerantur in terris.

§. 5. Cùmque prædecessor ipse tot gratiis, & beneficiis invitatus, ac provocatus, nihil studiosius curare, ac efficere quàm ejus voluntati, ac mandatis parere, atque obedire deberet, ipsisque in illis qui sibi propter vitæ integritatem, ac sanctimoniam dilecti fuerant, & per quos diversa, & magna miracula ostendebat, sanctissimum nomen suum glorificari, ipsósque Cathalogo Sanctorum adscribi, & ab universali Ecclesia claris honorum, ac ludum præconiis honorari mandaret, sicut etiam ipsa sancta Mater CHRISTI Salvatoris nostri hujusmodi sponsa prædecessorem ipsum docebat, ut fidelium animas supernâ ac cœlesti beatitudine fruentes, debita reverentia prosequeretur, quos dùm humanis adhuc agerent, ipsi Deo acceptos, post autem ab hoc sæculo migrationem in Beatorum numero collocatos, & aggregatos esse intelligebat, dùm fidelibus aliquo calamitatis genere oppressis, ac eorum suffragia implorantibus, divina Omnipotentia in eorumdem cœlestis beatitudinis testimonium, miraculosè subvenire dignabatur; superna quoque patria illa Jerusalem ita omnium electorum salutatione lætabatur, ut quorum præstantiora erant merita pro illorum uberioribus præmiis; copiosiora etiam gaudia percipiebat, quòd inexcessu mentis suæ positus Jesaias Propheta sensisse videbatur, cùm diceret: Exulta, & lauda habitatio Sion; quia magnus in medio tui Sanctus.

Ideò Sanctũ Antoninum Catalogo SS. ascribere cogitavit, sicut apud eum pro Canonizatione usitatum fuerat.

§. 6. Prædecessor igitur ipse dicendum putavit: Exultent omnes Angelorum Chori, qui de evacuatarum sedium repletione soliciti, humiles corde; ac bonis, & sanctis operibus præcellentes, per virtutum gradus, in beatas illas mansiones unde superbi corruerant Spiritus, perducere gaudent. Exultent quoque animæ justorum, qui Christi vestigia sequuti, vitæ hujus stipendiis emeriti, ac mundi illecebris omnibus superatis cœlesti regno tandem perfrui meruerunt, & etiam tunc numerosiore; cœlestium civium populo lætarentur. Exultet universum cœlum laudibus, resultet terra gaudiis cùm sanctorum editio lætitiam habeat plurimarum. Siquidem fidei zelus exigebat, ac justitiæ pietas postulabat; ut quod pro salute plurimorum gerebatur, communibus ubique gaudiis, & plausibus celebraretur. Præcipuè verò prædecessor ipse etiam putavit exultare debere pontificum beatorum cœtum, & sacram illam Doctorum concionem, inter quos sanctus Antoninus postquàm ex hac lacrymarum valle ad cœlestem illam, quæ sursum est Jerusalem (vocante ipsum Domino) migraverat tamquàm novum sydus gloriosè micabat, & fulgebat. Cùmque ejusdem Antonini Archiepiscopi Florentini ex Civitate Florentiæ oriundi Ordinis Prædicatorum vitæ excellentia, casti mores, fructuo à prædicatio, ac sanctissimorum operum perpetua coruscatio toti ferè Orbi nota esset, & ab omnibus prædicaretur. Nos tunc in minoribus constituti, & tituli Sancti Laurentii in Damaso tunc Sanctæ Mariæ in Dominica Diaconus, qui ex concessione Apostolica Ecclesiæ Florentinæ præesse dignoscebamur, & dilectus filius noster tunc ipsius prædecessoris; Thomas tt. Sancti Sixti tunc Ordinis Prædicatorum generalis Magister, presbyteri Cardinales, ac tunc Priores libertatis; & vexillifer justitiæ populi Florentini, necnon Archidiaconus, & dilecti filii; Capitulum Ecclesiæ Florentinæ, considerantes ipsius Antonini Archiepiscopi vitæ sanctimoniam; quotve; & quibus miraculis tàm in vita; quàm post mortem claruerat, & in dies clarebat, desiderantésque ipsum juxta mortem, & ritum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Canonizationis dignitate præfulgere, ac Sanctorum numero, & Cathalogo aggregari; piæ memoriæ Leoni Papæ X. secundùm carnem fratri patrueli, etiam prædecessori nostro in dicta Ecclesia Florentina tunc existenti, Missa pontificali, & aliis peractis solemniis humiliter supplicarunt; ut gloriosæ memoriæ dicti Antonini Archiepiscopi Canonizationi intendere dignaretur.

Ideò processum de super fieri commisit.

§. 7. Idem Leo prædecessor eorum pio desiderio annuere volens, dilectis filiis Magistris Jacobo Symonetæ, & Guiellermo Cassadoro; nostris tunc ipsius Leoni prædecessoris Capellanis, & Causarum Palatii Apostolici Auditoribus commiserat, ut ipsi, & quilibet eorum de sanctitate vitæ, cæterisque virtutibus, & miraculis ejusdem Antonini Archiepi-

scopi

ſcopi ſe diligenter informarent, & habita ſuper his informatione matura ipſi Leoni prædeceſſori in Conſiſtorio ſuo ſecreto fideliter referrent, ut de fratrum ſuorum conſilio, ad Omnipotentis Dei laudem efficere poſſet, quæ ſanctorum Patrum dogmata, & ſanctorum Canonum inſtitutiones, necnon juſtitia, & Chriſtiana charitas poſtularet, atque requireret. Cúmque Auditores præfati ad inquiſitionem præmiſſorum procedentes, articulis, & interrogatoriis datis, ac citatione legitima præcedente, ſexaginta duos teſtes coràm eis productos recepiſſent, eóſque prævio juramento examinaſſent, idem Leo prædeceſſor ex dicta Civitate Florentiæ ad Almam Urbem, & Romanam Curiam redire propoſuiſſet, dilectos filios Joannem Mariam Abbatem Monaſterii Vallis Umbroſæ Feſulan. Diœceſis, & Antonium Sacramorum Canonicum dictæ Eccleſiæ Florentinæ, ac Leonardum de Guaſconibus tunc Vicarium Epiſcopi Feſulani in ſpiritualibus generalem, dictorum Auditorum loco in cauſa Canonizationis hujuſmodi ſubrogaverat, eiſque commiſerat & mandaverat, ut ipſi, vel duo, aut unus eorum ad ulteriorem præmiſſorum inquiſitionem procederent, ac teſtes reciperent, eorúmque atteſtationes, ac depoſitiones, & omnia alia acta in ſcriptis fideliter redacta, ſub eorum ſigillo clauſa, ad ipſum Leonem prædeceſſorem remitterent.

Et Commiſſarii proceſſum abſolverunt, & Leoni tranſmiſerunt.

§. 8. Ipſique ſubrogati in cauſa inquiſitionis hujuſmodi ad ulteriora procedentes, quadraginta octo teſtibus coràm eis productis, juratis, & examinatis, ac proceſſu deſuper formato, & abſoluto, illum ſub eorum ſigillis clauſum, ad eumdem Leonem prædeceſſorem remiſerat, & ſucceſſivè nonnullis aliis teſtibus tàm per præfatum Vicarium, quàm nonnullos alios Notarios ad procuratoris fidelis, Civitatis Floren. inſtantiam examinatis, & eorum atteſtationibus etiam ſub ſigillo clauſis, ad eoſdem Auditores remiſſis, & de eorum mandato per Notariorum cauſæ in regiſtro inſertis, præfatus Jacobus præſente eodem Guillermo die nona menſis Decembris, Anni milleſimi quingenteſimi ſextidecimi, omnia & ſingula in hujuſmodi Canonizationis cauſa, tàm coràm eis, quàm dictis ſubrogatis, & Notariis acta deducta, producta, & probata, plenè, fideliter, & diligenter eidem Leoni prædeceſſori, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, in Conſiſtorio ſuo ſecreto retulerat.

Leo prædictus eoſdem proceſſus tribus Cardinalibus iterum examinandos dedit.

§. 9. Qua relatione facta idem Leo prædeceſſor eam volens adhibere diligentiam, & gravitatem, quam rei magnitudo poſtulabat, proceſſus in ipſius Canonizationis negotio factos venerabili fratri noſtro tunc ſuo, Bernardino Oſtien. tunc Sabin. Epiſcopo, & tunc in humanis agentis bo. mem. Leonardo tt. S. Petri ad Vincula presbytero, & Bernardo S. Mariæ in Porticu Diacono Cardinalibus, per eos denuò diligenter examinandos in dicto Conſiſtorio ſecreto, vivæ vocis oraculo commiſerat. Cúmque idem Leo prædeceſſor præfatum Bernardum Cardinalem ad chariſſimum in Chriſto filium noſtrum tunc ſuum Franciſcum Francorum Regem Chriſtianiſſimum Legatum à latere ſuo deſtinaſſet, in ejus locum dilectum filium noſtrum tunc ſuum Innocentium S. Mariæ in Dominica Diaconum Cardinalem ſubrogaverat.

Et ſucceſſivè eorum veritas, in conſiſtoriis Papæ relata fuit.

§. 10. Ipsique Bernardinus, ac Leonardus, & Innocentius Cardinales in cauſa Canonizationis hujuſmodi ritè procedentes, ac dicto proceſſu unà cum Auditoribus, & Abbate præfatus, necnon dilecto filio Melchiorre Baldaſtino Juris Utriúſque Doctore noſtræ, tunc ipſius Leonis prædeceſſoris Aulæ Conſiſtorialis Advocato, iteratis vicibus diligenter examinato, & cauſa hujuſmodi maturè diſcuſſa, primò per Bernardinum Epiſcopum die tertiadecima Junii Anni milleſimi quingenteſimi deciminoni, in uno multis, & magnis in vita, deinde in alio Conſiſtorio ſecretis per Leonardum Cardinalem præfatum poſt mortem ipſius Antonini Archiepiſcopi miraculis fideliter relatis, eodem Innocentio Cardinale præſente, & relationem per ipſos factam comprobante. Et ſi ex eorumdem Cardinalium relationibus de vitæ ſanctimonia, & humilitate, aliíſque virtutibus, & miraculis ejuſdem Antonini Archiepiſcopi pleniſſimè conſtaret, quàm plurimis tamen fide dignis teſtibus ſe offerentibus, ac ſuper eiſdem miraculis deponere volentibus.

Idem tamen Leo, alios teſtes deſuper recipi & examinati juſſit.

§. 11. Idem Leo prædeceſſor die vigeſimaquinta menſis Januarii Anni milleſimi quingenteſimi, vigeſimi eiſdem Jacobo, & Guillermo Auditoribus, etiam commiſerat, & mandaverat, ut per ſe, vel alium, ſeu alios tàm in dicta Urbe quàm extrà eam, & ad patres ad aliorum teſtium receptionem, & illorum examinationem procederent, & deindè in dicto Conſiſtorio ſecreto referrent, ipſique Jacobus, & Guillermus Auditores dilectos filios venerabilium fratrum noſtrorum tunc ipſius Leonis prædeceſſoris Archiepiſcopi Senen. & Piſtorien. ac ejuſdem Feſulan. Epiſcopatum Vicarios in ſpiritualibus generales, ac præfatum Antonium Sacramorum Canonicum juxta tenorem commiſſionis eis factæ ſubdelegaverant, eiſque, & eorum cuilibet mandaverant, ut ſuper miraculis in vita, & poſt mortem per ipſum Antoninum Archiepiſcopum factis teſtes reciperent, & prævio juramento diligenter examinarent, eorúmque dicta, & atteſtationes in ſcriptis redigerent, & cuncta ſub eorum ſigillis clauſa ad eos remitterent. Cujus commiſſionis vigore dilectus filius Ludovicus de Adimaris præfati Epiſcopi Feſulan. Vicarius, in ſpiritualibus generalis, in cauſa Canonizationis hujuſmodi ritè procedens, ſuper eiſdem miraculis, centum quinquaginta & uno teſtibus coràm eo adhibito fideli procuratore hujuſmodi deductis, juratis, & fideliter examinatis, eorúmque dictis in ſcriptis redactis, proceſſus per eum abſolutum, & ſuo ſigillo clauſum ad eoſdem Jacobum, & Guillermum Auditores, per proprium Nuncium remiſerat.

Viſóque proceſſu Auditoris Rotæ, illum de novo in Conſiſtorio retulerunt, & Leo aliis Prælatis reviſionem ultimi proceſſus commiſit, cujus relatione habita bis S. Antonium Canonizandum eſſe cenſuit de voto Cardinalium.

§. 12. Ipſóque proceſſu per eoſdem Auditores, recepto, & aperto, ac diligenter examinato, & facta per eos ſuper illum in ſecreto Conſiſtorio fideli relatione, idem Leo prædeceſſor ipſius ultimi proceſſus examen commiſerat eiſdem Bernardino Epiſcopo, & Innocentio Cardinali, ac dilecto filio noſtro tunc ipſius Leonis prædeceſſoris Achilli tt. Sanctæ Mariæ Tranſtiberim presbytero Cardinali, quem ipſe Leo prædeceſſor loco ejuſdem Leonardi Cardinalis vita functi in hujuſmodi cauſa ſubrogaverat, ipſique omnibus proceſſibus per eodem Bernardinum, & Achillem, ac Innocentium Cardinales de novo diligenter examinatis, facta per eos plena, & fideli relatione, ac ſcrutatis eorumdem Cardinalium votis, in eamdem ſententiam convenerunt, & Antonium Archiepiſcopum ipſum canonizandum cenſuerunt. Deinde alio tempore videlicet die quartadecima menſis Decembris Anni milleſimi quingenteſimi vigeſimi, ſcrutatis votis omnium, & ſingulorum Cardinalium, qui numero trigintaſeptem tunc in ſecreto Conſiſtorio aderant, unà & eadem omnium ſententia fuerat, ipſum videlicet Antoninum Archiepiſcopum canonizandum fore.

Et publicum Conſiſtorium pro abſolvenda Canonizatione indixit.

§. 13. Quibus peractis idem Leo prædeceſſor in Vigilia Pentecoſtes Anni milleſimi quingenteſimi vigeſimi primi, publicum Conſiſtorium pro ſexta Feria poſt feſtum ipſius Pentecoſtes indixerat, & teneri mandaverat, in quo idem Melchior publicam Orationem de vita, ſanctitate, moribus, ac virtutibus ipſius Antonini Archiepiſcopi necnon miraculis, in vita & poſt mortem factis, & in proceſſibus hujuſmodi contentis atque probatis, ut ea in ſecretis Conſiſtoriis relata Prælatis curiæ, ac Curialibus omnibus innoteſcerent, habiturus erat.

Sed morte præventus fuit.

§. 14. Sed cùm ante dictam ſextam Feriam febre correptus fuiſſet, Conſiſtorium illud præfata ſexta Feria teneri non potuerat, Deinde impedimentis, ac poſtremo obitu ejuſdem Leonis prædeceſſoris ſupervenientibus, in canonizationis hujuſmodi negotio ulteriùs proceſſum non fuerat.

Adrian VI. ad Pontificatum aſſum-

§. 15. Idem Adrianus prædeceſſor poſt ipſius Leonis prædeceſſoris obitum, divina favente clementia,

mentia, ad summi Apostolatus apicem assumptus fuerat, cùm ad dictam Urbem Domino concedente pervenisset, & à nobis tunc in minoribus constitutis, ut præfertur, ac Thoma Sancti Sixti præfato, ut venerabile fratre nostro, tunc ipsius Adriani prædecessoris, Nicolao Episcopo Cardinali de Fisco dicti Ordinis Prædicatorum Protectore, ac eisdem prioribus libertatis, & vexillifero justitiæ populi Florentini requisitus fuisset, ut ad ulteriorem ejusdem Canonizationis expeditionem procedere dignaretur. Etsi omninò ipse Adrianus prædecessor, id facere intenderet, peste tamen in dicta Urbe tunc ultrà modum sæviente, idipsum aliquantulum differre coactus fuerat.

[Margin: ...ptus, peste in Urbe sæviente, Canonizationis absolutionem distulit.]

§. 16. Postmodùm verò cùm pestis ipsa per DEI misericordiam cessasset, ipse Adrianus prædecessor Christiani gregis, universalem curam gerens, pro debito Pastorales officii, militantem Ecclesiam cœlesti ac triumphanti sponso illius conformare, & pro ejus ædificationis implemento omnibus diligenter examinatis, ac maturè discussis, ipsum beatum Antoninum in Cathalogo Sanctorum referendum esse duxit.

[Margin: Ea posteà cessantem S. Antoninum canonizandum esse dixit.]

§. 17. De cujus quidem Aontonini Archiepiscopi origine vita, moribus, & fama omissis in præsentiarum miraculis præ multitudine illorum, quæ libello quodam impresso ex ipso Canonizationis processu per causæ procuratorem fideliter excepta, & per ipsum fideliter revisa, atque collata continentur, aliqua ex multis ipse Adrianus prædecessor duxit recensenda.

[Margin: Et pauca ex multis ejus miraculis recenseri jussit, quæ hic inferuntur.]

§. 18. Antoninus igitur ipse beatus in Civitate Floren. quæ inter cunctas Italiæ Civitates cum multis aliis virtutibus, & dotibus urbes insignes, & præclaras facientibus, tùm maximè pietate, ac religione semper floruerat, è Nicolao, & Thomasia sub timore Domini, piè, & castè viventibus, tamquàm ex bona arbore bonum fructum faciente ortus, & ab eis benè, & pudicè educatus cùm primum per ætatem Deum sibi cognoscere licuerat, eligens ei soli servire, ac mundi pompis omnibus renuntiare velle, sese ipsi Deo in totum dicaverat, ac in oratorio horti sancti Michaëlis dictæ Civitatis ante imaginem Crucifixi, humiles ac devotas preces porrexerat, & virginitatem, quam illi voverat, usque ad ultimum vitæ spiritum illius dono, & gratia conservare posset. Imitaturus enim CHRISTUM ipsum quem de Virgine natum, virginitatem perpetuò conservasse constat, & secreta DEI contemplaturus, nullum gratius domum petere, atque impetrare potuisset. Virginitatem namque servanti, tantum dabatur propiùs arcana, & cœlestia contemplari, ac divinarum rerum veritatem cognoscere, quantum ea virtus secretior erat, & à terrenis sordibus, omníque corporis contagione, & fœditate longiùs abest. Deus qui scrutator est cordium, sinceram pueri mentem, purúmque animum introspiciens, humilem ac sanctam ejus orationem exaudiverat, eúmque inter illos commendandum elegerat, quos in Apocalipsi præviderat Joannem sequentes Agnum quocumque iret, cantantes canticum novum ante thronum DEI, quòd soli modulantur, qui cum mulieribus non sunt coinquinati, & labem carnis, atque immunditiam omnem execrati, amicuntur stolis albis, & corona immortalis gloriæ decorantur.

[Margin: Virginitatem infans vovit, & conservavit.]

§. 19. Puer igitur ipse à Deo electus, crebris jejuniis continua ad Deum præ meditatione, frequentibus circa orationem, & studia vigiliis, etiam illum modicum ætatis calorem extinguebat.

[Margin: Jejuniáque & studia frequentavit.]

§. 20. Cúmque tertiumdecimum attigisset annum, ut humanis illecebris posthabitis, atque contemptis, soli Deo, ejúsque mandatis servire, ac penitùs vacare posset, Religionem sancti Dominici, quæ per ardua tendit, ingredi statuerat, & die quadam devotionis fervore accensus ad domum ejusdem sancti Dominici de Fesulis, dicti Ordinis peregens, à Priore dictæ domus habitum per fratres dicti Ordinis gestari solitum sibi exhiberi magna cum humilitate petierat. Prior ipse quem pueri tenerior ætas, & religionis austeritas ad habitum illum ipsi negandum, ejus verò fervor ac devotio ad exhibendum inducebat, secum ipse cogitando quonam modo præmaturum pueri desiderium differre posset, eum interrogaverat, quibus studiis vacaret, qui cum respondisset, se decretorum lectioni operam dare; tunc Prior modum invenisse ratus, quo interponerentur anni donec maturior illi ætas accederet, dixerat non solere canonistis habitum dicti Ordinis exhiberi, nisi toto decretorum libro memoriæ commendato.

[Margin: Religionem S. Dominici anno suæ ætatis 13. ingredi petiit.]

§. 21. Quibus verbis fide adhibita, innocens, simplexque ut columba puer à Priore discedens, & domum paternam repetens, decretorum lectioni totis viribus incumbere, ac vacare cœperat, adeóque sedula lectione, ac assidua oratione profecerat, ut cum sapiente meritò dicere posset, Optavi, & datus est mihi sensus. Illuminatus enim ab eo qui illuminat omnem sensum, & qui lux, via, & veritas est, ejusdem anni spatio decretum integrum memoriæ mandaverat, quòd propter sui magnitudinem tàm brevi temporis spatio à quoquàm vix legi posset.

[Margin: Sed repulsus ad domum paternam rediit; & anni spatio, integrum decretorum librum memoriæ mandavit.]

§. 22. Quo peracto, lætus, & alacer, quasi ad victoriæ suæ palmam accipiendam properans, Fesulas redierat, ac priori asserens se integrum decretorum librum mandasse memoriæ, dictum habitum, qui librum hujusmodi memoriæ mandassent dari solitum magna instantia postulaverat. Prior secum considerans quàm essent mirabilia opera Dei; accitis patribus ipsius domus, fastóque memoriæ periculo, illis rei miraculo stupentibus, ac inter se dicentibus. Quis putas puer iste erit, de illorum unanimi consensu, eidem Antonino ipsum genibus flexis humiliter petenti, cum bendictione Domini exhibuerat.

[Margin: Posteà habitum Religionis suscepit.]

§. 23. In quo per quadragintaquatuor annos, tanta humilitate, ac vitæ sanctimoniam perseveraverat, talentum sibi à Domino creditum, non sudario alligans, aut terræ infodiens, sed ut providus dispensator in communem utilitatem convertens; ut qui ejus innocentiam & puritatem noverant, dicere soliti fuerant, sibi videri quòd in eo Adam non peccasset; adeóque ipsius Religionis servator fuerat; ut omnium fratrum oculos in se tanquàm lucidissimum exemplar, ac rectissimam normam converteret; ipsique fratres eum tunc ætate juvenem aliorum regimini præposuerant; invitúmque coëgerant, ut domorum dicti Ordinis Italiæ gubernacula susciperet, ac officium generalis Vicariatus Congregationis Tusciæ regularis observantiæ exerceret. In quo ita se laudabiliter gesserat, ac tantam animi, & corporis humilitatem ostenderat, non solùm doctrina, paterníque monitionibus (ut officium illud prælationis exigebat) subditos regens, atque instruens, sed corporali etiam servitio, & proprio servili ministerio utens, ut verus CHRISTI miles, ejúsque sanctorum operum imitator ab omnibus judicaretur; & in eo Donicum istud verbum videretur impletum. Qui major est vestrum fit ipse minister vester. Nonnullas dicti Ordinis domos in quibus regularis observantia relaxata fuerat, visitando eas ad veram, & sanctam regularem observantiam reduxerat.

[Margin: In qua multum profecit, & reformavit.]

§. 24. Et ut se omnibus exemplar præberet, ultrà continuos animi, & corporis labores, ac præter assiduas in orationibus, studiisque vigilias, à carnium esu quasi semper abstinuerat. Cilicium nunquàm dimiserat, ac ferreo super nudam carnem cingulo cinctus, nudam terram seu ligneas tabulas pro lecto habuerat, donec ad senectutis annos pervenerat, tunc enim strato ex paleis uti cœperat, jejuniis, aliisque corporis macerationibus suprà tenues corpusculi vires continuè pœnitentiam agens, horas ferè omnes diei ac noctis, ad arcana Dei contemplanda, ac verbum ejus evangelizandum, & ea scribendum, quæ ad communem utilitatem, Christianam Religionem pertinent sedulò, ac jugiter impendebat; nec solùm viva prædicando tunc viventibus; sed & posteris plurima librorum optimorum; tùm in sa-

[Margin: Orationibus virgiliis, jejuniisque & prædicationibus incumbebat.]

cris

cris literis, tùm in naturalibus, tùm maximè in moralibus scientiis monumenta utilissima relinquendo, prodesse studuerat.

Eugen. ideò IV. Archiepiscopum Florentinum eum quamvis reluctantem creavit.

§. 25. Quarum tàm grandium, atque adeò insignium virtutum fama permotus piæ memoriæ Eugenius Papa Quartus etiam prædecessor noster, Ecclesiæ Floren. tunc Pastore carenti de persona ejus præter omnem spem provideratt, ipsúmque illi præfecerat in Archiepiscopum, & Pastorem. Quòd cùm sibi nunciatum fuisset, haudquaquoam hujusmodi nuncio lætatus fuerat, sed ut omni humilitate plenus tale onus humeris suis impar judicaverat, ac statim cogitare cœperat, quo pacto posset illo absolvi ac liberari. Suis igitur, & amicorum literis eidem Pontifici supplicare non desiderat, ut se in minoribus inter confratres suos relinquere, ac dictæ Ecclesiæ de persona alterius, qui tantæ dignitati magis idoneus esset futurus providere dignaretur. Cogitaverit autem Sardiniam petere, ac ibi tantisper dilitescere, donec alius eidem Ecclesiæ præficeretur, sed ut dici consuevit, Homo cogitat, & proponit, Deus autem disponit. Nam quantò magis reluctabatur, ne Archiepiscopalis dignitatis onus sibi imponeretur, tantò magis operabatur Deus, ne alius quàm ipse Archepiscopus crearetur. Siquidem ipsi Ecclesiæ, & Civitati Floren. pariter consulere volens, tùm ipsum Eugenium Papam, tùm etiam Cosmus Medices, qui tunc temporis in ipsa Civitate ingenio, opibus, & auctoritate cæteris præstabat, ac inter egregias animi dotes, atque virtutes Religionem inprimis colebat, inspiraverat, ut hominem partim precum blanditiis, partim censurarum timore compellerent ad consentiendum provisioni de se factæ, qui cùm illam Dei voluntatem esse agnosceret, ne illi contumaciùs velle resistere videretur, obedientiæ jugo collum submiserat, ac Pontificis mandatis, & Cosmi præcibus (uti par erat) paruerat, & obtemperaverat, ac non solùm ipsi Ecclesiæ, sed etiam universæ Civitati Floren. illiúsque populo, & gregi sibi commisso ita utiliter præfuerat, ut inde omnes intelligerent ipsum divino potiùs, quàm humano consilio ipsi Ecclesiæ pro illius populi salute in Archiepiscopum præfectum fuisse.

Opera pietatis successivè idse exercuit in Archiepiscopatu.

§. 26. Nam secum ipse reputans ad hujusmodi dignitates vocatos non luxui, ac deliciis deditos esse oportere, sed omnibus, & præsertim subditis, frugalitatis, ac virtutis exemplar esse debere, nihil prorsus de illo tenui, ac simplici victu, quo per quadragintàquatuor annos in Religione usus fuerat immutaverat, ipsámque paupertatem, quam veluti sponsam charissimam semper dilexerat constantissimè retinuerat, etiam semper aliquid de necessariis usibus suis detrahens, ut largior ergà pauperes, ac liberalior esse posset. Octo familiaribus inter quos unus erat Religiosus utens, qui pro Archiepiscopatus negociis vix sufficere poterant, charitatis, & misericordiæ operibus semper intentus. Nam ut hospitale quod pauperum verecundorum dicitur, in dicta civitate, in eóque confraternitas pro illius regimine institueretur, præfato Cosmo viro pientissimo plurimùm adjuvante auctor fuerat; solent enim ipsius confraternitatis confratres egestate oppressis, seu mendicare erubescentibus uberes, copiosásque eleemosynas elargiti. Et ut ipse beatus Antoninus omnia misericordiæ opera præstaret, infirmos, ac etiam peste laborantes visitabat, illísque non solùm de spiritualibus, sed etiam de temporalibus cibis, & medicinis opportunis providebat, illísque interdùm sibi paratos cibos, cùm aliter prandere non posset, inaudita charitate largiebatur, nudos etiam propria quandoque tunica cùm jam omnia erogasset vestiebat. Cúmque omnes mensæ suæ Archiepiscopalis fructus, redditus, atque proventus in pauperum alimoniam, virginum dotes, atque Hospitalium sustentationem, aliósque pios usus erogasset, ac pro temporum augustiis esset pauperum copia, & nihil aliud superesset unde pauperibus ipsis, & indigentibus subveniri posset, à præfato Eugenio, & recolendæ memoriæ Nicolao Quinto, ac Callisto Tertio, & Pio Secundo Romar. Pontificibus similiter prædecessoribus nostris, quibus ob vitæ sanctitatem charus erat, non parvas pecuniarum summas in hujusmodi pios usus convertendas recipiebat, eásque pauperibus ipsis distribuebat. Denique nullum charitatis & misericordiæ genus ergà carceratos, viduas, & pupillos omittebat, memor scilicet verbi Pauli Apostoli dicentis. Et si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum. In administranda justitia, nullus judicum eo tempore illi comparari potuerat, ita ut præfatus Nicolaus prædecessor appellationes quas à suis sententiis ad Sedem Apostolicam deferri contingeret nulli alteri committi, sed ad eum ipsum examinandas remitti mandabat, ratus hominem ab omni odio, amicitia, prece, precio, alísque omnibus, quæ judicantium animos in sententiis dictandis perturbare, ac pervertere solent penitùs alienum esse. Causas omnes ad eum delatas concordia componere, aut celeri sententia definire studebat. Cujus judicio ferè omnes propterea acquiescebant, quia id ab ore sanctissimi viri, Deo sic inspirante procedere existimarent. In corrigendis vitiis, emandísque delictis ingenti utebatur severitate, ita tamen, ut in eo misericordia, cùm justitia conjuncta esse videretur. Fidei, & Ecclesiasticæ libertatis defensorem se præbebat acerrimum, nec ullius minas formidabat. Cúmque olim cives quidam Florentini insolentiores illi voluntatibus ipsorum se opponenti minati fuissent, ita responderat, ut ostenderet nihil sibi ex bonis terrestribus adimi posse, quo valdè tristaretur, & se Ecclesia sua spoliatum libenter ad Religionem & fratres suos rediturum fore, qui læti, ac libentes eum variis curarum oneribus levatum exciperent. Clerum reformaverat, ac populum correxerat, pravósque civitatis mores emendaverat, ludos omnes prohibitos, atque damnatos sustulerat, superfluos mulierum ornatus restrinxerat, ac ferè omnium cordibus devotionem spiritualem infixerat, quandóque frœno, quandóque verò calcaribus pro animarum, & temporum qualitate utens, ut semotis seditionibus sub Dei timore, & charitatis zelo viverent, & in sancta Religione persisterent.

Tandem annum agens 70. in Domino obdormivit.

§. 27. Quibus animi virtutibus in dicto Ordine quadragintaquatuor, in Archiepiscopatu verò tredecim annos continuè, absque non solùm culpa, sed etiam culpæ suspicione usus, cùm annum septuagesimum ageret, quod sæpiùs prædixerat, susceptis de more summa cum devotione Ecclesiæ Sacramentis, bonis omnibus (si qua tunc illi remanserant) inter pauperes CHRISTI distributis, cum lacrymis imagine Crucifixi amplexa, ac sæpiùs iis repertis verbis. Servire Deo regnare est, ac sancta & immaculata Virginitas, quibus te laudibus efferam nescio; hilari, atque læto animo coram suis charis religiosis fratribus, orantibus, & flentibus, sexto nonas Maji anni millesimi quadringentesimi quinquagesimi noni, ita immaculatam animam reddiderat Creatori, ut cum Apostolo dicere posset. Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi, in reliquo reposita est mihi corona justitiæ.

Et miraculis posteà claruit.

§. 28. Postridiè præfatus Pius prædecessor, cùm viri sanctitatem jampridem cognitam haberet, Florentiam ingressus, omnibus Christifidelibus ejus corpus antequàm sepulchro conderetur visitantibus, indulgentiam septem annorum, & totidem quadragenarum concesserat. Ex quo tanta non solùm ipsius Civitatis, sed etiam circumvicinorum locorum multitudo confluxerat, ut ejus corpus per octo dies sepulchro tradi non potuisset, omnibus id videre, atque osculari volentibus, multísque infirmis ejus intercessione sanitatem à DEO implorantibus, eámque miraculosè consecutis; qui licèt ex sanctis operibus suis beatus & sanctus ab omnibus ejus vitam intuentibus, aut famam integerrimam audientibus certissimè crederetur, eam

tamen

tamen opinionem auxerat, manifesta & oculata visio Dominica cuidam Tuccio Monacho Monasterii Cistelli Florentini Cistercienfis Ordinis in Civitate ipsa Florentini & Constantio de Fabriano, tàm sanctitate vitæ claro, quàm scientia, & doctrina in dicto Prædicatorum Ordine professori, in Civitate Æsculana oblata. Quorum uterque eadem noctis hora, qua dictus beatus Antoninus ad Dominum transivit, ejus animam ab Angelis in cœlum visibiliter portari viderant. Eamdemque opinionem, fidémque posteà confirmabant, magna & innumera miraculorum multitudo, quæ Omnipotens Deus ipsius B. Antonini inter cœlestes beatorum choros recepti meritis, tàm dum in hac misera luce vixerat, quàm vita functus post mortem ipsam mundo manifestaverat. Siquidem ejus invocato nomine dæmoniaci à malis spiritibus liberati, diversorum morborum generibus oppressi, & à medicis omninò destituti, ac mortui, & pro mortuis utique habiti revixerant, ac pristinæ sanitati restituti, ac leprosi mundati fuerant. Prætereà claudi incessum, surdi auditum, muti loquelam, contracti motum liberum, cæci lumen recuperaverant; ejúsque sanctitatis non modicæ ipsi Adriano prædecessori, & toti populo testimonium perhibere poterant verba, quibus vivente adhuc ipso beato Antistite Antonino idem Nicolaus prædecessor in Canonizatione sancti Bernardini de Senis per eum facta usus fuerat; asserendo non minus ad DEI laudem Antoninum vivum, quàm Bernardinum mortuum inter sanctos referendum putare.

Idem Adrianus VI. de prædictis DEO gratias egit, & triduum orationis & jejunia indixit.

§. 29. Quibus & aliis multis, quæ per eumdem Adrianum, prædecessorem recenseri poterant, jure, ac merito prædecessor ipse Adrianus ad ipsius Beati Antonini venerationem inducebatur. Egitque Omnipotenti DEO quantas potuit gratias, quòd prædecessorem Adrianum ipsum dignum reddiderat, per quem Canonizatio ipsa celebraretur. Cúmque præter magna & multiplicia hujus beati Antonini merita, & mirabilia signa per divinam potentiam ad ejus intercessionem mortalibus ostensa, quæ in libellum, ut præfertur, à diligenti, & fideli Procuratore causâ ex processu, & testium dictis, redacta & impressa, adeò multa essent, & probatissima, & vera, ut per se Adrianum prædecessorem hujusmodi ad Canonizationem eamdem faciendam facilè persuadere possent, sciretque ipse Adrianus prædecessor, nihil numquam ferè ab omnibus Regibus, & Principibus Christianis, etiam à claræ memoriæ Maximiliano in Imperatorem electo tunc in humanis agente, majore instantia à præfato Leone, & ab eodem Adriano prædecessoribus postulatum, ac propè flagitatum fuisse, durum, & quodammodò impium ipse Adrianus prædecessor arbitratus fuerat, eos tàm pio ac devoto desiderio suo diutiùs frustrari. Ne igitur ipse Adrianus prædecessor tàm præfatis Principibus piè supplicantibus, ac Spiritui sancto resistere videretur, qui per os Prophetæ laudare DEUM in sanctis suis jubet, Consistorium publicum habuerat, in quo cum pro ulteriori executione, præfatus Melchior Advocatus omnia de ipsius beati viri vita, moribus, & miraculis copiosè percensuisset, ipsique Adriano prædecessori nomine eorumdem Regum, Ducum, Principum, ac plurimorum Prælatorum, Episcoporum, Capitulorum, ac Religionum humiliter supplicasset, ut ad ejusdem canonizationem, matura deliberatione præhabita, procedere dignaretur. Idem Adrianus prædecessor de relatis coram eo in primis humiliter Deo gratias agens, magna multitudine astante, in triduum orationes, jejuniáque indixit, ut Deus Omnipotens ipsi Adriano prædecessori quod factu optimum in hac re foret ostendere dignaretur, nec pateretur militantem Ecclesiam suam errare, qui se triumphanti conformare consueverat.

Postea convocatis in Consistoria Prælatis, & processibus repetitis, fuit dictum quòd Canonizandus est St. Antonius.

§. 30. Triduo deinde elapso; omnes qui in Romana Curia erant Prælatos jussit in suo secreto Consistorio convenire, qui processibus super ipsius beati Antonini vita, moribus, fama, & miraculis editis per ipsum Melchiorem Advocatum breviter repetitis, ad unum interrogati, quid super hujusmodi negocio faciendum censerent, in eamdem sententiam convenerunt, beatum videlicet Antoninum canonizandum esse.

Adrianus ita cæteris aliis ritè & rectè peractis, St. Antonin. Canonizavit, & SS. Confessorum numero adjunxit.

§. 31. Ipse ergo Adrianus prædecessor, Dei nutum & voluntatem sequens, attendésque justum, ac debitum esse, ut quos Deus honorat in Cœlis, venerationis officio laudarentur & glorificarentur in terris, cùm ipse potiùs laudetur & glorificetur in illis, qui est laudabilis, & gloriosus in sæcula. Diem illum Canonizationis ipsius beati Antonini in medio Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, quo maxima omnis generis, ordinísque multitudo confluxerat celebrandæ statuerat, ibi astante populo, & universo Clero, de vita & fama, & miraculis ejusdem Antonini, humili, devotionéque pleno sermone per eumdem Adrianum prædecessorem, ut moris est habito. Deinde Litania, & Hymno, Veni creator Spiritus, devotè cantatis, ac reliquis omnibus legitimè peractis, prædictus Ordinis Prædicatorum in causa procurator in medio stans, dictúmque illud beati Joannis Apostoli, clara voce proponens, videlicet. Tres sunt qui testimonium dant in Cœlo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus, probaverat ipsas beatæ Trinitatis personas testimonium perhibere, quòd beatus Antoninus in Cœlis esset. Patrem videlicet in miraculorum potentia, Filium in doctrinæ sapientia, & Spiritum sanctum in vitæ ipsius bonitate. Et propterea non solùm nominibus omnium, qui antedictam canonizationem fieri supplicaverant, sed etiam ex parte ipsius sanctæ ac summæ individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, quatenus ipse Adrianus prædecessor eumdem B. Antoninum sanctum pronunciare dignaretur, postulaverat. Ea propter Adrianus prædecessor hujusmodi, considerans quòd in eadem Canonizatione non permissurus esset Deus ipsum errare, qui omnia in ea quomodolibet requisita observata fuisse cognoverat, & observari fecerat, prout observaverat sub data videlicet pridie Calend. Junii, Pontificatus sui Anno primo de eorumdem Fratrum suorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, omniúmque Prælatorum in Romana Curia existentium unanimi consensu, & maturo consilio, de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisus, beatæ memoriæ Antoninum Florentinum sacræ Theologiæ professorem ex gremio sacri Ordinis Prædicatorum, & ex officio Vicariatus generalis Congregationis Thusciæ regularis observantiæ hujusmodi, in Archiepiscopum Florentini assumptum, sanctum esse, & aliorum sanctorum Dei Cathalogo adscribendum, & aggregandum fore, ac fideliter firmitérque teneri debere decrevit, ipsúmque sanctorum confessorum, & doctorum, quos sancta Dei venerabatur Ecclesia, consortio solemniter adscripsit, aggregavítque ac eum tamquam sanctum, publicè, privatímque colendum esse declaravit, ac voluit.

Festumque ipsius die secunda Maji celebrari jussit.

§. 32. Statuítque & mandavit universis venerabilibus Fratribus nostris tunc suis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis dictorum, ac Patriarchalium, Metropolitanarum & Cathedralium Ecclesiarum, Capitulis, & quorumvis Ordinum, tàm Mendicantium, quàm non mendicantium professoribus; necnon quibuscumque Ecclesiasticis personis, ut festum ipsius sancti Antonini, secunda die mensis Maii, qua die nexu carnis soluta ejus anima præciosa Cœlos ascenderat, singulis annis solemniter & devotè celebrarent, divinum officium veluti pro uno Confessore Pontifice & Doctore tàm publicè, quàm privatim, prout contingeret persolvendum. Dilectis verò filiis fratribus dicti Ordinis Prædica-

torum hujusmodi officium sub duplici festo, & majori, cum octavis, eo modo quo aliorum dicti Ordinis Prædicatorum Sanctorum celebrare festa, tàm in die quàm in octavis consueverant, etiam in vacantiis feriarum hebdomadalium in provincia juxta consuetudinem Ordinis præfati celebrandi concessit facultatem.

Decantato posteà hymno, TeDeum laudamus, &c. Orationem propriam de ipso St. Antonino recitavit, & Missam tunc currentem deDominica Trinitatis celebravit.

§. 33. Quibus debitè peractis, inchoatòque per eumdem Adrianum prædecessorem, & decantato, ac ad finem usque à cantoribus prosecuto hymno, Te Deum laudamus; In illius etiam fine Cardinali Diacono in cantu dicente; Ora pro nobis, Beate Antonine, à choroque responso, ut digni efficiamur promissionibus Christi. Ipse Adrianus prædecessor illicò propriam orationem de eodem sancto altâ voce decantavit, quæ talis est, videlicet. Gregem tuum quæsumus Pastor æterne custodi, & quos beati præsidis Antonini à te virginitatis, & pietatis speciali prærogativa dotati, doctrina salutis illustras, ejusdem etiam semper tuere præsidiis. Per Dominum nostrum JESUM CHRISTUM &c. Deinde verò à dicto Choro responso, Amen. Solemnem illic Missam idem Adrianus prædecessor, celebravit de dicta tunc currente Dominica Trinitatis, collectas singulas sub una conclusione terminans, additis etiam prædicta, cæterísque specialibus ejusdem sancti Antonini collectis immediatè sequentibus.

Secretæ.

§. 34. Munera quæ in salutiferæ passionis Filii tui memoriam sacrificantes offerimus, quæsumus ut beato Antonino confessore tuo, atque Pontifice assistente nobis ad salutem provenire concedas. Per eumdem Dominum nostrum JESUM CHRISTUM &c. Deinde verò post communionem subjunxit, dicens.

Oratio post communionem.

§. 35. Quæsumus Domine Deus noster, ut cœlesti, & admirabili sacramento salutis nostræ refecti, beati Antistitis Antonini confessoris tui auxiliis semper adjuti, & abstrahamur à noxiis, & ad salutaria dirigamur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum &c. cum simili conclusione: Et ita Missam ipsam ad finem usque, cum solitis cæremoniis, juxta ordinarium Apostolicum illic debitè terminavit.

Indulgentiam illic assistentibus, & futuræ St. Antonini translationi intervenientibus concessit.

§. 36. Indulgentiámque plenariam omnibus officio hujusmodi tunc assistentibus devotè concessit. Quam etiam plenariam indulgentiam similiter, omnibus & singulis fidelibus, in die qua contingeret Translatio fieri sacri corporis ejusdem beatissimi Antonini, de loco ubi humiliter tunc jacebat in terra in Ecclesia St. Marci Florensis Ordinis Prædicatorum, ad eminentiorem, & honorabiliorem locum per Fratres dictæ Ecclesiæ, in eadem sancti Marci Ecclesia, ad honorem & laudem DEI, & ipsius sancti convenientibus, & manus adjutrices porrigentibus, tàm pro se ipsis viventibus, quàm pro defunctis & absentibus, seu infirmis, aut corporaliter accedere impeditis, mittentibus pro ea consequenda ad dictam Ecclesiam eleemosynam à primis vesperis translationis ipsius, & deinde per totam octavam ejusdem pro uan vicè tantummodò duraturam; volens ut ad effectum prædictæ indulgentiæ consequendæ, tàm Prior domus ipsius Ecclesiæ sancti Marci, quàm alii duodecim Fratres per eumdem ibidem confessorem deputandi, possent absolvere omnes confitentes ab omnibus casibus & censuris, à quibus de jure Episcopi & diœcesani poterant, & vota similiter commutare. Ac etiam in loco sepulturæ ejusdem sancti Antonini, in depositionis suæ die videlicet secunda Maji hujusmodi perpetuò duratura, quadraginta annorum, & totidem quadragenarum indulgentiarum annuatim condonavit.

Adrianus tamen obiit, literis non expeditis, quas hic modò Pontifex expediri mandat.

§. 37. Ne autem de canonizatione, decreto, adscriptione, aggregatione, declaratione, voluntate, statuto, mandato, concessionibus, & condonatione prædictis pro eo quòd super illis ipsius Adriani prædecessoris literæ, ejus superveniente obitu, confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, volumus & præfata Apostolica auctoritate decernimus, quòd Canonizatio, quàm tàm Communitatis dictæ civitatis Florentinæ quàm nostris, qui eisdem Ecclesiæ Florentinæ præeramus impensis, summo desiderio, ac diligentia fieri procuravimus, ac decretum, adscriptio, aggregatio, declaratio, voluntas, statutum, mandatum, concessiones, & condonatio prædictæ, perinde à dicta die pridie Calend. Junii suum debitum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Adriani prædecessoris literæ sub ejusdem diei data confectæ fuissent, prout superiùs enarratur. Quódque præsentes literæ ad probandum plenè canonizationem, decretum, adscriptionem, aggregationem, declarationem, voluntatem, statutum, mandatum, concessiones, & condonationem Adriani prædecessoris hujusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Easque solemniter publicari jubet.

§. 38. Nos enim omnes & singulos in dignitate constitutos, in virtute sanctæ obedientiæ, requirimus & monemus, quatenùs universis Clericis, & Populis suarum Civitatum & diœcesis & parochialium, præsentes nostras literas solemniter publicantes, eosdem hortentur, ut DEUS ipse, à quo bona cuncta procedunt, ipsius sancti Doctoris & confessoris Antonini meritis & precibus exoratus, militantem Ecclesiam, Apostolicam fidem, & cunctos Christi fideles, à Paganorum & aliorum infidelium, & hæreticorum tueatur incursibus, & à periculis semper protegat atque defendat, ac illam quam nobis mundus dare non potest pacem, hostium omnium sublata formidine, firma cum tranquillitate concedat. Utque post hujus vitæ militiam, depositúmque Pastoralis officii ministerium unà cum grege nobis credito, ad sempiterna tandem gaudia pervenire mereamur.

Earum transumptis credi præcipit.

§. 39. Demùm, quia difficile foret, præsentes originales literas ad cujuscumque notitiam deferri, volumus ac decernimus, quòd earum transumptis manu publici Notarii inde rogati subscriptis, & sigillo alicujus personæ Ecclesiasticæ in dignitate constitutæ munitis, ea prorsus ubilibet fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctionem pœnalem adjicit.

§. 40. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis, constitutionis, requisitionis, & monitionis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit in cursurum.

D.P.A.I.26. Novembr.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimotertio, 6. Calend. Decemb. Pontificatus nostri Anno primo.

II.

Gratiæ, immunitates, & privilegia Abbatis, Conventus, Fratrum St. Antonii Viennen. Ordinis St. Augustini, ex constitutione Leonis X.

Hæc omnia approbavit Paul. III. die 28. Julii 1536. Sed ejus Bullam uti simpliciter confirmatoriam sedulò prætermisi.

Privilegia autem hujus Ordinis vide suprà in Constitut. 5. Bonifac. VIII. In dispositione fol. 174. in hoc Tomo. Et infrà in Pii IV. Const. 100. Ex debito fol. 165. Tom. 2.

Edita An. D. 1523.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

RAtioni congruit & convenit honeſtati, ut ea quæ de Romani Pontificis gratia proceſſerunt, licèt ejus ſuperveniente obitu, literæ Apoſtolicæ deſuper confectæ non fuerint, ſuum ſortiantur effectum.

Leo X. & ante eum.

§. 1. Dudùm ſiquidem fœl. record. Leoni Papæ X. prædeceſſori noſtro pro parte dilecti filii Theodori Abbatis Monaſterii St. Antonii de St. Antonio ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinentis Ordinis St. Auguſtini, Viennenſis diœceſis expoſito, quòd licet aliàs præfatum Monaſterium, in quo corpus ejuſdem glorioſi St. Antonii requieſcebat, & ad quod multi Chriſti fideles Altiſſimo, & eidem St. Antonio vota ſua redditurì in dies conveniebant, per olim Francorum Regem, necnon Præceptoriæ, domus, & alia loca Religionis ipſius St. Antonii à primæva eorum inſtitutione, aliorum Chriſti fidelium eleemoſynis fundata extitiſſent, & quaſi nulla alia bona immobilia haberent, fructúſque, redditus, & proventus domorum Religionis hujuſmodi, ſeu illarum Præceptoriarum etiam generalium, in quæſtis, quæ per Religioſos ipſius Religionis, ſeu ab eis deputatos nuncios aut quæſtores pro tempore per diverſa loca fiebant, & eleemoſynis, quæ indies à Chriſti fidelibus erogabantur, conſiſtentibus incerti exiſterent, ac potiſſimè in ipſo Monaſterio ſancti Antonii, & aliis Præceptoriis, domibus & locis prædictis, ſeu illorum Hoſpitalibus, ex bonis & quæſtis, ac eleemoſynis hujuſmodi jugis & indefeſſa hoſpitalitas obſervaretur, pauperes horrendo morbo St. Antonii nuncupato, laborantes, & languentes, & aliæ miſerabiles perſonæ undique confluentes, alerentur, veſtirentur, & gubernarentur, ac peregrini reciperentur, & quàm plura charitatis opera ejuſdem ſancti Antonii contemplatione exercerentur.

Calliſtus II.

§. 2. Et etiam aliàs piæ mem. Calliſtus Secundus, qui ſingulari devotione ductus ad Monaſterium ipſum ſe perſonaliter conferens, illius Eccleſiam conſecraverat.

Urbanus IV. Gregorius X. Benedict. XI. Nicol. IV. & Mart. V. Caliſt. III. Pius II. Sixt. IV. Alex. VI. & Jul. II. & alii Pontif. plurima privilegia & præſertim quæſtuandi pro manutentione hoſpitalium conceſſerant.

Ta quoad quæſtas obſerva Conſt. 73. Greg. XIII. Romani.

§. 3. Ac Urbanus Quartus, Gregorius Decimus, Benedictus Undecimus, Nicolaus Quartus, Martinus V. qui ex Concilio Conſtantienſi Romam rediens ipſum Monaſterium viſitaverat. Calliſtus III. Pius II. Sixtus IV. Alexander VI. & Julius etiam II. ac alii Romani Pontifices etiam prædeceſſores noſtri, tunc ſui, ad plenum informati, & animo revolventes Religionem ipſam hoſpitalitate continua onuſtam, & eidem Religioni in hoſpitalitate hujuſmodi ſervanda, & utriuſque ſexus illius perſonis manutenentis ingentia onera incumbere, quæ Abbas Monaſterii St. Antonii, & Præceptores Religionis hujuſmodi abſque quæſtis, & eleemoſynis prædictis, ſubire & manutenere non poterant, ſed loca religionis & hoſpitalitatem hujuſmodi deſerere, & ab innumeris, quæ in ipſis locis celebrari & exerceri conſueverant divinorum celebrationibus, & pietatis operibus ceſſare, victúmque vagando, & mendicando miſerabiliter quærere cogerentur, Monaſterio, & Religioni ſancti Antonii hujuſmodi, ac ejuſdem Monaſterii pro tempore exiſtenti Abbati, & dilectis filiis Conventui, ac Præceptoribus & aliis ipſius Religionis perſonis, domibus, & locis quamplura & diverſa privilegia, præeminentias, indulgentias, conceſſiones etiam quæſtuandi, & quæſtas fieri, ac percipi mandandi, necnon gratias & indulta conceſſiſſent.

Sixtus IV. decrevit beneficia Ordinis St. Antonii, ejus tantum regulam profeſſis conferri poſſe, ſed eam non poſui, uti hic ſufficienter relatam.

§. 4. Et Sixtus ac nonnulli alii ex prædeceſſoribus hujuſmodi, quòd Præceptoriæ, & alia beneficia dictæ Religionis quibuſvis aliis, quàm dictum Ordinem expreſsè profeſſis, ac de Regis Francorum pro tempore exiſtentis, expreſſo conſenſu non commendarentur, ſtatuiſſent ac prohibuiſſent.

Nonnulli ex dd. Pontif. gratias dicti Ordinis præſervarunt, etiamſi aliorum privilegia ſuſpenderint.

§. 5. Nonnullique ipſorum prædeceſſorum, interdùm indulgentias, & privilegia aliis Ordinibus etiam exemptis, conceſſas & conceſſa, conſideratione vel cauſa aliqua, etiam intuitu cruciatæ contrà infideles, aut ſpoliorum & damnorum pro fide catholica illatorum, ſeu Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, & aliarum Eccleſiarum, aut piorum locorum fabricarum ſuſpendendo, Religionem St. Antonii hujuſmodi illæſam præſervaviſſent.

Exemptamque à ſolutione impoſitionum eſſe voluerunt.

§. 6. Eámque à quibuſvis impoſitionibus, Apoſtolica vel ordinaria, aut alia auctoritate quacumque ratione impoſitis, necnon decimis, oneribus, & aliis gravaminibus & ſolutionibus exemiſſent.

Legata etiam piis locis St. Antonii relicta, dictæ Religionis eſſe declaravit.

§. 7. Ac quòd oblationes, alia pia relicta, vota, & bona, quæ in Capellis, Oratoriis, Hoſpitalibus Eccleſiaſticis beneficiis, & aliis piis locis, ſub ipſius ſancti Antonii invocatione pro tempore offerentur, & piè largirentur, ut Religionis ejuſdem St. Antonii eſſent & eſſe conſerentur, declaraviſſent.

Privilegiiſque dicti Ordinis derogari prohibuerunt.

§. 8. Necnon privilegiis, Ordini & Religioni, per eóſdem prædeceſſores, & Sedem Apoſtolicam conceſſis, etiam prætextu clauſulæ in ſupplicationibus apponi ſolitæ, videlicet, cum derogatione privilegiorum & indultorum Religioni ſancti Antonii conceſſorum in literis latiſſimè extendenda minimè derogari poſſe forſan voluiſſent.

Leo X. ſupradicta approbavit &c.

§. 9. Et idem Leo prædeceſſor voluiſſet, privilegiáque ipſa approbaviſſet, prout in diverſis prædeceſſorum prædictorum deſuper confectis literis pleniùs contineri dicebatur, & ut à nonnullis aſſerebatur, alias antequam ſupplicationes, Religionem hujuſmodi concernentes eiſdem prædeceſſoribus porrigerentur, per Protectores ipſius Ordinis tunc exiſtentes, an Ordini & illius privilegiis hujuſmodi contrariarentur, inſpici, & ſi contrariæ eſſent, lacerari conſueviſſent.

Sed præfata privilegia de facto non ſervabantur, & Ordo St. Antonii multa damna patiebatur.

§. 10. Nihilominùs cauſantibus ſiniſtris eventibus, aut hominum malitia, & pullulante cupiditate, vel aliàs à certis annis tunc citrà, Religionis hujuſmodi ſic exemptæ tot annis illæſa privilegia, immunitates, indulgentiæ, & indulta, prætextu Cruciatarum, ac fabricarum dictæ Baſilicæ, & aliarum Eccleſiarum fore annuatim, ſuſpenſa, moderata, & modificata, ac Abbas, Conventus, & perſonæ Religionis hujuſmodi, nedum ratione bonorum illius immobilium, ſed etiam mobilium & quæſtarum, eleemoſynarum per illius religioſos, aut ab eadem deputatos fieri ſolitarum, & decimarum, & impoſitionum ſolutionum, ſub diverſis cenſuris & pœnis compulſi, & quod deterius erat, privilegia, hujuſmodi, in genere, & in ſpecie, importunitate vel præoccupatione revocata, ac nonnulla bona immobilia & quæſtæ, ac beneficia ad ipſam Religionem ſpectantia ab illis Præceptoriis & Hoſpitalibus diſmembrata, ac aliis beneficiis, abſque Abbatis præfati conſenſu, applicata & unita, ac forſan in alia beneficia erecta fuerant, ipſáque bona immobilia, quæſtæ, & beneficia etiam abſque aliqua recognitione ipſius Abbatis tamquam applicata & unita, ac erecta, & præſcripta à diverſis Communitatibus ſeu perſonis, Eccleſiaſticis & ſæcularibus detinebantur, & nonnullarum Eccleſiarum Capitula, necnon locorum Communitates, & earumdem Communitatum particulares, ac aliæ ſæculares, & regulares perſonæ, quæ pias eleemoſynas & oblationes ad honorem ejuſdem ſancti Antonii Religioni hujuſmodi elargiri, & facere conſueverant, illas tunc facere minimè curabant, ac contra privilegia & indulta prædicta per longiſſima tempora inviolabiliter obſervata, nonnulli locorum Ordinarii, Cathedraliumque & Collegiatarum Canonici, necnon Parochialium

Ecclesiarum Rectores, suarum conscientiarum prodigi, medietatem, aut aliquam partem quaestarum, vel eleemosynarum praedictarum exigere, & literas licentiae quaestas hujusmodi faciendi, Religioni seu eorum Nunciis praefatis denegare non expavebant; nonnullique diversorum aliorum Ordinum, Ecclesiarum, & Hospitalium quaestores, praetextu quorumdam privilegiorum illis forsàn tunc noviter concessorum, quaestas nolis & campanellis sonantibus faciebant, ac sub ficto nomine, quòd eidem Sancto Antonio offerebant, surripientes nolas seu campanas, porcis & aliis animalibus appendebant, & quod dolenter referendum erat, Communitates & aliae personae hujusmodi, certa Oratoria, Capellas, beneficia ac forsan Hospitalia, sub dicti S. Antonii nomine fieri, & in illis ejusdem S. Antonii figuram & imaginem depingi facientes Oratoria, & Hospitalia, ac beneficia ipsa, sub invocatione ejusdem sancti, Apostolica seu Ordinaria auctoritate erigi procurabant, & illorum praetextu, eleemosynas, & alia pia relicta, quae Religioni hujusmodi pro languidorum, & pauperum, in illis Hospitalibus degentium, necnon religiosorum, die noctùque in Monasterio, domibus, Praeceptoriis, ac aliis locis dictae Religionis Altissimo famulantium substentatione relinquebantur, de facto percipiebant, detinebant, occupabant, ac in damnabiles eorum usus convertebant, eisdémque Abbati & Conventui, ac Religioni subjici recusabant, in animarum suarum periculum.

Et fere ad nihilum reduceba-tur.

§. 11. Propter quae Religio hujusmodi eatenus gravem passa erat, & indies patiebatur jacturam, ac in maximam lapsa erat, & dietim labebatur ruinam, & hospitalitas in Hospitalibus Religionis hujusmodi, prout consueverat, non observabatur, divinus cultus, ac Religionis hujusmodi facultates diminuebantur, religiosique & aliae ipsius Religionis personae, maximis necessitatibus circumveniebantur, & Religio hujusmodi ad nihilum reducebatur.

Abbas igitur dicti Ordinis, praedictorum privilegiorum, & gratiarum innovationem & confirmationem à praedicto Leone X. petierunt.

§. 12. Unde pro parte dicti Theodori Abbatis, qui paulò ante apud Sedem Apostolicam constitutus asseverat, se etiam ad id assiduis querelis Praeceptorum & Religiosorum dictae Religionis, ac in illius Hospitalibus degentium, utriusque sexus languidorum, & aliarum miserabilium personarum excitatum, cui Leoni praedecessori fuit humiliter supplicatum, ut privilegia, praeeminentias, immunitates, exemptiones, libertates, praerogativas, facultates, indulgentias, concessiones, & indulta praedicta, approbare & innovare, aliàs super eis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaretur.

Qui Leo ea innovavit & approbavit.

§. 13. Idem Leo praedecessor, qui ad sacrum Apostolatus ministerium, divina disponente clementia evocatus, Monasteriorum, & aliorum piorum locorum, omnium suae curae commissorum necessitates, paterna consideratione pensebat, & ut illis ac personis in eis sub suavi Religionis jugo Altissimo famulantibus, & ad ea hospitalitatis causa diverentibus, opportuna in suis necessitatibus subsidia corresponderent, ac eorum conservatio, quies & augmentum provenirent, opem & operam, quantum sibi ex alto concedebatur, favorabiliter adhibebat, & illa quae propterea per praedecessores suos Romanos Pontifices, provida deliberatione concessa comperiebat, ut firmiùs & illibata servarentur, libenter approbabat, ac de novo concedebat, aliásque provisiones congruas desuper adjiciebat, prout etiam Catholicorum Principum exposcebat devotio, & id conspiciebat in Domino salubriter expedire; quique Religionem hujusmodi S. Antonii, in visceribus gerebat charitatis, & illam ne dum conservari, sed in melius dirigi suis potissimè temporibus sinceris desiderabat affectibus, praefatum Theodorum Abbatem, ut à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existebat, ad effectum infrascriptorum dumtaxat consequendum, absolutus, & absolutum fore censeretur, hujusmodi supplicationibus inclinati, considerationes etiam charissimorum in Christo filiorum nostrorum, tunc suorum, Caroli in Imperatorem electi Romanum, & Hispaniarum Catholici, necnon, qui dicti Monasterii fundator, & protector existebat, Francisci Francorum Christianissimi Regum eidem Leoni praedecessori desuper, per eorum literas humiliter supplicantium, sub datis videlicet, 4. Non. Octob. Pontif. sui anno nono, omnia & singula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, praerogativas, facultates, indulgentias, concessiones, gratias, indulta, Monasterio, Religioni, Abbatiae, Conventui, & personis praedictis, per praefatos & quoscumque alios Romanos Pontifices praedecessores nostros, tunc suos, concessa, & singulas ipsorum praedecessorum, & suas desuper confectas literas, & in eis contenta quaecumque, auctoritate Apostolica approbavit & innovavit, ac ea omnia & singula, prout per praedictos praedecessores concessa fuerunt, de novo, ita quòd Abbas, & Conventus, necnon Praeceptores, & personae praefatae, privilegiis, quibus tempore Sixti, & Innocentii, ac Alexandri & aliorum praedecessorum praefatorum uti poterant, & utebantur, etiam in Urbe, & Curia Romana, liberè & licitè uti possent, concessit, illáque robur perpetuae firmitatis obtinere, & inviolabiliter observari debere.

Eisque nonnisi certa hic data forma observata, derogari posse decrevit.

§. 14. Necnon de caetero perpetuis futuris temporibus, singulas praedecessorum hujusmodi, ac supra, & infrà scriptas conficiendas literas, necnon privilegia, immunitates, indulgentias, praerogativas, facultates, exemptiones, concessiones, gratias, indulta & alia in eisdem literas contenta, sub literis per eumdem Leonem praedecessorem, aliàs venerabili Fratri nostro, tunc suo moderno Episcopo Meldensi super suspensione & modificatione indulgentiarum ac privilegiorum dictae Religionis sancti Antonii, sub datum videlicet duodecima Calendas Septembris, dicti Pontificatus anno septimo, ultimò concessis, & aliis quibuscumque etiam quae per Leonem, & alios praedecessores hujusmodi, etiam contemplatione Fabricae Basilicae Principis Apostolorum de Urbe praedicta, à quarta feria cinerum fieri consueverant, revocationibus, suspensionibus, modificationibus, generalibus vel specialibus, etiam si in specie, de Religione Sancti Antonii hujusmodi specialis nominata, & expressa mentio fieret, etiamsi subsidium sanctae Cruciatae, contra infideles, aut dictae Basilicae, necnon aliarum etiam Patriarchalium, Cathedralium, vel aliarum Ecclesiarum, Monasteriorum, ac aliorum quorumcumque piorum locorum, ac occasione damnorum, etiam per infideles illatorum, & bonorum oblatorum, aut in recompensam laborum Romano Pontifici, & Sedi Apostolicae, etiam contrà dictos infideles impensorum, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, & cum quibusvis clausulis etiam derogatoriarum derogatoriis, & aliàs qualitercumque efficacissimis & insolitis eatenùs factis, & in posterùm faciendis, minimè comprehendi posse neque debere, sed ab aliis semper excepta, ac quoties hujusmodi suspensiones, revocationes, & modificationes emanarent, toties, quoties in pristinum, & eum, in quo antequàm illae emanassent, erant statum, restitutae, repositae, & plenariè reintegratae essent; & si illa per Leonem predecessorem, aut ejus successores Romanos Pontifices pro tempore existentes, importunitate, aut etiam motu simili, vel aliàs revocari, suspendi, aut modificari contingeret, revocationes, suspensiones, & modificationes hujusmodi, nisi ille de consilio

Venera-

Venerabilium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, tunc & pro tempore existentium, consistorialiter habito, & cum trina intimatione per literas Apostolicas sub plumbo, ita ut semper & qualibet vice trimestre intercederet, eisdem Carolo electo, & Francisco Regi, ac aliis Romanorum Imperatoribus, sive in Imperatores electis, ac Francorum Regibus, & eorum successoribus pro tempore existentibus facienda, ac eorum per diversas literas ipsorum propriis manibus subscriptas, & parvis eorumdem sigillis munitas, & non aliàs, aliter, nec alio modo, expresso accedente consensu fierent, suffragari; nec privilegiis, indultis, & literis, Apostolicis dicto Ordini concessis prætextu quarumcumque specialium clausularum, præsertim illius in supplicationibus per Leonem prædecessorem, & ejus successores Romanos Pontifices pro tempore existentes hujusmodi, aut de eorum mandato eatenùs signatis, & pro tempore signandis, videlicet cum derogatione privilegiorum, indultorum, & literarum Apostolicarum latissimè extendendarum in supplicationibus apponi solitæ, etiam si in supplicationibus ipsis de Sixti & aliorum, etiam ipsius Leonis, prædecessorum privilegiis, & Religione hujusmodi mentio fieret, non operari; necnon prædicto Sixti privilegio derogatum non censeri, neque vigore dictæ clausulæ in eisdem supplicationibus apponi solitæ, debuisse neque posse in literis Apostolicis, tàm per Cancellariam, quàm Cameram Apostolicam, expeditis & expediendis, ad dictum privilegium Sixti prædecessoris extendi, nisi in dictis supplicationibus fieret specialis & specifica mentio dicti privilegii, necnon Regis ad cujus instantiam concessum fuisset, literàsque Apostolicas desuper etiam per Cameram Apostolicam expeditas, seu in futurum expediendas illis pro quibus vigore dictarum supplicationum, & illorum sumptorum expeditæ fuissent, seu in futurum expedirentur, non suffragari posse, neque debere, illásque ipsius Leonis prædecessoris, & ejus successorum hujusmodi intentionis defectu carere, & pro cassis, irritis, & non legitimè expeditis haberentur, & ad dictam Cameram seu Cancellariam corrigendæ remitterentur, ipsásque super suprà, & infrascriptas conficiendas literas, vim contractus, & indissolubilis obligationis inter eumdem Leonem prædecessorem & Sedem prædictam, ac Franciscum Regem, & ejus successores, necnon Theodorum, & pro tempore existentem Abbatem præfatos obtinere. Et sic per quoscumque Judices Ecclesiasticos & sæculares etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, in eadem Curia vel extrà eam, in quibusvis causis & instantiis sententiari, decidi, judicari, & interpretari debere, sublata eis & eorum cuilibet aliter judicandi & interpretandi facultate, ac quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum & inane decrevit & declaravit.

Et quæstuandi facultatem iteratò concessit.

Tu in hoc vide & observa Constitut. 73. Greg. VIII. Romanus cum ibi notatis.

§. 15. Et nihilominùs, ut necessitatibus dictæ Religionis commodiùs provideretur, quòd deinceps perpetuis futuris temporibus liceret religiosis dictæ Religionis & aliis personis ab eis, ut priùs, deputatis, quæstas, vota, eleemosynas, pia relicta & alia etiam Confraternitatum pia suffragia, quæ in dicti Sancti Antonii honorem fierent, in quibuscumque Regnis, Ducatibus, Communitatibus, & aliis etiam Imperatorum dominiis, ac diœcesibus, etiam in Urbe & Curia prædictis, Ordinariorum locorum, & quorumcumque aliorum licentia petita, licèt non obtenta, facere; ac Ordinarii locorum, & aliæ personæ, ad quos pertinere dignosceretur, literas, seu mandata licentiæ quæstuandi hujusmodi nullis, nisi à præfato Theodoro, & pro tempore existente Abbate dicti Monasterii & generali Capitulo ejusdem Religionis Sancti Antonii per eorum literas patentes specialiter deputatis, concederent, ac illa ipsis deputatis absque ea, quam contrà dicta privilegia, & indulta exigere solebant, pecuniarum exactione sub excommunicationis latæ sententiæ, ac aliis censuris & pœnis in dictis privilegiis desuper concessis, contentis concedere tenerentur, nec ultrà unum florenum pro dictis literis & mandatis, juxta privilegia prædicta percipere possent; & si quid ultrà percepissent ad restitutionem ejus Religiosis, & deputatis præfatis faciendam, sub anathematis pœna tenerentur.

Exemptionémque à decimis & aliis impositionibus, elargitur.

Ad hoc habes etiam Bullam Bonifac. VIII. cit. in sub.

§. 16. Quódque Abbas Monasterii, & Præceptores, & aliæ religiosæ personæ Religionis hujusmodi, etiam in Urbe & Curia, hujusmodi occasione quæstarum, votorum, eleemosynarum, relictorum, confraternitatum, & aliorum piorum suffragiorum, & quorumcumque bonorum mobilium, & immobilium, ad solutionem alicujus decimæ, subsidii, aut alterius impositionis talliarum, gabellarum, jucundorum adventuum, etiam Imperatorum, Regum, Legatorum etiam de latere, seu Nunciorum Sedis prædictæ, etiam dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, & aliorum quorumcumque Prælatorum Ecclesiasticorum, quavis etiam Apostolica, vel alia quavis auctoritate, impositis seu imponendis minimè tenerentur, nec ac id compelli, aut propterea interdici, suspendi, vel excommunicari, aggravari, reaggravari, & beneficiis suis privari possent.

Supplicationes gratiam vel justitiam concernentes, circà negocia & causas Ordinis St. Antonii non nisi certa hic data forma expediri posse decrevit.

§. 17. Quódque de cætero, etiam perpetuis futuris temporibus, supplicationem, tàm gratiam, quàm justitiam, & alia negocia dictæ Religionis concernentia, aut impetrationes beneficiorum, seu Præceptoriarum dicti Ordinis, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi consistentium continentes, per ipsum Leonem prædecessorem, & pro tempore existentem Romanum Pontificem, seu de eorum mandato non signarentur; aut per Referendarios pro tempore existentes non referendarentur, sed nunc ei pro tempore existenti dictæ Religionis Protectori mandarentur, & ipse Protector supplicationes hujusmodi, si dictæ Religioni præjudicare non cognosceret, manu sua signaret, & Leoni prædecessori, vel pro tempore existenti Romani Pontifici aut Cardinali, seu alteri curam Signaturæ habenti signandas remitteret, & quæcumque gratiæ eidem Religioni præjudicantes, absque manu dicti Protectoris de cætero concedendæ, subreptionis, & obreptionis vitio subjacerent, nulliúsque roboris vel momenti existerent.

Beneficia dicti Ordinis ejus tantùm religiosis conferri voluit.

§. 18. Ac quòd Religionis hujusmodi consistentes Præceptoriæ, & alia beneficia, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi nullis nisi dictum Ordinem expressè professis, ac de expresso consensu Regis Francorum, ac Abbatis pro tempore existentium prædictorum, per Leonem prædecessorem, aut successores suos hujusmodi, necnon Sedis prædictæ Legatos etiam de Latere, & Nuncios Legatorum de latere, potestate fungentes, etiam ad tempus commendari, aut in administrationem dari possent, & si Commendas de illis per Leonem prædecessorem, aut successores suos Legatos & Nuncios hujusmodi fieri contingeret, commendæ hujusmodi defectu intentionis Leonis prædecessoris & successorum eorúmdem carerent, literæque desuper pro tempore confectæ nullæ, irritæ, & invalidæ existerent.

Capellas & Oratoria, ac pia loca omnia sub invocatione S. Antonii constructa & construenda, Abbati S. Antonii subjicit.

§. 19. Ac quòd Hospitalia, Capellæ, Oratoria, beneficia, & alia pia loca, etiam in Urbe & Curia hujusmodi, seu aliis quibuscumque terris, dominiis, & locis, sub dicti St. Antonii invocatione fundata, constructa, ædificata, & erecta, & quæ in posterùm perpetuis futuris temporibus fundari, construi, ædificari, & erigi contingeret, cum eorum applicationibus, appropriationibus, unionibus, annexionibus

nibus, & incorporationibus, factis, & deinceps faciendis, ad Abbatem, & Religionem hujuſmodi ſpectarent & pertinerent, illiſque ſubjicerentur, & ſubjecta exiſterent, & à dicto Monaſterio dependerent, illáque per ejuſdem Religionis Canonicos & Religioſos non autem per alios, eccleſiaſticos & ſæculares, etiam oppidorum, locorum & villarum, & communitatum perſonas, niſi de Abbatis & Conventus prædictorum expreſſo conſenſu, regi & gubernari deberent, & in ſignum recognitionis ſuperioritatum hujuſmodi de aliquo annuo rationabili canone, ſeu cenſu per eoſdem Abbatem & Conventum, ac Definitores generalis Capituli hujuſmodi imponendo, & eis ſingulis annis perſolvendo reſpondere deberent & tenerentur; ac in eventum rebellionis, aut non ſubjectionis, ac remiſſionis ſingulares Communitatum, & aliæ perſonæ hujuſmodi, majoris excommunicationis ſententia per Leonem prædeceſſorem, & ejus ſucceſſores præfatos innodatæ, earúmque Eccleſiæ interdictæ eſſent, & eſſe cenſerentur; nec ab hujuſmodi majori excommunicatione per Leonem prædeceſſorem, aut ſucceſſores prædictos abſolvi, aut interdicta ipſa relaxari poſſent, niſi ad id, Abbatis & Conventus prædictis expreſſis per eorum patentes literas accederet aſſenſus; liceretque Theodoro & pro tempore exiſtenti Abbati & Conventui, necnon Præceptoribus hujuſmodi, beneficia, Oratoria, Hoſpitalia, & alia loca, ſub nomine ejuſdem S. Antonii pro tempore, etiam in Urbe & Curia prædictis, fundata & dotata, quæ eidem Theodoro & pro tempore exiſtenti dicti Monaſterii Abbati & Conventui, ac Præceptoribus hujuſmodi obedire, ſeu ſubjici, aut annuam reſponſionem ſolvere recuſare contingeret, ſolo æquare, aut demoliri, & imagines à parietibus delere, ſeu per eaſdem Communitates, & alias perſonas, eccleſiaſticas & ſæculares, ſolo æquari & demoliri, ac imagines hujuſmodi deleri, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, interdicti, ac aliis cenſuris & pœnis, etiam cum invocatione auxilii brachii ſæcularis, facere.

Eleemoſynas nolis ſonantibus colligere, & nolas animalibus appendere poſſe d. Ordini tantummodò permiſit. Ad hoc vide revocationem & declarationem Greg. VIII. in ejus conſtitut. 73. Romani, cum ibi not.

§. 20. Quódque etiam deinceps perpetuis futuris temporibus, etiam in Urbe, & Curia hujuſmodi, nullis cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis forent, niſi dictæ Religionis, Religioſis, aut ab eis deputatis procuratoribus, ſeu nunciis, ſub eadem excommunicationis latæ ſententiæ, & vigintiquinque ducatorum auri de Camera, Cameræ Apoſtolicæ applicandorum pœnis, liceret hujuſmodi facere, ac vota, legata, eleemoſynas, oblationes, & alia pia ſuffragia qualitercumque donata, ſeu donanda petere, quærere, exigere, colligere aut recipere nolis, ſeu campanis ſonantibus, aut per ſonum nolarum, ſeu campanellarum hujuſmodi, nec campanellas ſeu nolas, porcis & aliis animalibus quomodocumque nuncuparentur, appendere, ſeu appendi facere, auctoritate Apoſtolica prædicta ſtatuit & ordinavit.

Uniones & ſuppreſſiones beneficiorum d. Ordinis prohibet & annullat.

§. 21. Et inſuper quaſcumque uniones, annexiones, incorporationes, ſuppreſſiones, applicationes, erectiones, & inſtitutiones factas, ac ex tunc prout eodem die, & è contrà, perpetuis futuris temporibus faciendas, etiam in Urbe, & Curia hujuſmodi, abſque Abbatis & Conventus, ac Capituli generalis, ſeu Definitorum prædictorum expreſſo conſenſu, de Præceptoriis, beneficiis, Hoſpitalibus, Oratoriis, Confraternitatibus, quæſtis, & aliis bonis, ad dictam Religionem Sancti Antoni quomodolibet ſpectantibus & pertinentibus, aut quocumque titulo ſpectarent, & pertinerent, Apoſtolica auctoritate prædicta, revocavit, caſſavit, irritavit, & annullavit; ac Præceptorias, Hoſpitalia, Oratoria, Beneficia, Confraternitates, quæſtas, & vota prædicta, in priſtinum & eum, in quo antequam hujuſmodi uniones, annexiones, incorporationes, ſuſpenſiones, applicationes, erectiones, & inſtitutiones fierent, erant ſtatum, reſtituit, repoſuit & plenariè reintegravit; necnon uniones, annexiones, incorporationes, ſuppreſſiones, applicationes, approbationes, erectiones, & inſtitutiones prædictas, nullas, irritas, caſſas & inanes, illarúmque prætextu, quæſtas, & alia bona, mobilia & immobilia hujuſmodi præſcripta non eſſe, neque præſcribi poſſe, neque debuiſſe, locum cuicumque præſcriptioni contrà eamdem Religionem, & illius bona, non eſſe, neque in futurum fore; licerétque deinceps Theodoro, & pro tempore exiſtenti Abbati, & Conventui, ac Præceptoribus præfatis, bona prædicta, etiam in Urbe, & Curia hujuſmodi recuperare, ac illorum corporalem poſſeſſionem apprehendere, & apprehenſam continuare; dictáſque uniones, annexiones, incorporationes, ſuppreſſiones, applicationes & approbationes, ac Oratoriorum, & Capellarum, Imaginum, & Hoſpitalium ſub invocatione dicti Sancti Antonii erectiones, etiam in Urbe, & Curia hujuſmodi, abſque Abbatis & Conventus, ac Capituli prædictorum conſenſu, per Leonem predeceſſorem, & ejus ſucceſſores præfatos, ſeu eorum & dictæ Sedis Legatos, aut locorum Ordinarios hujuſmodi, fieri non poſſe, neque debere; & ſi quæ fierent, illas conceſſas, irritas & inanes exiſtere, etiam decrevit.

Ordinémque S. Antonii ſuper prædictis moleſtari interdixit.

§. 22. Diſtrictiùs inhibens, omnibus & ſingulis Commiſſariis, etiam Fabricæ dictæ Baſilicæ, ac quibuſvis aliis Nunciis Apoſtolicis, & aliis cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtentibus, & quacumque auctoritate, etiam Apoſtolica vel mundana, etiam contra exemptos, & eorum privilegia tunc fungentibus & functuris, necnon quibuſvis ſæcularibus, & quorumcumque Ordinum, etiam mendicantium, etiam de Obſervantia nuncupatorum regularibus perſonis, etiam in Urbe, & Curia hujuſmodi, tunc & pro tempore exiſtentibus, ne Abbatem & Conventum Monaſterii, ac Præceptores, & perſonas Religionis hujuſmodi, directè vel indirectè, quovis quæſito cololore, vel ingenio, ſub dicta excommunicationis latæ ſententiæ, & aliis etiam pecuniariis cenſuris & pœnis, arbitrio pro tempore exiſtentis dicti Monaſterii Abbatis, moderandis, & Cameræ Apoſtolicæ ac Religioni prædictis applicandis ratione cujuſvis decimæ, aut impoſitionis, in dictis quæſtis, & bonis, etiam prætextu quarumcumque ſuſpenſionum moleſtarent, turbarent, inquietarent, ſeu moleſtari, turbari, inquietari facerent, aut permitterent; necnon omnibus locorum Ordinariis, & eorum officiariis, & aliis quibuſvis ubilibet, etiam in Urbe, & Curia hujuſmodi conſtitutis perſonis, quacumque etiam Apoſtolica auctoritate fungentibus, ne literas quæſtuandi cum campanellis, quorumvis Ordinum perſonis de cætero concederent, ac decernens ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 23. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Monaſterii & Ordinis prædicti, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, necnon privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, per prædictos & quoſcumque alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, tunc ſuos, ac etiam ipſum Leonem prædeceſſorem, & Sedem eamdem, etiam conſiſtorialiter, etiam per viam legis & ſtatuti perpetui, ac ſtipulati contractus, etiam juramento vallati, etiam in favorem Cruciatæ, & Baſilicæ prædictarum; & fidei Catholicæ, ac motu ſimili, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac cum quibuſvis efficaciſſimis & inſolitis, etiam irritativis & caſſativis, revocativis, præſervativis, mentis atteſtativis, ac derogatoriarum derogatoriis clauſulis, irritantibúſque & aliis decretis in contrarium quomodolibet

etiam

etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda foret, & in eis caveretur expresse, quod illis nullatenùs derogari posset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, & forma in illis tradita observata, inserti fuissent, eidem Leoni prædecessori pro sufficienter expressis habenti illis alias in suo robore permansuris, ea vice dumtaxat, specialiter & expresse derogavit, contrariis quibuscumque, aut si locorum ordinariis vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, à dicta Sede esset indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possent, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Suarúmque literarum transumptis idem Leo X. credi jussit.

§. 24. Ceterùm, quia difficile erat super suprà, & infrascriptis conficiendis literis hujusmodi, ad singula quæque loca, in quibus de illis fides facienda esset, deferri, voluit idem Leo prædecessor, & Apostolica auctoritate prædicta decrevit, earum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel Curiæ ecclesiasticæ munitis, eamdem prorsùs fidem, in judicio & extra adhiberi debere, quæ eisdem originalibus literis adhiberetur, si præsentialiter essent exhibitæ vel ostensæ.

Sed quia dictæ literæ ejus superveniente obitu expeditæ non fuerunt, ideò hic Pont. Clemens 7. à die datæ eorum validas esse decernit.

§. 25. Ne autem de absolutione, approbatione, innovatione, concessione, decretis, declaratione, statuto, ordinatione, revocatione, cassatione, annullatione, restitutione, reintegratione, inhibitione, derogatione, & voluntate Leonis prædecessoris hujusmodi, pro eo quod super illis ipsius Leonis prædecessoris, ejus superveniente obitu, literæ non confectæ fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, ipseque Theodorus, & pro tempore existens dicti Monasterii Abbas, illorum frustrentur effectu, volumus & dicta Apostolica auctoritate decernimus, quòd absolutio, approbatio, innovatio, concessio, decreta, declaratio, ordinatio, revocatio, cassatio, irritatio, annullatio, restitutio, repositio, reintegratio, inhibitio, derogatio, & voluntas Leonis prædecessoris hujusmodi, perinde à dicta die quarto Nonas Octobris, suum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Leonis prædecessoris literæ, sub ejusdem dici datis confectæ fuissent, prout superius enarratur.

Et hanc Bullam prædicta omnia sufficienter probare decernit.

§. 26. Quódque præsentes literæ ad probandum plenè absolutionem, approbationem, innovationem, concessionem, decreta, declarationem, statutum, ordinationem, revocationem, cassationem, irritationem, annullationem, restitutionem, repositionem, reintegrationem, inhibitionem, derogationem, & voluntatem, Leonis prædecessoris hujusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requirarur.

Executores prædictorum omnium deputat.

§. 27. Quocircà universis & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac personis in dignitate Ecclesiastica ubilibet constitutis per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipsi vel plures, aut eorum unus, per se vel alium, seu alios, omnes & singulas prædictas, & præsentes literas, ac in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Theodori & pro tempore existentis Abbatis, & Conventus, ac Præceptorum præfatorum desuper requisiti fuerint, publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra, literas ipsas, ac privilegia, præeminentias, immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, facultates, concessiones, gratias, & indulta, ac alia in eis contenta hujusmodi, firmiter observari, ipsósque Abbatem & Conventum, ac Præceptores, quæstores, & alios quos literæ ipsæ concernunt, illis pacificè gaudere, non permittentes illos, aut eorum aliquem desuper modo aliquo indebitè molestari, aut impediri, aut inquietari, contradictores, molestatores, impeditores quoslibet & rebelles, per censuras ecclesiasticas, & pœnas, ac alia in eis remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras & pœnas prædictas quoties opus fuerit, aggravando & reaggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, non obstantibus omnibus supradictis. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. An. 1. 26. Novembris.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimo tertio, sexto Calend. Decembris, Pont. nostri anno primo.

III.

Institutio Collegii 60. virorum, ad curandam perfectionem Fabricæ Basilicæ S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, cum facultate deputandi Judicem, ad cognitionem causarum interesse d. Fabricæ concernentium.

Hujus Collegii præsidens & moderator, est Cardinalis pro tempore Archipresbyter S. Petri, ex const. 102. Six. V. Cùm ex. ubi hac jurisdictio iteratò conceditur. in Tomo 2.

Ante hanc bullam, Julius II. sup. in sua const. 23. Liquet. fol. 505. & Leo X. amplas facultates Fabricæ Collegio dederunt in exigendis legatis piis & incertis; & deinde etiam iste Clem. inf. in const. 9. Dudum. Necnon Paul. III. Qui illas Jul. II. & Leon. X. refert. inf. in const. 31. Dùm ad universas ac Jul. III. in const. 15. Accepimus. & Pius V. in const. 96. Decet. & const. 97. Exigit. Scias etiam pro hac Fabrica duas sententias conformes constituere rem judicatam, ut inf. in const. 95. Pii. V. Et si omnium. Vide in Tomo 2.

Edita Añ. D. 1523.

CLEMENS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

SS. Petrus & Paulus Apost. Romæ fidem Catholicam firmarunt.

ADmonet nos suscepti cura regiminis, & auctoritas Pontificalis inducit, ut ad ea potissimùm intendamus, per quæ gloriosi Principes terræ Petrus & Paulus, qui primi Evangelium CHRISTI in Alma Urbe prædicarunt, in eáque, postquàm Christianam Religionem fundarunt & erexerunt, ac universum Orbem sacræ doctrinæ splendore, & miraculorum fama repleverunt, sancti martyrii coronam sub eodem persecutore, ac eadem die, eodémque loco susceperunt, eò majori veneratione à Christifidelibus colantur, quò majoribus meritis inter alios Apostolos excelluerunt. Quorum licet Salvator noster peculiarem curam semper habuerit, quippe qui, ut alia innumera omittantur, Petrum in fluctibus ambulantem, ne mergeretur, dextera sua erexit, Paulum verò tertio naufragantem, de profundo pelagi liberavit, ipsum tamen Petrum, cui claves Regni Cœlorum dedit plenitudinem potestatis habere, aliorúmque Apostolorum Principem esse voluit. Et propterea non convenit, Ecclesiam seu Basilicam sub ejus nomine dedicatam, apud quam Palatium Apostolicum existit, & in qua super ipsius B. Petri Altari, Romani Pontifices quolibet anno missas Pontificales solemniter celebrare consueverunt, necessaria instauratione, ac reparatione carere, & ab illis qui devotionis causa, ad eorumdem Apostolorum limina visitanda confluunt, quasi desertam atque relictam conspici.

Constantinus Imperator eorum Ecclesias

§. 1. Sanè considerantes quòd in ipsa Urbe Roma, in qua Omnipotens primatum Ecclesiæ suæ sanxit, statuit atque firmavit, claræ memoriæ Constantinus,

Romæ itidem ædificavit.

tinus, qui Monarchiam tenebat imperii, postquàm à B. Silvestro per sancti baptismi sacramentum, veritatem fidei, & spem salutis æternæ suscipere meruit, in proprio Lateranensi Palatio, ecclesiam in honorem Salvatoris Mundi erexit, eorumdémque Apostolorum Basilicam pari propè forma & magnitudine à fundamentis ædificavit, ac propriis humeris duodecim cophinos terræ ex earum fundamentis exportavit, ac eas ipsas, eodem die ab ipso beato Sylvestro consecrari obtinuit, aliáque multa mente revolventes, ad officium nostrum pertinere arbitramur, ut postquàm fœl. record. Julius Papa II. prædecessor noster existimans, quemadmodùm ipse Petrus Apostolorum Princeps habetur, ita ejus Basilicam ædificii pulchritudine & magnificentia, inter alias principatum obtinere debere, ipsam propterea demoliendam mandavit, ut longè ampliore, ac magis admirabili ædificio reficeretur, ac instauraretur.

Hic modò Pontifex ut Ecclesia S. Petri Apostolorum Principis sit cæteris Præstantior, erigit istud Collegium, ad illius Fabricæ perfectionem curandam.

§. 2. Nos qui ejusdem B. Petri successores sumus, ipsumque peculiari devotione prosequi tenemur, quod ipse Julius prædecessor morte præventus, successivéque Leo X. Adrianus VI. Romani Pontifices etiam prædecessores nostri, variis causantibus impedimentis, perficere non potuerunt, id omni conatu, ac totis viribus nostris aggrediemur. Attendentes autem hoc sacrum, & sublime B. Petri templum non nostri, neque cujusque esse proprium, sed omnium Christianarum nationum commune, quando à Domino DEO EJUSQUE Filio, ipsi Petro super omnes gentes potestas est data, ipséque & successores ejus Romani Pontifices pro salute omnium mediatores apud Dominum nostrum JESUM CHRISTUM esse debent, cogitavimus propterea Collegium unum LX. virorum Curialium quarumcumque nationum instituere, & ordinare, qui dictæ Basilicæ, favente Deo, reficiendæ diligentem curam habere debeant. Et cùm singularum nationum in nostra Romana Curia degentium, Curiales digniores ex eis numerum LX. non excedentes ad hoc de mandato nostro elegerint, Nos ut exinde optatus subsequatur effectus, & fabrica ipsius Basilicæ, cujus absolutionem sincero cordis affectu desideramus, prosperiores complectatur successus, ac suffragia pro eadem fabrica, piâ Christifidelium devotione eroganda, fideliter exigantur, & conserventur, necnon proventus illi in fabricam ipsam, & non aliam causam debitè convertantur, opportunè providere volentes, ac quoscumque Præfectos officiales ad opus dictæ fabricæ, cujuscumque dignitatis, status, gradus & conditionis fuerint, etiamsi Pontificali dignitate, aut Cardinalatus honore præfulgeant, per dictos prædecessores, & nos, ac Sedem Apostolicam hactenùs deputatos, ac omnes commissiones, & facultates eis desuper sub quacumque verborum forma factas & concessas revocantes, ipsósque Præfectos, & officiales ab hujusmodi præfectione, & aliis officiis, & commissionibus aliàs eisdem specialiter, vel generaliter factis absolventes, Motu proprio, non ad aliquorum nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, unum Collegium fabricæ Basilicæ beati Petri nuncupandum, omnium Oratorum Christianorum Regum, & Principum, Rerumque publicarum, ac ex singulis nationibus hujusmodi, ut præfertur, electorum, loco quorum pro tempore decedentium, vel se diutiùs absentantium, alii earumdem nationum similiter eligi possint, sic tamen quòd dictum numerum LX. non excedant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium erigimus, & instituimus.

Illudque sibi soli subjicit. Immo Sixt. v. cit. in rubr. illud subjicit Archipresbytero S. Petri.

§. 3. Ac Collegium hujusmodi, & pro tempore existentes singulares personas ejusdem, ab omni superioritate, dominio, potestate, jurisdictione, & auctoritate quarumvis personarum, quacumque dignitate, & excellentia, etiam si Cardinalatus honore, & Legationis de latere officio, ac quavis facultate pro tempore fungentium, etiam ratione Archipresbyteratus dictæ Basilicæ, quoad omnia & singula, quæ fabricam hujusmodi concernunt, auctoritate & tenore prædictis eximimus & totaliter liberamus, ac sub nostra & Sedis prædictæ suscipimus protectione, nobísque & eidem Sedi, ita ut nullum alium quam nos, & successores nostros Romanos Pontifices in superiores recognoscere debeant, nullíque alii in eos aliquam superioritatem, dominium potestatem, jurisdictionem, aut auctoritatem, quoquomodo exercere valeant, immediatè subjicimus.

Collegio facultatem deputandi Judicem causarum d. Fabricæ, aliosque Officiales, concedit. Immo Six. V. eamdem d. Archipresbytero concessit.

§. 4. Ipsisque Collegio omnimodam administrationem, curam, & directionem, ac omne regimen dictæ fabricæ plenariè committimus, ac eisdem Collegio, ut de eorum gremio Officiales ad tempus per eos statuendum, tàm ad specialem curam ipsius fabricæ, ac quæcumque alia inferiora illam concernentia, quàm etiam (dummodò ex dignioribus, doctioribus, & Clericis eligantur) ad justitiam ministrandum, qui juxta facultatem eis per eosdem Collegium tribuendam, contra debitores dictæ fabricæ, prout justitia exegerit, procedere possint, eligere, & ipsis Officialibus electis salaria decentia constituere, ac omnia & singula, quæ cætera Collegia quæcumque tàm in dicta Urbe & Curia Romana quàm alibi, de jure vel consuetudine statuere, ordinare, & disponere possunt, & debent, tàm prosperum regimen, & debitum ordinem ipsius Collegii, quàm multas committentium fraudes in dispensatione proventuum fabricæ hujusmodi, & aliàs fabricam ipsam concernentia (quæ postquàm per eos statuta, ordinata, & disposita fuerint, eo ipso dicta auctoritate Apostolica approbata & confirmata sint, & esse censeantur, prout illa ex nunc, prout ex tunc, & è contrà approbamus, & confirmamus, statuere, ordinare, & disponere liberè & licitè valeant, plenam & liberam facultatem, auctoritatem, & potestatem, auctoritate Apostolica & tenore supradictis concedimus.

Qui Officiales juramentum præstare debent rectè administrandi.

§. 4. Et insuper, ut omnia per ipsos Collegium gerenda, omni odio, amore, & sinistra machinatione postpositis, secundùm Deum, & rectam conscientiam dirigantur, eisdem auctoritate & tenore statuimus & ordinamus, quòd omnes & singuli de dicto Collegio, ac per eos per tempore eligendi Officiales, sub attestatione damnationis æternæ, quòd ipsi in hujusmodi fabricæ administratione, cura, & directione, ac regimine, & Officialium electione secundùm Deum absque dolo, fraude, odio, vel rancore, prout cuilibet eorum conscientia dictaverit, procedent, & votum dabunt, ac officium exercebunt, juramentum, quod per præfatos Collegium aut ab eis deputandos, quoties qualitas negotii id exegerit, & Officialibus deputandis pro tempore expedire visum fuerit, repeti possit, præstare teneantur.

Eleemosynásque & oblationes omnes in opus Fabricæ exponant.

§. 6. Ac quod omnia & singula, pecunias, res, & bona, debita, & debenda, etiam piæ oblationes tàm in dicta Urbe quàm extrà eam, operi dictæ fabricæ erogandæ, penes Collegium seu Officiales eligendos prædictos, aut Depositarium per Collegium deputandum permanere, & per eos claves arcarum & truncorum, ubi pecuniæ & eleemosynæ in ipsa Urbe reponantur, custodiri, ipsæque pecuniæ omnes per eosdem Collegium & Officiales ad hoc ab eis deputandos seu eligendos, ad opus dictæ fabricæ & non ad alium usum omninò distribui, exponi & converti debeant, etiam si nos & successores nostri Romani Pontifices aliter disponeremus & ordinaremus, etiam per quæcumque mandata tam in scriptis quam etiam vivæ vocis oraculo, sub quibusvis pœnis & censuris facienda, quibus Oratores Regum, Principum, necnon Rerum

publica-

publicarum in dicta Curia residentes, pro eisdem Collegio firmiter resistere, & in hujusmodi eventum præfati Collegium pecunias, res, & bona omnia prædicta, nomine omnium Oratorum deponere, nec dicti Oratores aut Collegium ratione resistentiæ hujusmodi aliquas censuras sive pœnas incurrere, neque Collegium præfati ad aliud quàm ad deponendum, ut præfertur, adstringi possint, ipsique Oratores eo casu pecunias, res & bona hujusmodi ad aliud opus quàm dictæ fabricæ exponere nequeant, & qui contrarium fecerint, ad restitutionem de proprio, damni eidem fabricæ eorum culpa vel facto illati, teneantur.

Cum debitoribus Fabricæ transigere possint. Vide bullas cit. in rubr.

§. 7. Quódque omnia & singula per inferiores officiales prædictos pro tempore acta & gesta cum subscriptione Officialium deputandorum, & sigillo Collegii prædictorum munita valeant, plenámque roboris firmitatem obtineant, ac in judicio & extra fidem faciant, acsi per Camerarium nostrum & Præsidentes Apostolicæ Cameræ gesta & facta. Et similiter dilationes, pacta, transactiones, relaxationes seu remissiones per Collegium præfatos pro quiete mentis debitorum ipsius fabricæ faciendæ, illas, vim & auctoritatem habeant, quas haberent, si nobiscum, & cum successoribus nostris præfatis, ac Camerario & Præsidentibus Cameræ hujusmodi confecta & celebrata forent, nec in aliquo alio per Camerarium & Præsidentes præfatos, seu quoscumque alios Officiales molestari, aut inquietari possint.

Collectorésque deputate ad exigenda legata. Vide ibidem.

§. 8. Ac quòd Collectores pro exigendis hæreditatibus, legatis, & aliis bonis ex donationibus causa mortis, seu irrevocabiliter inter vivos dictæ fabricæ factis seu faciendis, ac piis eleemosynis tàm in Curia & Basilica prædictis, quàm extra eamdem Curiam, & in quibuscumque Civitatibus, Diœcesibus & locis erogandis deputari, eligi, & transmitti non possint per alios quàm per Collegium, præfatos, ac per ipsos, Collegium pro tempore deputati, & electi, ut sine impedimento aliquo & cum mentis quiete officium eis commissum exercere valeant; eorúmque familiares clerici dumtaxat ad opus fabricæ hujusmodi deservientes, durante eorum officio, & illius exercitio dumtaxat, ab omni superioritate & jurisdictione quorumque Ordinariorum ecclesiasticorum liberi & exempti, ac sub nostra & dictæ Sedis protectione constituti sint, & esse censeantur. Quódque Communitas, Civitas, vel Universitas loci in qua seu quo Collector deputatus fuerit, adjungere debeant unum civem laicum bonæ famæ, & facultatibus idoneum, qui simul cum Collectore exactionibus interveniat, & computum teneat, ac de actis fidem Collegio, præfatis faciat, ac gratiis spiritualibus, & temporalibus, quibus gaudebit Collector, gaudeat.

Et pecunias inde redigendas in opus Fabricæ exponant

§. 9. Quódque omnia, & singula bona, seu hæreditates, & legata dictæ fabricæ, donationes ex causa mortis seu inter vivos seu aliàs quomodolibet relicta, & facta, ultimo emptori & plus offerenti, sive dicta bona in mobilibus sive immobilibus rebus, seu nominibus debitorum consistant, publicè subhastari & vendi debeant, ac ex redditibus & bonis prædictis pecuniæ proventuræ penès Collegium, seu Depositarium per Collegium deputandum, ad effectum ut opus dictæ Basilicæ continuari & finiri possit, deponi debeant.

Judicis causar. Fabricæ facultas summarié &c. & etiam Sede vacante, causas Fabricæ cognoscendi.

§. 10. Et ne ipsi Collegium, & ab eis pro tempore eligendi Officiales pro exigendis oblationibus, bonis & rebus dictæ Fabricæ, tàm ratione contractuum, quàm quarumcumque dispositionum inter vivos & ultimarum voluntatum pro tempore debitis, in diversis tribunalibus litigare cogantur, & per varias cavillationes, & subterfugia solutiones differantur, sicque prosecutio fabricæ hujusmodi impediatur vel retardetur, quod Collegium, præfati ordinariam jurisdictionem exercere, & de quibusvis causis quorumcumque dictæ fabricæ debitorum, etiam quarumcumque maximarum summarum, & ex quavis causa contractorum cum peritorum consilio cognoscere, & judicare, ac ad instantiam œconomi, seu procuratoris ipsius fabricæ per Collegium, præfatos deputandi, contrà quoscumque dictæ fabricæ ex quibusvis causis debitores, cujuscumque dignitatis, gradus, vel conditionis fuerint, præsentes videlicet in dicta Curia manu regia, constito de debitis per instrumenta quæcumque, seu per testes idoneos parte citata examinandos, clarè & concludenter debitum probantes, aut alias legitimas probationes, etiam si debitum mediatè ex quovis titulo, etiam cessionis, liberè & sine fraude, nec ad commodum aliquod cedentis factæ, seu applicationis ad ipsam fabricam pertineat, solemnitate à jure naturali introducta, vel si expedierit, unica citatione dumtaxat personaliter, vel ad domum eorum solitæ habitationis, si videbitur, facienda præcedente, absque alia tela judiciaria, etiam singulis diebus, & tempore quarumcumque feriarum, non tamen ad DEI honorem pro tempore indictarum, etiam nobis & successoribus nostris Romanis Pontificibus à Romana Curia absentibus, ac etiam Sede vacante, usque ad effectualem executionem; necnon contrà Capitula, Collegia, Communitates, & Universitates, ac personas, res, & bona ad dictam fabricam spectantia habentes, & detinentes etiam vigore monitorii pœnalis per ipsos, Collegium, sub censuris & pœnis eidem fabricæ, si res & bona hujusmodi non restituerint, applicandis, decernendi, ac contra contumaces unica vel pluribus citationibus, si videbitur, præcedentibus, etiam per affixionem in valvis seu januis ipsius Basilicæ Principis Apostolorum, etiam per censuras & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia procedere; & mandatum executivum, loco sententiæ ferendæ, seu literarum decernere, necnon singulos prædictos, etiam per edicta publica in locis publicis circumvicinis affigenda, quæ ipsos perindè arctent, ac si eis personaliter intimata forent, constito, summariè & extrajudicialiter, de non tuto ad eos accessu, more Auditorum causarum Palatii Apostolici, absque alia speciali, nostra vel successorum nostrorum commissione, citare & monere.

§. 11. Et tàm præsentes quàm absentes debitores, etiam si absentes personaliter vel aliàs comparuerint, nisi solverint, seu de solutione legitimè docuerint, necnon singulares personas Capitulorum, Collegiorum, Communitatum, & Universitatum detinentium res & bona fabricæ hujusmodi, absque alia juris solemnitate, excommunicationis sententia innodare, à divinis suspendere, ac excommunicatos & suspensos declarare, ac excommunicationis & alias censuras, & pœnas prædictas quoties opus fuerit, etiam iteratis vicibus aggravare, ac contrà eos auxilium brachii sæcularis invocare, & interdictum generale vel speciale, tàm in Ecclesiis, quàm civitatibus & locis, in quibus debitores & detinentes præfati moram traxerint, & ad quæ eos declinare contigerit, apponere, illúdque suspendere, tollere, seu revocare, ac quæcumque alia remedia per præsidentes Cameræ Apostolicæ exerceri solita, donec de debito ipsi fabricæ fuerit integrè satisfactum, exercere liberè & licitè valeant.

Censurásque pœnas infligendi.

§. 12. Et si contingat dictos debitores animo differendi solutiones, prout verisimiliter præsumi potest, antè vel postquàm ad solvendum totum illud in quo reperti erunt veri debitores, condemnati fuerint, per varia subterfugia & remedia confirmare gravamina eis allata seu inferenda, etiam nullitatis & telæ judiciariæ non servatæ, & propthereà causas appellationis, seu appellationum, ac nullitatis & nullitatum, aliquibus judicibus, in dicta

A sententia d. Judicis appellatio datur solùm modo ad Collegium met. Tu scias semel etiam tantum appellari posse, ut statuit Pius V in const. 95.

Curia

Curia, vel extrà eam committi procuraverint, quòd omnes singulæ causæ dictam fabricam concernentes, tàm negotii principalis in præjudicium jurisdictionis concessæ Collegio hujusmodi, quàm appellationis & nullitatis, seu appellationum & nullitatum per ipsos Collegium, seu Officiales deputandos decidi debeant, nec cuiquam judici committi, neque commissiones per quemcunque à nobis, & Sede Apostolica ad commissiones justitiæ signandas deputatum, etiamsi dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis fuerit, nec per ejusdem Sacræ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarium, aut illius Locumtenentem pro tempore existentes, nisi per nos & successores præfatos manu nostra, vocatis dictis Officialibus priùs, signari possint, ac de nullitate processus non possit in dubium deduci, neque cognosci, sed perindè rejectis nullitatibus, etiam censurarum; ac si de nullitate declaratum fuisset, propter periculum animarum, etiamsi ex actis de illis constaret, de novo in negotio principali procedi possit, nisi de justitia negocii principalis ex actis constiterit, seu aliàs infrà breve tempus apparere possit.

Judicis prædicti mandata à quocunque exequi debent, & nullatenùs impediri possunt.

§. 13. Et quòd decreta & mandata de solvendo per Officiales Collegii hujusmodi, exigente justitia, contrà debitores præfatos facta per quoscunque Officiales ipsius Urbis, etiam Barisellum, & Marescallos exequi debeant. Nec talia mandata & executiones per quoscunque Officiales, etiam præfatos Cardinales, etiam Sede vacante, etiam collegialiter, quovis quæsito colore, aut etiam per Camerarium nostrum, & Præsidentes Cameræ hujusmodi, seu etiam per literas salvi conductus, ac dilationes datas ad persolvendum, etiam cum idonea cautione, impediri, seu retardari valeant, omnésque literæ salvi conductus, & dilationes per Camerarium, & dictæ Cameræ Præsidentes præfatos, seu per Collegium Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, etiam dicta Sede vacante, vel Romano Pontifice à Romana Curia absente, concedendæ, nullius roboris vel momenti existant, ac illis non obstantibus, mandata & decreta hujusmodi per Officiales, quibus illa fuerint præsentata, exequi debeant.

Dispositiones ad favorem Fabricæ non impediantur neque occultentur.

§. 14. Ac quòd omnes, qui executiones, seu perceptiones pecuniarum & bonorum quorumcunque, tàm mobilium quàm immobilium, ex quavis causa & dispositione ultimæ voluntatis, seu inter vivos ad dictam fabricam spectantium impediverint, & eadem bona vel instrumenta, seu testamenta, codicillos, ultimas voluntates, donationes, tàm ex causa mortis, quàm inter vivos, occultaverint, seu quo minùs ad notitiam Collegii Collectorum, tàm in dictis Urbe, & Curia, quàm extrà ea deputandorum pervenire valeant, impediverint, eo ipso excommunicationis sententiam incurrant, & tàm per Collegium & illius Officiales pro tempore deputatos, quàm etiam per eosdem Collectores in partibus, & locis, ubi deputati fuerint, pro excommunicatis, declarari & publicari possint, nec per alios, quàm dictos Officiales, seu Collectores, etiam in vim quarumcunque literarum & facultatum, etiam Cruciatæ quibusvis Principibus concedendæ, nisi priùs satisfecerint, vel si in mortis articulo constituti fuerint, præstita cautione de satisfaciendo per se convaluerint, aliàs hæredibus, & executoribus satisfactionem injungendo absolvi, hujusmodíque absolutionem Officiales & Collectores ipsi parentibus talium impedientium & occultantium, qui de jure pro impedimentis & occultationibus per eos præstitis & factis obligati fuerint, impendere possint.

Notarii eas notificent Fabricæ.

§. 15. Quódque Notarii, Rectores parochialium Ecclesiarum, seu Vicarii, vel quicunque alii, de donationibus prædictis rogati, seu de illis notitiam habentes, illas infrà mensem Collegio, seu Collectoribus, & si Collectores præsentes non fuerint, in Curia Episcopali loci intimare teneantur, & debeant.

Clausulæ præservativæ.

§. 16. Decernentes & declarantes pro potiori præmissorum robore, quòd si adversùs illa, vel eorum aliqua, quævis literæ Apostolicæ, tàm quascunque declarationes, concessiones, & clausulas generales vel speciales etiam derogatoriarum derogatorias, fortiores, efficaciores & insolitas, ac irritantia decreta, necnon mandata etiam pœnalia, sub quacunque forma & verborum expressione in se continentes, etiam præsentibus expressè derogantes, etiam Motu proprio, & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, à nobis, seu Successoribus nostris præfatis, aut nostra vel eorundem Successorum nostrorum auctoritate, seu aliis quibusvis modis emanaverint, aut aliquo unquàm tempore apparuerint, per quæ effectus earundem præsentium retardari vel impediri, aut illis quomodolibet derogari, vel præjudicium aliquod in aliqua sui parte quovis modo afferri posset, quòd illa cum omnibus & singulis indè secutis executionibus, & processibus, pro infectis habeantur, nulliúsque roboris vel momenti existant, ipsæque præsentes literæ vim validi & efficacis pacti & contractus, inter nos & Collegium præfatos initi, etiam juramento vallati, ad effectum, ut non liceat nobis, nec Successoribus nostris prædictis præmissa revocare, habere censeantur. Et sic in præmissis omnibus & singulis, per quoscunque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, irritum quoque & inane, quidquid secùs super præmissis, vel eorum aliquo per quoscunque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Deputatio executorum hujus Bullæ.

§. 17. Quocircà universis & singulis Venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Patriarchalium & Metropolitanarum, ac aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac eorundem Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus & Vicariis in spiritualibus & temporalibus ubilibet constitutis, motu simili per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcunque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Collegii, & ab eis pro tempore deputandorum Officialium, & Collectorum prædictorum, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi, sub censuris & pœnis Ecclesiasticis firmiter observari, non permittentes Collegium, & ab eis pro tempore deputatos Officiales & Collectores præfatos, desuper per quoscunque, quavis auctoritate fungentes, quomodolibet molestari, impediri, seu perturbari, contradictores, molestatores quoscunque & rebelles, per easdem censuras & pœnas, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras & pœnas ipsas, quoties opus fuerit, aggravando, necnon loca, in quibus eos morari, & ad quæ declinare contigerit, Ecclesiastico interdicto subjiciendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 18, Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationbus Apostolicis, ac quibusvis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, Civitatibus & Locis, ac Capitulis, Collegiis, Communitatibus, Universitatibus, Judicibus & personis cujuscunque dignitatis, & conditionis existentibus, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoria-

rum

rum derogatoriis, aliisque fortioribus & insolitis clausulis concessis, approbatis & innovatis, quibus omnibus, etiamsi de illis, eorúmque totis tenoribus specialibus, specifica & individua mentio fieri deberet, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum inserti forent, præsentibus, pro sufficienter expressis & insertis habentes, quoad præmissa specialiter & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse, & adversus præsentes nemini suffragari posse decernimus, ac quorumvis tribunalium consuetudinibus contrariis quibuscunque, aut si aliquibus communiter vel divisim à dicta sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptorum fides.

§. 19. Cæterùm, quia difficile foret, præsentes literas ad singula, in quibus de eis fides forsan facienda foret, loca deferre, etiam volumus, & eadem Apostolica auctoritate decernimus, quòd ipsarum transumptis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel Curiæ Ecclesiasticæ munitis, in judicio & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorsùs fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergò omninò, &c.

D. P. A. I. 12. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimo tertio, pridie idus Decembris, Pontificatus nostri Anno primo.

IV.

Jurisdictio Judicis Curiæ Ripettæ Almæ Urbis, cognoscendi causas Civiles, occasione mercium per Ripettam vehendarum, & nonnullas causas criminales.

Alias istius Judicis jurisdictiones, vide infrà in Pauli III. constit. 6. Cùm nobis, & in aliis constitutionibus, quas ibi indicabo.

Reformationem autem hujus Curiæ edidit Paulus V. ut in sua constit. 71. Universi, titulo 8. ubi notabo in Tomo 3.

Edita A. D. 1524.

CLEMENS EPISCOPUS, &c.
Motu proprio, &c.

Jurisdictio antiqua Consulum Artis Barcarolorum.

NUper fœlic. record. Adrianus Papa VI. Prædecessor noster, ad supplicationem dilectorum filiorum, & universitatis Nautarum, sine Barcarolorum Tyberonis & Anienis seu Tyberonis Ripettæ Almæ Urbis nonnulla statuta, & in Camera Apostolica discussa & concessa, Apostolica auctoritate approbaverat, quibus inter alia cavebatur expresse, quòd præfati Consules deputati, pro tempore in aliquibus controversiis, & causis super quibusdam rebus, & bonis per fluvium Tyberis & Anienis devectis, in certis pecuniarum summis haberet jurisdictionem cognoscendi & terminandi, sola facti veritate inspecta, etiam manu Regia.

Quam hic Pontifex ex causis hic expressis.

§. 1. Cùm autem, sicut accepimus, multas quæstiones & controversias quotidiè in facto oriri, non solùm inter ipsos Barcarolas, sed etiam inter Cives Romanos, aliósque mercatores se exercentes in dicto flumine ventilandas, quæ in apicibus juris involutæ, deberent decidi & cognosci consilio jurisperitorum, & propterea præfatos Consules penitùs ignaros indigere summoperè viro juris peritia insignito.

Transfert in Judicem deputandum à Præside Riparum.

§. 2. Nos, qui ipsius Urbis præcipuam curam gerere tenemur, prospero statui, ac fœlici regimini, ac tàm Romanorum Civium & Curialium, ac forensium Mercatorum in fluminibus se exercitantium, & ad ipsam Urbem victualia multa, & alias merces deferentium, ac deferri facientium, quam præfatorum Consulum & Universitatis Barcarolorum commodo, & utilitati providere volentes, ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia & quælibet statuta & privilegia, ac facultates per Adrianum prædecessorem præfatum Consulibus, & Universitati Barcarolorum quomodolibet concessa approbamus, confirmamus & ampliamus. Eisdem etiam omnibus ac singulis privilegiis, facultatibus, Nautis & Mercatoribus Ripæ Urbis, concessis ac concedendis, in rebus & bonis per dicta flumina concedendis pariter, in omnibus & per omnia, uti, potiri & gaudere, liberè ac licitè possint & valeant, auctoritate prædicta indulgemus. Volumus autem, quòd per Præsidem Cameræ nostræ Apostolicæ, seu ejus Decanum pro tempore existentem, deputetur aliquis Jurisperitus, qui in eorum tribunali justitiam cuique administrare possit & valeat.

Qui causas civiles, ripal omnes, criminales antem ac expressas privative quoad alios cognoscit.

§. 3. Et eidem sic, ut præmittitur, deputato quascunque causas, controversias, quæstiones, seu contentiones ac differentias, super, & pro quibusvis pecuniarum summis propterea debitarum, ac exigendarum, necnon criminales, & præsertim à rixis, ac blasphemiis, in Deum, & ejus Matrem Virginem, ac Sanctos, etiam prædictos Barcarolos, & hujusmodi Mercatores inibi exercentes, prolatis provenientes, in quibus tamen pœna pecuniaria, & non sanguinis, venit imponenda, cum omnibus & singulis suis emergentibus, incidentibus, dependentibus, annexis & connexis, summariè, simpliciter, & de plano, sola facti veritate inspecta, etiam manu Regia audiendi, cognoscendi, decidendi, finéque debito terminandi, ac dictos criminosos, & blasphematores, & cultus divini contemptores, qui pœna pecuniaria, pro tertia parte Cam. Apost. pro alia tertia dictæ Universitati, & reliqua tertia parti exequenti applicandi, mulctandi venient, & debitè puniendi, ac omnia & singula in præmissis, & circà ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, plenam & liberam auctoritatem, licentiam, auctoritate Apostolica concedimus & impartimur, eidémque deputato, & pro tempore deputando, ejúsque jurisdictioni, omnésque & singulas causas cum præfatis incidentibus & annexis, illarúmque actores, & reos subjicimus & submittimus, ita & taliter, ut ne quis eorum quolibet alio tribunali simili occasione præmissarum rerum, & allegata jurisdictione hujusmodi fori non nisi nulliter procedi posse. Item, quæcunque, quæ per ipsum, ut præmittitur, deputatum aliàs ritè ordinari, statui, pronunciari & decerni contigerit, valida & efficacia, fore & firmiter observari. Sicque per quoscunque Judices &c. Sublata &c. Judicari debere, irritum quoque &c. decernimus.

Executorum deputatio.

§. 4. Mandantes dilectis filiis Præsidentibus, & Clericis Cameræ Apostolicæ, ac eisdem Consulibus, & Universitati Barcarolorum, ac eorum Judici, ut dicitur deputando, ad nutum eorundem Clericorum amovibili in præmissis pacificè gaudere faciant, nec eos desuper quomodolibet impediri, perturbari, vel molestari permittant, ac quascunque literas necessarias desuper, quatenùs opus fuerit, tradant & concedant.

Contrariorum derogatio.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Urbis Ripæ & Ripettæ prædictæ, juramento &c. roboratis, statutis & consuetudinibus, reformationibus & decretis, necnon quibusvis privilegiis, indultis & concessionibus, illis aut aliis quomodolibet in contrarium forsan concessis & confirmatis, quibus derogamus, ac eis adversùs præmissa, nullatenùs suffragari posse volumus, etiamsi talia forent, quæ de verbo ad verbum inseri deberent, quorum tenores & compendia pro expressis habemus, cæterísque contrariis quibuscunque.

PP. Subscrip.

Fiat ut petitur. I.

Et mo-

Et motu proprio, & ad beneplacitum Cameræ.
Fiat. I.

D. P. A. I. 21. Januarii. Datum Romæ apud S. Petrum, Idibus Januarii, anno primo.

V. Privilegia pro abundantia rei frumentariæ, agricultura in districtu Almæ Urbis.

Horum privilegiorum aliqua revocarunt, nonnulla declararunt, & quædam etiam pro temporum conditione concesserunt Pius V. infrà in constitut. 19. Cupientes Tom. 2. fol. 211. & Clemens VIII. in constit. 49. Frumenti, & in alia constitut. 72. Inter multiplices, Tom. 3.

Edita A. D. 1524.

CLEMENS EPISCOPUS,
Servus servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. Ad sacram Beati Petri Sedem, meritis licèt imparibus, Divina dispositione vocati, continua meditatione urgemur, ut juxtà commissi nobis pastoralis officii debitum, circà ea, per quæ Almæ Urbis nostræ, in qua Sedis ipsa dignoscitur collocata, prosperitati, illiusque incolarum, & ad eam confluentium personarum commodo, & necessitati opportunè consuli possit, sollicitis studiis intendamus, ac incolarum & personarum earundem dispendiis, congruentibus remediis occurramus, prout temporum qualitate maturè pensata conspicimus in Domino salubriter expedire.

SixtusIV. cujus constit. hic non habes, licentiam omnibus concessit, arandi & colendi tertiam partem tenutarum & agrorum, territorii urbis & Patrimonii, &c. ad quoscunque, etiam loca ipsa spectantium, habita licentia ab aliquo ex Judicibus deputatis, &c.

§. 1. Sanè, licèt dudum fœlicis recordationis Sixtus Papa IV. prædecessor noster, attendens, quòd à pluribus tunc retroactis annis omnis regio dictæ Almæ Urbis finitima frequenter habuerat steriles frumenti & bladorum proventus, cum gravi populorum in ea degentium jactura & afflictione, & considerans, id præter & ultrà cœli naturalem cursum & dispositionem, potissimè etiam provenire ex raritate agrorum, qui propter aliquam fortè majorem utilitatem indè provenientem eorum domini potiùs servabantur inculti, ut essent in pascua animalibus brutis, quàm colerentur, aut coli finerentur in alimentum & sustentationem hominum, per suas literas statuerat & ordinaverat, quòd nunc & deinceps perpetuis futuris temporibus liceret, omnibus agros arare, & colere volentibus in prædictæ Urbis nostræ territorio, & Patrimonii B. Petri in Tuscia, ac Campaniæ maritimæ, rumpere & arare, ac colere, aliàs debitis temporibus, tertiam partem uniuscujusque tenimenti, seu tenutæ, quam eligendam duceret, tàm ad quævis Monasteria, Capitula, seu alias Ecclesias, & pia Loca, quàm ad quasvis privatas & particulares personas, cujusvis status & conditionis spectantes vel pertinentes, petita tamen, licèt non obtenta, eorum, ad quos spectaret, licentia, dummodò judicium tunc desuper deputatorum, seu alicujus eorum auctoritate interveniret. Et mandaverit propterea omnibus & singulis tenimentorum, seu tenutarum hujusmodi dominis, tàm Ecclesiasticis quàm sæcularibus, cujusvis status vel conditionis existerent, & quavis dignitate præfulgerent, ut absque ulla prorsùs resistentia finerent omnes & singulos colere volentes, tenutas ipsas pro eorum arbitrio & voluntate, juxtà statuti hujusmodi & tenorem formam, rumpere & arare, nullum omninò eis, aut alicui eorum, vel ipsorum famulis, & ministris, per se, aut alios, impedimentum, aut molestiam inferentes.

Differentias præmissorum occasione oriundas, præcipit per Judices decipitos cognosci.

§. 2. Volueritque tàm pro tempore rumpendi, quàm super electione tertiæ partis, quæ arari deberet, ac responsione pro arata, & culta parte dominis facienda, & super aliis quibuscunque differentiis & controversiis, si fortè aliquas differentias, seu controversias super iis, quovis modo oriri contingeret inter eos, qui arare & colere vellent, & quorum tenutæ ararentur, præcipuè super damnis & interesse, si quæ forsan illo primo anno prætendere possent prædicti domini tenutarum, seu eorum Conductores se ex insperato eorum cultu pati, utraque pars præfatorum Judicum, aut duorum ex eis judicio aut determinationi, stare & acquiescere tenerentur, neque possent aut deberent se mutuò super hujusmodi, aut quibusvis aliis differentiis ex hujusmodi statuti tenore, aut Judices ipsi quacunque etiam potestate & auctoritate fungerentur, eos audire, vel se de ipsis controversiis impediri, & si secùs forsàn actum foret, id totum irritum & inane, ac nullius roboris vel momenti esse decreverit.

Hoc cessat stante dicta revocatione.

Julius II. cujus constit. hic non habes, innovavit dictam const. Sixti IV.

§. 3. Et deindè piæ memoriæ Julius Papa II. etiam Prædecessor noster, literas prædictas per quasdam innovaverit, & quamvis ex provisione sua hujusmodi plurimi agriculturæ se dedissent, & in territorio dictæ Urbis, & aliis locis circumvicinis magna frumenti, & aliorum bladorum quantitas colligeretur, & ex illa dictæ Urbis necessitatibus abundanter subveniri posset.

Baronibusque & aliis mandavit, ne interdicerent eorum subditis delationem frumentorum ad Urbem, neque illos inducerent ad vendendum eis, ut chariùs ipsi revenderent.

§. 4. Quia tamen Barones & Domicelli dictæ Urbis, domini temporales oppidorum circumvicinorum eorum subditis, ne frumentum, & alia blada ad dictam Urbem deferre præsumerent, interdicebant, & ab eisdem subditis, qui non sine magnis sudoribus illud recolligerent, vili pretio habere, illudque eis, cùm frumentum aliis charius vendidissent, persolvere nolebant, ab agriculturæ hujusmodi laudabili, & pernecessario exercitio, in animarum suarum periculum, & incolarum Urbis, & Curialium hujusmodi non modicum præjudicium, & gravamen desistere compellebantur, idem Julius Prædecessor Motu proprio, & ex certa scientia, per alias suas literas omnes & singulos Barones & Domicellos Romanos, ac quascunque alias personas, tàm Ecclesiasticas quàm sæculares, oppida, terras, & villas infrà quinquaginta milliaria à dicta Urbe possidentes, ab eorum subditis, frumenta & blada, præterquàm pro usu & necessitate victus domus eorum, emere, & ad dictam Urbem deferri, interdicere & prohibere, aut illa ad alia loca, quàm ad eandem Urbem absque speciali sua, seu Cameræ Apostolicæ sibi nota licentia deferre præsumentes, ac in præmissis auxilium, consilium, vel favorem, publicè vel occultè, directè vel indirectè, quovis quæsito colore præstantes, cujuscunque dignitatis, status, gradus, Ordinis, vel conditionis, etiamsi Cardinalatus honore fulgentes forent, requisiverit, & monuerit, eisque districtè præcipiendo mandaverit, quatenùs infrà quindecim dierum spatium, postquàm posteriorum literarum prædictarum notitiam haberent, videlicèt Communitates & Universitates, ac Barones, & alii in præmissis auxilium & favorem præstantes, ab emptionibus & prohibitionibus, ac interdictionibus hujusmodi, ex tunc deinceps penitùs, & omninò desisterent, alioquin lapsis dictis quindecim diebus, Barones, ac Communitatum & Universitatum singulares personas, & alios, auxilium, consilium, vel favorem præstantes, ex tunc, prout ex ea die, & è contrà, excommunicationis sententiam, à qua ab alio, quàm Romano Pontifice, & facta de eo speciali & expressa mentione, præterquàm in mortis articulo constituti, & prævia satisfactione, absolvi nequirent, innodaverit. Archiepiscopos verò, Episcopos, & alios Prælatos suspenderit à Divinis, & nihilominùs, si aliqui ex prædictis Baronibus, & alii, civitates, oppida, & terras, in feudum seu vicariatum, aut aliàs quovis titulo obtinentes, lapsis aliis ex tunc sequentibus quindecim diebus à præmissis non desisterent, dominio dictorum feudorum omninò & penitùs pri-

vaverit,

vaverit, Fiscóque Apostolicæ Cameræ applicaverit, & eorum Civitates, terras, oppida, & villas Ecclesiastico subjecerat interdicto ipso facto, quod nisi prævia satisfactione relaxari per alium quàm per ipsum Julium prædecessorem interdixit, & prohibuit. Si verò ultrà semestre dictos ultimos quindecim dies immediatè sequentes in eorum pravo proposito, & duritia obstinare perseverando mandatis suis hujusmodi non parerent, sed parere contemnerent, ex tunc ipso jure omnibus & singulis civitatibus, oppidis, terris, villis, feudis & juribus, quæ à Romana, & aliis Ecclesiis, aut aliàs obtinebant, vel recognoscebant, eadem auctoritate privaverit, & ad illa & alia obtinenda perpetuò inhabilitaverit, privatósque & inhabiles esse, ac Civitates, oppida, terras, villas, & jura hujusmodi Cameræ Apostolicæ pleno jure incorporata decreverit, & declaraverit, prout in eisdem literis pleniùs continetur.

Hic modò Pontifex dictas Sixt. IV. & Jul. II. Bullas confirmat & extendit.

Sed illæ, ut jam dixi sunt revocatæ.

§. 5. Et in ipsa Urbe in præsentiarum propter multiplicationem, & augmentum illius incolarum, seu habitatorum, major copia frumenti, quàm anteà notoriè sit necessaria, nihilominùs exercitium artis agriculturæ, & colendorum agrorum hujusmodi in regione dictæ Urbi finitima, & illius territorio prædictis ultrà medietatem ab eo, quod antè viginti annos existebat, diminutum fuerit, & cultus exercendæ agriculturæ hujusmodi, etiam docente experientia rerum magistra, propter multitudinem vaccarum rubearum in eodem territorio existentium, in dies prætermittatur, & ars ipsa quodammodò pereat, quo fit ut in dicta Urbe frumenti penuria invalescat. Nos considerantes, terram præfatæ Urbi finitimam, qua illius domini ad pascua multorum animalium utuntur, sub isto cœlo fæcundam existere, & convenientiùs fore, ut terra ipsa vomere & aratro scindatur & aretur, ac potiùs semen ex ea ad usum hominum, quàm fœnum, quod sua sponte ad usum animalium produxit, recolligatur, & quòd ex cultu agriculturæ hujusmodi homines ad laborem nati in exercitio honesto se poterunt exercere, & aër salubrior reddetur, & non solùm dictæ Urbi, & illius incolis, & curialibus, ac cæteris hominibus in terris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ subjectis de frumento necessario provideri, verùm etiam illud per mare ad alias nationes grano indigentes deferri poterit. Ac propterea volentes artem agriculturæ, & colendorum agrorum hujusmodi in pristinum statum restituere, ac rei frumentariæ in dicta Urbe opulentiæ providere, & futuræ illius penuriæ obviare, Motu proprio, non ad alicujus super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, literas Sixti & Julii prædecessorum hujusmodi, ac in eis contenta quæcumque, ita ut tertia pars omnium tenutarum, & possessionum, & casalium, tàm in territorio, & Patrimonio, ac Campania maritima prædictis, quàm citrà Urbem infrà viginti milliaria consistentium, tàm ad Ecclesias, monasteria, & hospitalia quæcumque, ac Cameram Apostolicam, quàm Barones, Domicellos, & Cives Romanos, ac forenses cujuscumque dignitatis, & conditionis, etiam si Prælati, Commendatarii, vel etiam S. R. E. Cardinales fuerint, aut eorum domini quacumque alia dignitate, tàm ecclesiastica quàm mundana & temporalia fulgeant, quomodolibet pertinentium, absque ulla exceptione vel prohibitione singulis annis pro frumentis ferendis, & recolligendis, scindi, arari, & coli possit, & debeat, à die publicationis præsentium liceat unicuique tenutas, possessiones & casalia prædicta ad tenutas & possessiones ipsas pro futuro anno rumpendum, & colendum ingredi, sic tamen, quòd si domini earumdem tenutarum & possessionum illas pro dicta tertia parte colere, vel per alios coli facere voluerint, dummodò frumenta in illis recolligenda ad dictam Urbem deferantur, non liceat aliis in eorum casalibus aliquid innovare, aut illorum possessiones, sed eisdem dominis tenutas, & possessiones ipsas colere nolentibus, liceat aliis civibus, vel mercatoribus Urbis, habitatoribus, vel quibusvis aliis personis tertiam partem tenutarum, & possessionum hujusmodi in quolibet casali, pro eorum arbitrio, & ubi eis meliùs videbitur, absque aliqua prohibitione, & impedimento, sub pœna quingentorum ducatorum auri Cameræ Apostolicæ applicandorum pro qualibet vice, per prohibentes vel impedientes eo ipso incurrenda, rumpi, arari, & coli facere, ita ut cultores ipsi cum dictis possessionibus pascuare pro pascendis bobus laborantibus necessarium habeant, & laboratores illo indigentes, easdem possessiones pro pascularibus reservatas, quolibet anno à principio mensis Augusti custodiri, & culturas eligendas, in principio mensis Januarii, vel post, prout eisdem commodius & opportunius videbitur, rumpi & arari facere possint, nec pro intratura pro rubro terræ aliquid, vel tantùm pro quolibet rubro terræ laboratæ in pecunia, sed solùm, & dumtaxat de tenutis, possessionibus, & casalibus infrà octo millaria, ab ipsa Urbe consistentibus, quintam partem frumenti, vel bladorum recollectorum in dicto territorio fideliter, & more boni coloni, in frumento bono & recipienti, ac mercantili, arbitrio Consulum artis solvere teneantur. Et pro tenutis, possessionibus, & casalibus in eodem territorio ab octo milliaribus ultrà distantibus ab Urbe, usque ad quindecim vel sexdecim milliaria similiter de septima parte frumenti recollecti pro quolibet rubro, modo & forma præmissis, respondere debeant, sic tamen quòd sub tenutis & possessionibus prædictis, non comprehendantur, nec comprehensa censeantur, quo ad responsionem septimæ partis fructuum, tenutæ & possessiones in Latio, & Campania Maritima consistentes, pro quibus propter faciliorem earum culturam, & multitudinem laboratorum de quinta parte fructuum respondetur, & in quibus consuetudo hactenùs servari solita servetur, & si contingat illas per aliquos præsentium vigore laborari, responderi debeat modo præmisso, ac pro tenutis, & possessionibus ultrà dicta XVI. milliaria, citrà, & ubique consistentibus (dummodò non sint loca vicina fluminum Tyberis, in quibus consuetudo loci, quoad responsiones servetur) cultores illorum dominis eorum decimam partem frumenti, & bladorum, quæ in illis sic cultivatis & laboratis excreverint, respondere teneantur, exceptis dominis illarum eas colere volentibus, qui aliis præferantur, dummodò blada ipsa etiam illa, de quibus daretur tracta, ad Urbem prædictam deferantur, ac per flumen & fauces Ostiæ extrahantur, auctoritate Apostolica tenore præsentium innovamus, ac vim, & vigorem perpetuò habere, viribusque subsistere & observari debere, decernimus.

§. 6. Et nihilominùs pro potiori cautela præmissa omnia de novo modo supradicto, ac quòd cultores præfati cum animalibus, bobus, & equabus necessariis ab omni repressalici receptione, & retentione, tàm in Urbe, quàm extrà, liberi & exempti existant, nec occasione alicujus debiti vel obligationis etiam in forma dictæ Cameræ, & Ripæ & Ripettæ molestari, capi, pignorari, nec eorum animalia vel frumenta tolli, pignorari, seu auferri possint. Et quotiescumque precium frumenti in præfata Urbe non excedet decem & octo julios, pro quolibet rubro ad mensuram majorem, Pala batuta nuncupatam, debeat dari cuilibet mercatori tracta quinquaginta rubrorum pro quolibet aratro, cum solutione tractæ duorum juliorum pro rubro, & non ultrà, de quibus unus julius cum dimidio dictæ Cameræ, medius verò julius pro quolibet rubro Militibus St. Petri cedat, quæ quidem tracta dari de-

Agricultores eximit à represaliis & molestationibus pro debitis, & tractas concedit.

De primo via de Pium V. & de secundo Clem. VIII. cit. in rubr.

beat pro una, tempore recollectionis frumentorum, & pro alia medietatibus in festo Nativitatis Domini Nostri JESU CHRISTI, & interim tractæ dari non debeant aliis, donec ipsi eorum frumenta vendiderint, vel navigio ad alia loca deferri fecerint. Possint tamen dari tractæ per ad id deputatos pro majori summa, quando esset major abundantia, eorum arbitrio, ita quòd in Urbe ipsa propterea penuria non proveniat, juxta voluntatem nostram, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore existentium, & discretionem executorum infrascriptorum.

Locationibus ad longum tempus renunciari potest.

§. 7. Ac quòd liceat habentibus locationes casalium, etiam ad longum tempus ab Ecclesiis & monasteriis Urbis vel hospitalibus hujusmodi renunciare in perpetuum dictis locationibus, quas in hujusmodi eventum cassamus, irritamus, & annullamus, ad effectum præmissum, nec teneantur ad solutionem alicujus summæ ultrà tempus quo tenutas, possessiones, & casalia hujusmodi tenuerunt, & illorum fructus perceperunt. Nec liceat alicui habere armentum vaccarum rubearum in dicto Urbis territorio infrà decem milliaria, excedens centum & viginti quinque vaccas ad plus.

Romaníque & incolæ forensibus præferuntur.

§. 8. Quódque in tenutis, possessionibus, & casalibus Civium Romanorum laicorum illas colere, & agriculturam exercere volentium, non possint alii forenses laborare, sed solùm & dumtaxat alii cives Romani, de quibus domini illorum contentantur, & alii habitantes in dicta Urbe artem prædictam exercere volentes, dummodò tenutæ, & possessiones ipsæ pro dicta tertia parte cultiventur, & laborentur, auctoritate, & tenore prædictis statuimus, & ordinamus.

Hæc cessant stante d. revocatione.

Inhibitio contra molestantes eos.

§. 9. Districtiùs inhibentes omnibus & singulis tenutarum, seu possessionum, & casalium prædictorum dominis, tàm ecclesiasticis quàm sæcularibus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existentibus, quavis dignitate præfulgentibus, ne tenutas & possessiones ipsas colere volentibus, seu eorum ministris & famulis præfatis, per se vel alium, directè vel indirectè impedimentum vel molestiam aliquam inferre quoquo modo præsumerent, sed eos absque ulla prorsus resistentia, tenutas, & possessiones prædictas pro eorum arbitrio, & voluntate, juxta prædictarum, & præsentium literarum tenorem, rumpere & arare permitterent.

Prohibitiones Jul. II. contrà Dominos & Barones ementes frumenta subditis ultrà usum familiæ, aut blada ad Urbem deferri interdicentes illorúmque fautores innovat.

§. 10. Et nihilominùs præfatos Barones, & domicellos Romanos, ac quascumque alias personas, tàm ecclesiasticas quàm sæculares, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existentes, etiam Cardinalatus honore fulgentes, oppida, terras, & villas in dicto territorio possidentes, requirimus & monemus, eisque districtè præcipiendo mandamus, quatenùs ab eorum subditis frumenta & blada, præterquàm pro usu & necessitate victus & domus eorum, ut præfertur, emere, & ad dictam Urbem deferri, interdicere, & prohibere, aut illa ad alia loca, quàm ad eamdem Urbem absque speciali nostra seu Cameræ prædictæ nobis nota licentia deferre, aut in præmissis, auxilium, vel consilium, aut favorem, publicè vel occultè, directè vel indirectè, quovis quæsito colore præstare ulteriùs præsumant. Alioquin si contrafecerint, ex nunc prout ex tunc, & è contrà ipsos, omnes & singulos excommunicationis, suspensionis, interdicti, privationis, inhabilitatis, applicationis, & incorporationis, ac alias censuras, & pœnas in posterioribus literis Julii prædecessoris hujusmodi contentis post terminos in eisdem posterioribus literis contentos, incurrisse declaramus, ac quicquid secus attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Ad hoc vide Bullas cit. in rubr.

Executores istius const.

§. 11. Quocircà venerabili fratri Antonio Episcopo Prænestinensi, & dilecto filio nostro Andreæ tituli sanctæ Priscæ presbytero Cardinali, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenùs ipsi ac venerabilis frater noster Bernardus Episcopus Cervisinus modernus, & pro tempore existens in dicta Urbe Gubernator, necnon dilecti filii Magister Philippus de Senis Notarius noster, dictæ Cameræ Clericus, & Jacobus de Freiapanibus, ac Julius Petri de Matthæis Romanis, & Jacobus de Rucellariis Florentinus civis, & illis deficientibus per eumdem Gubernatorem eorum loco subrogandi, seu tres, aut plures ex eis, per se vel alium prædictas & præsentes literas, ac in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum colere volentium desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, singulas literas, & in eis contenta hujusmodi, juxtà illarum tenorem, quacumque recusatione, vel præterquàm ad nos interposita reclamatione non obstante, firmiter observari, non permittentes eosdem colere volentes, desuper dominos præfatos, seu quoscumque alios quomodolibet molestari, impediri, vel perturbari. Necnon communitates, universitates, Barones, & alias personas præfatas, auxilium, consilium, favorem præstantes, quoties opus fuerit excommunicatos, & à divinis suspensos publicent, & ab aliis etiam nominatim, nunciari & publicari, & ab omnibus Christifidelibus; donec meruerint absolutionis beneficium obtinere, arctiùs evitari. Et demum etiam civitatibus, oppidis, terris, feudis, & juribus prædictis privatos, & illa eidem Cameræ incorporata fore, etiam omissis solemnitatibus positivi juris, instante etiam Fisci nostri Procuratore, declarent, & ad declarationem hujusmodi, etiam brachio militari, & gentium armorum, ad nostra & ejusdem Romanæ Ecclesiæ stipendia militantium exequantur. Contradictores, molestatores, impedientes, perturbatores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, eorum arbitrio imponendas, & realiter exigendas, ac alia opportuna juris remedia compescendo.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 12. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac literis institutionis Militum prædictorum, necnon Urbis, terrarum, oppidorum, & villarum prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, reformationibus, & decretis, privilegiis quoque, & indultis Apostolicis, Communitatibus, Universitatibus, Baronibus, ac aliis præfatis à dicta Sede forsan concessis, quæ eis quoad præmissa nolumus suffragari, necnon pactis & conditionibus in dictis locationibus forsan appositis, ac omnibus illis, quæ dicti prædecessores in præfatis literis voluerunt non obstare, contrariis quibuscumque. Aut si Communitatibus, Universitatibus, Baronibus, & aliis præfatis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Forma publicandi istam const.

§. 13. Cæterùm, ne quemquam de præmissis hæsitare, aut ignorantiam allegare forsan in posterum contingat, volumus pariter & decernimus, quòd præsentium literarum tenor per omnia loca publica dictæ Urbis solemniter publicari, ac præconizari debeat, & sic publicatus & præconizatus, à die qua publicatus fuerit, perindè arctet omnes quos concernit, ac si singulis eorum personaliter intimatus fuissent. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. I. 20. Februar.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimo tertio, 10. Calendas Martii, Pontificatus nostri Anno primo.

Jurif-

Jurisdictio & facultates Conservatorum Ordin. Fratrum Minorum S. Francisci de Paula, in ejus litibus, causis, & controversiis,

Hic Franciscus in sanctorum numerum relatus fuit à Leone X. prædecessore, ut suprà in ejus const. 38. Excelsus.

De hoc Ordine plenè notavi sup. in const. 5. Six. IV. Sedes. fol. 390.

Revocavit quascumque electiones de Judicibus Conservatoribus factas, & noviter de eis, eorúmque electionibus disposuit Greg. XV. in const. 8. Sanctissimus, infrà Tom. 3.

Edita An. D. 1524.

CLEMENS PAPA VII.

Universis & singulis Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus & Prioribus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, ac Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, necnon eorumdem Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, seu Vicariis in spiritualibus generalibus, ubilibet constitutis.

Ordo exposuit Papæ multa gravamina quæ patiebatur, circa quartam canonicam, decimas, & funeralia, & apostatas, seu extra claustra vagantes.

CONquæstionum dilectorum filiorum Generalis, & Provincialium, ac aliorum Correctorum, & universorum Fratrum Ord. Minimorum S. Francisci de Paula percepimus, quòd nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, aliique Ecclesiarum Prælati, & Rectores, eorúmque Vicarii & Officiales, ac Clerici, & aliæ ecclesiasticæ personæ, tàm Religiosæ quàm sæculares, necnon laici, Communia civitatum & diœcesium, ac aliarum diversarum partium, qui Nomen Domini vacuum recipere non formidant, à prædictis Correctoribus, & Fratribus quartam canonicam, seu alias portiones ex rebus, & bonis, eis ratione funeralium, & Christifidelium piorum legatorum ad certos & determinatos usus, præsertim ad fabricam Ecclesiarum, domorum, & locorum suorum, seu in eleemosynam, aut aliàs sibi piè relictis, vel erogatis, ac decimas fructuum ex possessionibus, & pretiis terrarum ad eos legitimè spectantibus & pertinentibus provenientium, contrà privilegia, & indulta Apostolica, eis & Ordini, ac domibus prædictis concessa, exigunt, & indies exigere conantur, ac relicta & erogata hujusmodi indebitè occupata detinent, seu ea detinentibus, aut decimas, & portiones huiusmodi exigentibus, præstant auxilium, consilium, vel favorem, & aliàs ipsis super his, ac aliis libertatibus, privilegiis, & indultis, domibus & Ordini prædictis, illorúmque personis, tàm à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, quàm aliàs ritè à Regibus, & aliis Principibus sæcularibus concessis. Necnon bonis, rebus, & aliis juribus ad dictas domos, illarúmque Sacristias spectantibus, multiplices molestias, injurias, & jacturas inferunt, eósque coram diversis tàm ecclesiasticis, quàm sæcularibus judicibus ad judicium trahunt. Nonnulli etiam dictum Ordinem professi post emissam ab eis Regularem professionem, apostatantes ad aliorum Ordinum loca se transferunt, & sæpiùs per secularium habitationes, secundùm vana sui cordis desideria vagando, insolentérque & scandalosè vivendo, se ab obedientia, & subjectione suorum Prælatorum, etiam prætextu indultorum, seu licentiarum à Sede Apostolica surreptitie impetratarum, subtrahunt, in contemptum Religionis, & animarum suarum periculum, & scandalum plurimorum.

Tu de quarta funeralium habes Concil. Trident. sess. ult. cap. 13.

Et supplicavit pro opportuna provisione.

§. 1. Quare Generalis, & provinciales, ac alii correctores, & fratres prædicti, nobis humiliter supplicare fecerunt, ut cum eis valde reddatur difficile pro singulis querelis ad Sedem prædictam habere recursum, providere ipsis super hoc paterna diligentia curaremus.

Hic ideò Pont. Judices Conservatores Ordinis cum amplis facultatibus deputat.

§. 2. Nos igitur, qui pro debito pastoralis officii, Religiosarum personarum quarumlibet dispendiis occurrimus, & profectibus libenter intendimus, adversùs exactores, occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores, ac subtrahentes se ab obedientia hujusmodi, illis volentes eisdem Correctoribus, & Fratribus subvenire, per quod illorum compescatur temeritas, & aliis aditus committendi similia præcludatur. Discretioni vestræ, per hæc scripta mandamus, quatenùs vos, vel duo, aut unus vestrum, per vos, vel alium, seu alios, etiam si sint extrà loca, in quibus deputati estis Conservatores, & Judices, prædictis Generali, Provincialibus & aliis Correctoribus & Fratribus efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittatis eosdem super libertatibus, privilegiis, indultis, rebus, & bonis prædictis ab eisdem, & quibuslibet aliis indebitè molestari, vel eis gravamina, vel damna, seu injurias irrogari, aut coram quibuscumque judicibus, ordinariis vel delegatis, etiam Apostolicis, quavis occasione, vel causa, etiam criminali, eosdem fratres trahi, facturi Generali, Provincialibus, & aliis Correctoribus, ac fratribus prædictis, cùm ab eis, vel procuratoribus suis, aut eorum aliquo fueritis requisiti, de prædictis & aliis personis quibuslibet, super restitutione bonorum, ac rerum & jurium prædictorum, necnon libertatum, privilegiorum, & indultorum prædictorum & aliorum eis pro tempore concessorum, observatione, necnon professorum, & se ab obedientia subtrahentium hujusmodi ad regularia loca dicti Ordinis revocatione, & reductione, de quibuslibet molestiis, injuriis, atque damnis, præsentibus & futuris, in illis videlicet, quæ judicialem requirunt indaginem, summariè simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, in aliis verò prout qualitas eorum exegerit, justitiæ complementum ministrare. Inhibendo etiam quibuscumque judicibus prædictis, tàm in principio, quàm in medio, vel in fine causæ, ne in causis dictorum Fratrum, etiam criminalibus eisdem invitis se quomodolibet intromittant, ac occupatores, seu detentores, exactores, præsumptores, molestatores, ac injuriatores hujusmodi, necnon inobedientes, & rebelles, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque, & quotiescumque expedierit, auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Et nihilominùs legitimis super his habendis servatis processibus, illos, quos censuras & pœnas per vos pro tempore latas incurrisse constiterit, eas incurrisse declarare, (& quoties opus fuerit etiam iteratis vicibus) aggravare curetis. Cæterùm, si per summariam informationem super his per vos habendam, etiam vobis constiterit, quòd ad loca, in quibus occupatores, detentores, exactores, præscriptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, ac alios, quos præsentes litteræ concernunt, pro tempore morari contigerit, pro monitionibus ipsis, & citationibus de eis faciendis, tutus non pateat accessus, Nos vobis citationes, & monitiones quaslibet per edicta publica locis affigenda publicis, & partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis conjectura, quod ad notitiam citandorum, & monendorum hujusmodi pervenire valeat, plenam & liberam concedimus, tenore præsentium facultatem, ac volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd monitiones sic factæ, perindè eosdem citatos & monitos arctent, ac si eis personaliter intimatæ extitissent.

Ad hoc vide Conc. Trid. sess. 7. cap. 14 & Bullam Clem. VIII. 39. Suscepti. in Tomo 2.

Contrariis omnibus derogat.

§. 3. Non obstantibus tàm fœl. record. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodò non ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium non trahatur, quàm aliis quibuscumque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, tàm de judicibus delegatis, conservatoribus, quàm personis ultra certum numerum ad judicium non vocantibus, necnon quibusvis privilegiis & indultis Apostolicis, quibusvis personis, sæcularibus vel regularibus, Militiis, Communitatibus, Universitatibus, Capitulis, Castris, Villis, Terris, & locis prædictis, ac quibusvis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis, aut aliis Ecclesiis, Capitulis, Conventibus, Monasteriis, Hospitalibus, & aliis piis locis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, etiam de non trahendis eorum subditis vel personis ipsarum Ecclesiarum, Civitatum, Universitatum, Castrorum, Villarum, & locorum respectivè extrà eas, aut coràm illis judicibus, & personis, quàm eis etiam vigore quarumcumque literarum Apostolicarum, aut aliàs quibusvis modis, & qualitercumque & sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam plena, expressa, specialis, specifica, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresè derogamus. Quódque vos filii Canonici, Officiales, & Vicarii de personis quæ deputari possint Conservatores non sitis, seu si aliquibus, communiter vel divisim à prædicta sit Sede indultum, quòd excommunicari, suspendi, vel interdici non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto, & earum personis locis, & ordinibus, & nominibus propriis mentionem, cæterísque contrariis quibuscumque.

Amplias Conservatorum facultates.

§. 4. Cæterùm volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quòd quilibet vestrum prosequi valeat Articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento Canonico impeditus.

Ampliátque magis.

§. 5. Quódque à datis præsentium sit vobis, & unicuique vestrum in præmissis omnibus, & eorum singulis, cæptis & non cæptis, præsentibus & futuris, perpetua potestas, & jurisdictio attributa, ut eo vigore, eaque firmitate possitis in præmissis omnibus, cæptis & non cæptis, præsentibus & futuris, & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia & singula coram vobis cœpta fuissent, & jurisdictio vestra, & cuilibet vestrum in prædictis, omnibus & singulis per citationem, & modum alium perpetuò legitimum extitisset, constitutione prædicta super Conservatoribus, & alia qualibet in contrarium edita, non obstantibus.

Transumptis credi jubet.

§. 6. Volumus etiam, & Apostolica auctoritate decernimus, quòd ipsarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in judicio & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, perpetuis futuris temporibus valituris.

Dat. P. A. I. 19. Martii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die decimonono Martii, millesimo quingentesimo vigesimoquarto, Pontificatus nostri Anno primo.

VII. Facultas Fratrum Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum quærendi eleemosynas pro opere dictæ Redemptionis, non obstante quacumque prohibitione contrà quæstores.

Hujus Ordinis institutionem, & alia, vide suprà apud Constitut. 1. Innoc. III. Operante. fol. 52. Et alia Constitut. 9. fol. 60.

CLEMENS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1524.

Servus Servorum Dei. Venerabilibus in Christo fratribus, Archiepiscopis, dilectisque filiis ac filiabus nostris Abbatissis, Prioribus, Priorissis, Exemptis, Decanis, Presbyteris, ac aliis Ecclesiarum Rectoribus, ac Capellanis, Curatis & non Curatis (ad quos præsentes literæ pervenerint) Salutem & Apostolicam benedictionum.

Exordium.

GRatum Deo credimus impendere famulatum, cùm Christi fideles, ad ea opera misericordiæ nunc exhortamur, per quæ salus mundi, animæ utilia procurantur.

Causa hujus indulti.

§. 1. Cùm itaque Ministri ac Fratres Ordinis Sanctæ Trinitatis Redemptionis Captivorum fratrum nostrorum Christianorum totis viribus elaborent, transeundo ad partes ultramarinas, pro afflictis, ac captivis Christianis redimendis, in manibus inimicorum fidei Christianæ captivis, ac detentis. Et cùm dicti fratres pro dictis captivis redimendis, corpora sua, mortis periculo subjacere non verentur, videntésque dictos Captivos duris ac diversis tormentis assuetos ac cruciatos. Et cùm pro dictis pauperibus Captivis redimendis, qui à Paganis captivantur, (Altissimo permittente) ipsisque ab hujusmodi captivitate liberandis, Domino coadjuvante, auxilio, totis viribus, attendentes, quòd ad ea exercenda, (propter diversarum onera expensarum) eisque propriæ non suppetant facultates, ac ad id opus tàm pium, ac laudabile peragendum, eleemosynæ fidelium sint quamplurimum opportunæ.

Ordinarii faveant Fratribus Ordinis in quærendis eleemosynis.

§. 2. Hinc est, quòd vobis omnibus fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, mandamus ac præcipimus, firmiter injungentes, quatenus, cùm Fratres dicti Ordinis Sanctæ Trinitatis, ac Redemptionis Captivorum prædictorum, seu Procuratores, aut eorum Nuncii ad vos accesserint, cùm fueritis requisiti, vestras bonas, fortissimas, ac gratiosas pro petendis eleemosynis ad sustentationem prædictorum literas diœcesanas, eisdem liberaliter concedatis.

Abbates & cæteri benignè recipiant & adjuvent.

§. 3. Et vos Abbates, Priores, Exempti, ac non Exempti, similiter Presbyteri, Curati ac non Curati, ac omnes alii, prædictos Fratres, Procuratores, vel eorum Nuncios in Ecclesiis vestris benignè, gratiosè, ac favorabiliter, & honestè recipiatis, ac eisdem ob reverentiam Sedis Apostolicæ transeundo Ecclesiam ministretis, ac sine tristitia. Vósque Decani, Presbyteri, Curati, & non Curati, ac Ecclesiarum Rectores, dictos Fratres, Procuratores, aut eorum Nuncios prædicare verbum DEI, quia sic eis indultum est per sanctam Sedem Apostolicam ipsósque permittentes in prædictis Ecclesiis, populo (prout à latore præsentium, Fratribus, vel eorum Nunciis fueritis requisiti) diligenter, ostiatim, ac nominatim convocando de domo in domum, omnes Parochianos vestros utriusque sexus, ætatem habentes, in Ecclesiis vestris in unum congregari faciatis ad idem, locum, ac horam, quas lator præsentium vobis assignaverit, illúdque spontanea spectatione pacifica, intrà missarum solemnia. Caveatis etiam, ne ad divina, officia accedere præsumatis, quousque verbum DEI, ac necessitates dicti Ordinis fuerint diligenter declaratæ.

Ipsi enim Fratres non sunt quæstores, sed religiosi quærentes eleemosynas ad opus redemptionis.

§. 4. Non obstante aliqua inhibitione facta per prædecessores nostros in Capitulo de Quæstoribus, in Concilio Lugdunensi sive in aliis Capitulis. Quia isti non sunt Quæstores, sed sunt viri Religiosi, & approbati.

§. 5. Item

Deque ab aliis religiosis impediri non debent.

§. 5. Item districtè vobis præcipimus ac mandamus, quòd nullum verbum exhortationis, seu prædicationis per aliquem Religiosum, seu per aliquos Religiosos, Mendicantes vel non Mendicantes, Quæstores vel non Quæstores, ad populum exponere permittatis illa die, qua ad vos accesserint Fratres prædicti, Procuratores vel eorum Nuncii.

Etiam tempore interdicti.

Tu vide Conc. Trid. sess. 23. c. 12.

§. 6. Volumus insuper ac præcipimus, quòd cùm dicti Fratres, Procuratores, vel eorum Nuncii, ad aliquas Ecclesias advenerint interdictas, in eorum jucundo adventu Ecclesiæ aperiantur, ac campanæ pulsentur, ac quòd ibidem, campanis pulsatis, & januis apertis, divina officia celebrentur, ac corpora mortuorum, ibidem Ecclesiasticæ tradantur sepulturæ, nisi excommunicati nominatim fuerint, aut eorum publici usurarii.

Nec ab aliquo molestiam pati.

§. 7. Inhibemus insuper, ac sub pœna canonica, ne quis dictis Fratribus, Procuratoribus, vel eorum Nunciis, mandatum nostrum Apostolicum secum deferentibus, in aliquo injuriare præsumant, in aliquibus Civitatibus, Castris, Villis, seu Ecclesiis, in quibus fractio, seu injuriatio facta fuerit, vel mandatum impeditum, seu etiam perturbatum, aut dictorum Fratrum, Procuratorum, vel Nunciorum ipsorum, bona detenta, fuerint destituta, Ecclesiastico supponentes Interdicto, nulla ibidem celebrentur divina officia, præter Baptismum parvulorum, ac pœnitentiam morientium, quousque Fratribus, Procuratoribus, vel Nunciis supradictis, de illatis injuriis fuerit plenariè satisfactum.

Perturbatores eorum coerceantur.

§. 8. Quicumque autem mandatorum nostrorum extiterint contemptores, rebelles, ac inobedientes, seu perturbatores in aliquo, eosdem denuncietis, campanis pulsatis, candelis extinctis, excommunicatos, auctoritate nostra Apostolica, ac anathematizatos, ac nunquam à prædicta denunciatione cessantes, donec de eorum absolutione à Sede Apostolica impetrata, vobis appareat competenter. Plebes vobis subditas, piis exhortationibus, ac salutaribus monitis inducentes, ut de bonis à DEO super terram collatis, ad sustentationem præmissorum pias elargiantur eleemosynas, ac grata subsidia charitatis ministretis, ut illa penuria valeat consummare vos, ab incipientibus pariter verbo, ac exemplo, ut per hæc, & alia bona, quæ vos, ac ipsi Domino inspiciente, feceritis, ad æterna mereamini felicitatis gaudia pervenire.

Benefactores Indulgentias hic enunciatas consequuntur.

Tu scias Pium V. revocasse omnes Indulgentias pro quibus porrigendæ sunt manus adjutrices in Constitut. 30. Et si dominici. Vide igitur si has comprehendit.

§. 9. Nos enim de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus benefactoribus dicti Ordinis Sanctæ Trinitatis ac Redemptionis captivorum prædictorum, verè pœnitentibus & confessis, vel infrà annum confiteri volentibus, post declarationem nostrarum indulgentiarum, si verè pœnitentes, ac confessi fuerint, pro nostris indulgentiis acquirendis in festivitatibus Domini Nostri JESU CHRISTI, videlicet, Nativitatis, Circumcisionis, Apparitionis, Resurrectionis, Ascensionis, Pentecostes, ac Sanctæ Trinitatis, Eucharistiæ, ac in quatuor festivitatibus S. MARIÆ Virginis per singulos dies dictarum festivitatum, septem annos, & totidem quadragenas, eisdem benefactoribus, de injunctis sibi pœnitentiis, duximus indulgendos, & per omnes octavas dictarum festivitatum tres annos, ac tres quadragenas. Item ac per totam Quadragesimam, singulis diebus, unum annum, ac quadraginta dies. Si quis verò Clericus, vel laicus dictis Fratribus secundum quantitatem substantiæ suæ, ac qualitatem criminis de bonis suis dederit, vel transmiserit ad substentationem præmissorum, pro prædictis indulgentiis acquirendis, ac si in capite ejusdem anni, verè pœnitens, ac confessus moriatur, volumus, ac de gratia speciali concedimus, quòd ab omnibus peccatis suis in Domino permaneat absolutus.

§. 10. Siquis verò Clericus, & laicus hoc impedierit dicto, verbo, vel opere, Diabolo instigante, quòd non credimus, sciat se excommunicatum esse, ac anathematizatum, ac beneficium suæ absolutionis, nullatenùs obtinebit, quousque de damnis dicti Ordinis Sanctæ Trinitatis, & contemptu Romanæ Ecclesiæ, satisfecerit competenter. — Redemptionem impediens excommunicator.

§. 11. Sacerdotibus verò, Clericis, ac viris religiosis, tàm viris, quàm mulieribus, dictum negotium diligenter tractantibus, ac de bonis suis misericorditer erogantibus, quicquid in divinis officiis ac horis canonicis dicere omiserint per negligentiam, aut per defectum librorum, seu per infirmitatem corporis, misericorditer in Domino remittimus. — Adjuvans præmium consequitur.

§. 12. Ac omnes indulgentias à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, dicto Ordini Sanctæ Trinitatis, ac Redemptionis concessas, ex certa scientia confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus. — Indulgentiæ Ordinis confirmantur.

§. 13. Nulli ergo omninò hominum liceat, hanc paginam nostræ ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. — S. D. N. Paul. V. eas mutavit in Constitut. 16. Romanus. — Sanctio pœnalis.

Datum Perusii, decimoquinto Calend. Maji, Pontificatus nostri Anno primo. — Dat. P. An. 1. die 17. Apr.

VIII.

Confirmatio & extensio constitutionum à Prædecessoribus Pontificibus editarum circa ea, quæ observanda sunt, quoad impetrationes beneficiorum Ecclesiasticorum Consistorialium.

Habes in hoc Leonis X. Constitut. 35. Cùm Sixtus, suprà. Ubi notavi.

CLEMENS EPISCOPUS, &c.

Edita A. D. 1524.

Motu proprio, &c.

CUm dudum fœl. record. Sixtus Papa IV. & Julius II. ac nonnulli prædecessores nostri, providendo, ne illis de quorum personis Ecclesiis Cathedralibus & Metropolitanis, ac Monasteriis Consistorialibus providetur, seu ipsa Monasteria commendantur, prorogatio Consistorii præjudicium sive occasionem litigandi inferret, constituerint & ordinaverint, quòd supplicationes desuper signarentur, & datarentur, ad quarum datas cedulæ Consistoriales retrotraherentur, aliàs nullius essent roboris vel momenti, necnon ut Camera Apostolica, & sacrum dilectorum filiorum, Cardinalium Collegium cum periculo promotorum animarum in eorum juribus, & annatis non defraudarentur, similiter constituerint, & ordinaverint, quòd literæ provisionis, seu commendæ Ecclesiarum Cathedralium & Metropolitanarum, ac Monasteriorum Consistorialium, sine literis dispensationum retentionum Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, sæcularium & regularium, ac pensionum quarumque non expedirentur. — Sixtus IV. Julius II. & alii constitutiones ediderunt, quoad impetrationes de quibus in rubr.

§. 1. Ac deinde piæ mem. Leo Papa X. & Adrianus VI. etiam prædecessores nostri intellecto per eos, quòd supplicationes dispensationum hujusmodi retentionum Monasteriorum & beneficiorum, ac pensionum prædictarum ad partem signabantur, & de illis in cedulis Consistorialibus nulla mentio fiebat, ad effectum, ut literæ Ecclesiarum, & Monasteriorum prædictorum contrà ordinationes prædictas liberè ad personarum provisarum libitum expediri possent, Motu proprio, & ex certa scientia, mandata & ordinationes prædictas extendentes, de novo statuerint, decreverint, & ordinaverint, quascumque supplicationes & motu simili sub quibusvis datis in posterum signandas dispensationum retentionum quorum- — Leo etiam X. & Adrian. VI. Ego tamen posui solummodò Bullam Leon. prætermissis aliis uti similibus.

cumque Monasteriorum & beneficiorum, regularium, & sæcularium, ac quarumcumque pensionum, & similium beneficiorum vacantium, & pensionum, per hujusmodi provisiones & commendas Consistoriales nullius esse roboris vel momenti, nec in aliquo eisdem personis provisis suffragari, sed Monasteria & beneficia prædicta per hujusmodi provisiones impetrari posse, ac pensiones cassatas & extinctas intelligi debere, nisi in cedulis prædictis super illis dispensarentur, & de beneficiis sic vacantibus provisum esset, ac supplicationes prædictas sub quibusvis datis desuper signatas, nisi ad hoc quòd ad illarum datas cedulæ prædictæ retrotraherentur, eis nequaquam suffragari possint.

Hic Pontif. eas approbat & extendit.

§. 2. Nos prædecessorum prædictorum vestigiis inhærentes, ac fraudibus occurrere cupientes, constitutiones, mandata, ordinationes, statuta, & decreta prædecessorum hujusmodi innovamus, illáque juxta eorum continentiam & tenorem observari debere decrevimus, ac ad commendas beneficiorum quorumcumque per supplicationes etiam sub data cedula &c. Consistorialium ad partem signatas, & signandas extendimus & innovamus.

Et ab omnibus Officialibus servari præcipit.

§. 3. Mandantes dilecto filio nostro Pompeo Basilicæ XII. Apostolorum de Urbe presbytero Cardinali, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario, & ejusdem Cancellariæ Regenti, necnon dilectis filiis de majori præsidentia Abbreviatoribus, & aliis Officialibus, ad quos expeditio dictarum literarum etiam per Cameram pertinet, præsentibus, & pro tempore existentibus, ut mandata, ordinationes, statuta, & decreta prædecessorum prædictorum, ac nostrum hujusmodi inviolabiliter observent & observari faciant & mandent. Necnon ordinantes Datario nostro, & agentibus pro eo, quòd supplicationes dispensationum, retentionum, & capacitatis beneficiorum quorumcumque promotis, & translatis, ac commendatariis Ecclesiarum Cathedralium & Metropolitanarum, ac Monasteriorum Consistorialium extrà cedulas Consistoriales, & extrà supplicationes commendæ hujusmodi Monasteriorum ad partem signatas non darent, nec transire permittant.

Clausulæ præservativæ.

§. 4. Volumus autem, quòd hujusmodi mandato, & constitutioni per nullas clausulas in supplicationibus sive cedulis oppositas, etiam cum illius derogatione, & sub quibusvis attestationibus præservativis, nisi per mandatum speciale manu nostra signatum, tantum derogari possit.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & aliis contrariis non obstantibus quibuscumque.

Papæ subscriptio.

Placet, & ita Motu proprio mandamus. I.

Publ. P.A. I. die 19. Apr.

Lectum & publicatum fuit suprascriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimoquarto, die verò decimanona mensis Aprilis, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Clementis divina providentia Papæ Septimi Anno primo.

IX. Facultas Collegii deputatorum Fabricæ Basilicæ S. Petri de Urbe, componendi pro subventione dictæ Fabricæ super legatis, loco pio, vel personæ incertæ aut ignotæ & pro malè ablatis, maléve ablatorum restitutione relictis, ac bonis Ecclesiarum & beneficiorum occupatis, &c.

Istud Collegium erexit hic Pontif. in Constitut. 3. Admonet. suprà. Et quoad disposita in hac Bulla, ac cætera de Fabrica, ibi plenè tibi indicavi.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1525.

Exordium.

DUdùm admonente nos cura regiminis, & auctoritate Pontificali inducente, ut ad ea potissimum intenderemus, per quæ gloriosi Principes terræ, Petrus videlicet & Paulus Apostoli, qui primum Evangelium DEI in Alma Urbe prædicarunt, in eáque, postquàm Christianam religionem ibidem plantaverant, ac universum Orbem sacræ doctrinæ splendore, & plurimis miraculis repleverant, gloriosi martyrii coronam sub eodem persecutore, ac eadem die susceperunt, eo majori veneratione à Christi fidelibus colerentur, quo majoribus meritis, inter alios Apostolos excelluerunt.

Julius II. jussit Basilicam S. Petri destrui, & magnificentiùs reædificari, ut in ejus Const. 23. suprà.

§. 1. Quia tamen Salvator noster JESUS CHRISTUS Petrum aliorum Apostolorum Principem, & eum ejúsque successores plenitudinem habere voluit, mente revolvimus ad nostrum officium pertinere, ut postquam fel. record. Julius Papa Secundus prædecessor noster existimans quemadmodùm ipse Petrus Apostolorum Princeps haberetur, Ita etiam Basilicam sub ejus invocatione in dicta Urbe dedicatam, ædificii pulchritudine & magnificentia inter alias principatum obtinere, ipsam propatereà demoliendam duxerat, ut eam ædificio longè ampliori & magis admirabili reficeret, & instauraret.

At ipse & successores Pontif. hoc opus perficere non valuerunt.

§. 2. Quòd ipse Julius morte præventus, successivè Leo X. & Adrianus VI. Romani Pontifices, etiam prædecessores nostri, variis causantibus impedimentis, perficere non potuerunt, id omni conatu ac totis viribus aggrederemur, dignum quin potiùs debitum duximus, quòd illius Fabrica etiam communi favore & diligentia prosequenda esset.

Et ideò hic Pontif. ad curandam perfectionem dictæ Fabricæ Collegium Deputatorum instituit, ut in Const. 3. suprà.

§. 3. Et ut Fabrica ipsa prosperiores successus amplecteretur, ac pia Christi fidelium suffragia pro eadem Fabrica eroganda fideliter exigerentur, conservarentur, & in Fabricam ipsam & non alium usum converterentur, providere volentes, revocatis per nos primitùs quibuscumque Officialibus præfectis ad opus dictæ Fabricæ, cujuscumque dignitatis, status, gradus, & conditionis forent, etiam si Pontificali dignitate, aut Cardinalatus honore præfulgerent, per dictos prædecessores, & nos, ac Sedem Apostolicam eatenùs deputatis, ac omnibus commissionibus & facultatibus eis concessis & factis, eisque ab hujusmodi præfectione, & aliis officiis ac commissionibus absolutis, unum Collegium fabricæ beati Petri de Urbe nuncupandum omnium Oratorum Christianorum Regum & Principum, Rerúmque publicarum ac singularum nationum, in nostra Romana Curia degentium, Curialium digniorum ex eis numerum sexaginta non excedentium, ad hoc de mandato nostro tunc electorum, loco quorum pro tempore decedentium, vel se diutiùs absentantium, alii earumdem nationum similiter eligi possent, sic tamen quòd dictum numerum sexaginta non excederent, auctoritate Apostolica Motu proprio ereximus & constituimus, ipsique Collegio administrationem, curam, & directionem ac omne regimen dictæ Fabricæ plenariè commisimus, prout in nostris indè confectis literis pleniùs continetur.

Et modò pro subventione ejusdem Fabricæ, dat. Collegio auctoritatem componendi super.

§. 4. Cognoscentes autem, ad tanti operis absolutionem, facultates Cameræ Apostolicæ quàm pluribus debitis, & aliis oneribus gravatæ, non sufficere, & opus ipsum tàm sublime & excelsum, ad finem optatum, absque piis & largis Christi fidelium erogationibus, & aliis subsidiis, perduci non posse, ac considerantes, indulgentias, & alias gratias tàm spirituales quàm temporales, per præfatos prædecessores in favorem dictæ Fabricæ concessas jamdudum expirasse, Motu simili & ex certa scientia

ac Apostolicæ potestatis plenitudine, præfatis Collegio & ab eis ad infrascripta, in genere vel in specie deputandis, aut subdelegandis, ut ad biennium à publicatione præsentium literarum in valvis dictæ Basilicæ tribus diebus continuis facienda computandum, & deinde ad nostrum & Sedis Apostolicæ beneplacitum, cum quibuscumque utriusque sexus Christifidelibus, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existent, tàm Ecclesiasticis, etiam Religiosis quàm sæcularibus, per totum Orbem constitutis.

Malè ablatis incertis.

§. 5. Super quibuscumque malè ablatis, incertis, vel per usurariam pravitatem quæsitis, etiam certis, quæ fœnerator ab alio fœneratore extorsisset, & quæ ipse requisitus usuras restituere paratus non esset.

Debitis Ecclesiæ cui Romana succederet Ecclesia.

§. 6. Vel alicui privatæ Ecclesiæ deberentur, in quibus tamen Romana Ecclesia de jure communi succedere posset.

Restituendis personæ incertæ.

§. 7. Ac etiam bonis, quæ ad alicujus manus pervenissent, & illa habentes, quibus restitui deberent, ignoraverint, vel dubitaverint, quanquàm mala ablata per eos non existant, seu aliàs illa ad eos pervenerint.

Legatis piis incertis.

§. 8. Et similiter de eis, quæ Deo, ejus Sanctis & eorum intuitu pauperibus & aliis piis locis in genere, & absque ulla speciali determinatione, & propriis nominibus personarum non expressis, purè in diem vel sub conditione, etiam per viam substitutionis, vel translationis, aut aliàs quomodolibet relicta fuerunt, ac biennio & beneplacito hujusmodi durantibus relinquentur, tàm pro præterito, quàm futuro temporibus, etiam ante illorum purificationem vel diei adventum aut cessionem componere, ita ut soluta aliqua quantitate pro dicta Fabrica eisdem Collegio seu deputandis vel subdelegandis ab eis dumtaxat, à reliquorum sic relictorum, malè ablatorum, ac per usurariam pravitatem extortorum seu ad eos aliàs pervenerint, & cui ea restituere debeant dubitanter ignorant, ut præfertur, restitutione absoluti existant, & ultrà restituere minimè teneantur, eis concedere.

In exactis etiam Ordinario donatis vel relictis pro incertis, & cæt.

§. 9. Ac illa quæ tempore publicationis literarum Indulgentiarum Julii, & Leonis ac Adriani prædecessorum, hujusmodi inexacta remanserunt, etiam si illa Ordinariis pro ipsis tamen incertis quomodolibet relicta, donata, & quæ eis quovismodo obvenerint. Necnon quæ ab ipsis Ordinariis vel eorum nomine, post ipsam publicationem exacta, & eis quoquomodo soluta, ac etiam quæ ante ipsam publicationem pro ipsis certis aut incertis personis, & locis non debeantur, sed post publicationem prædictam posteà deberi cœperunt, etiam si ea Ordinariis, ut præmittitur, relicta, donata, aut obventa, tamquàm eis indebita per ipsos Collegium, & deputandos, seu subdelegandos ab ipsis nomine dictæ Fabricæ liberè exigi ac recipi, & assequi posse, & debere decernimus, etiam censuris Ecclesiasticis ac pecuniariis pœnis, aliisque juris remediis opportunis, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Bonis Ecclesiarum & beneficiorum restituendis, &c.

§. 10. Ac cùm quibuscumque qui bona Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum Ecclesiasticorum quorumlibet haberent, & judicialiter deficientibus probationibus, ad illorum restitutionem compelli non possent, etiam si per eos probari posset.

Relictis pro malè ablatis.

§. 11. Quæ bona omnia ac quæcumquæ legata, & aliàs quomodolibet etiam hæreditatis titulo pro malè ablatorum restitutione relicta hactenùs, & quæ relinqui ac largiri contigerit in futurum biennio, & beneplacito hujusmodi durantibus, in quibuscumque testamentis, donationibus causa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus per quoscumque, & ubicumque factis.

Legatis, Piis locis, & personis incertis vel absentibus & ignoratis.

§. 12. Et quæ durante biennio, & beneplacito hujusmodi fient quibuscumque incertis Ecclesiis, & piis locis aut personis similiter incertis vel absentibus, taliter quòd propter ipsorum absentiam meritò ab eis notitia haberi non posset.

Restituendis ei, cui receptio non competit.

§. 13. Ac etiam quæ restitutioni subjacerent, sed in eis vel ad ea personis, quibus illa fieri deberet, receptio non competeret.

Exponendis in prandiis, conviviis, & spectaculis, in diebus festivitatum.

§. 14. Necnon omnes, & singulas pecunias, & res alias, quæ in prandiis ac conviviis, & publicis spectaculis, in aliquibus celebritatibus ex voto, statuto seu consuetudine in aliquibus locis exponi consueverunt, & biennio ac beneplacito hujusmodi durantibus exponi debent.

Declaratio quòd prædicta procedant, etiam si super his, & aliis lis ubique pendeat.

§. 15. Etiam si super illis, & aliis quibuscumque rebus, & bonis ad dictam Fabricam quomodolibet spectantibus, & pertinentibus, inter ipsam Fabricam, & quosvis alios coràm olim præfectis, & Officialibus ejusdem Fabricæ, aut dilectis filiis supradictæ Cameræ Clericis, seu Curiæ causarum Cameræ ejusdem generali Auditore vel quibuscumque aliis Judicibus, & Commissariis quavis auctoritate fungentibus, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant in Romana Curia vel extrà eam lis etiam in secunda vel ulteriori instantia indecisa pendeat, ad ipsam Fabricam applicamus.

Commissio omnium causarum Fabricam concernentium Judici d. Fabricæ, juxta continentiam bullæ hanc præcedentis.

§. 16. Ac omnes, & singulas causas eamdem Fabricam concernentes, in quavis instantia, ùt præmittitur, pendentes, earum omnium statum, & merita præsentibus pro expressis habentes, à dictis Judicibus, & Commissariis harum serie avocamus, illásque in eo statu in quo reperiuntur, præfatis Collegio juxta facultates eis in dictis prioribus literis nostris per nos concessas, ulteriùs ad audiendas, cognoscendas, decidendas, & fine debito terminandas committimus.

Authoritas dicti Collegii componendi, cum occupantibus bona Ecclesiarum, & beneficiorum.

§. 17. Super restitutione bonorum Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum hujusmodi, competenti recepta portione, vel quantitate pro eis in Fabricam hujusmodi convertenda similiter componere, & ipsos sic ea tenentes ab ulteriori eorum restitutione liberè absolvere, & quòd illa retinere liberè, & licitè possint in posterùm eis concedere.

Electionémque confessorum dandi eleemosynam Fabricæ præstantibus.

Ad hoc vide omninò quæ notabo infrà ad bullam Pauli III. n. 31. Dùm ad universos.

§. 18. Ac eisdem Christifidelibus, qui cum præfatis Collegio seu deputandis vel subdelegandis ab eis de aliqua eleemosyna pro dicta Fabrica convenerint, ut idoneum possint eligere confessorem, sæcularem vel cujusvis Ordinis etiam Mendicantium Regularem, qui eorum confessione diligenter audita, pro commissis per eligentem delictis, & excessibus, ac peccatis quibuslibet, quantumque gravibus, & enormibus, etiam Sede Apostolicæ reservatis casibus ac censuris Ecclesiasticis, etiam ab homine ad alicujus instantiam latis, de consensu partium, etiam ratione interdicti incursis, & quorum absolutio dictæ Sedi esset reservata (præterquàm machinationis in personam Summi Pontificis, occisionis Episcoporum, aut aliorum Prælatorum, & injectionis manuum violentarum in illos, & alios Prælatos, falsificationis bullarum, & literarum Apostolicarum, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ac sententiarum, & censurarum occasione Aluminum Tulphæ nostræ, ac de partibus infidelium ad fideles contra prohibitionem nostram delatorum incursarum) semel in vita (& in mortis articulo, & in non reservatis casibus, toties quoties id petierint eos absolvere, ac ei in mortis articulo plenariam omnium peccatorum indulgentiam, & remissionem impendere, ac pœnitentiam salutarem injungere. Necnon emissa per eos vota quæcumque, ultramarino, ingressus Religionis, & castitatis votis duntaxat exceptis, in utilitatem dictæ Fabricæ, si confitentis ad id accesserint facultates, sin autem, in alia pietatis opera commutare. Ac juramenta quæcumque sine alicujus præjudicio relaxare, ac simoniæ in ordinibus vel beneficiis Ecclesiasticis

commissæ labe pollutos, ad ipsum opus contribuentes, similiter absolvere, & cum eis super irregularitate, si quam censuris hujusmodi ligati, Missas, & alia divina officia, non tamen in contemptum clavium celebrando, aut aliàs in divinis se immiscendo seu alias quomodolibet etiam beneficia Ecclesiastica præmissorum occasione vel aliàs debitæ occupando, præterquam ratione homicidii voluntarii, & bigamiæ contraxerint, & ut in susceptis ordinibus ministrare, ac sic quæsita beneficia Ecclesiastica, quæ ex tunc eis de novo collata censeantur, retinere, liberè, & licitè valeant dispensare, omnémque inhabilitatis, & infamiæ maculam, sive notam ex eis provenientem abolere, ac eis fructus per eos indebitè perceptos, etiam ratione omissionis horarum canonicarum, & divinorum officiorum remittere possit, liceátque eisdem Christi fidelibus Eucharistiam, & alia Ecclesiastica Sacramenta ab eodem confessore vel alio sacerdote cujusvis Ordinis, etiam Mendicantium Regulari per eos eligendo quocumque tempore, præterquàm in Paschate Resurrectionis, & sine alicujus præjudicio recipere, ac ipsorum decedentium corpora, etiam tempore interdicti auctoritate ordinaria appositi, Ecclesiasticæ tradi possint sepulturæ sine pompa, ac quæcumque Ecclesiam, vel Capellam per eos eligendam devotè visitando tot & similes indulgentias, ac peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur, si singulis diebus, Quadragesimalibus singulas dictæ Urbis, & extra eam, Ecclesias, quæ à Christi fidelibus propter stationes Urbis visitari solent, personaliter visitassent. Ac ut eisdem Quadragesimalibus, & aliis temporibus prohibitis, ovis, butyro, caseo, & aliis lacticiniis, carnibus verò de utriusque Medici consilio uti, frui, & vesci liberè, & absque conscientiæ scrupulo possint, & valeant, ipsique Collegium, & quibus vices suas in genere vel in specie duxerint committandas, possint summam pecuniariam pro præmissis declarare, taxare, & limitare. Ac facultatem eligendi confessorem hujusmodi per eorum patentes literas eorum sigillo sigillatas, etiam absque insertione præsentium literarum concedere. Necnon Nobilibus, & presbyteris, ac graduatis, indulgere, ut habeant altare portatile, super quo cum debitis reverentia, & honore in locis ad hoc congruentibus, & honestis etiam non sacris, & Ecclesiastico interdicto ordinaria auctoritate interpositis, dummodò causam non dederint hujusmodi interdicto, etiam antequàm illucescat dies, circa tamen diurnam lucem, in sua, & suorum familiarium domesticorum præsentia Missas, & alia divina officia per seipsos, qui presbyteri sunt, aut pro tempore erunt, celebrare, seu per alios sacerdotes celebrari facere, ac tempore interdicti hujusmodi divinis interesse liberè possint, auctoritate Apostolica præfata tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus.

Inhibitio adversùs contravenientes.

§. 19. Mandantes universis, & singulis locorum Ordinariis, Abbatibus, & aliis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & præeminentiæ existant, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac quingentorum ducatorum auri Fabricæ prædictæ applicandorum pœnis, ipso facto incurrendis, ne publicationem earumdem præsentium in eorum Civitatibus, & Diœcesibus, ubi & quando ac quoties opus fuerit, faciendam impedire, nevè aliquid prætextu publicationis petere, aut etiam à sponte offerentibus recipere, aut in præmissis, & circa ea aliquam fraudem vel dolum committere. Nec illos quos absolvi, & cum quibus dispensari vigore præsentium ab ipsis Collegio vel deputandis aut subdelegandis ab eis contigerit quovis modo molestare vel impedire, aut pœnas aliquas pro casu, in quo, ut præfertur, dispensatum fuerit, ex statuto vel consuetudine, seu aliàs exigere per se vel alium, seu alios quovis modo audeant vel præsumant. Ac decernentes confessionalibus per præfatos Collegium, & deputandos vel subdelegandos ab eis, pro tempore concessis, & eorum sigillo duntaxat munitis, plenarian fidem adhiberi debere.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 20. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis aliis applicationibus, & concessionibus dictorum legatorum, & incertorum ablatorum, ac privilegiis, & indultis Apostolicis quibuscumque Ordinibus, Ecclesiis, Hospitalibus & aliis locis, ac miserabilibus personis, in genere, vel in specie sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam motu proprio, & scientia ac de Apostolicæ potestatis plenitudine similibus, forsan factis, & concessis, aut in posterùm fiendis, & concedendis, necnon dictarum, & similium facultatum, & gratiarum suspensione, per nos in præsenti anno Jubilæi ad similiter nostrum, & dictæ Sedis beneplacitum de fratrum nostrorum consilio facta, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de ipsis eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales id importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda esset, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse de simili nostra scientia, & potestatis plenitudine derogamus, ac cuiquam nolumus ullatenùs suffragari, cæterisque contrariis quibuscunque, aut si aliquibus vel eorum Ordinibus ab eadem Sede indultum existat, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Verùm quia difficile foret præsentes, &c. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D. P. An. 2. 1. Junij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimoquinto, Calend. Junii, Pont. nostri Anno secundo.

X

Approbatio, & extensio constitutionum Pii II. Pauli II. Sixti IV. Julii II. & Leonis X. contra Homicidas, bannitos, sumentésque vindictam de propinquis offendentis, necnon brigosos, &c. Ac Barones, & Communitates eorum Territoria à prædictis non custodientes in Statu Ecclesiastico.

Ultra has bullas, alias tibi indicabo infrà in Sixti Quinti const. 6. Hoc nostri. ubi etiam hujus constitutionis confirmatio habetur in Tomo 2.

Edita A. D. 1524.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN Sancta B. Petri Sede divina disponente clementia, meritis licèt imparibus, constituti, considerantes, quòd licèt Deus, qui ex præcipui amoris sui dulcedine hominem ad imaginem suam creavit, in lege Veteri populo illi rudi, & infirmo mandaverit proximum diligi, inimicum verò in odium haberi permiserit: tamen secundùm Evangelicam doctrinam, que lege veteri excellentior atque perfectior est, præcipit etiam inimicum diligi, & transgressorem hujus legis ultionem expectare debere innuit, cùm dixit: Qui gladio ferit, gladio peribit. Ut igitur lex ab omnibus servetur, nec gladiorum impunitas à quoquam sperari possit, & qui virtutis amore nolunt, saltem formidine pœnæ à vetitis abstineant, ad officium nostrum spectare duximus, illa quæ pro pace, & quiete Civitatum, & Terrarum, temporali dominio nobis, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ mediatè vel immediatè subjectarum, ac civium, & incolarum in eis degentium, à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus statuta, & ordinata fuisse comperimus, ut eò majorem obtineant firmitatem, quo sæpiùs fuerint Apostolico præsidio comunita,

nostri præsidii munimine corroborare, ac etiam de novo statuere & ampliare, prout rationabiles causæ persuadent, & in Domino conspicimus salubriter expedire.

Pius II. edidit Bullam hic citatam.

§. 1. Dudùm siquidem, postquàm per fœlic. record. Pium Papam II. &c.

Omittitur residuum narrativæ, quia ipsam Bullam habes suprà folio 373. Ad retinendas.

Paulus II. aliam edidit Bullam hic indicatam.

§. 2. Et deindè, cùm in Alma Urbe, &c. Piæ memor. Paulus Papa, &c.

Omittitur narrativa hujus Bullæ, quoniam ipsam Bullam habes suprà, folio 382. Viros.

SixtusIV. approbavit Bullam Pii II.

§. 3. Ac successivè recolendæ memoriæ Sixtus Papa IV. similiter Prædecessor noster, accepto per eum, quòd contenta in literis Pii, Prædecessoris hujusmodi, à certis annis tunc elapsis citrà non fuerant observata, & ex illorum non observantia subditi præfatæ Ecclesiæ procliviores fuerant ad homicidia committenda, ac ferè passim quotidiè homicidia perpetrabantur, & homicidæ præfati ideò ad illa committenda promptiores existebant, quia sperabant latere, & suorum excessuum remissionem consequi facilè posse, ac detestabilem & horrendam talium Sicariorum nequitiam, ad aliorum cautelam juris, remediis prosequi studio cupiens indefesso, habita super iis cum fratribus suis præfatæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, de illorum consilio, per suas literas, decretáque Pii Prædecessoris hujusmodi, ac prout illa concernebant omnia, & singula in dictis literis Pii Prædecessoris præfati contenta approbaverat, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decreverat, ac voluerat, & de eorundem fratrum consilio statuerat & ordinaverat, quòd condemnati eatenùs, & quos in posterùm condemnari contingeret, ubilibet; in Civitatibus, Terris, & locis prædictis pro homicidio, sive ut principales, sive ut auxilium, consilium, vel favorem præstantes, suarum condemnationum, irremissionem, aut contrà illas salvum conductum, & licentiam securè in loco patrati criminis, vel infrà quinquaginta milliaria, ut præfertur, propinquo nullatenus obtinere possent ab alio, quàm à Romano Pontifice, qui pro tempore esset, & alicujus alterius, etiam Legati de Latere, remissio nemini suffragaretur. Et si forsan contingeret, eundem Romanum Pontificem ad remissiones, sive salvum conductum hujusmodi procedere, talis remissio per præoccupationem processisse censeretur, & nemini prodesse posset, nisi in illa verus literarum Sixti Prædecessoris hujusmodi tenor de verbo ad verbum, non autem per clausulas idem importantes insertus foret, ac specificata & determinata causa exprimeretur, quæ eundem Romanum Pontificem induceret, ad derogandum eisdem literis Sixti Prædecessoris, quæ, cum tàm matura deliberatione ab eodem prædecessore emanarunt.

Julius II. edidit aliam constitut. hic citatam.

§. 4. Et demùm sanctæ memoriæ Julius Papa II. etiam prædecessor noster, &c.

Omittitur narrativa hujus Bullæ, quia eam habes suprà, folio 477. Cùm homines.

Leo X. alteram hic indicatam.

§. 5. Cùm similis memoriæ Leo Papa X. etiam Prædecessor noster, &c.

Omittitur narrativa hujus Bullæ, quia eam habes suprà, Omnes.

Hic modò Pontif. confirmat prædictas Bullas Pii II. Pauli II. Sixti IV. Julii II. & Leonis X.

§. 6. Cùm autem, sicuti facti notorietas attestatur, plures Urbis, Civitatum, Terrarum, Castrorum, locorum, & tenimentorum, ac Regni & partium prædictorum contrà literas prædecessorum hujusmodi, elata cervice devenire, & se adversùs justitiæ clypeum, & tutelam rebelles constituere præsumant, ac censuras & pœnas prædictas in eisdem literis contentas, sensu reprobo parvi pendere non vereantur, in animarum suarum perniciem, Divinæ Majestatis offensam, & reipublicæ læsionem. Nos, quorum est, sceleratorum insolentiis, quibus adversùs Deum & proximum, ac prædictæ Sedis auctoritatem veluti Catholicæ professionis inimici sæviunt, salubriter reprimendis, ne ipsorum invalescat præsumptio, & perversitas extollatur, intendere, sed criminosorum temeritatem (ultrice justitia) cohibere, ne literæ prædictæ, quæ provida deliberatione ab ipsis prædecessoribus emanaverunt, contemptibiles reddantur, sed excessuum perpetratores, debita animadversione puniantur, opportunis remediis providere volentes, Motu proprio, non ad aliquorum nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, singulas Pii, Pauli, Sixti, Julii, & Leonis prædecessorum literas hujusmodi, cum statuti ordinationis, extensionis, additionis, inhibitionis, decreti, declarationis, confiscationis, incorporationis, applicationis, voluntatis, & mandati, ac omnibus & singulis aliis, in ejus respectivè contentis clausulis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus, & innovamus, ac perpetua firmitate subsistere, & per singulos, quos literæ ipsæ concernunt, sub excommunicationis, anathematis, maledictionis, infamiæ, suspensionis, diffidationis, criminis læsæ Majestatis, seditionis, rebellionis, confiscationis, depositionis, privationis, inhabilitatis, & interdicti, ac aliis censuris, & pœnis Ecclesiasticis, & temporalibus in eisdem literis contentis, quas contravenientes eo ipso incurrant, perpetuò inviolabiliter observari debere decernimus.

Et declarat homicidas non solùm à loco delicti per 50. milliaria, ut constituerat Pius II. sed à quibuscunque terris & locis S. R. E. exules esse debere.

§. 7. Idátque etiam ad hoc, ut homicidæ, Sicarii, exitii, criminosi, rebelles, alíque infames, propter homicidia, aut alia nefanda per eos perpetratata, excessus, crimina, & delicta, in Civitatibus, Terris, Castris, vel locis eorum, seu in quibus tunc morabantur Banniti, & condemnati, etiam habita pace ab hæredibus, filiis, seu consanguineis, occisorum, aut partium læsarum, non solùm à locis circumvicinis, usque ad quinquaginta millaria, sed etiam ab omnibus & singulis Civitatibus, Terris, Castris & locis etiam Regni, & partium prædictorum, nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ quomodolibet mediatè vel immediatè subjectis, Banniti, & exules sint, & esse censeantur, nec in illis, seu eorum aliquo, etiam prætextu cujusvis licentiæ, salvi conductus, remissionis, reductionis, revocationis, vel alterius gratiæ per eos desuper quomodolibet pro tempore obtentæ, moram trahere possint, & si in eis resederint, vel recepti fuerint, capi, decerni, & incarcerari, ac juxtà criminum & excessuum per eos perpetratorum qualitatem, & literarum Pii Prædecessoris hujusmodi tenorem sub pœnis in eisdem literis contentis per Officiales Civitatis, Terræ, Castri, vel loci, in qua, vel in quo deprehensi fuerint, debitis pœnis plecti, seu indè educi, & ad forum, seu Officiales, ac quos criminum & excessuum eorundem punitio de jure vel consuetudine pertinet, remitti debeant, extendimus, & ampliamus. Et nihilominùs præmissa omnia & singula, prout per Pium, Paulum, Sixtum, Julium, & Leonem, Prædecessores præfatos, statuta, & ordinata, inhibita, decreta, declarata fuerunt, ita, ut Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini temporales, Vicarii, Feudatarii, Capitanei, Magnates, Principes, Communitates, Cives, Officiales, & personæ, ac alii, ad quos prædictæ, & præsentes literæ concernunt, ac ipsorum singuli, literas, & in eis contenta hujusmodi non observantes, & illis quomodolibet, directè vel indirectè contravenientes, ac eis adhærentes, eorúmque fautores, & complices, singulas censuras & pœnas prædictas, eo ipso absque alia declaratione incurrant, & incurrisse censeantur de novo.

Receptantibus Bannitos imponit pœnas hic expressas.

§. 8. Quódque Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini in temporalibus, Vicarii, & Feudatarii Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum etiam Regni, & partium prædictorum nobis, & eidem Ecclesiæ immediatè subjectorum, aliquos nostros, & dictæ Ecclesiæ hostes, & inimicos, aut subditos, exules, bannitos, & facinorosos cujuscunque status, vel conditionis fuerint, publicè vel occultè, ullo unquàm tem-

pore

pore recipere & acceptare nullatenùs præsumant. Et si aliquos ad eorum dominia & territoria confugere contigerit, illos ex eorum dominiis vel territoriis hujusmodi expellere, seu ad simplicem jussionem vel requisitionem nostram, vel successorum nostrorum, quò voluerimus, seu Successores ipsi voluerint, tutè conduci facere. Ac quòd præmissa à suis inviolabiliter observentur, omni excusatione cessante, cum effectu curare, sub similibus privationis, & rebellionis, ac criminis læsæ Majestatis pœnis, si contrà fecerint, eo ipso incurrendis.

Communitates & alii sub pœnis, de quibus hic, tenentur capere homicidas, complices & fautores. Quod confirmavit Pius 4. infrà in constitut. 27. In eminenti, & Pius V. constit. 10. Ex supernæ, & Sixtus V. in rubr. cit. in Tom. 2.

§. 9. Necnon, ut homicidæ, fautores & complices præfati faciliùs capi & puniri possint, quòd Communitates Civitatum, & Universitates Terrarum, Castrorum, & locorum, in quibus, seu quorum territorio, districtu & ditione, dicta homicidia perpetrabuntur, sub interdicti Ecclesiastici, & duorum millium per Communitates, ac mille ducatorum per Universitates, necnon Civitatum Terrarum & locorum eorundem domicilii, Barones, Vicarii, aut alii in temporalibus domini, sub majoris excommunicationis latæ sententiæ, & quinque millium ducatorum auri Cameræ Apostolicæ irremissibiliter applicandorum eo ipso, absque alia declaratione incurrendis pœnis, eosdem homicidas, complices & fautores statim capere, ac omnem exactissimam diligentiam, de qua per publica documenta fidem etiam facere teneantur, capi facere. Et si eos capere nequiverint, statim commissum homicidium Universitatibus, seu incolis, & habitatoribus Oppidorum circumvicinorum, ad quæ declinabunt, aut declinare poterunt, notificari, Communitates verò & Domini in temporalibus prædicti, ad quorum ditionem tales declinabunt, cùm primum id ad eorum notitiam devenerit, eos apprehendere seu apprehendi. Quod si non potuerint, similiter id Universitatibus, seu incolis & habitatoribus vicinorum Oppidorum & locorum, ad quæ declinabunt, aut verisimiliter declinare poterunt, insinuare, & captos ad eorum Judices ordinarios traducere, & tradere sub similibus pœnis teneantur, & debeant, statuimus, ordinamus, inhibemus, & declaramus.

Facultates quibuscunque concessas absolvendi homicidas revocat.

§. 10. Et ne facilitas veniæ incentivum præbeat delinquendi, quibusvis dictæ Sedis Legatis, etiam de Latere, ac Nunciis, & Provinciarum Rectoribus, necnon nostris, & dictæ Romanæ Ecclesiæ Vicariis, in temporalibus pro tempore existentibus, & præfatis Communitatibus, omnem super absolutionibus homicidarum hujusmodi per nos, & Prædecessores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem eandem sub quavis forma, & verborum expressione concessam, approbatam, & innovatam, auctoritatem, & facultatem, revocamus, cassamus, irritamus & annullamus. Et, si quando similes absolutiones per nos, & successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem præfatam concedi contigerit, illas per Judices & Officiales, ad quos pertinet, nisi trinæ literæ Apostolicæ, sub intervallo unius mensis, pro singulis literis hujusmodi cum expressa derogatione præsentium, desuper emanaverint, nullatenùs admitti vel observari volumus.

Executores istius const. deputat.

§. 11. Quocircà dilectis filiis Francisco, tituli St. Mariæ in Transtiberim Presbytero Cardinali nostro, & pro tempore existenti Camerario, Cameræ Apostolicæ Clericis & Præsidentibus, ac universis & singulis Legatis Provinciarum nostrarum; & aliis Rectoribus, & Gubernatoribus, ac Officialibus Civitatum, Terrarum, & partium prædictarum, nobis & dictæ Ecclesiæ mediatè, vel immediatè subjectarum, Motu simili mandamus, quatenùs præsentes literas solemniter in singulis, Provinciis, Civitatibus, Terris & locis prædictis publicari, necnon omnia & singula in eis contenta inviolabiliter observari faciant & mandent. Contrafacientes quosvis cujusvis status, gradus, ordinis, vel præeminentiæ sint sententias, censuras, & pœnas antedictas damnabiliter incurrisse declarent, & declarationem hujusmodi per eos faciendam, in libris maleficiorum conscribi & adnotari mandent & faciant. Necnon capitales prædictas sententias à Ministris Justitiæ absque alicujus incursu irregularitatis exequi procurent. Reales autem irremissibiliter exigant, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Necnon pro exactione pœnarum pecuniariarum hujusmodi contrà Communitates, & Universitates, ac eorundem inobedientiam in temporalibus dominorum Vassallos, propter eorum hujusmodi inobedientiam, repressalias concedant, & ita realiter, & cum effectu exequi faciant.

Domicelli & Barones remittant homicidas, & eorum complices ad Officiales Sedis Apostolicæ.

§. 12. Attentiùs hortantes & requirentes in Domino Barones & Domicellos, ac in temporalibus dominos dicti Regni, necnon illius Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum Gubernatores, & Officiales pro tempore existentes, ut præfatos homicidas, fautores, & complices capiant, & capi procurent, captósque ad Præsides nostrarum Provinciarum, unde ipsi homicidæ, fautores, & complices originem traxerint conduci, & eis realiter consignari, similiter cum effectu faciant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 13. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ dicti Prædecessores in præfatis eorum literis voluerunt non obstare contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D. P. A. I. die 12. Junii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigisimo quarto, Pridie Idus Junii, Pontificatus nostri Anno primo.

XI.

Approbatio Congregationis Clericorum Regularium (qui deinde Theatini nuncupati sunt) cum elargitione omnium gratiarum & privilegiorum Congregationis Canonicorum Regularium Lateranen.

Alia privilegia hic idem Pontifex posteà concessit infrà in constitut. 38. Dudùm. aliáque dedit Pius V. in sua constit. 31. Ad immarcessibilem in Tomo 3.

Andream Avellinum hujus Congregationis Clericum inter Beatorum numerum retulit S. D. N. Urbanus VIII. in ejus Constitutione 42. In Sede, infrà Tomo 4.

CLEMENS PAPA VII.

Edita A. D. 1524.

Venerabili Fratri Joanni Petro, Episcopo Theatino, & dilecto filio Cajetano Presbytero Vicentino, ac eorum sociis, & successoribus

Quidam magis quietè Deo servire volentes, sub habitu Clericali, in communi, & de communi vivere cœperunt, & vota substantialia emittere volentes, assensum Papæ petierunt.

EXponi nobis nuper fecistis, quòd vos, & nonnulli alii ejusdem propositi, socii vestri, Divina, ut creditur, inspiratione ducti, cupientes cum majori animi quiete, Deo servire, & illi magis pio desiderio adhærere posse, tria substantialia religiosæ vitæ, paupertatis scilicet, castitatis, & obedientiæ vota emittere, & sub solito, ac communi habitu Clericali in unum habitantes, & in communi viventes, ac Deo humiliter & devotè, quantùm ipse dederit servientes, sub nostra & Apostolicæ Sedis humili, & immediata subjectione, & speciali protectione, Clericalem vitam ducere decrevistis, supplicarique nobis fecistis, ut de nostræ atque hujus S. Sedis Apostolicæ plenitudine potestatis, solitáque clementia, in præmissis benignè annuentes, de eis, quæ ad hujus vitæ propositum conducere, aut quomodolibet expedire videntur, vobis sociis, Successoribúsque vestris providere dignaremur.

§. 1. Nos,

Qui eis illum impartiur, eosdémque sub Sedis Apostolicæ protectione recipit.

§. 1. Nos, qui omnium Christifidelium piis & honestis desideriis libenter annuimus, vestrum in hac parte laudabile desiderium, plurimùm in Domino commendantes, vestrísque hujusmodi supplicationibus inclinati, vobis, & cuilibet vestrum, ut quandocunque visum fuerit, possitis tria substantialia religiosæ vitæ, ut petitis, Paupertatis, Castitatis & Obedientiæ vota publicè emittere, & in manibus cujuscunque Presbyteri sæcularis, vel cujusvis Ordinis Regularis, solemniter profiteri, ac sub solito & communi habitu Clericali, súbque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium in communi, ac de communi viventes, in locis Religiosis, aut sæcularibus, prout vobis ab illis, quorum loca ipsa fuerint, seu expedire videbitur, sub nostra, & sanctæ hujus Sedis Apostolicæ immediata subjectione, & speciali protectione in unum habitare.

Præpositúmque eligendi

§. 2. Atque ex vobis, inter vos singulis annis Superiorem eligere, Præpositum nuncupandum, qui usque ad triennium, & non ultrà confirmari possit.

Alios ad religionem recipiendi.

§. 3. Aliósque quoscunque sæculares Clericos, quavis dignitate fulgentes, seu Laicos, qui, Deo inspirante, ad hujusmodi vitæ propositum, & communem vivendi modum, sese conferre voluerint, recipere, & post annuam probationem, ad talem trium votorum professionem, in manu Superioris, seu Præpositi emittendam, ad hujusmodi communem vivendi modum admittere.

Constitutionésque opportunas edendi facultatem concedit.

§. 4. Necnon statuta quæcunque, ordinationes & constitutiones, de omnibus & singulis, quæ ad hujusmodi vitæ propositum conducere, morésque & institutum honestè & devotè clericaliter vivendi concernere videbuntur, de Missis præcipuè, & aliis Divinis officiis, seu horis Canonicis, prout vobis meliùs videbitur celebrandis & recitandis, licita tamen, & honesta, rationabilia, & bonis moribus, & sacris Canonibus non contraria, facere, edere, & pro tempore facta, vel edita, corrigere, reformare, & in parte, vel in totum immutare, ac de novo alia, prout vobis expedire videbitur, instituere, & ordinare, ac juxtà illa vivere, quæ, postquàm à vobis condita, edita, reformata, instituta, aut immutata & ordinata, ac nobis, seu Successoribus nostris exhibita fuerint, Apostolica auctoritate approbata & confirmata sint, & esse censeantur.

Privilegia & gratias Congregationis Canonicorum Lateranensium elargitur.

Tu scias concessa etiam fuisse privilegia omnium Ordinum, & signanter Societatis Jesu, in Bulla citata in rub.

§. 5. Et ut omnibus & singulis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, favoribus, concessionibus, & gratiis, spiritualibus & temporalibus, quibus potiuntur & gaudent, aut in futurum potientur, & gaudebunt, Canonici Regulares Lateranensis Congregationis, personæ, & loca eorum, vos, personæ, & loca vestra, uti, potiri, & gaudere possitis. Quorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & de verbo ad verbum insertis haberi volumus, ita ut literæ Apostolicæ super eisdem privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, concessionibus, & gratiis, eisdem concessis, vel pro tempore concedendis, mutatis duntaxat nominibus, cognominibus & invocationibus, & diebus, ad libitum vestrum expediri possint, perindè, ac si illa omnia & singula, non solùm per clausulas generales, sed per eorum tenorem de verbo ad verbum expressionem, & insertionem, fuissent vobis per has nostras literas; sub hac ipsa die, expresse & specialiter concessa, tenore præsentium, ex certa nostra scientia, & ex Apostolicæ plenitudine potestatis, vobis, ac sociis, & Successoribus vestris, in perpetuùm concedimus pariter, & indulgemus, & ad præmissa omnia & singula, quibuscunque impedimentis, & contradictionibus amotis, liberam, plenámque auctoritatem & facultatem elargimur.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obstantibus nomine, dignitate & officio Episcopali, quæ Joanni Petro suprà dicto, per alias nostras literas reservavimus, Apostolicísque, aut aliis generalibus, aut specialibus constitutionibus, ordinationibus, etiam juramento, aut alia quavis firmitate roboratis, etiam si quæ specialiter, seu de verbo ad verbum exprimenda essent, quæ pro expressis haberi, & quibus quoad effectum præsentium duntaxat, specialiter & expressè derogamus, aliísque contrariis non obstantibus quibuscunque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 24. Junii, 1524. Pontificatus nostri anno primo. D. P. An. 1. die 24. Junii.

XII.

Declaratio circà expensas fieri permissas Militiæ de Calatrava, Ordinis Cisterciensis, de communi Thesauro dictæ Militiæ.

De hac Militia atque Thesauro, vide suprà in Constit. 16. Julii II. fol. 395. Romani, & alia attende in Constit. 1. Adriani VI. Dum intrà.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1525.

Exordium.

ROmanus Pontifex ex injuncto sibi desuper Apostolicæ servitutis officio, ad ea libenter intendit, quæ singuli Christifideles, sub Regularibus præsertim Militiis, pro Fidei Catholicæ defensione institutis militantes, expensas necessarias, & alia onera eis pro tempore incumbentia, absque aliquo conscientiæ scrupulo subire valeant, eorúmque & Catholicorum Regum desuper sibi supplicantium votis libenter annuit, prout id conspicit in Domino salubriter expedire.

Julius II. edidit constitutionem, de qua hic.

§. 1. Sanè charissimus in Christo filius noster Carolus, Romanorum Rex Illustris, in Imperatorem electus, qui etiam Castellæ, Legionis, Aragonum, & utriusque Siciliæ Rex, per Sedem Apostolicam deputatus Militiæ de Calatrava, Cisterciensis Ordinis, perpetuus Administrator extitit, suo & dilectorum filiorum universorum, Priorum, Præceptorum, Fratrum & Militum dictæ Militiæ hujusmodi per dilectum filium Ramirum Nunnez de Aguilera, Præceptorem domûs de Mestanca Militiæ, & Ordinis prædictorum, Toletanæ Diœcesis, Nuntium suum super hoc ad nos destinatum, nuper nobis exponi fecit, quòd, postquàm olim pro parte claræ memoriæ Ferdinandi Aragonum, Siciliæ prædictorum tunc Regis, ac ejusdem Militiæ perpetui Administratoris per Sedem eandem etiam deputati, fœlicis recordationis Julio Papæ II. prædecessori nostro expositum fuerat, &c.

Omittitur residuum narrativæ, quia ipsa Bulla Julii est suprà, Romani.

Posteà ex Thesauro suo, hæc Militia de Calatrava, in casus hic relatos exponere non consuevit, sed pro conscientiæ securitate, hujus Pontificis permissio petitur.

§. 2. Dicta Militia ex tunc Thesaurum ipsum, juxtà formam statutorum, ordinationum, & literarum prædictarum habere. Et licèt exindè omnes & singulas expensas pro necessitatibus, negotiis, rebus, honore, & utilitate ejusdem Militiæ, ac illius Monasteriorum, & locorum, illorúmque onerum eis pro tempore incumbentium necessarias supportare, & facere consueverint, prout facere potuisse credunt; tamen ipsi, vel eorum aliqui, qui timoratæ & scrupulosæ conscientiæ existunt, pro eorum conscientiarum tutiori cautela, illas, quas hactenùs facere consueverunt, & alias similes, vel dissimiles necessarias expensas, sive sint pro defensione & protectione prædictis, sive etiam pro Monasteriis, & aliis locis dictæ Militiæ, eorúmque fabricis, aut etiam pro expeditione quarumcunque literarum, etiam Apostolicarum, in favorem Militiæ & Monasteriorum, Locorum ac personarum prædictorum expediendarum, ac satisfactione, seu remuneratione illorum, qui pro earum expeditione, ac aliis eorum & singulorum rebus, negotiis, utilitate, vel honore, auxilium, consilium, vel favorem præstiterint, & aliorum onerum eis pro tempore incumbentium supportatione, & ex

Thesau-

Thesauro prædicto, juxtà providam ordinationem, deliberationem, & consilium Caroli Regis in Imperatorem electi, & pro tempore dictæ Militiæ Administratoris, seu Magistri, & Capituli Generalis, vel Seniorum, Priorum, Præceptorum, Fratrum, & Militum dictæ Militiæ Administratoris, liberè facere cuperent. Quare pro parte Caroli Regis in Imperatorem electi, seu Administratoris, ac Priorum, Præceptorum, Fratrum, & Militum modernorum prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenùs eis in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideò Pontifex de Thesauro expensas, de quibus hic, certo modo fieri indulget.

§. 3. Nos igitur eorum laudabili desiderio in præmissis annuentes, ac Priores, Præceptores, Fratres, & Milites modernos prædictos, eorúmque singulos, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, Carolo Regi in Imperatorem electo, & Administratori, ac pro tempore existenti Magistro, seu Administratori, necnon Majori, & aliis Præceptoribus, Prioribus, Fratribus & Militibus modernis, & pro tempore existentibus Militiæ hujusmodi, quòd ipsi de cætero perpetuis futuris temporibus omnes, & singulas expensas, tàm pro Militia, quàm Monasteriis, & aliis locis, eorúmque fabricis, rebus, & personis prædictis, quàm etiam pro expeditione quarumcunque literarum, etiam Apostolicarum, pro eis, & pro aliorum singulis, ac aliorum onerum eis incumbentium, necnon satisfactione, remuneratione, & recompensatione illorum, qui in illis, & aliis eorum negotiis, rebus, commodo, utilitate, favore, honore, vel oneribus suis, aliquid fecerint, aut ad id faciendum consilium, consensum, & favorem præstiterint, ex Thesauro prædicto, de consilio Capituli Generalis, vel saltem Definitorum, aut Seniorum illius, facere liberè & licitè valeant, indulgemus, ac ipsæ expensæ sic pro tempore factæ, quando videlicèt per Carolum Regem in Imperatorem electum modernum, ac pro tempore existentem, Administratorem, vel Magistrum, de Definitorum, & Seniorum in ejus Curia pro tempore residentium, quando verò per Definitores, & Seniores, aut Capitulum prædictos etiam modernos, & pro tempore existentes, de Caroli Regis in Imperatorem electi Administratoris moderni, & Magistri pro tempore etiam existentium prædictorum ejusdem Militiæ factæ fuerint, benè factæ sint, & esse censeantur, ac pro benefactis habeantur, & reputentur, statuimus & ordinamus, ac literas prædecessoris hujusmodi etiam ad præmissa extendimus, & ampliamus.

Quibuscunque non obstantibus.

§. 4. Non obstantibus præmissis, & Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & ordinationibus, ac Militiæ & Ordinis, eorúmque Monasteriorum, & locorum prædictorum, etiam juramento & confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus omnibus, quæ idem Prædecessor noster in dictis literis voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergò, &c.

D. P. A. 2. die 13. Jan.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, 1525. Idus Januarii, Pontific. nostri anno secundo.

XIII.

Privilegia, indulta, & exemptiones Auditorum Rotæ Romanæ.

Confirmationem & extensionem habes infrà in constit. 12. Pauli III. Romani. Moderationes verò vide in Pii V. constit. 73. Sacrosanctum, & in aliis Bullis citatis, hic in Apostolis. Et de aliis Rotam concernentibus, indicabo plenè in Pii IV. const. 44. In throno.

Edita A. D. 1525.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Convenit æquitati Romani Pontificis, digna pro meritis præmia compensantis, illis potiores gratias & favores impartiri efficaciter, qui non solùm pro ipso Romano Pontifice, sed etiam pro universali Ecclesia, ac Sedis Apostolicæ honore, & personis ad illam confluentibus justitia ministranda, graviora sollicitudinis studia, prompta voluntate jugiter perferre, & facti evidentia designante, majora eidem Sedi devotionis obsequia studiosius impendere dignoscuntur, ut exindè eorum devotio augeatur, & fides illorum cunctis pleniùs innotescat, ac alii eorum exemplo ad similia propensiùs excitentur.

Causa hujus Constitut.

§. 1. Hinc est, quòd nos debita consideratione pensantes continuos labores, quos dilecti filii causarum Palatii Apostolici Auditores, & eorum Loca tenentes, nunc & pro tempore existentes circà causas ipsas audiendas, & fine debito decidendas ad publicam utilitatem, & ejusdem Romani Pontificis honorem permaximum in dies noscuntur abstinere, ac propterea volentes eos, qui etiam nostri, & Romani Pontificis pro tempore existentis Capellani, existunt, condignis favoribus, & prærogativis, prout debitum reputamus, prosequi.

Privilegium circà pluralitatem beneficiorum.

Hoc revocatum est in Bullis cit. in rubr.

§. 2. Motu proprio, non ad ipsorum Auditorum & Loca tenentium, vel aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, cum eisdem Auditoribus, & Loca tenentibus, nunc & pro tempore existentibus, ac eorum singulis, ut quæcunque quatuor curata, seu aliàs invicem incompatibilia sæcularia, aut uno vel duobus, seu tribus ex eis, seu absque illis unum cum cura vel sine cura, cujusvis etiam Cluniacensis vel Cisterciensis Ordinis regulare, necnon quæcunque alia tria similia vel dissimilia sub singulis tribus tectis quarumcunque Cathedralium, etiam Metropolitanarum, vel Collegiatarum, aut aliarum Ecclesiarum consistentia, & cum dictis incompatibilibus beneficiis compatientia beneficia Ecclesiastica, etiamsi alterum beneficiorum sub eisdem tectis consistentium cum cura, aut quomodolibet eorum Canonicatus, & præbendæ, & tàm illa, quàm incompatibilia sæcularia, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis, & dignitates ipsæ in Cathedralibus etiam Metropolitanis post Pontificales majores, seu Collegiatis Ecclesiis hujusmodi principalis, aut tria ex eis Parochiales Ecclesiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ, seu talia mixtim, Regulare verò beneficia hujusmodi Prioratus, Præpositurae, Præpositatus, dignitates, dignitas etiam Conventualis, personatus, administratio vel officium fuerint, & ad Prioratum, Præposituram, præpositatum, dignitates, personatus, administrationes vel officia hujusmodi consueverint, qui per electionem assumi, eisque cura immineat animarum, si eisdem Auditoribus & Loca tenentibus aliàs Canonicè conferantur, aut ipsi eligantur, præsententur, vel aliàs assumantur ad alia, & instituantur in eis recipere, & insimul sæcularia in titulum ac regulare, in commendam sub eisdem tectis consistentia, videlicèt si duo Canonicatus & duæ præbendæ, ac totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia ad annum à die habitæ, pacificè per eos utriusque illorum possessionis computandum duntaxat. Si verò alia fuerint, ac incompatibilia sæcularia, necnon regulare beneficia hujusmodi, quoad vixerint retinere, illáque simul vel successivè, simpliciter, vel ex causa permutationis, quoties

eis pla-

eis placuerit dimittere, & eidem commendæ cedere, ac loco dimissi vel dimissorum aliud, vel alia simile vel dissimile, aut similia vel dissimilia beneficium seu beneficia, Ecclesiasticum vel Ecclesiastica, quatuor duntaxat curata, seu aliàs invicem incompatibilia sæcularia, aut cum uno vel duobus, seu tribus ex eis, vel absque illis unum cum cura vel sine cura, cujusvis etiam Cluniacensis, vel Cisterciensis Ordinis regulare, necnon quæcunque tria alia similia vel dissimilia, sub singulis tribus tectis quarumcunque trium Ecclesiarum consistentia, aliàs, ut præfertur, compatientia similiter recipere, & insimul sæcularia in titulum, regulare in commendam sub eisdem tectis consistentia, videlicèt si duo Canonicatus, & duæ præbendæ, aut totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia ad annum, ut præfertur, computandum: Si verò alia fuerint, ac incompatibilia, necnon regulare beneficia hujusmodi, dummodò inter ipsa quatuor incompatibilia sæcularia plures, quàm tres Parochiales Ecclesiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ, & sub singulis tribus tectis consistentia, post dictum annum duo Canonicatus, & duæ præbendæ, aut totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia, ac regulare beneficia hujusmodi officium claustrale non existant, quoad vixerint, ut præfertur, retinere, necnon debitis & consuetis ipsius regularis beneficiis supportatis oneribus de residuis illius fructibus, redditibus & proventibus, sicuti illud in titulum pro tempore obtinentes de illis disponere & ordinare potuerunt, seu etiam debuerunt (alienatione tamen quorumcunque bonorum immobilium, & pretiosorum mobilium dicti regularis beneficii eis penitùs interdicta) disponere & ordinare liberè & licitè valeant. Ac quòd ipsi Auditores & Loca tenentes, ac eorum singuli, naturales in omnibus Regnis, Dominiis & Provinciis existant, ac in ipsis & eorum singulis quæcunque, quotcunque, & qualiacunque cum cura, & sine cura beneficia Ecclesiastica sæcularia & regularia, etiam, ut præfertur, qualificata aliàs eis Canonicè conferenda, perindè ac si ibidem oriundi, & nati fuissent, etiam recipere & retinere liberè & licitè possint, ac de illis, aut qualitate locorum in eorum literis mentionem facere minimè teneantur, quódque ratione quorumcunque beneficiorum Ecclesiasticorum curatorum, seu ex statuto, fundatione, aut aliàs sacros etiam Presbyteratûs Ordines requirentium per eosdem Auditores & Loca tenentes, ac eorum singulos pro tempore obtentorum, usque ad septennium à fine anni à jure concessi computandum, ad aliquem ex sacris Ordinibus hujusmodi promoveri minimè teneantur, nec ad id à quoquam inviti coarctari possint, auctoritate Apostolica tenore præsentium, de specialis dono gratiæ dispensamus, eisque pariter indulgemus.

Facultas absolvendi sicut Ordinarii.

§. 3. Et insuper præfatis Auditoribus, & Loca tenentibus, & eorum cuilibet, ut omnes & singulas utriusque Sexus personas quarumcunque Parochialium, ac dignitatum, vel aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum curam animarum habentium per eos pro tempore obtentorum, per se ipsos, vel alios ab eis deputandos, earundem personarum confessionibus diligenter auditis, in omnibus & singulis casibus, in quibus Ordinarii locorum de jure vel consuetudine absolvere possint, quoties ad eos confessionis causa confugerint, absolvere, eisque pœnitentiam salutarem injungere.

Testandique etiam de bonis acquisitis ex beneficiis.

Revocationem vide in Pio V. cit. in rubr. cum aliis ibi not.

§. 4. Necnon de omnibus & singulis bonis mobilibus & immobilibus ubilibet consistentibus, cujuscunque quantitatis & qualitatis, etiamsi in pecunia fuerint, quæ ad eos, & eorum quemlibet, etiam Archiepiscopos vel Episcopos, etiam ratione suarum, quibus nunc præesse dignoscuntur, aut aliarum Cathedralium, etiam Metropolitanarum, ad quas eas transferri contigerit Ecclesiarum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, sæcularium & regularium, obtentorum, & obtinendorum quomodolibet pertinent, & pertinebunt, ac quisitis & acquirendis, tàm in vita, quàm etiam ultima voluntate eorum inter consanguineos, & alias quascunque personas, ac loca, necnon pro expensis funerum, ac remuneratione eorum, qui sibi viventibus serviverint, disponere, erogare, testari, codicillari, ac illas aliàs in pios, & quoscunque alios, tamen licitos usus, prout eis videbitur expedire, convertere, liberè & licitè valeant.

Transferendi, & etiam resignandi beneficia, &c. Hoc revocavit Pius V. ibidem in Tom. 3.

§. 5. Ac prædicta, necnon omnia & singula alia beneficia Ecclesiastica cum cura, sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia per ipsos Auditores, & Loca tenentes, ac eorum singulos in titulum, & commendam, ac invicem, seu aliis ad eorum vitam unita, pro tempore obtenta, necnon in quibus, & ad quæ jus eisdem Auditoribus, & Loca tenentibus competit, & competere poterit in futurum, ac de quibus eis provisum etiam illorum possessione non habita, seu provideri mandatum, vel concessum fuerit, simpliciter, aut pro alio vel aliis simili, vel dissimili, aut similibus, vel dissimilibus beneficio seu beneficiis Ecclesiastico Ecclesiasticis, cum quibusvis personis cum eis permutare volentibus, ac causa permutationis hujusmodi, in qua tamen nulla illicita pactio, seu simoniaca pravitas interveniat, in quorumcunque ordinatorum locorum, aut Canonicorum Metropolitanorum, aut aliarum Cathedralium Ecclesiarum, seu aliarum personarum in dignitate Ecclesiastica constitutarum ad id per eos eligendorum vel eligendarum manibus extrà Romanam Curiam, præfatæ Sedis, vel cujusvis alterius licentia super hoc minimè requisita, resignandi; & commendis, necnon juri & concessionibus etiam literis Apostolicis non confectis cedendi, ac dissolutioni unionum hujusmodi consentiendi, ipsisque Ordinariis, Canonicis & personis in dignitate constitutis, resignationes & cessiones hujusmodi ab eisdem Auditoribus & Locatenentibus, simpliciter vel ex eadem causa etiam permutantibus personis ex dicta causa duntaxat extrà eandem Curiam auctoritate prædicta recipiendi & admittendi, ac uniones, annexiones & incorporationes prædictas dissolvendi: Necnon ea, quæ simpliciter resignaverint, & quorum commendis, aut juri & concessionibus cesserint, seu unionum dissolutioni consenserint personæ, seu personis idoneæ, vel idoneis ad id per ipsos Auditores, & Locatenentes nominandæ, seu nominandis, & quæcunque, quotcunque, & qualiacunque beneficia Ecclesiastica obtinentibus & exspectantibus, quibus, & non aliis, etiamsi antè resignationes seu cessiones hujusmodi per eos nominatæ fuerint, conferri possint, & quæ ex eadem causa cum eis permutantibus. Quæ verò ipsæ compermutantes personæ resignaverint beneficia hujusmodi, etiamsi, ut præfertur, qualificata, & cum permutantium hujusmodi similem facultatem non habentium beneficia hujusmodi dispositioni Apostolicæ generaliter reservata, seu affecta fuerint, eisdem Auditoribus & Locatenentibus conferendi, & de illis etiam providendi, ac omnia & singula alia in præmissis, & circà ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, ac exequendi plenam & liberam, auctoritate & tenore prædictis motu simili facultatem concedimus.

Privilegium circa residentiam. Revocationem vide in Constit. 91. Pii IV. In suprema, cum ibi notatis.

§. 6. Ac eisdem Auditoribus & Locatenentibus, & eorum singulis, etiam in dicta Curia, aut aliquo beneficiorum Ecclesiasticorum, cum, & sine cura per eos pro tempore obtentorum residendo, in aliis beneficiis Ecclesiasticis similiter per eos in quibusvis Ecclesiis, sive locis pro tempore obtentis residere minimè teneantur, nec ad id inviti compelli possint. Et nihilominùs omnes & singulos fructus, redditus & proventus beneficiorum prædictorum etiam, ut præfertur, qualificatorum cum ea integritate (quotidianis distributionibus duntaxat exceptis) liberè percipere valeant, cum qua illos perciperent, si in eisdem beneficiis personaliter residerent, dictisque beneficiis per Capellanos seu Vicarios idoneos ad eorum nutum amovibiles in Divinis deservire, & animarum curam illis imminentem exercere,

cere, ac quæcunque Ecclesiastica Sacramenta ministrari facere, quoties opus fuerit, Diœcesani loci, & cujusvis, alterius licentia super hoc minimè requisita, liberè & licitè valeant, nec ad residendum in illis per quempiam cogi possint.

Facultas recitandi Horas Canonicas, Horis postpositis.

§. 7. Eisque, & eorum cuilibet, ut quoad vixerint, quoties eis placuerit, per se ipsos, aut cum uno, vel duobus sociis etiam familiaribus suis per eos pro tempore eligendis Horas Canonicas diurnas pariter, & nocturnas, ac alia Divina Officia secundùm usum, & morem Romanæ Ecclesiæ, etiam anticipatis, vel postpositis Horis dicere, & recitare liberè & licitè valeant. Nec ipsi, aut eligendi socii hujusmodi ad alium usum super hoc observandum teneantur, nec ad id à quoquam, etiam ratione beneficiorum Ecclesiasticorum per eos pro tempore obtentorum, inviti possint coarctari.

Facultas eligendi Confessores, qui in casibus reservatis (exceptis hic expressis) absolvere possint. Quod declaratur hic in fine. Et intellige, ut in Clem. VIII. constit. 115. Quæcunque. Tom. 3.

§. 8. Quódque ipsi, & eorum singuli aliquem Presbyterum sæcularem, vel cujusvis Ordinis regularem in eorum possint, & quilibet eorum possit eligere confessorem, qui vita eis comite in casibus dictæ Sedi reservatis (præterquàm offensæ Ecclesiasticæ libertatis, criminum hæresis, rebellionis, aut conspirationis in personam, vel statum Romani Pontificis, seu Sedem Apostolicam, falsitatis literarum Apostolicarum, supplicationum, & commissionum, invasionis, deprædationis, occupationis, devastationis terrarum, & maris, dictæ Romanæ Ecclesiæ mediatè, vel immediatè subjectorum, offensæ personalis in Episcopum, vel alium Prælatum, prohibitionis, devolutionis causarum ad Romanam Curiam, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, semel singulis annis, & quoties de eorum morte timendum extiterit, in aliis verò, quoties fuerit opportunum, confessione eorum diligenter audita, pro commissis eis debitam absolutionem impendat & injungat pœnitentiam salutarem, necnon vota quæcunque (ultramarino, liminum Apostolorum Petri & Pauli, ac St. Jacobi in Compostella, ac Castitatis & Religionis votis duntaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeat, quódque Confessor, quem duxerit eligendum, omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, etiam semel singulis annis, & quoties de eorum morte timendum fuerit, ut præfertur, plenariam remissionem à pœna, & culpa eis in sinceritate fidei, unitate Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia & devotione nostra, & Successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium persistentibus, dicta auctoritate Apostolica concedere possit, sic tamen, quòd idem Confessor de eis, de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, eis per eos, si supervixerint, vel alios, si forsan tunc transierint, faciendam injungat, quam ipsi, vel illi facere teneantur.

Privilegium celebrandi antè diem, & in locis interdictis. Hoc inferiùs declaratur.

§. 9. Liceátque eis habere altare portatile, cum debitis reverentia, & honore, super quo in locis ad hoc congruentibus & honestis, sine Juris alieni præjudicio, & cùm qualitas negotiorum pro tempore ingruentium id exegerit, & antequàm elucescat dies, circà tamen diurnam lucem. Et si forsan ad loca, interdicto Ecclesiastico, tàm ordinaria, quàm Apostolica auctoritatibus, supposita, per ipsos declinare contigerit, in illis, clausis janius, non pulsatis campanis, & submissa voce, excommunicatis, & interdictis exclusis, in eorum & familiarium suorum domesticorum, ac sex aliarum personarum utriusque Sexûs per eos, & eorum quemlibet eligendarum præsentia, dummodò ipsi, vel illi causam non dederint interdicto, nec id eis contigerit, quòd specialiter interdici possint, per se ipsos, qui Presbyteri fuerint, aut proprium, vel alium Sacerdotem idoneum sæcularem, vel regularem, Missas, & alia Divina officia celebrari, seu celebrari facere, & Ecclesiastica Sacramenta recipere, ac eorum tempore interdicti hujusmodi decedentium corpora Ecclesiasticæ tradi possint sepulturæ, etiam cum aliqua funerali pompa.

Facultas consequendi

§. 10. Et insuper duas Ecclesias, seu duo vel tria altaria in locis, ubi ipsos Auditores & Locatenentes, ac eorum quemlibet pro tempore morati contigerit, per eos, & eorum quemlibet pro tempore eligendas, seu eligenda, singulis diebus Quadragesimalibus, & aliis anni temporibus, & dùm in Curia resederint, eorum propriam Capellam, diebus tamen audientiæ, visitando, singulas indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur, si ipsi eisdem temporibus, & diebus Basilicas, & Ecclesias Stationum Urbis, & extrà eam ad id deputatas personaliter visitarent.

Stationes Urbis, propriam Capellam visitando.

Facultas circà esum carnium.

§. 11. Eisque & eorum cuilibet, ac eorum familiaribus prædictis, vel diebus & temporibus, quibus esus carnium, ovorum, casei, butyri, & aliorum lacticiniorum est prohibitus, eisdem ovis, caseo, butyro, & aliis lacticiniis, ac de utriusque Medici consilio carnibus absque conscientiæ scrupulo uti & vesci.

Privilegium circà exspectativas. Tu vide dispositionem Pii V. in ejus constit. 73. Sacrosanctum. Tom. 2.

§. 12. Ipsique Auditores, & Locatenentes nunc & pro tempore existentes, ac eorum singuli literas gratiarum exspectativarum, quoties eas generaliter concedi contigerit, absque aliqua signatura desuper expedienda in prima earum expeditione ad tres collationes per eorum quemlibet eligendas, & tria beneficia, cujuscunque taxæ, seu annui valoris illorum fructus, redditus, & proventus fuerit, etiamsi unus ex dictis beneficiis, aliàs sub eorundem Auditorum, eorúmve Locatenentium gratiis exspectativis, eorúmve collationum, mutationibus, revalidationibus, & extensionibus pro tempore comprehensis, eidem dispositioni Apostolicæ ex quavis causa, præterquàm ratione vacationis illius apud Sedem prædictam, aut familiaritatis continuæ commensalitatis nostræ, & tunc viventis Romani Pontificis, aut cujus tempore vacationis ad id consensus requirendus foret alicujus dictæ Ecclesiæ Cardinalis generaliter reservatum, vel ex generali Apostolica reservatione, ac aliàs quomolibet affectum fuerit expedire, & ipsum beneficium sic generaliter reservatum seu affectum acceptare, consequi, & obtinere, necnon beneficia sub hujusmodi gratiis exspectativis, & illarum collationum mutationibus, revalidationibus, & extensionibus comprehensa, etiam in eorum à dicta Curia absentia per Procuratorem tàm in dicta Curia, quàm extrà eam, etiam in genere acceptare, & de illis etiam provideri facere, ac alias diligentias requisitas per se vel alios facere, ac instrumenta, in specie ex suis notis, generalibus acceptationum, & aliarum diligentiarum prædictarum extrahi facere, & obtinere, ac Notarii sic in genere rogati, instrumenta in specie ex suis notis generalibus desuper facta ad instantiam Auditorum & Locatenentium prædictorum, ad quos id concernet extrahere duntaxat, & publicare possint respectivè, & debeant.

Indultum circà formam publicandi provisiones beneficiorum. Tu habes revocationem in Gregorii XIII. constit. 85. Humano. Tom. 2.

§. 13. Et ad satisfaciendum regulæ, sive constitutioni de publicandis acceptationibus, & provisionibus, ac illis intimandis possessoribus, seu eis ad judicium evocandis pro tempore editæ, etiam ratione prædictarum exspectativarum, aut aliarum gratiarum & reservationum quarumcunque minimè teneantur. Ac eorum fratres & nepotes, tàm descendentes quàm Collaterales, ac amicos seu benevolos & familiares ipsorum in toto, vel in parte, aut simpliciter, vel quoad unam, vel plures, seu singulas gratiarum exspectativarum eis pro tempore concessarum, & illarum mutationum, revalidationum, & extensionum collationis prosequendis antelationibus, prærogativis, privilegiis & indultis eisdem Auditoribus, & Locatenentibus in assecutione beneficiorum, vigore gratiarum hujusmodi acceptandorum, pro tempore concessis, loco sui nominare, & quòd sic nominatis prærogativis Auditoribus & Locatenentibus concessis, & concedendis hujusmodi in assecutionibus beneficiorum Ecclesiasticorum sub collationibus, ad quos nominati fuerint, comprehensorum, quæ vigore literarum desuper conficiendarum duxerint acceptanda, uti, potiri, & gaudere, ac in omnibus & singulis, quibus ipsi Auditores,

& Lo-

& Locatenentes immediatè præferuntur (dilectis filiis literarum Apostolicarum de Majori præsidentia Abbreviatoribus, & earundem literarum Scriptoribus duntaxat exceptis) immediatè præferri, & anteferri valeant, ac si ejusdem Palatii Auditores verè & non fictè, aut aggregati per privilegium existerent, ita tamen, quòd Auditores ipsi suas gratias exspectativas, ac illarum extensiones, & collationum mutationes, seu revalidationes prosequentes præfatis nominatis etiam qualitercunque qualificatis omninò præferantur, & præferri debeant.

Indultum pro Bullis gratis pro eis expediendis.

§. 14. Quódque singuli Auditores, & Locatenentes præfati quascunque provisionum, commendarum, dispensationum, unionum ad vitam, præfectionum, reservationum fructuum, pensionum, & aliorum quorumcunque, ac facultatum, mandatorum, gratiarum, & indultorum, ac alias literas, gratiam vel justitiam, seu mistim concernentes à Sede prædicta, etiam ratione quarumcunque dignitatum etiam Episcopalium, Archiepiscopalium, & Monasteriorum, aliorúmque beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcunque pro tempore, per eos à nobis & Successoribus nostris, Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, à Sede prædicta qualitercunque impetrandas, ac sibi etiam motu simili & ex certa scientia concedendas, & de personis eorum consistorialiter faciendas in dilectorum filiorum Abbreviatorum, Scriptorum, Bullarum, ac registri, necnon qui etiam de nostris Apostolicis gratis exspectativis taxam recipiunt, Sollicitatorum literarum Apostolicarum, necnon Secretariorum & Procuratorum Audientiæ nostræ literarum contradictarum, ab aliis quibusvis dictæ Curiæ officiis gratis cum subscriptione videlicèt (gratis pro Auditore, seu Locumtenente Rotæ) per Rescribendarium literarum eorundem faciendis expedire possint, sint, debeant dicta auctoritate Apostolica earundem tenore præsentium, motu simili pariter indulgemus. Mandantes nunc & pro tempore existentibus literarum prædictarum Rescribendario, & aliis Scriptoribus & Abbreviatioribus, Sollicitatoribus, Secretariis, dictæ Audientiæ Procuratoribus, & quibusvis aliis dictæ Romanæ Curiæ Officialibus expeditioni literarum hujusmodi pro tempore Præsidentibus, & Ministris, sub excommunicationis latæ sententiæ, privationis, & suspensionis suorum officiorum, & perceptionis emolumentorum eorundem pœnis, per eos, ad quos pertinuerit, & qui eas gratis subscribere, vel concedere noluerint eo ipso incurrendis absque alio nostro, successorum nostrorum, & Sedis prædictæ ulteriori mandato, eas gratis subscribant, & per omnia usque ad plumbum, & alia necessaria inclusivè omni contradictione & dilatione cessante expediant.

Indultum exemptionis ab Ordinariis.

§. 15. Propterea Auditores & Locatenentes prædictos nunc, & pro tempore existentes, ac eorum quemlibet, ipsorúmque beneficia & officia Ecclesiastica, ac bona quæcunque, quæ obtinent & possident, & in futurum obtinebunt & possidebunt, sub Beati Petri, & Sedis prædictæ, ac nostra protectione, auctoritate Apostolica, & tenore suprà dictis, pari motu suscipimus, & ab omni jurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate & potestate quorumcunque Legatorum, etiam de Latere, ac Archiepiscoporum, Episcoporum, Prælatorum, & Ordinariorum, illorúmque Vicariorum, Officialium, Locatenentium, & Judicum, etiam à dicta Sede deputatorum nunc, & pro tempore existentium.

Privilegium exemptionis à decimis gabellis, &c Moderationem vide infrà in Pauli V. const. 9. In maximis, cum ibi not. in Tomo 3.

§. 16. Ipsósque ac eorum res, & bona propria, tàm in Urbe, quàm extrà eam, à solutione & exactione quarumcunque decimarum, etiam Apostolica auctoritate prædicta, pro tempòre impositarum, pedagiorum, gabellarum, bullettarum, & quorumcunque aliorum onerum, tàm ordinariorum, quàm extraordinariorum ubicunque locorum existentium liberamus, liberósque immunes, & exemptos omninò facimus, constituimus, & deputamus, & declaramus. Ita, quòd Legati, Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, Ordinarii, Vicarii, Officiales, Locatenentes, & Judices prædicti, etiam ratione delicti, seu contractus, aut rei, de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa consistat, nullam in eos, aut eorum aliquem, seu aliorum beneficia, officia, & bona hujusmodi, jurisdictionem, correctionem, visitationem, dominium, superioritatem, & potestatem exercere, aut excommunicationis, aliásve sententias, censuras, & pœnas proferre. Nec exactores decimarum, gabellarum, pedagiorum, & onerum hujusmodi eos ad aliquam solutionem cogere, compellere, & coarctare, aut quicunque alii cujuscunque dignitatis, status, conditionis, & præeminentiæ Ecclesiasticæ, vel mundanæ existant, eos super præmissis, aut illorum usu, etiam prætextu cujuscunque criminis, vel delicti facti, vel perpetrati ex eorum officio, vel ad instantiam quorumcunque directè, vel indirectè, quovis quæsito colore, vel ingenio molestare, aut aliàs quomodolibet impedire quoquomodo præsumant.

Clausulæ præservativæ hujus const.

§. 17. Decernentes, & declarantes præsentibus literis, necnon præmissis & aliis privilegiis, & indultis quibuscunque eisdem Auditoribus, & Locatenentibus pro tempore concessis, ex quavis etiam necessariò exprimenda causa, vel occasione per nos, & Sedem eandem in genere, vel in specie, etiam per Constitutiones Apostolicas, seu Cancellariæ Apostolicæ, regulas etiam consistorialiter pro tempore editas, aut quascunque alias literas Apostolicas, etiam quòd tenores, & formæ illorum habeantur pro expressis, seu alias clausulas & decreta quæcunque in se continentes, etiam quibusvis dictæ Curiæ Officialibus, etiam præfatis Scriptoribus pro tempore concessas, seu etiam vigore implicitæ derogationis latissimè extendere in supplicationibus desuper pro tempore signatis, appositæ derogari, seu illa revocari, cassari, suspendi, aut in aliquo alterari, seu revocata, suspensa, vel alterata censeri. Aut ipsos Auditores & Locatenentes sub eisdem clausulis comprehensos, vel eos illarum prætextu, nisi in eisdem desuper pro tempore signatis supplicationibus illorum omnium nomina propria, & cognomina specificè expressa fuerint, exprimi non posse, sed semper eosdem Auditores, & Locatenentes, ac in eis concessa privilegia, indulta, & literas hujusmodi ab illis exceptos, & excepta, ac privilegia, indulta, & literis ea concessa prædicta valida, & efficacia existere, & ipsis Auditoribus, & Locatenentibus suffragari, & quidquid in contrarium pro tempore factum fuerit, pro non facto haberi debere, necnon ex tunc de novo eo ipso concessa & innovata, ac in pristinum statum restituta, reposita, & plenariè reintegrata esse, & censeri.

Decretum irritans.

§. 18. Sicque in præmissis omnibus & singulis, per quoscunque Judices & Commissarios, etiam Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & Palatii hujusmodi causarum Auditores, in qualibet causa & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secùs super iis à quoquam quavis auctoritate, etiam per Nos, & Sedem prædictam, scienter vel ignoranter attentari contigerit.

Executores istius Const.

§. 19. Quocircà Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, & dictæ Urbis Gubernatori, ac in eadem Urbe, & ejus districtu, nostro in spiritualibus Vicario generali, pro tempore existentibus, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenùs ipsi, vel duo, aut unus eorum per se vel alium seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcunque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Auditorum, & Locatenentium, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant au-

ctoritate nostra easdem præsentes, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ipsósque Auditores, & Locatenentes nunc, & pro tempore existentes illis pacificè gaudere, necnon fructus prædictos eis juxtà dicti indulti de illis percipiendis in absentia, hujusmodi tenorem integrè ministrari, non permittentes eos per locorum Ordinarios, & dilectos filios, Ecclesiarum prædictarum Capitula, seu quoscumque alios, ad residendum in eisdem Ecclesiis sive locis compelli, aut aliàs super præmissis contrà præsentium tenorem quomodolibet indebitè molestari, contradictores, molestatores quoslibet & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ. §. 20. Non obstantibus, si dicti Auditores, & Locatenentes in eisdem Ecclesiis, sive locis primam non fecerint residentiam personalem. Ac super Idiomate quoad Parochialem Ecclesiam, & de non concedendo alicui gratiam exspectativam extrà nationem suam, ac non acceptando vigore cujusvis gratiæ exspectativæ aliquod beneficium generaliter reservatum seu affectum, necnon de insinuandis, & publicandis acceptationibus beneficiorum vigore gratiarum exspectativarum acceptorum, & aliis diligentiis faciendis pro tempore editis, dictæ Cancellariæ regulis, ac fœlic. record. Bonifacii VIII. contrà exemptos edita, quæ incipit: Volentes, ac etiam, per quam concessiones de fructibus in absentia percipiendis sine præfinitione temporis fieri prohibentur, necnon, quæ incipiunt, Sicut bonus pastor, & quibus disponitur, Quòd nullus vigore facultatum per Sedem prædictam pro tempore concessarum, aliqua beneficia Ecclesiastica resignare possit, nisi illorum possessionem pacificam per quatuor menses habuerit, & nihilominùs beneficia ipsa in odium resignantium vacare censeantur eo ipso, Sixti IV. & Innocentii VIII. ac per quas tertia pars omnium bonorum, de quibus per quoscunque Prælatos, vigore quarumcunque facultatum, eis per Sedem prædictam concessarum, testari, seu aliàs disponi contigerit, Cameræ prædictæ Apostolicæ prò illius necessitatibus applicata dicitur, Alexandri, Sixti, & aliorum quorumcunque Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, ac Lateranensis, etiam novissimè celebrati, & generalis Conciliorum, & quibusvis aliis Apostolicis, necnon Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus & Ordinationibus, ac quibusvis per nos de nostrorum, & dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, familiarium, continuorum commensalium, & aliis beneficiis Ecclesiasticis per nos, & Sedem eandem factis, & pro tempore faciendis specialibus vel generalibus reservationibus, affectionibus, necnon legibus Imperialibus, & municipalibus, ac Regnorum, Provinciarum, Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum, in quibus incompatibilia, & alia sæcularia, ac regularia beneficia hujusmodi forsan fuerint, seu à quibus ipsa regularia beneficia dependere contigerit, & Ordinum, quorum illa extiterint, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Regnis, Provinciis, Ecclesiis, Monasteriis, & locis, ac etiam Cluniacensibus & Cistercensibus Ordinibus, necnon quibusvis personis cujuscunque dignitatis, status, gradus, & conditionis existentibus, etiam dictæ Curiæ Officialibus, & eorum Collegiis, etiam literarum earundem Scriptoribus præfatis, sub quibuscunque tenoribus & formis, etiam per modum statuti perpetui, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, etiam ex quibusvis, & quantumcunque maximis & urgentissimis, etiam necessariò exprimendis causis, ac cum quibusvis antelationibus, suspensionibus, restitutionibus, declaration. attestation. modification. & aliis efficacissimis & insolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis, etiam generalibus expresse derogantibus, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibúsque, & quòd hujusmodi privilegia, indulta, & literæ cum concessionibus, declarationibus & decretis, ac aliis in eis contentis clausulis, sub quibuscunque derogationibus, revocationibus, suspensionibus, vel alterationibus per quascunque alias similes, vel dissimiles literas, gratias, privilegia, facultates, concessiones, antelationes & indulta, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine prædictis pro tempore factis, etiam in quibus de illis specialis mentio fieret, nullatenùs includantur, nec eis quomodolibet derogatum, seu illa revocata, suspensa, vèl alterata censeantur, sed semper ab illis omnibus excepta existant, etsi illis demùm quovis modo derogaretur, aut derogatum esse videretur, quoties eis derogatum foret, toties illa cum omnibus in eis contentis clausulis de novo concessa, & in pristinum statum restituta fore & esse, ac in vim stipulati contractus inter Romanum Pontificem pro tempore existentem, & Sedem hujusmodi, necnon Scriptores & alios Officiales pro tempore existentes, ac personas præfatas habuisse, & etiam in futurum habere debeant. Sicque per quoscunque Judices & Commissarios, executores & delegatos, tàm in dicta Curia, quàm extrà eam pro tempore deputatos judicari debeat, sublata aliter judicandi & interpretandi facultate, aliisque etiam efficacioribus decretis, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum Dominorum temporalium contemplatione, & aliàs quomodolibet, etiam iteratis vicibus, per quoscunque Romanos Pontifices, prædecessores nostros, ac etiam per nos, & Sedem præfatam concessis, & approbatis, ac innovatis, etiam quòd Regnorum & Provinciarum, nisi per oriundos, & naturales acceptari vel obtineri, ac Cluniacensis, Cistercensis, & aliorum Ordinum beneficia hujusmodi, nisi ejusdem S. R. E. Cardinalibus, aut ipsos Ordines respectivè expresse professis, ac de consensu Abbatum pro tempore existentium, & dilectorum filiorum Conventuum, Monasteriorum Cluniacensium & Cistercensium, Matisconensium, & Cabillonensium Diœcesium, aut aliorum Superiorum aliorum Ordinum prædictorum commendari non possint, & aliàs de illis etiam per Sedem prædictam pro tempore factæ Commendæ, seu de illis in hujusmodi Commendam obtinendis dispensationes concessæ nullæ sint, disponentibus. Quibus omnibus, & eorum singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, individua & expressa mentio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac formas & datas illorum, necnon decreta in eis apposita, ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, tanquàm de eis plenè informati, quoad præmissa motu simili specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, contrariis quibuscunque, aut si eisdem locorum Ordinariis à dicta sit Sede concessum, vel in posterùm concedi contingat, quòd Canonicos, Rectores, & personas Ecclesiasticas suarum Civitatum, & Diœcesium, etiam in dignitatibus, personatibus, administratione, vel officiis constitutas, per subtractionem proventuum beneficiorum suorum Ecclesiasticorum, aut aliàs compellere valeant ad residendum personaliter in eisdem, seu si Ordinariis, & Capitulis, vel quibusvis aliter, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, vel in posterùm indulgeri contingat, quòd Canonicis, Rectoribus, & personis suarum Civitatum, & Diœcesium, etiam in dignitatibus, personatibus, administratione, & officiis constitutis, & in illis non residentibus, aut qui in eis primam non fecerint residentiam personalem consuetam, fructus, redditus, & proventus suorum beneficiorum Ecclesiasticorum in absentia sua ministrare minimè

teneantur,

minime teneantur, & ad id compelli non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus, non expressa vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Declaratio circa indultum residentiæ &c. ut sup.

§. 21. Volumus autem quòd incompatibilia, ac sub singulis tectis consistentia, & alia sæcularia necnon regularia beneficia hujusmodi debitis propterea non fraudentur obsequiis, & animarum cura in eis, quibus illa immineat, nullatenùs negligatur, sed in eis, quorum fructus in absentia hujusmodi eosdem Auditores & Locatenentes percipere contigerit, per bonos, & sufficientes Vicarios, quibus de eorumdem beneficiorum proventibus, necessaria congruè ministrentur, diligenter exerceatur, & deserviatur inibi laudabiliter in divinis, ac regularis antedicta, & sub singulis tectis consistentium beneficiorum hujusmodi consueta onera congruè supportentur. Ac quod ipsi Auditores & Locatenentes infrà dictum annum alterum ex duobus Canonicatibus, & duabus præbendis, aut totidem dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis sub eisdem tectis consistentibus hujusmodi quos maluerint, pro alio cum retentis Canonicatu, & præbenda, seu dignitate, personatu, administratione, vel officio compatibili beneficio permutare, alioquin illos ex duabus præbendis, ac totidem dignitatibus, personatibus, administrationibus vel officiis sub eisdem tectis consistentibus hujusmodi, quos primò assecuti fuerint, & quos ex tunc dicto anno elapso vacare decernimus, dimittere omninò teneantur.

Declaratio quoad peccata commissa ob confidentiam remissionis obtinendæ a confessoribus eligendis.

§. 22. Et ne, quod absit, dicti Auditores & Locatenentes propter hujusmodi gratiam vel concessionem eligendi Confessorem reddantur procliviores ad illicita in posterum committenda, etiam volumus, quòd si à sinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia, & devotione nostra, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium destiterint, aut ex confidentia ejusdem remissionis vel concessionis aliqua forsan commiserint, concessio & remissio, & quoad illas præsentes literæ eis nullatenùs suffragentur.

Declaratio indulti celebrandi ante diem.

§. 23. Ac quòd indulto celebrandi seu celebrari faciendi ante diem parcè utantur, quia cùm in altaris ministerio immoletur Dominus noster JESUS CHRISTUS Dei Filius, qui candor est lucis æternæ, congruit hoc non noctis tenebris fieri, sed in luce.

Declaratio circa dispositionem bonorum Ecclesiarum.

§. 24. Necnon ut in eorumdem Ecclesiasticorum dispositione bonorum juxta qualitatem residui erga Ecclesias, à quibus eadem perceperint, se liberales exhibeant, prout conscientia eorum dictaverit, & animæ eorum saluti viderint expedire.

Et interessentiæ divinis officiis.

§. 25. Ac quòd dum divinis officiis in aliquibus Ecclesiis contigerit eos interesse, illum morem, qui in eisdem Ecclesiis observabitur, circa hujusmodi horas canonicas dicendas studeant observare.

Declaratio circà resignationes beneficiorum &c.

§. 26. Quódque si singulorum beneficiorum prædictorum per eos simpliciter resignandorum, seu quorum commendis, aut juri vel concessioni cesserint, aut unionum dissolutioni consenserint, fructus, redditus, & proventus vigintiquatuor ducatorum auri de Camera, secundùm communem extimationem valorem annuum non excedant conferentes, & illi quibus conferentur, & si ex dicta causa resignationes hujusmodi fiant, ac suorum & eis ex eadem causa collatorum beneficiorum hujusmodi fructus, redditus, & proventus inæquales, & majoris valoris, etiam si ipsa inæqualitas vigintiquatuor florenos similes secundùm extimationem prædictam non transcendat similiter conferentes prædicti, & illi, quibus beneficia majoris valoris hujusmodi collata fuerint, de nominibus, & cognominibus personarum, & beneficiorum eorumdem, ac diebus factarum collationum hujusmodi Præsidentes dictæ Cameræ Apostolicæ aut Collectores, vel Subcollectores fructuum, & proventuum eidem Cameræ debitorum in partibus illis pro tempore deputatos infra unum si citrà, & tres menses si ultrà montes collationes ipsæ factæ fuerint, juxta Sixti, & Innocentii prædecessorum prædictorum super hoc editas literas, certificare procurent, alioquin beneficia ipsa sic collata vacare censeantur eo ipso.

Nulli ergo, &c. Si quis &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1525. Nonis Aug. Pont. nostri Anno 2.

Dat. P. A. 2. die 5. Aug.

XIV.

Confirmatio Institutionis Monasterii B. Mariæ Magdalenæ, pro impudicis mulieribus, ad honestam vitam se convertentibus in Urbe, cum declaratione circa spolia impudicarum mulierum ei applicata.

De institutione, ac ejusdem Monasterii Judicu jurisdictione, & aliis vide in Leon. X. const. 39. sup. fol. 607. Salvator. Et an ab his spoliis sint exempta legata ab impudicis mulieribus facta Monasterio S. Bernardi, vide in const. 60. Sixti V. Sacrosanctæ. Tom. 2.

CLEMENS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1525.

Exordium.

Cùm ex corpore, & anima constet homo, & nobilitate subjecti actionis nobilitas mensuretur, CHRISTUS quódque Salvator noster testatus fuerit, gaudium esse in cœlo majus super uno peccatore pœnitentiam agente, quam super nonaginta novem justis qui non indigent pœnitentia, manifestè apparet Monasterium Monialium B. Mariæ Magdalenæ, in quo mulieres carnis libidini & licentiosæ vitæ anteà assuetæ charitativè recipiuntur, ac in viam Domini diriguntur, earúmque, & illas sequentium animabus æterna salus paratur, tantò pauperum hospitalia, in quibus Christi pauperes hospitantur, infirmi curantur, esurientes cibantur, nudi cooperiuntur, & alia vitæ subsidia ministrantur, necnon etiam aliarum sanctimonialium loca excellere, quantò anima corpus, & perpetua transitoria ac cœlestia terrena, & spiritualia corporalia, quantóque millenarius numerus denarium numerum antecellunt.

Pont. iste, dùm Cardinalis e at fundavit Monasterium Convertitarum ut in rub.

§. 1. Unde nos, qui in minoribus constituti, & Cardinalatus honore fulgentes, Deo, à quo cuncta bona procedunt, auctore, Monasterium ipsum fundavimus, circà illius conservationem, augmentum, & propagationem eò diligentiùs vigilamus, quò opera nostra sumpsit exordium, & majori nunc, divina favente clementia, fungimur potestate, uberrimámque inde acceptabilem messem Deo in dies conspicimus provenire.

Leo X. confirmavit & instituit, ut in ejus bulla cit. in rub.

§. 2. Dudùm siquidem fel. rec. Leo Papa X. prædecessor noster per eum accepto, quod, &c.

Omittitur insertio hujus bullæ, siquidem ea habetur in loco cit. in rubr.

Hujus Pont. approbatio.

§. 3. Et deindè dicto prædecessore, sicut Domino placuit de medio sublato, nos divina favente clementia ad summum Apostolatus apicem assumpti, &c. ut literarum prædictarum votivus succedat effectus, providere volentes, Motu proprio, non ad alicujus super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, auctoritate Apostolica, tenore præsentium literas prædictas, ac omnia & singula in eis contenta ab earumdem literarum data, & in illorum favorem inde secuta quæcumque approbamus, & innovamus, & valere, plenámque roboris firmitatem obtinere, ac omnibus, & singulis quorum interest suffragari debere, &c.

Gubernatoris & Confeſſoris munus.

§. 4. Et quòd Gubernatores dicti Monaſterii ſaltem quolibet menſe ad Monaſterium ipſum accedere, & ex illius Abbatiſſa ſeu Prioriſſa, & Capellano, aliiſque perſonis ad hæc opportunis inveſtigare occurrentia, & facere ſicut bonos decet paſtores, ac ſolicitè vigilare, ne Monialis aliqua dicti Monaſterii de his quæ exteriùs, nec aliqua perſona non Monialis dicti Monaſterii quicquam niſi de expreſſo conſenſu, & licentia dictorum Gubernatorum ſcire poſſit, ordinare, necnon quæcumque ſtatuta & ordinationes licita & honeſta, Monaſterium, & Eccleſiam hujuſmodi, illorúmque Abbatiſſam, ſeu Prioriſſam, Moniales, Capellanos, Confeſſores, & perſonas, ac bona quæcumque quomodolibet concernentia, quoties voluerint concedere, alterare, & mutare, quaſcumque pœnas de quibus eis placuerit in contravenientes apponere.

Alienandi facultas.

§. 5. Et quæcumque ſtabilia bona, cujuſcumque valoris exiſtant, ad Monaſterium, & Eccleſiam prædicta quomodolibet tunc, & pro tempore pertinentia, pro evidenti utilitate, aut neceſſitate Monaſterii hujuſmodi vendere, & permutare, ac in emphyteuſim perpetuam, vel ad tempus locare, & quocumque alio titulo alienare, dictæ Sedis vel cujuſvis alterius licentia deſuper minimè requiſita.

Eligendi que Protectorem. Hodie Card. unus eligitur.

§. 6. Et loco decedentis ex venerabilibus fratribus noſtris Theatino, & Caſertano Epiſcopis, quibus curam dicti Monaſterii in ſpiritualibus commiſimus, alium, ac decedente etiam reliquo, etiam alium, & ſic duos Prælatos, ſi fieri poſſit, ità provectæ ætatis ſicuti ipſi Theatin, & Caſertan. Epiſcopi, & illis in exemplari vita, modeſtia, ſana doctrina, diligenti prudentia, & efficacia ſermonis, ac aliis virtutibus, quibus ipſi Epiſcopi à Deo decorati exiſtunt, ſimiles, diligenti diſcuſſione maturáque deliberatione eligere, & tunc Romano Pontifici præſentare, & ſi ipſe Romanus Pontifex ipſos præſentatos, vel eorum aliquem recuſaverit, alium vel alios ſimiliter eligere, & præſentare & ſic ſucceſſivè quoties aliquis ex Prælatis hujuſmodi defecerit, & tàm Prælati quàm Deputati, & Gubernatores prædicti, omnia & ſingula in præmiſſis, & circà ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna facere, & exequi.

Gratiæ & indulgentiæ pro Monialibus & benefactoribus. Tu vide bullam 30. Pii V. Etſi. in Tomo 2. fol. & bullam 115. Clem. VIII. Quæcumque. Tom 2. fol.

§. 7. Quódque Monaſterium, & illius Eccleſia, Abbatiſſa ſeu Prioriſſa, Moniales, Capellani, Confeſſores, perſonæ, res, & bona quæcumque ac ipſam Eccleſiam viſitantes, & eidem Monaſterio benèfacientes, omnibus & ſingulis privilegiis, immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis peccatorum remiſſionibus, indultis, exemptionibus, prærogativis, facultatibus, & gratiis, quibus alia quæcumque Monaſteria quorumcumque Monialium Ordinum & quorumcumque etiam Mendicantium, & hujuſmodi Societatis Charitatis, illiúſque Confratres, Eccleſia, perſonæ, res, bona quæcumque ac Eccleſiam Societatis hujuſmodi viſitantes, & eidem Societati benefacientes quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt in futurum, non ſolùm ad inſtar, ſed æquè principaliter uti, potiri & gaudere.

Spolia meretricum applicantur Monaſterio. Quod habes etiam in bulla Leon. X. cit in rubr.

§. 8. Quódque tàm Corteſanæ nuncupatæ, quàm quæ palàm in proſtibulis quæſtum faciunt, & aliàs ex quocumque turpi quæſtu viventes, & quomodolibet etiam in domibus propriis vel alibi ad inſtantiam certarum perſonarum ſæcularium, vel Eccleſiaſticarum detentæ vitam impudicam agentes mulieres, quæ quartam vel quintam partem bonorum ſuorum eidem Monaſterio reliquerint vel donaverint, aut perpetuò conceſſerint, teſtamentum condere, & de reliquis earum bonis prout eis placuerit diſponere liberè & licitè valeant, earúmque teſtamenta, ad diſpoſitionem hujuſmodi plenum conſequantur, & conſequi debeant, quoad omnia effectum. Quæ verò eis quartam vel quintam partem hujuſmodi eidem Monaſterio verè, & cum effectu non reliquerint, teſtamenti factiones, (præterquàm quoad earum prolem de legitimo matrimonio habitam) careant, & ſive teſtamentum, ſive donationem cauſa mortis, vel inter vivos, aut aliam diſpoſitionem fecerint ſive non (niſi diſpoſitio hujuſmodi in favorem ſuæ prolis de legitimo matrimonio procreatæ facta fuerit) earum bona mobilia, ac alia ædificia per eas aut ex earum bonis pro tempore conſtructa immobilia, ſe moventia, necnon actiones, & jura quæcumque, etiam extra Urbem ubilibet exiſtentia, etiam ſi ipſæ mulieres recreationis ſeu viſitandi conſanguineos, vel affines, aut vitandi malum aërem ſivè aliàs quacumque cauſa extra dictam Urbem, niſi animo ampliùs non redeundi ad eam, receſſerint, & ibi deceſſerint, etiam ſi bona emphyteutica, & feudalia, etiam Eccleſiaſtica, perpetuò vel ad tempus exiſtant, eidem Monaſterio perpetuò applicata, & appropriata, ac ejuſdem Monaſterii exiſtere, ipſúmque Monaſterium ad eadem opera, ad quæ ipſæ mulieres occaſione bonorum feudalium vel emphyteuticorum hujuſmodi tenebantur, omninò teneri, & ſi ad certum numerum generationum aut nominationum eadem bona emphyteutica conceſſa fuerant, Monaſterium ipſum non perpetuò, ſed per viginti annos pro qualibet generatione ſeu nominatione hujuſmodi bona eadem abſque conſenſu illorum domini directi tenere poſſe, ſi verò emphyteuſis perpetuæ fuerint, illa Monaſterium ipſum in perpetuum tenore valere,

§. 9. Et contingente obitu alicujus prædictarum mulierum omnes & ſingulos cujuſcumque ſtatus, conditionis, ac dignitatis Eccleſiaſticæ vel mundanæ exiſtentes infra decem dies à die obitus hujuſmodi computandos, bona mobilia, & immobilia, ac debita, & nomina debitorum, necnon jura, inſtrumenta, ac ſcripturas publica vel privata hæreditatis hujuſmodi habentes illa tradere, & ſcientes revelare Camerario & uni ex Gubernatoribus dicti Monaſterii teneri, & ſtatim poſt obitum hujuſmodi de tunc repertis, facta verò traditione hujuſmodi, etiam de traditis bonis hujuſmodi duo inventaria per Gubernatores Monaſterii hujuſmodi fideliter confici, & unum illorum penès ipſum Camerarium, reliquum vero penès deputatos Societatis hujuſmodi conſervare.

Detinentes earum bona conſignare debet.

§. 10. Et ſi infrà menſem aliquis prætendens in hæreditate hujuſmodi jus habere comparuerit, ipſa bona hæreditaria, donec controverſia hujuſmodi terminetur, apud aliquam ædem ſacram, aut virum idoneum conſignanda, poſtmodùm prout juſtum, & determinatum fuerit, deponi debere. Et deficientes in traditione aut revelatione hujuſmodi, necnon quicumque, qui impedimentum aliquod indirectè quovis quæſito colore præſtiterit, ſeu per quem ſteterit, quominùs depoſitum hujuſmodi integrè, & liberè amotis omni dolo, & fraude fiat, omnis juris ſibi ad ipſa bona quomodolibet competentis privatum ipſo facto abſque aliqua declaratione exiſtere.

Earum bona quando deponi debeant.

§. 11. Necnon Gubernatores Monaſterii hujuſmodi pro tempore exiſtentes ex bonis applicatis hujuſmodi filios, & filias, ſi qui fuerint curialium & mulierum hujuſmodi, ali, & moribus imbui, & maſculos aliqua arte quâ honeſtè vivere poſſint, erudire facere, fœminas verò nuptui tradere, vel in aliquo monaſterio Monialium collocare, curámque filiorum, & filiarum hujuſmodi piè, ac diligenter ſuſcipere & gerere, in quantum vires hæreditatis & annorum matrum ſuarum ſuppetant, & non ultrà debere.

Filii earum ex bonis applicatis Monaſterio ali, & erudiri debent.

§. 12. Et quicumque Curatus cujuſcumque parochialis Eccleſiæ dictæ Urbis, quoties deſuper fuerit requiſitus, præmiſſa in ejus Eccleſia, dum major inibi populi multitudo ad divina convenerit, publicare.

Curati hæc publicent.

§. 13. Et quemcumque Notarium, ac tabellionem præmiſſa, poſtquàm de illis notitiam habuerit, curialibus & mulieribus hujuſmodi, ad quarum teſtamenta ſeu donationes, aut diſpoſitiones rogatus fuerit, antequàm notam deſuper ſcribere incipiat, notificare, & ſive ipſæ mulieres quartam vel quintam partem hujuſmodi reliquerint, aut conceſſerint, ſive non, de

Notarii diſpoſitiones mulierum impudicarum revelare Monaſterio tenentur.

non, de illarum testamentis seu donationibus, vel dispositionibus quibuscumque saltem Camerario, & uni ex Gubernatoribus dicti Monasterii, plenam ac distinctam notitiam dare, & facere infrà decem dies à die rogitus hujusmodi computandos omninò teneri, ac efficaciter obligatum esse, & Notarium quemcumque in danda notitia hujusmodi deficientem, pœnam mille ducatorum eisdem monasterio eo ipso applicantorum, & si illam solvere recusaverit, seu desuper cum Gubernatoribus Monasterii hujusmodi non concordaverit, & in recusatione, aut non concordia hujusmodi, per octo dies perseveraverit, pœnam falsi, & perpetuæ inhabilitatis ad Notariatus, & quæcumque alia officia in posterùm exercenda incurrere ipso facto, nec sibi pœna hujusmodi, nisi dumtaxat per confratres dictæ Societatis Caritatis, aut majorem partem illorum ex eis, qui in congregatione ordinaria per eos fieri solita tunc affuerint, aliquatenus remitti, aut relaxari posse.

Dubia super præmissis emergenda per deputatos. Monasterio decidi & eorum decisiones tanquàm leges observari jubetur.

§. 14. Denique, quodcumque dubium, quod circa præmissa, vel eorum aliquod quodcumque quomodolibet emerserit, per deputatos, & Gubernatores societatis Charitatis, ac Monasterii hujusmodi, vel eorum majorem partem declarari, decidi, ac determinari, liberè & licitè posse, ac declarationi hujusmodi tamquàm generali legi à Romano Pontifice editæ ubique in omnibus stari debere, nec illi quemquam ullatenùs contravenire posse.

Contractus quoscumque faciendi per deputatos approbantur.

§. 15. Ac venditiones, permutationes, locationes, & alienationes faciendas prædictæ, ac inde secutura quæcumque, quæ ex tunc prout postquàm factæ fuerint, & è contrà, approbamus, & confirmamus, supplemúsque omnes & singulos, tàm juris quàm facti defectus in eisdem, ac prædictis literis forsan intervenientes, perpetuæque firmitatis robur obtinere, ac inviolabiliter observari debere.

Fides exemplorum.

§. 16. Necnon præsentium literarum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eamdem prorsus fidem ubique adhiberi posse, ac debere, quæ adhiberi posset atque deberet eisdem præsentibus literis, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Jussio publicandi.

§. 17. Ac præsentes literas postquàm in acie Campi Floræ, ac valvis Cancellariæ Apostolicæ ac scalis Palatii Capitolii more solito affixæ, & publicatæ fuerint, etiam Notarios prædictos, ac alios quoscumque, quos quomodolibet concernunt, ad observationem omnium & singulorum præmissorum arctare, in omnibus & per omnia, perindè ac si eis personaliter intimatæ fuissent.

Decretum irritans.

§. 18. Et sic per quoscumque, tàm ordinaria quàm delegata, ac mixta auctoritate fungentes judices & personas ubique judicari, cognosci, ac decidi debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, cognoscendi, ac decidendi facultate, necnon irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus.

Executores istius const.

§. 19. Et nihilominùs dilectis filiis Gubernatori, & Vicario dictæ Urbis, ac generali Auditori causarum Cameræ Apostolicæ nunc, & pro tempore existentibus, necnon universis ac singulis in dignitate Ecclesiastica constitutis personis per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus eorum quilibet per se vel alium, seu alios, auctoritate nostra faciat præsentes literas, ac in eis contenta quæcumque plenum effectum sortiri, ac ab omnibus inviolabiliter observari, nec permittat quemquam contra tenorem præsentium modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari, contradictores quoslibet ac rebelles, etiam per quascumque, de quibus eis placuerit, censuras, & pœnas, ac alia juris remedia, appellatione postposita, compescendo. Nos enim Gubernatori, Vicario, & Auditori prædictis, ac eorum cuilibet in præmissis, summariè, simpliciter, & de plano, sine confectione registri, & sine quavis tela judiciaria, sed de manu regia ad requisitionem cujusvis ex deputatis, & Gubernatoribus prædictis, justitiam, unica sententia, etiam per viam mandati executivi administrandi, & quod decreverint, executioni debitæ demandandi, perindè ac si essent tres conformes sententiæ, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus, sublata cuilibet appellandi, ac de nullitate dicendi desuper, qualibet facultate.

Clausula derogatoria.

§. 20. Non obstantibus nostris de unionibus, & unionum confirmationibus, ac de valore beneficiorum in illorum dispositionibus exprimendo, necnon bon. mem. Bonifacii Papæ Octavi similiter prædecessoris nostri, & novissimi Lateranensis Concilii, ac aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinibus, ac fundationibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis prædictis, & aliis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, necnon Collegio Cardinalium hujusmodi, ac Populo Romano, & illius Civibus, ac in Urbe, & in ejus districtu ædificantibus, & aliis quibuscumque personis, Collegiis, Ecclesiis, etiam consistorialiter, ac per viam generalis legis, & statuti perpetui, ac initi, & stipulati contractus, ac motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, revocativis, modificativis, præservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, mentis attestativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus specialis & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes. mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut exquisita forma servanda foret, & in eis caveatur expressè, quòd illis nullatenus derogari possit, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, necnon modos, & formas ad id servandos pro individuo servatis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliàs in suo robore permansuris, harum serie specialiter & expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergò &c.

D. P. An. 2. 13. Augusti.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimoquinto, Idibus Augusti, Pont. nostri Anno secundo.

XV.

Quòd Fratres Minores de Observantia Ordinis S. Francisci possint componere cum hæredibus testatorum, super legatis Ordini relictis.

Alia de hoc Ordine vide suprà in constitut. 23. Leon. X. fol. 583.

CLEMENS PAPA VII.

Edita A. D. 1525.

Dilectis filiis Ministris Provincialibus Ordinis Fratrum Minorum Regularis Observantiæ.

Causa const.

NUper pro parte vestra nobis expositum fuit, quod forsan hactenùs contigit, & in futurum etiam contingere posset, quòd aliqui Christi fideles devotionem ad vestrum Ordinem, fratres, & loca ipsius Ordinis gerentes, in eorum testamentis, institutiones seu legata fecerunt, aut facient, quorum ex vestræ Religionis regula, & professionis puritate, quam servatis, capaces non estis. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut cum hæredes instituti sive executores per hujusmodi testatores deputati in conscientia se gravatos sentiant ad pias defunctorum voluntates exequendas, desuper opportunè, vobis, ac ipsis hæredibus, & executoribus consulere, & providere, de Apostolica benignitate dignaremur.

Concessio facultatis componendi circa legata testatorum.

§. 1. Nos cupientes pias ipsorum defunctorum intentiones, & voluntates, quantum fieri potest, executioni mandari, & attendentes quòd in hujusmodi legatis, & institutionibus, mens illorum fuerit, & sit, vestram relevare penuriam, ac proinde vestrorum suffragiorum spiritualium participes fieri, pro exoneratione quoque conscientiarum dictorum hæredum, & executorum, hujusmodi vestris supplicationibus inclinati, tenore præsentium, auctoritate Apostolica, decernimus, declaramus, disponimus, ac firmiter statuimus, & ordinamus, ac vobis concedimus, quòd vos singuli Ministri provinciales in provinciis vestris, vel Guardiani, cum aliquibus discretis fratribus domorum, vel locorum, quibus hujusmodi legata, & institutiones factæ fuerunt, vel in posterùm fient, quorum non estis (ùt præfertur) capaces, mediantibus Procuratoribus, & Syndicis eorumdem locorum, cum dictis hæredibus, & executoribus, super præmissis institutionibus, & legatis componere possitis, & valeatis, prout vobis secundùm æquitatem, & bonam conscientiam visum fuerit, ad certam summam, & quantitatem pecuniarum, aut rerum prædictos hæredes, & executores, semel tantùm solvendam, & tradendam fratribus, & locis prædictis ad ipsorum relevandas necessitates, seu ipsa loca fabricanda, facta desuper ipsis hæredibus, & executoribus, plena, & libera, ac perpetua absolutione, & quietatione, quæ Apostolica auctoritate sit approbata, & roborata. Ita quòd deinceps prætextu talium testamentorum, institutionum, & largitorum amplius molestari, non possint, in judicio, vel extra.

Contrariorum derogatio.

§. 2. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 3. Volumus autem quòd præsentium transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, tàm in judicio, quàm extra adhibeatur, quæ præsentibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. An. 3. 23. Novemb.

Datum Romæ apud St. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die vigesimatertia Novemb. millesimo quingentesimo vigesimoquinto, Pontificatus nostri Anno tertio.

XVI.

Quòd in Statu Ecclesiastico, causæ cessionis, & discussionis bonorum, aut dilationis quinquennalis, sive beneficii, cap. Pervenit. & cap. Odoardus, spatio trium mensium terminentur.

Quoad causas discussionum, instantiam immutavit Pius IV. infrà in sua Constitut. 59. Cùm nuper. fol. 90. in Tomo 2. Et quoad has causas vertentes in Curia Capitolii, observa stat. lib. 1. cap. 161.

Hæc autem beneficia, vel dilationes, denegavit in causis mercedum, alimentorum, pupillorum, & locorum piorum hic Paul. III. infrà in Constit. 36. Licet. Et debitoribus pretii rerum ripalium in alia ejus Const. 45. Cùm postquam. Ac debitoribus ex causa panis abstulit Six. V. in Const. 36. Cœlestis, Tom. 2. In causis autem obligationum in forma Cameræ solus A. C. concedere valet, ut in Const. 28. Pauli V. Eximiæ, Tom. 3.

CLEMENS PAPA VII.

Edita A. D. 1529. & 1530.

Causa hujus Constitut.

Cùm ex multorum relatione non sine animi nostri displicentia acceperimus, quòd nonnulli DEI timore postposito, & suarum animarum, ac honoris proprii immemores, post magnum æs alienum contractum, etsi bona sufficientia pro satisfaciendis creditoribus habeant, tamen ad eos illudendos, ac laboribus, & expensis defatigandos alii beneficium alternativum, cessionis videlicet bonorum, aut dilationis quinquennalis, alii discussionem bonorum, aut hæreditatis, etiam à Sede Apostolica impetrant, quibus impetratis ad expeditionem earumdem minimè incumbunt, & dictis gratiis se tutos cognoscentes, & difficile reputantes, quòd vel creditores conveniant in eligendo, vel bonorum, & hæreditatis discussio fiat, pauperes creditores eorum credito, vel deluduntur, vel adeò protrahuntur, ut ipsi fame pereant, vel ut sæpiùs evenire solet, moriantur, & hæredes eorum, non ita de materia informati à credito eorum penitùs excludantur.

Instantia trium mensium præfinitur.

§. 1. Nos talibus inconvenientiis obviare volentes, Motu proprio, & ex nostra certa scientia, tenore præsentium decernimus, & declaramus, quòd quicumque beneficium alternativæ prædictum, aut discussionum bonorum, seu hæreditatis hactenùs impetrarunt à die publicationis præsentium, & qui in futurum impetrabunt, à die eorum impetrationis computandis, nisi infrà tres menses usque ad sententiam exclusivè causam expediverint, seu expediri fecerint, dictis gratiis, seu beneficiis ipso jure privati existant, & judices eorum, quibus tales causas ventilare continget, sive Ordinarii, sive delegati, etiam si sint causarum Palatii Apostolici Auditores, aut Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ad totalem executionem contrà ipsos debitores, ad instantiam cujuslibet creditoris procedere possint, & debeant, perinde ac si talia beneficia ipsis talibus debitoribus minimè concessa fuissent, partibus aliàs justitiam ministrando.

Quam Judex ad mensem, prorogare potest.

§. 2. Et nihilominùs si ex aliqua rationabili causa judicibus prædictis visum fuerit, dictum terminum trium mensium prorogari debere, dictum terminum sibi benè visum, non tamen ultra alium mensem, & non ampliùs, prorogandi licentiam per præsentes concedimus pariter, & facultatem.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, juribus etiam municipalibus, cæterísque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

PP. subscr.

Placet D. N. Papæ, & ita Motu proprio mandat.
A. Portuensis.

Publ. Pontif. A. 3. die 29. Decembris.

Die vigesima Decembris millesimo quingentesimo vigesimo nono, intimata, affixa, & publicata fuit Romæ in locis consuetis per me Joann Jervier S. D. N. Papæ Curs.

Ità est Joann Valtrini Magister Curs.

Sequitur extensio dictæ Constitut. ad causas cap. Pervenit. de fidejuss. & cap. Odoardus, de solution.

CLEMENS PAPA VII.
Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1530.

Causa hujus extensionis.

Cùm nuper ad amputandum cavillationes eorum, qui ad fraudandum creditores, & diutiùs prorogandum debita, alternativas, & discussiones bonorum à Sede Apostolica impetraverint, ut exindè ea longissimo tempore durante nullatenùs solvere teneantur, nos per motum proprium manu venerabilis Fratris nostri Antonii de Monte Episcopi Portuensis mandaverimus, ut ii qui talia impetraverant, ex tunc, qui verò talia in futurum impetrarent à die impetrationis hujusmodi infrà tres menses causam expedire, tenerentur, cum potestate dictis judicibus attributa, trimestre prædictum si eis videretur ad unum mensem prorogandi, quibus elapsis, & causa minimè finita, ex tunc judex coràm quo causa penderet, ad executionem contrà debitores, perindè, ac si tales concessiones minimè impetrassent, procedere debeant, aliáque faciant, prout in dicto motu proprio, cujus tenorem haberi volumus pro inserto, pleniùs continetur.

Extensio dictæ Constit.

§. 1. Verùm, quia quòd una via prohibuimus, alia cavillosi debitores præfati consequuntur alii capitulum Odoardus, alii beneficum capituli, Pervenit, à

prædicta Sede Apostolica impetrantes, quæ beneficia nullatenùs expedire curant, in maximum pauperum creditorum damnum, animæ suæ periculum, ac scandalum plurimorum. Talibus igitur inconvenientiis providere volentes, dictúmque mandatum, etiam ad prædicta beneficia ampliantes, & extendentes, decernimus, & mandamus, quòd quicumque aliquod dictorum beneficiorum, scilicet Capitulum Odoardus, capitulum pervenit, à nobis, seu Sede Apostolica hactenùs impetraverint, aut in posterùm impetrabunt, ex tunc, aut à die impetrationis respectivè infrà tres menses, cum potestate prorogandi ad alium mensem, juxtà, & secundùm formam dicti prioris mandati causam ipsam omninò expediri facere teneantur. Quibus elapsis, & causa minimè expedita judex ad executionem contra debitores, & bona eorum procedere teneatur, concessionibus obstantibus ac aliis quæ in dicto mandato voluimus non obstare, minimè obstantibus.

PP. subscr. Placet, & ita Motu proprio mandamus I.

Publ. Pontif. An. 7. die 22. Junii. *Anno millesimo quingentesimo trigesimo, Indictione tertia, die verò vigesima secunda Junii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris Clementis, divina providentia Papæ VII. Anno septimo, retroscriptæ literæ publicatæ fuerunt, & affixæ in acie Campi Floræ, ac Cancellariæ Apostolicæ, Capitolii, Reverendiss. PP. DD. Gubernatoris, Auditoris Cameræ, ac Vicarii Urbis, dimissis copiis affixis per me Petrum Trastolli Cursorem.*

Vivianus de Bella villa Magister Cursorum.

XVII.

Ordinationes observandæ per Notarios Reverendissimos Cameræ Apostolicæ circa adnotationem, & extensionem consensuum, de cessionibus jurium, & resignationibus beneficiorum Ecclesiasticorum. Necnon circà literas Apostolicas desuper expediendas, ac mandata per Judices, eorum consensuum vigore concedenda.

Edita An. D. 1526. 1530. & 1534.

Julius II. mandavit Notariis Cameræ Apost. ut resignationes usque tunc factas, adnotarent in authenticis libris ipsius Cam. infrà octo dies, & resignationes fiendas adnotarent inf. tres dies à die præstiti consensus.

Sanctissimus in CHRISTO Pater, & Dominus noster Dominus Clemens divina providentia Papa VII. Providè attendens, infrascriptas constitutiones fœl. record. Julii II. & Leonis X. Romanorum Pontificum prædecessorum suorum fore rationabiles, ac canonicas, & justas, per quas primo Julius accepto per eum, quòd tunc Cameræ Apostolicæ Notarii per quamdam corruptelam seu abusionem resignationes beneficiorum, quæ in Romana Curia in dicta Camera fiebant, ac in ordinariis authenticis libris adnotari, & scribi consueverant, ne fraus aliqua fieri aut excogitari, sed quando opus esset, semper de veritate doceri posset, ut plurimùm in dictis libris prout consuetum erat non scribebant, sed à tergo supplicationum adnotabant, & posteà supplicationes ipsas cum adnotatione resignationum hujusmodi à tergo earum partibus restituebant, nulla retenta copia seu nota, absque eo quod in protocollis vel libris ejusdem Cameræ scriptæ forent, talésque resignationes per intervallum plurium mensium parte instante absconditæ, & secretæ existebant, quo fiebat, ut cùm in dictis libris, dùm de resignationum admissionibus hujusmodi tractaretur, veritas reperiri non posset, essétque in potestate partium in fraudem & deceptionem impetrantium, ad eorum propositum resignationibus sic à tergo adnotatis uti vel eas celare, ut eis magis expedire videretur, hujusmodi fraudibus occurrere volens, eisdem Notariis, & eorum cuilibet sub excommunicationis latæ sententiæ pœna mandaverat, ut resignationes dictorum beneficiorum tunc factas, & admissas, in margine, seu à tergo supplicationum, aut aliàs aliter, quàm in dictis libris adnotatas, etiam si partibus restitutæ essent, infrà terminum octo dierum ex tunc proximè futurorum in libris authenticis ejusdem Cameræ scripsisse deberent, resignationes verò, quas ex tunc in posterum admitti, & fieri contingeret, sub simili pœna infrà tres dies computandos à die præstiti consensus super supplicationibus singulis adnotari deberent, nec ex tunc de cætero liceret eis in margine supplicationum dictas resignationes scribere vel adnotare, nisi priùs in literis authenticis adnotatæ fuissent, ac ex tunc resignationes aliter factæ nullius momenti fore, nec alicui suffragari debere; beneficiáque aliter resignata, quamvis resignantes tunc mortui essent, non per resignationem, sed per obitum vacare decreverat.

Leo X. confirmavit dictam Const. Jul. II. addens, diem datæ supplicationis per eosdem Notarios in illis adnotationibus poni debere.

§. 1. Et deinde Leo prædecessor præfatus (etiam per eum accepto, quòd præfati dictæ Cameræ, ac etiam Cancellariæ Apostolicæ Notarii, plura loca seu folia in libris talium resignationum in albo dimittebant, ut postmodùm diem, qua resignationes à tergo supplicationum adnotatæ fuerant, scribere possent, & per hoc occasio præbebatur, ut alia fraus committeretur, quoniam litigantes vel eorum procuratores, qui consensum resignationis seu concessionis post signaturam supplicationis, vigore cujus facienda erat resignatio vel cessio, præstare debebant consensum, per eos hujusmodi cessione præstandum ad eorum benè placitum, & juxta eventum litis in fraudem collitigantium præstare, aut in dictis libris adnotari facere differebant, cùm consensus super hujusmodi resignationibus retrotraheretur ad diem datæ supplicationis, cessiones ipsæ factæ censerentur, quo fiebat, ut lites ipsæ fierent immortales, ac collitigantes & alii impetrantes supplantarentur, cùm esset in potestate illorum, in quorum favorem hujusmodi resignationes seu cessiones fiebant, sententias latas retractari, & annullari facere detegendo supplicationes & cessiones, ac resignationes præcedentes illarum vigore factas, præmissas, omnésque alias fraudes, quantum potuit, extirpare volens, ac resignationes, & cessiones sic dolosè eatenùs factas, & ex tunc in anteà faciendas irritans, ac irritas, & inanes decernens, mandatum Julii prædecessoris hujusmodi Motu propriò approbaverat, & nihilominus dictis Notariis sub dicta latæ sententiæ pœna mandaverat, quòd ex tunc de cætero omnes resignationes, & cessiones, quas per eos admitti, seu coràm eis fieri contingeret, infrà tres dies à die præfati consensus computandos, super supplicatione cessionis seu resignationis signata in libris præfatis authenticè, & legaliter adnotare, ac solemniter apponere tenerentur, omni prorsus exceptione cessante, ita quòd ex tunc de cætero nulli ex eis liceret, in margine vel à tergo supplicationis sive procurationum dictas resignationes, aut cessiones, scribere vel adnotare, nisi priùs in dictis libris authenticis adnotatæ forent. Et in adnotationibus hujusmodi fiendis, voluerat diem datæ supplicationis, cujus vigore talis resignatio vel cessio facienda erat, poni & adnotari, & tempus trium dierum prædictorum præfixum à die præstiti consensus computari debere, ac ex tunc resignationes, & cessiones aliter factas, nullius roboris vel momenti fore, nec alicui suffragari debere, beneficiáque aliter resignata, non per resignationem, sed per obitum, ut præfertur, vacare, sicque judicari debere, ac irritum, si secus contingeret fieri, decreverat.

Et posteà declaravit ut hic.

§. 2. Itémque Leo prædessor, cùm postmodùm accepisset, quòd nonnulli dictorum mandatorum contemptores nixi fuerant, & nitebantur per vias varias illorum dispositionem cavillari, illa de consensibus dumtaxat à tergo supplicationum seu mandatorum procurationum, non autem in aliis locis descriptis, vel mente retentis, & gestis intelligi debere, aliis verò aliter, & aliter interpretantibus, volens suum, & Julii prædecessoris mandatum hujusmodi semotis quibusvis cavillationibus effectum sortiri, Motu simili declaraverat illam ex tunc inanteà intelligi debere de omnibus, & singulis consensibus, in quacumque cessione & resignatione, ac unionum dissolutione, ac alia actione pro expeditione literarum Apostolicarum necessariis, sive à tergo supplicationum & man-

datorum

datorum procurationum sive alibi scriptis, aut etiam aliter vigore supplicationum pro tempore signatarum quomodolibet, etiam tacitè præstitis vel mente retentis, qui in libris prædictis infrà tempora prædicta respectivè in posterum non adnotarentur, ac voluerat, & decreverat verbum, Hodie, quòd in literis resignationum, & concessionum, ac dissolutionum unionum, ac aliàs, in quibus consensus requiritur apponi solitum, nullum effectum de cætero operari, nec attendi debere, ubi non esset servata solemnitas prædicta adnotandi consensum infrà triduum, modo, & forma prædictis, ac quòd consensus in dictis libris, ultra tres dies adnotati ante illos, de quibus ageretur, facerent sufficientem probationem, de, & super eo quòd dicti consensus, de quibus ageretur, post tres dies prædictos in dictis libris pro tempore positi fuissent, & essent, nec ad id alterius probationis adminiculum requireretur, nisi contrarium ex adverso probaretur. Et sic per Palatii Apostolici causarum Auditores, ac dictæ Cameræ Præsidentes, & Clericos, ac alios quoscumque Judices etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales judicari debere, ac irritum, & inane, si secus super iis contingeret attentari.

Pontif. iste, dictas Constitut. Jul. II. & Leo X. innovat & approbat & illas declarat.

§. 3. Constitutiones, & mandatum Julii, & Leonis, prædecessorum hujusmodi, ad quorum probationem illorum narrativam prædictam, in judicio, & extrà illud sufficere voluit, per præsentem suam constitutionem approbavit, & innovavit, ac perpetuò inconcussè, & inviolabiliter pro lege observari, & secundùm illa de cætero judicari mandavit, salvo quòd, ne quis in futurum de brevitate termini ad adnotandum dictos consensus in dictis constitutionibus, & mandatis Julii & Leonis prædecessorum appositi, conqueri possit, voluit quòd in materiis Franciæ pro absentibus à Romana Curia ad consulendum commoditati sollicitatorum, qui nonnumquam in illarum expeditione coguntur partibus rescribere, & responsum ab eis expectare, habeant Notarii ad adnotandos consensus de cætero præstandos tres menses: in aliis verò quindecim dies à die præstationis eorumdem consensuum computandos, consensus autem hactenùs præstitos in materiis Franciæ pro absentibus infrà duos menses, aliis verò infrà decem dies post publicationem præsentis constitutionis nostræ præmissæ adnotare teneantur, ipsique Notarii, qui præsentem constitutionem in aliquo observare contempserint, ultrà dictam excommunicationis sententiam pro prima vice suspensionis à perceptione emolumentorum officiorum suorum ad tres menses per Datarium pro tempore existentem irremissibiliter exigendorum & fabricæ Basilicæ St. Petri de Urbe applicandorum, & si secundariò deliquerint, ipsorum officiorum privationis pœnas incurrant eo ipso.

Publicari jubet.

§. 4. Insuper mandavit eamdem constitutionem in Cancellaria Apostolica publicari, & in illius quinterno ad perpetuam rei memoriam describi, & eodem quinterno cuicumque petenti dari, ut in aliis constitutionibus extravagantibus in ipso quinterno descriptis solitum est observari.

Decretum irritans.

§. 5. Decernens irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

PP. subscr.

Placet, publicetur, & describatur. I.

Publ. Pontif. An. 3. die 30. Januarii.

Lecta, & publicata fuit suprascripta Constitutio Romæ in Cancellaria Apostolica Anno Incarnationis Dominicæ 1526. Die verò trigesima mensis Januarii, Pontificatus præfati Sanctiss. Domini Nostri Papæ Anno tertio.

Sequitur alia Constitutio præcedenti connexa.

Edita An. D. 1530.

SAnctissimus in CHRISTO Pater, & Dominus Noster Dominus Clemens, divina providentia Papa VII. Qui dudum postquam fœlic. recordationis Julius Papa II. ejus prædecessor, accepto per eum quòd tunc Cameræ Apostolicæ Notarii per quamdam corruptelam seu abusionem resignationis beneficiorum, quæ in Romana Curia in dicta Camera fiebant.

Omittitur sequens tenor qui habes in præced. Const.

Hic idem Pontif. deinde ex causis hic expressis, præcipit.

§. 1. Et cui postmodum innotuit, quòd dicti Notarii consensus prædictos, juxta prædecessorum, & Sanctitatis suæ constitutiones, & mandata hujusmodi adnotare prætermittentes, seu ex aliqua causa nequeuntes, instrumenta resignationum, & cessionum, de quibus rogati fuerunt, tamquàm coràm eis, & testibus factarum, partibus indifferenter dant, quorum vigore illis exhibitis literæ Apostolicæ, super resignationibus seu cessionibus ipsis illas admitti, mandando, aut etiam admittendo, absque eo quòd Notarii prædicti manum à tergo ipsarum literarum apponant, tàm per Cancellariam, quàm Cameram Apostolicam juxta illarum stylum expediuntur, ac quòd nonnulli Judices dictæ Curiæ transumpta supplicationum, provisionum, beneficiorum, & aliarum gratiarum per Sanctitatem suam, & in ejus præsentia signatarum & registratarum, ac etiam earumdem supplicationum prætextu, literas, & mandata de adipiscenda possessione beneficiorum in illis expressorum, antequàm literæ Apostolicæ desuper expeditæ fuerint, expediant, & concedant; ex quo plura inconvenientia subsequuntur, & diversæ querelæ ad aures Sanctitatis suæ proferuntur.

Notariis, ne dent instrumenta resignationum &c.

§. 2. Volens etiam hujusmodi abusibus, & inconvenientibus, congruis remediis obviare, tàm Cancellariæ & Cameræ prædictarum, quàm aliis quibuscumque Notariis publicis, sub pœnis suprascriptis mandavit, ne de cætero instrumenta resignationum, seu cessionum beneficiorum in dicta Curia, etiam sine supplicatione pro tempore factarum seu præstitorum in illis consensuum traderent.

Præsidentibus Cancel. & Cameræ, ne vigore illorum instrumentorum literas Apostol. expediant.

§. 3. Necnon tàm per Cancellariam, quàm per Cameram prædictas expediendarum, præsidentibus, ne prætextu dictorum instrumentorum literas Apostolicas super resignationibus, & cessionibus prædictis, cùm mandato eas admittendi, constito quòd illæ coram Notario, & testibus in dicta Curia factæ fuerunt, vel etiam cùm earum admissione dicendo quòd de illis per publica documenta extitit legitimè facta fides, expedire.

Et Judicibus, ne dent mandata capiendi possessionem beneficiorum.

§. 4. Necnon quibusvis Judicibus dictæ Curiæ quavis ordinaria, vel delegata auctoritate fungentibus, & quocumque nomine nuncupatis, sub eisdem pœnis, ne transumpta supplicationum Apostolicarum, & literas seu mandata illarum vigore possessionem beneficiorum Ecclesiasticorum apprehendendi, dare, & concedere quomodolibet præsumant, decernens irritum &c.

PP. subscr.

Placet, publicetur, & describatur in Cancellaria I.

Publ. Pontif. An. 7. die 22. Sept.

Lecta, & publicata fuit suprascripta Regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo, die vigesimasecunda mensis Septembris, Pontificatus Sanctiss. Domini Nostri Clementis divina providentia Papæ VII. Anno septimo.

Sequitur alia declaratio præced. Constitutionis.

Edita An. D. 1534.

Summa Constitut. præinf.

SAnctissimus in CHRISTO Pater, & Dominus Noster Dominus Clemens, divina providentia Papa VII. Constitutionem suam de consensibus in Cancellaria, vel Camera Apostolica ex tunc de cætero præstandis quoad materias Franciæ infrà tres menses, in aliis verò infrà quindecim dies à die

extensio-

extensionis eorumdem consensuum computandos in libris solitis, & authenticis adnotandos, ad obviandum fraudibus, quæ in retardatione annotationis consensuum hujusmodi committebantur, nuper editam declarando.

Declaratio temporis prævisi Notariis adnotandi consensus.

§. 1. Voluit quòd dicta tempora non à die extensionis consensuum in dictis libris, cùm ipsa constitutio sic nihil operaretur, nec per eam dictis fraudibus in aliquo obviaretur, sed à die præstationis eorumdem consensuum intelligi debeant. Et quoniam nonnunquam præstantur consensus super supplicationibus nondum ad registrum missis, seu adhuc penès Datarium suum existentibus, & Notarii non possunt tales consensus in dictis libris adnotare, nisi videant hujusmodi supplicationes registratas, seu expeditas, & sæpè labuntur dicta tempora, antequàm ipsæ supplicationes ad registrum mittantur seu expediantur, voluit, & declaravit, quòd tunc, & eo casu dicta tempora à die, quo Datarius hujusmodi supplicationes, ad registrum vel Summistam miserit, computari debeant. Diem autem missionis hujusmodi de cætero adnotabit Datarius pro tempore in calce supplicationum consensuum aliquem requirentium per hæc verba, videlicet. Missa die tali. N. Datarius, quæ verba voluit ad plenam probationem missionis prædictæ sufficere.

Declaratio quòd Notarii notent etiam datam missionis, & datam supplicationis.

§. 2. Prætereà voluit, quòd Notarii de talibus consensibus rogati, in adnotatione illarum in dictis libris facienda, teneantur de die missionis hujusmodi, sicut de data supplicationum, expressam mentionem facere, ut die præstationis consensuum, & die missionis supplicationum hujusmodi simul junctis ex illorum inspectione evidenter appareant ipsi consensus infrà tempora prædicta in dictis libris adnotati, & Notarii requisiti de cætero ad ponendum aliquos consensus in libris prædictis, si ex inspectione dierum præstationis consensuum, ac missionis supplicationum viderint dicta tempora ad adnotandum consensus, ut præfertur, præfixa esse lapsa, consensus tales in dictis libris adnotare nullatenùs præsumant sub pœnis in dicta priori constitutione contentis. Et nihilominùs adnotatio de illis sic extrà tempora prædicta pro tempore facta, ipsique consensus sic adnotati viribus omninò careant, nulliúsque sint roboris, vel momenti. Narrativa quoque per verbum, Hodie, vel Nuper, in literis Apostolicis super materiis, ad quarum expeditiones consensus aliquis requiritur, pro tempore expeditis posita, contrà præmissa minimè attendi debeat, nec aliquem effectum operetur.

Declaratio consensuum non adnotatorum propter impedimenta discessus ipsius Pontif. ab Urbe.

§. 3. Insuper intelligens Sanctitas sua, in profectione sua versus Massiliam, & durante Sanctitatis suæ ab Urbe absentia, ac per aliquos dies, antè, & postquàm plures consensus fuisse præstitos, qui propter varia impedimenta infrà dicta tempora juxtà dictam constitutionem in libris prædictis adnotari non potuerunt, ad consulendum indemnitati partium, dat & concedit Notariis Cancellariæ, & Cameræ prædictis, licentiam, & facultatem, quòd omnes consensus à die recessus Sanctitatis suæ ab Urbe versus Massiliam usque ad ejus in Urbe fœlicem reditum, videlicet à die nona Septembris usque ad diem decimam Decembris 1533. ac per quindecim dies antè recessum, & alios quindecim dies post reditum hujusmodi præstiti in libris prædictis pro absentibus infrà tres menses, & pro præsentis infrà quindecim dies à die publicationis præsentibus constitutionis computandos adnotare possint, & valeant. Necnon consensus hujusmodi sic adnotandos, ac etiam de mandato Sanctitatis suæ, vel Datarii sui jam adnotatos, in omnibus valere, & validos esse, perindè ac si infrà tempora dictæ prioris constitutionis in eisdem libris adnotati fuissent.

Decretum irritans.

§. 4. Decernens sic per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, in quibusvis causis, motis, & movendis, & etiam per appellationem adhuc pendentibus, interpretari, ac judicari debere. Ac irritum &c. si secus fiat. Constitutione prædicta cum pœnis in ea indictis aliàs in suo robore permanentibus.

Papæ subscriptio. Pub. P.A.iii. die 14. Apr.

Placet, publicetur, & describatur.

Lecta, & publicata fuit die Martis 14. Aprilis 1534. Pont. S. D. N. Anno undecimo.

XVIII.

De dispensatione Fratrum Militiæ de Calatrava Ordinis Cisterciensis, circà ordinationes, quibus cavetur, quòd ipsi non nudi, & cincti do miant, & tàm diurnis, quàm nocturnis horis, divina officia recitent.

De hac Militia, aliàs posui const. indicatas suprà in const. 1. Adrian. VI. Dum intrà. fol. 623.

Edita An. D. 1526.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Apostolicæ Sedis consueta clementia, lapsis ad eam post excessum cum humilitate recurrentibus personis, sub suavi præsertim sacræ Religionis Militiæ de Calatrava Cisterciensis Ordinis, pro fidei Catholicæ exaltatione institutæ, militantibus, libenter se propitiam, & benignam exhibere, & dum id humiliter petierint, suæ pietatis gremium aperire, illósque gratioso favore prosequi consuevit, quos ad id aliàs propria virtutum merita multipliciter commendant.

Fratres, & Milites de Calatrava ex ordinationibus Militiæ nudi, & cincti dormire, & nedum de die, sed etiam de nocte officia divina recitare tenentur.

§. 1. Sanè charissimus in Christo filius noster Carolus Romanorum Rex Illustris, in Imperatorem electus, qui etiam Castellæ, Legionis, Aragonum, & utriusque Siciliæ Rex, ac dictæ Militiæ per Sedem Apostolicam deputatus perpetuus Administrator existit, suo, & dictorum filiorum, Capituli, & universorum Definitorum nuncupatorum, ac aliorum Priorum, Præceptorum, Fratrum, & Militum ejusdem Militiæ nominibus, per dilectum filium Ramirum Nunnez de Aguilera, Præceptorem domus de Mestanca, Militiæ, & Ordinis prædictorum, Toletanæ diœcesis, Nuncium suum super hoc ad nos destinatum, nobis nuper exponi fecit, quòd licet in modo vivendi institutionibus regularibus, statutis, & consuetudinibus dictæ Militiæ, ac eis traditis, etiam forsan juramento, confirmatione Apostolica, aut alia firmitate roboratis, inter alia caveri dicatur expresè, quòd Priores, Præceptores, Fratres, Milites, & personæ Militiæ hujusmodi pro tempore existentes, vestiti, & cincti dormire, ac nonnulla Psalteria, Psalmos, Orationes, & alia officia divina annuatim & dietim, ac nocturnis temporibus, & horis diversis, dicere, & recitare, & alia tunc expressa facere teneantur, & illa negligentes excommunicationis, suspensionis, & interdicti; aut alias sententias, censuras, & pœnas incurrant.

Sed dictæ constitutiones, observatæ non fuerunt.

§. 2. Tamen à multis annis citrà, illa in eadem Militia, quoad dormiendum vestitos, & cinctos, ac quoad debitum modum dicendi officium negligenter fecerunt, ac multi illa, non in totum, vel modo, aut temporibus debitis dixerunt, & recitarunt, ac nudi, & sine cingulo dormierunt, & in omnibus aliis observandis negligentes fuerunt.

Carolus Rex Administrator dictæ Militiæ de ejusmodi illorum culpis absolutionem petit.

§. 3. Quare pro parte ejusdem Caroli Regis, in Imperatorem electi, & Administratoris asserentis, nonnullos ex eisdem Prioribus, Præceptoribus, Militibus, & Fratribus, ac personis, ob securitatem eorum & aliorum suorum confratrum, & personarum conscientiarum, à præmissis negligentiis, & culpis absolvi desiderare, eisdem nominibus nobis fuit humiliter supplicatum, quatenùs eis in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Et hic Pont. petitam absolutionem concedit.

§. 4. Nos igitur attendentes, quòd præfatæ Sedis exuberans clementia cum humilitate petentibus suæ pietatis gremium aperire non denegat, quique hodiè, & alias per diversas nostras literas, Horas, & Officium, ac Psalmos hujusmodi, in alias oratio-

nes, &

nes, & versus tunc expressos, eisdem Prioribus, Præceptoribus, Militibus, Fratribus, & personis commutavimus, & circà modum vivendi, ac quòd nudi, & sine cingulo dormirent, & aliqua alia tunc expressa, eis concessimus, & indulsimus, prout in ejusdem literis pleniùs continetur, Capitulum, Definitores, & alios Priores, Præceptores, Fratres, Milites, & personas prædictas, ac eorum singulos, à quibusvis aliis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum præsentium, dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, omnes, & singulos Priores, Præceptores, Fratres, Milites, & personas Militiæ hujusmodi, à negligentiis, & culpis prædictis absolvimus, ac illis, ut aliquam eleemosynam, ad arbitrium dilecti filii Prioris Conventus Militiæ hujusmodi, seu ejus Vicesgerentis, pro pœnitentia salutari, quàm pro præmissis facere deberent, omninò erogare procurent, mandamus.

Priorique d. Militiæ in quolibet Capitulo similem absolutionem dandi facultatem tribuit.

§. 5. Ac quòd deinceps perpetuis futuris temporibus, quoties Capitulum generale dictæ Militiæ celebrabitur, in principio ipsius Capituli pro tempore existens Prior conventus Militiæ hujusmodi, seu ejus Vicemgerens, omnes, & singulos Priores, Præceptores, Milites, Fratres, & personas dictæ Militiæ in eodem Capitulo pro tempore interessentes, à quibusvis similibus culpis, transgressionibus, omissionibus, vel negligentiis, ac quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac reliquis ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa in eos latis, inflictis, & promulgatis, aliisque eorum peccatis, delictis, criminibus, & excessibus quibuscumque, quantumcumque gravibus, & enormibus, dummodò talia non fuerint, propter quæ dicta Sedes foret meritò consulenda, absolvere, ac eis, pro præmissis pœnitentiam salutarem injungere, ac cum eis, & eorum singulis super irregularitate, per eos quovis modo, & qualitercumque contracta, & contrahenda, dispensare, liberè, & licitè valeat, statuimus, & ordinamus, plenámque & liberam ad id eidem pro tempore existenti Priori, & ejus Vicemgerenti, licentiam, & facultatem concedimus.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 6. Non obstantibus præmissis, & Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac aliis Militiæ, & Ordinis prædictorum etiam similiter roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiisque, indultis, & literis Apostolicis illis concessis, confirmatis, approbatis, & etiam pluries innovatis, cæterísque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

D. P. An. 3. 17. Martii.

Dat. Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1526. 17. Calendas Aprilis, Pontificatûs nostri Anno tertio.

XIX.

Quòd Syndici, & Procuratores Fratrum Minorum Ordinis St. Francisci de Observantia, & Monialium St. Claræ, cum eorum conjugibus, atque filiis, domibus, & Monasteriis eorum servientes, gaudeant omnibus gratiis, & favoribus, ac privilegio fori, quibus ipsi Fratres potiuntur, & gaudent.

Horum Syndicorum auctoritatem explicat Paul. IV. infrà in ejus Constitut. 1. Ex clementi, ubi videas in Tomo 2.

Edita An. D. 1526.

CLEMENS PAPA VII.

Dilecti filii, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Causa constitutionis.

DUM consideramus assiduos labores, & vigilias, quos dilecti Filii Syndici, & Procuratores domorum, & Monasteriorum Fratrum Minorum St. Francisci regularis Observantiæ, & Monialium Sanctæ Claræ, Conceptionis, & Annunciationis, Ordinum, & Sororum tertiæ regulæ St. Francisci, sustinere non cessant, meritò nos obligant, ut animarum suarum saluti consulamus, ipsósque à quibusvis molestiis, & injuriis, sibi pro tempore illatis, quantum cum Deo possumus, relevemus.

Syndicos & Procuratores Fratrum Minorum de Observantia potiuntur cum eorum filiis, & uxoribus, privilegiis ipsorum Fratrum.

§. 1. Idcircò uni Syndico, & Procuratori hujusmodi cum illius uxore, & liberis, præsenti & futuro singulæ domui, & Monasterio prædictis, pro tempore servientibus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, ipsi, & eorum quilibet, omnibus, & singulis Indulgentiis & peccatorum remissionibus, favoribus, & gratiis, quibus Fratres Ordinis Observantiæ prædictorum, utuntur, potiuntur, & gaudent seu uti, potiri, & gaudere possint, & valeant.

Et signanter privilegio fori.

§. 2. Et insuper in quibusvis causis, & rebus, ipsos, Syndicum, & Procuratorem concernentibus, civilibus, criminalibus, & mixtis, nonnisi coram Judicibus conservatoribus domorum illarum, quarum ipse Syndicus, & Procurator fuerit, de justitia respondere teneatur, auctoritate Apostolica concedimus, & indulgemus.

Inhibitio qua prohibetur cæteris aliis Judicibus quàm Ordinis Conservatoribus, cognitio hujusmodi causarum.

§. 3. Inhibendo sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, universis, & singulis Judicibus, Commissariis, ecclesiasticis & sæcularibus, quacumque auctoritate fungentibus, ne de causis, contrà dictos syndicos, & procuratores, motis, & movendis, directè vel indirectè, quovis quæsito colore, seu prætextu, se intromittere quomodolibet de cætero audeant vel præsumant. Decernentes quoscumque processus, contrà dictos Syndicos & Procuratores, per alios quàm dictos conservatores, in causis dumtaxat contrà eos motis, & movendis habendos, & sententias ferendas, nullos, & invalidos, nulliúsque roboris vel momenti fuisse, & esse, ac irritum, & inane, si secùs super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, cæterísque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum hujus Bullæ.

§. 5. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus Episcopi, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, tàm in judicio, quàm extrà illud adhibeatur, quæ adhiberetur, si præsentes originales literæ essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 3. 16. Aprilis.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 16. Aprilis, millesimo quingentesimo vigesimo sexto, Pontificatûs nostri Anno tertio.

XX.

Procuratori Rever. Cameræ Apost. assignatur vigesima portio omnium pœnarum, quæ ex causis criminalibus, aut ab eis procedentibus, ad eamdem Cameram, ipso, vel ejus substitutis procurantibus perveniunt.

De munere procuratoris Fiscalis, cæterísque causas Fiscales concernentibus, vide suprà in constitut. 4. Innoc. VIII. Cum sicut. fol. 434. & infrà in const. 24. Pauli III. Cum sicut, & constit. 55. Pii IV. Romanus, fol. 79. & alia constitut. 58. Cum ab ipso, fol. 85. ac in aliis Bullis ibidem citatis in Apostillis. Et circà modum percipiendi d. vigesimam, habes infrà Bullam 5. Clementis VIII. Inter cæteras. Tom. 2. fol. 3. Et hinc vides, quòd constitutio ista quamvis sit personalis, est effecta perpetua, sicut alia cæterorum officialium.

CLE-

Edita A. D. 1526.

CLEMENS EPISCOPUS, &c.
Dilecto filio, &c.

Causa concessionis.

QUoniam nulli debet officium suum esse damnosum, nec labor, fides & industria alicui damno esse. Idcircò nos, qui de fide, diligentia, labore, & solertia dilecti Filii Benedicti de Valentibus, nostri & Cameræ Apostolicæ Procuratoris Fiscalis, circà hujusmodi Procuratoris officium, & quæ officium ipsum concernunt, & alia, quæ quotidiè eidem peragenda committimus, tàm plurimorum fide digna relatione, quàm ex facti evidentia & experientia, plenam & veram notitiam habemus, ut valeat in prædictis, & aliis ejus virtutibus perseverare, & de bono in melius procedere, & officium Procuratoris hujusmodi, juxtà ipsius condecentiam, & dignitatem gerere, & exercere.

Assignatio pœnarum de qua in rubr.

§. 1. Motu proprio, & ex nostra certa scientia per præsentes statuimus, decernimus, ordinamus, & volumus, atque mandamus, quòd de omnibus, & singulis pecuniariis pœnis, ex causis criminalibus, & provenientibus ab eis, quas cum effectu, Benedicto Procuratore prædicto, vel ab eo deputatis, & deputandis substitutis procurantibus, ad Cameram nostram prædictam pervenire contigerit, & quæ hactenùs à die suæ electionis pervenerint, idem Benedictus Procurator ad rationem quinque pro centenario, realiter, & cum effectu consequi debeat, & consequatur.

Jussio earum portionem persolvendi.

§. 2. Mandantes dilectis filiis A. tituli S. Cyriaci in Thermis Presbytero Cardinali, Sacræ Romanæ Ecclesiæ Camerario, ac Præsidentibus & Clericis Cameræ nostræ Apostolicæ, ut prædictam pœnarum partem, eidem Benedicto Procuratori prædicto, absque exceptione, vel mora, realiter & cum effectu persolvat, ac per illos, ad quos spectat, persolvi faciat, & procuret. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque.

Fiat, ut petitur. I.

Papæ subscriptio. Sola signatura sufficit.

Et quòd præsentium sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, & quòd literæ in forma brevis, vel aliter, prout eidem Benedicto procuratori videbitur, & placebit, expediri possint & valeant.

Fiat. I.

D. P. A. 4. 27. Novemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, quinto Kalend. Decembris, anno quarto.

XXI.

Approbatio Congregationis Fratrum Eremitarum, nunc Capuccinorum, Ordinis Minorum Conventualium St. Francisci, cum habitûs præfinitione, gratiarúmque & privilegiorum concessione.

Isti Eremitæ nomen Capuccinorum posteà sortiti sunt, ut videre est in Constitutione 11. Pauli III. Exponi, suprà, ubi ipse nonnulla pro eorum regimine ordinavit, eisque transitum ad Fratres Minimos St. Francisci de Paula, & è contrà, prohibuit Pius V. in Constit. 45. Sedis. Tomo .2 fol. 257. Et eisdem Capuccinis ad Fratres de observantia, & è converso, transitum interdixit Sixtus V. in sua Constit. 20. Pro ea. Vide in Tom. 2. Eorúmque habitum, seu consimilem cæteris prohibuit post alios Gregorius XIV. in Constitut. 11. Beati. Ac ad audiendas sæcularium confessiones, aliquos ex Capuccinis in Capitulo generali deputari decrevit Clemens VIII. in Const. 82. Aliàs fœlic. Tom. 3. fol. 143. Et de toto Ordine Franciscano plenè notavi suprà in Constit. 5. Honor. 3. Solet, fol. 66.

Adeò, quòd istis Fratribus, ut in publicis processionibus ubique locorum propriam Crucem deferre possint, concessit Paulus V. in Constitut. 107. Pastoralis, infrà in Tom. 3. Ac super prohibitione deferendi per alios regulares eorum habitum, vel consimilem, innovavit Constitut. enunciatas in præced. rubr. Gregorii XV. in Constit. 15. Ex injuncto, inf. Tom. 3. Qui eisdem indulsit, ut possint recitare Officium de communi Confessoris non Pontificis sub ritu semiduplici in die Festo S. Conradi, Tertii Ordinis S. Francisci Professoris, in Constit. 47. Domini nostri. Quòd verò isti Fratres verè sint Minores Ordinis S. Francisci, & ex illius vera linea descendant, declaravit S. D. N. Urbanus VIII. in Constit. 68. Salvatoris. Et posteà eisdem prohibuit transitum ad latiorem Ordinem sine Sedis Apostolicæ licentia, ad Carthusiensem verò, sine Ministri Generalis licentia, ut in Constit. 91. Injuncti, in dicto Tom. 4.

Edita A. D. 1528.

CLEMENS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Ludovico, & Raphaëli de Foro Semproniensi, Ordinis Fratrum Minorum Professoribus, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

REligionis zelus, vitæ ac morum honestas, aliáque laudabilia probitatis, ac virtutum merita, super quibus apud nos fide digno commendamini testimonio, nos inducunt, ut votis vestris, præsertim quæ animarum salutem, & religionis propagationem respiciunt, quantum cum Deo possumus favorabiliter annuamus.

Quidam de Fratribus Conventualibus, de licentia Provincialis Marchiæ, Eremiticam vitam sub regula S. Francisci ducere cæperunt, & licentiam adeundi Sedem Apostolicam habuerunt.

§. 1. Sanè pro parte vestra nuper exhibita petitio continebat, quòd vos olim fervore serviendi Altissimo ducti, Ordinem Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum ingressi, in ea professionem emisti, per certum tempus permansistis, & deindè de licentia vestri tunc Superioris, juxtà formam literarum Apostolicarum, super unione & concordia inter prædictos, & Conventuales nuncupatos Fratres dicti Ordinis edita confectarum, ad ipsorum Fratrum Conventualium consortium vos transtulistis, & tunc à Magistro Provinciali Provinciæ Marchiæ dictorum Fratrum Conventualium benignè recepti, ac aliorum Fratrum Conventualium ejusdem Provinciæ numero, & consortio aggregati fuistis, & deindè vobis desiderantibus pro animarum salute, ac DEI gloria, Eremiticam vitam ducere, & quantum humana patitur fragilitas, regulam B. Francisci observare, dictus Magister Provincialis licentiam ad Romanam Curiam accedendi, & à nobis, ac Sede Apostolica, quæcunque ad animarum vestrarum salutem, ac DEI gloriam opportuna vobis viderentur, petendi & impetrandi concessit.

Ac à Cardinale Ordinis protectore idem certis additis conditionibus impetrarunt.

§. 2. Ac etiam dilectus filius noster Andreas tituli St. Priscæ Presbyter Cardinalis, dicti Ordinis Protector, vobis, ut similem impetrationem facere, ita tamen, quòd unus ex consortio vestro omnium vestrorum nomine, Magistro Provinciali, seu Capitulo Provinciæ dictorum Fratrum Conventualium, in qua habitaretis, singulis annis se præsentare in signum subjectionis teneretur, & ipse Magister (si sibi videretur) semel in anno, & non ultrà vos visitare, & si invenerit, vos regulam prædictam non observare, ad eam pleniùs observandam, vos admonere, ac debitis modis compellere posset, præter hæc autem, nec vos de loco ad locum transferre, nec aliquid aliud vobis injungere, aut à vobis exigere valeret, sed potiùs vos tueri, & defendere teneretur, ut in pace possetis Altissimo in Divinis famulari, prout in literis patentibus eorundem Cardinalis Protectoris, & Magistri Provincialis desuper confectis pleniùs dicitur contineri.

Iidem posteà Fratres a Papa dictam licentiam opportunámque provisionem postularunt.

§. 3. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut vobis vitam Eremiticam hujusmodi ducendi facultatem concedere, aliásque in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic modo Pontifex dictam licentiam impartitur.

§. 4. Nos igitur, qui salutem cupimus animarum, vestrum quemlibet à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomo-

dolibet innodatus existit, ad effectum præsentium duntaxat consequendum; harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, ac literas prædictas, & in eis contenta quæcunque, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, vobis, ut secundùm regulam prædictam, vitam eremiticam ducere.

Habitum cum capuccio concedit. Aliósque recipere. Barbam deferre. Eremitoriáque habere indulget.

§. 5. Et habitum cum capuccio quadrato gestare.

§. 6. Necnon omnes, tàm Clericos sæculares & Presbyteros, quàm Laicos ad vestrum consortium recipere.

§. 7. Ac tàm illi quàm vobis barbam deferre.

§. 8. Et ad Eremitoria, seu loca quæcunque cum consensu Dominorum eorundem locorum vos conferre, & in eis habitare, vitámque austeram, & eremiticam inibi agere, & in quibuscunque locis mendicare:

Privilegia & gratias Fratrum Minorum seu Eremitarum Camaldul. elargitur.

§. 9. Necnon omnibus, & singulis privilegiis, indultis, & gratiis Ordini Fratrum Minorum hujusmodi, ac Eremo Camaldulensi B. Romualdi, illiúsque Eremitis, in genere vel in specie hactenùs concessis, & in posterùm concedendis, & in quibus ipsi quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, uti, potiri, & gaudere poterunt in futurum, vos quoque æquè principaliter, sicut ipsi, uti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeatis, plenam, & liberam licentiam & facultatem concedimus.

Executorésque deputat.

§. 10. Et nihilominùs universis & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & Abbatibus, aliísque in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, necnon Canonicis Metropolitanarum, vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum, ipsorúmque Archiepiscoporum, Episcoporum, & Abbatum Vicariis in spiritualibus generalibus, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenùs eorum quilibet, per se, vel alios, seu alii, vobis, & vestrum cuilibet, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistat, & faciat, vos, & vestrum quemlibet, præmissis omnibus & singulis pacificè frui, & gaudere, nec permittat vestrum quemlibet, contrà tenorem præsentium modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quascunque, de quibus sibi placuerit, censuras & pœnas, & alia in eis remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Obstantia tollit.

§. 11. Non obstantibus fœlic. record. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri, etiam de una, & Consilio generali de duabus dietis edita, ac aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon dicti Ordinis, statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis per quoscunque Romanos Pontifices, Prædecessores nostros, ac nos & Sedem prædictam, etiam per vim generalis legis, ac statuti perpetui, ac motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, revocativis, præservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, mentis attestativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, & consistorialiter, quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut certa exquisita forma servanda foret, & in eis caveatur expresse, quòd illis nullatenùs derogari possit, illorum etiam tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, necnon modos & formas, ad id servandas, pro individuo servatis, habentes, hac vice duntaxat, illis aliàs in suo robore permansuris, harum serie specialiter, & expresse derogamus, cæterísque contrariis quibuscunque. Nulli ergò, &c.

Datum Viterbii, Anno Incarnationis Dominicæ 1528. quinto Nonas Julii, Pontificatus nostri Anno quinto.

D. P. A. 5. 13. Julii.

XXII.

Communitatis Civitatis Brixiensis de exacta Lutheranæ Hæresis extirpatione protinùs adhibita diligentia laudatur. Ampláque jurisdictio Episcopo, & Inquisitoribus datur, contrà perfidum ejusmodi Hæreticorum, eorúmque complicum genus, procedendi.

CLEMENS PAPA VII.

Edita A. D. 1528.

Venerabili Fratri Paulo Zana, Episcopo Brixiensi, & dilecto filio Inquisitori hæreticæ pravitatis in Civitate Brixiensi, & eorum alteri, salutem & Apostolicam benedictionem.

Commendat hic Pontifex CommunitatemBrixiæ de exacta diligentia pro depulsione, & extirpatione Lutheranæ hæresis adhibita.

§. 1. Placuit intelligere, quòd non solùm Fraternitas tua, seu ejus dilecti filii Communitas istius Civitatis Brixiensis, nolentes negligentia aut desidia eorum, amittere illud optimum nomen eis à parentibus, & antecessoribus suis relictum, omni diligentia curarint, ne Hæreses his temporibus de novo pullulare possint, sed omnia remedia adhibuerint, ut, si quæ sint in ipsa Civitate, extirpentur, & proptereà, cùm ad ipsorum Communitatis notitiam pervenisset, nonnullos in ipsa Civitate, suæ famæ & honoris prodigos, ita nefarios DEI, sanctæque Matris Ecclesiæ rebelles existere, ut non erubescerent Lutheranam doctrinam publicè declarare, & quæ palàm non auderent, seorsum secreto docerent, pleróśque inducentes à recta semita declinare, ne ob id fortè contrà eos ira DEI magis provocaretur, in publico eorum consilio statuerunt, tres ejusdem Civitatis cives eligi debere, quorum cura, diligentia, & vigilantia Lutheranæ diabolicæ hæreses à Civitate ipsa, ejúsque territorio prorsùs extirparentur, & earum auctores, & seminatores condigna pœna plecterentur, cum potestate etiam comparendi per procuratorem coràm Sede Apostolica, & quibuscunque aliis Judicibus Ecclesiasticis & sæcularibus, & pro præmissorum executione exponendi ex publico quascunque pecunias necessarias, quod, ut meritò ex hoc illi laudari, & plurimum commendari debent, ita etiam vos, prout vestro incumbit officio, circà Hæreses hujusmodi, in civitate & diœcesi Brixiensi idem facere, prout speramus, & desideramus, omni diligentia curabitis.

Inquisitoribus jubet hoc idem præstare, & curare debere.

§. 2. Cupientes igitur errores, & perversa dogmata in Civitate & diœcesi tuis hujusmodi penitùs extirpari, & illorum sectatores debita correctione reprimi, ac debitis pœnis puniri, vobis, & alteri vestrum, etiam cùm à præfatis electis requisiti fueritis, vel alter vestrum requisitus fuerit, omnes & singulas causas hujusmodi hæresim sapientes etiam criminales, ex tàm dicta Lutherana, quàm alia, & erronea, ac perversa doctrina in civitate & diœcesi prædictis exortas, & quas, etiam contrà quendam Joannem Baptistam Palavicinum, Ordinis Fratrum Carmelitarum, qui verbum DEI in proxima Quadragesima in Ecclesia Brixiensi prædicando publicè, nonnulla erronea, & à fide Catholica deviantia, prædicavit, adeò quòd pias hominum aures plurimùm scandalizavit, si in civitate seu diœcesi prædictis extiterit, movere seu exoriri contigerit, cum omnibus & singulis illi annexis, dependentibus, & emergentibus ab eis, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura judicii, prout in similibus procedi consuevit, audiatis.

Et procedant appellatione remota, perindè ac si 3. sententiæ conformes latæ fuissent.

§. 3. Nos enim vobis, ut auditis, hinc indè propositis, etiam usque ad definitivam sententiam inclusivè, sublato quovis diffugii obstaculo, & prout sacri Canones volunt, etiam appellatione qualibet remota, decidendi, & fine debito terminandi, ac sententias desuper per vos, & alterum vestrum latas, & quibusvis appellationibus etiam ad nos, & Sedem

prædictam,

prædictam, interpositis penitùs rejectis, perindè ac si tres sententiæ conformes in nostræ Rotæ Auditorio latæ essent, debitæ executioni demandandi.

Cogantque testes recusantes dicere veritatem.

§. 4. Testes autem, qui fuerint, si se gratia, odio, vel timore subtraxerint, per censuras Ecclesiasticas appellatione cessante compellendi, veritatis testimonium perhibere.

Citant quoscunque.

§. 5. Ac monitiones, & citationes quaslibet, constito de non tuto accessu, seu quòd pro monitionibus & citationibus hujusmodi faciendis ipsorum monendorum, & citandorum præsentia commodè haberi nequirent, & per edicta publica locis publicis affigenda, quæ perindè ipsos arctent, ac si eis personaliter intimatæ fuissent, faciendi.

Inquirant contrà quoscunque Lutheranæ hæresis reos, eorúmque complices, cujuscunque sint conditionis & præeminentiæ.

§. 6. Ac contrà quosque, cujusque status, gradus, ordinis, religionis, vel conditionis, seu præeminentiæ fuerint, & quacunque Ecclesiastica, seu mundana dignitate præfulgeant, vel exemptione, ipsius Martini, & aliorum erroneorum dogmatum sectatores, sequaces, fautores, defensoresque, ac illis auxilium, consilium, vel favorem, directè vel indirectè, publicè vel occultè præstantes, inquirendi, & procedendi, ac hujusmodi labe, & aliis hæresibus infectos, capiendi, & carceribus mancipandi, ac juxtà Canonicas Sanctiones, & Sanctorum Patrum instituta, prout qualitas excessuum exegerit, vel conscientiæ vestræ expedire visum fuerit, puniendi, & pœnis debitis plectendi.

Impœnitentes multis pœnis coërceant.

§. 7. Et ad cor redire nolentes, & dictæ Ecclesiæ communionem, velut putrida membra separatos, & divisos, ac damnationi æternæ cum Satana, & Angelis ejus addictos, ac perpetuò infames, ac intestabiles esse; necnon bona eorum quælibet, mobilia & immobilia cuicunque fidelium, liberè & licitè invadere, occupare, & sibi acquirere licere; personas eorum captivare, & in perpetuam servitutem adducere, corpora eorum, postquàm defuncta fuerint, sepultura Ecclesiastica carere debere decernendi, denunciandi, & declarandi.

Redeuntes autem ad fidem, & hæresim abjurantes (non tamen relapsos) servatis hic expressis absolvant, & super irregularitate incursa dispensent.

§. 8. Et qui ad veritatis lumen redire, & hujusmodi Hæreses abjurare voluerint, postquàm errorem suum deposuerint, idque humiliter petierint, si aliàs relapsi non fuerint, recepta ab eis priùs abjuratione Hæresis, & errorum hujusmodi legitimè & publicè facienda, præstandóque per eos juramento, quòd talia deinceps non committent, nec talia, vel alia his similia committentibus, seu adhærentibus consilium, auxilium, vel favorem, per se vel alium, seu alios præstabunt, ab omnibus & singulis excommunicationis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, etiam in literis fœlicis recordat. Leonis Papæ X. Prædecessoris nostri, contrà dictum Martinum editis, & contentis, quas præmissorum occasione quomodolibet incurrissent, ac ab hujusmodi delictis, excessibus, & criminibus, necnon alia in forma Ecclesiæ consueta absolvendi, & super irregularitate propereà quomodolibet contracta dispensandi, omnémque inhabilitatis & infamiæ maculam sive notam penitùs abolendi, eósque rehabilitandi, & ad nostrum, & ejusdem Sedis gremium, necnon gratiam & benedictionem restituendi & reponendi.

Cæteráque alia necessaria ad hujus hæresis extirpationem faciant & exequantur.

§. 9. Omniáque & singula alia, quæ ad hujusmodi pestem reprimendam, & radicitùs extirpandam necessaria, sed quomodolibet opportuna faciendi, gerendi, ordinandi, coërcendi, & exequendi, ac auxilium brachii sæcularis, si opus fuerit, invocandi.

Et ad præmissa alios idoneos viros, si opportunum fuerit, deputent.

§. 10. Et ad præmissa omnia & singula, si, & quando expedire vobis, & alteri vestrum visum fuerit, viros aptos & idoneos, cum simili, vel limitata potestate sublegandi, & deputandi, ipsósque, quoties opportunum vobis, & alteri vestrum videbitur, revocandi, ac loco ipsorum alios similiter deputandi, auctoritate Apostolica plenam, & liberam potestatem, auctoritatem, facultatémque concedimus per præsentes.

Non obstantibus quibuscunque.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ idem Leo, Prædecessor noster, in suis literis voluit non obstare, & quæ pro expressis habere volumus, cæterísque contrariis quibuscunque, etiamsi in eis essent clausulæ aliquæ derogatoriæ derogatoriarum, & de quibus opporteret fieri specialis, & individua mentio, & de verbo ad verbum, quas pro expressis haberi volumus, & eis derogatum esse censemus, & intendimus.

D. P. An. 5. 13. Julii.

Datum Viterbii, sub annulo Piscatoris, die decima tertia Julii, millesimo quingentesimo vigesimo octavo, Pontificatus nostri anno quinto.

XXIII.

Exemptio Monachorum Eremitarum St. Romualdi, Montis Coronæ, Ordinis Camaldulensis, sub Regula St. Benedicti, & auctoritas eorum Majoris.

De Ordine Monachorum quàm Eremitarum Congregationis Camaldulensis plenè notavi suprà in Constitutione 1. Alexandri II. Nulli, folio 26. Ab ea tamen sejuncta est hæc Congregatio Eremitarum St. Romualdi, ut latiùs infrà in Constitutione 1. Pauli III. Rationi, ubi habes ipsius privilegia, & etiam in Constit. 35. Sixti V. Ea est, Tom. 2.

Romualdus, qui Ordinem Camaldulensem instituit, inter Sanctos relatus est, & ejus festum celebratur die 7. Februarii, ut habetur infrà in Constit. 32. Clementis VIII. Pia, infrà Tom. 3. fol. 51.

Edita A. D. 1528.

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis Filiis Majori, & universis Eremitis S. Romualdi, Ordinis Camaldulensis, præsentibus & futuris.

Eremitarum S. Romualdi commendatio.

VEstrum Ordinem in agro Dominico speciosum, ad salutem animarum in dies utiliter fructificantem, privilegiis, & gratiarum donis libenter ornamus, ut quietiùs, & decentiùs valeatis Altissimo famulari.

Major istius Congregationis utitur privilegiis Abbatum S. Benedicti, præterquàm in his exceptis.

§. 1. Itaque Majori vestro, ut quibus Abbates generales universorum Ordinum, sub Regula S. Benedicti militantium, privilegiis, immunitatibus, & gratiis uti possunt, vel consueverunt, uti in perpetuùm (citrà tamen facultatem utendi mitra, & baculo, ac aliis Pontificalibus, & benedictionem populo solemniter impendendi) possitis & valeatis, privilegiáque ipsa illis concessa, quorum tenores hic habemus pro sufficienter expressis, vobis concessa esse censeantur.

Congregatio eximitur à solutione pedagiorum &c.

§. 2. Quódque, quemadmodùm alii Ordines ab Ecclesia approbati, ita etiam vos, & vester Ordo in perpetùum à quibusvis gabellis, datiis, taliis, collectis, exactionibus, dativis, decimis, & quibusvis impositionibus, ex quavis causa & consideratione, etiam auctoritate Apostolica, impositis & imponendis, exempti censeamini, salémque vestrum pro usu vestro necessarium, ex quovis loco Sedi Apostolicæ immediatè subjecto, ad vestra Eremitoria transferre, liberè & licitè possitis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, concedimus, & indulgemus.

Prælati omnes hanc constitutionem executioni mandent.

§. 3. Quocircà universis & singulis Archiepiscopis, & Episcopis, ac quorumvis Ordinum Abbatibus per hæc scripta mandamus, ut per se, vel alium, seu alios vobis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittant vos contrà præsentium tenorem à quovis indebitè molestari, contradictores per censuras Ecclesiasticas, & alia juris opportuna remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contraria non obstent.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, dictorúmque Ordinum, statutis, & privilegiis, quibus illorum tenores pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, specialiter & expressè ad effectum

præsentium derogamus, contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptis fides detur.

§. 5. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, manu Notarii publici suscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsùs fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. An. 5. 27. Julii.

Datum Viterbii, sub annulo Piscatoris, die vigesima septima Julii, millesimo quingentesimo vigesimo octavo, Pontificatus nostri anno quinto.

XXIV.

Cursores Papæ, & Mandatarii aliarum Curiarum Urbis, in quibus causis citare, intimare, &c. valeant.

Confirmationem & declarationem vide infrà in Julii III. Constitut. 14. *Cùm ea, ubi alia notabo.*

Edita An. D. 1528.

CLEMENS PAPA VII.

Ad perpetuam rei memoriam

Alexander VI. statuit, Cursores tantùm citare posse, &c. in causis ordinariis coràm Judicibus Palatii Apostolici, & in causis omnium Judicum commissariorum.

ACcepimus nuper, quòd licèt dudùm, cùm à certo tempore præsentationes commissionum causarum, in Romana Curia pro tempore vertentium, manu Romani Pontificis, aut de illius mandato signatarum, quæ ex stylo, & consuetudine dictæ Curiæ eatenùs inviolabiliter observatis, quæ pro lege habentur, Auditoribus causarum Palatii Apostolici, aliisque Judicibus, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, Episcopis, & Prælatis, quibus dirigebantur, solùm per Cursores Romani Pontificis pro tempore existentis, præsentari, & citationes in causis ipsis fieri consueverant, ac citationes ipsæ per alios, quàm suos, & Sedis Apostolicæ Cursores fierent, in præjudicium nedùm ipsorum Cursorum, sed etiam litigantium in Romana Curia, abusúmque & perversionem, antiquorum, styli, & consuetudinum dictæ Curiæ; fœlicis recordationis Alexander Papa VI. Prædecessor noster, volens fraudibus, quæ in similibus quandoque fiebant, ac indemnitati ipsorum Cursorum & litigantium, observationíque styli, & consuetudinum ipsius Curiæ providere, Motu proprio, & ex certa scientia, auctoritate Apostolica decrevit, omnes & singulas commissiones, manu sua, aut de mandato suo pro tempore signatas, ac omnes & singulas citationes, coràm quibusvis dicti Palatii Apostolici Auditoribus, Judicibus, Commissariis, vel Ordinariis, in causis eis commissis, ac etiam Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, pro tempore pendentes, ac etiam intimationes, publicationes, & affixiones quarumcunque literarum in dicta Romana Curia, quas per alios, quàm per ipsos Cursores ex tunc de cætero præsentari, seu fieri contingeret, & processus illarum vigore habendos, nullius existere roboris, vel momenti, mandans inter alia dictæ Curiæ, & causarum Curiæ, & causarum Cameræ Apostolicæ Auditori pro tempore existenti, ut, si in præsentandis commissionibus, citationibus, executorialibus, intimationibus, affixionibus, & publicationibus, aliter fieri reperiret, citationes, publicationes, intimationes & affixiones, vel alia ad officium Cursorum prædictorum spectantia, præsentari, seu fieri reperiret, excommunicationis, ac pecuniarias, arbitrio ipsius Auditoris declarandas pœnas incurrisse declararet, & ad exactiones pœnarum pecuniariarum, & declarationem censurarum contrà inobedientes procederet, ac pro talibus publicè denunciari mandaret, & faceret.

Jul. II. confirmavit Bullam Alexandri VI. inhibendo Judicibus Mandatariisque &c.

§. 1. Ac successivè piæ memoriæ Julius Papa Secundus, similiter Prædecessor noster, intelligens, quod causæ, propter quas decretum & mandatum prædicta ab eodem Prædecessore emanaverant, adhuc tunc subsistebant, & similes abusus & fraudes, ac etiam citationes per alios, quàm per ipsos Cursores in diversis causis fiebant, stylum, & consuetudinem antiquos Curiæ hujusmodi pervertendo, Motu simili, non ad ipsorum Cursorum, vel alicujus alterius pro eis instantiam, sed de sua mera liberalitate, & ex certa scientia, decretum & mandatum hujusmodi, auctoritate Apostolica innovaverit, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere decreverit, & mandaverit, ac districtiùs inhibuerit omnibus & singulis causarum Palatii Auditoribus, aliisque Judicibus, & Commissariis, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, ac Senatori, Gubernatori, & Vicario generali Almæ Urbis, & Curiæ de Sabellis Judicibus, eorúmque Auditoribus, Collatoribus, seu Locatenentibus, & Capitaneis omnibus ordinariis, ne in causis eis commissis, & in quibus eis commissiones fierent, citationes commissionum, præsentationes executorialium, & alias intimationes, ac affixiones, & publicationes per alios, quàm per ipsos Cursores, quovis quæsito colore fieri facerent, sive permitterent, aut præsentatas, & factas reciperent, & admitterent, ac omnibus & singulis Nuntiis, & quibusvis aliis personis, quovis alio nomine nuncupatis, ne commissionum præsentationes, citationes, publicationes, intimationes, & affixiones hujusmodi, vel alia ad officium Cursorum prædictorum spectantia præsentare, seu facere, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna eo ipso incurrendi, quoquo modo præsumerent.

Declaravítque & ampliavit, ut hic.

§. 2. Ac decrevit & declaravit, omnes & singulas commissiones, per eum, seu de ejus mandato signatas, ac etiam omnes & singulas citationes coràm quibusvis Auditoribus, Judicibus, Commissariis, etiam Cardinalibus, vel ordinariis, in causis eis commissis pro tempore pendentibus, ac etiam intimationes, publicationes, & affixiones quarumcunque literarum in dicta Curia, quas per alios, quàm per ipsos Cursores de cætero præsentari, seu fieri contigerit, aut processus illarum vigore habendos, & indè secuta quæcunque, ac quidquid in contrarium, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, attentari contingeret, nullius roboris vel momenti, ipso jure, etiam absque eo, quòd aliter ejus dispositionem receptam esse constaret, existeret, & per Commissarios, etiam Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinales præfatos, judicandum, sententiandúmque fore, sublata eis aliter quavis judicandi, & interpretandi, facultate & auctoritate. Necnon mandaverit præfato Auditori, ac pro tempore existenti Almæ Urbis Gubernatori, ut eisdem Cursoribus super his efficacis defensionis præsidio assistentes, facerent mandatum, inhibitionem & decretum hujusmodi inviolabiliter observari, contradictores & inobedientes, censuris, & pœnis, etiam pecuniariis, compescendo, prout in literis eorundem Alexandri & Julii, Prædecessorum nostrorum, desuper confectis, pleniùs continetur.

Hic modò Pontifex prædictas constitutiones approbat, cùm clausula, quatenùs in usu. Quam successivè abstulit, mox infeciùs.

§. 3. Nihilominùs nonnulli, à quorum oculis DEI timor abscessit, quæ non sua sunt, quærentes, in diversis causis citationes, commissionum præsentationes, publicationes, intimationes, & affixiones, ac subhastationes, & alia ad officium dilectorum filiorum Cursorum nostrorum, tàm ex institutione eorum officii, quàm juxtà antiquos stylum & consuetudinem Romanæ Curiæ spectantia, contrà decretum & mandatum Alexandri VI. ac inhibitionem & declarationem Julii II. ac etiam contrà alia in prædictis literis contenta facere præsumunt in ipsorum grave præjudicium, & officiorum suorum læsionem, ac illorum exercitii usurpationem non modicam excommunicationis latæ sententiæ pœnam, juxtà inhibitionem Julii Prædecessoris,

cessoris, hujusmodi damnabiliter incurrendo. Quare nos hujusmodi errores submovere, ac ipsorum Cursorum indemnitati, prout convenit, providere volentes, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, decretum, & mandatum Alexandri, ac inhibitionem, & declarationem Julii prædecessorum, ac eorum literas hujusmodi, necnon in eis contenta quæcumque, ex certa nostra scientia (quatenus tamen sint in usu) approbamus, & innovamus, ac illa, & eis prorsus similia de novo decernimus, mandamus, inhibemus, eáque perpetua roboris firmitate subsistere, declaramus.

Inhibétque officialibus ne Cursores desuper impediant.

§. 4. Et per Auditores, Commissarios, etiam Cardinales, Vicarium, Gubernatorem, Senatorem, & alios Judices, ac eorum Collaterales, Locatenentes, Capitaneos præfatos, necnon omnes, & singulos Nuncios, & quasvis alias personas, quocumque nomine nuncupatas, prout singulos eorum concernit, sub dictæ excommunicationis latæ sententiæ, & quingentorum ducatorum fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe irremisibiliter applicandorum pœnis, per nuncios, & alios præmissa ad officium Cursorum ejus, & non aliis quibuscumque nunciis spectantia exercentes, eo ipso absque alia declaratione incurrendis, firmiter observari debere, juxta tamen continentiam dictarum literarum Alexandri, & Julii prædecessorum nostrorum, in quarum possessione dicti Cursores (ut etiam accepimus) existunt.

Deputatio Auditoris Cameræ in executorem.

§. 5. Necnon Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalem Auditorem pro tempore existentem, contrà eos ad nedum publicationem incursus pœnarum hujusmodi, ac illarum exactionem, sed etiam tamquàm falsarios, vigore præsentium, absque alia commissione sibi desuper facienda, procedere posse.

Decretum irritans.

§. 6. Et sic in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, & quicquid secus à quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus præmissis, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. 5. 16. Octobr.

Datum Romæ apud St. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die decimasexta Octobris millesimo quingentesimo vigesimooctavo, Pontificatus Nostri Anno quinto.

Sequitur declaratio Constitutionis præcedentis.

Edita A. D. 1529.

CLEMENS PAPA VII.

Motu proprio, &c.

Exordium.

CÙm de viribus literarum nostrarum præinsertarum, pro eo quòd illæ nobis tunc plenè non informatis, eisdem Cursoribus concedebantur (Quatenùs essent in usu, aut in dictarum literarum Alexandri, & Julii prædecessorum possessione) ab aliquibus in futurum dubitari posset.

Clausulam prædictam quatenus in usu, aufert. Prædictaque simpliciter confirmat.

§. 1. Nos igitur, ad quos spectat litium anfractus, & controversias succidere, dubiáque tollere, de possessione dictorum Cursorum in præmissis usu, & consuetudine roborata, ex fide, & relatione personarum fide dignarum plenè informati, ac de ipsorum Cursorum jure in præmissis omnibus, & singulis veram notitiam habentes, motu simili, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, decernimus, & declaramus, literas nostras præfatas, cum omnibus, & singulis decretis, declarationibus, inhibitionibus, mandatis, concessionibus, & aliis in eis contentis clausulis, perindè valere, & perpetuæ firmitatis robur obtinere, & Collegio dictorum Cursorum suffragari debere, in omnibus, & per omnia, perinde ac si dicta verba (Quatenùs in usu, aut literarum Alexandri, & Julii possessione ipsi Cursores essent) non apposita vel expressa fuissent, & ita intentionis nostræ, & voluntatis incommutabilis, fuisse, & esse attestamur. Et nihilominùs pro potiori cautela decretum, & mandatum Alexandri, ac inhibitionem, & declarationem Julii prædecessorum nostrorum, ac eorum literas hujusmodi, necnon in eis contenta quæcumque, Apostolica auctoritate, & ex nostra certa scientia approbamus, & innovamus, ac ália, & eis prorsus similia de novo concedimus, decernimus, mandamus, inhibemus, & declaramus ea perpetua roboris firmitate subsistere.

Omnes monet ad observantiam hujus constitutionis.

§. 2. Et Auditores, Commissarios, etiam Cardinales, Vicarium, Gubernatorem, Camerarium, & Cameræ Apostolicæ Clericos pro tempore existentes, Senatorem, & alios Judices, & eorum Collaterales, Locatenentes, & Capitaneos præfatos, etiam Turris nonæ, Ripæ, & Ripettæ, necnon omnes, & singulos Nuncios, & quasvis alias personas, quocumque nomine nuncupentur, prout singulos eorum concernit, sub excommunicationis, suspensionis, & interdicti latæ sententiæ, & quingentorum ducatorum fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe irremisibiliter applicandorum pœnis, per Nuncios, Mandatarios, & alios præmissa ad officium Cursorum eis, & non aliis quibuscumque Nunciis, spectantia, & exercentia, eo ipso absque alia declaratione incurrendis, firmiter observari debere. Mandantes tàm dictis Nunciis, Mandatariis, & Officialibus officia sua in quibuscumque Curiis, & coram quibuscumque personis, nullis exceptis, ac in literarum Apostolicarum facienda executione, sine affixione, aut citationibus, directè, vel indirectè, quovis quæsito colore, vel ingenio se intromittant, & intromittere tentent, vel procurent.

Gesta in contrarium damnat.

§. 3. Decernentes commissionis præsentationem, ac citationis executionem, intimationem, publicationem, & affixionem, per alios quàm dictæ Curiæ Cursores pro tempore faciendas, ac processus illarum vigore habendos, & faciendos irritos, ac nullam fidem, in judicio, & extrà illud eis adhibendam fuisse, nec adhiberi debere, sed fuisse, & esse nullas, & invalidas, nulliúsque roboris, vel momenti, ac pro nullis, & invalidis, ac infectis, & viribus omninò vacuis haberi.

Auditorem Cameræ executorem deputat.

§. 4. Mandantes insuper, & committentes Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, nunc, & pro tempore existenti generali Auditori, quatenùs Collegio dictorum Cursorum in præmissis, per se, & ejus Locumtenentem efficacis defensionis præsidio assistat, eáque omnia, & singula sub prædictis aliis censuris, & pœnis observari faciat, & contrà rebelles, ac inobedientes quoscumque debitæ executioni, etiam summariè, simpliciter, & de plano, sola facti veritate inspecta, quacumque appellatione remota, debitæ executioni demandet, & demandari faciat, & exequatur.

Clausulas præservativas apponit.

§. 5. Decernentes, quòd confirmatio, approbatio, innovatio, decretum, inhibitio, & gratia nostra hujusmodi ex quacumque causa etiam urgentissima, & de necessitate exprimenda, de subreptionis, aut obreptionis vitio, seu intentionis defectu, notari seu impugnari minimè possint, & debeant, & in præmissis omnibus, & singulis sic per quoscumque Judices, etiam præfatos, in quacumque instantia pronunciari &c. Sublata, eis &c. ac irritum &c. decernentes, & declarantes.

Clausulas derogatoriæ addit.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Mandatariis, etiam per nos, & Sedem prædictam, sub quacumque verborum forma, & expressione, etiam motu proprio, & ex certa scientia, & cum quibuscumque clausulis, etiam urgentissimis, & de necessitate exprimendis, pro tempore concessis, confirmatis, & innovatis, quibus, illarum tenores pro expressis habentes, latissimè derogamus, & derogatum fuisse, & esse decernimus, & declaramus, cæterísque contrariis quibuscumque

sub clausulis opportunis, & consuetis ad ipsorum libitum.

Fiat Motu proprio, I.

Causarum repetitio.

§. 7. Et cum absolutione à censuris ad effectum, &c. ac decreto, & declaratione prædictis, perinde, ac si dicta verba in nostris literis non fuissent expressa, latissimè extendentes, & de nobis, si opus fuerit, decretis, inhibitione, mandatis, approbatione, innovatione, concessione, ac aliis clausulis supradictis, quæ pro repetitis, habeantur, & de deputatione judicis deputati, &c. ut suprà. Et quòd præmissa de subreptionis vitio, aut intentionis defectu, notari seu impugnari non possint, latissimè extendentes. Et cum derogatione statutorum, privilegiorum, & indultorum, ut suprà, latissimè extendentes. Et quòd præmissorum omnium, & singulorum, & circa præmissa necessariorum, sola signatura sufficiat, & ubique in judicio, & extrà illud fidem faciat, Regula contraria non obstante, seu etiam major, & verior specificatio, ac expressio fieri possit in literis, quæ per Breve nostrum ad ipsorum libitum expediri debeant. Et remanente eorumdem Mandatariorum, quoad causas ordinarias exercitio, quoad solitas citationes per eos fieri solitas ac in suis solitis Tribunalibus, & quoad eas quibus non proceditur per commissionem primam seu dependentem.

Fiat I.

D. P. A. 6. 4. Octobr.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Quarto nonas Octobris, Anno sexto.

Publicatio.

Die vigesimaseptima mensis Octobris, millesimo quingentesimo vigesimo nono, præsentes literæ affixæ, & præsentatæ fuere in valvis seu portis Audientiæ Palatii Apostolici R. P. D. Almæ Urbis Gubernatoris, Cameræ Apostolicæ, Vicarii Papæ, Audientiæ Capitolinæ valvis Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, per me Joannem Servier S. D. N. Papæ Cursorem.

Petrus Crasseti pro Magistro Curs.

XXV.

De Syndicatu Judicum, & Officialium Status Ecclesiastici.

Alia quæ hujusmodi Officiales respiciunt, vide suprà in Paul. II. Const. 3. Munera. fol. *Et infrà Pii V. Constitut. 140. Et si Romani. fol. Tom. 2.*

Edita A. D. 1528.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

ONus pastoralis officii, nobis supernæ Majestatis providentia, meritis licet imparibus, commissi, nos inducit, ac etiam voluntarios excitat, ut non solùm circa spiritualia, sed etiam temporalia Romanæ Ecclesiæ, ac illi subjecta, provincias, civitates, terras, & loca, solicita ac vigilanti cura intendamus, & ut civitates, terræ, & loca ipsa, prosperè, & fœliciter regantur, illorúmque populi ab indebitis oppressionibus sublevati in semitis justitiæ dirigantur, remediis opportunis provideamus, ac his quæ propterea à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris providè gesta sunt, ut firmiùs observentur, nostræ approbationis robur impartimur, & aliàs desuper disponamus, prout ad fœlicem ejusdem Ecclesiæ statum, & eorumdem populorum indemnitatem, & utilitatem conspicimus in Domino salubriter expedire.

Julius II. ex causis hic expressis.

§. 1. Dudùm siquidem per fœl. record. Julium Papam II. prædecessorem nostrum, tàm ex diversis querelis, ac clamoribus populorum, Communitatum, Universitatum, ac singularum personarum, civitatum, terrarum, & locorum sibi, & dictæ Romanæ Ecclesiæ immediatè subjectorum, quàm aliorum fide dignis relationibus intellecto, quòd nonnulli Gubernatores, & Locatenentes, eis regendis, & gubernandis per ipsum prædecessorem, ac Apostolicæ Sedis Legatos de latere deputati, precibus, pretio, odio, aut amore ducti, eo prætextu confisi, quòd administrationum suorum officiorum rationem alicui reddere non erant soliti, diversa, & varia eis gravamina, & damna etiam intolerabilia inferre, justitiam non administrare unicuique, ut tenebantur, atrociorum quandoque delictorum impunitatem pro particulari lucro præstare, executiones indebitas facere, carceratorúmque innocentium relaxationes prorogare, & in proprios usus convertere, statutorúmque rationabilium, constitutionum provincialium, & Cameralium, literarúmque Apostolicarum formam, & tenorem non servare, ac propriis commoditatibus intenti, subditorum quieti, ac paci, & justitiæ administrationi modicum studere consuevisse, in eorum animarum periculum, dictorúmque subditorum gravamen, & præjudicium, perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum.

Decrevit omnes officiales, finito officio, coràm Pontifice syndicatui se subjacere, & pro eis, & eorum Auditoribus, deputatis & familia rationem reddere debere.

§. 2. Dictus prædecessor motu proprio, & ex certa ejus deliberatione, sua in perpetuum valitura constitutione statuit & ordinavit, ut omnes & singuli Gubernatores, ac eorum, seu Legatorum præfatorum Locatenentes, etiam Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, aut quavis alia, Ecclesiastica seu sæculari dignitate fungentes, qui nunc, & pro tempore, perpetuis futuris temporibus provincias, civitates, terras, & loca, quæcumque & qualiacumque essent, nulla penitus exceptione habita, præfatæ Romanæ Ecclesiæ immediatè subjecta, ex deputatione ipsius prædecessoris, vel Legatorum, aut Gubernatorum hujusmodi pro eo, & Romana Ecclesia præfata, regebant, gubernabant, & administrabant, seu regerent, gubernarent, & administrarent quavis grandi, & latissima potestate, arbitrio, & auctoritate muniti, etiamsi eorum literis caveretur expressè, quòd ad aliquam redditionem rationis administrationum suarum non tenerentur, nec cogi possent, post finem cujuslibet officii, & administrationis eorum infrà mensem conspectui ipsius prædecessoris, aut Romani Pontificis successoris sui pro tempore existentis, seu si ab ipsis Legatis deputati, & pro tempore finiti eorum officii, Legati præfati in locis ipsarum legationum præsentes forent, coràm ipsis Legatis se personaliter præsentare, ac gestorum administratorum, & omissorum, tàm per eos, quàm eorum Auditores, & alios officiales, deputatos, & familiam, rationem reddere, querelisque & accusationibus contrà eos propositis, coràm eo, vel successoribus suis, vel per eos, aut ab eis deputandis, seu Legatis prædictis respectivè, de gestis, seu omissis in eorum officiis respondere, ibique per dies duodecim continuos, postquàm per ipsum Julium prædecessorem, vel successores præfatos, seu dictos Legatos, etiam respectivè examen redditionis rationis hujusmodi inceptum, seu commissum fuerit, permanere, nec etiam post inde, sine sua, aut successorum prædictorum, vel ab eodem prædecessore & successoribus hujusmodi deputatorum, aut Legatorum præfatorum similiter respectivè expressa licentia recedere.

Officialibúsque in syndicatu condemnatis appellare prohibuit, quòd declaratur mox infrà.

§. 3. Necnon de eo, in quo per prædecessorem, & successores suos, aut ab eodem prædecessore, vel eis deputatos, seu Legatos hujusmodi condemnati forent, statim omni dilatione, protelatione, & malitia, ac excusatione, appellationibúsque quibuscumque cessantibus, satisfacere, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac perditionis emolumentorum eis ratione dictorum officiorum debitorum, & inhabilitatis ad quæcumque alia officia in posterùm exercenda, pœnis tenerentur.

Illósque antequàm incipiant exercere officia jussit jurare, & cavere debere de servando præmissa. De quo vide etiam mox infrà.

§. 4. Et nihilominùs suis & successorum prædictorum Secretariis, ut literas Apostolicas sub plumbo, aut in forma Brevis, Cancellariis verò & aliis ab ipsis Legatis deputatis, tunc & pro tempore existentibus, ne literas patentes officiorum Gubernatorum, seu Locatenentium respectivè traderent, ipsique Gubernatores, Locatenentes officia hujusmodi

exercere

exercere auderent, nisi priùs in Camera Apostolica, aut si ab ipsis Legatis deputarentur, in eorum Cancellaria de præmissa omnia & singula observando jurassent, & idoneam cautionem dedissent.

Salariorúmque Officialibus debitorum in fine officii, mandavit retinere tertiam partem, usque ad finem syndicatus.

Hoc non servatur.

§. 5. Necnon omnibus,& singulis Thesaurariis, Camerariis, Communitatibus, & Universitatibus, & aliis ad quos spectabat, & spectaret, provinciarum, civitatum, terrarum & locorum dictæ Ecclesiæ immediatè subjectorum, tunc, & pro tempore existentibus, ne eisdem Gubernatoribus, seu Locatenentibus de tertia parte eorum salarii, seu provisionis in fine officii eis debita responderent, sed illam retinerent, donec eis quod absoluti forent, legitimè constaret, sub eadem excommunicationis pœna mandavit.

Proclama etiam tempore syndicatus fieri præcepit, ut gravati querelas proponere possent.

§. 6. Ac voluit, quòd Magistratus digniores, quocumque nomine nuncuparentur, civitatum, terrarum, & locorum prædictorum statim functo officio Gubernatorum, seu Locatenentium hujusmodi, per publicum proclama omnibus & singulis, querelas seu accusationes, contrà Gubernatores, aut Locatenentes exponere volentibus, ut ad ipsum prædecessorem vel ad ipsos Legatos, si Gubernatores, seu Locatenentes ab eis deputati forent, ipsique Legati in locis suarum legationum præsentes essent, infrà mensem prædictum cum eorum probationibus & juribus accederent, recepturi infrà duodecim dies justitiæ complementum, per publicum proclama notum facerent, deputandi verò ab eodem Julio & successoribus præfatis de eorum deputationibus, ac justitiæ administratione, omnes, & singulas querelas, & accusationes exponere volentes, per affixionem cedularum in valvis Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in Campo Floræ certiores redderent.

Syndicatoribus facultatem summariè, &c. procedendi concessit.

§. 7. Atque in examinatione redditionis rationis, & administrationis hujusmodi, & aliis præmissis faciendis, ne partes ad Romanam Curiam, vel Legatos ipsos pro exponendis querelis, aut accusationibus accedentes nimium gravarentur, summariè, simpliciter, & de plano, ac extrajudicialiter, absque aliquibus sumptibus, sola facti veritate inspecta, etiam sine scripturæ alicujus confectione procederetur, prout in literis ipsius prædecessoris desuper confectis pleniùs continetur.

Multi tamen cessabant querelas proponere, ut evitarent expensas ad Urbem veniendi &c.

§. 8. Cùm autem, sicut non sine animi nostri displicentia, ad nostrum perveniret auditum, licèt causæ propter quas literæ prædictæ ab eodem prædecessore emanarunt, adhuc subsistant, tamen formidandum est, ne oppressi pro tempore propter impensas, quas pro querelis, aut accusationibus contrà Gubernatores, & Locatenentes, eorúmque Auditores, & alios Officiales præfatos exponendis, ad nos, aut successores nostros Romanos Pontifices seu Legatos prædictos, juxta ordinationem Julii prædecessoris hujusmodi veniendo subire cogerentur, potiùs à querelarum, seu accusationum hujusmodi expositione abstinere habeant, quàm expensas hujusmodi facere velint, sicque effectus literarum earumdem impediri debeat.

Ideò Pontif. iste Constit. dicti Julii II. confirmat, & modificat his modis videlicet.

§. 9. Nos cupientes, prout ex debito ipsius pastoralis officii tenemur, fœlici, & tranquillo regimini, & successu, ac indemnitati populorum prædictorum, quos in visceribus gerimus charitatis, paterno affectu providere, ac eos à laboribus, & expensis, quantum possumus relevare, habita super his cum venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, matura deliberatione, & de eorum unanimi consilio, & assensu, statutum, & ordinationem, ac mandatum, & desuper confectas literas Julii prædecessoris hujusmodi, necnon omnia, & singula in eisdem literis contenta, sub modificatione infrascripta, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus, & innovamus, & perpetua roboris firmitate subsistere, ac plenum effectum sortiri, & firmiter perpetuò, tàm per Gubernatores, & Locatenentes, ac Auditores, Judices, & alios Officiales, quàm per præfatos, & alios quos literæ ipsæ concernunt, sub excommunicationis latæ sententiæ, & perditionis emolumentorum, ac inhabilitatis pœnis prædictis respectivè observari debere decernimus.

Officiales syndicentur, in locis officii coràm Commissario à Pontif. deputando.

Hoc non servatur, sed successor in officio, est loco Commissarii.

§. 10. Et nihilominùs præmissa per dictum Julium prædecessorem, ut præfertur, statuta, & ordinata de novo sic, quòd tàm Gubernatores, ac eorum, seu dictorum Legatorum, Locatenentes, aut Vicelegati, aliique Præsidentes provinciarum, civitatum, terrarum, & locorum, nobis & dictæ Romanæ Ecclesiæ subjectorum prædictorum, præsentes, & futuri, etiam Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, aut quavis alia Ecclesiastica, vel sæculari dignitate, ut præfertur, fungentes, & quavis facultate muniti, quàm ab eisdem Legatis, & Gubernatoribus, seu eorum Locatenentibus, aut Vicelegatis, & Præsidentibus in provinciis, civitatibus, terris, & locis prædictis pro tempore deputati Locatenentes, ipsorúmque Auditores, Judices, & alii quicumque Officiales pro tempore existentes, si annales fuerint, functo cujuslibet officii, & administrationis eorum anno, & si ultrà annum in eorum officio, in aliqua provincia, Civitate, vel terra duraverint, in fine cujuslibet anni, si verò breviori tempore eorum officia durent, in fine eorum officii, in civitatibus, terris, & locis, in quibus officia exercuerint, coràm personis dignioribus, civitatum, terrarum, & locorum eorumdem videlicet coràm uno Commissario, per nos aut successores nostros præfatos ex dicta Romana Curia, moderatis ipsorum officialium, ac provinciarum, vel civitatum, seu terrarum, vel si nobis, aut successoribus prædictis videbitur, pro parte Cameræ prædictarum expensis mittendo, adjunctis secum Episcopo loci, vel eo absente ejus Vicario in spiritualibus generali, & Procuratore Fiscali ipsius loci, vel civitatis per præsidentes dictæ Cameræ pro tempore deputato, & capite officii, seu magistratus ipsius civitatis, vel terræ, videlicet Confalonerio, vel Præposito, qui pro tempore fuerit, aut uno Doctore per ipsas digniores personas, ultrà Commissarium, ac Episcopum, vel Vicarium, & Procuratorem Fiscalem præfatos eligendo, gestorum, & administratorum per eos aliàs, juxtà tenorem literarum Julii prædecessoris hujusmodi, rationem reddere, & querelis ac accusationibus contrà eos propositis, de gestis, seu omissis in eorum officiis, sublato quovis diffugio, respondere teneantur.

Et coràm Episcopo.

Procuratore Fiscali.

Prioréque Magistratus

Syndicatores summariè procedant &c.

§. 11. Ac Commissarius mittendus, Episcopus, vel Vicarius, & Procurator Fiscalis, Confalonerius, seu Præpositus & Doctor eligendus præfati rationem administrationis hujusmodi, cum omni summarietate, integritate, & severitate, audiant & procedant, ac querelas & probationes contrà Gubernatores, Vicelegatos, & Præsidentes præfatos, præpositas, & factas recipiant, processúsque desuper forment, & clausos, ad nos vel successores nostros prædictos, ut nos vel dicti successores, de ipsorum Gubernatorum, Vicelegatorum, & Præsidentium, juxtà ipsorum demerita, amotione, vel ad ulterius tempus confirmatione maturè deliberare possimus, fideliter mittant, Ipsorum vero Gubernatorum, Vicelegatorum, & Præsidentium Locatenentes, ac Auditores, & alios Officiales præfatos, condemnando vel absolvendo judicare, & ad restitutionem, omnibus subterfugiis, cavillationibus, & exceptionibus semotis, nisi propter casuum gravitatem eis concordent, aliàs concorditer, vel Commissario præfato, id nobis, vel eisdem successoribus referendum esse videretur, quo casu contrà eos, servato tenore literarum Julii prædecessoris hujusmodi procedendum sit, cogere debeant.

Condemnati ad Papam possint habere recursum infrà mensem expediendum.

§. 12. Et si ab eorum decisionibus, & sententiis aliqui eorum se gravatos prætendant, ad nos vel à nobis deputatos, per viam recursus provocare, & appellare possint, sic tamen, quòd nisi infrà mensem immediatè sequentem, revocationem, vel correctionem eorum, quæ contrà eos decisa, vel determinata

fuerint, non reportaverint, ex tunc absque aliqua facienda intimatione, decisiones, & sententiæ ipsæ firmæ remaneant, & executioni demandentur, perindè ac si ab eis, reclamatum vel appellatum non fuisset.

Et culpabiles non retineantur in officio.

§. 13. Et si Legatorum, Gubernatorum, Vicelegatorum & Præsidentium præfatorum Locatenentes, Auditores, & alii Officiales prædicti culpabiles reperti fuerint, in eorum officiis perseverare non permittant, sed Legatus illius Provinciæ pro tempore existens de novis Locatenentibus, Auditoribus, Judicibus, & Officialibus debitè provideat, & nisi infrà mensem providerit, tunc per Nos, aut Successores antedictos Locatenentibus, Auditoribus, & Officialibus, cum convenienti salario eis per ipsum Legatum præstando, provideri debeat.

Cautiones præstandæ per officiales scribantur in libris R. Cameræ Apostolicæ.

Hoc non servatur.

§. 14. Ac quòd cautiones idoneæ per deputandos ab ipsis Legatis, ac eorum Officiales de præmissis observandis dandæ, ad dictam Cameram Apostolicam in libro particulari pro hujusmodi cautionibus annotandis ordinato, in quo cautiones per Gubernatores, & Vicelegatos prædictos præstandæ, annotandæ erunt, annotari debeant, ipsorúmque Legatorum Secretarii, seu Notarii deputandi à legatis ipsis literas patentes officiorum suorum, nisi priùs eis per fidem manu Notarii ipsius Cameræ factam constiterit, quòd cautiones prædictæ annotatæ fuerint, consignare non debeant, auctoritate & tenore prædictis perpetuò statuimus, & ordinamus.

Exemplorum fides.

§. 15. Decernentes præsentium transumptis, etiam impressis, manu tamen Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eamdem prorsus fidem in judicio, & extra ubilibet adhibendam fore, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Vidi pluries disputari, an ligaret hæc Constitutio, cum non appareret fuisse publicatam.

Ideò posuit ejus publicationem.

§. 16. Declarantes præsentes nostras literas à data præsentium locum habere, & servari debere, etiam quoad Officiales supradictos quoad syndicatum præmissum in fine officiorum suorum, etiam quòd in principio eorum officii cautiones non dederint, & tempore publicationis præsentium in officiorum suorum exercitio, & possessione existant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 17. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac legibus municipalibus, & aliis Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica roboratis statutis, & consuetudinibus, ac omnibus illis, quæ præfatus prædecessor in dictis literis voluit non obstare, quæ omnia præsentibus pro expressis, & repetitis haberi volumus, cæterísque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. P. A. 6 die 1. Dec.

Datum Romæ apud St. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimo octavo, Kalend. Decembris, Pontificatus nostri Anno sexto.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini, 1528. Indictione prima, die verò 8. mensis Decembris, Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Clementis divina providentia Papæ VII. Anno ejus sexto, præsentes retroscriptæ literæ publicatæ fuere in valvis seu portis Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Audientiæ Palatii Apostolici, Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, per me Joannem Serrurier prælibati S. D. N. Papæ Cursorem.

Vianus de Bellavilla Magister Cursorum.

XXVI.

Declaratio, quòd electio successoris hujus Papæ, Bononiam, Viennam vel alibi profecturi, fiat in ipsa Urbe, si ante ad eam reditum, ipse decesserit. Et innovatio Constitutionum Alex. III. Greg. X. & Clem. V. circa electionem Papæ.

Quoad electionem Pontificis, vide infrà Constitut. 63. Pii IV. In eligendis, ubi notabo, in Tomo 2. fol. Et constitutionem Alexandri III. hic cit. habes in cap. 2. de Elect. & Gregorii X. habes in cap. 3. eod. tit. in 6. Et Clementis V. habes in Clem. 2. eod. tit. suprà fol.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1529. & 1533.

Carolus V. Imperator, pacem Italiæ offerens, Pontificem requirit ut secum Bononiæ conveniat.

Cùm charissimus in Christo filius noster, Carolus Romanorum, & Hispaniarem Rex Catholicus in Imperatorum electus, intellexisset, Turcarum tyrannum potentissimo exercitu ad denuò Regnum Ungariæ invadendum & occupandum venire, cognoscénsque propereà, non solùm Regnum, sed etiam totam Rempublicam Christianam in maximo versari discrimine, & desiderans Ferdinando Regi Ungariæ Fratri suo dulcissimo ipsique Reipublicæ Christianæ opem ferre, prout ad ejus officium, cùm Advocatus Ecclesiæ existat, pertinere cognoscebat, omnibus suis regnis dimissis, quam primùm ad Italiam venit, offerens pacem illam, quam JESUS CHRISTUS, in cœlum ascendens suis reliquit discipulis, Regibus, & Principibus Christianis, ac Italiæ Potentatibus, sine qua eidem Turcarum tyranno resisti non posse cognoscebat, & pro hujusmodi universali pace faciliùs componenda nuper nobis suis literis significavit, plurimùm expedire, ut in Civitate nostra Bononiæ quàm celerius fieri posset, insimul conveniremus, ut totam Italiam tandem à tot calamitatibus liberaremus, illíque pacem daremus, ut illâ placatâ, illius Potentatus ac Barones unitis animis & viribus non solùm dicto Turcarum tyranno resistere, sed ipse cum toto ejus exercitu profligari possit.

Ipse propterà Bononiam proficiscitur.

§. 1. Nos ejus pium & honestum desiderium plurimùm in Domino commendantes, etsi ex gravi infirmitate, qua tot mensibus detenti fuimus, convaluerimus, tamen pristinas corporis vires adhuc non recuperavimus, occasionem tamen rei benè gerendæ, & tàm necessarii boni omittere nolentes, cognoscentes ad officium nostrum pertinere pro salute gregis dominici nobis commissi, periculo vitæ nos exponere, & ad Civitatem ipsam Bononiæ, omni celeritate & mora cessante, nos conferre, in Alma tamen Urbe nostra causarum, & literarum Apostolicarum Audientiam relinquentes, ac relinquere declarantes, ad effectum, ut si ante reditum nostrum ad Urbem ipsam nos ab hac luce migrare contingeret, in ipsa Urbe, in qua Audientiam memoratam relinquimus, & non in Civitate Bononiæ seu in alio loco, in quo, tempore obitus nostri, cum nostra Curia resideremus, electio Romani Pontificis fieri debeat, nisi ipsa Urbs tunc interdicta, vel contrà Ecclesiam Romanam in manifesta rebellione persisteret, seu de impressione dubitaretur, sicut aliàs ex causis tunc expressis, proximis annis circa electionem Pontificis in eventum obitus nostri, ità & nunc etiam providere desideramus, & intendimus.

In Urbe causarum Audientiam, &c. relinquit, ibíque futuri Papæ electionem fieri jubet.

§. 2. Habita igitur super his cùm venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus matura deliberatione, & diligenti examine, & de eorumdem consilio, & unanimi consensu, causarum, & literarum Apostolicarum Audientiam in ipsa Urbe post nostrum ab ea discessum remanere, ad effectum, ut si ante reditum nostrum ad ipsam Urbem, nos ab hac luce migrare contingeret, ibi, & non alibi ubi nos mori contingat, electionem Romani Pontificis celebrari debere, nisi Urbs ipsa tunc interdicto subjaceret, vel esset apertè rebellis, aut inibi de impressione dubitaretur, ut præfertur. Super quo, majoris partis Cardinalium tunc ibidem existentium, decisioni stari, & tunc in Civitate Castellana, seu Urbevetana, seu Perusina, servato scripturæ

hujus-

hujuſmodi ordine, fieri debere, dummodò illæ eccleſiaſtico interdicto ſubjectæ ſeu rebelles non fuerint, ut præfertur.

Constitutiones Alex. III. Greg X. & Clem. V. innovat.

§. 3. Ac per fœl. record. Alexandrum III. Licet de evitanda, & Gregorium X. in Lugdunenſ. Ubi periculum, & ne Romani, incipientes, per Clementem V. Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros in Viennenſ. Concilio circà electionem eamdem hactenùs editas conſtitutiones, & alias extravagantes in omnibus in eis contentis ſervari, & in ſuo robore permanere debere volumus, atque decernimus.

Electionem aliter factam irritat.

§. 4. Nos enim electionem alibi contrà præſentium tenorem per eoſdem Cardinales factam, nullam & irritam fore, ipſóſque Cardinales ad aliam benedictionem Romani Pontificis, ſervata eorumdem præſentium literarum forma, procedere debere, & per eos contrà præmiſſa nullatenùs diſpenſari poſſe, etiam decernimus.

Nulli ergo omninò hominum, &c. Si quis &c.

D. P. An. 6. die 6. Octob.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimo nono, Pridie Nonas Octobris, Pontificatûs noſtri Anno ſexto.

Sequitur innovatio dictæ Constitutionis.

Edita A. D. 1533.

CLEMENS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus Innovationis.

LIcèt variæ conſtitutiones, pro evitanda diſcordia in electione Romani Pontificis, etiam circà locum celebrandæ ipſius electionis, à noſtris prædeceſſoribus ſalubriter ſint editæ, tamen ſicut accepimus, ſi nos ab Alma Urbe aliquamdiu abſentaremur, & antè reditum noſtrum ad ipſam Urbem nos per divinam voluntatem decedere contingeret, à nonnullis aſſeritur, quòd per conſtitutiones hactenùs editas circà locum celebrandæ electionis hujuſmodi non ſit pro conditione hujus temporis ex omni parte ſatis proviſum.

Relatio præced. const.

§. 1. Et id dudum cum verſus Bononiam, &c.

Reſiduum prætermitto, quia tota ipſa bulla præcedit.

Enunciatio alterius Innovationis.

§. 1. Et deinde cum nos iterum pro ſimili neceſſitate ad dictam Civitatem Bononiæ conferre, & inibi cum præfato Carolo Imperatore ex Germania redeunte, ad ſimilem effectum convenire neceſſe fuiſſet, nos de ſimili eorumdem fratrum conſilio literas prædictas per alias noſtras literas innovavimus, prout in eiſdem literis pleniùs continetur.

Causa alia hujus innovationis.

§. 3. Cùm autem nos de proximè pro nonnullis noſtris, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ac orthodoxæ, & Catholicæ fidei, totiúſque Reipublicæ Chriſtianæ arduis negotiis, & ex urgentiſſimis cauſis ad Civitatem Viennam vel alium locum magis opportunum, minoris vel majoris ab Urbe diſtantiæ, prout nobis convenire videbitur, non ſine gravi noſtræ, ac totius Curiæ noſtræ incommodo nos conferre, ac inibi cum chariſſimo in Chriſto filio noſtro Franciſco Francorum Rege Chriſtianiſſimo convenire, & ad certum tempus à dicta Urbe nos abeſſe neceſſe eſſet.

Innovatio præced. constit.

§. 4. Nos propterea circà electionem Romani Pontificis in eventum deceſſus noſtri, Domino ita volente, ante reditum noſtrum ad eamdem Urbem pari modo ut debemus, providere volentes, habita etiam ſuper hoc cum ipſis fratribus matura deliberatione, & de ſimili eorumdem conſilio, & aſſenſu, priores literas noſtras prædictas auctoritate Apoſtolica tenore præſentium innovamus, ac plenum firmitatis robur obtinere, illáſque necnon omnia, & ſingula in eis contenta, in eventum ipſius deceſſus noſtri ante reditum noſtrum ad eamdem Urbem circà electionem futuri Romani Pontificis in omnibus & per omnia inviolabiliter obſervari debere, ac per dictos Cardinales contra præmiſſa nullatenùs diſpenſari poſſe, necnon totum id & quidquid ab eiſdem Cardinalibus quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Nulli ergo omninò hominum. &c. Si quis &c.

D. P. A. 10. die 3. Sept.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimo tertio, tertio Nonas Septembris, Pont. noſtri Anno decimo.

Publicatio.

Lecta & publicata fuit ſupraſcripta Innovatio Romæ in Cancellaria Apoſtolica, die Martis nona Septembris, Anno, & Pontificatus, quibus ſuprà.

XXVII.

Inquiſitorum hæreticæ pravitatis facultas, procedendi adverſus quoſcumque etiam Regulares cujuſcumque Ordinis in cauſis hæreſis. Indulgentiáſque concedendi Confratribus Societatis Cruceſignatorum, pro ſervitio Sanctæ Inquiſitionis.

Quoad primam partem hujus Bullæ, attende conſt. 51. Pii IV. Paſtoris in Tomo 2. fol. 62. cum ampliatione Pauli V. in conſt. 26. Romanus. Tom. 3. Et quoad ſecundam, vide conſt. 110. Pii V. Sacroſanctæ, cùm ibi indicandis. Tom. 2.

Edita A. D. 1530.

CLEMENS EPISCOPUS &c.

Dilecto filio Paulo Butigellæ, totius Ordinis Fratrum Prædicatorum Vicario generali, in Ferrarienſ. & Mutinenſ. Civitatibus & Diœceſibus hæreticæ pravitatis Inquiſitori.

Martini Lutheri hæreſis quantociùs eſt extinguenda.

CÙm, ſicut ex relatione pro parte tua nobis facta, cum gravi noſtræ mentis moleſtia, innotuit, in diverſis Italiæ partibus adeò peſtifera hæreſis Lutheri, non tantùm apud ſæculares perſonas, ſed etiam eccleſiaſticas, & regulares, tàm mendicantes, quàm non mendicantes invaluerit, ut aliquando nonnulli ex eis ſuis ſermonibus, & verbis, & (quòd deterius eſt) publicis prædicationibus tali labe pleróſque inficiant, & Chriſtifideles, ſub obedientia Sanctæ Romanæ Eccleſiæ viventes, & præcepta ejuſdem Eccleſiæ ſervantes, non leviter ſcandalizent, in hæreſium augmentum, puſillorum ſcandalum, atque Catholicæ fidei non mediocre detrimentum.

Ne ſerpat nimium ut hæreſis Arii.

§. 1. Nos attendentes, Arium unam modicam ſcintillam fuiſſe in Alexandria, ſed quoniam non mox oppreſſus eſt, grande per totum Orbem incendium exſuſcitaſſe, ac cupientes huic veneno, hæreſique nefariæ, & labi peſtiferæ, quam ſupremis extingui affectibus anhelamus, omni ſalubri, quo poſſumus, remedio occurrere, & ne hujuſmodi morbus excreſcat ulteriùs, ſed operante Domino paſſim evellatur, ſalubriter providere.

Inquiſitores ergo procedant contrà omnes etiam Regulares, cujuſcumque Ordinis.

§. 2. Tibi necnon omnibus, & ſingulis aliis dictæ hæreticæ pravitatis Inquiſitoribus, ex Ordine Fratrum Prædicatorum, maximè Congregationis utriuſque Lombardiæ per univerſam Italiam conſtitutis, & deputatis, ac conſtituendis & deputandis, eorúmque Vicariis, in virtute ſanctæ obedientiæ, & in remiſſionem peccatorum veſtrorum diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenùs omnibus, & ſingulis etiam Carmelitarum, & aliorum Ordinum Mendicantium Religioſis, vel non Mendicantibus de hujuſmodi peſte diffamatis, aut aliter ſuſpectis, præcipuéque tales errores in ſuis ſermonibus, verbis, ſeu prædicationibus diſſeminantibus, per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, ſuper hujuſmodi ac qualibet alia hæreſi, ſilentium imponatis. Et poſtquàm per vos ſive Vicarios veſtros, aut veſtrum vel eorumdem Vicariorum aliquos, ſive aliquem, Præſidentes Monaſteriorum, Conventuum & aliorum locorum, ubi hæreſes hujuſmodi vel errores ſeminati forent, aut inibi propinquiorum, præmoniti fuerint, niſi tales infrà menſem à die admonitionis computandum debita proviſione, remedia cum effectu adhibuerint, ac digna pœnitentia caſtigaverint, de quibus admonenti fidem facere teneantur: & ſi præſidentes ipſi talia prædicarent, admonitionem Præſi-

denti

denti vicinioris Conventus vel loci respectivè facere sufficiat, contrà hujusmodi exemptos usque ad sententiam definitivam, ad quam ferendam (si fuerit condemnatoria) cum consensu Ordinarii procedatis, Contrà Carmelitas tamen confestim, positis etiam ad capturam, dum prædicant populo, vel publicè disputant erroneas conclusiones, adversùs non exemptos verò de tali labe diffamatos aut suspectos, veluti contrà alios hæreticos (prout jura disponunt) liberè inquiratis atque procedatis. Decernimus insuper, ut vestros Vicarios sive Commissarios instituere valeatis, viros vestra sententia providos, aptos, & idoneos, dummodò ætatis trigesimum annum attigerint. Vobis etiam ac Vicariis præfatis extrajudicialiter Lutheranos occultos, & non inquisitos per Ordinarium sive alios Judices, ac alios quoscumque hæreticos, fautores, credentes, defensores, & receptatores, necnon, & à sancta fide apostatas, eósque qui contra inhibitionem Sedis Apostolicæ. tenuerunt vel legerunt libros Martini Lutheri vel aliorum, aut eidem sive eisdem quomodolibet adhæserunt (si ad cor reversi pœnitentes id humiliter petierint) postquàm hæresim, qua polluti, & infecti erant, abjuraverint, mediante juramento promiserint de cætero ab hujusmodi hæresi penitùs abstinere, absolvendi, illisque pro præmissis pœnitentiam injungendi salutarem, eósque ad gremium Sanctæ Matris Ecclesiæ restituendi & reducendi. Et cum Clericis sæcularibus ac personis religiosis cujusvis ordinis, status, & conditionis, super quavis irregularitate, quam tàm ex hæresi, quàm ex apostasia à fide, seu etiam ex eo, quòd censuris & pœnis ecclesiasticis, tàm à jure quàm ab homine quavis occasione vel causa latis, & promulgatis, quomodolibet incurrerint, aut ligati seu innodati divina celebrando, contraxerint, ac etiam super irregularitatibus, quas Clerici Crucesignati sententiis, censuris, & pœnis à jure vel ab homine etiam quavis occasione vel causa latis, ligati seu irretiti, ac etiam ex eo, quòd in locis ecclesiastico interdicto suppositis Missas, & alia divina officia (non tamen in contemptum clavium) celebraverint, incurrerint, dispensandi.

Crucesignatis indulgentias concedant &c. Quoad absolutiones vide constit. 113. Clem. VIII. Quæcumque. Tom. 3. fol.

§. 3. Et quia Inquisitores præfati in civitatibus seu aliis locis Societates seu Confraternitates ad extirpandum hæreses & capiendum hæreticos (juxta concessionem à Romanis Pontificibus eis factam) instituunt, & in eis Confratres recipiunt, qui in eorum receptione votum in eorumdem Inquisitorum seu Vicariorum manibus emittunt, ac voto se adstringunt, dùm pro parte ipsorum Inquisitorum & Vicariorum ad capiendos ipsos hæreticos requisiti fuerint, auxilium, consilium, & favorem præstare, ut eis tempore cujusvis localis interdicti divinis interesse, & eis decedentibus eorum corpora ecclesiasticæ sepulturæ (sine tamen funerali pompa) tradi possunt, dummodò causam non dederint hujusmodi interdicto, nec eis id contigerit specialiter interdici, ipsisque Crucesignatis per ipsos Inquisitores seu Vicarios, dum in eorum manibus votum hæreticos ipsos persequendi emiserint, ut semel ex tunc, & in mortis articulo, à reservatis, & in Bulla Cœnæ Domini contentis casibus, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, aut propositum confitendi debito tempore per Ecclesiam statuto habuerint, absolvi, ac indulgentia plenaria, & omnium peccatorum remissio hujusmodi concedi, eisque ut singulis diebus anni, quinque altaria ecclesiæ (si tot ibi fuerint) aut unum loci in quo eos esse contigerit, Psalmum unum genibus flexis recitando, vel quinquies Orationem Dominicam, & toties Salvationem Angelicam in quolibet altari, indulgentias stationum Urbis consequi valeant, etiam concedendi, & elargiendi, auctoritate Apostolica tenore præsentium licentiam & facultatem concedimus. Et nihilominùs concessionem per Romanos Pontifices forsan vivæ vocis oraculo, seu aliàs eisdem Inquisitoribus, & Vicariis fratrum, seu licentiam concessam hujusmodi approbamus, & confirmamus, ac omnia, & singula alia privilegia, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, quibuscumque Inquisitoribus aliis hæreticæ pravitatis quorumvis Ordinum & Congregationum, & Officio Inquisitionis hujusmodi in quibuscumque Regnis, & Provinciis, sive locis ac Terris, hactenùs deputatis concessa, & in posterùm concedenda vobis communicamus, atque jam vobis aliàs concessa approbamus, confirmamus, & innovamus, universósque & singulos juris & facti defectus (siqui forsan in illorum concessione intervenerint) supplemus.

Episcopi & alii in prædictis faveant.

§. 4. Mandantes omnibus & singulis venerabilibus fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, necnon dilectis filiis eorumdem Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis, in spiritualibus generalibus, quatenus præsentes literas & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte vestra, seu Vicariorum vestrorum prædictorum, aut alicujus vestrum, sive illorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac vobis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes: faciant præsentes literas & in eis contenta hujusmodi, firmiter observari, vósque illis pacificè gaudere, Non permittentes vos desuper, per quoscumque quovis modo, indebitè molestari, contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, ac dictorum Ordinum, etiam juramento, & confirmatione Apostolica roboratis, statutis, & consuetudinibus, necnon privilegio, quod incipit, Sacer Ordo, per fœl rec. Sixtum Papam Quartum prædecessorem nostrum Ordini Carmelitarum concesso, fortassisque post aliis communicato, & quibuscumque aliis privilegiis, & indultis Apostolicis illi ac quibuscumque aliis, etiam Mendicantium Ordinibus, etiam sub quibuscumque verborum formis, ac cum quibuscumque clausulis, & decretis, concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus (tenores illorum ac si de verbo ad verbem inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes) hac vice specialiter, & expresse derogamus, necnon quibuscumque exceptionibus, oppositionibus, & appellationibus, forsan desuper faciendis & interponendis, quæ adversùs præmissa nullatenùs suffragari posse volumus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§. 6. Decernentes præsentium transumptis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eamdem prorsus fidem in judicio & extra adhibendam fore, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 7. die 15. Jan.

Datum Bononiæ sub annulo Piscatoris, die 15. Januarii, millesimo quingentesimo trigesimo, Pontificatûs nostri Anno septimo.

XXVIII. Coronatio Caroli V. Imperatoris, in Civitate Bononiæ, Provinciæ Lombardiæ.

Ante ejusmodi Coronationem hic idem Pontifex electionem de eodem Carolo in Regem Romanorum & Imperatorem per Electores Imperii factam approbaverat, unà cum Coronatione, ab Archiepiscopo Coloniens. cum corona argentea in Aquisgrano peracta, ut legitur in alia ipsius Bulla data die 16. Februarii, hoc eodem Anno.

Edita An. D. 1530.

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Carolus V. de mandato hujus Papæ, ante Missarum solemnia, solitis cum cæremoniis, ab V. Wilhelmo Cardinali inunctus fuit.

CUm proximo Februarii mense, celebri Cathedræ Petri die, cui dispari quidem merito, pari tamen potestate successimus, dilectus filius noster Wilhelmus tt. SS. Joannis & Pauli presbyter Cardinalis in Capella Palatii Civitatis nostræ Bononiensis, quòd in præsentiarum habitamus, Missarum sacra nostro jussu esset peracturus, & priusquàm ad ipsam Capellam accederemus, carissimum in Christo filium nostrum Carolum V. Imperatorem semper Augustum nostra ex auctoritate inunxisset, reliquásque ceremonias vetusto more circà id fieri solitas peregisset.

Pontifex deinde Capellam ingressus, infrà Missarum solennia, insignia Regia, & Imperatoria ei tradidit, & corona ferrea coronavit.

§. 1. Nos qui posteà iis ceremoniis, & unctione peractis, Capellam ingressi fuimus, infrà ipsarum Missarum solemnia, Regia, Imperatoriáque insignia eidem Carolo tradidimus, ejúsque caput corona ferrea decoravimus.

Successivè altera die festo S. Matthiæ Apost. idem Pontifex præviis solitis cœremoniis, eadem insignia ipsi Carolo contulit, & corona aurea eumdem coronavit.

§. 2. Ab hinc deinde triduum, in ipso scilicet die Matthiæ Apostoli festo, qui primus dies natalis ipsi Carolo illuxit, eum aurea corona insignire volentes, ex Palatio perpensile tabulatum ob hoc ipsum instructum ad Ecclesiam Sancti Petronii accessissemus, pontificiam Missam celebraturi, & cùm ipse Carolus Imperator iis omnibus perfunctus esset, quæ ad ejusmodi cœremonias exiguntur. Primò videlicet ante aram ad hunc usum super tabulato erectam, in Canonicum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe per nonnullos ejusdem Basilicæ Canonicos, Bononiæ tunc temporis degentes, & ibidem præsentes receptus, deinde Oratione una ad hanc celebritatem accommodata, in Ecclesiæ hujusmodi foribus per Prænestinum, rursus altera intrà ipsos fores, per Sabinensem Episcopos super caput Caroli alta voce prolatis, Idem Imperator ad quandam Capellam divertit, ubi cultu, & ornatu Diaconorum indutus, & inde ad Sedem pro eo paratam accedens, ibidémque ab Episcopo Ostiensi inunctus, ad conspectum nostrum venit. Hos verò Missam prosequentes, Evangelio Latina, Græcáque lingua nondum enunciato, eadem quæ nudius tertius, Regia, Imperialiáque insignia Imperatori contulimus, annulum inprimis ejus digito annullari imponentes, deinde Ensem adversus fidei hostes vibrandum, ad ejus femur accingi fecimus, deinde verò aurea corona ejus caput coronavimus, ac postmodum sceptrum peculiare Regibus insigne, ac globum totius Mundi imaginem repræsentans, in ejus manus tradidimus, & ad pacis osculum, qua Christus nascens, prædicans, moriens, resurgens, ac regnans Ecclesiam suam docuit, admisimus. Quibus ritè peractis, ille in solium Imperiale dextero lateri nostro penè contiguum sese recepit. Sacrificio deinde absoluto, & omnibus, quæ veteri ex instituto in hujusmodi coronatione fieri solent, peractis, ad Palatium unde profecti eramus, equo insidentes regressi sumus.

Quæ omnia ritè, & legitimè gesta esse Bononiæ, perindè ac si Romæ, & Modoetiæ, ac Mediolani respectivè acta essent, declarat.

§. 3. Et ne animis curiosis ambigi posset, an corona ferrea, quæ olim Modicenens. vel in Ecclesia Mediolanensi & aurea, quæ per Romanum Pontificem Romæ in dicta Petri Basilica exhiberi fuit solita, jam utraque Bononiæ ad supplices Imperatoris preces, & ex causis legitimis id suadentibus per nos exhibita, tantumdem virium, & stabilitatis obtineat, ac si ambæ statutis in locis more veteri traditæ, susceptæque fuissent, ut hic scrupulus ex animis evellatur, auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, & ad posteritatem transmitti volumus, omnia præmissa hoc tenore, hócque in loco gesta, perindè firma, valida, & inconcussa esse, & suum robur, & stabilimentum obtinere, ac si illa ferrea coronatio, vel Modoetiæ, vel Mediolani, hæc aurea verò Romæ in dicta Basilica, servatis omnibus cæremoniis servari solitis, celebrata factáque fuissent.

Et ita non aliter judicari posse decernit.

§. 4. Sicque per quoscumque Judices, & causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, interpretandum, judicandum, ac sententias promulgandas, adempta eis aliter interpretandi, judicandi, & sententiam promulgandi facultate, auctoritate, & tenore prædictis decernimus.

Defectúsque omnes supplet.

§. 5. Supplentes ex certa scientia, ac Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulos defectus tàm juris quàm facti, si qui forsan intervenerint in eisdem.

Ac super retentione Imperii, & Regni Neapolitani, quoad ipse Carolus V. vixerit dispensat.

§. 6. Nos etiam cum eodem Carolo, cum quo aliàs fœl. rec. Leo Papa X. secundùm carnem frater patruelis, & prædecessor noster, ut Regnum Neapolitanum unà cum Imperio retinere posset, per suas literas dispensavit, pro potiori cautela, ut Regnum ipsum Neapolitanum unà cum Imperio, quoad vixerit, retinere liberè, & licitè valeat, quibusvis constitutionibus, ac literis, necnon statutis, & consuetudinibus Apostolicis, ac legibus imperialibus, cæterisque contrariis nequaquam obstantibus, auctoritate, & tenore præmissis, de speciali dono gratiæ dispensamus.

Subditisque obedientiam illi præstari jubet.

§. 7. Quocircà omnibus Christifidelibus, vassallis, & subditis præfati Imperii, cujuscumque conditionis existant, etiamsi Regali, aut Pontificali dignitate præfulgeant, in virtute sanctæ obedientiæ, & pro quanto gratiam nostram caram habent, districtè præcipiendo mandamus, quatenùs præfato Carolo Imperatori, ut tenentur, efficaciter pareant, & intendant.

Sanctionem pœnalem apponit.

§. 8. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, voluntatis, decreti, dispensationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Bononiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1530. Calendas Martii Pont. nostri Anno septimo. Dat. P. An. 7. die 1. Mart.

Institutio Rotæ, ad causas & lites cognoscendas, & decidendas, in Civitate Perusii, Provinciæ Hetruriæ, in Statu Ecclesiastico. XXIX.

Studium generale ibidem instituit, Clem. V. ut suprà in ejus const. 2. Super speciali. fol. 187.

CLEMENS PAPA VII.

Edita An. D. 1530.

Dilectis filiis Prioribus, & Communitati Civitatis nostræ Perusiæ, &c.

Civitatis Perusii preces, pro institutione Rotæ.

EXponi nobis nuper fecistis, per dilectum filium Guglielmum Pontanum U. I. D. Oratorem vestrum, quòd si officia Præturæ, suorúmque Collateralium, necnon officium Judicis Appellationum, Barisellí Populi nuncupatum, istius nostræ Civitatis, cum eorum Jurisdictionibus, ac salariis, & emolumentis in nova officia quatuor Rotæ nuncupata, assensu, & auctoritate nostra in Civitate erigenda, & constituenda transferrentur, seu commutarentur, in non mediocre ejusdem Civitatis, ac Territorii commodum, faciliorémque justitiæ, absque labis alicujus suspicione, administrationem cederet, prout in pluribus aliis Civitatibus, in quibus hujusmodi Rotæ Auditoria instituta fuerunt, idem contigisse experientia docuit.

Pontificis concessio & Rotæ institutio.

§. 1. Nos igitur, qui Civitatem ipsam paterna charitate prosequimur, cupientes, ut in solida fide, & constantia, erga nos, & Sedem Apostolicam, vos perseveretis, & justitia istic ministretur, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, officia Præturæ, suorúmque Collateralium, Officialium ac Judicatus Appellationum, seu Barisellatus, cum eorum jurisdictionibus, auctoritate Apostolica tenore præsentium extinguimus, & annullamus, eáque cum eorum, cujúsque ipsorum jurisdictionibus, & salariis, ac emolumentis solitis, & consuetis in dictum Auditorium

Rotæ

Rotæ ibidem constituendæ, & non in alios usus convertendæ, auctoritate prædicta transferimus, & commutamus, salvis, & reservatis Secretariorum taxis, & aliis retentionibus hactenùs fieri solitis.

Facultatis elargitio desuper constitutiones formandi.

§. 2. Dantes vobis facultatem, & auctoritatem, circà ipsius novi officii institutionem, capitula quot, & quæ decentia, opportuna, ac utilia videbuntur, cum præsentia tamen, & consensu præsentis, & pro tempore existentis venerabilis Patris Vicelegati, formandi, & componendi.

Jussio observantiæ earum.

§. 3. Mandantes eidem Vicelegato, & aliis Officialibus, quovis nomine nuncupatis, ut ea, quæ in præmissis fuerint per vos, ut præfertur, statuta & ordinata, inviolabiliter observent, & faciant ab aliis observari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Præturæ, & Capitaneatus constitutione, necnon statutis, & consuetudinibus dictæ Civitatis, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæterísque contrariis non obstantibus quibuscumque.

D. P. An. 7. die 28. Mart.

Datum Bononiæ, sub annulo Piscatoris, die 28. Martii, 1530. Pontificatûs nostri Anno septimo.

XXX.

Filii presbyterorum, ex fornicatione nati, beneficia Ecclesiastica per eorum patres obtenta, minimè obtinere possint.

Ampliorem dispositionem in hoc habes in Concil. Tridentin. sess. 25. cap. 15. Et de materia illegitimorum notabo infrà ad const. 117. Pij V. Quæ ordini. Tom. 2.

Edita An. D. 1530.

CLEMENS PAPA VII.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus prohibitionis.

AD Canonum conditorem non est dubium pertinere, cùm statuta à se, vel prædecessoribus suis, ad animarum Christifidelium salutem edita, propter eorum abusum, qui successu temporum malitia hominum succrescente magis in dies dignoscitur obesse, quàm prodesse animadvertit, ne ulteriùs obesse valeat, providere. Sanè postquàm fœl rec. Alexander Papa III. prædecessor noster filios præsertim Sacerdotum in Ecclesiis paternis succedere prohibuerat, easque nihilominùs, media intercedente persona, filios ipsos habere disposuerat, cùm passim Sacerdotes, ut ecclesiis suis eorum filii potirentur satagentes, in Alexandri prædecessoris hujusmodi dispositione confisi ecclesias suas, quas ad eorum pervenire filios constituebant, in favorem personarum, quæ ecclesias ipsas, etiam illarum possessione non habita, in ipsorum resignantium filios, ex fornicatione genitos, illicò mox resignare. Ipsique filii ecclesias ipsas, dispensatione super defectu natalium, quem ex dictis Sacerdotibus resignantibus geniti, patiebantur, etiam patris nomine expresso, obtenta consequi hactenùs consueverint, profectò perniciosum semper, & abominabile, ac in gravem divinæ Majestatis offensam tendere, videlicèt, quòd ipsi presbyteri eorum crimen, quod erat occultum, non sine turpitudine, ob inordinatum spuriorum filiorum amorem detegere non erubescerent.

Prohibitio de qua in rubr.

§. 1. Judicavimus propterea, quòd ubi tempus, quod omnia palam facit, & præsentium ratio quid in futurum cavendum sit, admonet, meritò admonemur, & ad tollendum hujusmodi abusum necessarium arbitrati sumus, ejusdem Alexandri prædecessoris canonem corrigere potiùs, quàm talia cum tanto hominum scandalo tolerare. Habita igitur super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus matura deliberatione, de eorum consilio, & unanimi consensu, auctoritate Apostolica, tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quòd de cætero filii presbyterorum ex fornicatione nati ecclesias Cathedrales, etiam Metropolitanas, ac Monasteria, quibus eorum patres præfuerunt, seu illa, & illas dignitates, etiam majores, & principales, personatus, administrationes, & officia, etiam curata, & electiva, & alia quæcumque beneficia ecclesiastica, cum cura, & sine cura, sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, quæ presbyteri, & clerici, ac religiosi eorum patres in titulum, vel commendam, aut administrationem, ad tempus seu in perpetuum aliquando obtinerunt, nullo umquam tempore quoquomodo obtinere possint, nec cum eis super hoc dispensare intendimus. Et si quas dispensationes per nos concedi contigerit, tamquàm per præoccupationem, & contrà mentem nostram concessas, eis nullatenùs suffragari, talésque dispensationes nostris volumus exultare temporibus, & quod nobis licere non patimur, nostris successoribus indicamus.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Non obstantibus præfati Alexandri prædecessoris, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis quibuscumque

Fides transumptorum.

§. 3. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, vel personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D. P. An. 7. die 3. Junii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo trigesimo, tertio Nonas Junii, Pontif. nostri Anno septimo.

XXXI.

Approbatio gratiarum, & privilegiorum Ordinis Fratrum ac Monialium B. Mariæ de Monte Carmelo, & concessio quorumcumque aliorum indultorum, omnibus aliis Ordinibus concessorum, & concedendorum. Et indulgentiarum elargitio pro Confratribus utriusque sexûs Confraternitatum Institutarum in loco d. Ordinis.

De hoc Ordine plenè dixi suprà ad const. 8. Honor. III. fol. 69. ibi videas. Confraternitatum autem ejusmodi indulgentias reformavit postremò Paulus V. in sua const. mox edenda, jam firmata, sub die 30. Octobris 1606. vide in Tomo 3.

Edita A. D. 1530.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EX clementi Sedis Apostolicæ provisione, necnon personarum Deo devotarum sub religionis jugo, & regulari castimonia, Domino militantium, pia devotione provenire dignoscitur, ut Rom. Pont. quandoque per prædecessores suos Rom. Pont. pro personarum earumdem, ac illarum locorum fœlici successu, & quiete, ac Christifidelium piis operibus vacantium animarum salute concessa, approbet, & innovet, ac innovata communiat, & alia de novo concedat, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Exponitur Papæ quod Joan. XXII. & Alex. V. indulgentias concesserunt, intrantibus Confraternitates institutas in locis Ordinis. Has constit. prætermisi, quia continent elargitionem indulgentiarum, quæ reformata fuit, ut hic dixi in rubr.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Nicolai Audet Generalis, ac Provinciarum, & Priorum domorum Ordinis B. Mariæ Virginis de Monte Carmelo, necnon Confratrum utriusque sexûs Confraternitatum in Ecclesiis domorum ejusdem Ordinis institutarum, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd aliàs fœl. rec. Joannes XXII. & Alexander V. Rom. Pont. prædecessores nostri, universis, & singulis Christifidelibus, qui Confraternitatem de Monte Carmelo ingredi, seu Confratrum Confraternitatum hujusmodi numero adscribi, ipsiúsque Ordinis statuta observare, ac habitum dicti Ordinis deferre, séque Fratres, & Sorores dicti Ordinis appellare, ita quòd si mulier virgo castitatem, vidua verò continentiam, conjugata tamen matrimonii jura prout sancta Ecclesia præcipit, tempore earum ingressus

inviolabiliter servare velle promitterent, & observarent, tertiam partem suorum peccatorum in Domino relaxarunt, ac ipsa gloriosissima Dei Genitrix, semper Virgo Maria, ipsorum Confratrum seu Religiosorum, ac Sororum animas post eorum transitum, suis intercessionibus continuis, piis suffragiis, & speciali protectione adjuvabit. Quódque Confratres ipsi gratiarum earumdem prædecessorum participes fieri volentes, horas Canonicas, juxtà formam ab Alberto Patriarcha dicto Ordini concessam, & ordinatam recitare. Ignari vero literarum, diebus, quibus sancta Ecclesia jejunare præcipit, jejunare, necnon quarta Feria, & Sabbato toto tempore vitæ eorum, præterquàm die qua aliquam ex Feriis prædictis Nativitatem Domini Nostri JESU CHRISTI occurrere contigerit, à carnibus abstinere deberent.

Quódque alii etiam Pont. Fratribus & Sororibus d. Ordinis plura privilegia dederunt.

§. 2. Ac etiam nonnulli alii Rom. Pontif. etiam prædecessores nostri, quàm plura, & diversa privilegia, immunitates, exemptiones, præsertim quartam funeralium presbyteris sæcularibus non solvendi, ac indulta, indulgentias, & peccatorum remissiones, ac gratias dicto Ordini, illiúsque Fratribus, Monialibus, Sororibus, & utriusque sexûs personis, ac Monasteriis Monialium, & domibus Sororum, eorúmque Ecclesiis, & locis quibuscumque etiam per modum extensionis, seu communicationis, ac aliàs concesserunt, prout in diversis eorumdem prædecessorum literis desuper confectis dicitur pleniùs contineri.

Supplicavit Ordo pro confirmatione dictorum privilegiorum.

§. 3. Quare pro parte Generalis, Provincialium, Priorum, utriúsque sexûs Confratrum prædictorum, asserentium, refrigescente in dies fidelium devotione, domus Fratrum, & Sororum, & Monasteria hujusmodi non modica reparatione indigere, & propterea fideles ipsos ad temporalia bona pro hujusmodi reparatione concedenda, spiritualibus bonis & gratiis invitare oportere, ac ad id inducere necesse fore, nobis fuit humiliter supplicatum, ut privilegia, indulta, immunitates, exemptiones, & gratias, ac alia prædicta approbare, & innovare, & inviolabiliter observari mandare, illáque pro potiori cautela denuò concedere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideò Pont. illa innovat, & observari mandat. Tu vide notata suprà in rub. & infrà in Apostil-lis.

§. 4. Nos igitur dicti Ordinis, quem præ cæteris in visceribus gerimus charitatis, prosperum, & tranquillum statum, ac animarum salutem paterno zelantes affectu, hujusmodi supplicationibus inclinati, Joannis, & Alexandri, ac aliorum prædecessorum literas, ac per eosdem prædecessores, omnia, & singula privilegia, immunitates, exemptiones, etiam non solvendi quartam funeralium presbyteris sæcularibus (quoad Fratres domorum in possessione, quartam ipsam non solvendi existentes dumtaxat) ac indulta, indulgentias, citrà plenarias, peccatorum remissiones, & gratias, Ordini, & illius Fratribus, Monialibus, Sororibus, & utriusque sexûs Confratribus, & personis, domibus, Monasteriis, Ecclesiis, & locis quibuscumque, etiam per modum extensionis, seu communicationis, & aliàs quomodolibet, etiam per nos, & Sedem Apostolicam concessa, quorum omnium tenores præsentes pro sufficienter expressis, & insertis haberi volumus, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere.

Privilegiáque cujuscumque alterius Ordinis ei tribuit.

§. 5. Ipsósque Fratres, Moniales, Sorores, Personas, Monasteria, domos, & Ecclesias, & alia loca hujusmodi, omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, indultis, indulgentiis (citrà tamen plenarias) peccatorum remissionibus, & gratiis quibusvis Congregationibus dicti, & aliorum Ordinum, etiam Mendicantium, Fratribus, & personis, ac Confraternitatibus suæ professioni non contrariis, aliísque Ordinibus quibuscumque, etiam non Mendicantium, quomodolibet concessis, & concedendis in genere, uti, frui, & gaudere posse, atque debere in omnibus, & per omnia, perinde ac si eis concessa fuissent, decernimus.

Et de novo concedit.

§. 6. Necnon potiori pro cautela ea omnia etiam de novo concedimus.

Fratres eximit à Jurisdictione Inquisitorum. Hoc revocavit Pius IV. in const. 51. ibi. not.

§. 7. Ipsiúsque Ordinis Fratres ab Inquisitoribus hæreticæ pravitatis penitùs eximimus, & sub nostra, ac dictæ Sedis protectione suscipimus, ac eisdem Inquisitoribus sub excommunicationis latæ sententiæ, & officiorum suorum privationis pœnis districtè inhibemus, ne de dictis Fratribus etiam ratione criminis hæresis quoquo modo se intromittere præsumant. Decernentes irritum, & inane, quicquid per eos, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Confratribus autem, dat facultatem eligendi Confessores qui eos absolvant, &c. Hoc intellige juxtà const. 115. Clem. 8. Quæcumque. Tom. 3. fol. 182.

§. 8. Omnibúsque & singulis utriusque sexûs Confratribus, & cuilibet eorum, aliquem presbyterum idoneum sæcularem, vel cujusvis Ordinis etiam Mendicantium, & de Observantia regularem, in suum possint eligere confessorem, qui vita eis comite, eos & eorum quemlibet à quibusvis etiam majoris excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione, vel causa pro tempore latis, & quibus etiam pro tempore irretiti fuerint, etiamsi illorum absolutio Sedi prædictæ specialiter, vel generaliter (præterquàm per literas in Cœna Domini legi solitas) reservata foret, ac quorumcumque votorum, & juramentorum, necnon Ecclesiæ præceptorum transgressionibus, perjuriorum, simoniæ, & homicidii mentalis, vel casualis reatibus, manuum violentarum in quasvis personas ecclesiasticas, non tamen Episcopos, vel eorum Superiores de præterito injectionibus, jejuniorum, horarum canonicarum, divinorum officiorum, ac pœnitentiarum injunctarum, in toto, vel in parte omissionibus, omnibúsque aliis eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam talibus, propter quæ Sedes prædicta meritò consulenda foret, in casibus dictæ Sedi qualitercumque reservatis (exceptis contentis in dictis literis Cœnæ Domini) semel in vita, & in mortis articulo, de aliis verò dictæ Sedi non reservatis casibus, toties quoties opportunum fuerit, eorum confessionibus diligenter auditis absolvere, illisque pro commissis pœnitentiam salutarem injungere, Vota verò visitationis quæcumque ultramarina (Liminum beatorum Petri, & Pauli Apostolorum de Urbe, ac Sancti Jacobi in Compostella, necnon religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare, & juramenta quæcumque sine tertii præjudicio relaxare, ac omnium eorum peccatorum semel in vita, & in mortis articulo, ut præfertur, etiam si tunc non subsequatur, plenariam remissionem, & absolutionem, auctoritate Apostolica impendere possit.

Utendíque altari portatili, in quo celebretur etiam tempore interdicti. Circà observantiam interdicti, attende Conc. Trid. sess. 25. c. 12.

§. 9. Liceátque omnibus, & singulis utriusque sexûs confratribus prædictis, & cuilibet eorum, habere altare portatile cum debitis reverentia, & honore, super quo, in locis ad hoc congruentibus, & honestis, etiam non sacris, & quavis etiam Apostolica auctoritate interdictis, seu tempore cessationis à divinis, dummodò causam non dederint hujusmodi interdicto, seu cessationi, & per eos non stet, quominùs pareatur Apostolico interdicto, etiam antequam illucescat dies, circà tamen diurnam lucem, seu circà meridiem, cùm qualitas negotiorum pro tempore ingruentium id exegerit, in eorum præsentia clausis janius, excommunicatis, & interdictis exclusis, non pulsatis campanis, & submissa voce missas, & alia divina officia per sacerdotes sæculares, vel regulares hujusmodi celebrare, ac quocumque tempore Eucharistiam, & alia sacramenta ecclesiastica à quocumque maluerint, presbytero idoneo, & ubicumque sine rectoris parochialis Ecclesiæ præjudicio, recipere, & administrare, liberè, & licitè valeant. Et si contingat eos, vel eorum aliquem tempore interdicti hujusmodi ab humanis decedere, cor-

pora eorum ecclesiasticæ cum aliqua honesta tamen funerali pompa tradi possint sepulturæ.

Stationes etiam Ecclesiarum Urbis.

§. 10. Quòdque singulis quadragesimalibus, & aliis cujuslibet anni temporibus, & diebus Stationum Basilicarum, & Ecclesiarum Almæ Urbis Romæ, extrà illius muros, unam vel duas Ecclesias, aut unum, duo, vel plura altaria in partibus illis, ubi eos, seu eorum aliquem residere, seu quo declinare contigerit, quas, vel quæ ipsi, vel quilibet eorum duxerint eligendas, vel eligenda devotè visitando, tot, & singulas, ac similes indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur, si singulis diebus easdem singulas dictæ Urbis, & extrà eam Ecclesias pro stationibus hujusmodi deputatas personaliter visitarent.

Indulgentias concedit omnibus eleemosynas dantibus pro reparatione Monasteriorum &c. Revocationem vide in const. 30. Pii V. Tom. 2. fol. 228.

§. 11. Insuper etiam omnibus utriusque sexûs Christifidelibus, qui pro monasteriorum, & domorum reparatione, ac fratrum hujusmodi sustentatione manus porrexerint adjutrices, ut supradictas indulgentias consequi possint, & consequantur. Omnibus verò, & singulis aliis Christifidelibus utriusque sexûs, qui dictum Ordinem, illiusque domos & monasteria fratres, sorores, moniales hujusmodi suis eleemosynis, & subsidiis pro tempore juverint, & manutenuerint, ut ipsi, & quilibet eorum omnium precum, suffragiorum, eleemosynarum, jejuniorum, orationum, missarum, horarum canonicarum, disciplinarum, peregrinationum, & cæterorum spiritualium bonorum, quæ pro tempore in universali sacrosancta Ecclesia militante fiunt, in perpetuum participes fiant, & omnibus ejus meritis gaudeant, ac omnibus aliis, qui gratiis eorumdem confratrum gaudere voluerint, aliquam eleemosynam, sive charitatem, prout eis ac præsidentibus confraternitatum hujusmodi visum fuerit, dando, & largiendo, gratiarum hujusmodi participes fiant indulgemus.

Contrariis derogat.

§. 12. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate roboratis, necnon privilegiis, & indultis, & literis Apostolicis per quoscumque Rom. Pont. prædecessores nostros, ac nos, & Sedem prædictam, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, revocativis, modificativis, præservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, mentis attestativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet etiam pluries concessis, & confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorúmque totis tenoribus specialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut exquisita forma servanda forent, & in eis caveatur expressè, quòd illis nullatenus derogari possit, illorúmque omnium, necnon quarumcumque etiam in forma brevis literarum occasione præmissorum quomodolibet confectarum, & quorumcumque in eis contentorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, necnon modos, & formas ad id servandos pro individuo servatis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliàs in suo robore permansuris, harum serie specialiter & expressè derogamus, necnon omnibus illis, quæ præfati prædecessores in eorum literis voluerunt non obstare, cæterísque contrariis quibuscumque.

Exemplis credi jubet.

§. 13. Volumus autem, quòd præsentium transumptis manu alicujus publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, in judicio, & extrà adhibeatur, quæ præsentibus originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergò omninò hominum, &c. si quis &c.

D. P. An. 7. 12. Augusti.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1530. Pridie Idus Augusti, Pontificatûs nostri Anno septimo.

XXXII.

Facultas Militum, & Fratrum Militiæ S. Jacobi de Spatha, testandi, ac de eorum bonis disponendi.

Hanc facultatem revocavit Pius V. in ejus const. 73. Sacrosanctum; sed Greg. XIII. eam reintegravit infrà in ejus const. fol. 30. Romani. Tom. 2. Et de hac Militia, & ejus privilegiis notavi ad const. 1. Adriani VI. Dum intrà. vide suprà fol. 623.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

EX Apostolicæ benignitatis officio, cunctorum fidelium, præsertim sub Religionis habitu militantium, circà dispositionem bonorum, quæ viventes possident, honestis desideriis, quantum cum Domino possumus, libenter annuimus.

Præceptores & Fratres Militiæ S. Jacobi de Spatha de eorum bonis certo modo disponere possunt.

§. 1. Sanè charissimus in Christo filius Carolus Romanorum Imperator semper Augustus, qui etiam Castellæ, & Legionis, ac Aragoniæ Rex, & Militiæ S. Jacobi de Spatha sub Regula S. Augustini Canonicorum Regularium perpetuus Administrator, in spiritualibus, & temporalibus per Sedem Apostolicam deputatus existit, suo ac dictorum filiorum de Veles Conchensis Diœcesis, & S. Marci Legionis Prioratuum, Priorum, necnon Fratrum ejusdem Militiæ nomine, nobis nuper exposuit, quòd licèt illius statuta, & stabilimenta dictæ militiæ, ac illi concessa privilegia, & indulta Apostolica, Præceptores, & Fratres Milites ejusdem Militiæ, de bonis sibi à Déo collatis, ac propria cujuslibet ipsorum industria, tàm ex Præceptoriis, quàm ex Parochialibus Ecclesiis, Capellaniis, & aliis beneficiis ipsius Militiæ acquisitis, certis modo & forma in illis expressis, de licentia Magistri ejusdem Militiæ sive suorum Superiorum, testari, & de illis disponere possint.

Fratres non Conventuales clerici dubitantes id eis non licere, à Carolo V. Imperatore d. Militiæ Administratore licentiam obtinuerunt eamdem auctoritatem de eorum bonis disponendi à Sede Apostolica impetrandi.

§. 2. Tamen cùm Fratres Clerici non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes dictæ Militiæ, forsan in ipsis statutis, & stabilimentis, ac privilegiis, & indultis expressè non nominentur, ipsi Fratres clerici non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes, dubitantes se eisdem statutis, & stabilimentis, ac privilegiis, & indultis gaudere posse, in Capitulo generali præfatæ Militiæ in Oppido Vallisoleti Palentinæ Diœcesis novissimè celebrato, eidem Carolo Imperatori, & Administratori tunc in Imperatorem electo humiliter supplicarunt, ut liceret à Sede Apostolica licentiam, & facultatem, de bonis sibi à Deo collatis, & sua industria acquisitis testandi, impetrari, & præfatus Carolus Imperator Administrator habita desuper cum Prioribus dictæ Militiæ, & aliis ejusdem Consiliariis matura deliberatione, eisdem Fratribus clericis non Conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus, sub conditionibus ac modo, & forma infrascriptis à dicta Sede Apostolica facultatem testandi, hujusmodi petendi, & obtinendi facultatem concessit.

Ideò d. Carolus pro eis d. auctoritatem ab isto Pont. petiit.

§. 5. Quare dictus Carolus Imperator suo ac Priorum, & Fratrum Militiæ hujusmodi nominibus prædictorum nobis humiliter supplicavit, ut eisdem Fratribus clericis non Conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus, de bonis suis, ut præfertur, testandi licentiam concedere, ac aliàs in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic modò Pont. auctoritatem concedit Prioribus Prioratuum de Veles, & St. Marci, dandi licentiam prædictis clericis, testandi, & di-

§. 5. Nos igitur Priores, & Fratres clericos non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes, præfatos, ac eorum singulos quibusvis excommunicationis, &c. hujusmodi supplicationibus inclinati, de Veles, & Sancti Marci Prioratuum prædictorum Prioribus nunc, & pro tempore existentibus, & cuilibet eorum, ut de consilio alicujus ex antianis Monasterii, in quo dicti Fratres clerici non conventuales, seu

sponendi de bonis suis, juxtà formam hic præscriptam.

les, seu pro Conventualibus non deservientes professionem emiserint, eisdem Fratribus clericis non Conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus, licentiam, & facultatem, de quibuscumque bonis per eos tàm ratione Prioratuum aliorúmque beneficiorum quorumcumque, paritérque sæcularium, aut aliorum quàm dictæ Militiæ Ordinum, quàm aliàs undecumque sua industria licitè acquisitis testandi, & de illis disponendi, sic tamen quòd quilibet ex eisdem Fratribus non Conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus, universorum bonorum, jurium, actionum, & pertinentiarum suorum singulis annis altari de Veles, & Sancti Marci Prioribus pro tempore existentibus inventarium dare teneantur. Necnon quòd licentia hujusmodi testandi per eosdem Priores concedenda, per triennium, & non ultrà duret; quo elapso ipsi Fratres clerici non Conventuales; seu pro Conventualibus non deservientes licentiam hujusmodi de novo repetere singulis trienniis teneantur. Et si ex negligentia, seu malitia Fratres ipsi clerici non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes, inventarium bonorum suorum, ut præfertur, dictis Prioribus dare neglexerint aut recusaverint, licentia hujusmodi per eos obtenta ac inde sequuta nullius sint roboris vel momenti, neque in aliquo suffragentur; quódque dictis Fratribus clericis non Conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus obtenta licentia hujusmodi in omnibus, & per omnia succedere debeat, prout hactenùs succedere consuevit. Et quòd ipsi Fratres clerici non conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes, (licentia hujusmodi per eos obtenta) in suis testamentis, codicillis, seu ultimis voluntatibus à quibusvis dispositionibus per eos de bonis suis pro tempore factis, & conditis, ac faciendis, & condendis, quintam partem omnium, & singulorum bonorum, jurium, & actionum suarum (deductis debitis, & oneribus) Conventui Monasterii in quo professionem fecerint: reliquas verò partes bonorum hujusmodi, quibusvis personis sibi gratis, & acceptis, non tamen filiis seu nepotibus ex damnato coitu procreatis, neque adulteris, sive inhonestis, aut quarum conversatio à jure sit eis prohibita, mulieribus, relinquere possint, & valeant, concedendi, & elargiendi, plenam, & liberam auctoritatem Apostolico tenore præsentium, cùm ad hoc præfati Caroli Imperatoris, & Administratoris expressus accedat assensus auctoritatem, & facultatem concedimus.

Limitatio d. facultatis.

§. 5. Decernentes, præfatos Priores, Fratribus pro Conventualibus, tàm de Veles, & Sancti Marci hujusmodi, quàm Sancti Jacobi de Spatha Hispalensis, & B. MARIÆ de Tudia, ac de Villar de Donas, & Sancti Monii de Vega, ac aliorum Conventuum dictæ Militiæ, sive præsentibus, & residentibus, sive absentibus, licentiam hujusmodi concedere nullo modo posse, & sic per quoscumque Judices, &c.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Militiæ juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, stabilimentis, usibus, & naturis, cæterísque contrariis quibuscumque.

Dat. P. A. 9. die 15. Dec.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1531. 18. Calendas Januarii, Pontificatûs nostri Anno nono.

XXXIII. Annatæ de Beneficiis, vel pensionibus Ecclesiasticis annuum valorem 24. ducatorum non excedentibus, non debentur R. Cameræ Apostolicæ.

De materia Annatarum, & Quindenniorum plenè notabo infrà in Sixti V. const. 33. Cameræ, ubi etiam hæc bulla declaratur in Tomo 2.

CLEMENS EPISCOPUS,

Motu proprio, &c.

Edita. A. D. 1532.

Causa hujus constitut.

Cùm sicut nobis innotuit, licèt ratione fructuum beneficiorum Ecclesiasticorum valorem annuum viginti quatuor ducatorum auri de auro communi æstimatione non excedentium, annatæ Cameræ Apostolicæ non debeantur, nec solvi aut exigi consueverint, & minùs ratione pensionum quantitatem vigintiquatuor ducatorum auri similium non excedentium, annatæ aliquæ retroactis temporibus exactæ aut solutæ fuerunt, nihilominùs à certo tempore citrà, Præsidentes dictæ Cameræ, & alii Officiales Romanæ Curiæ ad quos exactio annatarum pertinet, sub prætextu, quòd in provisionibus, & aliis dispositionibus beneficiorum Ecclesiasticorum, super quorum fructibus, &c. valorem vigintiquatuor ducatorum excedentibus aliquæ pensiones annuæ cujuscumque etiam minoris quantitatis vigintiquatuor ducatorum reservatæ existunt, illorum medietas deduci, ac defalcari consueverit, annatas ex pensionibus quantitatem octo ducatorum excedentibus, & vigintiquatuor non excedentibus aut attingentibus, de facto exegerint, & exigunt.

Declaratio de qua in rubr.

§. 1. Nos qui unicuique in justitia debitores sumus, super iis congruis remediis providere volentes, ac ratione pensionum, quarum quantitas vigintiquatuor ducatorum auri de Camera non excedit, nullas annatas Cameræ aut Officialibus prædictis deberi declarantes, ex certa nostra scientia, & deliberatione statuimus, quòd de cætero ex quibusvis pensionibus, quantitatem vigintiquatuor ducatorum hujusmodi non excedentibus, nulla annata quovis prætextu exigatur, nec per illos, quibus pensiones ipsæ resignatæ fuerint, solvatur, neque solvi debeat, sic tamen, quòd in pensionibus, & aliis dispositionibus beneficiorum, super quorum fructibus similes pensiones annuæ minoris quantitatis vigintiquatuor ducatorum, & quantitatem vigintiquatuor ducatorum similium non excedentes resignatæ fuerint, ex talibus pensionibus nihil deduci debeat.

Pœnæ contravenientium.

§. 2. Districtiùs inhibentes Cameræ Præsidentibus, ac aliis Officialibus prædictis sub excommunicationis, & à perceptione emolumentorum officiorum suorum ad nostram, & Apostolicæ Sedis beneplacitum suspensionis in eorum singulos latæ sententiæ pœnis, ne de cætero ratione hujusmodi pensionum quantitatem vigintiquatuor ducatorum non excedentium, aliquas annatas quovis prætextu exigere, seu quominùs literæ resignationis illarum expedientur, impedire, vel differre quoquomodo præsumant; alioquin literas ipsas tàm per Cancellariam, quàm per Cameram Apostolicam per eos ad quos literarum expeditio pertinet, absque manuum illorum appositione liberè expediri posse decernimus, ac ad id eis liberam facultatem concedimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis quibuscumque.

Jussio pub.

§. 4. Volumus autem, quòd præsens mandatum ad hoc quòd ad plenam, & indubitatam notitiam deveniat, in cancellaria Apostolica more solito publicetur, & in quinterno Cancellariæ ad perpetuam rei memoriam describi debeat.

Papæ subscriptio.

Placet, & ita Motu proprio mandamus I.

Publ. P. A. 9. die 30. Jan.

Lectum, & publicatum fuit suprascriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo secundo, die verò Martis trigesima mensis Januarii Pontificatus DD. Clementis divina providentia Papæ VII. Anno nono.

De Officio Vicecancellariatus Papæ, cum annexione curæ, & tt. SS. Laurentii, & Damasi de Urbe.

Hoc Officium antiquissimum est, ut liquet ex lectura Bullæ 3. Mart. V. In Apostolicæ suprà fol. 295. & ei sunt annexa multa officia ut ibidem. Alia autem de materia Cancellariæ, ultrà ea quæ sunt in d. Bulla Mart. V. habes infrà in const. 54. Pii IV. Universi, fol. 77. ac Pii V. const. 84. In earum. fol. 301. Et alia const. 90. fol. 310. Ro-mani, in Tomo 2.

Edita A. D. 1532.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Et si ad singula Romanæ Ecclesiæ officia, & administrationes pro illorum, & ejusdem Ecclesiæ, ac Romanæ Curiæ, illiusque Curialium, & Officialium fœlici tranquillo, & prospero successu ac decore, intendere ex commisso nobis Pastorali officio teneamur, ad Vicecancellariatus tamen officium oculum nostrum, & pro tempore existentis Romani Pontificis dexterum nostræ circumspectionis intuitum propensiori cura, & studio nos providere debere convenire arbitramur, ut illius regimini minister idoneus, per cujus solertiam, fœlicibus dante Domino proficiat incrementis, deputetur, & pro tempore deputatus Ecclesiæ titulo, & honore condigno decoretur, ipsúmque officium cum decentia, & tranquillitate, ac Curialium, & Officialium eorumdem commoditate, & utilitate exerceatur, & quæ illius perturbationem quoquomodo adducere possent, de medio submoveantur.

Collatio Vicecancellariatus de qua in rubr.

§. 1. Sanè Ecclesia St. Laurentii in Damaso de Urbe, quæ tituli presbyteri Cardinalis existit, & cui præsidebat, ac officio Vicecancellariatus prædicto quod obtinebat, bonæ memoriæ Pompejus tt. S. Laurentii in Damaso presbyter Cardinalis ejusdem Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarius dum viveret, per obitum ejusdem Pompei Cardinalis, & Vicecancellarii, qui extra Romanam Curiam debitum naturæ persolvit, vacantibus, Nos considerantes ipsius officii dignitatem, excellentiam, & auctoritatem, & quòd illud à memoria hominum citra per Vicecancellarium temporalem erectum, & gubernatum non extitit, sed semper Vicecancellarium perpetuum habuit, ac quòd pro tanti officii regimine, & exercitio, & ne incommoda, quæ ex rerum à suo solito, & destinato cursu mutatione evenire solent, proveniant, decens, & plurimùm commodum fore dignoscitur, ut dicta Ecclesia S. Laurentii cum illius palatio seu domo, & membris in ejusdem Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarium pro tempore assumptum pro ejus proprio titulo seu propria denominatione concedatur, & assignetur, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris, dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione matura, cùm maximè expediat nobis talem in Vicecancellarium nostrum, & Apostolicæ Sedis assumere, de quo confidere quàm maximè possimus, & nullum alium Cardinalem de quo magis confidere possimus quàm dilectum filium Hippolytum S. Praxedis Diaconum, Cardinalem de Medicis nuncupatum, secundùm carnem nepotem nostrum habeamus, ac spem in Domino geramus, quòd idem Hippolytus Cardinalis, cujus personam ingenii claritate, singulari providentia, eximia probitate, aliisque multiplicum virtutum donis, ac gratiarum muneribus illarum largitor decoravit Altissimus, gratia sibi assistente divina, per ejus circumspectionem, industriam, & studium fructuosum, ac innatam benignitatem, tàm Ecclesiam S. Laurentii, quàm officium hujusmodi summa cum providentia, & fidelitate, ac exacta diligentia salubriter regere, & fideliter gubernare studebit, de ipsorum fratrum consilio, ad honorem, & gloriam dictæ Romanæ Ecclesiæ, necnon Ecclesiæ S. Laurentii, & officii hujusmodi properum regimen, & salubrem directionem, Ecclesiam S. Laurentii cum illius palatio, domibus, membris, jurisdictionibus, collationibus, ac aliis dispositionibus beneficiorum Ecclesiasticorum, ac juribus, & pertinentiis suis universis, necnon Vicecancellariatus officium hujusmodi, sive ut præmittitur, sive aliàs quovis modo, quem præsentibus haberi volumus pro expresso, aut ex alterius cujuscumque persona vacaret, similiter cum omnibus, & singulis ipsius officii honoribus, oneribus, privilegiis, facultatibus, prærogativis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, juribus, obventionibus, & emolumentis debitis, & consuetis, eidem Hippolyto Cardinali auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & assignamus, ipsúmque Hippolytum Cardinalem eidem Ecclesiæ Sancti Laurentii, in Diaconum Cardinalem præficimus, ac in dictæ Romaæ Ecclesiæ Vicecancellarium assumimus, creamus, constituimus, & deputamus. Sibique curam, regimen, & administrationem Ecclesiæ S. Laurentii in spiritualibus, & temporalibus, necnon officii hujusmodi, cujus ratione ab ipso Hippolyto Cardinali fidelitatis debitæ solitum recipiemus juramentum, & quòd etiam per regentem, & alios ministros prout alii, præfatæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarii, qui pro tempore fuerunt, facere consueverunt, etiam facere, & exercere posse volumus, liberum exercitium plenariè committimus; ac eisdem auctoritate, ac tenore statuimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus Ecclesia ipsa S. Laurentii dictæ Romanæ Ecclesiæ Episcopo aut presbytero seu Diacono Cardinali, cui officium ipsum vacans concedi contigerit, pro Ecclesiæ, tituli, seu pro ejus denominatione eo ipso absque alio juris vel hominis ministerio dicta auctoritate concessa, & assignata, & ipse eidem Ecclesiæ S. Laurentii præfectus sit, & esse censeatur; ita quòd liceat eidem Hippolyto, & pro tempore ad dictum Vicecancellariatus officium assumpto per se vel alium seu alios Ecclesiæ Sancti Laurentii, ac Palatii, seu domus membrorum, jurisdictionum, jurium, & pertinentiarum prædictarum, corporalem possessionem propria auctoritate liberè apprehendere, & retinere, illámque regere, & gubernare, & alia facere, & exercere quæ presbyteri seu Diaconi Cardinales, qui illi pro tempore præfuerunt, facere potuerunt, & debuerunt.

Cum omnibus privilegiis & facultatibus consuetis.

§. 2. Ipsique Hippolyto Cardinali, & Vicecancellario, ut omnibus, & singulis privilegiis, prærogativis, facultatibus, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indultis, concessionibus, & gratiis, nobis, dum in minoribus constituti illud obtineremus, & cuicumque alteri dictæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario, ratione officii Vicecancellariatus hujusmodi aut nostræ vel illius personæ intuitu, & aliàs quomodolibet, tàm in genere, quàm in specie concessis, quorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter ac de verbo ad verbum insertos habemus, & quicumque alius ejusdem Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarius utebatur, potiebatur, & gaudebat, ac uti, pòtiri, & gaudere poterat, uti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeat, indulgemus.

Hortatio ad fidelem officii administrationem.

§. 3. Quocircà eidem Hippolyto Cardinali per Apostolica scripta mandamus, quatenùs impositum sibi onus regiminis, & administrationis Ecclesiæ Sancti Laurentii, ac officii Vicecancellariatus, hujusmodi prompta devotione suscipiens, curam, regimen, & administrationem Ecclesiæ S. Laurentii, ac officium hujusmodi juxtà datam sibi à Domino providentiam, sic exercere studeat solicitè, fideliter, & prudenter, quòd Ecclesia & officium prædicta gubernatori provido, & fructuoso administratori gaudeant se commissa, & optati fructus quos speramus, succedant, ipséque Hippolytus Cardinalis præter æternæ retributionis, præmium, nostram, & dictæ Sedis benedictionem, & gratiam exinde uberiùs consequi mereatur.

§. 4. Nec-

Capitulum S. Laurentii.

§. 4. Necnon dilectis filiis Capitulo, & Clericis Ecclesiæ Sancti Laurentii, ut eidem Hippolyto Cardinali, & Vicecancellario in omnibus, & per omnia pareant, & obediant, alioquin sententiam sive pœnam, quam ritè tulerit in rebelles, habebimus, & faciemus auctore Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Officialésque Cancellariæ ei pareant.

§. 5. Ac omnibus, & singulis ipsius Cancellariæ Officialibus, & aliis ad quos pertinet, ut ipsum Cardinalem Hippolytum ad dictum Vicecancellariatus officium recipiant, & admittant, eique tamquàm vero dictæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario in omnibus ad officium ipsum spectantibus similiter pareant, & obediant, ac de juribus, obventionibus, & emolumentis consuetis integrè respondeant. Non obstantibus constitutionibus, &c.

Nulli ergò &c. Si quis, &c.

D. P. An. 2. die 5. Julii.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimosecundo, die 5. Julii, Pontificatus nostri Anno nono.

XXXV.

Approbatio Congregationis Fratrum Minorum S. Francisci Strictioris Observantiæ nuper institutæ, & ordinationes pro eorum bono regimine.

Alias ordinationes dedit Greg. XIIII. in const. 55. Cùm illius, Et jam Pius V. de domibus à Fratribus de Observantia eis assignandis sanctionem ediderat in const. 81. Injunctum in Tomo 2. fol. 298. Deinde Clem. VIII. eosdem veros Regulæ B. Francisci non autem novæ regulæ professores esse declaravit in sua const. 92. Ex injuncto, fol. 155, Et contra occupantes bona Monasteriorum eis concedendorum, pœnas inflixit in alia ejus const. 100. Decet Tom. 3. fol. 163. Et tandem Magistri generalis, & aliorum Prælatorum de Observantia auctoritatem super eis, eorumque appellationibus Paulus V. declaravit in alia const. 31. Postulat ubi notabo. Prout eisdem tradidit formam recipiendi Novitios prædictus Clem. VIII. in const. 106. Sanctissimus in Tomo 3. fol. 174. Et declaravit etiam quando eis liceat habere organa, paramenta, & vasa pretiosa, in alia const. 84. Sanctissimus, fol. 148. in d. Tomo. 3.

De totius autem Ordinis S. Francisci materia, plenè notavi sup in const. 5. Hon. III. Solet. fol. 66.

Edita An. D. 1532.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmium.

IN suprema militantis Ecclesiæ specula, licèt immeriti, disponente Domino constituti, inter multiplices nobis ex debito Pastoralis officii incumbentes curas, illâ potissimum premimur, ut qui sub voluntariæ pauperatis habitu militantes, in humilitatis spiritu devotum, & sedulum Altissimo impendere satagunt famulatum, non solùm ad id sublatis impedimentis intendant, verùm etiam id eo ardentiùs efficiant, quo majores sibi viderint exhiberi commoditates. Et ex hoc fit, ut quæ anteà ex rationabilibus causis à prædecessoribus nostris ordinata videbantur, ea interdùm reformemus, & in melius ordinemus, prout juxta temporum, & personarum qualitatem, id in Domino conspicimus salubriter expedire.

Leo X. multos Fratres univit sub denominatione.

Regularis Observantiæ. ut suprà in ejus const. 32. Ite. fol. 511.

§. 1. Sanè postquam fœl. rec. Leo Papa X. prædecessor noster, ex certis tunc expressis causis, voluerat, & declaraverat, sub nomine Reformatorum, ac purè, & simpliciter Regulam B. Francisci observantium comprehendi omnes, & singulos observantes, tàm de familia, quàm reformatos sub Ministris, ac fratris Amadei de Colletaniis, Clarenis, de S. Evangelio, seu de Capucio, ac Discalceatos nuncupatos aut alios similes, quocumque alio nomine nuncuparentur, & Regulam B. Francisci hujusmodi purè & simpliciter observarent, ex quibus omnibus unum corpus insimul efficiens, eosdem ad invicem perpetuò univerat, ita quòd deinceps, omissa diversitate nominum prædictorum, Fratres Minores Sancti Francisci Regularis Observantiæ simul, vel disjunctivè nuncuparentur, & nuncupari possent, & deberent. Omnésque, ut præfertur, unitos Generali, & Provincialibus Ministris, & Custodibus dicti Ordinis, in quorum Provinciis, & Custodiis respectivè morabantur, in omnibus, & per omnia secundùm Regulam eamdem, subjici deberent.

Posteà nonnulli strictiùs Regulam S. Francisci observare cœperunt in maximum animarum profectum.

§. 2. Cùm nonnulli ipsius Ordinis professores, sicut fideli relatione percepimus, Spiritu sancto inflammati, ut beati Francisci alumni, & veri filii affectent Regulam ipsam beati Francisci purè, & plenè, juxta illius literam, & declarationes bonæ mem. Nicolai III. ac Clementis V. Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum firmiter observare; Nos, qui in sinceris eorum conscientiis delectamur, quíque ab ineunte ætate, ad hujus Ordinis professores, & Ordinem ipsum singularem gessimus devotionis affectum, nunc autem ex communi cura Pastoralis regiminis, quam immeriti sustinemus, ad ipsos faciendos dulciùs, & gratiosis favoribus attentè prosequendos tantò provocamur ardentiùs quantò intenta mente frequentiùs cogitamus fructus uberes, quos ex Regulæ præfatæ arctiori Observantia ipsi Religioni, & toti universitati Ecclesiæ speramus proventuros. Attendentes etiam, quod in his, quæ animæ salutem respiciunt, ad vitandos gravantes remorsus, pars securior est tenenda. Igitur tàm pia, & ferventi Fratrum prædictorum intentione commoti, ad peragendum diligentiùs quod ab eisdem desideratur, studia nostra duximus convertenda.

Hic ideò Pont. loca eis commoda assignari mandat. Imo Pius V. duo in singulis Provinciis assignari jussit in const. 81. fol. 302. Tom. 2. Et intellige si sint idonea juxtà Bul. 55. Greg. XIII.

§. 3. Habita igitur super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, ac aliis de ipso Ordine ad plenum informatis, matura deliberatione, de eorumdem Cardinalium unanimi consilio, his nostris in perpetuùm valituris, statuimus, & ordinamus, ac in virtute sanctæ obedientiæ districtiùs præcipiendo mandamus. Quod prædictis Fratribus, dictam strictiorem Observantiam desiderantibus, per præfatos Generalem, & Provinciales Ministros, ceterosque dicti Ordinis Prælatos, & quemlibet ipsorum, cui, vel quibus hæ nostræ, vel earum transumpta præsentatæ, vel præsentata fuerint, assignentur loca, quantum fieri poterit, contigua, quatuor, vel quinque, juxtà numerum Fratrum eorumdem. Et si in futurum plures Fratres voluerint se vitæ præcedentium conformare, & ab eis acceptati fuerint, nullus eos impedire possit. Sed Magister Provinciæ, cum Definitoribus in Provinciali Capitulo teneantur alia loca, quantum possibile fuerit, contigua prædictis, eis assignare, & prioribus addere. Quæ quidem loca Fratres prædicti expropriare possint superfluis, & pretiosis, & ea in utilia, & necessaria commutare mediante Syndico à Nicolao Tertio prædecessore ordinato.

Minister Generalis & alii hanc strictiorem observantiam impedire prohibentur.

§. 4. Et Generalis ac Provincialis Ministri, & eorum Commissarii, non possint impedire prædictos à dicta strictiori Observantia ipsius Regulæ, juxtà prædictas declarationes Nicolai, & Clementis. Nec à suo bono modo vivendi, quem inter se, pro dicta arctiori Observantia, ordinaverint. Nec etiam impediant, quin vilioribus, & repetiatis induantur. Et quin nudis pedibus ambulent. Sed, qui non poterint, portent calopodia, ut cæteris conformentur.

Forma habitus sit consimilis.

§. 5. Forma autem habitus, & Capucii sit in cæteris dictæ Observantiæ Fratribus conformis.

Recipiendi quomodo acceptandi. Tu vid. const 21. Pauli V. in Tomo 3.

§. 6. Volumus etiam, quòd Fratres recipiendi, seu vestiendi per Fratres in dicta strictiori Observantia viventes, examinentur juxta Regulam, per Ministrum Provincialem, & ab ipso, cum consilio ipsorum acceptentur. Nec possint quicumque dicti Ordinis Prælati, sine præfatorum Fratrum consensu, ad loca prædicta mittere alios Fratres. Nec prædictos ab ipsis locis amovere, nisi ipsi petierint. In Provincialibus

verò Capitulis removeantur per Ministros Provinciales, & Definitores à locis prædictis, illi Fratres, quos Custos, ut infrà, eligendus, cum consensu majoris partis Vocalium dictorum locorum, duxerit amovendos.

Custodem habeant isti Reformati in singulis Provinciis.

§. 7. Insuper statuimus, quòd prædicti Fratres, in dicta strictiori Observantia vivere volentes, habeant in singulis Provinciis, ubi fuerint, Custodem unum ex ipsis, quem sibi ipsi petierint, à Ministro Provinciali, vel ab eo, qui præest Capitulo, simul cum Definitoribus confirmandum, & assignandum.

Potestas ejus designatur.

§. 8. Qui habeat absolutam potestatem plenariè in hoc tantùm, ut Fratres prædictos visitet, moneat, corrigat, ac manuteneat in dicta strictiori Observantia Regulæ, ordinationum, & gratiarum eis à nobis, & successoribus nostris, pro tempore existentibus Romanis Pontificibus, & prædictis Ministris Generalibus concessarum, & concedendarum in futurum, & in dicto suo bono vivendi. Nec propter hoc impediatur Minister Provincialis, quin visitare possit eosdem, & corrigere delinquentes. Qui etiam Custos ire possit ad Capitulum Generale, cum Ministro Provinciæ, ad intimandum necessitates, & opportunitates dictorum Fratrum.

Vocales in Capitulis qui.

§. 9. Ordinamus etiam, quòd Custos, Guardiani, & Discreti prædictorum locorum, vadant ad Capitula Provincialia, in quibus habeant vocem activam, & passivam, sicut cæteri Vocales.

In Cap. quæ peragenda.

§. 10. In quibus Capitulis Custos prædictus præsentet Ministro Provinciali, & Definitoribus Fratres idoneos ad officium Guardianatus. Ex quibus tantum fiant Guardiani supradictorum locorum. Possit etiam idem Custos infrà annum, cum consensu majoris partis Conventus singuli removere Guardianum ab ejus officio, & alium substituere, quem Minister Provincialis confirmet.

Custodis officium triennio expletur &c.

§. 11. Custos verò à Fratribus prædictis eligi, usque ad triennium. Quo Custode infrà annum decedente, Guardiani dictorum locorum alium, quem sibi viderint expedire, petant à Ministro, vel ejus Commissario confirmari, & assignari, quem Minister ipse, sive ejus Commissarius benignè confirmet, & assignet. Possit quoque dictus Custos, si Fratribus eisdem expediens visum fuerit, esse Guardianus unius dictorum locorum.

Observantiam hujus bullæ præcipit Papa.

§. 12. Si igitur Ministri Provinciales, vel eorum Commissarii his prædictis contravenerint, sive alicui eorum immediatè Fratres prædictorum locorum subjiciantur Ministro Generali. Et, si, quod absit, Minister Generalis prædictus eos impedire tentaverit, vel eis in præmissis, aut in aliquo præmissorum favere neglexerit, volumus præfatis Fratribus, ad Apostolicam Sedem, & ad totius Ordinis Protectorem liberum patere recursum, à quo si quis eos impedire præsumpserit, sententiæ excommunicationis, quàm ex nunc prout ex tunc ferimus in his scriptis, illicò subjacere Auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & promulgamus.

Executores deputat.

§. 13. Quocircà moderno, & pro tempore existenti Cameræ Apostolicæ generali Auditori, necnon universis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Ecclesiarum Prælatis, ac quibuscumque in dignitate Ecclesiastica constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, & eorum singuli, præsentes nostras literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Fratrum supradictæ strictioris observantiæ, seu alicujus eorum, super hoc requisiti fuerint, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eosdem omnibus, & singulis prædictis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos desuper per quoscumque, quavis auctoritate fungentes, quomodolibet indebitè molestari, vel quovis quæsito colore, vel ingenio, directè, vel indirectè perturbari, aut aliter quomodolibet inquietari. Contradictores quoslibet per censuras Ecclesiasticas, & alia juris opportuna remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulas derogatorias apponit.

§. 14. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon ipsius Leonis Decimi, & quorumcumque aliorum prædecessorum nostrorum literis, etiam Bulla aurea, Mari magno, vel aliis quibuscumque dictique Ordinis statutis, privilegiis, & indultis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, etiam in forma brevis, etiam anno præsenti, vel sub quibuscumque verborum formis, solemnitatibus, clausulis etiam insolitis, & quantumcumque fortissimis dicto Ordini, vel quibuscumque Prælatis ejusdem concessis, vel concedendis in futurum, etiam si tales forent, quod pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, mentio habenda foret, quibus omnibus, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, pro plenè & sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credi jubet.

§. 15. Cæterùm, quia difficile foret præsentes literas ad quælibet loca, ubi opus fuerit, deferri, volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quòd transumptis earumdem manu Notarii publici signatis, ac alicujus Prælati Ecclesiastici sigillo munitis, ea prorsus fides, in judicio, & extrà adhibeatur, quæ adhiberetur, si præsentes originales literæ exhiberentur, & ostenderentur.

Nulli ergo omninò hominum &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 9. die 16. Nov.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo trigesimosecundo, sextodecimo Kal. Decemb. Pont. nostri Anno nono.

XXXVI.

Extensio ad Fratres Jesuatos S. Hieronymi, omnium gratiarum, & indultorum Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini.

Quinimmo ista Congregatio gaudet privilegiis omnium Ordinum Mendicantium, ut in bulla 50. Pii V. Romanus. ubi notabo in Tomo 2. 262.

Edita A. D. 1532.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Congregationis S. Hieronymi Iesuatorum nuncupatus. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Sacræ Religionis sinceritas, in qua sub voluntariæ paupertatis habitu militantes, in humilitatis spiritu, devotum, & sedulum impenditis Domino famulatum, necnon piæ vitæ, sub qua degitis, observantia promerentur, ut petitiones vestras, quantum cum Deo possumus, grato admittentes affectu, vos condignis privilegiis decoremus, & gratiis.

Congregatio supplicat pro concessione gratiarum Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, cujus regulam profitetur.

§. 1. Sanè pro parte vestra nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd postquam fœl. rec. Julius Papa II. prædecessor noster ex certis tunc expressis causis Fratres tàm tunc existentes Congregationis Sancti Hieronymi Jesuatorum nuncupatorum, quàm illam pro tempore ingredientes, professionem per Religiosos Ordinis Sancti Augustini emitti solitam expressè emittere, & in eorum habitu, & statu, in quibus tunc existebant, remanere ac sub eorum regularibus institutis vivere tenerentur, statuerat, & ordinaverat, vos professionem per Religiosos Sancti Augustini hujusmodi emitti solitam, expressè emittere consuevistis. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut vobis propterea, omnibus, & singulis privilegiis, indulgentiis, prærogativis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, Ordini Fratrum Eremitarum ejusdem Sancti Augustini concessis, uti, potiri, & gaudere pos-

fitis, & debeatis, concedere, ac aliàs vobis in præmiſſis opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic autem Pontifex gratias immunitates & indulta omnia Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini eidem. Congregationi comunicat.

§. 2. Nos igitur, ut divinis obſequiis eò attentiùs inſiſtatis, quo ampliori Apoſtolicæ Sedis ubertate noveritis vos foveri, vos, & veſtrum ſingulos à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occaſione, vel causâ latis, ſi quibus quomodolibet innodati eſtis, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, vobis quod omnibus, & ſingulis privilegiis, indulgentiis, prærogativis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, Ordini Eremitarum Sancti Auguſtini hujuſmodi, ac illius profeſſoribus, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus in genere, etiam communicativè per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, aut pro talibus habitos, ac Sedem præfatam hactenùs quomodolibet conceſſis, ac in poſterùm concedendis, & quibus profeſſores hujuſmodi tàm in vita, quàm in mortis articulo, etiam circà peccatorum remiſſionem, & injunctarum pœnitentiarum relaxationem, aut aliàs quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, quæ omnia, ac ſi hic nominatim exprimerentur, pro expreſſis haberi volumus perpetuis futuris temporibus, utamini, potiamini, & gaudeatis, ac uti, potiri, & gaudere, necnon illorum omnium participes eſſe poſſitis, & debeatis, concedimus; ac privilegia, indulgentias, prærogativas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta Ordini Fratrum Eremitarum ac illius profeſſoribus hujuſmodi, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus in genere, quàm etiam communicativè conceſſa, ut præfertur, ad vos, & Fratres veſtros extendimus, & ampliamus, ac in vobis locum habere, & ſuum plenarium effectum in omnibus, & per omnia, abſque ulla prorſus differentia ſortiri debere; necnon privilegiorum, indulgentiarum, prærogativarum, exemptionum, immunitatum, gratiarum, & indultorum eidem Ordini Eremitarum, ac illius profeſſoribus, ut præfertur, conceſſorum, originalibus literis, aut tranſumptis authenticis pro parte veſtra, ac in favorem veſtrum adducendis, vel exhibendis, indubiam, & eamdem fidem, quæ eis, ſi in favorem veſtrum à Sede Apoſtolica emanaſſent, & vobis fuiſſent immediatè conceſſa, adhiberetur, in judicio, & extra adhiberi debere decernimus, ſtatuimus, & declaramus.

Contrariis derogat.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac veſtris, juramento confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c.

D. P. A. 10. die 31. Jan.

Datum Bononiæ, Anno Incarnationis Dominicæ, 1532. Prid. Calen. Februarii, Pont. noſtri Anno decimo.

XXXVII.

Approbatio Congregationis Clericorum Regularium S. Pauli Decollati, in communi viventium, triaque vota ſubſtantialia emittentium, in Diœceſi Mediolanen. & ſub Ordinarii obedientia degentium.

Iſtam Congregationem firmavit Paulus III. & ſub Sedis Apoſt. protectione recepit, & circà ejus ſtatum multa ordinavit, ut in ejus conſt. 5. Dudum ſuprà & Julius III. Conſervatores cum amplis facultatibus dedit in ejus conſt. 10. Ad hoc.

Iſtis Clericis tranſitum ad alios Ordines certo modo prohibuit Greg. XIII. inf. in ejus conſt. 48. In ſpecula, ubi hanc Congregationem S. Pauli Decollati appellat. Et ad proceſſiones invitos non accedere decrevit idem Gregor. ut habetur in conſt. 5. Sixti V. Rationi. Qui Six. modum recipiendi Novitios eiſdem præſcripſit in conſt. 77. Exigit. in Tomo 2.

CLEMENS PAPA VII.

Edita A. D. 1533.

Dilectis filiis Bartholomæo Ferrario, & Ant. Mariæ Zaccharia presbyteris Mediolanen. & Cremonen.

Exordium.

Vota per quæ vos in humilitatis ſpiritu perennis vitæ præmii digniores effici, veſtræque & aliorum animarum ſaluti conſulere poſſitis, libenter ad exauditionis gratiam admittimus, eáque favoribus proſequimur opportunis.

Quidam probi viri quietiùs religiosè vivere volentes, ſupplicarunt. Papæ, pro licentia emittendi tria vota ſubſtantialia & inſimul permanendi.

§. 1. Exponi ſiquidem nobis feciſtis, quòd vos cum tribus aliis veſtræ voluntatis ſociis, ut liberiùs divinis beneplacitis inſiſtere, & quæ Dei ſunt perquirere poſſitis, cupitis profeſſionem trium votorum ſubſtantialium Religionis in manibus venerabilis fratris Archiepiſcopi Mediolanenſis, ſeu ejus in ſpiritualibus. Vicarii generalis emittere, & inſimul in aliquo loco Civitatis, ſeu Diœceſis Mediolanen. per vos eligendo morari, & permanere. Quare nobis feciſtis humiliter ſupplicari, ut piæ veſtræ intentioni hujuſmodi paternè annuere de benignitaee Apoſtolica dignaremur.

Tu vide quod dixi in rubr.

§. 2. Nos hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, vobis, & veſtrum ſingulis, ut profeſſionem ipſam in ejuſmodi Archiepiſcopi, ſeu Vicarii, qui verò de cæterò ad vos converti voluerint in alterius veſtrum, ſeu Præpoſiti veſtræ Congregationis pro tempore exiſtentis manibus, profeſſionem trium votorum eorumdem emittere, & inſimul, ſub obedientia tamen Ordinarii, loco per vos eligendo, cohabitare, ac in communi vivere.

Qui petitam licentiam eis concedit, dummodò vivant in communi, & ſub obedientia Ordinarii.

§. 3. Necnon pro veſtro, & rerum veſtrarum ſalubri ſtatuto, & directione, quæcumque ſtatuta, & ordinationes rationabilia, & honeſta, ac ſacris canonibus non contraria condere, & facere, illáque, ut vobis pro temporum qualitate expedire, videbitur mutare, & in totum tollere, aliáque illorum loco de novo facere liberè, & licitè valeatis.

Imò vivunt ſub protectione Sedis Ap. ut notavi in rub. Et etiam condendi ſtatuta pro eorum ſalubri ſtatu. Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 4. Apoſtolicis ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, cæteriſque contrariis nequaquam obſtantibus, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium de ſpecialis dono gratiæ concedimus, & indulgemus eiſdem præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Da. P. A. 10. die 18. Febr.

Dat. Bononiæ, ſub annulo Piſcatoris, die 18. Februarii, 1533. Pont. noſtri Anno decimo.

XXXVIII.

Gratiæ, & privilegia Congregationis Clericorum Regularium, qui Theatini nuncupantur.

De inſtitutione hujus Congregationis, aliiſque ejus privilegiis, vide ſup. in conſt. 11. Exponi. fol. 483. ubi notavi.

CLEMENS PAPA VII.

Edita A. D. 1533.

Venerabili fratri Petro Epiſcopo Theatino, ac dilectis filiis Presbytero Vicentio, & eorum Sociis, & ſucceſſoribus, Clericis Regularibus nuncupatis.

Dudum pro parte veſtra nobis expoſito, &c. Reſiduum eſt ſup. fol. 658. ubi notavi.

Hic Pont. confirmavit iſtam Congregationem ſup. fol. 658. Et cum eadem Congr. ſtudiis, prædicationibus, & confeſſionibus vacare jam decreviſſet.

§. 1. Et deinde nobis etiam pro parte veſtra expoſito, quòd vos ſub trium votorum ſubſtantialium emiſſione, vitam clericalem piè ducere, ac prædicationi verbi Dei, audientiæ confeſſionum, & ſacræ theologiæ, ac ſacrorum Canonum ſtudiis, ad veſtrarum, & aliorum Chriſti fidelium animarum profectum, vacare, decreveratis.

Hic Pont. facultatem eorum Præpositos super his dispensandi, &c. dedit, in const. quam hic non habet.

§. 2. Nos vestris etiam tunc supplicationibus inclinati, vobis, ut Superiores vestri, Præpositi nuncupati, pro tempore existentes, cum clericis, & sociis suis, qui in supradictis pietatis operibus, aut studio literarum sacrarum occuparentur, seu infirmitate, aut infirmorum curatione, & ministerio pro tempore præpedirentur, super recitatione divinorum officiorum, ad hoc, ut ipsi occupati, vel impediti, certum Psalmorum per ipsos Superiores eis assignandorum numerum non minùs septem, aut sex, cum divisione, ac Orationem Dominicam septies, Symbolum Apostolorum bis, graviter autem ægrotantes, Orationem Dominicam semel, & Salutationem Angelicam septies in die, recitando, septem horis canonicis, & toti divino officio, satisfecisse censerentur, & cum quibusvis clericis, & sociis vestris in præveniendo, vel postponendo, uniendo, vel decidendo in communi, vel speciali horas canonicas, ac in breviandis, & protelandis lectionibus.

Ac super jejuniis.

§. 3. Necnon super jejuniis de præcepto, etiam Quadragesimalibus, & cum concessione vespertini jentaculi, collationis nuncupati, & comestionis, etiam panis in eis licitè, & absque prævaricatione, faciendæ dispensare possint per alias.

Et absolutione in confessionibus danda à censuris.

§. 4. Et postremò, ut vos, inter vos, mutuas, seu etiam alii sacerdotes sæculares, vel regulares, à vobis de Superiorum vestrorum, aut Sedis Apostolicæ licentia ad hoc pro tempore eligendi vestras, ac vos eorum confessiones audientes ab absolutionibus hac forma, uti possetis & illi possent, videlicet post Misereatur, &c. & Indulgentiam, &c. Dominus noster JESUS CHRISTUS te absolvat, & ego auctoritate ipsius, & beatorum Apost. Petri, & Pauli, mihi concessa absolvo te ab omni vinculo excommunicationis majoris, vel minoris, suspensionis, & interdicti, & dispenso tecum in omni irregularitate, quam quomodocumque incurristi, & restituo te sanctis Sacramentis Ecclesiæ, unionique & participationi fidelium. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen. Iterùm eadem auctoritate, &c. per alias - - - - - - nostras in forma brevis literas, ad hoc, ut dicta forma in absolutionibus, non solùm cum sacerdotibus, sed etiam cum aliis clericis, & laicis vestræ Congregationis pro tempore existentibus, vobis pro tempore confitentibus, uti possetis, extendimus, & ampliavimus, auctoritate Apostolica in perpetuum concessimus, & indulsimus, prout in illis pleniùs continetur.

Et modò prædicta confirmat, & ab omni superioritate eximit.

§. 5. Cùm autem, sicut nobis nuper exponi fecistis, pro præmissorum omnium subsistentiam firmiori, ea omnia per nos innovari, & nonnulla alia pro felici hujusmodi vestri propositi directione, statui, & ordinari cupiatis, & propterea nobis humiliter supplicari feceritis, ut vobis super eis, opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos qui fidelium omnium, & præsertim sub paupertate, obedientia & castitate Altissimo famulantium votis, quantum cum Deo possumus, libenter annuimus, vestrum institutum plurimùm in Domino commendantes, & approbantes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, præmissa omnia, ac alia quæcumque per nos vobis hactenus concessa, innovamus, vestrisque piis votis, & desideriis, quæ circà infrascripta omnia, & singula habere nobis exponi fecistis, ut sub nostra, & hujus sanctæ Sedis Apostolicæ speciali protectione, & humili subjectione, ab omni alio Superiore penitùs liberi, & exempti soli Romano Pontifici, canonice intranti, & Superiori vestro canonicè electo pro tempore existentibus subditi, degere debeatis.

Intrantes hanc religionem implent votum intrandi religionem.

§. 6. Ac qui ad vestrum communem vivendi modum se contulerint, & ad votorum professionem hujusmodi, modo, & forma præmissis, admissi fuerint, voto Religionis in genere emisso, satisfecisse censeantur, perpetuò concedimus.

Superiores Ordinis ad triennium confirmari possint.

§. 7. Quódque singuli Superiores vestri, pro tempore electi, finito triennio, quo confirmati fuerint, in alio loco in superiores eligi, & ad aliud triennium ex tunc immediatè sequens confirmari.

Habitus, & cæremoniarum ritus designatur.

§. 8. Ac tàm ipsi, quàm eorum socii pro tempore existentes, ac vos ipsi vestimenta, cum manicis super pallium exertis deferre. Ac tàm circa vestimenta, quàm circa cæremonias in officiis Ecclesiasticis, & reliquo vitæ cultu, & victu servandas, cum moribus, & laudabilibus consuetudinibus bonorum Clericorum Civitatis, vel loci, in qua, seu quo vos, & eos pro tempore degere, vel morari contigerit, convenire.

Officialium munus refertur.

§. 9. Ac sub singulis Præpositis Archipresbyterum, qui in spiritualibus, & Archidiaconum, qui in temporalibus præsint, & vestrûm curam habeant, ac Plebanum, qui curam animarum vobis imminentem exercent, eligere valeatis.

Mensæ benedicendæ modus datur.

§. 10. Et omni tempore, in benedictione mensæ Psalmum Laudate Dominum omnes gentes, recitare, nec ad alium Psalmum recitandum quoquomodo teneamini.

Vocales in Capitulo designantur.

§. 11. Quódque in Capitulis vestris, illi tantùm, qui ad id capitulariter admissi fuerint, vocem habeant, & alii, ut præfertur, non admissi, in eo minimè intervenire aut vocem habere possint, etiam perpetuò statuimus, & ordinamus.

Privilegia & gratiæ omnium Ordinum conceduntur.

Tu scias fuisse etiam data privilegia Societatis Jesu à Pio V. inf. in const. 31. Ad immarcessibilem. Tom. 2. fol. 229.

§. 12. Ac insuper vobis, quòd omnibus & singulis privilegiis, indulgentiis, prærogativis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis & indultis, quorumvis, etiam Cistercienſium, & Cluniacensium, Monachis, & aliorum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum Fratribus, tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus, in specie, vel in genere, etiam communicativè, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & pro talibus habitos, ac Sedem Apostolicam hactenus quomodolibet concessis, & in posterum concedendis, & quibus illi, tam in vita, quam in mortis articulo, etiam circa peccatorum remissiones, & injunctarum pœnitentiarum relaxationes, aut aliàs quomodolibet, uti, potiri, & gaudere possunt, aut poterunt quomodolibet in futurum, quæ omnia ac si hic de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis haberi volumus, perpetuis futuris temporibus utamini, potiamini & gaudeatis, ac uti, potiri, & gaudere, necnon illorum omnium participes esse possitis, & debeatis, indulgemus. Ac privilegia, indulgentias, prærogativas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, Monachis, & Fratribus prædictis, tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus, in specie, vel in genere, etiam communicativè concessa, ut præfertur, ad vos extendimus, & ampliamus, ac in vobis locum habere, & suum plenarium effectum sortiri debere, decernimus, & declaramus.

Contrariis derogatur.

§. 13. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac vestris, & dictorum Ordinum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credatur.

§. 14. Et insuper præsentium literarum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, plenam ubique tàm in judicio, quàm extrà, & eamdem prorsus fidem haberi, quæ originalibus literis præstaretur, si exhiberentur.

Dat. P.A. 10. die 7. Mart.

Dat. in Civitate nostra Bononiæ, sub annulo Piscatoris, die 7. Martii 1533. Pont nostri Anno decimo.

XXXIX.

Contra impedientes quocumque modo, executionem literarum Apostolicarum, eorúmque complices & fautores.

Declarationem vide infrà in Tomo 2. in Greg. XIII. const. 19. Ad Romani, ubi circa id, Tridentini Concilii caput 20. sess. 24. interpretatur.

Contra prædictos habes etiam sup. const. Mart. V. num. 2. Quod, fol. 294. & constit. 17. Innocent. VIII. Officii, fol. 448. & const. 30 Leon X. In supremo, fol. 594. & quotannis Romani Pontt. in die

Cœnæ

Cœnæ Domini anathematis sententiam promulgant, ut videre est infrà in Pauli V. constit 63. Pastoralis. §. 14. cum ibi indicandis. Tom. 3.

Edita A. D. 1533.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex, qui solet pro debito Pastoralis officii alios in sua justitia confovere, non debet suam, & Apostolicæ Sedis justitiam negligere, quare nos ad ea debemus solicitè intendere, per quæ nostra, & ejusdem Sedis auctoritas conservetur, & quæ proptereà à Rom. Pontif. prædecessoribus nostris providè processisse comperimus, ut perpetuò firma & illibata persistant, libenter Apostolico munimine roboramus, ac aliàs nostræ provisionis remedium adjicimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Urban. VI. (cujus const. istam hic non habes) concessit quibusdam prælatis, ut literæ Apost. sine eorum approbatione exequi non possint, in eorum locis.

§. 1. Sanè licèt olim bonæ memoriæ Urbanus, Papa Sextus in sua obedientia nuncupatus, concesserit certis Prælatis, ut in eorum civitatibus, & diœcesibus executio literarum Apostolicarum fieri non possit, nisi literæ ipsæ eisdem Prælatis, aut eorum officialibus priùs exhibitæ, & per eos approbatæ forent; Et eorumdem Prælatorum officiales id in consuetudinem deduxissent: Aliqui verò prætextu statutorum provincialium, seu synodalium etiam servassent, quòd nullus literas Apostolicas hujusmodi exequi auderet, nisi postquàm Prælati, seu officiales ipsi, per suas literas, quas Vidimus, seu Placet, nuncupabant, mandarent, & concederent, ut Judices in ipsis literis Apostolicis deputati illa exequi possent.

Bonif. IX (cujus const. istam hic non habes) revocavit concessiones Urb. VI.

§. 2. Tamen fœl. recor. Bonifacius Papa Nonus, etiam in sua obedientia nuncupatus, providè attendens, quòd propter tales literas Vidimus, seu Placet nuncupatas, impetrantes Apostolici, sæpè literarum Apostolicarum effectum consequi nequiverant, concessionem Urbani hujusmodi, ac statuta quæcumque super his facta revocavit, cassavit, & annullavit, ac decrevit, quòd Judices & executores quicumque in literis Apostolicis pro tempore deputati, etiam sine licentia vel consensu quorumcumque Prælatorum, vel Superiorum, aut officialium eorumdem, literas Apostolicas exequi possent, & deberent.

Martinus V. concessionem ejusdem Urban. revocavit, & literas Apostol. liberè exequi mandavit, ut suprà in ejus const. 2. fol. 294.

§. 3. Et successivè fœl. record. Martinus Papa Quintus prædecessor noster in Concilio Constantien. considerans, quòd in exordiis pestiferi, & antiquati schismatis, tunc per Dei gratiam extincti, ad tollendum scandala, quæ propter executionem diversarum literarum, quæ ab his, qui pro Romanis Pontificibus in diversis obedientiis se gerebant, in nonnullis partibus oriebantur, supradictus Urbanus in sua obedientia quibusdam Prælatis supradictam concessionem fecerat, & quòd posteà ipsi Prælati, seu officiales in consuetudinem traxerant, aliqui verò prætextu dictorum statutorum principalium seu synodalium, servabant & servari faciebant, quòd literas Apostolicas nullus exequi deberet, nisi postquàm Prælati, seu officiales ipsi per suas literas, quas Vidimus, seu Placet, ut præfertur, nuncupabant, mandarent, & concederent, quòd possint exequi per Judices in eis deputatos, propter quod executio literarum Apostolicarum plùs debito plerúmque retardata fuerat, & sæpè ipsæ literæ Apostolicæ executione caruerant totaliter, in gravem injuriam Sedis Apostolicæ, & enorme impetrantium præjudicium, & gravamen, censénsque rationi congruum, ut quòd dicti schismatis calamitas introduxerat, pacis tempore auferretur, concessionem prædictam, & quæcumque statuta circà præmissa quomodolibet facta, auctoritate Apostolica, dicto sacro concilio approbante, revocavit, cassavit, & annullavit, ac voluit, & decrevit, quòd Judices, & executores quicumque in literis Apostolicis deputati, & deputandi, & alii quicumque, necnon Notarii, & tabelliones super his requisiti, & requirendi, absque hujusmodi literis Vidimus, seu Placet nuncupatis, ac etiam licentia, vel assensu quorumcumque Prælatorum, Patriarchali, aut alia quavis dignitate insignitorum, & locorum Ordinariorum, aut officialium eorumdem liberè hujusmodi literas Apostolicas exequi deberent, atque possent, ac eadem auctoritate decrevit, omnes & singulas sententias, quas prædicti Prælati, aut eorum officiales contrà hujusmodi Judices, vel executores, seu impetrantes, propter executiones hujusmodi per eos faciendas inflixerant, & promulgaverant, irritas & inanes, ac nullius existere roboris vel momenti. Necnon quemcumque, qui contrà præmissa aliquid attentare præsumeret, ab exercitio jurisdictionis ecclesiasticæ per tres menses suspensum fore.

Leo X. reprobavit ordinationes contrarium continentes & Bonifacii IX. bullam approbavit in ejus const. 30. fol. 594. §. 2.

§. 4. Ac novissimè piæ memoriæ Leo Papa X. etiam prædecessor noster, cùm aliàs in publica signatura coram eo nonnullæ supplicationes propositæ fuissent, continentes, quòd in Toletan. & Carthaginen. Ecclesiis sub colore falsitatibus obviandi, conditæ fuerant constitutiones synodales, quibus caveri dicebatur, ut tabelliones, & notarii, etiam à partibus requisiti, literas Apostolicas nullatenùs recipere possent, nisi illæ priùs per Archiepiscopum Toletan. & Episcopum Carthaginens. pro tempore existentes, aut eorum officiales examinatæ forent, & ab eodem Leone prædecessore earumdem constitutionum confirmatio peteretur, petitionem hujusmodi, ut ratione carentem (cùm Romani Pontificis gesta per inferiores, & sibi subditos sine ejus speciali licentia examinari non deberent) indecens, & absurdum, quinimò temerarium fore censens, quòd aliquis, quavis occasione, literas Apostolicas sine Romani Pontificis speciali commissione examinare velle præsumeret, ac supplicationes ipsas, prout meritò rejiciendæ erant, rejecit, & coràm eo lacerari fecit. Ac super his tale remedium adhibere volens, ut aliis in posterùm committendi similia aditus præcluderetur, motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine literas dicti Bonifacii approbavit, & innovavit, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, illásque inviolabiliter observari decrevit.

Et synodales const. impedientes executionem literarum Apost. annullavit, & illas absque licentia exequi mandavit.

§. 5. Necnon quascumque constitutiones synodales, tàm in dictis Toletan. & Carthaginens. quàm quibusvis aliis Ecclesiis per universum Orbem constitutis, super his factas, motu, scientia, auctoritate, & potestate prædictis, cassavit, & annullavit, ac statuit, & ordinavit, quòd Judices, & executores in literis Apostolicis pro tempore deputati, ac notarii & tabelliones super his requisiti ipsas literas Apostolicas sine alicujus personæ, cujuscumque ecclesiasticæ, vel mundanæ dignitatis esset, licentia, vel consensu, exequi possint, & deberent.

Impedientibusque illarum executionem pœnas his descriptas imposuit.

§. 6. Et insuper universis Patriarchis, Archiepiscopis, Primatibus, Episcopis, & aliis prælatis, & personis ecclesiasticis, necnon Communitatibus Civitatum, & Universitatibus, castrorum, oppidorum, terrarum, & locorum, sub interdicti singularibúsque personis eorum, etiam sæcularibus, sub excommunicationis, & anathematis pœnis, quas eo ipso si contrafecissent, absque alia declaratione incurrerent, & à quibus non nisi ab eodem Leone prædecessore, vel successoribus suis canonicè intrantibus, præterquàm in mortis articulo constitutæ, & debita satisfactione præmissa absolvi, & interdicti hujusmodi relaxationem obtinere possent, in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandavit, ne Judices, & executores literarum Apostolicarum, ac notarios & tabelliones super his requisitos, quominùs literas Apostolicas hujusmodi exequi possent, quoquo modo impedire præsumerent, ac eos, qui executionem literarum hujusmodi impedirent, seu impedientibus,

auxilium

auxilium vel favorem, quovis modo, directè vel indirectè, publicè vel occultè, præstare præsumerent, etiamsi Patriarchali, Archiepiscopali, Primatiali, Episcopali, vel quavis alia Ecclesiastica vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, aut Ducali, vel alia præfulgeant dignitate, eidem excommunicationis, & anathematis sententiæ, à qua non nisi, ut præfertur, absolvi possent, subjacere, ac civitates, terras, castra, oppida, & loca prædicta, ad quæ inobedientes, & contrafacientes declinare, & in quibus moram trahere contingeret, Ecclesiastico suppofuit interdicto, tamdiù firmiter observando, donec compuncti corde interdicti hujusmodi relaxationem, debita satisfactione præmissa, meruerint obtinere, motu, scientia, auctoritate, & potestatis plenitudine similibus decrevit.

Et contrarias constitutiones Synodales cassari & deleri jussit.

§. 7. Necnon sub dictis pœnis etiam mandavit illis, in quorum libris Constitutiones Synodales, & Provinciales hujusmodi descriptæ reperirentur, ut eas deleri & cassari facerent, ut ampliùs legi non possent, prout in singulis dictorum prædecessorum desuper confectis literis pleniùs continetur.

Pontifex iste confirmat prædictas Bullas Bonifacii IX. Martini V. & Leonis X.

§. 8. Cùm autem nobis summè cordi sit, conatibus istorum, qui executionem literarum & mandatorum Apostolicorum sic impediunt, omnibus, quibus cum Deo possumus, modis, viis, & mediis obviare, quamvis enim de præsenti sint alia turbulentissima, & deploranda tempora, in nonnullis partibus damnatissimæ hæreses pullulent, tamen his temerariis præsumptionibus duximus necessariò obviandum. Nos igitur, qui sumus, licèt immeriti, Divinâ Providentiâ unicus sponsus Ecclesiæ sponsæ nostræ, & non debemus nostram, & ipsius sponsæ nostræ justitiam negligere, qui alios in sua justitia confovemus, inducti eisdem rationibus, quibus præfatus Martinus prædecessor cum Sacro Concilio prædicto, motus fuit motu proprio, & ex certa scientia, ac de nostra matura deliberatione, & de simili potestatis plenitudine, singulas Bonifacii, Martini, & Leonis prædecessorum literas hujusmodi, ac omnia & singula in eis contenta, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus & innovamus, plenámque roboris firmitatem obtinere, ac perpetuò, inconcussè, & inviolabilter observari debere decernimus.

Et quascunque ordinationes de videndis literis Apostolicis antè earum executionem damnat & cassari mandat.

§. 9. Necnon quascunque Constitutiones Provinciales & Synodales de non exequendo literas Apostolicas sine placito Ordinariorum locorum, & nisi ipsæ literæ sint priùs per eosdem Ordinarios, seu eorum Officiales, aut Sigilliferos, vel Commissarios, visæ & admissæ in suprà dictis, & quibusvis aliis Ecclesiis, ac Civitatibus, Diœcesibus, & Provinciis per totum Orbem terrarum constitutis, ut præfertur, editas & factas, ac quomodolibet, etiam sub dicto colore obviandi falsitatibus, & fraudibus innovatas, motu, scientia, auctoritate, & potestatis plenitudine prædictis, cassamus, & annullamus, ac ex quibuscunque libris, ubi descriptæ reperiuntur, penitùs cassari & deleri sub dictis pœnis mandamus.

Liberámque executionem permitti jubet.

§. 10. Necnon de novo statuimus & ordinamus, quòd Judices & executores in literis Apostolicis pro tempore deputati, ac Notarii & Tabelliones, super his requisiti, ipsas literas Apostolicas, liberè, & sine alicujus personæ, cujuscunque Ecclesiasticæ vel mundanæ dignitatis fuerit, licentia, vel consensu exequi possint, & debeant. Et nihilominùs universis Patriarchis, Archiepiscopis, Primatibus, Episcopis, locorum Ordinariis, eorum Officialibus, Sigilliferis, & Commissariis, ac aliis personis, tàm Ecclesiasticis, quàm sæcularibus, quavis auctoritate fulgentibus, necnon Communitatibus civitatum, & Universitatibus castrorum, oppidorum, terrarum, & locorum, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis & anathematis pœna in eorum singulos, quam si contrafecerint, eo ipso, etiam absque alia declaratione desuper facienda, incurrant, à qua non nisi per nos, ac successores Canonicè intrantes, etiam prætextu quorumcunque privilegiorum Apostolicorum eis, etiam per nos quomodolibet concessorum, aut innovatorum, quæ eis quoad hoc nullatenùs suffragari volumus, præterquàm in mortis articulo constituti, & debita satisfactione prævia, absolvi possint, districtè præcipiendo mandamus, ne Judices & executores literarum Apostolicarum, ac Notarios & Tabelliones super his pro tempore requisitos, quo minùs literas Apostolicas hujusmodi liberè, & absque eorum placito, licentia, & consensu exequantur, quovis modo impedire præsumant.

Contravenientibus pœnam imponit.

§. 11. Nos enim omnes illos, qui executionem literarum ipsarum Apostolicarum impediverint, seu impedientibus auxilium, consilium, vel favorem, directè vel indirectè, publicè vel occultè, aut quovis quæsito colore præstare præsumpserint, etiamsi Patriarchali, Archiepiscopali, Primatiali, Episcopali, & quavis alia, Ecclesiastica, vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, Ducali, vel alia dignitate præfulgeant, per alias nostras literas in die Cœnæ Domini publicè lectas, excommunicavimus, & anathematizavimus, prout etiam tenore præsentium eos eidem excommunicationis, & anathematis sententiæ, à qua non nisi, ut præfertur, absolvi possint, subjacere, ac Civitates, terras, castra, oppida, & loca, in quibus dicti inobedientes, & contrafacientes manserint, & ad quæ eos declinare contigerit, Ecclesiastico suppofita esse interdicto, tamdiù firmiter observando, donec ad cor reversi, interdicti hujusmodi relaxationem, debita satisfactione præmissa, meruerint à nobis, aut dictis successoribus nostris obtinere. Necnon omnes & singulas sententias, censuras & pœnas, quas dicti Ordinarii, aut eorum Officiales contrà hujusmodi Judices & executores literarum Apostolicarum, aut illas impetrantes, seu Notarios & Tabelliones propter executiones per eos factas, vel faciendas inflixerunt, & promulgarunt, aut in futurum quomodolibet infligent, aut promulgabunt, irritas & inanes, ac nullius roboris vel momenti existere, eisdem motu, scientia, auctoritate, & potestatis plenitudine decernimus, & declaramus.

Executorem hujus Bullæ deputat, & facultates concedit.

§. 11. Quocircà dilecto filio, Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, auctoritate & tenore prædictis, motu simili committimus, & mandamus, ut si, & quando, ac quoties de cætero ad ejus notitiam per delationem partis, cujus interest, vel Fisci nostri, seu famam publicam, aut aliàs quovis modo deducatur, dictos Ordinarios, seu eorum Officiales, Sigilliferos, & Commissarios, aut quosvis alios, seu eorum aliquem dictis Constitutionibus, ut præfertur, cassatis & annullatis, adhuc pertinaciter uti, & illas ex eorum libris non delevisse, seu ipsos Judices & executores literarum Apostolicarum, ac Notarios & Tabelliones super his requisitos, quominùs easdem literas Apostolicas, liberè, & absque eorum placito, visione, vel admissione exequantur, quoquo modo impediant, seu impedientibus præmisso, aut alio quovis modo auxilium, consilium vel favorem præstent, habitis & receptis priùs per eum desuper aliquibus probationibus ad instantiam partis, vel Fisci, vel etiam ex mero officio, etiam summariè, & extrajudicialiter, quantum sibi sufficere videbitur, eosdem Ordinarios, eorúmque Officiales, & Sigilliferos, & Commissarios, ac quosvis alios in præmissis culpabiles, & eorum singulos, etiam nominatim, & in specie, ad instantiam partis, vel Fisci prædictorum, vel etiam ex suo mero officio, prout sibi videbitur magis expedire, vigore præsentium peremptoriè moneat, & requirat, ac moneri & requiri faciat, etiam per edictum publicum in locis affigendum publicis, & partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis conjectura, quod

ad ipso-

ad ipsorum monitorum notitiam pervenire valeat, ad comparendum legitimè coràm eo infrà terminum arbitrio suo eis præfigendum, per se, vel Procuratores idoneos, & si sibi videbitur, quoad Officiales, & Sigilliferos, ac Commissarios, & alios inferiores, etiam personaliter, & non per Procuratorem, sub privationis omnium & singulorum beneficiorum & Officiorum Ecclesiasticorum per eos obtentorum, & ad illa & quævis alia obtinenda, & eorum officia, & alios quoscunque actus legitimos exercendum inhabilitatis pœnis eo ipso, si non paruerint, incurrendis, se de præmissis legitimè excusandum, & quoad Officiales & Sigilliferos, ac Commissarios, aliter, quàm quòd jussu dominorum suorum id fecerint, cùm hoc casu teneantur nobis, tanquàm majori potestati, obedire, non autem eorum dominis, tanquàm minori potestati, nobis subjectæ, quo quidem termino elapso, & dictis monitis modo præmisso non comparentibus, vel etiam comparentibus, sed se non sufficienter, vel minùs legitimè excusantibus, eos omnes & singulos, etiam nominatim, & in specie, quacunque appellatione, vel exceptione remota, pro excommunicatis & anathematizatis, ac Civitates, castra, oppida, & loca, in quibus manserint, & ad quæ eos declinare contigerit, similiter nominatim, & in specie pro interdictis ubique locorum, publicari & denuntiari faciat, ipsósque Officiales, Sigilliferos, & Commissarios, ac alios inferiores, dictam privationis pœnam damnabiliter incidisse, & eorum beneficia, & officia, tanquàm per privationem hujusmodi, tàm de jure, quàm de facto verè vacantia, à nobis & dicta Sede duntaxat liberè impetrari posse, ac eos ad illa, & quævis alia beneficia, & officia Ecclesiastica obtinenda, ac eorum officia, & quoscunque alios actus legitimos exercendum penitùs inhabiles perpetuò fore, auctoritate nostra declaret, literásque desuper necessarias, & opportunas suo sub sigillo, quibusvis petentibus, det & concedat.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 13. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ Bonifacius, Martinus, ac Leo prædecessores præfati in dictis suis literis voluerunt non obstare, contrariis quibuscunque, aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari, aut eorum loca Ecclesiastico interdicto supponi non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Quod quidem indultum decernimus, eis quacunque auctoritate muniti sint, contrà præmissa in aliquo suffragari non posse, quominùs ipsi hujusmodi sententiis & pœnis subjaceant, & dicta loca Ecclesiastico interdicto supposita existant.

Jussio publicandi hanc Bullam.

§. 14. Ut autem præsentes literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus, eas in Cancellaria Apostolica publicari, & in quinterno ejusdem Cancellariæ describi, & præfatum Auditorem lapsis duobus mensibus post publicationem hujusmodi, ad illarum executionem modo præmisso procedere posse decernimus, & declaramus.

Sanctio pœnalis.

§. 15. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innovationis, cassationis, annullationis, statuti, ordinationis, declarationis, voluntatis, mandatorum, & decretorum, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. A. XI. 29. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo trigesimo tertio, quarto Kalend. Januarii, Pontificatus nostri Anno undecimo.

Publicatio.

Lecta & publicata fuit anno Pontificatus, quibus suprà die 9. mensis Januarii.

XL.

Approbatio Confraternitatum Rosarii B. MARIÆ Virginis, & declaratio circà ejus recitationem, Indulgentiarúmque extensio pro Confratribus.

Hoc diploma specialiter approbatum fuit à Paulo III. die 3. Novembris 1535. & à Julio III. 24. Augusti 1551. quarum literas de more prætermisi. Alii autem Pontifices alia statuerunt pro augmento Rosarii, ejúsque Confraternitatum, quas tibi indicavi suprà in Sixti IV. Constitutione 18. Ea, quæ fol. 418.

Edita A. D. 1534.

CLEMENS PAPA VII.
Motu proprio, &c.

Exordium.

ETsi temporalium cura nos sollicitè angat, tantò accuratiùs aciem considerationis extendere nos decet, quantò Divina humanis, & perpetua temporalibus digniora cognoscimus.

Narrat augmentum devotionis Rosarii.

§. 1. Considerantes igitur, quàm Religioni nostræ salubre, ac fructuosum fuerit Rosarii institutum, quantáque exindè provenerint, & quotidiè proveniant bona, quamobrem tùm Clerici, tùm Laici, tàm masculi quàm fœminæ ad tantùm devotionis fervorem devenerint, quòd Deus & ipsa Virgo, ad cujus honorem fuit originaliter institutum, eosdem non solùm gratiis decorare, verùm etiam miraculis & signis quamplurimis illustrare non dedignatur.

Subdit Sixtum IV. & Leonem X. ejus Confraternitates approbasse, & indulgentiis locupletasse.

§. 2. Idcircò, cùm ad notitiam nostram devenerit, quòd dicti Rosarii Confratres, & Sorores, à fœlic. record. Sixto IV. & Leone X. Prædecessoribus nostris, nedùm confirmationem, & augmentum, sed & indulgentias quamplures, & privilegia non immeritò obtinere meruerint, prout per Apostolicas literas, in forma brevis, expeditas, nobis manifestissimè constat.

Et ea omnia confirmat.

§. 3. Nos igitur eorum vestigio inhærendo, motu simili, ac eodem devotionis affectu divinitùs excitati, dictæ Confraternitatis indulgentias, & privilegia omnia per prædecessores præfatos, eidem Societati quomodolibet concessas, & concessa, approbamus, confirmamus, & roboramus, firmum ac robur perpetuum habere volumus & intendimus.

Declarat, satis esse Rosarium in hebdomadæ cursu recitari.

§. 4. Sed quoniam Sixtus in literis prædictis, quas hic pro expressis haberi volumus, instituendo confirmavit, quòd dicti Rosarii Confratres & Sorores, ad consequendas, adipiscendas, & indulgentias prædictas integraliter obtinendas, & pro earum totali assecutione tenerentur & obligarentur semel in die, ad honorem Virginis integrum Psalterium B. Virginis perfecisse, propter quod nonnulli multitudine, ac negotiorum varietate impediti, hoc sibi difficillimum fore putantes, ab hujusmodi sæpiùs retrahebantur, & in amore, ac eorum devotione tepescebant; ad aperiendum igitur cœlorum semitas, & ut ferventiùs inducantur, quo exinde faciliùs animarum suarum salutem consequi speraverint, volumus & ordinamus, quòd spatium unius diei, ad spatium integræ hebdomadæ amplietur & dilatetur, & quòd in una die, & una vice fortassè tenebantur, pro die dies, pro vice vices assignamus, nihilominùs illud idem consequantur, ac si ritus antiquus integraliter servaretur.

Approbat indulgentias Stationum Urbis, Confratribus elargitas à Leone X.

§. 5. Et quia Leo X. ordinando instituit, ac benignè concessit, quòd quilibet ex dictis Fratribus, ubicunque existentibus, visitando quinque altaria cujuscunque Ecclesiæ, vel unum, aut duo quinquies, si quinque defuerint, easdem indulgentias integraliter consequeretur, ac si omnes Almæ Urbis stationes peregrinando circumiret, hoc idem auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac pro firmis, & approbatis esse, & haberi volumus & decernimus.

Auget & addit indulgentias dictis Confratribus.

§. 6. Et quia nos decet religiones, & sanctorum Patrum instituta potissimùm ampliare, suprà dictis etiam addendo volumus, quòd, cùm præfatus Sixtus IV. omnibus præsentibus, & futuris suprà no-

minatum Rosarium in tres partes illud dividendo, id est, in tres quinquagenas singulis diebus, pro qualibet quinquagena quinque annos, & totidem quadragenas misericorditer relaxaverit, ex Apostolica benignitate, ut prædicti Confratres ad hujusmodi devotionis opera ferventiùs inducantur, præter hujusmodi indulgentias, omnibus Confratribus, & Consororibus prædictum Psalterium, modo suprà exposito, & per nos concesso, recitantibus, annos duos veræ indulgentiæ concedimus.

Contrariis derogat.

§. 7. Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, Synodalibus, cæterísque in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscunque. Et ita motu proprio, ac ex certa animi deliberatione volumus, & mandamus.

PP. subscr.

Fiat, ut petitur.

Papæ alia subscriptio post clausulas.

§. 8. Et cum absolutione à censuris ad effectum prædictorum, & cum derogatione privilegiorum & indultorum quorumcunque. Et quòd literæ expediri possint in forma brevis, vel sub plumbo, prout dictis Confratribus videbitur opportunum.

Fiat. I.

D. P. A. II. 8. Maji.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, octavo Idus Maji, Anno II.

XLI.

Annullatio quarumcunque dispositionum, de beneficiis Ecclesiasticis, Sedi Apostolicæ reservatis, obtentarum, contrà formam concordatorum inter Sedem Apostolicam, & Nationem Germanicam, à Principibus & Prælatis quibuscunque.

Ista Concordata firmavit Nicolaus V. ut suprà in ejus Const. I. Ad sacram, fol. 357. ubi alia indicavi in Tom. I.

Edita A. D. 1534.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

ADmonet nos incumbentis nobis pastoralis officii cura, ut non solùm nobis, sed etiam cunctorum Christifidelium, & præsertim Ecclesiasticarum personarum profectibus diligenter intenti, illorum occurramus dispendiis, & quæ in cujusque ipsorum præjudicium, sive noxam, quavis etiam auctoritate prodiisse comperimus, salubriter reformemus.

Prælati & Principes usurpabant dispositiones beneficiorum contrà formam Concordatorum.

§. 1. Sanè dudùm ad nostram pervenit notitiam, qualiter nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, ac Ecclesiarum Prælati, nonnulli etiam Principes, & Domini temporales inclytæ Nationis Germanicæ, post miserabilem Urbis direptionem, collationes & dispositiones beneficiorum Ecclesiasticorum, nobis & Sedi Apostolicæ, etiam virtute Concordatorum inter Sedem & Nationem præfatas reservatorum, temerè usurpare præsumpserunt, ac collationes & dispositiones nostras, & dictæ Sedis de illis factas admittere contempserunt, nedùm in nostrum, & ipsius Sedis vilipendium, sed etiam in jurium nostrorum, & ejusdem Sedis, ac illorum, quibus de ipsis beneficiis providimus, aut in quorum favorem aliàs disposuimus, seu provideri & disponi mandavimus, grave præjudicium. Et quamvis contrà præsumptores, & contemptores hujusmodi in Bulla, quæ quot annis in die Cœnæ Domini de more lecta fuit, declaravimus, & protestati fuerimus, quod in præmissis, & aliis quibuscunque juribus dictæ Sedi, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ undecunque & quomodocunque quæsitis, seu quærendis, per quoscunque actus contrarios, aut quomodolibet præjudicantes, tacitos vel expressos, à nobis, vel ab eadem Sede quomodolibet factos, vel faciendos, aut quemcunque temporis fluxum, vel patientiam, vel tolerantiam nostram, nobis, aut eidem Sedi nullatenùs præjudicari debere, aut quomodolibet posse, tamen, sicut non sine animi nostri mœrore intelleximus, nonnulli ex Archiepiscopis, Episcopis, Prælatis, Principibus, & Dominis prædictis, adhuc à præmissis desistere non curarunt, nec de præsenti curant, quin imò, quod deterius est, ne provisiones Apostolicæ admittantur, per sua mandata etiam pœnalia prohibere non verentur, in animarum suarum grave periculum, & aliorum Prælatorum, ac Principum Catholicorum dictæ Nationis perniciosum exemplum & scandalum plurimorum.

Hic ideò Pontifex collationes beneficiorum factas contrà formam dictorum Concordatorum irritat, & provisos malæ fidei possessores & ad restitutionem fructuum teneri decernit.

§. 2. Nos igitur, qui à dictis concordatis, quæ olim Romanæ Ecclesiæ, & dictæ Nationis hominibus, pro ipsius Ecclesiæ unione, ac pace & tranquillitate inter Ecclesiam & Nationes prædictas, perpetuò solidandis, & conservandis, laudata, conclusa, & accepta fuerunt, nullatenùs recedere intendimus, ne dicti præsumptores & contemptores, aut per eos in dictis beneficiis intrusi, ex hujusmodi temeraria præsumptione gloriari valeant, neve ipsi intrusi ex adulterinis eorum titulis aliquem fructum reportent, nec illis, quibus de beneficiis prædictis, per nos, aut dictam Sedem, seu ejus auctoritate provisum extitit, & in futurum providebitur, per alicujus temporis fluxum, seu aliquam patientiam, vel tolerantiam præjudicium fiat, aut factum censeatur, ex Pastoralis officii debito providere volentes, ac Concordatis prædictis firmiter inhærentes, motu proprio, & ex nostra matura deliberatione, ac certa scientia, auctoritate Apostolica, de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium declaramus, prætensas collationes, & alias dispositiones, de quibuscunque beneficiis Ecclesiasticis, cum cura & sine cura, nobis & dictæ Sedi, ut præfertur, reservatis, per Archiepiscopos, Episcopos, Prælatos, ac sæculares Principes, & Dominos quoscunque dictæ Nationis, seu ad eorum præsentationem, vel nominationem, etiam per Ordinarios ipsorum beneficiorum Collatores, à tempore dictæ direptionis citrà, contrà tenorem, & formam dictorum Concordatorum quomodolibet factas, & in posterùm faciendas, personis, quibus, aut in quarum favorem factæ sunt, aut in posterùm fient, nisi sint per nos, aut nostra, vel dictæ Sedis auctoritate approbatæ, nullum titulum, vel colorem ipsa beneficia possidendi tribuisse, aut in futurum tribuere, sed & illæ pro malæ fidei possessoribus, & merè intrusis ab omnibus haberi, & censeri, ac fructus per eos, ex beneficiis hujusmodi perceptos & percipiendos, nullo unquàm tempore suos facere, sed ad illorum restitutionem in utroque foro efficaciter obligatos esse, & ad illorum restitutionem, ad eorum, quorum interest, seu etiam fisci nostri instantiam, omnibus viis juris, & remediis compelli posse, & debere, & eos nullo unquàm tempore beneficio regularum, de annali & triennali pacifico possessore gaudere potuisse, aut posse.

Provisis autem à Sede Apostolica juxtà tenorem Concordatorum, intrà quæcunque reservat, etiam agendi quandocunque contrà intrusos.

§. 3. Illis verò, quibus eadem beneficia per nos aut auctoritate nostra, vel dictæ Sedis tenore & forma Concordatorum hujusmodi servatis collata, seu commendata sunt, aut in futurum conferentur, vel commendabuntur, necnon Ecclesiis & locis Ecclesiasticis, ac Collegiis, quibus perpetuò, vel ad tempus eadem auctoritate unita sunt, aut in posterùm unientur, ac omnibus illis, qui in executione literarum Apostolicarum eis concessarum, per constitutiones, seu mandata Archiepiscoporum, Episcoporum, Prælatorum, Principum, vel Dominorum prædictorum, hactenùs quomodolibet impediti fuerunt, aut in posterùm impedientur, dictas regulas, & quemcunque temporis fluxum seu patientiam, vel tolerantiam minimè obstare debere, quominùs contrà dictos intrusos & intrudendos quocunque tempore judicialiter experiri valeant.

Decretum irritans.

§. 4. Decernentes, sic per quoscunque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & Palatii Apostolici causarum Auditores, sententiari, interpretari,

& judi-

& judicari debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis, aliter sententiandi, interpretandi, & judicandi, facultate & potestate, ac irritum & inane, si secùs super his, ab eis, vel quibusvis aliis quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentatum forsan est hactenùs, aut in posterùm contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus regulis, & aliis præmissis, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Ut autem præmissa ad omnium notitiam deducantur, volumus, & mandamus, præsentes in Cancellaria Apostolica, more solito, publicari, & in quinterno ejusdem Cancellariæ describi.

Transumptorum fides.

§. 6. Prætereà, quia difficile foret, præsentes literas ad singula loca, in quibus de eis forsitan fides facienda foret, deferre, eadem Apostolica auctoritate decernimus, quòd ipsarum transumptis, manu alicujus Notarii publici indè rogati subscriptis, & sigillo alicujus personæ Ecclesiasticæ in dignitate constitutæ munitis, ea prorsùs in judicio, & extrà, & aliàs ubilibet fides indubitata adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ,

Sanctio pœnalis.

§. 7. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, decreti & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. A. 15. I. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo trigesimo quarto, Kalend. Julii, Pontificatus nostri Anno undecimo.

Publicatio.

Lecta & publicata fuit in Cancellaria Apostolica die 13. Julii 1534.

PAULUS III. PONT. CCXXIV.

ANNO DOMINI MDXXXIV.

Creatio Papæ.

PAULUS Tertius, Farnesius, Romanus, Alexander anteà dictus, Episcopus Cardinalis Ostiensis, & sacri Collegii Decanus, creatus 7. Idus Octobris, coronatus 3. Nonas Novembris, anno 1534. vixit annos 15. dies 29. Creavit Cardinales 71. Obiit 4. Idus Novembris, Anno Domini 1549. in Basilica S. Petri conditus fuit. Vacavit Sedes menses 2. dies 29.

I.

Separatio Congregationis Eremitarum St. Romualdi Montis Coronæ, Ordinis Camaldulensis, à Congregatione sacræ Eremi Camaldulensis, & S. Michaëlis de Murano, sub Regula St. Benedicti; cum plurimarum gratiarum concessione, & cujuscunque alterius Ordinis privilegiorum communicatione, ex indulto Clementis VII.

De hac Congregatione habes etiam suprà in Constitutione 23. Clementis VII. Vestrum, fol. 575. ubi notavi.

PAULUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1534.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

RAtioni congruit, & convenit honestati, ut ea, quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licèt ejus superveniente obitu literæ Apostolicæ confectæ non fuerint super illis, suum consequantur effectum.

Leo X. concessit Paulo Veneto, & quibusdam aliis Eremitis S. Romualdi Camaldulensis, ut alia loca Eremitoria ubique erigere possent.

§. I. Dudùm fœlicis recordationis Clementi Papæ VIII. Prædecessori nostro, pro parte Dilectorum filiorum Majoris, Visitatorum, Priorum, & Fratrum Societatis Eremitarum Sancti Romualdi Camaldulensis Ordinis exposito. Quòd olim postquàm piæ memoriæ Leo Papa decimus etiam Prædecessor noster quondam, Paulo Veneto, & quibusdam aliis, in literis tunc expressis, Eremitis sacri Eremi dicti Ordinis Aretinensis Diœcesis expresse professis ardore majoris Observantiæ, & perfectioris vitæ Eremiticæ ferventibus inter alia, quòd in quibusvis locis etiam extrà Italiam, & loca ultrà marina, Monasteria, Eremitoria, & Religiosa loca erigere, & postquàm erecta forent, omnibus & singulis indultis, & privilegiis quomodolibet à Sede Apostolica Eremitis sacri Eremi hujusmodi, ac Congregationi ejusdem Eremi, & sancti Michaëlis de Murano concessis, gaudere, & habitum ejusdem Religionis aliis exhibere possent, per suas in forma Brevis literas licentiam concesserat.

Ipse Paulus cum uno socio ad locum Cryptarum accessit, & ad eos gens multa confluit, & multa loca eis dem data fuerunt.

§. 2. Et ipse Paulus cum uno Socio Eremita, vigore concessionis hujusmodi ad id electo ad locum Cryptarum nuncupatum Castri Massarii Exin. Diœces. qui tunc membrum Eremitarum sacri Eremi prædicti erat, accesserat, & ad eosdem Paulum, & Socium, diversæ multarum partium tàm Ecclesiasticæ & Religiosæ, quàm sæculares personæ in dies ad eosdem venientes, cum eodem Paulo, & socio se conjunxerant; & præfatis Paulo & socio, & successivè receptis personis nonnulla loca Eremitica partim ferè dirupta, & partim ædificari cœpta, quæ postmodùm ipsi restauraverant, & quasi de novo ædificaverant, tàm à Sede Apostolica, quàm à diversis Christifidelibus Ecclesiasticis & sæcularibus personis donata & concessa fuerant.

Idem Paulus ad Vicarium generalem Sacri Eremi Camalduli rediit, eique omnia hæc significavit. Et ab eodem, sibi loca quinque assignata fuerunt & instituta fuit SocietasEremitarum S. Romualdi per ejus Prælatos separatim regenda.

§. 3. Vidénsque ipse Paulus, se tot personis, ac locis quotidie multiplicari, ad olim Congregationis Sacri Eremi, & S. Michaëlis de Murano Vicarium Generalem, tunc verò Generalem nuncupatum, & Visitatores accesserat, eisdémque seriem facti explicaverat, velléque tàm ipse, quàm cæteri socii Eremitæ hujusmodi sub eorum obedientia, & visitatione vivere declaraverat. Olim Vicarius tunc Generalis prædictus habens, ut asserebat, à Congregatione hujusmodi omnimodam auctoritatem, sinceritatem animi dicti Pauli cognoscens, præfata Eremitoria videlicet quinque Cryptarum Massarii, S. Hieronymi de Pascilupo, Cryptæ St. Benedicti in Monte Conaro, S. Leonardi de Volabrio, ac St. Mariæ de Spiritu sancto, Esinensis, Eugubinensis, Anconitanensis, Firmanensis, & Larinensis Diœcesis à Sede prædicta, aliisque Christifidelibus præfatis, eisdem Paulo, & sociis, ut præfertur, concessa, & Eremitas in illis tunc commorantes, in eorum Congregationem receperat, ipsósque Paulum & socios receptos Eremitas, eorúmque Eremitoria, & Religiosa loca hujusmodi in Societatem Eremitarum S. Romualdi per Majorem, & olim Correctores, tunc autem Visitatores, Capitulum, & Eremitoriorum hujusmodi singulorum Priores, perpetuis futuris temporibus regendam & gubernandam erexerat. Et eisdem Paulo & Eremitis præfatæ Societatis, condendi, & celebrandi generalia Capitula ejusdem Societatis; Et in eis Priores, Rectores, & alios Ministros eligendi, & pro ejusdem Societatis conservatione, & augmento, Missas, & alia Divina Officia in eorum Capitulis celebrandi, Capitula generalia ejusdem Societatis, & pro ejusdem observantia quæcunque statuta, ordinationes, & constitutiones edendi, & pro tempore edita, corrigendi, reformandi, & mutandi, quæ si contrà substantialia Regulæ Sancti Benedicti non essent à prædicto tunc Vicario, & Visitatoribus, aut præfatæ Congregationis Capituli derogari, aut innovari sine dictorum Eremitarum consensu non possent, ac alia loca quæcunque, & personas quascunquem in eadem Societate re-

tate receptandi, necnon, quod ejusdem Societatis Superior ex tunc Major nuncupandus, per ejusdem Congregationis Capituli de anno in annum eligendus, loca & personas, de triennio in triennium, & frequentiùs, si sibi videretur, visitare deberet, licentiam concesserat, & omnia & singula privilegia gratias & immunitates Eremitis concessas, & quomodolibet concedenda, tàm sacri Eremi Camaldulensis, quàm totius præfatæ Congregationis eidem Societati Eremitarum St. Romualdi, loca & personas communia esse, dummodò receptio & admissio hujusmodi, per Capitula generalia Congregationis sacri Eremi, & S. Michaelis de Murano prædictis approbaretur, voluerat. Et præfati Eremitæ vigore concessionis hujusmodi in eorum Capitulis congregati, nonnullas Constitutiones, & statuta super tribus substantialibus, & forsan aliis emittendis votis, & Regularibus Institutis Regulæ S. Benedicti, & Divinis Officiis celebrandis, ac aliis fœlicem dictæ Societatis, tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus gubernationem & directionem, ac honestè & religiosè vivendi modum concernentia ordinaverant. Ac postmodùm Præsidens, & Definitores Capituli generalis Congregationis sacri Eremi, & S. Michaëlis prædicti per eorum speciales literas, dicta quinque Eremitoria, & Societatem hujusmodi ab eorum Congregatione penitùs separaverant, & dissolutam & separatam esse declaraverant, nullúmque sibi eligendi Superiorem, necnon Eremitoria, ac illorum personas hujusmodi visitandi facultatem reservaverant; quódque præfati Eremitæ ad eorum Superioris hujusmodi electionem, prout eis visum foret procedere possent, ac in iis, quæ Eremitoria, & illorum personas prædicta concernebant, ac quidquid eidem Societati visum foret, à Sede Apostolica petere possent, voluerant.

Clemens VII. prædicta confirmavit.

§. 4. Præfatus Clemens prædicta omnia, & dissolutionem hujusmodi, approbaverat & confirmaverat, eisque unum dictæ Societatis Majorem, & Correctores, nunc autem Visitatores nuncupatos, locorum, Priores, & alios Officiales, prout eis expedire videretur, per seipsos annis singulis eligendi, qui eo ipso, quo electi forent, confirmati esse censerentur, indulserat.

Et etiam constitutiones pro dictæ Societatis regimine ordinatas approbavit.

§. 5. Et successivè, cùm ipsi pro dictæ Societatis commodiori gubernatione aliquas ex prædictis Constitutionibus, Ordinationibus, & Capitulis eis diligentiùs & maturiùs examinatis cassassent, & aliquas denuò ordinassent, & amotis quibusdam superfluis in meliorem formam reformassent, idem Clemens Prædecessor illas approbaverat, & confirmaverat, prout in diversis instrumentis & scripturis Vicarii Generalis, ac Visitatorum Præsidentis, & Definitorum prædictorum, ac ipsorum Leonis & Clementis Prædecessorum diversis literis dicebatur pleniùs contineri.

Societatémque ipsam instituit nuncupandam Eremitarum S. Romualdi.

§. 6. Ac pro parte eorundem Majoris, Visitatoris, Priorum, Fratrum, & Eremitarum, eidem Clementi Prædecessori humiliter supplicato, ut ex prædictis, & aliis ei concessis, & concedendis locis, unam tantùm Societatem Eremitarum Sancti Romualdi, erigere & instituere, præmissis, & aliis infrà scriptis pro illorum subsistentia firmiori robur Apostolicæ firmitatis adjicere, ac aliàs in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaretur. Præfatus Clemens, Prædecessor, qui ad ea, per quæ status Religiosarum personarum florere, ipsæque personæ acceptiùs Divinis beneplacitis se coaptare possent, solertiæ suæ curas libenter dirigebat, volens Majorem, Visitatores, Priores, Officiales, ac Eremitas Societatis hujusmodi amplioris Apostolici favoris præsidio complecti; ac eos, & eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, ac pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existebant, ad effectum infrà scriptorum duntaxat consequendum absolvens, & absolutos fore censens, hujusmodi supplicationibus inclinatus, sub dato videlicet tertio Nonas Septembr. Pontificatus sui anno sexto, auctoritate Apostolica, ex prædictis, ac quibuscunque aliis eis, tunc & pro tempore dictæ Societati ubique terrarum concessis, & concedendis, ac per eos recipiendis & retinendis, Eremitoriis, & Religiosis locis, unam tantùm omnium, ac singulorum Fratrum in eisdem Eremitoriis, & religiosis Locis pro tempore degentium, Societatem Eremitarum S. Romualdi nuncupandam, per Majorem Superiorem nuncupatum, Visitatores, Capitulum, Priores, ac alios Officiales, juxtà ipsius Societatis statuta, & Ordinationes, regendam, ac gubernandam.

Regendam quoque jussit ab uno Superiore, nuncupando Majore.

§. 7. Ita quòd omnes & singuli dictæ Societatis Fratres, præsentes & futuri, quamvis in diversis locis, etiam extrà Italiam, & loca ultrà marina pro tempore manerent, unum tamen corpus, & unica Societas Eremitarum S. Romualdi Camaldulensis Ordinis, perpetuis futuris temporibus existerent, ac facerent.

Facultates hic expressas concessit.

§. 8. Cum facultate celebrandi Generalia, Provincialia, ac alia Capitula ejusdem Societatis, & in eis Superiorem, Majorem, Priores, Rectores, & alios Ministros eligendi, & pro ejusdem Societatis conservatione & augmento, Missas, & alia Divina Officia in eorum Capitulis celebrandi, aliáque omnia & singula, quæ ad similes Societates pertinebant, & pro tempore pertinerent, faciendi, erexit, ac instituit.

Indulta omnia & statuta confirmavit.

§. 9. Necnon separationem, dissolutionem, concessionem, & indulta, ac facultates eis quomodolibet concessa, ac Constitutiones & statuta per Capitulum dictæ erectæ Societatis edita, ut præfertur, reformata, ac omnia & singula privilegia, indulta, & gratias per Sedem eandem dictæ Societati, vel per alium facultatem habentem, etiam vivæ vocis oraculo, vel aliàs quomodolibet concessa, & concessas, auctoritate prædicta approbavit, confirmavit, stabilivit, ac robur Apostolicæ confirmationis habere decrevit: supplens omnes & singulos defectus, tàm juris quàm facti, si qui forsan intervenerant in eisdem.

Aliáque edendi, & barbàm deferendi facultatem concessit.

§. 10. Et pro potiori cautela Majoris, Visitatorum, Priorum, & Officialium, & aliorum Fratrum præfatæ Societatis illas, & illa quinque Eremitoria prædicta, eidem Majori, Visitatoribus, Prioribus, & Fratribus eorum erectæ Societatis pro tempore existentibus, de novo perpetuò concessit & assignavit, quódque omnes & singuli dictæ Societatis erectæ Eremitæ, Ordinem prædictum in ipsa Societate professi, tunc præsentes, & futuri in Capitulo generali pro tempore celebrando, in eo vocem habentes, pro fœlici dictæ Societatis statu, & successu alia statuta, constitutiones, ordinationes, ac omnia & singula, quæ in spiritualibus & temporalibus ipsius Societatis, ac ejus regularis disciplinæ statum, observantiam, indemnitatem, & circà Divini Officii, & Missarum directionem, & ordinationem, ac cæremonias absque ipsius regulæ, in substantia, vel in effectu variatione, interpretatione, vel declaratione quoquo modo concernere possent, instituendi, ordinandi, interpretandi, declarandi, & alia de novo faciendi; & sic instituta, ordinata, interpretata, declarata, & de novo facta, in toto, vel in parte, prout id rerum & temporum qualitas exigeret, tollendi & alterandi, ac in meliùs commutandi, necnon pro honestate, & qualitate vitæ Eremiticæ hujusmodi barbam deferendi, plenam & liberam eis concessit facultatem.

§. 11. Ac

A superioritate Ordinariorum, Inquisitorum, & aliorum exemit.

Quoad Inquisitores hæc indulta revocavit Pius IV. in ejus Bulla 51. Tomo 2. fol.

Et quoad Ordinarios vide moderationem in Const. 39. Clem. VIII. Suscepti, Tom. 3. fol. 59. & Concil. Trid. sess. 25. cap. 11. & 14.

§. 11. Ac hujusmodi Societatem, omnésque & singulos Superiores, Eremitas, Oblatos, Novitios, Familiares, Servitores, & personas dictæ Societatis, tunc & pro tempore existentes, ac ipsius Monasteria, Eremitoria religiosa, & loca alia quæcumque, ac mobilia & immobilia bona, tunc præsentia & futura, ad præfatam Societatem quomodolibet pro tempore pertinentia, & in posterum eidem de novo erectæ Societati, quandocumque, seu quomodolibet, uniri vel incorporari, seu subjici, in perpetuum vel ad tempus contingeret, à quorumcumque Legatorum etiam de latere, necnon Nunciorum dictæ Sedis, ac quorumvis Officialium Romanæ Curiæ, & Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, & Inquisitorum hæreticæ pravitatis, quacumque, etiam Apostolica auctoritate, aliorum quorumcumque Judicum ordinariorum, & non ordinariorum, quavis auctoritate & potestate fungentium, ditione, auctoritate, superioritate, potestate, dominio, visitatione, reformatione, & correctione, ita quòd contra dictam de novo erectam Societatem, vel ejus singulares personas, necnon Monasteria, Eremitoria, & loca, & personas, ac familiares cum eis degentes ratione delicti, excessus, seu contractus, aut rei, de qua ageretur, ubicumque iniretur contractus, committeretur delictum, aut res ipsa consisteret, excommunicationis, suspensionis, aut interdicti, aut alias quasvis sententias, nisi de speciali Sedis prædictæ commissione quomodolibet, directè vel indirectè, proferre seu promulgare non possent.

A decimarum, gabellarum, &c. solutione liberavit.

§. 12. Necnon ab omnibus & singulis decimis, collectis, exactionibus, gabellis, talliis, dativis, datiis, tractis, subsidiis charitativis, impositionibus, ordinariis & extraordinariis, Collegiis, Parochianis, Universitatibus, Monasteriis, Fabricis, & aliis quibusvis personis, quacumque auctoritate, & ex quavis causa, & consideratione, etiam pro expeditione contrà infideles, aut Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, aut aliis imminentibus necessitatibus Sedis prædictæ, auctoritate ejusdem Sedis, vel quavis alia impositis, & imponendis, sub quacumque verborum vi, & forma, etiam sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, exempti, & exempta censerentur, nisi de indulto, & Societate hujusmodi, specialis & expressa mentio in literis Apostolicis fieret; & tunc non veram decimam, sed mediam auri unciam Cameræ Apostolicæ solvendo pro omnibus eorum locis, ac Eremitoriis, bonis, & personis liberationem consequerentur, prorsus exemit, & totaliter liberavit, eáque omnia, & eorum quodlibet, in jus & proprietatem beati Petri, & Sedis prædictæ, ac sub eorum & dictæ Sedis protectione suscepit. Et si Legati, & Subdelegati, Ordinarii, aut aliæ personæ prædictæ, contra exemptionem, & liberationem hujusmodi quicquam attentare quoquo modo præsumerent, ac literarum desuper conficiendarum vigore requisiti, per ipsius de novo erectæ Societatis Prælatos, Eremitas vel Procuratores eorum, infrà tres dies, à die requisitionis hujusmodi computandos, non desisterent, excommunicationis sententiæ ipso facto noscerent se subjectos; & si forte aliter factum foret, eo ipso esset irritum & inane, nulliusque roboris vel momenti.

Religiosos Ordinis ad minores Ordines promovendi, & ad sacros promoveri faciendi per quemlibet Antistitem & extrà tempora, facultatem tribuit, &c. Primum declarat Conc. Trid. sess. 23. cap. 11.

§. 13. Prætereà ipsis, ut Religiosos eorum Ordinis ad primam tonsuram, & quatuor minores Ordines promovendi, ad sacros verò etiam si tempus à Canonibus statutum non attingerent, per quemlibet Catholicum Episcopum in eorum locis, & alibi, ubicumque eis commodum foret, absque licentia diœcesani, etiam extra tempora, diebus tamen Dominicis, vel Festivis, eos promoveri faciendi, ac illos eis liberè conferendi, eumdémque Episcopum pro consecrationibus Altarium, seu Ecclesiarum, ac pro Oleo sancto, & quolibet Ecclesiastico Sacramento, adeundi, & de licentia eorum Capituli Generalis, seu Provincialis, Jerusalem & alia loca sancta visitandi, & inibi habitandi, ac loca & eleemosynas etiam ab infidelibus recipiendi, licentiam & facultatem concessit.

Secundum revocavit Conc. Trid. ubi supra cap 12. & seqq.

Ingressum ad Eremitoria mulieribus prohibet.

Strictiorem prohibitionem edidit. Greg. XIII. in Const. 28. Tom. 2.

§. 14. Et insuper pro conservatione puritatis eorum solitudinis, ne mulieres ad eorum Eremitoria, etiam sancti Hieronymi de Pascilupo Eugubinæ diœcesis, tunc præsentia & futura, intrà videlicet per eos præfixos, seu præfigendos terminos, præter illos tantùm dies, quos ipsi statuerent, dummodo non ultra tres dies in quolibet anno, accedere quomodolibet sub excommunicationis pœna, auderent, vel præsumerent, cellularum tamen ipsorum ingressu, semper prohibito remanente, inhibuit.

Stabilia alienandi ad evidentem utilitatem Ordinis licentiam impertitus fuit.

§. 15. Demùm pro commoditate & utilitate Eremitoriorum, & locorum hujusmodi, tunc præsentium & futurorum, de licentia eorum Capituli Generalis, seu Provincialis, eis & cuilibet eorum, ac pro tempore existentibus, quæcumque immobilia ad eos, eorumque Ecclesias Eremitoria, Altaria & loca hujusmodi pro tempore spectantia, & pertinentia, in emphytheusim perpetuam, vel per tempus, sub aliquo annuo canone, sive censu quibusvis personis, in evidentem Ecclesiarum, Monasteriorum, & regularium locorum hujusmodi utilitatem concedere, illáque pro aliis immobilibus utilitatibus, permutare seu vendere & alienare, & pretium inde proveniens in aliis immobilibus bonis eorum Ecclesiis, Eremitoriis, & regularibus locis utilioribus, ac aliàs, juxtà tenorem literarum recolendæ memoriæ Pauli Papæ Secundi similiter prædecessoris nostri, de rebus Ecclesiasticis non alienandis editarum, ita quòd Priores, qui pro tempore essent locorum hujusmodi Judices, ad hoc, ut immobilia bona hujusmodi in emphyteusim, vel censum, aut aliàs danda & permutanda, seu vendenda & alienanda coram eisdem Judicibus spectarentur, eligere possent, convertere, & cæteris Eremitoriis eorum Societatis, prout eis commodius visum foret, pro ejusdem Societatis conservatione applicare valerent, & quæcumque bona, etiam feudalia, ac emphyteutica, etiam Ecclesiastica eidem Societati, tàm inter vivos, quàm causa mortis, seu testamento, vel codicillo, dari, concedi, & relinqui liberè possent.

Onera ad quæ pro dict. bonis Eremitæ tenerentur, 30. annorum spatio finiri decrevit.

§. 16. Ita quòd ipsa Societas ad eadem onera, ad quæ donator seu testator hujusmodi, occasione bonorum eorumdem tenebatur, & quæcumque alia, quæ ipse donator seu testator etiam imponeret, omninò tenerentur, etiam si ad certum numerum generationum, aut nominationum eadem bona concessa essent, ipsa Societas, non perpetuò, sed per triginta annos pro qualibet generatione, seu nominatione, hujusmodi bona eadem tenere possent, & finitis ipsis annis, bona prædicta ad eorum directos Dominos devolverentur, & absque eorum consensu tenere non valerent, statuit & ordinavit.

Curam animarum cæterorum locorum Societatis permutari posse declaravit.

§. 17. Ulterius ipsis, de licentia Capituli Generalis seu Provincialis dictæ Societatis, curam animarum Monasterii S. Salvatoris de Monte acuto, & Parochialium S. Michaëlis Archangeli, ac Prioratus S. Salvatoris de Fano, Perusinæ Tudertinæ & Fanensis diæcesis Ecclesiarum eidem Societati perpetuò canonicè unitarum abdicare, & de consensu illorum Parochianorum in loco dictis Parochianis accommodo alias Ecclesias, quibus cura Parochianorum præfatorum applicaretur, construi facere, seu alteri Parochiali, quæ Parochianis hujusmodi accommoda foret, etiam de consensu illius Rectoris, qui pro hujusmodi cura exercenda, quod inter eos conventum esset, solverent, ac illas jurisdictioni Ordinarii loci subjicere.

Nováque Eremitoria ædificare.

§. 18. Ac loca quæcumque, etiam per Ecclesiasticas, & Religiosas personas eis concedenda recipere, & eorum usui applicare. Necnon loca, sive Eremi-

Quo ad hoc licentia Ordinarii requiritur ex Bulla 90. Clem. VIII. Tom. 3. fol. 154.

toria pro tempore recepta perficere, & alia de novo cum Ecclesiis, Oratoriis, humili campanili, cellulis, & officinis necessariis construere, seu construi, & jam constructa pro convenient. eorum mansione demoliendā jubere, & ea ad aliorum locorum constructorum, sive de novo construendorum usum convertere.

Religiosos quorumcumque Ordinum etiam Mendicantium ad Societatem, tamquam ad arctiorem vitam recipi posse decrevit.

Hoc specifice decernit Six. V. infrà in Const. 35. Tom. 2.

§. 19. Ac pro dicti Ordinis propagatione, omnes & singulos Religiosos quorumcumque, etiam Mendicantium Ordinum, & Congregationum ac Monasteriorum ad Eremitoria praefata, tamquàm ad arctiorem vitam, convolare, & sub Societate, & eorum habitu Altissimo famulari eligentes, Superiorum suorum licentia petita, licet non obtenta, absque aliqua contradictione, vel obstaculo recipere; ipsique sic recepti, & in eadem Societate, sive Ordine professi, ad omnia officia, & dignitates Societatis eorumdem Eremitarum promoveri & assumi, liberè & licitè valerent, indulsit.

Indulta, gratias & privilegia quorumcumque aliorum Ordinum, huic Societati concessit.

§. 20. Postremò Majori, ac omnibus & singulis Visitatoribus, Provincialibus, Prioribus, & aliis Officialibus, ac Fratribus, sive Eremitis praefatis, ut ipsi, & omnes, & singuli, ac commissi, oblati, novitii, servitores, familiares, benefactores, & aliae personae, ac etiam Oratoria, Ecclesiae, Monasteria, Eremitoria, & loca, & quaecumque bona, & caetera alia eandem Societatem pro tempore pertinentia, omnibus & singulis indulgentiis, peccatorum remissionibus, gratiis, concessionibus, facultatibus, immunitatibus, exemptionibus, privilegiis, praeeminentiis, praerogativis, libertatibus, favoribus, licentiis, & indultis Apostolicis vel aliter qualiacumque essent, quibus omnes, & singuli Ordines, Congregationes Societates & Monasteria sub approbatis regulis degentes, seu militantes, ac degentia, seu militantia, eorúmque Superiores Generales, Provinciales, & particulares Monachi, seu Religiosi, Commissi, Oblati, Novitii, familiares, servitores, benefactores, & aliae personae eorúmque Ecclesiae, Oratoria, & alia quaecumque bona, quae omnia, ac si nominatim exprimerentur, dictus Clemens praedecessor haberi voluit pro sufficienter expressis, conjunctim vel divisim, eis & cuilibet ipsorum, in genere vel in specie, etiam vivae vocis oraculo, vel aliàs quomodolibet concessis, seu concedendis, tàm in spiritualibus quàm temporalibus, & tàm in communi quàm particulari, seu aliàs quomodolibet utebantur, potiebantur, & gaudebant, seu uti, potiri, & gaudere possent, quomodolibet in futurum absque ulla differentia, tàm in communi, quàm in particulari, vel aliàs quomodolibet uti, potiri, & gaudere, liberè & licitè possent, & valerent in perpetuum, ac etiam de novo concessit pariter, & indulsit, & in eis locum habere voluit, ac si eisdem omnia, & singula praemissa, directè & expressè concessa fuissent, exceptis, quae essent contrà eorum constitutiones approbatas, ac ordinationes capitulares factas, & pro tempore faciendas. Ac, ut dum privilegiorum, concessionum, exemptionum, immunitatum, facultatum, gratiarum, & indultorum eorum, & cujuslibet dictorum Ordinum, Congregationum Societatum, & Monasteriorum originales literae, seu transumpta authentica ex illis, prout in favorem dictae Societatis, ejúsque Superiorum, Eremitarum, Commissorum, Oblatorum, Novitiorum, familiarium, servitorum, benefactorum, & personarum, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, Eremitoriorum, locorum, bonorum, & aliorum caeterorum ejusdem Societatis ostenderentur, vel exhiberentur, eadem fides indubia adhiberetur, tàm in judicio quàm extrà, & aliis locis, quibus opus foret, ac si pro, & in favorem eorum Societatis, Ecclesiarum, Eremitoriorum, & Monasteriorum, Fratrum, & personarum, ac bonorum praedictorum, ac praedictarum à Sede praedicta emanassent, ac eis, & cuilibet ipsorum fuissent immediatè concessae, mandavit.

Transumptisque credi voluit.

§. 21. Necnon quòd literarum desuper conficiendarum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Praelati Ecclesiastici munitis, ubique staretur, prout originalibus literis staretur, & plena fides in judicio & extrà adhiberetur, quae eisdem desuper conficiendis literis daretur, si essent exhibitae vel ostensae.

Clausulas dictae Bullae praeservativas apposuit.

§. 22. Quòdque literae ipsae desuper conficiendae, cùm confectae forent, ac in eis contenta quaecumque, sub quibusvis revocationibus, modificationibus, limitationibus, & suspensionibus quarumcumque literarum, gratiarum, & dispositionum per ipsum Clementem praedecessorem, & Sedem praedictam, etiam motu proprio, & ex certa scientia, seu ad Imperatoris, Regum, & Ducum, instantiam concessis & concedendis, nullatenùs comprehenderentur, sed semper ab illis excepta essent, & esse censerentur. Et quoties revocata, modificata, limitata, suspensa, aut alterata forent, toties in eo statu, in quo ante revocationem, modificationem, limitationem, & suspensionem hujusmodi erant repositae, restitutae, & reintegratae, ac si opus foret, de novo concessae essent, & esse censerentur, & quotiescumque per aliquem, aut plures actus contrà ea, aut ipsorum aliqua, à quoquam cujuscumque dignitatis, status, gradus & conditionis foret, ex negligentia, vel ignorantia illorum quibus ea concedebantur, aut aliquavis causa, scienter vel ignoranter attentari, vel attentata observari contingeret, nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & privilegiis hujusmodi praejudicium generaretur, sed ea omnia & singula in suo robore, & firmitate permanerent, easdem literas, absque aliorum instrumentorum, literarum praedictarum productione, & ostensione ad probandum plenè omnia, & singula superiùs enarrata, & specificata, in judicio, & extrà ubique sufficere, nec ad id probationis alterius adminiculum requiri.

Dubia in dictae Societatis favorem explicari jussit, sublata aliter judicandi facultate.

§. 23. Et si fortè contingeret aliquod dubium in dictis per ipsum Clementem praedecessorum confirmatis, aut literis suis super praemissis conficiendis hujusmodi, aut aliquo eorum pro tempore emergi, data verborum ambiguitate, & Jurisperitorum interpretatione in dictae Societatis de novo erectae, ac illius locorum particularium, & personarum favorem explicari debere. Sicque per quoscumque Judices, ordinarios & extraordinarios, ac delegatos, & causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales sententiari, judicari, & definiri debere, sublata eis, & eorum cuilibet, quacumque aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, irritum quoque, & inane, quicquid secus fieri, sive attentari contingeret, decrevit.

Executores dictae Bullae deputavit.

§. 24. Ac voluit & concessit, universis & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, ac aliis in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, ac quarumcumque Metropolitanarum & Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, necnon praefatorum, Patriarcharum, ac Archiepiscoporum, & Episcoporum in spiritualibus Vicariis & Officialibus generalibus dari in mandatis, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium seu alios, literas desuper conficiendas hujusmodi, cum confectae forent, ac in eis contenta quaecumque solemniter publicantes, ipsisque Eremitis, seu Fratribus, ac personis praedictis praemissis efficacis defensionis praesidio assistere, ac facere eosdem Eremitas, ac alias personas, omnibus praemissis pacificè frui, & gaudere, non permittentes ipsos, seu ipsas super iis per quoscumque quomodolibet indebitè molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendi, & legitimis super iis habendis servatis processibus, censuras, & poenas ipsas iteratis vicibus aggravandi, invocato etiam ad id, si opus foret, auxilio brachii saecularis.

Contrariis quibuscum-

§. 25. Non obstantibus praemissis, ac Clementis, per quam, inter alia voluerat, quòd petentes beneficia

Eccle-

quæ amplissimè derogavit.

Ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem, secundùm communem æstimationem, tàm beneficii uniendi, quàm illius, cui unio fieri peteretur, alioquin unio non valeret, & semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset, necnon Pauli prædecessorum prædictorum, ac similis memoriæ Innocentii Quarti contrà exemptos edita, quæ incipit, Volentes, necnon quibus cavetur, quòd nullus extrà suam civitatem vel diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultrà unam dietam à fine suæ diœcesis ad judicium evocetur, seu ne Judices à Sede prædicta deputati extra civitatem vel diœcesim, in quibus deputati forent, contrà quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumerent, Bonifacii VIII. Roman. Pontif. etiam prædecessorùm nostrorum, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodò ultrà tres dietas aliquis dictarum literarum desuper conficiendarum auctoritate non traheretur, & quibusvis aliis Apostolicis, necnon Provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus & specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac prædictarum Ecclesiarum, Monasteriorum, etiam S. Antonii de S. Antonio, Ordinis S. Augustini Viennen. diœcesim & Religiosorum locorum, ac Ordinum quorumcumque etiam Camaldulensis hujusmodi, ac aliorum etiam Mendicantium, & non Mendicantium, statutis, & consuetudinibus, etiam illis in quibus cavebatur, ut mulieres ad dictum Eremitorium S. Hieronymi de Pascilupo, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna numquàm accederent, juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apost. Camald. aliisque Ordinibus Mendicantium, & non mendicantium, & militiarum Ecclesiis, Monasteriis, & S. Antonii hujusmodi, necnon Universitatibus, Congregationibus, Societatibus, Communitatibus, Collegiis, & cæteris aliis personis, & locis, per eumdem Clementem prædecessorem, & Sedem prædictam, sub quibusvis verborum formis, & clausulis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis, illis præsertim, quibus inter alia caveri dicebatur expresè, quòd nulli Fratres, seu Monachi, de dictis etiam Mendicantium Ordinibus ad alium Ordinem etiam strictiorem transeuntes, per Superiores, Priores, & alios Fratres Ordinum, aut Societatum, ad quos, si transierint, etiam de licentia eorumdem Superiorum, petita, & obtenta, recipi & admitti possent, aliàs recipientes & recepti, excommunicationis sententiam incurrent, ipsique sic, vel alio modo recepti, ad aliquod officium, seu Prælaturam ejusdem Ordinis, in quo recipiebantur, eligi non possent, absque Apostolicæ Sedis speciali, & expressa licentia, per ipsius Sedis patentes literas concedenda, facientes plenam ac certam & determinatam, de statuto, & ordinatione hujusmodi, expressam, & individuam mentionem. Quibus omnibus, etiam si pro eorum sufficienti derogatione, de illis, eorùmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua mentio, seu quævis alia expressio habenda, vel aliqua alia exquisita forma servanda foret, dictus Clem. prædecessor eorum, omnes tenores & formas illarum concessionum, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro expressis habens, illis aliàs in suo robore permansuris, ea vice dumtaxat, auctoritate prædicta, specialiter & expresè derogavit, cæterisque contrariis quibuscumque.

Et quoniam dicta Bulla Clem. VII. ob ipsius obitum expedita non fuit, hic Pontifex eam validat à die datæ.

§. 26. Ne autem de absolutione, erectione, institutione, approbatione, confirmatione, suppletione, concessione, assignatione, exemptione, liberatione, susceptione, inhibitione, statuto, ordinatione, indulto, voluntate, mandato, decreto, & derogatione prædictis, pro eo quòd super illis dicti Clementis prædecessoris ejus superveniente obitu, literæ confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, ipsique Major, Visitatores, Priores, Officiales, & Fratres illorum frustrentur effectum, volumus, & similiter Apostolica auctoritate decernimus, quòd absolutio, erectio, institutio, approbatio, confirmatio, suppletio, concessio, assignatio, exemptio, liberatio, susceptio, inhibitio, statutum, ordinatio, indultum, voluntas, mandatum, decretum, & derogatio Clementis prædecessoris hujusmodi, perinde à dicta die tertio Nonas Septemb. suum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Clementis prædecessoris literæ sub ejusdem diei datum confectæ fuissent, prout superiùs enarratur, quódque præsentes literæ ad probandum plenè absolutionem, erectionem, institutionem, approbationem, confirmationem, suppletionem, concessionem, assignationem, exemptionem, liberationem, susceptionem, inhibitionem, statutum, ordinationem, indultum, voluntatem, mandatum, decretum, & derogationem Clementis prædecessoris hujusmodi, ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Deputátque executores hujus Constitutionis.

§. 27. Quocircà universis ac singulis venerabilibus Fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, ac aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Ecclesiarum Canonicis, ac eorumdem Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum Vicariis in spiritualibus, ac Officialibus generalibus per Apostolica scripta, mandamus, quatenùs ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel per alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Majoris, Visitatorum, Priorum, Officialium, & Fratrum prædictorum, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac singulos, quos eædem præsentes literæ concernunt, illis pacificè gaudere; non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebitè molestari, perturbari, aut inquietari, Contradictores quoslibet, & rebelles per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super iis habendis, servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando. Invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, juxtà voluntatem & concessionem Clementis prædecessoris hujusmodi. Non obstantibus omnibus supradictis, aut si aliquibus, communiter vel divisim, à dicta sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. I. 3. Novemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo quarto, tertio Nòn. Novemb. Pontificatus nostri Anno primo.

II.

Quòd omnes gratiæ & exemptiones, concessæ & concedendæ per Sedem Apostolicam, locis & personis Ordinis Sanctiss. Trinitatis Redemptionis Captivorum, in Provincia Castellæ, & Legionis, ac Bethicæ, concessæ censeantur locis & personis ejusdem Ord. in Regno Portugalliæ.

Multa de hoc Ordine notata sunt apud Constit. 1. Innoc. III. Operante, suprà fol. 60.

Edita A. D. 1534.

PAULUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Inter curas multiplices, quæ nobis ex Apostolatus officio incumbere dignoscuntur, illam libenter ample-

amplectimur, per quam status personarum quarumlibet, præsertim religiosorum (quorum precibus assiduis, & sanctis operationibus propitiatur Altissimus) non solùm ubique floreat, sed etiam, auctore Domino, fœlicibus proficiat incrementis.

Causæ hujus communicationis indultorum.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum moderni Provincialis, & aliorum Ministrorum ac Conventuum, & Monasteriorum Ordinis S. Trinitatis Redemptionis Captivorum, Regni & secundùm morem ipsius Ordinis Provinciæ Portugalliæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd licet ipsa privilegia, exemptiones, concessiones, & indulta, Monasteriis ejusdem Ordinis Provinciæ Castellæ & Legionis ac Bethicæ, secundùm morem hujusmodi, ac eorumdem Provinciæ Castellæ & Legionis, ac Bethicæ, illiúsque Monasteriorum Provinciali, & Ministris, ac Conventibus, & forsan in genere toti Ordini prædicto per Sedem Apostolicam concessa, ad Monasteria Ordinis Regni & Provinciæ Portugalliæ hujusmodi, illorum Provincialem, & alios Ministros, ac Conventus præfatos se extendere credant, tamen à nonnullis de hujusmodi extensione hæsitatur, maximè cum in toto Regno & Provincia Portugalliæ prædictis, duo dumtaxat exigui valoris conventualia monasteria, necnon in quibus solùm dicti Ordinis Fratres resident, duo Eremitoria, sive Oratoria existunt, ac iidem Provincialis & alii Ministri, necnon Conventus ipsius Regni de privilegiis hujusmodi, quibus se tueantur ob eorum paupertatem, & Prælatorum Ordinis, qui hactenùs fuerunt incuriam, realiter docere nequeant, quo fit, ut Provincialis & alii Ministri, necnon Conventus præfati, ac personæ Ordinis Regni Portugalliæ, illorúmque Monasteriorum hujusmodi, tàm in personis, quàm in rebus à locorum Ordinariis, & aliis Judicibus, Ecclesiasticis ac sæcularibus passim indebitè molestentur, ac in suis juribus opprimantur; & frequenter præfati Judices ob privilegiorum hujusmodi carentiam, eisdem Provinciali, & aliis Ministris, Conventibus, & personis, etiam pro quacumque levissima re diversas injurias, & diversa opprobria inferendi occasionem assumant, quæ dicti Provincialis & alii Ministri, ac Conventus, si hujusmodi privilegia penès se haberent, sibi inferri non permitteret, unde religio ab illarum partium fidelibus parvipenditur, & illarum solita devotio frigescit, ac Monasteria ipsa religiosis destituuntur, & divinus cultus in eis, necnon eleemosynæ, & piæ largitiones ab eisdem fidelibus erogari solitæ (ex quibus ipsi Provincialis, & alii Ministri, ac personæ Ordinis, & Regni Portugalliæ prædictorum, vitæ subsidium recipiunt) in dies diminuuntur. Quare pro parte moderni Provincialis, & aliorum Ministrorum, ac Conventuum Regni & Provinciæ Portugalliæ prædictorum, nobis fuit humiliter supplicatum, ut eis, eorúmque Monasteriis, & in illis degentibus personis, ut hujusmodi privilegiis gaudere possint, concedere, ac aliàs eorum incolumitati, in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Communicatio indultorum.

§. 2. Nos igitur, qui Ordinem prædictum in visceribus gerimus charitatis, & illius personarum prosperum statum paterno zelamus affectu, modernum Provincialem, & alios Ministros, necnon Conventus Monasteriorum, Regni & Provinciæ Portugalliæ hujusmodi, ac eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula privilegia, exemptiones, concessiones, & indulta, Provinciali & aliis Ministris, & Superioribus, necnon Conventibus, ac singulis Religiosis personis dicti Ordinis præfatæ Provinciæ Castellæ, & Legionis, ac Bethicæ, seu illorum Monasteriis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac per nos & Sedem prædictam, quocumque modo, ac sub quibuscumque modis, tenoribus & formis, ac verborum expressionibus generaliter concessa, & pluries confirmata, quorum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, ac in posterùm concedenda & confirmanda, Provinciali, & aliis Ministris, necnon Conventibus, ac singulis religiosis personis Ordinis, Regni & Provinciæ Portugalliæ hujusmodi, nunc & pro tempore existentibus, ac eorum monasteriis præsentibus & futuris, ita ut ipsi hujusmodi privilegiis, exemptionibus, concessionibus, & indultis prædictis, ubicumque, in judicio & extrà, utantur, potiantur & gaudeant, ac uti, potiri, & gaudere possint, pariformiter, & æquè principaliter, auctoritate Apostolica, tenore præsentium concedimus, illáque eisdem Provinciali, & aliis Ministris, ac Conventibus, necnon singulis religiosis personis Ordinis & Regni, ac Provinciæ Portugalliæ, illorúmque Monasteriis, hujusmodi in utroque foro suffragari, ac etiam quoad eos, etiam sub sententiis, censuris & pœnis, ac cum clausulis, necnon decretis in literis Apostolicis desuper confectis contentis, juxtà illorum tenorem observari, in omnibus & per omnia, ac si illa eidem Provinciali & aliis Ministris, necnon Conventibus & singularibus religiosis personis Ordinis, Regni & Provinciæ Portugalliæ, illorúmque Monasteriis, hujusmodi, primò & principaliter concessa fuissent, si eis tali modo concederentur.

Sublata aliter judicandi facultas.

§. 3. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi, facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, necnon quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, necnon dicti Ordinis, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ac quibusvis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis Ecclesiis, ac illarum Præsulibus & Capitulis, necnon locorum Ordinariis, & aliis personis Ecclesiasticis & sæcularibus cujuscumque, etiam Archiepiscopalis dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, excellentiæ, & præeminentiæ existentibus, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, ac aliis Ordinibus, Congregationibus & Conventibus, ac Monasteriis quomodolibet, ac sub quibuscumque tenoribus & formis, necnon cum quibusvis clausulis & decretis, etiam iteratis vicibus concessit, approbatis, & innovatis, ac concedendis, approbandis, & innovandis, quibus omnibus (etiamsi de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hæc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, ac forma in illis tradita, observata, insererentur, pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expressè derogamus, ac omnibus illis, quæ in literis Apostolicis, privilegiorum, exemptionum, & indultorum, Provinciali, & aliis Ministris, Conventibus, & religiosis personis, ac Monasteriis, Ordinis, & Provinciæ Castellæ, & Legionis, ac Bethicæ concessorum, hujusmodi concessum fuit, non obstare volumus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides exemplorum.

§. 5. Decernentes, quòd singulis, tàm præsentium, quàm privilegiorum provinciæ Castellæ & Legionis, ac Bethicæ hujusmodi concessarum literarum transumptis, pro Provinciali & aliis Mini-

stris, ac Conventibus, & religiosis personis, necnon Monasteriis Ordinis, & Provinciæ Portugalliæ hujusmodi, ac eorum singulis conficiendis, & confirmadis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

D. P An. I. 13. Novemb. Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimoquarto, Id. Novembris, Pontificatus nostri Anno primo.

III. Qui verè sint, & familiares & continui commensales Summi Romani Pontificis.

Declarationem hujus constitutionis vide infrà in Constitut. 21. Jul. III. Sanctissimus, ubi notabo.

Edita An. D. 1534. & 1543. Causa declarationis. SAnctissimus in CHRISTO Pater, & Dominus noster Dominus Paulus divina providentia Papa III. Providè considerans, retroactis temporibus pluries dubitatum fuisse an Referendarii & alii Officiales ex Palatio Apostolico panem habentes, Secretarii Apostolici literarum Apostolicarum Scriptores, Cubicularii, Milites sancti Petri, cæterique Officiales Sanctitati suæ, seu Romano Pontifici pro tempore existenti, in eodem Palatio deservientes, aut custodiam facientes, fuerint & sint Sanctitatis suæ, & Romanorum pro tempore Pontificum veri & indubitati, & non per privilegium familiares & continui commensales.

Declaratio, qui sint veri familiares Papæ. §. 1. Eadem Sanctitas sua hujusmodi ambiguitatem in futurum tollere volens, ex certa scientia declaravit, Referendarios, & alios Officiales ex dicto Palatio panem habentes, Protonotarios, Subdiaconos, Auditores Rotæ, Acolitos, Scutiferos, Secretarios, literarum Apostolicarum Scriptores, Cubicularios, ac Milites sancti Petri, reliquósque Officiales eidem Sanctitati suæ, & Romano Pontifici pro tempore existenti, in Palatio deservientes, aut custodiam facientes, licèt in eodem non habitaverint, nec habitent, nec forsan habitabunt, nec in tinello comederint, nec comedant, nec in futurùm forsan comedent, in posterùm veros & indubitatos Sanctitatis suæ, & Romanorum pro tempore Pontificum, & non per privilegium, nec fictè familiares & continuos commensales censeri, reputari & esse, ita ut regulis tàm editis quàm edendis, de veris familiaribus, & continuis commensalibus suæ Sanctitatis, & Romanorum pro tempore Pontificum loquentibus, in posterùm potiantur, & gaudeant, ac eis quoque quoad omnia subjiciantur, etiam ad hoc, ut Sanctitas sua, & alii Pontifices occurrentibus vacationibus beneficiorum Ecclesiasticorum per eos obtentorum & obtinendorum, qualitercumque qualificatorum per obitum eorumdem in Romana Curia vel extrà, ad collationem, provisionem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem quorumcumque collatorum, & collatricum, communiter vel divisim pertinentium providere, & de illis disponere, liberè & licitè valeant, in omnibus & per omnia, ac si Referendarii, Secretarii, Scriptores, & alii Officiales hujusmodi, ac deservientes supradicti in Palatio habitassent, & in tinello verè & realiter comedissent.

Clausula sublata &c. §. 2. Et ità per quoscumque Judices, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & sacri Palatii Apostolici causarum Auditores, de cætero judicari & explicari debere statuit, sublata eis aliter interpretandi & judicandi potestate. Decernens irritum & inane &c.

Derogatio contrariorum. §. 3. Constitutionibus, ordinationibus, & regulis Apostolicis, privilegiis quoque, & indultis, tàm ordinariis collatoribus, quàm quibuscumque aliis personis cujuscumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis existentibus concessis & concedendis, cum quibusvis clausulis derogatoriarum præservativis, restitutivis, irritativis, annullativis, & aliis decretis, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro expressis haberi voluit, cæterísque in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque.

Papæ subsc. Placet, publicetur & describatur, A.

Publ. Pontif. An. I. die 22. Decembris. *Lecta & publicata fuit suprascripta constitutio, sive declaratio in Cancellaria Apostolica, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo quarto, die Martis vigesimasecunda mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pauli divina providentia Papæ Tertii, Anno primo.*

Sequitur declaratio dictæ Constitutionis.

Edita A. D. 1543. SAnctissimus in CHRISTO Pater, & Dominus Noster Dominus Paulus, divina providentia Papa Tertius, cui dudùm postquàm unam constitutionem suam, &c. *Ut hic suprà.*

Primum dubium ortum super verbis præcedentis const. §. 1. Innotuit, qualiter inter cæteros in eadem constitutione nominatos, Referendarii, & Auditores, Referendariatus & Auditoriatus, ac nonnulli aliorum officiorum, quæ obtinebant ratione, ut singuli de ipsorum Collegiis, necnon ex Scriptoribus unus tamquàm Referendarius officium actu exercens, & alius tamquàm Decanus antiquitatis, & forsan in aliis Collegiis, unus vel duo, aut forsan plures, & non singuli ipsorum Collegiorum ratione, panem ex Palatio Apostolico habeant, tamen custodiam non faciunt, à nonnullis asserebatur, constitutionem prædictam in habentibus panem in Palatio, & custodiam facientibus conjunctim locum habere, & effectum sibi vendicare, & non aliàs, nec alio modo procedere.

Declaratio primi dubii. §. 2. Ambiguitatis dubium submovere volens, primo vivæ vocis oraculo declaravit, & decrevit, constitutionem ipsam, etiam in die publicationis illius intelligi, locúmque vendicare & procedere posse & debere, sive dicti Officiales vel quicumque alii conjunctim & divisim, panem ex Palatio haberent, & in eodem custodiam facerent, etiam si iidem officiales & alii, per quorum obitum beneficia, ut præfertur, vacaverint, panem non habuissent, nec in ipso Palatio custodiam fecissent, ac beneficia per eosdem officiales, & alios, ut præfertur, obtenta, per obitum etiam eorumdem officialium in dicta Curia, vel extrà eam vacarent, & ad collationem, provisionem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem, etiam S. R. E. Cardinalium, & quorumcumque aliorum collatorum, & collatricum, communiter vel divisim spectarent.

Secundum dubium ortum ob non publicationem dictæ declarationis. §. 3. Posteà accepit, quod pro eo quòd de posteriori declaratione hujusmodi aliàs non apparebat, adhuc aliquibus in dubium revocaretur, quòd contingere posset, eos, quibus de beneficiis hujusmodi per obitum dictorum officialium, ac aliorum sic, ut præfertur, vacantibus, per suam Sanctitatem provisum, seu provideri concessum extitit, aut in futurum provideri concessum extitit, vel quòd provideretur, concedi contigerit, desuper in futurum posse molestari.

Declaratio secundi Dubii. §. 4. Motu proprio &c. per aliam suam constitutionem, quam & literas desuper expeditas, etiam quòd in eadem Cancellaria lecta & publicata non esset, arctare voluit, sub datum decimonono Calendas Septembris, ejusdem Pontificatus sui anno secundo, inter alia fidem fecit, ac in verbo Romani Pontificis attestatus fuit, semper suæ incommutabilis mentis fuisse, & tunc esse, quòd etiam posterior declaratio hujusmodi, etiam quòd aliter in dicta Cancellaria lecta & publicata non foret, ab illius data valeret & ligaret, ac omnibus & singulis, quibus de singulis, aut pluribus beneficiis prædictis, ut præfertur, provisum

seu provideri concessum extitit, aut in futurum provideri, seu quòd provideatur, concessum fuerit, suffragaretur, etiam in omnibus & per omnia, ac si dicta die vigesimasecunda Martii in dicta Cancellaria lecta & publicata fuissent, cùm de sic judicando, & aliis clausulis etiam irritantibus decretis in literis desuper confectis latiùs continetur.

Tertium Dubium.

§. 5. Cùm Sanctitati suæ etiam novissimè innotuerit, ab aliquibus etiam plusquàm conveniat sapere volentibus, prætendi, constitutionem & declarationem prædictas forsan ad de numero participantes, & alios non participantes, præsertim Romanorum Pontificum prædecessorum suorum, ac etiam Pontificatus sui tempore, etiam per S. R. E. Cardinales, etiam de latere, & alios Legatos, sive Nuncios Apostolicos, etiam facultatem Legatorum de latere habentes, quorum numerus nimis jam excrevisse asseritur, pro tempore creatos Notarios Apostolicos supernumerarios nuncupatos, & omnes alios officiales in dicta constitutione nominatos & expressos, qui in eodem Palatio forsan non habitant, nec in posterùm habitabunt, aut in tinello nunc non comedunt, neque forsan in posterùm comedent, minúsque Sanctitati suæ deserviunt, neque Romano Pontifici pro tempore existenti in futurum deservient, aut custodiam non faciunt, aut non facient, non extendi, neque eosdem comprehendere, neque in illis procedere, aut locum sibi vendicare.

Declaratio tertii dubii.

§. 6. Ad hujusmodi etiam ulterioris ambiguitatis dubium resecandum, constitutionem, regulámque, necnon declarationem prædictas, etiam cum omnibus & singulis decretis, & aliis clausulis quibuscumque in illis respectivè contentis & expressis, pro insertis & expressis habens, decrevit & declaravit, fidémque indubiam facit, & attestatur mentis & intentionis suæ semper fuisse & esse, tàm à die editionis & publicationis singularum constitutionum, sive regulæ ac declarationis prædictarum, quàm etiam cujuslibet ipsarum, tàm de numero participantium, quàm non participantium Notariis prædictis, ac etiam omnibus & singulis aliis officialibus in dicta constitutione sive Regula, & declaratione, ut præfertur, nominatis intelligi, locúmque sibi vendicasse, & processisse, ac vendicare, & procedere debere, etiam quòd quicumque, participantes & non participantes, Notarii, alíique omnes, & singuli officiales prædicti, in dicta constitutione, sive Regula & declaratione quomodolibet nominati, & expressi, panem ex Palatio non haberent, non habuerint, & non habeant, & custodiam in eo non fecerint, & non faciant, aut aliter suæ Sanctitati, & Romano Pontifici pro tempore existenti in Palatio Apostolico, vel extrà, aliquo modo non servierint, neque serviant, vel aliàs quomodolibet in Palatio Apostolico non habitaverint, & non habitent, & custodiam in eo non fecerint, & non faciant, & nihilominùs singulas constitutiones & declarationes prædictas, & ipsarum quamlibet, etiam cum omnibus, & singulis clausulis & decretis in illis contentis, illas pro expressis, & insertis habens, ad quoscumque non participantes Notarios per eosdem Romanos Pontifices, & per Sanctitatem suam creatos tantùm restrinxit, & reduxit, ac restringit & reducit; illásque minimè ad non participantes, & supernumerarios ab eisdem Cardinalibus de Latere & aliis Legatis, & Nunciis Apostolicis, etiam facultatem & auctoritatem Legati de latere habentibus creatos, in eadem regula, sive constitutione, & declaratione nullatenùs contineri, nec comprehendi posse, nec valere, aut debere, ac si specialiter & individuè expressa fuissent, perpetuis futuris temporibus valere, & observari debere.

Decretum irritans.

§. 7. Et ita per quoscumque Judices, etiam Palatii Apostolici causarum Auditores, & alios quoscumque Judices, etiam in quibuscumque causis, etiam pendentibus, & in quibuscumque inter omnes & singulos judicari, sententiari & definiri debere statuit, voluit, decrevit, & ordinavit, sublata &c.

Jussio publicandi.

§. 8. Præsentemque, prout moris est, in dicta Cancellaria legi & publicari, & inter alias regulas Cancellariæ, ut moris est, describi & adnotari mandavit.

Papæ subsc.

Placet, & publicetur, & describatur, A.

Publ. An. Pontif. 9. 18. Maji.

Lecta & publicata fuit suprascripta regula sive constitutio Bononiæ in Cancellaria Apostolica, anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quadragesimo tertio, die Veneris decimoctava Maji.

IV.

De Rotæ institutione in Civitate Bononiæ provinciæ Lombardiæ, & Status Ecclesiastici, causisque cognoscendis, & terminandis in ea.

Studium quoque generale antiquitùs ibidem institutum fuit, ut refertur in Const. 3. Innoc. VI. Quasi. suprà fol. 260. Ubi notavi.

Edita An. D. 1535.

PAULUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

EX injuncto nobis desuper Apostolicæ servitutis officio, quo unicuique in administranda justitia hujuscemodi personis quibuslibet, præsertim nobis & Apostolicæ Sedi, immediatè consulitur, nostræ vigilantiæ partes propensiùs impartimur.

Hic Pontif in Civitate Bononiæ Rotam erigi indulsit, Auditorúmque eligendorum qualitates & jurisdictiones præfinivit.

§. 1. Exponi nobis fecerunt dilecti filii, Vexillifer justitiæ, & Quadraginta Reformatores status libertatis Ecclesiasticæ Civitatis nostræ Bononiensis quòd licèt in primordio nostræ ad Summum Apostolatus apicem assumptionis, dictorum Vexilliferi, ac Reformatorum supplicationibus inclinati, quòd in dicta Civitate, Rota perpetuis temporibus duratura, & singulo quinquennio renovanda fieret, & erigeretur, & pro ea facienda, ac erigenda quinque Doctores excellentes, & usu, ac peritia judicandi præstantes, aliunde, quàm ex ipsa Civitate, aut ejus Comitatu, sive districtu oriundi, & qui in eadem Civitate saltim per integri anni intervallum non habitassent, qui omnes causas civiles dumtaxat, certam summam excedentes, in prima, secunda, & ulteriori instantiis, cognoscere, & terminare habeant, cum modis & oneribus, capitulis, & provisionibus necessariis & opportunis, ac per partita inter eosdem Vexilliferum, & Reformatores, legitimè, more solito, in præsentia, & de consensu pro tempore existentis nostri in dicta Civitate Legati, seu ejus Vicelegati, obtinenda, statuendis, & declarandis eligerentur. Et ex eisdem quinque Doctoribus singulis annis potestas ejusdem Civitatis deputaretur. Ipsique omnes post duos annos immediatè subsecuturos syndicatui de eis faciendo, subjacere deberent. Et dùm Rotæ hujusmodi præsiderent, nullum aliud officium, nec jurisdictionem aliquam in dicta Civitate habere, aut obtinere possent, statuerimus, & ordinaverimus, prout in capitulis de mandato nostro signatis, pleniùs continetur.

Nunc Civitas supplicat pro indulto, ne ex dicta Rota causæ avocari possint.

§. 2. Nihilominùs, quia contingere posset, causas in eadem Rota pendentes, vigore commissionum, ad importunam partium instantiam, per nos, seu de mandato nostro pro tempore signatarum, ab illa avocari, ac aliis judicibus, tàm in partibus, quàm in Romana Curia committi, ac cives, & incolas Civitatis, & Comitatus, ac districtus prædictorum, erectione Rotæ hujusmodi frustrari, & circà persecutionem causarum, & litium suarum diversis expensis, & laboribus fagitari, in eorum grave dispendium, nobis humiliter supplicari fecerunt, ut in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Et ipse Pontifex hoc indultum concedit.

§. 3. Nos igitur, qui nostrorum, & dictæ Sedis subditorum dispendiis, quantum cum DEO possumus, libenter occurrimus, dictorum Vexilliferi, & Reformatorum supplicationibus inclinati, quòd de cetero omnes, & singulæ causæ civiles, inter cives & incolas pro tempore exortæ summam prædictam non excedentes, in quacumque instantia, in eadem Rota, & non alibi cognosci & terminari debeant; quódque ab illa quovis modo, nisi per nos & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, & in vim commissionis, per nos, seu eosdem successores nostros, nostra vel eorum propria

manu,

manu, & per hoc verbum, Placet, signatæ, nisi de utriusque partis consensu, avocari non possint. Nec Potestas, aut Auditores præfati, inhibitionibus, seu mandatis ejus, vigore commissionum aliter, quàm, ut præfertur, signatarum factis, etiam quascunque sententias, censuras, & pœnas etiam pecuniarias in se continentibus, parere teneantur, nec ob non paritionem hujusmodi aliquibus sententiis, censuris, & pœnis prædictis innodari, aut illas incurrere quovis modo possint, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, & ex certa scientia, statuimus & ordinamus.

Decretum irritans apponit.

§. 4. Decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuscunque non obstantibus.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque.

D. P. An. I. II. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 11. Julii, millesimo quingentesimo trigesimo quarto, Pontificatus nostri anno 1.

V.

Comprobatio Congregationis Clericorum Regularium S. Pauli decollati, cum præfinitione quarundam Ordinationum, & concessione Privilegiorum.

Istam Congregationem primò approbavit Clem. VII. suprà in ejus Const. 37. Vota, fol. 304. Ubi plenè de ea notavi.

Edita A. D. 1535. & 1543.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Antonio Mariæ de Zaccharìis, & Bartholomæo de Ferrariis Presbyteris Cremonensi, & Mediolanensi, salutem & Apostolicam Benedictionem.

Refertur constitutio Clem. VII. de qua in rubrica.

DUdùm fœlicis recordationis Clementi Papæ VIII. Prædecessori nostro, pro parte vestra exposito, quòd vos cum tribus aliis vestræ voluntatis sociis, ut liberiùs Divinis beneplacitis insistere, & quæ DEI erant, perquirere possetis, cupiebatis trium votorum substantialium Religionis in manibus tunc Archiepiscopi Mediolanensis, seu ejus tunc Vicarii in spiritualibus generalis emittere, & simul in aliquo loco Civitatis, seu Diœcesis Mediolanensis, per vos eligendo morari, ac remanere; Idem Prædecessor vestris in ea parte supplicationibus inclinatus, vobis & vestrum singulis, ut professionem ipsam in ejusdem Archiepiscopi seu Vicarii, qui verò ad vos de cætero converti vellent, in alterius vestrum, seu Præpositi vestræ Congregationis pro tempore existentis manibus professionem trium votorum eorundem emittere, ac simul, sub obedientia tamen Ordinarii loci, in ipso loco per vos eligendo cohabitare, & in communi vivere, necnon pro vestro, & rerum vestrarum salubri statu, ac directione, quæcunque statuta & ordinationes, rationabilia & honesta, ac sacris Canonibus non contraria, condere & facere, illáque, ut vobis pro temporum qualitate expedire videretur mutare, & in totum tollere, aliáque illorum loco de novo facere, liberè & licitè valeretis, concessit, & indulsit, prout in ejusdem Prædecessoris literis desuper in forma brevis confectis, quas perpetuis futuris temporib. valere voluit, pleniùs continetur.

Pii viri, qui istam Congregationem instituerunt, Papæ supplicarunt pro his relatis.

§. 1. Cùm autem, sicut nobis nuper exponi fecistis, vos & nonnulli alii ejusdem voluntatis socii vestri, qui professionem aliquam nondum emisistis, Divina, ut creditur, inspiratione ducti, cupientes cum majori animi quiete DEO servire, & illi magis adhærere posse, tria substantialia religiosæ vitæ, paupertatis scilicet, & castitatis, & obedientiæ vota emittere, & sub solito & communi habitu Clericali in unum habitantes, & in communi, ac de communi viventes, necnon DEO humiliter & devotè, quantum ipse dederit, servientes, sub nostra & Apostolicæ Sedis humili & immediata subjectione, & speciali protectione Clericalem vitam ducere, ac prædicationi Verbi DEI, audientiæ confessionum, & administrationi Sacramentorum, Sacræque Theologiæ, & sacrorum Canonum studiis ad vestrarum, & aliorum Christifidelium animarum profectum vacare decreveritis, nobis humiliter supplicari fecistis, ut vobis in præmissis benignè annuere, ac opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur, qui omnium Christifidelium piis & honestis desideriis libenter annuimus, vestrum in hac parte laudabile desiderium plurimùm in Domino commendantes, vestrisque hujusmodi supplicationibus inclinati, vobis & cuilibet vestrum, ut quandocunque vobis visum fuerit, possitis tria substantialia religiosæ vitæ, ut petitis, Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ vota, publicè emittere, in manibus cujuscunque Presbyteri sæcularis, vel cujusvis Ordinis Regularis solemniter profiteri.

Qui eis licentiam emittendi tria vo[ta] ... conced[it].

§. 3. Ac sub solito & communi habitu Clericali, subque nomine & nuncupatione Clericorum Regularium, in communi, ac de communi viventes, in locis Religiosis aut sæcularibus, prout vobis ab illis, quorum loca ipsa fuerint, concessum fuerit, seu expedire videbitur, sub nostra & hujus S. Sedis Apostolicæ immediata subjectione, & speciali protectione ad quinquennium duntaxat in unum habitare.

Habit[u] ... Clericalem deferen[tes] ... in commu[ni] & de com[muni] ... Apostol[ica] ad quin[quennium] ...

§. 4. Atque ex vobis, & inter vos singulis annis Superiorem, Præpositum nuncupandum, qui usque ad triennium, & non ultrà, confirmari possit, eligere.

Hoc [per]petua[tum] ... infrà p... me

Præpositum ... eligendi.

§. 5. Ac alios quoscunque sæculares, Clericos quavis dignitate fulgentes, Episcopo tamen inferiores, ac etiam Laicos, qui, Deo aspirante, ad hujusmodi vitæ frugem, & communem vivendi modum sese conferre voluerint, recipere, & post annuam probationem ad talem trium votorum professionem in manibus ipsius Superioris emittendam, & ad hujusmodi communem vivendi modum admittere.

Aliosque ad Religione[m] recipie[ndi]. Tu vid. ... stitut. ... Sixti V. Cùm de ... Tomo 3.

§. 6. Ac Horas Canonicas diurnas, pariter & nocturnas, necnon Missas, & alia divina Officia, simul & divisim secundùm usum & morem Romanæ Ecclesiæ, etiam juxtà Breviarium noviter compilatum, ita tamen, quòd cùm publicè ea recitaveritis, vos invicem conformetis in Ecclesia, dicere & recitare.

Officia ... na recitan[di].

§. 7. Necnon quibuscunque fidelibus verè pœnitentibus & confessis, ad vestram Ecclesiam pro tempore accedentibus, quocunque anni tempore, præterquàm in festo Paschatis Resurrectionis Dominicæ, Eucharistiam, & alia Ecclesiastica Sacramenta ministrare, liberè & licitè valeatis, & ad alium usum super hujusmodi Horis, Missis & Officiis dicendis, observandum minimè teneamini, nec ad id à quoquam inviti compelli valeatis.

Sacram[enta] ... administ[ran]di.

§. 8. Necnon ut dictus Superior vester pro tempore existens, Clerici & Socii vestri, qui infirmitate gravati, aut circà infirmorum in domibus vestris morantium curationem adeò impediti fuerint, ut congruum eis tempus ad Divinorum Officiorum recitationem non supersit, ut infirmitate, aut circà infirmos occupatione hujusmodi durante certum Psalmorum per ipsum Superiorem eis assignandorum numerum, non minùs septem aut sex, cum divisione, & Orationem Dominicam septies, ac Symbolum Apostolorum bis, graviter autem ægrotantibus Orationem Dominicam semel, & Salutationem Angelicam septies in die recitando, 7. Horis Canonicis, & toti Divino Officio satisfecisse censeantur, & cum quibusvis Clericis & Sociis vestris super præventione, vel postpositione temporis recitationis Horarum Canonicar. aliqua subsistente causa legitima dispensare.

Præposito que dat ... ctoritatem dispensand[i] cum infirm[i]s & eos cur[an]tibus, circa recitatio[nem] Divini Officii.

§. 9. Quódque tempore Jejunii, etiam de præcepto, etiam tempore Quadragesimæ, cum his, qui indiguerint, quorum conscientiæ acquiescant, ut collationem etiam cum pane facere possint, & valeant, auctoritate nostra dispensare.

Et etiam circa jejuni[um].

§. 10. Ac quòd vos inter vos mutuas, seu etiam alii Sacerdotes, sæculares vel regulares à vobis, de Superiorum vestrorum licentia ad hoc pro tempore eligendi, vestras ac vos, dùm illi confessores vestri fuerint, eorum confessiones audientes, in absolutionibus, congrua tamen satisfactione præmissa, faciendis sic inter vos faciendis hac forma uti possitis, & illi possint, videlicèt, post Misereatur, &c. & Indulgentiam, &c. Dominus

Formám ... hic relat... in ... dis, ... tentibu[s] ... Con... ... cedit.

minus Jesus Christus te absolvat, & ego auctoritate ipsius & Beatorum Apostolorum Petri & Pauli mihi commissa, absolvo te ab omni vinculo excommunicationis, majoris vel minoris, suspensionis & interdicti, præterquam Apostolica auctoritate, latæ vel lati, necnon ab omni irregularitate, præterquàm occasione homicidii, aut ex causa à beneficiis Ecclesiasticis quocunque modo dependente, & restituo te SS. Sacramentis Ecclesiæ, unionique & participationi Fidelium, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen. Iterum auctoritate Apostolica, &c.

Templum quoque sub invocatione S. Pauli construendi.

§. 11. Vobisque insuper, qui speciali devotionis affectu ducti ergà Doctorem Gentium Paulum, Ecclesiam, sub ejus nomine, etiam Apostolica auctoritate insignitam habere cupitis, ut primum templum, quod construi feceritis, quod tamen sine alicujus præjudicio vos facere volumus, sub ipsius Pauli nomine, ac invocatione habere liceat, & denominare, ac ab aliis denominari & appellari mandamus.

Privilegia Congregationis Canonicorum RegulariumLateran. elargitur. Hæc vide suprà in Const. 7. Paschasii II. Quanto. fol. 31.

§. 12. Necnon, ut omnibus & singulis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, favoribus, concessionibus, & gratiis spiritualibus & temporalibus, quibus potiuntur & gaudent, ac in futurum potientur & gaudebunt Canonici Regulares Congregationis Lateranensis, ac personæ, & loca eorum, quorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, ita ut literæ Apostolicæ super eisdem privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, concessionibus & gratiis eisdem concessis, vel pro tempore concedendis, mutatis duntaxat nominibus, cognominibus, invocationibus, & diebus ad libitum vestrum expediri possint, perindè ac si omnia & singula, non solùm per clausulas generales, sed per eorum tenorem de verbo ad verbum, expressionem & insertionem fuissent, vos personæ, & loca vestra, uti, potiri, & gaudere possitis, vobis per has nostras literas, tenore præsentium, ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, concedimus pariter & indulgemus.

Contrariis derogat.

§. 13. Non obstantibus præmissis & Apostolicis, ac in Provincialibus & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, etiam si qua specialiter, seu de verbo ad verbum exprimenda essent, quæ pro expressis haberi, & quibus quoad effectum præsentium duntaxat, specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

D. P. A. 1. 15. Julii.

Datum Romæ apud S. Marcum, anno 1535. octavo Kalend. Augusti, Pontificatus nostri anno 1.

Sequitur perpetuatio dictarum gratiarum.

Edita A. D. 1543.

PAULUS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

PAstoralis officii cura nobis, meritis licèt imparibus, ex Alto commissa nos excitat, & inducit, ut circà statum Fidelium quorumlibet, præsertim sub Regulari Observantia trium votorum substantialium Religionis degentium, prosperè dirigendum, operosis studiis jugiter intendentes, eosdem fideles, ut vota sua Altissimo quietiùs absolvere possint, benignis favoribus & gratiis confoveamus, aliásque desuper disponamus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Refertur constitutio præinserta.

§. 1. Dudùm siquidem nobis pro parte dilecti filii Bartholomæi de Ferrariis, & tunc in humanis agentis Antonii Mariæ de Zachariis, Mediolanensis & Cremonensis Presbyterorum exposito, &c.

Omittitur residuum narrativæ Bullæ, quia ipsa est quæ præcedit.

Perpetuatio prædictarum gratiarum de quibus in præinserta.

§. 2. Nos igitur, qui Deo devotorum votis, quantum cum Deo possumus, libenter annuimus, Bartholomæum & ejus socios præfatos, & eorum singulos, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absolventes & absolutos fore censentes hujusmodi supplicationibus inclinati Bartholomæo, & ejus sociis præfatis, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus sub solito & communi habitu Clericali, subque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium in communi & de communi viventes, sub nostra & ejusdem Sedis humili, & devota subjectione, ac speciali protectione in unum habitare, ac omnia & singula alia in eisdem literis nostris contenta facere & exequi valeant, eadem auctoritate Apostolica tenore præsentium de speciali gratia concedimus, & indulgemus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ in dictis literis nostris voluimus non obstare, cæterisque contrariis quibuscunque.

D. P. A. 10. die 1. Dec.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quadragesimo tertio, Kalend. Decembris, Pontificatus nostri anno decimo.

VI.

Jurisdictio Camerarii & Judicis Curiæ Ripæ Almæ Urbis, quoad causas Ripales.

Judicis autem alterius Ripæ jurisdictionem habes suprà in Tomo 3. Constitut. 4. Clementis VII. Nuper. Prout illius reformationem inspice in Constitut. 71. Pauli V. Universi, §. 9. Tomo 3. Indulta autem Mercatorum istarum Riparum habes hic infrà in Constitutione 45. Cùm postquàm.

Edita A. D.

PAULUS EPISCOPUS, &c.

Motu proprio, &c.

Clem. VII. Motus proprius, de quo in rubr.

CUm nobis constet per fœlic. recordat. Clementem VIII. Prædecessorem nostrum, præinsertum Motum proprium fuisse concessum, & ad utilitatem Romanæ Urbis & Sedis Apostolicæ redundare videatur.

Confirmatur.

§. 1. Nos, quæ per Prædecessores nostros facta, ritè & ratione congrua cognoscimus, & propterea approbare & confirmare omni studio & conatu debere arbitramur, ac propterea dictum præinsertum Motum proprium, & omnia in eo contenta, tàm conjunctim quàm divisim confirmamus, & quatenùs opus sit, de novo concedimus.

Adduntur illi clausulæ præservativæ.

§. 2. Addentes præterea, quòd dicto Motu proprio præinserto, per nos aliquo modo derogatum esse non censeatur, nisi de verbo ad verbum in supplicationibus, seu Motu proprio, aut per alias signaturas nostras, & etiam per dilectos filios Præsidentes, & Clericos Cameræ nostræ Apostolicæ mentio de dicto Motu proprio facta non fuerit.

Jurisdictio in causis criminalibus ampliatur.

§. 3. Et quòd dicti Officiales Almæ Urbis quacumque auctoritate fungentes, in causis criminalibus in dicta Ripa & ejus districtu, in causis Ripalibus vel in Ripis quocumque modo provenientibus, etiam cum effusione sanguinis, se intromittere possint nec valeant, sed executio dictarum causarum & cognitio ad Dominum Camerarium Ripæ spectet & pertineat.

Camerarius solus carceratos suos excarcerat.

§. 4. Ac etiam per Visitatores Carcerum aliquem pro debito Ripali incarceratum in quacumque Curia Romana Urbis relaxari non possit, nisi de consensu & voluntate Camerarii Ripæ & interventu Notarii dictæ Ripæ.

Suique executores tantum ejus mandata exequantur Cor. ex Pius IV. in const. 58. §. 31. Tomo 3. fol. 85.

§. 5. Necnon executores Rom. Urbis & Barisellus non possint aliquas executiones pro debito Ripali in ipsa & ejus districtu facere, & si forsan factæ fuerint, nullæ & invalidæ sint & existant. Ac dictis executoribus possint per dictum Camerarium Ripæ de facto relaxari absque aliqua solutione executionis ac carceris.

§. 6. Man-

Jussio observandi hanc Bullam.

§. 6. Mandantes propterea dilectis filiis Almæ Urbis Gubernatori, Auditori Cameræ, Senatori Urbis, Vicario, Barisello & aliis quibuscumque Rom. Urbis Officialibus, quatenùs sub excommunicationis & mille ducatorum auri pœnis contenta in præsenti Motu proprio observent, ac ab aliis observari faciant & permittant.

Nullis obstantibus.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, stilo palatii, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

D.P. An. I.

Pontificatus nostri Anno primo.

Subscrip. PP.

Placet & ita mandamus. A.

Clericorum subscriptio.

Visa Philippus Cameræ Apostolicæ Decanus.
Visa Io. Cardus Cameræ Apostolicæ Clericus.

VII.

Damnatio & excommunicatio Henrici VIII. Regis Angliæ, ejúsque fautorum & complicum, cum aliarum pœnarum adjectione.

Iste Henricus, contra Martinum Lutherum, & alios hæreticos ante scripserat, & propterea titulo Defensoris Christianæ fidei à Leone X. donatus fuerat, ut sup. in ejus const. 45. Ex superna. fol. 457. Elisabeth quoque Regina Angliæ damnata fuit à Pio V. ut infrà in ejus const. 101. Regnans.

Edita A. D. 1535. & 1538.

PAULUS EPISCOPUS.
Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

EJus, qui immobilis permanens sua providentia ordine mirabili dat cuncta moveri, disponente clementia, vices, licèt immeriti gerentes in terris, & in Sede justitiæ constituti, juxta Prophetæ quoque Hieremiæ vaticinium dicentis. Ecce te constitui super gentes, & regna, ut evellas, & destruas, ædifices, plantas, præcipuum super omnes Reges universæ terræ, cunctósque populos obtinentes principatum, ac illum qui pius, & misericors est, & vindictam ei, qui illam prævenit, paratam temperat, nec quos impœnitentes videt severa ultione castigat, quin prius comminetur, in assiduè autem peccantes, & in peccatis perseverantes, cùm excessus misericordiæ fines prætereunt, ut saltem metu pœnæ ad cor reverti cogantur, justitiæ vires exercet, imitantes, ex incumbenti nobis Apostolicæ solicitudinis studio perurgemur, ut cunctarum personarum nostræ curæ cœlitus commissarum salubri statui solertiùs intendamus, ac erroribus, & scandalis, quæ hostis antiqui versutiâ imminere conspicimus, propensiùs obviemus, excessúsque, & enormia, ac scandalosa crimina congrua severitate coërceamus, & juxtà Apostolum inobedientiam ovium promptius ulciscendo, illorum perpetratores debita correctione si compescamus, quod eos Dei iram provocasse pœniteat, & ex hoc aliis exemplum cautelæ salutaris accedat.

Henricus, postquàm à Leone X. titulo Defensoris Fidei donatus fuit, ex causa hic expressâ à Catholica fine deviavit & multa enormia commisit.

§. 1. Sanè cum superioribus diebus nobis relatum fuisset, quòd Henricus Angliæ Rex, licèt tempore Pontificatus fœl. recor. Leonis Papæ X. prædecessoris nostri diversorum hæreticorum errores sæpè ab Apostolica Sede, & sacris Conciliis præteritis temporibus damnatos, & novissimè nostra ætate per perditionis alumnum Martinum Lutherum suscitatos, & innovatos, zelo Catholicæ fidei, & erga dictam Sedem devotionis fervore inductus, non minùs doctè, quàm piè per quendam librum per eum desuper compositum, & eidem Leoni Prædecessori, ut eum examinaret, & approbaret, oblatum confutasset, ob quod ab eodem Leone prædecessore ultrà dicti libri cum magna ipsius Henrici Regis laude & commendatione, approbationem, titulum Defensoris Fidei reportaverit, à recta fide & Apostolico tramite devians, ac propriæ salutis, famæ, & honoris immemor, postquàm charissima in Christo filia nostra, Catherina Angliæ Regina Illustri sua progenie conjuge, cum qua publicè in facie Ecclesiæ matrimonium contraxerat, & per plures annos continuaverat, ac ex qua, dicto constante matrimonio prolem pluries susceperat, nulla legitima subsistente causa, & contrà Ecclesiæ prohibitionem dimissa, cum quadam Anna Bolena, muliere Anglica, dicta Catherina adhuc vivente, de facto matrimonium contraxerat, ad deteriora prosiliens, quasdam leges, seu generales constitutiones edere non erubuit, per quas subditos suos ad quosdam hæreticos, & schismaticos articulos tenendos, inter quos & hoc erat, quòd Romanus Pontifex Caput Ecclesiæ, & Christi Vicarius non erat, & quòd ipse in Anglica Ecclesia supremum caput existebat, sub gravibus etiam mortis pœnis cogebat. Et his non contentus, diabolo sacrilegii crimen suadente, quamplures Prælatos, etiam Episcopos, aliásque personas Ecclesiasticas, etiam Regulares, necnon sæculares, sibi ut hæretico, & schismatico adhærere, ac articulos prædictos sanctorum Patrum decretis, & sacrorum Conciliorum statutis, imò etiam ipsi Evangelicæ veritati contrarios, tamquàm tales aliàs damnatos approbare, & sequi nolentes, & intrepidè recusantes capi, & carceribus mancipari. Hísque similiter non contentus, mala malis accumulando, bonæ mem. Jo. tt. S. Vitalis presbyter Cardinalis Roffen. quem ob fidei constantiam & vitæ sanctimoniam ad Cardinalatus dignitatem promoveramus, cum dictis hæresibus, & erroribus consentire nollet, horrenda immanitate, & detestanda sævitia, publicè miserabili supplicio tradi, & decollari mandaverat, & fecerat, excommunicationis & anathematis, aliásque gravissimas sententias, censuras, & pœnas in literis, ac constitutionibus recolendæ mem. Bonifacii VIII. Honorii III. Roman. Pontificum prædecessorum nostrorum desuper editis contentas, & alias in tales à jure latas damnabiliter incurrendo, ac Regno Angliæ, & dominiis, quæ tenebat, necnon regalis fastigii celsitudine, ac præfati tituli prærogativa, & honore se indignum reddendo.

Clemens VIII (ejus constit. hic non habes) tandem illum excommunicavit, qui in censuris insordescendo deterior evasit.

§. 2. Nos licèt ex eo, quòd prout non ignorabamus, idem Henricus Rex in certis censuris Ecclesiasticis, quibus à piæ memoriæ Clemente Papa VIII. etiam prædecessore nostro, postquam humanissimis literis, & paternis exhortationibus, multísque Nunciis, & mediis, primò, & postremò, etiam judicialiter, ut præfatam Annam à se dimitteret, & ad prædictæ Catherinæ suæ veræ conjugis consortium rediret, frustrà monitus fuerat, innodatus extiterat, Pharaonis duritiam imitando, per longum tempus in clavium contemptum insorduerat, & insordescebat, quòd ad cor rediret, vix sperare posse videremus, ob paternam tamen charitatem, qua in minoribus constituti, donec in obedientia, & reverentia Sedis prædictæ permansit, eum prosecuti fueramus, utque clariùs videre possemus, an clamor qui ad nos delatus fuerat (quem certè etiam ipsius Henrici Regis respectu falsum esse desiderabamus) verus esset, statuimus ab ulteriori contrà ipsum Henricum Regem processu ad tempus abstinendo, hujus rei veritatem diligentius indagare.

Ideò Pont. iste contra Regem, complices, & fautores decrevit procedere, ut hic.

§. 3. Cùm autem debitis diligentiis desuper factis, clamorem ad nos, ut præfertur, delatum, verum esse, simúlque, quod dolenter referimus, dictum Henricum Regem ita in profundum malorum descendisse, ut de ejus resipiscentia nulla penitùs videatur spes haberi posse, repererimus. Nos attendentes veteri lege crimine adulterii notatum, lapidari mandatum, ac auctores schismatis hiatu terræ absorptos, eorúmque sequaces cœlesti igne consumptos, Elimámque Magum viis Domini resistentem per Apostolum æterna severitate damnatum fuisse, volentésque ne in districto examine ipsius Henrici Regis & subditorum suorum, quos secum in perditionem trahere videmus, animarum ratio à nobis exposcatur, quantum nobis ex alto conceditur, providere, contrà Henricum Regem, ejúsque complices, fautores, adhærentes, & sequaces, & in præmissis quomodolibet culpabiles, contra quos ex eo quòd excessus, & delicta prædicta adeò manifesta sunt, & notoria, ut nulla possint tergiversatione celari, absque ulteriori mora ad executio-

nem procedere possemus, benigniùs agendo, decrevimus infrascripto modo procedere.

Regem itaque hortatur, ut ab hujusmodi erroribus desistat.

§. 4. Habita itaque super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, & de illorum consilio, & assensu præfatum Henricum Regem, ejúsque complices, fautores, adhærentes, consultores, & sequaces, ac quoscumque alios in præmissis, seu eorum aliquo quoquomodo culpabiles, tàm Laicos, quàm Clericos, etiam regulares, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, præemineneiæ, & excellentiæ existant (quorum nomina, & cognomina, perindè ac si præsentibus insererentur, pro sufficienter expressis haberi volumus) per viscera misericordiæ DEI nostri hortamur, & requirimus in Domino, quatenùs Henricus Rex à prædictis erroribus prorsus abstineat, & constitutiones, seu leges prædictas, sicut de facto eas fecit, revocet, casset, & annullet, & coactione subditorum suorum ad eas servandas, necnon carceratione, captura, & punitione illorum, qui ipsis constitutionibus, seu legibus adhærere, aut eas servare noluerint, & ab aliis erroribus prædictis penitùs, & omninò abstineat, & si quos præmissorum occasione captivos habeat, relaxet.

Complices verò, & fautores monet, ut abstineant. Regi desuper favere vel adhærere.

§. 5. Complices verò, fautores, adhærentes, consultores, & sequaces dicti Henrici Regis in præmissis, & circa ea ipsi Henrico Regi super his de cætero non adsistant, nec adhæreant, vel faveant, nec ei consilium, auxilium, vel favorem, desuper præstent.

Inobedientésque majoris excommunicationis sententia innodat.

§. 6. Aliàs si Henricus Rex, ac fautores, adhærentes, consultores, & sequaces, hortationibus, & requisitionibus hujusmodi non annuerint cum effectu, Henricum Regem, fautores, adhærentes, consultores, & sequaces, ac alios culpabiles prædictos, auctoritate Apostolica, ac ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine tenore præsentium, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub majoris excommunicationis latæ sententiæ, à qua etiam prætextu cujuscumque privilegii, vel facultatis, etiam in forma confessionalis, cum quibuscumque efficacissimis clausulis à nobis, & Sede prædicta quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus innovatis, ab alio quàm à Romano Pontifice, præterquàm in mortis articulo constituti, (ita tamen, quòd si aliquem absolvi contingat, qui postmodùm convaluerit, nisi post convalescentiam, monitioni, & mandatis nostris hujusmodi paruerit cum effectu, in eamdem excommunicationis sententiam reincidat) absolvi non possint.

Rebellionis quoque & amissionis Regni pœnam, indigitat, Regémque & complices monet, ut infrà certum terminum compareant, alioquin in pœnas hic expressas incidisse declarat.

§. 7. Necnon rebellionis, & quoad Henricum Regem, etiam perditionis Regni, & dominiorum prædictorum, & tàm quoad eum, quàm quoad alios monitos supradictos supra, & infrascriptis pœnis, quas si dictis monitioni, & mandatis, ut præfertur, non paruerint, eos, & eorum singulos, ipso facto respectivè incurrere volumus, per præsentes monemus; eísque & eorum cuilibet districtè præcipiendo mandamus, quatenùs Henricus Rex per se, vel procuratorem legitimum, & sufficienti mandato suffultum, infrà nonaginta, complices verò, fautores, adhærentes, consultores, & sequaces, ac alii in præmissis quomodolibet culpabiles supradicti, sæculares & Ecclesiastici etiam regulares, personaliter, infra sexaginta dies compareant coràm nobis, ad se super præmissis legitimè excusandum, & defendendum, aliàs videndum, & audiendum contrà eos, & eorum singulos etiam nominatim, quos sic monemus, quatenus expediat, ad omnes, & singulos actus, etiam sententiam definitivam, declaratoriam, condemnatoriam, & privatoriam, ac mandatum executivum procedi. Quòd si Henricus Rex, & alii moniti prædicti intra dictos terminos eis, ut præfertur, respectivè præfixos, non comparuerint, & prædictam excommunicationis sententiam per tres dies, post lapsum dictorum terminorum, animo, quod absit, sustinuerint indurato, censuras ipsas aggravamus, & successivè reaggravamus, Henricúmque Regem privationis Regni, & dominiorum prædictorum, & tàm eum, quàm alios monitos prædictos & eorum singulos, omnes & singulas alias pœnas prædictas incurrisse, ab omnibúsque Christi fidelibus cum eorum bonis perpetuò diffidatos esse. Et si interim ab humanis decedat, Ecclesiastica debere carere sepultura, auctoritate & potestatis plenitudine prædictis decernimus, & declaramus, eósque anathematis, maledictionis, & damnationis æternæ mucrone percutimus.

Et quascumque Civitates, ecclesias, & alia loca, ad quæ ipsi declinaverint, interdicto Ecclesiastico supponit.

§. 8. Necnon quæ præfatus Henricus Rex quomodolibet, & ex quavis causa tenet, habet, aut possidet, quàm diu Henricus Rex, & alii moniti prædicti, & eorum singuli in aliis per dictum Henricum Regem non tentis, habitis, aut possessis permanserint, & triduo post eorum inde recessum, & alia quæcumque ad quæ Henricum Regem, & alios monitos prædictos post lapsum dictorum terminorum declinare contigerit, Dominia, Civitates, Terras, Castras, Villas, Oppida, Metropolitanásque, & alias Cathedrales, cæterásque inferiores Ecclesias, necnon Monasteria, Prioratus, Domos, Conventus, & loca religiosa, vel pia cujuscumque, etiam S. Benedicti, Cluniacen. Cistercien. Præmostraten. ac Prædicatorum, Minorum, Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, & aliorum Ordinum, ac Congregationum, & Militiarum quarumcumque in ipsis Dominiis, Civitatibus, Terris, Castris, Villis, Oppidis, & locis existentia, Ecclesiastico supponimus interdicto, ita ut illo durante in illis, etiam prætextu cujuscumque Apostolici indulti Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, Domibus, Conventibus, locis, Ordinibus, aut personis, etiam quacumque dignitate fulgentibus, concessi, præterquàm in casibus à jure permissis, ac etiam in illis aliàs quàm clausis januis, & excommunitatis & interdictis exclusis, nequeant Missæ, aut alia divina officia celebrari.

Filiósque eorumdem dignitatibus, gratiis, & privilegiis ac dominiis, & bonis omnibus privatos, & ad alia de cætero obtinenda inhabiles esse declarat.

§. 9. Et Henrici Regis, complicúmque, fautorum, adhærentium, consultorum, sequacium, & culpabilium prædictorum filii, pœnarum, ut hic in hoc casu par est, participes sint, omnes & singulos ejusdem Henrici Regis ex dicta Anna, ac singulorum aliorum prædictorum filios natos, & nascituros, aliósque descendentes, usque in eum gradum, ad quem jura pœnas in casibus hujusmodi extendunt (nemine excepto, nulláque minoris ætatis, aut sexus, vel ignorantiæ, vel alterius cujusvis causæ habita ratione) dignitatibus, & honoribus, in quibus quomodolibet constituti existunt, seu quibus gaudent, utuntur, potiuntur, aut muniti sunt, necnon privilegiis, concessionibus, gratiis, indulgentiis, immunitatibus, remissionibus, libertatibus, & indultis, ac dominiis, Civitatibus, Castris, Terris, Villis, Oppidis, & locis, etiam commendatis, vel in Gubernium concessis, & quæ in feudum, emphyteusim, vel aliàs à Romanis, vel aliis Ecclesiis, Monasteriis, & locis Ecclesiasticis, ac sæcularibus Principibus, Dominiis, Potentatibus, etiam Regibus, & Imperatoribus, aut aliis privatis, vel publicis personis quomodolibet habent, tenent, aut possidene, cæterísque omnibus bonis, mobilibus & immobilibus, juribus, & actionibus, eis quomodolibet competentibus privatos, dictáque bona feudalia, vel emphyteutica, & alia quæcumque ab aliis quomodolibet obtenta, ad directos dominos, ita ut de illis liberè disponere possint, respectivè devoluta, & eos qui Ecclesiastici fuerint, etiamsi Religiosi existant, Ecclesiis etiam Cathedralibus, & Metropolitanis, necnon Monasteriis & Prioratibus, præpositutis, præpositatibus, dignitatibus, personatibus, officiis, canonicatibus, & præbendis, aliísque beneficiis Ecclesiasticis per eos quomodolibet obtentis, privatos, & ad illa, ac alia, in posterùm obtinenda inhabiles esse, similiter decernimus, & declaramus; eósque sic respectivè privatos ad illa, & alia quæcumque similia, ac dignitates, honores, administrationes, & officia, jura, ac feuda in posterùm obtinenda, auctoritate & scientia, ac plenitudine similibus inhabilitamus.

§. 10. Ip-

Subditósque a juramento fidelitatis & subjectione liberat. Et eisdem mandat ut sub obedientia omninò recedant.

§. 10. Ipsiúsque Henrici Regis, ac regni omniúmque aliorum dominiorum, Civitatum, Terrarum, Castrorum, Villarum, Fortaliciorum, Arcium, Oppidorum, & locorum suorum, etiam de facto obtentorum Magistratus, Judices, Castellanos, Custodes, & Officiales, quoscumque necnon Communitates, Universitates, Collegia, Feudatarios, Vassallos subditos, cives, incolas, & habitatores etiam forenses, dicto Regi de facto obedientes, tàm sæculares, quàm si qui rationis alicujus temporalitatis ipsum Henricum Regem in superiorem recognoscant etiam Ecclesiasticos, à præfato Rege, seu ejus complicibus, fautoribus, adhærentibus, consultoribus, & sequacibus supràdictis deputatis, à juramento fidelitatis, jure vassallitico, & omni erga Regem, & alios prædictos subjectione absolvimus, ac penitùs liberamus. Eis nihilominùs sub excommunicationis pœna mandantes, ut ab ejusdem Henrici Regis, suorúmque Officialium, judicum, & magistratuum quorumque obedientia penitùs, & omninò recedant, nec illos in superiores recognoscant, neque illorum mandatis obtemperent.

Henrico & complicibus alias pœnas hic expressas imponit.

§. 11. Et ut alii eorum exemplo perterriti, discant ab hujusmodi excessibus abstinere, eisdem auctoritate, scientia, & plenitudine, volumus, ac decernimus, quòd Henricus Rex, & complices, fautores, adhærentes, consultores, sequaces, & alii in præmissis culpabiles, postquàm alias pœnas prædictas, ut præfertur respectivè incurrerint, necnon præfati descendentes, ex tunc infames existant, & ad testimonium non admittantur, testamenta, & codicillos, aut alias dispositiones, etiam inter vivos concedere, & facere non possint, & alicujus successionem ex testamento, vel ab intestato, necnon ad jurisdictionem, seu judicandi potestatem, & ad Notariatus Officium, omnésque actus legitimos quoscumque (ita ut eorum processus, sive instrumenta atque alii actus quicumque, nullius sint roboris, vel momenti) inhabiles existant; & nulli ipsis, sed ipsi aliis super quocumque debito, & negotio, tàm civili, quàm criminali, de jure respondere teneantur.

Christi fidelibus sub pœnis hic expressis imponit.

§. 12. Et nihilominùs omnes, & singulos Christifideles sub excommunicationis, & aliis infràscriptis pœnis, monemus, ut monitos, excommunicatos, aggravatos, interdictos, privatos, maledictos, & damnatos prædictos evitent & quantum in eis est, ab aliis evitari faciant, nec cum eisdem, seu præfati Regis Civitatum, Dominiorum, Terrarum, Castrorum, Comitatuum, Villarum, Fortaliciorum, Oppidorum, & locorum prædictorum civibus, incolis, vel habitatoribus, aut subditis, & vassallis, emendo, vendendo, permutando, aut quamcumque mercaturam, seu negocium exercendo, commercium, seu aliquam conversationem, seu communionem habeant, aut vinum, granum, sal, seu alia victualia, arma, pannos, merces, vel quasvis alias mercantias, vel res per mare in eorum navibus, triremibus, aut aliis navigiis, sive per terram cum mulis, vel aliis animalibus deferre, aut conducere, seu deferri, aut conduci facere, vel delata per illos recipere, publicè, vel occultè, aut talia facientibus auxilium, consilium, vel favorem, publicè, vel occultè, directè, vel indirectè, quovis quæsito colore, per se, vel alium, seu alios quoquomodo præstare præsumant. Quòd si fecerint, ultrà excommunicationis prædictæ, etiam nullitatis contractuum, quos inirent, necnon perditionis mercium, victualium, & bonorum omnium delatorum, quæ capientium fiant, pœnas similiter eo ipso incurrant.

Prælatis quoque, & cæteris personis ecclesiasticis, mandat sub pœnis hic contentis, quatenus de Regno Angliæ discedant, ut hic.

§. 13. Cæterùm, quia convenire non videtur, ut cum his qui Ecclesiam contemnunt, dùm præsertim ex eorum pertinacia spes corrigibilitatis non habetur, hi qui divinis obsequiis vacant conversentur, quod etiam illos tutè facere non posse dubitandum est, omnium & singularum Metropolitan. & aliarum Cathedralium, cæterarúmque inferiorum Ecclesiarum, & Monasteriorum, domorum, & locorum Religiosorum, & piorum quorumcumque, etiam S. Augustini, S. Benedicti, Cluniacen. Cistercien. Præmonstraten. ac Prædicatorum, Minorum, Carmelitarum, aliorúmque quorumcumque Ordinum & Militiarum, etiam Hospitalis Hierosolymitani, Prælatis, Abbatibus, Prioribus, Præceptoribus, Præpositis, Ministris, Custodibus, Guardianis, Conventibus, Monachis, & Canonicis, necnon Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, aliisque quibuscumque personis Ecclesiasticis in regno & dominiis prædictis commorantibus, sub excommunicationis, ac privationis administrationum, & regiminum Monasteriorum, dignitatum, personatuum, administrationum, ac Officiorum, Canonicatuúmque, & præbendarum, Parochialium Ecclesiarum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque quomodolibet qualificatorum, per eos quomodolibet obtentorum pœnis mandamus, quatenùs infrà quinque dies post omnes & singulos terminos prædictos elapsos, de ipsis regno, & dominiis dimissis tamen aliquibus presbyteris in Ecclesiis, quarum curam habuerint, pro administrando baptismate parvulis, & in pœnitentia decedentibus, ac aliis Sacramentis Ecclesiasticis, quæ tempore interdicti ministrari permittuntur, exeant, & discedant, neque ad regnum, & dominia prædicta revertantur, donec moniti, & excommunicati, aggravati, reaggravati, privati, maledicti, & damnati prædicti monitionibus, & mandatis nostris hujusmodi obtemperaverint & meruerint à censuris hujusmodi absolutionis beneficium obtinere, seu interdictum in regno, & dominiis prædictis fuerit sublatum.

Ducésque & alios monet sub pœnis su pradictis, ut Henricum & ejus complices Regno expellere &c. procurent.

§. 14. Prætereà si præmissis non obstantibus Henricus Rex, complices, fautores, adhærentes, consultores, & sequaces prædicti in eorum pertinacia perseveraverint, nec conscientiæ stimulus eos ad cor reduxerit, in eorum forte potentia, & armis confidentes, omnes & singulos Duces, Marchiones, Comites, & alios quoscumque tàm sæculares, quàm Ecclesiasticos, etiam forenses, de facto dicto Henrico Regi obedientes, sub ejusdem excommunicationis, ac perditionis bonorum suorum (quæ, ut infrà dicitur, similiter capientium fiant) pœnis, requirimus, & monemus, quatenùs omni mora, & excusatione postposita, eos, & eorum singulos, ac ipsorum milites, & stipendiarios, tàm equestres, quàm pedestres, aliósque quoscumque qui eis cum armis faverint, de regno & dominiis prædictis, etiam vi armorum, si opus fuerit, expellant, ac quod Henricus Rex, & ejus complices, fautores, adhærentes, consultores, & sequaces mandatis nostris non obtemperantes prædicti de Civitatibus, Terris, Castris, Villis, Oppidis, Fortalitiis, aut aliis locis regni, & dominii prædictorum, se non intromittant, procurent; eis sub omnibus & singulis pœnis prædictis inhibentes, ne in favorem Henrici, ejúsque complicum, fautorum, adhærentium, consultorum, & sequacium, aliorúmque monitorum prædictorum mandatis nostris non obtemperantium, arma cujuslibet generis offensiva, vel deffensiva, machinas quoque bellicas, seu tormenta (artellarias nuncupata) sumant, aut teneant, seu illis utantur, aut armatos aliquos, præter consuetam familiam parent, aut ab Henrico Rege complicibus, fautoribus, adhærentibus, consultoribus, & sequacibus, vel aliis in regis ipsius favorem paratos, quomodolibet quavis occasione vel causa, per se vel alium seu alios publicè vel occultè, directè vel indirectè teneant, vel receptent, aut dicto Henrico Regi, seu illius complicibus, fautoribus, adhærentibus, consultoribus, & sequacibus prædictis, consilium, auxilium, vel quomodolibet ex quavis causa, vel quovis quæsito colore sive ingenio, publicè vel occultè, directè vel indirectè, tacitè vel expresse, per se vel alium seu alios præmissis, vel aliquo præmissorum præstent, seu præstari faciant quoquomodo.

Principum Christianorum confœderationes, & obligationes cōtractas

§. 15. Prætereà ad dictum Henricum Regem faciliùs ad sanitatem, & præfatæ Sedis obedientiam reducendum, omnes & singulos Christianos Principes, quacumque etiam Imperiali & Regali

cum Henr co nuilas & invalidas declarat.

dignitate fulgentes, per viſcera miſericordiæ Dei noſtri (cujus cauſa agitur) hortamur & in Domino requirimus, eis nihilominùs, qui Imperatore & Rege inferiores fuerint, quos propter excellentiam dignitatis à cenſuris excipimus, ſub excommunicationis pœna mandantes ne Henrico Regi ejúſque complicibus, fautoribus, adhærentibus, conſultoribus, & ſequacibus, vel eorum alicui per ſe vel alium ſeu alios, publicè vel occultè, directè vel indirectè, tacitè vel expreſsè, etiam ſub prætextu confœderationum aut obligationum quarumcumque etiam juramento, aut quavis alia firmitate roboratarum, & ſæpiùs geminatarum, à quibus quidem obligationibus, & juramentis omnibus, nos eos & eorum ſingulos eiſdem auctoritate & ſcientia, ac plenitudine per præſentes abſolvimus, ipſáſque confœderationes & obligationes tàm factas, quàm in poſterùm faciendas, quas tamen) in quantum Henricus Rex & complices, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces prædicti circa præmiſſa, vel eorum aliquod ſe directè vel indirectè juvare poſſent) ſub eadem pœna fieri prohibemus, nullius roboris vel momenti, nulláſque, irritas, caſſas, inanes, ac pro infectis habendas fore decernimus & declaramus, conſilium, auxilium, vel favorem quomodolibet præſtent; quinimò ſi qui illis, aut eorum alicui ad præſens quomodolibet aſſiſtant, ab ipſis omninò, & cum effectu recedant. Quòd ſi non fecerint poſtquàm præſentes publicatæ & executioni demandatæ fuerint, & dicti termini lapſi fuerint, omnes & ſingulas Civitates, Terras, Oppida, Caſtra, Villas, & alia loca eis ſubjecta, ſimili Eccleſiaſtico interdicto ſupponimus; volentes ipſum interdictum, donec ipſi Principes à conſilio, auxilio, & favore Henrico Regi & complicibus, fautoribus, adhærentibus, conſultoribus, & ſequacibus prædictis præſtando, deſtiterint, perdurare.

Principibus & aliis mandat, ut contra Henricum & complices arma capiant.

§. 16. Inſuper tàm Principes prædictos, quàm quoſcumque alios, etiam ad ſtipendia quorumcumque Chriſtifidelium militantes, & alias quaſcumque perſonas, tàm per mare, quàm per terras, armigeros habentes, ſimiliter hortamur, & requirimus, & nihilominùs eis in virtute ſanctæ obedientiæ mandantes, quatenùs contra Henricum Regem, complices, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces prædictos, dùm in erroribus prædictis, ac adverſus Sedem prædictam rebellione permanſerint, armis inſurgant, eóſque & eorum ſingulos perſequantur, ac ad unitatem Eccleſiæ, & obedientiam dictæ Sedis redire cogant, & compellant; & tàm eos, quàm ipſorum ſubditos, & vaſſallos, ac Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, Oppidorum, Villarum, & locorum ſuorum incolas, & habitatores, aliáſque omnes & ſingulas perſonas ſupràdictis mandatis noſtris, ut præfertur, non obtemperantes, & quæ præfatum Henricum Regem poſtquàm cenſuras, & pœnas prædictas incurrerit, in dominum quomodolibet, etiam de facto cognoverint, vel ei quovis modo optemperare præſumpſerint, aut qui eum, ac complices, fautores, adhærentes, conſultores, ſequaces, ac alios non obtemperantes prædictos, ex regno & dominiis prædictis, ut præfertur, expellere noluerint, ubicumque eos invenerint, eorúmque bona, mobilia & immobilia, mercantias, pecunias, navigia, credita, res, & animalia, etiam extrà territorium dicti Henrici Regis ubilibet conſiſtentia, capiant.

Infideles, & inobedientes capientium ſervos, & eorumdem bona occupantium fieri decernit.

§. 17. Nos enim eis bona, mercantias, pecunias, navigia, res, & animalia prædicta ſic capta, in proprios eorum uſus convertendi, eiſdem auctoritate, ſcientia, & poteſtatis plenitudine, plenariam licentiam, facultatem, & auctoritatem concedimus, illa omnia ad eoſdem capientes plenariè pertinere, & ſpectare, & perſonas ex regno, & dominiis prædictis originem trahentes, ſeu in illis domicilium habentes, aut quomodolibet habitantes, mandatis noſtris prædictis non obtemperantes, ubicumque eos capi contigerit, capientium ſervos fieri decernentes, præſentéſque literas quoad hoc ad omnes alios cujuſcumque dignitatis, gradus, ſtatus, ordinis vel conditionis fuerint, qui ipſi Henrico Regi, vel ejus complicibus, fautoribus, adhærentibus, conſultoribus, & ſequacibus, aut aliis monitionibus, & mandatis noſtris hujuſmodi quoad commercium non obtemperantibus, vel eorum alicui victualia, arma, vel pecunias ſubminiſtrare, aut cum eis commercium habere, ſeu auxilium, conſilium, vel favorem, per ſe vel alium, ſeu alios, publicè vel occultè, directè vel indirectè, quovis modo contrà tenorem præſentium præſtare præſumpſerint extendentes.

Prælatis & aliis mandat ſub pœnis de quibus hic, ut in eorum Eccleſiis Henricum, & complices qui ſupradictas pœnas & cenſuras incurrerint, excommunicatos publicè enuncient, & evitari faciant.

§. 18. Et ut præmiſſa faciliùs iis quos concernunt innoteſcant, univerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Patriarchalium Metropolitan. & aliarum Cathedralium, & Collegiatarum Eccleſiarum Prælatis, Capitulis, aliíſque perſonis Eccleſiaſticis ſæcularibus ac quorumvis Ordinum Regularibus, necnon omnibus, & ſingulis, etiam Mendicantium Ordinum profeſſoribus, exemptis, & non exemptis, ubilibet, conſtitutis, per eaſdem præſentes ſub excommunicationis, & privationis Eccleſiarum, Monaſteriorum, ac aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, graduum quoque & Officiorum, necnon privilegiorum, & indultorum quorumcumque etiam à Sede prædicta quomodolibet emanatorum pœnis ipſo facto incurrendis, præcipimus, & mandamus, quatenùs ipſi, ac eorum ſinguli, ſi, & poſtquàm vigore præſentium deſuper requiſiti fuerint, infrà tres dies immediatè ſequentes præfatum Henricum Regem, omnéſque alios, & ſingulos, qui ſupràdictas cenſuras, & pœnas incurrerint, in eorum Eccleſiis Dominicis, & aliis feſtivis diebus, dùm major inibi populi multitudo ad divina convenerit, cum Crucis vexillo, pulſatis campanis, & accenſis, ac demùm extinctis, & in terram projectis, & conculcatis candelis, & aliis in ſimilibus ſervari ſolitis cæremoniis ſervatis, excommunicatos publicè nuncient, & ab aliis nunciari, ac ab omnibus arctiùs evitari faciant, & mandent, necnon ſub ſupràdictis cenſuris, & pœnis, præſentes literas, vel earum tranſumptum, ſub forma infràſcripta confectum, infrà terminum trium dierum, poſtquàm, ut præfertur, requiſiti fuerint, in Eccleſiis, Monaſteriis, Conventibus, & aliis eorum locis, publicari, & affigi faciant.

Publicationem iſtius conſt. impedientibus eaſdem pœnas imponit.

§. 19. Volentes, omnes, & ſingulos cujuſcumque ſtatus, gradus, conditionis, præeminentiæ, dignitatis, aut excellentiæ fuerint, qui quò minùs præſentes literæ, vel earum tranſumpta, copiæ, ſeu exemplaria, in ſuis civitatibus, terris, caſtris, oppidis, villis, & locis legi, & affigi, ac publicari poſſint, per ſe, vel alium, ſeu alios, publicè, vel occultè, directè vel indirectè impediverint, eaſdem cenſuras, & pœnas ipſo facto incurrere. Et cùm fraus, & dolus nemini debeant patrocinari, ne quiſquam ex his, qui alicui regimini, & adminiſtrationi deputati ſunt infrà tempus ſui regiminis, ſeu adminiſtrationis, prædictas ſententias, cenſuras, & pœnas ſuſtineat, quaſi poſt dictum tempus ſententiis, cenſuris & pœnis prædictis ampliùs ligatus non exiſtat, quemcumque qui dùm in regimine, & adminiſtratione exiſtens, monitioni, & mandato noſtris, quoad præmiſſa, vel aliquid eorum obtemperare noluerit, etiam depoſito regimine, & adminiſtratione hujuſmodi, niſi paruerit, eiſdem cenſuris, & pœnis ſubjacere decernimus.

Publicari mandat hanc conſt. in locis hic expreſſis. Seu hac forma immuta eſt ut hic in fine.

§. 20. Et ne Henricus Rex, ejúſque complices, & fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces, aliíque quos præmiſſa concernunt, ignorantiam earumdem præſentium literarum, & in eis contentorum prætendere valeant, literas ipſas (in quibus omnes, & ſingulos, tàm juris, quàm facti, etiam ſolemnitatum, & proceſſuum, citationúmque omiſſarum defectus, etiamſi tales ſint, de quibus ſpecialis, & expreſſa mentio facienda eſſet, propter notorietatem facti, auctoritate, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ſupplemus) in Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & Cancellariæ Apoſtolicæ de Urbe, & in partibus in Collegiatæ Beatæ Mariæ Burgen. Tornac. & Parochialis

de

de Dunkerke Oppidorum Morinensis Diœcesis, Ecclesiarum valvis affigi, & publicari mandamus, decernentes quòd earumdem literarum publicatio sic facta, Henricum Regem, ejúsque complices, fautores, adhærentes, consultores, & sequaces, omnésque alios, & singulos, quos literæ ipsæ quomodolibet concernunt, perindè eos arctent, ac si literæ ipsæ eis personaliter lectæ, & intimatæ fuissent, cùm non sit verisimile, quòd ea, quæ tàm patenter fiunt, debeant apud eos incognita remanere.

Transumptis credi jubet.

§. 1. Cæterùm, quia difficile foret præsentes literas ad singula quæ que loca, ad quæ necessarium esset deferri, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd earum transumptis manu publici Notarii confectis, vel in Alma Urbe impressis, ac sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, ubique eadem fides adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctionem pœnalem apponit.

§. 22. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ monitionis, aggravationis, reaggravationis, declarationis, percussionis, suppositionis, inhabilitationis, absolutionis, liberationis, requisitionis, inhibitionis, hortationis, exceptionis, prohibitionis, concessionis, extensionis, suppletionis, mandatorum, voluntatis, & decretorum, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 1. die 30. Aug.

Dat. Romæ apud S.Marcum, Anno Incarnationis Dom. 1535. 3. Kal. Septemb. Pont. nostri Anno primo.

Sequitur suspensio executionis dictæ Bullæ, & tandem ejus revocatio, & executio.

Edita A. D. 1538.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Cum Redemptor noster ideò illum qui ipsum negaverat, Petrum videlicet, universæ Ecclesiæ præficere voluerit, ut in sua culpa disceret aliis esse miserendum, non immeritò Romanus Pontifex, qui ipsius Petri in dignitate successor existit, debet etiam in Officio exercendæ misericordiæ ipsius esse successor. Sed cùm in eum dirigitur misericordia, qui ex hoc sit insolentior, & obstinatior, aliósque secum trahit in perditionem, debet ipse Romanus Pontifex postposita in eum misericordia omnem severitatem adhibere, quo membrum illud putridum ita à corpore separetur, ut reliqua membra absque metu contagionis salva remaneant, præsertim cum pluribus curis adhibitis, & multo tempore in hoc consumpto morbum quotidiè magis invalescere, ipsa experientia comprobat.

Refertur. const. præcedens.

§. 1. Aliàs cum nobis relatum fuisset, quòd Henricus Angliæ Rex, præter ea quæ matrimonium de facto, & contrà prohibitionem Ecclesiæ temerariæ contractum, concernebant, quasdam leges, seu generales constitutiones subditos suos ad hæresim, & schisma trahentes ediderat, & bonæ memoriæ Joann. tt. Sancti Vitalis presbyterum Cardinalem Roffen. publicè damnari, & capite puniri, ac alios quamplures Prælatos, necnon alias personas Ecclesiasticas hæresi, & schismati hujusmodi adhærere nolentes carceribus mancipari fecerat; Nos licet illi qui talia nobis retulerant tales essent, ut nullo modo de veritate suorum dictorum ambigendum esset, cupientes tamen respectu ipsius Henrici Regis, quem antequàm in has insanias incideret, peculiari quadam charitate prosequebamur, prædicta falsa reperiri, de eis informationem ulteriorem habere procuravimus, & invenientes clamorem ad nos delatum verum esse, ne nostro Officio deessemus, contrà eum procedere decrevimus, juxta formam quarumdam literarum nostrarum, quarum tenor sequitur. Et est talis &c.

Omittitur insertio, quia Bulla ipsa est quæ præcedit.

Supersessoria per annos tres.

§. 2. Dùm autem posteà ad dictarum literarum executionem deveniendum esse statuimus, cùm nobis per nonnullos Principes, & alias insignes personas persuaderetur, ut ab executione hujusmodi per aliquantum tempus supersederemus, spe nobis data, quòd interim ipse Henricus Rex ad cor rediret, & resipisceret, Nos qui, ut hominum natura fert, facilè credebamus, quòd desiderabamus, dictam exequutionem suspendimus, sperantes, ut spes nobis data erat) ex ipsa suspensione, correctionem, & resipiscentiam, non autem pertinaciam, & obstinationem, ac majorem delirationem, ut rei effectus edocuit, proventuram.

Henrici magis improba & sæva protervia Hunc S Tho. canonizavit Alex III ut sup in const. 4.Redolet. fol. 41.

§. 3. Cùm itaque resipiscentia, & correctio hujusmodi quam tribus ferè annis expectavimus, non solùm posteà sequuta non sit, sed ipse Henricus Rex quotidiè magis se in sua feritate, ac temeritate confirmans, in nova etiam scelera proruperit; quippe cùm non contentus vivorum Prælatorum, & sacerdotum crudelissima trucidatione, etiam in mortuos, & eos quidem quos in Sanctorum numerum relatos, universalis Ecclesia pluribus sæculis venerata est, feritatem exercere non expavit. Divi enim Thomæ Cantuarien. Archiepiscopi, cujus ossa, quæ in dicto Regno Angliæ potissimum ob innumera ab Omnipotenti Deo illic perpetrata miracula, summa cum veneratione in arca aurea in Civitate Cantuarien. servabantur, postquàm ipsum Divum Thomam, ad majorem religionis contemptum, in judicium vocari, & tamquàm contumacem damnari, ac proditorem declarari fecerat exhumari, & comburi, ac cineres in ventum spargi jussit, omnem planè cunctarum gentium crudelitatem superans, cùm ne in bello quidem hostes victores sævire in mortuorum cadavera soliti sint, ad hæc, omnia ex diversorum Regum, etiam Anglorum, & aliorum Principum liberalitaté donaria, ipsi arcæ appensa, quæ multa, & maximi pretii erant sibi usurpavit, nec putans ex hoc satis injuriæ religioni intulisse, Monasterium Divo illi Augustino, à quo Christianam fidem Angli acceperunt, in dicta Civitate dicatum, omnibus thesauris, qui etiam multi, & magni erant, spoliavit, & sicut se in belluam transmutavit, ita etiam belluas quasi socias suas honorare voluit, feras videlicet in dicto Monasterio, expulsis Monachis, intromittendo, genus quidem sceleris, non modò Christifidelibus, sed etiam Turcis inauditum, & abominandum.

Jussio publicandi hanc Bullam revocatione præ insert d. suspensionis.

§. 4. Cùm itaque morbus iste à nullo quantumvis peritissimo medico alia cura sanari possit, quàm putridi membri abscissione, nec valeret cura hujusmodi, absque eo, quòd nos apud Deum causam hanc nostram efficiamus, ulteriùs retardari, ad dictarum literarum (quas ad hoc, ut Henricus Rex, ejúsque complices, fautores, adhærentes, consultores, & sequaces, etiam super excessibus per eum novissimè, ut præfertur, perpetratis, intrà terminum eis, quoad alia, per alias nostras literas prædictas respectivè præfixas, se excusare, alias pœnas ipsis literis contentas incurrant, extendimus, & ampliamus) publicationem, & deinde, Deo duce, ad executionem procedere omninò statuimus. Et quia à fide dignis accepimus, quòd si ipsarum, & præsentium literarum publicatio Diepe Rothomagen. vel Boloniæ Ambianen. Diœc. Oppidis in Franciæ, aut Civitate Sancti Andreæ, seu in Oppido Calistren. Sancti Andreæ Diœc. in Scotiæ regnis, vel in Thuamen. & Artiferten. Civitatibus, vel Diœc. dominii Iberniæ fiat, non solùm tàm facile, ut si in locis in dictis literis expressis fieret, sed faciliùs ipsarum literarum tenor, ad Henrici, & aliorum, quos concernunt, præsertim Anglorum notitiam deveniret, Nos volentes in hoc opportunè providere, motu, scientia, & potestatis plenitudine prædictis decernimus, quòd publicatio literarum superiùs insertarum, quarum insertioni superiùs factæ, ac ipsis originalibus quoad validitatem publicationis, seu executionis præsentium, fidem adhiberi volumus, in duobus ex locis præsentibus literis expressis, aliàs juxta suprà insertarum, & præsentium

literarum tenorem facta, etiam si in locis extra Romanam Curiam in dictis præinsertis literis specificatis, hujusmodi publicatio non fiat, perinde Henricum Regem, & alios, quos concernunt præsertim Anglos afficiat, ac si Henrico Regi, & aliis prædictis, præsertim Anglis personaliter intimato fuissent.

Fides transumptorum.

§. 5. Quódque præsentium transumptis, juxta modum præinsertis literis expressum factis, tàm in judicio, quàm extrà, eadem fides adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ in dictis literis voluimus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 7. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostri decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 5, die 17. Decemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimooctavo, decimosexto Kal. Januarii, Pont. nostri Anno quinto.

VIII.

Approbatio, & publicatio absolutionis Clementis VII. de Hæreticis, & Infidelibus Regni Portugallæ, & Albargiis ad fidem conversis. Et confirmatio indultorum eis concessorum, & extensio eorumdem.

Ad hæc videri poterit alia Bulla Julii III. infrà n. 6. Illius.

Edita A. D. 1535.

PAULUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

Illius vices in terris gerentes qui non vult mortem transgressorum, sed potiùs conversionem, transgressoribus hujusmodi januam pietatis, & misericordiæ libenter aperimus.

Clem. viij. (cujus const. hic non habes) accepit hæreses in partibus Portugaliæ, & Argarbiorum extare, & ideo contrà eos Inquisitorem deputavit.

§. 1. Dudùm siquidem, postquàm per fœl. record. Clementem Papam VII. prædecessorem nostrum, accepto quòd in plerisque partibus Regni Portugallæ, & dominiis charissimi in Christo filii nostri Joannis Portugallæ, & Algarbiorum Regis illustris, nonnullis ex Hebraica perfidia ad Christi fidem conversi, Christiani novi nuncupati, ad ritum Judæorum, à quo discesserant, redire, & alii qui Hebraicam sectam numquam professi erant, sed Christianis parentibus procreati, ritum eumdem observare, & alii Lutheranam, & alias depravatas hæreses, & errores sequi, ac sortilegia hæresim manifestè sapientia, instigante humani generis inimico, committere non verebantur, in gravissimam Dei offensam, & orthodoxæ fidei scandalum, dictus prædecessor dilectum filium Didacum de Silva Ordinis Fratrum Minimorum Sancti Francisci de Paula professorem, in suum, & Apostolicæ Sedis Commissarium, ac super præmissis Inquisitorem in Regno, & dominiis prædictis, cum plena facultate contra de hujusmodi criminibus reos, aut suspectos inquirendi, eósque carcerandi, puniendi, & corrigendi, per quasdam constituerat, & deputaverat.

Posteà ejus facultatem ad beneplacitum suspendit.

§. 2. Et deinde ex certis rationabilibus causis, prædictas, & quascumque alias literas suas, ac per illas eatenùs eidem Didaco, & quibusvis aliis etiam locorum Ordinariis super præmissis concessas facultates, & commissiones per alias ad suum beneplacitum suspenderat, ac venerabili Fratri Marco Episcopo Senogalien. nostro, tunc suo, & dictæ Sedis apud dictum Regem Nuncio inter alia in mandatis dederat, ut Didaco, & Ordinariis prædictis, ac aliis Inquisitoribus in partibus illis existentibus, posteriores literas prædictas intimaret, & suspensionem hujusmodi inviolabiliter observari faceret.

Posteà per alias ejus literas (quas non habes)

§. 3. Ac postmodùm per eumdem prædecessorem, etiam accepto, quòd nonnulli ex suspectis de criminibus prædictis à quadraginta annis vel circa, ex Judaïsmo, & Mahometica, & aliis sectis quibus tunc obcœcati erant, ad fidem Christi, & illius sacrum baptisma suscipiendum coacti fuerant, alii verò licèt sponte sua conversi, seu de parentibus Christianis procreati fuissent, tamen ob prædictorum indiscreta commercia, vel aliàs diabolica instigatione persuasi, etiam in prædictis, & alias diversas hæreses, & errores eodem instigante inimico lapsi fuerant, aliáque quàm plurima crimina commiserant, & in dies committebant, idem prædecessor, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, per alias suas sub plumbo literas, omnes, & singulos utriusque sexus, tàm noviter conversos, quàm alios quoscumque de præmissis culpabiles, aut suspectos ex dictis regnis, & dominiis oriundos, ac in eis degentes forenses, & alienigenas undecumque venissent, qui tempore publicationis ipsarum posteriorum literarum per eumdem Marcum Episcopum, & Nuncium, vel ab eos deputandos, in singulis Civitatibus, & Diœcesibus regnorum, & dominiorum hujusmodi faciendæ, in illis domicilium, vel habitationem habuissent, ac etiam illorum filios, nepotes, & descendentes, tàm tunc præsentes, quàm absentes, seu qui ab eisdem regnis, & dominiis aliàs recessissent, etiam si exules, & banniti forent, qui eidem Marco Episcopo, & Nuncio, vel alicui alteri ex sacerdotibus, & confessoribus per ipsum Marcum Episcopum, & Nuncium ad id deputandis, præsentes videlicet in regnis, & dominiis prædictis infrà tres à die ejusdem publicationis, absentes verò ab eis infrà quatuor, seu plures aut pauciores, qui arbitrio dicti Marci Episcopi, & Nuncii viderentur esse necessarii, à die earumdem posteriorum literarum per eos habendæ notitiæ computandos menses, prædicta, & alia quæcumque, quotcumque, & qualiacumque sua crimina, excessus, delicta, & peccata confessi foret, ac quorum nomina, & cognomina in aliquo libro, vel memoriali per eosdem confessores descripta forent, etiam si illi Ecclesiastici sæculares, aut quorumvis Ordinum regulares, Militiarum milites, ac in quibusvis gradibus, dignitatibus, & ordinibus constituti, & tàm illi quàm alii laici, & utriusque sexus personæ cujusvis status, & ordinis existerent, etiam si illi eatenùs, & in futurum dictis mensibus durantibus in regnis, & dominiis prædictis, vel extra illi tamquàm hæretici sententialiter condemnati, & ut tales ipsi, & illorum bona publicata aut pro talibus accusati, inquisiti, publicè, vel occultè diffamati, & ut tales habiti reconciliati, & contra eos sententiæ desuper latæ, & executæ, vel illi propterea carcerati extitissent, ab omnibus, & singulis per eos eatenùs perpetratis, etiam hæreses, & ab eadem fine apostasias, blasphemias, & alios quoscumque, etiam maximos errores sapientibus, etiam quantumcumque gravibus, & qualificatis peccatis, criminibus, excessibus, & delictis, etiam sub generali expressione de jure, vel aliàs non venientibus, & specialem notam requirentibus, necnon excommunicationum, suspensionum, interdictorum, & aliis Ecclesiasticis, & temporalibus, corporalibus, etiam capitalibus sententiis, censuris, & pœnis à jure, vel ab homine, etiam à præfatis, & qui pro tempore forent, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis hujusmodi præmissorum, & alia occasione, vel causa latis, & promulgatis, etiam si in illis ab eisdem quadraginta, & ulterioribus annis insorduissent, ac illorum absolutio eidem prædecessori, & pro tempore existenti Romano Pontifici, & eidem Sedi, etiam juxta illarum quæ in die Cœnæ Domini legi consueverant, & aliarum literarum, & processum Apostolicorum tenorem, & aliàs quomodolibet reservata existeret, quorum omnium qualitates, quantitates, & circumstantias, etiam haberi voluit pro expressis, à pravitatis videlicet hæreticæ hujusmodi in utroque foro civili, criminali, & contentioso, conscientiæ, & animæ penitùs, & plenariè, à reliquis verò criminibus pravitatem hujusmodi non sapientibus in foro conscientiæ dumtaxat, ex tunc prout ex ea die, & è contrà prævia quoad forum conscientiæ, cordis contritione, & oris confessione, aucto-

conversentes se ad fidem infrà terminum hic expressum absolvit, & pœnas condonavit & remisit.

ritate Apostolica absolvit, ac eosdem carceratos, vel alias detentos, & exules etiam à carceribus, exiliis, & bannis, quibus occasione criminum hæresi, & apostasiæ, ac blasphemiæ hujusmodi detenti, & condemnati existebant, relaxavit, & liberavit, ac relaxari, & liberari mandavit. Et tàm illis quàm aliis alia occasione, vel causa detentis, vel exulibus, donec ab eis à quibus detinebantur relaxarentur, & ab eis ad quos id spectaret, salvus conductus, & aliæ necessariæ securitates eis concederentur, dicti menses currere non inciperent, dummodò ipsi à die notitiæ posteriorum literarum, in aliquam hæresim cæcidisse, vel in veteri errore perstitisse non convincerentur, concessit.

Illósque & eorum successores ad dignitates habilitavit, & indultis Christianorum uti posse decrevit.

§. 4. Necnon, cùm eis tàm præsentibus, quàm absentibus, ac etiam cum clericis, & alii sæcularibus, & quorumvis Ordinum Regularibus, Ecclesiasticis personis, etiam quæcumque, quorumcumque, & qualiacumque beneficia Ecclesiastica sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, etiam si sæcularia Canonicatus, & præbendas, dignitates etiam majores post Pontificales, & principales, ac Conventuales, personatus, administrationes, & officia etiam Currata, & electiva in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Collegiatis Ecclesiis, regularia verò beneficia hujusmodi Monasteria, etiam dignitates Conventuales, præceptoriæ etiam curatæ, & electivæ, & aliàs cujuscumque qualitatis essent obtinentibus, etiamsi Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, Magistrali, & alia quacumque dignitate præfulgerent, super irregularitate per eos præmissorum hæresis, & apostasiæ, & blasphemiæ criminum occasione, vel causa, ac etiam quia sic ligati Missas, & alia divina Officia forsan non tamen in contemptum clavium, celebrassent, aut aliàs illis se immiscuissent contracta, & cum iis qui promoti non erant, ut ad omnes, etiam sacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis, tàm illi, quàm qui tunc, etiam post dicta crimina perpetrata, & absolutionem hujusmodi promoti erant, etiam in altaris ministerio ministrare, ac beneficia Ecclesiastica, etiam, ut præmittitur, & aliàs qualitercumque qualificata, eis canonicè conferenda recipere, illáque & alia per eos tunc obtenta retinere, ac etiam tàm ipsi Ecclesiastici, & regulares, ac milites, quàm laici, ac mulieres, eorúmque filii, nepotes, & descendentes, ad gradus, honores, ordines, Officia, & alia assumi, illáque suscipere, & exercere, ac illis, & aliis similibus, & dissimilibus jam susceptis uti, necnon vestes sericeas, & panni cujuscumque, etiam rubei coloris, acaurum, argentum, gemmas, & alia jocalia, necnon ensem, & arma eorum statui concedentia deferre, super equos, & mulas equitare, ac aliis omnibus, & singulis privilegiis, exemptionibus, favoribus, gratiis, immunitatibus, libertatibus, & concessionibus, quibus alii Christifideles eorúmque filii, & nepotes, ac ab eis descendentes utebantur, potiebantur, & gaudebant, ac uti potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valerent in omnibus, per omnia, perindè ac si ipsi, eorúmque avi, proavi, parentes, & alii genitores veri Christiani fuissent, & numquàm à fide deviassent, dispensavit, eisque pariter indulsit. Necnon omnem inhabilitatis, & infamiæ maculam sive notam circa eos præmissorum occasione, tàm ex propriis, quàm illorum parentum, consanguineorum, & affinium culpis, & sententiis, eorúmque executionibus, & alias quomodolibet insurgentes, ab eis penitùs, & omninò abolevit.

Confiscationes bonorum Fisco non incorporatorum, & sententias contrà eos latas delevit.

§. 5. Ac confiscationes bonorum si quæ eatenùs factæ fuerant, quorum tamen possessio pro eodem Fisco apprehensa non fuerat, necnon processus contrà eos formatos, sententiásque latas, ac dictis mensibus durantibus formatas, & ferendas, necnon informationes, & alia quæcumque acta, & gesta, ordinaria, & extraordinaria, in judicio, & extrà contrà eos eatenùs facta, ac ex tunc prout ex ea die, & è contrà, eisdem mensibus durantibus facienda, quorum omnium tenores, status, & merita similiter haberi voluit pro expressis, cassavit, irritavit, abolevit, & annullavit, ac cassata, irrita, deleta, & annullata fore decrevit, ipsáque bona sic confiscata, & confiscanda, eis à quibus ablata fuerant si eidem Fisco incorporata non essent, remisit, donavit, & restituit, illósque, & illa in pristinum, & eum in quo ante præmissa, & tempore quo baptizati fuerant, erant, statum restituit, reposuit, & plenariè integravit.

Habentes fidem à Confessoribus vel in eorum libros annotatos, securos esse declaravit.

§. 6. Necnon statuit & ordinavit, quòd omnes, & singuli confessores prædicti quibusvis eis durantibus mensibus supràdictis, confessis etiam de dictis criminibus, non culpabilibus neque suspectis in dicto libro describendis, si id petiissent, pro illorum super præmissis tutiori cautela aliquam cedulam, vel scripturam authenticam manu propria subscriptam, vel ipsius Nuncii sigillo munitam, in testimonium præmissorum gratis, & absque alia exactione concedere possent, & deberent, qua perpetuis futuris temporibus per eos exhibita vel ostensa illam habentes, vel etiam absque illa in dicto libro descripti, & annotati, tuti & securi permanerent, & de prædictis criminibus hæresim, apostasiam, & blasphemiam sapientibus, per ipsos culpabiles, vel suspectos perpetratis usque ad diem Datæ ejusdem cedulæ, vel testimonii, seu in eodem libro annotationis, & descriptionis nullatenùs inquiri possent; ac quòd præmissorum occasione ipsis describendis, vel suas cedulas prædictas habituris, & illorum filiis, & descendentibus in nullo præjudicari, nec præjudicium afferri, nec reconciliati censeri, etiam ex eo quod dictorum delictorum, seu aliquorum ex eis veniam petiissent, vel ab eis absoluti fuissent; nec etiam si forsan in aliquem prædictorum errorem in posterùm reincidissent, vel aliàs quomodolibet deprehensi extitissent, relapsi viderentur; neque aliquod indicium, etiam minimum contra eos oriri, allegari, vel deduci posse in judicio vel extrà, indulgentia, remissio, & alia in damnum, injuriam, vel aliud incommodum illorum retorqueri nequirent.

Condemnatos de hæresi publicè illa abjurare debere decrevit.

§. 7. Quódque si aliqui jam essent condemnati de criminibus hæresis hujusmodi, vel eorum crimina jam essent in judicio omnibus notoriè probatà, ipsi secundùm Ecclesiastica statuta errores suos abjurare, illísque publicè renuntiare deberent. Quibus abjuratis, & renunciatis idem Nuncius ejus arbitrio pœnitentias eis injungendas, vel injunctas, non tamen in alias publicas sed secretas pœnitentias commutare, acreconciliatis, quibus aliqua publica pœnitentia per quoscumque Judices, & Inquisitores fuisset injuncta, etiam illam veluti ipsi Inquisitores etiam commutare potuissent, vel consuevissent in alia pietatis opera commutare, & cum illis dispensare valeret. Ac quòd si ex supràdictis condemnatis, vel inquisitis accusatis, aut reconciliatis, seu relapsis fuissent aliqui qui se contrà justitiam gravatos esse assererent, ac propterea cuperent ut iterum eorum causæ audirentur, liceret eis ad dictum Nuncium recurrere; & personaliter coràm eo comparere, & se ipsos in eo statu in quo tunc esse reperirentur, de integro defendere; sic tamen quòd si iterum in defensione sua ipsos succumbere contingeret tunc tamquàm ob causam delictorum hujusmodi relapsi legitima pœna punirentur, cæteri verò secretam pœnitentiam susciperent, quæ loco legitimæ, & canonicæ pœnæ quam pati debuissent, ipsius Nuncii arbitrio ipsis imponeretur. Et nihilominùs ii quæ relapsi non essent, dictis literis, & illarum effectu gauderent.

Condemnatis sententiis se gravatos, ad Nuncium recursum concessit.

§. 8. Ac quòd dicti condemnati, aut inquisiti accusati, vel reconciliati si iterum in hæresis crimen relabi eos contigeret, pro relapsis puniri possent, habita tamen diligenti deliberatione, quòd si ex ipsis aliqui essent, qui se violenter ad fidei sacramentum suscipiendum pertractos esse docerent, illis non ita imputentur culpæ, ut in posterùm relapsorum pœna tenerentur.

Relapsos debitis pœnis puniri jussit.

§. 9. Quódque ii qui publicè de crimine hæresis diffamati non tamen convicti, seu accusati essent, quorum perfidia ex publica voce, & fama ad aures ipsius Nuncii perveniret, proprio juramento, &

duobus vel tribus testibus compurgatoribus fide dignis per eumdem diffamatum eligendis seipsos secretè, & extrajudicialiter coràm Nuncio, vel ab eo deputandis prædictis, seu eorum aliquo purgare, seu crimina hujusmodi de quibus diffamati essent, sua sponte, & cum juramento secretè, ac etiam extrajudicialiter coràm eorum Nuncio, seu deputato aliquo in præsentia duorum testium, vel proprii sacerdotis loco eorum abjurare possent.

Diffamatos contra Nuncio abjurare seu se purgare posse mandavit.

§. 10. Qui omnes accusati, inquisiti, condemnati, reconciliati, & publicè diffamati, modo, & forma præmissis, cæteri verò præmissa tantùm confessione, absque aliqua publica pœnitentia eis injungenda, plenariam, & totalem veniam, & alia supràdicta consequi, & obtinere, ipseque Nuncius, & omnia & singula supràdicta, & quæcumque alia quæ alii Inquisitores, Commissarii quicumque per quascùmque prædicti prædecessoris, & dictæ Sedis literas, ac etiam de jure, vel consuetudine facere, gerere, & exercere possent, facere, gerere, & exercere liberè, & licitè valeant. Ac quòd si aliqui ex prædictis omnibus, tàm noviter conversis, quàm aliis, præsentibus, & absentibus reperirentur, qui hujusmodi gratiam modis præmissis durantibus dictis mensibus suscipere nollent, lapsis eisdem mensibus, gratiis per dictas posteriores literas concessis, nullo modo gaudere possent. Qui tamen ad sui excusationem aliquid afferre vellent, benignè, & secundùm Christianam mansuetudinem audirentur, & eorum jura, & defensiones ad eumdem prædecessorem per dictum Nuncium sub suo sigillo clausa mitterentur.

Contrà noviter Conversos, & eorum filios, & descendentes, quorum excusationes ad ipsum Pont. transmissæ erant, supersederi præcipit.

§. 11. Quódque contrà noviter conversos, ac filios, & descendentes eorum, confessos, vel non confessos, quorum tamen excusationes per Nuncium, aut deputatos præfatos, sive eorum aliquem receptæ, & ad dictum prædecessorem transmissæ, essent, in negotio inquisitionis, vel visitationis, ordinariæ vel extraordinariæ vel extraordinariæ super criminibus prædictis juxta formà literarum prædictarum usque ad annum à die ipsarum publicationis, etiam supersederetur, quia interim dictus prædecessor, tàm super eodem negotio, quàm etiam circa illorum futuram vitam opportunè providere intendebat.

Inhibuitque omnibus Prælatis ne de cætero molestarent eos qui gratias super delictis eorum obtinuerant.

§. 12. Districtiùs inhibens omnibus, & singulis etiam Judicibus, Ecclesiasticis, & sæcularibus, ac Prælatis, Inquisitoribus, Ordinariis, seu Delegatis quacumque auctoritate, potestate, & dignitate, etiam Pontificali, Archiepiscopali, Primatiali, & Patriarchali, ac statu, gradu, conditionæ, & præeminentie, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, ac tali qualitate de qua expressa mentio fieri deberet pollentibus, à præfato prædecessore, seu Sede prædicta, etiam ad instantiam ejusdem Regis deputatis, sub excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententiis, ac beneficiorum, & officiorum per eos obtentorum privationis pœnis, ne aliquos de præmissis hæresis, apostasia, blasphemia culpabiles, aut suspectos, qui gratiis prædictis juxta posteriorum sub plumbo literarum tenorem gaudere deberent, si quos sub aliqua custodia vel carceribus tenerent, aut in exilium misissent, ampliùs detinerent, aut contrà eos ad ulteriora procederent, imò captos relaxarent, & exules ad patriam securè redire permitterent, & in eorum statu in quo erant ante accusationes, condemnationes, carcerationes, exilia, & bannimenta hujusmodi existebant, reponerent; accusatoribus verò, denunciatoribus testibus Inquisitoribus, Judicibus, promotoribus, & aliis quibusvis sub similibus censuris, & pœnis, ne contrà supràdictos, etiam non culpabiles nec suspectos præmissorum occasione se intromittere, neque aliquos ad testificandum, vel accusandum, seu denunciandum inducere, vel aliàs illos super præmissis, vel illorum occasione molestare quoquomodo præsumerent.

Et contravenientibus pœnas hic expressas imposuit.

§. 13. Ac decernens, omnes, & singulos in præmissis obedientes, vel contraventuros easdem sententias, censuras, & pœnas eo ipso incurrere, & beneficia per eos tunc obtenta eo ipso vacare, & ab ipso prædecessore, ac quibusvis illorum ordinariis collatoribus impetrari, & conferri posse, ipsásque impetrationes, & collationes, ac alias dispositiones, aliàs legitimè factas valere, plenámque roboris firmitatem obtinere; ac easdem posteriores literas de subreptionis vitio, seu intentionis defectu notari, vel impugnari non posse, nec sub quibusvis revocationibus, modificationibus, limitationibus, & suspensionibus quarumcumque similium vel dissimilium literarum, ac etiam per eumdem prædecessorem, & Sedem præfatam factis, & faciendis nullatenùs comprehensas, sed semper ab illis exceptas esse, & quoties revocatæ, vel limitatæ essent, toties in pristinum, & eum in quo tunc existebant statum restitutas, & reintegratas existere. Necnon illarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo ejusdem Nuncii munitis eamdem prorsus, tàm in judicio quàm extrà illud fidem adhiberi debere, quæ ipsis posterioribus literis adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Decretúmque irritans.

§. 14. Sicque in præmissis omnibus per præfatos, & quoscumque alios Inquisitores, & Judices etiam S. R. E. Cardinales in quacumque instantia, sive in judicio coràm eis etiam nunc, & in futurum penden. judicari, sententiari, & definiri debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, sententiandi, & definiendi facultate. Ac irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, etiam per ipsum prædecessorem, scienter vel ignoranter contingeret attentari.

Executorémque ejus constit. Nuncium deputavit.

§. 15. Mandans præfato Nuncio, ut, per se vel alium, seu alios posteriores literas hujusmodi, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando, ac quoties opus esset solemniter publicans, ac in præmissis efficaciter assistens, faceret easdem posteriores literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando, ac quoties opus esset firmiter observari, ac singulos quos prædictæ posteriores literæ concernebant, illis pacificè gaudere. Nec permitteret eos desuper per Inquisitores, & Judices præfatos, seu quoscumque alios quomodolibet impediri, molestari, vel perturbari, ac contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, & alia opportuna juris remedia appellatione postposita compesceret; invocato etiam ad hoc si opus fuisset auxilio brachii sæcularis.

Joannémque Portugalliæ, & Algarbiorum Regem rogavit, ut eidem Nuncio assisteret: quibuscumque non obstant.

§. 16. Joannem verò Regem præfatum rogans, & hortans in Domino, ut pro sua in hanc sanctam Sedem, devotione, & observantia, ipsi Marco Nuncio suis auctoritate, & favore assistens, non permitteret ipsum Marcum Nuncium circà præmissorum exequutionem, aut illos qui sub eisdem posterioribus literis comprehendebantur, quo minùs juxta ipsarum literarum tenorem gaudere possent, quomodolibet turbari, aut impediri. Non obstantibus præmissis, ac piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum suorum, ac aliis Apostolicis, necnon in generalibus, ac provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, etiam ab eisdem prædecessoribus, etiam pluries emanatis, legibus Imperialibus, necnon etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, Officii Inquisitionis, & Ecclesiarum, ac regnorum, & dominiorum prædictorum, illorúmque Civitatum, & locorum etiam municipalibus statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, etiam in corpore juris clausis, ac etiam in forma brevis literis, etiam per dictos prædecessores, & Sedem hujusmodi, etiam Inquisitoribus prædictis, etiam ad instantiam ejusdem Joannis, & aliorum quorumcumque Regum, & Reginarum, aut etiam Motu proprio, & de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, etiam Apostolicæ potestatis plenitudine, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis, clausulis, irritantibúsque, & aliis decretis concessis, & innovatis, etiam si in eis caveretur expressè, quòd illis

nullatenùs

nullatenùs, aut non nisi sub certis inibi expressis modis, & formis derogari posset; quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores, ac si de verbo ad verbum, ac forma in illis tradita observata inserti essent, pro sufficienter expressis habens, illis aliàs in suo robore permansuris, ea vice dumtaxat, Motu simili specialiter, & expressè derogavit; contrariis quibuscumque, seu si Inquisitoribus, & Judicibus prædictis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim ab eadem esset Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possent per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Postea per alias literas (quas hic non habes) constitutionem suam publicari prohibuit.

§. 17. Et deinde posteriores literas prædictas non alia ratione, nisi ut præfato Regi qui multa ad Christi gloriam pertinentia super hujusmodi absolutionis concessione eidem prædecessori per specialem ejus Oratorem significare velle præmoverat, satisfaceret, edi, & per dictum Marcum Episcopum, & Nuncium publicari per alias in forma brevis literas prohibuit. Ac postmodùm tàm dilecto filio Henrico de Meneses ejusdem Regis Nuncio ad ipsum prædecessorem ob hanc causam specialiter destinato, quam venerabili Fratri Martino Archiepiscopo Funchallen. suo apud eumdem prædecessorem Oratore auditis, ac omnibus, & singulis quæ per eos adversus prædictæ absolutionis confessionem acta, & in scriptis data fuerant, maturæ consideratis, sufficientique ad omnia ex urbanitate dato responso, & qui ad ea per eumdem Regem replicaretur, per quatuor menses, & plus eo expectato, per alias in forma brevis literas statuit, declaravit, & voluit, quòd literæ absolutionis hujusmodi, in omnibus, & per omnia eam vim, & auctoritatem haberent, ac si in Regno prædicto juxta illarum tenorem publicatæ fuissent. Addens quòd si per eumdem Regem, ac per ejus Ministros, aut populum effectum foret, ut prædicti novi Christiani securè non possent ea adimplere, quæ dictus prædecessor in prædictis absolutionis literis adimplenda esse mandaverat, ut prædictam absolutionem consequi valerent, ipsi nihilominùs, in eis quæ ad potestatem ipsius prædecessoris temporalem pertinebant, quoad forum contentiosum absoluti, & liberi esse censerentur, ac nullo modo ratione prædictorum delictorum ex tunc per viam inquisitionis, seu visitationis, ordinariè vel extraordinariè molestari, vel inquietari valerent.

Et deindè illam publicari, & exequi mandavit.

§. 18. Mandans eidem Marco Episcopo, & Nuncio quem ad id specialiter executorem constituerat, quòd ejus, & dictæ Sedis nomine illius declarationem, & voluntatem hujusmodi sub eisdem comminationibus, & censuris exequi faceret, quæ in prædictis veniæ literis sub plumbo datis continebantur. Non obstantibus dictis, tàm sub plumbo quàm in forma brevis emanatis literis: quibus illorum omnium tenores pro sufficienter expressis habens ipse Clemens prædecessor derogavit, cæterísque contrariis quibuscumque.

Hic autem Pont. ex caussis hic expressis supersederi mandans in executione dictæ constitutionis Clem. VII.

§. 19. Postmodùm autem cùm dicti Martinus Archiepiscopus, & Henricus etiam apud nos oratores nobis exposuissent, quòd licèt præfatus Rex responsiones suas ad causas prædictas misisset, putarétque per eas constare ad absolutionem prædictam sub forma præfata, etiam causis quæ dictum prædecessorem ad id induxerant non obstantibus, procedi non debuisse, tamen quia præfatus prædecessor, cui cum infirmitate gravaretur, ipsi Martinus Archiepiscopus, & Henricus Oratores, ipsius responsiones, quæ tempore dictæ infirmitatis ad eorum manus pervenerant, tradere non potuerant, nesciens responsiones prædictas delatas esse, ac putans ipsum Regem, ex eo forsan quòd causæ prædictæ ad eum missæ ita validæ viderentur, ut congruè ad eas responderi non posset, ipsas responsiones tamquàm non urgentes missas non esse, præmissa in ultimo datis literis contenta statuerat, & ordinaverat. Quódque nos responsiones ipsas debitè attendere, & considerare, ac maturè in hoc negotio, ex quo dictorum regnorum quies non parùm pendebat, providere vellemus, apud nos nomine ipsius Regis institissent, nos responsiones prædictas per ipsos Oratores nobis traditas nonnullis viris, doctrina, integritate, gravitate, experientia decoratis examinandas tradidimus, ea intentione, ut habita illorum relatione, in hoc negotio, prout ad nostrum spectabat officium, provideremus; præfato Marco Episcopo, & Nuncio ne etiam vigore prædictarum; & quarumcumque aliarum literarum à præfato prædecessore emanatarum: ac universis, & singulis de hæresi, & à fide apostasia culpabilibus, seu suspectis, ne modo aliquo literas absolutionis publicare, aut si publicatæ forent eis uti, Inquisitoribus autem prædictis, ne vigore literarum per ipsum prædecessorem super eorum deputatione, ut præfertur concessarum, Ordinariis verò ne facultatis eis, de jure vel consuetudine concessæ vigore aliquem ex dictis de hæresi, & apostasia culpabilibus, & suspectis occasione criminum per eos commissorum modo aliquo molestare, auderent, vel præsumerent, donec aliud per nos desuper ordinatum foret. Per quasdam interim inhibentes, volumus quoque, ut si qui ob crimina hujusmodi carceribus mancipati invenirentur, nisi relapsi forent, data idonea cautione ad ipsos carceres quoties per eos ad quos spectabat desuper requisiti forent intrando, & si eorum bona in manibus fisci devenissent, aut ad ejus infantiam sequestrata essent, absque alia cautione ex præfatis carceribus relaxarentur.

Séd tandem per ejus literas, quas hic non habes, supersessionem revocavit, ad illius const. executionem procedi mandavit.

§. 20. Et demùm cùm prædicti viri, discussis, & maturè consideratis per eos rationibus hujusmodi, & aliis quæ consideranda erant, literis absolutionis per dictum prædecessorem, ut præfertur, concessas executioni debitæ demandandas esse nobis retulissent, nos præfato Marco Episcopo, & Nuncio per alias nostras, etiam in forma brevis literas dedimus in mandatis, quatenùs ad executionem dictarum absolutionis litterarum, juxtà illarum tenorem in omnibus, & per omnia perindè ac si earum executionem per dictas literas non suspendissemus, & ut suprâdictum est, non inhibuissemus, procederet, prout in eisdem literis, quarum omnium tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus, pleniùs continetur.

Modo autem eandem const. confirmat; & innovat.

§. 21. Cùm autem, sicut accepimus, literæ absolutionis hujusmodi, si illa forma quoad nonnulla in ipsis literis contenta servetur, de facili absque scandalo executioni demandari non possent, præsertim cùm pro nonnullis sedem Apostolicam concernentibus causis dictum Marcum Episcopum, & Nuncium qui super præmissis executor, ut præfertur deputatus fuit, brevi ad nos vocare intendamus, nos ex præmissis, & aliis causis animum nostrum moventibus literas ipsas suum prout convenit, ad obviandum periculis, effectum sortiri volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine volumus, & decernimus, quòd literæ veniæ prædictæ, quæ ut accepimus, jam diu Ordinariis regni, & dominii prædictorum, vel eorum Officialibus pro majori parte intimatæ fuerunt, quoad absolutionem, & omnia alia in eis contenta eam vim auctoritatem habeant perindè ac si in regno, & dominiis prædictis juxta ipsarum literarum formam, in omnibus, & per omnia publicatæ, & novi Christiani ab eisque descendentes, omnésque alii ab Hebræis originem quomodolibet trahentes in præfatis literis comprehensi de hæresis, & aliis prædictis criminibus culpabiles, & suspecti, in regnis, & dominiis præfatis, vel extrà illa tamquàm hæretici inquisiti accusati, publicè vel occultè diffamati, etiam si eorum crimina in judicio notoriè probata fuissent, & tamquàm hæretici sententialiter condemnati, & ut tales ipsi habiti, convicti, reconciliati, & eorum bona publicata, & contra eos sententiæ desuper latæ, & executæ, & pœnæ publicè

 injunctæ,

injunctæ, vel illi propterea carcerati confessiones, abjurationes, renuntiationes, purgationes, pœnitentias injunctas, & juxta dictarum literarum formam injungendas, omniáque alia in dictis literis contenta adimplevissent, & per eos realiter adimpleta, & cum effectu completa fuissent. Decernentes quòd in foro temporali, civili, & criminali, etiam contentioso, de omnibus, & singulis criminibus per dictas literas veniæ, eis ut præmittitur, remissis, etiam hactenùs quomodolibet per eos, qui tempore Datæ dictarum literarum sub plumbo in regno, & dominiis prædictis morabuntur, & alios ab Hebræis descendentes in dictis literis veniæ comprehensos perpetratis, plenariè absoluti, & liberati sint, & intelligantur, prout nos etiam eos Motu, scientia, & potestate similibus plenariè absolvimus, & liberamus.

Illámque ampliat ut hic.

§. 22. Volentes quòd quoad forum fori ad aliquam confessionem, abjurationem, renuntiationem, purgationem, pœnitentiam, aliorúmque in dictis literis contentorum executionem, paritionem, & diligentiam non teneantur, tàm quoad hæresis, apostasiæ, blasphemiæ, & alia prædicta crimina, quam in foro conscientiæ, dumtaxat quoad ea, & omnia alia prædicta crimina, quàm in foro conscientiæ, dumtaxat quoad ea, & omnia alia delicta, & excessus pravitatem hujusmodi nòn sapientia, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque fuerint, dummodò eorum errata, excessus alicui per eos eligendo confessori sacramentaliter corde contriti, & ore confessi fuerint, absque aliqua publica pœnitentia eis injungenda, in omnibus, & per omnia suffragari volumus. Decernentes quòd ob confessionem, & contritionem prædictas, quomodolibet omissas nullo pacto temporaliter, & in foro contentioso, & civili, quominùs plenarium præmissorum effectum liberè consequentur, impediri, molestari, seu perturbari possint, ac per eos eligendis confessoribus ipsos, & eorum singulos à præmissis absolvendi plenariam, & generalissimam potestatem, & facultatem concedimus, & impartimur. Nec non eosdem carceratos, vel aliàs detentos, & exules etiam à carceribus, exiliis, & bannis quibus occasione criminum hæresis, & apostasiæ, ac blasphemiæ hujusmodi detenti, & condemnati existunt, relaxamus, & liberamus, ac relaxari, & liberari mandamus.

Indultis quoque, & exemptionibus quibus Christiani utuntur, gaudere posse declarat.

§. 23. Ac omnibus, & singulis aliis privilegiis, exemptionibus, favoribus, gratiis, immunitatibus, libertatibus, & concessionibus in dictis literis veniæ contentis, & quibus alii Christifideles, eorúmque filii, & nepotes, ac ab eis descendentes utuntur potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeant, in omnibus, & per omnia perindè ac si ipsi, eorúmque avi, proavi, parentes, & alii genitores veri Christiani fuissent, & nunquam à fide Catholica deviassent, de specialis dono gratiæ plenissimè dispensamus, eísque pariter indulgemus; omnémque inhabilitatis, & infamiæ maculam sive notam circa eos præmissorum occasionem tàm ex propriis, quàm illorum parentum, consanguineorum, & affinium culpis, & sententiis, earúmque executionibus, & aliis quomodolibet insurgentes, ab eis penitùs, & omninò abolemus. Ac confiscationes bonorum si quæ hactenùs etiam post dictas literas veniæ in dictis Regnis, & dominiis factæ fuerint, quorum tamen possessio pro Fisco ante datam literarum veniæ sub plumbo per eumdem Clementem prædecessorem nostrum concessarum apprehensa non fuerit. Necnon processus contra illos, & illorum singulos formatos, sententiásque latas, necnon informationes, & alia quæcumque acta, & gesta, ordinaria, & extraordinaria, in judicio, & extra contra eos hactenùs similiter etiam post dictas literas facta, quorum omnium tenores, status, & merita etiam præsentibus haberi volumus pro latissimè expressis cassamus, irritamus, delemus, & annullamus, ac cassata, irrita, deleta, & annullata fore decernimus, ipsáque bona sic confiscata eis à quibus ablata fuerint, & eis mortuis eorum hæredibus, & successoribus, & eidem Fisco, ut præmittitur, incorporata non sint, plenissimè remittimus, donamus, restituimus, eósque, & illa in pristinum, & eum in quo ante præmissa, & tempore quo baptizati fuerant, erant, statum restituimus, reponimus, & plenariè reintegramus.

Processus, & sententias contra eos latas annullat, & in pristinum statum reponit.

§. 24. Et insuper auctoritate, & tenore supradictis statuimus, & ordinamus, volumus, & mandamus, quòd prædicti liberi, & plenariè absoluti, tuti, & securi remaneant, & de hæresim, & apostasiam, ac blasphemiam sapientibus, ac aliis criminibus, & excessibus supradictis per ipsos usque ad diem Datæ præsentium, quomodolibet perpetratis nullatenùs inquiri, accusari, vel molestari possint, ac quòd præmissorum occasione ipsis, vel illorum filiis, & descendentibus in nullo præjudicari, vel præjudicium afferri, nec reconciliari, censeri, etiam ex eo quod dictorum delictorum, seu aliquorum ex eis veniam petierint, vel ab eis absoluti fuerint, nec etiam si forsan in aliquem prædictorum errorum in posterùm reinciderint, relapsi videantur, neque aliquod ex præteritis indicium, etiam minimum contrà eos oriri, allegari, vel deduci posse, in judicio vel extrà, indulgentia, remissio, & alia in damnum, injuriam, vel alium incommodum illorum retorqueri nequeant.

Contravenientibus pœnas hic descriptas imponit.

§. 25. Districtiùs inhibentes omnibus, & singulis etiam Judicibus, ecclesiasticis, vel sæcularibus, ac Prælatis, inquisitoribus, Ordinariis, seu Delegatis quacumque auctoritate, potestate & dignitate, etiam Pontificali, Archiepiscopali, Primatiali, & Patriarchali, ac statu, gradu, conditione, & præeminentia, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, & tali qualitate de qua expressa mentio fieri debere pollentibus, etiam à nobis seu Sede prædicta, etiam ad instantiam ejusdem Regis deputatis, & pro tempore deputandis sub excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententiis, & beneficiorum, ac officiorum per eos obtentorum privationis pœnis eo ipso nisi paruerint incurrendis, ne aliquos de hæresi, apostasia, aut blasphemia, & aliis præmissis culpabiles, aut suspectos, qui gratiis prædictis juxtà præsentium tenorem gaudere debent, si quòd sub aliqua custodia, vel carceribus teneant, aut in exilia emiserint, ampliùs detineant, aut contrà eos ad ulteriora procedant, imò captos relaxent, & exules ad patriam redire permittant, & in eorum statu in quo fuerunt, & ante accusationes, condemnationes, carcerationes, exilia, & bannimenta hujusmodi existebant, reponant, accusatoribus verò, denuntiatoribus, testibus, Inquisitoribus, Judicibus, promotoribus, & aliis quibusvis sub similibus censuris, & pœnis, ne contrà supradictos delictorum hæresim, à fide apostasiam, ac blasphemiam sapientiam hactenùs commissorum occasione se intromittere nec aliquos ad testificandum, vel accusandum, seu denunciandum inducere vel alias illos super præmissis, vel illorum occasione molestare quoquomodo præsumant. Ac decernentes, omnes, & singulos in præmissis inobedientes, vel contravenientes easdem sententias censuras, & pœnas eo ipso incurrere, & beneficia, per eos vacare, & à nobis, & quibusvis illorum ordinariis collatoribus impetrari, & conferri posse; ipsásque impetrationes, & collationes, ac alias dispositiones aliàs legitimè factas valere, planámque roboris firmitatem obtinere, ac easdem præsentes literas de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, vel impugnari non posse, nec sub quibusvis revocationibus, modificationibus, limitationibus, & suspensionibus quarumcumque similium, vel dissimilium literarum, ac etiam per nos, & Sedem eamdem factis, & faciendis nullatenùs comprehensas, sed ab illis semper exceptas esse, & quoties revocatæ, vel limitatæ fuerint, toties in pristinum, & eum in quo ad præsens existunt statum restitutas, & reintegratas existere. Necnon illarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, eamdem prorsùs, tàm in judicio quàm extrà illud fidem adhiberi debere, quæ ipsis præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Sicque in præmissis omnibus per præfatos,

& quos-

& quoscumque alios Inquisitores, & Judices, etiam S. R. E. Cardinales in quacumque instantia sive judicio coram eis etiam nunc, & in futurum pendente, judicari, sententiari, & definiri debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, sententiandi, & definiendi facultate, & irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Executores ... ftius conft. deputat.

§. 26. Quocircà venerabilibus fratribus nostris Tranen. & Ulixbonen. Archiepiscopis, ac Episcopo Ferrarien. per hæc scripta mandamus, quatenùs ipsi vel duo aut unus eorum per se vel alium seu alios easdem præsentes pro majori prædictorum notitia, & in eis contenta quæcumque ubi & quando, ac quoties opus fuerit, etiam in Romana Curia, ac ejus locis solitis, & consuetis publicantes, & in præmissis efficaciter assistentes, faciant præsentes, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando, ac quoties opus fuerit firmiter observari, ac singulos quos ipsæ præsentes concernunt illis pacificè gaudere. Necnon quibuscumque habentibus interesse instrumentum intimationis hujusmodi cum insertione earumdem præsentium omnium contradictione, & excusatione cessante tradant, & concedant, seu tradi, & concedi faciant. Non permittentes eos desuper per Inquisitores, & Judices præfatos, seu quoscumque alios quomodolibet impediri, molestari, vel perturbari. Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas ecclesiasticas, & alia juris opportuna remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc si opus, fuerit auxilio brachii sæcularis. Ne autem super anno in quo futuræ vitæ dictorum novorum Christianorum modus juxta voluntatem dicti Clementis prædecessoris dari debet, aliqua dubitatio oriatur, volumus, & dicta auctoritate decernimus ipsum annum à die Datæ præsentium incipere.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 27. Non obstantibus præmissis, ac etiam fœl. rec. Bonifacii VIII. & aliorum Rom. Pontificum prædecessorum nostrorum, & aliis Apostolicis, necnon in generalibus, ac provincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus etiam ab eisdem vel à nobis etiam pluries emanatis, legibus Imperialibus, necnon etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, officii inquisitionis, & Ecclesiarum, ac regnorum, & dominiorum prædictorum, illorúmque dignitatum, & locorum, etiam municipalibus statutis, & consuetudinibus, sententiis, privilegiis quoque indultis, etiam in corpore juris clausis, ac etiam in forma brevis literis etiamper nos, & prædecessores nostros, & Sedem hujusmodi, etiam Inquisitoribus prædictis, etiam ad instantiam ejusdem Joannis, & aliorum quorumcumque Regum, & Reginarum, aut etiam Motu proprio, & de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, etiam Apostolicæ potestatis plenitudine, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibúsque, & aliis decretis concessis, approbatis, & innovatis, etiam si in eis caveatur expressè, quòd illis nullatenùs, aut nonnisi sub certis inibi expressis modis, & formis derogari possit, quibus omnibus (etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis illorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma adhoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, ac forma in illis tradita observata inserti forent, pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie, motu, scientia, & potestatis plenitudine prædictis specialiter, & expressè derogamus (contrariis quibuscumque. Seu si inquisitionibus, & Judicibus prædictis vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, expressam, ac de verbo ac verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§. 28. Volumus autem quòd carcerati, vel sub cautionibus relaxati, qui de hæresi, aut à fide apostasia, seu blasphemia hæresim sapiente condemnati, aut convicti fuerint, aut desuper confessionem fecerunt, abjurationem super hoc coram aliquo jurisdictionem habente per eos eligendo publicè facere omninò teneantur. Et abjuratione hujusmodi facta, etiam absque publica pœnitentia per eos facienda, juxta forma prædictarum sub plumbo confectarum literarum omninò relaxentur. — Declaratio.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die duodecima Octobris, millesimo quingentesimo trigesimoquinto, Pont. nostri Anno primo. — Dat. P. A. 1. die 12. Oct.

Anno à Nativitate Domini 1535. Indictione Octavo, die verò secunda mensis Novembris, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. D. N. divina providentia Pauli Papæ III. Anno primo, retroscriptæ literæ in forma brevis in præsenti quinterno descriptæ affixæ & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, valvísque Cancellariæ Apostolicæ, ac in valvis Principis Apostolorum de Urbe, & in aliis locis publicis, & solitis, ac consuetis Romanæ Curiæ, ut moris est per me Simonem de Bellavilla Sanctiss. Domini Nostri prælibati Papæ Cursorem. — Publicatio.

Aymo Gilloon Mag. Curs.

Causæ Civiles, interesse Fisci Rever. Cameræ Apostolicæ concernentes, in eadem Camera cognoscantur, in omnibus instantiis. — IX.

Ampliatur hæc dispositio à Pio IV. infrà in constit. 35. Cùm sicut, ubi notabo Tomo 2. fol. 53.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Edita A. D. 1535.

Causæ hujus constitutionis.

NOn sine animi molestia accepimus causas feudales, & alias quæ inter Fiscum, & privatum vertuntur, per diversa Tribunalia Almæ Urbis, vigore commissionum specialium, aut aliàs, non sine magno Cameræ Apostolicæ, & illius auctoritatis, & jurisdictionis præjudicio, passim audiri, & terminari, & quia causæ hujusmodi de sui natura in Camera Apostolica, & non alibi tractari, & definiri debent, volentes in præmissis opportunè providere, nonnullorum Rom. Pont. prædecessorum nostrorum vestigiis inhærendo.

Avocatio causarum interesse civile Fisci tangentium ab omnibus Judicibus earúmque commissio in Camera.

§. 1. Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium, omnes, & singulas causas feudales, & alias quascumque quæ inter Fiscum, & privatum in prima, vel ulteriori instantia, in Auditorio Rotæ, & coram Almæ Urbis Gubernatore, & Auditore Cameræ, & Senatore, ac aliis Tribunalibus dictæ Urbis, & aliquibus ex Clericis, seu Præsidentibus particulariter, & instructæ pendent, quomodocumque & qualitercumque petitorio, vel possessorio, mero, vel mixto introductæ sint, ad nos advocantes, illas unà cum quibusvis earum inciden. depen. emergen. annexis, & connexis, tàm conjunctim, quàm divisim penden. dilecto filio Camerario, & Præsidentibus, ac Clericis Cameræ Apostolicæ per eos more Camerali, & juxta formam concessionum, indultorum & privilegiorum ipsius Cameræ in plena Camera audien. cognoscen. deciden. finéque debito terminan. committimus, & mandamus.

Cameræ facultas procedendi in eis dummodò à Papa inet extra eam non commissis.

§. 2. Dantes eis plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem prædictis, & aliis quibusvis inhiben. fuerit, in Rom. Curia, & extra eam, etiam sub censuris, & pœnis, & quoad causas similes in futurum extra Cameram committendas propria, & eorum auctoritate sine alio nostro mandato, vel signatura, inhiben. & in causis hujusmodi, non obstan. quibusvis signaturis, & inhibition. hactenùs factis, & in posterùm facien. nisi commissiones in futurum præsentandæ, manu nostra cum præsentium de verbo ad verbum insertione, & illarum derogatione signatæ fue-

rint,

proceden. citan. declaran. aggravan. reaggravan. interdictúmque proven. auxiliúmque brachii sæcularis invocan. cæteráque alia facien. dicen. geren. & exequen. quæ in præmissis, ac circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna fuerint.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus præmissis, & constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, clausulis, statutis, & consuetudinibus, ac reformation. etiam juramento &c. roboratis, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, quibus (illorum tenores, causas, & effectus pro expressis, & insertis haben. & exprimi ac de verbo ad verbum inseri posse, decernen.) latissimè derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis, & consuetis.

Sola sufficit signatura.

§. 4. Volentes præsentium solam signaturam sufficere, & ubique tàm in judicio quàm extra fidem facere absque alia literarum expeditione seu quòd literæ in forma brevis ad perpetuam rei memoriam, cum majori vera, & ampliori specificatione omnium, & singulorum præmissorum, & circa ea necessariorum, latissimè exten. adeò quòd contraria quæcumque penitùs, & omninò tollantur, & non obstent. De mandato D. N. Papæ audiant præfati Reverendissimi DD. Cardinalis Camerarius, Præsidentes, & Clerici Cameræ, citent. inhibeant, etiam sub censuris procedant, & petitur, & justitiam faciant.

Papæ subscriptio.

Placet Motu proprio. A.

X.

Anathematizatio hæreticorum, & aliorum contravenientium contentis in hac constitutione, quæ bulla in Cœna Domini appellatur.

Alias de hac materia Bullas, cum opportunis notis, indicabo in constit. 63. Pastoralis. Pauli V. Tom. 3.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1536.

Excommunicantur, & anathematizantur juxtà antiquũ morem Romanorum Pont.

Consueverunt Romani Pontifices prædecessores nostri, ad retinendam puritatem religionis Christianæ, & ipsius unitatem, quæ in conjunctione membrorum ad unum caput, Christum videlicet, ejúsque Vicarium principaliter consistit, & sanctorum fidelium societatem ab offensione servandam, arma justitiæ per ministerium Apostolatus, in præsenti celebritate exercere. Nos igitur vetustum, & solemnem hunc morem sequentes.

Hæretici eorúmque fautores, & libros legentes, &c.

§. 1. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte DEI Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus sancti, auctoritate quoque Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac nostra, omnes hæreticos, Gazaros, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Arnaldistas, Speronistas, Passageros, Wiclevistas, seu Hussitas, Fraticellos, de opinione nuncupatos, necnon per fœl. rec. Leonem PP. X. prædecessorem nostrum superioribus annis damnata, impiam, & abominabilem Martini Lutheri, hæresim sequentes, ipsique Martino quominùs puniri possit quomodolibet faventes, & quoslibet alios hæreticos quocumque nomine censeantur, ac omnes fautores, & receptatores, librósque ipsius Martini, aut quorumvis aliorum ejusdem sectæ sine auctoritate nostra, & Sedis Apostolicæ, quomodolibet legentes, aut in suis domibus tenentes, imprimentes, aut quomodolibet defendentes, ex quavis causa publicè vel occultè, quovis ingenio, vel colore. Et generaliter quoslibet defensores eorumdem.

Piratæ & eorum fautores.

§. 2. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes piratas, cursarios, latrunculos maritimos, & illos præcipuè, qui mare nostrum à Monte Argentario usque ad Terracinam discurrere, & navigantes in illo deprædari mutilare interficere, ac rebus, & bonis suis spoliare præsumpserunt hactenùs, & præsumunt, ac omnes receptatores eorumdem, & eis auxilium dantes, consilium, vel favorem.

Pedagia nova imponentes, vel prohibita exigentes.

§. 3. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes qui in terris suis nova pedagia imponunt, vel prohibita exigunt.

Falsificantes literas Apostolicas.

§. 4. Item excommunnicamus, & anathematizamus omnes falsarios Bullarum seu literarum Apostolicarum, & supplicationum gratiam vel justitiam concernentium, per Romanum Pont. Vicecancellarium, seu gerentes vices eorum, aut officium Vicecancellarii S.R. E. de mandato ejusdem Rom. Pontificis signatarum, aut sub nomine ejusdem Rom. Pontifcis, seu Vicecancellarii, aut gerentem vicem prædictorum signantes supplicationes easdem, extendentes cap. ad falsariorum, cum omnibus pœnis in eo contentis ad falsificantes, seu mutantes supplicationes per nos, seu de mandato nostro signatas, & datatas, sine nostra, aut Datarii nostri licentia.

Istud cap. est 7. in tit. de crim. fal.

Arma & alia inimicis Christiani nominis deferentes.

§. 5. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui equos, arma, ferrum, filium, ferrum, stannum, carybem, omniáque alia metallorum genera, atque bellica instrumenta, lignamina, canapem, funes, & alia prohibita deferunt Saracenis, Turcis, & aliis Christiani nominis inimicis, quibus Christianos impugnant, non obstantibus quibusvis privilegiis, & concessionibus quibuscumque Principibus, & dominis, seu privatis personis, per nos & Sedem prædictam hactenùs forsan concessis; quæ illis nolumus in aliquo suffragari.

Impedientes eos qui victualia, seu alia necessaria Romam deferunt, vel eis faventes.

§. 6. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes impedientes, seu invadentes victualia, seu alia ad usum Rom. Curiam adducantur, vel deferantur impediunt seu perturbant, vel qui talia faciunt, vel defendunt, cujuscumque fuerint ordinis, præeminentiæ, conditionis, & status, etiamsi Pontificali Regali, Reginali, aut alia quavis Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate.

Vexantes sive jurisdictione eos qui in Curia commorantur.

§. 7. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apostolicam venientes, & recedentes ab eadem, necnon omnes illos, qui jurisdictionem ordinariam vel delegatam aliquam non habentes in eadem Curia morantes, temeritate propria rapiunt, spoliant, & detinent, aut proposito deliberato verberare, mutilare, vel interficere præsumunt, & qui talia fieri faciunt, seu mandant.

Carcerantes Episcopos, &c.

§. 8. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes temerè mutilantes; verberantes, vulnerantes, interficientes, capientes, incarcerantes, & detinentes, Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, eorúmque mandatores.

Lædentes eos qui ad Romanam Curiam recurrunt, vel negotia in ea prosequuntur.

§. 9. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se vel alium seu alios quascumque personas, ecclesiasticas vel sæculares ad Rom. Curiam super eorum causis, & negotiis recurrentes, illáque in eadem Curia prosequentes, aut procurantes, negotiorúmque gestores Advocatos, Procuratores ipsorum, vel etiam Auditores, seu Judices super dictis causis, seu negotiis deputatos, occasione causarum, vel negotiorum hujusmodi verberant, mutilant, vel occidunt, seu bonis spoliant.

Impedientes executionem literarum Apostolicarum.

§. 10. Ac illos, qui ne aliquas literas Apostolicas etiam in forma brevis, tàm gratiam quàm justitiam concernentes, etiam citationes, monitoria, & exequutoriales, quæ à Sede Apostolica emanarunt, & pro tempore emanabunt, sine eorum beneplacito, & examine, executioni demandent inhibent, ac Notarios, executores, & subexecutores literatum monitorialium, & citationum ac executorialium hujusmodi excipiunt, incarcerant, & detinent, vel capi, incarcerari, detineri faciunt. Necnon qui ne literis, & mandatis Sedis prædictæ, & Legatorum, ac Nunciorum, & Judicum delegatorum eisdem, similiter gratiam vel justitiam concernentibus decretísque super illis, & rebus judicatis, processibus, & exequutorialibus, nonnisi habito primum eorum beneplacito, & assensu pareatur per eorum literas exequutoriales, vel alias nuncupatas, & certo pretio soluto. Nevè tabelliones, & Notarii, super hujusmodi literarum, & processuum executione instrumenta, vel acta conficere, aut facta parti cujus interestradere debeant; quivè sub quibusvis pœnis

quibus-

quibuscumque personis, in genere vel in specie ne pro quibusvis eorum negociis prosequendis, seu gratiis impetrandis ad Romanam Curiam accedant, aut recursum habeant seu gratias ipsas à Sede Apostolica impetrent, aut impetratis utantur, directè vel indirectè etiam sub gravissimis pœnis prohibere, statuere, seu mandare, quivè in animarum earumdem periculum, seu à nostro, & Rom. Pontifice pro tempore existentis obedientia pertinaciter subtrahere, seu quomodolibet recedere præsumant,

Laici Judices personas Ecclesiasticas trahentes.

§. 11. Quivè ex eorum officio, vel ad instantiam quorumcumque personas Ecclesiasticas, Capitula, Conventus, & Collegia Ecclesiarum quarumcumque coràm se ac eorum Tribunal audientiam, Cancellariam, Consilium, vel Parlamentum præter juris communis dispositionem trahunt, ac trahi faciunt, vel procurant, directè vol indirectè quovis quæsito colore.

Statuentes aliquid contra libertatem Ecclesiasticam.

§. 12. Necnon qui statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, seu quævis alia decreta, in genere vel in specie, ex quavis causa, & quovis quæsito colore, etiam sub prætextu literarum Apostolicarum in usu non receptarum, seu revocatarum hactenùs, fecerunt, ordinarunt, seu publicarunt, aut facient, ordinabunt, vel publicabunt in futurum per quas, & quæ, libertas ecclesiastica tollitur, seu in aliquo lætitur vel deprimitur aut alias quovismodo restringitur, seu nostris, & dictæ Sedis juribus quomodolibet, tacitè vel expresse præjudicatur.

Usurpantes bona, & jurisdictiones Ecclesiarum, &c.

§. 13. Quivè jurisdictiones, seu fructus, redditus, proventus ad Ecclesiasticas personas ratione Ecclesiarum. Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum per eas obtentorum pertinentes usurpant, vel subripiunt, seu quavis occasione, vel causa sine Rom. Pont. expressa licentia sequestrant, aut collectas, decimas, talias, præstantias, & alia onera, Clericis, Prælatis, & aliis personis ecclesiasticis, ac eorum, & Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum bonis, illorum fructibus, redditibus, & proventibus, hujusmodi absque simili Rom. Pont. speciali, & expressa licentia imponunt, & diversis etiam exquisitis modis exigunt, aut à sponte etiam dantibus, & consentientibus recipiunt. Necnon qui per se vel alium, seu alios directè vel indirectè prædicta facere, exequi vel procurare, aut in eisdem, auxilium, consilium, vel favorem, aut votum, suffragium, palàm vel occultè, præstare non verentur cujuscumque sint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, auc status, etiamsi Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, seu Principes, Duces, Comites, Barones, Respublicæ, & alii Potentatus quicumque etiam Regnis, Provinciis, Civitatibus, & Terris quoquomodo Præsidentes fuerint, aut quavis etiam Pontificali dignitate præfulgeant; innovamúsque decreta super his, tàm per sacros canones, & Concilia generalia, quàm etiam in Lateranensi Concilio novissimè celebrato edita, etiam cum interdicti Ecclesiastici, ac aliis censuris, & pœnis in eis contentis.

Avocantes causas à Judicibus Ecclesiarum expeditiones quoquomodo impedientes.

§. 14. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos Cancellarios, Vicecancellarios, & Consiliarios ordinarios, extraordinarios quorumcumque Regum, & Principum ac Præsidentes Cancellariarum, & Consiliorum, ac Parlamentorum, necnon Procuratores generales eorumdem, vel aliorum Principum sæcularium, etiamsi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacumque præfulgeant dignitate, necnon Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, Commendatarios, eorúmque Vicarios, & Officiales, qui per se vel per alium seu alios, quarumcumque exemptionum, vel aliarum gratiarum, & literarum Apostolicarum, necnon decimarum, ac beneficiales, ac alias spirituales, & spiritualibus annexas causas ab Auditoribus, & Commissariis nostris (ut eorum verbis utantur) avocant, ac executiones monitorium, citationum, inhibitionum, sequestrorum, exequutorialium, & aliarum literarum Apostolicarum, tàm gratiam, quàm justitiam concernentium à nobis, necnon Camerario, & Præsidentibus Cameræ Apostolicæ, ac Auditoribus, & Commissariis Apostolicis in eisdem causis pro tempore emanatarùm, illarúmque cursum, & audientiam, ac personas, Capitula, Conventus, & Collegia causas ipsas prosequi volentes, auctoritate laicali impediunt, & se de illarum cognitione tamquàm judices intromittere, ac partes actrices, quæ illam committi fecerunt, & faciunt ad revocandum, seu revocari faciendum, citationes, vel inhibitiones, aut alias literas in eis decretas, & ad faciendum eos, contra quos tales inhibitiones emanaverunt, & censuris, & pœnis in illis contentis absolvi, ordinant, vel compellunt, vel aliàs executionem literarum Apostolicarum, vel executorialium, etiam sub prætextu violentiæ prohibendæ impediunt, declarantes nihilominùs, ac protestantes prout tenore præsentium declaramus, ac expressè protestamur, absolutionem hodiè, vel aliàs etiam solemniter per nos faciendam præfatos supranominatos, & qualificatos, ac Cancellarios, Vicecancellarios, Procuratores, ac alios excommunicatos prædictos, nisi priùs statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, & decreta hujusmodi publicè revocaverint, & ex archiviis, seu capitularibus locis, aut libris in quibus adnotata reperiuntur, deleri, & cassari, ac nos de revocatione, & cassatione hujusmodi certiores fecerint, & alias à præmissis, cum vero præposito ulteriùs similia non committendi destiterint comprehendere, nec illis aliter suffragaturam fore, ac in præmissis omnibus, & singulis, ac aliis quibuscumque juribus Sedis Apostolicæ, ac S. R. E. undecumque, & quomodolibet quæsitis, seu quærendis per quoscumque actus contrarios, aut quomodolibet præjudicantes, tacitos, vel expressos, à nobis, vel à Sede Apostolica quomodolibet factos, aut faciendos, aut quemcumque temporis, vel tolerantiam, fluxum, seu patientiam nostram ullatenùs præjudicari debere, aut quomodolibet posse.

Offendentes peregrinos ad Urbem euntes commorantes & recedentes.

§. 15. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes mutilantes, vulnerantes, aut interficientes, seu capientes, & detinentes, seu deprædantes Romipetas, & peregrinos ad Urbem causa devotionis, seu peregrinationis accedentes, & in ea morantes, vel recedentes ab ipsa, & in his dantes auxilium, consilium, vel favorem.

Occupantes bona Sedis Apostolicæ.

§. 16. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se, vel alium, seu alios, directè, vel indirectè, sub quocumque titulo vel colore, occupant, detinent, vel hostiliter destruunt, seu invadunt, aut occupare, detinere, vel destruere, aut invadere hostiliter præsumunt in totum, vel in partem Almam Urbem, Regna Siciliæ, seu Trinacriæ, Insulas Sardiniæ, & Corsicæ, terras citra Pharum, patrimonium beati Petri in Tuscia, Ducatum Spoletanum, Comitatum Veneaykfinum, Sabinen. Marchiæ Auconitanæ, Massæ, Trebariæ, Romandiolæ, Campaniæ, & Maritimæ provincias, illarúmque terras, & loca, ac terras specialis commissionis Arnulphorum, Civitatésque nostras Bononiam, Ferrariam, Regium, Mutinam, Faventiam, Imolam, Forlivium, Ravennam, Cerviam, Cesenam, Ariminum, Beneventum, Perusiam, Avenionem, Civitatem Castelli, Tudertum, Camerinum, & alias Civitates, terras, & loca, vel jura ad ipsam Romanam Ecclesiam spectantia, & pertinentia, & adhærentes, ac fautores, & defensores eorum, seu in his dantes auxilium, consilium vel favorem.

Diripientes sacra Ecclesiarum Urbis.

§. 17. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes Sanctarum Reliquiarum, & ornamentorum ecclesiasticorum quorumcumque, calicum, crucum, candelabrorum, thuribulorum, vasorum argenteorum, & aureorum, vestium sacrarum ad divinum cultum, & usum deputatarum, ex Basilicis, & Ecclesiis, tàm Urbis quàm extrà illius mænia consistentibus, & aliarum quarumcumque rerum in ipsa Urbe tempore illius direptionis usque in præsentem diem nequiter ablatarum, ablatores,

& illo-

& illorum occupatores, ac quoscumque alios ad quorum manus res ipse quocumque titulo, & ex quavis causa scienter parvenerint, & existant, cujuscumque fuerint ordinis, vel praeeminentiae, conditionis, ac status, etiam si Pontificali, Regali, Reginali, aut alia quavis ecclesiastica, vel mundana praefulgeant dignitate, nisi restituerint res ablatas hujusmodi eorum veris dominis si quorum notitiam habuerint, vel cum ipsis dominis desuper amicabiliter concordaverint, seu si eosdem dominos ignoraverint, nisi res ipsas ad manus personarum ad hoc per nos deputatarum consignaverint realiter, & cum effectu.

Contrariorum derogatio.

§. 18. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, & indulgentiis, ac literis Apostolicis, generalibus, vel specialibus, eis vel eorum alicui, vel aliquibus cujuscumque ordinis, status, vel conditionis, dignitatis, vel praeeminentiae fuerint etiam si (ut praemittitur) Pontificali, Imperiali, Regali, Reginali, seu quavis alia ecclesiastica. vel mundana praefulgeant dignitate, à praedicta Sede, sub quavis forma, vel tenore concessis, quòd excommunicari, vel anathematizari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi, ac Ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus, & dignitatibus eorum mentionem, necnon consuetudinibus, & observantiis, scriptis, & non scriptis, & aliis contrariis quibuscumque, per quae contrà nostros processus hujusmodi, ac sententias, quo minùs concludantur in eis sese jurare valeant, vel tueri, & quae quoad hoc penitùs tollimus, & omninò revocamus.

Absolutionis reservatio, quae non juvet non desistentes à praemissis.

§. 19. Et à quibus quidem sententiis nullus per alium quàm per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus absolvi possit. Nec etiam nunc, nisi de stando Sanctae Romanae Ecclesiae mandati satisfactioni, & sufficienti cautione praestitis, etiam praetextu confessionalium. seu quarumvis facultatum verbo, literis, aut quavis alia scriptura, etiam in qua, quòd sola signatura sufficeret, concessum, & quaevis derogatoriarum derogatoriae, fortiores, & efficaciores, ac insolitae clausulae apparerent, quibusvis personis, cujuscumque praeeminentiae, dignitatis, conditionis, aut status fuerint, etiam si, ut praemittitur, Pontificali, Imperiali, Regali, Reginali, vel quavis alia praefulgeant dignitate, religiosis, & saecularibus utriusque sexus, Capitulis, Collegiis, Conventibus, Ordinibus, etiam Mendicantium, & militiarum hospitalibus, confraternitatibus, universitatibus concessarum à nobis, vel à praedicta Sede, & quos concedi contingeret quomodolibet in futurum.

Poenae contravenientium in absolvendo.

§. 20. Illos autem, qui contrà tenorem praesentium talibus, vel eorum alicui, seu aliquibus absolutionis beneficium impendere de facto praesumpserint excommunicationis, & anathematis sententia innodamus, eisque praedicationis, electionis, administrationis sacramentorum, & audiendi confessiones, officia interdicimus, praedicentes, & declarantes apertè transgressoribus, & contemptoribus praedictis nos graviùs contrà eos spiritualiter, & temporaliter prout expedire cognoverimus, processuros. Et nihilominùs quicquid egerint absolvendi, vel aliàs nullius sint roboris, vel momenti.

Forma & effectus publicationis in Urbe.

§. 21. Ut autem hujusmodi nostri processus ad communem omnium notitiam deducantur, cartas, seu membranas processus continentes eosdem in valvis Basilicarum Principis Apostolorum, & sancti Joannis Lateranen. de urbe, affigi, seu appendi faciemus, quae processus ipsos quasi sonoro praeconio, & patulo judicio publicabunt, ut ii, quos processus hujusmodi contingunt quod ad ipsos non pervenerint, aut ipsos ignoraverint, nullam possint excusationem praetenuere, seu ignorantiam allegare, cùm non sit verisimile quoad ipsos remanere incognitum, quod tàm patenter omnibus publicatur.

Jussio hanc eamdem Bullam in aliis locis publicandi.

§. 22. Verùm, ut praesentes literae, ac omnia, & singula in eis contenta eò fiant notiora, quò in plerisque civitatibus, & locis fuerint publicata, Venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, ac locorum Ordinariis ubilibet constitutis, per haec scripta committimus, & in virtute sanctae obedientiae districtè praecipiendo mandamus, quatenùs per se vel alium, seu alios, praesentes literas postquàm eas receperint, seu earum habuerint notitiam saltem semel in anno, aut pluries prout expedire viderint in Ecclesiis suis dùm major in eis populi multitudo ad divina convenerint, solemniter publicent, ad Christifidelium mentes deducant, nuncient, & declarent.

Transumptorum fides.

§. 23. Decernentes earumdem praesentium transumptis etiam impressis; manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Judicis Ordinariis Romanae Curiae munitis, eamdem prorsus fidem, in judicio & extra ubilibet adhibendam fore, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Sanctio poenalis.

§. 24. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrae excommunicationis, extensionis, revocationis, innodationis, interdicti, innovationis, protestationis, declarationis, commissionis, mandati, voluntatis, & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 2. die 13. April.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo trigesimo sexto, Idibus Aprilis, Pontificatus nostri Anno secundo.

Publicatio in Urbe.

Anno à Nativitate Domini millesimo quingentesimo trigesimo sexto, Indictione octava, die verò decima tertia mensis Aprilis, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pauli divina providentia Papae III. Anno secundo, retroscriptae literae Apostolicae affixae, & publicatae fuerunt in S. Joannis Lateranensis, ac Principis Apostolorum de Urbe Basilicarum, valvis seu portis, dimissis ibidem pro aliquod temporis intervallum affixis per nos Thomam Roger. & Franciscum de Grosa praelibati Sanctiss. D. N. Papae Cursores.

Petrus Cornuti Magister Cursorum.

XI.

Approbatio secunda Congregationis Capuccinorum Ordinis Fratrum Minorum Conventualium S. Francisci, cum declarationibus circa munus eorum Vicarii generalis, & aliorum officialium.

Hi Fratres Capuccini, hactenùs Eremitae nuncupantur, eorùmque Congregatio à Clem. VII. approbata fuit, ut habes suprà in ejus constit. 21. Religionis, ubi plenè dixi.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1536.

Clemens vij. Congregationem Capuccinorum approbavit: ut in ejus constit. de qua in rubr.

Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii Vicarius modernus, & Fratres Ordinis Minorum Capuccinorum nuncupatorum, quod postquàm fel. record. Clementi Papae Septimo praedecessori nostro pro parte nonnullorum tunc expressorum fratrum Ordinis Minorum expositum fuerat, &c.

Omittitur residuum, quia Bullam habes in loco cit. in rub.

Hic modò Pontif. eisdem petentibus, d. const. Clem. vii in infrascriptis confirmat.

§. 1. Cùm autem sicùt eadem expositio subjungebat, literarum praedictarum vigore, nonnulli Clerici saeculares, & regulares, ac laici ab ipsis Fratribus, ut praefertur nominatis vel uno ex eis, ac ab aliis de ipsorum commissione receptis Congregationem Fratrum Ordinis Minimorum Capuccinorum nuncupatorum constituerint, ipsique fratres cupiant literas praedictas quoad infrascripta confirfirmari, & extendi, & propterea nobis humiliter

supplicari

supplicari fecerint, ut hujusmodi eorum votis annuere de benignitate Apostolica dignaremur.

Eisque in omnibus suffragari decernit.

§. 2. Nos attendentes uberes fructus quos Ordo ipse Minorum in agro militantis Ecclesiæ hactenùs produxit, & in posterùm producturum spe firma speramus, ac dignum censentes, ut circà ea, quæ ipsius Ordinis incrementum concernunt, benignos favores impendamus, hujusmodi supplicationibus inclinati, literas Clementis prædecessoris hujusmodi, quarum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, auctoritate Apostolica ex certa nostra scientia, per præsentes approbantes, & confirmantes, illas dilecto filio moderno & pro tempore existenti Vicario generali Congregationis Capuccinorum hujusmodi, ac ipsius Congregationis Fratribus, perindè ac si illæ eisdem Congregationi, & Fratribus directæ fuissent, quòad omnia, & singula in ipsis literis contenta suffragari debere decernimus.

Vicario earumdem Capitulum generale quolibet triennio congregandi facultatem concedit.

§. 3. Et nihilominùs auctoritate, & scientia similibus per easdem præsentes, statuimus, & ordinamus, quòd deinceps Vicarius generalis ipsorum Fratrum Cappuccinorum, circa finem triennii, ex quoad Officium Vicariatus hujusmodi electus fuerit, vel etiam priùs aut posteriùs juxta præfatæ regulæ tenorem, ac ipsorum Fratrum laudabiles constitutiones, Vicarios discretos, & Custodes vocem Congregationis habentes quarumlibet Provinciarum, & Custodiarum sibi subjectarum, in locum per ipsum Vicarium generalem deputandum, ad Capitulum convocare possit, quorum si qui legitimo impedimento detenti ipsi Capitulo interesse non potuerint, per nuncios ab eis deputatos, vel suppletis votis eorum, juxta ipsorum consuetudinem præsentia suppleatur.

In quo Vicarius ex Capuccinis eligatur, & electus Magistro gen. Conventualium præsentetur.

§. 4. Qui sic congregati, omnia, & singula, quæ alii Fratres dicti Ordinis in eorum generali Capitulo, de jure vel consuetudine, & ex privilegiis possint, faciendi, ordinandi, & disponendi, & potissimè eligendi unum Religiosum ejusdem Ordinis, & Congregationis in eorum similem Vicarium generalem facultatem habeant, & ipsius Vicarii electionem si à majori parte eligentium celebretur, quàm primùm commodè fieri poterit, Generali Magistro dictorum Fratrum Conventualium nuncupatorum, sicut hactenùs servatum fuit, donec aliud desuper ordinatum à Sede Apostolica præsentent, seu præsentari faciant.

A quo confirmetur, & regimen Congregationis Capucinorum tribuatur.

§. 5. Ipséque Generalis Magister intrà triduum à præsentatione sibi facta ipsum electum Vicarium confirmare teneatur, concedendo ei, & committendo plenariè vices suas, tribuendo videlicet liberam potestatem, & auctoritatem, ac omnimodam facultatem suam, super omnes & singulos fratres ejusdem Ordinis Capuccinos nuncupatos, etiamsi alio quovis nomine nuncupentur, tàm in capitibus, quàm in membris, publicè ac privatim visitandi Congregationes in Provinciis, & Custodiis omnibus eis subjectis, sive pro electione Vicariorum, Discretorum, Custodum, & Guardianorum, sive pro aliis utilibus negociis, faciendi, seu fieri faciendi nova loca, Conventus, seu Eremitoria recipiendi, Fratres subditos corrigendi, & puniendi, excommunicandi, & absolvendi, & incarcerandi, & à carceribus liberandi, contradictores ac rebelles per censuras Ecclesiasticas, & alia juris, ac dicti Ordinis remedia, etiam per invocationem brachii sæcularis, vel Ecclesiastici, si opus fuerit, compescendi, ac generaliter, specialitérque omnia & singula circà fratres conventus, domos, loca, & Eremitoria hujusmodi faciendi, exercendi, & disponendi, ordinandi, administrandi, ac statuendi, quæ Generalis Magister dicti Ordinis circa Fratres, Conventus, domos, loca, & Eremitoria Fratrum Conventualium nuncupatorum facere posset, si personaliter adesset, vel interesset, ac easdem auctoritatem, potestatem, gratiam, & facultates per ipsum Magistrum generalem eidem Vicario generali concessas, vel earum partem, aliis fratribus quos ad hæc judicaverit idoneos committendi, & concedendi, necnon per ipsos prædicti Vicarii Commissarios committi, & concedi faciendi, & triduo elapso, & electo non confirmato, idem electus pro confirmato Sedis Apostolicæ auctoritate cum plenaria potestate hujusmodi, usque ad successoris electionem habeatur, & infrà hoc tempus Officio suo, sine scitu omnium Vicariorum, & Discretorum Provincialium, aut majoris partis eorumdem renunciare nequeat. Possit tamen convocare omnes Vicarios, & discretos sibi subjectos infrà tempus Officii sui in loco per ipsum deputando, quoties sibi opus visum fuerit.

Eóque Vicario deficiente, Vicarius agat de convocando Capitulo quòd alterius electione, & interim primus Definitor exerceat officii Vicariatus.

§. 6. Si verò generalis Vicarius infrà Officii sui tempus ex hac luce migraverit, seu aliàs ab Officio amotus fuerit, Vicarius in cujus Provincia mori, vel amoveri contigerit, nunciet quàm citiùs poterit omnibus Definitoribus Capituli generalis immediatè præcedentis, & omnibus Vicariis provincialibus ac de consilio, atque consensu duorum Vicariorum proximorum, determinet locum, & tempus, nisi fuissent per generale Capitulum, vel per prædictum Vicarium ante obitum ipsius, ac amotionem deputata, & convocet qui iverint evocandi pro successoris Vicarii electione celebranda, quo vacationis tempore, auctoritate Sedis prædictæ exerceat Officium Vicariatus hujusmodi primus Definitorum prædictorum, vel ipso deficiente, secundus, & sic de aliis successivè, cum plenaria potestate præmissa.

Et hoc idem servetur deficientibus Vicariis provincialibus.

§. 7. Et hoc idem censeatur de Vicariis Provincialibus cum eis mori vel amoveri contigerit, ac Provincias regi, & gubernari, per primum ac alios Definitores successivè Capituli provincialis immediatè præcedentis, prout suprà de Vicario generali statutum extitit, salva semper & reservata prædicti Vicarii generalis, ut præmittitur potestate.

Magister generalis Ordinis tantummodo Capuccinos visitare & corrigere possit.

§. 8. Generalis verò tàm Magister prædictus, quàm Minister Ordinis Minorum hujusmodi, aut quisquam Ministrorum seu Magistrorum Provincialium, seu aliorum Fratrum dicti Ordinis, tàm conventualium quàm de familia, sive de Observantia nuncupatorum, donec aliter per Sedem Apostolicam ordinatum fuerit, prædicto Vicario generali, seu cæteris Vicariis, vel culpam fratri ejusdem Congregationis de Cappuccinis nuncupatæ, molestiam seu impedimentum aliquod inferre non audeat, nec præsumat, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, privationis Officii, omniúmque actuum legitimorum, nisi quòd præfatus Magister generalis, donec aliter per dictam Sedem ordinatum fuerit, per se dumtaxat personaliter, visitare, & corrigere possit, & valeat, prædictum Vicarium generalem, seu Fratres domum, locum, & Eremitorium eorumdem Fratrum Capuccinorum nuncupatorum, piè, benignè, & charitativè ad meliorem frugem, provocando. Etsi quemquam, quod absit, repererit criminosum, ipsum Vicarium, de consilio & assensu majoris partis Vicariorum præmissorum, cæteros verò de consilio, & assensu majoris & sanioris partis Fratrum, domus, Eremitorii, loci, vel Conventus Visitatorum in eodem loco, & non extrà, corrigere valeat & punire, pœnitentiare, ac emendare, secundùm quod delicti qualitas exegerit faciendum. De regimine verò ac cura prædictorum Fratrum Capuccinorum nuncupatorum se aliter non intromittat.

Habitus Capuccinorum cæteris aliis prohibetur. Imò prohibitus consimiles ut infrà in const. 11. Greg. xiv. Beati. Tom. 3.

§. 9. Districtiùs inhibentes quibuscumque personis cujuscumque conditionis existant, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna eo ipso incurrenda, ne habitum per eos deferri solitum, nisi sub præfati Vicarii generalis pro tempore existentis obedientia, & cura permaneant, gestare quoquomodo præsumant.

Declaratio circà obedientiam Ministris & vicariis præstandam.

§. 10. Insuper vestigiis piæ memoriæ Pii Papæ Secundi etiam prædecessoris nostri in hac parte inhærendo, qui aliàs ex certis causis auctoritate Apostolica ex certa scientia, in favorem Familiæ de Obser-

vantia interpretatus est, ac declaravit, quòd cum Apostolica Sedes Generalem totius Ordinis Minorum, Ministrum generalem, & provinciales Vicarios Ministrorum loco, certis, piis, ac sanctis respectibus esse voluisset ac decrevisset, Vicarii ipsi qui illis præessent, & quibus ipsi ex debito eorum professionis obediebant, veri, & indubitati ipsorum Ministri, cum tales B. Franciscus dicti Ordinis institutor eos esse intellexisset, quoad usque præfata Sedes, in cujus arbitrio consistebat, aliud alio respectu ordinare statuisset, essent, perpetuò forent, differentes à prædictis Ministris solo nomine, eósque qui dictis Vicariis obedirent, secundùm dictæ Sedis determinationem eorum regulæ, & præcipuè in ea parte ubi erat (Præcipio firmiter fratribus universis, ut obediant suis Ministris) plenè, & integrè satisfacere, auctoritate ac scientia prædictis, declaramus, & decernimus, quòd donec aliter super præmissis per præfatam Sedem ordinatum fuerit, fratres Capuccini prædictorum Vicariis, prout de Vicariis familiæ per dictum Pium prædecessorem, ut præfertur, statutum fuerat, obediendo, plenè ac integrè præfatæ regulæ satisfaciant.

Executorum hujus const. deputatio.

§. 11. Quocircà universis, & singulis Venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, necnon dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, ac aliis personis, in dignitate Ecclesiastica constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipsi vel duo, aut unus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes literas, ac in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Vicariorum, & fratrum Capuccinorum prædictorum, sive alicujus eorum fuerint desuper requisiti, solemniter publicantes, eísque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, præsentes literas, ac in eis contenta hujusmodi firmiter observare, ac singulos, quos præsentes concernunt, illis pacificè gaudere, non permittentes eos desuper, per quoscumque, contrà præsentium tenorem quomodolibet molestari, inquietari, seu perturbari, contradictores quoslibet, ac rebelles per censuram Ecclesiasticam, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, ac censuras, & pœnas ipsas iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariorum derogatio.

§. 12. Non obstantibus præmissis, ac recolendæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi similiter prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, ac aliis Apostolicis constitutionibus, necnon quibusvis privilegiis ac indultis Apostolicis, sub quibusvis tenoribus ac formis, cum quibusvis clausulis, & decretis, quæ adversus præmissa nullatenùs suffragari volumus, cæterísque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujúsmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§. 13. Volumus autem, quòd præsentium transumptis manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu Canonici alicujus Cathedralis Ecclesiæ munitis, eadem fides, in judicio, & extrà adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergò &c.

Dat. P. A. 2. die 25. Aug.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo sexto, octavo Kalend. Septembris, Pontificatus nostri anno 2.

XII.

Confirmatio, & nova concessio privilegiorum, & gratiarum, Auditorum Rotæ Romanæ.

Ad hæc vide notata suprà ad constitut. 13. Clem. VII. Convenit, in Tomo 1.

Edita A. D. 1537.

PAULUS EPISCOPUS, &c.

Ad perpetuam rei memoriam,

Exordium.

Romani Pontificis consueta benignitas, ea quæ per prædecessores suos, præsertim personarum, sibi & Apostolicæ Sedi continuos labores impendentium, commodum, ac utilitatem concernentia concessa sunt, ut firma perpetuò & illibata persistant, libenter approbat, prout in Domino salubriter conspicit expedire.

Pontifices multas gratias Auditoribus elargiti sunt.

§. 1. Dudùm siquidem fœl. recordat. Julius Secundus, Leo Decimus, & Clemens Septimus Romani Pontifices prædecessores nostri, dilectis filiis causarum Palatii Apostolici Auditoribus, ac eorum Locumtenentibus, tunc, & pro tempore existentibus, & eorum Collegio diversa privilegia, concessiones, exemptiones, antelationes, prærogativas, facultates, gratias, & indulta tunc expressa gratiosè concesserunt, & approbarunt.

Quas hic Pontif. confirmat.

§. 2. Nos dignum quin potiùs debitum censentes dictos Auditores, & Locatenentes, qui pro publica utilitate quotidiè, & incessanter invigilant, & in justitia personis ad Sedem ipsam ex omnibus mundi partibus confluentibus ministranda, immensos labores sustinent, prout eorumdem laborum remuneratione illorum exigentibus meritis, & ut commodiùs se alere, ac sustentare valeant, non minoribus gratiis ac prærogativis, quàm à dictis prædecessoribus nostris reportarunt, eos prosequi volumus, Motu proprio, non ad ipsorum Auditorum, seu Locatenentium, vel aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ac ex certa nostra scientia, omnia & singula privilegia, exemptiones, antelationes, prærogativas, concessiones, gratias, facultates, literas ac indulta hujusmodi, per dictos, & alios nostros prædecessores eisdem Auditoribus, & Locatenentibus, ac eorum singulis, in genere vel in specie concessa quæcumque, quorumcumque, & qualiacumque sint, ac cujuscumque tenoris, & continentiæ existant, quorum omnium formas, & tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes, cum omnibus, & singulis derogationibus, decretis, & clausulis in eis contentis, in omnibus, & per omnia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium confirmamus, & innovamus, illáque sibi & eorum cuilibet, & prout dicti ac alii prædecessores concesserunt, de novo pro potiori cautela concedimus & indulgemus.

Privilegia Referendariis Apostolicis concessa, & concedenda, eisdem Aud. communicat.
Quæ privilegia Referendariis habes infrà const. 23. Debita, ubi notabo.

§. 3. Ac privilegia & gratias dilectis filiis Referendariis nostris, seu eorum Collegio concessa, ac in posterùm concedenda, illa pro sufficienter expressis habentes, cum eisdem Auditoribus, & Locatenentibus, ac eorum Collegio, auctoritate, & tenore præmissis communicamus, seu illa de novo eis concedimus, ac præsentes literas, & in eis contenta quæcumque sub cujusvis suspensionibus, derogationibus, ac revocationibus in contrarium factis, & faciendis minimè comprehendi, neque illis derogari posse, nisi eorumdem Auditorum, ac Locatenentium ad id expressus accesserit assensus, ac irritum & inane, quicquid secus super iis à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Executores deputat.

§. 4. Quocircà pro tempore existentibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ac in Urbe in spiritualibus Vicario, per præsentes motu simili mandamus, quatenùs ipsi vel duo, aut unus eorum per se vel alium seu alios præsentes literas, ac in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Auditorum Locatenentium, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti solemniter publicantes, eísque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, eos & eorum quemlibet confirmatione, innovatione, concessione, indulto, communicatione; & decreto, ac aliis præmissis pacificè

frui,

frui, & gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebitè molestari, contradictores quoslibet, & rebelles per censuras Ecclesiasticas, ac alia juris remedia, appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, editis ac edendis, etiam perpetuis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, gratiis, ac concessionibus per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac nos & Sedem eamdem sub quibuscumque, tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam iteratis vicibus quibuscumque, quocumque nomine nuncupentur, & dignitate seu majoritate praefulgeant, in genere vel in specie, & seu eorum Collegiis concessis, approbatis & innovatis; ac in posterùm concedendis, approbandis, & innovandis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda, aut exquisita forma servanda foret, ac in eis caveatur expressè, quòd illis nullatenùs derogari possit, illorúmque omnium tenores pro sufficienter expressis, ac insertis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliàs in suo robore permansuris, harum serie, motu ac scientia similibus derogamus, necnon omnibus illis quae in literis eisdem Auditoris, & Locatenentibus, seu eorum Collegio concessa voluerunt dicti praedecessores non obstare, quae pro repetitis habeantur, caeterísque contrariis quibuscumque.

Exemplis fidem tribuit.

§. 6. Et quia difficile foret praesentes literas ad singula loca, in quibus de eisdem fides forsan facienda esset deferri, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quòd ipsarum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Praelati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur eisdem praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Dat. P. A. 3. die 15. Aug.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die decimaseptima Augusti, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Pontifico nostri Anno tertio.

Sequitur concessio exemptionis à gabella vini.

Edita A. D. 1536.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Causa concessionis.

ATtendentes continuos labores, quos dilecti filii causarum Palatii Apostolici Auditores, & eorum Locatenentes, pro administranda justitia personis ad Sedem Apostolicam ex omnibus mundi partibus confluentibus, ac in causis coràm eis pro tempore vertentibus jugiter perferunt, ac propterea dignum reputamus, ut illis gratiosos favores, & opportuna commoditatis auxilia impendamus.

Exemptio Aud. à gabellis vini.

§. 1. Volentes igitur eos specialibus favoribus, & gratiis prosequi motu proprio, & ex certa scientia nostra eisdem Auditoribus, & Locatenentibus quos sicut accepimus fel. recordationis Clemens Papa Septimus praedecessor noster inter alia privilegia illis concessa à solutione & exactione quarumcumque gabellarum, & onerum liberavit ac exemit, ut privilegii hujusmodi plenariam consequantur effectum, quòd ipsi, & eorum quilibet, ad nostrum & Apostolicae Sedis beneplacitum, singulis annis pro eorum usu, & victu quindecim vegetes cujuscumque qualitatis vini quandocumque illis placuerit, absque alicujus dohanae seu gabellae, ac aliorum onerum solutione, ex Ripa, seu aliunde percipere ac habere, liberè & licitè valeant, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, de speciali gratia indulgemus, ac licentiam, & facultatem concedimus.

Inhibitio contra officiales qui eos desuper molestarent.

§. 2. Mandantes nihilominùs modernis, ac pro tempore existentibus Camerario nostro, ac domus nostrae Magistro, ac Clericis Camerae Apostolicae, & dohaneriis, omnibúsque & singulis dohanae nostrae Officialibus, ac aliis ad quos quomodolibet spectat, in virtute sanctae obedientiae, ac sub excommunicationis latae sententiae poena; quàm si contràfecerint illos eo ipso incurrere volumus, quatenùs de caetero in perpetuùm, singulis Auditoribus ac Locatenentibus praedictis quolibet anno quindecim vegetes vini hujusmodi, absque aliqua gabellae seu dohanae, ac onerum solutione, & gratis quandocumque ab eisdem Auditoribus, seu eorum aliquo requisiti fuerint, tradant ac tradi faciant, nec ab eis aliquid praemissorum occasione exigant, seu exigere praesumant, ac illis & eorum cuilibet quoties opportunum fuerit mandata ad id necessaria expediant, ac expediri faciant, omni mora & exceptione cessantibus, ac per eos ad quos spectat, sub poenis etiam pecuniariis eorum arbitrio imponendis observari faciant.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac locationibus, etiam Apostolica auctoritate factis ac faciendis, statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Camerario, Magistro, Dohaneriis, & Officialibus, & dohanae hujusmodi, ac quibusvis aliis locis, ac personis cujuscumque conditionis, gradus, &c. existentibus, etiam motu simili, ac aliàs sub quibusvis tenoribus & formis &c. concedendis, quibus latissimè extenden. motu simili derógamus caeterísque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Sola signatura sufficit.

§. 4. Volumus autem quod praesentium sola signatura sufficiat, & ubique, tàm in judicio quàm extrà, fidem faciat, regula contraria non obstante.

Papae subscriptio.

Placet, & ita motu proprio mandamus. A.

XIII.

Uxores non possint ab eorum maritis cautiones de non offendendo petere, aut alia de causa cum eis in Urbe litigare, nisi priùs in Monasterio, aut alio honesto loco ponantur.

Poenas autem mulieribus, ex loco sibi assignato aufugientibus, inhonestéque viventibus imposuit Six. V. ut infrà in ejus const. 40. Ad compescendam. Tom. 2.

Edita A. D. 1536.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Causa hujus constit.

CUm sicut accepimus, diversae mulieres conjugatae Almae Urbis seu in ea commorantes, tàm Romanae, quàm forenses, forsàn affectantes vitàm ad earum libitum inhonestam ducere, ubi se ab earum maritis super earum inhonesta vita, aut pravis moribus argui vident, eos à quibus se amari sciunt, maritis suis in fidejussores quod ipsae eos non ostendent, nec offendi facient, pro diversis pecuniarum summis etiam excessivis judicialiter, aut aliàs similem cautionem ab eisdem maritis suis exigant; & illis eam quandoque praestare nequeuntibus illos carceribus mancipari, & quandoque ad triremes delegari procurent, & faciant, vel si earum mariti praedicti cautionem hujusmodi eis praestent, illius clypeo fretae, vitam ad earum libitum inhonestam ducant, in divinae majestatis offensam, ac scandalum plurimorum.

Sanctio d. qua in rub.

§. 1. Nos volentes ex debito nostri Officii pastoralis praemissis occurrere, Motu simili modernis, & pro tempore existentibus Almae Urbis praedictae Gubernatori, ac Senatori, & curiae causarum Camerae Apostolicae generali Auditori, ac quibusvis aliis Romanae Curiae Officialibus seu judicibus vel marescallis, quacumque auctoritate etiam saeculari fungentibus, districtiùs inhibemus, ne de caetero ad cujusvis mulieris conjugatae instantiam ejus virum ad fidejubendum, & sibi sub aliqua quantumvis modica pecuniarum summa de eam non offendendo, nec offendi faciendo, cavendum cogere, aut monere, seu ipsam mulierem conjugatam ad quovis modo cum viro suo quavis occasione litigandum

dum admittere præsumant, nisi ipsa mulier in loco honesto, aut apud mulierem honestam, bonæ conditionis, & famæ, aut in domo sanctæ Marthæ de Urbe, in qua quælibet mulieres conjugatæ, seu ob earum malam vitam & violatum thorum offendi timentes recipiuntur, & donec cum earum maritis concilientur, charitativè tractantur, & sustentantur, cum effectu habitaverit, & vixerit. Nos enim ex nunc omnes, & singulas cautiones, & fidejussiones per maritos uxoribus suis alibi quam in loco honesto, & apud mulierem honestam, seu in dicta domo S. Marthæ habitantibus hactenùs præstitas, unica tamen præcedente monitione, & in posterùm præstandas, nullas, irritas, & inanes, nullíusque roboris vel momenti fore, & illarum etiam si juramento vallatæ sint, executionem fieri non posse, ac dictos maritos, si qui in exilium relegati, vel ad triremes transmissi propter præmissa fuerint, dictos triremes exire, & ad Urbem liberè redire posse, ac irritum &c. decernimus.

Vicarius Papæ executor deputatur.

§. 2. Mandantes venerabili fratri Philippo Episcopo Salutiarum, moderno ac pro tempore existenti nostro in eadem Urbe, ejúsque districtu, in spiritualibus Vicario generali, quatenùs inhibitionem, & decretum nostros hujusmodi perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari faciat cum effectu, contradictores quoslibet, & rebelles, ac si in præmissis non parentes, per sententias; censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac stylo Palatii, & curiarum Gubernatoris, Senatus, & Auditoris Cameræ hujusmodi, necnon earumdem curiarum, etiam juramento, &c. roboratis statutis, ac consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in contrarium quomodolibet concessis.

Sola signatura sufficit.

§. 4. Et præsentium, etiam absque eo quòd registrentur, aut illius data apponatur, solam signaturam sufficere, & ubique fidem facere, in judicio, & extrà; regula contraria non obstantibus, decernentibus.

apæ subsc.

Placet, & ita mandamus. A.

XIV.

Declaratio, & ampliatio facultatum Collegii Scriptorum Archivii Romanæ Curiæ, in legitimandis bastardis.

Hoc indultum confirmavit Pius V. in sua constitutio 87. Pridem, in hoc Tomo 2. fol. 306. & istud Collegium erexit Jul. II. in sua const. 15. Sicut suprà fol. 492. ubi notavi in hoc Tomo 1.

Edita A. D. 1537.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmani Pontificis providentia circumspecta nonnumquàm per ejus prædecessores gesta, cùm super illis dubia oriuntur, ne aliqui propterea litibus indebitis fatigentur, dilucidat, & declarat, prout convenit, & rei qualitate inspecta conspicit in domino salubriter expedire.

Julius ij. erexit istud Collegium & concessit facultatem legitimandi bastardos.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Collegii Scriptorum Archivii Romanæ Curiæ nobis nuper exhibitæ petitio continebat, quòd licèt dudùm fœl. rec. Julius Papa II. prædecessor noster in institutione Collegii prædicti per eum erecti, inter alia eidem Collegio, seu illius Correctoribus, & Officialibus quoscumque Bastardos, Manseres, & Nothos, sine tamen præjudicio venientium ab intestato, legitimandi facultatem concesserit, ac Collegium, seu Correctores, & Scriptores præfati facultatis hujusmodi vigore certas formas super hujusmodi legitimationibus faciendis ordinaverint.

Et multi fuerunt legitimati.

§. 2. Et tàm tempore ipsius Julii, quàm etiam piæ memoriæ Leonis Decimi, Adriani Sexti, & Clementis Septimi Romanorum Pontificum, etiam prædecessorum nostrorum, ac nostri Pontificatuum temporibus facultatem hujusmodi continuantes, quamplures Bastardos, Manseres, & Nothos ex quocumque coitu procreatos, etiam stantibus legitimis, absque tamen præjudicio venientium ab intestato, juxta dictas formas diversimodè legitimaverint, ac in possessione, seu quasi legitimandi hujusmodi pacificè, & dictæ formæ per ipsos observatæ hactenùs fuerint, ac legitimatione per eos hactenùs factæ impugnatæ non extiterint, neque de illarum validitate ab aliquibus hactenùs hæsitatum fuerit.

Dubium de qua hic excitatum fuit.

§. 3. Nihilominùs in præsentiarum à nonnullis de viribus legitimationum per ipsum Collegium de illegitimo consensu patrum legitimorum, stantibus filiis legitimis, & naturalibus, juxta formam per ipsos traditam factarum hæsitatur, & asseritur, facultatem Collegii hujusmodi ad casum in quem pater illegitimi filios legitimos ac naturales haberet, se non extendere, cùm hoc ipsa facultate specialiter expressum non reperiatur, ac solùm Bastardos, Manseres, & Nothos, cum illa clausula, sine præjudicio venientium ab intestato, comprehensos esse. Quare pro parte præfatorum Collegii nobis fuit humiliter supplicatum, ut super iis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideò Pont. illud remanet.

§. 4. Nos igitur hujusmodi ambiguitatis dubium submovere, ac tàm per ipsos Collegium dictæ facultatis vigore, in posterùm legitimandorum, quàm etiam ipsorum Collegii, quorum interpretatione formæ prædictæ traditæ fuerunt, & juxtà illas illegitimationes hujusmodi processerunt, indemnitati providere, ac dispendiis, necnon diversis litibus, & forsan scandalis, quæ exinde oriri, ac subsequi possent, obviare, necnon Status, tàm Urbis quàm Romanæ Ecclesiæ, in qua legitimationes ipsæ concedentur, quieti consulere, necnon formatum, & legitimationum hujusmodi tenores præsentibus pro expressis habere volentes, ipsásque legitimationum formas, ut præfertur, traditas approbantes, confirmantes, ac innovantes hujusmodi supplicationibus inclinati, præfatos Collegium facultatis prædictæ vigore, quoscumque illegitimos, ex quocumque illicito, ac damnato coitu procreatos, etiam si eorum genitores filios legitimos, & naturales haberent, absque tamen præjudicio venientium ab intestato, legitimare posse, & legitimationes per eos in posterùm faciendas, etiam stantibus legitimis, validas, & efficaces fore suósque effectus sortiri, ac firmiter observari debere, & illis quibus fieri contigerit, suffragari, ac eos qui legitimati pro tempore fuerint, juxta hujusmodi legitimationes succedere posse.

Et ita judicari debere decernit.

§. 5. Sicque in præmissis omnibus, ac singulis per quoscumque etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi ac interpretandi, facultate, & auctoritate, judicari, ac definiri debere, necnon quicquid secus super iis, à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane, auctoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus, & decernimus, ac pro potiori cautela facultatem prædictam ad hoc extendimus, & ampliamus.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 6. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, ac ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ præfatus Julius prædecessor in literis erectionis Collegii hujusmodi voluit non obstare, & quæ præsentibus pro repertis haberi volumus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo-septimo, pridiè Kal. Nov. Pont. nostri Anno quarto.

XV.

Privilegium centanariæ præscriptionis, & aliæ gratiæ, Congregationis Bassinensis, aliàs S. Justinæ Monachorum, Ordinis S. Benedicti.

Eiusdem Bullam prorogationis Concilii, Mantuam prius indicti, vide in Schelhornii Amoenitatibus Literariis tom. 7. pag. 254.

Cætera quæ hanc tangunt Congregationem, vide suprà in Jul. II. const. 1. Super cathedram, fol. 464. ubi plenè notavi.

Edita A. D. 1537.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

BEnignitas Sedis Apostolicæ consueta, ea quæ per Romanos Pontifices pro Religionis conservatione, & augmento, ac Monasteriorum, & aliorum piorum locorum, necnon personarum devotarum in eis sub regularis disciplinæ observantia Domino militantium, prospero, ac tranquillo statu, & salubri directione providè concessa, ac etiam approbata, & innovata competit, ut eo firmiùs illibata persistant quo frequentiori suo fuerint præsidio pro tempore stabilita, libenter approbat, innovat, eisque uberioris Apostolici muniminis robur adjicit, ac de novo concedit, & aliàs pro eorum observatione providet, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Plerique Pontifices Congregationi Casinensi multas gratias elargiti sunt.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Modernorum Præsidentis, & Definitorum Capituli Congregationis, Cassinen. aliàs S. Justinæ de Padua Monachorum Ordinis S. Benedicti Regularis Observantiæ, necnon ipsius Congregationis, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd dudum pro divini cultus augmento, & Religionis propagatione, ac Regularis observantiæ conservatione, Congregationi prædictæ, ac illius Præsidentibus, Definitoribus, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, Rectoribus, Monachis, Conversis, Novitiis, eorúmque Capellanis, familiaribus, ac servitoribus, necnon Monasteriis, Prioratibus, ac locis etiam unitis, Ecclesiis, Capellis, Oratoriis, membris, ac bonis pro tempore existentibus, quàmplura, & diversa privilegia, immunitates, exemptiones, tàm ab Ordinariorum jurisdictione, quàm etiam ab omni impositione, exactione, collecta, decima, subsidio, & alio quocumque gravamine, quocumque nomine, censerentur, per Romanos Pontifices pro tempore existentes, etiam pro tempore imponenda, necnon à quocumque onere, occasione Legatorum, subdelegatorum, Nunciorum Apostolicorum, Ordinariorum, Diœcesanorum, seu alterius cujuscumque, etiam Apostolica auctoritate imponen. ac charitativi, & alterius cujuscumque subsidii impositionis, collectæ, vel alterius cujuscumque exactionis, ac oneris, personalis, & realis, vel mixti, annatarúmque etiam ratione Monasteriorum, & aliorum beneficiorum, etiam unitorum solutione, ac ab omnibus censibus, redditibus, & solutionibus ratione visitationis, vel subjectionis quorumcumque jure debendi quibuscumque Oratoriis, ac personis libertates prærogativæ, favores, Conservatoriæ, declarationes, facultates, gratiæ, indulta spiritualia, & temporalia, tàm per fœlicis recordationis Urbanum Secundùm, Eugenium Quartum, Alexandrum Quintum, Martinum etiam Quintum, Nicolaum similiter Quintum, Callistum Tertium, Pium Secundum, Innocentium Octavum, Alexandrum Sextum, Julium Secundum, Leonem Decimum, ac alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, necnon Imperatores, & Romanos Reges, ac alios sæculares Principes, etiam circà celebrationem Capituli, & electionem Prælatorum, ac conservationem ejusdem Congregationis, ac illius personarum salubrem directionem concessa, ac per nonnullos ex ipsis prædecessoribus, ac demùm per similis memoriæ Clementem Papam Septimum etiam prædecessorem nostrum, approbata, & innovata extiterunt.

Urb. ii. concessit Abbati facultem [...] alia Monasteria ædifi- [...] candi & Pontificalia (quibusdam exceptis) exercend.

§. 2. Et inter alia Urbanus, tunc & pro tempore existenti Abbati, ac dilectis filiis Conventui Monasterii Sanctissimæ Trinitatis Cassinen. Ordinis, & Congregationis eorumdem, ut tunc pro tempore existens Abbas per terras sui Monasteriis, habitas, & habendas, Ecclesias construere, & cum Cruce signare, ac alia Pontificialia, & spiritualia, sacrorum Ordinum collatione Basilicarum, & altarium, ac charismatis consecratione, dumtaxat exceptis) exercere posset.

Pia legata Congregationi ab omni solutione exemit.

§. 3. Necnon ut de iis, quæ à Catholicis Christianis eidem Monasterio Sanctissimæ Trinitatis, tàm inter vivos, quàm in ultimâ voluntate, ubicumque donata, vel legata forent, nulli Episcoporum Diœcesanorum licitum esset quartam, vel tertiam partem in ipsis legatis, seu donatis, tàm in stabilibus, quàm in mobilibus, etiam prætextu cujuscumque consuetudinis exigere, concessit.

Perturbatores excommunicari decernit.

§. 4. Et si processu temporis per quoscumque contrà prædictorum, ac aliorum privilegiorum per ipsum Urbanum dicto Monasterio Sanctissimæ Trinitatis concessorum tenorem, per aliquos attentatum foret, illud, & tunc viribus vacuarum, ac præscriptionem longi temporis non currere decrevit; ac quicumque dictum Monasterium Sanctissimæ Trinitatis in suis juribus, possessionibus, & libertatibus læderent, aut etiam perturbarent, liceret dicto Abbati, & suis successoribus, illos cujuscumque præeminentiæ, sive status forent, auctoritate Apostolica canonica monitione præmissa, excommunicare, ac excommunicatos fore denunciare, à qua excommunicatione absolvi non possent nisi dignè satisfacerent, etiam quocumque privilegio illis, quo excommunicari vel interdici non possint forsan concesso non obstante, nisi de indulto hujuscemodi, plenam ac expressam facerent mentionem indulsit.

Eugen. iv. Abbati S. Pauli extrà muros Urbis concessit, posse cum mitra celebrare & minores Ordines Monachis conferre.

§. 5. Necnon Eugenius Abbati pro tempore existenti Monasterii sancti Pauli extrà muros Urbis eorumdem Ordinis, & Congregationis, ut cum Mithra, & annulo, Sandaliis, Tunica Dalmatica Missarum solemnia celebrare, & astanti Clero, & Populo benedicere. Ac idem Abbas, ac dilecti filii Conventus ipsius Monasterii sancti Pauli Consecrationis Altarium, & Ordinationes Monachorum, qui ad sacros Ordines forent promovendi à quocumque mallent Catholico Antistite, Apostolica auctoritate freti suscipere, quas sine difficultate, ac pravitate exhiberi præcepit. Ipséque Abbas dummodò presbyter esset Minores Ordines hujusmodi Monachis suis ex Apostolica Indulgentia cùm necesse foret exhibere posset, necnon eidem Abbati, etiam indumenta quæ ad usum altaris, & in eodem Monasterio forent necessaria benedicendi facultatem concessit.

Centenariá que præscriptione gaudere jussit.

§. 6. Ac statuit & sancivit, ut sicut contrà Romanam Ecclesiam nonnisi centenariam, secundùm constitutiones canonicas, & legitimas sanctiones currebat præscriptio, ita præfato Monasterio S. Pauli minoris temporis præscriptio non obsisteret.

Alexander vi privilegia prædicta decrevit in dubiis, interpretan. esse ad favorem Congreg.

§. 7. Et demùm Alexander prædecessores præfati Motu propria, voluit, & declaravit, quicquid dubii in hujusmodi privilegiis, seu aliquo eorum pro tempore emergeret, data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione in favorem dictæ Congregationis ac locorum particularium ejus interpretari.

Indultáque cujuscumq. Monasterii, cæteris esse communia.

§. 8. Necnon cujusvis particularis Monasterii ipsius Congregationis privilegia, toti Congregationis prædictæ, & illius particularibus Monasteriis communia esse, & ad illa extensa, ac extendi debere decrevit, prout etiam extendit.

Congregatio supplicat Pontifici pro dictorum indultorum confirmatione.

§. 9. Cùm autem sicut eadem petitio subjungebat, Præsidens, & Definitores, ac Congregatio præfati cupiant singula privilegia, & indulta prædicta, ut uberiorem obtineant roboris firmitatem, etiam nostri muniminis præsidio fulciri, pro parte eorumdem Præsidentis, & Definitorum, ac Congregationis nobis fuit humiliter supplicatum, ut privilegiis, & indultis prædictis robur nostræ approbationis adjicere, ac aliàs in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideò Pontif. illa approbat.

§. 10. Nos igitur attendentes uberes fructus quos dictæ Congregationis Monachi, qui tamquàm mortui mundo, soli CHRISTO qui est vita viventes pro universali Ecclesia ad Deum preces in

militanti Ecclesia in dies producunt, ac præsidentem, & Definitores necnon Congregationem præfatos, & eorum singulos, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, favores, conservatorias, declarationes, facultates, gratias, concessiones, indulgentias, & indulta, spiritualia, & temporalia, Congregationi, & illius Præsidentibus, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, Monachis, Novitiis, Conversis, Personis, Capellanis, familiaribus, servitoribus, & locis etiam unitis, necnon Ecclesiis, Capellis, membris, & bonis, pro tempore existentibus, in genere, & in specie, tàm per prædictos, & quoscumque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem prædictam, quàm per Imperatores, Reges & Principes, etiam particularibus Monasteriis, etiam ampliativè vel extensivè, aut aliàs sub quacumque forma, & verborum expressione, communiter vel divisim, concessa, & approbata, ac cum omnibus, & singulis decretis, & clausulis in eis contentis desuper confectas literas, & in eis contenta, & inde secuta quæcumque, quorum omnium tenores formas, datas, & effectus, ac decreta in illis apposita, ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus, & confirmamus, ac perpetua roboris firmitate subsistere, & firmiter observari, necnon Congregationi hujusmodi, & illius personis suffragari debere decernimus. Supplentes, omnes & singulos, tàm juris quàm facti defectus, si qui forsan in Imperatorum, Regum, & Principum, concessionibus hujusmodi intervenerint.

Iteratóque concedit.

§. 11. Et nihilominùs pro potiori cautela, ea, omnia, & singula, prout per dictos prædecessores, ac Imperatores Reges & Principes, etiam ut præfertur concessa fuerunt, de novo, in omnibus, & per omnia, ita quod Congregatio, ac Præsidentes, Definitores, Visitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monachi, & alii supràdicti, ac Monasteria, & loca prædicta, omnibus illis, tàm in genere quàm in specie concessis, uti, potiri, & gaudere possint & debeant, & ab impositionibus, decimis, collectis, subsidiis, & oneribus, ac omnibus aliis, & singulis supràdictis, etiam ratione Apostolicæ Sedis Legatorum, etiam de latere, etiam dicta auctoritate Apostolica pro tempore imponendis liberi, immunes, & exempti existant, nec ad illorum solutionem, seu contributionem cogi, aut desuper molestari, vel inquietari possint seu debeant, auctoritate, & tenore prædictis, de novo concedimus, & indulgemus, ac statuimus, & ordinamus.

Inhibitio in omnes perturbatores.

§. 12. Districtiùs inhibentes quibusvis personis cujuscumque Ecclesiasticæ, etiam Pontificalis, vel sæcularis dignitatis, præeminentiæ, vel auctoritatis existentibus, ne Congregationem, ac illius Præsidentes Definitores, Visitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monachos, & alios præfatos super hujusmodi privilegiis, & indultis, aut illorum usu, possessione, seu quasi per se vel alium seu alios, directè vel indirectè, quovis quæsito colore vel ingenio, impedire, molestare, vel perturbare quoquomodo præsumant, ac eis præcipiendo mandantes, ut Congregationem, Præsidentes, Definitores, Visitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monachos, & alios prædictos, illis omnibus pacificè, & quietè, frui, uti, potiri, & gaudere permittant.

Clausulæ hujus concessionis præservativæ.

§. 14. Necnon decernentes eisdem privilegiis, indultis, ac præsentibus literis, & in eis contentis clausulis quibuscumque, etiam per quascumque literas Apostolicas, etiam quasvis, generales vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaces & insolitas clausulas, ac irritantia decreta, sub quacumque verborum conceptione in se continentia nullatenùs derogari posse, nec derogatum censeri, nisi de illarum, ac præsentium literarum totis tenoribus de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, ac specifica, specialis, & expressa mentio facta fuerit, ac hujusmodi derogationes per tres distinctas literas eumdem tenorem continentes, tribus similiter distinctis vicibus pro tempore existentibus Præsidenti, Definitoribus, & Visitatoribus præfatis legitimè intimatæ, & insinuatæ fuerint, ac ipsorum Præsidentis, Definitorum, & Visitatorum, ad id expressus accedat assensus, & aliter factæ derogationes nemini suffragari. Et sic in præmissis omnibus per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi, facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus, super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ contrariorum derogatoriæ.

§. 14. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ per singulos prædecessores prædictos in singulis literis prædictis concessum fuit non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ersto &c.

Dat. P. A. 6. die 5. Novemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Non. Novembris Pontificatus nostri Anno quarto.

XVI.

Jurisdictio, & facultates Vincentii Cardinalis Neapolitani nuncupati, in Alma Urbe Legati de latere deputati, ob discessum Pontificis, versus civitatem Placentiæ.

Hujusmodi legationum Bullas, quarum magnus est numerus, supervacuas arbitratus sum, & ideò hanc solummodò, & alterum de antiquioribus, nempe Innoc. VI. constitut. 1. *Cùm onus sup. fol.* 259. *Et aliam de recentioribus Clem. VIII. Licet, n.*53. *Tom.*3 *.fol.*76. *Ut concessionem jurisdictionum, tempore variari dignoscatur.*

Edita A. D. 1539.

PAULUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilecto filio Vincentio tituli sanctæ Mariæ Thanstiberim Presbytero Cardinali Neapolitano nuncupato, in Urbe, ejusque territorio, & districtu nostro, & Apost. Sedis Legato, Sal. & Apost. bened.*

Pontifex, decrevit Placentiæ se conferre.

LIcèt potestatis plenitudo desuper nobis commissa sit, & universi gregis dominici divina disponente clementia, curam habeamus, finem tamen humanæ possibilitatis excedere non valentes, considerantésque quòd circa singula per nosmetipsos Apostolicæ servitutis debitum absolvere non possumus, nonnumquàm aliquos, & præcipuè Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in solicitudinis partem assumimus, ut ipsis vices nostras supplentibus, ministerium nobis desuper commissum favente pietate superna, faciliùs & salubriùs exequamur. Et quamvis ad cunctorum Christifidelium provincias, civitates, & loca paternum studium, & diligentiam adhibeamus, ad Almam Urbem tamen nostram aciem nostræ considerationis paternis affectibus dirigentes, illam cives, incolas, & habitatores ejusdem, tamquàm peculiares filios, & devotos, diligentiori cura intuemur, & super eorum fœlici regimine pacifico, & tranquillo, desiderantes specialiter providere ut præserventur à noxiis, & optatis perfruantur incrementis. Cùm itaque nos, pro nonnullis arduis, & urgentibus negociis orthoxæ fidei, ac publicum Reipublicæ Christianæ commodum concernentibus ab ipsa Urbe ad aliquod

tempus discedere, & ad civitatem nostram Placentiam Provinciæ Mediolan. nos conferre, & dimissis in eadem Urbe Palatii nostri, & Curiæ Cameræ Apostolicæ, Causarum audientiis, necnon Gubernatore, seu Vicecamerario, ac Vicario, seu ejus Locumtenente, & Senatore, ac aliis ejusdem Urbis Officialibus, Cancellariam nostram sub plumbo, Capella, & nonnullis ejusdem Cancellariæ, & Cu. Rom. Officialibus nobiscum ducere intendamus.

Ideò per Urbis & Curiæ Rom. regimine, Legatum de latere deputat facultatibus hic expressis.

§. 1. Nos volentes interim, bono & fœlici Urbis, & Rom. Cur. prædictarum regimini providere, & potissimùm ad te, quem etiam in magnis, & arduis sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ negotiis versatum, eximia probitate, & fidelitate, rerúmque gerendarum experientia & præcipua prudentia, ac integritate comprobatum habemus, mentem nostram convertentes, ac sperantes, quòd ea, quæ ibi duxerimus committenda, gratia tibi assistente divina, circumspectè, prudenter, justè, & fideliter exequeris: Te in Urbe prædicta, ejúsque territorio, & districtu, ac terris, & locis illi adjacentibus, nostrum, & dictæ Sedis Legatum de latere, in spiritualibus & temporalibus Vicarium generalem, de venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Card. consilio, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, usque ad beneplacitum, vel ad eamdem Urbem reditum nostrum dumtaxat, creamus, constituimus, & etiam deputamus.

Facultas cognoscendi causas, & quascumque etiam exemptos puniendi.

§. 2. Dantes tibi harum serie pariter & concedentes plenam, liberam, & omnimodam potestatem & facultatem, ac auctoritatem, Urbem, & loca prædicta cum eorum territoriis, districtibus, & pertinentiis, necnon personas, cives, habitatores, etiam Curiales, & ipsam Romanam Curiam sequentes, seu ad eamdem undecumque venientes, dùm in ea fuerint, seu in ea degentes, & incolas ejusdem, cujuscumque status, gradus, ordinis, præeminentiæ, dignitatis, etiam Pontificalis fuerint, ac ejusdem Romanæ Cur. officiales existent, etiam si se exemptos à quocumque Legationis officio prætenderent, nostro & dictæ Romanæ Ecclesiæ nomine gubernandi, regendi, & administrandi prout cœlestis gratiæ infusio, & tua prudentia persuadebunt, reformandi, & corrigendi, occupata recuperandi, necnon illa, & alia deformata, in pristinum & debitum statum reducendi, & jurisdictionem omnimodam exercendi, civiles, & criminales, ecclesiasticas, & spirituales, & super quibuscumque monasteriis, prioribus, præposituris, canonicatibus, & præbendis, dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, cæterísque beneficiis ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, sæcularibus, & quorumcumque Ordinum regularibus, & profanas ad forum ecclesiasticum quocumque jure spectantes, ac mixtas quascumque, tàm in dominio nostro, quàm extra, per appellationes extrajudiciales, vel generales querelas, etiam non obstante quòd ad ipsam Rom. Curiam legitimè devolutæ, aut in illa de juris necessitate tractandæ, seu finiendæ non existant, illarúmque, & etiam aliorum quorumcumque, & quibuscumque Judicibus ecclesiasticis, & sæcularibus, quacumque auctoritate, dignitate, seu præeminentia fulcitis ad nos & Romanam Curiam, ac Sedem hujusmodi, & pro quibuscumque gravaminibus, vel definitivis sententiis pro tempore interpositis, primarum, & secundarum, ac ulteriorum appellationum causas, unà cum negotio principali, conjunctim vel divisim, vel aliàs, prout tibi visum fuerit, ac omnibus, & singulis earum incidentibus, emergentibus, etiam summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, sola facti veritate inspecta, aliàs juxta casuum, prout tibi videbitur, etiam cum potestate citandi in eadem Curia Rom. etiam extrà eam, per edictum publicum, constito summariè de non tuto accessu, ac inhiben. quibus, & quotiens fuerit inhibendum, audiendas, cognoscendas, decidendas, & fine debito terminandas committendi.

Facultas committendi causas in Curia & extra.

§. 3. Et pari modo inter Auditores dicti Palatii nostri, seu eorum Locatenen. distribui (ut moris est) facien. & per Signaturam nomine nostro videlicet, si illæ judicibus in Romana Curia per hæc verba videlicet, Placet Domino nostro Papæ. Si verò extrà eam, præterquàm ubi nos fuerimus, dirigendæ, per Concessum in præsentia Domini nostri Papæ, signan. Ac omnia & singula per signaturam justitiæ concedi, & committi solita concedere, & etiam eisdem Auditoribus, & Locatenen. seu aliis quibuscumque Prælatis, vel judicibus, tàm in Rom. Curia, quàm extrà eam committendi, seu per te, vel alium seu alios audiendi, cognoscendi, etiam summariè, simpliciter de plano, sine strepitu, ut præfertur, etiam reiteratione terminorum ex stylo Curiæ, seu natura observari consuetorum, ac etiam illorum omissione, illásque decidendi, & terminandi, causásque ipsas quando tibi placuerit, ab illis, quibus commissæ fuerint, tàm in dicta Curia, quàm extra evocandi, & aliis etiam committendi. Et quascumque sententias, per te, seu etiam alios judices quoscumque latas, tàm in Romana Curia, quàm extra eam, etiam si in rem transiverint judicatam executioni debitæ demandandi, cum decreto literarum executorialium, seu mandati executivi, etiam cum invocatione brachii sæcularis, nullitates processuum actorum, gestorum, & sententiarum, & tollendi, & finiendi, ac restitutionem in integrum adversus rem judicatam, etiam si tres sententiæ conformes latæ fuerint etiam gratiosè concedendi, dictarum causarum cognitionem; terminationem & executionem nem, ac cursum instantiarum, vel etiam fatalium suspendendi, ac restitutionem ad illa etiam concedendi.

Derogandique omnibus privilegiis & constit. per signaturam justitiæ derogari solitis.

§. 4. Necnon constitutionibus fœl. rec. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus, non tribus dietis, & aliis per Signaturam justitiæ derogati solitis, & etiam quibusvis privilegiis, & indultis, tàm Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, quàm aliis ordinariis judicibus dictæ Urbis, etiam per nos concessis, & approbatis, etiam quòd illi, nisi per signaturam manu nostra, & motu proprio concessis derogari non possit, disponentibus, & hactenùs observatis, specialiter & expressè derogandi.

Referendariósque signaturæ Justitiæ duos vel unum deputandi.

§. 5. Necnon si necessarium fore conspexeris, unum vel duo Signaturæ dumtaxat Referendarios, quos malueris, & ad hoc utiles & idoneos esse cognoveris, qui commissiones justitiæ hujusmodi referendariare, & in signatura per te facienda tibi assistere, ac illi interesse licitè valeant, durante legatione tua tantùm, deputandi, & alia quæ S. R. E. Cardinales, qui hactenùs signaturam justitiæ habuerunt, & dictæ Urbis Legati facere, & exercere potuerunt, & debuerunt, faciendi, & exercendi.

Facultas circa beneficiorum collationes.

§. 6. Omniáque, & singula beneficia ecclesiastica cum cura, & sine cura, sæcularia, & Ordinum quorumcumque regularia, etiam si dignitates, etiam majores, & principales fuerint, & ad illa consueverint, qui per electionem, aut alium modum assumi, intra limites tuæ legationis consistentia (basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac Lateranensis, & B. MARIÆ Majoris Ecclesiarum Canonicatibus, præbendis, & illis, quæ ad collationem alicujus ex venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus præfatis, respectu Episcopatuum, titulorum suorum presbyterialium, aut diaconalium, vel aliàs quocumque modo pertinent dumtaxat exceptis) Ac quorumcumque familiarium tuorum continuorum commensalium, nunc & pro tempore existentium, etiam si ipsa familiaritate recessissent, & in quibuscumque provinciis, seu locis consistant beneficia ecclesiastica, etiamsi dispositioni Apostolispecialiter, vel aliàs ex quavis causa etiam de necessitate exprimenda, præterquàm familiaritatis nostræ, aut quoad ea quæ ad dispositionem tuam, ratione ecclesiarum, vel beneficiorum tuorum non pertinent, alicujus Cardinalis viventis generaliter re-

ſervata, ſeu ex quavis generali reſervatione affecta fuerint, cùm illa per ceſſus vel deceſſus, aut aliàs, quavis dimiſſione illa nunc & pro tempore obtinentium, etiam ſi, ut præfertur, reſervata fuerint, dummodò etiam illorum commendis ceſſantibus, vel unionibus temporalibus diſſolutis, vel aliàs quocumque modo vacare contigerit, quibuſvis perſonis, de quibus tibi videbitur, etiam quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia Eccleſiaſtica obtinen. & expectan. Necnon & ſi extrà limites tuæ legationis beneficia aliqua, ut ſuprà, qualificata, in civitatibus, diœceſibus, & locis, per duas dietas dictæ Urbi propinquis vacaverint, etiamſi, ut præfertur, reſervata fuerint, dummodò alicujus ipſorum beneficiorum reſervatorum, præterquàm ex familiaritate noſtra, in dictis Civitatibus, & diœceſibus vacan. hujuſmodi fructus, redditus, & proventus, ſummam ſeu valorem annuum ſecundùm communem æſtimationem viginti quatuor florenorum auri de Camera non excedunt, perſonis idoneis per te eligendis conferendi, & de illis etiam providendi, ſeu illa aliis beneficiis eccleſiaſticis ad vitam uniendi, annectendi, & incorporandi, veróſque ultimarum vocationum modos; etiam ſi ex illis quævis generales reſervationes, etiam in corpore juris clauſæ, reſultent, pro expreſſis habendi. Ac etiam in ipſa Urbe quamdiù ab ea abſentes fuerimus, in quoſcumque Curiales, & ipſam curiam ſequentes, ſeu Cortiſanos, & officiales quoſcumque ipſius Curiæ noſtræ & ipſorum officiorum præſidentes, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, dummodò Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales non exiſtant, omnimodam juriſdictionem exercendi, eóſque pro exceſſibus puniendi, & prout demeruerint, ſeu deliquerint, à ſuorum officiorum exercitio ſuſpendendi, & prout juſtitia ſuaſerit, eos eiſdem officiis ſuis privandi, & deſtituendi.

Facultas juſdicendi contra Officiales Rom. Curiæ ac Curiales, Barones, Communitates &c

§. 7. Necnon etiam inter Barones, & Milites, Dominos temporales, & nobiles, ac perſonas alias ſæculares, & eccleſiaſticas, necnon Communitates, & Univerſitates, ac populos, & omnes alios ſæculares, diſcordes, & differentes, Urbis terrarum, locorum, & diſtrictus prædictorum pacem, & concordiam facien. & inter eos treguas indicendi ipſóſque ad eas, & ipſarum obſervantiam quibuſcumque pœnis, diſtrictionibus, ſententiis, & cenſuris, prout tibi videbitur, compellen. concordes in unitatis, & charitatis vinculo, confovendi, & confirmandi: rebelles, & delinquentes, ac ejuſdem Romanæ Eccleſiæ hoſtes cenſuris, & pœnis, tàm eccleſiaſticis, quàm aliis, etiam pecuniariis, & corporis afflictivis, arcendi, & corrigendi, & ad noſtram, & dictæ Romanæ Eccleſiæ veritatem reducendi.

Diſpenſandique ad plura beneficia & circà ætatis & natalium defectus.

§. 8. Necnon cum tuis, & quinque Prælatorum ſe aſſerentium familiaribus, & continuis commenſalibus, & decem, quos tu elegeris perſonis aliis ad duo, & ſi nobiles, vel graduati fuerint ad tria, ſeu cum diſpenſatione, ad duo ad tertium curata, dummodò inter alia non fuerint niſi duæ parochiales Eccleſiæ, ſeu aliàs invicem incompatibilia ſæcularia, etiam majores, & principales perſonatus, adminiſtrationes, vel officia, etiam curata & electiva, in cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel collegiatis Eccleſiis, parochiales Eccleſiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ fuerint, & ad duo alia, etiam ſimilia ſimplicia, non tamen duos canonicatus, & præbenda, ſub uno & eodem tecto unius, & ejuſdem Eccleſiæ conſiſtentia, ſi eis, & cuilibet eorum aliàs canonicè conferantur, aut eligantur, præſententur, vel aliàs aſſumentur ad illa, & inſtituantur in eis ſimul ad vitam, cum poteſtate permutandi, & commendæ cedendi, totiens quotiens in titulum, & commendam reſpectivè obtinenda, Necnon ſuper ætate in decimo ſeptimo diſpenſandi, ſuper ætatis, & natalium defectibus, ad unum, & in vigeſimo ad duo, necnon ſuper defectum patientibus ad quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia eccleſiaſtica, etiam ſi canonicatus, & præbendæ in cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Eccleſiis, & aliàs; ut præfertur, qualificata fuerint, & ad canonicatus, & præbendas cathedralium in undecimo, & aliarum collegiatarum in octavo ſuarum ætatum annis, & de non promovendo ad ſeptennium; dummodò infrà primum triennium dicti ſeptennii ad Subdiaconatus ordinem ſe faciat promoveri, vel aliud breve tempus prout tibi videbitur, Ac etiam de promovendo ad ſacerdotium in vigeſimo tertio cum ſæcularibus clericis, cum regularibus verò in vigeſimo ſecundo anno. Et de ſuſcipiendo clericatum, minores, & ſacros etiam preſbyteratus ordines in Romana Curia à quocumque antiſtite, & etiam extrà eam, etiam extrà tempora à jure ſtatuta, in tribus tamen feſtivis diebus, diſpenſandi.

Facultas derogandi regulis Cancellariæ, & juris Patronatus.

§. 9. Necnon quibuſcumque Cancellariæ regulis, proceſſus, acta, & merita cauſarum, ac etiam præmiſſa omnia & ſingula concernentibus, dummodò alteri non tollatur jus quæſitum. Ac etiam juriſpatronatus laicorum quoad beneficia familiarium tuorum, & alia in limitibus tuæ legationis vacantia, vel ex tunc vacatura, quæ de illo ex conſuetudine vel privilegio fuerint, in totum alioquin pro medietate patronorum eorumdem derogandi.

Abſolvendique à cenſuris.

§. 10. Et quaſcumque perſonas, quibus literas tuas vigore præſentium conceſſeris, à quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet tunc, etiam ob non paritionem rei judicatæ, aut aliàs in caſibus in regula deſuper editæ expreſſis, innodati erunt, etiam ſi per annum, & ultrà in illis inſorduerint, ad effectum gratiarum ſuarum dumtaxat conſequendum abſolvendi, eorúmque omnia, & ſingula beneficia eccleſiaſtica, cum cura & ſine cura, & ſæcularia, & Ordinum quorumcumque regularia, quæ in titulum vel commendam, etiam ex quibuſvis conceſſionibus, ac diſpenſationibus Apoſtolicis tunc obtinebunt, & expectabunt, ac in quibus, & ad quæ jus tibi quomodolibet competet, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque fuerint, eorúmque fructuum, reddituum, & proventuum, veros annuos valores, ac hujuſmodi conceſſionum, & diſpenſationum tenores pro expreſſis habendi.

Commiſſiones in forma ſi in evidentem ſuper alien bonorum Eccl. concedendi.

§. 11. Necnon quaſcumque conceſſiones, ſi in evidentem utilitatem, ſuper alienationibus, & attendationibus, perpetuis ſeu temporalibus, etiam emphyteuticis, quorumcumque bonorum ſtabilium ad Eccleſias, Monaſteria, dignitates, beneficia, ac loca alia eccleſiaſtica, intra limites tuæ legationis conſiſtentia, cujuſcumque valoris exiſtant: in aliis verò locis quantumcumque remotis, uſque ad valorem centum florenorum auri de Camera dumtaxat ſpectantia, cum inſertione tamen literarum fœl. rec. Pauli Papæ II. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Cum in omnibus judiciis, communiter vel diviſim concedendi.

Contradictores etiam coërcendi.

§. 12. Inſuper contradictores & rebelles quoſlibet per amotiones, privationes, depoſitiones, relegationes, & proſcriptiones, perpetuas vel temporales, etiam ſententialiter, prout ad ipſam Romanam Curiam pertinuerint, ſublato appellationis obſtaculo, compeſcendi.

Omniáque facienda quæ Pon. met. facere poſſet.

§. 13. Omniáque alia & ſingula, ad honorem, & ſtatum noſtri, & ipſius Rom. Eccleſiæ, & populorum commoditatem faciendi, gerendi, mandandi, ordinandi, diſponendi, & exequendi, quæ neceſſaria quomodolibet, & opportuna fore cognoveris, & quæ noſmetipſi facere poſſemus.

Conceſſio quarumcumque aliarum facultatum aliis Legatis conceſſarum.

§. 14. Et nihilominùs ſingulari integritate, fidei conſtantia, juſtitiæ & rectitudinis zelo, clara providentia, ac longa, conſummatáque Urbis, & Curiæ prædictarum notitia in te evidentiſſimè comprobatis, necnon maturitate conſilii per te arduis, & periculoſis, noſtris ac dictæ Sedis negotiis, fideli experientia teſtimonium perhibente præſtiti-

sti, diligenter perspectis, dignum censentes, ut te non minoribus prærogativis, quàm prædecessores nostri Romani Pontifices, alios qui pro tempore fuerunt in Urbe Legatos prosecuti sunt, prosequamur ultrà supradictas omnes & singulas alias facultates, quæ pro quibusvis aliis dictæ Rom. Ecclesiæ Cardinalibus à tempore piæ me. Alexandri Papæ VI. etiam prædecessoris nostri in ipsa Urbe deputatis Legatis per quascumque literas, tàm sub plumbo, quàm in forma brevis, sub quacumque forma & expressione verborum concessæ comperiantur, quarum omnium tenores, ac de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, eidem circumspectioni tuæ, harum serie concedimus, tibique ut illis omnibus & per omnia perindè ac si illæ tibi specialiter & expressæ concessæ forent, uti, potiri, & gaudere, liberè & licitè valeas, indulgemus.

Approbatio gerendorum à legato.

§. 15. Decernentes commissionibus manu tua, & vigore præsentium, de mandato nostro, ac in præsentia nostra signandis, ac derogationibus eis concedendis, in judicio & extrà, perindè ac si propria nostra manu signatæ fuissent, stari, & indubitatam fidem adhiberi, necnon omnia & singula alia eorumdem præsentium vigore, per te, seu de mandato tuo alias ritè pro tempore gesta, & concessa, ac quæcumque quæ indè sequentur, valida & efficacia existere & suos effectus sortiri debere.

Decretum irritans.

§. 16. Sicque per quoscumque judices quavis auctoritate fungentes, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi, facultate & auctoritate, judicari & interpetari, ac definiri debere, ac irritum & inane, quicquid secus super his scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio.

§. 17. Mandantes insuper Gubernatori, Vicario ejusdem Urbis, Auditori Cameræ, & Senatori, ac aliis officialibus quibuscumque in ipsa Urbe præsentibus, necnon omnibus, & singulis Baronibus, Domicellis, stipendiariis, nobilibus, civibus, incolis, & habitatoribus; ac personis aliis Urbis, Curiæ, districtorum, & locorum prædictorum, etiam forensibus ibidem pro tempore degentibus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis per te infligendis, ut tibi in omnibus pareant efficaciter, & obediant, omni dilatione, vel exceptione cessante. Nos enim per te pro tempore facta, concessa, & acta, ac gesta quæcumque necnon processus, sententias, & pœnas, quas per te vigore præsentium fulminari contigerit, rata habebimus, & faciemus, auctore, Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Derogatio contrariorum.

§. 18. Non obstantibus privilegiis, indulgentiis, tàm Apostolicis, quàm aliis, generalibus vel specialibus, sub quacumque forma, & expressione verborum, cuicumque, cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis, aut Ordinum, etiam Cistercien. Cluniacen. Præmonstraten. Grandimonten. Cartusien. Vallis Umbrosæ, Camaldulen. Humiliatorum, S. Benedicti, & Augustini, Hospitalium Hierosolymitan. S. Joannis, & S. Mariæ Teutonicorum, Calatraven. S. Spiritus in Saxia, & S. Antonii, seu quorumcumque aliorum Ordinum existant, concessis, confirmatis, & innovatis, ac prædicti Bonifacii prædecessoris de una, & in Concilio generali de duabus dietis edita, ac Lateranen. Pictavien. & generalis Conciliorum, necnon de valore exprimendo, & de concessione facienda in unionibus, & illarum confirmationibus, ac de insordescentibus in censuris per tempus inibi expressum, & aliàs, ac de non expediendis literis executorialibus, & sequestris, nisi sub plumbo, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, in quibus sæcularia, & monasteriorum, & aliorum regularium locorum, in quibus regularia beneficia hujusmodi forsan fuerint, seu à quibus illa dependere contigerit, & Ordinum quorum extiterint, juramento, confirmatione Apostolica, quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, & aliis quibuscumque præmissis obviantibus, quæ omnia & singula in literis per te super eisdem præmissis concedendis latissimè exprimi posse volumus. Præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis aliis privilegiis, literis, & exemptionibus eis sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, per nos & Sedem eamdem concessis, & concedendis in posterùm, quorumcumque tenorum existant per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis, quæ quoad hoc cuiquam nolumus suffragari.

Legatus in suis concessionibus non teneatur inserere hanc constitut.

§. 19. Volumus autem, quòd in concessionibus, gratiis & literis per te vigore præsentium faciendis, præsentes literæ nullatenùs inserantur, sed absque illarum insertione perindè plenum sortiantur effectum, ac si ipsæ præsentes de verbo ad verbum insererentur.

Hortatur legatum, ut ejus munus diligenter exequatur.

§. 20. Tu igitur dilecte fili, munus hujusmodi devota mente suscipiens, te in illius executione solicitum, ac verbo, sermone, & opere studiosum, & diligentem exhibeas, quo ex tuis laboribus, divina favente gratia, optati fructus succedant, quos speramus. Túque per solicitudinem tuam, præter æternæ retributionis præmium, meritò apud nos & Sedem prædictam commendari possis.

Dat. P. A. 4. die 22. Mart.

Datum Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo trigesimooctavo, undecimo Kalen. Aprilis, Pont. nostri Anno quarto.

XVII.

Constitutiones Ægidianæ, in toto Statu Ecclesiastico, in locis ei immediatè subjectis, Carpenses verò in Provincia Marchiæ observentur.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1538. & 1544.

Proœmium.

Officii nostri debitum, quo sumus universis nostræ curæ, præsertim etiam in temporalibus creditis, in justitia debitores, exigit, & ad hoc potissimùm nos inducit, ut in his, per quæ justitia unicuique debitè ministretur, & illam exquisitis viis conculcare satagentium malitiis obvietur, ejusdem officii partes propensiùs impartiamur, ac ea quæ propterea providè ordinata, ac etiam Apostolico præsidio fulcita, & extensa comperimus, ut semota omni ambiguitate, firmiora persistant, de novo approbemus, ac aliàs pro eorum observatione provideamus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Egidius Cardinalis Legatus ab Innoc. VI. deputatus fuit, ut suprà in ejus const. Cùm novus.

§. 1. Sanè, sicut nobis innotuit, dudum postquam bon. me. Ægidius, tit. Clementis presbyter Cardinalis, tunc in humanis agens, & fœl. rec. Innocentii Papæ VI. prædecessoris nostri, ac Sedis Apostolicæ in Patrimonio B. Petri Tuscia, & Ducatu Spoletano, ac Marchiæ Anconitanæ, Romandiolæ, Campaniæ, & Maritimæ Provinciis, necnon civitatibus, terris, castris, & locis, S. R. E. immediatè subjectis, & infrà limites tunc expressos constitutis, Legatus, necnon in spiritualibus & temporalibus Vicarius generalis, sufficienti ad id per literas dictæ Sedis facultate suffultus, pro tranquillo, & prospero statu provinciarum, civitatum, castrorum, & locorum prædictorum, plures laudabiles, honestas, & salubres constitutiones, & ordinationes provinciales ediderat.

Easque ad Urbem & alia loca extendit.

§. 1. Piæ mem. Sixtus Papa Quartus etiam prædecessor noster, tàm illas, quàm aliàs ab aliis diversis

Romanis

Sixt. iv. constitutiones ab Egidio firmatas, observari jussit, ut in const. 15. suprà,

Romanis Pontificibus, ac Legatis editas, & per dictam Ægidium Cardinalem in unum volumen in sex libros distinctum, collectas, & redactas per eos, qui tunc erant, & pro tempore essent in provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis prædictis deputati Legati, etiam de latere, Gubernatores, & eorum Locatenentes, firmiter & inviolabiliter observari debere, statuit & ordinavit, prout in ipsius Sixti prædecessoris literis.

Easque ad Urbem & alia loca extendit.

§. 3. Quas etiam ad Urbem, civitates, terras, & loca specialis commissionis, & in illis, tunc & pro tempore deputatos Vicecamerarium, Gubernatores, Thesaurarios, Potestates, Judices, & Officiales extendit, ac sub censuris in eis contentis in ejusdem Urbe, ac specialis commissionis civitatibus, terris, & locis, sicut in provinciis firmiter observari mandavit, pleniùs continetur.

Hic modò Pontifex eamdem observantiam præcipit.

§. 4. Cùm autem, sicut accepimus, à nonnullis de viribus literarum prædictarum, & in eis contentorum hæsitetur, sub eo prætextu, quòd forsan non appareat constitutiones prædictas, in Urbe, & provinciis, ac civitatibus, terris, castris, & locis prædictis, etiam specialis commissionis, aut aliquibus ex ipsis usu receptas fuisse: Nos considerantes ex hoc necessariò non inferri, quòd constitutiones, additiones, modificationes, & correctiones prædictæ suum vigorem amiserint, attendentésque, quòd fœl. mem. Leo Papa X. etiam prædecessor noster in Lateranensi Concilio novissimè celebrato, Ægidianas constitutiones prædictas, quæ fundamentum totius ferè voluimus existunt prædicti, approbavit, & confirmavit, quódque constitutiones prædictæ, ut nobis à peritis, quibus hanc curam demandavimus, relatum est, & juridicæ, & populis utiles, & proficuæ sunt, & propterea volentes omninò effectuum consequi, & plenum robur obtinere, literas prædictas, quarum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, cum extensione prædicta, & omnibus & singulis decretis, & clausulis in eis contentis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, & ex certa scientia approbamus, & confirmamus, easque t m in Urbe, quàm provinciis, civitatibus, terris, & locis prædictis, etiam specialis commissionis, per omnes cujuscumque dignitatis, status, gradus, ac conditionis extiterint: perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere.

Clausula sublata &c.

§. 5. Sicque per quoscumque etiam Palatii Apostolici causarum Auditores, & quoscumque alios, etiam auctoritate Apostolica deputatos Judices, etiam in pendentibus causis pronunciari, sententiari, ac definiri debere, sublata eis aliter judicandi, sententiandi, & definiendi auctoritate & facultate, irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis occasione, vel causa, & auctoritate contigerit attentari, decernimus.

Jussio publicandi.

§. 6. Volumus quoque præsentes literas in valvis basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris affigi, & copiam collationatam dimitti, ut illæ ad cunctorum notitiam faciliùs valeant pervenire, ne aliquis de illis ignorantiam prætendere possit, nec quomodolibet allegare, cùm non sit verisimile apud aliquos remanere incognitum, quòd tàm patenter fuerit publicatum.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. No obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ Sixtus, & Leo prædecessores prædicti voluerunt non obstare, cæterísque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

D. P. An. 4. die 30. Julij.

Datum Romæ apud sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimooctavo, tertio Kalendas Augusti, Pontificatus nostri Anno quarto.

Sequitur Bulla quoad constitutiones Carpenses.

Edita A. D. 1544.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EX debito pastoralis officii, meritis licèt imparibus, nostris humeris impositi, ad ea etiam nos convenit nostræ vigilantiæ curas adhibere, per quæ universi populi, nostræ potissimùm sollicitudini, etiam in temporalibus crediti, salubriter & prosperè dirigantur, & per quæ confusionibus extirpatis, jus æqua lance ministretur, & propterea nonnumquàm his, quæ ad hoc providè gesta comperimus, ut firma, & illibata persistant, nostræ confirmationis munimen libenter adjicimus, prout temporum & provinciarum qualitatibus conspicimus in Domino salubriter expedire.

Ægidius edidit constitutiones ut in prius inserta Bulla dicitur & hic.

§. 1. Cùm itaque, sicut accepimus; nuper cùm constitutiones bo. me. Ægidium tunc tituli S. Clementis olim presbyterum Cardinalem, tunc in humanis agentem, & in certis civitatibus, & provinciis S. R. E. subditis Apostolicæ Sedis de latera Legatum, & Vicarium generalem, salubrem directionem civitatum, & provinciarum earumdem concernentes; necnon reliquæ leges, sanctiones, ac ordinationes per diversos alios ipsarum provinciarum pro Romana Ecclesia prædicta, Vicarios ac Gubernatores editæ, & per eumdem Ægidium Cardinalem suis adjunctæ, & in sex libros redactæ, & partitæ, ob diversarum aliarum sanctionum & decretorum per varios Gubernatores Apostolicos, ac etiam per literas nonnullorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, pro rerum & temporum qualitatibus, præsertim ad usum provinciæ nostræ Marchiæ Anconitanæ, postmodùm editorum, & prædictis Ægidianis adjunctorum, seu alligatorum dubia, repugnantias, absurditates, & confusiones, in judiciis, ac negotiis inter dilectos filios dictæ provinciæ homines in varios sensus interpretarentur, ac minùs clarè intelligerentur, ex quo homines provinciæ hujusmodi multiplicum litium involucris, dispendiis, ac incommodis afficiebantur, & involvebatur.

Cardinalis de Carpo illis addidit, pro utilitate Provinciæ Marchiæ.

§. 2. Dilectus filius noster Rodulphus tituli S. Clementis, tunc sanctæ Priscæ presbyter Cardinalis de Carpo nuncupatus, cupiens provinciæ, & hominum prædictorum sublevamini providere, & litibus, ac differentiis pro posse iter præcludere, de mandato nostro etiam tunc dictæ provinciæ agentibus id sæpiùs à nobis efflagitantibus, singularum etiam additarum constitutionum, ac extravagantium prædictarum repurgationis, ac reparationis cognitione nonnullis curiæ generalis ejusdem provinciæ peritis demandata illas repurgare, corrigere, & elucidiores, ac faciliores reddere, in librósque sex ordinatim redigere, & collocare, nonnullis suis opportunè interpositis decretis optimè curaverint.

Hic Pont. has constitutiones sic suppletas approbat. & in d. provincia servari præcipit.

§. 3. Nos laudabilem dicti Rodulphi Cardinalis operam in Domino plurimùm commendantes, cupientésque prout nostro incumbit pastorali officio providere, quòd constitutiones sic reformatæ, ac in faciliorem sensum redactæ, tamquàm utiles & necessariæ omninò adimpleantur, & in viridem transeant observantiam, easdem Ægidianas, constitutiones per præfatum Rodulphum Cardinalem, sive ejus agentes, & ad id deputatos purgatas, emendatas, elucidatas, mutatas, alteratas, additas, & in dictos sex libros redactas, suísque locis ac ordinibus collocatas, omniáque & singula alia in ipsis sex libris contenta, quæ præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis haberi volumus, ac indè secuta quæcumque tenore præsentium perpetuò confirmamus, & approbamus, ac rata, & grata habemus, præsentísque scripti patrocinio consolidamus. Illáque omnia & singula in quibusvis causis etiam specialia commissionis vigore commis-

fis; ac tribunalibus & judiciis per quoscumque judices, ac personas cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, excellentiæ, & præeminentiæ existentibus, perpetuis futuris temporibus in eadem provincia observari debere ac quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane fore decernimus, supplentes omnes, ac singulis juris & facti defectus, si qui forsan intervenerint iu eisdem.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis; necnon dictæ provinciæ statutis: & consuetudinibus, reformationibus, & capitulis etiam, ut præfertur, roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 5. Volumus autem, quòd præsentium transumptis manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, aut personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, in judicio & extrà, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 6. die 10. Septemb.

Datum Perusiæ sub annulo Piscatoris, die decima Septembris, millesimo quingentesimo quadragesimo quarto, Pontificatus nostri anno decimo.

XVIII.

Confirmatio Constitutionis Jul. II. contra officiales Rever. Cameræ Apostolicæ quomodolibet in contractibus Cameralibus participantes, & ejus extensio ad omnes intervenientes in Camera, quando de illis agitur, pro eorum attinentibus.

Hac eadem prohibuit Pius IV. inf. in ejus constit. 55. Romanus, Tomo 2. fol. 79. Sed an Cardinalis Camerarius his prohibitionibus ligetur, vide inf. in Jul. III. constit. 3. Licèt.

Edita A. D. 1541.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Julius ij. prohibuit officiales Cameræ participare in contractibus Cameralibus supra in ejus const. 9. Percepimus.

ALiàs fœl. rec. Julius Papa II. prædecessor noster, considerans æquum non esse, ut quis in rebus propriis judex esset, cùm interesse, quod in rebus ipsis habet, ei quod iniquum est, justum quandoque videri faciat, & illius judicium rectum esse non sinat, Motu proprio statuit ac ordinavit, quòd Præsidentes, & Clerici Cameræ Apostolicæ, ac quæcumque aliæ personæ, in dicta Camera, & loco camerali intervenientes, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, ac majori dignitate fulgerent: Dohanas, Thesaurarias, Salarias, ac alios introitus, & res ad dictam Cameram spectantes, per se vel alium, in totum, vel pro parte conducere, aut cum illorum conductoribus societatem super eis inire, aut conductoribus ipsis quomodolibet participare possent. Dictisque Præsidentibus, Clericis, ac personis, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac privationis quorumcumque officiorum per eos obtentorum pœnis, ipso facto incurrendis, inhibuit, ne contrà præmissa quomodolibet venire præsumerent, prout in literis desuper in forma Motus proprii confectis, etiam manu dicti Julii prædecessoris signatis, pleniùs continetur.

Hic modò Pontif. confirmat.

§. 1. Cùm autem ea quæ innovantur, magis considerari, & observari soleant, præmissa innovanda duximus. Dictarum itaque literarum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, ac præsentes ad docendum de literis, & tenore prædictis, plenè sufficere, & ubique fidem, in judicio & extrà, absque alia illarum ostensione, vel documento facere, & per omnia, ac si illæ exhiberentur, & ostenderentur, decernentes, Motu simili literas Julii prædecessoris hujusmodi, cum inhibitionis, pœnarum adjectionibus, ac aliis in eis contentis clausulis, approbamus & confirmamus. Et nihilominùs, ea quæ idem Julius prædecessor per dictas literas, statuit & ordinavit, sub supradictis pœnis de novo statuimus ac ordinamus.

Et extendit ut inquit rubrica.

§. 2. Et ut pleniùs in præmissis provideatur, easdem literas ad hoc ut Clerici, Præsidentes, & personæ prædictæ, quarum consanguinei, vel affines, dictas Dohanas, Thesaurarias, Salarias, ac introitus, conduxerint, seu conducere velint, in eisdem Camera, & loco Camerali, (dùm de locationibus ipsis, & materiis illas concernentibus & discutitur & tractatur) intervenire non possint, extendimus & ampliamus per præsentes. Volentes præsentes, supradictos Præsidentes, Clericos, ac personas afficere, & contravenientes præfatas pœnas incurrere, etiam si de supradictis literis Julii prædecessoris nullo modo constet.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ idem prædecessor in dictis literis voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

PP. subscr.

Placet, & ita innovamus, & inhibemus. A.

XIX.

Jurisdictio & facultates Archipresbyteri, & Judicis causarum Capituli, Canonicorum, & aliarum personarum Ecclesiæ B. Mariæ Majoris de Urbe, & habitatorum in illius Franco.

Approbavit & declaravit Pius IV. ut infrà in constit. 15. Cùm sicut accepimus. Tom. 2. fol. 25.

Edita A. D. 1538.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Jurisdictio cognoscen. causas Capituli summaria. Ad hoc v. de bullam Piu v. cit. in rubr.

CUm sicut accepimus ad parcendum sumptibus ac expensis collitigantium, & ne dilecti filii Canonici & Capitulum, ac perpetui Capellani Venerabilis Ecclesiæ S. MARIÆ Majoris de Urbe, pro rebus ac negotiis dictæ Ecclesiæ coràm diversis Judicibus litigare, ac conveniri contingat, & lites quascumque præsentes ac futuras, tàm contrà ipsos, quàm per eosdem motas & movendas, per alias nostras literas, quas & illarum tenores pro expressis habere volumus, bon. mem. D. Paulo de Cæsis dùm viveret S. R. E. Cardinali prædictæ Basilicæ Archipresbytero commiserimus, & propterea, ut creditur, dilectum filium nostrum, secundùm carnem nepotem R. D. Alexandrum Cardinalem Farnesium vulgariter nuncupatum, tamquàm dictæ Eccles. modernum Archipresbyterum in causis hujusmodi etiam Judicem existere, ad omne dubium tollendum, ac dictæ Eccles. & aliis consulendum, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Sedis Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas causas inter dictos Canonicos & Capitulum ac Capellanos respectivè, seu quemlibet eorum ex una, & quascumque alias personas, coràm quibuscumque Judicibus Ordinariis, ac extraordinariis, Commissariis, & executorib. S. R. E. Cardinalibus, & Rotæ Auditoribus, & Locatenentibus, super quibuscumque rebus bonis, ac pecuniarum summis verten. & penden. partibus ex altera, ad nos penitùs advocantes, illámque & illas quatenùs etiam opus sit denuò inchoatas & inchoandas, ac quascumque alias causas civiles & criminales ac mixtas, per prædictos Canonicos ac Capitulum & Capellanos, seu eorum quemlibet, contra quascumque personas, quovis nomine nuncupatas, Collegium, & Capitum ac Universitatem respectivè, motas & movendas, & activè & passivè, super quibuscumque pecuniarium summis, censibus, canonibus, responsionibus, rebus & bonis, ad quamcumque summam pecuniarum numerum & quantitatem ac valorem ascenden. rebúsque aliis in actis causæ & causarum hujusmodi latiùs deductis & deducen. & illorum occasione, cum omnibus & singulis suis inciden. dependen. & emergen. annexis & connexis eidem R. D. Alex. moderno Archipresbytero, tàm conjunctim quàm divisim, summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, sola facti veritate inspecta, ac quatenùs

opus

opus sit, executivè & manu regia, absque terminorum substantialium & alicujus tuæ judiciariæ observatione, sine confectione registri, sive extractus, quacumque appellatione postposita, audiendi, cognoscendi, decidendi, finéque debito terminandi, tenore præsentium de novo constituimus ac mandamus.

Citandique in Curia & extrà, inhibendi &c.

§. 1. Cum potestate dictas partes respectivè, & omnes alios quos opus fuerit, & sua communiter vel divisim interesse, etiam in executione citationis nominan. in Rom. Cur. ac extrà eam, etiam per edictum publicum, constito summariè & extrajudicialiter de non tuto accessu citandi; ac eisdem omnibus & singulis, etiam Judicibus suprascriptis, ac quibus & quoties opus fuerit etiam sub censuris ecclesiasticis, & pecuniariis pœnis suo arbitrio moderandis, & applicandis, etiam per simile edictum inhibendi; & in eventum non paritionis, pœnas ac censuras prædictas damnabiliter incurrisse declarandi, aggravandi & reaggravandi, & brachii sæcularis auxilium invocandi, locovè sententiæ seu sententiarum proferendarum, mandatum seu mandata executiva, in forma solita & consueta decernendi; illúdque vel illa, & quicquid per te judicatum fuerit exequendi, expensásque taxandi, ac moderandi, omniáque alia & singula faciendi, gerendi, & exercendi, in præmissis necessaria, seu quomodolibet opportuna.

Clausulæ derogatoriæ

§. 2. Non obstantibus præmissis, constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, stylo Palatii, regula Cancellariæ Apost. prohiben. mandata aliter quàm sub plumbo expedire posse, facultatibus, & jurisdictionibus supradictis, sub quavis verborum forma, etiam clausulis urgentissimis per nos forsan concessis & innovatis. quas seu illorum tenores, ac si de verbo ad verbum specialis hic mentio facta foret, pro expressis haberi volumus, cæterísque contrariis quibuscumque. Statum & merita causæ, & causarum hujusmodi, & nomina ac cognomina & qualitates partium & personarum prædictarum, necnon dictorum Collegii, Capituli & Universitatis, præmissorúmque omnium & aliorum de necessitate exprimendorum tenores, pro plenè ac sufficienter expressis habentes.

Sola signatura sufficit.

§. 3. Et quòd præsentium sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat.

Fiat Motu proprio. A.

Et quòd præsentis nostri Motus proprii, sola signatura sufficiat, & ubique in judicio & extrà illud fidem faciat regula in contrarium edita non obstan. & literæ expediantur sub plumbo.

Fiat. A.

Dat. P. A. 6. die 23. Novembris

Datum Romæ apud S. Petrum, nono Kalen. Decembris anno quinto.

Causæ ab Archipresbytero non avocentur.

†. 4. Beatissime Pater. Quoniam super præmissis commissionibus causarum in Urbe numquàm literas sub plumbo expediri solitum fuit, sed solam signaturam semper sufficere compertum extitit, neque etiam tempore prædicti R. Card. de Cæsis, super dicta commissione sibi facta, fuere aliàs dictæ literæ expeditæ, necnon ad obvian. fraudibus & malitiis collitigantium, qui in causis hujusmodi nullum jus habent, ut illas immortales faciat, ad partes, variis sumptibus & expensis defatigent, confictis quibusdam falsis causis, & imaginariis suspicionibus, hujusmodi causas, à Reverendissimo Moderno Archipresbytero fortè avocare curarent, idcircò ad preces præfatorum Canonicorum, ac Capituli & Capellanorum placeat eidem R. Moderno Archipresbytero, committere & mandare, ut in omnibus causis supradictis, juxta tenorem præinsertæ in omnibus firmæ remanentis, perindè ac si absque illorum verborum insertione, videlicet (& quòd literæ sub plumbo expediantur) signata foret procedere, illásque expedire, & terminare, possit & valeat: Necnon concedere, ut præmissarum causarum avocatione: à prædicto Reverendissimo Moderno Archipresbytero, seu aliquo ex ejus successoribus (si illas forsan fieri contigerit) sint nullius roboris & momenti, nisi de præmissis omnibus, & singulis in præinserta contentis; eorúmque toto tenore, de verbo ad verbum, & non per clausulas generales, nec etiam derogatorias, & derogatoriarum derogatorias, specialis, & individua mentio facta, ac manu S. V. per Fiat, & Motu proprio, specialiter signata fuerit, & ipso R. D. Archipresbytero, & prædictis Canonicis specialiter citatis. Præmissis, cæterísque in contrarium facientibus non obstantibus.

Fiat. A.

Isque procedat etiam in obligationibus Cameralibus.

§. 5. Pater Clementissime. Cùm ex tenore primo loco præinsertæ dignosci videatur, etiam causæ instrumentales, seu quæ ex obligationibus etiam in forma Cameræ exoriri possunt, in eadem præinserta inclusæ, seu comprehensæ censeantur, attamen ut omnis penitùs dubietas tollatur, & ne etiam causarum hujusmodi, præsertim censualium, aut aliàs supradictæ Ecclesiæ interesse tangentium, propter supervenientiam quandocumque feriarum, expeditio retardetur, supplicant humiliter oratores prædicti, quatenùs prædicto R. Moderno Archipresbytero, sive ejus subdelegato, committere, & mandare, ut in causis hujusmodi, respectivè, juxta formam primæ præinsertæ, ac etiam secundùm facultatem in similibus A. C. concessas, singulis diebus etiam feriatis præterquàm in honorem Dei, perindè procedere, illásque terminare, & decidere, prout ac si de eisdem, in eadem primò præinserta, specialis mentio facta foret, possit, & valeat.

Feriæ non obstant in causis appell.

§. 6. Et si alicui alteri Judicio per eamdem S .V. in secunda instantia contra oratores, causa alicujus prætensæ appellationis commissæ foret, d. & super rebus & bonis addictam Ecclesiam spectant, tunc etiam, ut supradictis feriis non obstantibus, ad expeditionem causæ, & causarum hujusmodi, procedi possit, quemadmodum ante indictionem dictarum feriarum, procedi potuisset.

Indictio se excedit etiam a habitantes in Francos.

§. 7. Et ne causarum locorum dependentium à dicta Basilica expeditio retardetur, ad Ecclesias etiam SS. Potentianæ, & Eufemiæ, supradicto Archipresbyteratui unitas, & accessorias. Necnon ad omnes habitatores existentes in Franco supradictæ Ecclesiæ, qui ex causa hujusmodi & ob eorum paupertatem certis exemptionibus perfruuntur, ut ab expensis & litium anfractibus subleventur, tamquàm illius membra dependentia, porrigatur, & extendatur, concedere, & largiri dignetur.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus præmissis, aliàs in omnibus firmis remanentibus, prædictísque obligationibus juratis, & in forma Cameræ celebratis, feriis indictis & etiam indicendis, & cæteris aliis in contrarium facien. quibuscumque. Et quòd super præmissis omnibus & singulis literæ sub plumbo expediri possint. Statum & merita causarum, & omnium ac singulorum præmissorum, nomina & cognomina Judicium & collitigantium, obligationum formas, causas, bona, resignationes, confirmationes dictorum bonorum, omniúmque aliorum hic de necessitate exprimen. tenores pro sufficienter expressis haben.

Papæ subscriptio.

De mandato D. N. Papæ idem R. D. Cardinalis, & alii Judices procedant, ut petitur feriis non obstantibus.

Placet. A.

Jurisdictio se extendit etiam contrà quoscumque religiosos, & privilegiatos.

§. 9. Beatissime Pater. Quamvis credatur, quòd R. D. Gnido Ascanius qui nunc supradictæ Basilicæ Archipresbyter existit in vim præinsertæ, quoad omnia & singula, etiam judicia executiva, prout poterat prædictus R. Cardinalis Farnesius, procedere, facere, & exequi possit, tamen ut omnis hæsitatio, & dubietas tollatur, & ut ne magis suo, quàm R. Cardinalis Farnesii tempore, tàm canonici, & Capitulum, quàm omnes alii & singuli oratores prædicti, per diversa Tribunalia distrahantur, Sanctitati vestræ humiliter supplicant oratores prædicti, quatenùs, eidem R. D. Guidoni Ascanio Mo-

derno Archipresbytero committere, & mandare dignetur, ut in omnibus, & singulis supradictis; & omnibus, & per omnia, perindè ac si eædem præinsertæ sibi directæ, ac per Dominationem suam Reverendissimam impetratæ fuissent, partibus justitiam ministrando procedat, contra quoscumque quomodolibet privilegiatos & exemptos, etiam Religiosos, ac etiam tàm ratione Beneficiorum, & censuum, quàm pensionum, & responsionum vini ad Oratores respectivè quomodolibet spectan. & pertinen. ac alia quacumque occasione, vel causa, etiam si de eorum totis tenoribus hic habenda foret mentio specialis.

Pœnitentiarii per Archipresbyterum in d. Basilica deputantur.

§. 10. Cum potestate citandi, & inhibendi, necnon à censuris, & pœnis Ecclesiasticis quatenùs oportuerit, absolvendi, Pœnitentiarios etiam ad audiendum confessiones, sufficientes & idoneos, ac timoratæ conscientiæ, supradictæ Basilicæ deputandi, alios etiam si in illa de præsenti existerent, prout sibi videbitur amovendi, & expellendi, omniáque alia & singula faciendi, exercendi, & exequendi in præmissis necessaria, & opportuna.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 11. Non obstantibus præmissis, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, stilo Palatii, privilegiis, & exemptionibus, cum quibuscumque clausulis, etiam fortissimis, & derogatoriarum derogatoriis, etiam in vim Motus proprii, seu aliàs quomodolibet concessis, cæterisque aliis quibuscumque. Et quod super præmissis omnibus & singulis, literæ sub plumbo, ut suprà expediri possint.

Papæ subscriptio.

De Mandato D. N. Papæ, audiat Idem R. D. Cardinalis, citet, absolvat, deputet, & procedat, ut petitur.

Placet. A.

XX.

Approbatio Confraternitatis sub invocatione Sanctissimi Corporis Christi, pro decentiori ejus veneratione in Urbe institutæ, Indulgentiarúmque elargitio, tàm pro ea, quàm pro aliis Confraternitatibus ubique locorum institutis, & instituendis.

Quoad Indulgentias videnda est nova dispositio Pauli V. mox edenda, firmata die 3. Novembris 1606. Et circà aggregationes Confraternitatum attende constitut. 115. Clement. VIII. Quacumque. Tom 3. fol. 182.

Festivitatem autem SanctissimiCorporis Christi instituit Urb. IV. in const. 1. sup. fol. 121. ubi notavi.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1539.

Christus in ultima Cœna, Sacramentorum Eucharistia instituit, ut ipsius fideles suæ eximiæ charitatis memoriam recolerent.

Dominus noster JEsus Christus transiturus de hoc mundo ad Patrem, in ultima Cœna, qua Pascha cum discipulis suis manducavit, admirabile Sacramentum preciosissimi Corporis, & Sanguinis sui instituit, per quod universi Christicolæ memoriam suæ Charitatis eximiæ, quam in sua passione, hora ejus appropinquante ostendit, recolerent. Undè nos illius vices licet immeriti gerentes in terris, debitum censemus, ut quæ in hujus Sacrosancti Sacramenti honorem, & venerationem ex pia Christifidelium devotione dignè ordinata comperimus, ut perpetuis futuris temporibus permaneant, prompta devotione, prout decet Apostolico præsidio solidemus, & ut ad id fidelium eorumdem vota faciliùs concurrant, fideles ipsos spiritualibus muneribus prosequamur, & eorum pia suffragia donis cœlestibus confoveamus; ut exindè divinæ gratiæ aptiores reddantur, & Sacramentum ipsum in die peregrinationis extremæ sibi fore viaticum salutare, mereantur.

Quidam Cives Romani, & Curiales in Ecc. B. M. super Minervam, Corporis Christi societatem erexerunt pro decentiore ejus cultu, & veneratione curandâ.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum universorum Confratrum Confraternitatis sub invocatione Sacratissimi Corporis Christi in Ecclesia domus Beatæ Mariæ super Minervam de Urbe, Ordinis Fratrum Prædicatorum institutæ, nobis nuper exhibita petitio continebat. Quòd nuper nonnulli Cives Rom. & curiales Christifideles, piè considerantes, Sacratissimum Eucharistiæ Sacramentum prædictum, in parochialibus Ecclesf. dictæ Urbis minùs honorificè, & in locis abjectis sine ulla veneratione conservari, & cùm per ipsam Urbem pro communione infirmorum deferendum erat, ab uno tantùm Capellano, sine ullis decore, & reverentia solitum deferri, & singulari devotione ducti, cupientes præmissis, & ut eidem Sacramento honor, cultus, & veneratio debitæ exhiberentur, quantum in eis erat providere, unam Societatem, seu Confraternitatem utriusque sexus sub invocatione ejusdem Sacratissimi Corporis Christi in dicta Ecclesia de Minerva, ordinarunt, & instituerunt.

Cujus Confratres curare debeant, ut ubique Sanctissimum honorificè custodiri.

§. 2. Ac pro ejus salubri directione, & incremento, inter alia, quòd Confratres Confraternitatis hujusmodi pro tempore existentes, seu ab eis per singulas regiones Urbis prædictæ deputati, aut deputandi, diligenter, ac omni cura, & studia facerent, & procurarent ut Sacramentum hujusmodi tàm in dicta Minerva, quàm singulis aliis parochialibus Ecclesiis Urbis hujusmodi, ea qua decet veneratione in loco honorifico & honesto, lampadibus accensis, die noctúque conservaretur, & custodiretur.

Et impensas ad hoc necessarias provideant.

§. 3. Et si earumdem Ecclesf. redditus ad id non sufficerent, ipsi Confratres illis de necessariis ad hujusmodi opus, necnon ad emendum unum pallium pro singulis Ecclesiis prædictis, cum quo Sacramentum ipsum, quotiescumque illud pro communione infirmorum extra Ecclesiam deferendum essent, deferri deberet, provideretur.

Et à Parochis illud ad infirmis decenter deferri, & Facibus accensis associari studeant.

§. 4. Ac quòd Rector cujuslibet ex Ecclesiis prædictis, seu illius locumtenens, quotiescumque esset necessarium Sacramentum hujusmodi alicui infirmo ministrari, & ad illius domum deferri, campanam suæ Ecclesiæ certis ictibus pulsari facere teneretur, ad hoc, ut Confratres vicini parochiæ illius Ecclesiæ, se moneri & convocari ad associandum Sacramentum ipsum cognoscerent, & per se ipsos associare si legitimo impedimento detenti non forent, alioquin per unum de suis dignioribus familiaribus, Sacramentum prædictum, ad domum dicti infirmi, facibus accensis associari, & communitati facere tenerentur.

Indictáque Ecclesia de Minerva, qualibet tertia Dominica cujuslibet mensis solemnem Missam celebrari faciant.

§. 5. Ac quòd utriusque sexus personæ Confraternitatis hujusmodi Confratres pro tempore existentes tertia quaqua die Dominica cujuslibet mensis totius anni in dicta Ecclesia de Minerva congregati, & inibi unam Missam in cantu, vel alias celebrari facere, ac in elevatione præfati Sacramenti faces accensas habere deberent.

Die post festum Corporis Christi, processionaliter & honorificè circà d. Ecclesiam procedant.

§. 6. Necnon prima die Veneris statim post Festum Corporis Christi immediatè sequenti. solemnem processionem extra & circum præfatam Ecclesiam de Minerva Sacramentum prædictum honorificè facibus accensis deferendo, annuatim facere.

Confessoréque infirmos visitent, & ad ipsum Sacramentum suscipiendum hortentur.

§. 7. Et si aliquem ex Confratribus Confraternitatis hujusmodi ægrotare contingeret, Rector, aut electus nominatus Ecclesiæ cujus dictus infirmus parochianus existeret; únà cum alio Confratre ejusdem Confraternitatis per Rectorem, seu electum nominatum hujusmodi pro tempore eligendo, dictum infirmum visitare, & ad confitendum peccata sua, ipsúmque Sacramentum suscipiendum piè adhortari, & commonere.

Singulisque hebdomadis quinquies Orationem Dominicam & Angelicam in commemorationem d. Sacramenti recitent.

§. 8. Necnon singulis hebdomadis totius anni, ipsi utriusque sexus Confratres quinquies orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam in commemorationem dicti Sacramenti, devotè recitare, & commemorare tenerentur.

Mulieres non valentes, illud associare, quinquies flexísque genibus ut supra

§. 9. Ac mulieribus Confratribus dictæ Confraternitatis, quibus indecens esset per dictam Urbem vagari, ad associandum dictum Sacramentum, ut quotiens signum Campanæ audirent, flexis genibus orationem Dominicam, & salutationem An-

prà orantes, Indulgentias Confratrum consequi posse à Pont. potierunt.

gelicam hujusmodi quinquies, ut præfertur recitando, omnes & singulas gratias, & indulgentias Confratribus Confraternitatis hujusmodi pro tempore concessas consequerentur, per nos concedi procurare statuerunt, & ordinarunt, prout in instrumentis, seu aliis documentis desuper confectis pleniùs contineri dicitur.

Alexandrum Card. Cæsarinum Protectorem degerunt.

§. 10. Ac dilectum filium nostrum Alexandrum S. Mariæ in via lata Diaconum Cardinalem de Cæsarinis nuncupatum, in protectorem dictæ Confraternitatis elegerunt.

Confirmationemque dictarum ordinationum postularunt.

§. 11. Quare pro parte eorumdem Confratrum nobis fuit humiliter supplicatum, ut institutioni Confraternitatis, ac statutis, & ordinationibus hujusmodi pro illorum subsistentia firmiori, robur Apostolicum confirmationis adjicere, ac aliàs in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ergò Pont. Deo gratias agens de præmissis, omnia prædicta approbat.

§. 12. Nos igitur tantum Sacramentum omni laude, & veneratione dignum, à cunctis fidelibus, ut per hoc desideratam salutem consequi valeant, honorari, laudari, magnificari, sinceris desideriis exoptantes, ac Omnipotenti Deo, quòd tàm saluberrima túmque necessaria, & utilia opera nostro tempore exerceri inceperint, gratias agentes, & ut illa perpetuò frequententur; ac Christifideles præfati eis frequentiùs insistant, quo nos ergà eos amplioribus, & specialioribus gratiis liberaliores, seque per hoc majori cœlestis gratiæ devotione refici posse cognoverint, quantum cum Deo possumus providere volentes; hujusmodi supplicationibus inclinati, institutionem Confraternitatis hujusmodi, necnon prædicta, ac omnia, & singula alia per eosdem Confratres circà præmissa statuta, & ordinata, ac prout illa concernunt, omnia, & singula in instrumentis, seu documentis desuper confectis prædictis contenta, & indè sequuta quæcumque ex certa nostra scientia auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac omnes, & singulos juris, & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem supplemus; illisque perpetuæ firmitatis robur adjicimus, & ea per ipsarum parochialium Ecclesiarum Rectores, seu eorum locatenentes, pro tempore existentes, & alios ad quos spectat, firmiter observari debere decernimus. Et nihilominùs pro potiori cautela, præmissa, omnia & singula alia per eosdem Confratres, ut præfertur statuta, & ordinata, de novo, auctoritate, & tenore prædictis, perpetuò statuimus, & ordinamus.

Indulgentias & gratias aliorum piorum locorum, istis Confratribus elargitur. Tu vide quoad Indulgentias quod notavi in rubr.

§. 13. Ac Confratribus Confraternitatis hujusmodi nunc, & pro tempore existentibus, ac eorum singulis, quòd omnibus, & singulis privilegiis, indultis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indulgentiis etiam plenariis, & peccatorum remissionibus, & aliis gratiis spiritualibus & temporalibus Confratribus Imaginis Salvatoris ad Sancta Sanctorum, necnon Charitatis, & Archiepiscopalis S. Jacobi in Augusta, ac Sancti Joannis Baptistæ, nec non Sanctorum Cosmæ, Damiani nationis Florentinæ, ac hospitalis nostri S. Spiritus in Saxia, ordinis S. Augustini, & Campi Sancti, Confraternitatum ejusdem Urbis, pro tempore existentibus illorúmque, ac Beatæ Mariæ de Populo, etiam de Urbe Eccles. ac Christifidelibus illas visitantibus, per quoscumque Rom. Pont. prædecessores nostros, & successores concessis, & concedendis; & quibus illi utuntur, potiuntur & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum: quorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis haberi volumus, ex nunc, & in perpetuum utantur, potiantur, & gaudeant, ac uti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeant in omnibus, & per omnia, perindè ac si illa eis specialiter, & expressè concessa fuissent, & in futurum concederentur, concedimus, & indulgemus. Ipsáque privilegia, indulta, exemptiones, libertates, immunitates, indulgentias, etiam plenarias, ac peccatorum remissiones, & alias gratias ad Confratres Confraternitatis Sanctissimi Corporis Christi hujusmodi, ac illius capellanos, ministros, & personas pro tempore existentes eisdem auctoritate, & tenore extendimus, & eis communicamus.

Indulgentiam Confratrum in die ingressus, & ter in vita concedit. Tu vide ibid.

§. 14. Necnon Christifidelibus præfatis qui dictam Confraternitatem Sacratissimi Corporis Christi ingredientur, die illorum ingressus hujusmodi, plenariam ad instar Jubilæi, ac eorum peccatis priùs confessis, & Sacramento hujusmodi per eos devotè recepto, ter in vita, similiter plenariam omnium peccatorum suorum.

Et in associatione Sacramenti, & interventione divinorum officiorum, & visitatione Eccl. B. Mariæ super Minervam.

§. 15. Ipsis Confratribus, qui præfatum Sacramentum eisdem infirmis ministrandum associaverint, seu impediri associari; ut præfertur fecerint, ac eisdem processionibus, & divinis officiis, quæ per eosdem Confratres, ut præfertur, celebrari facere contigerit, interfuerint, quoties id fecerint centumqui verò dictam Ecclesiam de Minerva diebus Veneris, cujuslibet hebdomadæ totius anni devotè visitaverint, decem annorum & totidem quadragenerum injunctarum eis pœnitentiarum indulgentias, & remissiones quotiens id fecerint, misericorditer in Domino concedimus, & elargimur.

Ac mulieri non valentibus Sacramentum associare, idem tribuit hic. Tu vide ibi

§. 16. Necnon mulieribus ejusdem Confraternitatis, quibus propter honestatem non licet per Urbem ipsam passim vagari, quotiens signum Campanæ hujusmodi audierint, semel orationem Dominicam, & totidem salutationem Angelicam, flexis genibus devotè recitaverint, ut omnes, & singulas indulgentias, concessiones, & gratias aliis Confratribus interessentibus concessas, consequantur, & consequi valeant.

Facultas Confratrum eligendi Confessarium qui eos absolvat &c. Hoc derogavit Clem. viij. in const. 115 Quæcumque, fol. 182. Tom. 3.

§. 17. Ac eisdem utriusque sexus Confratribus, & eorum singulis, ut quemcumque presbyterum, sæcularem vel cujusvis Ordinis regularem, etiam in mortis articulo, etiamsi mors tunc non subsequatur, in suum possint eligere confessorem; qui eorum confessionibus diligenter auditis, eos & eorum singulos ab omnibus, & singulis eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quantumcumque gravibus, & enormibus, per eos & eorum singulos pro tempore perpetratis, etiam Sedi Apostolicæ, & eorum Ordinariis reservatis præterquàm à contentis in literis in die Cœnæ Domini legi solitis, ter in vita absolvere, & eis pœnitentiam salutarem injungere.

Statutáque pro regimine Confraternitatis ordinandi.

§. 18. Necnon ejusdem Confraternitatis administratoribus, & Confratribus pro tempore existentibus, pro illius statu salubriori dirigendo, ut quæcumque licita, & honesta statuta, & ordinationes fœlix regimen, & prosperum statum, ac gubernationem illorum, & aliarum quarumcumque rerum, spiritualium & temporalium, eos quomodolibet concernentia condere, & facere, eáque quotiens videbitur mutare, & alterare, limitare, corrigere, declarare, modificare, & in melius reformare, quæ postquàm edita, mutata, alterata, limitata, correcta, declarata, modificata, & in melius reformata fuerint, eo ipso per Sedem eamdem confirmata sint, & esse censeantur, auctoritate, & tenore suprà dictis indulgemus, & plenam, ac liberam desuper facultatem concedimus.

Aliásque Confraternitates sub eadem invocatione Corporis Christi ubique instituendas, eisdem ind. gaudere decernit.

§. 19. Et nihilominùs, ut Christifidelium devotio ad tàm salubre Sacramentum ferventiùs invalescat, ac Christifideles ad illius venerationem, & similia charitatis opera exercenda, per ampliùs excitentur, quòd omnes, & singulæ aliæ Confraternitates sub eadem invocatione Sanctissimi Corporis Christi ubilibet institutæ, & instituendæ, eisdem privilegiis, concessionibus, indulgentiis, facultatibus, gratiis, & indultis Confraternitati in Ecclesia de Minerva institutæ hujusmodi per nos concessis, & concedendis utantur, potiantur, & gaudeant, ac uti, potiri, & gaudere, possint, & debeant, præfata auctoritate etiam præsentium tenore statuimus, & ordinamus.

Hoc intellige, & absq; nova aggregatione, & concessione. Quia ita declaravit, Sacra Congregatio Card. sup. Indulgentiis die 15. Februari. 1608.

§. 20. Decernentes præsentes literas, & in eis contentas indulgentias, & peccatorum remissiones, sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, modificationibus similium vel dissimilium indulgentiarum, & literarum etiam per nos, & successores nostros, ac Cancellariæ Apostolicæ regulis pro tempore editis, etiam in favorem fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de eadem Urbe, & Cruciatæ Sanctæ, nullatenùs comprehensas, sed ab illis omninò exceptas esse, & censeri. Et sic per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac quicquid secùs attentari contigerit, irritum, & inane. Nec non præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eamdem prorsus fidem, in judicio & extrà adhibendam fore, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Clausulas hujus Constitutionis præservativas apponit.

Executores quod. constitutionis deputat.

§. 21. Quocircà venerab. fratribus nostris universis, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Cathedralium Ecclef. Canonicis, ac eorumdem Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis in spiritualibus, & officialibus generalibus ubilibet constitutis, per Apostol. scripta mandamus, quatenùs ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte Confratrum Confraternitatis Sacratissimi Corporis Christi in Ecclesia de Minerva institutæ hujusmodi pro tempore existentium, desuper fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ipsósque Confratres illis pacificè gaudere. Non permittentes eos desuper per quoscumque contrà præsentium tenorem quomodolibet molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras & pœnas Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo. Ac quoscumque sua interesse putantes, etiam per edictum publicum locis publicis affigendum, constito summariè de non tuto ad eos accessu, citando, ac illis, necnon aliis, quibus, & quotiens opus fuerit, inhibendo, censurásque, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Clausulas contrariorum derogatorias addit.

§. 22. Non obstantibus fœl. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri qua cavetur ne quis extrà suam civitatem, vel diœcesim ad judicium evocetur, seu ne Judices à Sede prædicta deputati fuerint, contrà quoscumque procedere, aut aliis vices suas committere præsumant, ac de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodò ultrà tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, & quibusvis aliis Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus edita, generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, nec non privilegiis, & Apostolicis supràdictis, & quibusvis aliis, Ecclesiis, confraternitatibus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, nec non irritantibus, & aliis decretis concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus illorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, & forma illis tradita, observata insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extrà, vel ultrà certa loca ad judicium evocari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergò, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1539. pridiè Cal. Decembris Pontificatus nostri Anno sexto.

Dat. Pontif. An 6. die 30. Novembris.

XXI.

Approbatio Societatis, tàm Ecclesiasticarum, quàm sæcularium personarum nuper institutæ ad erigendum Hospitalia pro subventione pauperum Orphanorum, & mulierum Convertitarum.

Hæc societas translata est in Congregationem Clericorum Regularium S. Majoli, aliàs de Somascha, cum nonnullarum gratiarum elargitione, & profitetur regulam S. Augustini, ut videre est infrà in Pii V. const. 78. Injunctum, cui Gregorius XIII. alia privilegia dedit quæ leguntur in const. 4. Six. V. Æquum, in Tomo 2. & quædam alia Clem. VIII. in ejus Const. 22. Decet. Tom. 3. fol. 32.

Edita A. D. 1540.

PAULUS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

Hiero. Mianus aliàs Emilianus Venetus: ejúsque socii diversa hospitalia pro pauperibus, Orphanis & mulieribus convertitis erexerunt, pro eorum salubritate profectu petunt à Papa licentiam constituendi unum Superiorem, postulantque aliqua privilegia.

EX injuncto nobis desuper meritis licèt imparibus Apostolicæ servitutis officio, votis, per quæ, hospitalium, & aliorum piorum locorum utilitas, & salubris directio procuratur, libenter annuimus, ad illos quoque dexteram nostræ liberalitatis extendimus, quos ad id propria virtutum merita multipliciter recommendant.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum universorum pauperum Orphanorum S. Mariæ Magdalenæ in suburbio Sancti Leonardi Bergomen. & Mediolanen. Comen. Januen. Papien. Brixien. & Veronen. Civitatum, ac Diœcesum Hospitalium Recollectorum nuncupatorum, ac tàm Ecclesiasticarum, quàm sæcularium personarum in eis deservientium, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd cùm aliàs quondam Hieronymus Miani Civis Venetiarum, plures pauperes Orphanos propter bellorum in Italia urgentium tristes eventus, & famem urgentem, passim derelictos vagari videret, idem Hieronymus devotionis fervore, & pietate motus, prædictum Hospitale S. Mariæ Magdalenæ inchoavit, & deindè hospitale prædictum, tàm propter civium in Civitate Bergomen. degentium ferventem charitatem, quam providam directionem, & salubre regimen prædicti Hieronymi, in tantum auctoritate Domino crevit, ut idem Hieronymus ad alia hospitalia in aliis Italiæ partibus instituenda animum applicarit. Ità quòd tàm in Mediolanen. quàm Cemen. & aliis Civitatibus, ac diœcesibus prædictis, similia, & in quibusdam ex eis mulierum convertitarum Hospitalia, dicto Hieronymo, & nonnullis aliis mediantibus erecta fuerunt. Unde hospitalia ipsa de bono in melius perducuntur, in dies eorum numerus augetur, & augeri speratur, & sicut eadem expositio subjungebat, si in eisdem hospitalibus, quæ per dictos Clericos, & Laicos insimul gubernari consueverunt, unus superior, vel caput, qui inibi pro tempore servientes congregari facere, & de loco ad locum mutare valeret, existeret, hospitaliáque ipsa aliquibus prærogativis decorentur, profectò salubri ipsius hospitalis, & illi deservientium prædictorum directioni, & quieti, plurimùm consuleretur, ac in illis degentes pauperes hujusmodi, & melius gubernarentur, & pertractarentur, dictæque personæ in eo confoverentur, & ad solita servitia invitarentur. Quare pro ipsorum pauperum, & deservientium personarum parte nobis fuit humiliter supplicatum, ut in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ergò Pontifex d. licentiam concedit.

§. 2. Nos igitur qui charitatis opera ubique exerceri, sinceris desideramus affectibus, quemlibet ex pauperis personis prædictis, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel

ab homine, quavis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium eisdem hospitalibus, quòd pauperes, & personæ in eis pro tempore degentes, & deservientes, unam ex personis inibi deservientibus hujusmodi, Ecclesiasticam vel sæcularem, inter eos superiorem, vel caput quæ ipsos congregari facere, ac de loco ad locum mutare, & quæcumque statuta, & ordinationes licita & honesta ac sacris Canonibus non contraria condere, ipsaque statuta, quoties ei videbitur mutare, ac de novo statuere possit, eligere.

Sacerdotésque eorum divina officia eisdem pauperibus recitare posse decernit.

§. 3. Necnon Sacerdotes eisdem pauperibus pro tempore deservientes, horas Canonicas; diurnas pariter & nocturnas, Missas, & alia divina officia, secundùm ritum, & morem; & usum S. R. E. etiam novissimè editum dicere, & recitare.

Et omnium in eorum locis degentium confessiones audire, & eos absolvere uti locorum ordinarios posse indulget.

§. 4. Ipsósque pauperes, ac omnes, & singulos in dictis hospitalibus deservientes dumtaxat, eorum confessionibus diligenter auditis, ab eorum omnibus, & singulis peccatis, casibus, criminibus, excessibus, & delictis, à quibus locorum Ordinarii absolvere consueverunt, absolvere, ac pro commissis pœnitentiam salutarem injungere liberè, & licitè valeant perpetuò concedimus, & indulgemus.

Defensores, & hujus constitutionis executores deputat.

§. 5. Quocircà Venerabilibus Fratribus nostris Casertan. Feliten. & Visonen. Episcopis per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel per alium, seu alios, auctoritate nostra faciant præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, plenum effectum sortiri, ac inviolabiliter observari, illisque pauperes Sacerdotes prædictos, ac omnes, & singulos alios quos quomodolibet concernunt pacificè frui, ac gaudere, juxta præsentium continentiam, & tenorem. Non permittentes quemquam contrà illorum tenorem, modo aliquo molestari, impediri, aut inquitari. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

Contraria tollit.

§. 6. Non obstantibus Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus, & ordinationibus, ac statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, ac literis Apostolicis, etiam in forma Brevis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & nos, ac Sedem prædictam, etiam per viam generalis legis, & statuti perpetui, & initi, ac stipulati contractus, ac motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, revocativis, præservativis, exceptivis, restitutis, declarativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibus, & aliis decretis, etiam quibusvis locorum Ordinariis sub quibusvis verborum formis extensionibus concessis, confirmatis, & innovatis quibus (illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes) illis aliàs in suo robore remansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem Sede sit indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem; & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergò, &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum. Anno Incarnationis Dominicæ 1540. Non. Jun. Pontificatus nostri anno sexto. D. P. An. 6. die 5. Junij.

XXII.

Institutio Studii generalis, in Civitate Maceraten. Provinciæ Piceni, & Status Ecclesiastici, cum aliorum Studiorum generalium, gratiis, & privilegiis.

Quoad Lectores, & Scholares ejusmodi Studiorum, vide etiam Concil. Trident. sess. 5. cap. 1. & const. 88. Pii IV. In Sacrosancta. fol. 136. Tom. 2. & const. seq. Et in hac Civitate Sixtus V. instituit Rotam inf. in const. 94. Romanus, in d. Tomo 2.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1540.

Proœmium.

In eminenti dignitatis Apostolicæ specula, superni dispositione consilii licèt immeriti constituti, ad cunctas fidelium regiones nostræ vigilantiæ potissimè etiam in temporalibus creditas, earúmque profectus, & commoda, tamquàm Pastores universalis gregis Dominici nostræ considerationis aciem, quantum nobis conceditur extendentes, fideles ipsos ad quærendum literarum studia, per quæ militantis Ecclesiæ Respublica geritur, ac divini nominis, & fidei catholicæ cultus protenditur, omnísque prosperitatis humana conditio augetur, nostræ solicitudinis ope, Apostolicísque favoribus propensiùs excitamus.

Causa hujus institutionis.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Communitatis Civitatis nostræ Maceraten. nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd cùm dicta Civitas in qua Curia generalis Marchiæ nostræ Anconitativæ residet, & victualium omnium copia habetur, propter varias ipsius Civitatis conditiones, & commoditates, generali Studio non modicum apta censeatur, ac Reipublicæ expedire credatur, ut in ipsa Civitate emanet fons scientiarum irriguus, de cujus plenitudine, universi literalibus documentis imbui cupientes, haurire possint, si in eadem Civitate, una universitas Studii generalis, cujuscumque facultatis & scientiæ erigeretur, & institueretur, profectò Maceraten. prædictæ, & aliarum Civitatum, ac locorum circumvicinorum incolis, & habitatoribus in scientia proficere volentibus magna commoditas studendi pararetur. Ac ex eorumdem studentium postmodùm doctrina, & scientia, in Civitatum, Terrarum, & locorum regimine, ac ipsius fidei Catholicæ propagatione, quamplurimi fructus provenirent. Quare pro parte præfatorum Communitatis nobis fuit humiliter supplicatum, ut super iis, ad hoc, ut in ipsa Civitate literarum studium, incrementum suscipiat, opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Institutio studii generalis in Civitate Maceraten.

§. 2. Nos igitur attenden. quòd ex literarum studio, tàm publica, quàm privata, spiritualia, & temporalia commoda mundo proveniunt, Communitatem præfatam, ac eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & Interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à Jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes hujusmodi supplicationibus inclinati, in eadem Civitate Maceraten. perpetuis futuris temporibus generale Studium cujuscumque facultatis, & scientiæ licitæ, cum Cathedris facultatem earumdem, ac potestate & facultate doctorandi, seu magistrandi, necnon Rectoriæ, & aliis pro illius prospero, & fœlici regimine necessariis facultatibus, & officiis, ità ut inibi generale Studium in qualibet licita facultate perpetuò habeatur & vigeat, auctoritate Apostolica tenore præsentium erigimus, & instituimus. Ac eidem Studio,

& illius

& illius universitati, necnon Rectori, Doctoribus, Scholaribus, & personis pro tempore existentibus, ac illis, quos inibi ad quoscumque gradus promoveri contigerit, ut omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, facultatibus, praeeminentiis, antelationibus, praerogativis, honoribus, favoribus, gratiis, concessionibus, & indultis, tàm à Jure communi, quàm ex concessionibus Apostolicis, & Imperialibus, vel aliàs quomodolibet, in genere & in specie, Bononien. Paduan. ac quibuscumque aliorum quorumcumque Studiorum generalium universitatibus, illarúmque Rectoribus, Scholaribus, & personis, ac in eis pro tempore promotis, quomodolibet concessis, & concedendis, & quibus illi utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterint quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere plenè, liberè, & licitè possint, & debeant, etiam in omnibus, & per omnia, perindè ac si illa eidem universitati ipsius erecti Studii, & illius Rectori, Doctoribus, Scholaribus, & personis, ac in illa pro tempore promotis, specialiter, & nominatim concessa forent, auctoritate, & tenore praedictis, de speciali gratia indulgemus.

Rectoris, & Officialium facultas, statuta pro ejus regimine concedendi.

§. 3. Necnon eidem universitati, ac illius Rectori, & Doctoribus pro tempore existentibus, quaecumque statuta, & ordinationes, licita & honesta, ac Sacris Canonibus non contraria condendi, & prout qualitas temporum exegerit reformandi, & immutandi, ac alia de novo edendi, quae postquàm condita, reformata, immutata, & de novo edita fuerint, eo ipso auctoritate Apostolica approbata, & confirmata sint, & esse censeantur, plenam, & liberam facultatem concedimus.

Privilegium Scholarium Civium, Conclusiones substinentium.

§. 4. Decernentes Cives dictae Civitatis, qui inibi studuerint, & eorum Conclusiones inter Advocatos, & Procuratores ipsius Curiae substinuerint, & aliàs idonei, & sufficientes reperti fuerint, eo ipso in Collegio ipsorum Advocatorum & Procuratorum receptos & admissos esse, & censeri, ac pro talibus haberi, eisdémque privilegiis, & indultis Advocatorum, & Procuratorum gaudere, & potiri, & recipi, & admitti debere.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus consuetudinibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Collegii Advocatorum, & Procuratorum hujusmodi juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, statutis, & consuetudinibus, necnon privilegiis, & Indultis Apostolicis, eidem Collegio concessis, approbatis, & innovatis, caeterisque contrariis quibuscumque: Nulli ergò, &c.

Dat. P. A. 6. die 1. Julij.

Datum Romae apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo quadragesimo, Calend. Jun. Pontificatus nostri anno sexto.

XXIII.

Privilegia, & gratiae Praelatorum Referendariorum utriusque Signaturae Romani Pontificis.

Eorum numerum, & qualitates praefinivit Sixt. V. inf. in ejus const. 41. Quemadmodum, ubi nonnulla etiam privilegia iterato concessit.

Edita A. D. 1540.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Causae istius const.

Debita consideratione pensantes quantum venerabiles fratres Episcopi, ac dilecti filii in minoribus constituti, utriusque Signaturae, Supplicationum videlicet, & Commissionum per nos, seu in Praesentia nostra signandarum, infrascripti Referendarii nostri, qui prae caeteris officialibus, & ministris nostris propinquiùs nobis assistunt, circà ipsas supplicationes, & commissiones, pro nostro, & Apostolicae Sedis honore, ac universalis Ecclesiae utilitate, & aliàs gratis, prompta voluntate, indefessè laborant, dignum, quin potiùs debitum reputamus, ut illos specialis benevolentiae favoribus amplectamur, ac praeclaris dignitatum titulis decoremus, & aliàs nos eis (prout convenit) gratiosos exhibeamus.

Referendarios, citat Sedis Apostol. Notarios & Comites Palatinos, à verae Nobilitatis titulo decorat, &c. Hocidem concessit Sixt. V. in rubr. citatus.

§. 1. Hinc est, quòd nos foel. record. Leonis X. & Clementis VII. Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum vestigiis inhaerentes, eosdem infrascriptos Referendarios nostros, qui Praelati, ac etiam familiares continui commensales nostri existunt, condigni favoris gratia, & excellentiae dignitate sublimare, ac opportunis favoribus munire volentes, ipsósque Referendarios, ac eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, & poenis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus vel quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, Motu proprio, non ad ipsorum Referendariorum, vel aliorum pro eis nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, auctoritate Apostolica tenore praesentium, praefatos Referendarios, & eorum singulos, qui praesules non sunt, ac alios infrascriptos, & eorum singulos in nostros, & dictae Sedis Notarios gratiosè recipimus, eósque, & alios qui praesules existunt, ac eorum singulos in Sacri Palatii, & Aulae Lateranensis Comites, necnon qui nobiles non sunt, nobiles, facimus, constituimus, ordinamus, & deputamus, ac nobilitamus, necnon nobilitatis titulo, & favore decoramus, ac aliorum nostrorum, & Sedis praedictae Notariorum, necnon Palatii, & Aulae hujusmodi Comitum, ac ex Magno Baronum, & nobilium genere procreatorum numero, & consortio favorabiliter aggregamus, eósque deinceps nobiles esse, & pro nobilibus reputari, nominari, teneri, censeri, & judicari. Ac de caetero in quibusvis concessionibus, & literis, tàm gratiam quàm justitiam concernentibus, à nobis, seu Sede praedicta impetratis, seu impetrandis, vel eis à nobis, aut aliis quibuscumque concessis, & concedendis, ac instrumentis, seu aliis scriptis etiam authenticis, & privatis, nobiles nominari, & pro talibus haberi posse, & debere volumus. Eisque quòd omnibus, & singulis privilegiis, praeeminentiis, indultis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, facultatibus, honoribus, antelationibus, praerogativis, etiam in assecutione quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, etiam vigore gratiarum expectativarum, & illarum mutationum, extensionum, & revalidationum, collationum, & quarumcumque aliarum gratiarum, & indultorum, quibus caeteri nostri, & dictae Sedis Notarii de numero participantium existentes, & absque illorum praejudicio, ac Palatii, & Aulae praedictorum Comites, necnon veri & indubitati nobiles, & ex nobilium genere ex utroque parente procreati, tàm de jure, quàm consuetudine, seu aliàs quomodocumque utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, in judicio, & extrà, ac ubicumque locorum uti, potiri, & gaudere debeant in omnibus & per omnia, perindè, ac si Referendarii, & alii infrascripti, de dicto magno Baronum, & nobilium genere ex utroque parente, verè & non fictè procreati, & geniti forent, concedimus. Ac eorum singulis, sublatis quibusvis obstaculis, & impedimentis, veros nobiles esse, & de nobili ex dicto genere ex utroque parente procreatos, censeri debere decernimus, & declaramus.

Insignia suis eis donat. Sixt. V. etiam donavit ut ibid.

§. 2. Et in signum honoris, & nobilitatis hujusmodi, eis & eorum cuilibet, pro insigniis, & armis, quibus ipsi, & ab eis descendentes, & ascendentes uti possint in decorem, partem insigniorum nostrorum, si eis uti voluerint, etiam cum vel absque armis suis, si illa habuerint, vel illi usi fuerint, aut sine ipsis, prout duxerint ordinandum, seu eligendum, assignamus, & perpetuò decoramus.

Notarios creandi facultatem das. Hoc revocat Pius V. dum confirmat privilegia Archivii in constit. 87. Pridem Tom. 2. fol. 306.

§. 3. Et eis illos, quos moribus, scientia, ætate, aliisque requisitis qualitatibus ad officium Tabellionatus exercendum idoneos esse repererint, ad instar aliorum dicti Palatii Comitum, ubique locorum, extrà tamen muros Urbis, seu locum in quo Romanam Curiam residere contigerit, Notarios, Tabelliones publicos, ac Judices ordinarios (recepto priùs ab eis, juxta formam præsentibus, adnotatam, solito juramento) creandi, deputandi, & constituendi, ac de Notariatus, & Tabellionatus, ac Judicatus officii hujusmodi per pennam & calamare (ut moris est) investiendi.

Bastardósque legitimandi. Hoc pariter revocatum puto à Pio V. ibid.

§. 4. Necnon quoscumque spurios, naturales, bastardos, manseres, nothos, & incæstuosos, copulativè, vel disjunctivè ex quocumque illicito, etiam sacrilegio, vel damnato coitu, pro tempore procreatos, seu genitos, viventibus, seu mortuis eorum parentibus, legitimandi, & habilitandi, & ad hæreditates, & bona, prout Collegium Archivii dictæ Romanæ Curiæ, vel ejus Officiales juxta facultatem eis per piæ mem. Julium Papam II. etiam prædecessorem nostrum concessam, vel aliàs ipsi Comites Palatini de jure vel consuetudine legitimare & habilitare respectivè possunt legitimandi, & habilitandi, & ad officia sæcularia, publica, & privata, ac honores, & bona quæcumque restituendi, & reintegrandi.

Doctorandi etiam in utroque jure &c. Abrogavit Pius V. infrà in const. 62. Quamvis. Tom. 2. fol. 275.

§. 5. Necnon quoscumque idoneis (adjunctis in hoc sibi assistentibus duobus, aut tribus Magistris, seu Doctoribus, aut Licentiatis in facultate in qua promovendi erunt, quos ad hoc duxerint eligendos, eorum votis juratis) in utroque, vel alterum Jurium, & Theologia, ac Artibus ad Bacchalariatus, & Licentiaturæ, ac Doctoratus, & Magisterii gradus respectivè ubique locorum promovendis, eisque sic promotis legendi, disputandi, interpretandi, ac alios actus ad personas hujusmodi gradibus constitutas, quomodolibet pertinentes faciendi, & ipsorum graduum solita insignia, & auctoritatem conferendi. Ac sic promoti, quòd omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, nobilitatibus, concessionibus, honoribus, libertatibus, præeminentiis, & prærogativis, quibus alii in Bonon. Parisien. Lovanien. Tholosan. ac quibusvis aliis Universitatibus in quibus Studium generale viget, promoti, etiam in assecutione beneficiorum ecclesiasticorum utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere quomodolibet poterunt in futurum, non solùm ad ipsorum instar, sed pariformiter, & absque ulla differentia, perindè ac si verè, & non fictè, in aliqua ex eisdem Universitatibus, rigore examinis præcedente, ac aliis solemnitatibus servari solitis observatis, & aliàs juxta formam statutorum, ac consuetudinum ipsarum Universitatum, ac privilegiorum illis concessorum, promoti fuissent, uti, potiri, & gaudere valeant concedendi, plenam & liberam facultatem concedimus.

Mitra Annulo, & Baculo pastorali utendi, & solemnem Benedictionem dandi facultatem eisdem Referendariis concedit. Concessit etiam Six V. cit. seq. Tom. 2.

§. 6. Præterea eisdem Referendariis, & aliis infrascriptis, ac eorum singulis, Monasteria, quorum Abbates pro tempore existentes mithra, & aliis Pontificialibus insigniis, ex privilegio Apostolico, vel aliàs uti consueverunt, in commendam pro tempore obtinentibus, in ipsis Monasteriis perindè ac si illis ut Abbates præessent, Mithra, Annulo, & Baculo pastorali, ac aliis Pontificialibus insigniis hujusmodi uti. Necnon solemnem Benedictionem post Missarum, Vesperorum, Matutinorum, & aliorum divinorum officiorum solemnia, super populum tunc interessentem (dummodò inibi aliquis Antistes, seu dictæ Sedis Legatus præsens non sit, vel si præsens fuerit, ad id ejus accedat assensus) elargiri liberè, & licitè valeant.

Referendarii & eorum duo familiares, Apost. & alias expeditiones gratis obtinent.

§. 7. Illique ac alii omnes & singuli Referendarii, ac alii Prædicti, ut duos familiares in rotulo familiarium nostrorum numeratos habeant; & tàm ipsi Referendarii, quàm duo adnotandi familiares, quoad expeditionem quarumcumque literarum Apostolicarum tàm gratiam, quàm justitiam concernentium, necnon instrumentorum & aliorum quorumcumque gratis ubique in omnibus officiis; tàm Cancellariæ, etiam Solicitatorum literarum Apostolicarum Cameræ Apostolicæ, quàm in Auditorio Rotæ, & in quibusvis aliis, ordinariorum & extraordinariorum Judicum tribunalibus, absque alio speciali mandato desuper expediendo, omni contradictione & dilatione cessantibus, expediant, prout alii familiares continui commensales nostri in dicto rotulo descripti, & prout causarum Palatii Apostolici Auditores expediunt.

Vini gabella Riparum Urbis non solvunt.

§. 8. Ipsique Referendarii, & eorum singuli pro eorum usu ex Ripa, & Ripetibus nostræ Urbis sex vegetes vini communis singulis annis gratis ad instar Clericorum Cameræ Apostolicæ liberè extrahere possint, indulgemus.

Exemptique sunt ipsi & eorum familiares, ac beneficia à jurisdictione Ordinariorum, &c.

§. 9. Et nihilominùs Referendarios, & alios prædictos, ac eorum singulos, ac illorum omnia, & singula beneficia, & officia ecclesiastica, quæ obtinent, ac in futurum canonicè obtinebunt, & in illis pro tempore deservientes, ac Capellanos, familiares, & servitores suos tàm præsentes, quàm futuros, & sua ac illorum bona, quoad vixerint, ab omni jurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate, & potestate Archiepiscoporum, Episcoporum, Prælatorum, & Ordinariorum locorum quorumcumque, illorúmque Vicariorum, & Officialium, Locatenentium, & Judicum, etiam à dicta Sede delegatorum, aut subdelegatorum quomodolibet, nunc, & pro tempore existentium. Eósque in rebus, & bonis illorum propriis dumtaxat, cum eis contrahentes, à solutione, & exactione quarumcumque pedagii, gabellæ, collectarum, decimarum, & cujusvis alterius oneris, tàm ordinarii quàm extraordinarii, ubicumque locorum, & ex quacumque causa, etiam per synodales constitutiones impositi, vel imponendi, eximimus, & totaliter liberamus, ac sub B. Petri & Sedis prædictæ, atque nostra protectione suscipimus, nobisque & dictæ Sedi mediatè subjicimus, ac liberos, immunes, exemptos, susceptos, & subjectos omnes constituimus, & declaramus, & decernimus, ità quòd Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, Ordinarii locorum, eorúmque Vicarii, Officiales, Locatenentes, & Judices, etiam à Sede prædicta deputati præfati, & alii quicumque, etiam ratione delicti contractus, vel rei de qua agеretur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa consistat, nullam in eis, aut aliquem eorum, ac beneficia hujusmodi, & in illis deservientes, Capellanósque familiares, & servitores suos, præsentes & futuros, ac bona prædicta, jurisdictionem, correctionem, visitationem, dominium, superioritatem, & potestatem exercere, aut alias injurias, & damna irrogate, ac excommunicationis, aliásque sententias, censuras, & pœnas proferre. Nec exactores gabellarum, pedagiorum, decimarum, & onerum hujusmodi, ad aliquam solutionem eos coarctare, aut alii quicumque, cuicumque, ecclesiasticæ vel mundanæ dignitatis, status, gradus, conditionis, & præeminentiæ existant, illos super præmissis, & illorum usu, à possessione, seu quasi etiam ex quocumque crimine, vel delicto, præterquàm in nostram & Romanæ Ecclesiæ offensam perpetrato, directè vel indirectè, quovis quæsito colore, vel ingenio molestare, aut aliàs quomodolibet impedire quoquomodo præsumant, aut debeant, seu etiam valeant, sed solùm Referendarii, deservientes, Capellani familiares, & servitores præfati coràm nobis, & Sede prædicta dumtaxat, de justitia respondere teneantur. Decernentes quoscumque processus, sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, quos, & quas per Archiepiscopos, Episcopos, Prælatos, locorum Ordinarios, illorúmque Vicarios, & Officiales, Locatenentes, & Judices, etiam à Sede prædicta delegatos, aut subdelegatos, ac alios prædictos, aut eorum aliquos, contra Referendarios, & alios infrascriptos, ac deservientes, Capellanos, familiares, & servitores præfatos haberi, seu pro-

mulgari

mulgari contigerit, & quæcumque indè secuta, nulla, irrita, & inania, nulliúsque roboris, vel momenti fore, & esse.

Gratiis expectationes & plura beneficia ut hic consequi possunt. Quod revocavit Pius v. inf. in const. 73. ubi not. Et vide etiam Greg viii. const. 85. in Tom. 2.

§. 10. Cæterùm, Referendariis, & aliis prædictis, ac eorum singulis, ut literas gratiarum expectativarum, cùm eis generaliter concedi contigerit, absque aliqua signatura desuper obtinenda, ad tres collationes per singulos eorum eligendas, & totidem beneficia etiam cum creatione in Canonicum quarumcumque trium Cathedralium, etiam Metropolitan. vel Collegiatarum Ecclesiarum, sub expectatione totidem inibi præbendarum, etiam majorum, & pinguiorum, ac dignitatum, personatuum, administrationum, & officiorum, etiam Curatorum, & electivorum, ac ferculorum, obligearum, addimetorum, præstimoniorum, seu præstimonialium portionum, aut simplicium beneficiorum, unius, duorum, vel plurium cedentium, vel decedentium ipsarum Ecclesiarum, Canonicorum, seu aliàs in earum Civitatibus, seu Diœcesibus beneficiatorum aut ad tria beneficia Ecclesiastica, etiam si duo illorum cum cura, aut Decanatus vel Archipresbyteratus rurales, seu Vicariæ, vel Capellaniæ perpetuæ, qui, vel quæ dignitates, etiam curatæ, extrà tamen Cathedrales Ecclesias repræsentetur, aut dignitates, vel personatus, seu singula eorum Canonicatus, & præbenda, administratio, vel officium, etiam curatum, & electivum in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Ecclesiis, aut unum ex eis, cum cura vel sine cura, cujusvis Ordinis Regulare, etiam si Prioratus, Præpositura, præpositatus, vel alia dignitas, non tamen Conventualis, personatus, administratio, vel officium, etiam curatum, & electivum, non tamen claustrale, ac illud, vel unum, ex sæcularibus beneficiis hujusmodi, ex quavis causa dispositioni Apostolicæ specialiter vel per Cancellariæ Apostolicæ regulas, aut alias ex quavis causa, etiam de necessitate exprimenda, præterquàm ratione vacationis illius apud Sedem prædictam, aut familiaritatis continuæ commensalitatis nostræ, aut alicujus ex S. R. E. Cardinalibus viventibus, & in Romana Curia præsentibus, quorum consensus requireretur, generaliter reservata existant, quorum fructus, redditus, & proventus ducentorum ducatorum auri de Camera, secundùm taxationem decimæ, valorem annuum non excedant, sæcularia, videlicet, per ipsos in minoribus constitutos in titulum, regularia verò in commendam. Ac tàm regularia, quàm sæcularia beneficia hujusmodi per Præsulos Referendarios in commendam retinenda, etiam extrà nationem, in qua idioma non intelligunt, pro eis, & eorum quolibet, cum reservationis, inhibitionis, & decreti, ac aliis clausulis opportunis expedire, ac in & sub illis comprehensorum quocumcumque, cum cura & sine cura, sæcularium & regularium cujuscumque qualitatis existentium beneficiorum Ecclesiasticorum assecutione, quibuscumque aliis nullis prorsus (præterquàm S. R. E. Cardinalibus) exceptis, omninò præferri pariter, & anteferri possint, & debeant. Et quævis antelationes, prærogativæ, decreta, declarationes, suspensiones, & clausulæ etiam derogatoriæ, quibuscumque aliis concessæ; etiam si in in eis caveretur expressè, quòd illis per alia privilegia, literas & indulta derogari, vel illorum effectus suspendi non possent, & in assecutione per eos facienda, singulis aliis personis, etiam similes, aut illis majores prærogativas pro tempore prosequentibus, omninò possent, & deberent anteferri, quominùs ipsi Referendarii in hujusmodi per eos facienda assecutione potiores existant, cuiquam suffragentur, absque tamen præjudicio familiarium continuorum commensalium nostrorum descriptorum, illorum videlicet, qui pro tempore assumptionis nostræ ad summi Apostolatus apicem nostri familiares continui commensales exstiterunt, necnon quinquaginta aliorum post ultimum ex supradictis antiquis familiaribus descriptis adnotatorum. Ipsique Referendarii ad satisfaciendum constitutioni de publicandis acceptationibus, & provisionibus, seu eis ad judicium evocandis pro tempore edendis minimè teneantur, sed tantùm novam provisionem à die notitiæ vacationis illorum habere debeant, quæ alias diligentias fieri necessarias, ac defectus suppleant, indulgemus. Et insuper cum singulis Referendariis, ac aliis prædictis, ut quæcumque quatuor curata, seu aliàs invicem incompatibilia sæcularia, aut cum uno, vel duobus, aut tribus ex eis, seu absque illis, unum cum cura, vel sine cura S. Benedicti, vel St. Augustini, aut cujusvis alterius, etiam Cluniacen. Cistercien. Præmostraten. vel Grandimonten. Ordinis Regularis, necnon quæcumque alia tria similia, vel dissimilia sub singulis tribus tectis quarumcumque trium Ecclesiarum, consistentia, Canonicatus, & præbendas, ac tàm illa quàm incompatibilia sæcularia, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in Cathedralibus, etiam Metropolitanis post Pontificiales majores, seu Collegiatis Ecclesiis hujusmodi principales, aut tria ex ipsis incompatibilibus, sæcularibus beneficiis Parochiales Ecclesiæ; vel earum perpetuæ Vicariæ, regula tria verò beneficia hujusmodi, Prioratus, præpositura, præpositatus, dignitas, personatus, administratio, vel officium, seu talia mixtim fuerint. Et ad Prioratum, præposituram, præpositatum, dignitates, personatus, administrationes, vel officia hujusmodi consueverint qui per electionem assumi, eisque cura immineat animarum, si eis aliàs canonicè conferantur, aut eligantur, præsententur, vel aliàs assumantur ad illa, & instituantur in eis, recipere. Et sæcularia in titulum, ac regulare in commendam sub eisdem tectis consistentia, videlicet, si singula illorum Canonicatus, & præbendæ, aut totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia ad annum à die habitæ per eos illorum pacificæ possessionis computandum dumtaxat, Si verò alia fuerint illa, ac incompatibilia sæcularia, necnon regularia beneficia hujusmodi, quoad vixerint, retinere, illáque omnia simul, vel successivè, simpliciter, vel ex causa permutationis, quotiens ei placuerit, dimittere, & eidem commendæ cedere, ac loco dimissæ, vel dimissorum aliud, vel alia simile, vel dissimile, aut similia, vel dissimilia beneficium, vel beneficia, ecclesiasticum, vel ecclesiastica, quatuor dumtaxat curata, seu aliàs invicem incompatibilia sæcularia, aut cum uno, vel duobus, seu tribus ex eis, aut absque eis, unum cum cura, vel sine cura S. Benedicti, vel Augustini, aut cujusvis alterius, etiam Cluniacen. Cistercien. Præmonstraten. vel Frontisebrandi Ordinis Regulare, necnon tria alia similia, vel dissimilia, sub singulis tribus tectis, quarumcumque trium Ecclesiarum consistentia similiter recipere. Et insimul sæcularia in titulum, ac regulare in commendam sub eisdem tectis consistentia, si illorum singula Canonicatus, & præbendæ, aut totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia ad annum, ut præmittitur, computandam dumtaxat. Si verò alia fuerint, illa, ac incompatibilia sæcularia necnon regulare beneficia hujusmodi, dummodò inter illa omnia, ultrà quatuor incompatibilia & inter ipsa incompatibilia sæcularia, plures quàm tres Parochiales Ecclesiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ. Ac post dictum annum, sub eisdem tectis consistentia, duo Canonicatus, & præbendæ, aut totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia, ac regulare beneficia hujusmodi dignitas Conventualis, seu officium claustrale existant, quoad vixerint, retinere, necnon debitis, & consuetis ipsius regularis beneficii supportatis oneribus; de residuis illius fructibus, redditibus, & proventibus, sicut illud in titulum pro tempore obtinentes, de illis disponere, & ordinare poterunt; seu etiam debuerunt, (alienatione tamen quorumcumque illius bonorum immobilium, & preciosorum mobilium eis penitùs interdicta) disponere, & ordinare, liberè, & licitè valeant. Quódque ratione quorum-

cumque beneficiorum Ecclesiasticorum curatorum, seu aliàs sacros etiam presbyteratus ordinis, etiam ex statuto, fundatione, consuetudine, privilegio vel aliàs requirentium, per eos, & eorum quemlibet, nunc, & pro tempore obtentorum, usque ad septennium à fine anni à jure præfati computandum, ad aliquem ex dictis sacris etiam presbyteratus ordinibus se promoveri facere minimè teneantur, nec ad id à quoquam inviti compelli possint, dispensamus.

In quibuscumque provinciis beneficia retinere possint, ac si in illis nati essent.

§. 11. Ipsosque Referendarios, & alios infrascriptos, & eorum singulos; omnium Regnorum, Dominiorum, & Provinciarum legitimos, & naturales, ità quòd ipsi, vel Procuratores sui illorum nomine, in regnis, dominiis, & provinciis, hujusmodi quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia ecclesiastica cum cura & sine cura, sæcularia & quorumvis Ordinum regularia, etiam ut præfertur, qualificata, etiam vigore gratiarum expectativarum, specialium vel generalium reservationum, illarúmque collationum, mutationum, extensionum, revalidationum per nos, & successores nostros Rom. Pont. pro tempore existentes, & Sedem prædictam eis concessarum, & concedendarum acceptare, ac de illis sibi provideri facere. Et illa, ac si regnorum, dominiorum, & provinciarum eorumdem oriundi, ac in illis nati essent recipere, & retinere liberè, & licitè valeant, creamus, constituimus, & deputamus.

Referendarii absentes jussionem Pontificis, aut Studii occasione, fructus Beneficiorum percipere valeant.

§. 12. Ac eisdem Referendariis, & aliis infrascriptis, ac eorum singulis, ut quoad vixerint in dicta Curia, vel aliquo beneficiorum Ecclesiasticorum, per eos pro tempore obtentorum, aut si contigerit ipsos per nos, & Rom. Pontificem pro tempore existentem, ad aliquem locum destinare, in eo loco residendo, aut literarum studio, in loco ubi illud vigeat generale, insistendo, omnes & singulos fructus, redditus, & proventus quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum per eos, in quibusvis Ecclesiis sive locis, nunc & pro tempore obtentorum, & obtinendorum, etiam si canonicatus & præbendæ, & aliàs, ut præfertur, qualificata fuerint, ac personalem residentiam ex statuto, fundatione, ac consuetudine requirant, etiam si fructus, redditus, & proventus unius beneficiorum hujusmodi, non nisi, in distributionibus quotidianis consistant, & aliorum omnium cum ea integritate (quotidianis distributionibus quoad alia dumtaxat exceptis) cum qua illos perciperent, si in eisdem Ecclesiis sive locis personaliter residerent, ac primam residentiam fecissent. Ac quoad unum ex beneficiis hujusmodi, divinis & omnibus aliis actibus interessent, & ad residendum interim, in eisdem Ecclesiis sive locis, in quibus beneficia ipsa fuerint, minimè teneantur, nec ad id à quoquam inviti coarctari valeant, percipere.

Indultum circa residentiam.

Est abrogatum infra in Pii iv. const. 91. & Conc. Trid. sess. 23. c. 1.

§. 13. Ac residendo, ubi suprà, eisdem beneficiis ecclesiasticis, cum cura & sine cura, sæcularibus & regularibus, quæ in eisdem Ecclesiis sive locis, in titulum vel commendam, ut præfertur, obtinent, & in posterùm obtinebunt, per Capellanos seu Vicarios idoneos, ad eorum notum amovibiles, in divinis deservīri, & animarum cura exerceri, & quæcumque ecclesiastica sacramenta ministrari facere liberè & licitè valeant, diœcesani loci, & cujusvis alterius licentia super hoc minimè requisita.

Confessorem sibi eligunt Referendarii, qui in casibus d. quibus hic absolvere, & vota hic non excepta commutare possint.

Attende const. 115. Clem viij. Tom. fol 181.

§. 14. Necnon ut aliquem idoneum presbyterum sæcularem, vel cujusvis Ordinis regularem, in suum possint eligere confessorem, qui vita eis comite in casibus Sedi prædictæ reservatis (præterquàm offensæ ecclesiasticæ libertatis, criminum hæresis, rebellionis, aut conspirationis in personam vel statum Romani Pontificis, seu Sedem prædictam, falsitatis literarum Apostolicarum, supplicationum & commissionum, invasionis, deprædationis, occupationis, aut devastationis terrarum & maris Romanæ Ecclesiæ, mediatè vel immediatè subjectorum, offensæ personalis, in Episcopum aut alium Prælatum, prohibitionis, devolutionis causarum ad Rom. Curiam, delationis armorum & aliorum prohibitorum ad partes infidelium) semel dumtaxat in vita, in aliis verò quotiens fuerit opportunum, confessionibus eorum diligenter auditis, pro commissis eis debitam absolutionem impendat, & injungat pœnitentiam salutarem. Necnon vota quæcumque (ultrà marino, visitationis liminum Apostolorum Petri & Pauli, ac S. Jacobi in Compostella, necnon castitatis & religionis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeat. Quódque confessor, quem duxerit eligendum, omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti & ore confessi fuerint, etiam semel in vita & in mortis articulo, plenam remissionem eis in sinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia nostra & successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium, persistentium, auctoritate Apostolica concedere possit. Sic tamen, quòd idem confessor de his, de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, eam illis per eos, si supervixerint, vel per alios si forsan tunc decesserint, faciendam injungat, quam ipsi vel alii facere teneantur.

§. 15. Liceatque eis habere altare portatile, super quo in locis ad hoc congruentibus & honestis, sine juris alieni præjudicio, & quum qualitas negociorum pro tempore ingruentium id exegerit, etiam antequam illucescat dies, circà tamen diurnam lucem, si forsan eos ad loca ecclesiastico interdicto, tàm ordinaria, quàm Apostolica auctoritate supposita eos declinare contigerit, in illis clausis janùis, non pulsatis campanis, & submissa voce, excommunicatis & interdictis exclusis, in sua & familiarium suorum domesticorum, ac quatuor aliarum personarum utriusque sexus, per eos & quemlibet eorum eligendarum præsentium, (dummodò ipsi, & illi causam non dederint interdicto, aut eis vel illis contigerit specialiter interdici) possint per se ipsos, qui presbyteri fuerint, aut proprium vel alium sacerdotem idoneum, missas & alia divina officia celebrare, seu celebrari facere, necnon tempore interdicti hujusmodi divinis interesse, ac ecclesiastica sacramenta recipere, & ipsis dicto tempore decedentibus, eorum corpora ecclesiasticæ, etiam cum funerali pompa, tradi possint sepulturæ.

Facultas habendi altare portatile, & celebrandi in locis interdicto suppositis.

§. 16. Necnon singulis Quadragesimalibus & aliis temporibus, & diebus Stationum Basilicarum, & Ecclesiarum Almæ Urbis, & extrà muros ejus, duas Ecclesias, vel duo, aut tria altaria, unius, vel diversarum Ecclesiarum, in locis ubi ipsos, & eorum singulos pro tempore esse contigerit, per singulos pro tempore eligendos, seu eligenda, visitando, omnes & singulas indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur si eisdem temporibus & diebus, Stationum Basilicas, & Ecclesias Urbis hujusmodi, & extrà muros ejus ad id deputatas personaliter visitarent.

Indulgentias Stationum Urbis Referendarii consequuntur visitando altaria per eos eligenda.

§. 17. Ac eisdem Quadragesimalibus, & aliis temporibus, quibus esus carnium, ovorum, casei, & lacticiniorum, de jure vel consuetudine est prohibitus, eisdem ovis, caseo, butyro, & aliis lacticiniis, ac de utriusque Medici consilio, carnibus, absque conscientiæ scrupulo, uti, frui, & vesci.

Carnibus vesci possunt diebus vetitis.

§. 18. Necnon etiam quoad vixerint, & quoties eis placuerit, per seipsos, aut cum uno, vel duobus amicis, seu familiaribus suis per eos pro tempore eligendis, horas canonicas diurnas pariter & nocturnas, ac alia divina officia, secundùm usum & morem dictæ Romanæ Ecclesiæ, dicere & recitare, liberè & licitè valeant, & ad alium usum super hoc bservandum minimè teneantur,

Horásque canonicas postpositis horis recitare possunt.

nec

nec ad id à quoquam; etiam ratione quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum per eos pro tempore obtentorum, inviti compelli possint, etiam indulgemus. Et ulterius Referendariis, & aliis infrascriptis, ac eorum singulis, utriusque sexus Parochianos Parochialium Ecclesiarum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque per eos & eorum singulos, nunc & pro tempore obtentorum, ad eos confessionis audiendæ causa, pro tempore confluentium, confessionibus illorum per eos diligenter auditis, à quibusvis eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis, in omnibus & singulis casibus, in quibus Ordinarii locorum de jure vel consuetudine absolvere possint, quotiens opportunum fuerit, Diœcesani loci & cujusvis alterius licentia super hoc minimè requisita, absolvere, & eis pro commissis pœnitentiam salutarem injungere.

Horásque canononicas postpositis horis recitare possint.

Ad quod vide Pii v. constit 62. Quod à nobis. Tom. 2.

§. 19. Necnon, ut de omnibus, & singulis bonis mobilibus, & se moventibus, ac immobilibus ubilibet consistentibus, necnon juribus & actionibus, quæ ad eos, & eorum quemlibet, etiam Archiepiscopos, vel Episcopos, etiam ratione suarum quibus præesse dignoscuntur, ac aliarum Cathedralium Ecclesiarum, etiam Metropolitan. ad quas eos transferri contigerit, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, sæcularium & regularium quorumcumque obtentorum & obtinendorum, quomodolibet pertinent, & pertinebunt, acquisitis, & acquirendis, prout Auditores Curiæ causarum Palatii Apostolici ex privilegio Apostolico, eis per nonnullos Romanos Pontifices prædecessores nostros, & præsertim præfatum Julium prædecessorem per ejus literas, quas non vidisse, tenuisse, & legisse, etiam motu simili attestamur, etiam cum expressis clausulis derogatoriorum derogatoriis concesso vel aliàs disponere, erogare, testari, codicillari & convertere possint, tàm in vita, quàm eorum ultima voluntate, aut alio quocumque tempore, ac inter consanguineos, & alias quascumque personas, etiam non notas, & loca etiam causa mortis, aut donationis inter vivos, necnon pro expensis funerum, & remuneratione illorum, qui eis viventibus servierint, disponere, erogare, testari, codicillari, & ordinare, ac illa alios in pios, & quoscumque alios licitos usus, prout videbitur expedire convertere, absque aliquo conscientiæ scrupulo, liberè & licitè valeant.

Resignandíq; & permutandi beneficia.

§. 20. Et demùm, eis & illorum singulis, beneficia ecclesiastica, cum cura & sine cura, sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, quæ etiam ex quibusvis concessionibus, & dispensationibus Apostolicis in titulum, & commendam ac ut invicem, seu aliis beneficiis ad eorum vitam unita obtinent, & in posterùm obtinebunt, simul vel successivè, simpliciter, aut pro alio, vel aliis simili, vel dissimili, aut similibus, vel dissimilibus, beneficio, seu beneficiis, ecclesiastico, vel ecclesiasticis, cum quibusvis personis secum permutare volentibus, ex causa permutationis hujusmodi, in qua tamen nulla illicita pactio, sive simoniaca pravitas interveniat, in Ordinariorum locorum, aut Canonicorum Metropolitanorum, vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum, seu aliarum personarum in dignitate Ecclesiastica constitutarum, ad id per eos, vel Procuratores suos legitimos, eligendorum seu eligendarum manibus extrà Romanam Curiam præfatam, ejusdem Apostolicæ Sedis, seu cujusvis alterius licentia super hoc minimè requisita, quotiens eis placuerit, resignandi, & commendis cedendi, necnon unionum hujusmodi dissolutioni consentiendum, ipsis Ordinariis, Canonicis, & personis in dignitate ecclesiastica constitutis resignationes ab eisdem Referendariis, & aliis infrascriptis, simpliciter, vel ex eadem causa, & ab ipsis compermutantibus personis, ex dicta causa dumtaxat, & commendarum cessiones extrà eamdem Curiam recipiendi, & admittendi, unionésque hujusmodi dissolvendi, necnon ea, quæ ipsi Referendarii, & alii infrascripti simpliciter resignaverint, seu quorum commendis cesserint, aut unionum dissolutioni consenserint idoneæ, vel idoneis ad id per eos seu Procuratores prædictos nominandis; etiam quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia ecclesiastica obtinentibus & expectantibus, & quæ ex eadem causa secum permutantibus personis. Quæ verò ipsæ compermutantes personæ resignaverint, beneficia hujusmodi, etiam si, ut præfertur, qualificata, & per eos prò tempore obtenta, ex personis ipsorum Referendariorum, & aliorum infrascriptorum vel quavis alia causa dispositioni Apostolicæ generaliter reservata, seu ex generali reservatione Apostolica affecta fuerint (dummodò Prioratus, vel alia dignitas Conventualis, aut in Metropolitana, vel aliis Cathedralibus post Pontificales majores, seu Collegiatis Ecclesiis hujusmodi principales, ac compermutantium personarum similem facultatem non habentium, beneficia hujusmodi dispositioni Apostolicæ generaliter reservata, seu affecta non existant) eisdem Referendariis, & aliis infrascriptis, per eos quoad viverint, juxtà tenorem dispensationum eis pro tempore concessarum in titulum vel commendam tenenda, conferendi, & de illis etiam providendi, omniáque & singula alia in præmissis & circa ea, necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi; & exequendi, etiam si dicti Referendarii beneficiorum hujusmodi possessionem per quatuor menses non obtinuerint, aut illam nondum assecuti fuerint, pœnam & liberam facultatem concedimus.

§. 21. Decernentes, semel admissum & receptum in Referendarium hactenùs & in futurùm, semper Referendarium existere, ac ejus officium, quoad vixerit durare, & privilegiis aliis Referendariis concessis pro tempore gaudere, & inter illos primò quandocumque admissum, cæteris quacumque etiam Pontificali dignitate fungentibus, in officio Referendariatus hujusmodi præferri. — Referendarii officium curat vita durante, & primo admissi, cæteris præferuntur.

§. 22. Sicque pro præmissorum omnium validitate, efficacia, & observatione, per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii hujusmodi Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter sententiandi, judicandi, interpretandi facultate, sententiari, judicari, interpretari, & definiri debere, necnon irritum & inane quicquid desuper per quoscumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. — Decretum irritans.

§. 23. Quocircà venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Sipontino & Episcopo Nuscano, ac dilecto filio Vicario venerabilis, fratris nostri Archiepiscopi Mediolanensis in spiritualibus generali, tenore præsentium committimus & mandamus, quatenùs ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Referendariorum, & aliorum infrascriptorum prædictorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant, auctoritate nostra; præsentes literas, & in eis contenta quæcumque firmiter observari, ac per Referendarios, & alias infrascriptos necnon singulos alios quos ipsæ præsentes literæ concernunt, illis omnibus pacificè gaudere, ac fructus, redditus, & proventus prædictos eisdem Referendariis, & aliis infrascriptis, juxta hujusmodi nostræ concessionis de illis in absentia percipiendis, continentiam & tenorem, integrè ministrari, Non permittentes eos per Archiepiscopos, Episcopos, Prælatos, Ordinarios, Vicarios, Officiales, Locatenentes, Judices, & exactores præfatos, ac dilectos filios Eccle- — Defensores Referendariorum.

siarum

siarum prædictarum Capitula, seu quoscumque alios, quacumque auctoritate jungentes, contra præmissa vel eorum aliquod, aut præsentium tenorem quomodolibet molestari, inquietari, perturbari, aut ad residendum in eisdem Ecclesiis, sive locis compelli. Contradictores, molestatores quoslibet & rebelles per censuras, &c. Non obstantibus, &c.

Declaratio circa beneficia.

§. 23. Volumus autem quòd incompatibilia sæcularia, & sub eisdem tectis consistentia, ac sacros ordines requirentia, & alia sæcularia, necnon regularia beneficia hujusmodi, debitis proptereà non fraudentur obsequiis, & animarum cura in eis, quibus illa imminebit nullatenùs negligatur, sed in eis quorum fructus hujusmodi ipsos Referendarios, & alios infrascriptos, in absentia percipere contingeret, per bonos, & sufficientes Vicarios, quibus de ipsorum beneficiorum proventibus necessaria congruè ministrentur, & diligenter exerceatur, & inserviatur inibi laudabiliter in divinis. Ac sub eisdem tectis consistentium consueta, & regularis beneficiorum prædictorum antedicta onera congruè supportentur. Ac quòd ipsi Referendarii, & alii infrascripti, infrà dictum annum duo ex tribus præbendis, aut totidem dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis sub eisdem tectis consistentibus quæ maluerint, pro aliis beneficiis cum retentis Canonicatibus permutare, alioquin illa duo, quæ primò assecuti fuerint, ex tunc dicto anno elapso vacare decernimus, dimittere omninò teneantur.

Et confessionale.

§. 24. Et ne, quod absit, Referendarii ipsi propter hujusmodi gratiam vel concessionem eligendi Confessorem, reddantur procliviores ad illicita in posterùm committenda, etiam volumus, quòd si à sinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia, & devotione nostra, vel successorum nostrorum canonicè intrantium, destiterint, aut ex confidentia ejusdem concessionis, vel remissionis aliqua forsàn commiserint, concessio, & remissio prædictæ, & quoad illas dumtaxat, præsentes literæ eis nullatenùs suffragentur.

Et celebrandi ante diem.

§. 25. Quódque indulto celebrandi, seu celebrari faciendi antè diem, parcè utantur, quia cùm in altaris ministerio immoletur Dominus noster JESUS CHRISTUS DEI Filius, qui candor est lucis æternæ, congruit hoc non noctis tenebris fieri, sed in luce.

Recitandique horas Canonicas.

§. 26. Ac quòd dùm eosdem Referendarios divinis officiis in aliquibus Ecclesiis contigerit interesse, illum morem, qui in eisdem Ecclesiis observabitur circà hujusmodi horas canonicas dicendas studeant observare.

Disponendique de bonis Ecclesiasticis.

§. 27. Necnon, ut in eorumdem ecclesiasticorum dispositione bonorum juxta quantitatem, residui erga Ecclesias à quibus eadem perceperint, se liberales exhibeant, prout conscientia eis dictaverit, & animarum suarum saluti viderint expedire. Quódque si singulorum beneficiorum prædictorum simpliciter resignandorum, seu quorum commendis dicti Referendarii, & alii infrascripti cesserint, aut dissolutioni unionum consenserint, fructus, redditus, & proventus vigintiquatuor florenorum auri de Camera, secundùm communem æstimationem, valorem annuum excedant, conferentes, & illi quibus conferentur, etsi ex dicta causa resignationis hujusmodi fiant, ac suorum, & eis ex eadem causa collatorum beneficiorum hujusmodi, fructus, redditus, & proventus inæquales majoris valoris fuerint, etiam si ipsa æqualitas vigintiquatuor florenorum similes, secundùm æstimationem prædictam non transcendat, similiter conferentes prædicti, & illi, quibus beneficia majoris valoris hujusmodi collata fuerint, de nominibus, & cognominibus personarum, & beneficiorum eorumdem, ac diebus factarum collationum hujusmodi gentes Cameræ Apostolicæ, aut Collectores, vel Subcollectores fructuum, & proventuum eidem Cameræ debitorum in partibus illis pro tempore deputatos, infrà unius si citrà, & tres menses si ultrà montes collationes ipsæ factæ fuerint juxta Sixti IV. & Innocentii VIII. prædictorum super hoc editas literas certificare procurent, alioquin beneficia ipsa sic collata vacare censeantur eo ipso.

Fides transumptorum.

§. 28. Verùm, quia difficile foret præsentes literas ad singula, in quibus de eis forsan facienda foret: loca deferre, similiter volumus, & eadem auctoritate decernimus, quòd ipsarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio & alibi ubi opus fuerit, adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ.

Forma autem juramenti quod Notarii, Tabelliones, & Judices per dictos Referendarios creandi præstabunt, talis est.

Forma Juramenti Notariorum à Referendariis creandorum.

§. 29. EGo N. ab hac hora inantea, fidelis & obediens ero beato Petro, & S. R. E. & D. N. D. Paulo Papæ III. suisque successoribus canonicè intrantibus, non ero in consilio cum alio, consensu, vel facto, ut vitam perdant, aut membrum, seu capiantur mala captione. Consilium verò, quod mihi per se, aut literas, seu nuncium manifestabunt, & ad eorum damnum scienter nemini pandam. Si verò aliquid ad mei notitiam pervenire contingat, quod in periculum Romani Pontificis, aut Ecclesiæ Romanæ vergeret seu grave damnum, illud pro posse impediam, & si hæc impedire non potero, procurabo bona fide id ad notitiam D. N. Papæ perferre. Papatum Romanum, & regalia S. Petri, ac jura ipsius Ecclesiæ, si qua eidem Ecclesiæ in Civitate, vel Terra, de qua sum oriundus, habeat, adjutor eis ero ad defendendum, & recuperandum contrà omnes homines. Tabellionatus officium fideliter exercebo. Contractus in quibus exigitur consensus partium, fideliter faciam, nil addendo vel minuendo sine voluntate partium, quod substantiam immutet. Verùm in conficiendo aliquod instrumentum uniussolius partis si sit requirenda voluntas, hoc ipsum faciam. Instrumentum non conficiam de aliquo contractu quo faciam intervenire vim, vel fraudem. Contractus in protocollum redigam, & postquàm redegero malitiosè non deferam. Citrà voluntatem illorum quorum est contractus, super eo conficiam publicum instrumentum, ac solito meo jusso & consueto salario. Sic me Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia.

Moderatio Privilegii circa Gabellam Vini.

§. 30. Volumus autem, quòd ii ex prænominatis qui ex aliqua causa privilegio extrahendi gratis, ut præmittitur, vinum ex Ripa & Riperibus utuntur, indulto vigore præsentium eis super extractione sex vegetum vini concesso, uti non debeant neque possint.

Dat. P. A. 6. die 30. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die trigesima Julii, millesimo quingentesimo quadragesimo, Pontificatus nostri Anno sexto.

XXIV.

De appellationibus non admittendis non facto deposito pœnæ, in qua rei vel eorum fidejussores ad favorem R. Cameræ Apostolicæ, aut ejus Fisci condemnantur.

Constitutio ista confirmatur & ampliatur à Pio IV. in constit. 52. Etsi cuncta, ubi materiam hujusmodi appellationum notabo, in Tomo 2. fol. 71.

dita A. D. 1540.

PAULUS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa istius constitut.

CUm (ſicut ex plurimorum fide dignorum relatione accepimus) nonnulli Civitatum, Terrarum, ac locorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ mediatè & immediatè ſubjectorum, & præſertim Provinciæ noſtræ Romandiolæ, ad evitandum ſeu differendum pœnarum condemnationes & ſolutiones, ad appellationes plerumque etiam frivolas recurrant, cauſáſque appellationum hujuſmodi coràm diverſis Judicibus ordinariis & delegatis, etiam in Romana Curia per diverſa reſcripta nobis, vel Signatura noſtra Juſtitiæ extorta introduci procurent, contrà formam diverſarum conſtitutionum plurimorum Romanorum Pontificum, & præſertim Julii II. Leonis X. & Clementis VII. prædeceſſorum noſtrorum, quibus inter alia cautum fuit, quòd appellationes in cauſis condemnationum, & Fiſcalibus, niſi facto depoſito pœnæ ad quam appellans foret condemnatus, admitti non poſſet, ſed ad pœnæ hujuſmodi exactionem procedi deberet, prout latiùs in conſtitutionibus hujuſmodi, quarum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, continetur.

Julii II. const. est sup. fol. 178.

Confirmatio hujus Papæ.

§. 1. Nos prædeceſſorum noſtrorum prædictorum veſtigiis inhærendo, indemnitati Cameræ Apoſtolicæ in quantum poſſumus, providere cupientes, Motu proprio & ex certa ſcientia, conſtitutiones prædictas, & in eis contenta quæcumque tenore præſentium confirmamus & approbamus, illáſque in quantum opus ſit, innovamus.

Ampliatio.

§. 2. Et nihilominùs Motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus, de novo ſtatuimus & ordinamus per præſentes, quòd nullæ appellationes & provocationes in cauſis criminalibus, ſeu mixtis ac Fiſcum & Cameram Apoſtolicam quomodolibet concernentibus, non facto depoſito pœnæ, in qua delinquintes, aut illi qui pro delinquentibus ipſis fidei juſſiſſent, vel ex contractu quoquomodo condemnandi venirent, aut hactenùs condemnati fuiſſent, recipi, & admitti poſſint, ſed appellationes & provocationes hujuſmodi tàm hactenùs in cauſis hujuſmodi interpoſitas, quàm in futurum interponendas, ac appellantes ipſos rèjici debere.

Annullatio commiſſionum ſignatarum abſque clauſula, facto depoſito.

§. 3. Illáſque, ac quæcumque reſcripta, & commiſſiones ſimilium cauſarum, ad cujuſvis inſtantiam, per quemcumque ad commiſſiones Signaturæ Juſtitiæ ſignandas deputatum, etiam per nos, & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices hactenùs ſignatas, & in futurum ſignandas, non facto dicto depoſito, nullius fore & eſſe roboris vel momenti, ſed illis non obſtantibus ad ulteriora in cauſis ipſis uſque ad pœnarum dictarum effectualem exactionem procedi, debere, prout procedi mandamus per præſentes.

Vel Fiſco, aut Theſaurario Provinciæ citato.

§. 4. Et inſuper, nullæ commiſſiones, Fiſcum & Cameram Apoſtolicam quomodolibet concernentes, per quemcumque à nobis, & Sede Apoſtolica ad commiſſiones in Signatura Juſtitiæ ſignandas, ut præfertur, deputatum, nec etiam per nos, & ſucceſſores noſtros prædictos ſignari poſſint, niſi Fiſci, & Cameræ præfatæ Procuratore, & Theſaurario provinciæ, de cujus etiam intereſſe ageretur, ſi in Romana Curia præſens fuerit, citatis, & aliter ſignatæ nullius ſint roboris vel momenti.

Clauſulæ ſublatæ.

§. 5. Et ità per quoſcumque Judices, etiam Sedis Apoſtolicæ, ac de latere Legatos, Vicelegatos, Præſidentes, Gubernatores, & quoſvis alios judicari, & definiri debere, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & definiendi facultate, irritúmque & inane quicquid contrà præſentium tenorem contigerit attentari.

Executorum hujus conſt. deputatio.

§. 6. Mandantes dilectis filiis Camerario, Theſaurario, Præſidentibúſque & Clericis Cameræ Apoſtolicæ, quatenùs præmiſſa, tàm in dicta Provincia, quàm aliis Civitatibus, Terris, locis S. R. E. mediatè vel immediatè ſubjectis, ac Alma Urbe noſtra inviolabiliter obſervari mandent & faciant. Contradictores quoſlibet & rebelles, per cenſuras eccleſiaſticas, & alias etiam pecuniarias & privatorias pœnas, de quibus eis videbitur, auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Contrariorum derogatio.

§. 6. Non obſtantibus omnibus & ſingulis ſuprà dictis, privilegiis quoque & indultis, conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, etiam reſcriptis, commiſſionibus etiam manu noſtra contra præmiſſorum tenorem ſignatis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptorum fides.

§. 8. Volumus autem quòd præſentium copiis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. P. A. d. die 13. Septemb.

Dat. in noſtra Civitate Urbevetana, ſub annulo Piſcatoris, die decima tertia Septembris, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo, Pont. noſtri Anno ſexto.

XXV.

Approbatio inſtituti & Religionis Clericorum Regularium Societatis JESU.

Hoc inſtitutum latiùs explicatum approbavit Julius III. infrà in conſt. 9. Expoſuit. Ac rejectis quibuſdam oppoſitionibus approbavit poſt Concilium Trid. Greg. XIII. in conſt. 89. Aſcendente. Noviſque impugnationibus repulſatis, itidem opprobavit Greg. XIV. in conſt. 10. Eccleſiæ. Tom. 2.

Eidem Religioni quamplura Romani Pont. privilegia & gratias elargiti ſunt, quæ longum eſſet hic referre, ideò videas hic infrà in conſt. 48. Licet debitum, & in d. conſt. 89. Greg. XIII. Tom. 2. Et ſignanter hanc religionem inter Ordines Mendicantes eſſe, & eorum privilegiis gaudere cenſuit Pius V. in conſt. 131. Dùm indefeſſæ. Conſervatores & Judices ejus cauſarum dedit idem Pius, ut habetur in conſt. 1. Greg. XIII. Æquum. Exemptionem à publicis ſupplicationibus tribuit idem Greg. in conſt. 36. Quæcumque. Et à decimis & aliis impoſitionibus in conſt. 51. Paſtoralis. Privilegiúmque ædificandi ubique Eccleſias conceſſit in alia conſt. 39. Salvatoris. Uſum altaris portatilis permiſit in conſt. 57. Uſum. Facultatem aperiendi literas ſacræ Pœnitentiariæ, indulſit in conſt. 75. Exponi. Alienandíque bona auctoritatem in conſt. 76. Apoſtolicæ, Suſcipiendíque ordines, omni tempore & à quolibet Antiſtite in conſt. 77. Pium. Et quòd prædicare poſſint, etiam ſacris non initiati. Et quòd emiſſis votis ad Cartuſianos tantum tranſeant in conſt. 95. Vigore. Reciperéque Novitios etiam non ſervata bulla Sixti V. decrevit Greg. XIV. in conſt. 15. Exponi. Et inſtituere poſſe Congregationes ſæcularium conceſſit Sixtus V. in conſt. 51. Superna. in d. Tom. 2.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1540.

Exordium.

REgimini Militantis Eccleſiæ meritis licet imparibus, diſponente Domino, præſidentes, & animarum ſalutem prout ex debito paſtoralis officii tenemur, ſolicitis ſtudiis exquirentes, fideles quoſlibet qui vota ſua in id exponunt Apoſtolici favoris gratia confovemus, aliáſque deſuper diſponimus, prout temporum & locorum qualitate penſata, id Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Ignatius de Loyola, & alii hic nominati in unum convenerunt, & Dei ac Rom. Pont. ſervitio ſe dedicarunt, pia opera his expreſſa facien.

§. 1. Nuper ſiquidem accepimus, quòd dilecti filii Ignatius de Loyola, & Petrus Faber, ac Jacobus Laynez, necnon Claudius Jayus, & Paſchaſius Broet, ac Franciſcus Xaviere, necnon Alphonſus Salmeron, & Simon Rodericus, ac Joannes Coduri, & Nicolaus de Bobadilla, presbyteri Pampilonen. Gebennen. Seguntin. Toletanen. Viſen. Ebredunen. & Palentin. Civitatum & Diœc. reſpectivè in artibus Magiſtri in univerſitate Pariſien.

graduati & in Theologicis studiis per plures annos exercitati, Spiritu sancto (ut piè creditur) afflati, jam dudùm è diversis Mundi regionibus descendentes in unum convenerunt, & socii effecti, abdicatis hujus sæculi illecebris, eorum vitam perpetuò Domini nostri JESU CHRISTI, atque nostro & aliorum successorum nostrorum Romanorum Pontificum servitio dedicarunt, & jam quampluribus annis laudabiliter in vinea Domini se exercuerunt, Verbum Dei prævia sufficienti licentia, publicè prædicando, fideles privatim ad benè beatéque vivendum exhortando, & ad pias meditationes excitando, hospitalibus inserviendo, pueros & personas rudes ea quæ ad Christianam hominis institutionem sunt necessaria docendo, & demùm omnia charitatis officia, & quæ ad animarum consolationem faciunt, ubique terrarum ubi peregrinati sunt, multa cum laude obeundo.

Et cùm Romam venissent, & certam vivendi Regulam instituissent, multi eorum vitæ institutum laudarunt & secuti sunt.

§. 2. Cùmque ad hanc Almam Urbem se contulerint, & in charitatis vinculo persistentes ad perficiendam & conservandam eorum Societatis in Christo unionem, quandam vivendi formulam juxta ea quæ ad propositum sibi finem conducere usu didicerunt, Evangelicis consiliis, & Canonicis Patrum sanctionibus conformem ediderint, factum est, ut ipsorum sociorum vitæ institutum sub dicta formula comprehensum, non solùm à multis probis viris, & Deum zelantibus laudetur, verùm etiam à quibusdam ità approbetur, ut illud etiam sequi velint.

Cujus instituti Regula hic inseritur.

§. 3. Formulæ autem prædictæ tenor sequitur, & est talis.

Castitatis voto.

§. 4. Quicumque in Societate nostra, quam JESU nomine insigniri cupimus, vult sub Crucis vexillo Deo militare, & soli Domino, atque Romano Pontifici ejus in terris Vicario servire, post solemne perpetuæ castitatis votum, proponat sibi in animo se partem esse Societatis, ad hoc potissimùm institutæ, ut ad profectum animarum in vita & doctrina Christiana, & ad fidei propagationem per publicas prædicationes, & verbi Dei ministerium spiritualia exercitia, & charitatis opera, & nominatim per puerorum, ac rudium in Christianissimi institutionem, ac Christifidelium in confessionibus audiendis spiritualem consolationem præcipuè intendat, curétque, primò Deum, deindè hujus sui instituti rationem, quæ via quædam est ad illum semper antè oculos habere, & finem hunc sibi à Deo propositum totis viribus assequi. Unusquisque tamen secundùm gratiam sibi à Spiritu sancto subministratam, & vocationis suæ proprium gradum, ne quis fortè zelo utatur, sed non secundùm scientiam, cujus proprii cujusque gradus judicium & officiorum discretio, ac distributio tota sit in manu Præpositi seu Prælati per nos eligenti, ut congruus ordo servetur in omni benè instituta Communitate necessarius.

Præpositi munere.

§. 5. Qui quidem Præpositus de consilio consociorum constitutiones, ad constructionem hujus propositi nobis finis conducentes in consilio condendi auctoritatem habeat majori suffragiorum parte semper statuendi jus habente. Consilium verò intelligatur esse in rebus quidem gravioribus ac perpetuis, major pars totius Societatis, quæ à Præposito commodè convocari poterit, in levioribus autem & temporaneis, omnes illi, quos in loco ubi Præpositus noster residebit, præsentes esse contigerit, Jubendi autem jus totum penes Præpositum erit.

Obedientia erga Roman. Pontificem.

§. 6. Sciant omnes socii, & non solùm in primis professionis suæ foribus, sed quoad vixerint quotidiè animo volvant Societatem hanc universam & singulos sub Sanctissimi Domini nostri Papæ, & aliorum Romanorum Pontificum successorum ejus, fideli obedientia Deo militare, & quamvis Evangelio doceatur, & fide orthodoxa cognoscamus, ac firmiter profiteamur omnes Christifideles Romano Pontifici tamquàm capiti, ac JESU CHRISTI Vicario subesse, ad majorem tamen nostræ Societatis humilitatem, ac perfectam uniuscujusque mortificationem; & voluntatum nostrarum abnegationem summoperè conducere judicavimus, singulos nos, ultrà illud commune vinculum, speciali voto adstringi. Ità ut quicquid modernus, & alii Romani Pontifices pro tempore existentes jusserint, ad profectum animarum & fidei propagationem pertinens, & ad quascumque provincias non mittere voluerit, sine ulla tergiversatione aut excusatione illicò quantum in nobis fuerit, exequi teneamur, sive miserit nos ad Turcas, sive ad quoscumque alios infideles, etiam in partibus, quas Indias vocant, existentes, sive ad quoscumque hæreticos, seu schismaticos, seu etiam ad quosvis fideles. Quamobrem qui ad nos accessuri sunt, & antequàm huic oneri humeros supponant, diù multúmque meditentur an tantum spiritualis in bonis habeant, ut turrim hanc juxta consilium Dominicum possint consummare, hoc est an Spiritus sanctus, qui illos impellit, tantum illis gratiæ polliceatur, ut hujus vocationis pondus, illo adjuvante se laturos sperent, & postquàm Domino inspirante, huic JESU Christi militiæ nomen dederint, die noctúque succincti lumbos, & ad tàm grandis debiti solutionem prompti esse debebunt.

Missionibus non procurandis nec vitandis.

§. 7. Ne qua autem possit esse inter nos missionum, ac provinciarum hujuscemodi, aut ambitio, vel detractio, profiteantur singuli se numquàm directè aut indirectè de hujusmodi missionibus quicquam cum Romano Pontifice curatoros, sed omnem hanc curam Deo & ipsi Pontifici tamquàm ejus Vicario, & Societatis Præposito dimissuros. Qui Præpositus sicut cæteri etiam profiteatur, se nihil de suimet ipsius missione in alterutram partem, nisi de Societatis consilio cum dicto Pontifice esse curaturum.

Præpositi auctoritate.

§. 8. Voveant singuli, se in omnibus quæ ad Regulæ hujus nostræ observationem faciunt, obedientes fore Societatis Præpositio.

§. 9. Ille autem jubeat ea quæ ad constructionem propositi sibi à Deo & à Societate finis cognoverit esse opportuna; In prælatione autem sua, benignitatis ac mansuetudinis, charitatísque CHRISTI Petri, Paulique formulæ semper sit memor, & tàm ipse, quàm Consilium ad normam hanc assiduè spectent. Et nominatim commendatam habeant institutionem puerorum ac rudium in Christiana doctrina decem præceptorum, atque aliorum similium rudimentorum, quæcumque secundùm circumstantias personarum, locorum, ac templorum illis congrua videbuntur. Etenim maximè necessarium circà providentiam hujus rei diligenter Præpositum & Consilium vigilare, cùm & in proximis ædificium fidei sine fundamento non possit consurgere, & in nostris periculum sit, ne ut quisque erit doctior ità provinciam hanc tamquàm primo aspectu minùs speciosam forsitàn detrectare conetur, cùm tamen re vera nulla sit fructuosior vel proximis ad ædificationem vel nostris ad charitatis & humilitatis simul officia exercenda. Subditi verò, tùm propter numquam satis laudatum humilitatis assiduum exercitium, Præposito in omnibus ad institutum Societatis pertinentibus parere semper teneantur, & in illo CHRISTUM veluti præsentem agnoscant, & quantum decet venerentur.

Paupertatis voto.

§. 10. Cùm autem experti fuerimus jucundiorem, puriorem, & ad proximi ædificationem aptiorem esse vitam ab omni avaritiæ contagione quàm remotissimam, & Evangelicæ paupertati quàm simillimam; cúmque sciamus Dominum nostrum JESUM CHRISTUM servis suis regnum Dei solùm inquirentibus necessaria ad victum & vestitum esse subministraturum; voveant singuli & universi perpetuam paupertatem, declarantes quòd non solùm privatim, sed neque etiam communiter possint pro Societatis sustentatione, aut usu ad bona aliqua stabilia, aut ad proventus seu introitus aliquos, jus aliquod civile acquirere, sed sint contenti usu

tantùm

tantùm rerum sibi donatarum, ad necessaria sibi comparanda recipere.

Non tamen modo ad Collegia.

§. 11. Possint tamen habere in Universitatibus Collegium seu Collegia habentia redditus, census seu possessiones, usibus & necessariis studentium applicandas, retenta penès præpositum & Societatem omnimoda gubernatione, seu superintendentia super dicta Collegia & prædictos studentes, quoad Gubernatoris, seu Gubernatorum, ac studentium electionem, ac eorumdem admissionem, emissionem, receptionem, exclusionem, statutorum ordinationem, circa studentium instructionem, ædificationem, ac correctionem, victus, vestitúsque ei ministrandi modum, atque aliam omnimodam gubernationem, regimen, ac curam. Sic tamen ut neque studentes dictis bonis abuti, neque Societas proprios usus convertere possit, sed studentium necessitati subvenire. Qui quidem post cognitum in spiritu & literis eorum profectum, & post sufficientem probationem in Societatem nostram admitti possint.

Officio privatim recitando.

§. 12. Socii omnes quicumque in Sacris fuerint, quamvis beneficia ecclesiastica, aut eorum redditus non habeant, teneantur tamen singuli, privatim ac particulariter, & non communiter ad dicendum officium secundùm Ecclesiæ ritum.

Finis d. Regulæ.

§. 13. Hæc sunt quæ sub præfati domini nostri Pauli, & Sedis Apostolicæ beneplacito, de nostra professione typo quodam explicare notuimus, quod nunc fecimus, ut summatim scriptione hac informaremus, tùm illos qui nos de nostro vitæ instituto interrogant, tùm etiam posteros nostros, si quos, Deo volente, imitatores umquam habebimus hujus vitæ, quàm cum multas magnásque habere annexas difficultates fuerimus experti, opportunum judicavimus etiam statuere. Ne quis in hoc Societate recipiatur, nisi diu ac diligentissimè fuerit probatus. Cumque prudens in Christo, & vel doctrina, seu vitæ Christianæ puritate apparuerit conspicuus, tunc demùm admittatur ad JESU CHRISTI militiam, qui tenuibus cœptis nostris favere dignetur ad gloriam Dei Patris, cui soli sit semper decus, & honor in sæcula, Amen.

Papæ confirmatio.

§. 14. Cùm autem nil in præmissis reperiatur quod pium non sit, aut sanctum. Nos (ut iidem socii, qui nobis super hoc humillimè supplicari fecerunt, in eorum pio vivendi proposito eo promptiores existant, quo se majori Sedi Apost. gratia complecti cognoverint, & præmissa per nos approbari viderint) præmissa omnia singula tamquàm ad spiritualem profectum eorumdem Sociorum, & reliqui Christiani gregis opportuna, Apostolica auctoritate, tenore præsentium ex certa scientia approbamus, confirmamus, & benedicimus, ac perpetuæ firmitatis munimine roboramus, ipsósque socios sub nostra & hujus sanctæ Sedis Apostolicæ protectione suscepimus, eis nihilominùs concedentes, quòd particulares inter eos constitutiones, quas ad Societatis hujusmodi finem & JESU CHRISTI Domini nostri gloriam, ac proximi utilitatem conformes esse judicaverint, condere liberè & licitè valeant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 15. Non obstantibus generales Concilii, & fœlicis recordationis Gregorii Papæ X. prædecessoris nostri, ac quibusvis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apost. cæterísque contrariis quibuscumque.

Numerus Sociorum.

§. 16. Volumus autem quòd in Societate hujusmodi usque ad numerum sexaginta personarum normulam vivendi hujusmodi profiteri cupientium, & non ultrà admitti, & Societati præfatæ aggregari dumtaxant valeant.

Nulli ergò, &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 6. die 26. Novembris.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1540. 5. Calend. Octobr. Pont. nostri Anno sexto.

XXVI.

Approbatio Confraternitatis nuper in Urbe institutæ, ad pauperes Orphanos piè educandos, bonísque artibus instruendos. Ejúsque erectio in Archiconfraternitatem, cum privilegiorum elargitione, jurisdictionéque S. R. E. Cardinalis ejus Protectoris, ad ejusdem lites & causas cognoscendas.

Quoad facultatem qua ista Archiconfraternitas utitur, in aliis Confraternitatibus sibi aggregandis, servare debet formam ad hoc præscriptam à Clem. VIII. in suo const. 115. Quæcumque, in Tomo 3. fol. 182.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1541.

Prœmium.

ALtitudo divinæ providentiæ nullis præscripta limitibus, nullísque terminis comprehensa, cœlestia pariter & terrestria inscrutabili ratione disponit, & mortalium mentes ad ea charitatis opera exercendum frequenter excitat, per quæ ipsi Deo acceptiores reddantur; & pauperum aliarúmque miserabilium personarum, præsertim puerorum & puellarum parentibus orbatorum per urbem hinc inde vagantium, quos fames cruciat, & omnium egestas consumit, necessitatibus succurratur, desideratáque plurimum salus proveniat animarum. Unde nos quibus, meritis licèt imparibus universalis Ecclesiæ regimen eadem est providentia creditum, iis quæ propterea facta fuisse comperimus ut firma perpetuò & illibata permaneant, Apostolici muniminis libenter adjicimus firmitatem, & singulorum fidelium, præsertim Curialium nostrorum vota quæ ad id pertinere noscuntur, pii patris affectione prosequimur, & ut optatos sortiantur effectus opem & operam quantum cum Deo possumus impendimus efficaces, & fideles ipsos ad opportuna iis suffragia exhibendum quibusdam quasi allectivis muneribus, indulgentiis videlicet & remissionibus invitamus, ut per temporalia bona quæ erogaverint, præmia consequantur salutis æternæ.

Confraternitas ad colligendum piéque educant Orphanos in Urbe a Curialibus instituta fuit.

§. 1. Dudum, sicut nobis innotuit, nonnulli probatæ vitæ Curiales, Charitate omnium suprema virtute, circà pueros, & puellas Orphanos pauperésque & miserabiles personas pudendas infirmas, quas Redemtor noster potissimè commendavit moti, piè attendentes, quòd in Romana Curia, quæ maximè forensium & ignotorum numero frequentatur, quàmplures pueri pauperes parentibus orbati, claritate ingenii prædìti, ac dociles & idonei reperiebantur, ut de magno illorum tàm in sacræ paginæ quàm utriusque juris & aliis scientiis, ac diversis exercitiis profectu, si eis ad onera & impensa ratione studiorum & exercitiorum hujusmodi incumbentia supportanda sufficerent, spes certa verisimiliter conciperetur: Cupientésque præmissis & aliis in dicta Curia necessitatibus & charitatis operibus providere, ac quòd provisio hujusmodi perpetuo duraret atque vigeret, convocatis ad id quàmpluribus aliis Curialibus & Civibus Romanis, Societatem inter se inierunt, & quàmplures parentibus orbatos ac egenos pueros, & puellas hinc inde per Urbes dispersas, ac ostiatim victum quærentes, in unum in certo ad id deputato loco convenerunt, & eorum expensis ac aliis Christifidelium piis eleemosynis eisdem pueris ut à malo retraherentur, bonísque moribus imbuerentur, & virtutibus ornarentur, de providis Gubernatoribus & Magistris, ac victu, vestitu, & aliis necessariis providere curarunt. Necnon Confraternitatem in qua vigintiquatuor, & ultrà, quorum aliqui S. R. E. Cardinales & Episcopi, ac alii Prælati, aliqui ejusdem Curiæ Officiales & aliqui Curiales, etiam cives Romani existunt, instituerunt.

Quæ ab isto Pont. approbatur.

§. 2. Nos igitur, gratias DEO agentes, quòd nostro tempore à dictis Curialibus tanta necessaria charitatis opera in ipsa Urbe cœperint exerceri, cupientes

tes ut ea perpetuò frequententur, & illis Confratres hujusmodi animo hilari insistant, Confratres prædictos, eorúmque singulos quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, è jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon fructuum, reddituum, & proventuum dictæ Confraternitatis verum annum valorem, præsentibus pro expressis habentes ipsorum Confratrum supplicationibus in hac parte inclinati, institionem Confraternitatis hujusmodi, ac quæcumque statuta & ordinationes per eosdem Confratres edita, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, ex certa nostra scientia approbamus & confirmamus: supplentes omnes & singulos juris & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem.

Et de novo instituitur.

§. 3. Ipsamque Confraternitatem sub B. MARIÆ Visitationis Orphanorum, seu alia de qua eisdem Confratribus videbitur invocatione pro tot Confratribus, seu utriusque sexus personis, qui eam ingredi voluerint de novo erigimus & instituimus.

In Archiconfraternitatem erigitur.

§. 4. Illámque in Archiconfraternitatem, capútque omnium aliarum Confraternitatum, ac hospitalium, & aliorum quorumlibet locorum eorumdem Orphanorum puerorum & puellarum ubilibet instituendarum Confratrum, ac erectorum & erigendorum hospitalium ac locorum puerorum & puellarum hujusmodi, auctoritate & tenore, ac scientia prædictis immediatè subjicimus, & facimus membra ab Archiconfraternitate hujusmodi dependentia. Ita quòd Confraternitates & hospitalia, ac loca illis subjecta, & ab eis dependentia hujusmodi, ipsam Confraternitatem uti eorum Superiorem in aliquo saltem reverentiali obedientia singulis recognoscere teneantur.

Privilegia & indulgentiæ aliorum locorum piorum Urbis, d. Archiconfraternitati, eisque personis conceduntur.

§. 5. Necnon Archiconfraternitatis confratribus, Ecclesiæ hospitalibus, dominibus, & monasteriis prædictis, illorúmque administratoribus, gubernatoribus, rectoribus, œconomis, familiaribus, ministris, pueris, & puellis, ac aliis personis in eis pro tempore existentibus, seu aliquam curam de Archiconfraternitate, confratribus, Ecclesia, hospitalibus, domibus & Monasteriis, ac illorum fabrica habentibus, necnon personis inibi pro tempore decedentibus, seu de bonis suis pro dictis operibus aliquid relinquentibus, quod omnibus & singulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis, & peccatorum remissionibus, ac aliis gratiis spiritualibus & temporalibus. Imagini sancti Salvatoris ad Sancta Sanctorum, ac Charitatis, ac Archihospitale Sancti Jacobi, & Hospitale Sancti Spiritus in Saxia, ac Corporis CHRISTI, & Sacramenti, ad Campi Sancti, & alias Confraternitatum de dicta Urbe, necnon eisdem Imagini, & Archihospitali Sancti Jacobi, & Hospitali Sancti Spiritus, ac Campo sancto, necnon fabricæ basilicæ Principis Apostolorum de eadem Urbe, illiúsque deputatis, eorúmque, necnon B. MARIÆ de Populo, & Consolationis, ac S. Joannis Florentinorum, aliisque ejusdem Urbis Ecclesiis, ac illa, & illas Visitantibus, vel eis benefacientibus, eorúmque administratoribus, guardianis, rectoribus, familiaribus, œconomis, gubernatoribus, & aliis personis similem curam in eis sumentibus, ac pauperibus & infirmis eorum, etiam per nos, & quoscumque Romanos Pontifices, prædecessores & successores nostros, ac Sedem eamdem concessis, & concedendis, & quibus illi, illæ, & illa utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Archiconfraternitas beatæ MARIÆ Visitationis Orphanorum, illiúsque Confratres, Ecclesia, hospitalis domus & Monasteria administratores, rectores, servitores, familiares, ministri, œconomi, & gubernatores hujusmodi, aliæque personæ similem curam inibi sumentes, ac illa visitantes, vel eis benefacientes, ex nunc in perpetuum utantur, potiantur, & gaudeant, ac uti, potiri & gaudere, liberè & licitè valeant, in omnibus & per omnia, perindè ac si eisdem Archiconfraternitati beatæ MARIÆ Visitationis Orphanorum Confratribus, Ecclesiæ, hospitalibus, gubernatoribus, & aliis personis, ac illa visitantibus, & benefacientibus pro tempore, specialiter & expresse concessa fuissent, ac in futurum concederentur.

Celebrantibus in ejus Ecclesia alia datur indulgentia.

§. 6. Necnon quibusvis presbyteris, tàm religiosis quàm sæcularibus, qui in ipsa Ecclesia quocumque anni tempore celebraverint, & pro animabus Christifidelium, qui in charitate DEI decesserint, ac pro quibus iidem presbyteri ibi celebraverint, aut celebrari fecerint, ac ornaverint, easdem indulgentias, & peccatorum remissiones, quæ celebrantibus pro defunctis in capella Scala cœli nuncupata, Monasterii trium Fontium extrà muros ejusdem Urbis, aut in capella in Præsepe Domini, sita in Ecclesia ejusdem B. MARIÆ Majoris de dicta Urbe, & animabus pro quibus inibi celebratur, & oratur, concedimus & indulgemus, ipsáque indulgentias, gratias, privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, libertates, & alias concessiones, ac remissiones, ad illos, illas, & illa extendimus & prorogamus, ac ampliamus. Et quòd administratores, rectores, servitores, familiares, ministri, œconomi, & gubernatores hujusmodi, indulgentias, privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, libertates, & alias concessiones ac remissiones hujusmodi, ac dies, & festa, in quibus, & causas propter quas illas consequi debeat ad eorum beneplacitum publicare facere.

Eleemosynas recipiendi, & quærendi facultas conceditur.

§. 7. Necnon eleemosynas Ecclesiæ, hospitalibus, dominibus & monasteriis erigendis, ac pueris & puellis præfatis concedendas recipere, & ad illas recipiendas, & quærendas, ac indulgentias hujusmodi publicandas per dictam Urbem seu alibi quæstores, seu quascumque alias personas, diœcesani loci, aut cujusvis licentia desuper minimè requisita, deputare & mittere.

Statutáque concedendi pro regimine opportuna.

§. 8. Necnon quæcumque statuta & ordinationes licita & honesta, tàm circà regimen & tranquillum statum Ecclesiæ, hospitalium, domorum, & Monasteriorum prædictorum, divinorúmque celebrationem, quàm numerum & qualitates, ac ætatem puerorum & puellarum, Capellanorum, & Confratrum, ac ministrorum, rectorum, œconomorum, gubernatorum, & familiarum prædictorum, illorúmque personas ac ornamenta & bona mobilia & immobilia illorum, eorúmque administrationem, & alia præmissa concernentia, condere, alterare, mutare, ac de novo edere, & per eos hactenùs facta reformare, quæ postquàm condita, alterata, & mutata, ac edita & reformata fuerint eo ipso dicta Apostolica auctoritate confirmata sint, & esse censeantur. Ac quascumque pœnas in contravenientes apponere.

Confessorem quoque eligendi.

Tu vide limitationem Clem. viij in const. 115. Tom. 3. fol. 102

§. 5. Quódque pro tempore existentes Archiconfraternitatis beatæ MARIÆ Visitationis Orphanorum hujusmodi Confratres, administratores, rectores, servitores, familiares, ministri, œconomi, & gubernatores præfati, ac quilibet minister, seu officialis aut persona Ecclesiæ, hospitalium, domorum, & monasteriorum erigendorum hujusmodi, ipsique pueri, & puellæ quemcumque presbyterum sæcularem, vel cujusvis Ordinum regularem in suum possint eligere confessorem, qui eos, & eorum quemlibet à quibusvis casibus, etiam quantumcumque gravibus, ac etiam in forma quinterni Cancellariæ Apostolicæ, & dictis literis expressis absolvere: ac confessionale & altare portatile, juxta formam & literas prædictas habere valeant licentiam, & facultatem concedimus & indulgemus.

§. 10.

Protectorémque & Judicem causarum Archiconfraternitatis eligendi.

§. 10. Et ut Confratres Archiconfraternitatis B. MARIÆ Visitationes Orphanorum hujusmodi ab indebitis molestiis releventur, unum ex S. R. E. Cardinalibus, quem ipsi confratres ad id duxerint nominandum, seu eligendum, in eorum Protectorem ac Judicem ordinarium perpetuum, coràm quo, seu ab eo deputando quævis, tàm civiles & criminales, ac mixtæ causæ posthàc contrà Confraternitatem, illiúsque administratores, rectores, confratres, servitores, familiares, ministros, œconomos, gubernatores, capellanos, officiales, ac pueros, & puellas, ac personas præfatas, super bonis, & rebus cujuscumque qualitatis existentibus ad eas pertinentibus motæ pro tempore movendæ, juxtà ordinariam jurisdictionem seu facultatem Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori attributam, cum omnibus & singulis eorum dependent annexis, & connexis, ac incidentibus cognoscere, & fine debito terminare debeant, constituimus, & deputamus.

Qui summariè, &c. eas cognoscat.

§. 11. Ipsique pro tempore Protectori, per se, alium seu aliòs quoscumque quorum intererit, aut interesse poterit, tàm in dicta Curia, quàm extrà eam per edictum publicum constito sibi summariè de non tuto accessu, ac quibusvis etiam ejusdem Curiæ judicibus & personis quibusvis & quotiens opus fuerit, sub sententiis, censuris & pœnis ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, de quibus eidem Protectori videbitur, inhibendi, ac in eventum non paritionis ad declarationem incursus censurarum & pœnam hujusmodi, illarúmque aggravationem, ac aliàs juxta stylum & morem dicti Auditoris in similibus servari solitum procedendi, ac sententias executioni debitæ demandandi, seu demandari faciendi, contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias & alia juris opportuna remedia appellatione postposita compescendi, ac etiam ad hoc si opus fuerit, auxilium brachii sæcularis invocandi, omniaque & singula alia in præmissis, & circa ea, necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi plenam & liberam licentiam & facultatem etiam concedimus.

Personásque d. Archiconfraternitatis, & officiales ab aliorum jurisdictione exemptos corrigat.

§. 12. Necnon quòd qui administratores, gubernatores, rectores, œconomi, servitores, familiares, ministri, & confratres Archiconfraternitatis beatæ MARIÆ Visitationis Orphanorum hujusmodi, illiúsque ac dictæ Ecclesiæ capellani, seu officiales, officia sua actu exercentes, extiterint, durante eorum officio à quorumcumque Ordinariorum locorum, eorumque Vicariorum & officialium jurisdictione, correctione, visitatione, & potestate penitùs & omninò exempti, & soli eidem Protectori pro tempore existenti, seu Sedi prædictæ subjecti existant, eorúmque correctioni, & punitioni subjaceant, statuimus & ordinamus.

Clausulæ sublatæ.

§. 13. Quódque præmissa omnia & singula, de subreptionis, & nullitatis vitio, seu intentionis defectus, etiam ex eo quòd ea quæ super præmissis gesta fuerunt, & emanarunt, plenariè, expressè, prout existunt narrata minimè fuerunt, seu quovis alio prætextu, occasione vel causa, notari, vel impugnari, aut in aliquo annullari vel alterari non possint, neque notata, seu impugnata, annullata, aut alterata censeantur, sed valida & efficacia existant, ac si exprimenda necessitate, de verbo ad verbum inserta fuissent. Quódque præsentes literæ sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, modificationibus, limitationibus, restitutionibus, repositionibus, & exceptionibus, similium literarum, gratiarum, & indulgentiarum, etiam per nos & successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem prædictam, vel ejus Legatos, ac etiam per regulas Cancellariæ Apostolicæ pro tempore factas, ac in favorem fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & expeditionis contrà infideles nullatenùs comprehendantur, sed semper ab illis penitùs, & omninò excepta sint, & esse censeantur, ac eisdem præsentibus per quascumque literas, etiam quasvis clausulas generales, & speciales, etiam derogatorias, efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta sub quacumque verborum expressione in se continentis nullatenùs derogari possit, nec derogatum esse censeatur, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil omisso insertus, & hujusmodi derogationes consistorialiter factæ, etiam per trinas distinctas literas eumdem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus administratoribus, gubernatoribus, rectoribus, & œconomis prædictis legitimè intimatæ, & insinuatæ fuerint, eorúmque ad id expressus accedat assensus, & aliter factæ derogationes nemini suffragentur.

Indulgentiæ visitantium Ecclesiam.

§. 14. Sicque per quoscumque, quavis auctoritate fungentes judices & personas, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores sublata eis, & eorum cuilibet, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Deputatio executorum.

§. 15. Et nihilominùs de Omnipotentis DEI misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, universis & singulis utriusque sexus Christifidelibus verè pœnitentibus & confessis, seu confitendi propositum habentibus, qui in Visitatione ejusdem beatæ MARIÆ, seu alio per eosdem administratores, gubernatores, rectores, & œconomos ad id nominando die, à primis vesperis usque ad occasum Solis sequentis dici parochialem Ecclesiam prædictam devotè visitaverint, ac pro præmissis operibus manus adjutrices juxtà eorum abitrium porrexerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, ac jubilæum, & remissionem misericorditer in Domino elargimur.

Derogatio contrariorum.

§. 16. Quocircà Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, & dictæ Urbis Gubernatori, ac Vicario nostro in dicta Urbe in spiritualibus pro tempore existentibus, necnon universis & singulis venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, aliisque in dignitate ecclesiastica constitutis personis, necnon Metropolitanarum, & cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac dictorum Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, ac Vicariis in spiritualibus generalbius ubilibet constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipsi vel duo, aut aliquis eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, & quotiens pro parte Protectoris, administratorum, gubernatorum, rectorum, œconomorum servitorum, familiarium, ministrorum, puerorum, & puellarum, ac personarum: & officialium prædictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præmissa omnia & singula firmiter observare, ipsosque Protectorem, administratores, gubernatores, rectores, œconomos, servitores, familiares, ministros, pueros & puellas, ac personas & officiales illis perpetuò pacificè frui, & gaudere, non permittentes eos desuper per Confraternitatem presbyterorum hujusmodi, seu dictos presbyteros, aut quoscumque alios, quavis auctoritate fungentes quomodolibet indebitè molestari, Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras & pœnas ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias eorum arbitrio moderandas, ac alia juris remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super iis habendis servatis processibus, censuras & pœnas ipsas, iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc auxilio brachii sæcularis hujusmodi.

Derogatio contrariorum.

§. 17. Non obſtantibus priori voluntate noſtra, ac aliis præmiſſis, ac Lateranenſis Concilii noviſſimè celebrati, &c.

Dat. P. A. 7. die 7. Feb.

Dat. Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo primo, ſeptimo idus Februarii, Pont. noſtri Anno quarto.

XXVII.

Excommunicationes S. Eleutherii nuncupatas: de cætero concedi vel publicari prohibet, & conceſſas annullat.

Quoad excommunicationes concedendas attende diſpoſitionem Concilii Tridentini ſeſſ. 25. cap. 3.

Edita A. D. 1541.

PAULUS PAPA X.

Motu proprio, &c.

Causa istius conſtit.

Licet nuper in Conſiſtorio noſtro ſecreto, de fratrum noſtrorum conſilio, ad evitanda ſcandala, & abuſus, quæ ex conceſſione, & publicatione certarum, excommunicationum Sancti Eleutherii nuncupatarum, in diverſis mundi partibus exoriebantur, hujuſmodi excommunicationes deinceps minimè fieri, & publicari omninò decreverimus: ac proptereà dilectus frater noſter Bartholomæus presbyter Cardinalis Guidicionus, cui ratione Eccleſiæ Aprutinæ, cui præeſſe dignoſcitur, hujuſmodi excommunicationes concedendi competere aſſerabatur, ab illarum conceſſione, ut decebat, abſtinuerit, & abſtineat de præſenti, nihilominùs (non ſine animi noſtri diſplicentia) accepimus, quòd dilectus filius Pompejus Benenatus de Piccolhominibus Præpoſitus Sancti Eleutherii, ſub prætextu quòd facultas dictas excommunicationes concedendi ratione Præpoſituræ hujuſmodi, ſibi competat, illas paſſim ubique locorum, & forſan in Alma Urbe concedere, imprimere, & publicare, licèt forſan monitùs non deſiſtit.

Prohibitio expediendi, concedendi, vel publicandi excommunicationes S. Eleutherii.

§. 1. Nos decretum in Conſiſtorio noſtro, matura deliberatione factum, omninò effectum ſortiri, & ab omnibus inviolabiliter obſervari volentes, ac omnes & ſingulas excommunicationes hujuſmodi hactenùs conceſſas & publicatas, aut in futurum contrà præſentium tenorem, quod abſit, forſan concedendas, & publicandas nullas, & nullius roboris, & momenti exiſtere, nec aliquos illis ligari, ſeu quomodolibet irretiri, & illis nullam fidem adhiberi debere decernentes,

Contravenientium pœnæ.

§. 2. Ac tàm præfato Pompejo, & ejus ſucceſſoribus Præpoſitis S. Eleutherii hujuſmodi, quàm aliis quibuſcumque, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac privationis omnium & ſingulorum beneficiorum, & decem millium ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ applicandorum pœnis, ne deinceps ſimiles excommunicationes S. Eleutherii concedere vel publicari, aut publicare, aut imprimere, vel imprimi facere, ſeu illis quomodolibet uti audeant ſeu præſumant, diſtrictiùs inhibentes.

Executores iſtius conſtit.

§. 3. Dilectóque filio Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori committimus, & mandamus, quatenùs decretum ac inhibitionem noſtram hujuſmodi, ubique locorum publicet, & publicari, ac ſub prædictis, & aliis, ejus arbitrio applicandis & moderandis pœnis, tàm à præfato Pompejo, & ſucceſſoribus, quàm aliis quibuſcumque, obſervari mandet, & faciat cum effectu? cum poteſtate, ſi opus fuerit, tàm Pompejum præfatum & ſucceſſores, quàm alios quoſcumque quacumque dignitate etiam Epiſcopali vel majori, aut mundana, vel alia dignitate fungentes, ſub pœnis prædictis, etiam ad perſonaliter comparendum coràm eo, ſi ſibi videbitur, aut aliàs, etiam per edictum citandi, ac contravenientes & rebelles, ut præfertur, mulctandi, corrigendi, & puniendi, aliáque faciendi, gerendi, & exercendi, in præmiſſis, ſeu quomodolibet opportuna.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obſtantibus quacumque litis pendentia, ſuper facultate hujuſmodi excommunicationes concedendi in Romana Curia, præfatos aut aliis quibuſcumque Auditoribus, ſeu Judicibus inter præfatos Cardinalem & præpoſitum, aut alios quoſcumque, necnon conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis quibuſvis privilegiis & conſuetudinibus per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & nos ipſos forſan emanatis, roboratis, & innovatis, cum quibuſvis clauſulis etiam derogatorum derogatoriis, quibuſvis clauſulis etiam derogatoriarum derogatoriis, quibus ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sola ſignatura ſufficit.

§. 5. Volumus inſuper motu & ſcientia ſimilibus, quòd præſentis noſtri Motus proprii ſola ſignatura ſufficiat, & in judicio & extrà fidem faciat, regula contraria non obſtante.

Placet, & ita Motu proprio mandamus. A.

XXVIII.

De impetrationibus beneficiorum, tamquàm certo modo vacantium.

Edita A. D. 1541.

Pont. iſte per alia elia ejus conſtit. (quas hic non habes) decrevit impetrationes beneficiorum defuncti obtentas illo vivente &c. nullas eſſe.

Sanctiſſimus in CHRISTO Pater, & Dominus noſter Dominus Paulus divina providentia Papa Tertius, qui in caſtrino aſſumptionis ſuæ ad ſummi Apoſtolatus apicem, cupiens eorum fraudibus obviare: qui viventium beneficia, illorum præſertim, quibus aut propter ſenium, aut propter infirmitatem imminebat vitæ periculum, impetrabant, ut illis decedentibus, tamquàm collitigantes in illorum juribus facilius ſubrogarentur, per quamdam ejus conſtitut. inter alia voluit, ut deinceps nullus in jure, vel ad jus, in beneficio defuncti, quod illo vivente in caſibus præmiſſis, vel ſimilibus impetravit, aliquo modo ſubrogetur, ac ſubrogatio & gratia ſi neutri, ſi nulli, ſeu novæ proviſionis, aut perindè valere, taliter impetranti nullatenùs ſuffragaretur, quod etiam ſtrictiſſimè obſervari mandavit in impetrationibus beneficiorum, per privationem, & amotionem, ex quibuſvis criminibus & exceſſibus forſan perpetratis, etiam ſi uſque ad definitivam ſententiam, quæ tamen in rem non tranſiviſſet judicatam, proceſſum foret.

Et per alias conſt. (quas hic non habes) ſtatuit, ut impetrantes beneficia ab aliis per annum poſſeſſa exprimerent quæ hic habentur.

§. 1. Ac per alias conſtitutiones ſuas, ſeu Cancellariæ Apoſtolicæ regulas, voluit, ſtatuit, & ordinavit, quòd quicumque beneficium eccleſiaſticum, tunc per annum immediatè præcedentem pacificè poſſeſſum, & quòd certo modo vacare prætenderet, ex tunc deinceps impetraret nomen, gradum, & nobilitatem poſſeſſoris ejuſdem, & quot annis illud ipſe poſſediſſet, ac ſpecificam & determinatam, ex qua clarè conſtare poſſet, quòd nullum ipſi poſſeſſori in dicto beneficio jus competeret, cauſam in hujuſmodi impetratione exprimere, & infrà ſex menſes ipſum poſſeſſorem ad judicium evocari facere, cauſámque ex nunc deſuper, infrà annum, uſque ad ſententiam definitivam incluſivè proſequi deberet, & teneretur, alioquin impetratio prædicta, & quæcumque inde ſecuta, nulliùs exiſterent firmitatis, & idem impetrans, de damnis & intereſſe poſſeſſorem prædictum proptereà contingentibus ei ſatisfacere. Et ſi poſſeſſorem ipſum injuſtè, frivolè, & indebitè moleſtaſſe repertus exiſteret, quinquaginta florenos auri perſolvere Cameræ Apoſtolicæ eſſet adſtrictus, nec aliud quàm præmiſſæ vacationis modus, etiam per literas ſi neutri, aut ſubrogationis, vel aliàs, ſibi quoad hoc ut beneficium hujuſmodi ea vice conſequi, vel obtinere valeret, quomodolibet ſuffragaretur illúdque nullatenùs inanteà litigioſum proptereà cenſeretur.

Nihilominùs multi impetrabant illa beneficia tamquam certo modo vacantia, &c. Unde mala hic expreſſa oriebantur.

§. 2. Et cui fide dignorum relatione innotuit, quòd hujuſmodi voluntate: ſtatuto, & ordinatione non obſtantibus, multi cæca cupiditate ducti, ad beneficia eccleſiaſtica per alios, etiam quandocumque multo anteà tempore canonicè eis collata & poſſeſſa, quos valetudinarios, ſeu ſenio confectos conſpiciunt, aut alias certo modo, citò defecturos, vel eorum beneficia dimiſſuros ſperant, improbè, ac per media illicita aſpirantes, hujuſmodi beneficia tamquàm certo modo vacantia, & abſque alio titulo

tulo seu minùs canonico detenta, à Sede Apostolica impetrabant, & illorum professoribus, litem super dictis beneficiis sic possessis, movebant, & causas hujusmodi contrà eos committi faciebant, & aliàs illos nunc titulos fingendo, nunc crimina impingendo, in ipsis beneficiis inquietabant, & molestabant, nec causas ipsas (prout etiam juxta constitutionem prædictam tenebantur (expediri facere curabant, sed in longum protrahebant, expectantes obitum dictorum possessorum, ut in jure eisdem possessoribus in dictis beneficiis, vel ad alia competente subrogarentur. Sicque per indirectum eisdem impetrantibus votum captandæ mortis dictorum possessorum præbebatur ipsique possessores indebitè vexabantur, ac laboribus & expensis fatigabantur. Et sæpenumerò vexationem hujusmodi illicitis mediis redimere cogebantur, & quandoque destituti, seu desperati, in anxietatem ducebantur, eorúmque beneficia resignare, seu permutare, ac etiam illorum collatores, quominùs de beneficiis per obitum dictorum possessorem vacantibus, & propter lites hujusmodi, malitiosè & fraudulenter motas seu confictas, liberè disponere, & sua ordinaria auctoritate in præmissis uti possent, impediebantur, in animarum ipsorum impetrantium periculum, & dictorum possessorum grave præjudicium, & ordinariæ potestatis hujusmodi collatorum læsionem.

Pontifex ideò formam de cætero servandam impetrationibus beneficiorum ponit.

§. 3. Attendentes malitiis hominum non esse indulgendum, sed potiùs obviandum, ac volens ipsorum beneficia obtinentium, quieti & securitati providere, constitutionem prædictam innovando, & ad impetrantes beneficia illorum, qui aliquo evidenti impedimento detinerentur, quamvis senio confecti, aut infirmitate detenti non forent, extendendo, etiam voluit, statuit, & ordinavit, quòd de cætero impetrantes beneficiia ecclesiastica cujuscumque qualitatis, per privationem & amotionem, vel aliàs propter commissa excessus, & crimina, vacantia vel vacatura in supplicatione desuper porrecta, excessus & crimina ipsa ac eorum qualitates, necnon modos, & causas tales, ex quibus de jure privatio ipsa incursa, aut facienda censeatur, & similiter impetrantes, etiam per modum devolutionis, beneficia tamquàm certo modo vacantia, & ab aliis etiam non senio confectis, nec infirmitate, aut impedimento detentis tamquàm nullo, seu minùs canonico titulo possessa, modum vocationis illorum in supplicatione desuper porrecta, specificè & determinatè, ac dispositione exprimere teneantur, & antequàm decretum citationis à judice cui causa commissa fuerit, per se vel procuratorem, eorum petant, coràm eo juramentum, quòd credunt ea quæ sic expresserunt, vera esse, & posse ea probare, corporaliter præstare, & deindè excessus & crimina, aut modum vacationis hujusmodi, proponere, & deducere, & intrà octo dies observationem termini ad articulandum, per eum vel procuratorem suum suo ordine, & loco, ita quòd si ipse terminus sic non servetur, dicti octo dies, post observationem termini secundo loco servati, quicumque is fuerit, cucurrisse censeatur factam immediatè sequentes probare, necnon ex tunc infrà annum, similiter à die impetrationis eorum computandum, causam contrà eosdem possessores, usque ad definitivæ sententiæ prolationem inclusivè prosequi debeant, & teneantur.

Et impetrationes aliter factas invalidas & nullas declarat.

§. 4. Quódque impetrationes de beneficiis tamquàm per privationem, & amotionem, vel aliàs propter commissa excessus, & crimina vacantibus vel vacaturis, absque causæ seu causarum, privationis & amotionis, aut excessum & criminum vacationem hujusmodi causantium, necnon tamquàm de certo modo vacantibus; etiam per modum devolutionis, absque modi vacationis specifica expressione, etiam prætextu quorumcumque clausularum quomodolibet implicitarum, & quantumcumque prægnantium, etiam quòd causæ, & excessus, ac crimina, necnon modi vacationum hujusmodi in literis pro expressis habeantur, vel etiam dispositivè exprimi possint, disponentium in supplicationibus insertarum, eisdem impetrantibus nullatenùs, suffragentur, & quæcumque subrogationes per ipsos impetrantes de beneficiis, quæ etiam cum hujusmodi expressione impetraverint tamquàm litigiosis, in jure vel ad jus eorum, quos hujusmodi excessus & crimina perpetrasse, aut quorum beneficia per devolutionem, aut aliàs certo modo vacasse narraverint, à Sede Apostolica, vel Legatis ejus quomodolibet impetrandæ, seu etiam Motu proprio concedenda, nisi quòd impetrantes excessus, & crimina, aut modum vacationis hujusmodi intrà dictos dies observationem dicti termini ad articulandnm per ipsos impetrantes, aut eorum procuratores, ut præfertur, non autem per eos aut ipsorum procuratores factam, quoad excludendos, post dictos dies ipsos impetrantes à probatione excessuum, seu criminum, aut modi vocationis prædictorum nihil operari volumus contrà possessores beneficiorum quæ impetraverint, probaverint, etiam si alia excessus & crimina, privatione, aut privationis declaratione digna, etiam ante lapsum dictorum octo dierum probaverint, nullius sint roboris vel momenti. Quódque subrogationes hujusmodi, si ii contrà quos hujusmodi impetrationes fient, in itinere propter id susceptо, quòd post excommunicationem citationis, etiam per edictum factæ, etiam si de dictorum citatorum notitia aliter non apparuerit, propterea attentum præsumatur, defuncti fuerunt, etiam si senes, aut valetudinarii, seu impediti, ut præfertur, non extiterint, aut etiam ii, contrà quos hujusmodi impetrationes fient, morte violenta decesserint, licèt nullum penitùs argumentum, aut nulla conjectura habita fuerit, quod colligitans id fecerit, aut de tali morte culpabilis, seu conscius fuerit locum non habeant. Et si post lapsum dicti anni, vel etiam eo durante, & istis octo diebus post dicti termini ad articulandum, absque probatione prædictorum excessuum, seu criminum, aut modi vacationis per ipsos impetrantes, vel eorum procuratores observationem elapsis contingat possessores dictorum beneficiorum, seu aliquos ex eis decedere, aut eorum beneficia simpliciter vel ex causa permutationis, aut aliàs quomodolibet, in Romana Curia vel extrà eam vacare, non censeantur propterea beneficia ipsa litigiosa, de hujusmodi beneficiis sit vacantibus provideri, & aliàs liberè disponi possit, in omnibus & per omnia, ac si contrà dictos possessores aliqua lis modo præmisso mota non fuisset.

Impetrantibus pœnas descriptas imponit.

§. 5. Et nihilominùs impetrantes prædicti ad ambita beneficia hujusmodi obtinenda censeantur perpetuò inhabiles, necnon vexatæ parti, omnia damna, interesse, & expensas persolvere teneantur, ac omnibus, & singulis beneficiis ecclesiasticis per eosdem impetrantes obtentis, se triennio suspensos noverint. Quibus, si se in eis propria temeritate injecerint, ipso jure privati sint, ac calumniosè de perjurio, juxtà canonicas sanctiones, puniantur. Decernens novas provisiones super impetrationibus prædictis pro tempore, etiam antequàm dicti octo dies elapsi fuerint, iis in quorum favorem emanuerint, in fraudem hujusmodi constitutionis non suffragari. Et si iis, qui impetrationes modo prædicto fecerint, beneficia sic impetrata resignaverint, quandocumque id fecerint, illis, quibus de beneficiis hujusmodi per resignationem de eis factam, admissam provisum fuerit, præsenti constitutioni subjacere, & in eodem statu in quo dictus resignans tempore hujusmodi resignationis erat, quoad hoc censeri & esse.

Decretum irritans.

§. 6. Sicque in præmissis omnibus judicandum fore sublata &c. irritum quoque &c.

Papæ subsc.

Placet, publicetur, & describatur. A.

Dat. F. A. 8. die 11. Decemb.

Lecta & publicata fuit in Cancellaria Apostolica die sabbati 27. August. & successivè undecima Decembris

cembris Anno millesimo quingentesimo quadragesimo primo.

Jul. Gentilis Pro custos.

XXIX. Spolia Ecclesiasticarum personarum, sine testamento, aut facultate testandi decedentium, vel ultrà quantitatem de qua testari possunt disponentium, ad Rever. Cameram Apostolicam spectant.

De hac materia spoliorum, plenè notabo in Pauli V. constit. 18. In eminenti. Tom. 3. fol. 226.

PAULUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1542.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Romani Pontificis providentia circumspecta, dubia quæ litium dispendia afferre possent, in suæ declarationis arbitrio tollit, ac desuper statuit, & ordinat, prout rerum qualitate pensata, conspicit in Domino salubriter expedire.

Causa hujus declarationis. §. 1. Cùm itaque, sicut accepimus, à nonnullis nimiùm curiosis, qui jura Cameræ Apostolicæ usurpare, ac Cameram præfatam illis defraudare vellent, in dubium redigatur, an res, & bona, spolia nuncupata, Prælatorum, etiam Pontificali, vel alia majori dignitate fulgentium cæterúmque personarum ecclesiasticarum, sæcularium & regularium, tempore obitus ipsorum remanentia, ex eo quod Romano Pontifici pro tempore existenti, & Cameræ præfatæ reservata fore, aliqua generali Apostolica constitutione forsan non caveatur, ad Cameram prædictam jure legitimo spectare & pertinere debeant.

Declaratio quòd spolia personarum Ecclesiasticarum, de quibus in rub. spectant ad Rever. Cameram Apostolicam. §. 2. Nos & si satis evidenter constet, & appareat, prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum, & nostram indubiam intentionem & voluntatem semper fuisse, ut spolia hujusmodi, ad dictam Cameram, & non ad alios, spectarent & pertinerent, & quòd pro eadem Camera exigerentur, & recuperarentur, cùm prædecessores præfati diversos dictorum spoliorum, ut ad Cameram prædictam spectantium, & pertinentium, collectores, & exactores, in variis provinciis & locis deputaverint, & constituerint, & nos deputaverimus, & constituerimus, variæ quoque literæ ab eisdem prædecessoribus, à nobis super exactione aliquorum eorumdem spoliorum, in quibus spolia hujusmodi ad præfatam Cameram spectare exprefsè continebatur, emanaverint, ac semper de illis dicti prædecessores per plerasque alias literas, tamquàm de rebus ad Cameram prædictam pertinentibus, donando vel transigendo, aut alias diversimodè disposuerint, & nos disposuerimus, necnon ea ab antiquissimo tempore citrà, dictæ Cameræ nostræ nomine exacta, & inter jura ipsius Cameræ connumerata fuerint, ne tamen præmissorum veritas deprimi, & mendacium desuper in præfatæ Cameræ præjudicium, locum sibi vendicare valeant, attendentes quòd iniquum esset, si ex Apostolicæ Sedis benignitate, vel alia rationabili causa, ad singula quæque loca Collectores non destinantur, jura ipsius Cameræ propterea depereant, dubium hujusmodi enucleare, ac in præmissis opportune providere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudinè declaramus, res & bona hujusmodi, spolia, ut præfertur, nuncupata, in quibusvis regnis ac dominiis, tàm citra quàm ultrà montes, & maria consistentia, quæ pro tempore post obitus Prælatorum & personarum prædictarum, quantumcumque etiam ut præfertur, vel aliàs quomodolibet qualificatarum, etiam Cardinalatus honore fulgentium, qui nullo condito testamento, vel absque sufficienti facultate, ut ultrà quantitatem de qua facultatem habuerint, condito, decesserunt, decedent, remanserunt, remanent, & remanebunt, etiam quòd ad illa recuperandum aliqui Collectores deputati non fuerint, ad Cameram Apostolicam, & non ad alios, etiam in quibusvis cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Collegiatis, ac aliis Ecclesiis, Monasteriis, cæterísque beneficiis ecclesiasticis, cum cura & sine cura sæcularibus & quorumvis Ordinum regularibus, utcumque qualificatis successores illa in titulum, commendam, administrationem, & alias quomodolibet pro tempore obtinentes, etiam si ad illa vigore prioris tituli, jus regrediendi, seu acedendi vel ingrediendi, concessum fuerit spectasse, & spectare, illáque tamquàm ad ipsam Cameram spectantia, perpetuò colligi, & recuperari potuisse & posse, atque debere, ac ità, ut præfertur, eorumdem prædecessorum, & nostram intentionem & voluntatem semper fuisse, fidem facimus & attestamur præsentes.

Et ita & non alias, judicari debet. §. 3. Decernentes sic, & non aliter per quoscumque tàm ordinaria quàm delegata & mixta auctoritate fungentes, judices & personis, ubique in quacumque instantia judicari, definiri, & decidi debere, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judiciandi, interpretandi, ac decedendi facultate, necnon irritum & inane, quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executoris deputatio. §. 4. Quocircà dilecto filio Guidoni Ascanio Sfortiæ sancti Eustachii diacono Cardinali, Camerario nostro, ejúsque in Camerariatus officio successoribus, committimus, & mandamus, quatenùs exactioni, & recuperationi spoliorum hujusmodi incumbant, & illa ad Cameram Apostolicam provenire, ac præmissa ab omnibus inviolabiliter observari faciant, nec permittant Cameram ipsam vel ejus agentes desuper modo aliquo molestari, impediri, vel inquietari, contradictores, &c. compescendo invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæculares.

Contrariorum derogatio. §. 5. Non obstantibus præmissis & quibusvis Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus, constitutionibus, & ordinationibus, necnon quarumcumque Ecclesiarum, & Monasteriorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, quibus illorum tenores præsentibus, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliàs in suo robore permansuris specialiter & exprefsè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab Apostolica Sede sit indultum, quòd interdici, suspendi vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Jussio publicandi. §. 5. Volumus autem quòd præsentes literæ in Cancellaria Apostolica, & Camera prædicta publicentur, & inter constitutiones extravagantes ad perpetuam rei memoriam valituræ conscribantur. Nulli ergò &c.

D. P. An. 8. die 3. Jan. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quadragesimo secundo, tertio nonas Januarij, Pont. nostri Anno octavo.

Registratio. *Anno à nativitate Domini 1542. die Lunæ vigesima Martii, præsentes retroscriptæ literæ lectæ & publicatæ fuerunt in plena Camera Apostolica, & ex maturo ipsius decreto registratæ libro de curia &c.*

Publicatio. Lecta & publicata fuit in Cancellaria Apostolica die 23. Martii 1542. anno Pont. D. N. octavo.

XXX. Inquisitorum hæreticæ pravitatis facultas procedendi contrà omnes etiam regulares, prædicantes, aut proponentes scandalosas propositiones, & à fide catholica discrepantes.

Ad hujusmodi Bullæ declarationem & ampliationem vide Pii IV. constit. 51. Pastoris suprà fol. 62. & Pauli V. in const. 26. Romanus. in Tomo 3. fol. 238.

Edita A. D. 1542.

PAULUS EPISCOPUS, &c.
Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

IN Apostolici culminis specula divinæ gratiæ munere collocati, nihil magis esse nostri officii duximus quàm sedulò, ac diligenter omnia circumspicere, quæ catholici nobis commissi gregis custodiæ ac conservationi conferant, illámque inprimis curam suscipere, & quæ materiam scandali præbere possent penitùs succidantur, ac radicitùs extirpentur, nec ea usque pullulare sinantur:

Causæ hujus constitut.

§. 1. Cùm itaque sicut accepimus in nostræ Bononiæ ac Mediolani, & quamplurimis aliis Italiæ civitatibus & locis, nonnulli sæculares, ac etiam religiosi prætextu, quorumdam indultorum, ac concessionum seu privilegiorum, & exemptionum à Sede Apostolica per ipsos obtentorum & ab inquisitoribus hæreticæ pravitatis, in eisdem civitatibus & locis per Sedem Apostolicam, aut illius auctoritate deputatis illorum jurisdictione exemptos prætendentes, varias propositiones, scandalosas, & erroneas, ac piarum mentium offensivas, & quandoque etiam hæresim sapientes, ac catholicæ fidei minùs consonos, Christianæque pietati & bonis moribus minimè conformes, publicè proponere ac disputare, & pro viribus sustinere, necnon populis prædicare, non sine magno Christifidelium animarum periculo, ipsiúsque fidei detrimento, & totius religionis opprobrio temerè audeant & præsumant.

Concessio facultatis procedendi, contrà quoscumq; regulares, & Prælatos privilegiatos, non tamen Episcopi. Imo etiam contrà Episcopos, ut in Bulla Pii. iv. cit. in rubr.

§. 2. Nos qui desideranter in votis gerimus, ut fides præfato nostris prosperetur temporibus, & pravitas hæretica de finibus fidelium extirpetur, attendentes non ideò ab Apostolica Sede, privilegia, & exemptiones concedi solitas esse, ut per ea scandala & fidei diminutio generentur, sed potiùs ad ea tollendum, & ipsam fidem augendum, volentésque ne de cætero, per propositiones & prædicationes, hujusmodi in perditionem, quod absit, animæ fidelium prolabantur, obviare, & ne exemptionum prædictarum prætextu valeant talium præsumptores in eorum tàm detestabili temeritate perdurare, eorúmque iniquitas remaneat impunita, morbo hujusmodi necessariam adhibere medelam, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, volumus, statuimus & ordinamus, quòd Inquisitores præfati in tota Italia, & Insula Chii, deputati & in posterùm deputandi, contrà omnes & singulos, tàm sæculares quàm religiosos quorumvis Ordinum etiam mendicantium professores, cujuscumque sexus, gradus, status, conditionis, dignitatis, & præeminentiæ, non tamen Episcopalis existant, qui propositiones suspectas, scandalosas, periculosas, errores continentes hæresim sapientes, ac alias catholicæ fidei minus consonas, Christianæque pietati & bonis moribus minimè conformes hujusmodi, vel earum quaslibet in posterùm asserere, seu publicè proponere, & populis prædicare audeant vel præsumant, juxta auctoritatem, & potestatem eis inquisitoribus, à jure, aut aliàs quomodolibet, traditam & concessam, procedere & inquirere, suámque jurisdictionem exercere debeant. Necnon eis contrà illos, juxta prædictam potestatem, ut præfertur procedendi & inquirendi, & jurisdictionis hujusmodi exercendæ facultatem, quatenùs opus sit eadem auctoritate de novo concedimus.

Clausulæ præservativæ.

§. 3. Decernentes præsentibus nostris literis, nisi per signaturam manu nostra signatam minimè derogari posse, irritúmque & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Jussio obediendi Inquisitoribus.

§. 4. Districtiúsque inhibentes locorum Ordinariis sub interdicti ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à regimine & administratione suarum Ecclesiarum, necnon civitatum & locorum quorumlibet Dominis, Gubernatoribus, & Rectoribus, & aliis quibuscumque, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac bonorum suorum privationis pœnis eo ipso si contrà fecerint incurrendis, ne Inquisitores præfatos quò minus contrà propositiones præfatas, vel earum quaslibet, sub indultorum, concessionum, privilegiorum & exemptionum eorumdem, & quovis alio prætextu asserentes, proponentes, & prædicantes hujusmodi procedere, inquirere, eorúmque jurisdictionem exercere liberè possint & valeant, quovis modo, per se vel alium seu aliàs, directè vel indirectè impedire præsumant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus præmissis & Apostolicis; in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, necnon Ordinum eorumdem juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque & exemptionibus prædictis quibusvis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, & per nos & Sedem Apostolicam, concessis, confirmatis, & innovatis, quibus etsi pro sufficienti illorum derogatione, de illis, illorúmque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda foret tenores hujusmodi pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliàs in suo robore permansuris; specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 6. Et quia difficile foret præsentes nostras literas originales, ad singula loca quo opus foret destinare, volumus, & decernimus, quòd earum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides indubia, in judicio & extrà ubicumque exhibitæ fuerint, detur, ac eisdem stetur, ac si originales literæ ipsæ exhibitæ forent vel ostensæ.

Publ. P. A. 8. die 14. Jan.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 14. Januarii, millesimo quingentesimo quadragesimo secundo, Pont. nostri Anno octavo.

XXXI.

Comprobatio gratiarum, jurisdictionum, & indultorum Collegii Fabricæ B. Petri Principis Apostolorum de Urbe, cum aliorum privilegiorum concessione.

Hanc Bullam iste Pontifex iteratò confirmavit die 10. Januarii 1547. Et Paulus IV. die 24. Junii 1555. ideò non est curandum de intermediis, & respectivè præcedentibus suspensionibus & revocationibus. Quæ autem de his gratiis, revocata posteà aut restricta fuerint à Concilio Tridentino, & Pio IV. & Successoribus, hic in apostillis adnotabo. Prout & alia hanc Fabricam concernentia indicavi tibi sup. ad const. 3. Clem. VII. Admonet. fol. 643.

Edita A. D 1542.

PAULUS PAPA III.
Ad futuram rei memoriam.

Basilica S. Petri de Urbe, diversis Pontificum indultis decorata fuit. Hæc vide in Bullis in rubric. indicatis.

DUm ad universas Urbis Basilicas, & Orbis Ecclesias, pro injuncto nobis desuper Apostolicæ servitutis officio, crebris vigiliis & assiduis studiis attendimus, ad sacram præcipuè B. Petri Apostoli de Urbe Basilicam, eo libentiùs nostræ mentis oculos convertimus, quòd Basilica ipsa innascentis Ecclesiæ, sancta institutione, ac primorum Christianæ Religionis Clericorum norma, traditionibúsque, & sacris institutis, ac divinis regulis, eloquiísque præmunita extitit, & ab ejus primæva erectione variis virtutum meritis semper resplendit. Quamobrem nonnulli Romani Pontifices prædecessores nostri, innumeris Basilicam ipsam privilegiis & dignitatum titulis decorarunt. Unde nos, eorum ducti exemplo, decet, ut Basilicam ipsam nostris etiam gratiarum muneribus muniamus, & his, quæ pro ipsius Basilicæ augmento, ac personarum inibi vota sua exolventium, commoditatem processerunt, ne in contentionis scrupulum labantur, sed firma & illibata persistant, nostri muniminis adjicimus firmitatem, ac ut dubia quæ in privilegiis, & gratiis ipsis suboriri possent, nostræ declarationis

adminiculo seponantur, libenter consulimus, ac desuper providemus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Julius ij. pro subventione Fabricæ, his qui persona vel pecunia ei subvenerit infra annum a die suæ concessionis facultatem concessit.

§. 1. Sanè nobis nuper pro parte Venerabilium fratrum nostrorum Francisci Alerien. Pauli Nucerin. Petri Aquen. & Philippi Burgi sancti Sepulchri Episcoporum, ac dilectorum filiorum Magistri Joannis Baptistæ Cicadæ Notarii nostri, & causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditoris, necnon Raphaëlis de Casalibus civis Romani, modernorum Fabricæ dictæ Basilicæ deputatorum exhibita petitio continebat, quòd nuper postquàm fœl. record. Julius Papa II. prædecessor noster, qui anteà, cùm ad Basilicæ prædictæ restaurationem operarias manus apposuisset, cognoscens fabricam hujusmodi absque piis & largis fidelium erogationibus ad finem optatum perduci non posse, universis Christifidelibus utriusque sexus, qui infrà annum ex certo tempore tunc expresso computandum, in capsa ad id in dicta Basilica collocando per seipsos mitterent, vel alios mitti, & poni facerent, tantum quantum eorum pia devotio eis dictaret, in pecunia numerata, aut rebus aliis ad opus ipsum convertendis, vel circà dictum opus se personaliter exercerent seu tunc generali Thesaurario suo, se ad piè erogandum aliquid ad opus hujusmodi, juxtà eorum devotionem efficaciter obligarent.

Confessorem eligendi qui certis casibus eos absolveret.

§. 2. Ut idoneum possent eligere confessorem, qui eos à certis tunc expressis casibus, absolvere, & super certis etiam tunc expressis in foro conscientiæ dumtaxat dispensare posset, facultatem per quasdam concesserat.

Postcáque ut hujus concessionis ultramontani etiam essent participes, d. annum ad ejus beneplacitum prorogavit, & Commissarium citra montes ad colligendum eleemosynas deputavit.

§. 3. Et deindè providè attendens, difficile fore prædictas infrà annum à die illarum publicationis ad notitiam Christifidelium ultrà montes consistentium pervenire posse, ipsas per alias ad sui beneplacitum prorogaverat. Cupiens nonnullarum provinciarum totam Italiam, Siciliam ultrà Pharum, Corsicam, Creatam, Cyprum, Rhodum usque Jerosolymam, Dalmatiam, Croatiam, Bosnam, Ungariam, Austriam, Bohemiam, & Poloniam, ac Insulas maris mediterranei continentium personas, aut in eis degentes, quæ ob locorum distantiam personaliter ad dictam Basilicam se conferendi, aut per alium pias eleemosynas pro hujusmodi Fabrica in dictam capsam transmittendi omnimodam commoditatem non habebant, ipsarum indulgentiarum participes fieri. Universis eisdem Christifidelibus utriusque sexus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existerent, etiam Ecclesiasticis religionis, ac aliis sæcularibus per universas provincias, & Insulas prædictas constitutis, verè pœnitentibus, & confessis, qui infrà annum, & deindè ad beneplacitum suum à publicatione priorum literarum suarum prædictarum in dictis provinciis & insulis facienda computandum, Ecclesias in dictis provinciis & insulis, quas quidam tunc ab eodem prædecessore deputatus Commissarius nominasset, juxtà illius, seu deputandi ab eo providam ordinationem super eo faciendam, devotè visitassent, & in capsis ad id in subsidium dictæ Fabricæ deputandis, pias eleemosynas effectualiter ponerent, peccatorum remissiones, & alia spiritualia dono concesserat & indulserat per quasdam alias.

Quo Commissario vita functo, aliū deputavit, & & eleemosynas elargientibus plenariam peccatorum remissionem concedit. Tu scias omnes indulgentias pro quibus porrigendæ sunt manus adjutrices, revocatas esse à Pio v. in ejus const. 30. Et si dominici. fol. 228. Tom. 2.

§. 4. Et posteà eodem Commissario vita functo, idem prædecessor alium deputando, universis Christifidelibus utriusque sexus, tàm sæcularibus quàm regularibus Ordinum quorumcumque provinciarum & insularum prædictarum, qui juxta ejusdem Commissarii aut deputati, seu subdelegati, aut deputandorum seu subdelegandorum ab eo, providam ordinationem super eo faciendam, in capsis ad id deputandis, juxta Nuncii, & Commissarii, ac deputandorum, & subdelegandorum prædictorum ordinationem, & arbitrium, pias eleemosynas effectualiter posuissent, plenissimam omnium peccatorum suorum remissiones consequerentur.

Confessorémque eligendi licentiam dedit, qui absolveret &c. Tu adverte, quòd confessionalia, & similia indulta, sunt reducta ad formã Conc. Trid. à Pio iv. in ejus const. 94. In Principio. fol. 145. Tom. 2. Et Confessorum eligendorum formam & facultatem declaravit. Clem. viij. in ejus Bulla 115. Quæcumque, in Tomo 3. fol. 182.

§. 5. Et quia cum præfatis Commissario, seu delegandis & subdelegandis prædictis convenirent, ut idoneum possent eligere confessorem presbyterum, sæcularem vel cujusvis Ordinis etiam mendicantium regularem, qui eorum confessione diligenter audita, pro commissis per eum delictis & excessibus, ac peccatis quibuslibet quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam in Sedi prædictæ reservatis casibus ac censuris Ecclesiasticis, etiam ab homine, vel ad alicujus instantiam latis, de consensu partium, etiam ratione interdicti incursis, & quarum absolutio dictæ Sedi reservata foret (præterquàm machinationis in personam Summi Pontificis, occisionis Episcoporum aut aliorum Superiorum Prælatorum, & injectionis manuum violentarum in illos aut alios Prælatos, falsificationis Bullarum, & literarum Apostolicarum, delationis armorum & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ac sententiarum, & censurarum, occasione Aluminum Tulphæ suæ, ac de partibus fidelium ad infideles, contrà prohibitionem suam delatorum, incursarum (semel in vita, & in non reservatis casibus, totiens quotiens id petiissent, & in mortis articulo, plenariam omnium peccatorum indulgentiam & remissionem impendere, ac pœnitentiam salutarem injungere, & Eucharistiæ Sacramentum, præterquàm in die Paschatis, & in mortis articulo, aliis anni temporibus ministrare. Necnon per eos emissa vota quæcumque (ultramarino, ingressus religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare. Ac cùm simoniæ, in ordinibus vel beneficiis commissæ labe pollutis ad ipsum opus contribuentibus super irregularitate, si quam censuris hujusmodi ligati, missas & alia divina officia, non tamen, in contemptum clavium celebrando, aut aliàs divinis se immiscendo, seu aliàs quomodolibet, etiam beneficia Ecclesiastica præmissorum occasione, vel aliàs indebitè occupando, præterquàm ratione homicidii voluntarii & bigamiæ contraxissent, dispensare, eósque absolvere. Omnémque inhabilitatis & infamiæ maculam, sive notam ex his provenientem abolere, & ut in susceptis ordinibus ministrare, ac si acquisita beneficia Ecclesiastica, quæ ex tunc eis de novo collata censerentur, & perceptos ex eis fructus, etiam ratione omissionis horarum canonicarum, & divinorum officiorum, facta aliqua compositione cum eis concedere.

Comissario dedit etiam potestatem componendi suprà malè ablatis incertis, vel usuris quæsitis, & debitis Ecclesiæ, cui Romana succederet Ecclesia, debitísque personæ incertæ vel ignoratæ, ac super legatis locis piis, vel pauperibus incertis. Tu nota, quòd si non fit compositio, integra debentur Fabricæ, ùt mox infrà disponitur.

§. 6. Necnon super malè ablatis incertis, vel per usurariam pravitatem quæsiti, etiam certis, quæ fœnerator ab alio fœneratore extorsisset, & quæ ipse requisitus usuras restituere paratus non esset, vel alicui privatæ Ecclesiæ deberentur, in quibus tamen Rom. Ecclesia de jure communi succedere posset, ac etiam bonis, quæ ad alicujus manus pervenissent, & illa habentes, quibus restituti deberent, ignorassent vel dubitassent, quamquàm malè ablata per eos non existerent, seu illa ad eos pervenirent. Et similiter de his, quæ pauperibus, & aliis piis locis, in genere, & absque ulla speciali determinatione, & propriis nominibus personarum non expressis relicta forent, pro præterito & futuro, ex tunc temporibus componere. Ita ut soluta aliqua quantitate pro dicta Fabrica, eidem Nuncio vel Commissario, vel deputando, vel subdelegando ab eo dumtaxat, in ipsis capsis ponenda, à reliquorum sic relictorum & malè ablatorum, ac per usurariam pravitatem extortorum seu quæ ad eos aliàs pervenissent, & cui ea restituere debuissent, dubitabant vel ignorabant, ut præfertur, restitutione absoluti existerent, ultrà restituere minimè tenerentur, eis concedere, ac illa, quæ ante publicationem dictarum indulgentiarum suarum inexacta, etiam illa Ordinariis, pro ipsis tamen incertis, quoquo modo relicta, donata, & quæ eis quovis modo obveniebant.

Exigendíque indebita Ordinariis &c.

§. 7. Necnon quæ ab ipsis Ordinariis vel eorum nomine post ipsam publicationem exacta, & eis quoquo modo soluta. Ac etiam quæ ante publicationem ipsam, pro ipsis tamen certis aut incertis per-

ōnis & locis non debantur, ſed poſt publicationem prædictam deberi cœperunt etiam ſi ea Ordinariis, ut præmittitur, relicta, donata, aut obventa, tamquàm eis indebita per ipſum Commiſſarium, & delegendos ac ſubdelegandos ab ipſo, nomine dictæ Fabricæ, liberè exigi, ac peti, & aſſequi, poſſe, & debere, etiam ſub cenſuris Eccleſiaſticis, ac pœnis pecuniariis, aliiſque juris remediis opportunis, invocato etiam ad hoc, ſi opus eſſet, auxilio brachii ſæcularis.

Diſpenſandi quosque in multis caſibus. Hanc Collegii Fabricæ facultatem abſtulit, ni fallor, Pius iv in ejus Bulla 62. Tom. 2. fol. 95. Et poſteà generaliter ad formam Conc. Trid. reduxit in alia ejus con. ſtitut 94. Et declaravit Clem. viij. in ſua Bulla 115. Quæcumque. Tom. 3. fol. 182.

§. 8. Ac quoſcumque qui ante ætatem legitimam ad ſacros presbyteratus ordines abſque aliqua diſpenſatione ſe promoveri feciſſent, & in ſuſceptis ordinibus etiam miniſtraſſent, ac qui ex quavis licita aut illicita cognatione proveniente affinitate & conſanguinitate, aut cognatione, carnali vel ſpirituali, inter levatum, & levantem excepto ſimplici aut multiplici gradu. Ac quoſcumque qui publicæ honeſtatis juſtitiæ impedimento, ſeu aliàs quomodolibet impediti matrimonium ſcienter vel ignoranter, in quarto vel in tertio, ac per copulam fornicariam, non tamen publicam, etiam in primo affinitatis gradu contraxiſſent, &carnali copula conſummaſſent, ſi impedimentum hujuſmodi in judicium deductum non fuiſſet, vel ſcandalum generare non poſſet, ab exceſſu hujuſmodi, ac excommunicationis ſententia, quam propterea incurriſſent, injuncta inde eis pro modo culpæ pœnitentia ſalutari, quæ ad Fabricam hujuſmodi dirigeretur, & quòd de cætero talia non committerent, nec committentibus, auxilium, conſilium vel favorem præſtarent, & aliis, quæ de jure forent injungenda, abſolvere, & ut de novo invicem matrimonium contrahere, & in illo ſic contracto ſimiliter remanere liberè & licitè valerent. Prolem tunc ſuſceptam ex hujuſmodi matrimonio ſi qua eſſet, & ex tunc de cætero ſuſcipiendam legitimam decernendo, in foro conſcientiæ dumtaxat, tàm quoad alios quàm quoad illos, qui in tertio vel quarto conſanguinitatis gradu exiſtentes, matrimonium contraxiſſent, ut præfertur, quos in utroque foro abſolvi, & matrimonium de novo, etiam publicè, contrahere poſſe voluerat. Et cum eiſdem promotis ſuper irregularitate, quam etiam in dictis ordinibus miniſtrando contraxiſſent, quódque in dictis ordinibus miniſtrare poſſent diſpenſare.

Ampliavit etiam Fabricæ bona Eccleſiaſtica indebitè, occupatam. Relictæque pro m. l. oblatis Incertisve locis piis, & perſonis. Reſtituendáque ei cui recipit non competit, ac Relicta vel debita Redemptioni. Captivorum.

§. 9. Ac cum quibuſcumque qui bona Eccleſiarum, monaſteriorum, & Eccleſiaſticorum beneficiorum quorumlibet haberent, & judicialiter deficientibus probationibus, ad illorum reſtitutionem compelli non poſſent, etiam ſi per eos probari poſſet, & bona omnia, ac quæcumque legata & alias quomodolibet etiam hæreditatis titulo pro malè ablatis reſtitutione, relicta hactenùs, & quæ relinqui & legari contingeret in futurum, durante deputatione Nuncii, & Commiſſarii hujuſmodi, in quibuſcumque teſtamentis, donationibus cauſa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus, per quoſcumque & ubicumque factis, & quæ durante hujuſmodi deputatione factæ forent quibuſcumque incertis Eccleſiis, & piis locis, aut perſonis ſimiliter incertis vel abſentibus, taliter quòd propter ipſorum abſentiam meritò ab eis notitia haberi non poſſet. Ac etiam, quæ reſtitutioni ſubjacerent, ſed in eis, vel ad ea perſonis, quibus illæ fieri deberent receptio non competeret, necnon quæcumque in teſtamentis, donationibus cauſa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus pro Redemtione captivorum, etiam ſi B. Mariæ de Mercede, & ſanctæ Trinitatis Redemptionis Captivorum Ordinibus, & S. Eulaliæ Barchinonen. relicta forent, ac hæreditates, & bona decedentium ab inteſtato, clericorum & laicorum, etiam ex indulto Apoſtolico, aut aliàs ad Redemptionem prædictam Captivorum dedicata, pertinere debuiſſent, facultate Nuncii & Commiſſarii conceſſa hujuſmodi durante.

Résque exponendas in conviviis & ſpectaculis publicis, tempore feſtivitatum.

§. 10. Necnon omnes, & ſingulas pecunias, & res alias, quæ in prandiis, & conviviis, ac publicis ſpectaculis in aliquibus celebritatibus, ex voto & ſtatuto ac conſuetudine, in quibuſvis locis exponi conſueverant, & facultate Nuncii & Commiſſarii hujuſmodi durante, exponi debuiſſent, ad Fabricam hujuſmodi applicaverat, & ſub reſtitutione bonorum Eccleſiarum, monaſteriorum, & beneficiorum hujuſmodi, competenti recepta portione vel quantitate pro eis, in Fabricam hujuſmodi convertenda, ipſos ſic ea tenentes ab ulteriori eorum reſtitutione liberè abſolvere, & quòd illa retinere liberè poſſent in poſterùm eis etiam concedere.

Commiſſario prædicto idem Julius ij. dedit facultatem interpretandi dubia exorienda in ſibi commiſſis,

§. 11. Ipſéque Nuncius & Commiſſarius, & quibus vices ſuas in genere vel in ſpecie duxiſſet committendas, poſſet dubietates quaſcumque tàm ſuper qualitate perſonarum, quibus facultas eligendi confeſſorem concedi poſſet, etiam ſi comprehenderentur communia Civitatum, univerſitates, oppidorum, caſtrorum, villarum, & aliorum locorum, ac Collegia, quæ & illorum ſingulares perſonæ abſolutione à præmiſſis, vel aliquo modo præmiſſorum; ac diſpenſatione ſuper eis, vel aliquo eorum indiguiſſent, quàm cætera alia dubia decidere, & ſummam pecuniariam pro conſequenda indulgentia hujuſmodi & aliis præmiſſis limitare, & taxare, ac facultatem eligendi confeſſorem hujuſmodi concedere.

Suſpendendique Indulgentias, s c... ceſſas, ut hic.

§. 12. Ac quaſcumque indulgentias, tàm à dicto prædeceſſore quàm à prædeceſſoribus ſuis & Sede prædicta, vel ejus auctoritate quibuſcumque Eccleſiis, Monaſteriis, Hoſpitalibus, etiam noſtro tunc ſuo, S. Spiritus in Saxia de Urbe, Ord. S. Auguſtini, & aliis piis locis, univerſitatibus, confraternitatibus, cujuſcumque qualitatis, & ad quemcumque uſum etiam laicorum & clericorum inſtitutis, & ſingularibus perſonis etiam plenarias, in vita, ac quaſcumque facultates quibuſvis perſonis cujuſcumque dignitatis etiam Cardinalatus honore, aut legatione fungentibus, ſuper præmiſſis vel aliquo præmiſſorum eatenùs conceſſas (præterquàm ratione ſuſtentationum pauperum, & miſerabilium perſonarum in Pariſien. & S. Jacobi de Galitia, ac Portugalliæ Regnis Hoſpitalis degentium) quas quoad illorum uſum, in provinciis, in quibus dicta Hoſpitalia reſpectivè ſita, ſecundùm Cancellariæ noſtræ morem terminandis, & non in aliquibus aliis locis durare voluerat, ac expeditionem contrà infideles, & hæreticos conceſſis, etiam quaſcumque clauſulas præſervativas adverſus revocationes, & ſuſpenſiones earumdem in ſe continentes, quando, & quotiens, & ad quod tempus, Nuncio, & Commiſſario præfato, vel deputandis & ſubdelegandis ab eo, videretur opportunum ſuſpendere, quas omnes, & ſingulas idem prædeceſſor ad ſui beneplacitum ſuſpenderat, prohibens quæſtas quaſcumque illarum occaſione fieri ſolitas.

Et idem Julius ij. eaſdem indulgentias, animabus exiſtentium in purgatorio ſuffragari decrevit. Tu autem recordare quò Pius v. revocavit ut ſuperius adnotavi.

§. 13. Et ut animarum ſalus eo potiùs procuraretur quo magis aliorum egebant ſuffragiis, animabus in purgatorio exiſtentibus, quæ per charitatem ad hac luce Chriſto unitæ deceſſerant, & quæ dùm viverent, ſibi ut hujuſmodi indulgentia ſuffragaretur meruerant ſuccurrere cupiens, voluerat & conceſſerat, ut ſi qui parentes, amici, aut cæteri Chriſtifideles pietate commoti, pro ipſis animabus in purgatorio pro expiatione pœnarum eiſdem ſecundùm divinam juſtitiam debitarum retentis, durante commiſſione Nuncii & Commiſſarii ad opus Fabricæ hujuſmodi, aliquam eleemoſynam juxta ejuſdem Nuncii, vel deputandi ab eo, ordinationem erogaſſent ipſa pleniſſima indulgentia per modum ſuffragii animabus ipſis in purgatorio exiſtentibus, pro quibus dictam eleemoſynam piè erogaviſſent, ut præfertur, pro pœnarum relaxatione ſuffragaretur. Ac omnes & ſingulos Chriſtifideles hujuſmodi, de ſimili poteſtatis plenitudine, & liberalitate, qui manus adjutrices ad opus Fabricæ hujuſmodi porrexiſſent ac omnes, & ſingulos eorumdem parentes defunctos, benefactores qui cum charitate deceſſiſſent, in omnibus precibus ſuffragiis, eleemoſynis, jejuniis, orationibus, miſſis, horis canonicis, diſciplinis, peregrinationibus, & cæteris omnibus ſpiritualibus bonis, quæ fiebant, & fieri poterant in

tota universali sacrosancta Ecclesia militanti, & omnibus membris ejusdem, participes in perpetuum fierent.

Leo x. prædictæ omnia confirmavit, & Notarios ad ostendendum legata præfata cogi posse decrevit.

§. 14. Et deindè piæ me. Leo Papa X. etiam prædecessor noster præmissa omnia, indulgentias, & privilegia recensens, illáque Motu proprio, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, approbans, & confirmans, & de novo quatenùs opus esset concedens, certis Commissariis suis in quibusdam provinciis, & locis tunc expressis ad triennium ex tunc computandum deputatis, potestatem concesserat, omnes & singulos cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis forent, relicta & applicata prædicta penès se quomodolibet detinentes, ad illorum restitutionem & solutionem, & notarios ac tabelliones quoscumque de relictis prædictis rogatos, proposita illis competenti mercede, ad ostendendum eis ad præmissorum effectum totiens quotiens requisiti forent, eorum libros & protocolla, & dandum particulas relicta & applicata concernentes, in publicam & authenticam formam appellatione postposita, cogendi & compellendi.

Et Commissario prædicto dedit facultatem, componendi ad utilitatem Fabricæ super le atis certis infrà annum non executis ad favorem certorum locorum vel per pers narum, Tus ias quintam partem de his Fabricæ deberi, ut mox infrà declaratur.

§. 15. Et quoniam sicut dictus Leo prædecessor fidedignorum testimoniis acceperat, in locis prædictis quamplures existebant, qui etiam relicta certis locis, & personis, sub aperta, & speciali expressione, & etiam ex voto post annum illa solvere, & exequi etiam requisiti contemnebant, contrà defunctorum voluntatem, in animarum suarum & locorum, & personarum quibus relicta erant præjudicium & jacturam, volens animabus, ac locis & personis prædictis opportunè consulere, eisdem Commissariis insolidum etiam dederat in mandatis, ut requisiti ab executoribus testamentorum, seu locis & personis prædictis, vel eorum nomine, facta aliqua compositione cum eis, super certa parte in quam convenirent, Fabricæ prædictæ applicanda, in quam quantum ad id, ipsorum testantium, & relinquentium in favorem dictæ Fabricæ, motu, ac de plenitudine prædictis & ex certa scientia voluntatem commutaverat, omnes & singulos dictorum sic relictorum detentores ad effectualem solutionem, cogerent & compellerent, ac solventes de receptis quietandi & absolvendi, necnon ad id tot quot duxissent opportuni, cum simili aut limitata potestate substituendi, facultatem & potestatem, ipsisque solventibus, ac quietantiam à dictis Commissariis obtinentibus plenariam indulgentiam & remissionem omnium peccatorum suorum, & si sæculares forent, quòd possent ad usum censurarum prædictarum eligere sacerdotem idoneum quem voluissent, concesserat, ac quòd præfati deputati eidem Commissariis computum & rationem de receptis reddere tenerentur.

Bonáque stabilia vendendi & immobilia ad Urbem absque solutione gabellæ transferendi.

§. 16. Ac Commissarii & deputati prædicti possent & valerent, relicta, & applicata prædicta, quæ immobilia forent, per publica bandimenta plus offerenti vendere, & perpetuò alienare, & mobilia quæ transferri commodè possent ad Fabricam ipsam absque solutione pedagii seu Gabellæ transferre voluerat.

Exemítque Fabricæ Commissarios à superioritate ordinariorum & aliorum.

§. 17. Et deputandos prædictos, à potestate & jurisdictione quorumcumque Legatorum Ordinariorum omnium tàm Ecclesiasticorum quàm sæcularium, & nulli alteri nisi ipsi Leoni prædecessori, & certo tunc expresso Judici voluit subjacere, certis etiam adjectis in contrafacien. pœnis exemerat.

Et super votis & peregrinationibus a testatoribus relictis & non executis, eosdem Fabricæ Commissarios componere posse voluit.

§. 18. Ac successivè per eum accepto, quòd Commissarii per eum deputati prædicti, in prosecutione præmissorum, multa invenerant, vota, itinera, sive peregrinationes diversis Ecclesiis, in testamentis, & aliis ultimis voluntatibus relicta fuisse, & adhuc tunc inexecuta manere, quódque tàm hæredes quàm fideicommissarii hujusmodi votorum, ac aliæ particulares personæ, officiales commissioni sibi factæ conabantur opponere & contraire, alíque complures pias testatorum dispositiones, avaritia obcœcati, aut alia minùs juxtà causam violare nitebantur, & in proprias sive aliorum utilitates convertere, ac quòd quamplures presbyteri & Clerici, ac Religiosi diversorum Ordinum, ac piorum locorum, etiam sæculares curam habentes inveniebantur qui non solùm ad eosdem Commissarios, ut ipsis Presbyteris, Clericis, Religiosis & sæcularibus ex dictorum locorum negociis in exigendo relicta eis, & eorum locis facta, Commissarii ipsi faverent, & cum eis pro aliqua parte in usum dictæ Fabricæ convertenda convenire non curabant, verùm etiam requisiti ad id faciendum, aut dicebant illa nolle exigere & quemquam ad solutionem vexare, aut mentitis & confictis quietantiis debitorem absolvebant, in fraudem ipsius Fabricæ, ac Ecclesiarum & locorum prædictorum præjudicium, ac quod Notarii & tabelliones conabantur ab eis, pro testamentorum& scripturarum ostensione mercede extorquere, declaraverat suæ intentionis fuisse, præfatos Commissarios suos vota, itinera, & visitationes prædicta, in testamentis & ultimis voluntatibus hujusmodi quomodolibet adnotata in usum dictæ Fabricæ commutare, ac quòd dicti Commissarii ipsa inquirere, petere & exigere possent.

Fraudémque contra Fabricam circà exactionem committentes, & officiales exigere volentes excommunicationi subjecit, & per Commissarios puniri jussit.

§. 19. Decernens omnes & singulos cujuscumque dignitatis, ordinis, & religionis existentes, tàm Ecclesiasticos quàm mundanos, fraudem, & falsitatem aliquam committentes, aut quietantias vel scripturas aliquas machinantes, aut facientes, propter quas præjudicium ipsi Fabricæ, aut impedimentum vel damnum oriri potuisset, vel inferretur, & eos qui nolle exigere asseruissent, ut præfertur, majoris excommunicationis sententiæ subjacerent. Et nihilominùs eosdem Commissarios suos contrà suspectos in præmissis per viam inquisitionis, summariè simpliciter de plano procedere, & repertos culpabiles condignis pœnis afficere possent & valerent.

Notarióśque cogi ad ostēdendum libros oblata mercede duorum cum du pro centario pecuniæ exigendæ.
Tu scias notarios non cogi ex Bulla Pii IV nu. 65. Tom. 2. fol. 101.

§. 20. Notarios verò & tabelliones præfatos pro eorum competenti mercede, de duobus cum dimidio pro quolibet centenario, quod vigore instrumentorum suorum effectualiter exigerentur contentos esse voluerat, & eos plus petere non posse, & tamen ad ostendendum libros, & eorum protocolla teneri decreverat, quotiens ab eis fuissent requisitio absque alia expectatione mercedis, sub eadem pœna excommunicationis.

Relicta etiā ante septennium d. commissione Leo x. comprehendi voluit.

§. 21. Relicta verò eorum, & aliorum, quibus non solùm à septennio infrà, sed etiam quocumque tempore ultrà facta forent, voluerat sub commissionibus suis comprehendi, & ipsi Fabricæ applicata esse, prout applicaverat.

Et super rata Fabricæ obvenienda componi posse.

§. 22. Ac voluerat super relictis, pro rata eidem Fabricæ obvenienda, etiam super hæreditatibus in quibus usufructuarii, ad tempus seu ad vitam ipsorum, aut deputati, & in quibus illa solvendi à testatoribus limitatum terminum fore reperirent, etiam ante animum à die obitum eorumdem testatorum computandum, ipsa relicta pro dicta Fabrica exigere.

Exactáque per Ordinarios despectantibus ad Fabricam indicari per Commissarios.

§. 23. Ac relicta & alia dictæ Fabricæ applicata per Ordinarios locorum, vel eorum nomine eatenùs exacta, ab ipsis Ordinariis, penès quascumque personas existentia pro dicta Fabrica vendicare.

Relictorúmque certorum & infrà annum non executorum quintam partem capere.

§. 24. Ac etiam relictorum certis personis factorum, & infrà annum etiam non executorum, quintam partem pro ipsa Fabrica, etiam si quibus relicta ipsa facta essent, voluerint illa inexacta relinquere accipere possent, & valerent.

Legatáq; incert. (si non sit compositio) integra idem Leo x. Fabricæ deberi decrevit.

§. 25. Et quoniam in literis facultatum & indulgentiarum in favorem dictæ Fabricæ concessarum, & per dictum Leonem prædecessorem confirmatarum, inter alia continebatur ut Nuncii, & commissarii ipsarum facultatum & indulgentiarum, & ab ipsis deputandi, possent cum retinentibus relicta facta incertis personis, vel absentibus, taliter quod propter eorum absentiam, meritò ab eis notitia haberi non posset, recepta competenti portione vel quantitate, prout superiùs enarratur componere, ac eos absolvere. Et si nonnulli tenentes relicta hujusmodi neglegissent, eatenùs cum dictis Commissariis componere, voluerat etiam ut illos sic ea tenentes vel quomodolibet occupantes, ad consignandum illa integra eisdem Commissariis suis pro dicta Fa-

brica cogere, & compellere valerent summariè, simpliciter, & de plano sola facti veritate inspecta, ac omni tela judiciaria posthabita, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, & aliis pecuniariis, de quibus eis videretur invocato etiam, si opus foret, auxilio brachii sæcularis, super quibus omnibus, & singulis, plenam eis, & eorum cuilibet insolidum, concesserat facultatem, & potestatem.

Commissariis dedit potestatem permittendi in locis sacris sepeliri mortuos absque confessione &c.

§. 26. Et subsequenter idem Leo prædecessor per reliquas, suas literas ad certum similiter tempus duraturas, certis Commissariis, deputandis seu nominandis, inter alias consimiles suprà expressas facultates, in vigintiquinque provinciis, & sub quibus provinciæ suprà expressæ existebant, concesserat, quòd ipsi Commissarii eis qui sine confessione moriebantur, etiam si infrà annum non fuissent confessi, dummodò in eis signa contritionis in articulo mortis apparuissent, ut in loco sacro sepeliri possent concedere, & contradictores similes pœnas incurrisse declarare, ac summam pecuniarum pro consequenda indulgentia hujusmodi, & aliis præmissis, ac facultatem eligendi confessorem, limitare & taxare.

Altaréque portatile presbyteris &c. concedendi. Ad hoc videndum est Conc. Trid. sess. 22, c. 1. post canones & sess. 25. c. 12. de Regular.

§. 27. Necnon nobilibus, & presbyteris ac graduatis, altare portatile, quod cum debitis reverentia & honore retinerent, & super quo in locis ad hoc conguentibus & honestis, etiam non sacris, & Ecclesiastico interdicto, generali & speciali, tàm Apostolica quàm ordinaria auctoritate suppositis, dummodò causam non dedissent hujusmodi interdicto, & antequàm illucesceret dies, circà tamen diurnam lucem in sua ac suorum familiarium domesticorum præsentia, juxtà formam Capituli Alma, de sent. excommunic. in 6. Missas & alia divina officia per seipsos qui presbyteri erant, aut pro tempore forent, celebrare, seu per alios Sacerdotes celebrari facere, ac tempore interdicti hujusmodi divinis interesse, ac Eucharistiam & alia Ecclesiastica Sacramenta, sine alicujus præjudicio, præterquàm in die Dominica Resurrectionis, accipere, & eorumdem corpora Ecclesiasticæ tradi possent sepulturæ, sine tamen funerali pompa concedere.

Juramentáq; obligationum ad effectum agendi, relaxandi.

§. 28. Necnon quæcumque juramenta, in quibusvis contractibus instrumentis, obligationibus, præterquàm in forma Cameræ appositis ad effectum agendi dumtaxat, relaxare, & ab eis & à quocumque perjurio, sine tamen tertii præjudicio, absolvere.

Indulgentias locorum piorum & alias suspendendi &c.

§. 29. Ac quascumque indulgentias, etiam illas à media quadragesima usque ad Pascha inclusivè, ab Ordinibus Mendicantium publicari solitas, tàm ab eodem Leone, quàm à suis prædecessoribus, & à Sede prædicta, vel ejus auctoritate, quibuscumque Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, etiam S. Spiritus prædicto, & aliis piis locis, Universitatibus, Confraternitatibus cujuscumque qualitatis, & ad quemcumque usum, etiam laicorum, & clericorum institutis, & singularibus personis cujuscumque dignitatis, etiam Cardinalatus honore, aut Legationis officio fungentibus, super præmissis vel aliquo præmissorum hactenùs tunc concessas, ac expeditionis contrà Turcas, & hæreticos, etiam quascumque regulas præservativas adversus revocationes, & suspensiones earumdem in se continentes, certis locis tunc exceptis quando & quotiens, & ad quod tempus Nuncio & Commissario præfato, vel deputandis, & subdelegandis ab eo videretur opportunè num suspendere, prout idem Leo illas suspensas fore declaravit, ac processiones publicè, ad effectum indulgentiarum publicationum fieri.

Processiones ad publicationem indulgentiarum incedendi. Quoad indulgentias attende revocationem quam supra tibi indicavi.

§. 30. Et populum, ac religiosos omnes cujuscumque Ordinis, etiam exemptos pro hujusmodi operibus peragendis ad sonum campanæ evocari facere possent, dictique congregati tenerentur sub excommunicationis pœna procedere, relicto digniori loco deputatis & subdelegatis, ab ipsas indulgentias exequendas, & dicti Commissarii à censuris, & pœnis prædictis, satisfactione paævia absolvere, & illas remittere, ac suspensionem hujusmodi indulgentiarum relaxare valerent.

Transumptisque Commissariorum plenam fidem dari voluit.

§. 31. Quódque etiam transumptis, & confessionalibus, in dictis provinciis, insulis, & finibus, quibusvis personis per præfatum Nuncium & Commissarium, ac deputandos, & subdelegandos ab eo subscriptis, & suo sigillo dumtaxat munitis, fides adhiberetur, Apostolica auctoritate, per literas prædictas, licentiam, & facultatem concesserat, & voluerat, atque mandaverat.

Clem. vii. cit. in rubr. multa quoád d. Fabricam disposuit ut suprà.

§. 32. Et postremò recol. mem. Clemens Papa VII. similiter prædecessores noster. Volens opus prædictum, quod per prædecessores prædictos perfici non poterat, & cet.

Omititur residuum narrativæ quia Bullas ipsas Clem. vij. habes sup. fol. 633 &c.

Hic Pontif. Paul, iv. indulta d. Fabricæ confirmavit.

§. 33. Et postmodùm per nos etiam accepto quod à quampluribus in dubium revocabatur, an revocationis per nos in crastinum nostræ assumptionis ad Summi Apostolatus apicem, in genere factæ vigore, indulgentias, facultates, & privilegia, tàm per præfatos quàm Adrianum Papam IV. prædecessores nostros, Fabricæ, & Collegio præfatis concessa comprehendere intendissemus, Nos, motu & scientia similibus, indulgentias etiam plenarias, privilegia, facultates, prærogativas, & indulta, per præfatos prædecessores eisdem Fabricæ & collegio concessa, cum omnibus, & singulis decretis, & clausulis, in singulis literis desuper confectis contentis, adversus revocationes & suspensiones hujusmodi in pristinum statum, in quo ante easdem revocationes quomodolibet existebant, præfata auctoritate Apostolica plenariè restitueramus, reposueramus, illásque prout per dictos prædecessores concessa erant, in omnibus, & per omnia quatenùs opus esset, de novo concesseramus.

Revocatisq; omnibus Commissariis, totum negotium Collegio d. Fabricæ remisit cum facultate præsertim.

§. 34. Et nihilominùs, omnes, & singulos Fabricæ prædictæ Commissarios cujuscumque dignitatis etiam Episcopalis, gradus vel conditionis existerent, eatenùs quomodolibet per Collegium dictæ Fabricæ deputatos; necnon omnes commissiones, & facultates eis concessas & factas revocantes, eósque ab hujusmodi commissionibus absolventes, Collegio præfatis & quibusvis ab eis ad id deputatis, alios Commissarios idoneos, qui Ecclesias, quæ pro consequendis hujusmodi indulgentiis visitare deberent declarare, necnon super publicatione ipsarum indulgentiarum inquirere, & procedere, ac falsos Quæstores, commissarios, & procuratores debitè punire.

Principibus dimittendi partem eleemosynarum pro reparandis Ecclesiis in eorum dominiis existen.

§. 35. Necnon quibuscumque Regibus, Ducibus, Principibus & aliis, tàm sæcularibus quàm Ecclesiasticis, personis cujuscumque gradus præeminentiæ, & conditionis existentibus, in quorum dominiis, districtibus, & locis aliquæ Ecclesiæ essent, quas ipsi ex eleemosynis ex dictis Ecclesiis colligendis reparare cupiebant, partem eleemosynarum prædictarum, de qua cum dictis Regibus, & aliis personis præfatis convenissent, ad dictum effectum dare & assignare.

Componendique super ablatis in direptione Urbis.

§. 36. Necnon super bonis in direptione Urbis subtractis si personæ illæ quibus restituti debuissent omninò ignorabantur, ad usum dictæ Fabricæ componere, & ut illa detinentes, si debitam diligentiam pro inveniendis ipsorum bonorum dominis fecissent, & ipsos invenire non potuissent, soluta ea pecuniarum quantitate, de qua eisdem Commissariis videretur, ad illorum restitutionem aliter non tenerentur, concedere, liberè, & licitè valerent.

Et cætera alia faciendi juxtà formam literarum Rom. Pontif prædecessorum, dummodò Commissarii deputandi sint personæ ecclesiasticæ.

§. 37. Deputandi facultates & potestates præfatas in se etiam retinendi, ac omnia & singula in singulis literis singulorum prædecessorum, & nostris hujusmodi contenta faciendi, procurandi, exercendi ordinandi, & exequendi, dummodò Commissarii ad hoc deputandi, personæ essent Ecclesiasticæ, & speciales super eo à dicto Collegio literas haberent plenam, & liberam facultatem concesseramus.

Posteà idem Paul iij. societatem Principis Apostolorum erexit, & Confratribus multas gratias côcessit.

§. 38. Ac etiam per alias, tàm in dicta Basilica, quàm in singulis civitatibus, castris, terris, & locis, per universum Orbem consistentibus, & illorum matricibus, seu aliis ad id designandis Ecclesiis, unam utriusque sexus Christifidelium, tàm Ecclesiastico-

rum

rum quàm ſæcularium ſocietatem, ſub invocatione dicti Principis Apoſtolorum, erexeramus, & ordinaveramus. In qua nos primò, & deindè chariſſimos in Chriſto filios noſtros, Carolum Rom. Imp. & Franciſcum Francorum Regem ac quoſcumque alios utriuſque ſexus, ſæculares & Eccleſiaſticos Chriſtifideles cujuſcumque conditionis exiſterent, qui eorum bonis Fabricam hujuſmodi juvarent in ipſam Confraternitatem deſcripſeramus. Quibus confraternitatem ipſam infrà triennium à die publicationis ingredientibus & pro dicta Fabrica de bonis ſibi à DEO collatis, juxtà diſcretionem ſeu providam ordinationem Commiſſariorum, deſuper à nobis pro tempore deputatorum ſeu ab eiſdem deputandorum, ſuper eo faciendam erogantibus, tàm ipſis quàm per modum ſuffragari animabus defunctorum quæ in charitate deceſſiſſent, indulgentias, & peccatorum remiſſiones, etiam plenarias per prædictos prædeceſſores, ac per nos, in genere vel in ſpecie ad Fabricam prædictam manus adjutrices porrigentibus, quomodolibet conceſſas. Et quæ viſitantibus anno Jubilæi Eccleſias ad id deputatas concedi conſueverant, necnon illis qui cum cordis contritione & oris confeſſione deceſſerant, etiam in mortis articulo plenariam peccatorum ſuorum remiſſionem conſequerentur, cum communicatione omnium ſpiritualium bonorum, quæ fiebant, & ex tunc in perpetuum fieri poterant, in univerſali ſacroſancta militanti Eccleſia, eoſdem confratres quampluribus aliis ſpiritualibus bonis decorantes, conceſſeramus.

Hiſpaniſque d. Confraternitatis Confratribus, eleemoſynam Fabricæ porrigentibus plenarias indulgentias elargitus eſt, cum Poteſtate.

§. 39. Ac poſtremò ejuſdem Caroli Imperatoris & Regis, ut eidem primogenito Eccleſiæ primum locum, ut par erat, daremus ſubditis in Hiſpaniarum, & illi annexis, Regnis Inſulis, & dominiis (excepto Regno Siciliæ citrà Pharum) exiſtentibus, & in eis commorantibus, ac ad illa undecumque venientibus, utriuſque ſexus, tàm ſæcularibus quàm regularibus Ordinum quorumcumque dictæ confraternitatis confratribus verè pœnitentibus, & confeſſis, ſeu confitendi ſtatutis temporibus propoſitum habentibus, qui in Nativitatis, & Reſurrectionis D. N. JESU CHriſti, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, vel tribus aliis feſtivitatibus, per Commiſſarium per nos deputandum, quolibet ex tribus annis deſignandis, aliquas Eccleſias ſeu altaria, dicto triennio durante viſitarent, & in capſis ad id deputandis, aliquam piam eleemoſynam juxtà ejuſdem Commiſſarii, ſeu ab eo deputandi ordinationem pro Fabrica hujuſmodi proſequenda, per ſe vel alium effectualiter ponerent, pleniſſimam, etiam ſacro Jubilæi centeſimo anno Eccleſias Urbis Romæ viſitari ſolitas viſitantibus, & ad recuperationem Terræ ſanctæ, & ſacræ orthodoxæ fidei Catholicæ, & Dominicæ Crucis hoſtium expugnationem proficiſcentibus, ac omnes, & ſingulas gratias illis conceſſas, & concedi ſolitas conceſſeramus.

Confeſſorem eligendi qui abſolvat &c. Quoad hoc ſervanda eſt conſt. 11. Clem. viij. in Tomo 3. fol. 14. Et quoad indulgentias vide quæ à Pio v. ſunt revocatæ, ut in ejus conſt. 30. Tom. 2. fol. 228.

§. 40. Cum poteſtate eligendi ſibi confeſſorem, qui ad effectum indulgentias hujuſmodi conſequendi confeſſionibus auditis, eos ab omnibus, & ſingulis ſententiis, & cenſuris Eccleſiaſticis quomodocumque, à jure, vel ab homine in eos latis, necnon peccatis criminibus exceſſibus, & delictis quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam ſi illorum abſolutio Sedi Apoſtol. reſervata exiſteret, & præterquàm conſpirationis in perſonam Rom. Pontificis, aut ſtatum Rom. Eccleſiæ, occiſionis, vel verberationis Epiſcoporum, aut aliorum Prælatorum, & injectionis manuum violentarum in illos, falſificationis literarum Apoſtolicarum, aut delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad infidelium partes, atque ſententiarum, & cenſurarum occaſione Aluminum Tulphæ noſtræ, ac de partibus infidelium ad fideles, contrà prohibitiones noſtras delatorum, necnon Eccleſiaſticæ libertatis, ac privilegiorum Sedi Apoſt. etiam ex conſuetudine competentium, ac aliorum id, & executionem literarum, & mandatorum Apoſtolicorum, etiam in Bulla in die Cœnæ Domini legi conſueta, ac aliis Apoſtolicis conſtitutionibus comprehenſorum concernentia quomodolibet violatorum, incurſarum, ſemel tantùm abſolvat, eligendi, & pro animabus defunctorum cum communicatione bonorum ſpiritualium prædictorum, & ſtationum Urbis indulgentiarum, necnon eſus ovorum, butyri, & lacticiniorum temporibus prohibitis ad eorum libitum, & carnium, de utriuſque Medici conſilio, licentia, & conceſſione, & cum eiſdem ſe ſimilibus facultatibus Commiſſariis ad id deputatis, ſeu ab illis ſubdeputandis per prædictos Prædeceſſores noſtros, ſeu ab eis deputari ſolitis, juxtà tenorem prænarratarum literarum ſeriatim in noſtris deſuper expeditis literis, deſcriptis, & adnotatis conceſſione.

Commiſſariiſque Fabricæ dedit poteſtatem diſpenſandi in caſibus hic expreſſis. Tu recordare quòd jam hæc facultas eſt ſublata, ut ſuprà tibi ſignificavi.

§. 41. Necnon prædictis Commiſſariis, ut præmittitur, deputandis, quòd eos qui arctati forent, & vigeſimumtertium ſuæ ætatis annum attingerent, ut ad omnes ſacros, etiam presbyteratus ordines promoveri, & unum beneficium Eccleſiaſticum obtinere, necnon cum quibuſvis religioſis profeſſis, & non profeſſis quorumcumque Ordinum, & quacumque licita facultate, & cum ſæcularibus clericis, ſeu presbyteris, qui graduari velint, etiam in quacumque univerſitate, etiam leges audire, eiſque ſtudere, ac in ipſis graduari, uſque ad doctoratus gradum incluſivè ſimiliter valerent. Et cum eiſdem Religioſis, qui relicto religionis habitu per ſæculum vagantes, apoſtaſiæ notam ſeu irregularitatem contraxerint, & deindè pœnitentia ducti ad cor redierint, quando indè veriſimiliter ſcandalum expectari non poſſet, & cum his, qui de Ordine ſuo ad alium Ordinem, parem, vel ſtrictiorem, transferri cuperent. Necnon cum ipſis, ac etiam quibuſcumque monialibus, cujuſvis qualitatis, & Ordinis exiſterent, ut de Superiorum ſuorum licentia, & ea durante, Monaſteria exire, & cum parentibus, & aliis Eccleſiaſticis perſonis, ſeu ſæcularibus converſari, Et corporalia, & alia Eccleſiæ ornamenta dummodò per presbyterum primò, vel per eas cum chirotecis abluerentur, abluere, & mundare totiens quotiens opus foret, licentiam, facultatem concedere. Quódque eos, qui Moniales etiam velatas, commatres, ſorores conſanguineas carnaliter, damnabili, & inceſtuoſo coitu cognoviſſent, aut aliud quodcumque carnale crimen cujuſcumque qualitatis exiſteret, commiſiſſent, abſolvere, ac eos qui in quarto, vel tertio, & quarto ſi tamen ab eodem ſtipite penderent, & non aliàs, affinitatis vel conſanguinitatis gradibus invicem conjuncti, ac quocumque impedimento publicæ honeſtatis juſtitiæ, præterquàm inter levatum, & levantem, etiam cognatione ſpirituali detenti, & etiam carnali copula ſubſecuta contraxiſſent, ac etiam qui hujuſmodi matrimoniis etiam clandeſtinis interveniſſent, ſeu præſentes, & conſentientes fuiſſent, à cenſuris propterea incurſis abſolvere, ac cum eis ut in ſic contractis matrimoniis remanere. Et cum his, qui in caſibus prædictis contrahere voluiſſent, ut matrimonium ad invicem contrahere poſſent diſpenſare valerent. Decernentes præmiſſa omnia per eumdem Commiſſarium ſic facienda, in utroque foro valere quibuſvis contrariis nequaquàm obſtantibus.

Leo itidem x. collegio Fabricæ dedit Poteſtatem procedendi contrà quoſcumque alios quæſtores ſub ejus conſt. edita die 9. Auguſti 1541 quam hic ùti ſuperfluam prætermiſi.

§. 42. Cùm nos per alias noſtras literas ſimiliter accepto per nos, quod nonnulli Hoſpitalium, etiam noſtri S. Spiritus præfati, & S. Joann. Lateranen. ac S. Jacobi Incurabilium de Urbe, & Monaſteriorum S. Sebaſtiani extrà muros dictæ Urbis, ac S. Antonii Viennen. Ciſtercien. & S. Auguſtini Ordinum, ac Mercedis Redemptionis Captivorum, etiam S. Helmi, S. Bovis, S. Bernardi, S. Leonardi, Sanctæ Marthæ, Sanctæ Catherinæ Montis Sinai, S. Viti, & Sanctæ Mariæ della Heremita, Quæſtores, & Commiſſarii, non obſtante ſuſpenſione privilegiorum ſuper quæſtis faciendis, & confratribus deſcribendis, & indulgentiis publicandis conceſſorum, ac ſuppreſſione Capellarum ſub invocatione Sancti Sebaſtiani, ac revocatione Commiſſariorum, Nunciorum, & Quæſtorum, vigore privilegiorum prædictorum, con-

ſtituto-

ſtitutorum, ac prohibitione faciendi quæſtas, & indulgentias, & alias gratias publicandi, ac confratres deſcribendi, & confeſſionalia concedendi, & in certis caſibus matrimonialibus diſpenſandi, quæſtas facere, & alia prædicta exercere minimè erubeſcant. Et ſucceſſivè etiam non obſtante alia prohibitione à nobis deſuper narrata, nonnulli etiam quæſtores, & Commiſſarii tàm prædictis quàm aliis forſan nominibus vigore privilegiorum prædictorum, & forſan aliorum etiam à nobis, licèt contra mentem noſtram emanatorum, tàm quæſtas facere quàm indulgentias, & alia, ut præfertur, prohibita, publicare, & exercere, ac diverſas pecuniarum ſummas, res, & bona exigere, & aliqui forſan ſibi ipſis, appropriare, non deſtiterant, omnes, & ſingulas pecuniarum ſummas, res, & bona ex quæſtis eleemoſynis, & indulgentiis, & aliis prædictis eatenùs proventa, & penès Quæſtores, & Commiſſarios præfatos, ac Nuncios, Miniſtros, Theſaurarios, Depoſitarios, loca, Collegia, & Univerſitates exiſtentia, quæ eatenùs Hoſpitalibus, Monaſteriis, & aliis locis prædictis minimè incorporata fuerant Fabricæ, & illius Collegio, & deputatis conceſſiſſemus, & applicavimus. Omnésque Quæſtores, Commiſſarios, Nuncios, & alios Officiales præfatos revocaviſſemus, omnémque facultatem, poteſtatem, & auctoritatem quæſtuandi, indulgentias, & alias gratias publicandi, confratres deſcribendi, confeſſionalia concedendi, in gradibus matrimonialibus prohibitis diſpenſandi, ab homicidiis caſualibus ſeu voluntariis, ac ſimoniæ labe abſolvendi, ac vota commutandi, & forſan alia exercendi, à Quæſtoribus, Commiſſariis, Miniſtris, Theſaurariis, Depoſitariis, & aliis prædictis, necnon Guardianis, Officialibus, & aliis Superioribus Hoſpitalium, Monaſteriorum, etiam Redemptionis captivorum, & aliorum locorum prædictorum, privilegia, & facultates, eos ſubſtituendi, & deputandi habentibus, abdicaviſſemus, & amoviſſemus. Ita quòd ex tunc de cætero perpetuis futuris temporibus, Quæſtores, & Commiſſarii, & alii Officiales, ad quæſtas, & alia prædicta exercenda, ab aliquibus, etiam à nobis, & ſucceſſoribus noſtris Rom. Pont. conſtitui, & deputari non poſſent, niſi ipſis conſtitutioni, & deputationi Collegii deputatorum Fabricæ hujuſmodi, expreſſus accederet aſſenſus, cum mandato, univerſis, & ſingulis præfatorum Hoſpitalium, Monaſteriorum, & aliorum prædictorum, ut pecunias, res, & bona ex quæſtis indulgentiis, & aliis prædictis acquiſita, &, ut præfertur dictæ Fabricæ, applicata, & conceſſa, penès ipſos exiſtentia, & nondùm, ut præfertur incorporata præfatæ Fabricæ, & pro ea præfatis Collegio deputatorum, & illorum Officialibus ad opus, & utilitatem dictæ Fabricæ, exponenda, & convertenda perſolverent, & aſſignarent. Eiſdem verò & pro tempore exiſtentibus Deputatis, & præfatis Fabricæ hujuſmodi, ut Quæſtores, Commiſſarios, & alios Officiales, ac perſonas penès quos pecuniæ, res & bona hujuſmodi exiſtebant, ſub pœnis, & cenſuris de quibus eis videretur, tàm poſteriorum prædictorum quàm aliorum privilegiorum dictæ Fabricæ, & illius deputatorum Collegio conceſſorum vigore, ad ſolutionem, & conſignationem hujuſmodi faciendam, cogerent, & compellerent, ac eaſdem poſteriores literas, & in eis contenta quæcumque inviolabiliter obſervari mandarent, & facerent, inobedientes, & rebelles, ac contradictores quoslibet per pœnas, & cenſuras prædictas, auctoritate noſtra, appellatione poſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc ſi opus eſſet, auxilio brachii ſæcularis. Ac poſt publicationem poſteriorum literarum noſtrarum prædictarum nonnulli locorum Ordinarii, eorúmque Vicarii, Officiales, & alii Miniſtri, lucri, ut creditur, cupiditate ducti in contemptum literarum noſtrarum earumdem, & pœnarum in illis contemptarum, nonnullis Hoſpitalium, Monaſteriorum, & aliorum locorum prædictorum, Quæſtoribus, & Commiſſariis, quæſtas prædictas faciendi, aliáque prædicta exercendi, ac diverſas indulgentias publicandi licentias per eorum patentes literas expreſsè concedere, & impartiri nòn erubeſcerent, vel ipſos publicè quæſtuare permitterent, ſeu diſſimularent, in animarum ſuarum periculum, & perniciosum exemplum, ac ſcandalum plurimorum.

Ordinariis qui quæſtas &c. prohibet.

§. 43. Nos circa præmiſſa providere cupientes. Univerſis, & ſingulis, tàm locorum Ordinariis, eorúmque Vicariis, Officialibus, & Miniſtris, quàm àliis quibuſcumque Eccleſiarum Prælatis, ſub ingreſſus Eccleſiæ, ac ſuſpenſionis à divinis, necnon excommunicationis majoris, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, & duorum millium ducat, auri de camera d. Fabricæ applicandorum pœnis, per eo ipſo abſque aliqua declaratione quotiens contravenirent incurrendis, diſtrictè præcipiendo mandavimus, quatenùs ex tunc de cætero aliquas quæſtuandi, & indulgentias publicandi licentias, & deſuper literas quibuſvis quæſtoribus, & aliis perſonis etiam prætextu cujuſvis antiquæ conſuetudinis, vel poſſeſſionis, eiſdem Ordinariis ſimiles licentias concedendi, & aliquam partem, ex quæſtis, & indulgentiis hujuſmodi exigendi, & percipiendi, & ſeu vigore quorumcumque privilegiorum, & indultorum, ac literarum Apoſtolicarum eis hactenùs conceſſorum, vel in poſterùm concedendorum, abſque expreſſa licentia ejuſdem Fabricæ Deputatorum nullatenùs concedere, vel impartiri præſumerent, nec ipſos quæſtores publicè quæſtuare permitterent, ſeu tacendo diſſimularent. Quinimò eos ad parendum reverenter poſterioribus literis noſtris prædictis, & in illis contentis quibuſcumque omninò cogerent, ac compellerent.

Collegio Fabricæ dat poteſtatem procedendi contra quoſque quæſtores, & quæſitæ per eos Fabricæ applicandi.

§. 44. Inſupérque eiſdem Deputatis, eorúmque Commiſſariis contrà eoſdem Ordinarios, illorúmque Vicarios, & Miniſtros, necnon quoſcumque alios Eccleſiarum Prælatos, Superiores, & perſonas, tàm ſæculares quàm quorumvis etiam mendicantium Ordinum regulares, quæſtas facientes, in eventum contraventionis ad declarationem incurſus cenſurarum, & pœnarum prædictarum procedendi, necnon Quæſtores præfatos quæſtas facientes, & indulgentias hujuſmodi abſque ipſorum Deputatorum expreſſo conſenſu ubilibet publicantes capiendi, & incarcerandi, ſeu incarcerari faciendi, illóſque tamquàm inobedientes, & rebelles mulctandi, & ad triremes, perpetuò, vel ad, de quo eis videretur, tempus relegandi, ac pecunias per eoſdem Quæſtores occaſione dictarum indulgentiarum, vel quæſtarum quomodolibet acquiſitas eidem Fabricæ, ut præfertur, applicatas ab eis, & eorum ſingulis etiam invitis, & renitentibus violenter auferendi, necnon pro præmiſſis omnibus exequendis auxilium brachii ſæcularis, quotiens opus foret invocandi omnimodam conceſſimus facultatem. Quibuſcumque nobis, & eidem Sedi immediatè ſubjectis ſub eiſdem ſententiis, cenſuris, & pœnis tunc mandantes, alios verò nobis non ſubjectos, Judices, & perſonas ſæculares in Domino hortantes, ut ſi, & poſtquàm pro parte dictorum deputatorum & Commiſſariorum forent requiſiti, in præmiſſis, auxilium, & favorem, ac remedium opportunum præberent, prout in ſingulis noſtris, & prædeceſſorum prædictorum literis, quarum ſingularum tenores, ac ſi de verbo ad verbum insererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, dicitur pleniùs contineri.

Declarat etiam d. Collegium omnibus prædictis prædeceſſorum indultis uti potuiſſe, & poſſe ad utilitatem dictæ Fabricæ.

§. 45. Cùm autem ſicut eadem petitio ſubjungebat, à nonnullis forte nimium ſcrupuloſis dubitatum fuerit, an privilegia, indulta, & facultates per prædictos prædeceſſores Commiſſariis, & Collegio prædictis conceſſa per eoſdem Franciſcum, Paulum, Petrum, Philippum, Epiſcopos, Jo. Baptiſtam, & Raphaëlem modernos ad opus dictæ Fabricæ deputatos, aut aliquos ex eis ſub nomine dicti Collegii hactenùs exercere, vel eis uti potuerint, in futurum poſſint, hactenúsque per eos ſub nomine dicti Collegii pro dicta Fabrica geſta, valida exiſtant, pro illorum parte nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut deſuper opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, quibus in ſacra

B. Petri Sedi meritis, quamquàm insufficientibus collocatis, convenit opem & operam impendere efficaces, ut ejusdem B. Petri Basilicam, ac illius Fabricæ, Rectores, & ministros, necnon privilegia, facultates & indulta eis concessa, illæsa præservare studeamus, considerantes diligentiam quàmprimò dicti Franciscus & alii deputati in opus dictæ Fabricæ, quod dicti prædecessores, ut prædicitur, perficere non potuerunt, juxta mentem nostram reassumendo adhibuerunt, illúdque omni conatu & totis viribus assiduè prosequuntur. Quódque ad illius commodum & utilitatem, privilegiis, facultatibus, & indultis, ac gratiis hujusmodi in favorem dictæ Fabricæ tantummodò utuntur. Et ne Christifideles ab elargitione & subsidiis retrahantur, sed ut ad illud promptiores reddantur, quo singula privilegia, facultates, concessiones & indulta prædicta noverint inviolabiliter observari, hujusmodi supplicationibus inclinati, ex certa scientia, & de potestatis plenitudine similibus omnia & singula quæ per Franciscum & alios deputatos prædictos, seu eorum aliquos nomine dicti Collegii, ac vigore literarum patentium, eis per dictos deputatos concessarum deputatos, Commissarios, & Officiales dicto nomine earumdem literarum patentium, & Capitulorum forma servata, gesta, facta & executa fuerunt, fuisse & esse legitimè facta, ac si privilegia, facultates & indulta aliis Commissariis per Julium, & Leonem, ac Collegio præfatis per Clementem prædecessores prædictos respectivè concessa, & per nos confirmata & innovata, ipsismet deputatis concessa fuissent, auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus. Et nihilominùs omnia & singula per primo dictos Deputatos, aut eorum aliquos, seu ab eis dicti Collegii nomine Commissarios & Officiales, etiam deputatos, dummodò Commissarii, & Officiales hactenùs, ut præfertur, deputati prædicti, formam & ordinem eis, per eorum literas patentes hujusmodi, sive capitula inter eos inita servaverint, approbamus, & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere decernimus.

Illáque eidem Collegio iterato concedit.

§. 46. Et ut circa illa omne dubium & ambiguitas in futurum cessare debeant, ipsique Deputati opus Fabricæ hujusmodi diligentiùs prosequi possint, ipsis, aliisque dictæ Fabricæ pro tempore deputatis, quòd omnibus, & singulis privilegiis, prærogativis, facultatibus, jurisdictionibus, gratiis, & indultis, tàm Commissariis per Julium, & Leonem, ac Collegio præfatis per Clementem prædecessores prædictos, ad commodum, & utilitatem dictæ Fabricæ, quam etiam per nos, per singulas literas prædictas, Commissariisque, & Collegio præfatis per eosdem prædecessores, ac nos, ut præmittitur, hactenùs respectivè concessis, sub nomine Collegii præfati, uti, & illa exercere, valeant eisdem auctoritate, & tenore, concedimus, & indulgemus, ac singulas nostras, & prædecessorum nostrorum literas hujusmodi, ad dictos etiam pro tempore deputatos, & ad universas provincias in singulis literis prædictis expressas, extendimus, & ampliamus.

Et ad beneplacitum Sedis Apost. durare, & sub revocationibus &c. non comprehendi decernit.

§. 47. Necnon præsentes literas, ad nostrum, & successorum nostrorum Rom. Pont. canonicè intrantium beneplacitum, durare. Ac beneplacitum hujusmodi, & præsentes literas, per generalem revocationem, seu Cancellariæ Apost. regulas, etiam per successores nostros prædictos pro tempore edendas, aut alias etiam nisi per alias nostras sub plumbo, cùm præsentium de verbo ad verbum insertione, literas minimè revocari posse, sed quotiens aliter quàm, ut præmittitur, revocari contigerit, totiens de novo concessas intelligi, sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, in quavis instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate ubique judicari, sententiari, & definiri debere, necnon quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Executores deputat.

§. 48. Quocircà universis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Patriarchalium, & Metropolitanarum, ac aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis earumdem Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum, Officialibus, & Vicariis, in spiritualibus, & temporalibus ubilibet constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipsi vel duo, aut unus eorum, per se, vel per alium seu alios præsentes literas, ac omnia, & singula in eis contenta, ubi, & quando opus fuerit, ac quotiens super hoc pro parte Collegii, seu Deputatorum prædictorum, seu alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis firmiter observari, ac Collegium, & Deputatos, Officialesque prædictos illis pacificè gaudere, non permittentes Collegium, & deputatos, ac Officiales prædictos, seu eorum aliquem desuper quoscumque quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 49. Non obstantibus præmissis, & quibusvis dictæ Cancellariæ, regulis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, & indultis, etiam Mari magno nuncupatis, eisdem Ordinibus, illorúmque personis, in genere, vel in specie, sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine forsan concessis, quibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de ipsis, eorúmque totis tenoribus, specialis specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda esset, illorum tenores pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, illáque cuiquam nolumus aliquatenùs suffragari, ac omnibus, & singulis, quæ nos & præfati prædecessores nostri in singulis literis prædictis volumus respectivè, non obstare contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter, vel divisim, ab Apostolica Sede sit indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Cæterùm, quia difficile foret, &c. Nulli ergo, &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 8. die 3. Febr.

Datum Romæ, apud S. Petrum, die tertia Febr. 1542. Pont. nostri Anno octavo.

XXXII.

Privilegia Neophitorum, sive Judæorum, & infidelium ad catholicam fidem se convertentium; Ordinationésque circa eorum vivendi modum.

Consonat extravag. 2. Joan. XXII. in tit. de Jud. inter communes & de materia Judæorum, dicam inf. ad const. 4. Pauli IV. Cum nimis.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1542.

Infideles conversi non perdunt eorum bona.

CUpientes Judæos, & alios infideles quoslibet ad fidem catholicam converti, & prætextu bonorum per eos anteà possessorum ab eadem fide non distrahi, Motu proprio, & ex certa nostra scientia,

auctoritate Apostolica, tenore præsentium, hac in posterùm valitura constitutione sancimus, quòd cuicumque eorumdem Judæorum, & infidelium ad dictam fidem converti volenti, etiam si in patria potestate constitutus fuerit bona sua quæcumque, tàm mobilia, quàm immobilia, intacta, & illæsa permaneant. Ita ut etiam filii familiàs, & in patria potestate, ut præfertur, constituti, legitima, & quacumque portione bonorum patrimonialium, aut maternorum eis de jure, seu successione bonorum eis aliàs debitorum, per eorum parentes fraudari, aut privari non possint, neque debeant, sed eis integrè, etiam si contrà voluntatem parentum suorum ad fidem ipsam conversi fuerint etiam eorum parentibus viventibus, debeantur.

Malè acquisita restituunt personæ damnificatæ nota sint.

§. 1. Et si bona ipsa ex usura, aut illicitò quæstu fuerint acquisita, & notæ sint personæ quibus eorum fuerit de jure facienda restitutio (quia non dimittitur peccatum, nisi restituatur malè ablatum) illa eisdem personis omninò restituantur, personis verò non extantibus prædictis quia bona ipsa essent per manus Ecclesiæ in pios usus convertenda, bona hujusmodi eisdem Judæis, & aliis infidelibus, in favorem suscepti baptismatis, tamquàm in pium usum liberè concedimus, eáque apud ipsos sic conversos Judæos, & alios infideles, remanere decernimus. Interdicentes sub divini anathematis pœna, quibuscumque tàm Ecclesiasticis, quàm sæcularibus personis, ne ullam super bonis hujusmodi, quovis quæsito colore molestiam inferant, aut inferri patiantur. Sed magnum se fecisse lucrum existiment, dùm tales CHRISTO lucrati fuerint.

Neophytorum eleemosynis adjuvandi sunt, quatenùs sint pauperes.

§. 2. Et quoniam, ut scriptum est, qui habuerit substantiam mundi hujus, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauserit viscera sua ab eo, quomodo charitas DEI manet in ipso? si ipsi conversionis tempore inopes, aut indigentes fuerint, omnes tàm Ecclesiasticos quàm sæculares, per viscera misericordiæ DEI nostri exhortamur, ut ipsis conversis manus porrigant adjutrices, ipsi quoque diœcesani, non solùm Christianos ad subveniendum ipsis exhortentur, sed etiam tàm de redditibus Ecclesiarum, prout poterunt, quàm de his, quæ ad pauperum usus per ipsos convertendos devolvuntur, hujusmodi neophitos sustentare non negligant, ipsósque à detractionibus, & contumeliis paterna affectione defendant.

Cives efficiuntur loci in quo baptizantur.

§. 3. Et quoniam per gratiam baptismi cives sanctorum, & domestici DEI efficiuntur, longéque digniùs existit regnare spiritu, quàm nasci carne, eadem constitutione statuimus, ut civitatum, & locorum in quibus sancto baptismate pro tempore regenerabuntur, verè cives sint, & privilegiis ac libertatibus, & immunitatibus, quæ alii, ratione nativitatis, & originis dumtaxat consequuntur, gaudeant.

In articulis fidei instruantur, & cum infidelibus non conversentur.

§. 4. Curent insuper sacerdotes baptizantes, & alii sacro fonte eos suscipientes; tàm ante baptismum quàm post, illos in articulos fidei, ac legis novæ præceptis, catholicæque Ecclesiæ ritibus diligenter instruere, & tàm ipsi quàm diœcesani operam dent, ne cum aliis Judæis seu infidelibus, saltem per longum tempus conversentur, ne sicut quandoque contingit, ab infirmitate curatis, modica occasio ad pristinam damnationem recidivam efficiat.

Cum Christianis originariis matrimonia contrahere studeant.

§. 5. Et quoniam experientia teste compertum est, mutuam ipsorum neophitorum inter se conversationem, ipsos in fide nostra fragiliores reddere, ac saluti ipsorum plurimum officere, hortamur locorum Ordinarios, ut quantum pro incremento fidei viderint expedire, curent, & studeant, neophitos ipsos cum originariis Christianis matrimonio copulare.

Ritus antiquæ sectæ dimittant.

§. 6. Et prohibeant eisdem sub gravibus pœnis, ne mortuos more Judæorum sepeliant, aut Sabbata, aliásque solemnitates, & antiquæ sectæ ritus quoquomodo observent, sed & Ecclesias, & prædicationes, prout alii catholici frequentent, & in omnibus Christianorum moribus se conformes reddant.

Contemptores prædictorum ab Inquisitoribus coerceantur.

§. 7. Contemptores autem prædictorum, per sacerdotes in quorum Parochiis degent, aut alios, ad quos de jure, vel antiqua consuetudine, de talibus inquirere spectat, aut etiam per alios quoscumque, diœcesanis, seu Inquisitoribus hæreticæ pravitatis deferant, & invocato, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, per eos taliter puniantur, quòd aliis transeat in exemplum. Et insuper de his omnibus in provincialibus, & synodalibus Conciliis diligens fiat inquisitio, & tàm circa Episcopos, & sacerdotes, in præmissis negligentes, quàm ipsos neophitos, & infideles prædictos contemptores, opportunum adhibeatur remedium.

Redeuntes ad vomitum uti hæretici puniantur. Consonat const. 2. Gregor. xi. fol. 263.

§. 8. Si quis autem cujuscumque gradus, vel præeminentiæ fuerit, hujusmodi neophitos, ne observationem ritus Christiani, & aliorum prædictorum complectantur, foverit aut defenderit, pœnas contrà fautores hæreticorum promulgatas, ipso facto incurrant, neophiti verò si se corrigere post monitionem canonicam neglexerint, & ad vomitum judaizantes redire comperti sint, contrà eos tamquàm perfidos hæreticos, per Ordinarios locorum, secundùm sacrorum canonum instituta procedatur.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis privilegiis, indultis, & literis etiam Apostolicis, seu etiam Regiis, vel Imperialibus eidem Judæis, vel infidelibus quomodolibet concessis, quæ quatenùs in detrimentum catholicæ fidei, aut nominis Christiani, seu aliquorum ex præmissis, quomodolibet vergent, & ad effectum præsentium, cassamus, & irritamus, ac cassa, & irrita esse decernimus, aliis decretis, & constitutionibus Apostolicis, quæ super præmissis sunt condita in suo robore duraturis.

Hæc constitutio semel in anno in singulis Ecclesiis publicentur.

§. 10. Et ut hujusmodi sanctæ constitutionis jugis memoria habeatur, & ne quisquam ipsius ignorantiam prætendere possit, illam per singulas, cathedrales, & collegiatas Ecclesias, aliáque pia loca, in quibus uberior erit fidelium concursus, semel in anno ad minùs infrà divina publicari volumus, & decernimus.

Fides ejus transumptis detur.

§. 11. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferre, volumus, & etiam declaramus, quòd earumdem præsentium transumptis, seu copiis, etiam impressis, & manu alicujus notarii publici subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, ubicumque forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. A. die 21. Mai.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 21. Martii, millesimo quingentesimo quadragesimo secundo, Pontificatus nostri Anno octavo.

XXXIII.

Indictio sacri, & Oecumenici Concilii Tridentini, ad Kalend. Octobris 1542.

Concilium istud ab isto Pontifice, urgentibus de causis translatum fuit in Civitatem Bononiæ, & deinde ad Civitatem Tridentinam à Jul. III. revocatum, sed eorum Bullas prætermisi. Et successivè Pius IV. d. Concilium ibidem absolvit, & deinde confirmavit, ut infrà in ejus const. 23. Ad Ecclesiæ. fol. 36. & const. 73. Benedictus, fol. 111. Tom. 2.

Edita A. D. 1543.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Quæritur hic Pont. quod Ecclesia Dei, Hæresum & bellorum tempestate vexetur, & principes Christiani inter se dissideant.

INitio nostri hujus Pontificatus, quem non ob merita, sed propter suam magnam bonitatem DEI Omnipotentis providentia nobis commisit, cernentes jam tum in quas perturbationes temporum, quotque incommoda rerum ferè nostra pastoralis solicitudo, & vigilia esset vocata, cupiebamus quidem mederi Christianæ reipublicæ malis, quibus illa jamdudum vexata, & propemodùm oppressa est. Sed ipsi etiam, ut homines circumdati infirmitate ad tantum onus tollendum impares vires nostras esse sentiebamus,

nam cum pace opus esse intelligeremus, ad liberandam, & conservandam à plurimis impendentibus periculis rempublicam, omnia invenimus, odiis, & dissensionibus plena, dissentientibus præsertim Principibus iis inter se, quibus summa rerum penè omnis à DEO permissa fit. Cùm unum ovile, & unum pastorem dominici esse gregis ad integritatem Christianæ religionis, & ad cœlestium bonorum spem in nobis confirmandam necessarium duceremus, schismatis dissidiis, & hæresibus erat christiani nominis divulsa jàm penè, & lacerata unitas. Cùm tutam, atque munitam ab infidelium armis atque insidiis rempublicam optaremus, nostris erratis, nostráque cunctorum culpa, DEI videlicet ira, peccatis nostris imminente, Rhodus fuerat amissa, Ungaria vexata, conceptum, & meditatum contra Italiam, contráque Austriam, & Illyricum, terra maríque bellum, cùm impius, & immitis hostis noster Turca nullo tempore requiesceret, nostrorúmque inter se odia, & dissensiones suam benè gerendæ rei occasionem duceret. Igitur, ut dicebamus, in tanta hæresum, dissensionum, bellorúmque tempestate, tantísque excitatis fluctibus, cùm essemus ad moderandam, & gubernandam Petri naviculam vocati, nec viribus ipsi nostris satis fideremus, primùm conjecimus in Domino cogitatus nostros, ut ipse nos nutriret, animúmque nostium, firmitate & robore, mentem consilio, sapientiáque instrueret.

Pont. ideò ut his malis mederi posset Concilium generale Mantuæ celebrandum & 10 kal. Junii. 1537. inchoandum indixit per ejus literas quas hic non habes.

§. 1. Deindè animo repetentes majores nostros sapientia admirabili, & sanctitate præditos, sæpè in summis christianæ reipublicæ periculis, remedium optimum atque opportunissimum, œcumenica Concilia, & Episcoporum generales conventus adhibuisse, ipsi quoque animum ad generale habendum Concilium adjecimus, exquisitísque principum sententiis, quorum nobis videbatur utilis inprimis, & opportuna ad hanc rem esse consensio, cùm eos tunc non alienos ab hoc tàm sancto opere invenissemus, œcumenicum Concilium, & generalem omnium Episcoporum, aliorúmque Patrum ad quos pertineret, conventum in Civitate Mantuæ indiximus, anno incarnationis Domini (sicut literis, & monumentis nostris testatum est) millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Pontificatus nostri anno tertio, decimo Kalen. Junii inchoandum, spem propè certam habentes fore, ut cùm illic in nomine Domini essemus congregati, ipse sicut promisit Dominus, in medio nostrum affuturus, & bonitate ac misericordia sua omnes temporum procellas, omniáque pericula spiritu oris sui facilè depulsurus esset.

Concilii tamen celebrationem prorogavit ad kal. Novembris, quia civitatem Mantuæ habere non potuit.

§. 2. Sed ut semper insidiatur piis actionibus humani generis hostis, primùm contrà omnem spem, & expectationem nostram denegata fuit nobis Mantuana Civitas, nisi aliquas conditiones subiremus ab institutis majorum nostrorum, & conditione temporum, nostráque, ac hujus Sanctæ Sedis, ac nominis ecclesiastici dignitate, libertatéque prorsus alienas, quas in aliis nostris literis expressimus. Quapropter alium invenire locum, aliámque deligere Civitatem necesse habuimus, quæ cùm non statim nobis occurreret idonea, & apta, ad sequentes Kalendas Novembris prorogare Concilii celebrationem fuimus coacti. Interim sævus, & perpetuus hostis noster Turca ingenti classe Italiam adortus, aliquot Oppida in litoribus Apuliæ cœpit, vastavit, diripuit, prædas hominum abegit.

Vicentiæ Civitatem Venetorum, elegit Concilium, & distulit ad kal. Maji.

§. 3. Nos in maximo timore, & periculo omnium muniendis littoribus nostris, finitimísque auxilio juvandis fuimus occupati. Nec tamen intereà destitimus consulere, & hortari Christianos Principes, ut de idoneo ad habendum Concilium loco quid sentirent, nobis exponerent, quorum cùm essent incertæ, variæque sententiæ, tempúsque diutiùs quàm erat opus, videretur extrahi, nos optimo animo, atque (ut arbitramur) etiam consilio, Vicentiam elegimus, Urbem copiosam, & Venetorum qui eam nobis concedebant, virtute, auctoritate, potentia, tùm aditum patentem, tùm stationem omnibus liberam, atque inprimis in se habentem. Sed cùm jam tempus longiùs progressum esset, novæque Urbis electionem omnibus significari conveniret, jamque Kalendæ Novembris appetentes, facultatem hujus divulgationis excluderent, hyemsque esset propinqua, rursus altera prorogatione tempus Concilii differre in proximum sequens ver, Majique futuras Kalendas compulsi fuimus.

Interim procuravit conciliare Carolum Imp. & Franciscum Regem Francorum & ideò ipse, & illi Nicæam se contulerunt.

§. 4. Quare firmiter constituta: atque decreta, cùm, & nos ipsos, & cætera omnia ad eum benè agendum Deo juvante, celebrandúmque conventum pararemus, plurimùm reputantes interesse cum celebrationis Concilii, tùm universæ Christianæ Reipublicæ, Christianos Principes pace inter se, & concordia consentire, charissimos in Christo filios nostros Carolum Romanorum Imperatorem semper Augustum, & Christianissimum Regem Franciscum duo præcipua Christiani nominis firmamenta, atque subsidia orare, atque obsecrare instituimus, ut ad colloquium inter se, & nobiscum unà convenirent, quorum quidem apud utrumque literis, Nunciis, & à latere nostro missis ex venerabilium fratrum nostrorum numero Legatis sæpissimè egeramus, & ex simultate, & dissidiis ambo in unum fœdus, & piam amicitiam vellent convenire, labentibúsque succurrere Christianis rebus, quarum servandarum cùm esset illis potestas à Deo præcipuè tributa, si id non agerent, & ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent, acris, & severa ratio eidem Deo ab ipsis reddenda esset. Qui aliquando precibus nostris annuentes, Nicæam se contulere, quos nos quoque longum iter, & senili ætati nostræ vehementer contrarium, Dei, & pacis conciliandæ causa suscepimus.

Intereà legatos Vicentiam misit, ut initium Concilii facerent.

§. 5. Neque prætermisimus intereà cùm tempus Concilii præstitutum, Kalendæ videlicet Mariæ appropinquarent, tres Legatos summæ virtutis, & auctoritatis à Latere nostro, de numero eorumdem venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Vicentiam mittere, qui initium Concilii facerent, Prælatósque undique venientes exciperent, & ea, quæ judicarent esse opus, agerent, & tractarent, quo nos ab itinere, & negotio pacis reversi, omnia accuratius dirigere possemus. Interim verò in illud sanctum opus, maximéque necessarium, tractationem videlicet pacis inter Principes incubuimus, & quidem omni animi studio, omni pietate ac diligentia. Testis est nobis Deus, cujus freti clementia nosmetipsos itineris, & vitæ periculo exposuimus. Nostra testis conscientia, quæ nihil habet hac in re quidem, in quo nos arguat, aut prætermissæ, aut non quæsitæ ad pacificandum occasionis. Principes ipsi testes, quos jam sæpè, támque vehementer Nunciis, literis, Legatis, monitis, hortatu, precibúsque omnibus obsecraveramus, ut simultates deponerent, ut societatem coirent, ut Christianæ Reipublicæ, in maximum, & propinquum jam adductæ discrimen, communibus studiis, & subsidiis opitularentur. Jam verò testes illæ vigiliæ, atque curæ, illi diurni nocturníque animi nostri laboras, gravésque solicitudines, quas ob hanc rem, & causam plurimas jam suscepimus, nec tamen ad optatum exitum nostra consilia, & acta adhuc perducta sunt. Ita enim visum Domino Deo est, quem tamen non desperamus aliquando optata nostra benigniùs respecturum, ipsi quidem quantum in nobis fuit nihil quod esset nostro pastorali officio debitum, in hac re omisimus. Quòd si qui sunt, cui actiones pacis nostras in aliam interpretentur partem, dolemus quidem, sed tamen in dolore nostro gratias Deo Omnipotenti agimus, qui ad exemplum, & doctrinam patientiæ nostræ, suos voluit Apostolos haberi dignos, qui pro nomine Jesu, qui pax nostra est, contumeliam paterentur.

Induciæ itaq; decennales initæ sunt Imperatorem & Regem mediante Pontifice, ut hic.

§. 6. Verùm in illo congressu, colloquióque nostro, quod Nicææ habitum est, etsi peccatis nostris impedientibus inter duos Principes vera, & perpetua pax non potuit confici, induciæ tamen decennales

factæ

factæ sunt quarum opportunitate nos sperantes, & sacrum Concilium commodiùs celebratum iri, & deinde ex Concilii auctoritate perfici posse pacem apud Principes, institimus, ut & ipsi venirent ad Concilium, & Prælatos suos præsentes ducerent, absentésque accerserent. Qui cùm de utroque se excusassent, quod & ipsis redire in regna sua tum necesse esset, & Prælatos quos secum habuissent, itinere, atque impendiis fessos, atque exhaustos recreari, & refici oporteret, nos hortati sunt, ut aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilii decerneremus.

Concilium Pont. prorogat ad festum Paschæ ex rationibus hic assignatis.

§. 7. Qua in re concedenda cùm essemus aliquantum difficiles, literas interim à Legatis nostris, qui Vicentiæ erant accepimus, transacto jam, & longius præterito Concilii ineundi die, unum vix, aut alterum externis nationibus Prælatum Vicentiam se contulisse. Quo nuncio accepto cùm videremus eo tempore nulla jam ratione haberi Concilium posse, ipsis Principibus concessimus, ut differetur tempus agendi Concilii usque ad sanctum Pascha, diemque festum futuræ, dominicæ resurrectionis. Cujus nostri præcepti, expectationisque decretæ literæ Genuæ anno Incarnationis Domini millesimo quingentesimo trigesimo octavo, quarto Kalen. Julii factæ publicatæque sunt, ac hanc dilationem eò propensiùs fecimus, quod pollicitus est nobisque Princeps Legatos suos Romam ad nos se missurum, ut ea, quæ ad perfectionem pacis reliqua essent; neque Niceæ ob brevitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodius coràm nobis agerentur, & tractarentur. Et ob hanc rationem etiam à nobis ambo petierunt, ut hæc pacificationis procuratio, Concilii celebrationi præponeretur, cùm ipsum Concilium pace facta, multò deinde utilius, & salutarius Christianæ reipublicæ futurum esset. Semper enim hæc pacis spes nobis injecta, Principum nos voluntatibus assentiri hortata est. Quam spem vehementer auxit post discessum à Nicæa nostrum, ipsorum duorum Principum inter se benevola amicáque congressio, quæ maxima nostra cum lætitia à nobis intellecta, confirmavit nos in bona spe, ut tandem aliquando nostras preces apud Deum exauditas, & votà pacis accepta esse crederemus.

Deinde ex causis de quibus hic Concilium ad ejus beneplacitum suspendit per quasdam cujus literas quas hic non habet.

§. 8. Hanc igitur pacis conclusionem, cùm & expectaremus, & urgeremus, nec solùm duobus antedictis Principibus, verùm etiam charissimo in Christo filio nostro Ferdinando Regi Romanorum videretur actionem Concilii nisi pace facta, suscipi nòn oportere, 'cunctique à nobis per literas, suósque Oratores contenderent, ut alias rursus temporis prorogationes faceremus, præcipuè autem instaret Serenissimus Cæsar promisisse se demonstrans his, qui à catholica unitate dissentiunt, se operam suam apud nos interpositurum, ut aliqua concordiæ ratio iniretur, quod ante suam in Germaniam profectionem aptè non posset fieri. Nos eadem semper spe pacis, & tantorum Principum voluntate adducti, cùm præsertim cerneremus, ne ad dictum quidem Resurrectionis festum alios Prælatos Vicentiam convenisse, prorogationis nomen jam fugientes, quod tàm sæpè frustrà fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilii ad nostrum, & Sedis Apostolicæ beneplacitum suspendere maluimus, itaque fecimus, & de suspensione hujusmodi literas ad singulos supradictorum Principum decima die Julii millesimo quingentesimo trigesimo nono dedimus, sicut ex illis perspicuè potest intelligi. Ea itaque suspensione necessariò per nos facta, dùm tempus illud magis idoneum à nobis, pacísque aliqua conclusio expectatur, quæ & dignitatem posteà, frequentiámque Concilio, & Christianæ reipublicæ præsentiorem salutem erat allatura, Christianæ intereà res in deterius quotidiè prolapsæ sunt. Ungaris Rege ipsorum mortuo, Turcam vocantibus: Ferdinando Rege bellum in eos movente: Belgis ad defectionem à Cæsare ex parte quadam incitatis, cujus defectionis comprimendæ causa per Galliam amicisse, & cum Rege Christianissimo concordissimè magno benevolè inter eos voluntatis judicio transiens in Belgas Serenissimus Cæsar, & illinc deinde in Germaniam profectus, conventus Germaniæ Principum, & Civitatum tractandæ ejus quam dixerat concordiæ causa habere cœpit. Sed cum spe pacis jam deficiente, ille quoque modus curandæ in conventibus, tractandæque concordiæ, ad majores potiùs discordias concitandas * aptus esse videretur, inducti fuimus ad pristinum Concilii generalis remedium reverti, idque per legatos nostros S. R. E. Cardinales ipsi Cæsari obtulimus. Quod etiam postremò, & præcipuè in Ratisponensi conventu egimus, cùm illic Dilectus filius noster Gaspar tituli Sanctæ Praxedis Cardinalis Contarenus, summa doctrina, & integritate Legatum nostrum ageret. Nam cùm (id quod ne accideret anteà veriti eramus) ex ejus conventus sententia peteretur à nobis, ut ab Ecclesia dissentientium quosdam articulos tolerandos declararemus, quoad per œcumenicum Concilium illi excuterentur, & deciderentur, idque nobis ut concederemus, neque Christiana, & Catholica veritas, neque nostra, & sedis Apostolicæ dignitas permitteret, palàm potiùs Concilium, ut quamprimùm fieret proponi mandavimus. Neque verò in alia umquam sententia, & voluntate fuimus, quàm ut primò quoque tempore Concilium œcumenicum, & generale congregaretur. Sperabamus enim ex eo, & pacem populo Christiano, & Christianæ Religionis integritatem posse recuperari: verùm tamen id cum bona gratia, & voluntate Christianorum Principum habere volebamus. Quam voluntatem dum expectamus, dùm observamus tempus absconditum, tempus beneplaciti tui ò Deus, aliquando tandem decernere compulsi sumus omne esse tempus beneplacitum Deo, cùm de rebus sanctis, & ad christianam pietatem pertinentibus consilia inneuntur.

* apertus.

Cum autem res Cathol. ca reipublicæ quotidie in pejus prolaberentur, Concilium in Tridentina Civitate celebrandum fore decrevit.

§. 9. Quapropter videntes, maximo quidem animi nostri cum dolore, rem christianam quotidie in pejus ruere, Ungaria à Turcis oppressa, Germanis periclitantibus, cæteris omnibus metu mœroréque afflictis, nullius jam Principis consensum expectare, sed tantùm Dei Omnipotentis voluntatem, & christianæ reipublicæ utilitatem attendere constituimus. Itaque cùm Vicentiam ampliùs non haberemus, cuperemúsque cum universæ Christianorum saluti, tùm Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos novo Concilii habendi loco consulere, aliquotque locis propositis ipsam Tridentinam civitatem ab ipsis desiderari videremus, nos etsi in citeriore Italia commodius omnia tractari posse judicabamus, ad eorum tamen postulationes nostram voluntatem paterna charitate deflexìmus. Itaque Tridentum Civitatem elegimus, qua in civitate œcumenicum Concilium ad proximè venturas Kalendas Novembris haberetur, idoneum locum illum statuentes, quo ex Germania quidem, aliisque Germaniæ finitimis nationibus facillimè, ex Gallia, Hispania, cæterisque provinciis remotioribus non difficiliter Episcopi, & Prælati convenire possent. Dies autem Concilii ea à nobis spectata est, quæ spatium in se haberet, & publicandi per christianas nationes nostri hujus decreti, & facultatis omnibus Prælatis ad veniendum tribuendæ. Quominùs autem annum tempus præfiniremus mutando Concilii loco, sicut quibusdam constitutionibus aliàs præscriptum est, ea res fuit in causa, quod longiùs extrahi spem sanandæ aliqua in parte christianæ reipublicæ, quæ tot detrimentis, & calamitatibus effecta est, noluimus. Et tamen videmus tempora; agnoscimus difficultates, quid sperari possit ex consiliis nostris incertum esse intelligimus. Sed quia scriptum est: Revela Domino viam tuam, & spera in eo, & ipse faciet, magis Dei clementiæ & misericordiæ confidere, quàm nostræ imbecillitati diffidere constituimus. Sæpè enim fit in bonis operibus incipiendis, ut quòd humana consilia non valent, divina virtus efficiat.

Indictio sacri Conc. Trid ad kal. Nov 1742.

§. 10. Hujus ipsius Dei Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus sancti; ac beatorum ejus Aposto-

Apostolorum Petri, & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti atque subnixi, de Ven. item fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, & assensu, sublata amotáque suspensione, de qua suprà commemoratum est, quam per præsentes tollimus, & amovemus, sacrum œcumenicum, & generale Concilium in civitate Tridentina loco commodo & libero, omnibúsque nationibus opportuno, ad Kalendas proximas Novembris anni præsentis ab Incarnatione Domini millesimo quingentesimo quadragesimo secundo incipiendum, prosequendum, & eodem Domino adjuvante, ad ipsius gloriam, atque laudem, & Christiani totius populi salutem absolvendum, perficiendúmque indicimus, annunciamus, convocamus, statuimus, atque decernimus.

Monitio & præcipuum ut Prælati accedant ad Concilium.

§. 11. Omnes omnibus ex locis tàm venerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, quàm alios quoscumque, quibus jure, aut privilegio in Conciliis generalibus residendi, & sententias in eo dicendi permissa potestas est, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominùs eis in vi jurisjurandi, quod nobis, & huic sanctæ sedi præstiterunt, ac sanctæ virtute obedientiæ, aliisque sub pœnis jure, aut consuetudine in celebrationibus Conciliorum adversus non accedentes ferri, & proponi solitis, mandantes, arctéque præcipientes, ut ipsimet, nisi forte justo detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur aut certè per suos legitimos Procuratores, & Nuncios, sacro huic Concilio omninò adesse, & interesse debeant.

Hortatio ut Imperator Reges & Principes intersint Concilio per se ipsos, aut Legatos.

§. 12. Suprà dictos autem Imperatorem, Regémque Christianissimum, necnon cæteros Reges, Duces, Principes, quorum præsentia, si aliàs umquàm, hoc quidem tempore maximè, sanctissimæ Christi fidei, & Christianorum omnium saluti futura est salutaris, rogantes, atque obsecrantes per viscera misericordiæ Dei, & Domini nostri JEsu CHRISTI, cujus fidei veritas, & religio, & intùs, & extrà graviter jam oppugnatur, ut si salvam volunt Christianam esse rempublicam, si se Domino obstrictos, & obligatos pro maximis illius erga se beneficiis intelligunt, ne deserant ipsius Dei causam, & negotium; ipsimet ad sacri Concilii celebrationem veniant, in quorum ipsorum pietas, atque virtus communi utilitati, salutique suæ, ac cæterorum, & temporali, & æternæ plurimùm est profutura. Sin autem (id quòd nollemus) accedere ipsi non poterunt, at graves saltem viros Legatos cum auctoritate mittant, qui personam Principis sui quisque & cum prudentia, & cum dignitate possint in Concilio referre. In primis verò, ut id curent quod ipsis facilimum est, ut ex suis cujusque Regnis, ac Provinciis Episcopi, & Prælati sine tergiversatione, & mora ad Concilium proficiscantur. Quod maximè quidem à Prælatis, Principibúsque Germaniæ, Deum ipsum atque nos impetrare æquum est, ut cùm eorum præcipuè causa, ipsisque cupientibus Concilium indictum sit, & in ea civitate indictum, quæ ab eis est desiderata, non graventur ipsi sua cunctorum præsentia id celebrare, & ornare. Quo melius, atque commodius, quæ ad integritatem, & veritatem Christianæ religionis, quæ ad bonorum morum reductionem emandationémque malorum, quæ ad Christianorum inter se tàm Principum, quàm populorum pacem, unitatem, concordiámque pertineant, & quæ ad repellendos impetus barbarorum, & infidelium quibus illi universam Christianitatem obruere moliuntur, sint necessaria, Deo nostris consultationibus præeunte, & lumen sapientiæ suæ, ac veritatis mentibus nostris præferente, agi in dicto sacro œcumenico Concilio, & conspirante omnium charitate consuli, tractari, confici, ad optatósque exitus deduci quamplurimùm, & quàm optimè possint.

Forma publ. istam constitutionem.

§. 13. Atque ut nostræ hæ literæ, & quæ in eis continentur ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perveniant, nevè quis illorum ignorantiæ excusationem prætendat, cùm præsertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illæ essent intimandæ, tutus forsitan peteat accessus, volumus, & mandamus, ut in Basilica vaticana principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi cùm ibi multitudo populi ad audiendam rem divinam congregari solita est, palàm clara voce per curiæ nostræ cursores, aut notarios aliquos publicos legantur, lectæque in valvis dictarum Ecclesiarum, itémque Cancellariæ Apostolicæ portis, & Campi Floræ solito loco affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquamdiu expositæ pendeant. Cúmque inde amovebuntur, earum nihilominùs exempla in eisdem locis remaneant affixa.

Const. ista ligat post duos menses à die publ.

§. 14. Nos enim per lectionem, publicationem, affixionémque hujusmodi, omnes, & quoscumque quos antedictæ nostræ literæ comprehendunt, post spatium duorum mensium à die literarum publicationis, & affixionis ita volumus obligatos esse, atque adstrictos, ac si ipsismet illæ coram lectæ, & intimatæ essent, transumptis quidem earum, quæ manu publici notarii scripta, aut subscripta, & sigillo personæ alicujus Ecclesiastica in dignitate constitutæ munita fuerint, ut fides certa, & indubitata habeatur. mandamus, atque decernimus.

Sanctio pœnalis.

§. 15. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, annunciationis, statuti, decreti, mandati, præcepti, & obsecrationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 8. die 21. Maji.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1542. 11. Kalendas Junii, Pontificatus nostri Anno octavo.

XXXIV.

Deputatio nonnullorum S. R. E. Cardinalium generalium Inquisitorum hæreticæ pravitatis, cum amplissima auctoritate.

Cardinalium hujusmodi Congregationem præfinuit Sixt. V. ut inf. in ejus const. 74. Immensa, ibi videas quæ notabo in Tomo 2.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1542.

Exordium.

LIcèt ab initio nostri ad summi Apostolatus apicem assumptionis ad semper nobis cordi fixum institerit, ut fides Catholica ubique floreret, & augeretur, ac omnis hæretica pravitas à Christi fidelibus nostra diligentia procul pelleretur: necnon diabolica fraude seducti, viam veritatis cognoscerent, & ad gremium, & unitatem Ecclesiæ reducerentur, & si qui animi perversitate ducti, in eorum damnato proposito persisterent, ita plecterentur, ut eorum pœna aliis transiret in exemplum. Nihilominùs sperantes quandoque eosdem sic seductos, tùm Dei Omnipotentis misericordia, tùm fidelium orationibus, ac dictorum virorum prædicationibus errores suos recogniturος, & illis abjuratis ad sanctam Ecclesiam Catholicam rediturος, etsi id aliquantum differrent auctoritate sacri œcumenici, & generalis Concilii, quòd ad id inprimis propediem celebrare sperabamus deterritos, veram, & Catholicam fidem amplexuros, & ea mediante in semitis justitiæ ambulaturos fore, negocium inquisitionis hæreticæ pravitatis hujusmodi in hanc usque diem distulimus.

Causa hujus declarationis.

§. 1. Verùm, cùm Concilium hujusmodi ex diversis rationabilibus causis, & præsertim bellorum turbinibus, quas hactenùs inter Principes Christianos viguerunt, non dùm inchoari potuerit, & humani generis hoste procurante, fidelium animi novi hæresibus in dies magis polluantur, omniáque schismatis dissidiis repleantur, laceretúrque ferè Christiani nominis unitas, inconsutilísque Christi tunica scindatur.

§. 2. Nos

[Institutio congreg. Cardinalium inquisitionis.]

§. 2. Nos ne, dùm dies Concilii per nos novissimè in dicti expectatur omnia in deterius labantur providere volentes, ac nequeuntes per nos solos, aliis etiam arduis occupatos curis, omnia exequi, dilectorúmque filiorum nostrorum Joannis Petri Sancti Clementis, Joannis S. Sixti Petripauli S. Balbinæ, Bartholomæi S. Cæsarei, Dionysii S. Marcelli, & Thomæ S. Silvestri titt. Presbyterorum Cardinalium fidem, doctrinam, & virtutem perspectas habentes, ac de eis plurimum in Domino confidentes, eosdem Jo. Petrum, & Joannem, ac Petrumpaulum, & Bartholomæum, necnon Dionysium, & Thomam Cardinales, nostros, & Apostolicæ sedis in omnibus, & singulis Reipublicæ Christianæ Civitatibus, Oppidis, Terris, & locis, tàm citrà quàm ultrà montes ubilibet etiam in Italia consistentibus, ac in Romana Curia, super negotio fidei, Commissarios, & Inquisitores Generales, & generalissimos auctoritate Apostolica tenore præsentium constituimus, & deputamus.

[Jurisdictio & facultates d. Congregationis, procedendi contrà quoscumque in negotio fidei.]

§. 3. Ac eis contrà omnes, & singulos à via Domini, & fide Catholica aberrantes, seu de eadem fide malè sentientes, aut aliàs quomodolibet de hæresi suspectos, illorúmque sequaces, fautores, & defensores, ac eis auxilium, consilium, vel favorem, publicè, vel occultè, directè, vel indirectè præstantes, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, præeminentiæ fuerint, etiam absque ordinariis locorum, etiam in causis in quibus ipsi de jure intervenire habent, inquirendi, & per viam inquisitionis, vel investigationis, seu aliàs ex officio procedendi, ac culpabiles quoscumque seu suspectos præcedentibus inditiis, carceribus mancipandi, ac contrà eos usque ad finalem sententiam inclusivè procedendi, & culpabiles repertos, pœnis juxta Canonicas sanctiones debitis puniendi, ac ultimo supplicio damnatorum bona, prout juris fuerit publicandi.

[Officiales eligendi.]

§. 4. Necnon ad effectum præmissorum, procuratorem fiscalem, & notarios publicos, & alios officiales ad præmissa necessarios, & opportunos, etiam clericos sive religiosos cujuscumque Ordinis fuerint deputandi, & constituendi.

[Degradationem Clericorum committendi.]

§. 5. Et si necesse fuerit aliquos clericos sæculares, aut cujuscumque Ordinis regulares, etiam in sacris, & presbyteratus ordinibus constitutos propter præmissa degradari, per quemcumque Catholicum Antistitem, quem prædicti Cardinales dixerint deputandum, convocatis, & sibi ad hoc convocatis, & sibi ad hoc assistentibas duobus Abbatibus, aut aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, ad actualem degradationem eorumdem Clericorum, eorúmque Curiæ sæculari traditionem, seu dimissionem, aliàs, prout etiam juris fuerit, procedi faciendi.

[Contradictores coercendi.]

§. 6. Ac contradictores quoslibet, & rebelles, sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac privationis omnium, & singulorum beneficiorum & officiorum Ecclesiasticorum per eos quomodolibet obtentorum, nec non inhabilitationis ad illa, & alia in posterum obtinenda, aliisque opportunis juris remediis, appellationis diffugio semoto, compescendi.

[Auxilium brachii sæcularis invocandi &c.]

§. 7. Et auxilium brachii sæcularis invocandi, omniáque & singula alia, quæ prædicti Cardinales ad hæreses, & in fide hujusmodi errores ad præsentes in Republica Christiana ubilibet vigentes reprimendos, & radicitùs extirpandos, necessaria fore cognoverint, & ad officium inquisitionis hæreticæ pravitadis de jure pertinent faciendi, gerendi, ordinandi, exercendi, & exequendi.

[Inquisitores ubi vis locorum deputandi.]

§. 8. Necnon ad præmissa omnia, & singula in quibusvis Civitatibus, terris, & locis, de quibus eisdem Cardinalibus videbitur, & quotiens ipsi Cardinales opus esse cognoverint, alias personas Ecclesiasticas idoneas, literatas, & Deum timentes in Theologia Magistros, seu in altero jurium Doctores, licentiatos, Baccalaureos in aliqua Universitate Studii generalis graduatos, in trigesimo eorum ætatis anno ad minus constitutos, seu Ecclesiarum Cathedralium Canonicos, vel aliàs dignitate Ecclesiastica præditos, cum simili aut limitata facultate, substituenda, subdelegandi, ac eos in toto, vel in parte, simul, vel successivè ad eorumdem Cardinalium libitum etiam in negotiis, & causis per eos tunc incœptis revocandi, & loco ipsorum alios similiter qualificatos deputandi, ita tamen, quòd prædicti Cardinales, & alii ab eis pro tempore deputati, de absolutionibus, & reconciliationibus reorem qui ad veritatis lumen redire voluerint, quas nobis expressè reservamus; ac aliis quàm hæresis crimen sapientibus delictis, & excessibus, se intromittere nequeant, plenam, & omnimodam facultatem eisdem auctoritate, & tenore concedimus.

[Applicationes ab aliis Inquisitoribus interpositas.]

§. 9. Et nihilominùs auctoritate, & tenore præmissis statuimus, & ordinamus, quòd omnes, & singulæ appellationes per eos contrà quos vigore præsentium procedi contigerit, à quibuscumque per ipsos Cardinales deputatos pro tempore interponendæ, ad eosdem Cardinales devolvi debeant, ipsique Cardinales causas appellationum hujusmodi cum omnibus, & singulis earum incidentibus, dependentibus emergentibus, annexis, & connexis audire, cognoscere, & decidere.

Ac in quacumque instantia fuerint, fine debito terminare, ac executione debitæ demandare.

[In Curia & extrà citandi, & inhibendi.]

§. 10. Et tàm in causis appellationum hujusmodi, quam alias ad effectum præmissorum omnium, quos opus fuerit, tàm in dicta Curia, quàm extrà eam, & in partibus etiam per edictum publicum, constito summariè, & extrajudicialiter de non tuto ad eos accessu, citare, ac quibus inhibendum fuerit inhibere, & appellantes simpliciter, vel ad cautelam à quibuscumque excommunicationis, & aliis sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis in eos latis, absolvere possint, prout de jure fuerit faciendum. Decernentes quæcumque per ipsos Cardinales, seu ab eis deputatos in præmissis quomodolibet pro tempore gesta plenam roboris firmitatem obtinere, & perpetuò inviolabiliter observari debere.

[Clausula sublata.]

§. 11. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane, quicquid secus super his, à quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

[Derogatio contrariorum.]

§. 12. Non obstantibus fœlicis recordationis Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extrà Civitatem suam, vel diœcesim nisi in certis casibus, & in illis, ultrà unam dietam à fine suæ diœcesis, ad judicium evocetur, seu ne Judices qui à Sede prædicta deputati fuerint, contrà quoscumque procedere, aut aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, aut si personis prædictis, vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extrà, vel ultrà certa loca, ad judicium evocari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibusvis aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus & formis quomodolibet concessis confirmatis, & innovatis, per quæ præsentium literarum, & jurisdictionis ipsorum Cardinalium in præmissis executio impediri quomodolibet vel defferri possit, quæ quoad hoc ipsis, aut alicui eorum minimè suffragari possit, vel debere decernimus

[Sanctio pœnalis.]

§. 13. Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam nostræ Constitutionis, deputationis, reservationis, concessionis, statuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

[Dat. P. A. 8. die 21. Jul.]

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarn. Dom. 1542. 12. Kal. August. Pont. nostri Anno octavo.

XXXV. Jurisdictio Cardinalis Archipresbyteri, & Judicis causarum Capituli Canonicorum, & aliarum personarum Ecclesiæ S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, vel eorum interesse concernentium.

Hanc jurisdictionem ampliavit Six. V. infrà sua constit. 102. Cùm ex debito ideò prætermisi aliam Bullam Pii IV. editam die 22. Septemb. 1556. quæ istam confirmabat.

Edita A. D. 1542.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Hic Pont. Archipresbytero Ecclesiæ B. Mariæ Majoris, jurisdictionem dedit de qua sup. in const. Cùm sicut.

CUm dilectus filius Alexander S. Laurentii in Damaso Diaconus Cardinalis Farnesius, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarius, secundùm carnem Nepos noster, Archipresbyteratus Principis Apostolorum de Urbe tunc certo modo vacan. assecutus fuerit, & nos eidem Alexandro dùm aliàs Archipresbyteratus S. Mariæ Majoris, de Urbe obtineret, ne Canonici, & Capitulum, ac Capellani, dictæ Ecclesiæ S. Mariæ Majoris, pro rebus, & negotiis suis, & dictæ Ecclesiæ coràm diversis Urbis Judicibus litigare, & conveniri contingeret, ac laboribus, & expensis fatigarentur. omnes & singulas causas tunc præsentes, & futuras, tàm contrà ipsos, quàm per ipsos contrà quascumque personas, quovis nomine nuncupatas, Collegium Capitulum, & universitatem motas, & moven. etiam civiles, & criminales etiam super quibuscumque pecuniarum summis, censibus, canonibus, responsionibus, etiam instrumentales, etiam obligationibus in ampliori forma Cameræ Apostolicæ orientes, coràm quibuscumque Urbis Judicibus, & S. R. E. Cardinalibus, & Rotæ Auditoribus ad nos advocan. illas prædicto Alexandro Card. etiam similiter summariè simpliciter; & de plano sine strepitu, & figura Judicii sola facti veritate inspecta, & quatenùs opus esset extrajudicialiter audien. & deciden. commisissemùs, prout in aliis diversis rescriptis etiam Motu proprio &c. manu nostra signatis, quas & illorum tenores totos, & compendia, ac si de verbo ad verbum præsenti inserta forent pro sufficienter expressis, & incertis haberi volumus, ipséque Alexander Cardinalis, & Archipresbyter, in dicta Basilica Venerabilem fratrem nostrum Franciscum Sfondratum Vicarium suum constituerit, & deputaverit.

Eandem modo tribuit Archipresbytero S. Petri.

§. 1. Nos qui dictam basilicam Sancti Petri, & illius Canonicos beneficiatos, & Clericos, & dictæ Basilicæ proprios Capellanos, ac alios in eadem basilica deservien. non minori dilectione quàm prædictam Basilicam S. Mariæ Majoris prosequimur, parémque etiam respectum ad id dictum Alexandrum Cardinales, & Archipresbyterum haben. omnes, & singulas jurisdictiones, potestates, auctoritates, & facultates, sibi alias tamquàm de basilicæ S. Mariæ Majoris Archipresbytero concessas ad eundem Alexandrum Cardinalem ad præsens Basilicæ prædictæ Archipresbyterum suósque in dicta Basilica successoribus extendimus, & ampliamus.

Imò de novo concessit. Tu quoad causas criminales vide quod dixi in mod.

§. 2. Et nihilominùs motu, & scientia similibus, omnes, & singulas causas etiam beneficiales, prophanas, & mixtas, & compromissas, tàm civiles, quàm criminales, inter dictos Canonicos, & Capitum, ac beneficiatos, & clericos, atque Capellanos respectivè, seu quemcumque eorum ex una, & quascumque personas alias, loca, collegia, vel universitates, que inter dictos Capitulum, & Canonicos, vel eorum quemlibet & beneficiatos clericos, seu Capellanos præfatos, vel quemcumque eorum coràm quibuscumque Judicibus ordinariis, commissariis, & executoribus, etiam S. R. E. Card. & Rotæ Auditoribus, & Locaten. super quibuscumque rebus bonis, & pecuniarum summis verten. & penden. partibus ex altera respectivè ad nos præsentes avocan. illámque & illas in statu, & terminis in quibus ad præsentes reperiuntur, & quas in futurum moveri etiam de novo contigerit, tàm activè, quàm passivè, per Priores, Canonicos, Capitulum beneficiatos, clericos, capellanos, seu eorum quemlibet beneficiatos clericos contrà quascumque personas quovis nomine nuncupatos Collegium capitulum, & universitatem societates, hospitalia, & loca quæcumque quantumcumque respectivè privilegiatos, & privilegiata, etiam per prædictos canonicos, & Capitulum contrà beneficiatos, clericos, capellanos prædictos, super quibuscumque pecuniarum summis, beneficiis ecclesiasticis, censibus, responsionibus etiam vinearum, rebúsque & bonis ad quamcumque summam pecuniarum, numerum quantitatem, & valorem ascenden. rebúsque aliis in actis causæ, & causarum hujusmodi latiùs deductis, & deducen. & illorum occasione, cum omnibus & singulis suis inciden. depen. emergen. annexis, & connexis, eidem Alexandro Archipresbytero, & præfato Vicario, necnon ejusdem Alexandri successoribus, summariè simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura Judicii, sola facti veritate inspecta, & quatenùs opus sit executivè, etiam manu regia, absque terminis substantialibus, & alicujus telæ judiciariæ observatione, sine confectione registri sive extractus quacumque appellatione postposita, etiam non frivola, audien. cognoscen. deciden. finéque debito terminan. tenore præsentium de novo committimus, & mandamus perpetuis temporibus duraturarum.

§. 3. Cum potestate dictas partes respectivè, & omnes alios, quos opus sit, & sua communiter, vel divisim interesse putan. in executione citationum nominan. in Ro. Curia, & extrà eam etiam per edictum publicum constito summariè, & extrajudicialiter de de non tuto accessu, citandi, ac eisdem omnibus, & singulis Judicibus supradictis, & quibus, & quoties opus fuerit, etiam sub censuris ecclesiasticis, & pecuniariis pœnis suo arbitrio moderan. & applican. etiam per simile edictum inhiben. & in eventum non paritionis, pœnas & censuras prædictas damnabiliter incurrisse, & incidisse declarandi, aggravandi, reaggravandi, interdicen. & brachii sæcularis auxilium invocan. loco vel sententiæ seu sententiarum prolatarum, mandatum, & mandata executiva in forma solita, & consueta decernendi, illúdque vel illa, & quicquid per eos, vel alterum vestrum, judicatum fuerit exequendi, expensas quascumque taxandi, moderandi, in causísque & omnibus, & singulis prædictis vel eorum quolibet seu quolibet præmissorum etiam singulis diebus, & horis præterquàm in honorem Dei feriatis procedendi.

Cum potestate citan. in Curia, & extra &c.

§. 4. Necnon Canonicos, & Capitulum, ac beneficiatos clericos, & capellanos prædictos sine eorum quemlibet à vinculo juramenti ad effectum agendi, aliísque censuris ecclesiasticis, & pœnis quatenùs oportuerit absolven. omniáque alia, & singula faciendi gerendi, & exercendi in præmissis necessaria seu quomodolibet opportuna.

Juramentáque personarum d. Basilicæ ad effectum agendi, &c. relaxandi.

§. 5. Non obstan. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, stylo palatii, regula Cancellariæ Apostolicæ prohibentis mandata executiva aliàs quàm sub plumbo expediri non possint facultatibus, & jurisdictionibus Cardinalibus, & quibuscumque Urbis Judicibus, sub quavis verborum forma, & regulis urgentissimis, per nos eisdem concessis, & innovatis, quas etiam, & illarum tenores, ac si de verbo ad verbum specialis mentio facta foret pro expressis hab. cæterísque contrariis quibuscumq; Statum &c. & merita causæ, & causarum prædictarum, nomináque & cognomina, qualitates partium, & personarum prædictarum, necnon rerum Collegii, & Capituli &c. præmissorúmque omnium singulorum, ac aliorum de necessitate extrimen. tenores pro insertis, & sufficienter expressis haben. Et quod præsentium sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat.

Quibuscumque non obstantibus.

Fiat Motu proprio. A.

Papæ subsc.

Et quod præsentis Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique in judicio, & extrà, fidem faciat, regula contraria edita non obstan. & de extensione, & nova commissione, & mandato prædictis, ad vitam prædicti Reverendiss. Alexandri seu quamdiu Archipresbyterarum Basilicæ S. Petri obtinuerit tantum.

§. 6. Et

Declaratio jurisdictioni.

§. 6. Et quoad ad causas criminales, citrà tamen pœnam sanguinis & corporum afflictivam. Et quoad causas pendentes inter alias quàm ipsius Basilicæ personas, pro rebus Canonicos, & Capitulum, ac beneficiatos S. Petri hujusmodi tangen. dumtaxat.

Publ. F. A. 9. die 1. Nov.

Datum Romæ apud S. Petrum, Kal. Novemb. anno nono.

XXXVI. Jurisdictio, & facultates Vicarii Summi Pontificis, in alma Urbe, ejúsque districtu.

De hac jurisdictione, aliquid vid. sup. in const. 1. Pauli 2. Licèt fol. 381. & const. 28. Julii II. Decet. fol. 514. Et circà lites movendas ab uxoribus contrà maritos, habes hic infrà in const. 13. Cùm sicut. Quò verò ad causas Habræorum, necnon, & Clericorum, ac obligationum in forma Cameræ declarata est hac jurisdictio Jul. III. infrà in const. 2. Cùm sicut. & à Pio V. in const. 65. In conferendis. Tom. 2. & postremò à Paul. V. in const. 71. Universi §. 4. & 7. Tom 3.

Habet etiam Vicarius cognitionem causarum Puellarum Despersarum nuncupatarum, in Urbe, ex Bulla 66. Clem. VIII. Debitum. Tom. 3. fol. 104. Necnon causarum Hospitalis S. Spiritus, ut in d. Clem. const. 118. Cùm sicut, fol. 189. & pariter causarum Collegii Scholarium S. Hiero. ex Bulla 8. Pauli V. Altitudo. in d. Tomo 3.

Edita A. D. 1542.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Philippo Episcopo Burgi S. Sepulchri, in nostra Urbe, ac ejus suburbiis, & districtu nostro in spiritualibus Vicario, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Proëmium.

Licet Ecclesiarum omnium universalis cura, & populi Christiani regimen. ad vigilantiam nos inducat, Romana tamen Urbs inclyta, quam caput orbis divina clementia stabilivit, mentem nostram solicitat, ut de ipsius ecclesiarum statu prospero, & salubri, attentiùs, & diligentiùs ita procuremus, ut spiritualiter, & temporaliter fœlicioribus successibus congruum suscipiant incrementum.

Deputatio Vicarii cum ... sæcularibus.

§. 1. De tua ergò laudabili vita, morum gravitate, probata fide, & circumspectione, aliísque virtutum donis quibus personam tuam etiam familiari experientia præditam esse jam dudùm etiam in magnis almæ Urbis nostræ gubernio, ac fabricæ Basilicæ Principis Apost. de Urbe negotiis, & arduis causis tibi commissis percepimus, firmam in Domino spem gerentes, & sperantes quòd ea quæ tibi committenda duxerimus, prudenter, & fideliter exequeris, Motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro te nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, Te qui etiam Capellanus Prælatus domesticus, & in utraque Signatura referendarius noster, ac ad eamdem Basilicam per nos deputatus existis, necnon unum ex officiis scriptoriæ literarum Apost. ex indulto Apost. obtines, in præfata Urbe ejúsque suburbiis, & districtu Vicarium nostrum in spiritualibus quamdiù vixeris, cum honoribus, oneribus, redditibus, & emolumentis consuetis, auctoritate Apostolica tenore præsentium constituimus & deputamus.

Monasteria ... religiosos visitandi & coercen.

§. 2. Tibíque omnia & singula, Ecclesias, Monasteria etiam Monialium, & alia loca ecclesiastica sæcularia, & regularia Ordinum quorumcumque Urbis, & ejus districtus, & Religiosos quoscumque utriusque sexus in illis commorantes, & ad dictam Urbem confluentes pro tempore, ac etiam Ecclesias S. Anastasii, S. Sebastiani, S. Pauli, & ad Tres Fontes, S. Agnetis, S. Laurentii, & S. Sabbæ, ac alia Monasteria quæcumque exempta, & non exempta eorúmque personas visitandi, ac in capite & membra reformandi, necnon earum & cujuslibet ipsarum excessus, & crimina mulctandi, corrigendi, & puniendi, prout secundùm Deum videris expedire. Necnon ædificia quæ in Ecclesiis per te visitandis videbis ruinis supposita, auctoritate propria demoliendi, & demoliri faciendi, & Rectores ad Ecclesiarum reparationem per fructuum subtractionem, vel aliàs prout tibi videbitur cogendi, mulctásque ipsas; prout etiam tibi videbitur, moderandi & Cameræ Apostolicæ applicandi.

Causas flor. & mercedum summariè, & alias juxtà stylum Curiæ, & commissarias juxtà commissiones cognoscendi.

§. 3. Ac causas civiles & ordinarias eas videlicet in quibus non agitur de majori summa redditus sexaginta florenorum auri de Camera, aut illius summæ valoris extimationem communem non excedente, etiam de locatione, & evacuatione, ac pensione, responsione & devolutione Casalium, prædiorum, & domorum, ac ratione vinearum, & mercedibus etiam cujuscumque summæ, & valoris existant, summariè, simpliciter & de plano, sine strepitu, & figura judicii, sola facti veritate inspecta cum aliquali petitione verbali, apud acta tamen redacta, seu per viam monitorii, nullis terminis servatis, etiam qui de stylo, seu ordinatione d. Palatii Apost. servari soliti sunt; Aliàs verò more solito & juxta stylum consuetudinem Curiæ officii Vicariat. hujusmodi, Ac alias Commiss. juxta illarum commissionum tenores, & formas, Ac etiam crimin. per te, vel per te pro tempore deputatum Auditorem audiendi, decidendi, & fine debito terminandi.

Appellationem à quinque infrà rejiciendi.

§. 4. Hoc etiam adjecto ad lites abbreviandum, & partes à laboribus, & expensis relevandum, quòd à processibus, & sententiis à quinque ducatis infrà, auditis, & intellectis partibus, & cujuslibet ipsarum juribus, in principali negotio non possit per aliquem quomodolibet appellari, seu de nullitate dici, & appellatione, & nullitate prædictis, ac omnibus aliis inde secutis non obstantibus, servatis aliis servandis ad executionem dictarum sententiarum liberè procedere possis.

Causas miserabilium, & alias non exced. duc. 60 summariè cognoscendi.

§. 5. Necnon omnes, & singulas causas alimentorum, & alias miserabilium personarum, ac etiam aliorum quorumcumque quæ non excedunt summam sexaginta ducatorum auri de Camera summariè, simpliciter & de plano, sola facti veritate inspecta, manu regia, sine confectione registri, sicut tibi visum fuerit cognoscendi, judicandi, & fine debito terminandi.

Moratorias in eis denegandi.

§. 6. Dilationes moratorias quascumque etiam quinquennales, in causis mercedum, & alimentorum, censuum, pensionum, responsionum, & in causis miserabilium personarum, viduarum, pupillorum, ecclesiarum, & piorum locorum, ac obligationum juratoriarum rejiciendi, & illis rejectis) nisi causa cognita concessæ fuerint, aut aliter à nobis Motu proprio, & ex certa scientia rescriptum fuerit) debitores ad solvendum remediis opportunis, etiam per censuras ecclesiasticas, vel via executiva, prout tibi videbitur compellendi.

Carceres visitandi.

§. 7. Carceres quoque visitandi, votum dandi, ac de carceratorum liberatione vel condemnatione, ad pecuniarum solutionem, cum cæteris visitantibus statuendi, & ordinandi.

Judæorum causas, & alias judicandi

§. 8. Judæos omnes, etiam usurarios, bancarios: quoscumque clericos, & beneficiatos Urbis, ac ejus districtus, religiosos etiam mendicantes, ac regulares omnes utriusque sexus, Fraternitates etiam laicorum, Hospitalarios, omnésque in ecclesiis & Monasteriis beneficiatos, ac deservientes, eorúmque omnium res, & bona judicandi, & tàm civiliter quàm criminaliter coërcendi & puniendi.

Ad hoc vide Bullam cit. in rubr.

Usurarias, & alias causas judicandi.

§. 9. Usurarum excessus etiam dictis Judæis toleratos ad honestissimum modum reducendi, Matrimoniorum causas, omnésque alias, quæ de jure ad Vicarium nostrum dignoscuntur pertinere, audiendi, & fine debito terminandi.

Synodum congregandi.

§. 10. Synodum in Romano Clerico pro correctione malorum morum, & pro necessitate, juxta temporum opportunitates, in Clero occurrentes, ubi & quando libuerit, celebrandi, congregandi; Statuta, & ordinationes, seu constitutiones pro tempore observanda edendi.

§. 11. Nec

Ordines conferendi.

§. 11. Noc non per te, vel aliquem catholicum Antistitem, gratiam & communionem Apost. sedis habentem, quem ad hoc cùm opus fuerit duxeris eligendum, & deputandum, ordines conferendi temporibus à jure statutis, ac alia ecclesiastica sacramenta.

Ecclesias consecrandi.

§. 12. Ecclesias Urbis, ac illius districtus prædictorum, illorúmque Cœmeteria consecrandi, ac polluta (aqua tamen priùs per te, vel eundem vel alium Antistitem, similes communionem & gratiam habentes, benedicta, reconciliandi.

Festivis diebus vetita exercitia puniendi.

§. 13. Ac eos qui festivis diebus vetita à jure exercitia fecerint, compescendi, & puniendi.

Blasphematores, & alios coercendi.

§. 14. Blasphematores, usurarios, judæos, perjuros, & quoscumque alios committentes crimen, quòd ad Ecclesiasticum forum, & ad Curiam & jurisdictionem Vicarii nostri etiam juxtà facultates tibi, & prædecessoribus tuis concessas, simpliciter vel mixtim de jure, vel consuetudine, seu statuto pertineat, non obstantibus quibuscumque significationibus ab aliis judicibus factis seu faciendis, cognoscendi, & puniendi.

Pœnas piis operibus applicandi.

§. 15. Ac tàm pro vasis, vestibus, tunicellis, planetis, & similibus, quæ de necessitate ad divinum honorem requirentur, tàm pro ordinibus sacris celebrandis, quàm pro sustentatione Episcopi ordinantis, ministrorúmque ejus, ac Notariorum qui, ut accepimus, pro sigillo nihil accipiunt, saltem pro meris laboribus persolvendis, & aliis quæ de necessitate ad curam & regimen tui officii fieri debere videbuntur, de pœnis in dicta Curia disponendi.

Cætera ad officium spectantia exequendi.

§. 16. Omniáque alia, & singula faciendi, gerendi, disponendi, ordinandi, mandandi, & exequendi, quæ ad hujusmodi Vicariatus officium de jure, vel consuetudine: aut alias quomodolibet pertinere dignoscuntur, & quæ omnes alii Vicarii Urbis de jure, consuetudine, vel privilegio, facere, dicere, & ordinare potuerunt.

Inobedientes coercendi.

§. 17. Necnon contradictores, & facultati potestatique tuæ hujusmodi contravenientes, & illam perturbantes, ac rebelles quoscumque quavis auctoritate fungentes, per ecclesiasticas, & alias pecuniarias pœnas tuo arbitrio infligendas, & moderandas, etiam per represalias, ubi & quando opus fuerit, correctionémque personalem juris remedio opportuno appellatione postposita compescendo, plenam liberam, & omnimodam, auctoritate apostolica tenore præsentium facultatem concedimus.

Causas civiles, & criminales hic indicatas cognoscendi.

§. 18. Et insuper qui, ut accepimus, hujusmodi Vicariatus officii vigore Vicario pro tempore existenti, tàm in Civilibus, quàm in Criminalibus, clericorum Urbis, & ejus districtus matrimoniorum spritualium, illorúmque connexorum, Judæorum quoque ac hospitalium, & hospitaleriorum, necnon Confraternitatum laicorum quorumcumque ac Collegiorum ecclesiasticorum, & aliorum quorumvis, etiam forensium, ac quorumcumque in quibuscumque ecclesiis, monasteriis, & capellis Urbis prædictæ deservientium, & residentium, locorum piorum & religiosorum quorumcumque utriusque sexus Fratrum, Monachorum etiam Mendicantium quorumcumque tàm in dicta Urbe commorantium, quàm ad illam pro tempore confluentium causis jurisdictio attributa fuerit, nihilominùs super præmissis, seu aliquibus eorum per Gubernatorem, necnon Senatorem Urbis, ac Auditorem Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generalem; Conservatores Cameræ Urbis, & diversos alios Judices & officiales pro tempore existentes, dictum Vicariatus officium pro tempore obtinentes quàm sæpè nonnullarum, ut ipsi asserunt per Sedem Apost. eis concessarum literarum prætextu, perturbari, & impediri contingit, & aliquas ex hujusmodis causi ad se appropriare nituntur, in gravem Vicariatus officii jacturam, ac damnum, Nos iis occurrere, & obviare, ac dicti Vicariatus officii indemnitati providere volentes, Motu simili in præmissis, etiam activè & passivè, tibi & pro tempore existenti Vicario jurisdictionem hujusmodi hactenùs semper competiisse, & competere.

Alienationúmque & permutationum de bonis Ecclesiasticis.

§. 19. Ac te in singulis venditionis, permutationis, & alienationis rerum, & bonorum ecclesiasticorum causis etiam per supplicationem apostolicam commissis, & committendis, tàm in Urbe, quàm illius districtu prædictis, Judicem, & executorem quamdiù vixeris fore, & esse, Ac venditiones, permutationes, & alienationes hujusmodi sine cognitione, & approbatione tuis, pro tempore factas, minimè valere decernimus, & declaramus.

Vicarius in his causis Judex est ordinarius.

§. 20. Ac pro potiori cautela te successoréſque tuos in dicto Vicariatus officio Vicarios in præmissis causis, & circa præmissa competentem Judicem quamdiù vixeris, ut præfertur constituimus, & deputamus. Et in eventum in quem per Nos, vel Sedem prædictam hujusmodi tua jurisdictio in præmissis per præoccupationem vel aliàs, tibi diminuta, & abdicata, ac illa præfati Gubernatori, aut Senatori, vel Auditori Conservatoribus, & quibuscumque aliis Judicibus, & Officialibus, quacumque auctoritate fungentibus attributa fuisset; ex nunc illam Motu simili restituimus, & plenariè reintegramus. Ac omnes & singulos processus, & sententias, quos & quas in Gubernatorem, vel Senatorem, seu Auditorem, Conservatores, seu quoscumque Judices & Officiales præfatos, in præjudicium attributæ & concessæ tibi jurisdictionis prædictæ, haberi vel promulgari contigerit, nullos, & nullas, nulliúsque roboris, vel momenti fore, & esse: Ac res, & personas, sub tua, & tui Vicariatus officii jurisdictione constitutas alicui alteri Judici quacumque auctoritate etiam Cardinalatus honore fungenti, ex quacumque occasione, causa, vel contractu sub quavis forma celebrato, minimè subesse, nec subjici posse. Et ità per quoscumque Judices etiam causarum dicti Palatiis Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales interpretari, sententiari, & declarari debere, sublata eis, & cuilibet ipsorum quavis aliter interpretandi, sententiandi, & judicandi facultate, & auctoritate, Ac quicquid secus super his à quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane, eisdem motu, & scientia decernimus, & statuimus per præsentes.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 21. Non obstan. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis privilegiis, indultis, & literis apostolicis super præmissis in præjudicium dictæ, ut præmittitur, per nos tibi attributæ jurisdictionis, aut coërtionis eisdem Gubernatori, Senatori, Auditori, Conservatoribus, & aliis Judicibus, & officialibus præfatis; ac quibuscumque aliis personis, sub jurisdictione Vicariatus hujusmodi existentibus, in genere vel in specie, sub quibuscumque tenoribus & formis, per Nos, aut prædecessores nostros, & Sedem præfatam concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si de illis eorúmque totis tenoribus, pro illorum sufficienti derogatione specifica, & expressa, ac individua, non autem per clausulas generales idem importantes, sed de verbo ad verbum habenda mentio foret, eorum tenores pro sufficienter expressis habentes, harum serie specialiter & expresśe, motu simili derogamus, & aliis præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus apostolicis contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus personis, aut Ecclesiis, Monasteriis, vel Ordinibus, aut quibusvis aliis à prædicta sit Sede indultum quod capi, detineri, & interdici, suspendi, & excommunicari, aut visitari non possint, per literas apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & literis apostolicis, generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, & nostra propria manu non fuerint subscripta per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis teno-

ribus

bus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis, quæ pro & præmissa cuiquam noluimus aliquatenùs suffragari. Irritum quoque, & inane quicquid contra præmissa, vel aliquod præmissorum attentari contigerit, decernentes.

Ilisque omnes in prædictis obediant.

§. 22. Et ut officium prædictum meliùs, & liberiùs prosequi valeas, Mandamus omnibus, & singulis ad quos spectat, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, quatenùs tibi in exequendis iis, quæ ad officium tuum prædictum pertinere dignoscuntur, omnibus possibilibus auxiliis, consiliis, ac favoribus opportunis assistant, tibique pariter obediant prout nobis.

Jussio officium solicitè administrandis.

§. 23. Quocircà discretioni tuæ per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenùs officium Vicariatus hujusmodi devotè suscipiens, illud sic prudenter, sollicitè, & fideliter exequaris, quòd exinde optati fructus proveniant quos speramus, túque præter æternæ retributionis præmium, nostram, & dictæ Sedis benedictionem, & gratiam uberiùs consequi merearis.

Dat. P. A. 6. die 3. Novemb.

Dat. Anno Incarnationis Dominicæ, Pontificatus nostri Anno nono.

XXXVII.

Institutio Hospitalis, & Monasterii in Urbe, pro Neophytis Cathecumenis, Judæisque & infidelibus ad Catholicam Fidem se convertentibus. Et erectio Archiconfraternitatis pro eorum regimine; Jurisdictióque S. R. E. Cardinalis Protectoris, & Judicis causarum, eorum interesse concernentium.

Hujusmodi infidelibus, se convertentibus ubique locorum, indulta, & privilegia hic idem Pontifex elargitus est, ordinatione qua circa eorum vivendi modum præfinivit sup. in constit. 32. Cupientes, fol. 758. Et pro virginibus Neophytis, d. Monasterium in Urbe ædificari jussit Pius IV. & illud Pius V. transtulit ad Ecclesiam S. Basilii in regione Montium, sed eorum Bullas; tamquàm minùs necessarias prætermisi.

Edita A. D. 1543.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

ILlius, qui pro Dominici gregis redemptione in Ara crucis in pretium immolari non erubuit, quique post ejus mortem & à mortuis resurrectionem, præordinatis testibus sæpè sæpiùs apparens, tandem ascensurus ad partem, suos nolens discipulos relinquere orphanos, Spiritus Sancti paracliti consolatione visitavit, & eos hospitales ad invicem fore debere charitatisque dona, quæ omnes alias virtutes superat, exorare præceperat, nos quamquàm immeriti vices in terris gerentes, quamvis ex debito pastoralis officii mens nostra rerum pro tempore ingruentiam occasione, ad multiplices cogitatus se divertat, incessanter curis affligimur assiduis, ut Judæi, & infideles ex eorum Hebraica cœcitate ad veri luminis agnitionem converti, ac conversi in catholica fidei instrui, & ad id hospitaliáque deputata loca ad salubrem statum, & hospitalitatis observantiam provenire valeant, & ut ad præmissa cunctorum christifidelium vota, concurrant, fideles ipsos per confraternitatis spiritualis tamquàm membra suo capiti adhærentia, nexum quibusdam spiritualibus & allecturis munetibus prosequimur, ut exindè gratiæ divinæ reddantur aptiores.

Petitio facultatis erigendi Hospitale, Monasterium pro Judæis conversis.

§. 1. Sanè pro parte dilecti filii Joannis de Jorano Rectoris Parochialis Ecclesiæ S. Joannis de Mercato Regionis Campitelli de Urbe, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd cum ad Omnipotentis Dei, & totius curiæ cœlestis laudem & gloriam, & orthodoxæ fidei exaltationem, ac augmentum nonnulli Hebræi, seu Judæi divinitùs inspirati, tenebrosam cæcitatem, qua tunc detinebantur abjecerint, & ad veri luminis agnitionem se converterint, ac lavacro baptismatis baptizati fuerint, & ob diversa munera, & gratias ex sedis Apostolicæ benignitate eis concessa, quamplurimi alii Hebræi, & Judæi simili desiderio accensi eamdem cœcitatem abjicere, & ipsum verum lumen agnoscere cupiant, & in dicta Urbe nullus locus existat in quo ipsi Judæi, & infideles ex Judaica cœcitate ad fidem Christi conversi recipi possint, pro parte dicti Joannis nobis fuit humiliter supplicatum, ut sibi propè dictam Ecclesiam unum monasterium pro puellis, & unum hospitale pro viris Judæis conversis construi faciendi licentiam concedere, ac aliàs in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Concessio dictæ facultatis.

§. 2. Nos igitur temporibus nostris tantam gratiam ab Altissimo divino miraculo nobis, meritis licèt imparibus, allatam fuisse reputantes, ac desuper eas quas valemus gratias eidem Altissimo agentes, ac de fide, & integritate, necnon bonorum operum zelo præfati Joannis in Domino plurimùm confidentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, præfato Joanni facultatem erigendi monasterium, & hospitale propè dictam Ecclesiam in loco ad designata unum monasterium pro puellis, & unum hospitale, sub S. Joseph seu alia de qua eidem Joanni videbitur invocatione, pro viris Judæis, ac infidelibus quibuscumque volentibus se spontè, & liberè ad eandem fidem convertere, in quibus recipi, & charitativè tractari possint, ex bonis eidem Joanni à Deo collatis, ac Christifidelium eleemosynis ad id concessis, & concedendis construendi, & ædificari faciendi, auctoritate apostolica tenore præsentium, ex certa nostra scientia de apostolicæ potestatis plenitudine licentiam, & facultatem concedimus. Illáque postquàm constructa fuerint in monasterium, & hospitale eorumdem Judæorum conversorum, sine alicujus præjudicio, perpetuò erigimus, & instituimus, illisque pro eorum dote bona quæcumque illis eroganda, & relinquenda perpetuò applicamus, & appropriamus.

Institutio Archiconfraternitatis in d. Hospitali.

§. 3. Ac in monasterio, & hospitali prædictis unam Archiconfraternitatem, quæ caput omnium aliarum Confraternitatum, & hospitalium, & monasteriorum, & aliorum quorumcumque locorum, eorumdem Judæorum, & Hebræorum, & Infidelium conversorum ubilibet institutarum, & instituendarum Confraternitatum, erectorum & erigendorum monasteriorum, hospitalium, & locorum Judæorum, & Hebræorum hujusmodi immediatè subjicimus, & facimus membra ab eis dependentia. Ità quòd Confraternitates, monasteria, hospitalia, & loca illis subjecta ab eis dependentia hujusmodi ipsam Confraternitatem uti illorum in aliqua saltem reverentia singulis annis cognoscere teneantur, Cujus Archiconfraternitatis præfatus Joannes quoad vixerit, & eo vita functo, unus ex Confratribus clericis per eos tantùm de triennio in triennium eligendus, caput seu Rector, Præpositus nuncupandus, ac duodecim clerici, seu presbyteri sæculares, exemplaris vitæ, & religionis zelatores, quos præfatus Joannes, ac ipsius Confraternitatis Præpositus pro tempore existens duxerit eligendos, esse debeant, erigimus, & instituimus, & quòd de numero eorumdem clericorum, seu presbyterorum Confratrum nullus Prælatus, seu alicujus Ordinis professor esse possit. Ipsique clerici seu presbyteri, Joanni ac pro tempore existenti Præposito prædicto, omnimodam & plenariam obedientiam, & reverentiam uti eorum superiori præstare, illúmque in cura & administratione monasterii & hospitalis prædictorum coadjuvare, ipsique duodecim presbyteri, seu clerici, ut circà præmissa liberiùs attendere valeant, nulli alteri Confraternitati, seu societati aggravari,

ſeu ad illam admitti valeant. Ac præfato Joanne vita functo, Præpoſitus Archiconfraternitatis hujuſmodi per Confratres prædictos clericos tantùm detrimento in triennium ex eorum gremio eligi, eorúmque officium per triennium, & non ultrà durare debeat.

Ad ejus gubernium, & curam infidelium ſe convertentium.

§. 4. Et ipſi Confratres quoſcumque Judæos, ſeu Hebræos, & infideles quoſcumque ad fidem catholicam converti volentes, recipere, illiſque victum, & veſtitum ex ipſius hoſpitalis bonis aſſignare; & ipſi Judæi ſeu Hebræi, & infideles quicumque ante ejus converſionem per unum annum, ſeu aliud tempus de quo eidem Præpoſito videbitur in ipſo monaſterio, & hoſpitali Cathecumeni manere, ac in dicta Eccleſia uti eorum parochia, miſſas & alia divina officia audire, & Dominico, & aliis feſtivis diebus ſolemnibus in ipſa Eccleſia ad effectum audiendi verbum divinum accedere teneantur, & nulla ſæcularis, ſeu cujuſcumque ordinis regularis, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtens, & quavis auctoritate fungens perſona, in monaſterio & hoſpitali prædictis, illorúmque bonis, & rebus, atque adminiſtratione abſque Confratrum prædictorum expreſſo conſenſu ſe intromittere, aut in illis aliquam auctoritatem, ſeu juriſdictionem exercere poſſit, & valeat. Et ſi pro tempore contigerit quòd in ipſis monaſterio & hoſpitalis, charitatis opera exerceantur, illorum fructus Archihoſpitali incurabilium S. Jacobi in Auguſti eo ipſo applicata ſint, & eſſe cenſeantur, ipſúmque Archihoſpitale, illiúſque Rectores ſeu Guardiani bonorum prædictorum fructus, redditus, & proventus, uti eorum & dicti Archihoſpitalis S. Jacobi bona percipere, ac de illis in illius pauperum, & non alios uſus diſponere liberè & licitè valeant, nec ad id deſuper per quoſcumque moleſtari, perturbari, aut inquietari poſſint, eiſdem auctoritate, & tenore etiam perpetuò ſtatuimus, & ordinamus. Necnon eidem Joanni, mappas, tovalias, & reliqua altarium paramenta ſacerdotalia, & veſtimenta quæcumque neceſſaria benedicendi licentiam, & facultatem ſimiliter concedimus.

Confratribus, benefactoribus gratias & indulgentias concedit.

Tu quoad Indulgentias vide revocationem in Pii v. conſt. 50. & 51. in Tomo 2. & Clem. viij. conſtit. 115. Quæcumque fol. 181 in Tomo. 3 & S. D. N. Pauli v. conſtit. mox publicandam. in d. Tom 3.

§. 5. Necnon Confratribus, monaſterii, hoſpitali, conſtruendo, ac eccleſiæ prædictis, illorúmque adminiſtratoribus, gubernatoribus, rectoribus, œconomis, ſervitoribus, familiaribus, miniſtris, & converſis, ac aliis perſonis in eis pro tempore exiſtentibus, ſeu aliquam curam de illis, ac hoſpitalis, & monaſterii prædictorum fabrica habentibus, necnon perſonis inibi pro tempore decedentibus, ſeu aliquid de bonis ſuis pro dictis operibus relinquentibus, quòd omnibus & ſingulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis, ac peccatorum remiſſionibus, & aliis gratiis ſpiritualibus Imagini S. Salvatoris de Sancta Sanctorum, & Charitatis, ac eidem Archihoſpitali S. Jacobi in Auguſta, & S. Spiritus hoſpitalibus ac Corporis Chriſti & Sacramenti, ac Campi Sancti, & aliis Confratribus Confraternitatum, de Urbe, necnon eiſdem Imagini, & hoſpitali Sancti Spiritus, ac Campo Sancto, necnon fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, illiúſque deputatis, eorúmque necnon B. Mariæ de Populo, & Conſolationis, ac S. Joannis Baptiſtæ Florentinorum, aliiſque ejuſdem Urbis Eccleſiis, ac illa, & illas viſitantibus, vel benefacientibus, eorúmque adminiſtratoribus, & guardianis, rectoribus, œconomis generalibus, aliis perſonis ſimilem curam in eis ſumentibus, ac Judæis, & converſis, ac quibuſcumque eorum etiam per nos, & quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & ſucceſſores, ac Sedem eamdem conceſſis, & concedendis, (quæ omnia, & literas deſuper confectas haberi volumus pro expreſſis,) & quibus illæ, illi, & illa utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Archiconfraternitas, illiúſque Confratres monaſterium conſtruendum, hoſpitale, eccleſia, illorum adminiſtratores, rectores, familiares, miniſtri, œconomi, & aliæ perſonæ ſimilem curam inibi ſumentes, & illa viſitantes, ac eis benefacientes, ex nunc & in perpetuum utuntur, potiuntur, & gaudent, uti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant in omnibus & per omnia, perindè ac ſi de monaſterio, & hoſpitali, ac eccleſiæ, & Confratribus prædictis, illorúmque rectoribus, adminiſtratoribus, gubernatoribus, œconomis, ſervitoribus, familiaribus, miniſtris, & converſis, ac aliis perſonis, ac illa viſitantibus, & benefacientibus pro tempore ſpecialiter & expreſſe conceſſa fuiſſent, & in futurum concederentur. Necnon presbyteris prædictis, qui in Monaſterio, ſeu hoſpitali, aut Eccleſia prædictis quocumque anni tempore celebraverint, & pro quibus iidem presbyteri inibi celebraverint, & oraverint, eaſdem indulgentias, & peccatorum remiſſiones, quæ celebrantibus in Scala Cœli nuncupata, Monaſterium Trium Fontium extrà muros Urbis Ciſtercien. Ordinis, cùm Capella in Præſepe Domini, ſita in Eccleſia Beatæ Mariæ Majoris de Urbe, ac animabus pro quibus inibi iidem presbyteri celebraverint, & oraverint, eiſdem auctoritate, & tenore concedimus, & indulgemus, ac indulgentias, privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, libertates, & alias conceſſiones, ac remiſſiones hujuſmodi, ad illos, illas, & illa extendimus, & prorogamus, ac ampliamus. Et quod Joannes, ac pro tempore præpoſitus, & adminiſtrator, rector, gubernator, œconomus, ſervitores, familiares, miniſtri, & converſi, ac aliæ perſonæ præfatæ, indulgentias, gratias, privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, libertates & alias conceſſiones, & remiſſiones hujuſmodi, ac dies, & feſta, in quibus, ac cauſas propter quas illa conſequi debeant ad eorum beneplacitum publicare facere. Necnon eleemoſynas monaſterio, & hoſpitali, ac converſis, ſeu alias concedendas recipere, & ad illas recipiendas, & quærendas, ac indulgentias hujuſmodi publicandas per dictam Urbem, & alibi eoſdem presbyteros ſeu clericos, aut alios quæſtores, ſeu qualcumque alias perſonas, cujuſvis licentia min. me. requiſita, deputare & mittere. Et Joannes, ac eo vita functo pro tempore Præpoſitus prædictus quæcumque ſtatuta, & ordinationes, licita, & honeſta tamen, tàm circa regimen, & tranquillum ſtatum monaſterii, hoſpitalis, Confratrum, presbyterorum, Judæorum, Hebræorum, & converſorum, ac divinorum celebrationem, quàm munerum, & qualitates, ætates capellanorum, confratrum, ac miniſtrorum, & habitum Judæorum ac converſorum prædictorum, eorúmque perſonas, & Monaſterii, & hoſpitalis prædictorum ornamenta, ac bona, mobilia & immobilia, eorúmque adminiſtrationes, & alia præmiſſa concernentia condere, & alterare, mutare, ac de novo edere, quæ poſtquàm condita, alterata, mutata, & reformata fuerint, eo ipſo Apoſtolica auctoritate confirmata ſint, & eſſe cenſeantur, ac quaſcumque pœnas in contravenientes apponere.

Perſonis Archiconfraternitatis, Hoſpitalis, & Monaſteriis, Confeſſorem eligendi concedit facultatem.

Tu vide moderationem in Bullis mox indicatis.

§. 6. Ac quilibet Confrater, miniſter, ſeu officiales, & perſonæ Archiconfraternitatis, monaſterii & hoſpitalis hujuſmodi quemcumque presbyterum ſæcularem in ſuum poſſint eligere Confeſſorem, qui eos, & eorum quemlibet, à quibuſcumque caſibus quantumcumque gravibus, etiam in quinterno Cancellariæ Apoſtolicæ in dictis literis expreſſis, ac etiam Apoſtolicæ Sedi reſervatis abſolvere, ac confeſſionale, & altare portatile juxta formam, & literas prædictas habere poſſint licentiam, & facultatem concedimus, & indulgemus.

Protectori & Judici cauſas eorum cognoſcendi, juriſdictionem tribuit.

Tu ſcias Paulum iv. juriſdictionem etiam conceſſiſſe in conſt. 6. Dudum, hic inf.

§. 7. Ac ſi ut ipſi Confratres, & rectores, adminiſtratores, gubernatores, œconomi, & aliæ perſonæ ab indebitis moleſtiis releventur, unum ex S. R. E. Cardinalibus, quem ipſi ad id duxerint admittendum, ſeu eligendum, in eorum Protectorem, & judicem, cui & nulli alii ſubjecti exiſtant,

& co-

& coràm quo seu ab eo deputando quævis, tàm civiles quàm criminales causæ, per, & contrà Archiconfraternitatem illorum administratores, rectores, gubernatores, ministros, familiares, œconomos, & alias personas præfatas super bonis & rebus cujuscumque qualitatis existentibus, ad Archiconfraternitatem, monasterium, & hospitale prædicta pertinentibus motæ, & pro tempore movendæ & juxta ordinariam jurisdictionem seu facultatem Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori attributam, cum omnibus & singulis earum incidentibus, dependentibus, annexis, & connexis, cognoscere, ac fine debito terminare valeat, & debeat, constituimus, & deputamus. Ipseque pro tempore Protector, per se vel alium, seu alios quoscumque quorum intererit, vel interesse poterit, tàm in Romana Curia quàm extrà eam, etiam per edictum publicum, constito sibi summariè, & extrajudicialiter de non tuto accessu, ac quibusvis etiam in dicta Curia judicibus, & personis, quibus, & quoties sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, de quibus eidem Protectori videbitur, inhibendi, & in eventum non paritionis ad declarationem incursus censurarum, & pœnarum hujusmodi, illarúmque aggravationem, ac aliàs juxta stilum, & morem Curiæ dicti Auditores in similibus servari solitum procedendi, ac sententias executioni debitæ demandandi, seu demandari faciendi. Contradictores quoslibet, & libelles per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis, ac omnia, & singula alia in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria, & opportuna faciendi, & exequendi plenam, & liberam licentiam & facultatem concedimus.

Clausulæ hujus concessionis præservativæ.

§. 8. Decernentes præsentes literas, ac indulgentiam infrascriptam, sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, modificationibus, limitationibus, restitutionibus, repositionibus, & exceptionibus similium literarum, gratiarum & indulgentiarum, etiam per nos, & successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem eamdem, vel ejus Legatos, ac etiam per regulas Cancellariæ Apostolicæ pro tempore factas, etiam in favorem Fabricæ Apost. Principis de Urbe, & expeditionis contrà infideles nullatenùs comprehensas, sed semper ab illis, & omninò exceptas esse, & censeri, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, & reintegratas fore, ac eisdem præsentibus literis per quascumque literas, & quasvis clausulas generales vel speciales etiam derogatorias efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta sub quacumque verborum expressione in se continentes nullatenùs derogari posse, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitùs omisso insertus, & hujusmodi derogationes consistorialiter etiam per trinas distinctas literas eumdem tenorem continentes, tribus similiter distinctis vicibus Præposito, confratribus, administratoribus prædictis legitimè intimatæ, & infrà sinuatæ fuerint, eorúmque expressus ad id accedat assensus, & aliter factæ derogationes nemini suffragari.

Decretum irritans.

§. 9. Sicque per quoscumque judices & personas, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Aliæ Indulg. pro Confratribus.

Tu vide revocationes recitatas.

§. 10. Et nihilominùs de Omnipotentis DEI misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, universis & singulis ejusdem Archiconfraternitatis Confratribus pro tempore existentibus verè pœnitentibus & confessis, seu confitendi propositum habentibus, qui in ejusdem sancti Joseph, & Nativitatis D. N. JESU CHRISTI, seu aliis per eosdem Præpositum, rectores, administratores, & gubernatores ad id nominandis festis, seu diebus à primis vesperis usque ad occasum solis sequentis diei, monasterium & hospitale, ac Ecclesiam hujusmodi devotè visitaverint, & pro præmissis operibus manus adjutrices juxtà eorum arbitrium porrexerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, ac Jubilæum, & remissionem in Domino elargimur.

Deputatio executorum hujus const.

§. 11. Mandantes nihilominùs dilectis filiis Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, aliisque in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, necnon Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac venerabilium fratrum nostrorum Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis in spiritualibus generalibus, & officialibus ubilibet constitutis, quatenùs ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Joannis, ac pro tempore existentis Propositi, & administratoris, rectoris, & gubernatoris prædictorum, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac eis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, eos & eorum quemlibet, ac alios quos præsentes literæ concernunt, illis pacificè frui, & gaudere &c.

Derogatio contrariorum.

§. 12. Non obstantibus de non concedendis indulgentiis ad instar, ac aliis Apostolicis, necnon in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides exemplorum.

§. 13. Volumus autem quòd præsertim literarum, ac privilegiorum, indultorum, exemptionum, indulgentiarum, ac aliarum hujusmodi transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo ejusdem literarum Protectoris, aut alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut alicujus Curiæ Ecclesiasticæ munitis, in judicio, & extrà, eadem fides adhibeatur, quæ originalibus literis si forent exhibitæ vel ostensæ adhiberetur, eisdem præsentibus post viginti annos quoad indulgentiam plenariam, & remissionem prædictas nullatenùs valituris.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. P. A. 9 die 19. Febr

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quadragesimotertio, 11. Calend. Martii, Pont. nostri Anno nono.

XXXVIII

De electione Prioris generalis & aliorum Priorum Congregationis Monachorum Silvestrinorum Ordinis S. Benedicti, ad triennium tantùm, ejúsque auctoritate circà regimen d. Congregationis.

Istam Congregationem approbavit Innoc. IV. sup. in sua const. 5. Religiosam, fol. 88. Et eidem communicavit privilegia omnium Mendicantium. Pauli V. die 23. Novembris 1606. cum clausula. Quatenus sint in usu, & Conc. Trident. vel ipsius Congregationis constitutionibus non contrarientur, & præter facultatem eligendi Conservatores, sed hanc bullam habes inf. Tom. 3. sub dicti Pauli V. const. 106. Sanctorum.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1543.

Exordium.

Exposcit debitum Pastoralis officii, cui disponente Domino præsidemus, ut ea solicitè intendamus, per quæ Monasteria, & alia Religiosa loca, per nostræ operationis ministerium salubriter dirigantur, & in eis regularis disciplinæ norma servetur, ac

omnis benè vivendi institutio, cum æternæ vitæ præmio salubriter adimpleatur.

Congregatio in Priorem generalem elegit Hieronymum Pacificum ad ejus vitam.

§. 1. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Hieronymi Pacifici de Saxoferrato Monachi, & universorum modernorum Definitorum Ordinis S. Benedicti, Congregationis Sylvestrinorum, ac Priorum, & Rectorum, Prioratuum, & beneficiorum eorumdem Ordinis, & Congregationis, petitio continebat. Quòd alias Prioratu Eremi Montisfani Camerinen. Diœcesis eorumdem Ordinis, & Congregationis tunc certo modo vacante, tunc Definitores, Priores, & Rectores Prioratuum & Beneficiorum prædictorum, aut eorum major pars Romæ in præsentia vener. fratris nostri Jo. Dominici Episcopi Ostien. ipsius Congregationis Protectoris, de mandato nostro capitulariter super hoc congregati, præfatum Hieronymum Ordinem ipsum expresse professum, in eorum & dicti Priorem ad ejus vitam, juxta privilegia & indulta Apostolica, illis seu eorum Ordini desuper concessa, aut alias elegerunt & deputarunt, ac forsan alias, & alia fecerunt, prout in eorum patentibus literis desuper confectis, dicitur pleniùs contineri, ipseque Hieronymus postmodùm electionis & deputationis hujusmodi vigore, ipsius Prioratus possessionem forsan assecutus fuit.

Sed posteà utilior visa fuit electio ad triennium dicti Prioris, cum prohibitione reeligendi durantibus aliis duobus trienniis.

§. 2. Cùm autem sicut eadem petitio subjungebat à nonnullis de viribus electionis hujusmodi hæsitetur, & asseratur Prioratum ipsum forsan aliàs quàm ut præmittitur, vacavisse, & vacare, & si electio & deputatio prædictæ ad triennium revocarentur, & reducerentur, ac illæ quoad triennium tantùm approbarentur, & confirmarentur, ac in dicto Prioratu qui conventualis existit, & cujus Prior pro tempore existens, perpetuus & generalis Ordinis, & Congregationis prædictorum esse consuevit, titulis perpetuis Prioris supprimeretur, & extingueretur, ac ille per Priorem triennalem regeretur, & gubernaretur, ac quòd præfati Definitores, Priores, & Rectores in dicto eorum Capitulo generali ad hoc propterea celebrando, unum religiosum ejusdem Ordinis, Ordinem ipsum expresse professum, quem pro ipsius Ordinis prosperis successibus utiliorem fore putarent, in Priorem generalem dicti Prioratus de triennio in triennium eligere possint. Ita quòd sic electus lapso hujusmodi triennio reeligi non posset, donec duo alia triennia elapsa forent. Quódque Priores & Rectores Prioratuum & aliorum beneficiorum Ordinis & Congregationis hujusmodi, ultrà triennium in eisdem Prioratibus & beneficiis per eosdem Capitulum confirmari non possint statueretur & ordinatur, & hoc profecto fœliciori Ordinis & Prioratuum & beneficiorum eorumdem, nec illorum personarum statui, in spiritualibus & temporalibus salubriter consuleretur, & prædictus Ordo augmentum cum animarum salute susciperet.

Ideóque Congregatio supplicavit huic Pont pro opportuna provisione.

§. 3. Quare pro parte dictorum modernorum Definitorum, Priorum & Rectorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut pro ipsius Ordinis salubri directione super iis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui propterea d. electionem Hieronymi ad triennium reducit.

§. 4. Nos igitur qui Monasteriorum omnium, & in illis Domino famulantium personarum salubrem statum, & regularis observantiæ augmentum, sinceris exoptamus affectibus, eosdem modernos Definitores, Rectores, ac eorum singulos, à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, verúmque & ultimum dicti Prioratus vacationis modum, etiam si ex illo quævis generalis reservatio, in corpore juris clausa resultet pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, electionem & deputationem in Priorem generalem præfati Prioratus de dicto Hieronymo ad vitam factas prædictas ad triennium, ita quòd finito triennio, idem Hieronymus ab hujusmodi Prioratus & Generalatus officio, liberè amoveri possit auctoritate Apostolica tenore præsentium revocamus, reducimus, illásque sic revocatas & reductas, ac prout illas concernunt, omnia & singula alia in dictis literis contenta & inde secuta quæcumque, licita tamen & honesta, quoad hujusmodi triennium dumtaxat, certa scientia approbamus & confirmamus, ac illis plenum firmitatis robur adjicimus.

Et ad triennium iterato illum deputat.

§. 5. Et nihilominùs eumdem Hieronymum in Priorem dicti Prioratus ad triennium dumtaxat constituimus & deputamus, necnon in dicto Prioratu, cujus fructus, redditus & proventus ad sexaginta tres florenos auri in libris Cameræ Apostolicæ taxati reperiuntur, nomen & titulum perpetui Priores, ita quòd numquàm illius nisi ad effectum triennalis electionis vacatio occurrat, etiam ex nunc perpetuò penitùs & omninò, auctoritate & tenore prædictis, supprimimus & extinguimus, ac suppressa & extincta esse & censeri.

Annatámque de d. Prioratu de quindennio in quindennium Cameræ Apost. solvi jubet.

§. 6. Et propterea annatarum dicti Prioratus occurrente illius pro tempore vacatione, Cameræ Apostolicæ aut quibusvis aliis debitam, nisi de quindecim annis, in quindecim annos minimè solvi, & ipsius Prioratus pro tempore existentes Priores ad illius solutionem, aliàs quàm ut præfertur, non teneri, nec ad id cogi, aut propterea aliquibus censuris innodari posse & debere decernimus.

Prioratum triennio consumi decernit.

§. 5. Necnon quòd de cæterò perpetuis futuris temporibus Prioratus ipse per Priorem triennalem dumtaxat, per solam Capituli hujusmodi electionem de triennio in triennium deputandum, regatur & gubernetur, ac regi & gubernari debeat.

Electionem Prioris ad Capitulum generale remittit prohibens reeligi in Priorem durante secundo successivè triennio.

§. 8. Quódque hujusmodi electio postquàm per Capitulum præfatos facta fuerit, Apostolica auctoritate approbata & confirmata sit & esse censeatur eo ipso; nullúsque inibi in Priorem ultrà triennium eligi aut deputari possit, sed is qui uno triennio in priorem ipsius Prioratus præfuerit; ultimo ipsius triennii die Prior esse desinat ac in ejusdem Prioratus Priorem immediatè de novo per ipsos Capitulum, reeligi seu reassumi non possit; donec duo triennia elapsa sint & si ante illorum lapsum eligatur, electio hujusmodi nulla sit. Et nihilominùs sic scienter eligentes sententiam excommunicationis incurrant, nec etiam ipsum triennium prorogari valeat.

Auctoritatem Prioris durante triennio totalem esse affirmat.

§. 9. Quódque præfatus Hieronymus, & alii dicti Prioratus Priores taliter electi & confirmati, durante triennio, ac Prioratus & illius Conventus hujusmodi, omnibus & singulis, potestate, auctoritate & facultate, etiam conferendi beneficia & officia, ac immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, honoribus, privilegiis, indulgentiis, gratiis, favoribus & indultis, in spiritualibus & temporalibus, quibus alii perpetui ejusdem Prioratus Priores, qui pro tempore fuerunt, uti, potiri & gaudere potuerunt, seu etiam debuerunt, ac possent, & deberent quomodolibet in futurum, uti, potiri & gaudere, ipséque pro tempore Prior existens, finito ejus triennio ejus successori in Priorem electo, ac duobus per Capitulum præfatos, nominatis & deputatis, reservata sibi annua pensione vigintiquinque scutorum pro vestimentis & aliis suis necessariis, deductis expensis, sibi per præfatos Joannem Cardinalem & Protectorem, ac Capitulum assignata ratione de reliquis per eum durante triennio hujusmodi administratis reddere teneantur.

Omnium Prioratum confirmatio-

§. 10. Quódque Priores aut Rectores, Prioratuum & beneficiorum Ordinis & Congregationis hujus-

modi,

modi, ultrà trinnium in eorum Prioratibus & beficiis confirmari ullatenùs possint, perpetuò statuimus & ordinamus.

nem ultrà triennium prohibet.

D. Prioratum de cætero nemini etiam S. R. E. Cardinali commendari interdicit.

§. 11. Et insuper ex nunc quascumque collationes, & provisiones, seu commendas, & quasvis alias dispositiones, de quibusvis personis, etiam S. R. E. Cardinalibus, de dicto Prioratu, etiam per Sedem Apostolicam pro tempore factas, nullius roboris vel momenti existere: & sic per quoscumque Judices etiam ejusdem S. R. E. Cardinales, sublata eis quavis aliter judicandi & interpretandi auctoritate & facultate, judicari & definiri debere, necnon quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Executores hujus const. deputat.

§. 12. Quocircà dilectis filiis Abbati Monasterii sancti Blasii & sancti Venantii, ac sancti Nicolai de Fabriano, Camerinen. diœcesis, sæcularium, & Collegiatarum Ecclesiarum existentium Definitorum & Priorum, ac Rectorum, eorumdem Ordinis & Congregationis, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra revocationem, reductionem, approbationem, confirmationem, suppressionem, statuum, ordinationem & decretum prædicta firmiter observari, ac singulos, quos præsentes concernunt, illis pacificè gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebitè molestari. Contradictores auctoritate nostra appellatione postposita compescendo.

Contrariis derogat.

§. 13. Non obstantibus præmissis ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Prioratus, & Ordinis prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, necnon quibusvis privilegiis, indultis, ac literis Apost. eidem Ordini, & illiùs locis & personis, in genere & in specie, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis: etiam per modum statuti perpetui, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis & innovatis, etiam quòd illis per quascumque literas Apostolicas quasvis etiam derogatoriarum derogatorias, & insolitas clausulas in se continentes, derogari, nec derogatum censeri, nullatenùs possit, nisi modis & formis in eisdem contentis derogatio hujusmodi facta fuerit disponentibus. Quibus omnibus etiam pro eorum sufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, individua & expresfa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenem & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergò omninò hominum &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 10. die 21. Mart.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo, quadragesimo tertio, 12. Cal. Aprilis Pontificatus nostri Anno decimo.

XXXIX. Impositio annui subsidii tricentorum millium scutorum, subditis Status Ecclesiastici, annis singulis, quacumcumque exemptione non obstante, ad triennium, Rever. Cameræ Apostolicæ persolvendi, omnibus extraordinariis exactionibus interim interdictis.

Exemptiones omnes à solutione onerum Cameralium revocata fuerunt à multu Pontt. & postremò à Paulo V. in sua const. 9. In maximis. Tom. 3.

Edita A. D. 1542. & 1544

PAULUS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Decens esse censemus, ut ii qui speciali privilegio donati, cæteros antecellent, in supportatione onerum, illos adjuvent, qui fortè inferiores existunt, præsertim dùm urgens necessitas imminet; & exindè publica utilitas resultare dignoscitur.

Impositio de qua in rubr.

Tu scias adhuc eam ex eisdem causis durare.

§. 1. Nuper siquidem ad substinen. expensarum molem hoc tempore, pro ortodoxæ fidei, ac Status S. R. E. tutela nobis incumbentem, subsidium 300. mill. scutorum auri in auro, annis singulis, per dilectos filios subditos dictæ Romanæ Ecclesiæ ad tres annos, proximè futuros Cameræ Apostolicæ persolven. exigere; & interim ab augmento salis, ac omnibus aliis extraordinariis exactionibus abstinen. decernimus. Provinciæque nostræ Romandiolæ, Exarcatus Ravennæ, Marchiæ, Umbriæ, Perusiæ, & Patrimonii, onus hujusmodi cum summa alacritate, ac fidei observantia acceptaverunt.

Revocatio quarumcumque exemptionum.

Ad hoc vide hic infrà declarationem.

§. 2. Et quia publicè interest, exactionem hujusmodi fieri, volentes illam facilitare, ac reliquos subditos dictæ Romanæ Ecclesia ad illud solven. promptiores reddere, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, tenore præsentium, statuimus & ordinamus, quòd durante triennali contributione tricentorum millium scutorum hujusmodi, omnes & singuli S. R. E. subditi sæculares, etiam si regimini civitatum & locorum præsint, ac Marchiones, barones, feudatarii, personæ & officiales, & quivis alii quacumque dignitate & excellentia præditi, & quantumcumque exempti & privilegiati fuerint, ad solven. ratam dictæ contributionis eis tangen. omninò teneantur, & ad id cogi & compelli possint. Nos enim quæcumque privilegia, exemptiones & indulta illis concessa, ac consuetudines & juris communis dispositiones in eorum favorem facien. per triennium præfatum, quoad contributionem eamdem, illis aliàs in suo robore permansuris omninò suspendimus, ac illis suffragari minimè posse volumus.

Clausula sublata &c

§. 3. Decernentes sic per quoscumque, tàm ordinaria quàm delegata, & mixta auctoritate fungen. Judices, personas, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ubique judicari, cognosci ac decidi debere, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, necnon irritum & inane, quicquid secus super his, à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio executorum.

§. 4. Quocircà dilecto filio Guidono Ascanio Sfortiæ sancti Eustachii diacono Cardinali de Sancta Flora, Camerario nostro quem super præmissis ultrà ordinariam sui Camerariatus officii facultatem, Commissarium, & executorem nostrum generalem facimus, constituimus & deputamus, per præsentes committimus & mandamus, quatenùs easdem præsentes, & in eis contenta quæcumque, plenum effectum sortiri, & inviolabiliter observari, mandet, & faciat. Contradictores reniten. & rebelles, per censuras ecclesiasticas, & pœnas etiam pecuniarias, arbitrio suo infligen. & applican. & alia juris remedia opportuna, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliqui-

bus, communiter, vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. P. A. 5. die 2 Septemb.

Dat. Mareni, Albanen. dioecesis, sub annulo Piscatoris, die secundo Septembris, millesimo quingentesimo quadragesimo tertio, Pontificatus nostri Anno nono.

Sequitur declaratio d. constitutionis quoad exemptiones.

Edita A. D. 1544.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Relatio supradictæ impositionis.

EX debito Pastoralis officii, ad ea, ut debemus libenter intendimus, per quæ providè ordinata serventur, & ut plenum sortiantur effectum, opem & operam impendimus efficaces. Dudum siquidem pro nostris & Apostolicæ Sedis necessitatibus, ac subditis nostris ab extorsionibus, & aliis gravaminibus, quæ per Commissarios Collectores onerum pro tempore impositorum eis passim inferebantur, opportunè sublevandis, subsidium trecentorum millium scutorum auri in auro, annuatim, nobis & Cameræ Apostolicæ, triennio tantùm durante, per subditos ipsos persolvendorum, imposuimus, & interim ab exactione augmenti pretii salis, ac quorumcumque aliorum extraordinariorum abstinere decrevimus. Et ut faciliùs subditi ipsi subsidium hujusmodi præstare possent, per alias nostras in forma brevis literas, voluimus & ordinamus, quòd omnes & singuli exempti, & privilegiati sæculares, utcumque qualificari, ad contributionem subsidii hujusmodi omninò tenerentur, prout in dictis literis pleniùs continetur.

Declaratio quoad personas & bona exempta & non exempta.

§. 1. Cùm autem postmodùm, sicut accepimus, nonnulli ex privilegiatis & exemptis præfatis, solutionem subsidii hujusmodi fugere volentes, causam & causas in Auditorio Rotæ, ac sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & forsan aliis judicibus & personis in Romana Curia & extrà eam, certis sub prætextibus committi obtinuerint, & hoc modo subditos alios devotè & faciliter solventes, contrà mentem nostram litibus involvant, illósque gratia per nos eis concessa, quòd exempti in præstatione subsidii hujusmodi, pro communibus necessitatibus, ut nos & nostros subditos præfatos à catholicæ fidei hostibus, quos ita propinquos habemus defendere possimus, impositi, contrà publicam utilitatem retardatur, ac volentes ut par est, in præmissis opportunè providere, motu proprio, & ex certa scientia, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, quascumque causas desuper pendentes ad nos advocamus, & lites penitùs extinguimus, quoad ea quæ contributionem subsidii hujusmodi tangunt dumtaxat, Ac volumus, quòd omnes & singuli exempti, & quantumcumque privilegiati sæculares, etiam si Curiales civitatis nostræ Maceraten. existant, & regimini civitatum præsint, ac Almæ Urbis, quorumcumque aliarum civitatum, oppidorum, & locorum, cives vel quicumque nobiles, barones, feudatarii, aut aliàs etiam privilegio juris in corpore clauso, exempti, & Capitulum, Collegium, vel Universitas, aut Communitas sint, contributionem subsidii hujusmodi simpliciter, & omninò, Clerici verò pro bonis ad eos, ex parentum & propinquorum, vel aliorum successione delatis, vel per eos acquisitis, ac clerici ipsi & religiosi, pro fructibus & bonis mobilibus seque moventibus Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum quorumcumque, sæcularium vel regularium, etiam si Archiepiscopali, aut alia majori dignitate præfulgeant, in gabellis, ad juvandum, & facilitandum solutionem subsidii hujusmodi pro aliqua honesta parte dicti subsidii universaliter impositis, vel imponi, aut agere permissis, dicto triennio durante, contribuere teneantur, & ad cogi & compelli, juris & facti remediis necessariis opportunis, possint & debeant, quibusvis exemptorum, clericorum & religiosorum hujusmodi, privilegiis, exemptionibus, concessionibus, favoribus, declarationibus, sententiis, gratiis & indultis, aliàs in suo robore permansuris.

Clausulæ sublatæ &c.

§. 2. Decernentes sic & non aliter per quoscumque etiam dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & Rotæ Auditores, tàm ordinaria quàm delegata, & mixta auctoritate fungentes, judices & personas, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate; ubique judicari & definiri debere. Nos enim status hujusmodi, & quarumcumque aliarum etiam ante impositionem hujusmodi subsidii quomodolibet introductarum litium & causarum, ac privilegiorum, indultorum, literarum, & scripturarum, quarumcumque, occasione præmissorum quomodolibet confectorum tenores, causas, & effectus, nomina & cognomina judicum & collitigantium, aliáque etiam si majora sint expressis de necessitate exprimenda, præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, irritum, & inane decernimus, quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentatum forsan est hactenùs, vel in posterùm contigerit attentari.

Deputatio executorum.

§. 3. Quocircà dilecto filio Guidoni Ascanio Sfortiæ sancti Eustachii diacono Cardinali de sancta Flora sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, quem ultrà sui Camerarius officii facultatem super præmissis executorem generalem, cum plena & libera auctoritate & potestate quoscumque citandi, ac illis, quotiens opus fuerit, etiam sub censuris & pœnis, etiam pecuniariis, arbitrio suo infligendis & applicandis, inhibendi, ac quæcumque dubia & difficultates, circà præmissa, vel eorum aliquod, ac illa vel subsidium hujusmodi concernentia, & ultrà præsentium, & aliarum literarum nostrarum prædictarum tenores, tollendi & removendi, & inviolabiliter observari faciendi, facimus, creamus, constituimus ac deputamus, tenore præsentium, committimus & mandamus, quatenùs præsentes literas & alias prædictas, & in eis contenta quæcumque solemniter publicando, faciat illa plenum effectum sortiri, & inviolabiliter observari, nec permittat quemquam contrà illorum tenores, vel mentem nostram præfatam quomodolibet perturbari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoslibet & rebelles, per prædicta & alia de quibus ei videbitur, juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariorum derogatio.

§. 4. Non obstantibus præmissis, & Apostolicis, ac Provincialibus & Synodalibus constitutionibus & ordinationibus, statutis & consuetudinibus, & novis reformationibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, etiam per viam legis & statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, editis, concessis, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ advocationis, extinctionis, voluntatis, decreti, factionis, creationis, constitutionis, deputationis, commissionis & mandati, infrin-

gere,

gere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quadragesimo quarto, Pontificatus nostri Anno decimo.

XL.

De falsi, & decupli, aliisque pœnis Ministrorum Rever. Cameræ Apostolicæ, & aliorum rationes integrè & fideliter non reddentium.

Ad hæc vide etiam const. 87. Pii IV. Cùm inter. fol. 130. lib. 2. ubi agitur, de modo has rationes reddendi, & jurandi.

PAULUS PAPA XIII.

Motu proprio, &c.

Edita A. D. 1544.

Causa istius constitutionis.

CUM sicut accepimus, nonnulli provinciarum Status Ecclesiastici Thesaurarii, Vicethesaurarii, mercatores, & nostræ seu Cameræ Apostolicæ ministri aliæque personæ, computa administrationum, locationum, affictuum, partitorum, & exactionum reddere debentes, integra computa non exhibeant, partem introituum, & exactorum, sub diversis prætextibus & coloribus retinen. putan. nil pejus eis contingere posse, quàm re detecta id quòd penès eos fuerit, restituere.

Ministri Rev. Cam. Apost. & alii integre computa ratæ reddere tenentur.

§. 1. Nos malitiæ hujusmodi occurrere, ac indemnitati Cameræ opportunè providere volentes, & ut præfati fideliter si non virtute saltem pœnæ timore procedere discant, Motu proprio &c. perpetuò statuimus & ordinamus, quòd omnes & singuli prænominati, & alii quicumque in Camera Apostolica computa reddere debentes, computa hujusmodi integrè, videlicet integrum debitum, & integrum creditum describere debeant, nec audeant, aliquid penès se vel eorum ministros, aut ab eis dependentes, retinere seu retineri facere, directè vel indirectè, quovis quæsito colore. Et si contigeret eos cogi per Cameram Apostolicam ad reddendum rationem de exactis vel administratis ante tempus finitum, vel durante exactione, debeant totum id quod tempore dationis rationis seu computorum, ad eorum vel ministrorum aut agentium suorum manus pervenerit, integrè describere, & tandem omnia diligenter ac fideliter gerere & adimplere.

Contrafacientium pœnæ.

§. 2. Et si secùs factum fuerit in præmissis vel aliquo præmissorum, contrafacientes excommunicationis majoris, à qua nisi per nos vel Romanum Pontificem pro tempore existentem, nisi in mortis articulo, absolvi nequeant, ac perjurii & falsi, necnon decupli cujuslibet partitæ crediti Cameræ omissæ, seu non solutæ irremissibiliter exigendæ, & dictæ Cameræ applicandæ, necnon aliàs nostri arbitrii pœnas ipso facto incurrant, & ad decupli hujusmodi solutionem, priùs & ante omnia, etiam non finitis vel solidatis computis, tamquàm de re liquida, cum alia re minimè compensanda, juris & facti remediis cogi & compelli debeant, nec adversus præmissa, excusationem aliquam eis suffragari volumus, cùm nulla excusatio locum habeat in casu, in quo quis tenetur integra computa dare, & totum receptum, vel ad manus ejus, vel pro eo agentis, delatum in computis non describit.

Decretum irritans.

§. 3. Et sic per quoscumque &c. judicari &c. sublata &c. necnon irritum &c. decernimus.

Sola sign. sufficit.

§. 4. Ac volumus quòd præsentium sola signatura sufficiat, & ubique, tàm in judicio quàm extra, fidem faciat, absque alia literarum expeditione.

Publicatio in Camera arctet omnes.

§. 5. Quódque pro lege habeantur & sint, & postquàm præsentes, vel illarum transumptum in valvis Cameræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerint, omnes arctent, acsi eis personaliter intimatæ fuissent.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinibus, etiam juramento &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis, stylo Cameræ, contrariis usibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Papæ subsc.

Placet Notuproprio. A.

Pub. Pont. A. 10. die 21. Aprilis.

Die 21. Aprilis 1544. suprascriptæ literæ affixæ fuerunt in Camera Apostolica per me Nicolaum de Matthæis Cursorem. Et die 21. Aprilis 1544. suprascriptus Motus propriùs admissus fuit in plena Camera Apostolica publicatus & registratus ad perpetuam rei memoriam.

Michelangelus Collatinus.

XLI.

Quòd omnes officiales Urbis, & ditionis Ecclesiasticæ mandatis Cardinalis S. R. E. Camerarii omninò parere debeant.

Amplissima est auctoritas & jurisdictio hujus camerarii, ut videre est in bullis quas tibi indicabo infrà const. 65. Clem. VIII. In conferendis. lib. 3. ubi latè notabo in Tomo 3. fol. 100.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1544.

Exordium.

ROmani Pontificis præcellens auctoritas, S. R. E. Cardinales, illos præsertim quibus ejus Romanæ Ecclesiæ cura specialiter est commissa, ampliori favore prosequitur, ac desuper providet & disponit, prout temporum qualitate pensata, conspicit in Domino, salubriter expedire.

Camerarius rerum Cameræ Apost. curam gerit, & Romani Pontif. personam repræsentat.

§. 1. Sanè considerantes, quòd jurium ac rerum Cameræ Apostolicæ cura, illius Camerario pro tempore existenti specialiter est commissa, ipseque Camerarius, nostram & Romani Pontificis pro tempore existentis vivæ vocis oraculum habet nostrámque & dicti Pontificis personam in his repræsentat, & propterea convenit, ut tàm Almæ Urbis Gubernator, Auditor Cameræ, ac Vicarius & Judices Ordinarii, quàm quicumque alii in Romana Curia, ac ditio ejusdem Camerarii ordinibus & mandatis pareant & obediant, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine.

Ideò ejus mandatis ab omnibus ditionis Ecclesiasticæ officialibus obediri mandat.

§. 2. Volumus, statuimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, tàm Almæ Urbis Gubernator, Auditor Cameræ, Judices Ordinarii, quàm alii quicumque Romanæ Curiæ, ac ditionis ejusdem Romanæ Ecclesiæ, dilecto filio nostro Guidoni Ascanio Sfortiæ S. Eustachii diacono Cardinali, moderno, & pro tempore existenti Camerario nostro, ejúsque ordinationibus & mandatis perindè, ac si à nobis vel Romano Pontifice pro tempore existente emanassent, omninò parere debeant, & adversus illa, directè vel indirectè, modo aliquo venire nullatenùs possint.

Quibus officialibus in casu contraventionis pœnas infligit.

§. 3. Inhibentes dilectis filiis, modernis & pro tempore existentibus, ejusdem Almæ Urbis Gubernatori, Auditori Cameræ Vicario, & aliis Judicibus prædictis, sub excommunicationis, ac privationis officiorum ac beneficiorum per eos pro tempore obtentorum, necnon aliis arbitrio nostro ipso facto, si secus egerint, incurrendis pœnis, ne contrà præsentium tenorem modo aliquo venire aut facere, vel attentare, audeant seu præsumant.

Camerario in præmissis plenissimam facultatem concedit.

§. 4. Ac mandantes eisdem Guidoni Ascanio, Cardinali & Camerario, ut pro præmissorum observatione, executione & implemento, omnibus & singulis prædictis, & quibus opus fuerit, præcipiat, mandet & inhibeat, illosque citet, cogat, & compellat, ac contrà eos etiam manu regia, & aliàs prout sibi videbitur, procedat, cæteráque alia in præmissis & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna, faciat & exequatur. Nos enim motu, scientia, & potestate similibus, eidem Guidoni Ascanio, Cardinali & Camerario, ultrà ejus potesta-

potestatem & auctoritatem, in præmissis plenissimam licentiam & facultatem concedimus.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac in Provincialibus & Synodalibus constitutionibus & ordinationibus, ac statutis & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis Gubernatori, Auditori Cameræ, Vicario, & aliis Judicibus prædictis, illorúmque officiis, vel quibusvis aliis, in genere vel in specie quomodolibet, etiam motu proprio & scientia similibus, etiam contrà præsentium tenorem quomodolibet concessis, confirmatis & innovatis, etiam disponen. quòd illis non nisi sub certis modo & forma derogari possit, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis in suo robore permansuris; hac vice dumtaxat, harum serie specialiter & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facien. plenam & expressam, ac de verbo ad verbum; de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergò &c.

Dat. P. A 11. die 25. Novembris.

Datum Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quadragesimo quarto, septimo Cal. Decemb. Pontificatus nostri Anno undecimo.

LXII.

Prohibitio occupandi bona naufragantia in locis maritimis S. Romanæ Ecclesiæ, præmiique designatio illa recuperantibus, vel auxilium præstantibus.

Hoc primo statuit quoad regnum Britanniæ Honor. II. in const. 1. Charissimus, sup. fol. 33. Et specialiter quoad hæc loca maritima S. R. E. *habes Jul. II. const. 20. Romanus, sup. fol. 499. eod. lib. Et contrà hujusmodi occupatores rerum Christianorum naufragan. legitur quotannis Bulla in Cœna Domini, quarum aliquas in hoc opere posui, & earum ultima est. Pauli V. num. 63. Pastoralis, ibi videas in Tomo 3.*

Quo verò ad subditos Regis Hispaniarum naufragium patientes, habes propriam Pii V. sanctionem, num. 7. Cùm nobis. lib. 2. Tom. 2. fol. 191.

Edita A. D. 1545. & 1549.

PAULUS EPISCOPUS,

Ad perpetuam rei memoriam.

Julii II. const. est hic indicata.

Accepimus nuper, quòd dudùm, cùm fœl. record. Julius Papa II. prædecessor noster plurimorum lamentabili querela didicisset, quibus Christifideles maris periculis, se & eorum merces exponebant, ut Curiæ Romanæ & illius Curialium commodis, & mercibus per eos eandem Curiam mari advectis provideretur, &c.

Residuum præterivi, quia Bulla Jul. II. est suprà fol. 499.

Quæ ab isto Pont. innovatur.

§. 1. Cùm autem, sicut ex plurimorum Ripæ & Ripertæ Alpæ Urbis nostræ mercatorum, ac etiam navaturam, non sine lamentabili querela, ac nostra molestia intelleximus, præinsertæ literæ à Julio præfato prædecessore nostro editæ, in abusum, in non modicum tàm ipsorum mercatorum & nautarum, quàm civium Romanorum, & Curialium & dictam Urbem incolentium, transiverint. Quamobrem nos vestigiis ejusdem Julii prædecessoris nostri inhærere volentes, Motu scientia, & potestate similibus, tenore præsentium, præfati Julii prædecessoris nostri literas in omnibus & per omnia, ac sub pœnis & censuris de quibus in ipsis literis, & prout in eis continetur, quatenùs opus sit, confirmantes & innovantes, illas ab omnibus ad quos quomodolibet spectat & pertinet, ac spectare & pertinere poterit in futurum, sub pœnis de quibus in eis, inviolabiliter observari mandamus.

Observantia quæ demandetur.

§. 2. Et nihilominùs dilectis filiis nostro Guidoni Ascanio, S. R. E. Cardinali de Sancta Flora nuncupato, Camerario nostro, necnon Præsidentibus & Clericis Cameræ Apostolicæ, ac Dominico de Nigris, ad præsens dictæ Ripæ Præsidenti, seu Camerario, modernísque & pro tempore existentibus, quatenùs literas Julii prædecessoris nostri præfati inviolabiliter, prout in eis continetur, ab omnibus ad quos spectat, illas per edictum publicum denuò publicantes, & publicari in locis eis visis mandantes, inviolabiliter observari mandent & faciant. Contradictores quoslibet & rebelles, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, aut dignitatis fuerint, per pœnas & censuras, de quibus in eis, compescendo; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis & indultis quibusvis personis contrà tenorem literarum Julii prædecessoris hujusmodi forsan concessis, confirmatis & innovatis: quibus, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, quoad effectum præsentium, specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. A. 11. die 13. Martii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 13. Martii, millesimo quingentesimo quadragesimo quinto, Pontificatus nostri Anno undecimo.

Sequitur declaratio hujus Bullæ.

Edita A. D. 1549.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c

Statuta Ripæ disponunt, quod Recuperatores aut auxilium præstantes recuperationi bonorum naufragorum, lucrentur quartam partem illorum.

Accepimus per statuta nostræ Ripæ salubrem dispositionem factam extitisse, tenoris, quòd si pro tempore mercatores seu nautæ mari navigantes, & eorum naves & barcæ, vinis & aliis mercibus, rebus & bonis, pro usu Curialium oneratæ, versus nostram Almam Urbem, seu dictam Ripam ducentes, & miserabiliter casu inopinato, naves & barcæ hujusmodi sic oneratæ naufragium paterentur, navésque & barcas hujusmodi naufragas, seu bona in eis existentia, aliqui ab eorum dominis & patronis ad id requisiti, per se ipsos recuperaverint, vel in recuperatione auxilium præstiterint, tales recuperatores & auxiliatores quartam partem bonorum, & rerum mercantilium hujusmodi, in dictis navibus & barcis, sic naufragium passis existentium, eorum ope & auxilio recuperatorum lucrarentur, & aliæ tres quartæ remanentes ad dominos & patronos dictarum navium & barcarum, spectarent & pertinerent; & quidem per fœl. rec. Nicolai V. prout in suis literis desuper confectis, & in libris statutorum dictæ Ripæ registratis, pleniùs continetur concessum fuisse.

Et Domini locorum, ad quæ naves naufragium patiētes perveniebant, bona occubant, & ideò Nautæ ad Ripam venire recusabant.

§. 1. Accepimus etiam, quòd temporis diuturnitate statutum, & gratia hujusmodi in dissuetudinem abierunt. Et Domini locorum & terrarum, sive temporales sive ecclesiastici, ad quorum terras, & loca, naves & barcæ hujusmodi propter naufragium perveniebant, illas ad se ipsos appropriabant, & illorum domini bonis propriis privabantur; propter quod mercatores & nautæ eorum mercatores & nautæ eorum mercibus ad dictam Ripam venire se retrahebant, & sic nostræ Almæ Urbi, & illius Curialibus non modicum præjudicium inferri videbamus.

Ideò hic Bullam hic insertam edidit.

§. 2. Propterea hujusmodi inconvenientiis per aliam nostram gratiam proximè præinsertam opportunè providimus, per quas si aliquam ex dictis barcis naufragium pati, vel propter violentiam maris ad loca prædicta casu pervenire, vel jactum bonorum alleviandæ navis gratia fieri pro tempore contingat, illis tantummodò, qui à dominis navium, & barcarum illarum personis, curam & gubernium tantùm habentis super tali naufragio in auxilium vocati fuerint, hujusmodi personis, sic vocatis, si ab imminentis, & præsentanei naufragii periculo,

culo, aut bona jam deperdita recuperaverint, his casibus quartam partem bonorum, & rerum in hujusmodi barcis existentibus, & illorum auxilio sive opera sic recuperatorum concessimus & donavimus.

Ubi quastam bonorum, auxiliatoris jus concessit.

§. 3. Sed quia in dicta præinserta gratia nostra non fit mentio specifica de dicta quarta parte bonorum, sed quòd dictæ personæ sic vocatæ tantùm, statuta & consuetudinem allegare possint continetur. Et propterea etiam accepimus, quòd nonnulli judicant, & dictam nostram gratiam prave intelligentes, ad personas etiam non vocatas extendunt, & sic intelligi debere prætendunt; & illam non habere locum, nisi in casibus meri naufragii, & jactus, sed si naves & barcæ hujusmodi integræ vi tempestatis ad litus maris pervenerint, & terram dominorum aliquorum pervenerint & attigerint, maximè si pro officialium ipsorum præsentium & jussum eorum dominorum nomine fit illis auxilium præstitum, tunc præstari debere, loci consuetudine debere allegant, & sic intelligi debere satagunt.

Et modo d. concessionem declarat.

§. 2. Nos volentes inconvenientiis hujusmodi obviare. Motu proprio, & ex certa scientia, ac plenitudine potestatis declaramus nostræ intentionis in concessione præinsertæ nostræ gratiæ fuisse & esse, quòd tantummodò vocati & requisiti ab illis dominis & personis pro prædictorum recuperatione quartam partem, pro modo bonorum & rerum recuperatorum, in dictis navibus, sive barcis, sic naufragium passis, allievatis, sive aliter ad litus integrè perventis, & arenæ commissis, vel alio inopinato casu deperditis, existentium, & eorum opera & industria, ac auxilio cum prædictis mercibus recuperatis lucrentur, si tamen prædictæ recuperationi actualiter cum eorum personis, non per præsentiam tantùm incubuerint & recuperaverint, (aliis personis sive dominis locorum quocumque titulo nuncupatis, sive Cardinales S. R. E. & prædictorum locorum officiales, & aliæ quæcumque personæ privatæ, sive Ecclesiasticæ sive sæculares sint, vel pro tempore ferint, penitùs exclusis) alias autem tres quartas remanentes, fuisse & esse, ac restitui & remanere debere ipsorum dominorum, ut priùs fuerant. Et pro pleniori firmamento de novo talibus personis tantummodò, & forma quibus suprà, & non aliter, quartam illam pro modo & rata bonorum recuperatorum, à die dictæ præinsertæ gratiæ naufragium passorum, sive alleviatorum, vel aliter integrè ad littus perventorum, & in futurum perveniendorum, alleviandorum, & naufragium patiendorum, quoquo modo donamus, ac capiendi facultatem concedimus.

Occupatores autem puniri jubet.

§. 5. Alias verò personas, modo & forma præmissis non vocatas, quacumque dignitate, etiam Cardinalatus honore, & dignitate fulgentes, & Ecclesiastica dignitate insignitas, quorumcumque locorum vel terrarum, mediatè vel immediatè sanctæ Romanæ Ecclesiæ subjectorum fures, raptores, latrones, & rebelles sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ esse censemus; ac pœnis & censuris, juxtà seriem & tenorem præinsertæ gratiæ aliarum literarum puniri mandamus. Decernentes irritum & inane, quicquid in contrarium attentari contigerit in futurum.

Clausulæ præservativæ.

§. 6. Volumus etiam quòd præsenti nostro motui proprio per quamcumque nostram signaturam, etiam motu proprio emanatam, & in futurum emanandam, etiam si de eorum clausulis derogatoriis mentio fiat, nisi illius expressa mentio de verbo ad verbum habeatur, nullatenùs derogatum censeatur.

Executorum deputatio.

§. 7. Præcipientes Clericis Cameræ Apostolicæ, Gubernatori, Auditoribus sacri Palatii, Senatori Urbis, Cameræque nostræ Auditori, ac quibuscumque officialibus, & judicibus, quavis auctoritate fungentibus, quatenùs in præmissis, dominis & patronis, seu nautis navium & barcarum, sic naufragio oppressarum, adversus quascumque personas, etiam Ecclesiasticas, aliterque ut præfertur, se gerentes, assistant, & pœnis dictis afficiant, cum invocatione brachii sæcularis, quatenùs opus fuerit.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis & indultis ipsorum locorum, statutis & consuetudinibus quas tamquàm corruptelas, & abusus judicamus, indultisque quibuscumque personis specialiter concessis quibuscumque; aliisque in contrarium facien. non obstan. omnium præmissorum tenores & formas pro expressis habentes.

Fiat ut petitur. A.

Sola signatura sufficit.

§. 9. Et quòd præsentis motus proprii sola signatura sufficiat, & ipsius simplex exhibitio & allegatio sufficiat, ac si esset in corpore juris & aliarum juris Canonici constitutionum clausa, attento, quod in favorem Ripæ, & illius mercatorum.

Fiat. A.

D. P. An. 15. die 3. Jan.

Datum Romæ apud S. Marcum, id. Martii, anno nostri Pontificatus decimoquinto.

Visa Julius Cam. Apost. Decanus, & Riparum Præsidens.

XLIII.

Familiares & servitores Prælatorum Romanæ Curiæ, salarium, & stipendium pro biennio tantùm, & infrà annum à die obitus illorum petere possint.

Confirmatur & declaratur ista constitutio à Pio V. in const. 15. Sanctissimus, in Tom. 1. fol. 208. ubi videas de prælatione horum familiarium, & aliorum creditorum.

Edita A. D. 1545.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Causa constitutionis.

CUm sicut nobis nuper innotuit, sæpiùs contingat, ut decedentibus Cardinalibus, & venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, ac dilectis filiis Referendariis nostris, necnon causarum Palatii Apostolici Auditoribus, & Clericis Cameræ Apostolicæ Præsidentibus, ac literarum Apostolicarum de majori præsidentia Abbreviatoribus, qui ut plurimùm notabilem familiarum & servitorum numerum tenere consueverunt, familiares, & servitores præfati contrà eorum patronos jam defunctos insurgentes salaria & stipendia eorum familiaritatis & servitutis pro toto tempore quo eorum familiares extiterint, seu illis inserviverint, etiam quòd de eis sibi satisfactum sit, etiam longo tempore post obitum ipsorum Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Referendariorum, Auditorum, Clericorum, Præsidentium, & Abbreviatorum, petant & efflagitent, ac quandoque eorum hæredes, qui ut plurimùm de his non sunt informati, super salariis & stipendiis hujusmodi etiam judicialiter impetant & molestent, in ipsorum hæredum perturbationem & non modicum detrimentum.

Sanctio de qua in rubr.

§. 1. Nos attendentes, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Referendarios, Auditores, Clericos, Præsidentes, & Abbreviatores præfatos, utpote aliis majoribus negotiis distractos, ut plurimum rationes & computa salariorum & stipendiorum, familiarum & servitorum servorum in scriptis non redigere, & propterea eos non facile, sed etiam difficile eorum hæredes, de solutione salariorum & stipendiorum hujusmodi fidem facere posse: & insuper verisimile non esse, ut qui pro mensuali salario & stipendio aliis inserviunt, exactionem eorum salariorum & stipendiorum ultrà integrum annum differant: Volentes fraudibus, quæ in præmissis fieri possent, occurrere, Motu proprio &c. statuimus & ordinamus, quòd de cætero nemo cujuscumque status, gradus, ordinis vel conditionis existat, ab hæredibus Cardinalis alicujus, Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Referendarii, Auditoris, Clerici, Præsidentis, vel Abbreviatoris defuncti, cujus familiaris extiterit, seu cui inserviverit, salarium seu stipendium familiaritatis seu servitutis suæ plus quàm pro integro biennio post annum à

Ejusdem Bulla pro Pace publica et exstirpatione hæresium de anno 1546. impressa cum Actis Concilii Tridentini anno 1546. celebrati eodem anno in 8vo editis fol. lit. v. ubi et ejusdem Epistola 2. ad Helvetios de hoc Concilio.

die obitus ejus patroni, petere aut exigere, seu desuper hæredes præfatos quovis modo, in judicio vel extrà, impetere vel molestare possit.

Contrà quam judicari non posse decernit.

§. 2. Districtiùs inhibentes modernis & pro tempore existentibus Almæ Urbis Gubernatori, & Curiæ causarum dictæ Cameræ Auditori, ac nostro in eadem Urbe & ejus districtu, in spiritualibus Vicario generali, necnon Senatori, ac quibusvis aliis, tàm dictæ Urbis quàm quarumcumque aliarum civitatum, terrarum & locorum, judicibus & officialibus, ne familiares & servitores præfatos super exactione salariorum & stipendiorum hujusmodi biennii, post annum à die obitus ipsius defuncti lapsum audire, aut ad eorum instantiam, contrà hæredes præfatos, quovis modo procedere, aut jus dicere præsumant. Ac decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Urbis, civitatum, terrarum & locorum hujusmodi, etiam juramento, &c. statutis & consuetudinibus, cæterísque contrariis quibuscumque.

Papæ subsc.

Placet Motu proprio. A.

Publicatio Pont. An. 11. die 21. April.

Lectum & publicatum fuit statutum, & ordinatio Romæ in Cancellaria Apostolica, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quadragesimo quinto, die verò Martii vigesimaprima mensis Aprilis, Pontificatus prælibati S. D. N. Papæ anno undecimo.

XLIV.

Jurisdictio ac facultates Prælatorum & officialium Visitationis Carcerum Almæ Urbis; Et ordinationes ab eis observandæ.

Confirmavit hæc omnia Pius IV. in constitut. 58. Cùm ab ipso, in Tom. 2. fol. 85. Et declaravit Pius V. in sua constitut. 68. Reverendi, fol. 282. in d. Tom. 2. Multáque postremò edixit Paulus V. in constitut. 71. Universi: in §. 23. & 24. in Tom. 3.

Horum autem Carceratorum subventionem, nedum curat Archiconfraternitas Charitas, de qua suprà in constit. 37. Leon. X. Illius. fol. 600. sed etiam Archiconfraternitas Pietatis, de qua infrà in const. 56. Greg. XIII. Tom. 3.

Quoad Gubernatorem Urbis attende quæ addidi ad Leon. X. constitut. 8. Et si pro, sup. Tom. 1. fol. 541.

Edita A. D. 1548.

PAULUS PAPA III.
Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

AD onus Apostolicæ servitutis superna dispositione vocati, si omnium Christifidelium, & præcipuè pauperum, ac miserabilium personarum jura illibata servari, & ab omni gravamine & dispendio illæsa fore cupimus, & ad id libenter nostræ solicitudinis studium adhibemus, multò magis equidem, pro carceratis & pauperibus in Alma Urbæ nostra commorantibus protegendis, ex injuncti nobis officii debito Apostolicæ provisionis partes tenemur impendere, ne indebitorum onerum & gravaminum injurias subeant, & detrimenta patiantur.

Statuta inserta, ex causis hic expressis iste Pont. servari jubet.

§. 1. Pravas itáque, detestabiles & illicitas improborum cupiditates, ex quibus nostris subditis, & pauperibus damnosa possent provenire dispendia, tollere cupientes, leges, decreta, & statuta infrascripta, quorum aliqua per fœl. rec. Clementem prædecessorem nostrum, pro eorumdem pauperum & carceratorum commodo, ad perpetuam rei memoriam, Motu proprio, ex certa scientia, & potestatis plenitudine provisa, & salubriter edita fuerunt, motu, scientia, & potestate similibus, in omnibus & per omnia, ut inferiùs describuntur, observari debere hac in perpetuùm valitura lege statuimus, & mandamus. Decernentes irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Contrariis etiam privilegiis & constitutionibus, (illorum omnium tenores pro latissimè expressis habentes) non obstantibus quibuscumque. Qui intimari & in locis publicis appendi volumus.

Carcerati quando gratis relaxandi.

§. 2. Inprimis quòd quotiens aliquis sine mandato Officialium ad quos spectat capitur, præterquàm si in flagranti crimine reperiatur, vel etiam si cum mandato captus, si culpabilis non sit repertus, vel indicia purgaverit, vel si judici qui eum capi fecit, etiam extrà Visitam, aut si Præsidentibus Visitæ ex aliqua causa rationabili videretur, gratis sine aliqua capturæ, & carceris solutione, & sine manu executorum liberè relaxetur. Et si ad alicujus instantiam injustè captus reperiatur, ipsius expensis captura, & carceris solutio fiat; & si à barisello vel executoribus contrà præmissa aliquid exactum fuerit, capta restituantur ad omnem ejus petitionem. Et in omnibus prædictis casibus judices in mandatis de relaxando, sub majoris excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, debeant apponere, ut gratis ubique relaxentur. Neque possit aliquid à carceratis præfatis exigi sub prætextu quòd ab his qui eos injustè capi fecerunt, recuperare poterunt. Sed executores, & carcerum custodes debitas sibi mercedes ab illis exigant, qui injustè carceratos detineri procurarunt. Dictique judices omnes impensas, etiam pro alimentis per præfatos carceratos factas, eis etiam manu regia ab eisdem qui eos indebitè capi, & detineri institerunt, restitui & refici faciant.

Capti tamquàm testes quomodo relaxandi.

§. 3. Capti etiam pro informatione curiæ tamquàm testes, nihil capientibus solvant, nec in carceribus publicis, aut secretis aliquo modo ponantur, sed incontinenti per judices examinentur; examinati ad sua negocia facienda relaxentur, alioquin Judices pro qualibet vice pœna decem ducatorum pro subventione carceratorum tantùm applican. mulctentur, nisi Gubernatori, Auditori, Vicario, vel Senatori, eos carcerandos fore videretur ex causa quam Visitatoribus justificare teneantur. Et prædictis alimenta necessaria quamdiù in carceribus detinebuntur ab instigatore vel fisco præstentur.

Carcerati infrà triduum examinentur & deindè vel dimittantur, vel ponantur ad largam.

§. 4. Dictique Judices captum pro quovis crimine, in secretis carceribus ultrà triduum antequàm examinetur retinere nullo modo possint, sed infrà triduum carceratum hujusmodi examinent, & juxtà juris dispositionem, aut relaxent si innocens reperiatur, vel ponant ad largam, vel in dictis secretis carceribus, prout facti qualitas expostulat, retineant; alioquin custos in prima Visita id Visitatoribus manifestare teneatur, sub pœna decem ducatorum applicandorum, ut est suprà scriptum: nisi de mandato nostro aliter fuerit ordinatum, de quo mandato ipsi Judices Visitatoribus fidem facere teneantur, vel si dicti Judices ex aliqua causa aliter faciendum Visitatoribus notificaverint.

Sine judiciis nemo capiatur nisi de mandato gubernat. Ad hoc, & seq. vide Pauli V. constit. cit. in rubr.

§. 5. Judices prædicti sine legitimis indiciis præcedentibus neminem capi mandent, nisi Gubernatori ex legitima causa aliter visum fuerit, & tunc si capiendus sine indiciis sit aliquis, ducatur ad præsentiam ejusdem. Qui Gubernator instigatorem faciat cavere de damnis, injuriis, & interesse, & prout qualitas personæ carcerandæ expostulat, vel cogat eum ad cavendum de se præsentando, vel mittat ad carceres arbitrio suo. Verùm si infrà biduum indicia non supervenerint, relaxetur.

Inditiorum copia detur ante torturam, nisi in criminibus exceptis.

§. 6. Captum verò quemcumque, ante torturam, seu antequàm torturæ subjiciant, ad purgandum indicia contrà eum laborantia legitimè admittant, data indiciorum copia in forma boni extractus, & non registri, cum expressione nominum testium, ad hoc ut inquisitus possit se defendere, præterquàm in crimine hæresis, & aliis criminibus à jure exceptis, juxtà tamen juris dispositionem. Et si indicia purgata non fuerint (super quo tamen priùs audiatur advocatus pauperum, vel alius quicumque ad libitum ipsius rei) tunc torquendum continuato actu torturæ, non autem in tortura per longum temporis spatium unius aut plurimum ho-

rarum, aut ad extraneos actus, etiam prandii aut cœnæ, divertendo detineant, sed prout facti, & torquendæ personæ qualitas expostulat, incontinenti expediant: & examinatores claris verbis utantur ad reperiendum veritatem non ad implicandum constituti intellectum.

Et nemo torqueatur non legitimato processu.

§. 7. Et nullus torqueatur, nisi legitimatis priùs indiciis, & testibus pro indiciis examinatis repetitis: carceratis, & procuratore pauperum, in legitimatione & repetitione citatis: & pauperibus arbitrio judicum, de quorum mandato detinebuntur, indiciorum copia gratis tradatur, vel processus cum indiciis advocato pauperum, sine aliqua impensa ostendatur. Et si procurator fiscalis ad dandum interrogatoria citatus, illa infrà terminum in citationibus contentum non dederit, testes pro carceratorum defensione examinari sine interrogatoriis debeant.

Captus pro uno crimine, non interrogetur super aliis sine indiciis.

§. 8. Iidem Judices captum pro uno crimine, super aliis de quibus indicia aliqua non habent, nullo modo interrogare præsumant: sed tàm in his quàm aliàs in omnibus occurrentibus juris communis dispositionem servare teneantur, & debeant, ac Judices qui processerunt, dum causas in Visita proponent, habeant secum processus, ac Visitatores intelligant & videant carceratum minus vel plus debito non gravari.

Verba rei scribantur per notarium illius idiomatis, quo prolata fuerunt.

§. 9. Ac insuper ne literarum ignari ex mala notariorum in latinum translatione, quandoque indebitè damnum patiantur, decernimus quòd verba super quibus interrogatur reus, eo modo quo ipse illa profert, in latinum si latinè proferat, vel vulgari sermone per notarium scribantur: & si reus loquatur in vulgari adhibeatur notarius illius linguæ, vel idiomatis cujus est reus, vel cum interprete illius linguæ.

Inditiorum copiæ dentur in modum extractus.

§. 10. Et si contingat reum inditiorum copiam petere velle, iidem notarii per modum extractus, & non registri, & literis minutis, & currentibus, & pro quolibet margine pleno triginta versus continente, tradant, ac pro quolibet centenario cartarum scriptarum non plus quàm quinque ducatos recipiant, & sic pro rata in minori vel majori cartarum numero, sub pœna prædicta irremissibiliter exigenda, & applicanda, ut præmittitur.

Registrum fiat actorum transportatorum.

§. 11. Si verò ad alium judicem acta forent transportanda, tunc fiat registrum, & solvatur prout in curia eadem solvi consuevit pro quolibet centenario foliorum registri.

Innocens nihil solvat.

§. 12. Et si aliquis carceratus innocens reperiatur, & pro sua innocentia debeat relaxari, nihil ab eo in aliqua curia, etiam occasione cujusvis assertamenti exigatur.

Custodes Carcerum servent decreta Cameræ.

§. 13. Custodes verò carcerum decreta Cameræ aliàs edita servare teneantur. Turris Nonæ, pro quolibet clerico ultrà carlenos veteres sex, pro laico ultrà tres. Custos Turris de Sabellis, ultrà duos carlenos similes indifferenter, tàm pro clerico, quàm pro laico, etiam pro excarceratione vel liberatione non exigat. Et si ultrà mensem sine culpa carceratorum ibi detineantur, nullo modo duplicatio fiat, prout hactenùs observatum fuit.

Executores idem faciant.

§. 14. Simili modo Barisellus, Marescalli, & Executores, pro mercede suæ executionis decreta dictæ Cameræ servare teneantur, sub pœna vigintiquinque ducatorum pro qualibet vice incurrenda, & ut suprà applicanda.

Carceratorum cibatio.

§. 15. Pro honesta cibatione ultrà unum carlenum similem non exigant, ità tamen quòd pro qualibet vice cibandi ultrà dimidium carlenum non capiant, ut si de manè tantùm cibatus fuerit, vel de sero dimidium, ut præmittitur. Verùm pro temporis qualitate solvatur minus vel plus, dummodò non excedatur unus grossus pro qualibet vice cibandi. Si verò nullo modo cibati fuerint, etiam si in carceribus aliquibus diebus in secretis detenti sint, nihil exigatur. Detentus verò in larga faciat sibi expensas modo suo, & carcerum custodes non possint carceratos alimentorum expensas non solventes ultrà quinque dies in cameris detinere; qui elapsis in publicis carceribus ponant.

Custodes præsentent Visitatoribus detentos in publicis, & notificent detentos in secretis.

§. 16. Teneantur dicti custodes tempore visitæ omnes carceratos, nemine excepto, Visitatoribus præsentare, & in secretis detentos nunciare in scriptis; & postquàm fuerint examinati, finito examine præsententur, & hoc sub pœna præmissa decem ducatorum pro qualibet vice contraventionis.

Arresta dentur per Judicem, de cujus mandato est aliquis carceratus.

§. 17. Et insuper dicti judices carceratos per alios non arrestent in carceribus, sed si aliam causam habent contrà carceratum, significetur judici de cujus commissione fuit carceratus, & ille in omnibus procedat contrà carceratum præter Gubernatorem, qui possit arrestare ex causa delationis armorum. Item, si aliquis judicum commisisset mandatum de capiendo aliquem, antequàm Gubernator, vel alius ex dictis Judicibus illud commiserit; nullus alius judex possit de illo se impedire, dummodò in libro actorum constet de commissione talis mandati, & sub eadem die.

Significationes serventur per duos menses.

§. 18. Item, significationes factæ per Gubernatorem, vel alios judices data idonea cautione serventur, per omnes per duos menses, lapsis duobus mensibus non serventur.

Pro eadem causa unius Jud. carceratat.

§. 19. Item, carceratus pro aliqua causa per unum judicem, eo relaxato, possit per alios judices pro nova causa carcerari; sed non pro eadem, nisi de mandato nostro, aut Camerarii.

Visitatio singulis hebdomadis fiat.

§. 20. Item, quòd singulis hebdomadis Visitatores carcerum visitent omnes carceres semel in hebdomada, vel saltem bis in hebdomada duos carceres, nisi impediti fuerint; & relaxandos relaxari faciant statim ante recessum à visita.

Ejus resolutiones attendantur.

§. 21. Item, id quòd per commune Visitatorum votum deliberatum fuerit, semper observetur, & executioni mandetur; & custos carcerum eis parere debeat, sub pœna decem ducatorum, ut præfertur, applicanda, non obstantibus tertii contradictione, vel inhibitione; nec contradicenti, & alleganti post præstita vota fore mandatum nostrum vel Camerarii, nisi illud exhibeat; credatur; sed omninò relaxatio fiat.

Relaxandi ex decreto Visitatæ, non possunt arrestari.

§. 22. Item, quòd facto decreto de relaxando, custodes non retineant carceratum vigore alicujus arresti, nisi fuerit subscriptum ad minus manu duorum Visitatorum.

Compositionum pecunia deponantur.

§. 23. Item, facta compositione; omnes pœnæ consignentur penès depositarium nostrum, distribuendæ & solvendæ per mandatum nostrum, vel dicti Camerarii.

Eleemosynæ quomodo distribuantur.

§. 24. Item, quòd custodes carcerum non possint aperire capsas eleemosynarum pauperum carceratorum sine præsentia alterius ex procuratoribus dictorum pauperum; & illæ pecuniæ non dentur magistris domus carceris, sed dispensentur inter illos qui non habent modum vivendi per eumdem magistrum, cum interventu Capitanei carcerum; & unius ex procuratoribus pauperum.

Capti omnes ad carc. publ. ducantur.

§. 25. Item capti ex cujusvis mandato non ducantur ad alium locum, nisi ad publicos carceres, ad quos Visitatores causa Visitæ accedere solent, aut ad Castrum S. Angeli de speciali mandato nostro.

Significationes concessæ à Rev. Cam. serventur.

§. 26. Habentes significationes sive moratorias à Camera Apostolica concessas propter paupertatem, & præstita cautione, etiam sint obligati in forma Cameræ, ad instantiam quarumvis personarum privatarum non molestentur auctoritate seu mandato alicujus judicis, sub pœna arbitrio Cameræ declaranda.

Infirmi pro debito carcerati quando relaxan.

§. 27. Infirmi carcerati, si pro debito civili detinentur, facta fide per duos medicos de infirmitate gravi, ità quòd sit periculum vitæ, præstita cautione de redeundo recuperata sanitate, relaxentur. Si verò pro causa criminali ex qua veniret imponenda pœna mortis, si jam sit confessus vel convictis, vel pro aliis criminibus minoribus, præstita cautione idonea, liberetur ut suprà. Et si sit pauper, qui eam non reperiat, consignetur hospi-

talis guardiano, qui quamprimùm convalescet, præsentare teneatur.

Bona reperta penès carceratum, custodien.

§. 28. Bona, vel pecuniæ quæ reperiuntur in posse carceratorum, consignentur cum inventario facto in præsentia carcerati, & coràm duobus testibus custodi carcerum; qui teneatur restituere integrè ad mandatum judicis, qui eum capi fecit.

Custodes quid ab arrestantibus recipiant.

§. 29. Custodes carcerum non exigant, nec spontè recipiant ab arrestantibus carceratos, ultrà quàm exigatur à carcerato pro relaxatione.

Barisellus non petat quicquam pro exploratoribus.

§. 30. Barisellus non exigat aliquid à carceratis ratione expensarum quas dicit se fecisse pro exploratoribus.

Triremes bis in anno visitando.

§. 31. Triremes visitentur bis in anno, & facta visitatione fiat verbum nobis, vel Pontifici pro tempore; & relaxandi ex mandato Visitatorum sine mora per Capitaneum triremium relaxentur, sub pœna amissionis salarii.

Carcerati quonam transportan.

§. 32. Carcerum custodes carceratos ad alios carceres sine judicum de quo mandato detinentur licentia, transferre, nec à carceratis aliquid exigere, dum pro stipulanda aliqua obligatione per carceratos facienda eos à carceribus extrahunt, vel à compedibus liberant, non possint.

Executorum mercès.

§. 33. Mareschalchi, cæterique executores, in causis civilibus & criminalibus Capitolii tabulam observent. Et pro quibusvis executionibus realibus & Personalibus, usque ad summam quinque ducatorum, carlenum unum, usque ad decem, duos usque ad quinquaginta, quinque, & abindè suprà, quæcumque fuerit summa, ducatum unum, & non ultrà exigat. In executoribus verò pœnæ capitalis, vel sanguinis, ducatum unum. In casibus verò, in quibus eis quarta pars pœnarum secundùm statuta debetur, si ex gratia pœnæ moderentur, etiam si post executionem gratiam fieri contingat, quartam tantùm ejus recipiant quod ex gratia solvitur. Barisellus verò in civilibus etiam illam observet. In criminalibus autem, & extrà Urbem in civilibus & criminalibus, id tantùm capiat, quòd per Cameram Apostolicam seu Gubernatorem fuerit ordinatum, ubi inter eum & partes dissensio super hoc foret. Pro mandato de relaxando in curia Gubernatoris, in causis criminalibus, non tamen gravioribus, solvatur notario tertia pars unius julii, & pro sigillo carlenus unus.

Carcerati quando pro carcere nil solvant.

§. 34. Carcerati qui non acceperunt copiam processuum, non teneantur aliquid pro carceribus solvere.

Nemo pro injuriis &c. carceretur.

§. 35. Pro injuriis verbalibus, & altercationibus sine armis, vel sanguine factis, & in causis civilibus non excedentibus summam quinque ducatorum, & in similibus aliis rebus minimis, nemo carceribus mancipetur.

Pauperes vel condemnati non solvunt propinas.

§. 36. Pauperes qui per sententiam absolvuntur, & divites qui condemnati fuerint, pro nota sententiæ, nec pro judicum propinis, nec quibusvis juribus Fiscalibus aliquid solvere teneantur.

Carcerati Ripæ & Burgi, ubi visitandi.

§. 37. Carcerati in Ripa, in Visitatione Capitolii, Carcerati verò in Burgo, in visitatione Turris Novæ, præsententur. Et visitationes Camerario Ripæ, & Judici Burgi, per procuratores pauperum, Capitolii, & Turris Novæ intimentur.

PP. subscr.

Placet, & ita mandamus. A.

Sequitur deputatio executoris præced. constitutionis.

Edita An. D.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Relatio præced. const.

Cum aliàs nos &c.

Omittitur residuum Bullæ, quia tota est, quæ præcedit.

Executor istius constitut. deputatur Clericus qui pro tempore est carcerum Præsidens.

§. 1. Et pro præmissorum, omnium & singulorum observatione, & executione committimus & mandamus Episcopo Torcellan. Cameræ nostræ Apostolicæ Clerico, & ad præsens carcerum præfatæ Urbis Visitatori, & pro tempore earumdem carcerum alteri Clerico, per eamdem Cameram deputando, ut decreta prædicta per quoscumque ejusdem Urbis judices, notarios, executores, carcerum custodes, & alios ad quos pertinet, in omnibus & per omnia inviolabiliter observari mandet, & faciat cum effectu; ac contravenientes & inobedientes quoscumque, per censuras Ecclesiasticas, & pecuniarias, ac privationis seu suspensionis ab officio, necnon carceris, & alias etiam personales, de quibus ei videbitur, pœnas, illas etiam aggravando & reaggravando, mandata executiva desuper decernendo, ac brachium sæculare exercendo, quacumque appellatione postposita, coërceat & compescat, pœnasque prædictas exigat, & imponat, ac exigi & imponi faciat & mandet, tàm ex ejus officio, quàm ad instantiam Advocati & Procuratorum pauperum pro tempore existentium, cum facultate citandi & inhibendi, aliàque faciendi & exequendi, quæ in præmissis & circà præmissa fuerint necessaria & opportuna.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 2. Præmissis, necnon constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, & indultis quomodolibet, etiam vim contractus habentibus, & ex causa quantumcumque onerosa, concessis & confirmatis, quorum tenores pro expressis haberi volumus, perindè ac si de verbo ad verbum, de illis individua mentio facta esset, quibus specialiter & expressè derogamus, quatenùs præmissis decretis & ordinationibus obstent, cæterisque in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque.

PP. subscr.

Placet Motu proprio. A.

Videat Reverendiss. Card. Camerarius. A.

Admissio Camerarii & Cameræ. P. An. 14. die 4. Julii.

Approbata fuerunt à Camerario, & approbata in Camera die 4. Julii 1548. Pontificatus S. D. N. Pauli, divina providentia Papæ III. anno decimoquarto.

XLV.

Indulta Mercatorum utriusque Ripæ Urbis, circà prioritatem & potioritatem suorum creditorum ripalium, & circà dilationes & moratorias eorum debitoribus non concedendas.

Quoad primam partem, vide extensionem in Pii IV. constit. 25. Cupientes, fol. 38. & Greg. XIII. const. 88. Cùm alias, Tom. 2.

Jurisdictionem autem Judicum earumdem Ripàrum, habes hìc suprà in constitut. 6. Cùm nobis. & Clem. VII. const. 4. Nuper. fol. 647.

Edita A. D. 1547.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Horum Pontif. constitutiones non posui, uti hìc plenè relatas, in quibus cavetur, debitoribus ripalibus dilationes non concedi.

Cum postquàm fœl. record. Innocentium Octavum, Leonem Decimum, Clementem Septimum, Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos etiam publicam utilitatem præ oculis habentes, mercatores in Ripa & Ripetta Urbis commercia exercendi promptiones, ad vinum, frumentum, & alias merces pro usu, & commodo incolarum, & curialium Urbis necessarias, per mare & terram, ad eamdem Urbem adducendas, & convehi faciendas reddere studentes, eis inter alia privilegia indultum, ac concessum fuit, ne sub prætextu moratoriarum, salinariarum, cessionis bonorum dilationis quinquennalis, aut quarumvis commissionum, etiam à nobis desuper diversis Romanæ Curiæ judicibus exortarum per debitores ipsorum occasione hujusmodi commerciorum venditorum, crediti sui, & pretii indè provenientis exactio retardaretur, seu quomodolibet impediretur; expressèque Camerario Ripæ & Ripettæ præfatæ, pro tempore mandatum, ut moratoriis & aliis præmissis non obstantibus, debitores sic morosos, ad satisfaciendum & solvendum præfatis mercatoribus compelleret, aliàque faceret, & prout in diversis desuper signatis motibus propriis, quorum tenores & compendia veriora pro plenè expressis hic haberi volumus, latiùs continetur.

§. 1. Acce-

Quidam privilegiati hoc indultum eis non obesse prætendebant.

§. 1. Accepimus nuper nonnullos cavillosiores debitores, quod una via reperitur prohibitum, alia extorquere satagentes, clericos, seu alios magis privilegiatos existentes, contrà se præmissa indulta & privilegia locum non habere prætenden. beneficium decretalis, Pervenit, seu decretalis, Odoardus, impetrasse quotidiè, prætextuque commissionum à nobis desuper extortarum, ac admissionum sibi illarum vigore concessarum per diversorum Rom. Curiæ judicium sententias, quæ etiam in rem transivisse judicatam dicuntur, & beneficia præfata defraudasse eosdem mercatores; quo fit ut alibi etiam quam coràm dicto Camerario ordinario eorum judice, propter fraudes has excogitatas, ad diversa tribunalia hujusmodi contrà formam dictæ Ripæ constitutionum pro credito suo litigare coguntur. Necnon quod etsi laudabili hactenùs, & inveterata consuetudine fori ejusdem Ripæ introductum fuit, quod mercatoribus eisdem, qui mercimonia prædicta, ut plurimum pretio minimè præsenti interveniente, sed ad diem solvendo vendentes, notariósque præsto non habentes, seu alias pro majori ipsorum commodo merces sic venditas aliter describi curare, nisi in eorum, & proxenetarum Ripalium libris conscripti non sunt, scriptura & adnotatio ad probandum & consequendum creditum eorum, in judicio & extrà sufficiant; nihilominùs à certo tempore citrà ob frequentes debitorum decoctiones, ortis litibus, & quæstionibus inter dictos mercatores, ac alios eorumdem debitores decoctorum creditores, instrumenta publica etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ habentes, super discussione ac prioritate in bonis debitorum coràm variis judicibus adversùs consuetudinem hujusmodi in dubium revocant, in grave ipsorum mercatorum præjudicium, qui tempus quod in exercenda mercatura consumpturi essent, in eorum creditis recuperandis conterere cogantur, ac Urbis maximum incommodum, cujus ubertas propterea non parùm minuitur.

Hic ideò Pont. d. indultum validat contrà quoscumque

§. 2. Nos quibus indemnitas dictorum mercatorum, ac Almæ Urbis nostræ commodum non minori curæ nunc sunt, quàm alias fuerint, inconvenientibus hujusmodi occurrere volentes, præsentium vigore, quas vim perpetuæ constitutionis habere decernimus, Motu proprios prædictos ad beneficia præfata extendentes, omnes & singulas commissiones, etiam expressam mentionem de rebus Ripalibus continentes, & à nobis illarum vigore, seu alias quomodolibet inhibitiones, significationes, decreta, & admissiones ad beneficia præfata quibusvis dictorum mercatorum occasione rerum Ripalium debitoribus, etiam dictis quantumcumque privilegiatis per quoscumque judices in posterùm concedenda & emananda, eisdem debitoribus nullatenùs, ad effugiendum vel differendum solutionem debiti occasione præfati sic contracti suffragari debere decernimus.

Mercatorum Ripalium libris juncto libro Proxenetarum credi jubet.

§. 3. Et insuper eisdem mercatoribus, ut ad probandum plenè, in judicio & extrà, qualitatem & quantitatem mercium prædictarum ab eis venditarum pro tempore, adnotatio & descriptio de illis, de ipsorum, ac proxenetarum præmissorum libris, in judicio & extrà plenè probent, ac fidem indubiam faciant, executionémque habeant perindè ac si esset obligatio in forma Cam. Apostolicæ, & aliàs exequatur judex, prout in Curia Ripæ & Riperta executioni mandantur.

Ipsique in rebus eorum extantibus, præferantur omnibus.

§. 4. Decernentes insuper quòd si mercator ut suprà Ripalis reperiat aliquando, vel in aliquo loco, bono quæ sua esse prætendat, illa ad se pertinere, & sua esse intelligantur, plenè & sufficienter probasse, si per testes docuerit, aut per proxenetam, medio juramento ejusdem proxenetæ & alium idoneum testem, aut aliàs legitimè probaverit, juxtà consuetudinem dictæ Ripæ & Ripettæ, & sic observari volumus & mandamus contrà quoscumque juxtà præfatam consuetudinem; mercatoresque præfati in mercibus sic venditis penès debitores existentibus, etiam à quibusvis detentis quibuscumque aliis creditoribus, etiam expressam & anteriorem hypothecam, instrumenta publica in ampliori forma Cameræ Apostolicæ confecta & stipulata, creditum suum probantia habentibus, etiam clericis, S. R. E. Cardinalibus, & aliis quibusvis cujuscumque gradus vel conditionis existant præferri.

In aliis verò habenthypothecam, & concurrant cum obligationibus Cameralibus.

§. 5. In aliis verò quibuscumque debitorum bonis, cum cæteris creditoribus hypothecam, expressam seu tacitam, habentibus concurrere occasione debitorum propter merces Ripales venditas dumtaxat contentarum; ac à duabus sententiis conformibus, per Camerarium ac Præsidentem pro tempore dictæ Ripæ & Ripettæ latis, nullatenùs appellari, vel provocari, etiam ad nos & Sedem Apostolicam, quas effectum rei judicatæ habere debere volumus. Et sic per quoscumque judices, etiam S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, in quibusvis causis, negociis & controversiis, sententiari, judicari & definiri debere; irritum quoque &c. decernimus.

Officiales & judices eadem observent.

§. 6. Mandantes propterea moderno & pro tempore Camerario præfato, quatenùs debitores ex causa præmissa obligatos, decretis, significationibus, & aliis prædictis non obstantibus, ad satisfaciendam mercatoribus antedictis de debitis sic contractis, ac eorumdem debitorum bona detinentes, ad illa sibi dimittendum ad effectum consequendum satisfactionem integralem juris opportunis remediis, ac aliàs juxtà stylum curiæ suæ compellat. Dantes eidem facultatem, ac omnimodam potestatem quibusvis judicibus sæcularibus ecclesiasticis, ac omnibus Romanæ Curiæ tribunalibus, etiam sub censuris & pœnis pecuniariis, suo moderandis arbitrio, ne exactionem debitorum ex causa præinserta contractorum quomodolibet impediant, in illísve quovis quæsito colore, & mercatoribus prædictis præcipientes, ne solvere debentes alibi quàm coràm se intromittant inhibentes. Et si aliquas inhibitiones per alios quoscumque judices Urbis ad uxorum dictorum debitorum, aut aliarum quarumcumque personarum, dominium, vel hypothecam, seu quodlibet aliud jus in bonis in domibus dictorum debitorum existentium, seu per dictos debitores quovis modo possessis habere prætendentium factas invenerit, per quas executio ad instantias dictorum mercatorum decreta in dictis bonis fieri prohiberetur invenit, ne ex hoc facultas bona hujusmodi occultandi detur, eisdem inhibitionibus non obstantibus bona præfata describi, & de illis inventarium confici, & penès aliquam idoneam personam deponi, quousque de juribus partium discutiatur faciendi. Et si aliqui ex dictis debitoribus ab Urbe absuerint literas rogatorias eis qui in eis locis, ubi dicti debitores moram traxerint justitiæ ministrandæ præfuerint directas, ut eosdem debitores ad satisfaciendum dictis mercatoribus compellant, cum comminatione repressaliarum, nisi id facient, decernentes, mittentes; & illarum præsentationis relatione habita, neque infrà terminum in illis præfixum, justitia ministrata fuerit, repressalias contrà homines dictorum locorum, illorúmque res & bona, juxtà stylum in Urbe solitum, decernentes & exequentes, mandantes & facientes.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, stylo Palatii, statutis, & novis reformationibus, Urbis, privilegiisque indultis & facultatibus prædictis, debitoribus, & aliis, & pro tempore Auditori Cameræ Apostolicæ, Gubernatori, Vicario, Senatori, quibusvis aliis judicibus Urbis, eorum Curiis, etiam per nos concessis, innovatis & approbatis, & concedendis, quibus omnibus, ac si eorum tenores &c. latissimè, hac vice dumtaxat derogamus. Præsentemque nostram constitutionem, cui non derogatum per quamcumque signaturam, ac in qua, omnia & singula decreta, formas & clausulas, in motibus propriis prædictis, conten-

tas & descriptas & repertas censeri debere volumus, in volumine statutorum dictæ Curiæ Ripæ & Ripettæ, describi & registrari, cui sola signatura, in judicio & extrà, sufficiat, regula contraria non obstante mandamus.

PP. subscr. Placet, & ita mandamus. A.

Admissio Pont. An. 14. die 26. Aug. *Die 26. Augusti 1547. admissa fuit cedula d. motu proprii ex decreto, & collationata concordat lib. 5. fol. 118. Hieronymus de Tarana.*

Visa Jul. Gom. Cameræ Apost. Decanus, & Ripæ Præsidens.

XLVI.

Personæ Ecclesiasticæ, testandi licentiam à Sede Apostolica non habentes, decimam tantummodò partem locis piis relinquere & donare possint.

Hanc facultatem disponendi de decima parte, vidimus revocatam à Pio Quarto infrà in ejus const. 8. Grave. fol. 9. Tom. 2. De spoliis autem plenè dicam infrà ad const. 18. Pauli V. In eminenti, Tom. 3. fol. 226.

PAULUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1548. *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. Romanus Pontifex, qui ex assueta Sedis Apostolicæ benignitate, in favorem Ecclesiarum, Hospitalium, & aliorum piorum locorum, diversa privilegia concedere consuevit, si processu temporis tendunt in abusum, illa moderari, ac desuper opportunè providere solet, prout rerum & temporum qualitate pensata conspicit in Domino salubriter expedire.

Prælati quidam, testandi facultatem non habentes, instituebant hæredes quædam loca pia, quæ ex indulto poterant consequi hujusmodi bona: & insuper multa legata faciebant in favorem eorum, ad quos bona devenire non poterant.

§. 1. Sanè non absque animi molestia accepimus, quòd nonnulli Archiepiscopi, Episcopi & Prælati, aliæque personæ Ecclesiasticæ, tàm sæculares, quàm diversorum Ordinum & militiarum regulares, non habentes de eorum rebus, ac bonis testandi, & disponendi facultatem, Ecclesias, Hospitalia, & alia pia loca, quibus à dicta Sede Apost. capiendi res, & bona, ex testamento vel alia dispositione illorum, qui aliàs de rebus, & bonis eorum disponere non possent, facultas est concessa, hæredes instituunt, & in testamentis sine eorum dispositionibus plura legata, seu ordinationes in favorem diversarum personarum, ac alios usus, in quos bona, & res hujusmodi transmittere non possent, faciunt Hospitaliaque Ecclesiæ, & loca pia hujusmodi, sive eorum Rectores fidem testantium seu disponentium insequen. legata ippa, & in testamentis, seu aliis, etiam inter vivos dispositionibus ordinata adimplent, ex quo Camera Apostolica circà res, & bona, spolia nuncupata, per obitum Archiepiscoporum, Episcoporum, Prælatorum, & aliarum personarum Ecclesiasticarum hujusmodi, absque testandi & disponendi facultate decendentium remanentia in suis juribus detrimentum patitur & jacturam.

Hic ideò Pontifex decimam partem tantummodò sic relinqui posse declarat.

§. 2. Et quia nostrum est, in præmissis taliter providere, quòd ipsius Cameræ jurium debita ratio habeatur, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium, omnia & singula privilegia, facultates, gratias, literas & indulta, quibusvis Ecclesiis, etiam Metropolitan. Monasteriis, Hospitalibus, etiam ab Archihospitalis sancti Jacobi in Augusta de Urbe dependentibus, seu causam habentibus, ac aliis piis locis ubilibet constitutis, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem præfatam, super capiendis seu acquirendis hæreditatibus, rebus, ac bonis, ex testamento, donatione inter vivos, vel alia quacumque dispositione quorumcumque Archiepiscoporum, Episcoporum, Prælatorum, & aliarum personarum Ecclesiasticarum, sæcularium vel regularium, utrumque etiam, ut præfertur, qualificatorum, & quacumque præeminentia ac dignitate & auctoritate fulgentium, etiam si Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales fuerint, de hæreditatibus, rebus, & bonis hujusmodi facultatem disponendi non habentium, vel aliàs quomodolibet concessa, etiam si usu recepta sint, moderantes, Volumus, decernimus & declaramus, quòd Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, & personæ hujusmodi, de rebus ac bonis eorum, à nobis vel è dicta Sede facultatem testandi, seu disponendi non habentes, decimam partem tantùm, rerum & bonorum eorumdem, mobilium & immobilium, & se moventium, ac pecuniarum, Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, & piis locis, capiendi & acquirendi, facultatem hujusmodi habentibus tantùm per viam institutionis hæredem, seu donationis, vel legati, in vita seu in morte relinquere, & Ecclesiæ, Monasteria, Hospitalia, & pia loca hujusmodi, seu illorum rectores, non nisi decimam partem hujusmodi capere seu acquirere possint, & ad hoc Ecclesiarum & Hospitalium, ac aliorum piorum locorum hujusmodi privilegia, facultates, concessiones, gratias, literas, & indulta quæcumque, reducimus ac moderamur. Decernentes sic, &c. Non obstantibus.

Dat. P. A. 14. die 28. Mart. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 28. mensis Martii, millesimo quingentesimo quadragesimo octavo, Pontificatus nostri anno quartodecimo.

XLVII.

De electione Vicarii Generalis Congregationis Eremi Camalduensis, ac S. Michaëlis de Murano, Monachorum Ordinis S. Benedicti.

De hac Eremo vide etiam hic sup. in constitut. 1. Rationi. fol. 7.

PAULUS PAPA III.

Edita A. D. 1549. *Dilectis filiis Vicario generali, & Visitatoribus Congregationis Camaldulensis, salutem & Apostolicam benedictionem.*

Causa hujus constitut. Exponi nobis nuper fecistis, quòd licèt ab antiquo tempore citrà, morte pro tempore existentis, Generalis totius Ordinis, & Congregationis Camalduensis adveniente, duo Visitatores, & totidem Prælati ejusdem Ordinis, loco in quo eumdemmet Generalem decedere contigebat magis propinquo alium Congregationis hujusmodi Generalem infrà annum semper eligere consueverint. Nihilominùs Generalem hujusmodi quoties eum decedere, aut illius officium cessare contigerit, si vobis & aliis ejusdem Ordinis Prælatis infrascriptis eligendis, licentia & facultas concederetur, profectò in evidentius totius Ordinis emolumentum, & decus cederet. Quare pro parte vestra, Nobis fuit humiliter supplicatum, ut dicti Ordinis commodo, & decori consulere, ac aliàs in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui possint eligere Generalem infrà mensem, si ejus officium vacet. §. 1. Nos igitur, qui personarum quarumlibet, præsertim religionis jugo deditarum votis libenter annuimus: Vos, ac Prælatos infrascriptos, utrumque singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis auctoritate vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, vobis, ac Majori sacræ Camaldulensis Eremi, & Classensi, Ravennat. necnon sancti Michaëlis de Murano, ac sanctæ MARIÆ ad Carceres, & vallis Castri Abbatibus, necnon per Priores gubernari solitorum sancti Mathiæ de Murano, ac Angelorum Florentiæ dicti Ordinis Monasteriorum Prioribus pro tempore existentibus, quod de cætero, ipsi & vos, ac pro tempore existentes, dicti Ordinis Visitatores, in unum in dicto Monasterio Classensi, aut alio convenienti loco, de omnium, seu Majoris partis vestrum consensu eligendo congregati, Generalem Congregationis Ordinis hujusmodi, quoties eum decedere

con-

contigerit, infrà mensem, à die obitus pro tempore existentis Generalis hujusmodi computandum, usque ad futurum Capitulum, singulis annis juxta ejusdem statuta fieri solitum, eligere possitis & valeatis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, de speciali gratia indulgemus. Decernentes electionem, per vos ac Abbates & Priores hujusmodi faciendam, validam & efficacem fore; ac quascumque alias aliter pro tempore factas in Generalem hujusmodi electiones, nullas & invalidas existere.

Qui verò post elapsum mensem.

§. 2. Ac volentes, quòd si vos, ac Abbates & Priores præfatos ad Generalem hujusmodi infrà unum mensem eligendum discordes esse contigerit, quòd mense hujusmodi elapso, omnes totius Ordinis & Congregationis hujusmodi Prælati, pro electione hujusmodi facienda in unum congregari, & convocari, ac unum in Generalem Ordinis prædicti, invocato desuper divino auxilio, eligere debeant & studeant.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Congregationis & Ordinis hujusmodi juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, Congregationi, & Ordini hujusmodi, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, in præmissorum contrarium forsan concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, individua & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

D. P. A. 14. 19. Junii.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub Annulo Piscatoris, die decimanona Junii, millesimo quingentesimo qnadragesimo nono, Pontificatus nostri Anno decimoquarto.

XLVIII.

Explicatio muneris & auctoritatis Præpositi generalis Religionis Clericorum Regularium Societatis JESU, cum diversarum gratiarum concessione, ordinationúmque pro ejus bono regimine constitutione.

De his omnibus & aliis, vide hic suprà in Constitut. 25. Regimini, fol. Ubi plenè notavi.

Edita An. D. 1549.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

LIcèt debitum pastoralis officii omnibus regularem vitam ducentibus, ut in suis disciplinis, & laudabilibus institutis conserventur & augeantur, nos reddat favorabiles & benignos, ad Societatem verò JESU per nos institutam & approbatam, cujus specimen, veluti ager fertilis in Domino, multiplices atque uberes fructus animarum, ad summi Regis laudem, & fidei incrementum attulit, & affert quotidiè verbo & exemplo in populo Christiano, dirigentes præcipuè velut pius pater oculos mentis nostræ, dignum censemus, ut ipsam Societatem, ejúsque in odorem suavitatis Altissimo deservientes personas, specialibus favoribus prosequamur, illáque sibi favorabiliter concedamus, per quæ Societas ipsa utiliter regi, & prosperè dirigi, ac ad animarum auxilium fideliter in Domino procedere valeat.

§. 1. Hinc est, quòd nos dilectorum filiorum Ignatii de Loyola moderni Præpositi generalis, & aliorum sociorum ejusdem Ordinis, supplicationibus inclinati, sibi, ut Præpositus Generalis dictæ Societatis, pro tempore existens, cùm primùm juxtà constitutiones ejusdem Societatis in illius Præpositum electus fuerit, eo ipso verus ipsius Religionis Generalis Præpositus, cum libera generali, & omnimoda cura, & administratione omnium & singulorum, ad fœlix regimen, & prosperam directionem dictæ Societatis spectantium & pertinentium, sit & esse censeatur, ac suum Præpositi officium, in omnibus exercere incipiat, ac plenam in universos ejusdem Societatis socios, & personas sub ejus obedientia degentes, ubilibet commorantes, etiam exemptos, etiam quascumque facultates habentes, suam jurisdictionem exerceat.

Præpositi generalis libera est administratio, & perpetua. Hoc idem est in Constitut. Gregor. 13. & Gregor. 14. allegat. in rub. Constitut. 25. suprà.

§. 2. Possitque & debeat dictus Præpositus per personas ad id à dicta Societate facultatem habentes, & ad id deputatas, in certis casibus juxtà dictas constitutiones amoveri, & alius ipsius loco, per easdem personas substitui, & aliàs, prout personæ deputatæ prædictæ id in Domino conspexerint salubriter expedire.

Certis tamen casibus removeri potest.

§. 3. Ac ipsemet Præpositus pro tempore existens ire, & suos quocumque locorum, etiam inter infideles, cùm expedire in Domino judicabit, mittere, ac revocare, & per Nos, ac successores nostros, ad locum aliquem missos sine temporis certi limitatione, cùm id expedire ad DEI gloriam, & animarum auxilium, visum erit (super quo conscientiam dicti Præpositi oneramus) ad alia loca transmittere, liberè & licitè valeat; qui ubicumque morari contingat, ad nutum nostrum, & Romani Pontifici pro tempore existentis, ad Sedem Apostolicam, seu quo oportuerit, & sibi per dictam Sedem injunctum fuerit, juxta ipsius Societatis professionem, venire debeant, concedimus.

Præpositi circa missiones potestas.

§. 4. Ac volumus, statuimus, & ordinamus, quòd Præpositus absque Societatis, & aliquis ex sociis hujusmodi absque dicti Præpositi consensu, & expressa licentia, electioni seu provisioni de illius persona in Episcopum, Archiepiscopum, aut aliam quamcumque dignitatem, per quemcumque Principem, vel quodcumque Capitulum, aut alias quascumque personas ad id auctoritatem habentes, pro tempore factæ, consentire, aut ad illam admitti, seu alicujus Prælationis & dignitatis in eadem Societate, si eam occulta aut manifesta ambitione quæsisse convincetur, capax esse nullatenus possit.

Dignitas à Sociis absque consensu Præpositi, & à Præposito absque assensu Societatis acceptari non potest.

§. 5. Quódque à correctione regulæ Societatis hujusmodi secundùm ordinationes factæ (ut vigor disciplinæ meliùs conservetur) appellari, aut talis appellatio per ullum Judicem admitti, seu ab officiis absolutio, aut privatio peti non possit.

Appellatio à correctione regulæ non datur.

§. 6. Et tàm Generalis, quàm alii inferiores Præpositi ejusdem Societatis, Fratres seu socios dictæ Societatis, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, seu aliis Ecclesiarum Prælatis, & personis, in Socios, aut aliàs ad ullum eorum ministerium deputare minimè teneantur, nisi auctoritate literarum ejusdem Sedis, de Societate, & indulto hujusmodi expressam facientium mentionem; & si quos deputare contingeret, nihilominùs sub Ordinis correctione existant, & cùm expedire judicabunt, eosdem removere possint.

Superiores non tenentur aliquem ad Prælati cujusquam ministerium deputare.

§. 7. Illos verò ex Fratribus, seu sociis prædictis, qui ad prædicandum crucem, vel ad inquirendum contrà hæreticam pravitatem, seu ad alia similia negocia deputati fuerint, Ignatius & alii illius successores Præpositi Generales dictæ Societatis, pro tempore existentes, removere, seu revocare, & transferre, ipsisque quòd supersedeant, injungere, ac alios illorum loco substituere, cùm expedire viderint, liberè & licitè valeant.

Deputati ad negocia à Præposito transferri possunt.

Præpositus, per se vel alios potest omnes suos absolvere, & circa irregularitates dispensare, nisi sint casus enormes juxta Bullam Sixti IV.
Hæc Bulla, Six. est supr. Regimini.
Sed tu vide Constitut. 115. Clem. VIII. Quæcumque fol. 182. Tom. 3.

§. 8. Ac eisdem Ignatio, & aliis Generalibus Præpositis pro tempore existentibus, ut per se vel alios ad id per eos pro tempore deputatos, omnésque & singulos ejusdem Societatis socios, & personas sub eorum obedientia, disciplina, & correctione pro tempore degentes, ab omnibus & singulis eorum peccatis, ante vel post ingressum in dictam Societatem per eos commissis, necnon à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis & sæcularibus sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quomodolibet latis & promulgatis; & hujusmodi sententiis innodatos, aut in locis suppositis Ecclesiastico interdicto, divina officia celebrantes & suscipientes Ordines, sic ligatos, & propterea irregularitatem incurrentes, absolvere, ac cum eis, cum dispensatione eguerint, dispensare possint, nisi excessus absolvendorum, & dispensandorum hujusmodi, adeò graves & enormes fuerint, quòd sint ad Sedem Apostolicam meritò remittendi; & ne sæpè in dubium revocetur, qui sint ad Sedem prædictam destinandi, declarationem in ea parte, per fœl. record. Sixtum Papam Quartum prædecessorem nostrum, in Bulla, quam Mare magnum vocant, factam, confirmamus.

In censuras reincidunt absoluti, nisi mox intrent Societatem, & vota emittere parati sint.

§. 9. Volumus autem, quòd postquam Societati, & consortio hujusmodi aggregari volentes, absoluti, & cum eis, ut præfertur dispensatum fuerit, nisi mox Ordinem intrare, & peractis experientiis secundùm Constitutiones dictæ Societatis, vota emittere parati sint, etiam si super hoc induciæ eis à Prælatis ejusdem Societatis concedantur, eo ipso in pristinas sententias, à quibus eos totaliter absolvi contigerit, relabantur & reincidant.

Personæ Societatis cui debeant confiteri.
Tu vid. dict. Bullam Clem. VIII.

§. 10. Necnon quòd quilibet ex sociis Societatis hujusmodi, peccata sua proprio Præposito, vel ab eo deputato, seu deputatis, & aliàs secundum ordinationes Societatis prædictæ designatis, confiteri debeat, nisi super hoc à dicto Præposito alium confessorem eligendi facultatem habuerit.

Qui vota emiserint, aliorum ordinem præter Carthusiensium ingredi non possunt.
Tu vide Constitut. 77. Greg. XIII. Pium, Tom. 2.

§. 11. Ac inhibemus, ne quis post emissa vota secundùm constitutiones prædictas, sive Professus, sive Scholaris, sive Coadjutor Societatis hujusmodi sit, ad quemvis alium Ordinem, etiam per Sedem prædictam approbatum, Carthusiensium dumtaxat excepto, nisi de expressa ipsius Præpositi, aut dictæ Sedis licentia transferri; egressi verò aliàs, quàm, ut præfertur, de Ordine seu consortio hujusmodi, in nullo alio, præterquàm Carthusiensium præfato Ordine admitti, recipi, vel retineri possint.

Apostatæ, & insolentes coerceri possunt à Præposito.
Tu vide ampliationem Pii V. in Constitut. 1. Greg. XIII. Tom. 2. fol. 387.

§. 12. Ipsique Generalis, & alii inferiores Præpositi, per se vel alios, illos sic egressos, ac alios quoscumque dictæ Societatis apostatas, ut etiam alios quosvis insolentes, & qui id mereri videbuntur, in quocumque habitu apostatas prædictos contigerit inveniri, excommunicare, capere, incarcerare, & aliàs suæ disciplinæ submittere, & ad id si opus fuerit, auxilium brachii sæcularis invocare liberè & licitè valeant.

Exemptio à Superioritate Ordinariorum.

§. 13. Ipsámque Societatem, & universos illius socios & personas, illorúmque bona quæcumque ab omni superioritate, jurisdictione, correctione quorumcumque Ordinariorum eximimus & liberamus, ac sub nostra & præfatæ Sedis protectione suscipimus.

Facultas celebrandi super altare portatili & tempore interdicti.
Hoc post Conc. confirmavit Greg. XIII. in Constitut. 57. Usum. in dicto Tomo 2.

§. 14. Liceátque Præpositis, & de eorum etiam facultate, universis Fratribus & sociis Societatis hujusmodi in presbyteratus ordine constitutis, in locis, in quibus degunt, & eos pro tempore morari contigerit, habere Oratoria, & in eis, ac quocumque alio honesto, & congruenti loco, in altari portatili, cum debitis reverentia & honore, etiam tempore interdicti, quavis etiam Apostolica auctoritate appositi, januis clausis, excommunicatis, & interdictis exclusis, submissa voce, Missas & alia divina officia celebrare, ac Ecclesiastica sacramenta recipere, & aliis ministrare; dummodò ipsi causam non dederint interdicto, nec contingat id ipsis specialiter interdici.

Familiaribúsque Societatis possunt ministrari Sacramenta, & sepultura.

§. 15. Iis verò, qui in ipsorum Præpositorum & sociorum morantur obsequiis, cuncta liberè ministrare possint Ecclesiastica sacramenta, & ipsos, cum decedunt, in eorum cœmeteriis sepelire.

Interdicti tempore divina possunt audire familiares procuratores, & operarii Societatis.

§. 16. Si quando in terris, in quibus Socii prædicti vel eorum aliqui, pro tempore resederint, vel in earum personas, excommunicationis seu interdicti sententias contigerit promulgari, pueri seu familiares eorumdem sociorum servitiis deputati, ac eorum & Societatis hujusmodi negociorum procuratores & operarii, hujusmodi sententiis obnoxii minimè habeantur; ibique possint audire divina, nisi eisdem causam dederint, vel specialiter excommunicari, seu interdici contigerit eosdem.

Contra privilegia concessa ferri non possunt ab ullo censuræ, nec dari eorum interpretatio.

§. 17. Nec ullis Prælatis, contrà aliquem de prædicta Societate, vel contrà alios eorum, aliquam excommunicationis, suspensionis, vel interdicti sententiam contrà ejusdem Societatis privilegia, per nos concessa, (quorum interpretationem, nobis & Apostolicæ Sedi reservamus) ferre liceat, & si tulerint, eo ipso irrita, nulliúsque roboris vel momenti sint & esse censeantur.

Qui Societatis concionibus intersunt, Missas audire, & sacramenta ibidem recipere possunt.

§. 18. Ac omnes & singuli alii Christi fideles, cujuscumque conditionis existant, qui verbi DEI concionibus, seu prædicationibus sociorum seu Fratrum Societatis hujusmodi, in Ecclesiis, ubi ipsi concionabuntur, interfuerint, diebus hujusmodi, Missas & alia divina officia audire, & Ecclesiastica sacramenta ibidem recipere liberè & licitè valeant, nec ad id, ad proprias parochiales Ecclesias, accedere teneantur.

Volente Præpositi possunt à quolibet Antistite in sacris promoveri.
Host post Concilium confirmavit Greg. XIII. in Constitut. 78. Pium.

§. 19. Et quia ejusdem Societatis Fratres & socios de locis ad loca transferri contingit, propter quod stabilem & continuam, in certis & determinatis domibus mansionem habere non possunt, & in ipsa Societate idoneos tantum & comprobatos, ad sacros ordines promoveri intelleximus, eidem Præposito Generali, quòd ordinandos socios & Fratres hujusmodi Societatis, quibuscumque maluerit catholicis Antistitibus, gratiam & communionem dictæ Sedis habentibus, præsentare, ipsisque Antistitibus, præsentatos hujusmodi, absque omni promissione, vel obligatione ipsorum ordinandorum, Fratrum & sociorum, ad omnes, etiam sacros & presbyteratus ordines promovere.

In terris infidelium, & hæreticorum licet commorari de præpositi generalis licentia.

§. 20. Et cùm ipsi socii, magnam patientes pro Christi nomine paupertatem, exhortationis pio studio bonos ad potiora dirigant, & errantes ad rectitudinis semitam laudabiliter revocare procurent, concedimus, ut in excommunicatorum & hæreticorum, vel schismaticorum, vel infidelium terris liberè commorari, & cum eisdem conversari, de licentia tamen Præpositi Generalis, & ab eis tunc, & etiam, quando per ipsas illos transire contigerit, necessaria vitæ deposcere, ac recipere valeant.

Non tenentur ullam suscipere visitationem, justitiæ ministrationem, curamque Monialium.

§. 21. Quódque nullis ipsorum, correctionis seu visitationis vel inquisitionis officium, Monasteriis, vel Ecclesiis, seu quibuscumque personis impendere, vel ad cognitiones causarum, citationes partium, & denunciationes sententiarum interdicti, vel excommunicationum procedere, aut curam Monialium, seu religiosarum quarumlibet personarum recipere teneantur, per literas Apostolicas impetratas, vel in posterum impetrandas, nisi de hoc indulto & Ordine sociorum hujusmodi, expressam facientes mentionem, auctoritate & tenore prædictis, de speciali gratia indulgemus.

Non tenentur solvere bonorum suorum decimam, vel aliam dare contributionem seu procurationem.

§. 22. Concedentes ipsis sociis, ut de iis quæ in ornamentis, aut pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, seu pro victu, vel indumentis eorum, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem aliquæ domus Societatis prædictæ, obligatæ forsan existant, ac de domibus & Collegiis, ac eorum

prædiis,

Hoc ampliavit Greg. XIII. in Constitut. 51. Pastoralis, Tom. 2.

prædiis, hortis, aliisque locis eisdem sociis, juxta eorum vivendi institutum haberi concessis, aut de iis quæ sibi pro hujusmodi rebus, domibus, Collegiis, prædiis, locis, & hortis emendis per quascumque personas, pro tempore legari, aut relinqui contigerit, & aliis bonis quibuscumque per dictam Societatem, & ipsius Collegia possessis & obtentis, aliquam decimam, etiam Papalem solvere, seu canonicam portionem exhibere, seu ad præstationem procurationum Legatorum prædictæ Sedis, vel Nunciorum ipsius, aut Ordinariorum locorum, aut exactionum, collectarum, seu subditorum, vel provisionum quorumcumque minimè teneantur, nec ad id per literas ejusdem Sedis, aut Legatorum, vel Nunciorum, seu diœcesanorum prædictorum, cujuscumque tenoris fuerint, ullo unquam tempore compelli possint, nisi ipsæ literæ Apostolicæ, plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto & concessione hujusmodi, ac de eorum Ordine mentionem fecerint. Et si fortè per Nos, vel dictam Sedem de piis legatis dispositis, & relictis, in genere vel specie, decima vel alia portio, seu quarta, alteri piæ vel non piæ causæ, quomodolibet hactenus concessa fuerit, vel illam in posterùm concedi seu solvi, aut dari, mandari contigerit, Socios præfatos, & illorum domos, & bona quæcumque, ac eis legata & relicta, aut aliàs, in eorum favorem disposita, in concessionibus & mandatis hujusmodi, decernimus & volumus minimè comprehendi, nisi de ipsis, ac præsenti decreto, & voluntate nostra, non per clausulas generales idem importantes, sed vera, expressa, & specifica mentio fiat in eisdem.

Domus vel Collegia Societati donata, seu relicta eo ipso auctoritate Apostolica censeantur erecta.
Tu attende Const. 99. Clem. VIII. Quoniam, Tom. 3. fol. 162.

§. 23. Et insuper si contingat Socios ipsos, ut adjuvante aliquo Principe, Duce, Marchione, Comite, vel Communitate, vel quavis ad id potenti, & facultatibus abundanti persona, aliquam domum, Ecclesiam, aut Collegium Societatis prædictæ ædificent & construant, seu id per alicujus similis personæ testamentum mandari, vel quovis modo eis offerri domum, Ecclesias, seu Collegia hujusmodi, cum omnibus ad id necessariis & opportunis, construi & ædificari, ac locum pro hujusmodi constructione oblatum recipi posse, ipsasque domos, Ecclesias, Collegia, Cellas, Oratoria, ubilibet per dictos socios, pro tempore constructa, vel eis donata, eo ipso quòd ædificata vel donata fuerint, Apostolica auctoritate prædicta erecta, approbata & confirmata.

Bona Societati donata, pro Collegiorum sustentatione etiam auctoritate Apost. reputantur applicata &c.

§. 24. Ac bona quæcumque pro Collegiorum dote, seu Scholarium inibi, pro tempore commorantium sustentatione, per quoscumque Christi fideles, pro tempore donata, relicta, & legata, eo ipso prædicta Apostolica auctoritate, perpetuò applicata & appropriata esse, & censeri, nisi aliàs ad collationem Sedis prædictæ pertinerent.

Ecclesiæ benedici, & consecrari possunt à quolibet Episcopo &c.

§. 25. Et Ecclesias prædictas, cum cœmeteriis, benedici, aut consecrari facere, ac primum lapidem poni, per quoscumque Episcopos (si diœcesani ultrà quatuor menses id facere distulerint) posse decernimus.

Et de novo ubique construi. Hoc ampliavit Greg. XIII. in Const. 39. Salvatoris. Tom. 2.
Tu vid. Constitut. 115. Clem. VIII. Quoniam, fol. 182. Tom. 3.

§. 26. Inhibentes omnibus, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, aliisque Ecclesiarum Prælatis, & locorum Ordinariis, ac quibusvis aliis potestatibus, Ecclesiasticis, & sæcularibus, illis nihilominùs mandantes, ne ipsos socios, aut eorum domos, Ecclesias, aut Collegia hujusmodi, ad aliquorum requisitionem, ex propria eorum voluntate, si id in Domino expediens fuerit, ædificare volentes, quoquomodo hujusmodi constitutionibus impediant, perturbent, aut molestent.

Superiores possunt cum sociis dispensare.
Tu vid. Constitut. 114. Clem. VIII. Quacumque, Tom. 3. fol. 181.

§. 27. Et, ut Societatis hujusmodi professoribus omnis vagandi occasio, & ad Apostolicam Sedem prædictam recurrendi subtrahatur, pro posse, necessitas, Generali, & de ejus licentia Provincialibus Præpositis dictæ Societatis pro tempore existentibus, & illorum Vicariis, & Locatenentibus, ut cum ejusdem Societatis personis defectum natalium, ex adulterio, sacrilegio, incæstu, & quovis alio nefario, & illicito coitu provenientem patientibus, necnon cum iis, qui ex quavis causa (præterquàm homicidii voluntarii, bigamiæ, & mutilationis membrorum) irregulares fuerint, postquam in Ordine ipso vota emiserint, ut, defectu, & irregularitate hujusmodi non obstantibus, ad quoscumque, etiam sacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis, etiam in altari ministrare, & irregulares defectum natalium patientes prædicti ad quascumque administrationes, & officia dictæ Societatis eligi, recipi, & assumi, illáque gerere, & exercere, & liberè, & licitè valeant, dispensare possint, auctoritate, tenore prædictis, concedimus, & indulgemus.

Confessores possunt confessiones audire.
Tu vid. Constitut. Pii V. 133. Romani Tom. 2. fol. 368. Ubi confessores requirit approbari ab Ordinariis & etiam vide Clem. VIII. dicti Constitut. 115. fol. 182. Tom. 3.

§. 28. Præterea cùm intellexerimus populos civitatum, terrarum, & locorum, apud quæ habitationem iidem Socii habent, vel ubi eosdem versari, aut transire contingit, exemplo allectos, & inductos, religiosæ vitæ, quam Domino concedente ducunt, libenter ad confitendum eisdem, & sacratissimam communionem, de manibus eorum accipiendum confluere, ut illis sic confluentibus satisfacere valeant, universis utriusque sexus Christi fidelibus, ut cuilibet de Societate prædicta confiteri possint, Rectoris sui licentiâ minimè requisitâ, cui non teneantur eadem peccata, de quibus confessi, & absoluti fuerint, rursus confiteri.

Sacramentaque Ecclesiastica ministrare præterquam tempore Paschatis, & in Articulo mortis.

§. 29. Necnon omnibus, & singulis Christi fidelibus, tàm forensibus quàm in civitatibus, & locis, in quibus socii prædicti consistunt, commorantibus, aut illac transeuntibus Eucharistiæ sacramentum, (quod in suis Ecclesiis decenter tenere socios præfatos volumus) quocumque anni tempore, præterquàm in festo Paschatis Resurrectionis Dominicæ, & mortis Articulo, nisi necessitas urgeret, eorumdem fidelium, parochialium Ecclesiarum Rectorum licentiâ minimè requisitâ, accipere liberè, & licitè valeant.

Visitantibus Ecclesias Societatis designandas indulgentias concedit. Extendit Greg. XIII. ad omnes Societatis Ecclesias in Constitut. Quantaque, eam tamen non posui, in Tomo 2.

§. 30. Necnon animarum profectui providere volentes, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, omnibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelius ubilibet commorantibus, verè pœnitentibus, & confessis, seu temporibus à jure statutis confitendi propositum habentibus, qui aliquam Ecclesiam, aut alium pium locum dictæ Societatis, semel singulis annis, præter annum Jubilæi, in die, per pro tempore existentem dictæ Societatis Præpositum, eligendo, à primis vesperis usque ad occasum Solis ejusdem diei inclusivè, devotè visitaverint, & inibi orationem Dominicam, ac salutationem Angelicam recitaverint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, ac remissionem in forma Jubilæi, auctoritate Apostolica tenore præsentium misericorditer concedimus, & elargimur.

Et centis anni diebus. Hoc ampliavit Greg. XIII. Ubi supràindicto Tomo 2.

§. 31. Et insuper quatuor aliis, scilicet, Nativitatis, Circumcisionis, Epiphaniæ, & Corporis CHRISTI festivitatum, necnon Veneris, & Dominicis, & Quadragesimalibus diebus singulorum annorum, usque ad octavam Paschatis, Ecclesias, & alia pia loca, dictæ Societatis devotè visitaverint, & inibi orationem, & salutationes prædictas similiter recitaverint ac verbum Dei, si in illis prædicetur, devote audierint, septem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis, misericorditer in Domino relaxamus.

Præpositus generalis lectores in Theologia, & aliis facultatibus deputarepotest.

§. 32. Ac Præposito Generali ejusdem Societatis, ut, quos de suis idoneos in Domino judicaverit, ad lectiones Theologiæ, & aliarum facultatum, alterius licentiâ ad id minimè requisitâ, ubilibet deputare possit.

In terris infidelium, & partis remotissimis socii absolvere possunt etiam à ca-

§. 33. Et ut, cùm aliquis ex Fratribus seu sociis Societatis hujusmodi in Saracenorum, & Paganorum, aliorúmque infidelium terras, & provincias alias remotissimas, à quibus non potest adiri Sedes Apostolica, miserit, possit eis auctoritate nostra facul-

fibus in Bulla Cœnæ Domini refervatis.

Tu attende Conftitut. 115. Clem. VIII Tom. 1. fol. 182.

tem concedere, ut Chriftianos ibidem commorantes, confeffione peccatorum fuorum audita, & pœnitentia falutari injuncta, eos, & eorum quemlibet, ab omnibus, & fingulis eorum peccatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini refervatis, & à confequentibus cenfuris, & pœnis abfolvere.

Difpenfat in gradibus à jure divino non prohibitis cum infidelibus. Tu vid. Clem. Ubi fuprà.

§. 34. Et cum iis, qui ab infidelitate convertentur tantùm, & in locis remotiffimis, qui priùs in gradibus non licitis, tamen lege divina non prohibitis, matrimonia contraxerant, ut in eifdem manere poffint, difpenfare.

Erigant Ecclefias, paramenta benedicant, &c. Tu ad primum vid. Clem. VIII in Conftitut 99. fol. 162. Tom. 3.

§. 35. Ac in locis prædictis remotiffimis, quafcumque Ecclefias, Hofpitalia, & alia pia loca, prout expediens fuerit, erigere, ac nunc, & pro tempore erecta reformare, fine alicujus præjudicio, & veftes facerdotales, pallas, corporalia, calices, altaria, cœmeteria (fi Epifcopus, qui ea faciat, catholicus inibi non adfit) benedicere, ac profanatas Ecclefias reconciliare poffint. Et quæcumque ftatuta, & ordinationes, defuper neceffaria facere, illáque poftquam facta fuerint, mutare, alterare, ac illis addere, & detrahere.

Decedente Præpofito Provinciali, alterius electio fiat.

§. 36. Ac Præpofito Provinciali in illis longinquis partibus refidente decedente, interim, dum alius per Generalem præpofitum mittitur, loco Præpofiti fic decedentis, alium eligere liberè, & licitè valeant.

Miffam bis die quando celebrant.

§. 37. Et quia in numerofis populis illarum regionum, tanta eft Sacerdotum raritas, ut unus plurium curam populorum fufcipere debeat, ut bis eodem die Miffam celebrare, diverfis in locis valeant.

Privilegia omnia confirmantur.

§. 38. Et infuper, attenta meditatione penfantes, quantum utilitatis ad exaltationem Chriftianæ fidei, & Evangelicæ veritatis, Societatis prædictæ profeffores afferant, & afferre valeant, omnia, & fingula gratias, immunitates conceffiones, privilegia, & indulta, anteà per nos eidem Societati, & illius fociis, & perfonis, quomodolibet conceffa, quæ hic pro fpecificatis haberi volumus, approbantes, innovantes, & confirmantes.

Profeffio ubique emitti poffit de licentia Præpofiti generalis.

§. 39. Quòd focii dictæ Societatis, qui alibi quàm in Urbe Roma, profeffionem emittere non poffunt, literis Apoftolicis, ab ipfa Societate, ad id ob aliquas caufas ad tempus impetratis, non obftantibus, eifdem de licentia Præpofiti Generalis prædicti, ut profeffionem, ipfam ubilibet emittere liberè, & licitè valeant, concedimus, & indulgemus.

Coadjutores fine certo numero admitti poffunt à Præpofito prædicto.

§. 40. Necnon Ignatio, & aliis fuccefforibus fuis, Præpofitis Generalibus dictæ Societatis pro tempore exiftentibus, & indultum aliàs per nos eidem Societati, fuper habendis viginti Coadjutoribus conceffum, ad alios quofcumque quos idoneos fore cenfuerint, fub eorum obedientia degentes extendere.

Præpofitus etiam per alios exercet munus fuum.

§. 41. Et quafcumque gratias, conceffiones, & indulta eifdem Generalibus dictæ Societatis Præpofitis pro tempore exiftentibus per nos conceffa, per eorum Vicarios, aut perfonas ad id fibi benè vifas, præfertim in Indiarum, & aliis partibus remotis pro tempore fubftitutas, exercere liberè, & licitè valeant.

Claufulæ præfervativæ iftarum gratiarum.

§. 42. Ac præfentes literas, & in eis contenta quæcumque ex quavis caufa, de fubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, feu intentionis noftræ defectu notari, vel impugnari nullatenus poffe, ac fub quibufvis fufpenfionibus, derogationibus, limitationibus, & aliis quibufvis contrariis difpofitionibus, & gratiarum, ac indulgentiarum conceffarum derogatoriis, feu revocatoriis, etiam per nos, & Sedem eandem pro tempore conceffis, nullatenùs comprehendi, fed femper ab illis exceptas exiftere, ac fuos plenarios effectus fortiri.

[Tra]nfumptis [...]tur [...]s.

§. 43. Et illarum tranfumptis, manu Notarii publici fubfcriptis, & figillo alicujus Canonici Metropolitanæ, vel alterius Cathedralis Ecclefiæ, feu perfonæ in dignitate Ecclefiaftica conftitutæ munitis, eandem prorfus fidem, quæ adhiberetur eifdem originalibus literis, fi forent exhibitæ, vel oftenfæ, ubique in judicio, & extrà adhiberi debere.

Sublata eft aliter judicandi facultas.

§. 44. Et fic per quofcumque Judices, & Commiffarios, quavis, etiam Apoftolica auctoritate, fungentes, fublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac fi fecùs fuper his à quoquam quavis auctoritate, fcienter, vel ignoranter, contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Societas ejusque perfonæ Principibus ac Prælatis commendantur.

§. 45. Ac dilectis in Chrifto filiis, illuftribus, & nobilibus viris, Principibus, ac Dominis temporalibus, & venerabilibus fratribus Prælatis Ecclefiafticis in quavis dignitate conftitutis, prædictam Societatem ac fingulos illius focios plurimùm in Domino commendantes, non folùm ne eos inquietari, aut eorum privilegia violari permittant, fed ut benignè, & cum charitate, ut decet, fufcipiant, exhortamur, atque in Domino rogamus.

Confervatores & executores hujus Conft. deputantur.

§. 46. Et nihilominùs univerfis, & fingulis venerabilibus fratribus noftris, Archiepifcopis, ac dilectis filiis, Abbatibus, Prioribus, & aliis perfonis in dignitate Ecclefiaftica conftitutis, necnon Metropolitanarum & aliarum cathedralium Ecclefiar. canonicis, ac eorumdem Archiepifcoporum, & Epifcoporum officialibus, & Vicariis generalibus ubilibet conftitutis, per Apoftolica fcripta mandamus, quatenus ipfi ac quilibet eorum, per fe vel alium feu alios, præfentes literas, & in eis contenta hujufmodi, ubi opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Sociorum, vel alicujus eorum fuerint requifiti, folemniter publicantes, eifdémque Sociis, in præmiffis, efficacis defenfionis præfidio affiftentes, faciant, auctoritate noftra, eofdem focios literis, & in eis contentis hujufmodi pacificè gaudere, non permittentes, eos aut eorum aliquem fuper præmiffis, aut quibufvis aliis rebus, & caufis, per locorum Ordinarios, aut quofcumque alios, quomodolibet indebitè moleftari, fed eos contrà quofcumque, cujufcumque conditionis, vel qualitatis exiftentes, & quavis, etiam Patriarchali, Archiepifcopali, vel Epifcopali, aut mundana dignitate, ac exemptione fungentes, & munitos in quibufvis caufis, juftitiæ complementum miniftrantes, id quòd per eos ordinatum fuerit ad executionem debitam perduci faciant, illofque, quos cenfuras, vel pœnas prædictas incurriffe conftiterit, excommunicatos, ac interdictos declarent, ac faciant, & mandent publicè nunciari, ac ab omnibus arctiùs evitari, & legitimus fuper his habitis, & habendis proceffibus fervatis, illos quoties opus fuerit, iteratis vicibus aggravare procurent, contradictores auctoritate noftra, appellatione poftpofita compefcendo, invocato etiam ad hoc, fi opus fuerit, auxilio brachii fecularis.

Claufulæ contrariorum derogatoriæ apponuntur.

§. 47. Non obftantibus conftitutionibus, & ordinationibus, ac juramento, confirmatione Apoftolica, vel quavis firmitate alia roboratis ftatutis, & confuetudinibus, necnon privilegiis, indultis, & literis Apoftolicis fancti Benedicti, & fancti Francifci, ac mendicantium, & aliis Ordinibus fupradictis, illorúmque Prælatis, & perfonis, etiam fuper non communicandis gratiis fibi conceffis, & aliàs quomodolibet, per nos, & Sedem præfatam conceffis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus innovatis, etiam Marimagno, Bulla aurea, & aliàs quomodolibet nuncupatis, quibus illorum tenores præfentibus pro fufficienter expreffis, & infertis habentes, illis aliàs in fuo robore permanfuris, hac vice fpecialiter, & exprefsè derogamus, cæterifque contrariis quibufcumque. Nulli ergo &c.

D. P. An. 15. 18. Octob.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ 1549. decimoquinto Kalend. Novembris, Pontificatus noftri anno quintodecimo.

XLIX.

Judices, & Officiales Romanæ Curiæ non concedant tranfumpta fupplicationum, neque eorum prætextu mandata adipifcendi poffeffionem beneficiorum, vigore fupplicationum, nifi priùs literis Apoftolicis defuper expeditis.

Quæ

Quæ autem Notarii Reverendæ Cameræ Apostolicæ servare debeant circà consensus cessionis jurium, aut resignationis beneficiorum sunt hic superiùs in Constitut. 17. Clementis VII. Sanctissimus, fol. 669.

Edita A. D. 1534.

PAULUS EPISCOPUS, &c.
Ad perpetuam rei memoriam.

Judicibus Romanæ Curiæ jam prohibuit concedere transumpta supplicationum & earum vigore capiendi possessionem beneficiorum.

§. 1. CUm nobis inter alia innotuisset, quòd nonnulli Judices Romanæ Curiæ, transumpta supplicationum super provisionibus beneficiorum Ecclesiasticorum, & aliis gratiis signatarum, & registratarum, ac ipsarum supplicationum prætextu, literas & mandata de adipiscenda possessione beneficiorum in illis expressorum, antequàm literæ Apostolicæ super hujusmodi supplicationibus expeditæ essent concedant. Volentes hujusmodi abusibus & fraudibus congruis remediis obviare, inhibuimus quibusvis Judicibus dictæ Curiæ quavis auctoritate fungentibus, cum appositione decreti irritantis, ne transumpta supplicationum Apostolicarum, nevè literas, seu mandata ipsarum supplicationum vigore, possessionem beneficiorum Apostolicorum apprehendendi, dare, & concedere quomodolibet præsumerent, prout in Constitutione nostra desuper edita, & in Cancellaria Apostolica publicata, pleniùs continetur.

Innovat eandem prohibitionem cum appositione pœnæ excommunicationis latæ sententiæ, & alias innodat pœnas contra Tabelliones de illis rogatos.

§. 2. Nos Constitutionem hujusmodi auctoritate Apostolica, tenore præsentium, innovantes, & perpetuis futuris temporibus pro lege observari debere decernentes, hoc perpetuo edicto, omnibus, & singulis, tàm Archivii dictæ Curiæ Scriptoribus, quàm Cameræ Apostolicæ Gubernatoris, ac Vicarii Urbis Notariis, cæterisque Officialibus dictæ Curiæ, & tabellionibus publicis quibuscunque sub excommunicationis latæ sententiæ pœna in eorum singulos, qui contrafecerint, earundem tenore præsentium, auctoritate Apostolica, præfata inhibemus, ne de cætero de transumptis supplicationum, præterquàm habentium clausulam, quòd earundem sola signatura sufficiat, ac de decreto, & concessione literarum & mandatorum hujusmodi derogari debeant, nevè illa scribere, vel subscribere, aut quovis modo authenticare, vel partibus tradere quovis modo præsumant. Volentes, & eadem Apostolica auctoritate statuentes, quòd Notarii, & Officiales, & Tabelliones præfati, qui dictam excommunicationis sententiam incurrerint, ab illa, nisi per nos, aut Successores nostros Canonicè intrantes absolvi non possint, præterquàm in mortis articulo constituti. Quódque ultrà eandem excommunicationis sententiam, pro prima vice viginti quinque ducatorum, & suspensionis à perceptione emolumentorum officiorum suorum ad tres menses, per Datarium, vel Cancellariæ Apostolicæ Regentem pro tempore existentes, irremissibiliter exigendorum, ac fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe applicandorum, etsi secundariò deliquerint, ipsorum officiorum privationis pœnas incurrant eo ipso.

Utentibusque dictis transumptis, & mandatis pœnam amissionis fructuum & inhabilitatis ad illa beneficia infligit.

§. 3. Necnon partes transumptis, seu literis aut mandatis hujusmodi deinceps utentes, ac illorum prætextu possessionem beneficiorum Apostolicorum apprehendentes, fructus, quos ex illis pro tempore perceperint, suos non faciant; quin imò ad beneficia in eisdem transumptis, ac literis & mandatis expressa perpetuò afficiantur ipso facto inhabiles, & ad restitutionem fructuum ex illis perceptorum in utroque foro teneantur.

Et ita non aliter judicari mandat.

§. 4. Decernentes sic per quoscunque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiamsi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, aut Palatii Apostolici causarum Auditores, in quibuscunque causis, & quibusvis illarum instantiis sententiari, & judicari debere; sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter sententiandi, & judicandi facultate, ac irritum, & inane, si secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis. Privilegiis quoque, & indultis Apostolicis, Judicibus, Notariis, Officialibus, Tabellionibus prædictis, eorúmve Collegiis in genere, vel in specie quomodolibet concessis, quæ ipsis contrà præmissa nullatenùs volumus suffragari, cæterisque contrariis quibuscunque.

Hanc Const. publicari, & inter alias extravagantes describi jubet.

§. 6. Volumus autem præsentes in dicta Cancellaria, ut moris est, publicari, & in illius quinterno inter alias extrà vagantes ad perpetuam rei memoriam describi, ac à die publicationis ligare, & sub pœnis prædictis perpetuò inconcussè, & inviolabiliter observari.

Papæ subscriptio.

Placet, publicetur, & describatur. A.

Publicatio.

Lecta & publicata fuit suprà scripta Regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ 1534. die Sabbati, decima tertia mensis Martii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Pauli Divinâ Providentia Papæ III. Anno 1.

JULIUS III. PONT. CCXXV.
ANNO DOMINI MDL.

JULIUS Tertius, de Monte St. Sabini, qui est in agro Aretino, Joannes Maria de Monte anteà dictus, Episcopus Cardinalis Prænestinus, Creatus 6. Idus Februarii, Coronatus 8. Kalend. Martii, Anno Domini 1550. vixit annos 5. mensem 1. dies 16. Creavit Cardinales 20. Obiit die decimo Kalend. Aprilis, & in Latericio monumento, juxtà Aram S. Andreæ, sepultus fuit. Vacavit Sedes dies 17.

I.

De Auctoritate, & Potestate summi Pœnitentiarii, ex indulto Sixti IV. & Pauli III.

De hac vide suprà in Constit. 23. Sixti IV. Quoniam, fol. 427. ubi dixi.

Edita A. D. 1550.

JULIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium

RAtioni congruit, & convenit honestati, ut ea, quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licèt ejus superveniente obitu literæ Apostolicæ, super illis confectæ non fuerint, suum consequantur effectum.

Sixtus IV. edidit Constitut. citat. in rubr.

§. 1. Dudùm siquidem, postquàm à fœl. rec. Sixto Papa IV. Prædecessore nostro, emanaverant literæ tenoris subsequentis.

Qui omittitur, quia ipsam Bullam posuit suprà in Tom. 2.

Paulus III. cujus Bulla non habetur eam approbavit.

§. 2. Licèt, sicut fœl. rec. Paulus Papa III. Prædecessor noster acceperat, quòd ab indè citrà literæ ejusdem Sixti Prædecessoris, absque ulla exceptione per universum orbem observatæ fuissent, & tunc observarentur, & ea, quæ à Sede Apostolica emanasse dignoscebantur, plenam roboris firmitatem obtinerent; cùm tamen Romanus Pontifex illa libenter approbaret, & innovaret, ut ea firmiùs perpetuò illibata persisterent, & juxtà ipsius Romani Pontificis intentionem, sublatis quibusvis litium & calumniarum occasionibus, suum debitum sortirentur effectum, firmitérque ab omnibus observarentur, ac ea firmiora censerentur, quæ Apostolicæ confirmationis munimine sæpiùs

corroborarentur, præfatus Paulus sub dato videlicet tertio Nonas Julii, Pontificatus sui anno 15. Motu proprio non ad dilecti filii nostri tunc sui, Ranutii tituli Sancti Angeli Presbyteri Cardinalis, nostri tunc sui Majoris Pœnitentiarii, seu alterius pro eidem Prædecessori super eo oblatæ petitionis instantiam, sed de mera liberalitate, & ex certa scientia sua, ac de Apostolicæ Potestatis plenitudine, decreta, declarationes, mandatum, voluntatem, & statutum, ac cum omnibus & singulis contentis in eis clausulis, literas Sixti Prædecessoris hujusmodi, auctoritate Apostolica, approbavit, & innovavit, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & sub eisdem censuris & pœnis ubilibet observari debere.

Et inobedientibus, ac Pœnitentiarii literarum executionem impedientibus, infixit pœnas contentas in Bulla Cœnæ Domini.

§. 3. Illáque non observantes, seu illa, aut eorum validitatem seu Raynuntii, moderni, & pro tempore existentis dictæ Sedis Majoris Pœnitentiarii, super præmissis, aut eorum aliquibus potestatem, seu auctoritatem, vel facultatem, in dubium revocantes, seu eorundem Ranutii, & pro tempore existentis Majoris Pœnitentiarii, literarum executionem qualitercunque impedientes, aut quo minùs dictæ literæ, juxtà illarum formam, & tenorem debitæ executioni demandarentur, impedimentum, consilium, auxilium, vel favorem quomodolibet præstantes, prædictas, ac omnes & singulas alias contrà impedientes literarum Apostolicarum executionem in Bulla, quæ quotannis in Cœna Domini legi consuevit, contentas, & latas sententias, censuras, & pœnas, eo ipso, absque aliqua alia declaratione desuper perficienda, incurrisse, & incurrere debere decrevit, ac declaravit.

Pœnitentiarii literas in utroque foro suffragari statuit.

§. 4. Et nihilominùs potiori pro cautela præmissa, omnia & singula, prout per eundem Sixtum Prædecessorem declarata, decreta, mandata, statuta fuerant, eisdem modo, & forma, ac motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, de novo decrevit, declaravit, & statuit, ac sub eisdem censuris, & pœnis, ac inhabilitate, privatione & confiscatione observari mandavit, Ranuntii, & pro tempore existentis Majoris Pœnitentiarii præfati, juxtà stylum prædictum expeditas literas, quæ clausæ, & confessoribus directæ, in foro conscientiæ tantùm, quæ verò apertæ, & sigillo prædicto, ut præfertur, pendente, expeditæ fuerant, & in posterùm expedirentur, nisi in eis verba, (in foro conscientiæ tantùm) apposita essent, in utroque, tàm pœnitentiali, quàm judiciali, & contentioso foro, intelligi & interpretari, ac illis, quibus pro tempore concederentur, suffragari.

Decretum irritans apposuit.

§. 5. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscunque quavis auctoritate fungentes judices, & personas, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & interpretari, atque definiri debere, necnon irritum & inane, si secùs super iis à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, similiter decrevit, ac declaravit.

Contrariorum derogatio.

§. 6. Non obstantibus præmissis, & quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus, constitutionibus, & ordinationibus, necnon juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac partium illarum pragmaticis sanctionibus, privilegiis, quoque indultis, & literis Apostolicis, quibusvis personis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibúsque & aliis decretis concessis, approbatis, ac etiam iteratis vicibus innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis specifica, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, idem Paulus Prædecessor, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum inserti forent, pro sufficienter expressis, & insertis habens, illis aliàs in suo robore permansuris, ea vice duntaxat, specialiter & expressè derogavit, illáque adversùs præmissa, nullatenùs suffragari posse decrevit, necnon omnibus illis, quæ idem Sixtus Prædecessor in dictis literis voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscunque.

Transumptis credi jussit.

§. 7. Et insuper, quia difficile foret, literas desuper conficiendas ad singula quæque loca, in quibus de eis forsan fides facienda foret, deferre, idem Paulus Prædecessor voluit, ac motu, scientia & potestatis plenitudine præmissis pariter decrevit, quòd earundem literarum desuper conficiendarum transumptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ impressione munitis, in judicio, & alibi, ubi opus foret, eadem prorsùs fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem desuper conficiendis literis, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Literæ tamen Pauli III. ob ejus mortem non expeditæ, & ideò ab isto Pontifice eduntur.

§. 8. Ne autem de approbatione, innovatione, decretis, declarationibus, nova concessione, statuto, mandato, & voluntate Pauli Prædecessoris hujusmodi pro eo, quod super illis, ipsius Pauli Prædecessoris ejus superveniente obitu, literæ confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, & ii, quorum interest, aut intererit, quomodolibet in futurum illorum frustrentur effectu, volumus, & similiter auctoritate Apostolica decernimus, quòd approbatio, innovatio, decreta, declarationes, voluntas, nova concessio, statutum, mandatúmque Pauli Prædecessoris hujusmodi, perindè à dicta die tertio Nonas Julii suum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Prædecessoris literæ sub ejusdem diei data confectæ fuissent, prout superiùs enarratur, quódque præsentes literæ ad probandum plenè approbationem, innovationem, decreta, declarationes, novam concessionem, statutum, mandatum, & voluntatem Pauli Prædecessoris hujusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Executorésque deputat.

§. 9. Quocircà universis & singulis Venerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitanarum & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac modernis, & pro tempore existentibus causarum Cameræ Apostolicæ Auditori, & nostro in Alma Urbe, & illius districtu Vicario, ac eorundem Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis, seu Officialibus in spiritualibus generalibus, per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcunque, ubi, & quando opus fuerit, ac pro parte illorum, aut alicujus eorum, quos ipsæ literæ concernunt, & concernent, solemniter publicantes, eisque & eorum cuilibet in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, omnes & singulos, quos præsentes literæ quomodolibet concernunt, & concernent, ut præfertur, illis, & in eis contentis quibuscunque pacificè frui & gaudere. Non permittentes eorum aliquem desuper per locorum Ordinarios, seu alios quoscunque quomodolibet indebitè molestari, perturbari, & inquietari, contradictores quoslibet & rebelles, per prædictas, & quascunque alias sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias illorum arbitrio moderandas, & applicandas pœnas, aliáque opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, ac censuras, & pœnas prædictas legitimis super iis habendis servatis processibus, etiam iteratis vicibus, aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulas derogatorias addit.

§. 10. Non obstantibus omnibus suprà dictis, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facien-

tes ple-

tes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergò &c.

D P. A. I. 22. Februar. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo, octavo Kalend. Martii, Pontificatus nostri Anno primo.

II. Jurisdictio Vicarii Papæ, in causis Hebræorum de Urbe.

Hæc Jurisdictio quoad Hebræos bancherios data posteà fuit Camerario Papæ, ut infrà in Const. 65. Clement. Septimo. In conferendis, folio 100. quoad alios Hebræos declarata est novissimè à Paulo V. in sua Constit. 71. Universi. §. 7. Tom. 3. Quo verò ad Hebræos debitores Mercatoribus artis lanæ, coràm Consulibus dictæ artis conveniri posse voluit Sixtus V. in sua Const. 14. Cùm aliàs, Tom. 2.

Edita A. D.

JULIUS PAPA III. *Motu proprio, &c.*

Causæ Constitutionis. CUm, sicut accepimus, universitatem Hebræorum Urbis, & homines illius particulares, contrà omnem juris ordinem, ac Bullas, & privilegia dilecto fratri nostro Philippo Archinto, Salutiarum Episcopo, nostræ Urbis, ac illius districtus Vicario generali, in præfatos Hebræos privativæ jurisdictionis, per fœl. rec. Paulum Papam III. Prædecessorem nostrum, concessa, & per nos confirmata, diversimodè sine jurisdictione, & de facto coràm aliis Tribunalibus, tàm per universitates, quàm particulares, plerumque ex officio curiæ, & ad querelam, ac petitionem, vel Hebræorum, seu Christianorum qui respectivè molestantur, inquietantur, perturbantur, quo fit, ut justitia non solùm circà civiles, verùm etiam criminales causas suum debitum non sortiantur effectum, & jurisdictio ejusdem Vicarii ab aliis indebitè usurpetur, cùm activè & passivè præfati Hebræi jurisdictioni dicti Vicarii Urbis subjiciantur.

Confirmatio facultatum Vicario concessarum circà causas Judæorum. §. 1. Idcircò volentes, sicut ordo juris, & æquitatis suadet, ut dicta jurisdictio Hebræorum sit ejusdem Vicarii, & ab aliis præter mentem nostram non usurpetur, Motu simili, & ex certa nostra scientia, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, dictas Bullas, & privilegia, sic, ut permittitur, prædicto fratri nostro Philippo Vicario in Hebræos concessa, activè & passivè inter ipsos, inter alios passivè tantùm, confirmamus, & approbamus, ac roboris firmitatem, quatenùs opus sit, adjicimus.

Inhibitio Judicibus Urbis, ne in causis Judæorum se intromittant. §. 2. Mandantes nunc, & pro tempore existentibus Almæ Urbis Gubernatori, Auditori Cameræ, Senatori, Cameræ Apostolicæ Præsidentibus, & Clericis, omnibúsque aliis Urbis Judicibus, tàm ordinariis quàm delegatis, quacunque jurisdictione, & auctoricate fungentibus, & functuris, ne in causis Hebræorum tàm Universitatis, quàm particularium, Civilibus, & criminalibus, ac mixtis, se de cætero intromittant, imò illas ad eundem Vicarium nostrum juxtà formam dictarum facultatum, ac privilegiorum remittant, inhibitionésque, ac significationes per alios, quàm à dicto Vicario à præfatis Hebræis obtentas, & in posterùm obtinendas, per præsentes annullamus, ac pro nullis haberi volumus, & mandamus.

Clausulæ derogatoriæ. §. 3. Non obstantibus facultatibus, ac privilegiis, & Bullis, ac literis Apostolicis, seu motibus propriis per quoscunque Romanos Pontifices, Prædecessores nostros, ac nos dictis Gubernatori, Auditori Cameræ, Senatori, Præsidentibus, & Clericis Cameræ Apostolicæ, omnibúsque aliis, tàm delegatis, quàm ordinariis Judicibus circà jurisdictionem concessis, cæterisque contrariis, non obstantibus quibuscunque.

Facultates Vicarii pro observatione istius Constit. §. 4. Cum facultate præfatis Gubernarori, Auditori Cameræ, Senatori, Clericis, & Præsidentibus Cameræ Apostolicæ, ac omnibus aliis Urbis nostræ Judicibus, universitati prædictæ, ac particularibus illius hominibus, & personis, Barisello, ac omnibus aliis Urbis executoribus, & subexecutoribus, sub pœnis pecuniariis, & censuris Ecclesiasticis imponendis, & applicandis, inhibendi, illásque in eventum contraventionis, tàm per dictos Judices, quàm executores, & Justitiæ ministros, ac quoscunque alios incurrisse, declarandi, aggravandi, interdicendi, auxiliúmque brachii sæcularis invocandi, cæteráque omnia & singula in præmissis, & præmissorum quolibet faciendi, dicendi, gerendi, exercendi, & plenariè exequendi.

§. 5. Ac quidquid secùs factum, seu innovatum, vel attentatum per dictos Judices & quoscunque fuerit, irritum, & inane decernentes, cum clausulis necessariis, & opportunis. Decretum irritans.

Placet. I. Papæ subscriptio.

III. Innovatio, & nova concessio privilegiorum Cardinalis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarii, & signanter circà ejus interventum in Camera Apostolicæ, dum agitur de contractibus ejus Consanguineorum, & circà expeditiones à Clericis dictæ Cameræ, sub ipsius nomine, & sigillo signandas.

Quoad primam partem, vide Pii IV. Const. 55. Romanus. fol. 79. Tom. 2. quam tamen huic derogare non puto, cùm specificè de Camerario non loquatur. Et quoad ultimam partem, habes confirmationem, & extensionem Gregorii XIII. in ejus Const. 96. Tom. 2. Quæ à Romanis, ubi notabo. Et de jurisdictione Camerarii attende Clementis VIII. Constitut. 65. In conferendis, fol. 100. Tom. 3.

Edita A. D. 1550.

JULIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilecto filio Guidoni Ascanio, S. Eustachii Card. nostro, & S. R. E. Camerario, salutem & Apostol. benedictionem.*

Causa Constitutionis. §. 1. LIcèt ea, quæ à Sede Apostolica emanasse dignoscuntur, plenam roboris firmitatem obtineant, nonnunquàm tamen Romanus Pontifex illa præsertim S. R. E. Cardinalibus concessa, libenter approbat, & innovat, ut juxtà ipsius Pontificis intentionem suum debitum, (ut par est) consequantur effectum, firmitérque observentur ab omnibus.

Paulus III. (cujus Bulla hic non habetur) officium Camerariatus Sedis Apost. Guidoni Ascanio Cardinali S. Eustachii contulit. §. 2. Dudum siquidem fœl. record. Paulus Papa III. Prædecessor noster, officium Camerariatus nostri tunc sui, & ejusdem Ecclesiæ, quod bonæ mem. Augustinus tituli St. Appollinaris Presbyter Cardinalis, suus, & ejusdem S. R. E. Camerarius (dum viveret, obtinebat, & exercebat, per obitum ejusdem Augustini Cardinalis, & Camerarii, qui apud Sedem prædictam debitum naturæ persolverat, vacans cum omnibus, & singulis illius honoribus, oneribus, juribus, & emolumentis consuetis, tibi, qui ejusdem Prædecessoris secundùm carnem nepos existebas, per te, quoad viveres, tenendum, & exercendum, Motu proprio, & de fratrum suorum consilio concessit, & assignavit, ac te in locum dicti Augustini Cardinalis, quoad hujusmodi effectum substituit, & subrogavit. Necnon te, suum, & dictæ Ecclesiæ Camerarium fecit, constituit, & deputavit.

Jurisdictionémque, & proventus hic enunciatos dedit. Quoad jurisdictionem attende Clement. citat. in rubr. §. 3. Tibique, suo, & prædictæ Ecclesiæ nomine Cameræ Apostolicæ Præsidenti, omnes, & singulos fructus, redditus, & proventus, ad ipsum, & prædictam Ecclesiam pertinentes, ad Cameram ipsam pervenire faciendi, & de illis debita ejusdem Cameræ solvendi, Officiales quoscunque in Civitatibus, Terris, & locis jurisdictionis temporalis præfatæ Ecclesiæ deputandi, & ab eorum officiis, cùm expediens fuerit, amovendi, & alios eorum loco subrogandi, Gentes armigeras, suo & dictæ Ecclesiæ statui fideles, & devotas conducendi, & illis convenientia, de ejusdem Cameræ proventibus promittendi, & promissa solvendi, & generaliter omnia, & singula, quæ in jurisdictionibus, & aliis quibuscunque negotiis, & causis ad ipsum Camerariatus officium de jure, vel de consue-

tudine, quomodolibet pertinebant, & quæ præfatæ Ecclesiæ Camerarii facere, emendare, ordinare, administrare, & exequi soliti erant, faciendi, emendandi, administrandi, & exequendi, plenam & liberam concessit facultatem.

Ad decretum Julii II. editum contrà Ministros, & Clericos Cameræ in ejus contractibus participantes confirmavit, ut suprà in ejus constit. 18. Alia.fol.498.

§. 4. Et deindè, cùm statutum, & ordinationem piæ mem. Julii Papæ II. etiam Prædecessoris nostri disponentia, quòd Præsidentes, & Clerici Cameræ Apostolicæ, & quæcunque persona in dicta Camera, & loco Camerali intervenientes, etiamsi Episcopali, Archiepiscopali, aut majori dignitate fulgerent, Dohanas, Thesaurarias, & alios introitus, & res ad dictam Cameram spectantes, per se, vel alium, seu alios, in toto, vel in parte conducere, aut cum illorum Conductoribus ipsi quomodolibet participare non possent, ac eisdem Præsidentibus, Clericis, & personis, sub excommunicationis latæ sententiæ, & privationis quorumcunque officiorum per ipsos obtentorum pœnis, ipso facto incurrendis, ne contrà præmissa quomodolibet venire præsumerent, inhibendo, innovasset, & approbasset.

Illúdque extendit an intervenientes in Camera, dum agitur de contractibus suorum affinium vel consanguineorum.

§. 5. Ac statutum, & decretum hujusmodi, ad hoc, ut Clerici, Præsidentes, & personæ præfatæ, quorum consanguinei, & affines dictas Dohanas, Thesaurarias, Salarias, & Introitus conducebant, seu conducere volebant in eisdem Camera, & loco Camerali, de locationibus ipsis, & negotiis illas concernentibus discuterent, aut tractarent, intervenire non possent per ejus literas extendisset, & ampliasset.

Sed idem Paulus III. (cujus constit. hic non habetur) Cardinalem Camerarium non ligare declaravit. Ad hoc vide quod dixi in rubric.

§. 6. Quòd Julii Prædecessoris, ac suis literis hujusmodi non obstantibus, etiam in futurum locationibus, & aliis præmissis, absque alicujus pœnæ, seu censuræ incursu, interesse liberè & licitè valeres, statuit, decrevit, & declaravit. Quódque sub statuto, & ordinatione Julii Prædecessoris hujusmodi, ac literis suis præfatis nullatenùs comprehensus, sed ab illis prorsùs exceptus esses, & esse censereris, prout ex tunc te excepit, in omnibus, & per omnia, perindè ac si statutum, & ordinatio, ac literæ suæ hujusmodi, quoad te nullatenùs emanassent, decrevit.

Omnésque Judices ditionis Ecclesiasticæ mandatis Camerarii subjecit, ut suprà in ejus Constit. 41. Romani,

Hoc idem habes in Bulla Clement. VIII. citat. in rubr.

§. 7. Ac successivè, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, tàm Almæ Urbis Gubernator, Auditor Cameræ, Vicarius, Judices ordinarii, quàm alii quicunque Rom. Curiæ, ac ditionis ejusdem Romanæ Ecclesiæ tibi, tuisque ordinationibus, & mandatis, perindè, ac si ab eo, vel Romano Pontifice pro tempore existente emanassent, omninò parere deberent, & adversùs illa directè, vel indirectè modo aliquo venire nullatenùs possent, voluit, & ordinavit, ac tunc, & pro tempore existentibus ejusdem Almæ Urbis Gubernatori, Auditori Cameræ, Vicario, & aliis Judicibus præfatis, sub excommunicationis, & privationis officiorum, & beneficiorum per eos pro tempore obtentorum, necnon aliis arbitrio suo, ipso facto, si secùs agerent, incurrendis pœnis, ne contrà præmissa, modo aliquo venire, aut facere, vel attentare auderent, seu præsumerent, inhibuit. Ac tibi, ut pro præmissorum observatione, executione, vel implemento, omnibus & singulis prædictis, & quibus opus esset, præciperes, mandares, & inhiberes, illósque citares, cogeres, & compelleres, ac contrà eos manu Regia, & aliàs, prout tibi videretur, procederes, cæteráque alia in præmissis, & circà ea necessaria, quomodolibet opportuna faceres, & exequereris, mandavit, tibíque ultrà tuam potestatem, auctoritatem in præmissis, plenissimam licentiam, & facultatem concessit.

Facultates & privilegia omnia aliis Camerariis quomodolibet concessa, innovavit.

§. 8. Necnon etiam omnia & singula privilegia, jura, jurisdictiones, potestates, auctoritates, facultates, literas, & indulta, retroactis temporibus, Camerariis dictæ Ecclesiæ, qui eatenùs fuerunt, & Camerariatus officio hujusmodi per quoscunque Romanos Pontifices, Prædecessores suos, ac ipsum, & Sedem prædictam, etiam super concedendis salvis conductibus, & fidantiis, causis Civilibus, criminalibus, & mixtis, necnon moratoriis, dilationibus, securitatibus, & quibusvis aliis securitatibus, vel aliàs quomodolibet concessa, confirmata, & innovata, quorum omnium tenores, causas, & effectus pro sufficienter expressis haberi voluit, etiamsi majora expressis, approbavit, & confirmavit, ac ea omnia tibi de novo concessit, supplendo omnes, & singulos, tàm juris quàm facti defectus, si qui forsan intervenissent in eisdem, ac illa perpetuæ firmitatis robur obtinere, inviolabiliter observari, ac tibi tuísque in dicto Camerariatus officio successoribus suffragari, ac eos præmissis omnibus, & singulis, uti, frui, potiri, & gaudere debere, nec desuper per quoscunque, tàm Apostolica, quàm ordinaria, & mixta auctoritate fungentes, Judices, & personas, etiam dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales impediri, aut molestari posse decrevit.

Expeditiones Camerales omnes, à Clericis sub nomine Camerarii expediri jussit. Hoc approbavit, &, ni fallor, ampliavit Gregor. XIII. cit. in rubr. T. 2.

§. 9. Et insuper considerando, quòd cura Jurium, & rerum Cameræ Apostolicæ Camerario pro tempore existenti erat commissa, ipseque Camerarius suum, & Romani Pontificis pro tempore existentis vivæ vocis oraculum habebat, suámque, & dicti Pontificis personam in his repræsentabat, & propterea non conveniebat, ut res camerales ... per Decanum, & Clericos dictæ Cameræ, qui, quidquid in dicta Camera agebant, nomine ejusdem Camerarii agebant, expedirentur, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, Decanus, & Clerici Cameræ hujusmodi, expeditiones aliquas Camerales, gratiam vel justitiam concernentes, seu mixtas, aut ab illis dependentes, aliàs, quàm sub nomine Camerarii, ac sigillo penès ipsum Camerarium existente, facere, & expedire nequirent, & si aliter fierent, ex libris cassari, & deleri deberent statuit, & ordinavit, & ex tunc illas cassavit, & annullavit, & viribus evacuavit, ac pro penitùs infectis haberi voluit, inhibendo Decano, & Clericis prædictis, sub excommunicationis latæ sententiæ, & privationis officiorum, & beneficiorum per eos pro tempore obtentorum, aliisque arbitrio suo pœnis ipso facto, si secùs agerent, incurrendis, ne præmissis contravenire, aut contrà eorum tenores quovis modo fieri, vel attentare auderent, seu præsumerent, ac irritum, & inane, si secùs facere contingeret, decrevit. Ac tibi mandavit, ut pro præmissorum observatione, executione, & implemento, omnibus & singulis prædictis, & quibus opus esset, præciperes, & mandares, illísque inhiberes, ac eos citares, rogares, & compelleres, ac manu Regia, & aliàs, prout tibi videretur, contrà eos procederes, cæteráque alia faceres, & exequereris, quæ in præmissis, & circà ea, necessaria, seu quomodolibet opportuna essent, & tibi viderentur. Ac etiam tibi ultrà tuam potestatem, & auctoritatem in præmissis, plenissimam licentiam & facultatem concessit, prout in ejusdem Pauli Prædecessoris, tàm sub plumbo, quàm in forma Brevis desuper confectis literis pleniùs continetur.

Hic modò Pontifex dictas concessiones Pauli III. confirmat & innovat. Tu vide notata hic in rubr.

§. 10. Nos circumspectionem tuam, quam Divina Clementia magnis illustravit gratiarum muneribus non minoribus, quàm dictus Paulus Prædecessor prosequebatur favoribus, & gratiarum prærogativis, prosequi volentes, ac singularum & aliarum quarumcunque literarum & concessionum tibi, & aliis ejusdem Ecclesiæ Camerariis Prædecessoribus tuis quomodolibet concessarum, & factarum, veriores tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, non ad tuam vel alterius, pro te nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, concessionem, assignationem, substitutionem, subrogationem, constitutionem, deputationem, statutum, decreta, declarationem, voluntatem, ordinationes, inhibitiones, mandata, approbationem, confirmationem, cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, & decretis, literas prædictas auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & confirmamus,

& inno-

& innovamus. Et nihilominùs tibi, potiori pro cautela, concessiones, assignationes, substitutionem, subrogationem, constitutionem, deputationem, statuta, decreta, declarationem, voluntatem, ordinationem, inhibitiones, mandata, approbationem, & confirmationem præfatas, modo, & forma præmissis de novo concedimus, & respectivè facimus, statuimus, decernimus, declaramus, volumus, ordinamus, inhibemus, mandamus, approbamus, & confirmamus.

Clericósque sigillo Camerarii uti debere præcipit.

§. 11. Ac etiam tibi, quòd sigillum hujusmodi officii Camerariatus, solus, & insolidum absque eo quod Clerici, & Præsidentes, seu Decanus Cameræ hujusmodi, aliquod aliud sigillum penès se, vel eorum aliquem, retinere possint, aut debeant, retinere possis, & valeas concedimus, & indulgemus.

Clausulas præservativas hujus bulla apponit.

§. 12. Præmissaque omnia, & singula, sub quibusvis reformationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, ac Cancellariæ Apostolicæ regulis, per nos editis, & in futurum quomodolibet edendis nullatenùs comprehensa, vel revocata esse, aut posse decernimus, & quotiescumque comprehensa, vel revocata viderentur, illa totiens in pristinum statum restituta, & de novo concessa, etiam ex nunc, prout ex tunc fuisse, & esse. Téque super præmissis, & illorum occasione, à nobis, seu successoribus, vel aliis quibuscumque molestari, inquietari, vel perturbari nullatenùs posse, neque debere, ac præsentes ad earumdem præmissorum, omnium, & singulorum probationem, verificationémque, in judicio, & extrà sufficere, nec ad id probationis alterius adminiculum requiri, nec contrarium probari, vel ullam probationem recipi, seu admitti, ac de subreptionis, obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis, vel alio forsan majori defectu, aut alio quovis prætextu, notari, seu impugnari, aut in aliquo alterari nullatenùs posse, sicque per quoscumque quavis auctoritate fungentes Judices, & personas sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & interpretari atque decidi debere, irritum quoque, & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus, & declaramus, ac statuimus, & ordinamus, supplentes omnes, & singulos tàm juris quàm facti, ac omissionis cujuscumque solemnitatis: & consensus etiam substantiales defectus etiam hic forsan de necessitate exprimendos, si qui forsan intervenerint in eisdem.

Executores ejusdem deputat.

§. 13. Quocircà venerabilibus fratribus nostris, Cesenaten. & Imolen. Episcopis, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenùs ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, tibi, & aliis quorum intererit, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, ac præmissa, omnia, & singula ubi, & quoties expedierit, fueríntque desuper requisiti solemniter publicantes, non permittant vos contrà præmissa per quoscumque Cameræ Apostolicæ Clericos, aut Præsidentes, Advocatos, & Procuratores Fiscales, aut alias quasvis personas, quavis auctoritate fungentes, directè, vel indirectè, quomodolibet impediri, seu molestari. Contradictores, molestatores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis, servatis processibus, censuras, ac pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Contrariis omnibus derogat.

§. 14. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon de jure quæsito non tollendo, ac aliis Cancellariæ Apostolicæ regulis editis, & edendis, ac privilegiis, indultis, & literis Apostolicis quibusvis, ac sub quibuscumque tenoribus, & formis etiam motu simili concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus, illorum omnium formas, & tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresè, motu, & scientia similibus, derogamus, necnon omnibus illis, quæ dictus Paulus prædecessor in ejus literis prædictis voluit non obstare, cæterísque contrariis quibuscumque. Aut si Clericis, Præsidentibus, & aliis personis prædictis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1550. 8. Kal. Martii, Pont. nostri Anno 1. — Dat. P. A. 1. die 22. Febr.

IV.

Jurisdictio, & potestas Gubernatoris utriusque Burgi Almæ Urbis, & generalis Capitanei Custodiæ Romani Pontificis.

Judex istius Gubernatoris in causis criminalibus citato Fisco Rev. Cam. Apostolicæ, & in civilibus, præterquàm obligationum in forma Cameræ, mercedum, & miserabilium personarum, procedere potest. ex Bulla 58. Pii IV. Cum ab ipso, Tom. 2. fol. 85.

Ad hanc Jurisdictionem attende, const. 71. Pauli V. in §. 10. 11. & 12. Tom. 3.

JULIUS PAPA III.

Edita A. D. 1550.

Dilecte fili! Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Deputatio Ascanii de Cornea in Gubernatorem Burgi S. Petri, & Capitaneum Custodiæ Sanctissimi.

AD fidei constantiam, & animi magnitudinem, cæterásque virtutum dotes, qui in nostro, & Sedis Apostolicæ fulgere dignosceris, nostræ considerationis intuitum extendentes, & propterea volentes te, qui secundùm carnem noster nepos existis, condignis favoribus, & gratiis sublimare. Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine te militum Custodiæ corporis nostri, tàm peditum quàm equitum Capitaneum generalem, cum omnibus, & singulis honoribus, oneribus, provisionibus, stipendiis, emolumentis, privilegiis, prærogativis, juribus, pertinentiis, facultatibus, & jurisdictionibus ad Capitaneatus hujusmodi officium quomodolibet de jure aut ex speciali gratia, tibi etiam præsentium vigore facta spectantibus, & pertinentibus, auctoritate Apostolica, tenore præsentium facimus, constituimus, & deputamus.

Facultates ejusdem cognoscendi causas civiles, & criminales in prima instantia habitatorum Burgi privative quoad alios Judices. Tu vide Bullam Pii IV. cit. in rubr.

§. 1. Necnon tibi per te ipsum, vel alium, seu alios, aut Judicem, seu Judices, per te pro tempore deputatos, vel deputandos, omnimodam in temporalibus civilem, & criminalem jurisdictionem, ordinariam, seu etiam delegatam, ac merum & mixtum imperium, gladiique potestatem, etiam Sede vacante duraturam, in dilectos filios incolas, & habitatores utriusque Burgi nostri S. Petri, citato priùs in causis criminalibus pro tempore existente jurisdictionis nostræ hujusmodi Burgi Procuratore Fiscali. Ita tamen, quòd nullus deinceps ex quibusvis Almæ Urbis nostræ Judicibus, tàm ordinariis, quàm extraordinariis, aliquàm superioritatem, aut superintendentiam, in te aut Curiam ipsius Burgi, seu pro tempore per te deputatos, & deputandos illius Judices, Notarios, Barisellos, executores, subexecutores, etiam prætextu facultatum, privilegiorum, & indultorum Apostolicorum, etiam per nos, aut prædecessores nostros, sub quibuscumque tenoribus, & formis, etiam Motu simili, quomodolibet hactenùs concessorum, habere, aut per se, vel executores suos, de quibusvis, tàm civilibus, quàm criminalibus dictæ Curiæ Burgi causis, in prima instantia pro tempore indecisis pendentibus, antè latam in eis definitivam sententiam, quovis alio quæsito colore, se intromittere.

§. 2. Aut

Executores cujuscumque Curiæ absque licentia Judicis, in Burgo non exequantur. Revocavit Pius IV. mox. cit.

§. 2. Aut Barisellus dictæ Curiæ, seu cujuscumque alterius Curiæ ejusdem Urbis executores pro tempore existentes, quodcumque mandatum executivum, per eosdem Judices contrà quascumque personas in ipso Burgo pro tempore habitantes, & degentes, aut illorum res, & bona quæcumque decretum, seu relaxatum, aut pro tempore decernendum, & relaxandum, sine tua, aut Judicis dictæ Curiæ Burgi pro tempore existentis expressa licentia, sive consensu exequi non possint.

Ibidem habitantes alibi non conveniantur. Tu vid. quod dixi in rubr.

§. 3. Nullúsque, nullavè, cujusvis status, gradus, & conditionis existat, incolas, & habitatores Burgi hujusmodi, seu in eo, & illius jurisdictione hospitantes, aut moram trahentes, convenire aut molestare, nec conveniri, vel molestari, neque ad aliud judicium, sive tribunal trahere, seu trahi facere, activè, vel passivè, ex quavis causa, aut actione, personali, reali, civili, criminali, aut mixta, durante prima instantia, præterquàm solùm, & dumtaxat in judicio, & coràm Judice dictæ Curiæ Burgi pro tempore existenti, sub pœnis contentis in Bannis in jurisdictione præfati Burgi publicatis, seu in futurum, quando opus fuerit, publicandis, audeat, vel præsumat, sed te jurisdictionem, & potestatem tuas prædictas, ab omni, & quacumque superioritate, auctoritate, seu gladii quacumque potestate majori, atque etiam à quocumque Urbis prædictæ Judice, seu Superiore sive Magistratu, & Commissario, cujuscumque auctoritatis, & in quocumque Tribunali, ac officio dictæ Urbis pro tempore existente, seu etiam quibuscumque Stratarum Magistratibus, & aliis judicibus, etiam Commissariis ipsius Urbis per nos pro tempore deputatis, præterquàm nostra, & Romani Pont. pro tempore existentis superioritate, auctoritate, seu potestate, liberam, immunem, & exemptam habeas. Ac eisdem, & quibuscumque aliis, quibus pro tempore opus fuerit, etiam sub sententiis, & censuris Ecclesiasticis, ac aliis etiam pecuniariis tuo, seu dictæ Curiæ Burgi Judicis arbitrio imponendis, moderandis, & applicandis, ne de præmissis causis, tàm civilibus quàm criminalibus in eadem prima instantia, donec sententia definitivam per præfatum Judicem Curiæ Burgi pro tempore existentem lata fuerit, quoquomodo se intromittant, seu in eis procedere, aut se intromittere quomodolibet audeant, seu præsumant, inhibendi, eámque in eos exercendi.

Facultas dicti Judicis civiliter, & criminaliter procedendi.

§. 4. Ac inter, & contrà ipsos, civiliter, & citato dictæ nostræ jurisdictionis Burgi Procuratore Fiscali criminaliter procedendi, ac jus dicendi, statuendi, & ordinandi, ipsósque & eorum quemlibet juxtà eorum demerita puniendi, & mulctandi, ac delinquentes, qui ex eorum culpa, & demeritis urgentibus ultimo supplicio, ac pœna capitali affici meruerint, condemnandi, & in eodem Burgo, seu illius jurisdictione & pertinentiis dictæ Curiæ morti standi faciendi, seu illis indulgendi, ac ipsos absolvendi, & liberandi.

Facultas d. Gubernatoris Judicem Procuratorem, Fiscalem, Notarios, & Barisellos Burgi deputandi.

§. 5. Necnon omnes, & singulos Judices, Procuratorem, Fiscalem, Notarios, Barisellos, & executores, ac subexecutores, quoscumque Commissarios, ipsius Curiæ Burgi, cum honoribus, oneribus, emolumentis, salariis, & aliis regalibus, sibi propterea debitis, & exhiberi solitis, & consuetis, ita quòd, tàm Judex Procurator Fiscalis, Notarius, Barisellus, & alii executores, & subexecutores, ac Commissarii eorum officia per loca quæcumque dicti Burgi liberè, & licitè, absque conditione, resistentia, oppositione quibuslibet sub prætextu locorum quomodolibet reservatorum, liberè, & licitè exercere possint, & debeant, ponendi, & deputandi.

Custodésque portarum Burgi eligendi. &c.

§. 6. Et insuper quoscumque, tàm Portanarios omnium & singularum portarum dicti Burgi Custodes, ad Capitaneatus officium hujusmodi spectantes, & pertinentes, quomodolibet ad tuum nutum amovibiles, quàm dictos ad Commissarios ad tui libitum & voluntatem ponendi etiam, atque revocandi, restituendi, & amovendi, ac quando & quoties tibi videbitur, alios illorum loco, cum honoribus, oneribus, & emolumentis solitis, & consuetis, ut præfertur, simul, & successivè substituendi, subrogandi, etiam deputandi.

Bannimentáque in Burgo publicandi, & cætera alia necessaria faciendi.

§. 7. Cæterùm tibi quæcumque banna, & alia desuper necessaria, & opportuna in ipso Burgo per quemcumque Tubicinem, aut Bannitorem, per te aut tuos officiales eligendum, publicandi, & publicari faciendi, ac omnia, & singula, tàm per te, quàm Judicem, Notarium, Barisellum, Commissarios, & alios officiales tuos prædictos per hactenùs deputatos nunc pro tempore existentes, ac quos pro tempore deputari contigerit, & quæ circà jurisdictionem dictæ Curiæ Burgi, & aliàs per eos, seu eorum quemlibet hactenùs facta, gesta, dicta, & exequuta fuerint, valida, & efficacia existant, vobísque & colligitantibus in Curia Burgi hujusmodi perindè valeant, & suffragentur, ac si præsentes literæ à die assumptionis nostræ ad summi Apostolatus apicem emanatæ extitissent, gratiámque præsentem tunc à nobis reportassent, cætera alia in præmissis, & circà ea necessaria, & quomodolibet opportuna, faciendi, gerendi, exercendi, & exequendi, seu fieri, & exequi faciendi, plenam, & liberam, ac omnimodam, merique & mixti Imperii ac etiam gladii potestatem, facultatem, auctoritatem concedimus, atque pariter indulgemus.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, Cameræque Apostolicæ, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, necnon Urbis generalibus, vel specialibus, ac etiam particularibus, & Cameræ prædictæ, decretis, contractibus, consuetudinibus, etiam ad immemorabili observatis, necnon etiam longissimi temporis præscriptionibus, privilegiis, quoque indultis, licentiis, concessionibus, & literis Apostolicis, etiam in forma brevis, quibusvis personis cujusvis dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis, existentibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, necnon etiam fortioribus clausulis, irritantibus quoque, & aliis decretis, & contractibus, cum eadem Camera super præmissis, necnon etiam quibusvis aliis pecuniis, etiam ipsius Cameræ Commissariis forsan celebratis, seu etiam per fœl. rec. Paulum Papam Tertium, seu alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, aut etiam per nos forsan, sub quibuscumque tenoribus, & formis, etiam pari motu, vel aliàs quomodolibet concessis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus innovatis, necnon cujusvis Tribunalis prædictæ Urbis, ac dilectorum filiorum supradictæ Cameræ Clericorum, significationibus, mandatis, & inhibitionibus, quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, ac illorum loco datis, & totis tenoribus, necnon nominibus, & cognominibus personarum hujusmodi specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, aut quævis alia expressio habenda, vel aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 22. Februarii 1550. Pontificatûs nostri Anno primo. D. P. A. 1. die 22. Febr.

V.

Indulta Curialium, & Incolarum Urbis disponendi de eorum bonis in Urbe, & ejus districtu existentibus, etiam ex fructibus bonorum Ecclesiasticorum acquisitis, & ad favorem incapacium. Et facultas proximiorum in illis succedendi ab intestato.

De hoc privilegio primum disposuit Six. IV. in const. 8. Et si universi. suprà fol. 399. Et tandem Paul. V. infrà in const. 18. In eminenti, ubi videas quæ tibi indicabo. in Tomo 3. fol. 226.

Edita A. D. 1550.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa Indultorum.

CUpientes, ut Alma Urbs nostra, in qua beatus Petrus Apostolorum Princeps, sibi, & suis in Christo Vicariatu successoribus Sedem constituit, & ad quam veluti communem omnium fidelium patriam frequens est hominum accessus, spiritualibus favoribus, & prærogativis decoretur, & qui illam pro tempore incolunt, seu Romanam Curiam sequuntur, tàm in iis quæ ad victum hominis pertinent, quàm in suorum dispositione bonorum, & post eorum obitum hæredes sui in eorumdem bonorum assecutione plena libertate fruantur, & Urbis decori, ac Curiæ prædictarum frequentiæ, necnon Urbem incolentium, & Curiam hujusmodi insequentium indemnitati consulere,

Facultas Curialium disponendi de eorum bonis in Urbe & districtu consistentibus.

§. 1. Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate, & ex certa scientia nostris, plurium Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, qui eamdem Urbem diversis gratiis, & privilegiis decorarunt, vestigiis inhærendo &c. statuimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus omnes, & singuli Urbis Incolæ, seu Curiam hujusmodi sequentes, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, præeminentiæ, vel conditionis existant, etiam si Cardinalatus honore, aut Patriarchali, Archiepiscopalis, Abbatiali, vel quavis alia, Ecclesiastica seu mundana dignitate præfulgeant, si eos in dicta Curia, seu ejus districtu decedere contigerit, de omnibus, & singulis eorum immobilibus, mobilibus, & se moventibus bonis, pecuniis, jocalibus, juribus, actionibus, & de rebus aliis in dicta Urbe, & ejus districtu pro tempore consistentibus, & per eos etiam ex fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumvis Ordinum Regularium quomodocumque, & qualitercumque qualificatorum, per eos etiam ex quibusvis concessionibus, & dispensationibus Apostolicis in titulum, vel commendam, aut administrationem, seu aliàs quomodolibet obtentorum, aut aliàs (licitè tamen) acquisitis, cujuscumque quantitatis, qualitatis, summæ, valoris, & prætii seu conditionis existant, etiam si talia sint, quæ sub generali verborum expressione non comprehendantur, sed speciali nota digna sint, tàm donatione inter vivos, & causa mortis quàm testamento, codicillis, fideicommissis, legatis, & quavis alia ultima voluntate in favorem consanguineorum, & affinium suorum, ac quarumvis aliarum personarum: etiam penitùs extranearum, ac de jurium incapacium seu aliàs prohibitarum, etiam divitum, potentium, ac natorum suorum illegitimorum seu spuriorum, ac Collegiorum, & Universitatum, Ecclesiarum, & piorum locorum, & non piorum disponere, ac in eis consanguineos, affines, & quasvis alias personas, ac natos etiam, ut præfertur, procreatos, necnon Collegia, Universitates, Ecclesias, & pia loca, hæredes particulares, & universales pro libito eorum voluntatis instituere liberè, & licitè valeant.

Successio hæredum in bonis Curialium exclusa Rev. Cam. Apost.

§. 2. Quódque si Urbis incolæ, aut Curiam hujusmodi sequentes ab intestato decesserint, eorum bona, pecuniæ, jocalia, jura, actiones, & res hujusmodi non ad nos, & pro tempore existentes Romanos Pontifices, aut Cameram Apostolicam, sed ad ipsorum pro tempore decedentium proximiores agnatos, & alios, qui eis, nisi beneficiati essent, de jure succedere deberent, aliàs juxta juris communis dispositionem liberè devolvantur, nec per Cameram præfatam, aut pro ea agentes, etiam prætextu, quòd hæredes præfati in Curia tunc non existant, aut quòd aliqui eisdem defunctis sanguine conjuncti in eadem Urbe non reperiantur, vel aliàs temere dilapidationis bonorum, pecuniarum, jocalium, & rerum hujusmodi occupari, aut inventariari possint, sed si hæredes præfati in Curia non fuerint, aut aliqui eisdem pro tempore defunctis sanguine conjuncti in Urbe non reperiantur, tunc, & eo casu, bona, & pecuniæ, ac alia hujusmodi per ad id pro tempore deputatos singularum rationum, quarum ipsi defuncti fuerint, apprehendantur, & juxtà juris formam inventarientur, & sub fideli custodia pro eisdem hæredibus conserventur.

Inhibitio contrà officiales R. C. Apost. inobedientes.

§. 3. Districtiùs inhibentes dilectis filiis moderno, & pro tempore existenti Camerario nostro & Clericis ejusdem Cameræ, Præsidentibus, ac aliis nostris, & Urbis, ac Curiæ prædictarum officialibus, necnon Ecclesiarum Monasteriorum, & beneficiorum prædictorum Prælatis, Capitulis, Conventibus, & Rectoribus, ac illa pro tempore obtinentibus quocumque nomine nuncupentur, ne de bonis, pecuniis, jocalibus, juribus, actionibus, & rebus per Episcopos pro tempore decedentes in dicta Urbe vel infrà ejus districtum, ut præfertur, pro tempore relictis se intromittere, aut illa petere, seu vendicare, vel hæredes, & successores decedentium personarum hujusmodi illorum occasione impetere, seu aliàs quomodolibet molestare præsumant. Ac decernentes ex nunc irritum, & inane si secus super iis à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Cameræ, necnon Ecclesiarum, & Monasteriorum prædictorum etiam in quibus beneficia hujusmodi fuerunt, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Cameræ, Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis, ac quibusvis aliis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere, vel in specie, quomodolibet etiam Motu proprio concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c. Si quis, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1550. 6. Idus Martii, Pont. nostri Anno 1.

D. P. An. 1. 19. Martii.

VI.

Absolutio omnium hæreticorum (præterquàm sub generali Inquisitione Regnorum Hispaniæ, & Portugalliæ comprehensorum) ad Catholicam fidem, & S. R. E. gremium redeuntium.

Ad hæc videri poterit, Bulla 8. Paul. III. Illius, suprà fol. 712.

Edita A. D. 1550.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ILlius qui misericors, & miserator existens, non solùm septies, sed etiam septuagies septies ignosci debere mandavit, vices, licèt immeriti gerentes in terris, etiam iis, qui à fide Christi aliquando aberrant, januam pietatis, & misericordiæ aperimus, ac pœnas, quas juris severitas in eos statuit, Apostolicæ Sedis clementia moderamur, ut aberrantes hujusmodi, dictæ Sedis benignitate allecti,

eorum

eorum erroribus abjuratis Catholicæ fidei zelum, & observantiam in eorum cordibus firmiùs recipiant, & si in eorum falsis opinionibus perseverare præsumpserint, in eo vehementiùs animadvertatur, quo obstinatiores se in erroribus suis præstiterint.

Multi ad fidem non redibant perhorrescentes publicam pœnitentiam.

§. 1. Sanè cùm sicut nuper accepimus, diversi fideles diabolica fraude decepti, se in diversas erroneas, & ab eadem fide alienas opiniones, paulatim deduci permiserint, & modo publicam pœnitentiam abhorrentes, & potiùs placida hujus sæculi quàm salutem animæ suæ sectantes, ne infamia aspergantur, ad ovile Christi redire differant.

Hic modò Pont. ad privatam pœnitentiam admittit.

§. 2. Nos animarum saluti, quantum cum Deo possumus consulere cupientes, Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera deliberatione, & certa scientia nostris, omnes, & singulos utriusque sexûs, tàm laicos, quàm clericos, seculares, & quorumvis Ordinum, & Militiarum Regulares, tàm milites quàm presbyteros, non tamen sub generali Inquisitione Hipaniæ, ac Portugalliæ Regnorum comprehensos, de præmissis culpabiles, cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis, aut præeminentiæ existant, etiam si Pontificali, aut alia quacumque, etiam majori, Ecclesiastica, vel mundana dignitate præfulgeant, qui intrà tres menses à die publicationis præsentium, modo, & forma infrascriptis faciendæ computandos, coram Inquisitoribus Civitatum, in quibus ipsi degunt, se personaliter exhibuerint, & suas hæreses coràm eis privatim abjuraverint, & se ad pœnitentiam privatam eis per dictos Inquisitores injungendam adimplendum paratos obtulerint, eámque postmodùm cum effectu adimpleverint, ab omnibus, & singulis eorum hæresibus, & à fide Christi Apostasiis, ac quibusvis aliis in eadem fide erroribus, quantumcumque gravibus, & enormibus, necnon excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque sententiis, censuris, & pœnis tàm Ecclesiasticis quàm temporalibus, etiam bonorum privativis, & corporis afflictivis, ac capitalibus ab jure, vel ab homine latis, & promulgatis (dummodò hactenùs inquisiti, aut in hæresim relapsi non fuerint) Apostolica auctoritate, tenore præsentium, in utroque foro penitùs, & omninò absolvimus, & liberamus, necnon cum eis super irregularitate per eos præmissorum occasione, etiam quia sic ligati forsan Missas, & alia divina officia, etiam forsan in contemptum clavium celebrarunt, aut illis aliàs sese immiscuerunt, contracta. Quódque ea, & aliis præmissis non obstantibus non promoti ad omnes, etiam sacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis tàm ipsi, quàm qui jam etiam post incursam hæresim promoti existunt, etiam in altaris ministerio ministrare.

Ipsósque & eorum successores ad honores restituit.

§. 3. Necnon tàm clerici, quàm laici, & utriusque sexûs personæ, eorúmque filii, nepotes, & descendentes ad gradus, honores, ordines, officia, & alia quæcumque assumi, illáque suscipere, & exercere liberè & licitè valeant, auctoritate, & tenore prædictis, de specialis dono gratiæ dispensamus, eísque pariter indulgemus. Necnon inhabilitatis, & infamiæ maculam, sive notam circà eos præmissorum occasione quomodolibet insurgentem, penitùs & omninò abolemus.

Impœnitentes autem, inquisitoribus nunciari præcipit.

§. 4. Quòd si forte culpabiles præfati infrà dictum terminum resipiscere, & ad cor reverti noluerint, seu distulerint, ad hoc ut eorum notitia haberi, ipsique debitis pœnis affici possint, Motu & deliberatione, ac scientia prædictis, omnes, & singulas utriusque sexûs personas etiam, ut præfertur, qualificatas, de aliquibus ex hæreticis, seu alias culpabilibus prædictis quomodolibet notitiam habentes, seu eos hæreticos esse, aut fuisse, scientes, dicta auctoritate tenore præsentium requirimus, & monemus, ac eis, & eorum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ, & sub incursus hæresis, ac omnibus contrà hæreticos de jure inflictis, & promulgatis, tàm Ecclesiasticis, quàm temporalibus sententiis, censuris, & pœnis districtè præcipiendo mandamus, quatenùs infrà spatium triginta dierum, terminum prædictum immediatè sequentium, quorum decem pro primo, & alios decem pro secundo, ac reliquos decem dies pro tertio, & peremptorio termino ac monitione canonica, eis, & eorum cuilibet iis scriptis assignamus, hæreticos, seu aliàs culpabiles prædictos, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis Civitatum suarum, si priùs, ut præfertur, aut aliàs absoluti non fuerint, denuntiare, & notificare debeant realiter, & cum effectu.

Et per Inquisitores generales eosdem impœnitentes appellatione remota coercere mandat.

§. 5. Et nihilominùs venerabili fratri Joh. Petro Episcopo Tusculan. Neapolitan. & dilectis filiis nostris Joanni A. Clementis de Burgos, ac Marcello S. Crucis in Hierusalem, Cervino, & Francisco S. Anastasiæ, tt. Sfondrato nuncupatis, presbyteris Cardinalibus, Inquisitoribus generalibus per Sedem Apostolicam deputatis, per Apostolica scripta, & pari motu mandamus, quatenùs ipsi per se, vel alium seu alios, eosdem requisitos & monitos, monitioni, & mandato nostris prædictis non parentes, quos hæresim, & alias sententias, censuras, & pœnas prædictas propter non paritionem hujusmodi incurrere contigerit, ex nunc prout ex tunc, & è contrà, hæreticos ac sententiis, censuris, & pœnis prædictis irretitos tamdiu publicè nuntient, & faciant ab aliis nuntiari, donec ipsi hæresim hujusmodi abjuraverint, & rehabilitationis gratiam obtinere meruerint, Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apost. non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Formam publicandi hanc Bullam præscribit.

§. 7. Cæterùm ut præmissa omnia ad eorum, quorum interest, notitiam deducantur, nullúsque de eis ignorantiam justè prætendere, aut se legitimè excusare possit, volumus, & dicta auctoritate Apostolica decernimus, quòd præsentes literæ per aliquos Curiæ nostræ Cursores, in Basilica principis Apostolorum de Urbe, & Ecclesia Lateranens. dùm inibi multitudo populi ad divina audienda congregari solet, plana, & clara voce legantur, & lectæ in earumdem Basilicæ, & Ecclesiæ valvis, ac in porta Cancellariæ Apostolicæ & in acie Campi Floræ, necnon in singularium Cathedralium, & Metropolitan. Ecclesiarum valvis affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu affixæ pendeant, & cùm inde amovebuntur, earum exempla in eisdem locis remaneant affixa. Quódque per lectionem, affixionem, & publicationem hujusmodi omnes, & singulæ personæ sub præsentibus comprehensæ post spatium trium mensium, & triginta dierum hujusmodi respectivè, ita sint obligatæ, & adstrictæ, ac si illæ eis coràm, & personaliter lectæ, & publicatæ essent.

Transumptis credi jubet.

§. 8. Et quòd earum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Formam abjurationis subnectit.

§. 9. Volumus autem, quòd de personali exhibitione, & privata abjuratione per dictos culpabiles, ut præfertur facienda, per scripturam manu propria ipsiusmet se exhibentis, & abjurantis, seu per publicum Notarium confectam, ac ipsius Inquisitoris, coràm quo exhibitio, & abjuratio hujusmodi fieri continget, manu subscripta, ita ut si ipsi culpabiles in eosdem, vel similes errores reinciderint, relapsi omninò esse censeantur, constare debeant, alias eædem præsentes, ac per eas dictis culpabilibus absolutio, & liberatio, ac dispensatio, & indultum concessa hujusmodi eis nullatenùs suffragentur.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. I. die 29. Nov.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1550. 3. Kal. Maji Pont. nostri Anno 1.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1550. *indictione* 8. *die verò* 5. *mensis Junii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Julii divina providentia Papæ III. Anno*

ejus

ejus primo, Retroscriptæ literæ Apostolicæ absolutionis, liberationis, & dispensationis ab hæresi, ac monitionis, & mandati palam publicè alta, & intelligibili voce in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, dum ibidem divina officia de manu celebrabantur, & magna populi multitudo congregata esset, de verbo ad verbum, per me Joannem Roillard. præfati Sanctissimi D. N. Papæ Cursorem lectæ, & deinde affixæ, & publicatæ fuerunt. Et successivè eadem die in Ecclesia S. Joannis Lateranensis, etiam de verbo ad verbum, hora vesperorum, per me eumdem Joannem Cursorem, lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt, & postmodùm eadem die affixæ, & publicatæ fuerunt in valvis, seu portis Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis in suprascriptis valvis, & locis per aliquod temporis spatium affixis, & deindè amotis copiam earumdem literarum in valvis, & locis suprascriptis affigendo, & dimittendo per nos eumdem. Joannem Roillard. clericum conjugatum Virdunen. Diœces. & Maturinum Menandi clericum Cenomanen. Diœces. prælibati Domini nostri Papæ Cursores.

Ita est Joannes Roillard. Cursor, subscript.
Ita est Maturinus Menandi Cursor.
Ita est Petrus Gomes Magist. Cursor.

VII. Fructus beneficiorum tempore obitus Beneficiatorum etiam Cardinalium inexacti ad successores in beneficiis, & non ad hæredes spectant, in locis in quibus non deputantur à R. Camera Apost. spoliorum Collectores; Et ornamenta Capellæ Cardinalis defuncti debentur eidem Cameræ, una cum pretio annuli.

Istud creditum Cameræ, certis aliis præfertur, ex dispositione Pii V. in const 15. Sanctissimus, fol. 208. Tom. 2.

Hæc Bulla quoad fructus beneficiorum Regni Neapolis declaratur à Sixto V. in constit. 90. Cum sicut. Tom. 2. Et de materia spoliorum plenè notabo in constit. 18. Pauli V. In eminenti. Tom. 3. fol. 226.

Edita A. D. 1550. & 1551.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Hæredes Beneficiatorum fructus tempore eorum obitus inexactos exigebant, debita autem, & legata eorumdem & pretium annuli Card. & ornamenta Capellæ, recusabant Cameræ Sedis Apostolicæ consignare.

Cùm, sicut nobis nuper innotuit, diversi diversorum Beneficiatorum etiam Episcoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium pro tempore decedentium hæredes, non solùm bona relicta spolia nuncupata, sic decedentium Beneficiatorum Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, ac etiam Cardinalium, verùm etiam fructus &c. Ecclesiasticos, ac pecunias, & res alias per ipsos Beneficiatos Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas, & alios Prælatos, ac etiam Cardinales ante eorum obitum non exactos, etiam si eorum solutionis dies ante obitum ipsorum non advenerit, sub eo forsan prætextu quòd pro tempore ante obitum hujusmodi decurso debebantur exigere, & quandoque solutionem debitorum per ipsos beneficiatos, & Cardinales dum viverent contractorum, & legatorum per eos in sua ultima voluntate etiam ad pias causas factorum subterfugere, ac hæredes Cardinalium hujusmodi paramenta, ac ornamenta Capellæ ipsorum Cardinalium, quæ jam tanto tempore quod ejus initii hominum memoria non habetur, Capellæ Apostolicæ, in qua Missæ Papales celebrantur, & ex qua pauperibus Prælatis ad Romanam Curiam pro tempore confluentibus, & paramenta Ecclesiasticarum quibus in processionibus, & aliis solemnitatibus per Romanos Pontifices fieri solitis in cedere possint, non habentibus subvenitur, devolvi consueverunt, occupare, ac solutionem quingentorum ducatorum auri de Camera, qui post obitum singulorum Cardinalium pro pretio annuli eis in eorum ad Cardinalatum assumptione adhiberi soliti, Cameræ Apost. persolvuntur, declinare contendant & satagant.

Hic ideo Pont. declarat, hæredes fructus inexactos exigere non posse, sed ad successores in benefic. spectare. Hoc 2. modis declaratur his infrà.

§. 1. Nos attendentes fructus &c. pecunias ac res alias occasione Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum Ecclesiasticorum pro tempore provenientes, licèt postquàm ad manus Beneficiatorum pervenerunt, & cum aliis ipsorum Beneficiatorum fructibus &c. pecuniis, & rebus commixti seu ipsis Beneficiatis incorporati, sunt non ulterius in Ecclesiasticis, sed potius ipsorum Beneficiatorum propriis, & ab eis acquisitis bonis judican. & propterea quodammodò pro sæcularibus, & profanis haberi, & de eis testandi aut aliàs disponen. facultas eisdem Beneficiatis per Sedem Apostolicam concedi consueverit, nihilominus donec in manibus eorum, qui illos tamquàm Ecclesiasticos, seu ex Ecclesiis, Monasteriis, beneficiis prædictis provenien. & pro talibus conservant, aut ut tales detinent, ipsique Beneficiati pecunias hujusmodi realiter non exegerint, & fructus &c. non perceperint, neque cum aliis eorum bonis commiscuerint & sibi incorporaverint semper ipsarum Ecclesiarum quarum ipsi Beneficiati sunt ac verè Ecclesiasticos esse, & censeri debere, & propterea juri non congruere, ut ipsi Beneficiati de rebus certis ipsarum Ecclesiarum quæ omni jure alienari prohibentur disponere, etiam in eorum ultima voluntate possint, nec ipsis Beneficiatis etiam Episcopis, Archiepiscopis, Patriarchis & aliis, ac Cardinalibus pro tempore defunctis, eorum hæredes, qui ut plurimum sunt laici, in præjudicium successorum Beneficiatorum fructus &c. ac res & pecunias inexactas hujusmodi, os bovi trituranti alligando exigant, & hæredes Cardinalium mala malis addendo, bona Capellæ Apostolicæ debita occupent, seu quod Cameræ, & creditoribus, ac legatariis debent, pro se retineant. Volentes in præmissis opportunè providere, motu simili &c. declaramus nostræ intentionis nunquam fuisse, nec esse, quod quivis quorumcumque Beneficiatorum etiam, ut præfertur, Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, etiam Cardinalium ubilibet, etiam in Romana Curia, aut districtu, pro tempore decedentium sive ex testamento, per ipsos Beneficiatos etiam vigore facultatum quarumcumque eis in specie vel in genere, etiam prætextu quorumcumque capitulorum, ac statutorum & ordinationum, etiam nostrorum, sub quibusvis tenoribus, & formis, ac aliàs quomodolibet concessorum condito, sive ab intestato hæredes, fructus &c. ac pecunias, & res alias per ipsos sic defunctos Beneficiatos, etiam Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas & alios Prælatos, ac Cardinales ante eorum obitum non exactos, etiamsi pro tempore ante obitum hujusmodi decurso debebantur, ac eorum solutionis dies Beneficiatis, & Cardinalibus viventibus advenerit, & per ipsos beneficiatos, & Cardinales non steterit quò minùs illos exegerint, quinimò omnem pro illorum exactione necessariam diligentiam, etiam judicialiter agendo fecerint, quoquomodo exigere, aut etiam spontè oblatos percipere.

Ornamentaque Capellæ ad R. Cameram spectare decernit.

§. 2. Aut cruces, candelabra, imagines, patenas, calices, & alia cujusvis sortis, tàm aurea quàm argentea vasa, & jocalia, ac quævis ornamenta, paramenta, & alia utensilia Capellæ singulorum Cardinalium pro tempore decedentium, cæteráque tàm ad ipsam Capella quàm ejus ministros circà altaris ministerium, & celebrationem Missæ pertinentia, pro se retinere, aut solutionem quingentorum ducatorum hujusmodi evitare possint, sed quòd de cætero perpetuis futuris temporibus fructus &c. ac pecuniæ, & res, ut præfertur, inexacti hujusmodi ad ipsorum sic defunctorum beneficiatorum, etiam Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum & aliorum Prælatorum, & Cardinalium in Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis prædictis successores, qui ex illis, quorum solutionis dies ante obitum Beneficiatorum hujusmodi advenerit, omnia ipsorum Beneficiatorum, etiam ut præfertur, Episcoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, etiam Cardinalium debita,

& ad pias causas facta legata, si aliunde ex aliis ipsorum Beneficiatorum bonis solvi non possint, solvere teneantur, liberè devenire & in posterum deveniant, ac per eos, & non hæredes prædictos exigi possent, & in posterum possint, necnon cruces, candelabra, imagines, patenas, calices, vasa, jocalia, ornamenta, paramenta, utensilia, & alia ad Capellam singulorum Cardinalium, & ejus ministros, ut præfertur, pertinentia, & ad eamdem Capellam Apostolicam pertinerent, & spectarent, ac in posterum pertineant, & spectent, & per agentes pro ea, realiter, & cum effectu capi, & apprehendi possent, & deberent, ac in posterum possint, & debeant. Ac hæredes Cardinalium tàm hactenùs defunctorum, quàm pro tempore decedentium quingentos ducatos hujusmodi eidem Cameræ persolvere tenerentur, & in posterum teneantur. Et propterea successores in Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis hujusmodi fructus &c. ac pecunias, & res per eorum antecessores non exactos, liberè & licitè percipere, exigere, & levare, ac solutis, si aliunde unde solvant non erit, ut præfertur, debitis, & legatis prædictis, quod residuum fuerit, in suos usus, & utilitatem convertere. Necnon agentes pro Capella Apostolica, cruces, candelabra, imagines, patenas, calices, vasa, jocalia, ornamenta, paramenta, utensilia, & alia prædicta propria auctoritate liberè capere, & apprehendere posse. Ac hæredes Cardinalium, tàm hactenùs defunctorum, quàm aliorum pro tempore decedentium, ad cruces, candelabra, & alia prædicta agen. pro dicta Capella Apostolica, realiter, & cum effectu consignandum. Et eosdem quingentos ducatos agentibus pro eadem Camera, ut præfertur, solvendum teneri, & obligatos esse, ac ad id omnibus, juris, & facti remediis, cogi, & compelli posse.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque in præmissis, omnibus, & singulis casibus ad præsens occurren. seu penden. per quoscumque, &c. in quavis causa, & instan. sublata &c. judicari, & definiri debere, ac irritum &c. decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutis, &c. privilegiis, quoque indultis, ac testandi, & aliàs de dictis rebus, & bonis disponendi facultatibus, capitulis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam per modum statuti, & ordinationis perpetuorum, Motu proprio &c. aut aliàs quomodolibet etiam per nos ac dictam Sedem concessis, initis, & emanatis, quibus omnibus, etiam si de illis &c. eorum tenores &c. hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Limitatio quoad fructus exactos.

§. 5. Volumus autem, hæredes ipsorum beneficiatorum, qui jam ante præsentium publicationem pecunias, ac fructus per ipsos beneficiatos exactos hujusmodi exegerint, per successores in beneficiis hujusmodi amplius præsentium vigore molestari non posse.

Jussio publicandi.

§. 6. Necnon præsentes in Cancellaria Apostolica, ut moris est, publicari, & in illis quinterno inter alias constitutiones perpetuas ad perpetuam rei memoriam describi.

Papæ subsc.

Placet Motu proprio. I.

Publ. P.A. I. die 26. Jan.

Lecta & publicata fuit suprascripta regula, constitutio, & ordinatio Romæ, in Cancellaria Apost. Anno Incarnationis Dominicæ 1550. die vero 26. mensis Junii Pontificatus prædicti Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Julii divina providentia Papæ III. Anno primo.

Prima declaratio dictæ constitutionis.

Edita A. D. 1550.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Refertur constit. præced.

DUdum ex certis tunc expressis rationabilibus causis perquamdam constitutionem nostram perpetuò duraturam, inter alia Motu simili decraravimus &c. ut sup.

Causa hujus declaratioˉni.

§. 1. Cùm autem sicut plurium fide dignorum relatione nobis nuper innotuit, constitutioni nostræ prædictæ per Beneficiatos, ac hæredes prædictos diversæ fraudes fieri possint, per Beneficiatos videlicet fructus &c. ac pecunias & res alias, ut præfertur, non exactos, legatis per eos in extremo eorum vitæ, & dùm ulterius vivere desperant, ad pias causas pro tempore factis absorbendo, per hæredes verò diversa debita jam extincta, & de quorum extinctione successores in Beneficiis informati esse non possunt, pro validis, & veris supponendo, sicque successores præfatos fructibus &c. ac pecuniis, & rebus aliis non exactis frustrando in animarum suarum periculum & successorum prædictorum detrimentum non modicum.

Declaratio prædictæ constit. circa legata, & debita.

§. 2. Nos fraudibus hujusmodi occurrere, & ne verbis & non rebus legem imposuisse videamur, providere volentes, Motu simili &c. constitutionem nostram prædictam, solùm legata, quæ per ipsos Beneficiatos etiam Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas, Prælatos & Cardinales, dum in sanitate constituti extiterint, ad pias causas facta fuerint, & debita, quæ occasione Beneficiorum ad quæ fructus &c. ac pecuniæ, & res inexacti hujusmodi pertinuerint, contracta extiterint, de quibus successores in beneficiis informationem verisimiliter habere possunt, & debent, comprehendere, & in eis tantùm intelligi debere, ac successores præfatos ad aliorum quàm, ut præfertur ad pias causas factorum legatorum, & occasione ipsorum beneficiorum contractorum debitorum solutionem minimè teneri, nec ad id etiam vigore constitutionis nostræ prædictæ cogi aut compelli posse.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque in omnibus & singulis, etiam ad præsens occurrentibus seu pendentibus casibus per quoscúmque &c. in quavis causa, & instan. sublata &c. judicari, & definiri debere, ac irritum, &c. decernimus, & declaramus.

Contrariis derogat.

§. 4. Non obstantibus omnibus quæ in dicta constitutione nostra voluimus non obstare.

Jussio publican.

§. 5. Decernentes, præsentes in dicta Cancellaria, ut præfertur, publicari, & describi debere.

Papæ subsc.

Placet & ita Motu proprio decernimus, & declaramus. I.

Publ. p. A. I. die 4. Aug.

Lecta, & publicata fuit suprascripta Regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno incarnationis Dominicæ 1550. die vero 4. mensis Augusti Pontificatus prælibati S. D. N. D. Julii divina providentia Papæ III. Anno 1.

Sequitur secunda declaratio dictæ constitutionis.

Edita An. D. 1551.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Causa istius declarationis.

§. 1. Cùm autem, sicut nobis nuper innotuit, licèt nos per constitutionem nostram prædictam, solùm Ecclesiis Monasteriis, & beneficiis in locis in quibus Collectores fructuum, & proventuum Cameræ Apost. debitorum deputari, seu esse non consueverant, consistentibus, & circà quæ jus commune servari debet, providere intellexerimus, nihilominus diversæ personæ eamdem constitutionem nostram ad Ecclesias, Monasteria, & beneficia, etiam in locis in quibus Collectores hujusmodi deputari, seu esse consueverunt, consistentia, & in quibus diversæ consuetudines diversaque particularia jura, seu privilegia vigent, trahere, & extendere conentur contra mentem & intentionem nostras, ac in fraudem & detrimentum quam plurium.

§. 2. Nos

(eclaratio quòd dicta onst. non se ttendit ad eneficia locorum in ibus Collectores à amer. deputantur.)

§. 2. Nos fraudibus, & detrimentis hujusmodi occurrere, ac mentem, & intentionem nostras in præmissis declarare volentes, Motu simili &c. Constitutionem eamdem solùm Ecclesias, Monasteria ac beneficia Ecclesiastica in locis, in quibus Collectores prædicti deputari, seu esse non consueverant, comprehendere, & ad ea tantùm extendi, nec in Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis, in locis in quibus iidem Collectores deputari, seu esse consueverunt, consistentibus, locum habere, aut effectum aliquem sortiri posse, aut debere. Et omninò ea non obstante, consuetudines, & particularia jura, seu privilegia cujuslibet loci in quo Collectores hujusmodi deputari, seu esse consueverunt, in præmissis vigentia observari, & executioni demandari.

(Decretum irritans.)

§. 3. Sicque in præmissis, omnibus & singulis, etiam ad præsens occurrentibus, casibus, seu pendentibus causis, per quoscumque &c. sublata &c. judicari, & definiri debere, ac irritum &c. decernimus, & declaramus.

(Clausulæ derogatoriæ.)

§. 4. Non obstantibus quæ in eadem constitutione nostra volumus non obstare.

(Jussio publicari.)

§. 5. Præsentes in præfata Cancellaria, ut præmittitur publicari, & describi debere decernentes.

(Papæ subsc.)

Placet & ita declaramus.

(Publ. Pont. ... die 18. Junii.)

Lecta, & publicata fuit supradicta Regula, sive Declaratio Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimoprimo, die verò Jovis decima octava mensis Junii Pontificatus prælibati Sanctiss. D. N. Julii Divina providentia Papæ III. Anno 2.

VIII.

Quòd Fratres Ordinis Servorum B. MARIÆ Virginis, qui officium Pœnitentiarii, vel beneficia in titulum vel commendam tenent, non habeant vocem activam nec passivam, neque in locis Ordinis commorari possint.

Alia de his Fratribus vide apud const. 1. Benedicti XI. Dùm levamus hic sup. fol. 182.

Philippus Benitius Florentinus hujus Ordinis professor dum vixit fuit, inter Beatos posteà relatus, de eo officium recitandi certis personis concessit facultatem Paul. V. in const. 110. Domini nostri, inf. Tom. 3.

(Edita A. D.)

JULIUS PAPA III.
Motu proprio, &c.

(Causa hujus const.)

Cùm, sicut accepimus, Fratres Ordinis Servorum, sub Regula S. Augustini, Congregationis ejusdem Ordinis, beneficia Ecclesiastica ex dispensatione Apostolica, seu officium Pœnitentiarii tenentes in domibus Ordinis & Congregationis prædictorum permanere, & inibi officia, quæ inter Fratres ipsarum domorum distribuuntur, exercere, & privilegiis, & immunitatibus & indultis ejusdem Ordinis, & Congregationis uti & gaudere, vocémque activam & possivam habere velint, & contendant, & hæc omnia constitutionibus Ordinis, & Congregationis hujusmodi, necnon professioni, quæ per eosdem Fratres emittitur, maximè adversetur, & cæteris Fratribus materiam scandali præstent.

(Fratres hujus Ordinis beneficia Ecclesiastica obtinentes, vel officium Pœnitentiariæ, non habeant vocem activam neque passivam, & in domibus Ordinis non commorentur.)

§. 1. Nos hujusmodi inconvenientibus, prout nostro incumbit Pastorali officio, occurrere volentes, hac in perpetuum valitura constitutione, Apostolica auctoritate, ex certâ nostra scientia statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus Fratres Ordinis & Congregationis prædictorum, beneficia Ecclesiastica vel quorumvis aliorum Ordinum regularia in titulum vel commendam pro tempore obtinentes, aut officium Pœnitentiariæ exercentes, quavis auctoritate & dignitate suffulti existant, in domibus Ordinis & Congregationis hujusmodi degere aut commorari, seu officia, & Prælaturas eorumdem Ordinis & Congregationis obtinere, vel privilegiis, immunitatibus, & indultis prædictorum gaudere, seu vocem activam, & passivam in Ordine & Congregatione prædictis habere non possint modo aliquo.

(Fratribus professis transitum ad laxiorem Ordinem prohibet, & extra domus Ordinis commorari.)

§. 2. Et insuper, Fratribus, qui in Ordine, & Congregatione prædictis professionem tacitam vel expressam emiserunt, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna districtiùs inhibemus, ne de cætero habitum dimittere, aut ad alium Ordinem laxiorem se transferre, vel (si beneficia Ecclesiastica, aut officium Pœnitentiariæ non obtinuerint) extrà domos Ordinis aut Congregationis hujusmodi sine sui Superioris licentia in scriptis habita degere aut commorari præsumant.

(Prior Generalis & Vicarius hanc bullam publicent & exequantur.)

§. 3. Et ne aliquis, statuti, & ordinationis, ac inhibitionis nostrarum ignorantiam prætendere possit, dilectis filiis Magistro Augustino de Aretio Priori Generali totius Ordinis & Magistro Philippo Castello de Utino moderno Vicario Congregationis, & pro tempore existentibus Priori Generali Ordinis, & Vicario Generali Congregationis hujusmodi, sub eadem excommunicationis pœna committimus & mandamus, quatenùs statutum, ordinationem & inhibitionem nostram prædictam inter institutiones, & constitutiones Ordinis & Congregationis prædictorum registrari, & per se vel alium seu alios in singulis Provinciis, Capitulis, & domibus eorumdem Ordinis & Congregationis publicari, ac per eorum Fratres inviolabiliter observari faciant. Contradictores quoslibet & rebelles ac renitentes, & se præmissis quomodolibet opponentes, aut illis auxilium, consilium, vel favorem, publicè vel occultè præstantes, per censuras Ecclesiasticas, ac alias pro arbitrio imponendas pœnas, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam (si opus fuerit) auxilio brachii sæcularis.

(Clausula derogatoria.)

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac ipsorum Ordinis, & Congregationis, etiam juramento roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, tàm sub plumbo quàm in forma brevis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis quomodolibet concessis. Quibus omnibus latissimè extensis, & etiam si de eis &c. illorum tenores &c. hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, ac sufficienter derogatum esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

(Sola signat. sufficit.)

§. 5. Præsentium etiam absque eo quòd registrentur, aut illis data apponatur, solam signaturam sufficere, & ubique fidem facere decernimus.

(Papæ subsc.)

Placet, & ita mandamus.

IX.

Approbatio secunda instituti. Religionis Clericorum Regularium Societatis JESU, meliùs explicata.

Adversus hoc institutum primo à Paulo III. approbatum, nonnullæ fuerunt excitatæ dubitationes, quæ habentur inf. in const. 89. Greg. XIII. Ascendente. & in const. 10. Greg. XIV. Ecclesiæ, lib. 2 in Tomo 2. ubi illæ repulsantur, institutúmque & privilegia confirmantur. Cetera autem de hac Religione dixi suprà ad const. 25. d. Paul. III. Regimini. fol. 743.

(Edita A. D. 1550.)

JULIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

(Exordium.)

Exposcit debitum Pastoralis officii, cui nos, licet immeritos, prætulit divina Majestas, ut fideles quoslibet, præsertim Religiosos, in via mandatorum Domini ad illius honorem & gloriam, & proxi-

morum spiritualem profectum deambulantes, paternis confoveamus affectibus, ut fideles ipsi, dextera Domini sibi assistente propitia, æternæ salutis præmium ferventiùs exquirant, & in eorum pio proposito confoveantur.

Paulus III. confirmavit reg. Societatis JESU ut in rubr.

§. 1. Dudum siquidem, per fœl. record. Paulum PP. III. prædecessorem nostrum, accepto, Quòd dilecti filii, Ignatius &c.

Omittitur residuum narrativæ, quia tota Bulla Pauli III. est in loco cit. hic in rubr.

Illa tamen, iterum supplicat pro ejus approbatione.

§. 2. Ut autem prædicta omnia priùs ab eodem prædecessore concessa, magis confirmentur, & simul omnia quæ ad institutum prædictæ Societatis pertinent, eisdem in literis aliarum summam continentibus comprehendantur, ut aliqua obscuriùs dicta, & quæ scrupulum, ac dubitationem possent injicere, per nos exactiùs explicentur, nobis fuit humiliter supplicatum, ut formulam, qua prædictæ Societatis institutum, exactiùs & distinctiùs quàm antea, edocente experientia, ac usu rerum, expressum, eodem tamen spiritu, comprehenditur, confirmare dignaremur.

Cujus tenor sequitur, & est talis.

Regulæ tenor. De Castitatis, Paupertatis, & Obedientiæ votis.

§. 3. Quicumque in Societate nostra, quam JESU nomine insigniri cupimus, vult sub Crucis vexillo Deo militare, & soli Domino, ac Ecclesiæ ipsius sponsæ, sub Romano Pontifice, Christi in terris Vicario servire, post solemne perpetuæ Castitatis, Paupertatis, & Obedientiæ votum, proponat sibi in animo, se partem esse Societatis, ad hoc potissimùm institutæ, ut ad fidei defensionem, & propagationem, & profectum animarum in vita, & doctrina Christiana per publicas prædicationes, lectiones, & aliud quodcumque verbi Dei ministerium, ac spiritualia exercitia puerorum, ac rudium in Christianismo institutionem, Christi fidelium in confessionibus audiendis, ac cæteris Sacramentis administrandis, spiritualem consolationem præcipuè intendat, & nihilominùs ad dissidentium reconciliationem, & eorum qui in carceribus, vel in hospitalibus inveniuntur, piam subventionem, & ministerium, ac reliqua charitatis opera, prout ad Dei gloriam, & commune bonum expedire visum erit, exequenda, gratis omninò, & nullo, pro suo in prædictis omnibus labore, stipendio accepto, se utilem exhibeat, curétque primò Deum, deindè hujus sui instituti rationem, quæ via quædam est ad illud, quoad vixerit, ante oculos habere, & finem hunc sibi à Deo propositum totis viribus assequi, unusquisque tamen secundùm gratiam sibi à Spiritu sancto subministratam, & vocationis suæ proprium gradum.

Præpositi Generalis auctoritate.

§. 4. Ideóque, nequis fortè zelo utatur, sed non secundùm scientiam, proprii cujusque gradus judicium, & officiorum discretio ac distributio tota sit in manu Præpositi Generalis seu Prælati per nos quocumque tempore eligendi, vel eorum, quos ipse sibi ea cum auctoritate substituerit, ut congruus ordo servetur in omni benè instituta communitate necessarius. Qui quidem Præpositus de consilio consociorum, constitutiones ad constructionem hujus propositi nobis finis conducentes condendi, majori suffragiorum parte semper statuendi jus habente, & quæ dubia esse poterunt in nostro instituto hac formula comprehenso, declarandi auctoritatem habeat. Concilium verò necessariò convocandum, ad condendas vel immutandas constitutiones, & alia graviora, ut alienare, vel dissolvere domos, ac Collegia semel erecta, intelligatur esse major pars totius professæ Societatis (juxtà constitutionum nostrarum declarationum) quæ sine magno incommodo potest à Præposito Generali convocari. In aliis, quæ non ita magni momenti sunt, idem Præpositus adjutus quatenùs ipse opportunum judicabit Fratrum suorum consilio, per seipsum ordinandi, & jubendi, quæ ad Dei gloriam, & commune bonum pertinere in Domino videbuntur, jus totum habeat, prout in constitutionibus eisdem explicabitur.

Obedientiæ ergaRoman. Pontif. & Sedem Apostolicam.

§. 5. Quicumque autem in hac Societate professionem emiserint, non solùm inprimis professionis suæ foribus intelligant, sed quoad vixerint, memores sint, Societatem hanc universam, & singulos, qui in ea profitentur sub Sanctissimi Domini nostri Pauli Papæ Tertii, & aliorum Romanorum Pontificum successorum ejus fideli obedientia Deo militare. Et quamvis Evangelio doceamur, & fide orthodoxa cognoscamus, ac firmiter teneamus, omnes Christi fideles Romano Pontifici, tamquàm capiti, ac JESU CHRISTI Vicario subesse, ob devotionem tamen majorem ad obedientiam Sedis Apostolicæ, & majorem voluntatum nostrarum abnegationem, & certiorem sancti Spiritus directionem summoperè conducere judicavimus, singulos nos, & quicumque eamdem in posterùm professionem emiserint, ultrà illud commune trium votorum vinculum, speciali ad hoc voto adstringi, ut quidquid modernus, & alii Romani Pontifices, pro tempore existentes, jusserint, ad profectum animarum, & fidei propagationem pertinens, & ad quascumque provincias nos mittere voluerint, sine ulla tergiversatione aut excusatione illicò, quantum in nobis fuerit, sive nos ad Turcas sive ad quoscumque alios Infideles, etiam in partibus, quas Indias vocant, sive ad quoscumque hæreticos, schismaticos, seu etiam ad quosvis fideles mittendos censuerit, exequi teneamur. Quamobrem qui ad nos accessuri sunt, antequàm huic oneri humeros supponant, diu multúmque meditentur, an tantum pecuniæ spiritualis in bonis habeant, ut turrim hanc juxtà consilium Dominicum possint consummare, hoc est, an Spiritus sanctus, qui illos impellit, tantum illis gratiæ polliceatur, ut hujus vocationis pondus, illo adjuvante se laturos sperent, & postquàm, Domino inspirante, huic JESU CHRISTI militiæ nomen dederint, die noctúque succincti lumbos, & ad tàm grandis debiti solutionem prompti esse debebunt.

De Mission. non procurandis nec vitandis.

§. 6. Nequa autem possit esse inter nos missionum, aut provinciarum hujusmodi ambitio, vel detrectatio, intelligant singuli, sibi per se vel alium, de hujusmodi missionibus, quidquàm cum Romano Pontifice, non esse curandum, sed omnem hanc curam Deo, & ipsi Pontifici tamquam ejus Vicario, & Societatis Præposito, dimittendam, cui quidem Præposito, sicut cæteris, nihil de sui ipsius missione in alterutram partem, nisi de Societatis consilio, cum dicto Pontifice, curandum erit.

Observantia Regulæ.

§. 7. Voveant etiam singuli, se in omnibus quæ ad regulæ hujus nostræ observationem faciunt, Societatis Præposito.

PræpositiGeneralis munere.

§. 8. Qui ad hoc munus, quàm fieri possit idoneus, ad plura vota, prout in constitutionibus declarabitur, eligetur, obedientes fore. Ille autem, omnem eam auctoritatem, & potestatem habeat suprà Societatem, quæ ad bonam ejusdem Societatis administrationem, correctionem, & gubernationem utilis erit. Jubeat autem ea, quæ ad constructionem propositi sibi à Deo & à Societate finis cognoverit esse opportuna, & in prælatione sua benignitatis ac mansuetudinis, charitatísque Christi, Petri, Paulique formulæ semper sit memor, & tàm ipse, quàm consilium prædictum ad normam hanc assiduè spectent. Singuli verò subditorum tùm propter ingentes Ordinis utilitates, tùm propter numquàm satis laudatum humilitatis assiduum exercitium, non solùm Præposito in omnibus ad institutum Societatis pertinentibus parere semper teneantur, sed in illo Christum veluti præsentem agnoscant, & quantum decet, venerentur.

Paupertate Domorum Professarum.

§. 9. Cùm autem experti fuerimus, jucundiorem, puriorem, & ad proximi ædificationem aptiorem esse vitam ab omni avaritiæ contagione quàm remotissimam, & evangelicæ paupertati quàm simillimam, cúmque sciamus Dominum nostrum JESUM CHRISTUM servis suis regnum Dei solùm inquirentibus,

necef-

necessaria ad victum & vestitum esse subministraturum, sic voveant singuli & universi perpetuam paupertatem, ut non solùm privatim, sed neque etiam communiter possint Professi, vel ulla eorum Domus aut Ecclesia, ad aliquos proventus, redditus, possessiones, sed nec ad ulla bona stabilia, præter ea quæ opportuna erunt ad usum proprium & habitationem retinenda, jus aliquod civile acquirere, rebus sibi ex charitate donatis ad necessarium vitæ usum contenti.

Non tamen quoad Collegia, quæ pro Studentium substentatione, bona etiam stabilia habere possunt.

§. 10. Quia tamen Domus, quas Dominus dederit, ad operandum in vinea ipsius, & non ad scholastica studia exercenda destinandæ erunt, cùm valde opportunum fore alioqui videatur, ut ex juventibus ad pietatem propensis, & ad literarum studia tractanda idoneis, operarii eidem vineæ Domini parentur, qui Societatis nostræ, etiam professæ velut quoddam Seminarium existant, possit professa Societas ad studiorum commoditatem, Scholarium habere Collegia, ubicumque ad ea construenda, & dotanda, ex devotione aliqui movebuntur, quæ simul atque constructa & dotata fuerint, (non tamen ex bonis, quorum collatio ad Sedem Apostolicam pertinet) ex nunc auctoritate Apostolica erigi supplicamus, seu pro erectis haberi, quæ Collegia possint habere redditus, census, seu possessiones usibus & necessitatibus studentium applicandas.

Collegiorum gubernatio penès Præpositum, vel Societatem est.

§. 11. Retenta penès Præpositum, vel Societatem omnimoda gubernatione, seu superintendentia super dicta Collegia, & prædictos studentes, quoad Rectorum seu gubernatorum, ac studentium electionem, ac eorumdem admissionem, emissionem, receptionem, exclusionem, statutorum ordinationem, & circa studentium instructionem, eruditionem, ædificationem, ac correctionem, victus vestitúsque & aliarum rerum necessariarum eis ministrandarum modum, atque aliam omnimodam gubernationem, regimen, ac curam, ut neque studentes dictis bonis abuti, neque Societas professa in proprios usus convertere possit, sed studentium necessitati subvenire, Qui quidem studentes, ingenii & morum indole tales esse debebunt, ut meritò speretur, post absoluta studia ad Societatis functiones idoneos fore, & sic demùm post cognitum in spiritu & literis eorum profectum, post sufficientem probationem, in Societatem nostram admitti possint.

Socii in sacris constituti officium privatim recitare debent &c.

§. 12. Socii autem omnes cùm presbyteri esse debeant, ad dicendum officium secundùm communem Ecclesiæ ritum, sed privatim & non communiter, vel in choro teneantur. Et in iis, quæ ad victum, & vestitum, & cætera exteriora pertinent, honestorum sacerdotum communem, & approbatum usum sequentur, ut quòd inde pro cujusque necessitate, vel spiritualis profectus desiderio subtractum fuerit, ex devotione & non ex obligatione rationabile obsequium corporis DEO, prout expediet, offeratur.

Finis dictæ regulæ.

§. 13. Hæc sunt, quæ sub præfati Domini nostri Pauli, & Sedis Apostolicæ beneplacito, de nostra professione, typo quodam explicare potuimus, quod nunc fecimus, ut summatim informaremus, tùm illos qui nos de nostro vitæ instituto interrogant, tùm etiam posteros nostros, si quos, DEO volente, imitatores umquam habebimus hujus viæ.

Ad cujus professionem non admittantur nisi diu multúmque probati.

§. 14. Quàm cùm multas, magnásque habere annexas difficultates fuerimus experti, opportunum judicavimus, etiam statuere, ne quis ad professionem in hac Societate emittenda, nisi diuturnis, & diligentissimis probationibus, prout in constitutionibus declarabitur, ejus vita & doctrina explorata fuerit, recipiatur, quia re vera hoc institutum, omninò humiles & prudentes in CHRISTO, & in Christianæ vitæ puritate, ac literis conspicuos exigit.

Coadjutores & scholares vota sua debent emittere, & aliqui tria vota solemnia emittere possunt.

§. 15. Imò, & ii, qui in Coadjutores, tàm in spiritualibus quàm in corporalibus, & in Scholares admittentur, quorum utrique, post sufficientes probationes, & tempus in constitutionibus expressum, vota sua, ad devotionem, & meritum, majus, non quidem solemnia, præter aliquos, qui de licentia Præpositi Generalis, propter ipsorum devotionem, & personarum qualitatem, tria vota hujusmodi solemnia facere poterunt, sed quibus teneantur, quamdiu Præpositus Generalis in Societate eos retinendos esse censuerit, emittere debeant, prout in constitutionibus latiùs explicabitur, nonnisi diligenter examinati, & idonei reperti, ad eumdem finem Societatis, admittantur ad hanc JESU CHRISTI militiam, qui tenuibus cœptis nostris favere dignetur, ad gloriam DEI Patris, cui soli sit semper decus & honor in sæcula, Amen.

His modo Pontifex approbat dict. institutum, & omnia Societatis privilegia.

§. 16. Quapropter considerantes, nihil, quod pium sanctúmque non sit, in dicta Societate, ejúsque laudabilibus institutis, ac exemplari Ignatii, & aliorum sociorum prædictorum, vita, & moribus reperiri eáque omnia ad suorum & aliorumChristi fidelium animarum salutem, & fidei exaltationem tendere, Socios ac aliorum Coadjutores prædictos, & ipsius Societatis scholares, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis Sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, illósque sub nostra & Apostolicæ Sedis protectione suscipientes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, erectionem & institutionem Societatis, ac extensionem numeri illius Sociorum, ac receptionis, & admissionis Coadjutorum, ac omnia & singula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, & condendi & alterandi statuta, & ordinationes, ac alia quævis indulta eisdem, Societati & illius Præposito per prædecessorem nostrum, & Sedem hujusmodi, sub quibuscumque tenoribus, & formis concessa, & confirmata, ac desuper confectas, tàm sub plumbo quàm in forma Brevis literis, & in eis contenta ac inde secuta quæcumque, perpetuò approbamus, & confirmamus, ac eis perpetuæ firmitatis robur adjicimus, supplentes omnes & singulos, tàm juris quàm facti defectus, siqui intervenerint in eisdem. Eáque omnia, & singula, perpetuæ & inconcussæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere.

Et ita judicari debere, præcipit.

§. 17. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi, facultate, & auctoritate, judicari, explicari, atque decidi debere, necnon quicquid secus super his per quoscumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus & declaramus.

Conservatorésque & executores deputat.

§. 18. Quocircà universis, & singulis Venerabilibus fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi & eorum quilibet, per se vel alium seu alios, præfatis Præposito, & Societati, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra singulas prædictas, & præsentes literas plenum effectum sortiri, ac ab omnibus inviolabiliter observari, non permittentes quemquam contrà illarum tenorem quomodolibet indebitè molestari, contradictores quoslibet & rebelles per censuras Ecclesiasticas, & alia juris opportuna remedia, appellatione postposita, compescendo, ac censuras prædictas legitimis super his habendis servatis processibus, etiam iteratis vicibus aggravando, invocatò etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Obstantia omnia tollit.

§. 19. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis & singulis, quæ in literis prædictis idem prædecessor noster voluit non

non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1. die 21. Julii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinquagesimo, duodecimo Kalend. Augusti Pontif. nostri Anno primo.

X. Jurisdictio, & facultates Judicum & Conservatorum Congregationis Clericorum regularium S. Pauli decollati.

De dicti Congregationis institutione, ejusque statu, vide suprà in Clem. VII. Const. 37. Vota fol. 691.

Quoad Judices Conservatores Regularium attende Greg. XV. Const. 9. Sanctissimus infrà Tom. 3.

Edita A. D. 1550.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Universis & singulis Venerabilibus Fratribus, Archiepiscopis & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitanis & aliarum cathedralium Ecclesiarum Canonicis, & eorumdem Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis in spiritualibus ac officialibus generalibus ubilibet constitutis, salutem &c.

Exordium.

AD hoc nos Deus prætulit in familiam domus suæ, ut opportuna singulis provisionis auxilia fidelis servitutis injunctæ providentia pro tempore dispensantes, illorum præsertim necessitatibus intendamus, & dispendiis occurramus, ac eos ab oppressionibus relevemus, qui studio piæ vitæ sub regularibus institutis Altissimo famulari dignoscuntur.

Congregationis supplicatio pro deputatione Conservatorum.

§. 1. Sanè dilectorum filiorum Præpositi & universorum Clericorum regularium Congregationis sancti Pauli decollati Mediolanensis conquestione percipimus, quòd nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, ac alii Ecclesiarum Prælati, eorumque Vicarii & officiales, necnon clerici, & aliæ personæ Ecclesiasticæ, tàm sæculares quàm diversorum Ordinum regulares, exemptæ, & non exemptæ, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, milites, & laici communia Civitatum, Universitates oppidorum, castrorum, villarum, & aliorum locorum, ac aliæ singulares personæ civitatum, & diœcesis, & aliarum partium diversarum occuparunt, & occupari fecerunt, castra, villas, & alia loca, terras, domos, possessiones, jura, jurisdictiones, privilegia, & indulta, feuda, prata, pascua, sylvas, nemora, vineas, decimas, fructus, census, redditus & proventus, ac emolumenta, necnon bona, mobilia & immobilia spiritualia, & temporalia dictæ eorum Congregationis, & ad ipsos Præpositum, & clericos, ratione tàm congregationis & quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, quæ etiam ex dispensatione & concessione Apostolica, in titulum, & commendam, ac aliàs obtinent, quàm personarum suarum respectivè, communiter vel divisim, aut aliàs quomodolibet spectantia, & ea detinent, indebitè occupata, seu ea detinentibus præstant auxilium, consilium, vel favorem, nonnulli etiam civitatum, & diœcesium, ac partium prædictarum, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, eisdem Præposito, & Clericis super prædictis castris, villis, locis, terris, domibus, possessionibus, juribus, jurisdictionibus, feudis, pratis, pascuis, sylvis, nemoribus, vineis, decimis, fructibus, censibus, redditibus, proventibus, & emolumentis, ac bonis, mobilibus & immobilibus, spiritualibus & temporalibus, ac diversis fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiasticis loco pensionum annuarum, ac pensionibus annuis super similibus fructibus, redditibus, & proventibus sibi reservatis & assignatis, ac pecuniarum summis eis debitis, illarúmque libera perceptione, & solutione seu solutionis recusatione, necnon privilegiis & indultis, eis ac Congregationi hujusmodi, tàm à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, quàm aliàs ritè ab Imperatoribus, Regibus & Ducibus, ac aliis Principibus concessis, & aliis rebus ad eos, ut præfertur, spectantibus multiplices molestias & injurias inferunt ac jacturas, Quare Præpositus & Clerici prædicti nobis humiliter supplicarunt, ut cùm eis valde reddatur difficile pro singulis querelis ad Apostolicam Sedem habere recursum, providere eis super hoc paterna diligentia curaremus.

Deputatio Conservatorum cum amplis facultatibus.

§. 2. Nos igitur adversùs occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores, hujusmodi illo volentes eisdem Præposito & Clericis remedio subvenire, per quod ipsorum occupatorum, detentorum, præsumptorum, & injuriatorum compescatur temeritas, & aliis aditus committendi similia præcludatur, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenùs vos vel duo aut unus vestrum, per vos vel alium seu alios, etiam si sint extrà loca, in quibus deputati estis Conservatores & Judices, eisdem Præposito & Clericis efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittatis eos super his, ac privilegiis, & indultis prædictis, necnon quibuslibet aliis bonis & juribus ad eosdem Præpositum & Clericos, & per eos obtenta prædicta, & quæ eos pro tempore obtinere contigerit, beneficia Ecclesiastica, communiter vel divisim, ut præmittitur, spectantibus, necnon libera perceptione fructuum Ecclesiasticorum, & solutione pensionum annuarum eis pro tempore reservatarum, & assignatarum, ac pecuniarum summarum, & rerum aliarum eis pro tempore debitarum, ab eisdem vel quibusvis aliis indebitè molestari, vel eis gravamina, seu damna vel injurias irrogari, facturi eisdem Præposito & Clericis, cùm ab eis vel procuratoribus suis fueritis requisiti, de prædictis & aliis quibuslibet, super restitutione hujusmodi castrorum, villarum, locorum, terrarum, domorum, possessionum, jurium, jurisdictionum, feudorum, pratorum, pascuorum, silvarum, nemorum, vinearum, decimarum, fructuum, censuum, redditvum, & proventuum, ac emolumentorum, necnon bonorum mobilium & immobilium, spiritualium & temporalium, ac libera perceptione fructuum Ecclesiasticorum, & solutione pensionum ac pecuniarum, summarum, & rerum aliarum hujusmodi, necnon observatione privilegiorum, & indultorum prædictorum, ac de quibuslibet molestiis, injuriis, atque damnis præsentibus, & futuris, in illis videlicet quæ judicialem requirunt indaginem, summariè, simpliciter & de plano, sine strepitu & figura judicii, sola facti veritate inspecta, in aliis verò, prout qualitas eorum exegerit, justitiæ complementum, occupatores, detentores, præsumptores, molestatores & injuriatores hujusmodi, necnon contradictores quoslibet & rebelles, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis vel conditionis extiterint, quandocumque & quotiescumque expedierit, auctoritate nostra, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Et nihilominùs legitimis super his habendis servatis processibus, eos, quos censuras & pœnas per vos pro tempore latas incurrisse vobis constiterit, eas incurrisse declaretis, ipsásque censuras & pœnas quoties opus fuerit, etiam iteratis vicibus aggravare curetis, Cæterùm, si per summariam informationem per vos super his habendam, etiam vobis constiterit, quòd ad loca in quibus occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, ac alios quos præsentes literæ concernunt pro tempore morari contigerit, pro monitionibus & inhibitionibus, ipsis ac citationibus

de eis

de eis faciendis tutus non pareat accessus, Nos monitiones & citationes hujusmodi, ac inhibitiones quaslibet, per edicta publica locis affigenda publicis, de quibus verisimilis conjectura, quòd ad ipsorum monitorum citatorum, & inhibitorum notitiam pervenire valeant, faciendi, necnon eisdem occupationibus, detentoribus, præsumptoribus, molestatoribus, injuriatoribus, contradictoribus & rebellibus, etiam sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis arbitrio vestro moderandis, inhibendi, plenam, & liberam concedimus, earundem tenore præsentium, facultatem, ac volumus, & præfata auctoritate decernimus, quòd monitiones, citationes, & inhibitiones hujusmodi sic factæ, ipsos monitos, citatos, & inhibitos arctent, perindè ac si eis personaliter insinuatæ & intimatæ extitissent.

Derogatio literarum Bonifacii Papæ VII. & aliorum.

§. 3. Non obstantibus fœlicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri, quibus cavetur, ne quis extrà suam civitatem, vel diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultrà unam dietam à fine suæ diœcesis ad judicium evocetur, seu ne Judices, & Conservatores à Sede deputati, prædicta, extrà civitatem & diœcesim, in quibus deputati fuerint, contrà quoscunque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere, seu aliquos ultrà unam dietam à fine diœcesis earundem trahere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodò ultrà tres dietas aliquis auctoritate præsentium non trahatur, seu quòd de aliis, quam manifestis injuriis, violentiis, ac aliis, quæ judicialem non requirunt indaginem, pœnis in eos, si secùs egerint, & in id procurantes adjectis Conservatores se nullatenùs intromittant, quam aliis quibuscunque constitutionibus à Romanis Pontificibus, Prædecessoribus nostris, tàm de Judicibus delegatis, & Conservatoribus, quàm personis ultrà certum numerum ad judicium non vocandis, aut aliàs editis, quæ vestræ in hac parte possent jurisdictioni aut potestati, ejúsque libro exercitio quomodolibet obviare. Quódque vos filii Canonici, Vicarii, & Officiales, de personis, quæ deputari possint, Conservatores non sitis, privilegiis quoque, indultis, exemptionibus, facultatibus, & literis Apostolicis, ac aliis Conservatoriis, quibuscunque personis, cujuscunque qualitatis, conditionis, gradus, praeeminentiæ, seu dignitatis existentibus, etiam Episcopali, Archiepiscopali, aut alia majori dignitate, seu auctoritate fungentibus, ac Ordinibus prædictis, necnon Societatibus & Universitatibus, etiam Studiorum generalium, ac Collegiis, etiam exemptis, necnon Ducibus, Principibus & temporalibus Dominis, & de non trahendis illis, aut eorum subditis extrà eorum loca & dominia, aut coràm aliis, quàm eorum Conservatoribus & Judicibus, & vigore quarumcunque literarum Apostolicarum, etiam conservatoriarum, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam per nos, & Sedem prædictam, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita, observata inserta forent, præsentibus prò sufficienter expressis habentes, aliis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscunque, aut si aliquibus, communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, ac eorum personis, locis, ordinibus & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali, vel speciali, cujuscunque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, vestræ jurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua, cujusque tenore de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Declaratio facultatis Conservatorum.

§. 4. Cæterùm etiam volumus, & dicta auctoritate Apostolica decernimus, quòd quilibet vestrûm prosequi valeat articulum, etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento Canonico præpeditus, quódque à dato præsentium sit vobis, & unicuique vestrûm in prædictis, omnibus, & singulis, cœptis & non cœptis, præsentibus & futuris perpetuata potestas, & jurisdictio attributa, ut eo vigore, eáque firmitate possitis, in præmissis omnibus, cœptis & non cœptis, præsentibus & futuris, & pro prædictis procedere, ac si suprà dicta omnia & singula coràm vobis cœpta fuissent, & jurisdictio vestra, & cujuslibet vestrûm in prædictis, omnibus & singulis, per citationem vel modum alium perpetuata, legitimè extitisset, constitutione prædicta super conservatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obstante.

Transumptorum fides.

§. 5. Verùm, quia difficile foret, præsentes literas ad singula, in quibus de eis fides forsan facienda fuerit, loca deferre, etiam volumus, & Apostolica auctoritate prædicta decernimus, quòd ipsarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsùs fides in judicio, & alibi, ubi opus fuerit, adhibeatur, quæ adhiberetur præsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ, eisdem præsentibus perpetuò valituris.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo, tertio Idus Augusti, Pontificatus nostri Anno primo.

D. P. A. I. 11. Augusti.

XI.

Contrà impedientes Inquisitores Hæreticæ pravitatis in eorum officio, aut in causis Inquisitionis se ingerentes. Et contrà ipsos Inquisitores, admittentes Laicos ad criminis hæresis cognitionem.

Ad hac vide Pii V. Constit. 82. Si de protegendis, ubi notabo in Tomo 2. fol. 298.

Edita A. D. 1551.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Inquisitores à multis impediebantur in eorum officiis sub variis prætextibus.

Licèt à diversis Romanis Pontificibus, Prædecessoribus nostris, etiam per speciales constitutiones in corpore Juris insertas, fuerit ritè & salubriter sancitum atque decretum, ut Sæculi potestas, & Domini temporales, ac Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & Locorum quorumcunque Rectores, quibuscunque dignitatibus, vel officiis, aut nominibus censeantur, diœcesanis Episcopis, & Inquisitoribus Hæreticæ pravitatis in ipso inquisitionis negotio faveant & assistant, nemóque ex prædictis Potestatibus, Dominis, & Rectoribus, eorúmque Officialibus de crimine Hæresis, cùm merè sit Ecclesiasticum, quoquo modo cognoscat, vel judicet, neque diœcesano Episcopo, vel Inquisitori ipsius inquisitionis negotio incumbenti se opponere, aut ipsam aliquatenùs impedire, vel impedientibus auxilium aut favorem scienter dare audeat, perpetuæ damnationis sententia in eos, qui contrà prædicta fecerint, promulgata, quam si per annum animo sustinuerint pertinaci, ex tunc velut hæretici condemnentur: usque adeò tamen in omnibus ferè, non solùm Italiæ, verùm etiam aliis Provinciis, Civitatibus, Terris, & Locis, complurium Laicorum, ut accepimus, mundanæ gloriæ processit ambitio, vel sa-

vel sacrorum Canonum inscitia, vel Ecclesiasticæ disciplinæ contemptus, ut in animarum suarum perniciem, atque interitum, diœcesanos Episcopos, & Inquisitores à Sede Apostolica institutos inquisitionis officium exercentes, alii sub Justitiæ prætextu, ne ulli scilicet fiat injuria, alii verò sub pietatis colore, ut sontes scilicet severiùs puniantur, se ipsis diœcesanis Episcopis & Inquisitoribus adjungere, & unà cum eis de ipso hæresis crimine cognoscere, processus formare, formatósque suo judicio submittere non erubescant.

Pontif. ideò præcipit, ut nemo impediat Inquisitores in negotio inquisitionis, nec se ingerat in cognoscendo crimine hæresis, nisi ab Inquisitoribus requisitus.

§. 1. Cui sanè morbo jam nimis latè progredienti, solitam ac salutarem Ecclesiæ medicinam pro nostra pastorali solicitudine afferre cupientes, Sæculi potestates, Dominos temporales, ac Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & Locorum Rectores suprà dictos, necnon quascunque alias sæculares personas, tàm privatas quàm publico quovis munere fungentes, requirimus, & monemus, ac eis JESU Christi Redemptoris (cujus vices, licèt immeriti, gerimus in terris) nomine præcipimus, ne diœcesenos Episcopos, & Inquisitores ipsos in suo inquisitionis negotio, ullo modo impediant, seu perturbent, neque se in hæresis crimine, cognoscendo, vel judicando, quovis, etiam assistentiæ & favoris colore, causa vel occasione (nisi quatenùs ab ipsis diœcesanis Episcopis aut Inquisitoribus, spontanea & libera eorum voluntate fuerint requisiti) se ingerant, ordinationes, provisiones, & leges quascunque, de ipsius criminis cognitione latas, sacris Canonibus non obsistentes, & Ecclesiasticam jurisdictionem impedientes, sine mora abrogent, & deleant, prout etiam nos eas omnes invalidas fuisse & esse decernimus & declaramus, ac ex nunc pro abrogatis, & deletis haberi volumus, & mandamus.

Inobedientibúsque, & eorum fautoribus pœnas hic expressas imponit.

§. 2. Qui monitis his nostris non obtemperaverint, quive scienter in prædictis consilium, auxilium, aut favorem dederint, noverint se, non solùm per sacras dictorum Prædecessorum nostrorum constitutiones, verùm etiam per hanc nostram sanctionem, sive sententiam, & declarationem perpetuò duraturam (quam auctoritate Omnipotentis DEI, ac Beatorum Apostolorum Petri & Pauli, ac nostra in ipsos non obtemperantes, quacunque illi præfulgeant dignitate, in his scriptis proferimus) communione Fidelium, & omnium Ecclesiasticorum Sacramentorum perceptione privatos, ac maledictionis, & excitationis æternæ vinculo ligatos, anathematísque, & majoris excommunicationis mucrone percussos, ita ut nemo unquàm in præmissis delinquens, nisi à nobis & Successoribus nostris Canonicè intrantibus, etiam prætextu quarumcunque facultatum, concessionum, & gratiarum, etiam confessionalium nuncupatarum, etiam à nobis & dicta Sede hactenùs emanatarum, vel in posterùm emanandarum specificam & expressam, ac aliàs, quàm per verba generalia, de præsentibus nostris literis, mentionem non facientium, præterquàm in mortis discrimine, absolvi possit.

Inquisitoribus etiam easdem pœnas infligit, si admittant Laicos cognoscere de crimine hæresis.

§. 3. Quibus etiam censuris ipsos diœcesanos Episcopos & Inquisitores subjacere volumus, si Laicos secum quomodocunque de ipso crimine cognoscere, aut judicare permiserint.

Jussio publicandi hanc Bullam.

§. 4. Ut autem præmissa omnia, ad eorum, quorum interest, notitiam deducantur, nullúsque de eis ignorantiam justè prætendere possit, volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quòd præsentes literæ per aliquos Cursores nostros, aut Notarios publicos in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, & Ecclesiæ Lateranensis, ac Cancellariæ Apostolicæ valvis, necnon acie Campi Floræ, ut moris est, publicentur, earum exemplo in singulis valvis, & acie hujusmodi affixo, & dimisso. Nulli ergò &c.

Dat. P. A. 2 18. Martii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1551. 15. Kalendas Martii Pontificatus nostri Anno secundo.

Publicatio

Lecta & publicata fuit die Veneris S. in Capella Sanctitatis suæ, dum Divina celebrarentur Officia.

Anno Domini 1551. indictione nona, die verò 24. mensis Martii, Pontificatus S. D. N. Julii Divina Providentia Papæ III. anno ejus 2. Retroscriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt in valvis, seu portis Principis Apostolorum de Urbe, & Sancti Joannis Lateranensis, & Cancellariæ Apostolicæ, necnon in acie Campi Floræ, dimissis copiis per nos Petrum Gomez Freyle, & Franciscum Munos, S. D. N. Papæ Cursores.

Ita est, Petrus Gomez Freyle Cursor, manu propria.
Ita est, Franciscus Munos Cursor, manu propria.
Petrus Leobodie Magister Cursorum.

XII.

Indulta & privilegia Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum in Capella Summi Romani Pontificis Assistentium.

Similem concessionem habes in Gregorii XV. Constitutione 32. Circumspecta, inferiùs Tom. 3.

In nonnullis ejùsmodi indulta revocata, & respectivè moderata fuerunt, in Bullis hic indicatis in Apostillis.

JULIUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1551.

Exordium.

ROmanus Pontifex ex sua circumspecta providentia eas consuevit personas condignis præcipuè complecti favoribus & gratiis, quas sibi & Apostolicæ Sedi devotas & obsequiosas, ac plurimis cognoscit meritis adjuvari.

Indultum pro Prælatis Capellæ Assistentibus, circà collationem beneficiorum.

§. 1. Hinc est, quòd Venerabiles Fratres Fabium Constantinopolitanum, Christophorum Alexandrinum, Christophorum Hierosolymitanum, Joannem Aquilegiensem, Patriarchas, & Andream Spalatensem, Jacobum Corcyrensem, Franciscum Senen. Joan. Mich. Materan. Scipionem Tarentin. Thadæum Consentinen. Joan. Andream Messanen. Bernardinum Surretinum, Cæsarem Taurinensem, Archiepiscopos, ac Marcum Senogalliensem, Thomam Feltrensem, Philos Asculanum, Philippum Salutarium, Nicolaum Mariam Cataniensem, Bernardinum Camerinensem, Paulum Caturcensem, Joannem Noviomensem, Jacobum Nivernensem, Leonem Forojuliensem, Claudium Mirapicen. Cornelium Bitontin. Joann. Baptistam Venafranensem, Joannem Jacobum Aprutinensem, & Jodocum Lubicensem. Episcopos, Prælatos domesticos nostros, & in Capella nostra Assistentes, eorum meritis & obsequiis exigentibus, condignis favoribus & gratiis prosequi, titulisque & honoribus decorare volentes, Motu proprio, non ad ipsorum Patriarcharum, Archiepiscoporum & Episcoporum, vel aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & certa scientia, eisdem Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, & eorum singulis (sine tamen quarumcunque dispensationum ad beneficia ac indultorum de fructibus in absentia percipiendis, necnon exemptionum à superioritate & jurisdictione eorum Ordinariorum sibi à Sede Apostolica, ante tamen Concilii Tridentini celebrationem concessorum, quorum omnium tenores pro expressis haberi volumus, & quæ illis tantùm, quibus concessa sunt, minimè denegata censeantur, sed in suo robore persistant, præjudicio) ut, quamdiu eorum quilibet Patriarchali, Archiepiscopali, & Episcopali, cui nunc præesse dignoscitur, aut ad quam eum forsan transferri contigerit, Ecclesiæ præfuerit de quibuscunque dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, canonicatibus, & præbendis, cæterísque beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, sæcularibus, ac quorumvis Ordinum regularibus, ad suam, ratione Ecclesiæ, cui præest, collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem, conjunctim, vel separatim spectantibus, & pertinentibus, quæ deinceps in anteà in singulis Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, & Decembris mensibus vacare contigerit (dummodò dispositioni Apostolicæ gene-

raliter

raliter reservata, seu ex generali reservatione Apostolica affecta non fuerint) etiamsi præsentationes, nominationes, vel electiones aliorum, quæ salvæ sint, præcedere consueverint, perindè, ac si aliqua à nobis vel dicta Sede, aut illius legatis, gratiæ exspectativæ, ac super illis reservationes, uniones, annexiones, & incorporationes, ac reservandi, uniendi, providendi, & aliàs disponendi, mandata cum inhibitionibus, & irritantibus, & aliis decretis nullatenùs emanassent, vel in posterùm emanarent, de illis videlicet ad istam separatim, per se solùm, vel ejus pro tempore deputatum Vicarium, ad suam verò cum Capitulo Ecclesiæ suæ, conjunctim, collationem, provisionem, præsentationem, electionem, & aliam dispositionem hujusmodi spectantibus, unà cum eisdem Capitulo personis sibi gratis, & aliàs idoneis providere, & aliàs disponere, liberè & licitè possint, & valeant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, licentiam & facultatem concedimus.

Nobilitatísque decus, cum usu insigniorum Papæ.

§. 2. Ipsósque Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, ac eorum singulos, Nobiles creamus, & facimus, ac nobilitamus, nobilitatísque titulo & insigniis decoramus, necnon aliorum nobilium numero, & consortio favorabiliter aggregamus, ac pro nobilibus haberi, nominari, & reputari volumus, atque mandamus, eisque, ut omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, mandatis, dispensationibus, favoribus, gratiis, & indultis, quibus alii nobiles, etiam de nobili Comitum genere, etiam qui illustres reputantur, etiam ex utroque parente procreati, de jure, vel consuetudine, ac aliàs quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, etiam uti, potiri, & gaudere, liberè & licitè possint & valeant, verè & non fictè, in omnibus & per omnia, ac si de illustrissimo genere ex utroque parente procreati forent, ita quòd inter eos, & ipsos illustres quoad nobilitatem, & alia ad illam necessaria, nulla penitùs sit differentia, nec ficti locum habeat, auctoritate & tenore prædictis indulgemus. Et in signum honoris, & nobilitatis hujusmodi, eis & eorum cuilibet tres Montes, & alteram ex laureis, sive coronis insigniorum nostrorum, quibus eorum unusquisque, prout melius sibi videbitur, unà cum insigniis suis, vel absque illis deinceps perpetuò uti possint, gratiosè donamus & impertimur.

Exemptionémque à decimis.

§. 3. Ac eosdem Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, & eorum singulos à solutione cujuscunque decimæ, etiam per nos & Sedem prædictam pro tempore impositæ, aut cujuscunque pedagii, subsidii, gabellæ, & cujuscunque alterius generis, ordinarii & extraordinarii ubique locorùm, & ex quavis causa, impositi & imponendi.

Vectigaléque vini pro sex vegetibus. De quo vide suprà Pauli III. constit. 23. fol. 737.

§. 4. Necnon ad instar Referendariorum nostrorum circà vectigal vini pro sex vegetibus duntaxat eisdem auctoritate & tenore, eximimus, & liberamus, ac liberos & exemptos esse volumus.

Indultum visitandi Ecclesias, &c. & procurationes exigendi. Hoc revocavit & declaravit Concilium Triden. sessione 24. cap. 3.

§. 5. Et insuper eisdem Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, & eorum singulis, ut Monasteria, Ecclesias, & alia quæcunque beneficia Ecclesiastica, suarum Civitatum, & Diœcesium, ac infrà limites Decanatuum, Archidiaconatuum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum per eos, ex quibusvis dispensationibus, & concessionibus Apostolicis, in titulum & commendam, & aliàs quomodolibet, nunc & pro tempore obtentorum, eorúmque personas, in quibus sibi ratione Ecclesiarum suarum, ac Decanatuum, Archidiaconatuum, & aliorum beneficiorum prædictorum Visitationis officium, de jure vel consuetudine competit, per unam, seu plures personas idoneas, quas ad hoc duxerint, deputandas, quamdiù Ecclesiis prædictis præfuerint, ac Decanatus, & Archidiaconatus, & alio beneficia prædicta obtinuerint, & quoties visitationis tempus ingruerit, etiam duo, tria, seu plura ex eisdem Monasteriis, Ecclesiis, seu locis una & eadem die visitare, & procurationis, jura & emolumenta quæcunque ratione visitationis hujusmodi sibi debita, etiamsi summam triginta librarum Turonensium argenti, quarum duodecim valeant unum florenum de Florentia, pro die qualibet excedat, ab eisdem Ecclesiis, Monasteriis, locis & personis taliter visitatis, in pecunia numerata recipere & exigere.

Locandíque ad biennium fructus beneficiorum, etiam anticipando solutione. Amplia ut mox sequitur.

§. 6. Necnon omnes & singulos fructus, redditus & proventus mensarum suarum Patriarchalium, Archiepiscopalium, & Episcopalium, & quorumcunque Monasteriorum, & beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, Sæcularium, & quorumvis Ordinum regularium per eos, ex quibusvis concessionibus, & dispensationibus Apostolicis, in titulum & commendam, aut aliàs pro tempore obtentorum, quibusvis personis, etiam Laicis, cum quibus suam & mensarum, ac Monasteriorum, beneficiorúmque prædictorum conditionem efficere potuerint meliorem, usque ad biennium à die arrendationis desuper ab eis vel suis procuratoribus faciendæ computandum, pro pretio seu pretiis, de quo, vel quibus, eis vel procuratoribus suis videbitur arrendare, seu firmam vel annuam pensionem concedere, ac pretium, seu pretia hujusmodi, etiam unico contextu, & anticipata solutione in pecunia numerata, recipere & habere, ac de habitis & receptis, solventes quietare & liberare. Necnon fructus, redditus, & proventus hujusmodi, ac se & suos in Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis prædictis successores quoscunque, ad arrendationis hujusmodi sic faciendæ observationem pro dicto biennio, cum clausulis & obligationibus in talibus apponi solitis obligare possint, dictæque personæ, fructus, redditus & proventus prædictos, ad firmam seu annuam responsionem pro dicto biennio recipere, & levare, ac in suos usus & utilitatem convertere, liberè & licitè valeant.

Indultum disponendi de eorum bonis quamvis acquisitis ex fructibus beneficiorum pro scutis duobus mille etiam ad favorem incapacium. Hoc ultimum revocavit Pius V. infra in ejus Bulla 117. in Tom. 2. fol. 346.

§. 7. Necnon ut de bonis suis, mobilibus, & immobilibus, ac se moventibus, ab eisdem Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, tàm per prædictas & alias Ecclesias, Monasteria, & beneficia Ecclesiastica qualitercunque qualificata, per eos ex quibusvis dispensationibus Apostolicis quomodolibet obtenta, & obtinenda, necnon ex ingenio, industria ac labore suis, & aliàs quomodolibet licitè acquisitis, & acquirendis, usque ad summam duorum millium ducatorum auri in auro, in quaslibet, etiam à jure interdictas & reprobatas personas, tàm inter vivos quàm causa mortis, pro libitu eorum voluntatis, aut pro remuneratione laborum eorum, qui eis viventibus inservierint, sive sint consanguinei, sive alii, vel aliàs in pios & non pios, aliàs tamen licitos usus disponere & erogare liberè & licitè valeant, auctoritate & tenore prædictis, de speciali gratia indulgemus.

Indultum remissionis fructuum male perceptorum, & omnis infamiæ & censuræ.

§. 8. Necnon eis, & eorum cuilibet, omnes, & singulos fructus, redditus, & proventus per eos ex Horarum omissione & indebita possessionis beneficiorum apprehensione, seu cujuscunque criminis, à jure vel ab homine, aut quavis alia quantumcunque inexcogitabili causa indebitè perceptos, etiam in utroque foro remittimus, eósque ab eorum restitutione liberamus. Necnon à quibusvis propterea quomodolibet forsan incursis sententiis, censuris & pœnis Ecclesiasticis, absolvimus, & liberamus, ac absolutos & liberatos fore nunciamus, omnémque inhabilitatis & infamiæ maculam, sive notam ex præmissis quomodolibet provenientem, ab eis & eorum quolibet penitùs abolemus.

Inhibitio contra Gabellarios.

§. 9. Districtiùs inhibentes quibusvis gabellarum, pedagiorum, & onerum hujusmodi exactoribus, ne eosdem Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, vel eorum aliquem contrà præsentium tenorem quoquo modo molestare vel inquietare præsumant.

§. 10. Ac

Arrendationes pro dicto biennio præjudicant successoribus.

§. 10. Ac decernentes, quòd si contingat eosdem Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, dicto durante biennio decedere, aut regimini & administrationi suarum Ecclesiarum cedere, ac Monasteria & beneficia hujusmodi aliàs quomodolibet dimittere, nihilominùs fructus, redditus, & proventus prædictos pro dicto biennio obligatos remanere, & suos in Ecclesiis, & Monasteriis, ac beneficiis, hujusmodi Successores ad observationem earundem arrendationum teneri, ac si se ad id personaliter obligassent.

Prædicta eorum testamenta valeant.

§. 11. Necnon testamenta & dispositiones hujusmodi plenam roboris firmitatem obtinere, & firmiter observari debere.

Indultum creandi Notarios, & Milites deauratos.

§. 12. Prætereà, quòd Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac eorum cuilibet Milites & Equites deauratos octo, ac ad instar Sacri Palatii, & Aulæ Lateranensis Comitum, quoscunque Notarios & Tabelliones publicos, ac Judices ordinarios extrà Romanam Curiam creandi & instituendi, ac eisdem Militibus solita Equitum deauratorum insignia concedi, ipsósque Notarios & Tabelliones de notariatus & tabellionatus, & judicatus officiis hujusmodi per pennam & calamare, ut moris est, investiendi.

Legitimandíque bastardos. Revocavit Pius IV. constit. 45. Tomo 2. fol. 68.

§. 13. Necnon quoscunque utriusque sexûs spurios, manseres, bastardos, aliósque ex quocunque illicito & damnato coitu, pro tempore procreatos, viventibus, seu mortuis eorum parentibus, disjunctivè seu copulativè, ita, ut ad paternas, & alias successiones quorumcunque admitti, & in illis (sine præjudicio illorum, qui ab intestato succedere debeant) & ad quæcunque officia publica & privata admitti, illáque gerere & exercere possint, perindè ac si de legitimo toro procreati fuissent, legitimandi, ac omnem ab eis genituræ maculam abolendi, necnon eos ad primæva naturæ jura, restituendi, & reponendi.

Doctorésque creandi. Revocavit Pius V. in const. 60. in dicto Tomo 2. fol. 273.

§. 14. Ac quoscunque idoneos, accitis, & in hoc sibi assistentibus, duobus duntaxat Doctoribus, seu Magistris in facultate, in qua promovendi erunt, quos duxerint eligendos, in utroque vel altero jurium, ac Theologiæ & Artibus, necnon Medicina ac Baccalaureatus, Licentiaturæ, vel Doctoratus, ac Magisterii gradibus respectivè cum solita insigniorum in talibus tradi solitorum exhibitione promovendi, & sic promotis, quòd omnibus & singulis libertatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis & indultis, quibus alii Baccalaurei, Licentiati, Doctores, & Magistri in utroque, seu altero Jurium, ac Theologia, vel Medicina hujusmodi in Universitatibus Studiorum generalium promoti, de jure vel consuetudine utuntur, potiuntur & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere possent, concedendi.

Sacros Ordines extrà tempora conferendi. Tu attende Concilium Tridentinum.

§. 15. Necnon quoscunque ad omnes, etiam sacros & Presbyteratus Ordines promoveri cupientes, alias idoneos à suis Ordinariis literas dimissorias, seu ab eadem Sede licentiam habentes, ad omnes etiam sacros & Presbyteratus Ordines hujusmodi, etiam extrà tempora à jure statuta, ac etiam extrà eorem diœcesim, de consensu tamen diœcesanorum, & aliàs ritè promovendi, & dictos Ordines eis conferendi.

Contrà quoscunque criminosos etiam exemptos in suis diœcesibus procedendi.

§. 16. Necnon per se, vel alium, seu alios contrà omnes & singulos criminosos, & qualitercunque delinquentes suarum Civitatum & diœcesium, cujuscunque dignitatis fuerint, etiam exemptos inquirendi, ac eos juxtà eorum demerita, ac criminum & excessuum qualitatem & exigentiam, prout Canonicæ mandant sanctiones, puniendi, ac super his etiam quandocunque opportunum cognoverint, auxilium brachii sæcularis invocandi.

Ecclesias suarum diœcesium etiam exemptas visitandi.

§. 17. Necnon Ecclesias quascunque in eorum diœcesibus consistentes etiam exemptas Ecclesias visitandi, & ut quæ reparatione indigent, reparentur, & animarum cura, si illis immineat, aliisque debitis obsequiis non defraudentur, omnibus juris & facti remediis providendi.

Causas quascunque etiam criminales, citrà irregularitatem cognoscendi.

§. 18. Necnon cum uno assessore, seu judice quascunque causas, etiam criminales cujuscunque qualitatis existant, audiendi & absolvendi, vel condemnandi, prout justitia suadebit, & secundùm Deum, ac salutem animæ suæ cognoverint expedire, ita, quòd propterea nullam penitus irregularitatem, aut inhabilitatem, vel infamiæ maculam, sive notam, aut alias censuras seu pœnas, incurrant, aut incurrere censeantur.

Indultum circa resignationes, & permutationes beneficiorum. De forma resignandi, & aliis similibus. Vide Bullam 85. Gregorii XIII. in Tomo 2.

§. 19. Necnon omnia & singula beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, per eos, ex quibusvis dispensationibus & concessionibus Apostolicis, in titulum, vel commendam, aut etiam invicem, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis, ad eorum vitam unita, per eos, & eorum quemlibet nunc, & pro tempore obtenta, simul vel successivè, simpliciter, aut pro alio, seu aliis, simili vel dissimili, aut similibus vel dissimilibus, beneficio seu beneficiis, Ecclesiastico vel Ecclesiasticis, cum quibusvis personis secum permutare volentibus, ex causa permutationis hujusmodi, (in qua tamen nulla illicita pactio, seu simoniaca pravitas interveniat) in quorumcunque Ordinariorum locorum, aut Canonicorum Metropolitanarum, vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum, seu aliarum personarum in dignitate Ecclesiastica constitutarum ad id per eos eligendarum manibus extrà dictam Curiam, præfatæ Sedis, aut cujusvis alterius licentia minimè requisita, resignandi, & commendis cedendi, ac unionum hujusmodi dissolutioni consentiendi, ipsisque Ordinariis & Canonicis, ac personis in dignitate Ecclesiastica constitutis resignationes, simpliciter, vel ex causa permutationis, ac commendarum cessiones extrà dictam Curiam recipiendi & admittendi, uniones hujusmodi dissolvendi. Necnon illa, quæ simpliciter ipsi resignaverint, aut quorum commendæ cesserint, vel unionum hujusmodi dissolutioni consenserint, idoneæ seu idoneis personis per eos nominandis, etiam quæcunque, quotcunque, & qualiacunque beneficia Ecclesiastica obtinentibus, & exspectantibus, quæ verò ex causa permutationis ipsis compermutantibus personis, & quæ dictæ compermutantes personæ resignaverint, beneficia hujusmodi, etiam si, ut præfertur, qualificata, & per eos pro tempore quomodolibet obtenta, ex quavis causa dispositioni Apostolicæ generaliter reservata, seu affecta fuerint, eisdem Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis per eos, quoad vixerint, etiam unà cum Ecclesiis, quibus præesse dignoscuntur, ac quibusvis Monasteriis & beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, à sæcularibus quorumvis Ordinum regularibus, per eos ex quibusvis similibus dispensationibus, & concessionibus Apostolicis, in titulum & commendam, ac aliàs tunc & pro tempore obtentis, juxtà tenorem dispensationum Apostolicarum eis desuper concessarum, in titulum vel commendam retinenda conferendi, & de illis etiam providendi, omniáque & singula alia, in præmissis omnibus, & circà ea, necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi & exequendi, etiamsi ipsi Patriarchæ, Archiepiscopi & Episcopi tempore resignationum seu cessionum, aut præstationis consensus dissolutionum unionum hujusmodi, in aliqua infirmitate, ex qua eos postmodùm infrà viginti dies decedere contingat, constituti fuerint, plenam & liberam auctoritate, & tenore prædictis, facultatem concedimus.

Indultum quinquennium à visitandis liminibus Apostolorum. Hoc revocavit Sixtus V. infra in ejus Bulla 15. Tomo 2.

§. 20. Et insuper eisdem Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, & eorum singulis, quòd, postquàm à dicta Curia se absentaverint usque ad quinquennium, ex tunc computandum, limina BB. Petri & Pauli Apostolorum (dummodò per procuratorem idoneum illa visitent) personaliter visitare minimè teneantur, nec ad id à quoquam inviti compelli, aut propterea perjurii reatum incurrere possint.

Confessoremque eligendi.

§. 21. Necnon, quòd aliquem Presbyterum sæcularem, vel cujusvis Ordinis regularem in eorum confessorem, qui eos à quibusvis, etiam majoris excom-

munica-

municationis, suspensionis & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa pro tempore latis, & quibus etiam pro tempore irretiti fuerint, etiam si illorum absolutio Sedi prædictæ, specialiter vel generaliter reservata fuerit, ac quorumcumque votorum & juramentorum, necnon Ecclesiæ præceptorum transgressoribus, jejuniorum, pœnitentiarum injunctarum, & divinorum officiorum, in toto vel in parte omissionibus, & quibusvis aliis peccatis, criminibus, excessibus & delictis, quantumcumque gravibus & enormibus, etiam talibus de quibus esset Sedes prædicta meritò consulenda, videlicet in casibus dictæ Sedi qualitercumque reservatis (exceptis contentis in Bulla in die Cœnæ Domini legi consueta) semel dumtaxat singulis annis, & etiam in dictis exceptis, ac in Bulla hujusmodi contentis in vero mortis articulo, in aliis verò eidem Sedi non reservatis casibus, quoties opportunum fuerit, confessionibus eorum diligenter auditis absolvere, ac eis pro commissis pœnitentiam salutarem injungere. Necnon vota quæcumque, quatuor majoribus dumtaxat exceptis, in alia pietatis opera commutare, & juramenta, sine tamen tertii præjudicio relaxare, ac omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti & confessi fuerint, ter in vita, & in mortis articulo, etiam si tunc mors non subsequatur, plenariam remissionem & absolutionem, ita ut hujusmodi plena remissio in dicto mortis articulo eis suffragetur, auctoritate Apostolica impendere possit, eligere liberè & licitè valeant, concedimus & indulgemus.

Quòd declarat mox infrà. Imò revocavit confessionalia Pius IV. in ejus constit. 94. in Tomo 2. fol. 145.

Clausulæ præservativæ.

§. 22. Ac præsentes literas & in eis contenta quæcumque, sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, decretis, declarationibus, & Cancellariæ Apostolicæ regulis ex quibusvis causis quantumcumque maximis, & urgentissimis, etiam in favorem fidei, & pro divini cultus augmento, etiam consistorialiter, nunc & pro tempore factis & editis, nullatenùs comprehensas, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas existere, & censeri, ipsósque Patriarchas, Archiepiscopos & Episcopos, præmissis omnibus, etiam eorum à dicta Curia absentia, etiam postquàm assistentes esse desierint, uti, potiri, & gaudere posse.

Decretum irritans.

§. 23. Sicque in præmissis omnibus per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi facultate, & auctoritate, judicari & definiri debere, ac si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Executores istius const.

§. 24. Quocircà venerabilibus fratribus, Salutiarum & Albiganensi ac Balneoreginensi Episcopis, per præsentes committimus & mandamus, quatenùs ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorumdem Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum prædictorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari. Non permittentes eos desuper per quoscumque quavis auctoritate fungentes, contrà præmissa seu eorum aliquod quomodolibet indebitè molestari, contradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pœnas ecclesiasticas, & alia opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 25. Non obstantibus nostra, per quam inter alia voluimus, quòd si quis in infirmitate constitutus resignaret aliquod beneficium ecclesiasticum, & posteà infrà viginti dies à die per ipsum resignantem præstandi consensus computandos, ex ipsa infirmitate decederet, ac beneficium ipsum conferretur, per resignationem sic factam collatio hujusmodi nulla esset, ipsúmque beneficium nihilominùs per obitum vacare censeretur, ac fœl. record. Gregorii X. & quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, ac quibusvis aliis Apostolicis, necnon in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus, ac legibus imperialibus, necnon Civitatum & locorum quorumcumque, etiam municipalibus, ac prædictarum & aliarum Ecclesiarum, in quibus sæcularia ac monasteriorum seu aliorum regularium locorum, in quibus regularia beneficia hujusmodi forsan fuerint, seu à quibus ipsa regularia beneficia dependere contigerit, & Ordinum, quorum illa extiterint, juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, quibusvis universitatibus, etiam generalium, & Scriptoribus Archivii dictæ Curiæ, & aliis Collegiis, etiam motu, & scientia similibus, ac quavis etiam Imperiali, vel Regia consideratione, & ex quibusvis causis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, irritantibúsque & aliis decretis, quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, etiam disponentibus, quòd naturales & bastardi legitimari non possint, nisi de consensu legitimorum, & naturalium, & quòd nullus ad Bacchalariatus, Licentiaturæ, & Doctoratus ac Magisterii gradus, alibi quàm in universitate in qua studuerit, promoveri possit, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expressè derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis, generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorúmque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Declaratio circà confessionale supradictum.

§. 26. Volumus autem, quòd dicti Patriarchæ, Archiepiscopi, & Episcopi pœnitentiam eis per confessorem, quem singuli eorum duxerint eligendum, eis pro præmissis injungendam, adimplere omninò teneantur. Et ne, quod absit, dicti Patriarchæ, Archiepiscopi & Episcopi propter hujusmodi gratiam vel concessionem eligendi confessorem reddantur procliviores ad illicita in posterùm committenda, etiam volumus, quòd si Patriarchæ, Archiepiscopi & Episcopi præfati, à sinceritate fidei, & unitate dictæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia & devotione nostra & successorum nostrorum canonicè intrantium destiterint, aut ex confidentia ejusdem concessionis vel remissionis aliqua forsan commiserint, concessio & remissio prædictæ, & quoad illas, præsentes literæ eis nullatenùs suffragentur.

Declaratio circa beneficia.

§. 27. Quódque si singulorum beneficiorum prædictorum simpliciter resignatorum fructus, redditus

& pro-

& proventus viginti quatuor florenorum auri de Camera secundùm communem extimationem, valorem annuum excedant, tàm conferentes, quàm illi quibus ipsæ collationes fient, & si ex causa permutationis & resignationis hujusmodi fiant, ac suorum, & eis ex eadem causa collatorum beneficiorum hujusmodi fructus, redditus & proventus inæquales fuerint, id etiam si ipsa inæqualitas vigintiquatuor florenos similes secundùm extimationem prædictam non transcendant, similiter conferentes prædicti, & illis, quibus beneficia majoris valoris hujusmodi collata fuerint, de nominibus, & cognominibus personarum, & beneficiorum eorumdem, ac diebus factarum collationum hujusmodi Agentes Cameræ Apostolicæ, aut collectores, vel subcollectores fructuum, redditum, & proventuum indè Cameræ debitorum, in partibus illis pro tempore deputatos infrà unum, si citrà, vel si ultrà montes collationes, ipsæ factæ fuerint, infrà tres menses, juxtà quasdam recol. mem. Sixti etiam IV, & Innocentii similiter VIII. Romanorum Pontificum etiam prædecessorum nostrorum super hoc editas literas, certificare procurent, alioquin beneficia ipsa sic collata vacare censeantur eo ipso.

Fides transumptorum. §. 28. Cæterùm, quia difficile foret præsentes literas, ad singula quæque loca, in quibus de eis fides forsan facienda erit, deferri, etiam volumus, & eadem auctoritate Apostolica, motu & scientia similibus decernimus, quòd ipsarum transumptis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, aut Curiæ ecclesiasticæ munitis, in judicio & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Forma autem juramenti, quòd Notarii, Tabelliones & Judices per dictos Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, & eorum quemlibet creandi præstabunt, talis est.

Forma juramenti. §. 29. Ego N. ab hoc anteà, fidelis, & obediens ero Beato Petro, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac Domino nostro D. Papæ N. suisque successoribus canonicè intrantibus. Non ero in consilio, auxilio, consensu, vel facto, ut vitam perdant, vel membrum, aut capiantur mala captione, Consilium quod mihi, per se vel literas, aut nuncium manifestabunt, ad eorum damnum scienter nemini pandam, si verò ad meam notitiam aliquid devenire contingat, quod in periculum Romani Pontificis, aut Romanæ Ecclesiæ vergeret, seu grave damnum illi immineret, illud pro posse meo impediam, & si hoc impedire non potero, procurabo bona fide id ad notitiam D. N. Papæ perferri. Papatum Romanum, & regalia S. Petri, ac jura ipsius Ecclesiæ specialiter, si qua eadem Ecclesia, in civitate vel terra de qua oriundus sum, habeat, adjutor eis ero ad defendendum, & retinendum, seu etiam recuperandum contrà omnes homines. Tabellionatus officium fideliter exercebo. Contractus in quibus exigetur consensus partium, fideliter faciam, nil addendo vel imminuendo sine voluntate partium, quod substantiam contractus immutet. Si verò in conficiendo aliquod instrumentum, unius solius partis sit requirenda voluntas, hoc ipsum faciam, ut scilicet nil addam vel minuam, quod mutet facti substantiam, contrà ipsius voluntatem Instrumentum non conficiam de aliquo contractu, in quo sciam intervenire, seu intercedere, vim vel fraudem. Contractus in Protocollum redigam, & postquàm in Protocollum redegero, malitiosè non differam contrà voluntatem illius, vel illorum, cujus seu quorum est contractus, super eo conficere publicum instrumentum, salvo meo justo, & consueto salario. Sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

Dat. P. A. 2. 6. Aprilis. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 6. Aprilis 1551. Pontificatûs nostri Anno secundo.

XIII. Visitatores carcerum Almæ Urbis, pauperibus carceratis dilationes dare, sed ad eorum fidejussores extendere non possint.

Facultates istorum Visitatorum tradit Pius V. infrà in const. 68. Reverendi, in folio 282. Tom. 3. & statuta ab eis observanda edidit Paul. III. in constit. 44. Ad onus, suprà fol. 776. & Paul. V. in const. 71. Universi. §. 21. & 22.

Da materia autem dilationum & moratoriarum, notavi suprà in Clem. VII. constit. 16. Cùm ex multorum. fol 668.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Edita A. D. 1551.

Causa hujus constitut. Cùm nuper ex rationalibus causis quibuscumque Romanæ Curiæ Judicibus & aliis personis quacumque dignitate & auctoritate fungentibus, ne aliquas moratorias, dilationes, aut salvos conductus, seu significationes, vel quovis alio nomine nuncupatas gratias, concedere quovis prætextu vel occasione audeant, & sub excommunicationis latæ sententiæ pœna præceperimus, verùm quòd carcerum Visitatores miserabilibus personis carceratis dumtaxat, si eis ex relatione judicis, ad cujus instantiam carceratæ fuerunt, suis creditoribus satisfacere non posse constiterit, postquàm carcerem per aliquod notabile temporis spatium sustinuerint, aliquam moderatam dilationem eorum arbitrio sub cautione de se repræsentando, & non aliàs concedere possint, voluerimus, prout in Motu ptoprio desuper manu nostra signato primo, & deinde innovato latiùs continetur. Et quandoque, ut accepimus, præfati Visitatores dilationes per eos carceratis pauperibus hujusmodi concessas, etiam illorum fidejussoribus suffragari debere decreverint, quòd quidem valdè absurdum, & inconveniens videtur, cùm non ob aliud fidejussores accipiantur, nisi ut si principalis debitor tempore convento solvere nequeat, illi persolvant, convenientiùsque sit, ut illi, qui pro debitore promiserunt, eum expectent, quàm creditor, qui ipsorum fidejussorum fidem est secutus, aliter debitori non crediturus.

Declaratio de qua in rubr. §. 1. Idcircò nos motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Motum proprium prædictum iterum si opus sit innovan. illique adden. Apostolica auctoritate eisdem Visitatoribus carcerum, ut dilationes hujusmodi non nisi carceratis dumtaxat, ac modo, & forma præmissis servatis, concedant, neque illas aliquo modo ad eorumdem carceratorum fidejussores extendant, aut illis suffragari quovis modo decernant, præcipimus & mandamus.

Annullatio aliter gestorum. §. 2. Et si aliqua decreta per eos in favorem aliquorum qui carcerati non fuerint, seu etiam carceratorum, contrà formam prædictam, aut eorum fidejussorum, aut quosvis alios, præter, & contrà intentionem nostram fieri forsan contigerit, illa nulla, invalida, & irrita esse, & nemini suffragari debere.

Deputatio executorum. §. 3. Ac illis non obstantibus, sed penitùs rejectis, dilectum filium nostrum, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalem Auditorem, & alios Romanæ Curiæ judices, ad executionem contrà eos in quorum favorem facta extiterint, omnes, & singulos, ac si illa nullatenùs emanassent, procedere posse, & debere decernimus.

Clausulæ derogatoriæ. §. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Papæ subsc. Placet Motu proprio. I.

XIV. Cursores Papæ, & Mandatarii aliarum Curiarum Almæ Urbis, in quibus causis citare, intimaréque &c. possint.

Ad hoc habes Alexand. VI. & Jul. II. & Clemen. VII. constitutiones relatas super in ejusdem Clement. constitut. 24. Accepimus, fol. 676. Et quòd Mandatarii possint citare in causis Capitolinis, exceptis per commissiones à principio in illo foro commissis, declarat Statutum Urbis cap. 51. in novis.

Edita A. D. 1551.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Exordium.

CUm ea firmius illibata persistant, quæ frequentiori sunt Apostolico præsidio pro tempore stabilia.

Confirmatio const. indicatarum in rubr.

§. 1. Nos singulas præinsertas, ac desuper respectivè confectas, & conficiendas literas, ac prout illas concernunt, omnia, & singula in eis contenta, & indè secuta quæcumque, ex certa scientia nostra, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, cum opportuna, si opus sit, juris, & facti, ac quarumcumque solemnitatum, etiam requisitarum forsan omissarum defectuum suppletione, approbamus, confirmamus, & innovamus, ac inviolabiliter observari: Necnon modernis, & pro tempore existentibus nostris, & ejusdem Romani Pontificis Cursoribus suffragari, eosque illis omnibus, uti & gaudere, nec desuper per quoscumque quavis auctoritate, præeminentia, aut superioritate fungentes, molestari, perturbari, impediri, aut inquietari, vel eis in aliquo præjudicari, sicque per quoscumque judices &c. irritum quoque &c. decernimus.

Innotatio earumdem.

§. 2. Necnon prout illis concessa sunt, in omnibus, & per omnia de novo concedimus.

Cursores tantùm citent in causis commissariis etiam a principio Ordinariis non Capitolinis.

§. 3. Insuper ut de cætero perpetuis futuris temporibus in quibusvis causis, tàm Capitolii, & Ripæ ac Ripettæ, necnon Turris Nonæ, & de Sabellis, ac Burgi S. Petri, quàm quibusvis aliis Almæ Urbis Curiis sive Tribunalibus, in quibus commissiones aliquas, manu vel de mandato nostro signatas præsentari contigerit, etiam si causæ ipsæ ordinariæ inchoatæ extiterint post ipsarum commissionum præsentationem, citationes, & alia quæ indè sequentur per alios quàm eosdem Cursores fieri non possint, neque valeant. Sed dicti Cursores, citationes, & alia quæ indè sequentur, in ipsis curiis, & earum qualibet, etiam si causæ, in, & pro quibus citationes, & alia fieri contigerit commissariæ non fuerint ad partium pro quibus citationes, & alia hujusmodi fient instantiam facere, & exequi possint, & valeant. Et solummodò mandatariis dictarum prænominatarum curiarum in causis ordinariis in tribunalibus ipsarum curiarum prænominatarum, quarum mandatarii existunt, tantùm citationes faciendi potestas remaneat, statuimus, & ordinamus.

Prohibitio aliter faciendi, & contravenientium pœna.

§. 4. Districtiùs inhiben. quibusvis dictarum curiarum, & cujuslibet ipsarum mandatariis, & notariis, ac aliis personis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis majoris sententiæ, à qua nonnisi per nos absolvi possint, ac privationis officiorum, & beneficiorum si quæ obtinent, inhabilitatisque ad illa, & alia in posterùm obtinen. pœnis, ne statuto, & ordinationi nostris hujusmodi in aliquo contravenire quomodolibet audeant vel præsumant. Ac decernentes, citationes per alios quàm præfatos Cursores in causis ipsis commissariis, etiam si à principio ordinariè inchoatæ fuerint, de cætero in dictis & aliis quibuscumque tribunalibus, & in quavis instantia faciendi, & processus, & actus quoscumque illarum vigore formandos, nullos, inanes, & invalidos, nulliusque roboris, & momenti fore, sicque per quoscumque &c. decernimus.

Executorum Deputatio.

§. 5. Mandantes causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, Gubernatori, ac Senatori, modernis, & pro tempore existentibus, ut præmissa omnia, & singula perpetuò, sub præfatis, & quibusvis aliis censuris, & pœnis eorum arbitrio moderandis, & applican. perpetuò inviolabiliter observari faciant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstan. quibusvis literis fœl. rec. Pauli prædecessoris nostri, ac quibusvis reformationibus, ac aliis dictarum curiarum statutis &c. stabilimentis, visibus, & naturis, etiam juramentum &c. roboratis, privilegiis, quoque, indultis, & literis Apostolicis, illi, & præfato Senatori, ac Populo Romano, & illius Conservatoribus, ac mechanicarum, & aliarum artium, ac mercatorum Urbis Consulibus, necnon Basilicarum, & aliarum Ecclesiarum Urbis Archipresbyteris, & Canonicis, aliisque personis, etiam motu simili &c. in præjudicium seu contrà formam præmissorum sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis etiam per nos quomodolibet concessis &c. quibus omnibus, & singulis &c. etiam si de illis &c. tenores &c. hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, & ad plenum derogatum esse volumus: cæterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio I.

Repetitio clausularum.

§. 5. Et cum absolutione à censuris, ad effectum &c. Et cum approbatione, confirmatione, innovatione, nova concessione, decreto, statuto, ordinatione, derogatione, & aliis, de, & pro omnibus supradictis quæ hic pro sufficienter repetitis habeantur latissimè extendendis. Cum opportuno decreto, quòd præsens Motus proprius, de subreptionis vel obreptionis vitio seu intentionis nostræ defectu, notari seu impugnari nullatenùs possit: sed illi stari, & secundùm hujusmodi Motum proprium nostrum, judicari, & interpretari, & definiri debeat.

Sola signatura sufficit.

§. 8. Et quòd sola præsentis signatura nostra sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio, & extrà, quacumque regula contraria non obstante.

Exemplorum fides.

§. 9. Ac illius transumptis manu alicujus notarii Curiæ causarum dictæ Cameræ subscriptis, & sigillo ipsius Curiæ Auditoris munito, in judicio, & extrà stari debeat, ac plenaria fides adhibeatur. Ac cum decreto quòd præsentium aut illius transumptis copiæ affixæ in valvis curiarum præfatarum, aut aliorum locorum publicorum perindè arctent, & afficiant, ac personaliter intimatæ forent.

Declaratio pro Mandatariis.

§. 10. Et de confirmatione, decreto, statuto, inhibitione, & aliis præmissis, remanente Mandatariorum Curiæ Capitolii tantùm exercitio, quoad causas ordinarias, etiam si in eis postmodùm aliquas commissiones præsentari contingat.

D. P. An. 2. die 8. Julij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 6. idus Julii, Anno secundo.

XV.

Declaratio, & extensio auctoritatis Collegii Fabricæ Basilicæ S. Petri de Urbe, in exequendis donationibus inter viros ad pias causas factis, & fiendis, & in applicanda quinta earum parte dictæ Fabricæ.

Alia de materia hujus Collegii, & Fabrica indicavi tibi in const. 3. Clem. VII. Admonet. sup. fol. 643.

Edita A.D. 1551.

JULIUS PAPA III.

Dilectis filiis Oeconomo, & Præfecto Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Causa hujus constitut.

ACcepimus vos in prosecutione exactionis relictorum ad pias causas factorum, & aliorum Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe per fœl. record. Julium II. Leonem X. Adrianum VI. Clementem VII. & Paulum III. Rom. Pont. prædecessores nostros applicatorum, & per nos confirmatorum, multas etiam invenisse donationes inter vivos factas, in quibus nonnulli introitus, census, redditus, proventus, stabilia, & mobilia bona, ac res aliæ diversis Ecclesiis, Monasteriis, hospitalibus, locis, & personis piis, & pro donatorum, seu aliorum animabus donata, & piè elargita reperiuntur, quæ adhuc inexecuta, & non satisfacta remanent. Quodque tàm hæredes, & fideicommissarii dictorum donatorum, & aliæ personæ, quæ ad hujusmodi bonorum satisfactionem de jure tenentur, commissioni nobis factæ conantur opponere, & contraire, sub prætextu quòd jurisdictio vobis per prædecessores præfatos, & nos, super hujusmodi relictorum exactione concessa, ad donationes inter vivos factas minimè se extendit, & ita pias donatorum præfatorum dispositiones violare nituntur.

Declaratio sive extensio auctoritatis Collegii Fabricæ, in exequendis donationib. inter vivos ad pias causas factis & quinta parte Fabricæ applicanda.

§. 1. Nos igitur ut par est, in præmissis opportunè providere volentes, ad tollendas omnes dubietates, exceptiones, & oppositiones, per præsentes declaramus, nostræ intentionis fuisse, & esse, ut donationes inter vivos, & ad pias causas tantum factæ, & quæ pro tempore fieri contigerit per vos, & à vobis pro tempore substitutos exequerentur. Et quinta pars bonorum, & rerum in eis donatorum, ad opus dictæ Fabricæ converteretur, & quatenùs opus sit vobis, & substitutis præfatis tenore præsentium, de novo, ut omnes, & quascumque donationes inter vivos, in quibus aliqua bona (quæ ad donationum hujusmodi tenores hîc pro expressis haberi volumus) ad pias causas à donatoribus donata, & elargita fore reperietis, viis, & remediis in vestris commissionibus, à nobis, & prædecessoribus præfatis concessis, & confirmatis exequi, & quintam partem bonorum hujusmodi ad usum dictæ Fabricæ applicare possitis & valeatis, de speciali gratia concedimus, & indulgemus, ac donatorum hujusmodi voluntates, quoad quintam partem præfatam commutamus.

Clausula sublata.

§. 2. Et sic in præmissis omnibus & singulis, per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere. Et si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ dicti prædecessores, & nos, in singulis eorum; & nostris commissionibus hujusmodi, ac illarum confirmationibus, voluimus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides danda transumptis.

§. 4. Verùm quia difficile foret, præsentes literas ad singula quæque loca, ubi opus foret deferri, volumus ut earum transumptis manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus Prælati Ecclesiastici munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, in judicio & extrà, quæ adhiberetur præsentibus si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 2. die 31. Julii.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die ultima Julii millesimo quingentesimo quinquagesimo primo, Pontificatus nostri anno 2.

XIV.

Doctores in Alma Urbe, à Collegio Advocatorum Consistorialium dumtaxat, in jure civili & canonico creati possunt.

Doctorandi verò formam & promovendi cujuscumque artis vel scientiæ professores vide infrà in const. 88. Pii IV. in sacrosancta in Tom. 2. fol. 136. cum ibi notandis. De erectione autem hujus Studii videre est sup. Bonifacii VIII. const. 9. In suprema. fol. 180. & Leonis X. const. 4. Dùm suavissimos, suprà fol. 540.

JULIUS PAPA III.

Dilecti filii, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1552.

Multi juris ignari licentias se doctorandi, ut nic à Sede Apost. obtinebant. Unde mala hic descripta oriebantur.

Cum, sicut fide dignorum relatione nuper accepimus, multi juris civilis & canonici ignari ad doctoratus gradum aspirantes indebitè, sub prætextu quòd in aliqua universitate Studii generalis operam dando in tantum profecerint, quòd idonei existant, licentiam à nobis & Sede Apostolica extorquent, ut ab aliquo Prælato, seu persona in dignitate Ecclesiastica constituta, etiam de propitiis extorquendo insignia doctoratus in Romana Curia suscipere valeant, ac ejusdem licentiæ prætextu, examine ad id requisito, & aliis necessariis desuper minimè adhibitis, contrà sacrorum canonum statuta, & juris dispositionem, in ipsius doctoratis dignitatis opprobrium se ad illius gradum faciant promoveri. Unde plura absurda sequuntur, & Clerus repletur indoctis, multis aspirantibus ob privilegia graduatorum beneficia assequi: & cum plures magistratus ex consuetudinibus & statutis locorum per juris Doctores debeant exerceri, à pluribus indoctis sic doctoratis sæpè illi adipiscuntur, cum justitiæ supremo detrimento, sicque bonis etiam & industriis, literatisque Doctoribus animus concidit, cùm pariter doctis & indoctis gradus pateat dignitatis, jamque ex præmissis vilescat in populo doctoralis dignitas.

Pontif. ideò decernit, neminem de cæteris Doctorem in Urbe creari posse, nisi a Collegio DD. Advocatorum Consistorialium.

§. 1. Nos igitur præmissis, prout ex debito pastoralis officii tenemur, obviare volentes, præsertim in Urbe ex qua utrumque jus profluit ac descendit, & à cujus exemplo Orbis partes solent regulari, ac de literarum scientia, virtutibus & meritis vestris, quibus vestro Collegio Doctores in utroque jure civili, & canonico creandi, & illis insignia conferendi ex diversis privilegiis, & antiqua consuetudine, jus, facultas & potestas competunt, & in quibus etiam potestas Sanctæ Rom. Ecclesiæ Camerarii, Gymnasiique Almæ Urbis nostræ Cancellarii pro tempore existentium repræsentatur, Motu proprio & ex certa nostra scientia, non ad vestram seu alicujus instantiam, sed de nostra mera deliberatione, tenore præsentium, statuimus, & ordinamus, quòd ex nunc de cætero, perpetuis futuris temporibus, nullus etiam prætextu cujusvis licentiæ seu facultatis sibi concessæ, seu privilegiorum, indultorum, & literarum Apostolicarum quibusvis personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, conditionis, præeminentiæ, nobilitatis, & excellentiæ existentibus, etiam Romanæ Curiæ officialibus, eorúmque Collegiis, ac quacumque dignitate & honore fulgentibus, aut illorum contemplatione seu intuitu, etiam motu, scientia & potestate similibus, & ex titulo oneroso, ac ex quibusvis aliis etiam quantumcumque maximis ex urgentissimis causis, sub quibusvis verborum formis & expressionibus, ac cum quibusvis efficacissimis & insolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, etiam talibus quòd illis nullatenùs, aut nonnisi sub certis modo & forma in eis contentis derogari possit, irritantibúsque & aliis decretis, per nos & prædecessores nostros, ac Sedem eamdem, seu aliàs pro tempore concessorum, ad gradum doctoratus in utroque seu altero jurium hujusmodi ab alio quàm à vobis & Collegio vestro in dicta Curia assumi, seu in utroque vel altero jurium Doctor creari possit.

Doctorum à aliis creationes ab aliis facien. irritas & inanes declarat.

§. 2. Ac assumptiones & creationes Doctorum, ac insignium doctoralium traditiones per vos faciendas hujusmodi, validas & efficaces existere, suósque effectus sortiri, ac quascumque alias in utroque seu altero jurium hujusmodi Doctorum creationes, ac insignium prædictorum traditiones per alios quàm per vos de cætero in ipsa Curia in futurum faciendas cum indè secutis, irritas, & inanes, nulliúsque roboris vel momenti esse & censeri, ac nemini suffragari, ipsique ab aliis quàm à vobis ad gradum doctoratus hujusmodi assumpti pro non doctoribus haberi.

Pauperes quoque gratis Doctorari debere, jubet.

§. 3. Vosque quoscumque pauperes vel egenos, quos ad suceptionem graduum hujusmodi habiles, & idoneos reperitis, ad doctoratus in utroque, seu altero jurium gradus hujusmodi gratis pro Deo, & absque aliqua pecuniarum solutione ab eis facienda assumere, seu doctores creare debere.

§. 4. Ac præsentibus ex quavis causa vel occasione, etiam per nos & Sedem prædictam, in genere vel in specie, etiam per constitutiones Apostolicas, seu Cancellariæ Apostolicæ regulas editas, ac quascumque alias literas Apostolicas, etiam in forma brevis, & quòd tenores, & formæ illarum habeantur pro expressis, seu alias clausulas, & decreta quæcumque in se continentes, etiam Officialibus, Collegiis, & personis præfatis pro tempore concessas, etiam vigore implicitæ derogationis latissimè extenden. in supplicationibus desuper pro tempore signatis apposita derogari, seu illas revocari, cassari, suspendi, aut in aliquo alterari minimè posse, neque revocatas, suspensas vel alteratas, & quotiens illa emanabunt, totiens easdem præsentes ab illis exceptas, & vobis concessas, ac in pristinum, & eum in quo nunc, & antè revocationem, & suspensionem hujusmodi erant, statum, restitutas, & repositas esse, & censeri.

§. 5. Sicque

Decretum irritans.

§. 5. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & interpretari debere, ac ex nunc si secus super his à quoque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Executores hujus const.

§. 6. Et nihilominùs Camerario nostro, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori pro tempore existentibus per præsentes mandamus, quatenùs ipsi vel alter eorum præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, quando, & quotiens opus fuerit, ac pro parte nostra desuper requisiti fuerint, solemniter publicantes, faciant illas, & in eis contenta quæcumque, integrè, & inviolabiliter ab omnibus observari; non permittentes quicquam per quoscumque in contrarium attentari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per sententias, censuras, ac etiam pecuniarias, & de quibus eis videbitur pœnas, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas præfatas, etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, prædictis, & quibusvis aliis cujuscumque dignitatis, & præeminentiæ existentibus, & quacumque, etiam Episcopali, Archiepiscopali, aut alia majori dignitate fulgentibus, in contrarium quomodolibet concessis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtavat, specialiter, & expresse derogamus; cæterísque contrariis quibuscumque.

Dat. P. A. 2. die 6. Febr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 6. Februarii, millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, Pontificatus nostri anno Anno secundo.

XVII.

Contrà Franchitias in Urbe retinentes, & Curiam in executione impedientes, cum approbatione constitutionum contrà bannitos, &c. editarum.

Pleniorum dispositionem in hoc fecit Pius IV. ut infrà in ejus const. 47. Inter cæteras fol. 65. quam approbavit Greg. XIII. in ejus constit. 12. Et ipsa ratio, ac Six. V. in ejus constit. 6. Hoc nostri ubi plenè notabo de materia bannitorum in Tom. 2.

Edita A. D. 1552.

JULIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

CUm civitates, & loca omnia, in quibus sanctissimum CHRISTI nomen colitur, deceat esse facinorosis hominibus expiata atque purgata, nemo est, qui non intelligat quàm maximè opporteat Almam Urbem nostram Apostolorum Petri, & Pauli, ac tot martyrum sanguine consecratam, in qua Summus Pontifex cum sacro Cardinalium Collegio residet, & ad quam ex omnibus mundi partibus, veluti ad portum saluberrimum gentes confluunt, quæ denique communis omnium patria censetur esse ipsis facinorosis hominibus vacuam.

Plures Pontt. adversus facinorosos, & eorum fautores ediderunt bullas quas indicavi ad Six. V. cit. in rub. quas his Pont. confirmat.

§. 1. Sanè cùm à diversis Pontificibus prædecessoribus nostris plures constitutiones adversus homicidas, sicarios, latrones, sacrilegos, raptores, aliósque facinorosos homines, eorúmque fautores, & receptatores, sine quibus delinquentes diutiùs latere non possunt, editæ fuerint, quæ vel temporum iniquitate, vel ad senium, & occasum vergentis sæculi corruptela, aut magistratuum negligentia, minùs custodiuntur, & observantur, ac ferè in desuetudinem abierunt, opere pretium censuimus constitutiones ipsas approbare, & innovare, prout illas Motu proprio, & ex certa scientia, cum omnibus, & singulis censuris, & pœnis in eis contentis, harum serie approbamus, ac innovamus.

Franchitias tenere & Curiam in executione impedire prohibet.

§. 2. Et insuper quia, sicut accepimus, quorumdam eousque processit licentia, ut non solùm homicidas, facinorosos, ac alios prædictos, contrà juris, & sacrarum constitutionum præfatarum prohibitionem receptari audeant, sed etiam domos suas, necnon vias publicas, & plateas quæ circà domos sunt, facinorosis ipsis tutum refugium, & quasi portum esse velint, signatis etiam franchitiarum nomine quodammodò limitibus in via, quos justitiæ ministris ingredi non liceat. Nos abominabile ac detestandum franchitiarum hujusmodi nomen penitùs abolemus, ac perpetuò abolitum fore decernimus. Volumus enim causarum capitalium judicibus, barisellis, apparitoribus, & aliis justitiæ præfectis & ministris, quascumque vias & plateas, ædes & domos, ad requirendos, capiendos, & debitis pœnis afficiendos facinorosos homines, die, noctúque, liberas & apertas esse. Si quis autem post hujus nostræ voluntatis declarationem, franchitis hujusmodi adhuc habere, & tueri, ac illarum prætextu, aut aliàs quomodolibet justitiæ ministros, in executione eorum officii impedire præsumpserit, etiam si Baro, Domicellus, Comes, Dux, Principis cujusvis Orator, aut, quod futurum minimè credimus, Episcopus, Archiepiscopus, Patriarcha, aut etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis extiterit, noverit se amissionis gratiæ, ac benevolentiæ nostræ necnon coertiorus & emendationis, prout nobis juxtà circumstantiarum qualitatem videbitur pœnas ipso facto incursurum. Si quis verò in tantam devenerit audaciam, ut etiam violenter & manu armata, ipsis justitiæ ministris se opponere, & resistere ausus fuerit, tàm facientes quàm mandantes, eo ipso crimen læsæ majestatis incurrere declaramus, & pro illius condigna ultione, si ultrà justitiæ ministros, majori manu opus fuerit, præcipimus dilecto filio nobili viro Camillo Ursino, Domicello Romano ac alteri cuicumque pro tempore militiæ nostræ temporalis generali Gubernatori, & custodiæ Palatii nostri Ducibus, tàm pedestribus quàm equestribus, ac Conservatoribus & Capitibus regionum ipsius Almæ Urbis, ut contrà opponentes, & resistentes hujusmodi, tamquàm justitiæ pacis, & quietis perturbatores, nostrósque, & hujus Sanctæ Sedis rebelles, acriter suo brachio sæculari insurgant, ac eos manu regia, & nulla tela judiciaria servata, severissimè puniendos capi, & carceribus mancipari faciant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis; privilegiis quoque, & indultis, statutis, & consuetudinibus; cæterísque contrariis quibuscumque.

Jussio publicandi.

§. 4. Ut autem præmissa omnia ad eorum quorum interest notitiam deducantur, nec aliquis de eis ignorantiam justè prætendere possit; volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quòd præsentes literæ per aliquos Curiæ nostræ Cursores, ad Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Ecclesiæ Lateranensis valvas dum inibi populi multitudo ad divina audienda convenerit, palàm, & clara voce legantur, & lectæ in Basilicæ, & Ecclesiæ hujusmodi, ac Cancellariæ Apostolicæ valvis, necnon in acie Campi Floræ affigantur; ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu affixæ pendeant, & cum indè amovebuntur earum exempla in eisdem locis remaneant affixæ.

Transumptorum fides.

§. 5. Quódque earum transumptis manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, certa, & indubitata fides adhibeatur, prout præsentibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

Dat. P A. 3. die 22. Septemb.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, decimo Calen. Octobris, Pontificatus nostri anno tertio.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1552. indictione x. die verò 27. mensis Septembris, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Julii divina providentia Papæ III. Anno 3. Retroscriptæ literæ lectæ affixæ, & publicatæ fuerunt in locis retroscriptis, dimissis etiam inibi copiis affixis juxtà illarum formam, & tenorem per nos Jacobum Carra, & Hermanum Latum Cursores.

Ità est Hermanus Latus Curs.
Thomas Roger Mag. Curs.

XVIII.

Jurisdictio Consulum artis Pistorum Almæ Urbis, cognoscendi causas, & differentias ipsam autem tangentes. Et privilegium, quo debitoribus, ex causa panis, dilationes concedi prohibetur.

Quoad primam partem, vide ampliationem jurisdictionis in constit. 36. Sixt. V. Cœlestis. Et quoad secundam, attende aliud privilegium in constit. 71. Gregor. XIII. Cùm sicut. Tom. 2.

JULIUS PAPA III.

Edita A. D. 1552.

Dilectis filiis Consulibus, & Camerario, ac Universitati Panatariorum, seu Furnariorum Almæ Urbis nostræ. Dilecti filii, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Furnariorum Universitas condidit varia statuta, artem concernentia.

CUm sicut nobis exponi fecistis, aliàs, & retroactis temporibus, vos & prædecessores vestri, qui in Alma Urbe nostra Panatarii sive Furnarii fuerunt, diversis temporibus diversas ordinationes, & statuta ipsius artis, fidele, & solicitum exercitium, ad personas ad exercitium hujusmodi aptas, illarúmque salaria, modos, & formas observandas, ac macinaturam, & macinaturæ pretium concernentia, & alia ad artem hujusmodi necessaria in uno libro descripta ediderint, fecerint, & ordinaverint, illáque omnia, prout facta fuerant, per eos qui conditorum statutorum, & ordinationum, hujusmodi temporibus fuerunt ipsius Urbis Senatores, & Conservatores respectivè, approbata, & confirmata fuerint, vósque Consulatum habeatis, in quo Panatariis sive Furnariis pro rebus artem hujusmodi tangentibus jus redditur.

Consulésque artis vigore eorumdem statutorum inter homines de arte, usque ad quamcumque summam, & contrà alias, usque ad summam scutorum 25. jus reddebant de rebus spectantibus ad artem. Ad hòc vide Sixt. cit. in rub.

§. 1. Et novissimè inter cætera statueritis, & ordinaveritis, quod vestri Consules, jus & rationem inter hominis artis, & pro causis artem hujusmodi spectantibus usque ad quacumque summam reddere valerent: & si aliquis ipsius artis conveniret in judicio aliquam aliam personam, quæ non esset ejusdem artis, dummodò foret pro re ad artem ipsam spectante, dicti Consules jurisdictionem contrà tales conventos usque ad summam viginti scutorum, & non ultrà haberent, & personæ sic conventæ jurisdictionem hujusmodi usque ad dictam summam inclusivè declinare non possent, & casu quo illam aliqui declinare vellent, nihilominùs ipsi Consules illis licentiam dare non possent, neque id pati deberent, sub pœna duorum scutorum ex eorum salario pro qualibet vice retinen. si secus facerent, ac declaraverint id quòd per eosdem Consules fieret esse validum, firmum, & efficax, cùm statutum hujusmodi factum foret pro eorumdem Panatariorum seu Furnariorum tranquillitate, ne ipsi per diversa ejusdem Urbis tribunalia pro rebus artem hujusmodi concernentibus discurrere deberent, seu discurrendo non possent publico, prout deceret, inservire, quæ quidem, & alia ultimò dicta ordinationes & statuta per dilectos filios modernos ipsius Urbis Senatorem & Conservatores, tamquàm rationi consonantia, approbata & confirmata fuerunt.

Leo X. (cujus literas istas hic non habes) decrevit debitores per pretio panis ad dilationes seu cessiones bonorum non admitti. Confirmavit Greg. & Sixt. in rub. cit.

§. 2. Necnon fæl record. Leo Papa X. prædecessor noster provide attendens Panatorios, seu Furnarios maximè esse omnibus necessarios, volens indemnitatibus tunc & pro tempore existentium in eadem Urbe Panatariorum, seu Furnariorum indemnitatibus consulere, quod ex tunc de cætero in perpetuum nullæ, etiam ab eo, etiam juxtà dictæ Urbis statutum super debitis cum ipsius Furnariis præsentibus & ex tunc futuris ratione panis ab eis acceptis, in parva vel magna quantitate contractis, dilationes, etiam in sal conficiendo, aut alterius cujusvis, & quantumcumque necessarii usus favorem, & per speciali rescripta, etiam in forma salviconductus, etiam ad modicum tempus, & Motu proprio, ac ex certa facientia quibusvis personis cujuscumque status, gradus, vel conditionis existerent, etiam cum derogatione literarum dicti Leonis ex tunc concedendis alicui suffragarentur, sed eo ipso quòd per præoccupationem, vel importunitatem, aut aliàs quomodocumque ab eo, & pro tempore existentis Romani Pontificis emanarent, illicò revocata essent, nec locum contrà dictos Furnarios habere, aut eorum aliquem cessio bonorum impedire valeret, quò minus contrà personas debitorum seu creditorum procedi posset.

Et in causis pœnis à quocumque Judice summariè &c. procedi ordinavit.

§. 3. Quodque pro tempore existentes dictæ Urbis Gubernator, Senatores, Conservatores, Vicarius, & Auditor Cameræ, ac alii Judices ordinarii, eorúmque Locatenentes, in quibusvis causis coràm eis per dictos Furnarios seu eorum aliquem contrà eos ratione panis per eos pro tempore crediti dumtaxat debitores, & per viam reconventionis pro tempore movendis, summariè, simpliciter, & de plano, nulla judiciaria tela servata, sed sola facti veritate inspecta, absque alicujus scripturæ confectione, & aliàs prout in causis mercedum, & salariorum per piæ memoriæ Julium Papam II. etiam prædecessorem nostrum statutum fuerat, procedendum fore per suas literas statuerit & ordinaverit, prout in eisdem literis pleniùs contineri dicitur.

Furnariorum universitas, petit ab ipso Pont. confirmationem prædictorum.

§. 4. Vósque sicut eadem expositio subjungebat, cupiatis statuta, & ordinationes, ac literis Leonis prædecessoris hujusmodi pro illorum subsistentia firmiori, nostro, & Sedis Apostolicæ munimine roborari, pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut omnia, & singula statuta, & ordinationes tranquillum statum, & directionem ipsius artis concernentia, ac literas Leonis hujusmodi, approbare, & innovare, aliásque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Pont. ideò eorum ordinationes, ac literas Leo x. confirmat.

§. 5. Nos igitur ad plenum informati, hujusmodi statuta, & ordinationes, ad tranquillum statum, & directionem ejusdem artis facta, rationi consona, ac literas prædictas perutiles fuisse, & esse, vos & vestrum quemlibet à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum præsentium, dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, ac specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium, ex certa nostra scientia, omnia, & singula, præsertim ultimò dicta statuta, & ordinationes, ac literas Leonis prædecessoris hujusmodi, & in illis contenta quæcumque auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus, confirmamus, & innovamus, ac singula in eisdem literis contenta, prout per ipsum Leonem prædecessorem concessa fuerunt, vobis, & pro tempore existentibus Panatariis seu Furnariis dictæ Urbis, juxtà literarum earumdem continentiam, & tenorem de novo concedimus. Ac omnes, & singulos, tàm juris quàm facti defectus, siqui forsan intervenerint in eisdem, ac solemnitates siquæ omissæ fuerint, supplemus.

§. 6. Ita quòd vestri & pro tempore existentes

ejusdem

[...] infulbus [...] universi- [...] jurisdi- [...] one de qua [...] c conce- [...] t.

ejusdem artis Consules super hujusmodi, & in specie super statuto de jurisdictione contrà allegare, juxtà illius tenorem exercenda, quoad personas de arte hujusmodi (firma manente jurisdictione judicum, ad quos spectat & quod summariè, & sine strepitu, sola facti veritate inspecta procedatur) per præfatos modernos & pro tempore existentes Urbis Gubernatorem, & Senatorem, ac Cameræ prædictarum Auditorem, vel alios ejusdem Urbis Judices prætextu obligationum in forma Cameræ Apostolicæ impediri, vel aliàs molestari, seu inhiberi non possint neque valeant.

Dilationésq; [...]c cessiones [...]bonorum [...]debitoribus [...]x causa pa[...] [...]is non suf[...] [...]ragari de[...] [...]cernit.

§. 7. Et propterea quòd nullæ dilationes, moratoriæ, & cessiones bonorum, sive indebitæ quinquennales, vel admissio ad beneficium Capituli Odoardus, etiam à nobis, & pro tempore existente Romano Pontifice, sive Senatore præfato, seu dilectis filiis Camerario, Clericis, & præsidentibus Cameræ, aut Salinariis hujusmodi, etiam cum præsidentium insertione, & totali derogatione, cujus personæ Ecclesiasticæ vel secularis, contrà præsentium, & Leonis prædecessoris hujusmodi literarum tenorem suffragentur, hoc expresse addito, quòd idem jus per omnia servetur, & hominibus dictæ Urbis, moratoriæ, dilationes, salinariæ & alia prænarrata nullatenùs suffragentur.

Decretum irritans.

§. 8. Et ità per eosdem Gubernatorem, Senatorem, & Auditorem ac alios quoscumque Judices, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, interpretari atque definiri debere, decernimus.

Papæ subsc.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Urbis, & Cameræ prædictarum juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis eisdem Gubernatori, Auditori Cameræ, & Senatori, & quibusvis aliis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam super jurisdictione in omnem universitatem in eadem Urbe facientes quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorúmque totis tenoribus, specialis specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nil penitùs omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse derogamus, necnon omnibus illis quæ dictus Leo prædecessor in suis literis prædictis voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Præsentatio istius const. vim validæ inhibitionis obtinet.

§. 10. Volumus autem, & dicta Apostolica auctoritate decernimus, quòd præsentium literarum per unum Mandatarium, seu aliquem Furnarium ad quem pro tempore spectabit facta præsentatio, vim validæ inhibitionis habeat, ac irritum, & inane, si secus à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Publ. P. A. 3. die 2. Decemb.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo piscatoris, die 2. Decembris, millesimo quingentesimo secundo, Pontificatus nostri anno 3.

XIX.

Facultas Collegii Physicorum Medicorum Almæ Urbis, quoscumque promovendi ad gradus Philosophiæ, & Medicinæ privativè quoad alios. Et confirmatio jurisdictionis Protomedici, cognoscendi causas civiles, & criminales ad ejus officium spectantes.

Hujusmodi promovendi formam ad quascumque artes & scientias habes infrà in Pii IV. const. 88. In sacrosancta, ubi notabo in Tomo 2. fol. 136.

Aliam commisit eidem Collegio facultatem Greg. xiii. examinandi omnes in Urbe medentes, in sua const. 40. in Apostolicæ, ubi notabo de jurisdictione Protomedici in Tom. 2.

JULIUS PAPA III. &c.

Edita A. D. 1553.

Exemptionemque.

MEritis devotionis vestræ, ergà nos, & Romanam Ecclesiam inducimur, ut petitionibus vestris quantum cum Deo possumus favorabiliter annuamus.

Causa istius const.

§. 1. Cùm itaque sicut nobis exponi fecistis; multi Physici, ac medicinæ ignari, sub prætextu quòd in aliqua universitate Studii generalis Philosophiæ, ac Medicinæ operam dederint, tantùm se profecisse præseferant, ut veluti idonei ad doctoratus gradum se promoveri facere temerè præsumant; & cùm hujusmodi gradum ob eorum imperitiam in ejusdem Universitatibus assequi posse diffidant, licentiam à Sede Apostolica sub fictis narrationibus extorquere conantur, ut ab aliquo Prælato seu persona in dignitate Ecclesiastica constituta, ad ipsum gradum rigoroso examine, aliísque in hujusmodi promotionibus, tàm de jure quàm laudabili consuetudine requisitis, minimè adhibitis, promoveri se faciant, in ipsius doctoratus dignitatis opprobrium & maximum vitæ hominum exitum perniciem, pro parte vestrum asserentium vos à Sede Apostolica indultum, ad doctoratus hujusmodi gradum tàm Philosophia quàm in Medicina, præmisso rigoroso examine; aliísque ad id requisitis; de more solemniter observatis, quoscumque idoneos promovendi obtinuisse; nobis fuit humiliter supplicatum, ut privilegia vobis concessa confirmare, aliásque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos specialibus favoribus & gratiis vos prosequi volentes; hujusmodi supplicationibus inclinati; auctoritate Apostolica, tenore præsentium, privilegia, & indulta, necnon gratias Collegio vestro per fœl. record. Clementem VII. & alias Romanos Pontifices prædecessores nostros concessa (quatenùs sint in usu) approbamus, & confirmamus. Confirmatio privilegiorum Collegii, quatenùs sunt in usu.

§. 3. Ac statuimus & ordinamus ex nunc & de cætero perpetuis futuris temporibus, ut nullus etiam prætextu cujusvis licentiæ; seu privilegiorum; & indultorum, ac literarum Apostolicarum quibusvis personis cujuscumque dignitatis; status; gradus; conditionis, præeminentiæ, nobilitatis; & excellentiæ existentibus, Romanæ Curiæ officialibus, eorúmque Collegiis, ac quacumque dignitate fulgentibus; ut illorum contemplatione seu intuitu, etiam Motu proprio, ex titulo oneroso; & ex quibusvis aliis quantumcumque maximis, & urgentissimis causis; sub quibuscumque verborum formis & expressionibus, ac ex quibusvis efficacissimis & insolitis, ac etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, etiam talibus, quod illis nullatenùs; aut nonnisi sub certis modo, & forma eis derogari possit; irritantibúsque & aliis decretis, per nos & prædecessores nostros; ac Sedem Apostolicam; seu aliàs pro tempore concessis, ad Philosophiæ; Medicinæ, seu earum alterum doctoratus gradum; præterquàm à vestro Physicorum, & Medicorum Collegio; in dicta Alma Urbe nostra existente assumi, creari; & promoveri possit. Decernentes; assumptiones; creationes; & promotiones hujusmodi per vestrum Physicorum; & medicorum Collegium faciendas; validas & efficaces existere; suósque effectus sortiri debere. Quascumque autem alias hujusmodi creationes, assumptiones, ac promotiones, per alios quàm per Collegium vestrum de cætero in ipsa Curia faciendas; cùm indè secutis quibuscumque ex nunc prout ex tunc; irritas & inanes; nulliúsque roboris, & momenti esse censeri, ac nemini suffragii, ipsique ab aliis à Collegio vestro ad gradus hujusmodi assumpti; pro non promotis, aut doctoratis haberi mandamus. Volumus tamen quòd vos & Collegium vestrum quocumque pauperes vel egentes, quos ad susceptionem graduum hujusmodi Facultas Collegii privativè quoad alios quoscumque in philosophia & medicina doctorandi.

habiles & idoneos reperietis, ad Doctoratus hujusmodi gradum benignè & gratiosè assumere & promoveri debeatis.

Jurisdictio Protomedici cognoscendi causas civiles & criminales.

§. 4. Et insuper cùm intellexerimus, dilectum filium Protomedicum dictæ Urbis pro tempore existentem, in causis, tàm civilibus quàm criminalibus in prima instantia ad ejus cognitionem, ratione dicti sui officii quomodolibet spectantibus, & pertinentibus, à diversis ejusdem Romanæ Curiæ, sive Commissariis, ordinariis vel extraordinariis Judicibus, impediri ac inquietari, & indies molestari. Nos ejusdem Protomedici, ac vestri Collegii indemnitati consulere cupientes, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac mille ducatorum auri, pro una Cam. Apostolicæ, pro alia verò medietatibus vestro Collegio applicandis pœnis, districtiùs inhibendo mandamus quibuscumque hujusmodi Almæ Urbis nostræ Judicibus & Commissariis, ordinariis, & extraordinariis, quacumque dignitate fungentibus, ne Protomedicum prædictum in causis similibus ad ejus officium, ut præmittitur, spectantibus & pertinentibus quoquo modo molestare, impedire, vel in eis se intromittere debeant seu possint.

Inhibitiones aliorum judicum non afficiunt ipsum protomedicum.

§. 5. Declarantes ex nunc prout ex tunc, inhibitiones quascumque indè secuta quæcumque in dictis Judicibus, contrà eumdem Protomedicum in dictis causis ad eum pertinentibus, quomodocumque de cætero decernendas, & faciendas, seu hujuscumque decretas aut inhibitas, ipso jure, & facto, fore & esse nullas ac nullius roboris & momenti, ac illis non obstantibus quod idem Protomedicus in ipsis cavus procedere possit, & valeat, sine aliquo censurarum, ac pecuniarum pœnarum in hujusmodi inhibitionibus exprimendarum incursu, perindè ac si tales inhibitionnes, ac alia indè secuta quæcumque non emanassent, nisi aliàs per nos, seu successores nostros Romanos Pontifices provisum fuerit.

Clausula sublata.

§. 6. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari irritum & inane decernimus.

Deputatio executorum, & defensorum.

§. 7. Quocircà venerabilibus fratribus Liparen. & Balneoregien. Episcopis, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditori, per præsentes committimus, & mandamus, quatenùs ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte vestra fuerint requisiti, solemniter publicantes, vobisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra vos præsentibus & in eis contentis quibuscumque pacificè frui & gaudere, non permittentes vos desuper contrà præsentium tenorem quomodolibet indebitè molestari. Contradictores, molestatores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ Urbis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis personis, cujusvis dignitatis & præeminentiæ existentibus, & quacumque, etiam Archiepiscopali, vel alia majori dignitate fulgentibus, quomodolibet concessis, quibus omnibus etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die 21. Aprilis 1553. Pontificatus nostri Anno quarto.

Dat. P. A. 4 die 21. April.

XX.

Confirmatio & extensio constitutionum à plerisque Romanis Pontt. editarum, contrà non solventes Rev. Cam. Apost. communia, & minuta servitia, ac annates.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1553.

Exordium.

CUpientes Cameræ Apostolicæ ex qua non modò S. R. E. verùm etiam toti reipublicæ Christianæ subsidium provenit, & Collegii venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, ac Officialium Sedis Apostolicæ indemnitati consulere, & eorum jura, ut tenemur illæsa præservare, his quæ à prædecessoribus nostris ad hoc providè emanarunt, libenter adjicimus nostri muniminis firmitatem, aliásque desuper disponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Pius ii. (cujus const. tio non habetur) pœnas hic expressas imposuit, non solventibus Cam. Apost. annatas.

§. 1. Dudùm siquidem postquàm fœl. record. Pius Papa II. prædecessor noster accepto quòd numerus debitorum dictæ Cameræ plurimùm auctus erat, & quòd obligati pro annatis beneficiorum ecclesiasticorum, quæ Apostolica auctoritate assecuti fuerant excommunicationis sententiam eos latam, quam non solvendo in termino eis præfixo ipso facto incurrebant, minimè curare videbantur, unde animabus sic illaqueatis periculum imminebat, & continuè eidem Cameræ damna subsequebantur. Cupiens tàm saluti animarum, quàm indemnitati Cameræ hujusmodi salubriter providere, per suas ordinaverat, quòd omnes qui ex tunc de cætero per annatis quorumcumque beneficiorum in dictaCamera se obligarent, si infrà terminos eis præfixos dictæ Cameræ, aut collectoribus fructuum & proventuum eidem Cameræ debitorum in illis partibus existentibus satisfacere deficerent, ipso facto lapsis terminis prædictis, non solùm sententiam excommunicationis inciderent, sed etiam beneficiis pro quibus se in ipsa Camera obligassent omninò privati essent, ii verò qui se pro annatis hujusmodi non per se, sed pro aliis ut principales obligarent, si in terminis non satisfacerent ultrà sententiam excommunicationis hujusmodi, essent omnibus beneficiis ecclesiasticis per eos obtentis eo ipso privati, possentque talia beneficia, per quoscumque liberè impetrari.

Paul. ii aliâ edidit ejus conft. 6.

§. 2. Et piæ mem. Paulus etiam PP. II. prædecessor noster &c. ut sup. fol. 384.

Innoc. viij. conft. 3.

§. 3. Ac similis memoriæ Innocentius Papa VIII. similiter prædecessor noster &c. ut sup. fol. 434.

Jul. ii.

§. 4. Sanctæ memoriæ Julius similiter Papa II. & prædecessor noster &c.

Hæc Bulla fuit omissâ uti simpliciter confirmatoria.

Post prædictas constitutiones multæ uniones perpetuæ, factæ sunt & tamen inCameræ obligationes de solvendo annatas, ceptæ non fuerunt, vel executæ.

§. 5. Cùm autem, sicut accepimus, malitia & avaritia hominum in dies crescente, ordinationes, statuta, voluntates & decreta & declaratio Pii, & Pauli, ac Innocentii, & Julii prædecessorum hujusmodi ad præsens plenè non observentur, & à tempore ipsius Alexandri prædecessoris citrà, tàm per ipsum Julium quàm etiam fœl. recordat. Leonem X. Adrianum VI. & Clementem VII. ac Paulum III. Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, diversæ aliæ uniones, annexiones, incorporationes, & applicationes perpetuò factæ & concessæ fuerint, ac ex incuria agentium, pro Camera prædicta, seu alias obligationes de solvendis communibus & minutis, servitiis, ac annatis, seu mediis fructibus, aut aliis juribus solvi debitis, & consuetis, factæ non fuerint, & quæ factæ sunt executioni non demandentur, in eorum ad quorum commodum uniones, annexiones, incorporationes, & applicationes prædictæ factæ fuerunt, in animarum periculum, & Cameræ ac

Collegii Cardinalium, & Officialium detrimentum, necnon reipublicæ hujuſmodi non leve præjudicium.

Pontifex iſte ideò approbat, & innovat conſtitutiones prædictas, & ampliat etiam ad beneficia de jure patronatus Imperatoris & principum quorumcumque.

§. 6. Nos volentes in præmiſſis opportunè providere prædeceſſorum hujuſmodi veſtigiis inhærendo, Motu proprio, non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petionis inſtantiam, ſed de mera deliberatione, & certa ſcientia noſtris, ordinationes, ſtatuta voluntates, decreta, & declarationem Pii, & Pauli, ac Innocentii & Julii prædeceſſorum hujuſmodi, nec non deſuper confectas literas ac omnia, & ſingula in eis contenta, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium approbamus, & innovamus, ac robur perpetuæ firmitatis obtinere, & quibuſcumque tàm in eiſdem literis nominatis, virorum, & mulierum ſæcularibus & quorumvis Ordinum regularibus congregationibus, ac omnibus aliis ſub ſingulis prædictis, & præſentibus noſtris literis comprehenſis perſonis, tàm pro præterito quàm futuro tempore inviolabiliter obſervari, eaque omnia, ac cenſuras, & pœnas in ſingulis literis hujuſmodi contentas contrà omnes congregationes, & perſonas prædictas quoad omnia, & ſingula monaſteria, & beneficia eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, ſæcularia, & quorumvis Ordinum regularia quomodolibet, qualificata, quæ congregationes prædictæ quomodolibet communiter poſſident, etiam ſi de jurepatronatus laicorum, etiam Imperatoris, Regnum, Ducum Marchionum, Baronum, Comitum, & aliorum nobilium etiam illuſtrium, aut dummodò per ipſas congregationes poſſideantur, tàm in Romana Curia quàm extrà eam inter quoſcumque litigioſa exiſtant, vigere, & locum habere, totaliſque, & plenariæ executioni demandari debere decernimus. Necnon ea omnia quæ ſinguli prædeceſſores prædicti voluerunt, eiſdem auctoritate & tenore volumus, ac præmiſſa omnia, prout per ipſos prædeceſſores ordinata, ſtatuimus, decernimus & declaramus, eáque omnia ad quaſcumque, tàm ſæculares quàm regulares, virorum & mulierum congregationes quantumvis privilegiatas, & exemptas, auctoritate, & tenore prædictis, extendimus, & ampliamus.

Clauſulæ præſervativæ.

§. 7. Decernentes præſentes literas de intentionis noſtræ defectu notari, aut prætextu quòd in aliquibus locis non recipiantur, aut moribus utentium non comprobentur impugnari, aut in deſuetudinem adiri, dici non poſſe, ſed ex die earum publicationis modo infraſcripto faciendæ quoſcumque ligare.

Decretum irritans.

§. 8. Sicque & non aliter in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Judices, & commiſſarios, quavis etiam dicta Apoſtolica auctoritate fungentes, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores in quavis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à poſtquàm, quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis quæ ſinguli prædeceſſores prædicti, in ſingulis eorum literis voluerunt non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Forma & effectus publicationis.

§. 10. Ut autem præſentes noſtræ literæ ad omnium quorum intereſt, notitiam deducantur, nulluſque deinceps poſſit aliquam in præmiſſis excuſationem prætendere, aut ignorantium allegare, auctoritate & tenore prædictis volumus, & mandamus, quòd literæ hujuſmodi in valvis Cancellariæ Apoſtolicæ tribus diverſis diebus dùm ipſa Cancellaria tenebitur, per aliquem ex Curſoribus noſtri affigantur, & donec illa duraverit, affixæ teneantur, exindéque in quinterno Cancellariæ, ubi ſimiles conſtitutiones deſcribi conſueverunt, per eos ad quos ſpectat, ad perpetuam rei memoriam, deſcribantur & regiſtrentur.

Sanctio pœnalis.

§. 11. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam &c. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. F. A. 4. die 10. Decemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quinquageſimo tertio, quintodecimo Kal. Januarii, Pont. noſtri anno 4.

Publicatio.

Anno à nativitate D. 1554. indictione xii. Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D. N. D. Julii divina providentia Papæ III. anno ejus 4. retroſcriptæ literæ Apoſt. in valvis Cancellariæ Apoſt. tribus diverſis diebus, dùm ipſa Cancellaria tenebatur, & donec illa duravit, videlicet diebus Martis xi. necnon Jovis xi. & Sabbati xiii. menſis Januarij, juxta ipſarum literarum tenorem affixæ, & publicatæ fuerunt per me Umberium Hollonium prælibati D. N. Papæ Curſorem.

Jo. Freile Mag. Curſ.

XXI.

Eccleſiarum Prælati ex Palatio Apoſtolico panem habentes, familiares, & continui commenſales Romani Pontificis declarantur. Eorúmque Beneficia ipſi Pont. reſervantur.

Edita A. D. 1558.

Aliam ſuper ejuſmodi familiaritate ſanctionem edidit Paul. III. in conſt. 3. Sanctiſſimus. ſuprà.

Cauſa iſtius declarationis.

Sanctiſſimus in CHRISTO Pater, & Dominus noſter Dominus Julius, divina proxidentia Papa Tertius, cui nuper innotuit, quòd à nonnullis vertitur in dubium, an Eccleſiarum Palatii panem ex Palatio Apoſtolico ratione perſonæ ſuæ, & non alterius officii per eos pro tempore obtenti, quotidiè habentes ſint Sanctitatis ſuæ veri, & indubitati & non ficti, aut per privilegium, Prælati domeſtici, & continui commenſales, conſiderans panem hujuſmodi eis nonniſi ratione familiaritatis continuæ commenſalitatis exhiberi.

Declaratio quòd Eccleſiarum Prælati panem habentes ex palatio Apoſtolico, ſint veri familiares, & continui commenſales pontificis.

§. 1. Et propterea volens dubium hujuſmodi, ſuæ declarationis oraculo, de medio tollere, declaravit. Omnes & ſingulos Eccleſiarum Prælatos, qui ſolùm ratione perſonæ ſuæ, & non alicujus officii per eos pro tempore obtenti panem ex Palatio Apoſtolico quotidiè habent, ſeu habere poſſunt, & in poſterum habere poterunt, licèt in eodem Palatio non habitent, & ultrà panem alia victui humano neceſſaria nòn habeant, nec in poſterùm habituri ſint, Sanctitatis ſuæ veros, & indubitatos, & non ficte aut per privilegium Prælatos domeſticos, & continuos commenſales eſſe, ac in poſterum fore, & pro talibus & ut tales cenſeri & reputari debere, ità ut ſub regulis Cancellariæ Apoſtolicæ, & aliis conſtitutionibus ſuis tàm editis quàm editis, de veris familiaribus continuis commenſalibus Sanctitatis ſuæ loquentibus comprehenſi, & illis quoad omnia ſubjecti ſint, ipſique illis uti, potiri, & gaudere poſſint.

Collatio beneficiorum iſtorum prælatorum, ipſi pontifici reſervatur.

§. 2. Et Sanctitas ſua de beneficiis eccleſiaſticis, per eos pro tempore obtentis qualitercumque qualificatis, & collationem, proviſionem, præſentationem, electionem ſeu quamvis aliam diſpoſitionem quorumcumque collatorum, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, etiam induitum ſpeciale ſuper conferendis beneficiis ad eorum collationem, proviſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem pertinentibus à Sanctitate ſua, aut Sede Apoſtolica habentium, communiter vel diviſim ſpectantibus, quæ per eorum obitum in Romana Curia, vel extrà eam in poſterùm vacabunt tamquàm Sanctitatis ſuæ ratione familiaritatis & continuæ commenſalitatis hujuſmodi generaliter reſervatis providè, & de illis diſponere liberè & licitè poſſit, in omnibus & per omnia perindè ac ſi ipſi Prælati habitarent, & ultrà panem alia victui humano neceſſaria haberent.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque per quoſcumque &c. etiam Cardinales Prælatorum ac cauſarum Palatii, Apoſtolici Audito-

res in quavis causa & instantia, sublata &c. judicari & definiri debere, ac irritum &c.

Papæ subsc. Placet, publicetur, & describatur. I.

Publ. Pont. A. 4. die 13. Februarii. *Lecta, & publicata fuit suprascripta Regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ 1553. die verò Martis XIII. mensis Febr. Pontificat. prælibati S. D. N. D. Julii divina providentia Papæ III. Anno 4.*

A. Lomellinus Custos.

XXII. Quòd Frater germanus alicujus S. R. E. Cardinalis viventis, ad Cardinalatum promoveri non possit.

Approbavit hanc prohibitionem, & extendit Sixt. V. ut infrà in Tomo 2. in ejus const. 50. Postquàm. Ubi latè dicam de Cardinalibus.

Edita A. D. 1554.

Sanctissimus Dominus noster D. Julius divina providentia Papa III. pro bono regimine S. R. E. ac pro fœlici sacri Collegii Cardinalium directione, de ipsorum Cardinalium consilio, & unanimi assensu, præsenti decreto statuit.

Quòd Frater germanus Cardinalis viventis creari non possit in Cardin. §. 1. Ut nullo umquàm tempore assumatur aliquis posthàc in ejusdem S. R. E. Cardinalem, qui sit frater germanus alterius Cardinalis viventis. Itaque eodem tempore duo fratres germani in eodem Collegio nullatenùs esse possint, Decernens, & declarans fratres Cardinalium viventium ad Cardinalatus dignitatem penitùs incapaces, & inhabiles habendos, & reputandos esse.

Dictæque sanctioni derogari non possit. §. 2. Et ex nulla quantumvis urgentissima causa adversus hoc decretum dispensare licere.

D. P. An 4. die 26. Jan. Actum Romæ, die Veneris 26. mensis Januarii, 1554. in Consistorio.

XXIII. Prohibitio Blasphemiarum, & Barattariarum in Alma Urbe. Et jurisdictio generalium Inquisitorum hæreticæ pravitatis, coërcendi ipsos blasphematores, ac eos scientes & non revelantes.

Contra hos blasphematores procedit etiam Vicarius Papæ ut legitur in const. 36. Pauli III. Licet. supr. fol. 764. Et de materia blasphematorum vide etiam Leon. X. const. 7. Supernæ fol. 543. & in Pii V. const. 5. Cùm primùm, ubi notabo in Tomo 2. fol. 191.

Edita A. D. 1554.

JULIUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Causa istius constitutionis. In multis depravatis moribus, vitiosisque consuetudinibus, quæ in nostram hanc Almam Urbem, propter ejus amplitudinem magnúmque advenarum undique in eam concursum, simul cum pluribus eximiisque virtutibus, atque egregiis veræ pietatis exemplis irrepserunt, ad quas nos tollendas, & extirpandas, omnem aciem mentis, & cogitationis nostræ intendimus, nihil est quod animum nostrum magis exulceret, & confodiat, quàm horribilis atque impia, & Christianis auribus intolerabilis, divini nominis blasphemia. Cùm audivimus sacratissimum DEI, & JESU CHRISTI Domini nostri Nomen, quod super omne nomen cœlestia venerantur, terrestria adorant, inferna contremiscunt (quod ne temerè quidem à quopiam, propter ejus sublimitatem, ac Majestatem, usurpandum sit) passim pravarum efferatorúmque hominum vocibus scindi, unáque cum ejus sanctissimæ Genitricis, & venerabilium Sanctorum, & amicorum ipsius summi Dei Nomine, detestandis blasphemiis, maledictisque lacerari, ut minimè mirandum sit, si à Christianis populis in tantis calamitatibus constitutis, divinæ iracundiæ flagella non amoveantur, propterea quòd juxta sapientis dictum: A viri multum jurantis domo non discedet plaga.

Prohibitio cum pœnarum impositione contra. §. 1. Quare nos, hujusmodi execrandum abusum simul cum cæteris omnibus, quantum cum ejusdem Dei adjutorio fieri poterit, extirpare volentes, ut hanc ipsam Urbem domicilium, ac Sedem Spiritus sancti, omnibus inquinamentis mundatam, ac perpurgatam Domino Deo per omnia placentem exhibeamus, in hunc qui sequitur modum, quoad præfatam horrendæ blasphemiæ crimen, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, & voluntate, invocata Dei Omnipotentis justitia, decernimus, statuimus, & ordinamus.

Blasphemantes Deum, Christum & Spiritum sanctum. §. 2. Blasphemantes scilicet Deum Patrem Omnipotentem, vel ejus Filium unigenitum, Dominum & Redemptorem nostrum JESUM CHRISTUM, seu Spiritum sanctum, vel particulariter, & explicitè, vel generaliter, & implicitè, attribuendo divinæ Majestati quæ illi minimè conveniunt, vel removendo quæ eam decent, primò convicti, si divites fuerint, compellantur ad solvendum scuta auri quadraginta, si verò pauperes, solvant decem, quæ si nequeant numerare, luant in corpore. Secunda vice convictis, nobilibus, sive divitibus sive pauperibus duplicetur pœna pecuniaria proportionabiliter ad primam hujusmodi mulctam. Atque insuper incurrant infamiam, & inhabilitatem ad beneficia quæcumque ad gradus, dignitates, & honores obtinendos. Vilibus convictis perfodiatur lingua. Tertia vice convictis nobilibus, tàm divitibus, quàm pauperibus, triplicetur pœna pecuniaria respectivè ut suprà. Ulteriùs sint ipso jure privati beneficiis ecclesiasticis, & officiis quibuscumque dignitatibus titulis, magistratibus, honoribus, sint intestabiles tàm activè, quàm passivè. Sint inhabiles ad ferendum testimonium. Sint banniti publicè per triennium ab Urbe. Vilibus imponatur fustigatio, aut deportatio ad triremes per triennium, & exulent perpetuò.

Mariamque Virginem. §. 3. Idem servetur contrà blasphemantes ipsius D. N. JESU CHRISTI Matrem beatissimam semper Virginem MARIAM.

Sanctos & Sanctas. §. 4. Blasphemi in Sanctos vel Sanctas Dei, corrigantur severè arbitrio DD. Judicum, habita ratione qualitatis, & gravitatis criminis cum cæteris circumstantiis jure attendendis.

Pœnarum applicatio. §. 5. Volumus autem, & statuimus, ut omnes pœnæ pecuniariæ exigendæ, applicentur tantummodò sustentationi Orphanorum utriusque sexus Catechumenorum, & puellarum.

Jurisdictio Inquisitorum generalium in eos. §. 6. Judices verò tàm horrendi & impii criminis, deputamus, & instituimus RR. DD. Inquisitores nostros generales, quos volumus posse addere præstitutis pœnis, & maximè in corpore, si modus blasphemiæ ob gravitatem, impietatem, vel malitiam id exposcat.

Dubiaque declarandi. §. 7. Partes eorumdem DD. Judicum erunt, declarare si dubium occurrat, qui nobiles, qui plebei, qui divites, qui pauperes sint habendi.

Scientes revelent Blasphematores alioquin pœnas hic positas incurrent. §. 8. Insuper ne sacrilega, & mortifera hæc pestis, si lateat, minùs curari vel præcidi possit, ex Omnipotentis Dei auctoritate mandamus omnibus, & singulis cujuscumque sint gradus, & conditionis, qui sciverint aliquos blasphemasse, ut suprà, quòd eos denuncient infrà triduum Reverendiss. Judicibus, vel per se ipsos, vel per chirographum, modo & ordine inferiùs exprimendo. Sicque omnes, & singulos in districto Dei judicio requirimus, & eorum conscientias aggravamus. Monendo tamen eos, quòd si constiterit, aliquem scientem noluisse denunciare, cujuscumque fuerit status, dignitatis, & conditionis, præter ultionem justitiæ divinæ quam ei annunciamus, & præter culpam mortalem, quam incurret ob inobedientiam, & ob neglectum honorem Dei, punientur eisdemmet pœnis, quibus blasphemi, & sic eos mulctari præcipimus, non enim solùm digni sunt pœna aut supplicio qui ea faciunt, sed & qui non corrigunt facientes,

Volentes eos denunciare secretè, hic tradita. §. 9. Cupientes denunciare secretè, scribant in chirographo nomen Blasphemi, speciem, locum, & diem blasphemiæ, & si placuerit apponere nomen proprium, addant duos vel saltem unum testem, si verò maluerint ipsi denunciantes supprimere nomina propria; adscribent tres vel saltem duos in chirographo, qui sint testes de blasphemia, & illud per religiosam personam, per spiritualem partem, cui confidant

fidant, mittant uni cui voluerint ex Reverendiss. Judicibus ordinatis, quibus ita ad deferendum electis, præcipimus in virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ, quòd nemini habeant revelare denunciantes testes, vel denunciatos, nisi tribunali jam decreto, in quo volumus servari omninò secretos, tùm denunciantes, tùm testes, non secùs ac servantur in causa fidei.

Denuntiator cum uno teste plenè probet.

§. 10. In condemnando pro hoc execrabili scelere stabitur duobus testibus fidedignis, poterit haberi loco testis unius denuncians, si medio juramento denunciet, diligenter observata qualitate, integritate, & reliquis circumstantiis tùm denunciantis, tùm alterius testis.

Falsus denuntiatur vel testi.

§. 11. Si qui (quòd DEUS avertat) inventi fuerint denunciantes vel attestantes falsò, subeant pœnas blasphemorum, & illomet ordine, & nihilominùs severissimis, & gravissimis pœnis, etiam in corpore, affligantur, ac ad triremes perpetuò deputentur.

Blasphemi se deferentis, non puniuntur.

§. 12. Blasphemis non accusatis, nec denunciatis, si seipsos humili & contrito corde accusent, si de eorum iniquitate veniam petant, condonamus omnes pœnas à nobis impositas, interim tamen lacrimis, orationibus & cæteris voluntariis pœnitentiis, peccatum maximè detestabile redimant in misericordia Domini.

Prohibitio tenendi barattarias.

§. 13. Quia verò compertum habemus, ludos quos barattarias vulgus appellat, præter multas iniquitates quibus causam præbent, blasphemiam maximè enutrire, gignere, & evomere, ideò auctoritate nostra, in spiritu Domini, præsenti decreto nostro, & Motu proprio amovimus, damnamus, prohibemus omnes hujusmodi barattarias tamquàm semina plurium impietatum. Et qui in posterùm ausi fuerint eas matutenere vel exercere, volumus ac jubemus eos carceribus mancipari de facto, & puniri pœnis à jure contrà Aleatores statutis. Et insuper arbitrio DD. Judicum præfatorum &c. mulctari gravissimè pro transgressione hujus nostræ prohibitionis, à qua nullum excipimus, cujuscumque sit gradus, dignitatis, vel conditionis, & pro hac causa dumtaxat cassamus, irritamus, annullamus quamcumque prætensam licentiam, vel exemptionem.

Transumptorum fides.

§. 14. Volumus autem quòd præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, tàm indicio quàm extrà quæ præsentibus originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 3. die 1. Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annullo Piscatoris die prima Februarii, 1554. Pontif. nostri Anno 4.

XXIV.

Contrà Hebræos retinentes libros Thalmudi & alios, in quibus nomen JESU Salvatoris nostri &c. cum blasphemia, aut aliàs ignominiose nominatur.

Ampliorem dispositionem vide inf. in Clem. VIII. const. 20. Cùm Hebræorum, ubi notabo in Tom. 3. fol. 27.

JULIUS PAPA III.

Edita A. D. 1554.

Universis & singulis venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis aliis locorum Ordinariis. Sal. & Apost. bened.

Causa const.

CUM sicut nuper non sine animi nostri molestia accepimus, licèt aliàs venerabiles fratres nostri Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales hæreticæ pravitatis in universa Republica Christiana Inquisitores generales; certum Hebraicorum librorum volumen Ghemarot Thamud nuncupatum, nonnulla indigna, & legem divinam, orthodoxamque fidem offendentia continens, de mandato nostro damnaverint, & igne comburi fecerint, nihilominùs inter ipsos Hebræos adhuc esse dicantur diversi libri diversas contrà Christum Redemptorem nostrum, ejúsque sanctissimum Nomen & honorem, blasphemias, & ignomias continentes.

Jussio comburendi libros Talmud. &c.

§. 1. Nos in præmissis opportunè providere volentes, vobis, & vestrum cuilibet per præsentes committimus, & mandamus, quatenùs singulis universitatibus Hebræorum infrà limites jurisdictionis vestræ consistentibus ex parte nostra intimetis, & notificetis, quòd elapsis quatuor mensibus à die intimationis, & notificationis hujusmodi, omnes, & singuli libri, in quibus nomen JESU Salvatoris nostri, quòd Jesevi hanozri dicitur, cum blasphemia, aut aliàs ignominiosè nominatur, tàm in eorum Synagogis, & locis publicis quàm privatis domibus, & aliàs ubique locorum diligentissimè exquiratur, & qui libros hujusmodi penès se quoquo modó habere reperti fuerint, debitis pœnis, tàm pecuniariis, & confiscationis bonorum, quàm si eorum contumacia, aut qualitas delicti id exegerit, corporis etiam ultimi supplicii, ac aliàs prout à fide Christi apostatantes puniantur irremissibiliter puniantur, & nihilominùs eisdem quatuor mensibus, elapsis per vos, vel alium, seu alios, vos ad hoc duxeritis deputandos, libros hujusmodi cum omni quos diligentia inquiratis, & studiose investigetis, inquirique & investigari faciatis, & eos, quos libros hujusmodi penes se habere reperetis, pœnis quibus apostatantes præfati puniuntur, omninò, & irremissibiliter puniatis.

Prohibitio de cætero retinendi.

§. 2. Non permittentes de cætero eosdem Hebræos (qui in memoriam Passionis Dominicæ à sancta Matre Ecclesia tolerantur, ut aliquando mansuetudine nostra allecti ad verumChristi lumen divino afflante spiritu, convertantur) à quibusvis etiam Apostolica auctoritate fungentibus occasione cujusvis sortis librorum apud eos existentium, (dummodò blasphemiam, ut præfertur, non contineant) nisi de nostro expresso mandato, quomodolibet vexari aut molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, ac vobis in præmissis non parentes per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas ac etiam pecuniarias arbitrio vestro moderandas, & applicandas, ac applicandas, ac alia opportuna juris remedia appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas prædictas etiam iteratis vicibus aggravando, in vocato etiam ad hoc, si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Derógatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac ipsorum Hebræorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illas aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem Sede sit indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§. 4.

[margin: ...des transumptorum.]

§. 4. Et quia difficile foret, præsentes literas ad singula quæque loca, in quibus de eis fides facienda erit, deferri, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd transumptis præsentium, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus fides adhibeatur quæ præsentibus adhibitæ, vel ostensæ,

[margin: D. P. An. 5. die 29. Maji.]

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 29. millesimo quinquagesimo quarto, Pontificatus nostri Anno quinto.

XXV.

Contrà Homicidas, Brigosos, Duellantes, & alia gravia crimina patrantes, Bannitósque & eorum complices, receptatores, & aut fores.

Quamplures Pontificias in hac materia sanctiones indicatas per legem in Six. V. const. 6. Hoc nostri, inf. Tom. 2. ubi hanc etiam adnumeratam habes.

[margin: Edita A. D.]

JULIUS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1.

[margin: Plerique Romani Pont. varias contrà homicidas, aliósque delinquentes hactenùs leges ediderunt Hæc omnes tibi indicatas vide in Six. v. const. 6. Hoc nostri cit. in rub.]

CUM sicut accepimus, licet aliàs fœl. rec. Pius II. Paulus etiam II. Sixtus IV. Innocentius VIII. Julius similiter II. & Clemens VII. forsan alii Romani Pontifices prædecessores nostri, inter alias pro Almæ Urbis, & totius S. R. E. temporalis status quiete, & tranquillitate susceptas curas, & factas provisiones, contrà homicidas & in capitalibus inimicitiis perseverantes, brigosos nuncupatos, pacis, aut treguæ fractores, sive Romani Pontificis, aut Officialium suorum licentia, cavalcatas, seu armatorum collectas facientes, jus sibi ipsis dicentes aliósque tunc expressos delinquentes, ipsorúmque homicidiarum, & aliorum prædictorum, seu pro quocumque alio capitali crimine condemnatorum receptatores, aut illis necnon quibuscumque personis singulari certamine (quòd duellum appellant) pugnare volentibus, locum, auxilium, favorem, & consilium, directè, vel indirectè, per se, vel alium, publicè, vel occultè præstantes, diversas ediderunt constitutiones, & leges cum diversarum censurarum Ecclesiasticarum, & aliarum pœnarum comminatione, & impositione, prout in singulis eorumdem Prædecessorum desuper confectis literis pleniùs continetur.

[margin: In contravenientes tamen Officiales remissius processerunt.]

§. 2. Et à certis annis citrà, sicut etiam facti notorietate est omnibus cognitum, nonnulli inobedientes contrà tàm salutiferas Prædecessorum hujusmodi literas, ordinationésque inhibitiones, & decreta in illis contenta, elata cervice, temerarióque ausu venire, & facere præsumpserint, censuras, & pœnas prædictas in eisdem literis contentas damnabiliter incurrendo, attamen qui pro tempore fuerint judices, ad quorum officium ea cura spectabat pro dictarum literarum observantia, & publicæ quietis manutentione, contrà eos procedere neglexisse, seu remissius egisse reperiuntur.

[margin: Hic ideò Pont. illas const. innovat, & gubernat, in Urbis earumdem executionem & observantiam committit.]

§. 3. Nos considerantes quanta cum maturitate à Prædecessoribus nostris literæ prædictæ emanuerint, & quantum publico bono illarum observantia sit profutura, & proptereà nolentes ullo pacto, quantum in nobis est tollerare, quòd illarum executio negligatur, literas prædictas; quarum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis haberi volumus, & in eis contenta quæcumque approbantes, & innovantes, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Venerabili fratri Phylo Episcopo Asculano moderno, & pro tempore existenti Almæ Urbis Gubernatori, ut post solemniter in publicis consuetis Urbis locis, prout ipsi Phylo Gubernatori videbitur præsentis cedulæ faciendam publicationem, ulteriori mora, & quocumque alio respectu postpositis, & cessantibus, contrà omnes, & singulas Communitates, Universitates, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Domicellos, & Dominos temporales, armorum Capitaneos, Civésque incolas, & particulares personas quascumque Civitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum eidem Romanæ Ecclesiæ mediatè subjectorum, in dictis literis expressorum, qui singulis Prædecessorum prædictorum literis prædictis, & contentis, in eis, hactenùs quomodolibet contraiverunt, sive fecerunt, in futurumque (quod absit) contraibunt, vel facient, ad declarationem executionemque censurarum, & prædictarum pœnarum, rigorose, & irremissibiliter procedant, & ipsorum quilibet procedat, præsentium tenore in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ pœna præcipimus, & mandamus.

[margin: Et contrà prædictos nondùm per viam inquisitionis, vel denuntiationis, sed etiã ex officio, per viam quærelæ & accusationis procedi mandat.]

§. 4. Et ne de modo citandi, & procedendi, probationibúsque faciendis, dubitari, aut per disputationum subtilitates, & plerúmque etiam cavillationes, dictorum Prædecessorum, & nostra, circà publicam tranquillitatem hujusmodi frustretur intentio, volumus, & etiam per modum legis perpetuò valituræ ordinamus, quòd contrà Communitates, Universitates, & alios prædictos dictarum literarum transgressores, & quemlibet eorum, tàm per viam inquisitionis seu denunciationis, & ex officio Curiæ, quàm per viam accusationis seu querelæ à quocumque proponendæ procedi valeat.

[margin: Eosque citari posse per editum, cujus formam hic tradit.]

§. 5. Possintque ipsi contrà quos fuerit procedendum, citati per edictum, hoc modo publicandum, videlicet; Ut contrà Romanos Cives, seu Incolas ab Urbe absentes, necnon Barones, Domicellos, Communitates, Universitates, Collegia, personas quascumque locorum intrà quadraginta milliaria sitorum, debeant originales cedulæ edicti, per Nuntium, sive Mandatarium, aut Cursorem, vel præconem publicum affigi in valvis Curiæ Capitolii, hora, qua Senator cum suis Collateralibus pro jure reddendo in aula ipsius Curiæ more solito se debunt, & postquàm ita perfecerint, in ingressu, sive janua aulæ prædictæ alta voce

legi-

legi, & publicari, & deindè cedula ipsa, eodem modo affigatur & publicetur ad valvas domus habitationis cujuslibet citandi, si in Urbe habitationis domum habuerit, alioquin ad valvas Curiæ Gubernatoris prædicti; hora simili, qua ipse Gubernator, vel suus Locum tenens pro jure reddendo sedebit. Contrà alios verò locorum distantiorum citandos quoscumque similis affixio, & publicatio fiat in valvis Ecclesiæ S. Petri, ac Cancellariæ Apostolicæ, & in audientia publica literarum contradictarum, diebus videlicet, quibus audien. lectio celebrabitur, aliis verò diebus ejusdem audientiæ loco in acie Campi Floræ, non enim verisimilis esse poterit, neque excusabilis ignorantia rei tàm patenter notificatæ, ideóque volumus quòd hujusmodi citatio ipsos sic citandos respectivè arctet, atque afficiat, perindè ac si personaliter per nuncium seu per literas citati fuissent, etiam aliter nón docto, quòd ad eos, eorúmque personas, seu domos, tutus non pateat accessus, dummodò in quolibet edicto, terminus ad comparendum apponatur congruus, ita quòd possit ad locum ex quo quilibet reus citabitur, ipsius edicti notitia verisimiliter pervenire, & deindè citatus arrepto itinere, commodè comparere. Neminem autem putamus dubitaturum fore, quòd congruus sit terminus, si pro locis intrà quadraginta milliaria ab Urbe sitis, octo dies assignentur, & pro distantioribus locis, si pro singulis viginti milliaribus distantiæ, dictis octo diebus, duo dies addantur, præsumatúrque illicò, præteritò termino hujusmodi ipsius edicti propositio, & publicatio ad eorumdem citatorum notitiam pervenisse, ita quòd non recipiatur probatio in contrarium. Loca autem ex quibus rei citari, & distantia prædicta computari debeat, volumus, & decernimus esse illa, in quibus per receptationem homicidarum, bannitorum, aliorúmque prædictorum, aut aliàs prædecessorum hujusmodi literis contraventum, seu contrafactum fuisse proponitur, etiam si ipsi rei citandi tunc ibi non habitent, neque reperiantur, seu etiam à multo ante propositionem edicti hujusmodi, præterito tempore citrà, aut ibi numquàm fuerint, neque habitaverint, cùm eis sit imputandum, qui in talibus locis deliquerunt, & quoniam temeritatis, & delicti fomitem ibi habuerint, ac etiam de re soliciti esse debeunt, nec digni sunt, qui alibi quærantur, maximè postquàm præsenti lege publicata, intelligent quo sit modo contrà eos procedendum.

Ex summariè ac nullo juris ordine servato contra eosdem processus fieri mandat.

§. 6. Volumus præthereà, quòd in quolibet processu contrà sic citatos faciendo procedatur summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, nulla terminorum qui in Curia substantiales appellantur, aut aliàs judiciaria observatione interveniente, sed sola facti, & contraventiones literarum prædictarum veritate inspecta.

Bannitorum receptatores & fautores ignorantiæ excusationem non recepi decernit, nisi receptatores sint publici hospitatores.

§. 7. Et ne etiam super culpa, vel excusatione ipsorum citatorum, forsan ignorantia factæ contraventionis literarum hujusmodi allegantes, disputando, literis prædictis, & prædecessorum, ac nostræ intentioni, publicæque tranquillitati hujusmodi per pravas malorum astutias & fucata media, fraus aliqua fiat, declaramus, & volumus, ut quoad illos, qui hactenùs deliquerunt, circa præsumendam, vel probandam eorum scientiam, si ad se defendendum, prout citati erunt, comparuerint, servetur qualiscumque sit juris communis dispositio, quo verò ad illos, qui in futurum deliquisse dicentur, etiam aliis contrà eos probationibus non factis, præsumantur, intelligantur, & judicentur, scienter literis prædictis (quantùm attinet ad receptionem, consilii, auxilii, victualium loci, & favoris præstationem) contrà ivisse, pœnásque in illis contentas incurrisse, quicumque aliquem in Alma Urbe, seu alia qualibet, ex Sanctæ Romanæ Ecclesiæ immediatè subjectis civitatibus, Terris, & locis pro quocumque crimine capitali per ipsius Urbis, aliarúmque Civitatum, ac Terrarum, & locorum judices publicè bannitum receptaverit, seu illi consilium, victualia, auxilium, favorem, ac pro singulari certamine faciendo locum præstiterit, seu præstari jusserit, curaverit: vel permiserit, aut aliquid aliud de præmissis in dictorum Prædecessorum literis prohibitis fecerit, & per cujus, etiam absentis, & ignorantis Vassallos, Officiales, Ministros, agentes, & homines quoscumque talia facta, aut permissa, fuerint, æquè enim peccare arbitramur qui per seipsum facit, & qui non curat, ne fiat per eos quos ipse cohibere potest, alioquin facile esset literarum præfatarum effectum illudere, si illis, qui scire, & curare per se ipsos debent, ignorantiæ propriæ, culpæque alienæ permitteretur allegatio, nisi fortè de receptione facta delati fuerint publici hospitatores, quos quoniam suorum hospitum, conditionem explorare non tenentur, nolumus censeri esse in culpa, nisi probetur, quòd scienter peccaverint.

Solam signaturam sufficere & ejus exempla Notario Curiæ Gubernatoris subscripta fidem facere declarat.

§. 8. Volumus quoque præsentis cedulæ solam signaturam, etiam absque eo quod data, & registrata fuerit, & tàm ipsam originalem, quacumque constitutione vel regula forsan contrariè non obstantibus, quàm ejus exempla per Notarium Curiæ præsentis, & pro tempore futuri Gubernatoris subscripta, ubique fidem facere.

Contrariis derogat.

§. 9. Non obstantibus omnibus illis qui dicti Prædecessores in suis literis prædictis voluerunt non obstare, aliisque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statuisque & consuetudinibus, juramento &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusvis; etiam S. R. E. Cardin. & aliis quibusvis quacumque tàm mundana quàm Ecclesiastica auctoritate fulgentibus personis, concessis, & innovatis illorum tenores etiam si pro sufficienti illorum derogatione, & totalis expressio seu insertio, vel alia certa forma requireretur, pro sufficienter expressis habentes; cæterisque contrariis quibuscumque.

Papæ subsc.

Placet, & ita Motu proprio præcipimus, & ordinamus I.

MAR-

MARCELLUS SECUNDUS PONT. CCXXVI.

ANNO DOMINI MDLV.

ANNO 1555. MArcellus II. de Oppido Montisfani, quod est in Piceni agro, Marcellus Cervinus anteà dictus Richardi filius presbyter Cardinalis tt. S. Crucis in Hierusalem, Creatus 5. Idus Aprilis, Anno Domino 1555. Sedit dies 22. nullos creavit Cardinales. Obiit 3. Kalen. Maji eodem anno, sepultus fuit in Basilica Vaticana. Vacavit sedes dies 22.

PAULUS QUARTUS PONT. CCXXVII.

ANNO DOMINI MDLV.

ANNO 1555. PAulus IV. Archiepiscopus Theatinus Neapolitanus. Petrus Carafa anteà dictus, Episcopus Cardinalis Ostiensis, & sacri Collegii Decanus, creatus 10. Kalen. Junii 1555. Sedit annos 4. dies 27. creavit Cardinales 19. Obiit 15. Kal. Sep. Anno Domini 1559. Corpus ejus in Basilica Vaticana conditum à Pio V. in Ecclesia S. Mariæ super Minervam translatum fuit. Vacavit sedes menses quatuor, dies 7.

I. Privilegium Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci deputandi personas extrà Ordinem, in Syndicos, & œconomos, ad exigenda legata pia, & alia negotia pertractanda, unà cum aliarum gratiarum ejusdem Ordinis confirmatione.

Quoad secundam partem, habes infrà aliam Clem. VIII. constitutionem, numero 51. Ratio. Tom. 3. fol. 74. ubi omnia privilegia Ordinis quatenus Concilio Tridentino non sint contraria confirmatur. Syndici autem gaudent omnibus privilegiis Ordinis, ex indulto Clement. VII. de quo sup. fol. 672. in constit. 19. Dùm considerarmus.

PAULUS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1555.

Exordium.

EX clementi Sedis Apostolicæ provisione, nec non personarum DEO devotarum professu sub regulari castimonia Domino millitantium, pia devotione provenire dignoscitur, ut Romanus Pontifex quandoque per prædegressores suos Romanos Pontifices, pro Religionis conservatione, & augmento, ac personarum earumdem quiete, & commodo concessa, approbata, & innovata Apostolica auctoritate communiat, ut eò firmiora persistant, quo sæpiùs fuerint ejusdem Sedis auctoritate circumfulta.

§. 1. Sanè pro parte dilecti filii Clementis de Molinea, Ministri Generalis Ordinis Fratrum Minorum Regularis Observantiæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd cùm inter operariis, qui ad excolendam vineam Domini Sabaoth; Dei gratia, Ordo ipse magnos probitatis, & doctrinæ, ac animarum salutis fructus semper olim attulerit, & quotidiè afferre conetur, ac exindè pro suis sanctis studiis, honestisque laboribus, próque salute animarum, ab Apostolica Sede, cujus continuè pacem, dignitatem Ordo idem fortiter tutatus est, tàm spiritualia quàm temporalia subsidia, ornamentáque acceperit, & accipiat, quibus & sancta sua officia, ac vitam suam regularem, faciliùs, atque expeditiùs exequi, transigere possint, & cæteræ religiosæ personæ, Ordinésque alii, exemplo ipsorum, promptiores, alacriorèsque ad sua officia persolvenda reddantur. Ordinis Fratrum de observantia merita multa sunt.

§. 2. Cúmque etiam ex ipsius Sedis provisione, ac benigna dignatione provenire dignoscatur, ut Romanus Pontifex, quandoque prædecessorum suorum Romanorum Pontificum gesta innovet, ac innovationem, & revocationem restauret, & Apostolica auctoritate innovata, & restaurata muniat, ac in pristinum statum reponat, & reducat. Et propterea nonnulli Romani Pontifices prædecessores nostri nonnullas gratias, & concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, absolutiones etiam plenarias, libertates, prærogativas, favores, immunitates, exemptiones, declarationes, facultates, ac omnia, & singula privilegia, & indulta, tàm spiritualia quàm temporalia, etiam per solam signaturam, aut per oracula vivæ vocis, vel aliàs etiam contrà apostatos, tàm pro foro conscientiæ, quàm foro fori, tàm prædictis Fratrum Minorum, quàm sanctæ Claræ, ac tertio de Pœnitentia nuncupato Ordinibus illorumque Superioribus, Fratribus, Monialibus, & Sororibus, ac utriusque sexus personis, & Monanasteriis, dominibus, Ecclesiis, & locis quibuscumque dictorum Ordinum, nunc & pro tempore existentibus, in genere, vel in specie, etiam per modum communicationis, sine extensionis privilegium inter se, ac etiam cum aliis quibuscumque Ordinibus, Mendicantibus, & non Mendicantibus. Et fœlicis recordationis Gregorianus IX. Bonifacius VIII. Alexander IV. Nicolaus III. Clemens V. Eugenius etiam IV. Leo X. Clemens VII. Paulus similiter III. ac Julius etiam III. ac alii Romani Pontifices prædecessores nostri, & Sedes Apostolica, tàm super exemptionibus, etiam de latere, ac hæreticæ pravitatis Inquisitorum, jurisdictione, visitatione, & correctione, quàm etiam ab omni impositione, collecta, decima, subsidio, quarta, & Cui, & aliis ei subjectis diversi R. Pontt. plurimas gratias concesserunt.

quin-

quinta funeralium, & legatorum partibus, pedagiis, & gabellis, ac alio quocumque gravamine per Sedem eamdem pro tempore impositis, concesserint.

Martinus iv. (cujus Bullam prætermisi) dedit facultatem deputandi personas extra Ordinem pro œconomis &c.

§. 3. Ac piæ memoriæ Martinus IV. etiam prædecessor noster, qui considerans; quòd Fratres Ordinis Minorum regularis Observantiæ hujusmodi pro nullare temporali, juxtà eorumdem professionem & regularia instituta, possunt in judicio experiri, ut exclusis quibuscumque solicitudinibus, liberiùs, & quietius divinis possent vacare obsequiis, & offerentium donantium, & concedentium, aut in ultima voluntate relinquentium, Ordini Fratrum Minorum, vel illius Fratribus prædictis aliquid propter Deum, pia intentio non defraudaretur, ad hæredum, & executorum negligentiis obviari posset, ac ut ipsi Fratres secundùm modos licitos, & congruos, ipsi Ordini relictis sibi in testamentis non fraudarentur, inter alia disposuit, quòd Generalis, & Provinciales Ministri, ac Custodes universi pro tempore ipsius Ordinis Fratrum Minorum, possent nominare speciales personas, quæ non essent de dicto Ordine, pro locorum indigentia singulorum, quas personas taliter per ipsos nominatas pro tempore, in iis legitimam administrationem, & generalem, & liberam gerere, & ipsos veros, & legitimos administratores, œconomos, syndicos, & actores esse, & de plenitudine potestates constituendo, auctoritate Apostolica decrevit qui res ipsas, & rerum prædictarum pretium, & prædictas eleemosynas nomine Romanæ Ecclesiæ (ad quam rerum, mobilium, & immobilium, quibus Fratres uti possunt, jus, proprietas, & dominium nullo medio spectet) reciperent per eosdem in Fratrum ipsorum utilitates, prout eis licèt regula, vel declaratione regulæ convertenda, sicut, & quando à Generalibus, & Provincialibus Ministris, & Custodibus prædictis, & eorum singulis pro tempore, in provincia vel custodia sibi decreta, vel ab eisdem Fratribus de assensu eorum, extitissent requisiti, ac eædem personæ petendi, exigendi, recipiendi, alienandi prædicta, transigendi quoque, & paciscendi, conveniendi, compromittendi, remittenni, refutandi, quietationem faciendi, agendi, defendendi, ac in animas eorum de calumnia vitanda, & veritate dicenda jurandi, & cujuslibet alterius generis juramentum præstandi, cum illis, & contra illos qui hujusmodi res mobiles, & immobiles, aut pretium earum, vel relictas eleemosynas Fratribus in testamentis occuparent, vel violenter auferrent, sive contra voluntatem Fratrum quomodolibet obtinerent. Et generaliter in omnibus causis, rebus, & locis hujusmodi ad ipsam Ecclesiam spectantibus, ipsum Fratrum usui concessis. Necnon pro immunitatibus, libertatibus, & juribus, ac privilegiis, & indulgentiis eorumdem sine cujuslibet satisdationis, & cautionis onere, plenam, generalem, & liberam haberent, Apostolica auctoritate præfata, in judicio & extrà judicium, potestatem, revocandi quoque personas easdem, & earum quamlibet, ac alias eis subrogandi, & vel nominandi per supradictum modum nominationis, quotiens opportunum foret, quæ eamdem in prædictis, vel similiter haberent potestatem plenam, & liberam, per suas, sub Datum apud Urbem Veterem, quintodecimo Kalendas Februarii, Pontificatus in Anno secundo, auctoritate Apostolica præfata, etiam concessit facultatem.

Joan. xxii. in sua extr. Ad conditorem. d. facultatem abstulit.

§. 4. Et licèt recolendæ mem. Joannes Papa XXII. similiter prædecessor noster constitutione, quæ incipit; Ad conditorem, per quàm ministris, & custodibus, & fratribus prædictis, ne literis, & concessione Martini prædecessoris hujusmodi sine Apostolicæ Sedis prædictæ licentia interentur, inter cætera prohibuerit.

Martinus v. eam restituit.

§. 5. Nihilominùs prohibitione hujusmodi non obstante sanctæ mem. Martinus V. similiter prædecessor noster, voluit, & eadem auctoritate Apostolica concessit ministris, & custodibus, & fratribus prædictis, quòd ipsi, & eorum singuli literis Martini IV. prædecessoris, ac omnibus in eis contentis hujusmodi liberè, & licitè uti valerent, tamdiù, & quousque per Sedem prædictam aliud in præmissis eidem Ordini utiliùs foret ordinatum.

Eug. iv. confirmavit.

§. 6. Ac etiam fœl. mem. Eugenius etiam Papa IV. pariter prædecessor noster, jus hujusmodi eidem Ordini per alias suas literas tenore literarum Martini IV. prædecessoris hujusmodi in eis præinserto, ut dicitur, concessit, conservari.

Nic. v. & Six. iv. concesserunt facultatem audiendi confessiones, & administrandi Sacramenta Ecclesiastica.

§. 7. Necnon etiam piæ mem. Nicolaus V. & Sixtus IV. etiam prædecessores nostri super confessionibus audiendis omnium personarum extranearum & forensium quarumcumque Diœcesum per Fratres Minores Ordinis, & Observantiæ regularis hujusmodi ad hoc à suis Superioribus, ut moris est deputatos, necnon pro absolutionis beneficio illis impendendo, ac sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento, eis taliter confessis, omni tempore, præterquàm in die Resurrectionis Dominicæ, licitè administrando, per diversas eorum literas, eadem auctoritate Apostolica facultatem concesserunt, ac idem Eugenius, & diversi alii Romani Pontifices prædecessores nostri facultatem absolvendi hujusmodi sub certis modis, & forma, ac etiam in diversis Conventibus Ordinis hujusmodi tunc expressis (etiam vivæ vocis oraculo ut præfertur) ampliarunt, & extenderunt, prout in singulis concessionibus, & literis eorumdem prædecessorum pleniùs dicitur contineri.

Ordo nunc postulat confirmationem ab isto Pont.

§. 8. Cùm autem sicut eadem expositio subjungebat, ea quæ sæpiùs Apostolica auctoritate præfata munita existunt, majorem obtineant roboris firmitatem, dictúsque Clemens Minister cupiat privilegia, facultates, concessiones, indulta, dispensationes, & singulas alias gratias hujusmodi, etiam per nos approbari, innovari, & confirmari, pro parte ejusdem Clementis Ministri, nobis fuit humiliter supplicatum, ut eisdem privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, favoribus, conservatoriis, declarationibus, facultatibus, dispensationibus, gratiis, concessionibus, indulgentiis, & indultis pro illorum observantia viridiore nostræ approbationis robur adjicere, aliásque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui omnes gratias d. Ordinis confirmat.

§. 9. Nos igitur qui omnium votis præsertim illis quibus sub suavi religionis jugo divinis laudibus, & Christianæ professions augmento incumbentium personarum tranquillitati, commoditatibus, & honori consulitur, libenter annuimus, eóque favoribus prosequimur opportunis, hujusmodi supplicationibus inclinati, præmissa, ac omnia, & singula alia privilegia, immunitates, exemptiones, etiam ab Inquisitoribus præfatis libertates, prærogativas, favores, conservatorias, declarationes, facultates, despensationes, gratias, concessiones, indulgentiis, & indulta, spiritualia, & temporalia, etiam per modum communicationis, & extensionis, inter se, & cum aliis Ordinibus, Mendicantibus, & non Mendicantibus, ejusdem Fratrum Minorum regularis observantiæ, ac S. Claræ, & de Pœnitentia Tertio Ordinis, etiam in Congregatione sub trium votorum substantialium professione, & eorumdem Superiorum Ordinis Minorum regularis observantiæ hujusmodi obedientia degentibus, ipsorúmque Superiorum Fratribus, Monialibus, Sororibus, ac utriusque sexus etiam singularibus personis, necnon Monasteriis, domibus, Ecclesiis, & locis quibuscumque, in genere, & in specie, etiam per solam signaturam, etiam vivæ vocis oraculo, ut præfertur, aut aliàs tàm per præfatos, ac quoscumque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem prædictam, quam Imperatores, Reges, & alios Principes sub quacumque forma, & expressione verborum concessa, ac etiam iteratis vicibus approbata. Necnon cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, decretis, & declarationibus, singulas desuper confectas literas, & in eis contenta (etiam prout largiùs in aliquibus earum eis concessum est) interpretando, & indè secuta quæcumque illorum omnium tenores, & formas, datas, effectus, & de-

& decreta in illis apposita, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, pro sufficienter expressis habentes, dicta auctoritate Apostolica, tenore præsentium ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine approbamus, & innovamus, & perpetuam roboris firmitatem obtinere, & firmiter observari; necnon Ordinibus Fratrum Minorum regularis observantiæ, & sanctæ Claræ, ac Tertio de Pœnitentia nuncupato, etiam in congregatione sub obedientia Fratrum Minorum observantiæ hujusmodi degentibus Superioribus, Fratribus, Monialibus, etiam Tertiariis, nuncupatis Sororibus, personis, Monasteriis, domibus, Ecclesiis, & locis præfatis, etiam per modum communicationis, & extensionis hujusmodi suffragari, illisque frui, uti, & gaudere, quando & quoties opus fuerit posse, & debere, in judicio, & extrà, ac etiam in foro conscientiæ in omnibus, & per omnia, perindè ac si specialiter, & expresse eisdem fratrum Minorum, ac sanctæ Claræ, & Tertio de Pœnitentia nuncupato Ordinibus, concessa fuissent, decernimus. Supplentes omnes, & singulos juris, & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem.

Potestatémque concedit illis en. œconomes & Syudicos.

§. 10. Et nihilominùs pro potiori cautela, & ampliori dono gratiæ, illa omnia, & singula quæ per præfatos prædecessores nostros, ac Imperatores, Reges, ac nos, & Sedem eamdem, concessa, statuta, & ordinata fuerunt, etiam juxtà ampliorem, & favorabiliorem illorum intelligentiam, & interpretationem, & præsertim ut exclusis quibuscumque solicitudinibus liberiùs, & quietiùs divinis possint vacare obsequiis Fratres Minorum regularis observantiæ hujusmodi, & animarum saluti peramplius proficere, & offerentium, donantium, & concedentium, aut in ultima voluntate relinquentium Ordini prædicto, vel Fratribus Ordinis Minorum hujusmodi aliquid propter Deum pia intentio non fraudetur, ac hæredum, & executorum negligentiis obvietur, ac ut ipsi Fratres secundùm modos licitos, & congruos ipsi Ordini relictis sibi in testamentis mobilibus, & immobilibus bonis, & aliis etiam pecuniariis sibi quomodolibet oblatis, concessis, legatis, & donatis pro tempore, etiam pro Missis, & aliis divinis officiis, eleemosynis, & aliis rebus, non fraudentur, quòd Generalis de per se in toto Ordine, & singuli Provinciales Ministri, ac Custodes universi pro tempore existentes ipsius Ordinis Fratrum Minorum in suis Provinciis, & Custodiis respectivè, & ad hoc ab eis respectivè deputati Fratres pro tempore, possint nominare speciales personas, quæ non sint de dicto Ordine Minorum pro locorum indigentia singulorum, quando, & quotiens opus fuerit in singulis eorum Conventibus, quas personas taliter nominatas pro tempore, in iis administrationem legitimam, & generalem, ac liberam gerere, & ipsos veros, & legitimos administratores, œconomos, Syndicos, & actores esse de potestatis plenitudine constituendo, eadem auctoritate etiam decernimus.

Eorimque Facultates describit, & explicat.

§. 11. Qui res ipsas, & rerum ipsarum pretium, & prædictas eleemosynas nomine Romanæ Ecclesiæ (ad quam rerum omnium mobilium, & immobilium, quibus Fratres uti possunt jus, proprietas, & dominium nullo medio spectat) recipiant, & recipere possint, & debeant, per eosdem in Fratrum ipsorum utilitates, etiam pro victu, & vestitu eorum, ac reparatione Conventuum, & aliarum rerum, locorum, Conventuum, & Fratrum hujusmodi necessitatibus pro tempore convertenda, sicut, & quando à dictis Generali in toto Ordine, & Provincialibus Ministris, ac Custodibus prædictis, & eorum singulis, pro tempore in Provincia, vel Custodia sibi decreta, vel ab eisdem Fratribus de assensu eorum extiterint requisiti. Ac eædem personæ petendi, exigendi, recipiendi, alienandi prædicta, transigendi quoque, paciscendi, conveniendi, compromittendi, commutandi, remittendi, refutandi, quietationem faciendi, agendi, defendi, ac in animas eorum de calumnia, & veritate dicenda, jurandi, & cujuslibet alteriùs juramentum præstandi, cum illis, & contrà illos, qui hujusmodi res mobiles, & immobiles, aut pretium earum, vel relictas eleemosynas Fratribus in testamentis, aut alias eis donatas, & concessas occuparent, vel violenter auferrent, sive contrà voluntatem Fratrum quomodolibet retinerent. Et generaliter in omnibus causis pro rebus & locis hujusmodi ad ipsam Ecclesiam spectantibus, ipsorum Fratrum usui concessis, necnon pro immunitatibus, & libertatibus, juribus, & privilegiis, ac indulgentiis eorumdem, sine cujuslibet satisdationis, & cautionis onere, plenam generalem, & liberam habeant auctoritatem, præfata auctoritate Apostolica, in judicio, & extrà illud, potestatem concedimus. Revocandi quoque personas easdem, & earum quamlibet, ac alias subrogandi, vel nominandi per supradictum modum nominationis quoties opportunum fuerit, quæ eamdem in prædictis, vel similem habeant potestatem, plenam, & liberam, etiam Generali: ac Provincialibus Ministris, ac Custodibus hujusmodi, & eorum singulis, ut præfertur, eadem auctoritate facultatem etiam concedimus. Nec propter præmissa Fratres Minores hujusmodi contrà regulam sancti Francisci quam professi sunt, & profitentur in futurum, sive contrà statuta regularia sui Ordinis hujusmodi in aliquo fecere, nec fecisse, imò cùm illius observatione quoad hoc, & pura, & sana conscientia sine alicujus conscientiæ scrupulo vixisse eatenùs, & in posterum vivere. Et sic per quoscumque judices, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, & declaramus.

§. 12. Et insuper, ut pro tempore deputatos confessores Fratres Ordinis Minorum observantiæ hujusmodi omnium quorumcumque Diœcesum utriusque sexus Christi fidelium ad eos pro tempore recurrentium confessiones audire, eósque etiam in casibus, & censuris, quibus eis per privilegia Sedis Apostolicæ, etiam per modum communicationis, & extensionis quorumcumque Ordinum etiam Minimorum hactenùs concessum est, potest absolvere, & singuli Ordines etiam Minorum (quorum privilegia eidem Ordini Minorum sunt communicata, & extensa) absolvere consueverunt, absolvendi ac pœnitentiam salutare injungendi, & omni tempore præterquàm in die Resurrectionis Dominicæ Sacramentum Eucharistiæ tàm illis quàm aliis quibusvis personis licitè ministrandi, Apostolica auctoritate prædicta indulgemus, ac de novo concedimus in omnibus, & per omnia. Ita quòd Ordines, Superiores, Fratres, Moniales, Sorores, personæ, Monasteria, domus, Ecclesiæ, & loca prædicta, illis tàm in genere, in specie concessis, ut præfertur, uti quàm potiri, & gaudere possint, & debeant.

Auctoritatem quoque audiendi confessiones administrandi qui Sacramenta tribuit.

§. 13. Ac ab ipsis Inquisitoribus, impositionibus, gravaminibus, oneribus, decimis, quarta, & quinta etiam funeralium, & aliorum quorumcumque eis legatorum, & oblatorum ac concessorum pro tempore, necnon pedagiis, & gabellis ac omnibus, & singulis aliis supradictis, libera penitùs, immunia, & exempta, auctoritate Apostolica, & tenore prædictis, etiam concedimus, & indulgemus, ac statuimus, & ordinamus.

Exemptionem decimis elargitur. Tu vide ampliorem concessionem in const. 11. Pii V. Dum ad uberes, in Tom. 2. fol. 204.

§. 14. Et nihilominùs venerabilibus fratribus Archiepiscopo Rothomagensi, & Episcopo Conchensi, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditori, per præsentes committimus, & mandamus, quatenùs ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium seu alios, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta quæcumque plenum effectum sortiri, illisque omnes quos concernunt pacificè frui, & gaudere. Non permittentes quemquam desuper per quoscumque quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet & rebelles etiam per quascumque (de quibus eis videbi-

Executores deputat.

tur)

tur) censuras, & pœnas ecclesiastiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo. Ac legitimis super his habendis, servatis processibus, etiam iteratis vicibus aggravando. Invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 15. Non obstantibus præmissis, ac constitutionis Super cathedram, Bonifacii, & Dudum. Universis Concilii, ac Clementinæ Religiosi de privilegiis, & Dudum de sepulturis, ac etiam Ex frequentibus, de sententia excommunicationis, ac extravagante, Ad conditorem. Joannis XXII. cum aliis constitutionibus eamdem materiam prædictæ extravagantis tangentibus seu concernentibus, ac regulis Cancellariæ Apostolicæ, jam editis, & in futurum edendis, ac piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali de duabus dietis editis (dummodò ultrà tres dietas aliquis vigore præsentium ad judicium non trahatur) & aliis Apostolicis, ac Provincialibus, capitularibus, generalibus, & specialibus constitutionibus, & ordinationibus, etiam in ultimo generali Concilio Lateranensi celebrato, & aliis Conciliis editis, necnon statutis & consuetudinibus etiam juramento confirmatione, Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, etiam in forma brevis per Leonem X. Clementem VII. Paulum III. Julium etiam III. præfatos, ac quoscumque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem eamdem, etiam Motu proprio, ac scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, etiam privilegiorum eorumdem revocativis, restrictivis, præservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, mentis attestativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis, quibusvis personis, & Ordinibus in contrarium forsan concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, & in eis caveatur expresse, quòd illis nullatenùs, aut non nisi sub certis modo, & forma derogari possit, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse, derogamus. Aut si aliquibus, communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Cæterisque contrariis quibuscumque.

Exempli credi jubet.

§. 16. Verùm, quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca, in quibus fortè opus esset, deferri, Volumus, & pariter Apostolica auctoritate decernimus, quòd illarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ, in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ Ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extrà illud adhibeatur, quæ adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. An. 1. die 1. Julii.

Dat. Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die 1. Julii, 1555. Pont. nostri Anno 1.

II.

Rescissio alienationum, & locationum quorumcumque bonorum Ecclesiasticorum, in damnum Ecclesiarum, vel non servatis juris solemnitatibus aut aliàs nulliter factarum.

Similem rescissionem fecit Leo X. & posteà Julius III. quas prætermisi tamquàm minùs necessarias, & eas inservit Rodoan, in suo Tract. de reb. Eccles. non alienam, & eamdem edidit etiam Pius IV. quoad bona Sedis. Et Cameræ Apostolicæ in constit. 104. Apostolicæ, Tom. 2. fol. 184. Quamvis prius ipse hanc Bullam generaliter reduxisset ad terminos juris communis in const. 11. Provida. Sed Pius V. ejusmodi bonorum omnium Ecclesiasticorum alienationis rescissionem commisit Collegio Fabricæ Basilicæ S. Petri de Urbe, ut in sua const. 98. Etsi de singulis. Tom. 2. 2. fol. 318.

De alienationibus istis, habes sup. const. 1. Leonis I. fol. 6. & Paul. II. in const. 5. Ambitiosæ. fol. 384. Et de alienationibus, ac infeudationibus Civitatum, & Terrarum Sedis Apostolicæ, ac bonorum quæ subditi Papæ habent in ejus Statu Ecclesiastico, plenè dicam in const. 1. Innoc. IX. Quæ ab hac. Tom. 2.

De bonis jurisdictionalibus ad Ecclesias, & loca pia spectantibus in feudum, vel emphyteusim non dandis, neque ultrà triennium locandis, aut concessiones hujusmodi revocando seu prorogando extat novissima const. S. D. N. Urban. VIII. n. 51. Humanæ inf. tom. 4.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1555.

Symmachus Papa bona Ecclesiastica alienari prohibuit in c. 6 de Reb Eccl. non alienan.

§. 1. Injunctum nobis desuper, meritis licèt imparibus, Apostolicæ servitutis officium, mentem nostram continua pulsat instantia, ut bona Ecclesiastica, quæ cæca hominum cupiditate occupata detinentur, nostræ operationis ministerio, ad jus, & proprietatem eorum quotum anteà erant, omninò reducantur. Cùm itaque (sicut nobis innotuit) licèt aliàs fœl. rec. Symmachus Papa prædecessor noster prædium Ecclesiæ pro aliqua necessitate quovis modo alienari, aut jura Ecclesiæ in usumfructum dari prohibuerit, & lege hujusmodi omnes Custodes adstringi, ac donatorem, ac censuatorem, & venditorem honorem perdere, & qui præmissis subscriberet, anathema esse, cum eo qui daret, sive reciperet, nisi restituerentur, & quaslibet ecclesiasticas personas contradicere, & cum fructibus alienata reposcere posse, hócque non solùm in Ecclesia Romana conservari, verùm etiam in universis per provincias Ecclesiis convenire voluerit.

Paul. II. alienationes bonorum Ecclesiasticorum, & ultrà triennium locatione, &c. interdixit in const. cit. in rub.

§. 2. Et piæ mem. Paulus Papa II. etiam prædecessor noster omnium rerum, & bonorum ecclesiasticorum alienationem, omnéque pactum, per quòd ipsorum dominium transferretur, ac concessionem, hypothecam, locationem, & conductionem ultrà triennium necnon infeudationem, vel contractum emphyteuticum, præterquàm in casibus à jure permissis, ac de rebus, & bonis in emphyteusim ab antiquo concedi solitis, fieri prohibuerit. Et si quis contrà hujus posterioris prohibitionis seriem, de bonis, & rebus eisdem quicquam alienare præsumeret, alienatio, hypotheca, concessio, locatio, conductio, infeudatio hujusmodi nullius omninò essent roboris, vel momenti, & tàm qui alienaret, quàm qui alienatas res, & bona reciperet, sententiam excommunicationis incurreret, & nihilominùs res, & bona alienata hujusmodi, ad Ecclesias, Monasteria, & loca pia, ad quæ anteà pertinebant, liberè reverterentur.

Alienationes tamen multæ factæ fuerunt in damnum Ecclesiarum, vel non servatis solemnitatibus.

§. 3. Nihilominùs à nonnullis annis citrà diversæ personæ, tàm sæculares quàm ecclesiasticæ, complura Castra, Terras, Oppida, Civitates, & loca, tàm Romanæ prædictæ, quàm diversarum Cathedralium, etiam Metropolitan, & aliarum Ecclesiarum, necnon Monasteriorum, domorum, & aliorum Regularium locorum, ac Hospitalium, & aliorum piorum locorum, prætextu diversarum alienationum, eis de castris, terris, oppidis, civitatibus & locis prædictis in evidens damnum Ecclesiarum, Monasteriorum, domorum, Hospitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum, seu aliàs non servatis solemnitatibus à jure requisitis fa-

ctarum occupaverint, & occupata detinuerint, & detineant de præsenti, ac exindè factum fit, ut non solùm Ecclesiarum, Monasteriorum, & domorum Prælati, ac Hospitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum hujusmodi Rectores, qui ex fructibus, redditibus, & proventibus castrorum, terrarum, oppidorum, civitatum, & locorum hujusmodi, Ecclesias, Monasteria, & domos, Hospitalia, & alia loca prædicta gubernabant, & illustrabant, ac eorum Ministris alimoniam præbebant. notabiliter sint damnificati, verùm etiam Rom. Pont. qui anteà egenis, & miserabilibus personis, præsertim nobilibus ad hanc Almam Urbem pro tempore confugientibus alimenta aliunde subministrare consueverat, vix se & familiam suam sustentare, ne dum aliis alimenta subministrare possit, in divinæ Majestatis offensam, & ordinis clericalis opproprium ac plurimorum Christifidelium scandalum.

Ideò hic Pont. alias rescindit, & annullant.

§. 4. Nos præmissa convenientibus oculis pertransire nequeuntes, quinimò cupientes eis, quantum cum Deo possumus, opportunum remedium adhibere, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas alienationes, & in emphyteusim, seu censum perpetuum, aut tertiam, vel aliam generationem, seu hominis vitam, aut aliud tempus ultrà triennium locationes, vel concessiones, seu permutationes, hypothecas, & obligationes, de quibus castris, terris, oppidis, civitatibus, & locis, aut aliis bonis immobilibus, seu rebus, & juribus, tàm spiritualibus quàm temporalibus ejusdem Romanæ, & quarumcumque Cathedralium, etiam Metropolitan. & aliarum Ecclesiarum, necnon Monasteriorum, domorum, & aliorum Regularium locorum, & quorumvis beneficiorum ecclesiastiorum, cum cura, & sine cura, sæcularium. & quorumvis Ordinum Regularium, necnon Hospitalium, & aliorum piorum locorum quorumlibet, per quoscumque etiam Rom. Pont. prædecessores nostros, seu eorum auctoritate, vel mandato, Camerarios suos, & Clericos Cameræ Apostolicæ Præsidentes, ac quosvis Ecclesiarum, Monasteriorum, & domorum Prælatos, & beneficiatos, necnon Hospitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum Rectores, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentes, etiamsi Cardinalatus honore pollerent, in damnum Ecclesiæ, seu non servatis solemnitatibus à requisitis, aut alias nulliter hactenùs factas, & contractus superindè sub quibusvis formis, & verborum expressionibus habitos, & celebratos, etiam si juramento vallati existant, quarumvis longa temporis præscriptione robur sumpsisse dici possint, ac ipsius Romanæ Ecclesiæ favorem, aut commodum concernant, eorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes, Apostolica auctoritate, tenore præsentium rescindimus, irritamus, cassamus, annullamus, ac viribus omninò evacuamus, ac pro rescissis, irritis, cassis, & nullis, ac penitùs infectis haberi volumus.

Detentorésque debere relaxare bona occupata, & fructus restituere declarat.

§. 5. Ipsósque detentores ad castra terras, oppida, civitates, & loca occupata, ac bona, res, & jura prædicta Romanæ, & Cathedralibus, etiam Metropolitan. ac aliis Ecclesiis, necnon Monasteriis, domibus, Hospitalibus, & beneficiis, ac Regularibus, & piis locis relaxandum, & de fructibus, tàm hactenùs perceptis, quàm in posterùm percipiendis, realiter satisfaciendum teneri, & ad id etiam sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, omnibúsque aliis opportunis juris & facti remediis cogi, & compelli posse.

Decretum irritans.

§. 6. Sicque in præmissis omnibus, & singuli per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatis Apostolici Auditores, & ipsius Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac eorum Collegium in quavis causa, & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate & facultate, judicari, & definiri debere, ac si secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Claus. derog.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis quibuscumque.

Nulli ergò &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 1. die 21. Julij.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ 1555. Pridiè Idus Julii, Pont. nostri anno primo.

III.

Leges & ordinationes Judæis in Statu Ecclesiastico degentibus observandæ.

Aliqua ordinavit etiam Innoc. IV. in constitut. 2. sup. fol. 85. Et istas ordinationes declaravit, & in quibusdam immutavit Pius IV. in constitut. 48. Dudum. fol. 48. Tom. 2. fol. 66. Sed Pius V. eas iterato stabilivit, in const. 6. Romanus, fol. 193. & etiam Gregor. XIII. in const. 19. Alias pia, in d. Tomo 2. & Clem. 8. in const. 10. Caca, Tom. 3. fol. 9. Quinimò Pius V. eos à Statu Ecclesiastico expulsit prout in ejus const. 80. Hebræorum, in Tomo 2. fol. 296.

Alia de Hebræis vide in Greg. XIII. constit. 70. Antiqua, & const. 92. Sancta Tom. 2. & Clem. VIII. const. 29. Cùm Hebræorum, Tom. 3. fol. 27.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam memoriam.

Edita A. D. 1555.

Causæ harum ordinationum contrà Hebræos.

CUm nimis absurdum, & inconveniens existat, ut Judæi, quos propria culpa perpetuæ servituti submisit, sub prætextu quòd pietas Christiana illos receptet, & eorum cohabitationem sustineat, Christianis adeò sint ingrati, ut eis pro gratia contumeliam reddant, & in eos pro servitute, quàm illis debent, dominatum vendicare procurent. Nos, ad quorum notitiam nuper devenit eosdem Judæos in alma Urbe nostra, & nonnullis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Civitatibus, Terris, & locis, in id insolentiæ prorupisse, ut non solùm mixtim cum Christianis, & propè eorum Ecclesias, nulla intercedente habitus distinctione, cohabitare, verùm etiam domos in nobilioribus Civitatum, Terrarum, & locorum, in quibus degunt, vicis, & plateis conducere, & bona stabilia comparare, & possidere, ac nutrices & ancillas aliósque servientes Christianos mercenarios habere, & diversa alia in ignominiam, & contemptum Christiani nominis perpetrare præsumant, considerantes Ecclesiam Romanam eosdem Judæos tolerare in testimonium veræ fidei Christianæ, & ad hoc ut ipsi Sedis Apostolicæ pietate, & benignitate allecti, errores suos tandem recognoscant, & ad verum Catholicæ fidei lumen pervenire satagant, & propterea convenire, ut quamdiù in eorum erroribus persistunt, effectu operis recognoscant se servos, Christianos verò liberos per JESUM CHRISTUM Deum & Dominum nostrum effectos fuisse, iniquumque existere, ut filii liberæ filiis famulentur ancillæ.

Habitent in locis à Christianorum habitatione separatis.

§. 1. Volentes in præmissis, quantum cum Deo possumus, salubriter providere, hac nostra perpetuò valitura constitutione sancimus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, tàm in Urbe quàm in quibusvis aliis ipsius Romanæ Ecclesiæ Civitatibus, Terris & locis, Judæi omnes in uno, & eodem, ac si ille capax non fuerit, in duobus aut tribus, vel tot, quot satis sint, contiguis, & ab habitationibus Christianorum penitùs sejunctis, per nos in Urbe, & Magistratus nostros in aliis Civitatibus, Terris, & locis prædictis designandis vicis, ad quos unicus tantùm ingressus pateat, & quibus solùm unicus exitus detur omninò habitent.

Synagogam in Civitate unicam habeant.

§. 2. Et in singulis Civitatibus, Terris, & locis in quibus habitaverint, unicam tantùm synagogam in loco solito habeant, nec aliam de novo construere,

aut bona immobilia possidere possint. Quinimò omnes eorum synagogas, præter unam tantùm demoliri, & devastare. Ac bona immobilia, quæ ad præsens possident, infrà tempus eis per ipsos Magistratus præfigendum, Christianis vendere.

Signum glauci coloris deferant. Hoc declaravit Pius IV. cit. in rubr.

§. 3. Et ad hoc ut pro Judæis ubique dignoscantur, masculi biretum, fœminæ verò aliud signum patens, ità ut nullo modo celari, aut abscondi possit, glauci coloris palàm deferre teneantur, & adstricti sint, nec super non delatione bireti, aut alterius signi hujusmodi prætextu cujusvis eorum gradus, vel præeminentiæ, seu tolerantiæ excusari, aut per ejusdem Ecclesiæ Camerarium, vel Cameræ Apostolicæ Clericos, seu aliàs illi Præsidentes personas, aut Sedis Apostolicæ Legatos, vel eorum Vicelegatos quovis modo dispensari, aut absolvi possint.

Nutrices aut servientes Christianos non retineant.

§. 4. Nutrices quoque, seu ancillas, aut alias utriusque sexus servientes Christianos habere, vel eorum infantes per mulieres Christianas lactari, aut nutriri facere.

Hoc jussit etiam Innoc. cit. in rubr.

Diebus festivis publicè non laborent.

§. 5. Seu Dominicis, vel aliis de præcepto Ecclesiæ festis diebus in publico laborare, aut laborari facere.

Christianos non gravent.

§. 6. Seu Christianos quoquo modo gravare, aut contractus fictos vel simulatos celebrare.

Cum eis non conversentur.

§. 7. Seu cum ipsis Christianis ludere, aut concedere, vel familiaritatem, seu conversationem habere nullatenùs præsumant.

§. 8. Nec in libris rationum, & computorum, quæ cum Christianis, pro tempore habebunt, aliis, quàm Latinis literis, & alio, quàm vulgari Italico sermone uti possint, & si utantur, libri hujusmodi contra Christianos nullam fidem faciant.

Libros Italicè scribant.

§. 9. Judæi quoque præfati sola arte strazzariæ, seu cenciariæ (ut vulgò dicitur) contenti, aliquam mercaturam frumenti vel hordei, aut aliarum rerum usui humano necessarium facere.

Mercaturam non exerceant.

§. 10. Et qui ex eis medici fuerint, etiam vocati, & rogati, ad curam Christianorum accedere, aut illi interesse nequeant.

Medici si sint Christianos non curent.

§. 11. Ne se à pauperibus Christianis dominos vocari petiantur.

Domini non vocentur a Christianos. Menses dierum 30 serventexigendis creditis.

§. 12. Et menses in eorum rationibus, & computis ex triginta diebus completis omninò conficiant, dies, qui ad numerum triginta non ascenderint, non pro mensibus integris, sed solùm pro tot diebus quot in effectu fuerint, computentur, & juxtà ipsorum dierum numerum, & non ad rationem integri mensis eorum credita exigant. Ac pignora eis pro cautione pecuniarum suarum pro tempore consignata, nisi transactis priùs à die quo illa eis data fuerint, decem & octo integris mensibus vendere nequeant, & postquàm menses prædicti effluxerint, si ipsi Judæi pignora hujusmodi vendiderint, omnem pecuniam quæ eorum credito superfuerint, domino pignorum consignare.

Statuta locorum servent

§. 13. Et statuta Civitatum, Terrarum, & locorum, in quibus pro tempore habitaverint, favorem Christianorum concernentia, inviolabiliter observare etiam teneantur.

Contravenientes puniantur.

§. 14. Et si circà præmissa in aliquo quomodolibet defecerint, juxta qualitatem delicti in Urbe per nos, seu Vicarium nostrum, aut alios à nobis deputandos, ac in Civitatibus, Terris, & locis prædictis per eosdem Magistratus, etiam tamquàm rebelles, & criminis læsæ Majestatis rei, à toto populo Christiano diffidati, nostri, & ipsorum Vicarii, ac deputandorum, & Magistratuum arbitrio puniri possint.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 15. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis tolerantiis, seu privilegiis, & indultis Apostolicis eisdem Judæis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem prædictam, aut illius Legatos, vel ipsius Romanæ Ecclesiæ Camerarios, & Cameræ Apostolicæ Clericos, seu alios illis Præsidentes sub quibuscumque tenoribus & formis ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de eis, eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita, observata inserti forent præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergò &c. Si quis autem &c.

Dat. Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinquagesimoquinto, Pridiè Idus Julii, Pont. nostri Anno primò.

Dat. P. A. 1. die 14. Julii.

IV.

Negantes Trinitatem aut Divinitatem JESU CHRISTI aut ejus Conceptionem de Spiritu sancto, aut ejus mortem ut nos redimeret, aut Virginitatem B. MARIÆ Virginis, hæretici declarantur.

Constitutionem istam confirmavit, iteratóque publicari jussit Clem. VIII. infrà in const. 97. Dominici, fol. 160. Tom. 3.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1555.

Causa istius constitut.

CUm quorumdam hominum pravitas atque iniquitas usque nostris temporibus processerit, ut ex iis qui à Catholica fide aberrant, & desciscunt, plurimi quidem non solùm diversas hæreses profiteri, sed etiam ipsius fidei fundamenta negare præsumant, & eorum exemplo multos in interitum animæ deducant.

Negantes Trinitatem aut Divinitatem JESU Christi, &c eorum errores abjurent & de eis jurat. ione doceant coràm Inquisitoribus.

§. 1. Nos cupientes, pro nostro Pastorali officio & charitate hujusmodi homines, quantum cum Deo possumus, à tàm gravi & pestilenti errore avocare, ac cæteros ne in talem impietatem labantur, paterna severitate admonere, omnes & singulos, qui hactenùs asseruerunt, dogmatizarunt, vel crediderunt, Deum Omnipotentem non esse trinum in personis, & incomposita, omninò indivisáque unitate substantiæ, & unum unamet simplici divinitatis essentia, Aut Dominum nostrum JESUM CHRISTUM non esse verum Deum ejusdem substantiæ per omnia cum Patre, & Spiritu sancto, Aut eumdem secundùm carnem non esse conceptum in utero Beatissimæ semperque Virginis MARIÆ de Spiritu sancto, sed sicut cæteros homines ex semine Joseph aut eumdem Dominum ac Deum nostrum JEsum CHristum non subiisse acerbissimam Crucis mortem ut nos à peccatis & ab æterna morte redimeret, & Petri ad vitam æternam reconciliaret, Aut eamdem Beatissimam Virginem Mariam non esse veram Dei Matrem, nec perstitisse semper in virginitatis integritate ante partum scilicet, in partu, & perpetuò post partum, ex parte Omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Apostolica auctoritate requirimus, & monemus, quatenùs infrà spatium trium mensium à publicatione præsentium inRomanaCuria, quoad residentes in ea, modo infrascripto, extra eam verò,quoad alios in illa non residentes,modo & forma per Diœcesanos statuendis, facienda incipiendorum, quos pro primo,secundo,& tertio,ac peremptorio termino, ac monitione canonicatis & eorum cuilibet assignamus, ab eorum assertione, dogmatibus, & credulitate hujusmodi, ac quibuscumque aliis in fide prædicta erroribus, in quos hactenùs lapsi sunt, resipuisse, & ad unitatem Ecclesiæ redeundo, assertionem, dogmata, & credulitatem, ac alios errores hujusmodi in

manibus Inquisitorum hæreticæ pravitatis, Civitatum, & locorum, in quibus ad præsens degunt, realiter, & cum effectu abjurasse, & infrà alios tres menses à die abjurationis hujusmodi inchoandos, de eadem abjuratione venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, dictæ hæreticæ pravitatis Inquisitoribus generalibus plenam fidem fecisse debeant.

Abjurantes & pœnitentes, plenarum remissione consequatur, dummodo delati, inquisiti, aut relapsi non sint.

§. 2. Nos enim ejusdem Dei Omnipotentis exemplo, qui non vult mortem peccatoris, sed ut convertatur, & vivat, omnes & singulos, qui ut præfertur, ab assertione, dogmatibus & credulitate, ac aliis erroribus prædictis resipuerint, & ad unitatem Ecclesiæ redeundo, assertionem, dogmata, & credulitatem, ac alios errores hujusmodi spontè abjuraverint, & de eadem abjuratione præfatis Inquisitoribus generalibus fidem fecerint, ac pœnitentiam privatam per dictos particulares Inquisitores eis injunctam cum effectu adimpleverint, à prædictis & quibusvis aliis quantumvis gravibus & enormibus hæresibus & à fide Christi apostasiis, ac in eadem fide erroribus, necnon excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque sententiis censuris & pœnis, tàm Ecclesiasticis quàm temporalibus, etiam bonorum privativis, & corporis afflictivis, ac capitalibus in tales, à jure vel ab homine latis, & promulgatis, & per eos præmissorum occasione incursis (dummodò delati, aut inquisiti, seu relapsi non sint) dicta auctoritate, tenore præsentium in utroque foro absolvimus & liberamus, ac cum eis super irregulariter, quàm propterea contraxerint, etiam si sic ligati Missas, & alia divina officia, etiam forsan in contemptum clavium celebraverint, aut illis aliàs se immiscuerint, Quódque ea ipsa irregularitate, & cæteris præmissis non obstantibus qui promoti non fuerint ad omnes etiam sacros & presbyteratus ordines promoveri, & in illis tàm ipsi, quàm qui jam etiam post incursam hæresim promoti fuerint, in altaris ministerio ministrare, Necnon tàm clerici, quàm laici, & utriusque sexus personæ, eorúmque filii, nepotes, descendentes, ad gradus, honores, ordines, & officia, ac alia quæcumque assumi; illáque suscipere, & exercere liberè & licitè valeant, auctoritate & tenore prædictis, de specialis dono gratiæ dispensamus, eisque pariter indulgemus, necnon omnem inhabilitatis & infamiæ maculam sive notam, circà eos præmissorum occasione quomodolibet insurgentem ab eis penitùs & omninò abolemus.

Impœnitentes verò, & alii de cætero errantes, pœnas relapsorum incurrunt.

§. 3. Et insuper cùm errores, quos supra narravimus, ità graves, & nefandi sint, ut illi, qui in eos decidunt, excusationem non habeant, sed subversi potiùs atque immanes, quàm hæretici meritò dici possint, hac nostra perpetuò valitura constitutione sancimus, quòd tàm illi, qui hactenùs in ipsos errores, vel eorum aliquem lapsi sunt, & infrà supradictum terminum non resipuerint, & ea, quæ supradiximus non adimpleverint, quàm omnes & singuli alii, qui in futurum in illos, vel illorum aliquem quomodolibet prolabentur, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, pro subversis & relapsis in hæresim haberi, & ut relapsi Curiæ sæculari tradi, & per ipsam Curiam debitis pœnis in relapsos statutis puniri possint in omnibus & per omnia, perindè ac si verè & realiter in hæresim relapsi essent, & eos relapsos esse constaret.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis quibuscumque. Ut autem præmissa omnia ad eorum, quorum interest, notitiam deducantur, nullúsque de illis ignorantiam prætendere, ac se legitimè excusare possit.

Forma publicandi hanc constitutionem.

§. 5. Volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd præsentes literæ, seu earum transumptum, cui, si manu Notarii publici subscriptum, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitum fuerit, eam prorsus fidem in judicio & extrà adhiberi statuimus, quæ ipsis literis adhiberetur, si originaliter exhiberentur, in eadem Curia per aliquos Cursores nostros in Basilicæ principis Apostolorum, & Ecclesiæ Lateranen. de Urbe, ac Cancellariæ Apostolicæ Valvis, & acie Campi Floræ, ut moris est, extrà Curiam verò prædictam, modo, & forma per venerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, ac alios Ecclesiarum Prælatos, quibus in virtute sanctæ obedientiæ per easdem præsentes mandamus, ut literas, sive transumptum hujusmodi ubique per eorum Provincias, Diœceses, & Ecclesias sincera charitate publicent & publicari faciant, statuendis, publicentur, earum exemplo in singulis locis, in quibus publicatio ipsa fiet, affixo, & dimisso.

Sanctio pœnalis.

§. 6. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ requisition. monition. assignation. absolution. libertation. dispensationis, indulti, abolitionis, sanctionis, voluntatis, decreti, statuti, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

D. P. An. 1. die 7. Aug.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimoquinto, 7. Idus Aug. Pont. nostri Anno primò.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1556. indictione 14. die verò 22. mensis Julii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Pauli divino providentia Papæ IV. anno ejus II. præsentes retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas seu portas Basilicarum Ecclesiaram Lateranensis, & principis Apostolorum de Urbe, & Cancell. Apostolicæ ac in acie Campi Floræ, dimissis copiis affixis, ut moris est, per me Thomam Roger præfati Sanctiss. D. N. Papæ Cursorem.

Petrus Gomes Mag. Curs.

V.

Decanatus Collegii S. R. E. Cardinalium, cum omnimoda præcedentia spectat ad Episcopum Cardinalem antiquorum in Curia tempore vacationis præsentem, aut ex causa publica absentem, & per summum Pontificem extrà eam destinatum.

Hoc idem statuit huic inhærendo constitutioni, Pius IV. de Decanatu Auditorum Rotæ, ut inf. in ejus const. 61. *Dudum, fol.* 95. *Tom.* 2.

Alia de Cardinalibus vide in constit. 50. Sixt. V. Postquàm, ubi latè dicam in d. Tomo 2.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam memoriam.

Edita A. D. 1555.

Cardinales sunt membra Pontificis, & ideò in Curia residere debent, & residentes, præferuntur absentibus in optionibus titulorum, & sex Ecclesiarum Cathedralium.

§. 1. Cum venerabiles fratres nostri S. R. E. Cardinales in partem solicitudinis vocantur, ut pro tempore existenti Romano Pontifici assistant, ipséque Romanus Pontifex eorum consilio agenda disponat, & iidem Cardinales sint pars corporis, & membra ipsius Rom. Pontificis, ac diversis Almæ Urbis nostræ Parochialibus Ecclesiis, pro eorum Cardinalatus titulo, seu denominatione præficiantur, & in eis Episcopalem jurisdictionem habeant, & propterea in Romana Curia residere debeant, præsentésque in dicta Curia magis digni, & privilegiati existant, quàm absentes, & in optationibus titulorum, ac si sex Ecclesiarum Cathedralium, quibus Cardinales pro eorum Cardinalatus titulo præfici solent, absentibus etiam ante eos in Cardinales assumptis præferantur, & si uni ex dictis Ecclesiis Cathedralibus præfecti fuerint, ex post semper alios non Episcopos Cardinales in quibusvis actibus, & sessionibus præcedant.

Hic pont. tempore creationis erat Decanus Cardinalium & deinde Decanus Cardinalis Bellayus ab eo declaratus fuit.

§. 2. Nos ex præmissis, & diversis aliis causis animum nostrum moventibus, & inter cætera, ut eosdem Cardinales absentes ad residendum in Curia aliquibus uberioribus favoribus, & prærogativis alliceremus, Decanatus Collegii Cardinalium hujusmodi quem nos dùm in minoribus constituti essemus obtinebamus, & ad quem propter nostram continuam in eadem Curia residentiam ante alios Cardinales nobis in Cardinalatu antiquiores tunc ab ipsa Curia absentes

perveneramus, per nostram ad summi Apostolatus fastigium assumptionem vacante, habita super his cum Fratribus nostris in Consistorio nostro secreto deliberatione matura, de eorum consilio, & unanimi assensu venerabilem fratrem nostrum Joannem Episcopum Ostian. S. R. E. Cardinalem de Bellayo nuncupatum, & nobis & Sede Apostolica optimè meritum, Decanum Collegii hujusmodi declaravimus, eúmque ipsius Collegii Decanum vocavimus, & Decanatum ipsum sibi concessimus, prout etiam per præsentes declaramus, vocamus & concedimus.

Et modò declarat ad quem in futurum devenire debet.

§. 3. Et insuper ne in posterùm Decanatus prædictus illius occurrente vacatione, in aliquem Cardinalem ex voluntate sua, & non ex causa publicè absentem, & propter absentiam suam hujusmodi quandoque de negotiis dictæ Sedis minùs informatum, in injuriam aliorum Cardinalium tunc præsentium, & Romano Pontifici assistentium, ac proptereà de negotiis prædictis meliùs informatorum deveniat, aut super eodem Decanatu aliquæ controversiæ, seu dissensiones inter ipsos Cardinales oriantur, providere volentes, Motu proprio & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuò valitura constitutione sancimus, quòd Decanatus hujusmodi de cætero perpetuis futuris temporibus, nonnisi ad Episcopum Cardinalem antiquiorem in Curia præsentem, aut ex causa publica absentem, & extrà Curiam per Romanum Pontificem destinatum, devenire possit.

Eique præcedentium concedit.

§. 4. Et quòd Episcopus Cardinalis antiquior in Curia præsens, aut ut præfertur absens, & extrà Curiam destinatus, postquàm Decanatus hujusmodi ad eum devenerit, omnes alios Cardinales, etiam antiquiores, semper in quibusvis sessionibus, & aliis actibus publicis præcedat, nec per alios Episcopos Cardinales etiam antiquiores tunc absentes, etiam si postmodùm incontinenti ad eamdem Curiam se conferant, & in ea continuò resideant, super ipso Decanatu, aut illius sessionibus, vel aliis actibus seu negotiis ad eum pertinentibus impediri, aut molestari valeat.

Clausulæ sublatæ &c.

§. 5. Decernentes sic, & non aliter in præmissis omnibus & singulis, per quoscumque Judices, & Commissarios quavis etiam Apostolica auctoritate fungentes, etiam causarum palatii Apostolici Auditores, ac eorumdem Cardinalium Collegium, in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate & facultate, judicari, & definiri debere. Ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac stylo Consistorii nostri, necnon ipsius Collegii, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterísque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c. Si quis, &c.

Dat. P. A. 1. die 20. Aug.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis 1555. undecimo Kal. Septembris, Pont. nostri anno primo.

VI.

Rei ex indiciis forsan torquendi pro habenda veritate criminum, non audiantur extrà carceres nisi Fisco desuper audito. Et neque crimen confessi relaxentur, nisi debita prius soluta pœna.

Consonat Pii IV. const. 68. Reverendi fol. 282. & in const. 24. Cùm sicut, fol. 216. & ibi notabo in Tomo 2.

PAULUS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Edita A. D.

Causæ hujus const.

LIcèt ex juris communis dispositione satis provisum sit, ut de aliquo crimine inquisitus, dùm super indiciis contrà eum existentibus discutitur, an torturæ in ejus persona jure locus sit, personaliter in carcere detineantur, ut crimen confessus in quem nihil, nisi ut pœnam solvere cogatur, agendum restat, quousque ille debitè punitus fuerit, non relaxetur, tamen ut nuper accepimus, rei criminum torturæ supponendi, sub cautione de se repræsentando, & confessi sub simili cautione, seu etiam sub cautione de stando juri, & judicatum solvendo plerumque relaxantur, quo fit ut illis extrà carcerem positis expeditionem non procurantibus, causæ hujusmodi differantur, & demum oblivioni tradantur, aut variis viis rei ipsi, post aliquod tempus, cautiones præstitas liberari procurent, sicque ipsi pœnas debitas effugiant, & delicta remaneant impunita, in grave scandalum, & pessimum cæterorum exemplum.

Rei forsan torquendi extrà carceres non audiantur.

§. 1. Nos itaque huic abusui occurrere volentes, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium decernimus, statuimus, & ordinamus, ut nullus, qui ex indiciis contrà eum laborantibus jure torquendus veniat, seu de quo dubitetur dùm de indiciis hujusmodi an ad torturam sufficientia sint disputatur, quousque aut per torturam indicia ipsa purgaverit, aut eum torturæ subjiciendum non esse cognitum fuerit, Procuratore Fisci nostri ad hæc omnia citato, & interveniente, sub quavis cautione à carcere relaxetur, neque super iis extrà carceres audiatur.

Confessi non relaxentur pœna non soluta.

§. 2. Nullus etiam qui crimen in judicio confessus fuerit contrà quem nullæ sunt partes Judicis, nisi in exequendo, etiam si pro crimine hujusmodi pecuniaria pœna plectendus veniat, & quamcumque cautionem de illa solvendum præstare offerat, à carcere relaxetur, nisi pœna ipsa præfato Fisci Procuratore desuper audito, debitè persoluta.

Clausula sublata.

§. 3. Sicque per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes judicari, definiri, & observari debere, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & definiendi facultate, irritúmque & inane quicquid contrà præsentium tenorem à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit decernimus.

Sola signatura sufficit.

§. 4. Volumúsque præsentium solam signaturam nostram sufficere, & ubique, in judicio, & extrà illud fidem facere, quacumque regula Cancellariæ, cæterísque contrariis non obstan. quibuscumque.

Placet Motu proprio. I.

PP. subscr.

VII.

Prohibitio contrahendi societates, Officiorum nuncupatas, aliter quàm super Officiis d. Curiæ vacabilibus, & non ultrà dimidium valoris ipsorum Officiorum.

Quoad secundam partem, attende const. 12. Pii IV. Cùm sicut, Tom. 2. fol. 23. ubi etiam notabo.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1555.

Societates officiorum sine officiis fiebant; ad rationem 12. pro centenario; & super officiis etiam contrahebantur societates ultrà valorem officiorum; & cum pactis illicitis. Unde mala hic descripta oriebantur.

INter cæteras curas, quibus ex ministerio Apostolatus nobis divinæ gratiæ munere commissi, assiduè premimur, illa nos maximè urget, ut pravæ consuetudines, & abusus, quos in hanc Almam Urbem nostram malitiis hominum irrepsisse cernimus, nostra diligentia tollantur. Cùm itaque (sicut fidedignorum relatione nobis innotuit) diversæ utriusque sexus personæ, tàm ipsius Urbis Cives, seu originarii, quàm Romanam Curiam sequentes, sub prætextu quòd in dicta Curia super illius Officiis societates ad rationem duodecim, & quandoque plurium pro centenario passim fiant, & societates hujusmodi licitæ reputentur, proptereà quòd Officia ipsa fructus suos verisimiliter ad eamdem rationem reddant, & pecunias ipsas in societatem recipientes, si illas dantes, aut singuli alii tunc ab eis nominati moriantur, sortem principalem pecuniarum per eos in societatem receptarum lucrentur, & èconträ, si recipientes pecunias in societatem moriantur, per eo quòd Officia super quibus societates

hujusmodi contractæ fuerint; ipsis morientibus deficiant, eorum hæredes aut fidejussores sortem receptam restituere cogantur pecunias suas sub nomine societatis, seu tamen super aliquo ejusdem Curiæ Officio mutuent, & duodecim, & quandoque plura pro centenario nomine quidem fructum ipsius societatis, sed revera pro usuris pecuniarum per eos mutuatarum eligant, usurarium pravitatem committendo, & diversi præfatæ Curiæ Officiales super Officiis per eos pro tempore obtentis, diversas societates cum diversis personis etiam ultrà valorem ipsorum Officiorum, & cum pactis aliquando minùs licitis sæpiùs ineant, & singulis personis pecunias suas eisdem Officialibus intrà valorem eorumdem Officiorum absque eo quòd unam aliam sciat credentibus, tàm pro sorte principali, quàm pro fructibus dictarum societatum fidejussionem præstent aliorum Officialium, qui Officia sua aliis pro majori pecuniarum summa quàm illa valeant, obnoxia & hypothecata habent, & exindè fiat, ut Officia ipsa quandoque ultrà decuplum ejus quo vendi possent, obligata reperiantur. Et tàm principales debitores, quàm fidejussores non solùm fidem fallant, & creditores suos pecuniis, quas illis eisdem Officialibus eorum, & fidejussorum suorum fidem sequentes credunt, privent, frustrentur, etiam juramentis per eos in societatibus hujusmodi præstitis temerè contraveniendo, verùm etiam facultate societatis hujusmodi clàm ineundi, seipsos & suam familiam depauperent, suámque & illorum substantiam dissipent, & annihilent in animarum periculum, & ejusdem Curiæ ignominiam, ac complurium, qui in præmissis non delinquunt detrimentum.

Pontifex igitur societates aliter quàm super officiis Rom. Curiæ an certam participationem fructuum fieri prohibet. Hoc etiam hodiè servatur.

§. 1. Nos cupientes quantum cum Deo possumus animarum periculis obviari, & aliis inconvenientibus prædictis occurrere, Motu proprio non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, & mera deliberatione nostris, per præsentes decernimus, & declaramus omnes, & singulas societates ad rationem certæ & determinatæ pecuniarum summæ quolibet mense, vel anno, aut alio statuto tempore solvendæ, etiam suo periculo mortis alicujus, aliàs quàm super Officiis præfatæ Curiæ de cætero faciendas, illicitas & injustas fore, & usurariam pravitatem continere, & ex eis alicujus aut actionem acquiri non posse.

Officialésque pecunias ultra dimidiam valoris recipere, & societate contrahere non posse decernit. In hoc servetur dicta constit. Pii iv. cit. in rubr.

§. 2. Et insuper hac nostra perpetuò valitura constitutione sancimus, atque statuimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus nullus, tàm in dicta Curia quàm in tota ditione Ecclesiasticæ Officialis, cujuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis conditionis, & præeminentiæ existat, aliquam societatem super Officio, vel Officiis ad nostri, seu Sedis, vel Cameræ Apostolicæ, vel Camerarii, Vicecancellarii, Pœnitentiarii majoris & causarum Palatii Apostolici Auditorum dispositionem quomodolibet pertinere, seu pertinentibus, quæ vendi consueverint, per eum pro tempore obtentis, cum aliqua, seu aliquibus persona, seu personis, communi, collegio, & universitate ultrà dimidium valoris Officii, seu Officiorum hujusmodi, & nisi præcedente signatura à nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente obtenta, in qua substantia rei, ad hoc ut discerni possit an licita sit, vel illicita, facere præsumat. Et quòd societates super Officiis hujusmodi aliter factæ non valeant, nec viribus subsistant, earúmque prætextu nullatenùs agi possit. Nos enim signaturas hujusmodi quas absque aliarum literarum expeditione, regula contraria non obstante, sufficere volumus, per nostrum Datarium ad instar resignationum Officiorum hujusmodi expediri, & pacta in ipsis societatibus pro tempore apposita, ad hoc ut licita tantùm statuantur, examinari, ac societates ipsas, ut omnibus innotescere possint, nec ultrà dimidium pretii ipsorum Officiorum fiant, in aliquo particulari libro apud ipsum Datarium adnotari, & pro expeditione signaturæ, & adnotatione hujusmodi dimidium unius pro quolibet centenario partes ipsas præfato Datario solvi.

Societatesque jam contractus notario notificali mandat.

§. 3. Et ut fraudes, ac pecta illicita in præmissis hactenùs facta detegantur, ac illis in tempore occurri possit, societates hactenùs factas, & adhuc vigentes eidem Datario, seu ab eo pro tempore deputatis cum opportuna specificatione eorum qui illas, tàm active quàm passivè fecerunt, & Officiorum super quibus ac pecuniarum pro quibus, & temporis de quo, & ad quod factæ fuerint, infrà tres menses à die publicationis præsentium modo infràscripto faciendæ computandos, notificari volumus, & mandamus, ac nisi, ut præfertur notificatæ fuerint eas iisdem tribus mensibus elapsis, penitùs & omninò extinctas esse, nec jus, aut actionem aliquam tribuere posse.

Decretum irritans.

§. 4. Sicque, & non alias in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque etiam Auditores præfatos, ac Cameræ hujusmodi Clericos in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari, & definiri debere, ac si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis quibuscumque.

Jussio publicandi hanc constit.

§. 6. Ut autem præsentes literæ ad omnium, quorum interest aut interesse poterit quomodolibet in futurum, notitiam deducantur, nec ullus se adversus eas excusare, aut ignorantiam prætendere possit, volumus easdem literas in valvis Cancellariæ Apostolicæ, & Audientiæ literarum nostrarum contradictarum, ac Cameræ Apostolicæ, & acie Campi Floræ per aliquos ex cursoribus nostris legi, & publicari, ac affigi, effixásque inibi aliquo temporis spatio dimitti, & postmodùm tolli, earum exemplo cum originali collationato loco illarum affixo, & dimisso.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D. P. An. 1. die 5. Octob.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinquagesimoquinto, Nonis Octobris, Pont. nostri Anno primo.

VIII.

Lites & causæ inter Cardinales S. R. E. quomodolibet vertentes, à summo Romano Pontifice, appellatione remota decidendæ sunt.

De materia autem Cardinalium quam plura dicam infrà ad Sixti V. const. 50. Postquàm. Tom. 2.

Edita A. D. 1556.

PAULUS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Causa hujus constitut.

CUm sæpiùs etiam dùm in minoribus eramus, in mente revolventes, quàm indecedens, & scandalosum foret inter Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales lites judicialiter coràm alio quàm summo Pontifice experiri, & postmodùm ad summi Apostolatus apicem assumpti cum diversis S. R. E. Cardinalibus colloquendo, conceptum, & intentionem nostram præfatam explicantes, hujusmodi nostrum propositum collaudaverint, & ad inveniendum modum, per quem præmissis provideretur nos exhortati sint. Nósque etiam in publica Signatura montem nostram fore, quòd causæ hujusmodi per nos tantum terminarentur publicè declaravimus, licèt super hoc aliqua scriptura confecta non fuerit.

Avocatio causarum præsentium.

§. 1. Ac volentes omninò declarationem nostram hujusmodi plenum effectum sortiri debere, tenore præsentium, omnes & singulas lites, & causas inter quoscumque S.R.E. Cardinales super quibusvis rebus & bonis, tàm Ecclesiasticis quàm sæcularibus, necnon Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, Hospitalibus, & piis locis, ac aliis quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, sæcularibus, vel quorumvis Ordinum regularibus, seu illorum spolio, vel attentatis, aut innovatis, rebúsque aliis, & illorum occasione coràm

quibusvis

quibusvis Judicibus, etiam ejusdem S. R. E. Cardinalibus, aut Palatii Apostolici causarum Auditoribus in quavis instantia, ac etiam in negotio executivo, vel restitutionis in integrum quomodolibet vertentes & pendentes, etiam si ad id illarum instructionem & conclusionem sit processum, quorum omnium status &c. pro expressis haberi volumus, ad nos in eisdem statu, & terminis in quibus reperiuntur, advocamus, cognitionémque & decisionem illarum nobis reservamus.

Prohibitio appellandi.

§. 2. Decisionique, & terminationi per nos super illis faciendæ, appellatione quacumque etiam alias de jure admissibili rejecta, & postposita, standum, acquiescendum, & patienter omninò parendum, & obediendum fore, statuimus, & ordinamus.

Judicium causarum futurarum.

§. 3. Ac similiter in litibus, & causis, quæ de cætero inter eosdem S. R. E. Cardinales exoriri contigerit, observari volumus, & mandamus.

Inhibitio contra omnes judices.

§. 4. Inhibentes omnibus, & singulis Judicibus, tàm ordinariis quàm delegatis ac quacumque auctoritate fungentibus, in virtute sanctæ obedientiæ, ne ii causis inter Cardinales Prælatos pendentibus, ipsisque ordinariis ne in illis quæ de cætero coràm eis introducerentur ad aliquem actum, absque speciali rescripto manu nostra signato, procedere, aut aliquid attentare audeant, vel præsumant, irritum quoque & inane quicquid in contrarium fieri contigerit, sublata eis alias judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, decernimus.

Jussio publicandi.

§. 5. Præsentésque in Cancellaria Apostolica publicari, & ab omnibus inviolabiliter observari mandamus.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque & indultis eisdem S. R. E. Cardinalibus per quoscumque Romanos Pontifices, ac nos, in genere vel in specie confirmatis, & innovatis, etiam si de illis, eorúmque totis tenoribus expressa, ac de verbo ad verbum mentio specialis facienda foret, quorum omnium & singulorum tenores, continentias & formas pro expressis haberi volumus, & cæteris contrariis quibuscumque.

Papæ subscriptio.

Placet Motu proprio I.

Publ. P. A. 1. die 9. Jan.

Lecta & publicata fuit suprascripta constitutio Romæ, in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ, 1556. die verò Jovis, nona mensis Januarii.

IX.

Jurisdictio & facultates Protectoris, & Judicis Catechumenorum, & Neophytorum. Et declaratio quòd eorum Hospitali in Urbe Judæi Status Ecclesiastici solvere debeant quolibet anno ducatos decem pro qualibet Synagoga, etiam demolita & alienata, vel demolienda ac alienanda.

De hujus Protectoris, & Judicis facultatibus, habes etiam suprà in Pauli III. const. 8. Illius fol. 712.

Edita A. D. 1556.

PAULUS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Julius iij. statuit Judæos Status Ecclesiastici solvere debere quolibet anno in Festo Omnium Sanctorum, decem ducatos pro quali. Synagoga, Hospitali Cathechumenarum Urbis, sed ejus constit. hic non habetur.

DUdùm postquàm PP. fœl. rec. Julius III. prædecessor noster inter alia statuerat, & ordinaverat, quòd quælibet universitas, seu Congregatio Judæorum, tàm in Alma Urbe quàm aliis Civitatibus, Terris, Provinciis, & locis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ subjectis pro tempore, consistentes, pro quolibet eorum loco, Synagoga, aut aliàs nuncupato, in Urbe ac aliis Civitatibus, Terris, Provinciis, & locis prædictis existente, in quo eorum superstitiones, seu cæremoniæ fieri solebant, summam decem ducatorum auri de Camera, Hospitali seu domui Catechumenorum dictæ Urbis, aut illius pro tempore deputatis, pro eorumdem Catechumenorum substentatione in Festo Omnium Sanctorum singulis annis solvere deberent, & tenerentur. Ità tamen quòd repartitio summæ hujusmodi juxtà singularum Synagogarum cujuslibet provinciæ facultates, & ditior pro paupere Synagoga Provinciæ hujusmodi contribuere, & proportionaliter solvere deberent. Ac ejusdem domus, seu Hospitalis Protectorem, & Judicem, in omnibus & singulis eorum causis, civilibus & criminalibus dilectos filios nostros Jo. Michaëlem tt. Sanctæ Mariæ in Aracœli presbyterum Saracenum, & Innocentium S. Honofrii Diaconum de Monte nuncupatos Cardinales, per quasdam ejus literas constituerat, & deputaverat.

Hic autem Pont. decrevit, Judæos unicã Synagogam habere posse, & alias demoliri, sed ejus const. uti hic relata, omissa est.

§. 1. Nos ex certis causis, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus ipsi Judæi in singulis Civitatibus, Terris, & locis unicam tantùm Synagogam habere deberent, nec alias de novo construere possent, quinimò omnes alias eorum Synagogas præter unam tantùm, demoliri, & devastare tenerentur, & adstricti essent, per alias nostras literas, seu constitutionem sancivimus, & ordinavimus, prout in literis, seu constitutione hujusmodi pleniùs continetur. Cùm autem sicut accedimus, à nonnullis prætendatur, seu prætendi posset, universitatem seu congregationem Judæorum eorumdem, cùm tantùm Synagogam in singulis Civitatibus, & Terris, ac locis prædictis habere possit, prætextu nostrarum literarum, seu constitutionum hujusmodi ad solutionem dictorum decem ducatorum pro quolibet loco, & ubi dicta Synagoga consistit tantùm teneri, & obligatos esse, ipsósque deputatos eosdem decem ducatos ex una Synagoga cujuslibet loci, & non ampliùs percipere posse & debere.

Hinc orta est dubitatio an solutio esset etiam facienda pro qualibet Synagoga etiam demolita vel demolienda.

§. 2. Nos quorum intentionis numquàm fuit, nec est per easdem nostras literas, seu constitutionem universitatem, seu congregationem Judæorum hujusmodi à dicta solutione decem ducatorum pro qualibet eorum Synagoga, etiam destruenda exonerare, aut ipsis Catechumenis, quoad perceptionem, & exactionem dictæ summæ decem ducatorum pro qualibet Synagoga, etiam in vim dictarum nostrarum literarum, seu constitutionis destruenda præjudicare. Attendentes, solutionem decem ducatorum hujusmodi cujuslibet dictarum Synagogarum, non tamquàm locorum in quibus ipsi Judæi ad dictas eorum superstitiones, seu cæremonias exercendas congregabantur, sed ipsorum Hebræorum personis, & cujuslibet ipsorum universitati, & congregationi, quæ etiam sub Synagogæ nomine continetur, cùm Synagoga Judæorum congregatio dicatur, per ipsum prædecessorem constitutam fuisse ad eorumdem pauperum Catechumenorum sustentationem, & illasmet causas & rationes quibus ipse prædecessor ad dictæ summæ solutionem, ut præfertur, faciendam motus fuerat, ob Synagogarum, prædictarum demolitionem, vel ad unius dumtaxat Synagogæ reductionem, non solùm non cessare, sed etiam hujusmodi locis demolitis cessantibus, vel ad unum etiam redactis adhuc subsistere, & vigere magis, & eò magis quo in dies dictorum Catechumenorum numerus auctus fuit, & augetur, qui unà cum aliis Hebræis qui eorum Judaica cæcitate abjecta, & ad veri luminis cognitionem conversi, & fonte Baptismatis, in dicto Hospitali seu domo charitativè fuerint recepti, & quotidiè recipiuntur, ac in fide catholica instruuntur, ità quòd ipsi Hebræi ultrà quamplurimas quas sentiunt commoditates in literis prædecessoris hujusmodi expressas, relevantur etiam à sumptibus & expensis quas pateretur etiam ipsa universitas Judæorum, vel Hebræi ipsi, qui Catechumenos illos si conversi non essent, & pauperes existerent, etiam alere tenerentur. Et propterea cùm etiam proventus ipsius Hospitalis seu domus ità adeò tenues, & exigui existant, quòd ad præmissa, & alia pia opera exercenda suppetere nequeant.

Ideò hic Pont. declarat Judæos teneri ad solutionem dictorum decem ducatorum pro qualibet

§. 3. Et propterea eorumdem Cathechumenorum indemnitatibus providere, & quascumque dubitationes tollere cupientes, auctoritate Apostolica, tenorem præsentium per præsentes fidem facimus, & in verbo Romani Pontificis attestamur, nostræ intentionis seu mentis, etiam tempore datæ nostrarum litera-

rum

Synagoga etiam demolita vel alienata aut demolienda vel alienanda.

rum, ſeu conſtitutionis hujuſmodi, numquàm fuiſſe nec eſſe per eaſdem noſtras literas ſeu conſtitutionem, univerſitatem, ſeu congregationem Judæorum, aut Hebræorum hujuſmodi à dicta ſolutione decem ducatorum pro qualibet Synagoga Judæorum hujuſmodi, tàm in Alma Urbe quàm aliis Civitatibus, Terris, & Provinciis, & locis prædictis, tempore publicationis noſtrarum literarum ſeu conſtitutionum exiſtentibus ſub prætextu quòd demolitæ ſeu alienatæ fuerint, ſeu demolientur aut alienentur dictam ſummam decem ducatorum ab univerſitate ſeu congregatione Judæorum hujuſmodi exigere, & illos ad ſolutionem dictæ ſummæ ipſi univerſitati, & congregationi, ac in eadem Urbe faciendam compellere poſſint, præjudicare voluiſſe ſeu velle. Et nihilominùs potiori pro eorumdem Catechumenorum cautela volumus, & Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, & ordinamus, quòd quælibet univerſitas ſeu congregatio Judæorum ſeu Hebræorum, hujuſmodi pro qualibet eorum Synagoga, tàm publica quàm privata, & temporali, quæ in Urbe, & aliis civitatibus, Terris, Provinciis, & locis præfatis tempore publicationis noſtrarum literarum ſeu conſtitutionum hujuſmodi fuit, etiam ſi illa demolita ſeu alienata fuerit, ſeu etiam alienari ſeu demoliri contigerit, ſummam decem ducatorum hujuſmodi Hoſpitali ſeu domui Catechumenorum, aut iſtius deputati præfatis in dicto Feſto omnium Sanctorum in hac noſtra Alma Urbe ſingulis annis, etiam pro tempore præterito, & alias juxtà literarum prædeceſſoris hujuſmodi continentiam & tenorem, ſolvere teneatur, & obligata ſit, & ad id cogi & compelli poſſit, etiam in omnibus, & per omnia, perindè ac ſi noſtræ literæ, ſive conſtitutio hujuſmodi publicatæ, aut aliqua ex dictis Synagogis quæ tempore prædeceſſoris hujuſmodi exiſtebat, demolita, ſeu devaſtata, aut alienata non fuiſſet neque eſſet, ſeu non fuerit, neque erit.

Omnéſque congregationes Judeorum inſolidum eſſe obligatas pro tali annua ſolutione.

§. 4. Quódque unaquæque univerſitas ſeu congregatio Judæorum ſeu Hebræorum hujuſmodi, tàm in Alma Urbe quàm Bononien. Ferrarien. Urbinaten. Camerinen. & aliis Civitatibus, & Terris ac Provinciis, & locis, nobis & eidem Romanæ Eccleſiæ mediatè, vel immediatè ut præfertur, ſubjectis, nunc & pro tempore conſiſten. pro alia univerſitate ſeu congregatione aut Synagoga Judæorum ſeu Hebræorum hujuſmodi, ad ſolutionem decem ducatorum, ut præfertur, hic in Urbe ſingulis annis in Feſto Omnium Sanctorum faciendam, inſolidum & in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ teneatur & obligata ſit, prout nos eos, & eorum quemlibet. illorúmque res & bona ubilibet exiſtentia, ſpecialiter, & expreſsè ad invicem obligamus, & obligata eſſe, ſicque obligatam cogi, & compelli poſſe, & debere volumus.

Miniſtri congregationem Judæorum, taxam iſtius ſolutionis juxta congregationis facultates imponere, & ad ſolvendum cogere poſſunt.

§. 5. Quódque omnes & ſinguli Commiſſarii, aut Miniſtri, ſeu Factores earumdem univerſitatum ſeu congregationum, dictos decem ducatos pro qualibet Synagoga etiam demolita, ſeu alienata ſingulis annis abſque aliqua requiſitione ſeu monitione, in ipſa Alma Urbe, eadémque domo ſeu Hoſpitali Catechumenorum in dicto Feſto integrè ac realiter & cum effectu, ſolvere, & ſatisfacere debeant, & ad id cogi & compelli poſſint, & quòd illi omnes & ſingulas congregationes & univerſitates hujuſmodi, ac Judæos & Hebræos ubilibet commorantes, ad ſolutionem hujuſmodi faciendam juxtà ſingularum Synagogarum ſeu congregationum cujuslibet Provinciæ facultates gravando unam plus alia juxtà illius facultatem, ditiorem pro paupere Synagoga Provinciæ hujuſmodi, ac alias juxtà literarum prædeceſſoris hujuſmodi continentiam & tenorem, invocato etiam ad hoc ſi ei videbitur, auxilio ejuſdem Joannis Michaëlis Cardinalis, ac pro tempore exiſtentis dictorum Catechumenorum Protectoris, cogere & compellere, ac proptereà eos unica dumtaxat citatione præcedente coràm eodem Protectore conveniri poſſint, & valeant.

Catechumenos, & Neophitos in Urbe, & extrà commorantes eorúmque bona, & officiales a juriſdictione quorumcúmque Judicum eximit.

§. 6. Ac Hoſpitale ſeu domum Catechumenorum hujuſmodi ac dictos Catechumenos Neophytos, & converſos quoſcumque, etiam in Urbe & extrà eam commorantes, ipſóſque deputatos Adminiſtratores & alios Officiales, & perſonas, necnon eorum res & bona nunc & pro tempore ubilibet exiſtentia, à quorumque Judicum & aliorum dictæ Urbis, ac aliorum locorum ordinaria juriſdictione, ſubjectione, poteſtate, auctoritate, & dominio penitùs & omninò eximimus, & totaliter liberamus, ac præfati Joannis Michaëlis Cardinalis, & pro tempore exiſtentis Protectoris juriſdictioni, auctoritati, & dominio ſubjicimus, & ſupponimus.

Eorúmque Judicem, & protectorem deputat Cardinal. Saracenum. Ad hoc vide Paul. cit. in rub.

§. 7. Necnon omnes, & ſingulas tàm civiles quàm criminales, & mixtas cauſas, inter Catechumenos, Neophytos, & converſos, deputatóſque, & alios præfatos, ſeu quemcumque eorum ex una, & quaſvis alias perſonas, & loca, Collegia, & Univerſitates coràm quibuſvis Judicibus ordinariis & extraordinariis, nec executoribus ſuper quibuſvis etiam bonis vertentes & pendentes partibus ex altera repectivè ad nos advocantes, illáſque in eo ſtatu & terminis in quibus ad præſens reperiuntur, & quas in futurum moveri de novo contigerit, tàm activè quàm paſſivè, cum omnibus & ſingulis ſuis incidentibus, dependentibus, annexis, & connexis, eidem Joanni Michaëli Cardinali, & pro tempore exiſtenti Protectori ſummariè ſimpliciter & de plano, ſine ſtrepitu, & figura judicii, ſola facti veritate inſpecta & quatenùs opus ſit executivè & manu regia, abſque terminis ſubſtantialibus ac alicujus telæ judiciariæ obſervatione, quacumque appellatione remota etiam frivola, audiendas, cognoſcendas, decidendas ac fine debito terminandas committimus, etiam cum poteſtate citandi, etiam in Romana Curia, & extrà eam etiam per edictum publicum, conſtito ſummariè de non tuto acceſſu, ac quibuſvis inhibendum fuerit inhibendi etiam ſub cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis, atque etiam pecuniariis, invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis, & ſuper quibus plenam liberam facultatem, & auctoritatem eidem Protectori concedimus.

Confirmat omnia privilegia & exemptiones Catechumenorum & Neophitorum.

§. 8. Et inſuper literas Julii prædeceſſoris hujuſmodi, necnon omnia & ſingula privilegia, exemptiones, prærogativas, libertates, indulta, indulgentias, & alias gratias Hoſpitali ſeu domui, illiúſque Eccleſiæ ac Catechumenis, Neophytis, adminiſtratoribus præfatis, illorúmque perſonis & bonis per dictum Julium III. ad quoſcumque alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac etiam nos, & Sedem Apoſtolicam, & cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis deſuper confectas literas ſub quibuſcumque tenoribus conceſſa confirmamus, approbamus, & innovamus, illáque perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter obſervari, ac Hoſpitali, & Catechumenis, Neophytis, adminiſtratoribus, & aliis præmiſſis ſuffragari debere. Sicque per quoſcumque Judices, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate judicari & interpretari debere. Necnon quicquid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari irritum & inane decernimus, illáque omnia, & ſingula eis, & eorum cuilibet prout conceſſa & ordinata fuerunt, de novo concedimus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obſtantibus præmiſſis, ac piæ mem. Bonifacii Papæ VIII. etiam prædeceſſoris noſtri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodò non ultrà tres, & quibuſvis aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis & conſuetudinibus etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis eiſdem Judicibus & quibuſvis perſonis, etiam ſub quibuſcumque tenoribus, & formis ac irritantibus decretis conceſſis, confirmatis, & innovatis (Quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de il-

lis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter & expressè derogamus) necnon omnibus illis quæ præfatus Julius prædecessor in suis literis voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. A. 1. die 23. Martii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die vigesima tertia Martii, millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto, Pont. nostri Anno primo.

X.

Cancellariæ criminales Status Ecclesiastici, ex quavis causa præterquàm verè onerosa, quibuscumque concessæ Rev. Cameræ Apost. applicantur. Ordinationésque per Cancellarios observandæ præfiniuntur, cum privilegiorum elargitione.

Ampliorem dispositionem desuper edidit Pius IV. ut inf. in ejus const. 83. Superna, Tom. 2. fol. 121. ubi hæc Bulla confirmatur & extenditur.

Edita A. D. 1556.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam,

Causa istius constitut.

Romanus Pontifex nonnumquam secundùm varietatem temporum statuta mutat humana, & aliàs desuper disponit, prout evidens subditorum utilitas, & aliæ rationabiles causæ id exposcunt. Cùm itaque sicut nobis nuper innotuit, officia Notariatus, seu Cancellariæ, in criminalibus, Civitatum & Terrarum Nobis & Romanæ Ecclesiæ subjectarum & per Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Potestates, & alios Officiales ex commissione Apostolica regi & gubernari solitarum, propter diversas salariorum ex eisdem Officiis percipi solitorum inter alias personas divisiones, diversa onera, & gravamina patiantur, & indè fiat ut ipsi Notarii, seu Cancellarii sæpiùs subditos Civitatum, & Terrarum earumdem diversis, & injustis exactionibus afficiant, & in illis causante contributione hujusmodi manuteneantur, & quod pejus est, propter recessum. & diversas mutationes eorumdem Notariorum, seu Cancellariorum acta, sententiæ, condemnationes, instrumenta, & aliæ scripturæ Officiorum hujusmodi, cum ea qua decet diligentia non conserventur, & sæpiùs per eosdem Notarios & Cancellarios in diversas mundi regiones asportentur, in grave subditorum eorumdem & Fisci ac Cameræ Apostolicæ damnum, præjudicium, & jacturam.

Revocat hic Pont. quascumque concessionis Cancellariarum, præterquam ex causa onerosa factas, easque Cam. Apost. applicat.

§. 1. Nos præmissis quantum possumus obviare volentes, ac singulas provisiones, concessiones, & quasvis alias dispositiones de prædictis Notariatus & Cancellariæ Officiis in criminalibus, ac ubi civilia negocia per Notarium, seu Cancellarium exerceri solent, etiam de hujusmodi Officiis quæ non sint ad dispositionem Communitatis loci etiam in civilibus: necnon etiam de Officiis Notariatus civilium causarum provinciarum, nobis & dictæ Sedi subjectarum, quæ per deputatos à Legatis & Vicelegatis pro tempore hactenùs exerceri solita sint, & ad præsens exercentur, quibusvis personis cujuscumque dignitatis existentibus per quoscumque Romanos Pontifices, ac etiam nos & eosdem Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Potestates, ac alios Officiales, perpetuò vel ad tempus aliàs quàm ex causa onerosa factas, eorum veriores tenores, datas, & decreta, etiam irritantia in eis apposita, ac causas propter quas factæ & concessæ fuerunt, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, harum serie revocantes, & annullantes, & revocatas & annullatas esse, nullásque, & invalidas, nullíusque roboris vel momenti existere, & nemini suffragari, aut prodesse posse decernentes ipsáque Officia quibusvis Legationibus, Guberniis, Potestariis, & aliis Officiis penitùs, & omninò perpetuò dismembrantes & separantes, ac pro tempore existentes Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Potestates, & alios Officiales ulterius in eisdem Officiis Notariatus, & Cancellariæ se intromittere, aut aliàs de illis aliquo modo disponere nullatenùs posse, neque debere, illáque exercentes ab illis amovendos esse, & amoveri debere decernentes, ac eadem Officia Cameræ prædictæ applicantes, & ad Cameram ipsam in futurum perpetuò spectare declarantes.

Thesaurariúmque deputat ad illas alienandum ad vitam tantummodo.

§. 2. Venerabilem fratrem nostrum Hieronymum Episcopum Torcellanum modernum, & pro tempore existentem Thesaurarium nostrum generalem totius Status Ecclesiæ, & Cameræ hujusmodi Commissarium generalem, ad omnia & singula Notariatus & Cancellariæ in criminalibus, & ubi causæ civiles, & criminales mixtim & per unum & eumdem Notarium exerceri solent, etiam in civilibus quarumcumque civitatum, terrarum, & castrorum totius status Ecclesiastici: necnon notariatus similium causarum provinciarum hujusmodi, etiam sub Legationibus quorumcumque Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, aut ipsorum Cardinalium vel aliarum personarum, ad vitam seu aliàs eis concessarum comprehensa cum eorum scripturis; si quæ reperiantur, necnon honoribus, oneribus & emolumentis, ac cum obligationibus, clausulis, cautelis, decretis & capitulis infrascriptis, necnon pactis & conditionibus, & pro pretio seu pretiis dicto Thesaurario benè visis, in utilitatem ipsius Cameræ convertendis, & applicandis, ad vitam quibusvis personis vendendum & alienandum nomine ejusdem Cameræ, & in illius utilitatem, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine tenore præsentium, constituimus & deputamus. Dantes & concedentes illi plenam & liberam facultatem, auctoritatem, & potestatem, Cameram ipsam præmissorum occasione in amplissima forma obligandi, aliáque in præmissis, & circà ea necessaria & opportuna faciendi & exercendi, ac unum & plures Commissarios cum eisdem facultate, potestate & auctoritate, ac aliàs prout sibi videbitur, ad præmissa deputandi. Ac decernentes quascumque venditiones, alienationes, concessiones de eisdem Officiis per eumdem Thesaurarium, & Commissarios per eum pro tempore deputatos nomine ejusdem Cameræ faciendas, perpetuis futuris temporibus validas, & efficaces existere, & ad omnia quæ per eos fieri super præmissis contigerit, Cameram ipsam omninò teneri, & obligatam esse, nec personas ipsas, quibus Officia hujusmodi emptionis titulo, per Thesaurarium seu Commissarios ipsos concedentur, per Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Potestates, & alios Officiales præfato, pro tempore existentes quovis modo, directè vel indirectè, quovis quæsito colore vel ingenio desuper molestari seu impediri posse neque debere. Sed si ipsos desuper molestari aut impediri contigerit, Cameram ipsam ad illos defendendum, & manutenendum omninò teneri. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios, etiam dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi ac interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & interpretari debere, ac ex nunc irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Cancellaria sunt resignabiles & vacabiles uti alia officia Rom. Curiæ.

§. 3. Volumus autem quòd singulorum prædictorum Officiorum, quando per illa retinentium resignationes aut obitus, seu quamcumque aliam dimissionem vel amissionem, vacare contigerit, expeditiones fiant per supplicationem, in omnibus & per omnia, prout alia Officia Romanæ Curiæ vacabilia expediuntur & expediri solita sunt. Quódque hujusmodi Officia possint vendi per ipsum Thesaurarium

pro

pro eo meliori pretio quod reperitur, literásque patentes desuper expedire, & per mortem illa obtinentium vacent, nisi priùs hic in alma Urbe nostra aut extrà eam ad instar aliorum officiorum vocabilium vendita, aut cessa fuerint, quæ venditiones seu cessiones expediri debeant more solito per supplicationes exhibendas pro tempore existenti, nostro & successorum nostrorum Romanorum Pontificum Datario.

Et desuper accipiantur pecuniæ ad Societatem.

§. 4. Et insuper hujusmodi officiis liceat accipere pecunias in societatem, prout accipitur super aliis officiis vacabilibus, servata tamen forma moderationis per nos ultimo factæ.

Provinciales eas non possint habere. Hoc revocavit Pius IV. cit. in rubr.

§. 5. Et quòd nemini provincialium liceat emere officia notariatuum generalium illius provinciæ, quæ intelligi debeat omnis ea regio, quæ per unum Legatum, seu Gubernatorem regi est solita. Alia verò officia particularia civitatum, terrarum & locorum à quovis emi possint, dummodò talis emptor non sit illius civitatis, terræ, seu loci, ejúsque territorii & districtus.

Cancellarii gaudent privileg. Not. Cur. Rom.

§. 6. Et insuper ipsi notarii utantur, potiantur, & gaudeant omnibus immunitatibus, exemptionibus, prærogativis, honoribus, & privilegiis, quibus notarii dictæ Curiæ utuntur, potiuntur, & gaudent ac si in dicta Urbe residerent. Sitque eorum judex ejusdem Cameræ Auditor generalis, excepto in rebus ab eorum Officiis dependentibus.

Arma gestare possint.

§. 7. Ipsique notarii habeant facultatem quæcumque arma gerendi per totum Statum Ecclesiasticum, & quoad præcedentiam cum aliis loci notariis, ac etiam quoad immunitates, & exemptiones, servetur id quod servari consueverat ante venditionem hujusmodi Officiorum.

Lucra cum Gubernat. non participent.

§. 8. Nec ipsi notarii & Cancellarii teneantur neque sint obligati lucra eorum participare, seu dividere cum ipsis Legatis, Gubernatoribus, Potestatibus, Locatenentibus, aut aliis superioribus sive Communitatibus, sed totum id, quod secundum taxas infràscriptas lucrabuntur, sit eorum liberum.

Habitationem ab eis habeant.

§. 9. Et èconträ, Legati seu Gubernatores, aut alii prædicti non teneantur præter voluntatem eorum, victum præstare Cancellariis & notariis ipsis, sed tantùm habitationes eis dari solitas consignent.

Sigillum & secretaria est Gubernat.

§. 10. Sigillum tamen excipitur, cujus emolumentum sit Superioris. Et secretariæ provinciarum sint reservatæ.

Cancellarii tantum se rogant de pace &c.

§. 11. Nullúsque alius notarius tàm in Curiis generalibus, quàm in particularibus civitatibus, terris, & locis, possit rogari & scribere acta seu contractus cautionis, pacis, & induciarum, aut aliàs scripturas & præcepta causarum criminalium aut aliarum per similes Cancellarios & notarios criminales rogari solitarum. Decernen. irritum, & inane, quicquid per alios esset scriptum aut receptum.

Alios contractus ipsi rogare possint.

§. 12. Quódque ipsi notarii sive Cancellarii criminales possint etiam rogari de quibuscumque contractibus civilibus, dummodò non sit expresse prohibitum per statuta, ordinationes, sive privilegia illius loci.

Taxas observent.

§. 13. Solutiones verò recipere non possint, nisi secundùm taxas in scriptis editas in quovis loco, & ubi non essent taxatæ, vel taxæ per desuetudinem abrogatæ essent, secundùm consuetum, quòd consuetum cum interventu Gubernatoris aut alterius Officialis, declarare & taxare, easdémque taxas scribere, aut typis excudi facere, & publicare possint, & debeant Communitates locorum, adeò ut omnibus notæ sint. Et talis notarius accipiens ultrà debitum, prima vice teneatur ad restitutionem parti solventi, & quadruplum dictæ Cameræ Apostolicæ. Secunda vice, ultrà restitutionem, & ultrà quadruplum teneatur ad pœnam quinquaginta ducatorum auri de Camera applicandorum ipsi Cameræ. Tertia vice ultrà restitutionem, ad arbitrium Judicis possint privari eorum Officiis.

Examen non revelent, neque dent copiam absque Judicis decreto.

§. 14. Nec possint ipsi Cancellarii, & notarii revelare aliquod examen cujuscumque rei, pro quavis causa, aut illius copiam dare, nisi priùs à Judice decretum fuerit, quod dari debeat, sub pœna amissionis Officii, super quo procedi possit contrà eos criminaliter, & accusator lucretur quartam partem.

Libros hic enunciatos teneant.

§. 15. Teneantúrque, & obligati sint dicti Cancellarii & notarii tenere infràscriptos libros, videlicet. Unum chartæ membranæ coopertum corio, in quo simul ac rogati fuerint de aliqua sententia, tàm condemnatoria quàm absolutoria authenticam extendendo, cum subscriptione & signo suo infrà tres dies scribere debeant sub pœna vigintiquinque ducatorum eidem Cameræ applicandorum. Et alium chartæ papyri, in quo teneantur scribere omnes inquisitiones, denuncias, & quærelas. Ac alium similem in quo testium examina scribantur. Necnon alium similem in quo scribantur omnes actus ordinarii occurrentes cum productis scripturarum quarumcumque tàm pro Fisco quàm pro aliis, neque aliquam scripturam restituere debeant, nisi priùs in eodem libro registrata fuerit. Ac alium similem in quo scribantur omnia examina facta pro informatione curiæ, & quævis alia informatio, quæ daretur contrà quemcumque reum, & omnia examina seu constituta ipsorum reorum. Et alium similem librum in quo scribantur omnes cautiones induciarum, & pacis, ac alterius cujuscumque generis instrumenta, tàm ad Officium quàm ad particulares personas spectantia de quibus rogabuntur. Reliquum verò similem librum in quo scribantur omnes supplicationes gratiarum cujuscumque generis, aut commissionum, quæ venirent super causis criminalibus, sive mixtis, nec aliquem processum cassare possint, etiam de mandato superioris, sine supplicatione, nec antequàm in dicto libro sit registrata, & si secùs fiet, irritum sit, inane, ac Cancellarius sive notarius pro qualibet vice cadat in pœnam quinquaginta scutorum præfatæ Cameræ applicandorum, à qua pœna se excusare non valeat sub præcepto alicujus superioris, præterquàm Romani Pontificis, necnon in eodem libro teneantur scribere omnia inventaria simul ac fient sub eadem pœna, quæ inventaria pro causis criminalibus aut mixtis, nec scribi, nec fieri etiam de mandato superioris possint ab alio quàm à prædicto notario & Cancellario, sive ejus substituto. Quódque omnes præfati libri sint titulati secundùm ipsorum continentiam, & carticulati ac bullati per ordinem paginarum, cum signo Communitatis illius loci, in quo libro infrà octo dies, à die rogitus seu præsentationis aut productionis computandos describantur, & registrentur, & in publicam formam redigantur & subscribantur, sub pœna arbitrii syndicatorum.

Sindicatui stare debeant.

§. 16. Item teneantur & sint obligati quotiescumque mutabitur Gubernator vel Potestas, sive alius quivis judex aut superior qui in hujusmodi Officio inservierint, stare syndicatui, unà cum eodem superiore sub eisdemmet syndicatoribus.

Scripturas finito officii consignare tenentur.

§. 17. Ac sive cesserint sive renunciaverint hujusmodi Officium, consignare omnes scripturas & libros per inventarium subscriptum à cedente, & emente, ac Cancellario Communitatis illius loci absque reservatione alicujus scripturæ, quòd inventarium ad evitandas fraudes servetur penès dictum Communitatis Cancellarium. Idémque fiat si Officium vacaverit per privationem, & si vacaverit per mortem, hæredes teneantur facere hujusmodi consignationem.

Officia per substitutos exercere valeant.

§. 18. Possintque prædicti Cancellarii & notarii, hujusmodi Officia exercere per substitutos ejusdem sufficientiæ ab ipsis eligendos, dummodò non sint ejusdem provinciæ, si Officia fuerint generalia, sed si fuerint particularium civitatum & locorum substituti, sint earum qualitatum quæ per præsentia capitula requiruntur in Cancellariis & notariis principalibus, qui substituti admitti non possint, nisi priùs in Camera ipsa idoneas cautiones præstiterint de fideliter exercendo dicta Officia, & de stando syndicatui, sicut superiùs est ordinatum de notariis principalibus sub pœnis prædictis, cum hac declaratione quòd casu quo hujusmodi substituti, & eorum cautiones non fuerint idoneæ, aut non solverint pœnas

contentas

contentas in præsentibus capitulis, pro eis Notarius principalis teneatur ad omne damnum & interesse, sive restitutionem per dictos substitutos fiendam, & sub pœna amissionis officii in casibus prædictis, præterquàm si substituti hujusmodi solverent ipsi summam æquivalentem officio, & quæ de notariis ad criminalia dicta sunt & ordinata, servare teneantur respectivè etiam notarii ad civilia, quorum officia juxtà supradicta vendi, & alienari possint.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 19. Non obstantibus quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac civitatum & terrarum ac provinciarum hujusmodi, statutis & consuetudinibus; necnon quibusvis facultatibus, & indultis, quibusvis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, & aliis personis per quoscumque Romanos Pontifices, & Cameram ipsam, ac etiam nos, necnon quibusvis donationibus, concessionibus, & aliis dispensationibus quibusvis personis de hujusmodi officiis quomodolibet factis, dummodò non ex causa onerosa, quæ tamen infrascriptis legibus ac ordinationibus subjacere intelligantur, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis eisdem provinciis, civitatibus & terris, per prædecessores prædictos, ac etiam nos, & eamdem Cameram, etiam Motu proprio, etiam consistorialiter, ac aliàs quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quas & quæ illorum omnium vim effectum, datas, & tenorem pro expressis habentes ad effectum præmissorum revocamus, irritamus, & annullamus, illisque specialiter & expressè derogamus, cæterisque quibuscumque. Nulli ergò &c.

Dat. P. A. I. die 1. Septembris.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto, Cal. Septembris, Pont. nostri anno secundo.

XI.

Contrà occupantes aut invadentes bona, terras, & loca Rev. Cam. Apost. Et contrà se ingerentes in beneficiis ecclesiasticis, non expeditis literis Apostolicis. Ac non solventes in tempore annatas & quindennia, census, canones, aliáque regalia d. Cameræ debita.

Adversus hujusmodi occupatores vid. sup. Joan. XXII. const. 8. Inter fol. 200. Clem. VI. const. 3. Et si solertem, fol. 256. Leon. X. const. 13. Inter, fol. 555. ac bullas in die Cœnæ Domini quotannis à Summo Rom. Pont. legi solitas, quarum aliquas in hoc opere posui, & dabo notas inf. ad const. 63. Pauli V. Pastoralis in rubr. circà §. 20. Tom. 3.

Contrà autem non solventes annatas, & quindennia, notabo concord. inf. in const. 33. Sixt. V. Cameræ. Et quoad non solventes census & canones attende const. 63. Greg. XIII. Ad Romani, ubi dicam. Et denique contra detinentes scripturas, & alia mobilia, vide const. 4. Pii IV. Pastoralis, ubi notabo in Tomo 2. fol. 5.

PAULUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1556.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INcumbentia nobis & Cameræ Apostolicæ in dies graviora onera nos admonent & cogunt, ut indemnitati ipsius Cameræ quantum cum Deo possumus diligenter intendamus.

Gregor. XII. (cujus const. hic non habes) pœnas hic expressas imposuit occupantibus bona Rom. Cam. Apost.

§. 1. Nam licèt fœl. record. Greg. XII. universis & singulis cujuscumque gradus, status, ordinis, præeminentiæ, vel conditionis existant, etiam si Pontificali, aut Regali vel Reginali, seu quavis alia, ecclesiastica vel mundana dignitate præfulgeant, etiam si fuerint S. R. E. Cardinales districtiùs inhibuerit, ne aliquid de bonis mobilibus & stabilibus, quæ ad dictam Cameram quomodolibet pertinuerint, directè vel indirectè, quovis quæsito colore, invadere, capere, detinere, aut occupare præsumant, alioquin personæ talia præsumentes, nisi infrà decem dies à præsumptionis tempore proximè enumerandos, ea restituerint, aut revelaverint agentibus ejusdem Cameræ, vel aliis per quos ad Romanum Pontificem pro tempore existentem perveniant, pœnam dupli, & si bona occupata valorem decem florenorum auri transcenderint, sententiam excommunicationis incurrant, à qua nonnisi, certis tunc expressis modo & forma absolvi possint; & ultrà pœnam & sententiam præfatas, si personæ ecclesiasticæ fuerint omnibus prælaturis, dignitatibus, & beneficiis ecclesiasticis, quæ obtinent, absque aliquo hominis ministerio sint privati, & inhabiles ad illa vel alia in posterùm obtinenda: si verò laici extiterint, omnibus feudis & bonis quæ in terris ipsius Romanæ, aut aliarum Ecclesiarum obtinent, etiam sint privati & feuda ad dominos devoluta, & bona hujusmodi eidem Cameræ confiscata.

Alexander V. (cujus const. hic non habes) decrevit, ut provisi de Ecclesiis expediti facerent super provisionibus literas Apost. infrà unum; & literis non expeditis regimini Eccl. se non ingererent.

§. 2. Et Alexander V. per unam statuerit & decreverit, quòd illi quibus in futurum, de Patriarchalibus seu Metropolitanis vel aliis cathedralibus Ecclesiis, aut monasteriis seu prioratibus conventualibus, etiam in administrationem vel commendam, seu aliàs quomodolibet provideri contingeret, sub pœna privationis Ecclesiarum monasteriorum & prioratuum hujusmodi, ac omnis juris eis ex provisionibus præfatis quomodolibet acquisitis, quàm quemlibet negligentem incurrere voluit eo ipso; ac ejus Ecclesias, monasteria & Prioratus ex tunc prout ex ea die vacare, & Sedis Apostolicæ dispositioni specialiter reservata esse decrevit & declaravit, tenerentur & deberent infrà annum à die provisionis computandum, literas super eorum provisionibus hujusmodi in totum usque ad earum receptionem inclusivè expedire fecisse, & interim sub eadem pœna, per se vel alios absque literis ipsis de regimine & gubernatione seu administratione Ecclesiarum, monasteriorum, & prioratuum præfatorum, vel alicujus eorum seu bonorum eorumdem, in spiritualibus vel temporalibus, nullatenùs, se ingerere vel aliter se immiscere, aut super his vel eorum aliquo, seu dependentibus vel connexis, jurisdictionem aliquam quomodolibet exercere præsumerent, decernentes ex tunc irritum & inane, si secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Pius II. (cujus const. hic non habes) statuit obligatos ad solutionem annatarum; non solventes in terminis præfixis; pœnas de quibus hic incurrere.

§. 3. Ac Pius II. per aliam statuerit & ordinaverit, atque decreverit & declaraverit, quòd omnes & singulæ obligationes, quæ ex illa die super annatas quorumcumque beneficiorum in dicta Camera reciperentur, intelligerentur quòd obligati si infrà eis præfixos terminos Collectoribus Cameræ in partibus pro tempore existentibus satisfacere defecissent; ipso facto, lapsis ipsis terminis, tàm sententiam excommunicationis incurrerent quàm beneficiis pro quibus in dicta Camera se obligassent, omninò privati esse censerentur. Illi verò qui non pro se, sed pro aliis super hujusmodi annatis se obligárent, ultrà incursum sententiæ excommunicationis hujusmodi, si in termino constituto, dictæ Cameræ vel ejus Collectoribus non solvissent, omnibus beneficiis quæ obtinerent, ipso facto privati esse intelligerentur, & eorum beneficia hujusmodi possent in eventum præfatum per quemcumque licitè & liberè impetrari.

Innoc. VIII. (cujus const. habes supra fol. 435 confirmavit const. Pii ij. in §. 3.

§. 4. Et Innocentius VIII. per aliquem constitutionem suam, ordinationem Pij, omniáque & singula in ea contenta comprobaverit, & statuerit quòd illi qui dictæ Cameræ se ex tunc obligarent, sententiam excommunicationis, & pœnam privationis hujusmodi, juxta ordinationem Pij hujusmodi omninò incurrerent, & impetrantes beneficia per privationem eamdem vacantia, vel contrà eos de ipsa privatione excipientes per quoscumque Auditores audiri deberent, nec eo prætextu quòd ordinatio præfata non fuisset recepta, aut moribus utentium

comprobata repelli possent. Et insuper voluerit, quòd quietantiæ, quas præfati obligati, à Collectoribus seu Subcollectoribus Cameræ Apostolicæ haberent, nullam fidem facerent, nisi per publicum probarentur instrumentum.

Julius ij. declaravit & ampliavit constit. Alex. v. Pii & Innoc. viij. ut in ejus const. 4. fol. 435.

§. 5. Necnon Julius etiam II. Romanus Pontifex prædecessor noster sua constitutione perpetuò valitura declaraverit, decreverit, statuerit & ordinaverit, quòd constitutiones Alexandri, Pij & Innocentii prædecessorum hujusmodi, etiam quoad censuras & pœnas, etiam privationis in eis expressas quoad futura, in omnibus, & per omnia juxta illarum tenores omninò inviolabiliter perpetuis futuris temporibus observarentur. Et quòd illi quos pro annatis hujusmodi dictæ Cameræ teneri contingeret, etiam si illas solvere non promisissent, seu ad illarum solutionem se aliter specialiter non obligassent, si literas Apostolicas, aliqua machinatione vel fraude adhibita, absque solutione annatæ, aut obligatione in eadem Camera recepissent, dummodò beneficia ipsa forent realiter assecuti, ad solutionem annatæ, & jurium prædictorum efficaciter tenerentur, & nisi infrà quatuor si citramontani, & octo menses si ultramontani forent de annata debita satisfacerent eidem Cameræ vel ejus Collectoribus, & de satisfactione hujusmodi per instrumentum publicum constaret, lapso termino præfato beneficiis pro quibus de annata solvenda tenerentur, omninò essent & intelligerentur eo ipso privati.

Fiscus igitur in Cam. Ap. acceptavit omnes devolutiones & caducitates per quoscumque aliquid solvere obligatos incursas &c.

§. 6. Et demùm dilectus filius Alexander Pallenterius noster & Cameræ nostræ Apostolicæ procurator Fiscalis, coràm dilectis filiis Guidone Alcanio sanctæ Mariæ in Via lata Diacono Cardinali, nostro & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, ac Præsidentibus, & Clericis ipsius Cameræ tunc insimul coaudunatis & congregatis, omnes caducitates, devolutiones, privationes jurium, amissiones instrumentorum, & contractuum resolutiones, & extinctiones, ac legales, conventionales, & quaslibet alias pœnas per quoscumque feudatarios, vassallos, emphiteutas censuarios, commendatarios, livellarios & conductores, ac alios quoscumque, etiam ratione monasteriorum, Ecclesiarum, beneficiorum, & congregationum regularium, seu exemptionum eis concessarum, Cameræ Apostolicæ præfatæ responden. vel solven. ant aliquid ab ea recognoscen. seu aliter solvere obligatos, aut debitores incursas, tàm declaratas quàm non declaratas. Necnon jura quæcumque dictæ Cameræ, & Sedi Apostolicæ jàm quæsita, vel ex facto tunc præterito, aut nunc præsenti, seu aliàs quomodolibet quærenda, sive realiter, sive in spe tantùm, & tàm ea, quæ ipso jure, & facto quærerentur, seu quæsita fuissent, quam illa quæ declaratoriam, seu sententiam requirerent, acceptaverit, ac specialiter & expressè declaraverit, reputaveritque omnes, & singulos qui eatenùs non responderant, & integraliter non adimpleverant ab ipsis debita & promissa, ac conventa, & aliter qualitercumque contravenerant, tàm in omittendo, quàm in committendo, ab eorum prætensis juribus & contractibus, necnon feudis, censibus, livellis, monasteriis, & monasteriorum commendis, ac quibuscumque aliis rebus & juribus cecidisse, & decadatos, privatósque esse, & eorum commendas cessasse, & consequenter omnes eorum prætensas concessiones, omnesque contractus finitos, sopitos, & extinctos in favorem ipsius Cameræ esse, protestatúsque fuerit aliquem cujusvis status gradus qualitatis, conditionis, dignitatis, & præeminentiæ essent, etiam si Imperiali, Regali, aut mundana seu ecclesiastica, vel quacumque alia dignitate, quæ specialem & expressam requireret mentionem præfulgerent, admitti non debere ad solutionem vel satisfactionem alicujus census, canonis responsionis vel recognitionis, aut cujuslibet alterius rei promissæ vel debitæ, aut aliter etiam pro usu prærogativarum, & exemptionum, ac bonorum, rerum ac jurium eis forsan concessorum, & illorum fructuum, redituum, & proventuum dandæ seu solvendæ nisi conditionaliter, scilicet sine præjudicio quorumcumque jurium Sedi & Cameræ præfatis, ac Fisco nostro quomodolibet acquisitorum & competentium, vel quæ eis acquiri & competere possent quomodocumque & quandocumque, ex quavis ratione & causa, & particulariter ex eo, quòd Regna, Ducatus, civitates, castra, oppida, terræ, villæ, tenimenta, casalia, lacus, sylvæ, proprietates, monasteria, Ecclesiæ, hospitalia, beneficia, prioratus, præpositatus, dignitates, & alia quæcumque bona & jura corporalia, & incorporalia, ac alterius cujuscumque generis in feudum Ducale & Regale, seu aliàs quomodolibet nobile & gentile seu ignobile, vel census & emphyteusim perpetuam seu ad tempus, ad generationem, & nominationem respectivè, aut aliàs quomodocumque & qualitercumque data, vel responsionis seu cujusvis alterius debiti non factam, aut non perfectam, seu non congruo loco, & tempore, aut per illegitimam personam subsecutam, vel ob contraventionem & inobservantiam contractuum & capitulorum, seu aliàs quomodolibet; & ex quacumque causa, etiam invaliditatis concessionum & titulorum, & illorum finis, aut resolutionis, seu alia quæ de jure vel facto dici & excogitari possent devoluta, & seu venirent devolvenda, vel spectarent & pertinerent, ac spectare, & pertinere possent & deberent, seu quia exemptiones &immunitates præfatæ essent finitæ & extinctæ.

Cameræ autem declaravit tales non solventes incidisse in dictas pœnas.

§. 7. Ac successivè Clerici Cameræ hujusmodi, per eorum definitivam sententiam declaraverint & procuraverint, omnes & singulos feudatarios, vassallos, emphyteutas, censuarios, commendatarios, monasteriorum etiam consistorialium, ac aliorum beneficiorum, necnon livellarios, conductores, & alios præfatæ Cameræ respondentes & solventes, aut aliquid ab ea recognoscentes, seu aliter solvere obligatos, & debitores, qui eatenùs non solverant, vel non responderant, seu integraliter non adimpleverant ab ipsis debita vel promissa, aut conventa, seu aliter qualitercumque contravenerant, tàm in omittendo, & eorum quemlibet pro contumacibus, & ut contumaces reputandos esse, eósque sic contumaces, séntentiam excommunicationis, ac alias censuras, & pœnas etiam privationis in literis Gregorii, & Alexandri prædecessorum hujusmodi, ac piæ memoriæ Pauli Papæ Tertii prædecessoris nostri, contrà non solventes & respondentes præfatæ Cameræ, & ad quæ tenentur emanatis contentas damnabiliter incidisse & incurrisse ipsos faudatarios, vassallos, aut emphyteutas, censuarios, commendatarios, livellarios, & conductores, aliósque dictæ Cameræ respondentes vel solventes, aut ab ea aliquid recognoscentes, vel aliàs solvere obligatos, & debitores qui eatenùs non solverant, aut non responderant, vel non adimpleverant ab eis debita vel promissa, aut conventa, seu aliter quomodocumque contravenerant, tàm in omittendo, quàm in committendo, ab eorum juribus, contractibus, feudis, censibus, livellis, monasteriis, prioratibus, Ecclesiis, & beneficiis, ac ipsorum monasteriorum commendis, prærogativis & exemptionibus ac immunitatibus, necnon Regnis, Ducatibus, civitatibus, castris, oppidis, terris, villis, tenimentis, casalibus, lacubus, sylvis, hospitalibus, præpositatibus, & quibuscumque aliis bonis; & juribus, corporalibus & incorporalibus, aut cujuscumque alterius generis in feudum Ducale, Regale, & aliàs quomodolibet nobile seu ignobile, aut in censum emphyteuticum perpetuum, vel temporale, seu ad generationem & nominationem respectivè, vel aliàs quomodocumque, & qualitercumque, datis vel concessis, cecidisse & privatos fuisse, illorúmque commendas cessasse, dictáque monasteria, etiam consistorialia & beneficia vacare, & eorum concessiones ac contractus omnes in favorem Cameræ Apostolicæ finitos, sopitus & extinctos esse: necnon eosdem emphyteutas, censuarios, commendatarios, livellarios, conductores,

& alios

& alios quoscumque præfatæ Cameræ respondentes vel solventes, aut ab ea aliquid recognoscentes, vel aliàs solvere obligatos aut debitores, qui eatenùs jura eisdemSedi & Cameræ non solverant aut respondeant, & integraliter non adimpleverant ab ipsis debita promissa vel conventa, aut aliàs qualitercumque contravenerant, tàm in omittendo quàm in committendo, juribus, contractibus, feudis, immunitatibus, exemptionibus & prærogativis prædictis ulteriùs frui & gaudere non posse, & eis super illis perpetuum silentium imponendum esse.

Nihilominùs occupatores bonorum R. Cam. cessant, ut hic illa restituere, & provisi de Ecclesiis ingerunt se administrationi illarum, literis Apostolicis non expeditis & non solutis annatis.

§. 8. Nihilominùs occupatores bonorum hujusmodi ea restituere, aut revelare, & hi de quorum personis Patriarchalibus seù metropolitanis, vel aliis cathedralibus Ecclesiis seu monasteriis pro tempore provisi literas super eorum provisionibus hujusmodi expediri facere non curant, quinimò literis ipsis non expeditis, & ad se non receptis, seu non solutis annatæ juribus Cameræ debitis, de regimine, & gubernatione, seu administratione Ecclesiarum, monasteriorum, prioratuum & aliorum beneficiorum hujusmodi se intromittere, & jurisdictionem eisdem Ecclesiis, monasteriis, prioratibus & beneficiis incumbentem exercere, ac præfati occupatores feuda, census, livellos, monasteria & aliàs res & jura, à quibus, ut præfertur, ceciderunt declarati fuerunt, detinere, ac concessionibus eis factis, necnon contractibus jam, ut præmittitur, finitis, & sopitis, ac immunitatibus, & exemptionibus jam resolutis & cessantibus uti præsumunt, sententias censuras & pœnas prædictas damnabiliter incurrendo, & in eis more aspidis surdæ insordescendo, in animarum suarum periculum, & dictæ Cameræ dispendium non modicum.

Hic igitur Pontif. confirmat dictam sententiam Clericorum, & constitutiones prædecessorum.

§. 9. Nos tàm animarum saluti, quàm ejusdem Cameræ indemnitati providere volentes, tàm generales quæ anno quolibet, in vigilia, & festo sanctorum Apostolorum Petri & Pauli fiunt, quàm alias contrà nonnullos particulares debitores, qui postmodùm per eosdem clericos ad solutionem eorum debitorum condemnati fuerunt, in specie factas monitiones, & protestationes, necnon protestationem Alexandri procuratoris hujusmodi admittentes, & sententiam prædictam & in ea contenta quæcumque approbantes, & confirmantes, necnon eorumdem prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, Motu proprio, non ad ipsius Alexandri procuratoris, aut alterius pro eo nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera deliberatione, & ex certa scientia nostra constitutiones Gregorii, Alexandri, Pii, & Innocentii, necnon Julii prodecessorum hujusmodi contenta, Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus & innovamus, ac perpetuis, futuris temporibus inviolabiliter observari debere decernimus. Volentes, & Apostolica auctoritate præfata, sine tamen præjudicio sententiarum in præfata Camera vel alio tribunali; contrà particulares debitores latarum, & quarumcumque litium & causarum super hujusmodi debitis, vel aliquo eorum indecisarum pendentium, ac jurium Fisco nostro, aut ab eo causam habentibus in præmissis quomodolibet competentium, quibus nullo modo præjudicare, sed ea omnia in suis statu, gradu, robore, & terminis, in quibus de præsenti reperiuntur, remanere & esse volumus.

Occupatores bonorum, seu debitores R. Cam. Ap. non restituentes, vel solventes infrà duos menses à die publicationis, (quàm ponam in fine) pœnas in sententia, & constitutionibus prædictis contentas incurrunt.

§. 10. Statuentes quòd nisi infrà duos menses à publicatione præsentium computandos quacumque præscriptione, etiam centenaria & ultrà, prætensa vel prætentenda non obstante, occupatores seu detentores bonorum Cameræ & Sedis prædictarum, ac Romanæ Ecclesiæ ea restituerint, & feudatarii, vassalli, emphyteutæ, censuarii, monasteriorum etiam consistorialium & prioratuum, commendatarii, libellarii, conductores, & alii præfatæ Cameræ respondentes, seu aliàs etiam ratione exemptionum, libertatum, & immunitatum eis concessarum, vel Annotarum seu quindenniorum, aut aliter qualitercumque, & quomodocumque aliquid solvere obligati, seu in aliquo debitores de eo in quo Cameræ, Sedi, & Ecclesiæ præfatis tenentur integrè satisfecerint, & præmissa, seu contenta, aut alias ab eis debita non adimpleverint, omnes & singulas sententias, & pœnas, tàm ecclesiasticas quàm temporales, in singulis literis prædecessorum, & protestatione Alexandri procuratoris, ac sententia Clericorum hujusmodi contentas, & etiam privationis feudorum, & aliorum bonorum & monasteriorum, etiam consistorialium, quorum occasione, etiam propter eorum exemptionem & immunitatem solvunt, ac eorumdem monasteriorum commendarum cessationis eo ipso incurrant, & absque alia declaratione desuper fienda incurrisse censeantur, feudáque & bona & nos devoluta, & monasteria ipsa per alios, à nobis & dicta Sede liberè impetrari possint, prout etiam nos tenore præsentium eos omnes sententiis, censuris & pœnis prædictis expresse innodamus, ac privatos esse commendásque cessasse ex nunc decernimus & declaramus, & nihilominùs ad satisfactionem Cameræ Apostolicæ omninò teneantur.

Alias majores pœnas imposuit Pius iv. & alij cit. in rub.

Absolutionem reservat.

§. 11. Decernentes eos ab alio quàm à Rom. Pontifice, præterquàm in mortis articulo constitutos, & previa debita satisfactione aliósve non posse.

Decretum irritans.

§. 12. Sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscumque judices & commissarios, quavis auctoritate fugentes, etiam causarum Palatii Apostolici, Auditores, & S. R. E. Cardinales; ac eorum Collegium, in quavis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi auctoritate & facultate, judicari & definiri debere, ac si secus super iis à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Clausderog

§. 13. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ singuli prædecessores præfati in singulis eorum literis voluerunt non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque. Ut autem præsentes literæ ad omnium quorum interest notitiam deducantur, nullúsque deinceps adversus eas aliquam excusationem prætendere, aut ignorantiam allegare valeat, volumus, & auctoritate Apostolica tenore præsentium decernimus, eas in valvis Cameræ Apostolicæ tribus vicibus, & tribus diversis diebus, dùm ipsa Camera fiet, per aliquem ex cursoribus nostris affigi, & affixas inibi dùm ipsa Camera durabit dimitti, affixionémque hujusmodi omnes præfatos afficere in omnibus & per omnia, perindè ac si ipsis, & eorum cuilibet personaliter literæ hujusmodi intimatæ forent, ipsásque demum literas nostras in libro Cameræ prædictæ ad perpetuam rei memoriam rescribi & registrari. Nulli ergò &c.

Dat. P. A. 2. die 25. Oct.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexto, octavo Kalen. Novembris, Pontificatus nostri anno 2.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1556. indictione xiiii. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Pauli divina providentia Papæ III. anno ejus 2. diebus verò tribus, diversis vicibus, & diebus, videlicet xxvi. & xxx. mensis Octobris proximè præteriti, & die iii. præsentis mensis Novembris 1556. præsentes retroscriptæ literæ Apostolicæ in forma expeditæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in plena Camera Apost. ut moris est in diebus superius nominatis in plena Cam. Apost. dùm starent ad jura reddendum in forma solita; cum omnibus solemnitatibus in similibus solitis fieri, & consuetis, per me Thomam Roger præfati Sanctiss. D. N. Papæ Cursorem.

Jo. Freile Mag. Curs.

XII.

Contrà eos, qui pro obtinentis beneficiis, seipsos pro aliis supponunt, vel annuas pensiones offerunt, aut beneficia impetrant pro aliis, ut eis

eis aliquid consequantur, vel pro seipsis, ut aliis postea cum pensione resignent.

Hoc idem contrà ità se pro aliis supponentes, vetuit Benedict. XII. ut sup. in ejus const. 7. Quoniam. fol. 254. Et similem const. contrà supponentes, se pro aliis, ut literarum Apost. expeditionem gratis consequantur, edidit Leo X. const. 27. Inhærendo. sup. fol. 593.

Edita A. D. 1557.

PAULUS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Causa hujus constitut.

INter cæteras curas, quibus ex Apostolatus officio assiduè urgemur & premimur, ea continuè animo nostro fixa fuit, ut beneficia ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia personis conferantur idoneis, quæ vellent, & possent apud ea personaliter residere, scirentque eis laudabiliter deservire. Et ad hoc dilectos filios nostros Bernardinum sancti Matthæi Tranen. & Scipionem sanctæ Potentianæ, de Pisis, ac Joannem sancti Joannis ad portam Latinam titulorum Reumanum, nuncupatos, presbyteros Cardinales, qui unà cum venerabili fratre Francisco Episcopo Gebenen. Datario nostro, distributioni, & provisioni beneficiorum hujusmodi præessent, jam dudùm deputavimus. Verùm cum audiamus eosdem Cardinales, & Datarium, licèt in his eam quam possunt majorem semper adhibuerint, & indies adhibeant diligentiam, personas quibus beneficia ipsa conferenda sunt, super literatura examinando de eorum vita, & moribus, ac beneficiis per eos obtentis, aliisque ad præmissa facientibus accuratè inquirendo, diversimodè tamen circumveniri, & falli, ac diversas eis fraudes in præmissis fieri, aliquibus se alios esse simulantibus, & tamquàm tales se in examine supponentibus, aliis beneficia pro personis sibi cognitis, & id ignorantibus, ut postmodùm cum eis beneficia, etiam per simoniacam pravitatem contractare, & super eis pacisci possint, aliis beneficia, tàm pro se quàm aliis personis, cum oblatione diversarum pensionum annuarum diversis personis, etiam familiaribus, continuis commensalibus nostris, aut aliis quos ipsi nobis gratos, & acceptos esse existimant, annuatim persolvendarum, & sic simoniacam hæresim incurrendo, aliis beneficia hujusmodi pro diversis aliis, sub spe pensionem annuam, aut aliud commodum temporale ab eis consequendi, aliis beneficia ipsa pro seipsis animo, & intentione, & interdùm pacto expressè firmato, de eis postmodùm in favorem aliorum qui aliquando minùs idonei, & non benemeriti existunt, cum simili pensione, aut commodo, aut sine illa vel illo, resignandis, & dimittendis, maxima cum instantia, obtinere procurantibus.

Prohibitio supponendi se &c. pro obtinendis beneficiis Ecclesiasticis.

§. 1. Nos præmissis fraudibus, & dolis, ac hæresi simoniacæ, quantum cum Deo possumus efficaciter occurrere volentes, Apostolica auctoritate tenore præsentium statuimus, & ordinamus atque decernimus, quòd de cætero omnes, & singuli, qui post publicationem præsentium in locis infrascriptis faciendam, occasione beneficiorum obtinendorum se alios esse simulaverint, & tamquàm tales se in examine supposuerint, aut beneficia pro personis id ignorantibus, seu pro se, vel pro aliis, cum oblatione alicujus pensionis annuæ, aut pro aliis, cum spe pensionem annuam, aut aliud quantumvis modicum temporale commodum ab eis consequendi, vel pro seipsis principaliter, animo & intentione ea postmodùm in favorem aliorum, etiam quantumvis idoneorum, & benemeritorum, cum simili pensione aut commodo, aut etiam sine eo resignandi obtinere procuraverint, cujuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis existant, etiam si Episcopali, aut alia majori dignitate ecclesiastica, vel Cardinalatus honore seu mundana, etiam Regia, Ducali, aut Marchionali præeminentia præfulgeant, excommunicationis, & anathematis, ac maledictionis æternæ sententiam, à qua nisi à nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente, præterquàm in mortis articulo constituti, absolvi nequeant, necnon privationis omnium, & singulorum beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumvis Ordinum regularium per eos in titulum vel commendam, aut aliàs quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in posterùm obtinenda pœnam eo ipso absque alia desuper facienda declaratione incurrant, ità ut constito solùm summariè, & extrajudicialiter, quòd ipsi contrà tenorem præsentium aliquid fecerint, per curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalem Auditorem, seu Viceauditorem, vel ejus Locumtenentem pro talibus, & ut tales publicari possint.

Annullatio provisionum sic obtentarum.

§. 2. Et nihilominùs, sic, ut præfertur, obtentæ provisiones, & commendæ, aliæque dispositiones nullæ sint, irritæ, & inanes, nullùmque alicui jus in ipsis beneficiis, vel ad illa tribuant, nec aliquis earum vigore fructus suos faciat, sed ad eorum restitutionem teneantur, possintque beneficia, tàm sic impetrata, quàm per eos anteà obtenta, tamquàm modo præmisso vacantia, à nobis, & Romano Pontifice pro tempore existente dumtaxat liberè impetrari.

Extensio ad monasteria &c. monialium.

§. 3. Volumúsque statutum, ordinationem, & decretum nostra hujusmodi, etiam quoad monasteria monialium, & alia beneficia per moniales, aut alias mulieres obtineri solita, locum habere.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusvis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis personis, etiam, ut præmittitur, qualificatis, etiam in forma confessionalis, & quod interdici, suspendi, vel excommunicari nequeant, quomodolibet concessis, quæ eis contrà præmissa in aliquo suffragari non posse decernimus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Jussio publicandi.

§. 5. Cæterùm ne quispiam statuti, & ordinationis, ac decreti nostri hujusmodi ignorantiam prætendere possit, volumus præsentes, quarum solam signaturam sufficere decernimus, in ædium residentiæ præfati Datarii, & Cancellariæ Apostolicæ valvis, & acie Campi Floræ per aliquem ex cursoribus nostris publicari, & earum exemplum inibi affigi, & dimitti, publicationémque & affixionem hujusmodi omnes, & singulos arctare, perindè ac si eædem præsentes illis personaliter intimatæ, & insinuatæ fuissent, contrariis non obstantibus quibuscumque.

Papæ subscriptio.

Placet Motu proprio. I.

Publ. Pontif. A. 3. die 27. Novembris.

Affixus fuit suprà dictus Motus proprius die 27. Novemb. 1577.

Tryphon. Victorellus Mag. Curs.

XIII.

Restitutio Festivitatis Cathedræ S. Petri Apostoli Romæ, pro die 18. mensis Januarii, in toto Orbe, præservata alia festivitate Cathedræ Antiochenæ juxta ritum die 22. mensis Febr. celebranda.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1558.

S. Petrum Cathedram Episcopalem Romæ constituit. & tamdem una cũ n Paulo Urbē martyrio consecravit, & ideò Magistra veritatis & Orbi caput illa effecta est.

INeffabilis divinæ providentiæ altitudo, quæ nullis inclusa limitibus, cœlestia pariter, & terrena disponit sui recti censura judicii, voluit ut B. Petrus Apostolorum Princeps, cui priùs à Salvatore nostro Domino JESU CHRISTO dictum fuerat, Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, postquàm Antiochiæ aliquamdiu resederat, Romam veniens, Cathedram in ea constitueret Episcopalem, eámque viginti quinque annis regeret, & demùm Simonis Magi detectis fallaciis, & elusis præstigiis, ipsóque Simone Mago superato, idem Petrus, & cum eo gloriosus Coapostolus suus Paulus vas electionis Romanam Ecclesiam plantarent, & suo sanguine consecrarent, ut ubi caput superstitionis erat, illic caput existeret sanctitatis, & ubi gentilium Principes habitabant,

Ecclesiarum Principes morarentur, & quæ priùs erat magistra erroris, fieret magistra veritatis, essetque ibi gens sancta, populus electus, civitas sacerdotalis, & Regia, & per sacram beati Petri Cathedram ipsa Urbs caput Orbis effecta latiùs præsideret religione divina, quàm anteà præsedisset dominatione terrena. Verùm licèt Urbs ipsa multò plus debeat eidem Petro, qui eam per Cathedram Episcopalem in ea constitutam regnis cœlestibus inserendam condidit, quàm illis quorum studio prima mœnia suorum fundamenta jacta fuerunt, ex quibus is qui illi nomen dedit, fraterna eam cæde fœdavit, Festivitatem tamen ipsius Cathedræ, quæ juxtà antiquissimorum sanctorum Patrum nostrorum testimonium quintodecimo Kal. Februarii fuit, & in diversis Orbis Christiani, & præsertim Galliæ, & Hispaniæ partibus, dicta die solemniter celebratur, minimè observet, celebrétque solùm festivitatem Cathedræ Antiochenæ, quæ octavo Kal. Martii juxta eorumdem Patrum testimonium fuit, tamquàm idem Salvator noster, qui sæpiùs infirma elegit, ut fortia quæque confundat, non respiciens imbecillitatem nostram, Festivitatem Cathedræ, qua ipse Petrus Apostolus Romæ primùm sedit, nostris temporibus celebrandam, seu potiùs antiquæ celebritati restituendam reservaverit.

Ideò hic Pont. festivitatem Cathedræ S. Petri Romæ, sub duplici officio celebrari jubet, sub die 18. Januarii.

§. 1. Quamobrem considerante quòd si in hac Urbe Cathedram Ecclesiæ Antiochenæ piè, & solemniter veneramur, justum est etiam, & conveniens, ut festivitatem Cathedræ, qua præfatus Apostolus Romæ primùm sedit eo solemniùs, & magis piè celebremus, quò magis Urbis ipsa illi tenetur, & debet, non dedignantes etiam inferiores Ecclesias in hoc imitari, Festivitatem Cathedræ, qua idem beatus Petrus Romæ primùm sedit, eadem die quintodecimo Kal. Februarii, non solùm in hac Alma Urbe, verùm etiam in universis Orbis Ecclesiis, etiam in quibus illa ad præsens celebratur, sub duplici Officio annis singulis perpetuis futuris temporibus solemniter celebrari volumus, statuimus, & mandamus.

Aliud festum præservat.

§. 2. Festivitati alterius Cathedræ, quæ dicta die octavo Kalend. Martii celebratur, nihil propter hoc detrahendo, sed illam juxtà laudabilem hactenùs superinde observatam consuetudinem celebrari debere decernendo.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis, statuti, mandati, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 3. die 6. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, 8. Id. Januarii, Pontificatus nostri Anno tertio.

XIV.

Contrà Religiosos professos, extrà Claustra Religionum vagantes, & apostatas, eorúmque fautores. Cum revocatione privilegiorum quibuscumque Ordinibus concessorum recipiendi Religiosos alterius Ordinis.

Hæc Bulla ad terminos juris reducta fuit à Pio IV. infrà in Tomo 2. const. 3. Sedis, fol. 3.

Quoad regulares apostatas, & ejectos vide S.D.N. Urb. VIII. const. 26. Sacra, inf. tom. 4.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1558.

Plures Pontt. multa statuerunt ad tollendum abusum apostasiæ.

POstquam divina bonitas, nos, licèt immeritos, ad summi Apostolatus fastigium assumere dignata est, numquàm cessavimus, abusus qui in Ecclesia Dei, seu nimia Sedis Apostolicæ indulgentia, seu hominum malitia irrepsisse cernuntur, pro viribus tollere, & Ecclesiam ipsam in pristinum candorem restituere, diversas ad hoc saluberrimas constitutiones edendo, & inviolabiliter observari mandando. Verùm cùm non omnia uno, & eodem tempore excogitari, nedùm perfici potuerint, quinimò circà ea sit nobis singulis fermè diebus aliquid evitendum, abusui Apostasiæ, quæ per regulares personas sub diversis falsis prætextibus quotidiè incurritur, ulteriùs parcendum non esse censuimus. Nam licèt diversi Romani Pontifices prædecessores nostri, per eorum constitutiones complura contrà apostasiam hujusmodi ediderint statuta, & ordinationes, nondùm tamen est plenum contrà eam adinventum remedium.

Religiosi diversorum Ordinum sub variis prætextibus extrà claustra Religionis degunt, & Apostasiæ pœnas incurrunt, & errores multos committunt.

§. 1. Quinimò diversi diversorum etiam Mendicantium Ordinum religiosi, propriæ salutis immemores, Deique timore postposito, sub prætextu, Alii videlicet, quòd Religioni; & Ordini in genere ob varias confictas causas adstricti non sint, & superindè sententiam declaratoriam obtinuerint, Alii quòd beneficium Ecclesiasticum curatum assecuti sint, Alii quòd extrà regularia sui Ordinis loca standi, & alicui beneficio Ecclesiastico deserviendi à suis superioribus licentiam habeant, & alii diversis aliis confictis coloribus, Alii verò nullo suffulti prætextu, sed temeritate propria contrà propriam juramentum per eos in eorum professione præstitum, & regularia sui Ordinis instituta, extrà claustra suorum regularium locorum degunt, & in sæculo aliqui habitu sui Ordinis retento, aliqui illo abjecto in habitu presbyterorum sæcularium, & complures in habitu laicali temerè vagantur. Et postquàm Deo fidem fallere non sunt veriti, cætera omnia quantumvis gravissima, & detestanda, levia, & licita reputantes, Alii parochianos eorum curæ commissos falsam doctrinam docere, & pravis opinionibus, ac hæresibus replere, alii uxores ducere, alii sive paupertate eos cogente, sive diabolico instinctu sæcularibus, & mechanicis negotiis se dare, Alii seditionibus popularibus, conjurationibus contrà Principes, & alios, ac quibusvis aliis sevis actibus se implicare, & cætera omnia nequissima facere præsumunt, in gravissimam divinæ majestatis offensam, & religionis opprobrium, ac animarum suarum perniciem, & aliorum Christifidelium scandalum.

Ideò hic Pont. declarat, ut qui in legitimam ætatem professionem libere fecerint aut antea factam constituit, si extrà claustra Religionis vagabunt, pœnas hic expressas incurrant. Hujus Bullæ reductioni ad terminos juris, & sacrorum canonum a Pio IV. editam habes infrà in sua const. 3 Sedis. fol. 3. Tom 2.

§. 2. Quamobrem considerantes, apostatas hujusmodi infinitis erroribus in eadem Dei Ecclesia causam præstare, & proptereà volentes contrà apostasiam ipsam pleniùs providere, & eam, quantum nobis ex alto conceditur, de medio tollere, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulos, qui post professionem per eos in ætate legitima constitutos, in aliquo approbato, etiam militari Ordine purè, & liberè emissam, vel si antè ætatem legitimam professi fuerint, post illam per eos in ipsa ætate legitima constitutos, purè, & liberè, ratam, & gratam habitam temeritate propria, aut quovis prætextu vel causa, etiam si se religioni, & Ordini non adstrictos esse sine causæ cognitione, & his quæ à jure requiruntur servari, omissis, vel non legitimè probatis, declarari obtinuerint, aut beneficium Ecclesiasticum, etiam curatum non procedente legitima dispensatione possideant, vel alicui beneficio Ecclesiastico, etiam curato alterius nomine deserviant, extrà claustra suorum regularium locorum degunt, aut in posterùm degent, omnibus, & singulis beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, sæcularibus, aut sui, vel cujusvis Ordinis regularibus, per eos quomodolibet obtentis, & de cætero obtinen. cujuscumque qualitatis fuerint, ac fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiasticis, eis quomodolibet reservatis, seu assignatis, necnon Bacchalariatus, Licentiaturæ, Doctoratus, & Magisterii, ac quibusvis aliis in jure canonico, vel civili, aut theologia, seu medicina, vel artibus, aut quavis alia facultate gradibus per eos etiam antequàm religionem ingrederentur, obtentis, seu

aſſecutis, necnon quæcumque miniſterio Eccleſiaſtico, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium penitùs, & omninò privamus, ac ad illa, & alia, quæcumque, & qualiacumque in poſterùm obtinenda, ſeu fructus, redditus, & proventus Eccleſiaſticos percipiendos, aut gradus aſſequendos perpetuò inhabilitamus, & ab executione quorumcumque Eccleſiaſticorum, etiam ſacrorum, & præſertim presbyteratus ordinum, necnon omni miniſterio Eccleſiaſtico prædicto perpetuo ſuſpendimus, privatóſque & inhabiles ac ſuſpenſos eſſe, Necnon beneficia ipſa de jure, & de facto, etiam ad hoc, ut eorum ordinarii collatores ea aliis liberè conferre poſſint, & niſi ea infrà tempus à Lateranenſi Concilio ſtatutum contulerint, collatio beneficiorum eorumdem ad immediatum illorum ſuperiorem, & demum ad nos, ac pro tempore exiſtentem Rom. Pont. devolvatur. Patroni quoque eorumdem beneficiorum perſonas idoneas infrà tempus à jure ſtatutum ad ipſa beneficia præſentare poſſint, & niſi præſentaverint, eorum libera collatio ad ordinarium ſpectet, & pertineat, vacare, ac reſervationes fructuum, redditŭum, & proventuum hujuſmodi expirare decernimus, ita ut de cæterò ipſi apoſtatæ, quamdiù vixerint, aliqua beneficia Eccleſiaſtica obtinere, vel aliquod Officium Eccleſiaſticum exercere, aut fructus, redditus, & proventus Eccleſiaſticos, ſeu ſuper illis penſiones annuas, percipere, vel exigere, ſeu curam animarum, vel aliquod miniſterium Eccleſiaſticum exercere, aut ſacramenta Eccleſiaſtica miniſtrare, ſeu miſſam celebrare, aut prætextu ordinum in quibus conſtituti erunt, aliquid facere, vel exequi nequeant, & penſiones, ſeu commendæ, ac reſervationes fructuum, redditŭum, & proventuum Eccleſiaſticorum, necnon aſſignationes penſionum annuarum eis etiam dicta auctoritate, etiam cum præſentium toto earum tenore inſerto plenaria derogatione pro tempore factæ nullæ ſint, & irritæ, ac viribus omninò careant, nec aliquod eis jus, aut titulum beneficia poſſidendi, aut fructus, redditus, & proventus, ſeu penſiones hujuſmodi exigendi, vel percipiendi tribuant. Ipſique ſic privati inhabiles, & ſuſpenſi, fructus ſuos faciant, ſed ad illorum reſtitutionem teneantur. Et nihilominùs ſi curam animarum exercere, vel Eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrare, ſeu miſſam celebrare, aut prætextu ordinum ſuorum prædictorum aliquid facere, aut aliquod miniſterium Eccleſiaſticum exequi præſumpſerint, tamquàm ſuſpenſi ab executione ordinum ſuorum, & in illis contrà ſuſpenſionem ipſam, & in contemptum clavium miniſtrantes, condignis pœnis omninò puniantur.

Receptationibus quoque & fautoribus pœnas infligit.

§. 3. Et ut omnis vagandi occaſio apoſtatis hujuſmodi tollatur, volumus, & ſancimus, quòd quævis tàm Eccleſiaſticæ quàm ſæculares perſonæ cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, etiam ſi Archiepiſcopali, Patriarchali, aut alia majori Eccleſiaſtica dignitate, etiam Cardinalatus honore, ſeu mundana, etiam Marchionali, Ducali, aut alia majori auctoritate ſeu excellentia præfulgeant, aliquem apoſtatarum eorumdem receptare ſeu nutrire, vel illis quo minùs ad eorum monaſterium ſeu domum vel alium locum regularem redeant favorem, aut auxilium ſeu conſilium præſtare non præſumant, & ſi eos receptaverint, vel illis ut præfertur, faverint, aut auxilium, ſeu conſilium præſtiterint, & per Ordinarium loci ſub quo moram trahent commoniti à præmiſſis non deſtiterint, ſententiam excommunicationis eo ipſo incurrant.

Patronis etiã eos ad beneficia præſentantibus.

§. 4. Et ſi patroni alicujus beneficii Eccleſiaſtici, ſive ſint laici ſive clerici, aliquem ex eiſdem apoſtatis ad beneficium de eorum jure patronatus exiſtens tunc vacans præſentaverint, præſentationes hujuſmodi ſint eo ipſo nullæ, irritæ, & inanes, ac viribus careant, & ipſi patroni jure præſentandi alios ad eadem beneficia pro ea vice tantùm privati exiſtant.

Ordinarios & ſuperiores Ordinum, contrà eos procedere jubet.

§. 5. Quódque ſuperiores Ordinum quos ipſi profeſſi fuerint, & Ordinarii locorum in quibus ipſi apoſtatæ pro tempore degent, tàm conjunctim quàm diviſim eoſdem apoſtatas, ut ad eorum Monaſteria redeant, requirere, & ſi ad dicta Monaſteria redire ceſſaverint, diſtulerint, vel recuſaverint, eos ſecundùm Ordinis diſciplinam monitione prævia, per cenſuras Eccleſiaſticas, & pœnas etiam corporis afflictivas ad redeundum cogere, & compellere poſſint, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis. Quòd ſi regularis Ordo hoc non patiatur, auctoritate noſtra providere valeant, ut talibus apud eadem Monaſteria in locis competentibus, ſi abſque gravi ſcandalo fieri poterit, alioquin in aliis religioſis domibus ejuſdem Ordinis ad agendam inibi pœnitentiam vitæ neceſſaria miniſtrentur. Si verò apoſtatæ hujuſmodi ſe in his inobedientes præſtiterint, ſint etiam auctoritate noſtra majoris excommunicationis ſententia eo ipſo innodati, & ſuperiores ſui eos excommunicatos eſſe declarent, & nuncient, ac ut tales ab omnibus ſuis ſubditis nunciari, & publicari faciant.

Apoſtatæ biretum de quo hic geſtare tenentur.

§. 6. Teneantúrque ipſi apoſtatæ cujuſcumque Ordinis, congregationis, & habitus fuerint, biretum nigrum duabus lineis albis ex tela confectis, & digito humano latis ab una extremitate ad aliam extremitatem circumductis diſtinctum, & per totam ejus circumferentiam ſimili linea alba ſuffultum, ità ut omnes lineæ præfatæ oculis intuentium manifeſtè appareant, continuè geſtare. Et ſi ſine bireto hujuſmodi deprehenſi fuerint, poſſint pro hujuſmodi inobedientia, non ſolùm per ſuos ſuperiores, verùm etiam per quoſcumque tàm Eccleſiaſticos quàm ſæculares Judices, & Magiſtratus condignis pœnis puniri, & ad delationem ipſius Bireti, ut præfertur, diſtincti, & ſuffulti omninò compelli.

Profeſſi, qui prætendunt extrà clauſtra ſtare poſſe, procedere tenentur ut hic.

§. 7. Decernentes quòd de cætero, qui aliquem Ordinem approbatum, ut præfertur, tacitè, vel expreſsè profeſſus fuerit, & ſe illi Ordini non adſtrictum eſſe contenderit, vel aliàs quovis modo, ſive retento, ſive dimiſſo habitu extrà regularia loca ipſius Ordinis de jure aliquo caſu ſtare poſſe putaverit, vel quavis ratione, aut prætextu ſuper hoc poſtulaverit, ſeu ſupplicaverit, literas quas à nobis, ſeu Officio Pœnitentiariæ noſtræ obtinebit, Cardinali Protectori, ſeu Viceprotectori ipſius Ordinis in curia reſidenti, & Procuratori generali Ordinis, dirigi, & præſentari facere, ac coràm eo in hoc negotio, cum plena cauſæ cognitione procedere teneantur, aliàs omnia, & ſingula, per ipſum profeſſum in præmiſſis geſta, nullius ſint roboris, vel momenti, literæque aliis directæ nullam juriſdictionem tribuant.

Translationes de Apoſtatis nullæ ſint, ad parem vel arctiore Ordinem & in obſervantia maneant. Ad hoc habes etiam Conc. Trid. ſeſſ. 14. c. 1.

§. 8. Quódque omnes, & ſingulæ translationes de apoſtatis ipſis ad alium Ordinem, etiam per nos aut prædeceſſores noſtros, vel per Officium Pœnitentiæ hujuſmodi hactenùs factæ, & quas deinceps fieri contigerit, niſi ad arctiorem, vel partem ordinem factæ fuerint, & ipſi ſic translati in Monaſteriis in quibus regularis obſervantia urgeat, actu maneant, nullæ ſint, & irritæ, ipſique ſic translati in priſtinum Ordinem, etiam ſi in Ordine ad quem translati fuerint profeſſionem in eo emitti ſolitam emiſerint, redire teneantur. Et ſi poſt unam, & ſecundam monitionem ſibi à Prælatis ſeu Superioribus Ordinum à quibus translati ſunt, factam, redire diſtulerint aut neglexerint, liceat ipſis Prælatis ſeu Superioribus procedere contrà eos, modo, & mediis contrà apoſtatas ſtatutis.

Translati prædicti redeant ad Ordinem alioquin pœnas hic poſitas incurrunt.

§. 9. Et nihilominùs præfatos ſic translatos, & ut præfertur, non redeuntes, adminiſtratione cujuſcumque Eccleſiaſtici beneficii, ſeu Officii, & prælaturæ perpetuò privamus, & privatos eſſe, necnon bona quæcumque, mobilia ſeu immobilia, ac cenſus, redditus, & proventus, jura, & actiones per eoſdem fratres, tàm egreſſos, & ejectos, quàm ad alium Ordinem, ut præfertur, translatos, ſeu de licentia ſuorum ſuperiorum extrà eorum Monaſteria ſtantes tempore quo extrà Monaſteria ſui Ordinis ſteterint acquiſita

etiam

etiam si acquisitiones hujusmodi ab ipsis fratribus ex redditibus beneficiorum ecclesiasticorum cum cura ab ipsis obtentorum, seu detentorum, aut ex propria industria, seu artificio, mercatura, vel ex testamento seu successione ab intestato quorumvis consanguineorum, affinium, vel amicorum suorum, aut quorumcumque aliorum factae sint, non Fisco nostro, aut Camerae nostrae Apostolicae, sed religioni, aut monasteriis, in qua seu quibus primò professi fuerint, eo ipso applicata esse, & censeri debere decernimus, & declaramus, ità ut juxtà regularia religionis seu monasteriorum hujusmodi instituta omninò distribui, & dispensari, nec super illis, per Protectores, aut Superiores religionis, & monasteriorum praedictorum, aut quosvis alios quacumque auctoritate fungentes aliqua compositio seu concordia, aut remissio fieri possit.

Decretum irritans.

§. 10. Sicque & non aliàs, aliter, nec alio modo in praemissis, omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis etiam dicta Apostolica auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari, & definiri debere, ac si secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Privilegia recipiendi fratres aliorum Ordinum revocat. Aliam revocationem habes infrà in Pii V. const. 19. fol. 309.

§. 11. Et quoniam experientia rerum magistra docente, cognovimus privilegia cunctis ferè Ordinibus concessa recipiendi professos aliorum Ordinum in eorum monasteriis, domibus, & regularibus locis, materiam praestare apostatis hujusmodi per saeculum evagandi, praesertim cum diversi Ordinum hujusmodi Superiores Praelati apostatas hujusmodi recipiant, & postquàm illis eorum habitum regularem exhibuerint, eis standi extrà monasterium licentiam concedant, nos abusui hujusmodi occurrere volentes, omnia, & singula privilegia, & indulta Apostolica quibusvis Ordinibus, monasteriis, & domibus, seu aliis regularibus locis (Cartusiensis, & Eremitis Camaldulensi eremo realiter degentibus dumtaxat exceptis) super recipiendis Canonicis regularibus, seu Monachis, vel fratribus aliorum Ordinum per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, sub quibusvis verborum formis, & tenoribus, & etiam Motu proprio, aut aliàs quomodolibet concessa, etiam Mare magnum nuncupata, quoad facultatem recipiendi eosdem canonicos regulares, seu Monachos, & fratres penitùs, & omninò revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, & viribus penitùs, & omninò vacuamus.

Locorum Ordinarii publicent hanc constit. illámque observari faciant.

§. 12. Mandantes universis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, aliisque dioecesanis, & locorum Ordinariis, ut ipsi per se vel alium seu alios praesentes literas, & eis contenta quaecumque, ubi, & quando ac quotiens opus fuerit solemniter publicantes, faciant dicta auctoritate nostra easdem praesentes literas plenariae, & totali executioni demandari, eos qui illis contravenerint, juxtà ipsarum literarum continentiam, & tenorem, condignis poenis, plectendo, & puniendo, ac contradictores quoslibet, & rebelles, eisque in praemissis non parentes, per sententias, censuras, & poenas ecclesiasticas, aliàque opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis, servatis processibus, sententias, censuras, & poenas praedictas, etiam iteratis vicibus, aggravando, invocato ad hoc etiam, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Clausl. derog.

§. 13. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac monasteriorum, & aliorum regularium locorum, necnon Ordinum quorumcumque etiam juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, etiam Mari magno, seu bulla aurea, aut aliàs quomodolibet nuncupatis, seu per officium poenitentiariae hujusmodi expeditis, eisdem apostatis, seu translatis, ac nostro sancti Spiritus in Saxia de Urbe Ordinis S. Augustini, & quibusvis aliis Hospitalibus, necnon B. MARIAE Redemptionis captivorum, & de Mercede, ac quibusvis aliis monasteriis, & regularibus locis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, aut aliàs quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis; quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua exquisit forma servanda esset, tenore hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitùs omisso & forma in illis tradita observatá inserta forent, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter, vel divisim ab eadem Sede sit indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Forma publicandi hanc const. Publicationem non inveni sed habes Bul. Pii IV. cit. in rub.

§. 14. Ut autem praesentes literae ad omnium quorum interest notitiam deducantur, nec aliquis earum ignorantiam praetendere, aut contrà eas se excusare valeat, dicta auctoritate Apostolica statuimus atque decernimus, ut ipsaemet literae, vel earum transumptum (cui manu notarii publici subscripto, & sigillo alicujus personae in dignitate ecclesiastica constitutae munito, eam prorsus fidem, in judicio, & extrà adhiberi debere volumus, quae ipsis originalibus literis adhiberetur, si facto, & realiter exhiberentur) in Basilica Principis Apostolorum, & Ecclesia S. Joannis Lateranen. ac Cancellariae Apostolicae valvis; & acie Campi Florae per aliquos ex cursoribus nostris publicentur, earum exemplo in singulis valvis, & acie praedictis affixo, & dimisso. Nulli ergò, &c.

Dat. P. A. 4. die 20. Julij.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, 13. Calend. Aug. Pontificatus nostri anno quarto.

XV.

Quòd Festum S. Dominici institutoris Ordinis Fratrum Praedicatorum die 4. Aug. sub duplici officio celebretur.

Hoc Festum sub die 5. agi jusserat Greg. IX. qui hunc Sanctum canonizavit, ut sup. in ejus const. 8. Fons sapientiae, fol. 77. ubi dixi.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1558.

Sanctorum festa sub die eorum mortis celebranda sunt.

Gloriosus in sanctis suis Deus, quia omnia operatur in omnibus, quosdam in Ecclesia sua posuit Apostolos, quosdam Prophetas, quosdam Doctores, quosdam Martyres, & quosdam Confessores, quos per anni circuitum, die, ut plurimùm qua eos ad coelestia regna migrare contigit, sancta veneratur universalis Ecclesia, ut Christi fideles eorum venerationi per exercitium bonorum operum vacantes, piis antè Thronum divinae Majestatis eorum suffragiis adjuvari, & exindè Deo propitio vitam aeternam faciliùs consequi valeant.

S. Dominicus obiit die 6. Augusti.

§. 1. Verùm cùm hoc in eximio CHRISTI Confessore Dominico, qui octavo Idus Augusti migravit ad Dominum, non observetur, quinimò ejus memoria Nonis Augusti, qua die, & festum beatae

MARIÆ à Nivibus, quæ ea die de Cœlo hic in Urbe in ea Montis Exquilini parte, in qua nunc templum ejusdem beatæ MARIÆ Majoris visitur, volente Domino, ceciderunt, sub officio duplici celebramus, forsàn ex eo quòd ipsa die octavo Idus Augusti, Transfigurationem Domini, & Redemptoris nostri JESU CHRISTI sub simili officio duplici veneramur, diem ejus obitus præveniendo recolatur.

Iste Pont. ex causa hic relata, ejus festum celebrari mandat die 4. Aug.

§. 2. Nos considerantes Ecclesiam venerationi ipsius Virginis Dei genitricis MARIÆ in memoriam miraculi Nivium hujusmodi plurimùm occupatam, celebrationi Festivitatis hujus almi DEI Confessoris Domini plenè vacare nequire, & exindè facilè obvenire posse, ut memoria ipsius beati Dominici, qui Ordinem Fratrum Prædicatorum, inspirante Domino, fundavit, & instituit, ac inter quem plurima sanctitatis opera, & virtutis signa, quibus in carne positus claruit, diversorum curatis languoribus, loquelam mutis, visum cæcis, surdis auditum, gressum paralyticis, & sanitatem pristinam sanguentibus restituit, in mentibus fidelium repescat, & volentes in præmissis opportunè providere, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio, & unanimi consensu Festivitatem ipsam pridiè Nonas Augusti singulis annis, perpetuis futuris temporibus in universis Orbis Ecclesiis sub duplici officio solemniter celebrari volumus, statuimus, & mandamus.

Indulg. ejus Ecclesiam visitantibus concedit.

§. 3. Necnon de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Apostolorum ejus Petri, & Pauli auctoritate confisi, omnibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus verè pœnitentibus, & confessis, qui in die Festivitatis hujusmodi Ecclesiam alicujus ex domibus dicti Ordinis, à primis vesperis usque ad occasum Solis ejusdem Festivitatis devotè visitaverint; & pro pace confirmanda, & unitate Ecclesiæ Catholicæ, Domino nostro JESU CHRISTO preces piè effuderint, decem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus.

Exempli credi jubet.

§. 4. Et quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca, in quibus de eis fides facienda erit, deferri, volumus, & auctoritate Apostolica decernimus, quòd earum transumptis manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ ecclesiasticæ, aut personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur ubique locorum, in judicio, & extrà, quæ eisdem originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac ipsius Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergò &c.

D. P. An. 4. die 8. Aug.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, 6. Idus Aug. Pont. nostri anno quarto.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1559. Indictione 2. die verò 30. Julii, retroscriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas, seu portas Ecclesiæ Lateran. & Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apost. ac in acie Campi Floræ, ut moris est, dimissis copiis affixis in locis solitis, & consuetis, ut moris est, per me Thomam Rogeri Sanctiss. D. N. Papæ Cursorem, & S. Inquisitionis per nos Thomam Roger, & Medardi Nicolai prælibati S. D. N. PP. Curs.

Jacobus Carra Mag. Curs.

XVI. Contrà ambientes Papatum, aut Papa vivente, eóque inconsulto, tractantes de eligendo futuro Pontifice, ac eorum complices, & fautores.

De simoniaca autem Papæ electione, habes suprà in Jul. II. const. 3. fol. 466. Cùm tàm divino, ubi notavi, Et ibidem addidi sanctiones novissimè hac de re editas.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A.D. 1558.

Detestatio criminis ambitus.

CUm secundùm Apostolum nemo debeat sibi honorem assumere, sed qui tamquàm Aaron vocatur à Deo, facilè ab omnibus judicari potest quàm graviter excedant, errent, & peccent, qui tàm inferiores quàm superiores dignitates ecclesiasticas, & ipsam denique beati Petri Sedem, ac Apostolicæ dignitatis culmen, & apicem à Deo Optimo Maximo, à quo omnia bona procedunt, nulla prorsùs humana ope, nec cujusvis auxilio, consilio, vel favore interveniente, provenire non arbitrantur, sed illas tamquàm venales, aut alias in dispositione mortalium constitutas, diversis modis, & mediis ambire, & assequi, seu potiùs usurpare præsumunt. Nam ut Romanæ, & cujuslibet alterius, tàm ante quàm post Domini DEI, & Redemptoris nostri JESU CHRISTI in terris adventum, benè institutæ reipublicæ de ambitu, & contrà ambitus reos sanctissimè promulgatas, & inviolabiliter observatas leges, ad præsens omittamus, nonnè hujusmodi detestabile ambitus scelus, etiam jure divino gravissimè punitur, cùm Absalon, qui regnum genitoris sui adhuc viventis ambiebat, ex mulo cui insederat elevatus, capillis capitis sui quercui suspensus remansit, & à Joab tribus lanceis in corde transfixus fuit? Nonne illud sacrorum Conciliorum à sancta DEI Ecclesia receptorum, & approbatorum auctoritas diversimode detestatur, & punit, cùm quemcumque presbyterum, aut diaconum seu clericum, qui Papa incolumi, & eo inconsulto, subscriptionem pro Romano Pontificatu commodare, aut pictatia promittere, seu sacramentum præbere tentaverit, aut aliquod suffragium polliceri, vel de hac causa privatis conventiculis factis, aliquid deliberare, & decernere præsumpserit, loci sui dignitate, & communione privandum, anathematisque pœna plectendum, censeat, & propter occultas fraudes, & conjurationum hujusmodi secretas insidias, si quis harum actionum particeps, consilia eorum qui de Pontificali agunt ambitu, ad notitiam Ecclesiæ deferat, & rationali probatione convincat, cùm non solum ab omni culpa purgatum remanere, verùm etiam remuneratione non indigna sublevari velit, & statuat, & exindè, non modo sacrorum canonum, sed etiam sæcularium legum interpretes peritissimi, & probatissimi ambientes Papatum, aut super eo, Papa vivente, & inconsulto, tractantes seu conventiculas facientes, crimen læsæ majestatis in primo capite, & simoniacæ hæreseos incurrere decreverint, non sine clara, & aperta ratione, cùm omnis tractatus, de loco, dignitate, & bono alicujus viventis, eo non consentiente ab utroque jure prohibeatur, & reprobationis præsertim cùm indè præstetur votum captandæ mortis quod sacri canones, & venerandæ leges passim abhorrent, & detestantur. Accedit quòd cùm inter Pontificem & Ecclesiam contrahatur spirituale conjugium, quod fortiùs carnali, gravissimæ pœnæ ex utriusque juris censura imponuntur iis, qui constante matrimonio, de alio conjuge tractare præsumunt. Quare cum peccatis exigentibus, plures in dies B. Petri Sedem, nobis viventibus & inconsultis, ambire, & conventiculas superindè facere dignoscantur, & ad hoc suffragia S. R. E. Cardinalium obtinere, & quodam modo subharrare procurent, & satagant.

Confirmatio & innovatio pœnarum quomodolibet quod nulgatarum contra ambientes Papatum &c.

§. 1. Nos cupientes hujusmodi detestabile ambitus, & illi conjuncta simoniacæ hæreseos, & læsæ majestatis crimina non solum nostris, sed etiam successorum nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore existentium

ſtentium temporibus perpetuò abolere, & non ſolùm ex uſu, ſed etiam ex mentibus hominum præſentium in electione Romani Pontificis, qui Domini DEI & Salvatoris noſtri JESU CHRISTI in terris Vicarius exiſtit, radicitùs revellere, & in præmiſſis pro tantæ rei neceſſitate, & periculi magnitudine, ut tenemur, ſalubriter providere, habita ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris ipſius S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum conſilio, & unanimi aſſenſu, hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione, Apoſtolica auctoritate & de noſtræ Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes & ſingulas excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ac privationis, & quaſvis alias ſententias, cenſuras, & pœnas dudùm à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, aut ſacris Conciliis, ſeu Sanctorum Patrum noſtrorum decretis, ſtatutis, capitulis, canonibus, & conſtitutionibus, & ordinationibus contrà ſic ambientes quomodolibet latas, & promulgatas, approbamus, & innovamus, ac perpetuò obſervari, & in viridi obſervantia, ſi forſan in ea non ſint, reponi, & eſſe debere.

Pœnæ tractantium de electione futuri Pontificis eo vivente, & in conſulto.

§. 2. Necnon quoſcumque in præmiſſis tàm noſtro quàm ſucceſſorum noſtrorum prædictorum tempore, publicè, vel occultè, aut aliàs quomodolibet delinquentes cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, aut alia majori eccleſiaſtica dignitate, ſeu Cardinalatus honore, vel mundana, etiam Ducali, Regali, Reginali, aut Imperiali auctoritate, ſeu excellentia præfulgeant, & eorum quemlibet, ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas incurrere volumus, & decernimus. Et nihilominùs conſiderantes dignum eſſe, ut quos Dei timor à malo non revocat, eccleſiaſticæ ſaltem coërceat ſeveritas diſciplinæ, de ſimilibus conſilio, & aſſenſu, ac auctoritate, & plenitudine poteſtatis volumus, & declarando ſtatuimus, ordinamus, & decernimus, quod ſententiis, cenſuris, & pœnis prædictis in ſuis robore, & efficacia remanentibus, ac effectum ſuum ſortientibus, omnes, & ſinguli, tàm clerici quàm utriuſque ſexus laici, qui per ſe vel alios nobis viventibus, & inconſultis, verbis, vel ſcriptis, aut nunciis cum aliquo de futuro Pontifice eligendo, hactenùs tractarunt, vel tentarunt, ſeu in poſterùm, Romano Pontifice vivente, & inconſulto tractabunt, vel tentabunt, etiam ſi ut præfertur qualificati, & dignitate, honore, & auctoritate, & excellentia prædictis præditi exiſtant, ſint ipſo jure, & facto abſque alia deſuper ferenda ſententia excommunicati excommunicatione majori, & maledictione æterna damnati, & ab excommunicatione, & maledictione hujuſmodi per alium quàm per nos, & Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, præterquàm in mortis articulo abſolvi non poſſint incurrerintque, & incurrant reſpectivè crimen ſimoniacæ hæreſeos, & læſæ majeſtatis in primo capite, ac privationem omnis, etiam Epiſcopalis, Archiepiſcopalis, & Patriarchalis, ac cujuſvis alterius majoris, vel minoris dignitatis, ac Cardinalatus honoris, necnon Ducalis, Regalis, Reginalis, & Imperialis auctoritatis, & excellentiæ, ac omnium, & ſingularum Eccleſiarum cathedralium, etiam Metropolitan. & Patriarchalium, monaſteriorum quoque ac prioratuum, aliorúmque beneficiorum, & officiorum eccleſiaſticorùm, cum cura, & ſine cura, ſæcularium ac quorumvis Ordinum regularium per eorum quemlibet obtentorum, necnon quorumvis fructuum, redditũum, & proventuum eccleſiaſticorum, ac penſionum annuarum ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & proventibus reſervatorum, & aſſignatorum, ac Regnorum, dominiorum, feudorum, & bonorum, ſpiritualium, & temporalium, vel miniſtrorum, etiam patrimonialium, & allodialium, necnon jurium patronatus, & juriſdictionum quarumcumque careantque voce activa, & paſſiva, ac effecti ſint, & efficiantur reſpectivè perpetuò inhabiles, & incapaces omnium dignitatum, honorum, bonorum, jurium, & legitimorum actuum, perpetuáque infamia ubique gentium ſint notati, & notentur reſpectivè, nec infamia hujuſmodi ab eis aboleri, neque ipſi ullo umquàm tempore ad vocem, dignitates, honores, bona jura, & actus hujuſmodi, niſi ex ſpeciali verbo, & mandato noſtro, ſeu Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, noſtra, ſeu illius manu propria ſubſcripto, ac ſpecifica, & individua reatus, & culpæ ſuæ qualitate expreſſa reſtitui poſſint.

Eorúmque complicum.

§. 3. Quódque ſimiles ſententias, cenſuras, & pœnas reſpectivè incurrerint, & incurrant ipſo jure, & facto, ac ſine alicujus ſententiæ prolatione, omnes, & ſinguli, etiam ut præmittitur, qualificati, & dignitatibus hujuſmodi præditi, cujuſvis ſexus, & ordinis exiſtant, qui per ſe vel alium ſeu alios à die noſtræ ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumptionis, uſque in hanc diem, in præmiſſis aut eorum aliquod quodvis auxilium, conſilium, vel favorem, ſeu operam, verbis vel ſcriptis, aut re vel facto, ſeu promiſſione, pollicitatione, ſuaſione vel his omnibus inſimul, aut quovis alio modo directè, vel indirectè, principaliter, vel incidentaliter præſtiterunt, ſeu in futurum quovis etiam ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pont. tempore præſtabunt, aut in præmiſſis meditatores proxenetæ, nuncii, mandatarii, procuratores, ſeu trapezitæ fuerunt, vel in poſterùm, ut præfertur, erunt, ſeu aliàs ſe in præmiſſis quovis modo intromiſerunt, vel immiſcuerunt, ſeu in poſterùm etiam tempore ſucceſſorum hujuſmodi habebunt, niſi ea nobis, aut ſucceſſoribus noſtris, quorum tempore id continget, vel alteri, cui id per nos, vel ſucceſſores prædictos commiſſum fuerit, per ſe vel alium ſeu alios, cùm primùm commodè potuerint revelaverint, etiam ſi in præmiſſis aliquod aliud auxilium, conſilium, vel favorem, aut opem non præſtiterint.

Revelantibus veniam & præmium proponit.

§. 4. Nos enim iis qui præmiſſa revelaverint, etiam ſi complices fuerint, non ſolùm veniam, ſed etiam gratiam, & præmia pollicemur, prout etiam ſucceſſores noſtros præfatos facturos eſſe confidimus, ad hoc, ut eorum judicio, participes tanti criminis valeant coërceri.

Oppugnantibus hanc Bullam pœnas impoñit.

§. 5. Et ſi quis ullo umquàm etiam dictorum ſucceſſorum noſtrorum tempore præſentes literas, & in eis contenta quæcumque injuſta, illicita, vel iniqua exiſtere, aut in toto vel in parte non valere, ſeu aliquo tempore non valitura eſſe, vel à nobis ſic fieri non potuiſſe, aut non debuiſſe, auſu temerario aſſerere præſumpſerit, cujuſcúmque dignitatis exiſtat, etiam ſi Cardinalatus honore, aut Regia, vel Imperiali præeminentia, & excellentia præfulgeat, ipſo jure, & facto anathematis mucrone percuſſus ſit, & contrà eum, tamquàm verè ſchiſmaticum, & hæreticum inquiri, & tamquàm talis puniri, ejúſque memoria damnari poſſit.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon cujuſvis conclavis capitulis etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, quibuſvis perſonis ſub præſentibus comprehenſis, per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem Apoſtolicam, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac ſimili poteſtatis plenitudine, aut conſiſtorialiter ſeu aliàs quomodolibet conceſſis, & etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, (quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ſervanda eſſet, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, &

expreſſe

expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus,) cæterisque contrariis quibuscumque.

Publicationem committit.

§. 7. Ut autem præsentes literæ ad omnium quorum interest notitiam deducantur, nec aliquis earum ignorantiam prætendere valeat, volumus eas in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac acie Campi Floræ, per aliquos ex Cursoribus nostris publicari, earúmque copiam inibi affixam dimitti, necnon publicationem, & dimissionem copiæ affixæ hujusmodi sufficere, & omnes quos eædem literæ tangunt arctare perindè, ac si eis personaliter intimatæ, & notificatæ fuissent.

Sanctionem pœnalem adjicit.

§. 8. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innovationis, declarationis, statuti, ordinationis, derogationis decretorum, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus; se noverit incursurum.

Publ. P. A. 4. die 16. Decemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, 17. Cal. Januarii, Pont. nostri Anno quarto.

XVII.

Confirmatio, & ampliatio constitutionum Apostolicarum, circà solutiones annatarum, & quindenniorum, pro beneficiis Ecclesiasticis R. Cam. Apost. debitorum.

Alias vide declarationes, & extensiones inf. in Pii V. const. 38. Apostolicæ, Tomo 2. fol. 240. & Sixti V. const. 33. Cameræ, ubi notabo de materia in d. Tomo 2.

PAULUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1558.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DEcens esse censemus; & æquum, ut qui alios in sua justitia confovemus, Cameræ nostræ Apostolicæ jura non negligamus, quinimò ea usurpare satagentibus opportunis remediis, etiam medio declarationis nostræ occurramus, nec patiamur illa cavillationibus, aut calumniosis litibus ea debentium, in discrimen aut dubium aliquod deduci.

Annatatum exactio in recognitionem dominii introducta fuit antiquitùs. Et postea Conc. Vien. & Constantien. talem exactionem approbarunt.

§. 1. Nuper sanè accepimus, quòd licèt communium servitiorum, & annatarum exactio in recognitionem universalis dominii introducta, sit antiquissima, ità ut etiam peritissimi, & probatissimi juris interpretes, qui tempore Concilii Viennensis, jàm ducentis quadraginta, & ultrà, annis celebrati, & post illud scripserunt, expressam de ea fecerint mentionem, & asseruerint eam in dicto Concilio roboratam fuisse, & in Concilio Constantien. antè centum, & quadraginta annos celebrato statutum fuerit, ut de Ecclesiis, & monasteriis virorum, vacantibus, & vacaturis, solverentur pro fructibus primi anni à die vacationis summæ pecuniarum in libris Cameræ Apostolicæ taxatæ, quæ communia servitia, etiam tunc nuncupabantur, de cæteris autem dignitatibus, personatibus, officiis, & beneficiis, sæcularibus, & regularibus valorem viginti quatuor florenorum de Camera excedentibus, quæ auctoritate Sedis Apostolicæ, non tamen vigore gratiarum expectativarum, aut ex causa permutationis conferentur, vel de quibus provideretur, solveretur annata, seu medii fructus, juxtà taxam solitam.

Eug. iv. & Callistus iij. idem fecerunt.

§. 2. Ac fœl. rec. Eugenius IV. & Callistus III. Rom. Pontifices prædecessores nostri, super solutione mediorum seu integrorum fructuum primi anni dictæ Cameræ ratione monasteriorum, & prioratuum, ac aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum pro tempore unitorum facienda disposuisse legantur.

Paul. ij statuit de beneficiis pius locis unitis, & cætero non vacan. quindenia solvi Cam. Apost. ut in ejus const. 6. suprà 384.

§. 3. Et piæ memoriæ Paulus Papa II. etiam prædecessor noster, ut tàm ipse quàm dicti Eugenius, & Callistus prædecessores, ac recolendæ mem. Martinus V. & Nicolaus etiam V. ac Pius etiam II. Romani Pontifices similiter prædecessores nostri tunc sui complura diversorum Ordinum, monasteria, prioratus, Præposituras, Præpositatus, dignitates. &c. ut sup. fol. 385.

Jul. ij. confirmavit const. Paul. ij. in consf. 4. fol. 467.

§. 4. Et sanctæ mem. Julius Papa similiter II. prædecessor noster, accepto quod ex prædictis, & aliis, quæ posteà per similis memoriæ Sixtum IV. Innocentium VIII. & Alexandrum VI. Romanos Pontifices, &c. ut sup.

Jul. iij. confirmavit, & ampliavit Pii ij. Paul ij. & Julii ij. constitutiones, suprà fol. 499. in sua const. 20.

§. 5. Et sanctæ memoriæ Julius Papa III. prædecessor noster accepto quod ordinationes, statuta, decreta, & declaratio Pauli, & Julii II. prædecessorum hujusmodi plenè non observabantur, & à tempore ipsius Alexandri prædecessoris usque in eam diem, tàm per ipsos Julium II. & Julium III. quàm fœl. record. Leonem X. Adrianum VI. & Clementem VII. ac Paulum pariter III. Romanos Pontifices prædecessores nostros, tunc suos diversæ aliæ uniones, annexiones, incorporationes, &c.

Hic Pont. etiam approbavit Jul. iij. & prædecessorum const.

§. 6. Et postremò nos præmissa omnia per papyri cedulam manu nostra motu proprio signatam approbaverimus, & innovaverimus, prout in singulis literis prædecessorum, & cedula hujusmodi continetur.

Nihilominùs quædam Cong prætendunt, non teneri ad solutionem annatarum &c.

§. 7. Nihilominùs tàm sancti Gregorii in Alga, sub prætextu quòd dictus Eugenius prædecessor, Rectores, & Canonicos ipsius Congregationis S. Georgii, à sententiis, censuris, & pœnis, quibus ob non solutionem mediorum, seu integrorum fructuum primi anni, monasteriorum, & beneficiorum per ipsum Eugenium prædecessorem, vel dictam Sedem, eorum monasteriis, prioratibus, Ecclesiis, & beneficiis, sive locis eatenùs unitorum innodati erant, per suas literas absolverit, & quascumque obligationes per eos dictæ Cameræ propterea factas, ac medios seu integros fructus hujusmodi eis liberaliter remiserit, & de illis, & aliis quibuscumque quæ præfatæ Cameræ eatenùs solvere quomodolibet obligati erant, generalem quietantiam fecerit, decernens eos ad illorum solutionem non teneri, nec ad id cogi posse, ac irritum & inane quicquid ex tunc contrà tenorem eorumdem literarum, scienter vel ignoranter contingeret attentari. Et Cassinen. aliàs sanctæ Justinæ de Padua hujusmodi sub prætextu quòd dictus Leo prædecessor ipsam Congregationem Cassinen. illiusque monasteria, & loca, ac Abbates, & conventus ad solutionem annatarum communium, minutorum servitiorum, & aliorum jurium Cameræ Collegio, & officialibus prædictis, ratione quorumvis monasteriorum, prioratuum, & beneficiorum Congregationi Cassinen. & illius monasteriis, seu locis prædictis eatenùs perpetuò unitorum, super quibus nulla obligatio in eadem Camera reperiebatur, aut ad obligationem de eis solvendis facienda minimè obligatos fuisse, nec ad illas condemnari aut cogi posse, & literas Pauli ac Julii II. aliorúmque prædecessorum suorum hujusmodi, ac super illis, & illorum prætextu, decreta, monitoria, & mandata quoad ipsam Congregationem Cassinen. & illius monasteria, & personas locum sibi vendicare non potuisse, omnesque & singulas, de monasteriis, & locis Congregationis Cassinen. hujusmodi, tamquàm per dissolutionem unionum prædictarum, aut privationem de illis, vel aliàs ob non solutionem annatarum communium, & aliorum prædictorum, vel ob non factam obligationem hujusmodi vacantibus factas provisiones, commendas, uniones, & alias dispositiones, & inde secuta quæcumque nulla, irrita, & inania fuisse, & esse, monasteriaque & loca Congregationis Cassinen. hujusmodi ob non solutionem annatarum communium, & jurium, ac non factam obligationem hujusmodi nullatenùs vacasse, nec in futurum vacare, attestatus, & interpretatus fuerit, ac decreverit, & declaraverit. Necnon procuratori Fisci, & agentibus pro Camera, ac Cardinalibus, & officialibus præfatis silentium desuper imposuerit. Et piæ memoriæ Clemens VII. pariter prædecessor

noster

noster literas Leonis prædecessoris hujusmodi cum omnibus, singulis in eis contentis clausulis, per suas literas approbaverit, & innovaverit, ac perpetua roboris firmitate subsistere, & inviolabiter observari debere. Necnon Congregationem Cassinen. præfatam, & illius prælatos, & personas contrà tenorem literarum Leonis prædecessoris hujusmodi nulliter, injustè, & indebitè molestatos, & perturbatos fuisse, & sic judicari debere, & si secùs contigerit attentari, irritum, & inane decreverit; Quam diversæ aliæ regularium, & forsan sæcularium personarum congregationes, & forsan aliæ personæ, forsan ex eo quod à nonnullis nimium scrupulosis, & plusquam oportet sapere contendentibus hæsitetur, an uniones ante ipsum Martinum prædecessorem per alios Romanos Pontifices prædecessores suos factæ, sub literis Pauli prædecessoris hujusmodi comprehendantur, & forsan diversis aliis prætextibus communia minuta servitia, annatas, & alia jura Cameræ, & Collegio, ac officialibus prædictis ratione unionum eis, de monasteriis, prioratibus, & aliis beneficiis ecclesiasticis hactenùs factarum debita persolvere recusent, censuras, & pœnas in singulis literis prædictis contentas damnabiliter incurrendo in animarum suarum periculum, & Cameræ, ac Collegii, & officialium prædictorum detrimentum.

Declarat igitur hic Pont. omnes Congregationes, & alios ad quorum favorem beneficia unita fuerunt teneri ad solutionem Annatarum &c. & ad se obligandam de illis solvendis. Hoc idem voluit Pius v. in rub. cit.

§. 8. Nos considerantes præfatum Eugenium prædecessorem per ejus literas successoribus suis Romanis Pontificibus, cùm par in parem non habeat imperium, & per consequens Collegio Cardinalium, & Officialium Romanæ Curiæ causam ab ipsis Romanis Pontificibus habentibus præjudicare non potuisse, & propthereà jus nostrum, & Collegii, ac Officialium prædictorum illæsum remansisse, & remanere, ac literas Leonis, & Clementis prædecessorum hujusmodi, cùm contra ordinationes, statuta, decreta, & declarationem Pauli, & Julii II. prædecessorum hujusmodi, ac causa non cognita, & non vocatis, nec auditis quorum interest, emanaverint, & per eas jus tertii contra tenorem constitutionum per eos editarum manifestè tollatur, effectum sortiri non debere, omnium, & singularum literarum prædictarum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis habentes, ac singulas literas Eugenii, & Leonis, ac Clementis prædecessorum hujusmodi, ad viam, & terminos juris reducentes, & reductas esse decernentes, Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac de mera deliberatione nostra omnes, & singulos uniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & submissiones de quibusvis Monasteriis, Prioratibus, præposituris, præpositatibus, dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, & beneficiis ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, sæcularibus, & quorumvis Ordinum, seu Militiarum regularibus quibuscumque Collegiatis, Ecclesiis, seu earum mensis, capitularibus, seu Collegiis Universitatibus, & utriusque sexus Congregationibus tàm sæcularibus, quàm regularibus, etiam Sancti Georgii in Alga, & Cassinen. prædictis, ac Montis Oliveti, & Camaldulen. necnon domibus, fabricis, Hospitalibus, & aliis piis locis, quæ ex eorum perpetuitate non vacant per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros quocumque tempore, etiam ante ipsum Martinum prædecessorem, ac nos sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis perpetuò factas, & de cætero, tàm per nos, quàm successores nostros similiter perpetuò faciendas sub literis Pauli prædecessoris hujusmodi comprehendi, & includi. Et propthereà tàm Cassinen. & Montis Oliveti, ac Camaldulen. necnon S. Georgii in Alga, & quascumque alias Congregationes, quàm quosvis alios, in quorum favorem uniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & submissiones hujusmodi factæ fuerunt, etiam si se superindè in Camera non obligaverint, ad solutionem communionum, & minutorum servitiorum, ac annaterum, & aliorum jurium prædictorum eisdem Cameræ, Collegio, & Officialibus ratione earumdem unionum; annexionum, incorporationum, applicationum, & submissionum singulis quindecim annis à die quo illæ suum effectum sortitæ fuerint, aliàs juxta tenorem literarum Julii III. prædecessoris hujusmodi faciendum teneri, & obligatos esse, & ad id nec non ad se communibus, minutis servitiis, ac annatis, & aliis juribus prædictis de quindecim annis in quindecim annos realiter, & cum effectu solvendis in forma solita obligandum, etiam per sententias, censuras, & pœnas etiam privationis, & dissolutionis unionum, annexionum, incorporationum, applicationum, & submissionum prædictarum in literis Pauli, Julii II. ac Julii III. prædecessorum hujusmodi contentas cogi, & compelli posse, necnon Monasteria, Prioratus, præposituras, præpositatus, dignitetes, personatus, administrationes, officia, & beneficia unita hujusmodi onus solutionis communium, & minutorum servitiorum, ac annatarum, & aliorum jurium prædictorum semper habuisse, & ad præsens habere.

Decretum irritans.

§. 9. Sicque & non aliter in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios quavis etiam dicta auctoritate Apostolica fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & dilectos filios nostros Jo. Michaëlem S. Anastasiæ Saracenum, & Virgilium S. Simeonis tt. de Spoleto nuncupatos presbyteros, quibus alias omnes, & singulas causas occasione præmissorum pendentes commisimus, & quosvis alios S. R. E. Cardinales in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate judicari, & definiri debere, ac si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus, & declaramus.

Cardinalis Saracenus, & Card. de Spoleto Judices istarum causarum procedat juxtà formam istius const.

§. 10. Mandantes eidem Jo. Michaëli, & Virgilio Cardinalibus, ut omnes, & singulas causas coràm eis inter dilectos filios Procuratorem nostrum Fiscalem, & Officiales præfatos ex una, & quascumque Congregationes, seu alias personas ex altera partibus, super solutione communium, & minutorum servitiorum, ac annatarum, & aliorum jurium prædictorum, vel eorum occasione pro tempore pendentes, juxta præsentium tenorem terminent, & decidant.

Beneficiæq; indultum non solvendi quindennia habentia notificentur Cardinalibus prædictis.

§. 11. Et insuper, ut ratio communium minutorum servitiorum, ac annatarum, & aliorum jurium prædictorum clara habeatur, nec ulteriùs in ambiguo, aut obscuro versetur, volumus, & auctoritate Apostolica præfata decernimus, statuimus, & ordinamus, quòd omnes, & singuli in quorum favorem uniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & submissiones hujusmodi emanarunt, necnon Cathedralium, etiam Metropolitanarum, seu Collegiatarum Ecclesiarum Capitula, & tàm virorum, quàm mulierum sæculares, & quorumvis etiam exemptorum Ordinum regulares Congregationes, & Collegia, ac Hospitalia, & alia pia loca, quibus à Sede prædicta indultum est, ut Abbates, seu Priores, vel alios Prælatos suos ad tempus, & non ad vitam eligere possint, seu quorum Abbates, vel Priores, aut alii Prælati non ad vitam, sed ad tempus eliguntur, sed etiam ad vitam electi absque confirmatione ejusdem Sedis administrent, infrà terminum eis præfatis Jo. Michaële, & Virgilio Cardinalibus præfigendum omnia, & singula Monasteria, Prioratus, præposituras, præpositatus, Ecclesias, Capellanias, & alia beneficia ecclesiastica, quæ possident, & ea specificè, & expresse quæ facultatem, & indultum hujusmodi habent, seu quorum Abbates, seu Priores, vel alii Prælati, ad tempus eliguntur, seu ad vitam electi, sine confirmatione prædicta administrant, unà cum illorum fructuum, redituum, & proventuum vero annuo valore præfatis Jo. Michaëli, & Virgilio Cardinalibus notificasse & intimasse debeant, & ad per sententias, censuras, & pœnas in singulis literis prædictis contentas cogi, & compelli possint.

§. 12. Non

Clausulæ derogatoriæ.

§. 12. Non obstantibus literis Eugenii, Leonis, & Clementis prædecessorum hujusmodi, & aliis præmissis, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, indultis, & literis Apostolicis Congregation Camalduleh. Eremitarum, & S. Michaëlis de Mutano Torcellan. Diœc. pec. dictum Leonem prædecessorem in ejus erectione, & institutione, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus, etiam si pro illarum sufficienti derogatione, de illis eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, necnon omnibus illis quæ singuli prædecessores præfati in singulis eorum literis voluerunt non obstare; cæterísque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ reductionis, declarationis, mandati, voluntatis, statuti, ordinationis, derogationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 4. die 23. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinquagemo octavo, 10. Kal. Februarii, Pontificatus nostri Anno quarto.

XXVIII. De Lenonibus eorúmque complicibus, ultimi supplicii pœna certis casibus in Urbe plectendis.

Edita A. D.

Alios casus habes eadem pœna plectandos in crimine adulterii, ut in Six. V. constit. 46. Ad compescendam. Tom. 2.

Hic Pont. mandavit Gubernatori Urbis ut pœnas hic descriptas promulgaret per publicum proclama pro ut fecit contrà.

Sanctissimus Dominus noster Dominus Paulus divina providentia Papa Quartus. Volens sceleribus, quæ ex vitio, & luxuria carnis in dicta Urbe in dies patrantur, quantum cum DEO potest occurrere, vivæ vocis oraculo statuit, & decrevit, ac sua irrefragabili constitutione sancivit, quòd omnes, & singulæ utriusque sexus personæ quæ aliquam puellam, aut aliam juvenculam ex ejus patria, aut alio loco in quo tunc honestè viveret, vestes, aut alia id genus bona eis pollicendo, seu quavis alia corruptione seduxerint, easque aut aliquem puerum in eadem Urbe quomodolibet prostituerint, tamquàm omni privilegio cujuscumque Ordinis, vel dignitatis (juxtà constitutionem fœl. rec. Innocentii Papæ Quarti prædecessoris sui, quæ incipit, pro humani generis) privati & nudati, ac per leges sæculares ipso jure, & facto condemnati, per Ordinarios Sanctitatis suæ Judices sæculares, nulla ab eadem Sanctitate sua desuper expectata declaratione, seu mentis suæ intentione, irremissibiliter hoc modo puniantur.

Neonis instituendis pueris, aut virginibus.

§. 1. Lenones videlicet, & lenæ, & circà prostitutionem masculorum versantes, & cum eis circà prostitutionem ipsam agentes, vel consentientes, necnon lenones, & lenæ puellam, seu aliam juvenculam invitam assumentes, & ad necessitatem nutrientes, ac postmodùm prostituentes, & lucrum ex ejus prostitutione captantes, quotquot fuerint, ultimo supplicio afficiantur.

Complices hujusmodi stupri.

§. 2. Hi verò qui corrupto comite stuprum puero suaserint, aut puellam virginem super violatione ejus pudicitiæ interpellaverint, seu ad hoc ei quicquam donaverint, vel pretium, ut id assequerentur dederint, aut domum ad hoc eis commodaverint, seu quicquid aliud ad effectum præmissorum fecerint, flagitio perfecto, capitali pœna plectantur, eo autem imperfecto, in aliquam Insulam deportentur, & inibi perpetuò relegentur, qui in præmissis comites, corrupti fuerint, eisdem pœnis subjaceant.

Leones in aliis casibus

§. 3. In cæteris verò casibus lenones, & lenæ hujusmodi qui de cætero lenonicii artem exercuerint, fustibus per Urbem publicæ cæsi, ab hac Urbe perpetuò exulare cogantur.

Domos eis locantes.

§. 4. Et qui domos suas eisdem lenonibus, vel lenis de cætero scienter locaverint, vel si ignoranter id fecerint, nisi postquàm hoc eis notificatum fuerit illos expulerint, domum sic locatam eo ipso amittant, & ea realiter, & cum effectu priventur, & spolientur, & insuper pœnam mille scutorum auri ab eis auferendorum, & in pios usus convertendorum ipso facto incurrant.

Hoc decretum habet vim Motus proprii.

§. 5. Voluit quoque eadem Sanctitas sua, & præfato Gubernatori simili vivæ vocis oraculo mandavit, ut statutum, & decretum, ac sanctionem suam hujusmodi, quæ perindè ac si sub nomine Sanctitatis suæ in scriptis redacta, & per eamdem Sanctitatem suam Motu proprio subscripta, & signata forent, & literæ Apostolicæ desuper sub plumbo confectæ essent, plenariam fidem faceret, & eis indubiam fidem adhiberi debere decrevit, per publicum bannimentum, & proclama omnibus quorum interest denunciari, & intimari facere.

Denuntiatio ista per proclama liget, prout si personaliter intimata foret.

§. 6. Decernens denunciationem, & intimationem hujusmodi, eos omnes ligare, & arctare, perindè ac si præmissa omnia eis ex parte Sanctitatis suæ, aut per literas Apostolicas personaliter intimata, & notificata, ac de verbo ad verbum recitata fuissent, in contrarium facien. non obstantibus quibuscumque.

XIX. Invocatio quarumcumque censurarum, & pœnarum contra hæreticos, & schismaticos quomodolibet promulgatarum, Et aliarum pœnarum impositio, in cujuscumque gradus, & dignitatis prælatos, & Principes, hæreticæ, vel schismaticæ pravitatis reos.

Confirmatur hæc const. à Pio V. infrà in ejus Bulla 22. Inter multiplices. Tom. 2. fol. 214.

De pœnis autem per alios Pontt. in ejusmodi hæreticos latis, habes suprà in Nicolai III. const. 2. Noverit. fol. 156. Innoc. IV. const. 8. & 9. fol. 92. & 93. & const. 18. & seqq. fol. 103. Alex. IV. const. 9. fol. 113. & const. 14. fol. 117. Et habes etiam alias aliorum Pont. const. in præcitatis locis indicatas.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1559.

Exordium.

Cum ex Apostolatus officio, nobis, meritis licèt imparibus, divinitus credito, cura Dominici gregis nobis immineat generalis, è & exinde teneamur pro fideli illius custodia, & salubri directione, more vigilis Pastoris, assiduè vigilare, & attentiùs providere, ut qui hac ætate, peccatis exigentibus, propriæ prudentiæ innitentes licentiùs, & perniciosiùs solito contrà orthodoxæ fidei disciplinam insurgunt, & superstitiosis, ac fictitiis adinventionibus sacrarum Scripturarum intelligentiam pervertentes, Catholicæ Ecclesiæ unitatem & in consutilem Domini tunicam scindere moliuntur, ab ovili Christi repellantur, nec magisterium erroris continuent, qui discipuli veritatis esse contemnunt.

§. 1. Nos

Causa hujus constitut.

§. 1. Nos considerantes rem hujusmodi adeò gravem, & periculosam esse, ut Romanus Pontifex, qui DEI, & Domini Nostri JESU CHRISTI vices gerit in terris, & super gentes, & regna plenitudinem obtinet potestatis, omnesque judicat, à nemine in hoc sæculo judicandus, possit, si deprehendatur à fide devius, redargui, & quod ubi majus intenditur periculum, ibi est pleniùs, & diligentius consulendum, ne pseudoprophetæ, aut alii etiam sæcularem jurisdictionem habentes, simplicium animas miserabiliter illaqueent, innumerabilesque populos eorum in spiritualibus aut temporalibus curæ; & regimini commissos, secum in perditionem, & damnationis interitum trahant, nec aliquando contingat nos abominationem desolationis, quæ dicta est à Daniele Propheta in loco sancto videre, cupientes quantum cum Deo possumus pro nostro munere Pastorali vulpes vineam Domini demoliri satagentes capere, & lupos ab ovilibus arcere, ne canes muti videamur nequeuntes latrare, & perdamur cum malis agricolis, ac mercenario comparemur.

Confirmat hic Pont. omnes pœnas in hæreticos & schismaticos latas. Tu eas vide in const. cit. in rub.

§. 2. Habita super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio, & unanimi assensu omnes, & singulas excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac privationis, & quasvis alias sententias, censuras, & pœnas à quibusvis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris aut pro talibus habitis, etiam per eorum literas extravagantes; seu sacris Conciliis ab Ecclesia Dei receptis, vel sanctorum Patrum decretis, & statutis, aut sacris canonibus, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrà hæreticos, aut schismaticos quomodolibet latas, & promulgatas, Apostolica auctoritate approbamus, & innovamus, ac perpetuò observari, & in viridi observantia, si forsan in ea non sint, reponi, & esse debere, necnon quoscumque qui hactenùs à fide Catholica deviasse, aut in aliquam hæresim incidisse, seu schisma incurrisse, aut excitasse, seu commisisse comprehensi, aut confessi, vel convicti fuerint, seu (quod Deus pro sua clementia; & in omnes bonitate avertere dignetur) in posterùm deviabunt, seu in hæresim incident, aut schisma incurrent, vel excitabunt, seu committent, & deviasse, seu incidisse, aut incurrisse, vel excitasse, seu commisisse deprehendentur, aut confitebuntur, seu convincentur, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existant, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, Primatiali, aut alia majori dignitate Ecclesiastica, seu Cardinalatus honore, & Apostolicæ Sedis ubivis locorum, tàm perpetuæ quàm temporalis Legationis munere, vel mundana etiam Comitali, Baronali, Marchionali, Ducali, Regia, & Imperiali auctoritate, seu excellentia præfulgeant, & eorum quemlibet sententias, censuras, & pœnas prædictas incurrere volumus atque decernimus.

Prælatis. & Principibus à fide deviantes alias pœnas imponit.

§. 3. Et nihilominùs considerantes dignum esse, ut qui virtutis amore à malis non abstinent, metu pœnarum ab illis deterreantur, & quòd Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, Primates, Cardinales, Legati, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, qui alios docere, & illis bono exemplo, ut in fide Catholica contineantur, esse debent, prævaricando graviùs cæteris peccant, cùm non solùm seipsos perdant, verùm etiam alios innumerabiles populos eorum curæ, & regimini creditos, seu alias eis subditos, secum in perditionem & puteum interitùs trahant, de similibus consilio, & assensu, hac nostra in perpetuùm valitura constitutione, in odium tanti criminis, quo nullum in Ecclesia Dei majus, aut perniciosius esse potest de Apostolicæ potestatis plenitudine sancimus, statuimus, decernimus, & definimus, quod sententiis, censuris, & pœnis prædictis in suo robore, & efficacia remanentibus, ac effectum suum sortientibus, omnes, & singuli Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, Primates, Cardinales, Legati, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, qui hactenùs, ut præfertur, deviasse, aut in hæresim incidisse, seu schisma incurrisse, excitasse, vel commisisse deprehensi, aut confessi, vel convicti fuerint, & in posterùm deviabunt, aut in hæresim incident, seu schisma incurrent, vel excitabunt, aut committent, & deviasse, seu in hæresim incidisse, vel schisma incurrisse, aut excitasse, seu commisisse deprehendentur, aut confitebuntur, seu convincentur, cum in hoc inexcusabiliores cæteris reddantur, ultrà sententias, censuras, & pœnas prædictas, sint etiam eo ipso, absque aliquo juris aut facti ministerio, suis Ordinibus, & Cathedralibus etiam Metropolitan. Patriarchalibus, & Primatialibus Ecclesiis, ac Cardinalatus honore, & cujusvis Legationis munere, necnon voce activa, & passiva, omnique auctoritate, ac Monasteriis; beneficiis, & officiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, sæcularibus, & quorumvis Ordinum regularibus; quæ ex quibusvis concessionibus; & dispensationibus Apostolicis in titulum, commendam, & administrationem, aut alias quomodolibet obtinuerint, & in quibus vel ad quæ jus aliquod habuerint, necnon quibusvis fructibus, redditibus, & proventibus annuis super similibus fructibus, redditibus, & proventibus eis reservatis, & assignatis, Comitatibus quoque, Baroniis, Marchionatibus, Ducatibus, Regnis, & Imperio penitùs, & in totum, perpetuò privati, & ad illa de cætero inhabiles, & incapaces, habeanturque pro relapsis; & subversis in omnibus, & per omnia, perindè ac si priùs hæresim hujusmodi in judicio publicè abjurassent, nec ullo umquam tempore ad eorùm pristinum statum, aut Cathedrales, Metropolitanas, Patriarchales, & Primatiales Ecclesias, seu Cardinalatus, vel alium honorem, aut quamvis aliam majorem, vel minorem dignitatem, seu vocem activam; vel passivam, aut auctoritatem, seu Monasteria, & beneficia, vel Comitatus, Baronias, Marchionatus, Ducatus, Regna, & Imperium restitui, reponi, reintegrari, aut rehabilitari possint, quinimò sæcularis relinquantur arbitrio potestatis animadversione debita puniendi, nisi apparentibus in eis veræ pœnitentiæ indiciis, & condignæ pœnitentiæ fructibus; ex ipsius Sedis benignitate, & clementia in aliquo Monasterio, aut alio Regulari loco ad peragendum perpetuam in pane doloris, & aquæ mæstitiæ pœnitentiam retrudendi fuerint. Quódque pro talibus ab omnibus cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existentibus, ac quacumque etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, & Primatiali, aut alia majori Ecclesiastica dignitate, & etiam Cardinalatus honore, seu mundana, etiam Comitali, Baronali, Marchionali, Ducali, Regia, & Imperiali auctoritate, & excellentia pollentibus haberi, tractari, & reputari; & ut tales evitari; omnique humanitatis solatio destitui debeant.

Jus patronatus aut nominandi habentes ad beneficia propter hæresim vacantia teneantur infrà legitima tempora præsentare alias personas.

§. 4. Et qui jus patronatus, aut nominandi personas idoneas ad Cathedrales, etiam Metropolitanas, & Patriarchales; ac Primatiales Ecclesias, seu Monasteria, vel alia beneficia Ecclesiastica per privationem hujusmodi vacantia habere prætenderint, ne illa diutinæ vacationis exponantur incommodis; sed de servitute hæreticorum erepta personis concedantur idoneis, quæ illarum populos in semitas justitiæ fideliter dirigunt, teneantur; ad Ecclesias, Monasteria; & beneficia hujusmodi alias personas idoneas infrà tempus à jure, vel ex eorum concordatis seu compactatis cum dicta Sede initis statutum, nobis seu pro tempore existenti Romano Pontifici præsentare, alioquin tempore hujusmodi elapso plena, & libera Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum prædictorum dispositio ad nos, & Romanum Pontificem prædictum eo ipso pleno jure devolvatur.

Fautorésque hæreticorum pœnas hic descriptas incurrunt.

§. 5. Et insuper qui ipsos sic deprehensos, aut confessos, vel convictos scienter quomodolibet receptare, vel defendere, aut eis favere, vel credere, seu eorum dogmata dogmatizare præsumpserint, sententiam excommunicationis eo ipso incurrant, efficianturque infames, nec voce personas scriptis, vel nuncio, aut procuratore aliquo ad publica, seu privata officia, aut consilia, seu synodum, vel Concilium

genera-

generale, vel provinciale, nec conclave Cardinalium, aut aliquam fidelium congregationem, seu electionem alicujus, aut testimonium perhibendum admittantur, nec admitti possint. Sint etiam intestabiles, nec ad hæreditatis successionem accedant, nullus præterea cogatur eis super aliquo negotio respondere. Quòd si forsan Judices extiterint, eorum sententiæ nullam obtineant firmitatem, nec aliquæ causæ ad eorum audientiam deducantur, & si fuerint Advocati, eorum patrocinium nullatenùs recipiatur, si verò Tabelliones extiterint, instrumenta confecta per eos nullius sint penitùs roboris, vel momenti. Et insuper clerici omnibus, & singulis Ecclesiis, etiam Cathedralibus, Metropolitan. Patriarchalibus, & Primatialibus, ac dignitatibus, Monasteriis beneficiis, & officiis Ecclesiasticis, etiam, ut præfertur, qualificatis per eos quomodolibet obtentis, & tàm ipsi, quàm laici, etiam ut præmittitur qualificati, & dignitatibus prædictis præditi quibuscumque Regnis, Ducatibus, Dominiis, Feudis, & bonis temporalibus per eos possessis privati existant eo ipso, Regnaque Ducatus, Dominia, Feuda, & bona hujusmodi publicentur, & publicata sint, efficianturque juris, & proprietatis eorum qui illa primò occupaverint, si in sinceritate fidei, & unitate S. R. E. ac sub nostra, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium obedientia fuerint.

Prælati, & Pontifices qui ante eorum promotione apparuerit à fide Catholica deviasse, eo ipso privati sunt, omni auctoritate, & officio, & promotio nulla est, & nullo pacto convalidari potest.

§. 6. Adjicientes quòd si ullo umquam tempore apparuerit aliquem Episcopum, etiam pro Archiepiscopo, seu Patriarcha, vel Primate se gerentem, aut prædictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem, etiam ut præfertur, Legatum, seu etiam Romanum Pontificem ante ejus promotionem, vel in Cardinalem, seu Romanum Pontificem assumptionem à fide Catholica deviasse, aut in aliquam hæresim incidisse, seu schisma incurrisse, vel excitasse, aut commisisse, promotio, seu assumptio de eo etiam in concordia, & de unanimi omnium Cardinalium assensu facta, nulla, irrita, & inanis existat, nec per susceptionem muneris consecrationis, aut subsecutam regiminis, & administrationis possessionem, seu quasi, vel ipsius Romani Pontificis inthronizationem, aut adorationem, seu ei præstitam ab omnibus obedientiam, & cujusvis temporibus in præmissis cursum, convaluisse dici, aut convalescere possit, nec pro legitima in aliqua sui parte habeatur, nullamque talibus in Episcopos, seu Archiepiscopos, vel Patriarchas aut Primates promotis, seu in Cardinales, vel Romanum Pontificem assumptis, in spiritualibus, vel temporalibus administrandi facultatem tribuisse, aut tribuere censeatur, sed omnia, & singula per eos quomodolibet dicta, facta, gesta, & administrata, ac indè secuta quæcumque viribus careant, & nullam prorsus firmitatem, nec jus alicui tribuant, sintque ipsi sic promoti, & assumpti, eo ipso absque aliqua desuper facienda declaratione, omni dignitate, loco, honore, titulo, auctoritate, officio, & potestate privati, liceatque omnibus, & singulis sic promotis, & assumptis, si à fide anteà non deviassent, nec hæretici fuissent, neque schisma incurrissent, aut excitassent, vel commisissent.

Subditisque eorum liceat obedientia & devotione impune recedere.

§. 7. Subditis personis, tàm clericis sæcularibus, & regularibus, quàm etiam laicis, necnon Cardinalibus, etiam qui electioni ipsius Pontificis anteà à fide devii, aut hæretici, seu schismatici interfuerint, seu alias consenserint, & ei obedientiam præstiterint, eumque adoraverint, ad Castellanis, Præfectis, Capitaneis, & Officialibus etiam Almæ Urbis nostræ, & totius Status Ecclesiastici, etiam eisdem sic promotis vel assumptis homagio, seu juramento, vel cautione obligatis, & obnoxiis, ab ipsorum sic promotorum, vel assumptorum obedientia, & devotione impunè quandocumque cedere, eosque ut magos, ethnicos, publicandos, & hæresiarchas evitare, eisdem subditis personis fidelitati, & obedientiæ futurorum Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, Primatum, Cardinalium, & Rom. Pontificis canonicè intrantis nihilominùs adstrictis remanentibus, & ad majorem ipsorum sic promotorum, & assumptorum, si eorum regimen, & administrationem continuare voluerint, confusionem, contrà eosdem sic promotos, & assumptos, auxilium brachii sæcularis implorare, nec propterea tales ab ipsorum sic promotorum, & assumptorum fidelitate, & obedientia, præmissorum occasione recedentes, tamquàm tunicæ Domini scissores aliquarum censurarum, seu pœnarum ultioni subjaceant.

Contrariorum derogatio.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, indultis, & literis Apostolicis eisdem Episcopis, Archiepiscopis, Patriarchis, Primatibus, & Cardinalibus, ac quibusvis aliis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu etiam consistorialiter, aut alias quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, ac etiam in corpore juris clausis, necnon quibusvis capitulis conclavis, etiam juramento, aut confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, & per nos ipsos juratis. Quibus omnibus eorum tenores præsentibus pro expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Jussio publicandi. Non invenis hanc public. ideo suffi let publicatio Bullæ Pii v. cit. in rub.

§. 9. Ut autem præsentes literæ ad omnium quorum interest notitiam deducantur, volumus eas, seu earum transumptum (cui manu notarii publici subscripto, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munito, plenam fidem adhiberi debere decernimus) in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ valvis, atque in acie Campi Floræ per aliquos ex cursoribus nostris publicari, & affigi, earúmque copiam inibi affixam dimitti, publicationemque affixionem, & copiæ affixæ dimissionem hujusmodi sufficere, & pro solemni, & legitima haberi, nec aliam publicationem requiri, aut expectari debere.

Sanctio pœnalis.

§. 10. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innovationis, sanctionis, statuti, derogationis, voluntatum, decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1559. 15. Kal. Martii, Pontificatus nostri anno 4.

Papæ subscriptio.

† Ego Paulus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus. ss.

Card. subscriptiones.

† Ego Jo. Bellayus Episcopus Ostien. ss.
† Ego R. Card. de Carpo Episcopus Portuen.
† Ego F. Card. Pisanus Episcopus Tusculan.
† Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Præn.
† Ego P. Card. Episcopus Albanen.
†
† Ego R. Card. S. Angeli Major Pœn.
† Ego T. Card. Crispus.
† Ego Fulvius Card. Perusinus.
† Ego Jo. Mich. Card. Saracenus.
† Ego Jo. Card. S. Vitalis.
† Ego Ja. Card. Puteus.
† Ego Hier. Card. Imolen.
† Ego B. Card. Tranen.
† Ego Diomedes Card. Arianen.
† Ego Scipio. Card. Pisarum.
† Jo. Card. Reumanus.
† Jo. Antonius Card. S. Pancratii.
† Ego Tha. Card. Gaddus.
† Ego Virg. Card. de Spoleto.
† Ego F. M. Card. Alexan.
† Ego Cle. Monilianus Card. Aræc.
† Ego G. Asc. Diac. Card. Cam.
† Ego N. Card. de Sermoneta,
† Ego Ja. Card. Sabellus.

† Ego

✝ Ego Hier. Card. S. Georgii.
✝ Ego Innoc. Card. de Monte.
✝ Ego Aloy. Card. Cornelius.
✝ Ego C. Card. Carafa.
✝ Ego Alfon. Card. Neapolis.
✝ Ego Vitellotius Card. Vitellius.
✝ Ego Jo. Baptista Card. Consiliarius.

Locus Signi. Dominus mihi Adjutor.

XX. Revocatio quarumcumque exemptionem concessarum à solutione subsidii triennalis in Statu Ecclesiastico impositi.

Hoc subsidium imposuit Paul. III. sup. in ejus const. 39. Decens. fol. 771. Et exemptiones revocarunt quamplures Pont. & postremò Paul. V. in const. 9. In maximis. ubi dicam in Tomo 3.

Edita A. D. 1559.

PAULUS PAPA IV.

Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

CUpientes indemnitati Cameræ Apostolicæ, quæ ut omnibus notum est, multo ære alieno gravata existit, quantum cum Deo possumus consulere, quæ in ejus gravamen emanasse comperimus, de medio tollere curamus, ut exindè suum, prout decens est, & honestum, consequi possit.

Paul. iij. imposuit subsidium triennale. Sed pluribus personis exemptiones & libertates concessæ fuerunt.

§. 1. Nuper sanè nobis innotuit, quòd licèt aliàs fel. rec. Paulus Papa III. prædecessor noster, de fratrum suorum, de quo numero tunc eramus consilio, cunctis impositionibus extraordinariis sublatis, unum unicuique subsidium trecentorum millium scutorum per totam ditionem ecclesiasticam pro triennio solvendum, & exigendum imposuerit, & impositio hujusmodi de triennio in triennium successivè prorogata, & semper exacta fuit, nihilominùs exactio hujusmodi causantibus diversis exceptionibus, libertatibus, & immunitatibus à solutione ipsius subsidii diversis Communitatibus, & universitatibus, ac particularibus personis, necnon Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis nostri Status ecclesiastici concessis, & factis, diversarum portionum ejusdem subsidii donationibus seu remissionibus, vix ad dimidium summæ trecentorum millium scutorum hujusmodi ascendit, ex quo eidem Cameræ, quæ aliundè non habet undè onera illi indies incumbentia sufferre possit, & illius creditoribus, qui sua credita ab ipsa recuperare nequeunt, maximum succedit detrimentum.

Eas propterea hic Pontifex revocat.

§. 2. Quapropter præmissis occurrere, & ut tàm Camera, quàm creditores præfati, quod suum est consequi possint, providere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas exemptiones, libertates, & immunitates à solutione subsidii hujusmodi quibusvis Communitatibus, & Universitatibus, ac particularibus personis, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, & præeminentiæ existen. necnon Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis dicti Status, sub quocumque etiam Comitali, Marchionali, Baronali, vel Ducali, aut quovis alio tàm majori, quàm inferiori titulo, vel per aliquem S. R. E. Cardinalem regantur, & gubernentur, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritant. & aliis decretis sub quocumque titulo, vel colore, ex quibusvis quantumcumque urgentissimis causis, & quocumque etiam Comitum, Marchionum, Ducum, & quorumvis aliorum Principum, seu etiam ipsius R. E. Card. intuitu, & contemplatione per quoscumque Rom. Pont. præd. nostros, ac nos, & Sedem Apost. etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, aut alias quomodolibet concessas, & factas, quarumvis ipsius subsidii portionum donationes, seu remissiones, vel alias gratias, ac quascumque superindè, tàm sub plumbo; quàm in forma brevis confectas literas, earum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis habentes, Apostolica auctoritate, tenore præsentium revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, ac viribus penitùs evacuamus, necnon pro revocatis, cassis, irritis, & nullis ac viribus penitùs & omninò vacuis haberi, & nemini superindè suffragari posse volumus, Camerámque ipsam adversus exemptiones, libertates, immunitates, donationes, & remissiones prædictas ad pristinum, & eum, in quo antequàm illæ emanarent quomodolibet erat statum, restituimus, reponimus, & plenariè reintegramus, restitutámque, repositam, & plenariè reintegratam esse decernimus, in omnibus & per omnia, ac si exemptiones, libertates, immunitates, donationes, remissiones, & gratiæ hujusmodi numquàm emanassent.

§. 3. Mandantes Thesaurariis provinciarum Civitatum, Terrarum & locorum ditionis & Status prædictorum ac quibusvis aliis ipsius subsidii exactoribus, ac cæteris ad quos spectat. ut subsidium prædictum, juxtà illius impositionis continentiam, & tenorem à Communitatibus, Universitatibus, personis, Civitatibus, Terris, Oppidis & locis hujusmodi integrè exigant, & exigi curent, & faciant. — Et subsidium ab omnibus exigi mandat.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. — Quibuscumque non obstantibus.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 15. Aprilis, 1559. Pont. nostri Anno quarto.

Archiepiscopi & Episcopi cujuscumque Ordinis professores, ad claustra suorum Ordinum redeuntes, ad ejus officia, & dignitates assumi non possint. — XXI.

Edita A. D. 1559.

PAULUS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN sacra B. Petri Sede, meritis licèt imparibus, divina dispositione collocati, ad ea per quæ sub religionis jugo, Domino famulantium quieti consulitur, & ambitionis via præcluditur, diligenter intendimus, & in his nostri Pastoralis officii partes favorabiliter impartimur, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Causa istius constitut.

§. 1. Cùm itaque sicut nobis innotuit, nonnulli Episcopi, & Archiepiscopi diversorum Ordinum professores, dignitates, & officia, etiam superioritates nuncupatas suorum Ordinum ambientes, ad hoc ut ad illa assumi, eáque obtinere valerent, ab eorum Ecclesiis quibus præerant, etiam munere consecrationis per eos suscepto, per Sedem Apostolicam absolvi procuraverint, & ad claustra suorum Ordinum redeuntes, sed ad dignitates, & officia, ac superioritates hujusmodi diversis modis, & viis assumi, eáque consequi sategerint, & exindè quamplures dissensiones, & contentiones, ac religionis inobedientiæ exortæ fuerint, & in dies exoriantur in animarum suarum periculum, & dictorum Ordinum opprobrium ac scandalum plurimorum.

Archiepiscopi & Episcopi redeuntes ad Claustra suorum Ordinum; ad officia assumi non possint.

§. 2. Nos præmissis, prout ex debito Pastoralis officii tenemur, providere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia volumus, & Apostolica auctoritate statuimus, & ordinamus, quòd nullus cujusvis Ordinis, seu Religionis professor, Episcopus seu Archiepiscopus postquàm munus consecrationis hujusmodi susceperit (etiam si à vinculo Ecclesiæ cui præfuerat per Sedem eamdem absolutus, eique quòd in suo Ordine remanere, & ad dignitates, ac officia, & superioritates hujusmodi assumi, eáque obtinere posset per Sedem eamdem, seu illius auctoritate concessam fore) ad dignitates, aut officia, seu superioritates hujusmodi cujuscumque qualitatis existant, & quovis nomine nuncupentur eligi, seu assequi, aut obtinere nullatenùs possit, & ineligibilis, ac ad ea obtinenda perpetuò inhabilis existat.

§. 3.

Dispensationes desuper concessæ annullantur.

§. 3. Ac quævis indulta, concessiones, dispensationes, & facultates, ac aliæ gratiæ ei, tàm à nobis, & Sede prædicta, etiam per literas Apostolicas, etiam in forma brevis, vel aliàs ab ejus Legatis, seu Nunciis, aut Majori Pœnitentiario nostro, quàm à Superioribus dictorum Ordinum, ac quibusvis aliis etiam ad id potestatem & auctoritatem habentibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibuscumque etiam derogatoriarum derogatoriis aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam motu & scientia similibus, & desuper hactenùs concessa, & in posterùm conceden. nulla & invalida, nullúsque roboris vel momenti sint & esse censeantur.

Eligentes eos ad officia scienter jure eligendi, ac voce activa & passiva privantur.

§. 4. Et si quis cùm de cætero ad dignitates seu officia aut superioritates hujusmodi scienter elegerit, jure eligendi perpetuò careat, ac voce activa & passiva eo ipso privatus existat. Revocantes, cassantes, annullantes, omnia & singula indulta, concessiones, dispensationes, facultates & gratias hujusmodi, quorum tenores ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis. Ac decernentes irritum, &c.

Clausul. derog.

§. 5. Non obstantibus, præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon dictorum Ordinum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Episcopis & Archiepiscopis prædictis, ac quibusvis aliàs concessis, cæterísque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 6. Volumus autem, & dicta auctoritate decernimus, quòd præsentium literarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ Ecclesiasticæ seu personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, &c.

Dat. P. A. 5. die 19. Julii.

Dat. Romæ apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die 19. Julii, Pont. nostri Anno 5.

Publicatio.

Die 22. Julii 1559. retroscriptæ literæ Apostolicæ in forma brevis affixæ & publicatæ fuerunt in valvis Cancellariæ Apost. ac acie Campi Floræ, dimissis copiis affixis per me Medardum Nicolaum S. D. N. Papæ Curs.

Nicolaus de Matthæis Mag. Curs.

FINIS TOMI PRIMI.

